

مۇقەددەس كىتاب

كونا ئەھدە

(تەۋراتتىن تاللانمىلار،

زەبۇر،

پەيغەمبەرلەرنىڭ يازمىلىرىدىن تاللانمىلار)

يېڭى ئەھدە

(ئىنجىل)

ھازىرقى زامان ئۇيغۇرچە تەرجىمىسى

كىرىش سۆز

ھۆرمەتلىك تورداش:

سىز «تەۋرات»، «زەبۇر» ۋە «ئىنجىل» دىن تەركىب تاپقان «مۇقەددەس كىتاب» ھەققىدە ئاڭلىغان بولۇشىڭىز مۇمكىن. «مۇقەددەس كىتاب» بارلىق ئىنسانلارغا ياراتقۇچى خۇدا تەرىپىدىن بېرىلگەندۇر.

«مۇقەددەس كىتاب» «كونا ئەھدە» ۋە «يېڭى ئەھدە» دەپ ئىككى قىسىمغا بۆلۈنگەن. 39 قىسىمدىن تەشكىل تاپقان «كونا ئەھدە» مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق چۈشۈرۈلگەن «تەۋرات» تىن ئىبارەت بەش قىسىم، شۇنىڭدەك داۋۇت پەيغەمبەردىكى «زەبۇر» ۋە باشقا پەيغەمبەرلەرنىڭ يازمىلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالدى. «يېڭى ئەھدە» دەپمۇ ئاتالغان «ئىنجىل» بولسا ئەيسا مەسىھتىن كېيىن يېزىلغان بولۇپ، ئۇ 27 قىسىمنى ئۆز ئىچىگە ئالغان.

«ئىنجىل» نى مەزمۇن جەھەتتىن ئۈچكە بۆلۈشكە بولىدۇ:

1. «مەتتا»، «ماركوس»، «لۇقا» ۋە «يۇھاننا» دىن ئىبارەت بۇ تۆت قىسىمدە ئەيسا مەسىھنىڭ ھاياتى، تەلىملىرى ۋە مۆجىزىلىرى بايان قىلىندۇ.

2. «ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى»: بۇ قىسىمدە ئەيسا مەسىھنىڭ شاگىرتلىرىنىڭ خۇش خەۋەر يەتكۈزۈش جەريانى بايان قىلىندۇ. بۇنىڭدا خۇدانىڭ مۇقەددەس روھىنىڭ ئۇلار بىلەن بىللە بولغانلىقىدىن ئۇلارنىڭمۇ ئەيسا مەسىھكە ئوخشاش مۆجىزىلەرنى ياراتقانلىقى ھەمدە ھەرقانداق قىيىن ئەھۋال ۋە جاپا - مۇشەققەتلەرگە ئۇچرىغان بولسىمۇ، قەيسەرلىك بىلەن كىشىلەرنى ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلىشقا يېتەكلىگەنلىكى، نەتىجىدە ئېتىقادچىلار سانىنىڭ زور كۆپىيىپ، ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكلىرىنىڭمۇ مەيدانغا كەلگەنلىكى بايان قىلىندۇ.

3. «ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ يازمىلىرى»: بۇ قىسىملاردا ئەيسا مەسىھنىڭ ئەلچىلىرىنىڭ يېڭى قۇرۇلغان ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكلىرىگە يازغان خەتلىرى بولۇپ، بۇ خەتلەردە ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلىش يولىنىڭ نېگىزى چۈشەندۈرۈلدى ھەمدە ئېتىقادچىلارغا نەسىھەت، رىغبەت ۋە تەسەللى بېرىلدى.

«مۇقەددەس كىتاب» دۇنيادا سېتىلىش سانى ئەڭ كۆپ بولغان كىتاب بولۇپ، تۆت يۈزدىن ئارتۇق تىلغا تەرجىمە قىلىنغان. «ئىنجىل» نىڭ ئۆزىلا مىڭدىن ئارتۇق تىلغا تەرجىمە

قىلىنغان. «مۇقەددەس كىتاب» نىڭ بىرىنچى تۈركچە نۇسخىسى 1666 - يىلى تۈركىيىنىڭ سۇلتانى مەھمەتنىڭ تەرجىمانى تەرىپىدىن تەرجىمە قىلىنغان. ئەڭ يېڭى نۇسخىسى بولسا 2001 - يىلى نەشردىن چىققان. «ئىنجىل» نىڭ ئۇيغۇرلار ئارىسىغا تارقالغىنىغا كەم دېگەندىمۇ مىڭ يىل بولغان بولۇپ، كېيىنكى يىللاردا تۇرپان ۋە باشقا قەدىمىي شەھەرلەردىن تېپىلغان يادىكارلىقلار بۇ نۇقتىنى ئىسپاتلايدۇ. «ئىنجىل» نىڭ 20 - ئەسىردىكى بىرىنچى ئۇيغۇرچە تەرجىمىسى 1914 - يىلى، «مۇقەددەس كىتاب» نىڭ تولۇق ئۇيغۇرچە تەرجىمىسى 1950 - يىلى نەشر قىلىنغان.

«ئىنجىل» تەخمىنەن ئىككى مىڭ يىل بۇرۇن قەدىمكى گېرىك تىلىدا يېزىلغان بولسا، «تەۋرات» نىڭ كۆپ قىسمى ئۇنىڭدىنمۇ كونا بولغان ئىبرانىي تىلىدا يېزىلغان. شۇڭا، ئۇلارنى تەرجىمە قىلىش ھەقىقەتەن ئاسان ئەمەس. ئەينى چاغدىكى تىللارنى بۈگۈنكى تىلىمىزغا توغرا، راۋان ۋە چۈشىنىشلىك قىلىپ تەرجىمە قىلىش تەرجىمانلاردىن زور ئەمگەك ۋە ئالاھىدە مەسئۇلىيەت تەلەپ قىلىدۇ، ئەلۋەتتە. بۇ كىتابلارنىڭ تەرجىمە قىلىنىشى يالغۇز بىر كىشىنىڭ ئەمەس، بەلكى بىرقانچە كىشىلەرنىڭ ئەتراپلىق ئىزدىنىشى، چوڭقۇر تەتقىق قىلىشى بىلەن ۋۇجۇدقا چىقتى. «ئىنجىل» ئەسلىدە ئەدەبىي گېرىك تىلىدا ئەمەس، بەلكى ھەممە ئادەم چۈشىنىدىغان ئاممىباب گېرىك تىلىدا يېزىلغان. شۇ سەۋەبتىن، تەرجىمانلار «ئىنجىل» نىڭ ئەينى تىلغا سادىق بولۇش ئۈچۈن، ھازىرقى زامان ئاممىباب ئۇيغۇر تىلىنى قوللىنىشقا تىرىشتى.

خۇدا «مۇقەددەس كىتاب» ئارقىلىق ئۆزىنى ئىنسانلارغا نامايان قىلىپ، ئۇلارغا بولغان مېھىر - مۇھەببىتىنى ۋە قۇتقۇزۇش پىلانىنى كۆرسەتكەن. بىز كەڭ تورداشلارنىڭ بۇ كىتابنى ئوقۇپ چىقىپ، خۇدانىڭ ئىرادىسىنى ۋە ئۇنىڭ ئاتا قىلغان قۇتقۇزۇلۇش يولىنى تونۇپ يېتىشىنى ئۈمىد قىلىمىز.

مۇندەرىجە

5 كىرىش سۆز.....

كونا ئەھدە:

تەۋراتتىن تاللانمىلار:

10 ئالەمنىڭ يارىتىلىشى.....

151 مىسىردىن چىقىش.....

پەيغەمبەرلەرنىڭ يازمىلىرىدىن تاللانمىلار ، زەبۇر:

263 يوشۇۋا.....

334 سەردارلار.....

405 رۇت.....

418 سامۇئىل 1 - قىسىم.....

509 سامۇئىل 2 - قىسىم.....

590 تارىخلار 1 - قىسىم.....

682 ئەزرا.....

712 نەخەمىيا.....

754 ئەستىر.....

778 زەبۇر.....

1055 پەند - نەسەھەتلەر.....

1153 يەشايا.....

1349 دانىيال.....

1390 ئوبادىيا.....

1396 يۇنۇس.....

1403 خاباقۇق.....

1414 زىفانىيا.....

1426 ھاگاي.....

1434 مالاكى.....

يېڭى ئەھدە (ئىنجىل)

1446 مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر
1552 ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر
1622 لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر
1736 يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر
1823 ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى
1929 رىملىقلارغا يېزىلغان خەت
1978 كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت
2024 كورىنتلىقلارغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت
2054 گالاتىيالىقلارغا يېزىلغان خەت
2072 ئەفەسلىكلەرگە يېزىلغان خەت
2089 فىلىپسلىكلەرگە يېزىلغان خەت
2102 كولوسسلىقلارغا يېزىلغان خەت
2115 سالونىكىلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت
2125 سالونىكىلىقلارغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت
2132 تىموتىيغا يېزىلغان بىرىنچى خەت
2145 تىموتىيغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت
2155 تىتۇسقا يېزىلغان خەت
2161 فىلىمۇنغا يېزىلغان خەت
2166 ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت
2201 ياقۇپ يازغان خەت
2213 پېترۇس يازغان بىرىنچى خەت
2227 پېترۇس يازغان ئىككىنچى خەت
2236 يۇھاننا يازغان بىرىنچى خەت
2249 يۇھاننا يازغان ئىككىنچى خەت
2252 يۇھاننا يازغان ئۈچىنچى خەت
2255 يەھۇدا يازغان خەت
2261 ۋەھىيلەر
2308 تەبىرلەر

كونا ئەھدە

تەۋراتتىن تاللانمىلار،
زەبۇر،
پەيغەمبەرلەرنىڭ يازمىلىرىدىن
تاللانمىلار

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

«ئالەمنىڭ يارىتىلىشى» دا دۇنيانىڭ ئاپىرىدە بولۇشى، ئىنسانلارنىڭ يارىتىلىشى، گۇناھ ۋە ئازاب - ئوقۇبەتلەرنىڭ پەيدا بولۇشى ھەمدە خۇدانىڭ ئىنسانلار بىلەن بولغان ئالاقىسى قاتارلىق مەزمۇنلار بايان قىلىندۇ. ئادەمئاتا بىلەن ھاۋائانا، نۇھ پەيغەمبەر ۋە توپان بالاسى ھەم ئىبراھىم ۋە ئۇنىڭ خۇداغا بولغان كۈچلۈك ئېتىقادى توغرىسىدىكى مەزمۇنلارمۇ تەسۋىرلىنىدۇ. ئۇنىڭدىن كېيىن ئىبراھىمنىڭ ئوغۇللىرى ئىسمائىل، ئىسھاق ۋە نەۋرىلىرى، بولۇپمۇ يۈسۈپ ھەمدە يۈسۈپ دەۋرىدە يۈز بەرگەن ۋەقەلەر تۈپەيلىدىن يەھۇدىيلارنىڭ ئەجدادلىرىنىڭ مىسىرغا كۆچۈپ كەتكەنلىكى توغرىسىدىكى مەزمۇنلار بايان قىلىندۇ.

تېزىس:

1. ئالەمنىڭ يارىتىلىشى (1 - ، 2 - بابلار)
2. گۇناھنىڭ پەيدا بولۇشى (3 - باب)
3. ئادەمئاتىنىڭ ئەۋلادلىرى (4 - ، 5 - بابلار)
4. توپان بالاسى ۋە نۇھ پەيغەمبەر (6 - بابتىن 10 - باقىچە)
5. تىلنىڭ قالايمىقانلاشتۇرۇۋېتىلىشى (11 - باب 1 - ئايەتتىن 9 - ئايەتكىچە)
6. ئىبراھىمنىڭ چاقىرىلىشى ۋە ئۇنىڭ ھاياتى (11 - باب 10 - ئايەتتىن 25 - باب 11 - ئايەتكىچە)
7. ئىبراھىمنىڭ ئەۋلادلىرى (25 - باب 12 - ئايەتتىن 45 - بابنىڭ ئاخىرىغىچە)
8. ئىسرائىللارنىڭ مىسىرغا بېرىشى ۋە ئۇ يەردە تۇرۇپ قېلىشى (46 - بابتىن 50 - باقىچە)

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

خۇدانىڭ ئالەمنى يارىتىشى

¹ خۇدا ھەممىدىن بۇرۇن پۈتۈن ئالەمنى ياراتتى. ² ئۇ چاغدا يەر شارى شەكىلسىز ۋە قۇيۇقۇرۇق ھالەتتە بولۇپ، سۇلارنى قاراڭغۇلۇق قاپلىغانىدى. خۇدانىڭ روھى سۇ ئۈستىدە لەرزىلەر پەرۋاز قىلىپ يۈرەتتى.

³ خۇدا: «يورۇقلۇق بولسۇن!» دېگەندى، يورۇقلۇق پەيدا بولدى. ⁴⁻⁵ خۇدا يورۇقلۇقنىڭ ياخشى ئىكەنلىكىنى كۆردى. شۇنىڭ بىلەن، ئۇ يورۇقلۇقنى قاراڭغۇلۇقتىن ئايرىدى ۋە يورۇقلۇقنى «كۈندۈز»، قاراڭغۇلۇقنى بولسا «كېچە» دەپ ئاتىدى. كېچە - كۈندۈز ئۆتۈپ، بۇ تۇنجى كۈن بولدى.

⁶ ئاندىن، خۇدا: «سۇلارنىڭ يۇقىرى - تۆۋەن ئىككىگە ئايرىلىپ تۇرۇشى ئۈچۈن ئۇلارنىڭ ئارىسىدا بىر پاسىل بولسۇن!» دەپ ئەمر قىلدى. ⁷ شۇنىڭ بىلەن، بىر پاسىل پەيدا بولۇپ، ئۇنىڭ ئاستىدىكى سۇلارنى ئۈستىدىكى سۇلاردىن ئايرىدى. خۇدانىڭ ئەمرى بىلەن شۇنداق بولدى. ⁸ خۇدا بۇ پاسىلنى «ئاسمان» دەپ ئاتىدى.

كېچە - كۈندۈز ئۆتۈپ، بۇ ئىككىنچى كۈن بولدى. ⁹ ئاندىن، خۇدا: «ئاسماننىڭ ئاستىدىكى سۇلار بىر يەرگە يىغىلسۇن ۋە قۇرۇق تۇپراق كۆرۈنسۇن!» دېدى. خۇدانىڭ ئەمرى بىلەن شۇنداق بولدى. ¹⁰ خۇدا قۇرۇق

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

تۇپراقنى «يەر»، يىغىلغان سۇلارنى بولسا «دېڭىز» دەپ ئاتىدى. خۇدا بۇلارنىڭ ياخشى ئىكەنلىكىنى كۆردى.

¹¹ ئاندىن، خۇدا يەنە: «يەردە ھەر خىل ئۆسۈملۈكلەر؛ ئۇرۇقلۇق ۋە مېۋىلىك بولۇپ، ئۆز تۈرلىرى بويىچە ئۈنۈپ چىقسۇن!» دېدى. خۇدانىڭ ئەمرى بىلەن شۇنداق بولدى. ¹² شۇنىڭ بىلەن، يەر يۈزىدە ھەر خىل ئۇرۇقلۇق ۋە مېۋىلىك ئۆسۈملۈكلەر ئۆز تۈرلىرى بويىچە ئۈنۈپ چىقتى. خۇدا بۇلارنىڭ ياخشى ئىكەنلىكىنى كۆردى. ¹³ كېچە - كۈندۈز ئۆتۈپ، بۇ ئۈچىنچى كۈن بولدى.

¹⁴ خۇدا يەنە: «ئاسماندا يورۇقلۇق بېرىدىغان جىسىملار بولسۇن. ئۇلار كېچە بىلەن كۈندۈزنى پەرقلەندۈرۈپ، كۈن، پەسىل ۋە يىللارنى ئايرىپ تۇرۇشتا بەلگە بولسۇن. ¹⁵ بۇ جىسىملار نۇر چېچىپ، يەر يۈزىنى يورۇتۇپ تۇرسۇن!» دەپ ئەمر قىلدى. خۇدانىڭ ئەمرى بىلەن شۇنداق بولدى. ¹⁶ خۇدا يورۇقلۇق بېرىدىغان ئىككى چوڭ جىسىمنى ياراتتى، قۇياشنى كۈندۈزنى باشقۇرىدىغان، ئايىنى كېچىنى باشقۇرىدىغان قىلدى. ھەمدە خۇدا يەنە يۇلتۇزلارنىمۇ ياراتتى. ¹⁷⁻¹⁸ يەر يۈزىنى يورۇتۇش، كۈندۈز بىلەن كېچىنى باشقۇرىدىغان قىلىش ۋە يورۇقلۇقنى قاراڭغۇلۇقتىن ئايرىش ئۈچۈن، خۇدا يورۇقلۇق بېرىدىغان جىسىملارنى ئاسمانغا ئورۇنلاشتۇردى ۋە ئۇلارنىڭ ياخشى ئىكەنلىكىنى كۆردى. ¹⁹ كېچە - كۈندۈز ئۆتۈپ، بۇ تۆتىنچى كۈن بولدى.

²⁰ خۇدا يەنە: «سۇ ھەر خىل جانلىقلار بىلەن تولسۇن، ئاسماندا ھەر خىل ئۇچارقاتلار ئۇچسۇن!» دەپ ئەمر قىلدى. ²¹ بۇنىڭ بىلەن، خۇدا سۇدا ياشايدىغان ئاجايىپ - غارايىپ جانلىقلارنى، ھەر خىل چوڭ - كىچىك بېلىقلارنى ۋە ئاسماندىكى ھەر خىل ئۇچارقاتلارنى ئۆز تۈرلىرى بويىچە ياراتتى. خۇدا بۇ جانلىقلارنىڭ ياخشى ئىكەنلىكىنى كۆردى. ²² خۇدا بۇ جانلىقلارغا بەخت ئاتا قىلىپ: «سۇدا ياشغۇچى جانلىقلار كۆپىيىپ، دېڭىز - ئوكيانلارنى تولدۇرسۇن، ئۇچارقاتلار يەر يۈزىدە ئۇلغايىسۇن!» دېدى. ²³ كېچە - كۈندۈز ئۆتۈپ، بۇ بەشىنچى كۈن بولدى. ²⁴ خۇدا يەنە: «يەر يۈزىدە ھەر خىل جانئورالار - ئۆي ھايۋانلىرى ۋە چوڭ - كىچىك ياۋايى ھايۋاناتلار پەيدا بولسۇن!» دېدى. خۇدانىڭ ئەمرى بىلەن

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

شۇنداق بولدى. ²⁵ شۇنىڭ بىلەن، خۇدا يەر يۈزىدە ھەر خىل جانىۋارلارنى ئۆز تۈرلىرى بويىچە ياراتتى ۋە ئۇلارنىڭ ياخشى ئىكەنلىكىنى كۆردى. ²⁶ ئاندىن، خۇدا: «بىزنىڭ ئوبرازىمىزدەك، يەنى روھىي جەھەتتىن بىزگە ئوخشايدىغان ئىنسانلارنى يارىتايلى. ئۇلار ھەر خىل جانىۋارلارنى — دېڭىز — ئوكياندىكى بېلىقلار، ئاسماندىكى ئۇچارقاتلار، بارلىق ئۆي ھايۋانلىرى ۋە چوڭ — كىچىك ياۋايى ھايۋاناتلارنى باشقۇرىدىغان بولسۇن!» دەپ ئەمر قىلدى.

²⁷ بۇنىڭ بىلەن، خۇدا ئىنساننى ئۆز ئوبرازىدەك ياراتتى،
ئۇنى ئۆزىگە ئوخشايدىغان قىلىپ ياراتتى،
شۇنداقلا ئۇلارنى ئەر ۋە ئايال قىلىپ ياراتتى.

²⁸ خۇدا ئۇلارغا بەخت ئاتا قىلىپ مۇنداق دېدى:
— پەرزەنت كۆرۈپ كۆپىيىڭلار، يەر يۈزىنى قاپلاپ، دۇنيانى بويسۇندۇرۇڭلار.
شۇنداقلا، دېڭىز — ئوكياندىكى بېلىقلار، ئاسماندىكى ئۇچارقاتلار، شۇنىڭدەك پۈتۈن
جانىۋارلارنى باشقۇرۇڭلار. ²⁹ مەن سىلەرگە پۈتۈن يەر يۈزىدىكى ھەر خىل زىرائەت
ۋە مېۋىلەرنى ئوزۇقلۇق قىلىپ بەردىم. ³⁰ بارلىق چوڭ — كىچىك ھايۋاناتلار ۋە
ئۇچارقاتلار قاتارلىق ھەر خىل مەخلۇقلارغا بولسا ئوت — چۆپ ۋە كۆكتاتلارنى
ئوزۇقلۇق قىلىپ بەردىم.
خۇدانىڭ ئەمرى بىلەن شۇنداق بولدى. ³¹ خۇدا ياراتقانلىرىنىڭ ھەممىسىگە قاراپ،
ئۇلارنىڭ ياخشى ئىكەنلىكىنى كۆردى. كېچە — كۈندۈز ئۆتۈپ، بۇ ئالتىنچى كۈن
بولدى.

2 - باب

¹ شۇنداق قىلىپ، ئالەم پۈتكۈل مەۋجۇداتلىرى بىلەن يارىتىلىپ بولدى.
² يەتتىنچى كۈنى كەلگەندە، خۇدا يارىتىش ئىشىنى تاماملاپ بولغان بولۇپ، ئۇ

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

كۈنى ئارام ئالدى. ³ ئۇ يەتتىنچى كۈنى بەختلىك كۈن قىلىپ، ئۇنى «مۇقەددەس كۈن» دەپ جاكارلىدى، چۈنكى بۇ كۈن خۇدا يارىتىشىنى تاماملاپ ئارام ئالغان كۈن ئىدى.

ئېرەم باغ

⁴⁻⁵ پەرۋەردىگار خۇدانىڭ ئالەمنى يارىتىشى جەريانىدا مۇنداق ئىشلار بولدى:

پەرۋەردىگار خۇدا ئالەمنى ياراتقاندا، يەر يۈزىدە ئوت - چۆپ ۋە زىرائەتلەر يوق ئىدى، چۈنكى خۇدا تېخى يامغۇر ياغدۇرماغاندى، شۇنداقلا يەر تېرىدىغان ئادەممۇ يوق ئىدى. ⁶ ئەمما، يەردىن سۇ چىقىپ، پۈتۈن زېمىننى سۇغاردى. ⁷ ئاندىن، پەرۋەردىگار خۇدا يەرنىڭ توپسىدىن ئادەمئاتنى ياسىدى ⁸ ۋە ئۇنىڭ بۇرندىن ھاياتلىق نەپسىنى پۈۋىلدى. بۇنىڭ بىلەن، ئادەمئاتغا ھاياتلىق بېرىلدى. ⁸ پەرۋەردىگار خۇدا شەرقتىكى ئېرەم دېگەن جايدا بىر باغ بەرپا قىلىپ، ئۆزى ياراتقان ئادەمنى ئۇ يەرگە ئورۇنلاشتۇردى. ⁹ پەرۋەردىگار خۇدا ئۇ يەردە يەنە مېۋىلىرى شېرىن ۋە چىرايلىق ھەر خىل دەرەخلەرنى ئۆستۈردى. باغنىڭ ئوتتۇرىسىدا ئالاھىدە ئىككى تۈپ دەرەخ بار ئىدى. بىرى «ھاياتلىق بېرىدىغان دەرەخ» بولۇپ، يەنە بىرى «ياخشى بىلەن ياماننى بىلدۈرىدىغان دەرەخ» ئىدى. ¹⁰ ئېرەم دېگەن يەردىن بىر دەريا ئېقىپ كېلىپ، باغنى سۇغراتتى. باغدىن چىققان سۇ تۆتكە بۆلۈنەتتى. ¹¹ بىرىنچىسى پىشون دەرياسى بولۇپ، ئالتۇن چىقىدىغان ھاۋىلاھ دېگەن يەرنى ئايلىنىپ ئۆتدۇ. ¹² ئۇ يەرنىڭ ئالتۇنى ساپ. ئۇ يەردىن يەنە كەم ئۇچرايدىغان خۇش پۇراقلىق دېۋىرقاي ۋە يوللۇق ھېقىق چىقىدۇ. ¹³ ئىككىنچىسى گېھون دەرياسى بولۇپ، كۈش دېگەن يەرنى ئايلىنىپ ئۆتدۇ. ¹⁴ ئۈچىنچىسى دەجلە دەرياسى بولۇپ، ئاسسۇرنىڭ شەرقىدىن ئېقىپ ئۆتدۇ. تۆتىنچىسى فىرات دەرياسىدۇر.

¹⁵ پەرۋەردىگار خۇدا ئادەمئاتنى ئېرەم باغقا ئىشلەپ ئۇنى پەرۋىش قىلسۇن، دەپ ئۇ يەرگە قويغانىدى. ¹⁶ پەرۋەردىگار خۇدا ئادەمئاتغا ئەمر قىلىپ:

²: 7 ئىبرانىي تىلىدا «توپا» ۋە «ئادەم» دېگەن سۆزنىڭ تەلەپپۇزى يېقىن.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

— باغدنىكى مېۋىلەرنى خالىغىنىڭچە يە. ¹⁷ ئەمما، «ياخشى بىلەن يامانى بىلدۈرىدىغان دەرەخ» نىڭ مېۋىسىنى ھەرگىز يېمە. چۈنكى، ئۇنى يېسەڭ، چوقۇم ئۆلسەن!² — دېدى.

ھاۋا ئانىنىڭ يارىتىلىشى

¹⁸ كېيىن، پەرۋەردىگار خۇدا: «ئادەمنىڭ يالغۇز ياشىشى ياخشى ئەمەس، ئۇنىڭغا لايىق بولغۇدەك بىر ياردەمچى ھەمراھ يارىتاي» دېدى. ¹⁹ بۇنىڭ بىلەن، پەرۋەردىگار خۇدا يەردىكى توپىدىن ياراتقان ھەر خىل ھايۋانات ۋە ئۇچارقاناتلارنى ئادەم ئانىنىڭ ئالدىغا ئۇلارغا ئىسىم قويسۇن، دەپ كەلتۈردى. ئادەم ئانا ئۇلارغا قانداق ئىسىم قويسا، شۇنداق ئاتىلىپ كەلدى. ²⁰ ئادەم ئانا بارلىق ئۇچارقانات ۋە ھايۋانلارغا ئىسىم قويدى. ۋە ھالەنكى، ئۇلارنىڭ ئارىسىدا ئۆزىگە لايىق بولغۇدەك بىرەر ياردەمچى ھەمراھ يوق ئىدى. ²¹ شۇڭا، پەرۋەردىگار خۇدا ئادەم ئانىنى قاتتىق ئۇخلىتىۋەتتى. ئۇ ئۇخلاۋاتقاندا، خۇدا ئۇنىڭ بىر تال قوۋۇرغىسىنى ئېلىپ، ئۇ يەرنى ئۇنىڭ گۆشى بىلەن ئېتىپ قويدى. ²² پەرۋەردىگار خۇدا ئالغان قوۋۇرغا سۆڭىكىدىن بىر ئايال ياساپ، ئۇنى ئادەم ئانىنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كەلدى.

²³ ئادەم ئانا خۇشال ھالدا مۇنداق دېدى:

— مانا ئەمدى سۆڭىكى مېنىڭ سۆڭىكىمدىن، گۆشى مېنىڭ گۆشىمىدىن ئېلىنغان، ماڭا ئوخشاش خىلدىكى بىرى بولدى! ئۇ «ئايال»³ دەپ ئاتالسۇن، چۈنكى ئۇ ئەر دىن ئېلىنغان.

²⁴ بىر ئادەمنىڭ ئاتا - ئانىسىدىن ئايرىلىپ، ئايالى بىلەن بىرلىشىپ بىر تەن بولۇشى ئەنە شۇ سەۋەبتىندۇر.

²⁵ ئۇ چاغدا، ئادەم ئانا بىلەن ئۇنىڭ ئايالىنىڭ ھەر ئىككىسى يالڭاچ بولۇپ، نومۇس قىلىشمايتتى.

²: 17 ئۆلۈش — بۇ يەردە تىلغا ئېلىنغان ئۆلۈش خۇدادىن ئايرىلىش، يەنى روھى جەھەتتىكى

ئۆلۈش ۋە ئۇنىڭ نەتىجىسى بولغان جىسمانىي جەھەتتىكى ئۆلۈشنى كۆزدە تۇتدۇ.

²: 23 ئىبرانىي تىلىدا «ئايال» دېگەن سۆز ئاھاڭ جەھەتتە «ئەر» دېگەن سۆزگە ناھايىتى يېقىن بولۇپ، ئۇشبۇ سۆز شۇنىڭدىن كەلگەن.

3 - باب

ئادەمئاتنىڭ خۇدانىڭ ئەمرىگە خىلاپلىق قىلىشى

¹ يىلان پەرۋەردىگار خۇدا ياراتقان ھايۋانلارنىڭ ئىچىدە ئەڭ ھىلىگىرى ئىدى. ئۇ ئايالدىن:

— خۇدا باغدىكى ھەرقانداق دەرەخنىڭ مېۋىسىنى يېيىشىڭلارنى راستتىنلا مەنئى قىلىدىمۇ؟ — دەپ سورىدى.
² ئايال:

— باغدىكى دەرەخلەرنىڭ مېۋىلىرىنى يېسەك بولىدۇ. ³ پەقەت باغنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى دەرەخنىڭ مېۋىسىنى يېسەك بولمايدۇ. خۇدا بىزنىڭ بۇ دەرەخنىڭ مېۋىسىنى يېيىشىمىزنى، ھەتتا ئۇنىڭغا قول تەگكۈزۈشىمىزنى مەنئى قىلدى. ئەگەر بۇ ئىشنى قىلساق، ئۆلىمىز، — دەپ جاۋاب بەردى.

⁴ يىلان ئايالغا جاۋابەن مۇنداق دېدى:
— يالغان! ھەرگىز ئۆلمەيسىلەر! ⁵ خۇدا سىلەرنىڭ ئۇنى يېسەڭلار، كۆزۈڭلارنىڭ ئېچىلىپ، ئۆزىگە ئوخشاش ياخشى بىلەن ياماننى بىلىدىغان بولۇپ قالدىغانلىقىڭلارنى بىلىدۇ.

⁶ ئايال بۇ دەرەخنىڭ مېۋىسىنىڭ چىرايلىق ۋە شېرىن ئىكەنلىكىنى كۆرۈپ، ئۇنى يېسە قانچىلىك ئەقىللىق بولۇپ كېتىدىغانلىقىنى ئويلاپ، مېۋىدىن ئۇزۇپ يېدى ۋە ئۇنى يېنىدا تۇرغان ئېرىگىمۇ بەردى. ئۇمۇ يېدى. ⁷ ئۇلار مېۋىنى يېيىشى بىلەنلا كۆزلىرى ئېچىلىپ، ئۆزلىرىنىڭ يالڭاچلىقىنى بىلىپ نومۇس قىلىشتى. شۇڭا، ئۇلار ئەنجۈر يوپۇرماقلىرىنى بىر - بىرىگە چېتىپ، بەدەنلىرىنى يېپىۋېلىشتى.

⁸ شۇ كۈننىڭ سالقىن چۈشكەن ۋاقتىدا، ئۇلار پەرۋەردىگار خۇدانىڭ باغدا مېڭىپ يۈرگەن شەپسىنى ئاڭلاپ، دەرەخزارلىقنىڭ ئارىسىغا يوشۇرۇنۇۋېلىشتى. ⁹ لېكىن، پەرۋەردىگار خۇدا ئادەمئاتغا:

— سەن قەيەردە؟ — دەپ ۋارقىردى.

¹⁰ ئادەمئاتا:

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

— مەن سېنىڭ باغدا مېڭىپ يۈرگەنلىكىڭنى ئاڭلاپ، يالڭاچلىقىمدىن نومۇس قىلىپ، سەندىن قورقۇپ يوشۇرۇنۇۋالدىم، — دەپ جاۋاب بەردى.
¹¹ خۇدا ئۇنىڭدىن:

— يالڭاچلىقىڭنى ساڭا كىم ئېيتتى؟ ياكى مەن يېمە، دېگەن مېۋىنى يېدىڭمۇ؟ — دەپ سورىدى.
¹² ئادەمئاتا:

— سەن ماڭا ھەمراھ بولسۇن، دەپ بەرگەن ئايال ئۇ مېۋىدىن ماڭا بەرگەندى.
 شۇنىڭ ئۈچۈن يېدىم، — دەپ جاۋاب بەردى.
¹³ پەرۋەردىگار خۇدا ئايالدىن:
 — نېمە ئۈچۈن مۇنداق قىلدىڭ؟ — دەپ سورىدى.
 — مېنى يىلان ئازدۇردى، شۇڭا يېدىم، — دەپ جاۋاب بەردى ئايال.

خۇدانىڭ ئادەمئاتا بىلەن ھاۋاتانىنى جازالىشى

¹⁴ شۇنىڭ بىلەن، پەرۋەردىگار خۇدا يىلانغا:
 — بۇ قىلمىشنىڭ ئۈچۈن جازاغا تارتىلسەن! بارلىق ھايۋاناتلار ئىچىدە پەقەت سەنلا مۇنۇ لەنەتلەرگە قالسىەن:

«ھازىردىن باشلاپ، يەر بېغىرلاپ مېڭىپ،
 ئۆمۈرۋايەت توپا يەيسەن.
¹⁵ سېنى ئايال بىلەن دۈشمەن قىلىمەن.
 ئۇنىڭ ئەۋلادى بىلەن سېنىڭ ئەۋلادىڭمۇ
 دۈشمەنلىشىپ ئۆتىدۇ.
 ئۇنىڭ ئەۋلادى سېنىڭ بېشىڭنى يانچىيدۇ،
 سەن ئۇنىڭ تاپىنىنى چاقىسەن» دېدى.

¹⁶ كېيىن، پەرۋەردىگار خۇدا ئايالغا:
 — ھامىلدارلىقىڭنىڭ ئازابىنى ھەسسىلەپ ئاشۇرىمەن. تۇغۇتۇڭنىڭ تولغىقىنىمۇ

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

زىيادە قىلمەن. شۇنداقتمۇ، ئېرىڭگە كۈچلۈك ئىشتىياق باغلايسەن، ئۇ سېنى باشقۇرىدۇ، — دېدى.

¹⁷ پەرۋەردىگار خۇدا ئادەمئاتغا:

— ئايالىڭنىڭ سۆزىگە كىرىپ، مەن يېيىشنى مەنئى قىلغان مېۋىنى يېگەنلىكىڭ تۈپەيلىدىن، يەرمۇ لەنتىمگە ئۇچرىدى. سەن ئەمدى ئۆمۈرۋايەت جاپالىق ئىشلەش بىلەنلا ئوزۇقلىنىسەن. ¹⁸ يەردىن تىكەن ۋە قامغاق ئۇندۇ، سەن بولساڭ يەردىكى زىرائەتلەرنى يەيسەن. ¹⁹ باش — كۆزۈڭ تەرگە چۆمگەندىلا توغۇدەك بىرنەرسە يېيەلەيسەن، تاكى ئۆلۈپ توپىغا ئايلىنىپ كەتكۈچە ئىشتىن باش كۆتۈرەلمەيسەن. توپىدىن يارىتىلدىڭ، شۇڭا يەنە توپىغا قايتىسەن! — دېدى.

²⁰ ئادەمئاتا ئايالىغا ھاۋا [ئىبرانىي تىلىدىكى «ھاياتلىق» دېگەن سۆز بىلەن ئاھاڭداش] دېگەن ئىسمىنى قويدى، چۈنكى ئۇ ئىنسانلارنىڭ ئانىسى ئىدى. ²¹ پەرۋەردىگار خۇدا ئادەمئاتا بىلەن ئۇنىڭ ئايالىغا ھاۋانىڭ تېرىسىدىن كىيىم قىلىپ، كىيىدۈرۈپ قويدى.

ئادەمئاتا بىلەن ھاۋانىڭ ئېرەم باغدىن قوغلىنىشى

²² ئاندىن، پەرۋەردىگار خۇدا مۇنداق دېدى:

— ئادەمئاتا بىزگە ئوخشاش ياخشى بىلەن ياماننى بىلىدىغان بولۇپ قالدى. ئەمدى ئۇنىڭ «ھاياتلىق بېرىدىغان دەرەخ» نىڭ مېۋىسىنى يەپ قويۇشىدىن ساقلىنىشىمىز كېرەك. بولمىسا، ئۇ مەڭگۈ ياشايدۇ!

²³ شۇنىڭ بىلەن پەرۋەردىگار خۇدا ئۇلارنى ئېرەم باغدىن قوغلاپ چىقىرىپ، يەرگە، يەنى ئۆزلىرى ئەسلى يارىتىلغان تۇپراققا ئىشلەيدىغان قىلىپ قويدى. ²⁴ ئاندىن، خۇدا ئادەمئاتنى ھاياتلىق بېرىدىغان دەرەخكە يېقىنلاشمسۇن دەپ، ئېرەم باغنىڭ شەرق تەرىپىگە «كېرۈب» دەپ ئاتىلىدىغان مەخلۇقلارنى ۋە بىسى ئوت چېچىپ، ئۇ يان بۇ يان قوزغىلىپ يالتراپ تۇرىدىغان بىر قىلچىنى ئورۇنلاشتۇردى.

4 - باب

قابىل بىلەن ھابىل

¹ ئادەمئاتا ئايالى ھاۋائانا بىلەن بىللە بولدى. ھاۋائانا ھامىلىدار بولۇپ، بىر ئوغۇل تۇغدى. ئۇ: «پەرۋەردىگارنىڭ ياردىمى بىلەن بىر ئوغۇلغا ئىگە بولدۇم» دېدى ۋە ئىسمىنى قابىل [ئىبرانىي تىلىدىكى «ئىگە بولدۇم» دېگەن سۆز بىلەن ئاھاڭداش] قويدى. ² كېيىن، ئۇ يەنە بىر ئوغۇل تۇغۇپ، ئىسمىنى ھابىل قويدى. ئىككىيلەن چوڭ بولغاندىن كېيىن، ھابىل پادىچى بولدى، قابىل بولسا دېھقان بولدى. ³ ھوسۇل مەزگىلى كەلگەندە، قابىل يەرنىڭ مەھسۇلاتىدىن ئېلىپ پەرۋەردىگارغا تەقدىم قىلدى. ⁴ ھابىلمۇ قوي پادىسى ئىچىدىن تۇنجى تۇغۇلغان قوزىلاردىن سويۇپ، تازا سېمىز يېرىدىن پەرۋەردىگارغا تەقدىم قىلدى. پەرۋەردىگار ھابىلنى ۋە ئۇنىڭ سوۋغىتىنى قوبۇل قىلدى. ⁵ بىراق، قابىلنى ۋە ئۇنىڭ سوۋغىتىنى قوبۇل قىلمىدى. بۇنىڭدىن ئىنتايىن خاپا بولغان قابىلنىڭ چىرايى تۇتۇلۇپ كەتتى. ⁶ شۇ چاغدا، پەرۋەردىگار قابىلغا:

— نېمىشقا خاپا بولسەن؟ چىرايىڭ نېمىشقا تۇتۇلۇپ كەتتى؟ ⁷ ئەگەر دۇرۇس ئىش قىلغان بولساڭ، سېنىمۇ قوبۇل قىلغان بولاتتىم! بىراق، يامانلىق قىلساڭ، گۇناھ خۇددى ئىشىك ئالدىدا ئېتىلماقچى بولۇپ تۇرغان ياۋا ئىتقا ئوخشاش، سېنىڭ ۋۇجۇدۇڭنى چىرمىۋالدى. ئۇ سېنى ئۆز ئىلكىگە ئالماقچى بولسىمۇ، لېكىن سەن ئۇنى يېڭىشىڭ لازىم! — دېدى. ⁸ كېيىن، قابىل ئىسمى ھابىلغا:

— يۈر، دالادا سەيلە قىلىپ كېلەيلى! — دېدى. ئۇلار دالادىكى ۋاقتىدا، قابىل ئىنىسىغا قول سېلىپ، ئۇنى ئۆلتۈرۈۋەتتى. ⁹ پەرۋەردىگار قابىلدىن:

— ئىنىڭ ھابىل قېنى؟ — دەپ سورىدى.

— بىلمەيمەن، مەن ئىنىمنىڭ باققۇچىسىمىدىم؟ — دەپ جاۋاب بەردى ئۇ. ¹⁰ پەرۋەردىگار كەينىدىنلا ئۇنى:

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

— بۇ نېمە قىلغىنىڭ؟ ئىنىڭنىڭ ئىنتىقام ئېلىش ئۈچۈن دادا - پەرياد قىلىۋاتقان قېنى ماڭا كۆرۈنۈپ تۇرىدۇ. ¹¹ سەن ئەمدى لەنەتكە ئۇچرايسەن. بۇنىڭدىن كېيىن، بۇ يەردە تۇرالمايسەن! چۈنكى، سەن ئىنىڭنى ئۆلتۈردۈڭ، يەرگە قان تۆكتۈڭ. ¹² سەن يەرگە ئىشلىگەن تەقدىردىمۇ، يەر ساڭا ھوسۇل بەرمەيدۇ. سەن ئەمدى سەرسان بولۇپ، يەر يۈزىدە سەرگەردانلىقتا يۈرسەن، — دەپ ئەيىبلدى. ¹³ بۇنى ئاڭلىغان قابىل پەرۋەردىگارغا مۇنداق دېدى:

— مەن بۇنداق ئېغىر جازانى كۆتۈرەلمەيمەن. ¹⁴ سەن مېنى بۇ يەردىن قوغلاپ، ھۇزۇرۇڭدىن ھەيدەۋاتسەن! مەن ئەمدى ئۆي - ماكانسىز، سەرسان بولۇپ، يەر يۈزىدە سەرگەردانلىقتا يۈرمەن. مېنى كۆرگەنلا كىشى ئۆلتۈرۈۋېتىدۇ! ¹⁵ لېكىن، پەرۋەردىگار:

— ياق، سېنى ئۆلتۈرگەن كىشى يەتتە ھەسسە قاتتىق جازالاندى، — دېدى. شۇنىڭ بىلەن، پەرۋەردىگار قابىلنى ئۆلتۈرمەكچى بولغانلارنى ئاگاھلاندۇرۇش ئۈچۈن، ئۇنىڭ پېشانىسىگە ئالاھىدە بەلگە قويۇپ قويدى. ¹⁶ بۇنىڭ بىلەن، قابىل پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىدىن چىقىپ، ئېرەم باغنىڭ شەرق تەرىپىدىكى نود دېگەن جايدا ئولتۇراقلىشىپ قالدى.

قابىلنىڭ ئەۋلادلىرى

¹⁷ قابىل ئايالى بىلەن بىللە بولدى. ئايالى ھامىلدار بولۇپ، بىر ئوغۇل تۇغدى. ئۇنىڭ ئىسمىنى ھانۇخ قويدى. قابىل بىر شەھەر بنا قىلىپ، شەھەرنى ئوغلىنىڭ ئىسمىدا ئاتىدى. ¹⁸ ھانۇختىن ئىراد تۆرەلدى، ئىرادتىن مېھۇيائىل تۆرەلدى، مېھۇيائىلدىن مېتۇشائىل تۆرەلدى، مېتۇشائىلدىن لەمەك تۆرەلدى. ¹⁹ لەمەك ئىككى خوتۇن ئالدى. بىرىنىڭ ئىسمى ئاداھ، يەنە بىرىنىڭ ئىسمى زىللە ئىدى. ²⁰ ئاداھ يابالىنى تۇغدى. يابال كۆچمەن مالچىلارنىڭ بوۋىسى بولدى. ²¹ ئۇنىڭ ئىسمىنىڭ ئىسمى يۇبال ئىدى. يۇبال چىلتار ۋە نەي چالغۇچىلارنىڭ پىرى بولدى. ²² زىللە تۇبال - قېن دېگەن بىر ئوغۇلنى تۇغدى. تۇبال - قېن تۇچ، تۆمۈر جابدۇقلارنى ياسىغۇچىلارنىڭ پىرى بولدى. تۇبال - قېننىڭ نەئىمە ئىسمىلىك بىر سىڭلىسى بار ئىدى. ²³ لەمەك ئىككى ئايالىغا پو ئېتىپ، مۇنداق دېدى:

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

«ئەي ئاداھ بىلەن زىللە، سۆزۈمگە قۇلاق سېلىڭلار!
ئەي ئاياللىرىم، كۆڭۈل قويۇپ ئاڭلاڭلار!
ماڭا چېقىلغان بىر ئادەمنى ئۆلتۈردۈم.
مېنى ئۇرغان بىر ياشنى ئۆلتۈردۈم.
24 قابىلنى ئۆلتۈرگۈچى يەتتە ھەسسە جازالانسا،
مېنى ئۆلتۈرگۈچى يەتمىش يەتتە ھەسسە جازالاندى.»

سېت بىلەن ئېنوش

25 ئادەمئاتا يەنە ئۆز ئايالى بىلەن بىللە بولۇش نەتىجىسىدە، ئايالى بىر ئوغۇل تۇغدى. ھاۋائانا: «خۇدا ماڭا قابىل ئۆلتۈرۈۋەتكەن ھابىلىنىڭ ئورنىغا بىر ئوغۇل بەردى» دېدى. شۇڭا، ئۇ ئىسمىنى سېت [ئاھاڭ جەھەتتە «خۇدا بەردى»] قويدى. 26 سېتتىن بىر ئوغۇل تۇغۇلۇپ، ئىسمى ئېنوش قويۇلدى. مانا شۇ چاغدىن باشلاپ، ئادەملەر پەرۋەردىگارغا ئىبادەت قىلىشقا باشلىدى.

5 - باب

ئادەمئاتنىڭ ئەۋلادلىرى

1 تۆۋەندىكىلەر ئادەمئاتنىڭ ئەۋلادلىرىدۇر:
خۇدا ئادەمنى ئۆزىگە ئوخشايدىغان قىلىپ ياراتتى. 2 ئۇلارنى ئەر ۋە ئايال قىلىپ ئايرىپ، ئۇلارغا بەخت ئاتا قىلدى ھەمدە ئۇلارنى «ئادەم» دەپ ئاتىدى.
3 ئادەمئاتا 130 يېشىدا ئۆزىگە ئوخشايدىغان يەنە بىر ئوغۇل پەرزەنت كۆرۈپ، ئۇنىڭ ئىسمىنى سېت قويدى. 4 ئادەمئاتا سېتنى تاپقاندىن كېيىن، يەنە 800 يىل ھايات كەچۈرۈپ، يەنە كۆپ ئوغۇل - قىز پەرزەنتلەرنى كۆردى. 5 ئۇ 930 يېشىدا ئالەمدىن ئۆتتى.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

- ⁶ سېت 105 يېشىدا بىر ئوغۇل پەرزەنت كۆرۈپ، ئۇنىڭ ئىسمىنى ئېنوش قويدى.
- ⁷ كېيىن، ئۇ يەنە 807 يىل ھايات كەچۈرۈپ، يەنە ئوغۇل - قىز پەرزەنتلەرنى كۆردى. ⁸ ئۇ 912 يېشىدا ئالەمدىن ئۆتتى.
- ⁹ ئېنوش 90 يېشىدا بىر ئوغۇل پەرزەنت كۆرۈپ، ئۇنىڭ ئىسمىنى قېنان قويدى.
- ¹⁰ كېيىن، ئۇ يەنە 815 يىل ھايات كەچۈرۈپ، يەنە ئوغۇل - قىز پەرزەنتلەرنى كۆردى. ¹¹ ئۇ 905 يېشىدا ئالەمدىن ئۆتتى.
- ¹² قېنان 70 يېشىدا بىر ئوغۇل پەرزەنت كۆرۈپ، ئۇنىڭ ئىسمىنى ماھالائېل قويدى. ¹³ كېيىن، ئۇ يەنە 840 يىل ھايات كەچۈرۈپ، يەنە ئوغۇل - قىز پەرزەنتلەرنى كۆردى. ¹⁴ ئۇ 910 يېشىدا ئالەمدىن ئۆتتى.
- ¹⁵ ماھالائېل 65 يېشىدا بىر ئوغۇل پەرزەنت كۆرۈپ، ئۇنىڭ ئىسمىنى يەرەد قويدى. ¹⁶ كېيىن، ئۇ يەنە 830 يىل ھايات كەچۈرۈپ، يەنە ئوغۇل - قىز پەرزەنتلەرنى كۆردى. ¹⁷ ئۇ 895 يېشىدا ئالەمدىن ئۆتتى.
- ¹⁸ يەرەد 162 يېشىدا بىر ئوغۇل پەرزەنت كۆرۈپ، ئۇنىڭ ئىسمىنى ھانۇخ قويدى.
- ¹⁹ كېيىن، ئۇ يەنە 800 يىل ھايات كەچۈرۈپ، يەنە ئوغۇل - قىز پەرزەنتلەرنى كۆردى. ²⁰ ئۇ 962 يېشىدا ئالەمدىن ئۆتتى.
- ²¹ ھانۇخ 65 يېشىدا بىر ئوغۇل پەرزەنت كۆرۈپ، ئۇنىڭ ئىسمىنى مېتۇشەلاخ قويدى. ²² شۇنىڭدىن كېيىن، ھانۇخ 300 يىل جەرياندا خۇدا بىلەن يېقىن ياشىدى. ئۇ يەنە ئوغۇل - قىز پەرزەنتلەرنى كۆردى. ²³ ئۇ يەر يۈزىدە جەمئىي 365 يىل ياشاپ، ²⁴ پۈتۈن ھاياتىنى خۇدا بىلەن يېقىن ئۆتكۈزۈپ، بىر كۈنى كۆزدىن غايىب بولدى. چۈنكى، خۇدا ئۇنى ئۆز يېنىغا ئېلىپ كەتكەندى.
- ²⁵ مېتۇشەلاخ 187 يېشىدا بىر ئوغۇل پەرزەنت كۆردى. ئۇنىڭ ئىسمىنى لەمەك قويدى. ²⁶ كېيىن، ئۇ يەنە 782 يىل ھايات كەچۈرۈپ، يەنە ئوغۇل - قىز پەرزەنتلەرنى كۆردى. ²⁷ ئۇ 969 يېشىدا ئالەمدىن ئۆتتى.
- ²⁸⁻²⁹ لەمەك 182 يېشىدا بىر ئوغۇل پەرزەنت كۆرۈپ، ئۇنىڭ ئىسمىنى نۇھ [ئاھاڭ جەھەتتە «يەڭگىللىتىش»] دەپ قويدى. ئۇ: «پەرۋەردىگارنىڭ يەرگە لەنەت ئوقۇشى بىلەن، بىز جاپالىق ئىشلارغا قالغان. ئەمدى بۇ بالا بىزنىڭ ئېغىرىمىزنى

يەڭگىللىتىدۇ» دېدى.

³⁰ نۇھنى تاپقاندىن كېيىن، لەمەك يەنە 595 يىل ھايات كەچۈرۈپ، يەنە ئوغۇل - قىز پەرزەنتلەرنى كۆردى. ³¹ ئۇ 777 يېشىدا ئالەمدىن ئۆتتى. ³² نۇھ 500 ياشقا كىرگەندىن كېيىن، سام، ھام، ياپەت ئىسىملىك ئۈچ ئوغۇل پەرزەنت كۆردى.

6 - باب

ئىنسانلارنىڭ رەزىللىكى

¹ ئىنسانلار دۇنيادا كۆپىيىشكە باشلىغاندا، قىزلارمۇ كۆپلەپ تۇغۇلغاندى. ² «خۇدانىڭ ئوغۇللىرى» ⁴ شۇ قىزلارنىڭ چىرايلىقلىقىنى كۆرۈپ، ئۆزلىرى خالىغان قىزلارنى خوتۇنلۇققا ئېلىشقا باشلىدى. ³ بۇنى كۆرگەن پەرۋەردىگار: — مەن ئىنسانلارغا بەرگەن ھاياتلىق روھى ئۇلاردا مەڭگۈ ياشىمايدۇ. چۈنكى، ئۇلار ئۆلۈشكە تېگىشلىك. كەلگۈسىدە ئۇلارنىڭ ئۆمرى بىر يۈز يىگىرمە ياشتىن ئاشمىسۇن! — دېدى. ⁴ «خۇدانىڭ ئوغۇللىرى» ئىنسانلارنىڭ قىزلىرى بىلەن بىللە بولۇپ، ئەۋلاد تاپقان چاغدا ۋە كېيىنكى ۋاقىتلاردا، يەر يۈزىدە «نېفىلىم» دەپ ئاتىلىدىغان، دېۋىگە ئوخشايدىغان ئادەملەرمۇ بار ئىدى. ئۇلار قەدىمكى زاماننىڭ باتۇرلىرى ۋە داڭلىق كىشىلىرى ئىدى. ⁵ پەرۋەردىگار ئىنسانلارنىڭ رەزىللىكىنى، نىيىتىنىڭ ھەرقاچان يامانلىقىنى كۆرۈپ، ⁶ ئۆزىنىڭ ئادەمنى ياراتقانلىقىغا پۇشايمان قىلدى. ئۇ ئىنتايىن ئېچىنغان ھالدا:

^{6:2} «خۇدانىڭ ئوغۇللىرى» — بۇ ھەقتە ئۈچ خىل چۈشەنچە بار: 1. ئىنسان ئەمەس، بەلكى ئەرشتىكى بىر خىل زات، پەرىشتە ياكى روھتىن ئىبارەت. 2. دەرىجىدىن تاشقىرى ئادەم بولۇپ، پادىشاھ ياكى ھۆكۈمدارغا ئوخشاش. 3. خۇداسىز قابىلىنىڭ ئەۋلادلىرىدەك ئەمەس، بەلكى خۇدا يولىدا ماڭدىغان سېتىنىڭ ئەۋلادلىرىغا ئوخشاش.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

⁷ — مەن ياراتقان ئىنسانلارنى يەر يۈزىدىن يوقىتىمەن. شۇنداقلا، بارلىق چوڭ - كىچىك ھايۋاناتلار ۋە ئۇچارقاناتلارنىمۇ يوق قىلىمەن. ئۇلارنى ياراتقانلىقىم ئۈچۈن ئەپسۇسلىنىمەن! — دېدى.

⁸ لېكىن، پەرۋەردىگار نۇھتىن خۇرسەن ئىدى.

نۇھنىڭ كېمە ياسىشى

⁹⁻¹⁰ نۇھنىڭ ئىش - ئىزلىرى تۆۋەندىكىچە: نۇھنىڭ سام، ھام، ياپەت ئىسىملىك ئۈچ ئوغلى بار ئىدى. نۇھ ئۆز زامانىدا بىردىنبىر دۇرۇس، قۇسۇرسىز ئادەم بولۇپ، خۇداغا يېقىن ياشىغانىدى. ¹¹ باشقا ئىنسانلار بولسا خۇدانىڭ نەزىرىدە گۇناھقا پاتقان بولۇپ، يەر يۈزى ئۇلار سەۋەبلىك زوراۋانلىققا تولغانىدى. ¹² خۇدا دۇنياغا نەزەر سېلىپ، كىشىلەرنىڭ قىلمىشلىرىنىڭ رەزىللىكىدىن دۇنيانىڭ ئىنتايىن بۇزۇلغانلىقىنى كۆردى. ¹³ شۇنىڭ بىلەن، خۇدا نۇھقا:

— دۇنيا ئىنسانلارنىڭ زوراۋانلىقىغا تولۇپ كەتتى. شۇڭا، مەن ئۇلارنى يوقىتىمەن! دۇنيا بىلەن قوشۇپ پۈتۈنلەي يوقىتىمەن! ¹⁴ سەن ياخشى شەمشاد ياغىچىدىن ئۆزۈڭگە بىر كېمە ياسا. ياسىغان كېمىنىڭ ئىچىدە ئۆيلەر بولسۇن. سۇ كىرمەسلىكى ئۈچۈن، ئىچى - سىرتىنى موملا. ¹⁵ كېمىنىڭ ئۇزۇنلۇقى بىر يۈز ئوتتۇز ئۈچ مېتىر، كەڭلىكى يىگىرمە ئىككى مېتىر، ئېگىزلىكى ئون ئۈچ مېتىر بولسۇن. ¹⁶ كېمىنىڭ ئەڭ ئۈستىدە لەمپە بولسۇن، لەمپە بىلەن ياغاچ تام ئارىلىقىدا ئەللىك سانتىمېتىر ئېگىزلىكتە بوشلۇق قالدۇر. كېمىنى يۇقىرى، ئوتتۇرا ۋە تۆۋەن ئۈچ قەۋەت قىلغىن. كېمىنىڭ ئىشىكىنى يېنىغا ئاچقىن. ¹⁷ مەن يەر يۈزىنى توپان بىلەن غەرق قىلىپ، ئاسمان ئاستىدىكى پۈتكۈل جانلىقلارنى يوقىتىمەن. يەر يۈزىدىكى تىنقى بارلىقى مەخلۇقلارنىڭ ھەممىسىنى يوقىتىمەن، ¹⁸ لېكىن، سەن بىلەن ئالدىن بىر ئەھدە تۈزەي. سەن ئايالىڭ، ئوغۇللىرىڭ ۋە كېلىنلىرىڭنى ئېلىپ كېمىگە چىق. ¹⁹ سەن يەنە كېمىگە يەر يۈزىدىكى ھەر خىل ھايۋاناتلارنىڭ ھەر بىر تۈرىنىڭ ئەركەك - چىشىسىدىن بىر جۈپتىن ئېلىپ، ئۇلارنى ساقلاپ قال. ²⁰ ھەر خىل چوڭ - كىچىك ھايۋاناتلار ۋە ئۇچارقاناتلار ساقلىنىپ قېلىش ئۈچۈن، سېنىڭ ئالدىڭغا بىر جۈپتىن كېلىدۇ. سەن ئۇلارنى كېمىگە كىرگۈزگىن. ²¹ ئۆزۈڭلار ۋە ھايۋاناتلار ئۈچۈن ھەر خىل

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

ئوزۇق - تۈلۈكلەرنى ئېلىۋال، — دېدى.
²² نۇھ ھەربىر ئىشتا خۇدا بۇيرۇغاندەك قىلدى.

7 - باب

توپان بالاسى

¹ پەرۋەردىگار نۇھقا:

— بۇ دۇنيادىكى كىشىلەر ئارىسىدا سېنىڭ بىردىنبىر دۇرۇس كىشى ئىكەنلىكىڭنى بايقىدىم. شۇڭا، سەن پۈتۈن ئائىلەڭدىكىلەرنى ئېلىپ كېمىگە چىققىن. ² مەن «ھالال» دەپ بېكىتكەن ھايۋاناتلارنىڭ ھەر خىلىنىڭ ئەركەك - چىشىسىدىن يەتتە جۈپتىن، «ھارام» لىرىنىڭ ھەر خىلىنىڭ ئەركەك - چىشىسىدىن بىر جۈپتىن ئېلىۋال. ³ ئۇ چارقاتلارنىڭ ھەر خىلىنىڭ ئەركەك - چىشىسىدىنمۇ يەتتە جۈپتىن ئېلىۋال. شۇنداق بولغاندا، توپان ئاخىرلاشقاندىن كېيىن، ھەر خىل ھايۋانات، ئۇ چارقاتلار ھايات قېلىپ، يەر يۈزىدە ئۇلارنىڭ ئۇرۇقى قايتا كۆپىيەلەيدۇ. ⁴ ئۆزۈم ياراتقان پۈتكۈل جانلىقلارنى يەر يۈزىدىن پۈتۈنلەي يوقىتىش ئۈچۈن، يەتتە كۈندىن كېيىن، ئۇدا قىرىق كېچە - كۈندۈز قاتتىق يامغۇر ياغدۇرىمەن، — دېدى.
⁵ نۇھ پەرۋەردىگارنىڭ بۇيرۇقلىرىنى بىر - بىرلەپ ئىجرا قىلدى.

⁶ توپان يەر يۈزىنى باسقاندا، نۇھ ئالتە يۈز ياشتا ئىدى. ⁷ ئۇ توپان بالاسىدىن قۇتۇلۇپ قېلىش ئۈچۈن، ئايالى، ئوغۇللىرى ۋە كېلىنلىرىنى ئېلىپ كېمىگە چىقتى.
⁸⁻⁹ «ھالال» ۋە «ھارام» دەپ بېكىتىلگەن ھەر خىل چوڭ - كىچىك ھايۋاناتلار ۋە ئۇ چارقاتلارمۇ خۇدانىڭ نۇھقا ئېيتقىنىدەك نۇھنىڭ ئالدىغا كېلىپ، جۈپلىرى بىلەن كېمىگە كىردى. ¹⁰ يەتتە كۈندىن كېيىن، يەر يۈزىنى توپان بېسىشقا باشلىدى.
¹¹ نۇھ ئالتە يۈز ياشقا كىرگەن يىلى ئىككىنچى ئاينىڭ ئون يەتتىنچى كۈنى، يەر ئاستىدىكى ھەممە بۇلاقلار يېرىلىپ، ئاسماندىن چېلەكلەپ قۇيغاندەك قاتتىق يامغۇر ياغدى. ¹² يامغۇر قىرىق كېچە - كۈندۈز توختىماي داۋاملاشتى. ¹³ دەل يامغۇر باشلانغان كۈنى، نۇھ، ئايالى، سام، ھام، ياپەتتىن ئىبارەت ئۈچ ئوغلى ۋە كېلىنلىرى

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

كېمىگە چىقتى. ¹⁴ ھەر خىل ياۋايى ھايۋاناتلارنىڭ چوڭ - كىچىكلىرى، ئۆي ھايۋانلىرى ۋە ئۇچارقاناتلار، ¹⁵ جۈملىدىن، تىنقى بارلىكى پۈتكۈل مەخلۇقلار ئۆز جۈپلىرى بىلەن نۇھنىڭ ئالدىغا بىر جۈپتىن كېلىپ، كېمىگە چىقتى. ¹⁶ ھايات كەچۈرۈۋاتقان بارلىق جانلىقلار خۇدانىڭ ئەمرى بويىچە ئۆز جۈپلىرى بىلەن كېمىگە كىرگەندىن كېيىن، پەرۋەردىگار كېمىنىڭ ئىشىكىنى تاقاپ قويدى. ¹⁷ يامغۇر قىرىق كۈن داۋاملاشتى. توپان ئۇلغاغانسېرى كېمە يەردىن كۆتۈرۈلدى. ¹⁸ سۇ تېخىمۇ ئېگىزلەپ، كېمە سۇ يۈزىدە لەيلەپ قالدى. ¹⁹ توپان يەر يۈزىنى قاپلاپ، ھەتتا ئېگىز تاغ چوققىلىرىمۇ كۆرۈنمەي قالدى. ²⁰ سۇ ئۆرلەپ تاكى ئەڭ ئېگىز تاغ چوققىلىرىدىن يەتتە مېتىر ئېگىزلەپ كەتكۈچە داۋاملاشتى. ²¹ نەتىجىدە، يەر يۈزىدىكى ھايات كەچۈرۈۋاتقان پۈتكۈل جانلىقلار، يەنى ھەرقانداق ئۇچارقاناتلار، چوڭ - كىچىك ھايۋاناتلار ۋە ئىنسانلار پۈتۈنلەي يوقىتىلدى. ²² دېمەك، يەر يۈزىدىكى ھاياتلىق نەپىسى بار بولغانلارنىڭ ھەممىسى ئۆلدى. ²³ خۇدا يەر يۈزىدىكى ھەممە جانلىقلارنى، يەنى ئىنسانلار، چوڭ - كىچىك ھايۋاناتلار ۋە ئۇچارقاناتلارنى يوقاتتى. پەقەت نۇھ بىلەن ئۇنىڭ كېمىسىدىكى جانلىقلارلا ھايات قالدى. ²⁴ توپان يەر يۈزىنى بىر يۈز ئەللىك كۈن باستى.

8 - باب

توپان بالاسىنىڭ ئاخىرلىشىشى

¹ شۇنداق بولسىمۇ، خۇدا نۇھنى ۋە كېمىدە ئۇنىڭ بىلەن بىللە بولغان بارلىق ھايۋاناتلارنى ئۇنتۇپ قالمىدى. ئۇ يەر يۈزىدە شامال چىقارغاندى، سۇ پەسىشىشكە باشلىدى. ² يەر ئاستىدىكى بۇلاقلار يېپىلىپ، ئاسماندىن يېغىۋاتقان قاتتىق يامغۇرمۇ توختىغاندى. ³ بىر يۈز ئەللىك كۈن ئىچىدە سۇ ئاستا - ئاستا ئازايدى. ⁴ يەتتىنچى ئاينىڭ ئون يەتتىنچى كۈنى، كېمە ئارارات تاغ تىزمىلىرىدىكى بىر تاغنىڭ ئۈستىدە ئولتۇرۇپ قالدى. ⁵ سۇ داۋاملىق پەسىيىپ، ئونىنچى ئاينىڭ بىرىنچى كۈنى تاغ چوققىلىرى كۆرۈنۈشكە باشلىدى.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

⁶ قىرىق كۈندىن كېيىن، نۇھ دېرىزىنى ئېچىپ، ⁷ بىر قاغىنى قويۇپ بەردى. بۇ قاغا تاكى يەردىكى سۇ قۇرۇپ كەتكۈچە، كېمىنىڭ ئەتراپىدا ئايلىنىپ يۈردى. ⁸ شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، نۇھ سۇنىڭ يەر يۈزىدىن يانغان ياكى يانمىغانلىقىنى بىلىش ئۈچۈن، بىر كەپتەرنى قويۇپ بەرگەندى. ⁹ لېكىن، يەر يۈزىنى تېخىچە سۇ قاپلاپ تۇرغاچقا، كەپتەر قونغۇدەك جاي تاپالماي قايتىپ كەلدى. نۇھ قولىنى سۇنۇپ، ئۇنى تۇتۇپ كېمىگە ئەكىرىۋالدى. ¹⁰ يەنە يەتتە كۈندىن كېيىن، ئۇ كەپتەرنى يەنە قويۇپ بەردى. ¹¹ كەچقۇرۇن، ھېلىقى كەپتەر تۇمشۇقىدا يېڭى زەيتۇن يوپۇرمىقىنى چىشلەگەن ھالدا نۇھنىڭ يېنىغا قايتىپ كەلدى. نۇھ شۇنىڭدىن سۇنىڭ يەر يۈزىدىن ئاساسىي جەھەتتىن يانغانلىقىنى بىلدى. ¹² يەنە يەتتە كۈندىن كېيىن، ئۇ كەپتەرنى يەنە قويۇپ بەردى. بۇ قېتىم كەپتەر قايتىپ كەلمىدى.

¹³ نۇھ ئالتە يۈز بىر ياشقا كىرگەن يىلى بىرىنچى ئاينىڭ بىرىنچى كۈنى، توپان يەر يۈزىدىن پۈتۈنلەي يېنىپ بولدى. نۇھ كېمىنىڭ قاپقىنى ئېچىپ، ئۆپچۆرسىگە قاراپ، يەر يۈزىنىڭ قۇرۇشقا باشلىغانلىقىنى كۆردى. ¹⁴ ئىككىنچى ئاينىڭ يىگىرمە يەتتىنچى كۈنى، يەر يۈزى پۈتۈنلەي قۇرۇپ بولدى.

¹⁵⁻¹⁶ خۇدا نۇھقا:

— ئايالىڭ، ئوغۇللىرىڭ ۋە كېلىنلىرىڭنى كېمىدىن ئېلىپ چىق. ¹⁷ يېنىڭدىكى بارلىق مەخلۇقلار، يەنى ئۇچارقاناتلار ۋە چوڭ - كىچىك ھايۋاناتلارنى ئېلىپ چىق. ئۇلار يەر يۈزىدە يەنە كۆپىيىپ، زېمىنغا تارالسۇن، — دېدى.

¹⁸ شۇنىڭ بىلەن، نۇھ ئايالى، ئوغۇللىرى ۋە كېلىنلىرىنى ئېلىپ كېمىدىن چىقتى.

¹⁹ يەر يۈزىدىكى بارلىق جانلىقلار، يەنى چوڭ - كىچىك ھايۋاناتلار ۋە ئۇچارقاناتلار ئۆز تۈرلىرى بىلەن توپ - توپ بولۇشۇپ كېمىدىن چىقتى.

نۇھنىڭ خۇداغا قۇربانلىق قىلىشى

²⁰ نۇھ پەرۋەردىگارىغا ئاتاپ بىر قۇربانلىق سۇپىسى ياساپ، «ھالال» دەپ بېكىتىلگەن ھايۋانات ۋە ئۇچارقاناتلارنىڭ ھەر تۈرىدىن تاللاپ سويۇپ، قۇربانلىق سۇپىتىدە كۆيدۈرۈۋەتتى. ²¹ پەرۋەردىگار قۇربانلىقتىن مەمنۇن بولۇپ، كۆڭلىدە: «ئىنسانلارنىڭ قىلمىشلىرى ئۈچۈن يەرگە قايتا لەنەت ئوقۇمايمەن. ئىنسانلارنىڭ

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

كېچىكىدىن تارتىپ نىيىتىنىڭ پۈتۈنلەي يامانلىقىنى بىلىمەن. شۇنداق بولسىمۇ، يەر يۈزىدىكى بارلىق جانلىقلارنى ھەرگىز بۇ قېتىمقىدەك قايتا يوقىتىۋەتمەيمەن.²² يەر يۈزى بىر كۈن مەۋجۇت بولسا، ئۇنىڭدا تېرىم - يىغىم، ئىسسىق - سوغۇق، قىش - ياز، كېچە - كۈندۈز مۇ مەۋجۇت بولىدۇ!» دېدى.

9 - باب

خۇدانىڭ نۇھ بىلەن ئەھدە تۈزۈشى

¹ خۇدا نۇھ ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرىغا بەخت ئاتا قىلىپ مۇنداق دېدى:
— سىلەر نەسلىڭلارنى كۆپەيتىڭلار، ئۇرۇق - ئەۋلادىڭلار پۈتۈن دۇنياغا تارقالسۇن.² يەر يۈزىدىكى بارلىق چوڭ - كىچىك ھايۋاناتلار، ئۇچارقاتلار ۋە بېلىقلار سىلەردىن قورقۇپ، سىلەرنىڭ باشقۇرۇشۇڭلاردا بولىدۇ.³ بۇرۇن سىلەرگە ئوزۇقلۇق ئۈچۈن كۆكتاتلارنى بەرگىنىمىدەك، ئەمدى سىلەرگە ھەممە ھايۋاناتلارنىمۇ بېرىمەن.⁴ لېكىن، سىلەر قېنى بار گۆشنى ھەرگىز يېمەڭلار، چۈنكى جان قاندىدۇر.⁵ بۇنىڭدىن باشقا، قان تۆكۈلۈش بولسا، چوقۇم ھېساب ئالمەن. ھەرقانداق بىر ھايۋان ئادەم ئۆلتۈرسە، ئۇنىڭدىنمۇ ھېساب ئالمەن. كىمدەكىم ئادەم ئۆلتۈرسە، ئۇنىمۇ ئۆلۈمگە مەھكۇم قىلىمەن.

⁶ مەن ئادەمنى ئۆزۈمگە ئوخشايدىغان قىلىپ ياراتتىم، شۇنىڭ ئۈچۈن، كىمكى باشقا بىر ئادەمنىڭ قېنىنى تۆكسە، ئۇنىڭ قېنىمۇ باشقىلار تەرىپىدىن تۆكۈلىدۇ.

⁷ سىلەر نەسلىڭلارنى كۆپەيتىڭلار. سىلەرنىڭ ئۇرۇق - ئەۋلادىڭلار پۈتۈن دۇنيانى قاپلىسۇن.

⁸⁻¹⁰ ئاندىن، خۇدا نۇھ ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرىغا مۇنداق دېدى:

— مەن ئەمدى سىلەر ۋە سىلەرنىڭ ئۇرۇق - ئەۋلادلىرىڭلار بىلەن ھەمدە يەر

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

يۈزىدىكى بارلىق ھايۋاناتلار، يەنى سىلەر بىلەن بىللە كېمىدىن چىققان ھەربىر ئۆي ھايۋانلىرى، ياۋايى ھايۋاناتلار ۋە ئۇچارقاناتلار بىلەن ئەھدە تۈزۈمەن. ¹¹ سىلەرگە ۋەدە بېرىمەنكى، پۈتكۈل جانلىقلار ھەرگىز توپان بىلەن قايتا يوقىتىلمايدۇ، يەر يۈزىنى خاراب قىلىدىغان توپان ئىككىنچى كەلمەيدۇ. ¹²⁻¹³ مەن سىلەر ۋە بارلىق جانلىقلار بىلەن مەڭگۈلۈك بىر ئەھدىنى تۈزدۈم. بۇ ئەھدىنىڭ بەلگىسى — ئاسماندا كۆرۈنىدىغان ھەسەن — ھۈسەندۇر. ¹⁴⁻¹⁵ مەيلى قاچان بولمىسۇن، يامغۇردىن كېيىن ئاسماندىكى بۇلۇتلار ئارىسىدا ھەسەن — ھۈسەننى كۆرگىنىدە، ئۆزۈمنىڭ سىلەر ۋە پۈتكۈل جانلىقلار بىلەن تۈزگەن ئەھدىمنى ئېسىمگە ئالمەن. توپان بارلىق جانلىقلارنى قايتا يوقاتمايدۇ. ¹⁶ ھەسەن — ھۈسەننىڭ بۇلۇتلار ئارىسىدا پەيدا بولۇشى ئۆزۈمنىڭ سىلەر ۋە يەر يۈزىدىكى پۈتكۈل جانلىقلار بىلەن تۈزگەن مەڭگۈلۈك ئەھدىمنى ئېسىمگە كەلتۈرىدۇ. ¹⁷ ھەسەن — ھۈسەن مېنىڭ بارلىق جانلىقلار بىلەن تۈزگەن ئەھدىمنىڭ بەلگىسى بولسۇن.

نۇھ ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى

¹⁸ كېمىدىن چىققان نۇھنىڭ ئوغۇللىرى: سام، ھام ۋە ياپەتلەر ئىدى. (ھام كەنتانلىقلارنىڭ بوۋىسى). ¹⁹ دۇنياغا تارقالغان ھەممە خەلقلەر نۇھنىڭ بۇ ئۇچ ئوغلىنىڭ ئەۋلادلىرىدۇر.

²⁰ نۇھ دېھقان بولۇپ، ئۆزۈمزارلىق يېتىشتۈرگەن بىرىنچى كىشى ئىدى. ²¹ بىر قېتىم، ئۇ شاراب ئىچىپ مەست بولۇپ قېلىپ، كىيىم — كېچە كىلىرىنى سېلىۋېتىپ، چېدىرىدا ياتاتتى. ²² كەنتاننىڭ ئاتىسى بولغان ھام، ئاتىسىنىڭ قىيالىڭاچلىقىنى كۆرۈپ قېلىپ، بۇ ئىشنى ئىككى قېرىندىشىغا ئاشكارىلاپ قويدى. ²³ سام بىلەن ياپەت ئۇچىسىغا بىر ئۇزۇن چاپان يېپىنچاقلاپ، چېدىرنىڭ ئىچىگە كەينىچە مېڭىپ كىرىپ، چاپاننى ئاتىسىغا يېپىپ قويدى. ئۇلار يۈزىنى ئالدى تەرەپكە قىلىپ، ئاتىسىنىڭ يالڭاچ تېنىگە قارىمىدى. ²⁴ نۇھ ئويغىنىپ، كەنجى ئوغلى ھامنىڭ قىلغانلىرىنى بىلىپ، ²⁵ ئۇنىڭ ئوغلى كەنتانغا لەنەت ئوقۇپ مۇنداق دېدى:

«كەنتانغا لەنەت ياغقاي!»

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

ئۇ قېرىنداشلىرىنىڭ ئەڭ تۆۋەن قۇلى بولغاي.
²⁶ پەرۋەردىگار — سام ئېتىقاد قىلغان خۇدا مەدھىيەلەنگەي!
 كەنتاننىڭ ئەۋلادى سامنىڭ ئەۋلادىغا قۇل بولغاي.
²⁷ خۇدا ياپەتنى گۈللەپ ياشىناتقاي.
 ئۇنىڭ ئەۋلادى سامنىڭ ئەۋلادى بىلەن بىللە ئىناق ياشغاي.
 كەنتاننىڭ ئەۋلادى ياپەتنىڭ ئەۋلادىغا قۇل بولغاي.»

²⁸ توپاندىن كېيىن، نۇھ يەنە 350 يىل ئۆمۈر كۆردى. ²⁹ ئۇ 950 يېشىدا ئالەمدىن ئۆتتى.

10 - باب

نۇھنىڭ ئۈچ ئوغلىنىڭ ئەۋلادلىرى

¹ نۇھنىڭ ئوغۇللىرى سام، ھام، ياپەتلەرنىڭ ئەۋلادلىرى تۆۋەندىكىچە: توپاندىن كېيىن، ئۇ ئۈچەيلەندىن پەرزەنتلەر[®] تۆرەلدى.
² ياپەتنىڭ ئوغۇللىرى: گومەر، ماگوگ، ماداي، ياۋان، تۇبال، مەشەك ۋە تراسلار ئىدى.
³ گومەرنىڭ ئەۋلادلىرى: ئاشكىنازلار، رىفاتلار ۋە توگارماھلار ئىدى.
⁴ ياۋاننىڭ ئەۋلادلىرى: ئەلشا، تارشىش، كىتتىم، رودانىم خەلقلىرى ئىدى.⁵ ئۇلار دېڭىز بويلىرىدا ۋە ئاراللاردا ياشايدىغان مىللەتلەرنىڭ ئاتىسى بولدى. ياپەتنىڭ ئەۋلادلىرى ئۆز قەبىلىلىرى ۋە دۆلەتلىرى ئىچىدە ياشاپ، ئۆز تىللىرىدا سۆزلىشىدىغان مىللەتلەردىن بولۇپ قالدى.
⁶ ھامنىڭ ئوغۇللىرى: كۇش، مىسر، لىۋىيە ۋە كەنتانلار ئىدى.

[®] 10:1 نۇھنىڭ ئەۋلادلىرىنىڭ ئىسىملىرى كېيىن ھەر مىللەتنىڭ ئىسىملىرىغا ئايلىنىپ، ئۇلار شۇ مىللەتنىڭ بوۋىسى بولدى. ئۇلار تۇرغان يەرلەرمۇ شۇلارنىڭ نامى بىلەن ئاتالدى.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

⁷ كۆشنىڭ ئەۋلادلىرى بولسا: سىبالار، ھاۋىلاھلار، سابىتالار، رائاملار ۋە سەبىتىكاھلار ئىدى.

رائامنىڭ ئەۋلادلىرى بولسا: شىبالار ۋە دېدانلار ئىدى.

⁸ كۆشنىڭ نىمرود ئىسىملىك بىر ئوغلى بولۇپ، ئۇ يەر - يۈزىدىكى ئەڭ كۈچلۈك باتۇرغا ئايلاندى. ⁹ ئۇ پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىدا باتۇر ئوۋچى بولغانىدى. شۇڭا،

كىشىلەر ئارىسىدا «پەرۋەردىگار سېنى نىمرودتەك باتۇر ئوۋچى قىلسۇن!» دېگەن سۆز تارقالغانىدى. ¹⁰ دەسلەپتە، ئۇنىڭ پادىشاھلىقى بابىل، ئەرەك، ئاككاد، كالىپھ

دېگەن شەھەرلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالاتتى. بۇ تۆت شەھەر بابىل زېمىنىدا ئىدى.

¹¹⁻¹² ئۇ بۇ يەردىن ئاسسۇر رايونىغا كېڭىيىپ، نىنەۋى، رېھۇبوت - ئىر، كالاخ ۋە رەسەن دېگەن شەھەرلەرنى بىنا قىلدى. رەسەن شەھىرى نىنەۋى بىلەن كالاخ

شەھىرىنىڭ ئوتتۇرىسىدا بولۇپ، ئۇ كاتتا شەھەر ئىدى.

¹³ مىسىرنىڭ ئەۋلادلىرى: لۇدلار، ئاناملار، لېھابىيلار، نافتۇھىيلار، ¹⁴ پاترۇسلار،

كاسلۇھىيلار ۋە كىرتلار ئىدى. فىلىستىيەلىكلەر بولسا، كاسلۇھىيلارنىڭ كېيىنكى ئەۋلادلىرى ئىدى.

¹⁵ كەنئاننىڭ تۇنجى ئوغلىنىڭ ئىسمى سىدون ئىدى، يەنە بىر ئوغلىنىڭ ئىسمى

خىت ئىدى. ئۇلارنىڭ ئىسىملىرى كېيىن ھەر مىللەتلەرنىڭ ئىسىملىرىغا ئايلىنىپ،

ئۇلار شۇ مىللەتلەرنىڭ بوۋىلىرى بولدى. ¹⁶ كەنئان يەنە يىبۇسلار، ئامورلار،

گىرگاشلار، ¹⁷ خۇلار، ئارقىلار، سىندىيلار، ¹⁸ ئارۋادىيلار، سىمارىيلار ۋە

ھاماتىيلارنىڭ بوۋىسى بولدى.

كېيىن، كەنئانلىقلارنىڭ قەبىلىلىرى ناھايىتى كەڭ تارقالدى. ¹⁹ ئۇلارنىڭ زېمىن

چېگرىسى سىدوننىڭ جەنۇبىدىن گىرارنىڭ يېنىدىكى گازا شەھىرىگىچە، شەرقتە

سودوم، گومورا، ئادماھ ۋە سېبوتىمنىڭ يېنىدىكى لاشا شەھىرىگىچە باراتتى.

²⁰ ھاماننىڭ بۇ ئەۋلادلىرى ھەرقايسىسى ئۆز قەبىلىلىرى ۋە دۆلەتلىرى ئىچىدە ياشاپ،

ئۆز تىللىرىدا سۆزلىشىدىغان مىللەتلەردىن بولۇپ قالدى.

²¹ سام ياپەتنىڭ ئاكىسى بولۇپ، ئۇ ئېبەرلەرنىڭ ئاتىسى بولدى. ²² سامنىڭ

ئوغۇللىرى ئېلام، ئاسسۇر، ئارىپاكشاد، لود ۋە ئارام ئىدى. ئۇلارنىڭ ئىسىملىرى

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

كېيىن ھەر مىللەتلەرنىڭ ئىسىملىرىغا ئايلىنىپ، ئۇلار شۇ مىللەتلەرنىڭ بوۋىلىرى بولدى.

²³ ئاررامنىڭ ئەۋلادلىرى: ئۇزلار، ھۇللار، گەتەرلەر ۋە ماشلار ئىدى.

²⁴ ئارپاكشاد شەلاخنىڭ ئاتىسى، شەلاخ بولسا ئېبەرنىڭ ئاتىسى ئىدى.

²⁵ ئېبەردىن ئىككى ئوغۇل تۆرەلدى. بىرىنىڭ ئىسمى پەلەگ [ئاھاڭ جەھەتتە

«بۆلۈنۈش»] ئىدى، چۈنكى ئۇ ياشىغان دەۋردە ئىنسانلار بۆلۈنۈشكە باشلىدى. يەنە بىرىنىڭ ئىسمى يوقتان ئىدى.

²⁶ يوقتاننىڭ ئەۋلادلىرى: ئالمودادلار، شەلەپلەر، خازارماۋىتلار، يەراھلار،

²⁷ ھادوراملار، ئۇزلار، دىكلاھلار، ²⁸ ئوبالىيلار، ئابمائېللار، شىبالار، ²⁹ ئوفىرلار،

ھاۋىنلاھلار ۋە يوبابلار ئىدى. مانا بۇلارنىڭ ھەممىسى يوقتاننىڭ ئەۋلادلىرى بولۇپ،

³⁰ ئۇلار مېشادىن سەفارانىڭ شەرق تەرىپىدىكى تاغقىچە بولغان جايلاردا ياشايتتى.

³¹ سامنىڭ يۇقىرىدا تىلغا ئېلىنغان ئەۋلادلىرى، ھەرقايسىسى ئۆز قەبىلىلىرى ۋە

دۆلەتلىرى ئىچىدە ياشاپ، ئۆز تىللىرىدا سۆزلەشكەن مىللەتلەردىن بولۇپ قالدى.

³² يۇقىرىدىكىلەر نۇھنىڭ ئەۋلادلىرىدۇر. بۇلار ئۆز زېمىنىدىكى ھەربىر قەبىلىلەر

بويىچە خاتىرىلەنگەن. توپاندىن كېيىن، دۇنيادىكى پۈتۈن مىللەتلەر نۇھنىڭ

ئوغۇللىرىدىن تارقالدى.

11 - باب

خۇدانىڭ تىلىنى كۆپ تىللارغا بۆلۈۋېتىشى

¹ دەسلەپتە، يەر يۈزىدە بىرلا تىل بار ئىدى، ئىنسانلار پەقەت بۇ تىلدىلا

سۆزلىشەتتى. ² ئۇلار شەرق تەرەپكە كۆچۈۋاتقىنىدا، بابىلدىكى بىر تۈزلەڭلىككە

كېلىپ ئورۇنلاشتى. ³ ئۇلار ئۆزئارا:

— خىش قۇيۇپ، ئوتتا پىشۇرايلى! — دەپ مەسلىھەتلەشتى.

بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار قۇرۇلۇشتا تاشنىڭ ئورنىغا خىش، لايىنىڭ ئورنىغا قارا ماي

ئىشلىتىدىغان بولدى.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

⁴ ئاندىن، ئۇلار:

— بىر شەھەر بىنا قىلايلى! شەھەردە ئاسمانغا تاقاشقۇدەك بىر مۇنار ياساپ، ئۆز نامىمىزنى چىقىرىپ، تەرەپ - تەرەپكە تارقىلىپ كېتىشىمىزدىن ساقلىنايلى! — دېيىشتى.

⁵ پەرۋەردىگار ئىنسانلارنىڭ بىنا قىلىۋاتقان شەھەر ۋە مۇنارنى كۆرگىلى چۈشتى. ⁶ پەرۋەردىگار:

— ئۇلار بىرلىشىپ بىر قوۋم بولۇپ، بىر تىلدا سۆزلىشىدىكەن. بۇ پەقەتلا ئۇلار قىلماقچى بولغان ئىشنىڭ باشلىنىشى! بۇنىڭدىن كېيىن، ئۇلار نېمە قىلىشنى خالسا، شۇنى قىلالايدۇ. ⁷ بىز چۈشۈپ، ئۇلارنىڭ تىلىنى قالايمىقانلاشتۇرۇۋېتىپ، ئۇلارنى بىر - بىرىنىڭ مەقسىتىنى ئۇقالمايدىغان قىلىپ قويايلى، — دېدى.

⁸ بۇنىڭ بىلەن، پەرۋەردىگار ئۇلارنى پۈتۈن دۇنياغا تارقىتىۋەتتى. ئۇلار شەھەر بىنا قىلىش قۇرۇلۇشىنى توختاتتى. ⁹ شۇڭا، بۇ شەھەرنىڭ نامى بابىل [ئاھاڭ جەھەتتە «قالايمىقانچىلىق»] دەپ ئاتالدى. چۈنكى، پەرۋەردىگار ئۇ يەردە ئىنسانلارنىڭ تىللىرىنى قالايمىقانلاشتۇرۇۋېتىپ، ئۇلارنى دۇنيانىڭ ھەرقايسى جايلىرىغا تارقىتىۋەتكەندى.

سامنىڭ ئەۋلادلىرى

¹⁰ سامنىڭ ئەۋلادلىرى تۆۋەندىكىچە: توپان ئۆتۈپ ئىككىنچى يىلى، سام 100

يېشىدا ئارپاكشادنى تاپتى. ¹¹ كېيىن، ئۇ يەنە 500 يىل ھايات كەچۈرۈپ يەنە ئوغۇل - قىز پەرزەنتلەرنى كۆردى.

¹² ئارپاكشاد 35 يېشىدا شەلاخنى تاپتى. ¹³ كېيىن، ئۇ يەنە 403 يىل ھايات

كەچۈرۈپ، يەنە ئوغۇل - قىز پەرزەنتلەرنى كۆردى.

¹⁴ شەلاخ 30 يېشىدا ئىبەرنى تاپتى. ¹⁵ كېيىن، ئۇ يەنە 403 يىل ھايات

كەچۈرۈپ، يەنە ئوغۇل - قىز پەرزەنتلەرنى كۆردى.

¹⁶ ئىبەر 34 يېشىدا پەلەڭنى تاپتى. ¹⁷ كېيىن، ئۇ يەنە 430 يىل ھايات كەچۈرۈپ،

يەنە ئوغۇل - قىز پەرزەنتلەرنى كۆردى.

¹⁸ پەلەڭ 30 يېشىدا رىئۇنى تاپتى. ¹⁹ كېيىن، ئۇ يەنە 209 يىل ھايات كەچۈرۈپ،

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

يەنە ئوغۇل - قىز پەرزەنتلەرنى كۆردى.
²⁰ نىڭ 32 يېشىدا سىرۇگنى تاپتى. ²¹ كېيىن، ئۇ يەنە 207 يىل ھايات كەچۈرۈپ، يەنە ئوغۇل - قىز پەرزەنتلەرنى كۆردى.
²² سىرۇگ 30 يېشىدا ناخورنى تاپتى. ²³ كېيىن، ئۇ يەنە 200 يىل ھايات كەچۈرۈپ، يەنە ئوغۇل - قىز پەرزەنتلەرنى كۆردى.
²⁴ ناخور 29 يېشىدا تەراھنى تاپتى. ²⁵ كېيىن، ئۇ يەنە 119 يىل ھايات كەچۈرۈپ، يەنە ئوغۇل - قىز پەرزەنتلەرنى كۆردى.
²⁶ تەراھ 70 يىل ئۆمۈر كۆرۈپ، ئىبرام، ناخور ۋە ھارانلارنى تاپتى.

تەراھنىڭ ئەۋلادلىرى

²⁷ تەراھنىڭ ئەۋلادلىرى تۆۋەندىكىچە: تەراھ ئىبرام، ناخور ۋە ھارانلارنى تاپتى. ھاران بولسا لۇتنى تاپتى. ²⁸ ھاران كالدانلارنىڭ زېمىنى بولغان ئۆز يۇرتى ئۇر شەھىرىدە ئاتىسى تەراھتىن بۇرۇن ئالەمدىن ئۆتتى. ²⁹ ئىبرام ساراھقا ئۆيلەندى، ناخور بولسا ھاراننىڭ قىزى مىلكاھقا ئۆيلەندى. ھاراننىڭ يەنە ئىسكاھ دېگەن بالىسىمۇ بار ئىدى. ³⁰ ساراھ تۇغماس بولغاچقا، پەرزەنت كۆرمىگەندى.
³¹ تەراھ ئوغلى ئىبرامنى، نەۋرىسى لۇت (ھاراننىڭ ئوغلى) نى ۋە كېلىنى، يەنى ئىبرامنىڭ ئايالى ساراھنى ئېلىپ، كالدانلارنىڭ زېمىنى بولغان ئۇر شەھىرىدىن ئايرىلىپ، كەنتان دېگەن رايونغا كەتمەكچىدى. بىراق، ئۇلار ھاران دېگەن شەھەرگە كەلگەندە، شۇ يەردە ئولتۇراقلىشىپ قالدى. ³² تەراھ ئىككى يۈز بەش يىل ئۆمۈر كۆرۈپ، ھاراندا ئالەمدىن ئۆتتى.

12 - باب

خۇدانىڭ ئىبراھىمنى تاللىشى

¹ پەرۋەردىگار ئىبرامغا[®] مۇنداق دېدى:

[®] 12: 1 ئىبرام — خۇدا كېيىن «ئىبراھىم» دەپ ئىسىم قويغان پەيغەمبەر.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

— سەن يۇرتۇڭدىن چىقىپ، ئاتاڭ ۋە باشقا ئۇرۇق - جەمەتتىڭدىن ئايرىلىپ، مەن كۆرسەتمە كىچى بولغان يەرگە بارغىن.

² «مەن سېنىڭ ئۇرۇق - ئەۋلادىڭنى كۆپەيتىپ،

ئۇلارنى بىر چوڭ خەلق قىلىمەن.

مەن ساڭا بەخت ئاتا قىلىپ، نامىڭنى ئۇلۇغ قىلىمەن.

شۇنداق قىلىپ، كىشىلەر سەن ئارقىلىق بەخت تاپىدۇ.

³ ساڭا بەخت تىلىگەنلەرگە بەخت ئاتا قىلىمەن،

ساڭا لەنەت ئوقۇغانلارغا لەنەت ياغدۇرىمەن.

سەن ئارقىلىق ھەممە مىللەتلەرگە بەخت ئاتا قىلىمەن!»

⁴ ئىبرام يەتمىش بەش يېشىدا پەرۋەردىگارنىڭ يوليورۇقى بىلەن ھاران شەھىرىدىن

كەتتى، لۇتمۇ ئۇنىڭ بىلەن بىللە كەتتى. ⁵ ئىبرام ئايالى ساراھ بىلەن جىيەنى لۇتنى ۋە

ئۆزلىرىنىڭ ھاران شەھىرىدە تاپقان بايلىقى ۋە قۇللىرىنى ئېلىپ، كەنئان رايونىغا قاراپ

يول ئالدى. ئۇلار كەنئان تەۋەسىگە كىرگەندىن كېيىن، ⁶ سەپىرىنى داۋاملاشتۇرۇپ،

شەكەم شەھىرىگە يېقىن مورەھ دېگەن جايدىكى چوڭ بىر دۇب دەرىخىنىڭ يېنىغا

كەلدى. ئۇ چاغدا، كەنئانلىقلار شۇ زېمىندا ياشاۋاتاتتى.

⁷ پەرۋەردىگار ئىبرامغا كۆرۈنۈپ، ئۇنىڭغا:

— مانا بۇ زېمىننى سېنىڭ ئەۋلادىڭغا تەقدىم قىلىمەن، — دېدى.

شۇڭا، ئىبرام ئۇ يەردە ئۆزىگە كۆرۈنگەن پەرۋەردىگارغا ئاتاپ بىر قۇربانلىق

سۇپىسى ياساپ، ئىبادەت قىلدى. ⁸ كېيىن، ئۇ جەنۇبقا يۆتكىلىپ، بەيتەل

شەھىرىنىڭ شەرقىدىكى تاغلىق رايونغا باردى. غەرب تەرىپى بەيتەلگە، شەرق

تەرىپى ئاي دېگەن جايغا تۇتىشىدىغان بۇ جايغا ئورۇنلىشىپ، ئۇ يەردىمۇ بىر

قۇربانلىق سۇپىسى ياساپ، پەرۋەردىگارغا ئىبادەت قىلدى. ⁹ كېيىن، ئۇ ئاستا - ئاستا

كەنئاننىڭ جەنۇبىدىكى نەگېب رايونىغا يۆتكەلدى.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

ئىبرامنىڭ مىسىرغا بېرىشى

¹⁰ كەنئاندا ئاچارچىلىق يۈز بېرىپ، ئەھۋال ئىنتايىن ئېغىر ئىدى. شۇنىڭ بىلەن، ئىبرام مىسىرغا بېرىپ، ئۇ يەردە ۋاقتىنچە تۇرماقچى بولدى. ¹¹ ئۇلار مىسىرغا كىرىشكە ئاز قالغاندا، ئىبرام ئايالى ساراھقا:

— سەن بىر گۈزەل ئايال. ¹² مىسىرلىقلار سېنى كۆرسە، جەزمەن مېنىڭ ئايالىم ئىكەنلىكىڭنى بىلىپ، سېنى ھايات قالدۇرۇپ، مېنى ئۆلتۈرۈۋېتىدۇ. ¹³ سەن ئۇلارغا ئۆزۈڭنى مېنىڭ سىڭلىم دېگىن. شۇنداق دېسەڭ، ئۇلار سېنى دەپ، مېنىڭ جېنىمغا زامان بولماي، ماڭا ياخشى مۇئامىلە قىلدۇ، — دېدى.

¹⁴ ئىبرام مىسىرغا كىرگەن ۋاقتدا، مىسىرلىقلار دەرۋەقە ئۇنىڭ ئايالىنىڭ گۈزەللىكىنى بايقىدى. ¹⁵ ئوردىدىكى بىرنەچچە ئەمەلدار ئۇنى كۆرۈپ، پادىشاھ ئالدىدا ئۇنىڭ گۈزەللىكىنى تەرىپلىگەندى. شۇنىڭ بىلەن، ساراھ ئوردىغا ئېلىپ كىرىلدى.

¹⁶ پادىشاھ ساراھنىڭ سەۋەبىدىن ئىبرامغا ياخشى مۇئامىلە قىلدى. ئۇنىڭغا نۇرغۇن كالا، قوي، ئېشەك، تۆگە ۋە ئەر — ئايال قۇللارنى سوۋغات قىلدى. ¹⁷ لېكىن، پادىشاھ ئىبرامنىڭ ئايالى ساراھنى ئېلىپ كەتكەنلىكى ئۈچۈن، پەرۋەردىگار پادىشاھقا ۋە ئۇنىڭ ئوردىسىدىكىلەرگە ئاپەت ياغدۇردى. ئۇلار قورقۇنچلۇق كېسەلگە گىرىپتار بولدى. ¹⁸ بۇنى سەزگەن پادىشاھ ئىبرامنى چاقىرتىپ، ئۇنىڭغا:

— بۇ ماڭا نېمە قىلغىنىڭ؟ نېمىشقا ساراھنىڭ ئۆز ئايالىڭ ئىكەنلىكىنى ئېيتىمىدىڭ؟ ¹⁹ نېمىشقا ئۇنى سىڭلىم دېدىڭ؟ شۇنداق دېگىنىڭنى ئاڭلاپ، مەن ئۇنى ئالدىم. ئايالىڭ مانا! ئۇنى ئېلىپ كەت! — دېدى.

²⁰ بۇنىڭ بىلەن، پادىشاھ ئۆز ئەمەلدارلىرىغا ئىبرامنى چېگرىدىن چىقىرىۋېتىشكە ئەمر قىلدى. ئۇلار ئۇنى ئايالى ۋە ئۇنىڭغا مەنسۇپ بولغان ھەممە نەرسىلىرى بىلەن قوشۇپ يولغا سالدى.

13 - باب

ئىبرام بىلەن لۇتنىڭ ئايرىلىپ كېتىشى

¹ ئىبرام ئايالى ۋە ئۆزىگە مەنسۇپ بولغان ھەممە نەرسىلىرىنى ئېلىپ مىسىردىن چىقىپ، كەئناننىڭ جەنۇبىدىكى نەگېب رايونىغا باردى. لۇتمۇ ئۇنىڭ بىلەن بىللە باردى. ² ئىبرام باي بولۇپ، ئۇنىڭ نۇرغۇن مال - ۋارانلىرى ۋە ئالتۇن - كۈمۈشلىرىمۇ بار ئىدى. ³ كېيىن، ئۇ نەگېب رايونىدىن ئايرىلىپ، ئاستا - ئاستا شىمالغا يۆتكىلىپ، بەيتەل شەھىرىگە قايتا باردى. ئۇ بەيتەل بىلەن ئاي شەھىرىنىڭ ئارىلىقىغا، يەنى ئۇ تۇنجى قېتىم ئورۇنلىشىپ، ⁴ قۇربانلىق سۇپىسى ياسىغان يەرگە قايتىپ كېلىپ، ئۇ يەردە پەرۋەردىگارغا ئىبادەت قىلدى.

⁵ ئىبرام بىلەن ماڭغان لۇتنىڭمۇ مال - ۋارانلىرى ۋە قۇللىرى كۆپ ئىدى. ⁶ بۇ ئىككى ئائىلىنىڭ پادىلىرى بەك كۆپ بولغاچقا، ئوتلاقلىرى يېتىشمەي قالغانىدى. ⁷ شۇڭا، ئىبرامنىڭ پادىچىلىرى بىلەن لۇتنىڭ پادىچىلىرى ئارىسىدا تالاش - تارتىش چىقىپ قالدى. (ئۇ چاغدا، كەئنانلىقلار بىلەن پەرىزىلەر يەنىلا كەئنان رايونىدا تۇراتتى.) ⁸ شۇڭا، ئىبرام لۇتقا:

— بىز بولساق ئۇرۇق - تۇغقان، ئارىمىزدا ياكى پادىچىلىرىمىزنىڭ ئارىسىدا تالاش - تارتىش چىقمىسۇن. ⁹ ئايرىلىپ ياشايلى. مانا، پۈتۈن زېمىن سېنىڭ ئالدىڭدا تۇرۇپتۇ. خالىغان يەرنى تاللا! ئوڭ تەرەپنى تاللىساڭ، سول تەرەپ ماڭا قالسۇن، سول تەرەپنى تاللىساڭ، ئوڭ تەرەپ ماڭا قالسۇن، — دېدى.

¹⁰ لۇت تۆت تەرەپكە نەزەر سېلىپ، ئىئوردان دەريا ۋادىسىدىن زوئارغىچە سوزۇلغان كەڭ تۈزلەڭلىكنى كۆردى. بۇ تۈزلەڭلىكنىڭ سۈيى مول بولۇپ، خۇددى ئېرەم باغقا ۋە مىسىرنىڭ يەرلىرىگە ئوخشايتتى. (ئۇ چاغدا، پەرۋەردىگار سودوم بىلەن گومورا شەھەرلىرىنى تېخى خارابىلىككە ئايلاندۇرمىغانىدى.)

¹¹ شۇڭا، لۇت ئۇ يەرنى تاللاپ، شەرق تەرەپكە يۆتكەلدى. ئۇ ئىككىلەن مانا شۇنداق ئايرىلدى. ¹² ئىبرام كەئناندا ئولتۇراقلىشىپ قالدى. لۇت ئىئوردان دەريا ۋادىسىدىكى شەھەرلەرگە يېقىنلىشىپ، سودوم شەھىرىنىڭ ئەتراپىدا چېدىر تىكىپ

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

ئورۇنلاشتى. ¹³ سودوملۇقلار رەزىللىككە تولغان بولۇپ، پەرۋەردىگارنىڭ نەزىرىدە ئۇلار ئېغىر گۇناھكارلار ئىدى.

ئىبرامنىڭ ھىرونغا كۆچۈشى

¹⁴ لۇت ئىبرامدىن ئايرىلغاندىن كېيىن، پەرۋەردىگار ئىبرامغا:

— سەن تۇرغان جايىڭدىن شەرق، غەرب، جەنۇب ۋە شىمال تەرەپلەرگە قاراپ باق. ¹⁵ سەن كۆرۈۋاتقان بۇ زېمىنلارنى ساڭا ۋە سېنىڭ ئەۋلادلىرىڭغا تەقدىم قىلىمەن. بۇ زېمىن مەڭگۈ سىلەرگە مەنسۇپ. ¹⁶ مەن سېنىڭ ئەۋلادلىرىڭنى ھەددى – ھېسابسىز كۆپەيتىمەن. يەر يۈزىدىكى قۇمنى ھېچكىم سانىالمىغانغا ئوخشاش، ئۇلارنىڭ سانىنىمۇ ھېچكىم سانىالمىدۇ. ¹⁷ ئورنۇڭدىن تۇر. بۇ زېمىننى كېزىپ چىق. مەن ئۇنى ساڭا تەقدىم قىلدىم! — دېدى.

¹⁸ بۇنىڭ بىلەن، ئىبرام چېدىرلىرىنى يىغىشتۇرۇپ، ھىرون شەھىرىگە يېقىن مامرەدىكى دۇب دەرەخلىكىنىڭ يېنىدا ئولتۇراقلىشىپ، ئۇ يەردە پەرۋەردىگارغا ئاتاپ قۇربانلىق سۇپىسى ياسىدى.

14 – باب

ئىبرامنىڭ لۇتنى قۇتقۇزۇشى

¹ شۇ كۈنلەردە، بابىل بېگى ئامرافەل، ئېللاسار بېگى ئاريوك، ئېلام بېگى كېدورلاۋمار، گويىم بېگى تىدال قاتارلىق تۆت بەگ بىرلىشىپ، ² سودوم بېگى بەرا، گومورا بېگى بىرشا، ئادماھ بېگى شىناب، سىبوئىم بېگى شەمەبەر ۋە بەلا (زوتار دەپمۇ ئاتىلىدۇ) بېگى قاتارلىق بەش بەگ بىلەن جەڭ قىلىشقا چىقتى. ³ بۇ بەش بەگ قوشۇنلىرىنى بىرلەشتۈرۈپ، سىددىم ۋادىسىغا يىغدى. (سىددىم ۋادىسى ھازىرقى «ئۆلۈك دېڭىز» ۋادىسىدۇر.) ⁴ ئۇلار ئون ئىككى يىل كېدورلاۋمار بېگىنىڭ ھۆكۈمرانلىقىدا بولۇپ، ئون ئۈچىنچى يىلغا كەلگەندە، ئۇنىڭغا قارشى ئىسيان كۆتۈرگەندى.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

⁵ شۇڭا، ئون تۆتىنچى يىلى كېدورلاۋمار بەگ ئۆزىنىڭ ۋە ئىتتىپاقداش بەگلەرنىڭ قوشۇنلىرىنى باشلاپ بېرىپ، ئاشتاروت - قارنائىم دېگەن يەردە رافاھلارنى يەڭدى. كېيىن، ھام دېگەن يەردە زۇزۇلارنى ۋە شاۋا - كىرياتائىم تۈزلەڭلىكىدە ئېملارنىڭ ھەممىسىنى تارمار قىلدى. ⁶ سەئىر تاغلىق رايوندا ياشاۋاتقان ھورتلارنىمۇ چۆل بويىدىكى ئەل - پارانغىچە قوغلاپ بېرىپ تارمار قىلدى. ⁷ ئارقىدىنلا، ئۇلار ئېن - مىشىپات، يەنى كادېشقا قايتىپ، ئامالەكلەرنىڭ پۈتۈن زېمىنىنى بېسىۋېلىپ، ھازىرۇن - تاماردا ياشاۋاتقان ئامورلارنىمۇ تارمار قىلدى.

⁸ بۇنىڭ بىلەن، سودوم، گومورا، ئادماھ، سېبوتىم ۋە بەلا، يەنى زوئار قاتارلىق بەش بەگلىكنىڭ بەگلىرى بىرلەشمە قوشۇننى باشلاپ، سىددىم ۋادىسىغا جەڭ قىلىشقا چىقتى. ⁹ ئۇلار ئېلام شەھىرىنىڭ بېگى كېدورلاۋمار، گويىمنىڭ بېگى تىدال، بابلىنىڭ بېگى ئامرافەل ۋە ئېللاسارنىڭ بېگى ئارىوكتىن ئىبارەت تۆت بەگ بىلەن جەڭ قىلدى. ¹⁰ سىددىم ۋادىسىنىڭ ھەممە يېرىدە قارا ماي بىلەن تولغان كۆلچەكلەر بار ئىدى. سودوم بېگى بىلەن گومورا بېگى قاچقان ۋاقتىدا، قوشۇنلىرىنىڭ بىر قىسمى كۆلچەكلەرگە چۈشۈپ كېتىپ، قالغانلىرى تاغقا قېچىپ كەتتى.

¹¹ تۆت بەگ سودوم بىلەن گومورانىڭ پۈتۈن بايلىق ۋە ئاشلىق - تۈلۈكلەرنى بۇلاڭ - تالاڭ قىلىپ كەتتى. ¹² ئۇ چاغدا ئىبرانىڭ جىيەنى لۇت سودومدا تۇراتتى. ئۇلار ئۇنىمۇ مال - مۈلۈكلىرى بىلەن قوشۇپ بۇلاپ كەتتى.

¹³ لېكىن، قۇتۇلۇپ قالغان بىر كىشى بۇ ئىشلارنى ئىبرانىي ¹³ بولغان ئىبرامغا مەلۇم قىلدى. ئۇ چاغدا، ئىبرام ئامور قەبىلىسىدىن مامرە ئىسىملىك بىر كىشىنىڭ دۇب دەرەخلىكىنىڭ يېنىدا تۇراتتى. مامرە ۋە ئىككى ئىنىسى — ئەشكول ۋە ئانېر ئىبرانىڭ ئىتتىپاقداشلىرى ئىدى.

¹⁴ ئىبرام جىيەنى لۇتنىڭ ئەسىرىگە چۈشۈپ قالغانلىقىنى ئاڭلاپ، ئۆز ئادەملىرىدىن ئۈچ يۈز ئون سەككىز نەپەر جەڭچىنى چاقىرىپ، تۆت بەگنى دان دېگەن جايغىچە قوغلاپ باردى. ¹⁵⁻¹⁶ ئۇ يەردە جەڭچىلەرنى بىر قانچە قىسىمغا بۆلۈپ، كېچىسى ھۇجۇم قىلىپ، دۈشمەننى مەغلۇپ قىلدى. ئۇلارنى دەمەشقىنىڭ شىمالىدىكى خوبا

^{13:14} ئىبرانىي — قەدىمكى يەھۇدىيلارنى، يەنى ئىسرائىللارنى كۆرسىتىدۇ.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

دېگەن جايغىچە قوغلاپ، بۇلاپ كەتكەن ھەممە مال - مۈلۈكنى تارتىۋېلىپ، ئۆز جىيەنى لۇتنى ۋە ئۇنىڭ پۈتۈن بايلىقلىرىنى، خوتۇن - قىزلىرىنى ۋە باشقا ئەسىرگە چۈشكەن ئادەملىرىنى قايتۇرۇپ ئالدى.

مالكىسىدىن ئىبرامغا بەخت تىلىشى

¹⁷ ئىبرام كېدورلاۋمار ۋە ئۇنىڭ بىلەن ئىتتىپاقداش ھەرقايسى بەگلەرنى مەغلۇپ قىلىپ، غەلبە بىلەن قايتىپ كەلگەندە، سودوم بېگى ئۇنى قارشى ئېلىش ئۈچۈن شاۋا ۋادىسى (خان ۋادىسى دەپمۇ ئاتىلىدۇ) غا چىقتى.

¹⁸ ئۇلۇغ خۇدانىڭ روھانىيىسى ھەم سالپىمنىڭ بېگى مالكىسىدىنمۇ نان ۋە شاراب ئېلىپ، ئىبرامنىڭ ئالدىغا چىقىپ، ¹⁹ ئۇنىڭغا بەخت تىلەپ:

«پۈتۈن ئالەمنىڭ ياراتقۇچىسى بولغان ئۇلۇغ خۇدا ئىبرامنى بەختلىك قىلغاي!
²⁰ سېنى دۈشمىنىڭ ئۈستىدىن غەلبە قىلدۇرغان ئۇلۇغ خۇدا مەدھىيەلەنگەي!»
 دېدى.

ئىبرام غەنىمەت ئالغان نەرسىلەرنىڭ ئۇندىن بىرىنى مالكىسىدىنمۇ تەقدىم قىلدى.
²¹ سودوم بېگى ئىبرامغا:
 — غەنىمەتلەرنىڭ ھەممىسى ساڭا مەنسۇپ، لېكىن ئادەملىرىمنى قايتۇرۇپ بەر!
 — دېدى.

²² ئىبرام ئۇنىڭغا:
 — پۈتۈن ئالەمنىڭ ياراتقۇچىسى بولغان پەرۋەردىگار ئۇلۇغ خۇدا ئالدىدا قەسەم قىلىمەنكى، ²³ مەن سېنىڭ ھەرقانداق نەرسەڭنى، ھەتتا بىر تال يىپىڭنى ياكى كەشكىنىڭ بوغۇقچىنىمۇ ئالمايمەن. بولمىسا، سەن كېيىن: «مەن ئىبرامنى باي قىلىپ قويدۇم!» دېيىشتىن يانمايسەن.

²⁴ شۇنىڭ ئۈچۈن، ئادەملىرىمنىڭ يېگىننىلا ھېسابلايمەن. ئۇنىڭدىن باشقا ھېچنېمىنى ئالمايمەن. لېكىن، مېنىڭ ئىتتىپاقداشلىرىم ئانېر، ئەشكول ۋە مامرەلەرگە غەنىمەتلەردىن تېگىشلىكىنى ئايرىپ بەرسەڭ بولدى، — دېدى.

15 - باب

خۇدانىڭ ئىبرام بىلەن ئەھدە تۈزۈشى

¹ بۇ ۋەقەلەردىن كېيىن، پەرۋەردىگار ئىبرامغا كۆرۈنۈپ، ئۇنىڭغا:
— ئىبرام، قورقما! مەن ساڭا قالغان بولۇپ، ناھايىتى زور ئىنئام بېرىمەن، —
دېدى.

² لېكىن، ئىبرام:

— ئى ئىگەم خۇدا، مېنىڭ پەرزەنتىم بولمىسا، سېنىڭ بەرمەكچى بولغان
ئىنئامىڭنىڭ پايدىسى نېمە؟ مېنىڭ بىردىنبىر مىراسخورۇم — دەمەشقتىن كەلگەن
چاكىرىم ئەلئەزەر بولىدۇ. ³ سەن ماڭا پەرزەنت بەرمىدىڭ، شۇڭا مېنىڭ
تەئەللۇقاتىمغا چاكىرىم مىراسخور بولىدۇ، — دەپ جاۋاب بەردى.
⁴ ئارقىدىنلا، ئۇ پەرۋەردىگارنىڭ ئۆزىگە يەنە: «چاكىرىڭ ئېلىيەزەر سېنىڭ
مىراسخورۇڭ بولمايدۇ، پەقەت ئۆزۈڭدىن بولغان ئوغۇللا مىراسخورۇڭ بولىدۇ»
دېگەنلىكىنى ئاڭلىدى.

⁵ شۇندىن كېيىن، خۇدا ئۇنى تاشقىرىغا ئېلىپ چىقىپ، ئۇنىڭغا:

— ئاسمانغا قاراپ، يۇلتۇزلارنى سانىيالايدىغان بولساڭ ساناپ باق، سېنىڭ
ئەۋلادىڭ ئەنە شۇ يۇلتۇزلاردەك سان - ساناقسىز بولىدۇ! — دېدى.
⁶ ئىبرام پەرۋەردىگارنىڭ سۆزلىرىگە ئىشەندى. پەرۋەردىگار ئۇنىڭ ئېتىقادىنى
كۆرۈپ، ئۇنى ھەققانىي ئادەم، دەپ ھېسابلىدى.
⁷ پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا يەنە:

— سېنى بۇ زېمىنغا ئىگە قىلىش ئۈچۈن، سېنى كالدانلارنىڭ زېمىنى بولغان ئۇر
شەھىرىدىن ئېلىپ چىققان پەرۋەردىگار مەن بولمەن، — دېدى.
⁸ لېكىن، ئىبرام:

— ئى ئىگەم خۇدا، مەن بۇ زېمىنغا جەزمەن ئىگە بولىدىغانلىقىمنى نېمىدىن
بىلىمەن؟ — دەپ سورىدى.
⁹ پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا:

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

— سەن ئۈچ ياشلىق كالا، ئۆچكە، قوچقاردىن ھەم پاختەك ۋە ياش كەپتەردىن بىردىن ئېلىپ، مېنىڭ ئالدىمغا كەلگىن، — دەپ جاۋاب بەردى.

¹⁰ ئىبرام بۇ ھايۋانلارنى خۇدانىڭ ئالدىغا ئاپىرىپ، قۇشلاردىن باشقىسىنىڭ قارىنى يېرىپ ئىككى پارچە قىلدى. گۆشلەرنى ئىككى تەرەپكە قاتار قىلىپ تىزدى. ¹¹ قۇزغۇنلار ئۇچۇشۇپ كېلىپ، گۆشلەرگە قونغاندا، ئىبرام ئۇلارنى قوغلىۋەتتى. ¹² كۈن پاتقاندا، ئىبرام ئۇيقۇغا كەتتى. چۈشە ئۇنى قورقۇنچلۇق قاراڭغۇلۇق باستى. ¹³ پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا مۇنداق دېدى:

— شۇنى بىلىپ قويغىنكى، سېنىڭ ئەۋلادلىرىڭ باشقا بىر دۆلەتتە مۇساپىر بولىدۇ. شۇ دۆلەتتىكى كىشىلەرگە قۇل بولۇپ، تۆت يۈز يىل ئۇلار تەرىپىدىن ئازاب چېكىدۇ. ¹⁴ لېكىن، مەن ئۇلارنى قۇل قىلغۇچى خەلقنى چوقۇم جازالايمەن. ئۇلار ئۇ دۆلەتتىن قايتقىنىدا، نۇرغۇن بايلىقلارنى ئېلىپ كېلىدۇ. ¹⁵ سەن بولساڭ ئۇزۇن ئۆمۈر كۆرۈپ، ئەجدادلىرىڭنىڭ قېشىغا كېتىسەن. ¹⁶ سېنىڭ ئەۋلادلىرىڭ بۇ يەرگە قايتىپ كەلگۈچە، ئۇ يەردە تۆت ئەۋلاد ئۆتۈپ كېتىدۇ. چۈنكى، بۇ يەردە تۇرۇۋاتقان ئامورلارنىڭ گۇناھى چېكىگە يەتمىگۈچە، ئۇلارنى بىر تەرەپ قىلمايمەن.

¹⁷ كۈن پېتىپ قاراڭغۇ چۈشكەندىن كېيىن، ئىس چىقىپ تۇرغان ئوچاق ۋە يېنىپ تۇرغان مەشئەل تۇيۇقسىز پەيدا بولۇپ، ھېلىقى ئىككى قاتار گۆشنىڭ ئوتتۇرىسىدىن ئۆتۈپ كەتتى. ¹⁸⁻¹⁹ مانا شۇ چاغدا، پەرۋەردىگار ئىبرام بىلەن ئەھدە تۈزۈپ مۇنداق دېدى:

— مەن مىسىر چېگرىسىدىن تاكى فىرات دەرياسىغىچە سوزۇلغان بۇ زېمىننىڭ ھەممىسىنى سېنىڭ ئەۋلادلىرىڭغا تەقدىم قىلدىم. بۇ زېمىن قېنلار، قېنازلار، كادمونلار، ²⁰ خىتلار، پەرىزىلەر، رافاھلار، ²¹ ئامورلار، كەئنانلار، گىرگاشلار ۋە يېبۇسلار دەپ تونۇلغان خەلقلەرنىڭ زېمىنلىرىنىڭ ھەممىسىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

16 - باب

ئىسمائىلنىڭ تۇغۇلۇشى

¹ ئىبرامنىڭ ئايالى ساراھ تۇغماس ئىدى، بىراق ئۇنىڭ ھەجەر ئىسمىلىك مىسىرلىق بىر

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

دېدىكى بار ئىدى. ² ساراھ ئىبرامغا:

— پەرۋەردىگار مېنى تۇغماس يارىتىپتۇ، ئەمدى سىز مېنىڭ دېدىكىم بىلەن بىر ياستۇققا باش قويۇڭ! بەلكىم ئۇ ماڭا بىر ئوغۇل تۇغۇپ بېرەر، — دېدى.
ئىبرام ساراھنىڭ بۇ سۆزىگە قوشۇلدى. ³ شۇنىڭ بىلەن، ساراھ ھەجەرنى ئىبرامغا كىچىك خوتۇنلۇققا بەردى. (بۇ ۋەقە ئىبرام كەنئاندا ئون يىل تۇرغاندا يۈز بەردى).
⁴ ئىبرام ھەجەر بىلەن بىللە بولغاندىن كېيىن، ھەجەر ھامىلىدار بولۇپ قالدى. ئۇ ئۆزىنىڭ ھامىلىدار بولغانلىقىنى سېزىپ مەغرۇرلىنىپ، ساراھنى كۆزگە ئىلمايدىغان بولۇپ قالدى.

⁵ ساراھ ئىبرامغا قىيىداپ:

— ھەممىنى قىلغان سەن! مەن ھەجەرنى ساڭا قوشۇپ قويغان. ئەمدىلىكتە، ئۇ ئۆزىنىڭ ھامىلىدارلىقىنى بىلىپلا، مېنى كۆزگە ئىلمايدىغان بولۇۋالدى. سېنىڭ ياكى مېنىڭ توغرا ئىكەنلىكىگە پەرۋەردىگار ئۆزى ھۆكۈم قىلسۇن، — دېدى.
⁶ ئىبرام:

— ئۇ سېنىڭ دېدىكىڭ، ئۇ سېنىڭ ئىلكىڭدە. ئۇنىڭغا قانداق مۇئامىلە قىلىش سېنىڭ ئىختىيارىڭ، — دەپ جاۋاب بەردى.
بۇنىڭ بىلەن، ساراھ ھەجەرنى بوزەك قىلدى، شۇڭا ھەجەر ئىبرامنىڭ ئۆيىدىن قېچىپ كەتتى.

⁷ پەرىشتىنىڭ سۈرىتىدە كۆرۈنگەن پەرۋەردىگار ⁸ ھەجەرنى چۆلدىكى بىر بۇلاقنىڭ يېنىدا كۆردى. بۇلاق شۇر دېگەن يەرگە بارىدىغان يولنىڭ بويىدا ئىدى. ⁸ پەرىشتە ئۇنىڭدىن:

— ئەي ساراھنىڭ دېدىكى ھەجەر، سەن قەيەردىن كەلدىڭ؟ نەگە كېتىۋاتسەن؟
— دەپ سورىدى.

— مەن ئايال خوجايىنىم ساراھنىڭ يېنىدىن قېچىپ چىقتىم، — دەپ جاۋاب بەردى ھەجەر.

^{16:7} سۆزمۇسۆز تەرجىمىسى: «پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسى» بولۇپ، تەۋراتتا بۇ كۆپ ۋاقتلاردا پەرىشتە قىياپىتىدە كۆرۈلگەن خۇدانىڭ ئۆزىنى كۆرسىتىدۇ.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

⁹ پەرىشتە ئۇنىڭغا:

— سەن ئايال خوجايىنىڭنىڭ يېنىغا قايتىپ بېرىپ، ئۇنىڭغا بويسۇنغىن، — دېدى.

¹⁰ پەرىشتە يەنە مۇنداق دېدى:

— مەن سېنىڭ ئەۋلادىڭنى شۇنداق كۆپەيتىمەنكى، ئۇلارنى ھېچكىم

سانىيالمىدىغان قىلمەن. ¹¹ سەن ھامىلىدار بولۇپ بىر ئوغۇل تۇغسىن، ئىسمىنى

ئىسمائىل [مەنسى «ئاڭلىغۇچى خۇدا»] قويغىن، چۈنكى سېنىڭ داد - پەريادىڭ

پەرۋەردىگارغا يەتتى. ¹² سېنىڭ ئوغلۇڭنىڭ مىجەزى بىر ياۋا ئېشەككە ئوخشايدۇ.

ھەممە يەرگە بېرىپ، كىشىلەر بىلەن جېدەل چىقىرىدۇ. كىشىلەرمۇ ئۇنىڭغا

قارشىلىق كۆرسىتىدۇ. ئۇ تۇغقانلىرىغا ئۆچمەنلىك قىلىپ ياشايدۇ.

¹³ ھەجەر ئۆز - ئۆزىگە: «مەن راستتىنلا ماڭا غەمخورلۇق قىلغان خۇدانى

كۆردۈم!» دېدى. شۇنىڭ بىلەن، ئۇ ئۆزىگە سۆز قىلغان پەرۋەردىگارنى «ئېل - روت» ،

[مەنسى «مېنى كۆرگۈچى خۇدا»] دەپ ئاتىدى. ¹⁴ شۇڭا، كىشىلەر ئۇ بۇلاققا

بېئېر - لاھايروي [مەنسى «مېنى كۆرگۈچى خۇدانىڭ بۇلىقى»] دەپ نام قويدى. بۇ

بۇلاق ھازىرمۇ كادېش بىلەن بەرەد شەھىرىنىڭ ئوتتۇرىسىدىدۇر.

¹⁵ ھەجەر ئىبرامغا بىر ئوغۇل تۇغۇپ بەردى. ئىبرام ئۇنىڭغا ئىسمائىل دەپ ئات

قويدى. ¹⁶ ئۇ چاغدا، ئىبرام سەكسەن ئالتە ياشتا ئىدى.

17 - باب

قەدىمكى ئەھدىنىڭ بەلگىسى — خەتنە

¹ ئىبرام توقسان توققۇز يېشىدا پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا كۆرۈنۈپ:

— مەن ھەممىگە قانداق خۇدادۇرمەن. سەن داۋاملىق مېنىڭ يولۇمدا مېڭىپ،

قۇسۇرسىز ئادەم بول. ² مەن سەن بىلەن تۈزگەن ئەھدەمدە چىڭ تۇرۇپ، سېنى

كۆپ ئەۋلادلىق قىلمەن، — دېدى.

³ ئىبرام يەرگە باش قويدى. خۇدا ئۇنىڭغا مۇنداق دېدى:

⁴ — مېنىڭ سەن بىلەن تۈزگەن ئەھدەم مۇنداق: سەن نۇرغۇن مىللەتلەرنىڭ

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

ئاتىسى بولسەن. ⁵ ھازىردىن باشلاپ سېنىڭ ئىسمىڭ ئىبرام ئەمەس، ئىبراھىم [مەنسى «نۇرغۇن ئەۋلادلارنىڭ ئاتىسى»] بولسۇن. چۈنكى، مەن سېنى نۇرغۇن مىللەتلەرنىڭ ئاتىسى قىلمەن. ⁶ مەن ساڭا كۆپ ئەۋلادلارنى بېرىمەن. ئۇلارنىڭ ئارىسىدىن يېڭى خەلق ۋە پادىشاھلارمۇ چىقىدۇ. ⁷ مەن سەن ۋە كەلگۈسىدىكى ئەۋلادلىرىڭ بىلەن تۈزگەن مەڭگۈلۈك ئەھدەمدە تۇرىمەن. مەن سېنىڭ ۋە ئەۋلادلىرىڭنىڭ خۇداسىدۇر مەن. ⁸ سەن ھازىر كەنتاندا مۇساپىر بولۇپ ياشاۋاتسەن. ئەمما، بۇ پۈتۈن زېمىننى ساڭا ۋە سېنىڭ ئەۋلادلىرىڭغا تەقدىم قىلدىم. ئۇ سېنىڭ ئەۋلادلىرىڭغا مەڭگۈ مىراس بولسۇن. مەن ئۇلارنىڭمۇ خۇداسىدۇر مەن! ⁹ خۇدا يەنە مۇنداق دېدى:

— ئەمدى سەن ۋە سېنىڭ ئەۋلادلىرىڭمۇ مېنىڭ ئەھدەمدە چىڭ تۇرۇشۇڭلار كېرەك. ¹⁰ سىلەرنىڭ ئاراڭلاردىكى ھەرقانداق ئەر كىشى خەتنە قىلىنىشى كېرەك. مانا بۇ مېنىڭ سەن ۋە سېنىڭ ئەۋلادلىرىڭ بىلەن تۈزگەن ئەھدەمدۇر. ¹¹⁻¹² ھازىردىن باشلاپ، سىلەر بارلىق ئوغۇل بوۋاقلرىڭلارنى، مەيلى ئويۇڭلاردا تۇغۇلغان ياكى چەت ئەللىكلەردىن سېتىۋالغان قۇللىرىڭلار تۇغقان بولسۇن، ئۇلارنى تۇغۇلۇپ سەككىزىنچى كۈنى خەتنە قىلىشىڭلار كېرەك. خەتنە قىلىش — ئارىمىزدا تۈزگەن ئەھدىنىڭ بەلگىسى بولۇپ قالسۇن. ¹³ ھەممە ئەرلەرنىڭ خەتنىسىنى قىلىشىڭلار كېرەك. سىلەرنىڭ تېنىڭلاردىكى بەلگە — ئارىمىزدىكى تۈزگەن مەڭگۈلۈك ئەھدەمنىڭ بەلگىسى بولۇپ قالسۇن. ¹⁴ خەتنە قىلىنمىغان ئەرنى خەلقىم قاتارىدىن چىقىرىۋېتىمەن. ئۇنداق كىشى مېنىڭ ئەھدەمنى بۇزغان بولىدۇ. ¹⁵ بۇنىڭدىن باشقا، خۇدا ئىبراھىمغا مۇنداق دېدى:

— سېنىڭ ئايالىڭ ساراھنىڭ ئىسمى ھازىردىن باشلاپ سارە [مەنسى «ئايال شاھزادە»] بولسۇن. ¹⁶ مەن ئۇنىڭغا بەخت ئاتا قىلىپ، ئۇنىڭدىن ساڭا بىر ئوغۇل تەقدىم قىلمەن. سارە نۇرغۇن مىللەتلەرنىڭ ئانىسى بولىدۇ. ئۇنىڭ ئەۋلادلىرىدىن پادىشاھلارمۇ چىقىدۇ.

¹⁷ ئىبراھىم يەرگە باش قويۇپ، كۈلۈپ، كۆڭلىدە «يۈز ياشلىق بوۋاي قانداقمۇ پەرزەنت كۆرەلسۇن؟! سارە بولسا توقسان ياشقا كىرگەن تۇرسا، قانداقمۇ ھامىلدار

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

بولالسىن؟» دەپ ئويلىدى ¹⁸ ۋە خۇداغا:

— ئىسمائىلنى بەختكە ئېرىشتۈرسەڭ بولدىغۇ! — دېدى.

¹⁹ لېكىن، خۇدا مۇنداق دېدى:

— ياق، ھەجەر ئەمەس، ئايالىڭ سارە ساڭا بىر ئوغۇل تۇغۇپ بېرىدۇ. ئۇنىڭ

ئىسمىنى ئىسھاق [مەنىسى «كۈلكە»] قوي. مەن ئۇنىڭ ۋە ئۇنىڭ ئەۋلادلىرى بىلەنمۇ

مەڭگۈلۈك ئەھدەمدە چىڭ تۇرىمەن. ²⁰ ئىسمائىلغا كەلسەك، ئۇ توغرىسىدىكى

تەلپىگىنىمۇ ئاڭلىدىم. مەن ئۇنىڭغا بەخت ئاتا قىلىپ، ئۇنىڭ نەسلىنى ناھايىتى

كۆپەيتىمەن. ئۇ ئون ئىككى پادىشاھنىڭ ئاتىسى بولىدۇ. مەن ئۇنىڭ ئەۋلادلىرىنى

ئۇلۇغ بىر مىللەتكە ئايلاندۇرىمەن. ²¹ بىراق، مېنىڭ ئەھدەم بولسا كېلەر يىلى مۇشۇ

ۋاقىتتا سارە ساڭا تۇغۇپ بېرىدىغان ئوغۇل — ئىسھاق بىلەن باغلىنىشلىق.

²² خۇدا ئىبراھىمغا بۇ سۆزلەرنى قىلىپ بولۇپ، ئۇنىڭ يېنىدىن ئايرىلدى.

²³ مانا شۇ كۈنى، ئىبراھىم خۇدانىڭ ئەمرىگە ئەمەل قىلىپ، ئوغلى ئىسمائىل ۋە

ئائىلىسىدىكى ھەممە ئەرلەرنى، جۈملىدىن ئائىلىسىدە تۇغۇلغان ۋە سېتىۋالغان

قۇللارنى خەتنە قىلدۇردى. ²⁴ ئىبراھىم خەتنە قىلىنغاندا، توقسان توققۇز ياشتا،

²⁵ ئىسمائىل خەتنە قىلىنغاندا، ئون ئۈچ ياشتا ئىدى. ²⁶⁻²⁷ ئىككىسى، ئائىلىسىدىكى

ھەممە ئەرلەر، جۈملىدىن ئائىلىسىدە تۇغۇلغان ۋە چەت ئەللىكلەردىن سېتىۋېلىنغان

قۇللار بىلەن بىللە شۇ كۈن ئىچىدە خەتنە قىلىندى.

18 - باب

ئەرشتىن چۈشكەن ئۈچ مېھمان

¹ كېيىن، پەرۋەردىگار مامرەدىكى دۇب دەرەخلىكىدە ئىبراھىمغا قايتا كۆرۈندى.

كۈن تىكلەشكەن ۋاقىتتا، ئىبراھىم چېدىرىنىڭ ئىشىكى ئالدىدا ئولتۇراتتى. ² ئۇ

بېشىنى كۆتۈرۈپ قارىدى، ئۇدۇلدا ئۈچ كىشىنىڭ ئۆرە تۇرغانلىقىنى كۆردى - دە،

شۇ ھامان ئۇلارنىڭ ئالدىغا يۈگۈرۈپ يەرگە ئېگىشىپ، تەزىم قىلىپ، ³ ئۇلارغا:

— جانابىلار، ئېغىر كۆرمىسەڭلار ئۆيىمىزگە كىرىپ، مېھمان بولۇپ قايتىقايىسىلەر.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

⁴ ھەرقايسىڭلار دەرەخ سايسىدە دەم ئېلىپ تۇرغايىسلەر، مەن پۈت - قوللىرىڭلارنى يۇيۇشقا سۇ،⁵ غىزالىنىشىڭلارغا بىر ئاز يېمەكلىك ئېلىپ كېلەي. ئارام ئېلىپ، يولۇڭلارنى داۋاملاشتۇرغايىسلەر. كەلگەنلىكىڭلاردىن خۇشال بولدۇم، — دېدى. — رەھمەت، ئېيتقىنىڭىزچە بولسۇن، — دەپ جاۋاب قايتۇرۇشتى ئۇلار.

⁶ ئىبراھىم دەرھال چېدىرغا يۈگۈرۈپ كىرىپ، سارەگە:

— دەرھال بىر خالتا ئەڭ ياخشى ئۇندىن نان پىشۇرغىن! — دېدى.

⁷ ئارقىدىنلا، ئۇ يەنە كالا پادىلىرىنىڭ ئىچىگە كىرىپ، سېمىز بىر تورپاقنى تاللاپ، چاكىرىغا تاپشۇردى. ئۇ دەرھال تورپاقنى سويۇپ، تەييارلىدى.⁸⁻⁹ ئاندىن، ئىبراھىم قايماق، سۈت ۋە گۆشنى ئۈچ مېھماننىڭ ئالدىغا قويدى. ئۆزى بولسا، ئۇلارنىڭ خىزمىتىدە بولۇش ئۈچۈن دەرەخ سايسىدە كۈتۈپ تۇردى. تاماق يەۋاتقاندا، ئۇلار ئىبراھىمدىن:

— ئايالىڭ سارە قەيەردە؟ — دەپ سورىدى.

— چېدىردا، — دەپ جاۋاب بەردى ئۇ.

¹⁰ مېھمان سىياقىدىكى پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا:

— كېلەر يىلى بۇ چاغدا، مەن چوقۇم قايتىپ كېلىمەن. شۇ چاغدا، ئايالىڭ سارە بىر ئوغۇلغا ئانا بولىدۇ، — دېدى.

سارە ئۇلارنىڭ كەينىدىكى چېدىر ئاغزىدا ئۇلارنىڭ سۆزلىرىنى ئاڭلاپ تۇراتتى.

¹¹ ئۇ چاغدا، ئىبراھىم بىلەن سارە ئىككىلىسى قېرىپ قالغاندى. سارەنىڭ ئادەت كۆرۈشمۇ توختاپ كەتكەندى. ¹² شۇڭا، سارە ئىچىدە كۈلۈپ، ئۆز - ئۆزىگە: «مەن قېرىپ قالدىم، ئېرىممۇ قېرىپ قالغان تۇرسا، ئەمدى ماڭا بۇنداق خۇشاللىق قەيەردىن كەلسۇن؟!» دېدى.

¹³ شۇڭا، پەرۋەردىگار ئىبراھىمغا:

— سارە نېمىشقا كۈلۈپ تۇرۇپ، ئۆز - ئۆزىگە: «مەن شۇنچە قېرىپ كەتكەن

تۇرسام، يەنە قانداقمۇ ھامىلىدار بولالاي؟!» دەيدۇ؟ ¹⁴ پەرۋەردىگار قىلالمايدىغان ئىش يوق ئەمەسمۇ! ئېيتقىنىمدەك، كېلەر يىلى دەل مۇشۇ چاغدا قايتىپ كېلىمەن. ئۇ چاغدا، سارە چوقۇم بىر ئوغۇلغا ئانا بولىدۇ، — دېدى.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

¹⁵ سارە قورقۇپ:

— مەن كۈلمىدىم! — دەپ تاندى.

— ياق، سەن راستتىنلا كۈلدۈڭ، — دېدى پەرۋەردىگار.

ئىبراھىمنىڭ خۇدادىن سودوم شەھىرى ھەققىدە يالۋۇرۇشى

¹⁶ ئەشتىن چۈشكەن بۇ مېھمانلار ئۇ يەردىن ئايرىلىپ، سودوم شەھىرى تەرەپكە يۈزلەندى. ئىبراھىممۇ ئۇلارنى ئۇزىتىش ئۈچۈن بىللە ماڭدى.

¹⁷ پەرۋەردىگار ئۆز — ئۆزىگە مۇنداق دېدى: «مەن قىلىدىغان ئىشىمنى

ئىبراھىمدىن يوشۇرسام بولمايدۇ. ¹⁸ چۈنكى، ئۇنىڭ ئەۋلادلىرى چوقۇم ئۇلۇغ ۋە

كۈچ — قۇدرەتلىك بىر خەلق بولىدۇ. مەن ئۇ ئارقىلىق دۇنيادىكى ھەممە خەلقلەرگە

بەخت ئاتا قىلىمەن. ¹⁹ مەن ئۇنى ئۆز بالىلىرى ۋە ئەۋلادلىرىغا مېنىڭ يولۇمنى

تۇتۇشنى، دۇرۇس ۋە ھەققانىي بولۇشنى بۇيرۇسۇن، دەپ تاللىدىم. شۇنداق قىلسا،

مەنمۇ ئۇنىڭغا بەرگەن ۋە دەم بويىچە ھەممە ئىشنى قىلىپ بېرىمەن.»

²⁰ شۇنىڭ بىلەن، پەرۋەردىگار:

— مەن سودوم بىلەن گومورا شەھىرىدىكىلەرنىڭ ھەددىدىن ئاشقان گۇناھلىرى

ئۈستىدىن قىلىنغان ئېغىر ئەرزىلەرنى ئاڭلىدىم. ²¹ مەن چوقۇم چۈشۈپ،

ئاڭلىغانلىرىمنىڭ ئەمەلىيەت ياكى ئەمەسلىكىنى ئۆز كۆزۈم بىلەن كۆرمەكچىمەن، —

دېدى.

²² ئاندىن كېيىن ئىككى كىشى سودومغا كېتىپ قالدى. بىراق، پەرۋەردىگار بولسا

ئىبراھىمنىڭ قېشىدا قالدى.

²³ ئىبراھىم ئۇنىڭغا يېقىنلىشىپ:

— سەن راستتىن دۇرۇس كىشىلەرنى گۇناھكارلار بىلەن قوشۇپ ھالاك

قىلامسەن؟ ²⁴ ئەگەر شەھەردە ئەللىك دۇرۇس كىشى بولسا، سەن پۈتۈن شەھەرنى

خاراڭ قىلامسەن؟ بۇ ئەللىك ئادەمنى قۇتقۇزۇۋېلىش ئۈچۈن شەھەرنى ساقلاپ

قالمامسەن؟ ²⁵ سەن چوقۇم دۇرۇس كىشىلەرنى گۇناھكارلار بىلەن قوشۇپ

يوقاتمايسەن. ھەرگىز ئۇنداق قىلمايسەن! ئۇنداق قىلساڭ، دۇرۇس كىشىلەر

گۇناھكارلار بىلەن بىللە تەڭ جازاغا ئۇچرايدۇ. بۇ مۇمكىن ئەمەس! سەن پۈتۈن

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

ئالەمنىڭ سوراچىسىسەن! جەزمەن ئادىل ھۆكۈم چىقىرسەن، — دېدى.
 26 پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا:

— ئەگەر سودوم شەھرىدە ئەللىك دۇرۇس كىشى تاپالسام، ئۇلارنى دەپ پۈتۈن شەھەرنى ساقلاپ قالمەن، — دەپ جاۋاب بەردى.
 27 ئىبراھىم يەنە مۇنداق دېدى:

— ئى ئىگەم! باشلىغانىمەن، داۋاملاشتۇراي. ئېغىر كۆرمىسەڭ، مەندەك بىر ئاجىز بەندەڭنىڭ يۈرەكلىك ھالدا سەندىن يەنە سورىشىغا رۇخسەت قىلغايىسەن!
 28 ناۋادا شەھەردە پەقەت قىرىق بەش دۇرۇس كىشى بولسا، بەش كىشى كەم بولغانلىقى ئۈچۈن پۈتۈن شەھەرنى خاراب قىلامسەن؟
 پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا:

— ئەگەر قىرىق بەش دۇرۇس كىشى تاپالايدىغان بولسام، بۇ شەھەرنى خاراب قىلمايمەن، — دەپ جاۋاب بەردى.
 29 ئىبراھىم يەنە:

— ئەگەر پەقەت قىرىق كىشى بولسىچۇ؟ — دېدى.
 — ئەگەر قىرىق كىشى بولسىمۇ خاراب قىلمايمەن، — دەپ جاۋاب قايتۇردى پەرۋەردىگار.
 30 ئىبراھىم يەنە:

— ئى ئىگەم! خاپا بولمىساڭ، سەندىن يەنە بىرنېمە سورىماقچىمەن. مۇبادا ئوتتۇز كىشى بولسىچۇ؟ — دەپ سورىدى.
 — ئەگەر ئوتتۇز كىشى تېپىلسىمۇ، خاراب قىلمايمەن، — دەپ جاۋاب قايتۇردى پەرۋەردىگار.
 31 ئىبراھىم دېدى:

— ئى ئىگەم! سەندىن يۈرەكلىك ھالدا يەنە سورىشىمغا رۇخسەت قىلغايىسەن. مۇبادا يىگىرمە كىشى بولسىچۇ؟
 — ئەگەر يىگىرمە كىشى تېپىلسا، مەن يەنىلا خاراب قىلمايمەن، — دەپ جاۋاب قايتۇردى پەرۋەردىگار.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

³² ئەڭ ئاخىرىدا ئىبراھىم:

— ئى ئىگەم! خاپا بولماي، يەنە بىر قېتىم سورىشىمغا رۇخسەت قىلغايىسەن! ئەگەر پەقەت ئون كىشى تېپىلسىچۇ؟ — دەپ سورىدى.
— پەقەت ئون دۇرۇس كىشى بولغان تەقدىردىمۇ، مەن بۇ شەھەرنى خاراب قىلمايمەن، — دەپ جاۋاب قايتۇردى پەرۋەردىگار.
³³ پەرۋەردىگار ئىبراھىم بىلەن سۆزلىشىپ بولغاندىن كېيىن، كېتىپ قالدى.
ئىبراھىم بولسا ئۆيىگە قايتىپ كەتتى.

19 - باب

سودوم شەھىرىدىكىلەرنىڭ يامانلىقى

¹ شۇ كۈنى ئاخشىمى، ھېلىقى ئىككى پەرىشتە سودومغا كەلدى. بۇ ۋاقىتتا، لۇت شەھەر دەۋازىسىنىڭ ئالدىدا ئولتۇراتتى. لۇت ئۇلارنى كۆرۈپلا، ئورنىدىن تۇرۇپ ئۇلارنىڭ ئالدىغا بېرىپ، تەزىم قىلىپ:

² — جانابىلار، بىزنىڭ ئۆيىگە مەرھەمەت قىلىپ، داستىخانمىغا داخىل بولغايىسىلەر. پۇت - قوللىرىڭلارنى يۇيۇپ، بىرەر كېچە ھاردۇق ئېلىپ، ئەتە سەھەردە يولۇڭلارغا راۋان بولساڭلارمۇ بولار، — دېدى.
لېكىن، ئۇلار:

— ياق، بىز كېچىنى كۈچىدا ئۆتكۈزۈمىز، — دەپ جاۋاب بېرىشتى.

³ لېكىن، لۇت بەك چىڭ تۇتۇۋالغاققا، ئۇلار ئاخىر لۇتنىڭ ئۆيىگە باردى. لۇت خىزمەتكارلىرىغا پېتىر نان پىشۇرۇپ، تاماقلارنى مېھمانلارنىڭ ئالدىغا قويۇشنى بۇيرۇدى. تاماق تەييار بولغاندىن كېيىن، ئۇلار غىزالاندى.

⁴ مېھمانلار تېخى ياتمىغاندى، سودومدىكى پۈتۈن قېرى - ياش ئەرلەر كېلىپ لۇتنىڭ ئۆيىنى قورشىۋالدى. ⁵ ئۇلار لۇتنى چاقىرىپ، ئۇنىڭغا:

— بۈگۈن كەچتە بىلەن ئۆيىگە چۈشكەن كىشىلەر قېنى؟ ئۇلارنى ئېلىپ چىق!
بىز ئۇلار بىلەن جىنسىي مۇناسىۋەت قىلماقچىمىز، — دېدى.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

⁶ لۇت سىرتقا چىقىپ، ئىشكىنى تاقىۋېتىپ، ⁷ ئۇلارغا:

— بۇرادەرلەر، بۇنداق رەزىل ئىشنى قىلماڭلار! ⁸ قاراڭلار، مېنىڭ تېخى ئەرگە تەگمىگەن ئىككى قىزىم بار. ئۇلارنى سىلەرگە چىقىرىپ بېرىي، ئۇلارنى نېمە قىلساڭلار قىلىڭلار، لېكىن بۇ ئىككى كىشىگە ھەرگىز تەگمەڭلار. ئۇلار بىزنىڭ ئۆيىگە كەلگەنكەن، مېنىڭ مېھمىنىم بولىدۇ. شۇڭا، مەن ئۇلارنى قوغدىشىم كېرەك! — دېدى.

⁹ لېكىن، ئۇلار:

— يوقال! سەن تېخى ياقا يۇرتتىن كېلىپ، بىزگە ئۇنى قىل، بۇنى قىل دېگۈدەك قانچىلىك ئادەم سەن؟ كۆزدىن يوقال! بولمىسا، كۆرگۈلۈكۈڭنى ئۇلاردىنمۇ ئېغىر كۆرسەن، — دېيىشىپ، لۇتنى ئىتتىرىۋېتىپ، باستۇرۇپ كېلىپ، ئىشكىنى بۇزۇپ كىرمەكچى بولدى. ¹⁰ لېكىن، ھېلىقى ئىككى پەرىشتە قولىنى سوزۇپ، لۇتنى ئۆيىنىڭ ئىچىگە ئەكىرىۋېلىپ، ئىشكىنى تاقىۋالدى. ¹¹ ئاندىن، تاشقىرىدىكى ئەرلەرنىڭ كۆزلىرىنى كور قىلىپ، ئىشكىنى تاپالمايدىغان قىلىپ قويدى.

لۇتنىڭ سودومدىن قېچىشى

¹² ئاندىن، ھېلىقى ئىككى پەرىشتە لۇتقا:

— سېنىڭ بۇ شەھەردە باشقا تۇغقانلىرىڭ بارمۇ؟ ئوغۇل — قىزلىرىڭ، كۈيىغۇللىرىڭ ياكى باشقا تۇغقانلىرىڭ بار بولسا، ئۇلار بۇ يەردىن دەرھال چىقىپ كەتسۇن. ¹³ چۈنكى، بىز بۇ شەھەرنى خارابىلىككە ئايلاندۇرۇۋېتىمىز. بۇ يەر ئۈستىدىن قىلىنغان ئېغىر ئەرزلەر پەرۋەردىگارىغا يەتتى. شۇڭا، ئۇ بىزنى بۇ شەھەرنى خارابىلىككە ئايلاندۇرۇۋېتىشكە ئەۋەتتى، — دېدى. ¹⁴ شۇنىڭ بىلەن، لۇت تاشقىرىغا چىقىپ، قىزلىرىنىڭ لايىقلىرىنىڭ ئالدىغا بېرىپ، ئۇلارغا:

— سىلەر بۇ يەردىن دەرھال كېتىڭلار. چۈنكى، پەرۋەردىگار بۇ شەھەرنى خارابىلىككە ئايلاندۇرۇۋەتمەكچى، — دېدى. لېكىن، ئۇلار ئۇنى چاقچاق قىلىۋاتىدۇ، دەپ ئويلاشتى.

¹⁵ تاڭ ئاتقاندا، پەرىشتىلەر لۇتنى ئالدىرىتىپ:

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

— دەرھال ئايالنىڭ بىلەن ئىككى قىزىڭنى ئېلىپ، بۇ يەردىن چىقىپ كەت!

بولمىسا، سىلەرمۇ بۇ شەھەر بىلەن تەڭ ھالاك بولىسىلەر، — دېدى.

¹⁶ لۇت يەنىلا ئارىسالدى بولۇپ تۇراتتى. لېكىن، پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا رەھىم قىلغاچقا، ھېلىقى ئىككى پەرىشتە لۇتنىڭ، ئايالىنىڭ ۋە ئىككى قىزىنىڭ قوللىرىنى تۇتۇپ، ئۇلارنى يېتەكلەپ، شەھەردىن چىقىرىپ قويدى.

¹⁷ شەھەردىن چىقىش بىلەنلا، پەرىشتىلەردىن بىرى:

— سىلەر جېنىڭلارنى ئېلىپ قېچىڭلار! كەينىڭلارغا قارىماڭلار، تاغقا يەتكۈچە

تۈزلەڭلىكتە توختىماڭلار! بولمىسا، ئۆلۈپ كېتىسىلەر، — دېدى.

¹⁸ لېكىن، لۇت:

— جانابلىرى، ئۇنداق بولمىغاي! ¹⁹ سىلەر ماڭا ئىچ ئاغرىتىپ شاپائەت قىلىپ،

جېنىمنى قۇتقۇزغانىكەنسىلەر، بىزنى ئۈنچە يىراق يەرگە ئەۋەتمەڭلار. ئۇ تاغ بەك

يىراق ئىكەن. بەلكىم مەن ئۇ يەرگە يېتىپ بارماي تۇرۇپلا، بالايىئاپەتكە ئۇچراپ

تىرىك قالماسمەنمىكىن. ²⁰ ئاۋۇ كىچىك شەھەرنى كۆردۈڭلارمۇ؟ بۇ يەردىن ئانچە يىراق ئەمەس. ئۇ يەرگە قېچىشىمغا ئىجازەت بېرىڭلار. ئۇ كىچىك بىر يەر ئىكەن.

مەن شۇ يەردە ئامان قالاي! — دېدى.

²¹ پەرىشتە مۇنداق جاۋاب بەردى:

— ماقۇل! ساڭا رۇخسەت قىلدىم. ئۇ كىچىك شەھەرنى خارابىلىككە ئايلاندۇرماي

قوياي. ²² چاپسانراق قاچ! چۈنكى، سەن ئۇ يەرگە يېتىپ بارمىغۇچە، سودومنى

ۋەيران قىلالمايمەن!

بۇ شەھەر كىچىك بولغاچقا، لۇت ئۇنى زوئار [مەنىسى «كىچىك»] دەپ ئاتىدى.

سودوم بىلەن گومورا شەھەرلىرىنىڭ ۋەيران قىلىنىشى

²³ لۇت زوئارغا يېتىپ بارغۇچە، كۈن چىققاندى. ²⁴ تۇيۇقسىز پەرۋەردىگار سودوم

بىلەن گومورا شەھەرلىرىگە ئاسماندىن ئوت بىلەن گۈڭگۈرتنى ياغدۇردى. ²⁵ ئۇ بۇ

ئىككى شەھەرنى، پۈتۈن تۈزلەڭلىكنى ۋە پۈتۈن ئاھالىنى يەردىكى گىياھلار بىلەن

قوشۇپ خارابىلىككە ئايلاندۇرۇۋەتتى. ²⁶ ئۇ چاغدا، لۇتنىڭ ئايالى كەينىگە بۇرۇلۇپ

قارنىدى، شۇ ئىسكەتدە قېتىپ، تاشتۇزغا ئايلىنىپ قالدى.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

²⁷ ئەتسى تاڭ سەھەردە، ئىبراھىم پەرۋەردىگار بىلەن سۆزلەشكەن يەرگە باردى. ²⁸ ئۇ سودوم، گومورا ۋە پۈتۈن تۈزلەڭلىككە نەزەر سېلىپ، يەر يۈزىدىن خۇمداندىكى ئىسقا ئوخشاش ئىس - تۈتەكنىڭ چىقىۋاتقانلىقىنى كۆردى. ²⁹ بىراق، خۇدا لۇت ياشىغان تۈزلەڭلىكتىكى شەھەرلەرنى خارابىلىككە ئايلاندۇرغىنىدا، ئىبراھىمنىڭ تەلپىنى ئېسىگە ئېلىپ، لۇتنى قۇتقۇزدى.

لۇت ۋە ئۇنىڭ قىزلىرى

³⁰ لۇت زوئار شەھرىدە تۇرۇشتىن قورقتى. شۇڭا، ئۇ ئىككى قىزىنى ئېلىپ، تاغقا چىقىپ، ئۆڭكۈردە ياشايدىغان بولدى. ³¹ بىر كۈنى، چوڭ قىزى سىڭلىسىغا: — ئاتىمىز ياشنىپ قالدى. بۇ يەردە دۇنيادىكى قائىدە - يوسۇن بويىچە بىزنى نىكاھغا ئېلىپ، پەرزەنت تاپىدىغان ئەرمۇ قالمىدى. ³² ئاتىمىزنى مەست قىلىپ قويۇپ، ئۇنىڭ بىلەن بىر ئورۇندا يېتىپ، ئۇنىڭدىن پەرزەنت يۈزى كۆرەيلى. شۇنداق قىلساق، ئەۋلاد قالدۇرايلىمىز، — دېدى.

³³ ئۇ كۈنى كېچىسى، ئۇلار ئاتىسىنى مەست قىلىپ قويۇپ، چوڭ قىزى ئۇنىڭ بىلەن بىر ئورۇندا ياتتى. لۇت قاتتىق مەست بولۇپ، يۈز بەرگەن ۋەقەدىن پۈتۈنلەي خەۋەرسىز ئىدى.

³⁴ ئەتسى، چوڭ قىزى سىڭلىسىغا:

— تۇنۇگۈن مەن ئاتام بىلەن بىر ئورۇندا ياتتىم. بۈگۈن ئاخشام، ئۇنى يەنە مەست قىلىپ قويۇپ، سەن ئۇنىڭ بىلەن بىر ئورۇندا ياتقىن. شۇنداق قىلىپ، ھەر ئىككىمىز ئاتىمىزدىن پەرزەنت يۈزى كۆرۈپ، ئائىلىمىزنى داۋاملاشتۇرايلى، — دېدى.

³⁵ شۇنىڭ بىلەن، ئۇ كۈنى كەچتە ئۇلار لۇتنى يەنە مەست قىلىپ قويۇپ، كىچىك قىزى ئۇنىڭ بىلەن بىر ئورۇندا ياتتى. ئۇ يەنە قاتتىق مەست بولغاچقا، يۈز بەرگەن ئىشتىن پۈتۈنلەي خەۋەرسىز ئىدى. ³⁶ شۇنداق قىلىپ، لۇتنىڭ بۇ ئىككى قىزى ئۆز ئاتىسىدىن ھامىلىدار بولۇپ قالدى. ³⁷ چوڭ قىزى بىر ئوغۇل تۇغۇپ، ئۇنىڭ ئىسمىنى موئاب [ئاھاڭ جەھەتتە «ئاتامدىن»] دەپ قويدى. ئۇ ھازىرقى موئابلىقلارنىڭ ئاتىسى بولدى. ³⁸ كىچىك قىزىمۇ بىر ئوغۇل تۇغۇپ، ئۇنىڭ ئىسمىنى بىنامى [مەنسى «خەلقىمنىڭ ئوغلى»] دەپ قويدى. ئۇ ھازىرقى ئاممىنىڭ ئاتىسى بولدى.

20 - باب

ئىبراھىم بىلەن ئابىمەلەك

¹ ئىبراھىم مامىرەدىن كەنئاننىڭ جەنۇبىدىكى نەگىب رايونىغا يۆتكىلىپ، مەلۇم ۋاقىت كادېش بىلەن شۇر ئارىلىقىدىكى يەردە ئولتۇردى. كېيىن گىراردا تۇرغان ۋاقتتا، ² كىشىلەرگە ئايالى سارەنى ئۆزىنىڭ سىڭلىسى، دەپ ئېيتقاندى. شۇڭا، گىرار پادىشاھى ئابىمەلەك سارەنى ئوردىسىغا ئەكەلدۈردى. ³ بىر كۈنى كېچىسى، خۇدا ئابىمەلەكنىڭ چۈشىدە كۆرۈنۈپ:

— پات ئارىدا جېنىڭنى ئالمەن! چۈنكى، سەن ئەكەلگەن بۇ ئايال باشقا كىشىنىڭ ئايالى، — دېدى.

⁴ سارەگە يېقىنلاشمىغان ئابىمەلەك خۇداغا:

— مەن گۇناھسىز تۇرسام، سەن مېنى ۋە مېنىڭ خەلقىمنى ھالاك قىلامسەن؟
⁵ ئىبراھىم ئۆزى بۇ ئايال مېنىڭ سىڭلىم، دېگەنغۇ! بۇ ئايال مۇ ئىبراھىمنى مېنىڭ ئاكام، دېگەن ئەمەسمۇ؟ مەن بۇ ئىشنى پاك ۋىجدانم ۋە ئىنساپىم بىلەن قىلدىم! — دېدى.

⁶ ئاندىن، خۇدا ئۇنىڭغا مۇنداق جاۋاب بەردى:

— شۇنداق، سېنىڭ بۇ ئىشنى پاك ۋىجداننىڭ بىلەن قىلغانلىقىڭنى بىلىمەن. شۇنىڭ ئۈچۈن، مېنىڭ ئالدىمدا گۇناھ قىلىپ قويمىسۇن، دەپ سېنى سارەگە چېقىلىپ قويۇشۇڭدىن توسىدىم. ⁷ ئەمدى بۇ ئايالنى ئىبراھىمغا قايتۇرۇپ بەر. ئىبراھىم بولسا — پەيغەمبەر. ئۇ ساڭا دۇئا قىلدۇ، سەن ھايات قالسىەن. لېكىن سېنى ئاگاھلاندۇرۇپ قويا يىكى، ئەگەر بۇ ئايالنى ئېرىگە قايتۇرۇپ بەرمىسەڭ، پۈتۈن خەلقنىڭ بىلەن قوشۇلۇپ ھالاك بولسىەن!

⁸ سەھەردە، ئابىمەلەك ھەممە ئەمەلدارلىرىنى يىغىپ، يۈز بەرگەن ۋەقەنى ئۇلارغا ئېيتتى. ئۇلار ئىنتايىن قورقۇشۇپ كەتتى. ⁹ ئابىمەلەك ئىبراھىمنى چاقىرتىپ، ئۇنىڭدىن:

— بۇ نېمە قىلغىنىڭ؟ سەن مېنى ۋە مەملىكىتىمنى بۇنداق گۇناھ قىلدۇرغۇدەك،

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

ساڭا نېمە يامانلىق قىلدىم؟ سەن ماڭا قىلمايدىغان ئىشنى قىلدىڭ.¹⁰ نېمە ئۈچۈن بۇنداق قىلدىڭ؟ — دەپ سۈرۈشتۈردى.

¹¹ ئىبراھىم مۇنداق جاۋاب قايتۇردى:

— مەن بۇ يەرنىڭ ئادەملىرىنى خۇدادىن قورقمايدۇ، مېنى ئۆلتۈرۈۋېتىپ ئايالىمنى بۇلاپ كېتىدۇ، دەپ ئويلىغانىدىم.¹² ئەمەلىيەتتە، ئۇنىڭ مېنىڭ سىڭلىم ئىكەنلىكى راست، ئۇ ئاتا بىر، ئانا باشقا سىڭلىم. كېيىن، ماڭا نىكاھلاندى.¹³ خۇدا مېنى يۇرتۇمدىن ئايرىپ، باشقا يۇرتلاردا مۇساپىر بولۇشقا چىقارغاندا، مەن ئۇنىڭغا: «بىز بارغانلىقى يەردە، ئۆزۈڭنىڭ چىن مۇھەببىتىڭنى ماڭا كۆرسىتىش ئۈچۈن، مېنى «ئاكام» دېگىن» دېگەندىم.

¹⁴ بۇنىڭ بىلەن، پادىشاھ ئابىمەلەك سارەنى ئىبراھىمغا قايتۇرۇپ بەردى، شۇنداقلا ئۇنىڭغا قوي — كالا، ئەر قۇللار ۋە دېدەكلەرنىمۇ تەقدىم قىلدى.¹⁵ ئۇ ئىبراھىمغا:

— قارا، پۈتۈن زېمىنىم ئالدىڭدا تۇرۇپتۇ. سەن قەيەردە تۇرۇشنى خالىساڭ، شۇ يەردە تۇرۇپ قال، — دېدى.
¹⁶ ئۇ سارەگىمۇ:

— مەن سېنىڭ پاكلىقىڭنى كۆپچىلىككە ئىسپاتلاش ئۈچۈن، «ئاكاڭ» ئىبراھىمغا مىڭ كۈمۈش تەڭگە تەقدىم قىلمەن. بۇنىڭ بىلەن، سېنىڭ يامان ئىش قىلمىغانلىقىڭ ھەممە كىشىگە ئايان بولىدۇ، — دېدى.

¹⁷⁻¹⁸ ئىبراھىمنىڭ ئايالى سارە بىلەن مۇناسىۋەتلىك ئىشلار تۈپەيلىدىن، پەرۋەردىگار ئابىمەلەكنىڭ ئوردىسىدىكى ئاياللارنىڭ ھەممىسىنى تۇغماس قىلىۋەتكەندى. شۇڭا، ئىبراھىم خۇداغا دۇئا قىلدى. خۇدا پادىشاھ ئابىمەلەكنى، ئۇنىڭ ئايالى ۋە كېنىزەكلەرنى ئەسلىگە كەلتۈرۈپ، ئۇلارنى يەنە پەرزەنت كۆرەلەيدىغان قىلدى.

21 - باب

ئىسھاقنىڭ دۇنياغا كېلىشى

¹ پەرۋەردىگار ئۆزى ۋەدە قىلغاندەك، سارەگە بەخت ئاتا قىلدى.² سارە ھامىلىدار

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

بولۇپ، ئىبراھىمنىڭ ياشىنىپ قالغان ۋاقتىدا بىر ئوغۇل تۇغۇپ بەردى. بالا دەرۋەقە خۇدا بەلگىلىگەن ۋاقتتا تۇغۇلدى. ³ ئىبراھىم ئۇنىڭغا ئىسھاق [مەنىسى «كۈلكە»] دەپ ئات قويدى. ⁴ خۇدا بۇيرۇغاندەك، ئىسھاق تۇغۇلۇپ سەككىزىنچى كۈنى ئىبراھىم ئۇنىڭ خەتنىسىنى قىلدى.

⁵ ئىسھاق تۇغۇلغان چاغدا، ئىبراھىم يۈز ياشتا ئىدى. ⁶ سارە ئۆزىگە: «خۇدا مېنى خۇرسەن قىلدى. بۇ ئىشنى ئاڭلىغانلارمۇ مەن بىلەن بىللە خۇش كۈلدۈ!» ⁷ كىم سارەنى ئۆز بالىسىنى ئېمىتىشكە مۇيەسسەر بولدى، دەپ ئويلىغان؟ شۇنداق بولسىمۇ، ئىبراھىمنىڭ قېرىغان ۋاقتىدا، مەن ئۇنىڭغا بىر ئوغۇل تۇغۇپ بەردىم!» دېدى.

ھەجەر بىلەن ئىسمائىلنىڭ قوغلىنىشى

⁸ بالا ئاستا - ئاستا چوڭ بولۇپ ئەمچەكتىن ئايرىلغان كۈنى، ئىبراھىم مېھمان چاقىرىپ، چوڭ زىياپەت ئۆتكۈزۈپ بەردى. ⁹ شۇ كۈنى، سارە مىسىرلىق ھەجەرنىڭ ئوغلى ئىسمائىلنىڭ ئىسھاقنى بوزەك قىلىۋاتقانلىقىنى كۆردى. ¹⁰ شۇنىڭ بىلەن، سارە ئىبراھىمغا:

— سەن بۇ دېدەك ئايالنى ئوغلى بىلەن قوشۇپ ھەيدىۋەت! چۈنكى دېدەكنىڭ ئوغلى ھەرگىز مېنىڭ ئوغلۇم ئىسھاق بىلەن مىراسقا ئورتاق بولۇپ قالماسلىقى كېرەك! — دېدى.

¹¹ سارەنىڭ بۇ گېپى ئىبراھىمنى ئىنتايىن قايغۇغا سالدى، چۈنكى ئىسمائىلمۇ ئۇنىڭ ئوغلى ئىدى. ¹² لېكىن، خۇدا ئىبراھىمغا:

— ئىسمائىل ۋە دېدىكىڭ ھەجەرنىڭ ئىشى توغرىلۇق قايغۇرما. سارەنىڭ دېگىندەك قىل. چۈنكى، مەن ساڭا ۋەدە قىلغان ئەۋلادلىرىڭ ئىسھاقتىن كېلىپ چىقىدۇ. ¹³ ھەجەرنىڭ ئوغلىغا كەلسەك، مەن ئۇنىڭغىمۇ نۇرغۇن پەرزەنت بېرىمەن. ئۇلار بىر مىللەتكە ئايلىنىدۇ، چۈنكى ئۇمۇ سېنىڭ ئوغلۇڭ، — دېدى.

¹⁴ ئەتىسى سەھەردە، ئىبراھىم ھەجەرنىڭ مۇرىسىگە نان بىلەن بىر تۇلۇم سۇنى ئېسىپ، ئانا - بالا ئىككىسىنى يولغا سېلىپ قويدى. ھەجەر بالىسى بىلەن ئۇ يەردىن چىقىپ، بەئەرشەبا چۆلىگە كېلىپ، ئۇ يەردە ئادىشىپ قالدى.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

¹⁵⁻¹⁶ سۈيى تۈگەپ قالغاندا، ھەجەر بالىسىنى چاتقانلىڭ سايىسىگە قويۇپ، ئۆز - ئۆزىگە: «ئوغلۇم ئۆلەي دەپ قالدى. مەن قاراپ تۇرۇپ بالانىڭ ئۆلۈپ كېتىشىگە چىدىمايمەن!» دەپ، بىر ئوقيا يېتىم يەرگە بېرىپ ئولتۇرۇپ، دەرد - پەرياد قىلىشقا باشلىدى.

¹⁷ بالىنىڭ يىغا ئاۋازى خۇداغا يەتتى. خۇدانىڭ پەرىشتىسى ئاسماندىن ھەجەرگە: — ئەي ھەجەر، سەن نېمىگە قايغۇرسەن؟ قورقما، بالاڭنىڭ يىغىسى خۇداغا يەتتى. ¹⁸ ئورنوڭدىن تۇرۇپ، بالىنى قولۇڭغا ئېلىپ تەسەللى بەر. مەن ئۇنىڭ ئەۋلادىنى ئۇلۇغ بىر خەلق قىلىمەن، — دېدى.

¹⁹ ئارقىدىنلا، خۇدا ھەجەرنىڭ كۆزلىرىنى نۇرلاندۇردى. ھەجەر بىر قۇدۇقنى كۆردى. ئۇ قۇدۇقنىڭ يېنىغا بېرىپ، تۇلۇمغا سۇ تولدۇرۇپ، بالىنىڭ ئۇسسۇزلۇقىنى قاندۇردى.

²⁰ بالا چوڭ بولغۇچە، خۇدا ئۇنىڭغا يار بولدى. ئۇ چۆلدە ياشاپ، ئۈستى مەرگەن بولۇپ يېتىشتى. ²¹ ئۇ پاران چۆلدە تۇراتتى. شۇ ۋاقتلاردا، ئانىسى ئۇنىڭغا مىسىردىن بىر قىزنى خوتۇنلۇققا ئېلىپ بەردى.

ئىبراھىمنىڭ پادىشاھ ئابىمەلەك بىلەن كېلىشىم تۈزۈشى

²² ئۇ چاغدا، ئابىمەلەك ئۆز لەشكەر بېشى فىكول بىلەن بىللە ئىبراھىمنىڭ يېنىغا كېلىپ، ئۇنىڭغا:

— سېنىڭ قىلغان ھەممە ئىشلىرىڭدا خۇدا ساڭا يار. ²³ شۇڭا، سەن بۇ يەردە خۇدانىڭ ئالدىدا ماڭا قەسەم قىلىپ، ۋەدە بەر: مېنى، پەرزەنتلىرىمنى ۋە ئەۋلادلىرىمنى ھەرگىز ئالدىما. مەن ئەزەلدىن ساڭا سادىق بولغاندەك، سەنمۇ ماڭا، يەنى ئۆزۈڭ مۇساپىر بولۇپ تۇرغان بۇ مەملىكەتكە سادىق بول، — دېدى.

²⁴ ئىبراھىم ئۇلارغا:

— قەسەم قىلىپ، ۋەدە بېرىمەن، — دەپ جاۋاب بەردى.

²⁵ ئاندىن، ئىبراھىم ئابىمەلەكنىڭ چاكارلىرى تارتىۋالغان بىر قۇدۇق توغرىسىدا ئابىمەلەككە نارازىلىق بىلدۈردى. ²⁶ ئابىمەلەك:

— بۇ ئىشنى كىمنىڭ قىلغىنىدىن خەۋىرىم يوق ئىكەن. سەنمۇ بۇ ئىشنى ماڭا

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

ئېيتماپسەن، بۇنى بىرىنچى قېتىم ئاڭلىشىم، — دېدى.
²⁷ شۇنىڭدىن كېيىن، ئىبراھىم ئابىمەلەككە قوي — كالا تەقدىم قىلدى. ئىككىيلەن كېلىشىم تۈزدى. ²⁸ ئاندىن، ئىبراھىم يەتتە تۇياق چىشى قوزنى بىر تەرەپكە ئايرىپ قويدى. ²⁹ ئابىمەلەك ئۇنىڭدىن:
 — نېمىشقا بۇنداق قىلسەن؟ — دەپ سورىدى.
³⁰ ئىبراھىم ئۇنىڭغا:

— بۇ قۇدۇقنى مېنىڭ كولىغانلىقىمنى ئېتىراپ قىلغانلىقىڭنى بىلدۈرۈش ئۈچۈن، بۇ يەتتە چىشى قوزنى قوبۇل قىلغايسىز، — دەپ جاۋاب قايتۇردى.
³¹ شۇنىڭ بىلەن، ئۇ يەرنىڭ ئىسمى بەئەرشەبا [مەنسى «قەسەم قۇدۇقى»] بولۇپ قالدى. چۈنكى، ئۇلار ئۇ يەردە قەسەم قىلغانىدى.
³² ئۇلار بەئەرشەبادا كېلىشىم تۈزگەندىن كېيىن، ئابىمەلەك بىلەن فېكول ئۆيلىرىگە قايتىپ كەتتى. ³³ ئىبراھىم بەئەرشەبادا بىر تۈپ سۆگەت تىكىپ، ئۇ يەردە پەرۋەردىگارغا، يەنى مەڭگۈ ھايات خۇداغا ئىبادەت قىلدى. ³⁴ ئىبراھىم فىلىستىيەلىكلەرنىڭ زېمىنىدا خېلى ئۇزۇن تۇردى.

22 - باب

خۇدانىڭ ئىبراھىمنى سىنىشى

¹ بۇ ۋەقەلەردىن كېيىن، خۇدا ئىبراھىمنىڭ ئېتىقادىنى سىناپ، ئۇنى:
 — ئىبراھىم! — دەپ چاقىردى.

ئىبراھىم:

— لەبىيەي! — دېدى.

² خۇدا ئۇنىڭغا:

— سەن ئوغلۇڭنى، يەنى ئامراق يالغۇز ئوغلۇڭ ئىسھاقنى ئېلىپ، مورىيا رايونىغا بېرىپ، مەن كۆرسىتىدىغان تاغنىڭ ئۈستىدە ئۇنى كۆيدۈرمە قۇربانلىق سۈپىتىدە ماڭا ئاتىغىن، — دېدى.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

³ ئەتسى سەھەردە، ئىبراھىم ئېشەكنى ئېگەرلەپ، ئىسھاق بىلەن ئىككى چاكىرنى ئېلىپ، كۆيدۈرمە قۇربانلىققا ئىشلىتىدىغان ئوتۇنلارنى تەييارلاپ، خۇدا كۆرسەتكەن جايغا قاراپ ماڭدى. ⁴ ئۈچىنچى كۈنى، ئىبراھىم ئۇ يەرنى يىراقتىن كۆردى ⁵ ۋە چاكارلىرىغا:

— سىلەر ئېشەك بىلەن بۇ يەردە تۇرۇپ تۇرۇڭلار. بالام ئىككىمىز ئۇ يەرگە بېرىپ، ئىبادەت قىلىپ كېلەيلى، — دېدى.

⁶ ئىبراھىم ئىسھاققا ئوتۇنلارنى كۆتۈرتۈپ، ئۆزى قولغا پىچاق بىلەن ئوت ئېلىپ، ئىسھاق بىلەن يۈرۈپ كەتتى. ⁷ ئىسھاق:

— ئاتا، — دەپ چاقىردى.

ئىبراھىم:

— ھە، ئوغلۇم؟ — دېدى.

— ئوت بىلەن ئوتۇن بار، لېكىن كۆيدۈرمە قۇربانلىققا ئىشلىتىلدىغان قوزا قېنى؟ — دەپ سورىدى ئىسھاق.

⁸ ئىبراھىم ئۇنىڭغا:

— ئەي ئوغلۇم! قۇربانلىق قىلىدىغان قوزنى خۇدا ئۆزى يەتكۈزۈپ بېرىدۇ، — دەپ جاۋاب بەردى. ئىككىيلەن توختىماي مېڭىۋەردى.

⁹ ئۇلار خۇدا ئىبراھىمغا كۆرسەتكەن جايغا كەلگەندە، ئىبراھىم قۇربانلىق سۇپىسى ياساپ، ئوتۇنلارنى ئۈستىگە قويۇپ، ئۆز ئوغلىنى باغلاپ، ئوتۇن دۆۋىلەنگەن سۇپىغا ياتقۇزدى. ¹⁰ ئاندىن، ئوغلىنى بوغۇزلاش ئۈچۈن پىچاقنى كۆتۈردى. ¹¹ بىراق،

پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسى ¹² ئەرشتىن:

— ئىبراھىم! ئىبراھىم! — دەپ، ۋاقتىدى.

— لەبەي! — دېدى ئۇ.

¹² پەرىشتە ئۇنىڭغا:

— قولۇڭنى تارت! بالغا چېقىلما! سېنىڭ ماڭا بولغان ئىخلاسمەنلىكىڭنى ئەمدى كۆردۈم. چۈنكى، سەن ئۆز ئوغلۇڭنى، يەنى بىر تال ئوغلۇڭنىمۇ مەندىن ئايىمىدىڭ،

¹¹ 22: 11 پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسى — بۇ، خۇدانىڭ ئۆزىنى كۆرسىتىدۇ.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

— دېدى.

¹³ ئىبراھىم ئەتراپىغا قارىۋېدى، مۇڭگۈزى چاتقالغا ئېلىشىپ قالغان بىر قوچقار ئۇنىڭ كۆزىگە چېلىقتى. ئۇ بېرىپ قوچقارنى يېشىپ، ئۇنى ئۆز ئوغلىنىڭ ئورنىدا قۇربانلىق قىلىپ كۆيدۈرۈۋەتتى.

¹⁴ شۇڭا، ئىبراھىم ئۇ يەرنى ياهۋە - يىرەھ [مەنسى «پەرۋەردىگار تەمىنلەيدۇ»] دەپ ئاتىدى. ھازىرغا قەدەر كىشىلەر «پەرۋەردىگار ئۆز تېغىدا تەمىنلەيدۇ» دېيىشىدۇ.

¹⁵ پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسى ئىككىنچى قېتىم ئاسماندىن ئىبراھىمغا:

¹⁶ — پەرۋەردىگار دەيدۇكى: «سەن سۆيۈملۈك بىر تال ئوغۇشنى

ئايىمىغانكەنەنەنە، مەن ئۆز نامىم بىلەن قەسەم قىلىمەنكى، ¹⁷ ساڭا بەخت ئاتا قىلىش بىلەن، نۇرغۇن ئەۋلادلارنى بېرىمەن. ئۇلارنىڭ سانى ئاسماندىكى يۇلتۇزلاردەك، دېڭىز ساھىللىرىدىكى قۇمدەك كۆپ بولىدۇ. سېنىڭ ئەۋلادلىرىڭ دۈشمەن شەھەرلىرىنى ئىشغال قىلىدۇ. ¹⁸ مېنىڭ ئەمرىمگە ئىتائەت قىلغانلىقىڭ ئۈچۈن، سېنىڭ ئەۋلادلىرىڭ ئارقىلىق يەر يۈزىدىكى ھەممە خەلقلەر بەختكە ئېرىشىدۇ» — دېدى.

¹⁹ ئىبراھىم چاكارلىرىنىڭ يېنىغا قايتىپ كېلىپ، ئۇلار بىلەن بىللە ئۆزى ئولتۇراقلاشقان يەرگە، يەنى بەئەرشەباغا قايتتى.

ناخورنىڭ ئەۋلادلىرى

²⁰ بىر مەزگىلدىن كېيىن، ئىبراھىم ئىنىسى ناخورنىڭ ئايالى مىلكاھنىڭ ئېرىگە سەككىز ئوغۇل تۇغۇپ بەرگەنلىكىنى ئاڭلىدى. ²¹ ئۇلار: تۇنجى ئوغۇل ئۇز، كەينىدىكىلىرى بۇز، ئارراملىقلارنىڭ ئاتىسى بولغان كەمۇئېل، ²² كەسەد، ھازو، پىلداش، يىدلاق ۋە بېتوئېل ئىدى. ²³ بېتوئېل بولسا رىبەقاننىڭ ئاتىسى بولدى. مىلكاھ ئىبراھىمنىڭ ئىنىسى ناخورغا بۇ سەككىز ئوغۇلنى تۇغۇپ بەردى. ²⁴ ناخورنىڭ كىچىك خوتۇنى رەئۇمامۇ تۆت ئوغۇل تۇغۇپ بەردى. ئۇلار: تېباھ، گاهام، تاخاش ۋە مائاكا ئىدى.

23 - باب

ئىبراھىمنىڭ سارەنى دەپنە قىلىشى

¹ سارە يۈز يىگىرمە يەتتە ياش ئۆمۈر كۆردى. ² ئۇ كەنتاننىڭ قىريات - ئاربا، يەنى ھىرون دېگەن جايدا ئالەمدىن ئۆتتى. ئىبراھىم ئۇنىڭغا ھەسرەت بىلەن يىغا - زار قىلدى. ³ ئىبراھىم ئايالىنىڭ جەستىنىڭ يېنىدىن چىقىپ، خىتلارنىڭ يېنىغا كېلىپ: ⁴ — مەن سىلەرنىڭ ئاراڭلاردا بىر مۇساپىر. ئايالىمنى دەپنە قىلىش ئۈچۈن ماڭا بىر پارچە يەر سېتىپ بەرگەيسىلەر، — دېدى. ⁵⁻⁶ ئۇلار ئىبراھىمغا:

— جانابلىرى، قۇلاق سالىسلا! بىزنىڭ نەزىرىمىزدە سىلى بىر كۈچلۈك قەبىلە باشلىقى، ئاياللىرىنى ئەڭ ياخشى يەرلىكلەرىمىزدىن بىرىگە دەپنە قىلغايلا. ھېچقايسىمىز سىلدىن قەبرىلىك يەر ئايىمايمىز، — دېدى. ⁷ ئىبراھىم ئۇلارغا تەزىم قىلىپ:

⁸ — ئەگەر سىلەر ئايالىمنى بۇ يەرگە دەپنە قىلىشىمغا رازى بولساڭلار، سوخارنىڭ ئوغلى ئەفروندىن ⁹ ماڭا يېزىسىدىكى ئۆڭكۈرنى ماڭا سېتىپ بېرىشنى تەلەپ قىلغايلىقىلەر. ئۇ ئۆڭكۈر ئۇنىڭ ئېتىزىنىڭ چېتىدە. ئۇ سىلەرنىڭ ئالدىڭلاردا ئۆڭكۈرنىڭ باھاسىنى كېسىپ بەرسە، ئۇ يەرنى سېتىۋېلىپ ئائىلەمگە قەبرىستانلىق قىلاي دەيمەن، — دېدى.

¹⁰ باشقا خىتلار بىلەن بىللە شەھەر دەرۋازىسىنىڭ ئالدىدا ئولتۇرغان ئەفرون كۆپچىلىكنىڭ ئالدىدا:

¹¹ — جانابلىرى، قۇلاق سالىغايلا، مەن ئېتىزنى ئۆڭكۈر بىلەن قوشۇپ سىلىگە بەردىم. كۆپچىلىك ئالدىدا ئۇنى سىلىگە سوۋغات قىلدىم. ئاياللىرىنى ئۇ يەرگە دەپنە قىلغايلا، — دەپ جاۋاب بەردى. ¹² لېكىن، ئىبراھىم خىتلارنىڭ ئالدىدا تەزىم قىلىپ، ¹³ ھەممە ئادەمگە ئاڭلىتىپ، ئەفرونغا:

— سۆزۈمگە قۇلاق سېلىپ، پۇل تۆلىشىمنى قوبۇل قىلغايلىقىز. ئايالىمنى ئۇ يەرگە

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

دەپنە قىلماقچىمەن، — دېدى.

¹⁴ ئەفرون جاۋاب قايتۇرۇپ:

¹⁵ — جانابلىرى، ئۇ يەر ئاران تۆت يۈز كۈمۈش تەڭگىگە ئەرزىدۇ. سىلى بىلەن مېنىڭ ئوتتۇرامدا بۇ نېمە ئىدى! ئاياللىرىنى ئۇ يەرگە دەپنە قىلىۋەرگەيلا، — دېدى. ¹⁶ ئىبراھىم ئەفروننىڭ كۆپچىلىك ئالدىدا ئېيتقىنى بويىچە ئۇنىڭغا تۆت يۈز تەڭگە تۆلەپ بەردى.

¹⁷ شۇنداق قىلىپ، ئەفرون مامرەنىڭ شەرقىي تەرىپىدىكى ماكىپلاھ يېزىسىدىكى ئۇ يەرنى ئىبراھىمنىڭ ئىگىدارچىلىقىغا ئۆتكۈزۈپ بەردى. ئۇ يەر ئېتىزلىق، ئېتىزلىقتىكى ئۆڭكۈر ۋە ئېتىزلىق ئەتراپىدىكى دەل - دەرەخلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالاتتى. ¹⁸ شەھەر دەرۋازىسىنىڭ ئالدىغا توپلانغان خىتلارنىڭ ھەممىسى بۇ يەرنىڭ ئەمدى ئىبراھىمغا مەنسۇپ بولغانلىقىنى ئېتىراپ قىلدى. ¹⁹ شۇنداق قىلىپ، ئىبراھىم ئايالى سارەنى كەنئاندىكى شۇ ئۆڭكۈرگە دەپنە قىلدى. ²⁰ خىتلارغا مەنسۇپ بولغان بۇ ئېتىز ۋە ئېتىزلىقتىكى ئۆڭكۈر ئەمدى ئىبراھىمنىڭ قەبرىستانلىقى بولۇپ، ئۇنىڭ خۇسۇسىي مۈلكىگە ئايلاندى.

24 - باب

ئىسھاقنىڭ ئۆيلىنىشى

¹ ئىبراھىم قېرىپ كەتكەندى، پەرۋەردىگار ھەرقانداق ئىشتا ئۇنىڭغا بەخت ئاتا قىلىپ كەلدى. ² مەلۇم بىر كۈنى، ئۇ ئائىلىسىدىكى غوجىدارغا: — قولۇڭنى يوتامنىڭ ئاستىغا قويۇپ تۇرۇپ، ³ پەرۋەردىگار، يەنى پۈتۈن ئالەمنىڭ ياراتقۇچىسى بولغان خۇدانىڭ ئالدىدا قەسەم قىلىپ، ئوغلۇم ئىسھاقنى بۇ يەردىكى ئىمانسىز كەنئانلىقلاردىن ئۆيلەندۈرمەي، ⁴ چوقۇم يۇرتۇمغا بېرىپ، تۇغقانلىرىم ئارىسىدىن بىر قىز ئېلىپ بېرىدىغانغا ۋەدە بەرگىن، — دېدى. ⁵ لېكىن، چاكار ئۇنىڭدىن:

— ئەگەر ئۇ قىز ئۆز يۇرتىدىن بۇ يەرگە كەلگىلى ئۇنىمىسىچۇ؟ ئۇ چاغدا،

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

ئوغلانغىزنى ئېلىپ يۇرتىڭىزغا قايتىپ كېتەمدىم؟ — دەپ سورىدى.
⁶ ئىبراھىم مۇنداق جاۋاب بەردى:

— ئوغلۇمنى ھەرگىز ئۇ يەرگە ئاپارما! ⁷ پەرۋەردىگار، يەنى ئەرشتىكى خۇدا مېنى يۇرت ۋە ئۇرۇق — جەمەتمىدىن ئايرىپ، بۇ زېمىننى ئەۋلادلىرىمغا تەقدىم قىلىشقا قەسەم قىلىپ ۋەدە بەرگەن. شۇڭا، ئۇ ئۆز پەرىشتىسىنى سېنىڭ ئالدىڭغا ئەۋەتىپ، ئوغلۇمغا ئۇ يەردىن بىر قىز تېپىشىڭغا ياردەم قىلدۇ. ⁸ مۇبادا ئۇ قىز سەن بىلەن كېلىشكە ئۈنمىسا، بۇ قەسەمدىن خالىي بولسەن. لېكىن، ئوغلۇمنى ھەرگىز ئۇ يەرگە ئاپارمىغىن!

⁹ بۇنىڭ بىلەن، ھېلىقى چاكار قولىنى خوجاينى ئىبراھىمنىڭ ئىككى يوتىسىنىڭ ئاستىغا قويۇپ تۇرۇپ، ئىبراھىمنىڭ تاپشۇرۇقىنى بەجا كەلتۈرۈشكە قەسەم بەردى.
¹⁰ چاكار خوجاينىنىڭ تۆگىلىرىدىن ئونى تاللاپ، ئۇلارغا ھەر خىل قىممەت باھالىق سوۋغاتلارنى ئارتىپ، يولغا چىقتى. ئۇلار ئاررام — ناھارايىم رايونىغا بېرىپ، ناخۇر تۇرغان شەھەرگە يېتىپ كەلگەندىن كېيىن، ¹¹ شەھەرنىڭ سىرتىدىكى بىر قۇدۇقنىڭ يېنىدا تۆگىلەرنى چۆكتۈردى. بۇ، كۈن يېتىپ قالغان چاغ بولۇپ، قىزلار قۇدۇققا سۇ ئالغىلى چىقىدىغان ۋاقىت ئىدى.
¹² چاكار مۇنداق دەپ دۇئا قىلدى:

— ئى پەرۋەردىگار! سەن خوجاينىم ئىبراھىم ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇداسەن. خوجاينىمغا مېھىر — شەپقەت كۆرسىتىپ، ئىشىمنى ئوڭ قىلغايىسەن. ¹³ مەن ھازىر قۇدۇق يېنىدا تۇرىمەن. شەھەر قىزلىرى بۇ يەرگە سۇغا كېلىدۇ. ¹⁴ مەن ئۇلارنىڭ بىرىگە: «كومزىكىڭىزدىكى سۇدىن ئىچىۋالسام قانداق؟» دەيمەن. ئەگەر ئۇ: «ئىچىڭ! تۆگىلىرىڭىزگىمۇ سۇ ئەكېلىپ بېرىي» دېسە، بۇ قىز خىزمەتكارنىڭ ئىسھاققا تاللاپ بەرگىنىڭ بولسۇن. بۇنىڭدىن سېنىڭ خوجاينىمغا مېھرىبانلىق قىلغانلىقىڭنى بىلەلەيمەن.

¹⁵ ئۇنىڭ دۇئاسى ئاياغلاشمايلا، رىبەقا كومزىكىنى مۇرىسىدە كۆتۈرۈپ، قۇدۇقنىڭ يېنىغا كەلدى. ئۇ بېتۇئېلنىڭ قىزى ئىدى. بېتۇئېل بولسا ئىبراھىمنىڭ ئىنىسى ناخۇر بىلەن ئۇنىڭ ئايالى مىلكاھنىڭ ئوغلدۇر. ¹⁶ رىبەقا تېخى يۈزى ئېچىلمىغان، ئىنتايىن

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

چىرايلىق، پاك قىز ئىدى. ئۇ قۇدۇقنىڭ يېنىغا بېرىپ، كومزىكىگە سۇ تارتىپ چىقتى. ¹⁷ ئىبراھىمنىڭ چاكىرى قىزنىڭ ئالدىغا يۈگۈرۈپ بېرىپ، ئۇنىڭدىن: — ماڭا سۈيىڭىزدىن ئازراق بەرسىڭىزچۇ، — دەپ سورىدى. ¹⁸ قىز ئۇنىڭغا:

— مانا، ئىچىڭ، — دەپلا، دەرھال مۇرىسىدىكى كومزەكنى قولغا ئېلىپ، ھېلىقى چاكارغا بەردى. ¹⁹ چاكار سۇنى ئىچىپ بولۇشىغا، رىبەقا ئۇنىڭغا: — تۆگىلىرىڭىزگىمۇ سۇ ئەكېلىپ بېرەي، ئۇلارمۇ ئىچىپ قانسۇن، — دېدى. ²⁰ رىبەقا دەرھال كومزەكتىكى سۇنى ئوقۇرغا قۇيغاندىن كېيىن، يەنە يۈگۈرۈپ بېرىپ قۇدۇقتىن سۇ تارتىپ كېلىپ، ھەممە تۆگىلەرنى قانغۇدەك سۇغىرىپ بەردى. ²¹ چاكار پەرۋەردىگار يولىنى ئوچۇق قىلغان. قىلمىغانلىقىنى بىلىش ئۈچۈن، جىمجىت كۆزىتىپ تۇردى. ²² تۆگىلەر سۇنى ئىچىپ بولغاندىن كېيىن، ئۇ بەش يېرىم گراملىق ئالتۇن ھالقىنى قىزنىڭ بۇرىغا، ۋە يەنە يىگىرمە ئۈچ گراملىق بىر جۈپ ئالتۇن بىلەن بىلىكىگە سېلىپ قويدى. ²³ ئاندىن: — سىز كىمنىڭ قىزى بولىسىز؟ سىلەرنىڭ ئۆيۈڭلاردا بىز قونغۇدەك يەر بارمۇ؟ —

دەپ سورىدى.

²⁴ قىز ئۇنىڭغا:

— ناخۇر بىلەن مىلکاھنىڭ ئوغلى بېتۇئېلنىڭ قىزى بولمەن. ²⁵ بىزنىڭ ئۆيدە سىلەر قونغۇدەك يەر بار ھەمدە ماللىرىڭلارغا يەم. خەشەكمۇ كەڭرى، — دەپ جاۋاب بەردى.

²⁶ بۇنىڭ بىلەن، ھېلىقى چاكار سەجدە قىلىپ، پەرۋەردىگارغا ئىبادەت قىلىپ، ²⁷ مۇنداق دېدى:

— پەرۋەردىگار — خوجايىنىم ئىبراھىم ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇداغا مەدھىيەلەر ئوقۇلسۇن! ئۇ خوجايىنىمغا مېھرىبانلىق كۆرسىتىپ ۋە قىلغان ۋەدىسىگە سادىق بولۇپ، مېنى ئۇدۇل خوجايىنىمنىڭ ئۆز تۇغىنىنىڭ يېنىغا باشلىدى. ²⁸ ھېلىقى قىز ئانىسىنىڭ يېنىغا يۈگۈرۈپ بېرىپ، يۈز بەرگەن پۈتۈن ئىشنى ئائىلىسىدىكىلەرگە سۆزلەپ بەردى. ²⁹ رىبەقانىڭ لابان ئىسىملىك بىر ئاكىسى بار

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

ئىدى. ئۇ يۈگۈرۈپ چىقىپ، قۇدۇقنىڭ يېنىدىكى ئىبراھىمنىڭ چاكرىنىڭ يېنىغا باردى. ³⁰ ئۇ سىڭلىسىنىڭ ھالقا ۋە بلەزۇك سېلىۋالغىنىنى كۆرگەن ۋە سىڭلىسىدىن چاكارنىڭ دېگەن سۆزلىرىنى ئاڭلىغانىدى. ئۇ قۇدۇقنىڭ تۈۋىدە تۆگىلەرنىڭ يېنىدا تۇرغان ئىبراھىمنىڭ چاكرىنىڭ ئالدىغا بېرىپ، ³¹ ئۇنىڭغا:

— پەرۋەردىگار بەختلىك قىلغان ئادەم، نېمىشقا تاشقىرىدا تۇرىسىز؟ مەن بلەن يۈرۈڭ، ئۆيگە بارايلى! مەن سىلەرگە ئۆي تەييارلاپ قويدۇم، تۆگىلەرگىمۇ جاي تەييارلاپ قويدۇم، — دېدى.

³² ئۇ ئۆيگە كىردى. لابان بولسا تۆگىلەردىكى ماللارنى چۈشۈرۈپ، ئۇلارغا چۆپ سالدى. ئاندىن، ئىبراھىمنىڭ بۇ چاكرى ۋە ھەمراھلىرىغا پۇت - قوللىرىنى يۇغلى سۇ ئېلىپ كەلدى. ³³ تاماقلار كەلتۈرۈلگەندە، چاكار:

— مەن سىزگە دەيدىغىنىمنى دەپ بولمىغۇچە غزالانمايمەن، — دېدى.

— قېنى، گېپىڭىزنى ئېيتىڭ، — دېدى لابان.

³⁴ ئۇ مۇنداق دېدى:

— مەن ئىبراھىمنىڭ چاكرى. ³⁵ پەرۋەردىگار خوجايىنىمغا كۆپتىن - كۆپ

بەرىكەت ئاتا قىلىپ، ئۇنى ئىنتايىن باي قىلدى. پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا قوي - كالا پادىلىرى، ئالتۇن - كۈمۈش، ئەر - ئايال قۇللار، تۆگە ۋە ئېشەكلەرنى بەردى.

³⁶ خوجايىنىمنىڭ ئايالى سارە ياشانغان ۋاقتىدا، ئۇنىڭغا بىر ئوغۇل تۇغۇپ

بەرگەندى. خوجايىنىم پۈتۈن بايلىقىنى شۇ ئوغلىغا ئاتىدى. ³⁷ خوجايىنىم ئۆز

تاپشۇرۇقلىرىغا ئەمەل قىلىشىم ئۈچۈن، مېنى قەسەم قىلدۇردى. ئۇ: «سەن ئوغلۇمنى بۇ يەردىكى كەنتانلىقلار ئارىسىدىن ئۆيلەندۈرمەي، ³⁸ مېنىڭ يۇرتۇمغا

بېرىپ، ئۇنى ئۆز تۇغقانلىرىم ئارىسىدىن ئۆيلەپ قوي» دېگەندى.

³⁹ مەن خوجايىنىمدىن: «ئەگەر قىز بۇ يەرگە كەلگىلى ئۈنمىسا، قانداق

قىلمەن؟» دەپ سورىسام، ⁴⁰ ئۇ: «مەن خىزمىتىدە بولۇپ كەلگەن پەرۋەردىگار پەرىشتىسىنى سېنىڭ ئالدىڭغا ئەۋەتدۇ. ئۇ سېنىڭ ئىشىڭنى ئوڭ قىلدۇ. سەن

ئوغلۇمغا ئۆز يۇرتۇمدىكى تۇغقانلىرىم ئارىسىدىن خوتۇن ئېلىپ بەر. ⁴¹ سەن

تۇغقانلىرىمنىڭ ئۆيىگە بارساڭلا، ئۇلار قىزىنى بەرمىگەن تەقدىردىمۇ، قەسەمدىن

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

يەنىلا خالىي بولغان بولسەن» دېگەندى.

⁴² بۈگۈن مەن قۇدۇق يېنىغا كەلگىنىدە، خۇداغا دۇئا قىلىپ: «ئى پەرۋەردىگار — خوجايىنىم ئىبراھىم ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا، ئىشىمنى ئوڭ قىلغايىسەن. ⁴³ مەن ھازىر قۇدۇق يېنىدا تۇرىمەن. بىرەر قىز بۇ يەرگە سۇغا كەلسە، مەن ئۇنىڭدىن: «كومزىڭىزدىكى سۇدىن ئازراق ئىچىۋالسام بولامدۇ؟» دەپ سورايىمەن. ⁴⁴ ئەگەر ئۇ قىز قوشۇلسا ۋە تۆگىلىرىمگىمۇ سۇ ئەكەلسە، ئۇ سەن خوجايىنىمنىڭ ئوغلىغا تاللاپ قويغان قىز بولسۇن» دېدىم.

⁴⁵ دۇئايم ئاياغلاشمايلا، رىبەقا كومزىكىنى مۇرىسىدە كۆتۈرۈپ، قۇدۇقنىڭ يېنىغا سۇ ئالغىلى كەلدى. مەن ئۇنىڭغا: «سۈيىڭىزدىن ئازراق ئىچىۋالسام بولامدۇ؟» دېگەندىم.

⁴⁶ ئۇ دەرهال مۇرىسىدىكى كومزەكنى قولغا ئېلىپ: «مانا، ئىچىڭ!» تۆگىلىرىڭىزگىمۇ سۇ ئەكەلسە، دېدى. سۇنى ئىچتىم، ئۇ تۆگىلەرگىمۇ سۇ ئەكەلسە، ⁴⁷ ئاندىن، مەن ئۇنىڭدىن: «سىز كىمنىڭ قىزى بولىسىز؟» دەپ سورىدىم، ئۇ: «ناخور بىلەن مىلكاھنىڭ ئوغلى بېتۇئېلنىڭ قىزى بولمەن» دېدى. شۇڭا، مەن ئۇنىڭ بۇرنىغا ھالقا، قوللىرىغا بىلەزۈك سېلىپ قويدۇم. ⁴⁸ شۇ ۋاقىتتا، سەجدە قىلىپ، خوجايىنىم ئىبراھىم ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇداغا مەدھىيە ئوقۇپ، ئىبادەت قىلدىم. چۈنكى، ئۇ مېنى ئۇدۇل خوجايىنىمنىڭ ئۆز تۇغىنىنىڭ ئۆيىگە ئېلىپ كېلىپ، ئۇنىڭ قىزىنى خوجايىنىمغا كېلىنلىككە تېپىشىمغا ئىمكانىيەت يارىتىپ بەرگەندى.

⁴⁹ ئەمدى سىلەر ئۆزۈڭلارنىڭ خوجايىنىمغا سادىقلىق ۋە مېھرىمەن - شەپقەت كۆرسەتمەكچى بولغانلىقىڭلارنى ياكى ئۇنداق قىلىشنى خالىمايدىغانلىقىڭلارنى ماڭا ئېيتىڭلار. بۇنىڭدىن مەن قانداق قىلىشىمنى بىلەلەيمەن. ⁵⁰ لابان بىلەن بېتۇئېل چاكارغا:

— بۇ ئىش پەرۋەردىگارنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشى، بىز نېمە دېيەلەيمىز؟ ⁵¹ مانا رىبەقا، ئۇنى ئېلىپ كەتسىڭىز بولىدۇ. ئۇ پەرۋەردىگارنىڭ ئورۇنلاشتۇرغىنىدەك، خوجايىنىڭىزنىڭ كېلىنى بولسۇن، — دەپ جاۋاب بەردى.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

⁵² ئىبراھىمنىڭ چاكىرى بۇ سۆزنى ئاڭلاپ، سەجدە قىلىپ، پەرۋەردىگارغا ئىبادەت قىلدى. ⁵³ ئارقىدىن، ئۇ كىيىم - كېچەك، ئالتۇن ۋە كۈمۈشتىن ياسالغان زىبۇزىننەت بۇيۇملىرىنى چىقىرىپ، رىبەقاغا سۇندى. ئۇنىڭ ئاكىسى بىلەن ئانىسىغىمۇ قىممەت باھالىق سوۋغاتلارنى سوۋغا قىلدى.

⁵⁴ شۇنداق قىلىپ، ئىبراھىمنىڭ چاكىرى ھەمراھلىرى بىلەن بىللە يەپ - ئىچىپ، ئۇ يەردە بىر كېچە قوندى. ئەتىسى سەھەر تۇرۇپ، رىبەقانىڭ ئۆيىدىكىلىرىگە: — خوجايىنىمنىڭ يېنىغا قايتىشىمغا رۇخسەت قىلغايىسىلەر، — دېدى.

⁵⁵ لېكىن، رىبەقانىڭ ئاكىسى بىلەن ئانىسى ئۇنىڭغا: — رىبەقا بىز بىلەن ئون كۈنچە تۇرۇپ، ئاندىن كېيىن بارسۇن، — دېدى. ⁵⁶ لېكىن، ئۇ:

— بىزنى كېچىكتۈرمىگەيسىلەر. پەرۋەردىگار ھەممە ئىشىمىزنى ئوڭۇشلۇق قىلغانىكەن، خوجايىنىمنىڭ يېنىغا قايتىشىمغا رۇخسەت قىلغايىسىلەر، — دېدى. ⁵⁷ — بىز قىزدىن سوراپ كۆرەيلى، ئۇ نېمە دەيدىكەن، — دەپ جاۋاب بېرىشتى ئۇلار.

⁵⁸ شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار رىبەقانى چاقىرىپ، ئۇنىڭدىن: — سەن بۇ كىشى بىلەن كېتىشنى خالامسەن؟ — دەپ سورىدى. — خالايمەن، — دەپ جاۋاب بەردى ئۇ. ⁵⁹ شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار رىبەقانى ئۇنىڭ ئىنىكئانىسى، ئىبراھىمنىڭ چاكىرى ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بىلەن قوشۇپ يولغا سالدى. ⁶⁰ ئۇلار رىبەقاغا بەخت تىلەپ، مۇنداق دۇئا قىلدى:

«ئەي سىڭلىمىز، مېڭىلغان، ئون مېڭىلغان ئىنسانلارنىڭ ئانىسى بولغايىسەن! ئەۋلادلىرىڭ دۈشمەنلىرىنىڭ شەھەرلىرىنى ئىشغال قىلىۋالغاي!» دېيىشتى.

⁶¹ رىبەقا ۋە ئۇنىڭغا ھەمراھ بولىدىغان دېدەكلەر سەپەرگە تەييارلىنىپ، تۆڭلەرگە مىندى. ئىبراھىمنىڭ چاكىرى رىبەقانى ئېلىپ، يولغا راۋان بولدى. ⁶² شۇ ۋاقىتتا، ئىسھاق بېئېر - لاھايروى دېگەن يەردىن ئايرىلىپ، ئۆزى

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

ئولتۇرۇۋاتقان كەنئاننىڭ جەنۇبىدىكى نەگېب رايونىغا قايتىپ كەلدى. ⁶³ بىر كۈنى كۈن پېتىش ۋاقتىدا ئۇ دالادا خۇدانى چوڭقۇر سېغىنىپ، بېشىنى كۆتۈرۈپ قارىۋىدى، تۆگە كارۋىنىنىڭ كېلىۋاتقانلىقىنى كۆردى.

⁶⁴⁻⁶⁵ رىبەقا ئىسھاقنى كۆرۈش بىلەنلا، تۈگىدىن چۈشۈپ، ئىبراھىمنىڭ

چاكرىدىن:

— دالادا بىز تەرەپكە قاراپ كېلىۋاتقان ئاۋۇ كىشى كىم؟ — دەپ سورىدى.

— ئۇ مېنىڭ كىچىك خوجايىنىم، — دەپ جاۋاب بەردى چاكار.

بۇنىڭ بىلەن، رىبەقا يۈزىنى ياغلىقى بىلەن يېپىۋالدى.

⁶⁶ چاكار ئۆزىنىڭ قىلغان ئىشلىرىنى ئىسھاققا بىر – بىرلەپ سۆزلەپ بەردى.

⁶⁷ ئىسھاق رىبەقانى ئانىسى سارە ھايات ۋاقتىدا تۇرغان چېدىرغا باشلاپ كىرىپ، نىكاھىغا ئالدى. ئانىسى ۋاپات بولغان بولسىمۇ، ئۇ رىبەقانىڭ مۇھەببىتىدىن ئۆزىگە تەسەللى تاپتى.

25 – باب

ئىبراھىمنىڭ باشقا ئەۋلادلىرى

¹ ئىبراھىم قىتۇرا ئىسىملىك يەنە بىر ئايالنى كىچىك خوتۇنلۇققا ئالدى. ² ئۇ

ئىبراھىمغا زىمران، يوقشان، مېدان، مىدىان، ئىشباك ۋە شۇئاختىن ئىبارەت ئالتە ئوغۇل تۇغۇپ بەردى. ³ يوقشان — شىبا بىلەن دەداننىڭ ئاتىسى بولدى. دەداننىڭ

ئەۋلادلىرى ئاشۇرىم، لەتۇشم ۋە لەتۇمم خەلقلەرى بولدى. ⁴ مىدىاننىڭ

ئوغۇللىرى ئەفا، ئەفەر، ھانۇخ، ئابداه ۋە ئېلدالار ئىدى. يۇقىرىدىكىلەرنىڭ

ھەممىسى قىتۇرادىن دۇنياغا كەلگەن ئەۋلادلار ئىدى.

⁵ ئىبراھىم پۈتۈن مال – مۈلۈكلىرىنى ئىسھاققا ئاتىۋەتكەندى. ⁶ لېكىن، ئۇ ئۆزى

ھايات ۋاقتىدا ئىككى كىچىك خوتۇندىن بولغان ئوغۇللىرىغىمۇ سوۋغاتلارنى بېرىپ،

ئاندىن بۇ ئوغۇللىرىنى ئىسھاقتىن يىراق تۇرسۇن دەپ، شەرقىي زېمىنغا ئەۋەتتى.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

ئىبراھىمنىڭ ئۆلۈمى ۋە دەپنە قىلىنىشى

⁷⁻⁸ ئىبراھىم ئۇزۇن ئۆمۈر كۆرۈپ، يۈز يەتمىش بەش يېشىدا ئەجدادلىرىنىڭ قېشىغا كەتتى. ⁹ ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ئىسھاق بىلەن ئىسمائىل ئۇنى ماكىپىلاھ يېزىسىدىكى ئۆڭكۈرگە دەپنە قىلدى. بۇ ئۆڭكۈر مامرە دېگەن يەرگە يېقىن بولۇپ، بۇرۇن خىت قەبىلىسىدىن بولغان سوخارنىڭ ئوغلى ئەفرۇنىنىڭ ئېتىزلىقى ئىدى. ¹⁰ ئىبراھىم خىتلاردىن سېتىۋالغان ئېتىزلىق دەل شۇ ئىدى. ئىبراھىمنىڭ ئايالى سارەمۇ مۇشۇ يەرگە دەپنە قىلىنغانىدى. ¹¹ ئىبراھىم ۋاپات بولغاندىن كېيىن، خۇدا ئۇنىڭ ئوغلى ئىسھاققا بەخت ئاتا قىلدى. ئىسھاق شۇ ۋاقىتتا بېئېر - لاھايروي دەپ ئاتالغان قۇدۇقنىڭ يېنىدىكى جايدا تۇرۇۋاتاتتى.

ئىسمائىلنىڭ ئەۋلادلىرى

¹² سارەنىڭ دېدىكى مىسىرلىق ھەجەر ئىبراھىمغا تۇغۇپ بەرگەن ئىسمائىلنىڭ ئەۋلادلىرى تۆۋەندىكىچە: ¹³ ئالدى بىلەن تۇنجى ئوغلى نىبايوت، ئاندىن كېيىن قالغان ئوغۇللىرى قېدار، ئادبىئېل، مېسىم، ¹⁴ مىشما، دۇما، ماسسا، ¹⁵ خاداد، تەما، يەتۇر، نافىش ۋە قەدەما تۇغۇلدى. ¹⁶ ئۇلار ئون ئىككى قەبىلىنىڭ باشلىقلىرى بولۇپ، ئۇلار ياشىغان يېزا ۋە قىشلاقلار ئۇلارنىڭ ئىسىملىرى بىلەن ئاتالدى. ¹⁷ ئىسمائىل يۈز ئوتتۇز يەتتە يېشىدا ئەجدادلىرىنىڭ قېشىغا كەتتى. ¹⁸ ئۇنىڭ ئەۋلادلىرى ئولتۇراقلاشقان جاي ھاۋىلاھ رايونىدىن شۇ دېگەن يەرگە قەدەر ئىدى. شۇ مىسىرنىڭ شەرقىي تەرىپىدە بولۇپ، ئاسسۇرغا بارىدىغان يولدا ئىدى. ئۇلار ئىبراھىمنىڭ باشقا ئەۋلادلىرى بىلەن چىقىشالمىدى.

ئەساۋ بىلەن ياقۇپنىڭ دۇنياغا كېلىشى

¹⁹ ئىبراھىمنىڭ ئوغلى ئىسھاقنىڭ ئىش - ئىزلىرى تۆۋەندىكىچە: ²⁰ ئىسھاق قىرىق يېشىدا رىبەقاغا ئۆيلەندى. رىبەقا بولسا پاددان - ئاررامنىڭ ئاران دېگەن يېرىدىن بولغان بېتۇئېلنىڭ قىزى ۋە لابانىنىڭ سىڭلىسى ئىدى. ²¹ رىبەقا پەرزەنت كۆرمىگەنلىكى سەۋەبىدىن، ئىسھاق ئۇنىڭ ئۈچۈن پەرۋەردىگارىغا

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

دۇئا قىلدى. پەرۋەردىگار ئۇنىڭ دۇئاسىنى قوبۇل قىلىپ، رىبەقا ھامىلىدار بولدى. ²² بالا قوشكېزەك بولۇپ، ئۇلار تۇغۇلۇشتىن ئىلگىرى، ئانىسىنىڭ قورسىقىدا قاتتىق سوقۇشتى. رىبەقا: «ماڭا نېمە بولغىنى؟» دەپ پەرۋەردىگاردىن سورىدى. ²³ پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا مۇنداق جاۋاب بەردى:

«سېنىڭ قورسىقىدىن ئىككى خەلق چىقىدۇ.
تۇغۇلۇپلا ئايرىم بولىدۇ.
بىرى يەنە بىرىدىن كۈچلۈك بولۇپ،
چوڭى كىچىكىگە خىزمەت قىلىدۇ.»

²⁴ ئۇنىڭ ئاي - كۈنى توشۇپ، قوشكېزەك تۇغدى. ²⁵ ئاۋۋال تۇغۇلغىنى قىزغۇچ بولۇپ، پۈتۈن بەدىنى ھايۋاننىڭكىدەك تۈكلۈك ئىدى. شۇڭا، ئۇنىڭ ئىسمىنى ئەساۋ [مەنىسى «تۈكلۈك»] دەپ قويدى. ²⁶ كېيىن تۇغۇلغىنىنىڭ قولى ئەساۋنىڭ تاپىنى چىڭ تۇتۇۋالغانلىقى ئۈچۈن، ئىسمىنى ياقۇپ [مەنىسى «تاپىنىغا ئېسىلىۋالغۇچى»] دەپ قويدى. ئۇلار تۇغۇلغاندا، ئىسھاق ئاتىمىش ياشقا كىرگەندى.

ئەساۋنىڭ تۇنجى ئوغۇلۇق مەراسىمى ھوقۇقىنى سېتىۋېتىشى

²⁷ ئىككى بالا چوڭ بولدى. ئەساۋ ئۇستا ئوۋچى بولۇپ، دالادا يۈرۈشنى ياخشى كۆرەتتى. لېكىن، ئىنىسى ياقۇپ جىمجىت يۈرىدىغان ئادەم بولۇپ، ھەمىشە ئۆيدە تۇراتتى. ²⁸ ئىسھاق ئەساۋنى ياخشى كۆرەتتى. چۈنكى، ئۇ ئەساۋ ئوۋلاپ كەلگەن ئوۋ گۆشىگە ئامراق ئىدى. رىبەقا بولسا ياقۇپنى ياخشى كۆرەتتى. ²⁹ بىر كۈنى، ياقۇپ قىزىل پۇرچاق شورپىسى قاينىتۋاتاتتى. ئوۋدىن ئېچىر قاپ قايتىپ كەلگەن ئەساۋ ³⁰ ياقۇپقا:

— قورسىقىم بەك ئېچىپ كەتتى. قىزىل پۇرچاق شورپىسىدىن تېزىرەك بەرسە ئىچۈ! — دېدى. شۇ سەۋەبتىن، ئۇ ئىدوم [مەنىسى «قىزىل»] دەپمۇ ئاتالدى. ³¹ ياقۇپ ئۇنىڭغا:

— تۇنجى ئوغۇلۇق مەراسىمى ھوقۇقىنى ماڭا ئۆتۈنسەڭ، ساڭا بۇ شورپىدىن بېرەي،

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

— دەپ جاۋاب قايتۇردى.

³² — بولدى! بولدى! قورسىقىم ئېچىپ ئۆلەي دەپ قالىدىم. تۇنجى ئوغۇللۇق مېراس ھوقۇقىنىڭ ماڭا نېمە كېرىكى؟ — دېدى ئەساۋ.
³³ ياقۇپ ئۇنىڭغا:

— سەن ئاۋۋال مېنىڭ ئالدىمدا تۇنجى ئوغۇللۇق مېراس ھوقۇقىڭنى ماڭا ئۆتۈنگەنلىكىڭگە قەسەم قىلىپ بەر، — دېدى.

ئەساۋ قەسەم قىلىپ، تۇنجى ئوغۇللۇق مېراس ھوقۇقىنى ياقۇپقا ئۆتۈنۈپ بەردى.
³⁴ ئاندىن، ياقۇپ ئۇنىڭغا نان بىلەن پۇرچاق شورپىسىنى بەردى. ئەساۋ غزالانغاندىن كېيىن، ئورنىدىن تۇرۇپ چىقىپ كەتتى. بۇ ئۇنىڭ تۇنجى ئوغۇللۇق مېراس ھوقۇقىغا ئېتىبارسىز قارىغانلىقىدىندۇر.

26 - باب

ئىسھاقنىڭ گىراردا مۇساپىر بولۇپ قېلىشى

¹ ئىبراھىمنىڭ زامانىدا، كەنئاندا بىر قېتىم ئاچارچىلىق يۈز بەرگەندى. كېيىن، يەنە بىر قېتىم ئاچارچىلىق بولدى. ئىسھاق گىرار شەھىرىدىكى فىلىستىيەلىكلەرنىڭ پادىشاھى ئابىمەلەكنىڭ ئالدىغا باردى. ² پەرۋەردىگار ئىسھاققا كۆرۈنۈپ، ئۇنىڭغا مۇنداق دېدى:

— سەن مىسىرغا بارماي، مەن تۇر دېگەن جايدا تۇرۇپ قال. ³ سەن بۇ يەردە

تۇرساڭ، مەن ساڭا يار بولىمەن ھەمدە سېنى بەختلىك قىلىمەن. مەن بۇ زېمىننى

ساڭا ۋە سېنىڭ ئەۋلادلىرىڭغا تەقدىم قىلىمەن. ئاتاڭ ئىبراھىم بىلەن تۈزگەن

ئەھدەمدە چىڭ تۇرىمەن. ⁴ مەن ساڭا ئاسماندىكى يۇلتۇزلاردەك نۇرغۇن ئەۋلاد

بېرىمەن ھەمدە بۇ پۈتكۈل زېمىننى ئۇلارغا تەقدىم قىلىمەن. سېنىڭ ئەۋلادلىرىڭ

ئارقىلىق يەر يۈزىدىكى پۈتكۈل خەلقلەر بەخت تاپىدۇ. ⁵ چۈنكى، ئىبراھىم ماڭا

ئىتائەت قىلىپ، پۈتۈن قانۇن ۋە ئەمىر - پەرمانلىرىمغا رىئايە قىلدى.

⁶ شۇنىڭ بىلەن، ئىسھاق گىراردا تۇرۇپ قالدى. ⁷ ئۇنىڭ ئايالى رېبەقا ئىنتايىن

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

گۈزەل ئىدى. يەرلىك كىشىلەر ئۇنىڭدىن ئايالى رىبەقانى كىم دەپ سورىسا، ئۇ ئۇنى ئۆز سىڭلىم، دېدى. چۈنكى، ئۇ يەرلىك كىشىلەرنىڭ ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋېتىپ، رىبەقانى ئېلىپ كېتىشىدىن قورقاتتى.

⁸ ئىسھاق ئۇ يەردە بىرمەزگىل تۇردى. بىر كۈنى، فىلىستىيەلىكلەرنىڭ پادىشاھى ئابىمەلەك دېرىزىسىدىن سىرتقا قاراۋاتقاندا، ئىسھاقنىڭ رىبەقا بىلەن قۇچاقلىشىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ قالدى.

⁹ پادىشاھ ئابىمەلەك ئىسھاقنى چاقىرتىپ، ئۇنىڭدىن: — ئۇ سېنىڭ ئايالىڭ ئىكەن، نېمە ئۈچۈن ئۇنى سىڭلىم دېگەندىڭ؟ — دەپ سورىدى.

ئىسھاق جاۋاب بېرىپ:

— ئەگەر مەن ئۇنى ئايالىم دېگەن بولسام، ئۇنى ئېلىش ئۈچۈن سىلەرنىڭ مېنى ئۆلتۈرۈۋېتىشىڭلاردىن قورققاندىم، — دېدى.

¹⁰ ئابىمەلەك ئۇنىڭغا:

— بۇ نېمە قىلغىنىڭ؟ ئەگەر خەلقىم ئىچىدە بىرى سېنىڭ ئايالىڭ بىلەن بىر ئورۇندا ياتقان بولسا، سەن پۈتۈن خەلقىمىزنى گۇناھقا تىققان بولاتتىڭ! — دېدى.

¹¹ ئاندىن، پادىشاھ ئابىمەلەك ئۆز خەلقىگە بۇيرۇق چۈشۈرۈپ:

— كىمدە كىم بۇ كىشىگە ياكى ئايالىغا چېقىلسا، جېنىدىن جۇدا قىلىندۇ، — دېدى.

¹² ئىسھاق ئۇ يەردە دېھقانچىلىق قىلاتتى. پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا بەرىكەت بەرگەچكە، ئۇ يىلى بىرگە يۈز ھەسسە ھوسۇل ئالدى. ¹³ ئۇ بارغانسېرى روناق تېپىپ، كاتتا باي بولدى. ¹⁴ فىلىستىيەلىكلەر ئۇنىڭ نۇرغۇن قويى - كالا پادىلىرى ۋە قۇللىرى بارلىقىنى كۆرۈپ، ئۇنىڭغا ھەسسە قىلىشقا باشلىدى. ¹⁵ شۇڭا، ئۇلار ئۇنىڭ ئاتىسى ئىبراھىم ھايات ۋاقتىدا چاكارلىرىغا قازدۇرغان قۇدۇقلارنى توپا بىلەن تىندۇرۇۋەتتى.

¹⁶ كېيىن، ئابىمەلەك ئىسھاققا:

— سەن بىزدىن كۈچىيىپ كەتتىڭ. دۆلىتىمىزدىن چىقىپ كەت! — دېدى.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

¹⁷ بۇنىڭ بىلەن، ئىسھاق ئۇ يەردىن ئايرىلىپ، گىرار جىلغىسىغا بېرىپ، ئۇ يەرگە ئورۇنلىشىپ، بىرمەزگىل تۇردى. ¹⁸ ئىبراھىم ھايات ۋاقتىدا، بىرمۇنچە قۇدۇقلارنى قازدۇرغانىدى. بىراق، ئۇ ئالەمدىن ئۆتكەندىن كېيىن، فىلىستىيەلىكلەر ئۇنىڭ ھەممە قۇدۇقلىرىنى توپا بىلەن تىندۇرۇۋەتكەنىدى. ئىسھاق ئۇلارنى قايتا قازدۇرۇپ، يەنىلا دەسلەپ ئاتىسى قويغان ئىسىملىرى بىلەن ئاتىدى.

¹⁹ ئىسھاقنىڭ چاكارلىرى گىرار جىلغىسىدا بىر قۇدۇق قېزىپ، سۇ تاپتى. ²⁰ بىراق، گىرارنىڭ پادىچىلىرى ئىسھاقنىڭ پادىچىلىرى بىلەن ماجىراللىشىپ، ھەممىسى: «بۇ بىزنىڭ سۈيىمىز» دېيىشتى. شۇڭا، ئىسھاق ئۇ قۇدۇقنى ئەسەك [مەنىسى «ماجىرا»] دەپ ئاتىدى. ²¹ ئىسھاقنىڭ چاكارلىرى يەنە بىر قۇدۇق قازغانىدى. ئۇلار يەنە بۇ قۇدۇق ئۈچۈن ماجىرالاشتى. شۇڭا، ئىسھاق بۇ قۇدۇقنى سىتتا [مەنىسى «ئۆچمەنلىك»] دەپ ئاتىدى. ²² ئىسھاق ئۇ يەردىن ئايرىلىپ، يەنە بىر قۇدۇق قازدۇردى. بۇ قېتىم ماجىرا چىقىمىدى. شۇڭا، ئۇ بۇ قۇدۇقنىڭ ئىسمىنى رېھۇبوت [مەنىسى «ئازادە يەر»] دەپ ئاتىدى. ئۇ: «پەرۋەردىگار ئاخىر بىزنى ئازادە يەردە ياشاشقا مۇيەسسەر قىلدى. بىز بۇ يەردە چوقۇم روناق تاپىمىز» دېدى.

²³ ئىسھاق ئۇ يەردىن ئايرىلىپ، بەئەرشەباغا كۆچۈپ باردى. ²⁴ ئۇ كۈنى كەچتە پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا كۆرۈنۈپ: «مەن ئاتاڭ ئىبراھىم ئېتىقاد قىلغان خۇدا، قورقمىغىن! مەن ساڭا يار. مەن خىزمەتكارىم ئىبراھىمنىڭ سەۋەبىدىن، ساڭا بەخت ئاتا قىلىمەن ۋە ئەۋلادلىرىڭنى كۆپەيتىمەن» دېدى.

²⁵ ئىسھاق ئۇ يەردە قۇربانلىق سۇپىسى ياساپ، پەرۋەردىگارغا ئىبادەت قىلدى. شۇندىن كېيىن ئىسھاق ئۇ يەرگە ئورۇنلىشىپ قالدى ھەمدە ئۇنىڭ چاكارلىرى ئۇ يەردە يەنە بىر قۇدۇق قازدى.

ئىسھاقنىڭ پادىشاھ ئابىمەلەك بىلەن كېلىشىم تۈزۈشى

²⁶ پادىشاھ ئابىمەلەك ئاخۇززات دېگەن مەسلىھەتچىسى بىلەن لەشكەر باشلىقى فىكولىنى ئېلىپ، گىراردىن ئىسھاقنى زىيارەت قىلىپ كەلدى.

²⁷ ئىسھاق ئۇلارغا:

— بۇرۇن سىلەر ماڭا ئۆچمەنلىك قىلىپ، مېنى دۆلىتىڭلاردىن قوغلاپ

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

چىقارغاندىكىلار. ئەمدى نېمە ئۈچۈن يەنە مەن بىلەن كۆرۈشكىلى كەلدىڭلار؟ — دېدى. ²⁸ ئۇلار جاۋابەن:

— بىز پەرۋەردىگارنىڭ ساڭا يارىتىلگەنلىكىنى بىلدۈرۈپ شۇڭا، بىز بىر-بىرىمىزگە قەسەم بېرىپ، كېلىشىم تۈزسەك بولغۇدەك. ²⁹ بىز ساڭا زىيان-زەخمەت يەتكۈزمىگەندەك، سېنىڭمۇ بىزگە زىيان-زەخمەت يەتكۈزمەسلىكىگە ۋەدە بېرىشىڭنى تەلەپ قىلىمىز. بۇرۇن بىز ساڭا ھەمىشە ياخشى مۇئامىلە قىلىپ، سېنى ئۇ يەردىن ئامان-ئېسەن كەتكۈزگەندۇق. ئەمدى پەرۋەردىگارنىڭ ساڭا بەخت ئاتا قىلغانلىقى ئېنىق بولدى، — دېدى.

³⁰ ئىسھاق زىياپەت تەييارلاپ، ئۇلارنى مېھمان قىلدى. ³¹ ئۇلار سەھەر تۇرۇپ، ئۆزئارا قەسەم بېرىشىپ، كېلىشىم تۈزۈشتى. ئىسھاق ئۇلار بىلەن دوستانە خوشلىشىپ، ئۇلارنى ئۆزىنى قويدى.

³² ئۇ كۈنى، ئىسھاقنىڭ چاكارلىرى كېلىپ، ئۇنىڭغا ئۆزلىرى قازغان قۇدۇق توغرىسىدا خەۋەر بېرىپ:

— بىز سۇ تاپتۇق! — دېدى.

³³ ئۇ قۇدۇقنى شەبا [مەنسى «قەسەم»] دەپ ئاتىدى. شۇڭا، ئۇ شەھەر ھازىرغىچە بەئەرشەبا [مەنسى «قەسەملەشكەن قۇدۇق»] دەپ ئاتىلىپ كەلمەكتە.

ئەساۋنىڭ يات قەبىلىدىن ئالغان ئاياللىرى

³⁴ ئەساۋ قىرىق يېشىدا ئىمانسىز خىتلاردىن ئىككى قىزنى خوتۇنلۇققا ئالدى. بۇ ئىككى قىز بەئەرنىڭ قىزى يۇدەت بىلەن ئېلوننىڭ قىزى باسما تىدى. ³⁵ ئۇلار ئىسھاق بىلەن رىبەقانىڭ ئارامىنى قويمىدى.

27 - باب

ياقۇپنىڭ ئىسھاقنى ئالدىشى

¹ ئىسھاق قېرىپ كەتتى، كۆزىمۇ كۆرمەس بولۇپ قالدى. ئۇ تۇنجى ئوغلى ئەساۋنى

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

چاقىرىپ، ئۇنىڭغا:

— ئوغلۇم، — دېدى.

— مانا مەن، — دەپ جاۋاب بەردى ئەساۋ.

² ئىسھاق مۇنداق دېدى:

— قارا، مەن قېرىپ كەتتىم، ئۆلۈمۈم يىراق ئەمەس. ³ سەن ئوقيايىڭنى ئېلىپ،

دالاغا چىقىپ ئوۋ ئوۋلاپ كېلىپ، ⁴ مەن ياخشى كۆرىدىغان لەززەتلىك تاماق پىشۇرۇپ ماڭا يېگۈز. شۇنىڭ بىلەن، مەن ئۆلۈشتىن ئىلگىرى ساڭا ئاخىرقى خەيرلىك دۇئايىمنى قىلاي.

⁵ رىبەقا ئىسھاقنىڭ قىلغان سۆزلىرىنى ئاڭلاپ، ئەساۋنىڭ ئوۋغا چىقىپ كەتكەن ۋاقتىدىن پايدىلىنىپ، ⁶ ياقۇپقا مۇنداق دېدى:

— مەن بايا داداڭنىڭ ئاكاڭ ئەساۋغا: ⁷ «سەن ئوۋ ئوۋلاپ كېلىپ، لەززەتلىك تاماق

پىشۇرۇپ ماڭا يېگۈز. شۇنىڭ بىلەن، مەن ئۆلۈشتىن ئىلگىرى پەرۋەردىگار ئالدىدا

ساڭا خەيرلىك دۇئا قىلاي» دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم. ⁸ ئوغلۇم، گېپىمگە قۇلاق

سېلىپ، مېنىڭ دېگىنىمنى قىل. ⁹ قوي پادىسىغا بېرىپ، سېمىز ئوغلاقتىن ئىككىنى

ئېلىپ كەل. مەن ئۇنى داداڭ ياخشى كۆرىدىغان تەمدە پىشۇراي. ¹⁰ سەن ئەكىرىپ

يېگۈزسەڭ، ئۇ ۋاپات بولۇشتىن بۇرۇن ساڭا خەيرلىك دۇئا قىلىدۇ، — دېدى.

¹¹ لېكىن، ياقۇپ ئانىسىغا:

— سىزگە مەلۇم، ئەساۋنىڭ پۈتۈن بەدىنى تۈكلۈك، مېنىڭ تېنىم بولسا تۈكسىز.

¹² مۇبادا دادام تېنىمنى تۇتۇپ قالسا، مېنىڭ ئۇنى ئالدىغانلىقىمنى بىلىپ قالىدۇ. ئۇ

چاغدا، ئۇنىڭ خەيرلىك دۇئاسىنى ئېلىش بۇ ياقتا تۇرسۇن، ئەكسىچە قارغىشىغا

ئۇچرايمەن! — دېدى.

¹³ ئانىسى ئۇنىڭغا:

— ئەي ئوغلۇم، لەنەت بولسا ماڭا بولسۇن! مېنىڭ دېگىنىمنى قىل. ئوغلاقلارنى

ئېلىپ كەل، — دېدى.

¹⁴ شۇنىڭ بىلەن، ياقۇپ ئوغلاقلارنى ئەكىلىپ، ئانىسىغا تاپشۇردى. ئانىسى

تاماقنى دادىسى ياخشى كۆرىدىغان تەم بىلەن پىشۇردى. ¹⁵ ئاندىن، ئەساۋنىڭ ئۆيدە

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

ساقلىغان ئەڭ ياخشى كىيىملىرىنى ئاچقىپ، ياقۇپقا كىيدۈردى. ¹⁶ ئۇنىڭ ئىككى قولى ۋە بويىنىنىڭ تۈكسىز جايلىرىنى ئۆچكە يۇڭى بىلەن يۆگەپ، ¹⁷ لەززەتلىك تاماق بىلەن ياققان ناننى ئۇنىڭغا تۇتقۇزدى. ¹⁸ ياقۇپ ئاتىسىنىڭ يېنىغا كىرىپ: — ئاتا، — دېدى.

— ئوغلۇم، سەن قايسى ئوغلۇم بولسەن؟ — دېدى ئاتىسى. ¹⁹ ياقۇپ ئۇنىڭغا:

— مەن چوڭ ئوغلۇڭم ئەساۋ. تاپشۇرۇقىڭنى ئورۇنداپ بولدۇم. قوپۇڭ، مەن ئوۋلاپ كەلگەن ئوۋ گۆشىگە ئېغىز تېگىپ، ئاندىن ماڭا خەيرلىك دۇئاڭنى قىلغايىسىز، — دەپ جاۋاب قايتۇردى.

²⁰ — ئوغلۇم، نېمانچە تېز ئوۋلاپ كەلدىڭ؟ — دەپ سورىدى ئىسھاق. — پەرۋەردىگارڭىز بولغان خۇدا تەلىمىنى ئوڭدىن كەلتۈرۈپ، ماڭا ياردەم قىلدى، — دەپ جاۋاب قايتۇردى ياقۇپ. ²¹ ئىسھاق ياقۇپقا:

— ئوغلۇم، يېنىمغا كەل، تۇتۇپ كۆرەي، سەن راستتىن ئەساۋمۇ، ئەمەسمۇ؟ — دېدى.

²² ياقۇپ يېنىغا باردى. ئىسھاق تۇتۇپ كۆرۈپ:

— ئاۋازىڭ ياقۇپنىڭ، قولۇڭ بولسا، ئەساۋنىڭكىگە ئوخشايدىكەن، — دېدى.

²³ ئۇ ئۇنىڭ ياقۇپ ئىكەنلىكىنى پەرق ئېتەلمىدى. چۈنكى، ياقۇپنىڭ قولى ئەساۋنىڭكىگە ئوخشاش تۈكلۈك تۇراتتى. ئۇ ياقۇپقا دۇئا قىلىدىغان چاغدا، ²⁴ يەنە بىر قېتىم:

— سەن راستتىن ئەساۋمۇ؟ — دەپ سورىدى.

— شۇنداق، — دەپ جاۋاب بەردى ياقۇپ.

²⁵ ئىسھاق ئۇنىڭغا:

— گۆشىنى ئەكەل، ئۇنى يېگەندىن كېيىن، ساڭا دۇئا قىلاي، — دېدى.

ياقۇپ گۆشىنى ئېلىپ كىردى ۋە ئۇنىڭغا شاراب تۇتتى.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

²⁶ ئىسھاق يەپ - ئىچىپ بولغاندىن كېيىن:
 — ئوغلۇم، ئالدىمغا كېلىپ، مېنى سۆي، — دېدى.
²⁷ ياقۇپ ئالدىغا بېرىپ سۆيىدى. ئىسھاق ياقۇپنىڭ كىيگەن كىيىملىرىنىڭ پۇرىقىنى
 پۇرىغاندىن كېيىن، سۆزىگە ئىشىنىپ، ئۇنىڭغا خەيرلىك دۇئاسىنى قىلدى:

«ئوغلۇمنىڭ تېنىدىكى خۇش پۇراق،
 دەل پ رۋەردىگارم بەرىكەت بەرگەن تۇپراقنىڭ پۇرىقىغا ئوخشايدىكەن.
²⁸ خۇدا ئاسماندىن ساڭا خاسىيەتلىك يامغۇر ياغدۇرۇپ،
 تۇپرىقىنى مۇنبەت قىلغاي.
 ئۇ ساڭا مول ئاشلىق - تۈلۈك،
 ئېسىل شارابىلارنى تەقدىم قىلغاي.
²⁹ باشقا ئەللەرمۇ خىزمىتىڭدە بولغاي،
 خەلقلەر ساڭا تىزلىنىپ ھۆرمەت بىلدۈرگەي.
 قېرىنداشلىرىڭغا ھاكىم بولغايىسەن.
 ئاناڭنىڭ ئەۋلادلىرى ساڭا ئېگىلىگەي.
 ساڭا لەنەت ئوقۇغانلارغا لەنەت ياغقاي،
 ساڭا بەخت تىلىگەنلەر بەخت تاپقاي.»

ئەساۋنىڭ ئىسھاقتىن دۇئا تەلەپ قىلىشى

³⁰ ياقۇپ ئىسھاقتىن دۇئاسىنى ئېلىپ چىقىپ تۇرۇشىغا، ئاكىسى ئەساۋ ئوۋدىن
 قايتىپ كەلدى. ³¹ ئەساۋمۇ گۆشنى لەززەتلىك پىشۇرۇپ، ئاتىسىنىڭ ئالدىغا ئېلىپ
 كىرىپ:

— ئاتا، قوپۇڭ، مەن ئوۋلاپ كەلگەن ئوۋ گۆشىگە ئېغىز تېگىپ، ماڭا خەيرلىك
 دۇئا يېڭىزنى قىلىڭ، — دېدى.

³² — سەن كىم بولسەن؟ — دەپ سورىدى ئىسھاق.
 — چوڭ ئوغلۇڭ ئەساۋ بولمەن، — دەپ جاۋاب بەردى ئەساۋ.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

³³ ئىسھاقنىڭ پۈتۈن ئەزاسىنى تىترەك باستى ۋە ئۇنىڭدىن سورىدى: — ئۇنداقتا، ھازىر ماڭا ئوۋ گۆشىنى ئېلىپ كەلگەن كىم؟ سەن كېلىشتىن بۇرۇن مەن ئۇنى يەپ، ئۇنىڭغا خەيرلىك دۇئا قىلغانىدىم. بۇ بەخت مەڭگۈ ئۇنىڭغا مەنسۇپ بولۇپ كەتتى.

³⁴ بۇ گەپنى ئاڭلىغان ئەساۋ ئىنتايىن ئېچىنىپ، ئۇن سېلىپ يىغلاپ تۇرۇپ: — ئاتا، ماڭمۇ خەيرلىك دۇئا قىلغايىسىز! — دېدى.

³⁵ — ئىنىڭ كىرىپ مېنى ئالداپ، سېنىڭ بەختىڭگە ئولتۇرۇپتۇ، — دېدى ئىسھاق.

³⁶ ئەساۋ:

— بۇ ئۇنىڭ مېنى ئىككىنچى قېتىم ئالدىشى. ئۇنىڭ ياقۇپ^① دەپ ئاتىلىشى ئەجەبلىنەرلىك ئەمەس ئىكەن! ئۇ مېنىڭ تۇنجى ئوغۇللۇق مىراس ھوقۇقىمنى تارتىۋالغانىدى. ئەمدى ماڭا مەنسۇپ بولغان خەيرلىك دۇئانىمۇ تارتىۋاپتۇ. ئاتا، مەن ئۈچۈن خەيرلىك دۇئايىڭىز قالمىدىمۇ؟ — دېدى.

³⁷ ئىسھاق مۇنداق جاۋاب بەردى:

— مەن ئۇنى ساڭا خوجايىن قىلىۋەتتىم. ئۇنىڭ پۈتۈن قېرىنداشلىرىنى ئۇنىڭ خىزمىتىدە بولىدىغان قىلىۋەتتىم. مەن يەنە ئۇنىڭغا ئاشلىق - تۈلۈك، ئېسىل شارابىلارنى بېغىشلىدىم. ئەي ئوغلۇم، ئەمدى مەن ساڭا يەنە نېمىنى بېرىمەن؟

³⁸ ئەساۋ ئاتىسىغا يەنە يالۋۇردى:

— ئاتا، سىزنىڭ پەقەت بىرلا خەيرلىك دۇئايىڭىز بارمۇ؟ ماڭمۇ خەيرلىك دۇئا قىلغايىسىز! — دەپ ئۇن سېلىپ يىغلاپ كەتتى.

³⁹ ئاندىن، ئىسھاق مۇنداق دېدى:

«مۇنبەت تۇپراقتىن نېپسۇۋەڭ يوقتۇر.

خاسىيەتلىك يامغۇر ساڭا ياغمایدۇ.

⁴⁰ سەن قىلىچقا تايىنىپ ياشايسەن،

^① 27: 36 ياقۇپ دېگەن ئىسمىنىڭ مەنىسى «تاپىنغا ئېسىلىۋالغۇچى» بولۇپ، بۇ بىر ئىدىئوم ئىدى.

بۇ ئىدىئومنىڭ مەنىسى «ئالدامچى» دۇر.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

ئىنىڭنىڭ خىزمىتىدە بولسەن.

لېكىن، سەن ئۇنىڭغا قارشى چىققىنىڭدا،

ئۇنىڭ بويۇنتۇرۇقىدىن قۇتۇلسەن.»

⁴¹ ئەساۋ ياقۇپقا قارىتا كۆڭلىگە ئۆچمەنلىك پۈكتى. چۈنكى، ئاتىسى خەيرلىك دۇئاسىنى ياقۇپقا قىلغانىدى. ئۇ ئىچىدە: «ئاتام ئالەمدىن ئۆتۈشكە ئاز قالدى.

ئۆلۈمنى ئۈزۈۋېتىپلا، ياقۇپنى ئۆلتۈرۈۋېتىمەن» دەپ ئويلىدى.

⁴² رىبەقا باشقىلاردىن ئەساۋنىڭ پىلانىنى ئاڭلاپ قېلىپ، ياقۇپنى چاقىرتىپ:

— گېيىمگە قۇلاق سال! ئاكاڭ ئەساۋ سېنى ئۆلتۈرۈپ، دەردىنى چىقارماقچى.

⁴³ ئەي ئوغلۇم، سەن مېنىڭ دېگىنىمنى قىل: دەرھال ھاران رايونىغا، ئاكام لابانىنىڭ

يېنىغا قېچىپ كەت. ⁴⁴ ئاكاڭ ئەساۋنىڭ ئاچچىقى يانغۇچە، شۇ يەردە تۇر. ⁴⁵ ئۇ

سېنىڭ قىلغانلىرىڭنى ئۇنتۇپ قالغاندا، مەن ئادەم ئەۋەتىپ سېنى قايتۇرۇپ كېلىمەن.

نېمە ئۈچۈن بىر كۈننىڭ ئىچىدە ھەر ئىككىڭلاردىن ئايرىلىپ قالغۇدەكمەن، —

دېدى.

ياقۇپنىڭ لابانىنىڭ يېنىغا كېتىشى

⁴⁶ رىبەقا ئىسھاققا:

— مەن ئەساۋنىڭ ئىمانسىز خىتلاردىن ئالغان ئاشۇ ئىككى ئايالدىن تويۇپ

كەتتىم. ئەگەر ياقۇپمۇ خىتلاردىن قىز ئالسا، ئۇنىڭدىن ئۆلگىنىم ياخشى، — دېدى.

28 - باب

¹ ئىسھاق ياقۇپنى يېنىغا چاقىرىپ، ئۇنىڭغا دۇئا قىلىپ، مۇنداق بۇيرۇدى:

— سەن كەنتانلىق قىزلارغا ئۆيلەنمە. ² پاددان - ئاررام رايونىغا بېرىپ، ئاناڭنىڭ

ئاتىسى بېنۇئېلنىڭ ئۆيىگە بار. ئۇ يەردە ئاناڭنىڭ ئاكىسى لابانىنىڭ قىزلىرىدىن بىرنى

ئال. ³ ھەممىگە قادىر خۇدا ساڭا بەخت ئاتا قىلىپ، كۆپ پەرزەنت بېرىپ، ئۇلارنى

نۇرغۇن مىللەت قىلغاي! ⁴ ئۇ ئىبراھىمغا بەرگەن ۋەدىسى بويىچە ساڭا ۋە سېنىڭ

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

ئەۋلادلىرىغا بەخت ئاتا قىلغاي. سەن ھازىر مۇساپىر بولۇپ ياشاۋاتقان يەرنى، يەنى خۇدا ئىبراھىمغا ۋەدە بېرىپ بەرمەكچى بولغان زېمىننى ساڭا تەقدىم قىلغاي!⁵ شۇنىڭ بىلەن، ئىسھاق ياقۇپنى پاددان - ئاررام رايونىغا، بوۋىسى ئاراملق بېتۇبېلىنىڭ ئوغلى لاباننىڭ يېنىغا يولغا سالدى. لابان رىبەقانىڭ ئاكىسى بولۇپ، رىبەقا بولسا ئەساۋ بىلەن ياقۇپنىڭ ئانىسى ئىدى.

ئەساۋنىڭ يەنە بىر ئايال ئېلىشى

⁷⁻⁶ ئەساۋ ئىسھاقنىڭ ياقۇپقا دۇئا قىلىپ، ئۇنى پاددان - ئاررامغا ئۆيلىنىشكە ئەۋەتكەنلىكىدىن، شۇنداقلا ئىسھاق ئۇنىڭغا دۇئا قىلغاندا، كەنئانلىق قىزىلارغا ئۆيلەنمەسلىكىنى تاپىلغانلىقى ھەمدە ياقۇپنىڭ ئاتا - ئانىسىنىڭ بۇيرۇقى بىلەن پاددان - ئاررامغا كەتكەنلىكىدىن خەۋەر تاپتى.⁸ ئەساۋ بۇنىڭدىن ئاتىسى ئىسھاقنىڭ كەنئانلىق ئاياللىرىنى ياخشى كۆرمەيدىغانلىقىنى چۈشەندى.⁹ شۇڭا، ئۇ ئىبراھىمنىڭ ئوغلى ئىسمائىلنىڭ يېنىغا بېرىپ، ئاياللىرىنىڭ ئۈستىگە تاغىسى ئىسمائىلنىڭ قىزى ماھالاتنى ئالدى. ماھالات نېبايوتنىڭ سىڭلىسى ئىدى.

ياقۇپنىڭ بەيتەلدە چۈش كۆرۈشى

¹⁰ ياقۇپ بەئەرشەبادىن ئايرىلىپ، ھارانغا قاراپ يولغا چىقتى.¹¹ كۈن پاتقاندا، ئۇ بىر يەرگە يېتىپ كېلىپ، شۇ يەردە قوندى. ئۇ بىر تاشنى بېشىغا قويۇپ، يەردە يېتىپ ئۇيقۇغا كەتتى.¹² ئۇ چۈشىدە يەردىن تاكى ئاسمانغىچە تاقىشىدىغان بىر پەلەمپەينى كۆردى. خۇدانىڭ پەرىشتىلىرى پەلەمپەيدە يۇقىرى - تۆۋەن مېڭىپ يۈرەتتى.¹³ ئۇ يەنە پەرۋەردىگارنىڭ پەلەمپەينىڭ ئۈستى تەرەپتە تۇرۇپ، ئۇنىڭغا: «مەن پەرۋەردىگار، بوۋاڭ ئىبراھىم ۋە ئاتاڭ ئىسھاق ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا بولمەن. مەن ھازىر سەن ياتقان زېمىننى ساڭا ۋە سېنىڭ ئەۋلادلىرىڭغا ئاتا قىلىمەن.¹⁴ ئۇلارنىڭ سانى يەردىكى قۇمدەك كۆپ بولۇپ، شەرقتىن غەربكە، جەنۇبتىن شىمالغا تارقىلىپ، پۈتۈن زېمىننى قاپلايدۇ. يەر يۈزىدىكى پۈتكۈل مىللەتلەر سەن ۋە سېنىڭ ئەۋلادلىرىڭ ئارقىلىق بەخت تاپىدۇ.¹⁵ مەن ساڭا يار بولمەن. سەن قەيەرگە بارساڭ، سېنى شۇ يەردە قوغدايمەن ھەمدە سېنى بۇ يەرگە قايتۇرۇپ كېلىمەن.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

ساڭا بەرگەن ۋە دەمنى ئىشقا ئاشۇرمغۇچە، سېنى ھەرگىز تاشلىمايمەن!»
دەۋاتقانلىقىنى كۆردى.

¹⁶ ياقۇپ ئويۇقسىدىن ئويغىنىپلا: «مەن بىلمەپتىكەنمەن، پەرۋەردىگار ھەقىقەتەن بۇ يەردە ئىكەن!» دېدى. ¹⁷ ئۇ قورقۇپ كېتىپ: «بۇ نېمىدېگەن قورقۇنچلۇق جاي، بۇ باشقا يەر ئەمەس، دەل خۇدانىڭ ئۆيى، ئەرشكە چىقىدىغان دەرۋازا ئىكەن!» دېدى.

¹⁸ ئەتسى تاڭ سەھەردىلا، ياقۇپ ئورنىدىن تۇرۇپ، بېشىغا قويغان ھېلىقى تاشنى خاتىرە قىلىش ئۈچۈن تىكلەپ، ئۈستىگە ياغ قويۇپ، ئۇنى خۇداغا ئاتىدى. ¹⁹ بۇ يەرنىڭ بۇرۇنقى ئىسمى لۇز بولسىمۇ، ياقۇپ ئۇنى بەيتەل [مەنسى «خۇدانىڭ ئۆيى»] دەپ ئاتىدى. ²⁰ ئاندىن ئۇ خۇداغا قەسەم قىلىپ:

— ئەگەر سەن ماڭا يار بولۇپ، سەپىرىمدە مېنى قوغداپ، ماڭا يېمەك - ئىچمەك، كىيىم - كېچەك يەتكۈزۈپ بېرىپ، ²¹ مېنى يۇرتۇمغا ئامان - ئېسەن قايتۇرساڭ، شۇ ۋاقىتتا ساڭا مەڭگۈ ئەگىشىمەن. ²² مەن خاتىرە قىلىپ تاش تىكلەپ قويغان بۇ جاي ئىنسانلار ساڭا ئىبادەت قىلىدىغان مۇقەددەس جاي بولسۇن. ماڭا بېغىشلىغانلىرىڭنىڭ ئوندىن بىرىنى ساڭا تەقدىم قىلمەن، — دېدى.

29 - باب

ياقۇپنىڭ لابانىڭ ئۆيىگە بېرىشى

¹ ياقۇپ سەپىرىنى داۋاملاشتۇرۇپ، شەرق تەرەپتىكىلەرنىڭ زېمىنىغا كەلدى. ² ئۇ دالادىكى بىر قۇدۇقنىڭ يېنىدا ئۈچ توپ قوينىڭ ياتقانلىقىنى كۆردى. پادىچىلار قويلارنى شۇ قۇدۇقتىن سۇغراتتى. قۇدۇقنىڭ ئاغزىدا بىر يوغان تاش يېپىقلىق تۇراتتى. ³ قويلارنىڭ ھەممىسى يېتىپ كەلگەندە، پادىچىلار بىرلىكتە قۇدۇقنىڭ ئاغزىدىكى تاشنى دومىلىتىۋېتىپ، قويلارنى سۇغرىۋېلىپ، ئاندىن يەنە شۇ تاش بىلەن قۇدۇقنىڭ ئاغزىنى يېپىپ قوياتتى.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

⁴ ياقۇپ بۇ پادىچىلاردىن:

— بۇرادەرلەر، سىلەر قەيەرلىك؟ — دەپ سورىدى.

— بىز ھارائلىق، — دەپ جاۋاب قايتۇرۇشتى ئۇلار.

⁵ — سىلەر ناخورنىڭ ئوغلى لاباننى تونۇمسىلەر؟ — دېدى ئۇ.

— تونۇيمىز! — دەپ جاۋاب بەردى ئۇلار.

⁶ ياقۇپ يەنە:

— ئۇ قانداقراق؟ — دەپ سورىدى.

ئۇلار:

— ئۇ ناھايىتى ياخشى. ئەنە قاراڭ! ئۇنىڭ قىزى راھىلە قويلارنى ھەيدەپ

كېلىۋاتىدۇ، — دېدى.

⁷ ياقۇپ ئۇلارغا:

— كۈن تېخى تىك تۇرسا، قوي پادىسىنى يىغدىغان ۋاقىت بولمىسا، نېمىشقا

قويلارنى تېزىرەك سۇغرىپ، ئوتلاققا ئاپىرىپ باقماسىلەر؟ — دېدى.

⁸ ئۇلار:

— بىز قويلارنىڭ ھەممىسىنى يىغىپ، پادىچىلار بىلەن بىرلىكتە قۇدۇقنىڭ

ئاغزىدىكى تاشنى دومىلىتىۋەتمىگۈچە، قويلارنى سۇغرىمايمىز، — دەپ جاۋاب

بېرىشتى.

⁹ ياقۇپنىڭ پادىچىلار بىلەن پارنىقى تېخى تۈگمەيلا، راھىلە پادىلىرىنى ھەيدەپ

يېتىپ كەلدى. ¹⁰ ياقۇپ راھىلە بىلەن تاغىسى لاباننىڭ قوي پادىسىنى كۆرۈپلا،

قۇدۇقنىڭ ئاغزىدىكى تاشنى دومىلىتىۋېتىپ، ئۇنىڭ قويلارنى سۇغرىپ بەردى.

¹¹⁻¹² ئاندىن، ئۇ راھىلەنى سۆيۈپ، ھاياجان بىلەن يىغلاپ كەتتى ۋە راھىلەگە:

— مەن سىزنىڭ دادىڭىزنىڭ جىيەنى، يەنى رىبەقانىڭ ئوغلى بولمەن، — دېدى.

راھىلە يۈگۈرگەن پېتى قايتىپ بېرىپ، ئاتىسىغا ئېيتتى. ¹³ لابان جىيەنى ياقۇپنىڭ

كەلگەنلىكىنى ئاڭلاش بىلەنلا، ئۇنىڭ ئالدىغا يۈگۈرۈپ چىقىپ، قۇچاقلاپ سۆيۈپ

كۆرۈشۈپ ئۆيىگە باشلاپ كىردى. ياقۇپ ئۇنىڭغا يۈز بەرگەن پۈتۈن ئىشنى ئېيتىپ

بەردى.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

¹⁴ — سەن ھەقىقەتەن مېنىڭ جان - جىگەر تۇغغىنىم! — دېدى لابلان. شۇنداق قىلىپ، ياقۇپ ئۇ يەردە بىر ئاي تۇردى.

ياقۇپنىڭ ئالدىنىپ كېتىشى

¹⁵ بىر كۈنى، لابلان ياقۇپقا:

— سەن مېنىڭ جىيەنىم بولساڭمۇ، ماڭا بىكارغا ئىشلەپ بەرسەڭ بولماس.

ئېيتقىن، قانچىلىك ئىش ھەققى تەلەپ قىلسەن؟ — دېدى.

¹⁶ لابلاننىڭ ئىككى قىزى بولۇپ، چوڭنىڭ ئىسمى لېياھ، كىچىكنىڭ ئىسمى

راھىلە ئىدى. ¹⁷ لېياھنىڭ كۆزلىرى نۇرسىز ئىدى، راھىلە بولسا گۈزەل ۋە كېلىشكەن

قىز ئىدى. ¹⁸ ياقۇپ راھىلەگە ئاشىق بولۇپ قالغانىدى. شۇڭا، ئۇ:

— ئەگەر سىز راھىلەنى ماڭا بەرسىڭىز، مەن سىزگە يەتتە يىل ئىشلەپ بېرەي، —

دەپ ئىلتىماس قىلدى.

¹⁹ لابلان ئۇنىڭغا:

— ئۇنى باشقا بىرىگە بەرگىنىمدىن ساڭا بەرگىنىم ئەلا! سەن مېنىڭ يېنىمدا تۇر،

— دېدى.

²⁰ ياقۇپ راھىلەنى ئېلىش ئۈچۈن يەتتە يىل ئىشلەپ بەرگەن بولسىمۇ، بۇ كۈنلەر

ئۇنىڭغا بىرنەچچە كۈندە كىلا بىلىندى. چۈنكى، ئۇ راھىلەنى بەكمۇ ياخشى كۆرەتتى.

²¹ يەتتە يىل توشقاندا، ياقۇپ لابلانغا:

— بىز كېلىشكەن ۋاقىت توشتى، قىزىڭىزنى نىكاھىمغا بەرگەيسىز! — دېدى.

²² بۇنىڭ بىلەن، لابلان توي زىياپىتى تەييارلاپ، شۇ يەردىكى ھەممە كىشىلەرنى

تەكلىپ قىلدى. ²³ لېكىن، توي كېچىسى لابلان راھىلەنىڭ ئورنىغا لېياھنى بەردى.

ياقۇپ ئۇنىڭ بىلەن بىر ئورۇندا ياتتى. ²⁴ لابلان دېدەكلىرىدىن زىلپانى لېياھقا دېدەك

قىلىپ بەردى.

²⁵ پەقەت تاڭ ئاتقاندىلا، ياقۇپ ئايالىنىڭ لېياھ ئىكەنلىكىنى بىلدى. ئۇ لابلانغا:

— بۇ نېمە قىلغىنىڭىز؟ مەن راھىلەنى دەپ، سىزگە يەتتە يىل ئىشلىدىم. مېنى

نېمىشقا ئالدىڭىز؟ — دېدى.

²⁶ لابلان ئۇنىڭغا:

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

— بۇ يەرنىڭ ئادىتى بويىچە چوڭ قىز ياتلىق قىلىنمىغۇچە، كىچىك قىز ياتلىق قىلىنمايدۇ.²⁷ لېيىھ بىلەن ئىككىگىلارنىڭ بىر ھەپتىلىك توي مۇراسىمىنى ئۆتكۈزگەندىن كېيىنلا، راھىلەنىمۇ نىكاھىڭغا ئالساڭ بولىدۇ. بىراق، ئۇنىڭ ئۈچۈن ماڭا يەنە يەتتە يىل ئىشلەپ بېرىشىڭ كېرەك! — دەپ جاۋاب بەردى.

²⁸ ياقۇپ ماقۇل بولدى. لېيىھ بىلەن بىر ھەپتىلىك توي مۇراسىمىنى ئۆتكۈزگەندىن كېيىن، لابان راھىلەنىمۇ ئۇنىڭغا خوتۇنلۇققا بەردى.²⁹ لابان دېدەكلىرىدىن بىلھانى راھىلەگە دېدەك قىلىپ بەردى.³⁰ ياقۇپ راھىلە بىلەنمۇ بىر ئورۇندا ياتتى. ئۇ راھىلەنى لېيىھتىن ياخشى كۆرەتتى. شۇنداق قىلىپ، ئۇ لابانغا يەنە يەتتە يىل ئىشلەپ بەردى.

ياقۇپنىڭ پەرزەنتلىرى

³¹ پەرۋەردىگار لېيىھنىڭ ياقۇپ تەرىپىدىن ياخشى كۆرۈلمىگەنلىكىنى كۆرۈپ، ئۇنىڭغا پەرزەنت ئاتا قىلدى. راھىلە بولسا تۇغماس ئىدى.³² لېيىھ ھامىلىدار بولۇپ، بىر ئوغۇل تۇغدى. ئۇ: «پەرۋەردىگار مېنىڭ دەردىمنى كۆرۈپتۇ، ئەمدى ئېرىم مېنى ياخشى كۆرىدىغان بولىدۇ» دېدى. شۇڭا، ئۇ بالىنىڭ ئىسمىنى رۇبېن [ئاھاڭ جەھەتتە «دەردىمنى كۆردى»] دەپ قويدى.³³ ئۇ يەنە ھامىلىدار بولۇپ، ئىككىنچى ئوغلىنى تۇغدى. ئۇ: «پەرۋەردىگار ماڭا بۇ ئوغۇلنىمۇ بەردى، چۈنكى مېنىڭ ياخشى كۆرۈلمىگەنلىكىم ئۇنىڭغا يېتىپتۇ» دېدى. شۇڭا، ئۇ بالىنىڭ ئىسمىنى شىمون [مەنىسى «ئۇ ئاڭلىدى»] دەپ قويدى.³⁴ ئۇ يەنە ھامىلىدار بولۇپ، ئۈچىنچى ئوغلىنى تۇغدى. ئۇ: «ئەمدى ئېرىم ماڭا تېخىمۇ يېقىنلىشىدۇ، چۈنكى مەن ئۇنىڭغا ئۈچ ئوغۇل تۇغۇپ بەردىم» دېدى. شۇنىڭ بىلەن، بالىنىڭ ئىسمىنى لاۋىي [ئاھاڭ جەھەتتە «يېقىنلىشىش»] دەپ قويدى.³⁵ ئۇ يەنە ھامىلىدار بولۇپ، تۆتىنچى ئوغلىنى تۇغدى. ئۇ: «ئەمدى مەن پەرۋەردىگارغا مەدھىيە ئوقۇي» دېدى، شۇڭا بالىنىڭ ئىسمىنى يەھۇدا [ئاھاڭ جەھەتتە «مەدھىيە»] دەپ قويدى. شۇنىڭدىن كېيىن، ئۇ تۇغمىدى.

30 - باب

¹ راھىلە ياقۇپقا بالا تۇغۇپ بېرەلمىگەچكە، ھەدىسىگە ھەسەت قىلىپ، ياقۇپقا: — مەندىنمۇ بالا تېپىڭ، بولمىسا ئۆلگىنىم ياخشى! — دېدى.

² ياقۇپ راھىلەگە ئاچچىقلاپ:

— سېنى تۇغماس قىلىپ قويغان خۇدا تۇرسا، مەن نېمە قىلالايتتىم؟ — دېدى.
³ راھىلە ئۇنىڭغا:

— سىز مېنىڭ دېدىكىم بىلھاب بىلەن بىر ئورۇندا يېتىڭ. ئۇ ماڭا بالا تۇغۇپ

بەرسۇن، بۇنىڭ بىلەن مەنمۇ ئانا بولۇپ قالاي، — دېدى.

⁴ شۇنداق قىلىپ، راھىلە دېدىكى بىلھابنى ئېرىگە كىچىك خوتۇنلۇققا بەردى.

ياقۇپ بىلھاب بىلەن بىر ئورۇندا ياتتى. ⁵ بىلھاب ھامىلىدار بولۇپ، ياقۇپقا بىر ئوغۇل تۇغۇپ بەردى. ⁶ راھىلە: «خۇدا ئادىل ھۆكۈم چىقىرىپ دۇئايمنى ئاڭلاپ، ماڭا بىر

ئوغۇل بەردى!» دېدى. شۇڭا، بالىنىڭ ئىسمىنى دان [ئاھاڭ جەھەتتە «ئادىل

ھۆكۈم چىقىرىش»] دەپ قويدى. ⁷ بىلھاب يەنە ھامىلىدار بولۇپ، ياقۇپقا ئىككىنچى

ئوغۇلنى تۇغۇپ بەردى. ⁸ راھىلە: «مەن ھەدەم بىلەن قاتتىق كۈرەش قىلىپ، ئاخىر

ئۇنى يەڭدىم» دېدى. شۇڭا، بالىنىڭ ئىسمىنى ئاقتالى [مەنىسى «كۈرىشم»] دەپ

قويدى.

⁹ لېياھ ئۆزىنىڭ تۇغۇتى توختاپ قالغانلىقىنى سېزىپ، دېدىكى زىلپانى ياقۇپقا

كىچىك خوتۇنلۇققا بەردى. ¹⁰ زىلپا ياقۇپقا بىر ئوغۇل تۇغۇپ بەردى. ¹¹ لېياھ: «مەن

ھەقىقەتەن تەلەپلىك!» دېدى ۋە بالىنىڭ ئىسمىنى گاد [مەنىسى «تەلەپلىك»]

قويدى. ¹² زىلپا ياقۇپقا ئىككىنچى ئوغۇلنى تۇغۇپ بەردى. ¹³ لېياھ: «مەن

ھەقىقەتەن بەختلىك - ھە! ئاياللار مېنى بەختلىك ئايال دېيىشىدۇ!» دېدى. شۇڭا،

بالىنىڭ ئىسمىنى ئاشېر [مەنىسى «بەختلىك»] دەپ قويدى.

¹⁴ ئورما مەزگىلدە، لېياھنىڭ چوڭ ئوغلى رۇبېن بۇغدايلىقتىن تۇغماسلىق

كېسىلىگە شىپا بولىدىغان بىر خىل دورا ئۆسۈملۈك تېپىۋېلىپ، لېياھقا بەردى. بۇنى

كۆرگەن راھىلە لېياھقا:

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

— ماڭا ئوغلۇڭ تېپىۋالغان دورا ئۆسۈملۈكتىن بىر ئاز بەرگىن، — دېدى.
¹⁵ لېياھ ئۇنىڭغا:

— مېنىڭ ئېرىمنى تارتىۋالغىنىڭ يەتمەمدۇ؟ ئەمدى مېنىڭ ئوغلۇم تېپىۋالغان دورا ئۆسۈملۈكىنىمۇ تارتىۋېلىپ، مېنى بالا تۇغۇشتىن مەھرۇم قىلماقچىمۇسەن؟ — دەپ جاۋاب قايتۇردى.
 راھلە:

— ئەگەر سەن ئوغلۇڭ تېپىۋالغان دورا ئۆسۈملۈكىنى ماڭا بەرسەڭ، بۈگۈن كېچە ياقۇپ سەن بىلەن بىللە بولسۇن، — دېدى.

¹⁶ شۇ كۈنى كۈن پاتقاندا، ياقۇپ بۇغدايلىقتىن قايتىپ كەلگىنىدە، لېياھ ئالدىغا چىقىپ ئۇنىڭغا:

— بۈگۈن ئاخشام چوقۇم مەن بىلەن يېتىڭ. چۈنكى، ئوغلۇم تېپىۋالغان دورا ئۆسۈملۈكىنىڭ بەدىلىگە سىز بىلەن بۈگۈن كېچە بىر ئورۇندا بولۇش ھوقۇقىغا ئېرىشتىم، — دېدى. شۇڭا، ئۇ كېچە ياقۇپ لېياھ بىلەن بىللە ياتتى.

¹⁷ لېياھنىڭ دۇئاسى خۇداغا يەتتى. ئۇ يەنە ھامىلىدار بولۇپ، ياقۇپقا بەشىنچى ئوغۇلنى تۇغۇپ بەردى. ¹⁸ لېياھ: «خۇدا ماڭا ئەجىز قىلدى، چۈنكى مەن ئۆز

دېدىكىمنى ئېرىمگە بەردىم!» دېدى. شۇڭا، ئۇ بالىنىڭ ئىسمىنى ئىسساكار [ئاھاڭ جەھەتتە «ئەجىز»] دەپ قويدى.

¹⁹ لېياھ يەنە ھامىلىدار بولۇپ، ياقۇپقا ئالتىنچى ئوغۇلنى تۇغۇپ بەردى. ²⁰ ئۇ:

«خۇدا ماڭا قىممەتلىك سوۋغات بەردى. ئەمدى ئېرىم ماڭا ياخشى مۇئامىلە قىلدۇ. چۈنكى، مەن ئۇنىڭغا ئالتە ئوغۇل تۇغۇپ بەردىم» دېدى. شۇڭا، ئۇ بالىنىڭ ئىسمىنى زەبۇلون [ئاھاڭ جەھەتتە «سوۋغات»] دەپ قويدى. ²¹ ئۇنىڭدىن كېيىن، ئۇ بىر قىز تۇغدى ۋە ئۇنىڭ ئىسمىنى دىنا دەپ قويدى.

²² كېيىن، خۇدا راھىلەنى ياد ئېتىپ، دۇئاسىنى ئىجابەت قىلىپ، ئۇنى پەرزەنت يۈزى كۆرىدىغان قىلدى. ²³ ئۇ ھامىلىدار بولۇپ، بىر ئوغۇل تۇغدى. ئۇ: «خۇدا ماڭا

ئوغۇل بېرىپ، مېنى نومۇستىن خالاس قىلدى. ²⁴ پەرۋەردىگاردىن يەنە بىر ئوغۇل تىلەيمەن!» دېدى. شۇڭا، ئوغلىنىڭ ئىسمىنى يۇسۇپ [ئاھاڭ جەھەتتە «يەنە

بەرسۇن» دەپ قويدى.

ياقۇپنىڭ بېيىپ كېتىشى

²⁵ راھىلە يۈسۈپنى تۇغقاندىن كېيىن، ياقۇپ لابانغا:

— ماڭا رۇخسەت قىلىڭ. ئۆز يۇرتۇمغا قايتاي. ²⁶ ئايال ۋە بالا - چاقىلىرىمنى ئېلىپ كېتىشىمگە رۇخسەت قىلىڭ. ئۇلار مېنىڭ سىزگە ئىشلەپ بەرگەن ئىش ھەققىم بولسۇن. مېنىڭ سىزگە قانداق تىرىشىپ ئىشلىگىنىم ئۆزىڭىزگە مەلۇم، — دېدى. ²⁷ لابان ئۇنىڭغا:

— سەن مەندىن خۇشال بولساڭ، مېنىڭ يېنىمدىن ئايرىلما. مەن ھازىر باي بولۇپ كەتتىم. پەرۋەردىگارىڭنىڭ ماڭا بەخت ئاتا قىلغانلىقى سېنىڭ يېنىمدا بار بولغىنىڭدىن ئىكەنلىكىنى پال ئېچىش ئارقىلىق تونۇپ يەتتىم. ²⁸ ئېيتقىن، قانچىلىك ھەق سورىساڭ، جەزمەن شۇنچىلىك بېرىمەن، — دېدى. ²⁹ ياقۇپ مۇنداق جاۋاب بەردى:

— مېنىڭ قانداق جان تىكىپ ئىشلىگەنلىكىم، ئەجرىم بىلەن قوي - كالىلىرىڭنىڭ قانداق كۆپىيىپ كەتكەنلىكى ئۆزىڭىزگە ئايان. ³⁰ مەن كېلىشتىن ئىلگىرى، سىزنىڭ قول - ئىلكىڭىزدە ئانچە يوق ئىدى، ھازىر بايلىقىڭىز شۇنچە كۆپەيدى. پەرۋەردىگار مېنىڭ يېنىڭىزدا بولغىنىمدىن سىزگە بەخت ئاتا قىلدى. ئەمدى مەن ئۆز ئائىلەمنى ئويلىشىم كېرەك، — دەپ جاۋاب قايتۇردى.

³¹ — ئەمىسە، ساڭا نېمە بېرىشىم كېرەك؟ — دەپ سورىدى لابان.

ياقۇپ مۇنداق جاۋاب بەردى:

— ماڭا ئىش ھەققى كېرەك ئەمەس! ئەگەر تۆۋەندىكى بۇ تەكلىپىمگە قوشۇلسىڭىز، چارۋىلىرىڭىزنى داۋاملىق باقاي. ³² تەكلىپىم مۇنداق: بۈگۈن چارۋىلىرىڭىزنىڭ ئارىسىغا كىرىپ، تاغىل، چىپار ۋە قارا قويلارنى ھەمدە چىپار ۋە تاغىل ئۆچكىلەرنى ئايرىپ چىقاي. بۇلار مېنىڭ ئىش ھەققىم بولسۇن. ³³ كەلگۈسىدە سىزگە سەممىيلىكىمنى مۇنداق كۆرسەتمە كىچمەن: سىز مېنىڭ ئىش ھەققىمنى تەكشۈرۈپ كەلگىنىڭىزدە، ئەگەر مېنىڭ چارۋىلىرىمنىڭ ئىچىدە تاغىل ۋە چىپار بولمىغان ئۆچكە ياكى قارا بولمىغان قويلارنى ئۇچراتسىڭىز، ئۇلارنى ئوغرىلاپ

كېلىنگەن دەپ بىلەلەيسىز.
³⁴لابان:

— سېنىڭ تەكلىپىڭگە قوشۇلدۇم، دېگىنىڭدەك بولسۇن! — دېدى.
³⁵بىراق شۇ كۈنى، لابان ئەسلى ياقۇبقا تېگىشلىك بولغان تاغىل ۋە چىپار ئەركەك ئۆچكىلەر بىلەن چىپار ۋە ئاق رەڭ ئارىلاشقان چىشى ئۆچكىلەرنى ھەمدە بارلىق قارا قويىلارنى ئاستىرتىن ئايرىپ چىقىپ، ئۆز ئوغۇللىرىغا باقتۇردى. ³⁶ئاندىن، ئۇ بۇ ماللارنى ياقۇپتىن ئۈچ كۈنلۈك يىراقلىقتىكى بىر جايغا ئېلىپ كەتتى. ياقۇپ لاباننىڭ قالغان پادىلىرىنى باقتى.

³⁷بۇنى بىلگەن ياقۇپ تېرەك، بادام ۋە چىنار دەرەخلىرىدىن كۆك شاخلارنى كېسىپ، قوۋزىقىنى تاغىل شەكىلدە، يەنى بىر يولدا قوۋزاق بار، يەنە بىر يولدا قوۋزاق يوق قىلىپ سويدى. ³⁸⁻³⁹ئۇ بۇ شاخلارنى ماللارنىڭ ئوقۇرلىرىغا، يەنى ماللارنىڭ ئالدىغا سانجىپ قويدى. ماللار سۇ ئىچكىلى كەلگەندە، شۇ يەردە جۈپلىشىپ قالاتتى. ماللار شاخلارنىڭ ئالدىدا جۈپلەشسە، تاغىل ۋە چىپار قوزىلارنى تۇغاتتى. ⁴⁰ياقۇپ ئۇلارنى قالغانلاردىن ئايرىپ قويدى. ئۇ قالغانلارنى لاباننىڭ تاغىل ۋە قارا قويلرىغا قارىتىپ قويۇپ ئۇرۇقلاندۇردى. شۇنداق قىلىپ، ياقۇپ ئۆز پادىلىرىنى كۆپەيتتى ھەمدە لاباننىڭ پادىلىرىدىن ئايرىدى. ⁴¹ساغلام ماللار جۈپلەشسە، ياقۇپ شاخلارنى ئۇلارنىڭ ئالدىدىكى ئوقۇرغا سانجىپ قوياتتى، ماللار شۇ شاخلارنىڭ يېنىدا جۈپلىشەتتى. ⁴²لېكىن، تېنى ئاجىز ماللار جۈپلەشسە، شاخلارنى سانجمايتتى. ئۇزۇن ئۆتمەي، ئورۇق ماللار لابانغا قېلىپ، سېمىز ماللار ياقۇبقا ئۆتتى. ⁴³شۇنداق قىلىپ، ياقۇپ بارغانسېرى بېيىپ، نۇرغۇن قوي پادىلىرى، ئەر – ئايال قۇللار، تۆگە ۋە ئېشەكلەرگە ئىگە بولدى.

31 – باب

ياقۇپنىڭ لاباننىڭ يېنىدىن قېچىشى

¹ ياقۇپ لاباننىڭ ئوغۇللىرىنىڭ: «ئاتىمىزنىڭ پۈتۈن مال – مۈلكىنى ياقۇپ

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

بۇلۋالدى. ئۇنىڭ پۈتۈن بايلىقى بىزنىڭ ئاتىمىزغا تەئەللۇق!» دېگەنلىكىنى ئاڭلاپ قالدى.² ياقۇپ ئۆزىمۇ لابانىڭ بۇرۇنقىدەك دوستانە مۇئامىلە قىلمايۋاتقانلىقىنى سەزدى.³ بۇ چاغدا، پەرۋەردىگار ياقۇپقا: «سەن ئاتا - بوۋاڭ ياشىغان يۇرتۇڭغا، يەنى ئۇرۇق - تۇغقانلىرىڭنىڭ يېنىغا بار، مەن ساڭا يار بولمەن» دېدى.

⁴ بۇنىڭ بىلەن، ياقۇپ راھىلە بىلەن لېياھقا ئادەم ئەۋەتىپ، ئۇلارنى ئۆزى قوي باقىدىغان يەرگە كېلىپ، ئۆزى بىلەن كۆرۈشۈشنى بۇيرۇدى⁵ ۋە ئۇلارغا:

— داداڭلارنىڭ ماڭا بۇرۇنقىدەك دوستانە مۇئامىلىدە بولمايۋاتقانلىقىنى سېزىۋاتمەن. لېكىن، ئاتام ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا ماڭا يار بولۇپ كەلمەكتە.

⁶ سىلەرگە مەلۇمكى، مەن پۈتۈن كۈچۈم بىلەن ئاتاڭلارنىڭ خىزمىتىنى قىلدىم.

⁷ لېكىن، ئۇ مېنى ئالداپ، ئىش ھەققىمنى ئون قېتىم ئۆزگەرتتى. گەرچە ئۇ شۇنداق قىلغان بولسىمۇ، خۇدا ئۇنىڭ ماڭا زىيان يەتكۈزۈشگە يول قويمىدى.⁸ لابان: «چىپار ماللار سېنىڭ ئىش ھەققىڭ» دېگەندە، پۈتۈن ماللار چىپار قوزا تۇغدى، «تاغىل ماللار سېنىڭ ئىش ھەققىڭ» دېگەندە، پۈتۈن ماللار تاغىل تۇغدى.⁹ شۇنداق قىلىپ، خۇدا ئاتاڭلارنىڭ ماللىرىنى ماڭا ئېلىپ بەردى.

¹⁰ بىر قېتىم، قويلار جۈپلىشىدىغان مەزگىلدە، مەن بىر چۈش كۆردۈم. چۈشۈمدە، جۈپلىشىۋاتقان ئەركەك ئۆچكىلەرنىڭ ھەممىسىنىڭ تاغىل ياكى چىپار ئىكەنلىكىنى كۆردۈم.¹¹ خۇدانىڭ پەرىشتىسى چۈشۈمدە: «ئەي ياقۇپ!» دېدى. مەن:

«لەببەي!» دېدىم.¹² ئۇ: «قارا، جۈپلىشىۋاتقان ئەركەك ئۆچكىلەرنىڭ ھەممىسى تاغىل ۋە چىپار. مېنىڭ بۇنداق قىلىشىمنىڭ سەۋەبى، لابانىڭ ساڭا قىلغانلىرىنىڭ ھەممىسىنى كۆرۈپ تۇردۇم.¹³ مەن بولسام بەيتەلدە ساڭا كۆرۈنگەن خۇدادۇرمەن. سەن ئۇ يەردە بىر تاشنى ماڭا ئاتاپ، خاتىرە قىلىپ تىكلەدىڭ، ئۇنىڭ ئۈستىگە ياغ قۇيىدۇڭ ۋە ئۇ يەردە ماڭا قەسەم بەردىڭ. ئەمدى سەن ئۆز يۇرتۇڭغا قايتىپ كېتىشكە ھازىرلان!» دېدى.

¹⁴ راھىلە بىلەن لېياھ ياقۇپقا مۇنداق جاۋاب بەردى:

— بىز بەربىر ئاتىمىزدىن بىرەر نەرسە مېراس ئالالمايمىز.¹⁵ ئۇ بىزنى تالانىڭ

ئادىمى، دەپ قارايدۇ. ئۇ بىزنى ساتتى ۋە بىزنىڭ تويۇقىمىزنىمۇ يەپ كەتتى.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

¹⁶ خۇدا بىزنىڭ دادىمىزدىن سىزگە ئېلىپ بەرگەن بايلىق ئەسلى دادىمىزغا ئەمەس، بەلكى بىزگە ۋە بىزنىڭ پەرزەنتلىرىمىزگە مەنسۇپ. خۇدا سىزگە نېمە دېگەن بولسا، شۇنى قىلىڭ!

¹⁷⁻¹⁸ بۇنىڭ بىلەن، ياقۇپ كەئنانغا، يەنى ئاتىسى ئىسھاقنىڭ يېنىغا بېرىشقا

ھازىرلاندى. ئۇ ئاياللىرى، بالا - چاقىلىرىنى تۆگىگە مىندۈرۈپ، پۈتۈن مال - ۋارانلىرىنى ھەيدەپ، ئۆزىنىڭ پادىدان - ئارامدا توپلىغان مال - مۈلۈكلىرىنى ئېلىپ قېچىپ كەتتى.

¹⁹ راھىلە ئاتىسى لاباننىڭ قوي قىرغىلى كەتكەنلىكىدىن پايدىلىنىپ، ئۇنىڭ بۇتلىرىنى[®] ئوغرىلىۋالدى. ²⁰ ياقۇپ لابانغا ئۇقتۇرماي، ئوغرىلىقچە يولغا چىقتى. ²¹ ئۇ ئۆزىنىڭ بارلىق تەئەللۇقاتلىرىنى ئېلىپ ئالدىراپ قېچىپ، فرات دەرياسىدىن ئۆتۈپ، گىلئاد ئېدىرلىقىغا قاراپ راۋان بولدى.

لاباننىڭ ياقۇپنى قوغلىشى

²² ئۈچ كۈندىن كېيىن، لابانغا ياقۇپنىڭ قاچقانلىقى توغرىسىدا خەۋەر يەتتى. ²³ ئۇ ئۆز تۇغقانلىرىنى ئېلىپ، ياقۇپنى قوغلىدى ھەمدە يەتتە كۈندىن كېيىن، گىلئاد ئېدىرلىقىدا ياقۇپقا يېتىشتى. ²⁴ شۇ كۈنى كېچىدە خۇدا لاباننىڭ چۈشىدە كۆرۈنۈپ، ئۇنىڭغا: «ئېھتىيات قىل! ياقۇپقا توسقۇنلۇق قىلما» دېدى.

²⁵ ياقۇپ چېدىرىنى گىلئاد رايونىدىكى بىر تاغنىڭ ئۈستىگە قۇرغانىدى. لابان ۋە ئۇنىڭ تۇغقانلىرىمۇ ياقۇپقا يېتىشىپ، چېدىرلىرىنى شۇ ئەتراپتا تىكتى.

²⁶ لابان ياقۇپقا:

— سەن نېمە ئۈچۈن مېنى ئالداپ، قىزلىرىمنى ئەسىرگە ئوخشاش ئېلىپ كەتتىڭ؟ ²⁷ نېمە ئۈچۈن گەپ - سۆز قىلماي، ئوغرىلىقچە قاچتىڭ؟ ئەگەر سەن ماڭا ئۇقتۇرۇپ قويغان بولساڭ، مەن سېنى چوقۇم خۇشال - خۇراملىق بىلەن چىلتار چېلىپ، ناخشا ئېيتىپ، داقا - دۇمباق ئىچىدە ئۈزىتىپ قويمايمەن؟ ²⁸ ئەڭ

[®] 31: 19 بۇت — ئېلىپ يۈرۈشكە بولىدىغان كىچىك تىپتىكى مەبۇد. راھىلە بۇتلارغا چوقۇندىغان خەلق ئارىسىدا چوڭ بولغان بولۇپ، ئۇ چاغدا ئۇ ئۆز دىنىدىن تېخى پۈتۈنلەي قايتمىغانىدى.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

بولمىغاندا، ماڭا نەۋرىلىرىم بىلەن قىزلىرىمنى سۆيۈپ ئۆزىتىپ قويۇش پۇرسىتىنىمۇ بەرمىدىڭ. بۇنداق قىلىشكە بەكمۇ ئەخمەقلىق بولدى! ²⁹ ئەسلىدە ئەدىبىڭنى بېرىدىغان كۈچۈممۇ بار ئىدى. لېكىن، تۈنۈگۈن كېچە ئاتاڭ ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا ساڭا توسقۇنلۇق قىلماسلىقىمنى ئېيتتى. ³⁰ مەن ئۆز يۇرتۇڭنى سېغىنغانلىقىڭنى، ئائىلەڭگە قايتماقچى بولغانلىقىڭنى چۈشىنىمەن. لېكىن، مېنىڭ بۇتلىرىمنى نېمىشقا ئوغرىلاپ قاچتىڭ؟ — دېدى.

³¹ ياقۇپ ئۇنىڭغا:

— مەن سىزنى قىزلىرىڭىزنى قولۇمدىن زورلۇق بىلەن تارتىپ كېتەرمىكىن دەپ ئويلاپ، ئىنتايىن قورقۇپ قاچقاندىم. ³² لېكىن بۇتلىرىڭىزغا كەلسەك، بۇتلىرىڭىز كىمدىن چىقسا، شۇ تىرىك قالمىسۇن! تۇغقانلىرىڭىز گۇۋاھ بولسۇن. قوللىرىڭىز ئۆزىڭىزگە تەۋە نېمە تاپسىڭىز، شۇنى ئېلىپ كېتىڭ، — دەپ جاۋاب قايتۇردى. چۈنكى، ياقۇپ راھىلەنىڭ ئاتىسى لابانىڭ بۇتلىرىنى ئوغرىلىۋالغانلىقىنى بىلمەيتتى. ³³ لابان ئالدى بىلەن ياقۇپنىڭ چېدىرىغا كىرىپ ئاخشۇردى. كېيىن، لېياھ ۋە ئىككى دېدەكنىڭ چېدىرلىرىغا كىرىپ ئاخشۇردى. بىراق، ھېچنېمە تاپالمىدى. ئاندىن، ئۇ راھىلەنىڭ چېدىرىغا كىردى. ³⁴ راھىلە ئاتىسىنىڭ بۇتلىرىنى تۆگىدىكى خۇرجۇنغا يوشۇرۇپ قويۇپ، ئۆزى ئۈستىدە ئولتۇرۇۋالغانىدى. لابان چېدىرنى ئاخشۇرۇپ چىقىپ، ھېچ نەرسە تاپالمىدى. ³⁵ راھىلە ئاتىسىغا:

— خاپا بولماڭ دادا، مەن ئاي كۆرۈپ قالدىم. ئالدىڭىزدا ئۆرە تۇرغۇدەك ھالىم يوق، — دېدى.

لابانىڭ ئاخشۇرمىغان يېرى قالمىدى، لېكىن بۇتلارنى تاپالمىدى. ³⁶ بۇنىڭ بىلەن، ياقۇپ دەرغەزەپكە كېلىپ لابانغا مۇنداق دېدى:

— سىز مېنىڭ كەينىمدىن شۇنچە قوغلاپ كەلگۈدەك، مەن زادى نېمە گۇناھ قىلدىم، قايسى قائىدە - نىزامغا خىلاپلىق قىلدىم؟ ³⁷ پۈتۈن يۈك - تاقلىرىمنى ئاخشۇرۇپ چىقتىڭىز، زادى بىرەر نەرسىڭىزنى تاپتىڭىزمۇ؟ قېنى، ئۇنى چىقىرىپ، سىزنىڭمۇ مېنىڭمۇ تۇغقانلىرىمىزنىڭ ئالدىدا كۆرسىتىڭ! كۆپچىلىك كۆرۈپ بېقىپ، ئارىمىزدا كىمنىڭ ھەق، كىمنىڭ ناھەقلىقىگە ھۆكۈم قىلسۇن. ³⁸ مەن سىزنىڭ

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

يېنىڭىزدا بولغان يىگىرمە يىل ئىچىدە قوي، ئۆچكىلىرىڭىزدىن بالا تاشلىغىنىمۇ يوق، بىرەرسىنى يېگىنىمۇ يوق.³⁹ يىرتقۇچ ھايۋانلار ئۆلتۈرۈۋەتكەن قويلارنىمۇ سىزگە ئەكېلىپ كۆرسەتمەي، ئۆزۈمنىڭ قويلرىمدىن سەپلەپ قويدۇم. كېچىسى بولسۇن، كۈندۈزى بولسۇن، قويلارنى ئوغرى ئالسا، ماڭا تۆلەتتىڭىز.⁴⁰ مەن ھەمىشە كۈندۈزى ئىسسىقنىڭ دەردىنى تارتسام، كېچىسى سوغۇقنىڭ دەردىدىن كېچىچە كۆزۈمنى يۇمالمدىم.⁴¹ يىگىرمە يىلدىن بۇيان سىزگە مانا شۇنداق ئىشلەپ كەلدىم. ئىككى قىزىڭىزنى ئېلىش ئۈچۈن ئون تۆت يىل، پادىلار ئۈچۈن ئالتە يىل ئىشلىدىم. شۇنداق بولسىمۇ، ئىش ھەققىمنى ئون قېتىم ئۆزگەرتتىڭىز!⁴² بوۋام ئىبراھىم ئېتىقاد قىلغان، ئاتام ئىسھاق ئىخلاسمەن بولۇپ كەلگەن خۇدا ماڭا يار بولمىغان بولسا، سىز مېنى چوقۇم قۇرۇق قول قايتۇرغان بولاتتىڭىز. لېكىن خۇدا مېنىڭ دەردىمنى، جاپالىق ئەجرىمنى كۆرۈپ، تۈنۈگۈن كېچە سىزنى ئەيىلدى.

ياقۇپنىڭ لابان بىلەن كېلىشىم تۈزۈشى

⁴³ لابان ياقۇپقا جاۋابەن:

— بۇ قىزلار مېنىڭ قىزلىرىم، بۇ بالىلار بولسا مېنىڭ نەۋرىلىرىم. قويلارمۇ مېنىڭ قويلرىم، كۆز ئالدىڭىدىكى نەرسىلەرنىڭ ھەممىسى مېنىڭ. مەن قىزلىرىم بىلەن نەۋرىلىرىمنى ئېلىپ قالالمىغاندىكىن،⁴⁴ بىزنىڭ بىر كېلىشىم تۈزگىنىمىز تۈزۈكتەك تۇرىدۇ. تۈزگەن كېلىشىمىمىزنى ئۇتتۇپ قالماسلىقىمىز ئۈچۈن، بۇ يەرگە تاش دۆۋىلەيلى، — دېدى.
⁴⁵⁻⁴⁶ شۇنىڭ بىلەن، ياقۇپ قولغا چوڭ بىر تاشنى ئېلىپ، ئۇنى تىكلەپ قويدى ۋە تۇغقانلىرىغا تاش يىغدۇرۇپ، دۆۋە قىلىپ قويدى. كېيىن كۆپچىلىك تاش دۆۋىسىنىڭ يېنىدا تاماق يېيىشتى.⁴⁷ لابان ئۆز تىلىدا بۇ يەرنى جەگەر - ساخادۇتا دەپ ئاتىدى. ياقۇپ ئۆز تىلىدا گالېئاد [ئىككىلى سۆزنىڭ مەنىسى «كېلىشىمنى ئەسلىتىدىغان دۆۋە»] دەپ ئاتىدى.

⁴⁸ لابان ياقۇپقا:

— بۇنىڭدىن كېيىن، بۇ تاش دۆۋىسى ئىككىمىزنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى كېلىشىمنى ئەسلىتىش خاتىرىسى بولسۇن، — دېدى. مانا بۇ، ئۇ يەرنىڭ «گالېئاد» دەپ ئاتىلىشىنىڭ سەۋەبىدۇر.

⁴⁹لابان يەنە:

— بىز ئايرىلغاندىن كېيىن، پەرۋەردىگار ئۈستىمىزدىن كۆزىتىپ تۇرسۇن، — دېدى. شۇڭا، بۇ جاي مىزپاھ [مەنىسى «كۆزىتىش مۇنارى»] ئاتالدى. ⁵⁰لابان كەينىدىن: — ئەگەر سەن قىزلىرىمغا يامان مۇئامىلە قىلساڭ ياكى ئۇلارنىڭ ئۈستىگە خوتۇن ئالساڭ، باشقىلار بىلىمگەن تەقدىردىمۇ، ئېسىڭدە بولسۇنكى، خۇدا بىزنى كۆزىتىپ تۇرىدۇ. ⁵¹مەن ئىككىمىزنىڭ ئوتتۇرىسىدا بۇ تاشلارنى دۆۋىلىدىم ھەم بۇ تاشنى تۈۋرۈك قىلىپ تىكلەدىم. ⁵²بۇ بىزگە گۇۋاھ بولسۇنكى: مەن ھەرگىز بۇلاردىن ھالقىپ ئۆتۈپ، ساڭا زىيانكەشلىك قىلمايمەن، سەنمۇ بۇلاردىن ھالقىپ ئۆتۈپ ماڭا زىيانكەشلىك قىلمايسەن. ⁵³ئىككىمىزنىڭ ئارىسىدا ئىبراھىم، ناخور ۋە ئۇلارنىڭ ئاتىسى ئېتىقاد قىلغان خۇدا ھۆكۈم قىلسۇن، — دېدى.

شۇنىڭ بىلەن، ياقۇب بۇ كېلىشىمگە ۋاپا قىلىش ئۈچۈن، ئۆز ئاتىسى ئىسھاق ئىخلاسمەن بولۇپ كەلگەن خۇدانىڭ نامى بىلەن قەسەم قىلدى. ⁵⁴ئاندىن، ئۇ تاغدا مال بوغۇزلاپ، قۇربانلىق قىلدى ھەمدە تۇغقانلىرىنى تەكلىپ قىلىپ، ئۇلار بىلەن ھەمداستىخان بولدى. تاماقتىن كېيىن، ئۇلار شۇ يەردە قوندى. ⁵⁵ئەتىسى تاڭ سەھەردە، لابان نەۋرىلىرى ۋە قىزلىرىنى سۆيۈپ، ئۇلارغا بەخت تىلەپ، ئۆيىگە قايتتى.

32 _ باب

ياقۇبنىڭ ئەساۋنىڭ ئالدىغا خىزمەتچىلىرىنى ئەۋەتىشى

¹ياقۇب سەپىرىنى داۋاملاشتۇرۇۋاتقاندا، يول ئۈستىدە ئۇنىڭغا خۇدانىڭ پەرىشتىلىرى ئۇچرىدى. ²ياقۇب ئۇلارنى كۆرۈپ: «بۇ يەر خۇدانىڭ دەرگاھى»³

^{32:2} دەرگاھ — ياقۇب ئىككى پەرىشتىنىڭ بۇ يەرگە ئورۇنلاشقانلىقىنى كۆرۈپ، بۇ مۇھىم ئورۇننى «ئىككى دەرگاھ» دەپ ئاتاش ئارقىلىق، ئۆزىنىڭ خۇدانىڭ كاپالىتىگە ئېرىشىدىغانلىقىدىن خەۋەردار ئىكەنلىكىنى ئىپادىلىگەن.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

ئىكەن!» دېدى ۋە ئۇ جاينىڭ ئىسمىنى ماخانايم [مەنسى «ئىككى دەرگاھ»] دەپ ئاتىدى.

³ ياقۇپنىڭ ئاكىسى ئەساۋ ئىدوم، يەنى سەئىر رايونىدا تۇرۇۋاتاتتى. ياقۇپ ئۇنىڭ ئالدىغا خەۋەرچى ئەۋەتىپ، ⁴ ئۇلارغا مۇنداق بۇيرۇدى:

— ئاكام ئەساۋغا مۇنداق دەڭلار: «كەمىنلىرى ياقۇپتىن سالام! ئۇنىڭدىن سىزگە مۇنداق خەۋەر بار: مەن لابانىڭ يېنىدا تا ھازىرغىچە تۇرۇپ، ئەمدى قايتىپ كەلدىم. ⁵ مەندە كالا، قوي، ئۆچكە، ئېشەك ۋە قۇللار بار. ياخشى بولۇپ قالايلى، دەپ، ئالدىڭىزغا خەۋەرچىلىرىمنى ئەۋەتتىم!»

⁶ ياقۇپنىڭ خەۋەرچىلىرى قايتىپ كېلىپ، ئۇنىڭغا:

— بىز ئاڭلىغان ئەساۋ بىلەن كۆرۈشتۈق. ئۇ تۆت يۈز ئادەمنى ئېلىپ، سىز بىلەن كۆرۈشكۈلى يولغا چىقتى، — دەپ جاۋاب بەردى.

⁷ ياقۇپ قورقۇنچ ۋە تەشۋىش ئىچىدە ئۆز ئادەملىرىنى ئىككى توپقا بۆلدى ھەمدە قوي، ئۆچكە، كالا ۋە تۆگىلەرنىمۇ ئىككىگە ئايرىدى. ⁸ ئۇ «ئەگەر ئەساۋنىڭ ئادەملىرى بىر توپقا ھۇجۇم قىلسا، يەنە بىر توپ قېچىپ قۇتۇلۇپ قالار» دەپ ئويلىدى.

⁹ ئاندىن، ياقۇپ مۇنداق دۇئا قىلدى:

— ئى بوۋام ئىبراھىم بىلەن ئاتام ئىسھاق ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا، دۇئايمغا قۇلاق سالغايىسەن! ئى پەرۋەردىگار، سەن مېنى يۇرتۇمغا ھەمدە تۇغقانلىرىمنىڭ يېنىغا قايتىشقا بۇيرۇغان ۋە ھەممە ئىشلىرىمنى ئوڭ قىلىپ بېرىدىغانلىقىڭنى ئېيتقاندىڭ. ¹⁰ مەن سېنىڭ مەندەك خىزمەتكارىڭغا كۆرسەتكەن بارلىق مېھرىبانلىقنىڭ ۋە ۋاپادارلىقىڭغا لايىق ئەمەسمەن. بۇرۇن مەن ئىئوردان دەرياسىدىن ئۆتكەندە، قولۇمدا پەقەت بىر ھاسىلا بار ئىدى. ئەمدى بۇ ئىككى توپ كىشىنى باشلاپ قايتىۋاتمەن. ¹¹ مېنى ئاكام ئەساۋنىڭ قولىدىن قۇتقۇزغايىسەن. مەن ئۇنىڭ مېنى، ھەتتا خوتۇن، بالا — چاقىلىرىمنىمۇ ئۆلتۈرۈۋېتىشىدىن قورقىمەن. ¹² ھەممە ئىشلىرىمنى ئاسان قىلىدىغانلىقىڭ ۋە ماڭا دېڭىز ساھىلىدىكى قۇمدەك ھەددى — ھېسابسىز نۇرغۇن ئەۋلاد بېرىدىغانلىقىڭ توغرىسىدا قىلغان ۋەدەڭنى

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

ئېسىڭدە تۇتقايسەن.

¹⁵⁻¹³ ياقۇپ ئۇ يەردە بىر كېچە قونۇپ، ئۆز مېلىنىڭ بىر قىسمىنى، يەنى ئىككى يۈز ئۆچكە، يىگىرمە تېكە، ئىككى يۈز ساغلىق قوي، يىگىرمە قوچقار، بوتسلاقلرى بىلەن قوشۇپ ئوتتۇز چىشى تۈگە، قىرىق ئىنەك، ئون بۇقا، يىگىرمە مادا ئېشەك ۋە ئون ھاڭگا ئېشەكنى ئاكىسى ئەساۋغا سوۋغات قىلىشقا تاللىدى. ¹⁶ ئۇ بۇ ماللارنى ئايرىم - ئايرىم پادا قىلىپ، ھەربىر توپ پادىغا خىزمەتچى تەيىنلەپ، ئۇلارغا: — سىلەر ئالدىمدا مېڭىۋېرىڭلار. ھەربىر توپ پادىنىڭ ئارىسىدا بەلگىلىك ئارىلىق قويۇپ ھەيدەڭلار، — دېدى.

¹⁷ ئۇ يول باشلاپ ماڭغان خىزمەتچىسىگە:

— ئاكام ئەساۋ ساڭا ئۇچرىغاندا، ئەگەر: «خوجاينىڭ كىم؟ قەيەرگە بارىسەن، ئالدىڭدىكى بۇ ماللار كىمنىڭ؟» دەپ سورىسا، ¹⁸ سەن: «بۇلار خىزمەتكارىڭىز ياقۇپنىڭ. بۇ بولسا ئۇنىڭ خوجاينى ئەساۋغا قىلغان سوۋغىتى. ئۆزى كەينىمىزدە كېلىۋاتىدۇ» دەپ جاۋاب بەرگىن، — دېدى.

¹⁹⁻²⁰ ئۇ ئىككىنچى، ئۈچىنچى ۋە باشقا پادىلىرىنى ھەيدىگەنلەرنىڭ ھەممىسىگە: — سىلەر ئەساۋغا ئۇچرىغاندا: «خىزمەتكارىڭىز ياقۇپ كەينىمىزدە كېلىۋاتىدۇ!» دېيىشىڭلار كېرەك، — دەپ بۇيرۇدى.

ياقۇپ ئىچىدە «مەن بۇ سوۋغاتلار بىلەن ئۇنىڭ ئاچچىقىنى ياندۇرسام، كۆرۈشكەن چېغىمىزدا ئۇ بەلكىم مېنى كەچۈرۈۋېتەر» دەپ ئويلىدى.

²¹ شۇنىڭ بىلەن، ئۇ سوۋغات ئېلىپ ماڭغۇچىلارنى ئاۋۋال يولغا سېلىۋېتىپ، كېچىنى شۇ يەردە ئۆتكۈزدى.

ياقۇپنىڭ خۇدا بىلەن چېلىشىشى

²² شۇ كۈنى كېچىدە، ياقۇپ ئورنىدىن تۇرۇپ، ئىككى ئايالى، ئىككى كىچىك خوتۇنى ۋە ئون بىر پەرزەنتىنى ئېلىپ يايىق دەرياسىدىن ئۆتتى. ²³ ئۇلارنى سۇدىن ئۆتكۈزگەندىن كېيىن، ھەممە تەئەللۇقاتلىرىنىمۇ قارشى تەرەپكە ئۆتكۈزۈۋەتتى.

²⁴ ئۆزى بولسا بۇ تەرەپتە يالغۇز قالدى. ئاندىن، بىر كىشى كېلىپ ياقۇپ بىلەن تاڭ ئاتقۇچە چېلىشتى. ²⁵ ئۇ كىشى ياقۇپنى يېڭەلمەيدىغانلىقىغا كۆزى يېتىپ، ئۇنىڭ

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

ساغرىسىغا تېگىپ قويدى. بۇنىڭ بىلەن، ياقۇپنىڭ سۆڭىگىچى ئورنىدىن چىقىپ كەتتى.

²⁶ ئۇ كىشى:

— تاڭ ئاتاي دەپ قالدى، مېنى قويۇپ بەر! — دېدى.

— سەن ماڭا بەخت ئاتا قىلمىغۇچە، قويۇپ بەرمەيمەن، — دېدى ياقۇپ.

²⁷ ئۇ كىشى ئۇنىڭدىن:

— ئىسمىڭ نېمە؟ — دەپ سورىدى.

— ئىسمىم ياقۇپ،^④ — دەپ جاۋاب بەردى ئۇ.

²⁸ ھېلىقى كىشى يەنە:

— بۇنىڭدىن كېيىن ئىسمىڭ ياقۇپ ئەمەس، ئىسرائىل [مەنىسى «خۇدا بىلەن

چېلىشتى»] بولسۇن. چۈنكى، سەن خۇدا ۋە ئىنسان بىلەن چېلىشىپ شۆھرەت

قازاندىڭ، — دېدى.

²⁹ ياقۇپ ئۇنىڭدىن:

— ئېيتقىن، سېنىڭ ئىسمىڭ نېمە؟ — دەپ سورىدى.

ھېلىقى كىشى:

— ئىسمىمنى سورىما، — دەپلا، ياقۇپقا بەخت ئاتا قىلدى.

³⁰ ياقۇپ:

— مەن خۇدا بىلەن يۈزمۈيۈز كۆرۈشكەن بولساممۇ، جېنىم ساق قالدى! — دېدى.

شۇنىڭ بىلەن، ئۇ بۇ يەرنىڭ نامىنى پىنۇئېل [مەنىسى «خۇدانىڭ يۈزى»] دەپ

ئاتىدى. ³¹ ياقۇپ پىنۇئېلدىن يولغا چىققاندا، كۈن چىققاندى. ئۇنىڭ سۆڭىگىچى

ئورنىدىن چىقىپ كەتكەچكە، ئاقساق ماڭاتتى. ³² شۇ سەۋەبتىن، ئىسرائىللار تا

بۈگۈنگىچە ھايۋانلارنىڭ ساغرىسىنىڭ پېيىنى يېمەيدۇ، چۈنكى خۇدا ياقۇپنىڭ

ساغرىسىغا تەگكەن.

^④ 32: 27 ياقۇپ — مەنىسى «ئالدامچى».

33 - باب

ياقۇپنىڭ ئەساۋ بىلەن ئۇچرىشى

¹ ياقۇپ ئەساۋنىڭ تۆت يۈز كىشىنى ئېلىپ كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، پەرزەنتلىرىنى لېياھ، راھىلە ۋە ئىككى كىچىك خوتۇنغا بۆلۈپ بەردى. ² ئۇ ئىككى كىچىك خوتۇننى بالىلىرى بىلەن بىرىنچى سەپتە، لېياھنى بالىلىرى بىلەن ئىككىنچى سەپتە ماڭدۇردى. ئەڭ كەينىدە، راھىلە بىلەن يۈسۈپنى ماڭدۇردى. ³ ياقۇپ ئۆزى ئۇلارنىڭ ئالدىدا ماڭدى. ئۇ ئاكىسىنىڭ ئالدىغا كەلگەندە، بېشى يەرگە تەگكۈدەك يەتتە قېتىم ئېگىلىپ تەزىم قىلدى.

⁴ ئەساۋ ئۇنىڭ ئالدىغا يۈگۈرۈپ بېرىپ، قۇچاقلاپ سۆيۈپ كەتتى، ھەر ئىككىسى يىغلىشىپ كۆرۈشتى. ⁵ ئەساۋ ئەتراپىغا قاراپ، ئاياللار ۋە بالىلارنى كۆرۈپ:
— يېنىڭدىكى بۇ كىشىلەر كىم بولىدۇ؟ — دەپ سورىدى.
ياقۇپ:

— خۇدا كەمىنلىرىگە ياخشىلىق قىلىپ، بۇ بالىلارنى تەقدىم قىلدى، — دەپ جاۋاب بەردى.

⁶ ئاندىن، ئىككى كىچىك خوتۇنى بالىلىرىنى باشلاپ ئالدىغا ئۆتۈپ، ئەساۋغا ئېگىلىپ تەزىم قىلدى. ⁷ كەينىدىن، لېياھ ۋە ئۇنىڭ بالىلىرى، ئاخىردا يۈسۈپ بىلەن راھىلەمۇ ئۇنىڭ ئالدىغا ئۆتۈپ، ئېگىلىپ تەزىم قىلدى.
⁸ ئەساۋ يەنە:

— پادىلارنى ئالدىڭدا ماڭدۇرۇشتىكى مەقسىتىڭ نېمە؟ — دەپ سورىدى.
— مەقسىتىم — ياخشى بولۇپ قالايلى، دەپ ئەۋەتكەن سوۋغىتىمدۇر، — دېدى ياقۇپ.

⁹ بىراق، ئەساۋ:

— ئۇكام، مېنىڭ توققۇزۇم تەل. بۇ نەرسىلەر ئۆزۈڭدە قالسۇن، — دېدى.
¹⁰ — ياق، مېنىڭ يۈزۈمنى قىلساڭ، سوۋغىتىمنى قوبۇل قىلغايىسەن. سەن مېنى خۇشاللىق بىلەن قارشى ئالدىڭ، دىدارىڭنى كۆرگىنىمدە، خۇدانىڭ دىدارىنى

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

كۆرگەندەك بولدۇم. ¹¹ مېنىڭ ساڭا ئېلىپ كەلگەن سوۋغىتىمنى قوبۇل قىلغايىسەن، خۇدا ماڭا مېھرىبانلىق قىلىپ كەلمەكتە. ئۇ ماڭا ئېھتىياجلىق بولغانلىرىمنىڭ ھەممىسىنى بېغىشلىدى، — دېدى ياقۇپ.

ياقۇپ ئەساۋدىن سوۋغىتىنى قوبۇل قىلىشنى قايتا - قايتا تەلەپ قىلغاچقا، ئەساۋ ئاخىر ئائىلاج قوبۇل قىلدى.

¹² — ئەمىسە ماڭايلى! مەن سەن بىلەن بىللە ماڭاي، — دېدى ئەساۋ.

¹³ بىراق، ياقۇپ:

— سەن بىلسەن، بالىلىرىم يول ئازابىدىن بەك ئاجىزلاپ كەتتى، بۇ موزاي،

قوزىلار تېخى سۈتتىن ئايرىلمىغان. شۇڭلاشقا، ئۇلاردىن خەۋەر ئېلىشىم كېرەك. ئەگەر يەنە بىر كۈنلا ماڭىدىغان بولساق، ھەممە كالا، قويىلار ھالاك بولىدۇ. ¹⁴ سەن

ئالدىمىزدا مېڭىپ تۇر. كالا، قوي ۋە بالىلار قانچىلىك ماڭالسا، مەنمۇ شۇنچىلىك مېڭىپ، سەن بىلەن سەئىردە كۆرۈشەي، — دەپ جاۋاب قايتۇردى.

¹⁵ — ئۇنداق بولسا، مەن ئادەملىرىمدىن بىرنەچچىنى ساڭا ياردەمگە قالدۇرۇپ

كېتەي، — دېدى ئەساۋ.

لېكىن، ياقۇپ:

— ئۇنىڭمۇ ھاجىتى يوق. ئىككىمىزنىڭ ياخشى بولۇپ قالغىنى كۇپايە، — دەپ

جاۋاب قايتۇردى.

¹⁶ شۇنىڭ بىلەن، ئەساۋ شۇ كۈنلا يولغا چىقىپ، سەئىرگە قايتتى. ¹⁷ ياقۇپ بولسا

سۇككوت يېزىسىغا بېرىپ، ئۇ يەردە ئۆزىگە ئۆي، ماللىرىغا لاپاس سالدى. شۇڭا، ئۇ يەرنىڭ ئىسمى سۇككوت [مەنىسى «لاپاس»] دەپ ئاتالدى.

¹⁸ ياقۇپ پادىدان - ئاررامدىن كەنئان رايونىدىكى شەكەم شەھىرىگە ئامان - ئېسەن قايتىپ كېلىپ، شەھەر ئەتراپىدىكى تۈزلەڭلىككە چېدىرلىرىنى تىكتى. ¹⁹ ئۇ بۇ يەرنى

ھامۇرنىڭ ئوغۇللىرىدىن يۈز كۈمۈش تەڭگىگە سېتىۋالدى. (شەكەم ھامۇرنىڭ

ئوغۇللىرىنىڭ بىرى ئىدى.) ²⁰ ئۇ بۇ يەردە قۇربانلىق سۇپىسى ياساپ، ئۇنىڭغا

ئەل - ئەلوھىي - ئىسرائىل [مەنىسى «ئىسرائىل ئىبادەت قىلغان خۇدا»] دەپ نام

قويدى.

34 - باب

شەكەمنىڭ دىنانىڭ نومۇسىغا تېگىشى

¹ بىر كۈنى، ياقۇپنىڭ لىياھتىن بولغان قىزى دىنا يەرلىك كەئنانلىقلارنىڭ قىزلىرى بىلەن كۆرۈشكىلى چىقتى. ² ئۇ يەرنىڭ قەبىلە باشلىقى خىۋلاردىن بولغان ھامۇرنىڭ شەكەم ئىسىملىك بىر ئوغلى بار ئىدى. ئۇ دىنانى كۆرۈپ، تۇتۇۋېلىپ نومۇسىغا تەگدى. ³ ئۇنىڭغا كۆيۈپ قېلىپ، مۇھەببەت ئىزھار قىلدى. ⁴ ئۇ ئاتىسى ھامۇردىن: — قانداقلا بولمىسۇن، مۇشۇ قىزنى خوتۇنلۇققا ئېلىپ بەر، — دەپ تەلەپ قىلدى. ⁵ ياقۇپ قىزنىڭ نوم سىنىڭ بۇزۇلغانلىقىدىن خەۋەر تاپتى. لېكىن، ئۇ چاغدا ئۇنىڭ ئوغۇللىرى يايلاقتا مال بېقىۋاتقاچقا، ئۇ داۋراڭ سالماي، ئۇلارنىڭ كېلىشىنى كۈتتى. ⁶ شەكەمنىڭ ئاتىسى ھامۇر ياقۇپنىڭ ئالدىغا قىزنى سوراپ كەلگەندە، ⁷ ياقۇپنىڭ ئوغۇللىرى يايلاقتىن يېڭىلا كەلگەندى. ئۇلار بۇ ئىشتىن خەۋەر تېپىپ، قاتتىق غەزەپكە كەلدى ھەم شەكەمنىڭ ياقۇپنىڭ قىزىنىڭ نومۇسىغا تېگىشى پۈتۈن ئىسرائىل قەبىلىسىنى ھاقارەتلەيدىغان، يۈز بېرىشكە تېگىشلىك بولمىغان سەت ئىش، دەپ قارىدى. ⁸ ھامۇر ئۇلارغا:

— ئوغلۇم شەكەم قىزىڭلارنى ياخشى كۆرۈپ قاپتۇ. ئۇنىڭ ئۇنى نىكاھقا ئېلىشىغا رۇخسەت قىلغىسىلەر. ⁹ بىز ئىككى قەبىلە قۇدا بولايلى. سىلەرنىڭ قىزلىرىڭلارنى بىز ئالايلى، بىزنىڭ قىزلىرىمىزنى سىلەر ئېلىڭلار. ¹⁰ شۇنداق قىلىپ، سىلەر بىزنىڭ يۇرتىمىزدا خالىغان يېرىڭلاردا ئولتۇرۇپ، ئەركىن ئوقەت قىلىپ، يەر - زېمىن سېتىۋالساڭلار بولۇۋېرىدۇ، — دېدى.

¹¹ ئارقىدىن، شەكەم ئۆزى دىنانىڭ ئاتىسى ۋە قېرىنداشلىرىدىن مۇنداق دەپ ئىلتىماس قىلدى:

— سىلەرنىڭ كۆز ئالدىڭلاردا مېھىر - شەپقەتكە ئېرىشسەم، مەندىن نېمە تەلەپ قىلساڭلار شۇنى بېرىمەن. ¹² پەقەت مېنىڭ دىنانى نىكاھقا ئېلىشىمغا رۇخسەت قىلساڭلار، قانچىلىك تويلۇق تەلەپ قىلساڭلار قولۇم كۆكسۈمدە.

¹³ شەكەم ياقۇپنىڭ قىزى دىنانىڭ نومۇسىغا تەگكەنلىكى ئۈچۈن، دىنانىڭ ئاكىلىرى

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

شەكەمگە ۋە ئۇنىڭ ئاتىسى ھامۇرغا ھىيلە - مىكر سۆزلەر بىلەن جاۋاب قايتۇردى.
¹⁴ ئۇلار:

— بىز سىڭلىمىزنى خەتنە قىلىنمىغان كىشىگە بەرمەيمىز. بۇنداق قىلىش بىزگە نومۇس. ¹⁵ پەقەت سىلەر بىر شەرتنى قوبۇل قىلساڭلار، سىلەرنىڭ تەلپىڭلارغا ماقۇل بولىمىز. سىلەر بىزگە ئوخشاش ھەممە ئەرلىرىڭلارنى خەتنە قىلدۇرۇڭلار. ¹⁶ شۇنداق بولغاندا، بىز قىزلىرىمىزنى سىلەرگە بېرىمىز ھەم قىزلىرىڭلارنى ئالىمىز ۋە يۇرتۇڭلاردا تۇرۇپ قېلىپ، بىر قەبلە بولىمىز. ¹⁷ ئەگەر سىلەر بىزنىڭ خەتنە قىلىش توغرىسىدىكى شەرتىمىزنى قوبۇل قىلمىساڭلار، سىڭلىمىزنى بۇ يەردىن ئېلىپ كېتىمىز، — دېدى.

¹⁸ ئۇلارنىڭ بۇ سۆزلىرى ھامۇر ۋە ئۇنىڭ ئوغلى شەكەمنىڭ قۇلىقىغا ياقىتى. ¹⁹ شەكەم ياقۇپنىڭ قىزىغا كۆيۈپ قالغان بولغاچقا، خەتنە قىلدۇرۇشقا ئالدىرىدى. ئۇ ئائىلىسىنىڭ ئەڭ ھۆرمەتكە سازاۋەر ئەزاسى ئىدى. ²⁰ شۇنىڭ بىلەن، ھامۇر ۋە شەكەم شەھەر دەرۋازىسى ئالدىدىكى كىشىلەر يىغىلىدىغان جايغا بېرىپ، يۇرت ئەھلىگە:

²¹ — بۇ كىشىلەر ئىناق ئادەملەر ئىكەن. ئۇلار بۇ يەردە تۇرۇپ سودا - سېتىق ئىشلىرى بىلەن شۇغۇللانسا بولغۇدەك. بۇ يۇرت كەڭ، ئۇلار سىغىپ كېتىدۇ. بىز ئۇلارنىڭ قىزلىرىنى ئالسا، ئۇلار بىزنىڭ قىزلىرىمىزنى ئالسا بولىدۇ. ²² لېكىن، بۇ كىشىلەر بىزگە ئۆزگەرتكىلى بولمايدىغان بىر شەرتنى قويۇۋاتىدۇ، يەنى بىزنىڭ ئەرلىرىمىز ئۇلارنىڭ ئەرلىرىگە ئوخشاش خەتنە قىلدۇرۇلۇشى كېرەك ئىكەن. ئەگەر بىز بۇ شەرتنى قوبۇل قىلساق، ئۇلار بىز بىلەن بىللە ياشاپ، بىر قەبلە بولىدىكەن. ²³ بىز ئۇلارنى بۇ يەردە تۇرغۇزۇپ قېلىش ئۈچۈن، بۇ شەرتكە ماقۇل بولايلى. شۇنداق قىلغاندا، ئۇلارنىڭ ماللىرى ۋە پۈتۈن تەئەللۇقاتلىرى بىزنىڭ بولمامدۇ؟ — دېدى.

²⁴ ھامۇر بىلەن شەكەمنىڭ تەكلىپىنى شەھەر دەرۋازىسى ئالدىدا يىغىلغان پۈتۈن خالايىق قۇۋۋەتلىدى. بۇنىڭ بىلەن، شەھەردىكى ئەرلەرنىڭ ھەممىسى خەتنە قىلدۇردى.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

²⁵ ئۈچ كۈندىن كېيىن، ئۇ يەردىكى ئەرلەر خەتنە قىلدۇرۇپ، تېخى ساقايىمغاندا، ياقۇپنىڭ ئىككى ئوغلى، يەنى دىنانىڭ ئۆز ئاكاىلىرى شىمون بىلەن لاۋىي قولىغا قىلىچ ئېلىپ، توسالغۇسىزلا شەھەرگە كىرىپ، شەھەردىكى پۈتۈن ئەرلەرنى قىرىپ تاشلىدى. ²⁶ ھەتتا ھامۇر بىلەن ئوغلى شەكەمنىمۇ ئۆلتۈرۈۋەتتى. ئاندىن، ئۇلار شەكەمنىڭ ئۆيىدىن دىنانى ئېلىپ چىقتى.

²⁷ چوڭ قىرغىنچىلىقتىن كېيىن، ياقۇپنىڭ باشقا ئوغۇللىرى شەھەرنى بۇلاڭ - تالاڭ قىلىپ، سىڭلىسى ئۈچۈن ئىنتىقام ئالدى. ²⁸ ئۇلار قوي، كالا، ئېشەكلىرىنى ۋە شەھەرنىڭ باغ - ۋارانلىرىدىكى بارلىق نەرسىلەرنى بۇلاپ كەتتى. ²⁹ شۇنداقلا، ئۇلار يەنە بارلىق بايلىقلىرىنى، خوتۇن - قىزلىرىنى، بالىلىرىنى ھەمدە ئۆيلىرىدىكى بار بىساتلارنى بۇلاڭ - تالاڭ قىلدى. ³⁰ ياقۇپ شىمون بىلەن لاۋىيغا: — سىلەر مېنى بالاغا تىقتىڭلار. بۈگۈندىن باشلاپ، كەنتانلىقلار، پەرىزىلەر ۋە بۇ يەردىكى باشقا قەبىلىلەر ماڭا ئۆچمەنلىك قىلىدۇ. بىزنىڭ ئادەم سانىمىز ئاز، ئەگەر ئۇلار بىرلىشىپ بىزگە ھۇجۇم قىلسا، پۈتۈن ئائىلىمىز ھالاك بولىدۇ، — دېدى. ³¹ لېكىن، ئۇلار: — ئۇنداقتا، ئۇلار سىڭلىمىزغا پاهىشە ئايالغا قىلغان مۇئامىلىنى قىلسۇنمۇ؟! — دەپ جاۋاب قايتۇرۇشتى.

35 - باب

خۇدانىڭ بەيتەلدە ياقۇپقا بەخت ئاتا قىلىشى

¹ خۇدا ياقۇپقا:

— سەن ئاكاڭ ئەساۋدىن قېچىپ ھارانغا ماڭغىنىڭدا، بەيتەل شەھىرىدە ساڭا كۆرۈنگەن خۇدا مەن بولمەن. سەن ئەمدى بەيتەلگە بېرىپ، ئۇ يەردە تۇرۇپ قال ۋە مەن ئۈچۈن بىر قۇربانلىق سۇپىسى ياسا، — دېدى.

² بۇ چاغدا، ياقۇپ ئۆز ئائىلىسىدىكىلەرگە ۋە ئۇنىڭ بىلەن بىللە تۇرۇۋاتقانلارغا: — سىلەر بۇتلىرىڭلارنى تاشلىۋېتىپ، ئۆزۈڭلارنى پاكلاپ پاكىز كىيىملەرنى

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

كېيىنكىلەر. ³ بىز بۇ يەردىن ئايرىلىپ، بەيتەل شەھىرىگە بارىمىز. مەن ئۇ يەردە خۇداغا ئاتا بىر قۇربانلىق سۇپىسى ياسىماقچىمەن. چۈنكى، مەن قىيىنچىلىققا ئۇچراپ، مۇساپىر بولۇپ يۈرگەن ۋاقتىمدا، خۇدا ماڭا ياردەم قىلىپ، ماڭا يار بولغانىدى، — دېدى.

⁴ بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار پۈتۈن بۇتلارنى ۋە قۇلىقىدىكى ھالقىلارنى ياقۇپقا تاپشۇردى. ياقۇپ بۇ نەرسىلەرنى شەكەم شەھىرىگە يېقىن جايدىكى دۇب دەرىخىنىڭ تۈۋىگە كۆمۈپ قويدى.

⁵ ياقۇپ ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى يولغا چىققان ۋاقتتا، خۇدا ئەتراپتىكى شەھەرلەرنىڭ خەلقلىرىگە قورقۇنچ سېلىپ، ئۇلارنىڭ كەينىدىن قوغلاشقا جۈرئەت قىلالمايدىغان قىلىپ قويدى. ⁶ ياقۇپ پۈتۈن ئائىلىسىدىكىلەر بىلەن كەنتان رايونىنىڭ لۇز دېگەن يېرىگە، يەنى ھازىر بەيتەل دەپ ئاتىلىدىغان جايعا يېتىپ كەلدى. ⁷ ياقۇپ ئۇ يەردە بىر قۇربانلىق سۇپىسى ياساپ، ئۇ يەرنى ئەل - بەيتەل [مەنسى «بەيتەلدىكى خۇدا»] دەپ ئاتىدى. چۈنكى، ئۇ ئاكىسىدىن قېچىپ ھارانغا ماڭغاندا، خۇدا ئۇ يەردە ئۇنىڭغا كۆرۈنگەنىدى.

⁸ بەيتەلگە كەلگەندىن كېيىن، رىبەقانىڭ ئىنىكئانىسى دىبورا ۋاپات بولدى. ئۇ بەيتەلنىڭ جەنۇبىدىكى چوڭ بىر دۇب دەرىخىنىڭ تۈۋىگە دەپنە قىلىندى. ئۇ دەرىخ ئاللون - باقۇت [مەنسى «كۆز يېشى دەرىخى»] دەپ ئاتالدى.

خۇدانىڭ ياقۇپنىڭ ئىسمىنى تەكرارلىشى

⁹ ياقۇپ پادىدان - ئارام رايونىدىن بەيتەلگە قايتىپ كەلگەندىن كېيىن، خۇدا ئۇنىڭغا يەنە كۆرۈنۈپ، بەخت ئاتا قىلىپ:

¹⁰ — بۇنىڭدىن كېيىن ياقۇپ ئەمەس، ئىسرائىل ئاتىلسەن، — دېدى. شۇنىڭ بىلەن، خۇدا ئۇنىڭ ئىسمىنى ئىسرائىلغا ئۆزگەرتكەنلىكىنى تەكرارلىدى. ¹¹ خۇدا ئۇنىڭغا:

— مەن ھەممىگە قادىر خۇدادۇرمەن. سەن نۇرغۇن ئەۋلاد تېپىپ كۆپەيگەن. نۇرغۇن خەلقلەر سېنىڭ نەسلىڭدىن بارلىققا كېلىدۇ. سەن نۇرغۇن پادىشاھلارنىڭ بوۋىسى بولىسەن. ¹² مەن ئىبراھىمغا ۋە ئىسھاققا ۋە دەدە قىلىپ بەرمەكچى بولغان

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

زېمىننى ساڭا ۋە سېنىڭ ئەۋلادلىرىڭغىمۇ تەقدىم قىلىمەن، — دېدى. ¹³ خۇدا بۇ سۆزنى قىلىپ بولۇپ، ياقۇپ بىلەن سۆزلەشكەن يەردىن ئايرىلدى. ¹⁴ ياقۇپ خۇدا ئۆزىگە سۆزلىگەن جايدا بىر خاتىرە تاش تىكلدى. ئۇنىڭ ئۈستىگە خۇداغا ئاتاپ شاراب ۋە ياغ تۆكتى. ¹⁵ ئۇ خۇدا ئۆزىگە كۆرۈنگەن بۇ جاينى بەيتەل [مەنسى «خۇدانىڭ ئۆيى»] دەپ ئاتىدى.

راھىلەنىڭ تۇغۇتتا ئۆلۈپ كېتىشى

¹⁶ ياقۇپ ۋە ئائىلىسىدىكىلەر بەيتەلدىن يولغا چىقىپ، ئەفراتا شەھىرىگە ئاز قالغاندا، راھىلەنىڭ تولغىقى تۇتۇپ، تۇغۇتى قىيىن بولدى. ¹⁷ تولغاق چىدىغۇسىز قاتتىق كەلگەندە، تۇغۇت ئانىسى ئۇنىڭغا: — قورقما، يەنە بىر ئوغۇل تۇغىسەن، — دېدى.

¹⁸ ئۇنىڭ جېنى تۇمشۇققا كېلىپ، نەپىسى توختاي دېگەندە، بالىسىغا بىنئونى [مەنسى «قايغۇلۇق ئوغلۇم»] دەپ ئىسىم قويدى. بالىنىڭ دادىسى بولسا ئۇنىڭغا بىنيامىن [مەنسى «ئامەتلىك بالا»] دەپ ئىسىم قويدى.

¹⁹ راھىلە ۋاپات بولۇپ، ئەفراتاغا، يەنى ھازىر «بەيتلەھەم» دەپ ئاتىلىدىغان شەھەرگە ماڭىدىغان يولنىڭ بويىغا دەپنە قىلىندى. ²⁰ ياقۇپ راھىلەنىڭ قەبرىسىنىڭ ئۈستىگە بىر تاش ئابدە قويغانىدى. بۇ تاش ھازىرغىچە بار. ²¹ ئاندىن، ئىسرائىل [ياقۇپ] ئۆز سەپىرىنى داۋاملاشتۇرۇپ، مېگدال - ئېدىر دېگەن يەردىن ئۆتۈپ چىقىرىنى تىكتى.

ياقۇپنىڭ ئوغۇللىرى

²² ئىسرائىل ئۇ يەردە تۇرغان ۋاقتىدا، ئۇنىڭ تۇنجى ئوغلى رۇبېن ئاتىسىنىڭ كىچىك خوتۇنى بىلەن بىر ئورۇندا يېتىپ، زىنا قىلدى. ئىسرائىل بۇنىڭدىن خەۋەر تاپتى.

ياقۇپنىڭ ئون ئىككى ئوغلى بولۇپ، ²³ لېياھتىن تۇغۇلغانلىرى: تۇنجى ئوغلى رۇبېن، ئاندىن شىمون، لاۋى، يەھۇدا، ئىسساكار ۋە زەبۇلۇنلاردۇر. ²⁴ راھىلەدىن تۇغۇلغانلىرى: يۇسۇپ ۋە بىنيامىندۇر. ²⁵ راھىلەنىڭ دېدىكى بىلەھتىن تۇغۇلغانلىرى:

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

دان ۋە نافتالىدۇر. ²⁶ لېيھىنىڭ دېدىكى زىلپادىن تۇغۇلغانلىرى بولسا: گاد ۋە ئاشېردۇر. بۇ ئوغۇللارنىڭ ھەممىسى پادادان - ئاررامدا تۇغۇلغاندى.

ئىسھاقنىڭ ئالەمدىن ئۆتۈشى

²⁷ ياقۇپ ئاتىسى ئىسھاقنىڭ يېنىغا، يەنى مامرە دېگەن يەرگە كەلدى. مامرە بولسا قىريات - ئاربا، يەنى ھىبروننىڭ يېنىدا بولۇپ، بۇ دەل ئىبراھىم بىلەن ئىسھاق تۇرغان جاي ئىدى. ²⁸ ئىسھاق يۈز سەكسەن ياش ئۆمۈر كۆردى. ²⁹ ئۇ ئۇزۇن ياشاپ، ئەجدادلىرىنىڭ قېشىغا كەتتى. ئۇنى ئوغۇللىرى ئەساۋ بىلەن ياقۇپ دەپنە قىلدى.

36 - باب

ئەساۋنىڭ ئەۋلادلىرى

¹ تۆۋەندىكىلەر ئەساۋنىڭ ئەۋلادلىرىدۇر. ئەساۋنىڭ يەنە بىر ئىسمى ئىدوم ئىدى. ² ئەساۋ بىرقانچە كەنتان قىزلىرىنى ئەمرىگە ئالغان بولۇپ، ئۇلار خىتلاردىن ئېلوننىڭ قىزى ئاداھ، خىۋلاردىن زىبىئوننىڭ ئوغلى ئاناھنىڭ قىزى ئوھولبامما، ³ ئىسمائىلنىڭ قىزى، نېبايوننىڭ سىڭلىسى باسما تالاردۇر. ⁴ ئاداھتىن ئەلىفاز تۇغۇلدى. باسما تىن رەئۇل تۇغۇلدى. ⁵ ئوھولباممادىن يېئۇش، يالام ۋە كوراھلار تۇغۇلدى. ئەساۋنىڭ بۇ ئوغۇللىرىنىڭ ھەممىسى كەنتاندا تۇغۇلدى.

⁶ ئەساۋ ئاياللىرى، پەرزەنتلىرى، ئائىلىسىدىكى پۈتۈن ئادەملىرى، پۈتۈن قوي - كالا ۋە كەنتاندا تاپقان مال - مۈلۈكلىرىنى ئېلىپ، ئىنىسى ياقۇبتىن ئايرىلىپ، باشقا يەرگە كۆچۈپ كەتتى. ⁷ بۇ ئىككىيلەننىڭ قوي - كالا ۋە باشقا تەئەللۇقاتلىرى نۇرغۇن بولغاچقا، بۇ يەر ئۇلارغا يېتىشمىگەندى. ⁸ شۇڭا ئەساۋ، يەنى ئىدوم سەئىر تاغلىق رايونغا بېرىپ تۇردى.

⁹ تۆۋەندىكىلەر ئېدىرلىق رايونى سەئىردىكى ئىدوملۇقلارنىڭ ئاتىسى ئەساۋنىڭ ئەۋلادلىرىدۇر. ¹⁰⁻¹³ ئەساۋنىڭ ئايالى ئاداھ بىر ئوغۇل تۇغدى. ئۇنىڭ ئىسمى ئەلىفاز بولۇپ، ئۇنىڭدىن بەش ئوغۇل تۆرەلدى. ئۇلار: تەمان، ئومار، زەفو، گاتام ۋە

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

كەنازلاردۇر. ئەلغازنىڭ كىچىك خوتۇنى تىمنا بىر ئوغۇل تۇغدى. ئۇنىڭ ئىسمى ئامالەك ئىدى.

ئەساۋنىڭ ئايالى باسما تىمنا بىر ئوغۇل تۇغدى. ئۇنىڭ ئىسمى رەئۇل ئىدى. رەئۇلدىن تۆت ئوغۇل تۆرەلدى. ئۇلار: ناھات، زەراخ، شامما ۋە مىززالاردۇر.¹⁴ ئەساۋنىڭ ئايالى ئوھولبامما زىبئوننىڭ نەۋرىسى بولسا، ئاناھنىڭ قىزى بولۇپ، ئۇ ئەساۋغا ئۈچ ئوغۇل تۇغۇپ بەردى. ئۇلار: يېئۇش، يالام ۋە كوراھلاردۇر.¹⁵ ئەساۋنىڭ ئەۋلادلىرى تۆۋەندىكى قەبىلىلەرنىڭ قەبىلە باشلىقلىرى بولدى: ئەساۋنىڭ تۇنجى ئوغلى ئەلغاز ئىدوم رايونىدىكى تىمان، ئومار، زەفو، كەناز،¹⁶ كوراھ، گاتام ۋە ئامالەك قاتارلىق قەبىلىلەرنىڭ ئاتىسىدۇر. يۇقىرىدىكى قەبىلىلەرنىڭ نامى ئەساۋنىڭ ئايالى ئاداھتىن بولغان ئەۋلادلارنىڭ ئىسىملىرىدۇر.¹⁷ ئەساۋنىڭ ئوغلى رەئۇل بولسا ئىدوم رايونىدىكى ناھات، زەراخ، شامما ۋە مىززا قاتارلىق قەبىلىلەرنىڭ ئاتىسىدۇر. يۇقىرىدىكى قەبىلىلەرنىڭ نامى ئەساۋنىڭ ئايالى باسما تىمنا بولغان ئەۋلادلارنىڭ ئىسىملىرىدۇر.

¹⁸ يېئۇش، يالام ۋە كوراھلار ئەساۋنىڭ ئايالى ئاناھنىڭ قىزى ئوھولباممادىن تۇغۇلغان بولۇپ، ئۇلار ئۆز ناملىرىدىكى قەبىلىلەرنىڭ ئاتىسىدۇر.¹⁹ يۇقىرىدىكى قەبىلىلەر ۋە قەبىلە باشلىقلىرى ئەساۋ، يەنى ئىدومنىڭ ئەۋلادلىرىدۇر.

سەئىرنىڭ ئەۋلادلىرى

²⁰⁻²¹ ئىدوم رايونىدا ئولتۇرۇشلۇق ئاھالىلەر تۆۋەندىكى قەبىلىلەرگە بۆلۈنگەن. ئۇلار: لوتان، شوبال، زىبئون، ئاناھ، دىشون، ئەزەر ۋە دىشانلادىن ئىبارەت. بۇ قەبىلىلەرنىڭ ناملىرى قەبىلە باشلىقلىرىنىڭ ئىسىملىرى بىلەن ئاتالغان بولۇپ، بۇ كىشىلەر ھورنىلاردىن بولغان سەئىرنىڭ ئەۋلادلىرىدۇر.²² لوتاننىڭ ئوغۇللىرى: ھورى ۋە ھىمام بولۇپ، تىمنا بولسا لوتاننىڭ سىڭلىسىدۇر.²³ شوبالنىڭ ئوغۇللىرى: ئالۋان، ماناھات، ئەبال، شېفو ۋە ئوناملاردۇر.²⁴ زىبئوننىڭ ئوغۇللىرى: ئايياھ ۋە ئاناھتۇر. (چۆلدە ئاتىسىنىڭ ئېشەكلىرىنى بېقىۋېتىپ، ئارشاڭلارنى بايقىغان دەل مانا شۇ ئاناھ ئىدى.)²⁵ ئاناھنىڭ بالىلىرى: ئوغلى دىشون ۋە قىزى ئوھولباممادۇر.²⁶ دىشوننىڭ

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

ئوغۇللىرى: ھەمدان، ئەشبان، ئىتران ۋە كەرانلاردۇر.

²⁷ ئەزەرنىڭ ئوغۇللىرى: بلھان، زائاۋان ۋە ئاقانلاردۇر.

²⁸ دىشاننىڭ ئوغۇللىرى: ئۆز ۋە ئارانلاردۇر.

³⁰⁻²⁹ ھورنىلاردىن بولغان قەبىلە باشلىقلىرىنىڭ ئىسىملىرى لوتان، شوبال،

زىبىغون، ئاناھ، دىشون، ئەزەر ۋە دىشانلاردۇر. كېيىنچە، بۇ باشلىقلارنىڭ

ئىسىملىرى سەئىر رايونىدىكى ھورنىلاردىن بولغان ئۆز قەبىلىسىنىڭ ناملىرىغا

ئايلىنىدى.

ئىدومدىكى پادىشاھلار

³¹ ئىسرائىللارنىڭ تېخى پادىشاھى بولماستىن، تۆۋەندىكى پادىشاھلار ئىدومغا

ھۆكۈمرانلىق قىلدى:

³² بىئورنىڭ ئوغلى بەلا. ئۇ تۇرغان شەھەرنىڭ ئىسمى دىنھابا ئىدى.

³³ بەلا ئۆلگەندىن كېيىن، ئورنىغا بوسراللىق زەراخنىڭ ئوغلى يوباب چىقتى.

³⁴ يوباب ئۆلگەندىن كېيىن، ئورنىغا تەمانى رايونىدىن كەلگەن خۇشام چىقتى.

³⁵ خۇشام ئۆلگەندىن كېيىن، ئورنىغا بېدادنىڭ ئوغلى خاداد چىقتى. ئۇ مېديانلارنى

موتابتا تارمار قىلغان. ئۇ تۇرغان شەھەرنىڭ ئىسمى ئاۋت ئىدى.

³⁶ خاداد ئۆلگەندىن كېيىن، ئورنىغا ماسرىقاللىق ساملا چىقتى.

³⁷ ساملا ئۆلگەندىن كېيىن، ئورنىغا دەريا بويىغا جايلاشقان رېھوبوتتىن كەلگەن

شائۇل چىقتى.

³⁸ شائۇل ئۆلگەندىن كېيىن، ئورنىغا ئاكېورنىڭ ئوغلى بائال - خانان چىقتى.

³⁹ ئاكېورنىڭ ئوغلى بائال - خانان ئۆلگەندىن كېيىن، ئورنىغا خاداد چىقتى. ئۇ

تۇرغان شەھەرنىڭ ئىسمى پائۇ ئىدى. ئۇنىڭ ئايالى مەھتابىل بولسا مېزاھابىنىڭ

قىزى بولغان ماترىدىنىڭ قىزى ئىدى.

⁴⁰⁻⁴³ ئەساۋ ئىدومدىكى تىمنا، ئالۋاھ، يەتەت، ئوھولبام، ئەلا، پىنون، كەناز،

تەمان، مېسار، ماگدىيەل ۋە ئىرام قاتارلىق قەبىلىلەرنىڭ ئاتىسى بولۇپ، بۇ

قەبىلىلەرنىڭ ناملىرى ئۆز قەبىلە باشلىقلىرىنىڭ ئىسىملىرىدىن كەلگەن. يۇقىرىقى

قەبىلىلەر ئولتۇراقلاشقان جايلار شۇ قەبىلىلەرنىڭ نامى بىلەن ئاتالدى.

37 - باب

يۈسۈپ ۋە ئۇنىڭ قېرىنداشلىرى

¹ ياقۇپ ئۆز ئاتىسى تۇرغان كەنتان رايونىدا ئولتۇراقلىشىپ قالدى. ² تۆۋەندىكىلەر ياقۇپ ئائىلىسىنىڭ ئىش - ئىزلىرىدۇر.

يۈسۈپ ئون يەتتە ياشقا كىرگەن چاغلىرىدا، ھەمىشە ئاتىسىنىڭ كىچىك خوتۇنلىرى بىلەن ۋە زىلپاننىڭ ئوغۇللىرىغا ياردەملىشىپ، قوي باقىلى چىقاتتى. ئۇ ئاكىلىرىنىڭ قىلغان يامان ئىشلىرىنى ئاتىسىغا مەلۇم قىلىپ تۇراتتى. ³ ئىسرائىل يۈسۈپنى باشقا ئوغۇللىرىدىن بەكرەك ياخشى كۆرەتتى. چۈنكى، يۈسۈپ ئۇنىڭ قېرىغان ۋاقتىدا تاپقان بالىسى ئىدى. ئىسرائىل يۈسۈپكە بىر ئالا تون تىكتۈرۈپ بەردى. ⁴ ئاتىلىرىنىڭ ئۇنى ئۆزلىرىدىن ئارتۇق كۆرىدىغانلىقىنى سەزگەن ئاكىلىرى يۈسۈپكە شۇنچىلىك ئۆچمەنلىك قىلاتتىكى، ھەتتا ئۇنىڭغا سىلىق گەپمۇ قىلمايتتى. ⁵ بىر كۈنى يۈسۈپ چۈش كۆرۈپ، ئۇنى ئاكىلىرىغا ئېيتىپ بەردى. ئۇلار ئۇنىڭغا بۇرۇنقىدىنمۇ ئۆچ بولۇپ كەتتى. ⁶ ئۇ:

— قۇلاق سېلىڭلار! كۆرگەن چۈشۈمنى سىلەرگە ئېيتىپ بېرىي. ⁷ بىز ھەممەيلەن ئېتىزدا بۇغداي باغلاۋاتقۇدە كىمىز. مېنىڭ باغلىغان بۇغدايم تىكلىنىپ تۇر تۇرغۇدەك، سىلەرنىڭ باغلىغانلىرىڭلار مېنىڭكىنىڭ ئەتراپىدا بېشىنى ئېگىپ تەزىم قىلىپ تۇرغۇدەك! — دېدى.

⁸ ئاكىلىرى ئۇنىڭدىن:

— سەن پادىشاھ بولۇپ، بىزگە ھۆكۈمرانلىق قىلماقچىمۇ؟ — دەپ سورىدى.

يۈسۈپ چۈشنى ئاكىلىرىغا ئۆرۈپ بەرگەنلىكىدىن، ئۇلار ئۇنىڭغا تېخىمۇ ئۆچ بولۇپ كەتتى.

⁹ كېيىن، يۈسۈپ يەنە بىر چۈش كۆرۈپ، ئۇنىمۇ ئاكىلىرىغا ئېيتىپ بېرىپ، ئۇلارغا: — مەن يەنە بىر چۈش كۆرۈپتىمەن. چۈشۈمدە قۇياش، ئاي، ۋە ئون بىر يۇلتۇز ماڭا تەزىم قىلىپ تۇرغۇدەك! — دېدى.

¹⁰ يۈسۈپ بۇ چۈشنى ئاتىسىغىمۇ ئېيتىپ بەردى. ئاتىسى ئۇنى ئەيىبلەپ:

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

— قانداق چۈش بۇ؟ سەن ئاناڭ، ئاكىلىرىڭ ۋە مېنىڭ ساڭا باش ئېگىپ تەزىم قىلىشىمىزنى ئويلايمسەن؟ — دېدى.

¹¹ بۇنىڭ بىلەن، يۈسۈپنىڭ ئاكىلىرى ئۇنىڭغا ئىنتايىن ھەسەت قىلىشىدىغان بولۇپ قالدى. لېكىن، ئاتىسى بۇ ئىشنى كۆڭلىگە پۈكۈپ قويدى.

يۈسۈپنىڭ مىسىرغا سېتىلىشى

¹² بىر كۈنى، يۈسۈپنىڭ ئاكىلىرى شەكەمدىكى يايلاققا ئاتىسىنىڭ قويلارنى باققىلى بارغانىدى.

¹³ ئىسرائىل يۈسۈپكە:

— ئاكىلىرىڭ شەكەمدە قوي بېقىۋاتىدۇ. سەن ئۇلارنىڭ يېنىغا بېرىپ يوقلاپ كەلگىن، — دېدى.

— ماقۇل، باراي، — دەپ جاۋاب بەردى يۈسۈپ.

¹⁴ ئاتىسى ئۇنىڭغا:

— سەن ئاكىلىرىڭنىڭ ۋە پادىلارنىڭ ئامان - ئېسەن ياكى ئەمەسلىكىنى كۆرۈپ كېلىپ، ماڭا خەۋەر قىلغىن، — دېدى. بۇنىڭ بىلەن، ئاتىسى ھىبرون جىلغىسىدىن ئۇنى يولغا سالدى.

يۈسۈپ شەكەمگە بېرىپ، ¹⁵ دالادا ئاكىلىرىنى ئىزدەپ يۈرگەندە، بىر كىشى ئۇنى كۆرۈپ:

— كىمنى ئىزدەيسەن؟ — دەپ سورىدى.

¹⁶ — ئاكىلىرىمنى ئىزدەۋاتىمەن. ئۇلارنىڭ قەيەردە قوي بېقىۋاتقانلىقىنى ئېيتىپ بەرسىڭىز، — دېدى ئۇ.

¹⁷ ئۇ كىشى:

— ئۇلار كېتىپ قالدى. ئۇلارنىڭ دوتانغا بارماقچى بولغانلىقىنى ئاڭلىدىم، —

دېدى.

شۇنىڭ بىلەن، يۈسۈپ ئاكىلىرىنىڭ كەينىدىن مېڭىپ، ئۇلارنى دوتاندىن تاپتى.

¹⁸ ئۇلار يۈسۈپنى يىراقتىن كۆرۈپ، ئۇ يېتىپ كەلگۈچە مەسلىھەتلىشىپ، ئۇنى

ئۆلتۈرۈۋەتمەكچى بولۇشتى. ¹⁹ ئۇلار ئۆزئارا:

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

— ھېلىقى چۈش پىرى كەپتۇ. ²⁰ مۇنداق قىلايلى! بىز ئۇنى ئۆلتۈرۈپ، ئۆلۈكىنى سۈيى قۇرۇپ كەتكەن قۇدۇققا تاشلىۋېتىپ، يىرتقۇچ ھايۋان يەپ كېتىپتۇ، دەيلى. قېنى، ئۇنىڭ چۈشىنىڭ ئەمەلگە ئاشقىنىنى بىر كۆرەيلى، — دېيىشتى.

²¹ ئۇلارنىڭ سۈيىقەستىنى ئاڭلىغان رۇبېن يۈسۈپنى قۇتقۇزۇۋالماقچى بولۇپ:

— ئۇنى ئۆلتۈرسەك بولمايدۇ! ²² ئۇنى زەخمىلەندۈرمەي، چۆلدەكى سۈيى قۇرۇپ كەتكەن بۇ قۇدۇققا تاشلىۋەتسەكلا بولدى، — دېدى.

ئۇنىڭ بۇنداق دېيىشىدىكى مەقسەت، كېيىن يۈسۈپنى بىر ئامال قىلىپ ئۇلارنىڭ قولىدىن قۇتۇلدۇرۇپ، ئاتىسىغا قايتۇرۇپ بېرىش ئىدى.

²³⁻²⁴ يۈسۈپ ئاكىلىرىنىڭ يېنىغا كېلىش بىلەنلا، ئۇلار ئۇنى تۇتۇپ، ئۇچىسىدىكى ئالا تونىنى سالدۇرۇۋېلىپ، ئۇنى بىر سۇسىز قۇدۇققا تاشلىۋەتتى.

²⁵ ئۇلار تاماققا ئولتۇرغىنىدا، بىر توپ ئىسمائىل قەبىلىسىدىن بولغان سودىگەرلەر كارۋىننىڭ گىلئادتىن مىسىر تەرەپكە كېتىۋاتقانلىقىنى كۆردى. ئۇلار تۆگىلىرىگە دورا-دەرمان، مەلھەم ۋە مۇرمەككەلەرنى ئارتىپ كەلگەندى. ²⁶ يەھۇدا ئۆز قېرىنداشلىرىغا:

— بىزنىڭ ئۆز ئىنىمىزنى ئۆلتۈرۈپ، جىنايىتىمىزنى يوشۇرۇشىمىزنىڭ پايدىسى نېمە؟ ²⁷ ئۇنى ئۆزىمىز قول سېلىپ ئۆلتۈرگىنىمىزدىن كۆرە، ئىسمائىللارغا سېتىۋەتكىنىمىز تۈزۈك. ئۇ قانداقلا بولمىسۇن بىزنىڭ ئىنىمىز، بىزنىڭ قان قېرىنداشىمىز، — دېدى. قېرىنداشلىرى بۇنىڭغا قوشۇلدى. ²⁸ شۇڭا، مىدىياندىن كەلگەن ئىسمائىل قەبىلىسىدىكى سودىگەرلەر ئۇ يەردىن ئۆتكەندە، يۈسۈپنىڭ ئاكىلىرى ئۇنى قۇدۇقتىن چىقىرىپ، يىگىرمە كۈمۈش تەڭگىگە باھالىشىپ، ئىسمائىللارغا سېتىۋەتتى. بۇ كىشىلەر يۈسۈپنى مىسىرغا ئېلىپ كەتتى.

²⁹ يۈسۈپ سودىگەرلەرگە سېتىلغاندا، رۇبېن يوق ئىدى. ئۇ قايتىپ كەلگەندىن كېيىن، قۇدۇقنىڭ يېنىغا بېرىپ، يۈسۈپنىڭ يوقلۇقىنى كۆرۈپ، ئېچىنغان ھالدا كىيىملىرىنى يىرتىپ، ³⁰ قېرىنداشلىرى تۇرغان يەرگە بېرىپ:

— يۈسۈپ يوق تۇرىدۇ! ئۆيىگە قانداق بارمەن؟ — دېدى.

³¹ بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار ئۆچكىدىن بىرنى بوغۇزلاپ، يۈسۈپنىڭ ئالا تونىنى ئۆچكىنىڭ

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

قېنىغا مېلەپ،³² ئاتىسىنىڭ ئالدىغا ئاپىرىپ:

— بىز بۇ ئالا توننى تېپىۋالدۇق، بۇ يۈسۈپنىڭمۇ قانداق؟ — دېدى.

³³ ياقۇپ بۇ توننى تونۇپ:

— بۇ مېنىڭ ئوغلۇمنىڭمۇ! ئۇ جەزمەن يىرتقۇچ ھايۋانلارغا يەم بوپتۇ! — دېدى.

³⁴ ياقۇپ ھەسرەتتە كىيىملىرىنى يىرتىپ تاشلاپ، ماتەم كىيىمىنى كىيىپ، ئوغلى

ئۈچۈن ئۇزۇنغىچە ھازا تۇتتى.³⁵ ئۇنىڭ قىز - ئوغۇللىرىنىڭ ھەممىسى ئۇنىڭغا

تەسەللى بەرسىمۇ، قوبۇل قىلمىدى. ئۇ:

— مەن تاكى ئۆلگۈچە، ئوغلۇمغا ھازا تۇتمەن! — دېدى.

ئۇ ئوغلى يۈسۈپ ئۈچۈن داۋاملىق ھەسرەت چەكتى.

³⁶ شۇ ئارىلىقتا، مىدىياندىن كەلگەن ھېلىقى سودىگەرلەر يۈسۈپنى مىسىرغا

ئاپىرىپ، ئۇنى پادىشاھنىڭ بىر ئەمەلدارى — ياساۋۇللار باشلىقى پوتىفارغا

سېتىۋەتكەندى.

38 - باب

يەھۇدا بىلەن تامار

¹ شۇ كۈنلەردە، يەھۇدا ئۆز قېرىنداشلىرىنىڭ يېنىدىن كېتىپ، ئادۇلام يېزىسىدىكى

ھىرا دېگەن كىشىنىڭ يېنىغا چۈشتى.² يەھۇدا ئۇ يەردە ئىمانسىز كەنئانلىق شۇئاننىڭ

قىزى بىلەن تونۇشۇپ، ئۇنى نىكاھقا ئالدى.³ قىز ھامىلىدار بولۇپ، بىر ئوغۇل

تۇغدى. يەھۇدا ئۇنىڭ ئىسمىنى ئېر قويدى.⁴ قىز يەنە ھامىلىدار بولۇپ، ئىككىنچى

ئوغلىنى تۇغدى. ئۇنىڭ ئىسمىنى ئونان قويدى.⁵ كېيىن، ئۈچىنچى ئوغلىنى تۇغدى.

ئۇنىڭ ئىسمىنى شالاھ قويدى. شالاھ تۇغۇلغاندا، ئۇلار كەزىب دېگەن يەردە ئىدى.

⁶ يەھۇدا تۇنجى ئوغلى ئېرگە تامار ئىسمىلىك بىر قىزنى ئېلىپ بەردى.⁷ ئېرنىڭ

قىلىقى پەرۋەردىگارنىڭ نەزىرىدە رەزىل بولغاچقا، پەرۋەردىگار ئۇنىڭ جېنىنى ئالدى.

⁸ بۇ چاغدا، يەھۇدا ئېرنىڭ ئىسمىنى ئونانغا:

— سەن بېرىپ يەڭگەڭ بىلەن ئۆيلىنىپ، ئاكاڭنىڭ نەسلىنى داۋاملاشتۇر. بۇ

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

سېنىڭ قىلىشقا تېگىشلىك بۇرچۇڭ، — دېدى.

⁹ لېكىن، ئونان تۇغۇلىدىغان بالا ئۆزىنىڭ بولمايدىغانلىقىنى بىلىپ، ھەر قېتىم يەڭگىسى بىلەن بىر ئورۇندا ياتقاندا ئاكىسىغا نەسىل قالدۇرماسلىق ئۈچۈن، مەقسەتلىك ھالدا مەننى يەرگە ئاقتۇرۇۋېتەتتى. ¹⁰ ئۇنىڭ قىلمىشلىرى پەرۋەردىگارىنىڭ نەزىرىدە رەزىل بولغاچقا، پەرۋەردىگار ئۇنىڭمۇ جېنىنى ئالدى. ¹¹ ئاندىن، يەھۇدا كېلىنى تامارغا:

— ئوغلۇم شالاھ چوڭ بولغۇچە، ئاتاڭنىڭ ئۆيىدە تۇل ئولتۇرۇپ تۇرغىن، — دېدى. ئۇ شالاھنىڭمۇ ئىككى ئاكىسىدەك ئۆلۈپ كېتىشىدىن قورقۇپ، شۇنداق دېگەندى. شۇڭا، تامار ئاتىسىنىڭ ئۆيىگە قايتىپ كەتتى.

¹² مەلۇم مەزگىلدىن كېيىن، يەھۇدانىڭ ئايالى بولغان شۇئاننىڭ قىزى ئالەمدىن ئۆتتى. قارىلىق تۇتۇش ۋاقتى ئۆتكەندىن كېيىن، ئۇ ئادۇللاملىق دوستى ھىرا بىلەن بىللە تىمناھ دېگەن يەرگە باردى. ئۇ يەردە ئۇنىڭ خىزمەتچىلىرى قوي قىرقۇۋاتاتتى.

¹³ بىر يەلەن تامارغا قېيىناتىسىنىڭ تىمناھ دېگەن يەرگە قوي قىرقىغىلى باردىغانلىقىنى ئېيتقاندى. ¹⁴ بۇنىڭدىن خەۋەر تاپقان تامار تۇل خوتۇنلۇق كىيىمنى سېلىۋېتىپ، باشقا كىيىملەرنى كىيىۋېلىپ، باشقىلارغا ئۆزىنى تونۇتماسلىق ئۈچۈن يۈزىگە چۈمپەردە تارتىپ، تىمناھ يولى ئۈستىدىكى ئېنائىم شەھىرىنىڭ دەرۋازىسىغا بېرىپ ئولتۇردى. چۈنكى، ئۇ يەھۇدانىڭ كىچىك ئوغلى شالاھ چوڭ بولۇپ قالغان بولسىمۇ، يەھۇدانىڭ ئۆزىنى ئۇنىڭغا نىكاھلىمايدىغانلىقىنى تونۇپ يەتكەندى.

¹⁵ يەھۇدا ئۇنى كۆرگىنىدە، پاهىشە ئايال دەپ قارىدى، چۈنكى ئۇ يۈزىنى يېپىۋالغانىدى. ¹⁶ يەھۇدا ئۇنىڭ ئۆز كېلىنى ئىكەنلىكىنى بىلمەي، يولنىڭ چېتىگە بېرىپ، ئۇنىڭدىن:

— نېمە تەلەپ قىلسەن؟ — دەپ سورىدى.

— مەن بىلەن بىر ئورۇندا ياتسىڭىز، ماڭا نېمە بېرىسىز؟ — دېدى تامار.

¹⁷ — ماللىرىمنىڭ ئىچىدىن بىر ئوغلاق ئەۋەتىپ بېرىمەن، — دەپ جاۋاب بەردى

ئۇ.

— خوپ، ئوغلاقنى ئەكېلىپ بەرگۈچە، بىرەر نەرسىڭىزنى گۆرۈگە قويۇپ كېتىڭ،

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

— دەپدى تامار.

¹⁸ — گۆرۈگە نېمە تەلەپ قىلسەن؟ — دەپ سورىدى ئۇ.

تامار:

— بويىڭىزغا ئېسىقلىق مۆھرىڭىز بىلەن قولڭىزدىكى ھاسىڭىزنى، — دەپدى.

شۇنىڭ بىلەن، يەھۇدا بۇ نەرسىلەرنى تامارغا بېرىپ، ئۇنىڭ بىلەن بىر ئورۇندا ياتتى، تامار ھامىلىدار بولۇپ قالدى. ¹⁹ تامار ئاتىسىنىڭ ئۆيىگە قايتىپ بېرىپ، يۈزىدىكى

چۈمپەردىسىنى ئېلىۋېتىپ، تۇللۇق كىيىملىرىنى قايتا كىيىۋالدى.

²⁰ يەھۇدا دوستى ھىرانى ئۇ ئايالغا بىر ئوغلاق ئاپىرىپ بېرىپ، گۆرۈگە قويغان

نەرسىلىرىنى قايتۇرۇپ كېلىشكە ئەۋەتتى. لېكىن، ھىرا ئۇنى تاپالمىدى. ²¹ ھىرا

ئېنائىم شەھىرىدىكى كىشىلەردىن:

— بۇرۇن يول بويىدا تۇرغان ھېلىقى پاهىشە ئايال نەگە كەتتى؟ — دەپ سورىدى.

ئۇلار:

— بۇ يەردە پاهىشە ئايال زادىلا بولۇپ باقمىغان، — دەپ جاۋاب بېرىشتى.

²² ھىرا يەھۇدانىڭ يېنىغا بېرىپ، ئۇنىڭغا:

— ئۇنى تاپالمىدىم. ئۇنىڭ ئۈستىگە، شۇ يەرلىك كىشىلەر: «بۇ يەردە پاهىشە ئايال

بولۇپ باققان ئەمەس!» دېيىشىدۇ، — دەپدى.

²³ يەھۇدا ئۇنىڭغا:

— بوپتۇ، ئۇ نەرسىلەرنى ئالسا ئالسۇن، باشقىلارنىڭ مەسخىرىسىگە قالمايلى. ھەر

ھالدا مەن ئوغلاقنى ئەۋەتتىم. بىراق، سەن ئۇنى تاپالماپسەن، — دەپدى.

²⁴ ئۈچ ئايچە ئۆتكەندىن كېيىن، بىرەيلەن يەھۇداغا:

— كېلىنىڭ تامار بۇزۇقچىلىق قىلىپ، ھامىلىدار بوپتۇ، — دەپدى.

— ئۇنى ئەكېلىپ ئوتقا تاشلاڭلار! — دەپ غەزەپ بىلەن بۇيرۇق قىلدى يەھۇدا.

²⁵ تامار ئۆيىدىن ئېلىپ چىقىلغاندا، قېيناتىسىغا ئادەم ئەۋەتىپ:

— مەن بۇ نەرسىلەرنىڭ ئىگىسىدىن ھامىلىدار بولدۇم. قاراپ بېقىڭ! بۇ مۆھۈر ۋە

ھاسا كىمنىڭ؟ — دەپدى.

²⁶ يەھۇدا بۇ نەرسىلەرنى تونۇپ:

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

— بۇنىڭغا مەن ئەيىبلەك! مەن ئەسلىدە ئۇنى ئوغلۇم شالاھقا ئېلىپ بېرىشىم كېرەك ئىدى، — دېدى.

شۇنىڭدىن كېيىن، يەھۇدا ئۇنىڭ بىلەن قايتا بىر ئورۇندا ياتمىدى.
²⁷ تامار ئاي- كۈنى توشقاندا، قوشكېزەككە ھامىلىدار بولغانلىقىنى بىلدى. ²⁸ ئۇنىڭ تولغىقى تۇتۇپ، بىر بالىنىڭ بىر قولى چىقتى. تۇغۇت ئانىسى ئۇ قولىنى تۇتۇپ، ئۇنىڭغا قىزىل يىپ باغلاپ قويۇپ:

— بۇ ئاۋۋال تۇغۇلغىنى، — دېدى. ²⁹ لېكىن، بالا قولىنى تارتىپ ئەكىرىپ كېتىپ، يەنە بىرى ئاۋۋال تۇغۇلدى. شۇڭا، تۇغۇت ئانىسى:

— سەن تالىشىپ، قانداقمۇ قېرىندىشىڭنىڭ ئالدىدا چىقمايدىكەن؟ — دەپ، بالىنىڭ ئىسمىنى پەرەس [مەنىسى «تالىشىپ چىققان»] دەپ قويدى. ³⁰ كەينىدىن، قىزىل يىپ باغلاپ قويۇلغىنى تۇغۇلدى. ئۇنىڭ قولىغا قىپقىزىل يىپ باغلانغان بولغاچقا، ئۇنىڭغا زەراخ [مەنىسى «قىپقىزىل»] دەپ ئىسىم قويدى.

39 - باب

يۈسۈپ بىلەن پوتفارانىڭ ئايالى

¹ ئىسمائىل قەبىلىسىدىكى سودىگەرلەر يۈسۈپنى مىسىرغا ئەكىلىپ، مىسىر پادىشاھىنىڭ بىر ئەمەلدارى — ياساۋۇللار باشلىقى پوتفاراغا ساتقاندى.
² پەرۋەردىگار يۈسۈپكە يار بولۇپ، ئۇنىڭ ھەممە ئىشلىرىنى ئوڭ قىلدى. ئۇ مىسىرلىق خوجايىننىڭ ئۆيىدە تۇردى. ³ پوتفارا پەرۋەردىگارنىڭ يۈسۈپكە يار بولۇپ، ئۇنىڭ ھەممە ئىشلىرىنى ئوڭ قىلغانلىقىنى بايقىدى. ⁴ پوتفارا ئۇنىڭدىن رازى بولۇپ، ئۇنى شەخسىي ياردەمچى قىلىپ، ئائىلە ئىشلىرى ۋە پۈتۈن تەئەللۇقاتىنى باشقۇرۇشقا تەيىنلىدى. ⁵ شۇ ۋاقىتتىن باشلاپ، پەرۋەردىگار پوتفارانىڭ پۈتۈن ئائىلىسىگە، مال - چارۋىلىرىغا ۋە تېرىقچىلىقىغا بەخت ئاتا قىلدى. ⁶ پوتفارا ھەممىنى يۈسۈپنىڭ باشقۇرۇشىغا تاپشۇرۇپ، ئۆزىنىڭ يېمەك - ئىچمىكىدىن باشقا ھېچ ئىش بىلەن كارى بولمايدىغان بولدى.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

يۈسۈپ كېلىشكەن، چىرايلىق يىگىت ئىدى. ⁷ ئۇزۇن ئۆتمەي، ئۇنىڭغا خوجايىنىنىڭ ئايالىنىڭ كۆزى چۈشۈپ قېلىپ، ئۇنىڭغا:

— كەل، مەن بىلەن بىر ئورۇندا يات! — دېدى.

⁸ يۈسۈپ رەت قىلىپ:

— ئويلاپ كۆرۈڭ، خوجايىنىم بارلىق تەئەللۇقاتنى مېنىڭ باشقۇرۇشۇمغا تاپشۇردى. مەن بولغاچقا، ئۇ پۈتۈن ئائىلە ئىشلىرىغا باش قاتۇرمايدۇ. ⁹ بۇ ئائىلىدە مەن ئۇنىڭغا ئوخشاش ھوقۇقلۇق. سىزدىن باشقا ھەممىنى ماڭا تاپشۇردى. سىز ئۇنىڭ ئايالى تۇرسىڭىز، مەن قانداقمۇ بۇنداق ئەخلاقسىز ئىشنى قىلىپ، خۇدانىڭ ئالدىدا گۇناھكار بولاي؟ — دېدى.

¹⁰ پوتىفارىنىڭ ئايالى ھەر كۈنى شېرىن سۆزلەر بىلەن يۈسۈپنى ئۆزىگە تارتىمۇ، يۈسۈپ ئۇنىڭ بىلەن بىر ئورۇندا ياتماق تۈگۈل، ئۇنىڭ بىلەن بىر يەردە ئولتۇرۇشنىمۇ رەت قىلىپ كەلدى.

¹¹ بىر كۈنى، يۈسۈپ ئۆز ئىشى بىلەن ئۆيىگە كىردى. ئۇ چاغدا، ئۆيدە باشقا

خىزمەتچىلەر يوق ئىدى. ¹² پوتىفارىنىڭ ئايالى يۈسۈپنىڭ تونىغا ئېسىلىۋېلىپ:

— كەلگىن، بىر ئورۇندا ياتايلى! — دېدى. بىراق، يۈسۈپ قېچىپ، تاشقىرىغا

چىقىپ كەتتى. تونى بولسا ئايالىنىڭ قولىدا قالدى. ¹³ ئۇ يۈسۈپنىڭ تونىنى تاشلاپ

قېچىپ چىقىپ كەتكىنىنى كۆرۈپ، ¹⁴ چۇقان سېلىپ، ئۆي خىزمەتچىلىرىنى

چاقىرىپ، ئۇلارغا:

— قاراڭلار، ئېرىم ئەكەلگەن ئىبرانىي قۇل بىزگە ھاقارەت كەلتۈردى. ئۇ مېنىڭ

ھۇجرامغا كىرىپ، نومۇسۇمغا تەگمەكچى بولغاندى، مەن ئاۋازىمنىڭ بارىچە

ۋارقىردىم. ¹⁵ ئۇ مېنىڭ ۋارقىرىغىنىمنى ئاڭلاپ، تونىنى ئېلىشقىمۇ ئۈلگۈرەلمەي،

قېچىپ چىقىپ كەتتى، — دېدى.

¹⁶ ئۇ يۈسۈپنىڭ تونىنى بەرمەي، ئېرىنىڭ كېلىشىنى كۈتتى. ¹⁷ ئېرى كەلگەندە،

ئۇنىڭغا مۇنداق دېدى:

— سىز ئەكەلگەن ھېلىقى ئىبرانىي قۇل مېنىڭ ھۇجرامغا كىرىپ، ماڭا ھاقارەت

كەلتۈردى. ¹⁸ مەن ۋارقىرىغاندىم، ئۇ تونىنى ئېلىشقىمۇ ئۈلگۈرەلمەي، قېچىپ

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

چىقىپ كەتتى.

¹⁹ يۈسۈپنىڭ خوجاينى ئايالىنىڭ: «سېنىڭ قۇلۇڭنىڭ ماڭا قىلغان مۇئامىلىسى مانا!» دېگەن سۆزىنى ئاڭلاپ، ئىنتايىن غەزەپلەندى. ²⁰ ئۇ يۈسۈپنى تۇتۇپ، ئوردا زىندانغا قاماپ قويدى. بۇنىڭ بىلەن، يۈسۈپ ئۇ يەردە قاماقتا بولۇپ قالدى. ²¹ لېكىن، پەرۋەردىگار يۈسۈپكە يار بولۇپ، ئۇنىڭغا مېھىر - شەپقەت كۆرسەتتى. شۇڭا، زىندان باشقۇرغۇچى ئۇنى ياخشى كۆرۈپ قېلىپ، ²² ئۇنى زىنداندىكى باشقا جىنايەتچىلەرنى باشقۇرۇش ۋە زىندان ئىشلىرىغا مەسئۇل بولۇشقا تەيىنلىدى. ²³ يۈسۈپ مەسئۇل بولغان ئىشلارغا زىندان باشقۇرغۇچى باش قاتۇرمايدىغان بولدى. چۈنكى، پەرۋەردىگار يۈسۈپكە يار بولغاچقا، ئۇ باشقۇرغان ھەممە ئىشلار ئوڭۇشلۇق بولغانىدى.

40 - باب

يۈسۈپنىڭ تۈرمىداشلىرىنىڭ چۈشلىرىگە تەبىر بېرىشى

¹ مەلۇم مەزگىل ئۆتكەندىن كېيىن، مىسىر پادىشاھىنىڭ باش ساقىيى بىلەن باش ناۋىيى پادىشاھنىڭ ئالدىدا خاتالىق ئۆتكۈزدى. ² پادىشاھ غەزەپلىنىپ، ³ بۇ ئىككى يۇقىرى ئەمەلدارنى ياساۋۇل مەھكىمىسىدىكى زىندانغا، يۈسۈپ بىلەن بىر يەرگە قامدى. ⁴ ياساۋۇل بېگى يۈسۈپنى بۇ ئىككى ئەمەلدارنى كۈتۈشكە ئورۇنلاشتۇردى. ئۇلار زىنداندا بىرمەزگىل بىللە تۇردى. ⁵ بىر كۈنى كېچىدە باش ساقىيى بىلەن باش ناۋايى چۈش كۆردى. ئىككىيلەننىڭ كۆرگەن چۈشلىرىنىڭ مەنىسى ئوخشىمايتتى. ⁶ ئەتىسى ئەتىگەندە، يۈسۈپ ئۇلارنى يوقلاپ كىرگەندە، ئۇلارنىڭ كۆڭلىنىڭ بىئاراملىقىنى بىلدى. ⁷ ئۇ ئۇلاردىن: — سىلەر بۈگۈن نېمانچىلا پەرىشان؟ — دەپ سورىدى. ⁸ ئۇلار:

— ئىككىمىز ئاخشام چۈش كۆردۈق. لېكىن، چۈشمىزنىڭ مەنىسىنى بېشىپ بېرىدىغان ئادەم يوق، — دەپ جاۋاب بېرىشتى.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

يۈسۈپ ئۇلارغا:

— چۈشكە تەبىرى بېرىش قابىلىيىتى خۇدادىن كېلىدۇ. چۈشۈڭلارنى ماڭا ئېيتىپ بېرىڭلار، — دېدى.

⁹ بۇنىڭ بىلەن، باش ساقىي مۇنداق دېدى:

— چۈشۈمدە ئالدىمدا بىر تۈپ ئۈزۈم كۆچتىنىڭ تۇرغانلىقىنى كۆردۈم. ¹⁰ كۆچەتتە ئۈچ تال نوتا شاخ بولۇپ، كۆچەت بىخلاش بىلەنلا چېچەكلەپ، مېۋە پىشتى. ¹¹ قولۇمدا پادىشاھنىڭ شاراب جامى بولۇپ، مەن ئۈزۈملەرنى ئۈزۈپ، شىرنىسىنى جامغا سىقىپ، جامنى پادىشاھقا سۈندۈم.

¹² يۈسۈپ مۇنداق دېدى:

— بۇ چۈشنىڭ مەنىسى مۇنداق: ئۈچ نوتا شاخ — ئۈچ كۈننى كۆرسىتىدۇ. ¹³ ئۈچ كۈندىن كېيىن، پادىشاھ سىزگە كەڭچىلىك قىلىپ، ئەسلى مەنسىڭىزنى بېرىدىكەن. سىز پادىشاھقا بۇرۇن باش ساقىي بولغان ۋاقتىڭىزدىكىدەك يەنە شاراب تۈتىدىكەنسىز. ¹⁴ ئەمما، ئىشلىرىڭىز ئوڭۇشلۇق بولغاندا، مېنى ئۇنتۇپ قالماي، ماڭا ھېسداشلىق قىلغايىسىز. پادىشاھ ئالدىدا مەن ئۈچۈن گەپ قىلىپ، زىنداندىن چىقىشىمغا ياردەم قىلغايىسىز. ¹⁵ مەن ئەسلىدە ئىبرانىيەمەن، يۇرتۇمدىن ناھەق تۇتۇپ كېلىنگەنمەن. مىسىردىمۇ مېنى زىندانغا تاشلىغۇدەك بىرەر يامان ئىش قىلغىنىم يوق.

¹⁶ يۈسۈپنىڭ باش ساقىينىڭ چۈشىگە ياخشى تەبىرى بەرگەنلىكىنى كۆرگەن باش ناۋاي يۈسۈپكە مۇنداق دېدى:

— مەنمۇ بىر چۈش كۆرۈپتىمەن. چۈشۈمدە بېشىمدا ئۈچ سېۋەتتە نان بارمىش. ¹⁷ ئەڭ ئۈستىدىكى سېۋەتتە پادىشاھ يەيدىغان ھەر خىل ئۇندىن پىشۇرۇلغان نازۇنپەتلەر بارمىش. لېكىن، ئۇلارنى ئۇچارقاناتلار يەۋاتقۇدەكمىش. ¹⁸ يۈسۈپ مۇنداق دېدى:

— بۇ چۈشنىڭ مەنىسى مۇنداق: ئۈچ سېۋەت ئۈچ كۈننى كۆرسىتىدۇ. ¹⁹ ئۈچ كۈندىن كېيىن، پادىشاھ كاللىڭىزنى ئېلىپ، جەستىڭىزنى دەرەخكە ئاسدىكەن، تېنىڭىزنى بولسا ئۇچارقانات يەيدىكەن.

²⁰ ئۈچ كۈندىن كېيىن، پادىشاھنىڭ تۇغۇلغان كۈنى بولۇپ، پادىشاھ ئۆز ئەمەلدارلىرىغا زىياپەت بەردى. ئۇ باش ساقىيى بىلەن باش ناۋايىنى زىنداندىن چىقىرىپ، ئەمەلدارلارنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كەلدى. ²¹ ئۇ باش ساقىيىنىڭ مەنسىپىنى ئەسلىگە كەلتۈردى. ²² باش ناۋايىنى بولسا دارغا ئاستى. بۇ ئىشلار دەل يۈسۈپنىڭ تەبرىدەك بولۇپ چىقتى. ²³ لېكىن، باش ساقىيى بولسا يۈسۈپنى ئېسىدىن چىقىرىپ، ئۇنى پۈتۈنلەي ئۇنتۇپ قالدى.

41 - باب

يۈسۈپنىڭ پادىشاھنىڭ چۈشكە تەبىر بېرىشى

¹ ئىككى يىلدىن كېيىن مىسىر پادىشاھى مۇنداق بىر چۈش كۆردى: چۈشەندە ئۇ نىل دەرياسىنىڭ بويىدا تۇرۇپتۇ. ² يەتتە تۇياق ساغلام ھەم سېمىز كالا دەريادىن چىقىپ، قىرغاقتىكى قومۇشلۇقتا ئوتلاپتۇ. ³ ئارقىدىن، سەت ۋە قوتۇر يەتتە تۇياق چىقىپ، قىرغاقتىكى ئۇ يەتتە سېمىز كالىنىڭ يېنىدا تۇرۇپتۇ. ⁴ بۇ يەتتە قوتۇر كالا ھېلىقى يەتتە سېمىز كالىنى يەۋىتىپتۇ. بۇ چاغدا پادىشاھ ئويغىنىپ كېتىپتۇ. ⁵ ئۇ قايتا ئۇيقۇغا كېتىپ، يەنە بىر چۈش كۆردى: ئۇ بىر تۈپ بۇغداينىڭ تولۇق ۋە يېتىلگەن يەتتە دانە باشاق چىقارغانلىقىنى كۆرۈپتۇ. ⁶ كەينىدىن، ھېلىقى بۇغداي يەنە ئىسسىق شامالدىن سولشىپ قالغان پۇچەك يەتتە باشاق چىقىرىپتۇ. ⁷ بۇ يەتتە باشاق ھېلىقى تولۇق يېتىلگەن يەتتە باشاقنى يۇتۇۋاپتۇ. پادىشاھ ئويغىنسا، بۇ چۈشى ئىكەن. ⁸ تاڭ ئاتقاندا، پادىشاھ بىئارام بولۇپ، ئادەم ئەۋەتىپ، مىسىردىكى پۈتۈن تەبىرچىلەر بىلەن دانىشمەنلەرنى چاقىرتىپ، چۈشلىرىنى ئۇلارغا ئېيتىپ بەردى. لېكىن، ئۇنىڭ چۈشلىرىگە ھېچكىم تەبىر بېرەلمىدى. ⁹ بۇ چاغدا، باش ساقىيى پادىشاھقا مۇنداق دېدى:

— بۈگۈن ئويلاپ باقسام، مېنىڭ ئۆتكۈزگەن خانالىقىم ئېسىمگە كەلدى. ¹⁰ بىر قېتىم، جانابلىرى بىزگە قاتتىق غەزەپلىنىپ، باش ناۋايى بىلەن مېنى ياساۋۇل مەھكىمىسىدىكى زىندانغا قامىتىپ قويغاندىلا. ¹¹ بىر كۈنى كېچىدە، بىز ئىككىلىمىز

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

چۈش كۆرۈپتۇق. كۆرگەن چۈشلىرىمىزنىڭ مەنسى ئوخشىمايتتى. ¹² ئۇ چاغدا، بىر ئىبرانىي ياش بىز بىلەن بىر زىنداندا ئىدى. ئۇ ئەسلىدە ياساۋۇل بېگىنىڭ خىزمەتكارى ئىكەن. ئىككىمىز چۈشمىزنى ئۇنىڭغا ئېيتىپ بەرسەك، ئۇ چۈشمىزگە تەبىر بەرگەندى. ¹³ نەتىجىدە، ئىشلار دەل ئۇنىڭ تەبىرىدەك بولۇپ چىقتى. جانابلىرى مېنىڭ مەنسىپىمنى ئەسلىگە كەلتۈرۈپ، باش ناۋايىنى دارغا ئاستىلا.

¹⁴ پادىشاھ يۈسۈپنى چاقىرىپ كېلىشكە ئادەم ئەۋەتتى. ئۇلار دەرھال بېرىپ، ئۇنى زىنداندىن چىقىرىپ، چاچ - ساقاللىرىنى چۈشۈرتۈپ، كىيىملىرىنى يەڭگۈشلەپ، پادىشاھنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كەلدى. ¹⁵ پادىشاھ ئۇنىڭغا:

— مەن بىر چۈش كۆرگەندىم. چۈشۈمگە ھېچكىم تەبىر بېرەلمىدى. بىراق ئاڭلىشىمچە، سەن تەبىر بېرەلەيدىكەنسىن، — دېدى.

¹⁶ يۈسۈپ:

— جانابلىرى، مەن شەخسەن ئۆزۈم چۈشكە تەبىر بېرەلمەيمەن. لېكىن، خۇدا ئۆزلىرىگە ياخشى تەبىر بېرىدۇ، — دەپ جاۋاب بەردى.

¹⁷ پادىشاھ مۇنداق دېدى:

— چۈشۈمدە مەن نىل دەرياسىنىڭ بويىدا تۇرۇپتىمىشمەن. ¹⁸ يەتتە تۇياق ساغلام ھەم سېمىز كالا دەريادىن چىقىپ، قىرغاقتىكى قومۇشلۇقتا ئوتلاۋاتتتى. ¹⁹ ئارقىدىن يەنە يەتتە تۇياق سەت قوتۇر ۋە ئاۋاق كالا دەريادىن چىقتى. مەن بۇرۇن مىسىردا بۇنداق قورقۇنچلۇق كالا كۆرۈپ باقمىغاندىم. ²⁰ بۇ قوتۇر كالىلار ھېلىقى سېمىز كالىلارنى يەۋەتتى. ²¹ لېكىن، يەنىلا بۇرۇنقىدەك سەت ئىدىكى، سېمىز كالىلارنى يەۋەتكەندەك تۇرمايتتى. بۇ چاغدا، مەن ئويغىنىپ كەتتىم.

²² كەينىدىن، يەنە بىر چۈش كۆردۈم. چۈشۈمدە بىر تۈپ بۇغداي يەتتە دانە تولۇق ۋە يېتىلگەن باشاق چىقاردى. ²³ كەينىدىن، يەنە يەتتە دانە ئىسسىق شامالدىن سولشىپ كەتكەن ئاجىز ۋە پۇچەك باشاق چىقاردى. ²⁴ بۇ دانىسىز باشاقلار ھېلىقى تولۇق يېتىلگەن باشاقلارنى يۇتۇۋەتتى. مەن بۇ چۈشنى تەبىرچىلەرگە ئېيتىپ بەرگەندىم، لېكىن ھېچكىم تەبىر بېرەلمىدى.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

²⁵ يۈسۈپ پادشاھقا مۇنداق دېدى:

— بۇ ئىككى چۈشنىڭ مەنىسى بىر دۇر. خۇدا ئۆزى قىلماقچى بولغان ئىشلارنى جانابلىرىغا ئالدىن بىلدۈرۈپتۇ. ²⁶ يەتتە سېمىز كالا يەتتە يىلنى كۆرسىتىدۇ. تولۇق يېتىلگەن يەتتە باشاقمۇ يەتتە يىلنى كۆرسىتىدۇ. بۇ ئىككى چۈشنىڭ مەنىسى ئوخشاش. ²⁷ كەينىدىن چىققان يەتتە قوتۇر كالا بىلەن ئىسسىق شامالدىن سولشىپ كەتكەن يەتتە پۇچەك باشاق بولسا يەتتە قەھەتچىلىك يىلنى كۆرسىتىدۇ. ²⁸ دېمەك، پېقىر ھېلى ئۆزلىرىگە دېگىنىمدەك، خۇدا ئۆزى قىلماقچى بولغان ئىشلارنى جانابلىرىغا ئالدىن كۆرسىتىپتۇ. ²⁹ پۈتكۈل مىسىردا مىسلى كۆرۈلمىگەن يەتتە باياشاتچىلىق يىل بولدى. ³⁰ كەينىدىن، يەتتە قەھەتچىلىك يىل بولۇپ، پۈتكۈل مىسىرنى ئاچارچىلىق قاپلاپ، ئىلگىرىكى باياشات يىللارنى كىشىلەرنىڭ يادىدىن چىقىرىۋېتىدۇ. ³¹ ئاچارچىلىق ئاپىتى شۇنداق قاتتىق بولدىكى، كىشىلەر بۇرۇنقى باياشات يىللارنى ئۇنتۇپ كېتىدۇ. ³² جانابلىرىنىڭ ئوخشاش ئىككى چۈش كۆرۈشلىرى خۇدانىڭ بۇ ئىشلارنى پات ئارىدا جەزمەن ئەمەلگە ئاشۇرىدىغانلىقىنى بىلدۈرىدۇ.

³³ شۇنىڭ ئۈچۈن، جانابلىرىنىڭ دۆلەتنى ئىدارە قىلىشقا ئەقىل - پاراسەتلىك ۋە يىراقنى كۆرەلەيدىغان بىر كىشىنى قويۇشلىرىنى ³⁴ ھەم ئەمەلدارلارنى تاللاپ، يەتتە باياشاتچىلىق يىللىرىدا پۈتۈن مەملىكەتتىكى دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرىنىڭ بەشتىن بىرىنى يىغىۋېلىشلىرىنى، ³⁵ شۇنداقلا ئۇلارغا كەلگۈسىدىكى باياشاتچىلىق يىللىرىدا ھەر خىل ئاشلىقنى توپلاپ، ھەرقايسى شەھەرلەردە ئاشلىق ساقلاش ھوقۇقىنى بېرىشلىرىنى ۋە ئاشلىق ئىقتىساد قىلىش توغرىسىدا ئەمىر چۈشۈرۈش تەكلىپىنى بېرىمەن. ³⁶ كەينى - كەينىدىن كېلىدىغان يەتتە قەھەتچىلىك يىلدا بۇ زاپاس ئاشلىق پۈتۈن مەملىكەت خەلقىنى تەمىنلەپ، خەلقنى ئاچ قېلىپ ئۆلۈپ كېتىشتىن ساقلاپ قالدۇ.

يۈسۈپنىڭ مىسىرنى ئىدارە قىلىشى

³⁷ پادشاھ ۋە ئۇنىڭ ئەمەلدارلىرى يۈسۈپنىڭ بۇ تەكلىپىنى قوللاپ - قۇۋۋەتلىدى.

³⁸ شۇنىڭ بىلەن، پادشاھ ئەمەلدارلىرىغا:

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

— بىز بۇ ئىشنى باشقۇرۇشقا يۈسۈپتىنمۇ لايىق كىشىنى تاپالمايمىز. چۈنكى، ئۇنىڭدا خۇدانىڭ روھى بار ئىكەن! — دېدى.

³⁹ ئاندىن، پادىشاھ يۈسۈپكە:

— خۇدا بۇ ئىشلارنى ساڭا ئۇقتۇرغانىكەن، سەن چوقۇم ھەممەيلەندىن ئەقىللىق ۋە يىراقنى كۆرەلەيسەن. ⁴⁰ مەن سېنى مەملىكىتىمنى ئىدارە قىلىشقا تەيىنلەيمەن. پۈتۈن خەلقىم سېنىڭ ئەمرىڭگە بويسۇنىدۇ. مەملىكىتىمدە پەقەت مېنىڭ ھوقۇقىملا سەندىن يۇقىرى بولىدۇ. ⁴¹ ھازىردىن باشلاپ، سېنى مىسىرنىڭ باش ۋەزىرلىكىگە تەيىنلىدىم، — دېدى.

⁴² بۇنىڭ بىلەن، پادىشاھ ئۆز بارمىقىدىكى مۆھۈرلۈك ئۈزۈكنى چىقىرىپ، يۈسۈپنىڭ قولىغا سالدى ۋە ئۇچىسىغا كەندىر رەختتىن توقۇلغان ئېسىل تون كىيىدۈرۈپ، بوينىغا ئالتۇن زەنجىر ئېسىپ قويدى. ⁴³ ئۇ يەنە يۈسۈپنى ئوردىنىڭ ۋەزىرلىك ھارۋىسىغا ئولتۇرغۇزدى. ھارۋىنىڭ ئالدىدا يول باشلاپ كېتىۋاتقان مۇھاپىزەتچىلەر يول بويىدىكى كىشىلەرنى ئۇنىڭغا تەزىم قىلىشقا بۇيرۇدى.

شۇنداق قىلىپ، يۈسۈپ باش ۋەزىرلىككە تەيىنلىنىپ، پۈتۈن مەملىكەتنى ئىدارە قىلدى. ⁴⁴ پادىشاھ يۈسۈپكە:

— مەن بولسام پادىشاھ. لېكىن، مىسىردا سېنىڭ رۇخسىتىڭىز ھەرقانداق ئادەمنىڭ مىدىر - سىدىر قىلىشىغا رۇخسەت يوق! — دېدى.

⁴⁵⁻⁴⁶ پادىشاھ يۈسۈپكە مىسىرچە زافانات - پانېئا دەپ ئىسىم قويدى ۋە ئۇنىڭغا ئون شەھىرنىڭ روھانىيسى پوتىفېرانىڭ قىزى ئاسناتنى خوتۇنلۇققا ئېلىپ بەردى. يۈسۈپ مىسىر پادىشاھىنىڭ خىزمىتىنى قىلىشقا باشلىغان ۋاقىتتا، ئوتتۇز ياشتا ئىدى. ئۇ پادىشاھ ئوردىسىدىن چىقىپ، مىسىرنىڭ ھەرقايسى جايلىرىنى كۆزدىن كەچۈردى. ⁴⁷ يەتتە باياشاتچىلىق يىلى مەزگىلىدە دېھقانچىلىق مەھسۇلاتىدىن مول ھوسۇل ئېلىندى. ⁴⁸ يۈسۈپ ئاشلىقنى توپلاپ، ھەرقايسى شەھەرلەردە زاپاس ئاشلىق مەركىزى قۇرۇپ، ئەتراپتىكى جايلاردىن يىغىۋېلىنغان ئاشلىقنى جۇغلىدى. ⁴⁹ يىغىلغان ئاشلىقنىڭ كۆپلۈكى دېڭىز ساھىلىدىكى قۇمدەك ھەددى - ھېسابسىز بولغاچقا، ئۇنى ھېسابلاش مۇمكىن ئەمەس ئىدى.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

⁵⁰ قەھەتچىلىك يىللىرى يېتىپ كېلىشتىن ئىلگىرى، يۈسۈپنىڭ ئايالى، يەنى ئون شەھىرنىڭ روھانىيسى پوتىفېرانىڭ قىزى ئاسنات ئۇنىڭغا ئىككى ئوغۇل تۇغۇپ بەردى. ⁵¹ يۈسۈپ «خۇدا پۈتۈن دەردىمنى ۋە ئاتامنىڭ ئائىلىسىنى كۆڭلۈمدىن كۆتۈرۈۋەتتى» دەپ، تۇنجى ئوغلىغا ماناسسە [ئاھاڭ جەھەتتە «ئۇنتۇلدۇرغان»] دەپ ئىسىم قويدى. ⁵² ئۇ ئىككىنچى ئوغلىغا «خۇدا مېنى ئازاب - ئوقۇبەتلىك يەردە پەرزەنتكە ئېرىشتۈردى» دەپ، ئەفرايىم [ئاھاڭ جەھەتتە «روناق تېپىش»] دەپ ئىسىم قويدى.

⁵³ مىسىرلىقلار بەھرىمەن بولغان يەتتە باياشات يىل ئاياغلاشتى. ⁵⁴ يۈسۈپ ئالدىن ئېيتقاندەك، يەتتە قەھەتچىلىك يىل ئارقا - ئارقىدىن كەلدى. ئەتراپتىكى ھەممە دۆلەتلەردىمۇ ئاچارچىلىق يۈز بەرگەندى. لېكىن، مىسىرنىڭ ھەممە يېرىدە ئاشلىق تېپىلاتتى. ⁵⁵ مىسىرلىقلار ئاچارچىلىقتا قالاي دېگەندە، ئۇلار پادىشاھقا يالۋۇرۇپ، ئاشلىق تەلەپ قىلدى. پادىشاھ ئۇلارغا يۈسۈپنىڭ يېنىغا بېرىشنى ۋە ھەممە ئىشتا ئۇنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشىغا بويسۇنۇشنى بۇيرۇدى.

⁵⁶ ئاچارچىلىق بارغانسېرى ئېغىرلىشىپ، مىسىرنىڭ ھەممە يېرىنى قاپلاشقا باشلىدى. شۇڭا، يۈسۈپ پۈتكۈل ئاشلىق ئامبارلىرىنى ئېچىپ، زاپاس ئاشلىقلارنى مىسىرلىقلارغا سېتىپ بەردى. ⁵⁷ ئەتراپتىكى دۆلەتلەردىكى كىشىلەرمۇ كېلىشىپ، يۈسۈپتىن ئاشلىق سېتىۋالدى. چۈنكى، ھەممە يەردە ئاچارچىلىق بولۇپ، ئەھۋال ئىنتايىن ئېغىر ئىدى.

42 - باب

يۈسۈپنىڭ قېرىنداشلىرىنىڭ مىسىرغا ئاشلىق ئالغىلى بېرىشى

¹ كەنئان زېمىنىدىمۇ ئاچارچىلىق بولغانىدى. ياقۇپ مىسىردا ئاشلىق بارلىقىنى ئاڭلاپ، ئوغۇللىرىغا:

— سىلەر بىر - بىرىڭلارغا قارشىپلا تۇرامسىلەر! نېمىشقا بىر چىقىش يولى تاپمايسىلەر؟ ² ئاڭلىشىمچە، مىسىردا ئاشلىق بار ئىكەن. ئاچلىقتىن ئۆلۈپ

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

- كەتمەيلى. ئۇ يەرگە بېرىپ، بىر ئاز ئاشلىق سېتىۋېلىپ ئەكەلگەنلەر، — دېدى.
- ³ بۇنىڭ بىلەن، يۈسۈپنىڭ ئون ئۆگەي ئاكىسى مىسىرغا ئاشلىق سېتىۋالغىلى باردى. ⁴ لېكىن، ياقۇپ يۈسۈپنىڭ ئىنىسى بىنيامىنى ئۇلار بىلەن ئەۋەتمىدى. چۈنكى، ياقۇپ ئۇنىڭ بىرەر يامانلىققا ئۇچراپ قېلىشىدىن قورقاتتى.
- ⁵ ئىسرائىلنىڭ ئوغۇللىرى ۋە باشقىلار ئاشلىق سېتىۋالغىلى مىسىرغا بېرىشتى. چۈنكى، كەئناندىمۇ ئاچارچىلىق ئېغىر بولغانىدى. ⁶ يۈسۈپ مىسىرنىڭ باش ۋەزىرى بولغاچقا، ھەرقايسى جايلاردىن كەلگەنلەرگە ئاشلىق سېتىپ بېرىشكە مەسئۇل ئىدى. شۇڭا، يۈسۈپنىڭ ئاكىلىرى ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپ، بېشى يەرگە تەگكۈچە ئۇنىڭغا ئېگىلىپ تەزىم قىلدى. ⁷ يۈسۈپ ئاكىلىرىنى كۆرۈپلا تونۇپ قالدى، لېكىن تونۇماسقا سېلىۋېلىپ، ئۇلاردىن جىددىي قىياپەتتە:
- سىلەر قەيەردىن كەلدىڭلار؟ — دەپ سورىدى.
- بىز كەئناندىن ئاشلىق سېتىۋالغىلى كەلدۇق، — دەپ جاۋاب بېرىشتى ئۇلار. ⁸ يۈسۈپ ئاكىلىرىنى تونۇغان بولسىمۇ، لېكىن ئۇلار يۈسۈپنى تونۇمىغانىدى. ⁹ ئۇ ئاكىلىرى توغرىسىدىكى كىچىك ۋاقىتدا كۆرگەن چۈشلىرىنى ئېسىگە ئېلىپ، مەقسەتلىك ھالدا ئۇلارغا:
- سىلەر جاسۇس، مەملىكىتىمىزنىڭ ئاجىز يەرلىرىنى چارلىغىلى كەلدىڭلار! — دېدى.
- ¹⁰ ئۇلار:
- ياق جانابلىرى، كەمىنلىرى ئاشلىق سېتىۋالغىلى كەلدى. ¹¹ بىز ئاكا-ئۇكىلار راستچىل ئادەملەرمىز، كەمىنلىرى ھەرگىز جاسۇس ئەمەس! — دەپ جاۋاب قايتۇرۇشتى.
- ¹² يۈسۈپ ئۇلارغا:
- ياق، سىلەر مەملىكىتىمىزنىڭ ئاجىز يەرلىرىنى چارلىغىلى كەلدىڭلار! — دەپ چىڭ تۇرۇۋالدى.
- ¹³ ئۇلار:
- ئى جانابلىرى، كەمىنلىرى ئەسلىدە بىر ئاتىدىن ئون ئىككى قېرىنداش ئىدۇق.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

ئاتىمىز كەنئاندا تۇرىدۇ. ئەڭ كىچىك ئىنىمىز ئۇنىڭ يېنىدا قالدى، يەنە بىر ئىنىمىز بولسا ئۆلۈپ كەتكەن! — دېدى.

¹⁴ يۈسۈپ يەنە چىڭ تۇرۇپ:

— ياق! مەن ھازىر ئېيتقان دەك، سىلەر راستتىنلا جاسۇس. ¹⁵ سىلەرنىڭ سەممىي ياكى سەممىي ئەمەسلىكىڭلارنى سىناش ئۈچۈن پادىشاھنىڭ نامى بىلەن قەسەم قىلىمەنكى، كىچىك ئىنىڭلار بۇ يەرگە كەلمىگۈچە، سىلەرنى ھەرگىز قويۇۋەتمەيمەن. ¹⁶ سىلەردىن بىرىڭلار بېرىپ، ئۇنى ئېلىپ كېلىڭلار. گېپىڭلار ئىسپاتلانغۇچە، قالغانلىرىڭلار بۇ يەردە زىنداندا تۇرىسىلەر. ئىنىڭلارنى ئەكەلمىسەڭلار، ھەممىڭلار چوقۇم جاسۇس بولۇپ ھېسابلىنىسىلەر! — دېدى. ¹⁷ شۇنىڭ بىلەن، ئۇلارنى زىندانغا قاماپ، ئۈچ كۈن تۇتۇپ تۇردى. ¹⁸ ئۈچىنچى كۈنى، يۈسۈپ ئۇلارغا:

— مەن خۇداغا ئىخلاسمەن ئادەممەن. ئەگەر سىلەر مېنىڭ شەرتىمنى قوبۇل قىلساڭلار، بىر قوشۇق قېنىڭلاردىن كېچىمەن. ¹⁹ ئۆزۈڭلارنىڭ سەممىي ئادەم ئىكەنلىكىڭلارنى ئىسپاتلاش ئۈچۈن، بىر ئادىمىڭلارنى زىنداندا گۆرۈگە قويۇپ، قالغانلىرىڭلار قايتىپ، ئالغان ئاشلىقلارنى ئائىلەڭلەردىكى ئاچارچىلىقتا قالغانلارغا يەتكۈزۈپ بېرىڭلار. ²⁰ ئاندىن، كىچىك ئىنىڭلارنى بۇ يەرگە ئېلىپ كېلىڭلار. شۇنداق قىلغاندىلا، سۆزۈڭلارنىڭ راستلىقى ئىسپاتلىنىدۇ — دە، ئۆلۈمدىن ئامان قالسىلەر! — دېدى.

ئۇلار بۇ شەرتنى قوبۇل قىلىپ، ²¹ ئۆزئارا: «بۇرۇن بىز ئىنىمىزغا زىيانكەشلىك قىلغاچقا، ئەمدى ئۇنىڭ قىساسىغا قالدۇق! بىز ئۇنىڭ ئازابىنى كۆرۈپ تۇرۇپ، يالۋۇرسىمۇ پىسەنت قىلمىغاندۇق. شۇڭا، بۇ بالا — قازاغا يولۇقتۇق!» دېيىشتى. ²² رۇبېن ئۇلارغا:

— مەن سىلەرگە: «بۇ بالغا تەغمەيلى» دېسەم، سىلەر ئاڭلىمىدىڭلار. ئەمدى شۇ قان قەرزىنى تۆلەيدىغان بولدۇق! — دېدى.

²³ يۈسۈپ ئۇلارنىڭ سۆزىنى چۈشەندى. ئاڭلىرى بولسا بۇنى بىلمەيتتى، چۈنكى يۈسۈپ ئۇلار بىلەن تەرجىمان ئارقىلىق سۆزلەشكەندى.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

²⁴ يۈسۈپ ئۆزىنى چەتكە ئېلىپ، يىغلاپ تاشلىدى. ئاندىن قايتىپ كىرىپ، شىموننى ئايرىپ، ئۇلارنىڭ ئالدىدا ئۇنى باغلاتتى.

يۈسۈپنىڭ ئاكىلىرىنىڭ كەنتىغا قايتىشى

²⁵ يۈسۈپ خىزمەتچىلىرىگە ئاكىلىرىنىڭ تاغارلىرىغا ئاشلىق تولدۇرۇپ، ئاشلىققا تۆلىگەن پۇللىرىنى تاغارلىرىغا سېلىپ قويۇشنى ۋە ئۇلارغا يوللۇق ئوزۇق - تۈلۈك تەييارلاپ بېرىشنى بۇيرۇدى. ھەممە تەييارلىق پۈتكەندىن كېيىن، ²⁶ ئۇلار ئالغان ئاشلىقلىرىنى ئېشەكلىرىگە ئارتىپ، يولغا راۋان بولدى. ²⁷ قونالغۇ جايغا بارغاندا، ئۇلاردىن بىرى ئېشەكلەرگە يەم بېرىش ئۈچۈن تاغىرىنى ئېچىپ، ئۆز پۇلىنىڭ تاغاردا تۇرغانلىقىنى كۆردى - دە، ²⁸ قېرىنداشلىرىغا:

— ئۇلار پۇلۇمنى قايتۇرۇۋېتىپتۇ. مانا تاغارنىڭ ئىچىدە تۇرىدۇ! — دېدى. ئۇلار ھاڭ - تاڭ بولۇپ، قورققان ھالدا ئۆز ئارا: «بۇ، خۇدانىڭ بىزگە قىلغان نېمە ئىشىدۇ؟» دېيىشتى.

²⁹ ئۇلار كەنتىغا قايتىپ كېلىپ، ئاتىسى ياقۇپنىڭ ئالدىغا كىرىپ، ئۆتكەن ئىشلارنى بىر - بىرلەپ سۆزلەپ بەردى. ³⁰ ئۇلار مۇنداق دېدى:

— مىسىرنىڭ باش ۋەزىرى بىزگە قاتتىق گەپ قىلىپ، بىزنى ئۇلارنىڭ دۆلىتىنى چارلىغىلى كەلگەن، دەپ ئەيىبلىدى. ³¹ بىز ئۇنىڭغا: «بىز جاسۇس ئەمەسمىز، بىز سەمىمىي ئادەملەر. ³² بىر ئاتىدىن جەمئىي ئون ئىككى قېرىنداش ئىدۇق، بىر ئىنىمىز ئۆلۈپ كەتتى. ئەڭ كىچىك ئىنىمىز كەنتىدا ئاتىمىزغا ھەمراھ بولۇپ قالدى» دېگەندۇق. ³³ بىراق، ئۇ: «سىلەرنىڭ سەمىمىي ياكى سەمىمىي ئەمەسلىكىڭلارنى سىنايمەن. بىر ئادىمىڭلارنى قاماقتا تۇتۇپ تۇرىمەن. قالغانلىرىڭلار قايتىپ، ئالغان ئاشلىقىڭلارنى ئاچارچىلىقتا قالغان ئائىلەكلەرگە يەتكۈزۈپ بېرىڭلار. ³⁴ ئاندىن، كىچىك ئىنىڭلارنى مېنىڭ يېنىمغا ئېلىپ كېلىڭلار. شۇنداق قىلساڭلار، سىلەرنىڭ جاسۇس ئەمەس، بەلكى سەمىمىي ئادەم ئىكەنلىكىڭلارغا ئىشىنىپ، قېرىندىشىڭلارنى قايتۇرۇپ بېرىمەن. بۇ يەردە تۇرۇپ قېلىپ، ئوقەت قىلساڭلارمۇ بولىدۇ» دېدى.

³⁵ كېيىن ئۇلار ئاشلىقلارنى تۆككەندە، ئۆز پۇللىرىنىڭ تاغاردا ئىكەنلىكىنى

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

كۆرۈشتى. ئاتا- بالىلار پۇل قاچۇقلىرىنى كۆرۈپ، ئىنتايىن قورقتى. ³⁶ ياقۇپ ئۇلارغا:

— سىلەر مېنى ھەممە ئوغۇللىرىمدىن ئايرىۋېتەمسىلەر؟ يۈسۈپ يوق بولدى، شىمونمۇ تۈگەشتى. ئەمدى بىنيامىننىمۇ ئېلىپ كەتمەكچى بولدۇڭلارمۇ؟ بالا- قازاننىڭ ھەممىسى مېنىڭ بېشىمغا كېلەمدىغاندۇ! — دېدى. ³⁷ رۇبىن ئاتىسىغا ۋەدە بېرىپ:

— ئەگەر مەن بىنيامىننى قايتۇرۇپ كەلمىسەم، مېنىڭ ئىككى ئوغۇمنى ئۆلتۈرۈۋېتىڭ. كىچىك ئىنىمىز بىنيامىننى ماڭا ئامانەت قىلىڭ. مەن ئۇنى چوقۇم قايتۇرۇپ كېلىمەن، — دېدى. ³⁸ لېكىن، ياقۇپ ئۇلارغا:

— بۇ ئوغۇلۇم سىلەر بىلەن بارسۇن! ئۇنىڭ بىر قورساقىتىن بولغان ئاكىسى ئۆلۈپ كېتىپ، يالغۇز قالدى. مۇبادا ئۇ يولدا بىرەر كۆڭۈلسىزلىككە يولۇقۇپ قالسا، مەن ھەسرەت چېكىپ ئۆلۈپ كېتىمەن، — دېدى.

43 - باب

يۈسۈپنىڭ قېرىنداشلىرىنىڭ بىنيامىننى مىسىرغا ئېلىپ بېرىشى

¹ كەنئاندىكى ئاچارچىلىق بارغانسېرى ئېغىرلاشتى. ² ياقۇپنىڭ ئائىلىسىدىكىلەر مىسىردىن ئېلىپ كېلىنگەن ئاشلىقنى يەپ بولغاندىن كېيىن، ياقۇپ ئوغۇللىرىغا: — سىلەر يەنە بىر ئاز ئاشلىق سېتىۋېلىپ كېلىڭلار، — دېدى. ³ يەھۇدا ئاتىسىغا:

— بىراق، ئۇ ئادەم بىزگە: «كىچىك ئىنىڭلارنى ئېلىپ كەلمىگۈچە، يۈزۈمگە قارىغۇچى بولماڭلار» دېگەن. ⁴ ئەگەر سىز كىچىك ئىنىمىزنى بىز بىلەن بىللە ئەۋەتسىڭىز، بارىمىز. ⁵ بولمىسا بارمايمىز، چۈنكى ئۇ كىشى بىزگە: «كىچىك ئىنىڭلارنى ئېلىپ كەلمىگۈچە، يۈزۈمگە قارىغۇچى بولماڭلار» دېگەن، — دېدى. ⁶ ئىسرائىل ئۇلارغا:

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

— سىلەر نېمىشقا مېنى مۇنداق قىينايسىلەر؟ نېمە ئۈچۈن ئۇ كىشىگە: «ئۆيدە يەنە بىر ئىنمىز بار» دەپ ئېيتتىڭلار؟ — دېدى.

⁷ ئۇلار مۇنداق جاۋاب قايتۇردى:

— ئۇ كىشى بىزنى ۋە ئائىلىمىزنىڭ ئەھۋالىنى كۆچىلاپ سۈرۈشتۈرۈپ: «ئاتاڭلار ھاياتمۇ؟ يەنە باشقا قېرىنداشلىرىڭلار بارمۇ؟» دەپ سورىدى. بىز ئۇنىڭ سوئالىغا جاۋاب بەرمىسەك بولمايتتى. بىز ئۇنىڭ: «كىچىك ئىنىڭلارنى ئېلىپ كېلىڭلار» دەيدىغانلىقىنى نەدىن بىلەتتۇق؟
⁸ يەھۇدا ئىسرائىلغا:

— بىنيامىنى ماڭا تاپشۇرۇڭ. بىز دەرھال يولغا چىقايلى. شۇنداق قىلغاندا، بىز، سىز ۋە بالىلىرىمىز ئاچلىقتىن ئۆلمەيمىز!⁹ كىچىك ئىنىمغا مەن كېپىل، پۈتۈن جاۋابكارلىقنى ئۈستۈمگە ئالاي. مەن ئۇنى ئامان - ئېسەن قايتۇرۇپ كېلىپ، ئۆز قوللىڭىزغا تاپشۇرمىسام، ئۆمۈرۋايەت ئەيىبلىك بولۇپ كېتەي!¹⁰ ئەگەر بىز ۋاقتىنى كەينىگە سۈرمىگەن بولساق، بۇ چاغقىچە ئىككى قېتىم بېرىپ كېلەتتۇق، — دېدى.
¹¹ ئىسرائىل ئۇلارغا:

— ئۇنداق بولسا، مۇنداق قىلىڭلار. باش ۋەزىرگە بىر ئاز مەلھەم، ھەسەل، دورا - دەرمان، مۇرمەككى، پىستە - بادام قاتارلىق ئەڭ ياخشى يەرلىك ئالاھىدە مەھسۇلاتلاردىن سوۋغات ئالغۇچ بېرىڭلار.¹² يەنە بىر ھەسسە ئارتۇق پۇل ئالغۇچ بېرىپ، ئالدىنقى قېتىم تاغارلىرىڭلارغا سېلىپ قويغان پۇللارنى قايتۇرۇپ بېرىڭلار. ئېھتىمال بۇ ئىشتا سەۋەنلىك كۆرۈنگەن بولۇشى مۇمكىن.¹³ ئىنىڭلارنىمۇ ئۇ كىشىنىڭ يېنىغا تېزدىن ئېلىپ بېرىڭلار.¹⁴ ھەممىگە قانداق خۇدا ئۇنىڭ كۆڭلىگە ئىنساپ بېرىپ، بىنيامىن بىلەن شىمۇنى سىلەرگە قوشۇپ قايتۇرغاي. ناۋادا تەقدىر بالىلىرىمنى مەندىن ئايرىۋەتسە، ئامالىم قانچە! — دېدى.

¹⁵ بۇنىڭ بىلەن ئۇلار تەييارلىغان سوۋغاتلىرىنى، بىر ھەسسە ئارتۇق پۇل ۋە بىنيامىنى ئېلىپ، يولغا چىقتى. ئۇلار مىسىرغا بارغاندىن كېيىن، يۈسۈپ بىلەن كۆرۈشتى.¹⁶ بىنيامىننىڭ ئۇلار بىلەن بىللە كەلگەنلىكىنى كۆرگەن يۈسۈپ غوجدارغا:

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

— بۇ كىشىلەرنى ئۆيۈمگە ئېلىپ بار. ئۇلار چۈشلۈك تاماقتا مەن بىلەن بىللە بولىدۇ. سىلەر بىر مال سويۇپ، زىياپەت تەييارلاڭلار، — دېدى.

¹⁷ غوجدار بۇيرۇققا بىنائەن ئۇلارنى يۈسۈپنىڭ ئۆيىگە ئېلىپ باردى. ¹⁸ ئۇلار غوجدار تەرىپىدىن يۈسۈپنىڭ ئۆيىگە باشلاپ بېرىلغانلىقىدىن ئىنتايىن قورقۇشۇپ: «بىزنى چوقۇم ئالدىنقى قېتىم تاغارلىرىمىزدا قايتۇرۇلغان پۇللار سەۋەبىدىن بۇ يەرگە ئېلىپ كەلدى. ئېھتىمال ئۇلار بىزگە تۇيۇقسىز ھۇجۇم قىلىپ، ئېشەكلىرىمىزنى تارتىۋېلىپ، بىزنى قۇل قىلىشى مۇمكىن!» دېيىشتى، ¹⁹ ھەمدە يۈسۈپنىڭ دەرۋازىسى ئالدىغا بېرىش بىلەنلا، ئۇلار غوجدارغا:

²⁰ — تەقسىر! ئالدىنقى قېتىم بىز بۇ يەرگە ئاشلىق ئالغىلى كەلگەندۇق. ²¹ ئۆيىگە قايتىش يولىمىزدا قوندىغان يەرگە كېلىپ تاغارلارنى ئاچساق، پۇللىرىمىزنىڭ تاغارلىرىمىزدا ئۆز پېتى تۇرغانلىقىنى كۆردۇق. ھازىر بۇ پۇللارنى قايتۇرۇپ بېرىش ئۈچۈن ئەكەلدۇق. ²² بۇنىڭدىن باشقا، بىز يەنە ئاشلىق سېتىۋالدىغانغىمۇ پۇل ئەكەلدۇق. ئالدىنقى قېتىم تاغارلىرىمىزغا پۇللارنى كىم سېلىپ قويدىكىن بىلىمدۇق، — دېيىشتى.

²³ غوجدار ئۇلارغا:

— قورقماڭلار! قورقماڭلار! پۇللىرىڭلارنى مەن تاپشۇرۇپ ئالغانىدىم. ئۇنى تاغارلىرىڭلارغا چوقۇم خۇدا، يەنى ئاتاڭلار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا سېلىپ قويغان ئوخشايدۇ، — دېدى. ئاندىن، ئۇ شىموننى زىنداندىن ئېلىپ چىقىپ، ئۇلارغا تاپشۇرۇپ بەردى.

²⁴ غوجدار ئۇلارنى يۈسۈپنىڭ ئۆيىگە باشلاپ، پۇتلىرىنى يۇيۇشقا سۇ، ئېشەكلىرىگە بولسا يەم بەردى. ²⁵ ئۇلار سوۋغاتلارنى تەييارلاپ، چۈشتە يۈسۈپ كەلگەندە ئۇنىڭغا تەقدىم قىلىشنى كۈتۈپ تۇردى. چۈنكى، ئۇلار يۈسۈپ بىلەن تاماقتا بىللە بولىدىغانلىقى توغرىسىدىكى خەۋەرنى ئاڭلىغانىدى. ²⁶ يۈسۈپ ئۆيىگە كەلگەندە، ئۇلار باشلىرىنى يەرگە تەگكۈچە ئېگىپ تەزىم قىلىپ، سوۋغاتلارنى سۇندى. ²⁷ يۈسۈپ ئۇلار بىلەن سالاملاشقاندىن كېيىن:

— سىلەر ماڭا ياشىنىپ قالغان ئاتاڭلار توغرىلۇق گەپ قىلغاندىڭلار. ئۇ كىشى

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

قانداق، ھاياتمۇ؟ — دەپ سورىدى.

²⁸ ئۇلار جاۋابەن:

— مۆمىن كەمىنلىرىنىڭ ئاتىسى ھايات ۋە ياخشى تۇرۇۋاتىدۇ، — دەپ، باشلىرىنى قايتا يەرگە تەگكۈچە ئېگىپ تەزىم قىلدى.

²⁹ يۈسۈپ بىر ئاندىن بولغان ئۆز ئىنىسى بىنيامىنى كۆرۈپ:

— سىلەر ماڭا ئېيتقان ھېلىقى ئەڭ كىچىك ئىنىڭلار مۇشۇمۇ؟ ئەي ئوغلۇم، ساڭا خۇدا بەخت ئاتا قىلغاي — دېدى.

³⁰ يۈسۈپ ئۆز ئىنىسىغا بولغان قايىنق مېھىر ھېسسىياتىنى باسالماي، كۆپچىلىكنىڭ ئالدىدا ئۇن سېلىپ يىغلىۋەتكۈدەك بولۇپ كەتتى. شۇڭا، ئۇلارنىڭ يېنىدىن چىقىپ، ئۆز ھۇجرىسىغا كىرىپ بىر ھازاغچە كۆز يېشى قىلدى. ³¹ ئاندىن، ئۇ يۈزىنى يۇيۇپ، ھېسسىياتىنى بېسىپ، قايتىپ كىرىپ، خىزمەتچىلىرىگە تاماق ئەكىرىشكە بۇيرۇدى.

³² يۈسۈپ ئۆزى يالغۇز بىر داستىخاندا، قېرىنداشلىرى ئايرىم بىر داستىخاندا

ئولتۇردى. زىياپەتتە بىللە بولغان مىسىرلىقلار يەنە بىر داستىخاندا ئولتۇردى.

چۈنكى، مىسىرلىقلار ئىبرانىيلار بىلەن بىر داستىخاندا ئولتۇرۇشنى تۆۋەن كۆرەتتى. ³³ يۈسۈپ قېرىنداشلىرىنى ئۆزىگە قارىتىپ، چوڭ - كىچىك تەرتىپى بويىچە

ئولتۇرغۇزدى. بۇنى كۆرگەن ئاكا - ئۇكىلىرى ھاڭ - تاڭ بولغىنىدىن بىر - بىرىگە

قارىشىپ قويۇشاتتى. ³⁴ يۈسۈپ ئۇلارغا ئۆز داستىخانىدىن تاماق بۆلۈپ بەردى.

بىنيامىغا بولسا باشقىلارنىڭكىدىن بەش ھەسسە ئارتۇق ئۇسۇپ بەردى. ئۇلار

يۈسۈپ بىلەن بىللە يەپ - ئىچىپ، ئىنتايىن خۇشال بولۇشتى.

44 - باب

يۈسۈپنىڭ كۈمۈش جامىنىڭ يوقىلىپ كېتىشى

¹ يۈسۈپ غوجدارغا:

— سەن ئۇلارنىڭ تاغارلىرىغا ئېلىپ كېتەلگۈدەك ئاشلىق قاچىلاپ، پۇللىرىنى ئۆز

تاغارلىرىغا سېلىپ قوي. ² ئۇلارنىڭ ئەڭ كىچىكىنىڭ تاغرىغا مېنىڭ كۈمۈش جامىم

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

بلەن ئۆز پۇلىنى سېلىپ قوي! — دەپ بۇيرۇق قىلدى. غوجىدار بۇيرۇققا بىنائەن شۇنداق قىلدى.

³ ئەتسى تاڭ سەھەردە، يۈسۈپنىڭ قېرىنداشلىرى ئېشەكلىرى بىلەن يولغا سېلىپ قويۇلدى. ⁴ ئۇلار شەھەردىن چىقىپ ئانچە يىراققا بارمايلا، يۈسۈپ غوجىدارغا:

— سەن دەرھال ئۇلارنىڭ كەينىدىن قوغلاپ بېرىپ، ئۇلارغا: «سىلەر نېمىشقا ياخشىلىققا يامانلىق قىلسىلەر؟» ⁵ نېمىشقا خوجايىننىڭ كۈمۈش جامىنى ئوغرىلاپ كېتىسىلەر؟ خوجايىنمۇ ئۇ جامدا ھەم شاراب ئىچىدۇ، ھەم پال ئاچىدۇ. سىلەر ئېغىر گۇناھ ئۆتكۈزۈڭلار!» دېگەن، — دېدى.

⁶ غوجىدار ئۇلارغا يېتىشكەندە، يۈسۈپنىڭ سۆزىنى دېدى.
⁷ ئۇلار:

— غوجام، بۇ نېمە دېگەنلىرى؟ كەمىنلىرى بۇنداق ئىشتىن نېرىدۇر! ⁸ ئۆزلىرىگە مەلۇم، بىز ھەتتا ئۆتكەن قېتىمدا تاغارلىرىمىزدا پۇللارنىڭ بارلىقىنى كۆرۈپ، ئۇنى كەنتاندىن قايتۇرۇپ ئەكەلگەن تۇرساق، خوجايىننىڭ ئالتۇن - كۈمۈشلىرىنى يەنە ئوغرىلامتۇق؟ ⁹ ئەگەر ئۆزلىرى قايسىمىزنىڭ تاغرىدىن جامىنى تېپىۋالسىلا، شۇ ئۆلۈمگە مەھكۇم بولىسۇن. قالغانلىرىمىزمۇ ئۆزلىرىنىڭ قولى بولايلى! — دېيىشتى.
¹⁰ غوجىدار:

— بۇ سۆزۈڭلارغا قوشۇلمەن. ئەمما، جامىنى ئوغرىلىغان كىشىنىلا ئېلىپ

قالمەن. قالغانلىرىڭلار قايتىپ كەتسەڭلار بولىدۇ، — دېدى.

¹¹ بۇنىڭ بىلەن، كۆپچىلىك دەرھال ئۆز تاغارلىرىنى يەرگە چۈشۈرۈپ ئاچتى.

¹² غوجىدار چوڭنىڭ تاغرىدىن باشلاپ تاكى ئەڭ كىچىكىگىچە ئىنچىكىلەپ ئاچتۇردى. ئاخىردا، كۈمۈش جامىنى بىنيامىننىڭ تاغرىدىن تېپىۋالدى.

¹³ قېرىنداشلار ئۈمىدسىزلەنگەن ھالدا كىيىملىرىنى يىرتىشىپ، يۈك - تاقلىرىنى ئېشەكلىرىگە ئارتىپ، يەنە شۇ شەھەرگە قايتىپ كېلىشتى.

يەھۇدانىڭ بىنيامىن ئۈچۈن يېلىنىشى

¹⁴ يەھۇدا ۋە قېرىنداشلىرى يۈسۈپنىڭ ئالدىغا قايتىپ بارغىنىدا، يۈسۈپ تېخى

ئۆيىدە ئىدى. ئۇلار ئۆزلىرىنى ئۇنىڭ ئالدىغا تاشلاپ يەرگە ئاتتى. ¹⁵ يۈسۈپ ئۇلارغا:

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

— سىلەرنىڭ بۇ نېمە قىلغىنىڭلار؟ ماڭا ئوخشاش يۇقىرى مەرتىۋىدىكى بىر كىشىنىڭ سىلەرنىڭ يۈرۈش - تۇرۇشۇڭلارغا پال ئاچالايدىغانلىقىمنى بىلمەيتتىڭلارمۇ؟ — دېدى.

¹⁶ يەھۇدا جاۋابەن:

— ئى ئالىلىرى، بىز بۇ ئىشقا نېمە دېيەلەيمىز؟ ئۇنى ئالمىدۇق، دەپ قانداقمۇ ئۆزىمىزنى ئاقىلىيالايمىز؟ خۇدا كەمىنلىرىنىڭ گۇناھىنى ئېچىپ تاشلىدى. ئەمدى جام چىققان كىشىلەر ئەمەس، ھەممىمىز ئۆزلىرىنىڭ قولى بولغايمىز! — دېدى.

¹⁷ يۈسۈپ ئۇلارغا:

— ياق! ھەرگىز ئۇنداق قىلمايمەن. پەقەت جامنى ئالغان كىشى ماڭا قۇل بولسۇن. قالغانلىرىڭلار ئاتاڭلارنىڭ يېنىغا ئامان - ئېسەن قايتىپ كېتىڭلار، — دېدى.

¹⁸ يەھۇدا يۈسۈپنىڭ ئالدىغا بېرىپ:

— ئى ئالىلىرى، ئۆزلىرىگە ئەھۋالنى ئوچۇق بايان قىلىشىمغا رۇخسەت قىلغايلا. ئۆزلىرى پادىشاھ بىلەن باراۋەر، كەمىنلىرىگە رەھىم قىلغايلا! ¹⁹ ئۆزلىرى بىزدىن: «سىلەرنىڭ ئاتاڭلار ياكى باشقا قېرىنداشلىرىڭلار بارمۇ؟» دەپ سورىغانلىرىدا،

²⁰ بىز: «ياشىنىپ قالغان ئاتىمىز ۋە ئاتىمىز ياشىنىپ قالغاندا تاپقان بىر كىچىك

ئىنىمىز بار. بۇ ئىنىمىزنىڭ بىر قورساقىتىن بولغان ئاكىسى ئۆلۈپ كەتكەن. ئۇ ئۇلارنىڭ ئانىسىدىن قالغان بىردىنبىر بالا، شۇڭا ئاتىمىز ئۇنىڭغا بەك ئامراق» دېگەندۇق.

²¹ ئۆزلىرى بىز كەمىنلىرىگە: «ئۇنى ئېلىپ كېلىڭلار، ئۆز كۆزۈم بىلەن كۆرەي» دەپ تاپىلغاندىلا. ²² لېكىن، بىز بۇ بالىنىڭ ئاتىسىدىن ئايرىلالمايدىغانلىقىنى، ئەگەر

ئايرىلسا، ئاتىمىزنىڭ چوقۇم ئۆلدىغانلىقىنى ئېيتقىنىمىزدا، ²³ ئۆزلىرى بىز

كەمىنلىرىگە: «كىچىك ئىنىڭلارنى ئېلىپ كەلمىگۈچە، يۈزۈمگە قارىغۇچى

بولماڭلار!» دېگەندىلا. ²⁴ بىز ئاتىمىزنىڭ يېنىغا بېرىپ، ئۆزلىرىنىڭ سۆزلىرىنى يەتكۈزدۇق.

²⁵ كېيىن، ئۇ بىزنى يەنە ئاشلىق ئەكېلىشكە بۇيرۇغاندا، ²⁶ بىز ئۇنىڭغا: «ئىنىمىز

بىز بىلەن بىللە بارمىغۇچە، بىز ئۇ كىشىنىڭ يۈزىگە قارىيالمايمىز. كىچىك ئىنىمىز بىز بىلەن بىللە بارمىسا، بىزمۇ بارمايمىز» دېگەندۇق. ²⁷ كەمىنلىرىنىڭ ئاتىسى بىزگە:

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

«سەلەرگە مەلۇمكى، ئايالىم راھىلە ماڭا پەقەت ئىككى ئوغۇل تۇغۇپ بەردى. ²⁸ ئۇلارنىڭ بىرى مەندىن جۇدا بولدى. ئۇ مەندىن ئايرىلغاندىن كېيىن، ئۇنى قايتا كۆرمىدىم. ئۇ چوقۇم يىرتقۇچ ھايۋانلارغا يەم بولدى. ²⁹ ئەگەر سەلەر بۇ ئوغۇمنى مەندىن ئېلىپ كېتىپ، ئۇمۇ يولدا بىرەر كۆڭۈلسىزلىككە يولۇقۇپ قالسا، قېرىغىنىمدا ھەسرەت چېكىپ، ئۆلۈپ كېتىمەن» دېگەندى. ³⁰ ئەمدى ئويلاپ باقسىلا! ئەگەر بىز بۇ بالنى ئېلىپ كەتمسەك، كەمىنلىرىنىڭ ئاتىسى بۇ بالنىڭ قايتىپ كەلمىگەنلىكىنى كۆرۈپلا، ھاياتىدىن ئايرىلىدۇ. چۈنكى، ئۇنىڭ ھاياتى بۇ بالنىڭ تەقدىرىگە باغلىق. ³¹ ئاتىمىز بىلەن كۆرۈشكىنىمىزدە، ئىنىمىز يوق بولسا، ئۇ ھەسرەت چېكىپ ئۆلۈپ كېتىدۇ. ئۇنىڭ ئۆلۈشىگە بىز سەۋەبچى بولغان بولىمىز. ³² كەمىنلىرى ئاتامغا كېيىللىك بېرىپ: «ئەگەر بالنى قايتۇرۇپ كەلمىسەم، ئۆمۈرۋايەت ئەيىبلىك بولۇپ كېتەي» دېگەندىم. ³³ شۇڭا، ئى ئالىلىرى، بۇ بالا ئۈچۈن كەمىنلىرى قېلىپ، ئۆزلىرىگە قۇل بولسۇن. ئۇ بالا بولسا ئاكىلىرى بىلەن بىللە قايتىپ كەتسۇن! ³⁴ ئەگەر بۇ بالا مەن بىلەن بىللە كەتمىسە، مەن ئاتامنىڭ يۈزىگە قانداق قارىيالايمەن؟ مەن ئاتامنىڭ بۇنداق بالا - قازاغا ئۇچرىشىغا چىداپ تۇرالمىمەن! - دېدى.

45 - باب

يۈسۈپنىڭ قېرىنداشلىرىغا ئۆزىنى ئاشكارىلىشى

²⁻¹ يۈسۈپ ئۆز ھېسسىياتىنى بېسىۋېلىشقا ئامالسىز قېلىپ، خىزمەتكارلىرىنىڭ تاشقىرىغا چىقىپ تۇرۇشنى بۇيرۇدى. ئۇ قېرىنداشلىرى بىلەن يالغۇز قالغاندا، ئۆزىنىڭ كىم ئىكەنلىكىنى مەلۇم قىلدى - دە، شۇنداق قاتتىق يىغلىدىكى، ئۇنىڭ ئاۋازىنى ئۆيىنىڭ سىرتىدىكىلەر مۇ ئاڭلىدى ۋە ئاڭلاپ قېلىپ، بۇ خەۋەرنى تېزدىن پادىشاھقا يەتكۈزدى.

³ يۈسۈپ ئىبرانىي تىلىدا قېرىنداشلىرىغا مۇنداق دېدى:

— مەن يۈسۈپ بولمەن! ئاتام سالامەتمۇ؟

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

بۇ گەپنى ئاڭلىغان قېرىنداشلىرى ھودۇقۇپ كەتكىنىدىن گەپ قىلالماي تۇرۇپلا قالدى.⁴ يۈسۈپ ئۇلارنى ئالدىغا چاقىردى. ئۇلار ئۇنىڭ ئالدىغا كەلگەندە، مۇنداق دېدى:

— مەن سىلەرنىڭ ئىنىڭلار، يەنى سىلەر مىسىرغا سېتىۋەتكەن يۈسۈپ بولمەن.⁵ لېكىن، سىلەر بۇ ئىش ئۈچۈن ئەنسىرەپ، ئۆزۈڭلارنى ئەيىبكە بۇيرۇماڭلار. خۇدا خەلقنىڭ ھاياتىنى ساقلاپ قېلىش ئۈچۈن، مېنى ئاۋۋال بۇ يەرگە ئەۋەتكەن.⁶ بۇ يەردىكى قەھەتچىلىككە ئەمدى ئىككى يىل بولدى. يەنە بەش يىلغىچە تېرىقچىلىق قىلغىلىمۇ بولمايدۇ، ھوسۇل ئالغىلىمۇ بولمايدۇ.⁷ شۇڭا، سىلەرنىڭ نەسلىڭلارنى ساقلاپ قېلىش ھەم ھاياتىڭلارنى قۇتقۇزۇپ قېلىش ئۈچۈن، خۇدا چوڭ مۆجىزە كۆرسىتىپ مېنى بۇ يەرگە ئاۋۋال ئەۋەتتى.⁸ دېمەك، مېنى بۇ يەرگە ئېلىپ كەلگەن سىلەر ئەمەس، بەلكى خۇدادۇر. ئۇ مېنى پادىشاھنىڭ باش مەسلىھەتچىسى ۋە مىسىرنىڭ باش ۋەزىرلىكىگە ئولتۇرغۇزۇپ، پۈتۈن مەملىكەتنى ئىدارە قىلىشقا مۇيەسسەر قىلدى.

⁹ سىلەر ئاتامنىڭ يېنىغا تېزدىن بېرىپ، ئۇنىڭغا: «ئوغللىڭىز يۈسۈپ: <خۇدا مېنى پۈتۈن مىسىر دۆلىتىنىڭ باش ۋەزىرى قىلىپ تىكلىدى. سىز ئەمدى كېچىكمەي، بۇ يەرگە تېزدىن يېتىپ كېلىڭ. ¹⁰ ئوغۇل - قىزلىرىڭىز، نەۋرىلىرىڭىز، قوي - كالىلىرىڭىز ۋە باشقا پۈتۈن تەئەللۇقاتىڭىزنى ئەكېلىپ، گوشەن ۋىلايىتى ئەتراپىدا ماڭا يېقىن ئولتۇرۇڭ. ¹¹ سىزنىڭ پۈتۈن ئائىلە ۋە مال - ۋارانلىرىڭىز بىلەن ئاچلىقتىن مۈشكۈل ئەھۋالغا چۈشۈپ قالماسلىقىڭىز ئۈچۈن، مەن سىزنى باقمەن. چۈنكى، قەھەتچىلىك يەنە بەش يىل داۋاملىشىدۇ!> دېدى» دېگەنلەر، — دېدى.¹² يۈسۈپ يەنە:

— مانا، مېنىڭ كىم ئىكەنلىكىمنى سىلەر ھەممىڭلار ئۆز كۆزۈڭلار بىلەن كۆردۈڭلار، بىنىامىن سەنمۇ، كۆردۈڭ. ¹³ ئاتامغا مىسىردىكى ھۆرمىتىمنىڭ قانچىلىك يۇقىرلىقىنى ئېيتىڭلار ۋە كۆرگەنلىرىڭلارنىڭ ھەممىسىنى يەتكۈزۈپ، ئۇنى تېزدىن بۇ يەرگە ئېلىپ كېلىڭلار، — دېدى.

¹⁴ ئۇ ئىنسى بىنىامىننى قۇچاقلاپ، يەنە قاتتىق يىغلاپ كەتتى. ئىنسىمۇ ئۇنىڭ

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

بويىغا ئېسىلىپ قاتتىق يىغلىدى. ¹⁵ ئاندىن، ئۇ يىغلىغان يېتى ئاكىلىرى بىلەن بىر - بىرلەپ سۆيۈشۈپ كۆرۈشتى. شۇنىڭدىن كېيىن، قېرىنداشلىرى ئۇنىڭ بىلەن سۆزلىشىشكە باشلىدى.

¹⁶ يۈسۈپنىڭ قېرىنداشلىرىنىڭ مىسىرغا كەلگەنلىكى توغرىسىدىكى خەۋەر ئوردىغا يېتىپ كەلگەندە، پادىشاھ ۋە خىزمەتكارلىرى ئىنتايىن خۇشال بولۇشۇپ كەتتى. ¹⁷ پادىشاھ يۈسۈپكە:

— قېرىنداشلىرىڭغا ئېيت، ئۇلارغا مال ئارتىپ، دەرھال كەتتىڭمۇ قايىتىپ بېرىپ، ¹⁸ ئاتاڭ بىلەن بارلىق ئائىلە تاۋابىئاتلىرىنى بۇ يەرگە ئېلىپ كەلسۇن. مەن ئۇلارغا مىسىرنىڭ ئەڭ ياخشى زېمىنىنى بېرىمەن. ئۇلار بۇ يەردە باياشات تۇرمۇشتىن بەھرىمەن بولسۇن. ¹⁹ ئۇلارغا يەنە شۇنىمۇ ئېيتىپ قوي: «ئۇلار ئاتاڭنى ۋە خوتۇن، بالا - چاقىلىرىنىمۇ ئېلىپ كېلىش ئۈچۈن، مىسىردىن ھارۋا ئالغۇچ كەتسۇن. ²⁰ ئۇلار ئۇ يەردىكى تەئەللۇقاتنى ئويلىمىسۇن، چۈنكى مىسىر زېمىنىنىڭ ئەڭ ياخشى نەرسىلىرى ئۇلارنىڭ بولىدۇ»، — دېدى.

²¹ ئىسرائىلنىڭ ئوغۇللىرى بۇ سۆزگە بىنائەن ئىش قىلدى. يۈسۈپ پادىشاھنىڭ ئەمرى بويىچە ئۇلارغا ھارۋا ۋە يولغا يېتەرلىك ئوزۇق تەييارلاپ بەردى. ²² ئۇ يەنە ھەربىر ئاكىسىغا بىر قۇردىن يېڭى كىيىم سوۋغات قىلدى. بىنىامىنغا بولسا بەش قۇر كىيىم بىلەن ئۈچ يۈز كۈمۈش تەڭگە بەردى. ²³ ئۇ ئاتىسىغا ئون ھاڭگا ئېشەككە مىسىرنىڭ ئەڭ ياخشى مەھسۇلاتلىرىنى، يەنە ئون ماددا ئېشەككە ئاتىسىنىڭ مىسىرغا كېلىش يولىدا ئىستېمال قىلىشىغا ئاشلىق، نان ۋە باشقا يېمەكلىكلەرنى ئارتىپ بەردى. ²⁴ ئۇ قېرىنداشلىرىنى يولغا سېلىش ئالدىدا ئۇلارغا يولدا جېدەل - ماجىرا چىقارماسلىقىنى تاپىلدى.

²⁵ ئۇلار مىسىردىن چىقىپ، كەتتىڭمۇ قايىتىپ باردى. ²⁶ ئۇلار ئاتىسىغا:

— يۈسۈپ ھايات ئىكەن! مىسىرنىڭ باش ۋەزىرى بوپتۇ! — دېدى. ياقۇپنىڭ تەنلىرى جۇغۇلداپ كەتتى. ئۇ ئۇلارنىڭ سۆزىگە ئىشەنمىدى. ²⁷ لېكىن، ئۇ ئۇلاردىن يۈسۈپنىڭ ئېيتىپ بەرگەن سۆزلىرىنى ئاڭلاپ ھەمدە يۈسۈپنىڭ ئۆزىنى

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

ئېلىپ كېلىشكە ئەۋەتكەن ھارۋىلىرىنى كۆرۈپ، ئەس - ھوشىغا كەلدى. ²⁸ ئۇ:
— بولدى! ئوغلۇم يۈسۈپنىڭ ھايات ئىكەنلىكىگە ئەمدى ئىشەندىم! كۆزۈمنىڭ
ئوچۇقىدا بېرىپ ئۇنى كۆرەي! — دېدى.

46 - باب

ياقۇپنىڭ پۈتۈن ئائىلىسىنى ئېلىپ مىسىرغا بېرىشى

¹ ئىسرائىل پۈتۈن مال - مۈلۈكلىرىنى يىغىشتۇرۇپ، بەئەرشەباغا كېلىپ، ئۇ يەردە
ئاتىسى ئىسھاق ئېتىقاد قىلغان خۇداغا ئاتا پۇرىبانلىق قىلدى. ² شۇ كېچە، ئۇنىڭغا
بىر غايىبانە ئالامەت كۆرۈنۈپ، خۇدا ئۇنى:
— ياقۇپ، ياقۇپ! — دەپ چاقىردى.
— لەبىيەي، — دەپ جاۋاب بەردى ئۇ.
³ خۇدا ئۇنىڭغا:

— مەن خۇدا، سېنىڭ ئاتاڭ ئېتىقاد قىلغان خۇدادۇرمەن. سەن مىسىرغا بېرىشتىن
قورقما. چۈنكى، مەن ئۇ يەردە سېنىڭ ئەۋلادلىرىڭنى ئۇلۇغ بىر خەلق قىلمەن.
⁴ مەن سەن بىلەن بىللە مىسىرغا بېرىپ، ئاندىن ئەۋلادلىرىڭنى چوقۇم بۇ زېمىنغا
قايتۇرۇپ كېلىمەن. سەن ئالەمدىن ئۆتكەندە، يۈسۈپ يېنىڭدا بولىدۇ، — دېدى.
⁵ ياقۇپ بەئەرشەبادىن يولغا چىقتى. ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ئۇنى ۋە خوتۇن - بالىلىرىنى
مىسىر پادىشاھى ئەۋەتكەن ھارۋىلارغا ئولتۇرغۇزۇپ، ⁶ كەنتاندا تاپقان
مال - ۋارانلىرى بىلەن تەئەللۇقاتلىرىنى ئېلىپ، مىسىرغا قاراپ ماڭدى. شۇنداق
قىلىپ، ياقۇپ پۈتۈن ئەۋلادلىرىنى ئېلىپ مىسىرغا كەلدى. ⁷ ئوغۇل - قىزلىرى ۋە
ئوغۇل - قىز نەۋرىلىرىمۇ بىللە باردى.

⁸ ئىسرائىل دەپمۇ ئاتالغان ياقۇپ بىلەن بىللە مىسىرغا بارغان ئەۋلادلىرىنىڭ
ئىسىملىكى تۆۋەندىكىچە:

ياقۇپنىڭ چوڭ ئوغلى رۇبېن ⁹ ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى: ھانوخ، پالۇ، خەزرون ۋە
كارمى قاتارلىقلار.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

¹⁰ شىمون ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى: يېمۇئىل، يامىن، ئوھاد، ياكىن، سوخار ۋە كەئنانلىق ئايالدىن بولغان شائۇل قاتارلىقلار.

¹¹ لاۋىي ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى: گېرشون، قوھات ۋە مىرارى قاتارلىقلار.

¹² يەھۇدا ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى: شالاھ، پەرەس ۋە زەراخ قاتارلىقلار. يەھۇدانىڭ يەنە ئېر ۋە ئونان دېگەن ئوغۇللىرى بولۇپ، ئۇلار كەئناندا ئۆلۈپ كەتكەندى.

پەرەسنىڭ ئوغۇللىرى: خەزرون بىلەن ھامۇل.

¹³ ئىسساكار ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى: تولاھ، پۇۋا، يوب ۋە شىمرون قاتارلىقلار.

¹⁴ زەبۇلون ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى: سەرەد، ئەلون ۋە ياخىل قاتارلىقلار.

¹⁵ يۇقىرىدىكىلەر لېياھ پاددان - ئاررامدا ياقۇپقا تۇغۇپ بەرگەن ئەۋلادلار بولۇپ، قىزى دىنا بىلەن جەمئىي ئوتتۇز ئۈچ نەپەر ئىدى.

¹⁶ گاد ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى: سەفون، ھاگگى، شۇنىي، ئېزبون، ئەرى، ئارودى ۋە ئارېلى قاتارلىقلار.

¹⁷ ئاشېر ۋە ئۇنىڭ پەرزەنتلىرى: ئوغۇللىرى يىمنا، يىشۋا، يىشۋى، بەرىيا ۋە قىزى سەراھ. بەرىيانىڭ ئوغۇللىرى: ھېبەر ۋە مالكېل ئىدى.

¹⁸ يۇقىرىدىكىلەر لابان قىزى لېياھقا دېدەك قىلىپ بەرگەن زىليا ياقۇپقا تۇغۇپ بەرگەن ئەۋلادلار بولۇپ، ئۇلار جەمئىي ئون ئالتە نەپەر ئىدى.

¹⁹ ياقۇپنىڭ ئايالى راھىلە ئۇنىڭغا ئىككى ئوغۇل تۇغۇپ بەرگەن بولۇپ، ئۇلار يۈسۈپ بىلەن بىنيامىن ئىدى. ²⁰ يۈسۈپ مىسىردا ئون شەھىرنىڭ روھانىيسى

پوتفېرانىڭ قىزى ئاسناتتىن ماناسسە ۋە ئەفرايىم ئىسىملىك ئىككى ئوغۇل تاپقانىدى.

²¹ بىنيامىننىڭ ئوغۇللىرى: بەلا، بېكەر، ئاشىپىل، گېرا، ئائامان، ئەھى، روش، مۇپپىم، ھۇپپىم ۋە ئارىد قاتارلىقلار.

²² يۇقىرىدىكىلەر راھىلە ياقۇپقا تۇغۇپ بەرگەن ئەۋلادلار بولۇپ، جەمئىي ئون تۆت نەپەر ئىدى.

²³ دان ۋە ئۇنىڭ ئوغلى ھۇشىم.

²⁴ ئاقتالى ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى: ياخشىئىل، گۇنى، يەسەر ۋە شىللەم قاتارلىقلار.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

²⁵ يۇقىرىدىكىلەر لابانىڭ قىزى راھىلەگە دېدەك قىلىپ بەرگەن بىلھاق ياقۇپقا تۇغۇپ بەرگەن ئەۋلادلار بولۇپ، جەمئىي يەتتە نەپەر ئىدى. ²⁶ دېمەك، ياقۇپنىڭ كېلىنلىرىنى ھېسابقا ئالمىغاندا، ياقۇپ بىلەن بىللە مىسىرغا بارغان ئۆز ئەۋلادلىرى جەمئىي ئاتمىش ئالتە كىشى ئىدى. ²⁷ يۈسۈپنىڭ مىسىردا تاپقان ئىككى ئوغلىنى قوشقاندا، ياقۇپ جەمەتنىڭ مىسىردىكى نوپۇسى جەمئىي يەتمىش ²⁸ كىشى بولدى.

ياقۇپ ۋە ئۇنىڭ جەمەتنىڭ مىسىرغا يېتىپ كېلىشى

²⁸ ياقۇپ يۈسۈپ بىلەن گۈشەن ۋىلايىتىدە كۆرۈشۈش ئۈچۈن، يەھۇدانى ئۇنىڭ يېنىغا يۆنىلىشنى ئۇقۇپ كېلىشكە ئەۋەتتى. ياقۇپلار گۈشەنگە كەلگەندە، ²⁹ يۈسۈپ ۋەزىرلىك ھارۋىسىدا ئولتۇرۇپ، ئاتىسىنىڭ ئالدىغا باردى. ئۇلار دىدار كۆرۈشۈش بىلەنلا، يۈسۈپ ئاتىسىنى قۇچاقلاپ ئۇزۇنغىچە يىغلىدى. ³⁰ ئىسرائىل يۈسۈپكە: — مەن سېنىڭ ھايات ئىكەنلىكىڭنى ئۆز كۆزۈم بىلەن كۆردۈم. ئەمدى ئۆلۈپ كەتسەممۇ رازىمەن! — دېدى.

³¹ ئاندىن، يۈسۈپ قېرىنداشلىرى ۋە چوڭ ئۆيدىكىلىرىگە مۇنداق دېدى: — مەن پادىشاھقا سىلەرنىڭ كەنئاندىن بۇ يەرگە كۆچۈپ كەلگەنلىكىڭلارنى مەلۇم قىلاي. ³² ئۇنىڭغا سىلەرنىڭ چارۋىچى ئىكەنلىكىڭلارنى، مال - مۈلكۈڭلارنى ئېلىپ كەلگەنلىكىڭلارنى ئېيتاي. ³³ پادىشاھ سىلەر بىلەن كۆرۈشۈپ، كەسپىڭلارنى سورىسا، ³⁴ ئۇنىڭغا: «بىز كىچىكىمىزدىن تارتىپ چارۋىچىلىق قىلىپ كەلگەن. ئاتا - بوۋىلىرىمىزمۇ چارۋىچى ئىدى» دەڭلار. شۇنىڭ بىلەن، ئۇ سىلەرنى ئۆز خەلقىدىن ئايرىپ، گۈشەنگە ئورۇنلاشتۇردۇ، — دېدى. يۈسۈپنىڭ بۇنداق دېيىشىدىكى سەۋەب، مىسىرلىقلار مال باققۇچىلارنى پەقەت كۆزگە ئىلمىيىتى.

²⁷: 46 27 بۇ بابنىڭ 15 - ، 18 - ، 22 - ، 25 - ئايەتلىرىدە تىلغا ئېلىنغان ئادەم سانىنى قوشقاندا

مىسىرغا بارغانلار جەمئىي 70 ئادەم بولىدۇ. بىراق، بۇ ئايەتتە تىلغا ئېلىنغان 66 ئادەم ئىچىگە يۈسۈپنىڭ ئىككى ئوغلى — ماناسسە بىلەن ئەفرايم، شۇنداقلا يەھۇدانىڭ كەنئاندا ئۆلۈپ كەتكەن ئىككى ئوغلى — ئېر بىلەن ئونان قوشۇلمىغان.

47 - باب

¹ بۇنىڭ بىلەن، يۈسۈپ پادىشاھ بىلەن كۆرۈشكىلى بېرىپ، ئۇنىڭغا:
 — ئاتام بىلەن قېرىنداشلىرىم كەنئاندىن قوي - كالا ۋە پۈتۈن مال - مۈلۈكلىرىنى
 ئېلىپ بۇ يەرگە كەلدى. ھازىرچە ئۇلار گوشەندە تۇرۇۋاتىدۇ، — دېدى.
² ئاندىن كېيىن، يۈسۈپ بەش قېرىندىشىنى تاللاپ، پادىشاھ بىلەن كۆرۈشۈشكە
 ئېلىپ كەلدى.

³ پادىشاھ يۈسۈپنىڭ قېرىنداشلىرىدىن:
 — سىلەر قايسى كەسىپ بىلەن شۇغۇللىنىسىلەر؟ — دەپ سورىدى.
 ئۇلار جاۋابەن:

— جانابلىرى، كەمىنلىرى ئاتا - بوۋىلىرىمىزغا ئوخشاش، مال بېقىش بىلەن
 تىرىكچىلىك قىلىمىز. ⁴ كەنئاندا قەھەتچىلىك ئېغىر بولغاچقا، مال باقىدىغان ئوتلاقمۇ
 يوق. شۇ سەۋەبتىن، بىز بۇ يەرگە كۆچۈپ كەلدۇق. جانابلىرىدىن كەمىنلىرىنىڭ
 گوشەن ۋىلايىتىدە تۇرۇشىغا ئىجازەت بېرىشلىرىنى سورايمىز، — دېدى.
⁵ پادىشاھ يۈسۈپكە:

— ئاتاڭ بىلەن قېرىنداشلىرىڭ بۇ يەرگە كەپتۇ. ⁶ مىسىرنىڭ زېمىنى ئۇلارنىڭ
 ئالدىدا تۇرۇپتۇ. ئۆزلىرى مەملىكەتنىڭ ئەڭ ياخشى يېرىنى تاللىسۇن. گوشەندە
 تۇرسىمۇ بولۇپرىدۇ. ئۇلارنىڭ ئارىسىدا ئىقتىدارلىق كىشىلەر بولسا، ماللىرىمنى
 باشقۇرۇشقا قويساڭمۇ بولىدۇ، — دېدى.

⁷ كېيىن، يۈسۈپ ئاتىسى ياقۇپنى ئوردىغا باشلاپ كېلىپ، مىسىر پادىشاھى بىلەن
 كۆرۈشتۈردى. ياقۇپ پادىشاھقا بەخت - سائادەت تىلدى. ⁸ پادىشاھ ئۇنىڭدىن:
 — قانچە ياشقا كەلدىڭىز؟ — دەپ سورىدى.

⁹ ياقۇپ ئۇنىڭغا:

— مەن بۇ دۇنيادا مۇساپىر بولۇپ، بىر يۈز ئوتتۇز يىل ياشىدىم. بۇ
 جاپا - مۇشەققەتلىك ھاياتىمدا تېخى ئاتا - بوۋىلىرىمدەك ئۇزۇن ئۆمۈر كۆرمىدىم، —
 دەپ جاۋاب بەردى.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

¹⁰ خوشلىشىش ئالدىدا، ياقۇپ يەنە پادىشاھقا بەخت تىلەپ، ئاندىن چىقىپ كەتتى. ¹¹ يۈسۈپ پادىشاھنىڭ ئەمرى بويىچە ئاتىسى بىلەن قېرىنداشلىرىنى مىسىرغا ئورۇنلاشتۇردى. ئۇ رەمىس شەھىرىنىڭ يېنىدىن دۆلەتنىڭ ئەڭ ياخشى يېرىنى ئۇلارغا زېمىنلىققا بەردى ¹² ھەمدە ئاتىسى، قېرىنداشلىرى ۋە ئۇلارنىڭ ئۆيلىرىگە نوپۇسنىڭ سانىغا قاراپ، ئاشلىق يەتكۈزۈپ بەردى.

ئاچارچىلىق

¹³ ئاچارچىلىق ئىنتايىن ئېغىرلىشىپ كەتكەنلىكتىن، ھەممە يەردە ئاشلىق قالمىغاندى. مىسىرلىقلار بىلەن كەنئانلىقلار ئاچلىقتىن ئاجزلاپ كەتتى. ¹⁴ يۈسۈپ ئاشلىق سېتىپ، ئۇلارنىڭ ھەممە پۇللىرىنى يىغىۋېلىپ ئوردىغا تاپشۇردى. ¹⁵ مىسىر ۋە كەنئاندىكى خەلقنىڭ قولىدىكى پۇللار تۈگىگەندە، مىسىر خەلقى يۈسۈپنىڭ ئالدىغا كېلىپ، ئۇنىڭدىن:

— پۇللىرىمىز تۈگەپ كەتتى. ئۆلۈمدىن ساقلىنىپ قېلىشىمىز ئۈچۈن بىر ئامال قىلىپ، بىزگە ئاشلىق يەتكۈزۈپ بەرگەيلا، — دەپ تەلەپ قىلدى. ¹⁶ يۈسۈپ ئۇلارغا:

— ئەگەر پۇلۇڭلار تۈگەپ كەتكەن بولسا، مېلىڭلارنى ئاشلىققا تېگىشىڭلار، — دېدى.

¹⁷ بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار ماللىرىنى يۈسۈپنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كېلىشتى. يۈسۈپ ئۇلارنىڭ ئات، ئېشەك، قوي، كالا ۋە ئۆچكىلىرىگە ئاشلىق تېگىشىپ بەردى. شۇنداق قىلىپ، يۈسۈپ ئۇلارنىڭ مال - چارۋىلىرىنىڭ بەدىلىگە شۇ يىلى ئۇلارنى ئاشلىق بىلەن تەمىنلىدى.

¹⁸ كېيىنكى يىلى، ئۇلار يەنە كېلىپ:

— ئى ئالىيلىرى، ھەقىقىي ئەھۋالنى يوشۇرمايمىز. پۇللىرىمىز پۈتۈنلەي تۈگىدى. ماللىرىمىزمۇ ئۆزلىرىگە ئۆتۈپ كەتتى. ھازىر بىزنىڭ تېنىمىز ۋە يېرىمىزدىن باشقا ھېچ نەرسىمىز قالمىدى. ¹⁹ ئۆلۈمدىن ساقلىنىپ قېلىشىمىزغا بىر ئامال قىلغايلا! يەرلىرىمىزنىڭ ئاق تاشلىنىپ قالماسلىقى ئۈچۈن، ئۆزىمىز بىلەن يېرىمىزنى ئاشلىققا ئالماشتۇرۇپ بەرگەيلا. يەرلىرىمىز پادىشاھنىڭ بولسۇن. ئۆزىمىزمۇ پادىشاھنىڭ

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

قۇلى بولۇپ، ئۇنىڭ دېھقانچىلىقنى قىلايلى. ھايات قېلىشىمىز ئۈچۈن، يەرلەرنى تېرىشىمىزغا ئۇرۇقلۇق بەرگەيلا! — دەپ تەلەپ قىلدى.

²⁰ شۇنداق قىلىپ، يۈسۈپ پادىشاھ ئۈچۈن مىسىرنىڭ پۈتۈن زېمىنىنى سېتىۋالدى. ئاچارچىلىقنىڭ ئېغىرلىقىدىن مىسىرلىقلار يەرلىرىنى سېتىشقا مەجبۇر بولدى. نەتىجىدە، پۈتۈن يەر - زېمىن پادىشاھقا ئۆتۈپ كەتتى. ²¹ پۈتۈن مىسىر خەلقىمۇ ئۇنىڭ قۇلى بولۇپ قالدى. ²² پەقەت روھانىيلارنىڭ يەرلىرىلا ئۆز قوللىرىدا قالدى. ئۇلارنىڭ يەرلىرىنى سېتىشى ھاجەتسىز ئىدى. چۈنكى، ئۇلار پادىشاھتىن ھەقسىز ئاشلىق ئالاتتى.

²³ يۈسۈپ خەلقىگە:

— مەن پادىشاھ ئۈچۈن سىلەرنى ۋە يەر - زېمىنلىرىڭلارنى سېتىۋالغانىكەنمەن، ئۇ يەرگە دېھقانچىلىق قىلىشىڭلار ئۈچۈن ئۇرۇق بېرەي. ²⁴ ھوسۇل ۋاقتىدا، ھوسۇلنىڭ بەشتىن بىرىنى پادىشاھقا تاپشۇرۇپ، قالغىنىنى ئۆزۈڭلارغا ۋە ئائىلەڭلەرگە ئوزۇق ۋە ئۇرۇقلۇق قىلىڭلار، — دېدى.

²⁵ ئۇلار:

— ئى ئالىيلىرى، ئۆزلىرى ھاياتىمىزنى قۇتقۇزۇپ قالدىلا. بىزگە شەپقەت قىلىپ، بىزنى قۇللۇققا قوبۇل قىلغايلا، ²⁶ — دېيىشتى.

²⁶ شۇڭا، يۈسۈپ مىسىرلىقلارغا «دېھقانچىلىق مەھسۇلاتلىرى ھوسۇلنىڭ بەشتىن بىر قىسمىنى پادىشاھقا تاپشۇرۇش كېرەك» دېگەن قانۇننى تۈزۈپ بەردى. بۇ قانۇن بۈگۈنگىچە كۈچكە ئىگە بولماقتا. پەقەت روھانىيلارنىڭ يەرلىرىلا پادىشاھقا ئۆتمىدى.

ياقۇپنىڭ ئاخىرقى تەلىپى

²⁷ ئىسرائىللار مىسىرنىڭ گوشەن ۋىلايىتىدە ئولتۇراقلاشتى. ئۇلار روناق تېپىپ، ئاھالىلىرى ھەسسەلەپ كۆپەيدى. ²⁸ ياقۇپ مىسىردا ئون يەتتە يىل ياشاپ، بىر يۈز

²⁷ 47: 25 ئەگەر ئۇلار قۇللۇققا قوبۇل قىلىنسا، تۇرمۇشىدىن غەم قىلمايتتى. چۈنكى، خوجايىنى

ئۇلارنىڭ قورسىقىنى باقاتتى.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

قىرىق يەتتە يىل ئۆمۈر كۆردى. ²⁹ ئۇ ئۆلۈش ئالدىدا يۈسۈپنى چاقىرتىپ كېلىپ، ئۇنىڭغا:

— ئەگەر سەن مەندىن رازى بولساڭ، قولۇڭنى ئىككى يوتامنىڭ ئاستىغا قويۇپ، ماڭا غەمخورلۇق كۆرسىتىپ، مېنى مىسىرغا دەپنە قىلماسلىققا قەسەم قىلغىن. ³⁰ مەن ۋاپات بولغاندا، مېنى مىسىردىن ئېلىپ چىقىپ، ئاتا-بوۋام دەپنە قىلىنغان يەرگە دەپنە قىلغىن، — دېدى.

يۈسۈپ ئاتىسىغا:

— تاپشۇرۇقىڭىزنى چوقۇم ئورۇندايمەن، — دېدى.

³¹ ئىسرائىل:

— ئۇنداق بولسا، ماڭا قەسەم قىلغىن، — دېدى.

شۇنىڭ بىلەن، يۈسۈپ قەسەم قىلدى. ئىسرائىل كارىۋاتنىڭ باش تەرىپىدە باش قويۇپ، خۇداغا مەدھىيە ئوقۇدى.

48 - باب

ياقۇپنىڭ ئەفرايم ۋە ماناسسەگە خەيرلىك دۇئا قىلىشى

¹ بىرمەزگىلدىن كېيىن يۈسۈپكە ئاتىسىنىڭ ئاغرىپ قالغانلىقى توغرىسىدىكى خەۋەر يەتتى. شۇڭا، يۈسۈپ ئىككى ئوغلى ماناسسە بىلەن ئەفرايمنى ئېلىپ ئاتىسىنىڭ يېنىغا باردى. ² ياقۇپ ئوغلى يۈسۈپنىڭ كەلگەنلىكىنى ئاڭلاپ، ياتقان ئورنىدىن كۈچىنىڭ بارىچە كۈچەپ تۇرۇپ، ئاران ئولتۇردى. ³ ياقۇپ يۈسۈپكە:

— ھەممىگە قانداق خۇدا كەنئاندىكى لۇز دېگەن يەردە ماڭا كۆرۈنۈپ، ماڭا بەخت ئاتا قىلغانىدى. ⁴ ئۇ ماڭا: «مەن سېنىڭ ئەۋلادلىرىڭنى كۆپەيتىپ، ئۇلارنى نۇرغۇن مىللەت قىلىمەن ۋە بۇ زېمىننى سېنىڭ ئەۋلادلىرىڭغا مەڭگۈ زېمىنلىققا بېرىمەن» دېگەندى، — دېدى.

⁵ ياقۇپ يەنە:

— ئەي يۈسۈپ، مەن مىسىرغا كەلمەستە، سەن بۇ يەردە ئىككى ئوغۇل

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

تېپىپسەن. بۇ ئىككى ئوغۇل، يەنى ئەفرايىم بىلەن ماناسسە، رۇپىن بىلەن شىمونغا ئوخشاش مېنىڭ ئوغۇللىرىم ھېسابلىنىدۇ. ⁶ باشقا بالا تاپساڭ، ئۈزۈڭنىڭ بولسۇن. ئۇلار كەلگۈسىدە مىراسخورلۇق قىلىدىغان يەر ئەفرايىم بىلەن ماناسسەنىڭ زېمىنى ئىچىدە بولسۇن. ⁷ بۇنداق قىلىشىمدىكى مەقسەت، ئاناڭ راھىلەنىڭ ۋەجدىدۇر. مەن پادىدان - ئارامدىن قايتىپ كەلگەندە، ئاناڭ كەنتان رايونىدىكى ئەفراتاغا بارىدىغان يول بويىدا مېنى ھەسرەتتە قالدۇرۇپ ۋاپات بولدى. مەن ئۇنى شۇ يەردىلا دەپنە قىلغانىدىم، — دېدى. (ئەفراتا ھازىر «بەيتلەھەم» دەپ ئاتىلىدۇ.)

⁸ ئىسرائىل يۈسۈپنىڭ ئوغۇللىرىنى كۆرۈپ:

— بۇ بالىلار كىم؟ — دەپ سورىدى.

⁹ يۈسۈپ:

— مېنىڭ ئوغۇللىرىم. مەن مىسىرغا كەلگەندىن كېيىن، خۇدا ماڭا بەرگەن بالىلار،

— دەپ جاۋاب بەردى.

ئىسرائىل يەنە:

— ئۇلارنى يېنىمغا ئەكەل، ئۇلارغا دۇئا قىلاي، — دېدى.

¹⁰ ئىسرائىل قېرىپ كەتكەنلىكى ئۈچۈن، كۆزى تورلىشىپ ياخشى كۆرمەيتتى.

يۈسۈپ بالىلىرىنى ئۇنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كەلدى. ئىسرائىل ئۇلارنى قۇچاقلاپ، سۆيۈپ قويۇپ، ¹¹ يۈسۈپكە:

— ئەسلى سېنى قايتا كۆرىمەن، دەپ ئويلاپ باقمىغانىدىم. مانا ئەمدى خۇدا ماڭا

سېنىڭ ئوغۇللىرىڭنىمۇ كۆرسەتتى! — دېدى.

¹² يۈسۈپ ئىسرائىلنىڭ تىزىدىن ئىككى ئوغلىنى يەرگە چۈشۈرۈپ، ئۆزى

ئاتىسىنىڭ ئالدىدا بېشىنى يەرگە تەگكۈدەك ئېگىپ تەزىم قىلدى. ¹³ يۈسۈپ

^{48:5} ياقۇپنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ ئەۋلادلىرى كېيىن ئىسرائىل خەلقىنىڭ 12 قەبىلىسىنى تەشكىل

قىلغان. ياقۇپنىڭ ئەفرايىم بىلەن ماناسسەنى ئوغۇم دېيىشى بىلەن، ئۇلار كېيىن يۈسۈپنىڭ ئورنىغا 12

قەبىلىنىڭ ئىككىسىنى تەشكىل قىلىپ، ئون ئىككىگە بۆلۈنگەن كەنتان زېمىنىنىڭ ئىككى پارچىسىگە

ئىگە بولدى. ياقۇپنىڭ 12 ئوغلىنىڭ ئۈچىنچىسى لاۋاينىڭ ئەۋلادلىرى بولسا كېيىن مەركىزىي

ئىبادەتخانىدا خىزمەت قىلىدىغان روھانىيلار بولۇپ، زېمىنغا ئىگە بولمىدى.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

ئەفرايمنى ئىسرائىلنىڭ سول يېنىغا، ماناسسەنى ئوڭ يېنىغا تۇرغۇزدى. ¹⁴ لېكىن، ئىسرائىل ئىككى قولىنى ئالماشتۇرۇپ، ئوڭ قولىنى كىچىك نەۋرسى ئەفرايمنىڭ بېشىغا، سول قولىنى چوڭ نەۋرسى ماناسسەنىڭ بېشىغا قويۇپ، ¹⁵ يۈسۈپكە بەخت تىلەپ، مۇنداق دۇئا قىلدى:

«بوۋىلىرىم ئىبراھىم بىلەن ئىسھاق يېقىن ئەگەشكەن خۇدا

بۇ ئىككى نەۋرەمنى بەختلىك قىلغاي.

مېنى بۈگۈنگىچە يېتەكلەپ كەلگەن خۇدا

ئۇلارغا بەخت ئاتا قىلغاي.

¹⁶ مېنى پۈتۈن بالا - قازالاردىن قۇتقۇزغان پەرىشتە

ئۇلارغا بەخت ئاتا قىلغاي.

مېنىڭ نامىم، ئاتا - بوۋام ئىبراھىم بىلەن ئىسھاقنىڭ نامى

بۇ بالىلار ئارقىلىق مەڭگۈ داۋاملاشقاي.

ئۇلار نۇرغۇن ئەۋلادلىق بولۇپ، يەر يۈزىدە گۈللەپ ياشىغاي.»

¹⁷ يۈسۈپ ئاتىسىنىڭ ئوڭ قولىنى ئەفرايمنىڭ بېشىغا قويغىنىنى كۆرۈپ، كۆڭلىدە

نارازى بولغانىدى. شۇڭا، ئۇ ئاتىسىنىڭ ئوڭ قولىنى ئەفرايمنىڭ بېشىدىن

ماناسسەنىڭ بېشىغا يۆتكەپ قويماقچى بولۇپ، ¹⁸ ئاتىسىغا:

— ئاتا، بۇ ئىشىڭىز توغرا بولمىدى. چوڭى بۇ ئوڭ قولىڭىزنى ئۇنىڭ بېشىغا

قويغايىسىز! — دېدى.

¹⁹ ئاتىسى رەت قىلىپ:

— ئەي ئوغلۇم، بىلىمەن، بىلىمەن. ماناسسەنىڭ ئەۋلادلىرىمۇ چوڭ خەلق بولىدۇ،

لېكىن ئىنىسى ئۇنىڭدىنمۇ كۈچلۈك بولىدۇ. ئىنىسىنىڭ ئەۋلادلىرى روناق تاپقان كۆپ

خىل خەلقلەرگە ئايلىنىدۇ! — دېدى.

²⁰ ئۇ كۈنى، ئىسرائىل ئۇلارغا بەخت تىلەپ، مۇنداق دۇئا قىلدى:

«كەلگۈسىدە ئىسرائىلنىڭ ئەۋلادلىرى كىشىلەرگە خەيرلىك دۇئا قىلغاندا،

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

مۇنداق دېسۇن:

«خۇدا سىلەرنى ئەفرايىم بىلەن ماناسسەگە ئوخشاش بەختلىك قىلغاي!»،

شۇنداق قىلىپ، ياقۇپ ئەفرايىمنى ئۇنىڭ ئاكىسى ماناسسەدىن يۇقىرى ئورۇنغا قويدى.

²¹ كېيىن، ئىسرائىل يۈسۈپكە:

— مېنىڭ ئالەمدىن ئۆتۈشۈمگە ئاز قالغانلىقىنى بىلسەن. لېكىن، خۇدا جەزمەن سىلەرگە يار بولۇپ، سىلەرنى ئاتا-بوۋىلىرىڭلارنىڭ زېمىنىغا قايتۇرۇپ كېتىدۇ. ²² مەن ساڭا قېرىنداشلىرىڭغا قارىغاندا بىر ھەسسە ئارتۇق زېمىن بېرىمەن. ئۇ يەرنى مەن ئامورلارنىڭ قولىدىن قىلىچ ۋە ئوقيايىم بىلەن تارتىۋالغاندىم، — دېدى.

49 - باب

ياقۇپنىڭ ۋەسىيىتى

¹ ياقۇپ ئوغۇللىرىنى ئالدىغا چاقىرىپ، ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— ھەممىڭلار ئالدىمغا كېلىڭلار، سىلەرگە دۇچ كېلىدىغان ئىشلارنى ئېيتىپ قويماي!

² «ئەي ئوغۇللىرىم، ھەممىڭلار كېلىپ قۇلاق سېلىڭلار. ئاتاڭلار ئىسرائىلنىڭ سۆزلىرىنى كۆڭۈل قويۇپ تىڭشاڭلار.

³ ئەي رۇبېن، سەن تۇنجى ئوغلۇمسەن،

سەن كۈچ - قۇدرىتىمسەن.

چوڭ بولۇپ تاپقان تۇنجى ئوغلۇمسەن،

ئوغۇللىرىم ئىچىدە ئەڭ غۇرۇرلۇقى ۋە كۈچلۈكى سەن.

⁴ بىراق، سەن كەلكۈندەك ئېقىپ، تۇتۇق بەرمىدىڭ!

سەن كىچىك خوتۇنۇم بىلەن بىر ئورۇندا يېتىپ،

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

كۆرپەمنى بۇلغىغاچقا، ئەمدى كاتتا كىشى بولالمايسەن.

⁵ شىمون بىلەن لاۋىي ئىتتىپاقداش بولۇپ،

ئۇلارنىڭ قىلىچلىرى رەھىمسىزلىك قىلدى.

⁶ قوشۇلمايمەن ئۇلارنىڭ يامان نىيىتىگە،

قاتناشمايمەن ئۇلارنىڭ سۇيىقەستلىك پىلانغا،

چۈنكى ئۇلار دەرغەزەپتە ئادەم ئۆلتۈرۈپ،

بۇقىلارنىڭ پىيىنى خالىغىنچە كەستى.

⁷ ياغسۇن لەنەتلەر ئۇلارنىڭ غەزىپىگە،

شۇنداقلا رەھىمسىز ئۆچمەنلىكىگە.

تارقىتىۋېتەرمەن، چېچىۋېتەرمەن ئۇلارنى

ئىسرائىللارنىڭ ئارىسىغا.

⁸ ئەي يەھۇدا، قېرىنداشلىرىڭ سېنى ماختار.

سەن دۈشمەننىڭ گېلىنى سىقارسەن.

قېرىنداشلىرىڭ سېنىڭ ئالدىڭدا باش قويار.

⁹ يەھۇدا دۈشمىنىڭ ياش شىردەك ئېتىلىدۇ.

ئۇنى مەغلۇپ قىلىپ، قايتىپ كېلىدۇ ئۇۋىسىغا.

سوزۇلۇپ ياتسا ئۇۋىسىدا،

كىممۇ ئۇنىڭغا تېگىشكە جۈرئەت قىلار؟

¹⁰ يەھۇدا تۇتار پادىشاھلىق ئەڭگۈشتىرىنى،

ئۇنىڭ ئەۋلادلىرى يۈرگۈزەر ھاكىمىيەتنى.

كېيىن، پۈتكۈل ئەل قوشار تۆھپە ئۇنىڭغا،

پۈتكۈل خەلق تەزىم قىلار ئۇنىڭغا.[®]

[®] 49:10 ياكى: يەھۇدا تۇتار پادىشاھلىق ئەڭگۈشتىرىنى، ئۇنىڭ ئەۋلادلىرى يۈرگۈزەر ھاكىمىيەتنى،

تاكى ھاكىمىيەت يۈرگۈزگۈچى كەلمىگۈچە؛ پۈتكۈل خەلق تەزىم قىلار ئۇنىڭغا.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

¹¹ ھەددى - ھېسابسىز باي بولغانلىقىدىن ئۇ،
 غاجاپ قويۇشقا قارىماي تەخىينىڭ،
 باغلاپ قويار ئۇنى ئەڭ ياخشى ئۈزۈمگە.
 كىيىملىرىنى يۇيەر ئۈزۈم شارابىدا،
 ئېسىل تونىنى يۇيەر ئۈزۈم شەرىبتىدە.
¹² ئۇنىڭ كۆزلىرى مۇسەللەستىن قارا.
 چىشلىرى سۈتتىنمۇ ئاق.

¹³ زەبۇلۇن تۇرار دېڭىز بويىدا،
 ئۇ يەر كېمە پورتى بولار،
 زېمىنى سىدون تەرەپكە سوزۇلار.

¹⁴ ئىسساكار گويا كۈچلۈك ئېشەك بولۇپ،
 ئېغلىنىڭ ئىچىدە ياتار.

¹⁵ كۆرگەندە ئۇ دەم ئېلىش ئورنىنىڭ ياخشىلىقىنى
 ۋە يېرىنىڭ مۇنبەتلىكىنى،
 ئارتىپ يۈكنىڭ ئېغىرىنى مۇرسىگە،
 قۇل بولۇپ، جاپالىق ئىشقا مەجبۇر بولار.

¹⁶ دان ئىسرائىل قەبىلىسىدىن بىرى بولار،
 ئۇ ئۆز خەلقىگە ئادىل ھۆكۈم قىلار.
¹⁷ ئۇ يىلاندىك يول بويلىرىدا،
 زەھەرلىك يىلاندىك چىغىر يوللاردا،
 چېقىپ ئاتنىڭ تۇيىقىنى،
 ئارقىسىغا يىقتار ئاتلىقلارنى.

¹⁸ ئى پەرۋەردىگارم، قۇتقۇزۇشۇڭنى كۈتمەكتىمەن!

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

¹⁹ گاد قاراچىلارنىڭ ھۇجۇمىغا ئۇچرار.

لېكىن، ئۇ كەينىدىن ھۇجۇم قىلىپ، زەربە بېرەر.

²⁰ ئاشپىرنىڭ زېمىنى بەئەينى مول ئاشلىق ئامبىرى بولۇپ،

پادىشاھلارنى ئۇ تەمىنلەر خاس لەززەتلىك تاماقلرى بىلەن.

²¹ نافتالى ئەركىن ئانا كېيىكتۇر،

ئۇ تۇغار سۆيۈملۈك بالا كېيىكلەرنى.

²² يۈسۈپ مېۋىلىك دەرەختۇر.

ئۇ بۇلاققا يېقىندۇر.

ئۇنىڭ شاخلىرى ھالقىپ ئۆتەر تامدىن.

²³ شىددەتلىك ھۇجۇم قىلار دۈشمەن ئوۋچىلىرى ئۇنىڭغا،

ئوقىلار دەھشەتلىك ئېتىلار ئۇنىڭغا،

²⁴ لېكىن ئۇنىڭ يايى مەزمۇت يەنلا،

ئۇنىڭ قوللىرى كۈچلۈك يەنلا.

تايانغاچقا ئۇ ياقۇپ ئېتىقاد قىلغان قادىر خۇداغا،

يەنى ئىسرائىلنىڭ پادىچىسىغا، قورام تېشىغا.

²⁵ ئاتاڭ ئىبادەت قىلغان خۇدا ساڭا ياردەم قىلار،

ھەممىگە قادىر خۇدا سېنى بەختلىك قىلار.

ئۇ ساڭا خاسىيەتلىك يامغۇر ياغدۇرۇپ،

يەردىكى بۇلاقلارنى تەقدىم قىلار.

ئات - كالىرىڭنى ھەم ئاۋۇتۇپ،

ئەۋلادلىرىڭنى ھەسسەلەپ كۆپەيتەر.

²⁶ ئاتاڭ خۇدادىن ئېرىشكەن بۇ بەخت،

قەدىمكى تاغ چوققىلىرىدىنمۇ،

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

ئېدىرلىقلاردىكى بايلىقلاردىنمۇ بۇيۇكتۇر.
مانا بۇ بەخت - سائادەت يۈسۈپنىڭ بېشىغا،
يەنى قېرىنداشلىرىدىن تاللانغىنىغا قونار.

²⁷ بىنيامىن گويا يىرتقۇچ چىلبۆرە.
ئۇ ئەتىگىنى تۇتقىنىنى يالماپ،
كېچىسى ئولجىلارنى بۆلەر.»

²⁸ ئىسرائىلنىڭ بۇ ئون ئىككى ئوغلى ئىسرائىل خەلقىنىڭ ئون ئىككى قەبىلىسىنىڭ
بوۋىلىرى بولدى. بۇ سۆزلەر — ياقۇپنىڭ ھەربىر ئوغلىغا قىلغان لايىق خەيرلىك
دۇئاسىدۇر.

ياقۇپنىڭ ۋاپاتى

²⁹ ياقۇپ ئوغۇللىرىغا مۇنداق دەپ تاپىلدى:

— ئەجدادلىرىمنىڭ قېشىغا كېتىدىغانغا ئاز قالدىم. سىلەر مېنى ئاتا - بوۋىلىرىمنىڭ
يېنىغا، يەنى خىتلاردىن بولغان ئەفروننىڭ ئېتىزلىقىدىكى ئۆڭكۈرگە دەپنە قىلىڭلار.
³⁰ بۇ ئۆڭكۈر كەنئاندىكى مامرەنىڭ شەرق تەرىپىدىكى ماكىپلاھ يېزىسىدا بولۇپ،
ئىبراھىم ئۇ ئۆڭكۈر بىلەن يەرنى خىتلاردىن بولغان ئەفروندىن يەرلىك قىلىش ئۈچۈن
سېتىۋالغانىدى. ³¹ ئىبراھىم ۋە ئايالى سارە ئۇ يەرگە قويۇلغان. ئىسھاق ۋە ئايالى
رېبەقامۇ ئۇ يەرگە قويۇلغان. مەن لېياھنىمۇ ئۇ يەرگە دەپنە قىلدىم. ³² ئۇ يەر بىلەن
ئۆڭكۈر خىتلاردىن سېتىۋېلىنغان بولۇپ، سىلەر مېنى شۇ يەرگە قويۇڭلار. ³³ ياقۇپ
ئوغۇللىرىغا بۇ سۆزلەرنى قىلغاندىن كېيىن، يېتىپلا، نەپىسى توختاپ، ئەجدادلىرىنىڭ
قېشىغا كەتتى.

50 - باب

ياقۇپنىڭ دەپنە قىلىنىشى

¹ يۈسۈپ ئاتىسىنىڭ جەستىگە ئۆزىنى تاشلاپ، ھەسرەت بىلەن يىغلاپ، ئۇنىڭ يۈزىنى سۆيدى. ² كېيىن، يۈسۈپ قول ئاستىدىكى تېۋىپلىرىغا ئاتىسىنىڭ جەستىنى موملاشنى بۇيرۇدى. ³ ئۇلار ئادەتلىرى بويىچە قىرىق كۈن ئىچىدە جەسەتنى چىرىشتىن ساقلاش خىزمىتىنى تاماملىدى. مىسىرلىقلار ئۇنىڭغا يەتمىش كۈن مائەم تۇتتى.

⁴ قارىلىق تۇتۇش مەزگىلى ئۆتكەندىن كېيىن، يۈسۈپ پادىشاھنىڭ ئەمەلدارلىرىغا: — ئېغىر كۆرمىسەڭلار، پادىشاھقا مۇنداق دەڭلار: ⁵ «ئاتام جان ئۈزۈش ئالدىدا مېنى ئۆزىنى كەتئاندا تەييارلاپ قويغان يەرلىككە قويۇشۇمغا قەسەم قىلدۇرغاندى. شۇنىڭ ئۈچۈن، ماڭا ئىجازەت بەرسە، ئۇ يەرگە بېرىپ ئاتامنى دەپنە قىلىپ كەلسەم»، — دېدى.

⁶ پادىشاھ ئۇنىڭغا:

— بارسۇن، ئاتىسىغا بەرگەن قەسىمى بويىچە دەپنە قىلسۇن، — دەپ جاۋاب

قاينۇردى.

⁷ بۇنىڭ بىلەن، يۈسۈپ ئاتىسىنى دەپنە قىلغىلى كەتتى. پادىشاھنىڭ بارلىق خىزمەتچىلىرى، ئوردا ئەمەلدارلىرى ۋە مىسىردىكى كۆزگە كۆرۈنگەن ئەربابلار يۈسۈپ بىلەن بىللە بېرىشتى. ⁸ يۈسۈپنىڭ پۈتۈن ئائىلىسى، قېرىنداشلىرى ۋە ئاتىسىنىڭ جەمەتلىرىمۇ ئۇنىڭ بىلەن بىللە باردى. پەقەت يۈسۈپنىڭ كىچىك بالىلىرى ۋە قوي - كالىلىرىلا گۆشەندە قالغاندى. ⁹ ئۇنىڭ بىلەن بىللە بارغانلارنىڭ ئىچىدە يەنە جەڭ ھارۋىلىرىغا ئولتۇرغانلار ۋە ئاتلىقلارمۇ بار ئىدى. شۇنداق قىلىپ، ئۇلار گويا چوڭ بىر قوشۇندەك بولدى.

¹⁰ ئۇلار ئىئوردان دەرياسىنىڭ نېرىسىدىكى ئاتاد دېگەن يەردىكى خامانغا كەلگەندە، قاتتىق يىغا - زار قىلىشتى. يۈسۈپلەر ئۇ يەردە يەتتە كۈن ھازا تۇتتى.

¹¹ بۇنى كۆرگەن كەتئاللىقلار: «مىسىرلىقلارنىڭ دەپنە مۇراسىمى نېمىدېگەن

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

داغدۇغىلىق» دېيىشكەندى. شۇڭا، بۇ يەرگە ئايىل - مىزرائىم [مەنسى
«مىسىرلىقلارنىڭ ھازا تۇتۇشى»] دەپ نام قويۇلدى.

¹² شۇنداق قىلىپ، ياقۇپنىڭ ئوغۇللىرى ئاتىسىنىڭ تاپشۇرۇقى بويىچە ¹³ ئۇنىڭ
جەستىنى كەنئانغا ئاپىرىپ، مامرەنىڭ شەرقىدىكى ماكىپىلاھتىكى ئۆڭكۈرگە دەپنە
قىلدى. بۇ ئۆڭكۈر ئىبراھىم خىت قەبىلىسىدىن بولغان ئەفرودىن قەبرىستانلىق
ئۈچۈن سېتىۋالغان ئېتىزلىقتا ئىدى. ¹⁴ يۈسۈپ ئاتىسىنى دەپنە قىلىپ بولۇپ، ئۆز
قېرىنداشلىرى ۋە دەپنە مۇراسىمىغا قاتناشقان بارلىق كىشىلەر بىلەن بىللە مىسىرغا
قايتىپ كەلدى.

يۈسۈپنىڭ قېرىنداشلىرىنى خاتىرىلەش

¹⁵ يۈسۈپنىڭ ئاتىسى ئۆلگەندىن كېيىن، ئۇنىڭ قېرىنداشلىرى: «ئەگەر يۈسۈپ
كۆڭلىدە بۇرۇن ئۇنىڭغا يامانلىق قىلغىنىمىز ئۈچۈن ئاداۋەت ساقلاپ، بىزدىن ئىنتىقام
ئالمەن دېسە، قانداق قىلىمىز؟» دەپ ئويلاشقاندى. ¹⁶ شۇڭا، ئۇلار بىر كىشى
ئارقىلىق يۈسۈپكە:

— ئاتىمىز جان ئۇزۇش ئالدىدا، ¹⁷ بىزگە ساڭا بۇنى ئېيتىپ قويۇشىمىزنى
تاپلىغان: «ئاكىلىرىڭ ساڭا يامانلىق قىلىپ قويدى. ئۇلارنىڭ گۇناھىنى كەچۈرۈم
قىلىۋەت». شۇنىڭ ئۈچۈن، سەندىن بىزنىڭ خاتالىقىمىزنى كەچۈرۈم قىلىشىڭنى
سورايمىز. بىز بولساق ئاتاڭ ئىبادەت قىلغان خۇدانىڭ خىزمەتكارلىرى، — دەپ سۆز
يەتكۈزدى.

يۈسۈپ بۇ سۆزنى ئاڭلاپ يىغلىۋەتتى.

¹⁸ ئاندىن، يۈسۈپنىڭ قېرىنداشلىرى ئۇنىڭ ئالدىغا بېرىپ، بېشى يەرگە تەگكۈچە
تەزىم قىلىپ، مۇنداق دېدى:

— بىز سېنىڭ قۇلۇڭ بولايلى!

¹⁹ يۈسۈپ ئۇلارغا:

— قورقماڭلار! مەن ھۆكۈم قىلىپ جازالانمىغان خۇدا ئەمەسمەن! ²⁰ سىلەر

ئەسلىدە ماڭا زىيانكەشلىك قىلماقچىدىڭلار، لېكىن خۇدا نۇرغۇن كىشىلەرنىڭ
ھاياتىنى ساقلاپ قېلىش ئۈچۈن، يامان ئىشىڭلارنى ياخشى ئىشقا ئايلاندۇردى.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى

بۈگۈن مانا شۇنچە نۇرغۇن كىشىلەر ھايات قالدى. ²¹ سىلەر قورقماڭلار. مەن چوقۇم سىلەرگەمۇ پەرزەنتلىرىڭلارغىمۇ غەمخورلۇق قىلمەن، — دېدى. يۈسۈپ قېرىنداشلىرىغا مېھرىبانلىق بىلەن تەسەللى بېرىپ، ئۇلارنى خاتىرجەم قىلدى.

يۈسۈپنىڭ ئالەمدىن ئۆتۈشى

²² يۈسۈپ ۋە ئۇنىڭ ئاتىسىنىڭ ئۇرۇق - جەمەتى مىسىردا ئولتۇراقلىشىپ قالغانىدى. يۈسۈپ بىر يۈز ئون يېشىدا ئالەمدىن ئۆتتى. ²³ ئۇنىڭ ئۆمرى شۇنچىلىك ئۇزۇن بولدىكى، ئۇ ھەتتا ئوغلى ئەفرايمنىڭ ئۈچىنچى ئەۋلادىنى كۆرۈشكە مۇيەسسەر بولغان. يۈسۈپ ماناسسەنىڭ ئوغلى ماكىرنىڭ ئوغۇللىرىنىمۇ ئۆز قوينىغا ئالغان. ²⁴ ئۇ قېرىنداشلىرىغا:

— مەن ئالەمدىن ئۆتۈشكە ئاز قالدىم. خۇدا چوقۇم سىلەرگە كۆڭۈل بۆلۈپ، سىلەرنى بۇ يەردىن ئېلىپ، ئىبراھىمغا، ئىسھاققا ۋە ياقۇبقا ۋەدە قىلىپ بەرمەكچى بولغان زېمىنغا باشلاپ بارىدۇ، — دېدى. ²⁵ يۈسۈپ قېرىنداشلىرىغا يەنە:

— خۇدا سىلەرگە غەمخورلۇق قىلىپ، سىلەرنى ئۇ يەرگە ئېلىپ كەتكەن ۋاقىتتا، مېنىڭ جەستىمنى بىللە ئېلىپ كېتىشكە مېنىڭ ئالدىمدا قەسەم قىلىڭلار! — دېدى. ²⁶ يۈسۈپ بىر يۈز ئون يېشىدا مىسىردا ئالەمدىن ئۆتتى. ئۇلار ئۇنىڭ جەستىنى چىرىشتىن ساقلاش ئۈچۈن موملاپ، ساندۇققا سېلىپ قويدى.

مىسىردىن چىقىش

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

«مىسىردىن چىقىش» تا ئىسرائىللارنىڭ مىسىردا قۇللۇق ھالەتكە چۈشۈپ قېلىشى، مۇسا پەيغەمبەرنىڭ ئۇلارنى قۇللۇقتىن قۇتۇلدۇرۇپ خۇدا ئەجدادى ئىبراھىمغا بېرىشكە ۋەدە قىلغان كەنتان زېمىنىغا باشلاپ مېڭىش جەريانى تەسۋىرلەنگەن.

بۇ جەرياندا مۇسا پەيغەمبەر خۇدادىن ئون پەرز ۋە نۇرغۇن قائىدە - نىزاملارنى قوبۇل قىلغان. خۇدانىڭ يەھۇدىيلارغا بۇلارنى بېرىشتىكى مەقسىتى، يەھۇدىي جامائەتچىلىكىنى تەرتىپكە سېلىش ۋە ئۇلارغا خۇداغا قانداق ئىبادەت قىلىشنى كۆرسىتىش ئىدى.

تېزىس:

1. ئىسرائىللارنىڭ مىسىردا قۇل بولۇشى (1 - باب)
2. مۇسا پەيغەمبەرنىڭ تۇغۇلۇشىدىن چاقىرىلىشىغىچە (2 - بابتىن 4 - باقىچە)
3. مىسىر پادىشاھىنىڭ جاھىللىقى ۋە مىسىرلىقلارغا كەلگەن ئايەتلەر (5 - بابتىن 11 - باقىچە)
4. ئۆتۈپ كېتىش ھېيتى ۋە مىسىردىن چىقىش (12 - باب 1 - ئايەتتىن 15 - باب 21 - ئايەتكىچە)
5. قىزىل دېڭىزدىن سىناي تېغىغا سەپەر قىلىش (15 - باب 22 - ئايەتتىن 18 - باب 27 - ئايەتكىچە)
6. قانۇننىڭ چۈشۈرۈلۈشى ۋە ئەھدىنىڭ تۈزۈلۈشى (19 - بابتىن 24 - باقىچە)
7. ئىبادەت چېدىرىنىڭ ياسىلىشى ۋە ئىبادەت قائىدىلىرى (25 - بابتىن 40 - باقىچە)

مىسىردىن چىقىش

ئىسرائىللارنىڭ مىسىردا تارتقان ئازابلىرى

¹ ياقۇپنىڭ ھەرقايسى ئوغۇللىرى ئۆز بالا - چاقلارنى ئېلىپ، ياقۇپ بىلەن بىللە مىسىرغا باردى. ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ ئىسىملىرى ² رۇبېن، شىمون، لاۋىي، يەھۇدا، ³ ئىسساكار، زەبۇلون، بىنيامين، ⁴ دان، نافتالى، گاد ۋە ئاشېر ئىدى. ⁵ ئۇلارنىڭ ھەممىسى ياقۇپنىڭ بىۋاسىتە ئەۋلادلىرى بولۇپ، جەمئىي يەتمىش كىشى ئىدى. ياقۇپنىڭ يەنە بىر ئوغلى يۈسۈپ بۇ ۋاقىتتا ئاللىقاچان مىسىردا ئىدى. ⁶ كېيىن، يۈسۈپ ۋە ئۇنىڭ قېرىنداشلىرى ھەمدە بارلىق زامانداشلىرى ئالەمدىن ئۆتتى. ⁷ شۇنداقتىمۇ، ئىسرائىلنىڭ (يەنە بىر ئىسمى ياقۇپ) ئەۋلادلىرى تېز كۆپىيىپ، ئۇ يەرنى تولدۇردى ۋە خېلى كۈچىيىپ قالدى. ⁸ كېيىن، يۈسۈپنىڭ مىسىر خەلقىگە قىلغان ياخشىلىقلىرىدىن خەۋىرى بولمىغان يېڭى بىر پادىشاھ مىسىردا تەختكە چىقتى. ⁹ ئۇ مىسىرلىقلارغا: — بۇ ئىسرائىللارنىڭ بىزگە قارىغاندا كۆپىيىپ، بىزدىنمۇ كۈچىيىپ كېتىۋاتقانلىقىغا قاراڭلار! ¹⁰ ئەڭ ياخشىسى ئاقىلانە تەدبىر قوللىنىپ، بۇنىڭ ئالدىنى ئېلىشىمىز كېرەك. ئۇنداق بولمىغاندا، ناۋادا ئۇرۇش پارتلاپ قالسا، ئۇلار دۈشمەنلەر بىلەن بىرلىشىپ بىزگە ھۇجۇم قىلىپ، بۇ يەردىن قېچىپ كېتىشى مۇمكىن، — دېدى.

مىسىردىن چىقىش

¹¹ بۇنىڭ بىلەن، مىسىرلىقلار ئىسرائىللارنى ئېغىر ئەمگەكلەر بىلەن ئېزىش ئۈچۈن، ئەمگەك نازارەتچىلىرىنى تەيىنلىدى. ئۇلار ئىسرائىللارغا پادىشاھ ئۈچۈن پىتوم ۋە رەمىس ئىسىملىك تەمىنلەش مەركىزى قىلىنغان شەھەرلەرنى سالدۇردى. ¹² لېكىن، مىسىرلىقلار ئىسرائىللارنى قانچە ئەزگەنسېرى، ئۇلار شۇنچە كۆپىيىپ، دۆلەتنىڭ باشقا يەرلىرىگىمۇ تارقالدى. بۇ سەۋەبتىن، مىسىرلىقلار ئىسرائىللاردىن قورقۇپ، ¹³ ئۇلارنى تېخىمۇ ئېغىر ئىشلارغا سالدى. ¹⁴ مىسىرلىقلار ئۇلارنى لايىچلىق، كېسەك قويۇش ۋە ئېتىز - ئېرىق ئىشلىرىنى قىلىشتەك ئېغىر ئەمگەكلەرگە سېلىپ، ئىنتايىن قاتتىق ئازابىلارغا دۇچار قىلدى.

¹⁵ مىسىر پادىشاھى يەنە سەخرا ۋە پۇۋا ئىسىملىك ئىككى نەپەر ئىبرانىي[®] تۇغۇت ئانىسىغا:

¹⁶ — سىلەر ئىبرانىي ئاياللىرىنى تۇغدۇرغان ۋاقتىڭلاردا، بوۋاقتىڭ ئوغۇل ياكى قىز ئىكەنلىكىگە قاراڭلار. ئەگەر ئوغۇل تۇغۇلسا، بوۋاقتىڭنى ئۆلتۈرۈۋېتىڭلار؛ قىز تۇغۇلسا، تىرىك قالدۇرۇڭلار، — دېدى.

¹⁷ لېكىن، بۇ ئىككى تۇغۇت ئانىسى خۇداغا ئىخلاسمەن بولغاچقا، پادىشاھنىڭ ئەمرىگە بويسۇنماي، ئوغۇل بوۋاقلارنى ئۆلتۈرمىدى. ¹⁸ شۇڭا، پادىشاھ ئۇلارنى چاقىرتىپ:

— بۇ سىلەرنىڭ نېمە قىلغىنىڭلار؟ نېمە ئۈچۈن ئوغۇل بوۋاقلارنى ئۆلتۈرمىدىڭلار؟ — دەپ سورىدى.

¹⁹ ئۇلار:

— ئىبرانىي ئاياللىرى مىسىر ئاياللىرىغا ئوخشىمايدۇ. ئۇلار ناھايىتى ساغلام كېلىدۇ. بىز يېتىپ بارغۇچە، ئۆزلىرى تۇغۇپ بولىدۇ، — دەپ جاۋاب بېرىشتى. ²⁰⁻²¹ تۇغۇت ئانىلىرى خۇداغا ئىخلاسمەن بولغانلىقى ئۈچۈن، خۇدا ئۇلارغا غەمخورلۇق قىلىپ، ئۆز ئائىلىلىرىنى قۇرۇش شەرىپىنى ئاتا قىلدى. ئىسرائىللار داۋاملىق كۆپىيىپ، تېخىمۇ كۈچەيدى.

²² بۇنىڭ بىلەن، مىسىر پادىشاھى پۈتۈن پۇقرالىرىغا:

[®] 15: ئىبرانىي — قەدىمكى يەھۇدىيلارنى، يەنى ئىسرائىللارنى كۆرسىتىدۇ.

مىسىردىن چىقىش

— ئىسرائىللاردىن تۇغۇلغان ئوغۇل بوۋاقلارنىڭ ھەممىسىنى نىل دەرياسىغا تاشلاڭلار، قىز بالىلارنىلا تىرىك قالدۇرۇڭلار، — دەپ ئەمر قىلدى.

2 - باب

مۇسانىڭ دۇنياغا كېلىشى

¹ ئىسرائىللارنىڭ لاۋىي قەبىلىسىدىكى بىر كىشى ئۆز قەبىلىسىدىن بولغان بىرسىگە نىكاھلاندى. ² ئايالى ھامىلىدار بولۇپ، بىر ئوغۇل تۇغدى. ئانا بوۋاقلنىڭ چىرايلىق ئىكەنلىكىنى كۆرۈپ، ئۇنى ئۈچ ئاي يوشۇرۇن ساقلىدى. ³ ئۇ بالىنى زادى يوشۇرالمىدىغان يەرگە كەلگەندە، قومۇشتىن بىر سېۋەت توقۇپ، ئۇنى موم ۋە لاي بىلەن سۇۋاپ، سۇ ئۆتمەس قىلدى ۋە بالىنى سېۋەتكە سېلىپ، ئاندىن سېۋەتنى نىل دەرياسى بويىدىكى قومۇشلۇققا ئاپىرىپ، يوشۇرۇنچە سۇغا قويۇۋەتتى. ⁴ بالىنىڭ ھەدىسى قانداق ئەھۋال يۈز بېرىدىكىن دەپ، يىراقتىن سېۋەتنى كۆزىتىپ تۇردى. ⁵ پادىشاھنىڭ قىزى دەريا بويىغا سۇغا چۆمۈلگىلى كەلدى. ئۇنىڭ كېنىزە كلىرى دەريا بويىدا سەيلە قىلىشقا باشلىدى. تۇيۇقسىز، مەلىكە قومۇشلۇقتا بىر سېۋەتنىڭ تۇرغىنىنى كۆرۈپ قالدى. دە، ئېلىپ كېلىش ئۈچۈن خاس كېنىزىكىنى ئەۋەتتى. ⁶ مەلىكە سېۋەتنى ئېچىپ، بىر ئوغۇل بوۋاقلنىڭ يىغلاپ ياتقىنىنى كۆردى. مەلىكە ئۇنىڭغا ئىچ ئاغرىتىپ:

— بۇ چوقۇم بىر ئىبرانىينىڭ بوۋىقى، — دېدى.

⁷ بۇ چاغدا، بوۋاقلنىڭ ھەدىسى كېلىپ، مەلىكەگە:

— مەن بېرىپ، ئىبرانىيلار ئارىسىدىن سىز ئۈچۈن بوۋاقلنى ئېمىتىدىغان بىر

ئىنسانغا تېپىپ كېلەيمۇ؟ — دەپ سورىدى.

⁸ مەلىكە:

— ماقۇل، بارغىن، — دېدى. ئۇ بېرىپ، بوۋاقلنىڭ ئۆز ئانىسىنى چاقىرىپ كەلدى.

⁹ مەلىكە بۇ ئايالغا:

— بوۋاقلنى ئۆيۈڭگە ئېلىپ كېتىپ، مەن ئۈچۈن ئېمىت. ئىش ھەققىنى بېرىمەن،

مىسردىن چىقىش

— دېدى. بۇنىڭ بىلەن، ئايال بوۋاقدى ئۆيىگە ئېلىپ كېتىپ ئېمىتتى. ¹⁰ بالا خېلى چوڭ بولغاندا، ئانىسى ئۇنى مەلىكىنىڭ ئالدىغا ئېلىپ باردى. مەلىكە ئۇنى ئۆز ئوغلى قىلىپ بېقىۋالدى ۋە «مەن ئۇنى سۇدىن تارتىپ چىقىرىۋالغان» دەپ، ئۇنىڭغا مۇسا [ئىبرانىي تىلىدىكى «تارتىپ چىقىرىش» دېگەن سۆز بىلەن ئاھاڭداش] دېگەن ئىسمىنى قويدى.

مۇسانىڭ مىدىيان دۆلىتىگە قېچىپ كېتىشى

¹¹ مۇسا چوڭ بولغاندىن كېيىن، ئىبرانىي قېرىنداشلىرىنى يوقلاپ بېرىپ، ئۇلارنىڭ ئېغىر ئەمگەكلەرگە سېلىنىۋاتقانلىقىنى ئۆز كۆزى بىلەن كۆردى. ئارىدا، ئۇ بىر مىسىرلىقنىڭ ئىبرانىي قېرىنداشلىرىدىن بىرىنى ئۇرۇۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، ¹² ئەتراپىغا قاراپ «باشقا ئادەم يوققۇ» دەپ ئويلاپ، ھېلىقى مىسىرلىقنى ئۆلتۈرۈپ، ئۆلۈكنى قۇمغا كۆمۈۋەتتى. ¹³ ئەتسى، مۇسا يەنە سىرتقا چىقىپ، ئىككى ئىسرائىلنىڭ بىر — بىرى بىلەن ئۇرۇشۇۋاتقانلىقىنى كۆردى. ئۇ يولسىزلىق قىلغان بىرىگە:

— نېمىشقا ئۆز قېرىنداشىڭنى ئۇرسەن؟ — دېدى.

¹⁴ ھېلىقى كىشى:

— كىم سېنى بىزگە باشلىق ياكى سوراقچى بولسۇن دەپتۇ؟! سەن ھېلىقى مىسىرلىقنى ئۆلتۈرگىنىڭدەك ئەمدى مېنىمۇ ئۆلتۈرمە كچىمۇ؟ — دېدى. مۇسا بۇ گەپنى ئاڭلاپ قورقۇپ قالدى. ئۇ ئىچىدە «مېنىڭ قىلغان ئىشىمنى باشقىلار جەزمەن بىلىپ قاپتۇ» دەپ ئويلىدى.

¹⁵ پادىشاھ بۇ ئىشتىن خەۋەر تېپىپ، مۇسانى ئۆلتۈرمە كچى بولدى. بىراق، مۇسا ئۇنىڭدىن قېچىپ، مىدىيان دېگەن دۆلەتكە باردى.

بىر كۈنى، ئۇ بىر قۇدۇقنىڭ يېنىغا كېلىپ ئولتۇردى. ¹⁶ مىدىياندىكى بىر روھانىيىنىڭ يەتتە قىزى بار ئىدى. ئۇلار دائىم ئاتىسىنىڭ قولىرىنى سۇغىرىش ئۈچۈن بۇ قۇدۇق بېشىغا كېلىپ، سۇ تارتىپ، ئوقۇرلارنى تولدۇرۇشاتتى. ¹⁷ بۇنداق ۋاقىتلاردا، بىرقانچە پادىچى كېلىپ، ئۇلارنى قوغلىۋېتەتتى. بۇ قېتىم بولسا، مۇسا ئۇلارنى قوغدىدى ۋە ئۇلارغا ياردەملىشىپ سۇ تارتىپ بەردى. ¹⁸ ئۇلار ئاتىسى رەئۇلنىڭ يېنىغا قايتىپ بارغىنىدا، ئاتىسى ئۇلاردىن:

مسردن چىقىش

— بۈگۈن ئەجەب بۇرۇنلا قايتىپ كەپسەلەرغۇ؟ — دەپ سورىدى. ¹⁹ ئۇلار:

— بىر مىسىرلىق بىزنى پادىچىلارنىڭ بوزەك قىلىشىدىن قۇتۇلدۇردى، ھەتتا بىز

ئۈچۈن سۇ تارتىپ قويلىرىمىزنى سۇغىرىپ بەردى، — دەپ جاۋاب بېرىشتى.

²⁰ ئاتىسى قىزلىرىغا:

— ئۇ قەيەردە قالدى؟ ئۇنى سىرتتا تاشلاپ كەلگىنىڭلار نېمىسى؟ ئۇنى بىز بىلەن

بىللە تاماق يېيشكە چاقىرىپ كېلىڭلار، — دېدى.

²¹ مۇسا رەئۇلنىڭ تەكلىپىنى قوبۇل قىلدى ۋە ئۇلارنىڭ يېنىدا تۇرۇپ قالدى. رەئۇل

قىزى زىپورەنى ئۇنىڭغا خوتۇنلۇققا بەردى. ²² زىپورە بىر ئوغۇل تۇغدى. مۇسا «مەن

ياقا يۇرتتىكى بىر مۇساپىر ئىدىم» دەپ، بالغا گېرىشوم [ئۇ يەردە ياقا يۇرتلۇق]

دېگەن سۆز بىلەن ئاھاڭداش] دېگەن ئىسمىنى قويدى.

²³ ئارىدىن ئۇزۇن يىللار ئۆتكەندىن كېيىن، مىسىر پادىشاھىمۇ ئۆلدى. ئىسرائىللار

يەنىلا ئېغىر ئەمگەكلەردىن قاتتىق ئازاب چېكىپ، خۇدادىن ياردەم تىلەپ،

نالە — پەرياد كۆتۈرۈشتى. ئۇلارنىڭ نالە — پەرياد ئاۋازى خۇداغا يەتتى. ²⁴ خۇدا

ئۇلارنىڭ نالە — پەريادلىرىنى ئاڭلاپ، ئۆزىنىڭ ئۇلارنىڭ ئەجدادلىرىدىن بولغان

ئىبراھىم، ئىسھاق ۋە ياقۇپلار بىلەن تۈزگەن ئەھدىسىنى ئېسىگە ئالدى. ²⁵ ئۇ

ئىسرائىللارنىڭ ئېچىنىشلىق ھالىتىنى كۆرۈپ، ئۇلارغا ئىنتايىن ئىچ ئاغرىتتى.

3 - باب

خۇدانىڭ مۇسانى چاقىرىشى

¹ مۇسا قېيناتىسى، مىدىيان روھانىيسى يېترو (يەنە بىر ئىسمى رەئۇل) نىڭ قوينى

باقاتتى. بىر كۈنى، ئۇ پادىسىنى ھەيدەپ چۆلنى كېسىپ ئۆتۈپ، خۇدانىڭ تېغى —

سىناي تېغىغا كەلدى. ² ئۇ يەردە پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسى ³ تىكەنلىكتىكى

يالقۇنچاپ يېنىۋاتقان ئوت ئىچىدىن مۇساغا تۇيۇقسىز كۆرۈندى. مۇسا تىكەنلىكتە

^{3:2} بۇ خۇدانىڭ ئۆزىنى كۆرسىتىدۇ.

مىسىردىن چىقىش

ئوت يېنىۋاتقان بولسىمۇ، تىكەنلىكنىڭ كۆيۈپ كەتمەيۋاتقانلىقىنى كۆردى. ³ ئۇ «بۇ ئاجايىپ ئىشقا، تىكەنلىك نېمىشقا كۆيۈپ كەتمەيدىغاندۇ؟ يېنىغا بېرىپ قاراپ باقايچۇ!» دەپ ئويلىدى.

⁴ مۇسانىڭ يېقىنلاپ كەلگىنىنى كۆرگەن پەرۋەردىگار تىكەنلىكنىڭ ئىچىدىن:
— مۇسا! مۇسا! — دەپ توۋلىدى.

— مانا مەن! — دەپ جاۋاب بەردى مۇسا.

⁵ خۇدا ئۇنىڭغا:

— بۇ يەرگە يېقىن كەلمە، چورۇقلىرىڭنى سالغىن. چۈنكى، سەن تۇرۇۋاتقان يەر مۇقەددەستۇر. ⁶ مەن سېنىڭ ئاتاڭ، شۇنداقلا ئەجدادلىرىڭ ئىبراھىم، ئىسھاق ۋە ياقۇپلار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا بولمەن، — دېدى.

بۇنى ئاڭلىغان مۇسا خۇداغا قاراشقا پېتىنالمىي، يۈزىنى ئېتىۋالدى.

⁷ پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا مۇنداق دېدى:

— مەن خەلقىم ئىسرائىللارنىڭ مىسىردا خارلىنىۋاتقانلىقىنى كۆردۈم. ئۇلارنىڭ ئەمگەك نازارەتچىلىرىنىڭ زۇلمىدىن قىلغان نالە - پەريادلىرىنى ئاڭلىدىم. ئۇلارنىڭ ئازاب تارتىۋاتقانلىقىنى بىلىمەن. ⁸ شۇڭا، مەن ئۇلارنى مىسىرلىقلارنىڭ قولىدىن قۇتقۇزۇپ، سۈت بىلەن ھەسەل ئېقىپ تۇرىدىغان بىپايان مۇنبەت زېمىنغا ئېلىپ

بېرىش ئۈچۈن چۈشتۈم. ئۇ يەر كەنتانلار، خىتلار، ئامورلار، پەرىزىلەر، خىۋلار ۋە يېبۇسلارنىڭ ماكاندۇر. ⁹ خەلقىمنىڭ قىلغان نالە - پەريادى قۇلقىمغا ئاڭلانماقتا.

مىسىرلىقلارنىڭ ئۇلارنى قانداق ئەزگەنلىكىمۇ كۆز ئالدىمدا تۇرماقتا. ¹⁰ شۇڭا، ئەمدى سېنى مىسىر پادىشاھىنىڭ ئالدىغا ئەۋەتمەن. بېرىپ، ئۆز خەلقىم بولغان ئىسرائىللارنى مىسىردىن ئېلىپ چىق.

¹¹ لېكىن، مۇسا خۇداغا:

— مەن مىسىر پادىشاھىنىڭ ئالدىغا بېرىپ، ئىسرائىللارنى مىسىردىن ئېلىپ چىقالايدىغان قانچىلىك چوڭ ئادەم ئىدىم؟ — دېدى.

¹² خۇدا ئۇنىڭغا:

— مەن ساڭا يار بولمەن. سەن ئىسرائىللارنى مىسىردىن ئېلىپ چىققاندىن

مىسىردىن چىقىش

كېيىن، سىلەر بۇ تاغقا كېلىپ ماڭا ئىبادەت قىلىسىلەر. مانا بۇ مېنىڭ سېنى ئەۋەتكەنلىكىمنىڭ بەلگىسى، — دېدى.

¹³ — مەن بېرىپ، ئىسرائىللارغا: «مېنى بۇ يەرگە سىلەرنىڭ ئەجدادلىرىڭلار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا ئەۋەتتى» دېسەم، ئۇلار ماڭا ئىشەنمەي: «قايسى خۇدا ھەققىدە سۆزلەۋاتىسەن؟ ئۇنىڭ نام — شەرىپى نېمە؟» دەپ سورىسا، مەن نېمە دەيمەن؟ — دېدى مۇسا.

¹⁴ خۇدا مۇنداق دېدى:

— مەن «مەڭگۈ بار بولغۇچى» دۇرمەن. سەن بېرىپ، ئۇلارغا: «مېنى سىلەرگە مەڭگۈ بار بولغۇچى، ئەۋەتتى» دېگىن.

¹⁵ خۇدا مۇساغا يەنە:

— ئىسرائىللارغا: «مەڭگۈ بار بولغۇچى»، يەنى ئەجدادلىرىڭلار ئىبراھىم، ئىسھاق ۋە ياقۇپلار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا مېنى يېنىڭلارغا ئەۋەتتى» دېگىن. بۇ، مېنىڭ مەڭگۈلۈك نامىم. ئەۋلادتىن ئەۋلادقىچە مۇشۇ نام بىلەن ئەسكە ئېلىنمەن. ¹⁶ سەن بېرىپ ئىسرائىللارنىڭ ئاقساقاللىرىنى يىغىپ، ئۇلارغا:

«پەرۋەردىگار، يەنى سىلەرنىڭ ئەجدادلىرىڭلار ئىبراھىم، ئىسھاق ۋە ياقۇپلار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا ماڭا كۆرۈندى. ئۇ مېنىڭ سىلەرگە: «مەن مىسىرلىقلارنىڭ سىلەرگە قانداق مۇئامىلە قىلىۋاتقانلىقىنى كۆردۈم. ¹⁷ مەن سىلەرنى ئۇلارنىڭ

زۇلمىدىن قۇتۇلدۇرۇشقا ۋەدە قىلدىم. مەن سىلەرنى سۈت بىلەن ھەسەل ئېقىپ

تۇرىدىغان زېمىنغا، يەنى كەنتانلار، خىتلار، ئامورلار، پەرىزىلەر، خىۋلار ۋە

يېبۇسلارنىڭ ماكانىغا ئېلىپ بارمەن، دەپ يەتكۈزۈشۈمنى ئېيتتى» دېگىن.

¹⁸ — ئاقساقاللار سېنىڭ سۆزلىرىڭنى ئاڭلايدۇ. ئاندىن كېيىن سەن ئۇلار بىلەن

بىرلىكتە مىسىر پادىشاھىنىڭ ئالدىغا بېرىپ، ئۇنىڭغا ھەممىڭلار بىر ئېغىزدىن:

«پەرۋەردىگار — ئىبرانىيلار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا بىزگە ئايان بولدى. ئەمدى

بىزنىڭ ئۈچ كۈنلۈك يولنى بېسىپ، چۆل — باياۋانغا بېرىپ، پەرۋەردىگار بىزنى خۇداغا

قۇربانلىق قىلىشىمىزغا ئىجازەت بەرگەيسىز» دېگىلار. ¹⁹ ماڭا مەلۇمكى، مەن مىسىر

پادىشاھىنى بېسىم بىلەن مەجبۇر قىلمىغۇچە، ئۇ سىلەرگە ئىجازەت بەرمەيدۇ.

مىسىردىن چىقىش

²⁰ شۇڭا، مەن ئۆز قۇدرىتىمنى ئىشقا سېلىپ، خەلقىئالەم ئالدىدا ھەر خىل مۆجىزىلىرىمنى كۆرسىتىش ئارقىلىق مىسىرلىقلارنى جازالاي مەن. شۇنىڭ بىلەن، مىسىر پادىشاھى سىلەرنى ئۇ يەردىن چىقىرىۋېتىدۇ.

²¹ سىلەر مىسىردىن چىقىدىغان ۋاقىتتىكىلاردا، مەن مىسىرلىقلارنى سىلەرگە مېھرىبانلىق كۆرسىتىدىغان قىلمەن. شۇڭا، سىلەر ئۇ يەردىن چىققاندا، قۇرۇق قول چىقمايسىلەر. ²² ئىسرائىل ئاياللىرىنىڭ ھەممىسى مىسىرلىق قوشنىلىرى ۋە قوشنىلىرىنىڭ مېھمانلىرىدىن ئالتۇن - كۈمۈشتىن ياسالغان زىننەت بۇيۇملار ۋە كىيىم - كېچەكلەرنى تەلەپ قىلىدۇ. بۇ نەرسىلەر بىلەن بالىلىرىڭلارنى ياساندۇرسىلەر. مانا شۇنداق قىلىپ، مىسىرلىقلارنىڭ بايلىقلىرىنى تارتىۋالغان بولىسىلەر، — دېدى.

4 - باب

خۇدانىڭ مۇساغا ئالاھىدە ئىقتىدار ئاتا قىلىشى

¹ بىراق، مۇسا پەرۋەردىگارىغا:

— ئىسرائىللىق ماڭا ئىشەنمەي، سۆزۈمگە قۇلاق سالماي، ماڭا: «پەرۋەردىگار ساڭا ئەسلا كۆرۈنمىدى» دېسە، قانداق قىلمەن، — دېدى.

² پەرۋەردىگار ئۇنىڭدىن:

— قولۇڭدىكى نېمە؟ — دەپ سورىدى.

— تاياق، — دەپ جاۋاب بەردى ئۇ.

³ پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا:

— تاياقنى يەرگە تاشلا، — دەپ بۇيرۇدى. مۇسا ئۇنى يەرگە تاشلىۋىدى، ئۇ

يىلانغا ئايلاندى. مۇسا ئۇنىڭدىن قاچتى. ⁴ پەرۋەردىگار مۇساغا يەنە:

— يىلاننىڭ قۇيرۇقىنى تۇت، — دەپ بۇيرۇدى. مۇسا يىلاننىڭ قۇيرۇقىنى

تۇتۇۋىدى، يىلان يەنە تاياققا ئايلىنىپ كەتتى. ⁵ پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا:

— مانا بۇ ئىسرائىللىقلارنى پەرۋەردىگارنىڭ، يەنى ئۇلارنىڭ ئەجدادلىرى ئىبراھىم،

مسردن چىقىش

ئىسھاق ۋە ياقۇپلار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدانىڭ ساڭا كۆرۈنگەنلىكىگە ئىشەندۈرىدۇ، — دېدى.

⁶ پەرۋەردىگار مۇساغا يەنە:

— ئەمدى قولۇڭنى قوينۇڭغا سال، — دېدى. مۇسا قولنى قوينىغا سېلىپ چىقىرىپ قارىۋىدى، قولنى ماخاۋ قاپلاپ كەتكەندى. ⁷ ئاندىن، پەرۋەردىگار:

— قولۇڭنى يەنە قوينۇڭغا سال، — دېدى. مۇسا قولنى قوينىغا سېلىپ چىقىرىۋىدى، قولى ئەسلىگە كېلىپ، بەدىنىنىڭ باشقا جايلىرىغا ئوخشاش ھالەتكە كەلگەندى. ⁸ پەرۋەردىگار سۆزىنى داۋاملاشتۇرۇپ:

— ئەگەر ئۇلار ساڭا ئىشەنمىسە ياكى دەسلەپكى مۆجىزىدىن كېيىن يەنىلا قايىل بولمىسا، كېيىنكى مۆجىزە بەلكىم ئۇلارنى قايىل قىلدۇ. ⁹ ئەگەر بۇ ئىككى مۆجىزىمۇ ئۇلارنى قايىل قىلالمىسا ۋە ئۇلارنى سۆزۈڭگە قۇلاق سالدۇرالمىسا، ئۇ چاغدا سەن نىل دەرياسىنىڭ سۈيىدىن بىر ئاز ئېلىپ، قۇرۇق يەرگە تۆك. سەن شۇنداق قىلغىنىڭدا، سۇ قانغا ئايلىنىدۇ، — دېدى.

¹⁰ لېكىن، مۇسا:

— ئى ئىگەم، مېنى ئەيىبكە بۇيرۇما، مەن ئەزەلدىنلا سۆزمەن ئەمەسمەن. سەن مەن بىلەن سۆزلەشكەندىن كېيىنمۇ يەنە شۇ، مەن مانا مۇشۇنداق تىلى ئېغىر ئادەممەن، — دېدى.

¹¹ پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا:

— ئادەمگە سۆزلەش قابىلىيىتىنى بەرگەن كىم؟ ئۇنى

سۆزلىيەلەيدىغان — سۆزلىيەلمەيدىغان، ئاڭلىيالايدىغان — ئاڭلىيالمايدىغان، كۆرەلەيدىغان — كۆرەلمەيدىغان قىلغان مەن پەرۋەردىگار ئەمەسمۇ؟ ¹² سەن بېرىۋەر، مەن ساڭا سۆزمەنلىك ئانا قىلىمەن. نېمە دېيىشىڭ كېرەكلىكىنى مەن ساڭا ئۆگىتىمەن، — دېدى.

¹³ لېكىن، مۇسا جاۋابەن:

— ئى ئىگەم، مەن سەندىن ئۆتۈنۈپ قالاي، ئۆزۈڭ ئىختىيار قىلغان باشقا بىرسىنى ئەۋەتكىن، — دېدى.

مىسىردىن چىقىش

¹⁴ بۇ سۆزنى ئاڭلىغان پەرۋەردىگار مۇساغا غەزەپلىنىپ:

— سەن بىلەن بىر لاۋىي قەبىلىسىدىن بولغان ھارۇن ئىسىملىك بىر ئاكاڭ بارغۇ. ئۇنىڭ ناتىق ئىكەنلىكىنى بىلىمەن. ئۇ سېنى قارشى ئېلىش ئۈچۈن ئاللىقاچان يولغا چىقتى. ئۇ سېنى كۆرسە خۇشال بولۇپ كېتىدۇ. ¹⁵ سەن دېمە كىچى بولغانلىرىڭنى ئۇنىڭغا ئېيت. مەن ساڭا ۋە ئۇنىڭغا سۆزمەنلىك ئاتا قىلىمەن. مەن ھەر ئىككىڭلارنىڭ نېمە قىلىشىڭلار كېرەكلىكىنى سىلەرگە ئۆگىتىمەن. ¹⁶ ئۇ سېنىڭ ئاغزىڭ بولۇپ، ساڭا ۋاكالەتەن خالايققا سۆز قىلىدۇ. سەن بولساڭ خۇددى خۇداغا ئوخشاش ئۇنىڭغا ئۇنىڭ نېمە دەيدىغانلىقىنى ئۆگىتىسەن. ¹⁷ بۇ تاياقنى ئېلىۋال. چۈنكى، سەن ئۇنىڭ بىلەن مۆجىزە كۆرسىتىسەن، — دېدى.

مۇسانىڭ مىسىرغا قايتىشى

¹⁸ شۇنىڭ بىلەن، مۇسا قېيناتىسى يېترونىڭ يېنىغا قايتىپ كېلىپ، ئۇنىڭغا:

— مېنىڭ مىسىرغا قايتىپ، ئۇرۇق - تۇغقانلىرىمنىڭ تېخىچە ھايات ياكى ھايات ئەمەسلىكىنى كۆرۈشۈمگە ئىجازەت بەرگەيسىز، — دېدى. يېترو ئۇنىڭ تەلىپىگە قوشۇلۇپ، ئۇنىڭغا ئاق يول تىلىدى.

¹⁹ مۇسا تېخى مىدىاندىكى ۋاقتىدا، پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا:

— سەن مىسىرغا قايتىپ كەت! چۈنكى، سېنى ئۆلتۈرمە كىچى بولغان ئادەم ئۆلدى، — دېگەندى. ²⁰ شۇنىڭ بىلەن، مۇسا ئايالى ۋە بالىلىرىنى ئېشەككە مىندۈرۈپ، مىسىرغا قاراپ يولغا چىقتى. ئۇ خۇدا ئۇنىڭغا ئېلىۋېلىشنى بۇيرۇغان تاياقنى قولغا ئېلىۋالدى.

²¹ پەرۋەردىگار مۇسانىڭ ئېسىگە سېلىپ يەنە مۇنداق دېدى:

— مىسىرغا قايتىپ بارغىنىڭدىن كېيىن، مىسىر پادىشاھىنىڭ ئالدىدا مەن سېنى قانداق قىلغان ھەر خىل مۆجىزىلەرنى چوقۇم كۆرسەتكىن. لېكىن، مەن ئۇنى خەلقىنى قويۇپ بەرمەيدىغان جاھىل قىلىمەن. ²² ئۇ چاغدا، سەن مىسىر پادىشاھىغا: «پەرۋەردىگار: (ئىسرائىل خەلقى مېنىڭ تۇنجى ئوغلۇم. ²³ ئوغلۇمنى ماڭا ئىبادەت قىلىشقا بېرىشتىن توسما. رەت قىلىدىغان بولساڭ، سېنىڭ تۇنجى ئوغلۇڭنى ئۆلتۈرمەن، دەيدۇ» دېگىن.

مىسىردىن چىقىش

²⁴ مۇسا مىسىرغا قايتىش يولىدىكى بىر قونالغۇدا پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا يولۇقۇپ، ئۇنىڭ جېنىنى ئالماقچى بولدى. ²⁵ شۇڭا، مۇسانىڭ ئايالى زىپورە بىر پارچە ئۆتكۈر قىرلىق تاشنى قولغا ئېلىپ، ئوغلىنىڭ خەتنىلىكىنى كېسىپ، ئۇنى مۇسانىڭ پۇتلىرىغا تەگكۈزۈپ:

— سەن ھەقىقەتەن تۆكۈلگەن قان ئارقىلىق قۇتۇلدۇرۇلغان ئېرىمسەن، — دېدى. ²⁶ (زىپورە ئوغلىنى خەتنە قىلغانلىقتىن مۇسانى «تۆكۈلگەن قان ئارقىلىق قۇتۇلدۇرۇلغان ئېرىم» دېدى.) شۇنىڭ بىلەن، پەرۋەردىگار مۇسانى ئامان قالدۇردى. ²⁷ شۇ ۋاقىتلاردا پەرۋەردىگار ھارۇنغا:

— سەن چۆل - باياۋانغا بېرىپ، مۇسانى كۈتۈۋال، — دېگەندى. ھارۇن يول يۈرۈپ خۇدانىڭ تېغىغا يەتكەندە، مۇسا بىلەن كۆرۈشتى ۋە ئۇنى سۆيىدى. ²⁸ مۇسا پەرۋەردىگارنىڭ ئۆزىگە ئېيتقان ھەممە سۆزلىرى ۋە مىسىردا كۆرسىتىشكە بۇيرۇغان بارلىق مۆجىزىلەر ھەققىدە ھارۇنغا سۆزلەپ بەردى.

²⁹ شۇنداق قىلىپ، مۇسا بىلەن ھارۇن ئىككىيلەن مىسىرغا بېرىپ، ئىسرائىل ئاقساقاللىرىنىڭ ھەممىسىنى يىغدى. ³⁰ ھارۇن پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا ئېيتقان ھەممە سۆزلىرىنى ئۇلارغا يەتكۈزدى ھەم كۆپچىلىكنىڭ ئالدىدا مۆجىزىلەرنى كۆرسەتتى. ³¹ ئاقساقاللار ئۇنىڭ سۆزلىرىگە ئىشەندى. ئۇلار پەرۋەردىگارنىڭ ئۆزلىرىگە كۆڭۈل بۆلگەنلىكىنى ۋە زۇلۇم ئىچىدىكى ھاياتىغا نەزەر سالغانلىقىنى ئاڭلىغان ھامان، باشلىرىنى ئېگىپ خۇداغا سەجدە قىلىشتى.

5 - باب

مۇسا ۋە ھارۇننىڭ مىسىر پادىشاھى بىلەن كۆرۈشۈشى

¹ شۇنىڭدىن كېيىن، مۇسا بىلەن ھارۇن مىسىر پادىشاھى بىلەن كۆرۈشۈپ: — پەرۋەردىگار، يەنى ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا سىزگە: «خەلقىمنىڭ مەن ئۈچۈن ھېيت ئۆتكۈزگىلى چۆل - باياۋانغا بېرىشىغا يول قوي» دەيدۇ، — دېدى.

مسردن چىقىش

² مسسر پادشاھى ئۇلارغا:

— مېنى سۆزىگە ئىتائەت قىلدۇرۇپ، ئىسرائىل خەلقىنى قويۇپ بەرگۈزگۈدەك قانداق پەرۋەردىگار ئىكەن ئۇ؟ مەن پەرۋەردىگارنى تونۇمايمەن. ئىسرائىللارنىمۇ قويۇپ بەرمەيمەن، — دېدى.

³ مۇسا بىلەن ھارۇن:

— ئىبرانىيلار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا بىزگە ئايان بولدى. ئەمدى بىزنىڭ ئۈچ كۈنلۈك يول بېسىپ، چۆل - باياۋانغا بېرىپ، پەرۋەردىگار بىزنى خۇداغا قۇربانلىق قىلىشىمىزغا ئىجازەت بەرسىڭىز. بولمىسا، ئۇ بىزنى كېسەللىك ۋە ئۇرۇش بىلەن ھالاك قىلىشى مۇمكىن، — دېدى.

⁴ مسسر پادشاھى مۇسا بىلەن ھارۇنغا:

— بۇ نېمە دېگىنىڭلار! خەلقنىڭ ئىشىغا دەخلى يەتكۈزگىنىڭلار نېمىسى؟ بېرىپ ئىشىڭلارنى قىلىڭلار! ⁵ ئىسرائىللارنىڭ سانى ناھايىتى كۆپ. سىلەر ئۇلارنىڭ ۋەزىپىلىرىنى ئورۇنلىشىغا توسقۇنلۇق قىلىۋاتىسىلەر، — دېدى.

⁶ پادشاھ شۇ كۈنلا مسسرلىق ئەمگەك نازارەتچىلىرى بىلەن ئۇلارنىڭ قول ئاستىدىكى ئىسرائىل ئىش باشچىلىرىغا بۇيرۇق چۈشۈرۈپ:

⁷ — بۇندىن كېيىن، ئىسرائىللارغا كېسەك قۇيۇشقا بۇرۇنقىدەك سامان يىغىپ

بەرمەڭلار! ساماننى ئۆزلىرى يىغسۇن. ⁸ لېكىن، ئۇلار كېسەك سانىنى بۇرۇنقىدەكلا ئورۇندىسۇن. بۇ ساننى كېمەيتىشىڭلارغا قەتئىي بولمايدۇ. ئۇلار ھۇرۇن، ئۇلارنىڭ: «خۇدايىمىز ئۈچۈن قۇربانلىق قىلغىلى بېرىشىمىزغا ئىجازەت بەرگەيسىز»

دېيىشىنىڭ سەۋەبىمۇ دەل شۇ! ⁹ ئۇلارنى تېخىمۇ ئېغىر ئىشلارغا سېلىڭلار. بۇنداق قىلساڭلار، ئۇلار تىنىم تاپماستىن ئىشلەپ، يالغان گەپلەرگە قۇلاق سېلىشقا ۋاقتىمۇ چىقىرالمىدۇ، — دېدى.

¹⁰ مسسرلىق ئەمگەك نازارەتچىلىرى بىلەن ئۇلارنىڭ قول ئاستىدىكى ئىسرائىل

ئىش باشچىلىرى بېرىپ، ئىسرائىللارغا:

— پادشاھ بىزگە: «بۇندىن كېيىن، ئىسرائىللارغا سامان بەرمەڭلار، ¹¹ قەيەردە سامان بولسا، شۇ يەردىن ئۆزلىرى ئەكەلسۇن. بىراق، كېسەكنىڭ سانىدىن بىرنىمۇ

مىسىردىن چىقىش

كېمە يىتمەڭلار» دەيدۇ، — دېدى. ¹² بۇنىڭ بىلەن، ئىسرائىللار پۈتۈن مىسىرنىڭ ھەممە جايلىرىغا بېرىپ، ئېڭىز سامىنى توپلايدىغان بولدى. ¹³ ئەمگەك نازارەتچىلىرى بولسا ھەر كۈنى ئۇلارنى: «بۇرۇن سىلەرگە سامان بېرىلگەن ۋاقىتتىكىدە كىلا كۆپ كېسەك قۇيسىلەر» دەپ قىستىدى. ¹⁴ ئەمگەك نازارەتچىلىرى مىسىرلىقلار تەرىپىدىن تەيىنلەنگەن ئىسرائىل ئىش باشچىلىرىنى قامچىلاپ، ئۇلارنى:

— نېمىشقا تۈنۈگۈن ۋە بۈگۈن قۇللارغا بۇرۇنقىدەك ساندا كېسەك قۇيدۇرمىدىڭلار؟ — دەپ سورايدىغان بولدى.

¹⁵ شۇڭا، بۇ ئىش باشچىلىرى مىسىر پادىشاھىنىڭ ئالدىغا بېرىپ:

— جانابى ئالىيلىرى، قۇللىرىغا نېمىشقا مۇنداق مۇئامىلە قىلىدىلا؟ ¹⁶ قۇللىرىغا سامان يەتكۈزۈپ بېرىلمەيۋاتىدۇ، لېكىن بىز يەنىلا بۇرۇنقى ساندا كېسەك قۇيۇشقا بۇيرۇلۇۋاتىمىز. ھازىر قۇللىرى تاياق يەۋاتىدۇ. ئەمەلىيەتتە، بۇلار سىلەر مىسىرلىقلارنىڭ خاتالىقى، — دەپ نالە قىلىشتى. ¹⁷ پادىشاھ ئۇلارغا:

— ھەرقايسىڭىزنىڭ ھۇرۇن، ھۇرۇن نېمىلەرسەن! «پەرۋەردىگار بىز ئۈچۈن قۇربانلىق قىلىپ كېلىشكە ئىجازەت بەرگەنلا» دېيىشكەنلىرىڭىزنىڭ سەۋەبىمۇ شۇ. ¹⁸ دەرھال قايتىپ بېرىپ ئىشىڭىزنى قىلىش! ھەرقايسىڭىزغا بېرىلىدىغان سامان يوق. كېسەكنى يەنىلا بۇرۇنقىدەك ساندا تاپشۇرۇشىڭىز، — دېدى.

¹⁹ كېسەك سانىنىڭ كېمەيتىلمەيدىغانلىقىنى ئاڭلىغان ئىسرائىل ئىش باشچىلىرى بېشىغا چوڭ بالا — قازاننىڭ كەلگەنلىكىنى بىلىشتى. ²⁰ ئۇلار پادىشاھنىڭ يېنىدىن چىقىپ، تاشقىرىدا ئۆزلىرىنى كۈتۈپ تۇرۇۋاتقان مۇسا بىلەن ھارۇنغا:

²¹ — سىلەرنىڭ نېمە قىلىۋاتقانلىقىڭلارغا پەرۋەردىگار گۇۋاھ. ئۇ سىلەرنىڭ

ئەدىبىڭلارنى بەرسۇن. سىلەر بىزنى پادىشاھ ۋە ئۇنىڭ ئەمەلدارلىرىنىڭ ئالدىدا يەر بىلەن يەكسان قىلىدىڭلار. ئۇلارغا بىزنى ئۆلتۈرۈشكە باھانە تېپىپ بەردىڭلار، — دېدى.

خۇدانىڭ ئىسرائىللارنى ئازاد قىلىشقا ۋەدە قىلىشى

²² بۇنىڭ بىلەن، مۇسا پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىغا بېرىپ:

— ئى ئىگەم، ئۆز خەلقىڭنى نېمىشقا بۇنداق خورلايسەن؟ مېنى بۇ يەرگە نېمىشقا ئەۋەتتىڭ؟ ²³ مەن پادىشاھنىڭ ئالدىغا بېرىپ سېنىڭ سۆزلىرىڭنى يەتكۈزگەندىن بېرى، ئۇ خەلقىڭگە تېخىمۇ زۇلۇم سالىدىغان بولدى. ئەمما، سەن ئۇلارنى ھەرگىز قۇتقۇزمىدىڭ! — دېدى.

6 - باب

¹ پەرۋەردىگار مۇساغا:

— ئەمدى سەن مېنىڭ پادىشاھقا قىلىدىغانلىرىمنى كۆرسەن. ئۇ مېنىڭ زور قۇدرىتىمنىڭ تەسىرى بىلەن ئىسرائىللارنى قويۇپ بېرىدۇ، ھەتتا ئۇلارنى زېمىندىن قوغلاپ چىقىرىۋېتىدۇ، — دېدى.

² خۇدا مۇساغا مۇنداق دېدى:

— مەن پەرۋەردىگاردۇرمەن. ³ مەن بۇرۇن ئەجدادلىرىڭ ئىبراھىم، ئىسھاق ۋە ياقۇپلارغا ھەممىگە قادىر خۇدا بولۇپ كۆرۈندۈم. لېكىن، مەن ئۆزۈمنى ئۇلارغا «مەڭگۈ بار بولغۇچى» دېگەن نامم ئارقىلىق ئاشكارىلىدىم. ⁴ مەن ئۇلار بىلەن ئەھدە تۈزۈپ، ئۇلار ئەينى ۋاقىتتا مۇساپىر بولۇپ تۇرۇۋاتقان كەنتان زېمىنىنى ئۇلارغا بېرىشكە ۋەدە قىلغانىدىم. ⁵ ھازىر مەن ئىسرائىللارنىڭ مىسىرلىقلارنىڭ زۇلۇمىدىن قىلغان داد - پەريادلىرىنى ئاڭلاپ، ئۆز ئەھدەمنى ئېسىمگە ئالدىم.

⁶ شۇڭا، سەن بېرىپ، ئىسرائىللارغا مۇنۇ سۆزلىرىمنى يەتكۈز: «مەن

پەرۋەردىگاردۇرمەن. مەن سىلەرنى مىسىرلىقلارنىڭ ئېغىر ئەمگەكلىرىدىن ئازاد

قىلىمەن، سىلەرنى قۇللۇقتىن ھۆرلۈككە ئېرىشتۈرىمەن. مەن زور قۇدرىتىمنى

كۆرسىتىپ سىلەرنى قۇتقۇزمەن، مىسىرلىقلارنى قاتتىق جازالايمەن. ⁷ سىلەرنى ئۆز خەلقىم قىلىمەن. مەن سىلەرنىڭ خۇدايىڭلار بولمەن. مىسىرلىقلارنىڭ قۇللۇقىدىن

قۇتۇلغان ۋاقىتڭلاردا، بۇ ئىشنى مېنىڭ — پەرۋەردىگارڭلار بولغان خۇدانىڭ

مىسىردىن چىقىش

قىلغانلىقىنى بىلسىلەر. ⁸ مەن سىلەرنى، ئەجدادلىرىڭلاردىن ئىبراھىم، ئىسھاق ۋە ياقۇپلارغا بېرىشكە قەسەم قىلغان زېمىنغا ئېلىپ بارمەن. ئۇ يەرنى سىلەرگە زېمىنلىققا بېرىمەن. مەن پەرۋەردىگار دۇر مەن.»
⁹ مۇسا بۇ سۆزلەرنى ئىسرائىللارغا يەتكۈزدى، لېكىن ئېغىر قۇللۇق ئازابىدىن روھسىزلىغان ئىسرائىللار ئۇنىڭ سۆزىگە قۇلاق سالمىدى.
¹⁰ پەرۋەردىگار مۇساغا يەنە:

¹¹ — سەن پادىشاھنىڭ يېنىغا بېرىپ، ئۇنىڭغا ئىسرائىللارنىڭ مىسىردىن چىقىپ كېتىشىگە يول قويۇشنى ئېيتقىن، — دېدى.
¹² مۇسا پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىدا:

— سۆزۈمگە ئىسرائىللار قۇلاق سالمىغان يەردە، مىسىر پادىشاھى قانداقمۇ قۇلاق سالىسۇن. ئۇنىڭ ئۈستىگە، مەن بىر تىلى ئېغىر ئادەم تۇرسام! — دەپ جاۋاب قايتۇردى.

¹³ بىراق، پەرۋەردىگار مۇسا بىلەن ھارۇنغا:

— سىلەر بېرىپ، ئىسرائىللار بىلەن مىسىر پادىشاھىغا: «خۇدا بىزگە: «ئىسرائىللارنى مىسىردىن ئېلىپ چىقىڭلار، دەپ ئەمر قىلدى» دەڭلار، — دەپ بۇيرۇدى.

مۇسا بىلەن ھارۇننىڭ ئەجدادلىرى

¹⁴ تۆۋەندىكىلەر بىر قىسىم ئىسرائىل قەبىلىلىرىنىڭ ئائىلە باشلىقلىرى.

ياقۇپنىڭ تۇنجى ئوغلى رۇبېننىڭ ئوغۇللىرى:

ھانۇخ، پالۇ، خەزرون ۋە كارمى.

ئۇلاردىن رۇبېن قەبىلىسىنىڭ تارماق جەمەتلىرى مەيدانغا كەلدى.

¹⁵ شىموننىڭ ئوغۇللىرى:

يېمۇئىل، يامىن، ئوھاد، ياكىن، سوخار ۋە كەئنانلىق ئايالىدىن بولغان شائۇل.

ئۇلاردىن شىمون قەبىلىسىنىڭ تارماق جەمەتلىرى مەيدانغا كەلدى.

¹⁶ لاۋىينىڭ گېرشون، قوھات ۋە مىرارى ئىسىملىك ئۈچ ئوغلى بولۇپ، ئۇلار لاۋىي

قەبىلىسىدىكى تارماق جەمەتلەرنىڭ ئاتىلىرى ئىدى. لاۋىي بىر يۈز ئوتتۇز يەتتە يىل

مىسىردىن چىقىش

ئۆمۈر كۆردى. ¹⁷ گېرشوننىڭ لىبنى ۋە شىمى ئىسىملىك ئىككى ئوغلى بولۇپ، ئۇلاردىن لاۋىي قەبىلىسىنىڭ تارماق جەمەتلىرى بارلىققا كەلدى. ¹⁸ قوھاتنىڭ ئامرام، يىسخار، ھىبرون ۋە ئۆزىل ئىسىملىك ئوغۇللىرى بولۇپ، قوھات بىر يۈز ئوتتۇز ئۈچ يىل ئۆمۈر كۆردى. ¹⁹ مىرارنىڭ مەھلى ۋە مۇشى ئىسىملىك ئىككى ئوغلى بار ئىدى. يۇقىرىقىلار لاۋىي قەبىلىسىنىڭ تارماق جەمەتلىرىدۇر.

²⁰ ئامرام ئۆز ھاممىسى يوكەبەدىنى ئەمرىگە ئالغانىدى. ئۇ ھارۇن بىلەن مۇسانى تۇغدى. ئامرام بىر يۈز ئوتتۇز يەتتە يىل ئۆمۈر كۆردى. ²¹ يىسخارنىڭ كوراه، نەفەگ ۋە زىكىرى ئىسىملىك ئۈچ ئوغلى بار ئىدى. ²² ئۆزىلىنىڭ مىشائىل، ئەلسافان ۋە سىتىرى ئىسىملىك ئۈچ ئوغلى بار ئىدى.

²³ ھارۇن ناخشوننىڭ سىڭلىسى، ئاممىنادابنىڭ قىزى ئەلىشەبانى ئەمرىگە ئالدى. ئەلىشەبا ھارۇنغا ناداب، ئابھۇ، ئەلتازار ۋە ئىتامار ئىسىملىك تۆت ئوغۇل تۇغۇپ بەردى. ²⁴ كوراهتىن ئاسسىر، ئەلقانا، ئابئاساق ئىسىملىك ئۈچ ئوغۇل تۆرەلدى. ئۇلار كوراه قەبىلىسىدىكى تارماق جەمەتلەرنىڭ ئاتىلىرى بولدى. ²⁵ ھارۇننىڭ ئوغلى ئەلتازار پۈتەلنىڭ قىزلىرىدىن بىرنى ئەمرىگە ئالدى. ئۇ پىنخاسنى تۇغدى. مانا بۇلار لاۋىي قەبىلىسىنىڭ ئائىلە باشلىقلىرى.

²⁶ پەرۋەردىگار تەرىپىدىن «ئىسرائىللارنىڭ ھەرقايسى قەبىلىلىرىنى توپ - توپى بىلەن مىسىردىن ئېلىپ چىقىڭلار» دەپ ئەمر قىلىنغانلار دەل مۇشۇ ھارۇن بىلەن مۇسا ئىدى. ²⁷ مىسىر پادىشاھىدىن ئىسرائىللارنى قويۇپ بېرىشنى تەلەپ قىلغانلارمۇ مانا مۇشۇ مۇسا بىلەن ھارۇندۇر.

ھارۇننىڭ مۇساغا ۋاكالەتنە سۆزلىشى

²⁸ پەرۋەردىگار مىسىردا مۇساغا سۆزلىگەن ۋاقتتا، ئۇنىڭغا: ²⁹ — مەن پەرۋەردىگاردۇرمەن. ساڭا قىلغان سۆزلىرىمنىڭ ھەممىسىنى مىسىر پادىشاھىغا يەتكۈزگىن، — دېگەندى.

³⁰ لېكىن، مۇسا:

— مەن يا سۆزمەن بولمىسام، پادىشاھ مېنىڭ سۆزۈمگە قانداقمۇ قۇلاق سالىسۇن؟
— دەپ جاۋاب بەرگەندى.

7 - باب

¹ ئۇ ۋاقتتا، پەرۋەردىگار مۇساغا مۇنداق دېگەندى:

— مەن سېنى پادىشاھ ئالدىدا خۇددى خۇدادەك قىلىمەن. ئاكاڭ ھارۇن بولسا سېنىڭ پەيغەمبىرىڭ بولۇپ، سۆزلىرىڭنى پادىشاھقا يەتكۈزىدۇ. ² مەن ساڭا تاپىلغان سۆزلەرنىڭ ھەممىسىنى ھارۇنغا يەتكۈز. ھارۇن بولسا پادىشاھقا ئىسرائىللارنى ئۇنىڭ مەملىكىتىدىن چىقىپ كېتىشكە يول قويۇشنى ئېيتسۇن. ³ لېكىن، مەن پادىشاھنى جاھىللاشتۇرىمەن. بۇنىڭ بىلەن، مەن مۆجىزە ۋە كارامەتلىرىمنى مىسىردا كۆپلەپ كۆرسىتەلەيمەن. ⁴ شۇنداقتىمۇ، ئۇ يەنىلا سۆزۈڭنى ئاڭلىمايدۇ. شۇڭا، مەن قۇدرىتىمنى كۆرسىتىپ، مىسىرلىقلارغا ئېغىر جازالارنى بېرىمەن ۋە ئىسرائىللارنىڭ ھەرقايسى قەبىلىلىرىنى توپ - توپى بىلەن مىسىردىن ئېلىپ چىقىمەن. ⁵ مەن قۇدرىتىمنى كۆرسىتىپ ئۇلارنى جازالاپ، ئىسرائىللارنى ئۇلارنىڭ يۇرتىدىن ئېلىپ چىققان ۋاقتىدىلا، ئۇلار مېنىڭ پەرۋەردىگار ئىكەنلىكىمنى تونۇپ يېتىدۇ. ⁶ پەرۋەردىگار ئۇلارغا قانداق ئەمر قىلغان بولسا، مۇسا بىلەن ھارۇن دەل شۇنداق ئىش كۆردى. ⁷ ئۇلار پادىشاھقا سۆزلىگەن ۋاقتىدا، مۇسا سەكسەن ياش، ھارۇن بولسا سەكسەن ئۈچ ياشتا ئىدى.

ھارۇننىڭ تايىقى

⁸ پەرۋەردىگار مۇسا بىلەن ھارۇنغا:

⁹ — پادىشاھ سىلەرگە: «ئۆزۈڭلارنىڭ خۇدا تەرىپىدىن ئەۋەتىلگەنلىكىڭلارنى بىر مۆجىزە ئارقىلىق ئىسپاتلاڭلار» دەيدۇ. ئۇ چاغدا سەن مۇسا، ھارۇنغا: «تايىقىڭنى پادىشاھنىڭ ئالدىغا تاشلا» دېگەن. تايىق يىلانغا ئايلىنىدۇ، — دېدى. ¹⁰ مۇسا بىلەن ھارۇن پادىشاھنىڭ ئالدىغا بېرىپ، پەرۋەردىگارنىڭ ئەمرى بويىچە ئىش كۆردى. ھارۇن تايىقىنى پادىشاھ بىلەن ئەمەلدارلارنىڭ ئالدىغا تاشلىۋىدى، تايىق يىلانغا ئايلىنىدى. ¹¹ پادىشاھ دەرھال ئۆزىنىڭ ئالىملىرىنى ۋە سېھىرگەرلىرىنى يىغدى. ئۇلار سېھىر ئىشلىتىپ، شۇنىڭغا ئوخشاش ئىشنى قىلدى. ¹² ئۇلارنىڭ ھەربىرى قولىدىكى تايىقنى يەرگە تاشلىۋىدى، ئۇلارمۇ يىلانغا ئايلىنىپ كەتتى.

مىسىردىن چىقىش

لېكىن، ھارۇننىڭ يىلىنى ئۇلارنىڭ يىلانلىرىنى يۇتۇۋەتتى. ¹³ ئەمما، پادىشاھ دەل پەرۋەردىگار ئېيتقان دەك جاھىللىق قىلىپ، مۇسا بىلەن ھارۇننىڭ سۆزىنى ئاڭلىمىدى.

قان ئاپىتى

¹⁴ پەرۋەردىگار مۇساغا:

— مىسىر پادىشاھى تولىمۇ جاھىل. ئۇ ئىسرائىل خەلقىنى قويۇپ بېرىشنى خالىمايدۇ. ¹⁵ ئەتە ئەتەگەندە، ئۇ نىل دەرياسىغا بارىدۇ. سەن دەريا بويىدا كۈتۈپ تۇرۇپ، ئۇنىڭ بىلەن كۆرۈش. يىلانغا ئايلانغان ھېلىقى تايىقنى قولىڭغا ئېلىۋال. ¹⁶ سەن ئۇنىڭغا مۇنداق دېگىن: «پەرۋەردىگار — ئىبرانىيلار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا مېنى سىزگە: «ئۆز خەلقىمنىڭ ماڭا ئىبادەت قىلىش ئۈچۈن چۆل — باياۋانغا بېرىشىغا يول قوي، دېيىشكە ئەۋەتتى. سىز باشتىن — ئاخىر قۇلاق سالماي كەلدىڭىز. ¹⁷ شۇڭا، پەرۋەردىگار: «سەن ئەمدى مېنىڭ قىلغان ئىشلىرىمدىن مېنىڭ كىم ئىكەنلىكىمنى بىلىۋال، دەيدۇ. قاراڭ، مەن قولۇمدىكى تاياقنى دەريادىكى سۇغا ئۇرسام، سۇ قانغا ئايلىنىدۇ. ¹⁸ بېلىقلار تامامەن ئۆلىدۇ. دەريا سېسىپ كېتىدۇ. مىسىرلىقلار دەريا سۈيىدىن سەسكىنىپ، ئۇنى ئىچەلمەيدىغان بولۇپ قالىدۇ.» — دېدى.

¹⁹ پەرۋەردىگار مۇساغا يەنە:

— سەن ھارۇنغا: «تايىقنى ئال. قولۇڭنى مىسىردىكى ھەرقايسى دەريا، ئۆستەڭ، سازلىق ۋە كۆللەرگە قارىتىپ ئۇزات. بۇ چاغدا، مىسىرنىڭ ھەممە يېرىدىكى سۇلار، ھەتتا سوغا ۋە تاش كۆپلەرنىڭ ئىچىدىكى سۇلارمۇ قانغا ئايلىنىدۇ» دېگىن، — دېدى.

²⁰ مۇسا بىلەن ھارۇن پەرۋەردىگار تاپىلغان ئىشلارنى بەجا كەلتۈردى. پادىشاھ ۋە ئۇنىڭ ئەمەلدارلىرىنىڭ ئالدىدا مۇسا تاياقنى كۆتۈرۈپ، دەريا سۈيىگە ئۇرۇۋىدى، دەريا سۈيى شۇنچە قانغا ئايلىنىدى. ²¹ دەريادىكى بېلىقلار ئۆلدى. دەريا سۈيى سېسىق پۇراپ، مىسىرلىقلار بۇ سۇنى ئىچەلمەيدىغان بولۇپ قالدى. مىسىرنىڭ ھەممە يېرىنى قان قاپلىدى.

²² بىراق، پادىشاھنىڭ سېھىرگەرلىرىمۇ سېھىر ئارقىلىق ئوخشاش ئىشنى قىلدى.

مىسىردىن چىقىش

نەتىجىدە، دەل پەرۋەردىگار ئېيتقاندا، پادىشاھ بۇرۇنقىدەك جاھىللىق قىلىپ، مۇسا بىلەن ھارۇننىڭ سۆزىنى ئاڭلاشنى رەت قىلدى ²³ ۋە بۇرۇلۇپلا ئوردىغا كىرىپ كەتتى. ئۇ بۇ ئىشقا قىلچە ئەھمىيەت بەرمىدى. ²⁴ مىسىرلىقلارنىڭ ھەممىسى نىل دەرياسى سۈيىنى ئىچەلمەيدىغان بولۇپ قالغاچقا، ئىچىدىغان سۇ ئىزدەپ، دەريا ئەتراپلىرىنى كۆلدى. ²⁵ پەرۋەردىگار دەريا سۈيىنى قانغا ئايلاندۇرۇپ، ئارىدىن بىر ھەپتە ئۆتتى.

8 - باب

پاكا ئاپىتى

¹ ئۇنىڭدىن كېيىن، پەرۋەردىگار مۇساغا مۇنداق دېدى:

— سەن يەنە مىسىر پادىشاھىنىڭ ئالدىغا بېرىپ ئۇنىڭغا: «پەرۋەردىگار: «ئۆز خەلقىمنىڭ ماڭا ئىبادەت قىلىش ئۈچۈن چۆل - باياۋانغا بېرىشىغا يول قوي. ² ئەگەر يەنە رەت قىلساڭ ساڭا ئېيتىپ قويايىكى، پۈتۈن دۆلىتىڭنى جازالاپ، زېمىنىڭنىڭ ھەممە يېرىنى پاكا بىلەن تولدۇرۇۋېتىمەن. ³ نىل دەرياسى پاكاغا تولۇپ كېتىدۇ. پاقىلار دەريادىن چىقىپ ئورداڭغا، ھۇجراڭغا، ھەتتا ئورۇن - كۆرىپلىرىڭگە كىرىدۇ. ئەمەلدارلىرىڭنىڭ ۋە پۇقرالىرىڭنىڭ ئۆيلىرىگە، ھەتتا ئوچاقلرىغا، تەگىلىرىڭنىڭ ئىچىگىمۇ كىرىۋالىدۇ. ⁴ سېنىڭ ئۇچاڭغا، ئەمەلدارلىرىڭنىڭ ۋە پۇقرالىرىڭنىڭ ئۈچىسىغىمۇ يامشىدۇ، دەيدۇ» دەپ يەتكۈزگەن. ⁵ پەرۋەردىگار مۇساغا يەنە:

— سەن ھارۇنغا: «تاياق ئالغان قولۇڭنى مىسىردىكى دەريا، ئۆستەڭ، سازلىق ۋە كۆللەرگە قارىتىپ ئۇزات. مىسىر زېمىنىنى پاقىلار بىلەن قاپلىتىۋەت» دەپ ئېيتقىن، — دېدى. ⁶ بۇنىڭ بىلەن، ھارۇن قولنى مىسىرنىڭ سۇلىرىغا قارىتىپ ئۇزىتىۋىدى، پاقىلار چىقىپ مىسىر زېمىنىنى قاپلىدى. ⁷ بىراق، مىسىردىكى سېھىرگەرلەرمۇ سېھىر ئىشلىتىپ، ئوخشاش ئىشنى قىلىپ مىسىر زېمىنىغا پاكا چىقاردى.

مسردن چىقىش

⁸ پادىشاھ مۇسا بىلەن ھارۇننى چاقىرتىپ، مۇساغا:

— پەرۋەردىگار دىن ئۇ پاقىلارنى مەندىن ۋە مسىر خەلقىدىن يىراقلاشتۇرۇشنى تىلەپ دۇئا قىل. ئاندىن، خەلقىنىڭ پەرۋەردىگارغا قۇربانلىق قىلىش ئۈچۈن بېرىشىغا يول قويىمەن، — دېدى.

⁹ مۇسا جاۋابەن:

— بولىدۇ، سىز بىر ۋاقىت بەلگىلەڭ. مەن سىزگە، ئەمەلدارلىرىڭىزغا ۋە پۇقرالىرىڭىزغا دۇئا قىلاي. شۇ چاغدا، پاقىلارنىڭ ھەممىسى سىلەردىن ۋە ئۆيلىرىڭلاردىن ئايرىلىدۇ. پەقەت نىل دەرياسىدىكى پاقىلاردىن باشقا پاقىلارنىڭ ھەممىسى يوقىلىدۇ، — دېدى.

¹⁰ پادىشاھ ئۇنىڭغا:

— ئەتىلا دۇئا قىل، — دېدى.

مۇسا:

— سىزنىڭ دېگىنىڭىزدەك بولسۇن. بۇنىڭ بىلەن، سىز پەرۋەردىگار بىلەن خۇدادىن باشقا ھېچقانداق خۇدانىڭ يوقلۇقىنى بىلىڭ. ¹¹ پاقىلار سىزدىن، ئوردىڭىزدىن، ئەمەلدارلىرىڭىزدىن ۋە باشقا پۇقرالىرىڭىزدىن ئايرىلىدۇ. پەقەت نىل دەرياسىدىلا پاقا قالىدۇ، — دېدى. ¹² شۇنىڭدىن كېيىن، مۇسا بىلەن ھارۇن مىسىر پادىشاھىنىڭ يېنىدىن چىقىشتى. مۇسا پەرۋەردىگار دىن مىسىر پادىشاھلىقىغا چۈشۈرگەن پاقىلارنى يوقىتىشنى تىلەپ، دۇئا قىلىپ يالۋۇردى. ¹³ پەرۋەردىگار مۇسا بىلەن دۇئاسىنى ئىجابەت قىلدى. ئۆي، ھويلا ۋە ئېتىزلاردىكى پاقىلارنىڭ ھەممىسى ئۆلۈپ تۈگدى. ¹⁴ مىسىرلىقلار پاقا ئۆلۈكلىرىنى دۆۋە — دۆۋە قىلىپ توپلىغاندى، پۈتۈن دۆلەت سېسىقچىلىققا تولدى. ¹⁵ بىراق دەل پەرۋەردىگار ئېيتقاندەك، پاقىلارنىڭ تامامەن ئۆلگەنلىكىنى كۆرگەن پادىشاھ جاھىللىق قىلىپ، مۇسا بىلەن ھارۇننىڭ سۆزىگە قۇلاق سالمىدى.

پاشا ئاپىتى

¹⁶ پەرۋەردىگار مۇساغا:

— ھارۇنغا: «تايىقىڭنى يەردىكى توپىغا ئۇر. چاڭ — تۈزىنلەر پاشىلارغا ئايلىنىپ،

مىسىردىن چىقىش

پۈتۈن مىسىرنى قاپلايدۇ» دېگىن، — دېدى. ¹⁷ ئۇلار پەرۋەردىگارنىڭ دېگىندەك قىلىشتى. ھارۇن تايىقىنى يەردىكى توپىغا ئۇرۇۋىدى، چاڭ - توزانلار پاشىلارغا ئايلىنىپ، ئادەم ۋە ھايۋانلارنىڭ بەدىنىنى قاپلاپ كەتتى. مىسىر زېمىنىدىكى چاڭ - توزانلارنىڭ ھەممىسى پاشىغا ئايلىنىپ كەتتى.

¹⁸ سېھىرگەرلەرمۇ ئۆز سېھىرلىرى بىلەن پاشا پەيدا قىلماقچى بولغان بولسىمۇ، لېكىن بۇ ئىش ئۇلارنىڭ قولىدىن كەلمىدى. ئادەم ۋە ھايۋاناتلارنىڭ بەدىنىنى پاشا قاپلاپ كەتتى. ¹⁹ سېھىرگەرلەر پادىشاھقا:

— بۇ ئىشنى خۇدا قىلدى! — دېيىشتى. بىراق دەل پەرۋەردىگار ئېيتقانداك، پادىشاھ جاھىللىق قىلىپ، مۇسا بىلەن ھارۇننىڭ سۆزىگە قۇلاق سالمىدى.

چىۋىن ئاپىتى

²⁰ ئاندىن، پەرۋەردىگار مۇساغا مۇنداق دېدى:

— ئەتە تاڭ سەھەردىلا ئورنۇڭدىن تۇرۇپ، پادىشاھ دەريا بويىغا چىققاندا ئۇنىڭ بىلەن كۆرۈش ۋە ئۇنىڭغا: «پەرۋەردىگار: خەلقىمنىڭ ماڭا ئىبادەت قىلىش ئۈچۈن بېرىشىغا يول قوي. ²¹ سېنى ئاگاھلاندۇرۇپ قويايىكى، ئەگەر سەن مېنىڭ خەلقىمنى قويۇپ بەرمەيدىغان بولساڭ، ساڭا، ئەمەلدارلىرىڭ ۋە پۇقرالىرىڭغا چىۋىنلار توپى ئەۋەتمەن. ئۆيلىرىڭلار چىۋىنگە تولدۇ ۋە ھەممە يەرنى چىۋىن قاپلايدۇ. ²² لېكىن، مېنىڭ خەلقىم ئىسرائىللار ياشاۋاتقان گوشەن ۋىلايىتىنىڭ ئەھۋالىنى باشقىچە قىلىمەن. ئۇ يەر چىۋىنلار توپىدىن خالىي بولىدۇ. بۇنىڭ نەتىجىسىدە، مېنىڭ — پەرۋەردىگارنىڭ بۇ دۆلەتتىمۇ قۇدرەتلىك ئىكەنلىكىمنى بىلىسەن. ²³ مەن ئۆز خەلقىمنى سېنىڭ خەلقىڭدىن پەرقلەندۈرمەن. بۇ مۆجىزە ئەتە كۆرۈلىدۇ، دەيدۇ» دەپ يەتكۈزگىن. ²⁴ پەرۋەردىگار دېگىنىنى قىلدى. توپ - توپ چىۋىنلار پادىشاھنىڭ ئوردىسىغا ۋە ئەمەلدارلىرىنىڭ ئۆيلىرىگە بېسىپ كىرىپ، پۈتۈن مىسىر زېمىنىنى خاراب قىلىۋەتتى.

²⁵ پادىشاھ مۇسا بىلەن ھارۇننى چاقىرتىپ، ئۇلارغا:

— بارساڭلار بېرىڭلار! بىراق، خۇدايىڭلارغا قىلىدىغان قۇربانلىقنى مۇشۇ دۆلەت ئىچىدە قىلىڭلار! — دېدى.

²⁶ لېكىن، مۇسا:

— بۇنداق قىلىش توغرا بولمايدۇ. چۈنكى، پەرۋەردىگار ئۈچۈن قىلىدىغان قۇربانلىقلىرىمىز مىسىرلىقلارنى يىرگەندۈرىدۇ. ئەگەر بىز مىسىرلىقلارنىڭ كۆز ئالدىدا ئۇلارنى يىرگەندۈرىدىغان قۇربانلىقلارنى قىلساق، ئۇلار بىزنى چالما - كېسەك قىلىدۇ!²⁷ بىز پەرۋەردىگارمىز خۇدانىڭ ئەمر قىلغىنىدەك ئۈچ كۈنلۈك يولنى بېسىپ، چۆل - باياۋانغا بېرىپ، ئاندىن ئۇنىڭغا قۇربانلىق قىلىشىمىز كېرەك، — دېدى.²⁸ پادىشاھ ئۇنىڭغا:

— چۆل - باياۋانغا بېرىپ، پەرۋەردىگارنىڭ خۇداغا قۇربانلىق قىلىشىڭلارغا ئىجازەت بېرەي، لېكىن ئانچە يىراققا كەتمەڭلار. مەن ئۈچۈنمۇ دۇئا قىلىڭلار، — دېدى.²⁹ مۇسا جاۋابەن:

— مەن يېنىڭىزدىن چىقىپلا پەرۋەردىگارغا دۇئا قىلاي. چىۋىلار توپى ئەتىلا سىزدىن، ئەمەلدارلىرىڭىز ۋە پۇقرالىرىڭىزدىن ئايرىلسۇن. لېكىن، سىز بىزنى ئالداپ، پەرۋەردىگارغا قۇربانلىق قىلىشقا بېرىشىمىزغا توسقۇنلۇق قىلماسلىقىڭىز كېرەك، — دېدى.

³⁰ شۇنىڭدىن كېيىن، مۇسا مىسىر پادىشاھىنىڭ يېنىدىن چىقىپ، پەرۋەردىگارغا دۇئا قىلدى.³¹ پەرۋەردىگار مۇسانىڭ دۇئاسىنى ئىجابەت قىلىپ، چىۋىلار توپىنى مىسىر پادىشاھىدىن، ئەمەلدارلىرىدىن ۋە پۇقرالىرىدىن ئايرىدى. بىر تالمۇ چىۋىن قالمىدى.³² لېكىن، بۇ قېتىممۇ پادىشاھ يەنە جاھىللىق قىلىپ، ئىسرائىل خەلقىنىڭ چىقىشىغا يول قويمىدى.

9 - باب

ۋابا ئاپىتى

¹ پەرۋەردىگار مۇساغا مۇنداق دېدى:

— سەن مىسىر پادىشاھىنىڭ ئالدىغا بېرىپ، ئۇنىڭغا: «پەرۋەردىگار، يەنى

مىسىردىن چىقىش

ئىبرانىيلار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا: «ئۆز خەلقىمنىڭ ماڭا ئىبادەت قىلىش ئۈچۈن چۆل - باياۋانغا بېرىشىغا يول قوي. ² ئەگەر سەن ئۇلارنى قويۇپ بېرىشنى رەت قىلىپ يەنىلا تۇتۇپ تۇرۇۋالدىغان بولساڭ، ³ سېنى ئاگاھلاندۇرۇپ قويماي، چارۋا ماللىرىڭنىڭ ھەممىسىنى، يەنى ئات، تۆگە، كالا، قوي ۋە ئۆچكىلىرىڭنى ۋابا كېسىلىگە گىرىپتار قىلىمەن. ⁴ بىراق، ئىسرائىللارنىڭ چارۋا ماللىرىنى مىسىرلىقلارنىڭكىدىن پەرقلەندۈرمەن. ئىسرائىللارنىڭ ماللىرىدىن بىرىمۇ ئۆلمەيدۇ، دەيدۇ» دېگەن.

⁵ پەرۋەردىگار ۋاقىت بەلگىلەپ:

— بۇ مۆجىزىنى ئەتىلا كۆرىستىمەن، — دېدى.

⁶ ئەتىسى، پەرۋەردىگار ئۆزى ئېيتقاندەك قىلدى. مىسىرلىقلارنىڭ چارۋا ماللىرىنىڭ ھەممىسى دېگۈدەك ۋابا كېسىلىگە گىرىپتار بولۇپ ئۆلۈشكە باشلىدى. لېكىن، ئىسرائىللارنىڭ چارۋا ماللىرىنىڭ بىرىمۇ زىيانغا ئۇچرىمىدى. ⁷ پادىشاھ ئادەم ئەۋەتىپ تەكشۈرتۈپ، ئىسرائىللارنىڭ ماللىرىدىن بىرىنىڭمۇ ئۆلمىگەنلىكىنى ئۇقتى. شۇنداقتىمۇ، ئۇ يەنىلا جاھىللىق قىلىپ، ئىسرائىللارنىڭ كېتىشىگە يول قويمىدى.

چاقا ئاپىتى

⁸ كېيىن، پەرۋەردىگار مۇسا بىلەن ھارۇنغا:

— ئوچاقتىن بىر چاڭگال كۈل ئېلىۋېلىڭلار. مۇسا ئۇنى پادىشاھنىڭ ئالدىدا ھاۋاغا چاچسۇن. ⁹ بۇ كۈل چاڭ - توزان بولۇپ، مىسىرنىڭ ھەممە يېرىگە تارقىلىدۇ. شۇنىڭ بىلەن، بارلىق ئادەم ۋە ھايۋانلارنىڭ بەدەنلىرىنى يىرىڭلىق چاقا قاپلاپ كېتىدۇ، — دېدى.

¹⁰ بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار قوللىرىغا ئوچاق كۈلنى ئېلىپ، پادىشاھنىڭ ئالدىغا باردى. مۇسا كۈلنى ھاۋاغا چاچتى. نەتىجىدە، ئادەم ۋە ھايۋانلارنىڭ بەدەنلىرىنى يىرىڭلىق چاقا قاپلاپ كەتتى. ¹¹ ھەتتا سېھىرگەرلەرمۇ مۇساغا تاقابىل تۇرالمىدى. چۈنكى، ئۇلارنىڭ بەدەنلىرىمۇ باشقا مىسىرلىقلارنىڭكىگە ئوخشاش يىرىڭلىق چاقا قاپلاپ كەتكەنىدى. ¹² شۇنداقتىمۇ، پەرۋەردىگار تەرىپىدىن جاھىللاشتۇرۇلغان پادىشاھ خۇددى پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا ئېيتقىنىدەك، مۇسا بىلەن ھارۇننىڭ سۆزىگە قۇلاق

سالمدى.

مۆلدۈر ئاپتى

¹³ پەرۋەردىگار مۇساغا مۇنداق دېدى:

— ئەتە تاڭ سەھەردىلا پادىشاھنىڭ ئالدىغا بېرىپ، ئۇنىڭغا: «پەرۋەردىگار، يەنى ئىبرانىيلار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا: «ئۆز خەلقىمنىڭ ماڭا ئىبادەت قىلىش ئۈچۈن چۆل – باياۋانغا بېرىشقا يول قوي. ¹⁴ بولمىسا، بۇ قېتىم مەن سېنىڭ ۋە ئەمەلدارلىرىڭ ھەمدە پۇقرالىرىڭنىڭ ئۈستىگە ئەڭ ئېغىر بالايىئاپەتلەرنى ياغدۇرىمەن. مانا شۇ چاغدا، سەن ئالەمدە مەندىن باشقا خۇدا يوقلۇقىنى بىلسەن. ¹⁵ مەن قۇدرىتىمنى كۆرسىتىپ، سېنى ۋە پۇقرالىرىڭنى ۋابا كېسىلىگە دۇچار قىلىپ، سىلەرنى يەر يۈزىدىن يوق قىلالايتتىم. ¹⁶ بىراق، مەن ئۇنداق قىلمىدىم. ئەكسىچە، مەن قۇدرىتىمنى ساڭا كۆرسىتىش ۋە نامىنى ئالەمگە ئېلان قىلىشتەك ئالاھىدە مەقسەت بىلەن سېنى پادىشاھلىققا تىكلەدىم. ¹⁷ لېكىن، سەن يەنىلا زوراۋانلىق قىلىپ، خەلقىمنى قويۇپ بەرمەيۋاتىسەن. ¹⁸ شۇڭا ئەتە مۇشۇ چاغدا، مەن مىسىر تارىخىدا ئەلمىساقىتىن تارتىپ كۆرۈلۈپ باقمىغان قاتتىق مۆلدۈر ياغدۇرىمەن. ¹⁹ ھازىر سەن ئادەملىرىڭگە ئوچۇقچىلىقتىكى چارۋا ماللىرىڭ ۋە باشقا بارلىق نەرسىلىرىڭنى دالدا يەرگە ئېلىپ كىرىۋېلىشقا ئەمر قىل. چۈنكى، ئوچۇقچىلىقتا قېلىپ قالغان ئادەم ۋە ھايۋانلارنىڭ ھەممىسىنى مۆلدۈر ئۇرۇپ، ھالاك قىلىدۇ، دەيدۇ» دېگىن.

²⁰ پەرۋەردىگارنىڭ سۆزىگە ئىشەنگەن بىر قىسىم پادىشاھ ئەمەلدارلىرى دەرھال ئۆز قۇللىرى ۋە چارۋا ماللىرىنى دالدا يەرگە ئېلىپ كىرىۋالدى. ²¹ پەرۋەردىگارنىڭ سۆزىگە ئىشەنمىگەنلەر بولسا قۇللىرى ۋە چارۋا ماللىرىنى تاشقىرىدا قويۇۋەردى. ²² پەرۋەردىگار مۇساغا:

— سەن قولۇڭنى ئاسمانغا قارىتىپ ئۇزات! پۈتكۈل مىسىر زېمىنىدىكى ئىنسانلار، ھايۋانلار ۋە بارلىق ئۆسۈملۈكلەرنىڭ ئۈستىگە مۆلدۈر ياغسۇن، — دېدى. ²³ مۇسا تايىقىنى ئاسمانغا قارىتىپ كۆتۈرۈۋېتىپ، پەرۋەردىگار چاقماق چاقتۇرۇپ، گۈلدۈرماملار ياڭرىتىپ، يەر يۈزىگە مۆلدۈر ياغدۇرۇۋەتتى. ²⁴ شۇنىڭ بىلەن،

مىسىردىن چىقىش

چاقماق چىقىپ، يوغان - يوغان مۆلدۈرلەر تۆكۈلۈپ چۈشتى. بۇ، مىسىر تارىخىدا ھازىرغىچە يۈز بېرىپ باقمىغان ئەڭ چوڭ مۆلدۈر ئاپىتى ئىدى.²⁵ مۆلدۈر مىسىر زېمىنىدىكى ئوچۇقچىلىقتا تۇرغان نەرسىلەرنىڭ ھەممىسىنى، جۈملىدىن ئادەم، ھايۋان، ئېتىزدىكى زىرائەتلەر ۋە بارلىق دەل - دەرەخلەرنى ۋەيران قىلىۋەتتى.²⁶ پەقەت ئىسرائىللار ياشايدىغان گوشەن ۋىلايىتىدىلا مۆلدۈر ياغمىدى.²⁷ مىسىر پادىشاھى دەرھال مۇسا بىلەن ھارۇننى چاقىرتىپ:

— بۇ قېتىم مەن خاتالىق ئۆتكۈزۈۋەتتۈم، مەن ۋە پۇقرالىرىمدىن سەۋەبلىك ئۆتتى. پەرۋەردىگار ئادىلدۇر.²⁸ پەرۋەردىگارغا مەن ئۈچۈن دۇئا قىلىشكە بىزگە بۇ ھەيۋەتلىك گۈلدۈرماما ۋە مۆلدۈرلەر يېتەر. مەن سىلەرنىڭ كېتىشىڭلارغا يول قويماي. سىلەر ئەمدى بۇ يەردە تۇرمىساڭلارمۇ بولىدۇ، — دېدى.²⁹ مۇسا ئۇنىڭغا:

— مەن بۇ شەھەردىن چىقىشىم بىلەنلا، قولىمنى كۆتۈرۈپ پەرۋەردىگاردىن تىلەپ دۇئا قىلىمەن. گۈلدۈرمامىلار شۇ ھامان تىنچىدۇ ۋە مۆلدۈرمۇ توختايدۇ. شۇ چاغدا، سىز دۇنيانىڭ پەرۋەردىگارغا مەنسۇپ ئىكەنلىكىنى بىلىسىز.³⁰ لېكىن، سىز ۋە سىزنىڭ ئەمەلدارلىرىڭىزنىڭ پەرۋەردىگار خۇدادىن تېخىچە قورقمايۋاتقانلىقىڭلار ماڭا مەلۇم، — دېدى.

³¹ بۇ، كەندىرلەر چېچەكلىگەن ۋە ئارپا باش تارتقان ۋاقىت بولغاچقا، مۆلدۈر ئۇلارنى خاراب قىلدى.³² پەقەت بۇغدايلارلا زىيانغا ئۇچرىمىدى، چۈنكى ئۇلار تېخى بىخ چىقارمىغانىدى.

³³ مۇسا پادىشاھنىڭ يېنىدىن ئايرىلىپ، شەھەردىن چىقىپ، قولىنى كۆتۈرۈپ پەرۋەردىگارغا دۇئا قىلدى. گۈلدۈرمامىلار شۇ ھامان بېسىقپ، مۆلدۈر يىغىشتىن توختىدى. يامغۇرمۇ تىنچىدى.³⁴ گەرچە پادىشاھ بۇ ئەھۋاللارنى كۆرگەن بولسىمۇ، لېكىن ئۇ يەنە گۇناھ سادىر قىلدى. ئۇ ۋە ئۇنىڭ ئەمەلدارلىرى يەنىلا جاھىللىق قىلىشتى.³⁵ دەل پەرۋەردىگار بۇرۇنلا مۇساغا ئېيتقاندەك، مىسىر پادىشاھى جاھىللىق قىلىپ، ئىسرائىللارنىڭ كېتىشىگە يەنىلا يول قويمىدى.

مىسىردىن چىقىش

10 - باب

چېكەتكە ئاپىتى

¹ شۇنىڭ بىلەن، پەرۋەردىگار مۇساغا:

— سەن مىسىر پادىشاھىنىڭ يېنىغا بار. مەن مۆجىزىلەرنى كۆرسىتىش ئارقىلىق كۈچ - قۇدرىتىمنى مىسىر خەلقى ئارىسىدا داۋاملىق نامايان قىلىش مەقسىتى بىلەن، مىسىر پادىشاھى ۋە ئۇنىڭ ئەمەلدارلىرىنى جاھىللاشتۇردۇم. ² بۇ ئارقىلىق سەنمۇ ئۆز پەرزەنتلىرىڭ ۋە نەۋرىلىرىڭگە مېنىڭ مىسىرلىقلارنى قانداق جازالىغانلىقىم ۋە ئۇلارنىڭ ئارىسىدا قانداق مۆجىزىلەرنى كۆرسەتكەنلىكىمنى سۆزلەپ بېرەلەيسەن. بۇنىڭ بىلەن، مېنىڭ پەرۋەردىگار ئىكەنلىكىمنى بىلەلەيسىلەر، — دېدى.

³ شۇنداق قىلىپ، مۇسا ۋە ھارۇن مىسىر پادىشاھىنىڭ ئالدىغا بېرىپ، ئۇنىڭغا:

— پەرۋەردىگار، يەنى ئىبرانىيلار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا: «سەن مېنىڭ ئالدىمدا زادى قاچانغىچە ھاكاۋۇرلۇق قىلسەن؟ خەلقىمنىڭ ماڭا ئىبادەت قىلىشقا بېرىشىغا يول قوي!» ⁴ ئەگەر يول قويمايدىغان بولساڭ، سېنى ئاگاھلاندۇرۇپ قويايىكى، مەن ئەتە سېنىڭ زېمىن تەۋەلىكىڭدە چېكەتكە پەيدا قىلمەن.

⁵ چېكەتكىلەر توپى زېمىنىڭنى قاپلايدۇ. ئۇلارنىڭ كۆپلۈكىدىن يەر - يۈزىنىمۇ

كۆرەلمەي قالىسەن. مۆلدۈردىن ئامان قالغانلارنى، ھەتتا دالادىكى

دەل - دەرەخلەرنىمۇ چېكەتكە يەپ تۈگىتىدۇ. ⁶ ئۇلار سېنىڭ ئوردانىڭنى،

ئەمەلدارلىرىڭ ۋە پۇقرالىرىڭنىڭ ئۆيلىرىنىمۇ تولدۇرىدۇ. بۇنداق قورقۇنچلۇق ئاپەتنى ئاتا - بوۋىلىرىڭمۇ كۆرۈپ باقمىغان» دەيدۇ، — دېدى ۋە دەرھال كەينىگە بۇرۇلۇپ، مىسىر پادىشاھىنىڭ ئالدىدىن چىقىپ كەتتى.

⁷ پادىشاھنىڭ ئەمەلدارلىرى پادىشاھقا:

— ئالىلىرى، بۇ ئادەمنىڭ بىزگە ۋەيرانچىلىق سېلىشىغا قاچانغىچە يول قويدىلا؟

ئىسرائىللارنىڭ پەرۋەردىگارى خۇداغا ئىبادەت قىلىشقا بېرىشىغا يول قويسىلا!

مىسىرنىڭ خاراب بولغانلىقىدىن خەۋەرلىرى يوقمۇ؟ — دېدى.

⁸ بۇنىڭ بىلەن، پادىشاھ مۇسا بىلەن ھارۇننى چاقىرتىپ، ئۇلارغا:

مىسىردىن چىقىش

— سىلەر پەرۋەردىگارنىڭلار بولغان خۇداغا ئىبادەت قىلىش ئۈچۈن بارساڭلار بېرىڭلار. لېكىن زادى كىملەر بارماقچى؟ — دېدى.
⁹ مۇسا جاۋابەن:

— قېرى- ياش، بالا- چاقا ۋە قوي- كالىلرېمىزنى ئېلىپ، ھەممىمىز بارماقچى. چۈنكى، بىز ئۇ يەردە ھېيت ئۆتكۈزۈپ، پەرۋەردىگار بىزغا ئىبادەت قىلىپ تەنتەنە قىلىمىز، — دېدى.
¹⁰ پادىشاھ ئۇلارغا:

— ھىم! مەن سىلەرنىڭ خوتۇن، بالا- چاقىلىرىڭلارنى ئېلىپ بېرىشىڭلارغا ھەقىقەتەن يول قويۇشۇم كېرەك ئىكەن- دە!؟ سىلەرنى پەرۋەردىگارنىڭلار ئۆزى ساقلىسۇن! قاراڭلار، سىلەرنىڭ نىيىتىڭلارنىڭ يامانلىقىنى! ¹¹ قەتئىي يول قويمايمەن! ئەگەر سىلەرنىڭ تەلەپ قىلغىنىڭلار ئىبادەت قىلىشقا بېرىش بولسا، ئۇنداقتا پەقەت ئەرلەرلا بارسۇن، — دېدى. شۇنىڭدىن كېيىن، مۇسا بىلەن ھارۇن ئوردىدىن قوغلاپ چىقىرىلدى.
¹² شۇنىڭ بىلەن، پەرۋەردىگار مۇساغا:

— چېكەتكىلەر توپىنى پەيدا قىلىش ئۈچۈن مىسىرنىڭ ھەممە تەرىپىگە قولۇڭنى ئۇزات! چېكەتكىلەر مىسىر تەۋەسىدە مۆلدۈردىن ئامان قېلىپ ئۆسۈۋاتقانلارنىڭ ھەممىسىنى يەپ تۈگەتسۇن، — دېدى.

¹³ شۇنىڭ بىلەن، مۇسا تايىقىنى مىسىرنىڭ ھەممە تەرىپىگە قارىتىپ ئۇزاتتى. پەرۋەردىگار بىر كېچە- كۈندۈز شەرق شامىلى چىقاردى. تاڭ ئاتقاندا، شامال چېكەتكىلەرنى ئېلىپ كەلدى. ¹⁴ چېكەتكىلەر توپ- توپى بىلەن ئۇچۇپ كېلىپ، پۈتۈن مىسىر زېمىنىنىڭ ئۇ چېتىدىن بۇ چېتىگىچە ھەممە يەرگە قوندى. بۇنچە كۆپ چېكەتكە ئەزەلدىن كۆرۈلۈپ باقمىغان بولۇپ، بۇندىن كېيىنمۇ كۆرۈلۈشى مۇمكىن ئەمەس ئىدى. ¹⁵ پۈتۈن زېمىن قارىداپ كەتتى. چېكەتكىلەر مۆلدۈردىن ئامان قالغانلارنىڭ ھەممىسىنى، يەنى ئۆسۈملۈكلەرنى ۋە دەل- دەرەخلەرنىڭ ئۈستىدىكى مېۋىلەرنى يەپ تۈگەتتى. پۈتۈن مىسىر تەۋەسىدىكى ئېتىزلىقلاردا ۋە دەل- دەرەخلەردە يېشىللىقتىن ئەسەرمۇ قالمىدى.

مىسىردىن چىقىش

¹⁶ شۇڭا، پادىشاھ دەرھال مۇسا بىلەن ھارۇنى چاقىرتىپ: — سىلەرنىڭ پەرۋەردىگارىڭلار بولغان خۇدا ئالدىدا ھەم سىلەرنىڭ ئالدىڭلاردا گۇناھكارمەن. ¹⁷ ئەمدى يەنە بىرلا قېتىم ماڭا كەڭچىلىك قىلىپ، پەرۋەردىگارىڭلار خۇدادىن: «مىسىرلىقلارنى بۇ ئەجەللىك ئاپەتتىن قۇتقۇزغايىسەن» دەپ تەلەپ قىلغايىسىلەر، — دېدى.

¹⁸ بۇنىڭ بىلەن، مۇسا پادىشاھنىڭ يېنىدىن چىقىپ، پەرۋەردىگارىغا دۇئا قىلدى.

¹⁹ پەرۋەردىگار شەرق شامىلىنى قاتتىق غەرب بورىنىغا ئايلاندۇرۇپ، چېكەتكىلەرنى قىزىل دېڭىزغا ئۇچۇرۇپ كەتتى. مىسىر دىيارىدا بىر دانىمۇ چېكەتكە قالمىدى.

²⁰ لېكىن، پەرۋەردىگار پادىشاھنى يەنىلا جاھىل قىلغىچقا، ئۇ ئىسرائىللىرىنىڭ چېگرىدىن چىقىپ كېتىشىگە يەنىلا يول قويمىدى.

قاراڭغۇلۇق ئاپىتى

²¹ ئاندىن، پەرۋەردىگار مۇساغا: — سەن قولۇڭنى ئاسمانغا كۆتۈر! پۈتۈن مىسىرنى زۇلمەت قاراڭغۇلۇق قاپلايدۇ، — دېدى. ²² مۇسا قولنى ئاسمانغا كۆتۈرۈۋىدى، پۈتۈن مەملىكەتنى ئۈچ كۈن زۇلمەت قاراڭغۇلۇق باستى. ²³ بۇ چاغدا، مىسىرلىقلار بىر-بىرىنى كۆرەلمىدى، ئۆيىدىنمۇ تالاغا چىقالمىدى. لېكىن، ئىسرائىللىرى ياشايدىغان يەرلەر بولسا يورۇق تۇردى.

²⁴ پادىشاھ مۇسаны چاقىرتىپ: — سىلەر بېرىپ پەرۋەردىگارىڭلارغا ئىبادىتىڭلارنى قىلىڭلار. ھەتتا خوتۇن، بالا-چاقىلىرىڭلارنىمۇ ئېلىپ بارساڭلار بولىدۇ. لېكىن كالا، قوي، ئۆچكىلىرىڭلار بۇ يەردە قېلىشى كېرەك، — دېدى.

²⁵ مۇسا جاۋابەن:

— ياق! سىز چوقۇم بىزنىڭ قۇربانلىق ۋە كۆيدۈرمە قۇربانلىقىغا ئىشلىتىدىغان ماللىرىمىزنى ئېلىپ بېرىشىمىزغا ئىجازەت بېرىشىڭىز لازىم. ²⁶ بىز چارۋا ماللىرىمىزنى ئېلىپ بېرىشىمىز كېرەك، ھەتتا بىرەر تۇياقنىمۇ بۇ يەردە قالدۇرمايمىز. بىز پەرۋەردىگارغا ئاتايدىغان قۇربانلىقنى ئۆز ماللىرىمىز ئىچىدىن تاللىشىمىز كېرەك. ئۇ يەرگە بارمىغۇچە، پەرۋەردىگارىمىز خۇداغا قايسى مالنى قۇربانلىق قىلىشىنى

مىسىردىن چىقىش

بىلمەيمىز، — دېدى.

²⁷ پەرۋەردىگار مىسىر پادىشاھىنى جاھىللاشتۇرغاچقا، ئۇ ئىسرائىللارنى يەنىلا قويۇپ بەرمىدى. ²⁸ پادىشاھ مۇساغا:

— كۆزۈمدىن يوقال! سېنى ئىككىنچى كۆزۈم كۆرمىسۇن. يەنە كۆرۈنگۈچى بولساڭ، جېنىڭنى ئالمەن! — دېدى. ²⁹ مۇسا ئۇنىڭغا:

— ئېيتقىنىڭىز كەلسۇن. مەنمۇ سىزنى ئىككىنچى كۆرمەيمەن، — دېدى.

11 - باب

پۈتۈن مىسىردىكى تۇنجى بالىلارنىڭ ئۆلۈشى

¹ پەرۋەردىگار بۇرۇن مۇساغا مۇنداق دېگەندى:

— مەن مىسىر پادىشاھىغا ۋە ئۇنىڭ پۇقرالىرىغا ئەڭ ئاخىرقى ئاپەتنى چۈشۈرمەن. شۇنىڭ بىلەن، ئۇ سىلەرنى جەزمەن قويۇپ بېرىدۇ. ئەمەلىيەتتە، ئۇ سىلەردىن تەلتۆكۈس قۇتۇلۇش ئۈچۈن، سىلەرنى ئۇ يەردىن قوغلاپ چىقىرىدۇ. ² ئەمدى، سەن بېرىپ ئىسرائىللارغا ئېيتقىن. ئۇلار مىسىرلىق قوشنىلىرىنىڭكىگە كىرىپ، ئۇلارنىڭ ئالتۇن - كۈمۈش زىننەت بۇيۇملىرىنى سوراپ ئالسۇن. ³ (پەرۋەردىگار مىسىرلىقلارنى ئىسرائىللارنى يېقىن كۆرىدىغان قىلغانىدى. پادىشاھنىڭ ئەمەلدارلىرى ۋە پۇقرالىرىنى مۇسانى ئۇلۇغ ئادەم، دەپ ھۆرمەتلەيدىغان قىلغانىدى.)

⁴ شۇنىڭ بىلەن، مۇسا مىسىر پادىشاھىغا:

— پەرۋەردىگار: «بۈگۈن تۈن يېرىمدا، مەن مىسىرنىڭ ھەممە يېرىنى كېزىمەن. ⁵ شۇ ۋاقىتتا، تەختتە ئولتۇرغان پادىشاھنىڭ تۇنجىسىدىن تارتىپ تاكى ئەڭ ئەرزىمەس دېدەكنىڭ تۇنجىسىغىچە بولغان مىسىرلىقلارنىڭ تۇنجى ئوغۇللىرىنىڭ ھەممىسى، شۇنداقلا تۇنجى تۇغۇلغان ماللارمۇ ئۆلىدۇ. ⁶ شۇ چاغدا، پۈتۈن مىسىردا ئەلمىساقىتىن كۆرۈلمىگەن ۋە بۇندىن كېيىنمۇ كۆرۈلمەيدىغان قاتتىق يىغا - زار

مىسىردىن چىقىش

بولدۇ. ⁷ لېكىن، ئىسرائىللارغا ياكى ئۇلارنىڭ مال - ۋارانلىرىغا ھەتتا ئىتمۇ قاۋاپ قويمايدۇ» دەيدۇ. ئەنە شۇ چاغدا، سىلەر پەرۋەردىگارىڭىزنىڭ مىسىرلىقلار بىلەن ئىسرائىللارنى پەرقلىتىدىغانلىقىنى بىلىسىلەر. ⁸ ئاخىردا، ئەمەلدارلىرىڭىزنىڭ ھەممىسى ئالدىغا كېلىپ ئېگىلىپ، مېنىڭ خەلقىم ئىسرائىللارنى بۇ يەردىن ئېلىپ كېتىشىمنى تەلەپ قىلىدۇ. مانا شۇ چاغدا، مەن بۇ يەردىن ئايرىلىمەن، — دېدى. ئاندىن، مىسىر پادىشاھىنىڭ ئالدىدىن دەرغەزەپ بىلەن چىقىپ كەتتى. ⁹ پەرۋەردىگار مۇساغا: «مىسىر پادىشاھى سېنىڭ سۆزۈڭنى داۋاملىق رەت قىلىۋېرىدۇ. شۇنداق قىلىپ، مەن مىسىردا تېخىمۇ كۆپ مۆجىزىلەرنى كۆرسىتەلەيمەن» دېگەندى. ¹⁰ مۇسا بىلەن ھارۇن پادىشاھ ئالدىدا مانا شۇنداق نۇرغۇن مۆجىزىلەرنى كۆرسەتكەن بولسىمۇ، لېكىن پەرۋەردىگار پادىشاھنى جاھىللاشتۇرغانلىقى ئۈچۈن، ئۇ ئىسرائىللارنىڭ چېگرىدىن چىقىپ كېتىشىگە يول قويمىغانىدى.

12 - باب

ئۆتۈپ كېتىش ھېيتى

¹ پەرۋەردىگار مىسىردا مۇسا بىلەن ھارۇنغا مۇنداق دېدى:

² — ھازىردىن تارتىپ، بۇ ئاي سىلەر ئىسرائىل خەلقى ئۈچۈن يىلنىڭ بىرىنچى ئېيى بولسۇن. ³ سىلەر مېنىڭ مۇنۇ يوليورۇقلىرىمنى پۈتۈن ئىسرائىل خەلقىگە ئۆگىتىڭلار: مۇشۇ ئاينىڭ ئونىنچى كۈنى ھەربىر ئائىلىنىڭ ئائىلە باشلىقى ئۆز ئائىلىسى ئۈچۈن خۇداغا قۇربانلىق قىلىشقا بىر قوي ياكى ئۆچكە تەييارلىسۇن. ⁴ ئەگەر ئائىلىسىدە ئادەم ئاز بولۇپ، بىر مالىنى يەپ بولالمىسا، ئۇنى قوشنىسى بىلەن بىرلىشىپ قۇربانلىق قىلىپ، گۆشىنى ئادەم سانى ۋە ئىستېمال مىقدارىغا قاراپ تەقسىم قىلىشىمۇ بولىدۇ. ⁵ لېكىن، قۇربانلىققا ئىشلىتىلىدىغان مال بىر ياشلىق ئەيىبسىز قوچقار ياكى تېكە بولۇشى كېرەك. ⁶ پۈتۈن ئىسرائىل ئائىللىرى تاللانغان مالىنى مۇشۇ ئاينىڭ ئون تۆتىنچى كۈنىگىچە ياخشى ساقلاپ، شۇ كۈنى كەچتە

مىسىردىن چىقىش

سويسۇن. ⁷ ئاندىن، ئۇنىڭ قېنىدىن بىر ئاز ئېلىپ، مال يېيىلگەن ئۆيىنىڭ ئىشىكىنىڭ بېشى ۋە كېشىكىگە سۈركەپ قويىسۇن. ⁸ شۇ كېچىسى گۆشنى كاۋاپ قىلىپ، ئاچچىق - چۈچۈك كۆكتات ۋە پېتىر نان بىلەن يېسۇن. ⁹ گۆشنى خام پېتى ياكى سۇدا پىشۇرۇپ يېمەي، پۈتۈن مالىنى بېشىدىن تۇيىقىغىچە ئىچ باغرى بىلەن قوشۇپ كاۋاپ قىلىپ يېسۇن. ¹⁰ ئېشىپ قالغىنىنى ئەتسىگە قالدۇرماي، شۇ كېچىلا كۆيدۈرۈۋەتسۇن. ¹¹ گۆشنى يېگەن ۋاقتىڭلاردا، خۇددى سەپەرگە تەييارلانغاندەك بېلىڭلارنى چىڭ باغلاپ، چورۇقۇڭلارنى كىيىپ، قولۇڭلارغا ھاساڭلارنى تۇتۇپ چاپسان يەڭلار. بۇ، پەرۋەردىگار ئۆتۈپ كېتىدىغان كېچىدۇر. ¹² ئۇ كېچىسى، مەن پۈتۈن مىسىرنى كېزىپ، مەيلى ئادەم ياكى مالىنىڭ بولسۇن، تۇنجى ئەركەكلىرىنىڭ ھەممىسىنى ئۆلتۈرمەن. مىسىرنىڭ بارلىق ئىلاھلىرىنىڭ ئۈستىدىن ھۆكۈم قىلىمەن. چۈنكى، مەن پەرۋەردىگار دۇر مەن. ¹³ ئىشىك كېشەكلىرىدىكى قان سىلەر تۇرىدىغان ئۆيلەرنىڭ بەلگىسى. مەن بۇ قانلارنى كۆرگىنىمدە، ئۆيلىرىڭلارغا كىرمەي ئۆتۈپ كېتىمەن. مىسىرلىقلارنى جازالىغان ۋاقتىمدا، سىلەرگە ھېچقانداق زىيان - زەخمەت يەتمەيدۇ.

پېتىر نان ھېيتى

¹⁴ پەرۋەردىگار مۇنداق دېدى:

— سىلەر بۇ كۈننى خاتىرىلەپ، ھەر يىلى مۇشۇ كۈندە پەرۋەردىگار ئۈچۈن ھېيت ئۆتكۈزۈڭلار. بۇ سىلەرنىڭ مەڭگۈلۈك ئۆرپ - ئادىتىڭلار بولسۇن. ¹⁵ يەتتە كۈنلۈك ھېيت مەزگىلىدە پېتىر نان يەڭلار. ھېيتنىڭ بىرىنچى كۈنىلا، ئۆيلىرىڭلاردىكى خېمىر تۇرۇچىنى تاشلىۋېتىڭلار. چۈنكى، بۇ يەتتە كۈن ئىچىدە خېمىر تۇرۇچى ئارىلاشتۇرۇلغان ھەرقانداق يېمەكلىكنى يېگەن ئادەم ئىسرائىللار قاتارىدىن چىقىرىۋېتىلىدۇ. ¹⁶ ھېيتنىڭ بىرىنچى ۋە يەتتىنچى كۈنلىرى، بىر يەرگە جەم بولۇپ ئىبادەت قىلىڭلار. بۇ ئىككى كۈندە، يېمەكلىك تەييارلاشتىن باشقا ھېچقانداق ئىش قىلماڭلار. ¹⁷ پېتىر نان ھېيتى ئۆتكۈزۈپ تۇرۇڭلار. چۈنكى، مەن مۇشۇ كۈنى سىلەرنىڭ ھەرقايسى قەبىلىلىرىڭلارنى توپ - توپى بىلەن مىسىردىن ئېلىپ چىقىمەن. پېتىر نان ھېيتىنى ئۆتكۈزۈش سىلەرنىڭ مەڭگۈلۈك ئۆرپ - ئادىتىڭلار

مىسىردىن چىقىش

بولسۇن.¹⁸ ھەر يىلى بىرىنچى ئاينىڭ ئون تۆتىنچى كۈنى كەچقۇرۇندىن باشلاپ يىگىرمە بىرىنچى كۈنى كەچقۇرۇنغىچە، پېتىر نان يەڭلار.¹⁹ بۇ يەتتە كۈن ئىچىدە ئۆيلىرىڭلاردا خېمىرتۇرۇچ بولمىسۇن. خېمىرتۇرۇچ ئارىلاشتۇرۇلغانلىكى ھەرقانداق يېمەكلىكنى يېگەن كىشى، مەيلى بۇ يۇرتنىڭ ئادىمى ياكى ياقا يۇرتلۇق بولسۇن، مېنىڭ خەلقىم قاتارىدىن چىقىرىۋېتىلىدۇ.²⁰ قەيەردە بولۇشۇڭلاردىن قەتئىينەزەر، خېمىرتۇرۇچ ئارىلاشتۇرۇلغان ھەرقانداق يېمەكلىكنى يېمەي، پېتىر نان يەڭلار.

تۇنجى ئۆتۈپ كېتىش ھېيتى

²¹ مۇسا پۈتۈن ئىسرائىللارنىڭ ئاقساقاللىرىنى چاقىرىپ، ئۇلارغا مۇنداق دېدى: — ھەربىر ئائىلە بىردىن مال تاللاپ، ئۇنى ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ مېلى سۈپىتىدە سويسۇن.

²² قوللىرىغا بىر تۇتام لېپەكگۈل ئېلىپ، داستىكى قۇربانلىق قىلىنغان مالنىڭ قېنىغا چىلاپ، ئۇنى ئىشىكلىرىنىڭ بېشى ۋە كېشىكىگە سۈركىسۇن. ئەتسى ئەتىگەنگىچە، ھېچكىم ئىشىكتىن چىقمىسۇن.²³ چۈنكى، پەرۋەردىگار مىسىرلىقلارنى ھالاك قىلىش ئۈچۈن بۇ زېمىننى كېزدۈ. ئۇ ئىشىك بېشى ۋە كېشىكىدىكى قاننى كۆرگىندە، خاراب قىلغۇچى پەرىشتىنىڭ ئۆيلىرىڭلارغا كىرىپ سىلەرنى ئۆلتۈرۈشىگە يول قويمىدۇ.²⁴ سىلەر ۋە ئەۋلادلىرىڭلار بۇ قائىدىگە مەڭگۈ ئەمەل قىلىڭلار. بۇ سىلەرنىڭ مەڭگۈلۈك ئۆرپ-ئادىتىڭلار بولسۇن.²⁵ سىلەر پەرۋەردىگار بېرىشكە ۋەدە قىلغان زېمىنغا بارغىنىڭلاردىمۇ، بۇ ھېيت مۇراسىمغا ئەمەل قىلىڭلار.²⁶ ئەگەر پەرزەنتلىرىڭلار سىلەردىن: «بۇ قانداق مۇراسىم؟» دەپ سورىسا،²⁷ سىلەر: «بۇ ئۆتۈپ كېتىش كۈنىنى خاتىرىلەش ئۈچۈن، پەرۋەردىگارغا ئاتىلىپ قىلىنغان قۇربانلىق مۇراسىمدۇر. چۈنكى، پەرۋەردىگار مىسىردا مىسىرلىقلارنىڭ جېنىنى ئالغان كېچىدە، ئۇ بىز ئىسرائىللارنىڭ ئۆيلىرىدىن ئۆتۈپ كېتىپ، ئائىلىلىرىمىزنى ساقلاپ قالغان.» دەڭلار.

ئىسرائىللار بۇ سۆزلەرنى ئاڭلاپ، باشلىرىنى ئېگىپ خۇداغا سەجدە قىلىشتى.²⁸ ئاندىن، ئۇلار بېرىپ، پەرۋەردىگارنىڭ مۇسا بىلەن ھارۇنغا قىلغان ئەمرى بويىچە ئىش كۆردى.

مىسىردىن چىقىش

تۇنجى تۇغۇلغان ئەركەكلەرنىڭ ئۆلتۈرۈلۈشى

²⁹ شۇ كۈنى يېرىم كېچىدە، پەرۋەردىگار تەختتە ئولتۇرغان پادىشاھنىڭ تۇنجىسىدىن تارتىپ تاكى ئەڭ ئەزىمەس زىنداندىكى مەھبۇسلارنىڭ تۇنجىسىغىچە بولغان مىسىرلىقلارنىڭ تۇنجى ئوغۇللىرىنىڭ ھەممىسىنىڭ جېنىنى ئالدى، شۇنداقلا تۇنجى تۇغۇلغان ماللارنىمۇ ئۆلتۈردى. ³⁰ ئۇ كېچە، مىسىر پادىشاھى، ئۇنىڭ ئەمەلدارلىرى ۋە پۈتۈن مەملىكەت پۇقرالىرى ئورنىدىن تۇرۇپ، قاتتىق يىغا-زار قىلىشتى. چۈنكى، ئادەم ئۆلمىگەن بىر مۇ ئائىلە يوق ئىدى. ³¹ ئۇ كېچە، مىسىر پادىشاھى مۇسا بىلەن ھارۇننى چاقىرتىپ، ئۇلارغا:

— دەرھال كېتىڭلار! سىلەر ھەممە ئىسرائىللارنى باشلاپ، يۇرتۇمدىن تېز چىقىپ كېتىڭلار. تەلىپىڭلار بويىچە بېرىپ پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەت قىلىڭلار. ³² كالا، قوي، ئۆچكىلىرىڭلارنىمۇ ئېلىپ كېتىڭلار. ماڭمۇ خەيرلىك دۇئا قىلىپ قويۇڭلار، — دېدى.

³³ مىسىرلىقلار ئىسرائىللارنى ئۆز يۇرتىدىن چاپىسان كېتىشكە ئالدىراتتى. ئۇلار:

— سىلەر چىقىپ كەتمەسەڭلار، بىز ئۆلۈپ تۈگەيدىكەنمىز، — دېيىشتى.

³⁴ شۇنىڭ بىلەن، ئىسرائىللار پېتىر خېمىرلارنى تەڭنەلەرگە سېلىپ، كىيىم-كېچە كىلىرى بىلەن يۆگەپ، مۇرىسىگە قويۇپ ئېلىپ مېڭىشتى. ³⁵ ئۇلار يەنە مۇسانىڭ تاپلىغىنى بويىچە مىسىرلىقلاردىن ئالتۇن-كۈمۈش زىننەت بۇيۇملار ۋە كىيىم-كېچەكلەرنى سوراپ ئېلىشتى. ³⁶ پەرۋەردىگار مىسىرلىقلارنى ئىسرائىللارنى يېقىن كۆرىدىغان قىلىپ قويغانىدى. شۇڭا، ئۇلار مىسىرلىقلاردىن نېمە سورىسا، شۇنى بەردى. شۇنداق قىلىپ، ئىسرائىللار مىسىرلىقلارنىڭ بايلىقلىرىنى ئېلىپ كەتتى.

ئىسرائىللارنىڭ مىسىردىن چىقىپ كېتىشى

³⁷ ئىسرائىللار رەمىس شەھىرىدىن سۇككوت شەھىرىگە قاراپ پىيادە يولغا چىققىنىدا، ئاياللار بىلەن بالىلارنى ھېسابقا ئالمىغاندا، پەقەت ئەرلەرلا ئالتە يۈز مىڭ كىشى ئىدى. ³⁸ كۆپلىگەن يات قەبىلىلىكلەرمۇ ئۇلارغا قوشۇلۇپ، نۇرغۇن

مىسىردىن چىقىش

كالا - قويلارنى ئېلىپ بىللە مېڭىشتى. ³⁹ ئۇلار مىسىردىن ئېلىپ كەلگەن خېمىرلاردىن پېتىر نان قىلدى. چۈنكى، ئۇلار مىسىردىن تېز چىقىپ كېتىشكە مەجبۇر بولغاچقا، خېمىر كۆپتۈرۈپ، يېمەكلىك تەييارلىۋېلىشقا ئۈلگۈرەلمىگەندى. ⁴⁰ ئىسرائىللار مىسىردا جەمئىي تۆت يۈز ئوتتۇز يىل تۇردى. ⁴¹ دەل تۆت يۈز ئوتتۇز يىل توشقان كۈنى، پەرۋەردىگارنىڭ خەلقى ئىسرائىللارنىڭ ھەرقايسى قەبىلىلىرى مىسىردىن چىقتى. ⁴² شۇ كۈنى كېچىدە، پەرۋەردىگار ئۆزى ئۇلارنى مىسىردىن مۇھاپىزەت قىلىپ ئېلىپ چىققاندى. شۇڭا، ئىسرائىللار بۇ كېچىنى پەرۋەردىگارغا ئاتاپ، ئەۋلادتىن ئەۋلادقىچە ھەر يىلى خاتىرىلەيدىغان بولدى.

ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ قائىدە - تۈزۈملىرى

⁴³ پەرۋەردىگار بۇرۇن مۇسا بىلەن ھارۇنغا مۇنداق دېگەندى: — ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ قائىدە - تۈزۈملىرى مۇنۇلاردىن ئىبارەت: ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ قۇربانلىق گۆشىنى يات قەبىلىلىكلەر يېمىسۇن. ⁴⁴ لېكىن، ئۆزۈڭلار سېتىۋالغان ھەم خەتنە قىلدۇرغان قۇللار يېسە بولىدۇ. ⁴⁵ ئۆيۈڭلاردا ۋاقىتلىق تۇرۇۋاتقان ياتلار ۋە چاكارلار ئۇنى يېسە بولمايدۇ. ⁴⁶ قوينىڭ گۆشى تاشقىرىغا ئېلىپ چىقىلماي، ئۆينىڭ ئىچىدىلا يېيىلسۇن. قوينىڭ بىر تال سۆڭىكىمۇ سۇندۇرۇلمىسۇن. ⁴⁷ پۈتۈن ئىسرائىل خەلقى بۇ قائىدە - تۈزۈملەرگە رىئايە قىلسۇن. ⁴⁸ ئەگەر ئاراڭلاردا ئولتۇرىدىغان يات قەبىلىلىكلەر پەرۋەردىگارغا ئىبادەت قىلاي دەپ، بۇ ھېيتنى ئۆتكۈزۈشنى خالىسا، ئالدى بىلەن ئۆز ئائىلىسىدىكى پۈتۈن ئەرلەرنى خەتنە قىلدۇرسۇن. شۇنداق قىلغاندا، ئۇلار ئىسرائىللارغا ئوخشاش، بۇ ھېيتنى ئۆتكۈزەلەيدۇ. لېكىن، خەتنە قىلىنمىغانلار قوينىڭ گۆشىنى يېمىسۇن. ⁴⁹ مەيلى ئىسرائىللار بولسۇن، مەيلى ئىسرائىللار ئارىسىدا ئولتۇرىدىغان يات قەبىلىلىكلەر بولسۇن، ھەممىسى مانا شۇ قائىدە - تۈزۈملەرگە ئەمەل قىلىشى لازىم. ⁵⁰ ئىسرائىللار پەرۋەردىگارنىڭ مۇسا بىلەن ھارۇنغا بۇيرۇغان قائىدە - تۈزۈملىرىگە ئەمەل قىلدى. ⁵¹ پەرۋەردىگار مانا شۇ كۈنى ئىسرائىللارنىڭ ھەرقايسى قەبىلىلىرىنى مىسىردىن ئېلىپ چىقتى.

13 - باب

تۇنجى تۇغۇلغاننى خۇداغا ئاتاش

¹ پەرۋەردىگار بۇرۇن مۇساغا:

² — سىلەر تۇنجى ئوغۇلڭلارنى ۋە تۇنجى تۇغۇلغان ئەركەك مالىنى ماڭا ئاتاڭلار. چۈنكى، ئىسرائىللارنىڭ تۇنجى ئوغۇللىرى ۋە تۇنجى تۇغۇلغان ئەركەك ماللىرى ماڭا مەنسۇپتۇر، — دېگەندى.

³ مۇسا ئىسرائىل خەلقىگە مۇنداق دېدى:

— بۇ كۈننى ئېسىڭلاردا چىڭ تۇتۇڭلار. چۈنكى، بۇ كۈن سىلەر قۇللۇقتا ياشىغان

مىسىر زېمىنىدىن يولغا چىققان كۈن. بۇ كۈن پەرۋەردىگار زور قۇدرىتى بىلەن

سىلەرنى ئۇ يەردىن ئېلىپ چىققان كۈندۇر. شۇڭا، سىلەر ھەر يىلى بۇ كۈنى

خېمىر تۇرۇپ ئارىلاشتۇرۇلغان ھەرقانداق يېمەكلىكنى يېمەڭلار. ⁴ سىلەر مىسىردىن يولغا چىققان بۇ كۈن، زىرائەتلەر بىخ چىقارغان باش باھاردىكى بىر كۈندۇر.

⁵ پەرۋەردىگار سىلەرنى كەنتانلار، خىتلار، ئامورلار، خۇلار ۋە يېبۇسلارنىڭ

زېمىنلىرىغا ئېلىپ بارغاندىن كېيىن، سىلەر ھەر يىلى مۇشۇ ۋاقىتتا بۇ كۈننى

مۇبارەكلەپ ھېيت ئۆتكۈزۈڭلار. چۈنكى، سۈت ۋە ھەسەل ئېقىپ تۇرىدىغان بۇ

مۇنبەت زېمىننى پەرۋەردىگار سىلەرگە بېرىدىغانلىقى توغرىسىدا ئەجدادلىرىڭلارغا

قەسەم بەرگەن. ⁶ ھېيت مەزگىلىدە، يەتتە كۈنگىچە پېتىر نان يەڭلار. يەتتىنچى

كۈنى، پەرۋەردىگار ئۈچۈن ئالاھىدە ئىبادەت مۇراسىمى ئۆتكۈزۈڭلار. ⁷ بۇ يەتتە كۈن

ئىچىدە پېتىر نان يەڭلار. ئاراڭلاردا، ھەتتا زېمىن تەۋەلىكىڭلاردىمۇ خېمىر تۇرۇپ

بولمىسۇن. ⁸ ھېيت كۈنلىرى، سىلەر پەرزەنتلىرىڭلارغا بۇ ھېيتنىڭ سىلەرنىڭ

مىسىردىن ئايرىلغان ۋاقتىڭلاردا پەرۋەردىگار كۆرسەتكەن پۈتۈن مۆجىزىلەرنى

ئەسلەش ئۈچۈن ئۆتكۈزۈلىدىغانلىقىنى چۈشەندۈرۈڭلار. ⁹ پەرۋەردىگارنىڭ

يوليورۇقلىرىنى ھەمىشە ئېغىزدىن چۈشۈرمەسلىكىڭلار ئۈچۈن، بۇ ھېيت خۇددى

قولۇڭلارغا ياكى پېشانەڭلارغا چېكىپ قويۇلغان بەلگىدەك، سىلەرگە ئەسلىتىپ

تۇرىدۇ. چۈنكى، پەرۋەردىگار زور قۇدرىتى بىلەن سىلەرنى مىسىردىن ئېلىپ چىقتى.

مىسىردىن چىقىش

¹⁰ شۇڭا، سىلەر ھەر يىلى مەن بەلگىلىگەن مۇشۇ ۋاقتتا بۇ ھېيتنى ئۆتكۈزۈڭلار. ¹¹ پەرۋەردىگار سىلەرگە ۋە سىلەرنىڭ ئەجدادلىرىڭلارغا ۋەدە قىلغىنىدەك، ئۇ سىلەرنى كەنتانلىقلارنىڭ زېمىنىغا ئېلىپ كېلىپ، ئۇ يەرنى سىلەرگە تەقدىم قىلغاندىن كېيىن، ¹² سىلەر تۇنجى تۇغۇلغاننى پەرۋەردىگارغا ئاتىشىڭلار لازىم. پۈتۈن تۇنجى ئوغۇل ۋە چارۋا ماللارنىڭ تۇنجىسى پەرۋەردىگارغا مەنسۇپ بولسۇن. ¹³ سىلەر تۇنجى ئەركەك تەخەينىڭ ئورنىغا قوي قۇربانلىق قىلساڭلارمۇ بولىدۇ. ئەگەر ئۇنداق قىلمىساڭلار، تەخەينىڭ بويىنى سۇندۇرۇپ قۇربانلىق قىلىڭلار. ¹⁴ كەلگۈسىدە ئوغۇللىرىڭلار: «بۇنىڭ مەنىسى نېمە؟» دەپ سورىسا، سىلەر: «پەرۋەردىگار زور قۇدرىتى بىلەن بىزنى مىسىردىكى قۇللۇقتىن قۇتۇلدۇرۇپ چىققان. ¹⁵ ئۇ چاغدا، مىسىر پادىشاھى جاھىللىق قىلىپ، بىزنى چېگرىدىن چىقارمىغاندى. شۇڭا، پەرۋەردىگار مىسىرلىقلارنىڭ تۇنجى ئوغۇللىرىنى ۋە ھايۋانلىرىنىڭ تۇنجى ئەركەك بالىلىرىنى ھالاک قىلدى. شۇ سەۋەبتىن، بىز پۈتۈن چارۋا ماللىرىمىزنىڭ تۇنجى ئەركەك بالىلىرىنى پەرۋەردىگارغا ئاتا قۇربانلىق قىلىمىز. بىراق، تۇنجى ئوغۇللىرىمىزنى بەدەل بېرىپ قايتۇرۇۋالىمىز. ¹⁶ بىزنىڭ بۇ قائىدىگە ئەمەل قىلىشىمىز خۇددى قولىمىزغا ياكى پېشانىمىزگە چېكىپ قويۇلغان بەلگە مەلۇم نەرسىنى بىزگە ئەسلىتىپ تۇرغانغا ئوخشاش، بىزنىڭمۇ پەرۋەردىگارنىڭ زور قۇدرىتى بىلەن بىزنى مىسىردىن ئېلىپ چىققانلىقىنى ئەسلىپ تۇرۇشىمىز ئۈچۈندۇر» دەپ جاۋاب بېرىڭلار.

بۇلۇت تۇۋرۇكى ۋە ئوت تۇۋرۇكى

¹⁷ مىسىر پادىشاھى ئىسرائىللارنى قويۇپ بەرگەن ۋاقتتا، گەرچە ئۇلارنىڭ فىلىستىيەلىكلەر زېمىنى بىلەن مېڭىشى مەنزىلگە يېقىن بولسىمۇ، خۇدا ئۇلارنى ئۇ يولغا باشلىمىدى. چۈنكى، خۇدا: «خەلقىم جەڭگە ئۇچراپ قالسا، بەلكىم پۇشايمان

^{13:13} ئۇلارنىڭ ئورنىغا قويلارنى قۇربانلىق قىلىش رۇخسىتىنىڭ بېرىلىشىدە ئۇلارنىڭ ئىقتىسادىي قىممىتىنىڭ يۇقىرلىقى نەزەرگە ئېلىنغان.

مىسىردىن چىقىش

قىلىپ، مىسىرغا قايتىپ كېتىشى مۇمكىن» دەپ ئويلىغانىدى. ¹⁸ شۇنىڭ ئۈچۈن، خۇدا ئۇلارنى يىراق يول بىلەن چۆلدىن ئۆتكۈزۈپ، قىزىل دېڭىز تەرەپكە باشلاپ ماڭدى. ئىسرائىللار مىسىردىن چىققاندا، قوراللىنىپ جەڭگە تەييار بولۇپ ماڭغانىدى.

¹⁹ مۇسا يۈسۈپنىڭ جەسەت - سۆڭىكىنىمۇ ئېلىپ ماڭدى. چۈنكى، يۈسۈپ ئۆز قان - قېرىنداشلىرى بولغان ئىسرائىلنىڭ ئوغۇللىرى ئالدىدا: «خۇدا سىلەرنى چوقۇم قۇتقۇزىدۇ. شۇ چاغدا، سىلەر چوقۇم مېنىڭ جەسەت - سۆڭىكىمنى بىللە ئېلىپ كېتىڭلار» دەپ، ئۇلارنى قەسەم قىلدۇرغانىدى.

²⁰ ئىسرائىللار سۈككوت شەھىرىدىن چىقىپ، چۆلنىڭ بويىدىكى ئەتام دېگەن يەردە چېدىرلىرىنى تىكتى. ²¹ پەرۋەردىگار كۈندۈزى بۇلۇت تۈۋرۈكى ئارقىلىق ئۇلارغا يول باشلىسا، كېچىسى ئوت تۈۋرۈكى ئارقىلىق ئۇلارنىڭ يولىنى يورۇتتى. شۇنداق قىلىپ، ئۇلار كېچە - كۈندۈز ماڭالايدىغان بولدى. ²² پەرۋەردىگار كۈندۈزى بۇلۇت تۈۋرۈكىنى، كېچىسى ئوت تۈۋرۈكىنى خەلقنى ئايرىۋەتمىدى.

14 - باب

ئىسرائىللارنىڭ قىزىل دېڭىزدىن ئۆتۈشى

¹ پەرۋەردىگار مۇساغا:

² — سەن ئىسرائىللارغا ئېيتقىن، ئۇلار كەينىگە بۇرۇلۇپ، مىگدول شەھىرى بىلەن دېڭىز ئارىلىقىدىكى يى - ھاھىروت دېگەن يەرنىڭ يېنىدا قونۇپ، چېدىرلىرىنى بائال - سەفونغا قارىتىپ دېڭىز بويىدا تىكسۇن. ³ بۇنىڭ بىلەن، مىسىر پادىشاھى «ئىسرائىللار ئايلىنىپ يۈرۈپ، ئاخىر يولدىن ئادىشىپ، چۆلدە قاملىپ قالدى» دەپ ئويلىسۇن. ⁴ مەن ئۇنى جاھىلاشتۇرمەن. شۇنىڭ بىلەن، ئۇ سىلەرنىڭ كەينىڭلاردىن قوغلايدۇ. ئۇ چاغدا، مەن مىسىر پادىشاھى بىلەن ئۇنىڭ قوشۇنىنى يېڭىمەن - دە، ھەممە ئادەم مېنىڭ قانچىلىك ئۇلۇغلۇقىمنى بىلىدۇ. مىسىرلىقلارمۇ مېنىڭ پەرۋەردىگار ئىكەنلىكىمنى تونۇپ يېتىدۇ، — دېدى. ئىسرائىللار خۇدانىڭ

مىسىردىن چىقىش

بۇيرۇغىنى بويىچە ئۇ يەردە چېدىرلىرىنى تىكتى.

⁵ مىسىر پادىشاھى «ئىسرائىللار قېچىپ كەتتى» دېگەن خەۋەرنى ئاڭلاپ، ئەمەلدارلىرى بىلەن بىللە قارارنى ئۆزگەرتىپ:

— بىز نېمە ئۈچۈن شۇنچە ئەخمەقلىق قىلدۇق؟ بىز ئىسرائىللارنىڭ قېچىپ

كېتىشىگە يول قويۇپ، نۇرغۇن قۇلدىن مەھرۇم قاپتۇق! — دېيىشتى. ⁶ شۇنىڭ

بىلەن، مىسىر پادىشاھى شاھانە جەڭ ھارۋىسىنى تەييار قىلدۇرۇپ، قوشۇنىنى

باشلاپ يولغا چىقتى. ⁷ مىسىردىكى بارلىق جەڭ ھارۋىلىرىدىن سىرت، ئۇ يەنە

تاللانغان ئالتە يۈز جەڭ ھارۋىسىنىمۇ ئېلىپ ماڭدى. ھەربىر جەڭ ھارۋىسىنىڭ

لەشكەر باشلىقى بار ئىدى. ⁸ پەرۋەردىگار مىسىر پادىشاھىنى جاھىللاشتۇردى.

بۇنىڭ بىلەن، پادىشاھ مىسىردىن زەپەر بىلەن چىقىپ كېتىۋاتقان ئىسرائىللارنىڭ

كەينىدىن قوغلىدى. ⁹ مىسىر قوشۇنى، جۈملىدىن جەڭ ھارۋىلىرى، ئاتلىق

لەشكەرلەر ۋە پىيادە لەشكەرلەر ئىسرائىللارنى تاكى قىزىل دېڭىز بويىدىكى ئۇلار

چېدىر قۇرغان جايغىچە توختىماي قوغلاپ باردى. ئۇ يەر پى - ھاھىروتنىڭ يېنىدا بولۇپ، بائال - سەفوننىڭ قارشى تەرىپىدە ئىدى.

¹⁰ ئىسرائىللار مىسىر پادىشاھى ۋە ئۇنىڭ قوشۇنىنىڭ ئۇلارنى قوغلاپ

كەلگەنلىكىنى كۆرۈش بىلەن ئىنتايىن قورقۇپ، پەرۋەردىگارغا بەرياد قىلدى.

¹¹ ئۇلار مۇساغا:

— بىزنى مىسىردىن بۇ يەرگە ئېلىپ كەلگىنىڭىز نېمىسى؟ بىزنى چۆل - باياۋاندا

ئۆلسۇن دېمە كىچىمۇسىز؟ ئەجەب، مىسىردا بىز ياتقۇدەك گۆرمۇ تېپىلماسمىدى؟

¹² ئۆز ۋاقتىدا، بىز سىزگە: «بولدى قىلىڭ، مىسىردا قۇل بولساق بولايلى»

دېمىگەنمىدۇق؟! قۇل بولۇش ھامان چۆلدە ئۆلگەندىن ياخشى ئەمەسمىدى؟! — دېيىشتى.

¹³ بىراق، مۇسا ئۇلارغا:

— قورقماڭلار، تەۋرەنمەڭلار! بۈگۈن سىلەر پەرۋەردىگارنىڭ سىلەرنى قانداق

قۇتقۇزىدىغانلىقىنى كۆرىسىلەر. سىلەر بۈگۈن كۆرگەن مىسىرلىقلارنى ئىككىنچى

كۆرمەيسىلەر. ¹⁴ پەرۋەردىگار سىلەر ئۈچۈن جەڭ قىلدۇ. سىلەر شۇك تۇرۇڭلار، —

مىسىردىن چىقىش

دەپ جاۋاب قايتۇردى.

¹⁵ پەرۋەردىگار مۇساغا:

— ماڭا يېلىنما! ئىسرائىللارغا: «مېڭىڭلار» دەپ بۇيرۇغىن. ¹⁶ ئاندىن، تايىقىڭنى دېڭىزغا قارىتىپ شىلتىغىن. شۇنداقتا، دېڭىز سۈيى ئىككىگە بۆلۈندۈ. دە، ئىسرائىللار قۇرۇق يەردىن مېڭىپ ئۆتەلەيدۇ. ¹⁷ مەن مىسىرلىقلارنى جاھىلاشتۇرمەن. شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار سىلەرنىڭ ئارقىڭلاردىن قوغلايدۇ. بۇنىڭ بىلەن، مەن مىسىر پادىشاھى، ئۇنىڭ لەشكەرلىرى، جەڭ ھارۋىلىرى ۋە ئاتلىق لەشكەرلىرى ئۈستىدىن غەلبە قىلىمەن. شۇنداق قىلىپ، ھەممە ئادەم مېنىڭ قانچىلىك ئۇلۇغلۇقىمنى بىلىدۇ. ¹⁸ مەن ئۇلارنى مەغلۇپ قىلغىنىمدا، ئۇلار مېنىڭ پەرۋەردىگار ئىكەنلىكىمنى بىلىدۇ، — دېدى.

¹⁹ ئىسرائىللارنىڭ ئالدىدا يول باشلاپ مېڭىۋاتقان خۇدانىڭ پەرىشتىسى ئەمدى ئۇلارنىڭ كەينىگە ئۆتتى. بۇلۇت تۈۋرۈكىمۇ كەينىگە ئۆتۈپ، ²⁰ مىسىرلىقلار بىلەن ئىسرائىللارنىڭ ئوتتۇرىسىغا بېرىپ توختىدى. بۇلۇت مىسىرلىقلارغا قاراڭغۇلۇق چۈشۈردى، لېكىن ئىسرائىللارنى يورۇتتى. شۇڭا، مىسىر قوشۇنى ئىسرائىللارغا كېچىچە يېقىن كېلەلمىدى.

²¹ مۇسا دېڭىزغا قولىنى شىلتىدى. پەرۋەردىگار بىر كېچە قاتتىق شەرق شامىلى چىقىرىپ، دېڭىز سۈيىنى كەينىگە ياندۇردى. دېڭىز سۈيى ئىككىگە بۆلۈنۈپ، قۇرۇقلۇق پەيدا بولدى. ²² ئىسرائىللار دېڭىز ئوتتۇرىسىدىكى قۇرۇقلۇقتىن مېڭىپ، دېڭىزدىن ئۆتتى. سۇلار ئېڭىز تامدەك كۆتۈرۈلگەن ھالدا ئۇلارنىڭ ئىككى تەرىپىدە تۇراتتى. ²³ مىسىرلىقلار، جۈملىدىن پادىشاھنىڭ جەڭ ھارۋىلىرى ۋە ئاتلىق لەشكەرلىرى ئۇلارنى قوغلاپ، دېڭىزدىكى قۇرۇق يولغا كىردى. ²⁴ تاڭ سۈزۈلەي دېگەندە، پەرۋەردىگار ئوت ۋە بۇلۇت تۈۋرۈكى ئىچىدىن مىسىر قوشۇنىغا قاراپ، ئۇلارنى قالايمىقان قىلىۋەتتى. ²⁵ ئۇلارنىڭ جەڭ ھارۋىلىرىنىڭ چاقىلىرى چۈشۈپ قېلىپ، ئۇلار داۋاملىق مېڭىشقا ئامالسىز قالدى. مىسىرلىقلار:

— پەرۋەردىگار ئىسرائىللارغا ياردەم قىلىپ، بىزنى مەغلۇپ قىلدى. تېز قاچايلى!

— دېيىشتى.

²⁶ پەرۋەردىگار مۇساغا:

— دېڭىزغا قولۇڭنى ئۇزات، بۆلۈنگەن سۇ ئەسلىگە كەلسۇن. مىسىرلىقلار ۋە ئۇلارنىڭ جەڭ ھارۋىلىرى، ئاتلىق لەشكەرلىرى سۇغا غەرق بولسۇن، — دېدى. ²⁷ بۇ، تاڭ ئاتقان ۋاقىت بولۇپ، مۇسا قولىنى دېڭىزغا قارىتىپ شىلتىدى. بۇنىڭ بىلەن، سۇ يەنە ئەسلىگە قايتتى. مىسىرلىقلار ئىككى تەرەپتىن كېلىۋاتقان سۇنىڭ ئىچىدىن قاچتى. لېكىن، پەرۋەردىگار ئۇلارنى دېڭىزدا ھالاك قىلىۋەتتى. ²⁸ دېڭىز سۈيى ئەسلىگە قايتىپ، ئىسرائىللارنى قوغلىغان پۈتۈن جەڭ ھارۋىلىرى، ئاتلىق لەشكەرلەر ۋە پۈتۈن مىسىر قوشۇنلىرىنىڭ بىرىنىمۇ قالدۇرماي غەرق قىلىۋەتتى. ²⁹ لېكىن، ئىسرائىللار قۇرۇق جاي بىلەن دېڭىزدىن ئۆتكەندە، سۇ خۇددى ئىككى تامدەك كۆتۈرۈلۈپ، ئىككى تەرەپكە بۆلۈندى. ³⁰ ئىسرائىللار دېڭىز بويىدا مىسىرلىقلارنىڭ جەسەتلىرىنى كۆرگەندە، پەرۋەردىگارنىڭ ئۆزلىرىنى ئۇلارنىڭ قولىدىن قۇتقۇزغانلىقىنى بىلدى. ³¹ ئىسرائىللار پەرۋەردىگارنىڭ زور قۇدرىتى بىلەن مىسىرلىقلارنى مەغلۇپ قىلغانلىقىنى كۆرۈپ، پەرۋەردىگاردىن قورقتى ۋە ئۇنىڭغا ئىشەندى. ئۇنىڭ خىزمەتكارى بولغان مۇساغىمۇ ئىشەندى.

15 – باب

مۇسانىڭ خۇداغا مەدھىيە ئوقۇشى

¹ شۇ چاغدا، مۇسا بىلەن ئىسرائىللار پەرۋەردىگارنى مەدھىيەلەپ، مۇنداق ناخشا ئېيتتى:

«پەرۋەردىگارغا ھەمدۇسانا ئېيتىمەن، چۈنكى ئۇ شانلىق غەلبە قۇچتى،
 جەڭ ھارۋىلىرى ۋە ئاتلىقلارنى دېڭىزغا غەرق قىلدى.
² پەرۋەردىگار مېنىڭ قۇدرىتىم، مېنىڭ ناخشام، ئۇ مېنى قۇتقۇلدۇردى.
 ئۇ مېنىڭ خۇدايىمدۇر، شۇڭا ماختايمەن ئۇنى،
 ئۇ ئاتام ئىبادەت قىلغان خۇدادۇر، شۇڭا مەدھىيەلەيمەن ئۇنى.»

مىسىردىن چىقىش

- ³ پەرۋەردىگار جەڭچىدۇر، «مەڭگۈ بار بولغۇچى» ئۇنىڭ نامى،
- ⁴ دېڭىزغا غەرق قىلدى ئۇ مىسىر قوشۇنىنى ھەم جەڭ ھارۋىلىرىنى،
قىزىل دېڭىزغا غەرق قىلدى ئۇ ئۇلارنىڭ ئالىي لەشكەر باشلىقلىرىنى.
- ⁵ چوڭقۇر دېڭىز يۇرتى ئۇلارنى،
ئۇلار تاشتەك دېڭىزغا چۆكتى.
- ⁶ سېنىڭ ئوڭ قولۇڭ، ئى پەرۋەردىگار، قۇدرەتتە كامال تاپتى،
شۇڭا سەن، ئى پەرۋەردىگار، تارمار قىلدىڭ رەقىبىڭنى.
- ⁷ چەكسىز ھەيۋەتنىڭ يەر بىلەن يەكسان قىلدى ساڭا قارشى چىققانلارنى،
قەھر - غەزىپىڭ ساماندەك ئۆرتىدى ئۇلارنى.
- ⁸ كۈچلۈك تىنىقىڭدىن سۇلار تامدەك تىكىلىنىپ،
دېڭىز تېگى قۇرۇقلۇققا ئايلاندى.
- ⁹ دۈشمەن: «ئۇلارنى قوغلاپ تۇتمەن، دەپ جار سالدى.
(مال - مۈلكىنى ئولجا ئېلىپ، قىلىچلاپ يوقىتىپ دەردىمنى ئالمەن، دېدى.
- ¹⁰ بىراق، ئۇ چاغدا سەن بوران چىقىرىپ، دېڭىزغا غەرق قىلدىڭ ئۇلارنى.
ئۇلار گويا قوغۇشۇندەك، سۇنىڭ تېگىگە چۆكتى.
- ¹¹ ئى پەرۋەردىگار، ئالەمدە نەدە بولسۇن سەندەك بىر ئىلاھ؟
كىمدە بولسۇن سەندىكىدەك ھەيۋەت، ئۇلۇغ شان - شەرەپ؟
كىممۇ ساڭا ئوخشاش، كۆرسىتەلسۇن مۆجىزە - كارامەت؟
- ¹² ئوڭ قولۇڭنى سوزغاندىڭ، زېمىن يۇرتى رەقىبىڭنى.
- ¹³ مېھرىڭ بىلەن يېتەكلەيسەن قۇتۇلدۇرغان خەلقىڭنى،
مۇقەددەس ماكانىڭغا باشلاپ كېلسەن قۇدرىتىڭ بىلەن ئۇلارنى.
- ¹⁴ بۇلارنى ئاڭلىسا تىترەك باسار جىمى ئالەمنى،
ۋەھىمە باسار فىلىستىيە خەلقىنى.
- ¹⁵ ئىدومنىڭ ئەمىرلىرى قورقۇشۇپ كېتەر،
موتابنىڭ باتۇرلىرىنى ھەم تىترەك باسار.
كەنئانلىقلارمۇ ۋەھىمىگە چۈشەر،

مىسىردىن چىقىش

¹⁶ ئۇلارغا دەھشەت ۋە ھىمە چۈشەر.
 كۆرگىنىدە، ئى پەرۋەردىگار، زور قۇدرىتىگىنى،
 قۇللۇقتىن قۇتقۇزغان خەلقىگە ئۆتۈپ بولغۇچە ئۇلار ئالدىدىن،
 ئۇلار تېگىرقاپ تۇرۇشۇپ قالار.
¹⁷ باشلاپ كېلىپ ئۇلارنى ئۆز تېغىغا،
 ئۇ يەردە ئۇلارنى كۆچەت قىلىپ يېتىشتۈرەرسەن.
 سەن پەرۋەردىگار تاللىغان ماكاندۇر ئۇ،
 مۇقەددەس تۇرالغۇنى ئۇ يەردە سالارسەن.
¹⁸ ئەبەدىلىك بەد پادىشاھ بولغايىسەن، ئى پەرۋەردىگار!

¹⁹ مىسىرنىڭ جەڭ ھارۋىلىرى ۋە ئاتلىق لەشكەرلىرى دېڭىزدىكى قۇرۇق يولغا
 كىرگەندە، پەرۋەردىگار دېڭىز سۈيىنى بىرلەشتۈرۈپ، ئۇلارنى سۇغا غەرق
 قىلىۋەتكەندى. بىراق، ئىسرائىللار بولسا دېڭىزنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى قۇرۇق يەردىن
 مېڭىپ، دېڭىزدىن ئۆتۈپ كەتكەندى. ²⁰ ھارۋىنىڭ ھەدىسى مەريەم پەيغەمبەر
 قولغا داپ تۇتقاندى، نۇرغۇن ئاياللارمۇ ئۇنىڭ بىلەن بىللە داپ چېلىپ، ئۇسسۇل
 ئويناشتى. ²¹ مەريەم خۇدانى مەدھىيەلەپ، ئۇلارغا مۇنداق ناخشا ئېيتىپ بەردى:

«پەرۋەردىگارغا ھەمدۇسانا بولغاي، چۈنكى ئۇ شانلىق غەلبە قۇچتى.
 جەڭ ھارۋىلىرى ۋە ئاتلىقلارنى دېڭىزغا غەرق قىلدى.»

مىراھتىكى ئاچچىق سۇ

²² كېيىن، مۇسا ئىسرائىللارنى قىزىل دېڭىزدىن باشلاپ، شۇر چۆلىگە ئېلىپ
 كەلدى. ئۇلار چۆلدە ئۇدا ئۈچ كۈن مېڭىپ، سۇ تاپالماي، ²³ ئاخىر ماراھقا يېتىپ
 كەلدى. ئۇ يەرنىڭ سۈيى ئاچچىق بولۇپ، ئىچكىلى بولمايتتى. شۇڭا، ئۇ يەردە ماراھ
 [«ئاچچىق» دېگەن مەنىدە] دەپ ئاتالدى.
²⁴ خالايق مۇسادىن:

مىسىردىن چىقىش

— نېمە ئىچىمىز؟ — دەپ، ئۇنىڭغا نارازلىق بىلدۈردى. ²⁵ مۇسا پەرۋەردىگارغا يېلىنىپ تەلەپ قىلغاندى، پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا بىر شاخنى كۆرسەتتى. ئۇ شاخنى سۇغا تاشلىغاندى، ئاچچىق سۇ ئىچكىلى بولىدىغان تاتلىق سۇغا ئايلاندى. پەرۋەردىگار ئۇلارنى سىناش ئۈچۈن، ئۇ يەردە ئۇلارغا ئۆز تەلەپ ۋە شەرتلىرىنى ئېلان قىلدى. ²⁶ پەرۋەردىگار:

— ئەگەر سىلەر پەرۋەردىگار خۇدا بولغان مېنىڭ سۆزۈمگە قۇلاق سېلىپ، مېنىڭ نەزىرىمدىكى دۇرۇس ئىشلارنى قىلىپ، مېنىڭ ئەمر — پەرمانلىرىمغا تولۇق ئەمەل قىلساڭلار، ئۇ چاغدا مەن مىسىرلىقلارغا كەلتۈرگەن كېسەللەرنى سىلەرگە كەلتۈرمەيمەن. مەن سىلەرگە شىپالىق بېرىدىغان پەرۋەردىگاردۇرمەن، — دېدى. ²⁷ ئاندىن كېيىن، ئۇلار ئېلىم دېگەن يەرگە يېتىپ كەلدى. ئۇ يەردە ئون ئىككى بۇلاق، يەتمىش تۈپ خورما دەرىخى بار ئىدى. شۇڭا، ئۇلار سۇ بويىدا چىدىرلىرىنى تىكتى.

16 — باب

مانا بىلەن بۆدۈنە

¹ پۈتۈن ئىسرائىللار ئېلىم دېگەن يەردىن يۈرۈپ كەتتى. ئۇلار مىسىردىن ئايرىلىپ بىر يېرىم ئايدىن كېيىن، ئېلىم بىلەن سىناي تېغىنىڭ ئارىلىقىدىكى سىين چۆلىگە يېتىپ باردى. ² چۆلدە ئۇلار مۇسا بىلەن ھارۇنغا نارازلىق بىلدۈرۈپ، ³ ئۇلارغا:

— پەرۋەردىگار بىزنى مىسىردا ئۆلتۈرۈۋەتكەن بولسىمۇ بولار ئىكەن. ئۇ يەردە ھېچبولمىغاندا قازاننى چۆرىدەپ ئولتۇرۇپ، گۆش ۋە باشقا يېمەكلىكلەرنى توپغۇدەك يەيتتۇق. لېكىن، سىلەر بىزنى چۆلگە ئېلىپ كېلىپ، بۇ يەردە ئاچلىقتىن ئۆلتۈرمەكچى بولۇۋاتسىلەر، — دېيىشتى.

⁴ بۇنىڭ بىلەن، پەرۋەردىگار مۇساغا:

— مەن ئاسماندىن يېمەكلىك ياغدۇرىمەن. ئىسرائىللار ھەر كۈنى چىقىپ، شۇ كۈنلۈك ئوزۇقنى يىغىۋالسۇن. بۇ ئارقىلىق مەن ئۇلارنى سىناپ، ئۇلارنىڭ

مىسىردىن چىقىش

يوليورۇقلىرىغا ئىتائەت قىلغان - قىلمىغانلىقىغا قارايمەن.⁵ ھەر ھەپتىنىڭ ئالتىنچى كۈنى كەلگەندە، ئۇلار ئىككى كۈنلۈك ئوزۇقنى يىغۋالسۇن، — دېدى.
⁶ شۇڭا، مۇسا بىلەن ھارۇن ئىسرائىللارغا:

— بۈگۈن كېچە، سىلەرنى مىسىردىن ئېلىپ چىققۇچىنىڭ پەرۋەردىگار ئىكەنلىكىنى بىلىسىلەر.⁷ ئەتە ئەتىگەندە، پەرۋەردىگارنىڭ ئۇلۇغلىقىنى كۆرسىلەر. رەنجىگەنلىكىڭلار ئۇنىڭ قۇلىقىغا يەتتى. سىلەرنىڭ نارازىلىقىڭلار ئۇنىڭغا قارىتىلغاندۇر. بىزگە قارشى نارازىلىق بىلدۈرگۈدەك بىز كىم ئىدۇق؟⁸ پەرۋەردىگار كەچتە سىلەرگە گۆش بېرىدۇ. ئەتىگەندە سىلەرنى تويغۇدەك نان بىلەن تەمىنلەيدۇ. چۈنكى، ئۇ سىلەرنىڭ رەنجىگەنلىكىڭلارنى ئاڭلىدى. سىلەرنىڭ بىزدىن رەنجىگىنىڭلار، ئەمەلىيەتتە پەرۋەردىگاردىن رەنجىگەنلىكىڭلاردۇر! — دېدى.
⁹ ئاندىن، مۇسا ھارۇنغا:

— سەن بېرىپ، پۈتۈن خالايققا: «پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىغا يىغىلىڭلار، چۈنكى ئۇ سىلەرنىڭ نارازىلىقىڭلارنى ئاڭلىدى» دېگىن، — دېدى.¹⁰ ھارۇن پۈتۈن خالايققا گەپ قىلىۋاتقان ۋاقىتتا، ئۇلار چۆللۈككە قارىۋىدى، پەرۋەردىگارنىڭ پارلاق نۇرىنىڭ بۇلۇتلار ئارىسىدا جەۋلان قىلىپ تۇرغانلىقىنى كۆردى.¹¹ شۇ چاغدا، پەرۋەردىگار مۇساغا مۇنداق دېدى:

¹² — مەن ئىسرائىللارنىڭ رەنجىگەنلىكىنى ئاڭلىدىم. سەن ئۇلارغا: «خۇدا: <كەچقۇرۇن گۆش، ئەتىگەندە تويغۇدەك نان يەيسىلەر. بۇنىڭ بىلەن، سىلەر مېنىڭ پەرۋەردىگارىڭلار خۇدا ئىكەنلىكىمنى بىلىسىلەر، دېدى>»، — دېگىن.
¹³ كەچقۇرۇن، سان - ساناقسىز بۆدۈنە ئۇچۇپ كېلىپ، پۈتۈن قارارگاھنى قاپلىدى. ئەتىسى سەھەردە قارارگاھنىڭ ئەتراپىدىكى يەر يۈزىگە شەبنەم چۈشكەندى.
¹⁴ شەبنەم پارلانغاندىن كېيىن، چۆللۈكنىڭ يەر يۈزىدە نېپىز بىر قەۋەت قىرودەك نەرسە كۆرۈندى.¹⁵ ئىسرائىللار بۇنىڭ نېمە ئىكەنلىكىنى بىلىشەلمەي، بىر - بىرىدىن: — بۇ نېمىدۇ؟ — دەپ سوراشتى.

مۇسا ئۇلارغا:

— بۇ بولسا پەرۋەردىگار سىلەرگە ئاتا قىلغان يېمەكلىك.¹⁶ پەرۋەردىگار

مسردن چىقىش

ھەربىرىڭلارنى ئۆز ئېھتىياجىغا قاراپ، ھەربىر ئائىلە كىشى بېشىغا ئىككى قاچىدىن يىغۋالسۇن، دەپ بۇيرۇغان، — دېدى.

¹⁷ ئىسرائىللار خۇدانىڭ ئەمرى بويىچە ئىش كۆردى. بەزىلەر كۆپرەك يىغۋالدى، بەزىلەر ئازراق يىغۋالدى. ¹⁸ كۆپرەك «قىرو» يىغۋالغانلارنىڭ ئېشىپ قالمىدى، ئاز يىغۋالغانلارنىڭمۇ كېمىپ قالمىدى. ھەممەيلەننىڭ يىغۋالغىنى ئۆز ئېھتىياجىغا دەلمۇدەل ئىدى. ¹⁹ مۇسا ئۇلارغا:

— يېمەكلىكنى ئىككىنچى كۈنگە ئاشۇرۇپ قويۇشقا رۇخسەت يوق، — دېدى. ²⁰ لېكىن، بەزىلەر مۇسانىڭ سۆزىنى ئاڭلىماي، ئەتىسى ئەتىگەنگە بىر ئاز ئاشۇرۇپ قويدى. بىراق، ئاشۇرۇپ قويۇلغان يېمەكلىكنىڭ ھەممىسى قۇرۇتلاپ سېسىپ كەتتى. شۇنىڭ بىلەن، مۇسا ئۇلارغا خاپا بولدى.

²¹ ھەممە ئادەم ھەر كۈنى ئەتىگەندىلا چىقىپ، ئۆزىگە ئېھتىياجلىق يېمەكلىك يىغۋالاتتى. چۈنكى كۈن قىزغان ۋاقىتتا، يېمەكلىك ئېرىپ كېتەتتى. ²² ئالتىنچى كۈنى، ئۇلار بىر ھەسسە ئارتۇق، يەنى ھەر كىشى تۆت قاچىدىن يېمەكلىك يىغۋالدى. خەلق ئىچىدىكى ئاقساقاللار بۇ ئىشنى مۇساغا مەلۇم قىلدى. ²³ مۇسا ئۇلارغا:

— پەرۋەردىگار: «ئەتە دەم ئېلىش كۈنى. بۇ كۈن پەرۋەردىگارغا ئاتىلىشى كېرەك. بۈگۈن ئوتتا قاقلاپ ۋە سۇدا قاينىتىپ پىشۇرىدىغانلىرىڭلارنى خالىغىنىڭلارچە پىشۇرۇڭلار. ئېشىپ قالغىنىنى ئەتىگە قالدۇرۇڭلار» دەپ بۇيرۇغان، — دېدى. ²⁴ ئۇلار مۇسانىڭ تاپشۇرۇقى بويىچە ئېشىپ قالغان يېمەكلىكلەرنى ئىككىنچى كۈنگە قالدۇرغىنىدا، قۇرۇتلاپمۇ كەتمىدى، سېسىپمۇ قالمىدى. ²⁵ مۇسا ئۇلارغا:

— بۈگۈن مۇشۇ يېمەكلىكلەرنى يەڭلار. چۈنكى، پەرۋەردىگارغا ئاتىلىدىغان دەم ئېلىش كۈنىدە سىلەر يەردىن ھېچقانداق يېمەكلىك تاپالمايسىلەر. ²⁶ سىلەر چوقۇم ئالتە كۈن ئىچىدە يېمەكلىك يىغۋىلىڭلار، يەتتىنچى كۈنى دەم ئېلىش كۈنى بولۇپ، بۇ كۈنى ھېچ نەرسە تاپالمايسىلەر، — دېدى.

²⁷ يەتتىنچى كۈنى، بەزىلەر يەنىلا يېمەكلىك يىغىلى چىققاندى. لېكىن، ئۇلار ھېچ نەرسە تاپالمىدى. ²⁸ پەرۋەردىگار مۇساغا:

مىسردىن چىقىش

— بۇ خەلق ھېلىغىچە مېنىڭ ئەمىر — پەرمانلىرىمنى رەت قىلىۋاتامدۇ؟
²⁹ ئېسىڭلاردا تۇتۇڭلاركى، مەن بولسام پەرۋەردىگار دۇرمەن. مەن سىلەرگە دەم ئېلىش كۈنى ئاتا قىلدىم. شۇ سەۋەبتىن، ئالتىنچى كۈنى سىلەرگە ئىككى كۈنلۈك يېمەكلىك بەردىم. يەتتىنچى كۈنى، ھەممە ئادەم سىرتقا چىقماي، ئۆيىدە ئولتۇرسۇن، — دېدى. ³⁰ شۇڭا، ئىسرائىللار يەتتىنچى كۈنى ئىش قىلماي دەم ئېلىشتى.

³¹ ئىسرائىللار بۇ يېمەكلىكنى مانا، دەپ ئاتىدى. ئۇ ئاشكۆكنىڭ ئۇرۇقىغا ئوخشاش ئاق رەڭلىك بولۇپ، تەمى ھەسەل قوشۇلغان نانغا ئوخشايتتى. ³² مۇسا ئۇلارغا:

— پەرۋەردىگار بىزگە: «ئەۋلادلىرىڭلارنىڭ مېنىڭ سىلەرنى مىسردىن ئېلىپ چىقىپ، چۆل — باياۋاندا يېمەكلىك بىلەن تەمىنلىگەنلىكىمنى بىلىشى ئۈچۈن، مانادىن ئىككى قاچا ساقلاپ قويۇڭلار» دېگەن، — دېدى ³³ ۋە ھارۇنغا:

— بىر كۈمۈزەككە ئىككى قاچا كەلگۈدەك مانا ئېلىپ، ئەۋلادلىرىمىزغا ساقلاپ قويۇش ئۈچۈن، ئۇنى پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىدا قويۇپ قويغىن، — دېدى. ³⁴ ۋاقتى كەلگەندە، ھارۇن پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا چۈشۈرگەن ئەمرى بويىچە كۈمۈزەكنى ئەھدە ساندۇقىنىڭ ³⁵ ئىچىگە، پەرزىلەر يېزىلغان تاش تاختىلارنىڭ ئالدىغا قويۇپ ساقلاپ قويدى. ³⁵ ئىسرائىللار تاكى تېرىلغۇ يېرى بار بولغان كەنتان زېمىنىغا بېرىپ ئولتۇراقلاشقۇچە، جەمئىي قىرىق يىل مانا يېدى. ³⁶ (ئەينى زاماندا، ئۆلچەم قاچىسىنىڭ سىغىمى يىگىرمە لىتىر نەرسە پاتقۇدەك ئىدى).

17 - باب

ئۇيۇل تاشتىن چىققان سۇ

¹ ئىسرائىل خەلقى سىين چۆلىدىن چىقىپ، پەرۋەردىگارنىڭ يوليورۇقى بىلەن

³⁴: 16: 34 ئەھدە ساندۇقىنىڭ تەسۋىرىنى بىلىش ئۈچۈن 25 - باب، 10 — 22 - ئايەتلەرگە قارالسۇن.

مىسىردىن چىقىش

قەدەممۇ قەدەم سەپەر قىلىپ، رەفدىمدە قوندى. بىراق، ئۇ يەردە سۇ يوق ئىدى.
² شۇڭا، ئۇلار يەنە مۇسادىن رەنجىپ:

— بىزگە ئىچكىلى سۇ بەرگەيسىز! — دېدى.
 مۇسا ئۇلارغا:

— سىلەر نېمىشقا رەنجىسىلەر؟ نېمىشقا پەرۋەردىگارىنى سىنايسىلەر؟ — دېدى.
³ لېكىن، خالايق ئىنتايىن ئۇسساپ كەتكەچكە، مۇساغا داۋاملىق نارازىلىق
 بىلدۈرۈپ:

— بىزنى مىسىردىن زادى نېمىشقا ئېلىپ چىقتىڭىز؟ سىز بىزنى، بالىلىرىمىزنى ۋە
 چارۋا ماللىرىمىزنى ئۇسسۇزلۇقتىن ئۆلتۈرمەكچىمۇ؟ — دېدى.

⁴ شۇنىڭ بىلەن، مۇسا پەرۋەردىگارغا يېلىنىپ:

— خالايقنى قانداق قىلاي؟ ئۇلار مېنى چالما - كېسەك قىلىپ ئۆلتۈرىدىغان
 يەرگە يەتتى، — دېدى.

⁵ پەرۋەردىگار مۇساغا:

— سەن ئىسرائىللارنىڭ ئاقساقاللىرىدىن بىرنەچچىسىنى ئېلىپ، خەلق ئالدىدىن
 ئۆت. قولۇڭغا نىل دەرياسىغا ئۇرغان تاياقنى ئېلىۋال. ⁶ مەن سېنىڭ ئالدىڭدا سىناي
 تېغىدىكى بىر ئۇيۇل تاشنىڭ ئۈستىدە تۇرىمەن. سەن ئۇيۇل تاشنى ئۇرغىنىڭدا،
 سىلەرگە ئىچكىلى سۇ چىقىدۇ، — دېدى. مۇسا ئىسرائىل ئاقساقاللىرىنىڭ ئالدىدا
 شۇنداق قىلغاندا، سۇ ئېتىلىپ چىقتى. ⁷ مۇسا ئۇ يەرنى ماسسا ۋە مېرىبا [مەنسى
 «سىناش ۋە رەنجىش»] دەپ ئاتىدى. چۈنكى، ئىسرائىللار ئۇ يەردە رەنجىپ،
 پەرۋەردىگارىنى سىنماقچى بولغانىدى. ئۇلار: «پەرۋەردىگار زادى ئارىمىزدا
 بارمۇ - يوق؟» دېيىشكەندى.

ئامالەكلەر بىلەن جەڭ قىلىش

⁸ ئامالەكلەر رەفدىمگە كېلىپ، ئىسرائىللارغا ھۇجۇم قىلدى. ⁹ مۇسا يوشۇۋاغا:

— سەن ئەتە ئامالەكلەر بىلەن جەڭ قىلىش ئۈچۈن ئادەم تاللىغىن. مەن بولسام
 قولۇمغا خۇدا ماڭا ئېلىپ يۈرۈشكە ئەمىر قىلغان تاياقنى تۇتۇپ تاغنىڭ چوققىسىدا
 تۇرىمەن، — دېدى. ¹⁰ يوشۇۋا مۇسانىڭ تاپشۇرۇقى بويىچە ئامالەكلەر بىلەن جەڭ

مىسىردىن چىقىش

قىلدى. مۇسا، ھارۇن ۋە خۇرلار تاغنىڭ چوققىسىغا چىقىپ جەڭنى كۆزەتتى. ¹¹ مۇسا قولىنى كۆتۈرسە، ئىسرائىللار ئۈستۈن كېلەتتى. قولىنى چۈشۈرسە، ئامالەكلەر ئۈستۈن كېلەتتى. ¹² مۇسانىڭ قوللىرى تېلىپ قالغاندا، ھارۇن بىلەن خۇر بىر تاشنى يۆتكەپ كېلىپ، مۇسانى ئۇنىڭ ئۈستىگە ئولتۇرغۇزۇپ، تاكى كۈن پاتقۇچە ئىككى يېنىدا مۇسانىڭ قوللىرىنى يۆلەپ تۇردى. ¹³ شۇنداق قىلىپ، يوشۇۋا ئامالەكلەر قوشۇنىنى قىلىچلاپ، ئۇلارنىڭ ئۈستىدىن غەلبە قىلدى. ¹⁴ ئاندىن، پەرۋەردىگار مۇساغا:

— كېيىنكى ئەۋلادلارنىڭ بۈگۈنكى غەلبىنى ئۈنۈملىك ئۈچۈن يېزىپ قالدۇرغىن. يوشۇۋاغا ئامالەكلەرنى پۈتۈنلەي يوقىتىدىغانلىقىمنى يەتكۈزۈپ قوي، — دېدى. ¹⁵ شۇنىڭ بىلەن، مۇسا بىر قۇربانلىق سۇپىسى ياساپ، ئۇنىڭ نامىنى «پەرۋەردىگار تۇغۇمدۇر» دەپ ئاتىدى. ¹⁶ ئۇ:

— پەرۋەردىگارنىڭ تۇغىنى ئېگىز كۆتۈرمەن! پەرۋەردىگار ئەۋلادتىن ئەۋلادىچە ئامالەكلەر بىلەن جەڭ قىلغاي، — دېدى.

18 - باب

يېترونىڭ مۇسانى زىيارەت قىلىشى

¹ مۇسانىڭ قېيناتىسى — مىدىيان روھانىيسى يېترو خۇدانىڭ مۇسا ۋە ئىسرائىللارغا قىلغان ياخشىلىقلىرىدىن، يەنى خۇدانىڭ ئىسرائىللارنى مىسىردىن ئېلىپ چىققانلىقىدىن خەۋەر تاپتى. ² مۇسا بۇرۇنلا ئايالى ۋە بالىلىرىنى قېيناتىسىنىڭ يېنىغا ئەۋەتىۋەتكەنىدى. ³ تۇنجى ئوغلىنىڭ ئىسمى گېرشوم [«ئۇ يەردە ياقا يۇرتلۇق» دېگەن سۆز بىلەن ئاھاڭداش] بولۇپ، مۇسا «مەن ياقا يۇرتتا مۇساپىر بولۇپ تۇرغان يات ئادەم» دەپ شۇ ئىسمىنى قويغانىدى. ⁴ ئىككىنچى ئوغلىنىڭ ئىسمى ئەلئەزەر [مەنىسى «خۇدا مېنىڭ ياردەمچىم»] بولۇپ، مۇسا «ئاتام ئىبادەت قىلغان خۇدا ماڭا ياردەم قىلىپ، مېنى مىسىر پادىشاھىنىڭ ئۆلتۈرۈۋېتىشىدىن قۇتقۇزۇپ قالدى» دەپ، شۇ ئىسمىنى قويغانىدى. ⁵ يېترو مۇسانىڭ ئايالى ۋە ئىككى ئوغلىنى ئېلىپ،

مىسىردىن چىقىش

چۆللۈككە، يەنى مۇسا قارارگاھ قىلغان مۇقەددەس تاغنىڭ يېنىغا كەلدى. ⁶ ئۇ قارارگاھقا كىرىشتىن بۇرۇن، مۇساغا ئۆزىنىڭ قىزى ۋە ئىككى نەۋرىسىنى ئېلىپ كەلگەنلىكى توغرىسىدا خەۋەر يوللىغانىدى. ⁷ شۇڭا، مۇسا قېيناتىسىنىڭ ئالدىغا چىقىپ، تەزىم قىلىپ سۆيۈشۈپ كۆرۈشتى. ئۇلار ئۆزئارا ئامانلىق سوراشقاندىن كېيىن، مۇسانىڭ چېدىرىغا كىردى. ⁸ مۇسا ئۇنىڭغا پەرۋەردىگارىنىڭ ئىسرائىللارنى قۇتقۇزۇش ئۈچۈن، مىسىر پادىشاھى ۋە ئۇنىڭ پۇقرالىرىغا قىلغان بارلىق ئىشلىرىنى ئېيتىپ بەردى. ئۇ يەنە ئىسرائىللارنىڭ يول بويى دۇچ كەلگەن قىيىنچىلىقلىرىنى ۋە پەرۋەردىگارىنىڭ ئۇلارنى قانداق قۇتقۇزغانلىقىنىمۇ سۆزلەپ بەردى. ⁹ يېترو بۇلارنى ئاڭلاپ ئىنتايىن خۇشال بولدى. ¹⁰ ئۇ:

— پەرۋەردىگارىغا مەدھىيەلەر ئوقۇلغاي! ئۇ سىلەرنى مىسىر پادىشاھى ۋە مىسىرلىقلارنىڭ چاڭگىلىدىن قۇتقۇزۇپ چىقتى. ئىسرائىل خەلقىنى قۇللۇقتىن ئازاد قىلدى. ¹¹ مەن پەرۋەردىگارىنىڭ پۈتكۈل ئىلاھلاردىن ئۇلۇغلىقىنى ئەمدى بىلىدىم. چۈنكى، مىسىرلىقلار ئىسرائىللارنى شۇ قەدەر خارلىغىنىدا، ئۇ ئۆز قۇدرىتىنى كۆرسەتتى، — دېدى. ¹² بۇنىڭ بىلەن، يېترو خۇداغا كۆيدۈرمە قۇربانلىق ۋە باشقا قۇربانلىقلارنى ئاتىدى. ھارۇن ۋە ئىسرائىللارنىڭ ھەممە ئاقساقاللىرى ئۇنىڭ بىلەن بىللە خۇدا ئالدىدا قۇربانلىق قىلىنغان تائاملارنى يېدى.

يېترونىڭ ئاقلانە مەسلىھىتى

¹³ ئەتسى، مۇسا ئەتىگەندىن كەچكىچە خەلق ئىچىدىكى ماجىرالارنى بىر تەرەپ قىلىش بىلەن مەشغۇل بولدى. ¹⁴ بۇ ئەھۋالنى كۆرگەن مۇسانىڭ قېيناتىسى يېترو مۇساغا:

— بۇنىچۇلا خالايدۇ ئەتىگەندىن كەچكىچە سېنىڭ يوليورۇق بېرىشىڭنى كۈتۈپ تۇرۇشسا، ماجىرالارنى ئۆزۈڭ يالغۇز بىر تەرەپ قىلىشىڭ قانداق گەپ؟ — دېدى. ¹⁵ مۇسا ئۇنىڭغا:

— خالايدۇ بۇ يەرگە كېلىپ، مەندىن خۇدانىڭ ئەمرىنى سورايدۇ ئەمەسمۇ؟! ¹⁶ ئىككى ئادەم ئوتتۇرىسىدا ماجىرا تۇغۇلسا، ئۇلار مېنى ئىزدەيدۇ. كىمنىڭ ھەق، كىمنىڭ ناھەقلىقىنى ئايرىپ، خۇدانىڭ قانۇنى ۋە يوليورۇقلىرىنى ئۇلارغا مەن

يەتكۈزۈمەن، — دەپ جاۋاب بەردى.

¹⁷ يېترو ئۇنىڭغا:

— بۇنداق قىلغىنىڭ ياخشى ئەمەس. ¹⁸ بۇنداق كېتىۋەرسە، ئۆزۈڭنىمۇ ئەتراپىڭدىكى قېرىنداشلىرىڭنىمۇ چارچىتىپ قويسەن. بۇنچىۋالا كۆپ يۈكنى ئۆز ئۈستۈڭگىلا ئېلىۋالساڭ، ئۆزۈڭ يالغۇز يېتىشەلمەيسەن. ¹⁹ مەن ساڭا مەسلىھەت بېرەي، خۇدامۇ سەن بىلەن بىللە بولىدۇ. سەن داۋاملىق خەلققە ۋەكىللىك قىلىپ، خۇدا ئالدىغا بېرىپ، خەلق ئارىسىدىكى ماجىرالارنى خۇداغا مەلۇم قىل. ²⁰ خۇدانىڭ قانۇنى ۋە يوليورۇقلىرىنى خەلققە ئۆگىتىپ، ئۇلارغا قانداق ياشاشنى ۋە ئۇلارنىڭ قانداق بۇرچى بارلىقىنى ئۇقتۇرغىن. ²¹ بۇنىڭدىن باشقا، يەنە جامائەت ئىچىدىن قابىلىيەتلىك، خۇداغا ئىخلاسمەن، ئىشەنچلىك ۋە پارا يېمەيدىغان كىشىلەرنى تاللاپ، مىڭبېشى، يۈزبېشى، ئەللىكبېشى ۋە ئونبېشى قىلىپ تەيىنلىگىن. ²² ئۇلارغا خەلق ئىچىدىكى دەۋالارنى ئۆز ۋاقتىدا سوراڭنى تاپشۇرغىن. ئۇلار قىيىنراق دەۋالاردا سېنىڭ ئالدىڭغا كېلىپ، ئۇششاق — چۈششەك ماجىرالارنى ئۆزلىرى بىر تەرەپ قىلسا بولىدۇ. شۇنداق بولغاندا، ئۇلار سېنىڭ ۋەزىپەڭنى ئورۇندىشىپ، يۈكۈڭنى يېنىكلىتىدۇ. ²³ ئەگەر سەن خۇدانىڭ يوليورۇقى بويىچە شۇنداق قىلساڭ، خەلقنىڭ دېگەن يېرىدىن چىقالايسەن. خەلقنىڭ ماجىرالرىمۇ تېز ھەل بولىدۇ، — دېدى.

²⁴ مۇسا قېيناتىسىنىڭ مەسلىھىتىنى قوبۇل قىلىپ، ئۇنىڭ دېگىنى بويىچە ئىش كۆردى. ²⁵ ئۇ ئىسرائىللار ئىچىدىن قابىلىيەتلىك كىشىلەرنى تاللاپ، مىڭبېشى، يۈزبېشى، ئەللىكبېشى ۋە ئونبېشى قىلىپ تەيىنلىدى. ²⁶ ئۇلار جامائەتنىڭ دەۋا ئىشلىرىنى ئۆز ۋاقتىدا سورايدىغان بولدى. ئۇششاق — چۈششەك ماجىرالارنى ئۆزلىرى بىر تەرەپ قىلىپ، قىيىنراق دەۋالاردا بولسا مۇسادىن يوليورۇق سوراشتى. ²⁷ كېيىن، يېترو مۇسا بىلەن خوشلىشىپ يۇرتىغا قايتتى.

19 - باب

ئىسرائىللار سىناي تېغىدا

¹ ئىسرائىللار مسردىن چىقىپ دەل ئىككى ئاي بولغان كۈنى سىناي چۆلىگە يېتىپ كېلىپ، ² سىناي تېغى باغرىدا چېدىر تىكتى. ئۇلار رەفدىمدىن يولغا چىقىپ، بۇ يەرگە كەلگەندى. ³ مۇسا خۇدانىڭ ھۇزۇرىدا بولۇش ئۈچۈن تاغقا چىقتى. پەرۋەردىگار تاغدىن مۇساغا جاراڭلىق ئاۋازدا مۇنداق دېدى:

— ياقۇپنىڭ ئەۋلادلىرى بولغان ئىسرائىللارغا مۇنۇ سۆزلىرىمنى ئېيتقىن: ⁴ «سەلەر مەن پەرۋەردىگارنىڭ مىسىرلىقلارنى قانداق بىر تەرەپ قىلغانلىقىمنى كۆردۈڭلار. مەن خۇددى ئانا بۇركۈت بالىلىرىنى دۈمبىسىگە مىندۈرۈپ ئېلىپ يۈرگەندەك، سەلەرنى يېنىمغا ئېلىپ كەلدىم. ⁵ شۇڭا، ئەگەر سەلەر ماڭا ئىتائەت قىلىپ، ئەھدەمگە ئەمەل قىلساڭلار، نۇرغۇنلىغان خەلقلەر ئارىسىدىن سەلەرنى ماڭا مەنسۇپ قىممەتلىك خەلق قىلىمەن. چۈنكى، پۈتۈن دۇنيا ماڭا تەۋە. ⁶ سەلەر مېنىڭ پادىشاھلىقىمنىڭ روھانىيلىرى ۋە ماڭا ئاتالغان خەلق بولسىلەر.» يۇقىرىقى سۆزلىرىمنى ئىسرائىللارغا يەتكۈزۈپ قويغىن.

⁷ بۇنىڭ بىلەن، مۇسا تاغدىن چۈشۈپ، خەلق ئىچىدىكى ئاقساقاللارنى يىغىپ، پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا بۇيرۇغان سۆزلەرنى ئۇلارغا يەتكۈزدى. ⁸ ئۇلار بىردەك: — بىز چوقۇم پەرۋەردىگارنىڭ دېگىنى بويىچە ئىش كۆرىمىز، — دېدى. مۇسا تاغقا چىقىپ، ئۇلارنىڭ جاۋابىنى پەرۋەردىگارغا يەتكۈزدى.

⁹ پەرۋەردىگار مۇساغا:

— مەن قويۇق بۇلۇت ئىچىدە سېنىڭ يېنىڭغا كېلىمەن. سېنىڭ بىلەن قىلىشقان سۆھبىتىمىزنى خەلق ئاڭلاپ تۇرىدۇ. شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار ھەر دائىم ساڭا ئىشىنىدۇ، — دېدى.

مۇسا ئىسرائىللارنىڭ جاۋابىنى پەرۋەردىگارغا يەتكۈزگەندىن كېيىن،

¹⁰ پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا:

— سەن خەلقنىڭ يېنىغا بېرىپ، ئۇلارنى بۈگۈن ۋە ئەتە ئۆزلىرىنى ماڭا ئاتاپ،

مىسردىن چىقىش

كىيىم - كېچە كلىرنى تازىلاشقا چاقىر. ¹¹ ئۆگۈنلۈككچە ھەممە تەييارلىقنى پۈتكۈزسۇن. چۈنكى، ئۇ كۈنى مەن ئىسرائىل خەلقىنىڭ كۆز ئالدىدىلا سىناي تېغىغا چۈشمەن. ¹² بىراق، سەن تاغنىڭ ئەتراپىغا ئۆتۈشكە بولمايدىغان چېگرا بەلگىلەپ، ئۇلارغا تاغقا چىقىمىسلىقىنى، ھەتتا تاغنىڭ باغرىغىمۇ يېقىن كەلمەسلىكىنى ئېيتقىن. كىمدەكىم بۇ تاغقا بىر قەدەم باسسا، ئۆلۈمگە مەھكۇم قىلىنسۇن. ¹³ ئۇنداق ئادەملەرگە قول تەگكۈزۈلمەي، ئۇلار يا چالما - كېسەك قىلىنىپ، ياكى ئوقيا بىلەن ئېتىپ ئۆلتۈرۈلسۇن. بۇنىڭغا خىلاپلىق قىلغانلار مەيلى ئادەم ياكى چارۋا مال بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، تىرىك قالدۇرۇلمىسۇن. پەقەت كاناي ئۇزاقراق چېلىنغاندىلا، ئاندىن خالاپلىق تاغ باغرىغا كەلسۇن، — دېدى.

¹⁴ مۇسا تاغدىن چۈشۈپ، خەلقىنىڭ پاكلىنىپ، كىيىم - كېچە كلىرنى يۇيۇشنى بۇيرۇدى. ¹⁵ مۇسا ئۇلارغا:

— ئۆگۈنلۈككچە ھەممە تەييارلىقلارنى پۈتكۈزۈڭلار، ئاياللارغا يېقىنلاشماڭلار، — دېدى.

¹⁶ ئۈچىنچى كۈنى ئەتىگەندە، ھاۋا گۈلدۈرلەپ، چاقماق چېقىپ، تاغدا بىر پارچە قويۇق بۇلۇت پەيدا بولدى. كانايىنىڭ قاتتىق نەرە ئاۋازى ئاڭلاندى. قارارگاھتىكىلەر بۇنى ئاڭلاپ، قورقۇپ تىترىشىپ كەتتى. ¹⁷ مۇسا ئۇلارنى قارارگاھتىن باشلاپ چېقىپ، خۇدانىڭ ئالدىغا ھازىر قىلدى. ئۇلار تاغنىڭ تۈۋىدە ئۆرە تۇرۇشاتتى.

¹⁸ پۈتۈن سىناي تېغىنى ئىس - تۈتەك قاپلىدى، چۈنكى پەرۋەردىگار ئۇ يەرگە ئوت ئىچىدە چۈشكەندى. بۇ ئىس - تۈتەك خۇمدانىڭ تۈتۈنگە ئوخشايتتى. پۈتۈن تاغ قاتتىق تەۋرەپ كەتتى. ¹⁹ بۇ چاغدا، كانايىنىڭ ئاۋازى بارغانسېرى كۈچەيدى. مۇسا سۆز قىلدى، خۇدا ئۇنىڭغا گۈلدۈرۈمما بىلەن جاۋاب قايتۇردى. ²⁰ پەرۋەردىگار تاغنىڭ چوققىسىغا چۈشۈپ، مۇسانى تاغقا چىقىشقا چاقىردى. مۇسا تاغقا چىقتى. ²¹ پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا:

— سەن تاغدىن چۈشۈپ، خالاپلىقنى ئاگاھلاندۇر. چېگرىدىن ھالقىپ، مېنى كۆرگىلى كەلمىسۇن. بولمىسا، ئۇلار ھالاك بولىدۇ. ²² مەن ئۈچۈن خىزمەت قىلىدىغان روھانىيلارمۇ ئۆزىنى ماڭا ئاتاپ بولۇپ، ئاندىن خىزمىتىمدە بولسۇن.

مسردن چىقىش

بولمىسا، ئۇلارنى ھالاك قىلمەن، — دېدى.

²³ مۇسا پەرۋەردىگارغا:

— خەلق بۇ يەرگە چىقالمايدۇ، چۈنكى سەن بىزنىڭ بۇ تاغنى «مۇقەددەس تاغ» دەپ ئاتىشىمىزنى ۋە تاغنىڭ ئەتراپىغا چېگرا بەلگىلىشىمىزنى بۇيرۇغاندىكى، — دېدى.

²⁴ پەرۋەردىگار مۇساغا:

— سەن چۈشۈپ، ھارۇننى باشلاپ كېلىۋەر. لېكىن، روھانىيلار بىلەن خالايق چېگرىدىن ھالقىپ، بۇ يەرگە چىقمىسۇن. بولمىسا، مەن ئۇلارنى جازالايمەن، — دېدى. ²⁵ شۇنىڭ بىلەن، مۇسا تاغدىن چۈشۈپ، خالايقنىڭ يېنىغا بېرىپ، پەرۋەردىگارنىڭ سۆزىنى ئۇلارغا يەتكۈزدى.

20 - باب

ئون پەرز

¹ خۇدا سۆز قىلىپ، مۇنداق دېدى:

² — مەن سېنى قۇل بولۇپ ياشىغان مسردىن ئېلىپ چىققان پەرۋەردىگارنىڭ خۇدادۇرمەن.

³ ماڭلا ئىبادەت قىل. مەندىن باشقا ھېچ قانداق ئىلاھنىڭ بولمىسۇن.

⁴ چوقۇنۇش ئۈچۈن، مەيلى ئاسماندىكى، يەردىكى، يەر ئاستىدىكى ياكى سۇدىكى

ھەرقانداق نەرسىلەرنىڭ شەكلىدە بۇت ياسما. ⁵ ھەرقانداق بۇتقا چوقۇنما ياكى

خىزمەت قىلما. چۈنكى، پەرۋەردىگارنىڭ خۇدا بولغان مەن قىزغىنىدىغان

خۇدادۇرمەن. مەندىن نەپەرەتلەنگەنلەرنى ھەتتا نەرۋە - چەۋرلىرىگىچە جازالايمەن.

⁶ لېكىن، مېنى سۆيىدىغان، ئەمىرلىرىمگە ئىتائەت قىلغانلارنىڭ سانسىزلىغان

ئەۋلادلىرىغىچە مېھرىبانلىق قىلىمەن.

⁷ مۇقەددەس نامىنى قالايمىقان تىلغا ئالما. كىمدەكىم مېنىڭ نامىنى قالايمىقان

تىلغا ئالسا، مەن — پەرۋەردىگارنىڭ بولغان خۇدا ئۇنى چوقۇم جازالايمەن.

مىسىردىن چىقىش

⁸ دەم ئېلىش كۈنىنى مۇقەددەس كۈن بىلىپ، ئۇنىڭغا ئەمەل قىل. ⁹ ئالتە كۈن ئىشلەپ، تېگىشلىك ھەممە ئىشلىرىڭنى قىلىۋال. ¹⁰ يەتتىنچى كۈن ماڭا ئاتالغان كۈن بولۇپ، بۇ كۈنى مەيلى سەن بول، پەرزەنتلىرىڭ، قۇللىرىڭ، چارۋا ماللىرىڭ ياكى يۇرتۇڭدا مۇساپىر بولۇپ تۇرۇۋاتقان يات ئادەملەر بولسۇن، ھېچقانداق ئىش قىلمىسۇن. ¹¹ مەن — پەرۋەردىگار ئالتە كۈن ئىچىدە ئاسمان، زېمىن ۋە ئۇنىڭدىكى پۈتكۈل مەۋجۇداتلارنى ياراتتىم. لېكىن، يەتتىنچى كۈنى دەم ئالدىم. شۇڭا مەن — پەرۋەردىگار دەم ئېلىش كۈنىنى بەختلىك كۈن قىلىپ، مۇقەددەس كۈن دەپ بەلگىلىدىم.

¹² ئاتا - ئاناڭنى ھۆرمەت قىل. شۇ چاغدا مەن ساڭا ئاتا قىلماقچى بولغان زېمىندا ئۇزۇن ئۆمۈر كۆرسەن.
¹³ قاتىللىق قىلما.
¹⁴ زىنا قىلما.
¹⁵ ئوغرىلىق قىلما.
¹⁶ يالغان گۇۋاھلىق بەرمە.
¹⁷ باشقىلارنىڭ ئۆي - ئىمارەتلىرى، ئەر - خوتۇنى، قۇللىرى، كالا ياكى باشقا تەئەللۇقاتلىرىغا كۆز قىرىڭنى سالما.

خەلقنىڭ ۋەھىمىسى

¹⁸ خالايق گۈلدۈرماما ۋە كاناي ئاۋازلىرىنى ئاڭلاپ، چاقماق ۋە تاغدىن پۇرقىراپ چىقىۋاتقان ئىس - تۈتەكنى كۆرۈپ، قورقۇپ تىتىرىشىپ كەتتى. ئۇلار يىراق تۇرۇشۇپ، ¹⁹ مۇساغا:
 — بىزگە سەنلا سۆز قىلغايىسەن، چوقۇم ئاڭلايمىز. خۇدا بىزگە ئۆزى بىۋاسىتە سۆز قىلمىغاي. بولمىسا، ھالاك بولىدىغان ئوخشىمىز، — دېدى.
²⁰ مۇسا ئۇلارغا جاۋابەن:

— قورقماڭلار، خۇدانىڭ بۇ يەرگە كېلىشى سىلەرنى سىناش ئۈچۈن، سىلەرنى ھەمىشە ئۆزىدىن قورقۇپ، گۇناھتىن خالىي بولۇشقا دەۋەت قىلىش ئۈچۈندۇر، — دېدى. ²¹ لېكىن، كىشىلەر يەنىلا يىراقتا تۇرۇشاتتى. پەقەت مۇساللا خۇدانى قورشاپ

تۇرغان قارا بۇلۇتنىڭ يېنىغا باردى.

قۇربانلىق سۇپىسى توغرىسىدىكى نىزام

²² پەرۋەردىگار مۇساغا مۇنداق دېدى:

— سەن بېرىپ ئىسرائىللارغا مۇنۇ سۆزلىرىمنى يەتكۈزگىن: «سەلەر مېنىڭ ئەرىشتىن سەلەرگە سۆز قىلغانلىقىمنى كۆردۈڭلار. ²³ سەلەر ئۆزۈڭلارغا ئالتۇن ياكى كۈمۈشتىن ھەرقانداق شەكىلدە بۇت ياساپ، ئۇلارغا سەجدە قىلماڭلار. ماڭلا ئىبادەت قىلماڭلار. ²⁴ توپىدىن مەن ئۈچۈن بىر قۇربانلىق سۇپىسى ياساپ، ئۈستىگە كۆيدۈرمە قۇربانلىق ۋە ئامانلىق قۇربانلىقىغا ئىشلىتىشكە كالا، قوي ۋە ئۆچكىلەرنى قويۇڭلار. مەن سەلەرنىڭ ماڭا ئىبادەت قىلىشىڭلارغا بەلگىلەپ بەرگەن جايلارغا كېلىپ، سەلەرگە بەخت ئاتا قىلمەن. ²⁵ ئەگەر ماڭا ئاتاپ تاشتىن قۇربانلىق سۇپىسى ياسىساڭلار، سىلىقلانغان تاشتىن ياسىماڭلار. چۈنكى، ئەسۋاب تەگكەن تاشنى قوبۇل قىلمايمەن. ²⁶ ماڭا پەلەمپەي بىلەن چىقىدىغان قۇربانلىق سۇپىسى ياسىماڭلار. بولمىسا، پەلەمپەيدىن چىققۇچە نومۇسلۇق يېرىڭلار كۆرۈنۈپ قالدۇ.»

21 - باب

قۇللارغا مۇئامىلە قىلىشتىكى قائىدە - نىزاملار

¹ — سەن ئىسرائىل خەلقىگە تۆۋەندىكى قائىدە - نىزاملارنى ئېلان قىل: ² ئەگەر بىرى ئىبرانىيلار ئىچىدىن قۇل سېتىۋالغان بولسا، قۇل پەقەت ئالتە يىل ئۇنىڭ ئۈچۈن خىزمەت قىلسۇن. يەتتىنچى يىلى، ئۇنىڭغا ھۆرلۈك بېرىلسۇن ھەم خوجايىنىغا ھېچقانداق ھەق تۆلمەي كېتىۋەرسۇن. ³ ئەگەر ئۇ ساڭا قۇل بولغاندىن كېيىن نىكاھلىق بولغان بولسا، كېتىدىغان ۋاقتىدا ئايالىنى ئېلىپ كېتىشكە بولمايدۇ. ئەگەر ئۇ ساڭا قۇل بولۇشتىن ئىلگىرى نىكاھلىق بولغان بولسا، ئايالى بىلەن بىللە ھۆرلۈككە ئېرىشتۈرۈلسۇن.

⁴ ئەگەر خوجايىن ئۇنىڭغا خوتۇن ئېلىپ بېرىپ، بۇ خوتۇن ئۇنىڭغا قىز - ئوغۇل

مىسىردىن چىقىش

پەرزەنتلەر تۇغۇپ بەرگەن بولسا، بۇ ئايال ۋە بالا - چاقلار خوجايىنغا تەۋە بولىدۇ. پەقەت يالغۇز ئۆزىلا ھۆرلۈككە ئېرىشەلەيدۇ.⁵ ئەگەر ئۇ: «مەن خوجايىنمىنى ۋە خوتۇن - بالىلىرىمنى ياخشى كۆرمەن. مەن ھۆر بولۇشنى خالىمايمەن» دېسە،⁶ خوجايىنى ئۇنى ئىبادەت ئورنىغا ئېلىپ بارسۇن ھەم ئۇنى ئىشك ياكى ئىشك كېشىكىگە يۆلەندۈرۈپ تۇرغۇزۇپ، بىگىز بىلەن ئۇنىڭ قۇلقىنى تېشىپ قويسۇن. بۇ، ئۇ قۇلنىڭ خوجايىنغا ئۆمۈرۋايەت خىزمەت قىلىدىغانلىقىنىڭ بەلگىسى بولىدۇ.⁷ ئەگەر بىرى قىزنى دېدەك قىلىپ سېتىۋەتكەن بولسا، ئۇ قىز ئەرلەرگە ئوخشاش ھەقسىز ھۆر بولۇپ كېتەلمەيدۇ.⁸ ئەگەر خوجايىن ئۇنى ئەمرىگە ئېلىش ئۈچۈن سېتىۋالغان بولسا، لېكىن كېيىن ئۇنى ياخشى كۆرمىسە، ئۇنداقتا خوجايىن قىز تەرەپنىڭ ھەق تۆلەپ قىزنى ھۆر قىلىشقا پۇرسەت بېرىشى كېرەك. خوجايىننىڭ ئۇنى ياتلارغا سېتىش ھوقۇقى بولمايدۇ. چۈنكى، خوجايىن ئۇنىڭغا ۋاپاسلىق قىلغاندۇر.⁹ ئەگەر خوجايىن ئۇنى ئوغلىغا ئېلىپ بەرگەن بولسا، ئۇنى ئۆز قىزىدەك كۆرسۇن.¹⁰ ئەگەر خوجايىن دېدەكنى خوتۇنلۇققا ئېلىپ تۇرۇپ، ئۇنىڭ ئۈستىگە يەنە باشقا خوتۇن ئالغان بولسا، ئۇ چوقۇم دېدەكنىڭ يېمەك - ئىچمىكى، كىيىم - كېچىكى ۋە ئۇنىڭ جىنسىي ئېھتىياجىنىڭ ھاجىتىدىن بۇرۇنقىدەك چىقسۇن.¹¹ ئەگەر خوجايىن بۇ ئۈچ تۈرلۈك بۇرچىنى ئۆتەلمىسە، دېدەكتىن ھەق ئالماي ئۇنىڭغا ھۆرلۈك بەرسۇن.

ئۇرۇش - تالاش ھەققىدە

¹² — كىمدەكىم بىر ئادەمنى ئۇرۇپ ئۆلتۈرۈپ قويسا، ئۇ ئۆلۈمگە ھۆكۈم قىلىنسۇن.¹³ ھالبۇكى، ئەگەر بۇ ئىش مەقسەتسىز ھالدا ۋە مېنىڭ يول قويۇشۇم بىلەن يۈز بەرگەن بولسا، مەن بۇنى قىلغۇچىنىڭ قېچىپ بېرىشى ئۈچۈن بىر جاي ئورۇنلاشتۇرمىەن.¹⁴ بىراق، ئەگەر بىرى باشقىلارنى قەستەن ئۆلتۈرگەن بولسا، گەرچە ئۇ پاناھلىق تىلەش ئۈچۈن مېنىڭ قۇربانلىق سۇپامغا قېچىپ بېرىۋالسىمۇ، يەنىلا ئۆلۈمگە بۇيرۇلسۇن.

¹⁵ ئاتىسى ياكى ئانىسىنى ئۇرغانلار ئۆلۈمگە ھۆكۈم قىلىنسۇن.

¹⁶ باشقىلارنى تۇتۇۋېلىپ ساتقان ياكى ئۆزى ئېلىپ قېلىپ قۇل قىلغانلار ئۆلۈمگە

ھۆكۈم قىلىنسۇن.

¹⁷ ئاتىسى ياكى ئانىسىدىن يۈز ئۆرۈگەنلەرگە ئۆلۈم جازاسى بېرىلسۇن.

باشقىلارنى زەخمىلەندۈرۈش ھەققىدە

¹⁸ — ئۇرۇشۇپ قالغان ئىككى كىشىنىڭ بىرى يەنە بىرىنى تاش ياكى مۇشت بىلەن

ئۇرۇپ زەخمىلەندۈرگەن، گەرچە زەخمىلەنگەن كىشى ئۆلمىگەن بولسىمۇ ئورۇن تۇتۇپ يېتىپ قالغان، ¹⁹ بىراق ھاسا تۇتۇپ تاشقىرىغا چىققۇدەك بولسا، ئۇرغۇچى گۇناھسىز، دەپ ھېسابلىنسۇن. لېكىن، يارىلانغۇچىنىڭ ۋاقت جەھەتتىكى زىيىنىنى پۇل بىلەن تۆلەپ بەرسۇن ۋە ئۇنى داۋالىتىپ ساقايتسۇن.

²⁰ كىمدەكىم قۇلنى ياكى دېدىكىنى كالتەك بىلەن ئۇرۇپ ئۆلتۈرۈپ قويغان بولسا، ئۇ جازاغا تارتىلسۇن. ²¹ بىراق، قۇل خوجاينىنىڭ تەئەللۇقاتى بولغاچقا، ئەگەر قۇل بىر، ئىككى كۈندىن كېيىن ساقىيىپ قالسا، خوجاينى جازالانمىسۇن.

²² ئەگەر ئىككى كىشى ئۇرۇشۇپ قېلىپ، مۇناسىۋەتسىز بىر ھامىلدار ئايالغا زىيان يەتكۈزسە، لېكىن ھامىلدار ئايالدا بالىسىنىڭ بالدۇر تۇغۇلۇپ قېلىشىدىن باشقا زەخمىلىنىش بولمىسا، ئۇلار يارىلانغان ئايالنىڭ ئېرىنىڭ تەلپى بويىچە ھۆكۈمچىلەرنىڭ تەستىقىدىن ئۆتكۈزۈلگەن جەرىمانىنى تۆلىسۇن. ²³ ئەگەر ھامىلدار ئايالدا باشقا زەخمىلىنىش بولسا، جانغا جان، ²⁴ كۆزگە كۆز، چىشقا چىش، قولغا قول، پۇتقا پۇت، ²⁵ كۆيۈككە كۆيۈك، زەخمىگە زەخم ۋە كۆككە كۆك ئېلىنسۇن.

²⁶ ئەگەر بىر كىشى قۇلنىڭ كۆزىگە ئۇرۇپ ئۇنىڭ بىر كۆزىنى كور قىلىپ قويغان بولسا، كۆزىنىڭ بەدىلىگە ئۇ كىشى قۇلنى ئازاد قىلسۇن. ²⁷ ئەگەر ئۇ كىشى قۇلنىڭ چىشىنى ئۇرۇپ سۇندۇرۇۋەتكەن بولسا، چىشىنىڭ بەدىلىگە ئۇ قۇلنى ئازاد قىلسۇن. ²⁸ ئەگەر كالا ئادەمنى ئۈسۈپ ئۆلتۈرۈپ قويغان بولسا، ئۆلگۈچى مەيلى ئەر ياكى ئايال بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، كالا چوقۇم چالما - كېسەك قىلىپ ئۆلتۈرۈلسۇن.

ئۇنىڭ گۆشىنى يېيىش ھارامدۇر. كالا ئىگىسى گۇناھسىز، دەپ ھېسابلىنسۇن. ²⁹ ئەگەر ئۇ كالا ئەزەلدىنلا ئادەم ئۈسىدىغان كالا بولۇپ، باشقىلار كالىنىڭ ئىگىسىگە ئاگاھلاندىرۇش بەرگەن، بىراق كالا ئىگىسى بۇنىڭغا پەرۋا قىلماي، كالىنى يەنلا

مسردىن چىقىش

بوش قويۇۋەتكەن ھەم بۇ كالا ئادەم ئۈسۈپ ئۆلتۈرگەن بولسا، كالا ئوخشاشلا چالما - كېسەك قىلىپ ئۆلتۈرۈلسۇن. كالا ئىگىسىمۇ ئۆلۈمگە ھۆكۈم قىلىنسۇن.³⁰ ئەگەر تۆلەم تۆلەپ بېرىش تەلەپ قىلىنسا، كالا ئىگىسى ئۆلتۈرۈلمەي، ھاياتى بەدىلىگە تەلەپ قىلىنغان بويىچە تۆلەم تۆلەپ بەرسۇن.

³¹ ئەگەر كالا باشقىلارنىڭ مەيلى ئوغلى ياكى قىزىنى ئۈسۈپ ئۆلتۈرۈپ قويغان بولسا، يۇقىرىقى قائىدە - نىزام بويىچە بىر تەرەپ قىلىنسۇن.³² ئەگەر كالا باشقىلارنىڭ قولى ياكى دېدىكىنى ئۈسۈپ ئۆلتۈرۈپ قويغان بولسا، كالىنىڭ ئىگىسى قۇلىنىڭ خوجاينىغا ئوتتۇز كۈمۈش تەڭگە تۆلەپ بەرسۇن. كالا ئوخشاشلا چالما - كېسەك قىلىپ ئۆلتۈرۈلسۇن.

³³ ئەگەر بىرەرسى قۇدۇقنىڭ ئاغزىنى ئوچۇق قويۇپ ياكى كولاۋاتقان قۇدۇقنىڭ ئاغزىنى ياپماي، كالا ياكى ئېشەكنىڭ قۇدۇققا چۈشۈپ ئۆلۈشىنى كەلتۈرۈپ چىقارسا،³⁴ قۇدۇق ئىگىسى مال ئىگىسىگە تۆلەم تۆلسۇن. ئۆلگەن مال بولسا قۇدۇق ئىگىسىنىڭ بولسۇن.

³⁵ ئەگەر مەلۇم بىر ئادەمنىڭ كالىسى باشقا بىرسىنىڭ كالىسىنى ئۈسۈپ ئۆلتۈرۈپ قويغان بولسا، كالا ئىگىلىرى ئۈسكۈچى كالىنى سېتىپ پۇلىنى تەڭ ئۆلەشسۇن ھەم ئۆلگەن كالىنىڭ گۆشىنىمۇ شۇنداق قىلسۇن.³⁶ ئەگەر خوجاينى ئۆز كالىسىنىڭ ئۈسۈدىغان ئادىتى بارلىقىنى بىلىپ تۇرۇپ ئۇنى باغلاپ قويماغان ھەم بۇ كالا باشقىلارنىڭ كالىسىنى ئۈسۈپ ئۆلتۈرۈپ قويغان بولسا، خوجاينى كالىغا كالا تۆلەپ بەرسۇن. كالىنىڭ ئۆلۈكىنى ئۆزى ئېلىپ قالىسۇن.

22 - باب

تۆلەم تۆلەش ھەققىدىكى نىزام

¹ ئەگەر بىرى باشقا بىرىنىڭ كالىسىنى ياكى قوينى ئوغرىلاپ سېتىۋەتكەن ياكى سويۇپ يەۋەتكەن بولسا، بىر كالىغا بەش كالا، بىر قويغا تۆت قوي تۆلسۇن.
² ئەگەر بىرى كېچىسى باشقىلارنىڭ ئۆيىگە ئوغرىلىققا كىرىپ، تۇتۇلۇپ قېلىپ

مىسردىن چىقىش

ئۆلتۈرۈۋېتىلگەن بولسا، ئۇنى ئۆلتۈرگۈچى گۇناھسىز دەپ قارالسۇن. ³ لېكىن، بۇ ئىش كۈندۈزى يۈز بەرگەن بولسا، ئۇنىڭغا قاتىللىق گۇناھى ئارتىلسۇن. ئوغرى ئوغرىلىغان نەرسىلەرنى تۆلىسۇن. ئەگەر ئۇنىڭ ھېچ نەرسىسى بولمىسا، ئۆزىنى قۇل ئورنىدا سېتىپ، زىياننى تۆلىسۇن. ⁴ ئۇنىڭ ئوغرىلىغىنى كالا، ئېشەك ياكى قوي بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، ئەگەر ئۇ مال ئوغرىنىڭ قولىدا تېخى تىرىك بولسا، ئوغرى مال ئىگىسىگە بىر ھەسسە ئارتۇق تۆلەم بەرسۇن.

⁵ ئەگەر بىرى ئېتىزلىقتا ياكى ئۈزۈمزارلىقتا پادا بېقىپ، پادىلىرىنى ئىختىيارغا قويۇۋېتىپ، پادىلارنىڭ باشقىلارنىڭ ئېتىزلىقىدىكى زىرائەتلەرنى ياكى ئۈزۈملەرنى يېيىشىگە يول قويسا، ئۇلارنىڭ زىيانىنى ئۆز ئېتىزى ياكى ئۈزۈمزارلىقىنىڭ ئەڭ ياخشى مەھسۇلاتى بىلەن تۆلەپ بەرسۇن.

⁶ ئەگەر بىرى ئۆز ئېتىزلىقىدىكى چاتقاللارنى كۆيدۈرگەندە ئېھتىياتسىزلىقتىن باشقىلارنىڭ زىرائەتلىرى ياكى خامنىغا ئوت تۇتۇشۇپ كېتىپ، ئۇلارنى كۆيدۈرۈۋەتكەن بولسا، ئوت قويغۇچى بارلىق زىياننى تۆلەپ بەرسۇن.

⁷ ئەگەر بىرى پۇللىرى ياكى مال - مۈلۈكلىرىنى قوشنىسىغا ئامانەت قويۇپ، بۇ نەرسىلەر قوشنىسىنىڭ ئۆيىدىن ئوغرىلانغان بولسا، ناۋادا ئوغرى تۇتۇلسا، ئوغرى ئوغرىلىغان پۇل ياكى مال - مۈلۈكلەرنى بىر ھەسسە ئارتۇق تۆلىسۇن. ⁸ ئەگەر ئوغرى تۇتۇلمىسا، ئامانەت قىلىنغۇچى سوراقچىنىڭ ئالدىغا ئاپىرىلسۇن. سوراقچى ئۇنىڭ مال ئىگىسىنىڭ نەرسىلىرىنى ئالغان - ئالمىغانلىقىنى بېكىتسۇن.

⁹ ھەرقانداق مال - مۈلۈك ماجىراسى توغرىسىدىكى دەۋا كالا، ئېشەك، قوي، كىيىم - كېچەك ياكى باشقا يوقالغان نەرسىلەرگە چېتىشلىق بولسا ھەمدە ماجىرا لاشقان ئىككى تەرەپ تالاش - تارتىش قىلىپ دەۋانى بىر تەرەپ قىلالمىسا، سوراقچىنىڭ يېنىغا بېرىپ ئەرز قىلىشىسۇن. سوراقچى كىمگە گۇناھ بېكىتسە، شۇ ئادەم بىر ھەسسە ئارتۇق تۆلىسۇن.

¹⁰ بىرى ئېشىكى، كالىسى، قويسى ياكى باشقا ئۇلاغلىرىنى قوشنىسىنىڭ قاراپ قويۇشىغا ھاۋالە قىلغاندىن كېيىن، ئۇلاغلار ئۆلۈپ قالسا، يارىلانسا ياكى بىر ئۆلۈپ ھەيدەپ ئەكەتسە، لېكىن بۇنى ھېچكىم كۆرمىگەن بولسا، ¹¹ ھاۋالە قىلىنغۇچى

مىسىردىن چىقىش

قوشنىسىنىڭ ئۇلاغلارنى ئالمىغانلىقى توغرىسىدا خۇدانىڭ نامىدا قەسەم قىلىشۇن. مۇشۇنداق بولغاندا، ئۇلاغ ئىگىسىمۇ سۈرۈشتە قىلمىشۇن، ھاۋالە قىلىنغۇچىمۇ تۆلىمىشۇن. ¹² بىراق، ئەگەر ئۇلاغلار ئوغرىلانغان بولسا، ھاۋالە قىلىنغۇچى ئىگىسىگە تۆلەپ بەرسۇن. ¹³ ئەگەر مالىنى يىرتقۇچ ھايۋانلار يەپ كەتكەن بولسا، ھاۋالە قىلىنغۇچى مالنىڭ قالدۇقىنى ئەكىلىپ ئىسپات كۆرسەتسۇن، تۆلەپ بەرمىشۇن.

¹⁴ ئەگەر بىرى باشقا بىرىنىڭ ئۇلىغىنى ئارىيەت ئالغان بولسا، بۇ ئۇلاغ ئىگىسى يوق يەردە زەخمىلەنگەن ياكى ئۆلۈپ قالغان بولسا، ئارىيەت ئالغۇچى ئۇلاغنى تۆلەپ بەرسۇن. ¹⁵ ئەگەر ئىگىسى نەق مەيداندا بولسا، تۆلىمىشۇن. ئەگەر ئىجارىگە ئالغان بولسىمۇ، ئىجارىگە ئالغۇچى تۆلىمىشۇن. چۈنكى، ئۇ ئىجارە ھەققى تۆلىگەن.

ئىجتىمائىي مەسئۇلىيەت

¹⁶ ئەگەر بىر ئادەم تېخى باشقىلارغا ياتلىق بولۇشقا پۈتۈشمىگەن قىزنى ئازدۇرۇپ، ئۇنىڭ نومۇسىغا تەگسە، تويۇق بېرىپ ئۇ قىز بىلەن نىكاھلانسۇن. ¹⁷ بىراق، ئەگەر قىزنىڭ دادىسى ئۇنىڭغا قىزنى بېرىشكە قوشۇلمىسا، ئۇ ئادەم قىزنىڭ تويۇقىغا باراۋەر كېلىدىغان پۇل تۆلەپ بەرسۇن.

¹⁸ جادۇگەرلىك قىلغان ئايالنى تىرىك قالدۇرۇشقا بولمايدۇ. ¹⁹ ھايۋان بىلەن جىنسىي مۇناسىۋەت قىلغانلار ئۆلۈمگە ھۆكۈم قىلىنسۇن. ²⁰ مەندىن باشقا ھەرقانداق ئىلاھقا قۇربانلىق سۇنغان كىشىگە ئۆلۈم جازاسى بېرىلسۇن.

²¹ — ياقا يۇرتلۇق مۇساپىرلارنى خورلىما ياكى بوزەك قىلما. ئۆزۈڭلارنىڭ مىسىردا مۇساپىر بولۇپ تۇرغانلىقىڭلارنى ئۇنتۇما.

²² تۇل خوتۇن، يېتىم بالىلارنى خورلىما. ²³ ئەگەر سەن ئۇلارنى خورلىساڭ، ئۇلار ماڭا نالە قىلىپ ياردەم تىلىسە، مەن ئۇلارنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلاپ، ²⁴ دەرغەزىپىم بىلەن سېنى قىلىچ ئاستىدا ھالاك قىلىپ، خوتۇنۇڭنى تۇل، پەرزەنتلىرىڭنى يېتىم قالدۇرىمەن.

²⁵ ئەگەر سەن خەلقىم ئىچىدىكى ھەرقانداق بىر كەمبەغەلگە قەرز پۇل بەرگەن بولساڭ، جازانخورلارغا ئوخشاش ئۆسۈم ئالما. ²⁶ ئەگەر سەن باشقا كىشىنىڭ

مسردن چىقىش

چاپىنىنى گۆرۈگە ئالغان بولساڭ، كۈن پاتقۇچە قايتۇرۇپ بەر. ²⁷ چۈنكى، ئۇ پەقەت شۇ چاپان بىلەنلا ئىسسىندۇ. بۇ چاپان بولمىسا، ئۇ نېمىنى يېپىنچا قىلىپ ئۇخلىسۇن؟ ئۇ ماڭا نالە قىلىپ ياردەم تىلىسە، ئۇنىڭ نالىسىنى ئاڭلايمەن، چۈنكى رەھىمدىلدۇرمەن.

²⁸ كۆپۈرلۇق قىلما، خەلقنىڭ رەھبەرلىرىنىمۇ قارغىما.

²⁹ ماڭا قىلىدىغان باش ھوسۇلڭدىن ئېلىنغان بۇغداي، شاراب، ياغ ھەدىيىلىرىڭنى ئايما.

تۇنجى ئوغلۇڭنى ماڭا ئاتا. ³⁰ كالا، قويلىرىڭنىڭ تۇنجى بالىلىرىنىمۇ شۇنداق قىل. ھايۋانلار تۇغۇلۇپ يەتتە كۈن ئانىلىرى بىلەن بىللە تۇرسۇن، سەككىزىنچى كۈنى ماڭا ئاتا. ³¹ سەن مېنىڭ پاك خەلقىم بولۇشۇڭ كېرەك. شۇڭا، سەن يىرتقۇچ ھايۋانلار قارىنى يېرىۋەتكەن ماللارنىڭ گۆشىنى يېمەي، ئۇنى ئىتقا بەر.

23 - باب

ھەققانىيەت ۋە ئادىللىق

¹ — ئىغۋا تارقىتما. يالغان گۇۋاھلىق بېرىپ، گۇناھكارغا يان باسما. ² كۆپ سانلىقلارغا ئەگىشىپ يامانلىق قىلما. دەۋادا گۇۋاھلىق بەرگەندە، كۆپچىلىككە يان بېسىپ ھەقنى بۇرمىلىما. ³ دەۋادا كەمبەغەلگىمۇ يان باسما. ⁴ ئەگەر دۈشمىنىڭنىڭ كالىسى ياكى ئېشىكىنىڭ ئېزىپ يۈرگىنىنى كۆرسەڭ، ئۇلارنى ئالغاچ كېلىپ ئۇنىڭغا تاپشۇرۇپ بەر. ⁵ ئەگەر دۈشمىنىڭنىڭ ئېشىكى يۈكىنى كۆتۈرەلمەي يىقىلىپ چۈشسە، كۆرمەسكە سېلىپ كېتىپ قالماي، ئۇنىڭغا ياردەملىشىپ ئېشىكىنى قوپۇرۇشۇپ بەر. ⁶ دەۋادا كەمبەغەللەرگە ئۇۋال قىلما. ⁷ تۆھمەت چاپلاپ ئەرز قىلما. بىگۇناھ توغرا ئادەمنى ئۆلۈمگە ئىتتىرمە. چۈنكى، مەن بۇنداق رەزىل ئىش قىلغۇچىلارنى چوقۇم جازالىماي قويمايمەن. ⁸ پارا ئالما، چۈنكى پارا كۆرىدىغانلارنىڭ كۆزىنى كور قىلىپ، دۇرۇس ئادەملەرنىڭ سۆزىنى بۇرمىلايدۇ.

مسردن چىقىش

⁹ ياقا يۇرتلۇق مۇساپىرلارنى بوزەك قىلما. چۈنكى، مسردا مۇساپىر بولۇپ تۇرغىنىڭلاردا، ياقا يۇرتتىكى مۇساپىرچىلىقنىڭ تەمىنى سىلەرمۇ تېتىغان.

يەتتىنچى يىل ۋە يەتتىنچى كۈن

¹⁰ — ئالتە يىل دېھقانچىلىق قىلىپ، ھوسۇل جۇغلا. ¹¹ يەتتىنچى يىلى يەرگە ئارام بېرىپ، ئاق تاشلىۋەت. ئۈنۈپ قالغان زىرائەتلەرنى كەمبەغەللەر يىغسۇن. قالغىنىنى ياۋايى ھايۋاناتلار يېسۇن. ئۈزۈمزارلىقنىڭ بىلەن زەيتۈنلۈقۇڭنىمۇ شۇنداق قىل. ¹² ئالتە كۈن ئىشلەپ، يەتتىنچى كۈنى ئارام ئال. ئۇلاڭلىرىڭ، قۇللىرىڭ ۋە ياقا يۇرتلۇق مۇساپىرلارمۇ ئارام ئالسۇن.

¹³ مەن — پەرۋەردىگار ساڭا ئېيتقان سۆزلەرگە تولۇق ئەمەل قىل. باشقا ئىلاھلارنىڭ نامى بىلەن دۇئا قىلما. ھەتتا ئۇلارنىڭ نامىنى تىلغىمۇ ئالما.

ئۈچ مۇھىم ھېيت

¹⁴ — ھەر يىلى مەن ئۈچۈن ئۈچ قېتىم ھېيت قىل. ¹⁵ ئالدى بىلەن پېتىر نان ھېيتىنى قىل. مېنىڭ ئەمرىم بويىچە يەتتە كۈنلۈك ھېيتتا پېتىر نان يە. بۇ ھېيت ھەر يىلى زىرائەتلەر بىخ چىقارغان باش باھار ئېيىدا، يەنى سىلەر مسردىن ئايرىلغان ئايدا ئۆتكۈزۈلسۇن. ئالدىمغا قۇرۇق قول كەلمە. ¹⁶ تۇنجى پىشقان زىرائەتلەرنى ئورغاندا، ئورما ھېيتى قىل. كۈزدە ھوسۇللارنى ئامبارغا يىغىنىڭدا، ھوسۇل يىغىش ھېيتى قىل. ¹⁷ ھەر يىلى بۇ ئۈچ ھېيتتا، پۈتكۈل ئەرلەر ماڭا — ئىگەڭلار خۇدانىڭ ئالدىغا كەلسۇن.

¹⁸ ماڭا قۇربانلىق قېنىنى بولدۇرۇلغان خېمىردىن پىشۇرۇلغان يېمەكلىك بىلەن بىللە ئاتما. ھېيت مەزگىلىدە قۇربانلىق قىلىنغان مالنىڭ مېيىنى ئەتسى ئەتگەنگىچە ساقلىما.

¹⁹ ھەر يىلى تۇنجى پىشقان زىرائەتلەرنىڭ ئەڭ ياخشى يېرىدىن مېنىڭ خانامغا ئەكىرىپ، ماڭا — پەرۋەردىگارڭلار خۇداغا ئاتا. ئوغلاقنى ئانىسىنىڭ سۈتىدە پىشۇرما.

خۇدانىڭ پەرىشتىسىنىڭ يوللارنى تەييارلىشى

²⁰ — پەرىشتەمنى ئالدىڭغا ئەۋەتمەن. ئۇ يوللاردا سېنى قوغداپ، سېنى مەن ساڭا تەييارلاپ قويغان يەرگە ئېلىپ بارىدۇ. ²¹ سەن ئېھتىيات بىلەن ئۇنىڭ سۆزىگە قۇلاق سال، قارشىلىق كۆرسەتمە. بولمىسا، ئۇ گۇناھكارلارنى كەچۈرمەيدۇ، چۈنكى ئۇ مېنىڭ نامىدا كېلىدۇ. ²² ئەگەر سەن سۆزلىرىمگە قۇلاق سېلىپ، مېنىڭ پۈتۈن ئەمىرلىرىمگە ئەمەل قىلساڭ، دۈشمىنىڭگە دۈشمەن، رەقىبىڭگە رەقىب بولىمەن. ²³ مېنىڭ پەرىشتەم سېنىڭ ئالدىڭدا مېڭىپ، سېنى ئامورلار، خىتلار، پەرىزىلەر، كەنتانلار، خۇلار ۋە يىبۇسلارنىڭ زېمىنىغا ئېلىپ كىرىدۇ. مەن بولسام ئۇلارنى يوقىتىمەن. ²⁴ ئۇلارنىڭ ئىلاھلىرىغا باش ئېگىپ ئىبادەت قىلما، ئۇلارنىڭ قىلىقلىرىنى دورىما، ئۇلارنىڭ بۇتلىرىنى ئۇرۇپ چېقىۋەت. ²⁵ سەن پەقەت ماڭا — پەرۋەردىگار خۇداغىلا ئىبادەت قىل، يېمەك — ئىچمىكىڭگە بەرىكەت بېرىمەن، سېنى پۈتۈن كېسەللەردىن خالاس قىلىمەن. ²⁶ ئاراڭلاردا بويىدىن ئاجراپ كېتىدىغان ياكى تۇغماس ئاياللار بولمايدۇ. ساڭا ئۇزۇن ئۆمۈر ئاتا قىلىمەن.

²⁷ سەن قەيەرگە بارساڭ، مەن شۇ يەردىكىلەرنى سېنىڭدىن چۆچۈيدىغان، سېنى كۆرسىلا ئالدى — كەينىگە قارىماي قاچىدىغان قىلىمەن. ²⁸ دۈشمەنلىرىڭنى پاراكەندە قىلىپ، سەن ئىچكىرىلەپ كىرىشتىن بۇرۇنلا، خۇلار، كەنتانلار ۋە خىتلارنى قوغلاپ چىقىرىمەن. ²⁹ لېكىن، يەرلەرنىڭ ئاق قىلىپ، يىرتقۇچ ھايۋانلارنىڭ ماكانى بولۇپ قالماسلىقى ئۈچۈن، ئۇلارنى ھازىرچە پۈتۈنلەي قوغلىۋەتمەيمەن. ³⁰ سىلەرنىڭ نوپۇسۇڭلارنىڭ كۆپىيىپ، ئۇ زېمىننى قاپلىشىڭلارغا ئەگىشىپ، ئۇلارنى ئاستا — ئاستا ھەيدەپ چىقىرىمەن. ³¹ سېنىڭ يۇرتۇڭنىڭ چېگرىسىنى قىزىل دېڭىزدىن ئوتتۇرا دېڭىزغىچە، قۇملۇق رايونىدىن فىرات دەرياسىغىچە كېڭەيتىمەن. مەن ساڭا يەرلىك ئاھالىنى بويسۇندۇرۇش قۇدرىتىنى بېرىمەن. سەن ئىلگىرىلەپ كىرگەن ۋاقىتتىكىدا، ئۇلارنى ھەيدىۋېتەلەيسەن. ³² ئۇلار ياكى ئۇلارنىڭ ئىلاھلىرى بىلەن بىرەر ئەھدە تۈزمە. ³³ ئۇلارنى زېمىنىڭدا تۇرغۇزما. بولمىسا، ئۇلار سېنى گۇناھقا باشلايدۇ. ئەگەر سەن ئۇلارنىڭ ئىلاھلىرىغا ئىبادەت قىلساڭ، بۇ ساڭا ئەجەللىك تۇزاق بولىدۇ.

24 - باب

ئىسرائىل خەلقىنىڭ مۇقەددەس ئەھدىنى قوبۇل قىلىشى

¹ پەرۋەردىگار مۇساغا:

— سەن ھارۇن، ناداب، ئابېھۇ ۋە ئىسرائىل ئاقساقاللىرىدىن يەتمىش كىشىنى ئېلىپ، بۇ تاغقا چىقىپ، بىرلىكتە يىراقتىن ماڭا سەجدە قىل. ² مېنىڭ ئالدىمغا بولسا يالغۇز ئۆزۈڭلا كەل. باشقىلار يېقىن كەلمسۇن. خالايقمۇ سەن بىلەن تاغقا چىقىمىسۇن، — دېدى.

³ مۇسا تاغدىن چۈشكەندىن كېيىن، خالايققا پەرۋەردىگارنىڭ ھەممە ئەمرلىرى ۋە قانۇنلىرىنى بايان قىلدى. پۈتۈن خالايق:

— پەرۋەردىگارنىڭ پۈتۈن ئەمرلىرىگە چوقۇم ئەمەل قىلىمىز، — دەپ بىر ئېغىزدىن جاۋاب قايتۇرۇشتى. ⁴ مۇسا پەرۋەردىگارنىڭ پۈتۈن ئەمرلىرىنى خاتىرىلىۋالدى. ئەتسى ئەتگەندىلا، ئۇ تاغ باغرىدا بىر قۇربانلىق سۇپىسى ياسىدى ھەمدە ئون ئىككى تاشنى تىكلدى. ھەربىر تاش ئىسرائىللىارنىڭ ئون ئىككى قەبىلىسىنىڭ بىرىگە ۋە كىلىك قىلاتتى. ⁵ ئاندىن كېيىن، مۇسا بىرمۇنچە ياشلارنى پەرۋەردىگارغا كۆيدۈرمە قۇربانلىق ۋە ئامانلىق قۇربانلىقى سۈپىتىدە ئەركەك موزايىلارنى قۇربانلىق قىلىشقا ئەۋەتتى. ⁶ مۇسا مالنىڭ قېنىنىڭ يېرىمىنى جاۋۇرغا ئېلىپ قويۇپ، يېرىمىنى قۇربانلىق سۇپىسىغا چاچتى. ⁷ ئاندىن كېيىن، ئەھدىنامىنى قولغا ئېلىپ، خالايققا يۇقىرى ئاۋاز بىلەن ئوقۇپ بەردى. خالايق:

— بىز چوقۇم پەرۋەردىگارغا ئىتائەت قىلىپ، ئۇنىڭ دېگىنى بويىچە ئىش كۆرىمىز، — دېيىشتى. ⁸ شۇنىڭ بىلەن، مۇسا جاۋۇردىكى قاننى خالايقنىڭ ئۇچىسىغا سېپىپ: — بۇ قان ئەھدە قېنىدۇر، پەرۋەردىگارنىڭ ئۆز سۆزلىرى ئارقىلىق سىلەر بىلەن تۈزگەن ئەھدىسىنىڭ ئاساسىدۇر، — دېدى.

⁹ مۇسا، ھارۇن، ناداب، ئابېھۇ ۋە ئىسرائىل ئاقساقاللىرىدىن يەتمىش كىشى تاغقا چىقىشتى. ¹⁰ ئۇلار ئىسرائىللىار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدانى كۆردى! [®] ئۇنىڭ

[®] 24:10 يەنى خۇدانىڭ ئۆزىنى ئايان قىلغانلىقىنى كۆردى.

مسردن چىقىش

ئايىغى ئاستىدا ئاسمانغا ئوخشاش سۈپسۈزۈك كۆك ياقۇت پايانداز بار ئىدى. ¹¹ ئىسرائىل ئاقساقاللىرى خۇدانى كۆرسىمۇ، خۇدا ئۇلارغا ھېچقانداق زىيان يەتكۈزمىدى. شۇنداق قىلىپ، ئۇلار غىزالاندى.

مۇسا سىناي تېغىدا

¹² پەرۋەردىگار مۇساغا:

— سەن تاغنىڭ چوققىسىغا چىقىپ، مېنىڭ يېنىمغا كەل. خەلقىنى تەربىيەلەش ئۈچۈن، مەن پۈتۈن قانۇن ۋە پەرزلەرنى يازغان ئىككى تاش تاختىنى ساڭا تاپشۇرمەن، — دېدى. ¹³ مۇسا ۋە ئۇنىڭ ياردەمچىسى يوشۇۋا قوزغىلىپ، مۇقەددەس تاغقا يۇقىرىلاپ چىقتى. ¹⁴ مېڭىش ئالدىدا مۇسا ئىسرائىل ئاقساقاللىرىغا:

— بىز قايتىپ كەلگۈچە، سىلەر بۇ يەردە بىزنى كۈتۈپ تۇرۇڭلار. ھارۇن بىلەن خۇر سىلەرنىڭ يېنىڭلاردا قالدۇ. بىرەر تالاش – تارتىش چىقسا، ئۇلارنىڭ ئالدىغا بېرىپ ھەل قىلىڭلار، — دېدى.

¹⁵ بۇنىڭ بىلەن، مۇسا سىناي تېغى چوققىسىغا چىقتى. بۇ ۋاقىتتا، تاغنى بۇلۇت قاپلىۋالدى. ¹⁶ پەرۋەردىگارنىڭ پارلاق نۇرى تاغقا چۈشتى. ئالتە كۈنگىچە، تاغنى بۇلۇت قاپلاپ تۇردى. يەتتىنچى كۈنى، پەرۋەردىگار بۇلۇت ئارىسىدىن مۇسانى چاقىردى. ¹⁷ بۇ پارلاق نۇر باشقا ئىسرائىللارغا بولسا گويا دەھشەتلىك كۆيۈۋاتقان ئوتتەك كۆرۈندى. ¹⁸ مۇسا بۇلۇتنىڭ ئىچىگە كىرىپ، ئۇ يەردە قىرىق كېچە – كۈندۈز تۇردى.

25 – باب

ئىبادەت جايى ئۈچۈن سۇنۇلدىغان ھەدىيەلەر

¹ پەرۋەردىگار مۇساغا مۇنداق دېدى:

² — سەن ئىسرائىللارغا ئېيتقىن: «كىمدەكىم رازىمەنلىك بىلەن ماڭا ھەدىيە

مىسردىن چىقىش

سۇنۇشنى خالسا، ھەدىيە سۇنۇش. ³ سىلەر مۇنداق ھەدىيەلەرنى قوبۇل قىلىڭلار:
ئالتۇن، كۈمۈش، تۇچ ⁴ ھەمدە كۆك، سۆسۈن ۋە توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپ، كەندىر
يىپ، ئۆچكە تۈتى، ⁵ قىزىل بويالغان قوچقار تېرىسى، نەپىس ئىشلەنگەن تېرىلەر،
ئاكاتسىيە ياغىچى، ⁶ چىراغ ئۇچۇن ياغ، مۇقەددەس ياغ ۋە ئىسرىق ئۇچۇن
خۇشبوۋى دورا - دەرەمەكلەر، ⁷ باش روھانىي كىيىدىغان ئېفود ⁸ بىلەن كۆكرەكلىكىگە
قادىلىدىغان يوللۇق ھېقىق ۋە باشقا ئېسىل تاشلار. ⁸ ئۇلار ماڭا بىر مۇقەددەس
تۇرالغۇ ياسىسۇن بۇنىڭ بىلەن مەن ئۇلارنىڭ ئارىسىدا تۇرىمەن. ⁹ بۇ ئىبادەت
چىدىرىنى ۋە ئۇنىڭ ئىچىدىكى سايمانلارنى مەن ساڭا كۆرسەتكەن نۇسخىغا
ئويۇشۇش قىلىپ ياسىسۇن.»

ئەھدە ساندۇقى

¹⁰ — ئاكاتسىيە ياغىچىدىن ئۇزۇنلۇقى بىر يۈز يىگىرمە بەش سانتىمېتىر، كەڭلىكى
ۋە ئېگىزلىكى يەتمىش بەش سانتىمېتىرلىق بىر ساندۇق ياساڭلار. ¹¹ ساندۇقنىڭ
ئىچى - سىرتىنى ساپ ئالتۇن بىلەن قاپلاپ، چۆرىسىگە ئالتۇندىن جىيەك تۇنۇڭلار.
¹² ئالتۇندىن تۆت ھالقا قۇيدۇرۇپ ساندۇقنىڭ تۆت پۇتىغا، ھەر بىر تەرىپىگە ئىككىدىن
ئورنىتىڭلار. ¹³⁻¹⁴ ساندۇقنى كۆتۈرۈش ئۈچۈن، ئاكاتسىيە ياغىچىدىن ئىككى بالداق
ياساپ، ئۇنى ئالتۇن بىلەن قاپلاپ، ئىككى ياندىكى ئالتۇن ھالقىلاردىن ئۆتكۈزۈڭلار.
¹⁵ ئىككى بالداق ھەمىشە ھالقىدا تۇرسۇن، ئۇنىڭدىن چىقىرىۋېتىلمىسۇن. ¹⁶ مەن
ساڭا بېرىدىغان، پەرزەلەر يېزىلغان ئىككى تاش تاختا ساندۇقنىڭ ئىچىگە قويۇلسۇن.
¹⁷ ساندۇقنىڭ ئۈستىدە ساپ ئالتۇندىن ئۇزۇنلۇقى بىر يۈز يىگىرمە بەش، كەڭلىكى
يەتمىش بەش سانتىمېتىر كېلىدىغان ساندۇق ئاغزى، يەنى «مېھىر - شەپقەت
تەختى» ياساڭلار. ¹⁸ ئالتۇندىن «كېرۈپ» دەپ ئاتىلىدىغان ئىككى دانە قاناتلىق
مەخلۇقنىڭ ھەيكىلىنى سوقۇپ، ¹⁹ «مېھىر - شەپقەت تەختى» نىڭ ئىككى بېشىغا
بىردىن ئورنىتىپ، تەخت بىلەن بىر پۈتۈن قىلىپ بىرلەشتۈرۈڭلار. ²⁰ قاناتلىق
ھەيكەللەر ئۇدۇلمۇ ئۇدۇل قويۇلغان ھالەتتە تەختنىڭ يۈزىگە قارىشىپ، قاناتلىرىنى

مىسىردىن چىقىش

ئېچىپ، «مېھىر - شەپقەت تەختى» نى يېيىپ تۇرسۇن.²¹ مەن ساڭا بېرىدىغان پەرزىلەر يېزىلىدىغان ئىككى تاش تاختىنى ساندۇقنىڭ ئىچىگە قويۇپ، ساندۇق ئاغزى، يەنى «مېھىر - شەپقەت تەختى» نى ساندۇقنىڭ ئۈستىگە قويۇڭلار.²² مەن ئۇ يەردە سەن بىلەن ئۇچرىشىپ، تەختنىڭ ئۈستىدە ئىككى قاناتلىق مەخلۇقنىڭ ھەيكىلىنىڭ ئوتتۇرىسىدا تۇرۇپ، ئىسرائىللارغا چۈشۈرىدىغان ئەمرلىرىمنى ساڭا يەتكۈزۈمەن.

شېرە

²³ — ئاكاتسىيە ياغىچىدىن ئۈزۈنلۈقى يۈز، كەڭلىكى ئەللىك، ئېگىزلىكى يەتمىش بەش سانتىمېتىرلىق بىر شېرە ياساپ،²⁴ ئۇنى ساپ ئالتۇن بىلەن قاپلاپ، چۆرىسىگە ئالتۇندىن جىيەك تۇتۇڭلار.²⁵ شېرەنىڭ چۆرىسىگە تۆت ئىلىك كەڭلىكتە پەۋاز قويۇپ، ئۇنىڭغىمۇ ئالتۇن جىيەك تۇتۇڭلار.²⁶ كۆتۈرۈش بالداقلىرىنى سېلىش ئۈچۈن، تۆت ئالتۇن ھالقا ياساپ، شېرەنىڭ تۆت بۇرجىكىدىكى پۇتغا ئورنىتىڭلار.²⁷ بالداقلىرىنىڭ ئالتۇن ھالقىدىن ئۆتكۈزۈلۈشى ئۈچۈن، ھالقا پەۋازغا يېقىن بولسۇن.²⁸ بالداقلىرى ئاكاتسىيە ياغىچىدىن ياسىلىپ، ئالتۇن بىلەن قاپلانسۇن.²⁹ شېرەنىڭ ئۈستىدىكى ئىچىملىك ھەدىيىسىگە ئىشلىتىلىدىغان تاۋاق، تەخسە، چەينەك ۋە پىياللەرنى ساپ ئالتۇندىن ياساڭلار.³⁰ شېرەگە ھەمىشە ماڭا ھەدىيە قىلىنغان نانلارنى[®] تىزىپ قويۇڭلار.

چىراغدان

³¹ — ساپ ئالتۇندىن بىر چىراغدان سوقۇلسۇن. چىراغداننىڭ پۇتى بىلەن تۈۋرۈكى، قەدەھلىرى، گۈل تۈگۈنى ۋە گۈل بەرگلىرى بىر پۈتۈن قىلىنسۇن.³² چىراغداننىڭ ئىككى يېنىغا ھەر تەرەپكە ئۈچتىن ئالتە شاخچە چىقىرىلسۇن.

[®] 25: 30 ئادەتتە جەمئىي ئون ئىككى پارچە نان قويۇلىدىغان بولۇپ، بۇ ئىسرائىللارنىڭ ئون ئىككى قەبىلىسىگە ۋەكىللىك قىلاتتى. ئىسرائىل ئاقساقاللىرى نانلارنى تىزىپ قويۇش ئارقىلىق، ئۆزلىرىنىڭ ئەمگەك مېۋىلىرىنى پەرۋەردىگارىغا ئاتاشنى خالايدىغانلىقىنى، بۇ ئارقىلىق ئۆزلىرى ئېرىشكەن مول ھوسۇلنىڭ پەرۋەردىگارىنىڭ ئاتا قىلغانلىقىنى ئېتىراپ قىلىش ئىكەنلىكىنى بىلدۈرۈش ئىدى.

مىسىردىن چىقىش

³³ ھەربىر شاخچىدا گۈل تۈگۈنى ۋە بەرگلىرى بولغان بادام چېچىكى شەكلىدىكى ئۈچ تال قەدەھ بولسۇن. چىراغداننىڭ ئالتە شاخچىسىنىڭ ھەممىسىلا مۇشۇنداق ياسالسۇن. ³⁴ چىراغداننىڭ مەركىزىي شاخچىسىنىڭ ئۈچىدا گۈل تۈگۈنى ۋە بەرگلىرى بولغان بادام چېچىكى شەكلىدىكى تۆت تال قەدەھ بولسۇن.

³⁵ چىراغداننىڭ مەركىزىي شاخچىسىدىن ئىككى تەرەپكە چىقىرىلغان ھەربىر جۈپ شاخچىنىڭ ئاستىغا تۈگۈن چىقىرىلسۇن. چىراغداننىڭ ئالتە شېخىنىڭ ھەممىسى شۇنداق ياسالسۇن. ³⁶ پۈتۈن چىراغدان، يەنى ئۇنىڭ بارلىق بېزەكلىرىنىڭ ھەممىسى بىرلا پارچە ئالتۇندىن سوقۇلسۇن. ³⁷ چىراغدانغا يورۇقى ئالدى تەرەپكە چۈشىدىغان قىلىپ يەتتە چىراغ ئورنىتىلسۇن. ³⁸ ئۇنىڭ پىلىك قىسقۇچلىرى ۋە كۈلدانلىرى ساپ ئالتۇندىن قىلىنسۇن. ³⁹ چىراغداننىڭ ئۆزى ۋە پۈتۈن سايمانلىرىغا ئوتتۇز تۆت كىلو ساپ ئالتۇن ئىشلىتىلسۇن. ⁴⁰ بۇلارنىڭ ھەممىسى مەن ساڭا تاغدا كۆرسەتكەن نۇسخا بويىچە ئېھتىيات بىلەن ياسالسۇن.

26 - باب

ئىبادەت چىدىرى

¹ — ئىبادەت چىدىرى ئون دانە يوپۇقتىن ياسالسۇن. بۇ يوپۇقلار كەندىر يىپ بىلەن كۆك، سۆسۈن ۋە توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپتىن توقۇلۇپ، ئۈستىگە قولى چېۋەر ئۈستىلەر تەرىپىدىن قاناتلىق پەرىشتىلەرنىڭ سۈرىتى نەپىس كەشتىلەنسۇن.

² ھەربىر يوپۇقنىڭ چوڭ - كىچىكلىكى ئوخشاش ھالدا ئۇزۇنلۇقى ئون تۆت، كەڭلىكى ئىككى مېتىردىن قىلىنسۇن. ³ يوپۇقلارنىڭ بەشى بىر پارچە، قالغان بەشى يەنە بىر پارچە قىلىنىپ ئۇلانسۇن. ⁴ ئۇلانغان ھەربىر چوڭ پارچىنىڭ ئەڭ چېتىدىكىسىگە كۆك رەڭلىك ئىزمە تىكىلسۇن. ⁵ شۇنداق قىلىپ، يوپۇقنىڭ بىر پارچىسىنىڭ ئەڭ چېتىدىكىسىگە ئەللىك ئىزمە، يەنە بىر پارچىسىنىڭ ئەڭ چېتىدىكىسىگە ئەللىك ئىزمە تىكىلسۇن. ⁶ ئەللىك ئالتۇن ئىلمەك ياساپ، ئىككى پارچە يوپۇق تۇتاشتۇرۇلسۇن.

مىسىردىن چىقىش

⁷ ئىبادەت چېدىرنى يېپىش ئۈچۈن، ئۆچكە يۈگىدىن ئون بىر پارچە قېلىن يوپۇق رەخت توقۇڭلار. ⁸ يوپۇقلارنىڭ ھەر بىرىنىڭ چوڭ - كىچىكلىكى ئوخشاش قىلىنسۇن؛ ئۇزۇنلۇقى ئون بەش، كەڭلىكى ئىككى مېتىردىن بولسۇن. ⁹ يوپۇقلارنىڭ بەش دانىسى بىر پارچە، قالغان ئالتىسى يەنە بىر پارچە قىلىنىپ ئۇلانسۇن. ئالتىنچى پارچە يوپۇقنى ئىككى قەۋەت قىلىپ قاتلاپ، ئىبادەت چېدىرنىڭ ئالدى تەرىپىگە ساڭگىلىتىپ قويۇڭلار. ¹⁰ بىرىنچى چوڭ يوپۇقنىڭ ئەڭ چېتىدىكى پارچىسىگە ئەللىك ئىزمە، يەنە بىر چوڭ يوپۇقنىڭ ئەڭ چېتىدىكىسىگە ئەللىك ئىزمە تىكىڭلار. ¹¹ تۆتىن ئەللىك ئىلمەك ياساپ، ئۇلارنى ئىزمىلەرگە ئۆتكۈزۈپ، ئىككى پارچە يوپۇقنى بىر - بىرىگە ئۇلاپ بىر پۈتۈن يوپۇق قىلىڭلار. ¹² چېدىر يوپۇقنىڭ ئېشىپ قالغان يېرىم پارچىسى چېدىرنىڭ كەينىگە ساڭگىلاپ تۇرسۇن. ¹³ يوپۇقنىڭ ئىككى تەرىپىدىكى ئېشىپ قالغان پارچىسى بولسا ئىككى تەرەپكە يېرىم مېتىردىن ساڭگىلاپ، چېدىرنى يېپىپ تۇرسۇن. ¹⁴ بۇنىڭدىن باشقا، چېدىرنى قاپلاش ئۈچۈن قىزىل بويالغان قوچقار تېرىسىدىن ۋە نەپىس ئىشلەنگەن تېرىدىن يەنە ئىككى پارچە چېدىر يوپۇقى ياساڭلار.

¹⁵ ئىبادەت چېدىرنى كۆتۈرۈپ تۇرۇش ئۈچۈن، ئاكاتسىيە ياغچىدىن رام ياساڭلار. ¹⁶ ھەربىر رامنىڭ ئۇزۇنلۇقى بەش مېتىر، كەڭلىكى يەتمىش بەش سانتىمېتىر بولسۇن. ¹⁷ ھەربىر رامنىڭ بىر - بىرىنى تۇتاشتۇرىدىغان ئىككىدىن ئۇلغۇچىسى بولسۇن. ھەممە راملاردا شۇنداق ئۇلغۇچ بولسۇن. ¹⁸ چېدىرنىڭ جەنۇب تەرىپىگە يىگىرمە رام تىكلەنسۇن. ¹⁹ راملارنىڭ تېگىگە كۈمۈشتىن قىرىق دانە پۇت ياسالسۇن. ھەربىر رامنى ئىككى پۇت كۆتۈرۈپ تۇرسۇن. ²⁰⁻²¹ چېدىرنىڭ شىمال تەرىپىگە يىگىرمە رام تىكلەپ، ئۇلار ئۈچۈنمۇ كۈمۈشتىن قىرىق دانە پۇت ياساپ، ئۇلار ھەربىر رامنىڭ تېگىگە ئىككىدىن ئورنىتىلسۇن. ²² چېدىرنىڭ كەينى تەرىپىگە، يەنى غەرب تەرەپكە ئالتە رام تىكلەنسۇن. ²³ چېدىرنىڭ كەينى تەرىپىدىكى ئىككى بۇلۇڭغا ئىككى رام قويۇلسۇن. ²⁴ راملار بىر - بىرىگە يېقىن قويۇلۇپ، ئۇلارنىڭ ئۈچى بىر چەمبەرگە كىرگۈزۈلۈپ مۇقىملاشتۇرۇلسۇن. ئىككى دوقمۇشنى ھاسىل قىلىدىغان ھەر ئىككى رام شۇنداق ياسالسۇن. ²⁵ بۇ تەرىپىدە

مىسردىن چىقىش

سەككىز رام بولۇپ، ھەربىر رامنىڭ تېگىدە ئىككىدىن جەمئىي ئون ئالتە دانە كۈمۈش پۇت بولسۇن.

²⁶ بۇنىڭدىن باشقا، ئاكاتسىيە ياغىچىدىن ئون بەش دانە توغرا بالداق ياساڭلار. بۇلاردىن ئىبادەت چېدىرنىڭ بىر يېنىدىكى راملارغا بەش دانە، ²⁷ يەنە بىر يېنىدىكى راملارغا بەش دانە، چېدىرنىڭ كەينى تەرىپىدىكى غەربكە قارايدىغان راملارغا بەش دانە ئورنىتىلسۇن. ²⁸ راملارنىڭ ئوتتۇرسىغا چېتىلىدىغان ئوتتۇرا بالداق چېدىرنىڭ بىر بېشىدىن يەنە بىر بېشىغا يەتكۈزۈلۈپ ياسالسۇن. ²⁹ راملار ۋە بالداقلار ئالتۇن بىلەن قاپلانسۇن، بالداقلار ئۆتكۈزۈلىدىغان ھالقىلارمۇ ئالتۇندىن ياسالسۇن.

³⁰ ئىبادەت چېدىرى مەن ساڭا تاغدا كۆرسەتكەن نۇسخا بويىچە ياسالسۇن. ³¹ قولى چېۋەر ئۈستىلەر تەرىپىدىن كۆك، سۆسۈن، توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپ

ھەم كەندىر يىپتىن بىر پەردە توقۇلۇپ، ئۇنىڭغا قاناتلىق پەرىشتىلەرنىڭ سۈرىتى نەپىس كەشتىلىنىپ، ³² ئاكاتسىيە ياغىچىدىن ياسالغان تۆت تۈۋرۈككە ئورنىتىلغان ئالتۇن ئىلمەكلەرگە ئېسىپ قويۇلسۇن. تۈۋرۈكلەر ئالتۇن بىلەن قاپلىنىپ، كۈمۈشتىن ياسالغان تۆت پۇتنىڭ ئۈستىگە ئورنىتىلسۇن. ³³ پەردە چېدىر يوپۇقىدىكى قاتار ئىلمەكلەرنىڭ ئاستىدىن ساڭگىلىتىپ قويۇلسۇن، پەرزىلەر يېزىلغان ئىككى تاش تاختا سېلىنغان ئەھدە ساندۇقى پەردىنىڭ كەينىگە قويۇلسۇن. بۇ پەردە ئەڭ مۇقەددەس جاي بىلەن مۇقەددەس جاينى ئايرىپ تۇرسۇن. ³⁴ ساندۇق ئاغزى، يەنى

«مېھەر - شەپقەت تەختى» ئەڭ مۇقەددەس جايدىكى ئەھدە ساندۇقىنىڭ ئۈستىگە ئورنىتىلسۇن. ³⁵ شەرە ئەڭ مۇقەددەس جاينىڭ سىرتىدا، يەنى ئىبادەت چېدىرى ئىچىدىكى شىمال تەرەپكە، چىراغدان چېدىر ئىچىدىكى جەنۇب تەرەپكە قويۇلسۇن. ³⁶ بۇنىڭدىن باشقا، كەندىر يىپ بىلەن كۆك، سۆسۈن ۋە توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ

يىپتىن ئىبادەت چېدىرنىڭ كىرىش ئاغزىغا كەشتىلەنگەن بىر ئىشىك پەردىسى توقۇلسۇن. ³⁷ ئىشىك پەردىسىگە ئاكاتسىيە ياغىچىدىن بەش دانە تۈۋرۈك ياسىلىپ، تۈۋرۈك بېشى ئالتۇن بىلەن قاپلانسۇن. تۈۋرۈكلەردە ئالتۇن ئىلمەكلەر بولسۇن ھەم تۇچتىن بەش دانە تۈۋرۈك پۇتى ياسالسۇن.

27 - باب

قۇربانلىق سۇپىسى

¹ — ئاكاتسىيە ياغىچىدىن بىر قۇربانلىق سۇپىسى ياساڭلار. سۇپا تۆت چاسا بولۇپ، ئۇنىڭ ئېگىزلىكى بىر يېرىم، ئۇزۇنلۇقى ۋە كەڭلىكى ئىككى يېرىم مېتىردىن قىلىنسۇن. ² سۇپىنىڭ تۆت بۇرجىكىگە مۇڭگۈزلەر چىقىرىلسۇن ھەم سۇپا بىلەن بىر پۈتۈن قىلىنىپ، تۇچ بىلەن قاپلانسۇن. ³ قۇربانلىق سۇپىسىنىڭ كۈلىنى ئېلىش ئۈچۈن، كۇلدا، گۇرجەك، داس، لاخشىگر ۋە ئوتدانلار ياسالسۇن. بۇ سايمانلارنىڭ ھەممىسى تۇچتىن بولسۇن. ⁴ بۇنىڭدىن باشقا، قۇربانلىق سۇپىسىغا تۇچتىن بىر شالا ياساپ، ئۇنىڭ تۆت بۇرجىكىگە تۆت دانە تۇچ ھالقا بېكىتىپ قويۇلسۇن. ⁵ شالا قۇربانلىق سۇپىسى ئوتخانىسىنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى شالا تەكچىسىنىڭ ئۈستىگە قويۇلسۇن. ⁶ بۇنىڭدىن باشقا، يەنە قۇربانلىق سۇپىسىنى كۆتۈرۈش ئۈچۈن، ئاكاتسىيە ياغىچىدىن ئىككى بالداق ياساپ، بۇلارنى تۇچ بىلەن قاپلاڭلار. ⁷ قۇربانلىق سۇپىسىنى كۆتۈرگەندە، بالداقلار ئىككى ياندىكى ھالقىلارغا ئۆتكۈزۈلسۇن. ⁸ قۇربانلىق سۇپىسىنىڭ ئوتتۇرىسى كاۋاك قىلىنسۇن. ئۇ مەن تاغدا ساڭا كۆرسەتكەن نۇسخىدا تاختايدىن ياسالسۇن.

ئىبادەت جاينىڭ ھويلىسى

⁹ — ئىبادەت چېدىرىنىڭ ئەتراپىنى توسۇپ ھويلا قىلىش ئۈچۈن، كەندىر يىپتىن پەردە توقۇلسۇن. جەنۇب تەرەپتىكى پەردىنىڭ ئۇزۇنلۇقى ئەللىك مېتىر قىلىنسۇن. ¹⁰ پەردىنى كۆتۈرۈپ تۇرۇش ئۈچۈن، يىگىرمە دانە تۇچ تۈۋرۈك ھەم ئۇلارنىڭ تېگىگە قويغىلى يىگىرمە دانە تۇچ پۇت ياسالسۇن. پەردىلەرنى بېكىتىدىغان تۈۋرۈكنىڭ ئىلمەكلىرى بىلەن ھالقىلىرى كۈمۈشتىن ياسالسۇن. ¹¹ شىمال تەرەپكىمۇ پەردە ئورنىتىلسۇن. ئۇنىڭ ئۇزۇنلۇقىمۇ ئەللىك مېتىر قىلىنىپ، پەردىنى كۆتۈرۈپ تۇرۇش ئۈچۈن، يىگىرمە دانە تۇچ تۈۋرۈك ھەم ئۇلارنىڭ تېگىگە قويغىلى يىگىرمە دانە تۇچ پۇت ياسالسۇن. پەردىلەرنى بېكىتىدىغان تۈۋرۈكنىڭ ئىلمەكلىرى بىلەن

مىسردىن چىقىش

ھالقىلىرى كۈمۈشتىن ياسالسىۇن.¹² غەرب تەرەپتىكى پەردىنىڭ ئۇزۇنلۇقى يىگىرمە بەش مېتىر قىلىنىسۇن. پەردىنى كۆتۈرۈپ تۇرۇش ئۈچۈن، ئون دانە تۇچ تۈۋرۈك ھەم ئۇلارنىڭ تېگىگە قويغىلى ئون دانە تۇچ پۇت ياسالسىۇن.¹³ ھويلىنىڭ شەرق تەرىپىدىكى پەردىنىڭ ئۇزۇنلۇقىمۇ يىگىرمە بەش مېتىر بولسۇن.¹⁴ كىرىش ئاغزى شەرق تەرەپتە بولسۇن. كىرىش ئاغزىنىڭ بىر تەرىپىدىكى پەردىنىڭ كەڭلىكى يەتتە يېرىم مېتىر بولسۇن. پەردىنى بېكىتىش ئۈچۈن ئۈچ تۈۋرۈك ۋە ئۈچ پۇت ياسالسىۇن.¹⁵ يەنە بىر تەرىپىدىكى پەردىنىڭ كەڭلىكى يەتتە يېرىم مېتىر بولسۇن. ئۇنىڭغىمۇ ئۈچ دانە تۇچ تۈۋرۈك، ئۇلارنىڭ تېگىگە قويغىلى ئۈچ دانە تۇچ پۇت ياسالسىۇن.¹⁶ كىرىش ئاغزى ئۈچۈن كۆك، سۆسۈن، توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپ ۋە كەندىر يىپتىن كەڭلىكى ئون مېتىرلىق پەردە توقۇلسۇن. كەشتىچىلەر ئۇنى كەشتىلىسۇن. پەردە تۆت دانە پۇتقا بېكىتىلگەن تۆت تۈۋرۈككە ئورۇنلاشتۇرۇلسۇن.¹⁷ ھويلىنىڭ تۆت ئەتراپىدىكى بارلىق تۈۋرۈكلەرنىڭ ھەممىسىدە كۈمۈش ھالقا ۋە ئىلمەك بولسۇن. تۈۋرۈكنىڭ پۇتلىرى تۇچتىن ياسالسىۇن.¹⁸ ھويلىنىڭ ئۇزۇنلۇقى ئەللىك مېتىر، كەڭلىكى يىگىرمە بەش مېتىر، ھويلا پەردىسىنىڭ ئېگىزلىكى ئىككى يېرىم مېتىر بولسۇن. پەردىلەر كەندىر يىپتىن توقۇلسۇن. تۈۋرۈكنىڭ پۇتلىرى بولسا تۇچتىن ياسالسىۇن.¹⁹ ئىبادەت چىدىرىدىكى بارلىق جابدۇقلار ھەمدە چىدىرىدىكى ۋە ھويلىدىكى قوزۇقلارنىڭ ھەممىسى تۇچتىن ياسالسىۇن.

يېنىپ تۇرىدىغان چىراغ ھەققىدە نىزام

²⁰ — چىراغنىڭ ھەمىشە يېنىپ تۇرۇشى ئۈچۈن، ئىسرائىللارغا ساپ زەيتۇن يېغى كەلتۈرۈشنى بۇيرۇغىن.²¹ ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئەۋلادلىرى پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چىدىرىدىكى^① ئەھدە ساندۇقىنىڭ ئالدىدىكى پەردىنىڭ سىرتىغا چىراغ ياندۇرۇپ قويسۇن. بۇ چىراغ مېنىڭ ھۇزۇرۇمدا كەچقۇرۇندىن سەھەرگىچە يېنىقلىق تۇرسۇن. ئىسرائىللار ئەۋلادتىن ئەۋلادقىچە بۇ نىزامغا ئەمەل قىلسۇن.

²⁰: 21 بۇ، ئىبادەت چىدىرىغا بېرىلگەن باشقا ئاتالغۇ.

28 - باب

روھانىيلارنىڭ مۇقەددەس كىيىملىرى

¹ — ئىسرائىللار ئىچىدىن ئاكاڭ ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ناداب، ئابھۇ، ئەلئازار ۋە ئىتامارلارنى ماڭا روھانىيلىق قىلىش ئۈچۈن تەيىنلىگىن. ² ئاكاڭ ھارۇننىڭ سالاپىتى ۋە ھۆرمىتى ئۈچۈن، ئۇنىڭغا مۇقەددەس روھانىيلىق كىيىمى تەييارلىغىن. ³ ھارۇننىڭ ماڭا روھانىيلىق قىلىشقا ئاجرتىلىشى ئۈچۈن، مەن ئىقتىدارلىق قىلغان بارلىق ئۇستىلارنى ئۇنىڭ كىيىملىرىنى تىكشەكە بۇيرۇغىن. ⁴ ئۇلار كۆكرەكلىك، ئېفود، پەرىجە، كەشتىلەنگەن تونچە كۆينەك، سەللە ۋە كەمەرلەرنى تىكىپ تەخ قىلسۇن. ئۇلار بۇ مۇقەددەس كىيىم - كېچەكلەرنى ئاكاڭ ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ماڭا روھانىيلىق قىلىدىغان ئوغۇللىرى ئۈچۈن تەييارلىسۇن. ⁵ ئۇستىلار بۇلارنى زەر يىپ، كۆك، سۆسۈن، توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپ ۋە كەندىر يىپ قاتارلىقلار بىلەن تىكسۇن.

ئېفود دېگەن كىيىمنىڭ لايىھىسى

⁶ — ئېفود زەر يىپ، كۆك، سۆسۈن، توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپ ۋە كەندىر يىپتىن توقۇلغان رەختتىن قولى چېۋەر ئۇستىلار تەرىپىدىن تىكلىسۇن. ⁷ ئېفودنىڭ ئىككى دانە مۇرە تاسمىسى بولسۇن. ئۇنىڭ ئالدى ۋە كەينى قىسمى بۇ ئىككى تاسما ئارقىلىق تۇتاشتۇرۇلسۇن. ⁸ ئۇنىڭدىن باشقا، كەمەر تەييارلانسۇن. كەمەر زەر يىپ، كۆك، سۆسۈن، توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپ ۋە كەندىر يىپتىن توقۇلغان رەختتىن ئۇستىلىق بىلەن تىكلىسۇن. ⁹ ئىككى دانە يوللۇق ھېقىق تېپىپ كېلىنىپ، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئىسرائىلنىڭ ئون ئىككى قەبىلىسىنىڭ ئىسىملىرى ئويۇلسۇن. ¹⁰ ئۇلارنىڭ ئىسىملىرى تۇغۇلۇش تەرتىپى بويىچە ھەر بىر تاشقا ئالتىدىن ئويۇلسۇن. ¹¹ ئىسىملار ئۇستىلار تەرىپىدىن مۆھۈرگە ئويۇلغان نەقىشلەردەك ئويۇلۇپ، ئىككى دانە ئالتۇن كۆزلۈككە قويۇلسۇن. ¹² ئاندىن، ئۇلار ئېفودنىڭ ئىككى دانە مۇرە تاسمىسىغا قارىتىپ، ئىسرائىللارنىڭ خاتىرە تېشى قىلىنسۇن. ھارۇن ئۇلارنىڭ ئىسىملىرىنى

مسردن چىقىش

مۇرىسىگە مانا مۇشۇنداق ئېلىپ، مەن — پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىدا خاتىرە قىلسۇن. ¹⁴⁻¹³ يەنە ساپ ئالتۇندىن ئېشىلگەن شوپىندەك ئىككى تال ئالتۇن زەنجىر سوقۇلسۇن. بۇ زەنجىرلەر ھېقىق قويۇلغان كۆزلۈككە ئۇلانسۇن.

كۆكرەكلىك ياساش

¹⁵ — خۇدانىڭ ئىرادىسىنى بىلىش ئۈچۈن كىيىلىدىغان كۆكرەكلىك قولى چېۋەر ئۈستىلار تەرىپىدىن تىكىلسۇن. تىكىلىش ئۇسۇلى ئېفود بىلەن ئوخشاش بولۇپ، زەر يىپ، كۆك، سۆسۈن، توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپ ۋە كەندىر يىپ بىلەن تىكىلسۇن. ¹⁶ كۆكرەكلىكنىڭ ئۇزۇنلۇقى ۋە كەڭلىكى ئوخشاشلا يىگىرمە ئىككى سانتىمېتىردىن قىلىنىپ، تۆت چاسا ھەم ئىككى قات، يەنى يانچۇقلۇق قىلىپ تىكىلسۇن. ¹⁷ ئۈستىگە تۆت قۇر قىممەتلىك تاش ئورنىتىلسۇن. بىرىنچى قۇرغا قىزىل ياقۇت، توپاز ۋە زۇمرەت ئورنىتىلسۇن. ¹⁸ ئىككىنچى قۇرغا كۆك قاشتاش، كۆك ياقۇت ۋە ئالماس ئورنىتىلسۇن. ¹⁹ ئۈچىنچى قۇرغا سۆسۈن ياقۇت، ھېقىق ۋە سۆسۈن كۋارتىس ئورنىتىلسۇن. ²⁰ تۆتىنچى قۇرغا رەڭسىز ياقۇت، يوللۇق ھېقىق ۋە يېشىل قاشتاش ئورنىتىلسۇن. بۇلارنىڭ ھەممىسى ئالتۇن كۆزلۈككە ئېلىنىپ، كۆكرەكلىككە قادالسۇن. ²¹ ئىسرائىللارنىڭ ئۇن ئىككى قەبىلىسىگە ۋە كىلىك قىلىدىغان بۇ ئون ئىككى قىممەتلىك تاشقا ئۇن ئىككى قەبىلىنىڭ ئىسمى خۇددى مۆھۈرگە ئويۇلغان نەقىشلەردەك بىردىن ئويۇلسۇن.

²² كۆكرەكلىكنى ئېفودقا بېكىتىش ئۈچۈن، ساپ ئالتۇندىن ئېشىلگەن شوپىندەك ئىككى تال زەنجىر سوقۇلسۇن. ²³ كۆكرەكلىكنىڭ ئۈستى تەرىپىدىكى ئىككى بۇرجىكنىڭ ھەربىرىگە بىردىن ئالتۇن ھالقا بېكىتىلسۇن. ²⁴ زەنجىرلەر ئايرىم-ئايرىم ھالدا ئالتۇن ھالقىدىن ئۆتكۈزۈلۈپ، ²⁵ ئېفود تاسمىسىنىڭ ئالدى تەرىپىدىكى ئىككى ئالتۇن كۆزلۈككە ئۇلانسۇن. ²⁶ كۆكرەكلىكنىڭ تۆۋەن تەرىپىدىكى ئىككى بۇرجەكنىڭ ئېفودقا تېگىپ تۇرىدىغان ئىچكى يۈزىگە ئىككى دانە ئالتۇن ھالقا بېكىتىلسۇن. ²⁷ شۇنداقلا، يەنە ئېفودنىڭ بەل قىسمىغا، يەنى كەمەرنىڭ يۇقىرىسىغا ئىككى دانە ئالتۇن ھالقا بېكىتىلسۇن. ²⁸ بىر تال كۆك يىپ ئارقىلىق كۆكرەكلىكتىكى ھالقىلار بىلەن ئېفودتىكى ھالقىلار ئۆزئارا ئۇلانسۇن. مۇشۇنداق

مىسردىن چىقىش

بولغاندا، كۆكرەكلىك پۇلاڭلاپ كەتمەي، ئېفودقا چاپلىشىپ تۇرىدۇ.²⁹ شۇنداق قىلىپ، ھارۇن ئىبادەت چېدىرىدىكى مۇقەددەس جايغا كىرگەندە، ئىسرائىللارنىڭ ھەرقايسى قەبىلىلىرىنىڭ ئىسمى ئويۇلغان كۆكرەكلىكنى خۇدانىڭ ئالدىدا خاتىرە سۈپىتىدە ھەر دائىم مەيدىسىگە ئېسىۋالسۇن.³⁰ بۇنىڭدىن سىرت، يەنە «ئۇرىم» ۋە «تۇممىم» لارنى³¹ كۆكرەكلىكنىڭ ئىچىگە سېلىپ، پەرۋەردىگارىنىڭ ئالدىدا خاتىرە سۈپىتىدە مەيدىسىگە ئېسىۋالسۇن. مۇشۇنداق قىلغاندا، ھارۇن چېدىرىدىكى مۇقەددەس جايغا كىرگەندە، ھەر دائىم ئىسرائىللارغا قارىتىلغان خۇدانىڭ ئىرادىسىنى بىلدۈرىدىغان نەرسىلەرنى مەيدىسىگە ئېسىۋالغان بولىدۇ.

روھانىيلار كىيىدىغان باشقا كىيىملەر

³¹ — ئېفودنىڭ ئىچىگە كىيىلىدىغان پەرىجە تىكىلسۇن. پەرىجىنىڭ رەڭگى پۈتۈنلەي كۆك بولسۇن.³² پەرىجىگە ئويما ياقا ئېچىپ، يىرتىلىپ كەتمەسلىكى ئۈچۈن، ياقىنىڭ چۆرىسىگە پەۋاز تۇتۇلسۇن.³³⁻³⁴ پەرىجىنىڭ ئاياغ پېشىنىڭ چۆرىسىگە كۆك، سۆسۈن ۋە توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ رەختىن ئانارنىڭ نۇسخىسى كەشتىلىنىپ، ھەر ئىككى ئانارنىڭ ئوتتۇرىسىغا بىردىن ساپ ئالتۇندىن ياسالغان كىچىك قوڭغۇراق ئېسىلسۇن.³⁵ ھارۇن روھانىيلىق ۋەزىپىسىنى ئۆتىگەن چاغدا، بۇ پەرىجىنى كىيىۋالسۇن. مۇشۇنداق بولغاندا، ئۇ مۇقەددەس جايغا كىرىپ چىققاندا، مەن قوڭغۇراق ئاۋازىنى ئاڭلايمەن - دە، بۇنىڭ بىلەن ئۇنىڭ جېنىنى ئالمايمەن.³⁶ ساپ ئالتۇندىن بىر قاقداق ياسالسۇن، ئۇنىڭ ئۈستىگە «پەرۋەردىگارىغا ئاتالدى» دېگەن خەتلەر مۆھۈرگە ئويۇلغاندەك ئويۇلسۇن.³⁷ قاقداق بىر تال كۆك رەڭلىك يىپ بىلەن سەللىنىڭ ئالدىغا تاقاپ قويۇلسۇن.³⁸ ھارۇن بۇ ئالتۇن قاقداقنى پېشانىسىگە دائىم تاقىۋېلىش ئارقىلىق، كۆپچىلىكنىڭ قۇربانلىق قىلىش بىلەن ئۆزلىرىنى گۇناھكار ھېسابلىغانلىقىدىكى ئومۇمىي مەسئۇلىيەتنى ئۆز ئۈستىگە ئالغانلىقىنى بىلدۈرسۇن. بۇ

^{28:30} كۆپ تەرەپلىمە ئىزدىنىشلەرگە ئاساسلانغاندا، خۇدانىڭ ئىرادىسىنى ئىزدىگەن چاغدا تاشلىنىدىغان مۇقەددەس چەك بولۇشى مۇمكىن. «ئۇرىم» نىڭ ئىبرانىي تىلىدىكى مەنىسى «قارغاش» بولۇپ، «بولمايدۇ» دېگەن مەنىنى بىلدۈرۈشى مۇمكىن. «تۇممىم» نىڭ ئىبرانىي تىلىدىكى مەنىسى «تەلتۆكۈس» بولۇپ، «بولدۇ» دېگەن مەنىنى بىلدۈرۈشى مۇمكىن.

مىسىردىن چىقىش

ئالتۇن قاداق ھارۇننىڭ پېشانىسىدە دائىم بولسۇن. مۇشۇنداق بولغاندا، كۆپچىلىك خۇدا تەرىپىدىن قوبۇل قىلىنىدۇ.

³⁹ ھارۇن ئۈچۈن كەندىر يىپتىن تونچە كۆينەك ۋە سەللە توقۇلسۇن ھەم كەمەر كەشتىلەنسۇن. ⁴⁰ ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ئۈچۈنمۇ شۇنداق قىلىنسۇن. شۇنداق بولغاندا، ئۇلار سالاپەتلىك كۆرۈنۈپ، باشقىلارنىڭ ھۆرمىتىگە ئېرىشىدۇ. ⁴¹ ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى روھانىيلىق كىيىملىرىنى كىيگەندىن كېيىن، سەن ئۇلارنىڭ بېشىغا مۇقەددەس ياغ سۈركە ۋە روھانىيلىق ۋەزىپىسىگە تەيىنلە. ئۇلارنى ماڭا روھانىيلىق قىلىش ئۈچۈن ئاجرات.

⁴² بۇنىڭدىن باشقا، كەندىر يىپتىن ئۇلار ئۈچۈن تامبال تىكتۈرۈلسۇن. تامبال بەلدىن تىزغىچە كېلىدىغان قىلىپ تىكىلىپ، ئاستىنقى بەدەننى يىپىپ تۇرسۇن. ⁴³ ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چىدىرىغا كىرىپ - چىققاندا ياكى ئۇنىڭ ئىچىدىكى مۇقەددەس جايدا ۋەزىپىسىنى ئۆتەش ئۈچۈن قۇربانلىق سۇپىسىغا يېقىنلاشقاندا گۇناھ ئۆتكۈزۈپ ئۆلۈمگە بۇيرۇلماسلىقى ئۈچۈن، تامبال كىيۈلسۇن. مانا بۇ ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئەۋلادلىرى مەڭگۈ بويسۇنىدىغان نىزام بولسۇن.

29 - باب

ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ روھانىي بولۇشى

¹ — ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنى روھانىيلىق ۋەزىپىسىگە ئاجراتقاندا، تۆۋەندىكى رەسىم - قائىدە بويىچە ئىش كۆر: ئەركەك موزايدىن بىرنى ۋە ئەيبىسىز قوچقاردىن ئىككىنى تاللا. ² يەنە ئەڭ ياخشى بۇغداي ئۇندىن پېتىر نان، ماي قوشۇلغان پېتىر توقاچ ۋە ماي سۈرتۈلگەن پېتىر چەلپەكلەر تەييارلا. ³ بۇ نانلارنى سېۋەتكە سېلىپ، پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چىدىرىغا ئېلىپ كەل ھەم ئەركەك موزاي ۋە ئىككى دانە قوچقارنىمۇ يېتىلەپ كەل. ⁴ ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنى چىدىرىنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كېلىپ، بەدەنلىرىنى يۇغىن. ⁵ ئاندىن، ھارۇنغا تونچە كۆينەك، پەرىجە ۋە

مىسىردىن چىقىش

ئېفودنى كىيىدۇر. شۇنداقلا، ئۇنىڭغا كۆكرەكلىكىنى تاقاپ، نەپىس توقۇلغان ئېفود كەمىرىنى باغلاپ قويغىن. ⁶ شۇنىڭ بىلەن بىرگە، سەللىنى كىيىدۈرۈپ، سەللىنىڭ ئالدىغا ئالتۇن قاداڭنى تاقاپ قويغىن. ⁷ ئۇنىڭدىن كېيىن، مۇقەددەس ياغنى ئۇنىڭ بېشىغا قۇيۇپ، ئۇنى روھانىي قىلىپ تەيىنلىگىن. ⁸ ئاندىن، ھارۇننىڭ ئوغۇللىرىنىڭمۇ پەرىجىلىرىنى ⁹ ۋە سەللىلىرىنى كىيىدۈرۈپ، كەمەرلىرىنى باغلا. مۇشۇنداق بولغاندا، ئۇلار مانا بۇ مەڭگۈلۈك قائىدە بويىچە روھانىيلىق ۋەزىپىسىگە ئېرىشىدۇ. سەن مانا مۇشۇنداق قائىدە بويىچە ئۇلارنى مۇقەددەس ۋەزىپىگە ئاجرات.

قۇربانلىق قىلىش توغرىسىدىكى قائىدە

¹⁰ — سەن ئەركەك موزايىنى پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چىدىرىنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كەل. ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى قوللىرىنى موزايىنىڭ بېشىغا قويسۇن. ¹¹ سەن چىدىر ئاغزى ئالدىدا پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىدا موزايىنى بوغۇزلا، ¹² ئاندىن قېنىدىن ئازراق ئېلىپ كېلىپ، بارمىقىڭ بىلەن قۇربانلىق سۇپىسىنىڭ تۆت بۇرجىكىدىكى مۇڭگۈزلەرگە سۈركەپ قويغىن. قالغان قاننى سۇپىنىڭ ئاياغ تەرىپىگە تۆك. ¹³ موزايىنىڭ چاۋا مېيى، جىگىرىنىڭ ئەڭ ياخشى يېرى ۋە ئىككى بۆرىكىنى مايلىرى بىلەن قوشۇپ سۇپىدا كۆيدۈر. ¹⁴ لېكىن، موزايىنىڭ تېرىسى، گۆشى ۋە ئىچكى ئەزالىرىنى قارارگاھنىڭ سىرتىدا كۆيدۈر. مانا بۇ گۇناھ كەچۈرۈم بولۇش قۇربانلىقىدۇر.

¹⁵ قوچقارلاردىن بىرنى ئېلىپ كەل، ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى قوللىرىنى قوچقارنىڭ بېشىغا قويسۇن. ¹⁶ ئاندىن قوچقارنى بوغۇزلاپ، قېنىنى سۇپىنىڭ تۆت تەرىپىگە چاچ. ¹⁷ ئاندىن، قوچقارنى پارچىلاپ، ئۇنىڭ ئۈچەيى - باغرىلىرى ۋە پۇتلىرىنى پاكىز تازىلاپ، ئۇلارنى قۇربانلىق سۇپىسىغا قويغىن. ¹⁸ ئاندىن كېيىن، ئۇلارنى كۆيدۈرگىن. مانا بۇ، خۇداغا ئاتالغان خۇش پۇراقلىق كۆيدۈرمە قۇربانلىقتۇر. ¹⁹ ئۇنىڭدىن كېيىن، ئىككىنچى قوچقارنى يېتىلەپ كەل. ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى قوللىرىنى ئۇنىڭ بېشىغا قويسۇن. ²⁰ سەن بۇ قوچقارنى بوغۇزلاپ، قېنىدىن ئازراق ئېلىپ، ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ ئوڭ قولىنىڭ يۇمشىقىغا، ئوڭ قولىنىڭ ۋە ئوڭ پۇتىنىڭ باشمالتىقىغا سۈركەپ قوي. ئېشىپ قالغان قاننى قۇربانلىق

مسردن چىقىش

سۇپىسىنىڭ تۆت تەرىپىگە چاچ. ²¹ ئاندىن، مۇقەددەس ياغ ۋە سۇپىدىكى قاندىن ئازراق ئېلىپ، قولۇڭ بىلەن ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرىغا ھەم ئۇلارنىڭ كىيىملىرىگە سەپكىن. مۇشۇنداق بولغاندا، ئۇلار ھەم ئۇلارنىڭ كىيىملىرىمۇ مۇقەددەس بولىدۇ. ²² بۇ قوچقار ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ روھانىيلىققا ئاجرىتىلىشىغا ئىشلىتىلگەنلىكتىن، سەن ئۇنىڭ مېيى، يەنى قۇيرۇقى، چاۋا مېيى، بۆرەك مېيى، شۇنداقلا ئىككى تال بۆرىكى، جىگىرنىڭ ئەڭ ياخشى يېرى ۋە ئوڭ يانپىشىنى ئايرىۋال. ²³ بۇنىڭدىن سىرت، يەنە پەرۋەردىگارغا ئاتالغان سېۋەت ئىچىدىكى پېتىر نان، مايلىق پېتىر توقاچ ۋە نېپىز پېتىر چەلپەكلەرنىڭ ھەرقايسىسىدىن بىردىن ئېلىپ، ²⁴ ئۇلارنى ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ قولىغا تۇتقۇز. ئۇلار بۇ نەرسىلەرنى تۇتۇپ تۇرۇپ، پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىدا پۇلاڭلىتىپ ئاتسۇن. مانا بۇ پۇلاڭلارنى قۇربانلىقتۇر. ²⁵ ئاندىن، سەن بۇ نەرسىلەرنى ئۇلارنىڭ قولىدىن ئېلىپ، سۇپىغا قويۇپ كۆيدۈرۈپ، كۆيدۈرمە قۇربانلىق قىلىش بىلەن بىللە، پەرۋەردىگارنى خۇرسەن قىلىدىغان خۇش پۇراقلىق پۇلاڭلارنى قۇربانلىق قىل. ²⁶ روھانىيلىققا ئاجرىتىش مۇراسىمىغا ئىشلىتىلگەن قوچقارنىڭ تۆش گۆشىنى قولۇڭغا ئېلىپ، پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىدا پۇلاڭلار. قوچقارنىڭ قالغان گۆشى سېنىڭ بولىدۇ. ²⁷ روھانىيلىققا ئاجرىتىش مۇراسىمىغا ئىشلىتىلگەن قوچقارنىڭ گۆشى، يەنى پۇلاڭلارنى قۇربانلىققا ئىشلىتىلگەن تۆش گۆش ۋە يۇقىرى كۆتۈرۈپ پەرۋەردىگارغا ئاتالغان يانپاش گۆشلەر مۇقەددەس قىلىنسۇن ھەم ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرىغا تەۋە بولسۇن. ²⁸ شۇڭا، بۇنىڭدىن كېيىن ئىسرائىللار ئامانلىق قۇربانلىقىنى بەرگەندە، ئۇ ئىككى خىل گۆش ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ نېپىسۋىسى بولىدۇ. ²⁹ ھارۇننىڭ ئورنىنى باسدىغانلار ئۇنىڭ مۇقەددەس كىيىملىرىگە ۋارىسلىق قىلسۇن. ئۇلار مۇقەددەس ياغ بىلەن سۈركىلىپ روھانىيلىق ۋەزىپىسىگە تەيىنلىنىپ، ئۇنىڭ خىزمىتىنى داۋاملاشتۇرغاندا، بۇ كىيىملەرنى كىيسۇن. ³⁰ ھارۇننىڭ خىزمىتىنى داۋاملاشتۇرىدىغان ئوغلى ھەر قېتىم پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرى ئىچىدىكى مۇقەددەس جايغا كىرىپ روھانىيلىق ۋەزىپىسىنى ئۆتسەندە، بۇ مۇقەددەس كىيىمنى ئۇدا يەتتە كۈن كىيسۇن.

مسردن چىقىش

³¹ روھانىيلىققا ئاجرىتىش مۇراسىمغا ئىشلىتىلگەن قوچقارنىڭ گۆشى ئىبادەت جايى ئىچىدە پىشۇرۇلسۇن. ³² ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى قوچقارنىڭ گۆشى ۋە سېۋەتتىكى نانلارنى پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرىنىڭ ئاغزى ئالدىدا يېسۇن. ³³ ئۇلار گۇناھ كەچۈرۈم قىلىنىش ھەم روھانىيلىققا ئاجرىتىش مۇراسىمدا ئىشلىتىلگەن مۇشۇ تائاملارغا پەقەت ئۆزلىرىلا ئېغىز تەگسۇن. ئادەتتىكى كىشىلەرنىڭ ئېغىز تېگىشىگە بولمايدۇ. چۈنكى، بۇ تائاملار مۇقەددەس قىلىنغان. ³⁴ ئەگەر گۆش ۋە نانلار ئەتسى سەھەرگىچە يېيىلمىگەن بولسا، يېمەي كۆيدۈرۈۋېتىلسۇن. چۈنكى، بۇ تائاملار مۇقەددەستۇر.

³⁵ سەن مېنىڭ ئەمرىم بويىچە ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ئۈچۈن يەتتە كۈنگىچە ۋەزىپە ئۆتكۈزۈپ بېرىش مۇراسىمى ئۆتكۈز. ³⁶ ھەر كۈنى، بىر موزايىنى گۇناھ كەچۈرۈم قىلىنىش قۇربانلىقى ئورنىدا بوغۇزلا. ئاندىن، قۇربانلىق سۇپىسىنى پاكلاپ، ئۇنى مۇقەددەس قىلىش ئۈچۈن، ياغلا. ³⁷ قۇربانلىق سۇپىسىنى ئۇدا يەتتە كۈنگىچە پاكلاپ، مۇقەددەس قىل. شۇنداق قىلغاندا، ئۇ پۈتۈنلەي مۇقەددەس بولىدۇ. قۇربانلىق سۇپىسىغا تەگكەننىڭ ھەممىسى مۇقەددەس بولىدۇ.

كۈندىلىك قۇربانلىق توغرىسىدا

³⁸ — ھەر كۈنى قۇربانلىق سۇپىسىدا بىر ياشلىق قويدىن ئىككىسى قۇربانلىق قىلىنسۇن. ³⁹ ئۇلارنىڭ بىرى ئەتىگەندە، بىرى كەچقۇرۇن قۇربانلىق قىلىنسۇن. ⁴⁰ بىرىنچى قوي قۇربانلىق قىلىنغاندا، ئىككى كىلو بۇغداي ئۇنى بىر لىتىر زەيتۇن يېغى بىلەن ئارىلاشتۇرۇلۇپ ئاتالسۇن. شۇنىڭ بىلەن بىرگە، يەنە بىر لىتىر شارابمۇ ئىچىملىك ھەدىيىسى سۈپىتىدە ئاتالسۇن. ⁴¹ يەنە بىر قوي كەچقۇرۇن قۇربانلىق قىلىنسۇن. بۇمۇ ئەتىگەندىكى بۇغداي ۋە ئىچىملىك ھەدىيىسىگە ئوخشاش قائىدىدە قۇربانلىق قىلىنىپ، خۇش پۇراقلىق كۆيدۈرمە قۇربانلىق سۈپىتىدە پەرۋەردىگارغا ئاتالسۇن.

⁴² كۆيدۈرمە قۇربانلىق پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرىنىڭ ئاغزىدا مېنىڭ — پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىدا ئەۋلادتىن ئەۋلادقىچە ئۆتكۈزۈلۈپ تۇرسۇن. مەن بۇ يەردە خەلقىمگە ئۆزۈمنى ئاشكارىلاپ، سەن بىلەن سۆزلىشىمەن. ⁴³ بۇ يەر مېنىڭ

مىسىردىن چىقىش

ئىسرائىللار بىلەن ئۇچرىشىدىغان يېرىمدۇر. بۇ يەر مېنىڭ پارلاق نۇرۇم بىلەن مۇقەددەس بولىدۇ.

⁴⁴ مەن پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرى ۋە قۇربانلىق سۇپىسىنىلا مۇقەددەس قىلىپ قالماستىن، ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ ماڭا روھانىيلىق قىلىشى ئۈچۈن، ئۇلارنىمۇ مۇقەددەس قىلىمەن. ⁴⁵ مەن ئىسرائىللارنىڭ ئارىسىدا تۇرۇپ، ئۇلارنىڭ خۇداسى بولىمەن. ⁴⁶ ئۇلار مېنىڭ ئۆزلىرىنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان خۇدا ئىكەنلىكىمنى بىلىدۇ ھەمدە مېنىڭ ئۇلارنى مىسىردىن ئېلىپ چىقىشىم ئۇلارنىڭ ئارىسىدا تۇرۇشۇم ئۈچۈن ئىكەنلىكىنى چۈشىنىدۇ. مەن مەڭگۈ بار بولغۇچى پەرۋەردىگار دۇر مەن.

30 - باب

ئىسىرىقدان

¹ ئاكاتسىيە ياغىچىدىن بىر ئىسىرىقدان ياساڭلار. ² ئىسىرىقدان تۆت چاسا بولسۇن، ئېگىزلىكى بىر، ئۇزۇنلۇقى ۋە كەڭلىكى يېرىم مېتىردىن قىلىنسۇن. ئىسىرىقداننىڭ تۆت بۇرجىكىدىكى مۇڭگۈزلەر ئىسىرىقدان بىلەن بىر پۈتۈن قىلىپ ياسالسۇن. ³ ئۇنىڭ ئۈستى، تۆت ئەتراپى ۋە تۆت مۇڭگۈزى ساپ ئالتۇن بىلەن قاپلىنىپ، چۆرسىگە ئالتۇن جىيەك قويۇلسۇن. ⁴ ئىسىرىقداننى كۆتۈرىدىغان بالداقلارنى ئۆتكۈزۈش ئۈچۈن، ئىككى ئالتۇن ھالقا ياسىلىپ، ئىككى ياندىكى جىيەكلەرنىڭ ئاستىغا بېكىتىلسۇن. ⁵ بالداقلار ئاكاتسىيە ياغىچىدىن ياسىلىپ، ئالتۇن بىلەن قاپلانسۇن. ⁶ ئىسىرىقدان ئەھدە ساندۇقىنىڭ ئالدىدىكى پەردىنىڭ سىرتىدا، ئەھدە ساندۇقىنىڭ ئۈستىدىكى «مېھەر - شەپقەت تەختى» گە قارىتىپ قويۇلسۇن. ئۇ يەر مەن سىلەر بىلەن ئۇچرىشىدىغان يەردۇر.

⁷ ھەر كۈنى ئەتىگەنلىكى باش روھانىي ھارۇن چىراغلارنى رەتلىگىلى كەلگەندە، ئىسىرىقداندا خۇشبۇي ئىسىرىقلارنى كۆيدۈرسۇن. ⁸ كەچقۇرۇن چىراغلار يېقىلغاندىمۇ ئىسىرىق سېلىنسۇن. ئەۋلادتىن ئەۋلادقىچە ئۈزمەي مۇشۇنداق ئىسىرىق سېلىنىپ

مىسردىن چىقىش

تۇرسۇن. ⁹ بۇ ئىسرىقداندا مەنئى قىلىنغان ئىسرىقلار كۆيدۈرۈلمىسۇن ھەمدە كۆيدۈرمە قۇربانلىق، بۇغداي ياكى ئىچمىلىك ھەدىيىسى قىلىنمىسۇن. ¹⁰ ھارۇن يىلدا بىر قېتىم گۇناھ يۇيۇش مۇراسىمى ئۆتكۈزۈپ، گۇناھلارنى كەچۈرۈم قىلالايدىغان مال قېنىنى ئىسرىقداننىڭ تۆت مۇڭگۈزىگە سەپسۇن. بۇ مۇراسىم ئەۋلادتىن ئەۋلادقىچە داۋاملاشتۇرۇلسۇن. چۈنكى بۇ تولۇق مۇقەددەس قىلىنغان، پەرۋەردىگارغا ئاتالغان ئىسرىقداندۇر.

گۇناھنىڭ كەچۈرۈم قىلىنىشىغا تاپشۇرۇلىدىغان پۇل

¹¹ پەرۋەردىگار مۇساغا مۇنداق دېدى:

¹² — سەن ئىسرائىللارنىڭ نوپۇسىنى تەكشۈرگەن ۋاقتىڭدا، رويخەتكە ئېلىنغان ھەربىر ئەر ئۆزلىرىنىڭ بالا-قازادىن ساقلىنىشى ئۈچۈن، شۇ مەيداندا مەن — پەرۋەردىگارغا ھاياتلىق تۆلەم پۇلى تاپشۇرسۇن. ¹³ رويخەتكە ئېلىنغانلار رەسمىي ئۆلچەم بويىچە كىشى بېشىغا ئالتە گرامدىن كۆمۈش تاپشۇرسۇن. بۇ، پەرۋەردىگارغا ئاتالغان ھەدىيە بولۇپ ھېسابلىنىدۇ. ¹⁴ يىگىرمە ياشتىن ئاشقانلارنىڭ ھەممىسى پەرۋەردىگارغا ھەدىيە تاپشۇرۇشى كېرەك. ¹⁵ جېنىنى قۇتقۇزۇش ئۈچۈن بېرىلىدىغان بۇ خىل ھەدىيىنى بايلار ئارتۇق تاپشۇرۇۋەتمىسۇن. كەمبەغەللەرمۇ كەم تاپشۇرۇپ قويمىسۇن. ¹⁶ گۇناھنىڭ كەچۈرۈم قىلىنىشى ئۈچۈن يىغىۋېلىنغان پۇللار پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرىنىڭ خىراجىتى قىلىنسۇن. بۇ پۇللار ماڭا ئۇلارنى ياد ئەتكۈزىدۇ ۋە ئۇلارنى گۇناھتىن ساقىت قىلىدۇ.

پاىلىنىش دېسى

¹⁷ پەرۋەردىگار مۇساغا مۇنداق دېدى:

¹⁸ — تۇجتىن بىر داس ياستىلسۇن ۋە داس قويغۇچمۇ تۇجتىن قۇيدۇرۇلۇپ، ئۇلار پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرى بىلەن قۇربانلىق سۇپىسىنىڭ ئوتتۇرىسىغا قويۇلسۇن ھەم داسقا سۇ قويۇپ قويۇلسۇن. ¹⁹⁻²⁰ ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى چېدىرغا كىرگەندە ياكى قۇربانلىق سۇپىسىغا قۇربانلىق سۇنغىلى كەلگەندە، بۇ داسنىكى سۇدا پۇت-قوللىرىنى يۇسۇن. بولمىسا، ئۇلار ئۆلتۈرۈلىدۇ. ²¹ ئۇلار

مىسىردىن چىقىش

پۇت - قولنى يۇغاندىلا، ئۆلۈمدىن خالىي بولىدۇ. بۇ، ئۇلار ۋە ئۇلارنىڭ ئەۋلادلىرى مەڭگۈ رىئايە قىلىدىغان قائىدە بولسۇن.

مۇقەددەس ياغ تەييارلاش ئۇسۇلى

²² پەرۋەردىگار مۇساغا مۇنداق دېدى:

²³ — رەسمىي ئۆلچەم بويىچە ئەڭ ئېسىل خۇشبۇي دورا - دەرمەكلەردىن، يەنى مۇرمەككى سۇيۇقلۇقىدىن ئالتە كىلو، گۈل دارچىنىدىن ئۈچ كىلو، ئېگىردىن ئۈچ كىلو، ²⁴ قوۋزاقدارچىنىدىن ئالتە كىلو ۋە زەيتۇن يېغىدىن تۆت لىتىر تەييارلىنىپ، ²⁵ خۇشبۇي دورا - دەرمەكلەرنى تەكشۈش ئۇسۇلى بويىچە ئارىلاشتۇرۇلۇپ، مۇقەددەس ياغ ياسالسۇن. ²⁶ بۇ ياغ بىلەن پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چەيدىرى، ئەھدە ساندۇقى، ²⁷ شىرە ۋە ئۇنىڭ سايمانلىرى، چىراغدان ۋە ئۇنىڭ سايمانلىرى، ئىسرىقدان، ²⁸ كۆيدۈرمە قۇربانلىق سۇپىسى ۋە سۇپىنىڭ بارلىق سايمانلىرى، پاكلىنىش دېسى ۋە داس قويغۇچ قاتارلىقلار ياغلىنىپ، ²⁹ تەلتۆكۈس مۇقەددەس قىلىنسۇن. بۇ نەرسىلەرگە تەگكەن نەرسىلەرمۇ مۇقەددەس بولىدۇ.

³⁰ ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ ماكا ئاجرىتىلىپ، مېنىڭ ھۇزۇرۇمدا روھانىيلىق قىلىشى ئۈچۈن، يەنە مۇشۇ ياغ بىلەن ئۇلارنى ياغلاپ قويغىن. ³¹ ئىسرائىللارغا شۇنى ئېيتقىنكى، بۇ ياغ ئەۋلادتىن ئەۋلادقىچە مۇقەددەستۇر. ³² شۇڭا، بۇ ياغ ھەرگىزمۇ ئادەتتىكى كىشىلەر ئۈچۈن ئىشلىتىلمىسۇن ھەم ئوخشىتىپ ياسالمىسۇن، چۈنكى ئۇ مۇقەددەستۇر. سىلەرمۇ ئۇنى مۇقەددەس، دەپ بىلىشىڭلار كېرەك. ³³ كىمدەكىم بۇنداق ياغنى ئۆزى ئوخشىتىپ ياسىسا ياكى روھانىيلاردىن باشقا ھەرقانداق كىشىگە سۈركىسە، ئۇ خەلقىم قاتارىدىن چىقىرىۋېتىلىدۇ.

ئىسرىق ياساش ئۇسۇلى

³⁴ پەرۋەردىگار مۇساغا مۇنداق دېدى:

— ئىسرىققا ئىشلىتىلىدىغان يېلىم، قۇلۇلە قېپى تالقىنى، ئاق دېۋىرقاي ۋە ساپ مەستەكلەردىن ئوخشاش مىقداردا ئېلىپ، ³⁵ ئۇنى ئادەتتىكى خۇشبۇي ئەتىر ياساش ئۇسۇلى بويىچە تەكشۈپ، ئاندىن ئۇنىڭغا ئازراق تۈز ئارىلاشتۇرۇپ، ساپ ۋە

مسردن چىقىش

مۇقەددەس ئىسرىق ياسالغۇن. ³⁶ بۇ ئىسرىقلاردىن ئازراق ئېلىنىپ، تالقاندەك ئۇششاق يانچىلىپ، پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرى ئىچىدىكى ئەھدە ساندۇقىنىڭ ئالدىغا قويۇلسۇن. مەن ئۇ يەردە سىلەر بىلەن ئۇچرىشىمەن. سىلەر بۇ ئىسرىقنى ئەڭ مۇقەددەس ئىسرىق، دەپ بىلىڭلار. ³⁷ لېكىن، سىلەر ئۆزۈڭلار ئۈچۈن بۇ خىل ئۇسۇلدا ئىسرىق ياسماڭلار. چۈنكى، بۇ خىل ئىسرىق پەقەت پەرۋەردىگارغىلا خاستۇر. ³⁸ ئۆزلىرى ھۇزۇرلىنىش ئۈچۈن بۇ خىل ئىسرىققا ئوخشىتىپ ئىسرىق ياسىغانلارنىڭ ھەممىسى خەلقىم قاتارىدىن چىقىرىۋېتىلىدۇ.

31 - باب

ئىبادەت جايى ياسىغۇچى ئۇستىلارنىڭ تاللىنىشى

¹ پەرۋەردىگار خۇدا مۇساغا مۇنداق دېدى:

² — قارا! مەن يەھۇدا قەبىلىسىدىن خۇرنىڭ نەۋرىسى، ئۇرنىڭ ئوغلى بىزلىنى تاللىدىم. ³ مەن ئۇنى ئۆز روھىم بىلەن چۆمۈلدۈرۈپ، ئۇنىڭغا ئەقىل - پاراسەت، بىلىم ۋە خىلمۇخىل ھۈنەر - سەنئەت ئىقتىدارىنى ئاتا قىلدىم. ⁴ ئۇ ھازىر خىلمۇخىل ھۈنەرلەرنى، يەنى ئالتۇن، كۈمۈش ۋە تۇچتىن ھەر خىل نەرسىلەرنى ياساش، ⁵ قىممەتلىك تاشلارنى كېسىش ۋە ئۇلارنى زىننەت بۇيۇملىرىغا سېلىش، ياغاچلارغا نەقىش ئويۇشتەك ھۈنەرلەرنى بىلىدۇ.

⁶ مەن يەنە دان قەبىلىسىدىن ئاخساماقنىڭ ئوغلى ئوھولئابنى ئۇنىڭغا ياردەمچىلىككە تەيىنلىدىم. شۇنىڭدەك، بارلىق ئۇستا ھۈنەرۋەنلەرگىمۇ تېخىمۇ كۆپ ئەقىل - پاراسەت ئاتا قىلىپ، ئۇلارغا مەن تاپىلغان نەرسىلەرنى ياساش قابىلىيىتىنى بەردىم. ⁷ ئۇلارنىڭ ۋەزىپىسى: پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرى، ئەھدە ساندۇقى ۋە ئۇنىڭ ئۈستىگە قويۇلدىغان ساندۇق ئاغزى، يەنى «مېھەر - شەپقەت تەختى» ھەم چېدىر ئىچىدىكى بارلىق سايمانلارنى، ⁸ شىرە ۋە شىرەنىڭ سايمانلىرىنى، ساپ ئالتۇندىن ياسىلىدىغان چىراغدان ۋە چىراغداننىڭ سايمانلىرىنى ھەمدە ئىسرىقدان، ⁹ كۆيدۈرمە قۇربانلىق سۇپىسى ۋە سۇپىدىكى بارلىق سايمانلارنى،

مىسىردىن چىقىش

شۇنداقلا پاكلىنىش دېسى ۋە داس قويغۇچى ياساش،¹⁰ ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى روھانىيلىق ۋە زىپىسىنى ئۆتگەندە كىيىدىغان نەپىس مۇقەددەس كىيىملەرنى تىكىش،¹¹ مۇقەددەس ياغ ۋە مۇقەددەس جايدا ئىشلىتىلىدىغان خۇشبويا ئىسرىق ياساش قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. ئۇلار بۇلارنىڭ ھەممىسىنى مېنىڭ ئەمرىم بويىچە قىلسۇن.

دەم ئېلىش كۈنىگە قاتتىق رىئايە قىلىش

¹²⁻¹³ پەرۋەردىگار مۇساغا ئىسرائىللارغا مۇنۇلارنى يەتكۈزۈشنى تاپىلدى: — سىلەر مەن بەلگىلىگەن دەم ئېلىش كۈنىگە چوقۇم قاتتىق رىئايە قىلىڭلار. چۈنكى، بۇ مەن بىلەن سىلەر ئوتتۇرىمىزدىكى مەڭگۈلۈك بەلگىدۇر. بۇ، سىلەرنى پاك قىلغۇچىنىڭ مەن — پەرۋەردىگار ئىكەنلىكىمنى بىلدۈرىدۇ.¹⁴ سىلەر دەم ئېلىش كۈنىگە قاتتىق رىئايە قىلىڭلار. چۈنكى، بۇ مۇقەددەس كۈن. بۇ كۈنگە ئەمەل قىلماي، ئادەتتىكى كۈندىكىدەك ئىشلىگەنلەر ئىسرائىل قاتارىدىن چىقىرىۋېتىلىپ، ئۇلارغا ئۆلۈم جازاسى بېرىلسۇن.¹⁵ ئىش قىلىشىڭلار ئۈچۈن ئالتە كۈن بار. لېكىن، يەتتىنچى كۈنى ماڭا ئاتىلىدىغان دەم ئېلىش كۈنىدۇر. بۇ كۈنى ئىش قىلغانلىكى كىشىگە ئۆلۈم جازاسى بېرىلسۇن.¹⁶ ئىسرائىللار تۈزۈلگەن ئەھدىنىڭ بەلگىسى سۈپىتىدە بۇ كۈنگە مەڭگۈ قاتتىق رىئايە قىلسۇن.¹⁷ بۇ، مەن بىلەن ئىسرائىللار ئوتتۇرىسىدىكى مەڭگۈلۈك بەلگىدۇر. چۈنكى، مەن — پەرۋەردىگار ئالتە كۈندە پۈتۈن ئالەمنى ياراتتىم، يەتتىنچى كۈنى ئىشنى توختىتىپ ئارام ئالدىم.

¹⁸ خۇدا سىناي تېغىدا مۇساغا بۇ سۆزلەرنى قىلغاندىن كېيىن، پەرزىلەر يېزىلغان ئىككى تاش تاختىنى ئۇنىڭغا تاپشۇردى. تاشقا خۇدا پەرزىلەرنى ئۆز قولى بىلەن يازغانىدى.

32 – باب

ئالتۇن موزاي

¹ ئىسرائىللار مۇسانىڭ شۇنچە ۋاقىتتىن بېرى تاغدىن چۈشمىگەنلىكىنى كۆرۈپ،

مىسىردىن چىقىش

ھارۇننىڭ ئەتراپىغا ئوللىشىۋېلىپ، ئۇنىڭغا:

— تۇرۇڭ! بىزگە يول باشلاپ ماڭىدىغان بۇت ياساپ بېرىڭ! بىزنى مىسىردىن ئېلىپ چىققان ھېلىقى مۇسانىڭ نېمە بولۇپ كەتكەنلىكىنى بىلەلمدۇق، — دېيىشتى.
² ھارۇن ئۇلارغا:

— خوتۇن، بالا - چاقىلىرىڭلارنىڭ قۇلىقىدىكى ئالتۇن ھالقىلارنى ماڭا ئەكىلىپ بېرىڭلار، — دېدى. ³ ئۇلار ئالتۇن ھالقىلارنى ئېلىپ، ھارۇننىڭ ئالدىغا كېلىشتى.
⁴ ھارۇن ھالقىلارنى ئىشلىتىپ، موزاي سۈرىتىدە بىر بۇت ياسىدى.
 خالايىق:

— ئەي ئىسرائىل خەلقى، بىزنى مىسىردىن ئېلىپ چىققان ئىلاھىمىز مانا شۇ! — دېيىشتى.

⁵ ھارۇن بۇنى كۆرۈپ، ئالتۇن موزاي بۇتنىڭ ئالدىغا بىر قۇربانلىق سۇپىسى ياساپ: — ئەتە پەرۋەردىگار ئۈچۈن ھېيت قىلىمىز، — دەپ ئېلان قىلدى. ⁶ ئەتسى سەھەردە، خەلق كۆيدۈرمە قۇربانلىق ۋە ئامانلىق قۇربانلىقىنى قىلدى. ئاندىن كېيىن، ئولتۇرۇپ خالىغانچە يەپ - ئىچىشىپ، كەيپ - ساپا قىلىشتى.
⁷ پەرۋەردىگار مۇساغا:

— سەن دەرھال تاغدىن چۈشكىن! چۈنكى، سەن مىسىردىن ئېلىپ چىققان خەلقنىڭ گۇناھقا تولدى. ⁸ ئۇلار مەن كۆرسەتكەن يولدىن چەتنەپ كەتتى. ئۇلار ئالتۇندىن موزاي سۈرىتىدە بۇت ياساپ، ئۇنىڭغا چوقۇنۇپ، ئۇنىڭ ئۈچۈن قۇربانلىق قىلىشتى. ئۇلار: «بىزنى مىسىردىن ئېلىپ چىققان ئىلاھىمىز مانا شۇ» دېيىشتى.
⁹ مەن بۇ خەلقنىڭ ئىنتايىن بويىنى قاتتىقلىقىنى بىلدىم. ¹⁰ ئەمدى سەن مېنىڭ ئىشىمغا ئارىلاشما، مەن ئۇلارغا غەزىپىمنى چۈشۈرۈپ ھالاک قىلىۋېتىمەن. سېنى ۋە سېنىڭ ئەۋلادلىرىڭنى بولسا چوڭ خەلق قىلىمەن، — دېدى.

¹¹ لېكىن، مۇسا پەرۋەردىگارى بولغان خۇداغا مۇنداق دېدى:
 — ئى پەرۋەردىگار، ئۆز خەلقىگە نېمىشقا بۇنداق غەزەپلىنەن؟ ئۇلارنى سەن زور قۇدرىتىڭ بىلەن مىسىردىن ئېلىپ چىقىمىغاندىڭ؟ ¹² نېمە ئۈچۈن مىسىرلىقلارغا «خۇداسى ئۇلارنى تاغ - دالالاردا پۈتۈنلەي ھالاک قىلىپ، يەر

مسردن چىقىش

يۈزدىن يوقىتىش ئۈچۈن، مەقسە تىلك ھالدا مسردىن ئېلىپ چىققانكەن»
 دېيىشكە سەۋەب تېپىپ بېرىسەن؟ غەزىپىڭنى بېسىۋېلىپ، نىيىتىڭدىن يانغايىسەن.
 ئۆز خەلقىڭگە چوڭ بالايىئاپەت چۈشۈرمىگەيسەن.¹³ خىزمەتكارلىرىڭ ئىبراھىم،
 ئىسھاق ۋە ياقۇپلارنى ئەسلىگەيسەن. سەن ئۆز نامىڭ بىلەن قەسەم قىلىپ، ئۇلارغا:
 «ئەۋلادىڭنى ئاسماندىكى يۇلتۇزلاردەك كۆپ قىلىمەن، بۇ پۈتۈن زېمىننى سېنىڭ
 ئەۋلادىڭغا مەڭگۈلۈك مىراس قىلىپ بېرىمەن» دېگەندىڭ، — دېدى.¹⁴ بۇنىڭ
 بىلەن، پەرۋەردىگار نىيىتىدىن يېنىپ، ئۆز خەلقىگە بالايىئاپەت چۈشۈرمىدى.
¹⁵ مۇسا ئىككى يۈزگە پەرزەلەر يېزىلغان ئىككى تاش تاختىنى ئېلىپ تاغدىن
 چۈشتى.¹⁶ بۇ ئىككى تاش تاختىغا خۇدا ئۆزى ئەجر سىڭدۈرۈپ، ئۇنىڭغا
 پەرزەلەرنى ئۆز قولى بىلەن يازغانىدى.
¹⁷ يوشۇۋا خالايقىڭ چۇقان - سۈرەن ئاۋازىنى ئاڭلاپ، مۇساغا:
 — قارارگاھتا جەڭنىڭ ئاۋازى چىقىۋاتقاندەك قىلدۇ! — دېدى.
¹⁸ مۇسا ئۇنىڭغا:

— جەڭ غەلبىسىنىڭ تەنتەنسىگىمۇ، مەغلۇبىيەت پەريادىغىمۇ ئوخشىمايدۇ،
 بەلكى ناخشا - كۈي ساداسى! — دېدى.

¹⁹ مۇسا قارارگاھقا يېقىن كېلىپ، موزاي بۇت ۋە ساماغا چۈشكەن خالايقىنى
 كۆرۈپ، غەزىپىنى باسالماي، ئېلىپ چۈشكەن ئىككى تاش تاختىنى تاغنىڭ ئېتىكىدە
 يەرگە تاشلاپ چېقىۋەتتى.²⁰ ئاندىن، ئۇ خالايق ياسىۋالغان موزايىنى كۆيدۈرۈپ،
 تالقاندەك قىلىپ سۇغا چېچىۋەتتى ۋە ئىسرائىللارنى ئۇنى ئىچىشكە بۇيرۇدى.²¹ ئۇ
 ھارۇنغا:

— بۇ كىشىلەرنى شۇنچە چوڭ گۇناھقا قويۇۋەتكۈدەك، ئۇلار ساڭا نېمە قىلغانىدى؟
 — دېدى.

²² ھارۇن مۇنداق جاۋاب بەردى:

— ماڭا خاپا بولمىغايىسەن. بۇ كىشىلەرنىڭ يامانلىق قىلىشقا نىيەت باغلىغانلىقىدىن
 سېنىڭ خەۋىرىڭ بار. ئۇلار ماڭا:²³ «بىزگە يول باشلاپ ماڭدىغان بۇت ياساپ
 بېرىڭ! بىزنى مسردىن ئېلىپ چىققان ھېلىقى مۇسانىڭ نېمە بولۇپ كەتكەنلىكىنى

مىسردىن چىقىش

بىلەلمدۇق» دېدى. ²⁴ مەن ئۇلارغا: «ئالتۇن زىننەت بۇيۇملىرىڭلارنى ئەكېلىڭلار» دېگەندىم. ئالتۇن جابدۇقلىرى بارلار ئەكېلىپ ماڭا تاپشۇردى. مەن بۇ ئالتۇن جابدۇقلىرىنى ئوتقا تاشلىۋىدىم، ئۇ موزاي بولۇپ چىقتى.

²⁵ مۇسا ھارۇننىڭ باشقۇرۇشقا ئامالسىز قالغانلىقى بىلەن، خەلقنىڭ ئۆز مەيلىچە ئىش قىلىپ، دۈشمەنلىرىنىڭ مەسخىرە نىشانى بولۇپ قالغانلىقىنى كۆردى. ²⁶ ئۇ قارارگاھنىڭ ئالدىدا تۇرۇپ قاتتىق ئاۋاز بىلەن:

— پەرۋەردىگار تەرەپتە تۇرىدىغانلار مەن تەرەپكە كېلىڭلار! — دەپ توۋلىغاندى، پۈتكۈل لاۋىيلار ئۇنىڭ ئەتراپىغا يىغىلدى.

²⁷ مۇسا ئۇلارغا:

— پەرۋەردىگار، يەنى ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا سىلەرگە ھەممىڭلارنىڭ قىلىچ ئېسىپ، قارارگاھنىڭ بۇ چېتىدىن ئۇ چېتىگىچە ئارىلاپ، ئۆز قېرىنداشلىرىڭلار، دوست - بۇرادەرلىرىڭلار ۋە قوشناڭلارنى ئۆلتۈرۈشۈڭلارنى بۇيرۇدى، — دېدى. ²⁸ لاۋىيلار بۇيرۇققا بويسۇنۇپ، ئۇ كۈنى تەخمىنەن ئۈچ مىڭ كىشىنى قىرىۋەتتى.

²⁹ مۇسا لاۋىيلارغا:

— بۈگۈن ئۆزۈڭلارنى پەرۋەردىگارغا ئاتىدىڭلار. سىلەر ئۆز ئوغۇللىرىڭلار ۋە قېرىنداشلىرىڭلارنى ئايىمىغانلىقىڭلار ئۈچۈن، بۈگۈن پەرۋەردىگارنىڭ ئىلتىپاتىغا مۇيەسسەر بولدۇڭلار، — دېدى.

³⁰ ئەتسى، مۇسا خالايققا:

— سىلەر چوڭ گۇناھ قىلىدىڭلار. ئەمدى مەن يەنە تاغقا، پەرۋەردىگارنىڭ يېنىغا چىقمەن. سىلەرگە پەرۋەردىگارنىڭ كەچۈرۈمىنى تىلەيمەن، بەلكىم ئۇنىڭغا مۇيەسسەر بولاللىشىم مۇمكىن، — دېدى.

³¹ بۇنىڭ بىلەن، مۇسا پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىغا چىقىپ:

— بۇ خەلق چوڭ گۇناھ قىلدى. ئۇلار ئالتۇندىن بۇت ياساپ چوقۇندى. ³² ئۇلارنىڭ گۇناھىنى كەچۈرۈم قىلغايىسەن. ئۇنداق بولمىسا، ئۆز خەلقىڭنىڭ قاتارىدىن مېنىڭ ئىسمىمنى چىقىرىۋەتكەيسەن، — دېدى.

³³ پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا:

— خەلقىم قاتارىدىن چىقىرىۋېتىلدىغانلار مېنىڭ ئالدىمدا گۇناھ قىلغانلاردۇر. ³⁴ ئەمدى سەن خەلقىنى مەن ساڭا كۆرسەتكەن جايغا ئېلىپ بار. مېنىڭ پەرىشتەم ئالدىڭدا سېنى باشلاپ ماڭدۇ. لېكىن ۋاقتى كەلگەندە، مەن ئۇلارنى ئۆتكۈزگەن گۇناھلىرى ئۈچۈن جازالايمەن، — دەپ جاۋاب قايتۇردى. ³⁵ پەرۋەردىگار خەلق ئىچىگە كېسەل چۈشۈردى. چۈنكى، ئۇلار ھارۇن ياساپ بەرگەن ئالتۇن موزايغا چوقۇنغاندى.

33 - باب

پەرۋەردىگارنىڭ ئىسرائىللارنى سىناي تېغىدىن كېتىشكە بۇيرۇشى

¹ پەرۋەردىگار مۇساغا مۇنداق دېدى:

— سەن ئۆزۈڭ مىسردىن ئېلىپ چىققان خەلق بىلەن بۇ يەردىن كېتىپ، مەن ئىبراھىم، ئىسھاق ۋە ياقۇپلارغا قەسەم قىلىپ، ئۇلارنىڭ ئەۋلادلىرىغا بېرىشكە ۋەدە قىلغان يەرگە بارغىن. ² ساڭا يول باشلاشقا پەرىشتەمنى ئەۋەتمەن. مەن كەنئانلار، ئامورلار، خىتلار، پەرىزىلەر، خىۋلار ۋە يىبۇسلارنى ھەيدەپ چىقىرىپ، ³ سېنى سۈت ۋە ھەسەل ئېقىپ تۇرىدىغان يەرگە ئاپىرىمەن. لېكىن، مەن سىلەر بىلەن بىللە بارمايمەن. چۈنكى، سىلەر بويىنى قاتتىق خەلق بولغاچقا، مەن سىلەرنى يولدا ھالاك قىلىۋېتىشىم مۇمكىن.

⁴ بۇنى ئاڭلىغان خالايق ئىنتايىن مەيۈسلىنىپ، زىننەت بۇيۇملارنى تاقىمايدىغان بولدى. ⁵ چۈنكى، پەرۋەردىگار مۇسانىڭ مۇنۇ سۆزلەرنى ئۇلارغا يەتكۈزۈپ قويۇشنى بۇيرۇغاندى: «سىلەر بويىنى قاتتىق خەلق. ئەگەر مەن سىلەر بىلەن ئازراقلا بىللە بولسام، سىلەرنى پۈتۈنلەي ھالاك قىلىۋېتىشىم مۇمكىن. ئەمدى سىلەر ئۆزۈڭلاردا بار بولغان زىننەت بۇيۇملارنى ئېلىۋېتىڭلار. مەن سىلەرنى قانداق بىر تەرەپ قىلىشنى بەلگىلەي.» ⁶ شۇنىڭ بىلەن، ئىسرائىللار سىناي تېغىدىن ئايرىلغاندىن تارتىپ، زىننەت بۇيۇملارنى زادى تاقىمىدى.

مىسىردىن چىقىش

ئۇچرىشىش چېدىرى

⁷ ھەر قېتىم ئىسرائىللار قارارگاھ قۇرغاندا، مۇسا «پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرى» دەپ ئاتالغان ئىبادەت چېدىرىنى قارارگاھتىن خېلى يىراق جايدا تىكەتتى. پەرۋەردىگارغا دۇئا - تەلەپلىرى بارلىكى كىشىلەر ئۇ يەرگە بارسا بولاتتى. ⁸ مۇسا قاچانلا بولمىسۇن ئۇچرىشىش چېدىرىغا ماڭغىنىدا، خالايق ئۆز چېدىرىنىڭ ئالدىدا ئۆرە تۇرۇپ، مۇسаныڭ كەينىدىن تاكى ئۇ ئۇچرىشىش چېدىرىغا كىرىپ بولغۇچە قارىشىپ تۇرۇشاتتى. ⁹ مۇسا چېدىرغا كىرگەن ۋاقتتا، بۇلۇت تۇۋرۇكى چۈشۈپ، «ئۇچرىشىش چېدىرى» نىڭ ئالدىدا تۇراتتى. پەرۋەردىگار بۇلۇت ئىچىدىن مۇسا بىلەن سۆزلىشەتتى. ¹⁰ خالايق بۇلۇت تۇۋرۇكىنىڭ ئۇچرىشىش چېدىرىنىڭ ئىشىك ئالدىدا تۇرغانلىقىنى كۆرسىلا، ئۆز چېدىرلىرى ئالدىدىلا رۇسلىنىپ، خۇداغا سەجدە قىلىشاتتى. ¹¹ پەرۋەردىگار چېدىر ئىچىدە مۇسا بىلەن خۇددى كىشىلەر دوست - بۇرادەرلىرى بىلەن سۆزلەشكەنگە ئوخشاش يۈزمۇيۈز سۆزلىشەتتى. مۇسا قارارگاھقا قايتىپ كەلگەندە، ئۇنىڭ ياش ياردەمچىسى نۇنىڭ ئوغلى يوشۇۋا چېدىردا قالاتتى.

مۇسаныڭ پەرۋەردىگارنىڭ ئۇلۇغلىقىنى كۆرۈشى

¹² مۇسا پەرۋەردىگارغا:

— سەن ماڭا بۇ خەلقنى باشلاپ بېرىشقا ئەمىر قىلغانىدىڭ. لېكىن، سەن ماڭا كىمنى مەن بىلەن بىللە بېرىشقا ئەۋەتىدىغانلىقىڭنى ئېيتىمىدىڭ. سەن مېنى ئالاھىدە مەقسەت بىلەن تاللىغانلىقىڭنى ۋە ماڭا بەخت ئاتا قىلغانلىقىڭنى ئېيتقاندىڭ. ¹³ ئۇنداق ئىكەن، سېنىڭ يولۇڭدا مېڭىپ، ھەممىشە ئالدىڭدا ئىلتىپات تېپىشىم ئۈچۈن، ماڭا يول كۆرسەتكەيسەن ۋە بۇ خەلقنىڭ ئۆز خەلقىنىڭ ئىكەنلىكىنى ئېسىڭدە تۇتقايسەن، — دېدى.

¹⁴ — مەن ئۆزۈم سەن بىلەن بىللە بېرىپ، سېنى غەم - قايغۇدىن خالاس قىلاي، — دېدى پەرۋەردىگار.

¹⁵ مۇسا ئۇنىڭغا:

مىسردىن چىقىش

— ئەگەر سەن بىز بىلەن بىللە بارمىساڭ، بىزنى بۇ يەردىن ئايرىمغايسەن.

¹⁶ ئەگەر سەن بىز بىلەن بىللە بارمىساڭ، باشقىلار خەلقىڭنىڭ ۋە مېنىڭ پەرۋەردىگارىمىز بولغان سېنىڭ ئالدىڭدا ئىلتىپات تاپقانلىقىمىزنى نېمىدىن بىلسۇن؟! بۇنىڭدىن باشقا نېمە ئىش بىزنى دۇنيادىكى باشقا خەلقلەردىن پەرقلەندۈرەلسۇن؟! — دەپ جاۋاب قايتۇردى.

¹⁷ پەرۋەردىگار مۇساغا:

— سېنىڭ تەلىپىڭ بويىچە ئىش كۆرىمەن. چۈنكى، سەن مېنىڭ ئىلتىپاتىمغا ئېرىشتىڭ. مەن سېنى ئالاھىدە مەقسەت بىلەن تاللىدىم، — دېدى.
¹⁸ شۇڭا، مۇسا:

— ماڭا ئۆز ئۇلۇغلىقۇڭنى كۆرسەتكەيسەن، — دېدى.

¹⁹ پەرۋەردىگار مۇنداق جاۋاب قايتۇردى:

— مەن پۈتۈن مېھرىبانلىقىمنى كۆرسىتىپ، سېنىڭ ئالدىڭدىن ئۆتۈپ، «مەڭگۈ بار بولغۇچى» دېگەن مۇقەددەس نامىنى جاكارلايمەن. كىمگە مېھرىبانلىق قىلغۇم كەلسە، شۇنىڭغا مېھرىبانلىق قىلىمەن، كىمگە ئىچ ئاغرىتقۇم كەلسە، شۇنىڭغا ئىچ ئاغرىتىمەن.²⁰ بىراق، ساڭا ئۆز چىرايىمنى كۆرسەتمەيمەن. چۈنكى، مېنى كۆرگەن كىشى تىرىك قالمايدۇ.²¹ لېكىن، مېنىڭ يېنىمدا بىر جاي بار. سەن ئۇ يەردىكى قورام تاشنىڭ ئۈستىدە تۇرغىن.²² مېنىڭ پارلاق نۇرۇم ئۇ يەردىن ئۆتىدىغان ۋاقىتتا، مەن سېنى تاشنىڭ يۇقىرىغا قويۇپ، قولۇم بىلەن يېپىپ تۇرىمەن. ئۆتۈپ بولغاندىن كېيىن،²³ قولۇمنى تارتىۋالىمەن. سەن مېنى كەينىمدىن كۆرسەن. چىرايىمنى كۆرسەڭ بولمايدۇ.

34 - باب

پەرز تاختىسىنىڭ قايتا بېرىلىشى

¹ پەرۋەردىگار مۇساغا:

— سەن ئىلگىرىكىگە ئوخشاش ئىككى تاش تاختا يونۇپ كەل. سەن چىقىۋەتكەن

مسردىن چىقىش

ھېلىقى تاش تاختىدىكى سۆزلەرنى شۇ ئىككى تاختىغا يازاي،² سەن ئەتە ئەتىگەنگىچە تەييار بولۇپ، سىناي تېغىغا چىقىپ، تاغنىڭ چوققىسىدا مەن بىلەن كۆرۈشكىن.³ ھەرقانداق كىشى سەن بىلەن بىللە چىقمىسۇن. پۈتۈن تاغدا ئادەم بولمىسۇن، ھەتتا كالا - قويمۇ تاغنىڭ تۈۋىدە ئوتلىمىسۇن، — دېدى.⁴ شۇنىڭ بىلەن، مۇسا ئىككى تاش تاختا يۈنۈپ، ئەتىسى سەھەردە پەرۋەردىگارنىڭ بۇيرۇقى بويىچە ئۇلارنى تاغقا ئېلىپ چىقتى.

⁵ پەرۋەردىگار بۇلۇت ئىچىدە چۈشۈپ، مۇسانىڭ يېنىغا كېلىپ، ئۆزىنىڭ «مەڭگۈ بار بولغۇچى» دېگەن مۇقەددەس نامىنى جاكارلىدى.

⁶ پەرۋەردىگار مۇسانىڭ ئالدىدىن ئۆتۈپ:

— مەن «مەڭگۈ بار بولغۇچى»، يەنى پەرۋەردىگاردۇرمەن. مەن ئىنتايىن

مېھرىبان ۋە رەھىمدىل خۇدادۇرمەن. ئاسانلىقچە غەزەپلەنمەيمەن،

مېھىر — مۇھەببەتتىم مەن، ۋاپادارمەن.⁷ مېڭىلغان ئەۋلادلارغا بولغان

مېھىر — مۇھەببەتتىمنى ئۆزۈڭلۈرمەن، گۇناھ ۋە سەۋەنلىكلەرنى كەچۈرۈم قىلىمەن.

لېكىن، مەن گۇناھكارلارنى جازالىماي قويمايمەن، ئۇلارنىڭ ئەۋلادلىرىنى تاكى

ئۈچىنچى، تۆتىنچى ئەۋلادقىچە جازالايمەن، — دېدى.

⁸ مۇسا دەرھال يەرگە باش قويۇپ سەجدە قىلدى.⁹ ئۇ:

— ئى ئىگەم، ئەگەر سەن مەندىن رازى بولساڭ، بىز بىلەن بىللە بارغايسەن. بۇ

خەلقنىڭ بويىنى قاتتىق بولسىمۇ، ئۇلارنىڭ گۇناھ ۋە سەۋەنلىكلىرىنى كەچۈرۈم

قىلغايىسەن. بىزنى ئۆز ئىگىدارچىلىقىڭغا ئالغايىسەن، — دېدى.

يېڭىۋاشتىن ئەھدە تۈزۈش

¹⁰ شۇنىڭ بىلەن، پەرۋەردىگار مۇساغا مۇنداق دېدى:

— ئەمدى مەن سىلەر بىلەن ئەھدە تۈزۈمەن. مەن ئالدىڭلاردا دۇنيانىڭ ھەرقانداق

جايدىكى ھەرقانداق خەلق كۆرۈپ باقمىغان چوڭ كارامەتلەرنى كۆرسىتىمەن.

سېنىڭ ئەتراپىڭدىكى خەلقلەر مېنىڭ — پەرۋەردىگارنىڭ ئەمەلىيەتلىرىنى كۆرسۈن.

چۈنكى، مەن سىلەرنى دەپ قورقۇنچلۇق ئىشلارنى كۆرسىتىمەن.¹¹ مەن بۈگۈن

ساڭا جاكارلايدىغان ئەمىرلىرىمگە رىئايە قىلغىن. سەن ئۇ يەرگە كىرگەن ۋاقتىڭدا،

مىسىردىن چىقىش

مەن ئامورلار، كەئنانلار، خىتلار، پەرىزىلەر، خىلار ۋە يىبۇسلارنى ھەيدەپ چىقىرىمەن.¹² ئېھتىيات قىلغىنىكى، سەن بارىدىغان جايدىكى ئاھالە بىلەن ھەرگىز كېلىشىم تۈزمىگىن. بولمىسا، سەن ئۇلارنىڭ قاپقىنىغا چۈشۈپ، ئۇلارغا ئوخشاش، رەزىل يولغا مېڭىپ كېتىسەن.¹³ شۇنىڭ ئۈچۈن، ئۇلارنىڭ قۇربانلىق سۇپىلىرىنى ئۆرۈۋېتىپ، ئۇلارنىڭ ئىلاھ دەپ تىكىلىۋالغان تاش تۇۋرۇكلىرىنى ۋە ئاشپىرا ئايال ئىلاھ بۇتلىرىنى چىقىۋەتكىن.

¹⁴ مەندىن باشقىغا ئىبادەت قىلما، چۈنكى «قىزغانغۇچى» مېنىڭ بىر نامىم بولۇپ، مەن قىزغىنىدىغان خۇدادۇرمەن.¹⁵ يەرلىك ئاھالىلەر بىلەن كېلىشىم تۈزمە. ئۇلار ئۆز ئىلاھلىرىغا چوقۇنغان ۋە قۇربانلىق قىلغان ۋاقىتلىرىدا سېنىمۇ تەكلىپ قىلىشى، سەنمۇ ئۆزۈڭنى پاهىشلىرىدەك سېتىپ، ئۇلارنىڭ ئىلاھلىرىغا ئاتىغان قۇربانلىقلىرىغا ئېغىز تېگىپ قېلىشىڭ مۇمكىن.¹⁶ سېنىڭ ئوغۇللىرىڭ يات خەلق قىزلىرىنى نىكاھىغا ئېلىپ، ئۆزىنى پاهىشلىرىدەك سېتىپ، مەندىن يۈز ئۆرۈپ، يات ئىلاھلارغا چوقۇنۇشى مۇمكىن.

¹⁷ چوقۇنۇش ئۈچۈن بۇت ياسىما.

¹⁸ پېتىر نان ھېيتى قىل. مېنىڭ ئەمرىمگە بىنائەن بۇ ھېيتتا ئۇدا يەتتە كۈن پېتىر نان يە. ھېيتتى زىرائەتلەر بىخ چىقارغان باش باھار ئېيىدا ئۆتكۈز، چۈنكى سىلەر شۇ ئايدا مىسىردىن چىققان.

¹⁹ پۈتكۈل تۇنجى ئوغۇل ۋە بارلىق تۇنجى تۇغۇلغان ئەركەك مال، مەيلى ئۇ كالا ياكى قوي بولسۇن، ماڭا مەنسۇپ.²⁰ سىلەر تۇنجى ئەركەك تەخەينىڭ ئورنىغا قوي قۇربانلىق قىلساڭلارمۇ بولىدۇ. ئەگەر ئۇنداق قىلمىساڭلار، تەخەينىڭ بويىنى سۇندۇرۇپ قۇربانلىق قىلىڭلار. ئۆز ئەۋلادلىرىڭ ئىچىدىكى پۈتكۈل تۇنجى ئوغۇللارنى چوقۇم بەدەل بېرىپ قايتۇرۇۋال. ئالدىمغا قۇرۇق قول كەلمە.

²¹ ئىش قىلىشىڭغا يېتەرلىك ئالتە كۈن بار. يەتتىنچى كۈنى، مەيلى ئۇ تېرىقچىلىق ياكى ئورما مەزگىلى بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، چوقۇم ئارام ئالغىن.²² تۇنجى پىشقان بۇغدايلارنى ئورغاندا، ئورما ھېيتى قىل. كۈزدە ھوسۇللارنى ئامبارغا يىغىنىڭدا، ھوسۇل يىغىش ھېيتى قىل.²³ پۈتكۈل ئەرلەر بىر يىلدا ئۈچ قېتىم ماڭا — ئىسرائىل

مىسىردىن چىقىش

خەلقى ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن ئىگىسى خۇدانىڭ ئالدىغا كەلسۇن.²⁴ مەن يات خەلقلەرنى سېنىڭ ئالدىڭدىن ھەيدەپ چىقىرىپ، زېمىنىڭنى كېڭەيتىمەن. شۇنىڭ بىلەن، سەن يىلدا ئۈچ قېتىم ماڭا ئىبادەت قىلغىلى كەتكەن ۋاقتىڭدا، ھېچكىم سېنىڭ يۇرتۇڭغا يامان كۆز تىكىمەيدۇ.

²⁵ ماڭا قۇربانلىق قېنىنى بولدۇرۇلغان خېمىردىن پىشۇرۇلغان يېمەكلىك بىلەن بىللە ئاتما. ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىدا سويغان قۇربانلىقنىڭ گۆشىنى ئەتسى ئەتسەنگە نىگىچە ساقلىما.

²⁶ ھەر يىلى تۇنجى پىشقان زىرائەتلەرنىڭ ئەڭ ياخشى يېرىدىن مېنىڭ خانامغا ئەكىرىپ، ماڭا — پەرۋەردىگارنىڭلار خۇداغا ئاتا. ئوغلاقنى ئانىسىنىڭ سۈتىدە پىشۇرما. ²⁷ پەرۋەردىگار مۇساغا:

— بۇ سۆزلەرنى خاتىرىلىۋال. چۈنكى، مەن سەن ۋە ئىسرائىل خەلقى بىلەن مۇشۇ سۆزلەرنى ئاساس قىلىپ ئەھدە تۈزدۈم، — دېدى. ²⁸ مۇسا پەرۋەردىگارنىڭ يېنىدا قىرىق كېچە — كۈندۈز تۇرۇپ، ھېچ نەرسە يېمىدى ھەم ئىچمىدى. پەرۋەردىگار ئەھدىنىڭ ئاساسى بولغان ئون پەرزنى ئىككى تاش تاختىغا يېزىپ بەردى.

مۇسانىڭ تاغدىن چۈشۈشى

²⁹ مۇسا پەرزلەر يېزىلغان تاش تاختىلارنى ئېلىپ تاغدىن چۈشكەندە، پەرۋەردىگار بىلەن سۆزلەشكەنلىكى ئۈچۈن، ئۇنىڭ چىرايى پارقراپ كەتكەندى. بىراق، ئۆزى بۇنى بىلمەيتتى. ³⁰ ھارۇن ۋە باشقا ئىسرائىللار مۇسانىڭ چىرايىدىكى نۇرنى كۆرۈپ، ئۇنىڭغا يېقىن كېلىشتىن قورقۇشتى. ³¹ بىراق، مۇسا ئۇلارنى چاقىرغاندا، ھارۇن ۋە پۈتۈن جامائەت ئاقساقاللىرى ئۇنىڭ ئالدىغا كەلدى. مۇسا ئۇلارغا سۆز قىلدى. ³² شۇنىڭدىن كېيىن، پۈتكۈل ئىسرائىللار مۇسانىڭ ئالدىغا كېلىشتى. مۇسا پەرۋەردىگار سىناي تېغىدا ئۇنىڭغا بەرگەن قانۇننى ئۇلارغا تاپىلدى. ³³ مۇسا ئۇلارغا سۆزلەپ بولغاندىن كېيىن، ياغلىق بىلەن يۈزىنى يېپىۋالدى. ³⁴ ھەر قېتىم ئۇ ئۇچرىشىش چېدىرىغا كىرىپ پەرۋەردىگار بىلەن سۆزلەشكەندە، يۈزىنى يېپىۋالغان ياغلىقنى ئېلىۋېتەتتى. چىققان ۋاقتىدا، پەرۋەردىگار تاپشۇرغان سۆزلەرنى

مسردن چىقىش

ئىسرائىللارغا يەتكۈزەتتى. ³⁵ بۇنداق ۋاقتلاردا، ئىسرائىللار ئۇنىڭ يۈزىنىڭ پارقراپ تۇرىدىغانلىقىنى كۆرەتتى. ئۇنىڭدىن كېيىن، مۇسا يۈزىنى يېپىپ يۈرەتتى. پەرۋەردىگار بىلەن سۆزلەشكىلى كىرگىنىدە يەنە ئېلىۋېتەتتى.

35 - باب

دەم ئېلىش كۈنىنىڭ قائىدە - نىزامى

¹ مۇسا پۈتۈن ئىسرائىللارنى چاقىرىپ، ئۇلارغا مۇنداق دېدى: — پەرۋەردىگار سىلەرنىڭ تۆۋەندىكى قائىدىگە رىئايە قىلىشىڭلارنى بۇيرۇدى. «ئىش قىلىشىڭلارغا يېتەرلىك ئالتە كۈن بار. يەتتىنچى كۈن بولسا مۇقەددەس بولۇپ، ئۇ پەرۋەردىگارغا مەنسۇپ بولغان دەم ئېلىش كۈنىدۇر. بۇ كۈنى خىزمەت قىلغانلىكى كىشىگە ئۆلۈم جازاسى بېرىلىدۇ. ³ دەم ئېلىش كۈنى، ھەتتا ئۆز ئۆيىدە ئوت يېقىشقىمۇ بولمايدۇ.»

ئىبادەت جايى ئۈچۈن ھەدىيە سۇنۇش

⁴ مۇسا پۈتۈن ئىسرائىل خەلقىگە يەنە مۇنداق دېدى: — پەرۋەردىگار شۇنداق ئەمر قىلدىكى: ⁵ «سىلەر پەرۋەردىگارغا ھەدىيە سۇنۇڭلار، خالغانلار ئالتۇن، كۈمۈش، تۇچ، ⁶ كۆك، سۆسۈن ۋە توق قىزىل رەڭلىك يىپ، كەندىر يىپ ھەم ئۆچكە تۈتى، ⁷ قىزىل بويالغان قوچقار تېرىسى، نەپىس ئىشلەنگەن تېرىلەر، ئاكاتسىيە ياغىچى، ⁸ چىراغ يېغى، مۇقەددەس ياغ ۋە ئىسرىق ياسىلىدىغان خۇشبوۋى دورا - دەرەمەكلەر، ⁹ باش روھانىي كىيىدىغان قىسقا ئېفود بىلەن كۆكرەكلىككە قادىلىدىغان يوللۇق ھېقىق ۋە باشقا ئېسىل تاشلارنى ھەدىيە قىلسۇن.»

ئىبادەت چىدىرىنىڭ سايمانلىرى

¹⁰ — ئاراڭلاردىكى ماھىر ئۇستىلار كېلىپ، پەرۋەردىگار بۇيرۇغان بارلىق

مسردن چىقىش

نەرسىلەرنى،¹¹ يەنى ئىبادەت چىدىرى، چىدىرنىڭ يوپۇقى، چىدىرنىڭ ئىلمەك، رام، توغرا بالداقلىرى ۋە تۇۋرۇكلىرى ھەم تۇۋرۇك پۇتلىرى،¹² ئەھدە ساندۇقى، ساندۇقنى كۆتۈرىدىغان بالداقلار، ساندۇقنىڭ ئاغزى، يەنى «مېھىر - شەپقەت تەختى» ۋە يوپۇق پەردىسى،¹³ شىرە، شىرەنى كۆتۈرىدىغان بالداقلار ۋە شىرە سايماڭلىرى، خۇداغا سۇنىدىغان نانلار،¹⁴ چىراغدان ۋە ئۇنىڭ سايماڭلىرى، چىراغ ۋە چىراغ يېغى،¹⁵ ئىسرىقدان ۋە ئۇنى كۆتۈرىدىغان بالداقلار، مۇقەددەس ياغ ۋە خۇشبوۋى ئىسرىق، چىدىرنىڭ كىرىش ئاغزىنىڭ پەردىسى،¹⁶ كۆيدۈرمە قۇربانلىق سۇپىسى بىلەن ئۇنىڭ تۇچ شالاسى، كۆتۈرۈش بالداقلىرى ۋە بارلىق سايماڭلىرى، پاكلىنىش دېسى ۋە داس قويغۇچ،¹⁷ ھويلىنىڭ چۆرىسىدىكى پەردە توسۇقلار، پەردە تۇۋرۇكلىرى ۋە تۇۋرۇك پۇتلىرى، ھويلىنىڭ كىرىش ئاغزىنىڭ پەردىسى،¹⁸ چىدىر ۋە ھويلىنىڭ قوزۇق ۋە تانىلىرى،¹⁹ روھانىي ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى مۇقەددەس جايدا خىزمەت ئۆتىگەندە كىيىدىغان نەپىس مۇقەددەس كىيىملەرنى تەييارلىسۇن.

خەلقنىڭ ھەدىيىسى

²⁰ پۈتۈن ئىسرائىل خەلقى مۇسانىڭ يېنىدىن قايتىشتى.²¹ كۆڭلى رىغبەتلەنگەن ۋە رازىمەنلىك بىلەن ھەدىيە قىلىشنى خالىغانلارنىڭ ھەممىسى پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چىدىرنى بىنا قىلىش، ئۇنىڭ ئىچىدىكى نەرسىلەرنى ياساش ۋە مۇقەددەس كىيىمنى تىكشەكە كېرەكلىك بولغان لازىمەتلىكلەرنى ئېلىپ كېلىشتى.²² ھەدىيە قىلىشنى خالايدىغان ئەرلەر ۋە ئاياللار بۇلاپكا، ھالقا، ئۇزۇك ۋە بىلەزۇك قاتارلىق ھەر خىل ئالتۇن بۇيۇملارنى ئەكىلىپ، پەرۋەردىگار ئۈچۈن ئاتىدى.²³ كۆك، سۆسۈن، توق قىزىل رەڭلىك يىپ، كەندىر يىپ، ئۆچكە تىۋىتى، قىزىل بويالغان قوچقار تېرىسى ۋە نەپىس ئىشلەنگەن تېرە قاتارلىق نەرسىلىرى بارلار ئۇلارنى ئېلىپ كېلىشتى.²⁴ كۈمۈش ياكى تۇچ ھەدىيە قىلالايدىغانلار ھەدىيىلىرىنى ئېلىپ كېلىشتى. ئاكاتسىيە ياغىچى بارلارمۇ ئۇنى ئېلىپ كېلىشتى.²⁵ قولى چېۋەر ئاياللار ئۆز قولى بىلەن ئېگىرگەن كۆك، سۆسۈن ۋە توق قىزىل رەڭلىك يىپ ھەم كەندىر يىپ ئېلىپ كېلىشتى.²⁶ كۆڭلى رىغبەتلەنگەن قابىلىيەتلىك ئاياللار يەنە ئۆچكە تىۋىتىدىن يىپ ئېگىرىشتى.²⁷ ئاقساقاللار ئېغودقا ۋە كۆكرەكلىككە قادىلىدىغان يوللۇق ھېقىق

مىسردىن چىقىش

ۋە باشقا ئېسىل تاشلار،²⁸ چىراغ، مۇقەددەس ياغ ۋە ئىسرىق ئۈچۈن خۇشبوۋى دورا - دەرمەك ۋە ياغلارنى ئېلىپ كېلىشتى. ²⁹ مەيلى ئەر ياكى ئايال بولسۇن، پەرۋەردىگارغا ھەدىيە سۇنۇشنى خالىغان ئىسرائىللارنىڭ ھەممىسى ھەدىيىلىرىنى ئېلىپ كېلىشىپ، پەرۋەردىگار مۇسا ئارقىلىق ئۇلارنى سېلىشقا بۇيرۇغان ئىبادەت جايى ئۈچۈن تەقدىم قىلىشتى.

ئىبادەت چىدىرىنى ياساش ھۈنرى

³⁰ مۇسا سۆزىنى داۋاملاشتۇرۇپ مۇنداق دېدى:

— قاراڭلار! پەرۋەردىگار يەھۇدا قەبىلىسىدىن خۇرنىڭ نەۋرسى، ئۇرنىڭ ئوغلى بىزىلنى تاللىدى. ³¹ ئۇنى ئۆز روھى بىلەن چۆمۈلدۈرۈپ، ئۇنىڭغا ئەقىل - پاراسەت، بىلىم ۋە خىلمۇخىل ھۈنەر - سەنئەت ئىقتىدارىنى ئاتا قىلدى. ³² ئۇ ھازىر خىلمۇخىل ھۈنەرلەرنى، يەنى ئالتۇن، كۈمۈش ۋە تۇچتىن ھەر خىل نەرسىلەرنى ياساش، ³³ قىممەتلىك تاشلارنى كېسىش ۋە ئۇلارنى زىننەت بۇيۇملىرىغا سېلىش ھەمدە ياغاچلارغا نەقىش ئويۇشتەك ھۈنەرلەرنى بىلىدۇ. ³⁴ پەرۋەردىگار يەنە دان قەبىلىسىدىن ئاخسىماقنىڭ ئوغلى ئوھولئىباقمۇ ئەقىل - پاراسەت ئاتا قىلىپ، ئۇنى ۋە بىزىلنى باشقىلارغا ئۇستاز قىلدى. ³⁵ پەرۋەردىگار ئۇلارنى ئەقىل - پاراسەتلىك قىلىپ، ئۇلارغا نەققاشلىق، ئويمىچىلىق، كۆك، سۆسۈن، توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپ ۋە كەندىر يىپتىن كەشتە تىكىش، رەختلەرنى توقۇش قاتارلىق ھەر خىل نەپىس ھۈنەر - سەنئەت ئىقتىدارلىرىنى ئاتا قىلدى. ئۇلار ھەر خىل ئىشلارنىڭ ھۆددىسىدىن چىقالايدۇ ۋە خىلمۇخىل ھۈنەرلەرنى ئويلاپ چىقىرالايدۇ.

36 - باب

¹ بىزىل، ئوھولئىباب ۋە باشقا ئۇستا ھۈنەرۋەنلەر، يەنى پەرۋەردىگارنىڭ ئىقتىدار ئاتا قىلىشى بىلەن ئىبادەت جايىنى قانداق ياساشنى بىلگەن كىشىلەرنىڭ ھەممىسى پەرۋەردىگارنىڭ كۆرسەتمىسى بويىچە شۇ خىزمەتلەرنى قىلسۇن.

مىسردىن چىقىش

خەلقنىڭ ھەدىيىلىرى

² مۇسا بىزلىل بىلەن ئوھولئىئاب ۋە پەرۋەردىگار قابىلىيەت ئاتا قىلغان، كۆڭلى رىغبەتلىنىپ خىزمەت قىلىشنى خالىغان كىشىلەرنى يىغدى. ³ ئۇلار مۇسادىن ئىسرائىللارنىڭ ئىبادەت جايىنى ياساشقا ھەدىيە قىلغان بارلىق سوۋغاتلىرىنى تاپشۇرۇۋالدى. ھەر كۈنى ئەتىگەنلىكى، كىشىلەر ئۆز مەيلى بىلەن سوۋغاتلىرىنى ئېلىپ كېلەتتى. ⁴ شۇڭا، ئىبادەت جايىنى ياساشقا قاتناشقان ئۇستىلار ئۆز خىزمەتلىرىنى توختىتىپ، ⁵ مۇسانىڭ ئالدىغا بېرىپ: «كىشىلەر ئېلىپ كەلگەن ھەدىيەلەر پەرۋەردىگار بۇيرۇغان ئىبادەت جايىنى ياساش ئېھتىياجىدىن ئېشىپ كەتتى!» دېيىشتى.

⁶ شۇڭا، مۇسا پۈتۈن قارارگاھتىكىلەرنىڭ ئەمدى ئىبادەت جايى ئۈچۈن ھەدىيە قىلماسلىقىنى بۇيرۇدى. كىشىلەر بولسا سوۋغات ئېلىپ كېلىشنى شۇندىلا توختاتتى. ⁷ تاپشۇرۇۋېلىنغان ھەدىيەلەر پۈتۈن ئىبادەت جايىغا يېتىپ، ھەتتا ئېشىپ قالدى.

ئىبادەت چېدىرىنىڭ ياسىلىشى

⁸ خىزمەتچى خادىملار ئىچىدىكى ئۇستا ھۈنەرۋەنلەر پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەت چېدىرىنى ئون دانە يوپۇقتىن ياسىدى. بۇ يوپۇقلار كەندىر يىپ بىلەن كۆك، سۆسۈن ۋە توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپتىن توقۇلۇپ، ئۈستىگە قولى چېۋەر ئۇستا تەرىپىدىن قاناتلىق پەرىشتىلەرنىڭ سۈرىتى نەپىس كەشتىلەندى. ⁹ ھەربىر يوپۇقنىڭ چوڭ - كىچىكلىكى ئوخشاش ھالدا، ئۇزۇنلۇقى ئون تۆت، كەڭلىكى ئىككى مېتىردىن قىلىندى. ¹⁰ يوپۇقلارنىڭ بەشى بىر پارچە، قالغان بەشى يەنە بىر پارچە قىلىنىپ ئۇلاندى. ¹¹ ئۇلانغان ھەربىر چوڭ پارچىنىڭ ئەڭ چېتىدىكىسىگە كۆك رەڭلىك ئىزمە تىكىلدى. ¹² يوپۇقنىڭ بىر پارچىسىنىڭ ئەڭ چېتىدىكىسىگە ئەللىك ئىزمە، يەنە بىر پارچىسىنىڭ ئەڭ چېتىدىكىسىگەمۇ ئەللىك ئىزمە تىكىلدى. ¹³ ئەللىك ئالتۇن ئىلمەك ياسىلىپ، ئىككى پارچە يوپۇق تۇتاشتۇرۇلدى.

¹⁴ ئىبادەت چېدىرىنى يىپىش ئۈچۈن، ئۆچكە يۇڭىدىن ئون بىر پارچە قېلىن يوپۇق رەخت توقۇلدى. ¹⁵ يوپۇقلارنىڭ ھەربىرىنىڭ چوڭ - كىچىكلىكى ئوخشاش بولۇپ،

مىسردىن چىقىش

ئۇزۇنلۇقى ئون بەش، كەڭلىكى ئىككى مېتىردىن بولدى.¹⁶ يوپۇقلارنىڭ بەش دانىسى بىر پارچە، قالغان ئالتىسى يەنە بىر پارچە قىلىنىپ ئۇلاندى.¹⁷ بىرىنچى چوڭ يوپۇقنىڭ ئەڭ چېتىدىكى پارچىسىگە ئەللىك ئىزمە، يەنە بىر چوڭ يوپۇقنىڭ ئەڭ چېتىدىكىسىگەمۇ ئەللىك ئىزمە تىكىلدى.¹⁸ تۇچتىن ئەللىك ئىلمەك ياسىلىپ، ئۇلار ئىزمىلەرگە ئۆتكۈزۈلۈپ، ئىككى پارچە يوپۇق بىر - بىرىگە ئۇلىنىپ، بىر پۈتۈن يوپۇق قىلىندى.¹⁹ بۇنىڭدىن باشقا، چېدىرنى قاپلاش ئۈچۈن، قىزىل بويالغان قوچقار تېرىسىدىن ۋە نەپىس ئىشلەنگەن تېرىدىن يەنە ئىككى پارچە چېدىر يوپۇقى ياسالدى.

²⁰ ئىبادەت چېدىرىنى كۆتۈرۈپ تۇرۇش ئۈچۈن ئاكاتسىيە ياغىچىدىن رام ياسالدى.²¹ ھەربىر رامنىڭ ئۇزۇنلۇقى بەش مېتىر، كەڭلىكى يەتمىش بەش سانتىمېتىر بولدى.²² ھەربىر رامغا بىر - بىرىنى تۇتاشتۇرىدىغان ئىككىدىن ئۇلغۇچ ياسالدى. ھەممە راملاردا شۇنداق ئۇلغۇچ بولدى.²³ چېدىرنىڭ جەنۇب تەرىپىگە يىگىرمە رام ياسالدى.²⁴ راملارنىڭ تېگىگە كۈمۈشتىن قىرىق دانە پۈت ياسىلىپ، ھەربىر رامنىڭ تېگىگە ئىككىدىن ئورنىتىلدى.²⁵ يەنە چېدىرنىڭ شىمال تەرىپىگەمۇ يىگىرمە رام ياسىلىپ،²⁶ بۇلار ئۈچۈنمۇ كۈمۈشتىن قىرىق دانە پۈت ياسىلىپ، ھەربىر رامنىڭ تېگىگە ئىككىدىن تەييارلاندى.²⁷ لېكىن، چېدىرنىڭ كەينى تەرىپىگە، يەنى غەربكە قارىتىپ ئالتە رام ياسالدى.²⁸ چېدىرنىڭ كەينى تەرىپىدىكى ئىككى بۇلۇڭغا ئىككى رام ياسالدى.²⁹ راملار بىر - بىرىگە يېقىن قويۇلۇپ، ئۇلارنىڭ ئۇچى بىر چەمبەرگە كىرگۈزۈلۈپ مۇقىملاشتۇرۇلدى. ئىككى دوقمۇشنى ھاسىل قىلىدىغان ھەر ئىككى رام شۇنداق ياسالدى.³⁰ دېمەك، چېدىرنىڭ غەرب تەرىپىدە سەككىز رام بولۇپ، ھەربىر رامنىڭ تېگىدە ئىككىدىن جەمئىي ئون ئالتە دانە كۈمۈش پۈت بولدى.

³¹ بۇنىڭدىن باشقا، ئاكاتسىيە ياغىچىدىن ئون بەش توغرا بالداق ياسالدى. بۇلاردىن چېدىرنىڭ بىر يېنىدىكى راملارغا بەش دانە،³² يەنە بىر يېنىدىكى راملارغا بەش دانە ھەمدە چېدىرنىڭ كەينى تەرىپىدىكى غەربكە قارايدىغان راملارغىمۇ بەش دانە ئورنىتىلدى.³³ راملارنىڭ ئوتتۇرىسىغا چېتىلىدىغان ئوتتۇرا بالداق چېدىرنىڭ بىر

مىسردىن چىقىش

بېشىدىن يەنە بىر بېشىغا يەتكۈزۈلۈپ ياسالدى. ³⁴ راملار ۋە بالداقلار ئالتۇن بىلەن قاپلاندى، بالداقلار ئۆتكۈزۈلدىغان ھالقىلارمۇ ئالتۇندىن ياسالدى. ³⁵ كەندىر يىپ بىلەن كۆك، سۆسۈن ۋە توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپتىن بىر پەردە توقۇلۇپ، ئۇنىڭغا قولى چېۋەر ئۈستىلار تەرىپىدىن قاناتلىق پەرىشتىلەرنىڭ سۈرىتى كەشتىلەندى. ³⁶ بۇ پەردە ئاكاتسىيە ياغىچىدىن ياسالغان تۆت دانە تۇۋرۇككە بېكىتىلگەن ئالتۇن ئىلمەكلەرگە ئېسىلدى. تۇۋرۇكلەر ئالتۇن بىلەن قاپلىنىپ، كۈمۈشتىن ياسالغان تۆت پۇتنىڭ ئۈستىگە ئورنىتىلدى. ³⁷ بۇنىڭدىن باشقا، كەندىر يىپ بىلەن كۆك، سۆسۈن ۋە توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپتىن ئىبادەت چىدىرىنىڭ كىرىش ئاغزىغا كەشتىلىك پەردە توقۇلدى. ³⁸ پەردىنى ئېسىش ئۈچۈن، ئاكاتسىيە ياغىچىدىن بەش دانە تۇۋرۇك ياسىلىپ، تۇۋرۇك بېشى ئالتۇن بىلەن قاپلاندى. تۇۋرۇكلەردە ئالتۇن ئىلمەكلەر بولدى ھەم تۇچتىن بەش دانە تۇۋرۇك پۈتى ياسالدى.

37 - باب

ئەھدە ساندىقىنى ياساش

¹ بىزىللى ئاكاتسىيە ياغىچىدىن ئۇزۇنلۇقى يۈز يىگىرمە بەش، كەڭلىكى ۋە ئېگىزلىكى يەتمىش بەش سانتىمېتىرلىق بىر ساندىق ياسىدى. ² ساندىقنىڭ ئىچى - سىرتىنى ساپ ئالتۇن بىلەن قاپلاپ، چۆرىسىگە ئالتۇندىن جىيەك تۇتتى. ³ ئۇ يەنە ئالتۇندىن تۆت ھالقا قۇيدۇرۇپ، ساندىقنىڭ تۆت پۇتىغا، ھەر بىر تەرىپىگە ئىككىدىن ئورناتتى. ⁴⁻⁵ ساندىقنى كۆتۈرۈش ئۈچۈن، ئاكاتسىيە ياغىچىدىن ئىككى بالداق ياساپ، ئۇلارنى ئالتۇن بىلەن قاپلاپ، ئىككى ياندىكى ئالتۇن ھالقىلاردىن ئۆتكۈزدى. ⁶ ساندىقنىڭ ئۈستىگە ساپ ئالتۇندىن ئۇزۇنلۇقى بىر يۈز يىگىرمە بەش، كەڭلىكى يەتمىش بەش سانتىمېتىر كېلىدىغان ساندىق ئاغزى، يەنى «مېھىر - شەپقەت تەختى» ياسىدى. ⁷ ئالتۇندىن ئىككى دانە «كېرۇب» دەپ ئاتىلىدىغان قاناتلىق مەخلۇقنىڭ ھەيكىلىنى سوقۇپ، ⁸ «مېھىر - شەپقەت تەختى» نىڭ ئىككى بېشىغا بىردىن ئورنىتىپ، تەخت بىلەن بىر پۈتۈن قىلىپ

مسردن چىقىش

بىرلەشتۈردى. ⁹ قاناتلىق ھەيكەللەر ئۇدۇلمۇ ئۇدۇل قويۇلغان ھالدا تەختنىڭ يۈزىگە قارىشىپ، قاناتلىرىنى ئېچىپ «مېھەر - شەپقەت تەختى» نى يېپىپ تۇرىدىغان بولدى.

شرە

¹⁰ ئاكاتسىيە ياغىچىدىن ئۇزۇنلۇقى يۈز، كەڭلىكى ئەللىك، ئېگىزلىكى يەتمىش بەش سانتىمېتىرلىق بىر شرە ياسىلىپ، ¹¹ ساپ ئالتۇن بىلەن قاپلاندى ھەم ئۇنىڭ چۆرسىگە ئالتۇندىن جىيەك تۇتۇلدى. ¹² شرەنىڭ چۆرسىگە تۆت ئىلىك كەڭلىكتە پەۋاز قويۇلۇپ، ئۇنىڭغىمۇ ئالتۇن جىيەك تۇتۇلدى. ¹³ كۆتۈرۈش بالداقلىرىنى سېلىش ئۈچۈن تۆت ئالتۇن ھالقا ياسىلىپ، شرەنىڭ تۆت بۇرجىكىدىكى پۇتغا ئورنىتىلدى. ¹⁴ بالداقلىرىنىڭ ئالتۇن ھالقىدىن ئۆتكۈزۈلۈشى ئۈچۈن ھالقا پەۋازغا يېقىن ئورنىتىلدى. ¹⁵ بالداق ئاكاتسىيە ياغىچىدىن ياسىلىپ، ئالتۇن بىلەن قاپلاندى. ¹⁶ شرەنىڭ ئۈستىدىكى ئىچىملىك ھەدىيىسىگە ئىشلىتىلدىغان تاۋاق، تەخسە، چەينەك ۋە پىياللەر ساپ ئالتۇندىن ياسالدى.

چىراغدانى ياساش

¹⁷ ساپ ئالتۇندىن بىر چىراغدان سوقۇلدى. چىراغداننىڭ پۇتى بىلەن تۈۋرۈكى، قەدەھلىرى، گۈل تۈگۈنى ۋە بەرگلىرى بىر پۈتۈن قىلىندى. ¹⁸ چىراغداننىڭ ئىككى يېنىغا ھەر تەرەپكە ئۈچتىن ئالتە شاخچە چىقىرىلدى. ¹⁹ ھەر بىر شاخچىدا گۈل تۈگۈنى ۋە بەرگلىرى بولغان بادام چېچىكى شەكلىدىكى ئۈچ تال قەدەھ بولدى. چىراغداننىڭ ئالتە شاخچىسىنىڭ ھەممىسىلا مۇشۇنداق ياسالدى. ²⁰ چىراغداننىڭ مەركىزىي شاخچىسىنىڭ ئۈچىدا گۈل تۈگۈنى ۋە بەرگلىرى بولغان بادام چېچىكى شەكلىدىكى تۆت تال قەدەھ بولدى. ²¹ چىراغداننىڭ مەركىزىي شاخچىسىدىن ئىككى تەرەپكە چىقىرىلغان ھەر بىر جۈپ شاخچىنىڭ ئاستىغا تۈگۈن چىقىرىلدى. چىراغداننىڭ ئالتە شېخىنىڭ ھەممىسى شۇنداق ياسالدى. ²² پۈتۈن چىراغدان، يەنى ئۇنىڭ بارلىق بېزەكلىرىنىڭ ھەممىسى بىرلا پارچە ئالتۇندىن سوقۇلدى. ²³ چىراغدانغا يورۇقى ئالدى تەرەپكە چۈشىدىغان قىلىپ يەتتە چىراغ ئورنىتىلدى. ²⁴ چىراغدان،

مىسردىن چىقىش

ئۇنىڭ پىلىك قىسقۇچلىرى ۋە كۈلدانلىرى ئوتتۇز تۆت كىلو ساپ ئالتۇندىن ياسالدى.

ئىسرىقداننى ياساش

²⁵ ئىسرىقدان ئاكاتسىيە ياغچىدىن ياسالدى. ئۇ تۆت چاسا بولۇپ، ئېگىزلىكى بىر، ئۇزۇنلۇقى ۋە كەڭلىكى يېرىم مېتىردىن قىلىندى. ²⁶ ئۇنىڭ ئۈستى، تۆت تەرىپى ۋە تۆت مۇڭگۈزى ساپ ئالتۇن بىلەن قاپلىنىپ، چۆرىسىگە ئالتۇن جىيەك تۇتۇلدى. ²⁷ ئىسرىقداننى كۆتۈرىدىغان بالداقلىرىنى ئۆتكۈزۈش ئۈچۈن، ئالتۇندىن ئىككى ھالقا ياسىلىپ، ئىككى ياندىكى جىيەكلەرنىڭ ئاستىغا بېكىتىلدى. ²⁸ بالداقلار ئاكاتسىيە ياغچىدىن ياسىلىپ، ئالتۇن بىلەن قاپلاندى. ²⁹ خۇشبۇي دورا - دەرمەكلەرنى تەكشۈش ئۈسۈلى بويىچە مۇقەددەس ياغ ۋە خۇشبۇي ئىسرىقلار ياسالدى.

38 - باب

قۇربانلىق سۇپىسىنى ياساش

¹ قۇربانلىق سۇپىسى ئاكاتسىيە ياغچىدىن ياسالدى. سۇپا تۆت چاسا بولۇپ، ئۇنىڭ ئېگىزلىكى بىر يېرىم، ئۇزۇنلۇقى ۋە كەڭلىكى ئىككى يېرىم مېتىردىن قىلىندى. ² سۇپىنىڭ تۆت بۇرجىكىگە مۇڭگۈزلەر چىقىرىلدى. ئۇلار سۇپا بىلەن بىر پۈتۈن قىلىنىپ، تۇچ بىلەن قاپلاندى. ³ قۇربانلىق سۇپىسىغا ئىشلىتىلىدىغان كۈلدان، گۈرجەك، داس، لاخشىگەر ۋە ئوتدان قاتارلىقلار ياسالدى. بۇ سايمانلارنىڭ ھەممىسى تۇچتىن بولدى. ⁴ بۇنىڭدىن باشقا، قۇربانلىق سۇپىسىغا تۇچتىن بىر شالا ياسىلىپ، قۇربانلىق سۇپا ئوتخانىسىنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى شالا تەكچىسىنىڭ ئۈستىگە قويۇلدى. ⁵ ئاندىن، بالداق ئۆتكۈزۈلىدىغان، شالانىڭ تۆت بۇرجىكىگە بېكىتىلىدىغان تۆت دانە تۇچ ھالقا ياسالدى. ⁶ بۇنىڭدىن باشقا، قۇربانلىق سۇپىسىنى كۆتۈرۈش ئۈچۈن ئاكاتسىيە ياغچىدىن ئىككى بالداق ياسىلىپ، تۇچ بىلەن قاپلىنىپ، ⁷ ئىككى ياندىكى ھالقىلارغا ئۆتكۈزۈلدى. قۇربانلىق سۇپىسىنىڭ ئوتتۇرىسى كاۋاك قىلىنىپ،

تاختايدىن ياسالدى.

پاكىلىنىش دېسىنى ياساش

⁸ پاكىلىنىش دېسى ۋە داس قويغۇچ پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرىنىڭ ئىشىكى ئالدىدا خىزمەت قىلىدىغان ئاياللار تەرىپىدىن بېرىلگەن تۇچ ئەينەكلەردىن ياسالدى.

ئىبادەت جاينىڭ ھويلىسى

⁹ ئىبادەت چېدىرىنىڭ ئەتراپىنى توسۇپ ھويلا قىلىش ئۈچۈن، كەندىر يىپتىن پەردە توقۇلدى. جەنۇب تەرەپتىكى پەردىنىڭ ئۇزۇنلۇقى ئەللىك مېتىر قىلىنىپ، ¹⁰ پەردىنى كۆتۈرۈپ تۇرۇش ئۈچۈن يىگىرمە دانە تۇچ تۈۋرۈك ھەم ئۇلارنىڭ تېگىگە قويغىلى يىگىرمە دانە تۇچ پۇت ياسالدى. پەردىلەرنى بېكىتىدىغان تۈۋرۈك ئىلمەكلىرى بىلەن ھالقىلىرى كۈمۈشتىن ياسالدى. ¹¹ شىمال تەرەپكىمۇ پەردە ئورنىتىلدى. ئۇنىڭ ئۇزۇنلۇقىمۇ ئەللىك مېتىر قىلىنىپ، پەردىنى كۆتۈرۈپ تۇرۇش ئۈچۈن، يىگىرمە دانە تۇچ تۈۋرۈك ھەم ئۇلارنىڭ تېگىگە قويغىلى يىگىرمە دانە تۇچ پۇت ياسالدى. تۈۋرۈك ئىلمەكلىرى بىلەن ھالقىلىرى كۈمۈشتىن ياسالدى. ¹² غەرب تەرەپتىكى پەردىنىڭ ئۇزۇنلۇقى يىگىرمە بەش مېتىر قىلىندى. پەردىنى كۆتۈرۈپ تۇرۇش ئۈچۈن، ئون دانە تۇچ تۈۋرۈك ھەم ئۇلارنىڭ تېگىگە قويغىلى ئون دانە تۇچ پۇت ياسالدى. ¹³ ھويلىنىڭ شەرق تەرىپىدىكى پەردىنىڭ ئۇزۇنلۇقىمۇ يىگىرمە بەش مېتىر قىلىندى. ¹⁴ كىرىش ئاغزىنىڭ بىر تەرىپىدىكى پەردىنىڭ كەڭلىكى يەتتە يېرىم مېتىر بولدى. پەردىنى بېكىتىش ئۈچۈن تۇچ تۈۋرۈك ۋە تۇچ پۇت ياسالدى. ¹⁵ يەنە بىر تەرىپىدىكى پەردىنىڭ كەڭلىكى يەتتە يېرىم مېتىر بولدى. ئۇنىڭغىمۇ تۇچ دانە تۇچ تۈۋرۈك ھەم ئۇلارنىڭ تېگىگە قويغىلى تۇچ پۇت ياسالدى. ¹⁶ ھويلىنىڭ ئەتراپىدىكى بارلىق پەردىلەر كەندىر يىپتىن توقۇلدى. ¹⁷ تۈۋرۈكلەرنىڭ پۇتلىرى تۈچتىن، ئىلمەك ۋە ھالقىلىرى بولسا كۈمۈشتىن ياسالدى، تۈۋرۈكنىڭ بېشى كۈمۈشتىن قاپلاندى. ھويلىنىڭ تۆت ئەتراپىدىكى تۈۋرۈكلەرنىڭ ھەممىسىدە كۈمۈش ھالقىلار بولدى. ¹⁸ ھويلىنىڭ كىرىش ئاغزىنىڭ پەردىلىرى كۆك، سۆسۈن، توق قىزىل

مىسىردىن چىقىش

رەڭلىك يۇڭ يىپ ۋە كەندىر يىپتىن توقۇلۇپ كەشتىلەندى. پەردىنىڭ كەڭلىكى ئون مېتىر، ئېگىزلىكى بولسا ھويلىنىڭ توسۇق پەردىسىنىڭ ئېگىزلىكىدەك ئىككى يېرىم مېتىر قىلىندى.¹⁹ تۆت دانە پۇتلۇق تۇچ تۇۋرۇك ئۇنى كۆتۈرۈپ تۇردى. تۇۋرۇكلەردىكى ئىلمەك، ھالقىلارنىڭ ھەممىسى كۈمۈشتىن ياسالدى، تۇۋرۇكلەرنىڭ بېشىمۇ كۈمۈش بىلەن قاپلاندى.²⁰ ئىبادەت چىدىرىغا ئىشلىتىلگەن بارلىق قوزۇقلار تۇچتىن قۇيۇلدى.

ئىبادەت چىدىرىغا ئىشلىتىلگەن ماتېرىياللار

²¹ ئەمدە چىدىرى دەپمۇ ئاتالغان ئىبادەت چىدىرىنى ياساشقا ئىشلىتىلگەن ماتېرىياللار مۇسانىڭ تاپشۇرۇقى بويىچە لاۋىيلار تەرىپىدىن كۆزدىن كەچۈرۈلگەن بولۇپ، روھانىي ھارۇننىڭ ئوغلى ئىتامارنىڭ سانقىدىن ئۆتكەندى.²² پەرۋەردىگار مۇساغا بۇيرۇغانلارنىڭ ھەممىسىنى يەھۇدا قەبىلىسىدىن بولغان خۇرنىڭ نەۋرىسى، ئۇرنىڭ ئوغلى بىزىللى ياسىدى.²³ ئۇنىڭغا ياردەمچى بولغان دان قەبىلىسىدىن بولغان ئاخساماقنىڭ ئوغلى ئوھولئابنىڭمۇ قولى چىۋەر بولۇپ، ئۇ نەققاشلىق، ئويمىچىلىق ۋە كۆك، سۆسۈن، توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپ ھەم كەندىر يىپتىن كەشتە تىكىشنى بىلەتتى.

²⁴ ئىبادەت جايىنىڭ قۇرۇلۇشى ئۈچۈن ئاتالغان ئالتۇن رەسمىي ئۆلچەم بويىچە 1000 كىلوغا توغرا كەلدى.²⁵ نوپۇس تىزىملىكىدىكى كىشىلەر سوۋغا قىلغان كۈمۈش رەسمىي ئۆلچەم بويىچە 3440 كىلوغا توغرا كەلدى.²⁶ نوپۇس تىزىملىكىگە ئاساسلانغاندا، يىگىرمە ياشتىن يۇقىرىلار جەمئىي 603 مىڭ بەش يۈز ئەللىك نەپەر بولۇپ، رەسمىي ئۆلچەم بويىچە ھېسابلىغاندا ھەربىر كىشى تاپشۇرغان كۈمۈش بەش يېرىم گرام بولدى.²⁷ 3400 كىلو كۈمۈشتىن ئىبادەت جايى راملارنىڭ ۋە پەردىلەر بېكىتىلدىغان تۇۋرۇكلەرنىڭ يۈز كۈمۈش پۈتى ياسالدى. ھەربىر پۈتقا 34 كىلودىن كۈمۈش ئىشلىتىلدى.²⁸ قالغان 40 كىلو كۈمۈش تۇۋرۇكلەرنىڭ ئىلمەك ۋە ھالقىلىرىنى ياساشقا ھەم تۇۋرۇكلەرنىڭ بېشىنى قاپلاشقا ئىشلىتىلدى.

²⁹ پەرۋەردىگارغا ئاتالغان تۇچ جەمئىي 2400 كىلو بولۇپ،³⁰ ئۇ پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چىدىرىنىڭ كىرىش ئاغزىدىكى تۇۋرۇك پۈتلىرى، قۇربانلىق سۇپىسى ۋە

ئۇنىڭ تۇچ شالاسى، سۇپىنىڭ پۈتۈن سايمانلىرى،³¹ ھويلىنىڭ ئەتراپىدىكى توسۇق پەردىنىڭ تۈۋرۈكلىرى، ھويلىنىڭ كىرىش ئاغزىدىكى تۈۋرۈك پۈتلىرى، ئىبادەت چېدىرىنىڭ ۋە ھويلىنىڭ توسۇق پەردىسىنىڭ قوزۇقلىرىغا ئىشلىتىلدى.

39 - باب

روھانىيلارنىڭ مۇقەددەس كىيىملىرىنى تىكىش

¹ كۆك، سۆسۈن ۋە توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپتىن توقۇلغان رەختتىن روھانىيلار مۇقەددەس جايدا ۋەزىپە ئۆتىگەندە كىيىدىغان مۇقەددەس كىيىملەر تىكىلدى. ھارۇن ئۈچۈن تىكىلگەن مۇقەددەس كىيىملەر پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا بۇيرۇغانلىرى بويىچە قىلىندى.² ئېفود زەر يىپ، كۆك، سۆسۈن، توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپ ۋە كەندىر يىپتىن توقۇلغان رەختتىن تىكىلدى.³ قولى چېۋەر ئۈستىلار ئالتۇنى نېپىز سوقۇپ، ئىنچىكە تالا قىلىپ كېسىپ، ئۇنى كۆك، سۆسۈن، توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپ ۋە كەندىر يىپ بىلەن ئارىلاشتۇرۇپ رەخت توقۇپ، ئېفودنى تىكتى.⁴ ئېفودنىڭ ئىككى دانە مۇرە تاسمىسى بولدى. ئېفودنىڭ ئالدى ۋە كەينى قىسمى بۇ ئىككى تاسما ئارقىلىق تۇتاشتۇرۇلدى.⁵ ئۇنىڭدىن باشقا، ەنە كەمەر تەييارلاندى. كەمەر زەر يىپ، كۆك، سۆسۈن، توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپ ۋە كەندىر يىپتىن ئۈستىلىق بىلەن توقۇلدى. بۇلارنىڭ ھەممىسى پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا بۇيرۇغىنى بويىچە قىلىندى.⁶ ئىككى دانە يوللۇق ھېقىق ئالتۇن كۆزلۈككە قويۇلۇپ، ئىسرائىللارنىڭ ئون ئىككى قەبلىسىنىڭ ئىسىملىرى ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۈستىلىق بىلەن مۆھۈرگە ئويۇلغان نەقىشلەردەك ئويۇلدى.⁷ ئاندىن، ئېفودنىڭ ئىككى دانە مۇرە تاسمىسىغا قاندىلىپ، ئىسرائىللارنىڭ خاتىرە تېشى قىلىندى. مانا بۇلارنىڭ ھەممىسى پەرۋەردىگارنىڭ ئەمرى بويىچە قىلىندى.

كۆكرەكلىك ياساش

⁸ خۇدانىڭ ئىرادىسىنى بىلىش ئۈچۈن كىيىلىدىغان كۆكرەكلىك قولى چېۋەر

مىسىردىن چىقىش

ئۇستىلار تەرىپىدىن تىكىلدى. تىكىلىش ئۇسۇلى ئېفود بىلەن ئوخشاش بولۇپ، ئۇ زەر يىپ، كۆك، سۆسۈن، توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپ ۋە كەندىر يىپ بىلەن تىكىلدى.

⁹ كۆكرەكلىكنىڭ ئۇزۇنلۇقى ۋە كەڭلىكى ئوخشاشلا يىگىرمە بەش سانتىمېتىردىن قىلىنىپ، تۆت چاسا ھەم ئىككى قات، يەنى يانچۇقلۇق قىلىپ تىكىلدى. ¹⁰ ئۇستىگە تۆت قۇر قىممەتلىك تاش قادالدى. بىرىنچى قۇرغا قىزىل ياقۇت، توپاز ۋە زۇمرەت ئورنىتىلدى. ¹¹ ئىككىنچى قۇرغا كۆك قاشتاش، كۆك ياقۇت ۋە ئالماس ئورنىتىلدى. ¹² ئۈچىنچى قۇرغا سۆسۈن ياقۇت، ھېقىق ۋە سۆسۈن كۋارتىس ئورنىتىلدى. ¹³ تۆتىنچى قۇرغا رەڭسىز ياقۇت، يوللۇق ھېقىق ۋە يېشىل قاشتاش ئورنىتىلدى. بۇلارنىڭ ھەممىسى ئالتۇن كۆزلۈككە ئېلىنىپ، كۆكرەكلىككە قادالدى. ¹⁴ ئىسرائىللارنىڭ ئون ئىككى قەبىلىسىنىڭ ئىسمى خۇددى مۆھۈرگە ئويۇلغان نەقىشلەردەك، بۇ قىممەتلىك تاشلارنىڭ ئۇستىگە ئويۇلدى.

¹⁵ كۆكرەكلىكى ئېفودقا بېكىتىش ئۈچۈن، ساپ ئالتۇندىن ئېشىلگەن شوپىندەك ئىككى تال زەنجىر سوقۇلدى. ¹⁶ كۆكرەكلىكنىڭ ئۈستى تەرىپىدىكى ئىككى بۇرجىكنىڭ ھەربىرىگە بىردىن ئالتۇن ھالقا بېكىتىلدى. ¹⁷ زەنجىرلەر ئايرىم-ئايرىم ھالدا ئالتۇن ھالقىدىن ئۆتكۈزۈلۈپ، ¹⁸ ئېفود تاسمىسىنىڭ ئالدى تەرىپىدىكى ئىككى ئالتۇن كۆزلۈككە ئۇلاندى. ¹⁹ كۆكرەكلىكنىڭ تۆۋەن تەرىپىدىكى ئىككى بۇرجەكنىڭ ئېفودقا تېگىپ تۇرىدىغان ئىچكى يۈزىگە ئىككى دانە ئالتۇن ھالقا بېكىتىلدى. ²⁰ شۇنداقلا، يەنە ئېفودنىڭ بەل قىسمىغا، يەنى كەمەرنىڭ يۇقىرىسىغا ئىككى دانە ئالتۇن ھالقا بېكىتىلدى. ²¹ كۆكرەكلىكنىڭ پۇلاڭلاپ كەتمەي، ئېفودقا چاپلىشىپ تۇرۇشى ئۈچۈن، كۆكرەكلىكتىكى ھالقىلار بىلەن ئېفودتىكى ھالقىلار بىر تال كۆك يىپ ئارقىلىق ئۆزئارا ئۇلاندى. بۇلارنىڭ ھەممىسى پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا بۇيرۇغىنى بويىچە قىلىندى.

روھانىيلار كىيىدىغان باشقا كىيىملەرنىڭ تىكىلىشى

²² توقۇمىچىلار ئېفودنىڭ ئىچىگە كىيىلىدىغان پەرىجىنى توقۇدى. پەرىجىنىڭ رەڭگى پۈتۈنلەي كۆك بولدى. ²³ پەرىجىگە ئويما ياقا ئېچىلىپ، يىرتىلىپ

مىسىردىن چىقىش

كەتمەسلىكى ئۈچۈن، ياقنىڭ چۆرسىگە پەۋاز تۇتۇلدى.²⁴ پەرىجىنىڭ ئاياغ پېشىگە كۆك، سۆسۈن ۋە توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپ ۋە كەندىر يىپتىن ئانار نۇسخىلىق كەشتىلەر چۈشۈرۈلدى.²⁵ ساپ ئالتۇندىن قوڭغۇراقلار ياسىلىپ، پەرىجىنىڭ ئاياغ پېشىدىكى ئانار نۇسخىلىق كەشتىلەر ئوتتۇرىسىغا بىردىن ئېسىلدى.²⁶ روھانىيلىق ۋە زەپىسىنى ئۆتكەندە كىيلىدىغان بۇ پەرىجىنىڭ پېشىگە نۆۋەت بىلەن ئانار نۇسخىلىق كەشتىلەر تىكىلدى ۋە ئالتۇن قوڭغۇراقلار ئورنىتىلدى. بۇلارنىڭ ھەممىسى پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا بۇيرۇغىنى بويىچە قىلىندى.²⁷ ھارۋن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ئۈچۈن كەندىر يىپتىن ئىچ پەرىجە تىكىلدى.²⁸ كەندىر يىپتىن سەللە، باش كىيىم ۋە تامبالارمۇ تەييارلاندى.²⁹ كەندىر يىپ، كۆك، سۆسۈن، توق قىزىل رەڭلىك يۇڭ يىپتىن بىر كەمەر توقۇلۇپ، ئۈستى كەشتىلەندى. بۇلارنىڭ ھەممىسى پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا بۇيرۇغىنى بويىچە قىلىندى.³⁰ ساپ ئالتۇندىن بىر قادا قىلىپ، ئۇنىڭ ئۈستىگە «پەرۋەردىگارغا ئاتالدى» دېگەن خەتلەر مۆھۈرگە ئويۇلغاندەك ئويۇلدى.³¹ ھەمدە كۆك رەڭلىك يىپ بىلەن سەللىگە تاقاپ قويۇلدى. بۇلارنىڭ ھەممىسى پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا بۇيرۇغىنى بويىچە قىلىندى.

مۇسانىڭ خىزمەتلىرىنى كۆزدىن كەچۈرۈشى

³² ئىبادەت چېدىرى — پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرىنىڭ تەييارلىق خىزمەتلىرى پۈتۈنلەي تاماملاندى. پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا بۇيرۇغانلىرىنى ئىسرائىللار بىر - بىرلەپ ئورۇندىدى.³³ ئۇلار ئىبادەت چېدىرى ۋە چېدىرنىڭ بارلىق سايمانلىرىنى مۇسانىڭ ئالدىغا ئېلىپ كەلدى. ئۇلارنىڭ ئىچىدە: ئىلمەك، رام، توغرا بالداق، تۇۋرۇك ۋە تۇۋرۇك پۇتى،³⁴ قىزىل بويالغان قوچقار تېرىسىدىن ياسالغان يوپۇق، نەپىس ئىشلەنگەن تېرە يوپۇق، يوپۇق پەردىسى،³⁵ پەرزىلەرنى سالىدىغان ئەھدە ساندۇقى، ئۇنىڭ كۆتۈرۈش بالداقلىرى ۋە ئاغزى، يەنى «مېھىر - شەپقەت تەختى»،³⁶ شىرە، شىرەنىڭ سايمانلىرى، خۇداغا سۇنىدىغان نانلار،³⁷ ساپ ئالتۇن چىراغدان، ئۇنىڭ سايمانلىرى، چىراغ، چىراغ يېغى،³⁸ ئالتۇن ئىسرىقدان، مۇقەددەس ياغ، خۇشبۇي ئىسرىق، ئىبادەت چېدىرىنىڭ كىرىش ئاغزىنىڭ

مىسىردىن چىقىش

پەردىسى،³⁹ تۇجىتىن ياسالغان قۇربانلىق سۇپىسى، قۇربانلىق سۇپىسىنىڭ تۇچ شالاسى، سۇپىنىڭ كۆتۈرۈش بالداقلىرى ۋە ئۇنىڭ بارلىق سايمانلىرى، پاكلىنىش دېسى ۋە داس قويغۇچ،⁴⁰ ھويلىنىڭ چۆرىسىدىكى پەردە توسۇقلار، پەردە تۈۋرۈكلىرى ۋە تۈۋرۈك پۇتلىرى، ھويلىنىڭ كىرىش ئاغزىنىڭ پەردىسى، چېدىرنىڭ تانلىرى ۋە قوزۇقلىرى،⁴¹ روھانىي ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى مۇقەددەس جايدا خىزمەت ئۆتىگەندە كىيىدىغان نەپىس مۇقەددەس كىيىملەر بار ئىدى.

⁴² پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا بۇيرۇغانلىرىنى ئىسرائىللار بىر - بىرلەپ ئورۇندىدى.

⁴³ مۇسا پۈتۈن نەرسىلەرنى كۆزدىن كەچۈرۈپ، ئۇلارنىڭ قىلغانلىرىنىڭ پۈتۈنلەي پەرۋەردىگارنىڭ ئەمرى بويىچە بولغانلىقىنى كۆرۈپ، ئۇلارغا بەخت تىلەپ دۇئا قىلدى.

40 - باب

ئىبادەت چېدىرنىڭ تىكلىنىشى

¹ پەرۋەردىگار مۇساغا مۇنداق ئەمر قىلدى:

² — بىرىنچى ئاينىڭ بىرىنچى كۈنى ئىبادەت چېدىرى — پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرىنى تىكىپ،³ ئون پەرز يېزىلغان تاش تاختىلار قويۇلغان ئەھدە ساندۇقىنى ئۇنىڭ ئىچىدىكى ئەڭ مۇقەددەس جايغا قويۇپ، ئۇنى پەردە بىلەن توسۇپ قويغىن.⁴ شىرەنى چېدىردىكى مۇقەددەس جايغا ئېلىپ كىرىپ، ئۈستىگە سايمانلىرىنى تىزىپ قويغىن. چىراغداننىمۇ ئېلىپ كىرىپ، چىراغلىرىنى يېقىپ قويغىن.⁵ ئىسرىقداننى ئەڭ مۇقەددەس جايدىكى ئەھدە ساندۇقىنىڭ ئۇدۇلىغا، يەنى ئەڭ مۇقەددەس جايىنى ئايرىپ تۇرىدىغان پەردىنىڭ سىرتىغا قويغىن. چېدىرنىڭ كىرىش ئاغزىنىڭ پەردىسىنى تارتىپ قويغىن.

⁶ كۆيدۈرمە قۇربانلىق سۇپىسىنى ئىبادەت چېدىرى — پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرىنىڭ ئالدىغا قويغىن.⁷ پاكلىنىش دېسىنى چېدىر بىلەن قۇربانلىق سۇپىسىنىڭ ئارىسىغا قويۇپ، ئۇنىڭغا سۇ تولدۇرۇپ قويغىن.⁸ ئىبادەت جايىنىڭ

مىسىردىن چىقىش

ھويلىسىنىڭ پەردىلىرىنى بېكىتىپ، كىرىش ئاغزىنىڭ پەردىسىنىمۇ ئېسىپ قويغىن. ⁹ ئىبادەت چېدىرى ۋە ئۈستىدىكى بارلىق سايمانلارنى مۇقەددەس ياغ بىلەن ياغلاپ، ماڭا — پەرۋەردىگارنىڭغا ئاجراتقىن. شۇنداق قىلساڭ، بۇ نەرسىلەر مۇقەددەس بولىدۇ. ¹⁰ ئاندىن كېيىن، قۇربانلىق سۇپىسى ۋە ئۇنىڭ ھەممە سايمانلىرىنى مۇقەددەس ياغ بىلەن ياغلاپ، ماڭا — پەرۋەردىگارنىڭغا ئاجراتقىن. شۇنداق قىلساڭ، بۇ نەرسىلەر مۇقەددەس بولىدۇ. ¹¹ پاكلىنىش دېسى ۋە داس قويغۇچىنىمۇ مۇقەددەس ياغ بىلەن ياغلاپ، ماڭا — پەرۋەردىگارنىڭغا ئاجراتقىن. ¹² ھارۋى ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنى پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرىنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كېلىپ، يۇيۇپ پاكلىنىدۇرغىن. ¹³ ھارۋىغا مۇقەددەس كىيىملەرنى كىيىدۈرۈپ، مۇقەددەس ياغنى سۈركەپ، ماڭا — پەرۋەردىگارنىڭغا ئاجراتقىن. شۇنداق، ئۇ مەن ئۈچۈن روھانىيلىق قىلالايدۇ. ¹⁴ ئاندىن، ھارۋىنىڭ ئوغۇللىرىنى ئېلىپ كېلىپ، ئۇلارغا پەرىجىلەرنى كىيىدۈرۈپ، ¹⁵ خۇددى ئاتىسىغا ياغ سۈرگەندەك، ئۇلارغا مۇقەددەس ياغ سۈركەپ، مەن ئۈچۈن روھانىيلىق قىلىشقا ئاجراتقىن. ئۇلارغا ياغ سۈرگىلىش، ئۇلارنىڭ ئەۋلادىتى ئەۋلادىچە روھانىيلىق قىلىشقا تەيىنلەنگەنلىكىنى كۆرسىتىدۇ. ¹⁶ مۇسا مانا بۇلارنىڭ ھەممىسىنى پەرۋەردىگارنىڭ ئەمرى بويىچە بەجا كەلتۈردى.

¹⁷ شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار مىسىردىن چىقىپ ئىككىنچى يىلى بىرىنچى ئاينىڭ بىرىنچى كۈنى ئىبادەت چېدىرىنى تىكتى. ¹⁸ مۇسا چېدىر راملىرىنىڭ پۇتلىرىنى ئورنىتىپ، راملارنى تىكلەپ، توغرا بالداقلىرىنى قويۇپ، تۈۋرۈكلىرىنى ئورناتتى. ¹⁹ ئاندىن، ئۇ پۈتۈن چېدىرنىڭ ئۈستى ۋە ئەتراپىنى پەردە بىلەن قاپلاپ، تورۇس پەردىسىنىڭ ئۈستىگە يوپۇق ياپتى. ئۇلارنىڭ ھەممىسى پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا بۇيرۇغانلىرى بويىچە قىلىندى. ²⁰ ئاندىن كېيىن، ئۇ پەرىزلەر يېزىلغان ئىككى تاش تاختىنى ئەھدە ساندۇقىغا سېلىپ، كۆتۈرۈش بالداقلىرىنى ئەھدە ساندۇقىنىڭ ھالقىسىدىن ئۆتكۈزۈپ، ئۈستىگە ساندۇق ئاغزى، يەنى «مېھەر - شەپقەت تەختى» نى ئورناتتى. ²¹ ئاندىن، ئەھدە ساندۇقىنى ئىبادەت چېدىرىنىڭ ئىچىگە قويۇپ، ساندۇقنى توسۇپ قويۇش ئۈچۈن يوپۇق پەردىسىنى ئاستى. بۇلار

مىسردىن چىقىش

پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا بۇيرۇغانلىرى بويىچە قىلىندى.

²² مۇسا شىرەنى پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چىدىرىغا ئېلىپ كىرىپ، ئۇنى

چىدىر ئىچىدىكى شىمال تەرەپكە، ئەڭ مۇقەددەس جاينىڭ ئالدىدىكى يوپۇق

پەردىسىنىڭ سىرتىغا، يەنى «مۇقەددەس جاي» دەپ ئاتالغان قىسمىغا قويدى.

²³ شىرەگە پەرۋەردىگارغا ئاتالغان نانلارنى قويدى. بۇ، پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا

بۇيرۇغانلىرى بويىچە قىلىندى. ²⁴ ئۇ چىراغدانى چىدىردىكى مۇقەددەس جاي

ئىچىدىكى جەنۇب تەرەپكە شىرە بىلەن ئۇدۇل قىلىپ قويۇپ، ²⁵ پەرۋەردىگارنىڭ

ھۇزۇرىغا چىراغنى يېقىپ قويدى. بۇ، پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا بۇيرۇغانلىرى بويىچە

قىلىندى. ²⁶ ئۇ ئالتۇن ئىسرىقدا چىدىرنىڭ ئىچىگە، ئەڭ مۇقەددەس جاينى

ئايىرىپ تۇرىدىغان يوپۇق پەردىسىنىڭ ئالدىغا قويۇپ، ²⁷ ئىسرىقداندا خۇشبۇي

ئىسرىقنى كۆيدۈردى. بۇ، پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا بۇيرۇغانلىرى بويىچە قىلىندى.

²⁸ ئۇ چىدىر ئاغزىغا پەردە ئاستى. ²⁹ پەردىنىڭ ئالدىغا كۆيدۈرمە قۇربانلىق سۇپىسى

ياساپ، ئۈستىگە كۆيدۈرمە قۇربانلىق ۋە بۇغداي نەزىر - چىرىغىنى قويدى. بۇ،

پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا بۇيرۇغانلىرى بويىچە قىلىندى.

³⁰ مۇسا پاكلىنىش دېسىنى ئىبادەت چىدىرى - پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش

چىدىرى بىلەن قۇربانلىق سۇپىسىنىڭ ئارىسىغا قويۇپ، پاكلىنىشقا ئىشلىتىش ئۈچۈن

داسقا سۇ تولدۇرۇپ قويدى. ³¹⁻³² مۇسا، ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى چىدىرغا

كىرىش ياكى قۇربانلىق سۇپىسىنىڭ يېنىغا بېرىشتىن ئاۋۋال داستا پۇت - قولىنى

يۇيىدىغان بولدى. بۇ، پەرۋەردىگارنىڭ مۇساغا بۇيرۇغىنى بويىچە قىلىندى. ³³ مۇسا

چىدىر ۋە قۇربانلىق سۇپىسىنىڭ چۆرىسىگە توسۇق پەردە تارتىپ، ھويلا قىلدى

ھەمدە ئۇنىڭ كىرىش ئاغزىغا پەردە ئاستى. شۇنداق قىلىپ، ئۇ پۈتۈن ئىشنى

تاماملىدى.

پەرۋەردىگارنىڭ پارلاق نۇرىنىڭ ئىبادەت چىدىرىنى قاپلىشى

³⁴ ئۇ چاغدا، پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چىدىرىنى بۇلۇت قاپلاپ، چىدىر

پەرۋەردىگارنىڭ پارلاق نۇرى بىلەن تولدى. ³⁵ مۇسا چىدىرغا كىرەلمىدى. چۈنكى،

بۇلۇت چىدىر ئۈستىگە قونۇپ، چىدىر ئىچى پەرۋەردىگارنىڭ نۇرى بىلەن تولغانىدى.

مىسىردىن چىقىش

³⁶ بۇلۇت چىدىردىن ھەربىر كۆتۈرۈلگەندە، ئىسرائىللارغا سەپەرنى داۋاملاشتۇرۇش بەلگىسىنى بېرەتتى. ³⁷ بۇلۇت كۆتۈرۈلمىسە، ئۇلار قارارگاھتىن قوزغالمىتتى.

³⁸ ئۇلار پۈتۈن سەپىردە، كۈندۈزى پەرۋەردىگارنىڭ بۇلۇتىنى چىدىرنىڭ ئۈستىدە كۆرەتتى. كېچىسى بولسا بۇلۇت ئىچىدە كۆيۈۋاتقان ئوتنى كۆرەتتى.

يوشۇۋا

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

«يوشۇۋا» قىسمىدا ئىسرائىللارنىڭ خۇدا ئۇلارغا ۋەدە قىلغان زېمىنغا، يەنى كەئنانغا كىرىش ۋەقەسى بايان قىلىنغان. ئۇشبۇ قىسىم مۇسا پەيغەمبەر ئىسرائىللارنى چۆللۈكتە باشلاپ ماڭغان يىللاردىكى ئۇنىڭ ياردەمچىسى نۇنىڭ ئوغلى يوشۇۋانىڭ ئىسمى بىلەن ئاتالغان. ئىسرائىللارنىڭ خۇدا ئۇلارغا ۋەدە قىلغان زېمىنغا كىرىش ۋاقتى يېتىپ كەلگەندە، مۇسا پەيغەمبەرنىڭ ئۇلارنى ئۇ زېمىنغا باشلاپ كىرىشىگە رۇخسەت بېرىلمەيدۇ. بۇ ۋەزىپە يوشۇۋاغا بېرىلىدۇ. مۇسا پەيغەمبەر ۋاپات بولغان كېيىن، خۇدا مۆجىزە كۆرسىتىپ، ئىئوردان دەرياسىنى ئېقىشىدىن توختىتىپ، ئىسرائىللارنىڭ يوشۇۋانىڭ يېتەكچىلىكىدە دەريادىن ئۆتۈشىگە ياردەم قىلىدۇ. بۇ مۆجىزە ئارقىلىق خەلق خۇدانىڭ ئۆزلىرىنى يوشۇۋا ئارقىلىق يېتەكلەۋاتقانلىقىنى تونۇپ يېتىدۇ.

بۇ ئىشلار بولۇشتىن 600 يىل بۇرۇن، خۇدا ئىبراھىم پەيغەمبەرگە كەئنان زېمىنىنى ئۇنىڭ ئەۋلادلىرىغا بېرىدىغانلىقى ھەققىدە ۋەدە قىلغانىدى. ۋاھالەنكى، خۇدا ۋەدە قىلىنغان ئۇشبۇ زېمىننى ئۇنىڭ ئەۋلادلىرىغا ئۇ زېمىندا ياشاۋاتقان خەلقلەرنىڭ گۇناھى چېكىگە يەتمىگۈچە بەرمەيدىغانلىقىنى ئېيتقان («ئالەمنىڭ يارىتىلىشى» 15 - باب 16 - ئايەت). يوشۇۋا زامانىسىدا ئۇ يەردە ياشاۋاتقان خەلقلەرگە بېرىلىدىغان جازانىڭ ۋاقتى توشقاندى. خۇدا يوشۇۋاغا ۋە ئىسرائىللارغا ئۇ زېمىننى ئىگىلەشنى شۇنداقلا ئۇ يەردە ياشاۋاتقان خەلقلەرنى تەلتۆكۈس يوقىتىشنى بۇيرۇيدۇ. خۇدانىڭ بۇنداق قىلىشى ئىسرائىللارنىڭ ئۇ يەردىكى گۇناھكار خەلقلەرنىڭ گۇناھ ئۆتكۈزۈش يوللىرىنى ئۈگەنمەسلىكى ئۈچۈندۇر. خۇدا ئىسرائىللار ئارقىلىق ئۆزىنىڭ ئۇ يەردە ياشاۋاتقان خەلقلەرگە يۈرگۈرمەكچى بولغان جازاسىنى ئەمەلگە ئاشۇرماقچى بولغان. ئىسرائىللارنىڭ ئۇ خەلقلەرنى ئۇ يەردىن قوغلاپ چىقىرىشقا قۇدرىتى يەتمەيتتى. شۇڭا ئىسرائىللار ۋەدە قىلىنغان ئۇ زېمىنغا ئېرىشىش ئۈچۈن خۇداغا بويسۇنۇشى ۋە ئۇنىڭغا ئىشىنىشى كېرەك ئىدى. ئۇلار ھەر قېتىم خۇدانىڭ بۇيرۇقلىرىغا بويسۇنغاندا، ئۇرۇشتا غەلبىگە ئېرىشكەن. ۋاھالەنكى،

ئۇنىڭ بۇيرۇقلىرىغا بويسۇنمىغاندا ئۇرۇشتا مەغلۇبىيەتكە دۇچار بولغان. يوشۇۋا 110 يېشىدا ئالەمدىن ئۆتدۇ. ئۇ ھاياتىدا مىسىردىكى قۇللۇقنى، خۇدانىڭ 10 تۈرلۈك ئاپەت ئارقىلىق ئىسرائىللارنى مىسىردىن قۇتقۇزۇپ چىقىشىنى ۋە قىزىل دېڭىزدىن مۆجىزىلىك ئۆتۈشتەك كارامەتلىك ئىشلارنى بېشىدىن ئۆتكۈزىدۇ. بۇلاردىن باشقا ئۇ يەنە خۇدا ئىسرائىللارنىڭ ۋەدە قىلىنغان زېمىنغا كىرىشىگە رۇخسەت بەرگۈچە چۆلدە 40 يىل مۇساپىر بولۇپ يۈرىدۇ.

تېزىس:

1. ۋەدە قىلىنغان زېمىنغا كىرىش (1 - بابتىن 5 - باقىچە)
2. كەئناننى بېسىۋېلىش (6 - بابتىن 12 - باقىچە)
3. ئىسرائىل قەبىلىلىرى ئارىسىدىكى يەر تەقسىماتى (13 - بابتىن 21 - باقىچە)
4. شەرقىي قەبىلىلەرنىڭ ئۆز زېمىنلىرىغا قايتىشى (22 - باب)
5. يوشۇۋانىڭ ئاخىرقى سۆزلىرى (23 - باب)
6. پەرۋەردىگار بىلەن بولغان ئەھدىنىڭ يېڭىلىنىشى (24 - باب)

يوشۇۋا

پەرۋەردىگارنىڭ يوشۇۋاغا كەنتاننى ئىگىلەشنى بۇيرۇشى

¹ پەرۋەردىگارنىڭ خىزمەتكارى مۇسا پەيغەمبەر ۋاپات بولغاندىن كېيىن، پەرۋەردىگار نۇنىڭ ئوغلى، يەنى مۇسا پەيغەمبەرنىڭ ياردەمچىسى يوشۇۋاغا مۇنداق دېدى:

² — مېنىڭ خىزمەتكارىم مۇسا ۋاپات بولدى. ئەمدى سەن بارلىق ئىسرائىل خەلقىنى ئىئوردان دەرياسىدىن ئۆتكۈزۈپ، ئۇلارنى مەن سىلەرگە ئاتا قىلماقچى بولغان زېمىنغا ئېلىپ بېرىشقا تەييارلىق كۆرگىن. ³ مەن مۇساغا قىلغان ۋەدەم بويىچە، سىلەرنىڭ ئايغىڭلار تەگكەنلا زېمىننى سىلەرگە بېرىمەن. ⁴ سىلەرنىڭ زېمىنڭلار جەنۇبىي تەرەپتىكى چۆلدىن شىمال تەرەپتىكى لىۋان تاغلىرىغىچە، كۈنچىقىش تەرەپتىكى ئۇلۇغ فىرات دەرياسىدىن پۈتكۈل خىتلارنىڭ زېمىنىنى كېسىپ ئۆتۈپ، كۈنپېتىش تەرەپتىكى ئوتتۇرا دېڭىزغىچە كېڭىيدۇ. ⁵ سەن ھايات ۋاقتىڭدا ھېچكىم ساڭا قارشى چىقالمايدۇ. مەن مۇساغا قانداق يار بولغان بولسام، ساڭمۇ شۇنداق يار بولىمەن. مەن سەندىن ھەرگىز ئايرىلمايمەن ھەمدە سېنى تاشلىمايمەن.

⁶ سەن قەيسەر ۋە جاسارەتلىك بول! چۈنكى، سەن ئۆز خەلقىڭنى مەن

يوشۇۋا

ئەجدادلىرىڭغا بېرىشكە ۋەدە قىلغان زېمىنغا ئىگىدارچىلىق قىلىشقا ئېلىپ بارسەن. ⁷ سەن ئىنتايىن قەيسەر ۋە جاسارەتلىك بول! خىزمەتكارىم مۇسا ساڭا ئۆگەتكەن پۈتكۈل تەۋرات قانۇنىغا قەتئىي ئەمەل قىلىپ، ئۇنىڭدىن تېپىپ كەتمىسەڭلا، نەگىلا بارىدىكەن سەن ھەممە ئىشلىرىڭ يۈرۈشۈپ ماڭىدۇ. ⁸ تەۋرات قانۇنى ئاغزىڭدىن چۈشمىسۇن، كېچە - كۈندۈز تەۋرات قانۇنى ئۈستىدە چوڭقۇر ئويلىنىپ، ئۇنىڭدا يېزىلغانلارغا ئەمەل قىلغىن. شۇنداق قىلساڭ، بارلىق ئىشلىرىڭ يۈرۈشۈپ، ئوڭۇشلۇق بولىدۇ. ⁹ مەن ساڭا بۇيرۇغان ئەمەسمۇ! سەن قەيسەر ۋە جاسارەتلىك بول! قورقما ھەم چۈشكۈنلەشمە. چۈنكى سەن قەيەرگە بارساڭ، پەرۋەردىگارىڭ — سەن ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا — مەن ساڭا يار بولىمەن.

¹⁰ شۇنىڭ بىلەن يوشۇۋا خەلقنىڭ سەردارلىرىغا بۇيرۇق بېرىپ:

¹¹ — سىلەر ھەرقايسى قارارگاھلارنى ئارىلاپ، خەلققە:

«ئوزۇق - تۈلۈكلىرىڭلارنى تەييارلاپ قويۇڭلار. ئۈچ كۈندىن كېيىن بىز پەرۋەردىگار — بىز ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا بىزگە ئاتا قىلماقچى بولغان زېمىنغا ئىگىدارچىلىق قىلىش ئۈچۈن ئىئوردان دەرياسىدىن ئۆتمىز» دەپ ئۇقتۇرۇش قىلىڭلار، — دېدى. ¹² يوشۇۋا يەنە رۇبېن، گاد قەبىلىلىرى ۋە ماناسسە قەبىلىسىنىڭ شەرقىي يېرىمىغا مۇنداق دېدى:

¹³ — سىلەر پەرۋەردىگارنىڭ خىزمەتكارى مۇسا پەيغەمبەرنىڭ ھايات ۋاقتىدا

سىلەرگە نېمىنى بۇيرۇغانلىقىنى بىلىسىلەر. مۇسا پەيغەمبەر مۇنداق دېگەندى:

«پەرۋەردىگارنىڭلار خۇدا ئىئوردان دەرياسىنىڭ شەرق قىرغىقىدىكى بۇ زېمىننى

سىلەرگە ماكانلىشىشقا ئاتا قىلدى.» ¹⁴ سىلەرنىڭ ئاياللىرىڭلار، بالىلىرىڭلار ۋە

مال - چارۋىلىرىڭلار مۇسا پەيغەمبەر سىلەرگە تەقسىم قىلىپ بەرگەن ئىئوردان

دەرياسىنىڭ قىرغىقىدىكى بۇ زېمىندا تۇرسا بولىدۇ. ئەمما بارلىق پالۋانلىرىڭلار قولغا

قورال - ياراغ ئېلىپ، قېرىنداش قەبىلىلەرنى باشلاپ دەريادىن ئۆتۈپ، ئۇلارغا

ياردەمدە بولسۇن. ¹⁵ پەرۋەردىگار قېرىنداش قەبىلىلەرنى سىلەرگە ئوخشاش

ماكانلاشتۇرۇپ بولغۇچە، ئۇلارغا ياردەمدە بولۇڭلار. ئۇلارمۇ پەرۋەردىگارنىڭلار خۇدا

ئاتا قىلغان زېمىنغا ئىگىدارچىلىق قىلغاندىن كېيىن، سىلەر پەرۋەردىگارنىڭ

يوشۇۋا

خىزمەتكارى مۇسا پەيغەمبەر سىلەرگە بەلگىلەپ بەرگەن ئىئوردان دەرياسىنىڭ شەرقىي قىرغىقىغا قايتساڭلار بولىدۇ.

¹⁶ ئۇلار يوشۇۋاغا جاۋابەن مۇنداق دېدى:

— سەن بىزگە نېمىنى بۇيرۇساڭ، بىز شۇنى بەجا كەلتۈرىمىز، نەگە ئەۋەتسەڭ شۇ يەرگە بارىمىز. ¹⁷ بىز ساڭا مۇسا پەيغەمبەرگە بويسۇنغاندەك بويسۇنمىز. پەرۋەردىگار بىز — خۇدا بۇرۇن مۇسا پەيغەمبەرگە يار بولغاندەك، ساڭمۇ يار بولسۇن. ¹⁸ كىم سېنىڭ سۆزلىرىڭگە قارشى چىقىدىكەن، بۇيرۇقلىرىڭغا بويسۇنمايدىكەن، ئۇ چوقۇم جېنىدىن جۇدا قىلىنسۇن. بىراق سەن قەيسەر ۋە جاسارەتلىك بول!

2 - باب

يوشۇۋانىڭ ئېرىخاغا چارلىغۇچىلارنى ئەۋەتىشى

¹ نۇنىڭ ئوغلى يوشۇۋا ئۆز خەلقىنىڭ شىتتىمدىكى قارارگاھىدىن ئىككى

چارلىغۇچىنى يوشۇرۇنچە ئەۋەتىپ، ئۇلارغا بۇيرۇق قىلىپ، مۇنداق دېدى:

— سىلەر بېرىپ كەنئان زېمىنىنى، بولۇپمۇ ئېرىخا شەھىرىنى چارلاپ كېلىڭلار.

ئۇلار ئۇ يەرگە يېتىپ بېرىپ، راھاب ئىسىملىك بىر پايەشە ئايالنىڭ ئۆيىگە

چۈشۈپ، شۇ يەردە تۈنەپ قالدى. ² ئېرىخا شەھىرىنىڭ پادىشاھى ئىسرائىللارنىڭ بۇ

زېمىنىنى چارلاشقا كېلىپ، ئاشۇ ئۆيدە تۇرۇۋاتقانلىقىدىن خەۋەر تېپىپ، ³ ئادەم

ئەۋەتىپ، راھابقا:

— ئۆيۈڭگە كەلگەنلەرنى چىقىرىپ بەر! ئۇلار زېمىنىمىزنى چارلاش ئۈچۈن

كەلگەنلەر، — دېدى.

⁴ ئەمما راھاب ئۇ ئىككىسىنى ئاللىقاچان يوشۇرۇپ قويغانىدى. ئۇ پادىشاھ

ئەۋەتكەن ئادەملەرگە:

— شۇنداق، ئىككى ئادەمنىڭ كەلگەنلىكى راست، ئەمما ئۇلارنىڭ قەيەردىن

كەلگەنلىكىدىن خەۋىرىم يوق. ⁵ گۈگۈم چۈشۈپ، شەھەر دەرۋازىسى تاقىلىدىغان

يوشۇۋا

چاغدا، ئۇ ئىككىسى چىقىپ كەتكەن. ئۇلارنىڭ قەيەرگە كەتكەنلىكىنى بىلمەيمەن. سىلەر دەرھال قوغلىساڭلار، چوقۇم يېتىشىۋالسىلەر، — دېدى.

⁶ (ئەمەلىيەتتە، راھاب ئۇلارنى ئاللىقاچان ئۆگزىدىكى دۆۋىلەپ قويۇلغان زىغىر پاخلىغا يوشۇرۇپ قويغانىدى.) ⁷ شۇنىڭ بىلەن، پادىشاھ ئەۋەتكەن ئادەملەر ئىئوردان دەرياسىنىڭ كېچىكىگە بارىدىغان يولدا ئۇلارنى قوغلىدى. قوغلاپ كەلگەنلەر شەھەردىن چىقىشى بىلەنلا، شەھەر دەرۋازىسى تاقالدى.

⁸ راھاب ئىككى چارلىغۇچى ئۇخلاشتىن بۇرۇن، ئۆگزىگە چىقىپ، ⁹ ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— مەن پەرۋەردىگارنىڭ بۇ زېمىنى سىلەرگە ئاتا قىلغانلىقىنى بىلمەن. سىلەر بىزنى بەكلا قورقۇتۇۋەتتىڭلار. بۇ زېمىندىكى بارلىق خەلق سىلەردىن قورقۇپ، يۈرەكلىرى سۇ بولۇپ كەتتى. ¹⁰ سىلەر مىسىردىن چىققاندا پەرۋەردىگارنىڭ سىلەرگە قىزىل دېڭىزنى قۇرۇتۇپ بەرگەنلىكىدىن بىزنىڭ خەۋىرىمىز بار، يەنە سىلەرنىڭ ئىئوردان دەرياسىنىڭ شەرقىي قىرغىقىدىكى ئامورلارنىڭ سىخون ۋە ئوگ دېگەن ئىككى پادىشاھىنى ۋە پۇقرالىرىنى تەلتۆكۈس يوقاتقانلىقىڭلاردىنمۇ خەۋەردارمىز. ¹¹ بىز بۇلارنى ئاڭلىغان ھامان قورقۇپ، جاسارىتىمىز يوقالدى. چۈنكى، پەرۋەردىگارنىڭلار خۇدا پۈتۈن ئالەمنىڭ خۇداسىدۇر. ¹²⁻¹³ مەن سىلەرگە ياخشى مۇئامىلە قىلدىم. شۇڭا ھازىر سىلەر پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىدا مېنىڭ جەمەتمىگە چىقىلماسلىققا قەسەم بەرسەڭلار. مېنىڭ ئاتا — ئانام، ئاكا — ئۆكلىرىم، ئاچا — سىڭىللىرىم ۋە ئۇلارنىڭ ئائىلىسىنىڭ ھاياتىنى قۇتقۇزۇپ، ئۇلارنى ئۆلۈمدىن ساقلاپ قېلىشقا كاپالەت بەرسەڭلار.

¹⁴ ئۇ ئىككى چارلىغۇچى قەسەم بېرىپ مۇنداق دېدى:

— ئەگەر سەن بىزنىڭ ھەرىكىتىمىزنى ئاشكارىلاپ قويمىساڭلا، پەرۋەردىگار بىزگە ئاتا قىلغان بۇ زېمىن قولىمىزغا ئۆتكەن ھامان، بىز ساڭا بەرگەن ۋەدىمىزدە تۇرۇپ، مېھرىبانلىقىمىزنى كۆرسىتىمىز. ئەگەر بىز ۋەدىمىزدە تۇرمىساق، پەرۋەردىگار بىزنىڭ جېنىمىزنى ئالسۇن.

¹⁵ سېپىل راھابنىڭ ئۆيىنىڭ پاسىل تېمى بولغاچقا، ئۇ ئارغامچا بىلەن ئۇ

يوشۇۋا

ئىككىسىنى دېرىزىدىن تۆۋەنگە چۈشۈرۈپ قويۇپ،¹⁶ ئۇلارغا مۇنداق دېدى:
— تاغ ئىچىگە كىرىپ كەتسەڭلار، قوغلاۋاتقانلار سىلەرنى تاپالمايدۇ. سىلەر شۇ
يەردە ئۈچ كۈن يوشۇرۇنۇپ، ئۇلار شەھەرگە قايتقاندىن كېيىن، يولغا چىقىڭلار.
¹⁷ ئۇ ئىككىسى مېڭىش ئالدىدا راھابقا:

— سەن چوقۇم بىز دېگەندەك قىلغىن، بولمىسا بىز ساڭا بەرگەن قەسسىمىزگە
ئىگە بولمايمىز.¹⁸ بىز بۇ يەرگە قايتىپ كەلگەندە، سەن چوقۇم بۇ قىزىل ئارغامچىنى
بىزنى چۈشۈرۈپ قويغان دېرىزىگە باغلاپ قويغىن. سەن ئاتا - ئاناڭ، ئاكا - ئۆكلىرىڭ
ۋە بارلىق ئائىلە ئەزالىرىڭنى ئۆز ئۆيۈڭگە جەم قىلغىن.¹⁹ ئەگەر كىم بۇ ئۆيدىن
ئايرىلىپ، جېنىدىن جۇدا بولسا، ئۇ ئۆزىنىڭ شورى، بىز ئۇنىڭغا ئىگە بولالمايمىز.
ئەگەر سېنىڭ ئۆيۈڭدە بىرەرسىگە قول تەگكۈزۈپ قالسا، بۇنىڭغا بىز ئەيىبار.
²⁰ لېكىن بىزنىڭ ھەرىكىتىمىز توغرىلۇق بىرەرسىگە ئېغىز ئاچساڭ، ئۇنداقتا بىز
قىلغان قەسەمدىن خالاس بولىمىز، — دېدى.
²¹ راھاب:

— بولىدۇ، شۇنداق بولسۇن! — دېدى.
راھاب ئۇلارنى يولغا سېلىپ قويغاندىن كېيىن، قىزىل ئارغامچىنى دېرىزىگە باغلاپ
قويدى.

²² بۇ ئىككى چارلىغۇچى تاغقا چىقىپ يوشۇرۇنۇۋالدى. قوغلىغۇچىلار ئۇلارنى يول
بويى ئۈچ كۈن ئىزدەپ تاپالماي، ئېرىخا شەھىرىگە قايتىپ كەلدى.²³ شۇنىڭ بىلەن
چارلىغۇچىلار تاغدىن چۈشۈپ، دەريادىن ئۆتۈپ ئۇنىڭ ئوغلى يوشۇۋا بىلەن
كۆرۈشۈپ، بېشىدىن ئۆتكەن ھەممە ئىشلارنى مەلۇم قىلدى.²⁴ ئۇلار:
— پەرۋەردىگار ھەقىقەتەن پۈتكۈل زېمىننى بىزگە ئاتا قىلىپتۇ. ئۇ يەردىكى
ئادەملەر قورققىنىدىن يۈرەكلىرى سۇ بولۇپ كېتىپتۇ! — دېدى.

3 - باب

ئىسرائىل خەلقىنىڭ ئىئوردان دەرياسىدىن ئۆتۈشى

¹ ئەتىسى سەھەردە يوشۇۋا بىلەن بارلىق ئىسرائىل خەلقى شىتتىمدىكى

يوشۇۋا

قارار گاهىدىن قوزغىلىپ، ئىئوردان دەرياسى بويىغا كەلدى ۋە ئۇ يەردە قارار گاه قۇرۇپ، دەريادىن ئۆتۈشنى كۈتۈپ تۇردى. ² ئۇچ كۈندىن كېيىن سەردارلار قارار گاهلارنى ئارىلاپ، ³ خەلققە:

— سىلەر، لاۋىي قەبىلىسىنىڭ روھانىيلىرى پەرۋەردىگار خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقىنى كۆتۈرۈپ ماڭغانلىقىنى كۆرگەن ھامان، چوقۇم قارار گاهىڭلاردىن ئايرىلىپ، ئۇلارغا ئەگىشىپ مېڭىڭلار. ⁴ سىلەر بۇ يەرلەرگە كېلىپ باقمىغاچقا، ئۇلار ئالدىدا يول باشلاپ ماڭدۇ. بىراق سىلەر ئەھدە ساندۇقىغا يېقىنلاشماي، ئۇنىڭ ئارقىسىدىن ئىككى چاقىرىم ئارىلىق تاشلاپ مېڭىڭلار، — دەپ تاپىلدى ئۇقتۇردى. ⁵ كېيىن يوشۇۋا خەلققە مۇنداق دېدى:

— سىلەر ئۆزۈڭلارنى پاكلاڭلار. ئەتە پەرۋەردىگار سىلەرنىڭ ئاراڭلاردا ئۇلۇغ مۆجىزە يارىتىدۇ.

⁶ ئەتسى ئەتسەندە يوشۇۋا روھانىيلارغا مۇنداق دېدى:

— ئەھدە ساندۇقىنى كۆتۈرۈپ، خەلقنىڭ ئالدىدا مېڭىڭلار.

شۇنىڭ بىلەن روھانىيلار ئەھدە ساندۇقىنى كۆتۈرۈپ خەلقنىڭ ئالدىدا ماڭدى.

⁷ پەرۋەردىگار يوشۇۋاغا مۇنداق دېدى:

— بۈگۈندىن باشلاپ سېنى ئىسرائىللارنىڭ كۆز ئالدىدا كۆككە كۆتۈرىمەن. شۇنداق

بولغاندا، ئۇلار مەن مۇساغا يار بولغاندەك، ساڭمۇ يار بولغانلىقىمنى بىلەلەيدۇ.

⁸ سەن ئەھدە ساندۇقىنى كۆتۈرۈپ ماڭغان روھانىيلارغا مېنىڭ ئەمرىمنى

يەتكۈزگىن، ئۇلار ئىئوردان دەرياسى بويىغا كەلگەندە، دەريانىڭ ئىچىدە تۇرسۇن.

⁹ كېيىن يوشۇۋا ئىسرائىل خەلقىگە مۇنداق دېدى:

— كېلىڭلار، پەرۋەردىگار خۇدانىڭ سىلەرگە دېگەن سۆزلىرىنى ئاڭلاڭلار.

¹⁰ سىلەر مەڭگۈ ھايات خۇدانىڭ ئاراڭلاردا ئىكەنلىكىنى ھەمدە ئۇنىڭ سىلەرنىڭ

ئالدىڭلاردا كەتئانلارنى، خىتلىرىنى، خىۋلارنى، پەرىزىلەرنى، گىرگاشارنى،

ئامورلارنى ۋە يىبۇسلارنى قانداق قوغلاپ چىقىرىدىغانلىقىنى بىلىسىلەر. ¹¹ قاراڭلار،

پۈتكۈل ئالەمنىڭ ئىگىسى بولغان پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقى سىلەردىن بۇرۇن

ئىئوردان دەرياسىدىن ئۆتكۈزۈلدى. ¹² سىلەر ھازىر ئىسرائىللار ئىچىدىن، ھەربىر

يوشۇۋا

قەبىلىدىن بىردىن، جەمئىي 12 ئەرنى تاللاڭلار. ¹³ پۈتكۈل ئالەمنىڭ ئىگىسى بولغان پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقىنى كۆتۈرگەن روھانىيلارنىڭ ئايىغى سۇغا تەگكەن ھامان، يۇقىرى ئېقىندىن ئېقىپ كېلىۋاتقان دەريا سۈيى شۇ ھامان توختاپ، بىر يەرگە يىغىلىدۇ.

¹⁴ شۇنىڭ بىلەن خەلق قارارگاھلىرىدىن چىقىپ ئىئوردان دەرياسىغا قاراپ ماڭدى. ئەھدە ساندۇقىنى كۆتۈرگەن روھانىيلار ئۇلاردىن بۇرۇن ماڭدى. ¹⁵ ھوسۇل مەزگىلىدە ئىئوردان دەرياسى قىنىغا پاتماي، قىرغاقلاردىن تېشىپ ئاقتى. ئەھدە ساندۇقىنى كۆتۈرگەن روھانىيلار دەريا بويىغا كېلىپ، دەريا سۈيىنى كېچىشى ھامان، ¹⁶ يۇقىرى ئېقىندىن ئېقىپ كېلىۋاتقان سۇ شۇ ھامان ئېقىشتىن توختاپ، زارىتان دېگەن جايدىكى ئادام شەھىرىدىن خېلى يىراقتىكى بىر جايدا يىغىلىپ قالدى. ئۆلۈك دېڭىزى، [®] يەنى تۈز دېڭىزغا ئېقىۋاتقان تۆۋەنكى ئېقىن سۈيىمۇ پۈتۈنلەي ئۈزۈلۈپ قالدى. شۇنىڭ بىلەن خەلق ئېرىخا شەھىرىگە يېقىن يەردە دەريادىن ئۆتتى. ¹⁷ ئىسرائىل خەلقى ئىئوردان دەرياسىدىن ئۆتۈۋاتقاندا، پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقىنى كۆتۈرگەن روھانىيلار، قۇرۇپ كەتكەن دەريا ئوقۇرىنىڭ ئوتتۇرىسىدا ئۆرە تۇرۇپ، پۈتكۈل خەلق دەريادىن ئۆتۈپ بولغۇچە ساقلاپ تۇردى.

4 - باب

ئون ئىككى ئابىدە تېشى

¹ پۈتكۈل ئىسرائىل خەلقى ئىئوردان دەرياسىدىن ئۆتۈپ بولغاندىن كېيىن، پەرۋەردىگار يوشۇۋاغا مۇنداق دېدى:

² — سەن خەلق ئارىسىدىن ھەربىر قەبىلىدىن بىردىن، جەمئىي 12 ئەرنى تاللاپ، ³ ئۇلارغا ئېيتقىن: «دەريانىڭ ئوتتۇرىسىدىكى روھانىيلار ئۆرە تۇرغان يەردىن 12 تاشنى ئېلىپ، بۇ تاشلارنى بۈگۈن كەچتە سىلەر قارارگاھ قۇرىدىغان يەرگە ئېلىپ

[®] 16: ئۆلۈك دېڭىزى — ئارابا دېڭىزى دەپمۇ ئاتىلىدۇ.

بارسۇن.»

⁴ شۇنىڭ بىلەن يوشۇۋا ھەربىر قەبىلىدىن بىردىن، جەمئىي 12 ئەرنى تاللاپ، ئۇلارنى بىر يەرگە جەم قىلىپ،⁵ ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— سىلەر ئىئوردان دەرياسىنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقىنىڭ ئالدىغا بېرىڭلار ھەمدە ئىسرائىل قەبىلىلىرىنىڭ سانغا ئاساسەن ھەربىرىڭلار دەريادىن بىردىن تاش ئېلىپ، يۈدۈپ كېلىپ،⁶ بۇ تاشلار بىلەن بىر ئابىدە تىكلەڭلەر. كەلگۈسىدە سىلەرنىڭ بالىلىرىڭلار سىلەردىن: «بۇ تاشلار نېمىنى بىلدۈرىدۇ؟» دەپ سورىغاندا،⁷ سىلەر ئۇلارغا پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقى ئىئوردان دەرياسىدىن ئۆتكۈزۈلگەندە، دەريا سۈيىنىڭ ئېقىشتىن توختىغانلىقىنى سۆزلەپ بېرىڭلار. بۇ تاشلار ئىسرائىل خەلقىگە، بۈگۈن بۇ يەردە نېمە ئىش يۈز بەرگەنلىكىنى مەڭگۈ ئەسلىتىدۇ.

⁸ تاللانغان بۇ 12 ئەر پەرۋەردىگارنىڭ يوشۇۋاغا دېگىندەك، يوشۇۋانىڭ ئەمرى بويىچە ئىئوردان دەرياسىنىڭ ئوتتۇرىسىدىن ئىسرائىللارنىڭ 12 قەبىلىسى ئۈچۈن 12 تاشنى يۈدۈپ، يېڭى قۇرغان قارارگاھقا ئېلىپ كەلدى ۋە شۇ يەردە ئابىدە تىكلدى.⁹ يوشۇۋامۇ، ئىئوردان دەرياسىنىڭ ئوتتۇرىسىدا ئەھدە ساندۇقىنى كۆتۈرگەن روھانىيلار ئۆرە تۇرغان يەرگە 12 تاش تىزىپ قويدى. بۇ تاشلار ھازىرمۇ[®] ئاشۇ جايدا شۇ پېتى تۇرماقتا.

¹⁰ پەرۋەردىگارنىڭ يوشۇۋا ئارقىلىق خەلققە قىلغان بارلىق ئەمىرلىرى ئادا قىلىنىپ بولغۇچە، ئەھدە ساندۇقىنى كۆتۈرگەن روھانىيلار ئىئوردان دەرياسىنىڭ ئوتتۇرىسىدا ئۆرە تۇردى. بۇ مۇسا پەيغەمبەرنىڭ يوشۇۋاغا ئىلگىرى بەرگەن يوليورۇقىدەك بولدى. خەلق تېزلا دەريادىن ئۆتكەندى.¹¹ يۈتكۈل خەلق دەريادىن ئۆتۈپ بولغاندىن كېيىن، ئەھدە ساندۇقىنى كۆتۈرگەن روھانىيلار دەريادىن چىقىپ، خەلق توپىنىڭ ئالدىغا ئۆتتى.¹² رۇبېن ۋە گاد قەبىلىسى ھەم ماناسسە قەبىلىسىنىڭ شەرقىي يېرىمى مۇسا پەيغەمبەرنىڭ ئېيتقىنى بويىچە قوراللىنىپ، قالغان خەلقتىن

[®] 9: 4 ھازىرمۇ — كىتابتىكى «ھازىرمۇ» ياكى «ھازىرغىچە» دېگەن ئىبارە بۈگۈنكى دەۋرنى ئەمەس، بەلكى شۇ تارىخىي ۋەقەلىك يېزىلماقتان ۋاقىتنى كۆرسىتىدۇ.

يوشۇۋا

بۇرۇن دەريادىن ئۆتتى. ¹³ ئۇرۇشقا تەييارلانغان 40 مىڭچە قوراللىق ئادەم دەريادىن ئۆتۈپ، ئېرىخا تۈزلەڭلىكىگە كەلدى. پەرۋەردىگار ئۇلارغا يار ئىدى.

¹⁴ شۇ كۈنى پەرۋەردىگار يوشۇۋانى پۈتكۈل ئىسرائىللىرىنىڭ ئالدىدا كۆككە كۆتۈردى. خەلق مۇسا پەيغەمبەرنى قانداق ھۆرمەتلىگەن بولسا، يوشۇۋا ئالەمدىن ئۆتكۈچە ئۇمۇ شۇنداق ھۆرمەتلەندى.

¹⁵ پەرۋەردىگار يوشۇۋاغا:

¹⁶ — ئەھدە ساندۇقنى كۆتۈرگەن روھانىيلارغا دەريادىن چىقىشنى بۇيرۇغىن، — دېدى.

¹⁷ شۇنىڭ بىلەن يوشۇۋا ئەھدە ساندۇقنى كۆتۈرگەن روھانىيلارغا دەريادىن چىقىشنى بۇيرۇدى. ¹⁸ پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقنى كۆتۈرگەن روھانىيلار دەريادىن چىقىپ، قىرغاقنى دەسسەشى بىلەن تەڭ، دەريا سۈيى ئەسلى ھالىتىگە كېلىپ، تاشقىنلاپ ئاقتى.

¹⁹ خەلق ئىئوردان دەرياسىدىن ئۆتۈپ ئېرىخا شەھىرىنىڭ شەرقىي تەرىپىنىڭ سىرتىدىكى گىلگالدا قارارگاھ قۇرغان ۋاقىت 1 - ئاينىڭ 10 - كۈنىگە ²⁰ توغرا كەلدى. ²⁰ يوشۇۋا ئىئوردان دەرياسىدىن ئېلىپ كېلىنگەن 12 تاشنى گىلگالدا ئابدە قىلىپ تىكلدى. ²¹ يوشۇۋا ئىسرائىل خەلقىگە مۇنداق دېدى:

— كەلگۈسىدە بالىلىرىڭلار بىلەن: «بۇ تاشلار نېمىنى بىلدۈرىدۇ؟» دەپ

سورسا، ²² سىلەر ئۇلارغا: «ئىئوردان دەرياسىنىڭ سۈيى توختاپ، ئىسرائىل خەلقىنىڭ قۇرۇق دەريادىن ئۆتكەنلىكىنى» سۆزلەپ بېرىڭلار. ²³ پەرۋەردىگار بىز خۇدا خۇددى بۇرۇن ئەجدادلىرىمىز قىزىل دېڭىزدىن ئۆتۈۋالغۇچە ئۇنىڭ سۈيىنى توختىتىپ بەرگەندەك، بىز ئىئوردان دەرياسىدىن ئۆتۈۋالغۇچە، ئۇنىڭ سۈيىنى توختىتىپ بەردى. ²⁴ پەرۋەردىگار يەر يۈزىدىكى بارچە خەلقنىڭ ئۆزىنىڭ

كۈچ - قۇدرىتىنى تونۇپ يېتىشى ئۈچۈن، ھەمدە سىلەرنىڭ پەرۋەردىگار بىز خۇدادىن ھەر ۋاقىت قورقۇپ، ئۇنىڭغا ئىتائەت قىلىشىڭلار ئۈچۈن شۇنداق قىلغاندى.

^{19:4} بۇ كۈن ھازىرقى زامان كالىبندارى بويىچە 3 - ئاينىڭ ئاخىرى، 4 - ئاي، ياكى 5 - ئاينىڭ باشلىرىغا توغرا كېلىدۇ.

5 - باب

¹ ئىئوردان دەرياسىنىڭ غەربىي قىرغىقىدىكى ئامورلارنىڭ بارلىق پادىشاھلىرى ۋە ئوتتۇرا دېڭىز بويىدىكى كەنئاننىڭ بارلىق پادىشاھلىرى پەرۋەردىگارنىڭ ئىسرائىللارنىڭ ئىئوردان دەرياسىدىن ئۆتۈۋالغۇچە دەريا سۈيىنى قانداق قۇرۇتۇپ بەرگەنلىكىنى ئاڭلاپ، قورقۇنچ ئىچىدە يۈرەكلىرى سۇ بولۇپ كەتتى. شۇنىڭ بىلەن ئۇلاردا ئىسرائىللارغا تاقابىل تۇرغۇدەك جاسارەت قالمىدى.

ئىسرائىللارنىڭ خەتنە مۇراسىمى

² بۇ چاغدا پەرۋەردىگار يوشۇۋاغا مۇنداق دېدى:
— سەن چاقماق تېشىنى پىچاق قىلىپ، ئىسرائىل خەلقىنىڭ بۇ يېڭى ئەۋلادىنىڭ خەتنىسىنى قىلغىن.

³ شۇنىڭ بىلەن يوشۇۋا چاقماق تېشىدىن پىچاق ياساپ، «خەتنە مۇراسىم تېغى» دېگەن جايدا ئىسرائىللارنىڭ خەتنىسىنى قىلدۇردى. ⁴ ئۇنىڭ بۇنداق قىلىشىنىڭ سەۋەبى، ئىسرائىللار مىسىردىن چىققاندىن كېيىن، ئۇرۇش قىلالايدىغان ئەرلەرنىڭ ھەممىسى چۆل - باياۋانلاردىكى سەپەر ئۈستىدە ئۆلۈپ كەتتى. ⁵ مىسىردىن چىققان ئىسرائىللارنىڭ ھەممىسى خەتنە قىلىنغاندى، ئەمما چۆل - باياۋاندىكى سەپەر ئۈستىدە تۇغۇلغانلار خەتنە قىلىنمىغاندى. ⁶ ئۇلار مىسىردىن چىققاندىن كېيىن، بارلىق ئىسرائىللار ئىچىدىكى ئۇرۇش قىلالايدىغان ئەرلەرنىڭ ھەممىسى، تاكى ئۇلار ئۆلۈپ تۈگىگۈچە، قىرىق يىل چۆل - باياۋانلارنى كېزىپ، سەرگەردان بولۇپ يۈردى. پەرۋەردىگار ئۇلارغا: «مەن ئاتا - بوۋاڭلارغا ۋەدە قىلىپ، سىلەرگە بېرىمەن دېگەن سۈت ۋە ھەسەل ئېقىپ تۇرىدىغان مۇنبەت زېمىننى ھېچقاچان كۆرمەيسىلەر!» دەپ قەسەم قىلغاندى ⁷ پەرۋەردىگار ئۇلارنىڭ ئورنىغا، ئۇلارنىڭ پەرزەنتلىرىنى شۇ زېمىنغا يەتكۈزدى. يوشۇۋا مانا شۇلارنىڭ خەتنىسىنى قىلدى. ئىلگىرى ئۇلار سەپەر ئۈستىدە بولغانلىقتىن خەتنە قىلىنمىغاندى. ⁸ بارلىق ئەرلەرنىڭ خەتنىسى قىلىنغاندىن كېيىن، ئۇلار ساقايغۇچە شۇ قارارگاھتا تۇردى.

يوشۇۋا

كەئناندىكى تۇنجى قېتىملىق ئۆتۈپ كېتىش ھېيتى

⁹ پەرۋەردىگار يوشۇۋاغا مۇنداق دېدى:

— بۈگۈن مەن سىلەردىن مىسىردا تارتقان خورلۇقۇڭلارنى ئېلىپ تاشلىدىم. شۇڭا ئۇ يەر ھازىرمۇ يەنىلا «گىلگال»[®] دەپ ئاتالماقتا.

¹⁰ شۇ ئاينىڭ 14 - كۈنى كەچتە ئىسرائىللار ئېرىخا تۈزلەڭلىكىدىكى گىلگالدا قۇرغان قارارگاھتا ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنى ئۆتكۈزدى. ¹¹ ئۆتۈپ كېتىش ھېيتى ئۆتۈپ ئىككىنچى كۈنى، ئۇلار شۇ يەرنىڭ مەھسۇلاتلىرىدىن پېتىر نان ۋە قوماچنى يېيىشتى. ¹² ئىسرائىل خەلقى شۇ زېمىننىڭ ئاشلىقلىرىنى يېگەن كۈندىن باشلاپ، ماننا چۈشۈرۈلۈشتىن توختىدى. شۇ يىلدىن باشلاپ ئۇلار ماننانى ئەمەس، كەئناندىن چىقىدىغان ئاشلىقنى يەيدىغان بولدى.

پەرۋەردىگار قوشۇننىڭ سەركەردىسى

¹³ يوشۇۋا ئېرىخا شەھىرىگە يېقىنلاپ قالغان چاغدا، قولىدا غىلىپىدىن سۇغۇرۇلغان قىلىچنى تۇتقان بىر كىشىنى كۆردى. يوشۇۋا ئۇنىڭدىن:

— سەن بىز تەرەپنىڭكىمۇ ياكى دۈشمەن تەرەپنىڭكىمۇ؟ — دەپ سورىدى. ¹⁴ ئۇ ئادەم جاۋابەن:

— ھېچقايسى تەرەپنىڭ ئەمەس، مەن پەرۋەردىگارنىڭ قوشۇنىغا سەركەردە بولۇشقا كەلدىم، — دېدى.

ئاندىن يوشۇۋا يەرگە باش قويۇپ، تەزىم قىلىپ:

— تەقسىر، خىزمەتكارلىرىغا نېمە بۇيرۇقلىرى باركىن؟ — دەپ سورىدى.

¹⁵ پەرۋەردىگار قوشۇننىڭ سەركەردىسى ئۇنىڭغا:

— سەن دەسسەپ تۇرغان يەر مۇقەددەس يەردۇر، شۇڭا چورۇقۇشنى سال! — دېدى.

يوشۇۋا ئۇنىڭ دېگىنىنى بەجا كەلتۈردى.

[®] گىلگال — بۇ سۆزنىڭ ئەسلى مەنىسى «دوملىتىش» بولۇپ، «ئېلىپ تاشلاش» دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ.

6 - باب

ئېرىخا شەھىرىنىڭ بەربات بولۇشى

¹ ئىسرائىللارنىڭ ۋەھىمىسىدىن ئېرىخا شەھىرىنىڭ دەرىۋازىسى مەھكەم ئېتىلىگەن بولۇپ، ھېچكىمنىڭ كىرىپ - چىقىشىغا يول قويۇلمىغانىدى. ² پەرۋەردىگار يوشۇۋاغا مۇنداق دېدى:

— قارا، مەن ئېرىخا شەھىرىنى ئۇنىڭ پادىشاھى ۋە جەسۇر لەشكەرلىرى بىلەن قوشۇپ ھەممىسىنى سېنىڭ قولىڭغا تاپشۇرۇپ بېرىمەن. ³ سەن لەشكەر تارتىپ، سېپىلنى كۈنگە بىر قېتىمدىن، جەمئىي ئالتە كۈن ئايلىنىپ چىققىن. ⁴ يەتتە روھانىي قوچقار مۈڭگۈزىدىن ياسالغان بۇرغىلارنى ئېلىپ، ئەھدە ساندۇقىنىڭ ئالدىدا ماڭسۇن. يەتتىنچى كۈنى روھانىيلار بۇرغىلارنى چالغان ھالدا شەھەرنى يەتتە قېتىم ئايلانسۇن. ⁵ سىلەر ئۇلارنىڭ ئۇزۇن سادا چىقىرىپ چالغان بۇرغا ئاۋازىنى ئاڭلىغىنىڭلاردا، پۈتكۈل خەلق يۇقىرى ئاۋازدا ۋارقىرسۇن. شۇ ھامان شەھەر سېپىلى ئۆرۈلۈپ چۈشىدۇ، شۇ چاغدا بارلىق خەلق شەھەرگە ئۇدۇل بېسىپ كىرسۇن.

⁶ ئۇنىڭ ئوغلى يوشۇۋا روھانىيلارغا چاقىرىق قىلىپ:

— سىلەر ئەھدە ساندۇقىنى كۆتۈرۈڭلار، يەتتىڭلار ئۇنىڭ ئالدىدا بۇرغىلارنى ئېلىپ مېڭىڭلار، — دېدى.

⁷ ئاندىن يوشۇۋا خەلققە ئەمر قىلىپ:

— ئاتلىنىڭلار! قوراللانغان لەشكەرلەر پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقىنىڭ ئالدىدا ماڭسۇن، شەھەر سېپىلنى چۆرگىلەپ ئايلىنىڭلار.

⁸ يوشۇۋا خەلققە ئەمر قىلغاندىن كېيىن، پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقىنىڭ

ئالدىدا يەتتە بۇرغىنى چېلىپ ماڭغان يەتتە روھانىي ئالغا قاراپ ماڭدى. ئاندىن

پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقىنى كۆتۈرۈپ ماڭغان روھانىيلار ئۇلارغا ئەگىشىپ

ماڭدى. ⁹ قوراللانغان لەشكەرلەر بۇرغا چالغان روھانىيلارنىڭ ئالدىدا ماڭدى، قالغان

لەشكەرلەر ئەھدە ساندۇقىنىڭ كەينىدىن ماڭدى، بۇرغا توختىماي چېلىندى.

يوشۇۋا

¹⁰ يوشۇۋا خەلققە مۇنداق ئەمر قىلغانىدى: «ئاۋاز چىقارماڭلار، سۈرەن سالماڭلار. مەن ۋارقىراڭلار دېمىگۈچە، زۇۋان سۈرمەڭلار. ئەمەر چۈشۈرۈلگەندىن كېيىن ۋارقىراڭلار.»¹¹ ئۇلار يوشۇۋانىڭ ئەمرىگە بىنائەن ئەھدە ساندۇقنى كۆتۈرۈپ، شەھەر سېپىلىنى چۆرگىلەپ ئايلاندى. ئاندىن قارارگاھقا قايتىپ كېلىپ تۇندى.¹² يوشۇۋا ئەتسى ئورنىدىن سەھەر تۇردى. روھانىيلار پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقنى كۆتۈردى.¹³ يەتتە بۇرغىنى چېلىپ ماڭغان يەتتە روھانىي پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقى ئالدىدا ئالغا قاراپ يۈرۈش قىلدى. بۇرغىلار توختىماي چېلىنىۋاتقاندا، قوراللانغان لەشكەرلەر روھانىيلارنىڭ ئالدىدا ماڭدى، قالغان لەشكەرلەر پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقىنىڭ كەينىدىن ماڭدى.¹⁴ شۇنداق قىلىپ ئىككىنچى كۈنى خەلق شەھەر سېپىلىنى يەنە بىر قېتىم چۆرگىلەپ ئايلىنىپ، قارارگاھقا قايتىپ كەلدى. ئۇلار ئۇدا ئالتە كۈن شۇنداق قىلدى.

¹⁵ يەتتىنچى كۈنى تاڭ سەھەردە ئىسرائىللار تاڭ يورۇشى بىلەنلا ئورنىدىن تۇرۇپ، كۈندىكىدەك شەھەر سېپىلىنى چۆرگىلەپ يۈرۈش قىلدى. ئەمما بۇ قېتىم يەتتە قېتىم ئايلىنىپ چىقتى.¹⁶ يەتتىنچى قېتىملىق ئايلىنىشتا روھانىيلار بۇرغىنى چالغان چاغدا، يوشۇۋا خەلققە مۇنداق دەپ بۇيرۇق بەردى:

— ۋارقىراڭلار، چۈنكى پەرۋەردىگار بۇ شەھەرنى سىلەرگە ئاتا قىلىپ بەردى.¹⁷ ئېرىخا شەھىرى ۋە ئۇنىڭدىكى بارلىق نەرسىلەرنى پەرۋەردىگارغا ئاتاپ تەلتۆكۈس يوقىتىڭلار. پەقەت پاهىشە راھاب ۋە ئۇنىڭ ئائىلىسىدىكىلەرنى، بىزنىڭ چارلىغۇچىلىرىمىزنى يوشۇرۇپ قالغانلىقى ئۈچۈن، تىرىك قالدۇرۇڭلار.¹⁸ سىلەر پەرۋەردىگارغا ئاتاپ تەلتۆكۈس يوقىتىدىغان ھەرقانداق بىر نەرسىنى ئېلىۋالغۇچى بولماڭلار. ئەگەر ئۇ نەرسىلەرنى قارارگاھىمىزغا ئېلىپ كەلسەڭلار، ئىسرائىللارغا زور بالايىناپەت ئېلىپ كېلىسىلەر.¹⁹ بارلىق ئالتۇن - كۈمۈش، تۇچ ۋە تۆمۈرلەردىن ياسالغان نەرسىلەرنىڭ ھەممىسى پەرۋەردىگارغا تەۋە، ئۇلار چوقۇم پەرۋەردىگارنىڭ خەزىنىسىگە تاپشۇرۇلۇشى كېرەك.

²⁰ روھانىيلار بۇرغا چالغاندا، خەلق ۋارقىرىدى. بۇرغا ساداسى ياڭرىغان ۋە خەلق ۋارقىرىغاندا، سېپىل ئۆرۈلدى ۋە خەلق شەھەرگە ئۇدۇل بېسىپ كىرىپ، ئېرىخا

يوشۇۋا

شەھىرىنى ئالدى. ²¹ ئۇلار شەھەردىكى بارلىق ئەر - ئايال، قېرى - ياش، كالا - قوي، ئېشەكلەرنى قىلىچ بىلەن تەلتۆكۈس يوقاتتى.

²² يوشۇۋا ھېلىقى ئىككى چارلىغۇچىغا مۇنداق دېدى:

— سىلەر پاهىشنىڭ ئۆيىگە بېرىپ، ئۇنىڭغا بەرگەن قەسىمىڭلەر بويىچە، ئۇنى ۋە ئۇنىڭ ئائىلىسىدىكىلەرنى ئېلىپ كېلىڭلار.

²³ ئۇلار ئىككىسى راھابنىڭ ئۆيىگە بېرىپ، ئۇنى، ئۇنىڭ ئاتا - ئانىسى ۋە بارلىق قېرىنداشلىرىنى ئېلىپ كېلىپ، ئۇلارنى ئىسرائىللارنىڭ قارارگاھىنىڭ سىرتىدىكى بىر بىخەتەر يەرگە ئورۇنلاشتۇردى.

²⁴ ئاندىن كېيىن ئىسرائىللار ئېرىخا شەھىرىنى ۋە شەھەردىكى بارلىق نەرسىلەرنى كۆيدۈرۈپ تاشلىدى. پەقەت ئالتۇن - كۈمۈش، تۇچ، تۆمۈرلەردىن ياسالغان نەرسىلەر ئېلىپ كېلىنىپ، پەرۋەردىگارنىڭ خەزىنىسىگە تاپشۇرۇلدى. ²⁵ يوشۇۋا پاهىشە ئايال راھاب ۋە ئۇنىڭ ئائىلىسىدىكىلەرنىڭ ھاياتىنى ساقلاپ قالدى، چۈنكى ئۇ، يوشۇۋا ئېرىخا شەھىرىنى چارلاشقا ئەۋەتكەن ئادەملەرنى يوشۇرۇپ قالغانىدى. شۇنىڭدىن باشلاپ راھاب ۋە ئۇنىڭ ئائىلىسىدىكىلەر تاكى ھازىرغىچە ئىسرائىللار ئارىسىدا ياشاپ قالدى.

²⁶ شۇندىن كېيىن يوشۇۋا قارغىش ياغدىغان ئاگاھلاندىرۇش چىقاردى:

«كىمكى ئېرىخا شەھىرىنى قۇرۇشقا ئۇرۇندىكەن،

پەرۋەردىگار شۇنىڭغا لەنەت ياغدۇرىدۇ.

كىمكى شەھەرنىڭ ئۆلىنى سالىدىكەن،

ئۇنىڭ تۇنجى ئوغلى قازا قىلىدۇ.

كىمكى شەھەرنىڭ دەرۋازىسىنى ئورنىتىدىكەن،

ئۇ كەنجى ئوغلىدىن ئايرىلىدۇ.»

²⁷ پەرۋەردىگار يوشۇۋاغا يار بولغاچقا، يوشۇۋانىڭ شۆھرىتى پۈتكۈل زېمىنغا

تارقالدى.

يوشۇۋا

7 - باب

ئاكاننىڭ گۇناھى

¹ ئىسرائىللار پەرۋەردىگارغا ئاتاپ تەلتۆكۈس يوقتىلىدىغان نەرسىلەردە ساداقەتسىزلىك قىلىپ، گۇناھ ئۆتكۈزدى. ئاكان ئىسىملىك بىر كىشى پەرۋەردىگارغا ئاتالغان نەرسىلەردىن بىر قىسمىنى تىقىۋالدى، شۇنىڭ بىلەن پەرۋەردىگار ئىسرائىللاردىن ئىنتايىن غەزەپلەندى. ئاكان بولسا يەھۇدا قەبىلىسىدىن بولغان زەراخنىڭ ئوغلى زابدنىڭ ئەۋلادى بولۇپ، كارمىنىڭ ئوغلى ئىدى.

² يوشۇۋا بىرنەچچە ئادەمنى ئېرىخا شەھىرىدىن بەيتەل شەھىرىنىڭ شەرقىدىكى بەيتاۋەن شەھىرىگە يېقىن ئاي شەھىرىگە ئەۋەتتى. يوشۇۋا ئۇلارغا:

— سىلەر بۇ زېمىنگە بېرىپ چارلاپ كېلىڭلار، — دېدى.

شۇنىڭ بىلەن ئۇ كىشىلەر ئاي شەھىرىنى چارلاپ كېلىشكە يۈرۈپ كەتتى. ³ ئۇلار قايتىپ كېلىپ، يوشۇۋاغا مۇنداق دېدى:

— ئاي شەھىرىنىڭ ئادىمى ئاز ئىكەن، شۇڭا بارلىق ئادىمىمىزنىڭ ھۇجۇمغا ئۆتۈشىنىڭ ھاجىتى يوق ئىكەن، پەقەت ئىككى - ئۈچ مىڭ ئادەم بارسلا ئۇ شەھەرنى ئىشغال قىلغىلى بولغۇدەك. ئادەملىرىمىزنىڭ ھەممىسى بېرىپ، ئاۋارە بولمىسۇن!

⁴ شۇنىڭ بىلەن ئاي شەھىرىگە ئىسرائىللاردىن تەخمىنەن ئۈچ مىڭ ئادەملا باردى. بىراق ئاي شەھىرىنىڭ ئادەملىرى ئىسرائىللارنى شەھەر دەرۋازىسىدىن تاش قېزىش ئورنىغىچە قوغلاپ - سۈرۈپ بېرىپ، ئىسرائىللار دۆڭلۈكتىن تۆۋەن تەرەپكە چېكىنىۋاتقاندا تەخمىنەن 36 ئادىمىنى ئۆلتۈرۈۋەتتى. بۇنى كۆرۈپ ئىسرائىللار ئىنتايىن قورقۇپ، يۈرەكلىرى سۇ بولۇپ كەتتى. ⁶ يوشۇۋا ۋە ئىسرائىللارنىڭ ئاقساقاللىرى بۇ ئەھۋالنى كۆرۈپ ئىنتايىن قايغۇردى. ئۇلار كىيىملىرىنى يىرتىشىپ، باشلىرىغا توپا چېچىپ، پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقى ئالدىدا يۈزىنى يەرگە يېقىپ دۈم ياتتى. ئۇلار گۇگۇم چۈشكۈچە شۇنداق قىلدى. ⁷ ئاندىن يوشۇۋا مۇنداق دېدى:

يوشۇۋا

— ئى ئىگەم پەرۋەردىگار! سەن نېمە ئۈچۈن بىزنى ئىئوردان دەرياسىدىن ئۆتكۈزۈپ ئامورلارنىڭ قولى بىلەن ۋەيران قىلماقچى بولسەن؟ بۇنىڭدىن كۆرە، بىزنىڭ ئىئوردان دەرياسىنىڭ ئۇ قېتىدا ياشىغىنىمىز ئەۋزەل ئەمەسمىدى! ⁸ ئى ئىگەم! ئىسرائىللار دۈشمەندىن قېچىپ كەلدى. ئەمدى مەن نېمە دېيەلەيمەن؟ ⁹ بۇنىڭدىن كەنئانلىقلار ۋە بۇ زېمىندا ياشاۋاتقان بارلىق خەلق خەۋەر تاپىدۇ. ئەمدى ئۇلار بىزنى قورشىدۇ ۋە نامىمىزنى يەر يۈزىدىن يوق قىلىدۇ. ئۇ چاغدا ئۇلۇغ نامىڭنى قانداق قوغداپ قالسەن؟

¹⁰ پەرۋەردىگار يوشۇۋاغا مۇنداق دېدى:

— ئورنۇڭدىن تۇر! سەن نېمە ئۈچۈن يۈزۈڭنى يەرگە يېقىپ، دۈم ياتسەن؟ ¹¹ ئىسرائىللار ئۆزلىرى بىلەن تۈزگەن ئەھدەمگە خىلاپلىق قىلىپ، گۇناھ ئۆتكۈزدى. ئۇلار يالغانچىلىق قىلىپ، ماڭا ئاتا تەلتۆكۈس يوقاتىلىدىغان نەرسىلەرنى ئۆز بىساتىغا قوشۇۋېلىپ، خىيانەت قىلدى. ¹² شۇنىڭ ئۈچۈن ئىسرائىللار دۈشمەنلىرىگە تاقابىل تۇرالماي، ئۇلاردىن يېڭىلىپ، ئارقىسىغا قاراپ قاچتى. ھازىر ئىسرائىللارنىڭ ئۆزى ھالاكەتكە يۈزلەندى. سىلەر تىقنۇلغان نەرسىلەرنى يوقاتمىغۇچە، مەن سىلەرگە يار بولمايمەن. ¹³ ئورنۇڭدىن تۇر! ئەمدى ئىسرائىل خەلقىنى پاكلا. ئۇلارغا: «ئۆزۈڭلارنى ئەتىكى كۈن ئۈچۈن تەييارلاپ، پاكلاڭلار. پەرۋەردىگار — ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا: «ئەي ئىسرائىللار، ماڭا ئاتالغان نەرسىلەرنى تىقنۇلدىڭلار! سىلەر بۇ نەرسىلەرنى يوقاتمىغۇچە دۈشمىنىڭلارغا تاقابىل تۇرالمايسىلەر!» دەيدۇ» دېگىن. ¹⁴ ئەتىگەندە سىلەر قەبىلىلەر بويىچە جەم بولۇڭلار. پەرۋەردىگار ئىڭلار كۆرسەتكەن قەبىلە، ئۆز جەمەتلىرى بىلەن ئالدىغا چىقسۇن. پەرۋەردىگار كۆرسەتكەن جەمەت، ئۆز ئائىلىلىرى بويىچە ئالدىغا چىقسۇن. پەرۋەردىگار كۆرسەتكەن ئائىلە، ئائىلە ئەزالىرى بىلەن ئالدىغا چىقسۇن. ¹⁵ پەرۋەردىگارغا ئاتالغان نەرسىلەرگە خىيانەت قىلغان كىشى، شۇ نەرسىلەر بىلەن بىرگە كۆيدۈرۈلسۇن. چۈنكى ئۇ ئىسرائىللار ئارىسىدا شەرمەندە ئىش قىلىپ، پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدىسىنى بۇزدى.

¹⁶ ئەتىسى ئەتىگەندە يوشۇۋا ئىسرائىل قەبىلىلىرىنى يىغدى، ئۇلاردىن يەھۇدا

يوشۇۋا

قەبىلىسى تاللاندى. ¹⁷ شۇنىڭ بىلەن يەھۇدا قەبىلىسىدىكى جەمەتلەر ئالدىغا چىقتى، بۇلاردىن زەراخ جەمەتى تاللاندى. ئاندىن كېيىن زەراخ جەمەتى ئائىلىلىرى بىلەن ئالدىغا چىقتى، ئۇلاردىن زاىدى ئائىلىسى تاللاندى. ¹⁸ ئاندىن زاىدى ئائىلىسىنىڭ ئادەملىرى بىر - بىرلەپ ئالدىغا چىقتى، بۇلارنىڭ ئىچىدىن ئاكان تاللاندى. ئاكان بولسا يەھۇدا قەبىلىسىدىن بولغان كارمىنىڭ ئوغلى ئىدى. كارمى بولسا زاىدىنىڭ ئوغلى، زاىدى بولسا زەراخنىڭ ئوغلى ئىدى. ¹⁹ يوشۇۋا ئاكانغا:

— ئوغلۇم، راست گەپ قىلىپ، خۇدانىڭ — ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىدا يۈزمىزنى يورۇق قىلغىن. ماڭا نېمە ئىش قىلغىنىڭنى يوشۇرماي ئېيتقىن، — دېدى.

²⁰ ئاكان ئىقرار قىلىپ يوشۇۋاغا مۇنداق دېدى:

— راست ئېيتتىڭ، مەن ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىدا گۇناھ ئۆتكۈزدۈم. ²¹ مەن ئۇرۇشتا ئالغان ئولجىلارنىڭ ئىچىدە بايلىنىڭ بىر چىرايلىق تونى، بەش قىزىق كۈمۈش ۋە ئېغىرلىقى بىر قىزىق ئاشىدىغان چوكا ئالتۇننى كۆرگىنىمدە، ئۇلارنى ئېلىۋالغۇم كەلدى. ئۇلار ھازىر چىدىرىمنىڭ ئىچىدە كۈمۈش بىلەن بىرگە يەرگە كۆمۈكلۈك.

²² يوشۇۋا ئاكاننىڭ چىدىرىغا ئادەم ئەۋەتتى. ئۇلار تېز بېرىپ، ئاكاننىڭ چىدىرىدىن يوشۇرۇلغان نەرسىلەرنى تاپتى، كۈمۈشمۇ شۇ نەرسىلەرنىڭ ئاستىدا ئىدى. ²³ ئۇلار ئۇ نەرسىلەرنى يوشۇۋا ۋە بارلىق ئىسرائىللارنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كېلىپ،

پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىدا يايىدى. ²⁴ ئاندىن يوشۇۋا بىلەن بارلىق ئىسرائىل خەلقى زەراخنىڭ ئوغلى ئاكاننى، كۈمۈش، چوكا ئالتۇن، تون، ئوغۇل - قىزلىرى، كالا - قوي، ئېشەك، چىدىرى ۋە بار بىساتى بىلەن «بالايىئاپەت جىلغىسى» غا ئېلىپ كەلدى. ²⁵ ئاندىن يوشۇۋا ئاكانغا:

— سەن نېمە ئۈچۈن بىزگە بۇ بالايىئاپەتنى ئېلىپ كېلىسەن؟ ئەمدى پەرۋەردىگار ساڭا بالا - قازا ئېلىپ كېلىدۇ، — دېدى.

شۇنىڭ بىلەن بارلىق ئىسرائىل خەلقى ئاكان ۋە ئۇنىڭ ئائىلىسىنى چالما - كېسەك قىلىپ ئۆلتۈردى ۋە ئۇلارنىڭ جەستىنى كۆيدۈرۈۋەتتى. ²⁶ ھەمدە قالدۇقلىرىنىڭ

يوشۇۋا

ئۈستىگە تاشلارنى دۆۋىلەپ قويدى. ئۇ دۆۋىلەنگەن تاشلار ھازىرمۇ شۇ يەردە بار. مانا بۇ شۇ جىلغىنىڭ «بالايىئاپەت جىلغىسى» دەپ ئاتىلىشىنىڭ سەۋەبى. شۇنىڭدىن كېيىن پەرۋەردىگارنىڭ ئىسرائىللارغا بولغان غەزىپى ياندى.

8 - باب

ئىسرائىللارنىڭ ئاي شەھىرىنى ئىشغال قىلىشى

¹ پەرۋەردىگار يوشۇۋاغا مۇنداق دېدى:

— ھەرگىز قورقماڭلار ھەم ھودۇقماڭلار! سەن بارلىق لەشكەرلىرىڭنى ئېلىپ ئاي شەھىرىگە ھۇجۇم قىلغىن. مەن ئاي پادىشاھىنى، ئۇنىڭ خەلقىنى، شەھىرىنى ۋە ئۇنىڭ زېمىنىنى سېنىڭ قولۇڭغا تاپشۇرىمەن.² سىلەر ئېرىخا شەھىرى ۋە ئۇنىڭ پادىشاھىنى قانداق ئىشغال قىلغان بولساڭلار، ئاي شەھىرى ۋە ئۇنىڭ پادىشاھىنىمۇ شۇنداق قىلىڭلار. بىراق بۇ قېتىم سىلەر ئۇلارنىڭ مال - مۈلۈك ۋە مال - چارۋىلىرىنى ئولجا ئالساڭلار بولىدۇ. شەھەرنىڭ كەينى تەرىپىگە مۆكتۈرمە قويۇڭلار.³ شۇنىڭ بىلەن يوشۇۋا ۋە پۈتۈن قوشۇن ئاي شەھىرىگە ھۇجۇمغا ئاتلاندى. يوشۇۋا 30 مىڭ لەشكەرنى تاللاپ، ئۇلارنى تۈندە يولغا سالدى.⁴ يوشۇۋا ئۇلارغا بۇيرۇق قىلىپ، مۇنداق دېدى:

— شەھەرنىڭ ئارقا تەرىپىگە يېقىن بولغان يەرگە مۆكتۈرمە قويۇپ، ھەممىڭلار ھەرىكەت قىلىشقا تەييار تۇرۇڭلار.⁵ مەن قالغان ئادەملەر بىلەن شەھەرگە يېقىنلاپ كېلىمەن. خۇددى بىرىنچى قېتىمقىغا ئوخشاش، ئۇلار شەھەردىن چىقىپ بىزگە ھۇجۇم قىلغاندا، بىز ئۇلاردىن قاچىمىز.⁶ ئۇلار بىزنى ئىز بېسىپ قوغلاپ كەلگەندە، بىز قېچىپ، ئۇلارنى شەھەردىن ئالداپ ئېلىپ چىقىمىز. بىز ئۇلاردىن قاچقاندا، ئۇلار: «ئىسرائىللار بۇرۇنقىدەك بىزدىن قاچتى» دەيدۇ.⁷ سىلەر بۇ چاغدا يوشۇرۇنغان جايىڭلاردىن چىقىپ، شەھەرنى ئىگىلەڭلار. پەرۋەردىگارنىڭ خۇدا بۇ شەھەرنى قولۇڭلارغا تاپشۇرىدۇ.⁸ سىلەر شەھەرنى ئىگىلىگەندىن كېيىن، پەرۋەردىگارنىڭ دېگىنى بويىچە شەھەرگە ئوت قويۇڭلار. بۇ مېنىڭ سىلەرگە قىلغان

يوشۇۋا

ئەمرىم.

⁹ شۇنىڭ بىلەن يوشۇۋا ئۇلارنى يولغا سالدى. ئۇلار ئاي شەھىرىنىڭ غەربىگە — بەيتەل شەھىرى بىلەن ئاي شەھىرىنىڭ ئارىلىقىدا مۆكتۈرمە قۇرۇپ، ئاشۇ يەرگە يوشۇرۇندى. يوشۇۋا تۈننى لەشكەرلەر بىلەن بىللە ئۆتكۈزدى. ¹⁰ ئەتىسى تاڭ سەھەردە يوشۇۋا لەشكەرلىرىنى سەپكە تزدى. ئاندىن يوشۇۋا ئىسرائىل ئاقساقاللىرى بىلەن بىرگە ئۇلارنى باشلاپ ئاي شەھىرىگە ئاتلاندى. ¹¹ يۈرۈش قىلىپ كەلگەن ئىسرائىل قوشۇنى ئاي شەھىرىگە يېقىن كېلىپ، ئاي شەھىرىنىڭ شىمالدا قارارگاھ قۇردى. قوشۇن بىلەن شەھەر ئوتتۇرىسىدا بىر جىلغا بار ئىدى. ¹² يوشۇۋا تەخمىنەن 5 مىڭ لەشكەرنى ئاي شەھىرىنىڭ غەربىدىكى بەيتەل بىلەن ئاي شەھىرىنىڭ ئارىلىقىغا مۆكتۈرمىگە قويدى. ¹³ شۇنداق قىلىپ، ئاساسلىق قوشۇن شەھەرنىڭ شىمالىغا ئورۇنلاشتۇرۇلدى، قالغانلار شەھەرنىڭ غەربىگە مۆكتۈرۈلدى. يوشۇۋا شۇ كېچىنى جىلغىدا ئۆتكۈزدى.

¹⁴ ئاي شەھىرىنىڭ پادىشاھى شەھەرنىڭ شىمالىدىكى قوشۇننى كۆرۈپ، تاڭ سەھەردە ئۆز قوشۇنىنى باشلاپ، ئالدىراپ — تېنەپ شەھەردىن چىقىپ جىلغىدىكى ئىسرائىللارغا ھۇجۇم قىلدى. ئەمما ئۇ، شەھەرنىڭ كەينىدىكى بۆكتۈرمىدە قوشۇن بارلىقىنى بىلمەيتتى. ¹⁵ يوشۇۋا ۋە ئىسرائىل قوشۇنى مەغلۇپ بولغان ھالەتكە كىرىۋېلىپ، دالغا قاراپ قاچتى. ¹⁶ شەھەردىكى ھەممە ئادەم ئۇلارنى قوغلاشقا چاقىرىلدى. ئۇلار ئىسرائىللارنى قوغلاۋېرىپ، شەھەردىن يىراقلىشىپ كەتتى. ¹⁷ ئاي شەھىرى ۋە بەيتەل شەھىرىدە ئىسرائىللارنى قوغلىمىغان بىر مۇ ئادەم قالمىدى. ئۇلار ئىسرائىللارنى قوغلاپ، شەھەرنى قۇرۇق تاشلاپ قويدى. ¹⁸ بۇ چاغدا پەرۋەردىگار يوشۇۋاغا:

— سەن قولۇڭدىكى نەيزىنى ئاي شەھىرىگە قاراتقىن، مەن شەھەرنى سىلەرگە بەردىم، — دېدى.

يوشۇۋا پەرۋەردىگارنىڭ دېگىنىنى بەجا كەلتۈردى. ¹⁹ يوشۇۋا شۇنداق قىلغان ھامان، بۆكتۈرمىدىكى قوشۇن يوشۇرۇنغان يېرىدىن چىقىپ، شەھەرگە يوپۇرۇلۇپ كىردى. ئۇلار تېزلىكتە شەھەرنى ئىگىلەپ، ئۇنىڭغا ئوت قويدى.

يوشۇۋا

²⁰ ئاي شەھىرىنىڭ لەشكەرلىرى ئارقىسىغا قارىۋېتىلدى، شەھەردىن چىققان ئىس - تۈتەكنى كۆردى. ئۇلارنىڭ يا ئۇ ياققا، يا بۇ ياققا قېچىش ئىمكانىيىتى قالمىغاندى، چۈنكى دالغا قېچىۋاتقان ئىسرائىللار ئەمدى كەينىگە بۇرۇلۇپ، ئۇلارغا قارشى ئاتلانغاندى. ²¹ يوشۇۋا ۋە پۈتۈن ئىسرائىل لەشكەرلىرى بۆكتۈرمىدىكى قوشۇننىڭ شەھەرنى ئىگىلەپ، شەھەرگە ئوت قويۇۋەتكەنلىكىنى كۆرۈپ، كەينىگە بۇرۇلۇپ، ئاي شەھىرىنىڭ ئادەملىرىگە ھۇجۇم قىلدى. ²² بۇ چاغدا، شەھەرنى ئىگىلىگەن ئىسرائىل قوشۇنى شەھەردىن چىقىپ، ئاينىڭ ئادەملىرىگە قارشى ئاتلاندى. شۇنىڭ بىلەن ئاي شەھىرىنىڭ ئادەملىرى ئالدى - كەينىدىكى ئىسرائىل قوشۇنىنىڭ ئوتتۇرىسىدا قاپسىلىپ قالدى. ئىسرائىللارنىڭ ھۇجۇمىدا ئۇلاردىن ھېچكىم قېچىپ قۇتۇلالمى، بىرەرسىمۇ ئامان قالمىدى. ²³ پەقەت ئاينىڭ پادىشاھى تىرك ھالدا يوشۇۋانىڭ ئالدىغا ئېلىپ كېلىندى.

²⁴ ئىسرائىللار دالدا ئۆزلىرىنى قوغلاپ كەلگەن ئاي شەھىرىنىڭ ئادەملىرىنىڭ ھەممىسىنى قىلىچ بىلەن قىرىپ تاشلىغاندىن كېيىن، ئاي شەھىرىگە كىرىپ، ئۇ يەردە قېلىپ قالغانلارنى قىرىپ تاشلىدى. ²⁵ شۇ كۈنى ئاي شەھىرىنىڭ بارلىق خەلقى قىرغىن قىلىندى. ئۇلار ئەر - ئايال بولۇپ 12 مىڭ ئادەم ئىدى. ²⁶ يوشۇۋا ئاي شەھىرىدە ياشايدىغان بارلىق خەلق تەلتۆكۈس يوقىتىلغۇچە نەيزىسىنى قولدىن چۈشۈرمىدى. ²⁷ پەرۋەردىگار يوشۇۋاغا بۇيرۇغاندەك، ئىسرائىللار شەھەردىكى مال - مۈلۈك ۋە مال - چارۋىلارنى ئولجا ئالدى. ²⁸ يوشۇۋا ئاي شەھىرىنى كۆيدۈرۈپ تاشلاپ، مەڭگۈلۈك خارابىلىققا ئايلاندۇردى. بۇ خارابىلىق ھازىرغىچە شۇنداق تۇرماقتا. ²⁹ يوشۇۋا ئاي پادىشاھىنىڭ جەستىنى گۈگۈم چۈشكۈچە دەرەخكە ئېسىپ قويدى. قوياش پاتقاندا يوشۇۋا جەستىنى دەرەختىن چۈشۈرۈشكە بۇيرۇق قىلدى. ئۇلار پادىشاھىنىڭ جەستىنى شەھەر دەرۋازىسى ئالدىغا تاشلاپ قويدى ۋە جەستىنىڭ ئۈستىگە تاش دۆۋىلەپ قويدى. بۇ تاش دۆۋىسى بۈگۈنگىچە شۇ يەردىدۇر.

پەرۋەردىگار بىلەن تۈزۈلگەن ئەھدىنىڭ يېڭىلىنىشى

³⁰ يوشۇۋا ئىپال تېغىدا پەرۋەردىگار - ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇداغا

يوشۇۋا

ئاتاپ بىر قۇربانلىق سۇپىسى ياسىدى. ³¹ ئۇ پەرۋەردىگارنىڭ خىزمەتكارى مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق چۈشۈرۈلگەن تەۋرات قانۇنىدا ئىسرائىللارغا بۇيرۇغىنىدەك: «يۈنۈلمىغان، تۆمۈر ئەسۋابلار تەگمىگەن تاشلاردا ماڭا بىر قۇربانلىق سۇپىسى ياساڭلار» دېگەن كۆرسەتمە بويىچە بىر قۇربانلىق سۇپىسى ياسىدى. ئاندىن ئۇ قۇربانلىق سۇپىسىدا پەرۋەردىگارغا ئاتاپ كۆيدۈرمە ۋە ئامانلىق قۇربانلىقلىرى قىلدى. ³² يوشۇۋا ئىسرائىللارنىڭ كۆز ئالدىدا مۇسا پەيغەمبەرگە چۈشۈرۈلگەن تەۋرات قانۇنىنى تاشلارغا كۆچۈرۈپ ئويدى. ³³ بارلىق ئىسرائىللار، جۈملىدىن ئاقساقاللار، سەردارلار، سوتچىلار، شۇنداقلا ئۇلارنىڭ ئارىسىدىكى يات خەلقلەر پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقىنىڭ ئىككى تەرىپىدە ئۇنى كۆتۈرگەن لاۋىيلارغا يۈزلىنىپ تۇردى. ئۇلارنىڭ يېرىمى گىرىزىم تېغىغا، قالغان يېرىمى ئېبال تېغىغا ئارقىسىنى قىلىپ تۇردى. بۇلار، پەرۋەردىگارنىڭ خىزمەتكارى مۇسا پەيغەمبەرنىڭ ھايات ۋاقتىدا: «ئىسرائىل خەلقىگە بەخت تىلەڭلار» دېگەن كۆرسەتمىسى بويىچە بولدى. ³⁴ كېيىن يوشۇۋا پۈتكۈل تەۋرات قانۇنىنى، جۈملىدىن ئۇنىڭدا يېزىلغان بەخت تىلەش ۋە لەنەت ئوقۇشقا دائىر پارچىلارنى ئۈنلۈك ئوقۇدى. ³⁵ يوشۇۋا شۇ يەرگە توپلانغان ئىسرائىل خەلقىگە، جۈملىدىن ئاياللار، بالىلار ۋە ئۇلارنىڭ ئارىسىدا ياشايدىغان يات خەلقلەرگە مۇسا پەيغەمبەرنىڭ قانۇنىدىكى بارلىق بۇيرۇغانلىرىنى قالدۇرماي ئوقۇپ بەردى.

9 - باب

گىبئونلۇقلارنىڭ ئىسرائىللارنى ئالدىشى

¹ ئىئوردان دەرياسىنىڭ غەربىدىكى تاغلىق رايونلاردا، غەربىي ئېدىرلىقلاردا ھەمدە لىۋان تاغلىرىنىڭ شىمال تەرىپىدىكى ئوتتۇرا دېڭىز بويلىرىدا ياشاۋاتقان بارلىق پادىشاھلار، يەنى خىت، ئامور، كەنئان، پەرىزى، خىۋ، يىبۇس پادىشاھلىرى ئېرىخا شەھىرى ۋە ئاي شەھىرىدە بولغان ئىشلارنى ئاڭلىدى. ² بۇ پادىشاھلار قوشۇنلىرىنى بىرلەشتۈرۈپ، يوشۇۋا باشچىلىقىدىكى ئىسرائىللارغا قارشى ئۇرۇش قىلىش ئۈچۈن

يوشۇۋا

ئاتلاندى. ³ گىبئون شەھىرىدە ياشايدىغان خۇلارمۇ يوشۇۋانىڭ ئېرىخا شەھىرى ۋە ئاي شەھىرىدە قىلغان ئىشلىرىنى ئاڭلاپ، ⁴⁻⁵ ئۇلارمۇ ئۆزلىرىنى قۇتقۇزۇش ئۈچۈن ھەر خىل ھىيلە - مىكىرلەرنى ئويلاپ چىقتى. ئۇلار يوشۇۋاغا ئەلچى ئەۋەتتى. ئۇلار يىرتىلىپ جۇل - جۇل بولۇپ كەتكەن خۇر جۇن، ياماق سېلىنغان كونا شاراب تۇلۇملىرى ئارتىلغان ئېشەكلەرنى يېتىلىۋالغاندى. پۇتلىرىغا كونىراپ، ئەبجىقى چىققان ئاياغلارنى، ئۇچسىغا كونا كىيىملەرنى كىيىشىپ، كۆكرىپ، قېتىپ كەتكەن يېمەكلىكلەرنى ئېلىۋېلىشقاندى. ⁶ ئۇلار گىلگالدا تۇرۇۋاتقان ئىسرائىللارنىڭ قارارگاھىغا كېلىپ، يوشۇۋا ۋە ئىسرائىللارغا:

— بىز يىراق بىر جايدىن سىلەر بىلەن تىنچلىق ئەھدىنامىسى تۈزۈشنى تەلەپ قىلىپ كەلدۇق، — دېدى.

⁷ ئىسرائىللار گىبئون شەھىرىدە ياشايدىغان بۇ خۇلارغا جاۋاب بېرىپ مۇنداق دېدى:

— سىلەر بەلكىم مۇشۇ يەردە ياشايدىغان پۇقرالار بولۇشۇڭلار مۇمكىن. ئەگەر شۇنداق بولۇپ قالسا، بىز سىلەر بىلەن قانداقمۇ تىنچلىق ئەھدىنامىسى تۈزەلەيمىز. ⁸ — بىز سىلەرنىڭ خىزمەتكارىڭلار، — دېدى ئۇلار جاۋابەن. ئەمما يوشۇۋا:

— سىلەر كىم؟ زادى قەيەردىن كەلدىڭلار؟ — دەپ يەنە قايتىلاپ سورىدى.

⁹ — بىز پەرۋەردىگارنىڭلار خۇدا توغرىسىدا ئاڭلاپ، يىراق جايدىن كەلگەن خىزمەتكارىڭلار. پەرۋەردىگارنىڭلارنىڭ مىسىردا سىلەر ئۈچۈن قىلغان ئىشلىرىنى ئاڭلىدۇق. ¹⁰ بىز يەنە ئۇنىڭ ئىئوردان دەرياسىنىڭ شەرقىدە ياشايدىغان ئامورلارنىڭ ئىككى پادىشاھى — خەشبون شەھىرىنىڭ پادىشاھى سخون بىلەن ئاشتاروت شەھىرىنىڭ باشان دېگەن يېرىدە ياشايدىغان ئوگ پادىشاھقا قىلغان بارلىق ئىشلىرىنى ئاڭلىدۇق. ¹¹ شۇڭا بىزنىڭ ئاقساقاللىرىمىز ۋە بارلىق خەلقىمىز بىزگە: «سىلەر ئۇزۇن سەپەرگە يەتكۈدەك يېمەكلىك ئېلىپ، سەپەرگە ئاتلىنىڭلار. بېرىپ ئىسرائىل خەلقى بىلەن كۆرۈشۈپ، ئۇلارغا: «بىز سىلەرنىڭ خىزمەتكارىڭلار، بىز سىلەر بىلەن تىنچلىق ئەھدىنامىسى تۈزگىلى كەلدۇق، دەڭلار» دەپ بۇيرۇدى. ¹² بۇ نانلار بىز يولغا

يوشۇۋا

چىققاندا يېڭىلا پىشۇرۇلغاندى. مانا كۆرۈپ تۇرۇپسىلەر، ھازىر بۇ نانلار كۆكرىپ، قېتىپ كەتتى. ¹³ بىز بۇ شاراب تۇلۇملىرىغا شاراب توشقۇزۇپ ماڭغاندا، بۇ تۇلۇملارمۇ يېڭى ئىدى، ھازىر كونىراپ، يېرىلىپ كەتتى. بىزنىڭ كىيىملىرىمىز ۋە ئاياغلىرىمىزمۇ ئۇزۇن سەپەر جەريانىدا يىرتىلىپ جۇل - جۇل بولۇپ كەتتى، — دەپ جاۋاب بەردى ئۇلار.

¹⁴ ئىسرائىللار ئۇلارنىڭ يېمەكلىكلىرىنى قولغا ئېلىپ كۆردى، ئەمما پەرۋەردىگاردىن بۇ توغرىلۇق ھېچنېمە سورىمىدى. ¹⁵ شۇنىڭ بىلەن يوشۇۋا گىبئون شەھىرىدە ياشايدىغان بۇ خۇلار بىلەن تىنچلىق ئەھدىنامىسى تۈزدى ۋە ئۇلارنىڭ ئامانلىقىغا كاپالەت بەردى. ئىسرائىل جامائىتىنىڭ ئاقساقاللىرىمۇ بۇ ئەھدىنامىگە قوشۇلۇپ قەسەم قىلىشتى.

¹⁶ گىبئونلۇقلار بىلەن تىنچلىق ئەھدىنامىسى تۈزۈپ ئۈچ كۈندىن كېيىن، ئىسرائىللار ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىگە يېقىن يەردە ياشايدىغان قوشنا خەلق ئىكەنلىكىنى بىلىپ قالدى. ¹⁷ ئىسرائىللار بۇنى ئېنىقلاش ئۈچۈن يولغا چىقىپ، ئۈچ كۈندە ئۇلارنىڭ شەھەرلىرىگە يېتىپ كەلدى. بۇ شەھەرلەرنىڭ نامى گىبئون، كىفرا، بەئەروت، قىريات - يىئارىم دەپ ئاتىلاتتى. ¹⁸ ئەمما ئىسرائىللار بۇ شەھەرلەرگە ھۇجۇم قىلمىدى، چۈنكى ئىسرائىل جامائىتىنىڭ ئاقساقاللىرى پەرۋەردىگار — ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدانىڭ ئالدىدا قەسەم بېرىشكەندى. ئىسرائىل خەلقى ئۆز ئاقساقاللىرىنىڭ قەسەم بېرىشكەنلىكىدىن ئاغرىنىشتى. ¹⁹ بىراق ئاقساقاللار ئۇلارغا چۈشەندۈرۈپ:

— بىز پەرۋەردىگار — ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدانىڭ ئالدىدا قەسەم ئىچكەن، ئۇلارغا زىيانكەشلىك قىلساق بولمايدۇ! ²⁰ مەيلى، ئۇلار ياشاۋەرسۇن. ئۇلارنى ئۆلتۈرۈپ، قەسىمىزنى بۇزساق، پەرۋەردىگار بىزگە غەزەپلىنىدۇ. ²¹ شۇڭا ئۇلارنى ھايات قالدۇرايلى، — دېدى.

شۇنداق قىلىپ ئاقساقاللار گىبئونلۇقلارنى ئىسرائىللارنىڭ ئوتۇن، سۇلىرىنى توشۇيدىغان ئىشلارنى قىلىشقا بۇيرۇدى.

²² يوشۇۋا گىبئونلۇقلارنى يىغىپ ئۇلارغا:

يوشۇۋا

— سىلەر بىزگە قوشنا تۇرۇپ، نېمە ئۈچۈن بىزنى ئالداپ: «بىز سىلەردىن يىراق يەردە ياشايمىز» دېدىڭلار؟²³ سىلەر لەنەتكە قالسىلەر! سىلەر ھازىردىن باشلاپ خۇدانىڭ ئىبادەتگاھىنىڭ ئوتۇن ۋە سۈيىنى توشۇيدىغان قۇل بولسىلەر، — دېدى.²⁴ ئۇلار جاۋاب بېرىپ:

— چۈنكى بىز قۇللىرىڭىز، پەرۋەردىگار بىڭلار خۇدانىڭ ئۆز خىزمەتكارى مۇساغا ئەمىر قىلىپ، پۈتكۈل زېمىنى سىلەرگە ئاتا قىلغانلىقىنى، سىلەرنىڭ شۇ زېمىنلاردا ياشاۋاتقان بارلىق خەلقلەرنى يوقىتىدىغانلىقىڭلارنى ئاڭلىدۇق. بىز ئۆلۈپ كېتىشتىن قاتتىق قورقتۇق. مانا بۇ بىزنىڭ نېمە ئۈچۈن سىلەرنى ئالدىغانلىقىمىزنىڭ سەۋەبىدۇر.²⁵ ھازىر بىز سىلەرنىڭ ئالدىڭلاردا تۇرۇپتۇق. بىزنى قانداق بىر تەرەپ قىلىشنى توغرا تاپساڭلار، شۇنداق قىلىڭلار، — دېيىشتى.

²⁶ يوشۇۋا ئۇلارغا ھاياتلىق يولى بېرىپ، ئىسرائىل خەلقىنىڭ ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشىگە يول قويمىدى.²⁷ شۇ كۈندىن باشلاپ يوشۇۋا گىبئونلۇقلارنى ئىسرائىل جامائىتىنىڭ ھەم پەرۋەردىگار تاللىغان قۇربانلىق سۈپىسى قەيەردە قۇرۇلسا، شۇ يەرنىڭ ئوتۇن ۋە سۈلېرنى توشۇغۇچىسى بولۇشقا بۇيرۇدى. ئۇلار ھازىرغىچە شۇ ئىشلارنى قىلىپ كەلمەكتە.

10 - باب

جەنۇبتىكى پادىشاھلارنىڭ مەغلۇپ قىلىنىشى

¹ يېرۇسالېمنىڭ پادىشاھى ئادونى - زىدىك، يوشۇۋانىڭ ئېرىخا شەھىرىنى ۋەيران قىلىپ، پادىشاھىنى ئۆلتۈرگەنلىكىنى ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش، ئاي شەھىرىنىمۇ تەلتۆكۈس ۋەيران قىلىپ، پادىشاھىنى ئۆلتۈرگەنلىكىنى ئاڭلىدى. ئۇ يەنە گىبئونلۇقلارنىڭ ئىسرائىللار بىلەن تىنچلىق ئەھدىنامىسى تۈزۈپ، ئىسرائىللار ئارىسىدا ياشاۋاتقانلىقىنى ئاڭلىدى.² پادىشاھ ئادونى - زەدەك بۇ ئىشلارنى ئاڭلاپ، ئىنتايىن قورقتى. چۈنكى گىبئون شەھىرى ئاي شەھىرىدىنمۇ چوڭ بولۇپ، پادىشاھى بار بىرنەچچە شەھەرگە تەڭ ئىدى. ئادەملىرىمۇ باتۇر ئىدى.

يوشۇۋا

³ يېرۇسالېمنىڭ پادىشاھى ئادونى - زىدىك ھىرون پادىشاھى ھوھام، يارمۇت پادىشاھى پىرئام، لاكىش پادىشاھى يافىيا ۋە ئەگلون پادىشاھى دىبىرغا ئەلچى ئەۋەتىپ، ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

⁴ — سىلەر كېلىپ گىبئون شەھىرىگە ھۇجۇم قىلىشىمغا ياردەم بېرىڭلار. چۈنكى ئۇلار يوشۇۋا ۋە ئىسرائىللار بىلەن تىنچلىق ئەھدىنامىسى تۈزۈشۈپتۇ.

⁵ شۇنىڭ بىلەن ئامورلارنىڭ بەش پادىشاھى — يېرۇسالېم پادىشاھى، ھىرون پادىشاھى، يارمۇت پادىشاھى، لاكىش پادىشاھى ۋە ئەگلون پادىشاھى بىرلىشىپ قوشۇنلىرىنى ئېلىپ، گىبئونغا ئاتلاندى. ئۇلار گىبئوننى قورشاپ ھۇجۇم قىلدى.

⁶ گىبئونلۇقلار گىلگالدىكى يوشۇۋانىڭ قارارگاھىغا جىددىي ئادەم ئەۋەتىپ، يوشۇۋادىن: «تاغلىق رايونلاردىكى ئامورلارنىڭ پادىشاھلىرى بىرلىشىپ بىزگە ھۇجۇم قىلدى، تېزلىكتە كېلىپ بىزگە ياردەم بېرىڭلار، بىزنى قۇتقۇزۇۋېلىڭلار، بىز قۇللىرىڭىزنى تاشلاپ قويماڭلار!» دەپ ئۆتۈنۈپ سوراقتى.

⁷ يوشۇۋا ئەڭ چەبدەس باتۇرلارنى ئۆز ئىچىگە ئالغان بارلىق قوشۇننى باشلاپ، گىلگالدىن قوزغىلىپ گىبئونغا قاراپ يولغا چىقتى. ⁸ بۇ چاغدا پەرۋەردىگار يوشۇۋاغا: — ئۇلاردىن قورقما، چۈنكى مەن ئۇلارنى سېنىڭ قولىڭغا تاپشۇرغانمەن. ئۇلاردىن ھېچكىم ساڭا قارشى تۇرالمىدۇ، — دېدى.

⁹ يوشۇۋا گىلگالدىن چىقىپ، كېچىچە توختىماي يۈرۈش قىلىپ، ئامورلار قوشۇنىغا

تۇيۇقسىز ھۇجۇم قىلدى. ¹⁰ پەرۋەردىگار ئامورلار قوشۇنىنى پاتىپاراقچىلىققا

چۈشۈرۈپ قويدى. ئىسرائىللار قوشۇنى ئامورلارنىڭ كۆپ قىسمىنى گىبئوندا قىرىپ تاشلىدى ھەمدە دۈشمەن قوشۇنىنى بەيت - خورون شەھىرىگىچە قوغلاپ، يول

بويى قىرىپ مېڭىپ، ئازىقا شەھىرى ۋە ماقېدا شەھىرىگە بارغۇچە يەنە بىر

قىسمىنى قىرىپ تاشلىدى. ¹¹ ئامورلارنىڭ قالغان قوشۇنى بەيت - خورون شەھىرىگە

يېقىن بولغان داۋانغا قېچىپ ئازىقا شەھىرىگە بارغۇچە، پەرۋەردىگار يول بويى

ئاسماندىن شىددەتلىك مۆلدۈر ياغدۇرۇپ، ئۇلارنىڭ يەنە بىر قىسمىنى يوقاتتى.

شىددەتلىك مۆلدۈردە ئۆلگەنلەر ئىسرائىللارنىڭ قىلىچىدا ئۆلگەنلەردىنمۇ كۆپ

بولدى. ¹² پەرۋەردىگار ئىسرائىللارغا نۇسرەت ئاتا قىلىپ، ئامورلارنى مەغلۇپ قىلغان

يوشۇۋا

كۈنى، يوشۇۋا ئىسرائىل خەلقىنىڭ ئالدىدا پەرۋەردىگارغا: «قۇياش گىبىئون ئاسمىنىدا توختاپ تۇرسۇن، ئاي ئايالون جىلغىسىدا توختاپ تۇرسۇن» دەپ دۇئا قىلغانىدى.¹³ شۇنىڭ بىلەن ئىسرائىللار دۈشمىنىنى مەغلۇپ قىلغۇچە، قۇياش بىلەن ئاي ئۆز جايىدا توختاپ تۇردى. قۇياشنىڭ تەخمىنەن پۈتۈن بىر كۈن ئولتۇرماي، ئاسماننىڭ نەق ئوتتۇرىسىدا توختاپ تۇرغانلىقى توغرىسىدىكى بۇ ۋەقە «ياشار» دېگەن كىتابتا تىلغا ئېلىنغان ئەمەسمۇ!¹⁴ پەرۋەردىگارنىڭ يوشۇۋانىڭ دۇئاسىنى ئىجابەت قىلىپ بەرگەنلىكىگە ئوخشاش بۇنداق ئىش ئۇنىڭدىن بۇرۇنمۇ ۋە ئۇنىڭدىن كېيىنمۇ بولۇپ باقمىدى. شۇ كۈنى پەرۋەردىگار ھەقىقەتەن ئىسرائىللار ئۈچۈن جەڭ قىلغانىدى.

¹⁵ ئۇرۇشتىن كېيىن يوشۇۋا بىلەن ئىسرائىللارنىڭ پۈتۈن قوشۇنى ئۆزلىرىنىڭ گىلگالدىكى قارارگاھىغا قايتىشتى.

جەنۇبتىكى بەش پادىشاھنىڭ ئۆلتۈرۈلۈشى

¹⁶ ئۇرۇشتا ئامورلارنىڭ بەش پادىشاھى قېچىپ كېتىپ، ماقبەدادىكى بىر ئۆڭكۈرگە يوشۇرۇنۇۋالغانىدى.¹⁷ يوشۇۋا ئامورلارنىڭ بەش پادىشاھىنىڭ ماقبەدادىكى بىر ئۆڭكۈرگە يوشۇرۇنۇۋالغان يېرىدىن تېپىلغانلىقىنى ئاڭلاپ،¹⁸ قوشۇنلىرىغا:

— بىرنەچچە ئادەم قورام تاشلار بىلەن ئۆڭكۈرنىڭ ئاغزىنى ئېتىپ قويۇپ، ئۇ يەرنى كۆزەت قىلسۇن.¹⁹ قالغانلىرىڭلار قاچقان دۈشمەننىڭ ئارقىسىدىن داۋاملىق قوغلاپ، ھۇجۇم قىلىڭلار. ئۇلارنىڭ ئۆز شەھەرلىرىگە كىرىۋېلىشىغا يول قويماڭلار. پەرۋەردىگار بىڭلار خۇدا ئۇلارنى قولۇڭلارغا تاپشۇرۇپ بېرىدۇ — دەپ بۇيرۇق قىلدى.

²⁰ يوشۇۋا ۋە ئىسرائىل قوشۇنى ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى دېگۈدەك يوقاتتى. ئاز بىر قىسمى سېپىللىرى مۇستەھكەم شەھەرلەرگە قېچىپ كىرىۋالدى.²¹ ئىسرائىل قوشۇنى ماقبەدادىكى قارارگاھىغا، يەنى يوشۇۋانىڭ يېنىغا ساق – سالامەت قايتىپ كەلدى. شۇنىڭدىن ئېتىبارەن ھېچكىم ئىسرائىللارغا قارشى بىر ئېغىز گەپ قىلىشقىمۇ يېتىنالمىدى.

يوشۇۋا

²² يوشۇۋا ئادەملىرىگە بۇيرۇپ:

— ئۆڭكۈرنىڭ ئېغىزىنى ئېچىپ، بەش پادىشاھنى ئېلىپ كېلىڭلار! — دېدى.
²³ ئۇلار يېرۇسالېم پادىشاھى، ھېبرون پادىشاھى، يارمۇت پادىشاھى، لاکىش پادىشاھى ۋە ئەگلون پادىشاھىنى ئېلىپ كەلدى. ²⁴ ئۇلار ئېلىپ كېلىنگەندە، يوشۇۋا بارلىق ئىسرائىل قوشۇنىنى يىغىپ، ئۇلارنىڭ سەركەردىلىرىگە:
 — بۇ پادىشاھلارنىڭ بوينىغا دەسسەڭلار! — دېدى.

سەركەردىلەر ئۇنىڭ دېگىنىدەك قىلىشتى. ²⁵ يوشۇۋا قوشۇنلىرىغا:
 — ھەرگىز قورقماڭلار ھەم ھودۇقماڭلار! قەيسەر ۋە جاسارەتلىك بولۇڭلار!
 پەرۋەردىگار سىلەرگە قارشى چىقماقچى بولغان بارلىق دۈشمەنلىرىڭلارنىمۇ مۇشۇنداق كۈنگە قويدۇ، — دېدى.

²⁶ كېيىن يوشۇۋا بەش پادىشاھنى ئۆلتۈرۈپ، ئۇلارنى بەش دەرەخكە ئېسىپ قويۇشقا بۇيرۇق قىلدى. كەچ كىرگۈچە بۇ جەسەتلەر دەرەختە ئېسىقلىق تۇردى.
²⁷ كۈن پاتقاندا يوشۇۋا پادىشاھلارنىڭ جەسىتىنى دەرەختىن چۈشۈرۈپ، ئۇلارنى ئۆزلىرى يوشۇرۇنۇۋالغان ئۆڭكۈرگە تاشلاپ، ئۆڭكۈرنىڭ ئېغىزىنى قورام تاشلار بىلەن ئېتىۋېتىشكە بۇيرۇدى. بۇ تاشلار ھازىرمۇ شۇ يەردە بار.

جەنۇبتىكى شەھەرلەرنىڭ ئىشغال قىلىنىشى

²⁸ شۇ ۋاقىتتا يوشۇۋا ماقېدا شەھىرىنى ئىگىلەپ، بۇ شەھەرنىڭ پادىشاھى ۋە بارلىق ئادەملىرىنى بىرىنىمۇ تىرىك قالدۇرماي، قىلىچ بىلەن ھەممىسىنى تەلتۆكۈس يوقاتتى. ئۇلار بۇ شەھەرنىڭ پادىشاھىنىمۇ ئېرىخا شەھىرىنىڭ پادىشاھىنى ئۆلتۈرگەنگە ئوخشاش ئۆلتۈردى. ²⁹ كېيىن يوشۇۋا ئىسرائىل قوشۇنىنى باشلاپ بېرىپ، لىبناھ شەھىرىگە ھۇجۇم قىلدى. ³⁰ پەرۋەردىگار لىبناھ شەھىرىنىڭ پادىشاھىنى ۋە ئۇنىڭ بارلىق ئادەملىرىنى ئىسرائىللارنىڭ قولىغا چۈشۈرۈپ بەردى. ئىسرائىللار بۇ شەھەرنىڭ بارلىق ئادەملىرىنى بىرىنىمۇ تىرىك قالدۇرماي، قىلىچ بىلەن ھەممىسىنى تەلتۆكۈس قىرىپ تاشلىدى. ئۇلار بۇ شەھەرنىڭ پادىشاھىنىمۇ خۇددى ئېرىخا شەھىرىنىڭ پادىشاھىنى ئۆلتۈرگەنگە ئوخشاش ئۆلتۈردى.
³¹ كېيىن يوشۇۋا ئىسرائىل قوشۇنىنى باشلاپ لىبناھدىن ئايرىلىپ، لاکىش

يوشۇۋا

شەھىرىگە يۈرۈش قىلدى. ئۇلار شەھەرنى قورشاپ ھۇجۇم باشلىدى. ³² ئىككىنچى كۈنى پەرۋەردىگار لاكىش شەھىرىنى ئىسرائىللارنىڭ قولغا چۈشۈرۈپ بەردى. ئىسرائىللار لىبناھ شەھىرىگە ئوخشاش، بۇ شەھەرنىڭ بارلىق ئادەملىرىنىمۇ قىلىچ بىلەن قىرىپ تاشلىدى. ³³ بۇ چاغدا، گەزەرنىڭ پادىشاھى ھورام قوشۇن باشلاپ، شەھەردىكىلەرگە ياردەمگە كەلگەندى. ئەمما يوشۇۋا ھورام پادىشاھ ۋە ئۇنىڭ قوشۇنىنىمۇ قىرىپ تاشلاپ، ھېچكىمنى تىرىك قالدۇرمىدى. ³⁴ يوشۇۋا بارلىق ئىسرائىل قوشۇنىنى باشلاپ، لاكىشتىن ئايرىلىپ، ئەگلون شەھىرىگە يۈرۈش قىلدى. ئۇلار شەھەرنى قورشاپ ھۇجۇم باشلىدى. ³⁵ شۇ كۈنى ئىسرائىللار بۇ شەھەرنى ئىگىلەپ، بارلىق خەلقنى قىلىچ بىلەن قىرىپ تاشلىدى. ئۇلار لاكىشتىكىگە ئوخشاش، بۇ شەھەرنىڭ بارلىق ئادەملىرىنىمۇ تەلتۆكۈس يوقاتتى.

³⁶ يوشۇۋا ئىسرائىل قوشۇنىنى باشلاپ، ئەگلودىن ھىرون شەھىرىگە يۈرۈش قىلىپ، بۇ شەھەرگە ھۇجۇم قىلدى. ³⁷ ئۇلار بۇ شەھەرنىمۇ ئىگىلەپ، بارلىق ئادەملىرىنى قىلىچ بىلەن قىرىپ تاشلىدى، پادىشاھنىمۇ ئۆلتۈردى، ھېچكىم تىرىك قالمىدى. ئۇلار شەھەر ئەتراپىدىكى يېزىلاردىكى ئادەملەرنىمۇ تىرىك قويمىدى. ئۇلار خۇددى ئەگلودا قىلغانغا ئوخشاش، بۇ شەھەرنىڭ ئادەملىرىنىمۇ تەلتۆكۈس يوقاتتى.

³⁸ كېيىن يوشۇۋا يەنە ئىسرائىل قوشۇنىنى باشلاپ كەينىگە يېنىپ، دېبىر شەھىرىگە ھۇجۇم قىلدى. ³⁹ ئىسرائىللار بۇ شەھەرنى ئىگىلەپ، ئۇنىڭ پادىشاھىنى تۇتۇپ، بۇ شەھەرنىڭ ئەتراپىدىكى يېزىلارنىمۇ قوشۇپ ئىگىلىدى. ئۇلار پادىشاھنى ۋە بارلىق ئادەملىرىنى قىلىچ بىلەن تەلتۆكۈس قىرىپ تاشلاپ، ھېچكىمنى تىرىك قالدۇرمىدى. ئۇلار ھىرون، لىبناھ ۋە ئۇلارنىڭ پادىشاھلىرىنى قانداق قىلغان بولسا، دېبىرنىمۇ خۇددى شۇنىڭغا ئوخشاش قىلدى.

⁴⁰ شۇنداق قىلىپ يوشۇۋا جەنۇبتىكى بارلىق زېمىننى، يەنى تاغلىق رايونلارنى، نەگېب چۆللۈكىنى، غەربىي ئېدىرلىقلارنى ۋە تاغ باغرىلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان بارلىق زېمىنلارنىڭ پادىشاھلىرىنى خەلقى بىلەن قوشۇپ بويسۇندۇردى. ئۇلار پەرۋەردىگار — ئۆزلىرى ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدانىڭ بۇيرۇقى بويىچە بۇ

يوشۇۋا

زېمىنلاردىكى بارلىق خەلقنى تەلتۆكۈس قىرىپ تاشلاپ، ھېچكىمنى تىرىك قالدۇرمىدى. ⁴¹ يوشۇۋا كادېش - بارنىيا شەھىرى بىلەن گازا شەھىرىنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى زېمىنلارنى ۋە گوشەنگە تەۋە بولغان زېمىنلاردىن تارتىپ، گىبئون شەھىرىگىچە بولغان پۈتكۈل زېمىننى بويسۇندۇردى. ⁴² يوشۇۋا بۇ بىر قېتىملىق يۈرۈشىدە ئۇ يەرلەردىكى پادىشاھلارنى بويسۇندۇرۇپ، بارلىق زېمىننى ئىگىلىدى. چۈنكى پەرۋەردىگار — ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا، ئىسرائىللار ئۈچۈن جەڭ قىلغانىدى. ⁴³ ئۇرۇشتىن كېيىن يوشۇۋا بارلىق ئىسرائىل قوشۇنى بىلەن ئۆزلىرىنىڭ گىلگالدىكى قارارگاھىغا قايتىشتى.

11 - باب

شمالدىكى پادىشاھلارنىڭ مەغلۇپ قىلىنىشى

¹ خازور پادىشاھى ياپىن بۇ ئىشلارنى ئاڭلىغان ھامان، ئەتراپتىكى پادىشاھلارغا، يەنى مادون پادىشاھى يوبابقا، شىمرون پادىشاھى ۋە ئاكشاف پادىشاھىغا، ² شىمالىي تاغلىق رايونلاردىكى پادىشاھلارغا، يەنە جەللىيە كۆلىنىڭ ³ جەنۇب تەرىپىگە جايلاشقان ئارابا رايونىدىكى پادىشاھلارغا، غەربىي ئېدىرلىقلاردىكى پادىشاھلارغا، غەرب تەرەپكە جايلاشقان نافوت - دور زېمىنىدىكى پادىشاھلارغا، ³ غەربىي كەنتان ۋە شەرقىي كەنتان زېمىنىدىكى پادىشاھلارغا، ئامور پادىشاھلىرىغا، خىتلار، پەرىزىلەر، تاغلىق رايونلاردىكى يىبۇسلار ۋە مىزپاھ زېمىنىغا قاراشلىق خەرمون تاغ ئېتەكلىرىدىكى شەھەرلەردە ياشايدىغان خىۋلارغا خەۋەر ئەۋەتتى. ⁴ بۇ پادىشاھلار بارلىق قوشۇنلىرىنى باشلاپ كەلدى. ئۇلارنىڭ قوشۇنلىرى سان - ساناقسىز بولۇپ، خۇددى دېڭىز ساھىلىدىكى قۇمدەك كۆپ ئىدى. ئۇلارنىڭ نۇرغۇن ئات ۋە جەڭ ھارۋىلىرى بار ئىدى. ⁵ بۇ پادىشاھلار بىرلىشىپ، ئىسرائىللار بىلەن ئۇرۇش قىلىش ئۈچۈن قوشۇنلىرىنى باشلاپ، مېروم يېنىدىكى سۇ بويلىرىغا بارگاھ قۇردى.

^{2:11} جەللىيە كۆلى — كىننەرەت كۆلى، دەپمۇ ئاتىلىدۇ.

يوشۇۋا

⁶ پەرۋەردىگار يوشۇۋاغا يەنە مۇنداق دېدى:

— ئۇلاردىن قورقما، مەن ئەتە مۇشۇ ۋاقتقىچە ئۇلارنىڭ ھەممىسىنىڭ جەستىنى سىلەرگە تاپشۇرۇپ بېرىمەن. سەن ئۇلارنىڭ ئاتلىرىنىڭ پېيىنى كېسىۋەت، جەڭ ھارۋىلىرىنى كۆيدۈرۈپ تاشلا.

⁷ شۇنىڭ بىلەن يوشۇۋا بارلىق قوشۇننى باشلاپ، مېروم يېنىدىكى سۇ بويلىرىغا جايلاشقان دۈشمەنلەرنىڭ ئۈستىگە تۇيۇقسىز بېسىپ كېلىپ، ھۇجۇم قىلدى.

⁸ پەرۋەردىگار دۈشمەنلەرنى ئىسرائىللارنىڭ قولغا چۈشۈرۈپ بەردى. ئىسرائىللار ئۇلارنى بۈيۈك سىدون شەھىرى ۋە مىسرىفوت - مايمىغىچە، شۇنداقلا مىزپاھ جىلغىسىنىڭ شەرقىگىچە قوغلاپ بېرىپ، بىرمۇ ئادەمنى تىرىك قالدۇرمىدى.

⁹ يوشۇۋا پەرۋەردىگارنىڭ بۇيرۇغىنىدەك، ئۇلارنىڭ ئاتلىرىنى پېيىنى كېسىۋېتىپ، جەڭ ھارۋىلىرىنى كۆيدۈرۈپ تاشلىدى.

¹⁰ يوشۇۋا قوشۇننى باشلاپ كەينىگە قايتىپ، خازور شەھىرىنى ئىگىلىدى ۋە پادىشاھنى قىلىچ بىلەن ئۆلتۈردى. خازور پادىشاھى شۇ چاغدا شۇ جايدىكى بارلىق پادىشاھلىقلارنى باشقۇراتتى. ¹¹ ئىسرائىللار خازور شەھىرىدىكى بارلىق ئادەملەرنى قىلىچ بىلەن تەلتۆكۈس يوقىتىپ، ھېچقانداق تىرىك جان قالدۇرمىدى، شەھەرنىمۇ كۆيدۈرۈپ تاشلىدى.

¹² يوشۇۋا پەرۋەردىگارنىڭ خىزمەتكارى مۇسا پەيغەمبەرنىڭ بۇيرۇغىنى بويىچە، شىمالدىكى بارلىق شەھەرلەرنى ئىگىلەپ، ئۇلارنىڭ پادىشاھلىرىنى تەلتۆكۈس

ئۆلتۈردى. بۇ شەھەرلەردىكى بارلىق ئادەملەرنى قىلىچ بىلەن قىرغىن قىلدى.

¹³ ئىسرائىللار خازور شەھىرىدىن باشقا، دۆڭلۈكلەرگە قۇرۇلغان شەھەرلەرنى ^④ كۆيدۈرمىدى. ¹⁴ ئىسرائىللار بۇ شەھەرلەردىكى ئۇرۇش ئولجىلىرى ۋە

مال - چارۋىلارنى ئۆزلىرىگە قالدۇرۇپ، بارلىق ئادەملەرنى قىلىچ بىلەن قىرىپ تاشلاپ، ھېچكىمنى تىرىك قالدۇرمىدى. ¹⁵ بۇ ئىشلارنى پەرۋەردىگارنىڭ

خىزمەتكارى مۇسا پەيغەمبەر پەرۋەردىگارنىڭ بۇيرۇغىنى بويىچە يوشۇۋاغا

^④ 13 ئەسىرلەر داۋامىدا كونا شەھەرلەر ۋەيران بولۇپ، خارابىلىككە ئايلىنىپ، دۆڭلۈك پەيدا بولغان. شۇ دۆڭلۈك ئۈستىگە قۇرۇلغان يېڭى شەھەرلەرنى كۆرسىتىدۇ.

يوشۇۋا

تاپشۇرغاندى. يوشۇۋا پەرۋەردىگارنىڭ مۇسا پەيغەمبەرگە بۇيرۇغانلىرىنى بىرىنىمۇ قالدۇرماي بەجا كەلتۈردى.

¹⁶ يوشۇۋا بارلىق زېمىنى — شىمالىي تاغلىق رايونلار، پۈتكۈل نەگېب چۆللۈكى، پۈتكۈل گوشەن زېمىنى، غەربتىكى ئېدىرلىقلار، ئارابا رايونى، جەلىلىيەدىكى تاغلىق رايونلار ۋە ئېدىرلىقلارنى بويسۇندۇردى. ¹⁷ ئىسرائىللارنىڭ زېمىنى جەنۇبتا سەئىرنىڭ يېنىدىكى خالاق تېغىدىن باشلىنىپ، شىمالدا لىۋان جىلغىسىنىڭ خەرمون تېغى باغرىدىكى بائالگاد شەھرىگىچە كېڭەيدى. يوشۇۋا بۇ زېمىنلاردىكى بارلىق پادىشاھلارنى يوقاتتى. ¹⁸ ئىسرائىللار بۇ پادىشاھلار بىلەن ئۇزۇن مەزگىل ئۇرۇش قىلدى. ¹⁹ بۇ زېمىنلاردا ياشايدىغان گىبئوندىكى خىۋلاردىن باشقا، ھېچكىم ئىسرائىللار بىلەن تىنچلىق ئەھدىنامىسى تۈزمىگەندى، شۇڭا ئۇلارنىڭ شەھەرلىرىنىڭ ھەممىسىنى ئىگىلىدى. ²⁰ پەرۋەردىگار بۇ پادىشاھلارنى جاھىل قىلىپ قويغاندى. شۇڭا ئۇلار ئىسرائىللار بىلەن ئۇرۇش قىلىشتى. پەرۋەردىگارنىڭ مۇسا پەيغەمبەرگە بۇيرۇغىنى بويىچە ئىسرائىللار ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى رەھىم قىلماي تەلتۆكۈس يوقاتتى. ²¹ بۇ چاغدا يوشۇۋا تاغلىق رايونلاردا ياشاۋاتقان ئاناقلارنى يوقاتتى. ئۇلار ھىبرون، دىبىر، ئاناب شەھەرلىرىدە ھەم جەنۇب ۋە شىمالدىكى پۈتۈن تاغلىق رايونلاردا ياشايتتى. يوشۇۋا ئۇلارنى شەھەرلىرى بىلەن تەلتۆكۈس يوقاتتى. ²² ئىسرائىللارنىڭ زېمىنى ئىچىدە ئاناقلارنىڭ ئەۋلادلىرىدىن ھېچكىم قالمىدى. بىراق ئۇلاردىن ئازغىنە بىر قىسمى گازا، گات، ۋە ئاشدود شەھەرلىرىدە قېلىپ قالدى. ²³ خۇددى پەرۋەردىگار مۇسا پەيغەمبەرگە بۇيرۇغىنىدەك، يوشۇۋا بارلىق زېمىنلارنى ئۆز ئىلكىگە ئالدى. ئۇ بۇ زېمىنلارنى ئىسرائىللارنىڭ قەبىلىلىرىگە تەقسىم قىلىپ بەردى. شۇنىڭدىن كىيىن بۇ زېمىندا ئۇرۇش ئاخىرلاشتى.

12 - باب

ئىئوردان دەرياسىنىڭ شەرقىدىكى مەغلۇپ قىلىنغان پادىشاھلار

¹ ئىسرائىللار ئاللىبۇرۇن ئىئوردان دەرياسىنىڭ شەرقىدىكى پادىشاھلارنى مەغلۇپ

يوشۇۋا

قىلىپ، زېمىننى ئىشغال قىلغانىدى. بۇ پادىشاھلارنىڭ زېمىنى جەنۇبتا ئارنون جىلغىسىدىن تارتىپ، شىمالدا خەرمون تېغىغىچە كېڭەيگەنىدى. بۇ ئئوردان دەرياسىنىڭ شەرقىدىكى ئارابا رايونىنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالاتتى.

² ئىسرائىللار ئالدى بىلەن خەشبون شەھىرىدىكى ئامورلارنىڭ پادىشاھى سخوننى مەغلۇپ قىلغانىدى. ئۇنىڭ زېمىنى ئارنون جىلغىسىنىڭ قىرغىقىغا جايلاشقان ئارون شەھىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان بولۇپ، ئارنون جىلغىسىنىڭ ئوتتۇرىسىدىن تارتىپ، ئامورلارغا چېگرالىنىدىغان يايىق جىلغىسىغىچە ئىدى. بۇ زېمىن گىلئاد زېمىنىنىڭ جەنۇبىي يېرىمىنى ئۆز ئىچىگە ئالاتتى. ³ سخون پادىشاھ شەرقتە ئارابا رايونىغا، يەنى بەيت - يىشموتقا بارىدىغان يولنى ۋە جەنۇبقا سوزۇلغان پىسگاھ تېغىنىڭ ئېتىكىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان شىمالنىڭ ئەڭ چېتىدىكى جەللىيە ⁴ كۆلىدىن تارتىپ، جەنۇبىنىڭ ئەڭ چېتىدىكى ئۆلۈك دېڭىزى، ⁵ يەنى تۇز دېڭىزىغىچە بولغان رايونلارغا ھۆكۈمرانلىق قىلاتتى.

⁴ مەغلۇپ بولغان باشان پادىشاھى ئوگ ئاشتاروت ۋە ئەدرەئى شەھەرلىرىدە ياشايتتى. ئۇ رافاھلارنىڭ قالغانلىرىدىن بىرى ئىدى. ⁵ ئۇ شىمالدا خەرمون تېغىدىن تارتىپ، سالكاھ شەھىرىگىچە بولغان زېمىنلارغا، غەربتە پۈتكۈل باشان زېمىنىدىن تارتىپ، گىشور ۋە مائاكانىڭ چېگرالىرىغىچە ھەمدە گىلئادنىڭ شىمالىي يېرىمىدىن تارتىپ، خەشبونلۇق سخون پادىشاھىنىڭ چېگراسىغىچە ھۆكۈمرانلىق قىلاتتى. ⁶ ئىلگىرى پەرۋەردىگارنىڭ خىزمەتكارى مۇسا ۋە ئىسرائىللار بۇ پادىشاھلارنى مەغلۇپ قىلغانىدى. مۇسا پەيغەمبەر بۇ زېمىنلارنى رۇبېن، گاد قەبىلىلىرىگە ۋە ماناسسە قەبىلىسىنىڭ شەرقىي يېرىمىغا ئىگىدارچىلىق قىلىشقا بۆلۈپ بەرگەنىدى.

ئئوردان دەرياسىنىڭ غەربىدىكى مەغلۇپ قىلىنغان پادىشاھلار

⁷ يوشۇۋا ۋە ئىسرائىللار ئئوردان دەرياسىنىڭ غەربىگە جايلاشقان لىۋان جىلغىسىدىكى بائالگاد دېڭەن جايدىن خالاق تېغىغىچە، ھەتتا سەئىرگىچە بولغان

³ جەللىيە كۆلى — كىننەرەت كۆلى، دەپمۇ ئاتىلىدۇ.

³ ئۆلۈك دېڭىزى — ئارابا دېڭىزى، دەپمۇ ئاتىلىدۇ.

يوشۇۋا

زېمىندىكى پادشاھلارنى مەغلۇپ قىلدى. ئۇ بۇ زېمىنلارنى ئىسرائىللارنىڭ قەبىلىلىرىگە ئىگىدارچىلىق قىلىشقا بۆلۈپ بەرگەندى. ⁸ بۇ زېمىنلار، تاغلىق رايونلارنى، غەربىي ئېدىرلىقلارنى، ئارابا رايونى ۋە تاغ باغرىلىرىنى ھەمدە چۆل - باياۋانلارنى ۋە جەنۇبىي نەگىب چۆللۈكىنى ئۆز ئىچىگە ئالدى. بۇ زېمىنلاردا خىتلار، ئامورلار، كەئنانلار، پەرىزىلەر، خىۋلار ۋە يىبۇسلار ياشىغان. تۆۋەندىكىلەر ئىسرائىللار مەغلۇپ قىلغان پادشاھلار:

⁹ ئېرىخا پادشاھى

بەيتەلنىڭ يېنىدىكى ئاي پادشاھى

¹⁰ يېرۇسالېم پادشاھى

ھىبرون پادشاھى

¹¹ يارمۇت پادشاھى

لاكش پادشاھى

¹² ئەگلون پادشاھى

گەزەر پادشاھى

¹³ دىبىر پادشاھى

گەدەر پادشاھى

¹⁴ خۇرماھ پادشاھى

ئاراد پادشاھى

¹⁵ لىبناھ پادشاھى

ئادۇللام پادشاھى

¹⁶ ماققېدا پادشاھى

بەيتەل پادشاھى

¹⁷ تاپپۇۋاخ پادشاھى

خېفەر پادشاھى

¹⁸ ئافىقى پادشاھى

لاشارون پادشاھى

¹⁹ مادون پادشاھى

خازور پادشاھى

²⁰ شمرون - مرئون پادشاھى

ئاكشاق پادشاھى

²¹ تاناك پادشاھى

مگدو پادشاھى

²² قەدەش پادشاھى

كارمەلدىكى يوقنىام پادشاھى

²³ نافوت - دورنىڭ يېنىدىكى دور پادشاھى

گىلگالنىڭ يېنىدىكى گويم پادشاھى

²⁴ ترزاھ پادشاھى

جەمئىي 31 پادشاھتۇر.

13 - باب

بويسۇندۇرۇشقا تېگىشلىك قالغان زېمىنلار

¹ يوشۇۋا ياشنىپ، قېرىپ قالغانىدى. پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا مۇنداق دېدى:

— سەن ياشنىپ، قېرىپ قالدىڭ. سەن تېخى بويسۇندۇرۇشقا تېگىشلىك يەنە

كۆپ زېمىنلار بار. ² سىلەرنىڭ بويسۇندۇرۇشۇڭلارغا تېگىشلىك بولغان زېمىنلار يەنە

بار، يەنى فىلىستىيەلىكلەرنىڭ زېمىنى ۋە گىشۇرلارنىڭ بارلىق زېمىندۇر. ³ بۇ

زېمىنلار مىسىرنىڭ شەرقىدىكى شىخور دەرياسىدىن تارتىپ، شىمالدىكى ئەقرون

شەھىرىنىڭ چېگراسىغىچە سوزۇلىدۇ (بۇ زېمىنلار كەنتانلارنىڭ زېمىنى دەپ

قارىلىدۇ). بۇنىڭ ئىچىدە گازا، ئاشدود، ئاشقلون، گات ۋە ئەقرون قاتارلىق

شەھەرلەرگە فىلىستىيەلىك بەش ھۆكۈمدار ھۆكۈمرانلىق قىلىدۇ. يەنە جەنۇبتىكى

ئاۋۋىم خەلقىنىڭ زېمىنىمۇ شۇنىڭ ئىچىدە. ⁴ سىلەر كەنتانلارنىڭ شىمالدىكى پۈتكۈل

يوشۇۋا

زېمىنى، شۇنداقلا سىدونلۇقلار تەۋەلىكىدىكى مئىرادىن تارتىپ، ئامورلار زېمىنىغا چېگراداش ئافىق شەھىرىگىچە بولغان زېمىنلارنىمۇ ئىگىلىشىڭلار كېرەك.⁵ يەنە گىبال خەلقىنىڭ زېمىنى، خەرمون تاغلىرىنىڭ ئېتىكىگە جايلاشقان بائالگاد شەھىرىدىن تارتىپ، لىبو - خامات شەھىرىگىچە بولغان لىۋان تاغلىرىنىڭ شەرقىدىكى زېمىنلارنى⁶ ۋە يەنە لىۋان تاغلىرىدىن مىسرىفوت - مايمىغىچە بولغان زېمىنى، يەنى سىدونلۇقلارنىڭ پۈتكۈل زېمىنلىرىنى ئىگىلىشىڭلار كېرەك. مەن بۇ زېمىنلاردىكى خەلقلەرنى ئىسرائىل خەلقىنىڭ كۆز ئالدىدا قوغلاپ چىقىرىمەن. سەن پەقەت مېنىڭ بۇيرۇقۇم بويىچە بۇ زېمىنلارنى ئىسرائىل خەلقىنىڭ ئىگىدارچىلىق قىلىشىغا تەقسىم قىلىپ بەرگىن.⁷ يەنى سەن بۇ زېمىنلارنى توققۇز ئىسرائىل قەبىلىسى بىلەن ماناسسە قەبىلىسىنىڭ غەربىي يېرىمىغا تەقسىم قىلىپ بەرگىن.

ئىئوردان دەرياسىنىڭ شەرقىدىكى زېمىنلارنىڭ تەقسىم قىلىنىشى

⁸ پەرۋەردىگارنىڭ خىزمەتكارى مۇسا پەيغەمبەر ئىئوردان دەرياسىنىڭ شەرقىي قىرغىقىدىكى زېمىنلارنى ئاللىقاچان ماناسسە قەبىلىسىنىڭ شەرقىي يېرىمىغا ۋە رۇبېن، گاد قەبىلىلىرىنىڭ ئىگىدارچىلىق قىلىشىغا تەقسىم قىلىپ بەرگەندى.
⁹ ئۇلارنىڭ زېمىنى ئارنون جىلغىسىنىڭ ئاروۋېر شەھىرىدىن باشلىنىپ، بۇ جىلغىنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى شەھەرنى ئۆز ئىچىگە ئالغان ھالدا مېدىبا شەھىرى ئورۇنلاشقان پۈتۈن ئېگىزلىكتىن ھالقىپ، دىبون شەھىرىگىچە سوزۇلغان.¹⁰ بۇ زېمىنلار يەنە ئەڭ شەرقىدىكى ئاممونلارنىڭ چېگراسىغا تۇتاشقان بولۇپ، سخون پادىشاھلىقىنىڭ بارلىق شەھەرلىرى، ئامورلار پادىشاھى ھۆكۈمرانلىق قىلغان خەشبون شەھەرلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان.¹¹ ئۇ يەنە گىلئاد، گىشور ۋە مائاكالىقلارنىڭ زېمىنلىرىنى، خەرمون تېغى، شۇنداقلا باشانىڭ سالكاھ شەھىرىگىچە بولغان پۈتكۈل زېمىنلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ،¹² يەنى باشان زېمىنىدىكى ئاشتاروت ۋە ئەدرەئى شەھىرىدە ھۆكۈمرانلىق قىلغان ئوگ پادىشاھنىڭ بارلىق زېمىنىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. پادىشاھ ئوگ رافاھلارنىڭ ئەڭ ئاخىرقى ئەۋلادى ئىدى. مۇسا پەيغەمبەر ئۇلارنى مەغلۇپ قىلىپ، بۇ زېمىنلاردىن قوغلاپ چىقارغاندى.¹³ ئەمما ئىسرائىل خەلقى گىشور ۋە مائاكا خەلقىنى بۇ زېمىندىن قوغلىمىدى، شۇڭا ئۇلار ھازىرغىچە ئىسرائىل خەلقى

ئارسىدا داۋاملىق ياشاپ كەلمەكتە.

لاۋېي قەبىلىسىگە مەخسۇس زېمىن تەقسىم قىلىنمىغانلىقى

¹⁴ مۇسا پەيغەمبەر پەرۋەردىگارنىڭ دېگىنى بويىچە پەقەت لاۋېي قەبىلىسىگىلا ھېچقانداق زېمىن تەقسىم قىلمىدى. چۈنكى پەرۋەردىگارغا، يەنى ئىسرائىل خەلقى ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇداغا قىلىنغان قۇربانلىقلار ئۇلارنىڭ زېمىنى ئورنىدا تەقسىم قىلىنغان نېسۋىسى ئىدى.

رۇبېن قەبىلىسىگە تەقسىم قىلىنغان زېمىنلار

¹⁵ مۇسا پەيغەمبەر رۇبېن قەبىلىسىگە ئۇلارنىڭ جەمەتى بويىچە زېمىن تەقسىم قىلىپ بەرگەن. ¹⁶ ئۇلارنىڭ زېمىنى ئارنون جىلغىسىنىڭ چېتىدىكى ئاروئېر شەھىرىدىن باشلىنىپ، بۇ جىلغىنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى شەھەرنى ئۆز ئىچىگە ئالغان ھالدا مېدىيا شەھىرى ئورۇنلاشقان پۈتۈن ئېگىزلىككە سوزۇلغان. ¹⁷ ئۇ يەنە خەشبون شەھىرى ۋە شۇ ئېگىزلىكتىكى بارلىق شەھەرلەرنى — دېبون، باموت — بائال، بەيت — بائالمئون، ¹⁸ يىھاز، قەدېموت، مېفائات، ¹⁹ قىرياتائىم، سىبماھ ھەمدە جىلغىدىكى دۆڭلۈككە جايلاشقان زەرەت — شاخار، ²⁰ بەيت — پىئور، پىسگاھ تېغىنىڭ ئېتىكى، بەيت — يىشموت دېگەن يەرلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. ²¹ بۇ زېمىنلار يەنە شۇ ئېگىزلىكتىكى بارلىق شەھەرلەر ۋە ئامورلارنىڭ پادىشاھى

سىخون خەشبون شەھىرىدە تۇرۇپ ھۆكۈمرانلىق قىلغان بارلىق زېمىنلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. مۇسا پەيغەمبەر ئامورلارنىڭ پادىشاھى سىخوننى ئەۋى، رەقەم، زۇر، خۇر، رەبا قاتارلىق مېدىيان خەلقىنىڭ قەبىلە باشلىقلىرى بىلەن بىللە مەغلۇپ قىلغان. بۇ قەبىلە باشلىقلىرى سىخون پادىشاھىنىڭ قول ئاستىدا بولۇپ، شۇ زېمىندا ياشايتتى. ²² ئىسرائىل خەلقى ئۇرۇشتا بىئورنىڭ ئوغلى پالچى بىئامنى قىلىچ بىلەن ئۆلتۈردى. ²³ ئىئوردان دەرياسى رۇبېن قەبىلىسىنىڭ زېمىنىنىڭ غەربىي پاسىلى بولدى. بۇ زېمىندىكى شەھەر ۋە يېزىلار رۇبېن قەبىلىسىگە جەمەتلەر بويىچە تەقسىم قىلىپ بېرىلگەندى.

گاد قەبىلىسىگە تەقسىم قىلىنغان زېمىنلار

²⁴ مۇسا پەيغەمبەر گاد قەبىلىسىگە ئۇلارنىڭ جەمەتى بويىچە زېمىن تەقسىم قىلىپ بەرگەن. ²⁵ ئۇلارنىڭ زېمىنى يازىر، گىلئادنىڭ بارلىق شەھەرلىرى ۋە رايىھ شەھىرىنىڭ يېنىدىكى ئاروئېر شەھىرىگىچە بولغان ئاممون زېمىنىنىڭ يېرىمىنى ئۆز ئىچىگە ئالدى. ²⁶ بۇ زېمىنلار يەنە جەنۇبتا خەشبون شەھىرىدىن تارتىپ، راموت - مزپەھ ۋە بتونىم شەھىرىگىچە، شىمالدا ماخانايم شەھىرىدىن تارتىپ، دېبىر زېمىنىگىچە، ²⁷ ئىئوردان ۋادىسىدا بەيت - ھارام، بەيت - نىمراھ، سۇككوت، زافون شەھىرى، شۇنداقلا سخون پادىشاھ خەشبوندا تۇرۇپ ھۆكۈمرانلىق قىلغان باشقا زېمىنلارنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالدى. غەربىي پاسلى ئىئوردان دەرياسىنى بويلاپ، شىمالدا جەللىيە كۆلىنىڭ ئايغىغىچە سوزۇلۇپ، كېيىن شەرققە قايرىلىدۇ. ²⁸ بۇ زېمىنلاردىكى شەھەر ۋە ئەتراپتىكى يېزىلار گاد قەبىلىسىگە جەمەتلەر بويىچە تەقسىم قىلىپ بېرىلگەندى.

ماناسسە قەبىلىسىنىڭ شەرقىي يېرىمىغا تەقسىم قىلىنغان زېمىنلار

²⁹ مۇسا پەيغەمبەر ماناسسە قەبىلىسىنىڭ شەرقىي يېرىمىغا ئۇلارنىڭ جەمەتى بويىچە زېمىن تەقسىم قىلىپ بەرگەن. ³⁰ بۇ زېمىنلار ماخانايم شەھىرىدىن شىمالغا سوزۇلغان بولۇپ، باشان زېمىنى (ئوگ پادىشاھ بۇرۇن ھۆكۈمرانلىق قىلغان زېمىن) ۋە يائىرنىڭ ئىگىدارلىقىدىكى 60 يېزىنى ³¹ ۋە يەنە گىلئاد زېمىنىنىڭ يېرىمى ۋە باشان زېمىنىدىكى ئوگ پادىشاھنىڭ پايتەختى بولغان ئاشتاروت ۋە ئەدرەئى شەھەرلىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالدى. بۇ زېمىنلار ماناسسەنىڭ ئوغلى ماكر ئەۋلادىنىڭ يېرىمىغا جەمەت بويىچە تەقسىم قىلىپ بېرىلگەن. ³² ئىئوردان دەرياسىنىڭ شەرقىگە ۋە ئېرىخا شەھىرىنىڭ ئۇدۇلغا جايلاشقان موئاب تۈزلەڭلىكىگە تەۋە بولغان بۇ زېمىنلار مۇسا پەيغەمبەر تەرىپىدىن تەقسىم قىلىپ بېرىلگەن زېمىنلاردۇر. ³³ ئەمما مۇسا پەيغەمبەر لاۋىي قەبىلىسىگە ھېچقانداق زېمىن تەقسىم قىلىپ بەرمىدى، چۈنكى پەرۋەردىگار، يەنى ئىسرائىل خەلقى ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا ئۇلارغا: «مەن سىلەرنىڭ رىزىقى - نېسىۋەڭلار بولمەن» دەپ ۋەدە قىلغانىدى.

14 - باب

ئىئوردان دەرياسىنىڭ غەربىدىكى زېمىنلارنىڭ تەقسىم قىلىنىشى

¹ ئىسرائىل خەلقىنىڭ قالغان قەبىلىلىرى روھانىي ئەلئازار، نۇنىڭ ئوغلى يوشۇۋا ۋە قەبىلە ئاقساقاللىرىنىڭ تەقسىم قىلىپ بېرىشى بىلەن كەنتان زېمىنىغا ئىگە بولدى.

² يەنى بۇ زېمىنلار پەرۋەردىگارنىڭ مۇسا پەيغەمبەرگە بۇيرۇغىنى بويىچە چەك تاشلاپ، توققۇز يېرىم قەبىلىگە تەقسىم قىلىنىپ بېرىلدى. ³ مۇسا پەيغەمبەر ئىككى قەبىلە ۋە يەنە بىر قەبىلىنىڭ يېرىمغا ئىئوردان دەرياسىنىڭ شەرقىدىكى زېمىنلارنى تەقسىم قىلغان، ئەمما لاۋىي قەبىلىسىگە زېمىن تەقسىم قىلىپ بەرمىگەندى.

⁴ يۈسۈپنىڭ ئەۋلادلىرى ماناسسە ۋە ئەفرايىم دەپ، ئىككى قەبىلىگە ئايرىلاتتى. لاۋىي قەبىلىسىگە ھېچقانداق زېمىن تەقسىم قىلىپ بېرىلمىگەندى. ئۇلارغا پەقەت ياشىشى ئۈچۈن ئەتراپىدا مال - چارۋا باقىدىغان ئوتلاقلىرى بولغان شەھەرلەر بېرىلگەندى. ⁵ شۇنىڭ بىلەن ئىسرائىللار بۇ زېمىنلارنى پەرۋەردىگارنىڭ مۇسا پەيغەمبەرگە بۇيرۇغىنى بويىچە بۆلۈشۈۋالدى.

يەھۇدا قەبىلىسىنىڭ باشلىقى كالىبنىڭ تەلپى

⁶ ئىسرائىللار گىلگالدا قارارگاھ قۇرۇپ تۇرۇۋاتقان چاغدا، يەھۇدا قەبىلىسىنىڭ بىر قىسىم ئادەملىرى يوشۇۋانىڭ ئالدىغا كىرىپ كېلىشتى. قېناز جەمەتىدىن بولغان يېفۇننەنىڭ ئوغلى كالىب يوشۇۋاغا مۇنداق دېدى:

— كادېش - بارنىيادا پەرۋەردىگار ئۆزىنىڭ يېقىن ئادىمى مۇسا پەيغەمبەرگە سەن ۋە مەن توغرىلىق نېمىلەرنى دېگەنلىكىنى سەن بىلسەن. ⁷ پەرۋەردىگارنىڭ خىزمەتكارى مۇسا مېنى، بىز بارىدىغان زېمىنلارنى چارلاپ كېلىشكە ئەۋەتكەندى. شۇ چاغدا مەن قىرىق ياشتا ئىدىم. مەن قايتىپ كەلگەندىن كېيىن، مۇسا پەيغەمبەرگە شۇ زېمىنلاردا كۆرگەنلىرىمنى ئەينەن ئېيتتىم. ⁸ مەن بىلەن بىللە بارغان ھەمراھلىرىم «ئۇ زېمىندىكىلەر ۋەھشىي ئىكەن!» دەپ، ئىسرائىللارنى ۋەھىمىگە سېلىپ قويغاندى، لېكىن مەن ئىككىلەنمەي، پەرۋەردىگارم خۇدانىڭ

يوشۇۋا

بىزنى قوغدايدىغانلىقىغا چىن قەلبىم بىلەن ئىشەندىم.⁹ شۇ چاغدا مۇسا پەيغەمبەر: «سېنىڭ قەدىمىڭ يەتكەن يەرلەرنىڭ ھەممىسى مەڭگۈ ساڭا ۋە سېنىڭ ئەۋلادلىرىڭغا تەۋە بولسۇن، چۈنكى سەن پەرۋەردىگارمىزغا سادىقلىق بىلەن بويسۇندۇڭ» دەپ، قەسەم بەرگەن.

¹⁰ ماڭا قارا، پەرۋەردىگار ۋەدە بەرگىندەك، ئۇ مېنىڭ ھاياتىمنى ساقلاپ قالدى، شۇڭا مەن ھازىرغا قەدەر ياشاپ كەلدىم. پەرۋەردىگار مۇسا پەيغەمبەرگە ۋەدە بەرگەندىن تارتىپ ھازىرغىچە 45 يىل ئۆتۈپ كەتتى. ئۇ ۋاقىتتا ئىسرائىل خەلقى چۆل - باياۋانلاردا سەرگەردان بولۇپ يۈرۈۋاتقانىدى. ماڭا قارا، مەن ھازىر 85 ياشقا كىردىم.¹¹ مەن ھازىر مۇسا پەيغەمبەر مېنى چارلاشقا ئەۋەتكەن چاغدىكىدەك تىمەن تۇرۇپتىمەن، ھازىر مۇ شۇ چاغدىكىدەك ئۇرۇش ۋە باشقا ھەممە ئىشلارنى قىلالايمەن.¹² پەرۋەردىگارنىڭ شۇ چاغدا ۋەدە قىلغىنى بويىچە بۇ تاغلىق رايونلارنى ماڭا بەرگىن. ئاناق قەبىلىلەرنىڭ ھېلىمۇ شۇ زېمىنلاردا ياشاۋاتقانلىقىنى بىلسەن، ئۇلارنىڭ شەھەرلىرى چوڭ ھەم مۇستەھكەم. پەرۋەردىگار مەن بىلەن بىرگە بولسا، پەرۋەردىگارنىڭ ۋەدە بەرگىنى بويىچە مەن ئۇلارنى قوغلاپ چىقىراي.¹³ يوشۇۋا يىفۇننەنىڭ ئوغلى كالىبنىڭ بۇ سۆزلىرىنى ئاڭلاپ، پەرۋەردىگاردىن كالىبغا بەخت تىلدى ۋە ھىرون شەھىرىنى ئۇنىڭغا تەقسىم قىلىپ بەردى.¹⁴ شۇنىڭ بىلەن ھىرون شەھىرى ھازىرغا قەدەر قېناز قەبىلىسىدىن بولغان يىفۇننەنىڭ ئوغلى كالىبنىڭ ئىگىدارچىلىقىدا تۇرۇۋاتىدۇ. چۈنكى ئۇ پەرۋەردىگارغا، يەنى ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇداغا سادىقلىق بىلەن بويسۇنغانىدى.¹⁵ (بۇرۇن ھىرون شەھىرى قىريات - ئاربا دەپ ئاتىلاتتى. ئاربا ئاناقلارنىڭ ئەۋلادىدىن چىققان ئۇلۇغ قەھرىماندۇر.) شۇنىڭدىن كىيىن بۇ زېمىندا ئۇرۇش ئاخىرلاشتى.

15 - باب

يەھۇدا قەبىلىسىگە تەقسىم قىلىنغان زېمىنلار

¹ يەھۇدا قەبىلىسىگە جەمەتلەر بويىچە زېمىن تەقسىم قىلىپ بېرىلگەن بولۇپ، بۇ

يوشۇۋا

زېمىنلارنىڭ ئەڭ جەنۇبتىكى پاسىلى ئىدوم چېگراسىدىكى زىن چۆلىنىڭ چېتىگىچە تۇتاشتى.

² يەھۇدا زېمىنىنىڭ جەنۇبىي پاسىلى تۇز دېڭىزىنىڭ جەنۇبىنىڭ ئەڭ چېتىدىن باشلىنىپ، ³ چايان داۋىنىدىن جەنۇبقا مېڭىپ، زىن چۆلىدىن ئۆتۈپ، كادېش - بارنىيا شەھىرىنىڭ جەنۇبىدىن خەزرون شەھىرىگە سوزۇلىدۇ. كېيىن ئاددار شەھىرىدىن ئۆتۈپ، ئۇ يەردىن قارقا شەھىرىگە قايرىلىدۇ. ⁴ بۇ پاسىل يەنە ئازمون شەھىرىنى كېسىپ ئۆتۈپ، ئاخرىدا مىسىر چېگراسىدىكى دەريانى بويلاپ ئوتتۇرا دېڭىزغىچە تۇتشىدۇ. بۇ يەھۇدا قەبىلىسىنىڭ جەنۇبىي پاسىلىدۇر.

⁵ ئۇلارنىڭ شەرقىي پاسىلى تۇز دېڭىزىنى بويلاپ، ئىئوردان دەرياسىدىن تۇز دېڭىزىنىڭ قويۇلۇش ئېغىزىغىچە بارىدۇ.

شمالىي پاسىلى بولسا ئىئوردان دەرياسىنىڭ تۇز دېڭىزىغا قويۇلۇش ئېغىزىدىن باشلىنىپ، ⁶ بەيت - خوگلا شەھىرىگىچە سوزۇلۇپ، كېيىن بەيت - ئارابا شەھىرىدىن ئۆتۈپ رۇبېننىڭ ئوغلى بوھاننىڭ نامى بىلەن ئاتالغان تاشقىچە بارىدۇ. ⁷ كېيىن بالايىئاپەت جىلغىسىدىن ئۆتۈپ دىبىر شەھىرىگە بېرىپ، ئۇ يەردىن شىمالغا بۇرۇلۇپ، گىلگال شەھىرىگىچە بارىدۇ. گىلگال شەھىرى بولسا جىلغىنىڭ جەنۇبىدىكى ئادۇممىم تاغ داۋىنىنى كېسىپ ئۆتىدىغان يولنىڭ قارشى تەرىپىدە بولۇپ، بۇ پاسىل ئېنىشەمەش بۇلىقىغىچە سوزۇلۇپ، روگېل بۇلىقى دېگەن جايدا ئاخىرلىشىدۇ. ⁸ كېيىن يېبۇسار شەھىرىنىڭ (يېرۇسالېم شەھىرى دەپمۇ ئاتىلىدۇ)

جەنۇبىي تەرىپىدىكى بەنھىنوم جىلغىسىدىن ئۆتۈپ، ھىننوم جىلغىسىنىڭ غەربىدىكى ئېدىرلىققا، يەنى رافاھلار جىلغىسىنىڭ شىمال تەرىپىنىڭ ئاخىرىغىچە بارىدۇ. ⁹ بۇ پاسىل بۇ ئېدىرلىقتىن يەنە نەفتوۋاخ بۇلىقىغىچە سوزۇلۇپ، كېيىن ئەفرون تېغىدىكى شەھەرلەرگىچە بارىدۇ. ئۇ يەردىن يەنە قايرىلىپ، قىريات - يىئارم دەپ ئاتىلىدىغان بائالا شەھىرىگە تۇتشىدۇ. ¹⁰ ئۇ يەنە بائالا شەھىرىدىن غەربتىكى سەئىر تېغىغا قايرىلىپ، ئۇ يەردىن يىئارم، يەنى كىسالون تېغىنىڭ شىمالىي ئېتىكىنى بويلاپ، بەيت - شەمەش شەھىرىگە بېرىپ، يەنە داۋاملىشىپ تىمناھ شەھىرىگىچە سوزۇلىدۇ. ¹¹ ئۇ يەنە ئەفرون شەھىرىنىڭ شىمالىدىكى تاغ باغرىنى بويلاپ،

يوشۇۋا

شككارون شەھىرىگە بۇرۇلۇپ، بائالا تېغىغا بېرىپ، يابىنىپ شەھىرىدىن ئۆتۈپ، ئوتتۇرا دېڭىزدا ئاخىرلىشىدۇ.

¹² ئۇلارنىڭ غەربىي پاسىلى ئوتتۇرا دېڭىزنىڭ قىرغاقلىرى ئىدى. يەھۇدا قەبىلىسى ۋە ئۇلارنىڭ جەمەتلىرىنىڭ پاسىلى مانا شۇ ئىدى.

كالىبقا تەقسىم قىلىپ بېرىلگەن زېمىن

¹³ يوشۇۋا پەرۋەردىگارنىڭ بۇيرۇغىنى بويىچە يەھۇدا قەبىلىسىنىڭ قىريات - ئاربا دېگەن زېمىنىنى يىغۇنەننىڭ ئوغلى كالىبقا بۆلۈپ بەردى. بۇ زېمىن ھازىر ھىبرون دەپ ئاتىلىدۇ. ئاربا بولسا ئاناقلارنىڭ ئاتىسى ئىدى. ¹⁴ كالىب بۇ زېمىندىن ئاناقلارنىڭ ئۈچ ئوغلى - شېشاي، ئاخىمان ۋە تالمايلارنىڭ جەمەتلىرىنى قوغلاپ چىقاردى. ¹⁵ كالىب قىريات - ئاربا زېمىندىن ئۆتۈپ دېبىر (ئىلگىرى قىريات - سېفەر دەپ ئاتىلاتتى) شەھىرىگە ھۇجۇم قىلدى.

¹⁶ يەھۇدا قەبىلىسىنىڭ باشلىقى كالىب:

— قىريات - سېفەر شەھىرىنى كىم ئالسا، قىزىم ئاكساھنى شۇنىڭغا بېرىمەن، — دېدى.

¹⁷ ئۇ شەھەرنى كالىبنىڭ ئىنىسى قېنازنىڭ ئوغلى ئوتىئېل ئالدى. كالىب قىزى ئاكساھنى ئۇنىڭغا بەردى. ¹⁸ بىر كۈنى ئاكساھ ئاتىسىنى يەنە بىر پارچە يەر بېرىشكە ماقۇل كەلتۈرۈش ئۈچۈن ئۇنىڭ ئالدىغا باردى. ئاكساھ ئېشەكتىن چۈشۈشى بىلەنلا ئاتىسى ئۇنىڭدىن:

— نېمىگە كەلدىڭ؟ — دەپ سورىدى. ¹⁹ ئاكساھ:

— مەن پەقەت بىرلا نەرسە تەلەپ قىلىپ كەلدىم. ئاتا، ماڭا بۇلىقى بار يەرلەردىن بەرسىڭىز، چۈنكى ماڭا بەرگەن يەرلىرىڭىزنىڭ ھەممىسى جەنۇبىي چۆللۈكتىكى يەرلەر ئىكەن، — دېدى. شۇنىڭ بىلەن كالىب يۇقىرى ۋە تۆۋەندىكى بۇلاقلارنى ئۇنىڭغا بەردى.

يەھۇدا قەبىلىسىگە تەقسىم قىلىنغان شەھەرلەر

²⁰ تۆۋەندىكىلەر يەھۇدا قەبىلىسىگە جەمەتلەر بويىچە تەقسىم قىلىپ بېرىلگەن

يوشۇۋا

شەھەرلەر.

²¹ جەنۇبىنىڭ ئەڭ چېتىدىكى ئىدوم چېگراسىغا يېقىن شەھەرلەر: قابزىئېل، ئەدەر، ياگۇر، ²² قىناھ، دىمونا، ئادئادا، ²³ قەدەش، خازور، يىتتان، ²⁴ زىق، تەلەم، بىئالوت، ²⁵ خازور - خاداتتا، قىرىيوت - خەزرون (يەنى خازور)، ²⁶ ئامام، شىما، مولادا، ²⁷ خازار - گاددا، خەشمون، بەيت - پەلەت، ²⁸ خازار - شۇئال، بەئەرشەبا، بىزىوتىيا ²⁹ بائالا، ئىسىم، ئەزەم، ³⁰ ئەلتولاد، كىسل، خۇرماھ، ³¹ زىقلاق، مادماننا، سانساننا، ³² لىبائوت، شىلخىم، ئاين ۋە رىمىمىنلاردىن ئىبارەت جەمئىي 29 شەھەر بولۇپ، ئەتراپىدىكى يېزىلارمۇ بۇلارنىڭ ئىچىدە. ³³ غەربىي ئېدىرلىقتىكى شەھەرلەر:

ئەشتائول، زورئاھ، ئاشناھ، ³⁴ زانواخ، ئېنگانىم، تاپىۋواخ، ئېنام، ³⁵ يارموت، ئادۇللام، سوكوھ، ئازىقا، ³⁶ شائارايىم، ئادىتايىم، گىدېرا، يەنى گىدېروتايىم قاتارلىق جەمئىي 14 شەھەر بولۇپ، ئەتراپىدىكى يېزىلارمۇ بۇلارنىڭ ئىچىدە. ³⁷ بۇنىڭدىن باشقا، زىنان، خاداشا، مىگدال - گاد، ³⁸ دىلئان، مىزپەھ، يوقتىئېل، ³⁹ لاكىش، بوزقات، ئەگلون، ⁴⁰ كاببون، لىخاماس، كىتىش، ⁴¹ گىدېروت، بەيت - داگون، ئائاما، ماقېدالاردىن ئىبارەت جەمئىي 16 شەھەر ۋە ئەتراپىدىكى يېزىلار ⁴² ۋە يەنە لىبناھ، ئەتەر، ئاشان، ⁴³ يىفتاھ، ئاشناھ، نىزىب، ⁴⁴ قىيلاھ، ئاكىزىب، مارېشا قاتارلىق جەمئىي توققۇز شەھەر بولۇپ، ئەتراپىدىكى يېزىلارمۇ بۇلارنىڭ ئىچىدە.

⁴⁵ جۇملىدىن ئەقرون ۋە ئەتراپىدىكى يېزىلار ⁴⁶ ۋە ئەقروندىن تارتىپ، ئوتتۇرا دېڭىزغىچە بولغان ئاشدود يېنىدىكى بارلىق شەھەرلەر ⁴⁷ ھەمدە ئاشدود، گازا ئەتراپىدىكى يېزىلار بىلەن قوشۇلۇپ، مىسىر چېگراسىدىكى دەرياغا ۋە ئوتتۇرا دېڭىز ياقىسىغا بارا تى.

⁴⁸ تاغلىق رايونلاردىكى شەھەرلەر:

شامىر، ياتتىر، سوكوھ، ⁴⁹ دانناھ، قىرىات - سانناھ (يەنى دىبىر)، ⁵⁰ ئاناب، ئەشتىموۋا، ئانىم، ⁵¹ گوشەن، خولون، گىلوھ قاتارلىق 11 شەھەر بولۇپ، ئەتراپىدىكى يېزىلارمۇ بۇلارنىڭ ئىچىدە.

يوشۇۋا

⁵² ئۇنىڭدىن باشقا ئاراب، دۇماھ، ئەشئان، ⁵³ يانۇم، بەيت - تاپپۇۋاخ، ئافېقا، ⁵⁴ خۇمتاھ، قىريات - ئاربا (يەنى ھىرون) زىئور قاتارلىق جەمئىي توققۇز شەھەر ۋە ئەتراپىدىكى يېزىلار ⁵⁵ ۋە ھەم مائون، كارمەل، زىق، يۇتتاھ، ⁵⁶ يىزرئەل، يوقدئام، زانوۋاخ، ⁵⁷ قاين، گىبئاھ ۋە تىمناھ قاتارلىق جەمئىي ئون شەھەر بولۇپ، ئەتراپىدىكى يېزىلارمۇ بۇلارنىڭ ئىچىدە. ⁵⁸ جۇملىدىن خالخۇل، بەيتزۇر، گىدور، ⁵⁹ مائارات، بەيت - ئانوت ۋە ئەلتىقون قاتارلىق ئالتە شەھەر ۋە ئەتراپىدىكى يېزىلار ⁶⁰ ھەمدە قىريات - بائال (يەنى قىريات - يىئارم)، رابباھ قاتارلىق ئىككى شەھەر بولۇپ، ئەتراپىدىكى يېزىلارمۇ بۇلارنىڭ ئىچىدە. ⁶¹ چۆلدىكى شەھەرلەر:

بەيت - ئارابا، مىددىن، سىكاكا، ⁶² نىشان، تۇز شەھىرى ۋە ئېنگەدى قاتارلىق ئالتە شەھەر بولۇپ، ئەتراپىدىكى يېزىلارمۇ بۇلارنىڭ ئىچىدە. ⁶³ لېكىن يەھۇدا قەبىلىسىدىكىلەر يېرۇسالېمدىكى يېبۇسلارنى قوغلاپ چىقىرىۋېتىشكە ئامالسىز قالغاچقا، يېبۇسلار ھازىرغا قەدەر يەھۇدا قەبىلىسىدىكىلەر بىلەن بىللە شۇ يەردە ياشاپ كەلمەكتە.

16 - باب

يۇسۇپنىڭ ئەۋلادلىرىغا تەقسىم قىلىنغان زېمىنلار

¹ يۇسۇپنىڭ ئەۋلادلىرىغا تەقسىم قىلىپ بېرىلگەن زېمىنلار:
بۇ زېمىنلارنىڭ جەنۇبىي پاسىلى ئىئوردان دەرياسىنىڭ يېنىدىكى ئېرىخا شەھىرىدىن، يەنى ئېرىخا شەھىرىنىڭ شەرقىدىكى بۇلاقلىقتىن باشلىنىپ، چۆل - باياۋانلارنى كېسىپ ئۆتۈپ، تاغلىق رايوندىكى بەيتەل شەھىرىگىچە سوزۇلىدۇ. ² جەنۇبىي پاسىل بەيتەل، يەنى لۇز شەھىرىدىن باشلىنىپ، ئاتاروت شەھىرىدىكى ئاركىلارنىڭ زېمىنىغا بارىدۇ. ³ كېيىن يەنە غەربكە سوزۇلۇپ، ياقىلىتلارنىڭ زېمىنىدىن ئۆتۈپ، ئاستىن بەيت - خورون شەھىرىگىچە بېرىپ، ئۇ يەردىن يەنە گەزەر شەھىرىگىچە سوزۇلۇپ، ئاخىرى ئوتتۇرا دېڭىزغا بېرىپ

توختايدۇ.

⁴ يۈسۈپنىڭ ئوغۇللىرى، يەنى ئەفرايىم بىلەن ماناسسەنىڭ ئەۋلادلىرى ئۆزلىرىگە تەقسىم قىلىنغان زېمىنلارغا ئىگە بولدى.

ئەفرايىم قەبىلىسىگە تەقسىم قىلىنغان زېمىنلار

⁵ ئەفرايىم قەبىلىسىگە جەمەتلەر بويىچە بېرىلگەن زېمىنلار:

ئۇلارغا تەقسىم قىلىنغان زېمىننىڭ جەنۇبىي پاسىلى شەرقتە ئاتروت - ئاددار شەھىرىدىن باشلىنىپ، ئۈستۈن بەيت - خورون شەھىرىگە تۇتاشىپ، ⁶ ئوتتۇرا دېڭىزغا بارىدۇ. كېيىن يەنە شىمالدىكى مىكىمات شەھىرىدىن ئۆتۈپ، شەرقتىكى تائانات - شىلو شەھىرىگە بېرىپ، يانۇۋاخ شەھىرىگە تۇتىشىدۇ. ⁷ كېيىن يەنە يانۇۋاخ شەھىرىدىن جەنۇبقا قايرىلىپ، ئۇ يەردىن ئاتاروت، ئائارا شەھەرلىرىگىچە سوزۇلۇپ، كېيىن ئېرىخا شەھىرىگە تۇتاشىپ، ئىئوردان دەرياسىدا ئاخىرلىشىدۇ. ⁸ بۇ پاسل يەنە تاپپۇۋاخ شەھىرىدىن غەربكە سوزۇلۇپ، قاناھ جىلغىسىنى بويلاپ، ئوتتۇرا دېڭىزغا تۇتىشىدۇ. مانا بۇ ئەفرايىم قەبىلىسىگە جەمەتلەر بويىچە تەقسىم قىلىپ بېرىلگەن زېمىنلاردۇر.

⁹ ئۇنىڭدىن باشقا، ماناسسە قەبىلىسىنىڭ غەربىي يېرىمىدىكىلەرگە تەقسىم قىلىنىپ بېرىلگەن زېمىنلار ئىچىدە، ئەفرايىم قەبىلىسىگە بېرىلگەن شەھەر ۋە ئەتراپىدىكى يېزىلارمۇ بار. ¹⁰ ئەفرايىم قەبىلىسى كەنتانلارنى گەزەر شەھىرىدىن قوغلاپ چىقىرىۋەتمىدى، ئەمما ئۇلار ھازىرغا قەدەر ئەفرايىملارغا ئىشلەمچى بولماقتا.

17 - باب

ماناسسە قەبىلىسىنىڭ غەربىي يېرىمىغا تەقسىم قىلىنغان زېمىنلار

¹ يۈسۈپنىڭ چوڭ ئوغلىنىڭ ئەۋلادلىرىدىن بولغان ماناسسە قەبىلىسىدىكىلەرگە زېمىن تەقسىم قىلىپ بېرىلدى. (ماناسسەنىڭ چوڭ ئوغلى ماكر گىلئادنىڭ ئاتىسى

يوشۇۋا

بولۇپ، ئۇنىڭ ئەۋلادلىرى باتۇر جەڭچىلەردىن بولغاچقا، گىلىئاد زېمىنى ۋە باشان زېمىنى ئۇلارغا بۇرۇنلا تەقسىم قىلىپ بېرىلگەندى. ² ئىئوردان دەرياسىنىڭ غەربىدىكى باشقا زېمىنلار ماناسسەنىڭ قالغان ئەۋلادلىرىغا جەمەتلەر بويىچە، يەنى ئابىئەزەر، خېلەق، ئاسرىئېل، شەكەم، خېفەر ۋە شىمىدا قاتارلىق جەمەتلەرگە تەقسىم قىلىپ بېرىلدى. بۇ جەمەتلەر يۈسۈپنىڭ ئوغلى ماناسسەنىڭ ئەر ئەۋلادلىرى ئىدى.

³ ئەمما خېفەرنىڭ ئوغلى، يەنى گىلىئادنىڭ نەۋرىسى، ماكرىننىڭ چەۋرىسى، ماناسسەنىڭ ئەۋرىسى بولغان زىلوفخادنىڭ ئوغلى يوق، پەقەت قىزلىرىلا بار ئىدى. بۇ قىزلارنىڭ ئىسىملىرى ماخلاھ، نوئاھ، خوگلاھ، مىلكاھ ۋە تىرزاھ ئىدى. ⁴ ئۇلار روھانىي ئەلئازار، نۇنىڭ ئوغلى يوشۇۋا ۋە ئىسرائىللارنىڭ ئاقساقاللىرىنىڭ ئالدىغا كېلىپ:

— پەرۋەردىگار مۇسا پەيغەمبەرگە، قەبىلىمىزدىكى ئەرلەرگە ئوخشاش بىزگىمۇ زېمىن تەقسىم قىلىپ بېرىشنى بۇيرۇغاندى، — دېدى.

شۇنىڭ بىلەن يوشۇۋا پەرۋەردىگارنىڭ بۇيرۇغىنى بويىچە، تاغلىرىغا ئوخشاش ئۇلارغىمۇ يەر تەقسىم قىلىپ بەردى. ⁵ شۇنداق قىلىپ، ئىئوردان دەرياسىنىڭ قارشى قىرغىقىدىكى گىلىئاد زېمىنى بىلەن باشان زېمىنىدىن باشقا، ماناسسە قەبىلىسىگە يەنە ئون پارچە زېمىن تەقسىم قىلىپ بېرىلدى. ⁶ ماناسسە قەبىلىسىدىكىلەرنىڭ ئايال ئەۋلادلىرىمۇ ئەر ئەۋلادلارغا ئوخشاش بىر پارچىدىن يەرگە ئىگە بولدى. گىلىئاد زېمىنى ماناسسە قەبىلىسىدىكىلەرنىڭ قالغان ئەر ئەۋلادلىرىغا تەقسىم قىلىپ بېرىلدى.

⁷ ئىئوردان دەرياسىنىڭ غەربىدىكى ماناسسە قەبىلىسىنىڭ پاسىلى، شىمالدا ئاشپىر قەبىلىسىنىڭ پاسىلىغا تۇتۇشىپ، جەنۇبتا شەكەم شەھىرىگە يېقىن بولغان مىكىمات شەھىرىگە سوزۇلۇپ، مىكىمات شەھىرىدىن يەنىمۇ جەنۇبقا ئىلگىرىلەپ، ئېن - تاپپۇۋاخلار ياشاۋاتقان زېمىنغا تۇتاشتى. ⁸ تاپپۇۋاخ شەھىرىنىڭ ئەتراپىدىكى زېمىنلار ماناسسە قەبىلىسىگە تەۋە بولدى، ئەمما ماناسسە قەبىلىسى زېمىنىدىكى تاپپۇۋاخ شەھىرى ئەفرايم قەبىلىسىگە تەۋە ئىدى. ⁹ ماناسسە قەبىلىسىنىڭ جەنۇبىي

يوشۇۋا

پاسلى قاناھ جىلغىسىغا تۇتاشتى. ماناسسە قەبىلىسىنىڭ شەھەرلىرى ئىچىدە ئەفرايىم قەبىلىسىگە تەقسىم قىلىنغان شەھەرلەرمۇ بار ئىدى. ئەمما ماناسسە قەبىلىسىنىڭ پاسلى قاناھ جىلغىسىنىڭ شىمال تەرىپىدىن ئۆتۈپ، ئوتتۇرا دېڭىزغا تۇتاشتى.¹⁰ ئەفرايىم زېمىنى بولسا قاناھ جىلغىسىنىڭ جەنۇبىدا، ماناسسە قەبىلىسىنىڭ زېمىنى بولسا دەريانىڭ شىمالىدا ئىدى. ئوتتۇرا دېڭىز بولسا ماناسسە قەبىلىسىنىڭ غەربىي پاسلى بولۇپ، ئۇلارنىڭ زېمىنى شىمالدا ئاشپەر قەبىلىسىنىڭ پاسلىغا، غەربتە ئىسساكار قەبىلىسىنىڭ پاسلىغا تۇتاشتى.

¹¹ ماناسسە قەبىلىسىگە بېرىلگەن بەيتشان، يىبلىتام، دور، يەنى نافەتدور، ئېندور، تاناك ۋە مىگدودو قاتارلىق شەھەرلەر ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى يېزىلار ئىسساكار قەبىلىسى بىلەن ئاشپەر قەبىلىسىنىڭ زېمىنى ئىچىدە ئىدى.

¹² ئەمما ماناسسە قەبىلىسى بۇ شەھەرلەرنى ئىگىلىيەلمىدى. شۇ زېمىنلاردا ياشاۋاتقان كەنتانلار داۋاملىق شۇ يەردە ياشاۋەردى.¹³ كېيىن ئىسرائىللار كۈچەيگەندىن كېيىن، ئۇلار كەنتانلارنى ئىشلەمچى قىلىپ ئىشلەتتى. ئەمما ئۇلارنى بۇ زېمىنلاردىن پۈتۈنلەي قوغلاپ چىقارمىدى.

¹⁴ يۈسۈپنىڭ ئەۋلادلىرى يوشۇۋانىڭ ئالدىغا كېلىپ:

— پەرۋەردىگار بىزگە بەرىكەت بەردى. بىزنىڭ ئادەملىرىمىز شۇنچە كۆپ تۇرسا، سەن نېمە ئۈچۈن بىزگە بىر پارچىلا زېمىن تەقسىم قىلىپ بېرىسەن؟ — دەپ سورىدى.

¹⁵ يوشۇۋا ئۇلارغا:

— ئەگەر ئادەملىرىڭلار شۇنچە كۆپ بولسا، ئەفرايىم تاغلىق رايونى سىلەرگە يەتمىگەن بولسا، ئورمانلىقتا ياشاۋاتقان پەرىزىلەر ۋە رافاھلارنىڭ زېمىنىغا بېرىپ، ئورمانلارنى كېسىپ ئۆزۈڭلارغا جاي قىلىڭلار، — دېدى.

¹⁶ يۈسۈپنىڭ ئەۋلادلىرى جاۋاب قايتۇرۇپ:

— ئەفرايىم تاغلىق رايونى بىزگە تارقىق قىلىدۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە تۈزلەڭلىكتىكى بەيتشان ۋە ئۇنىڭ ئەتراپىدىكى يېزىلار ۋە يىزىئەل جىلغىسىدا ياشاۋاتقان كەنتانلارنىڭ تۆمۈر بىلەن مۇستەھكەملەنگەن جەڭ ھارۋىلىرىمۇ بار، — دېيىشتى.

يوشۇۋا

¹⁷ يوشۇۋا يۈسۈپنىڭ ئەۋلادلىرى بولغان ئەفرايىم ۋە ماناسسە قەبىلىسىدىكىلەرگە مۇنداق دېدى:

— سىلەر شۇنچە كۆپ ۋە كۈچلۈك ئىكەنسىلەر، سىلەرگە بىر ئۈلۈشتىن كۆپ زېمىن تەقسىم قىلىپ بېرىلىشى كېرەك. ¹⁸ تاغلىق رايونلارمۇ سىلەرگە تەۋە بولسۇن. ئۇ يەرلەر گەرچە ئورمانلىق بولسىمۇ، سىلەر ئورمانلارنى كېسىپ، شۇ جايلارنى ئۈزۈڭلارغا زېمىن قىلىڭلار. كەنتانلار كۈچلۈك ھەم ئۇلارنىڭ تۆمۈرى بىلەن مۇستەھكەملەنگەن جەڭ ھارۋىلىرى بولسىمۇ، سىلەر ئۇلارنى قوغلاپ چىقىرىۋېتەلەيسىلەر.

18 - باب

قالغان زېمىنلارنىڭ تەقسىم قىلىنىشى

¹ ئىسرائىللار پۈتۈن زېمىنلارنى بويىسۇندۇرغاندىن كېيىن، پۈتكۈل خەلق شىلو شەھىرىگە يىغىلىپ، ئۇچرىشىش چېدىرى تىكتى. ² ئىسرائىللارنىڭ يەنە يەتتە قەبىلىسىگە تېخى زېمىن تەقسىم قىلىپ بېرىلمىگەندى.

³ يوشۇۋا ئىسرائىللارغا مۇنداق دېدى:

— پەرۋەردىگار — سىلەرنىڭ ئەجدادلىرىڭلار ئېتىقاد قىلغان خۇدا سىلەرگە بەرگەن زېمىنلارنى قاچانغىچە ئىگىلىمەي تۇرسىلەر؟ ⁴ سىلەر ھازىرلا ھەربىر قەبىلىدىن ئۈچ ئادەم تاللاڭلار، مەن ئۇلارنى شۇ زېمىنلارنى چارلاشقا ئەۋەتمەن. ئۇلار ئۆز قەبىلىلىرىنىڭ پاسىللىرىنى بېكىتىپ، خەرتىسىنى سىزىپ، مېنىڭ يېنىمغا قايتىپ كەلسۇن. ⁵ بۇ زېمىنلار يەتتە پارچىغا بۆلۈنسۇن. جەنۇبتىكى زېمىنلار يەھۇدا قەبىلىسىگە، شىمالدىكى زېمىنلار يۈسۈپنىڭ ئەۋلادلىرىغا قالدۇرۇلسۇن. ⁶ سىلەر بۇ يەتتە پارچە زېمىننىڭ خەرتىسىنى سىزىپ چىقىپ، مېنىڭ يېنىمغا ئېلىپ كېلىڭلار، ئاندىن مەن بۇ زېمىنلارنى پەرۋەردىگار بىز — خۇدانىڭ ئالدىدا سىلەر ئۈچۈن چەك تاشلاپ، ھەربىر قەبىلىگە تەقسىم قىلىپ بېرىمەن.

⁷ لېكىن لاۋىي قەبىلىسىگە ھېچقانداق زېمىن تەقسىم قىلىپ بېرىلمەيدۇ. چۈنكى

يوشۇۋا

ئۇلارنىڭ زېمىنى، يەنى نېسېۋىسى پەرۋەردىگارنىڭ روھانىيىسى بولۇشتۇر. گاد قەبىلىسى، رۇبېن قەبىلىسى ۋە ماناسسە قەبىلىسىنىڭ شەرقىي يېرىمى ئۆزلىرىگە تەۋە زېمىنغا ئىگە بولۇپ بولغان. ئۇلارغا بۇ زېمىننى پەرۋەردىگارنىڭ خىزمەتكارى مۇسا پەيغەمبەر ئىئوردان دەرياسىنىڭ شەرقىي قىرغىقىدىن بەرگەن.⁸ چارلىغۇچىلار مېڭىش ئالدىدا، يوشۇۋا ئۇلارغا يەنە تاپىلاپ:

— سىلەر پۈتۈن زېمىنلارنى چارلاپ، خەرتىسىنى سىزىپ كېلىڭلار. سىلەر قايتىپ كەلگەندىن كېيىن، مەن شىلۇدا پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىدا سىلەر ئۈچۈن چەك تاشلايمەن.

⁹ چارلىغۇچىلار پۈتۈن زېمىننى چارلاپ، ئۇنى يەتتە پارچىغا بۆلۈپ، ھەربىر پارچىدىكى شەھەرلەرنى تىزىملاپ چىقتى. ئۇلار قايتىپ كېلىپ، شىلۇدىكى قارارگاھتا يوشۇۋا بىلەن كۆرۈشتى.¹⁰ يوشۇۋا پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىدا بۇ زېمىنلارنى ھەر قايسى قەبىلىلەرگە تەقسىم قىلىپ بېرىش ئۈچۈن چەك تاشلىدى.

بىنيامىن قەبىلىسىگە تەقسىم قىلىنغان زېمىنلار

¹¹ بىرىنچى چەك بىنيامىن قەبىلىسىگە چىقتى. ئۇلارغا جەمەتلىرى بويىچە تەقسىم قىلىپ بېرىلگەن زېمىن، يەھۇدا بىلەن يۈسۈپ قەبىلىسىنىڭ زېمىنى ئوتتۇرىسىدا ئىدى.

¹² بۇ زېمىننىڭ شىمالىي پاسىلى ئىئوردان دەرياسىدىن باشلىنىپ، ئېرىخا شەھىرىنىڭ شىمالىدىن يۇقىرىلاپ، غەربكە بۇرۇلۇپ تاغلىق رايونغا كىرىپ، ئاندىن بەيتئاۋەن چۆللۈكىگە بارىدۇ.¹³ بۇ يەردىن لۇز، يەنى بەيتەل شەھىرىگە تۇتىشىپ، ئاستىن بەيت - خورون شەھىرىنىڭ جەنۇبىدىكى ئېدىرلىققا جايلاشقان ئاتروت - ئاددار شەھىرىگە تۇتىشىدۇ.¹⁴ بۇ يەردىن يەنە جەنۇبقا بۇرۇلۇپ، بەيت - خورون شەھىرىنىڭ ئۇدۇلىدىكى ئېدىرلىقنىڭ غەربىي قىرغىقىنى بويلاپ، يەھۇدا قەبىلىسىگە تەۋە بولغان قىريات - بائال، يەنى قىريات - يىئارم شەھىرىدە ئاخىرلىشىدۇ. بۇ ئۇلارنىڭ غەربىي پاسىلىدۇر.

¹⁵ جەنۇبىي پاسىلى بولسا قىريات - يىئارم شەھىرىنىڭ غەربىدىن باشلىنىپ، نەفتوۋاخ بۇلاقلىرىغا تۇتىشىدۇ.¹⁶ كېيىن يەنە رافاھلار جىلغىسىنىڭ شىمال

يوشۇۋا

تەرىپىدىكى ۋە بەنھننوم جىلغىسى يېنىدىكى ئېدىرلىقتىن تۆۋەنگە قاراپ، ھىننوم جىلغىسىنى بويلاپ، يىبۇسلا شەھىرىنىڭ⁷ جەنۇبىدىكى ئېدىرلىقتىن ئۆتۈپ، روگېل بۇلىقىغا باردۇ.¹⁷ بۇ پاسل يەنە ئۇ يەردىن شىمالغا قايرىلىپ ئېنشەمەشكە بېرىپ، ئادۇممىم داۋىنىنىڭ قارشىسىدىكى گىللوئقا تۇتىشىدۇ. كېيىن رۇبېننىڭ ئوغلى بوھاننىڭ نامى بىلەن ئاتالغان تاشقىچە بېرىپ،¹⁸ ئۇ يەردىن يەنە ئارابا رايونىنىڭ ئۇدۇلىدىكى ئېدىرلىقنىڭ شىمالىنى بويلاپ ئۆتۈپ، ئارابا رايونىغا تۇتىشىدۇ.¹⁹ ئۇ يەردىن بەيت - خوگلاننىڭ شىمالىي تەرىپىگە تۇتىشىپ، تۈز دېڭىزنىڭ شىمالىي قىرغىقىدىكى ئىئوردان دەرياسىنىڭ جەنۇبىدىكى قۇيۇلۇش ئېغىزىدا ئاخىرلىشىدۇ. بۇ ئۇلارنىڭ جەنۇبىي پاسلىدۇر.²⁰ ئىئوردان دەرياسى بولسا ئۇلارنىڭ شەرقىي پاسلى ئىدى.

مانا بۇ تۆت تەرىپى چېگرالىغان زېمىنلار بىنىامىن قەبىلىسىگە جەمەتلەر بويىچە تەقسىم قىلىپ بېرىلگەن زېمىنلاردۇر.

²¹ بىنىامىن قەبىلىسىگە بېرىلگەن شەھەرلەر: ئېرىخا، بەيت - خوگلا، ئېمەق - قىزىز،²² بەيت - ئارابا، زىمارايم، بەيتەل،²³ ئاۋۋىم، پاراھ، ئوفراھ،²⁴ كىفار - ئاممونا، ئوفنى، گەبا قاتارلىق 12 شەھەر بولۇپ، ئەتراپىدىكى يېزىلارمۇ بۇلارنىڭ ئىچىدە.²⁵ يەنە گىئون، رامما، بەئەروت،²⁶ مىزپاھ، كىفرا، موزاھ،²⁷ رەقەم، يىرىئېل، تارئالا،²⁸ زېلا، ھائەلەقى، يىبۇس (يېرۇسالېم)، گىئائا، قىريات قاتارلىق 14 شەھەر بولۇپ، ئەتراپىدىكى يېزىلارمۇ بۇلارنىڭ ئىچىدە. مانا بۇلار بىنىامىن قەبىلىسىگە جەمەتلەر بويىچە تەقسىم قىلىپ بېرىلگەن زېمىنلاردۇر.

19 - باب

شمون قەبىلىسىگە تەقسىم قىلىنغان زېمىنلار

¹ ئىككىنچى چەك شىمون قەبىلىسىگە چىقتى. ئۇلارغا جەمەتلىرى بويىچە تەقسىم

⁷ يىبۇسلا شەھىرى — كېيىنكى يېرۇسالېم شەھىرىدۇر.

يوشۇۋا

قىلىپ بېرىلگەن زېمىن، يەھۇدا قەبىلىسىنىڭ زېمىنى ئىچىدۇر.
² بۇ زېمىندا بەئەرشەبا، مولادا، ³ خازار - شۇئال، بالاھ، ئەزەم، ⁴ ئەلتولادا، بتۇل، خۇرماھ، ⁵ زىقلاق، بەيت - ماركابوت، خازار - سۇساھ، ⁶ بەيت - لىبائوت ۋە شارۇخەن قاتارلىق 13 شەھەر بولۇپ، ئەتراپىدىكى يېزىلارمۇ بۇلارنىڭ ئىچىدە.
⁷ شىمون قەبىلىسى ئۇنىڭدىن باشقا يەنە ئاين، رىمىون، ئەتەر ۋە ئاشان قاتارلىق تۆت شەھەر ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى يېزىلارغا ئىگە بولدى. ⁸ بۇ زېمىن يەنە بائالات - بىئېر، يەنى نەگېپ چۆللۈكىدىكى رامماھ شەھىرىگىچە بولغان بارلىق شەھەر ۋە يېزىلارنى ئۆز ئىچىگە ئالدى. بۇ زېمىنلار شىمون قەبىلىسىگە جەمەتلەر بويىچە تەقسىم قىلىپ بېرىلدى. ⁹ يوشۇۋا يەھۇدا قەبىلىسىگە ئۇلارنىڭ ئېھتىياجىدىنمۇ ئارتۇق زېمىن تەقسىم قىلىپ بەرگەندى، شۇڭا يەھۇدا قەبىلىسى شىمون قەبىلىسىگە ئۆز زېمىنىدىن يەر ئاجرتىپ بەردى.

زەبۇلۇن قەبىلىسىگە تەقسىم قىلىنغان زېمىنلار

¹⁰ ئۈچىنچى چەك زەبۇلۇن قەبىلىسىگە چىقتى. ئۇلارغا جەمەتلىرى بويىچە تەقسىم قىلىپ بېرىلگەن زېمىننىڭ پاسىلى سارىد شەھىرىدىن باشلىنىپ، ¹¹ غەربكە سوزۇلۇپ، مارئالا شەھىرىدىن ئۆتۈپ، دابىەشەت شەھىرىگە بېرىپ، ئۇ يەردىن يوقنىئام شەھىرىنىڭ يېنىدىكى جىلغىغىچە تۇتشىدۇ. ¹² قارشى تەرەپتە سارىد شەھىرىدىن شەرقىي تەرەپكە سوزۇلۇپ، كىسلوت - تابور شەھىرىنىڭ پاسىلىغا بېرىپ، ئۇ يەردىن دابرات شەھىرىگىچە سوزۇلۇپ، يەنە يۇقىرىلاپ يافىيا شەھىرىگە تۇتشىدۇ. ¹³ ئاندىن شەرققە داۋاملىشىپ گاتخېفەر شەھىرى، ئېتقازىن شەھىرى ۋە رىمىون شەھەرلىرىدىن ئۆتۈپ، نېئاھ شەھىرىگە بۇرۇلىدۇ. ¹⁴ زەبۇلۇنلارنىڭ شىمالىي پاسىلى خانناتون شەھىرىدىن ئۆتۈپ، يىفتاخېل جىلغىسىدا ئاخىرلىشىدۇ.
¹⁵ ئۇلارنىڭ زېمىنى جەمئىي 12 شەھەر بولۇپ، قاتتات، ناخالال، شىمرون، يىدئالا ۋە بەيتلەھەم شەھەرلىرى ۋە ئۇنىڭ ئەتراپىدىكى يېزىلارمۇ شۇنىڭ ئىچىدە.
¹⁶ مانا بۇ شەھەرلەر ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى يېزىلار زەبۇلۇن قەبىلىسىگە جەمەتلەر بويىچە تەقسىم قىلىپ بېرىلگەن زېمىنلاردۇر.

ئىسساكار قەبىلىسىگە تەقسىم قىلىنغان زېمىنلار

¹⁷ تۆتىنچى چەك ئىسساكار قەبىلىسىگە چىقتى. ئۇلارغا جەمەتلىرى بويىچە تەقسىم قىلىپ بېرىلگەن زېمىن تۆۋەندىكى شەھەرلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالدى: ¹⁸ يىزىئەل، كىسۇلوت، شۇنىم، ¹⁹ خافارايىم، شىئون، ئاناخارات، ²⁰ رابىت، قىشيون، ئەبەز، ²¹ رەمەت، ئىنگانىم، ئىنخاددا ۋە بەيت - پاززېز. ²² ئۇلارنىڭ زېمىنى تابور، شاخازما ۋە بەيت - شەمەش شەھەرلىرىگە تۇتۇشۇپ، ئىئوردان دەرياسىدا ئاخىرلىشىدۇ. ئۇلارنىڭ زېمىنى 16 شەھەر بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى يېزىلارمۇ شۇلارنىڭ ئىچىدە. ²³ ئىسساكار قەبىلىسىگە جەمەتلەر بويىچە تەقسىم قىلىپ بېرىلگەن زېمىنلار يۇقىرىدىكى شەھەرلەر ۋە ئۇلارغا قاراشلىق يېزىلارنى ئۆز ئىچىگە ئالدى.

ئاشېر قەبىلىسىگە تەقسىم قىلىنغان زېمىنلار

²⁴⁻²⁵ بەشىنچى چەك ئاشېر قەبىلىسىگە چىقتى. ئۇلارغا جەمەتلىرى بويىچە تەقسىم قىلىپ بېرىلگەن زېمىن تۆۋەندىكى شەھەرلەرنى، يەنى خەلقات، خالى، بەتەن، ئاكشاق، ²⁶ ئاللامەلەك، ئاماد ۋە مىشئال قاتارلىق شەھەرلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالدى. ئۇنىڭ غەربىي پاسىلى كارمەل تېغى ۋە شىخور - لىبنات شەھىرىگە تۇتۇشىدۇ. ²⁷ كىيىن يەنە شەرققە بۇرۇلۇپ، بەيت - داگون شەھىرىگە سۇزۇلۇپ، زەبۇلون قەبىلىسىدىكى يىفتاخئېل جىلغىسىغىچە بارىدۇ. ئۇ يەردىن شىمالغا بۇرۇلۇپ، بەيت - ئېمەق ۋە نىئەل شەھەرلىرىگىچە بېرىپ، ئۇ يەردىن داۋاملىق شىمالغا ئىلگىرىلەپ، قابۇل، ²⁸ ئەبرون، رىخوب، خاممون، قاناھ شەھىرىگە بېرىپ ۋە تېخىمۇ يىراقلاپ ئۇدۇل بۈيۈك سىدون شەھىرىگە تۇتۇشىدۇ. ²⁹ بۇ پاسىل يەنە رامماھ شەھىرى ۋە سېپىللىرى مۇستەھكەم تىر شەھىرىگە بېرىپ، ئۇ يەردىن يەنە خوساھ شەھىرىگە بۇرۇلۇپ، ئوتتۇرا دېڭىز بويىدىكى ماخالاب ۋە ئاكزىب شەھىرىگە يېقىن رايونلارغا بارىدۇ. ³⁰ ئۇلارنىڭ زېمىنىدا ئۇمماھ، ئافىق ۋە رىخوب قاتارلىق 22 شەھەر بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى يېزىلارمۇ شۇنىڭ ئىچىدە. ³¹ مانا بۇ شەھەرلەر ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى يېزىلار ئاشېر قەبىلىسىگە جەمەتلەر

يوشۇۋا

بويىچە تەقسىم قىلىپ بېرىلگەن زېمىنلاردۇر.

نافتالى قەبىلىسىگە تەقسىم قىلىنغان زېمىنلار

³³⁻³² ئالتىنچى چەك ناقتالى قەبىلىسىگە چىقتى. ئۇلارغا جەمەتلىرى بويىچە تەقسىم قىلىپ بېرىلگەن زېمىننىڭ شىمالىي پاسىلى، خېلەق شەھىرىنىڭ زائاناننىم دېگەن يەرنىڭ يېنىدىكى دۇپ دەرىخىدىن باشلىنىپ، ئادامى - نەكەب، يابىنىل ۋە تېخىمۇ يىراقلاپ بېرىپ لاققۇم شەھەرلىرىنى كېسىپ ئۆتۈپ، ئىئوردان دەرياسىدا ئاخىرلىشىدۇ. ³⁴ غەربىي پاسىلى ئازنوت - تابور شەھىرىنى كېسىپ ئۆتۈپ، خۇقۇق شەھىرىگە بارىدۇ. بۇ پاسىلنىڭ جەنۇب تەرىپى زەبۇلۇن قەبىلىسىگە، غەرب تەرىپى ئاشپەر قەبىلىسىگە، شەرق تەرىپى ئىئوردان دەرياسىغا تۇتىشىدۇ. ³⁵ ئۇلارنىڭ زېمىنىدا مۇستەھكەم سېپىل بىلەن قورشالغان تۆۋەندىكى شەھەرلەر بار: زىددىم، زېر، خاممات، راققات، كىننەرەت، ³⁶ ئاداما، رامما، خازور، ³⁷ قەدەش، ئەدرەئى، ئېنخازور، ³⁸ يىرئون، مىگدالئېل، خورېم، بەيت - ئانات ۋە بەيت - شەمەش قاتارلىق جەمئىي 19 شەھەر بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى يېزىلارنىمۇ ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. ³⁹ مانا بۇ شەھەرلەر ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى يېزىلار ناقتالى قەبىلىسىگە جەمەتلەر بويىچە تەقسىم قىلىپ بېرىلگەن زېمىنلاردۇر.

دان قەبىلىسىگە تەقسىم قىلىنغان زېمىنلار

⁴¹⁻⁴⁰ يەتتىنچى چەك دان قەبىلىسىگە چىقتى. ئۇلارغا جەمەتلىرى بويىچە تەقسىم قىلىپ بېرىلگەن زېمىن تۆۋەندىكى شەھەرلەر: يەنى زورئاھ، ئەشتائول، ئىرشەمەش، ⁴² شانالابىن، ئاييالون، يىتلاھ، ⁴³ ئېلون، تىمانا، ئەقرون، ⁴⁴ ئەلتىقى، گىببىتون، بائالات، ⁴⁵ يېھۇد، بىنەبراق، گاترىمىمون، ⁴⁶ مىيارقون، راققون شەھىرى ۋە جاففا شەھىرىنىڭ ئۇدۇلىدىكى زېمىنلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. ⁴⁷ ئەمما دان قەبىلىسى بۇ زېمىنلارغا ئىگە بولالمىدى. ئۇلار باشقا يەرگە بېرىپ، لەشەم شەھىرىگە ھۇجۇم قىلىپ، بۇ شەھەرنى ئىگىلىدى ھەمدە بۇ شەھەرنىڭ خەلقىنى قىلچ بىلەن قىرغىن قىلىپ، ئۆزلىرى بۇ شەھەرگە ئورۇنلاشتى. ئۇلار بۇ شەھەرنىڭ نامىنى ئۆزگەرتىپ، ئەجدادلىرىنىڭ نامى بىلەن «دان» دەپ ئاتاشتى.

يوشۇۋا

⁴⁸ مانا بۇ شەھەر ۋە ئۇنىڭ ئەتراپىدىكى يېزىلار دان قەبىلىسىگە جەمەتلەر بويىچە تەقسىم قىلىپ بېرىلگەن زېمىنلاردۇر.

يوشۇۋاغا تەقسىم قىلىنغان زېمىن

⁴⁹ بارلىق قەبىلىلەرگە زېمىنلار بۆلۈپ بېرىلگەندىن كېيىن، ئىسرائىللار ئۇنىڭ ئوغلى يوشۇۋاغمۇ زېمىن تەقسىم قىلىپ بەردى. ⁵⁰ پەرۋەردىگارنىڭ بۇيرۇغىنى بويىچە ئىسرائىللار يوشۇۋاغا ئۆزى تاللىغان شەھەرنى تەقسىم قىلىپ بەردى. ئۇ ئەفرايىم تاغلىق رايونىدىكى تىمنا - سەراخ شەھىرىنى تاللىۋالغانىدى. ئۇ بۇ شەھەرنى قايتىدىن قۇرۇپ چىقىپ، ئۇ يەردە ئولتۇراقلىشىپ قالدى.

⁵¹ يۇقىرىدىكى زېمىنلارنى روھانىي ئەلئازار، ئۇنىڭ ئوغلى يوشۇۋا ۋە قەبىلە ئاقساقاللىرى پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىدا، شىلونىڭ كىرىش ئېغىزىدىكى ئۇچرىشىش چېدىرىدا چەك تاشلاپ، ئىسرائىللارغا تەقسىم قىلىپ بەردى. شۇنىڭ بىلەن زېمىن تەقسىم قىلىپ بېرىش تاماملاندى.

20 - باب

پاناھلىنىدىغان شەھەرلەر

¹ پەرۋەردىگار يوشۇۋاغا مۇنداق دېدى:

² — سەن ئىسرائىللارغا ئېيتقىن، مەن مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق ساڭا ئەمر قىلغىنىمدەك، ئۇلار پاناھلىنىدىغان شەھەرلەرنى بېكىتىپ چىقسۇن. ³ ھەرقانداق بىر كىشى بىراۋنى بىخەستەلىك قىلىپ، مەقسەتسىز ھالدا ئۆلتۈرۈپ قويسا، ئۇ شۇ شەھەرلەرنىڭ بىرىگە قېچىپ بېرىپ، پاناھلانسا بولىدۇ. ئۇ بۇ شەھەردە ئۆلگۈچىنىڭ تۇغقانلىرىنىڭ قىساس ئېلىشىدىن ئۆزىنى ساقلاپ قالالايدۇ. ⁴ لېكىن ئۇ كىشى شۇ شەھەرلەرنىڭ بىرىگە قېچىپ بېرىپ پاناھلانماقچى بولغاندا، شەھەر دەرۋازىسى ئالدىدا تۇرۇپ، بۇ شەھەرنىڭ ئاقساقاللىرىغا ئۆز قىلمىشىنى بايان قىلسۇن. ئۇلار چوقۇم ئۇ كىشىنى شەھەرگە كىرىشكە يول قويسۇن ۋە ئۇنىڭغا شۇ شەھەردىن

يوشۇۋا

تۇرىدىغان جاي كۆرسىتىپ بەرسۇن. ⁵ ئەگەر ئۆلگۈچىنىڭ تۇغقانلىرى قىساس ئېلىش ئۈچۈن قوغلاپ كەلسە، ئاقساقاللار ھەرگىزمۇ ئۆلتۈرگۈچىنى ئۇلارغا چىقىرىپ بەرمەسلىكى كىرەك. چۈنكى ئۆلتۈرگۈچى ئۆلگۈچىنى قەستەن ئۆلتۈرمىگەن، شۇنداقلا بۇرۇن ئۇنىڭ بىلەن ئاداۋىتىمۇ بولمىغان. ⁶ ئەمما ئۆلتۈرگۈچى جامائەت ئالدىدا سوراق قىلىنىپ، ئۇنىڭغا ھۆكۈم چىقىرىلغۇچە، شۇ يەردە تۇرۇشى كېرەك. ۋەقە يۈز بەرگەن ۋاقىتتىكى باش روھانىي ئۆلۈپ كەتكۈچە ئۆلتۈرگۈچى چوقۇم شۇ شەھەردە تۇرۇشى كىرەك. ئۇنىڭدىن كېيىن ئۆلتۈرگۈچى ئەركىن بولۇپ، ئۆزى قېچىپ كەلگەن شەھەرگە قايتسا بولىدۇ.

⁷ ئافئالى قەبىلىسىنىڭ تاغلىق رايونىنىڭ جەللىيەدىكى قەدەش شەھىرى، ئەفرايىم قەبىلىسىنىڭ تاغلىق رايونىدىكى شەكەم شەھىرى، يەھۇدا قەبىلىسىنىڭ تاغلىق رايونىدىكى قىريات - ئاربا، يەنى ھىرون شەھىرى قاتارلىق شەھەرلەر پاناھلىنىش ئۈچۈن بېكىتىلگەن شەھەرلەردۇر. ⁸ ئىئوردان دەرياسىنىڭ شەرقىي تەرىپىدىكى، يەنى ئېرىخا شەھىرىنىڭ ئۇدۇلىدىكى رۇبېن قەبىلىسىنىڭ ئېگىزلىكىدىكى چۆللۈككە جايلاشقان بەزەر شەھىرى، گاد قەبىلىسىنىڭ زېمىنىغا جايلاشقان گىلئادتىكى راموت شەھىرى، ماناسسە قەبىلىسىنىڭ زېمىنىغا جايلاشقان باشان رايونىدىكى گولان شەھىرى قاتارلىق شەھەرلەر پاناھلىنىش ئۈچۈن بېكىتىلگەن شەھەرلەردۇر. ⁹ بۇ شەھەرلەر بارلىق ئىسرائىللار ۋە شۇ زېمىندا ياشاۋاتقان سىرتتىن كەلگەنلەر ئۈچۈن پاناھلىنىدىغان شەھەرلەر قىلىپ بېكىتىلگەن. ھەرقانداق بىر كىشى بىراۋنى بىخەستەلىك قىلىپ، مەقسەتسىز ھالدا ئۆلتۈرۈپ قويسا، شۇ شەھەرلەرنىڭ بىرىگە قېچىپ بېرىپ پاناھلانسا بولىدۇ. بۇ ئارقىلىق ئۇلار جامائەت ئالدىدا سوراق قىلىنىشتىن بۇرۇن، قىساس ئالغۇچىلارنىڭ ئۆلتۈرۈۋېتىشىدىن ساقلىنالايدۇ.

21 - باب

لاۋىي قەبىلىسىگە ئايرىپ بېرىلگەن شەھەرلەر

²⁻¹ لاۋىي قەبىلىسىنىڭ ئاقساقاللىرى كەنئان زېمىنىدىكى شىلو شەھىرىدە

يوشۇۋا

تۇرۇۋاتقان روھانىي ئەلئازار، نۇننىڭ ئوغلى يوشۇۋا ۋە ئىسرائىللارنىڭ ئاقساقاللىرىنىڭ ئالدىغا كېلىپ ئۇلارغا:

— پەرۋەردىگار مۇسا پەيغەمبەرگە، بىز ياشايدىغان شەھەر ۋە

مال - چارۋىلىرىمىزنى باقىدىغان ئوتلاق بېرىشنى بۇيرۇغاندى، — دېدى.

³ شۇنىڭ بىلەن ئىسرائىللار پەرۋەردىگارنىڭ بۇيرۇغىنى بويىچە لاۋي قەبىلىسىگە ئۆزلىرىگە تەقسىم قىلىپ بېرىلگەن زېمىندىن تۆۋەندىكى شەھەرلەرنى ۋە ئوتلاقلىرىنى ئايرىپ بەردى.

⁴ چەك تاشلاش ئارقىلىق لاۋي قەبىلىسىنىڭ قوھات جەمەتىدىن بولغان ھارۇننىڭ ئەۋلادلىرىغا يەھۇدا، شىمون ۋە بىنىامىن قەبىلىسىگە تەقسىم قىلىپ بېرىلگەن زېمىندىكى 13 شەھەر ئايرىپ بېرىلدى.

⁵ يەنە چەك تاشلاش ئارقىلىق، قوھات جەمەتىنىڭ باشقا ئەۋلادلىرىغا ئەفرايم، دان ۋە ماناسسە قەبىلىسىنىڭ غەربىي يېرىمىغا تەقسىم قىلىپ بېرىلگەن زېمىندىكى 10 شەھەر ئايرىپ بېرىلدى.

⁶ يەنە چەك تاشلاش ئارقىلىق، گېرشون جەمەتىگە ئىسساكار، ئاشېر، ئاقتالى ۋە باشاندىكى ماناسسە قەبىلىسىنىڭ شەرقىي يېرىمىغا تەقسىم قىلىپ بېرىلگەن زېمىندىكى 13 شەھەر ئايرىپ بېرىلدى.

⁷ مىرارى جەمەتىگە چەك تاشلاش ئارقىلىق رۇبېن، گاد ۋە زەبۇلۇن قەبىلىسىگە تەقسىم قىلىپ بېرىلگەن زېمىندىكى 12 شەھەر ئايرىپ بېرىلدى.

⁸ شۇنداق قىلىپ ئىسرائىللار پەرۋەردىگارنىڭ مۇسا پەيغەمبەرگە بۇيرۇغىنى بويىچە يۇقىرىقى شەھەر ۋە ئوتلاقلىرىنى لاۋي قەبىلىسىگە چەك تاشلاش ئارقىلىق ئايرىپ بەردى.

⁹⁻¹⁰ لاۋي قەبىلىسىنىڭ قوھات جەمەتىدىن بولغان ھارۇننىڭ ئەۋلادلىرىغا بىرىنچى بولۇپ چەك چىققانلىقى ئۈچۈن، ئىسرائىللار يەھۇدا ۋە شىمون قەبىلىسىنىڭ شەھەرلىرىنى ئۇلارغا ئەڭ ئالدىدا ئايرىپ بەردى: ¹¹ يەھۇدا قەبىلىسىنىڭ تاغلىق رايونىدىكى قىريات - ئاربا، يەنى ھىبرون شەھىرى ۋە ئۇنىڭ ئەتراپىدىكى ئوتلاقلىرىنىمۇ ئۇلارغا ئايرىپ بەردى (ئاربا ئاناقتىڭ ئەجدادى ئىدى). ¹² ئەمما

يوشۇۋا

شەھەرنىڭ سىرتىدىكى داللىلار ۋە ئۇنىڭ ئەتراپىدىكى يېزىلار بۇرۇنلا يىفۇننەنىڭ ئوغلى كالىبىنىڭ ئىگىدارچىلىق قىلىشىغا تەقسىم قىلىپ بېرىلگەندى.

¹³ شۇنىڭ بىلەن روھانىي ھارۇننىڭ ئەۋلادلىرىغا ھىبرون شەھىرى (بىخەستەلىك قىلىپ ئادەم ئۆلتۈرۈپ قويغانلارنىڭ پاناھلىنىدىغان شەھەرلىرىنىڭ بىرى)، لىبناھ، ¹⁴ ياتتىر، ئەشتىموۋا، ¹⁵ خولون، دىبىر، ¹⁶ ئاينىن، يۇتتاھ ۋە بەيت - شەمەش قاتارلىق توققۇز شەھەر ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى ئوتلاقلىرىنى ئايرىپ بەردى.

¹⁷ ئىسرائىللارنىڭ بىنىامىن قەبىلىسىدىن ھارۇننىڭ ئەۋلادلىرىغا گىبئون، گەبا، ¹⁸ ئاناتوت ۋە ئالمون قاتارلىق تۆت شەھەر ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى ئوتلاقلىرىنى ئايرىپ بېرىلدى. ¹⁹ روھانىي ھارۇننىڭ ئەۋلادلىرىغا جەمئىي 13 شەھەر ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى ئوتلاقلىرىنى ئايرىپ بېرىلدى.

²⁰ لاۋىي قەبىلىسىدىكى قوھات جەمەتىنىڭ باشقا ئەۋلادلىرىغا ئەفرايم قەبىلىسىنىڭ شەھەرلىرىنى ئايرىپ بېرىلدى. ²¹ ئىسرائىللار ئۇلارغا تاغلىق رايوندىكى ئەفرايمنىڭ شەكەم شەھىرى (بىخەستەلىك قىلىپ ئادەم ئۆلتۈرۈپ قويغانلارنىڭ پاناھلىنىدىغان شەھەرلىرىنىڭ بىرى)، گەزەر، ²² قىبزايم ۋە بەيت - خورون شەھەرلىرى ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى ئوتلاقلىرى بولۇپ، جەمئىي 4 شەھەرنى ئايرىپ بەردى.

²³ ئىسرائىللار ئۇلارغا يەنە دان قەبىلىسىدىن ئەلتقىي، گىبىتون، ²⁴ ئاييالىن، گاترىمىمون ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى ئوتلاقلىرى بولۇپ، جەمئىي 4 شەھەرنى ئايرىپ بەردى.

²⁵ ئۇلارغا يەنە ماناسسە قەبىلىسىنىڭ غەربىي يېرىمىدىن تاناك، گاترىمىمون ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى ئوتلاقلىرى بولۇپ، جەمئىي 2 شەھەرنى ئايرىپ بەردى. ²⁶ قوھات جەمەتىنىڭ قالغان ئەۋلادلىرى 10 شەھەر ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى ئوتلاقلىرىنى ئايرىۋالدى.

²⁷ لاۋىي قەبىلىسىنىڭ باشقا جەمەتىدىن بولغان گېرشوننىڭ ئەۋلادلىرى ماناسسە قەبىلىسىنىڭ شەرقىي يېرىمىدىكى تۆۋەندىكى شەھەرلەر ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى ئوتلاقلىرىنى ئايرىۋالدى: باشاندىكى گولان (بىخەستەلىك قىلىپ، ئادەم ئۆلتۈرۈپ

يوشۇۋا

قويغانلارنىڭ پاناھلىنىدىغان شەھەرلىرىنىڭ بىرى) ۋە بىئەشتىن ئىبارەت 2 شەھەر.

²⁸ ئىسساكار قەبىلىسىدىن تۆۋەندىكى شەھەرلەر ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى

ئوتلاقلىرىنى ئايرىۋالدى: قىشيون، دابرات، ²⁹ يارمۇت ۋە ئېنگاننىمدىن ئىبارەت 4 شەھەر.

³⁰ ئاشېر قەبىلىسىدىن تۆۋەندىكى شەھەرلەر ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى ئوتلاقلىرىنى ئايرىۋالدى: مىشئال، ئابدون، ³¹ خەلقات ۋە رىخوبتىن ئىبارەت 4 شەھەر.

³² نافتالى قەبىلىسىدىن تۆۋەندىكى شەھەرلەرنى ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى

ئوتلاقلىرىنى ئايرىۋالدى: جەلىلىيەدىكى قەدەش (بىخەستەلىك قىلىپ، ئادەم

ئۆلتۈرۈپ قويغانلارنىڭ پاناھلىنىدىغان شەھەرلىرىنىڭ بىرى)، خامموتدور ۋە

قارتاندىن ئىبارەت 3 شەھەر. ³³ شۇنداق قىلىپ، جەمئىي 13 شەھەر ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى ئوتلاقلىرى گېرشون جەمەتىگە ئايرىپ بېرىلدى.

³⁴ لاۋىي قەبىلىسىنىڭ قالغان جەمەتلىرىدىن مىرارى جەمەتى، زەبۇلۇن

قەبىلىسىدىن تۆۋەندىكى 4 شەھەر ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى ئوتلاقلىرىنى ئايرىۋالدى:

يوقنىئام، قارتاھ، ³⁵ دىمناھ ۋە ناخالال قاتارلىق شەھەر ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى

ئوتلاقلىرى.

³⁶ رۇبېن قەبىلىسىدىن تۆۋەندىكى 4 شەھەر ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى ئوتلاقلىرىنى

ئايرىۋالدى: بەزەر، يىھاز، ³⁷ قىدېموت ۋە مېفائات قاتارلىق شەھەر ۋە ئۇلارنىڭ

ئەتراپىدىكى ئوتلاقلىرى.

³⁸ گاد قەبىلىسىدىن تۆۋەندىكى 4 شەھەر ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى ئوتلاقلىرىنى

ئايرىۋالدى: گىئادتىكى راموت (بىخەستەلىك قىلىپ، ئادەم ئۆلتۈرۈپ قويغانلارنىڭ

پاناھلىنىدىغان شەھەرلىرىنىڭ بىرى)، ماخانايم، ³⁹ خەشبون ۋە يازېر قاتارلىق

شەھەر ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى ئوتلاقلىرى. ⁴⁰ شۇنىڭ بىلەن مىرارى جەمەتى (لاۋىي

قەبىلىسىنىڭ قالغان جەمەتلىرى) 12 شەھەرگە ئىگە بولدى. ⁴¹ ئىسرائىللار

زېمىنىدىن جەمئىي 48 شەھەر ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى ئوتلاقلىرى لاۋىي قەبىلىسىگە

ئايرىپ بېرىلدى. ⁴² بۇ شەھەرلەرنىڭ ھەممىسىنىڭ ئەتراپىدا ئوتلاقلىرى بار ئىدى.

يوشۇۋا

⁴³ شۇنداق قىلىپ پەرۋەردىگار ئىسرائىللارنىڭ ئەجدادلىرىغا ۋەدە قىلغان بارلىق زېمىننى ئۇلارغا بەردى. ئىسرائىللار بۇ زېمىنلارغا ئىگە بولۇپ، شۇ يەرلەردە ئولتۇراقلاشتى. ⁴⁴ پەرۋەردىگار ئۇلارنىڭ ئەجدادلىرىغا ۋەدە قىلغىنى بويىچە پۈتۈن زېمىنغا ئامانلىق بەردى. ھېچقانداق بىر دۈشمەن ئۇلارغا قارشى تۇرالمايدى، چۈنكى پەرۋەردىگار ئۇلارنىڭ بارلىق دۈشمەنلىرىنى ئۇلارنىڭ قولغا چۈشۈرۈپ بەرگەندى. ⁴⁵ پەرۋەردىگارنىڭ ئىسرائىل خەلقىگە بەرگەن بارلىق ۋەدىسىنىڭ ھەممىسى بىرىمۇ قالماي ئەمەلگە ئاشتى.

22 - باب

شەرقىتىكى قەبىلىلەرنىڭ ئۆز زېمىنلىرىغا قايتىشى

¹ يوشۇۋا رۇبېن، گاد ۋە ماناسسە قەبىلىسىنىڭ شەرقىي يېرىمىدىكى قەبىلىلەرنى چاقىرىپ ² ئۇلارغا:

— سىلەر پەرۋەردىگارنىڭ خىزمەتكارى مۇسا پەيغەمبەر سىلەرگە بۇيرۇغان ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى قىلىڭلار، شۇنداقلا مېنىڭ بۇيرۇقلىرىمغىمۇ بويسۇندۇڭلار. ³ شۇنچە ئۇزاق ۋاقىتلاردىن بېرى تاكى بۈگۈنكى كۈنگىچە، سىلەر بۇ ئىسرائىل قەبىلىلىرىدىكى قېرىنداشلىرىڭلارنى تاشلىۋەتمىدىڭلار. پەرۋەردىگارنىڭ خۇدانىڭ ئەمرلىرىگە ئىزچىل بويسۇنۇپ كەلدىڭلار. ⁴ ھازىر پەرۋەردىگارنىڭ خۇدا ئۆز ۋەدىسى بويىچە سىلەرگە ئامانلىق بەردى. سىلەر ئەمدى، ئىئوردان دەرياسىنىڭ شەرقىي تەرىپىدىكى، پەرۋەردىگارنىڭ خىزمەتكارى مۇسا پەيغەمبەر سىلەرگە تەقسىم قىلىپ بەرگەن زېمىنلاردىكى يۇرتۇڭلارغا قايتىڭلار. ⁵ مۇسا پەيغەمبەرنىڭ بارلىق كۆرسەتمىسى ۋە بۇيرۇقلىرىغا چوقۇم ياخشى ئەمەل قىلىڭلار! پەرۋەردىگارنىڭ خۇدانى سۆيۈڭلار، ئۇنىڭ كۆرسەتكەن يولىدا مېڭىڭلار، ئەمرلىرىگە بويسۇنۇڭلار، ئۇنىڭغا سادىق بولۇڭلار، چىن قەلبىڭلار ۋە پۈتۈن ۋۇجۇدىڭلار بىلەن خىزمەت قىلىڭلار! — دېدى.

⁶ كېيىن يوشۇۋا ئۇلارغا بەخت تىلەپ، ئۆزىنى قويدى. ھەممىسى ئۆز يۇرتلىرىغا

قايتىشتى.

⁷ مۇسا پەيغەمبەر ماناسسەنىڭ شەرقىي يېرىم قەبىلىسىگە ئىئوردان دەرياسىنىڭ شەرقىي تەرىپىدىكى باشان زېمىنىنى تەقسىم قىلىپ بەرگەندى (ئۇلارنىڭ قالغان يېرىم قەبىلىسىگە ئىئوردان دەرياسىنىڭ غەربىدىن زېمىن تەقسىم قىلىپ بېرىلگەن). يوشۇۋا ئۇلارغىمۇ بەخت تىلەپ، ئۆز يۇرتلىرىغا ئۆزىنى قويدى. ⁸ يوشۇۋا ئۇلارغا: — دۈشمەنلىرىڭلاردىن ئولجا ئالغان مال — چارۋا، ئالتۇن — كۈمۈش، تۇچ، تۆمۈر ۋە كىيىم — كېچەك قاتارلىق بايلىقلارنى ئېلىپ، ئۇرۇق — تۇغقانلىرىڭلار بىلەن ئورتاق بۆلۈشۈڭلار، — دېدى.

⁹ شۇنىڭ بىلەن رۇبېن، گاد ۋە ماناسسە قەبىلىسىنىڭ شەرقىي يېرىمىدىكى قەبىلىلەر كەنتان زېمىنىنىڭ شىلو شەھىرىدە قالغان ئىسرائىل قەبىلىلىرىدىن ئايرىلدى. ئۇلار گىلىئادتىكى ئۆزىگە تەۋە بولغان زېمىنغا قاراپ يول ئالدى. بۇ زېمىنلارنى پەرۋەردىگار ئۇلارغا مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق بۇيرۇپ بەرگەندى.

شەرقىي قەبىلىلەرنىڭ قۇربانلىق سۇپىسى ياسىشى

¹⁰ رۇبېن، گاد ۋە ماناسسەنىڭ شەرقىي يېرىمىدىكى قەبىلىلەر كەنتان زېمىنىدىن چىقماي تۇرۇپ، ئىئوردان دەرياسىنىڭ بويىغا كەلگەندە، ئۇ يەردە ئىنتايىن ھەيۋەتلىك بىر قۇربانلىق سۇپىسى ياسىدى. ¹¹ ئىسرائىللارنىڭ قالغان قەبىلىلىرىگە رۇبېن، گاد ۋە ماناسسە قەبىلىسىنىڭ شەرقىي يېرىمىدىكى قەبىلىلەرنىڭ كەنتان زېمىنىنىڭ پاسىلىدىكى ئىئوردان دەرياسىنىڭ غەربىدىكى گىلىلتتا بىر قۇربانلىق سۇپىسى ياسىغانلىق خەۋىرى يېتىپ كەلدى. ¹² ئۇلار بۇنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، ئۇلارنىڭ بارلىق ئادەملىرى شىلوغا يىغىلىپ، رۇبېن، گاد ۋە ماناسسەنىڭ شەرقىي يېرىمىدىكى قەبىلىلەر بىلەن ئۇرۇش قىلماقچى بولۇشتى. ¹³ ئەمما ئۇلار ئەلئازارنىڭ ئوغلى روھانىي پىنخاسنى گىلىئاد زېمىنىدىكى رۇبېن، گاد ۋە ماناسسەنىڭ شەرقىي يېرىمىدىكى قەبىلىلەرگە ئەۋەتتى، ¹⁴ يەنى ئىسرائىللارنىڭ ھەرقايسى قەبىلىلىرى ئۆز جەمەتلىرىدىن بىردىن ئاقساقالنى تاللاپ، جەمئىي ئون ئادەم ئۇنىڭ بىلەن بىللە باردى.

¹⁵ ئۇلار گىلىئاد زېمىنىغا يېتىپ بارغاندىن كېيىن، رۇبېن، گاد ۋە ماناسسەنىڭ

يوشۇۋا

شەرقىي يېرىمدىكى قەبىلىلەر بىلەن كۆرۈشۈپ، ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

¹⁶ — بىز، يەنى پەرۋەردىگارنىڭ جامائىتى سىلەرنىڭ نېمە ئۈچۈن ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇداغا ئاسىيلىق قىلغانلىقىڭلارنى بىلمەكچى بولۇپ كەلدۇق. سىلەر نېمە ئۈچۈن پەرۋەردىگاردىن يۈز ئۆرۈپ، ئۇنىڭغا قارشى ھالدا ئۆزۈڭلارغا بىر قوربانلىق سۇپىسى ياسىدىڭلار؟ ¹⁷ ئەجدادلىرىمىزنىڭ پىئوردى ¹⁸ پەرۋەردىگارغا ئاسىيلىق قىلىپ ئۆتكۈزگەن ئېغىر گۇناھنى ئۇنتۇپ قالدىڭلارمۇ؟ ئۇلار پەرۋەردىگارنىڭ ئۆز خەلقى بولسىمۇ، پەرۋەردىگار يەنىلا ئۇلارنى يۇقۇملۇق كېسەل بىلەن جازالىغانىدى، بىز بۇ گۇناھتىن تېخىچە پاكلىنىمىز يوق! ¹⁸ بۈگۈن سىلەر پەرۋەردىگارنىڭ يولىدا مېڭىشتىن يۈز ئۆرۈدۈڭلار. سىلەر پەرۋەردىگارغا ئاسىيلىق قىلساڭلار، ئەتە پەرۋەردىگار ھەممىمىزگە غەزىپىنى ياغدۇرىدۇ.

¹⁹ ئەگەر سىلەر زېمىنىڭلارنى ئىبادەت قىلىش ئۈچۈن ناپاك دەپ ئويلىساڭلار، ئۇنداقتا بىزنىڭ زېمىنىمىزغا كېلىڭلار. بىزنىڭ يېرىمىزگە پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەت چېدىرى تىكىلگەن، ئۇنى سىلەر بىلەن تەڭ ئورتاقلىشايسىز. ئەمما، پەرۋەردىگارمىز خۇدانىڭ قۇربانلىق سۇپىسىدىن باشقا، يەنە بىر قۇربانلىق سۇپىسى ياساشتەك ئاسىيلىق قىلمىشىڭلار بىلەن، پەرۋەردىگارغا ۋە بىزگە قارشى چىقماڭلار. ²⁰ زەراخ جەمەتىدىن بولغان ئاكان پەرۋەردىگارغا ئاتالغان نەرسىنى ئوغرىلاپ گۇناھ قىلغانلىقى ئۈچۈن، پەرۋەردىگارنىڭ غەزىپى بارلىق ئىسرائىل خەلقىگە ياغمىدۇمۇ؟ ئاشۇ بىر ئادەمنىڭ گۇناھى ئۈچۈن نۇرغۇن ئادەم ئۆلۈپ كەتتىغۇ؟! ²¹

رۇبېن، گاد ۋە ماناسسەنىڭ شەرقىي يېرىمدىكى قەبىلىلەر ئىسرائىللارنىڭ بۇ ئاقساقاللىرىغا مۇنداق دەپ جاۋاب بېرىشتى:

²² — ھەممىگە قادىر پەرۋەردىگار خۇدا، ھەممىگە قادىر پەرۋەردىگار خۇدا! ئۇ ئۆزى بىلىدۇ! پۈتكۈل ئىسرائىل خەلقى بىلسۇن! بىز قۇربانلىق سۇپىسىنى

¹⁷ پىئوردى — مۇئابىتىكى بىر يەرنىڭ ئىسمى بولۇپ، بۇ يەردە مۇسا پەيغەمبەر ۋاقتىدا ئىسرائىل خەلقى پەرۋەردىگارغا ئاسىيلىق قىلىپ، بىر بۇت ياسىغان. پەرۋەردىگار 24 مىڭ نەپەر ئىسرائىللارنى يۇقۇملۇق كېسەل بىلەن ئۆلتۈرۈش ئارقىلىق ئۇلارنى جازالىغان. «چۆلدە» دېگەن قىسمىدىكى 25-باب 9-ئايەتكە قارالسۇن.

يوشۇۋا

پەرۋەردىگارغا قارشى چىقىش ياكى ئۇنىڭغا بويسۇنماسلىق ئۈچۈن ياسىمىدۇق. ئەگەر بىز شۇنداق خيالدا ياسىغان بولساق، بىزگە رەھىم قىلماڭلار! ²³ ئەگەر بىز پەرۋەردىگاردىن يۈز ئۆرۈش مەقسىتىدە ياكى كۆيدۈرمە قۇربانلىقى، ئاشلىق ھەدىيەسى ۋە ئامانلىق قۇربانلىقى قىلىش ئۈچۈن قۇربانلىق سۇپىسى ياسىغان بولساق، پەرۋەردىگار بىزنى جازالسۇن.

²⁴ بۇ قۇربانلىق سۇپىسىنى ياساشتىكى مەقسىتىمىز، كەلگۈسىدە سىلەرنىڭ ئەۋلادلىرىڭلار بىزنىڭ ئەۋلادلىرىمىزغا: «پەرۋەردىگار بىز — ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا بىلەن نېمە مۇناسىۋىتىڭلار بار؟» ²⁵ پەرۋەردىگار ئىئوردان دەرياسىنى بىز بىلەن سىلەرنىڭ، يەنى رۇبېن بىلەن گاد قەبىلىسىنىڭ پاسىلى قىلغان. سىلەرنىڭ بىزنىڭ پەرۋەردىگار بىزغا ئىبادەت قىلىدىغان ھېچقانداق ھوقوقۇڭلار يوق» دەپ، بىزنىڭ ئەۋلادلىرىمىزنى پەرۋەردىگارغا ئىبادەت قىلىشتىن توسۇپ قويۇشىدىن قورقتۇق.

²⁶ شۇنىڭ ئۈچۈن بىز بۇ قۇربانلىق سۇپىسىنى ياساشنى قارار قىلدۇق. بۇنى ياساشتىكى مەقسەت، قۇربانلىق ياكى كۆيدۈرمە قۇربانلىق ئۈچۈن ئەمەس، ²⁷ بەلكى دەلىل — ئىسپات ئۈچۈندۇر. يەنى بۇ، سىلەر بىلەن بىزنىڭ ئارىمىزدا، شۇنداقلا بىزلەرنىڭ ئەۋلادلىرىمىز ئارىسىدا مۇقەددەس چىپىردا پەرۋەردىگارغا ئۆزىمىزنىڭ كۆيدۈرمە قۇربانلىقى، ئامانلىق قۇربانلىقى ۋە باشقا قۇربانلىقلارنى قىلىش بىلەن پەرۋەردىگارغا ئىبادەت قىلىش ھوقۇقىمىزنىڭ بارلىقىنى ئىسپاتلاش ئۈچۈندۇر. شۇنداق بولغاندا سىلەرنىڭ ئەۋلادىڭلار بىزنىڭ ئەۋلادىمىزنى «پەرۋەردىگارغا ئىبادەت قىلىش ھوقۇقىڭلار يوق» دەپ، توسۇپ قويايمايدۇ.

²⁸ ئەگەر سىلەرنىڭ ئەۋلادلىرىڭلار شۇنداق دېسە، بىزنىڭ ئەۋلادلىرىمىز: «ئەجدادلىرىمىز پەرۋەردىگارنىڭ قۇربانلىق سۇپىسىغا ئويمانلىق قىلىپ ياسىغان پەرۋەردىگارغا قۇربانلىق قىلىش سۇپىسىغا قاراڭلار. بۇ، كۆيدۈرمە قۇربانلىق ياكى باشقا قۇربانلىقلار ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى بۇ، بىزنىڭمۇ پەرۋەردىگارغا مەنسۇپ ئىكەنلىكىمىزنىڭ دەلىل — ئىسپاتى ئۈچۈندۇر» دەيدۇ. ²⁹ بىز ھەرگىز پەرۋەردىگاردىن يۈز ئۆرۈپ، ئاسىيلىق قىلمايمىز. پەرۋەردىگار بىزنىڭ ئىبادەت

يوشۇۋا

چېدىرى ئالدىدىكى قۇربانلىق سۇپىسىدىن باشقا، ھەرقانداق بىر قۇربانلىق سۇپىسىدا كۆيدۈرمە قۇربانلىق، ئاشلىق ھەدىيەسى ۋە ياكى باشقا قۇربانلىقلارنى قىلمايمىز.³⁰ روھانىي پىنخاس ۋە ئۇنىڭ بىلەن بىللە كەلگەن ئىسرائىللارنىڭ قەبىلە ئاقساقاللىرى، يەنى ھەرقايسى قەبىلىلەرنىڭ ئۆز جەمەتلىرىنىڭ ئاقساقاللىرى رۇبېن، گاد ۋە ماناسسە قەبىلىسىنىڭ شەرقىي يېرىمىدىكى قەبىلىلەردىن بۇ گەپنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، قايىل بولۇشتى.³¹ ئەلئازارنىڭ ئوغلى روھانىي پىنخاس ئۇلارغا مۇنداق جاۋاب بەردى:

— بىز بۈگۈن پەرۋەردىگارنىڭ بىز بىلەن بىللە ئىكەنلىكىنى بىلدۈق. چۈنكى سىلەر پەرۋەردىگارغا ساداقەتسىزلىك قىلمىدىڭلار، يەنى سىلەر ئىسرائىللارنى پەرۋەردىگارنىڭ گۇمران قىلىشىدىن ساقلاپ قالدىڭلار.³² ئەلئازارنىڭ ئوغلى روھانىي پىنخاس ۋە باشقا ئاقساقاللار گىلئادتىكى رۇبېن ۋە گاد قەبىلىلىرىدىن ئايرىلىپ، كەنئان زېمىنىغا قايتىپ كېلىپ، ئۇ يەردىكى ئىسرائىللارغا بولغان ئىشلارنى سۆزلەپ بەردى.³³ ئىسرائىللار بۇنى ئاڭلىغاندىن كېيىن خاتىرجەم بولۇشتى ۋە خۇداغا مەدھىيە ئوقۇشتى. ئۇلار رۇبېن ۋە گاد قەبىلىلىرى بىلەن ئۇرۇشۇپ، ئۇلارنىڭ زېمىنلىرىنى ۋەيران قىلىشنى قايتا ئېغىزغا ئالمىدى.

³⁴ رۇبېن ۋە گاد قەبىلىلىرى قۇربانلىق سۇپىسىنىڭ ئىسمىنى «گۇۋاھلىق سۇپىسى» دەپ ئاتاپ، ئۇلار بۇ سۇپىنى «ھەممىمىزنىڭ ئاشۇ بىردىنبىر پەرۋەردىگارى بولغان خۇداغا ئىبادەت قىلىدىغانلىقىمىزنىڭ گۇۋاھچىسىدۇر» دېيىشتى.

23 - باب

يوشۇۋانىڭ ئاخىرقى نەسھىتى

¹ پەرۋەردىگار ئىسرائىللارغا دۈشمەنلىرىنى بويسۇندۇرۇپ، ئامانلىق بەرگەندىن كېيىن، خېلى زامانلار ئۆتتى. يوشۇۋامۇ قېرىپ قالدى.² يوشۇۋا بارلىق ئىسرائىل خەلقىنى ھەمدە ئۇلارنىڭ ئاقساقاللىرىنى، باشلىقلىرىنى، سوتچىلىرىنى ۋە

يوشۇۋا

سەردارلىرىنى يىغىپ، ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— مەن قېرىپ قالدىم،³ سىلەر پەرۋەردىگارنىڭلار خۇدانىڭ سىلەر ئۈچۈن ئەتراپىڭلاردىكى يات خەلقلەرنى قانداق قىلغانلىقىنى ئۆز كۆزۈڭلار بىلەن كۆرۈڭلار. پەرۋەردىگارنىڭلار خۇدا سىلەر ئۈچۈن ئۇرۇش قىلدى!⁴ مەن سىلەرنىڭ ھەرقايسى قەبىلىلىرىڭلارغا شەرقتە ئىغوردان دەرياسىدىن تارتىپ، غەربتە ئوتتۇرا دېڭىزغىچە بولغان زېمىنلارنى تەقسىم قىلىپ بەردىم. مەن سىلەرگە بىز بويسۇندۇرغان بارلىق يات خەلقلەرنىڭ زېمىنلىرىنى ۋە بىز تېخى بويسۇندۇرمىغان يات خەلقلەرنىڭ زېمىنلىرىنىمۇ تەقسىم قىلىپ بەردىم.⁵ پەرۋەردىگارنىڭلار خۇدا يات خەلقلەرنى سىلەرنىڭ كۆز ئالدىڭلاردا شۇ زېمىنلاردىن قوغلاپ چىقىرىدۇ، پەرۋەردىگار سىلەرگە ۋەدە قىلغىنىدەك، سىلەر شۇ زېمىنلارغا ئىگە بولىسىلەر!

⁶ سىلەر مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق چۈشۈرۈلگەن تەۋرات قانۇنىغا قاتتىق ئەمەل قىلىڭلار، ئۇنىڭ يولىدىن چەتنىمەڭلار!⁷ سىلەر ئاراڭلاردا قالغان باشقا يات خەلقلەر بىلەن ئارىلىشىپ كەتمەڭلار! ئۇلارنىڭ ئىلاھلىرىنى تىلغا ئالماڭلار، ئۇلارنىڭ ئىلاھلىرىنىڭ نامى بىلەن قەسەم قىلماڭلار، ئۇلارنىڭ ئىلاھلىرىغا سەجدە قىلماڭلار ۋە ئۇلارغا چوقۇنماڭلار!⁸ سىلەر ھازىرغىچە پەرۋەردىگارنىڭلار خۇداغا سادىق بولۇپ كەلدىڭلار، بۇنىڭدىن كېيىنمۇ ئۇنىڭغا سادىق بولۇڭلار!

⁹ پەرۋەردىگار كۈچلۈك ۋە قۇدرەتلىك بولغان يات خەلقلەرنى ئالدىڭلاردا قوغلاپ چىقاردى. ھازىرغىچە ھېچكىم سىلەرگە تەڭ كېلەلمىدى.¹⁰ سىلەرنىڭ بىر ئادىمىڭلار دۈشمەننىڭ مىڭ ئادىمىنى قوغلاپ چىقاردى. چۈنكى پەرۋەردىگارنىڭلار خۇدا ۋەدە قىلغىنىدەك، سىلەر ئۈچۈن جەڭ قىلدى.¹¹ سىلەر ئۆزۈڭلارنىڭ ئىش - ئەمەلىيىتىڭلەرگە دىققەت قىلىپ، پەرۋەردىگارنىڭلار خۇدانى چىن دىلىڭلاردىن سۆيۈڭلەر.

¹² ئەگەر خۇدادىن يۈز ئۆرۈسەڭلار، ئاراڭلاردا قالغان يات خەلقلەر بىلەن ئارىلىشىپ، ئۇلار بىلەن دوستلاشساڭلار ۋە نىكاھلاشساڭلار،¹³ بىلىڭلاركى، پەرۋەردىگارنىڭلار خۇدا بۇ يات خەلقلەرنى زېمىنڭلاردىن قوغلاپ چىقارمايدۇ. شۇنداقلا پەرۋەردىگارنىڭلار خۇدا سىلەرگە ئاتا قىلغان بۇ گۈزەل زېمىندا بىرىڭلارمۇ

يوشۇۋا

ساق قالمغۇچە، بۇ يات خەلقلەر سىلەرگە تۇزاق، قاپقان ۋە ياكى دۈمبەگلەرگە ئۇرۇلغان قامچا، كۆزۈڭلەرگە قالدغان تىكەن بولىدۇ.

¹⁴ مېنىڭمۇ ئۆمرۈم ئاخىرلىشىپ قالدى. شۈبھىسىزكى، سىلەرنىڭ كۆڭلۈڭلەرگە ئايان، پەرۋەردىگارنىڭلار خۇدا سىلەرگە بەرگەن ۋەدىسىنىڭ بىرىنىمۇ قالدۇرماي، ھەممىسىنى ئەمەلگە ئاشۇردى. ¹⁵ لېكىن، خۇدا سىلەرگە بەرگەن ياخشى ۋەدىلەرنىڭ ھەممىسىنى ئەمەلگە ئاشۇرغىنىدەك، سىلەرمۇ پەرۋەردىگارنىڭلار خۇداغا ئېتىقاد قىلمىساڭلار، ئۇ سىلەرنى ئاگاھلاندۇرۇپ ئېيتقان بالايىئاپەتلەرنى بېشىڭلارغا ياغدۇرىدۇ ھەم سىلەرگە ئاتا قىلغان بۇ گۈزەل زېمىندىنمۇ سىلەرنى قوغلاپ چىقىرىدۇ. ¹⁶ ئەگەر سىلەر پەرۋەردىگارنىڭلار خۇدانىڭ ئەجدادلىرىڭلار بىلەن قىلغان ئەھدىسىنى بۇزۇپ، باشقا ئىلاھلارغا چوقۇنۇپ، ئۇلارغا سەجدە قىلساڭلار، پەرۋەردىگار سىلەرگە قاتتىق غەزىپىنى ياغدۇرىدۇ. پەرۋەردىگار سىلەرگە ئاتا قىلغان بۇ گۈزەل زېمىندىن بىر دەمدىلا يوق قىلىنسىلەر.

24 - باب

يوشۇۋاننىڭ ئەھدىنى قايتا بېكىتىشى

¹ يوشۇۋا ئىسرائىللارنىڭ ھەممە قەبىلىلىرىنى ھەمدە ئۇلارنىڭ ئاقساقاللىرىنى، باشلىقلىرىنى، سوتچىلىرىنى ۋە سەردارلىرىنى شەكەمگە چاقىردى. ئۇلار خۇدانىڭ ھۇزۇرىغا كەلدى. ² يوشۇۋا پۈتۈن خەلققە مۇنداق دېدى:

— پەرۋەردىگار — ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا شۇنداق دەيدۇكى: «قەدىمكى زاماندا تەراھ ھەمدە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ناخور بىلەن ئىبراھىم ۋە باشقا ئەجدادىڭلار فىرات دەرياسىنىڭ قارشى تەرىپىدە ياشايتتى، ئۇلار باشقا ئىلاھلارغا چوقۇناتتى. ³ مەن ئەجدادىڭلار ئىبراھىمنى فىرات دەرياسىنىڭ قارشى تەرىپىدىن ئېلىپ كېلىپ، ئۇنى باشلاپ كەنتاننىڭ پۈتۈن زېمىنىنى كېزىپ، ئىسھاقنى ئۇنىڭغا ئاتا قىلىپ، شۇ ئارقىلىق ئىبراھىمنىڭ ئۇرۇقىنى ئاۋۇتتۇم. ⁴ ئىسھاققا ئىككى ئوغۇل، يەنى ياقۇپ بىلەن ئەسائۇنى بەردىم. مەن سەئىردىكى تاغلىق رايوننى ئەسائۇغا بەردىم.

يوشۇۋا

لېكىن ياقۇپ ئەۋلادلىرى بىلەن مىسىرغا كەتتى. ⁵ كېيىن مەن مۇسا بىلەن ھارۇننى مىسىرغا ئەۋەتىپ، مىسىرلىقلارغا زور بالايىئاپەت ياغدۇرۇپ، سىلەرنى ئۇ يەردىن ئېلىپ چىقتىم. ⁶ ئەجدادىڭلارنى مىسىردىن ئېلىپ چىققاندىن كېيىن، ئۇلار قىزىل دېڭىزغا كەلدى. مىسىرلىقلار جەڭ ھارۋىلىرى ۋە ئاتلىقلار بىلەن ئۇلارنى قىزىل دېڭىزغىچە قوغلاپ كەلدى. ⁷ ئۇلار مېنىڭ ئۆزلىرىنى قۇتقۇزۇۋېلىشىمنى مۇراجىئەت قىلدى. بۇ چاغدا مەن زېمىنغا قاراڭغۇلۇق چۈشۈرۈپ، سىلەرنى مىسىرلىقلاردىن ئايرىۋەتتىم ھەمدە مىسىرلىقلارنىڭ ئۈستىگە دېڭىز سۈيىنى باستۇرۇپ، ئۇلارنى دېڭىزغا غەرق قىلىۋەتتىم. مېنىڭ مىسىرلىقلارغا قانداق قىلغانلىقىمنى سىلەر ئۆز كۆزىڭلار بىلەن كۆردىڭلار. ئەجدادىڭلار ئۇزۇن ۋاقىت چۆل - باياۋاندا ياشىدى. ⁸ كېيىن مەن سىلەرنى ئىئوردان دەرياسىنىڭ شەرقىي قىرغىقىدىكى ئامورلارنىڭ زېمىنىغا ئېلىپ باردىم. ئامورلار سىلەرگە قارشى جەڭ قىلغانىدى، لېكىن مەن ئۇلارنى سىلەرنىڭ قولۇڭلارغا چۈشۈرۈپ، ئۇلارنىڭ ئۈستىدىن غەلبە قىلدۇردۇم. مەن سىلەرنىڭ كۆز ئالدىڭلاردا ئۇلارنى يوقاتتىم. ⁹ كېيىن موئاب پادىشاھى — زىپپورنىڭ ئوغلى پادىشاھ بالاق سىلەرگە قارشى جەڭ قىلدى. سىلەرگە لەنەت ئوقۇش ئۈچۈن بىئورنىڭ ئوغلى بىلئامنى چاقىرتتى. ¹⁰ لېكىن مەن بىلئامنىڭ سۆزىگە قۇلاق سالمىدىم، مەن ئۇنى سىلەرگە بەخت تىلەتكۈزدۈم. شۇنداق قىلىپ سىلەرنى بالاقنىڭ قولىدىن قۇتقۇزۇۋالدىم. ¹¹ سىلەر ئىئوردان دەرياسىدىن ئۆتۈپ ئېرىخا شەھىرىگە كەلگىنىڭلاردا، ئېرىخالىقلار سىلەرگە قارشى جەڭ قىلدى. ئامورلار، پەرىزىلەر، كەنئانلىقلار، خىتلار، گىرگاشلار، خىۋلار ھەم يىبۇسلارمۇ سىلەرگە قارشى جەڭ قىلدى. لېكىن مەن ئۇلارنى سىلەرنىڭ قولۇڭلارغا چۈشۈرۈپ بەردىم. ¹² مەن سىلەرنىڭ ئالدىڭلاردا ئۇلارنى پاراكەندىچىلىككە سېلىپ، ئامورلارنىڭ ئىككى پادىشاھىنى قوغلاپ چىقاردىم. بۇ ھەرگىزمۇ سىلەرنىڭ ئۇلارغا ئوقيا ئېتىپ، قىلىچ چىپىشىڭلار بىلەن قولغا كەلگەن ئىش ئەمەس. ¹³ مەن ئاتا قىلغان بۇ زېمىنلارغا سىلەر ئۆز ئەمگىڭلار بىلەن ئىگە بولغان ئەمەس. مەن سىلەرگە ئاتا قىلغان بۇ شەھەرلەرنى سىلەر بنا قىلغان ئەمەس، سىلەر ھازىر ئۇ يەرلەردە ياشاۋاتىسىلەر. سىلەرنىڭ يەۋاتقىنىڭلار ئۆزۈڭلار تىكىپ ئۆستۈرگەن ئۈزۈم ۋە زەيتۇنلار ئەمەس. »

يوشۇۋا

¹⁴ يوشۇۋا گېپىنى داۋاملاشتۇرۇپ، يەنە مۇنداق دېدى:

— سىلەر ئەمدى پەرۋەردىگارغا بويسۇنۇپ، ئۇنىڭغا سەممىي ۋە ساداقەتلىك بىلەن ئىبادەت قىلىڭلار! ئەجدادلىرىڭلار فىرات دەرياسىنىڭ قارشى تەرىپىدە ۋە مىسىردا چوقۇنغان ئىلاھلارنى يوقىتىپ، پەقەت پەرۋەردىگارنىڭلا ئىبادەت قىلىڭلار! ¹⁵ ئەگەر سىلەر پەرۋەردىگارغا ئىبادەت قىلىشنى خالىمىساڭلار، ئەجدادلىرىڭلار ئىلگىرى فىرات دەرياسىنىڭ قارشى تەرىپىدە چوقۇنغان ئىلاھ ۋە سىلەر ھازىر تۇرۇۋاتقان جايدىكى ئامورلار چوقۇندىغان ئىلاھلارغا چوقۇنامسىلەر؟ بۈگۈن قارار قىلىڭلار! مەن ۋە ئائىلەم بولسا، پەرۋەردىگارمىزغا خىزمەت قىلىمىز! ¹⁶ پۈتۈن خەلق جاۋاب بېرىپ:

— خۇدا ساقلىسۇن، بىز پەرۋەردىگاردىن يۈز ئۆرۈپ، باشقا ئىلاھلارغا چوقۇندىغان ئىشنى مەڭگۈ قىلمايمىز! ¹⁷ پەرۋەردىگارمىز خۇدا ئەجدادلىرىمىزنى ۋە بىزنى مىسىردىكى قۇلۇقتىن قۇتقۇزۇپ چىقتى. ئۇنىڭ كۆرسەتكەن مۆجىزىلىرىنى ئۆز كۆزىمىز بىلەن كۆردۈك. بىز بېسىپ ئۆتكەن بارلىق زېمىنلاردىكى يات خەلقلەردىن بىزنى ئامان - ئېسەن ساقلاپ كەلدى. ¹⁸ پەرۋەردىگار بىزنىڭ كۆز ئالدىمىزدا بۇ يەردە ياشايدىغان بارلىق ئامورلارنى ۋە باشقا يات خەلقلەرنى قوغلاپ چىقاردى. شۇڭا بىز پەرۋەردىگارغا خىزمەت قىلىمىز. ئۇ بىزنىڭ خۇدايىمىزدۇر! — دېيىشتى.

¹⁹ يوشۇۋا خەلقنى ئاگاھلاندۇرۇپ:

— سىلەر پەرۋەردىگارغا خىزمەت قىلىشنى ئاددىي ئىش دەپ ئويلىماڭلار. چۈنكى ئۇ مۇقەددەستۇر، باشقا ئىلاھلارغا چوقۇنۇشۇڭلارغا قىزغىنىدىغان خۇدادۇر. ئۇ سىلەرنىڭ گۇناھ ئۆتكۈزۈشۈڭلارنى، ئۇنىڭغا ئاسىيلىق قىلىشىڭلارنى كەچۈرمەيدۇ. ²⁰ پەرۋەردىگارمىز سىلەرگە شۇنچە شەپقەت قىلغان تۇرۇقلۇق، سىلەر يەنە ئۇنىڭدىن يۈز ئۆرۈپ، يات خەلقلەرنىڭ ئىلاھلىرىغا ئىبادەت قىلساڭلار، ئۇمۇ سىلەردىن يۈز ئۆرۈپ، بېشىڭلارغا زور بالايىئاپەت ياغدۇرۇپ، سىلەرنى قىرىپ تاشلايدۇ، — دېدى.

²¹ پۈتۈن خەلق يوشۇۋاغا:

يوشۇۋا

— ياق! بىز چوقۇم پەرۋەردىگارغا خىزمەت قىلىمىز! — دېدى.
²² يوشۇۋا خەلققە:

— سىلەر بۈگۈن ئۆز پەرۋەردىگارلىرىڭلارغا خىزمەت قىلىش يولىنى تاللىدىڭلار.
 بۇنىڭغا ئۆزۈڭلار گۇۋاھتۇرسىلەر، — دېدى.

— ھەئە، ئۆزىمىز گۇۋاھ بولىمىز، — دېدى پۈتۈن خەلق.
²³ يوشۇۋا ئۇلارغا يەنە:

— شۇنداق ئىكەن، سىلەر ئاراڭلاردىكى بارلىق يات خەلقلەرنىڭ بۇتلىرىنى چېقىپ
 تاشلاپ، پەرۋەردىگار — ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇداغا سادىق بولۇڭلار،
 — دەپ خىتاب قىلدى.

²⁴ پۈتۈن خەلق يوشۇۋاغا:

— بىز چوقۇم پەرۋەردىگار بىز خۇداغا خىزمەت قىلىپ، ئۇنىڭ ئەمرلىرىگە ئىتائەت
 قىلىمىز، — دېدى.

²⁵ شۇ كۈنى يوشۇۋا شەكەمدە پۈتۈن خەلققە ۋاكالىتەن پەرۋەردىگار بىلەن ئەھدە
 تۈزۈپ، ئۇلارنىڭ ئەمەل قىلىشى ئۈچۈن قائىدە - نىزاملارنى قايتا بېكىتتى. ²⁶ ھەمدە
 يوشۇۋا بۇ سۆزلەرنى خۇدانىڭ تەلىملىرى يېزىلغان پۈتۈن كىتابتىكىدەك ئاندىن
 يوشۇۋا بىر قورام تاشنى پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەتگاھى يېنىدىكى پىستە دەرىخى
 تۈۋىگە ئابىدە قىلىپ تىكلدى.

²⁷ يوشۇۋا پۈتۈن خەلققە:

— قاراڭلار، مانا بۇ قورام تاش، پەرۋەردىگارنىڭ بىزگە قىلغان ھەممە سۆزلىرىنى
 ئاڭلىدى. شۇڭا سىلەر خۇداغا بەرگەن ۋەدەڭلەردە تۇرمىساڭلار، بۇ تاش سىلەرگە
 قارشى گۇۋاھ بولىدۇ، — دېدى.

²⁸ كېيىن يوشۇۋا خەلققە ئىجازەت بېرىپ، ھەر قايسىسىنى ئۆزلىرىگە تەقسىم
 قىلىنغان زېمىنلىرىغا قايتۇردى.

يوشۇۋانىڭ ئالەمدىن ئۆتۈشى

²⁹ شۇ ئىشلاردىن كېيىن پەرۋەردىگارنىڭ خىزمەتكارى، يەنى نۇنىڭ ئوغلى يوشۇۋا
 ئالەمدىن ئۆتتى. ئۇ ئالەمدىن ئۆتكەندە 110 ياشتا ئىدى. ³⁰ ئىسرائىللار ئۇنى ئۆز

يوشۇۋا

يۇرتىدا، يەنى گاۋاش تېغىنىڭ شىمال تەرىپىگە جايلاشقان ئەفرايىم تاغلىق رايونىدىكى تىمنا - سەراخقا دەپنە قىلدى.

³¹ يوشۇۋا ھايات ۋاقتىدا، ئىسرائىللار سادىقلىق بىلەن پەرۋەردىگارغا خىزمەت قىلىپ كەلدى. ئۇ ئالەمدىن ئۆتكەندىن كېيىن، پەرۋەردىگار ئىسرائىللارغا قىلىپ بەرگەن ھەممە ئىشلارنى ئۆز كۆزى بىلەن كۆرگەن ئاقساقاللار ھايات ۋاقتىدىمۇ، ئىسرائىللار داۋاملىق پەرۋەردىگارغا خىزمەت قىلىپ كەلدى.

³² ئىسرائىللار مىسردىن ئېلىپ چىققان يۈسۈپنىڭ سۆڭىكىنى شەكەمدە، يەنى ياقۇپ بۇرۇن شەكەمنىڭ ئاتىسى خامورنىڭ ئوغۇللىرىدىن 100 كۈمۈش تەڭگىگە سېتىۋالغان يەرگە دەپنە قىلدى. بۇ يەر يۈسۈپنىڭ ئەۋلادلىرىغا تەقسىم قىلىنغان زېمىندا ئىدى.

³³ ھارۇننىڭ ئوغلى ئەلئازارمۇ ئالەمدىن ئۆتۈپ، ئەفرايىم تاغلىق رايونىدىكى گىبئاھ شەھىرىگە دەپنە قىلىندى. بۇ شەھەر ئۇنىڭ ئوغلى پىنخاسقا تەقسىم قىلىپ بېرىلگەندى.

سەردارلار

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

ئىسرائىللار مىسىردىن چىققاندىن كېيىن، پەرۋەردىگار مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق ئۇلار بىلەن بىر ئەھدە تۈزۈپ، ئۇلارغا (ۋەدە قىلىنغان زېمىن) كەنتان زېمىنىنى بېرىدىغانلىقى ھەققىدە ۋەدە بېرىدۇ. ئەھدىدە، ئەگەر ئۇلار پەرۋەردىگارغا ئىبادەت قىلىپ، ئەمىرلىگە بويسۇنسا، ئۇلارغا بەخت ئاتا قىلىدىغانلىقى، ئەمىرلىگە بويسۇنماي باشقا ئىلاھلارغا چوقۇنسا، ئۇلارنى جازالايدىغانلىقى ئاگاھلاندۇرۇلىدۇ. مۇسا پەيغەمبەر ئالەمدىن ئۆتكەندىن كېيىن، يوشۇۋا پەيغەمبەر خەلقنى باشلاپ، پەرۋەردىگار ۋەدە قىلغان كەنتان زېمىنىنى قولغا چۈشۈرىدۇ.

«مۇقەددەس كىتاب» نىڭ «سەردارلار» قىسمىدا يوشۇۋا پەيغەمبەر ئالەمدىن

ئۆتكەندىن كېيىنكى، يەنى مىلادىيەدىن بۇرۇنقى تەخمىنەن 14 - ئەسىردىن مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 11 - ئەسىرگىچە بولغان ئارىلىقتىكى ئىسرائىللار تارىخىدا يۈز بەرگەن ۋەقەلەر بايان قىلىندۇ. بىراق بۇ قىسمىنى كىمنىڭ يازغانلىقى ھەققىدە ئېنىق مەلۇمات يوق.

ئىسرائىللار پەرۋەردىگارنىڭ ئەمىرلىگە بويسۇنماي، ئۆزلىرىگە ۋەدە قىلىنغان زېمىندىن رەزىل خەلقلەرنى قوغلاپ چىقارماستىن، ئەكسىچە ئۇلارنىڭ يوللىرىغا ئەگىشىشكە باشلايدۇ. ئىسرائىللار تېزلا پەرۋەردىگارنىڭ ئۆزلىرىگە قىلغان ياخشىلىقلىرىنى ئۇنتۇپ، ئۇنىڭدىن يۈز ئۆرۈپ، باشقا ئىلاھلارغا چوقۇنىدۇ. نەتىجىدە، پەرۋەردىگار ئىسرائىللارنى جازالاش ئۈچۈن ئۇلارغا دۈشمەن خەلقلەرنى ئەۋەتىدۇ. ئۇلار ئىسرائىللارنى ئېزىدۇ. ئەمما پەرۋەردىگار ئۇلارنى ئۇنتۇپ قالمايدۇ. ئۇلار پەرۋەردىگارنى ياد ئېتىپ، ئۇنىڭغا نالە قىلغاندا، ئۇلارنى دۈشمەنلىرىدىن قۇتقۇزىدۇ. پەرۋەردىگار ئۇلارغا نۇرغۇن قېتىم ھەربىي ۋە ھاكىمىيەت جەھەتتىن يېتەكچىلىك قىلىدىغان سەردار تەيىنلەپ بېرىدۇ. پەرۋەردىگار ئاشۇ سەردارلار ئارقىلىق ئىسرائىللارنى دۈشمەنلىرىدىن قۇتقۇزۇپ، ئۇلارغا بىر مەزگىللىك تىنچ - ئامانلىق ئاتا قىلىدۇ. بىراق، ھەر قېتىم تەيىنلەنگەن سەردارلار ۋاپات

بولۇشىغا ئىسرائىللار پەرۋەردىگارى يەنە ئۇنتۇشىدۇ. شۇنىڭ بىلەن پەرۋەردىگار ئۇلارغا يەنە دۈشمەن خەلقنى ئەۋەتىش ئارقىلىق تاكى ئۇلار ئۆزىگە نالە قىلغۇچە جازالايىدۇ. ئەمما ئۇلار خۇداغا يېلىنغاندا، خۇدا ئۇلارنى يەنە قۇتقۇزىدۇ. مۇشۇنداق قايتىلىنىش نۇرغۇن قېتىم تەكرارلىنىدۇ. بىراق ھەر قېتىم خۇدا ئۇلارنى قۇتقۇزغاندا، ئۇلار ئىلگىرىكىدىنمۇ ئېغىرراق گۇناھلارنى ئۆتكۈزىدۇ. شۇنداق قىلىپ ئىسرائىل خەلقىنىڭ ئەھۋالى بارا-بارا ناچارلىشىپ كېتىدۇ.

ئەمەلىيەتتە نۇرغۇنلىغان سەردارلارنىڭ ئۆزلىرىمۇ خۇداغا تولۇق ئىتائەت قىلغان ئەمەس. مەسىلەن: ئۇلارنىڭ بىرى بولغان شمشون خۇدا تەرىپىدىن ئىسرائىللارنى قۇتقۇزۇشقا تەيىنلەنگەن بولسىمۇ، ئۇ ئىنتايىن ئېغىر گۇناھلارنى ئۆتكۈزگەندى. بىراق، سەردارلارنىڭ ھەممىسى ھاياتىدىكى بەزى مۇھىم ئىشلاردا خۇداغا ئىشەنچ باغلىغان. ئېسىمىزدە بولۇشى كېرەككى، سەردارلارنىڭ ئىش-ئىزلىرى ھەرگىزمۇ كىشىلەرنىڭ ئۇلاردىن ئۈلگە ئېلىشى ئۈچۈن خاتىرلەنمىگەن. بۇ ۋەقەلەر بىزگە، خەلق خۇداغا نالە قىلىپ، ئۇنى ياد ئەتسە، خۇدا گۇناھكار ئادەملەرنىڭ قولى ئارقىلىقمۇ ئۇلارنى قۇتقۇزىدىغانلىقى ھەققىدىكى بىر ھەقىقەتنى چۈشەندۈرۈپ بېرىدۇ. بۇ ۋەقەلەر بىزنى، خۇدا دۇئالىرىمىزنى ئىجابەت قىلغان تۇرۇقلۇق، بىزنىڭ يەنىلا خۇدانى ئۇنتۇپ، ئۇنىڭ يولىدىن تېپىپ كېتىشىمىزنىڭ خەتەرلىك ئىكەنلىكىنى ئاگاھلاندۇرىدۇ.

تېزىس:

1. ئىسرائىللارنىڭ ئىتائەتسىزلىكى (1 - باب - 1 - ئايەتتىن 3 - باب - 6 - ئايەتكىچە)
2. ئوتتىنچىل، ئېھۇد ۋە شامگارلارنىڭ سەردار بولۇشى (3 - باب - 7 - ئايەتتىن 31 - ئايەتكىچە)
3. دىبورا ۋە باراقنىڭ سەردار بولۇشى (4 - ، 5 - باب(لار))
4. گىدئوننىڭ سەردار بولۇشى (6 - بابتىن 8 - بابقىچە)
5. ئابىمەلەك (9 - باب)
6. تولاھ ۋە يائىرنىڭ سەردار بولۇشى (10 - باب - 1 - ئايەتتىن

- 5 - ئايەتكىچە)
7. يىفتاھنىڭ سەردار بولۇشى (10 - باب - 6 - ئايەتتىن 12 - باب - 7 - ئايەتكىچە)
8. ئىبزان، ئېلون ۋە ئابدوننىڭ سەردار بولۇشى (12 - باب - 8 - ئايەتتىن 15 - ئايەتكىچە)
9. شمشوننىڭ سەردار بولۇشى (13 - بابتىن 16 - باقىچە)
10. مىكاھ ۋە دان قەبلىسىنىڭ بۇتپەرەسلىكى (17 - ، 18 - بابلار)
11. بىنيامىن قەبلىسىنىڭ گۇناھ ئۆتكۈزۈپ جازالانىشى (19 - بابتىن 21 - باقىچە)

سەردارلار

ئىسرائىللارنىڭ كەنئان زېمىنىنى داۋاملىق ئىشغال قىلىشى

¹ يوشۇۋا ئالەمدىن ئۆتكەندىن كېيىن ئىسرائىللار پەرۋەردىگاردىن: — كەنئان زېمىنىدىكى قوۋملار بىلەن جەڭ قىلغىلى بىزدىن قايسى قەبىلە ئاۋۋال چىقسۇن؟ — دەپ سورىدى.

² پەرۋەردىگار جاۋابەن:

— يەھۇدا قەبىلىسى چىقسۇن، بۇ زېمىننى ئۇلارغا ئاتا قىلىمەن، — دېدى.

³⁻⁴ شۇنىڭ بىلەن يەھۇدا قەبىلىسىدىكىلەر ئۆز قېرىنداشلىرى بولغان شىمون قەبىلىسىگە:

— بىزگە تەقسىم قىلىنىدىغان زېمىنغا بېرىپ، كەنئانلىقلار بىلەن جەڭ قىلىش ئۈچۈن بىز بىلەن بىللە بېرىڭلار. كېيىن سىلەرگە تەقسىم قىلىنىدىغان زېمىنغا بېرىپ، سىلەرگە ياردەم بېرەيلى، — دېدى.

شۇنداق قىلىپ شىمون قەبىلىسى بىلەن يەھۇدا قەبىلىسى بىرلىشىپ جەڭ قىلدى. پەرۋەردىگار كەنئانلار بىلەن پەرىزىلەرنى ئۇلارنىڭ قولىغا چۈشۈرۈپ بەردى. ئۇلار بەزەق شەھىرىدە ئون مىڭ ئادەمنى ئۆلتۈرۈۋەتتى. ⁵ ئۇلار ئۇ يەردە پادىشاھ ئادونى - بەزەق ۋە ئۇنىڭ لەشكەرلىرى بىلەن ئۇچرىشىپ، ئۇلار بىلەن جەڭ قىلىپ،

سەردارلار

كەئنانلار بىلەن پەرىزىلەرنى مەغلۇپ قىلدى. ⁶ ئادونى - بەزەق قاچقاندا، ئۇلار ئونى قوغلاپ تۇتۇۋېلىپ، پۇت - قوللىرىنىڭ باش بارماقلىرىنى كېسىۋەتتى. ⁷ ئادونى - بەزەق:

— مەن ئىلگىرى 70 پادىشاھنىڭ پۇت - قوللىرىنىڭ باش بارماقلىرىنى كېسىۋەتكەندىم، ئۇلار مېنىڭ داستىخانىمدىن ئاشقان تاماقلارنى تېرىپ يەيتتى. ئەمدى خۇدا قىلغانلىرىمنى ئۆزۈمگە ياندۇردى، — دېدى. ئۇ يېرۇسالېمغا ئېلىپ بېرىلغاندىن كېيىن ئۆلدى.

⁸ يەھۇدا قەبىلىسى يېرۇسالېمغا ھۇجۇم قىلىپ، ئۇ شەھەرنى ئىشغال قىلدى ۋە ئاھالىسىنى قىرغىن قىلىپ، شەھەرگە ئوت قويۇۋەتتى. ⁹ كەينىدىنلا ئۇلار تاغلىق رايوندا، جەنۇبىي چۆللۈكتە، غەربىي ئېدىرلىق ¹⁰ ۋە ھىرون (ئىلگىرى قىريات - ئاربا شەھىرى دەپ ئاتىلاتتى) شەھىرىدە ياشايدىغان كەئنانلىقلار بىلەن جەڭ قىلىپ شېشاي، ئاخمان ۋە تالماي قاتارلىق سەركەردىلەرنى مەغلۇپ قىلدى.

¹¹ يەھۇدا قەبىلىسى ئۇ يەردىن ئۆتۈپ دېبىر (ئىلگىرى قىريات - سېفەر دەپ ئاتىلاتتى) شەھىرىگە ھۇجۇم قىلدى.

¹² يەھۇدا قەبىلىسىنىڭ باشلىقى كالب:

— قىريات - سېفەر شەھىرىنى كىم ئالسا، قىزىم ئاكساھنى شۇنىڭغا بېرىمەن، — دېدى.

¹³ ئۇ شەھەرنى كالبىنىڭ ئىنىسى قېنازنىڭ ئوغلى ئوتتۇرىپ ئالدى. كالب قىزى ئاكساھنى ئۇنىڭغا بەردى. ¹⁴ بىر كۈنى ئاكساھ ئاتىسىنى يەنە بىر پارچە يەر بېرىشكە ماقۇل كەلتۈرۈش ئۈچۈن ئۇنىڭ ئالدىغا باردى. ئاكساھ ئېشەكتىن چۈشۈشى بىلەنلا ئاتىسى ئۇنىڭدىن:

— نېمىگە كەلدىڭ؟ — دەپ سورىدى. ¹⁵ ئاكساھ:

— مەن پەقەت بىرلا نەرسە تەلەپ قىلىپ كەلدىم. ئاتا، ماڭا بۇلىقى بار يەرلەردىن بەرسىڭىز، چۈنكى ماڭا بەرگەن يەرلىرىڭىزنىڭ ھەممىسى جەنۇبىي چۆللۈكتىكى يەرلەر ئىكەن، — دېدى. شۇنىڭ بىلەن كالب يۇقىرى ۋە تۆۋەندىكى بۇلاقلارنى ئۇنىڭغا بەردى.

سەردارلار

¹⁶ مۇسا پەيغەمبەرنىڭ قېيىنئاتىسىنىڭ ئەۋلادلىرى بولغان قېنلار خورمىزارلىق شەھەر ئېرىخادىكى يەھۇدا قەبىلىسىدىكىلەر بىلەن بىللە ئاراد شەھىرىنىڭ جەنۇبىدىكى يەھۇدا چۆلىگە بېرىپ، ئۇ يەردە ئولتۇراقلىشىپ قالدى. ¹⁷ يەھۇدا قەبىلىسى ئۆز قېرىنداشلىرى بولغان شىمون قەبىلىسى بىلەن بىللە زىفات شەھىرىگە بېرىپ، ئۇ يەردە ياشايدىغان كەنئانلىقلارنى مەغلۇپ قىلدى ۋە ئۇ شەھەرنى تەلتۆكۈس ۋەيران قىلدى. ¹⁸ ئۇ جايغا خۇرماھ ¹ دەپ ئىسىم قويدى. يەھۇدا قەبىلىسى يەنە گازا، ئاشقلون، ئەقرون قاتارلىق شەھەرلەرنى ۋە بۇ شەھەرلەرنىڭ ئەتراپىدىكى زېمىنلارنى ئىشغال قىلدى. ¹⁹ پەرۋەردىگار يەھۇدا قەبىلىسىگە ياردەم قىلغانلىقى ئۈچۈن، ئۇلار تاغلىق رايونلارنى ئىشغال قىلالىدى. لېكىن تۈزلەڭلىكتە ياشايدىغانلارنىڭ تۆمۈر بىلەن مۇستەھكەملەنگەن جەڭ ھارۋىلىرى بولغاچقا، يەھۇدا قەبىلىسى ئۇلارنى قوغلاپ چىقىرىشقا ئامالسىز قالدى. ²⁰ مۇسا پەيغەمبەرنىڭ ئىلگىرى تاپىلغان سۆزلىرى بويىچە ھىبرون شەھىرى كالىبقا بېرىلدى. كالىب ئانا قوۋمىدىن بولغان ئۈچ سەركەردىنى ئۇ شەھەردىن قوغلاپ چىقىرىۋەتتى. ²¹ لېكىن بىنيامىن قەبىلىسى يېرۇسالېم شەھىرىدىكى يېبۇسلارنى قوغلاپ چىقارمىدى. شۇڭا يېبۇسلار ئۇ يەردە ھازىرغىچە بىنيامىن قەبىلىسى بىلەن بىللە ياشاپ كەلمەكتە. ²²⁻²³ يۈسۈپنىڭ ئەۋلادلىرى ² بەيتەل شەھىرىگە ھۇجۇم قىلدى. بۇ چاغدا بۇ شەھەرنىڭ ئىسمى لۇز ئىدى. پەرۋەردىگار ئۇلارغا يار بولغانىدى. ئۇلار شەھەرگە ئايغاچچى ئەۋەتتى. ²⁴ ئايغاچچىلار شەھەردىن چىقىۋاتقان بىر كىشىنى توسۇپ، ئۇنىڭغا:

— شەھەرگە قانداق كىرىشنى دەپ بەرسەڭ، ساڭا زىيان - زەخمەت

يەتكۈزمەيمىز، — دېدى.

²⁵ ئۇ كىشى ئۇلارغا يولنى كۆرسىتىپ بەردى. شۇنىڭ بىلەن ئەفرايىم ۋە ماناسسە

¹: 17 تەلتۆكۈس ۋەيران قىلىش — بۇ ئىبرانىيچە سۆز بولۇپ «ئادەم ۋە نەرسىلەرنى تەلتۆكۈس يوقىتىش ئارقىلىق، ئۇلارنى پەرۋەردىگارغا ئاتاش» دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ.

¹: 17 خۇرماھ — ئىبرانىي تىلىدا «ھالاكەت» دېگەن مەنىدە.

¹: 22 يۈسۈپنىڭ ئەۋلادلىرى — ئەفرايىم ۋە ماناسسە قەبىلىلىرىنى كۆرسىتىدۇ.

سەردارلار

قەبىلىلىرى، شەھەردىكى پۈتۈن ئاھالىلارنى قىرىپ تاشلاپ، پەقەت ھېلىقى ئادەم بىلەن ئۇنىڭ ئائىلىسىدىكىلەر ئايال ھايات قالدۇردى. ²⁶ كېيىن ئۇ كىشى خىتلارنىڭ يۇرتىغا بېرىپ، ئۇ يەردە بىر شەھەر بىنا قىلىپ، ئۇ شەھەرگە «لۈز» دەپ ئىسىم قويدى. ئۇ شەھەر ھازىرغىچە شۇ نام بىلەن ئاتىلىپ كەلمەكتە.

ئىسرائىل قەبىلىلىرى تەرىپىدىن قوغلاپ چىقىرىلمىغان قوۋملار

²⁷ ماناسسە قەبىلىسى بەيتشان، تاناک، دور، ئىبلىئام، مىگدودو ۋە بۇ شەھەرلەرنىڭ ئەتراپىدىكى يېزىلاردا ياشايدىغان كەنتلىقلارنى قوغلاپ چىقارمىدى. چۈنكى كەنتلىقلار ئۇ يەرلەردە تۇرۇشتا چىڭ تۇرۇۋالغانىدى. ²⁸ ئىسرائىللار كۈچەيگەن ۋاقىتتا كەنتلىقلارنى ئۆزلىرىگە قۇلدەك ئىشلەشكە مەجبۇر قىلدى. لېكىن ئۇلارنى بۇ شەھەرلەردىن پۈتۈنلەي قوغلاپ چىقىرىۋەتمىدى.

²⁹ ئەفرايىم قەبىلىسىمۇ گەزەر شەھىرىدە تۇرىدىغان كەنتلىقلارنى قوغلاپ چىقارمىدى. شۇڭا كەنتلىقلار داۋاملىق ئۇلار بىلەن بىللە ياشىدى.

³⁰ زەبۇلۇن قەبىلىسىمۇ قىترون ۋە ناخالال شەھەرلىرىدە تۇرىدىغان ئاھالىلارنى قوغلاپ چىقارمىدى. شۇڭا كەنتلىقلار ئۇ يەردە داۋاملىق تۇرۇپ قالدى. لېكىن ئۇلار زەبۇلۇن قەبىلىسى تەرىپىدىن قۇلدەك ئىشلەشكە مەجبۇر قىلىندى.

³¹ ئاشېر قەبىلىسىمۇ ئاككو، سىدون، ئاخلاب، ئاكزىب، خەلباھ، ئافىق ۋە رىخوب شەھەرلىرىدىكى ئاھالىلارنى قوغلاپ چىقارمىدى. ³² ئۇلار شۇ يەرلىك كەنتلىقلار بىلەن بىللە ياشىدى. ³³ ئاقتالى قەبىلىسىمۇ بەيت - شەمەش ۋە بەيت - ئانات شەھەرلىرىدىكى ئاھالىلارنى قوغلاپ چىقارمىدى. ئۇلار شۇ يەرلىك كەنتلىقلار بىلەن بىللە ياشىدى، لېكىن ئۇلارنى قۇل قىلدى.

³⁴ دان قەبىلىسى ئامورلار تەرىپىدىن تاغلىق رايونلارغا ھەيدىۋېتىلىپ، تۈزلەڭلىكلەرگە كەلتۈرۈلمىدى. ³⁵ ئامورلار ئاييالون، شائالبىم، شەھەرلىرىدە ۋە خەرەس تاغلىق رايونىدا تۇرۇشتا چىڭ تۇرۇۋالغانىدى. لېكىن ئەفرايىم ۋە ماناسسە قەبىلىلىرى كۈچىيىپ، ئۇلارنى قۇلدەك ئىشلەشكە مەجبۇر قىلدى. ³⁶ ئامورلارنىڭ چېگراسى چايان داۋىنىدىن باشلىنىپ، سەلا دېگەن يەردىن يۇقىرىغا قاراپ سوزۇلغانىدى.

2 - باب

ئىسرائىللارنىڭ ئىتائەتسىزلىكى

¹ پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسى [®] گىلگال شەھىرىدىن بوكمىغا كېلىپ ئىسرائىللارغا: — مەن سىلەرنى مىسىردىن ئېلىپ چىقىپ، ئەجدادلىرىڭلارغا ۋەدە قىلىنغان زېمىنغا ئېلىپ باردىم. مەن سىلەرگە: «سىلەر بىلەن تۈزگەن ئەھدەمنى ھەرگىز بۇزمايمەن. ² سىلەر ھەرگىز يەرلىك ئاھالىلەر بىلەن بىرەر كېلىشىم تۈزمەڭلار، ئۇلارنىڭ قۇربانلىق سۇپىلىرىنى بۇزۇپ تاشلاڭلار» دېگەندىم. بىراق سىلەر مېنىڭ دېگىنىمگە بويسۇنمىدىڭلار. بۇ نېمە قىلغىنىڭلار؟ ³ مەن سىلەرگە ئېيتىپ قويايىكى، سىلەر بۇ زېمىنغا ئىچكىرىلەپ كىرگىنىڭلاردا، مەن ئەمدى ئۇ يەرنىڭ خەلقىنى قوغلاپ چىقارمايمەن. ئۇلار سىلەرنىڭ بېقىنىڭلارغا سانجىلىدىغان تىكەن بولىدۇ، شۇنداقلا ئۇلارنىڭ ئىلاھلىرى سىلەرنى ئازدۇرۇپ قىلتاققا چۈشۈرىدۇ، — دېدى.

⁴ پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسى بۇ سۆزلەرنى قىلىپ بولغاندا، ئىسرائىللار ئۈن سېلىپ يىغلىشىپ كەتتى، ⁵ شۇڭا ئۇلار بۇ يەرنى بوكمى [®] دەپ ئاتىدى ۋە بۇ يەردە پەرۋەردىگارغا قۇربانلىق قىلدى.

يوشۇۋاننىڭ ئالەمدىن ئۆتۈشى

⁶ يوشۇۋا ئىسرائىللارنى تارقىتىۋەتكەندىن كېيىن، ئىسرائىللار ئۆزلىرىگە تەقسىم قىلىنغان زېمىنلارغا ئىگىدارچىلىق قىلىش ئۈچۈن يولغا چىقتى. ⁷ يوشۇۋا ھايات ۋاقتىدا ئىسرائىللار پەرۋەردىگارغا ئىبادەت قىلاتتى. ئۇ ۋاپات بولغاندىن كېيىنمۇ، پەرۋەردىگارنىڭ ئىسرائىللارغا قىلىپ بەرگەن بارلىق ئۇلۇغۋار ئىشلىرىنى ئۆز كۆزى بىلەن كۆرگەن ئاقساقاللار بىر ئۆمۈر ئىسرائىللار بىلەن بىرگە پەرۋەردىگارغا ئىبادەت قىلدى. ⁸ پەرۋەردىگارنىڭ خىزمەتكارى — نۇنىنىڭ ئوغلى يوشۇۋا 110 يېشىدا ئالەمدىن ئۆتتى. ⁹ يوشۇۋا ئۆزىگە تەقسىم قىلىنغان زېمىنغا، يەنى گاۋاش تېغىنىڭ

[®] 2: 1 پەرىشتىسى — بۇ، خۇدانىڭ ئۆزىنى كۆرسىتىدۇ.

[®] 2: 5 بوكمى — ئىبرانى تىلىدا «يىغا-زار» دېگەن مەنىدە.

سەردارلار

شمالدىكى ئەفرايم تاغلىق رايونىنىڭ تىمنا - خەرس شەھىرىگە دەپنە قىلىندى. ¹⁰ شۇ دەۋرلەردە ئالەمدىن ئۆتكەنلەرنىڭ ئەۋلادلىرى پەرۋەردىگارىنى ۋە ئۇنىڭ ئىسرائىللارغا قىلىپ بەرگەن بارلىق ئىشلىرىنى ئۇنتۇپ كەتتى.

ئىسرائىللارنىڭ پەرۋەردىگاردىن يۈز ئۆرۈشى

¹³⁻¹¹ كېيىن ئىسرائىللار پەرۋەردىگارىنىڭ نەزىرىدە يامان ئىش قىلىپ، ئۆزلىرىنى مىسىردىن ئېلىپ چىققان، ئەجدادلىرى ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن پەرۋەردىگاردىن يۈز ئۆرۈپ، باشقا ئىلاھلارغا، يەنى شۇ ئەتراپتىكى قوۋملار چوقۇندىغان بائال ۋە ئاشتورەت دېگەن بۇتلارغا چوقۇنۇپ، پەرۋەردىگارىنىڭ غەزىپىنى قوزغىدى. ¹⁴ شۇڭا، پەرۋەردىگارىنىڭ ئىسرائىللارغا قەھر - غەزىپى قايناپ تېشىپ، ئۇلارنى تالان - تاراج قىلغۇچىلارنىڭ قولىغا، يەنى ئەتراپىدىكى دۈشمەنلىرىگە تاشلاپ بېرىپ، ئۇلارغا قارشى تۇرالمايدىغان قىلىپ قويدى. ¹⁵ ئۇلار ھەر قېتىم جەڭگە چىققاندا پەرۋەردىگار ئۆز قەسىمىدە ئېيتقىنىدەك، ئۇلارنى زىيانغا ئۇچرىتىپ، ئىنتايىن زور بالايئاپەتلەرگە دۇچار قىلدى.

پەرۋەردىگارىنىڭ ئىسرائىللارغا سەردارلارنى تەيىنلىشى

¹⁶ پەرۋەردىگار ئىسرائىللارنى تالان - تاراج قىلغۇچىلارنىڭ قولىدىن قۇتۇلدۇرۇش ئۈچۈن ئۇلارغا سەردارلارنى تەيىنلەپ بەردى. ¹⁷ لېكىن ئىسرائىللار بۇ سەردارلارغىمۇ ئىتائەت قىلماي، پەرۋەردىگارغا ئاسىيلىق قىلىپ، باشقا ئىلاھلارغا خۇددى پادىشاھلار دەك سېتىلدى ۋە ئۇلارغا سەجدە قىلىشتى. ئۇلار پەرۋەردىگارىنىڭ بۇيرۇقلىرىغا ئەمەل قىلىپ كەلگەن ئاتا - بوۋىلىرىنىڭ يولىنى تۇتماي، تېزدىنلا بۇ يولدىن يۈز ئۆرۈدى. ¹⁸ پەرۋەردىگار ھەر قېتىم ئۆزى تەيىنلىگەن سەردارلار بىلەن بىللە بولۇپ، ئۇلار ھايات چاغلاردا خەلقنى دۈشمەنلىرىدىن قۇتقۇزاتتى. پەرۋەردىگار ئىسرائىللارنىڭ ئازاب چېكىپ، خورلۇق ئىچىدە قىلغان نالە - پەريادلىرىنى ئاڭلاپ، ئۇلارغا رەھىم قىلاتتى. ¹⁹ بىراق، سەردارلارنىڭ كۆزى يۇمۇلۇشى بىلەنلا ئۇلار ئۆز سەنمىگە دەسسەپ، چىرىك يولغا مېڭىپ، ئاتا - بوۋىلىرىدىن بەكرەك رەزىللىشىپ كېتەتتى. يات ئىلاھلارغا چوقۇنۇپ، ئۇلارغا سەجدە قىلىپ، رەزىللىك ۋە

جاھىللىقتىن ۋاز كەچمەيتتى.

²⁰ شۇڭا پەرۋەردىگار ئىسرائىللارغا يەنە غەزەپلىنىپ مۇنداق دېدى: — بۇ خەلق ئەجدادلىرىنىڭ رىئايە قىلىشىغا بۇيرۇغان ئەھدەمنى بۇزۇپ، ماڭا ئىتائەت قىلمىدى. ²¹⁻²² مەن ئۇلارنىڭ مېنىڭ يولۇمدا ئۆز ئەجدادلىرىدەك ماڭدىغان — ماڭمايدىغانلىقىنى سىناپ بېقىش ئۈچۈن، يوشۇۋا ئالەمدىن ئۆتكەن ۋاقىتتا بۇ يەردە قېپقالغان قوۋملارنى قوغلاپ چىقارمايمەن. ²³ شۇ ۋەجىدىن پەرۋەردىگار ئۇ قوۋملارنى يوشۇۋانىڭ قولىغا چۈشۈرۈپ بەرمىگەندى. يوشۇۋا ئالەمدىن ئۆتكەندىن كېيىنمۇ ئۇلارنى تېزلا قوغلاپ چىقىرىۋەتمەي، داۋاملىق بۇ زېمىندا تۇرۇپ قېلىشىغا يول قويغاندى.

3 - باب

كەنتان زېمىندا قېلىپ قالغان قوۋملار

¹⁻² پەرۋەردىگار كەنتان زېمىنىدا بىر قىسىم قوۋملارنى قالدۇرغاندى. ئۇنىڭ مەقسىتى، ئۇرۇشنى ئۆز بېشىدىن ئۆتكۈزۈشكەن ئىسرائىللارنى سىناش ھەمدە ئۇلارنىڭ ئەۋلادلىرىغا، بولۇپمۇ ئەزەلدىن جەڭگە كىرىپ باقمىغان ئىسرائىللارغا جەڭ قىلىشنى ئۆگىتىش ئىدى. ³ بۇلار فىلىستىيەلىكلەرنىڭ بەش بەگلىكى، پۈتۈن كەنتانلار، سىدونلۇقلار ۋە بائال — خەرمون تېغىدىن لىبو — خاماتقىچە سوزۇلغان لىۋان تاغلىق رايونىدا ياشايدىغان خىۋلار ئىدى. ⁴ پەرۋەردىگار بۇ قوۋملارنى قالدۇرۇپ قويدى. بۇنىڭ سەۋەبى — ئىسرائىللارنىڭ پەرۋەردىگار مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق ئەجدادلىرىغا چۈشۈرگەن ئەمرلەرگە بويسۇنىدىغان — بويسۇنمايدىغانلىقىنى سىناپ بېقىش ئۈچۈن ئىدى. ⁵ شۇنىڭ بىلەن ئىسرائىللار كەنتانلار، خىتلار، ئامورلار، پەرىزىلەر، خىۋلار ۋە يېبۇسلار ئارىسىدا ياشاپ، ⁶ ئۇلار بىلەن ئۆزئارا تويلىشىپ، ئۇلارنىڭ ئىلاھلىرىغا چوقۇندى.

سەردارلار

ئوتتەنئېلىنڭ ئىسرائىللارغا سەردار بولۇشى

⁷ ئىسرائىللار پەرۋەردىگارنىڭ نەزىرىدە يامان ئىش قىلىپ، ئۆز پەرۋەردىگارى خۇدانى ئۇنتۇپ، بائال ۋە ئاشېرا دېگەن بۇتلارغا چوقۇندى. ⁸ شۇڭا پەرۋەردىگار ئىسرائىللارغا غەزەپلىنىپ، ئۇلارنى ئارام - ناخارايم پادىشاھى كۇشان - رىشئاتايمنىڭ قولىغا چۈشۈرۈپ بەردى. شۇنىڭ بىلەن ئۇلار 8 يىل ئۇنىڭغا قۇل بولدى. ⁹ كېيىن ئۇلار پەرۋەردىگارغا يېلىنىپ نالە - پەرياد قىلغاندى، پەرۋەردىگار ئۇلارغا بىر قۇتقۇزغۇچى تەيىنلەپ بەردى. بۇ ئادەم ئوتتەنئېل بولۇپ، ئۇ كالىبنىڭ ئىنىسى قېنازنىڭ ئوغلى ئىدى. ¹⁰ پەرۋەردىگارنىڭ روھى ئۇنىڭ ۋۇجۇدىغا چۈشكەچكە، ئۇ ئىسرائىللارنىڭ سەردارى بولۇپ جەڭگە چىقتى. پەرۋەردىگار ئارام - ناخارايم پادىشاھى كۇشان - رىشئاتايمنى ئۇنىڭ قولىغا چۈشۈرۈپ، ئۇنى غەلبە قازاندۇردى. ¹¹ شۇڭا بۇ زېمىن تاكى قېنازنىڭ ئوغلى ئوتتەنئېل ئالەمدىن ئۆتكىچە 40 يىل تىنچ - ئامان تۇردى.

ئېھۇدنىڭ ئىسرائىللارغا سەردار بولۇشى

¹² ئىسرائىللار پەرۋەردىگارنىڭ نەزىرىدە يەنە يامان ئىش قىلغاچقا، پەرۋەردىگار موئاب پادىشاھى ئەگلوننى ئۇلارغا قارشى قىلىپ كۈچلەندۈردى. ¹³ ئەگلون ئاممونلار ۋە ئامالەكلەر بىلەن بىرلىشىپ ئىسرائىللارنى مەغلۇپ قىلىپ، خورمىزارلىق شەھەر ئېرىخاننى ئىگىلىدى. ¹⁴ ئىسرائىللار موئاب پادىشاھى ئەگلونغا 18 يىل قۇل بولدى. ¹⁵ كېيىن ئىسرائىللار پەرۋەردىگارغا نالە - پەرياد قىلغاندى، پەرۋەردىگار ئۇلارغا بىر قۇتقۇزغۇچى تەيىنلەپ بەردى. ئۇ بىنيامىن قەبىلىسىدىن بولغان گېرانىڭ ئوغلى ئېھۇد بولۇپ، سولخاي ئىدى. ئىسرائىللار ئېھۇدنى موئاب پادىشاھى ئەگلونغا ئالۋان - ياساق ئاپىرىپ بېرىشكە ئەۋەتتى. ¹⁶ ئېھۇد ئىككى غېرىچ ئۇزۇنلۇقتا قوش بىسلىق بىر خەنجەر سوقتۇرۇپ، ئۇنى ئوڭ يانپېشىغا ئېسىپ، كىيىمنىڭ ئىچىگە يوشۇرۇپ، ¹⁷ ئالۋان - ياساقنى ئېلىپ موئاب پادىشاھى ئەگلوننىڭ ئالدىغا باردى. ئەگلون ناھايىتى سېمىز ئادەم ئىدى. ¹⁸⁻¹⁹ ئېھۇد ئالۋان - ياساقنى ئۇنىڭ ئالدىغا قويدى. ئاندىن ئۇ ئۆزى بىلەن بىللە ئالۋان - ياساقنى ئېلىپ كەلگەن كىشىلەر بىلەن

سەردارلار

گىلگال شەھىرىنىڭ يېنىدىكى تاش ھەيكەللەر بار جايدا باردى ۋە بۇ كىشىلەرنى شۇ يەردە قالدۇرۇپ، يەنە ئۆزى يالغۇز ئەگۈننىڭ يېنىغا قايتىپ كېلىپ:

— ئالىيلرىغا ئېيتىدىغان بىر مەخپىي ئىش بار ئىدى، — دېدى.

پادىشاھ ئېھۇدقا:

— جىم تۇر! — دېۋىدى، خىزمەتكارلار تاشقىرىغا چىقىپ كېتىشتى.

²⁰ بۇ چاغدا پادىشاھ ئۆگزىدىكى سالقىن بالخانسىدا يالغۇز ئولتۇراتتى. ئېھۇد

ئۇنىڭغا يېقىن كېلىپ:

— مەن ئۆزلىرىگە خۇدادىن كەلگەن بىر خەۋەرنى يەتكۈزمە كىچىمەن، — دېدى.

پادىشاھ ئورنىدىن تۇردى.

²¹ ئېھۇد سول قولى بىلەن ئوڭ يانپىشىدىكى خەنجەرنى سۇغۇرۇپ ئېلىپ،

پادىشاھنىڭ قورسىقىغا تىقىۋەتتى. ²² خەنجەر سېپى بىلەن قوشۇلۇپ ئۇنىڭ سېمىز

قورسىقىغا كىرىپ كەتكەچكە، ئوچەي - باغرى چۇۋۇلۇپ چىقتى. ئېھۇد پادىشاھنىڭ

قورسىقىدىن خەنجەرنى تارتىۋالمايلا، ²³ ئۆگزىدىكى بالخاندىن يېنىپ چىقىپ،

ئىشىكىنى قۇلۇپلاپ قويدى. ²⁴ ئۇ چىقىپ كەتكەندىن كېيىن، ياساۋۇللار كېلىپ

ئىشىكىنىڭ قۇلۇپلاقلىق تۇرغىنىنى كۆردى. ئۇلار پادىشاھ تەرەت قىلىۋاتسا كېرەك،

دەپ ئويلاشتى. ²⁵ ئۇلار پادىشاھنىڭ ئۇزۇنغىچە ئىشىكىنى ئاچمىغانلىقىدىن

ئوڭايىسىزلىق ھېس قىلدى. ئاخىرى ئۇلار ئاچقۇچنى ئېلىپ كېلىپ ئىشىكىنى ئېچىپ،

پادىشاھنىڭ يەردە ئۆلۈك ياتقانلىقىنى كۆردى. ²⁶ ئېھۇد ھېلىقى ياساۋۇللار سىرتتا

كۈتۈپ تۇرغاندا قېچىپ كەتكەندى. ئۇ تاش ھەيكەللەر بار جايدىن ئۆتۈپ،

²⁷ ئەفرايىم تاغلىق رايونىدىكى سىئىرا شەھىرىگە قېچىپ كېلىپ، تاغلىق رايوندىكى

بارلىق ئىسرائىللارنى بۇرغا چېلىپ جەڭگە چاقىردى ھەمدە ²⁸ ئۇلارغا:

— مېنىڭ كەينىمدىن مېڭىڭلار! پەرۋەردىگار دۈشمىنىڭلار موئابلارنى قولۇڭلارغا

چۈشۈرۈپ بېرىدۇ، — دېدى.

ئۇلار ئېھۇد بىلەن تاغدىن چۈشۈپ، ئىئوردان دەرياسىنىڭ كېچىكىنى ئىشغال

قىلىپ، ھېچقانداق ئادەمنى دەريادىن ئۆتكۈزمىدى. ²⁹ ئۇ كۈنى ئۇلار موئابنىڭ ئون

مىڭچە خىللانغان، كۈچلۈك لەشكەرلىرىنى ئۆلتۈرۈپ، بىرىنىمۇ قاچۇرۇپ قويمىدى.

سەردارلار

³⁰ شۇ كۈنى ئىسرائىللار موئابلارنى مەغلۇپ قىلدى. شۇنىڭ بىلەن بۇ زېمىن 80 يىل تىنچ - ئامان تۇردى.

شامگارنىڭ ئىسرائىللارغا سەردار بولۇشى

³¹ ئېھۇدتىن كېيىن، ئاناتنىڭ ئوغلى شامگار كالا ھەيدەيدىغان تاياق بىلەن فىلىستىيەلىكلەردىن 600 كىشىنى ئۆلتۈرۈپ، ئىسرائىللارنى قۇتقۇزدى.

4 - باب

دېبورا بىلەن باراقنىڭ ئىسرائىللارغا سەردار بولۇشى

¹ ئېھۇد ئالەمدىن ئۆتكەندىن كېيىن، ئىسرائىللار پەرۋەردىگارنىڭ نەزىرىدە يەنە يامان ئىش قىلدى. ² شۇڭا پەرۋەردىگار ئۇلارنى خازور شەھىرىنىڭ ھۆكۈمرانى بولغان كەئنان پادىشاھى يابىننىڭ قولىغا چۈشۈرۈپ بەردى. يابىننىڭ باش سەركەردىسى سىسرا خاروشەت - ھاگگويىم شەھىرىدە تۇراتتى. ³ ئىسرائىللار پەرۋەردىگاردىن ياردەم تىلەپ نالە - پەرياد قىلدى. چۈنكى يابىننىڭ 900 تۆمۈر بىلەن مۇستەھكەملەنگەن جەڭ ھارۋىسى بولۇپ، ئۇ ئىسرائىللارغا 20 يىل رەھىمسىزلىك بىلەن زۇلۇم سېلىپ كەلگەندى. ⁴ ئۇ چاغدا دېبورا ئىسىملىك بىر ئايال پەيغەمبەر ئىسرائىللارغا ھاكىملىق قىلاتتى، ئۇ لايبىدوتنىڭ ئايالى ئىدى. ⁵ ئەفرايىم تاغلىق رايوندىكى رامماھ بىلەن بەيتەلنىڭ ئوتتۇرىسىدا بىر تۈپ خورما دەرىخى بولۇپ، دېبورا ئۇ خورما دەرىخىنىڭ تۈۋىدە ئولتۇرۇپ، دەرد ئېيتىپ كەلگەن ئىسرائىللارنىڭ دەۋالىرىنى سورايتتى (بۇ دەرخ كېيىنچە «دېبورا دەرىخى» دەپ ئاتالغان). ⁶ بىر كۈنى ئۇ نافتالىدىكى قەدەش شەھىرىگە ئادەم ئەۋەتىپ ئابىنوئامنىڭ ئوغلى باراقنى چاقىرتىپ كېلىپ، ئۇنىڭغا:

— پەرۋەردىگار، يەنى ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا ساڭا: «نافتالى ۋە زەبۇلون قەبىلىسىدىن 10 مىڭ ئادەمنى يىغىپ، ئۇلارنى تابور تېغىغا باشلاپ كەل. ⁷ مەن يابىننىڭ باش سەركەردىسى سىسرانى جەڭ ھارۋىلىرى ۋە قوشۇنلىرى بىلەن

سەردارلار

قىشون دەرياسى بويىدا سەن بىلەن جەڭ قىلغىلى چىقىرىمەن، ھەمدە ئۇنى سېنىڭ قولۇڭغا چۈشۈرۈپ بېرىمەن» دەپ ئەمر قىلدى، — دېدى.
⁸ باراق ئۇنىڭغا:

— ئەگەر سىز بىللە بارسىڭىز، مەن باراي، سىز بارمىسىڭىز مەنمۇ بارمايمەن، — دەپ جاۋاب بەردى.
⁹ دىبورا:

— بولىدۇ، مەن بىللە باراي. باراق سەن غەلبە قىلساڭمۇ شان - شۆھرىتىڭ بولمايدۇ، چۈنكى پەرۋەردىگار سىسيرانى بىر ئايالنىڭ قولىغا چۈشۈرۈپ بەرگەن بولىدۇ، — دېدى.

شۇنىڭ بىلەن دىبورا بىلەن باراق بىللە قەدەش شەھىرىگە قاراپ يولغا چىقتى.
¹⁰ باراق زەبۇلون ۋە نفتالى قەبىلىلىرىنى قەدەش شەھىرىگە چاقىرىپ، ئۇلاردىن 10 مىڭ كىشىنى ئۆزى بىلەن ئېلىپ ماڭدى. دىبورامۇ ئۇنىڭ بىلەن بىللە ماڭدى.
¹¹ ئۇ چاغدا قېنلاردىن بولغان خەبەر، قەدەش شەھىرىگە يېقىن بولغان زائاناننىمىدىكى بىر تۈپ دۇپ دەرىخى يېنىدا چېدىر تىككەندى. ئۇ باشقا قېنلاردىن ئايرىلىپ تۇراتتى. ئۇلار مۇسا پەيغەمبەرنىڭ قېيىنئاكىسى خوبانىڭ ئەۋلادلىرى ئىدى.

¹² سىسيرا ئابىنوئامنىڭ ئوغلى باراقنىڭ تابور تېغىغا كەلگەنلىكىنى ئاڭلاپ، ¹³ 900 تۆمۈر بىلەن مۇستەھكەملەنگەن جەڭ ھارۋىسى ۋە پۈتۈن قوشۇننى يىغىپ، ئۇلار بىلەن خاروشەت - ھاڭگويىم شەھىرىدىن قىشون دەرياسى بويىغا باردى.
¹⁴ دىبورا باراققا:

— ئالغا! بۈگۈن پەرۋەردىگار سىسيرانى قولۇڭغا چۈشۈرۈپ بېرىدىغان، ساڭا يولباشچى بولىدىغان كۈن ئەمەسمۇ؟ — دېدى.

شۇنىڭ بىلەن باراق 10 مىڭ كىشىلىك قوشۇننى باشلاپ تابور تېغىدىن چۈشتى.
¹⁵ باراقنىڭ قوشۇنى ھۇجۇمغا ئۆتكەندە، پەرۋەردىگار سىسيرانى ۋە ئۇنىڭ پۈتۈن قوشۇنلىرىنى جەڭ ھارۋىلىرى بىلەن قوشۇپ تىرىپىرەن قىلىۋەتتى. سىسيرا ھارۋىسىنى تاشلاپ پىيادە قېچىپ كەتتى. ¹⁶ باراق ئۇلارنىڭ قوشۇنى ۋە جەڭ

سەردارلار

ھارۋىلىرىنى خاروشەت - ھاگگويىم شەھىرىگىچە قوغلاپ باردى. سىسىرانىڭ پۈتۈن قوشۇنىدىكى ئادەملەردىن بىرىمۇ قالماي قىلىچ ئاستىدا جان بەردى. ¹⁷ سىسىرا قېچىپ قېنلاردىن بولغان خەبەرنىڭ خوتۇنى يائېلنىڭ چېدىرنىڭ يېنىغا كەلدى. چۈنكى خازور پادىشاھى يابىن خەبەر بىلەن دوست ئىدى.

¹⁸ يائېل سىسىرانىڭ ئالدىغا چىقىپ كۈتۈۋالدى ۋە ئۇنىڭغا:

— جانابلىرى ئىچكىرىگە مەرھەمەت قىلسىلا، قورقمسىلا، — دېدى.

شۇنىڭ بىلەن سىسىرا چېدىرغا كىردى. يائېل ئۇنى كارىۋات ياپقۇچى بىلەن

يوشۇرۇپ قويدى.

¹⁹ سىسىرا ئۇنىڭغا:

— ئۇسساق كەتتىم. ئازراق سۇ بەرسىڭىز، — دېدى. يائېل ئۇنىڭغا بىر تۇلۇمنى

ئېچىپ، ئۇنىڭدىن سۈت قويۇپ بەردى ۋە ئۇنى يەنە يوشۇرۇپ قويدى. ²⁰ سىسىرا

يائېلغا:

— چېدىرنىڭ ئالدىغا چىقىپ تۇرغايىسىز، ئەگەر بىرى كېلىپ، بۇ يەردە ئادەم

بارمۇ؟ دەپ سورىسا، يوق دېگەيسىز، — دېدى.

²¹ سىسىرا ئىنتايىن چارچاپ كەتكەچكە، يېتىپلا ئۇيقۇغا كەتتى. خەبەرنىڭ

خوتۇنى يائېل قولغا توقماق بىلەن چېدىرغا قاقىدىغان قوزۇقتىن بىرنى ئېلىپ،

سىسىرانىڭ يېنىغا ئاستا كېلىپ، قوزۇقنى ئۇنىڭ چېكىسىگە قېقىپ يەرگە

پاتۇرئۇتتى. سىسىرا ئۆلدى.

²² باراق سىسىرانى ئىزدەپ كەلگەندى، يائېل ئۇنىڭ ئالدىغا چىقىپ:

— بۇ ياققا كېلىڭ، مەن سىز ئىزدەپ كەلگەن ئادەمنى كۆرسىتەي، — دېدى. باراق

ئۇنىڭ بىلەن چېدىرغا كىرىپ، سىسىرانىڭ ئۆلۈك ياتقىنىنى ۋە چېكىسىگە قوزۇق

قېقىلغانلىقىنى كۆردى.

²³ ئۇ كۈنى خۇدا ئىسرائىللارغا كەنئان پادىشاھى يابىننى باش ئەگدۈرۈپ بەردى.

²⁴ شۇنىڭدىن كېيىن ئىسرائىللار بارغانسېرى كۈچىيىپ، كەنئان پادىشاھى يابىن

ئۈستىدىن غەلبە قىلىپ، ئاخىرى ئۇنى يوقاتتى.

سەردارلار

5 - باب

دېبورا بىلەن باراقنىڭ مەدھىيەسى

¹ ئۇ كۈنى دېبورا ۋە ئابنونامنىڭ ئوغلى باراق بۇ مەدھىيەنى ئوقۇدى:

² «سەردارلار يول باشلىدى ئىسرائىللارغا،
خەلق ئۆز رايى بىلەن ئەگەشكەچكە ئۇلارغا،
ئېيتىڭلار ھەمدۇسانا پەرۋەردىگارغا!

³ ئەي پادىشاھلار ئاڭلاڭلار!
ئەي ئەمىرلەر قۇلاق سېلىڭلار!
نەغمە - ناۋا ياڭرىتىپ، پەرۋەردىگارغا مەدھىيە ئېيتىمەن،
ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدانى كۈيلەيمەن.

⁴ ئى پەرۋەردىگار،
سەئىردىن ئايرىلغىنىڭدا،
ئىدوم زېمىنىدىن يۈرۈش قىلغىنىڭدا،
زىلزىلىگە كەلدى يەر - زېمىنلار،
تۆكۈلدى ئاسمان ۋە بۇلۇتلاردىن يامغۇرلار.

⁵ سىلكىنىدى تاغلار سىنايدىكى پەرۋەردىگار كەلگەندە،
ئىسرائىللار خۇداسى - پەرۋەردىگار ئالدىدا.

⁶ يائېلىنىڭ دەۋرى - ئانات ئوغلى شامگارنىڭ زاماندا،
ئۆتمەيتتى كارۋان بۇ يەردىن، ماڭاتتى يولۇچىلار چىغىر يوللاردا.

⁷ مەن دېبورا كېلىپ ئانا بولغۇچە ئىسرائىللارغا،
چۆللىشىپ سەھرالار، بىر كىشىمۇ قالمىغاندى ئىسرائىلىيەدە.

سەردارلار

⁸ ساختا ئىلاھلار يەتگۈشلىنىپ، جەڭلەر بولدى قوۋۇقلاردا،
نەيزە - قالقان كۆتۈرگەن بىر مۇ لەشكەر يوق ئىدى ئەسلا،
قىرىق مىڭ ئىسرائىل قوشۇنىدا.

⁹ قەلبىم تەلپۈنەر ئىسرائىلنىڭ سەركەردىلىرىگە،
مايلىدۇر ئىسرائىل پىدائىلىرىغا.
مەدھىيە بولسۇن پەرۋەردىگارغا!

¹⁰ ئەي ئاق ئېشەككە مىنگەنلەر،
ئېسىل ئېگەر - توقۇمدا ئولتۇرغانلار،
يولدا پىيادە ماڭغانلار،

مەدھىيە ئېيتىڭلار ھەممىڭلار.

¹¹ ئاڭلاڭلار، قۇدۇق بېشىدىكى سازچىلارنىڭ نەغمىسىنى،
ئۇلار بايان قىلغان پەرۋەردىگارنىڭ غەلبىسىنى،
ئىسرائىل دېھقانلىرىنىڭ زەپەر قۇچۇپ قايتقىنىنى.

يېتىپ كەلدى قوۋۇقلىرىغا پەرۋەردىگارنىڭ خەلقى.

¹² ئويغان، ئويغان! دىبورا ئويغان!

ئابىنۇئام ئوغلى باراق، ئورنۇڭدىن تۇر!

ئويغان، مەدھىيە ياڭرات!

ئەسىرلىرىڭنى ئېلىپ كەت!

¹³ يېنىمغا كېلىپ پەرۋەردىگارنىڭ قالغان خەلقى،

چىقتى يېتەكچىلەر زور قوشۇنغا قارشى جەڭ قىلغىلى.

¹⁴ خەلق ئامالەكنىڭ بۇرۇنقى زېمىنى بولغان ئەفرايىمدىن كەلدى،

ئۇلارغا ئەگەشتى بىنىامىن قەبىلىسى،

ماكر جەمەتىدىن سەردارلار يۈرۈش قىلدى،

سەركەردىلەر ھەم زەبۇلۇن قەبىلىسىدىن كەلدى.

¹⁵ ئىسساكار قەبىلىسىنىڭ باشلىقلىرى دىبورا بىلەن بىللە كەلدى،

سەردارلار

ئىسساكارلار بىلەن باراقمۇ ھەم بىللە كەلدى،
 ئۇنىڭ كەينىدىن ئۇلار تېزلا جىلغىغا چۈشتى،
 ئەمما ئارسالدىلىقتىن رۇبېن قەبىلىسى بىر قارارغا كېلەلمىدى.
 16 نېمىشقا ئولتۇرسىلەر گۈلخاننىڭ ئەتراپىدا؟
 يا ئاڭلاشنى خالىدىڭلارمۇ قويچىلارنىڭ ئىسقىرتقىنى قويلاغا؟
 شۇنداق، ئارسالدىلىقتىن رۇبېن قەبىلىسى كېلەلمىدى بىر قارارغا.
 17 گىلئادلىقلار تۇرۇپ قالدى ئىئوردان دەرياسىنىڭ شەرقىي قىرغىقىدا.
 توختاپ قالدى نېمىشقا دان قەبىلىسى كېمىلەردە؟
 قېلىپ قالدى نېمىشقا ئاشپەر قەبىلىسى دېڭىز قىرغىقىدا؟
 18 لېكىن زەبۇلۇن قەبىلىسى ئۆلۈمدىن باش تارتىمىدى،
 نافتالى قەبىلىسى جەڭ مەيدانىدا ھەم جان تىكىپ ئېلىشتى.

19 جەڭ قىلىشتى كەنئان پادىشاھلىرى،
 كېلىپ مېڭىدۇ ئۆستىڭى بويىدىكى تاناكا،
 لېكىن ئۇلار ئېرىشەلمىدى كۈمۈشلەردىن ئولجىغا.
 20 جەڭ قىلدى يۇلتۇزلار ئۆز جايلىرىدىن،
 ئۇرۇش ئاچتى سىسراغا ئەرشتىن.
 21 ئۆز كەشەپ قەدىمىي قىشون دەرياسى،
 ئېلىپ كەتتى ئۇلارنى تېز كەلكۈن.
 دەيمەن ئۆزۈمگە جاسارەتلىك بول، باسقۇن ئالغا.
 22 توختىماي چېپىپ سىسيراننىڭ تۇلپارلىرى،
 تىترەتتى تۇياقلىرى گۈلدۈرلەپ يەر - زېمىننى.
 23 پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسى ئېيتتى:
 «مېرۇز ئاھالىسىغا لەنەتلەر بولسۇن،
 مېرۇز خەلقىگە لەنەتلەر ياغسۇن،
 ھەمدەمدە بولمىدى پەرۋەردىگارغا،

سەردارلار

زەربە بەرمىدى كۈچلۈك دۈشمەنگە ئۇلار،

²⁴ قېنلاردىن بولغان خەبەرنىڭ خوتۇنى يائىل،

ماختاشقا لايىق بارلىق ئاياللار ئىچىدە،

ھۆرمەتكە سازاۋەر كۆچمەن ئاياللار ئارىسىدا.

²⁵ سۇ سورسا سىسرا، سۈت بەرگەن يائىل،

شاھانە چىنىدە قېتىق سۇنغان يائىل.

²⁶ سول قولغا ئېلىپ قوزۇقنى چېدىرنىڭ،

ئوڭ قولدا كۆتۈرۈپ توقمىقنى ھۈنەرۋەننىڭ،

كۈچەپ ئۇرۇپ پاتۇردى بېشىغا سىسىرانىڭ،

قوزۇقنى يەرگە قاقتى چېكىسىدىن ئۇنىڭ.

²⁷ چۈشتى يەرگە يىقىلىپ سىسرا،

ياتتى يائىلنىڭ پۇتى ئالدىدا،

يەرگە يىقىلىپ چۈشۈشى بلەنلا،

جان بەردى ئۇ شۇ يەردىلا!

²⁸ سىسىرانىڭ ئانىسى دېرىزىدىن قاراپ سىرتقا،

ساقلايتتى ئۇنى روجەك ئالدىدا ئىنتىزارلىقتا.

ندا قىلىپ دېدى ئۇ مۇنداق:

«نېمىشقا قايتمايدۇ تېخىچە جەڭ ھارۋىسى؟»

نېمىشقا ئاڭلانمايدۇ بۇ كەمگىچە تۇياقلارنىڭ ئاۋازى؟»

²⁹ ئاڭلاپ چېچەن كېنىزەكلرنىڭ جاۋابىنى،

ئۆز - ئۆزىگە دېدى ئۇ مۇنداق:

³⁰ «ئۇلار جەزمەن بۆلۈشۈۋاتىدۇ ئولجا ھەم غەنىمەتلەر،

تەگدى ئەلۋەتتە ھەربىرىگە بىرنەچچىدىن قىزلار،

ئالغاچ كەلگەي سىسرا ئۆزىگە رەڭدار كىيىملەر،

ھەم ماڭمۇ بويىنۇمغا سېلىشقا چىرايلىق ياغلىقلار.»

³¹ ئى پەرۋەردىگار، دۈشمەنلەرنىڭ شۇ تەرىقىدە يوقالغاي!
دوستلەرنىڭ كۆتۈرۈلگەن قۇياشتەك قۇدرەتكە تولغاي!»

شۇنداق قىلىپ بۇ زېمىن 40 يىل تىنچ - ئامان تۇردى.

6 - باب

مىديانلارنىڭ ئىسرائىللارنى بېسىۋېلىشى

¹ ئىسرائىللار پەرۋەردىگارنىڭ نەزىرىدە يەنە يامان ئىش قىلدى. شۇڭا پەرۋەردىگار ئۇلارنى يەتتە يىل مىديانلارنىڭ قولىغا تاشلاپ بەردى. ² مىديانلار ئىسرائىللاردىن كۈچلۈك بولغاچقا، ئىسرائىللار تاغدىكى بىخەتەر جايلار، ئۆڭكۈرلەر ۋە قورغانلاردا پاناھلاندى. ³ ھەر قېتىم ئىسرائىللار تېرىقچىلىق قىلىشقا باشلىغاندا، مىديانلار، ئامالەكلەر ۋە شەرقىكى قوۋملار بىلەن بىرلىشىپ ئۇلارغا ھۇجۇم قىلاتتى. ⁴ ئۇلار جەنۇبتىكى گازا شەھىرىگىچە بولغان جايلاردا چېدىر تىكىپ، بۇ زېمىندىكى ھوسۇلنى نابۇت قىلىۋېتەتتى. ھەمدە پۈتۈن قوي، كالا، ئېشەكلەرنى بۇلاپ، ئىسرائىللارنىڭ زېمىنىدا ھېچقانداق ئوزۇق - تۈلۈك قويمايتتى. ⁵ ئۇلار خۇددى چېكەتكىدەك كۆپ بولۇپ، كالا پادىلىرى ۋە چېدىرلىرىنى بىللە ئېلىپ كېلەتتى. ئۇلارنىڭ ئادەم ۋە تۆگىلىرىمۇ ھېسابسىز ئىدى. ئۇلار ئىسرائىللارنىڭ زېمىنىغا بېسىپ كىرىپ، ماكانلىرىنى خاراب قىلىۋېتەتتى. ⁶⁻⁷ ئىسرائىللار مىديانلارغا تاقابىل تۇرۇش ئۈچۈن پەرۋەردىگارغا نالە - پەرياد قىلغاندا، ⁸ پەرۋەردىگار ئۇلارغا بىر پەيغەمبەر ئەۋەتتى. ئۇ كېلىپ ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— پەرۋەردىگار، يەنى ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا شۇنداق دەيدۇكى: «مەن سىلەرنى، سىلەر قۇل بولۇپ ياشىغان مىسىردىن ئېلىپ چىقتىم. ⁹ سىلەرنى مىسىرلىقلارنىڭ قولىدىن قۇتقۇزدۇم. سىلەرنىڭ ئالدىڭلاردا دۈشمىنىڭلارنى قوغلاپ چىقىرىپ، ئۇلارنىڭ زېمىنىنى سىلەرگە ئېلىپ بەردىم. ¹⁰ مەن سىلەرگە: مەن

سەردارلار

پەرۋەردىگارنىڭلار خۇدادۇرمەن، سىلەر تۇرىدىغان زېمىندىكى ئامورلارنىڭ ئىلاھلىرىغا چوقۇنماڭلار، دېگەندىم. بىراق سىلەر سۆزۈمگە قۇلاق سالمىدىڭلار.»

گىدئوننىڭ سەردارلىققا تاللىنىشى

¹¹ كېيىن، پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسى[®] ئوفراھ يېزىسىغا كېلىپ، يوشاققا تەئەللۇق بولغان بىر تۈپ پىستە دەرىخىنىڭ تۈۋىدە ئولتۇردى. يوشاق بولسا ئابىئەزەر جەمەتىدىن ئىدى. ئۇنىڭ ئوغلى گىدئون مەدىيانلاردىن يوشۇرۇنچە ئۈزۈم ئېزىش ئازگىلىدا بۇغداي ئېزىۋاتاتتى.

¹² پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسى ئۇ يەردە ئۇنىڭغا كۆرۈنۈپ: — ئەي باتۇر ئەزىمەت! پەرۋەردىگار ساڭا ياردۇر! — دېدى. ¹³ گىدئون ئۇنىڭغا:

— تەقسىر، ئەگەر پەرۋەردىگار بىزگە يار بولغان بولسا، بىز نېمىشقا بۇنداق بەختسىزلىكلەرگە ئۇچرايمىز؟ ئەجدادلىرىمىز بىزگە، پەرۋەردىگار بىزنى مىسىردىن قانداق ئېلىپ چىققانلىقىنى ئېيتقاندى. ئەمدى ئاشۇ ئاجايىپ مۆجىزىلەر نەگە كەتتى؟ پەرۋەردىگار بىزدىن ۋاز كېچىپ، بىزنى مەدىيانلارنىڭ قولىغا تاشلاپ بەردى، — دېدى.

¹⁴ پەرۋەردىگار گىدئونغا بۇرۇلۇپ: — سەن پۈتۈن كۈچۈڭ بىلەن ئىسرائىللارنى مەدىيانلارنىڭ قولىدىن قۇتقۇزغىن. سېنى مانا مەن ئۈزۈم ئەۋەتمەن! — دېدى.

¹⁵ — تەقسىر، مەن بولسام ماناسسە قەبىلىسىنىڭ ئەڭ ئاجىز جەمەتىگە تەئەللۇقمەن. ئىسرائىللارنى قانداقمۇ قۇتقۇزالايمەن؟ ئۇنىڭ ئۈستىگە ئاتامنىڭ جەمەتىدىكى ئەڭ ئەزىمەت كىشىمەن، — دېدى گىدئون. ¹⁶ پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا:

— مەن جەزمەن ساڭا يار بولىمەن. سەن مەدىيانلارنى خۇددى بىر ئادەمنى ئۇچۇقتۇرغانغا ئوخشاش ئاسانلا يوقىتىسەن، — دېدى.

[®] 11: 6 پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسى — خۇدانىڭ ئۆزىنى كۆرسىتىدۇ.

¹⁷ گىدئون:

— ئەگەر مەن ئىلتىپاتىڭىزغا مۇيەسسەر بولغان بولسام، مەن بىلەن سۆزلىشىۋاتقان كىشىنىڭ ئۆزىڭىز ئىكەنلىكىڭىزنى بىلدۈرۈش ئۈچۈن ماڭا بىر ئالامەت كۆرسەتكەيسىز. ¹⁸ مەن سىزگە ئۆزۈمنىڭ ھەدىيەسىنى كەلتۈرمىگۈچە بۇ يەردىن كەتمىگەيسىز، — دېدى.

— سەن قايتىپ كەلگۈچە ساقلايمەن، — دېدى پەرۋەردىگار.

¹⁹ شۇنىڭ بىلەن گىدئون ئۆيىگە بېرىپ، بىر ئوغلاقنى سويۇپ ئۇنى پىشۇردى ۋە يېرىم خالتا ئۇندا پېتىر نان پىشۇرۇپ، گۆشنى سېۋەتكە، شورپىسىنى ساپال كورىغا ئېلىپ پىستە دەرىخىنىڭ تۈۋىگە ئېلىپ كەلدى. ²⁰ خۇدانىڭ پەرىشتىسى ئۇنىڭغا: — گۆش بىلەن پېتىر ناننى بۇ قورام تاشنىڭ ئۈستىگە قويۇپ، شورپىنى ئۈستىگە تۆككىن، — دېدى، گىدئون شۇنداق قىلدى. ²¹ پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسى قولىدىكى ھاسنى ئۇزاتقاندى، ھاسنىڭ ئۇچى گۆش بىلەن نانغا تېگىشى بىلەنلا تاشتىن ئوت چىقىپ، گۆش بىلەن نان كۆيۈپ كەتتى. پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسىمۇ كۆزدىن غايىب بولدى.

²² گىدئون ئۆزىنىڭ كۆرگىنىنىڭ پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسى ئىكەنلىكىنى بىلىپ: — ئى ئىگەم پەرۋەردىگار! ئەمدى مەن تۈگەشتىم، پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسى بىلەن يۈزمۇيۈز كۆرۈشۈپتەن ئەمەسمۇ! — دېدى.

²³ پەرۋەردىگار گىدئونغا:

— قورقمىغىن، ئۆلمەيسەن، ئامان بول! — دېدى.

²⁴ گىدئون ئۇ يەردە پەرۋەردىگارغا ئاتاپ بىر قۇربانلىق سۇپىسى ياساپ ئۇنىڭ نامىنى ياھۋەھ - شالوم[®] دەپ قويدى. بۇ قۇربانلىق سۇپىسى ئابىئەزەرلەرنىڭ ئوفراھ دېگەن جايىدا ھازىرغىچە بار.

²⁵ ئۇ كۈنى كېچىسى پەرۋەردىگار گىدئونغا:

— سەن ئاتاڭنىڭ يەتتە ياشلىق ئىككىنچى بۇقىسىنى ئېلىپ بېرىپ، ئاتاڭ ئىلاھ بائالغا ئاتاپ ياسىغان قۇربانلىق سۇپىسىنى چىقىپ، سۇپىنىڭ يېنىدىكى ئىلاھ

[®] 24: ياھۋەھ - شالوم — ئىبرانىي تىلىدا «پەرۋەردىگار ئامانلىقتۇر» دېگەن مەنىدە.

سەردارلار

ئاشپىراغا ئاتاپ ياسالغان ياغاچ تۇۋرۇكنى كېسىپ يىقتىۋەت. ²⁶ ئاندىن بۇ قورام تاش ئۈستىدە پەرۋەردىگارنىڭ خۇداغا ئاتاپ مۇۋاپىق بىر قۇربانلىق سۇپىسىنى ياساپ، ئۆزۈڭ كەسكەن ئاشپىرا ياغاچ تۇۋرۇكنى ئوتۇن قىلىپ، ھېلىقى بۇقنى سۇپىنىڭ ئۈستىدە كۆيدۈرۈپ، كۆيدۈرمە قۇربانلىق قىل، — دېدى.

²⁷ شۇنىڭ بىلەن گىدئون چاكارلىرىدىن ئون كىشىنى ئېلىپ بېرىپ، پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا بۇيرۇغاندەك قىلدى. ئۇ ئاتىسىنىڭ جەمەتلىكلىرى ۋە شەھەر ئاھالىسىدىن قورقۇپ، بۇ ئىشنى كۈندۈزى قىلىشقا جۈرئەت قىلالماي، كېچىسى قىلدى. ²⁸ ئەتسى سەھەردە شەھەر ئاھالىسى ئورنىدىن تۇرۇپ، بائال قۇربانلىق سۇپىسى بىلەن ئاشپىرا ياغاچ تۇۋرۇكىنىڭ چېقىۋېتىلگەنلىكىنى ۋە ھېلىقى بۇقنىڭ يېڭى قۇربانلىق سۇپىسىدا كۆيدۈرۈلۈۋەتكەنلىكىنى كۆردى. ²⁹ ئۇلار ئۆزئارا:

— بۇ ئىشنى كىم قىلغاندۇ؟ — دېيىشتى.

ئۇلار سۈرۈشتۈرۈپ ئېنىقلىغاندىن كېيىن، بىر — بىرىگە:

— بۇ ئىشنى يىۋاشنىڭ ئوغلى گىدئون قىلىپتۇ — دە، — دېيىشتى. ³⁰ شەھەر ئاھالىلىرى يىۋاشقا:

— ئوغلۇڭنى چىقىرىپ بەر، ئۇ ئۆلۈمگە مەھكۇم! ئۇ بائال قۇربانلىق سۇپىسىنى چېقىپ، ئۇنىڭ يېنىدىكى ئاشپىرا ياغاچ تۇۋرۇكىنى كېسىپ يىقتىۋېتىپتۇ، — دېدى. ³¹ يىۋاش ئۆزىنى ئەيىبلەگەن خالايققا:

— سىلەر بائال ئۈچۈن تاكاللىشىپ، ئۇنى قوغداپ قالماقچىمۇ؟ كىم ئۇنىڭ ئۈچۈن تاكاللىشىسا تاڭ ئاتماي تۇرۇپ ئۇ ئۆلدى. ئەگەر بائال راستتىنلا ئىلاھ بولسا، ئۇ ئۆزىنى ئۆزى قوغداپ، قۇربانلىق سۇپىسىنى چېقىۋەتكەن كىشىنى ھالاك قىلسۇن، — دەپ جاۋاب قايتۇردى.

³² بائالنىڭ قۇربانلىق سۇپىسى چېقىلىپ كەتكەندىن باشلاپ، كىشىلەر گىدئوننى «يىرۇبائال» دەپ ئاتاشتى. بۇ «بائال ئەدېپىنى بەرسۇن!» دېگەن مەنىدە ئىدى.

³³ ئۇ چاغدا مىديانلار، ئامالەكلەر ۋە شەرقتىكى قوۋملار بىلەن ئۇچرىشىپ، ئىئوردان دەرياسىدىن ئۆتۈپ، يىزىئەل جىلغىسىدا چېدىرلىرىنى تىكشتى.

سەردارلار

³⁴ پەرۋەردىگارنىڭ روھى گىدئوننى ئۆز ئىلكىگە ئالدى. گىدئون بۇرغا چېلىپ، ئابىئەزەر جەمەتنىڭ ئادەملىرىنى ئۆز ئەتراپىغا يىغدى. ³⁵ ئۇ ماناسسە زېمىنىغىمۇ ئەلچىلەرنى ئەۋەتىپ، ئۇلارنىمۇ ئۆزىگە ئەگىشىشكە چاقىردى. ھەمدە ئاشپىر، زەبۇلون ۋە نافتالى قەبىلىلىرىگىمۇ ئەلچى ئەۋەتتى. شۇنىڭ بىلەن ئۇلار گىدئوننىڭ قېشىغا كېلىشتى.

گىدئوننىڭ گۇمان قىلىشى

³⁶ شۇنىڭ بىلەن گىدئون خۇداغا:

— ئەگەر سەن ئېيتقىنىڭدەك ئىسرائىللارنى راستتىنلا مېنىڭ قولۇم ئارقىلىق قۇتقۇزماقچى بولساڭ، ³⁷ ئۇنداقتا مەن خامانغا بىر قوينىڭ تېرىسىنى قويۇپ قويماي. ئەگەر سەھەردە پەقەت قوي تېرىسىنىڭ ئۈستىدىلا شەبنەم بولۇپ، يەر يۈزى قۇرۇق بولسا، سېنىڭ ھەقىقەتەن مېنىڭ قولۇم ئارقىلىق ئىسرائىللارنى قۇتقۇزىدىغانلىقىڭنى بىلەي، — دېدى.

³⁸ ئەھۋال ئۇنىڭ دېگىنىدەك بولدى. گىدئون ئورنىدىن سەھەر تۇرۇپ قوي تېرىسىنى سىقىۋىدى، بىر چىنە شەبنەم سۈيى چىقتى.

³⁹ گىدئون خۇداغا يەنە:

— ماڭا غەزەپلەنمىگەيسەن، يەنە بىر تەلپىمنى قوبۇل قىلغايىسەن. قوي تېرىسى بىلەن يەنە بىر سىناپ كۆرەي، بۇ قېتىم تېرە قۇرۇق تۇرۇپ يەر يۈزىگە شەبنەم چۈشكەي، — دېدى.

⁴⁰ ئۇ كېچە خۇدا شۇنداق قىلدى. دەرۋەقە، ئەتىسى سەھەردە قوي تېرىسى قۇرۇق تۇرۇپ، يەر يۈزىگە شەبنەم چۈشكەندى.

7 - باب

گىدئوننىڭ مەيدانلارنى مەغلۇپ قىلىشى

¹ شۇنىڭ بىلەن يىرۇبائال، يەنى گىدئون سەھەر تۇرۇپ ئۆزىگە قوشۇلغان ھەممە

سەردارلار

قوشۇنلىرى بىلەن خارود بۇلىقىنىڭ يېنىغا كېلىپ چېدىرلىرىنى تىكتى. مەدىيانلارنىڭ بارگاھى، ئۇلارنىڭ شىمال تەرىپىدىكى جىلغا ئىچىدە، يەنى مورەھ تۆپىلىكىنىڭ يېنىدا ئىدى.

² پەرۋەردىگار گىدئونغا:

— ساڭا قوشۇلغان ئادەم ناھايىتى كۆپ ئىكەن، ئەگەر مەن ئىسرائىللارنى مەدىيانلار ئۈستىدىن غەلبە قىلدۇرسام، ئۇلار ئۆز كۈچىمىزگە تايىنىپ غەلبە قىلدۇق، دەپ ئويلاپ ماختىنىدۇ. ³ سەن ئۇلارغا: «كىم دۈشمەندىن قورقۇپ يۈرىكى سېلىپ كەتسە، دەرھال گىلتاد تېغىدىن ئۆز ئۆيىگە قايتىپ كەتسۇن» دەپ ئېيتقىن، — دېدى.

شۇنىڭ بىلەن 22 مىڭ كىشى قايتىپ كېتىپ، 10 مىڭ كىشى قېلىپ قالدى.

⁴ پەرۋەردىگار گىدئونغا يەنە:

— قېلىپ قالغان كىشىلەر يەنىلا كۆپ، ئۇلارنى سۇ بويىغا ئېلىپ بار، مەن ئۇ يەردە ئۇلارنى سىنايمەن. ئەگەر مەن: «بۇ ئادەم بارسۇن» دېسەم، ئۇ بارسۇن، مەن: «بۇ ئادەم بارسۇن» دېسەم، ئۇ بارسۇن، — دېدى.

⁵ گىدئون ئۆزىگە قوشۇلغان كىشىلەرنى سۇ بويىغا ئېلىپ باردى. پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا:

— سەن، سۇنى قولغا ئېلىپ تىلى بىلەن ئىتقا ئوخشاش يالاپ ئىچىدىغانلار بىلەن، سۇنى يۈكۈنۈپ تۇرۇپ ئىچىدىغانلارنى ئايرىپ چىق، — دېدى.

⁶ 300 ئادەم سۇنى قولغا ئېلىپ يالاپ ئىچتى، قالغانلىرى سۇغا ئېڭىشىپ يۈكۈنۈپ تۇرۇپ ئىچتى. ⁷ پەرۋەردىگار گىدئونغا:

— مەن سۇنى قولغا ئېلىپ يالاپ ئىچكەن شۇ 300 ئادەم بىلەن سىلەرنى قۇتقۇزۇپ، مەدىيانلارنى قولۇڭلارغا تاپشۇرۇپ بېرىمەن. قالغانلارنىڭ ھەممىسى قايتىپ كەتسۇن، — دېدى.

⁸ گىدئون 300 ئادەمنى ئېلىپ قېلىپ، باشقىلارنى ئۆز چېدىرلىرىغا كەتكۈزۈۋەتتى.

شۇنىڭ بىلەن تاللانغان ئادەملەر كەتكەنلەرنىڭ ئوزۇق-تۈلۈك ۋە چالدىغان بۇرغاللىرىنى ئۆزلىرىگە ئېلىپ قالدى. مەدىيانلارنىڭ بارگاھى پەستىكى جىلغىغا

جايلاشقاندى.

⁹ شۇ كېچىسى پەرۋەردىگار گىدئونغا:

— ئورنۇڭدىن تۇر! مەدىيانلارنىڭ بارگاھىغا ھۇجۇم قىل. مەن ئۇلارنى سېنىڭ قولۇڭغا چۈشۈرۈپ بېرىمەن. ¹⁰ ئەگەر سەن ھۇجۇم قىلىشتىن قورقساڭ، ئاۋۋال پۇراھ ئىسىملىك چاكىرنىڭ بىلەن مەدىيانلارنىڭ بارگاھىغا بېرىپ، ¹¹ ئۇلارنىڭ نېمە دېيىشۋاتقانلىقىنى ئاڭلىساڭ، ھۇجۇم قىلىش غەيرىتىگە كېلسەن، — دېدى.

شۇنىڭ بىلەن گىدئون چاكىرنى ئېلىپ دۈشمەن بارگاھىنىڭ يېنىغا باردى. ¹² مەدىيانلار، ئامالەكلەر ۋە شەرقتىكى قوۋملار جىلغىنى بىر ئالغان بولۇپ، خۇددى بىر توپ چېكەتكىدەك كۆپ ئىدى. ئۇلارنىڭ تۆڭگىلىرى دېڭىز ساھىلىدىكى قۇمدەك ھەددى-ھېسابسىز ئىدى.

¹³ گىدئون بارگاھقا يېقىن كېلىپ، بىر كىشىنىڭ ئۆز ھەمراھىغا كۆرگەن چۈشىنى ئېيتىپ بېرىۋاتقانلىقىنى ئاڭلىدى. ئۇ كىشى:

— مەن بىر چۈش كۆرۈپتىمەن. چۈشۈمدە بىر ئارپا نېنى بىز مەدىيانلارنىڭ بارگاھىغا دومىلاپ كىرىپ، چېدىرغا تېگىپ كېتىشى بىلەن تەڭ چېدىر ئۆرۈلۈپ چۈشۈپتۈدەك، — دېيىشى بىلەن، ¹⁴ ئۇنىڭ ھەمراھى:

— ئۇ باشقا نەرسە ئەمەس، ئىسرائىللاردىن بولغان يىۋاشنىڭ ئوغلى گىدئوننىڭ قىلچى! خۇدا مەدىيانلارنى ۋە پۈتۈن قوشۇنمىزنى ئۇنىڭ قولغا چۈشۈرۈپ بېرىپتۇ، — دېدى.

¹⁵ گىدئون بۇ چۈشنى ۋە ئۇنىڭ تەبىرىنى ئاڭلىغان ھامان خۇداغا ھەمدۇسانالار ئېيتتى. ئۇ ئىسرائىللارنىڭ بارگاھىغا قايتىپ كېلىپ، ئادەملىرىگە:

— تۇرۇڭلار! پەرۋەردىگار مەدىيانلارنىڭ قوشۇنىنى سىلەرنىڭ قولۇڭلارغا چۈشۈرۈپ بېرىدۇ! — دېدى.

¹⁶ گىدئون قول ئاستىدىكى 300 ئادەمنى ئۈچ توپقا بۆلۈپ، ھەربىر ئادەمگە بىر بۇرغا بىلەن ئىچىگە مەشئەل قويۇلغان بىر كوزا بېرىپ، ¹⁷ ئۇلارغا:

— مەن دۈشمەن بارگاھىنىڭ يېنىغا بارغاندا، مەندىن كۆز ئۆزمەي قاراپ تۇرۇڭلار. مەن نېمە قىلسام، سىلەرمۇ شۇنى قىلىڭلار. ¹⁸ مەن ۋە مېنىڭ توپۇمدىكىلەر بۇرغا

سەردارلار

چالغاندا، سىلەرمۇ بارگاھ ئەتراپىدا بۇرغا چېلىڭلار ۋە «پەرۋەردىگار ئۈچۈن، گىدئون ئۈچۈن!» دەپ ۋارقىراڭلار، — دېدى.

¹⁹ گىدئون ۋە ئۇنىڭ 100 ئادىمى تۈن يېرىم بولۇشتىن ئىلگىرى مېديانلارنىڭ قاراۋۇللىرى ئالماشقاندىن كېيىن بارگاھنىڭ يېنىغا يېتىپ باردى. ئۇلار بۇرغا چېلىپ قوللىرىدىكى كوزىلارنى چېقىۋەتتى،²⁰ شۇنداق قىلىپ ئۈچ توپنىڭ ھەممىسى شۇنداق قىلىشتى. ئۇلار سول قولدا مەشئەل تۇتۇپ، ئوڭ قولىدا بۇرغا چېلىپ:

— پەرۋەردىگار ئۈچۈن، گىدئون ئۈچۈن قىلچىنى كۆتۈرەيلى! — دەپ ۋارقىراشتى.

²¹ ئۇلار بارگاھنىڭ ئەتراپىدا ئۆز ئورۇنلىرىدا مەھكەم تۇردى. دۈشمەن قوشۇنى پاتىپاراق بولۇپ، داد — پەرياد كۆتۈرۈپ قاچقىلى تۇردى.²² گىدئوننىڭ 300 ئادىمى

بۇرغا چالغاندا پەرۋەردىگار دۈشمەن قوشۇنىنى ئۆز قىلىچلىرى بىلەن ئۆزئارا

بىر — بىرىنى قىرغىنچىلىققا سېلىپ قويغاندى. ئۇلار زىربا تەرەپكە قاراپ، تاكى

بەيت — شىتتاھ ۋە تابىات شەھىرى يېنىدىكى ئابېل — مېخولا چېگراسىغىچە

قېچىشتى.²³ ئافئالى، ئاشېر ۋە پۈتۈن ماناسسەدىكى ئىسرائىللار زېمىنلىرىدىن

چىقىپ مېديانلارنىڭ كەينىدىن قوغلاشقا چاقىرىلدى.

²⁴ گىدئون ئەفرايىم تاغلىق رايونىنىڭ ھەرقايسى جايلىرىغا ئەلچى ئەۋەتىپ،

ئۇلارغا:

— سىلەرمۇ چۈشۈپ مېديانلارغا قارشى جەڭگە ئاتلىنىڭلار، ئىئوردان دەرياسىنىڭ

كېچىكىنى بەيت — باراھ شەھىرىگىچە ئىشغال قىلىپ، مېديانلارنىڭ دەريادىن

ئۆتۈشىگە يول قويماڭلار، — دېدى.

ئەفرايىم قەبىلىسىنىڭ ئادەملىرى توپلىنىپ، ئىئوردان دەرياسىنىڭ كېچىكىنى تاكى

بەيت — باراھ شەھىرىگىچە ئىشغال قىلدى.²⁵ ئۇلار مېديانلارنىڭ ئورپى بىلەن زىئېب

دېگەن ئىككى سەر كەردىسىنى ئەسىرگە ئالدى. ئۇلار «ئورپ قورام تېشى» نىڭ

ئۈستىدە ئورپىنى ئۆلتۈردى، «زىئېب ئۈزۈم ئېزىش ئازگىلى» دا زىئېبمۇ ئۆلتۈردى.

ئۇلار مېديانلارغا داۋاملىق قوغلاپ زەربە بېرىپ، ئورپ بىلەن زىئېبنىڭ كاللىسىنى

ئىئوردان دەرياسىنىڭ شەرقىي قىرغىقىدا تۇرغان گىدئونغا ئېلىپ باردى.

8 - باب

گىدئوننىڭ مەيدان سەركەردىلىرىنى مەغلۇپ قىلىشى

¹ ئەفرايىم قەبىلىسىدىكىلەر گىدئونغا:

— سەن بىزگە نېمىشقا بۇنداق قىلسەن؟ سەن مەيدانلار بىلەن جەڭگە چىققاندا، نېمىشقا بىزنى چاقىرمايسەن؟ — دەپ گىدئوننى قاتتىق ئەيىبلدى.

² گىدئون ئۇلارغا:

— مېنىڭ قىلغان ئىشلىرىم قانداقمۇ سىلەرنىڭ قىلغان ئىشلىرىڭلارغا تەڭ كەلسۇن؟ ئەفرايىم زېمىنىدىكى ھوسۇلۇڭلاردىن ئېشىپ قالغان ئۈزۈملەر مېنىڭ ئۆز جەمەتم بولغان ئابىئەزەرلەرنىڭ بىر يىللىق ھوسۇلىدىنمۇ كۆپقۇ؟³ خۇدا ئاللىقاچان سىلەرنىڭ قولۇڭلارغا مەيدانلارنىڭ ئىككى سەركەردىسى ئورپ بىلەن زىئىبىنى چۈشۈرۈپ بەردى. مېنىڭ قىلغانلىرىمنى قانداقمۇ سىلەرنىڭكى بىلەن سېلىشتۇرغىلى بولسۇن؟ — دېدى.

گىدئوننىڭ بۇ سۆزىنى ئاڭلىغان ئەفرايىم قەبىلىسىدىكىلەرنىڭ ئاچچىقلىرى يېنىشتى.

⁴ گىدئون 300 ئادەم بىلەن ئىئوردان دەرياسىدىن كېسىپ ئۆتتى. ئۇلار ھېرىپ كەتكەن بولسىمۇ، دۈشمەننى داۋاملىق قوغلاپ زەربە بەردى. ⁵ ئۇلار سۈككوت شەھىرىگە كەلگەندە، گىدئون شەھەردىكىلەرگە:

— ئادەملىرىمگە نان بەرسەڭلار، ئۇلار بەك چارچاپ كەتتى. بىز يەنە مەيدانلارنىڭ ئىككى شاھى زەباخ بىلەن زالمۇننانى قوغلاپ تۇتۇشمىز كېرەك، — دېدى.

⁶ سۈككوتنىڭ ئەمەلدارلىرى گىدئونغا:

— سەن تېخى زەباخ بىلەن زالمۇننانى قولغا چۈشۈرمىگەن تۇرساڭ، بىز نېمىشقا سېنىڭ ئادەملىرىڭگە نان بەرگۈدەكمىز؟ — دېدى.

⁷ گىدئون ئۇلارغا:

— ئۇنداقتا پەرۋەردىگار زەباخ بىلەن زالمۇننانى قولۇمغا چۈشۈرۈپ بەرگەندىن كېيىن، مەن قايتىپ كېلىپ چۆلدىكى تىكەن ۋە يانتاق بىلەن تېرەڭلارنى شىلمەن،

— دېدى.

⁸ گىدون سۇككوتتىن چىقىپ پىنۇئېل شەھىرىگە كېلىپ ئۇلاردىنمۇ نان تەلەپ قىلدى. بىراق ئۇلارمۇ سۇككوتلارغا ئوخشاش جاۋاب بەردى. ⁹ گىدون ئۇلارغىمۇ: — مەن نۇسرەت قۇچۇپ قايتىپ كەلگەندە، شەھەر قەلئەسىنى ۋەيران قىلىۋېتىمەن، — دېدى.

¹⁰ شۇ ۋاقىتتا زەباخ بىلەن زالمۇنا ۋە ئۇلارنىڭ لەشكەرلىرى قارقور دېگەن جايدا ئىدى. ئۇلارنىڭ سانى ئالاھىزەل 15 مىڭ بولۇپ، ھەممىسى شەرقتىكى قەبىلىلەرنىڭ لەشكەرلىرىدىن قېلىپ قالغانلىرى ئىدى. چۈنكى ئۇلارنىڭ 120 مىڭ قىلىچلىق لەشكىرى ئۆلگەنىدى. ¹¹ گىدون نوباخ ۋە يۇگبوھا شەھەرلىرىنىڭ شەرق تەرىپىدىكى كارۋان يولىدىن چىقىپ دۈشمەنگە ھۇجۇم قىلدى. بۇ ۋاقىتتا دۈشمەن قوشۇنى ئۆزىنى بىخەتەر دەپ ھېس قىلاتتى. ¹² مېديانلارنىڭ ئىككى شاھى بولغان زەباخ بىلەن زالمۇنا قېچىشىغا، گىدون ئۇلارنى قوغلاپ قولغا چۈشۈرۈپ، ئۇلارنىڭ پۈتۈن قوشۇنىنى تارمار قىلدى.

¹³ ئاندىن يوشىنىڭ ئوغلى گىدون خەرەس داۋىنى بىلەن جەڭ مەيدانىدىن قايتىپ كەلدى. ¹⁴ يولدا ئۇ سۇككوت شەھىرىلىك بىر يىگىتنى تۇتۇۋېلىپ، ئۇنىڭدىن سۇككوتنىڭ ئەمەلدارلىرى ۋە ئاقساقاللىرىنىڭ ئىسمىنى يېزىپ بېرىشكە بۇيرۇدى. ئۇ يىگىت 77 ئادەمنىڭ ئىسمىنى يېزىپ بەردى. ¹⁵ گىدون سۇككوتقا كېلىپ بۇ شەھەرنىڭ ئاھالىلىرىگە:

— مانا، زەباخ بىلەن زالمۇنا! سىلەر ماڭا: «سەن تېخى زەباخ بىلەن زالمۇنانى قولغا چۈشۈرمىگەن تۇرساڭ، بىز نېمىشقا سېنىڭ ھالىدىن كەتكەن ئادەملىرىڭگە نان بەرگۈدەكمىز؟» دەپ تاپا- تەنە قىلغاندىڭلار، — دېدى.

¹⁶ ئۇ شەھەر يولباشچىلىرىنى تۇتۇپ كېلىپ، چۆلدىكى تىكەن ۋە يانتاق بىلەن ئۇلارنىڭ تېرىسىنى شىلدى. ¹⁷ ئۇ يەنە پىنۇئېل شەھەر قەلئەسىنى ۋەيران قىلىپ، شەھەر ئاھالىسىنى قىرۋەتتى.

¹⁸ گىدون زەباخ بىلەن زالمۇنادىن:

— سىلەر تابور تېغىدا ئۆلتۈرگەن ئادەملەر قانداق ئادەملەر ئىدى؟ — دەپ

سورىدى.

ئۇلار جاۋابەن:

— ئۇلارنىڭ ھەممىسى ساڭا ئوخشايدىغان شاھزادە سۈپەت ئادەملەر ئىدى، —

دېدى.

¹⁹ گىدئون ئۇلارغا:

— ئۇلار مېنىڭ قېرىنداشلىرىم، ئانامنىڭ ئوغۇللىرى ئىدى. مەن مەڭگۈ ھايات

پەرۋەردىگار ئالدىدا شۇنداق قەسەم قىلىمەنكى، ئەگەر سىلەر ئۇلارنى ھايات

قالدۇرغان بولساڭلار، مەنمۇ سىلەرنى ھايات قالدۇرغان بولاتتىم، — دېدى.

²⁰ ئاندىن ئۇ چوڭ ئوغلى يەتەرگە: «ئورنۇڭدىن تۇر، ئۇلارنى ئۆلتۈرۈۋەت!» دەپ

بۇيرۇدى. لېكىن يەتەر تېخى كىچىك بولغاچقا، قورقۇپ كېتىپ قىلىچىنى

چىقىرىۋالدى. ²¹ زەباخ بىلەن زالمۇننا گىدئونغا:

— سەن ھەقىقىي ئەركەك بولساڭ، ئۆزۈڭ بىزنى ئۆلتۈرگىن! — دېدى.

شۇنىڭ بىلەن گىدئون ئۆز قولى بىلەن ئۇلارنى ئۆلتۈرۈۋەتتى، ھەمدە ئۇلارنىڭ

تۆگىلىرىنىڭ بويىدىكى ھىلال ئاي شەكلىدىكى بېزەكلىرىنى ئېلىۋالدى.

گىدئوننىڭ بۇتپەرەسلىك يولىغا مېڭىشى

²² ئاندىن ئىسرائىللار گىدئونغا:

— سەن بىزگە ھۆكۈمرانلىق قىلغايىسەن، ئوغلۇڭدىن تارتىپ نەۋرەڭگىچە

ئۈستىمىزدىن ھۆكۈم سۈرگەي. چۈنكى سەن بىزنى مىديانلارنىڭ قولىدىن

قۇتقۇزدۇڭ، — دېدى.

²³ گىدئون ئۇلارغا:

— مەن ھۆكۈمرانلىق قىلمايمەن، مېنىڭ ئوغلۇمۇمۇ ھەم شۇنداق، پەرۋەردىگار

سىلەرگە ھۆكۈمرانلىق قىلىدۇ، — دېدى.

²⁴ گىدئون ئۇلارغا يەنە:

— مېنىڭ سىلەرگە دەيدىغان بىرلا تەلپىم بار، ماڭا ئولجاڭلار ئىچىدىن

ھەربىرىڭلار بىردىن ھالقا بېرىڭلار، — دېدى.

(مىديانلار ئىسمائىللاردىن بولغاچقا، ئۇلار ئالتۇن ھالقا تاقايتتى.)

سەردارلار

²⁵ ئۇلار گىدئونغا: «بىز بېرىشكە رازى!» دېدى - دە، توندىن بىرنى يەرگە يېيىپ، ھەربىرى بىردىن ھالقىنى ئۇنىڭ ئۈستىگە تاشلاشتى. ²⁶ بۇ ئالتۇن ھالقىلارنىڭ ئېغىرلىقى 20 كىلوگرام چىقتى. ئۇنىڭدىن باشقا ھىلال ئاي شەكلىدىكى بېزەكلەر، زۇنارلار، مەدىيان شاھلىرى كىيىدىغان سۆسۈن رەڭلىك كىيىملەر ۋە تۆڭگەلەرنىڭ بويىندىكى بېزەكلىك زەنجىرلەرمۇ بار ئىدى. ²⁷ گىدئون بۇ ئالتۇنلاردىن بىر ئېفود⁷ ياسىتىپ، ئۇنى ئۆز يۇرتى ئوفراھقا ئورۇنلاشتۇردى. شۇنىڭدىن كېيىن پۈتۈن ئىسرائىللار ئېفودقا چوقۇنۇپ، ئۇنىڭغا خۇددى پاھىشلەردەك سېتىلدى. شۇنىڭ بىلەن ئېفود گىدئون ۋە ئۇنىڭ ئائىلىسىنى ئازدۇرىدىغان قىلتاق بولدى.

گىدئوننىڭ ئالەمدىن ئۆتۈشى

²⁸ شۇنداق قىلىپ مەدىيانلار ئىسرائىللار تەرىپىدىن مەغلۇپ قىلىنىپ، جەڭ قىلىش ئىرادىسى سۇندۇرۇلدى. بۇ زېمىن گىدئون ئالەمدىن ئۆتكىچە بولغان 40 يىل تىنچ - ئامان تۇردى. ²⁹ يوشانىڭ ئوغلى يىرۇبائال، يەنى گىدئون يۇرتىغا قايتىپ، ئۆز ئۆيىدە تۇردى. ³⁰ ئۇنىڭ خوتۇنلىرى كۆپ بولغاچقا، ئۇلاردىن 70 ئوغۇل تاپتى. ³¹ ئۇنىڭ شەكەم شەھىرىدە تۇرىدىغان توقىلمۇ ئۇنىڭغا بىر ئوغۇل تۇغۇپ بەردى. گىدئون ئۇنىڭغا ئابمەلەك⁸ دەپ ئىسىم قويدى. ³² يوشانىڭ ئوغلى گىدئون ئۇزۇن ئۆمۈر كۆرۈپ، ئۆز ئەجلى بىلەن ئالەمدىن ئۆتۈپ، ئابىئەزەلەرگە تەۋە بولغان ئوفراھتا، ئۆز ئاتىسى يوشانىڭ قەبرىستانلىقىغا دەپنە قىلىندى.

³³ گىدئون ئالەمدىن ئۆتۈشى بىلەنلا ئىسرائىللار يەنە بائالغا چوقۇنۇپ ئۇنىڭغا خۇددى پاھىشلەردەك سېتىلدى. ئۇلار بائال - بىرىتنى ئۆزلىرىنىڭ ئىلاھى قىلدى. ³⁴ ئىسرائىللار ئۆزلىرىنى ئەتراپىدىكى بارلىق دۈشمەنلىرىنىڭ قولىدىن قۇتقۇزغان پەرۋەردىگارى - خۇدانى ئۇنتۇدى، ³⁵ گەرچە يىرۇبائال، يەنى گىدئون ئىسرائىللارغا نۇرغۇن ياخشىلىق قىلغان بولسىمۇ، بىراق ئۇلار ئۇنىڭ ئائىلىسىگە قىلچىمۇ مېھرىبانلىق قىلمىدى.

⁷ 27: 8 ئېفود — بۇ يەردە ئالتۇندىن ياسالغان ھەيكەلنى كۆرسىتىدۇ.

⁸ 31: 8 ئابمەلەك — ئىبرانىي تىلىدا «ئاتام پادىشاھتۇر» دېگەن مەنىدە.

9 - باب

ئابىمەلەكنىڭ شەكەم شەھىرىگە پادىشاھ بولۇشى

¹ يىرۇبىئالنىڭ ئوغلى ئابىمەلەك شەكەم شەھىرىگە بېرىپ، ئۆز ئانىسىنىڭ تۇغقانلىرىغا ۋە پۈتۈن جەمەتكە:

² — سىلەر شەكەمنىڭ ئاقساقاللىرىغا: «ئۆزۈڭلارغا ھۆكۈمرانلىق قىلىشقا يىرۇبىئال — گىدئوننىڭ 70 ئوغلىنى خالامسىلەر ياكى بىر كىشىنىمۇ؟ ئۇنتۇپ قالماڭلار مەنمۇ سىلەرنىڭ قان قېرىندىشىڭلار!» دەڭلار، — دېدى.

³ شۇنىڭ بىلەن ئۇنىڭ ئانىسىنىڭ تۇغقانلىرى ئابىمەلەك ئۈچۈن شەكەمنىڭ پۈتۈن ئاقساقاللىرىغا سۆز قىلدى. يىاقساقاللار: «ئۇ بىزنىڭ قېرىندىشىمىز» دەپ، ئۆز ئىختىيارلىقى بىلەن ئابىمەلەككە ئەگىشىشنى قارار قىلدى. ⁴ ئۇلار ئابىمەلەككە بائال — بىرت بۇتخانىسىدىن 70 كۆمۈش تەڭگە بەردى. ئابىمەلەك بۇ تەڭگىلەرنى بىر توپ چاكانا ئۆكتەملەرنى ياللاشقا ئىشلەتتى. ⁵ ئۇ ئوفراھ شەھىرىدىكى ئاتىسىنىڭ ئۆيىگە بېرىپ، ئۆز قېرىنداشلىرىنى، يەنى يىرۇبىئالنىڭ 70 ئوغلىنى بىر قورام تاشنىڭ ئۈستىدە ئۆلتۈرۈۋەتتى. پەقەتلا يىرۇبىئالنىڭ كىچىك ئوغلى يوتەم يوشۇرۇنۇپ قېچىپ كەتتى. ⁶ شەكەمنىڭ بارلىق ئاقساقاللىرى ۋە بەيت — مىللۇلۇقلار شەكەم شەھىرىگە يىغىلدى. ئۇلار تۈۋرۈك يېنىدىكى دۇپ دەرىخى ئاستىدا ئابىمەلەكنى پادىشاھ قىلىپ تىكلدى.

يوتەمنىڭ تەمسىلى

⁷ بۇ خەۋەر يوتەمگە يەتكەندە، ئۇ گىرىزىم تېغىنىڭ ئۈستىگە چىقىپ، ۋارقىراپ تۇرۇپ:

— گېيىمگە قۇلاق سېلىڭلار شەكەمنىڭ ئاقساقاللىرى! ئەگەر سىلەر مېنىڭ گېيىمنى ئاڭلىساڭلار، خۇدامۇ سىلەرنىڭ گېيىڭلارنى ئاڭلايدۇ.

⁸ بۇرۇنقى زاماندا دەرەخلەر ئۆزلىرىگە پادىشاھ ئىزدەپ، زەيتۇن دەرىخىگە: «بىزگە پادىشاھ بولغىن» دەپتۇ. ⁹ لېكىن زەيتۇن دەرىخى ئۇلارغا:

سەردارلار

«مەن ئىلاھلار ۋە كىشىلەر شەرىپىگە بېرىدىغان مېيىمدىن ۋاز كېچىپ،
دەرەخلەرگە پادىشاھ بولامتىم؟» دەپ جاۋاب بېرىپتۇ.

¹⁰ ئاندىن دەرەخلەر ئەنجۈر دەرەخىگە:

«سەن كېلىپ بىزگە پادىشاھ بولغىن» دەپتۇ. ¹¹ بىراق ئەنجۈر دەرەخى ئۇلارغا:
«مەن ئۆزۈمنىڭ تاتلىق ۋە ياخشى مېۋىلىرىمنى تاشلاپ، دەرەخلەرگە پادىشاھ
بولامتىم؟» دەپ جاۋاب بېرىپتۇ.

¹² شۇنىڭ بىلەن دەرەخلەر ئۈزۈم كۆچتىگە:

«سەن كېلىپ بىزگە پادىشاھ بولغىن» دەپتۇ. ¹³ بىراق ئۈزۈم كۆچتىمۇ ئۇلارغا:
«مەن ئىلاھلار ۋە كىشىلەرگە خۇشاللىق بېغىشلايدىغان ئېسىل شارابىمدىن ۋاز
كېچىپ، دەرەخلەرگە پادىشاھ بولامتىم؟» دەپ جاۋاب بېرىپتۇ.

¹⁴ ئەڭ ئاخىرىدا بارلىق دەرەخلەر يانتاققا:

«سەن كېلىپ بىزگە پادىشاھ بولغىن» دەپتۇ. ¹⁵ يانتاق ئۇلارغا:

«ئەگەر سىلەر مېنى سەممىي نىيىتىڭلار بىلەن ئۆزۈڭلارغا پادىشاھ قىلماقچى
بولساڭلار، كېلىپ مېنىڭ سايەم ئاستىدا پاناھلىنىڭلار. ئۇنداق بولمىسا، مەن
يانتاقتىن ئوت چىقىپ، لىۋان كېدەر دەرەخلىرىنى كۆيدۈرۈپ تاشلىغاي» دەپتۇ.
¹⁶ يوتەم سۆزىنى داۋاملاشتۇرۇپ:

— سىلەر سەممىي ۋە دۇرۇس نىيىتىڭلار بىلەن ئابىمەلەكنى پادىشاھ قىلغان
بولساڭلار، ياكى سىلەر يىرۇبائالغا ۋە ئۇنىڭ ئائىلىسىگە ساداقەت كۆرسەتكەن
بولساڭلار، سىلەر يىرۇبائالنىڭ قىلغان ئىشلىرىغا لايىق جاۋاب قايتۇرغان
بولاتتىڭلارغۇ!

¹⁷ ئاتام سىلەر ئۈچۈن ئۇرۇش قىلىپ، ھاياتىغا تەۋەككۈل قىلىپ سىلەرنى
مىدىيانلارنىڭ قولىدىن قۇتقۇزدى. ¹⁸ بىراق بۈگۈنكى كۈنلۈكتە سىلەر ئىسيان كۆتۈرۈپ
ئاتامنىڭ جەمەتىگە قارشى تۇرۇپ، ئۇنىڭ 70 ئوغلىنى بىر تاشنىڭ ئۈستىدە
ئۆلتۈردۈڭلار ھەمدە ئۇنىڭ دېدىكىنىڭ ئوغلى ئابىمەلەكنى سىلەرنىڭ تۇغقىنىڭلار
بولغانلىقى ئۈچۈن شەكەم ئاقساقاللىرىنىڭ پادىشاھى قىلىپ تىكلدىڭلار.

¹⁹ ئەگەر سىلەر بۈگۈنكى كۈنلۈكتە يىرۇبائال ۋە ئۇنىڭ جەمەتىگە سەممىي ۋە

سەردارلار

دۇرۇس نىيىتىڭلار بىلەن مۇئامىلە قىلغان بولساڭلار، ئابىمەلەك سىلەردىن، سىلەرمۇ ھەم ئابىمەلەكتىن ئۆزئارا خۇشاللىق تاپقايسىلەر. ²⁰ ئەگەر ئۇنداق قىلمىغان بولساڭلار، ئابىمەلەكتىن ئوت چىقىپ شەكەم ۋە بەيت - مىللو ئاقساقاللىرىنى كۆيدۈرۈپ تاشلىغاي. خۇددى شۇنىڭدەك شەكەم ۋە بەيت - مىللو ئاقساقاللىرىدىنمۇ ئوت چىقىپ ئابىمەلەكنى كۆيدۈرۈپ تاشلىغاي، — دېدى.

²¹ شۇنىڭدىن كېيىن، يوتەم ئاكىسى ئابىمەلەكتىن قورقۇپ، قېچىپ بەئەر دېگەن جايغا بېرىپ ياشىدى.

شەكەملىكلەرنىڭ ئابىمەلەكتىن يۈز ئۆرۈشى

²² ئابىمەلەك ئىسرائىللارغا ئۈچ يىل ھۆكۈمران بولدى. ²³ خۇدا ئابىمەلەك ۋە شەكەمنىڭ ئاقساقاللىرى ئارىسىغا سوغۇقچىلىق سالىدىغان يامان روھنى ئەۋەتتى. شۇنىڭ بىلەن شەكەم ئاقساقاللىرى ئابىمەلەككە ساتقۇنلۇق قىلىشقا باشلىدى.

²⁴ خۇدانىڭ مۇنداق قىلىشتىكى مەقسىتى، يىرۇببائالنىڭ 70 ئوغلىنىڭ قېنىنى تۆككەن ئابىمەلەكنى ھەمدە ئابىمەلەكنى قوللاپ ئۆزىنىڭ قېرىنداشلىرىنى ئۆلتۈرۈشكە ياردەم بەرگەن شەكەم ئاقساقاللىرىنى جازالاش ئىدى. ²⁵ شەكەم ئاقساقاللىرى ئابىمەلەكنى ئۆلتۈرۈش ئۈچۈن تاغلىرىغا بۆكتۈرمە قويۇپ، يولدىن ئۆتكەن كىشىلەرنىڭ ھەممىسىنى بۇلاڭ - تالاڭ قىلدى. بۇ سۈيىقەستتىن ئابىمەلەك خەۋەر تاپتى.

²⁶ ئەبىدنىڭ ئوغلى گائال شەكەم شەھىرىگە قېرىنداشلىرى بىلەن كۆچۈپ كېلىپ، شەكەم ئاقساقاللىرىنىڭ ئىشەنچىسىگە ئېرىشتى. ²⁷ ئۇلار ئۆزۈمزارلىققا بېرىپ، ئۆزۈملەرنى ئۈزۈپ، دەسسەپ شاراب چىقىرىپ، ئۆز ئىلاھىنىڭ بۇتخانىسىدا زىياپەت ئۆتكۈزۈپ يەپ - ئىچىپ، ئابىمەلەككە لەنەت ئوقۇشتى. ²⁸ ئەبىدنىڭ ئوغلى گائال ئۇلارغا:

— ئابىمەلەك دېگەن كىم ئىكەن، بىز شەكەملىكلەرنى ئۆز خىزمىتىگە سالغۇدەك؟ ئۇ دېگەن يىرۇببائالنىڭ ئوغلىغۇ؟ زىبۇلمۇ پەقەت ئۇنىڭ بىر ئەمەلدارى خالاس! شەكەمنىڭ ئاتىسى بولغان خامورنىڭ ئەۋلادلىرىغا خىزمەت قىلىڭلار! نېمىشقا ئابىمەلەككە خىزمەت قىلغۇدەكمىز؟ ²⁹ ئەگەر مۇشۇ كىشىلەر مېنىڭ قول ئاستىدا

سەردارلار

بولسا مەن ئابىمەلەكنى يوقاتقان بولاتتىم! مەن ئۇنىڭغا: «قوشۇنىڭنى چاقىرىپ چىق!» دېگەن بولاتتىم، — دېدى.

³⁰ شەھەر ھاكىمى بولغان زىبۇل ئەبىدنىڭ ئوغلى گائالنىڭ بۇ گەپلىرىنى ئاڭلاپ، غەزەپلەندى. ³¹ ئۇ ئابىمەلەككە مەخپىي خەۋەرچى ئەۋەتىپ: «ئەبىدنىڭ ئوغلى گائال قېرىنداشلىرى بىلەن شەكەم شەھىرىگە كەلدى. ئۇلار شەھەر خەلقىنى ساڭا قارشى ئىسيان كۆتۈرۈشكە قۇتراتقۇلۇق قىلىۋاتىدۇ. ³² شۇڭا سەن قوشۇنلىرىڭ بىلەن كېچىلەپ كېلىپ، شەھەر سىرتىدىكى ئېتىزلىقتا بۆكتۈرمىدە يېتىڭلار. ³³ تاڭ سەھەر كۈن چىقىشى بىلەنلا شەھەرگە ھۇجۇم قىلىپ، گائال ۋە ساڭا قارشى چىققانلارغا خالىغىنىڭچە زەربە بەرگىن!» دېگەن خەۋەرنى يەتكۈزدى.

³⁴ شۇنىڭ بىلەن ئابىمەلەك ۋە ئۇنىڭ قوشۇنلىرى كېچىلەپ شەكەم شەھىرىگە يېقىن كېلىپ، تۆت توپقا بۆلۈنۈپ بۆكتۈرمىدە ياتتى. ³⁵ ئەبىدنىڭ ئوغلى گائال شەكەمدىن چىقىپ دەرۋازا ئالدىدا تۇرغاندا، ئابىمەلەك ۋە ئۇنىڭ قوشۇنلىرى يوشۇرۇنۇۋالغان جايدىن چىقتى. ³⁶ گائال ئۇلارنى كۆرۈپ زىبۇلغا: — قارا! تاغلىرىدىن ئادەملەر چۈشۈۋاتىدۇ، — دېدى. زىبۇل ئۇنىڭغا: — ئۇ پەقەت تاغلاردىكى سايىلەر، قارماققا ئادەمگە ئوخشايدۇ، — دېدى. ³⁷ بىراق گائال يەنە ئۇنىڭغا:

— ياق! ئادەملەر تاغدىن چۈشۈۋاتىدۇ. يەنە بىر توپ ئادەم «پالچىلار دۇب دەرىخى» يولى بىلەن كېلىۋاتىدۇ، — دېدى. ³⁸ بۇ چاغدا زىبۇل ئۇنىڭغا: — ماختانچاق ئاغزىڭ قېنى؟ سەن: «ئابىمەلەك دېگەن كىم ئىكەن؟ بىز نېمىشقا ئۇنىڭغا خىزمەت قىلغۇدەكمىز؟» دېگەن ئەمەسمىدىڭ؟ بۇ ئادەملەر سەن زاڭلىق قىلغان ئادەملەر ئەمەسمۇ؟ ئەمدى چىقىپ ئۇلار بىلەن ئۇرۇش قىل! — دېدى. ³⁹ شۇنىڭ بىلەن گائال شەكەم ئاقساقاللىرىنى باشلاپ ئابىمەلەك بىلەن ئۇرۇش قىلدى. ⁴⁰ ئابىمەلەك ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرى ئۇلارنى قوغلىدى، گائالنىڭ ئادەملىرى قېچىپ شەھەر دەرۋازىسىغا بارغۇچە نۇرغۇنلىرى قىرىلىپ كەتتى. ⁴¹ شۇنىڭدىن كېيىن ئابىمەلەك ئارۇماغا قايتىپ، ئۇ يەردە تۇردى. زىبۇل گائال ۋە ئۇنىڭ تۇغقانلىرىنى شەكەمدە تۇرغىلى قويماي، ئۇلارنى قوغلاپ چىقىرىۋەتتى.

سەردارلار

⁴² ئەتسى شەكەملىكلەر ئېتىزلىققا چىقماقچى بولغاندا، ئابىمەلەك بۇنىڭدىن خەۋەر تېپىپ، ⁴³ قوشۇننى ئۈچ توپقا بۆلۈپ، ئۇلار بىلەن ئېتىزلىقتا بۆكتۈرمىدە ياتتى. ئۇ كىشىلەرنىڭ شەھەردىن چىقىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، لەشكەرلىرى بىلەن يوشۇرۇنغان جايدىن تۇرۇپ، ئۇلارنى قىرئەتتى. ⁴⁴ ئابىمەلەك ۋە ئۇنىڭ توپىدىكىلەر شەھەر دەرۋازىسىغا ھۇجۇم قىلىپ دەرۋازىنى توستى. قالغان ئىككى توپمۇ يۈگۈرۈپ بېرىپ، ئېتىزلىقتىكى شەكەملىكلەرنى قىرئەتتى. ⁴⁵ شۇ كۈنى ئابىمەلەك پۈتۈن بىر كۈن شەھەرگە ھۇجۇم قىلىپ، شەكەم شەھىرىنى قولغا چۈشۈرۈپ، خەلقنى ئۆلتۈرۈپ، شەھەرنى توپتۇز قىلىپ، تۈز چېچىۋەتتى.

⁴⁶ شەكەم قەلئەسىدە تۇرىدىغان خەلق بۇ خەۋەرنى ئاڭلاپ، بانال - بىرت بۇتخانىسىنىڭ يەر ئاستى ئۆيىگە كىرىۋالدى. ⁴⁷ ئابىمەلەك ئۇلارنىڭ شۇ يەرگە يىغىلىۋالغانلىقىنى ئاڭلاپ، ⁴⁸ قوشۇنلىرىنى زالمون تېغىغا ئېلىپ كەلدى. ئۇ پالتا بىلەن بىر دەرەخنىڭ شېخىنى كېسىپ، شاخنى مۇرسىگە ئېلىپ، لەشكەرلىرىگە: «تېز، مەن قىلغاندەك قىلىڭلار!» دەپ بۇيرۇق بەردى. ⁴⁹ شۇنىڭ بىلەن لەشكەرلەرمۇ ھەربىرى بىردىن دەرەخ شېخىنى كېسىپ، ئابىمەلەككە ئەگەشتى. ئۇلار دەرەخ شاخلىرىنى بۇتخانا تېمىغا دۆۋىلەپ، ئوت قويۇۋەتتى. شۇنىڭ بىلەن شەكەم قەلئەسىدە تۇرىدىغان پۈتۈن خەلق، ئەرلەر ۋە ئاياللار بولۇپ مىڭغا يېقىن ئادەم ئۆلدى.

⁵⁰ ئاندىن كېيىن ئابىمەلەك تىبىز شەھىرىنى قورشاشقا ئېلىپ، ئۇنى ئىشغال قىلدى. ⁵¹ لېكىن شەھەر ئىچىدە بىر مۇستەھكەم قەلئە بار ئىدى. پۈتۈن شەھەردىكى ئەرلەر، ئاياللار ۋە ئاقساقاللار قەلئەگە قېچىپ كىرىپ، دەرۋازىنى تاقاپ، ئۆزلىرىنى قوغداش ئۈچۈن مۇنار ئۈستىگە چىقىۋالدى. ⁵² ئابىمەلەك قەلئەگە ھۇجۇم قىلدى. قەلئەنىڭ كىرىش ئېغىزىغا ئوت قويۇشقا تەييارلىنىۋاتقاندا، ⁵³ قەلئە ئۈستىدىكى بىر ئايال يارغۇنچاقنىڭ ئۈستۈنكى تېشىنى ئابىمەلەكنىڭ بېشىغا تاشلاپ ئۇنىڭ بېشىنى يېرىۋەتتى. ⁵⁴ ئابىمەلەك دەرھال ياراغ كۆتۈرگۈچى يىگىتكە:

— قىلىچىڭنى چىقىرىپ، مېنى ئۆلتۈرۈۋەت! «ئابىمەلەك بىر ئايالنىڭ قولىدا ئۆلگەن» دېيىلمسۇن، — دېدى.

سەردارلار

شۇنىڭ بىلەن ئۇ يىگىت قىلچىنى ئۇنىڭغا تىقىپ ئۆلتۈرۈۋەتتى. ⁵⁵ ئابمەلەكنىڭ ئادەملىرى ئۇنىڭ ئۆلگەنلىكىنى كۆرۈپ ئۆيلىرىگە قايتتى. ⁵⁶ شۇنداق قىلىپ، خۇدا ئابمەلەكنىڭ ئۆز ئاتىسىغا قىلغان يامانلىقلىرىنى، يەنى 70 قېرىندىشىنى ئۆلتۈرگىنىنى ئۆزىگە قايتۇردى. ⁵⁷ خۇدا يەنە شەكەملىكلەر قىلغان بارلىق يامانلىقلارنى ئۇلارنىڭ ئۆز بېشىغا چۈشۈردى. يىرۇبائالنىڭ ئوغلى يوتەمنىڭ ئوقۇغان لەنتى ئەمەلگە ئاشتى.

10 - باب

تولاھ ۋە يائىرنىڭ ئىسرائىللارغا سەردار بولۇشى

¹ ئابمەلەك ئۆلگەندىن كېيىن، ئىسساكار قەبىلىسىدىن بولغان پۇئاھنىڭ ئوغلى، دودونىڭ نەۋرىسى تولاھ ئىسرائىل خەلقىنى قۇتقۇزۇش ئۈچۈن ئوتتۇرىغا چىقتى. ئۇ ئەفرايىم تاغلىق رايونىنىڭ شامىر دېگەن يېرىدە ياشايتتى. ² ئۇ ئىسرائىللارغا 23 يىل سەردار بولدى. ئۇ ئالەمدىن ئۆتكەندىن كېيىن شامىرغا دەپنە قىلىندى. ³ تولاھ ئالەمدىن ئۆتكەندىن كېيىن، گىلئادلىق يائىر ئوتتۇرىغا چىقىپ، ئىسرائىللارغا 22 يىل سەردار بولدى. ⁴ يائىرنىڭ 30 ئوغلى بولۇپ، ئۇلار 30 ئېشەككە مېنىپ يۈرەتتى. ئۇلارنىڭ ئىلكىدە 30 شەھەر بار ئىدى. بۇ شەھەرلەر گىلئاد زېمىنىدا بولۇپ، ھازىرمۇ «يائىرنىڭ شەھەرلىرى» دەپ ئاتىلىدۇ. ⁵ يائىر ئالەمدىن ئۆتكەندىن كېيىن قامون شەھىرىگە دەپنە قىلىندى.

ئاممونلارنىڭ ئىسرائىللارنى ئېزىشى

⁶ ئىسرائىللار پەرۋەردىگارنىڭ نەزىرىدە يەنە يامان ئىش قىلدى. ئۇلار بائال ۋە ئاشتورەت دېگەن بۇتلارغا چوقۇندى. شۇنداقلا سۈرىيە، سىدون، موئاب، ئاممون ۋە فىلىستىيەلىكلەرنىڭ ئىلاھلىرىغا چوقۇندى. ئۇلار پەرۋەردىگارغا خىزمەت قىلىشتىن ۋاز كېچىپ، ئۇنىڭدىن يۈز ئۆرۈدى. ⁷ شۇنىڭ بىلەن پەرۋەردىگارنىڭ ئىسرائىللارغا قەھىرى - غەزىپى قايىناپ تېشىپ،

سەردارلار

ئۇلارنى فىلىستىيەلىكلەر بىلەن ئاممىونلارنىڭ قولغا چۈشۈرۈپ بەردى. ⁸ شۇنىڭدىن باشلاپ فىلىستىيەلىكلەر بىلەن ئاممىونلار ئىسرائىللارنى ئېزىپ، زۇلۇم قىلىشقا باشلىدى. ئىئوردان دەرياسىنىڭ شەرقىدىكى ئامورلارنىڭ بۇرۇنقى زېمىنى بولغان گىئاد زېمىنىدا ياشاۋاتقان ئىسرائىللار 18 يىل قاتتىق ئېزىلدى. ⁹ ئاممىونلار ئىئوردان دەرياسىدىن ئۆتۈپ، يەھۇدا، بىنيامين ۋە ئەفرايىم قەبىلىسىگە ھۇجۇم قىلدى. ئىسرائىللار قاتتىق مۇشكۈلاتتا قالدى.

¹⁰ ئىسرائىللار پەرۋەردىگارغا:

— بىز سەن خۇدايىمىزدىن يۈز ئۆرۈپ، بائالغا چوقۇنۇپ، سېنىڭ ئالدىڭدا گۇناھ ئۆتكۈزدۇق، — دەپ نالە – پەرياد قىلدى. ¹¹ پەرۋەردىگار ئىسرائىللارغا:

— مەن سىلەرنى مىسىرلىقلار، ئامورلار، ئاممىونلار ۋە فىلىستىيەلىكلەردىن قۇتقۇزمىغانمۇ؟ ¹² سىدونلۇقلار، ئامالەكلەر ۋە مائونلار سىلەرنى ئەزگەن چاغدا، سىلەر ماڭا نالە قىلغىنىڭلاردا، سىلەرنى ئۇلارنىڭ قولىدىن قۇتقۇزدۇم. ¹³ ئەمما سىلەر مەندىن يۈز ئۆرۈپ، يالغان ئىلاھلارغا چوقۇندۇڭلار، شۇنىڭ ئۈچۈن ئەمدى مەن سىلەرنى قۇتقۇزمىمەن. ¹⁴ بېرىڭلار، ئۆزۈڭلار تاللىۋالغان ئىلاھلىرىڭلارغا يېلىنىڭلار! مۇشكۈلاتتا قالغىنىڭلاردا ئۇلار سىلەرنى قۇتقۇزسۇن، — دېدى. ¹⁵ ئىسرائىللار پەرۋەردىگارغا يەنە يېلىنىپ:

— بىز گۇناھ ئۆتكۈزدۇق، بىزنى نېمە قىلىشنى خالىساڭ شۇنداق قىلغايىسەن، لېكىن بىزنى بۈگۈن قۇتقۇزغايىسەن، — دېدى.

¹⁶ شۇنىڭ بىلەن ئۇلار يات ئىلاھلىرىنى تاشلاپ، پەرۋەردىگارغا يەنە خىزمەت قىلدى. پەرۋەردىگار ئاخىرى ئىسرائىللارنىڭ زۇلۇم تارتىشىغا قاراپ تۇرالمىدى. ¹⁷ ئاممىونلار يېتىپ كېلىپ گىئاد زېمىنىغا بارگاھ قۇردى. ئىسرائىللارمۇ توپلىشىپ، مزىپاھ شەھىرىگە بارگاھ قۇردى. ¹⁸ گىئادلىق ئاقساقاللار بىر – بىرىگە:

— كىم ئاۋۋال ئاممىونلارغا ھۇجۇم قىلسا، ئۇ بىز گىئادلىقلارنىڭ باشلىقى بولىدۇ، —

دېيىشتى.

11 - باب

يىفتاھنىڭ ئىسرائىللارغا سەردار بولۇشى

¹ گىلئادلىق يىفتاھ بىر باتۇر جەڭچى ئىدى. ئۇ گىلئادنىڭ ئوغلى بولۇپ، ئانىسى پاهىشە ئىدى. ² گىلئادنىڭ ئۆز ئايالىمۇ ئۇنىڭغا بىرنەچچە ئوغۇل تۇغۇپ بەرگەندى. بۇ ئۆگەي ئاكا - ئۇكىلار چوڭ بولغاندىن كېيىن، يىفتاھنى قوغلاپ چىقاردى ۋە ئۇنىڭغا:

— سېنىڭ ئاتىمىزنىڭ ئۆيى - زېمىنىغا ۋارىسلىق قىلىشقا ھەققىڭ يوق! چۈنكى سەن دېگەن باشقا ئايالنىڭ بالىسى، — دېدى.

³ شۇنىڭ بىلەن يىفتاھ قېرىنداشلىرىدىن قېچىپ، توب زېمىنىغا بېرىپ، شۇ يەردە ياشىدى. ئۇزۇن ئۆتمەي ئۇنىڭ ئەتراپىغا بىر توپ ئۆكتەملەر توپلىشىپ، ئۇنىڭغا ئەگەشتى. ⁴ بىر مەزگىلدىن كېيىن ئاممونلار ئىسرائىللارغا ھۇجۇم قىلىپ كەلدى. ⁵ ئاممونلار ھۇجۇم قىلىپ كەلگەندىن كېيىن، گىلئادلىق ئاقساقاللار توب زېمىنىدا ياشاۋاتقان يىفتاھنى چاقىرىپ ئۇنىڭ ئالدىغا باردى. ⁶ ئۇلار يىفتاھقا:

— بىز ئاممونلار بىلەن ئۇرۇش قىلماقچى، سەن قايتىپ كېلىپ بىزگە سەركەردە بولغىن، — دېدى.

⁷ ئەمما يىفتاھ گىلئادلىق ئاقساقاللارغا:

— مەندىن نەپرەتلەنگەن، مېنى ئاتامنىڭ ئۆيىدىن قوغلاپ چىقارغانلار سىلەر ئەمەسمۇ؟ ئەمدى بېشىڭلارغا كۈن چۈشۈپ مۈشكۈلاتتا قالغاندا، مېنى ئىزدەپ كەپسىلەرغۇ؟ — دېدى.

⁸ گىلئادلىق ئاقساقاللار مۇنداق دېدى:

— بولار ئىش بولدى، بىز سېنىڭ ئالدىڭغا بىزگە باش بولۇپ ئاممونلارغا قارشى جەڭ قىلسىكەن، دەپ كەلدۇق.

⁹ يىفتاھ ئۇلارغا جاۋاب بېرىپ:

— ئەگەر مەن سىلەرگە باش بولۇپ ئاممونلار بىلەن ئۇرۇش قىلىپ، پەرۋەردىگار ئۇلارنى مېنىڭ قولۇمغا چۈشۈرسە، سىلەر راستتىنلا مېنى ئۆزۈڭلارغا باش

قىلامسىلەر؟ — دېدى.

¹⁰ ئۇلار:

— پەرۋەردىگار گۇۋاھ بولسۇنكى، بىز سېنى چوقۇم ئۆزىمىزگە باش قىلىمىز، — دېدى.

¹¹ شۇنىڭ بىلەن يىفتاھ گىئادلىق ئاقساقاللار بىلەن بىللە گىئادقا قايتتى. خەلق ئۇنى ئۆزلىرىگە باش ۋە سەركەردە قىلدى. يىفتاھ مىزىياھ شەھىرىدە گىئادلىق ئاقساقاللارغا ئېيتقان سۆزلىرىنى پەرۋەردىگار گۇۋاھ بولسۇن دەپ، يەنە بىر قېتىم تەكرارلىدى.

¹² ئاندىن كېيىن يىفتاھ ئاممونلارنىڭ پادىشاھىغا ئەلچى ئەۋەتىپ، ئۇنىڭدىن: — سەن نېمە ئۈچۈن زېمىنىمىزغا ھۇجۇم قىلىپ، بىز بىلەن ئۇرۇشماقچى بولسەن؟ — دەپ سورىدى.

¹³ ئاممونلارنىڭ پادىشاھى يىفتاھنىڭ ئەلچىسىدىن مۇنداق جاۋاب قايتۇردى: — ئىسرائىللار مىسىردىن چىقىپ، مېنىڭ ئارنون دەرياسىدىن تارتىپ غەربتە ئىئوردان دەرياسىنىڭ شىمالىدىكى ياببوق دەرياسىغىچە بولغان زېمىنىمنى بېسىۋالدى. ھازىر ئۇنى ماگا تىنچ يول بىلەن قايتۇرۇپ بېرىڭلار.

¹⁴ يىفتاھ ئاممونلارنىڭ پادىشاھىغا يەنە ئەلچى ئەۋەتىپ، ¹⁵ مۇنداق دېدى:

— يىفتاھ شۇنداق دەيدۇكى: «ئىسرائىللار ھېچقاچان موئابلار ياكى ئاممونلارنىڭ زېمىنىنى بېسىۋالمايدۇ. ¹⁶ ئىسرائىللار مىسىردىن چىققاندىن كېيىن، قىزىل دېڭىزغىچە بولغان چۆل - باياۋانلارنى كېزىپ، كادېش شەھىرىگە كەلگەن.

¹⁷ ئىسرائىللار ئىدوم پادىشاھىغا ئەلچى ئەۋەتىپ: «بىزنىڭ سىلەرنىڭ زېمىنىڭلاردىن ئۆتۈشمىزگە يول قويساڭلار، دېگەن. ئەمما ئىدوم پادىشاھى بۇنىڭغا پەرۋا قىلمىغان. ئۇلار يەنە موئاب پادىشاھىغىمۇ ئەلچى ئەۋەتكەن، ئەمما ئۇمۇ بۇنىڭغا يول قويمىغان. شۇنىڭ بىلەن ئىسرائىللار كادېشتا ياشاپ قالغان. ¹⁸ ئۇلار

چۆل - باياۋانلارنى كېزىپ، ئىدوم زېمىنى بىلەن موئاب زېمىنىنى ئايلىنىپ ئۆتۈپ، موئاب زېمىنىنىڭ شەرقىگە يېتىپ كېلىپ، ئارنون دەرياسىنىڭ قارشى قىرغىقىدا بارگاھ قۇرغان. بىراق ئۇلار موئابلارنىڭ تەۋەلىكىگە كىرمىگەن، چۈنكى ئارنون

سەردارلار

دەرياسى بولسا موئابلارنىڭ چېگراسى ئىدى.¹⁹ ئىسرائىللار ئامورلارنىڭ خەشبون شەھىرىدىكى پادىشاھى سخونغا ئەلچى ئەۋەتىپ، ئۇنىڭغا: «بىزنىڭ سىلەرنىڭ زېمىنىڭلاردىن ئۆتۈپ ماكانىمىزغا بېرىۋېلىشىمىزغا يول قويساڭلار، دېگەن.²⁰ ئەمما پادىشاھ سخون ئىسرائىللارنىڭ ئۆز تەۋەلىكىدىن ئۆتۈۋېلىش ئۈچۈن كەلگەنلىكىگە ئىشەنمىگەن. شۇنىڭ بىلەن پادىشاھ ئۆز ئادەملىرىنى يىغىپ، يىھاز شەھىرىدە بارگاھ قۇرۇپ، ئىسرائىللارغا ھۇجۇم قىلغان.²¹ ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن پەرۋەردىگار خۇدا، پادىشاھ سخون بىلەن ئۇنىڭ ئادەملىرىنى ئىسرائىللارنىڭ قولىغا چۈشۈرۈپ بەرگەن. شۇنىڭ بىلەن ئىسرائىللار ئۇلارنى مەغلۇپ قىلىپ، شۇ يەردە ياشاپ كەلگەن ئامورلارنىڭ بارلىق زېمىنىغا ئىگە بولغان.²² ئۇلار ئامورلارنىڭ ئارنون دەرياسىدىن تارتىپ يايىق دەرياسىغىچە ۋە چۆل - باياۋاندىن تارتىپ ئىئوردان دەرياسىغىچە بولغان پۈتكۈل زېمىننى ئۆز قولىغا ئالغان.²³ ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن پەرۋەردىگار خۇدا ئامورلارنى ئۆز زېمىنىدىن قوغلاپ چىقىرىپ، ئۇ زېمىننى ئۆز خەلقى بولغان ئىسرائىللارغا بەرگەن تۇرسا، سىلەر بۇ زېمىنغا ئىگە بولالامتىڭلار؟²⁴ ئۆز ئىلاھىڭلار بولغان كىموش سىلەرگە بەرگەن زېمىنغا ئىگە بولمامسىلەر؟ ئوخشاشلا، بىزمۇ خۇدايىمىز بولغان پەرۋەردىگار كۆز ئالدىمىزدا ھەيدەپ چىقىرىۋەتكەنلەرنىڭ بارلىق زېمىنىغا ئىگە بولىمىز!

²⁵ سىلەر موئابلارنىڭ پادىشاھى زىپورنىڭ ئوغلى بالاقدىنمۇ كۈچلۈكمۇ؟ ئۇ ئىسرائىللارغا قارشى تۇرۇپ، ئۇلار بىلەن زېمىن تاللىشىپ ئۇرۇش قىلىپ باققانىمىدى؟²⁶ ئىسرائىللار خەشبون شەھىرى، ئارئور شەھىرى ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى يېزىلارنى، ئارنون دەرياسى ۋادىسىدىكى بارلىق شەھەرلەرنى 300 يىل ئىگىلەپ ياتتى. شۇ مەزگىلدە سىلەر نېمە ئۈچۈن ئۇ زېمىنلارنى ئىسرائىللاردىن قايتۇرۇۋالدىڭلار؟²⁷ مەن سىلەرگە قارشى ھېچقانداق خاتا ئىش قىلمىدىم، ئەمما سىلەر ماڭا قارشى ئۇرۇش قىلماقچى بولۇپ، ناتوغرا ئىش قىلىۋاتسىلەر. بۈگۈن ئاممىلار بىلەن ئىسرائىللار ئوتتۇرىسىدىكى بۇ ئىشقا ئالەمنىڭ ھۆكۈمدارى پەرۋەردىگار ئۆزى ھۆكۈم چىقارسۇن».

²⁸ ئەمما ئاممىلارنىڭ پادىشاھى يىفتاھ ئەۋەتكەن ئەلچىلەرنىڭ سۆزلىرىگە قۇلاق

سالمدى.

يىفتاھنىڭ نادانلارچە قەسەم قىلىشى

²⁹ پەرۋەردىگارنىڭ روھى يىفتاھنىڭ ۋۇجۇدىغا چۈشتى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ گىلئاد ۋە ماناسسە زېمىنىدىن ئۆتۈپ، يەنە گىلئاد زېمىنىدىكى مزپاھ شەھىرىگە قايتىپ كېلىپ، شۇ يەردىن ئاممونلارغا ھۇجۇمغا ئۆتتى. ³⁰ ئۇ پەرۋەردىگارغا قەسەم قىلىپ: — ئاممونلارنى مېنىڭ قولۇمغا چۈشۈرۈپ بەرسەڭ، ³¹ مەن غەلبە قىلىپ قايتىپ كەلگەندە، ئۆيۈمدىن چىققان تۇنجى تىرىك جاننى پەرۋەردىگارغا ئاتاپ، كۆيدۈرمە قۇربانلىق قىلىمەن، — دېدى.

³² شۇنىڭ بىلەن يىفتاھ ئىسرائىللارنى باشلاپ ئاممونلار بىلەن ئۇرۇش قىلدى. پەرۋەردىگار ئاممونلارنى ئۇنىڭ قولغا چۈشۈرۈپ بەردى. ³³ ئۇ ئارتور شەھىرىدىن مىنىت شەھىرىنىڭ ئەتراپىغىچە ۋە ئابېل — كىرامم شەھىرىگىچە بولغان 20 شەھەرنى ۋەيران قىلىۋەتتى. شۇنداق قىلىپ ئىسرائىللار ئاممونلارنى مەغلۇپ قىلدى. ³⁴ يىفتاھ مزپاھ شەھىرىدىكى ئۆيىگە قايتىپ كەلگەندە، ئۇنىڭ ئالدىغا قىزى داپ چېلىپ، ئۇسسۇل ئويناپ، ئۇنى كۈتۈۋالغىلى چىقتى. ئۇ يىفتاھنىڭ بىردىنبىر بالىسى بولۇپ، ئۇنىڭدىن باشقا ھېچقانداق ئوغلى ياكى قىزى يوق ئىدى. ³⁵ يىفتاھ قىزىنى كۆرۈپلا، كىيىملىرىنى يىرتىپ نالە قىلىپ:

— ۋاي قىزىم! سەن مېنى ئېچىنىشلىق قايغۇ — ئەلەمگە مۇپتىلا قىلدىڭ! مەن پەرۋەردىگارغا قەسەم قىلغانىدىم، قەسەمدىن يانالمايمەن، — دېدى. ³⁶ قىزى ئۇنىڭغا:

— ئەي ئاتا، سەن پەرۋەردىگارغا ۋەدە قىلغان ئىكەنسەن، مېنى شۇ بويىچە بىر تەرەپ قىلغىن. چۈنكى پەرۋەردىگار سېنىڭ دۈشمىنىڭ بولغان ئاممونلاردىن ئۆچۈڭنى ئېلىپ بەردى. ³⁷ ئەمما مېنىڭ بىر تەلىپىمگە ماقۇل بولغىن. ماڭا ئىككى ئاي ۋاقىت بەرگىن، ئۆلۈش ئالدىدا تۇرغان يۈزى ئېچىلمىغان قىز بولغانلىقىم ئۈچۈن ھەمراھلىرىم بىلەن بىللە تاغقا چىقىپ ئاھ ئۇرۇپ يىغلاپ كېلەي، — دېدى. ³⁸ دادىسى: «بويتۇ، بارغىن» دەپ، ئۇنىڭغا ئىككى ئايلىق رۇخسەت بېرىپ يولغا سالدى. قىز ھەمراھلىرى بىلەن بىللە تاغقا چىقىپ، ئۆزىنىڭ يۈزى ئېچىلمىغان قىز

سەردارلار

پېتى ئۆلۈپ كېتىدىغانلىقىغا ئاھ ئۇرۇپ يىغلىدى. ³⁹ ئىككى ئايدىن كېيىن ئۇ ئاتىسىنىڭ يېنىغا قايتىپ كەلدى. يىفتاھ قىزىنى ۋەدىسى بويىچە بىر تەرەپ قىلدى. يىفتاھنىڭ قىزى ھېچقانداق ئەر زاتىغا يېقىنلاشمىغانىدى. شۇنىڭدىن كېيىن ئىسرائىللاردا مۇنداق بىر ئادەت شەكىللەندى: ⁴⁰ ھەر يىلى ئىسرائىللارنىڭ قىزلىرى گىلئادلىق يىفتاھنىڭ قىزىنى ئەسەلەپ، ئۇنىڭ ئۈچۈن تۆت كۈن ماتەم تۇتىدىغان بولدى.

12 - باب

ئەفرايىم قەبىلىسىنىڭ يىفتاھ بىلەن جەڭ قىلىشى

¹ ئەفرايىم قەبىلىسى قوشۇن توپلاپ، ئىئوردان دەرياسىدىن ئۆتۈپ، زافون شەھىرىگە كەلدى. ئۇلار يىفتاھقا:

— سەن نېمە ئۈچۈن ئاممونلار بىلەن ئۇرۇش قىلغان چاغدا بىزنى چاقىرىۋالدىڭ؟ بىز ئۆيۈڭنى سەن بىلەن قوشۇپ كۆيدۈرۈۋېتىمىز! — دېدى.
² يىفتاھ جاۋابەن مۇنداق دېدى:

— مەن خەلقىم بىلەن بىرلىكتە ئاممونلار بىلەن قاتتىق ئۇرۇش قىلغاندا سىلەرنى شۇنچە چاقىرساممۇ، لېكىن سىلەر بىزنى ئۇلارنىڭ قولىدىن قۇتقۇزۇۋالدىڭلار. ³ سىلەرنىڭ ياردەمگە كەلمەيدىغانلىقىڭلارنى ھېس قىلغاندىن كېيىن، مەن جان تىكىپ ئۇلار بىلەن جەڭ قىلدىم. پەرۋەردىگار ئۇلارنى مېنىڭ قولۇمغا چۈشۈرۈپ بەردى. ئەمدى سىلەر نېمىشقا بۈگۈن مەن بىلەن جەڭ قىلماقچى بولسىلەر؟ ⁴ ئەفرايىم قەبىلىسىدىكىلەر مۇنداق دېيىشتى:

— سىلەر گىلئادلىقلار پەقەت ئەفرايىم بىلەن ماناسسە زېمىنلىرىدا ياشاۋاتقان ئەفرايىملىق قاقچۇنسىلەر!

شۇنىڭ بىلەن يىفتاھ بارلىق گىلئادلىقلارنى يىغىپ، ئەفرايىم قوشۇنىغا قارشى ئاتلاندى ۋە ئۇرۇش قىلىپ ئۇلارنى مەغلۇپ قىلدى. ⁵ گىلئادلىقلار ئىئوردان دەرياسىنىڭ كېچىكىنى ئىشغال قىلىۋېلىپ، ئەفرايىم قەبىلىسىدىكىلەرنىڭ ئۆز

سەردارلار

زېمىنغا قايتىشىدا دەريادىن ھېچكىمنى ئۆتكۈزمدى. ھەرقانداق بىرسى كېچىكتىن ئۆتمە كىچى بولسا، گىلئادلىقلار ئۇنىڭدىن: «سەن ئەفرايىم قەبىلىسىدىنمۇ؟» دەپ سورايتتى. ئەگەر ئۇ كىشى «ياق، ئەمەس» دەپ جاۋاب بەرسە،⁶ گىلئادلىقلار يەنە: «ئۇنداقتا «شېببولەت» دەپ باق» دەيتتى. ئەگەر ئۇ كىشى ئەفرايىم قەبىلىسىدىن بولسا «سېببولەت» دەپ تەلەپپۇز قىلاتتى. چۈنكى ئەفرايىملار بۇ سۆزنى توغرا تەلەپپۇز قىلالمايتتى. شۇنىڭ بىلەن گىلئادلىقلار ئۇنى تۇتۇپ، ئىئوردان دەرياسى كېچىكىدە ئۆلتۈرۈۋېتەتتى. شۇنداق قىلىپ ئەفرايىم قەبىلىسىدىن 42 مىڭ ئادەم ئۆلتۈرۈلدى.

⁷ يىفتاھ ئىسرائىل خەلقىگە ئالتە يىل سەردار بولدى. ئۇ ۋاپات بولغان چاغدا، گىلئاد زېمىنىدىكى شەھەرلەرنىڭ بىرىگە دەپنە قىلىندى.

ئىبزان، ئېلون ۋە ئابدوننىڭ ئىسرائىللارغا سەردار بولۇشى

⁸ يىفتاھ ئالەمدىن ئۆتكەندىن كېيىن، بەيتلەھملىك بولغان ئىبزان ئىسرائىل خەلقىگە سەردار بولدى.⁹ ئۇنىڭ 30 ئوغلى، 30 قىزى بار ئىدى. ئۇنىڭ قىزلىرى باشقا جەمەتلەرگە ياتلىق بولۇپ كەتتى. ئوغۇللىرىغا باشقا جەمەتلەردىن قىز ئېلىپ بەردى. ئىبزان ئىسرائىللارغا يەتتە يىل سەردار بولدى.¹⁰ ئۇ ئالەمدىن ئۆتكەندىن كېيىن، بەيتلەھمگە دەپنە قىلىندى.

¹¹ ئىبزاندىن كېيىن زەبۇلۇن قەبىلىسىدىن بولغان ئېلون ئىسرائىللارغا ئون يىل سەردار بولدى.¹² ئۇ ئالەمدىن ئۆتكەندىن كېيىن، زەبۇلۇن زېمىنىدىكى ئاييالىن شەھىرىگە دەپنە قىلىندى.

¹³ ئېلوندىن كېيىن، پىراتون شەھىرىلىك ھىلېلېننىڭ ئوغلى ئابدون ئىسرائىللارغا سەردار بولدى.¹⁴ ئۇنىڭ 40 ئوغلى، 30 ئوغۇل نەۋرىسى بار ئىدى، ئۇلار 70 ئېشەككە مىنىپ يۈرۈشەتتى. ئۇ ئىسرائىللارغا سەككىز يىل سەردار بولدى.¹⁵ ئۇ ئالەمدىن ئۆتكەندىن كېيىن، ئەفرايىم زېمىنىدىكى ئامالەكلەرنىڭ تاغلىق رايونىغا جايلاشقان پىراتون شەھىرىگە دەپنە قىلىندى.

13 - باب

شمشوننىڭ تۇغۇلۇشى

¹ ئىسرائىللار پەرۋەردىگارنىڭ نەزىرىدە يەنە يامان ئىش قىلدى. شۇنىڭ بىلەن پەرۋەردىگار ئۇلارنى 40 يىلغىچە فىلىستىيەلىكلەرنىڭ قولىغا چۈشۈرۈپ بەردى. ² شۇ چاغدا زور ئاھ شەھىرىدە دان قەبىلىسىدىن بولغان مانوۋاھ ئىسىملىك بىر كىشى بار ئىدى. ئۇنىڭ ئايالى تۇغماس بولۇپ، پەرزەنتى يوق ئىدى. ³ پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسى ⁴ ئۇنىڭ ئايالىغا كۆرۈنۈپ، مۇنداق دېدى:

— قارا، سەن ھازىرغىچە پەرزەنت يۈزى كۆرەلمىگەندىڭ، ئەمما كۆپ ئۆتمەي ھامىلدار بولۇپ، بىر ئوغۇل تۇغسەن. ⁴ بۇنىڭدىن كېيىن دىققەت قىلغىن، ھاراق - شاراب ئىچمىگىن. پاك بولمىغان نەرسىلەرنى يېمىگىن. ⁵ گېيىمنى ئاڭلا، سەن چوقۇم ھامىلدار بولۇپ، بىر ئوغۇل تۇغسەن. ئۇ بېشىغا ئۇستىرا تەگكۈزمسۇن، بۇ ئوغۇل قورساقتىكى ۋاقتىدىن باشلاپلا پەرۋەردىگارغا ئالاھىدە ئاتالغان بولۇپ، ئۇ ئىسرائىللارنى فىلىستىيەلىكلەرنىڭ قولىدىن قۇتقۇزۇشنى باشلىغۇچىدۇر.

⁶ ئايال ئېرىنىڭ يېنىغا كېلىپ:

— خۇدانىڭ ئەۋەتكەن ئادىمى يېنىمغا كەلدى، ئۇنىڭ تۇرقى پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسىگە ئوخشايدىكەن، بەكمۇ سالاپەتلىك ئىكەن. مەن ئۇنىڭ قەيەردىن كەلگەنلىكىنى سورىمدىم، ئۇمۇ ماڭا ئۆز ئىسمىنى ئېيتىپ بەرمىدى. ⁷ ئەمما ئۇ ماڭا: «سەن چوقۇم ھامىلدار بولۇپ، بىر ئوغۇل تۇغسەن. ھاراق - شاراب ئىچمىگىن. پاك بولمىغان نەرسىلەرنى يېمىگىن. بۇ ئوغۇل قورساقتىكى ۋاقتىدىن باشلاپ ھاياتىنىڭ ئاخىرىغىچە پەرۋەردىگارغا ئالاھىدە ئاتالغان بولىدۇ.» دېدى، — دېدى. ⁸ مانوۋاھ پەرۋەردىگارغا ئىلتىجا قىلىپ:

— ئەي ئىگەم، سەن ئەۋەتكەن شۇ ئادەمنى يەنە بىر قېتىم ئەۋەتكەيسەن. بىزگە تۇغۇلىدىغان بالا توغرىسىدا قانداق قىلىشىمىزدىن تەلىم بەرسۇن، — دېدى.

^{13:3} پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسى — خۇدانىڭ ئۆزىنى كۆرسىتىدۇ.

سەردارلار

⁹ خۇدا مانوۋاھنىڭ ئىلتىجاسىنى ئاڭلىدى. ئۇنىڭ ئايالى ئېتىزدا ئارام ئېلىپ ئولتۇرغىنىدا خۇدانىڭ پەرىشتىسى ئۇنىڭ يېنىغا يەنە كەلدى. بۇ چاغدا مانوۋاھ ئۇنىڭ يېنىدا ئەمەس ئىدى.

¹⁰ ئايالى ئالدىراپ ئېرىنىڭ يېنىغا كېلىپ:

— ئالدىنقى كۈنى ماڭا كۆرۈنگەن ئادەم يەنە كەلدى، — دېدى.

¹¹ مانوۋاھ ئورنىدىن تۇرۇپ، ئايالىغا ئەگىشىپ ئۇ ئادەمنىڭ يېنىغا كەلدى ۋە ئۇنىڭدىن:

— ئالدىنقى قېتىم ئايالىمغا گەپ قىلغان سىزمۇ؟ — دەپ سورىدى. ئۇ ئادەم:

«شۇنداق، مەن» دەپ جاۋاب بەردى.

¹² مانوۋاھ ئۇنىڭدىن يەنە:

— سىزنىڭ سۆزلىرىڭىز ئەمەلگە ئاشقاندىن كېيىن، بالا قانداق تەربىيلىنىشى

كېرەك؟ ئۇنىڭ ۋەزىپىسى نېمە؟ — دەپ سورىدى. ¹³ پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسى مانوۋاھقا:

— ئايالىڭ مېنىڭ ئېيتقانلىرىمنى ئېسىدە چىڭ ساقلىسۇن. ¹⁴ ئۇ ئۈزۈمدىن

ئىشلەنگەن ھەرقانداق نەرسىنى يېمىسۇن، ھاراق - شاراب ئىچمىسۇن، پاك بولمىغان نەرسىلەرنى يېمىسۇن. ئۇ مېنىڭ بۇيرۇقلىرىمغا چوقۇم ئەمەل قىلسۇن، — دېدى.

¹⁵ مانوۋاھ پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسىگە:

— سىزگە ئاتاپ بىر ئوغلاق سوياي، پىشقۇچە بىردەم ئولتۇرۇپ تۇرغايىسىز، —

دېدى.

¹⁶ پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسى مانوۋاھقا:

— بىردەم ئولتۇرۇپ تۇرغىنىم بىلەنمۇ بەربىر، يېمەكلىكىڭنى يېمەيمەن. ئەمما

سەن بىر كۆيدۈرمە قۇربانلىق تەييارلاپ، ئۇنى پەرۋەردىگارغا تەقدىم قىلغىن، —

دېدى (بۇ ۋاقىتتا مانوۋاھ ئۇنىڭ پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسى ئىكەنلىكىنى بىلمەيتتى).

¹⁷ مانوۋاھ پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسىگە:

— ئىسمىڭىزنى ماڭا ئېيتىپ بەرگەيسىز، دېگەنلىرىڭىز ئەمەلگە ئاشقاندا

سەردارلار

نام - شەرىپىڭىزنى ئۇلۇغلايمىز، - دېدى.

¹⁸ پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسى مانوۋاھقا:

— ئىسمىمنى سوراپ نېمە قىلسەن؟ ئىسمىمنى چۈشىنىشكە سېنىڭ ئەقلىڭ

يەتمەيدۇ، - دېدى.

¹⁹ شۇنىڭ بىلەن مانوۋاھ پەرۋەردىگارغا ئاتالغان ئوغلاق بىلەن ئاشلىق ھەدىيەسىنى

قۇربانلىق سۇپىسى ئورنىدا ئىشلىتىلگەن بىر قورام تاش ئۈستىگە قويۇپ، كۆيدۈرمە

قۇربانلىق قىلدى. پەرۋەردىگار مانوۋاھ بىلەن ئۇنىڭ ئايالىنىڭ كۆز ئالدىدا ئۆز

مۆجىزىسىنى كۆرسەتتى. ²⁰ قورام تاشتىن ئوت ئاسمانغا قاراپ لاۋۇلدىغاندا،

پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسى يالقۇن ئىچىدە ئۇچقاندەك ئاسمانغا كۆتۈرۈلدى. بۇنى

كۆرۈپ مانوۋاھ بىلەن ئۇنىڭ ئايالى يەرگە يۈكۈنۈپ سەجدە قىلدى. ²¹ شۇنىڭدىن كېيىن

پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسى مانوۋاھ بىلەن ئۇنىڭ ئايالىغا قايتا كۆرۈنمىدى. بۇ ئىشلارنى

كۆرگەن مانوۋاھ ئۇنىڭ پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسى ئىكەنلىكىنى بىلىپ، ²² ئايالىغا:

— بىز ئۆلىدىغان بولدۇق، چۈنكى بىز خۇدانى كۆردۈق، - دېدى.

²³ ئەمما ئايالى ئۇنىڭغا:

— پەرۋەردىگارنىڭ بىزنى ئۆلتۈرگۈسى بولسا، بىزنىڭ كۆيدۈرمە قۇربانلىقىمىز ۋە

ئاشلىق ھەدىيە يىمىزنى قوبۇل قىلمىغان، بىزگە بۇ كارامەتلەرنى كۆرسەتمىگەن ۋە بۇ

ئاجايىپ ئىشلاردىن خەۋەر بەرمىگەن بولاتتى، - دېدى.

²⁴ كېيىن مانوۋاھنىڭ ئايالى بىر ئوغۇل تۇغدى ھەمدە ئۇنىڭغا شىمشون دەپ ئىسىم

قويدى. بۇ ئوغۇل چوڭ بولغاندا، پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا بەخت ئاتا قىلدى.

²⁵ شىمشون زور ئاھ ۋە ئەشتائول شەھىرىنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى دان قارارگاھىدا

تۇرغاندا، پەرۋەردىگارنىڭ روھى ئۇنى يېتەكلەشكە باشلىدى.

14 - باب

شىمشوننىڭ توي قىلىشى

¹ شىمشون تىمناھ شەھىرىگە بېرىپ، بۇ شەھەردە فىلىستىيەلىك بىر قىزنى كۆرۈپ

سەردارلار

قالدى. ² ئۇ قايتىپ كېلىپ ئاتا - ئانىسىغا:

— تىمناھ شەھىرىدە فىلىستىيەلىك بىر قىزغا كۆزۈم چۈشۈپ قالدى. ئۇنىڭ بىلەن توي قىلاي دەيمەن، ئۇنى ماڭا ئېلىپ بېرىڭلار، — دېدى.

³ ئاتا - ئانىسى ئۇنىڭغا:

— تۇغقانلار ياكى ئۆز خەلقىمىز ئارىسىدا قىزلار قالمىدىمۇ؟ ئاشۇ خەتنىسىز فىلىستىيەلىكلەرنىڭ قىزىنى ئالماقچىمۇ سەن؟ — دېدى.

ئەمما شىمشون ئاتىسىغا:

— ئۇ قىزنى ماڭا ئېلىپ بېرىسەن! ئۇ قىز ماڭا يېقىپ قالدى، — دېدى.

⁴ شىمشوننىڭ ئاتا - ئانىسى بۇ ئىشنىڭ پەرۋەردىگار تەرىپىدىن بولۇۋاتقانلىقىنى

بىلمەيتتى. چۈنكى پەرۋەردىگار فىلىستىيەلىكلەرگە قارشى تۇرۇش ئۈچۈن پۇرسەت يارىتىۋاتاتتى. شۇ چاغلاردا فىلىستىيەلىكلەر ئىسرائىللارغا ھۆكۈمرانلىق قىلىۋاتاتتى.

⁵ كېيىن شىمشون ئاتا - ئانىسى بىلەن تىمناھ شەھىرىگە كېلىپ، ئۇ يەردىكى بىر

ئۆزۈمزارلىققا باردى. ئۇ يەردە تۇيۇقسىز بىر ياش شىر ھۆر كىرىگىنىچە شىمشونغا

ئېتىلىپ كەلدى. ⁶ پەرۋەردىگارنىڭ روھى شىمشونغا كۈچ - قۇدرەتتە چۈشتى.

شۇنىڭ بىلەن شىمشون قولى بىلەن شىرنى ئوغلاقنى پارچىلىغاندەك پارچىلاپ

تاشلىدى. ئەمما ئۇ بۇ ئىشنى ئاتا - ئانىسىغا تىنمىدى. ⁷ كېيىن شىمشون ھېلىقى

قىزنىڭ قېشىغا بېرىپ ئۇنىڭ بىلەن پاراڭلىشىپ، ئۆزىنىڭ ئۇنى ياقىتۇرۇپ قالغانلىقىنى

ئېيتتى.

⁸ كۆپ ئۆتمەي شىمشون قىزنى ئەمرىگە ئېلىش ئۈچۈن ئۇ يەرگە يەنە باردى. ئۇ

كېتىپ بېرىپ، بىر چەتتە ياتقان ھېلىقى شىرنىڭ ئۆلۈكىنى كۆردى. بىر توپ ھەسەل

ھەرسى ئۇ شىرنىڭ تېنىگە ئولشۇۋالغان بولۇپ، تېنىدا ھەسەل تۇراتتى. ⁹ ئۇ

ھەسەلدىن قولغا ئازراق ئېلىپ، يولدا يېگەچ ماڭدى ۋە ئاتا - ئانىسىنىڭ يېنىغا بېرىپ

ئۇلارغىمۇ بەردى. ئاتا - ئانىسىمۇ ئۇ بەرگەن ھەسەلنى يېدى. ئەمما ئۇ بۇ

ھەسەللەرنى ئۆزى ئۆلتۈرگەن شىرنىڭ تېنىدىن ئالغانلىقىنى ئۇلارغا ئېيتىمىدى.

¹⁰ شىمشوننىڭ ئاتىسى بېرىپ قىز تەرەپ بىلەن كۆرۈشتى. شىمشون شۇ يەردىكى

يىگىتلەرنىڭ ئادىتى بويىچە توپقا تەييارلىق قىلدى. ¹¹ توپدا كۆپچىلىك شىمشون

سەردارلار

بلەن كۆرۈشۈپ، 30 يىگىتنى ئۇنىڭغا تويدا ھەمراھ بولۇشقا قوشۇپ قويدى.
¹² شىمشون ئۇلارغا:

— مەن سىلەردىن بىر تېپىشماق سوراي. توي بولىدىغان يەتتە كۈن ئىچىدە سىلەر بۇ تېپىشماقنىڭ جاۋابىنى تاپالساڭلار، مەن سىلەرگە ئېسىل كەندىر رەختتىن تىكىلگەن 30 قۇر ئىچ كىيىم ۋە 30 قۇر تون بېرىمەن.¹³ ئەگەر تاپالمىساڭلار، ئۇ چاغدا سىلەر ماڭا ئېسىل كەندىر رەختتىن تىكىلگەن 30 قۇر ئىچ كىيىم بىلەن 30 قۇر تون بېرىسىلەر، — دېدى.
 ئۇلار:

— قېنى ئەمىسە تېپىشماقنى ئېيتقىن، ئاڭلاپ باقايلى، — دېيىشتى.
¹⁴ شىمشون ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

يېمەكلىك چىقار يېگۈچىدىن،
 تاتلىق چىقار كۈچلۈكتىن.

ئۇلار ئۈچ كۈنگىچە ئويلىنىپ، تېپىشماقنىڭ جاۋابىنى تاپالمىدى.¹⁵ تۆتىنچى كۈنگە كەلگەندە، ئۇلار شىمشوننىڭ ئايالىغا:

— سەن ئېرىڭنى ئالداپ - سالداپ، بىزگە تېپىشماقنىڭ جاۋابىنى ئۇقۇپ بەر!
 ئۇنداق قىلمىساڭ سېنى ئاتاڭنىڭ ئويى بىلەن قوشۇپ كۆيدۈرۈۋېتىمىز. ئەجەب سىلەر بىزنى مال - مۈلكىمىزدىن ئايرىلىپ قېلىشىمىز ئۈچۈن بۇ يەرگە چاقىرغانمۇ؟! — دېيىشتى.¹⁶ شىمشوننىڭ ئايالى ئېرىغا يىغلاپ تۇرۇپ:

— سىز مېنى ئۈچ كۆرىدىكەنسىز! ياخشى كۆرمەيدىكەنسىز! بىزنىڭ ئادەملىرىمىزگە بىر تېپىشماق ئېيتىپسىز، ئەمما تېپىشماقنىڭ جاۋابىنى ماڭا ئېيتىپ بەرمىدىڭىز، — دېدى. شىمشون ئۇنىڭغا:

— مەن ھەتتا ئاتا - ئانامغىمۇ ئېيتىپ بەرمىگەن تۇرسام، ساڭا ئېيتىپ بېرەتتىممۇ؟
 — دېدى.¹⁷ ئۇ توي ئاخىرلاشقۇچە ئېرىنىڭ ئالدىدا يىغلاپ يۈردى. يەتتىنچى كۈنگە كەلگەندە ئايالى بەك غەلۋە قىلىپ كەتكەنلىكتىن، ئاخىرى ئۇنىڭغا جاۋابىنى ئېيتىپ بەردى. ئايالى بولسا بۇ جاۋابىنى ئۆزى تەرەپنىڭ ئادەملىرىگە ئېيتىپ بەردى.

سەردارلار

¹⁸ يەتتىنچى كۈنى كۈن پېتىشتىن بۇرۇن، شەھەردىكىلەر شىمشونغا مۇنداق دەپ جاۋاب بېرىشتى:

ھەسەلدىن تاتلىق نېمە بار؟
شەردىن كۈچلۈك نېمە بار؟

شىمشون ئۇلارغا:

— ئەگەر سىلەر مېنىڭ ئىنىم بىلەن يەر ئاغدۇرمىغان بولساڭلار، تېپىشماقنىڭ جاۋابىنى تاپالمىغان بولاتتىڭلار، — دېدى.

¹⁹ پەرۋەردىگارنىڭ روھى شىمشونغا كۈچ-قۇدرەتتە چۈشتى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئاشقۇلۇنغا بېرىپ، 30 ئادەمنى ئۆلتۈرۈپ، ئۇلارنىڭ ھەممە نەرسىلىرىنى ئولجا ئېلىپ، كىيىملىرىنى تېپىشماقنى تاپقانلارغا بەردى. ئاندىن شىمشون دەرغەزەپ بولۇپ ئاتىسىنىڭ ئۆيىگە قايتىپ كەتتى. ²⁰ شۇنداق قىلىپ قىزنىڭ ئاتىسى قىزىنى شىمشوننىڭ قولىدىشىغا بەردى.

15 - باب

شىمشوننىڭ فىلىستىيەلىكلەردىن ئۆچ ئېلىشى

¹ بىر مەزگىلدىن كېيىن بۇغداي ئورۇش پەسلى كەلگەندە، شىمشون ئوغلاقتىن بىرنى ئېلىپ ئايالنى يوقلاپ كەلدى. شىمشون:

— مەن ئايالمنىڭ ھۇجرىسىغا كىرىپ ئۇنىڭ بىلەن بىللە بولمەن، — دېدى. بىراق قېيىنئاتىسى ئۇنى كىرگۈزمىدى. ² قېيىنئاتىسى ئۇنىڭغا:

— مەن تېخى، سېنى ئۇنىڭغا بەك ئۆچ بولۇپ كەتتى دەپ ئويلاپ، ئۇنى سېنىڭ قولىدىشىڭغا بېرىۋەتكەن. ئۇنىڭ سىڭلىسى ئۇنىڭدىنمۇ چىرايلىق، ئايالنىڭ ئورنىغا سىڭلىسىنى ئالغىن، — دېدى. ³ شىمشون ئۇلارغا:

— بۇ قېتىم مەن فىلىستىيەلىكلەرگە زىيان يەتكۈزسەم مەندىن كۆرمەڭلار، —

سەردارلار

دېدى. ⁴ شۇنىڭ بىلەن شىمشون بېرىپ ئۈچ يۈز تۈلكە تۇتۇپ كەلدى. ئۇ مەشئەل تەييارلاپ، تۈلكىلەرنى جۈپ - جۈپ قىلىپ قۇيرۇقلىرىنى بىر - بىرىگە چېتىپ، چېتىلغان جايلارغا بىردىن مەشئەل قىستۇردى. ⁵ ئۇ مەشئەلگە ئوت تۇتاشتۇرۇپ، تۈلكىلەرنى فىلىستىيەلىكلەرنىڭ ئېتىزلىقىدىكى بۇغدايلىققا قويۇۋەتتى. شۇنداق قىلىپ ئورۇلۇپ بولغان ۋە تېخى ئورۇلۇپ بولمىغان بۇغدايلارغا ئوت كەتتى. يەنە ئۇلارنىڭ ئۈزۈمزارلىق ۋە زەيتۇنلۇق باغلىرىمۇ كۆيۈپ كەتتى. ⁶ فىلىستىيەلىكلەر:

— بۇنى كىم قىلدى؟ — دەپ سوراشتى.

— بۇنى تىمناھلىقلارنىڭ كۆيۈ ئوغلى شىمشون قىلدى. چۈنكى قېيىنئاتىسى قىزىنى شىمشوننىڭ قولىدىشىغا بېرىۋەتكەنكەن، — دېيىشتى.

شۇنىڭ بىلەن فىلىستىيەلىكلەر قوزغىلىپ، شىمشوننىڭ ئايالى ۋە قېيىنئاتىسىنى كۆيدۈرۈپ تاشلىدى. ⁷ شىمشون فىلىستىيەلىكلەرگە:

— مەن قەسەم قىلمەنكى، بۇ قىلغىنىڭلار ئۈچۈن، سىلەردىن چوقۇم قىساس ئالمىغۇچە بولدى قىلمايمەن، — دېدى. ⁸ شىمشون ئۇلارغا ھۇجۇم قىلىپ، ئۇلارنى قاتتىق يارىلاندىردى ۋە مەغلۇپ قىلدى. شۇنىڭدىن كېيىن شىمشون ئېتام دېگەن بىر قىيا تاشلىقتىكى ئۆڭكۈرگە كىرىپ شۇ يەردە ياشاشقا باشلىدى. ⁹ فىلىستىيەلىكلەر يەھۇدا زېمىنىغا كېلىپ بارگاھ قۇردى ۋە لەخى دېگەن جايغا تارقالدى. ¹⁰ يەھۇدا قەبىلىسىدىكىلەر:

— سىلەر نېمە ئۈچۈن بىزگە ھۇجۇم قىلىسىلەر؟ — دەپ سورىدى.

ئۇلار:

— بىز شىمشوننى باغلاپ ئېلىپ كېتىمىز، ئۇ بىزگە قانداق قىلغان بولسا، بىزمۇ ئۇنىڭغا شۇنداق قىلىمىز، — دېيىشتى. ¹¹ شۇنىڭ بىلەن يەھۇدا قەبىلىسىدىن ئۈچ مىڭ ئادەم ئېتام دېگەن قىيا تاشلىقتىكى ئۆڭكۈرگە كېلىپ، شىمشونغا مۇنداق دېدى:

— فىلىستىيەلىكلەرنىڭ بىزگە ھۆكۈمرانلىق قىلىۋاتقانلىقىنى بىلمەمسەن؟ سەن نېمە ئۈچۈن بىزگە ئىش تېپىپ بېرىسەن؟

شىمشون ئۇلارغا:

— ئۇلار ماڭا قانداق قىلغان بولسا، مەنمۇ ئۇلارغا شۇنداق قىلىدىم، — دېدى.

¹² يەھۇدا قەبىلىسىدىكىلەر ئۇنىڭغا:

— بىز سېنى باغلاپ فىلىستىيەلىكلەرگە تاپشۇرۇپ بېرىش ئۈچۈن كەلدۇق، — دېدى.

شىمشون ئۇلارغا:

— سىلەر مېنى ئۆلتۈرمەسلىكىگە قەسەم قىلىڭلار، — دېدى.

¹³ ئۇلار:

— ماقۇل، بىز پەقەت سېنى باغلاپ فىلىستىيەلىكلەرگە تاپشۇرۇپ بېرىمىز، سېنى ھەرگىز ئۆلتۈرمەيمىز، — دېيىشتى.

شۇنىڭ بىلەن ئۇلار ئىككى يېڭى ئارغامچا بىلەن شىمشوننى باغلاپ، ئۆتكۈردىن ئېلىپ چىقتى. ¹⁴ شىمشون لەخى دېگەن جايغا ئېلىپ كېلىندى. فىلىستىيەلىكلەر چۇقان - سۈرەن سېلىشىپ تەنتەنە قىلىشتى. پەرۋەردىگارنىڭ روھى شىمشونغا كۈچ - قۇدرەتتە چۈشۈپ، ئۇنىڭ مۈرە - بىلەكلىرىگە باغلانغان ئارغامچىلار خۇددى ئوتقا چۈشكەن كەندىردەك ئۈزۈلۈپ كەتتى. ¹⁵ ئۇ، يەردىن ئۆلگىلى ئۇزۇن بولمىغان ئېشەكنىڭ جاغ سۆڭىكىنى ئېلىپ، فىلىستىيەلىكلەردىن بىر مىڭ ئادەمنى ئۆلتۈرۈپ تاشلىدى. ¹⁶ شىمشون شۇنداق دېدى:

«ئېشەكنىڭ جاغ سۆڭىكىدە ئۆلتۈرۈلگەنلەر دۆۋىلىنىپ كەتتى.
ئېشەكنىڭ جاغ سۆڭىكى بىلەن قولۇمدا ئۆلگەنلەر مىڭغا يەتتى.»

¹⁷ ئۇ سۆزىنى تۈگىتىپ قولىدىكى سۆڭەكنى تاشلىۋەتتى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ جاي رامت - لەخى ^① دەپ ئاتالدى.

¹⁸ شىمشون بەك ئۇسساپ كېتىپ، پەرۋەردىگارغا ئىلتىجا قىلىپ مۇنداق دېدى:
— سەن خىزمەتكارىڭ ئارقىلىق شۇنداق ئۇلۇغ قۇتقۇزۇشنى باشلىغان ئىكەنسىن، مېنىڭ ئۇسسۇزلۇقتىن ئۆلۈپ، تېنىمنىڭ خەتنىسىزلىرىنىڭ قولىدا قېلىشىنى خالامسەن؟

^① 17:15 رامت - لەخى — ئىبرانىي تىلىدا «جاغ سۆڭىكى تۆپىلىكى» دېگەن مەنىدە.

سەردارلار

¹⁹ خۇدا لەخى دېگەن جايدا يەرنى يېرىپ، سۇ چىقاردى. بۇلاقتىن سۇ ئېتىلىپ چىقتى. شىمشون سۇنى ئىچىپ كۈچ - قۇۋۋىتى ئەسلىگە كەلدى. شۇنىڭدىن كېيىن بۇ بۇلاقنىڭ ئىسمى ئېن - ھاققورە²⁰ دەپ ئاتالدى. بۇ بۇلاق لەخى دېگەن جايدا ھازىرمۇ بار. ²⁰ فىلىستىيەلىكلەر ھۆكۈمرانلىق قىلىۋاتقان دەۋردە، شىمشون ئىسرائىل خەلقىگە يىگىرمە يىل سەردار بولدى.

16 - باب

¹ بىر كۈنى شىمشون فىلىستىيەدىكى گازاغا بېرىپ، ئۇ يەردە بىر پاهىشە ئايال بىلەن بىللە بولدى. ² گازالىقلار شىمشوننىڭ كەلگەنلىكىنى ئاڭلاپ، شەھەرنى قورشاشقا ئېلىپ، كېچىچە شەھەر دەرۋازىسىدا شىمشوننى ساقلاپ تۇشى چىقارماي، بۆكتۈرمىدە ياتتى. ئۇلار كېچىچە كۈتۈپ، «تاڭ ئېتىشى بىلەنلا شىمشوننى ئۆلتۈرۈۋېتىمىز» دېيىشتى.

³ لېكىن شىمشون يېرىم كېچە بولغاندا ئورنىدىن تۇرۇپ، شەھەر دەرۋازىسىنىڭ قاناتلىرىنى كېشىكى بىلەنلا قومۇرۇپ، تاقاقلىرى بىلەن قوشۇپ مۇرىسىگە ئېلىپ، ھېرون شەھىرىنىڭ ئالدىدىكى تۆپىلىكنىڭ ئۈستىگە ئېلىپ چىقىپ كەتتى.

شىمشون بىلەن دىلەيلا

⁴ كېيىن، شىمشون سورېق جىلغىسىدا ياشايدىغان دىلەيلا ئىسىملىك بىر ئايالغا ئاشىق بولۇپ قالدى. ⁵ فىلىستىيەلىكلەرنىڭ بەگلىرى ئۇ ئايالنىڭ ئالدىغا بېرىپ: — سەن ئۇنى ئالداپ، ئۇنىڭ كۈچ - قۇدرىتىنىڭ سىرنى ۋە بىزنىڭ ئۇنى قانداق قىلىپ باغلاپ بويسۇندۇرالايدىغانلىقىمىزنى بىلىپ بەرگىن. شۇنداق قىلساڭ ھەربىرىمىز ساڭا 1100 كۈمۈش تەڭگە بېرىمىز، — دېدى.

⁶ شۇنىڭ بىلەن دىلەيلا شىمشوندىن:

— سىزنىڭ شۇنداق كۈچلۈك بولۇشىڭىزنىڭ سىرنى ۋە قانداق قىلغاندا سىزنى

²⁰ 19:15 ئېن - ھاققورە — ئىبرانىي تىلىدا «ئىلتىجا قىلغۇچى بۇلىقى» دېگەن مەنىدە.

سەردارلار

باغلاپ بويىسۇندۇرغىلى بولىدىغانلىقىنى ماڭا دەپ بېرىڭ، — دېدى. ⁷ شىمشون ئۇنىڭغا:

— ئەگەر كىشىلەر يەتتە تال تېخى قۇرۇمغان يېڭى ئوقيا كىرىچى بىلەن مېنى باغلىسا، مەن ئادەتتىكى ئادەملەرگە ئوخشاش ئاجىز بولۇپ قالمەن، — دېدى. ⁸ فىلىستىيەلىكلەرنىڭ بەگلىرى دىلەيلاغا يەتتە تال تېخى قۇرۇمغان يېڭى ئوقيانىڭ كىرىچىنى ئەكېلىپ بەردى. ئۇ ئايال بۇ ئوقيا كىرىچى بىلەن شىمشوننى باغلىدى. ⁹ بۇ چاغدا ئادەملەر ئۇنىڭ ھۇجرىسىدا يوشۇرۇنۇپ كۈتۈپ تۇرغاندى، دىلەيلا شىمشونغا قاراپ:

— شىمشون! فىلىستىيەلىكلەر كەلدى! — دەپ توۋلىدى. شىمشون شۇ ھامان ئوقيا كىرىچىنى خۇددى ئوتقا چۈشكەن كەندىر يىپىدەك ئۇزۇپ تاشلىدى. شۇنداق قىلىپ شىمشوننىڭ كۈچ-قۇدرىتىنىڭ سىرنى ھېچكىم بىلمىدى. ¹⁰ دىلەيلا ئۇنىڭغا:

— سىز مېنى ئەخمەق قىلىپ، يالغان سۆزلەپسىز. ماڭا سىزنى قانداق قىلغاندا باغلىغىلى بولىدىغانلىقىنى دەپ بېرىڭ، — دېدى. ¹¹ شىمشون ئۇنىڭغا:

— ئەگەر كىشىلەر تېخى ئىشلىتىلمىگەن يېڭى ئارغامچا بىلەن مېنى قاتتىق باغلىسا، مەن ئادەتتىكى كىشىلەرگە ئوخشاش ئاجىز بولۇپ قالمەن، — دېدى. ¹² شۇنىڭ بىلەن دىلەيلا تېخى ئىشلىتىلمىگەن يېڭى ئارغامچا ئەكېلىپ شىمشوننى باغلاپ، ئۇنىڭغا:

— شىمشون! فىلىستىيەلىكلەر كەلدى! — دەپ توۋلىدى. بۇ چاغدا فىلىستىيەلىكلەر ئۇنىڭ ھۇجرىسىدا يوشۇرۇنۇپ كۈتۈپ تۇرۇشقاندى. شىمشون ئارغامچىلارنى خۇددى يىپىنى ئۈزگەندەك ئۇزۇپ تاشلىدى. ¹³ دىلەيلا يەنە شىمشونغا:

— سىز تا ھازىرغىچە مېنى ئەخمەق قىلىپ، يالغان سۆزلەپ كەپسىز. ماڭا سىزنى قانداق قىلغاندا باغلىغىلى بولىدىغانلىقىنى ئېيتىپ بېرىڭ، — دېدى. شىمشون ئۇنىڭغا:

— ئەگەر سەن مېنىڭ بېشىمدىكى يەتتە ئۆرۈم چېچىمنى دەستگاھتىكى يېپقا

سەردارلار

قوشۇپ توقۇپ، شىنا بىلەن چىڭتىپ قويساڭلا، مەن ئادەتتىكى ئادەملەرگە ئوخشاش ئاجىز بولۇپ قالمەن، — دېدى.
¹⁴ شۇنىڭ بىلەن شىمشون ئۇخلاپ قالغاندا، دىلەيلا ئۇنىڭ بېشىدىكى يەتتە ئۆرۈم چاچنى دەستىگاھتىكى يىپقا قوشۇپ توقۇپ، ئۇنى شىنا بىلەن چىڭتىپ قويدى.
 ئاندىن شىمشونغا:

— شىمشون! فىلىستىيەلىكلەر كەلدى! — دەپ توۋلىدى.
 شىمشون ئويغىنىپ، دەستىگاھتا يىپقا قوشۇپ توقۇۋېتىلگەن چىچىنى، دەستىگاھ ۋە شىنانى يۇلۇپ ئېلىۋەتتى.
¹⁵ دىلەيلا شىمشونغا:

— سىرىڭىزنى مەندىن يوشۇرۇپ تۇرۇپ قانداقسىگە يەنە: «سېنى سۆيمەن» دېيەلەيسىز؟ سىز مېنى ئۈچ قېتىم ئالدىڭىز، ماڭا سىزدىكى كۈچ — قۇدرەتنىڭ سىرنى ئېيتىپ بەرمىدىڭىز، — دېدى.
¹⁶ دىلەيلا كۈندە كوتۇلداپ، غەلۋە قىلىپ، ئۇنى ئۆلگۈدەك بىزار قىلدى. ¹⁷ ئاخىرى شىمشون ئۇنىڭغا ھەممىنى ئېيتىپ بەردى:

— چۈنكى، مەن تۇغۇلغاندىن تارتىپلا پەرۋەردىگارغا ئالاھىدە ئاتالغان بولغاچقا، ھازىرغىچە بېشىمنى تىغ بىلەن چۈشۈرۈپ باقمىغان. ئەگەر مېنىڭ بېشىم تىغ بىلەن چۈشۈرۈلسە، ۋۇجۇدۇمدىكى كۈچ — قۇۋۋەت مەندىن ئايرىلىدۇ — دە، ئادەتتىكى ئادەملەرگە ئوخشاش ئاجىز بولۇپ قالمەن.

¹⁸ شىمشون دىلەيلاغا سىرنى ئېيتىپ بەرگەندىن كېيىن، دىلەيلا فىلىستىيەلىكلەرنىڭ بەگلىرىگە:

— ئەمدى كېلىڭلار، ئۇ سىرنى ماڭا ئېيتىپ بەردى، — دەپ خەۋەر يەتكۈزدى.
 فىلىستىيەلىكلەرنىڭ بەگلىرى كۈمۈش تەڭگىلەرنى ئېلىپ ئۇنىڭ ئۆيىگە كەلدى.
¹⁹ دىلەيلا شىمشوننى تىزىغا ياتقۇزۇپ ئۇخلىتىپ قويدى ۋە ئادەم چاقىرىپ كېلىپ شىمشوننىڭ يەتتە ئۆرۈم چىچىنى تىغ بىلەن چۈشۈرگۈزۈۋەتتى. شۇنىڭ بىلەن شىمشون كۈچ — قۇدرىتىدىن ئايرىلدى، دىلەيلا ئۇنى بويسۇندۇرۇشقا باشلىدى. ²⁰ ئۇ شىمشونغا:

سەردارلار

— شمشون! فىلىستىيەلىكلەر كەلدى! — دەپ توۋلىدى. شمشون ئويغىنىپ، كۆڭلىدە: «مەن بۇرۇنقىدەك بىر سىلكنىپلا بوشىنمەن» دەپ ئويلىدى. ئەمما ئۇ پەرۋەردىگارنىڭ ئۆزىنى تاشلاپ كەتكەنلىكىنى بىلمەيتتى. ²¹ فىلىستىيەلىكلەر ئۇنى تۇتۇپ، كۆزلىرىنى ئويۇۋېلىپ، گازاغا ئېلىپ كەلدى. ئۇنى تۇچ زەنجىر بىلەن كىشەنلەپ، زىندانغا تاشلاپ ئۇن تارتىشقا سالدى. ²² ئەمما ئۇنىڭ چۈشۈرۈۋېتىلگەن چېچى يەنە قايتا ئۆسۈشكە باشلىدى.

شمشوننىڭ ئۆلۈمى

²³ فىلىستىيەلىكلەرنىڭ بەگلىرى ئۆزلىرىنىڭ ئىلاھى داگونغا ئاتاپ كاتتا قۇربانلىق ئۆتكۈزۈپ: «ئىلاھىمىز دۈشمىنىمىز شمشوننى بىزگە تۇتۇپ بەردى» دەپ، تەنتەنە قىلشتى. ²⁴ پۇقرالارمۇ شمشوننى كۆرگەندىن كېيىن، ئىلاھىغا مەدھىيە ئوقۇپ: «بىزنىڭ ئىلاھىمىز زېمىنىمىزنى ۋەيران قىلىپ، كۆپ ئادەملىرىمىزنى ئۆلتۈرگەن دۈشمىنىمىزنى تۇتۇپ بەردى» دەپ تەنتەنە قىلشتى. ²⁵ ئۇلار قاتتىق خۇشال بولۇشقان ھالدا:

— شمشوننى ئەكېلىپ بېرىڭلار، ئۇنىڭ تاماشىسىنى كۆرۈپ كۆڭۈل ئاچمىز، — دەپ ۋارقىراشتى. شۇنىڭ بىلەن شمشون زىنداندىن ئېلىپ كېلىندى. ئۇلار ئۇنىڭ تاماشىسىنى كۆرمەكچى بولۇپ، ئۇنى ئىبادەتخانىنىڭ تورۇسىنى ترەپ تۇرغان ئىككى تۈۋرۈكنىڭ ئوتتۇرىسىدا تۇرغۇزۇپ قويدى. ²⁶ شمشون ئۆزىنى يېتىلەپ كەلگەن يىگىتكە:

— مېنى ئىبادەتخانىنى ترەپ تۇرغان تۈۋرۈكنىڭ يېنىغا ئېلىپ بار، مەن ئۇنىڭغا يۆلىنىپ تۇراي، — دېدى.

²⁷ بۇ چاغدا ئىبادەتخانىغا ئەرلەر ۋە ئاياللارلىق تولغان بولۇپ، فىلىستىيەلىكلەرنىڭ بەگلىرى ھەممىسى شۇ يەردە ئىدى. ئىمارەتنىڭ ئۈستىدىكى ئايۋاندىمۇ ئەر ۋە ئاياللاردىن بولۇپ ئۈچ مىڭچە ئادەم شمشوننىڭ تاماشىسىنى كۆرۈۋاتاتتى. ²⁸ شمشون پەرۋەردىگارغا ئىلتىجا قىلىپ مۇنداق دېدى:

— ئەي ئىگەم پەرۋەردىگار، مېنى ئېسىڭگە ئالغايىسەن، ئەي خۇدا، ماڭا يەنە بىر قېتىم كۈچ - قۇۋۋەت بەرگەيسەن، مەن ئويۇۋېلىنغان كۆزلىرىم ئۈچۈن

سەردارلار

فېلىستىيەلىكلەردىن ئىنتىقام ئېلىۋالاي.

²⁹ شۇنىڭ بىلەن شىمشون ئىبادەتخانا ئوتتۇرىسىدىكى تورۇسنى تېرەپ تۇرغان ئىككى تۇۋرۇكنىڭ بىرسىگە ئوڭ قولىنى، ئىككىنچىسىگە سول قولىنى تېرەپ تۇرۇپ، ³⁰ «مەن فېلىستىيەلىكلەر بىلەن بىللە ئۆلەي!» دېدى - دە، پۈتۈن كۈچى بىلەن تۇۋرۇكنى ئۆرۈپ تاشلىدى. ئىبادەتخانىنىڭ تورۇسى بەگلەر ۋە بارلىق كىشىلەرنىڭ ئۈستىگە گۈمۈرۈلۈپ چۈشتى. شۇنداق قىلىپ، ئۇ ئۆلىدىغان چاغدا پۈتۈن ئۆمرىدە ئۆلتۈرگەندىنمۇ كۆپ ئادەملەرنى ئۆلتۈردى. ³¹ ئۇنىڭ قېرىنداشلىرى ۋە ئاتىسىنىڭ پۈتۈن جەمەتىدىكىلەر ئۇنىڭ جەستىنى قايتۇرۇپ كېلىپ، زور ئاھ شەھىرى بىلەن ئەشتائول شەھىرىنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى ئاتىسى مانوۋاھنىڭ قەبرىستانلىقىغا دەپنە قىلىشتى. ئۇ ئىسرائىللارغا 20 يىل سەردار بولدى.

17 - باب

مىكاھنىڭ بۇتلىرى

¹ ئەفرايىم تاغلىق رايوندا مىكاھ ئىسىملىك بىر كىشى بار ئىدى. ² ئۇ ئانىسىغا: — مەن 1100 كۈمۈش تەڭگىنى ئوغرىلىۋالغان كىشىنى قارغىغانلىقىمنى ئاڭلىدىم. قارا، بۇ پۇللار مېنىڭ يېنىمدا، پۇللارنى مەن ئوغرىلىغاندىم، — دېدى. ئانىسى ئۇنىڭغا:

— ئوغلۇم، ئىقرار بولغانلىقىڭ ئۈچۈن پەرۋەردىگار ساڭا بەخت ئاتا قىلغاي! — دېدى.

³ شۇنىڭ بىلەن 1100 كۈمۈش تەڭگىنى ئانىسىغا قايتۇرۇپ بەردى. مىكاھنىڭ ئانىسى:

— مەن بۇ كۈمۈشلەرنى چىن دىلىمدىن ئوغلۇم ئۈچۈن پەرۋەردىگارغا ئاتىدىم، بۇنىڭدىن ساڭا بىر ئويما ۋە قۇيما بۇت ياسىتىپ بېرەي، — دېدى.

⁴ مىكاھ كۈمۈشلەرنى ئانىسىغا قايتۇرۇپ بەرگەندىن كېيىن، ئانىسى 200 كۈمۈش تەڭگىنى ئايرىپ، قۇيىمچىغا بىر ئويما ۋە قۇيما بۇت ياسىتىپ، ئۇنى مىكاھنىڭ ئۆيىگە

سەردارلار

قويۇپ قويدى. ⁵ شۇنىڭ بىلەن مكاھنىڭ بىر بۇتخانىسى بار بولدى. مكاھ يەنە ئېفود ³ بىلەن كىچىك بۇتلارنى ياسىتىپ، ئوغۇللىرىنىڭ بىرسىنى روھانىي قىلىپ تەيىنلىدى. ⁶ ئۇ زامانلاردا ئىسرائىللارنىڭ پادىشاھى يوق ئىدى. ھەر كىم ئۆزى توغرا دەپ قارىغان ئىشنى قىلاتتى.

⁷ يەھۇدا زېمىنىدىكى بەيتلەھەمدە لاۋىي قەبىلىسىدىن بولغان بىر ياش يىگىت يەھۇدا قەبىلىسىدىكىلەر بىلەن بىللە ياشايتتى. ⁸ ئۇ يىگىت باشقا ماكان تېپىش ئۈچۈن بەيتلەھەمدىن ئايرىلىپ، ئەفرايىم تاغلىق رايونىدىكى مكاھنىڭ ئۆيىگە كېلىپ قالدى.

⁹ مكاھ ئۇنىڭدىن:

— سەن قەيەردىن كەلدىڭ؟ — دەپ سورىدى.

— مەن يەھۇدا زېمىنىدىكى بەيتلەھەمدىن كەلگەن لاۋىي قەبىلىسىدىن بولمەن. ياشاش ئۈچۈن ماكان ئىزدەپ يۈرمەن، — دەپ جاۋاب بەردى ئۇ يىگىت.

¹⁰ مكاھ ئۇنىڭغا:

— سەن مەن بىلەن بىللە تۇرۇپ، ماڭا ئۇستاز ۋە روھانىي بولغىن. مەن ساڭا يىلدا 10 كۈمۈش تەڭگە بېرىمەن، يېمەك، ئىچمەك، كىيىم — كېچىكىڭ مەندىن بولسۇن، — دېدى.

¹¹⁻¹² ياش لاۋىي ئۇنىڭ بىلەن بىللە تۇرۇشقا ماقۇل بولۇپ، مكاھنىڭ ئۆيىدە تۇرۇپ قالدى. مكاھ ئۇنى ئۆز ئوغلىدەك كۆرۈپ، روھانىي قىلىپ تەيىنلىدى.

¹³ مكاھ:

— بىلىپ يەتتىمكى، پەرۋەردىگار ئەمدى ئىشلىرىمغا بەرىكەت بېرىدۇ، چۈنكى مەن لاۋىيلاردىن بىرنى ئۆزۈمگە روھانىي قىلدىم، — دېدى.

³ 17: 5 ئېفود — روھانىيلار كىيىدىغان، ئالتۇندىن بېزىلىپ تىكىلىدىغان كىيىم.

18 - باب

دان قەبىلىسىنىڭ ياش روھانىي ۋە بۇتلارنى ئېلىپ كېتىشى

¹ ئۇ زامانلاردا ئىسرائىللارنىڭ پادىشاھى يوق ئىدى. ئىسرائىللاردىن بولغان دان قەبىلىسى ماكانلىشىدىغان زېمىن ئىزدەپ يۈرەتتى. چۈنكى ئىسرائىللارنىڭ قەبىلىلىرىگە زېمىن تەقسىم قىلىپ بېرىلگەندە، دان قەبىلىسى ئۆزىگە بۆلۈنگەن زېمىنغا تېخى ئىگە بولمىغانىدى. ² شۇڭا، دان قەبىلىسى ئۆز قەبىلىسىگە ۋەكىل قىلىپ زورئاھ ۋە ئەشتائولدىن بەش پالۋاننى تاللىدى ھەمدە: «بېرىپ زېمىنلارنى چارلاپ كېلىڭلار!» دەپ، ئۇلارنى ئەۋەتتى. ئۇلار ئەفرايىم تاغلىق رايونغا كېلىپ، مكاھنىڭ ئۆيىگە چۈشتى. ³ ئۇلار مكاھنىڭ ئۆيىدە ياش لاۋىنىڭ شېۋىسىدىن ئۇنى تونۇپ قېلىپ، ئۇنىڭدىن:

— سېنى بۇ يەرگە كىم ئېلىپ كەلدى؟ بۇ يەردە نېمە قىلسەن؟ نېمە ئىش بىلەن مەشغۇل بولسەن؟ — دەپ سورىدى.

⁴ بۇ ياش لاۋىي ئۇلارغا مكاھنىڭ ئۆزى بىلەن كېلىشىم تۈزۈپ، ئۇنىڭ خاس روھانىيسى بولغانلىقىنى ئېيتىپ بەردى. ⁵ ئۇلار:

— سەن خۇدادىن سوراپ باققىن، بىزنىڭ سەپىرىمىز ئوڭۇشلۇق بولامدىكىن، — دېدى.

⁶ ياش لاۋىي ئۇلارغا جاۋاب بېرىپ: — خاتىرجەم مېڭىۋېرىڭلار، پۈتۈن سەپىرىڭلارنى پەرۋەردىگار كۆزىتىپ تۇرىدۇ، — دېدى.

⁷ شۇنىڭ بىلەن بۇ بەش پالۋان يولغا چىقىپ، لايىشقا يېتىپ كەلدى. ئۇلار بۇ يەردىكى كىشىلەرنىڭ سىدونلۇقلارغا ئوخشاش خاتىرجەم، تىنچ - ئامان ياشاۋاتقانلىقىنى كۆردى. بۇلارغا زومىگەرلىك قىلىدىغان دۈشمەن يوق ئىدى. ئۇلار ئۆز دوستلىرى بولغان سىدونلۇقلاردىن يىراق ياشاپ، ئۇلاردىن باشقىلار بىلەن بېرىش - كېلىش قىلمايتتى. ⁸ بەش پالۋان ئۆز قەبىلىسى تۇرىدىغان زورئاھ ۋە

سەردارلار

ئەشتائولغا قايتىپ كەلگەندە، قېرىنداشلىرى ئۇلاردىن:

— نېمىلەرنى كۆردۈڭلار؟ — دەپ سورىدى.

⁹ — يۈرۈڭلار، بىز ئۇ زېمىنغا ھۇجۇم قىلايلى! ئۇ زېمىنلار ناھايىتى ئېسىل ئىكەن. بىز ئۇنى كۆرۈپ تۇرۇپ قانداقمۇ جىم تۇرالايمىز؟ ئىككىلەنمەي بېرىپ ئۇ يەرلەرنى قولغا كەلتۈرەيلى. ¹⁰ سىلەر ئۇ يەرگە بارساڭلار خاتىرجەم، تۇرمۇشى پاراۋان ياشاۋاتقان خەلقنى كۆرسىلەر. خۇدا بىزگە بىپايان، مۇنبەت بولغان بۇ زېمىننى بېرىدۇ! — دېدى ئۇلار.

¹¹ شۇنىڭ بىلەن دان قەبىلىسىدىن 600 ئادەم قوراللىنىپ زور ئاھ ۋە ئەشتائولدىن يولغا چىقتى. ¹² ئۇلار بېرىپ يەھۇدا زېمىنىدىكى قىريات - يىئارېمدا قارارگاھ قۇردى. شۇ سەۋەبتىن قىريات - يىئارېمنىڭ غەربىدىكى شۇ يەرلەر ھازىرغىچە «دان قارارگاھى» دەپ ئاتىلىپ كەلمەكتە. ¹³ ئۇلار يول ئۈستىدە ئەفرايىم تاغلىق رايونىدىكى مېكاهنىڭ ئۆيىگە كەلدى. ¹⁴ لايىش زېمىنىغا چارلاشقا بېرىپ كەلگەن بەش پالۋان ئۆز قېرىنداشلىرىغا مۇنداق دېدى:

— سىلەر بۇ ئۆيدە ئېفود، ئويما ۋە قۇيما بۇتلار ۋە كىچىك بۇتلارنىڭ بارلىقىنى بىلەمسىلەر. شۇڭا قانداق قىلىش كېرەكلىكىنى ياخشى ئويلىشىڭلار.

¹⁵ شۇنىڭ بىلەن ھېلىقى بەش پالۋان ياش لاۋېي تۇرىدىغان مېكاهنىڭ ئۆيىنىڭ ئالدىغا كېلىپ ئۇنىڭدىن تىنچلىق سورىدى. ¹⁶⁻¹⁷ بۇ ۋاقىتتا دان قەبىلىسىنىڭ قوراللانغان 600 ئادىمى ئىشىك ئالدىدا روھانىي ياش لاۋېينى ئارىغا ئېلىۋالدى. دەل شۇ چاغدا ھېلىقى بەش چارلىغۇچى پالۋان ئۆيگە كىرىپ، ئېفود، ئويما ۋە قۇيما بۇتلار ۋە كىچىك بۇتلارنى ئېلىپ ماڭدى.

¹⁸ ياش روھانىي ئۇلارنىڭ مېكاهنىڭ ئۆيىگە كىرىپ ئېفود، ئويما ۋە قۇيما بۇتلار ۋە كىچىك بۇتلارنى ئېلىپ ماڭغانلىقىنى كۆرۈپ، ئۇلاردىن «بۇ نېمە قىلغىنىڭلار؟» دەپ سورىدى.

¹⁹ ئۇلار جاۋابەن:

— ئاغزىڭنى يۇم، ئۈنۈڭنى چىقارما! بىز بىلەن ماڭ، بىزگە ئۇستاز ۋە روھانىي بولغىن. بىر ئادەمنىڭ ئائىلىسىدە روھانىي بولغىنىڭدىن ئىسرائىللارنىڭ پۈتۈن بىر

سەردارلار

قەبىلىسىگە روھانىي بولغىنىڭ ياخشى ئەمەسمۇ؟ — دېدى.

²⁰ روھانىي ئىچىدە خۇشال بولۇپ ئېفود، ئويما بۇت ۋە كىچىك بۇتلارنى ئېلىپ

ئۇلارغا قوشۇلدى. ²¹ ئۇلار مال — مۈلۈكلىرىنى ئېلىپ، بالا — چاقىلىرى ۋە

چارۋا — ماللىرىنى ئالدىغا سېلىپ، ئۆز يولىغا راۋان بولدى. ²² ئۇلار مىكاهنىڭ

ئائىلىسىدىن ئۇزاق كەتكەندە، مىكاه بىلەن قوشنىلىرى يىغىلىپ، دان

قەبىلىسىدىكىلەرنى قوغلاپ يېتىشىۋالدى ۋە ²³ ئۇلارغا ۋارقىردى. دان

قەبىلىسىدىكىلەر كەينىگە بۇرۇلۇپ، مىكاهتىن:

— سەن بۇنچە كۆپ ئادەمنى باشلاپ كېلىپ نېمە ئىش قىلماقچىسەن؟ — دەپ

سورىدى.

²⁴ — سىلەر روھانىيىمنى ۋە مەن ياسىغان بۇتلارنى ئېلىپ ماڭدىڭلار، مېنىڭ

نېمەم قالدى؟ يەنە مېنىڭدىن «نېمە قىلماقچىسەن» دەپ سوراۋاتامسىلەر؟ —

دېدى مىكاه.

²⁵ — بىز بىلەن تالاشما! بولمىسا قىزىققان كىشىلەر سېنى ۋە ئائىلەڭدىكىلەرنىڭ

جېنىنى ئالىدۇ! — دېدى دان قەبىلىسىدىكىلەر.

²⁶ شۇنىڭ بىلەن، دان قەبىلىسىدىكىلەر ئۆز يولىنى داۋاملاشتۇردى. مىكاه ئۇلارنىڭ

ئۆزىدىن كۈچلۈك ئىكەنلىكىنى كۆرۈپ، ئامالسىز ئۆيىگە قايتىپ كەتتى.

²⁷ دان قەبىلىسىدىكىلەر مىكاه ياسىغان بۇتلارنى ۋە روھانىي ياش لاۋىنىنى ئېلىپ،

لايشقا كەلدى. ئۇلار لايشتا تىنچ — ئامان ۋە خاتىرجەم ياشاۋاتقان خەلقنى قىلىچ

بىلەن قىرغىن قىلىپ، شەھەرگە ئوت قويۇۋەتتى. ²⁸ ئۇلارنى ھېچكىم قۇتقۇزمىدى،

چۈنكى لايش سىدوندىن يىراق ئىدى، ئۇلار ھەم ھېچكىم بىلەن بېرىش — كېلىش

قىلمايتتى. بۇ شەھەر بەيت — رىخوب شەھىرى ئەتراپىدىكى جىلغىغا جايلاشقاندى.

دان قەبىلىسىدىكىلەر بۇ شەھەرنى قايتىدىن قۇرۇپ، ئۇ يەردە ياشاپ قالدى. ²⁹ ئۇلار

بۇ شەھەرنى ئىسرائىللارنىڭ ئوغلى، ئۆزلىرىنىڭ ئەجدادى بولغان داننىڭ نامى بىلەن

«دان شەھىرى» دەپ ئاتىدى. بۇرۇن بۇ شەھەرنىڭ ئىسمى لايش ئىدى. ³⁰ دان

خەلقى ھېلىقى ئويما بۇتنى تىكلدى. ئۇلار بۇ زېمىندىكىلەر سۈرگۈن قىلىنغۇچە مۇسا

پەيغەمبەرنىڭ نەۋرىسى، يەنى گېرشومنىڭ ئوغلى يوناتان ۋە ئۇنىڭ ئەۋلادلىرىنى دان

قەبىلىسىگە روھانىي قىلىپ تەيىنلىدى. ³¹ خۇدانىڭ ئىبادەتگاھى شىلو شەھىرىگە جايلاشقان بولۇپ، دان قەبىلىسى مېكاھ ياسىغان بۇتنى تىكلەنگەندى.

19 - باب

لاۋىي قەبىلىسىدىن بولغان بىر ئادەم ۋە ئۇنىڭ توقىلى

¹ ئۇ زامانلاردا ئىسرائىللارنىڭ پادىشاھى يوق بولۇپ، ئەفرايىم تاغلىق رايونىنىڭ چەت بىر يېرىدە لاۋىي قەبىلىسىدىن بولغان بىر ئادەم ياشايتتى. ئۇ يەھۇدا زېمىنىدىكى بەيتلەھەم شەھىرىدە ياشايدىغان بىر ئايالنى ئۆزىگە توقاللىققا ئالدى. ² بىراق، ئۇنىڭ توقىلى بۇزۇقچىلىق قىلىپ، ئېرىنى تاشلاپ، يەھۇدا زېمىنىدىكى بەيتلەھەم شەھىرىدە ياشايدىغان ئاتىسىنىڭ ئۆيىگە بېرىۋېلىپ، ئۇ يەردە تۆت ئاي تۇردى. ³ بۇ لاۋىي بىر چاكارا بىلەن ئىككى ئېشەكنى ئېلىپ، ئۇنىڭ كەينىدىن بېرىپ، ياخشى گەپلەر بىلەن ئۇنى قايتۇرۇپ كەلمەكچى بولدى. ئۇ يېتىپ كەلگەندە، توقىلى ئۇنى ئاتىسىنىڭ يېنىغا باشلاپ كىردى. ئاتىسى ئۇنى كۆرگەندە ئۇنى خۇشاللىق بىلەن كۈتۈۋالدى. ⁴ قېيىنئاتىسى ئۇنى ئۈچ كۈن تۇتۇپ قالدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ بۇ ئۆيدە يەپ - ئىچىپ، تۇرۇپ قالدى. ⁵ تۆتىنچى كۈنى بولغاندا، ئۇلار ئەتەگەن تۇرۇپ ماگماقچى بولدى. قېيىنئاتىسى كۈيۈ ئوغلىغا:

— ئازراق ناشتا قىلىپ، قورسىقىڭلارنى تويۇرۇپ مېڭىڭلار، — دېدى. ⁶ شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئىككىسى ئولتۇرۇپ غىزالاندى. قېيىنئاتىسى لاۋىيغا يەنە: — بۈگۈن تۇرۇپ قېلىپ، مۇشۇ يەردە كۆڭلۈڭلەرنى خۇش قىلغىن، — دېدى. ⁷ لاۋىي ئورنىدىن تۇرۇپ مېڭىشقا تەمىشلىۋىدى، قېيىنئاتىسى ئۇنى زورلاپ تۇتۇپ قالدى. شۇنداق قىلىپ ئۇ يەنە بىر كېچە قونۇپ قالدى. ⁸ بەشىنچى كۈنىگە كەلگەندە، ئۇ ئەتەگەن تۇرۇپ ماگماقچى بولدى. قېيىنئاتىسى:

— تاماق يەپ چۈشتىن كېيىن مېڭىڭلار، — دېدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇلار تاماققا تۇرۇپ قالدى. ⁹ لاۋىي توقىلىنى ئېلىپ چاكىرى بىلەن مېڭىشقا تەمىشەلگەندە، قېيىنئاتىسى ئۇنىڭغا يەنە:

سەردارلار

— قاراڭلار، كەچ بولاي دەپ قالدى، كۈنمۇ ئولتۇراي دېدى، بۈگۈن قونۇپ قېلىڭلار. مۇشۇ يەردە كۆڭۈل ئىچىپ، ئەتە ئەتىگەن سەھەر تۇرۇپ، يولغا چىقىڭلار، — دېدى.

¹⁰ بۇ قېتىم ئۇ ئۇنىماي، توقىلىنى ئېلىپ ئىككى ئېشىكى بىلەن يولغا چىقتى. ئۇلار مېڭىپ يېۋىس، يەنى يېرۇسالېمغا يېقىن كېلىپ قالدى. ¹¹ بۇ ۋاقىت كۈن ئولتۇراي دېگەن ۋاقىت ئىدى. چاكىرى ئۇنىڭغا:

— بىز بۈگۈن مۇشۇ يېۋىسلارنىڭ شەھىرىگە كىرىپ قونايلى، — دېدى. ¹² خوجايىنى ئۇنىڭغا:

— بىز ئىسرائىللارغا تەۋە بولمىغان ياتلارنىڭ شەھىرىدە قونمايمىز. بىز گىبئاھ شەھىرىگە بېرىپ قونايلى، — دېدى. ¹³ ئۇ چاكىرىغا يەنە:

— بىز گىبئاھ ياكى رامماھ شەھەرلىرىنىڭ بىرىگە بېرىپ كېچىنى ئۆتكۈزەيلى، — دېدى.

¹⁴ شۇنداق قىلىپ ئۇلار يەنە يولنى داۋام قىلدى. ئۇلار بىنيامىن قەبىلىسىگە تەۋە بولغان گىبئاھ شەھىرىگە يېقىن قالغاندا كۈنمۇ ئولتۇردى. ¹⁵ ئۇلار بۇ شەھەردە قونۇش ئۈچۈن، شەھەر بازىرىغا باردى، لېكىن ھېچكىم ئۇلارنى ئۆيىگە كىرگۈزمىدى. ¹⁶ شۇ چاغدا بىر بوۋاي ئېتىزدىن قايتىپ كېلىۋاتاتتى. ئۇ بوۋاي ئەفرايىم تاغلىق رايونىدىن كېلىپ، گىبئاھ شەھىرىدە تۇرۇپ قالغان بولۇپ، ئۇنىڭدىن باشقىلار بىنيامىن قەبىلىسىدىكىلەر ئىدى. ¹⁷ بوۋاي بۇ يولۇچىلارنىڭ بازاردا تۇرغانلىقىنى كۆرۈپ ئۇلاردىن:

— نەگە ماڭدىڭلار؟ قەيەردىن بولسىلەر؟ — دەپ سورىدى.

¹⁸ لاۋىي جاۋاب بېرىپ:

— بىز يەھۇدا زېمىنىدىكى بەيتلەھەمدىن ئەفرايىم تاغلىق رايونىنىڭ چەت بىر يېرىگە كېتىپ بارىمىز. بىز شۇ يەرلىك. مەن يەھۇدا زېمىنىدىكى بەيتلەھەمگە بېرىپ ئۆيىگە قايتىۋاتقاندىم. ئەمما ھېچكىم بىزنى ئۆيىگە كىرگۈزمىدى. ¹⁹ بىزنىڭ ئوزۇق - تۈلۈكىمىز ۋە ئېشىكىمىزگە بېرىدىغان يەم - خەشكىمىز بار. كەمىنلىرى بىلەن توقىلىم ۋە چاكىرىمىڭمۇ يەتكۈدەك نېنى ۋە شارابى بار، بىزگە ھېچ نەرسە

سەردارلار

كېرەك ئەمەس، — دېدى.

²⁰ بوۋاي:

— سىرتتا قونماڭلار! ئۆيگە مەرھەمەت، مەن ھالىڭلاردىن خەۋەر ئالاي، —

دېدى.

²¹ شۇنىڭ بىلەن بوۋاي ئۇلارنى ئۆز ئۆيىگە ئېلىپ كېلىپ، ئۇلارنىڭ ئېشىكىگە يەم بەردى. ئۇلار پۇتلىرىنى يۇيغاندىن كېيىن، بىرلىكتە غىزالاندى.

²² ئۇلار خۇشال - خۇرام ئولتۇرغاندا شەھەردىكى ئۆكتەملەر بوۋاينىڭ ئۆيىنى قورشىۋېلىپ، دەرۋازىنى توختىماي قاقتى. ئۇلار ئۆي ئىگىسى بوۋايغا:

— ئۆيۈڭدىكى ئەرنى چىقىرىپ بەر، بىز ئۇنىڭ بىلەن بىللە بولىمىز، — دەپ

ۋارقىراشتى.

²³ بوۋاي چىقىپ ئۇلارغا:

— بۇرادەرلەر، بۇنداق پەسكەشلىك قىلساڭلار بولمايدۇ. بۇ مېھمان مېنىڭ ئۆيۈمگە چۈشكەن ئىكەن، بۇنداق نومۇسلۇق ئىشنى قىلىشقا يول قويمايمەن. ²⁴ مېنىڭ تېخى يۈزى ئېچىلمىغان قىزىم بار، يەنە ئۇ ئادەمنىڭ توقىلمۇ بار. ئۇلارنى ئېلىپ چىقىپ بېرەي، سىلەر ئۇلارنى قانداق ئاياغ ئاستى قىلساڭلار مەيلى. ئۇلارنى نېمە قىلساڭلار قىلساڭلار. بىراق بۇ ئەر بىلەن ئۇنداق نومۇسلۇق ئىشنى قىلماڭلار، — دېدى.

²⁵ بىراق ئۇلار بوۋاينىڭ سۆزىنى ئاڭلىمىدى. شۇنداقتىمۇ ھېلىقى لاۋىي توقىلىنى

ئۇلارغا ئېلىپ چىقىپ بەردى. ئۇلار كېچىچە ئۇ ئايالغا باسقۇنچىلىق قىلىپ،

دەپسەندە قىلدى. تاڭ سۈزۈلەي دېگەندە ئاندىن ئۇ ئايالنى قويۇپ بەردى. ²⁶ ئۇ

ئايال تاڭ ئاتقاندا ئۆزلىرىنى قوندۇرۇپ قالغان بوۋاينىڭ دەرۋازىسى ئالدىغا كېلىپ، شۇ يەردە يىقىلىپ قېلىپ، سەھەرگىچە شۇ يەردە ياتتى.

²⁷ ئەتىگەندە ئۇنىڭ ئېرى يولغا چىقماقچى بولۇپ دەرۋازىنى ئېچىپ، توقىلىنىڭ

دەرۋازا ئالدىدا يېتىپ قالغانلىقىنى، ئۇنىڭ ئىككى قولىنىڭ بوسۇغا ئۈستىدە

تۇرغانلىقىنى كۆردى. ²⁸ ئۇ توقىلىغا:

— ئورنۇڭدىن تۇر، ماڭايلى، — دېدى. ئەمما خوتۇندىن سادا چىقمىدى. شۇنىڭ

بىلەن ئۇ ئەر توقىلىنى ئېشەككە ئارتىپ يولغا چىقتى. ²⁹ ئۇ ئۆيىگە قايتىپ كەلگەندىن

سەردارلار

كېيىن، قولغا پىچاقنى ئېلىپ، توقىلىنى چاناپ ئون ئىككى پارچە قىلىپ پارچىلاپ، ئۇنى ئىسرائىللار زېمىنىنىڭ ھەممە يېرىگە ئەۋەتىپ، ئىبرەت قىلدى. ³⁰ بۇنى كۆرگەنلەر:

— ئىسرائىللار مىسىردىن چىققاندىن بېرى مۇنداق ئىش ئەزەلدىن يۈز بېرىپ باقمىغان، ھېچكىم بۇنداق ئىشنى كۆرمىگەن. ئەمدى بۇ ئىشنى ياخشى ئويلىشىپ، قانداق قىلىش كېرەكلىكىنى مەسلىھەتلىشەيلى، — دېيىشتى.

20 _ باب

ئىسرائىللارنىڭ بىنيامىن قەبىلىسىگە جازا يۈرۈش قىلىشى

¹ شۇنىڭ بىلەن پۈتكۈل ئىسرائىللار، شىمالدىكى داندىن تارتىپ، جەنۇبتىكى بەئەرشەبا ۋە شەرقتىكى گىئادغىچە بولغان زېمىنلاردىن كېلىپ، پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىدا بىر گەۋدە بولۇپ، مىزپاھ شەھىرىگە توپلاندى. ² ئىسرائىل قەبىلىلىرىنىڭ ئاقساقاللىرى ۋە 400,000 ئادەم قىلىچ بىلەن قوراللىنىپ، رەتمۇرەت تىزىلىپ خۇدانىڭ جامائىتى بولۇپ ھازىر بولدى ³ (باشقا قەبىلىلەرنىڭمۇ مىزپاھقا توپلانغانلىقىنىڭ خەۋىرى دەرھال بىنيامىن قەبىلىسىگە يېتىپ باردى). ئىسرائىللار ھېلىقى لاۋىدىن:

— بىزگە بۇ پەسكەش ئىشنىڭ قانداق يۈز بەرگەنلىكىنى ئېيتىپ بەرگىن، — دەپ سورىدى.

⁴ توقىلى ئۆلتۈرۈلگەن ھېلىقى لاۋىي مۇنداق دېدى:

— مەن توقىلىم بىلەن بىنيامىن قەبىلىسىگە تەۋە بولغان گىبئاهلىقلارنىڭ ئاقساقاللىرى كېچىدە شۇ يەردە قونۇپ قالماقچى بولدۇق. ⁵ كېچىدە گىبئاهلىقلارنىڭ ئاقساقاللىرى كېلىپ، مەن چۈشكەن ئۆيىنى قورشىۋېلىپ مېنى ئۆلتۈرمەكچى بولدى. ئۇلار مېنىڭ خوتۇنۇمغا پەسكەشلىك قىلىپ، ئۇنىڭ ئۆلۈشىگە سەۋەبچى بولدى. ⁶ شۇنىڭ بىلەن مەن توقىلىمنى پارچىلاپ، ئىسرائىل خەلقىنىڭ مىراسى بولغان ھەربىر زېمىنغا ئەۋەتتىم. چۈنكى گىبئاهلىقلار ئىسرائىللار ئارىسىدا شۇنداق نومۇسسىز ۋە ئىپلاس

سەردارلار

ئىشتىن بىرنى قىلدى. ⁷ ئىسرائىل خەلقى بۇنىڭغا ئۆزۈڭلار بىر نېمە دەڭلار. ⁸ شۇنىڭ بىلەن خەلق بىردەك:

— ئارىمىزدىن ھېچكىم ئۆز چېدىرىغا قايتمىسۇن، ھېچكىم ئۆز ئۆيىگە يانمىسۇن. ⁹ چەك تاشلاپ گىبئاھقا قارشى قانداق ئۇرۇش قىلىشنى بېكىتەيلى. ¹⁰ بىز ئىسرائىل قەبىلىلىرىدىكى ھەر يۈز ئادەمدىن ئونى، مىڭدىن يۈزى، ياكى ئون مىڭدىن مىڭنى تاللاپ، قوشۇننى ئوزۇق - تۈلۈك بىلەن تەمىنلەشكە قويىمىز. قوشۇنمىز بىنىامىن زېمىنىدىكى گىبئاھقا يېتىپ بارغاندا، گىبئاھلىقلارنىڭ ئىسرائىللار ئارىسىدا قىلغان نومۇسىزلىقى ئۈچۈن ئۇلارنى جازالايىمىز، — دېيىشتى.

¹¹ شۇنىڭ بىلەن ئىسرائىللار بىر گەۋدە بولۇپ، بىرلىكتە گىبئاھقا قوشۇن تارتىشتى. ¹² ئىسرائىل قەبىلىلىرى بىنىامىن قەبىلىسىگە ئادەم ئەۋەتىپ:

— سىلەر قانداقسىگە مۇشۇنداق قەبىھ ئىش قىلدىڭلار؟ ¹³ سىلەر ھازىر

گىبئاھتىكى ھېلىقى ئۆكتەملەرنى بىزگە چىقىرىپ بېرىڭلار. بىز ئۇلارنى ئۆلتۈرۈپ، ئىسرائىللار ئارىسىدىن رەزىللىكنى يوقىتايلى، — دېدى.

بىنىامىنلار ئىسرائىل قېرىنداشلىرىنىڭ سۆزىگە كۆنمەي، ¹⁴ ئەكسىچە، ئۇلار ئۆز شەھەرلىرىدىن كېلىپ، گىبئاھقا يىغىلىپ، ئىسرائىل خەلقى بىلەن ئۇرۇش قىلىشقا تەييار بولۇشتى. ¹⁵ گىبئاھقا توپلانغان بىنىامىنلاردىن 26,000 قىلچىلىق لەشكەر ۋە گىبئاھلىقلاردىن خىللانغان 700 لەشكەر سەپكە تىزىلغانىدى. ¹⁶ لەشكەرلەر ئارىسىدا يەنە تاللانغان 700 ئادەم بار بولۇپ، ئۇلار سولخاي ئىدى. ئۇلارنىڭ ھەربىرى سالغا بىلەن تاش ئاتسا نىشانغا تەگمەي قالمايتتى. ¹⁷ ئىسرائىللارنىڭ بىنىامىنلارنى ھېسابلىمىغاندا، جەڭ قىلىشقا ماھىر 400,000 قىلچىلىق لەشكەرى بار ئىدى.

¹⁸ ئىسرائىل خەلقى بەيتەلگە بېرىپ پەرۋەردىگاردىن:

— بىزدىن بىنىامىنلار بىلەن جەڭ قىلىشقا قايسى قەبىلە ئاۋۋال چىقسۇن؟ — دەپ سورىدى.

پەرۋەردىگار جاۋاب بېرىپ:

— يەھۇدا قەبىلىسى ئاۋۋال چىقسۇن، — دېدى.

سەردارلار

¹⁹ ئىسرائىللار سەھەر ئورنىدىن تۇرۇپ، گىبئاهقا يېقىن جايدا بارگاھ قۇرۇشتى.
²⁰ ئىسرائىللار بىنيامينلار بىلەن جەڭ قىلىشقا تەييار بولۇپ، گىبئاه شەھىرىنىڭ ئالدىدا جەڭ سېپى تۈزۈشتى. ²¹ بىنيامينلار گىبئاهتىن چىقىپ 22 مىڭ ئىسرائىلنى ئۆلتۈردى. ²² ئىككىنچى كۈنى ئىسرائىللار بىر - بىرىگە مەدەت بېرىپ، ئۇرۇشنىڭ بىرىنچى كۈنىدىكىدەك جەڭگىۋار ھالەتتە ئۇرۇش سېپىنى قايتىدىن تۈزۈشتى.
²³ ئۇنىڭدىن ئىلگىرى ئىسرائىللار پەرۋەردىگارغا كەچ كىرگۈچە نالە - زار قىلىپ، ئۇنىڭدىن:

— بىز يەنە قېرىنداشلىرىمىز بىنيامينلار بىلەن جەڭ قىلساق بولامدۇ؟ — دەپ سوراشقانىدى.

پەرۋەردىگار جاۋاب بېرىپ:

— بېرىڭلار، ئۇلارغا ھۇجۇم قىلىڭلار، — دېدى.

²⁴ شۇنىڭ بىلەن ئىككىنچى كۈنى ئىسرائىللار بىنيامينلارغا ھۇجۇم قىلدى. ²⁵ ئۇ كۈنى بىنيامينلارمۇ گىبئاهتىن چىقىپ، ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلدى. ئۇلار ئىسرائىللاردىن 18 مىڭ قىلىچلىق لەشكەرنى ئۆلتۈردى. ²⁶ شۇنىڭ بىلەن ئىسرائىللارنىڭ بارلىق قوشۇنى بەيتەلگە بېرىپ، پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىدا ئولتۇرۇپ نالە - زار قىلدى ۋە كەچكىچە روزا تۇتۇشتى. پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىدا كۆيدۈرمە ۋە ئامانلىق قۇربانلىقى قىلىشتى ²⁷ (ئۇ چاغلاردا خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقى شۇ يەردە ئىدى). ²⁸ ھارۇننىڭ نەۋرىسى، يەنى ئەلتازارنىڭ ئوغلى پىنخاس شۇ چاغدا روھانىي ئىدى).

ئىسرائىللار پەرۋەردىگاردىن:

— بىز يەنە بىر قېتىم قېرىنداشلىرىمىز بىنيامينلار بىلەن ئۇرۇش قىلايلىمۇ ياكى ئۇرۇشنى توختىتايلىمۇ؟ — دەپ سوراشتى.

پەرۋەردىگار ئۇلارغا:

— بېرىڭلار، مەن ئەتە ئۇلارنى سىلەرنىڭ قولۇڭلارغا چۈشۈرۈپ بېرىمەن، —

دېدى.

²⁹ شۇنىڭ بىلەن ئىسرائىللار گىبئاهنىڭ ئەتراپىغا بۆكتۈرمە قويدى. ³⁰ ئۈچىنچى

سەردارلار

كۈنى، ئىسرائىللار ئالدىنقى ئىككى كۈنگە ئوخشاش گىبئاهنىڭ ئالدىدا سەپ تۈزۈشتى. ³¹ ئۇلار بىنيامينلارنى شەھەردىن ئالداپ چىقىرىشتى. بىنيامينلار ئاۋۋالقىغا ئوخشاش، بەيتەلگە بارىدىغان يول بىلەن گىبئاهقا بارىدىغان يولدا ۋە دالادا جەڭ باشلاپ، ئىسرائىللاردىن 30 دەك ئادەمنى ئۆلتۈردى. ³² بىنيامينلار:

— ئۇلارنى ئاۋۋالقىدا كىلا مەغلۇپ قىلىمىز، — دېيىشتى. ئىسرائىللار:

— بىز قېچىپ، ئۇلارنى ئالداپ شەھەردىن يولغا باشلاپ چىقايلى، — دېيىشتى. ³³ شۇنىڭ بىلەن بارلىق ئىسرائىللار ئۆز ئورۇنلىرىدىن قوزغىلىپ، باتال — تامار دېگەن يەردە سەپ تۈزۈشۈۋاتقاندا، گىبئاهنىڭ سېپىل سوقۇلمىغان يېرىدە بۆكتۈرمىدە يوشۇرۇنۇپ ياتقان ئىسرائىللارمۇ ئورۇنلىرىدىن ئېتىلىپ چىقىشتى. ³⁴ ئىسرائىللاردىن خىلانغان 10 مىڭ لەشكەر گىبئاهقا شىددەت بىلەن ھۇجۇم قىلدى. بىنيامينلار ئۆزلىرىگە بالا — قازاننىڭ كېلىۋاتقانلىقىنى بىلەلمەي قالدى. ³⁵ پەرۋەردىگار بىنيامينلارنى ئىسرائىللارنىڭ كۆز ئالدىدا يوقاتتى، يەنى ئىسرائىللار شۇ كۈنى بىنيامينلاردىن 25,100 قىلچىلىق لەشكەرنى ئۆلتۈردى. ³⁶ شۇنداق قىلىپ بىنيامينلار ئۆزلىرىنىڭ مەغلۇپ بولغانلىقىنى بىلىپ يەتتى.

بۇ جەرياندا يەنە مۇنداق ئىشلار يۈز بەردى: ئىسرائىللار گىبئاه ئەتراپىغا بۆكتۈرمىگە قويغان ئادەملىرىگە ئىشەنچ قىلىپ، بىنيامينلارنى ئالداپ، تۇرغان يېرىدىن چېكىنىشتى. ³⁷ شۇنىڭ بىلەن بۆكتۈرمىدىكىلەر گىبئاهقا بۆسۈپ كىردى. ئۇلار كىرگەندىن كېيىن، پۈتۈن شەھەردىكىلەرنى قىلىچ بىلەن قەتل قىلدى. ³⁸ ئىسرائىللار بۆكتۈرمىدىكىلەر بىلەن شەھەرگە ئوت قويۇپ، ئىس — تۈتەك پەيدا قىلىپ، بەلگە بېرىشنى كېلىشىۋالغانىدى. ³⁹ ئۇلار بۇ بەلگىنى كۆرگەندىن كېيىن، چېكىنىشتىن توختاپ، ئارقىغا يېنىپ جەڭ قىلىشى كېرەك ئىدى.

ئىسرائىللار قاچقان قىياپەتكە كىرىۋالغان چاغدا، بىنيامينلار ئۇلارغا ھۇجۇم قىلىپ، ئىسرائىللارنىڭ 30 دەك ئادىمىنى ئۆلتۈرگەندى. بىنيامينلار:

سەردارلار

— ئۇلارنى جەزمەن باشتىكىدەك مەغلۇپ قىلىمىز! — دېيىشتى.

⁴⁰ بىنيامىنلار ئارقىسىغا قاراپ پۈتۈن شەھەردىن قويۇق ئىس — تۈتەكنىڭ پەلەككە كۆتۈرۈلگەنلىكىنى كۆردى. ⁴¹ بۇ چاغدا ئىسرائىللار كەينىگە يېنىپ بىنيامىنلارغا ھۇجۇم قىلدى. ئۇلار بۇنى كۆرۈپ، بېشىغا بالا — قازا كەلگەنلىكىنى بىلىپ، ئالاقزادە بولۇشتى. ⁴² شۇنىڭ بىلەن ئۇلار ئىسرائىللاردىن قېچىپ چۆلگە قاراپ چېكىنىشكە باشلىدى، بىراق ئۇلار قېچىپ قۇتۇلالمىدى. چۈنكى ئىسرائىللار ئەتراپتىكى شەھەرلەردىن چىقىپ ئۇلارنى قىرغىن قىلدى. ⁴³ ئىسرائىللار بىنيامىنلارنى قورشاپ، ئۇلارنى توختىماستىن قوغلاپ گىبئاھنىڭ كۈنچىقىش تەرىپىدە يوقاتتى. ⁴⁴ شۇنىڭ بىلەن بىنيامىنلارنىڭ 18 مىڭ پالۋىنىنىڭ ھەممىسى ئۆلدى. ⁴⁵ قالغان ئادەملەر چۆلدىكى رىمىمۇن قىيا تېشى تەرەپكە قاراپ قاچتى. يول بويى ئىسرائىللار ئۇلارنىڭ يەنە بەش مىڭ ئادىمىنى ئۆلتۈردى. كېيىن ئۇلار گىدئومغىچە قوغلاپ بېرىپ، ئۇلارنىڭ يەنە ئىككى مىڭ ئادىمىنى ئۆلتۈردى.

⁴⁶ شۇ كۈنى بىنيامىنلارنىڭ 25 مىڭ قىلىچلىق پالۋىنىنىڭ ھەممىسى ئۆلدى.

⁴⁷ قالغان 600 ئادەم چۆلدىكى رىمىمۇن قىيا تېشىنىڭ يېنىغا قېچىپ بېرىپ، ئۇ يەردە تۆت ئاي تۇردى. ⁴⁸ ئىسرائىللار بىنيامىنلارنىڭ شەھەرلىرىگە قايتىپ بېرىپ، ئۇلارنىڭ بارلىق ئادەملىرى ۋە مال — چارۋىلىرىنى قىلىچ بىلەن قىرىپ، شەھەرلەرنى ۋە ئۇچرىغان باشقا نەرسىلەرنى كۆيدۈرۈپ تاشلىدى.

21 - باب

بىنيامىن قەبىلىسىدىكىلەرگە خوتۇن تېپىپ بېرىش

¹ ئىسرائىللار مىزىياھتا قەسەم ئىچىپ: «ئارىمىزدىن ھېچكىم قىزلىرىنى بىنيامىنلارغا خوتۇنلۇققا بەرمىسۇن» دېيىشكەندى.

² ئىسرائىل خەلقى بەيتەلگە كېلىپ، خۇدانىڭ ھۇزۇرىدا كەچكىچە ئولتۇرۇپ، ئۇن سېلىپ ھۆڭرەپ يىغلاشتى. ³ ئۇلار:

— ئى پەرۋەردىگار، ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا! نېمە ئۈچۈن بۇنداق

سەردارلار

ئىش يۈز بېرىدۇ؟ ئىسرائىللاردىن بىر قەبلە ئازىيىپ كەتتىغۇ! — دېيىشتى.
⁴ ئەتسى خەلق سەھەر تۇرۇپ، شۇ يەردە بىر قۇربانلىق سۇپىسى قۇرۇپ،
 كۆيدۈرمە ۋە ئامانلىق قۇربانلىقى قىلىشتى. ⁵ ئىسرائىللار:
 — ئىسرائىل قەبىلىلىرىدىن كىم پەرۋەردىگارنىڭ جامائىتى بولۇشقا كەلمىدى؟ —
 دېيىشتى.

بۇرۇن ئۇلار مىزپاھتا پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىغا كەلمىگەنلەر توغرىسىدا قاتتىق
 قەسەم ئىچىپ: «بۇ يەرگە كەلمىگەنلەرنى چوقۇم ئۆلتۈرىمىز» دېيىشكەندى.
⁶ ئىسرائىللار قېرىنداشلىرى بىنيامينلار توغرىسىدا قاغۇرۇپ:
 — بۈگۈن ئىسرائىل قەبىلىلىرىدىن بىر قەبلە ئازىيىپ كەتتى. ⁷ بىز بۇرۇن
 پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىدا ئۇلارغا قىزلىرىمىزنى خوتۇنلۇققا بەرمەيمىز دەپ قەسەم
 ئىچىشكەندۇق، ئەمدى ئۇلاردىن ھايات قالغانلىرىنىڭ خوتۇن ئېلىش ئىشىنى قانداق
 ھەل قىلىشىمىز كېرەك؟ — دېيىشتى.
⁸⁻⁹ ئىسرائىللار يەنە:

— ئىسرائىل قەبىلىلىرى ئارىسىدىن كىم پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىغا جەم بولۇش
 ئۈچۈن مىزپاھقا كەلمىدى؟ — دېيىشىپ، ئادەملەرنى ساناش ئارقىلىق گىلئادتىكى
 يابېش شەھىرىدىن ھېچكىمنىڭ مىزپاھتىكى يىغىلىشقا كەلمىگەنلىكىنى بىلىشتى.
¹⁰ جەم بولغانلار ئىچىدىن 12,000 پالۋاننى تاللاپ ئۇلارغا:
 — سىلەر گىلئادتىكى يابېش شەھىرىگە بېرىپ، ئۇلارنىڭ خوتۇن،
 بالا-چاقىلىرىنىمۇ قويماي قىلىچ بىلەن قىرىپ تاشلاڭلار. ¹¹ سىلەر يەنە بارلىق
 ئەرلەرنى ۋە ئەرلەر بىلەن بىللە بولغان ئاياللارنىڭ ھەممىسىنى قىرىپ تاشلاڭلار، —
 دەپ جېكىلدى.

¹² ئىسرائىللار گىلئادتىكى يابېشلىقلار ئىچىدىن يۈزى ئېچىلمىغان، ئەرلەرگە
 يېقىن كەلمىگەن 400 قىزنى تېپىپ، ئۇلارنى كەنتان زېمىنىنىڭ شىلو شەھىرىدىكى
 بارگاھقا ئېلىپ كەلدى.

¹³ قايتا جەم بولغان ئىسرائىللار رىمىمۇن قىيا تېشىنىڭ يېنىدىكى بىنيامينلارغا
 خەۋەر ئەۋەتىپ، ئۇلارغا ئامانلىق بېرىدىغانلىقىنى ئېيتتى. ¹⁴ شۇنىڭ بىلەن

سەردارلار

بنيامينلار قايتىپ كەلدى. ئىسرائىللار گىلائادتىكى يايىش شەھىرىدىن ئۆلتۈرمەي ئېلىپ كەلگەن 400 قىزنى ئۇلارغا خوتۇنلۇققا بەردى، ئەمما ئۇلارغا بۇ قىزلار يېتىشمىدى.¹⁵ شۇنىڭ بىلەن كۆپچىلىك بنيامينلار ئۈچۈن يەنە قايغۇرۇشتى، چۈنكى پەرۋەردىگار ئىسرائىل قەبىلىلىرىدىن بىرىنى يوق قىلغانىدى.¹⁶ يىغلىشتا ئاقساقاللار:

— بنيامينلارنىڭ خوتۇن – قىزلىرىنىڭ ھەممىسىنى يوقاتتۇق، ھايات قالغان ئەرلەرگە قەيەردىن خوتۇن تېپىپ بېرىمىز؟ — دېيىشتى.¹⁷ ئۇلار يەنە:

— ھايات قالغان بنيامينلار ئەۋلاد قالدۇرۇشى كېرەك، شۇندىلا ئىسرائىللارنىڭ بنيامين قەبىلىسى يوقىلىپ كەتمەيدۇ.¹⁸ ئەمما بىز ئۇلارغا ئۆز قىزلىرىمىزنى خوتۇنلۇققا بېرەلمەيمىز، چۈنكى بىز قەسەم ئىچىپ: «بنيامينلارغا قىزلىرىنى خوتۇنلۇققا بەرگەنلەر لەنەتكە قالسۇن» دېيىشكەن.¹⁹ مانا، پەرۋەردىگار ئۈچۈن يىلدا بىر ئۆتكۈزۈلىدىغان ھېيتمۇ كېلىپ قالدى. بىز بۇ ھېيتنى بەيتەلنىڭ شىمالى، بەيتەلدىن شەكەمگىچە سوزۇلغان يولنىڭ شەرقى ۋە لىبونانىڭ جەنۇبىدىكى شىلو شەھىرىدە ئۆتكۈزۈمىز، — دېيىشتى.

²⁰ شۇنىڭ بىلەن ئۇلار بنيامينلارغا:

— سىلەر ئۈزۈملۈككە بېرىپ بۆكتۈرمىدە تۇرۇڭلار.²¹ سىلەر ساقلاپ تۇرۇپ، شىلو قىزلىرى ئۇسسۇل ئوينىغىلى كەلگەندە، ھەربىرىڭلار بىردىن تۇتۇپ، بنيامين زېمىنىغا خوتۇنلۇققا ئېلىپ كېتىڭلار.²² ئۇلارنىڭ ئاتىسى ياكى قېرىنداشلىرى كېلىپ بىزگە دەۋا قىلسا، بىز ئۇلارغا: «بىزنىڭ يۈزىمىزنى قىلىپ بنيامينلارغا ئىلتىپات قىلىڭلار، چۈنكى بىز گىلائادتىكى يايىشتىكى جەڭ مەيدانىدا ئۇلارغا يەتكۈدەك قىز تاپالمايدۇق. سىلەر قىزىڭلارنى قەستەن ئۇلارغا بەرگەن ئەمەس، شۇڭا سىلەر گۇناھسىز» دەيمىز، — دېيىشتى.

²³ شۇنىڭ بىلەن بنيامينلار ئۇلارنىڭ دېگىنىدەك ئۆزلىرىگە يەتكۈدەك ئۇسسۇلچى قىزلارنى خوتۇنلۇققا تۇتۇپ ئېلىپ كەتتى. كېيىن ئۇلار يۇرتلىرىغا قايتىپ، ئۆز شەھەرلىرىنى باشقىدىن قۇرۇپ، شۇ يەرلەردە ياشاپ قالدى.²⁴ شۇنداق قىلىپ ئىسرائىللار تارقىلىپ، ھەممىسى ئۆز قەبىلىسى، ئۆز جەمەتى ۋە ئۆزلىرىگە تەقسىم

سەردارلار

قىلىنغان زېمىنغا قايتىشتى.

²⁵ ئۇ زامانلاردا ئىسرائىللارنىڭ پادىشاھى يوق ئىدى. ھەر كىم ئۆزى توغرا دەپ قارىغان ئىشنى قىلاتتى.

رۇت

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

مۇقەددەس كىتابنىڭ «سەردارلار» قىسمىدا خاتىرىلەنگەن كۈلپەتلىك كۈنلەر — «رۇت» تىكى ۋەقەلەرنىڭ ئارقا كۆرۈنۈشىدۇر. سەردارلار ئىسرائىللار ئۈستىدىن ھۆكۈمرانلىق يۈرگۈزگەن چاغلار — ئىسرائىللار كەنتان زېمىنىغا جايلاشقاندىن تارتىپ تاكى پادىشاھلىقنى قۇرۇشقىچە بولغان ۋاقىتنى يەنى تەخمىنەن مىلادىيىدىن بۇرۇنقى 13 - ئەسىردىن 11 - ئەسىرگىچە بولغان ۋاقىتنى ئۆز ئىچىگە ئالدى. سەردارلار — خۇدا تەرىپىدىن تەيىنلەنگەن ئادەملەر بولۇپ، ئۇلار ئەينى چاغدا ئۆز خەلقىنى يېتەكلەپ، ئۇلارنى قوشنا ئەللەرنىڭ بوزەك قىلىشىدىن قۇتۇلدۇراتتى. تىنچ ۋاقىتلاردا بولسا، ئۇلار خەلق ئارىسىدا سوت قىلاتتى.

«سەردارلار» دا خۇدانىڭ خەلقىنىڭ قايتا - قايتا پەرۋەردىگاردىن يۈز ئۆرگەندە ئۆچرىغان بالا - قازالرى يېزىلغان. دەل بۇنىڭ ئەكسىچە، مۇقەددەس كىتابنىڭ «رۇت» دېگەن قىسمىدا پەرۋەردىگارغا ئىخلاسمەن بىرقانچە قەھرىمانلارنىڭ پەيدا بولغانلىقى ھەمدە يات مىللەتنىڭ بىر ئەزاسىنىڭ ئىسرائىل خەلقى ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇداغا يۈزلىنىشى بىلەن بەختلىك بولۇپ، خۇدانىڭ سادىق خەلقىنىڭ بىر ئەزاسىغا ئايلانغانلىقى يېزىلغاندۇر.

كىتابىمىزدىكى باش شەخس رۇت مۇئابلىق بولۇپ، ئۇ بىر ئىسرائىلغا نىكاھلىنىدۇ. ئېرى ئۆلۈپ كەتكەندىن كېيىن، قېيىنسىغا چوڭقۇر ۋاپادارلىقنى كۆرسىتىپ، ئۇنىڭ بىلەن بىرگە ئىسرائىلىيەگە بارىدۇ. شۇنداقلا ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدانى قوبۇل قىلىدۇ.

ئاخىرىدا ئالدىنقى ئېرىنىڭ ئىسرائىل تۇغقانلىرىدىن بىرىگە نىكاھلىنىدۇ. ئۇنىڭ ئەۋلادىدىن ئىسرائىلنىڭ ئۇلۇغ پادىشاھى داۋۇت كېلىپ چىقىدۇ.

تېزىس:

1. ئەلىمەلەك ئائىلىسىنىڭ موئاب ئېلىگە بېرىشى (1 - باب - 1 - ئايەتتىن 5 - ئايەتكىچە)
2. نائومى بىلەن رۇتنىڭ بەيتلەھەمگە قايتىپ كېلىشى (1 - باب 6 - ئايەتتىن 22 - ئايەتكىچە)
3. رۇتنىڭ بوئازنىڭ ئېتىزىدا باشاق تېرىشى (2 - باب)
4. رۇتنىڭ خامانغا بېرىپ، بوئاز بىلەن كۆرۈشۈشى (3 - باب)
5. بوئازنىڭ رۇتنى نىكاھقا ئېلىشى (4 - باب 1 - ئايەتتىن 12 - ئايەتكىچە)
6. پادىشاھ - داۋۇت بوئاز بىلەن رۇتنىڭ ئەۋلادىدۇر (4 - باب 13 - ئايەتتىن 22 - ئايەتكىچە)

رۇت

ئەلمەلەك ئائىلىسىنىڭ موئاب ئېلىگە بېرىشى

¹⁻² ئىسرائىلىيەگە سەردارلار ھۆكۈمرانلىق قىلغان چاغلاردا، دۆلەت ئىچىدە قەھەتچىلىك يۈز بەردى. ئۇ چاغدا يەھۇدا زېمىنىنىڭ ئەفراتا رايونىدىكى بەيتلەھەم شەھىرىدە ئەلمەلەك ئىسىملىك بىر كىشى بار ئىدى. ئۇ يۇرتىدىن ئايرىلىپ، خوتۇنى نائومى شۇنداقلا ماخلون ۋە كىليون ئىسىملىك ئىككى ئوغلىنى ئېلىپ، موئاب ئېلىگە بېرىپ، ئۇ يەردە ۋاقىتلىق تۇردى. ئۇلار ئۇ يەردىكى ۋاقىتتا ³ ئەلمەلەك ئالەمدىن ئۆتۈپ، نائومى ئىككى ئوغلى بىلەن قالدى. ⁴ ئىككى ئوغلى موئاب يۇرتىنىڭ قىزلىرىدىن ئورپاھ ۋە رۇتلارغا ئۆيلەندى. ئۇلار ئۇ يەردە ئون يىلچە ياشىغاندىن كېيىن، ⁵ ماخلون ۋە كىليونلارمۇ ۋاپات بولۇپ، نائومى پەرزەنتسىز تۇل بولۇپ قالدى.

نائومى بىلەن رۇتنىڭ بەيتلەھەمگە قايتىپ كېلىشى

⁶ نائومى موئابتا تۇرغان ۋاقىتتا پەرۋەردىگارنىڭ ئۆز خەلقىگە بەخت ئاتا قىلىپ، ئۇلارغا مول ھوسۇل بەرگەنلىكىنى ئاڭلاپ، يۇرتىغا قايتماقچى بولدى. ⁷ ئۇ ئىككى كېلىنى بىلەن بىللە بۇرۇن تۇرغان ماكاندىن ئايرىلىپ، يەھۇدا زېمىنىغا قاراپ مېڭىش

رۇت

يولدا ⁸ ئىككى كېلىنگە:

— سىلەر ئەمدى ئاناڭلارنىڭكىگە قايتىپ كەتسەڭلار. سىلەر ماڭا ۋە مەرھۇملىرىڭلارغا ياخشى قارىغىنىڭلاردەك، پەرۋەردىگارمۇ سىلەرگە ياخشىلىق ئاتا قىلغاي. ⁹ پەرۋەردىگار سىلەرنىڭ يەنە نىكاھلىنىپ، ئۆيلۈك — ئوچاقلىق بولۇپ، ئامانلىقتا ياشىشىڭلارنى نېسىپ قىلسۇن، — دېدى.

شۇنىڭ بىلەن نائومى ئۇلارنى سۆيۈپ قويدى، لېكىن ئىككى كېلىن: ¹⁰ — ياق! بىز سىز بىلەن بىللە ئۆز خەلقىڭىزنىڭ يېنىغا كېتىمىز، — دەپ ئون سېلىپ، يىغلىشىپ كېتىشتى.

¹¹ بىراق نائومى:

— قىزلىرىم، قايتىپ كېتىڭلار! نېمىشقا مەن بىلەن كېتىسەلەر؟ ئويلاپ بېقىڭلار، مەن يەنە سىلەرگە ئەر بولىدىغان ئوغۇل تۇغالامدىمەن؟ ¹² قايتىپ كېتىڭلار، قىزلىرىم، مېڭىڭلار! مېنىڭ يېشىم نىكاھلىنىش يېشىدىن ئۆتۈپ كەتتى. نىكاھلىنىشقا ئازراق ئۈمىدىنىمۇ بار دەيلى، ئەگەر مەن بۈگۈنلا بىرسىگە تېگىپ، ئوغۇلۇق بولىدۇممۇ دەيلى، ¹³ سىلەر ئۇ ئوغۇللار بالاغەتكە يەتكۈچە كۈتۈپ تۇرالامسىلەر؟ سىلەر باشقا ئەرگە تەگمەي ئۇلارنى كۈتەلەمسىلەر؟ ياق! قىزلىرىم، بۇنداق بولۇشى مۇمكىن ئەمەس. مېنى پەرۋەردىگار ئۇردى. پەرۋەردىگارنىڭ ماڭا ئاتا قىلغان شور پېشانىلىكىنى سىلەر تارتساڭلار توغرا بولمايدۇ، — دېدى.

¹⁴ ئۇلار يەنە قاتتىق يىغلاشتى. ئورپاھ قېينانسىنى سۆيۈپ قويۇپ كەتتى. لېكىن رۇت قېينانسىنى چىڭ قۇچاقلدى. ¹⁵ نائومى ئۇنىڭغا:

— رۇت، كېلىن سىڭلىڭ ئۆز خەلقىنىڭ ۋە ئىلاھىنىڭ يېنىغا كەتتى. سەنمۇ ئۇنىڭ كەينىدىن قايتقىن! — دېدى.

¹⁶ بىراق رۇت:

— مېنى سىزدىن تېنىپ قېشىڭىزدىن كېتىشكە زورلىماڭ. سىز نەگە بارسىڭىز، مەنمۇ شۇ يەرگە بارمەن. سىز نەدە تۇرسىڭىز، مەنمۇ شۇ يەردە تۇرىمەن. سىزنىڭ خەلقىڭىز مېنىڭمۇ خەلقىم. سىزنىڭ خۇدايىڭىز مېنىڭمۇ خۇدايىم. ¹⁷ سىز قەيەردە ئۆلسىڭىز، مەنمۇ شۇ يەردە ئۆلمەن ۋە شۇ يەرگە كۆمۈلمەن. ئۆلۈمدىن باشقا

رۇت

ھېچقانداق نەرسە بىزنى ئايرىۋېتەلمەيدۇ! ئەگەر مەن بۇ قەسىمىگە ئەمەل قىلمىسام، پەرۋەردىگار مېنى قاتتىق جازالسۇن، — دېدى.

¹⁸ رۇتنىڭ ئۆزى بىلەن بىللە كېتىشنى شۇنچىلىق كۈچلۈك تەلەپ قىلىۋاتقانلىقىنى كۆرگەن ئائومى ئۇنى قايتا زورلىمىدى.

¹⁹ ئۇلار بىللە مېڭىپ بەيتلەھەمگە باردى. ئۇلار يېتىپ بارغاندا، پۈتۈن شەھەر خەلقى ھاياجانغا چۆمدى. ئاياللار ئەجەبلىنىپ، بىر — بىرىگە:

— ئۇ راستتىنلا ئائومىدۇ؟ — دېيىشتى.

²⁰ ئائومى:

— مېنى ئائومى [مەنسى «يېقىملىق»] دېمەي، مارا [مەنسى «ئاچچىق»] دەڭلار! — دېدى. ئۇ يەنە ئۇلارغا:

— ھەممىگە قادىر خۇدا مېنى شور پېشانە قىلدى. ²¹ مەن يۇرتۇمدىن كەتكىنىمدە بەختلىك ئىدىم، لېكىن ھازىر پەرۋەردىگار مېنى ھەممىدىن مەھرۇم قىلدى. پەرۋەردىگار مېنى ئەيىبلىدى، ھەممىگە قادىر خۇدا ماڭا كۈلپەت سالدى. شۇنداق تۇرسا، سىلەر مېنى نېمىشقا يەنە ئائومى دەپ ئاتايىسىلەر؟! — دېدى.

²² شۇ تەرىقىدە ئائومى ۋە ئۇنىڭ موئابلىق كېلىنى رۇت موئابتىن قايتىپ كەلدى. ئۇلار بەيتلەھەمگە يېتىپ كەلگەندە، ئارپا ئورمىسى ئەمدى باشلانغانىدى.

2 - باب

رۇتنىڭ بوئازنىڭ ئېتىزىدا باشاق تېرىشى

¹ ئائومىنىڭ بوئاز ئىسىملىك باي ھەم ئابرويلۇق بىر تۇغقىنى بار بولۇپ، ئۇ ئائومىنىڭ ئېرى ئەلىمەلەكنىڭ جەمەتىدىن ئىدى.

² بىر كۈنى رۇت ئائومىغا:

— مېنىڭ ئېتىزغا بېرىپ باشاق تېرىشىمگە ماقۇل بولسىڭىز، بېشىمنى سىلايدىغان بىرەر كىشىنىڭ كەينىدە ئىشلەي، — دېدى.

— مەيلى، بارغىن، قىزىم، — دېدى ئائومى.

رۇت

³ رۇت ئېتىزغا بېرىپ، ئورمىچىلارنىڭ كەينىدىن مېڭىپ، چېچىلىپ كەتكەن ئارپا باشاقلىرىنى تەردى. بۇ ئېتىز دەل بوئازنىڭ ئىدى.

⁴ رۇت ئېتىزدا باشاق تېرىۋاتقاندا، بوئاز بەيتلەھەمدىن كەلدى. ئۇ ئورمىچىلارغا:
— پەرۋەردىگار سىلەر بىلەن بىللە بولغاي! — دەپ سالام بەردى.

— پەرۋەردىگار سىزگە بەخت ئاتا قىلغاي! — دەپ سالام قايتۇردى ئۇلار.
⁵ بوئاز ئورمىچىلارغا مەسئۇل كىشىدىن:

— ئاۋۇ كىمنىڭ قىزى ئىكەن؟ — دەپ سورىدى.
⁶ ئۇ:

— ئۇ مۇئابلىق قىز ئىكەن، ئائىمى بىلەن بىللە مۇئابتىن كەپتۇ. ⁷ ئۇ مەندىن ئورمىچىلارنىڭ كەينىدىن مېڭىپ، باغلارنىڭ ئارىسىدىن يەرگە چېچىلىپ كەتكەن باشاقلىرىنى تېرىۋېلىشنى تەلەپ قىلغانىدى. سەھەردىن بېرى ئىشلەپ، كەپىدە پەقەت بىر ئاز ئارام ئېلىپ، يەنە ئىشلەۋاتىدۇ، — دەپ جاۋاب بەردى.
⁸ بوئاز رۇتنىڭ يېنىغا بېرىپ ئۇنىڭغا:

— ئەي قىزىم، گېپىمگە قۇلاق سال! سەن باشاقنى باشقىلارنىڭ ئېتىزلىرىغا بېرىپ تەرمەي، بۇ يەردە قېلىپ، ئايال خىزمەتكارلىرىمنىڭ قېشىدا تەرگىن. ⁹ ئەر خىزمەتكارلىرىم قەيەردە ئورما ئورسا، سەن ئايال خىزمەتكارلىرىم بىلەن بىللە ئاشۇ يەرگە بار. ئەر ئورمىچىلىرىمغا سېنى بوزەك قىلماسلىقىنى تاپىلايمەن. ئۇسسۇسساڭ، ئۇلار توشقۇزۇپ قويغان كۆمۈرەلەردىن سۇ ئېلىپ ئىچكىن، — دېدى.
¹⁰ رۇت بوئازنىڭ ئالدىدا تىزلىنىپ، بېشىنى يەرگە تەگكۈزۈپ:

— مەن بىر مۇساپىر تۇرسام، نېمىشقا بېشىمنى سىلاپ، بۇنچىۋالا غەمخورلۇق قىلسىز؟ — دېدى.

¹¹ بوئاز ئۇنىڭغا:

— سەن تۇل قالغاندىن كېيىن قېيىناڭغا قىلغان ۋاپادارلىقىڭنى ئاڭلىغاندىم. سېنىڭ ئاتا-ئاناڭ ۋە ئۆز يۇرتۇڭدىن قانداق ئايرىلىپ، بۇ يات خەلق ئىچىگە قانداقچە كېلىپ قالغانلىقىڭدىن تولۇق خەۋىرىم بار. ¹² پەرۋەردىگار قىلغان ياخشىلىقلىرىڭنى ئۆزۈڭگە ياندۇرغاي. سەن قاننى ئاستىدا پاناھلىق ئىزدىگەن ئىسرائىللارنىڭ خۇداسى

رۇت

پەرۋەردىگار ساڭا مول ئىلتىپاتىنى ياغدۇرغاي، — دېدى.
 رۇت ئۇنىڭغا:¹³

— خوجام، سىز ماڭا بەك چوڭ ياخشىلىق قىلدىڭىز، گەرچە مەن سىزنىڭ دېدەكلىرىڭىزدىن بولمىساممۇ، ماڭا شۇنداق مۇلايىم سۆزلەرنى قىلىپ، كۆڭلۈمگە تەسەللى بەردىڭىز، — دەپ جاۋاب قايتۇردى.
¹⁴ تاماق ۋاقتى بولغاندا، بوئاز رۇتقا:

— قېنى، كەلگىن، نانغا ئېغىز تەگكىن. ئاچچىقسۇغا تەگكۈزۈپ يېگىن، — دېدى.
 رۇت ئورمىچىلار بىلەن بىللە ئولتۇردى. بوئاز ئۇنىڭغا قوماچتىن ئېلىپ بەردى. ئۇ تويغۇچە يېدى ۋە ئاشۇرۇپ قويدى.¹⁵ رۇت ئورنىدىن تۇرۇپ يەنە باشقا تەرگىلى كەتكەندە، بوئاز ئەر ئورمىچىلىرىغا:

— ئۇ ئورۇلغان باغلارنىڭ ئارىسىدا يۈرۈپ تەرسىمۇ توسماڭلار ۋە ئازار بەرمەڭلار.¹⁶ ھەتتا ئۇنىڭ ئۈچۈن باغلارنىڭ ئازراق سۇغۇرۇپ چىقىرىپ قويۇڭلار. ئۇنى ئەيىبلەمەڭلار، — دەپ تاپلىدى.

¹⁷ شۇنىڭ بىلەن رۇت كەچ كىرگۈچە ئېتىزدا ئىشلىدى. ئۇ تېرىپ كەلگەن باشاقلارنى سوققاندا، يېرىم خالتا دېگۈدەك دان چىقتى.¹⁸ رۇت ئارىپسىنى ئېلىپ، شەھەرگە قايتىپ كەلگەندە، قېينانسى ئۇنىڭ تەرگەن ئارىپسىنى كۆردى. رۇت ئېشىپ قالغان تامىقىنى ئېلىپ ئۇنىڭغا بەردى.¹⁹ ئاتۇمى ئۇنىڭغا:

— بۇنچۇۋالا كۆپ ئارىپنى قەيەردىن تېرىپ كەلدىڭ؟ سەن كىمنىڭ ئېتىزىدا ئىش قىلدىڭ؟ ساڭا غەمخورلۇق قىلغان شۇ كىشىگە خۇدا رەھمەت قىلسۇن! — دېدى.
 رۇت قېينانسىغا ئۆزىنىڭ بوئازنىڭ ئېتىزىدا ئىشلىگەنلىكىنى ئېيتىپ بەردى.
²⁰ ئاتۇمى روھلانغان ھالدا:

— --- ھايات بىزلەرگە مېھىر - شەپقىتىنى كۆرسىتىش بىلەن ئۆلۈپ كەتكەن ئەرلىرىمىزگە سادىق بولغان بوئازغا پەرۋەردىگار زور بەخت ياغدۇرسۇن! — دەپ دۇئا قىلدى. ئۇ يەنە:

— ئۇ كىشى بىزنىڭ يېقىن تۇغقانلىرىمىزنىڭ بىرى بولىدۇ. ئۇنىڭ بىزگە قاراش مەسئۇلىيىتى بار، — دېدى.

رۇت

²¹ — يەنە مېنىڭ تاكى ئورما ئاياغلاشقۇچە ئۆز ئورمىچىلىرىنىڭ كەينىدىن باشقا تېرىشىمگە رۇخسەت بەردى، — دېدى رۇت.
²² نائومى كېلىنىگە:

— شۇنداق قىلغىن، قىزىم! بوئازنىڭ ئايال خىزمەتكارلىرى بىلەن بىللە ئىشلىگىن. ئەگەر باشقا كىشىلەرنىڭ ئېتىزلىرىغا بارساڭ، سېنى بوزەك قىلىشى مۇمكىن، — دېدى.

²³ شۇنداق قىلىپ رۇت ئارپا، بۇغدايلار ئورۇلۇپ بولغانغا قەدەر، بوئازنىڭ ئايال خىزمەتكارلىرى بىلەن بىللە باشقا تەردى. ئۇ قېيىناتىسى بىلەن بىللە تۇرىۋەردى.

3 - باب

رۇتنىڭ خامانغا بېرىپ، بوئاز بىلەن كۆرۈشۈشى

¹ بىر مەزگىل ئۆتكەندىن كېيىن، نائومى كېلىنى رۇتقا:

— ھەي قىزىم، مەن ساڭا باشپاناھ بولىدىغان بىر ئەر تاپاي. سەن ئەمدى ئۆي - ئوچاقلىق بولۇپ قالغىن. ² سەن ئايال خىزمەتكارلىرى بىلەن بىللە ئىشلىگەن بوئازنىڭ بىزگە تۇغقان ئىكەنلىكىنى بىلسەنغۇ. سۆزۈمنى ئاڭلا! بۈگۈن كەچتە ئۇ خاماندا ئارپا سوقىدۇ. ³ سەن ئۈستى - بېشىڭنى يۇيۇپ، ئۆزۈڭگە ئەتىر چېچىپ، چىرايلىق كىيىملىرىڭنى كىيىپ، خامانغا بارغىن. لېكىن ئۇ يەپ - ئىچىپ بولغۇچە، سېنىڭ ئۇ يەرگە بارغانلىقىڭنى تۇيۇپ قالمىسۇن. ⁴ ئۇنىڭ ياتىدىغان يېرىنى كۆرۈۋال. ئۇ يېتىپ بولغاندا، چاندۇرماي بېرىپ، يوتقىنىنى ئېچىپ، ئۇنىڭ ئاياغ تەرىپىدە يېتىۋالساڭ، ئۇ ساڭا نېمە قىلىش كېرەكلىكىنى ئېيتىدۇ، — دېدى.

⁵ — سىز نېمە دېسىڭىز مەن شۇنى قىلىمەن، — دەپ جاۋاب قايتۇردى رۇت.

⁶ شۇنىڭ بىلەن رۇت خامانغا بېرىپ، قېيىناتىسىنىڭ دېگىنىدەك قىلدى. ⁷ بوئاز

يەپ - ئىچىپ بولغاندىن كېيىن، كۆڭلى ئازادە بولۇپ راھەتلەندى ۋە خامان دۆۋىسىنىڭ كەينىدە يېتىپ، ئۇيقۇغا كەتتى. رۇت شەپە چىقارماي، يوتقىنىنىڭ ئاياغ تەرىپىنى ئېچىپ قويۇپ، شۇ يەردە ياتتى. ⁸ تۈن يېرىم بولغاندا بوئاز مۇزلاپ

رۇت

كەتكەنلىكتىن ئويغىنىپ، ئالدىغا ئېگىشكەندە ئاياغ تەرىپىدە بىر ئايالنىڭ ياتقىنىنى كۆرۈپ، ھەيران بولۇپ:

⁹ — سەن كىم؟ — دەپ سورىدى.

ئۇ:

— بۇ مەن، رۇت، چاكىرىڭىز. سىز ماڭا قاراش مەسئۇلىيىتى بار بولغان يېقىن تۇغقىنىم. شۇڭا ماڭا قاننىڭىزنى سايە قىلىپ، مېنى ئەمرىڭىزگە ئالسىڭىز! —

دېدى.

¹⁰ بوئاز ئۇنىڭغا:

— ئەي قىزىم، پەرۋەردىگار ساڭا كۆپ بەخت ئاتا قىلسۇن! سېنىڭ ھازىر ئېرىڭنىڭ جەمەتكە كۆرسىتىۋاتقان ساداقىتىڭ بۇرۇن كۆرسەتكەن ساداقىتىڭدىنمۇ ئارتۇقتۇر.

چۈنكى سەن پۇلى بولسۇن - بولمىسۇن بىر ياشنى تاپالايتتىڭ، لېكىن ئۇنداق

قىلمىدىڭ. ¹¹ قىزىم، غەم قىلما! سېنىڭ تەلەپ قىلغانلىرىڭنىڭ ھەممىسىنى مەن

ئورۇنداپ بېرىمەن، چۈنكى شەھەردىكىلەرنىڭ ھەممىسى سېنىڭ بىر ياخشى ئايال

ئىكەنلىكىڭنى بىلىدۇ. ¹² مەن ھەقىقەتەن سېنىڭ يېقىن تۇغقىنىڭ، بىراق بىلگىنىكى،

ساڭا مەندىنمۇ يېقىن يەنە بىر ئادەم بار. ¹³ بۈگۈن كېچە بۇ يەردە قال. ئەتە

سەھەردە مەن ئۇنىڭ بىلەن پاراڭلىشىپ، ئۇنىڭ ساڭا تۇغقانلىق ھەققىنى ئۆتەشنى

خاللايدىغان - خالمايدىغانلىقىنى بىلىپ باقاي. ئۇ ئۆزىنىڭ بۇرچىنى ئادا قىلىپ، سېنى

ئالسا، ياخشى بولغىنى؛ ئەگەر خالىمىسا، مەڭگۈ ھايات پەرۋەردىگار ئالدىدا قەسەم

قىلىمەنكى، سېنى ئۆزۈم ئەمرىمگە ئېلىپ، بۇ بۇرچىنى ئادا قىلىمەن. ئەمدى سەن

تاڭ ئاتقۇچە بۇ يەردە يېتىپ تۇر! — دېدى.

¹⁴ رۇت ئۇنىڭ ئاياغ تەرىپىدە ياتتى. لېكىن تاڭ سۈزۈلۈشتىن بۇرۇن ئورنىدىن

تۇردى، چۈنكى بوئاز ئۇنىڭ بۇ يەرگە كەلگەنلىكىنى باشقىلارنىڭ بىلىپ قېلىشىنى

خالمايتتى.

¹⁵ بوئازمۇ ئورنىدىن تۇرۇپ ئۇنىڭغا:

— يېپىنچاڭنى ئېچىپ تۇتۇپ تۇر، — دېدى.

ئۇ شۇنداق قىلدى. بوئاز ئۇنىڭغا ئىككى خالتا دېگۈدەك ئارىپنى ئۇسۇپ، مۇرىسىگە

رۇت

ئارتىپ قويۇپ، ئۆزى شەھەرگە كەتتى.

¹⁶ رۇت ئۆيىگە قايتىپ بارغىنىدا، قېينانسى ئۇنىڭدىن:

— ئىشلىرىڭ قانداق بولدى، قىزىم؟ — دەپ سورىدى.

رۇت بوئازنىڭ ئۆزىگە قىلغانلىرىنى قېينانسىغا ئېيتىپ بەردى.

¹⁷ — ئۇ مېنى سىزنىڭ ئالدىڭىزغا قۇرۇق قول قايتمىسۇن دەپ، بۇ يېپىنچىدىكى

ئارپىنى بەردى، — دېدى رۇت.

¹⁸ نائومى ئۇنىڭغا:

— بۇ ئىشلارنىڭ ئاخىرى چىققۇچە، بۇ جايدا تەخىر قىلىپ تۇرغىن. بوئاز بۈگۈن بۇ

ئىشلارنى پۈتكۈزمەي بولدى قىلمايدۇ، — دېدى.

4 - باب

بوئازنىڭ رۇتنى نىكاھىغا ئېلىشى

¹ بۇ ئارىدا بوئاز شەھەر دەرۋازىسىغا بېرىپ، ئۇ يەردە ئولتۇردى. ئۇزۇن ئۆتمەي

ئۆزى ئېيتقان ئەلىمەلەكنىڭ ئەڭ يېقىن تۇغىنىمۇ ئۇ يەردىن ئۆتۈپ قالدى. بوئاز

ئۇنىڭغا:

— بۇرادەر، بۇ يەرگە كېلىپ ئولتۇر! — دەپ چاقىردى، ئۇ كېلىپ ئولتۇردى.

² بوئاز يەنە شەھەرنىڭ ئاقساقاللىرىدىن ئون نەپىرىنى تەكلىپ قىلىپ، ئۇلارنىمۇ بۇ

يەردە ئولتۇرغۇزدى. كۆپچىلىك ئولتۇرۇپ بولغاندىن كېيىن، ³ ئۇ ھېلىقى تۇغىنىغا:

— بۇرادىرىمىز ئەلىمەلەكنىڭ ئايالى نائومى موئابىتىن قايتىپ كېلىپ، ئۆزلىرىگە

تەۋە زېمىننى ساتماقچى بولۇۋاتىدۇ. ⁴ شۇڭا سېنى بۇ ئىشتىن

خەۋەرلەندۈرمەكچىدىم. ئەگەر سەن بۇ يەرنى ئېلىشنى خالىساڭ، مۇشۇ يەردە

ئولتۇرغان ئاقساقاللار ۋە خەلقئالەم ئالدىدا ئالغىن. ئەگەر خالىمىساڭمۇ مەيلى،

ئوچۇق ئېيتقىن، بۇنى مېنىڭ بىلىشىم كېرەك، چۈنكى ئالدى بىلەن سېنىڭ ئېلىش

ھوقۇقۇڭ بار. ئاندىن كېيىن نۆۋەت ماڭا كېلىدۇ، — دېدى.

ھېلىقى تۇغىنى:

رۇت

— ئالمەن، — دېدى.

⁵ بوئاز ئۇنىڭغا:

— خوپ! ئەگەر سەن ئۇ زېمىننى نائومدىن ئالساڭ، مەرھۇمنىڭ موئابلىق تۇل خوتۇنى رۇتنىمۇ ئېلىپ، مەرھۇمنىڭ نامىنى ساقلاپ قېلىش ئۈچۈن ئەۋلاد قالدۇرۇپ، ئەۋلادىغا بۇ يەرنى مېراس قىلىشنىڭ كېرەك، — دېدى.

⁶ ئۇ كىشى:

— ئۇنداقتا بۇ يەرنى ئېلىش ھوقۇقىدىن ۋاز كېچمەن، چۈنكى بالىلىرىمغا قالدۇرغان مېراس بۇلۇنۇپ كېتىدىكەن. سەن ئالغىن! مەن ئالمايمەن، — دەپ جاۋاب بەردى.

⁷ ئەينى ۋاقتلاردا ئىسرائىلىيەلىكلەرنىڭ مال - مۈلۈك، سودا - سېتىق ئىشلىرىدا مۇنداق بىر ئادەت بار ئىدى. ئۇ بولسىمۇ ساتقۇچى ئۆز كەشىنى يېشىپ، ئالغۇچىغا بېرەتتى. ئۇلار سودا - سېتىقنىڭ پۈتكەنلىكىنى مۇشۇ ئۇسۇل بىلەن ئىپادىلەيتتى.

⁸ شۇڭا ئۇ كىشى بوئازغا:

— سەن ئالغىن! — دەپ كەشىنى سېلىپ، بوئازغا بەردى.

⁹ بوئاز ئۇ يەردىكى ئاقساقاللار ھەم جامائەتكە:

— ئەي جامائەت، گېيىمگە قۇلاق سېلىڭلار! بۈگۈن ھەممىڭلار گۇۋاھچى، مەن نائومدىن ئەلمەلەكنىڭ مېراسى يەنى كىليون بىلەن ماخلونغا تەۋە بولغان يەر - زېمىنلارنى ئۆزۈمنىڭ ئىلكىمگە ئالمەن. ¹⁰ شۇنىڭ بىلەن بىرگە ئۆلگەن كىشىنىڭ مېراسىغا ۋارىس قالدۇرۇش ئۈچۈن ھەم ئۇنىڭ نامىنىڭ بۇرادەرلىرى ئارىسىدا ئۇنتۇلۇپ قېلىپ، ئۆز يۇرتى ئىچىدە ئۆچمەسلىكى ئۈچۈن، مەرھۇم ماخلوننىڭ ئايالى موئابلىق رۇتنىمۇ ئەمرىمگە ئالمەن. بۈگۈن سىلەر بۇ ئىشلارغا گۇۋاھچى بولغايىسىلەر، — دېدى.

¹¹ دەرۋازىنىڭ يېنىدىكى ئاقساقاللار ۋە جامائەت:

— شۇنداق، بىز گۇۋاھچىدۇرمىز. پەرۋەردىگار ياقۇپنىڭ ئاياللىرى راھىلە بىلەن لېياھقا نۇرغۇن پەرزەنت بەرگىنىدەك، خوتۇنۇڭ رۇتقىمۇ كۆپ پەرزەنت ئاتا قىلغاي. ئەفراتادا باي بولغايىسەن. بەيتلەھەمدە نامىڭ ئىززەت - ئابروي تاپقاي.

رۇت

¹² پەرۋەردىگار بۇ ياش ئايالدىن ساڭا نۇرغۇن ئەۋلاد ئاتا قىلغاي،
ئۇرۇق - جەمەتگىنى تامارنىڭ يەھۇداغا تۇغۇپ بەرگەن ئوغلى پەرەسنىڭ جەمەتگە
ئوخشاش ئاۋات قىلغاي، — دەپ دۇئا قىلىشتى.

پادىشاھ - داۋۇت بوئاز بىلەن رۇتنىڭ ئەۋلادىدۇر

¹³ شۇنداق قىلىپ بوئاز رۇتنى ئەمرىگە ئېلىپ، ئۇلار بىر تەككىگە باش قويدى.
پەرۋەردىگارنىڭ قۇدرىتى بىلەن رۇت ھامىلىدار بولۇپ، بىر ئوغۇل تۇغدى.
¹⁴ شەھەردىكى ئاياللار ئاتومغا:

— پەرۋەردىگارغا مەدھىيەلەر ئوقۇلسۇن! ئۇ بۈگۈن سىزگە تايانچ بولىدىغان بىر
نەۋرە ئاتا قىلدى. ئۇنىڭ نامى ئىسرائىلىيەدە ئىززەت - ئابروي تاپسۇن. ¹⁵ سىز
ئۈچۈن يەتتە ئوغۇلدىنمۇ ئەۋزەل كېلىنىڭىز سىزگە ياخشى قارىدى، ھازىر ئۇ سىزگە
بىر نەۋرە تۇغۇپ بەردى. بۇ نەۋرىڭىز سىزنىڭ قولىڭىزغا قول، پۈتتىڭىزغا پۈت بولۇپ،
ياشاغان ۋاقتىڭىزدا تايانچىڭىز بولىدۇ، — دېيىشتى.

¹⁶ ئاتومى بۇ بالىنى قولغا ئېلىپ، باغرىغا چىڭ باستى ۋە ئۇنىڭ باققۇچى چوڭ
ئانىسى بولدى.

¹⁷ قوشنا ئاياللار بەس - بەستە:

— ئاتومى بىر ئوغۇل نەۋرىلىك بولدى! — دېيىشىپ، بالغا ئوبىد دەپ ئات قويدى.
ئوبىد بولسا يىشاينىڭ ئاتىسى ئىدى. يىشاي بولسا پادىشاھ داۋۇتنىڭ ئاتىسى
ئىدى.

²²⁻¹⁸ پەرەستىن داۋۇتقىچە بولغانلارنىڭ نەسەبنامىسى: پەرەس خەزرۇننىڭ
ئاتىسى، خەزرۇن رامنىڭ ئاتىسى، رام ئاممىنادابنىڭ ئاتىسى، ئاممىناداب ناخشوننىڭ
ئاتىسى، ناخشون سالموننىڭ ئاتىسى، سالمون بوئازنىڭ ئاتىسى، بوئاز ئوبىدنىڭ
ئاتىسى، ئوبىد يىشاينىڭ ئاتىسى، يىشاي بولسا داۋۇتنىڭ ئاتىسىدۇر.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

قىسقىچە چۈشەندۈرۈش

مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 15 - ئەسىردە مۇسا پەيغەمبەر ئىسرائىللارنى مىسىردىن ئېلىپ چىقىپ، پەرۋەردىگار ئۇلارغا بېرىشكە ۋەدە قىلغان زېمىنغا باشلاپ باردۇ. ۋەھالەنكى، ئىسرائىللار پەرۋەردىگارغا ئىزچىل ھالدا ئىشەنمەي كەلگەچكە، ئۇلارنىڭ ئۇ زېمىنغا كىرىشىگە 40 يىل ۋاقىت كېتىدۇ. ئۇ ۋاقىتتا مۇسا پەيغەمبەر ئالەمدىن ئۆتكەن بولۇپ، ئىسرائىللارغا يوشۇۋا دېگەن ئادەم باشچىلىق قىلىپ، ئۇلارنى پەرۋەردىگار ۋەدە قىلغان زېمىنغا ئېلىپ كىرىدۇ. ئىسرائىللار ئۇ زېمىننى ئىگىلەپ بولغاندىن كېيىن، يوشۇۋامۇ ئالەمدىن ئۆتىدۇ ۋە كېيىنچە ئىسرائىللارغا خۇدا تەرىپىدىن تەيىنلەنگەن سەردارلار يېتەكچىلىك قىلىدۇ.

مۇقەددەس كىتابنىڭ «سامۇئىل» قىسىمىدىن سامۇئىل پەيغەمبەر، سائۇل پادىشاھ ۋە داۋۇت پەيغەمبەرلەرنىڭ ھاياتى ھەققىدىكى بايانلارنى تاپالايسىز. سامۇئىل پەيغەمبەر ئىسرائىلىيە پادىشاھلىقىنىڭ تىكلەنىشىدە مۇھىم رول ئوينىغان پەيغەمبەردۇر. ئۇنىڭ تەسىرى ئاستىدا، ئىسرائىللار ئايرىم - ئايرىم سەردارلار تەرىپىدىن يېتەكچىلىك قىلىنىدىغان، ئۆز ئارا مۇناسىۋەتلىرى يىراق بولغان ئون ئىككى قەبىلىدىن تەركىب تاپقان خەلقنى، بىرلا پادىشاھ تەرىپىدىن ھۆكۈمرانلىق قىلىنىدىغان، بىرلىككە كەلگەن خەلققە ئايلانغان. بۇ ۋەقەلەر مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 11 - ئەسىردە يۈز بەرگەن. سامۇئىل پەيغەمبەر ئىسرائىللارنىڭ ئەڭ ئاخىرقى ھۆكۈمرانلىق قىلغۇچى سەرداردۇر.

پەرۋەردىگار سامۇئىل پەيغەمبەرگە سائۇلنى پادىشاھ قىلىپ تىكلەشنى ئېيتىدۇ، شۇنىڭ بىلەن سائۇل ئىسرائىلىيەنىڭ بىرىنچى پادىشاھى بولىدۇ. كېيىنچە سائۇل پەرۋەردىگارغا بويسۇنمىغاچقا، پەرۋەردىگار سامۇئىل پەيغەمبەرگە سائۇلنىڭ ئەۋلادىدىن بولمىغان داۋۇتنى ئۇنىڭ ئورنىغا پادىشاھ قىلىپ تىكلەشنى بۇيرۇيدۇ. گەرچە سامۇئىل داۋۇتنى پادىشاھلىققا تەيىنلىگەن بولسىمۇ، ئەمما ئۇنىڭ پادىشاھلىق تەختىگە ئولتۇرۇشىغا نۇرغۇن يىللار كېتىدۇ. داۋۇت بۇ يىللارنى ناھايىتى

ئېغىر جاپا - مۇشەققەتلەر بىلەن ئۆتكۈزگەن بولۇپ، بۇ جاپا - مۇشەققەتلەر جەريانىدا ئۇنىڭ خۇداغا باغلىغان ئۈمىدى ئۈزۈلمەيدۇ. بەرھەق، خۇدا ئۇنىڭغا مەدەت بېرىپ، ئۇنى قوغدايدۇ.

مۇقەددەس كىتابنىڭ «سامۇئىل ئىككىنچى قىسمى» دا سائۇل پادىشاھنىڭ ئۆلۈمى ۋە داۋۇت پەيغەمبەرنىڭ ئالدى بىلەن يەھۇدا قەبىلىسىگە، ئاندىن پۈتكۈل ئىسرائىلىيەگە پادىشاھ بولغانلىقى تەسۋىرلەنگەن. شۇنىڭ بىلەن بىرگە داۋۇت پادىشاھنىڭ خۇداغا تايىنىپ، ئىسرائىللارنىڭ دۈشمەنلىرى ئۈستىدىن غەلبە قىلىپ، ئىسرائىلىيە تارىخىدىكى دانىشمەن، ئادالەتلىك ۋە ئەڭ ئۇلۇغ پادىشاھ بولغانلىقى ئاجايىپ تەسىرلىك ھالدا بايان قىلىندۇ. گەرچە داۋۇت پەيغەمبەر ئۇلۇغ پادىشاھ بولغان بولسىمۇ، ئۇمۇ ئېغىر گۇناھلارنى ئۆتكۈزىدۇ. ئۇنىڭ سائۇل پادىشاھتىن پەرقلىق يېرى شۇكى، خۇدا ئۇنىڭغا گۇناھلىرىنى كۆرسىتىپ بەرگەندە، ئۇ توۋا قىلىدۇ (سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم، 12 - باب، 12 -، 13 - ئايەتلەر). ئۇنىڭ گۇناھلىرى ئېغىر ئاقىۋەتلەرنى ئېلىپ كەلگەن بولسىمۇ، مېھىر - شەپقەتلىك خۇدا ئۇنى كەچۈرۈپ، پادىشاھلىقتىن ئېلىپ تاشلىمايدۇ. داۋۇت پەيغەمبەر ئىزچىل ھالدا خۇداغا تايىنىپ ياشىغان زات بولۇپ، پەرۋەردىگارىنى خۇرسەن قىلىشتا ئۇنىڭ ھاياتى باشقىلارغا ئۈلگە بولىدۇ. مۇقەددەس كىتابنىڭ «سامۇئىل» قىسمى پەرۋەردىگارىنىڭ ئىسرائىل خەلقى بىلەن قانداق مۇناسىۋەتتە بولغانلىقىنى كۆرسىتىپ بېرىدىغان تارىخىي پاكىتتۇر. «سامۇئىل» بىزگە ئىگىمىز خۇدانىڭ قۇدرىتىنى، ھەققانىيىتىنى ۋە مېھىر - مۇھەببىتىنى كۆرسىتىپلا قالماستىن، بەلكى سامۇئىل پەيغەمبەر، داۋۇت پادىشاھ ۋە باشقىلارنىڭ ھايات كەچۈرمىشلىرى ئارقىلىق، بىزنىڭ خۇدا بىلەن، شۇنداقلا بىر - بىرىمىز بىلەن قانداق مۇناسىۋەتتە بولۇشىمىز كېرەكلىكىنى ئۆگىتىدۇ. كىتابتىكى «تاكى ھازىرغىچە» دېگەن ئىبارە بىز ياشاۋاتقان بۈگۈنكى دەۋرنى ئەمەس، بەلكى شۇ تارىخىي ۋەقەلىك يېزىلماۋاتقان ۋاقىتنى كۆرسىتىدۇ. مۇقەددەس كىتابنىڭ بۇ تەرجىمىسىدە بىز ئىبرانىي تىلدا يېزىلغان قەدىمكى ئىشەنچلىك تېكىستلارغا ئاساسلاندى.

ئەسلى نۇسخىدا ئىشلىتىلگەن ۋاقىت ۋە باشقا ئۆلچەم بىرلىكلىرى ھازىرقى زامان ئۆلچەم بىرلىكلىرىگە ئايلاندۇرۇلدى.

تېزىس:

1. سامۇئىل پەيغەمبەر («سامۇئىل 1 - قىسىم» 1 - بابتىن 7 - باقىچە)
2. سامۇئىل پەيغەمبەر ۋە سائۇل پادىشاھ («سامۇئىل 1 - قىسىم» 8 - بابتىن 15 - باقىچە)
3. سائۇل پادىشاھ، ئوغلى يوناتان ۋە داۋۇت پەيغەمبەر («سامۇئىل 1 - قىسىم» 16 - بابتىن «سامۇئىل 2 - قىسىم» 1 - باقىچە)
4. داۋۇت پەيغەمبەرنىڭ پادىشاھ بولۇشى («سامۇئىل 2 - قىسىم» 2 - بابتىن 20 - باقىچە)
5. داۋۇت پادىشاھنىڭ ئاخىرقى يىللىرى («سامۇئىل 2 - قىسىم» 21 - بابتىن 24 - باقىچە)

سامۇئىل بىرىنچى

قىسىم

ئەلقانا ۋە ئۇنىڭ ئائىلىسى

¹ ئەفرايىم تاغلىق رايونغا جايلاشقان راماتايىم - زوفىم^① شەھىرىدە بىر كىشى ياشايتتى، ئۇنىڭ ئىسمى ئەلقانا بولۇپ، ئۇ يىروخامنىڭ ئوغلى ئىدى. يىروخام ئەلھۇنىڭ ئوغلى، ئەلھۇ تۆھۇنىڭ ئوغلى، تۆھۇ ئەفرايىم قەبىلىسىدىن بولغان زۇفنىڭ ئوغلى ئىدى.

² ئەلقانانىڭ ھاننا ۋە پىننىنا ئىسىملىك ئىككى ئايالى بولۇپ، ئىككىنچى ئايالى پىننىنادىن پەرزەنتلىرى بار ئىدى، ئەمما ھاننادىن پەرزەنت كۆرمىگەندى.
³ ئەلقانا ھەر يىلى قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگارغا ئىبادەت قىلىپ، ئۇنىڭغا قۇربانلىق قىلىش ئۈچۈن ئۆز شەھىرىدىن شىلو^② شەھىرىگە ئائىلىسى بىلەن بىللە باراتتى. ئۇ يەردە ئەلنىڭ ئىككى ئوغلى، خوفنى بىلەن پىنخاس پەرۋەردىگارغا روھانىيلىق قىلاتتى.
⁴ ئەلقانا قۇربانلىق قىلغان كۈنى قۇربانلىقنىڭ گۆشىنى پىننىناغا ۋە ئۇنىڭ قىز - ئوغۇللىرىغا بىر ئۈلۈشتىن بۆلۈپ بېرىتتى.^⑤ ھانناغا بولسا قوش ئۈلۈش

^① 1:1 راماتايىم شەھىرىنىڭ قىسقارتىلمىسى: راماه (19 - ئايەتكە قارالسۇن).

^② 3:1 شىلو شەھىرى شۇ چاغلاردا ئىسرائىللار ئۈچۈن دىنىي مەركەز ئىدى.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

بېرەتتى. چۈنكى ئەلقانا ئۇنى ياخشى كۆرەتتى. ۋاھالەنكى پەرۋەردىگار ئۇنى تۇغماس قىلىپ قويغانىدى.⁶ ھاننانى پەرۋەردىگار تۇغماس قىلىپ قويغانلىقى ئۈچۈن كۈندىشى پىننىنا ئۇنىڭغا قاتتىق ئازار بېرىپ، خاپا قىلاتتى.⁷ بۇنداق قىلىش ئۇزۇن يىل داۋاملاشتى. ھاننا پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەتگاھىغا ھەر قېتىم بارغىنىدا، پىننىنا ئۇنىڭغا ئازار بېرەتتى. شۇ سەۋەبلىك ئۇ كۆز يېشى قىلاتتى، گېلىدىن غىزىمۇ ئۆتمەيتتى.⁸ ئېرى ئەلقانا ئۇنىڭغا:

— ھاننا، نېمىشقا كۆز يېشى قىلسەن؟ نېمىشقا غىزا يېمەيسەن؟ نېمىشقا شۇنچىۋالا غەمكىنەن؟ مەن سەن ئۈچۈن ئون ئوغۇلدىنمۇ ئارتۇق ئەمەسمۇ؟ — دەيتتى.

⁹⁻¹⁰ بىر كۈنى ئۇلار شىلودا غىزالىنىپ بولغاندىن كېيىن، ھاننا ئورنىدىن تۇرۇپ، دۇئا قىلىشقا چىقتى. ئۇ چاغدا روھانىي ئەلى ئىبادەتگاھ دەۋرۋازىسىنىڭ يېنىدىكى سۇپىدا ئولتۇراتتى. ھاننانىڭ كۆڭلى قاتتىق ئازار يېگەنلىكتىن زار-زار يىغلىغان ھالدا پەرۋەردىگارغا دۇئا قىلدى.¹¹ ئۇ پەرۋەردىگارغا قەسەم قىلىپ:

— ئى قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار، بەندەڭنىڭ قايغۇسىغا نەزەر سالغايىسەن. مېنى ئېسىڭگە ئالغايىسەن، ئۈنۈمىغايسەن! ئەگەر ماڭا بىر ئوغۇل بەرسەڭ، مەن ئۇنى ئۆمۈرلۈك ساڭا بېغىشلىغان، بېشىغا ئۆمۈرۋايەت ئۈستىرا تەگكۈزمىگەن بولاتتىم،³ — دېدى.

¹² ھاننا پەرۋەردىگارغا ئۇزاق دۇئا قىلدى. ئەلى بولسا ئۇنىڭ ئاغزىغا سەپسىلىپ تۇراتتى.¹³ ھاننا ئىچىدە دۇئا قىلىپ، ئاۋازىنى چىقارمىدى. پەقەت ئۇنىڭ لەۋلىرىلا مىدىرلايتتى. شۇنىڭ ئۈچۈن ئەلى ئۇنى مەست ئىكەن، دەپ ئويلىدى — دە،¹⁴ ئۇنىڭغا:

— قاچانغىچە مەست يۈرسەن؟ شارابتىن ئۆزۈڭنى تارت! — دېدى.¹⁵ ھاننا ئۇنىڭغا:

— ياق، ئۇنداق ئەمەس تەقىسىر. مەن پەرىشان بىر ئايالەن. ھاراق-شاراب ئىچمىدىم، پەقەت پەرۋەردىگارغا كۆڭلۈمنى تۆكتۈم.¹⁶ مېنى يامان ئايال دەپ

^{11:1} بۇ ئەينى زاماندا، پەرۋەردىگارغا بېغىشلانغانلىقنىڭ بەلگىسى.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

قالمىسلا، غەم - قايغۇلىرىمنىڭ كۆپلىكىدىن شۇنداق دۇئا قىلدىم، — دېدى.
 17 — ئامان - ئېسەن قايتقىن. ئىسرائىللارنى تاللىغان خۇدا تىلگىنىڭنى بەرگەي،
 — دېدى ئەلى.

18 ھاننا جاۋابەن:

— كۆز ئالدىلىرىدا ئىلتىپات تاپقايمەن، — دېدى.
 ئاندىن ئۇ قايتىپ بېرىپ، غىزا يېدى، ئىلگىرىكىدەك غەمكىن بولمىدى.

سامۇئىلنىڭ تۇغۇلۇشى ۋە خۇداغا بېغىشلىنىشى

19 ئەتسى ئەلقانانىڭ ئائىلىسىدىكىلەر تاڭ سەھەردە تۇرۇپ، پەرۋەردىگارغا
 ئىبادەت قىلغاندىن كېيىن، راماھتىكى ئۆيىگە قايتىپ كېلىشتى. ئەلقانا ئايالى ھاننا
 بىلەن بىر ئورۇندا ياتقانىدى، پەرۋەردىگار ھاننانىڭ تىلىكىنى ئىجابەت قىلدى. 20 ھاننا
 ھامىلىدار بولۇپ، ۋاقىت - سائىتى توشقاندا بىر ئوغۇل تۇغدى. «ئۇنى
 پەرۋەردىگار دىن تىلىۋالدىم» دەپ، ئوغلىنىڭ ئېتىنى سامۇئىل^④ قويدى. 21 شىلو
 شەھىرىگە بارىدىغان ۋاقىت يەنە كەلدى. ئەلقانا ئائىلىسىدىكىلەرنى ئېلىپ،
 پەرۋەردىگارغا يىللىق قۇربانلىقنى ۋە ۋەدە قىلغان قۇربانلىقنى سۇنغىلى ئۇ يەرگە
 باردى. 22 بۇ قېتىم ھاننا بارمىدى. ئۇ ئېرىگە:

— بالا ئەمچەكتىن چىققاندىن كېيىن، ئۇنى ئېلىپ بارمەن. بۇنىڭ بىلەن ئۇ
 پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىدا بولىدۇ، ئۆمۈرۋايەت شۇ يەردە قالىدۇ، — دېدى.
 23 ئەلقانا ئۇنىڭغا:

— مەيلى، قانداق قىلىشنى ياخشى دەپ بىلسەڭ شۇنداق قىل. بالا ئەمچەكتىن
 چىققۇچە ئۆيدە تۇرۇپ تۇرغىن. پەرۋەردىگار قەسىمىڭنى ئادا قىلىشىڭغا مەدەت
 بەرگەي، — دېدى.

شۇنىڭ بىلەن ھاننا ئۆيدە قېلىپ، بالىسىنى ئېمىتتى.

24 بالا ئەمچەكتىن چىققاندىن كېيىن، ھاننا ئۇنى شىلوغا ئېلىپ باردى ۋە ئۇچ
 ياشلىق بىر بۇقا، يېرىم خالتا ئۇن، بىر تۇلۇم شاراب ئالغاچ باردى. ھاننا سامۇئىلنى

④ 20:1 ئىبرانىي تىلىدىكى بۇ سۆز ئاھاڭ جەھەتتە «خۇدا ئاڭلىدى» دېگەن سۆزگە يېقىن.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەتگاھىغا ئېلىپ باردى. بالا تېخى كىچىك ئىدى. ²⁵ بۇقا سويۇلغاندىن كېيىن، ھاننا بىلەن ئەلقانا بالىنى ئەلنىڭ قېشىغا ئېلىپ كەلدى. ²⁶ ھاننا ئەلگە:

— تەقسىر، ھايات تۇرغانلىرى گۇۋاھ بولسۇنكى، ²⁷ بۇرۇن بۇ يەردە، يانلىرىدا تۇرۇپ، پەرۋەردىگارغا دۇئا قىلغان ھېلىقى ئايال مەن بولمەن. مەن پەرۋەردىگاردىن بالا تىلگەندىم، پەرۋەردىگار تەلپىمنى ئىجابەت قىلىپ، بۇ بالىنى ماڭا بەردى. ²⁸ شۇنىڭ ئۈچۈن مەن ئۇنى پەرۋەردىگارغا بېغىشلىدىم. ئۇ ئۆمۈرۋايەت پەرۋەردىگارغا ئاتالغان بولسۇن، — دېدى. شۇنداق قىلىپ ئۇلار ئۇ يەردە پەرۋەردىگارغا ئىبادەت قىلدى.

2 - باب

ھاننانىڭ پەرۋەردىگارغا ئوقۇغان مەدھىيەسى

¹ ھاننا مەدھىيە ئوقۇپ، مۇنداق دېدى:

ئى پەرۋەردىگار، شادلاندىڭ قەلبىمنى،
 رۇسلىدىڭ قەدىمىنى.
 دۈشمەنلىرىم ئالدىدا ماختىنار بولدۇم،
 يايىدىم سەن بەرگەچ نىجاتلىقنى.
² پەرۋەردىگار بىردىنبىر مۇقەددەستۇر،
 ئى پەرۋەردىگار، سېنىڭ تەڭدىشىڭ يوقتۇر.
 خۇدايىمىزدەك پاناھگاھ قورام تاش يوقتۇر.
³ ئارتۇق سۆزلىمەڭلار بېرىلىپ كىبىرلىككە،
 ئاغزىڭلاردىن چىقمىسۇن تەكەببۇرلۇق سۆزلەر يەنە.
 چۈنكى پەرۋەردىگار ھەممىنى بىلگۈچى خۇدادۇر،
 قىلغان ئەمەللەرنى ئۇ تارتار تارازىدا.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

- ⁴ كۈچلۈكلەرنىڭ يالىرى سۇنار،
ئاجىزلار قۇدرەت كەمىرىنى باغلار.
- ⁵ ئەمدى نان ئۈچۈن مەدىكار دۇر بۇرۇن توق بولغانلار،
بۇنىڭدىن كېيىن ئاچ قالماس، ئاچ قالغانلار.
تۇغماس ئايال يەتتىنى تۇغار،
كۆپ بالىلىق ئايال ئەمدى مۇسبەتتە قالار.
- ⁶ جاننى ئالغۇچىمۇ، بەرگۈچىمۇ پەرۋەردىگار دۇر،
گۆرگە چۈشۈرگۈچىمۇ، ئېلىپ چىققۇچىمۇ ئۇنىڭ ئۆزىدۇر.
- ⁷ نامرات قىلغۇچىمۇ، باي قىلغۇچىمۇ پەرۋەردىگار دۇر.
پەس قىلغۇچىمۇ، ئېگىزگە كۆتۈرگۈچىمۇ ئۇنىڭ ئۆزىدۇر.
- ⁸ ئۇ كۆتۈرۈپ ئالار كەمبەغەلنى چاڭ - توزاندىن،
ئېلىپ چىقار يوقسۇلنى ئەخلەت دۆۋىلىرىدىن.
ئېسىلزاڭلەر ئارىسىدىن جاي بېرىپ ئۇلارغا،
مۇپەسسەر قىلار ئۇلارنى شان - شۆھرەت ئورنىغا.
چۈنكى پەرۋەردىگارنىڭكىدۇر زېمىننىڭ ئۇللىرى،
ئۇ قويغاندۇر ئۇلارنىڭ ئۈستىگە دۇنيانى.
- ⁹ ئۇ ئۆز تەقۋادارلىرىنىڭ يوللىرىنى قوغدار،
نۇسرەت تاپالماس ئىنسان ئۆز قۇدرىتى بىلەن،
يامانلار قاراڭغۇلۇقتا جىمىقتۇرۇلار.
- ¹⁰ پەرۋەردىگارغا قارشىلىق قىلغۇچىلار بىتچىت قىلىنار،
ئۇ ئۆزى ئاسماندىن ئۇلارغا چاقماق چۈشۈرەر.
پەرۋەردىگار پۈتكۈل دۇنياغا ھۆكۈم چىقىرار.
ئۆزى تىكلىگەن پادىشاھقا كۈچ ئاتا قىلار،
ئۆزى تاللىغان پادىشاھنىڭ قۇدرىتىنى ئاشۇرار.

¹¹ كېيىن ئەلقانلار راماهقا قايتىپ كەتتى. لېكىن بالا سامۇئىل پەرۋەردىگارنىڭ

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

خىزمىتىدە بولۇش ئۈچۈن روھانىي ئەلنىڭ ھۇزۇرىدا قالدى.

ئەلنىڭ ئوغۇللىرى

¹² ئەلنىڭ ئوغۇللىرى ئوسال بولۇپ، پەرۋەردىگارغا بىپەرۋا ئىدى. ¹³ ئۇلار روھانىيلارنىڭ قۇربانلىق قىلىنغان گۆشىنى ئېلىش توغرىسىدىكى بەلگىلىمىسىگە بويسۇنماي، ئۆز خاھىشى بويىچە ئىش قىلاتتى. بىر كىشى قۇربانلىق قىلسا، گۆش تېخى داش قازاندا قايناۋاتقاندا، ئۇلارنىڭ خىزمەتكارلىرى ئۈچ چىشلىق ئارا تۇتۇپ كېلىپ، ¹⁴ ئۇنى گۆشكە سانجىپ، ئارىغا نېمە ئېلىنسا، شۇنى «روھانىيغا تەۋە» دەپ ئېلىپ كېتەتتى. مانا بۇ ئۇلارنىڭ شىلوغا قۇربانلىق قىلغىلى كەلگەن ئىسرائىللارنىڭ ھەممىسىگە قىلغانلىرى ئىدى. ¹⁵ بۇنىڭ بىلەنلا قالماي، ھەتتا قۇربانلىقنىڭ يېغى كۆيدۈرۈلمەي تۇرۇپلا، ئۇلارنىڭ خىزمەتكارى كېلىپ، قۇربانلىق قىلغۇچىغا: «روھانىيغا كاۋاپ قىلىش ئۈچۈن گۆش بەر، ئۇ سەندىن سۇدا پىشۇرۇلغان گۆشنى ئەمەس، بەلكى خام گۆشنى ئېلىشنى خالايدۇ» دەيتتى. ¹⁶ ئەگەر قۇربانلىق قىلغۇچى: «ئالدى بىلەن يېغى كۆيدۈرۈلسۇن، ئاندىن كېيىن خالىغىنىڭچە ئېلىۋەر!» دېسە، ئۇلارنىڭ خىزمەتكارى: «ياق، ھازىرلا بەر! بولمىسا بۇلاپ ئالمەن!» دەيتتى.

¹⁷ ئەلنىڭ بۇ ئىككى ئوغلىنىڭ گۇناھى پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىدا تولىمۇ ئېغىر ئىدى. چۈنكى ئۇلار پەرۋەردىگارغا سۇنۇلغان قۇربانلىققا شۇنداق ھۆرمەتسىزلىك قىلىشتى.

سامۇئىل شىلو شەھىرىدە

¹⁸ ئۇ چاغدا سامۇئىل تېخى بالا ئىدى. ئۇ كەندىر رەختتىن تىكىلگەن روھانىيلىق تونىنى كىيىپ، پەرۋەردىگارنىڭ خىزمىتىدە بولاتتى. ¹⁹ ئانىسى ئۇنىڭغا ھەر يىلى بىر كىچىك چاپان تىكىپ، ئېرى بىلەن يىللىق قۇربانلىق قىلىشقا بارغىنىدا ئالغاچ باراتتى. ²⁰ ئەلى ئەلقانا ۋە ئۇنىڭ ئايالىغا بەخت تىلەپ، ئەلقاناغا:

— پەرۋەردىگاردىن تىلەپ ئالغان ھەم ئۇنىڭغا بېغىشلىغان ئوغۇلنىڭ ئورنىغا، پەرۋەردىگار بۇ ئايالىڭدىن ساڭا پەرزەنتلەر ئاتا قىلغاي، — دەيتتى. شۇنىڭدىن كېيىن ئۇلار ئۆيىگە قايتاتتى. ²¹ پەرۋەردىگار ھانناغا غەمخورلۇق قىلغاچقا، ئۇ ھامىلىدار

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

بولۇپ، ئۈچ ئوغۇل، ئىككى قىز تۇغدى. بالا سامۇئىل بولسا پەرۋەردىگارنىڭ خىزمىتىدە بولۇپ، كۈندىن - كۈنگە چوڭ بولدى.

ئەلنىڭ ئوغۇللىرىنى ئەيىبلىشى

²² ئەلى ناھايىتى قېرىپ كەتكەندى. ئۇ ئىككى ئوغلىنىڭ ئىسرائىل خەلقىگە قىلغان ئەتكەنلىرىنىڭ ھەممىسىنى، ھەتتا ئۇلارنىڭ «پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرى»²³ ئالدىدا خىزمەت قىلىدىغان ئاياللار بىلەن بىر ئورۇندا ياتقانلىقىنى ئاڭلاپ تۇراتتى. ²³ ئەلى ئۇلارغا:

— سىلەر نېمىشقا بۇنداق ئىشلارنى قىلىسىلەر؟ ھەممەيلەندىن سىلەرنىڭ قىلغان ئەسكىلىكىڭلارنى ئاڭلاپ تۇرۇۋاتمەن. ²⁴ ئەي ئوغۇللىرىم، بۇنداق قىلماڭلار! مېنىڭ قۇلقىمغا يەتكەن، پەرۋەردىگارنىڭ خەلقى ئارىسىدا تارقىلىپ يۈرگەن بۇ خەۋەرلەر ياخشى ئەمەس! ²⁵ ئەگەر بىر كىشى يەنە بىر كىشىگە قارشى گۇناھ ئۆتكۈزسە، خۇدا ئۇنىڭغا مۇرەسسە چى بولىدۇ. لېكىن بىر كىشى پەرۋەردىگارغا قارشى گۇناھ ئۆتكۈزسە، ئۇنىڭغا كىممۇ مۇرەسسە چى بولالسىۇن؟ — دېدى.

لېكىن ئۇلار ئاتىسىنىڭ سۆزىگە قۇلاق سالمىدى، چۈنكى ئۇلارنىڭ ئۆلتۈرۈۋېتىلىشى پەرۋەردىگارنىڭ ئىرادىسى ئىدى.

²⁶ بالا سامۇئىل كۈندىن - كۈنگە پەرۋەردىگارنىڭ ۋە كىشىلەرنىڭ زوقىنى كەلتۈرۈپ، چوڭ بولدى.

²⁷ بىر كۈنى بىر پەيغەمبەر ئەلنىڭ ئالدىغا كېلىپ، ئۇنىڭغا مۇنداق دېدى:

— پەرۋەردىگار دەيدۇكى: «ئىسرائىللار مىسىر پادىشاھىغا قۇل بولۇپ يۈرگەندە، مەن ئەجدادىڭ ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئۇرۇق - جەمەتىگە ئۆزۈمنى زاھىر قىلغانىدىم. ²⁸ مەن ئۇلارنى ئىسرىق كۆيدۈرۈپ، قۇربانلىق سۇپامدا قۇربانلىق قىلسۇن، ئالدىدا ئېفود²⁸ كىيىمنى كىيىپ ماڭا روھانىي بولسۇن دەپ، ئىسرائىللارنىڭ بارلىق

²²:22 مۇسا پەيغەمبەر خۇدانىڭ كۆرسەتمىسى بويىچە تىككەن ئىبادەت چېدىرىنىڭ يەنە بىر ئاتىلىشى بولۇپ، بۇ يەردە شىلودىكى ئىبادەت چېدىرىنى كۆرسىتىدۇ.

²⁸:28 ئېفود — باش روھانىيلار خۇداغا خىزمەت قىلغان چاغدا كىيىدىغان كىيىم. «تەۋرات. مىسىردىن چىقىش» 28 - باب، 6 - ئايەتتىن 14 - ئايەتكىچە قارالسۇن.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

قەبىلىلىرى ئىچىدىن تاللىۋالمىغاندىم؟ شۇنىڭدەك ھارۇننىڭ ئەۋلادلىرىغا ئۇلارنىڭ ئۆلۈشى بولسۇن دەپ، ئىسرائىللارنىڭ ھەممە قۇربانلىقلىرىدىن بەرمىگەندىم؟²⁹ شۇنداق ئىكەن، يەنە نېمە ئۈچۈن تەلپىم بويىچە ئىبادەتگاھىدا قىلىنغان قۇربانلىق ۋە ھەدىيەلەرنى دەپسەندە قىلىسىلەر؟ ئەلى، سەن نېمىشقا ئوغۇللىرىڭنى مەندىن ئارتۇق كۆرسەن؟ نېمە ئۈچۈن خەلقىم سۇنغان قۇربانلىقلارنىڭ ياخشى يەرلىرىنى ئېلىپ كېتىپ، ئۆزۈڭلارنى سەمرتسىلەر؟!»

³⁰ ئەمدى پەرۋەردىگار، يەنى ئىسرائىللارنى تاللىغان خۇدا مۇنداق دەيدۇكى: «ھەقىقەتەنمۇ ئۇرۇقۇڭدىن ۋە ئەجدادىڭ ئۇرۇقىدىن بولغانلارنىڭ مەڭگۈ روھانىي بولۇپ خىزمىتىدە بولۇشىنى ئېيتقاندىم. بىراق مەن پەرۋەردىگار ھازىر شۇنى ئېيتىمەنكى، ئەمدى بۇنداق بولمايدۇ. مېنى ھۆرمەتلىگەنلەرنى ئىززەتلەيمەن، مېنى كەمسىتكەنلەر خورلۇقتا قالدۇ. ³¹ مانا، شۇنداق كۈنلەر يېقىنلاشماقتا: ئاتاڭنىڭ ئۇرۇقىدىن بولغانلارنى ئەجلىدىن بالدۇر ھالاك قىلىمەن. شۇنىڭ بىلەن ئۇرۇقۇڭدىن ئۇزۇن ئۆمۈر كۆرىدىغان ئادەم چىقمايدۇ. ³² مېنىڭ ئىبادەتگاھىدا قايغۇلۇق ئىشلارنى كۆرسەن. گەرچە مېنىڭ شاپائىتىم ئىسرائىللارغا ياغدۇرۇلغان بولسىمۇ، سېنىڭ ئۇرۇقۇڭدىن ئۇزۇن ئۆمۈر كۆرىدىغان كىشى چىقمايدۇ. ³³ ئەۋلادىڭدىن بىرسىنى ماڭا روھانىيلىق قىلىشقا قالدۇرىمەن. لېكىن ئۇنىڭ كۆزىدىن ياش قۇرۇمايدۇ، قايغۇدا ئۆتىدۇ. ئەۋلادلىرىڭنىڭ ھەممىسى ياش كېتىدۇ. ³⁴ ئىككى ئوغلۇڭ خوفنى بىلەن پىنىخاس بىر كۈندە ئۆلىدۇ. بۇ ساڭا ئېيتقانلىرىمنىڭ ھەممىسىنىڭ ئەمەلگە ئاشۇرۇلىدىغانلىقىنىڭ بەلگىسى بولۇپ قالسۇن.

³⁵ مەن ئۆزۈمگە سادىق بىر روھانىي تەيىنلەيمەن. ئۇ خاھىشىم ۋە ئىرادەم بويىچە ماڭا خىزمەت قىلىدۇ. ئۇنىڭ ئەۋلادىنى روھانىيلىق قىلىشقا باقى قىلىمەن. ئۇلار مەن تاللىغان پادىشاھ ئالدىدا مەڭگۈ خىزمەت قىلىدۇ. ³⁶ سېنىڭ ئەۋلادىڭ ئىچىدە ھايات قالغان كىشىلەر بىر كۈمۈش تەڭگە ياكى بىر بۇردا نان ئۈچۈن ئۇلارنىڭ ئالدىغا بېرىپ، ئۇلارغا تەزىم قىلىپ، «ئۆتۈنۈپ قالاي، يېمەك - ئىچمىكىم ئۈچۈن روھانىيلار قىلىدىغان بىرەر ئىش بولسا بەرسىڭىز، دەپ يالۋۇرىدىغان بولىدۇ.»

3 - باب

پەرۋەردىگارنىڭ سامۇئىلنى چاقىرىشى

¹ بالا سامۇئىل ئەلنىڭ كۆز ئالدىدا پەرۋەردىگارغا خىزمەت قىلىپ يۈرگەندى. ئۇ چاغلاردا پەرۋەردىگاردىن كەلگەن ۋەھىيلەر ۋە غايىبانە ئالامەتلەر كەم ئىدى. ² بىر كۈنى كەچتە كۆزلىرى ناھايىتى خىرەلىشىپ كەتكەن ئەلى ئۆز ئورنىدا ياتاتتى. ³ پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەتگاھىدىكى چىراغ تېخى يېنىپ تۇراتتى. سامۇئىلمۇ ئىبادەتگاھتا ياتاتتى، ئەھدە ساندۇقى ⁷ بولسا شۇ يەردە ئىدى. ⁴ شۇ ئەسنادا پەرۋەردىگار سامۇئىلنى چاقىردى.

— لەبەي، مانا مەن، — دەپ جاۋاب بەردى سامۇئىل ۋە ⁵ ئەلنىڭ يېنىغا يۈگۈرۈپ كەلدى، — مېنى چاقىرغاندىڭىز، مانا مەن! — دېدى.

— ياق، سېنى مەن چاقىرىمىدىم، قايتقىن، بېرىپ جايىڭدا يات، — دېدى ئەلى. سامۇئىل قايتىپ بېرىپ ياتتى. ⁶ پەرۋەردىگار يەنە: — سامۇئىل! — دەپ چاقىردى.

سامۇئىل يەنە ئورنىدىن تۇرۇپ، ئەلنىڭ يېنىغا كەلدى ۋە: — مېنى چاقىرغاندىڭىز، مانا مەن! — دېدى.

— چاقىرىمىدىم بالام، قايتقىن، بېرىپ جايىڭدا يات، — دېدى ئۇ.

⁷ شۇ چاغقىچە پەرۋەردىگارنىڭ ۋەھىيسى سامۇئىلغا تېخى ئايان بولمىغاچقا، ئۇ پەرۋەردىگارنى تونۇمايتتى. ⁸ پەرۋەردىگار سامۇئىلنى ئۈچىنچى قېتىم چاقىردى. ئۇ يەنە ئورنىدىن تۇرۇپ ئەلنىڭ يېنىغا كەلدى ۋە:

— مېنى چاقىرغاندىڭىز، مانا مەن! — دېدى.

ئەلى شۇ چاغدا، بۇ بالىنى پەرۋەردىگارنىڭ چاقىرىۋاتقانلىقىنى بىلىپ يەتتى. ⁹ ئەلى سامۇئىلغا:

— بېرىپ، جايىڭدا يات، ئەگەر يەنە چاقىرسا، سەن: «ئى پەرۋەردىگار، سۆز قىل، قۇلۇڭنىڭ قۇلىقى سەندە!» دېگىن، — دېدى.

³3: «تەۋرات. مىسىردىن چىقىش» 25 - باب 10 - ئايەتتىن 22 - ئايەتكىچە قارالسۇن.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

سامۇئىل بېرىپ ئۆز ئورنىدا ياتتى.

¹⁰ پەرۋەردىگار ئۇنىڭ قېشىغا كېلىپ، بايقىدەك:

— سامۇئىل! سامۇئىل! — دەپ چاقىردى.

— سۆز قىل، قۇلۇڭنىڭ قۇلقى سەندە! — دەپ جاۋاب بەردى سامۇئىل.

¹¹ پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا:

— سامۇئىل، مەن ئىسرائىللار ئىچىدە شۇنداق بىر ئىش قىلماقچىمەنكى، ئۇنى

ئاڭلىغۇچىلار ھاڭ- تاڭ قالدۇ. ¹² شۇ چاغدا مەن ئەلنىڭ ئائىلىسى توغرىسىدا

ئېيتقان سۆزلىرىمنىڭ ھەممىسىنى باشتىن- ئاخىرىغىچە ئەمەلگە ئاشۇرىمەن.

¹³ مەن ئۇنىڭ ئائىلىسىنى مەڭگۈ جازالايدىغانلىقىمنى ئۇنىڭغا ئېيتقاندىم. چۈنكى ئۇ

ئوغۇللىرىنىڭ ئېغىر گۇناھلىرىدىن خەۋەردار بولۇپ، ئۇلارنىڭ ماڭا كۆپۈرلۈق

قىلىۋاتقانلىقىنى بىلىپ تۇرۇقلۇق، ئۇلارنى توسمىدى. ¹⁴ شۇنىڭ ئۈچۈن مەن ئەلنىڭ

ئائىلىسى توغرىلىق قەسەم قىلدىمكى، ئەلنىڭ ئائىلىسىنىڭ گۇناھلىرى ھەرقانداق

قۇربانلىق ۋە ھەدىيەلەر بىلەنمۇ مەڭگۈ كەچۈرۈم قىلىنمايدۇ، — دېدى.

¹⁵ سامۇئىل تاڭ ئاتقۇچە ئورنىدا يېتىپ، ئاندىن تۇردى ۋە پەرۋەردىگارنىڭ

ئىبادەتگاھىنىڭ ئىشىكلىرىنى ئاچتى. ئۇ بۇ ۋەھىينى ئەلگە ئېيتىشتىن قورقتى.

¹⁶ ئەلى ئۇنى:

— ئى ئوغلۇم سامۇئىل! — دەپ چاقىردى.

— لەبەي، مانا مەن! — دەپ جاۋاب بەردى سامۇئىل.

¹⁷ ئەلى ئۇنىڭغا:

— پەرۋەردىگار ساڭا نېمىلەرنى دېدى؟ مەندىن يوشۇرما. ئەگەر ھەممىسىنى

ئېيتىمساڭ، خۇدا سېنى ئېغىر جازالىغاي! — دېدى.

¹⁸ شۇڭا سامۇئىل ھېچنېمىنى يوشۇرماي، ئۆز ئەينى بويىچە ئېيتىپ بەردى. ئەلى

ئۇنىڭغا:

— ئۇ پەرۋەردىگاردۇر، ئۇنىڭ ئىرادە قىلغىنى ئەمەلگە ئاشقاي، — دېدى.

¹⁹ سامۇئىل چوڭ بولغانسېرى پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا يار بولۇپ، ئۇ ئارقىلىق

يەتكۈزۈلگەن سۆزلىرىنىڭ ھېچبىرىنى ئەمەلگە ئاشۇرماي قويمىدى. ²⁰ شۇنىڭ بىلەن

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

ئىسرائىلىيەنىڭ شىمالىدىكى دان شەھىرىدىن، جەنۇبىدىكى بەئەرشەبا شەھىرىگىچە بولغان زېمىندا ياشايدىغان پۈتكۈل ئىسرائىللار سامۇئىلنىڭ ھەقىقەتەن پەرۋەردىگار تاللىغان پەيغەمبەر ئىكەنلىكىنى بىلىپ يەتتى. ²¹ پەرۋەردىگار شىلۇدا ئۆزىنى داۋاملىق ئاشكارا قىلدى، يەنى ئۆزىنى ئۆز سۆزى بىلەن سامۇئىلغا ئايان قىلدى. بۇنىڭ بىلەن سامۇئىل پەرۋەردىگارنىڭ ۋەھىيىسىنى پۈتكۈل ئىسرائىللارغا يەتكۈزدى.

4 - باب

فلىستىيەلىكلەرنىڭ ئەھدە ساندۇقىنى قولغا چۈشۈرۈشى

¹ ئۇ چاغلاردا فىلىستىيەلىكلەر ئىسرائىللارغا ھۇجۇم قىلغانىدى، ئىسرائىللار ئۇلارغا قارشى جەڭگە ئاتلاندى. ئىسرائىللار ئەبەنەزەر دېگەن يەردە، فىلىستىيەلىكلەر ئافىق دېگەن يەردە بارگاھ تىكىشتى. ² فىلىستىيەلىكلەر ئىسرائىللارغا قارشى سەپ تۈزۈپ جەڭگە ئاتلىنىپ، بىر مەيدان شىددەتلىك ئېلىشىشتىن كېيىن ئىسرائىللارنى مەغلۇپ قىلدى، نەق مەيداندا ئۇلارنىڭ قوشۇنىدىن تۆت مىڭغا يېقىن ئادەمنى ئۆلتۈردى. ³ مەغلۇپ بولغان لەشكەرلەر بارگاھقا قايتىپ كەلگەن چاغدا، ئىسرائىل ئاقساقاللىرى:

— نېمە ئۈچۈن پەرۋەردىگار بۈگۈن بىزنىڭ فىلىستىيەلىكلەرگە مەغلۇپ بولۇشىمىزغا يول قويدى؟ پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقىنى شىلۇدىن بۇ يەرگە ئېلىپ كېلەيلى، ئۇ بىزنىڭ ئارىمىزدا بولسا، بىزنى دۈشمەنلىرىمىزدىن قۇتقۇزدۇ، — دېدى.

⁴ شۇنىڭ بىلەن بىرنەچچە ئادەم شىلۇغا ئەۋەتىلدى، ئۇلار ئىككى «كېرۇب»[®] نىڭ ئارىسىدىكى «مېھەر - شەپقەت تەختى» دە [®] ئولتۇرغان قۇدرەتلىك سەردار

[®] 4:4 كېرۇب — ئەرشتە ياشايدىغان ئىنتايىن كۈچلۈك بىر خىل قاناتلىق مەخلۇق. ئەينى ۋاقىتتا زېمىندا بۇ مەخلۇقنىڭ ئىككى دانە ھەيكىلى بولغان بولۇپ، ئۇلار خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقىنىڭ ئۈستىگە ئورنىتىلغان. «تەۋرات. ئالەمنىڭ يارىتىلىشى» 3 - باب، 24 - ئايەتكە قارالسۇن.

[®] 4:4 تەۋرات. «مىسىردىن چىقىش» 25 - باب 17 - ئايەتتىن 22 - ئايەتكىچە قارالسۇن.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقىنى ئېلىپ كەلدى. ئەلنىڭ ئىككى ئوغلى خوفنى بىلەن پىنخاسمۇ شۇ يەرگە ئەھدە ساندۇقى بىلەن بىللە كەلدى. ⁵ پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقى بارگاھقا يېتىپ كەلگەندە، پۈتۈن ئىسرائىللار يەرنى تەرەتكۈدەك كۈچلۈك چۇقان كۆتۈرۈشتى. ⁶ فىلىستىيەلىكلەر چۇقانى ئاڭلاپ:

— ئىبرانىيلارنىڭ ^① بارگاھدا نېمە ئۈچۈن بۇنچىلىك قاتتىق چۇقان كۆتۈرۈلۈپ كەتتى؟ — دەپ ھەيران قېلىشتى. كېيىن پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقىنىڭ بارگاھقا ئېلىپ كېلىنگەنلىكىنى بىلىپ، ⁷ قورقۇپ كېتىشتى. ئۇلار:

— ئىلاھلىرى ئۇلارنىڭ بارگاھىغا كەپتۇ، ھالىمىزغا ۋاي! بىز بۇرۇن ھېچقاچان

بۇنداق ئىشقا يولۇقۇپ باقمىغاندۇق! ⁸ ئەمدى بىزنى كىممۇ بۇ قۇدرەتلىك

ئىلاھلارنىڭ قولىدىن قۇتقۇزالايدۇ؟ چۆل – باياۋاندا مىسىرلىقلارنى تۈرلۈك

بالايىئاپەتلەر بىلەن ئۇرغانلار ئاشۇ ئىلاھلار ئەمەسمىدى؟ ⁹ قېنى، فىلىستىيەلىكلەر،

ئەركەكتەك باتۇر بولايلى! ئۇنداق بولمىسا، ئىبرانىيلارنىڭ بىزگە قۇل بولغىغا

ئوخشاش، ئەمدى بىز ئۇلارنىڭ قولى بولىمىز. شۇنداق ئىكەن، ئەركەكتەك جەڭ

قىلايلى! — دېيىشتى.

¹⁰ شۇنىڭدىن كېيىن فىلىستىيەلىكلەر قاتتىق ھۇجۇم قىلىپ، ئىسرائىللارنى مەغلۇپ

قىلدى، قىرغىن قىلىش شۇنداق قاتتىق بولدىكى، 30 مىڭ ئىسرائىلىيە لەشكىرىنىڭ

ئۆلۈكى جەڭگاھتا قالدى. ھايات قالغانلىرىنىڭ ھەممىسى ئۆيلىرىگە قېچىپ

كېتىشتى. ¹¹ پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقى دۈشمەننىڭ قولىغا چۈشۈپ كەتتى،

ئەلنىڭ ئىككى ئوغلى خوفنى بىلەن پىنخاسمۇ ئۆلتۈرۈلدى.

ئەلنىڭ ۋاپات بولۇشى

¹² بىنيامىن قەبىلىسىدىن بولغان بىر ئادەم جەڭگاھتىن قېچىپ، شۇ كۈنلا شىلوغا

يېتىپ كەلدى. ئۇ قاغۇدىن كىيىمنى يىرتىپ، بېشىغا توپا چاچقاندى. ¹³ شۇ چاغدا

ئەلى پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقىدىن غەم قىلىپ، يۈرىكى ئېغىپ، يول بويىدىكى

ئورۇندۇقىدا ئولتۇرۇپ خەۋەر كۈتۈۋاتقاندى. ھېلىقى ئادەم شەھەرگە كىرىپ يۈز

^① 6:4 قەدىمكى يەھۇدىيلارنى، يەنى ئىسرائىللارنى كۆرسىتىدۇ.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

بەرگەن ۋە قەلەرنى ئېيتىپ بەرگەندە، پۈتكۈل خەلق داد - پەرياد كۆتۈردى. ¹⁴ ئەلى چۇقان - سۈرەننى ئاڭلاپ:

— نېمىشقا بۇنچىلىك چۇقان سالىسلەر؟ — دەپ سورىدى. ھېلىقى ئادەم «بولغان ۋە قەدىن ئەلنى خەۋەردار قىلىپ قويماي» دەپ، دەرھال ئۇنىڭ يېنىغا كەلدى. ¹⁵ ئەلى ئۇ چاغدا توقسان سەككىز ياشتا بولۇپ، كۆزلىرى كۆرەلمەيتتى. ¹⁶ ھېلىقى ئادەم ئەلگە:

— مەن جەڭ مەيدانىدىن كەلگەنمەن، ئۇ يەردىن بۈگۈن قېچىپ كەلدىم، — دېدى.

— نېمە بولدى، ئوغلۇم؟ — دەپ سورىدى ئەلى.

¹⁷ خەۋەر ئەكەلگەن ئادەم مۇنداق دېدى:

— ئىسرائىللار فىلىستىيەلىكلەرگە مەغلۇپ بولدى، لەشكەرلەردىن نۇرغۇنلىرى ئۆلتۈرۈلدى، سىزنىڭ ئوغللىرىڭىز خوفنى بىلەن پىنخاسمۇ ئۆلدى. خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقىمۇ قولدىن كەتتى.

¹⁸ گەپ پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقى ئۈستىدە بولغاندا، ئەلى ئورۇندۇقىدىن ئارقىسىچە ئۇچۇپ كەتتى - دە، قېرىلىقى ۋە سېمىزلىكىدىن بوينى ئۈزۈلۈپ، شۇ زامان جان بەردى. ئۇ ئىسرائىللارغا قىرىق يىل يېتەكچىلىك قىلغانىدى.

¹⁹ ئەلنىڭ كېلىنى، يەنى پىنخاسنىڭ خوتۇنى ھامىلدار بولۇپ، كۆز يورۇشىغا ئاز قالغانىدى. «پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقى قولدىن كەتتى، ئېرىڭ بىلەن قېيىنئاتاڭ ئۆلدى» دېگەن خەۋەرنى ئاڭلاش بىلەنلا، ئۇنىڭ تولغىقى قاتتىق تۇتۇپ، زوڭزىيىپ ئولتۇرۇپ بوشاندى.

²⁰ ئۇ جان ئۈزەي دەپ قالغاندا، ھالىدىن خەۋەر ئېلىپ تۇرغان ئاياللار ئۇنىڭغا:

— قورقما، ئوغلۇ تۇغدۇڭ، — دېيىشتى، لېكىن ئۇ بۇنىڭغا ئېتىبار بەرمىدى،

جاۋابمۇ قايتۇرمىدى. ²¹ خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقىنىڭ قولدىن كەتكەنلىكى،

قېيىنئاتىسى ۋە ئېرىنىڭ ئۆلگەنلىكىدىن ئۇ: «شان - شەرەپ ئىسرائىلىيەدىن كەتتى» دەپ، بالىسىغا ئىكابد ²² دېگەن ئىسىمنى قويدى.

²² 21:21 ئىبرانى تىلىدا «شان - شەرەپ قەيەردە؟» دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ.

²² — شان - شەرەپ ئىسرائىلىيەدىن كەتتى، چۈنكى پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقى قولدىن كەتتى، — دېدى ئۇ.

5 - باب

ئەھدە ساندۇقى فىلىستىيەلىكلەرنىڭ قولىدا

¹ فىلىستىيەلىكلەر خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقىنى قولغا چۈشۈرگەندىن كېيىن، ئۇنى ئەبەنەزەردىن ئاشدود شەھىرىگە ئېلىپ كەلدى. ² شۇ يەردە ئۇنى داگوننىڭ بۇتخانىسىغا ئېلىپ كىرىپ، داگون دېگەن بۇتنىڭ يېنىغا قويدى. ³ ئاشدودلۇقلار ئەتسى سەھەردە، داگوننىڭ يۈزىچىلاپ يەرگە يىقىلىپ پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقى ئالدىدا ياتقانلىقىنى كۆردى. ئۇلار داگوننى ئېلىپ، جايغا تۇرغۇزۇپ قويدى. ⁴ ئىككىنچى كۈنى سەھەردە ئۇلار يەنە داگوننىڭ ئوخشاشلا پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقى ئالدىدا يۈزىچىلاپ يەرگە يىقىلىپ ياتقانلىقىنى كۆردى. بىراق بۇ قېتىم داگوننىڭ بېشى بىلەن ئىككى قولى سۇنغان ھالدا بوسۇغدا تۇراتتى، پەقەت گەۋدىسىلا پۈتۈن قالغانىدى. ⁵ شۇ سەۋەبلىك تا ھازىرغىچە داگون روھانىيلىرى ۋە ئۇنىڭ بۇتخانىسىغا كىرگۈچىلەر ئاشۇ بوسۇغنى دەسسەمەيدۇ.

⁶ پەرۋەردىگارنىڭ جازاسى ئاشدود ئاھالىسى ۋە ئۇنىڭ ئەتراپىدىكى يېزا - قىشلاق ئاھالىسىنىڭ بېشىغا چۈشتى. ئۇ ئۇلارغا ئازاب سېلىپ، ئۇلارنىڭ بەدەنلىرىنى ئۆسمە ³ بىلەن قاپلاتتى. ⁷ بۇلارنى كۆرگەن ئاشدودلۇقلار:

— ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقى بىزدە تۇرمىسۇن. چۈنكى ئۇ بىزنى ۋە ئىلاھىمىز داگوننى قاتتىق جازالىدى، — دېيىشتى. ⁸ شۇنىڭ بىلەن ئۇلار فىلىستىيەلىكلەرنىڭ ھەممە بەگلىرىنى چاقىرتىپ جەم قىلىپ، ئۇلاردىن: — ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقىنى قانداق قىلساق بولار؟ — دەپ مەسلىھەت سوراشتى.

³ 6:5 يەنە بىر مەنىسى — ھۆررەك.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

— ئۇ گاتقا يۆتكىۋېتىلسۇن! — دەپ جاۋاب بېرىشتى ئۇلار.
 شۇنىڭدىن كېيىن ئۇلار خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقىنى گات شەھىرىگە يۆتكىدى.
⁹ ئەمما ئۇلار ئۇنى يۆتكىگەندىن كېيىن، پەرۋەردىگارنىڭ ئېغىر جازاسى ئۇ يەردىكىلەرنىڭمۇ بېشىغا چۈشتى، پۈتۈن شەھەرنى ۋەھىمە باستى. پەرۋەردىگار شەھەر ئاھالىسىنىڭ قېرى — ياش ھەممىسىنى ئۆسمە بىلەن جازالدى.
¹⁰ شۇ سەۋەبتىن ئۇلار خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقىنى ئەقرون شەھىرىگە يۆتكىدى.
 خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقى ئۇ يەرگە ئېلىپ كېلىنگەندە، ئەقرونلۇقلار:
 — ئۇلار بىزنى ۋە پۈتكۈل خەلقىمىزنى ئۆلتۈرۈش ئۈچۈن ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقىنى ئەكېلىشتى، — دەپ داد — پەرياد كۆتۈرۈپ كېتىشتى. ¹¹ شۇنىڭ بىلەن ئۇلار فىلىستىيەلىكلەرنىڭ ھەممە بەگلىرىنى يەنە چاقىرتىپ جەم قىلىپ، ئۇلارغا:
 — ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقىنى بۇ يەردىن ئۆز تەۋەلىكىگە ئاپىرىۋېتىڭلار! بولمىسا ئۇ بىزنىڭمۇ، خەلقىمىزنىڭمۇ جېنىغا زامىن بولىدۇ، — دېيىشتى. خۇدا نۇرغۇن ئادەملەرنى ھالاك قىلغاندى، پۈتۈن شەھەردە ئۆلۈم ۋەھىمىسى ھۆكۈم سۈرگەندى. ¹² ئۆلمەي قالغانلارنىڭ ھەممىسى ئۆسمە كېسىلىنىڭ ئازابىنى تارتتى. شەھەر ئاھالىسىنىڭ ئاھ — پەريادلىرى كۆككە كۆتۈرۈلدى.

6 - باب

ئەھدە ساندۇقىنىڭ ئىسرائىللارغا قايتۇرۇلۇشى

¹ پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقى فىلىستىيەلىكلەرنىڭ زېمىنىدا يەتتە ئاي تۇرغاندىن كېيىن، ² ئۇلار روھانىيلىرى بىلەن پالچىلىرىنى چاقىرتىپ كېلىپ، ئۇلاردىن:

— بىز پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقىنى قانداق قىلساق بولار؟ ئۇنى ئۆز جايىغا قانداق قايتۇرىمىز؟ يول كۆرسىتىڭلار، — دەپ ياردەم سورىدى. ³ روھانىيلىرى بىلەن

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

پالچىلىرى مۇنداق جاۋاب بەردى:

— ئەگەر ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقىنى قايتۇرۇپ بېرىدىغان بولساڭلار، ئەلۋەتتە قۇرۇق قايتۇرماي، پەرۋەردىگارغا ئەيىبىڭلارنى يۇيىدىغان ئەيىب قۇربانلىقىنى قوشۇپ بېرىڭلار. شۇنداق قىلساڭلار، شىپالىق تاپىسىلەر ۋە ئۇنىڭ نېمە ئۈچۈن سىلەرنى توختىماي جازالىغانلىقىنى بىلىپ قالسىلەر.

⁴ — قانداق ئەيىب قۇربانلىقىنى بەرسەك بولار؟ — دەپ سوراشتى

فىلىستىيەلىكلەر. ئۇلار مۇنداق دەپ جاۋاب بېرىشتى:

— ئەيىب قۇربانلىقى ئۈچۈن، سىلەر ئۆز بېگىڭلارنىڭ سانغا ماس ھالدا ئالتۇندىن بەش دانە ئۆسمە ۋە بەش چاشقان قۇيدۇرۇڭلار. چۈنكى ئوخشاش بالايىئاپەت سىلەرگىمۇ، سىلەرنىڭ بېگىڭلارغىمۇ كەلدى. ⁵ سىلەر جەزمەن ئۆسمىلەر ۋە يۇرتۇڭلاردا ۋەيرانچىلىق چىقارغان چاشقانلارنىڭ شەكلىدىكى مودېللارنى قۇيدۇرۇڭلار ۋە شۇ تەرىقىدە ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇداغا ئىززەت - ھۆرمىتىڭلارنى بىلدۈرۈڭلار. ئەنە شۇنداق قىلساڭلار، بەلكىم ئۇ سىلەرگە، سىلەرنىڭ ئىلاھىڭلارغا ۋە يۇرتۇڭلارغا كەلگەن بالايىئاپەتنى توختىتار. ⁶ سىلەرنىڭ مىسىر پادىشاھى ۋە مىسىرلىقلاردەك جاھىللىق قىلىشىڭلارنىڭ نېمە ھاجىتى؟ ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا ئۇلارغا قاتتىق قوللۇق قىلغاندىن كېيىنلا، ئۇلار ئىسرائىللارنى قويۇپ بەرگەن ئەمەسمىدى؟ شۇندىلا ئىسرائىللار مىسىردىن ئايرىلغان ئەمەسمىدى؟ ⁷ ئەمدى يېڭى بىر ھارۋا ۋە يېقىندىلا موزايلىغان، بويۇنتۇرۇق سېلىنىپ باقمىغان ئىككى ئىنەكنى تەييارلاپ، ئۇلارنى ھارۋىغا قېتىڭلار، موزايلىرىنى ئايرىپ ئۆيدە ئېلىپ قېلىڭلار. ⁸ پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقىنى ھارۋىغا بېسىپ، يېنىغا ئەيىب قۇربانلىقى ئۈچۈن ئۇنىڭغا ئاتالغان ئالتۇن مودېللار قاچىلانغان ساندۇقىنى قويۇڭلار، ھارۋىغا قوشۇلغان ئىنەكلەرنى يولغا قويۇپ بېرىڭلار. ⁹ ئاندىن قاراپ تۇرۇڭلار، ئەگەر ھارۋا بەيت - شەمەش شەھىرىگە بارىدىغان يول بىلەن ماڭسا، بۇ بالايىئاپەتنى ئەۋەتكۈچى ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدادۇر، دەپ بىلىمىز؛ ئەگەر ھارۋا ئۇ يول بىلەن ماڭمىسا، دېمەك، بىزنى جازالىغۇچى ئۇ

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

ئەمەس، بەلكى بۇ بىر تاسادىپىيلىقتۇر، دەپ بىلىمىز.

¹⁰ فىلىستىيەلىكلەر ھەممىنى ئۇلارنىڭ دېگىنىدەك قىلدى. يېقىندىلا موزايلىغان، بويۇنتۇرۇق سېلىنىپ باقمىغان ئىككى ئىنەكنى ھارۋىغا قېتىپ، موزايلىرىنى ئۆيگە سولاپ قويدى. ¹¹ ئۇلار ئەھدە ساندۇقىنى ھارۋىغا باستى، ئۆسمىلەر بىلەن چاشقانلارنىڭ ئالتۇندىن قۇيۇلغان مودېللىرى سېلىنغان ساندۇقنى ئۇنىڭ يېنىغا قويدى. ¹² ئىنەكلەر بەيت - شەمەشكە بارىدىغان يولغا چۈشۈپ، يا سولغا، يا ئوڭغا بۇرۇلماي، ياكى توختىماي، مۆرگەن پېتى ئۇدۇل ماڭدى. فىلىستىيەلىكلەرنىڭ بەش بېگىمۇ ئۇلارنىڭ ئارقىسىدىن تاكى بەيت - شەمەش چېگراسىغىچە كەلدى.

¹³ بەيت - شەمەش ئاھالىسى جىلغىدا ئورما ئورۇۋاتاتتى. ئۇلار باشلىرىنى كۆتۈرگەندە ئەھدە ساندۇقىنى كۆرۈپ، شادلىققا چۆمدى. ¹⁴ ھارۋا بەيت - شەمەشلىك يوشۇۋانىڭ ئېتىزىغا كېلىپ، چوڭ بىر قورام تاشنىڭ يېنىدا توختىدى. ئاھالىلەر ھارۋىنى ئوتۇن قىلىپ يېرىپ، ئىنەكلەرنى پەرۋەردىگارغا ئاتاپ بوغۇزلاپ، كۆيدۈرمە قۇربانلىق قىلدى. ¹⁵ لاۋىيلار ھارۋىدىن پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقى بىلەن ئالتۇن مودېللار قاچىلانغان ساندۇقنى چۈشۈرۈپ، ھېلىقى قورام تاشنىڭ ئۈستىگە قويدى. شۇ كۈنى بەيت - شەمەش ئاھالىسى پەرۋەردىگارغا ئاتاپ، كۆيدۈرمە قۇربانلىق بىلەن باشقا قۇربانلىقلارنى كەلتۈرۈشتى. ¹⁶ فىلىستىيەلىكلەرنىڭ بەش بېگى ئۇلارنىڭ قىلغان ئىشلىرىنى كۆرۈپ بولۇپ، شۇ كۈنىلا ئەقرونىغا قايتىپ كەتتى.

¹⁷ فىلىستىيەلىكلەرنىڭ پەرۋەردىگارغا ئەيىب قۇربانلىقى قىلىپ ئاتىغان ئۆسمە مودېللىرىنىڭ بىرى ئاشدود، بىرى گازا، بىرى ئاشقيلون، بىرى گات ۋە بىرى ئەقرون ئۈچۈن ئىدى. ¹⁸ ئالتۇن چاشقانلارنىڭ سانى بولسا فىلىستىيەلىكلەرنىڭ بەش بېگىگە تەۋە سېپىللىرى مۇستەھكەم شەھەرلەر ۋە ئۇلارغا تەۋە يېزا - قىشلاقلارنىڭ سانى بىلەن باراۋەردۇر. بەيت - شەمەشلىك يوشۇۋانىڭ ئېتىزىدىكى پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقى قويۇلغان ھېلىقى چوڭ قورام تاش تاكى ھازىرغىچە بۇ ئىشلارغا گۇۋاھ بولۇپ، ئۆز ئورنىدا تۇرماقتا.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

ئەھدە ساندۇقى قىريات - يىئارم شەھىرىدە

¹⁹ پەرۋەردىگار بەيت - شەمەشلىكلەردىن يەتمىش كىشىنىڭ جېنىنى ئالدى.

چۈنكى ئۇلار ئۆز مەيلىچە ئەھدە ساندۇقىنىڭ ئىچىگە قارىدى. ئاھالىلەر

پەرۋەردىگارنىڭ ئۆزلىرىنى شۇنچە قاتتىق ئۇرغانلىقىغا قايغۇرۇپ ھازا ئېچىشتى.

²⁰ بەيت - شەمەشلىكلەر: «پەرۋەردىگار، يەنى بۇ مۇقەددەس بولغان خۇدانىڭ

ئالدىدا كىممۇ تۇرالار؟ ئەھدە ساندۇقى ئەمدى بۇ يەردىن قەيەرگە ئاپىرىلىشى

كېرەك؟» دەپ نالە - پەرياد قىلىشتى. ²¹ ئاخىرى ئۇلار قىريات - يىئارم

شەھىرىدىكى كىشىلەرگە ئەلچى ئەۋەتىپ:

— پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقىنى فىلىستىيەلىكلەر قايتۇرۇپ بەردى، ئەمدى

بۇ يەرگە كېلىپ، ئۇنى ئېلىپ كېتىڭلار! — دېدى.

7 - باب

¹ شۇنىڭدىن كېيىن قىريات - يىئارم شەھىرىدىكى كىشىلەر پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە

ساندۇقىنى ئېلىپ، كىچىكرەك بىر تاغ ئۈستىگە سېلىنغان ئابىنادابنىڭ ئۆيىگە ئاپىرىپ

قويدى. پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقىنى ساقلىسۇن دەپ، ئۇلار ئابىنادابنىڭ ئوغلى

ئەلتازارنى پاكلاپ، شۇ ۋەزىپىگە تەيىنلىدى.

² پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقى ئۇزاق ۋاقىت، يەنى يىگىرمە يىل

قىريات - يىئارم شەھىرىدە تۇرۇپ قالدى. بۇ مەزگىلدە پۈتۈن ئىسرائىللار ھەسرەت

ئىچىدە پەرۋەردىگارغا ئىنتىزار بولۇپ تۇردى.

سامۇئىلنىڭ ئىسرائىللارغا يېتەكچىلىك قىلىشى

³ سامۇئىل ئىسرائىللارغا مۇنداق دېدى:

— ئەگەر سىلەر چىن قەلبىڭلاردىن پەرۋەردىگارغا قايتا يېقىنلىشىشىنى نىيەت

قىلساڭلار، يات قوۋملارنىڭ ئىلاھلىرى ۋە ئاشتورەت دېگەن ئايال ئىلاھنىڭ

بۇتلىرىدىن ئادا - جۇدا بولۇڭلار. ئۆزۈڭلارنى تەلتۆكۈس پەرۋەردىگارغا ئاتاڭلار،

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

ئۇنىڭغىلا ئىبادەت قىلىڭلار. شۇنداق قىلساڭلارلا، ئۇ سىلەرنى فىلىستىيەلىكلەرنىڭ قولىدىن قۇتقۇزىدۇ.

⁴ شۇنىڭ بىلەن ئىسرائىللار بائال بىلەن ئاشتورەتنىڭ بۇتلىرىنى تاشلاپ، پەقەت پەرۋەردىگارغىلا ئىبادەت قىلدى.

⁵ شۇ چاغدا سامۇئىل ئۇلارغا:

— پۈتۈن ئىسرائىللار، مىزپاھقا يىغىلىڭلار، مەن ئۇ يەردە سىلەر ئۈچۈن

پەرۋەردىگارغا دۇئا قىلاي، — دېدى.

⁶ شۇنداق قىلىپ پۈتۈن خەلق مىزپاھ شەھىرىگە يىغىلدى. ئۇلار قۇدۇقتىن سۇ

تارتىپ، پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىغا تۆكۈپ، كۈنبويى روزا تۇتۇپ، «پەرۋەردىگارغا قارشى گۇناھ قىلدۇق» دەپ ئىقرار قىلىشتى. سامۇئىل ئىسرائىللارغا يېتەكچىلىك قىلىشنى مىزپاھ شەھىرىدە باشلىدى.

⁷ فىلىستىيەلىكلەرنىڭ ھېلىقى بەش بېگى ئىسرائىللارنىڭ مىزپاھقا يىغىلغانلىقىنى

ئاڭلاپ، لەشكەر تارتىپ ھۇجۇم قىلىشقا ئاتلاندى. ئىسرائىللار بۇنىڭدىن خەۋەر تېپىپ، فىلىستىيەلىكلەردىن ناھايىتى قورقۇشۇپ كەتتى ۋە ⁸ سامۇئىلغا:

— بىز ئۈچۈن پەرۋەردىگار — خۇدايىمىزغا توختىماي نالە قىلىشىڭىز، ئۇ بىزنى

فىلىستىيەلىكلەرنىڭ قولىدىن قۇتقۇزغاي، — دەپ يېلىندى. ⁹ شۇنىڭ بىلەن سامۇئىل

ئېمىۋاتقان بىر قوزنى پۈتۈن پېتى كۆيدۈرمە قۇربانلىق قىلىپ، پەرۋەردىگارغا

سۇندى. شۇنداق قىلىپ ئۇ ئىسرائىللار ئۈچۈن پەرۋەردىگارغا ئىلتىجا قىلغاندى، پەرۋەردىگار ئۇنىڭ ئىلتىجاسىنى قوبۇل قىلدى.

¹⁰ سامۇئىل كۆيدۈرمە قۇربانلىق قىلىۋاتقاندا، فىلىستىيەلىكلەر ھۇجۇمغا ئۆتۈشكە

يېتىپ كەلدى. ئەمما شۇ كۈنى پەرۋەردىگار ئاسماندا قاتتىق گۈلدۈرۈپ

گۈلدۈرلىتىپ، ئۇلارنى ساراسمىگە سالدى. نەتىجىدە ئۇلار ئىسرائىللارغا مەغلۇپ

بولدى. ¹¹ ئىسرائىللار مىزپاھتىن چىقىپ، فىلىستىيەلىكلەرنى بەيتكارغىچە قوغلاپ، ئۇلارنى يول بويى قىرىپ ماڭدى.

¹² شۇنىڭدىن كېيىن سامۇئىل مىزپاھ بىلەن شېن دېگەن يەرنىڭ ئوتتۇرىسىغا بىر

تاشنى تىكلدى. بۇنى «ئەبەنەزەر» [ياردەم تېشى] دەپ ئاتاپ، «بۇ چاغغىچە

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

پەرۋەردىگار بىزگە ياردەم قىلىپ كەلدى» دېدى. ¹³ شۇنداق قىلىپ فىلىستىيەلىكلەر مەغلۇپ قىلىندى. سامۇئىل ھايات چاغدا، پەرۋەردىگار ئۇلارنى ئىسرائىلىيە زېمىنىغا قايتا ئاياغ باستۇرمىدى. ¹⁴ ئىسرائىللار فىلىستىيەلىكلەرنىڭ قولىغا چۈشۈپ كەتكەن ئەقروندىن گاتقىچە بولغان ئارىلىقتىكى شەھەرلىرىنىڭ ھەممىسىنى، شۇنداقلا بۇ شەھەرلەرنىڭ يېنىدىكى يەرلەرنىمۇ قايتۇرۇۋېلىپ، پۈتۈن زېمىنىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈۋالدى. ئۇ چاغلاردا ئىسرائىللار بىلەن ئامورلار تىنچ ئۆتتى.

¹⁵ سامۇئىل ئۆمۈر بويى ئىسرائىللارغا يېتەكچىلىك قىلدى. ¹⁶ ئۇ ھەر يىلى بەيتەل، گىلگال، مىزپاھنى ئايلىنىپ يۈرۈپ، ئۇ شەھەرلەردە ئىسرائىللارنىڭ ئەرز - دەۋالىرى ئۈستىدىن ھۆكۈم چىقىراتتى. ¹⁷ ئاندىن يۇرتى راماهقا قايتىپ، ئۇ يەردىمۇ ئوخشاش ئىشلارنى قىلاتتى. ئۇ راماهتا پەرۋەردىگارغا ئاتاپ، بىر قۇربانلىق سۇپىسى سالدى.

8 - باب

ئىسرائىل خەلقىنىڭ خۇدادىن پادىشاھ تەيىنلەپ بېرىشنى تەلەپ قىلىشى

¹ سامۇئىل قېرىغان چېغىدا ئۆز ئوغۇللىرىنى ئىسرائىللارغا يېتەكچىلىك قىلىشقا تەيىنلىگەندى. ² تۇنجى ئوغلىنىڭ ئىسمى يوئېل، ئىككىنچىسىنىڭ بولسا ئابىيا ئىدى، ئىككىلىسى بەئەرشەبا شەھىرىدە يېتەكچىلىك قىلاتتى. ³ ئۇلار ئاتىسىنىڭ يولىنى تۇتماي، مال - دۇنيا قوغلىشىپ، پارا ئېلىپ، ناھەق ھۆكۈم چىقىراتتى.

⁴ شۇ سەۋەبتىن ئىسرائىللارنىڭ ھەممە ئاقساقاللىرى جەم بولۇپ، راماهقا سامۇئىل بىلەن كۆرۈشۈشكە كەلدى. ⁵ ئۇلار ئۇنىڭغا:

— سىز ياشنىپ قالدىڭىز، ئوغۇللىرىڭىز بولسا سىزنىڭ يولىڭىزنى تۇتمىدى. شۇڭا بىزگە يېتەكچىلىك قىلىشقا باشقا ئەللەرنىڭكىدەك بىر پادىشاھ تەيىنلەپ بەرسىڭىز، — دېيىشتى.

⁶ ئۇلارنىڭ: «بىزگە يېتەكچىلىك قىلىشقا بىر پادىشاھ تەيىنلەپ بەرسىڭىز» دېگەن بۇ تەلپى سامۇئىلغا ياقمىغانلىقتىن، ئۇ پەرۋەردىگارغا دۇئا قىلدى. ⁷ پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا مۇنداق دېدى: «خەلقىنىڭ ئېيتقانلىرىنىڭ ھەممىسىگە قۇلاق سال! ئۇلار

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

سېنى ئەمەس، بەلكى مېنى تەرك ئەتتى. ئۇلار مېنىڭ، ئۇلارنىڭ ئۈستىدىن داۋاملىق پادىشاھ بولۇشۇمنى خالىمايۋاتىدۇ. ⁸ مەن ئۇلارنى مىسىردىن ئېلىپ چىققاندىن بېرى، ئۇلار مېنى تاشلاپ، باشقا ئىلاھلارغا چوقۇنۇپ كەلمەكتە. ئەمدى سېنىمۇ رەت قىلىۋاتىدۇ. ⁹ ھازىر ئۇلارنىڭ سۆزىگە قۇلاق سال. بىراق ئۇلارنى جىددىي ئاگاھلاندۇرۇپ، ئۇلار سورىغان ھۆكۈمرانلىق قىلغۇچى پادىشاھنىڭ ئۇلارغا قانداق مۇئامىلە قىلىدىغانلىقىنى بىلدۈرۈپ قوي!»

پەرۋەردىگارنىڭ ئىسرائىل خەلقىنى ئاگاھلاندۇرۇشى

¹⁰ سامۇئىل ئۆزىدىن بىر پادىشاھ تەيىنلەپ بېرىشنى تەلەپ قىلغان خەلققە پەرۋەردىگارنىڭ ئېيتقانلىرىنىڭ ھەممىسىنى يەتكۈزۈپ:

¹¹ — سىلەرگە ھۆكۈمرانلىق قىلغۇچى پادىشاھ ھوقۇقىدىن پايدىلىنىپ، سىلەرگە مۇنداق مۇئامىلە قىلىدۇ: ئوغۇللىرىڭلارنى ئۆز ئىشىغا تۇتۇۋېلىپ، بەزىلىرىنى ھارۋىلىرى ۋە ئاتلىرى ئۈچۈن ئىشلىتىپ، بەزىلىرىنى ھارۋىلىرىنىڭ ئالدىدا يۈگۈرۈشكە سالىدۇ. ¹² بەزىلىرىنى لەشكەر باشلىقىغا تەيىنلەيدۇ. بەزىلىرى مىڭ لەشكەرگە باشلىق بولسا، بەزىلىرى ئەللىك لەشكەرگە باشلىق بولىدۇ. ئوغۇللىرىڭلارنى پادىشاھنىڭ يەرلىرىنى تېرىشقا، ئورمىسىنى ئورۇشقا، قورال - ياراغلىرىنى ۋە جەڭ ھارۋىلىرىنىڭ جابدۇقلىرىنى ياساشقا قويىدۇ. ¹³ قىزلىرىڭلارنى ئەتىرچى، ئاشپەز ۋە ناۋاي قىلىپ قويىدۇ. ¹⁴ ئۇ سىلەرنىڭ ئەڭ ياخشى ئېتىز - ئېرىقلىرىڭلارنى، ئۈزۈمزارلىقىڭلارنى ۋە زەيتۇنزارلىقىڭلارنى تارتىۋېلىپ، ئۆزىنىڭ ئەمەلدارلىرىغا بېرىدۇ. ¹⁵ ئاشلىق ۋە ئۈزۈمىڭلارنىڭ ئوندىن بىرىنى ئېلىۋېلىپ، قوماندانلىرى ۋە ئەمەلدارلىرىغا تەقدىم قىلىدۇ. ¹⁶ سەرخىل ياش يىگىتلىرىڭلارنى، ئەر ۋە ئايال خىزمەتكارلىرىڭلارنى ھەم ئېشەكلىرىڭلارنى ئېلىپ، ئۆز ئىشىغا سالىدۇ. ¹⁷ قويلرىڭلارنىڭمۇ ئوندىن بىرىنى تارتىۋالىدۇ. سىلەر ئۇنىڭغا قۇل بولۇپ قالسىلەر. ¹⁸ شۇنىڭ بىلەن ئۆزۈڭلارغا تىكلىگەن پادىشاھ دەستىدىن داد - پەرياد چېكىسىلەر، ئۇ چاغدا پەرۋەردىگار سىلەرگە قۇلاق سالمايدۇ، — دەپ ئاگاھلاندۇردى.

¹⁹ ئەمما خەلق سامۇئىلنىڭ سۆزىنى رەت قىلىپ:

— ياق، بىزگە بىزنى باشقۇرىدىغان پادىشاھ كېرەك! ²⁰ شۇ چاغدا بىزمۇ باشقا

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

ئەللەرگە ئوخشاش بولمىز. پادىشاھىمىز بىزنى باشقۇرىدۇ، ئۇ ئالدىمىزدا بىزنى باشلاپ ماڭدىغان، جەڭلەردە بىزگە رەھبەرلىك قىلىدىغان بولىدۇ، — دەپ تۇرۇۋالدى.

²¹ سامۇئىل ئۇلارنىڭ بارلىق سۆزلىرىنى ئاڭلىغاندىن كېيىن پەرۋەردىگارغا يەتكۈزدى.

²² — سەن ئۇلارنىڭ سۆزىگە قۇلاق سېلىپ، ئۇلارغا بىر پادىشاھ تەيىنلەپ بەر! — دېدى پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا. شۇنىڭدىن كېيىن سامۇئىل ئىسرائىللارغا: — ھەرقايسىڭلار ئۆز يۇرتۇڭلارغا قايتىڭلار، — دېدى.

9 - باب

سامۇئىلنىڭ سائۇل بىلەن كۆرۈشۈشى

¹ بىنيامين قەبىلىسىدىن بولغان كىش ئىسىملىك بىر ئادەم بار ئىدى. ئۇ ئابىئىلنىڭ ئوغلى، ئابىئىل زىرورنىڭ ئوغلى، زىرور بىكوراتنىڭ ئوغلى، بىكورات بولسا ئافىياھنىڭ ئوغلى ئىدى. كىش ئابىرۇيلۇق، دۆلەتمەن ئادەم ئىدى. ² ئۇنىڭ سائۇل ئاتلىق كېلىشكەن بىر ئوغلى بار ئىدى، ئىسرائىل خەلقى ئىچىدە ئۇنىڭدىن كېلىشكىنى يوق ئىدى. ھەرقانداق ئادەمنىڭ بويى ئۇنىڭ يەلكىسىدىن ئاشمايتتى. ³ بىر كۈنى كىشنىڭ بىرنەچچە ئېشىكى يوقاپ كەتتى. كىش ئوغلى سائۇلغا:

— بالام، خىزمەتكارلاردىن بىرەرسىنى ئېلىپ، ئېشەكلەرنى ئىزدەپ باققىنا! —

دېدى.

⁴ سائۇل بىر خىزمەتكار بىلەن ئەفرايم تاغلىق رايونىدا ۋە شالىشاھ زېمىنىدا ئېشەكلەرنى ئىزدەپ تاپالمىدى. شائالىم زېمىنىغا ئۆتۈۋىدى، ئېشەكلەر ئۇ يەردىمۇ يوق بولۇپ چىقتى. شۇنىڭدىن كېيىن ئۇلار بىنيامين زېمىنىنى كېزىپ چىقتى، ئېشەكلەرنى ئۇ يەرلەردىنمۇ تاپالمىدى. ⁵ ئۇلار زۇق زېمىنىغا كەلگەندە، سائۇل خىزمەتكارغا:

— ئەمدى ئۆيىگە قايتايلى! بولمىسا ئاتام ئېشەكلەردىن ئەمەس، بىزدىن

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

ئەنسىرەشكە باشلايدۇ، — دېدى.

⁶ لېكىن خىزمەتكارى ئۇنىڭغا:

— مانا، بۇ ئالدىمىزدىكى شەھەردە خۇدانىڭ نەزىرى چۈشكەن بىر ئادەم بار. ئۇ كۆپچىلىكنىڭ ھۆرمىتىگە سازاۋەر بولۇپ، ئۇنىڭ ئېيتقانلىرىنىڭ ھەممىسى ئەمەلگە ئاشدۇ. ئەمدى شۇ ئادەمنىڭ يېنىغا بارساق، بەلكىم ئۇ بارىدىغان يولمىزنى بىزگە كۆرسىتىپ قالار، — دېدى.

⁷ — ئەگەر شۇ ئادەمنىڭ يېنىغا بارساق، ئۇ ئادەمگە نېمىنى سوۋغات قىلىمىز؟ — دېدى سامۇئىل، — بىزنىڭ خۇرجۇنىمىزدا يېگۈدەك نەرسە قالمايدى، ئۇنىڭغا سوۋغات قىلغۇدەك نەرسە يوق!

⁸ خىزمەتكار سامۇئىلغا جاۋابەن:

— مەندە بىر كىچىك كۈمۈش تەڭگە بار. ئۇنى خۇدانىڭ نەزىرى چۈشكەن شۇ ئادەمگە بېرى، بارىدىغان يولمىزنى بىزگە كۆرسىتىپ بەرسۇن، — دېدى.

⁹⁻¹¹ — ياخشى، ئەمىسە بارايلى، — دېدى سامۇئىل.

ئۇلار خۇدانىڭ نەزىرى چۈشكەن ئادەم تۇرىدىغان شەھەرگە قاراپ ماڭدى. ئۇلار داۋانغا چىقىپ، شەھەرگە بارىدىغان يولدا كېتىۋاتقاندا، قۇدۇقتىن سۇ ئەكېلىشكە چىققان قىزلارنى ئۇچرىتىپ، ئۇلاردىن:

— غايىنى بىلگۈچى شەھەردىمۇ؟ — دەپ سورىدى.

(ئۇ زامانلاردا ئىسرائىلىيەدە كىشىلەر خۇداغا بىرەر ئىش توغرۇلۇق ئىلتىجا

قىلماقچى بولسا، «غايىنى بىلگۈچىنىڭ قېشىغا بارايلى» دەيتتى. يەنى ھازىر

پەيغەمبەر دېيىلگەن كىشى، ئۇ زامانلاردا «غايىنى بىلگۈچى» دەپ ئاتىلاتتى.)

¹²⁻¹³ — ھەئە، شۇنداق. ئۇ ھېلىلا ئالدىڭلاردا كەتتى، — دەپ جاۋاب بەردى

قىزلار، — تېزىرەك مېڭىڭلار. ئۇ شەھەرگە بۈگۈنلا كەلدى. خەلق سەجدىگاھتا

قۇربانلىق قىلماقچى. ھازىرلا شەھەرگە كىرىڭلار، ئۇ سەجدىگاھقا غىزالانغىلى

چىقىشتىن بۇرۇن ئۇنى تاپالايسىلەر. جامائەت ئۇ كەلمىگۈچە، غىزاغا ئېغىز

تەگكۈزمەيدۇ، ئۇ دۇئا قىلىپ بەرگەندىن كېيىنلا، چاقىرىلغانلار غىزالايدۇ. ئەمدى

مېڭىڭلار، مۇشۇ ۋاقىتتا ئۇنى تاپالايسىلەر.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

¹⁴ سائۇل خىزمەتكارى بىلەن بۇ شەھەرگە چىقىپ، شەھەرنىڭ ئىچىگە كىرگەندە، سامۇئىلنىڭ سەجدىگاھقا بېرىش ئۈچۈن دەل ئۇلار تەرەپكە قاراپ كېلىۋاتقانلىقىنى كۆردى. ¹⁵ پەرۋەردىگار سامۇئىلغا سائۇلنىڭ كېلىشىدىن بىر كۈن بۇرۇن ئايان بولۇپ مۇنداق دېگەندى: ¹⁶ «ئەتە مۇشۇ ۋاقىتتا مەن سېنىڭ يېنىڭغا بىنىامىن زېمىنىدىن بىر ئادەم ئەۋەتمەن. سەن ئۇنىڭ بېشىغا ياغ قۇيۇپ، ئۇنى خەلقىم ئىسرائىللارغا باش قىلىپ تەيىنلە. ئۇ خەلقىمنى فىلىستىيەلىكلەرنىڭ قولىدىن قۇتۇلدۇردۇ.

خەلقىمنىڭ ھالىغا نەزەر سالدىم، ئۇلارنىڭ داد - پەريادى ماڭا يەتتى.»

¹⁷ سامۇئىل سائۇلنى كۆرگەندە پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا:

— مەن ساڭا ئېيتقان ئادەم دەل مۇشۇ، ئۇ مېنىڭ خەلقىم ئۈستىدىن ھۆكۈم

سۈرىدۇ، — دېدى.

¹⁸ شۇ چاغدا سائۇل شەھەر دەرۋازىسىدا سامۇئىلنىڭ ئالدىغا بېرىپ، ئۇنىڭدىن:

— تەقسىر، غايىبىنى بىلگۈچىنىڭ ئۆيى قەيەردىكىن؟ — دەپ سورىدى.

¹⁹ سامۇئىل:

— غايىبىنى بىلگۈچى مەن بولمەن. يۈرۈڭلار، مېنىڭ ئالدىمدا مېڭىپ

سەجدىگاھقا چىقىڭلار. بۈگۈن سىلەر مەن بىلەن بىللە غىزالىنىسىلەر. سائۇل، ئەتە

ئەتىگەندە مەن ساڭا كۆڭلۈڭدىكىنى ئېيتىپ بېرىپ، سېنى يولغا سېلىپ قويىمەن.

²⁰ ئۈچ كۈن بۇرۇن يىتىپ كەتكەن ئېشەكلىرىڭدىن غەم قىلما، ئۇلار تېپىلدى. لېكىن

ئىسرائىل خەلقىنىڭ ئىستىكى كىمدە؟ سەندە ۋە ئاتا جەمەتىڭدە ئەمەسمۇ؟ —

دېدى.

²¹ — مەن بىنىامىندىن، يەنى ئىسرائىلنىڭ ئەڭ كىچىك قەبىلىسىدىن بولمەن، بۇ

قەبىلە ئىچىدە جەمەتمىز ئەڭ ئەرزىمەس بىر جەمەتتۇر، سىز ماڭا نېمىشقا بۇنداق

دەيسىز؟ — دەپ جاۋاب بەردى سائۇل.

²² سامۇئىل سائۇل بىلەن خىزمەتكارىنى شۇ يەردىكى ئوتتۇز مېھمان ئولتۇرغان

چوڭ ئۆيگە باشلاپ كىرىپ، تۆرگە ئولتۇرغۇزدى. ²³ كېيىن ئاشپەزگە:

— مەن ساڭا، ئالاھىدە ساقلاپ قوي، دېگەن گۆشنى ئەمدى ئېلىپ كەل، —

دېدى.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

²⁴ ئاشپەز ئوڭ سان گۆشىنى ئەكەلپ، سائۇلنىڭ ئالدىغا قويدى.
 — مانا، بۇ ساڭا ئاتا ئېلىپ قويۇلغان گۆش، مەرھەمەت، ئالدىڭغا تارتىپ يېگىن!
 مەن مېھمانلارنى چاقىرىغىنىدىن تارتىپ، مۇشۇ ۋاقىتقىچە بۇ ساڭا ساقلاندى، —
 دېدى سامۇئىل. شۇ كۈنى سائۇل سامۇئىل بىلەن بىللە غىزالاندى.
²⁵ ئۇ ئىككىسى سەجدىگاھتىن شەھەرگە قايتىپ كەلگەندىن كېيىن، ئۆگزىدە
 پاراڭلاشتى، سائۇل ئۆگزىدە يېتىپ قالدى. ²⁶ تاڭ ئاتقان چاغدا سامۇئىل ئۆگزىدە
 ياتقان سائۇلنى چاقىرىپ:
 — ئورنۇڭدىن تۇر، مەن سېنى يولغا سېلىپ قويىمەن! — دېدى.
 سائۇل ئورنىدىن تۇرۇپ، سامۇئىل بىلەن چىقىپ كەتتى. ²⁷ ئۇلار شەھەرنىڭ
 چېتىگە بارغاندا، سامۇئىل سائۇلغا:
 — خىزمەتكارىڭغا ئېيت، ئۇ ئاۋۋال مېڭىپ تۇرسۇن، — دېدى.
 خىزمەتكار كەتكەندىن كېيىن سامۇئىل:
 — سەن مۇشۇ يەردە توختاپ تۇرغىن، ساڭا پەرۋەردىگارنىڭ ئېيتقىنىنى
 يەتكۈزۈپ قويماي، — دېدى.

10 - باب

سائۇلنىڭ ئىسرائىللارغا پادىشاھ بولۇپ تەيىنلىنىشى

¹ شۇنىڭدىن كېيىن سامۇئىل بىر قۇتا زەيتۇن يېغىنى سائۇلنىڭ بېشىغا قۇيۇپ، ئۇنى
 سۆيۈپ:
 — مانا بۇ پەرۋەردىگارنىڭ سېنى ئۆز خەلقى ئىسرائىلغا باش بولۇشقا تەيىنلىگىنى.
² بۈگۈن سەن مەندىن ئايرىلغاندىن كېيىن، بىنيامىن زېمىنىنىڭ بىر چېتىدىكى زەلزاخ
 دېگەن يەرگە يېتىپ بارغىنىڭدا، راھىلەنىڭ قەبرىسىنىڭ يېنىدا ئىككى ئادەمنى
 ئۇچرىتسەن، ئۇلار ساڭا: «سىز ئىزدەپ چىققان ئېشەكلەر تېپىلدى، ئاتىڭىز ئەمدى
 ئېشەكلەردىن ئەمەس، سىزدىن ئەنسىرەپ، «ئوغلۇمنى قانداق تاپارمەن؟» دەپ
 ئولتۇرىدۇ» دەيدۇ.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

³ سەن ئۇ يەردىن ئۆتۈپ يەنە ئالدىغا مېڭىپ تابوردىكى دۇپ دەرىخىنىڭ يېنىغا يېتىپ كەلگەندە، بەيتەلگە خۇداغا ئىبادەت قىلغىلى ماڭغان ئۈچ ئادەمنى ئۇچرىتسەن. ئۇلارنىڭ بىرى ئۈچ ئوغلاق، بىرى ئۈچ نان ۋە يەنە بىرى بىر تۇلۇم شاراب ئالغان بولۇپ،⁴ ئۇلار ساڭا سالام قىلىپ، ئىككى نان بېرىدۇ. بەرگەن نانلارنى ئېلىشنىڭ كېرەك.

⁵ ئۇنىڭدىن كېيىن، سەن فىلىستىيەلىكلەرنىڭ قاراۋۇل ئەترىتى جايلاشقان «خۇدانىڭ تېغى» دەپ ئاتالغان گىبئاهقا بارسەن. شەھەرگە كىرگىنىڭدە، تاغدىكى سەجدىگاھتىن چۈشۈپ كەلگەن پەيغەمبەرلەرگە يولۇقسەن. ئۇلار چىلتار، داپ، سۇناي ۋە لىرالارنى چېلىشىپ، ھاياجاندا ۋارقىراپ، ئۇسسۇل ئوينىشىدۇ.⁶ شۇ چاغدا پەرۋەردىگارنىڭ روھى ساڭا كۈچ - قۇدرەتتە چۈشىدۇ. سەن ئۇلارغا قوشۇلۇپ، ھاياجاندا ۋارقىراپ، ئۇسسۇل ئويناپ، باشقا بىر ئادەمدەك بولۇپ قالسىەن.⁷ بۇ ئالامەتلەر كۆرۈنگەن چاغدا، سەن ئۆزۈڭ بىلگەننى قىل. چۈنكى خۇدا ساڭا ياردۇر.⁸ سەن گىلگالغا مەندىن بۇرۇن يېتىپ بارسەن. مەن شۇ يەردە كۆيدۈرمە ۋە ئامانلىق قۇربانلىقى قىلىش ئۈچۈن قېشىڭغا بارمەن. سەن ئۇ يەردە مەن كەلگۈچە يەتتە كۈن ساقلاپ تۇرغىن، مەن يېتىپ بارغاندىن كېيىن، نېمە قىلىشىڭنى دەپ بېرىمەن.

⁹ سائۇل سامۇئىلدىن ئايرىلىپ كەينىگە بۇرۇلۇپ مېڭىشىغىلا، خۇدا ئۇنىڭغا يېڭى بىر قەلب ئاتا قىلدى. ئالدىن دېيىلگەن ئاشۇ ئالامەتلەرنىڭ ھەممىسى شۇ كۈنى ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى.¹⁰ سائۇل خىزمەتكارى بىلەن گىبئاهقا كەلگەندە، بىر توپ پەيغەمبەرلەرگە يولۇقتى. شۇ چاغدا خۇدانىڭ روھى ئۇنىڭغا كۈچ - قۇدرەتتە چۈشتى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ ھېلىقى بىر توپ پەيغەمبەرلەرگە قوشۇلۇپ، ھاياجاندا ۋارقىراپ، ئۇسسۇل ئويناپ كەتتى.¹¹ ئىلگىرى سائۇلنى تونۇيدىغانلار بۇنى كۆرۈپ ھەيران قېلىپ، بىر - بىرىگە:

— كىشىنىڭ ئوغلىغا نېمە بولغاندۇ؟ سائۇلمۇ پەيغەمبەرلەردىنمىدۇ؟ — دېيىشىپ كەتتى.¹² لېكىن شۇ يەرلىك بىر كىشى سائۇلنى ياقلاپ:

— ئەمىسە باشقىلارچۇ؟ ئۇلارنىڭ ئاتىسى پەيغەمبەردىمۇ؟ — دېدى.

«سائۇلمۇ پەيغەمبەرلەردىنمىدۇ؟» دېگەن ماقال ئەنە شۇنىڭدىن قالغان.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

¹³ سائۇل ئۇ يەردە ھاياجاندا ۋارقىراپ، ئۇسسۇل ئويناشتىن توختىغاندىن كېيىن، سەجدىغا چىقتى.

¹⁴ سائۇلنىڭ تاغىسى ئۇنى ۋە ئۇنىڭ خىزمەتكارىنى كۆرۈپ:

— سىلەر زادى نەگە باردىڭلار؟ — دەپ سورىدى.

— ئېشەكلەرنى ئىزدىگىلى چىققان! — دېدى سائۇل، — ئېشەكلەرنى

تاپالمىغاندىن كېيىن، سامۇئىلنىڭ يېنىغا باردۇق.

¹⁵ — ئۇ سىلەرگە نېمە دېدى؟ — دەپ سورىدى سائۇلنىڭ تاغىسى.

¹⁶ — ئۇ بىزگە ئېشەكلەرنىڭ تېپىلغانلىقىنى دەپ بەردى، — دېدى سائۇل، لېكىن

ئۆزىنىڭ پادىشاھ بولۇپ تەيىنلىنىدىغانلىقى توغرىسىدا سامۇئىلنىڭ ئېيتقانلىرىنى

تاغىسىغا دېمىدى.

¹⁷ سامۇئىل ئىسرائىل خەلقىنى مۇزىياھقا، پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىغا چاقىردى ¹⁸ ۋە

ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— پەرۋەردىگار، يەنى ئىسرائىللارنى تاللىغان خۇدا شۇنداق دەيدۇكى: «مەن

سىلەرنى مىسىردىن ئېلىپ چىقتىم، سىلەرنى مىسىرلىقلارنىڭ ۋە سىلەرگە زۇلۇم قىلغان بارلىق مىللەتلەرنىڭ قولىدىن قۇتۇلدۇرۇپ چىقتىم. ¹⁹ لېكىن ئەمدى سىلەر

مېنى — ئۆزۈڭلارنى پۈتۈن بالايىئاپەت ۋە مۇشەققەتلەردىن قۇتقۇزغان

خۇدايىڭلارنى رەت قىلىپ، ئۆزۈڭلارغا بىر پادىشاھ تەيىنلەپ بېرىشنى تەلەپ

قىلىدىڭلار. ئەمدى سىلەر قەبىلە ۋە جەمەت تەرتىپى بويىچە، مەن پەرۋەردىگارنىڭ

ئالدىدا ھازىر بولۇڭلار.»

²⁰ شۇنىڭدىن كېيىن سامۇئىل ھەربىر قەبىلىنى پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىدا تىزدى.

ئۇلارنىڭ ئىچىدىن بىنيامن قەبىلىسى تاللاندى. ²¹ ئاندىن سامۇئىل بىنيامن

قەبىلىسىدىكى ھەربىر جەمەتنى ئالدىغا چىقاردى، ئۇلاردىن ماترى جەمەتى

تاللاندى. ئاخىرىدا ماترى جەمەتىدىكىلەردىن كىشنىڭ ئوغلى سائۇل تاللاندى.

لېكىن ئۇلار سائۇلنى ئىزدىگەندە ئۇنى تاپالمىدى. ²² شۇڭا ئۇلار يەنە

پەرۋەردىگاردىن:

— ئۇ ئادەم بۇ يەردىمۇ؟ — دەپ سورىدى.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

— ئۇ ياراغ - جابدۇقلارنىڭ كەينىگە يوشۇرۇنۇۋالدى، — دېدى پەرۋەردىگار.
 23 بىراۋلار يۈگۈرۈپ بېرىپ سائۇلنى ئۇ يەردىن ئېلىپ كەلدى. ئۇ خالايقنىڭ
 ئارىسىدا تۇرغاندا، ھېچكىمنىڭ بويى ئۇنىڭ يەلكىسىدىن ئاشمايتتى.
 24 سامۇئىل خەلققە:

— پەرۋەردىگار تاللىغان ئادەمنى ئەمدى كۆردۈڭلارمۇ؟ خەلقىمىز ئىچىدە ئۇنىڭغا
 يېتىدىغان بىرمۇ ئادەم يوق، — دېدى.
 بۇنىڭ بىلەن خەلقنىڭ ھەممىسى:

— ياشىسۇن پادىشاھ! — دەپ چۇقان كۆتۈرۈشتى.
 25 سامۇئىل خەلققە پادىشاھنىڭ مەسئۇلىيىتى ۋە ھوقۇقىنى ئېيتىپ بەردى ھەمدە
 ئۇلارنى يازما شەكىلدە يېزىپ، مۇقەددەس جايغا قويدى. ئاندىن كېيىن خەلقنى
 ئۆيلىرىگە قايتۇرۇۋەتتى.

26 سائۇلمۇ گىبئاھقا، ئۆز ئۆيىگە قايتتى. قەلبى خۇدا تەرىپىدىن
 تەسىرلەندۈرۈلگەن بىر توپ بانۇرلار ئۇنىڭغا ھەمراھ بولدى. 27 لېكىن بەزى ئوسال
 كىشىلەر:

— بۇ ئادەم قانداقمۇ بىزنى قۇتقۇزالايدۇ؟ — دېيىشىپ، سائۇلنى مەنستەمەي،
 ئۇنىڭغا ھېچقانداق سوۋغات بەرمىدى. سائۇل ھېچنېمە دېمىدى.

11 - باب

سائۇلنىڭ ئاممىونلارنى مەغلۇپ قىلىشى

1 ئاممىونلارنىڭ پادىشاھى ناخاش گىلئادتىكى يابېش شەھىرىگە كېلىپ، ئۇ يەرنى
 قىمال قىلدى. پۈتۈن يابېش ئاھالىسى پادىشاھ ناخاشقا:

— ئەگەر بىز بىلەن كېلىشىم تۈزسە، سىلگە ئەل بولايلى، — دېدى.

2 پادىشاھ ناخاش ئۇلارغا جاۋابەن:

— ئۇنداقتا ھەر بىرىڭلارنىڭ ئوڭ كۆزىنى ئويۇۋېلىپ، پۈتكۈل ئىسرائىللارنى
 خورلۇقتا قالدۇرۇش شەرتى ئاستىدا، سىلەر بىلەن ئەھدە تۈزەي، — دېدى.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

³ يايېشنىڭ ئاقساقاللىرى ئۇنىڭغا:

— بىزگە يەتتە كۈنلۈك مۆھلەت بەرگەيلا، بىز پۈتكۈل ئىسرائىلىيە زېمىنىغا ئەلچىلەر ئەۋەتەيلى، شۇ جەرياندا بىزنى قۇتقۇزىدىغان ئادەم چىقمىسا، سىلەرگە تەسلىم بولايلى، — دېدى.

⁴ ئەلچىلەر سائۇلنىڭ يۇرتى گىبئاھ شەھىرىگە يېتىپ كەلگەندە، خەلققە بۇ خەۋەرنى يەتكۈزگەندى، پۈتۈن خەلق داد – پەرياد كۆتۈرۈپ يىغلاشتى. ⁵ شۇ چاغدا سائۇل ئېتىزلىقتىن چىقىپ، ئۆكۈزلىرىنى ھەيدەپ كېلىۋاتاتتى. ئۇ: «خەلق نېمە ئۈچۈن يىغلىشىدۇ؟» دەپ ئەتراپىدىكىلەردىن سورىغاندى، ئۇلار ئۇنىڭغا يايېشتىن كەلگەن كىشىلەرنىڭ خەۋىرىنى ئېيتتى.

⁶ سائۇل بۇ خەۋەرنى ئاڭلىغاندا، خۇدانىڭ روھى ئۇنىڭغا كۈچ – قۇدرەتتە چۈشۈپ، غەزىپى قاتتىق ئۆردى. ⁷ ئۇ ئىككى ئۆكۈزنى سويۇپ، پارچىلاپ، ئۇلارنىڭ گۆشلىرىنى خەۋەرچىلەردىن پۈتكۈل ئىسرائىلىيە زېمىنىغا ئەۋەتتى:

— ئەمدى كىمكى سائۇل بىلەن سامۇئىلغا ئەگىشىپ ئۇرۇشقا ئاتلانمىسا، ئۇنىڭ بۇقىلىرىمۇ مۇشۇنداق پارچىلىنىدۇ — دەپ ئېلان قىلغۇزدى. پەرۋەردىگار خەلققە سائۇلنىڭ قەھرى ئارقىلىق شۇنداق قورقۇنچ سالدىكى، ئۇلار بىردەك ئىتتىپاقلىشىپ چىقىپ كەلدى. ⁸ سائۇل ئۇلارنى بەزەق دېگەن يەرگە يىغدى، ئۇ يەردە يەھۇدا قەبىلىسىدىن 30 مىڭ كىشى، ئىسرائىلنىڭ باشقا قەبىلىلىرىدىن ئۈچ يۈز مىڭ كىشى بار ئىدى. ⁹ سائۇل گىلئادتىكى يايېشتىن كەلگەن ئەلچىلەرگە:

— سىلەر يايېشقا قايتىپ بېرىپ يايېشلىقلارغا ئېيتىڭلار، ئەتە چۈشتە ئۇلار قۇتقۇزۇلدى، — دېدى.

يايېشلىقلار بۇ خەۋەرنى ئاڭلاپ، ئىنتايىن خۇشال بولۇپ كېتىشتى. ¹⁰ ئۇلار ئاممونلارغا:

— ئەتە بىز سىلەرگە تەسلىم بولىمىز، بىزگە قانداق قىلغۇڭلار كەلسە شۇنداق قىلىڭلار، — دېدى.

¹¹ ئىككىنچى كۈنى سائۇل ئادەملىرىنى ئۈچ قىسىمغا بۆلۈپ، تاڭ ئېتىشى بىلەن ئاممونلارنىڭ بارگاھىغا ھۇجۇم قىلىپ كىرىپ، چۈشكىچە ئۇلارنى قىرغىن قىلدى.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

ھايات قالغانلار شۇنداق پارا كەندە بولۇپ، ھەر تەرەپكە قاچتىكى، ھەتتا ئىككى ئادەمنىڭ بىر يەردە تۇرغانلىقىنى كۆرگىلى بولمىدى.
¹² خەلق سامۇئىلغا:

— سائۇل قانداقمۇ بىزگە پادىشاھ بولالسىن دېگەنلەر كىملىرى؟ ئۇلار ئوتتۇرىغا چىقىرىلسۇن، بىز ئۇلارنى ئۆلتۈرىمىز، — دېيىشتى.

¹³ — بۈگۈن ھېچكىمنى ئۆلتۈرۈشكە بولمايدۇ. چۈنكى بۈگۈن پەرۋەردىگار ئىسرائىلىيەگە نۇسرەت بەرگەن كۈن، — دېدى سائۇل.
¹⁴ سامۇئىل خالايققا:

— گىلگالغا بېرىپ، شۇ يەردە سائۇلنىڭ پادىشاھلىقىنى يېڭىباشتىن جاكارلايلى، — دېدى.

¹⁵ خەلق گىلگالغا بېرىپ، پەرۋەردىگار ئالدىدا سائۇلنىڭ پادىشاھ ئىكەنلىكىنى يېڭىباشتىن ئېتىراپ قىلدى ھەم پەرۋەردىگارغا ئامانلىق قۇربانلىقلىرى قىلىشتى. سائۇل بىلەن پۈتكۈل ئىسرائىل خەلقى شاد - خۇراملىققا چۆمدى.

12 - باب

سامۇئىلنىڭ ئاخىرقى نۇتۇقى

¹ — قاراڭلار! مەندىن سورىغىنىڭلارنىڭ ھەممىسىنى بەجا كەلتۈردۈم، سىلەرگە بىر پادىشاھ تەيىنلەپ بەردىم، — دېدى سامۇئىل پۈتۈن ئىسرائىللارغا، ² — مانا ئەمدى بۇ پادىشاھ سىلەرگە رەھبەرلىك قىلىدۇ. مەن قېرىدىم، چاچلىرىم ئاقاردى، ئوغۇللىرىمۇ سىلەرنىڭ ئاراڭلاردا تۇرۇپتۇ. مەن ياش ۋاقتىمدىن تارتىپ ھازىرغىچە سىلەرگە رەھبەرلىك قىلىپ كەلدىم. ³ قاراڭلار، مانا مەن بۇ يەردە تۇرۇپتىمەن. سىلەر بۇ يەردە پەرۋەردىگارنىڭ ۋە ئۇ تاللىغان پادىشاھنىڭ ئالدىدا ماڭا ئەرزىڭلار بولسا ئېيتىڭلار. مەن كىمنىڭ كالىسىنى تارتىۋالدىم، كىمنىڭ ئېشىكىنى بۇلىۋالدىم، كىمنىڭ ھەققىنى يېدىم، كىمگە زۇلۇم سالدىم، كىمنىڭ قولىدىن پارا ئالغانلىقىم سەۋەبلىك كۆزۈمنى يۇمۇۋالدىم؟ ئەگەر شۇنداق ئىشلار بولغان بولسا، مەن چوقۇم

تۆلەيمەن!

⁴ — سىلى بىزنىڭ ھەققىمىزنى يېمىگەن، ھېچكىمگە زۇلۇم سالمىغان ۋە ھېچ كىشىنىڭ قولىدىن بىرەر نەرسە ئالمىغان، — دېيىشتى خالايق.

⁵ سامۇئىل ئۇلارغا:

— سىلەرنىڭ مەندە ھېچ ھەققىڭلار قالمىغانلىقىغا پەرۋەردىگار ۋە ئۇ تاللىغان پادىشاھ بۈگۈن گۇۋاھ بولسۇن، — دېگەندى، ئۇلار ئۇنىڭغا: «گۇۋاھ بولسۇن!» دېيىشتى.

⁶ سامۇئىل خالايققا:

— مۇسا بىلەن ھارۇننى تاللىغۇچى ھەم ئاتا-بوۋاڭلارنى مىسىردىن ئېلىپ چىققۇچى دەل پەرۋەردىگار ئۆزىدۇر. ⁷ ئەمدى سىلەر ئۆز جايىڭلاردا قاراپ تۇرۇڭلار، مەن پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىدا ئۇنىڭ سىلەرگە، شۇنداقلا ئاتا-بوۋاڭلارغا قىلغان ئادىل ئەمەللىرىنى ئالدىڭلارغا قويىمەن. ⁸ ياقۇپ مىسىرغا كەلگەندىن كېيىن، ئاتا-بوۋاڭلار پەرۋەردىگارغا يېلىنغاندا، پەرۋەردىگار مۇسا بىلەن ھارۇننى ئاتا-بوۋاڭلارنى مىسىردىن ئېلىپ چىقىشقا ئەۋەتكەن. ئۇلار ئاتا-بوۋاڭلارنى مىسىردىن ئېلىپ چىقىپ، مۇشۇ يەرگە ئولتۇراقلاشتۇردى. ⁹ ئەمما ئاتا-بوۋاڭلار ئۆزلىرىنى تاللىغان پەرۋەردىگار خۇدانى ئۇنتۇغاچقا، خۇدا ئۇلارنىڭ خازور شەھىرىدىكى قوشۇننىڭ باش سەركەردىسى سىسىراننىڭ قولىغا، فىلىستىيەلىكلەرنىڭ قولىغا ۋە موئاب پادىشاھىنىڭ قولىغا چۈشۈشكە يول قويغان. ¹⁰ ئاتا-بوۋاڭلار ئۇلارنىڭ قولىغا چۈشكەندە، پەرۋەردىگارغا نالە-پەرياد قىلىپ: «ئى پەرۋەردىگار، بىز سېنى تاشلاپ، بائال ۋە ئاشتورەتلەرگە ئىبادەت قىلىپ، گۇناھ قىلدۇق، ئەمدى بىزنى دۈشمەنلىرىمىزنىڭ قولىدىن قۇتقۇزغايىسەن. بىز ساڭا ئىبادەت قىلايلى» دېگەن. ¹¹ شۇڭا پەرۋەردىگار گىدئون، بىدان، يېفتاخ ۋە مەن سامۇئىلنى سىلەرنى ئەتراپىڭلاردىكى دۈشمەنلەردىن قۇتقۇزۇشقا ئەۋەتكەندى، شۇ سەۋەبتىن سىلەر تىنچ-ئامان قالدىڭلار. ¹² گەرچە خۇدايىڭلار بولغان پەرۋەردىگار سىلەرنىڭ ئۆز پادىشاھىڭلار بولسىمۇ، ئاممىلارنىڭ پادىشاھى ناخاشنىڭ سىلەرگە قارشى قويقىنىنى كۆرگىنىڭلاردا، سىلەر يەنىلا قورقۇپ، ماڭا: «بىزگە بىزنى ئىدارە

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

قىلىدىغان بىر پادىشاھ تەيىنلەپ بەر» دېدىڭلار.

¹³ مانا، بۇ سىلەر خاھىشىڭلار بويىچە تەلەپ قىلغان پادىشاھتۇر! قاراڭلار، پەرۋەردىگار ئۈستۈڭلاردىن ھۆكۈمرانلىق قىلىشقا بىر پادىشاھ قويدى. ¹⁴ سىلەر پەرۋەردىگاردىن ئەيىمىنىپ، ئۇنىڭغا ئىبادەت قىلىپ، ئۇنىڭ سۆزىگە قۇلاق سالىڭلار، ئۇنىڭ ئەمرلىرىگە قارشى چىقماي، ئۈستۈڭلاردىن ھۆكۈمرانلىق قىلغۇچى پادىشاھ بىلەن بىرلىكتە پەرۋەردىگار خۇدايىڭلارغا ئەگەشسەڭلار، ھەممە ئىشىڭلار ياخشى بولىدۇ. ¹⁵ لېكىن پەرۋەردىگارنىڭ سۆزلىرىگە قۇلاق سالماي، ئۇنىڭ ئەمرلىرىگە قارشى چىقساڭلار، پەرۋەردىگارنىڭ قۇدرەتلىك قولى ئاتا - بوۋاڭلارنى جازالىغاندەك سىلەرنىمۇ جازالايدۇ. ¹⁶ ئەمدى ئۆز جايىڭلاردا داۋاملىق تۇرۇپ، پەرۋەردىگارنىڭ كۆز ئالدىڭلاردا قىلىدىغان بۇ ئاجايىپ ئىشىغا قاراڭلار. ¹⁷ ھازىر بۇغداي ئورىدىغان قۇرغاق ۋاقىت ئەمەسمۇ؟ مەن پەرۋەردىگاردىن تىلەي، ئۇ گۈلدۈرمەملىق يامغۇر ياغدۇرىدۇ، شۇ چاغدا سىلەر پادىشاھ تەلەپ قىلغانلىقىڭلار بىلەن پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىدا قانچىلىك چوڭ يامانلىق قىلغىنىڭلارنى كۆرسەلسە ۋە بىلىسەلەر — دېدى.

¹⁸ ئاندىن سامۇئىل پەرۋەردىگارغا دۇئا قىلىپ تىلۋىدى، پەرۋەردىگار شۇ كۈنى گۈلدۈرمەملىق يامغۇر ياغدۇردى، خالايق بۇنىڭ بىلەن پەرۋەردىگاردىن ھەم سامۇئىلدىن قاتتىق قورقۇپ كېتىشتى. ¹⁹ خالايق سامۇئىلغا: — پەرۋەردىگار خۇدايىڭىزغا بىزنى ئۆلۈپ كەتمەسۇن، دەپ دۇئا قىلىشىڭىز، چۈنكى بىز پادىشاھ تەيىنلەپ بېرىشنى تەلەپ قىلىش بىلەن بارلىق گۇناھلىرىمىز ئۈستىگە گۇناھ ئۆتكۈزۈپتىمىز، — دېدى. ²⁰ سامۇئىل خەلققە:

— قورقماڭلار! گەرچە بۇ يامانلىقنى قىلغان بولساڭلارمۇ، ئەمدى پەرۋەردىگارغا ئەگىشىشتىن ۋاز كەچمەي، پۈتۈن قەلبىڭلار بىلەن پەرۋەردىگارغا ئىبادەت قىلىڭلار. ²¹ ئېزىپ كېتىپ، بۇتلارغا چوقۇنۇپ قالماڭلار. چۈنكى ئۇلار پايدىسىز، سىلەرنىمۇ قۇتقۇزالمىدۇ، ئۇلار كېرەكسىز، قۇرۇق نەرسىلەردۇر. ²² پەرۋەردىگار ئۆزىنىڭ ئۇلۇغ نامىنىڭ ھۆرمىتى ئۈچۈن ئۆز خەلقىنى تاشلىمايدۇ. ھەقىقەتەنمۇ

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

پەرۋەردىگار سىلەرنى ئۆز خەلقى قىلىشقا ئىرادە قىلغاندۇر.²³ ماڭا كەلسەك، مەن ھەرگىز سىلەرگە بولغان دۇئايىمنى توختىتىپ، پەرۋەردىگارغا قارشى گۇناھ قىلمايمەن. مەن سىلەرگە ياخشى ۋە توغرا يولنى كۆرسىتىپ،²⁴ سىلەر پەقەتلا پەرۋەردىگاردىن قورقۇپ، ئۇنىڭغا ساداقەتلىك بىلەن ئىبادەت قىلىڭلار. ئۇنىڭ سىلەرگە قىلغان ئىشلىرىنىڭ نەقەدەر ئۇلۇغ ئىكەنلىكىنى ئويلاڭلار.²⁵ ئەگەر سىلەر يەنىلا گۇناھ قىلساڭلار، پادىشاھىڭلارمۇ، ئۆزۈڭلارمۇ بىردەك ھالاک بولىسىلەر، — دېدى.

13 - باب

سامۇئىلنىڭ پەرۋەردىگارغا ئىتائەتسىزلىك قىلىشى

¹ سامۇئىل تەختكە چىققان ۋاقتىدا ئوتتۇز ياش ئىدى، ئىسرائىلىيەگە قىرىق ئىككى يىل پادىشاھ بولدى.² ³ سامۇئىل ئۆزىگە ئىسرائىلىيەنىڭ لەشكەرلىرىدىن ئۈچ مىڭنى تاللىۋالدى، ئۇلاردىن ئىككى مىڭى ئۆزى بىلەن بىرگە مېكاس ۋە بەيتەل ئېدىرلىقلىرىدا تۇردى؛ بىر مىڭى ئوغلى يوناتان بىلەن بىرگە بىنيامىن قەبىلىسىگە تەۋە گىبئائ دېگەن يەردە تۇردى. قالغانلىرىنى ئۇ ئۆز ئۆيلىرىگە قايتۇردى.
³ يوناتان گەبادىكى فىلىستىيەلىكلەرنىڭ قاراۋۇل ئەترىتىگە ھۇجۇم قىلىپ، ئۇلارنى يەڭدى. بۇ خەۋەر فىلىستىيەلىكلەر ئارىسىدا تېز تارقالدى. ئۇ چاغدا سامۇئىل پۈتۈن

^{13:1} ئۇشۇبۇ ئايەتتىكى «ئوتتۇز» ۋە «قىرىق ئىككى» دېگەن سانلار ئىبرانىيچە قول يازمىلاردىن چۈشۈپ قالغان. بۇ يەردىكى «ئوتتۇز» بەزى قەدىمكى گرېكچە تەرجىمىلەرگە ئاساسەن ئېلىنغان. سامۇئىل پادىشاھنىڭ ھۆكۈم سۈرگەن ۋاقتى ھەققىدە «مۇقەددەس كىتاب» تا ئىككى ئوخشىمىغان مەنبە بار. ئىبرانىيچە قول يازمىلارنىڭ ئۇشۇبۇ ئايىتىدە، «سامۇئىل پادىشاھ ئىككى يىل ھۆكۈم سۈرگەن» دەپ يېزىلغان بولسا، ئەلچىلەرنىڭ پائالىيەتلىرى 13 - باب 21 - ئايەتتە «قىرىق يىل ھۆكۈم سۈرگەن» دەپ يېزىلغان. يۇقىرىقى مەنبەلەرگە ئاساسەن بىز سامۇئىل پادىشاھنىڭ قىرىق ئىككى يىل ھۆكۈم سۈرگەنلىكىنى مۆلچەرلىيەلەيمىز.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

يۇرتتا بۇرغا[®] چالدۇرۇپ، ئىبرانىيلارنى ئۇرۇشقا چاقىردى. ⁴ بارلىق ئىسرائىللار: «سائۇل فىلىستىيەلىكلەرنىڭ قاراۋۇل ئەترىتىگە ھۇجۇم قىلىپ يېڭىپتۇ» دېگەن خەۋەرنى ئاڭلاپ، ھەم فىلىستىيەلىكلەرنىڭ ئىسرائىللارغا ئۆچلۈكىنى بىلىپ، چاقىرىق بويىچە گىلگالغا كېلىپ، سائۇلغا ئەگەشتى.

⁵ فىلىستىيەلىكلەر ئىسرائىللار بىلەن جەڭ قىلىشقا يىغىلدى، ئۇلار ئۈچ مىڭ جەڭ ھارۋىسى، ئالتە مىڭ ئات ۋە دېڭىز ساھىلىدىكى قۇمدەك كۆپ پىيادە لەشكەرلەرنى يىغىپ كېلىپ، بەيتاۋەننىڭ كۈنچىقىش تەرىپىدىكى مېكاستا چېدىر تىكتى. ⁶ ئەمما ئىسرائىللار بولسا ئۆزلىرىنىڭ خەۋپ ئاستىدا قالغانلىقىنى، ئەھۋالنىڭ ناچارلىقىنى كۆرۈپ، غارلارغا، كامارلارغا، قىيا تاشلار ئارىسىغا، قەبرىلەرگە ۋە ئازگالارغا يوشۇرۇنۇۋالدى. ⁷ بىر قىسىملىرى بولسا ئىئوردان دەرياسىدىن ئۆتۈپ، گاد ۋە گىئاد زېمىنىغا ئۆتۈپ كەتتى. سائۇل تېخىچە گىلگالدا ئىدى. ئۇنىڭغا ئەگەشكەنلەرنىڭ ھەممىسىنى ۋە ھەممە باستى. ⁸ سائۇل، سامۇئىل ئۆزىگە ئېيتقانداك يەتتە كۈن كۈتتى، ئەمما سامۇئىل تېخىچە گىلگالغا يېتىپ كەلمىگەندى. شۇڭا كىشىلەر سائۇلدىن ئايرىلىپ تارقىلىپ كېتىشكە باشلىدى. ⁹ سائۇل:

— كۆيدۈرمە ۋە ئامانلىق قۇربانلىقىنى بۇ يەرگە ئېلىپ كېلىڭلار، — دېدى.

ئاندىن ئۆزى كۆيدۈرمە قۇربانلىق قىلدى. ¹⁰ لېكىن كۆيدۈرمە قۇربانلىقى ئەمدىلا قىلىپ بولغاندا، سامۇئىل يېتىپ كەلدى. سائۇل ئۇنىڭ ئالدىغا قارشى ئېلىشقا چىققاندى، ¹¹ سامۇئىل:

— سەن نېمە ئىش قىلدىڭ؟ — دېدى.

— قارىسام خەلق مەندىن ئايرىلىپ تارقىلىپ كېتىۋاتىدۇ، سىزمۇ دېگەن ۋاقىتتا يېتىپ كەلمىدىڭىز، يەنە كېلىپ فىلىستىيەلىكلەر مېكاستا توپلىنىشتى. ¹² شۇڭا مەن ئىچىمدە: «ئەمدى فىلىستىيەلىكلەر گىلگالغا كېلىپ، ماڭا ھۇجۇم قىلىدىغان بولدى، مەن تېخى پەرۋەردىگاردىن ياردەم تىلىمىگەن تۇرسام» دەپ ئويلاپ، كۆيدۈرمە قۇربانلىقىنى قىلىشقا مەجبۇر بولدۇم، — دېدى سائۇل.

[®] 3:13 بۇرغا — قوچقار قاتارلىق ھايۋانلارنىڭ مۈڭگۈزىدىن ياسالغان، پۈۋلەپ چېلىنىدىغان قەدىمىي چالغۇ ئەسۋاب.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

¹³ — سەن ئەخمەقلىق قىلىپ، پەرۋەردىگار خۇدايىڭنىڭ ساڭا بۇيرۇغان ئەمرىگە[®] رىئايە قىلمىدىڭ! بولمىسا، پەرۋەردىگار ئىسرائىلىيە ئۈستىدىكى پادىشاھلىق ئورنۇڭنى ئەبەدىلەتتە مۇستەھكەم تۇرغۇزاتتى. ¹⁴ ئەمدى سېنىڭ پادىشاھلىق ئورنۇڭ ئۇزاققا بارمايدۇ. پەرۋەردىگار ئۆز كۆڭلىگە مۇۋاپىق بىر ئادەمنى تاپتى. ئۇنى ئۆز خەلقىنىڭ بېشى قىلدى. چۈنكى سەن پەرۋەردىگار ساڭا بۇيرۇغان ئەمرىگە رىئايە قىلمىدىڭ، — دېدى سامۇئىل سائۇلغا.

¹⁵ ئاندىن سامۇئىل گىلگالدىن ئايرىلىپ، ئۆز يولىغا كەتتى. قالغانلىرى سائۇلغا ئەگىشىپ، ئۇنىڭ لەشكەرلىرى بىلەن جەم بولدى. ئۇلار گىلگالدىن بىنىامىن قەبىلىسىگە تەۋە گىبئاھقا كەلدى. سائۇل ئۆز ئادەملىرىنى سانىۋىدى، ئالتە يۈز چە چىقتى.

¹⁶ سائۇل، ئوغلى يوناتان ۋە ئۇلارغا ئەگەشكۈچىلەر بىنىامىن زېمىنىدىكى گىبئاھتا توختاپ قالدى. فىلىستىيەلىكلەر بولسا مېكاستا بارگاھ قۇرغاندى. ¹⁷ بۇ چاغدا فىلىستىيەلىكلەرنىڭ ئۈچ سەپكە بۆلۈنگەن زەربىدار قىسىملىرى بارگاھتىن چىقتى. بىر قىسمى شىمالغا قاراپ، شۇئال زېمىنىدىكى ئوفراھقا يول ئالدى، ¹⁸ بىر قىسمى غەربكە قاراپ، بەيت - خورونغا بارىدىغان يولغا چۈشتى، يەنە بىر قىسمى چۆلىنىڭ چېتىدىكى زىبوئىم جىلغىسىغا قارايدىغان تاغقا قاراپ ماڭدى.

¹⁹ ئۇ چاغلاردا پۈتۈن ئىسرائىلىيەدە بىر مۇ تۆمۈرچى يوق ئىدى. چۈنكى فىلىستىيەلىكلەر ئىبرانلىقلار ئۆزلىرىگە قىلىچ، نەيزە سوقتۇرۇۋالماستىن دەپ، ئۇلارنىڭ تۆمۈرچىلىك قىلىشىغا يول قويمىغاندى، ²⁰ شۇ سەۋەبتىن ئىسرائىللىقلارنىڭ ھەممىسى كەتمەن، پالتا، ئورغاق ۋە ساپان چىشلىرىنى بىلەش ئۈچۈن فىلىستىيەلىكلەرنىڭ قېشىغا باراتتى. ²¹ ساپان چىشلىرى ياكى كەتمەن بىلەشنىڭ ھەقىقىي سەككىز گىرام كۈمۈش، ئۈچ چىشلىق ئارا، پالتا ياكى كالا ئوقۇيدىغان زىخنى بىلەشنىڭ ھەقىقىي تۆت گىرام كۈمۈش ئىدى. ²² شۇڭا ئۇرۇش بولىدىغان ۋاقىتلارغا كەلگەندە، يالغۇز سائۇل بىلەن ئۇنىڭ ئوغلى يوناتاندىلا نەيزە - قىلىچ بولغاندىن باشقا، ئۇنىڭغا ئەگەشكەنلەرنىڭ ھېچقايسىسىدا ياكى قىلىچ، ياكى نەيزە يوق ئىدى.

[®] 13:13 خۇدانىڭ سامۇئىل ئارقىلىق سائۇلغا بەرگەن ئەمرى، 10 - باب، 8 - ئايەتكە قارالسۇن.

²³ ئەينى ۋاقىتتا فىلىستىيەلىكلەرنىڭ بىر قاراۋۇل ئەترىتى مېكماستىكى داۋانغا مۇھاپىزەتچىلىككە چىققاندى.

14 - باب

يوناتاننىڭ فىلىستىيەلىكلەرگە ھۇجۇم قىلىشى

¹ بىر كۈنى سائۇلنىڭ ئوغلى يوناتان ئۆزىنىڭ ياراغلىرىنى كۆتۈرگەن يىگىتكە: — يۈر، قارشى تەرەپتىكى فىلىستىيەلىكلەرنىڭ قاراۋۇل ئەترىتى جايلاشقان يەرگە ئۆتەيلى، — دېدى، لېكىن بۇنى ئاتىسىغا ئېيتىمىدى. ² بۇ چاغدا سائۇل ۋە ئۇنىڭغا ئەگەشكەن ئالتە يۈزچە ئادەم گىبئاننىڭ ئەڭ چېتىدىكى مىگرون دېگەن جايدا بىر ئانار دەرىخىنىڭ يېنىدا بارگاھتا ئىدى. ³ روھانىي ئاخىيا ئۇلارنىڭ ئىچىدە بولۇپ، روھانىيلىق قىلىپ ئېفودنى ⁴ كۆتۈرەتتى. ئۇ ئىكابودنىڭ قېرىندىشى ئاختۇبىنىڭ ئوغلى ئىدى. ئاختۇب پىنخاسنىڭ ئوغلى، شىلودا پەرۋەردىگارغا روھانىيلىق قىلغان ئەلنىڭ نەۋرىسى ئىدى. يوناتاننىڭ كەتكىنى خەلق بىلمەي قالدى.

⁴ فىلىستىيەلىكلەرنىڭ قاراۋۇل ئەترىتى جايلاشقان يەرگە بېرىش ئۈچۈن يوناتان بوزېز ۋە سەنەھ دەپ ئاتىلىدىغان ئىككى تىك قىيانىڭ ئوتتۇرىسىدىكى داۋاندىن ئۆتۈشى كېرەك ئىدى. ⁵ قىيانىڭ بىرى شىمالغا — مېكماسقا، بىرى جەنۇبقا — گەباغا قاراپ تۇراتتى.

⁶ — يۈر، بۇ خەتنىسىز لەرنىڭ قاراۋۇل ئەترىتى جايلاشقان يەرگە بارايلى، — دېدى يوناتان قورال - ياراغ كۆتۈرگۈچىسىگە، — پەرۋەردىگار بىز ئۈچۈن بىرەر ئىش قىلسا ئەجەب ئەمەس. چۈنكى پەرۋەردىگارنىڭ بىر كىمگە نۇسرەت ئاتا قىلىشى، ئۇ كىشىنىڭ ئادىمىنىڭ ئاز ياكى كۆپ بولۇشىغا باغلىق ئەمەس.

⁷ — كۆڭلىڭىزدە نېمە بولسا، شۇنداق قىلىڭ! نېمە ئىش قىلىشىڭىز، مەن سىز بىلەن

²³ 3:14 ئېفود — روھانىيلىق كىيىم. بۇ يەردە ئۇشبۇ كىيىم روھانىيلىق خىزمىتىدە بولغان ئادەم تەرىپىدىن خۇدانىڭ ئىرادىسىنى بىلىش ئۈچۈن ئىشلىتىلگەن.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

بىللە بولمەن، — دېدى قورال — ياراغ كۆتۈرگۈچىسى.

⁸ — بىز ئۇ ئادەملەر تۇرۇۋاتقان تەرەپكە ئۆتۈپ، ئۇلارغا ئۆزىمىزنى كۆرسىتىۋېلى.

⁹ ئەگەر ئۇلار بىزگە: «بىز سىلەرنىڭ يېنىڭلارغا بارغۇچە ئاشۇ يەردە تۇرۇپ تۇرۇڭلار» دېسە، ئۇلارنىڭ يېنىغا بارماي، ئۆز جايىمىزدا تۇرۇپ تۇرايلى، ¹⁰ ئەگەر:

«بىزنىڭ يېنىمىزغا كېلىڭلار» دېسە، بارايلى. شۇنداق قىلساق، بۇ، پەرۋەردىگار ئۇلارنى بىزنىڭ قولىمىزغا تاپشۇرغانلىقىنىڭ بىر بەلگىسى بولغاي، — دېدى يوناتان.

¹¹ ئىككىيلەن ئۆزلىرىنى فىلىستىيەلىكلەرنىڭ قاراۋۇللىرىغا كۆرسەتكەندى،

قاراۋۇللار:

— مانا، ئىبرانىيلار ئۆزلىرىنى يوشۇرغان كامارلاردىن چىقتى، — دېدى. ¹² ئاندىن

ئۇلار يوناتان بىلەن ئۇنىڭ قورال — ياراغ كۆتۈرگۈچىسىگە:

— بۇ ياققا كېلىڭلار، بۇرۇڭلارنىڭ نوخلىسىنى ئېلىپ قويايلى، — دېدى.

— ماڭا ئەگىشىپ ماڭ، — دېدى يوناتان قورال — ياراغ كۆتۈرگۈچىسىگە، —

پەرۋەردىگار ئۇلارنى ئىسرائىللارنىڭ قولىغا بەردى.

¹³ يوناتان فىلىستىيەلىكلەر تەرەپكە ئۆمىلەپ، يامىشىپ چىقىشقا باشلىدى،

قورال — ياراغ كۆتۈرگۈچىسىمۇ ئارقىسىدىن ئەگەشتى. يوناتان فىلىستىيەلىكلەرگە

ئېتىلىپ، ئۇلارنى يەرگە يىقتى، ياراغ كۆتۈرگۈچىسىمۇ ئۇنىڭغا ئەگىشىپ، ئۇلارنى

ئۆلتۈرۈشكە كىرىشتى. ¹⁴ بۇ دەسلەپكى ھۇجۇمدا يوناتان بىلەن ئۇنىڭ قورال — ياراغ

كۆتۈرگۈچىسى تەخمىنەن ئۈچ مو كېلىدىغان يەردە يىگىرمە ئادەمنى ئۆلتۈردى.

¹⁵ توساتتىن بارگاھ ۋە دالادىكى فىلىستىيەلىكلەر توپى ئالاقزادە بولۇپ كېتىشتى،

قاراۋۇللار ۋە زەربىدارلارمۇ قورقۇپ، تىرەپ كېتىشتى، يەرمۇ تەۋرەپ كەتتى. بۇ

خۇدادىن كەلگەن قورقۇنچ ئىدى.

ئىسرائىللارنىڭ فىلىستىيەلىكلەرنى قوغلىشى

¹⁶ سائۇلنىڭ بىنىامىن قەبىلىسىگە تەۋە گىبئاھ دېگەن يەردىكى قاراۋۇللىرى

فىلىستىيەلىكلەر قوشۇنىنىڭ پاراكەندە بولۇپ، ئۇياق — بۇياققا پىتىراپ كەتكەنلىكىنى

كۆرۈپ قالدى. ¹⁷ سائۇل ئۇلارغا:

— قاراپ بېقىڭلار، ئارىمىزدا كىملەر يوق ئىكەن؟ — دېدى.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

ئۇلار تەكشۈرۈپ بېقىۋىدى، يوناتان بىلەن ئۇنىڭ قورال - ياراغ كۆتۈرگۈچىسى يوق بولۇپ چىقتى. ¹⁸ ئاندىن سائۇل ئاخىياغا بۇيرۇپ:

— ئېفودنى ئېلىپ كەل، — دېدى.

ئۇ ۋاقىتتا ئاخىيا ئىسرائىللارنىڭ ئالدىدا ئېفودنى كۆتۈرۈپ ماڭاتتى. ¹⁹ سائۇل روھانىغا سۆزلەۋاتقاندا، فىلىستىيەلىكلەرنىڭ بارگاھىدىكى ۋاراڭ - چۇرۇڭ بارغانسېرى كۈچىيىپ كەتتى. ئۇ روھانىغا:

— بولدى قىل، كېرەك ئەمەس، — دېدى.

²⁰ سائۇل دەرھال ئۆزىگە ئەگەشكەن پۈتۈن خەلقنى يىغىپ، جەڭگاھقا بېرىپ،

فىلىستىيەلىكلەرنىڭ نەيزە - قىلىچ بىلەن ئۆزئارا بىر - بىرىنى قىرغىن

قىلىشىۋاتقانلىقىنى، ئۇلارنىڭ ئاجايىپ پاراكەندە بولۇپ كېتىشكەنلىكىنى كۆردى.

²¹ بۇ چاغدا، ئىلگىرى فىلىستىيەلىكلەرگە قوشۇلۇپ كەتكەن ھەم ئۇلار بىلەن بارگاھقا كېلىپ قالغان ئىبرانىيلار فىلىستىيەلىكلەرنى تاشلاپ، سائۇل ۋە يوناتانغا ئەگىشىپ

كەلگەن ئىسرائىللارغا قوشۇلۇۋالدى. ²² ئەفرايىم تاغلىق رايونغا يوشۇرۇنغان

ئىسرائىللارمۇ فىلىستىيەلىكلەرنىڭ قاچقانلىقىنى ئاڭلاپ، جەڭگە چىقىپ ئۇلارنى

قوغلىدى. ²³ شۇ كۈنى پەرۋەردىگار ئىسرائىللارغا چوڭ نۇسرەت بەردى. بۇ جەڭ

بەيتاۋەننىڭ يىراق يەرلىرىگىچە يېيىلدى.

سائۇلنىڭ ئەخمىقانە قەسىمى

²⁴ ئۇ كۈنى ئىسرائىللار ناھايىتى ھېرىپ ھالدىن كەتتى. چۈنكى سائۇل ئۇلارنى

قەسەم بىلەن باغلاپ: «مەن دۈشمەنلىرىمدىن ئىنتىقام ئېلىپ بولمىغۇچە، كەچ

كېرىشتىن بۇرۇن تائام يېگەن كىشى قارغىشقا كەتسۇن» دەپ ئېيتقاندى. شۇنىڭ

بىلەن ھېچكىم ھېچنېمە يېمىدى. ²⁵⁻²⁶ ئۇلار ئورمانلىققا يېتىپ بارغاندا، يەردە

ھەرە كۆنەكلىرىدىن ئېقىپ چۈشۈۋاتقان ھەسەللەرنى كۆردى. شۇنداقتىمۇ ھېچكىم

ئۇنىڭدىن ئازراقمۇ ئېلىپ ئاغزىغا سالمىدى، چۈنكى ئۇلار قەسەمدىن قورقۇشتى.

²⁷ لېكىن يوناتان ئاتىسىنىڭ خەلقىنى قەسەم بىلەن باغلىغانلىقىنى ئاڭلىمىغاندى،

شۇڭا ئۇ قولىدىكى تايىقىنى ھەرە كۆنىكىگە تىقىپ، ھەسەل ئېلىپ، ئاغزىغا

سېلىۋىدى، كۆزى نۇرلىنىپ كەتتى. ²⁸ ئەمما كۆپچىلىكتىن بىرەيلەن ئۇنىڭغا:

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

— ئاتىڭىز خەلقىنى قەسەم بىلەن قاتتىق باغلاپ: «بۈگۈن ھەرقانداق نەرسە يېگەن ئادەم قارغىشقا كەتسۇن» دەپ ئېيتقاندى، شۇنىڭ ئۈچۈن ھەممەيلەن بەك ھېرىپ، ھالىمىزدىن كەتتۇق، — دېدى.

²⁹ — ئاتام ھەممىمىزنى بەك تەڭلىكتە قالدۇرۇپتۇ، — دېدى يوناتان، — قاراڭلار، مەن بۇ ھەسسەلدىن ئازراق تېتىپ بېقىۋىدىم، كۆزۈم روشەنلىشىپ كەتتى. ³⁰ ئەگەر بۈگۈن خەلق دۈشمەنلىرىمىزدىن ئولجا ئالغان نەرسىلەردىن خالىغىنچە يېگەن بولسا، تېخىمۇ ياخشى بولماسمىدى؟ بۈگۈن ئۆلتۈرۈلگەن فىلىستىيەلىكلەر تېخىمۇ كۆپ بولماسمىدى؟

³¹ شۇ كۈنى ئۇلار فىلىستىيەلىكلەرنى سۈر – توقاي قىلىپ، مىكماستىن ئايالونغىچە قوغلىدى. ئەمما ھەممەيلەن بارغانسېرى ئاجىزلاپ كەتكەندى، ³² شۇڭا ئۇلار ئولجىلارغا ئۆزىنى ئېتىپ، قوي، كالا ۋە موزايىلارنى ئۇدۇل كەلگەن يەردە سويۇپ، قېنىنى ئېقىتماي گۆشنى يېدى. ³³ بەزىلەر سائۇلغا:

— خەلق قېنى ئېقىتىلمىغان گۆشلەرنى يېيىش بىلەن پەرۋەردىگار ئالدىدا گۇناھ قىلدى، — دەپ ئېيتقاندى، سائۇل:

— بۇ خۇدانىڭ ئەھدىسىگە خىلاپلىق قىلغانلىقتۇر! ئەمدى دەرھال بۇ يەرگە چوڭ بىر تاشنى دومىلىتىپ كېلىڭلار، ³⁴ خەلقنىڭ ئارىسىغا بېرىپ، ئۇلارغا ئېيتىڭلار: «ھەر بىر كىشى ئۆز مېلىنى يېنىمغا ئەكېلىپ، بۇ يەردە سويۇپ يېسۇن، قېنى ئېقىتىلمىغان گۆشنى يەپ، پەرۋەردىگار ئالدىدا گۇناھ قىلمىسۇن» — دېدى. شۇنىڭ بىلەن ھەممەيلەن ئۇ كېچىسى ئۆز مېلىنى يېتىلەپ كېلىپ، شۇ يەردە سويدى. ³⁵ سائۇل پەرۋەردىگارغا ئاتا پىر قۇربانلىق سۇپىسى ياسىدى، بۇ ئۇنىڭ پەرۋەردىگارغا ئاتا پىر ياسىغان تۇنجى قۇربانلىق سۇپىسى ئىدى. ³⁶ ئاندىن سائۇل ئادەملىرىگە:

— كېچىچە فىلىستىيەلىكلەرنىڭ ئارقىسىدىن قوغلاپ، تاڭ ئېتىشتىن بۇرۇن ئۇلارنىڭ مال – مۈلۈكلىرىنى تارتىۋېلىپ، ھېچ بىرىنى تىرىك قويمايلى! — دېدى. — سىزگە قانداق قىلىش ياخشى بولسا، شۇنداق قىلىڭ، — دېدى ئۇلار. لېكىن روھانىي سۆز قىستۇرۇپ:

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

— بىز ئالدى بىلەن خۇدانىڭ ئىرادىسىنى بىلەيلى، — دېدى.
³⁷ سائۇل خۇدادىن:

— مەن فىلىستىيەلىكلەرنىڭ ئارقىسىدىن قوغلىسام بولامدۇ؟ ئۇلارنى
 ئىسرائىللارنىڭ قولىغا تاپشۇرامسەن؟ — دەپ سورىدى. لېكىن شۇ كۈنى خۇدادىن
 ھېچ جاۋاب كەلمىدى. ³⁸ شۇڭا سائۇل:

— ئەي لەشكەر باشلىرى، ھەممىڭلار بۇ يەرگە كېلىڭلار، بۈگۈن نېمە گۇناھ
 قىلىنغانلىقىنى ئېنىقلاپ چىقايلى. ³⁹ مەن ئىسرائىللارغا نۇسرەت بەرگۈچى مەڭگۈ
 ھايات پەرۋەردىگار ئالدىدا قەسەم قىلىمەنكى، بۇ گۇناھنى قىلغان كىشى ھەتتا ئوغلۇم
 يوناتان بولسىمۇ ئۆلۈشى كېرەك، — دېدى.

لېكىن خەلقنى ھېچقانداق سادا چىقمىدى. ⁴⁰ ئاندىن ئۇ پۈتكۈل ئىسرائىللارغا:
 — سىلەر بىر تەرەپتە تۇرۇڭلار، ئوغلۇم يوناتان ئىككىمىز يەنە بىر تەرەپتە تۇرايلى،
 — دېدى.

— سىزگە قانداق قىلىش ياخشى بولسا، شۇنداق قىلىڭ، — دېدى خەلق.

⁴¹ سائۇل پەرۋەردىگار — ئىسرائىللارنى تاللىغان خۇداغا:

— كىمنىڭ گۇناھكار ئىكەنلىكىنى كۆرسەتكەيسەن، — دېدى.

كېيىن چەك تاشلىنىۋىدى، چەك سائۇل بىلەن يوناتانغا چىقتى، خەلق قۇتۇلدى.
⁴² سائۇل:

— مەن بىلەن ئوغلۇم يوناتانغا چەك تاشلانمىسۇن، — دېدى.

چەك يوناتانغا چىقتى. ⁴³ سائۇل يوناتانغا:

— سەن نېمە قىلغانلىقىڭنى ماڭا ئېيت، — دېدى.

— قولۇمدىكى تاياق بىلەن كىچىككەنە ھەسەل ئېلىپ تېتىپ باققىنىم راست. مانا،

ئۆلۈشكە رازىمەن، — دېدى يوناتان.

⁴⁴ — ئەي يوناتان! چوقۇم ئۆلۈشۈڭ كېرەك، بولمىسا خۇدا مېنى ئېغىر جازالىغاي

— دېدى سائۇل.

⁴⁵ لېكىن خەلق ئۇنىڭغا:

— ئىسرائىللارنى شۇنچىۋالا چوڭ غەلبە - نۇسرەتكە يەتكۈزگەن يوناتان تۇرسا،

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

ئەجەبا ئۇ ئۆلۈشى كېرەكمۇ؟ ھەرگىز ئۇنداق قىلىشقا بولمايدۇ! بىز مەڭگۈ ھايات پەرۋەردىگار ئالدىدا قەسەم قىلىمىزكى، ئۇنىڭ بىر تال مويىغىمۇ تېگىشكە بولمايدۇ، چۈنكى ئۇ خۇدانىڭ ياردىمى بىلەن بۈگۈن شۇنچە چوڭ ئىشنى قىلدى، — دېدى. ئەنە شۇ تەرىقىدە خەلق يوناتاننى ئۆلۈمدىن قۇتۇلدۇرۇپ قالدى.⁴⁶ شۇنىڭدىن كېيىن سائۇل فىلىستىيەلىكلەرنى قوغلىماي يېنىپ كەتتى، فىلىستىيەلىكلەرمۇ ئۆز يۇرتىغا قايتىپ كەتتى.

سائۇلنىڭ جەڭ غەلبىلىرى

⁴⁷ سائۇل ئىسرائىلىيە پادىشاھلىقىنى مۇستەھكەم قولغا ئالغاندىن كېيىن، ئەتراپىدىكى بارلىق دۈشمەنلىرى بىلەن جەڭ قىلدى. مۇئابلىقلار، ئاممونلار، ئىدوملۇقلار، زوباھتىكى پادىشاھلار ۋە فىلىستىيەلىكلەر بىلەن جەڭ قىلىپ، قايسى تەرەپكە يۈزلەنمىسۇن، ئۇ غەلبە قىلدى.⁴⁸ سائۇل جەڭدە باتۇر ئىدى، ئۇ ئامالەكلەرنى مەغلۇپ قىلىپ، ئىسرائىللارنى بۇلاڭ - تالاڭ قىلغانلارنىڭ قولىدىن قۇتقۇزدى.

⁴⁹ سائۇلنىڭ ئوغۇللىرى يوناتان، يىشۋى ۋە مالكشۇۋالار ئىدى، قىزلىرى بولسا چوڭى مېراب، كىچىكى مىكال ئىدى.⁵⁰ سائۇلنىڭ ئايالى ئاخىنوئام بولۇپ، ئاخىمئازنىڭ قىزى ئىدى. سائۇلنىڭ قوشۇنىنىڭ باش سەركەردىسى ئابنېر بولۇپ، ئۇ سائۇلنىڭ تاغىسى نېرنىڭ ئوغلى ئىدى.⁵¹ سائۇلنىڭ ئاتىسى كىش بىلەن ئابنېرنىڭ ئاتىسى نېر، ئابىئېلنىڭ ئوغۇللىرى ئىدى.

⁵² سائۇلنىڭ پۈتۈن ئۆمرى فىلىستىيەلىكلەر بىلەن دائىم قاتتىق جەڭ قىلىش بىلەن ئۆتتى. شۇڭا سائۇل ھەرقاچان كۈچتۈڭگۈر ياكى باتۇر بىرىنى كۆرسە، ئۇنى ئۆز خىزمىتىگە سالاتتى.

15 - باب

سائۇلنىڭ پەرۋەردىگارنىڭ بۇيرۇقلىرىغا تولۇق بويسۇنماسلىقى

¹ سامۇئىل سائۇلغا مۇنداق دېدى:

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

— بېشىغا ياغ قۇيۇپ، سېنى پەرۋەردىگارنىڭ ئۆز خەلقى بولغان ئىسرائىللارغا پادىشاھلىققا تەيىنلىگىلى پەرۋەردىگار تەرىپىدىن ئەۋەتىلگەن ئادەم مەن بولمەن.² قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇكى: «ئىسرائىللار مىسىردىن چىققان چاغدا، ئامالەكلەرنىڭ ئۇلارغا قارشى چىققانلىقى ئۈچۈن، مەن ئامالەكلەرنى جازالايمەن.³ ئەمدى سەن ئامالەكلەرگە ھۇجۇم قىلىپ، پۈتۈن خەلقنى مال - مۈلۈكلىرى بىلەن — ئەر - ئايال، بالا - چاقا، قوي - كالا، تۆگە ۋە ئېشەكلەرگىچە ئىچ ئاغرىتىپ ئۆلتۈرماي تەلتۆكۈس يوقتىۋەت.⁴»

⁴ شۇنىڭدىن كېيىن سائۇل لەشكەرلەرنى تىللىمغا يىغىپ، ساناقتىن ئۆتكۈزدى. پىيادە لەشكەرلەر سانى يەھۇدا قەبىلىسىدىن ئون مىڭ، ئىسرائىلىيەنىڭ باشقا قەبىلىلىرىدىن بولسا جەمئىي ئىككى يۈز مىڭ چىقتى.

⁵ سائۇل ئامالەكلەرنىڭ شەھىرىگە كېلىپ، جىلغىدا بۆكتۈرمىدە ياتتى.⁶ ئاندىن قېنلارغا: «ئىسرائىللار مىسىردىن چىققاندا، ئۇلارغا مېھرىبانلىق كۆرسەتكەندىكىلەر، شۇڭا سىلەرنى ئامالەكلەر بىلەن قوشۇپ يوقتىۋەتمەسلىكىم ئۈچۈن، ئەمدى ئامالەكلەردىن بۆلۈنۈپ چىقىپ كېتىڭلار!» دەپ خەۋەر بەردى.

⁷ سائۇل ئامالەكلەرنى خاۋىلا دېگەن يەردىن تاكى مىسىرنىڭ شەرقىدىكى شۇر دېگەن يەرگىچە قوغلاپ قىرىپ،⁸ ئامالەكلەرنىڭ پادىشاھى ئاگاگى تىرىك تۇتۇپ، قالغان پۈتۈن خەلقنى قىلىچ بىلەن تەلتۆكۈس يوقاتتى.⁹ ئەمما سائۇل بىلەن خەلق ئاگاگغا، شۇنداقلا سېمىز كالا، قوي، موزاي ۋە قوزىلارغا ئىچ ئاغرىتىپ، قىممىتى بارلىكى ماللارنى ئۆلتۈرمەي، قىممىتى يوق ئەرزىمەسلىرىنىڭ بىرىنىمۇ قويماي يوقتىۋەتتى.

سائۇلنىڭ پەرۋەردىگار تەرىپىدىن پادىشاھلىقتىن ئېلىۋېتىلىشى

¹⁰ بۇ چاغدا سامۇئىلغا پەرۋەردىگار دىن مۇنداق ۋەھىي كەلدى:
¹¹ «سائۇل مەندىن يۈز ئۆرۈپ، بۇيرۇقىمنى ئىجرا قىلمىدى، ئۇنى پادىشاھ

^{15:3} بۇ يەردىكى ئىبرانىيچە سۆز «ئادەم ۋە نەرسىلەرنى تەلتۆكۈس يوقتىتىش ئارقىلىق، ئۇلارنى پەرۋەردىگارغا ئاتاش» دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

قىلغىنىمغا پۇشايما قىلدىم». سامۇئىل قەۋەتلا ئاچچىقلىنىپ، پۈتۈن كېچە پەرۋەردىگارغا نالە - پەرياد قىلىپ چىقتى. ¹² سامۇئىل ئەتسى سەھەر قوپۇپ سائۇلنىڭ قېشىغا بارغاندا، ئۇنىڭغا: «سائۇل كارمەلگە بېرىپ، ئۆز شەرىپىگە بىر خاتىرە مۇنارى تەيىنلەپ، ئاندىن گىلگالغا كېتىپتۇ» دېگەن خەۋەر يېتىپ كەلدى. ¹³ سامۇئىل سائۇلنىڭ يېنىغا كېلىۋىدى، سائۇل ئۇنىڭغا:

— پەرۋەردىگار سىزگە بەخت ئاتا قىلغاي! مەن پەرۋەردىگارنىڭ بۇيرۇقىنى ئىجرا قىلدىم، — دېدى.

¹⁴ سامۇئىل ئۇنىڭغا:

— قۇلقىمغا قويلارنىڭ مەرەشلىرى، كالىلارنىڭ مۆرەشلىرى ئاڭلىنىدىغۇ، بۇ نېمە ئىش؟ — دېۋىدى، ¹⁵ سائۇل ئۇنىڭغا:

— ئۇ، ئادەملىرىمنىڭ ئامالەكلەردىن ئالغان ئولجىلىرى، پەرۋەردىگار خۇدايىڭىزغا قۇربانلىق قىلىش ئۈچۈن ئۇلار سېمىز كالا، قويلارنى ئاياپ، ساقلاپ قېلىشتى. قالغانلىرىنىڭ ھەممىسىنى بىز تەلتۆكۈس يوقتىۋەتتۇق، — دېدى.

سامۇئىل سائۇلغا قاراپ:

¹⁶ — توختاپ تۇر! مەن ساڭا پەرۋەردىگارنىڭ تۈنۈگۈن ئاخشام ماڭا دېگەن

سۆزلىرىنى ئېيتىپ بېرىي، — دېدى.

— قېنى، مەرھەمەت، — دېدى سائۇل.

¹⁷ — گەرچە ئۆزۈڭنى مۇھىم ئادەم ئەمەس، دەپ ھېسابلاپ يۈرسەڭمۇ،

ئەمەلىيەتتە ئىسرائىل قەبىلىلىرىنىڭ باشلىقى ئەمەسمۇسەن؟ — دېدى سامۇئىل

سائۇلغا، — پەرۋەردىگار سېنىڭ بېشىڭغا ياغ قۇيىدۇرۇپ، سېنى ئىسرائىللىرىنىڭ

پادىشاھى قىلدى. ¹⁸ پەرۋەردىگار ساڭا: «بېرىپ، ئاشۇ گۇناھكار ئامالەكلەرنى

تەلتۆكۈس قەتل قىلىۋەت، ھەممىسىنى يوقاتقۇچە ئۇلار بىلەن جەڭ قىل» دەپ ئەمر

بېرىپ، سېنى يولغا سالغانىدى. ¹⁹ سەن نېمە ئۈچۈن پەرۋەردىگارغا ئىتائەت قىلماي،

جەڭ ئولجىلىرىنى ئېلىشقا ئالدىراپ، پەرۋەردىگار يامان دەپ قارىغان ئىشلارنى

قىلدىڭ؟

²⁰ — مەن ھەقىقەتەن پەرۋەردىگارغا ئىتائەت قىلدىم، — دېدى سائۇل سامۇئىلغا،

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

— پەرۋەردىگارنىڭ ماڭا كۆرسەتكەن يولىدا ماڭدىم، ئامالەكلەرنىڭ پادىشاھى ئاگاگنى تۇتۇپ، ئامالەكلەرنى تەلتۆكۈس يوقاتتىم.²¹ ئادەملىرىم بولسا: «گىلگالدا پەرۋەردىگار خۇدايىڭىزغا قۇربانلىق قىلايلى» دەپ، تەلتۆكۈس قىرىپ تاشلىنىشقا تېگىشلىك بولغان ئولجىلارنىڭ ئىچىدىن ئەڭ ياخشى قوي، كالىلارنى تاللاپ ئېلىشتى، خالاس.

²² — پەرۋەردىگار ھەرقانداق كۆيدۈرمە ۋە باشقا قۇربانلىقلاردىن كۆرە، ئۆزىگە ئىتائەت قىلىشنى ياخشى كۆرمەسمۇ؟ — دېدى سامۇئىل، — بىلگىنىكى، ئىتائەت قىلىش، قۇربانلىق قىلىشتىن ياخشىدۇر، پەرۋەردىگارنىڭ بۇيرۇقىغا بويسۇنۇش، قوچقار مېيىنى كۆيدۈرۈپ ھەدىيە قىلىشتىن ئەۋزەلدۇر.

²³ ئۆز بېشىمچىلىق قىلىشنىڭ گۇناھى، جادۇگەرلىك گۇناھقا ئوخشاشلا ياماندۇر. جاھىللىقنىڭ گۇناھى بولسا، بۇتقا چوقۇنۇشنىڭ گۇناھقا ئوخشاشلا ئېغىردۇر. سەن پەرۋەردىگارنىڭ ئەمرىنى تاشلىۋەتكەنلىكىڭ ئۈچۈن، پەرۋەردىگارمۇ سېنى پادىشاھلىقتىن ئېلىپ تاشلىۋەتتى.

²⁴ — مەن گۇناھ ئۆتكۈزۈدۈم! — دېدى سائۇل سامۇئىلغا، — مەن خەلقنى قورقۇپ، ئۇلارنىڭ گېپىگە كىرىپ، پەرۋەردىگارنىڭ بۇيرۇقىغا ۋە سىزنىڭ گېپىڭىزگە خىلاپلىق قىلىپتىمەن.²⁵ ئەمدى سىزدىن تىلەيكى، گۇناھىمدىن كېچىپ، مەن بىلەن بىللە قايتىشىڭىز، شۇنىڭ بىلەن پەرۋەردىگارغا ئىبادەت قىلاي.

²⁶ — مەن سەن بىلەن بىللە قايتمايمەن، — دېدى سامۇئىل سائۇلغا، — سەن پەرۋەردىگارنىڭ ئەمرىنى تاشلىۋەتكەنلىكىڭ ئۈچۈن، پەرۋەردىگارمۇ سېنى پادىشاھلىقتىن ئېلىپ تاشلىۋەتتى.

²⁷ سامۇئىل ئارقىغا بۇرۇلۇپ ماڭماقچى بولۇۋىدى، سائۇل ئۇنىڭ تونىنىڭ پېشىگە ئېسىلىپ، ئۇنى تارتىپ يىرتىۋەتتى.

²⁸ — پەرۋەردىگار بۈگۈن ئىسرائىلىيە پادىشاھلىقىنى سېنىڭ قولىڭدىن تارتىۋېلىپ، ئۇنى سەندىن ياخشىراق بىرسىگە بەردى، — دېدى سامۇئىل سائۇلغا،²⁹ — ئىسرائىللارنىڭ مەڭگۈلۈك خۇداسى يالغان سۆزلىمەيدۇ، ئىرادىسىدىن يانمايدۇ. ئۇ ئىنسان ئەمەس، ھەرگىز ئىرادىسىنى ئۆزگەرتەيدۇ.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

³⁰ — مەن گۇناھكارمەن، شۇنداق بولغان تەقدىردىمۇ خەلقىمنىڭ ئاقساقاللىرى ۋە ئىسرائىللارنىڭ ئالدىدا يۈزۈمنى قىلىپ مەن بىلەن بىللە قايتىڭ، شۇنىڭ بىلەن مەن پەرۋەردىگار خۇدايىڭىزغا ئىبادەت قىلاي، — دېدى سائۇل. ³¹ شۇنىڭدىن كېيىن سامۇئىل سائۇل بىلەن بىللە قايتتى، سائۇل پەرۋەردىگارغا ئىبادەت قىلدى.

سامۇئىلنىڭ ئامالەكلەرنىڭ پادىشاھىنى قەتل قىلىشى

³² سامۇئىل ئامالەكلەرنىڭ پادىشاھى ئاگاگنى ئۆزىنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كېلىشنى ئېيتتى. ئاگاگ ئۆزىچە: «ئەمدى ئۆلۈم خەۋپى ئۆتۈپ كەتتى» دەپ ئويلىدى ۋە خاتىرجەم ھالدا سامۇئىلنىڭ ئالدىغا كەلدى.

³³ — سەن شەمشىرىڭ بىلەن ئانىلارنى بالىلىرىدىن ئايرىغاندىڭ، خۇددى شۇنىڭغا ئوخشاش سېنىڭ ئاناڭمۇ ئۆز ئوغلىدىن ئايرىلسۇن، — دېدى سامۇئىل ۋە گىلگالدا پەرۋەردىگار ئالدىدا ئاگاگنى شەمشەر بىلەن چېپىپ تاشلىدى.

³⁴ شۇنىڭدىن كېيىن سامۇئىل راماققا قايتتى، سائۇلمۇ گىبئاققا — ئۆز ئۆيىگە قايتىپ كەتتى. ³⁵ سامۇئىل تاكى ئالەمدىن ئۆتكۈچە سائۇلنى قايتا كۆرمىدى، لېكىن ئۇنىڭ ئۈچۈن قايغۇرۇپ يۈردى. پەرۋەردىگار سائۇلنى ئىسرائىللارغا پادىشاھ قىلغىنىغا پۇشايمان قىلغانىدى.

16 - باب

خۇدانىڭ داۋۇتنى پادىشاھلىققا تاللىشى

¹ پەرۋەردىگار سامۇئىلغا مۇنداق دېدى:

— مەن سائۇلنىڭ ئىسرائىلغا پادىشاھ بولۇشىنى رەت قىلغان تۇرسام، سەن قاچانغىچە قايغۇرسەن؟ سەن مۇڭگۈزگە زەيتۇن يېغى تولدۇرۇپ بەيتلەھەملىك يىشاينىڭكىگە بار، مەن ئۇنىڭ ئوغۇللىرىدىن بىرىنى ئۆزۈمگە پادىشاھ قىلىپ تاللىدىم.

² — مەن قانداق بارىمەن؟ سائۇل ئاڭلاپ قالسا، مېنى ئۆلتۈرۈۋېتىدۇ، — دېدى

سامۇئىل.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

— سەن بىر چىشى موزايىنى ئالغاچ بار ۋە: «مەن پەرۋەردىگارغا ئاتاپ قۇربانلىق قىلغىلى كەلدىم» دېگەن. ³ يىشايىنى قۇربانلىق گۆشىنى يېيىشكە تەكلىپ قىلىپ، شۇ چاغدا مەن ساڭا نېمە قىلىشىڭنى دەپ بېرىمەن. سەن مەن ساڭا ئۆزۈم كۆرسىتىدىغان ئادەمنىڭ بېشىغا ياغ قۇي، — دېدى پەرۋەردىگار.

⁴ سامۇئىل پەرۋەردىگارنىڭ دېگىنى بويىچە قىلدى. ئۇ بەيتلەھەمگە يېتىپ كەلگەندە، يۇرت ئاقساقاللىرى قورقۇنچ بىلەن ئۇنى قارشى ئېلىپ:

— ئامانلىق بولسۇن دەپ كەلدىلمۇ؟ — دەپ سورىدى. ⁵ ئۇ ئاقساقاللارغا:

— ئامانلىق بولسۇن دەپ كەلدىم، پەرۋەردىگارغا قۇربانلىق قىلغىلى كەلدىم. ئۆزۈڭلارنى پاكلاپ، مەن بىلەن بىللە قۇربانلىق گۆشى يېيىشكە كېلىڭلار، — دېدى. سامۇئىل يىشاي بىلەن ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنى پاكلىغاندىن كېيىن، ئۇلارنى قۇربانلىق گۆشى يېيىشكە تەكلىپ قىلدى.

⁶ ئۇلار كەلگەن چاغدا سامۇئىلنىڭ كۆزى ئەلىئابقا چۈشۈپ، ئىچىدە:

«پەرۋەردىگارنىڭ تاللىغىنى مۇشۇ بولسا كېرەك» دەپ ئويلىدى. ⁷ لېكىن پەرۋەردىگار سامۇئىلغا: «ئۇنىڭ تاشقى كۆرۈنۈشى بىلەن ئېگىز بەستىگىلا قارىما، مەن ئۇنى رەت قىلدىم. پەرۋەردىگار بەندىلەرگە ئوخشاش تاشقى كۆرۈنۈشكە قارىمايدۇ، قەلبكە قارايدۇ» دېدى.

⁸ يىشاي ئۆزىنىڭ ئوغلى ئابىنادابنى سامۇئىلنىڭ ئالدىدىن ئۆتكۈزگەندى.

سامۇئىل:

— پەرۋەردىگار ئۇنى تاللىدى، — دېدى.

⁹ يىشاي شامامەنى سامۇئىلنىڭ ئالدىدىن ئۆتكۈزۈۋىدى، سامۇئىل:

— پەرۋەردىگار ئۇنىمۇ تاللىدى، — دېدى.

¹⁰ يىشاي ئۇ يەردىكى يەتتە ئوغلىنىڭ ھەممىسىنى سامۇئىلنىڭ ئالدىدىن ئۆتكۈزۈۋىدى، سامۇئىل:

— پەرۋەردىگار ئۇلارنىڭ ھېچقايسىسىنى تاللىماپتۇ، — دېدى ۋە ¹¹ — ئوغۇللىرىڭنىڭ ھەممىسى مۇشۇمۇ؟ — دەپ سورىدى.

— كەنجىممۇ بار، ئۇ ھازىر قوي بېقىۋاتىدۇ، — دەپ جاۋاب بەردى يىشاي.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

— چاقىرىپ كېلىشكە ئادەم ئەۋەتىڭ، — دېدى سامۇئىل يىشاغا، — ئۇ كەلمىگۈچە، داستىخانغا ئولتۇرمايمىز. ¹² يىشاي ئادەم ئەۋەتىپ داۋۇتنى چاقىرىپ كەلدى. داۋۇت كۆزلىرى يېنىپ تۇرىدىغان، ئىككى مەڭزى قىزىل، كېلىشكەن بىر يىگىت ئىدى. پەرۋەردىگار: «دەل مۇشۇ، بېرىپ ئۇنىڭ بېشىغا ياغ قۇي!» دېدى. ¹³ سامۇئىل مۇڭگۈزدىكى زەيتۇن يېغىنى ئېلىپ، ئاكىلىرى ئالدىدا ئۇنىڭ بېشىغا قۇيىدى. شۇ كۈندىن تارتىپ پەرۋەردىگارنىڭ روھى داۋۇتقا كۈچلۈك چۈشۈشكە باشلىدى. شۇنىڭدىن كېيىن سامۇئىل راماققا قايتىپ كەتتى.

داۋۇتنىڭ سائۇل پادىشاھنىڭ خىزمىتىدە بولۇشى

¹⁴ پەرۋەردىگارنىڭ روھى سائۇلدىن ئايرىلدى. پەرۋەردىگار تەرەپتىن ئەۋەتىلگەن بىر يامان روھ ئۇنى قاتتىق ۋەھىمگە سېلىشقا باشلىدى. ¹⁵ سائۇلنىڭ ئەمەلدارلىرى ئۇنىڭغا:

— ھازىر پەرۋەردىگار تەرەپتىن ئەۋەتىلگەن بىر يامان روھنىڭ ئۆزلىرىنى قاتتىق قورقۇنچقا سېلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈۋاتىمىز. ¹⁶ خوجام، بىزگە لىرانى ياخشى چالدىغان بىر ئادەم تېپىپ كېلىشكە بۇيرۇق قىلغايلا، پەرۋەردىگار تەرەپتىن يامان روھ كېلىپ ئۆزلىرىنى تۇتۇپ قالغاندا ئۇ ئادەم لىرا چالسا، ئۆزلىرى ياخشى بولۇپ قالسا، — دېگەندى. ¹⁷ سائۇل ئەمەلدارلىرىغا:

— مەن ئۈچۈن ئۇستا بىر لىراچىنى تېپىپ يېنىمغا ئەكېلىڭلار، — دېدى. ¹⁸ — مەن بەيتلەھەملىك يىشاينىڭ بىر ئوغلىنى كۆرگەن، ئۇ لىرا چېلىشقا ئۇستا ئىكەن. ئۇ باتۇر، جەڭدە جەسۇر، دانالىق بىلەن سۆزلەيدىغان، تولىمۇ كېلىشكەن يىگىت ئىكەن، پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا ياردۇر، — دېدى بىر غۇلام. ¹⁹ سائۇل بۇنى ئاڭلاپ يىشاغا چاپارمەنلەرنى ئەۋەتىپ: «قوي باقىدىغان داۋۇت دېگەن ئوغلۇڭنى مېنىڭ يېنىمغا ئەۋەتىۋەت» دېدى. ²⁰ يىشاي ئوغلى داۋۇت بىلەن بىرگە بىر ئوغلاقنى، نان ئارتىلغان بىر ئېشەكنى ۋە بىر تۈلۈم شارابىنى قوشۇپ سائۇلغا ئەۋەتتى. ²¹ داۋۇت سائۇلنىڭ ھۇزۇرىغا كېلىپ، ئۇنىڭ خىزمىتىگە كىرىشتى. داۋۇتقا سائۇلنىڭ قاتتىق مېھرى چۈشۈپ قالدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇنى ئۆزىنىڭ قورال-ياراغ كۆتۈرگۈچىسى قىلىۋالدى. ²² ئاندىن سائۇل يىشاغا: «داۋۇت ماڭا ياراپ قالدى.

يېنىمدا قېلىپ خىزمىتىمنى قىلسۇن» دەپ خەۋەر ئەۋەتتى. ²³ شۇ كۈندىن باشلاپ پەرۋەردىگار تەرەپتىن كەلگەن يامان روھ سائۇلىنى تۇتقاندا، داۋۇت لىرانى قولغا ئېلىپ چالاتتى، شۇنىڭ بىلەن سائۇل ئارام تېپىپ، ياخشى بولۇپ قالاتتى، يامان روھمۇ ئۇنىڭدىن چىقىپ كېتەتتى.

17 - باب

گولياتنىڭ ئىسرائىللارنى ھاقارەتلىشى

¹ فىلىستىيەلىكلەر جەڭ قىلىش ئۈچۈن قوشۇنلىرىنى يىغىپ، يەھۇدا زېمىنىغا تەۋە سوكوھ دېگەن شەھەردە جەم بولدى. ئۇلار سوكوھ ۋە ئازېقا شەھەرلىرىنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى ئەفەس - داممىم دېگەن يەردە بارگاھ قۇردى. ² سائۇل بىلەن ئىسرائىلىيە لەشكەرلىرىمۇ بىرلىشىپ، ئېلاھ جىلغىسىدا بارگاھ قۇرۇپ، قوشۇنلىرىنى تىزىپ، فىلىستىيەلىكلەر بىلەن جەڭ قىلىشقا تەييارلاندى. ³ فىلىستىيەلىكلەر بۇ تەرەپتىكى تاغدا، ئىسرائىللار بولسا ئۇ تەرەپتىكى تاغدا تۇرۇشتى، ئۇلارنىڭ ئوتتۇرىسىدا بىر جىلغا بار ئىدى.

⁴ فىلىستىيەلىكلەر تەرەپتىن گوليات دېگەن بىر كۈچتۈڭگۈر ئوتتۇرىغا چىقتى. ئۇ گات شەھىرىدىن بولۇپ، بويىنىڭ ئېگىزلىكى ئۈچ مېتىرغا يېقىن ئىدى. ⁵ بېشىغا تۇچ دۇبۇلغا، ئۇچىسىغا زەنجىر ساۋۇت كىيىپ قوراللانغان بولۇپ، زەنجىر ساۋۇتنىڭ ئېغىرلىقى ئاتمىش كىلوغا يېقىن كېلەتتى. ⁶ پاچىقىغا تۈچتىن يۈگەك باغلاپ، ئۆشنىسىگە بىر تۇچ نەيزە ئېسىۋالغانىدى. ⁷ قولدىكى نەيزىسىنىڭ دەستىسى رەخت توقۇيدىغان دەستىگاھنىڭ ئوقىدەك توم ئىدى، تۆمۈر ئۇچىنىڭ ئېغىرلىقى بولسا تەخمىنەن يەتتە كىلو كېلەتتى. گولياتنىڭ ئالدىدا بىر لەشكەر ئۇنىڭ چوڭ قالقىنىنى كۆتۈرۈپ ماڭاتتى.

⁸ گوليات ئىسرائىللارغا قاراپ تۇرۇپ، مۇنداق دەپ توۋلدى:

— سىلەر سەپ تۈزۈپ نېمە قىلماقچىسىلەر؟ مانا مەن فىلىستىيەلىكلەمۇ؟ سىلەر پەقەتلا سائۇلنىڭ قۇللىرى ئەمەسمۇ؟ قېنى، ئىچىڭلاردىن بىرەيلەننى تاللاپ، مېنىڭ

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

يېنىمغا كەلتۈرۈڭلار. ⁹ ئەگەر ئۇ مەن بىلەن ئېلىشىپ مېنى ئۆلتۈرۈۋېتەلسە، بىز سىلەرگە قۇل بولايلى؛ ئەگەر ئۇنى مەن يېڭىپ ئۆلتۈرۈۋېتەلسەم، سىلەر بىزگە قۇل بولۇپ، خىزمىتىمىزنى قىلىڭلار. ¹⁰ ئۇ فىلىستىيەلىك سۆزىنى يەنە داۋاملاشتۇردى: — مەن بۈگۈن ئىسرائىلىيە قوشۇنىنى شەرمەندە قىلمەن. قېنى، مەن بىلەن ئېلىشىقلى بىر ئادەم چىقىرىڭلار!

¹¹ سائۇل ۋە پۈتۈن ئىسرائىللار بۇ فىلىستىيەلىكنىڭ گەپلىرىنى ئاڭلاپ، ئالاقزادە بولۇپ، قورقۇشۇپ كەتتى.

يشايىنىڭ داۋۇتنى سائۇلنىڭ بارگاھىغا ئەۋەتىشى

¹² داۋۇت يەھۇدا زېمىنىنىڭ بەيتلەھەم شەھىرىدىكى ئەفراتا جەمەتىدىن بولغان يشاي دېگەن ئادەمنىڭ بالىسى بولۇپ، يشايىنىڭ سەككىز ئوغلى بار ئىدى. سائۇل ھۆكۈم سۈرگەن دەۋردە يشاي ياشنىپ قالغان بولۇپ، كۆپچىلىك ئۇنى ھۆرمەتلەيتتى. ¹³ يشايىنىڭ ئۈچ چوڭ ئوغلى سائۇل بىلەن جەڭگە چىققاندى. جەڭگە چىققان تۇنجى ئوغلىنىڭ ئېتى ئەلئاب، ئىككىنچىسىنىڭ ئېتى ئابىناداب، ئۈچىنچىسىنىڭ بولسا شامماھ ئىدى. ¹⁴ داۋۇت ئوغۇللارنىڭ ئەڭ كىچىكى بولۇپ، ئۇنىڭ ئۈچ چوڭ ئاكىسى سائۇل بىلەن بىللە جەڭگە چىققاندى. ¹⁵ داۋۇت بەزىدە سائۇلدىن ئايرىلىپ بەيتلەھەمگە قايتىپ، ئاتىسىنىڭ قويلرىنى بېقىپ كېلەتتى. ¹⁶ ھېلىقى فىلىستىيەلىك گوليات قىرىق كۈنگىچە ئەتىگىنى ۋە ئاخشىمى چىقىپ، ئۇرۇشۇشقا دەۋەت قىلىپ تۇردى.

¹⁷ بىر كۈنى يشاي ئوغلى داۋۇتقا:

— ئوغلۇم، سەن ماۋۇ بىر خالتا قوماچ بىلەن ئون ناننى يۈگۈرۈپ بېرىپ بارگاھقا، ئاكىلىرىڭغا ئاپىرىپ بەرگىن. ¹⁸ يەنە مۇنۇ ئون بولاق ئىرمىچىكىنى ئۇلارنىڭ قوماندانىغا بەر ھەم ئاكىلىرىڭنىڭ ھال - ئەھۋالىنى ئۇقۇپ، ئۇلاردىن بىرەر نىشانە ئالغاچ كەل، — دېدى.

¹⁹ داۋۇتنىڭ ئۈچ ئاكىسى سائۇل پادىشاھ ۋە باشقا ئىسرائىللار بىلەن بىرلىكتە ئېلاھ جىلغىسىدا فىلىستىيەلىكلەرگە قارشى جەڭ قىلىۋاتاتتى.

²⁰ داۋۇت ئەتىسى سەھەر تۇرۇپ، قويلرىنى باشقا بىر پادىچىغا تاپشۇرۇپ قويۇپ،

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

ئاتىسى يىشاينىڭ سۆزى بويىچە يېمەكلىكلەرنى ئېلىپ يولغا چىقتى. ئۇ بارگاھقا كەلگەندە ئىسرائىللار قوشۇنى جەڭگە چىقىۋاتقان بولۇپ، ھەممەيلەن چۇقان كۆتۈرۈۋاتاتتى. ²¹ ئىسرائىللار بىلەن فىلىستىيەلىكلەر جەڭ قىلىش ئۈچۈن يۈزمۈيۈز سەپ تۈزۈپ تۇرۇشتى. ²² داۋۇت نەرسىلىرىنى تەمىنات باشقۇرغۇچىغا تاپشۇرۇپ، ئۆزى قوشۇننىڭ يېنىغا يۈگۈرۈپ بېرىپ ئاكىلىرىغا سالام قىلدى. ²³ ئۇ ئۇلار بىلەن سۆزلىشىپ تۇرغاندا، گاتلىق كۈچتۈڭگۈر گوليات فىلىستىيەلىكلەرنىڭ قوشۇنىدىن چىقىپ، ئاۋۋالقى سۆزلىرىنى تەكرار توۋلىدى. داۋۇت ئۇنىڭ سۆزلىرىنى ئاڭلاپ تۇردى. ²⁴ ئىسرائىللارنىڭ ھەممىسى گولياتنى كۆرۈش بىلەنلا ناھايىتى قورقۇپ قېچىشتى. ²⁵ ئىسرائىللار بىر - بىرىگە: «ئەنە، ئۇنى كۆردۈڭلارمۇ؟ يەنە ئىسرائىللارنى ھاقارەتلەۋاتىدۇ. پادىشاھ ئۇنى ئۆلتۈرگەن ئادەمگە جىق بايلىق ئىنئام قىلىپ، ئۆز قىزىنىمۇ خوتۇنلۇققا بېرىدىكەن، ئۇ ئادەمنىڭ ئاتىسىنىڭ ئائىلىسىنى بولسا ھەر خىل باج - سېلىقتىن خالاس قىلىدىكەن» دېيىشىۋاتاتتى. ²⁶ داۋۇت يېنىدا تۇرغانلاردىن:

— بۇ فىلىستىيەلىكنى ئۆلتۈرۈپ، ئىسرائىللارنى بۇ ھاقارەتتىن خالاس قىلغان كىشى نېمىگە ئېرىشىدىكەن؟ مەڭگۈ ھايات خۇدانىڭ قوشۇنىغا ھاقارەت قىلىدىغان بۇ خەتنىسىز فىلىستىيەلىك ئۆزىنى كىم دەپ ئويلايدىكەن؟ — دەپ سورىدى. ²⁷ كىشىلەر ئۇنىڭغا، گولياتنى ئۆلتۈرگەن كىشىگە بېرىلىدىغان ئىنئاملارنى دەپ بەردى.

²⁸ داۋۇتنىڭ ئەڭ چوڭ ئاكىسى ئەلىئاب داۋۇتنىڭ كىشىلەر بىلەن قىلىشقان گېپىنى ئاڭلاپ، ئۇنىڭغا ئاچچىقلاپ:

— نېمىدەپ بۇ يەرگە كەلدىڭ؟ دالادىكى بار - يوقى بىرقانچە قويلارنى كىمگە تاپشۇردۇڭ؟ مەن سېنىڭ كىبىرلىكىڭنى ۋە كۆڭلۈڭدىكى يامان ئويۇڭنى بىلىمەن. سەن ئەمەلىيەتتە جەڭنى كۆرگىلى كەلدىڭ، — دېدى. ²⁹ داۋۇت بولسا:

— مەن نېمە قىلدىم، سوئال سوراشقا بولمامدۇ؟ — دەپ جاۋاب قايتۇردى ³⁰ ۋە ئاكىسىنىڭ يېنىدىن كېتىپ، باشقا ئادەملەردىن شۇ سوئالنى تەكرار سورىدى، يەنىلا

ئوخشاش جاۋابقا ئېرىشتى.

³¹ داۋۇتنىڭ گەپلىرىنى ئاڭلىغانلار ئۇنىڭ دېگىنىنى سائۇلغا يەتكۈزگەندى، سائۇل داۋۇتنى قىچقىرىپ كېلىشكە ئادەم ئەۋەتتى. ³² داۋۇت سائۇلغا:

— ئالىلىرى، ھېچكىمنىڭ ئاشۇ فىلىستىيەلىكتىن قورقۇپ، ئالاقزادە بولۇشىنىڭ ھاجىتى يوق. پېقىر ئۇ فىلىستىيەلىك بىلەن ئېلىشىشقا چىقمەن، — دېدى.

³³ — سەن قانداقمۇ ئۇ فىلىستىيەلىك بىلەن ئېلىشىشقا چىقالايسەن؟ سەن تېخى كىچىك تۇرساڭ، ئۇ بولسا ياش ۋاقتىدىن بېرى جەڭچى، — دېدى سائۇل.

³⁴ — ئالىلىرى، پېقىر، ئاتامنىڭ قويلرىنى بېقىپ كېلىۋاتمەن، شىر ياكى ئېيىق كېلىپ قويلاردىن بىرەرسىنى ئېلىپ قاچسا، ³⁵ ئۇلارنى قوغلاپ بېرىپ ئۇرۇپ، ئېغىزلىرىدىن قويلارنى تارتىۋالمەن. ئۇلار قوپۇپ ماڭا يانسا، يايلىرىدىن تۇتۇۋېلىپ ئۇرۇپ ئۆلتۈرۈۋېتىمەن. ³⁶ پېقىر شىرنىمۇ ئۆلتۈرگەن، ئېيىقنىمۇ ئۆلتۈرگەن، مەڭگۈ ھايات خۇدانىڭ قوشۇنىغا ھاقارەت قىلىۋاتقان ئاۋۇ خەتسىز فىلىستىيەلىكنىڭ

ئاقىۋىتى ئاشۇ شىر ۋە ئېيىقتەك بولسۇن، — دېدى داۋۇت ۋە گېپىنى

داۋاملاشتۇرۇپ، ³⁷ — پەرۋەردىگار مېنى شىر ۋە ئېيىقنىڭ چاڭگىلىدىن

قۇتقۇزۇۋالغاندەك، ئاشۇ فىلىستىيەلىكنىڭ چاڭگىلىدىنمۇ قۇتقۇزۇۋالدى، — دېدى.

— بوپتۇ ئەمەسە، بارغىن! پەرۋەردىگار ساڭا يار بولسۇن، — دېدى سائۇل داۋۇتقا ۋە ³⁸ ئۇنىڭغا ئۆزىنىڭ جەڭ كىيىملىرىنى، يەنى ئۇچسىغا زەنجىر ساۋۇتنى ۋە بېشىغا تۇچ دۇبۇلغىسىنى كىيىدۈرۈپ قويدى. ³⁹ داۋۇت سائۇلنىڭ قىلىچىنى جەڭ

كىيىملىرىنىڭ ئۈستىدىن ئاستى — دە، مېڭىپ باقماقچى بولدى، ئەمما بۇرۇن جەڭ كىيىملىرىنى كىيىپ باقمىغاچقا، تۈزۈك ماڭالمىدى، ئۇ سائۇلغا:

— مەن بۇ كىيىملەرنى كىيىپ جەڭ قىلالمايمەن، چۈنكى مەن ئۇلارغا

ئادەتلەنمىگەن، — دېدى ۋە ئۇلارنى سېلىۋەتتى. ⁴⁰ ئۇ قولغا تايىقىنى ئېلىپ،

جىلغىدىن بەش سىلىق تاشنى تېرىۋالدى ۋە ئۇلارنى پادىچى خالىتىسىغا سالدى.

قولغا بولسا سالغىسىنى ئېلىپ، ئۇ فىلىستىيەلىك تەرەپكە قاراپ ماڭدى.

داۋۇتنىڭ گوليات بىلەن ئۇرۇشى

⁴¹ ئۇ فىلىستىيەلىك گولياتمۇ داۋۇت تەرەپكە قاراپ يېقىنلىشىپ كەلدى، قالغان

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

كۆتۈرگۈچىسى بولسا ئۇنىڭ ئالدىدا ماڭدى. ⁴² داۋۇت ئىككى مەڭزى قىزىل، كېلىشكەن ياش بالا بولغاچقا، ئۇ فىلىستىيەلىك ئۇنىڭغا زەن سېلىپ قاراپ قويۇپ، مەنسىتمىدى. ⁴³ فىلىستىيەلىك داۋۇتقا:

— سەن قولۇڭغا تاياق ئېلىپ، مېنىڭ يېنىمغا كېلىپسەن، مەن ئىتىمدىم؟ — دېدى ۋە ئۆزىنىڭ ئىلاھلىرىنىڭ ناملىرى بىلەن داۋۇتنى قارغىدى. ⁴⁴ ئۇ يەنە داۋۇتقا مۇنداق دېدى:

— كېلىۋەر، مەن تېنىڭنى ھاۋادىكى قاغا - قۇزغۇنلارغا، دالادىكى ياۋايى ھايۋانلارغا بېرىي!

⁴⁵ — سەن نەيزە - قىلىچ بىلەن ماڭا قارشى كەلدىڭ، — دېدى داۋۇت ئۇ فىلىستىيەلىككە، — لېكىن مەن بولسام سەن ھاھقارەتلەپ تۇرغان ئىسرائىلىيە قوشۇنىنىڭ خۇداسى — قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگارنىڭ نامى بىلەن ساڭا قارشى كەلدىم. ⁴⁶ مانا بۈگۈن پەرۋەردىگار سېنى مېنىڭ قولۇمغا تاپشۇرىدۇ، سېنى ئۆلتۈرۈپ، كاللاڭنى تېنىڭدىن جۇدا قىلىمەن، شۇنداقلا فىلىستىيەلىك لەشكەرلەرنىڭ جەسەتلىرىنى ھاۋادىكى قاغا - قۇزغۇنلارغا ۋە يەر يۈزىدىكى ھايۋانلارغا بېرىمەن. شۇنىڭ بىلەن پۈتۈن ئالەمدىكىلەر ئىسرائىللارنىڭ پەرۋەردىگارنىڭ بارلىقىنى بىلىپ قالدۇ. ⁴⁷ يەنە بۇ يەرگە يىغىلغان ھەممەيلەن شۇنى بىلىدۇكى، پەرۋەردىگار ئۆز خەلقىنى قۇتقۇزۇشتا قىلىچ بىلەن نەيزىگە تايانمايدۇ، ئۇ جەڭدە شۈبھىسىز غالىب كەلگۈچىدۇر، ئۇ سىلەرنى بىزنىڭ قوللىمىزغا تاپشۇرىدۇ.

⁴⁸ گوليات داۋۇتقا ھۇجۇم قىلغىلى ئۇنىڭ ئالدىغا قاراپ توختىماي ماڭغاندا، داۋۇت ئۇ فىلىستىيەلىك بىلەن ئېلىشىش ئۈچۈن ئۇ تەرەپكە قاراپ ئىتتىك يۈگۈردى.

⁴⁹ داۋۇت خالتىسىدىن بىر تاشنى ئېلىپ سالغىسىغا سېلىپ بىر ئېتىۋىدى، ئۇ تاش فىلىستىيەلىكنىڭ دەل پېشانىسىگە تېگىپ، پېتىپ كىردى. فىلىستىيەلىك يەرگە دۈم چۈشتى. ⁵⁰ شۇنداق قىلىپ داۋۇت ئۇ فىلىستىيەلىكنى سالغا ۋە تاش بىلەن يەڭدى. ئۇ چاغدا داۋۇتنىڭ قولىدا قىلىچ يوق ئىدى. ⁵¹ ئۇ يۈگۈرۈپ كېلىپ فىلىستىيەلىكنىڭ غىلىپىدىن قىلىچنى سۇغۇرۇپ ئېلىپ، ئۇنىڭ بېشىنى كېسىۋالدى. شۇنىڭ بىلەن

داۋۇت ئۇ فىلىستىيەلىكنى ئۆلتۈردى.

فىلىستىيەلىكلەر ئۆز پالۋىنىنىڭ ئۆلگەنلىكىنى كۆرۈپ قاچتى. ⁵² يەھۇدا قەبىلىسىدىن ۋە ئىسرائىلىيەنىڭ باشقا قەبىلىلىرىدىن كەلگەن لەشكەرلەر قىيا - چىيا قىلىشىپ، فىلىستىيەلىكلەرنى گاتقىچە ۋە ئەقرون قوۋۇقىغىچە قوغلاپ باردى. ئۆلتۈرۈلگەن فىلىستىيەلىكلەرنىڭ جەستى شائارىمغا بارىدىغان يولغىچە، ھەتتا گات ۋە ئەقرونغىچە يېتىپ كەتتى. ⁵³ ئىسرائىللار فىلىستىيەلىكلەرنى قوغلاپ قايتىپ كەلگەندىن كېيىن، ئۇلارنىڭ بارگاھىنى بۇلاپ - تالدى. ⁵⁴ داۋۇت گولياتنىڭ بېشىنى يېرۇسالېمغا ئېلىپ باردى، ئۇنىڭ قورال - يارىغىنى بولسا ئۆز چېدىرىدا قالدۇردى.

سائۇلنىڭ داۋۇت بىلەن كۆرۈشۈشى

⁵⁵ سائۇل داۋۇتنىڭ ھېلىقى فىلىستىيەلىكنىڭ ئالدىغا ئېلىشىشقا چىققانلىقىنى كۆرۈشى ھامان، قوشۇننىڭ باش سەركەردىسى ئابنېردىن:

— ھەي ئابنېر، بۇ يىگىت كىمنىڭ ئوغلى ئىكەن؟ — دەپ سورىدى.

— ئى پادىشاھى ئالەم، نامىڭز بىلەن قەسەم قىلىمەنكى، مەن راستتىنلا

بىلمەيدىكەنمەن، — دېدى ئابنېر.

⁵⁶ — سەن بېرىپ سوراپ باق، ئۇ يىگىت زادى كىمنىڭ ئوغلى ئىكەن، — دېدى

پادىشاھ.

⁵⁷ داۋۇت فىلىستىيەلىكنى ئۆلتۈرۈپ كەلگەندە، ئابنېر ئۇنى سائۇلنىڭ ھۇزۇرىغا باشلاپ كىردى، فىلىستىيەلىكنىڭ بېشى ئۇنىڭ قولىدا ئىدى.

⁵⁸ — ھەي يىگىت! سەن كىمنىڭ ئوغلى بولسەن؟ — دەپ سورىدى سائۇل.

— مەن بەيتلەھەملىك قۇللىرى يىشاينىڭ ئوغلى بولمەن، — دېدى داۋۇت.

18 - باب

يوناتاننىڭ داۋۇت بىلەن جانجىگەر دوست بولۇشى

¹ داۋۇت بىلەن سائۇلنىڭ سۆھبىتى ئەمدى ئاياغلىشىشى بىلەنلا، سائۇلنىڭ ئوغلى

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

يوناتاننىڭ كۆڭلى داۋۇتقا شۇنداق باغلاندىكى، ئۇنى ئۆز جېنىنى ياخشى كۆرگەندەك ياخشى كۆرۈپ قالدى. ² سائۇل شۇ كۈندىن باشلاپ داۋۇتنى ئۆز يېنىغا ئېلىپ قېلىپ، ئاتىسىنىڭ قېشىغا كەتكىلى قويمىدى. ³ يوناتان داۋۇتنى ئۆز جېنىدەك ئەزىز كۆرگەچكە، ئۇنىڭ بىلەن دوستلىشىشقا ئەھدە قىلدى. ⁴ يوناتان ئۈستىدىكى تونىنى سېلىپ داۋۇتقا بەردى، جەڭ كىيىمى، قىلچى، ئوقيا ۋە كەمىرىنىمۇ بەردى. ⁵ سائۇل داۋۇتنى نەگلا ۋە زىپىگە ئەۋەتمسۇن، ئۇ شۇ يەرگە بېرىپ، ۋەزىپىنى مۇۋەپپەقىيەتلىك ھالدا پۈتتۈرۈپ كېلەتتى. شۇڭا سائۇل ئۇنى لەشكەر بېشى قىلىپ قويدى، بۇنىڭدىن لەشكەرلەرنىڭ ھەممىسى ۋە سەركەردىلەر بىردەك مەمنۇن بولدى.

سائۇلنىڭ داۋۇتقا ھەسەت قىلىشى

⁶ داۋۇت گولياتنى ئۆلتۈرۈپ كۆپچىلىك بىلەن بىللە قايتىپ كەلگەن چاغدا، ئىسرائىلىيەنىڭ ھەرقايسى شەھەرلىرىدىن قىز - چوكانلار چىقىپ، شادلىقتا داپ - دۇمباق ۋە تارلىق سازلارنى چېلىپ، قوشاق ئېيتىپ، ئۈسسۇل ئويناپ، سائۇل پادىشاھنى قارشى ئېلىشتى. ⁷ قىز - چوكانلار: «سائۇل قىردى مېڭلاپ - مېڭلاپ، داۋۇت قىردى تۈمەنلەپ - تۈمەنلەپ» دەپ ئۈسسۇل ئويناپ، قوشاقلار قاتقاندى. ⁸ سائۇل بۇنىڭدىن قاتتىق غەزەپلەندى، چۈنكى بۇ قوشاق ئۇنىڭغا ياقمىغاندى. شۇڭا:

— ئۇلار تۈمەننى ئۆلتۈرۈشنىڭ شەرىپىنى داۋۇتقا، مېڭنى ئۆلتۈرۈشنىڭ شەرىپىنى ماڭا بەرگەن بولسا، ئەمدى ئۇنىڭغا بېرىلمىگىنى شۇ بىر پادىشاھلىققا قايتۇ - دە، — دېدى.

⁹ شۇ كۈندىن باشلاپ سائۇل داۋۇتقا ھەسەت بىلەن قارايدىغان بولۇپ قالدى. ¹⁰ ئەتسى پەرۋەردىگار تەرىپىدىن كەلگەن بىر يامان روھ سائۇلغا كۈچ - قۇدرەتتە چۈشۈپ، ئۇنى ئۆيىدە ھاياجاندا ۋارقىراپ، ئۈسسۇل ئوينىدىغان قىلىپ قويدى. داۋۇت بولسا ئادەتتىكىدە كلا ئۇنىڭغا لىرا چېلىپ بەردى. ئۇ چاغدا سائۇلنىڭ قولىدا نەيزە بار ئىدى. ¹¹ سائۇل: «نەيزە بىلەن داۋۇتنى تامغا مىخلاپلا قويايچۇ» دەپ ئويلاپ، ئۇنىڭغا قارىتىپ نەيزە ئېتىۋىدى، داۋۇت ئىككى قېتىم ئۇنىڭدىن ئۆزىنى

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

چەتكە ئالدى. ¹² پەرۋەردىگار سائۇلدىن ئايرىلىپ، داۋۇتقا يار بولغانلىقى ئۈچۈن، سائۇل داۋۇتتىن قورقاتتى. ¹³ شۇڭا سائۇل داۋۇتنى ئۆزىنىڭ يېنىدىن يىراقلاشتۇرۇپ، لەشكەرلەرنىڭ سەركەردىسى قىلىپ قويدى، داۋۇت لەشكەرلەرگە باش بولۇپ جەڭگە باراتتى. ¹⁴ پەرۋەردىگار داۋۇتقا يار بولغاچقا، ئۇ ھەرقانداق ئىشتا نەتىجىگە ئېرىشەتتى. ¹⁵ سائۇل داۋۇتنىڭ ھەممە ئىشلاردا مۇۋەپپەقىيەتلىك ئىكەنلىكىنى كۆرۈپ، ئۇنىڭدىن تېخىمۇ قورقىدىغان بولۇپ قالدى. ¹⁶ لېكىن يەھۇدا قەبىلىسىدىن ۋە ئىسرائىلىيەنىڭ باشقا قەبىلىلىرىدىن كەلگەنلەر داۋۇتقا ئامراق ئىدى، چۈنكى ئۇ جەڭلەردە ئالدىنقى سەپتىكى سەركەردە ئىدى.

داۋۇتنىڭ سائۇلنىڭ قىزىغا ئۆيلىنىشى

¹⁷ سائۇل داۋۇتقا مۇنداق دېدى:

— سەن مېنىڭ پالۋنىم بولۇپ، پەرۋەردىگار ئۈچۈن جەڭ قىلساڭ، چوڭ قىزىم مېرانبى ساڭا خوتۇنلۇققا بېرىمەن. سائۇل ئىچىدە: «داۋۇت مېنىڭ قولۇم بىلەن ئەمەس، بەلكى فىلىستىيەلىكلەرنىڭ قولى بىلەن ئۆلتۈرۈلسۇن» دەپ ئويلىغانىدى. ¹⁸ — مەن كىم ئىدىم؟ ئۇرۇق — جەمەت مېنىڭ پادىشاھىمىزغا كۈيۈ ئوغۇل بولۇشۇمغا قانداقمۇ ئەرزىدۇ؟ — دېدى داۋۇت.

¹⁹ لېكىن سائۇلنىڭ قىزى مېرئاب داۋۇتقا ياتلىق قىلىنىدىغان چاغدا، سائۇل ئۇنى مىخولاھلىق ئادرانىغا خوتۇنلۇققا بېرىۋەتتى. ²⁰ ۋاھالەنكى، سائۇلنىڭ ئىككىنچى قىزى مىكال داۋۇتقا ئاشىق ئىدى، بۇنىڭدىن سائۇل خەۋەر تېپىپ خۇشال بولۇپ كەتتى. ²¹ سائۇل ئىچىدە: «مەن مىكالىنى داۋۇتقا بەرسەم، قىزىم ئارقىلىق ئۇنى تۇزاققا چۈشۈرۈپ، فىلىستىيەلىكلەرنىڭ قولىدا ئۆلتۈرگۈزمەن» دەپ ئويلىدى. دە، داۋۇتقا ئىككىنچى قېتىم:

— سەن ماڭا كۈيۈ ئوغۇل بول، — دېدى.

²² سائۇل ئەمەلدارلىرىغا:

— «پادىشاھ سېنى ياخشى كۆرىدىكەن، پادىشاھنىڭ ئەمەلدارلىرىمۇ سېنى ياخشى كۆرىدۇ، شۇڭا سەن پادىشاھقا كۈيۈ ئوغۇل بول» دەپ، داۋۇتقا يوشۇرۇنچە ئېيتىڭلار، — دېدى.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

²³ سائۇلنىڭ ئەمەلدارلىرى داۋۇتنىڭ قۇلىقىغا پىچىرلاپ ئەنە شۇنداق دېگەندى،
داۋۇت:

— پادىشاھنىڭ كۈيۈ ئوغلى بولۇش سىلەرچە شۇنداق كىچىك ئىشىمۇ؟ مەن بىر
كەمبەغەل ۋە ئەرزىمەس ئادەم تۇرسام، — دېدى.
²⁴ سائۇلنىڭ ئادەملىرى داۋۇتنىڭ سۆزىنى سائۇلغا يەتكۈزۈۋىدى، ²⁵ سائۇل
ئادەملىرىگە:

— سىلەر داۋۇتقا: «پادىشاھ دۈشمەنلىرىدىن ئىنتىقام ئالماقچىكەن، شۇڭا تويۇققا
پەقەت يۈز فىلىستىيەلىكنىڭ خەتنە تېرىسىدىن باشقا ھېچ نەرسە تەلەپ
قىلمايدىكەن» دەڭلار، — دېدى.

سائۇلنىڭ غەربى داۋۇتنى فىلىستىيەلىكلەرنىڭ قولىدا ئۆلتۈرۈش ئىدى.
²⁶⁻²⁷ سائۇلنىڭ ئادەملىرى بۇ گەپنى داۋۇتقا يەتكۈزگەندى، داۋۇت پادىشاھنىڭ
كۈيۈ ئوغلى بولىدىغانلىقىدىن خۇشال بولدى. داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرى قەرەلى
توشماستىنلا يولغا چىقىپ ئىككى يۈز فىلىستىيەلىكنى ئۆلتۈردى، داۋۇت كۈيۈ ئوغۇل
بولۇش ئۈچۈن ئۇلارنىڭ خەتنە تېرىلىرىنى ئېلىپ، سانى بىلەن سائۇلغا تاپشۇرۇپ
بەردى. شۇنىڭ بىلەن سائۇل قىزى مىكالىنى داۋۇتقا خوتۇنلۇققا بەردى. ²⁸ سائۇل
پەرۋەردىگارىنىڭ داۋۇتقا يار بولغانلىقىنى ھەم قىزى مىكالىنىڭمۇ داۋۇتقا ئامراق
ئىكەنلىكىنى ئېنىق بىلىپ، ²⁹ داۋۇتتىن تېخىمۇ قورقۇپ، ئۆمرىنىڭ ئاخىرىغىچە
ئۇنىڭغا دۈشمەن بولۇپ ئۆتتى. ³⁰ فىلىستىيەلىك قوشۇنلار قاچانلا ھۇجۇم
قىلمىسۇن، ئۇلارغا قارشى تۇرۇشتا داۋۇت سائۇلنىڭ باشقا سەركەردىلىرىدىن
مۇۋەپپەقىيەتلىك بولۇپ چىقاتتى. ئۇنىڭ نامى كۈندىن — كۈنگە ھۆرمەتكە سازاۋەر
بولدى.

19 - باب

سائۇلنىڭ داۋۇتنى ئۆلتۈرمەكچى بولۇشى

¹ سائۇل ئۆز ئوغلى يوناتان ۋە ھەممە ئەمەلدارلىرىغا داۋۇتنى ئۆلتۈرۈشنى

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

تاپىلدى. لېكىن سائۇلنىڭ ئوغلى يوناتان داۋۇتقا قەۋەتلا ئامراق ئىدى. ² يوناتان داۋۇتقا:

— ئاتام سائۇل سېنى ئۆلتۈرمەكچى بولۇۋاتىدۇ، ئەتە ئەتسىگەندە پەخەس بولغىن، دالغا بېرىپ مەخپىي بىر يەرگە يوشۇرۇنۇۋالغىن. ³ مەن دالدىكى سەن يوشۇرۇنۇۋالغان يەرگە بېرىپ ئاتامنىڭ يېنىدا ئۇنىڭ بىلەن سەن توغۇلۇق پاراڭلىشىپ تۇرمەن، مەن ئەھۋالنىڭ قانداقلىقىغا قاراپ ساڭا خەۋەر بېرىمەن، — دېدى.

⁴ يوناتان ئاتىسى سائۇلغا داۋۇتنى ماختاپ:

— شاھ ئاتا، ئۆز خىزمەتكارىڭىز داۋۇتقا يامانلىق قىلمىسىڭىز، ئۇ سىزگە يامانلىق قىلمىغان، يەنە كېلىپ ئۇنىڭ قىلغان ھەربىر ئىشى سىزگە كۆپ پايدا ئېلىپ كەلدى. ⁵ ئۇ جېنىنى تىكىپ قويۇپ ھېلىقى فىلىستىيەلىكنى ئۆلتۈردى، پەرۋەردىگار شۇنىڭ بىلەن ئىسرائىللارنى غەلبە — نۇسرەتكە ئېرىشتۈردى. شۇ چاغدا سىز بۇلارنى كۆرۈپ خۇشال بولغاندىڭىز. ئەمدى نېمىشقا بىكاردىن — بىكار بىگۇناھ داۋۇتنىڭ قېنىنى تۆكۈپ، ئۆزىڭىزنى گۇناھكار قىلماقچى بولىسىز؟ — دېدى.

⁶ سائۇل يوناتاننىڭ سۆزىنى ئاڭلىغاندىن كېيىن قەسەم قىلىپ:

— مەن مەڭگۈ ھايات پەرۋەردىگار ئالدىدا قەسەم قىلمەنكى، داۋۇت

ئۆلتۈرۈلمەيدۇ، — دېدى.

⁷ شۇنىڭدىن كېيىن يوناتان داۋۇتنى چاقىرىپ كېلىپ بۇنىڭ ھەممىسىنى ئۇنىڭغا ئېيتىپ بەردى، شۇنداقلا ئۇنى سائۇلنىڭ ئالدىغا باشلاپ باردى. داۋۇت ئاۋۋالقىدە كلا سائۇلنىڭ خىزمىتىدە بولدى.

⁸ ئۇزۇن ئۆتمەي يەنە ئۇرۇش بولدى. داۋۇت قوشۇن باشلاپ چىقىپ،

فىلىستىيەلىكلەر بىلەن جەڭ قىلىپ، ئۇلارنى قاتتىق مەغلۇپ قىلدى. ئاخىرىدا

فىلىستىيەلىكلەر قېچىپ كېتىشتى. ⁹ بىر كۈنى سائۇل ئۆيىدە قولغا نەيزە ئېلىپ

ئولتۇراتتى، پەرۋەردىگار تەرىپىدىن كەلگەن بىر يامان روھ ئۇنىڭغا يېپىشتى. داۋۇت

ئۇنىڭغا لىرا چېلىپ بېرىۋاتقاندا، ¹⁰ سائۇل داۋۇتقا نەيزە سانجىپ تامغا مىخلاپ

قويماقچى بولۇۋىدى، داۋۇت ئۆزىنى چەتكە ئالدى، سائۇلنىڭ نەيزىسى بولسا تامغا

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

كېرىپ كەتتى. داۋۇت شۇ كۈنى كېچىدە ئۆيىگە قېچىپ كەتتى.

مىكالىنىڭ داۋۇتنىڭ ھاياتىنى قۇتقۇزۇشى

¹¹ سائۇل داۋۇتنى تاڭ ئاتقۇچە كۆزىتىپ تۇرۇپ، تاڭ ئېتىشى بىلەنلا ئۆلتۈرۈۋېتىش ئۈچۈن، ئۇنىڭ ئۆيىگە بىرنەچچە ئادەم ئەۋەتتى. ئايالى مىكال داۋۇتقا:

— بۈگۈن كېچە جېنىڭزنى ئېلىپ قاچمىسىڭىز، ئەتە ئۆلتۈرۈلسىز، — دېدى.
¹² شۇنداق قىلىپ ئايالى داۋۇتنى دېرىزىدىن چۈشۈرۈپ قاچۇرۇۋەتتى، داۋۇت قېچىپ قۇتۇلدى. ¹³ مىكال بىر بۇتنى كارىۋاتقا ياتقۇزۇپ، بېشىغا ئۆچكە يۇڭدا توقۇلغان ياستۇقنى قويۇپ، ئۈستىگە كىيىملەرنى يېپىپ قويدى. ¹⁴ داۋۇتنى تۇتۇپ كېلىشكە سائۇل تەرىپىدىن ئەۋەتىلگەن ئادەملەر كەلگەندە، مىكال ئۇلارغا: «ئۇ ئاغرىپ قالدى» دېدى. ¹⁵ لېكىن سائۇل ئادەملەرنى داۋۇتنى كۆزىتىپ تۇرۇشقا يەنە ئەۋەتتى ۋە ئۇلارغا:

— ئۇنى ئۆلتۈرۈشۈم ئۈچۈن، ياتقان كارىۋاتنى بىلەنلا كۆتۈرۈپ كېلىڭلار! — دېدى.
¹⁶ سائۇل ئەۋەتكەن ئادەملەر ئۆيىگە كىرىپ، كارىۋاتتا ياتقان بۇتنى ۋە بۇتنىڭ بېشىغا قويۇلغان ئۆچكە يۇڭدا توقۇلغان ياستۇقنى كۆردى. ¹⁷ شۇنىڭ بىلەن سائۇل مىكالغا:

— سەن نېمىشقا مېنى ئالداپ دۈشمىنىمنى قاچۇرۇۋېتىسەن؟ — دېدى.

مىكال:

— ئۇ ماڭا: «قېچىشىمغا ياردەم قىل، بولمىسا سېنى ئۆلتۈرۈۋېتىمەن» دېدى، — دەپ جاۋاب بەردى.

¹⁸ داۋۇت قېچىپ قۇتۇلغاندىن كېيىن، راماهقا كېلىپ سامۇئىل بىلەن كۆرۈشۈپ، سائۇلنىڭ قىلغان — ئەتكەنلىرىنىڭ ھەممىسىنى سۆزلەپ بەردى. شۇنىڭدىن كېيىن سامۇئىل بىلەن بىرگە نايوتقا بېرىپ، ئۇ يەردە تۇردى. ¹⁹ سائۇل داۋۇتنىڭ راماهتىكى نايوتتا تۇرۇۋاتقانلىقىدىن خەۋەر تاپتى. ²⁰ شۇنىڭ بىلەن سائۇل داۋۇتنى تۇتۇپ كېلىشكە ئادەم ئەۋەتتى. ئۇلار ئۇ يەرگە يېتىپ بارغاندا، سامۇئىلنىڭ يېتەكچىلىكىدە ھاياجاندا ۋارقىراپ، ئۈسسۈل ئويناۋاتقان بىر توپ پەيغەمبەرلەرنى كۆردى. شۇ

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

چاغدا خۇدانىڭ روھى سائۇلنىڭ ئادەملىرىگىمۇ چۈشتى ۋە ئۇلارمۇ ھاياجاندا ۋارقىراپ، ئۇسسۇل ئويناپ كەتتى. ²¹ سائۇل بۇ ئىشتىن خەۋەر تېپىپ يەنە ئادەم ئەۋەتتى. ئۇلارمۇ ھاياجاندا ۋارقىراپ، ئۇسسۇل ئويناپ كەتتى. سائۇل ئۈچىنچى قېتىم ئادەم ئەۋەتكەندە، ئۇلار ھەم شۇنداق قىلىشتى. ²² ئاندىن كېيىن سائۇلنىڭ ئۆزى راماققا قاراپ يول ئېلىپ، سېكۇدىكى چوڭ قۇدۇقنىڭ بېشىغا يېتىپ كەلدى. ئۇ كىشىلەردىن:

— سامۇئىل بىلەن داۋۇت نەدە، — دەپ سورىۋىدى، بىرەيلەن:

— راماقتىكى نايوتتا، — دەپ جاۋاب بەردى.

²³ شۇنىڭ بىلەن سائۇل راماقتىكى نايوتقا قاراپ ماڭدى. پەرۋەردىگارنىڭ روھى ئۇنىڭغىمۇ چۈشتى، ئۇ تاكى راماقتىكى نايوتقىچە ھاياجاندا ۋارقىراپ، ئۇسسۇل ئويناپ باردى. ²⁴ ئۇمۇ كىيىملىرىنى سېلىۋېتىپ، بىر كېچە - كۈندۈز سامۇئىلنىڭ ئالدىدا ھاياجاندا ۋارقىراپ، ئۇسسۇل ئويناپ، يىقىلغان پىتى يالڭاچ ياتتى. «سائۇلمۇ پەيغەمبەرلەردىنمىدۇ؟» دېگەن گەپ شۇنىڭدىن قالغان.

20 - باب

يوناتاننىڭ داۋۇتقا ياردەم بېرىشى

¹ داۋۇت راماقتىكى نايوتتىن قېچىپ چىقىپ، يوناتاننىڭ قېشىغا كېلىپ ئۇنىڭغا:

— مەن نېمە قىلىپتىمەن، نېمە گۇناھىم بار ئىكەن، ئاتاڭنىڭ ئالدىدا جېنىمنى

ئالغۇدەك نېمە خاتالىق ئۆتكۈزۈپتىمەن؟ — دېدى.

² — خۇدا ساقلىسۇن، سەن ئۆلتۈرۈلمەيسەن. مەيلى چوڭ، مەيلى كىچىك ئىش

بولسۇن، ئاتام ماڭا بىلدۈرمەي قىلمايدۇ. ئۇ بۇ ئىشنى مەندىن يوشۇرمايدۇ، سەن

دېگەندەك بولمايدۇ، — دېدى يوناتان.

³ داۋۇت قەسەم قىلىپ:

— ئاتاڭ سېنىڭ مېنى قانچىلىك ياخشى كۆرىدىغانلىقىڭنى ئوبدان بىلىدۇ. شۇڭا ئۇ

ئىچىدە: «بۇنى يوناتانغا بىلدۈرمەي، بولمىسا ئۇ قايقۇرۇپ كېتىدۇ» دەپ، ئويلىغان

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

گەپ. مەن مەڭگۈ ھايات پەرۋەردىگار ئالدىدا سېنىڭ جېنىڭ بىلەن قەسەم قىلىمەنكى، ئۆلۈمگە بىر قەدەملا يېقىنلىقتا تۇرىمەن، — دېدى.

⁴ يوناتان داۋۇتقا:

— سەن نېمە قىل دېسەڭ، شۇنى قىلاي، — دېگەندى، ⁵ داۋۇت ئۇنىڭغا مۇنداق

دېدى:

— ئەتە يېڭى ئاي بايرىمى، پادىشاھ بىلەن ھەمداستىخان بولۇشۇم كېرەك، لېكىن سەن مېنىڭ ئۈگۈن ئاخشامغىچە دالادا يوشۇرۇنۇپ تۇرۇشۇمغا رۇخسەت قىلغىن. ⁶ مۇبادا ئاتاڭ مېنىڭ داستىخاندا يوقلۇقۇمنى بىلىپ سوراپ قالسا، سەن: «داۋۇت يالۋۇرۇپ ماڭا ئۆز شەھىرىم بەيتلەھمگە چاققان بېرىشىمغا ئىجازەت بەرگىن، چۈنكى ئۇ يەردە پۈتۈن ئۇرۇق — جەمەتمىز بىلەن يىللىق قۇربانلىق ئۆتكۈزەتتۇق، دېگەندى» دەپ ئېيتقىن. ⁷ ئەگەر ئۇ: «ئوبدان بوپتۇ!» دېسە، مەن تىنچ — ئامان قالمەن؛ ئەگەر ئۇ قاتتىق خاپا بولسا، بىلگىنكى، ئۇ ماڭا زىيانكەشلىك قىلىش نىيىتىگە قەتئىي كەلگەن بولىدۇ. ⁸ پەرۋەردىگار ئالدىدا تۈزگەن دوستلىشىش ھەققىدىكى ئەھدىمىزنى ئېسىڭگە ئېلىپ، ماڭا مېھىر — مۇھەببەت كۆرسىتىپ تۇرغايىسەن. لېكىن مەندە گۇناھ بولسا، مېنى ئاتاڭغا تۇتۇپ بېرىپ نېمە قىلاتتىڭ؟ ئۆزۈڭلا ئۆلتۈرۈۋەت.

⁹ — خۇدا ساقلىسۇن، — دېدى يوناتان، — ئەگەر مەن ئاتامنىڭ ساڭا زىيانكەشلىك

قىلىش نىيىتىگە كەلگەنلىكىنى بىلىپ قالسام، ساڭا ئېيتماسمەنمۇ؟

¹⁰ — ئەگەر ئاتاڭ ساڭا غەزەپتە جاۋاب بەرسە، كىم ماڭا خەۋەر بېرىدۇ؟ — دېدى

داۋۇت يوناتانغا.

¹¹ — يۈرە، دالغا چىقايلى، — دېدى يوناتان داۋۇتقا ۋە ئىككىسى دالغا چىقىپ

كەتتى.

¹² — پەرۋەردىگار — ئىسرائىللارنى تاللىغان خۇدا ماڭا گۇۋاھ بولسۇنكى، ئەتە ياكى

ئۈگۈنلۈككە ئالاھزەل مۇشۇ ۋاقىتتا ئاتامنىڭ نېمە نىيەتتە ئىكەنلىكىنى بىلىپ

چىقىمەن. ئەگەر ئاتام ساڭا ياخشى نىيەتتە بولسا، مەن ساڭا خەۋەر بېرىمەن.

¹³ ئەگەر ئۇ ساڭا زىيانكەشلىك قىلىش نىيىتىدە بولۇپ، لېكىن مەن سېنى خەۋەردار

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

قىلىپ، ئامان - ئېسەن قېچىشىڭغا ياردەم بەرمىسەم، پەرۋەردىگار مېنى قاتتىق جازالسۇن! پەرۋەردىگار ئىلگىرى ئاتامغا يار بولغاندەك، ساڭمۇ يار بولسۇن!¹⁴ پەرۋەردىگار ماڭا مېھىر - مۇھەببەت كۆرسەتكەندەك، سەنمۇ ھاياتىمنىڭ ئاخىرىغىچە ھەر دائىم ماڭا مېھىر - مۇھەببەت كۆرسەتكىن. ئەگەر مەن ئۆلۈپ كەتسەم،¹⁵ پەرۋەردىگار ھەتتا بارلىق ئەۋلادلىرىڭنى[®] يەر يۈزىدىن يوقاتقان تەقدىردىمۇ، سەن مېھىر - مۇھەببەتتىكى ئەۋلادلىرىمدىن مەڭگۈگە ئۈزمىگىن، - دېدى يوناتان داۋۇتقا ۋە¹⁶ داۋۇت بىلەن ئەھدە قىلدى.

يوناتان يەنە:

- ئەگەر ئەۋلادلىرىڭ ئەھدىمىزگە ۋاپاسىزلىق قىلسا، پەرۋەردىگار ئۇلاردىن ھېساب ئالغاي، - دېدى.

¹⁷ يوناتان داۋۇتنى ئۆز جېنىدەك ياخشى كۆرگەچكە، ئۇنىڭ ئۆزىگە بولغان دوستلۇقىنى يەنە بىر قېتىم تەستىقلىتىش ئۈچۈن ئۇنى ۋەدە قىلدۇردى.

¹⁸ يوناتان داۋۇتقا:

- ئەتە يېڭى ئاي بايرىمى، داستىخاندىكى ئورنۇڭ بوش قالسا، سېنىڭ يوقلۇقۇڭ بىلىنىپ قالدۇ. ¹⁹ ئۆگۈنلۈككە سەن ئىلگىرى يوشۇرۇنغان يەرگە بېرىپ، تاش دۆۋىلىرىنىڭ ئارقىسىدا ساقلاپ تۇرغىن. ²⁰ مەن تاش دۆۋىلىرىنىڭ يېنىغا خۇددى قارىغا ئاتقانداك ئۈچ پاي يا ئوقى ئاتمەن. ²¹ ئاندىن مەن خىزمەتچى بالغا: «سەن بېرىپ يا ئوقلىرىنى تاپقىن» دەيمەن. ئەگەر مەن ئۇنىڭغا: «قارا! يا ئوقلىرى سېنىڭ بۇ تەرىپىڭدە، ئۇلارنى ئەكەل» دېسەم، سەن چىقساڭ بولىدۇ. مەن مەڭگۈ ھايات پەرۋەردىگار ئالدىدا قەسەم قىلىمەنكى، سەن ئامان قالسىن، ساڭا خەۋپ - خەتەر كەلمەيدۇ؛ ²² ئەگەر مەن خىزمەتچى بالغا: «قارا! يا ئوقلىرى سېنىڭ ئۇ تەرىپىڭدە» دېسەم، سەن كەتكىن، چۈنكى ئۇ چاغدا پەرۋەردىگار سېنى يولغا سالغان بولىدۇ.

²³ بىر - بىرىمىزگە قىلغان ئەھدىمىزگە پەرۋەردىگار مەڭگۈ گۇۋاھ بولسۇن، - دېدى. ²⁴ شۇنداق قىلىپ، داۋۇت دالغا چىقىپ يوشۇرۇندى. يېڭى ئاي بايرىمىدا پادىشاھ

[®] 15:20 نۇرغۇن تەرجىمىلەردە «داۋۇتنىڭ ئەۋلادلىرى» سىياپىلەشتۈرۈلۈپ «داۋۇتنىڭ

دۈشمەنلىرى» دەپ ئېلىنغان.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

غىزالانغىلى داستىخانغا ئولتۇردى ²⁵ ۋە ئادەت بويىچە تام يېنىدىكى ئورۇندىن جاي ئالدى. يوناتان پادىشاھنىڭ ئۇدۇلدا، ئابىبىر پادىشاھنىڭ يېنىدا ئولتۇردى، داۋۇتنىڭ ئورنى بولسا بوش قالدى. ²⁶ لېكىن شۇ كۈنى پادىشاھ ھېچنېمە دېمەي: «ئۇ بىر ئىش قىلىپ ناپاك بولۇپ قالغاندۇ... چوقۇم پاك ئەمەس» دەپ، خىيال سۈرۈپ ئولتۇردى. ²⁷ يېڭى ئاي بايرىمنىڭ ئىككىنچى كۈنىمۇ داۋۇتنىڭ ئورنىنىڭ بوش تۇرغانلىقىنى كۆرگەن سائۇل يوناتاندىن:

— يىشاينىڭ ئوغلنىڭ تۈنۈگۈنمۇ، بۈگۈنمۇ غىزاغا كەلمەسلىكى نېمە سەۋەبتىن؟ — دەپ سورىدى.

²⁸ يوناتان مۇنداق جاۋاب قايتۇردى:

— داۋۇت «بەيتلەھەمگە بارسام» دەپ، مەندىن رۇخسەت سوراپ يالۋۇرغاندى. ²⁹ ئۇ، «ماڭا ئىجازەت بەرگىن، چۈنكى ئۇ شەھەردە ئۇرۇق - جەمەتمىز بىلەن قۇربانلىق قىلاتتۇق، ئاكام بېرىشىمنى بۇيرۇغاندى. ئەگەر سەن مېنى ياخشى كۆرسەڭ، ئاڭلىرىم بىلەن كۆرۈشكىلى ئىجازەت بەرگىن» دەپ، ماڭا يېلىنغاندى. شۇ سەۋەبتىن ئۇ پادىشاھىمىز بىلەن ھەمداستىخان بولالمىدى. ³⁰ بۇ چاغدا سائۇل يوناتانغا قاتتىق ئاچچىقلىنىپ:

— ھەي بۇزۇق، ئاسىي خوتۇننىڭ بالىسى، مېنى سېنىڭ يىشاينىڭ ئوغلى بىلەن بىر تەرەپتە تۇرۇۋاتقانلىقىنى بىلمەيدۇ دېمە، سەن بۇ قىلىقنىڭ بىلەن ئۆزۈڭنى ۋە سېنى تۇغقان ئاناڭنى شەرمەندە قىلىۋاتىسەن. ³¹ يىشاينىڭ ئوغلى دۇنيادا ھاياتلا بولىدىكەن، نە ئۆزۈڭ، نە پادىشاھلىقنىڭ مۇستەھكەم تۇرالمىدۇ. شۇڭا ئادەم ئەۋەتىپ، ئۇنى تۇتۇپ، مېنىڭ ئالدىمغا ئەكەل. ئۇ ئۆلۈشى كېرەك، — دېدى. ³² — ئۇ نېمىشقا ئۆلۈشى كېرەك، ئۇ نېمە گۇناھ قىلدى؟ — دېدى يوناتان ئاتىسى سائۇلغا.

³³ سائۇل بۇ گەپنى ئاڭلاپ، ئوغلى يوناتاننى ئۆلتۈرۈش ئۈچۈن نەيزىنى ئۇنىڭغا قارىتىپ ئاتتى. يوناتان ئاتىسىنىڭ داۋۇتنى قەتئىي ئۆلتۈرۈش نىيىتىدە ئىكەنلىكىنى بىلدى. ³⁴ يوناتان قاتتىق ئاچچىقلىنىپ، داستىخاندىن ئىرغىپ تۇرۇپ، كېتىپ قالدى، ھەم ئاتىسىنىڭ داۋۇتنى ھاقارەتلىگەنلىكىدىن كۆڭلى غەمگەن بولدى. ئۇ

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

يېڭى ئاي بايرىمىنىڭ ئىككىنچى كۈنى بىر كۈن غىزا يېمىدى.
³⁵ يوناتان ئەتسى ئەتسەندە داۋۇت بىلەن پۈتۈشۈپ قويغان ۋاقتتا بىر بالىنى
 ئەگەشتۈرۈپ دالاغا چىقتى.

³⁶ — سەن يۈگۈر، مەن ئاتقان يا ئوقنى تاپ، — دېدى يوناتان بالغا. بالا
 يۈگۈرۈپ كېتىۋىدى، يوناتان يا ئوقنى بالا كېتىۋاتقان يەرنىڭ نېرسىغا ئاتتى. ³⁷ بالا
 يوناتان يا ئوقنى ئاتقان يەرگە بارغانىدى، يوناتان ئۇنىڭغا:

— يا ئوقى سېنىڭ ئۇ تەرىپىڭدەغۇ؟ ³⁸ تېز يۈگۈر، توختاپ قالما! — دەپ توۋلىدى.
 بالا يا ئوقلىرىنى يىغىپ خوجاينىغا ئەكىلىپ بەردى. ³⁹ بالا ھېچ نەرسىدىن
 خەۋەرسىز ئىدى، ئېيتىلغان سۆزلەرنىڭ مەنىسىنى پەقەتلا يوناتان بىلەن داۋۇت
 بىلەتتى. ⁴⁰ يوناتان ئۆزىنىڭ ئوقياسىنى بالغا بېرىپ ئۇنىڭغا:
 — بۇلارنى شەھەرگە ئېلىپ كىرىپ كەتكىن، — دېدى.

⁴¹ بالا كەتكەندىن كېيىن داۋۇت تاش دۆۋىلىرىنىڭ ئارقىسىدىن چىقىپ، يەرگە
 باش قويۇپ، ئۈچ مەرتەم تەزىم قىلدى. ئىككىسى سۆيۈشۈپ يىغلاشتى، داۋۇت
 بولسا قاتتىق يىغلاپ كەتتى.

⁴² — پەرۋەردىگارنىڭ نامى بىلەن قەسەم قىلىپ، «بىر - بىرىمىزگە قىلغان
 قەسىمىمىزگە تاكى ئەۋلادلىرىمىزغىچە پەرۋەردىگار مەڭگۈ گۇۋاھ بولسۇن»
 دېگەندۇق. ئەمدى سەن تىنچ - ئامان يولۇڭغا ماڭ! — دېدى يوناتان داۋۇتقا.
 شۇنىڭ بىلەن داۋۇت كەتتى، يوناتانمۇ شەھەرگە قايتتى.

21 - باب

داۋۇتنىڭ سائۇلدىن قېچىپ يۈرۈشى

¹ داۋۇت نوب دېگەن شەھەرگە كېلىپ، روھانىي ئاخمەلەكنىڭ يېنىغا باردى،
 ئاخمەلەك ئۇنى قورقۇنچ ئىچىدە كۈتۈۋالدى.

— نېمىشقا يالغۇز كەلدىڭىز، ئادەملىرىڭىز يوقمۇ؟ — دەپ سورىدى ئاخمەلەك.
² — پادىشاھ ماڭا بىر ئىشنى بۇيرۇپ: «مەن ساڭا بۇيرۇغان ئىشنى ھېچكىم

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

بىلمىسۇن» دېگەندى. شۇڭا مەن ئۆز ئادەملىرىمگە ئۇلارنىڭ مېنى مەلۇم جايدا ساقلاپ تۇرۇشىنى تاپلاپ قويۇپ كەلدىم.³ ئەمدى يېگۈدەك نېمىڭىز بار؟ بەش نان ياكى باشقا نېمىلا نەرسىڭىز بولسا بېرىڭا، — دېدى داۋۇت روھانىي ئاخمىلەككە.⁴ — مەندە ئادەتتىكى نان يوق، پەقەت مۇقەددەس نانلا بار. سىز ئۇنىڭغا پەقەت ئادەملىرىڭىز يېقىندىن بېرى ئۆزلىرىنى ئايال زاتىدىن نېرى تۇتقان بولسىلا ئېرىشەلەيسىز، — دەپ جاۋاب بەردى روھانىي.

⁵ — ئەلۋەتتە ئاياللارغا يېقىنلاشمىدۇق، — دېدى داۋۇت، — بىز ئادەتتىكى ۋەزىپىگە ئاتلانغاندا، ئادەملىرىم ئۆزلىرىنى پاك تۇتىدۇ. بۇ قېتىم ئالاھىدە ۋەزىپىگە چىققانلىقىمىز ئۈچۈن تېخىمۇ شۇنداق تۇرۇ.

⁶ شۇنىڭدىن كېيىن روھانىي باشقا نان بولمىغاچقا، داۋۇتقا مۇقەددەس نانلاردىن بەردى. بۇ نانلار پەرۋەردىگارغا بېغىشلانغان بولۇپ، پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىدا بىر مەزگىل تۇرغاندىن كېيىن، يېڭى نان كەلگەچكە ئۇ يەردىن ئېلىۋېتىلگەندى.⁷ شۇ كۈنى سائۇلنىڭ ئىدىمۇلۇق باش پادىچىسى دوئېگمۇ ئۇ يەردە بولۇپ، ئۇ پاكلىنىش مەرىكىسى ئۈچۈن كەلگەندى.⁸ داۋۇت ئاخمىلەكتىن:

— سىزدە قىلىچ، نەيزە بارمۇ؟ — دەپ سورىدى، — پادىشاھنىڭ تاپشۇرۇقى

جىددىي بولغاچقا، يېنىمغا يا قىلىچ، يا نەيزە ئېلىپ چىقىمىغاندىم.

⁹ — سىز ئېلاھ جىلغىسىدا ئۆلتۈرگەن فىلىستىيەلىك گولياتنىڭ قىلىچى بۇ يەردە، ئۇ روھانىيلىق تونىنىڭ كەينىدە ماتاغا يۆگەكلىك تۇرىدۇ، خالىسىڭىز شۇنى ئېلىڭ، ئۇنىڭدىن باشقا قورال — ياراغ يوق، — دېدى روھانىي.

— ئۇنىڭغا تەڭ كېلىدىغان قىلىچ يوق، شۇنى ماڭا بېرىڭ، — دېدى داۋۇت.

داۋۇتنىڭ فىلىستىيەلىكلەرنىڭ شەھىرى گاتقا قېچىشى

¹⁰ شۇ كۈنى داۋۇت سائۇلدىن قېچىپ، گاتنىڭ پادىشاھى ئاكىشنىڭ يېنىغا باردى.

¹¹ ئاكىشنىڭ ئەمەلدارلىرى ئاكىشقا:

— بۇ ئىسرائىلىيەنىڭ پادىشاھى داۋۇتقۇ؟ ئىسرائىلىيەدىكى ئاياللار: «سائۇل

قىردى مىڭلاپ — مىڭلاپ، داۋۇت قىردى تۈمەنلەپ — تۈمەنلەپ» دەپ ناخشا

ئېيتىپ، ئۇسسۇل ئويناشمىغاندى! — دېدى.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

¹² داۋۇت بۇ سۆزلەرنى دىققەت قىلىپ ئاڭلىدى ۋە گاتنىڭ پادىشاھى ئاكىشىنىڭ، ئۆزىگە بىر نېمە قىلىشىدىن بەك قورقۇپ كەتكەچكە، ¹³ ئۇلار بار يەردە ئەتەي تەلۋىلىك قىلىپ يۈردى. ئۇ ئۇلارنىڭ قول ئاستىدا بولغانلىقتىن، ساراڭ بولۇۋېلىپ، شەھەر دەرۋازىسىغا قالايمىقان يېزىپ - سىزىپ، ساقلىغا شۆلگەيلىرىنى ئېقىتىپ يۈردى. ¹⁴ ئاكىش ئەمەلدارلىرىغا:

— قاراڭلار! بۇ ئادەم ساراڭ ئىكەن، نېمىدەپ ئۇنى مېنىڭ قېشىمغا ئېلىپ كەلدىڭلار؟ ¹⁵ ماڭا ساراڭ كەم بولۇپ قاپتىمۇ؟ ئۇنى مېنىڭ ھۇزۇرۇمدا ساراڭلىق قىلىپ بەرسۇن، دەپ ئېلىپ كەلدىڭلارمۇ؟ بۇ ئادەمنى ئۆيۈمدىن يىراق قىلىڭلار! — دېدى.

22 - باب

داۋۇتنىڭ يوشۇرۇنۇپ يۈرۈشى

¹ داۋۇت ئۇ يەردىن قېچىپ، ئادۇللام شەھىرىنىڭ يېنىدىكى غاردا پاناھلاندى. ئۇنىڭ ئاكىلىرى ۋە ئاتا جەمەتىدىكىلەر بۇنى ئاڭلاپ، شۇ يەرگە يېتىپ كەلدى. ² شۇنىڭ بىلەن بىللە، بېشىغا كۈن چۈشكەن، قەرزگە بوغۇلغان، نارازى بولۇپ يۈرگەن كىشىلەر ئۇنىڭ يېنىغا يىغىلىشتى. شۇنداق قىلىپ داۋۇت ئۇلارغا يولباشچى بولۇپ قالدى. ئۇنىڭغا ئەگەشكەنلەر تۆت يۈزچە كىشى ئىدى. ³ داۋۇت ئۇ يەردىن موئاب زېمىنىدىكى مىزپاھ دېگەن شەھەرگە كېلىپ، موئاب پادىشاھىغا:

— خۇدانىڭ ماڭا نېمە قىلماقچى بولغانلىقىنى بىلىۋالغۇچە، ئاتا - ئانامنىڭ بۇ يەرگە كېلىپ تۇرۇشىغا رۇخسەت قىلسىلا، — دەپ ئىلتىجا قىلدى. ⁴ شۇنداق قىلىپ ئۇ ئاتا - ئانىسىنى موئاب پادىشاھىنىڭ ھۇزۇرىغا ئېلىپ كەلدى. ئۆزى تاغدىكى پاناھلىنىدىغان غاردا يوشۇرۇنۇپ يۈرگەن مەزگىلدە، ئاتا - ئانىسى ئۇ يەردە تۇردى. ⁵ گاد پەيغەمبەر داۋۇتقا:

— تاغدىكى غاردا يۈرمەي، يەھۇدا زېمىنىغا بارغىن، — دېدى.

ئاندىن داۋۇت ئۇ يەردىن كېتىپ، خەرەت ئورمانلىقىغا باردى.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

سامۇئىل نوبىتىكى روھانىيلارنى ئۆلتۈرۈشى

⁶ سائۇل گىبئاھ تېغىنىڭ تۆپىسىدىكى بىر يۇلغۇن دەرىخىنىڭ ئاستىدا قولغا نەيزىسىنى تۇتقان ھالدا ئولتۇراتتى، ئەمەلدارلىرى بولسا ئۇنىڭ ئەتراپىدا تۇرۇشاتتى. داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرىنىڭ تېپىلغانلىقى ھەققىدىكى خەۋەر ئۇنىڭغا يېتىپ كەلدى. ⁷ سائۇل ئەتراپىدىكىلەرگە:

— ھەي بىنىامىن قەبىلىسىدىكىلەر، گېپىمگە قۇلاق سېلىڭلار! يەھۇدا قەبىلىسىدىن بولغان يىشاينىڭ ئوغلى داۋۇت سىلەرگە ئۈزۈمزارلىق ۋە ئېتىزلارنى بېرەرمىدى، سىلەرنى قوشۇنلىرىنىڭ سەركەردىسى قىلارمىدى؟ ⁸ سىلەر ماڭا قارشى تىل بىرىكتۈرۈۋاتىسىلەر. ئاراڭلاردىن ھېچكىم ماڭا ئوغلۇم يوناتاننىڭ يىشاينىڭ ئوغلى بىلەن ئەھدە قىلغانلىقىنى ئېيتىمىدى، مېنىڭ ھالىمدىن خەۋەر ئالمىدى. ھېچقانداق ئادەم ماڭا، ئۆز ئوغلۇمنىڭ كۆشكۈرتۈشى بىلەن داۋۇتنىڭ ماڭا ھۇجۇم قىلىشىنى كۈتۈۋاتقانلىقىنى ئېيتىمىدى، — دېدى.

⁹ شۇ چاغدا سائۇلنىڭ ئەمەلدارلىرى ئارىسىدا تۇرغان ئىدمولۇق دوپىگ ئۇنىڭغا: — مەن يىشاينىڭ ئوغلى داۋۇتنىڭ، نوبىتىكى ئاختۇبىنىڭ ئوغلى روھانىي ئاخمەلەكنىڭ يېنىغا كەلگەنلىكىنى كۆردۈم. ¹⁰ ئاخمەلەك داۋۇت ھەققىدە پەرۋەردىگارغا ئىلتىجا قىلىپ، ئۇنىڭغا تائام ۋە فىلىستىيەلىك گولياتىنىڭ قىلىچىنى بەردى، — دېدى.

¹¹ سائۇل پادىشاھ روھانىي ئاخمەلەكنى ۋە ئۇنىڭ ئاتا جەمەتىنىڭ ھەممىسىنى، يەنى نوبىتىكى روھانىيلارنى چاقىرتتى. ئۇلارنىڭ ھەممىسى پادىشاھنىڭ ھۇزۇرىغا كەلدى.

¹² — ھەي ئاختۇبىنىڭ ئوغلى، گېپىمگە قۇلاق سال، — دېدى سائۇل.

— مانا مەن، خوجام، — دەپ جاۋاب بەردى ئاخمەلەك.

¹³ — سەن نېمىشقا يىشاينىڭ ئوغلى بىلەن بىرگە ماڭا قارشى تىل بىرىكتۈردۈڭ؟ سەن نېمىشقا ئۇنىڭغا نان بىلەن قىلىچ بېرىپ، ئۇنىڭ ئۈچۈن پەرۋەردىگارغا ئىلتىجا قىلدىڭ؟ مانا ئەمدى ئۇ ماڭا قارشى چىقىپ، ھۇجۇم قىلىشىنى كۈتۈپ ياتماقتا! — دېدى سائۇل ئۇنىڭغا. ¹⁴ ئاخمەلەك سائۇلغا جاۋاب بېرىپ، مۇنداق دېدى:

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

— ئۆزلىرىنىڭ ئەمەلدارلىرى ئىچىدە داۋۇتتىن سادىق كىم بار؟ ئۇ سىلنىڭ كۈيۈ ئوغۇللىرى ھەم ئوردىدىكى ياساۋۇللار ئەترىتىنىڭ باشلىقى، شۇنداقلا ئۆزلىرىنىڭ ئادەملىرى ئىچىدىكى ھۆرمەتكە سازاۋەر بىر كىشىدۇر.¹⁵ توغرا، مەن داۋۇت ھەققىدە پەرۋەردىگارغا ئىلتىجا قىلدىم، ئالىيلىرى، بۇ مېنىڭ بىرىنچى قېتىم ئىلتىجا قىلىشىم ئەمەس. داۋۇتنىڭ يامان نىيىتىدىن ھېچ خەۋىرىم يوق، بۇ ئىشتا مېنى ياكى ئاتا جەمەتمىنى ئەيىبلەمسە.

¹⁶ — ھەي ئاخىمەلەك! سەن ۋە ئاتا جەمەتنىڭ ھەممىسى ئۆلۈمگە مەھكۇمسەلەر! — دېدى پادىشاھ¹⁷ ۋە ئەتراپىدىكى ياساۋۇللىرىغا مۇنداق دەپ بۇيرۇدى:

— پەرۋەردىگارنىڭ روھانىيلىرىنى ئۆلتۈرۈڭلار. ئۇلار داۋۇت تەرەپتە تۇرغان ھەم داۋۇتنىڭ قېچىپ كەتكەنلىكىنى بىلىپ تۇرۇپ، ماڭا ئېيتىمغان!
سائۇلنىڭ ياساۋۇللىرى بولسا پەرۋەردىگارنىڭ روھانىيلىرىنى ئۆلتۈرۈشتىن باش تارتتى.¹⁸ بۇ چاغدا پادىشاھ دوئېگفا:

— سەن بېرىپ، روھانىيلارنى ئۆلتۈر! — دەپ بۇيرۇدى. شۇ كۈنى ئىدىمولۇق دوئېگ روھانىيلىق تونىنى كىيگەن 85 روھانىينى ئۆزى يالغۇز ئۆلتۈردى.¹⁹ بۇنىڭدىن باشقا سائۇل پادىشاھ روھانىيلار شەھىرى نوبتىكى ئەر - ئايال، بالا - چاقا، ئەمچەكتىكى بوۋاقتىن تاكى كالا - ئېشەك، قويلارغىچە بولغان ھەممىسىنى قىلىچ بىلەن قىرغۇزدى.²⁰ ئاختۇبىنىڭ ئوغلى ئاخىمەلەكنىڭ ئوغۇللىرىدىن ئەبىياتار قېچىپ داۋۇتنىڭ قېشىغا كەلدى.²¹ ئۇ سائۇل پادىشاھنىڭ پەرۋەردىگارنىڭ روھانىيلىرىنى ئۆلتۈرگەنلىكىنى داۋۇتقا دەپ بەردى.

²² داۋۇت ئەبىياتارغا:

— ئۇ كۈنى ئىدىمولۇق دوئېگنىڭ ئۇ يەردە ئىكەنلىكىنى كۆرۈپ، ئۇنىڭ سائۇلغا چوقۇم خەۋەر قىلىدىغانلىقىنى بىلگەندىم. ئاتا جەمەتىدىكى ھەر بىر جاننىڭ ئۆلۈمىگە مەن سەۋەبچى بولدۇم.²³ ئەمدى سەن يېنىمدا قال. قورقما، مېنىڭ جېنىمنى ئالماقچى بولغانلار سېنىڭ جېنىڭنىمۇ ئالدى. سەن مېنىڭ يېنىمدا ئامان - ئېسەن تۇرسەن، — دېدى.

23 - باب

داۋۇتنىڭ قىيلاھ شەھىرىنى قۇتقۇزۇشى

¹ داۋۇتقا: «فلىستىيەلىكلەر قىيلاھ شەھىرىگە ھۇجۇم قىلىپ، خامانلاردىكى ئاشلىقلارنى بۇلاڭ - تالاڭ قىلىۋېتىپتۇ» دېگەن خەۋەر يېتىپ كەلدى. ² شۇ سەۋەبتىن داۋۇت پەرۋەردىگار دىن:

— مەن بېرىپ ئۇ فىلىستىيەلىكلەر بىلەن ئۇرۇشايىمۇ؟ — دەپ سورىدى.
پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا:

— سەن بېرىپ فىلىستىيەلىكلەر بىلەن ئۇرۇشۇپ، قىيلاھنى قۇتقۇز، — دېدى.
³ داۋۇتنىڭ ئادەملىرى بولسا داۋۇتقا:

— بىز يەھۇدا زېمىنىدا نۇرۇقلۇق قورقۇۋاتساق، قىيلاھقا فىلىستىيەلىكلەرنىڭ قوشۇنىنىڭ ئالدىغا ھۇجۇم قىلىپ بارىمىزمۇ تېخى؟ — دېيىشتى.

⁴ داۋۇت يەنە پەرۋەردىگارنىڭ ئىرادىسىنى سورىدى، پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا:

— مەن فىلىستىيەلىكلەرنى سېنىڭ قولۇڭغا تاپشۇرىدىغان بولغاندىكىن، سەن قىيلاھقا بار، — دەپ جاۋاب بەردى.

⁵ شۇنىڭدىن كېيىن داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرى قىيلاھقا بېرىپ، فىلىستىيەلىكلەر بىلەن جەڭ قىلدى. ئۇلار فىلىستىيەلىكلەرنىڭ ماللىرىنى تارتىۋېلىپ، ئۇلارنى قاتتىق مەغلۇپ قىلدى. شۇنداق قىلىپ داۋۇت قىيلاھ ئاھالىسىنى قۇتقۇزدى.

سائۇلنىڭ داۋۇتنىڭ كەينىدىن قوغلىشى

⁶ ئاخىمەلەكنىڭ ئوغلى ئەبىياتار قىيلاھتا تۇرغان داۋۇتنىڭ يېنىغا قېچىپ بارغاندا، ئۇ ئۆزى بىلەن ئېفودنى ^① ئېلىۋالغانىدى. ⁷ سائۇلغا: «داۋۇت قىيلاھقا كەپتۇ» دېگەن خەۋەر يېتىپ كەلگەندە، سائۇل:

— داۋۇت دەرۋازا ۋە سېپىللىرى پۇختا شەھەرگە كىرىپ سولنىپ قاپتۇ، بۇ

^① 6:23 ئېفود — روھانىيلىق كىيىم. بۇ يەردە ئۇشۇبۇ كىيىم روھانىيلىق خىزمىتىدە بولغان ئادەم تەرىپىدىن خۇدانىڭ ئىرادىسىنى بىلىش ئۈچۈن ئىشلىتىلگەن.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

پەرۋەردىگارنىڭ ئۇنى مېنىڭ قولۇمغا تاپشۇرغانلىقى — دېدى.

⁸ سائۇل داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرىنى قامالغا ئېلىش مەقسىتىدە ھەممە لەشكەرلىرىنى قىيلاھقا قاراپ يۈرۈش قىلىشقا چاقىرىق قىلدى. ⁹ داۋۇت سائۇلنىڭ ئۆزىنى قەستلەۋاتقانلىقىنى بىلىپ، ئەبىياتارغا: — ئېفودنى ئەكەل، — دېدى.

¹⁰ ئاندىن ئۇ خۇداغا ئىلتىجا قىلىپ، مۇنداق دېدى:

— ئى پەرۋەردىگار، ئىسرائىللارنى تاللىغان خۇدا! مەن سائۇلنىڭ مېنى دەپ قىيلاھقا كېلىپ، پۈتۈن شەھەرنى خاراب قىلماقچى بولغانلىقىنى ئېنىق ئاڭلىدىم. ¹¹ قىيلاھنىڭ ھاكىملىرى مېنى سائۇلنىڭ قولىغا تاپشۇرارمۇ؟ سائۇل مەن ئاڭلىغاندەك قىيلاھ شەھىرىگە كېلەرمۇ؟ ئى پەرۋەردىگار، ئىسرائىللارنى تاللىغان خۇدا، پېقىرغا يول كۆرسەتكەيسەن!

— سائۇل كېلىدۇ، — دېدى پەرۋەردىگار.

¹² — قىيلاھنىڭ ھاكىملىرى مېنى ۋە ئادەملىرىمنى سائۇلنىڭ قولىغا تاپشۇرارمۇ؟ — دېدى داۋۇت يەنە.

— تاپشۇرىدۇ، — دېدى پەرۋەردىگار.

¹³ شۇڭا داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرى، تەخمىنەن جەمئىي ئالتە يۈز كىشى قىيلاھتىن چىقىپ، ئۇ ياقىتىن بۇ ياققا ئايلىنىپ يۈرۈشتى. بەزىلەر بۇ ئەھۋالنى سائۇلغا يەتكۈزۈۋىدى، ئۇ قىيلاھقا بارمايدىغان بولدى.

¹⁴ داۋۇت چۆلدە، تاغلاردا، يەنى زىق چۆلىدىكى غارلاردا پاناھلىنىپ تۇراتتى.

سائۇل داۋۇتنى ھەر كۈنى ئىزدىگەن بولسىمۇ، پەرۋەردىگار ئۇنىڭ داۋۇتنى تۇتۇۋېلىشىغا يول قويمىدى. ¹⁵ داۋۇت زىق چۆلىدىكى خوراش دېگەن جايدا تۇرۇۋاتقان مەزگىلدە، سائۇلنىڭ ئۇنىڭ جېنىنى ئېلىش ئۈچۈن ئۇنى ئىزدەپ كېلىۋاتقانلىقىنى بىلىپ قالدى. ¹⁶ سائۇلنىڭ ئوغلى يوناتان ئۇ يەرگە بېرىپ، داۋۇت بىلەن كۆرۈشتى ھەمدە ئۇنىڭ خۇداغا بولغان ئىشەنچىنى كۈچەيتتى.

¹⁷ — قورقما! — دېدى يوناتان ئۇنىڭغا، — ئاتام ھېچقاچان ساڭا زىيانكەشلىك

قىلالمايدۇ، سەن ئىسرائىلىيەنىڭ پادىشاھى بولسەن، مەن سەندىن قالساملا

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

ئىككىنچى ئورۇندىكى ئادەم بولمەن. بۇنى ئاتامۇ ئوبدان بىلىدۇ.
¹⁸ ئۇ ئىككىسى پەرۋەردىگار ئالدىدا، چىن دوستلۇق ئۈچۈن ئەھدە قىلىشتى. يوناتان ئۆيىگە كەتتى، داۋۇت بولسا ئاۋۋالقىدە كلا خوراشتا تۇرۇپ قالدى.
¹⁹ زىنقىلار گىبئاهقا بېرىپ، سائۇل بىلەن كۆرۈشۈپ ئۇنىڭغا:
 — داۋۇت يېشىمۇن چۆلىنىڭ جەنۇبىدىكى خاكلا دېگەن ئېگىزلىككە جايلاشقان خوراشتىكى غارلاردا يوشۇرۇنۇپ يۈرۈپتۇ. ²⁰ پادىشاھى ئالەم، خالىغان چاغلىرىدا يولغا چىقسىلا، داۋۇتنى قوللىرىغا ئۆتكۈزۈپ بېرىمىز، — دېيىشتى.
²¹ — ماڭا كۆڭۈل بۆلگىنىڭلار ئۈچۈن پەرۋەردىگار سىلەرگە بەخت ئاتا قىلسۇن، — دېدى سائۇل، ²² — ئەمدى سىلەر يەنە بېرىپ، ئۇنىڭ قەيەردە تۇرۇۋاتقانلىقىنى، ئۇنى كىمنىڭ كۆزىگە ئېلىشنى ئېنىقلاپ بېقىڭلار. ماڭا مەلۇم بولۇشىچە ئۇ تولىمۇ قۇۋۋەتلىك. ²³ شۇڭا، ئۇ ئادەتتە يوشۇرۇندىغان يەرنى ئېنىقلاپ چىقىپ، ماڭا كېلىپ ھەقىقىي مەلۇماتنى بېرىڭلار، ئاندىن مەن سىلەر بىلەن بىللە ئۇ يەرگە بارمەن. ئەگەر ئۇ يەردە بولمىسا، ئۇنى يەھۇدا جەمەتلىرى ئىچىدىن تاپماي قويمايمەن.
²⁴ زىنقىلار يولغا چىقىپ، سائۇلدىن ئاۋۋال زىنقىلار قايتىپ كەلدى. داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرى بولسا مائون چۆلىگە جايلاشقان يېشىمۇننىڭ جەنۇبىدىكى ئارابا رايونىدا ئىدى. ²⁵ سائۇل ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرى داۋۇتنى ئىزدەشكە ماڭدى. داۋۇت بۇنىڭدىن خەۋەر تېپىپ، مائون چۆلىدىكى بىر تىك تاغنىڭ يېنىدا قالدى. سائۇل بۇنى ئاڭلاپ، داۋۇتنى قوغلاپ تۇتۇش ئۈچۈن مائون چۆلىگە باردى. ²⁶ سائۇل ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرى تاغنىڭ بۇ تەرىپى بىلەن ماڭسا، داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرى تاغنىڭ ئۇ تەرىپى بىلەن ماڭاتتى. ئۇلار سائۇل ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرىدىن قۇتۇلۇش ئۈچۈن ئالدىراپ قېچىۋاتقاندا، سائۇل ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرى ئۇلارنى تۇتمىز دەپ، ھەر تەرەپتىن قورشاۋغا ئېلىشقا باشلىدى. ²⁷ لېكىن بىر ئەلچى كېلىپ سائۇلغا:
 — تېز قايتىمىسىڭىز بولمىدى، فىلىستىيەلىكلەر يۇرتىمىزغا ھۇجۇم قىلدى — دېدى.
²⁸ شۇنىڭ بىلەن سائۇل داۋۇتنى قوغلىماي، فىلىستىيەلىكلەر بىلەن ئۇرۇشقىلى قايتتى. شۇ سەۋەبتىن بۇ يەر «قۇتۇلۇش قىياسى» دەپ ئاتالدى. ²⁹ داۋۇت ئۇ يەردىن چىقىپ، ئېنگەدى بوستانلىقىدىكى پاناھلىنىدىغان غارلارغا ئورۇنلاشتى.

24 - باب

داۋۇتنىڭ سائۇلىنى كەچۈرۈشى

¹ سائۇل فىلىستىيەلىكلەرنى قوغلاپ قايتقاندا، ئۇنىڭغا: «داۋۇت ئېنگەدى چۆلدە تۇرۇۋېتىپتۇ» دېگەن خەۋەر كەلدى. ² سائۇل بۇ خەۋەرنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، ئىسرائىللاردىن ئۈچ مىڭ سەرخىل لەشكەرنى تاللاپ، داۋۇت بىلەن ئۇنىڭ ئادەملىرىنى ئىزدەپ «ياۋا تېكە» قىيا تاشلىرىنىڭ يېنىغا كەلدى. ³ سائۇل يول بويىدا قوي قوتانلىرى بار يەرگە كەلگەندە، بىر غارنى كۆرۈپ، ھاجەت قىلغىلى كىردى. داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرى دەل شۇ غارنىڭ ئىچكىرىسىدە يوشۇرۇنۇپ تۇرغانىدى. ⁴ داۋۇتنىڭ ئادەملىرى ئۇنىڭغا:

— پەرۋەردىگار سىزگە: «دۈشمىنىڭنى ئۆز قولىڭغا تاپشۇرۇمەن، قانداق قىلىشنى خالىساڭ، شۇنداق قىل» دېگەندى، قاراڭ، مانا بۈگۈن شۇ پەيت كەلدى! — دېدى. داۋۇت ئاستا قوپۇپ سائۇلنىڭ تونىنىڭ ئېتىكىدىن تۇيدۇرماي بىر پارچە كېسىۋالدى، ⁵ بىراق بۇنداق قىلغىنى ئۈچۈن داۋۇت كۆڭلىدە ئۆزىنى ئەيىبلىدى. ⁶ — پەرۋەردىگار مېنى ئۇ تاللىغان پادىشاھقا قول تەگكۈزۈشۈمدىن ساقلىسۇن، خوجايىنىمغا زىيان — زەخمەت يەتكۈزسەم ھەرگىز بولمايدۇ، چۈنكى ئۇ پەرۋەردىگار تاللىغان پادىشاھتۇر، — دېدى ئۇ ئادەملىرىگە.

⁷ داۋۇت شۇنداق دەپ ئۆز ئادەملىرىگە تەنبەھ بېرىپ، ئۇلارنىڭ سائۇلغا زىيان — زەخمەت يەتكۈزۈشىگە ئىجازەت بەرمىدى. سائۇل غاردىن چىقىپ ئۆز يولىغا راۋان بولدى.

⁸ شۇنىڭ بىلەن داۋۇت مۇ غاردىن چىقتى ۋە سائۇلنىڭ ئارقىسىدىن: — ھەي پادىشاھ ئالىلىرى! — دەپ سائۇلنى چاقىردى. سائۇل بۇرۇلۇپ، داۋۇتنىڭ يەرگە باش قويۇپ، ئۆزىگە تەزىم قىلىۋاتقانلىقىنى كۆردى.

⁹ داۋۇت سائۇلغا مۇنداق دېدى:

— نېمىشقا كىشىلەرنىڭ: «داۋۇت سىزگە زىيان — زەخمەت يەتكۈزۈمە كچى

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

بولۇۋاتىدۇ» دېگەن گەپلىرىگە قۇلاق سېلىپ يۈرسىز؟¹⁰ مانا بۈگۈن ئۆز كۆزىڭىز بىلەن كۆردىڭىز، پەرۋەردىگار غاردا سىزنى قولۇمغا تاپشۇرغاندى، بەزىلەر «ئۆلتۈر» دېدى، لېكىن مەن سىزنى كەچۈردۈم. مەن ئۇلارغا: «پەرۋەردىگار تاللىغان پادىشاھ ئالىلىرىغا زىيان - زەخمەت يەتكۈزسەم بولمايدۇ» دېدىم.¹¹ ھەي ئاتا، قاراپ بېقىڭا، ئېتىكىڭىزنىڭ بىر پارچىسى مانا مېنىڭ قولۇمدا تۇرۇپتۇ، سىزنى ئۆلتۈرمەي ئېتىكىڭىزنىلا كېسىۋالغانلىقىمىدىن مەندە يامانلىق، يا گۇناھنىڭ يوقلۇقىنى بىلىۋالالايسىز. گەرچە مەن سىزگە قىلچىلىك يامان نىيەتتە بولمىغان بولساممۇ، لېكىن سىز مېنىڭ جېنىمنى ئېلىش قەستىدە بولۇۋاتىسىز.¹² كىمنىڭ توغرا، كىمنىڭ خاتا قىلغانلىقىغا پەرۋەردىگار ھۆكۈم چىقارغاي، پەرۋەردىگار مەن ئۈچۈن سىزدىن ئىنتىقام ئالغاي، مەن سىزگە قول تەگكۈزمەيمەن.¹³ «يامانلىق يامانلاردىن كېلەر» دېگەن ماقال بار، شۇڭا مەن سىزگە زىيان - زەخمەت يەتكۈزمەيمەن.

¹⁴ ئىسرائىللارنىڭ پادىشاھى كىمنى تۇتقىلى چىقىپتۇ؟ سىز كىمنى قوغلاپ يۈرسىز؟ ئەمەلىيەتتە قوغلاپ يۈرگىنىڭىز بىر ئۆلۈك ئىت، كىچىككىنە بىر بۈرگە، خالاس! ¹⁵ پەرۋەردىگار ئىككىمىزنىڭ ئوتتۇرىسىدا سوتچى بولۇپ، ھەق - ناھەققە ھۆكۈم چىقارسۇن، ئىشنى تەكشۈرۈپ، مېنى ئاقلىسۇن ۋە مېنى سىزنىڭ قوللىڭىزدىن قۇتقۇزسۇن!

¹⁶ داۋۇتنىڭ سۆزى تۈگىگەندىن كېيىن، سائۇل:

— ئوغلۇم داۋۇت! بۇ راستتىنلا سەنمۇ؟ — دېدى ۋە قاتتىق يىغلاپ كەتتى.¹⁷ — سەن توغرا قىلدىڭ، مەن بولسام خاتالاشتىم. مەن ساڭا يامانلىق قىلغاندىم، ئەمما سەن ماڭا ياخشىلىق قىلدىڭ!¹⁸ بۈگۈن سەن ماڭا يامانلىق قىلمايدىغانلىقىڭنى ئىسپاتلىدىڭ. گەرچە پەرۋەردىگار بۈگۈن مېنى سېنىڭ قولۇڭغا تاپشۇرغان بولسىمۇ، لېكىن سەن مېنى ئۆلتۈرمىدىڭ.¹⁹ كىممۇ سەندەك ئۆز دۈشمىنى تۇتۇۋېلىپ، ئۇنىڭغا ئاق يول تىلەپ يولغا سالدى؟ پەرۋەردىگار سېنىڭ بۈگۈن ماڭا قىلغان ياخشىلىقىڭ ئۈچۈن ساڭا ياخشىلىق ياندۇرغاي!²⁰ ئەمدى مەن سېنىڭ چوقۇم پادىشاھ بولىدىغانلىقىڭنى، ئىسرائىلىيەنىڭ پادىشاھلىقى سېنىڭ قولۇڭدا مۇستەھكەملىنىدىغانلىقىنى بىلدىم.²¹ سەن ھازىر مەن ئۆلگەندىن كېيىن، مېنىڭ ۋە

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

ئاتا جەمەتمىنىڭ نامىنىڭ پۈتۈنلەي ئۆچۈپ كەتمەسلىكى ئۈچۈن، مېنىڭ ئەۋلادلىرىمنى قۇرۇتۇۋەتمەيدىغانلىقىڭ ھەققىدە پەرۋەردىگارنىڭ نامى بىلەن قەسەم قىل!

²² داۋۇت سائۇلغا قەسەم قىلىپ بەرگەندىن كېيىن، سائۇل ئۆز ئۆيىگە كەتتى. داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرىمۇ تاغدىكى پاناھلىنىدىغان غارغا قايتتى.

25 - باب

سامۇئىلنىڭ ئالەمدىن ئۆتۈشى

¹ سامۇئىل ئالەمدىن ئۆتتى. پۈتۈن ئىسرائىل يىغىلىپ ماتەم تۇتۇپ، ئۇنى ئۆز يۇرتى راماتتا دەپنە قىلدى. داۋۇت بولسا پاران چۆلىگە كەتتى.

ئابالنىڭ ئەخمەقلىقى ۋە ئابىگالنىڭ چېچەنلىكى

²⁻³ كالب قەبىلىسىدىن بولغان مائۇلۇق ئابال ئىسىملىك بىر ئادەم بار ئىدى. ئۇ قەۋەتتە تىل باي ئادەم بولۇپ، ئۈچ مىڭ قوي، بىر مىڭ ئۆچكىسى بار ئىدى. ئۇنىڭ مال - دۇنياسى كارمەل شەھىرىدە ئىدى. ئابالنىڭ ئابىگال ئىسىملىك ئايالى بولۇپ، ئۇ ھەم ئەقىللىق ھەم چىرايلىق ئىدى؛ لېكىن ئابال بولسا مەجەزى تولىمۇ چۇس، ئۇ ئادەم ئىدى. بىر كۈنى ئۇ كارمەلدە قويلارنىڭ يۇڭىنى قىرغۇتاتتى. ⁴ چۆلدە يۈرگەن داۋۇت ئابالنىڭ قويلارنىڭ يۇڭىنى قىرغۇتاتقانلىقىنى ئاڭلاپ، ⁵ يىگىتلىرىدىن ئونى ئەۋەتىپ، ئۇلارغا مۇنداق دەپ تاپىلدى:

— سىلەر كارمەلگە بېرىپ ئابال بىلەن كۆرۈشۈڭلار، مەندىن ئۇنىڭغا سالام ئېيتىڭلار ⁶ ۋە مېنى: «ئۆزلىرىگە، ئائىلىلىرىگە ۋە سىلگە تەۋە بولغانلارغا تەن سالامەتلىك ۋە مەمۇرچىلىق تەلەيمەن. ⁷ ئاڭلىسام قويلارنىڭ يۇڭلىرىنى قىرغۇتۇپتۇ، ئۆزلىرىنىڭ مالچىلىرى بىز بىلەن كارمەلدە باردى - كەلدى قىلغاندا، ئۇلارغا ھېچ زەرەر يەتكۈزمىگەندۇق، ئۇلار ھېچ نەرسىنى يوقاتمىغاندى. ⁸ ئادەملىرىدىن سوراپ باقسىلا، ئۇلار ئېيتىپ بېرىدۇ. بىز ئۆزلىرىنىڭ ئالدىلىرىدا

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

ئىلتىپاتقا ئېرىشكەن. خىزمەتكارلىرىم ھۇزۇرلىرىغا بايرام كۈنلىرى يېتىپ باردى، بۇ خىزمەتكارلىرىڭىزغا شۇنداقلا ئوغۇللىرى داۋۇتقا قوللىرىدىن كېلىشىچە ياردەم كۆرسەتكەنلا، دېدى» دەڭلار.

⁹ داۋۇت ئەۋەتكەن يىگىتلەر كېلىپ، داۋۇتنىڭ نامىدا بۇ گەپلەرنى نابالغا ئېيتىپ، جاۋاب كۈتۈپ تۇردى.

¹⁰ لېكىن نابال داۋۇتنىڭ يىگىتلىرىگە مۇنداق جاۋاب بەردى:

— كىم ئۇ داۋۇت دېگەن؟ كىم ئۇ يىشاينىڭ ئوغلى دېگەن؟ بۇ كۈنلەردە ئۆز خوجايىنلىرىدىن قېچىپ يۈرگەن خىزمەتكارلار ناھايىتى كۆپ. ¹¹ مەن قانداقسىگە تاش - نېنىمى ۋە قويلرىمنىڭ يۇڭىنى قىرقىۋاتقانلارغا دەپ سويغان مالنىڭ گۆشىنى نەدىن كەلگەنلىكى نامەلۇم بولغان بىرلىرىگە بېرەي؟ ¹² داۋۇت ئەۋەتكەن يىگىتلەر بۇ گەپلەرنى ئاڭلاپ، كەينىگە بۇرۇلۇپ قايتىپ كەتتى. ئۇلار داۋۇتنىڭ يېنىغا بېرىپ، ئۇنىڭغا نابالنىڭ سۆزلىرىنى ئەينەن يەتكۈزدى. ¹³ داۋۇت ئادەملىرىگە:

— ھەربىرىڭلار قىلچىلىرىڭلارنى ئېسىڭلار، — دېدى. شۇنىڭ بىلەن ھەممەيلەن قىلچىلىرىنى ئېسىشتى، داۋۇتنىڭ ئۆزىمۇ قىلچىنى ئاستى. ئىككى يۈز ئادەم ياراغ - جابدۇقلارنى ساقلاشقا قېلىپ، تۆت يۈزچە ئادەم داۋۇت بىلەن يولغا چىقتى. ¹⁴ بۇ ئىشلار بولۇۋاتقاندا، نابالنىڭ بىر خىزمەتكارى نابالنىڭ ئايالى ئابىگالغا:

— قارىسلا، داۋۇت چۆلدىن خوجايىنىمىزغا سالامغا ئەلچى ئەۋەتتەن، خوجايىنىمىز ئۇلارنى ھاقارەتلەپتۇ. ¹⁵ لېكىن ئۇلار بىزگە ناھايىتى ياخشى مۇئامىلە قىلغان. بىز چۆل - باياۋاندا ئۇلار بىلەن باردى - كەلدى قىلغىنىمىزدا، ئۇلار بىزگە ھېچ زەرەر يەتكۈزمىگەندى، بىز ھېچ نەرسىمىزنى يوقاتمىغاندۇق. ¹⁶ بىز ئۇلار

بىلەن بىللە بولۇپ، قويلرىمىزنى بېقىپ يۈرگەن كۈنلەردە، ئۇلار بىزنى كېچە - كۈندۈز تامدەك قوغدىغاندى. ¹⁷ ئەمدى نېمە قىلىش كېرەكلىكىنى ئۆزلىرى ئويلىنىپ باقسىلا، خوجايىنىمىز ۋە ئۇنىڭ پۈتۈن ئائىلىسىنىڭ بېشىغا بالا - قازا كېلىش ئالدىدا تۇرۇپتۇ، خوجايىنىمىزنىڭ مېجەزى بەك يامان، ئۇ ھېچكىمنىڭ گېپىنى يېمەيدۇ، — دېدى.

¹⁸ ئابىگال دەرھال ئىككى يۈز نان، ئىككى تۇلۇم شاراب، پىشۇرۇلغان بەش قوينىڭ

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

گۆشى، ئىككى خالتا قوماچ، يۈز ئوچۇم كىشىمىش ۋە ئىككى يۈز ئوچۇم قۇرۇتقان ئەنجۈر تەييارلاپ، ئېشەكلەرگە ئارتىپ،¹⁹ خىزمەتكارلىرىغا:

— سىلەر مېڭىۋېرىڭلار، مەن كەينىڭلاردىن بارىمەن — دېدى.

لېكىن ئۇ بۇ ئىشنى ئېرى نابالغا ئېيتىمىدى.²⁰ ئابىگال ئېشىكىگە مىنىپ، تاغنىڭ ئەگمىسىدىن چۈشۈۋاتقاندا، قارشى تەرەپتىن كېلىۋاتقان داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرىگە دۇچ كېلىپ قالدى.

²¹ داۋۇت ئادەملىرىگە مۇنداق دەۋاتاتتى:

— مېنىڭ چۆل - باياۋاندا بۇ كىشىنىڭ ماللىرىنى ساقلاپ، ئۇنىڭ نەرسىلىرىدىن

ھېچنېمىسىنى يوقاتمىغانلىقىم بىكار بوپتۇ، قاراڭلار ئۇنىڭ ياخشىلىققا يامانلىق

قايتۇرغىنىنى.²² خەپ، ئەتە تاڭ ئاتقۇچە بۇ ئادەمگە تەۋە ئەر كەك زاتىدىن

بىرەرسىنى تىرىك قالدۇرىدىغان بولسام، پەرۋەردىگار مېنى ئېغىر جازالىغاي!

²³ ئابىگال داۋۇتنى كۆرۈپ دەرھال ئېشىكىدىن چۈشۈپ، ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپ،

يەرگە باش قويۇپ، تەزىم قىلدى.²⁴ ئۇ يەنە داۋۇتنىڭ پۇتى ئالدىدا تىزلىنىپ:

— تەقىسىر، بۇ گۇناھ ماڭا ئارتىلسۇن، كېنىزە كلىرىگە ئىجازەت بەرگەيلا، سۆز

قىلغىلى قويۇپ، سۆزىگە قۇلاق سالغايلا.²⁵ تەقىسىر، سىلى مەجەزى چۇس نابالغا

ئېتىبار قىلمىغايلا، چۈنكى ئۇ ئۆز ئىسمىنىڭ مەنىسىدەك ئەخمەق ئادەم [«نابال»

ئەخمەق دېگەن مەنىدە]، مەنكى كېنىزە كلىرى سىلى ئەۋەتكەن يىگىتلەرنى كۆرمەي

قايتىمەن.²⁶ ھەي تەقىسىرىم، ئەمدى مەن مەڭگۈ ھايات پەرۋەردىگار ئالدىدا

سىلىنىڭ جانلىرى بىلەن قەسەم قىلىپ ئېيتىمەنكى، پەرۋەردىگار سىلىنىڭ قان

تۈكۈشلىرىگە، شۇنداقلا ئۆز قوللىرى بىلەن ئوچ ئېلىشلىرىغا يول قويمىدى، شۇڭا

سىلىنىڭ دۈشمەنلىرى ۋە سىلىگە زىيان - زەخمەت يەتكۈزگۈچىلەرنىڭ ھەممىسىگە

دەل شۇ نابالنىڭ كۈنى كەلگەي.²⁷ ئەمدى كېنىزە كلىرى ئېلىپ كەلگەن سوۋغاتلارنى

قوبۇل قىلغايلا ۋە ئۆزلىرى بىلەن كەلگەن يىگىتلەرگە بەرگەيلا.²⁸ كېنىزە كلىرىنىڭ

گۇناھلىرىنى كەچۈرۈشلىرىنى ئۆتۈنمەن. پەرۋەردىگار ئۆزلىرىگە

ئەۋلادتىن - ئەۋلادقاچە مۇستەھكەم تۇرىدىغان خانىدانلىق ئاتا قىلىدۇ، چۈنكى

ئۆزلىرى پەرۋەردىگار ئۈچۈن جەڭ قىلىپ كېلىۋاتىلا. شۇنىڭغا ئىشىنىمەنكى،

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

ئۆمۈرلىرىنىڭ ئاخىرىغىچە ھېچبىر يامانلىق قىلمايلا. ²⁹ بىرەرسى سىلنى ئۆلتۈرۈش ئۈچۈن كەينىلىرىگە چۈشسىمۇ، پەرۋەردىگار خۇدالىرى جانلىرىنى كۆز قارىچۇقىدەك ساقلايدۇ، دۈشمەنلىرىنىڭ جانلىرىنى سالغىغا سېلىپ ئاتقان تاشتەك پىرقىرتىپ ئېتىۋېتىدۇ. ³⁰ پەرۋەردىگار سىلگە ۋەدە قىلغانلىرىنىڭ ھەممىسىنى بەجا كەلتۈرۈپ، سىلنى ئىسرائىلىيەگە باش قىلغان چاغدا، ³¹ «ئۆزۈم ئۈچۈن ئوچ ئېلىپ، بىگۇناھ كىشىلەرنىڭ قېنىنى تۆكتۈم» دەپ، ۋىجدانلىرى ئالدىدا بىئارام بولۇشلىرىنىڭ ھاجىتى يوق. پەرۋەردىگار سىلگە بەخت - سائادەت ئاتا قىلغاندا، كېنىزە كلىرىنى ئۇنتۇپ قالمايلا، — دېدى.

³² داۋۇت ئابىگالغا:

— سىزنى بۈگۈن مېنىڭ ئالدىمغا ئەۋەتكەن پەرۋەردىگارغا، يەنى ئىسرائىللارنى تاللىغان خۇداغا ھەمدۇسانالار بولسۇن! ³³ ئەقلىڭىز ئۈچۈن ۋە مېنى ئۆز قولۇم بىلەن ئوچ ئېلىپ، بىگۇناھ قان تۆكۈشتىن ساقلاپ قالغانلىقىڭىز ئۈچۈن خۇدا سىزگە بەخت ئاتا قىلغاي! ³⁴ پەرۋەردىگار مېنىڭ سىزگە زىيان - زەخمەت يەتكۈزۈشۈمنىڭ ئالدىنى ئالدى. ئىسرائىللارنى تاللىغان خۇدا — مەڭگۈ ھايات پەرۋەردىگار ئالدىدا قەسەم قىلمەنكى، مۇبادا سىز مېنىڭ ئالدىمغا تېز كەلمىگەن بولسىڭىز، ئەتە تاڭ ئاتقۇچە نابالنىڭ ئادەملىرىدىن بىرىمۇ ئەركەك زاتى تىرىك قالمىغان بولاتتى، — دېدى ۋە ³⁵ ئابىگال ئېلىپ كەلگەن سوۋغاتلارنى قوبۇل قىلدى.

— سۆزىڭىزنى تىڭشاپ، ئىلتىجايىڭىزنى قوبۇل قىلدىم، ئەمدى ئامان - ئېسەن ئۆيىڭىزگە قايتىڭ، — دېدى.

³⁶ ئابىگال ئۆيىگە قايتىپ كەلگەندە، نابال ئۆيىدە خۇددى پادىشاھتەك كاتتا زىياپەت ئۆتكۈزۈۋاتاتتى. ئۇ ھاراق ئىچىپ قاتتىق مەست بولۇپ، خۇشال - خۇراملىقتا ئىدى، شۇڭا ئابىگال ئەتسى تاڭ ئاتقۇچە ئۇنىڭغا ھېچنېمە دېمىدى. ³⁷ ئەتسى ئەتىگەندە نابالنىڭ مەستلىكى يېشىلگەن چاغدا، ئايالى ئۇنىڭغا بولۇپ ئۆتكەن ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى دەپ بەردى. نابال بۇلارنى ئاڭلاپ مېڭىسىگە قان چۈشۈپ، پالەچ بولۇپ قالدى، ³⁸ تەخمىنەن ئون كۈندىن كېيىن پەرۋەردىگار ئۇنىڭ جېنىنى ئالدى.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

داۋۇتنىڭ ئابىگالغا ئۆيلىنىشى

³⁹ داۋۇت نابالنىڭ ئۆلگەنلىكىنى ئاڭلىغاندا:

— پەرۋەردىگارغا ھەمدۇسانالار بولسۇن، نابال مېنى ھاقارەت قىلغاندى،
پەرۋەردىگار ئۆزى مېنى ئاقلاپتۇ ھەم مېنى گۇناھ قىلىشتىن ساقلاپتۇ. ئۇ نابالنىڭ
يامانلىقىنىمۇ ئۆز بېشىغا قايتۇرۇپتۇ! — دېدى.

شۇنىڭدىن كېيىن داۋۇت ئارىغا ئادەم سېلىپ ئابىگالغا ئۆيلىنىش نىيىتىنى
بلدۇردى. ⁴⁰ داۋۇتنىڭ ئادەملىرى كارمەلگە بېرىپ، ئابىگال بىلەن كۆرۈشۈپ:

— داۋۇت سىزنى ئەمرىمگە ئالسام دەپ، بىزنى ئەلچىلىككە ئەۋەتتى، — دېدى.

⁴¹ ئابىگال يەرگە باش قويۇپ، تەزىم قىلىپ، ئۇلارغا:

— مەن خوجامنىڭ كېنىزىكى بولۇپ، ئۇنىڭ خىزمەتكارلىرىنىڭ پۇتىنى يۇيۇشقىمۇ
تەييارمەن، — دېدى.

⁴² ئابىگال دەرھال جابدۇنۇپ، ئېشىكىگە مىنىپ، بەش كېنىزىكىنى ئېلىپ،

داۋۇتنىڭ ئەلچىلىرى بىلەن بىللە بېرىپ، داۋۇتقا ياتلىق بولدى. ⁴³ ۋاھالەنكى، داۋۇت

يىزىرىئەللىك ئاخىنۇئامنىمۇ ئەمرىگە ئالغاندى، شۇ تەرىقىدە داۋۇت ئىككى خوتۇنلۇق

بولدى. ⁴⁴ داۋۇتنىڭ بىرىنچى خوتۇنى مىكالىنى ئاتىسى سائۇل پالتىغا خوتۇنلۇققا

بېرىۋەتكەندى. پالتى گاللىملىق لايىشنىڭ ئوغلى ئىدى.

26 - باب

سائۇلنىڭ داۋۇتنى زىق چۆلىدە ئىزدىشى

¹ بىرنەچچە زىقلىقلار گىبئاهقا كېلىپ، سائۇل بىلەن كۆرۈشۈپ:

— داۋۇت يېشىمون چۆلىنىڭ چېتىدىكى خاكىلا دېگەن ئېگىزلىكتە يوشۇرۇنۇپ

يۈرىدۇ، — دېيىشتى.

² بۇنى ئاڭلىغان سائۇل دەرھال ئىسرائىللاردىن ئۈچ مىڭ سەرخىل لەشكەرنى

تاللاپ، داۋۇتنى ئىزدەش ئۈچۈن زىق چۆلىگە ئاتلاندى. ³ سائۇل خاكىلا

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

ئېگىزلىكىنىڭ يېنىدىكى يول بويىغا بارگاھ قۇردى. داۋۇت ئۇ چاغدا يەنىلا چۆلدە ئىدى، ئۇ سائۇلنىڭ چۆلدە ئۆزىنىڭ كەينىگە چۈشكەنلىكىنى ئاڭلاپ،⁴ تىڭتۇتۇپ كېلىشكە ئادەم ئەۋەتتى ۋە شۇ ئارقىلىق سائۇلنىڭ كەلگەنلىكىنى ئېنىق بىلىۋالدى.⁵ داۋۇت دەرھال سائۇل بارگاھ قۇرغان يەرگە بېرىپ، سائۇلنىڭ ۋە قوشۇنىنىڭ باش سەركەردىسى نېرنىڭ ئوغلى ئابنېرنىڭ ياتقان يېرىنى كۆردى. سائۇل بارگاھنىڭ ئوتتۇرىسىدا، لەشكەرلىرى بولسا ئۇنىڭ ئەتراپىدا ياتقانىدى.

داۋۇتنىڭ سائۇلنى يەنە بىر قېتىم كەچۈرۈۋېتىشى

⁶ داۋۇت ئاخىمەلەك بىلەن ئابىشايدىن:

— قايسىڭلار مەن بىلەن سائۇلنىڭ بارگاھىغا بارسىلەر؟ — دەپ سورىۋىدى،
ئابىشاي:

— مەن ئۆزۈم سىز بىلەن بارمەن، — دېدى.

ئاخىمەلەك خىت خەلقىدىن ئىدى، ئابىشاي يۇدېنىڭ ئاكىسى بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئانىسى زېرۇيا ئىدى.⁷ شۇ كۈنى كېچىسى داۋۇت بىلەن ئابىشاي ئىككىسى بارگاھقا بېرىپ، سائۇلنىڭ بارگاھنىڭ ئوتتۇرىسىدا ئۇخلاۋاتقانلىقىنى، بېشىنىڭ يېنىدا نەيزىسىنىڭ يەرگە سانجىقلىق تۇرغانلىقىنى، ئابنېر بىلەن لەشكەرلەرنىڭ ئۇنىڭ چۆرىسىدە ياتقانلىقىنى كۆردى.⁸ ئابىشاي داۋۇتقا:

— بۈگۈن پەرۋەردىگار دۈشمىنىڭىزنى قوللىغۇزغا تاپشۇرۇپتۇ. ئەمدى ئىجازەت بېرىڭ، ئۇنى نەيزە بىلەن يەرگە مىخلاپ قويماي. بىرلا سانجىسام بولىدى، ئىككىنچى سانجىشىمنىڭ ھاجىتى يوق! — دېدى.

⁹ — ياق، ئۇنى ئۆلتۈرگۈچى بولما! — دېدى داۋۇت ئابىشايغا، — كىممۇ پەرۋەردىگار تاللىغان پادىشاھقا قول تەگكۈزۈپ، گۇناھسىز قالسۇن؟¹⁰ مەن مەڭگۈ ھايات پەرۋەردىگار ئالدىدا قەسەم ئىچمەنكى، پەرۋەردىگار ئۆزى سائۇلنىڭ جېنىنى ئالىدۇ. ئۇ ياكى كۈنى توشۇپ ئالەمدىن ئۆتدۇ، ياكى جەڭدە ھالاك بولىدۇ.

¹¹ پەرۋەردىگار مېنى ئۆزى تاللىغان پادىشاھقا قول سېلىشىمدىن ساقلىسۇن! ئۇنىڭ بېشىدىكى نەيزە بىلەن سۇداننى ئېلىپ كېتەيلى.

¹² شۇنىڭ بىلەن داۋۇت سائۇلنىڭ بېشىدىكى نەيزە بىلەن سۇداننى ئالدى ۋە ئۇ

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

يەردىن كەتتى. ئۇلارنى ھېچكىم كۆرمىدى، ھېچكىم سەزمىدى. ھەتتا ھېچبىرى ئويغانمىدى. چۈنكى پەرۋەردىگار ئۇلارنى قاتتىق ئۇيقۇغا غەرق قىلىۋەتكەندى. ¹³ شۇنداق قىلىپ داۋۇت جىلغىنىڭ قارشى تەرىپىگە ئۆتۈپ، دۆڭگە چىقتى، ئۇلارنىڭ ئارىسىدا خېلى ئارىلىق بار ئىدى. ¹⁴ داۋۇت ساۋۇلنىڭ ئادەملىرىگە ۋە نېرنىڭ ئوغلى ئابنېرغا قاراپ توۋلىدى:

— ھەي ئابنېر، جاۋاب بەرمەمسەن؟

— سەن كىم، پادىشاھقا قاراپ توۋلاشقا جۈرئەت قىلغان؟ — دېدى ئابنېر.

¹⁵ — سەن ئىسرائىلىيەدىكى تەڭدىشى يوق ئادەم ئەمەسمۇسەن؟ — دېدى

داۋۇت ئابنېرغا، — بىرسى خوجاينىڭ بولغان پادىشاھ ئالىيلىرىنى ئۆلتۈرگىلى كىرسە، سەن نېمىشقا پادىشاھنى ياخشى قوغدىمىدىڭ؟ ¹⁶ بۇنداق قىلغىنىڭ ياخشى بولمىدى! مەن مەڭگۈ ھايات پەرۋەردىگار ئالدىدا قەسەم قىلىمەنكى،

خوجاينىڭلارنى، يەنى پەرۋەردىگار تاللىغان پادىشاھنى ياخشى مۇھاپىزەت

قىلمىغانلىقىڭلار ئۈچۈن ھەممىڭلار ئۆلۈمگە مەھكۇمىسىلەر. ئابنېر، ئەمدى قاراپ

باققىنا، پادىشاھنىڭ بېشىدىكى نەيزە بىلەن سۇدان نەدە؟

¹⁷ سائۇل داۋۇتنىڭ ئاۋازىنى تونۇپ، ئۇنىڭغا:

— ئوغلۇم داۋۇت! بۇ راستتىنلا سەنمۇ؟ — دېدى.

— لەبەي، پادىشاھ ئالىيلىرى، — دەپ جاۋاب بەردى داۋۇت، ¹⁸ — مەن نېمە

ئىش قىلدىم، نېمە يامانلىق ئۆتكۈزۈم؟ خوجاينىمنىڭ پېقىرنى قوغلاپ

يۈرۈشىدىكى سەۋەب نېمە؟ ¹⁹ پادىشاھ ئالىيلىرى، ئەمدى پېقىرنىڭ گېپىگە قۇلاق

سېلىپ باقسىڭىز! ئەگەر سىزنىڭ ماڭا غەزەپلىنىشىڭىزگە پەرۋەردىگار سەۋەب

بولغان بولسا، قۇربانلىقىم پەرۋەردىگارنىڭ ئىرادىسىنى ئۆزگەرتكەي؛ ئەگەر بۇنى

قىلىۋاتقانلار ئىنسانلار بولسا، ئۇلار پەرۋەردىگار ئالدىدا قارغىشقا كەتكەي. چۈنكى

ئۇلار بۇ كۈنلەردە مېنى پەرۋەردىگارنىڭ زېمىنىدىن ھەيدەپ، يات ئىلاھلارغا

چوقۇنىدىغان يەرگە قوغلىۋەتتى. ²⁰ ئەمدى مەن پادىشاھىمدىن قېنىمنىڭ يات

زېمىندا، يەنى پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىدىن يىراق يەردە تۆكۈلۈشىگە يول

قويماسلىقىنى ئۆتۈنمەن، ئىسرائىللار پادىشاھنىڭ مېنى — كىچىككەنە بىر بۇرگىنى

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

ئىزدەپ يۈرۈشى، خۇددى تاغقا شىكارغا چىققانلارنىڭ كەكلىك ئوۋلىغىنىدە كىلا ئىشتۇر.

²¹ سائۇل مۇنداق دېدى:

— مەن گۇناھ قىلدىم، قايتىپ كەل، ئوغلۇم داۋۇت! بۈگۈن جېنىمنى ئەزىز بىلگەنلىكىڭ ئۈچۈن ئەمدى ئىككىنچى ساڭا زىيان - زەخمەت يەتكۈزمەيمەن. مەن ئەخمەقلىق قىلىپ، قاتتىق گۇناھ قىلىپتەمەن.

²² — مانا پادىشاھىمىزنىڭ نەيزىسى، — دېدى داۋۇت، — يىگىتلىرىڭىزدىن بىرى كېلىپ ئەكەتسۇن. ²³ پەرۋەردىگار بۈگۈن پادىشاھىمىز بولغان سىزنى قولۇمغا تاپشۇرغاندى، لېكىن مەن پەرۋەردىگار تاللىغان پادىشاھقا قول تەگكۈزمىدىم. پەرۋەردىگار ھەربىر ئادەمنى ئۇنىڭ ئادىللىقى ۋە ساداقەتلىكىگە يارىشا مۇكاپاتلايدۇ. ²⁴ بۈگۈن سىزنىڭ جېنىڭىز مېنىڭ نەزىرىمدە ئەزىز بىلىنگەندەك، مېنىڭ جېنىممۇ پەرۋەردىگارنىڭ نەزىرىدە ئەزىز بىلىنسۇن ۋە مېنى بارلىق مۇشكۈلاتلاردىن خالىي قىلسۇن.

²⁵ — بالام داۋۇت، خۇدا ساڭا بەخت ئاتا قىلغاي! سەن چوقۇم ئۇلۇغ ئىشلارنى قىلسەن ھەم غەلبىگە ئېرىشسەن! — دېدى سائۇل. شۇنىڭدىن كېيىن داۋۇت ئۆز يولىغا كەتتى، سائۇلمۇ ئۆيىگە قايتتى.

27 - باب

داۋۇتنىڭ فىلىستىيەلىكلەر ئارىسىدا ياشىشى

¹ ۋاھالەنكى، داۋۇت ئۆز كۆڭلىدە: «بىر كۈنى بولمىسا بىر كۈنى سائۇلنىڭ قولىدا ئۆلىدىغان ئوخشاي مەن، ئۇنىڭدىن كۆرە فىلىستىيەلىكلەر زېمىنىغا قېچىپ كەتكىنىم ياخشىدەك تۇرىدۇ، سائۇل مېنىڭ ئىسرائىلىيە زېمىنىدا ئەمەسلىكىمنى بىلسە، ئۈمىدسىزلىنىپ، مېنى ئىزدەپ يۈرمەس. شۇنداق قىلسام، ئۇنىڭ قولىدىن قۇتۇلۇپ كېتەرمەن» دەپ ئويلىدى - دە، ² ئالتە يۈز ئادىمنى باشلاپ، چېگرادىن ئۆتۈپ، مائوكىنىڭ ئوغلى، گات پادىشاھى ئاكىشىنىڭ يېنىغا پاناھلانغىلى كەلدى. ³ ئۇلار

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

ھەرقايسى ئۆزلىرىنىڭ بالا - چاقىلىرىنى ئېلىپ، گاتتا ئاكىسىنىڭ يېنىغا جايلاشتى، داۋۇتنىڭ ئىككى خوتۇنى يىزىتەللىك ئاخىنئام بىلەن نابالدىن تۇل قېلىپ داۋۇتقا تەگكەن كارمەللىك ئابىگالمۇ ئۇلارنىڭ ئىچىدە ئىدى. ⁴ «داۋۇت گاتتا قېچىپ كېتىپتۇ» دېگەن خەۋەر يېتىپ كەلگەندە، سائۇل ئۇنى ئىزدەشتىن توختىدى. ⁵ داۋۇت ئاكىشىغا: — ئەگەر پېقىر نەزەرلىرىدە ئىلتىپاتقا لايىق ئادەم بولسام، ئەتراپتىكى شەھەرلەردىن ياشاشقا بىر جاي بەرسە، پېقىر قانداقسىگە ئۆزلىرى بىلەن پايتەختتە ياشسۇن، — دېگەندى، ⁶ ئاكىش شۇ كۈنلا زىننەتلىك شەھىرىنى ئۇنىڭغا بەردى. شۇ سەۋەبتىن زىننەتلىك شەھىرى تاكى ھازىرغىچە يەھۇدىيە پادىشاھلىرىغا تەۋە بولۇپ كەلمەكتە. ⁷ داۋۇت فىلىستىيەلىكلەر زېمىنىدا بىر يىل تۆت ئاي تۇردى. ⁸ بۇ جەرياندا داۋۇت ئۆز ئادەملىرى بىلەن ئاتلىنىپ چىقىپ گىشۇرلۇقلار، گىزىلەر ۋە ئامالەكلەرگە ھۇجۇم قىلىپ تۇردى. بۇ خەلقلەر تىللىمىدىن تارتىپ شۇرغىچە، ھەتتا مىسىرغىچە بولغان جايلاردا ياشاپ كەلگەندى. ⁹ داۋۇت ئۇلارغا ھۇجۇم قىلغاندا يا ئەر، يا ئاياللاردىن بىرىنىمۇ تىرىك قالدۇرمايتتى. قوي، كالا، تۆگە، ئېشەك ۋە كىيىم - كېچەكلەرنى ئولجا ئېلىپ كېلىپ، ئاكىش بىلەن كۆرۈشەتتى. ¹⁰ ئاكىش: «سەلەر بۇ قېتىم قەيەرلەرگە ھۇجۇم قىلىدىڭلار؟» دەپ سورىسا، داۋۇت بەزىدە: «يەھۇدا قەبىلىسىنىڭ چۆلىدىكى بىر شەھەرگە ھۇجۇم قىلدۇق» دېسە، بەزىدە: «مىراخمىئىلارنىڭ چۆلىدىكى بىر شەھەرگە ھۇجۇم قىلدۇق» ياكى: «قېنىلارنىڭ چۆلىدىكى بىر شەھەرگە ھۇجۇم قىلدۇق» دەيتتى. ¹¹ داۋۇت ھېچكىمنى گاتتا ئېلىپ كەلمەيتتى. ئۇ ئۆزىنىڭ ۋە ئادەملىرىنىڭ قىلغان ئىشلىرىنىڭ بىلىنىپ قالماسلىقى ئۈچۈن، مەيلى ئەر ياكى ئايال بولسۇن تىرىك قالدۇرمايتتى. داۋۇت فىلىستىيەلىكلەرنىڭ زېمىنىدا تۇرغان چېغىدا داۋاملىق شۇنداق قىلاتتى. ¹² ئاكىش داۋۇتقا ئىشىنىشەتتى ۋە ئىچىدە: «داۋۇت ئۆز خەلقى ئىسرائىللارغا ئۆزىنى قەبىھ دۈشمەن قىلىپ قويدى. بۇنىڭدىن كېيىن ئۇ مەڭگۈ مېنىڭ خىزمەتكارىم بولۇپ ئۆتدۇ» دەپ ئويلايتتى.

²⁷:8:27 ياكى «بۇ خەلقلەر قەدىمدىن تارتىپ شۇر ۋە مىسىرغىچە بولغان زېمىندا ياشاپ كەلگەندى.»

28 - باب

ئاكش پادشاھنىڭ داۋۇتتىن فىلىستىيەلىكلەرنىڭ قوشۇنىغا قوشۇلۇشىنى تەلەپ قىلىشى

¹ شۇ كۈنلەردە فىلىستىيەلىكلەر ئىسرائىللار بىلەن ئۇرۇش قىلىش ئۈچۈن قوشۇنلىرىنى يىغدى. ئاكش پادشاھ داۋۇتقا:

— بىلىۋېلىڭ، سىز ئادەملىرىڭىز بىلەن مەن تەرەپتە تۇرۇپ جەڭ قىلىسىز، — دېدى.

² — پېقىرنىڭ قانداق ئىشلارنى قىلالايدىغانلىقىمنى ئەمدى كۆرسىلە، — دېدى داۋۇت.

— ئۇنداق بولسا، سىزنى ئۈزۈمگە مەڭگۈ ياساۋۇل قىلىپ تەيىنلەيمەن، — دېدى ئاكش.

سامۇئىلنىڭ باخشى ئايالدىن مەسلىھەت سورىشى

³ سامۇئىل ئالەمدىن ئۆتكەن، پۈتۈن ئىسرائىللار ئۇنىڭغا ماتەم تۇتۇپ، ئۇنى ئۆز

يۇرتى راماتتا دەپنە قىلغان چاغلار ئىدى. سامۇئىل پالچى ۋە باخشىلارنى

ئىسرائىلىيەدىن قوغلاپ چىقىرىۋەتكەندى. ⁴ فىلىستىيەلىكلەر يىغىلىپ، شۇنىڭدا

بارگاھ قۇردى؛ سامۇئىل پۈتۈن ئىسرائىللارنى يىغىپ، گىلبوۋادا بارگاھ قۇردى.

⁵ سامۇئىل فىلىستىيەلىكلەرنىڭ قوشۇنىنى كۆرۈپ، قاتتىق قورقۇپ كەتتى، ئۇنى

ۋەھىمە باستى. ⁶ سامۇئىل پەرۋەردىگارغا ئىلتىجا قىلغاندى، پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا يا

چۈش، يا «ئۆرۈم» ۋە «تۆمۈم» لار ⁷ ياكى پەيغەمبەرلەر ئارقىلىق جاۋاب بەرمىدى.

⁷ شۇڭا ئۇ ئەمەلدارلىرىغا:

³ 6:28 كۆپ تەرەپلىمە ئىزدىنىشلەرگە ئاساسلانغاندا، بۇ خۇدانىڭ ئىرادىسىنى ئىزدىگەن چاغدا

تاشلىنىدىغان مۇقەددەس چەك بولۇشى مۇمكىن. «ئۆرۈم» نىڭ ئىبرانىي تىلىدىكى مەنىسى

«قارغاش» بولۇپ، «بولمايدۇ» دېگەن مەنىنى بىلدۈرۈشى مۇمكىن. «تۆمۈم» نىڭ ئىبرانىي

تىلىدىكى مەنىسى «تەلتۆكۈس» بولۇپ، «بولدۇ» دېگەن مەنىنى بىلدۈرۈشى مۇمكىن.

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

— ماڭا ئەرۋاھ چاقىرايدىغان بىر ئايال تېپىپ كېلىڭلار، مەن ئۇ ئارقىلىق ئۆلگەنلەردىن سوراپ باقاي، — دېدى.

— ئېندوردا ئەرۋاھ چاقىرايدىغان بىر باخشى ئايال بار، — دېدى ئەمەلدارلار.⁸ شۇنداق قىلىپ سائۇل كىيىملىرىنى يەڭگۈشلەپ، تەق - تۇرقىنى ئۆزگەرتىپ، ئىككى ئادىمنى ئېلىپ، كېچىسى ھېلىقى باخشى ئايالنىڭ قېشىغا باردى. سائۇل ئۇنىڭغا:

— ئىلتىماس قىلاي، مەن ئۈچۈن ئەرۋاھلاردىن مەسلىھەت سورىسىڭىز، مەن ئىسمىنى ئېيتماقچى بولغان كىشىنىڭ روھىنى چاقىرىپ بەرسىڭىز، — دېدى.

⁹ — ئۆزىڭىز سائۇل پادىشاھنىڭ پالچى ۋە باخشىلارنى زېمىنىمىزدىن يوقىتىپ، قوغلاپ چىقىرىۋەتكەنلىكىنى بىلىپ تۇرۇپ، نېمە ئۈچۈن جېنىمنى قەستلەپ، مېنى ئۆلۈمگە تۇتۇپ بەرمەكچى بولىسىز؟ — دېدى باخشى ئايال.

¹⁰ — مەن مەڭگۈ ھايات پەرۋەردىگار ئالدىدا قەسەم قىلىمەنكى، سىز بۇ ئىش تۈپەيلى جازاغا تارتىلمايسىز، — دېدى سائۇل باخشى ئايالغا.

¹¹ — مەن ئۆزىڭىزگە كىمنى چاقىرىپ بېرەي؟ — دېدى باخشى ئايال.

— ماڭا سامۇئىلنى چاقىرىپ بەرسىڭىز، — دېدى سائۇل.¹² باخشى ئايال

سامۇئىلنى كۆرۈپ قاتتىق ۋارقىرىۋەتتى ۋە سائۇل پادىشاھقا:

— نېمىشقا مېنى گوللايلا؟ سىلى سائۇل ئىكەنلىغۇ، — دېدى.

¹³ سائۇل ھېلىقى باخشى ئايالغا:

— قورقما! نېمىنى كۆرۋاتىسەن؟ — دېۋىدى.

باخشى ئايال سائۇلغا:

— مەن بىر ئەرۋاھنىڭ ئۆلۈكلەر ماكانىدىن چىقىپ كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرۋاتىمەن، — دېدى.

¹⁴ — ئۇنىڭ تەق - تۇرقى قانداق ئىكەن؟ — دەپ سورىدى سائۇل.

— بىر مويىسىپت ئادەم چىقىپ كېلىۋاتىدۇ، ئۇچىسىغا تون كىيىۋاپتۇ، — دېدى باخشى ئايال.

سائۇل بۇنىڭ سامۇئىل ئىكەنلىكىنى بىلىپ يەتتى - دە، يەرگە باش قويۇپ، تەزىم

قىلدى.

¹⁵ — سەن نېمىشقا مېنى چاقىرىپ ئاۋارە قىلسەن؟ — دېدى سامۇئىل.

— مەن تولىمۇ پەرىشان بولۇپ كېتىۋاتىمەن، — دېدى سائۇل، — چۈنكى فىلىستىيەلىكلەر ماڭا قارشى جەڭگە چىقتى، پەرۋەردىگار مۇ مېنى تەرك ئەتتى، ئۇ يا پەيغەمبەرلەر، يا چۈش ئارقىلىق ماڭا جاۋاب بەرمىدى. نۆۋەتتە نېمە قىلىشىم كېرەكلىكىنى بىلدۈرگەي دەپ، ئۆزۈڭنى چاقىردىم.

¹⁶ — پەرۋەردىگار سېنى تاشلاپ، ساڭا دۈشمەن بولغانىكەن، ئەمدى يەنە

نېمىدەپ مەندىن مەسلىھەت سوراپ يۈرسەن؟ ¹⁷ پەرۋەردىگار مەن ئارقىلىق

ئېيتقىنىنى قىلدى. پادىشاھلىقنى قولۇڭدىن تارتىۋېلىپ، داۋۇتقا بەردى. ¹⁸ سەن

پەرۋەردىگارنىڭ دېگىنى بويىچە ئىش قىلىپ، ئامالەكلەرنى تەلتۆكۈس يوقىتىپ،

ئۇنىڭ كۈچلۈك غەزىپىنى ئۇلارغا يەتكۈزىمىگەنلىكىڭ ئۈچۈن، پەرۋەردىگار سېنى بۇ

كۈنگە قويدى. ¹⁹ پەرۋەردىگار ئەمدى ئىسرائىللارنى سەن بىلەن قوشۇپ

فىلىستىيەلىكلەرنىڭ قولىغا تاپشۇرىدۇ. ئەتە سەنمۇ، ئوغۇللىرىڭمۇ مەن بىلەن بىللە

بولسىلەر. پەرۋەردىگار ئىسرائىلىيە قوشۇنىنىمۇ فىلىستىيەلىكلەرنىڭ قولىغا

تاپشۇرىدۇ، — دېدى سامۇئىل.

²⁰ سائۇل سامۇئىلنىڭ سۆزىنى ئاڭلاپ شۇنداق قورقۇپ كەتتىكى، يەرگە يىقىلىپ،

سۇنايلىنىپ يېتىپ قالدى. ئۇ يەنە كېلىپ بىر كېچە — كۈندۈز غىزا يېمىگەنلىكى

ئۈچۈن ھالسىراپ كەتكەندى. ²¹ باخشى ئايال سائۇلنىڭ قېشىغا كېلىپ، ئۇنىڭ

قاتتىق قورقۇپ كەتكەنلىكىنى كۆرۈپ:

— قارىسىلا، كەمىنە قۇللىرى گەپلىرىگە كىرىپ، ئۆلۈمگە قارىماي تاپشۇرۇقلىرىنى

ئورۇندىدى. ²² سىلىمۇ قۇللىرىنىڭ سۆزىگە كىرىپ ئالدىلىرىغا ئاز — پاز غىزا

كەلتۈرۈشۈمگە رۇخسەت قىلغايلا، غىزالانسىلا قۇۋۋەتلىنىپ يوللىرىغا ماڭالايدا، —

دېدى.

²³ سائۇل ئۇنىماي:

— ياق، يېمەيمەن، — دېدى.

بىراق ئەمەلدارلىرىنىڭ ۋە باخشى ئايالنىڭ يالۋۇرۇشلىرىدىن كېيىن، ئۇلارغا ماقۇل

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

بولۇپ ئورنىدىن تۇرۇپ سۇپىغا كېلىپ ئولتۇردى. ²⁴ باخشى ئايال ئۆيدىكى بورداۋاتقان بىر تايىنچىسىنى سويدى. ئاندىن خېمىر يۇغۇرۇپ، پېتىر نان سالىدى. ²⁵ تائاملارنى سائۇل بىلەن ئۇنىڭ ئەمەلدارلىرىنىڭ ئالدىغا كەلتۈردى. ئۇلار غىزالىنىپ، شۇ كېچىسىلا يولغا چىقىپ كەتتى.

29 - باب

فېلىستىيەلىكلەرنىڭ داۋۇتنى رەت قىلىشى

¹ فېلىستىيەلىكلەر ھەممە قوشۇنلىرىنى ئافىققا يىغدى، ئىسرائىللار بولسا يىزىرىئەلدىكى بۇلاق بويىغا بارگاھ قۇردى. ² فېلىستىيەلىكلەرنىڭ بەگلىرى لەشكەرلىرىنى يۈزگە، مىڭغا بۆلۈپ سەپ تۈزۈپ، ئىلگىرىلەشكە باشلىدى. داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرى ئاكش بىلەن بىللە ئۇنىڭ قوشۇنىنىڭ ئارقا تەرىپىدە ماڭدى. ³ بۇ چاغدا فېلىستىيەلىكلەرنىڭ سەركەردىلىرى:

— بۇ ئىسرائىلغا بۇ يەردە نېمە بار؟ — دېيىشتى.

— بۇ ئىسرائىلىيە پادىشاھى سائۇلغا ئەمەلدار بولغان داۋۇتقۇ، خېلىدىن بېرى يېنىمدا يۈرىدۇ. مەن تەرەپكە ئۆتكەندىن بېرى، ئۇنىڭدىن بىرەر سەۋەنلىك كۆرمىدىم، — دېدى ئاكش ئۇلارغا.

⁴ فېلىستىيەلىكلەرنىڭ سەركەردىلىرى ئاكشقا خاپا بولۇپ:

— بۇ ئادەمنى ئۆزلىرى ئۇنىڭغا ئاجرىتىپ بەرگەن جايغا قايتۇرۇۋەتكەن بولسىلا، ئۇ بىز بىلەن بىرگە جەڭگە كىرسە بولمايدۇ، ئۇ جەڭ مەيدانىدا بىزگە قارشى چىقىدىغان دۈشمەن بولۇپ قېلىشى مۇمكىن. ئۇ ئۆزىنىڭ خوجىسىنى نېمە بىلەن رازى قىلىدۇ، دەل بىزنىڭ ئادەملىرىمىزنىڭ كاللىسىنى ئېلىش بىلەن رازى قىلىدۇ - دە! ⁵ بۇ داۋۇتقۇ! ئىسرائىلىيەدىكى ئاياللار: «سائۇل قىردى مىڭلاپ - مىڭلاپ، داۋۇت قىردى تۈمەنلەپ - تۈمەنلەپ» دەپ ناخشا ئېيتىپ، ئۆسسۇل ئويناشمىغاندى؟! — دېدى.

⁶ ئاكش داۋۇتنى چاقىرتىپ كېلىپ ئۇنىڭغا:

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

— مەن مەشگۇ ھايات پەرۋەردىگار ئالدىدا قەسەم قىلىمەنكى، سىز دۇرۇس ئادەم، جەڭگە مەن بىلەن بىللە چىقسىڭىز ياخشى بولاتتى. سىز بۇ يەرگە كەلگەندىن بېرى سىزدە بىرەر سەۋەنلىك كۆرمىدىم، لېكىن باشقا بەگلىرىمىز سىزنى خالىمايدىكەن. ⁷ ئەمدى سىز قايتىڭ، ئامان — ئېسەن قايتىپ كېتىڭ، بەگلىرىمىزنىڭ نەزىرىدە يامان بولغان ئىشلارنى قىلىپ قويماڭ، — دېدى.

⁸ — پېقىر نېمە خاتا ئىش قىلىپتۇ؟ — دېدى داۋۇت، — مەن سىلى تەرەپكە ئۆتكەن كۈندىن تارتىپ تاكى ھازىرغىچە مەندىن ھېچبىر سەۋەنلىك تاپالمىغان تۇرسىلا، نېمىشقا پادىشاھ ئالىيلىرى بىلەن بىللە دۈشمەنلىرىگە قارشى جەڭ قىلسام بولمايدىكەن؟

⁹ — بىلىمەن، سىز مېنىڭ نەزىرىمدە خۇددى خۇدانىڭ پەرىشتىسىدەك ياخشى ئادەمسىز، ئەمما فىلىستىيەلىك سەر كەردىلىرىمىز: «بۇ كىشى بىز بىلەن بىللە جەڭگە چىقسا بولمايدۇ» دەپ قارار چىقاردى. ¹⁰ شۇڭا سىز ۋە سىزگە ئەگىشىپ كەلگەنلەر ئەتە سەھەر تۇرۇپ، تاڭ ئېتىشى بىلەنلا بۇ يەردىن كېتىڭلار، — دەپ جاۋاب بەردى ئاكىش.

¹¹ شۇ سەۋەبتىن داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرى سەھەر تۇرۇپ يولغا چىقىپ، فىلىستىيەلىكلەر زېمىنىغا قايتتى. فىلىستىيەلىكلەر بولسا يىزىنئەلگە قاراپ ئاتلاندى.

30 - باب

ئامالەكلەرنىڭ زىنقىلاق شەھىرىنى تالان - تاراج قىلىشى

¹ داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرى ئۈچىنچى كۈنى زىنقىلاق شەھىرىگە يېتىپ كەلدى. بۇ چاغدا ئامالەكلەر يەھۇدا زېمىنىنىڭ جەنۇبىغا ھۇجۇم قىلغاندى ۋە زىنقىلاق شەھىرىگە ئوت قويۇپ، شەھەرنى تالان - تاراج قىلغاندى. ² شەھەردىكى ئاياللارنى، مەرتىۋىسى يۇقىرى ياكى تۆۋەن بولسۇن، ھەممىسىنى ئوغۇل - قىزلىرى بىلەن قوشۇپ ئەسىر قىلىپ، بىرىنىمۇ ئۆلتۈرمەي، ئۆزلىرى بىلەن ئېلىپ كەتكەندى. ³ داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرى بۇ شەھەرگە كەلگەندە، شەھەرنىڭ

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

كۆيدۈرۈۋېتىلگەنلىكىنى، ئاياللىرى بىلەن ئوغۇل - قىزلىرىنىڭ ئەسىر قىلىنىپ كېتىلگەنلىكىنى كۆرۈپ،⁴ ھۆڭرەپ يىغلاپ ھالى قالمىدى.⁵ داۋۇتنىڭ ئىككى ئايالى ئاخىنوتام ۋە ئابىگالمۇ ئەسىر قىلىنغانىدى.⁶ داۋۇت قاتتىق قىيىنچىلىقتا قالدى، چۈنكى كۆپچىلىك ئۆزلىرىنىڭ ئوغۇل - قىزلىرى ئۈچۈن ئەلەمدە قېلىپ، ھەسرەت چەكمەكتە ئىدى، ئۇلار داۋۇتنى چالما - كېسەك قىلايلى، دېيىشكەندى. داۋۇت بولسا ئۆز پەرۋەردىگارى خۇدادىن مەدەت تاپتى.

داۋۇتنىڭ ئامالەكلەردىن ئۆچ ئېلىشى

⁷ داۋۇت خۇدانىڭ ئىرادىسىنى بىلىش ئۈچۈن ئاخىمەلەكنىڭ ئوغلى روھانىي ئەبىياتارغا:

— ئېفودنى ئەكەل، — دېدى.

ئەبىياتار ئېفودنى داۋۇتقا ئەكەلپ بەردى.⁸ داۋۇت پەرۋەردىگاردىن:

— مەن بۇ قاراقچىلارنى قوغلاپ بارسام بولارمۇ، ئۇلارنى تۇتالارمەنمۇ؟ — دەپ سورىغانىدى.

پەرۋەردىگاردىن:

— قوغلا، چوقۇم تۇتالايسەن ھەم ئەسىرلەرنى قۇتقۇزالايسەن، — دېگەن جاۋاب كەلدى.

⁹⁻¹⁰ شۇنىڭ بىلەن داۋۇت ۋە ئۇنىڭغا ئەگەشكەن ئالتە يۈز كىشى يولغا ئاتلاندى.

ئۇلار بىسور جىلغىسىغا يېتىپ كەلگەندە، ئىككى يۈز ئادەم ھېرىپ قالغانلىقتىن

جىلغىدىن ئۆتەلمەي شۇ يەردە قالدى، داۋۇت بولسا تۆت يۈز ئادەمنى باشلاپ

داۋاملىق ئىلگىرىلىدى.¹¹ داۋۇتنىڭ ئادەملىرى دادادا مىسىرلىق بىر ئادەمنى

ئۇچرىتىپ، ئۇنى داۋۇتنىڭ قېشىغا ئېلىپ كەلدى ۋە ئۇنىڭغا يېمەك - ئىچمەك¹² ھەم

بىر ئوچۇم قۇرۇتقان ئەنجۈر ۋە ئىككى ئوچۇم كىشىمىش بەردى. غىزالانغاندىن

كېيىن، ئۇنىڭ تېنىگە ماغدۇر كىردى. ئۇ ئۈچ كېچە - كۈندۈز ئاغزىغا ھېچنېمە

سالمىغانىدى.¹³ داۋۇت ئۇنىڭدىن:

— سەن كىمنىڭ ئادىمىسەن، قەيەرلىكسەن؟ — دەپ سورىغانىدى، ئۇ:

— مەن مىسىرلىقمەن، ئامالەكلەردىن بولغان بىر ئادەمنىڭ قۇلمەن. بۇنىڭدىن ئۈچ

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

كۈن ئىلگىرى كېسەل بولۇپ قالغاندىم، خوجاينىم مېنى دالادا تاشلاپ كەتتى. ¹⁴ بىز كىرىپتە، كالىب ۋە يەھۇدا قەبىلىسىدىكىلەر تۇرغان يەھۇدا چۆلىدىكى شەھەرلەرگە ھۇجۇم قىلىپ كىرگەندۇق ھەم زىققاق شەھىرىگە ئوت قويۇۋەتكەندۇق، — دەپ جاۋاب بەردى. ¹⁵ داۋۇت ئۇنىڭدىن:

— سەن مېنى ئاشۇ قاراقچىلارنىڭ يېنىغا باشلاپ بارالامسەن؟ — دەپ سورىغاندى، ئۇ:

— مېنى ئۆلتۈرمەسلىككە ھەم خوجاينىمغا تاپشۇرۇپ بەرمەسلىككە پەرۋەردىگار ئالدىدا قەسەم ئىچسە، مەن سىلنى ئاشۇ قاراقچىلارنىڭ يېنىغا باشلاپ باراي، — دېدى.

¹⁶ شۇنىڭ بىلەن ئۇ مىسىرلىق داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرىنى ئامالەكلەرنىڭ يېنىغا باشلاپ ماڭدى. قاراقچىلار ھەممە يەرلەرگە يېيىلىپ، فىلىستىيەلىكلەر ۋە يەھۇدا زېمىنىدىن قولغا چۈشۈرگەن كاتتا ئولجىلاردىن خۇش بولۇپ، يەپ - ئىچشىپ، ئولجىلارغا ئېرىشكەنلىكىنى تەبرىكلىشىۋاتاتتى. ¹⁷ داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرى ئەتسى كۈن چىقىشى بىلەن ئۇلارغا ھۇجۇم قىلىپ، بىر كۈن كەچكىچە ئۇلارنى شۇنداق قىردىكى، تۆگىگە مىنىپ قاچقان تۆت يۈز يىگىتتىن باشقا ھېچكىم قېچىپ قۇتۇلالمىدى.

¹⁸ داۋۇت ئامالەكلەر ئەسىرگە ئالغان بارلىق ئادەملەر بىلەن، ئولجا قىلغان مال - مۈلۈكلەرنىڭ ھەممىسىنى قايتۇرۇۋالدى، جۈملىدىن ئىككى ئايالنىمۇ قۇتقۇزۇۋالدى. ¹⁹ ئۇ ئەسىر قىلىنغان ئوغۇل - قىزلىرىنىڭ ھەممىسىنى ۋە ئولجا قىلىنغان مال - مۈلۈكلەرنىڭ ھەتتا بىرىنىمۇ قالدۇرماي قايتۇرۇۋالدى. ²⁰ داۋۇت قوي - كالا پادىلىرىنىمۇ ئولجا ئالدى. ئۇلارنى ئۇنىڭ ئادەملىرى ئالدىغا سېلىپ ھەيدەپ، «بۇ داۋۇتنىڭ ئولجىلىرى» دەپ توۋلاشتى.

ئولجا بۆلۈش نىزامىنىڭ بېكىتىلىشى

²¹ شۇنىڭدىن كېيىن داۋۇت ھېرىپ - چارچىغانلىقىدىن ئۆزى بىلەن ماڭالماي، بىسور جىلغىسىدا قېلىپ قالغان ئىككى يۈز ئادەمنىڭ يېنىغا قايتىپ كەلدى. ئۇلار

سامۇئىل بىرىنچى قىسىم

داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرىنىڭ ئالدىغا چىقتى، داۋۇت كۆپچىلىككە يېقىنلاپ كېلىپ ئۇلارغا سالام قىلدى.²² لېكىن داۋۇت بىلەن بارغانلارنىڭ ئىچىدىكى يارىماس، يامان ئادەملەر:

— ئۇلار بىز بىلەن بارمىغاندىكىن، بىز ياندۇرۇۋالغان ئولجىدىن ئۇلارغا بۆلۈپ بەرمەيلى، ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ خوتۇن، بالا - چاقىلىرىنىلا ئېلىپ كەتسۇن، — دېيىشتى.²³ — ھەي بۇرادەرلەر، بىزنى ئامان ساقلاپ، قاراقچىلارنى قوللىمىزغا تاپشۇرغان پەرۋەردىگار بىزگە ئىنتام قىلغان مالنى ئۇلارغا بۆلۈپ بەرمىسەك بولمايدۇ.²⁴ سىلەرنىڭ بۇ گېپىڭلارغا كىم قۇلاق سالدۇ؟ جەڭگە چىققانلار بىلەن ياراغ - جابدۇقلارغا قاراشقا قالغانلارنىڭ ئۇلۇشى ئوخشاشتۇر، ھەممە نەرسە تەڭ بۆلۈنسۇن، — دېدى داۋۇت ۋە²⁵ دېگەنلىرىنى ئىسرائىلىيەنىڭ نىزامى قىلىپ بېكىتتى. ئۇشبۇ نىزام تاكى ھازىرغىچە داۋام قىلىپ كەلمەكتە.

²⁶ داۋۇت زىننەتلىك شەھەرگە قايتىپ كەلگەندە، ئولجىدىن دوستلىرىغا، يەنى يەھۇدا ئاقساقاللىرىغا ئەۋەتىپ: «بۇ بىزنىڭ پەرۋەردىگارنىڭ دۈشمەنلىرىدىن ئالغان ئولجىمىز، سىلەرگە تارتۇق بولسۇن» دېدى ۋە²⁷ ئولجىدىن بەيتەل، يەھۇدا زېمىنىنىڭ جەنۇبىغا جايلاشقان راموت، ياتتىر،²⁸ ئاروئېر، سىفموت، ئەشتىموۋا²⁹ ۋە راكال دېگەن يەرلەرنىڭ، شۇنداقلا يىراخىمىيېلار ۋە قېنلار ياشايدىغان ھەرقايسى شەھەرلەرنىڭ ۋە³⁰ خورماھ، بورئاشان، ئاتاك،³¹ ھىرون دېگەن يەرلەرنىڭ ئاقساقاللىرىغا ئەۋەتتى. داۋۇت ئۆز ئادەملىرى بىلەن كېزىپ چىققان ھەممە يەرلەرنىڭ ئاقساقاللىرىغا تارتۇق ئەۋەتتى.

31 - باب

سائۇل ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ ۋاپات بولۇشى

¹ فىلىستىيەلىكلەر ئىسرائىللار بىلەن جەڭ قىلىشتى. نۇرغۇن ئىسرائىللار گىلبوۋا تېغىدا قازا قىلدى، قالغانلىرى فىلىستىيەلىكلەردىن قاچتى.² فىلىستىيەلىكلەر سائۇل بىلەن ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ ئارقىسىدىن قوغلاپ، ئاخىرى سائۇلنىڭ ئوغۇللىرىدىن

سامۇئل بىرىنچى قىسىم

يوناتان، ئابىناداب، مالكىشۇۋالارنى ئۆلتۈردى. ³ سائۇلنىڭ ئەتراپىدا جەڭ ئەۋجىگە چىقتى، شۇ پەيتتە سائۇل دۈشمەن ئوقياچىلىرى تەرىپىدىن ئېتىلىپ، قاتتىق يارىلاندى. ⁴ سائۇل ئۆزىنىڭ قورال - ياراغ كۆتۈرگۈچىسىگە: — قىلىچىڭنى سۇغۇر، مېنى ئۆلتۈرۈۋەت، ئاۋۇ خەتنىسىزىلەر كېلىپ، ماڭا قىلىچ سانجىپ مېنى خورلىمىسۇن، — دېدى.

قورال - ياراغ كۆتۈرگۈچى قاتتىق قورقۇپ كەتكىنىدىن ئۇنداق قىلىشقا ئۈنمىدى. سائۇل ئۆزىنىڭ قىلىچىنى سۇغۇرۇپ چىقىرىپ، ئۆزىنى قىلىچ ئۈستىگە تاشلىدى. ⁵ قورال - ياراغ كۆتۈرگۈچى سائۇلنىڭ ئۆلگەنلىكىنى كۆرۈپ، ئۇمۇ ئۆزىنى قىلىچى ئۈستىگە تاشلاپ ئۆلدى.

⁶ شۇنىڭ بىلەن سائۇل، ئۇنىڭ ئۈچ ئوغلى، قورال - ياراغ كۆتۈرگۈچىسى ۋە بارلىق ئادەملىرى شۇ بىر كۈن ئىچىدە بىللە ئۆلدى. ⁷ يىزىئەل جىلغىسىنىڭ قارشى تەرىپىدە ۋە ئىئوردان دەرياسىنىڭ نېرىسىدا تۇرۇۋاتقان ئىسرائىللار ئىسرائىلىيە لەشكەرلىرىنىڭ قاچقانلىقىنى، سائۇل ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ ئۆلگەنلىكىنى كۆرۈپ، شەھەرلىرىنى تاشلاپ قاچتى. ئاندىن فىلىستىيەلىكلەر كېلىپ ئۇ شەھەرلەرگە ئولتۇراقلىشىپ قالدى.

سائۇل ۋە ئوغۇللىرىنىڭ جەسەتلىرىنىڭ كۆيدۈرۈلۈشى

⁸ ئەتىسى فىلىستىيەلىكلەر ئۆلتۈرۈلگەنلەرنىڭ كىيىم - كېچەكلىرىنى سالدۇرۇۋېلىشقا كەلگەندە، سائۇل بىلەن ئۇنىڭ ئۈچ ئوغلىنىڭ گىلبوۋا تېغىدا ئۆلۈك ھالدا ياتقانلىقىنى كۆرۈپ، ⁹ سائۇلنىڭ كاللىسىنى كېسىۋېلىپ، ساۋۇت - دۇبۇلغىلىرىنى سالدۇرۇۋالدى. فىلىستىيەلىكلەر ئۆز زېمىنىنىڭ ھەر تەرىپىگە چاپارمەنلەرنى ئەۋەتىپ، ئۆز بۇتخانىلىرىغا ۋە خەلققە خۇش خەۋەرنى يەتكۈزدى. ¹⁰ ئۇلار سائۇلنىڭ ساۋۇت - دۇبۇلغىلىرىنى ئاشتورەت دېگەن ئايال ئىلاھنىڭ بۇتخانىسىغا قويۇپ، جەستىنى بەيتشان شەھىرىنىڭ سېپىلىغا مىخلاپ قويدى. ¹¹ گىلئادتىكى يابېش شەھىرىنىڭ ئاھالىسى فىلىستىيەلىكلەرنىڭ سائۇلغا قىلغانلىرىنى ئاڭلىغاندا، ¹² ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى ھەممە باتۇرلار بىر كېچە يول مېڭىپ، سائۇل بىلەن ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ جەسەتلىرىنى بەيتشاننىڭ سېپىلىدىن ئېلىپ

سامۇئل بىرىنچى قىسىم

چۈشۈپ، يابېشقا ئايرىپ، ئۇ يەردە كۆيدۈردى. ¹³ ئاندىن ئۇلار سۆڭەكلىرىنى
ئېلىپ، يابېشتا بىر يۇلغۇن دەرىخىنىڭ تۈۋىگە دەپنە قىلىپ، يەتتە كۈن روزا تۇتتى.

سامۇئل ئىككىنچى

قىسىم

داۋۇتنىڭ سائۇلنىڭ ئۆلۈم خەۋىرىنى ئاڭلىشى

¹ سائۇل ئۆلگەندىن كېيىن، داۋۇت ئامالەكلەرنى يېڭىپ قايتىپ كېلىپ، زىقلاق شەھىرىدە ئىككى كۈن تۇردى. ² ئۈچىنچى كۈنى سائۇلنىڭ بارگاھىدىن بىر ياش يىگىت كەلدى. ئۇ قايغۇدىن كىيىملىرىنى يىرتىپ، بېشىغا توپا چېچىپ، داۋۇتنىڭ ئالدىدا ئېگىلىپ تەزىم قىلدى.

³ داۋۇت ئۇنىڭدىن:

— قەيەردىن كەلدىڭ؟ — دەپ سورىدى.

— ئىسرائىللارنىڭ بارگاھىدىن قېچىپ كەلدىم، — دەپ جاۋاب بەردى ئۇ يىگىت.

⁴ داۋۇت يەنە:

— نېمە بولدى؟ قېنى سۆزلە، — دېدى.

— لەشكەرلەر جەڭگاھتىن قېچىپ كېتىشتى، نۇرغۇن كىشىلىرىمىز ئۆلتۈرۈلدى.

سائۇل بىلەن ئوغلى يوناتانمۇ ھالاك بولدى، — دېدى ئۇ.

⁵ داۋۇت بۇ خەۋەرنى ئېلىپ كەلگەن يىگىتتىن:

— سائۇل بىلەن ئۇنىڭ ئوغلى يوناتاننىڭ ئۆلگەنلىكىنى سەن قانداق بىلدىڭ؟ —

دەپ سورىدى.

⁶ يىگىت:

— ئۇ چاغدا مەن دەل گىلبوۋا تېغىدا ئىدىم. ئۇ يەردە سائۇلنىڭ ئۆز نەيزىسىگە يۆلىنىپ تۇرغانلىقىنى كۆردۈم. دۈشمەننىڭ جەڭ ھارۋىلىرى بىلەن ئاتلىق قىسمى ئۇنىڭغا يېقىنلىشىپ كېلىۋاتقان ئىكەن.⁷ ئۇ ئارقىسىغا بۇرۇلۇپ، مېنى كۆرۈپ چاقىردى، مەن «لەببەي» دېدىم.⁸ ئۇ مەندىن: «سەن كىم بولسەن؟» دەپ سورىدى، «مەن ئامالەكلەردىن بولمەن» دەپ جاۋاب بەردىم.⁹ ئۇ ماڭا: «ئۆتۈنۈپ قالاي، بۇ ياققا كەل، مېنى ئۆلتۈرۈۋەت، جېنىم چىقماي بەك قىيىنلىق كەتتىم» دېدى.¹⁰ مەن ئۇنىڭ قېشىغا بېرىپ، ئۇنىڭ ئېغىر يارىلانغانلىقىنى بىلىدىم ۋە ئۇنىڭ تىرىك قالالمايدىغانلىقىغا كۆزۈم يېتىپ، ئۇنى ئۆلتۈرۈۋەتتىم. شۇنداقلا ئۇنىڭ بېشىدىكى تاجىسىنى، بىلىكىدىكى بىلەزۈكنى جانابىي ئايلىرىغا تەقدىم قىلىشقا ئېلىپ كەلدىم، — دېدى.

¹¹ داۋۇت قاينۇدىن ئۆزىنىڭ كىيىملىرىنى يىرتتى، ئۇنىڭ ئادەملىرىمۇ شۇنداق قىلدى.¹² ئۇلار قىلىچ ئاستىدا قازا قىلغان سائۇل ۋە ئۇنىڭ ئوغلى يوناتان شۇنداقلا پەرۋەردىگارنىڭ خەلقى — ئىسرائىللار ئۈچۈن ماتەم تۇتۇپ، يىغا-زار قىلىپ، كۈن پاتقۇچە روزا تۇتتى.

¹³ داۋۇت خەۋەر يەتكۈزگەن يىگىتتىن:

— سەن قەيەرلىك بولسەن؟ — دەپ سورىدى.

— مەن ئامالەكلەردىن بولمەن، زېمىنىڭىزدىكى مۇھاجىرلارنىڭ پەرزەنتىمەن، — دەپ جاۋاب بەردى ئۇ.

¹⁴ داۋۇت ئۇنىڭغا:

پەرۋەردىگار ئۆزى تاللىغان پادىشاھنى ئۆلتۈرۈشكە قولۇڭ قانداق باردى؟ —

دېدى.

¹⁵ ئاندىن داۋۇت ئادەملىرىدىن بىرىنى چاقىرىپ:

— قېنى، ئۇنى ئۆلتۈر! — دەپ بۇيرۇدى. ئۇ ئادەم بىر قىلىچ ئۇرۇپ ئامالەكنى

ئۆلتۈرۈۋەتتى.

¹⁶ داۋۇت:

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

— قان تۆككەنلىكىڭ ئۆز بېشىڭغا چىقتى، چۈنكى سەن پەرۋەردىگار تاللىغان پادىشاھنى ئۆلتۈرگەنلىكىڭنى ئىقرار قىلىپ، ئۆز ئاغزىڭ بىلەن ئۆزۈڭ ئۈستىدىن ئەرز قىلدىڭ، — دېدى.

داۋۇتنىڭ سائۇل بىلەن يوناتانغا ئوقۇغان مەرسىيەسى

¹⁸⁻¹⁷ داۋۇت سائۇل بىلەن ئۇنىڭ ئوغلى يوناتان ئۈچۈن «يا مەرسىيەسى» دەپ ئاتالغان مۇنۇ مەرسىيەنى ئوقۇدى. ئۇ «بۇ مەرسىيە يەھۇدا قەبىلىسىدىكىلەرگە ئۆگىتىلسۇن» دەپ بۇيرۇق چۈشۈردى. (ئۇشبۇ مەرسىيە «ياشار» دېگەن كىتابتا خاتىرىلەنگەن.)

¹⁹ ئاھ ئىسرائىلىيە! غۇرۇرلۇق ئەزىمەتلىرىڭ قەتل قىلىندى تاغلاردا،

ئۇ پالۋانلار يىقىلغاندۇ قانداقچە!

²⁰ ئېلان قىلماڭلار بۇنى گات شەھىرىدە،

بايان قىلماڭلار ئاشقىلون كوچىلىرىدا:

خۇشال بولۇپ كەتمسۇن فىلىستىيەلىكلەرنىڭ ئاياللىرى،

شادىمانمۇ بولمىسۇن خەتنىسىزلىرىڭ قىزلىرى!

²¹ ئەي، گىلبوۋا تاغلىرى!

ئۈستۈڭلەرگە شەبنەم ياكى يامغۇر چۈشمىسۇن،

يەرلىرىڭلاردىن ھوسۇل چىقمىسۇن،

چۈنكى يېرىڭلاردا باتۇرلارنىڭ قالقىنى بۇلغاندى،

سائۇلنىڭ قالقىنى ئەمدىلىكتە ماي بىلەن ئەمەس،

²² بەلكى جەڭدە ئۆلتۈرۈلگەنلەرنىڭ قېنى،

باتۇرلارنىڭ تېنىدىكى ماي بىلەن مايلاندى.

يوناتاننىڭ ئوقىسى قۇرۇق قايتمايتتى،

سائۇلنىڭ قىلىچىمۇ غەلبىسىز قايتىپ كەلمەيتتى.

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

²³ سائۇل بىلەن يوناتان قەدىردان ۋە ئېسىل ئادەملەر ئىدى.
ھاياتىدىمۇ، ئۆلۈمىدىمۇ بىر - بىرىدىن ئايرىلمىدى.
ئۇلار بۈركۈتتىنمۇ چاققاندى،
شىردىنمۇ كۈچلۈك ئىدى!

²⁴ ئەي ئىسرائىلىيەنىڭ قىز - ئاياللىرى!
سائۇل ئۈچۈن ماتەم تۇتۇڭلار.
ئۇ سىلەرگە توق قىزىل رەڭلىك، قىممەت باھالىق كىيىملەرنى كىيدۈرگەن
ۋە ئۇلارنىڭ ئۈستىنى ئالتۇندىن ياسالغان زىبۇ - زىننەتلەر بىلەن بېزەتكۈزگەن.

²⁵ باتۇرلار قانداقچە يىقىلغاندۇ جەڭدە،
يوناتان قانداقچە قەتل قىلىنغاندۇ تاغلاردا!

²⁶ ئەي بۇرادىرىم يوناتان، مەن ساڭا ماتەم تۇتاي.
سەن ماڭا تولمۇ قەدىردان ئىدىڭ،
ئاجايىپ ئىدى سېنىڭ ماڭا بولغان مۇھەببىتىڭ،
ئارتۇق ئىدى ھەتتا ئاياللارنىڭ مۇھەببىتىدىنمۇ.

²⁷ پالۋانلار يىقىلغاندۇ قانداقچە،
جەڭ قوراللىرى يوق بولغاندۇ قانداقچە!

2 - باب

داۋۇتنىڭ يەھۇدا قەبىلىسىگە پادىشاھ بولۇشى

¹ شۇنىڭدىن كېيىن داۋۇت پەرۋەردىگاردىن:
— يەھۇدا شەھەرلىرىنىڭ بىرەرسىگە بارايمۇ؟ — دەپ سورىدى.

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

— بار، — دېدى پەرۋەردىگار.

— قايسى شەھەرگە باراي؟ — دەپ سورىدى داۋۇت.

— ھىرونغا بار! — دېدى پەرۋەردىگار.

² شۇنىڭ بىلەن داۋۇت ئىككى ئايالنى — يىزرىئەللىك ئاخىنوتام بىلەن كارمەللىك نابالدىن تۇل قېلىپ داۋۇتقا تەگكەن ئابىگالنى ئېلىپ، ھىرونغا كەتتى. ³ داۋۇت يەنە ئۆز ئادەملىرىنى ھەم ئۇلارنىڭ خوتۇن — بالىلىرىنى بىللە ئېلىپ ماگدى. ئۇلار ھىرون شەھىرىنىڭ ئەتراپىدىكى يېزىلارغا ئولتۇراقلاشتى. ⁴ شۇنىڭدىن كېيىن يەھۇدا قەبىلىسىدىكىلەر ھىرونغا كېلىپ، داۋۇتنىڭ بېشىغا ياغ قۇيۇپ، ئۇنى يەھۇدا قەبىلىسىگە پادىشاھ قىلىپ تىكلدى. داۋۇت سائۇلنى گىلتادتىكى يايىشلىقلارنىڭ دەپنە قىلغانلىقىنى ئاڭلاپ، ⁵ ئۇلارغا ئەلچىلەر ئارقىلىق مۇنۇ سۆزلەرنى يەتكۈزدى: «سەلەر جانابىي پادىشاھىڭلار سائۇلغا شاپائەت كۆرسىتىپ، ئۇنى دەپنە قىلغانلىقىڭلار ئۈچۈن پەرۋەردىگار سەلەرگە بەخت ئاتا قىلغاي. ⁶ سەلەرنىڭ قىلغان بۇ خەيرلىك ئىشلىرىڭلارغا يارىشا، پەرۋەردىگار سەلەرگە ھازىرلا مېھرىبانلىق ۋە ۋاپادارلىقنى يەتكۈزگەي. مەنمۇ قىلغان ياخشىلىقىڭلارنى سەلەرگە ياخشىلىق قىلىش بىلەن ياندۇراي. ⁷ پادىشاھىڭلار سائۇل ۋاپات بولدى. يەھۇدا قەبىلىسى مېنى ئۆزلىرىگە پادىشاھ قىلىپ تەيىنلىدى. ئەمدى دادىل ۋە قەيسەر بولۇڭلار.»

ئىشبوئەتنىڭ ئىسرائىلىيەنىڭ باشقا قەبىلىلىرىگە پادىشاھ بولۇشى

⁸ نېر دېگەن ئادەمنىڭ ئوغلى ئابنېر سائۇلنىڭ قوشۇنىنىڭ باش سەركەردىسى بولۇپ، ئۇ سائۇلنىڭ ئوغلى ئىشبوئەتنى ماخانىم شەھىرىگە ئېلىپ كەلدى. ⁹ ئۇ يەردە ئابنېر ئىشبوئەتنى گىلتاد، ئاشۇر، يىزرىئەل، ئەفرايىم ۋە بىنىامىن دېگەن زېمىنلارغا، يەنى پۈتۈن ئىسرائىلىيەگە پادىشاھ قىلىپ تىكلدى. ¹⁰ سائۇلنىڭ ئوغلى ئىشبوئەت ئىسرائىلىيەگە پادىشاھ بولۇپ تىكلەنگەندە، قىرىق ياشتا ئىدى؛ ئۇ ئىسرائىلىيەگە ئىككى يىل پادىشاھلىق قىلدى. ۋاھالەنكى، يەھۇدا قەبىلىسى داۋۇتقا ئەگەشتى. ¹¹ داۋۇت ھىروندا يەھۇدا قەبىلىسىگە جەمئىي يەتتە يېرىم يىل پادىشاھ بولدى.

يەھۇدىيە بىلەن ئىسرائىلىيە ئوتتۇرىسىدىكى جەڭ

¹² بىر كۈنى نېرنىڭ ئوغلى ئابنېر سائۇلنىڭ ئوغلى ئىشبوئەتنىڭ ئادەملىرىنى باشلاپ، ماخانايمىدىن چىقىپ گىبئون شەھىرىگە قاراپ ماڭدى. ¹³ مەزلۇم زىرۇيانىڭ ئوغلى يوئاب بولسا داۋۇتنىڭ ئادەملىرىنى باشلاپ، گىبئون كۆلىنىڭ بويىدا ئۇلار بىلەن ئۇچراشتى. ئىشبوئەتنىڭ ئادەملىرى كېلىپ كۆلنىڭ بۇ تەرىپىدە، داۋۇتنىڭ ئادەملىرى بولسا كۆلنىڭ ئۇ تەرىپىدە ئولتۇرۇشتى. ¹⁴ ئابنېر يوئابقا قاراپ: — يىگىتلەردىن بىرنەچچىسى چىقىپ ئالدىمىزدا ئېلىشىپ باقسۇن، — دەپ تۈۋىلدى.

— مەيلى، ئېلىشىسۇن، — دېدى يوئاب. ¹⁵ شۇنداق قىلىپ ئىشبوئەت بىلەن بىنيامىن قەبىلىسى ئون ئىككى ئادەم چىقىرىپ، داۋۇتنىڭ ئون ئىككى ئادىمى بىلەن ئېلىشتى. ¹⁶ ئۇلار رەقىبلىرىنىڭ بېشىنى مەھكەم تۇتۇپ، بېقىنلىرىغا خەنجەر ئۇرۇشتى. شۇ تەرىقىدە ئۇلارنىڭ ھەممىسى ئۆلۈشتى. شۇنىڭ ئۈچۈن گىبئوندىكى بۇ يەر «خەنجەر مەيدانى» دەپ ئاتالدى. ¹⁷ شۇنىڭدىن كېيىن ئىككى تەرەپ قاتتىق ئېلىشىشقا باشلىدى. نەتىجىدە ئابنېر بىلەن ئىسرائىللار داۋۇتنىڭ ئادەملىرى ئالدىدا مەغلۇپ بولدى. ¹⁸ مەزلۇم زىرۇيانىڭ يوئاب، ئابشاي، ئاسائېل دېگەن ئۈچ ئوغلى شۇ يەردە ئىدى. ئاسائېلنىڭ پۇتى خۇددى دالادىكى جەرەندەك چاققاندى. ¹⁹ ئاسائېل ئابنېرنىڭ ئارقىسىدىن قالماي، ئىز بېسىپ قوغلاپ ماڭدى.

²⁰ ئابنېر ئارقىسىغا قاراپ ئۇنىڭدىن:

— سەن ئاسائېلمۇ؟ — دەپ سورىدى.

— ھەئە، — دېدى ئۇ.

²¹ — مېنى قوغلاشتىن توختا، باشقا بىرەر لەشكەرنى قوغلاپ، ئۇنىڭ

قورال-ياراغلىرىنى تارتىۋال — دېدى ئابنېر. لېكىن ئاسائېل ئۇنىڭ ئارقىسىدىن قالماي، داۋاملىق قوغلاپ كەلدى.

²² — مېنى قوغلما! — دېدى ئابنېر ئاسائېلغا يەنە بىر قېتىم، — مېنى جېنىڭنى

ئېلىشقا زورلىما. ئۇنداق قىلسام ئاكاڭ يوئابنىڭ يۈزىگە قانداقمۇ قارىيالايمەن؟

²³ لېكىن ئاسائېل ئۇنى قوغلاشتىن توختىمىدى، شۇنىڭ بىلەن ئابنېر نەيزىسىنىڭ

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

ئارقا ئۇچى بىلەن ئۇنىڭ قورسقىغا بىر ئۇرۇۋىدى، نەيزە ئاسائېلنىڭ دۈمبىسىدىن چىقتى. ئاسائېل يىقىلىپ شۇ يەردىلا جان بەردى. ئاسائېلنىڭ جەستى ياتقان يەرگە كەلگەنلەرنىڭ ھەممىسى شۇ يەردە توختاپ قالدى. ²⁴ ئەمدى يوئاب بىلەن ئابشاي ئابنېرنى قوغلاشقا باشلىدى. ئۇلار كۈن ئولتۇرغاندا ئامماھ ئېگىزلىكىگە يېتىپ كەلدى. بۇ ئېگىزلىك گىبئون چۆلىگە چىقىدىغان يول بويىدىكى گىياخ دېگەن يەرنىڭ يېنىغا جايلاشقاندى. ²⁵ بىنيامن قەبىلىسىدىكىلەر ئابنېرنىڭ ئەتراپىغا يىغىلىپ، بىر توپ بولۇپ ئېگىزلىكنىڭ ئۈستىدە ھازىر بولۇشتى. ²⁶ ئابنېر يوئابقا قاراپ:

— قاچانغىچە بىر - بىرىمىزنى قىرىمىز؟ بۇنىڭ ئاقىۋىتىنىڭ يامان بولىدىغانلىقىنى بىلمەمسەن؟ سەن ئۆز ئادەملىرىڭگە: «ئۆز قېرىنداشلىرىڭلارنى قوغلىماڭلار» دەپ قاچان بۇيرۇق قىلسەن؟ — دەپ توۋلىدى.

²⁷ — مەڭگۈ ھايات خۇدا ئالدىدا قەسەم قىلمەنكى، ئەگەر سەن بايقى سۆزلەرنى قىلمىغان بولساڭ، ئادەملىرىم ئۆز قېرىنداشلىرىنى ئەتە سەھەرگىچە داۋاملىق قوغلىغان بولاتتى، — دېدى يوئاب ²⁸ ۋە بۇرغا ²⁹ چالدۇرۇۋىدى، ئادەملىرى ئىسرائىللارنى قوغلاشتىن توختىدى، ئۇلار بىلەن جەڭمۇ قىلمىدى. ²⁹ ئابنېر ئادەملىرى بىلەن كېچىلەپ ئىئوردان ۋادىسىنى بويلاپ مېڭىپ، ئىئوردان دەرياسىدىن كېچىپ ئۆتۈپ، ئەتىسى ئەتىگەندە ماخانايمغا يېتىپ كەلدى. ³⁰ يوئاب ئابنېرنى قوغلاشتىن ۋاز كېچىپ، ئادەملىرىنى توپلىغاندا، داۋۇتنىڭ ئادەملىرىدىن ئاسائېلدىن باشقا يەنە 19 ئادەم كەم چىقتى. ³¹ لېكىن داۋۇتنىڭ ئادەملىرى بىنيامن قەبىلىسىدىن، يەنى ئابنېرنىڭ ئادەملىرىدىن 360 ئادەمنى ئۆلتۈرگەندى. ³² يوئاب ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرى ئاسائېلنى ئېلىپ كېلىپ، بەيتلەھەمدە ئۆز ئاتا - بوۋىلىرىنىڭ قەبرىستانلىقىغا دەپنە قىلدى. ئاندىن ئۇلار بىر كېچە يول مېڭىپ، تاڭ ئاتقاندا ھىبرونغا يېتىپ كەلدى.

^{28:2} بۇرغا — قوچقار قاتارلىق ھايۋانلارنىڭ مۇڭگۈزىدىن ياسالغان، پۈۋلەپ چېلىنىدىغان قەدىمىي چالغۇ ئەسۋاب.

3 - باب

¹ سائۇل بىلەن داۋۇتنىڭ جەمەتى ئوتتۇرىسىدىكى ئۇرۇش ئۇزۇن ۋاقىتقىچە داۋام قىلىپ تۇردى. داۋۇت كۈندىن - كۈنگە كۈچەيدى، سائۇلنىڭ جەمەتى بولسا كۈندىن - كۈنگە ئاجىزلاشتى.

² داۋۇت ھىبروندا بىرنەچچە ئوغۇل پەرزەنت كۆردى: تۇنجىسى يىزرئەللىك ئاخىنوئامدىن تۇغۇلغان ئامنون،³ ئىككىنچىسى كارمەللىك نابالدىن تۇل قالغان ئابىگالدىن تۇغۇلغان كىلاب، ئۈچىنچىسى گىشۇرنىڭ پادىشاھى تالماينىڭ قىزى مائاكادىن تۇغۇلغان ئابسالوم،⁴ تۆتىنچىسى خاگگىتتىن تۇغۇلغان ئادونىيا، بەشىنچىسى ئابتالدىن تۇغۇلغان شىفاتىيا،⁵ ئالتىنچىسى داۋۇتنىڭ يەنە بىر ئايالى ئەگلاھتىن تۇغۇلغان يىترئامدۇر. بۇلار داۋۇتنىڭ ھىبروندا كۆرگەن پەرزەنتلىرىدۇر.

ئابىرنىڭ داۋۇتقا ئەل بولۇپ ساداقەتمەنلىك كۆرسىتىشى

⁶ سائۇل بىلەن داۋۇت جەمەتى ئوتتۇرىسىدا ئۇرۇش بولۇپ تۇرغان مەزگىللەردە ئابىرنىڭ سائۇل جەمەتىدىكى تەسىر كۈچى كۈندىن - كۈنگە ئېشىپ باردى.
⁷ سائۇلنىڭ رىزىپاھ ئىسىملىك بىر توقىلى بار ئىدى، ئۇ ئايىھنىڭ قىزى ئىدى. بىر كۈنى ئىشبوئەت ئابىرغا:

— سەن نېمىشقا ئاتامنىڭ توقىلى بىلەن بىر ئورۇندا ياتسەن؟ — دېگەندى،

⁸ ئابىر ئىشبوئەتنىڭ گېپىنى ئاڭلاپ بەك خاپا بولۇپ:

سەن مېنى يەھۇدا قەبىلىسىگە ئىشلەۋاتقان لالما ئىت دەپ قارامسەن؟ ھازىرغىچە مەن ئاتاڭ سائۇلنىڭ جەمەتىگە، ئۇنىڭ بۇرادەرلىرى بىلەن دوستلىرىغا سادىق بولۇپ، سېنى داۋۇتنىڭ قولىغا چۈشۈرمىگەن بولساممۇ، لېكىن سەن بۈگۈن ماڭا: «ئۇ خوتۇن بىلەن بۇزۇقچىلىق قىلدىڭ» دەپ ئەيىب ئارتامسەن؟⁹⁻¹⁰ ئەگەر مەن

پەرۋەردىگارىڭنىڭ داۋۇتقا قىلغان ۋەدىسىگە بىنائەن سائۇلنىڭ پادىشاھلىقىنى ئۇنىڭ

ئەۋلادلىرىدىن تارتىۋېلىپ، داۋۇتنى پادىشاھ قىلىپ، ئۇنى شىمالدىكى دان

شەھىرىدىن جەنۇبتىكى بەئەرشەبا شەھىرىگىچە بولغان پۈتۈن ئىسرائىلىيە ۋە

يەھۇدىيە ھۆكۈمرانلىق قىلغۇزمايدىغان بولسام، خۇدا مەن ئابىرغا ئېغىر جازا

بەرسۇن، — دېدى.

¹¹ ئىشبوشت قورققىنىدىن ئۇنىڭغا بىر ئېغىز مۇ جاۋاب قايتۇرالمىدى.

¹² ئابنېر داۋۇتقا ئەلچى ئەۋەتىپ، «بۇ پۈتۈن زېمىن ماڭا تەۋە ئەمەسمۇ؟ مەن بىلەن ئەھدە تۈزۈسە، سىلگە ياردەملىشىپ پۈتۈن ئىسرائىلىيەنى ئۆزلىرىگە قارايدىغان قىلىپ بېرىمەن» دېدى.

¹³ «ياخشى گەپ! سىز بىلەن ئەھدە تۈزەي، بىراق ئالدى بىلەن سىزدىن بىر

ئىشنى تەلەپ قىلىمەن. سىز مەن بىلەن كۆرۈشكىلى كەلگەندە، سائۇلنىڭ قىزى

مىكالىنى ئېلىپ كېلىڭ، بولمىسا مەن بىلەن كۆرۈشەلمەيسىز» دېدى داۋۇت.

¹⁴ داۋۇت يەنە سائۇلنىڭ ئوغلى ئىشبوشتەنىڭ قېشىغا ئەلچىلەر ئەۋەتىپ: «مەن

100 فىلىستىيەلىكنىڭ خەتنە تېرىسىگە ئالغان ئايالىم مىكالىنى ماڭا قايتۇرۇپ بېرىڭ»

دېدى.

¹⁵ شۇنىڭ بىلەن ئىشبوشت ئادەملىرىنى ئەۋەتىپ، مىكالىنى ئۇنىڭ ئېرى —

لايشىنىڭ ئوغلى پالتىدىن تارتىۋالدى. ¹⁶ مىكالىنىڭ ئېرى تاكى باخۇرىمغىچە

ئەگىشىپ يىغلاپ كەلدى. ئابنېر ئۇنىڭغا:

— بولدى، قايتىپ كەت! — دېدى.

ئۇ قايتىپ كەتتى. ¹⁷ ئابنېر ئىسرائىللارنىڭ ئاقساقاللىرىنىڭ يېنىغا بېرىپ، ئۇلارغا:

— سىلەر ئۇزۇندىن بېرى داۋۇتنىڭ ئۆزۈڭلارغا پادىشاھ بولۇشنى ئۈمىد قىلىپ

كەلگەندىڭلار، ¹⁸ ئەمدى ۋاقتى كەلدى! پەرۋەردىگار خىزمەتكارى داۋۇتقا: «مەن

خەلقىم ئىسرائىللارنى فىلىستىيەلىكلەر ۋە بارلىق دۈشمەنلىرىدىن سەن ئارقىلىق

قۇتۇلدۇرىمەن» دەپ ۋەدە قىلغانىدى، — دېدى.

¹⁹ ئابنېر بۇ گەپنى بىنيامىن قەبىلىسىدىكىلەرگىمۇ ئېيتتى. ئاندىن ئىسرائىللار

بىلەن بىنيامىن قەبىلىسىدىكىلەرنىڭ نېمىگە ماقۇل بولغانلىقىنى داۋۇتقا ئېيتقىلى

ھىرونغا باردى. ²⁰ ئابنېر 20 ئادەمنى باشلاپ ھىروندا تۇرۇۋاتقان داۋۇتنىڭ يېنىغا

كەلگەندە، داۋۇت ئابنېر ۋە ئۇنىڭ بىلەن كەلگەنلەرنىڭ شەرىپىگە زىياپەت بەردى.

²¹ ئابنېر داۋۇتقا:

— ئەمدى كېتىشىمگە ئىجازەت بەرسە، پۈتۈن ئىسرائىللارنى جانابىي

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

ئالىيلەرنىڭ ئالدىغا جەم قىلاي، ئۇلار ئۆزلىرى بىلەن ئەھدە تۈزىدۇ، شۇنىڭ بىلەن ئۆزلىرى ئۈمىد قىلىپ كەلگەندەك پۈتۈن خەلقنىڭ پادىشاھى بولسا، — دېدى. داۋۇت ئابىنېرنى يولغا سالدى، ئۇ ئامان — ئېسەن كەتتى.

يوئابنىڭ ئابىنېرنى ئۆلتۈرۈشى

²² شۇ چاغدا، يوئاب ۋە داۋۇتنىڭ ئادەملىرى ئۇرۇش قىلىپ نۇرغۇن ئولجىلار بىلەن قايتىپ كەلدى. ۋاھالەنكى ئابىنېر ھىبروندا داۋۇت بىلەن بىللە ئەمەس ئىدى، داۋۇت ئۇنى يولغا سالغان بولۇپ، ئۇ ئامان — ئېسەن قايتىپ كەتكەندى. ²³ يوئاب ۋە ئۇنىڭ بىلەن بىللە كەتكەن لەشكەرلەر قايتىپ كېلىشى بىلەنلا، يوئابنىڭ قۇلىقىغا: «نېرنىڭ ئوغلى ئابىنېر كېلىپ داۋۇت پادىشاھ بىلەن كۆرۈشۈپتۇ، پادىشاھ ئۇنى يولغا سېلىپتۇ، ئۇ ئامان — ئېسەن قايتىپ كېتىپتۇ» دېگەن خەۋەر يېتىپ كەلدى. ²⁴ بۇنى ئاڭلىغان يوئاب پادىشاھ داۋۇت بىلەن كۆرۈشۈپ:

— بۇ نېمە قىلغىنىڭىز؟ نېرنىڭ ئوغلى ئابىنېر ئۆزى يېنىڭىزغا كەلسە، نېمىشقا ئۇنى يولغا سېلىپ قويدىڭىز؟ مانا ئەمدى ئۇ كېتىپ قاپتۇ. ²⁵ سىز نېرنىڭ ئوغلى ئابىنېرنى ياخشى بىلىسىز، ئۇ بۇ يەرگە سىزنى ئالدىغىلى، نەگە بېرىپ كېلىۋاتقانلىقىڭىزنى ۋە نېمە ئىش بىلەن بەند بولۇۋاتقانلىقىڭىزنى بىلگىلى كەلگەن، — دېدى.

²⁶ يوئاب داۋۇتنىڭ يېنىدىن چىقىپ، ئابىنېرنى قوغلاپ تۇتۇشقا ئادەملىرىنى ئەۋەتتى. ئۇلار ئۇنى سىراھ قۇدۇقىنىڭ يېنىدىن ياندۇرۇپ ئېلىپ كەلدى. لېكىن داۋۇت بۇ ئىشلاردىن بىخەۋەر ئىدى. ²⁷ ئابىنېر ھىبرونغا قايتىپ كەلگەندە، يوئاب ئۇنىڭغا: «ئايىم سۆزلىشەيلى» دەپ، شەھەر سېپىلىنىڭ دەرۋازىسىغا جايلاشقان بىر ئۆيگە ئېلىپ كىرىپ، «ئىنىم ئاسائېل ئۈچۈن ئىنتىقام ئالاي» دەپ، ئابىنېرنىڭ قورسىقىغا خەنجەر تىقىپ ئۆلتۈردى.

²⁸ داۋۇت بۇ ۋەقەنى ئاڭلىغاندىن كېيىن:

— ئابىنېرنىڭ ئاقتان قېنى ئۈچۈن مەن ۋە پادىشاھلىقىم پەرۋەردىگارىنىڭ ئالدىدا مەڭگۈ ئەيبىكار ئەمەس. ²⁹ ئۇنىڭ قېنى يوئاب ۋە ئۇنىڭ ئاتا جەمەتىدىكىلەرنىڭ ھەممىسىنىڭ بېشىغا چۈشسۇن! يوئابنىڭ جەمەتىدىن يىرىڭلىق يارا ۋە ئىنساننى ناپاك قىلىدىغان تېرە كېسەللىكلىرى ۋە پەقەت ئاياللارنىڭ ئىشلىرىنىلا قىلالايدىغان،

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

قىلىچ ئاستىدا ئۆلتۈرۈلگەن ۋە نانغا زار بولغان كىشىلەر ھېچ تۈگمىسۇن، — دېدى. ³⁰ ئابنېر گىبئوندىكى جەڭدە يوئابنىڭ ئىنىسى ئاسائېلنى ئۆلتۈرگەنلىكى ئۈچۈن يوئاب بىلەن ئۇنىڭ ئاكىسى ئابىشاي ئابنېرنى قەتل قىلدى.

داۋۇتنىڭ ئابنېرغا ماتەم تۇتۇشى

³¹ داۋۇت يوئاب ۋە ئۇنىڭ بىلەن بىللە تۇرغانلارغا:

«كىيىملىرىڭلارنى يىرتىڭلار، بۆز رەختكە يۈگىنىڭلار، ئابنېر ئۈچۈن ھازا

تۇتۇڭلار!» دېدى. داۋۇت پادىشاھ ئۆزىمۇ جىنازىنىڭ كەينىدىن ماڭدى.

³² ئۇلار ئابنېرنى ھىروندا دەپنە قىلدى. پادىشاھ داۋۇت ئابنېرنىڭ قەبرىسى يېنىدا ھۆڭرەپ يىغلاپ كەتتى، كۆپچىلىكمۇ كۆز يېشى قىلىشتى. ³³ پادىشاھ داۋۇت يەنە ئابنېرغا ئاتا مۇنۇ مەرسىيەنى ئوقۇدى:

ئەي ئابنېر، ئەخمەقلەردەك ئۆلۈشۈڭ كېرەكمىدى؟

³⁴ قوللىرىڭ باغلاقلق ئەمەس ئىدى،

پۇتلىرىڭغا كىشەن سېلىقلق ئەمەس ئىدى،

رەزىللەرنىڭ قارا نىيىتىدە يىقىلدىڭ مانا ئەمدى!

كۆپچىلىك يەنە ئابنېر ئۈچۈن يىغلاپ كېتىشتى. ³⁵ ئۇلار داۋۇتنى كەچ كىرگۈچە

ئازراق غىزا يېۋېلىشقا ئۈندىگەندى، داۋۇت قەسەم قىلىپ:

ئەگەر مەن كۈن پاتقۇچە ئاغزىمغا بىرەر نەرسە سالىسام، پەرۋەردىگار مېنى ئېغىر جازالىسۇن، — دېدى.

³⁶ كۆپچىلىك بۇنى ئاڭلاپ ئۇنىڭدىن مەمنۇن بولۇشتى. پادىشاھنىڭ قىلغان ھەممە

ئىشلىرىدىن ئۇلار خۇشال ئىدى. ³⁷ شۇنىڭ بىلەن بىرگە داۋۇتنىڭ بارلىق ئادەملىرىگە

ۋە پۈتۈن ئىسرائىل خەلقىگە نېرنىڭ ئوغلى ئابنېرنىڭ ئۆلتۈرۈلۈشىدە پادىشاھنىڭ قولىنىڭ يوقلۇقى مەلۇم بولدى.

³⁸ پادىشاھ ئۆزىنىڭ ئادەملىرىگە:

— بىلمەمسىلەر، بۈگۈن ئىسرائىلىيەدىن بىر يولباشچى — ئۇلۇغ بىر ئىنسان

كەتتى. ³⁹ مەن خۇدا تەرىپىدىن تاللانغان پادىشاھ بولساممۇ، لېكىن مەن يەنىلا ئاجىزمەن. زىرۇيانىڭ بۇ ئىككى ئوغلى — يىئاب بىلەن ئابىشاي زوراۋانلاردۇر، مەن ئۇلارنى باشقۇرالمىمەن. پەرۋەردىگار يامانلارنىڭ قىلمىشىغا يارىشا جازاسىنى بەرگەي، — دېدى.

4- باب

ئىشبوئەلنىڭ ئۆلتۈرۈلۈشى

¹ ساۋئۇلنىڭ ئوغلى ئىشبوئەل ئىشبوئەل ئابىنېرنىڭ ھىروندا ئۆلتۈرۈلگەنلىكىنى ئاڭلاپلا، يۈرىكى سېلىپ كەتتى، پۈتۈن ئىسرائىل خەلقىمۇ ئالاقزادە بولۇپ كەتتى.

² ئىشبوئەلنىڭ خىزمىتىدە بائانا ۋە رېكاب ئىسىملىك قاراچىلار توپلىرىنىڭ ئىككى سەركەردىسى بار ئىدى، ئۇلار بىنيامىن قەبىلىسىدىن بولغان بەئەروتتا ياشايدىغان رىممووننىڭ ئوغۇللىرى ئىدى. بەئەروت شەھىرى ئۇ ۋاقىتتا بىنيامىن قەبىلىسىگە تەۋە زېمىن ئىدى. ³ بەئەروتنىڭ ئەسلى ئاھالىسى گىتتايمغا قېچىپ بېرىپ، تاكى ھازىرغىچە شۇ يەردە مۇساپىر بولۇپ تۇرۇۋاتىدۇ.

⁴ ساۋئۇلنىڭ ئوغلى يوناتاننىڭ ئىككىلا پۇتى ئاقسايدىغان مەفبوشەت ⁵ ئىسىملىك بىر ئوغلى بار ئىدى. يىزرىئەلدىن ساۋئۇل بىلەن يوناتاننىڭ قازا قىلغانلىقى خەۋىرى يېتىپ كەلگەندە، ئۇ بەش ياشتا ئىدى. خەۋەر يېتىپ كېلىشى بىلەن ئىنىكئاننى ئۇنى ئېلىپ قاچقاندى، ئىنىكئانا ئالمان - تالمان قاچقاچقا، بالا يەرگە چۈشۈپ كېتىپ، توكۇر بولۇپ قالغاندى.

⁵ بىر كۈنى چۈش ۋاقتىدا بەئەروتتا ياشايدىغان رىممووننىڭ ئوغلى رېكاب بىلەن بائانا ئىشبوئەلنىڭ ئۆيىگە كەلدى. ئىشبوئەت چۈشلۈك ئۇيقۇدا ئىدى. ⁶ كۆزەتچى ئايال بۇغداي تاسقاپ، چارچاپ كېتىپ مۈگدەپ قالغاندى. ⁷ ئۇلار ئۆيگە غىپىدە كىرىۋالدى. ⁷ ئۇلار ئۆيگە كىرگەن چاغدا، ئىشبوئەت ئۆزىنىڭ ياتىقىدا كارىۋاتتا

^{4:4} «مەفبوشەت» نىڭ يەنە بىر ئاتىلىشى «مەفبائال»

^{6:4} بۇ جۈملە «مۇقەددەس كىتاب» نىڭ قەدىمكى گىرېكچە تەرجىمىسىگە ئاساسلاندى.

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

ياتاتتى، ئۇلار ئۇنىڭغا خەنجەر تىقىپ ئۆلتۈرۈپ، كاللىسىنى كېسىۋالدى ۋە كاللىسىنى ئۆزلىرى بىلەن بىللە ئېلىپ كېتىپ، ئىئوردان ۋادىسىنى بويلاپ بىر كېچە ماڭدى.

⁸ ئۇلار ئىشبوئەتنىڭ كاللىسىنى ھېرونغا — داۋۇت پادىشاھنىڭ يېنىغا ئېلىپ بېرىپ، ئۇنىڭغا:

— ئۆزلىرىنىڭ رەقىبى سائۇل ئىلگىرى جانلىرىنى ئېلىش قەستىدە بولغانىدى. قارىسلا، مانا بۇ ئۇنىڭ ئوغلى ئىشبوئەتنىڭ كاللىسى. پەرۋەردىگار بۈگۈن پادىشاھى ئالەمنىڭ سائۇل ۋە ئۇنىڭ ئەۋلادلىرىدىن ئالدىغان ئىنتىقامىنى ئېلىپ بەردى، — دېدى.

⁹ لېكىن داۋۇت رېكاب بىلەن بائاناغا جاۋاب بېرىپ:

— جېنىمنى ھەممە قىيىنچىلىقلاردىن قۇتۇلدۇرۇپ قالغان مەڭگۈ ھايات پەرۋەردىگار ئالدىدا قەسەم قىلمەنكى، ¹⁰ ئىلگىرى ماڭا «قارىسلا، سائۇل ئۆلدى!» دەپ خەۋەر يەتكۈزگۈچى كىشى، ماڭا خۇش خەۋەر يەتكۈزدۈم دەپ بىلگەن. لېكىن مەن ئۇنىڭ يەتكۈزگەن خەۋىرىگە مۇكاپات ئورنىدا ئۇنى تۇتۇپ، زىققا قەتل قىلغانىدىم. ¹¹ ئۇنداقتا، ئەيىبىسىز بىر ئادەمنى ئۆيىدە، ياتقان يېرىدە قەتل قىلغان رەزىللەرگە نېمىمۇ مۇكاپات بېرىي؟ ئۇ ئادەمنىڭ خۇنىنى تەلەپ قىلىپ، مەن سىلەرنى يەر يۈزىدىن يوق قىلمايمەنمۇ؟ — دېدى.

¹² داۋۇت ئادەملىرىگە ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشنى بۇيرۇدى. داۋۇتنىڭ ئادەملىرى ئۇلارنى ئۆلتۈرۈپ، پۇت-قوللىرىنى كېسىپ، تەنلىرىنى ھېروندىكى كۆلچەكنىڭ بويىغا ئېسىپ قويۇشتى. ئىشبوئەتنىڭ كاللىسىنى ئابنېرنىڭ ھېروندىكى قەبرىسىگە ئېلىپ بېرىپ دەپنە قىلىشتى.

5 - باب

داۋۇتنىڭ پۈتۈن ئىسرائىلىيەگە پادىشاھ بولۇشى

¹ شۇنىڭدىن كېيىن ئىسرائىلىيە قەبىلىلىرىنىڭ ھەممىسى ھېرونغا كېلىپ داۋۇتنىڭ

قېشىغا يىغىلدى. ئۇلار داۋۇتقا:

— قارىسلا، بىز سىلنىڭ جانجىگەر تۇغقانلىرى بولىمىز. ² بۇرۇن سائۇل بىزگە پادىشاھ بولۇپ تۇرغان ۋاقتىدا، ئۇرۇشلاردا ئىسرائىل خەلقىگە باشچىلىق قىلغاندىلە. پەرۋەردىگار مۇسلىگە: «سەن خۇددى بىر پادىچى ئۆز قويلرىنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئالغاندەك، مېنىڭ خەلقىم بولغان ئىسرائىللارنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئالسىن ۋە ئۇلارغا باشچى بولسىن» دېگەندى، — دېدى.

³ شۇنداق قىلىپ، داۋۇت ھىروندا ئىسرائىللارنىڭ بارلىق ئاقساقاللىرى بىلەن «پەرۋەردىگار گۇۋاھ بولسۇن» دەپ، ئەھدە تۈزدى. ئۇلار داۋۇتنىڭ بېشىغا ياغ قۇيۇپ، ئۇنى ئىسرائىلىيەگە پادىشاھ قىلدى. ⁴ داۋۇت تەختكە ئولتۇرغان چېغىدا ئوتتۇز ياش ئىدى، ئۇ قىرىق يىل تەختتە ئولتۇردى. ⁵ ئۇ ھىروندا يەھۇدا قەبىلىسىگە يەتتە يېرىم يىل، يېرۇسالېمدا يۈتۈن ئىسرائىلىيە ۋە يەھۇدىيەگە ئوتتۇز ئۈچ يىل پادىشاھ بولدى.

داۋۇت پادىشاھنىڭ يېرۇسالېمنى ھۇجۇم قىلىپ ئېلىشى

⁶ داۋۇت پادىشاھ ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرى يېرۇسالېمغا كېلىپ، شۇ يەردە تۇرىدىغان يىبۇسلارغا ھۇجۇم قىلماقچى بولغانىدى، يىبۇسلار: «داۋۇت ھەرگىز بۇ يەرگە كىرەلمەيدۇ» دەپ ئويلاپ، ئۇنىڭغا:

— سەن بۇ يەرگە كىرەلمەيسەن، سىلەرنى ھەتتا بۇ يەردىكى كور - توكۇرلارمۇ توسۇپ قالالايدۇ، — دېدى.

⁷ (كېيىن، داۋۇت سىئون قەلئەسىنى ھۇجۇم قىلىپ ئالدى ۋە بۇ قەلئەگە «داۋۇت شەھىرى» دەپ نام بەردى). ⁸ داۋۇت ئۇ چاغدا ئۆز ئادەملىرىگە:

— كىمكى يىبۇسلارنى يوقاتماقچى بولسا، ماڭا ئۆچ بولغان شۇ «كور» ۋە «توكۇر» لارنىڭ يېنىغا ئۆستەڭ ئارقىلىق بېرىپ، ئۇلارغا ھۇجۇم قىلسۇن، — دېدى. شۇ سەۋەبتىن «كور ۋە توكۇرلار پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەتخانىسىغا كىرەلمەيدۇ» دېگەن گەپ پەيدا بولغان.

⁹ شۇنداق قىلىپ، داۋۇت قەلئەنى ئىگىلەپ، ئۇ يەردە تۇرۇپ قالدى ۋە ئۇ قەلئەنى «داۋۇت شەھىرى» دەپ ئاتىدى. داۋۇت شەھەرنى تىندۇرۇلغان يەردىن باشلاپ

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

كېڭەيتىپ قۇردى. ¹⁰ داۋۇت كۈندىن - كۈنگە كۈچەيدى. پەرۋەردىگار — قۇدرەتلىك سەردار خۇدا ئۇنىڭغا يار ئىدى.

¹¹ تىر پادىشاھى ھىرام ئەلچىلەرنى داۋۇتنىڭ يېنىغا ئەۋەتتى ۋە ئۇلار بىلەن بىرگە كېدىر ياغاچلىرى، ياغاچچىلار ۋە تاشچىلارنىمۇ ئەۋەتتى. ئۇلار داۋۇتقا ئوردا سېلىپ بەردى. ¹² شۇنىڭ بىلەن داۋۇت پەرۋەردىگارنىڭ ئۆزىنى ئىسرائىلىيەگە پادىشاھ قىلغانلىقىنى ۋە ئۇنىڭ ئۆز خەلقى ئىسرائىللار ئۈچۈن ئۆزىنىڭ پادىشاھلىقىنى گۈللەندۈرگەنلىكىنى بىلدى.

¹³ داۋۇت ھىبروندىن كەتكەندىن كېيىن يېرۇسالېمدا يەنە بىرقانچە خوتۇن ۋە توقالارنى ئالدى ۋە نۇرغۇن پەرزەنت كۆردى. ¹⁴ يېرۇسالېمدىكى پەرزەنتلىرىنىڭ ئىسىملىرى: شاممۇۋا، شوباب، ناتان، سۇلايمان ¹⁵ يىبخار، ئەلىشۇۋا، نەفەگ، يافىيا، ¹⁶ ئەلىشاما، ئەلىادا ۋە ئەلىفەلەت.

داۋۇت پادىشاھنىڭ فىلىستىيەلىكلەرنى يېڭىشى

¹⁷ داۋۇتنىڭ بېشىغا ياغ قويۇلۇپ، ئىسرائىلىيەگە پادىشاھ قىلىپ تەيىنلەنگەنلىكىنى ئاڭلىغان فىلىستىيەلىكلەر لەشكەرلىرىنى داۋۇتنى تۇتۇشقا ئەۋەتتى. داۋۇت بۇنى ئاڭلاپ، پاناھلىنىش ئۈچۈن تاغدىكى غارغا كەتتى. ¹⁸ فىلىستىيەلىكلەر كېلىپ رافائىم جىلغىسىغا تارقالدى.

¹⁹ داۋۇت پەرۋەردىگاردىن:

— مەن فىلىستىيەلىكلەرگە قارشى جەڭگە چىقايىمۇ؟ ئۇلارنى مېنىڭ قولۇمغا

تاپشۇرامسەن؟ — دەپ سورىدى، پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا:

— جەڭگە چىق، مەن چوقۇم فىلىستىيەلىكلەرنى سېنىڭ قولۇڭغا تاپشۇرىمەن، —

دېدى.

²⁰ شۇنىڭ بىلەن داۋۇت بائال - پىرازىمغا بېرىپ، فىلىستىيەلىكلەرنى مەغلۇپ قىلدى

ۋە: «پەرۋەردىگار دۈشمەنلىرىم ئۈستىدىن خۇددى كەلكۈندەك بۆسۈپ ئۆتتى»

دېدى. شۇڭا داۋۇت ئۇ يەرگە «بائال - پىرازىم» [مەنىسى «بۆسۈپ ئۆتكۈچى ئىگە»]

دېگەن نامنى بەردى. ²¹ فىلىستىيەلىكلەر ئۆزلىرىنىڭ بۇتلىرىنى شۇ يەرگە تاشلاپ

قاچقانىدى. داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرى ئۇ بۇتلارنى ئېلىپ كەتتى.

سامۇئل ئىككىنچى قىسىم

²² ۋاھالەنكى، فىلىستىيەلىكلەر كېلىپ يەنە رافائىم جىلغىسىغا تارقالدى. ²³ داۋۇت يەنە پەرۋەردىگار دىن نېمە ئىش قىلىش كېرەكلىكىنى سورىدى، پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا: — ئۇلارنىڭ ئالدى تەرىپىدىن بارماي، ئارقىسىغا ئايلىنىپ ئۆتۈپ، ئۇلارغا تېرەكلىكنىڭ يېنىدىن ھۇجۇم قىل، ²⁴ سەن تېرەكلەرنىڭ يۇقىرى تەرىپىدىن لەشكەرلىرىمنىڭ ئاياغ تىۋىشلىرىنى ئاڭلىشىڭ بىلەنلا تېز ھەرىكەت قىل، چۈنكى شۇ چاغدا مەن سېنىڭ ئالدىڭدا فىلىستىيەلىكلەرنىڭ قوشۇنىغا قارشى ھۇجۇمغا چىققان بولىمەن، — دېدى.

²⁵ شۇنداق قىلىپ داۋۇت پەرۋەردىگارنىڭ بۇيرۇقى بويىچە ئىش تۇتۇپ، فىلىستىيەلىكلەرنى گەبادىن گەزەرگىچە قوغلاپ بېرىپ، قىردى.

6 - باب

ئەھدە ساندۇقىنىڭ يېرۇسالېمغا ئېلىپ كېتىلىشى

¹ داۋۇت يەنە ئىسرائىللارنىڭ سەرخىل لەشكەرلىرىنى يىغدى. ئۇلار جەمئىي 30 مىڭ چىقتى. ² داۋۇت خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقىنى ئېلىپ كېلىش ئۈچۈن ئۇلارنى باشلاپ، يەھۇدىيەنىڭ بائالا شەھىرىگە قاراپ يولغا چىقتى. قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگارنىڭ تەختى ئەھدە ساندۇقىنىڭ ئۈستىدىكى ئىككى كېرۋىنىڭ ئوتتۇرىسىدا بولۇپ، ئۇنىڭ نام - شەرىپى ئەھدە ساندۇقىدا ئىدى. ³ ئۇلار خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقىنى كىچىكرەك بىر تاغ ئۈستىدىكى ئابىنادابىننىڭ ئۆيىدىن كۆتۈرۈپ چىقىپ، يېڭى بىر ھارۋىنىڭ ئۈستىگە قويدى. ئابىنادابىننىڭ ئوغۇللىرى ئۇززا ۋە ئاخىيو ھارۋىنى ھەيدەپ ماڭدى. ⁴ ئاخىيو ھارۋىنىڭ ئالدىدا ماڭدى. ⁵ داۋۇت ۋە پۈتۈن ئىسرائىل خەلقى پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىدا لىرا، چىلتار، داپ، ساپايى ۋە جاڭگالارنى چېلىپ، ھاياجان بىلەن ناخشا ئېيتىپ، ئۇسسۇل ئوينىۋاتاتتى.

⁶ ئۇلار ناكوننىڭ خامىنىغا كەلگەندە كالا پۇتلىشىپ، خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقى چۈشۈپ كېتەي دېگەندە، ئۇززا قولىنى ئۇزىتىپ، ئۇنى يۆلۈۋالدى. ⁷ بىراق ئۇززانىڭ بۇ ھەرىكىتى — ئەھدە ساندۇقىغا خالىغانچە تەگمەسلىك قاندىسىگە خىلاپ

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

بولغانلىقى ئۈچۈن پەرۋەردىگار خۇدانىڭ غەزىپى كېلىپ، ئەھدە ساندۇقنىڭ يېنىدىلا ئۇنىڭ جېنىنى ئالدى. ⁸ داۋۇت پەرۋەردىگارنىڭ ئۇززانى جازالىغانلىقىغا خاپا بولۇپ، ئۇ يەرنى «پەرەس - ئۇززا» [مەنسى «ئۇززانىڭ جازالىنىشى»] دەپ ئاتىدى. ئۇ يەر ھازىرغىچە شۇ نام بىلەن ئاتىلىپ كەلمەكتە.

⁹ شۇ كۈنى داۋۇت پەرۋەردىگاردىن قورقۇپ: «پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقىغا قاراش ۋەزىپىسىنى قانداق قىلىپ ئۈستۈمگە ئالالايمەن؟» دەپ ئويلىدى.

¹⁰ شۇنىڭ بىلەن ئۇ پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقىنى ئۆزى تۇرۇۋاتقان داۋۇت

شەھىرىگە ئەكېلىشنى خالىماي، ئۇنى گاتلىق ئوبېد - ئىدومنىڭ ئۆيىگە ئاپىرىپ

قويدى. ¹¹ پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقى ئوبېد - ئىدومنىڭ ئۆيىدە ئۈچ ئاي

تۇردى، پەرۋەردىگار ئوبېد - ئىدومنىڭ پۈتۈن ئۇرۇق - جەمەتىگە بەخت ئاتا قىلدى.

¹² داۋۇت پادىشاھ «ئەھدە ساندۇقى سەۋەبىدىن پەرۋەردىگار ئوبېد - ئىدومنىڭ

جەمەتىگە ۋە ئۇنىڭ قول ئاستىدىكىلەرنىڭ ھەممىسىگە بەخت ئاتا قىلىپتۇ» دېگەن

خەۋەرنى ئاڭلاپ، ئوبېد - ئىدومنىڭ ئۆيىگە بېرىپ، ئۇ يەردىن خۇدانىڭ ئەھدە

ساندۇقىنى خۇشال ھالدا داۋۇت شەھىرىگە يۆتكەپ كەلدى. ¹³ پەرۋەردىگارنىڭ

ئەھدە ساندۇقىنى كۆتۈرۈپ ماڭغانلار ئالتە قەدەم ماڭغاندىن كېيىن، داۋۇت بىر بۇقا

ۋە بىر بوردالغان مال قۇربانلىق قىلدى. ¹⁴ داۋۇت كەندىر رەختتىن تىكىلگەن

روھانىيلىق تونىنى كىيىپ، پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىدا ھاياجان بىلەن ئۈسسۈل

ئوينىدى. ¹⁵ داۋۇت ۋە پۈتۈن ئىسرائىللار بۇرغا چېلىپ، ئالغىش ياڭرىتىپ،

پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقىنى يېرۇسالېمغا كۆتۈرۈپ ماڭدى.

¹⁶ پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقى داۋۇت شەھىرىگە كىرگەن ۋاقتتا، ساۋولنىڭ

قىزى مىكال دېرىزىدىن داۋۇت پادىشاھنىڭ پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىدا سەكرەپ

ئۈسسۈل ئويناپ كەتكەنلىكىنى كۆرۈپ، كۆڭلىدە ئۇنى مەنسىتىدى. ¹⁷ ئۇلار

پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقىنى، داۋۇت ئۇنىڭغا ئاتاپ تىكتۈرگەن چېدىرغا

ئەكىرىپ قويدى. داۋۇت پەرۋەردىگارغا ئاتاپ كۆيدۈرمە ۋە ئامانلىق قۇربانلىقلىرى

قىلدى. ¹⁸ شۇنىڭدىن كېيىن ئۇ خەلققە قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگارنىڭ نامى

بىلەن بەخت تىلدى. ¹⁹ يەنە پۈتۈن خەلققە، ئەر - ئايال دېمەي، ھەربىر ئادەمگە

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

بىردىن نان، خورما قېقى ۋە كىشىمىش ئۆلەشتۈرۈپ بەردى. شۇنىڭدىن كېيىن كۆپچىلىك ئۆز ئۆيلىرىگە قايتىشتى.

²⁰ داۋۇت ئۆز جەمەتىگە سالام بېرىش ئۈچۈن ئۆيىگە قايتتى. سائۇلنىڭ قىزى مىكال داۋۇتنى قارشى ئېلىشقا چىقىپ ئۇنىڭغا تەنە قىلىپ:

— پاه، ئىسرائىلىيەنىڭ پادىشاھى بۈگۈن قالتىس شانۇشەۋكە تىلىك بولۇپ كېتىپتۇغۇ؟! ئەمەلدارلىرىنىڭ دېدەكلىرى ئالدىدا خۇددى پەسكەشلەردەك يېرىم يالىڭاچ بولۇپ، ئۆزلىرىنى كۆرسەتتىلغۇ! — دېدى.

²¹ داۋۇت ئۇنىڭغا:

— ئۇسسۇل ئوينىغان بولسام، ئاتاڭنىڭ ۋە ئۇنىڭ پۈتۈن جەمەتىنىڭ ئورنىغا مېنى تاللاپ، ئۆزىنىڭ خەلقى بولغان ئىسرائىلنىڭ بېشى قىلىپ تەيىنلىگەن پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىدا شادلىنىپ ئوينىدىم. ²² مەن قانچە ئابىرۇيسىز قالساممۇ، سەن مېنى قانچىلىك كۆزگە ئىلمىساڭمۇ، مەن يەنىلا ئۇسسۇل ئويناۋېرىمەن. ۋاھالەنكى سەن تىلغا ئالغان ئاشۇ دېدەكلەر بولسا، مېنى ھۆرمەتلىشىدۇ، — دېدى.

²³ سائۇلنىڭ قىزى مىكال ئۆمرىنىڭ ئاخىرىغىچە پەرزەنت يۈزى كۆرمىدى.

7 - باب

پەرۋەردىگارنىڭ داۋۇت پادىشاھقا بەرگەن ۋەدىسى

¹ ئۇ چاغلاردا پادىشاھ داۋۇت ئۆز ئوردىسىدا تۇراتتى. پەرۋەردىگار ئۇنى ئەتراپىدىكى دۈشمەنلىرىدىن ئامان ساقلىدى.

² بىر كۈنى پادىشاھ ناتان ئىسىملىك پەيغەمبەرگە:

— قاراڭ، مەن كېدىر ياغىچىدىن ياسالغان ئوردىدا تۇرۇۋاتمەن، پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقى بولسا چېدىردا تۇرۇۋاتىدۇ، — دېدى.

³ ناتان پەيغەمبەر ئۇنىڭغا:

— پەرۋەردىگار سىزگە يار بولۇۋاتقاندىكىن، كۆڭلىڭىزدە قانداق ئويلىغان بولسىڭىز شۇنداق قىلىڭ، — دېدى.

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

⁴ لېكىن شۇ كۈنى كەچتە پەرۋەردىگار دىن ناتانغا ۋەھىي كەلدى:

⁵ سەن بېرىپ، خىزمەتكارىم داۋۇتقا مۇنداق دېگىن: «سەن مېنىڭ تۇرۇشۇم ئۈچۈن بىر ئىبادەتخانا سالماقچىمۇ؟»⁶ مەن پەرۋەردىگار ئىسرائىل خەلقىنى مىسىردىن باشلاپ چىققان كۈندىن تارتىپ تاكى ھازىرغىچە ھېچقانداق بىر ئىبادەتخانىدا تۇرۇپ باقمىدىم، ئىزچىل چېدىردا تۇرۇپ، ھەممە يەرنى ئايلىنىپ يۈردۈم.⁷ مەن ئىسرائىل خەلقى بىلەن بىللە بولغان يەرلەردە خەلقىم ئىسرائىللارنى پادىچى بولۇپ باشلاپ ماڭسۇن دەپ، تەيىنلىگەن يېتەكچىلەرگە «نېمە ئۈچۈن ماڭا ئاتاپ كېدىر ياغىچىدىن ئوردا سالدۇرمىدىڭلار؟» دەپ باققانمۇ؟⁸ مەنكى قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار، سېنى يايلاقتا قويلارنىڭ ئارقىسىدا يۈرگەن بېرىڭدىن تاللاپ، خەلقىم ئىسرائىللارغا باش بولۇشقا قويدۇم،⁹ قەيەرگىلا بارساڭ مەن ساڭا يار بولۇپ، ھەممە دۈشمىنىڭنى كۆز ئالدىڭدا يوقاتتىم. ئەمدى سېنىڭ نامىڭنى يەر يۈزىدىكى ئۇلۇغلارنىڭ نامىدەك ئۇلۇغ قىلىمەن.¹⁰⁻¹¹ مەن خەلقىم ئىسرائىللارغا بىر جاي تاللاپ بېرىمەن ۋە ئۇلارنى ئۇ يەردە مۇستەھكەم تۇرغۇزىمەن. ئۇلار ئۆز ماكانىدا خېيىم - خەتەرسىز ياشايدۇ. مەن سەردارلارنى خەلقىم ئىسرائىللارغا يېتەكچىلىك قىلىشقا تەيىنلىگەن ئاشۇ زاماندىن تارتىپ باشلانغان، رەزىللەرنىڭ خەلقىمگە زۇلۇم قىلىشى ئەمدى توختايدۇ. مەن سېنى بارلىق دۈشمەنلىرىڭدىن تىنچ - ئامان ساقلايمەن. ئەمدى مەن پەرۋەردىگار شۇنى جاكارلايمەنكى: مەن سېنىڭ جەمەتتىكىگە بىر خانىدانلىق تىكلەپ بېرىمەن.¹² سېنىڭ كۈنلىرىڭ توشۇپ، ئاتا - بوۋىلىرىڭنىڭ يېنىغا دەپنە قىلىنغان چاغدا، ئۆز پۇشتۇڭدىن بولغان بىرسىنى ئورنۇڭغا قويىمەن، ھەمدە ئۇنىڭ پادىشاھلىقىنى مۇستەھكەم قىلىمەن.¹³ ماڭا ئاتالغان ئىبادەتخانىنى ئۇ سالدۇرىدۇ، مەن ئۇنىڭ پادىشاھلىق تەختىنى مەڭگۈلۈك قىلىمەن.¹⁴ مەن ئۇنىڭغا ئاتا بولىمەن، ئۇ ماڭا ئوغۇل بولىدۇ، مۇبادا ئۇ گۇناھ ئۆتكۈزسە، ئاتا - ئانا بالىسىنى تەربىيە بېرىپ تۈزەتكەندەك، ئۇنى تۈزەيمەن.

¹⁵ سېنى پادىشاھ بولسۇن دەپ، سائۇلنى مېھىر - مۇھەببەتتىن مەھرۇم قىلغانىدىم. لېكىن مېھىر - مۇھەببەتتىن سېنىڭ پۇشتۇڭدىن ھېچقاچان يىراق تۇتمايمەن.¹⁶ سېنىڭ ئەۋلادلىرىڭ ۋە پادىشاھلىقىڭنىڭ ئالدىدا مەڭگۈ

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

داۋاملىشىدۇ. سېنىڭ پادىشاھلىق تەختىڭنى ئەبەدىي قىلمەن.»
¹⁷ ناتان پەيغەمبەر پەرۋەردىگار دىن ئۆزىگە كەلگەن ۋەھىيلەرنىڭ ھەممىسىنى
 داۋۇتقا يەتكۈزدى.

داۋۇتنىڭ دۇئا ۋە مەدھىيەسى

¹⁸ شۇنىڭدىن كېيىن داۋۇت ئەھدە ساندۇقى قويۇلغان چېدىرغا كىرىپ،

پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىدا ئولتۇرۇپ مۇنداق دېدى:

— ئى ئىگەم پەرۋەردىگار! ماڭا بۇ قەدەر شاپائەت قىلغۇدەك مەن كىم ئىدىم،
 ئائىلەم قانچىلىك ئىدى؟ ¹⁹ ئۇنىڭ ئۈستىگە، سەن ئىگەم پەرۋەردىگار مەن قۇلۇڭنىڭ
 ئەۋلادلىرىنىڭ كەلگۈسى ھەققىدە ۋەدە بەردىڭ. ئىگەم پەرۋەردىگار، سەن باشقا
 ئىنسانلارغىمۇ شۇنداق مۇئامىلە قىلامسەن؟ ²⁰ ئاھ ئىگەم پەرۋەردىگار، سەن
 قۇلۇڭنى بىلسەن، ساڭا دەيدىغان يەنە نېمە گېپىم بولسۇن؟ ²¹ بەرگەن ۋەدەڭ ۋە
 ئۆز خاھىشىڭ بويىچە شۇنداق ئۇلۇغۋار ئىشلارنى قىلدىڭ ۋە بۇ ئىشلارنى قۇلۇڭغا
 ئايان قىلدىڭ.

²² ئى ئىگەم پەرۋەردىگار، نەقەدەر ئۇلۇغدۇرسەن، سېنىڭ تەڭرىسىڭ يوقتۇر.

سەن بىردىنبىر ھەقىقىي خۇدادۇرسەن. بىز ساڭا ئوخشاش باشقا خۇدا ھەققىدە
 ھېچقاچان ئاڭلاپ باقمىغاندۇق. ²³ يەر يۈزىدە ئىسرائىللاردەك يەنە بىر خەلق

بارمۇ؟ قايسى بىر خەلقنى ئىسرائىللاردەك قۇللۇقتىن قۇتۇلدۇرۇپ ئۆز خەلقىڭ

قىلدىڭ؟ ئىسرائىللار ئۈچۈن قىلغان ئۇلۇغ مۆجىزىلىرىڭ شان - شۆھرىتىڭنى نامايان

قىلدى. ئۆز خەلقىڭنى مىسىردىن قۇتۇلدۇرۇپ، ئۇلارنىڭ ئالدىدا تۇرۇۋالغان يات

ئەللەرنى بۇتلىرى بىلەن قوشۇپ قوغلىۋەتتىڭ. ²⁴ ئى پەرۋەردىگار، سەن

ئىسرائىللارنى مەڭگۈگە ئۆز خەلقىڭ قىلدىڭ ۋە ئۆزۈڭ ئۇلارنىڭ خۇداسى بولدۇڭ.

²⁵ ئى پەرۋەردىگار خۇدا، قۇلۇڭ ۋە قۇلۇڭنىڭ ئەۋلادلىرى توغرىلىق قىلغان

سۆزلىرىڭدە مەڭگۈگە تۇرغايىسەن، ۋەدىلىرىڭنى ئىشقا ئاشۇرغايىسەن. ²⁶ شۇندا

نامىڭ تائەبەدكە ئۇلۇغلىنىپ، ئىنسانلار: «ئىسرائىللارغا يېتەكچىلىك قىلغۇچى خۇدا،

قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار ئىكەن» دەپ بىلىدۇ، قۇلۇڭ داۋۇتنىڭ خاندانلىقى

ئەۋلادتىن - ئەۋلادىچە سېنىڭ ھۇزۇرۇڭدا مۇستەھكەم تۇرىدۇ.

²⁷ ئەي قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار، ئىسرائىللارنى تاللىغان خۇدا! سەن قۇلۇڭ داۋۇتنىڭ جەمەتىگە بىر خانىدانلىق تىكلەپ بېرىدىغانلىقىنى ئايان قىلغاندىن، شۇ سەۋەبتىن مەن ساڭا شۇنداق دەپ دۇئا قىلىشقا جۈرئەت قىلدىم. ²⁸ ئى ئىگەم پەرۋەردىگار! سەن خۇدادۇرسەن. سېنىڭ سۆزلىرىڭ ئىشەنچلىكتۇر. سەن ماڭا مۇشۇنداق ياخشى ئىشلارنى ۋەدە قىلدىڭ. ²⁹ ئەمدى مەن ساڭا شۇنداق ئىلتىجا قىلاي، مېنىڭ خانىدانلىقىمنىڭ ھۇزۇرۇڭدا مەڭگۈ تۇرۇشى ئۈچۈن بەخت ئاتا قىلغىسەن. ئى پەرۋەردىگار! سەن شۇنى ۋەدە قىلغانسەن، سەن ئاتا قىلغان بەخت بىلەن قۇلۇڭنىڭ خانىدانلىقى مەڭگۈ بەختكە سازاۋەر بولىدۇ.

8 - باب

داۋۇتنىڭ يات ئەللەر ئۈستىدىن غەلبە قىلىشى

¹ مەلۇم ۋاقىتتىن كېيىن داۋۇت فىلىستىيەلىكلەرگە يەنە ھۇجۇم قىلىپ، ئۇلارنى بويسۇندۇردى. داۋۇت فىلىستىيەلىكلەرنىڭ يېرىنى تارتىۋېلىپ، ئۇلارنىڭ يەر باشقۇرۇش ھوقۇقىنى ئۆتكۈزۈۋالدى. ² ئۇ موئابلارنىمۇ مەغلۇپ قىلدى. ئۇ ئۇلارنى يەرگە ئۇچ قاتار بولۇپ يېتىشقا بۇيرۇدى. ئاندىن ئىككى قاتاردىكىلەرنى ئۆلتۈرۈپ، بىر قاتاردىكىلەرنى ساق قالدۇردى. شۇنداق قىلىپ تىرىك قالغان موئابلار داۋۇتقا ئەل بولۇپ، ئۇنىڭغا باج - سېلىق تۆلەيدىغان بولدى.

³ زوباھ پادىشاھلىقىنىڭ پادىشاھى رىخوبنىڭ ئوغلى ھادادئەزەر فىرات دەرياسى ئەتراپىدىكى زېمىنغا بولغان باشقۇرۇشنى قايتۇرۇۋېلىشقا ئاتلىنىپ چىققاندا، داۋۇت ئۇنى مەغلۇپ قىلدى. ⁴ داۋۇت ئۇنىڭدىن 1700 ئاتلىق لەشكەر، 20 مىڭ پىيادە لەشكەرنى ئەسىرگە ئالدى. يۈز ھارۋىنى تارتىشقا يەتكۈدەك ئاتنى قالدۇرغاندىن بۆلەك، قالغان ئاتلارنىڭ ھەممىسىنىڭ پېيىنى كەستۈرۈۋەتتى.

⁵ دەمەشىقتىكى سۈرىيەلىكلەر زوباھ پادىشاھى ھادادئەزەرگە ياردەم بېرىشكە كەلگەندە، داۋۇت سۈرىيەلىكلەردىن 22 مىڭ ئادەمنى ئۆلتۈردى. ⁶ شۇنىڭدىن كېيىن داۋۇت دەمەشىقتىكى سۈرىيەلىكلەر رايونىغا ئۆزىنىڭ قوشۇنلىرىنى تۇرغۇزدى. شۇنداق

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

قىلىپ سۈرىيەلىكلەر داۋۇتقا ئەل بولۇپ، ئۇنىڭغا باج - سېلىق تۆلەيدىغان بولدى. داۋۇت مەيلى نەگە ھۇجۇم قىلمىسۇن، پەرۋەردىگار ئۇنى غەلبىگە ئېرىشتۈرۈپ تۇردى. ⁷ داۋۇت ھادادئەزەرنىڭ ئادەملىرىنىڭ ئالتۇن قالغانلىرىنى ئولجا ئېلىپ يېرۇسالېمغا قايتتى. ⁸ داۋۇت پادىشاھ يەنە ھادادئەزەرنىڭ بەتاخ ۋە بېروتاي دېگەن ئىككى شەھىرىدىنمۇ ناھايىتى نۇرغۇن تۇچ ئولجا ئالدى. ⁹ خامات پادىشاھى توئۇ داۋۇتنىڭ ھادادئەزەرنىڭ پۈتۈن قوشۇنىنى مەغلۇپ قىلغانلىقىنى ئاڭلاپ ¹⁰ ئوغلى يوراننى داۋۇت پادىشاھنىڭ ئالدىغا سالماغا ئەۋەتتى ۋە ئۇنىڭ ھادادئەزەر بىلەن جەڭ قىلىپ، ئۇنى مەغلۇپ قىلغانلىقىنى تەبرىكلىدى. ئەمەلىيەتتە توئۇ ھادادئەزەر بىلەن دائىم ئۇرۇش قىلىپ كەلگەنىدى. يورام داۋۇت پادىشاھقا ئالتۇن، كۈمۈش ۋە تۇچتىن ياسالغان نەرسىلەرنى ئالغاچ باردى. ¹¹⁻¹² داۋۇت پادىشاھ بۇ نەرسىلەرنى ئۆزى بۇرۇن بويسۇندۇرغان بارلىق خەلقلەردىن، يەنى ئىدمولۇقلار، موئابىلار، ئاممونلار، فىلىستىيەلىكلەر ۋە ئامالەكلەردىن ئولجا ئالغان ھەممە ئالتۇن - كۈمۈشلەر، شۇنداقلا زوباھ پادىشاھى رىخوبىنىڭ ئوغلى ھادادئەزەردىن ئالغان ئولجىلارنىڭ بىر قىسمى بىلەن قوشۇپ پەرۋەردىگار ئۈچۈن قىلىندىغان خىزمەتلەرگە ئاتدى.

¹³ داۋۇت تۇز جىلغىسىدا ئىدمولۇقلاردىن 18 مىڭ ئادەمنى ئۆلتۈرۈپ قايتقاندىن كېيىن، ناھايىتى داڭ چىقاردى. ¹⁴ ئۇ يەنە ئىدمونىڭ ھەرقايسى جايلىرىغا ئۆز قوشۇنلىرىنى تۇرغۇزدى. ئىدمولۇقلارنىڭ ھەممىسى داۋۇتقا ئەل بولدى، داۋۇت قەيەرگە بېرىپ جەڭ قىلمىسۇن، ھەممە يەردە پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا غەلبە - نۇسرەت ئاتا قىلدى.

داۋۇتنىڭ ئەمەلدارلىرى ۋە ئۇلارنىڭ ۋەزىپىلىرى

¹⁵ داۋۇت ئەمدى پۈتۈن ئىسرائىلىيەگە ھۆكۈمرانلىق قىلدى، ئۇ خەلقنى ئادىللىق ۋە

^{13:8} يەنە بىر خىل تەرجىمىسى — «داۋۇت سۈرىيەگە قارشى ھۇجۇم قىلىپ قايتتى. ئاندىن ئۇ تۇز جىلغىسىدا ئىدمولۇقلاردىن 18 مىڭ ئادەمنى ئۆلتۈردى، شۇنىڭدىن كېيىن ئۇ ناھايىتى داڭ چىقاردى.»

ھەققانىيەت بىلەن باشقۇردى.

¹⁶ مەزلۇم زىرۇيانىڭ ئوغلى يىئاب قوشۇنغا باش سەركەردە، ئاخىلۇدنىڭ ئوغلى يېھوشافات تەزكىرىچى، ¹⁷ ئاختۇبىنىڭ ئوغلى زادوق بىلەن ئەبىياتارنىڭ ئوغلى ئاخىمەلەك روھانىي[®]، سىرايا پۈتۈكچى، ¹⁸ يېھوياداننىڭ ئوغلى بىنايا كىرىتەلەر بىلەن پىلېتەلەردىن تەركىب تاپقان ياساۋۇللارنىڭ باشلىقى، داۋۇتنىڭ ئوغۇللىرى روھانىي ئىدى.

9 - باب

داۋۇتنىڭ مىغبۇشەتكە مېھىر - شەپقەت كۆرسىتىشى

¹ بىر كۈنى داۋۇت:

— سائۇل جەمەتتىن ھايات قالغانلاردىن بىرەر كىشى بارمۇ؟ — دەپ سورىدى،
— ئەگەر بولسا مەن يوناتاننىڭ ھەق ھۆرمىتى ئۈچۈن ئۇ كىشىگە مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتەي.

² سائۇلنىڭ جەمەتكە ئىشلەيدىغان زىبا ئىسىملىك بىر خىزمەتكار بار ئىدى، ئۇنى داۋۇتنىڭ يېنىغا چاقىرتىپ كېلىشتى.

— سەن زىبا بولامسەن؟ — دەپ سورىدى داۋۇت پادىشاھ ئۇنىڭدىن.

— ھەئە ئالىيلىرى، مەن بولمەن، — دەپ جاۋاب بەردى ئۇ.

³ — سائۇل جەمەتتىن ھازىرغىچە بىرەر ئادەم قالغانمۇ؟ مەن ئۇنىڭغا خۇدانىڭ

مېھىر - شەپقىتىنى كۆرسىتەي، — دېدى پادىشاھ يەنە.

— يوناتاننىڭ ئوغۇللىرىدىن بىرى ھايات بولۇپ، ئۇنىڭ ئىككىلا پۇتى توكۇردۇر، — دەپ جاۋاب بەردى زىبا.

⁴ — ئۇ نەدە؟ — سورىدى پادىشاھ.

[®] 17:8 يەنە بىر خىل تەرجىمىسى — «زادوق بىلەن ئەبىياتارنى (ئاخىمەلەكنىڭ ئوغلى ۋە ئاختۇبىنىڭ نەۋرىسى) روھانىي.»

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

— ئۇ لودىباردىكى ئاممىبىلىنىڭ ئوغلى ماكرنىڭ ئۆيىدە تۇردۇ، — دەپ جاۋاب بەردى زىبا.

⁵ شۇنىڭدىن كېيىن، داۋۇت پادىشاھ لودىباردىكى ئاممىبىلىنىڭ ئوغلى ماكرنىڭ ئۆيىدىن ئۇنى ئېلىپ كېلىشكە ئادەم ئەۋەتتى. ⁶ سائۇلنىڭ نەۋرىسى، يەنى يوناتانىڭ ئوغلى مەقبۇشەت داۋۇتنىڭ ئالدىغا كېلىپ، يەرگە باش قويۇپ، تەزىم قىلدى. — مەقبۇشەت! — دېدى داۋۇت.

— لەبەي، — دېدى ئۇ.

⁷ — قورقما، مەن ئاتاڭ يوناتانىڭ ھەق ھۆرمىتى ئۈچۈن ساڭا مېھىر — مۇھەببەت كۆرسىتىپ، بۇرۇن بوۋاڭ سائۇلغا تەۋە بولغان يەر — زېمىننىڭ ھەممىسىنى ساڭا بېرىمەن. بۇنىڭدىن باشقا، سەن دائىم داستىخاندا مەن بىلەن بىللە غىزالىنىسەن، — دېدى داۋۇت پادىشاھ ئۇنىڭغا.

⁸ — پېقىر ئۆلۈك ئىتتەك قەدىرسىز بىر ئادەممەن، ئۆزلىرىنىڭ بۇنچىۋالا ياخشىلىق قىلىشلىرىغا ئەرزىمەيمەن، — دېدى مەقبۇشەت يەنە بىر مەرتەم تەزىم قىلىپ. ⁹ داۋۇت پادىشاھ سائۇل ئۈچۈن ئىشلىگەن خىزمەتكار زىبانى چاقىرتىپ كېلىپ ئۇنىڭغا:

— مەن سائۇل ۋە ئۇنىڭ جەمەتكە نېمە تېگىشلىك بولسا، ھەممىسىنى

خوجايىنىڭ نەۋرىسىگە بەردىم. ¹⁰ سەن، ئوغۇللىرىڭ شۇنداقلا

خىزمەتكارلىرىڭنىڭ ھەممىسى خوجايىنىڭ جەمەتى ئۈچۈن يەرلىرىنى تېرىپ،

ئالغان ھوسۇلنى ئۇلارنىڭ يەپ — ئىچىشىگە بەرگىن. خوجايىنىڭ نەۋرىسى

مەقبۇشەت بولسا دائىم مەن بىلەن بىر داستىخاندا بولىدۇ، — دېدى. (زىبانىڭ 15

ئوغلى، 20 خىزمەتكارى بار ئىدى.)

¹¹ زىبا پادىشاھقا:

— پېقىر پادىشاھ ئالىيلىرىنىڭ ئەمر قىلغانلىرىنىڭ ھەممىسىنى بەجا كەلتۈردى، —

دېدى.

شۇنىڭدىن كېيىن مەقبۇشەت خۇددى پادىشاھنىڭ ئوغلىدەك پادىشاھ بىلەن بىر

داستىخاندا ئولتۇرۇپ غىزالىنىدىغان بولدى.

¹² مەنبۇشە تىنىڭ مەكە ئىسىملىك بىر كىچىك ئوغلى بار ئىدى. زىيانىڭ ئۆيىدە تۇرىدىغانلارنىڭ ھەممىسى مەنبۇشە تىنىڭ خىزمەتكارلىرى بولدى. ¹³ ئىككىلا پۇتى توكۇر بولغان مەنبۇشە تىنى ئەمدى يېرۇسالېمدا ياشاپ قالدى ۋە دائىم پادىشاھ بىلەن بىر داستىخاندا غىزالىنىپ تۇردى.

10 - باب

داۋۇتنىڭ سۈرىيەلىكلەر ۋە ئاممىلارنى مەغلۇپ قىلىشى

¹ ئارىدىن بىر قانچە ۋاقىت ئۆتكەندىن كېيىن، ئاممىلارنىڭ پادىشاھى ناخاش ۋاپات بولدى. ئۇنىڭ پادىشاھلىق ئورنىغا ئوغلى خانۇن چىقتى.

² داۋۇت: «خانۇننىڭ ئاتىسى ناخاش ماڭا مېھىر - شەپقەت كۆرسەتكەنلىكى ئۈچۈن، مەن ئۇنىڭ ئوغلى خانۇنغا مېھىر - شەپقەت كۆرسىتىمەن» دەپ ئويلىدى.

داۋۇت ئۇنىڭغا تەسەللى بېرىش ئۈچۈن ئەلچىلىرىنى ئەۋەتتى. ئەلچىلەر ئاممىلارنىڭ زېمىنىغا كىرگەندە، ³ ئاممىلارنىڭ ئەمەلدارلىرى خوجىسى خانۇنغا:

— داۋۇت بۇ يەرگە ھال سورىغىلى ئادەم ئەۋەتتى. سىلچە ئۇ ئاتىلىرىنىڭ

ھۆرمىتىنى قىلىۋاتقانمىدۇ؟ ئۇنىڭ ئەلچىلىرىنىڭ بۇ يەرگە كېلىشتىكى مەقسىتى بۇ شەھەرنى تەكشۈرۈپ، پايلاپ چىقىپ، ئاندىن كېيىن شەھەرنى ئىشغال قىلىش، دەپ ئويلىماملا؟ — دېيىشتى.

⁴ شۇنىڭدىن كېيىن خانۇن داۋۇتنىڭ ئەلچىلىرىنى تۇتۇۋېلىپ، ئۇلارنىڭ يۈزلىرىنىڭ بىر تەرىپىدىكى ساقال - بۇرۇتلىرىنى چۈشۈرۈۋەتتى. يەنە ئۇلارنىڭ تونلىرىنىڭ ئاستى تەرىپىدىن يانپاشلىرىغىچە بولغان قىسمىنى كېسىۋېتىپ، ئاندىن ئۇلارنى قوغلىۋەتتى.

⁵ داۋۇت ئەلچىلەرنىڭ ئەھۋالىدىن خەۋەر تاپقاندىن كېيىن، ئۇلارنى كۈتۈۋېلىشقا ئالدىغا ئادەم ئەۋەتتى. ئەلچىلەر تولمۇ ئىزا - ئاھانە تەتە قالغانىدى. پادىشاھ

ئەلچىلىرىگە: «سىلەر ئېرىخا شەھرىدە تۇرۇپ، ساقال - بۇرۇتۇڭلار ئۆسكەندىن كېيىن قايتىپ كېلىڭلار» دەپ سۆز ئەۋەتتى.

⁶ ئاممىلار ئۆزلىرىنىڭ داۋۇتنى رەنجىتىپ قويغانلىقىنى بىلىپ، بەيت - رىخوب ۋە

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

زوباھتىكى سۈرىيەلىكلەردىن 20 مىڭ پىيادە لەشكەر، مائاكا پادىشاھىدىن بىر مىڭ لەشكەر، توبلۇقلاردىن 12 مىڭ لەشكەر ياللاپ ئالدى. ⁷ داۋۇت بۇ خەۋەرنى ئاڭلاپ، ئىسرائىلىيەنىڭ پۈتۈن قوشۇنىنى يولباشچىلىقىدا ئۇلار بىلەن ئۇرۇش قىلىشقا چىقاردى. ⁸ ئاممونلار پايتەخت رابباھ شەھىرىدىن چىقىپ، شەھەر دەرۋازىسىنىڭ ئالدىدا سەپ تۈزۈپ تۇردى، زوباھ ۋە رىخوبتىكى سۈرىيەلىكلەر، توبلۇقلار ۋە مائاكانىڭ ئادەملىرى بولسا دالادا ئايرىم بىر قوشۇن بولۇپ تۇردى.

⁹ يولباشچى ئالدى - كەينىدىن ھۇجۇمغا ئۇچرايدىغانلىقىنى كۆرۈپ، ئىسرائىلىيەنىڭ بىر قىسىم خىل لەشكەرلىرىنى تاللاپ، ئۇلارنى سۈرىيەلىكلەرگە قارشى سەپكە تۇرغۇزدى. ¹⁰ قالغان ئادەملىرىنى بولسا ئاكىسى ئابىشاينىڭ باشقۇرۇشىغا قويدى. ئابىشاينى ئۇلارنى ئاممونلارغا قارشى جەڭگە تەييار قىلدى.

¹¹ يولباشچىغا:

— مۇبادا سۈرىيەلىكلەر مەندىن كۈچلۈك چىقسا، سەن ماڭا ياردەمگە كەل. مۇبادا ئاممونلار سەندىن كۈچلۈك چىقسا، مەن ساڭا ياردەمگە باراي. ¹² جاسارەتلىك بول، خەلقىمىز ۋە خۇدايىمىزنىڭ شەھەرلىرى ئۈچۈن جان تىكىپ ئۇرۇش قىلايلى! پەرۋەردىگارىڭنىڭ ئىرادىسى ئەمەلگە ئاشقاي، — دېدى.

¹³ يولباشچى ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرى ئىلگىرىلەپ بېرىپ، سۈرىيەلىكلەرگە ھۇجۇمغا ئۆتۈشكە تەييار بولدى؛ سۈرىيەلىكلەر ئۇلارنىڭ ئالدىدا قاچتى. ¹⁴ سۈرىيەلىكلەرنىڭ قاچقانلىقىنى كۆرگەن ئاممونلارمۇ ئابىشايدىن قېچىپ، شەھەرگە قايتىپ كىرىۋالدى. شۇنىڭدىن كېيىن يولباشچى ئاممونلار بىلەن جەڭ قىلماي، يېرۇسالېمغا قايتىپ كەتتى. ¹⁵ ئىسرائىللاردىن يېڭىلىگەنلىكىنى بىلگەن سۈرىيەلىكلەر يەنە قوشۇنلىرىنى يىغىشتى. ¹⁶ پادىشاھ ھادادئەزەر فىرات دەرياسىنىڭ ئۇ تەرىپىدىكى سۈرىيەلىكلەرگە ئادەم ئەۋەتىپ، ئۇلارنى يۆتكەپ كەلدى. ئۇلار ھادادئەزەر قوشۇنىنىڭ باش سەركەردىسى شوباكنىڭ رەھبەرلىكىدە خېلام شەھىرىگە ئۇرۇشقا كەلدى.

¹⁷ بۇنىڭدىن خەۋەر تاپقان داۋۇت ئىسرائىلىيەدىكى لەشكەرلەرنىڭ ھەممىسىنى يىغىپ، ئىئوردان دەرياسىدىن ئۆتۈپ، خېلامغا كەلدى. ئۇ يەردە سۈرىيەلىكلەر سەپ تۈزۈپ داۋۇتقا قارشى جەڭگە ئاتلاندى، ¹⁸ ۋاھالەنكى، سۈرىيەلىكلەر ئىسرائىللارنىڭ

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

ئالدىدىن يەنە قاچتى. داۋۇت سۈرىيەلىكلەرنىڭ جەڭ ھارۋىسى ھەيدەيدىغان 7 يۈز لەشكىرنى ۋە 40 مىڭ ئاتلىق لەشكىرنى ئۆلتۈردى. داۋۇت يەنە سۈرىيەلىكلەرنىڭ قوشۇنىنىڭ باش سەركەردىسى شوباكىنى يارىلاندى. ئۇ شۇ يەردە ئۆلدى.¹⁹ ھادادئەزەرگە تەۋە پادىشاھلارنىڭ ھەممىسى ئۆزلىرىنىڭ ئىسرائىللاردىن مەغلۇپ بولغانلىقىنى كۆرۈپ، ئۇلار بىلەن سۈلھى تۈزۈشۈپ، ئىسرائىللارغا ئەل بولدى. شۇنىڭدىن كېيىن سۈرىيەلىكلەر ئاممىلارغا ياردەم بېرىشتىن قورقۇپ قالدى.

11 - باب

داۋۇت ۋە باتشەبا

¹ ئەتىياز كېلىپ، پادىشاھلار جەڭگە چىقىدىغان چاغ بولدى. داۋۇت پۈتۈن ئىسرائىلىيە قوشۇنىنى يولغا چىقىرىپ، لەشكەر باشلىرىنىڭ باشچىلىقىدا جەڭگە ئاتلاندى. ئۇلار ئاممىلارنى يەڭدى ۋە رابباھنى قورشاۋغا ئېلىۋالدى. داۋۇت ئۆزى بولسا يېرۇسالېمدا قالدى.

² بىر كۈنى كەچقۇرۇن داۋۇت ئورنىدىن تۇرۇپ، ئوردىنىڭ ئۆگزىسىدە ئۇيان - بۇيان مېڭىپ يۈرگەندە، ناھايىتى چىرايلىق بىر ئايالنىڭ يۇيۇنۇۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ قالدى. ³ داۋۇت ئۇ ئايالنىڭ كىم ئىكەنلىكىنى بىلىپ كېلىشكە ئادەم ئەۋەتتى. ئۇ ئادەم قايتىپ كېلىپ:

— ئۇ ئەلئامنىڭ قىزى، خىت خەلقىدىن بولغان ئۇرپاننىڭ خوتۇنى باتشەبا ئىكەن، — دېدى.

⁴ داۋۇت ئادەم ئەۋەتىپ، ئۇ ئايالنى ئەكەلدۈردى ۋە ئۇنىڭ بىلەن بىللە بولدى. (بۇ چاغدا ئۇ ئايال ھەيز كۆرۈپ يېڭىدىن ساقايغان بولۇپ، ئەمدىلا تازىلىنىپ بولغانىدى). كېيىن ئۇ ئايال ئۆيىگە قايتىپ كەتتى.

⁵ ئايال ئۆزىنىڭ ھامىلىدار بولۇپ قالغانلىقىنى بىلىپ، بۇ ھەقتە داۋۇتقا خەۋەر ئەۋەتتى.

⁶ داۋۇت يولغا ئادەم ئەۋەتىپ: «سەن خىت خەلقىدىن بولغان ئۇرپاننى مېنىڭ

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

يېنىمغا ئەۋەتكىن» دېدى. يوناب ئۇرپىنى داۋۇتنىڭ يېنىغا ئەۋەتتى.
⁷ ئۇرپا كەلگەندىن كېيىن، داۋۇت ئۇنىڭدىن يوناب ۋە لەشكەرلەرنىڭ شۇنداقلا
 جەڭ مەيدانىنىڭ ئەھۋالىنى سورىدى.

⁸ ئاندىن داۋۇت ئۇنىڭغا:

— ئۆيۈڭگە قايتىپ، دەم ئالغىن! — دېدى.

ئۇرپا ئوردىدىن كەتكەندىن كېيىن، داۋۇت پادىشاھ ئۇنىڭ ئارقىسىدىن
 سوۋغاتلارنى ئەۋەتتى.

⁹ ئۇرپا بولسا ئۆزىنىڭ ئۆيىگە قايتماي، پادىشاھنىڭ خىزمەتكارلىرى بىلەن بىللە
 ئوردا دەۋرۋازىسىنىڭ يېنىدا قونۇپ قالدى.

¹⁰ «ئۇرپا ئۆيىگە قايتماپتۇ» دېگەن خەۋەر داۋۇتقا يەتكەندە، ئۇ ئۇرپانى
 چاقىرتىپ، ئۇنىڭدىن:

— سەن سەپەردىن كېلىپ تۇرۇپ، نېمىشقا ئۆز ئۆيۈڭگە بارمىدىڭ؟ — دەپ
 سورىدى.

¹¹ ئۇرپا جاۋاب بېرىپ:

— ئىسرائىلىيە ۋە يەھۇدىيە لەشكەرلىرى چېدىرلاردا تۇرۇۋاتىدۇ، ئەھدە
 ساندۇقمۇ ئۇلارنىڭ يېنىدا. خوجام يوناب ۋە ئۇنىڭ سەركەردىلىرى دالادا يېتىۋاتسا،
 مەن قانداقمۇ ئۆيىگە قايتىپ يەپ — ئىچىپ، خوتۇنۇم بىلەن بىللە ياتاي؟ مەن سىلنىڭ
 ناملىرى بىلەن قەسەم قىلىمەنكى، مەن ھەرگىز ئۇنداق ئىشنى قىلمايمەن، — دېدى.

¹² — بۈگۈنمۇ مۇشۇ يەردە قال. مەن سېنى ئەتە ئۇرۇش مەيدانىغا يولغا سېلىپ
 قويىمەن، — دېدى داۋۇت ئۇرپاغا. ئۇرپا شۇ كۈنى يېرۇسالېمدا قالدى. ¹³ ئەتسى
 داۋۇت ئۇرپانى ئۆزى بىلەن غىزالىنىشقا چاقىرتىپ، ئۇنى مەست قىلىپ قويدى.

ۋاھالەنكى، كەچ بولغاندا ئۇرپا ئۆز ئۆيىگە بېرىپ ياتماي، يەنىلا پادىشاھنىڭ
 خىزمەتكارلىرى ياتىدىغان جايدا ياتتى.

¹⁴ ئەتسى ئەتىگەندە داۋۇت يونابقا بىر پارچە خەت يېزىپ، ئۇنى ئۇرپا ئارقىلىق
 ئەۋەتتى. ¹⁵ ئۇ خېتىدە: «ئۇرپانى ئەڭ شىددەتلىك جەڭ بولىدىغان ئالدىنقى سەپكە
 ئەۋەت، ئۇنىڭ جەڭدە ئۆلۈپ كېتىشى ئۈچۈن، ئۇنى يالغۇز تاشلاپ، كەينىڭلارغا

چېكىنىڭلار» دەپ يازغانىدى.

¹⁶ يىۋاب ئۇ چاغدا رابباھ شەھىرىنى مۇھاسىرىگە ئېلىۋاتاتتى. دۈشمەنلەر قەيەردە ئەڭ كۈچلۈك بولسا، ئۇ ئۇرپانى شۇ يەرگە ئەۋەتتى. ¹⁷ دۈشمەن لەشكەرلىرى شەھەردىن چىقىپ، يىۋابنىڭ قوشۇنى بىلەن ئېلىشقاندا، داۋۇتنىڭ لەشكەرلىرىنىڭ بەزىلىرى يىقىلدى. خىت خەلقىدىن بولغان ئۇرپامۇ ئۆلدى.

¹⁸ شۇنىڭدىن كېيىن، يىۋاب داۋۇتقا خەۋەر چىقىپ، ئۇنىڭغا جەڭ ئەھۋالىدىن مەلۇمات بەردى. ¹⁹ يىۋاب خەۋەرچىگە:

— سەن پادىشاھقا پۈتۈن جەڭ ئەھۋالىنى تولۇق يەتكۈزگىن. ²⁰ ئەگەر پادىشاھ ئاڭلاپ قاتتىق خاپا بولۇپ، سېنى: «سەلەر نېمىشقا شەھەرگە شۇنچە يېقىن بېرىپ جەڭ قىلدىڭلار، دۈشمەننىڭ سېپىلدىن ئوق ئاتىدىغانلىقىنى بىلمەمتىڭلار؟» ²¹ گىدئوننىڭ ئوغلى ئابىمەلەكنى كىمىنىڭ ئۆلتۈرگەنلىكىنى بىلمەمسىلەر، ئۇنى تىبىزدا بىر ئايال سېپىلدىن يارغۇنچاقنىڭ تېشىنى تاشلاپ ئۆلتۈرمىگەنمىدى؟⁹ شۇنداق ئىكەن سەلەر سېپىلغا نېمىشقا شۇنچە يېقىن باردىڭلار؟» دەپ ئەيىبلەپ كەتسە، سەن ئۇنىڭغا: «پادىشاھنىڭ خىزمەتكارى ئۇرپامۇ ئۆلدى» دەپ جاۋاب بەرگىن، — دېدى.

²² خەۋەرچى داۋۇت پادىشاھنىڭ يېنىغا باردى ۋە يىۋاب تاپىلغان سۆزلەرنىڭ ھەممىسىنى ئۇنىڭغا ئېيتتى. ²³ خەۋەرچى داۋۇت پادىشاھقا:

— دۈشمەننىمىز بىزدىن كۈچلۈك كەلدى. ئۇلار شەھەردىن چىقىپ، دالادا بىز بىلەن جەڭ قىلدى. بىراق بىز ئۇلارنى شەھەر دەرۋازىسىغىچە قوغلاپ باردۇق. ²⁴ شۇ پەيتتە دۈشمەننىڭ ئوقياچىلىرى سېپىلدا تۇرۇپ، پادىشاھى ئالەمنىڭ لەشكەرلىرىنى ئوقياغا تۇتۇشتى. سىلنىڭ لەشكەرلىرىدىن بەزىلىرى ئۆلدى. ئۇلارنىڭ ئىچىدە خىت خەلقىدىن بولغان خىزمەتكارلىرى ئۇرپامۇ بار، — دېدى.

²⁵ داۋۇت خەۋەرچىگە:

— سەن بېرىپ يىۋابنى رىغبەتلەندۈرۈپ، ئۇنىڭغا: «بۇ ئىش سەۋەبىدىن كۆڭلۈڭنى يېرىم قىلما، جەڭ قۇربانىسىز بولمايدۇ. ئەمدى شەھەرگە بولغان ھۇجۇمنى

⁹ 21:11 مۇقەددەس كىتابنىڭ «سەردارلار» قىسمى 9-باب، 50-53-ئايەتلەرگىچە قارالسۇن.

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

كۈچەيتىپ، شەھەرنى ئىشغال قىل» دېگەن، — دېدى.
²⁶ ئۇرپاننىڭ ئايالى ئېرىنىڭ ئۆلگەنلىكىنى ئاڭلاپ، ھازا تۇتتى. ²⁷ ھازا مۇددىتى توشۇشى بىلەن داۋۇت ئادەم ئەۋەتىپ، ئۇنى ئوردىغا ئەكەلدۈرۈۋالدى. ئۇ داۋۇتقا خوتۇن بولۇپ، بىر ئوغۇل تۇغۇپ بەردى. لېكىن داۋۇتنىڭ بۇ قىلغانلىرى پەرۋەردىگارنىڭ نەزىرىدە رەزىللىك ئىدى.

12 - باب

پەرۋەردىگارنىڭ داۋۇتنى ئەيىبلەشى

¹ پەرۋەردىگار ناتان پەيغەمبەرنى داۋۇتنىڭ يېنىغا ئەۋەتتى. ئۇ كېلىپ، داۋۇتقا مۇنداق دېدى:

— بىر شەھەردە ئىككى ئادەم بار بولۇپ، بىرسى باي، بىرسى كەمبەغەل ئىكەن. ² باينىڭ ناھايىتى كۆپ چارۋا - ماللىرى بار ئىكەن، ³ كەمبەغەلنىڭ بولسا سېتىۋېلىپ بېقىۋاتقان كىچىككىنە بىر چىشى قوزسىدىن باشقا ھېچنېمىسى يوق ئىكەن. ئۇ قوزا كەمبەغەلنىڭ ئۆيىدە ئۇنىڭ بالىلىرى بىلەن بىللە چوڭ بولۇشقا باشلاپتۇ. قوزا ئۇنىڭ تامىقىدىن يەپ، قاچىسىدىن سۈت ئىچىپ، قويندا ئۇخلايدىكەن. قىسقىسى قوزا ئۇ ئادەمنىڭ قىزىدە كلا بولۇپ كېتىپتۇ. ⁴ بىر كۈنى باينىڭ ئۆيىگە بىر يولۇچى چۈشۈپتۇ. باي مېھمانغا تائام ھازىرلاش ئۈچۈن، ئۆزىنىڭ ماللىرىدىن بىرەرنى سويۇشقا كۆزى قىيامى، ھېلىقى كەمبەغەلنىڭ پاقلىنىنى ئەكەلدۈرۈپ، ئۇنى سويۇپتۇ - دە، يولۇچىنى مېھمان قىلىپتۇ.

⁵ داۋۇت بۇنى ئاڭلاپ بايغا قاتتىق غەزەپلىنىپ، ناتانغا:

— مەڭگۈ ھايات پەرۋەردىگار ئالدىدا قەسەم قىلمەنكى، بۇنداق ئىشنى قىلغان ئادەم ئۆلۈمگە مەھكۇمدۇر. ⁶ ئۇ باغرى تاشلىق قىلىپ، بۇنداق ئىشنى قىلغانلىقى ئۈچۈن كەمبەغەلگە تۆت پاققان تۆلىشى كېرەك، — دېدى.

⁷ — ئۇ ئادەم دەل سەن! — دېدى ناتان داۋۇتقا، — پەرۋەردىگار، ئىسرائىللارنى تاللىغان خۇدا ساڭا دەيدۇكى: «مەن سېنى ئىسرائىلىيەگە پادىشاھ بولۇشقا تاللاپ،

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

سائۇلنىڭ قولىدىن قۇتۇلدۇرۇپ چىقتىم. ⁸ ئۇنىڭ ئوردىسىنى ساڭا ئاتا قىلىپ، خوتۇنلىرىنى قۇچقىڭغا سېلىپ بەردىم. ئىسرائىلىيە ۋە يەھۇدىيە پادىشاھلىقلىرىنىمۇ ساڭا بەردىم. بۇلارنى ئاز كۆرگەن بولساڭ، بۇنىڭدىنمۇ كۆپرەكىنى بېرەر ئىدىم. ⁹ سەن نېمىشقا مېنى كۆزگە ئىلماي، رەزىل ئىشلارنى قىلدىڭ؟ خىت خەلقىدىن بولغان ئۇربانىڭ جېنىنى ئۇرۇشتا ئاممىلارنىڭ قولى بىلەن ئالدىڭ. ئۇنىڭ ئايالىنى تارتىۋېلىپ، ئۆزۈڭگە خوتۇن قىلىۋالدىڭ! ¹⁰ مېنى كۆزۈڭگە ئىلماي، ئۇربانىڭ ئايالىنى ئۆزۈڭگە خوتۇن قىلىۋالغانلىقىڭ ئۈچۈن، بۇنىڭدىن كېيىن قىلىچ ئەۋلادلىرىڭغا دائىم خەۋپ ئېلىپ كېلىدۇ.»

¹¹ پەرۋەردىگار يەنە شۇنداق دەيدۇكى: «قارا! مەن ئۆزۈڭنىڭ ئەۋلادلىرىڭدىن ئۆزۈڭگە يامانلىق كەلتۈرمەن؛ كۆز ئالدىڭدىلا خوتۇنلىرىڭنى باشقا بىرسىگە بېرىۋېتىمەن. ئۇ كۆپكۈندۈزدە خوتۇنلىرىڭنىڭ قوينىغا كىرىدۇ. ¹² سەن ئۇ ئىشنى يوشۇرۇنچە قىلغان بولساڭ، مەن بۇنى بارلىق ئىسرائىل خەلقى ئالدىدا كۆپكۈندۈزدە قىلغۇزمەن.»

¹³ داۋۇت بۇ گەپنى ئاڭلاپ ناتانغا:

— مەن پەرۋەردىگار ئالدىدا گۇناھ قىلدىم، — دېدى.

— پەرۋەردىگار گۇناھىڭنى كەچۈردى. سەن ئۆلمەيسەن، — دېدى ناتان، ¹⁴ — ئەمما سەن بۇ ئىشنى قىلىپ، پەرۋەردىگارنى مەنستىمگەنلىكىڭ ئۈچۈن، يېڭى تۇغۇلغان ئوغۇلۇڭ ئۆلۈپ كېتىدۇ.

¹⁵ شۇنىڭ بىلەن ناتان ئۆز ئۆيىگە قايتىپ كەتتى. پەرۋەردىگار ئۇربانىڭ خوتۇنى داۋۇتقا تۇغۇپ بەرگەن بالىنى ئېغىر كېسەلگە گىرىپتار قىلدى. ¹⁶ داۋۇت ئوغلى ئۈچۈن پەرۋەردىگارغا يالۋۇردى. ئۇ روزا تۇتتى، كېچىلىرى ئۆيىگە كىرىپ، يەردىلا ياتتى. ¹⁷ ئوردا ئاقساقاللىرى ئۇنىڭ يېنىغا كىرىپ، ئۇنى يەردىن تۇرغۇزماقچى بولسىمۇ، داۋۇت ئورنىدىن تۇرمىدى. ئۇلار بىلەن بىللە غىزا يېگىلىمۇ ئۈنمىدى.

¹⁸ يەتتىنچى كۈنى بالا قازا قىلدى. داۋۇتنىڭ ئەمەلدارلىرى ئۇنىڭغا بالىسىنىڭ ئۆلۈم خەۋىرىنى ئېيتىشقا پىتىنالمىدى. ئۇلار: «بىز بالا ھايات چېغىدا ئۇنىڭغا شۇنچە نەسەت قىلىپمۇ ئۇنى گەپكە كىرگۈزەلمىگەن تۇرساق، ئەمدى ئۇنىڭغا بالىنىڭ

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

ئۆلگەنلىكىنى قانداقمۇ ئېيتالايمىز؟ ئۇ ئۆزىگە بىرەر يامان ئىش قىلىپ قويارسىمۇ» دەپ ئەنسىرەشتى.

¹⁹ داۋۇت ئەمەلدارلىرىنىڭ بىر - بىرىگە پىچىرلىشىپ يۈرگەنلىكىدىن بالىنىڭ ئۆلگەنلىكىنى ھېس قىلىپ، ئەمەلدارلىرىدىن: — بالا قازا قىلدىمۇ؟ — دەپ سورىدى. ئۇلار:

— ھەئە! — دەپ جاۋاب بېرىشتى.

²⁰ شۇنىڭدىن كېيىن داۋۇت ئورنىدىن تۇرۇپ، يۇيۇنۇپ، خۇش پۇراق ئەتىرلەرنى چېچىپ، كىيىملىرىنى يەڭگۈشلەپ، پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەتگاھىغا كىرىپ ئىبادەت قىلدى. ئاندىن ئۇ ئۆز ئوردىسىغا قايتىپ كېلىپ، غىزا كەلتۈرگۈزۈپ يېدى. ²¹ شۇ چاغدا ئەمەلدارلىرى ئۇنىڭدىن:

— بالا ھايات چېغدا روزا تۇتۇپ، يىغلىدىلا. بالا ئۆلۈپ كەتكەندىن كېيىن بولسا ئەكسىچە غىزا يېدىلا، بۇ قانداق قىلغانلىرى؟ — دەپ سورىدى. ²² داۋۇت ئۇلارغا:

— بالا ھايات چېغدا روزا تۇتۇپ يىغلىشىم؛ پەرۋەردىگار ماڭا شەپقەت قىلىپ، بالىنى ھايات قالدۇرارسىمۇ، دېگەن ئويىدا بولغانلىقىمدىن ئىدى. ²³ ئەمدى ئۇ ئۆلۈپ كەتتى، يەنە نېمىشقا روزا تۇتىدىكەنمەن؟ ئۇنى تىرىلدۈرۈۋالالايتتىممۇ؟ مەن ھامان بىر كۈنى ئۇنىڭ يېنىغا بارمەن، لېكىن ئۇ مېنىڭ يېنىمغا قايتىپ كېلەلمەيدۇ، — دەپ جاۋاب بەردى.

سۇلايماننىڭ دۇنياغا كېلىشى

²⁴ ئاندىن كېيىن داۋۇت ئايالى باتشەباغا تەسەللى بەردى ۋە ئۇنىڭ يېنىغا كىرىپ ئۇنىڭ بىلەن بىللە ياتتى. باتشەبا ھامىلدار بولۇپ، بىر ئوغۇل تۇغدى. بالغا «سۇلايمان» دەپ ئات قويۇلدى. پەرۋەردىگار بالىنى ياخشى كۆرگەنلىكى ئۈچۈن، ²⁵ ناتان پەيغەمبەرنى ئەۋەتىپ، ئۇنىڭغا يىددىيا [مەنسى «پەرۋەردىگار ياخشى كۆرۈپ سۆيدى»] دەپ ئات قويىدى.

يوئابنىڭ رابباھ شەھىرىنى ھۇجۇم قىلىپ ئېلىشى

²⁶ شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقتتا، يوئاب ئاممونلارنىڭ پايتەختى رابباھقا بولغان ھۇجۇمنى داۋام قىلىۋەردى. نەتىجىدە شەھەرنىڭ پادىشاھ ئوردىسى جايلاشقان قەلئەسىنى بېسىۋالدى.

²⁷ كېيىن ئۇ داۋۇتقا چاپارمەنلەرنى ئەۋەتتى:

— مەن رابباھ شەھىرىگە ھۇجۇم قىلىپ، شەھەرنىڭ ئاساسلىق سۇ مەنبەسىنى ئالدىم. ²⁸ ئەمدى قالغان ئادەملەرنى ئۆزىڭز باشلاپ كېلىپ، شەھەرنى قورشاپ بېسىۋېلىڭ. شەھەرنى مەن ئالغان بولۇپ قالماي، بولمىسا خەلق «شەھەرنى يوئاب ئالغان» دەپ يۈرۈشىدۇ، — دېدى.

²⁹ شۇنىڭدىن كېيىن، داۋۇت قالغان قوشۇننى يىغىپ رابباھقا يۈرۈش قىلىپ، شەھەرنى ھۇجۇم بىلەن ئالدى. ³⁰ داۋۇت ئاممونلارنىڭ پادىشاھىنىڭ بېشىدىكى ئالتۇن تاجنى ئالدى. ئېغىرلىقى 35 كىلو كېلىدىغان، ئۈستى ياقۇت بىلەن بېزەلگەن بۇ ئالتۇن تاج داۋۇتنىڭ بېشىغا كىيىۋرۈلدى. داۋۇت شەھەردىن نۇرغۇن ئولجىلارنى ئالدى. ³¹ ئۇ يەنە شەھەر ئاھالىسىنى ھەرە، كەتمەن، پالتا بىلەن قىلىندىغان ئىشلارغا ۋە خۇمداندا خىش پىشۇرۇشقا سالدى. داۋۇت ئاممونلارنىڭ باشقا شەھەر ئاھالىلىرىگىمۇ شۇنداق مۇئامىلە قىلدى. ئاندىن داۋۇت پۈتۈن قوشۇننى باشلاپ، يېرۇسالېمغا قايتىپ كەتتى.

13 - باب

ئامنون ۋە تامار

¹ بىر مەزگىل ئۆتكەندىن كېيىن مۇنداق بىر ئىش يۈز بەردى:
 داۋۇتنىڭ تامار ئىسىملىك ناھايىتى چىرايلىق بىر قىزى بولۇپ، ئۇ ئابسالومنىڭ سىڭلىسى ئىدى. تامار داۋۇتنىڭ باشقا بىر ئوغلى ئامنوننىڭ ئاتا بىر ئانا باشقا سىڭلىسى ئىدى. ئامنون تامارغا كۆيۈپ قالدى ھەمدە ² كۆيۈك دەردىدە ئاغرىپ

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

قالدى. تامار تېخى قىز بولغاچقا، ئامنوننىڭ ئۇنىڭغا چىقىلىشقا كۆزى يەتمىدى.
³ ئامنوننىڭ يوناداب ئىسىملىك بىر ئاغىنىسى بار بولۇپ، ئۇ داۋۇتنىڭ ئاكىسى
 شامماھنىڭ ئوغلى ئىدى. يوناداب ئىنتايىن قۇۋ ئادەم ئىدى.
⁴ ئۇ ئامنوندىن:

— شاھزادە، نېمىشقا كۈندىن - كۈنگە چۈشكۈنلىشىپ كېتىسىز؟ ماڭا ئېيتىپ
 بېرەمسىز، — دەپ سورىدى.

— مەن ئۆگەي ئىنىم ئابسالومنىڭ سىڭلىسى تامارغا كۆيۈپ قالدىم، — دېدى ئۇ.
⁵ — ئۇنداق بولسا سىز كارىۋاتقا چىقىپ يالغاندىن كېسەل بولۇپ يېتىۋېلىڭ، ئاتىڭىز
 يوقلاپ كەلگەندە، ئۇنىڭغا: «سىڭلىم تامار كېلىپ ماڭا يېڭىلى بىر نەرسە بەرسۇن،
 كۆز ئالدىمدا تاماق ئەتسۇن، ئەتەن تامىقىنى قولىدىن ئېلىپ يەي» دەڭ، — دېدى
 يوناداب.

⁶ شۇنداق قىلىپ ئامنون يالغاندىن كېسەل بولۇپ يېتىۋالدى. پادشاھ يوقلاپ
 كەلگەندە، ئامنون:

— سىڭلىم تامارنى چاقىرتىپ، كۆز ئالدىمدا ماڭا نان پىشۇرغۇزۇپ بەرگەن
 بولسىڭىز، ئۇنىڭ ئۆز قولىدىن ئېلىپ يېگەن بولسام، — دېدى.
⁷ داۋۇت ئوردىغا چاپارمەن ئەۋەتىپ تامارغا: «ئاكىڭز ئامنوننىڭ ئۆيىگە بېرىپ،
 ئۇنىڭغا غىزا ئېتىپ بېرىڭ» دېدى.

⁸ شۇنىڭ بىلەن تامار ئاكىسى ئامنوننىڭ ئۆيىگە باردى. ئۇ چاغدا ئامنون ئورۇن
 تۇتۇپ ياتقانىدى. تامار ئازراق ئۇندا خېمىر يۇغۇرۇپ، ئامنوننىڭ كۆز ئالدىدا تاۋىدا
 نان پىشۇرۇپ بەردى. ⁹ ئۇ تاۋىنى ئېلىپ كېلىپ، ناننى ئامنوننىڭ ئالدىغا قويغاندى،
 ئامنون ناننى يېڭىلى ئۇنماي: «ھەممىڭلار بۇ يەردىن چىقىپ كېتىڭلار!» دېدى.
 ھەممەيلەن ئۇنىڭ يېنىدىن چىقىپ كېتىشتى.

¹⁰ ئاندىن ئامنون تامارغا:

— ناننى ھۇجرامغا ئەكىر، ئۆز قولىڭدىن ئېلىپ يەي، — دېدى.
 تامار پىشۇرغان نانلارنى ئېلىپ، ئاكىسى ئامنوننىڭ ھۇجرىسىغا كىرىپ، ئۇنىڭ
 يېنىغا كەلدى. ¹¹ تامار ناننى ئۇنىڭغا سۇنغاندا، ئامنون ئۇنى ئۆزىگە تارتىپ:

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

— سىڭلىم، كەل، مەن بىلەن ياتقىن! — دېدى.

¹² — ياق، ئاكا، مېنى زورلىماڭ! ئىسرائىللار ئىچىدە بۇنداق قىلىشقا بولمايدۇ.

بۇنداق سەت ئىشنى قىلماڭ. ¹³ بۇ رەسۋاچلىقنى مەن قانداق كۆتۈرۈپ يۈرەي؟ سىزمۇ ئىسرائىللار ئىچىدە ئۇياتقا قالغان بىر ئەخمەققە ئايلىنىپ قالسىز. ئۆتۈنەي، پادىشاھقا ئېيتسىڭىز، ئۇ مېنىڭ سىزگە ياتلىق بولۇشۇمغا قارشى چىقمايدۇ، — دېدى.

¹⁴ لېكىن ئامنون ئۇنىڭ گېپىگە قۇلاق سالمىدى. ئۇ تاماردىن كۈچلۈك بولغاچقا، ئۇنىڭغا زورلۇق قىلىپ، ئۇنىڭ بىلەن بىللە ياتتى. ¹⁵ شۇنىڭدىن كېيىن، ئامنون تامارغا بەك ئۆچ بولۇپ كەتتى. ئۆچلۈكى ئۇنىڭ ئىلگىرى تامارغا بولغان مۇھەببىتىدىنمۇ كۈچلۈك بولدى. ئامنون تامارغا:

— قوپ، بۇ يەردىن يوقال! — دېدى.

¹⁶ — ياق! مېنى قوغلىغان بۇ گۇناھىڭىز ھېلى مېنى ئاياغ ئاستى قىلغان

گۇناھىڭىزدىنمۇ ئېغىردۇر، — دېدى تامار.

لېكىن ئامنون ئۇنىڭ گېپىگە قۇلاق سالماي، ¹⁷ ئەكسىچە شەخسىي خىزمەتكارىنى

چاقىرىپ:

— بۇ خوتۇنى ھەيدەپ چىقىرىپ، ئىشكىنى قۇلۇپلاپ قوي! — دېدى.

¹⁸ ئامنوننىڭ خىزمەتكارى تامارنى ھەيدەپ چىقىرىۋەتكەندىن كېيىن، ئىشكىنى

قۇلۇپلاپ قويدى. بۇ چاغدا تامار ئۇزۇن يەڭلىك لباس كىيىۋالغان بولۇپ،

پادىشاھنىڭ ياتلىق بولمىغان قىزلىرى شۇنداق كىيىنىشەتتى. ¹⁹ تامار بېشىغا كۈل

چېچىپ، ئۈستىدىكى ئۇزۇن يەڭلىك لباسنى يىرتىۋەتتى. ئىككى قولى بىلەن

يۈزىنى يېپىۋېلىپ، ھۆڭرەپ يىغلاپ ماڭدى.

²⁰ ئاكسى ئابسالوم ئۇنى كۆرۈپ، ئۇنىڭدىن:

— ئاكاڭ ئامنون سەن بىلەن بىللە ياتتىمۇ؟ ھەي سىڭلىم، ئەمدى سەن بۇ ئىشنى

ئاغزىڭدىن چىقارما. ئۇ دېگەن سېنىڭ ئاكاڭ، بۇ ئىشنى كۆڭلۈڭگە ئالما، — دېدى.

شۇنىڭدىن كېيىن تامار تەنھا ۋە غەمكىن ھالدا ئاكسى ئابسالومنىڭ ئۆيىدە

ياشدى.

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

²¹ بولۇپ ئۆتكەن ئىشلارنى داۋۇت پادىشاھ ئاڭلاپ، ناھايىتى خاپا بولۇپ كەتتى.
²² ئۆز سىڭلىسى تامارنىڭ نومۇسىغا تەگكەنلىكى ئۈچۈن، ئابسالوم ئامنونغا ئۆچ بولۇپ كەتتى، ئۇ ئامنونغا يا ياخشى، يا يامان سۆز قىلمىدى.

ئابسالومنىڭ ئامنوننى ئۆلتۈرۈشى

²³ ئىككى يىل ئۆتكەندىن كېيىن ئابسالوم پادىشاھنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ ھەممىسىنى بائال - خازورغا زىياپەتكە تەكلىپ قىلدى. بائال - خازور ئەفرايىم زېمىنىنىڭ يېنىغا جايلاشقان بولۇپ، ئۇ يەردە ئابسالوم قويلارنى قىرقتۇراتتى.
²⁴ ئابسالوم شاھ ئاتىسىنىڭ ئالدىغا كېلىپ:

— قويلارنى قىرقتۇراتمەن. ئەي ئالىلىرى، مەرھەمەت قىلىپ ئەمەلدارلىرىڭىزنى ئېلىپ مەن بىلەن بىرگە تەبرىكلەش زىياپىتىگە قاتناشقايسىز، — دېدى.

²⁵ — ياق، ئوغلۇم! ئەگەر ھەممىمىز بارساق، ساڭا ئېغىرىمىز چۈشۈپ قالدۇ، — دېدى پادىشاھ.

ئابسالوم پادىشاھقا قاتتىق يالۋۇردى. پادىشاھ يەنىلا بېرىشقا ئۇنىماي، پەقەت ئۇنىڭغا بەخت تىلەپ دۇئا قىلدى.

²⁶ — ئەگەر ئۆزىڭىز بارالمايدىغان بولسىڭىز، ئاكام ئامنوننىڭ بىز بىلەن بېرىشىغا رۇخسەت قىلغايسىز، — دەپ ئۆتۈندى ئابسالوم.
 پادىشاھ ئۇنىڭدىن:

— نېمىشقا ئۇ سەن بىلەن بىللە بېرىشى كېرەك؟ — دەپ سورىدى،

²⁷ ئابسالوم يالۋۇرۇۋەرگەندىن كېيىن، پادىشاھ ئاخىرى ئامنوننىڭ ۋە بارلىق ئوغۇللىرىنىڭ ئۇنىڭ بىلەن بىللە بېرىشىغا ماقۇل بولدى.

²⁸ ئابسالوم ئۆزىنىڭ خىزمەتكارلىرىغا:

— دىققەتتە بولۇڭلار، ئامنون ھاراق ئىچىپ، سەل كەيپ بولغاندا، مەن: «ئامنوننى ئۆلتۈرۈڭلار!» دەپ بۇيرۇق قىلمەن. شۇ چاغدا ئۇنى ئۆلتۈرۈۋېتىڭلار! قورقماڭلار، بۇنى سىلەرگە مەن بۇيرۇدۇم. دادىل ۋە جەسۇر بولۇڭلار، — دېدى.

²⁹ ئابسالومنىڭ خىزمەتكارلىرى ئۇنىڭ بۇيرۇقىنى بەجا كەلتۈرۈپ، ئامنوننى

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

ئۆلتۈرۈۋەتتى. پادىشاھنىڭ قالغان ئوغۇللىرى ئورۇنلىرىدىن تۇرۇشۇپ، قېچىرلىرىنى مەنەپ قېچىشتى.

³⁰ ئۇلار يولدا كېتىۋاتقاندىلا، داۋۇت پادىشاھقا: «ئابسالوم پادىشاھنىڭ بالىلىرىنىڭ بىرىنىمۇ قالدۇرماي، ھەممىسىنى ئۆلتۈرۈۋېتىپتۇ» دېگەن خەۋەر يەتتى.

³¹ پادىشاھ بۇنى ئاڭلاپ، ئورنىدىن تۇرۇپ، قاتتىق قايغۇرغان ھالدا كىيىملىرىنى

يىرتىپ، ئۆزىنى يەرگە تاشلاپ يېتىۋالدى. ئۇنىڭ ئەتراپىدا تۇرغان ھەممە

خىزمەتكارلىرىمۇ كىيىملىرىنى يىرتىشتى.

³² لېكىن داۋۇت پادىشاھنىڭ ئاكىسى شامماھنىڭ ئوغلى يوناداب ئۇنىڭغا:

— پادىشاھ ئالىيلىرى، «ھەممە ئوغۇللىرىمىدىن ئايرىلىپتىمەن» دەپ ئويلىمىسىلا،

پەقەت ئامنون ئۆلۈپتۇ، خالاس. ئۇ ئۆگەي سىڭلىسى تامارنىڭ نومۇسىغا تەگكەن

كۈندىن باشلاپ، ئابسالوم ئۇنى ئۆلتۈرۈش قەستىدە بولۇپ كەلگەن. ³³ ئەمدى

پادىشاھ ئالىيلىرى «ھەممە ئوغۇللىرى ئۆلتۈرۈلۈپتۇ» دېگەن خەۋەرگە

ئىشەنمىسىلە. ئەمەلىيەتتە ئۆلتۈرۈلگىنى بىرلا ئامنون. ³⁴ ئابسالوم بولسا قېچىپ

كەتتى، — دېدى.

شۇ چاغدا سېپىلنىڭ ئۈستىدىكى كۆزەتچى ئەتراپقا قارىغاندى، تاغ تەرەپتىكى

يولدا، بەيت - خورون شەھىرىدىن كېلىۋاتقان نۇرغۇن ئادەملەرنى كۆردى.

³⁵ — ئەنە، ئوغۇللىرىنىڭ ھەممىسى كېلىۋېتىپتۇ. خۇددى پېقىر ئېيتقاندەك بولدى،

— دېدى يوناداب پادىشاھقا.

³⁶ ئۇنىڭ گېپى تۈگەر - تۈگمەيلا، پادىشاھنىڭ ئوغۇللىرى يېتىپ كېلىپ، ھۆڭرەپ

يىغلاپ كېتىشتى. پادىشاھ ۋە ئۇنىڭ ئەتراپىدىكى ئەمەلدارلىرىمۇ قاتتىق يىغلاپ

كېتىشتى.

³⁷⁻³⁸ ئابسالوم قېچىپ، گىشۇرنىڭ پادىشاھى تالماينىڭ يېنىغا باردى ۋە ئۇ يەردە

ئۈچ يىل تۇرۇپ قالدى. تالماي ئاممىھۇدنىڭ ئوغلى ئىدى. داۋۇت پادىشاھ ئوغلى

ئامنون ئۈچۈن ئۇزۇن ۋاقىت ماتەم تۇتتى. ³⁹ داۋۇت ئامنوننىڭ ئۆلۈمىدىن تەسەللى

تاپقاندىن كېيىن، ئابسالومنى سېغىنىشقا باشلىدى.

14 - باب

يوئابنىڭ ئابسالومنىڭ يېرۇسالېمغا قايتىپ كېلىشى ئۈچۈن پەم ئىشلىتىشى

¹ مەزلۇم زىرۇيانىڭ ئوغلى يوئاب داۋۇت پادىشاھنىڭ ئابسالومنى سېغىنغانلىقىنى بىلىپ،

² تىقوۋا شەھىرىگە ئادەم ئەۋەتىپ، ئۇ يەردىن بىر دانىشمەن ئايالنى چاقىرتىپ كەلدى. يوئاب ئۇ ئايالغا:

— سەن ماتەم تۇتۇۋاتقان قىياپەتكە كىرىپ، ھازىدارلىق كىيىملىرىڭنى كىيگىن. پەرداز قىلما، ئۆزۈڭنى بىر مەرھۇمغا ئۇزاقتىن بېرى ماتەم تۇتۇۋاتقان ئايال دەك كۆرىستىپ، ³ مەن ساڭا نېمە دېسەم، پادىشاھنىڭ ھۇزۇرىغا بېرىپ، ئۇنىڭغا شۇنى دە، — دېدى.

كېيىن يوئاب ئۇ ئايالغا نېمىلەرنى ئېيتىشنى ئۈگەتتى.

⁴ تىقوۋالىق ئايال، پادىشاھنىڭ ھۇزۇرىغا كىرىپ، يەرگە باش قويۇپ تەزىم قىلىپ، مۇنداق دېدى:

— ئى پادىشاھ ئالىيلىرى، ماڭا بىر ياردەم قىلغايلا!

⁵ — نېمە ئىشىڭ بار؟ — دەپ سورىدى پادىشاھ.

— مەن بىر تۇل ئايالمەن، — دېدى ئۇ، — ئېرىم ئۆلۈپ كەتكەن. ⁶ دېدەكلىرىنىڭ ئىككى ئوغلى بار ئىدى. بىر كۈنى ئۇ ئىككىسى ئېتىزلىقتا ئۇرۇشۇپ قاپتۇ. ئۇ يەردە

ئىككىسىنى ئاجرىتىپ قويدىغان ئادەم يوق، بىرى يەنە بىرىنى ئۇرۇپ ئۆلتۈرۈپ

قويۇپتۇ. ⁷ ئەمدى پۈتۈن جەمەتم دېدەكلىرىگە قارشى چىقىپ، ماڭا: «ئاكسىنى

ئۆلتۈرگەن قاتلىنى بىزگە تاپشۇرۇپ بەر. ئاكسىنى ئۆلتۈرگەنلىكى ئۈچۈن، گەرچە

مىراسخورۇڭ قالمىسىمۇ، ئۇنى ئۆلتۈرمىز» دېيىشىۋاتىدۇ. ئەگەر شۇنداق بولسا،

ئۇلار مېنىڭ ئۈمىد چىرىغىمنى ئۆچۈرۈۋېتىدۇ. بۇ دۇنيادا ئېرىمنىڭ نامىنى

داۋاملاشتۇرىدىغان بىرەرسى قالمايدۇ.

⁸ — سەن ئۆيۈڭگە قايت! مەن سېنىڭ مەنپەئەتتىڭگە پايدىلىق پەرمان

چۈشۈرمەن، — دېدى پادىشاھ ھېلىقى ئايالغا.

⁹ تىقۇۋالغۇ ئايال پادىشاھقا يەنە:

— ئى جانابىي ئالىيلرى، بۇ ئىشلارغا مەن ۋە ئاتامنىڭ جەمەتى ئەيىبلىكتۇرمىز. پادىشاھ ۋە پادىشاھنىڭ تەختى ئەيىبسز بولغاي، — دېدى.

¹⁰ — بۇ ئىش توغرىلۇق كىم ساڭا بىر نېمە دېسە، ئۇنى مېنىڭ يېنىمغا باشلاپ كەل. ئۇ ئادەم سېنى يەنە خاپا قىلمايدىغان بولىدۇ، — دېدى پادىشاھ.

¹¹ — ئەي پادىشاھ ئالىيلرى، پەرۋەردىگار خۇدالىرنىڭ ئالدىدا قەسەم قىلغايلا، ئوغلۇمنىڭ ئاتا جەمەتىدىكى قانغا قان ئالىمەن دېگۈچىلەر، قالغان بىر ئوغلۇمنىمۇ ئۆلتۈرۈپ، تېخىمۇ چوڭ جىنايەت ئۆتكۈزمىگەي، — دېدى ئايال.

— مەن مەڭگۈ ھايات پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىدا قەسەم قىلمەنكى، — دېدى پادىشاھ، — ئوغلۇڭنىڭ بىر تال مويىغىمۇ زەرەر يەتمەيدۇ.

¹² — دېدەكلىرنىڭ پادىشاھ ئالىيلرىغا يەنە بىر ئېغىز گەپ قىلىشىغا رۇخسەت قىلغايلا، — دېدى ئايال.

— قېنى، دېگىن، — دېدى پادىشاھ.

¹³ — ئۇنداقتا ئۆزلىرى نېمىشقا دەل بۇنداق ناھەقچىلىكنى خۇدانىڭ خەلقىگە راۋا كۆرىدىلا؟ — دېدى ئايال، — ئى پادىشاھ ئالىيلرى، سىلى بۇنداق دەپ تۇرۇپ ئۆزلىرىنىڭ قېچىپ كەتكەن ئوغلۇللىرىنىڭ قايتىپ كېلىشىگە يول قويمىسلا، ئۆزلىرىنىڭ خاتا ئىش قىلغانلىقلىرىنى ئىسپاتلىمايدىلا؟¹⁴ بىز ھەممىمىز ھامان ئۆلۈپ تۈگەيمىز. خۇددى سۇ تۇپراققا سېپىلسە قايتۇرۇۋالغىلى بولمىغاندەك، بىزمۇ قايتىپ كەلمەيمىز. لېكىن خۇدا بىزنى ھاياتلىقتىن مەھرۇم قىلمايدۇ، ئەكسىچە ئازغانلارنى ئۆزىنىڭ يېنىغا ئېلىپ كېلىشنىڭ يوللىرىنى ئىزدەيدۇ.¹⁵ پۈتۈن جەمەتم مېنى قورقۇتۇۋەتكەنلىكى ئۈچۈن مەن: «بۈگۈن پادىشاھ ئالىيلرىغا بۇ ئىشلار توغرىلۇق ئىلتىجا قىلسام، پادىشاھم دېدىكىنىڭ بۇ تەلىپىنى ئىجابەت قىلار،¹⁶ ئوغلۇم بىلەن مېنى ئۆلتۈرۈپ، بىزنى خۇدا ئۆز خەلقىگە بەرگەن زېمىندىن ئايرىۋەتمەكچى بولغانلاردىن قۇتقۇزار» دەپ ئويلىدىم.¹⁷ مەن يەنە: «پادىشاھ ئالىيلرىنىڭ گېپى مېنى ئەمىن تاپقۇزدۇ. چۈنكى پادىشاھم خۇدانىڭ پەرىشتىسىگە ئوخشاش ھەق - ناھەقنى ئايرىيالايدۇ» دەپ ئويلىدىم. ئۆزلىرىنى تاللىغان پەرۋەردىگار

خۇدالىرى سىلگە يار بولغاي!

¹⁸ — مەن سەندىن بىر گەپ سوراي، — دېدى پادشاھ ھېلىقى ئايالغا، — سەن مەندىن يوشۇرما.

— جانابى ئالىيلىرى، قېنى، سورىسلا، — دېدى ئايال.

¹⁹ — سېنىڭ يېنىمغا كېلىپ بۇ سۆزلەرنى قىلىشنىڭ يولۇنىڭ كۆرسەتمىسىمۇ؟ — دەپ سورىدى پادشاھ. ئايال جاۋاب بېرىپ مۇنداق دېدى:

— مەن پادشاھ ئالىيلىرى ئالدىدا قەسەم قىلمەنكى، ئۆزلىرىنىڭ ئويلىغانلىرى

توغرا. ماڭا نېمە دېيىشنى ۋە نېمە قىلىشنى ئۆگەتكەن دەل ئۆزلىرىنىڭ

خىزمەتكارلىرى يولۇنىڭ. ²⁰ ئۇنىڭ بۇنداق قىلىشى مەسىلىنىڭ يەنە بىر تەرىپىنى

سىلگە كۆرسىتىپ بېرىشتۇر. دانالىقتا ئۆزلىرى خۇدانىڭ پەرىشتىسىگە ئوخشايدىلا، يەر يۈزىدە بولۇۋاتقان ھەممە ئىشلارنى بىلىلا.

²¹ پادشاھ يولۇنى چاقىرتىپ، ئۇنىڭغا:

— مەن ئارزۇيۇشنى ئىجابەت قىلىشنى قارار قىلدىم. سەن بېرىپ، ياش يىگىت

ئابسالومنى قايتۇرۇپ كەل، — دېدى.

²² يولۇ يەرگە باش قويۇپ تەزىم قىلىپ، پادشاھقا بەخت تىلدى ۋە:

— بۈگۈن پېقىر پادشاھ ئالىيلىرىنىڭ ئالدىدا ئىلتىپات تاپتىم، چۈنكى پادشاھىم

ئارزۇيۇمنى ئىجابەت قىلدى، — دېدى.

²³ شۇنىڭدىن كېيىن يولۇ گىشۇرغا بېرىپ، ئابسالومنى يېرۇسالېمغا قايتۇرۇپ

كەلدى.

²⁴ لېكىن پادشاھ:

— ئابسالوم ئۆيىگە بارسۇن، مېنىڭ ھۇزۇرۇمغا كەلمسۇن، — دېدى. شۇڭا

ئابسالوم پادشاھ بىلەن كۆرۈشمەي، ئۆز ئۆيىگە كەتتى.

داۋۇتنىڭ ئابسالوم بىلەن كۆرۈشۈشى

²⁵ پۈتۈن ئىسرائىللار ئارىسىدا ئابسالومدەك قەددى _ قامتى كېلىشكەنلىكىدىن

داڭقى چىققان ئادەم يوق ئىدى. ئۇنىڭ بېشىدىن تاپىنغىچە بىرەر ئەيب تاپقىلى

بولمايتتى. ²⁶ بېشىدىكى چېچى ئۇنىڭغا ئېغىر كەلگەچكە، ئۇ ھەر يىلى بىر قېتىم

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

چېچىنى ئالدۇراتتى. ئالدۇرغان چېچىنى ئۆلچىسە، ئىككى كىلودىن ئارتۇق كېلەتتى. ²⁷ ئابسالومنىڭ ئۈچ ئوغلى ۋە تامار ئىسىملىك گۈزەل بىر قىزى بار ئىدى.

²⁸ ئابسالوم يېرۇسالېمدا ئىككى يىل تۇرغان بولسىمۇ، پادىشاھنىڭ ھۇزۇرىغا كىرمىدى. ²⁹ شۇنىڭ بىلەن ئابسالوم يوتابنى پادىشاھ ھۇزۇرىغا ئەۋەتمەكچى بولۇپ، ئۇنى چاقىرتتى، لېكىن يوتاب كەلگىلى ئۇنىمىدى. ئابسالوم ئىككىنچى قېتىم يەنە ئادەم ئەۋەتكەن بولسىمۇ، يوتاب يەنىلا كەلگىلى ئۇنىمىدى.

³⁰ شۇ سەۋەبتىن ئابسالوم خىزمەتكارلىرىغا:

— مانا، يوتابنىڭ ئارپا تېرىغان ئېتىزى مېنىڭ ئېتىزىم بىلەن يانداش تۇرۇپتۇ. سىلەر بېرىپ، يوتابنىڭ ئېتىزىغا ئوت قويۇۋېتىڭلار! — دەپ بۇيرۇدى. ئابسالومنىڭ خىزمەتكارلىرى ئۇنىڭ ئېتىزىغا ئوت قويۇۋەتتى. ³¹ شۇنىڭ بىلەن يوتاب ئابسالومنىڭ ئۆيىگە كېلىپ ئۇنىڭدىن: — خىزمەتكارلىرىڭىز نېمە ئۈچۈن مېنىڭ ئېتىزىمغا ئوت قويدۇ؟ — دەپ سورىدى.

³² ئابسالوم يوتابقا جاۋاب بېرىپ:

— سېنى چاقىرتىشىمدىكى مەقسەت، يېنىمغا كەلسەڭ، سېنى پادىشاھ ھۇزۇرىغا ئەۋەتىپ پادىشاھقا: «مېنى نېمىشقا گىشۈردىن قايتۇرۇپ كەلدىڭىز؟ شۇ يەردە تۇرۇۋەرگىنىم ياخشى بولاتتى» دېگەن سۆزلەرنى يەتكۈزۈش ئىدى. ئەمدى مەن پادىشاھنىڭ ھۇزۇرىغا كىردىم. ئەگەر مەن ئەيىبلەن بولسام، مېنى ئۆلتۈرۈۋەتسۇن، — دېدى. ³³ يوتاب پادىشاھنىڭ ئالدىغا كىرىپ، بۇ خەۋەرنى يەتكۈزدى. شۇنىڭ بىلەن پادىشاھ ئابسالومنى چاقىرتتى. ئابسالوم پادىشاھنىڭ ھۇزۇرىغا كىرىپ، ئۇنىڭ ئالدىدا باش قويۇپ تەزىم قىلدى. پادىشاھ ئابسالومنى قۇچاقلاپ سۆيىدى.

15 - باب

ئابسالومنىڭ توپىلاڭ پىلانلىشى

¹ شۇنىڭدىن كېيىن، ئابسالوم ئۆزىگە بىر جەڭ ھارۋىسى بىلەن ئاتلارنى شۇنداقلا

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

50 چاپارمەنىنى ھازىرلىدى. ² ئۇ دائىم سەھەر تۇرۇپ شەھەر دەرۋازىسى ئالدىدىكى يول بويىدا تۇراتتى. بىرەرسى دەۋا ئىشى توغرىلۇق پادىشاھ بىلەن كۆرۈشۈشكە ئۇ يەرگە كەلسە، ئابسالوم ئۇنى چاقىرىپ «قەيەرلىكسىز؟» دەپ سورايتتى. ناتونۇش كىشى جاۋابەن: «پېقىر ئىسرائىلىيەنىڭ پالانى قەبىلىسىدىن» دېسە، ³ ئابسالوم: «قاراڭ، دەۋايىڭىز يوللۇق ھەم ھەق ئىكەن، بىراق پادىشاھنىڭ يېنىدا بۇنى ئاڭلايدىغان ئادەم يوق» دەيتتى. ⁴ ئابسالوم يەنە «ئەگەر مەن بۇ يەردە سەردار بولغان بولسام، ئەرز قىلىپ كەلگەنلەر مېنى ئىزدەيتتى. مەن ئۇلارنىڭ ئىشى ھەققىدە ئادىللىق بىلەن قارار چىقىراتتىم» دەيتتى. ⁵ بىرەرسى كېلىپ ئابسالومغا تەزىم قىلماقچى بولسا، ئۇ قولنى ئۇزىتىپ ئۇنى قۇچاقلاپ سۆيۈپ كېتەتتى. ⁶ ئابسالوم پادىشاھقا ئەرز قىلغىلى كەلگەن بارلىق ئىسرائىللارغا مۇشۇنداق مۇئامىلە قىلىپ، ئۇلارنىڭ كۆڭلىنى ئۆزىگە رام قىلىۋالدى.

⁷ تۆت يىل ئۆتكەندىن كېيىن، ئابسالوم داۋۇت پادىشاھقا:

— مېنىڭ پەرۋەردىگارغا قىلغان ۋەدەمنى ئادا قىلىشىم ئۈچۈن ھىبرونغا بېرىشىمغا ئىجازەت بەرگەيلا! ⁸ مەن سۈرىيەنىڭ گىشۇر دېگەن يېرىدە تۇرۇۋاتقىنىمدا پەرۋەردىگارغا: «ئەگەر مېنى يېرۇسالېمغا قايتۇرساڭ، ھىبروندا ساڭا ئىبادەت قىلىمەن» دەپ، ۋەدە بەرگەندىم، — دېدى.

⁹ پادىشاھ:

— ئامان - ئېسەن بار، — دېدى.

شۇنىڭ بىلەن ئابسالوم ھىبرونغا باردى. ¹⁰ بىراق ئابسالوم ئىسرائىلىيەنىڭ بارلىق قەبىلىلىرىگە ئادەملىرى ئەۋەتىپ: «سەلەر بۇرغا ئاۋازىنى ئاڭلىغان ھامان (ئابسالوم ھىبروندا پادىشاھ بولۇپتۇ) دەرگىلار» دېدى. ¹¹ ئابسالومنىڭ يېنىدا ئۇنىڭ تەكلىپى بويىچە يېرۇسالېمدىن ئۇنىڭغا ئەگىشىپ كەلگەن 200 ئادەم بار ئىدى. ئۇلار ئابسالومنىڭ يامان نىيىتىدىن خەۋەرسىز ئادەملەر ئىدى. ¹² ئابسالوم قۇربانلىق سۇنۇش بىلەن بىر ۋاقتتا، داۋۇتنىڭ مەسلىھەتچىسى گىلوھلۇق ئاختوفەلگە ئادەم ئەۋەتىپ، ئۇنى گىلوھدىن ئېلىپ كەلدى. ئابسالومغا ئەگەشكەنلەرنىڭ سانى زور مىقداردا كۆپىيىشى بىلەن، داۋۇت پادىشاھقا بولغان سۇيىقەستىمۇ بارغانسېرى

كۈچەيدى.

داۋۇتنىڭ يېرۇسالېمدىن قېچىشى

¹³ بىر خەۋەرچى داۋۇتنىڭ يېنىغا كېلىپ: «ئىسرائىللارنىڭ قەلبى ئابسالومغا ئېغىپ كەتتى» دېدى. ¹⁴ ئاندىن داۋۇت يېرۇسالېمدا ئۆزى بىلەن بىرگە بولغان ھەممە ئەمەلدارلىرىغا:

— ئەمىسە، بىز قاچايلى، بولمىسا ئابسالومدىن قېچىپ قۇتۇلالمايمىز. تېز بولۇڭلار، بولمىسا ئۇ بىزگە يېتىشىۋېلىپ، بىزنى ھالاكەتكە تەقىپ، شەھەر ئاھالىسىنىڭ ھەممىسىنى قىلىچ بىلەن قىرىۋېتىدۇ، — دېدى. ¹⁵ پادىشاھنىڭ ئەمەلدارلىرى پادىشاھقا:

— خوپ، پادىشاھى ئالەم، قانداق قارار قىلىسلىرى باش ئۈستىگە، — دېدى. ¹⁶ شۇنىڭ بىلەن پادىشاھ پۈتۈن ئوردا ئەھلىنى ئەگەشتۈرۈپ يولغا چىقتى. ئوردىنى ساقلىسۇن دەپ، ئون توقىلىنى ئوردىغا قويدى. ¹⁷ پادىشاھ يولغا چىققاندا، ئۇنىڭ بارلىق ئادەملىرى ئۇنىڭغا ئەگىشىپ ماڭدى. ئۇلار شەھەرنىڭ ئەڭ چېتىدىكى بىر ئۆيگە كېلىپ توختىدى. ¹⁸ پادىشاھنىڭ ياساۋۇللىرىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان بارلىق ئادەملىرى ۋە گاتتىن پادىشاھقا ئەگىشىپ كەلگەن 600 نەپەر گاتلىقلار پادىشاھنىڭ يېنىدىن ئۆتتى. ¹⁹ پادىشاھ گاتلىق ئىتتايغا:

— نېمىشقا بىز بىلەن كېلىسەن؟ قايتىپ كەت! سەن باشقا ئەلدىن سۈرگۈن قىلىنغان بىر مۇساپىرسەن. كىم پادىشاھنىڭ بولسا، شۇنىڭ يېنىدا تۇر. ²⁰ سەن تۈنۈگۈنلا كەلدىڭ. مەن نەگە بېرىشىمنى ئۈزۈمۈ بىلمەيمەن. بۇ كۈنلەردە سېنى سەرگەردان قىلىپ يۈرەيمۇ؟ ئۆزۈڭ بىلەن بىللە كەلگەنلەرنى ئېلىپ قايتقىن. خۇدا ساڭا مېھىر – مۇھەببەت ۋە ساداقەتمەنلىك كۆرسەتكەن! — دېدى. ²¹ بىراق ئىتتاي پادىشاھقا:

— ئى پادىشاھى ئالەم، مەن مەڭگۈ ھايات پەرۋەردىگار، شۇنداقلا سىلىنىڭ ئالدىلىرىدا قەسەم قىلمەنكى، ھاياتلىق ياكى ماماتلىق بولسۇن، سىلى نەدە بولسىلا، پېقىر شۇ يەردە بولمەن، — دەپ جاۋاب بەردى. ²² داۋۇت ئىتتايغا:

— بوپتۇ، بىز بىلەن يۈرۈۋەر، — دېدى.

شۇنداق قىلىپ، گاتلىق ئىتتاي بارلىق ئادەملەرنى بالا - چاقىلىرى بىلەن ئېلىپ، ئالدىغا قاراپ مېشىپ كەتتى. ²³ داۋۇتنىڭ ئادەملىرى يولدىن ئۆتۈپ كېتىۋاتقاندا، پۈتۈن يۇرت ئەھلى ھۆڭرەپ يىغلاپ كەتتى. پادىشاھ داۋۇت قىدرون جىلغىسىدىن كېسىپ ئۆتۈپ، بارلىق ئادەملەرنى باشلاپ، دەشت - باياۋانغا قاراپ يول ئالدى. ²⁴ روھانىي زادوق ۋە روھانىي ئەبىياتار خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقىنى كۆتۈرۈۋالغان لاۋىيلار بىلەن بىللە شۇ يەردە ئىدى. ئۇلار خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقىنى يەرگە قويۇپ، داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرى شەھەردىن چىقىپ بولغۇچە ساقلاپ تۇرۇشتى.

²⁵ — خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقىنى يېرۇسالېمغا قايتۇرۇپ كېتىڭلار! — دېدى پادىشاھ زادوققا، — ئەگەر پەرۋەردىگار مەندىن رازى بولسا، مېنى قايتۇرۇپ كېلىپ، ئەھدە ساندۇقى تۇرغان ئۆيىنى ۋە ئەھدە ساندۇقىنى ماڭا يەنە كۆرسەتسۇن. ²⁶ ئەگەر پەرۋەردىگار: «سەندىن رازى ئەمەسمەن» دېسە، مەيلى، مېنى قانداق قىلسا شۇنداق قىلسۇن.

²⁷ پادىشاھ يەنە روھانىي زادوققا:

— سەن ئەھۋالنى چۈشىنىسەن. ئوغلۇڭ ئاخىمئاس ۋە روھانىي ئەبىياتار ھەمدە ئۇنىڭ ئوغلى يوناتان بىلەن بىللە شەھەرگە تىنچ قايتىپ كېتىڭلار. ²⁸ مەن سىلەردىن تاكى خەۋەر كەلگۈچە دالادىكى دەريا كېچىكىدە ساقلاپ تۇرمەن، — دېدى.

²⁹ شۇنداق قىلىپ زادوق بىلەن ئەبىياتار خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقىنى يېرۇسالېمغا قايتۇرۇپ كېتىشتى ۋە ئۆزلىرىمۇ شۇ يەردە تۇرۇپ قېلىشتى. ³⁰ داۋۇت ھۆڭرەپ يىغلاپ، قايغۇ - ھەسرەتتىن بېشىنى يېپىۋېلىپ، يالاڭ ئاياغ پىتى زەيتۇن تېغىغا چىقىشقا باشلىدى. ئۇنىڭ ھەمراھلىرىمۇ باشلىرىنى يېپىۋېلىپ يىغلاپ مېڭىشتى. ³¹ داۋۇتنىڭ مەسلىھەتچىسى ئاختوفەلنىڭ ئابسالوم تەرەپكە ئۆتۈپ كەتكەنلىك

خەۋىرى داۋۇتقا يېتىپ كەلگەندە، داۋۇت پەرۋەردىگارغا: «ئى پەرۋەردىگار، ئاختوفەلنىڭ كۆرسەتكەن مەسلىھەتلىرىنى ئەخمىقانلىققا ئايلاندۇرۇۋەتكەن» دەپ دۇئا قىلدى.

³² داۋۇت تاغنىڭ بېشىغا، يەنى كىشىلەر خۇداغا سەجدە قىلىدىغان يەرگە يېتىپ

ساموئل ئىككىنچى قىسىم

كەلگەندە، ئاركى جەمەتتىن بولغان خۇشاي كىيىملىرىنى يىرتىپ، بېشىغا توپا چاچقان ھالدا ئۇنى شۇ يەردە كۈتۈۋالدى.
³³ داۋۇت ئۇنىڭغا:

— ئەگەر سەن مەن بىلەن بىللە ماڭساڭ، ماڭا يۈك بولۇپ قالسىەن. ³⁴ سەن يېرۇسالېمغا قايتىپ، ئابسالومغا: «ئى پادىشاھ ئالىيلىرى، مەن ئىلگىرى ئاتلىرىنىڭ خىزمەتكارى بولغىنىمدەك، ئەمدى سىلنىڭمۇ خىزمەتكارلىرى بولۇشنى خالايمەن» دېگەن. شۇنداق قىلساڭ، ئاختوفەلنىڭ كۆرسەتكەن مەسلىھەتكە قارشى چىقىپ، ماڭا ياردەم قىلالايسەن. ³⁵ روھانىي زادوق بىلەن روھانىي ئەبىياتارمۇ شۇ يەردە سەن بىلەن بىللە بولىدۇ ئەمەسمۇ؟! سەن ئوردىدا ئاڭلىغانلىرىڭنىڭ ھەممىسىنى ئۇلارغا ئېيتىپ تۇر. ³⁶ ئۇلارنىڭ ئوغۇللىرى ئاخمائاز بىلەن يوناتانمۇ شۇ يەردە. ئۇلار ئارقىلىق ئاڭلىغانلىرىڭنىڭ ھەممىسىنى ماڭا يەتكۈزسەڭ بولىدۇ، — دېدى.
³⁷ شۇنداق قىلىپ داۋۇتنىڭ دوستى خۇشاي يېرۇسالېمغا قايتىپ كەلدى. شۇ پەيتتە ئابسالوممۇ يېرۇسالېمغا كىرىۋاتقاندى.

16 - باب

داۋۇت بىلەن زىبا

¹ داۋۇت تاغ چوققىسىدىن ئېشىپ، ئەمدىلا چۈشۈۋاتقاندا، مېمبوشەتنىڭ خىزمەتكارى زىبا دېگەن ئادەمنى ئۇچراتتى؛ زىبانىڭ يېنىدا ئېگەرلەنگەن ئىككى ئېشىكى بار بولۇپ، ئېشەكلەرگە ئىككى يۈز نان، يۈز ئۈچۈم كىشىمىش، يۈز ئۈچۈم يازلىق مېۋىلەر ۋە بىر تۇلۇم شاراب ئارتىلغاندى.
² پادىشاھ زىبادىن:

— سەن بۇ نەرسىلەرنى نېمىگە ئېلىپ كەلدىڭ؟ — دەپ سورىدى.
 — ئېشەكلەرنى پادىشاھنىڭ ئائىلە ئەزالىرىنىڭ مىنىشىگە، نان ۋە يازلىق مېۋىلەرنى ياشلارنىڭ يېيىشىگە، شارابنى چۆلدە ھېرىپ قالغانلارنىڭ ئىچىشىگە ئېلىپ كەلدىم، — دەپ جاۋاب بەردى زىبا.

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

³ — خوجايىنىڭ سائۇلنىڭ نەۋرىسى مەنبوشەت قەيەردە؟ — دەپ سورىدى پادىشاھ يەنە ئۇنىڭدىن.

— مەنبوشەت: «بۈگۈن ئىسرائىل خەلقى ماڭا بوۋام سائۇلنىڭ پادىشاھلىقىنى قايتا تىكلەپ بېرىدۇ» دەپ يېرۇسالېمدا قالدى، — دەپ جاۋاب بەردى ئۇ.
⁴ — مەنبوشەتكە تەۋە بولغان ھەممە نەرسە ئەمدى ساڭا تەۋەدۇر، — دېدى پادىشاھ.

— پادىشاھ ئالىيلەرنىڭ ئالدىدا باش ئېگىپ قۇللىرى بولاي، ئىلتىپاتلىرىغا سازاۋەر بولغايىمەن! — دەپ جاۋاب قايتۇردى زىبا.

شىمىنىڭ داۋۇتنى قارغىشى

⁵ داۋۇت باخۇرىم شەھىرىگە يېتىپ كەلگەندە، سائۇل جەمەتىدىن بىر ئادەم ئۇنىڭ ئالدىغا چىقىپ كەلدى. ئۇ گېرانىڭ ئوغلى بولۇپ، ئىسمى شىمى ئىدى. ئۇ داۋۇتنىڭ يېنىغا كېلىۋېتىپ ئۇنى قارغىدى. ⁶ ئۇ داۋۇت پادىشاھ ۋە ئۇنىڭ ئەتراپىدىكى ئادەملەرگە ھەمدە مەخسۇس تەربىيەلەنگەن لەشكەرلىرىگە قارىتىپ تاش ئاتتى.
⁷ — ئەي قانخور، ئەي رەزىل ئىنسان، يوقال! يوقال بۇ يەردىن! — دەپ ئۇنى ھاقارەتلەپ توۋلدى شىمى، ⁸ — سائۇل جەمەتنىڭ قېنىنى تۆككەنلىكىڭ ئۈچۈن مانا پەرۋەردىگار سېنى جازالماقتادۇ. سەن سائۇلنىڭ پادىشاھلىق تەختىنى تارتىۋالغاندىن، پەرۋەردىگار ئەمدى ئۇنى ئوغلۇڭ ئابسالومغا ئېلىپ بەردى. مانا ئەمدى قىلغانلىرىڭ ئۆزۈڭگە قايتتى، ئەي قانخور!
⁹ زىرۇيانىڭ ئوغلى ئابىشاي پادىشاھقا:

— نېمىشقا بۇ ئۆلۈك ئىتقا پادىشاھى ئالەمنى ھاقارەتلەتكۈزۈمىز؟ مەن بېرىپ ئۇ بىر نېمىنىڭ كاللىسىنى ئۈزۈۋېتەي، — دېدى.

¹⁰ — ھەي زىرۇيانىڭ ئوغۇللىرى، — دېدى داۋۇت ئابىشاي ۋە يۇئابقا، — سىلەرنىڭ بۇ ئىش بىلەن نېمە مۇناسىۋىتىڭلار بار؟ ئەگەر پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا: «سەن بېرىپ داۋۇتنى قارغا» دېگەنلىكى ئۈچۈن ئۇ مېنى قارغىغان بولسا، كىممۇ ئۇنىڭغا: «سەن نېمىشقا بۇنداق قىلسەن؟» دېيەلسۇن؟
¹¹ ئاندىن داۋۇت ئابىشاي ۋە ئۇنىڭ بارلىق ئادەملىرىگە:

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

— قاراڭلار، ئۆزۈمنىڭ پۇشتىدىن بولغان ئوغلۇم جېنىمنى ئالماقچى بولۇۋاتقان يەردە، بىنىامىن قەبىلىسىدىن بولغان بۇ ئادەم نېمە قىلمايدۇ؟ پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا شۇنداق قىلىشنى بۇيرۇغان، مەيلىگە قويۇۋېتىڭلار، قارغاۋەرسۇن! ¹² پەرۋەردىگار مۇشكۈللۈكتە قالغانلىقىمنى كۆرۈپ، بۈگۈن بۇ ئادەمنىڭ قارغاشلىرى ئورنىغا ماڭا شەپقەت كۆرسىتىپمۇ قالار، — دېدى.

¹³ شۇنىڭدىن كېيىن داۋۇت ئادەملىرى بىلەن يولنى داۋاملاشتۇردى. شىمى تاغ باغرىنى بويلاپ داۋۇت بىلەن قاتار ماڭغاچ، ئۇنى قارغاپ، ئۇنىڭغا تاش ئېتىپ، توپا چېچىپ ماڭدى. ¹⁴ پادىشاھ ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرى بارىدىغان مەنزىلىگە يېتىپ كەلگەندە، ھارغانلىقلىرىنى ھېس قىلىشتى — دە، شۇ يەردە ئارام ئېلىشتى.

ئاختوفەلنىڭ ئابسالومغا مەسلىھەت بېرىشى

¹⁵ شۇ پەيتتە ئابسالوم ۋە ئۇنىڭغا ئەگەشكەن پۈتۈن ئىسرائىللار يېرۇسالېمغا كىرىپ بولغانىدى. ئاقتوفەلمۇ ئابسالوم بىلەن بىللە ئىدى. ¹⁶ داۋۇتنىڭ دوستى ئاركى جەمەتىدىن بولغان خۇشاي ئابسالومنىڭ يېنىغا بېرىپ، ئۇنىڭغا:

— پادىشاھ ئالىيلىرى ياشىغايل! — دېدى.

¹⁷ ئابسالوم ئۇنىڭدىن:

— سېنىڭ دوستۇڭغا كۆرسەتكەن مېھىر — شەپقىتىڭ شۇمۇ؟ نېمىشقا دوستۇڭ بىلەن بىللە كەتمىدىڭ؟ — دەپ سورىدى.

¹⁸ خۇشاي ئابسالومغا:

— نەگىمۇ باراتتىم؟ مەن، پەرۋەردىگار ۋە بۇ خەلق، شۇنداقلا پۈتۈن ئىسرائىللار تەرىپىدىن تاللانغان ئادەمگە تەۋەدۇرمەن، مەن سىلى بىلەن بىللە بولىمەن. ¹⁹ يەنە كېلىپ، داۋۇتنىڭ ئوغلى ئابسالومدىن باشقا يەنە كىمگىمۇ خىزمەت قىلاتتىم؟ ئاتلىرىغا قانداق خىزمەت قىلغان بولسام، سىلگىمۇ شۇنداق خىزمەت قىلىمەن، — دېدى.

²⁰ شۇندا ئابسالوم ئاقتوفەلگە قاراپ:

— نېمە قىلىشىمىز كېرەك؟ بىر مەسلىھەت بەرگىن، — دېدى.

²¹ — سىلى ئاتلىرى ئوردىغا قاراشقا قالدۇرۇپ كەتكەن توقالارغا يېقىنلىشىلا،

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

شۇنداق قىلىشلىرى ئىسرائىل خەلقى سىلىنىڭ ئۆز ئاتىلىرىنى شەرمەندە قىلغانلىقىنى ئاڭلايدۇ، شۇنىڭ بىلەن سىلىگە ئەگەشكەنلەرنىڭ سىلىنى قوللاش قارارى تېخىمۇ قەتئىي بولىدۇ، — دېدى.

²² شۇنداق قىلىپ ئابسالومغا ئوردىنىڭ ئۆگزىسىدە بىر چېدىر تىكىلدى. ئابسالوم ئىسرائىل خەلقىنىڭ كۆز ئالدىدا ئاتىسىنىڭ توقاللىرى بىلەن بىر ياستۇققا باش قويدى. ²³ ئۇ چاغلاردا كىشىلەرگە ئاختوفەلنىڭ كۆرسەتكەن مەسلىھەتلىرى خۇدادىن كەلگەن مەسلىھەتتەك بىلىنەتتى. ئابسالوم ئاختوفەلنىڭ بەرگەن مەسلىھەتلىرىنى بەجايىكى داۋۇت قوبۇل قىلغاندەك قوبۇل قىلاتتى.

17 - باب

¹ ئاختوفەل ئابسالومغا يەنە:

— ئىجازەت بەرسىلىرى، 12 مىڭ ئادەمنى تاللىۋالسام. بۈگۈن كېچىدىلا يولغا چىقىپ، داۋۇتنىڭ ئارقىسىدىن قوغلاپ بېرىپ، ² ئۇ ھېرىپ - چارچاپ، ئۈمىدسىزلەنگەن ۋاقىتتا ھۇجۇم قىلسام، ئۇ ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرىنىڭ ھەممىسى ئالاقزادىلىكتە قاچىدۇ. مەن پەقەت پادىشاھنىڭ ئۆزىنىلا ئۆلتۈرۈپ، ³ پۈتكۈل خەلقنى سىلىگە قايتۇرۇپ كېلىمەن. سىلى قوغلاپ يۈرگەن ئۇ ئادەم ئۆلسىلا، خەلقنىڭ ھەممىسى ئۆزلىرىنىڭ يانلىرىغا قايتىپ كېلىدۇ، خەلقىمۇ ئامان قالىدۇ، — دېدى.

⁴ ئاختوفەلنىڭ بۇ مەسلىھەتى ئابسالومغىمۇ، بارلىق ئىسرائىل ئاقساقاللىرىغىمۇ ياقىتى.

خۇشايىنىڭ ئاختوفەلنىڭ پىلانىنى بۇزۇشى

⁵ — ئاركى جەمەتىدىن بولغان خۇشايىنمۇ چاقىرىپ كېلىڭلار، ئۇنىڭ نېمە دەيدىغانلىقىنىمۇ ئاڭلاپ باقايلى، — دېدى ئابسالوم.

⁶ خۇشايى ئابسالومنىڭ ئالدىغا كەلدى. ئابسالوم ئۇنىڭغا ئاختوفەلنىڭ

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

مەسلەھەتنى ئېيتىپ بەردى ۋە ئۇنىڭدىن:

— بىز ئۇنىڭ دېگىنىدەك قىلساق بولارمۇ؟ بولمىسا سەن پىكرىڭنى دەپ باقساڭ،

— دەپ سورىدى.

⁷ — ئاختوفەلنىڭ بۇ قېتىمقى مەسلەھەتى ياخشى بولماپتۇ، — دەپ جاۋاب

بەردى خۇشاي، ⁸ — ئۆزلىرىگە مەلۇمكى، ئاتىلىرى ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرى ماھىر

جەڭچىلەر بولۇپ، ئۇلار خۇددى بالىلىرى بۇلاپ كېتىلگەن دالادىكى چىشى

ئېيىقتەك قەھەرگە تولغاندۇر. يەنە كېلىپ ئاتىلىرى بىر تەجرىبىلىك جەڭچى، كېچىدە

ئۆلەشكەرلەر بىلەن بىللە ياتمايدۇ. ⁹ شۇ پەيتتە ئۇ بىر ئۆڭكۈردە ياكى باشقا بىر

يەردە يوشۇرۇنۇپ يۈرىدۇ. ئاتىلىرى داۋۇت سىلىنىڭ ئادەملىرىگە بىرىنچى بولۇپ

ھۇجۇم قىلىپ، ئادەملىرىدىن بەزىلىرى ئۆلتۈرۈلسە، بۇنى ئاڭلىغانلار: «ئابسالومنىڭ

ئادەملىرى قىرلىپتۇ!» دېيىشىدۇ. ¹⁰ ئۇ چاغدا ھەتتا شىر يۈرەك قەھرىمانلارمۇ

قورقۇنچ ئىچىدە قالدۇ. چۈنكى پۈتۈن ئىسرائىل خەلقى ئاتىلىرىنىڭ ماھىر جەڭچى

ئىكەنلىكىنى، ئۇنىڭ ئادەملىرىنىڭ باتۇر ئىكەنلىكىنى بىلىدۇ. ¹¹ مەسلەھەتتىم شۇكى،

دان شەھىرىدىن بەئەرشەبا شەھىرىگىچە بولغان پۈتۈن ئىسرائىللار سىلىنىڭ

ئەتراپلىرىغا توپلانسۇن، ئىسرائىللار دېڭىز ياقىسىدىكى قۇمدەك كۆپ. ئۇلارنى سىلى

ئۆزلىرى جەڭگە باشلىغايلا. ¹² بۇ چاغدا داۋۇت پادىشاھ مەيلى قەيەردە يوشۇرۇنۇپ

يۈرمىسۇن، بىز خۇددى يەر يۈزىگە چۈشكەن شەبنەم پۈتۈن زېمىننى قاپلىغاندەك

ئۇنىڭ ئۈستىگە باستۇرۇپ بارىمىز. داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرىدىن بىرىنىمۇ تىرىك

قالدۇرمايمىز. ¹³ داۋۇت چېكىنىپ بىرەر شەھەرگە كىرىۋالسا، بىز پۈتۈن ئىسرائىللار

ئارغامچىلارنى ئېلىپ كېلىپ، ھەتتا كىچىككىنە بىر تال تاشنىمۇ قالدۇرماي، ئۇ

شەھەرنى تارتىپ ئاپىرىپ سايغا چۈشۈرۈۋېتىمىز.

¹⁴ ئابسالوم ۋە ئىسرائىللارنىڭ ھەممىسى: «خۇشايىنىڭ مەسلەھەتى

ئاختوفەلنىڭكىدىن ياخشى ئىكەن» دېيىشتى. سەۋەبى پەرۋەردىگار ئابسالومنى

بالا - قازاغا دۇچار قىلىش مەقسىتىدە، ئاختوفەلنىڭ ياخشى مەسلەھەتنىڭ بۇزۇلۇپ

كېتىشىنى قارار قىلغانىدى.

داۋۇتنىڭ ئاگاھلاندىرۇلۇشى ۋە قېچىپ كېتىشى

¹⁵ خۇشاي ئاختوفەلنىڭ ئابسالوم ۋە ئىسرائىل ئاقساقاللىرىغا قانداق مەسلىھەت بەرگەنلىكىنى، ئۆزىنىڭمۇ ئۇلارغا قانداق مەسلىھەت بەرگەنلىكىنى روھانىي زادوق بىلەن ئەبىياتارغا دەپ بەردى. ¹⁶ ئۇ يەنە:

— ئەمدى سىلەر دەرھال داۋۇتقا ئادەم ئەۋەتىپ، ئۇنىڭغا: «بۈگۈن كېچىدە دالادىكى دەريا كېچىكىدە تۇرماي، ھازىرلا ئىئوردان دەرياسىدىن ئۆتۈپ كەتسە، ئۇنداق بولمىسا، پادىشاھ ئۆزلىرى ھەم ئادەملىرىمۇ يوقىتىلىدۇ» دەپ مەلۇمات بېرىڭلار، — دېدى.

¹⁷ بۇ چاغدا ئەبىياتارنىڭ ئوغلى يوناتان بىلەن زادوقنىڭ ئوغلى ئاخىمائاز ئۆزلىرىنىڭ شەھەرگە كىرىۋاتقانلىقىنى باشقىلارنىڭ كۆرۈپ قېلىشىدىن قورقۇپ، يېرۇسالېمنىڭ تېشىدىكى روگېل بۇلىقىنىڭ بويىدا كۈتۈپ تۇرۇشتى. بىر خىزمەتچى قىز ئۇلارغا خەۋەر ئەكىلىپ تۇراتتى، ئۇلار بولسا ئاڭلىغانلىرىنى بېرىپ داۋۇت پادىشاھقا يەتكۈزۈپ تۇراتتى.

¹⁸ لېكىن بىر قېتىم ئۇلارنى بىر يىگىت كۆرۈپ قېلىپ، بېرىپ ئابسالومغا ئېيتىپ قويدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئىككىسى ئىتتىك ئۇ يەردىن ئايرىلىپ، باخۇرىمدىكى بىرەيلەننىڭ ئۆيىگە باردى. ئۇ ئادەمنىڭ ھويلىسىدا بىر قۇدۇق بار بولۇپ، ئۇلار شۇ قۇدۇقنىڭ ئىچىگە چۈشۈۋالدى. ¹⁹ ئۆي ئىگىسىنىڭ ئايالى ئۇلارنىڭ سېزىلىپ قالماسلىقى ئۈچۈن قۇدۇقنىڭ ئاغزىغا بىر پالاس يېپىپ، ئۈستىگە باشاق يېيىتىپ قويدى.

²⁰ ئابسالومنىڭ ئادەملىرى بۇ ئۆيگە ئۇلارنى ئىزدەپ كېلىپ، ئۇ ئايالدىن:

— ئاخىمائاز بىلەن يوناتاننى كۆردىڭىزمۇ؟ — دەپ سورىدى.

ئايال ئۇلارغا:

— ئۇلار دەريادىن ئۆتۈپ كەتتى، — دەپ جاۋاب بەردى.

ئابسالومنىڭ ئادەملىرى ئۇلارنى ئىزدەپ تاپالمىغاندىن كېيىن، يېرۇسالېمغا قايتىپ كېتىشتى.

²¹ ئۇلار كەتكەندىن كېيىن، ئىككىيلەن قۇدۇقتىن چىقىپ داۋۇت پادىشاھنىڭ يېنىغا

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

بېرىپ، ئاختوفەلنىڭ ئابسالومغا داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرىگە قارشى مەسلىھەت بەرگەنلىكىنى ئېيتتى ھەم ئۇلارغا:

— قېنى ھازىرلا دەريادىن ئۆتۈپ كېتىڭلار، — دېدى. ²² شۇنىڭ بىلەن داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرى ئىئوردان دەرياسىدىن ئۆتۈشكە باشلىدى. تاڭ ئاتقاندا دەريادىن ئۆتۈپ بولالمىغان بىرمۇ ئادەم قالمىدى.

²³ ئاختوفەل ئۆز مەسلىھەتىنىڭ قوبۇل قىلىنمىغانلىقىنى كۆرۈپ، ئېشىكىنى ئېگەرلەپ، ئۆز يۇرتىغا قايتتى. ئائىلىسىدىكى ئىشلىرىنى ئورۇنلاشتۇرۇپ بولغاندىن كېيىن، ئېسىلىپ ئۆلۈۋالدى. جەستى ئاتا - بوۋىلىرىنىڭ قەبرىستانلىقىغا قويۇلدى. ²⁴ داۋۇت ماخانايم شەھىرىگە يېتىپ بارغان چاغلاردا، ئابسالوم ۋە ئۇنىڭغا ئەگەشكەن ئىسرائىللار ئىئوردان دەرياسىدىن كېسىپ ئۆتتى. ²⁵ ئابسالوم يوناڭنىڭ ئورنىغا ئاماسانى قوشۇنىنىڭ باش سەركەردىسى قىلىپ تەيىنلىدى. ئاماسا بولسا ئىسمائىللاردىن بولغان يەتەرنىڭ ئوغلى ئىدى. ئۇنىڭ ئانىسى ئابىگال ناخاشنىڭ قىزى بولۇپ، ئۇ يوناڭنىڭ ئانىسى زىرۇيانىڭ سىڭلىسى ئىدى. ²⁶ ئابسالوم بىلەن ئىسرائىللار گىلتادا بارگاھ تىكتى.

²⁷ داۋۇت ماخانايمغا يېتىپ بارغان چاغدا، ئۇنى ئاممونلارنىڭ رابباھ شەھىرىدىن بولغان ناخاشنىڭ ئوغلى شوبى، لودىبارلىق ئاممىئېلنىڭ ئوغلى ماكر ۋە روگلىمدا ئولتۇرۇشلۇق گىلتادلىق بارزىللايلار كۈتۈۋالدى. ²⁸⁻²⁹ ئۇلار: «داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرى چۆلدە يۈرۈپ ھېرىپ، قورساقلىرى ئېچىپ، ئۇسساپ كەتكەندۇ» دەپ ئويلاپ، يوتقان - كۆرپىلەر، تاۋاقلار، ساپال قاچىلار، بۇغداي، ئارپا، ئۇن، قوماچ، پۇرچاق، ماش، ھەسەل، سۈزمە، قۇرۇت - ئىرىمچىك ۋە قويلارنى ئېلىپ كەلگەندى.

18 - باب

ئابسالومنىڭ مەغلۇپ بولۇپ ئۆلۈشى

¹ داۋۇت يېنىدىكى ئادەملىرىنى بىر جايغا يىغىپ، ئۇلار ئۈستىدىن سەركەردىلەر

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

تەيىنلدى، بەزىلىرى مىڭ لەشكەرگە باشلىق بولسا، بەزىلىرى يۈز لەشكەرگە باشلىق بولدى.² ئۇ ئادەملەرنىڭ ئۈچتىن بىرىنى يوتابنىڭ قولىغا، ئۈچتىن بىرىنى يوتابنىڭ ئاكىسى — مەزلۇم زىرۇيانىڭ ئوغلى ئابىشاينىڭ قولىغا، قالغان ئۈچتىن بىرىنى گاتلىق ئىتتاينىڭ قولىغا تاپشۇرۇپ، ئۇلارنى جەڭگە ئاتلاندىردى. داۋۇت ئۇلارغا:

— مەنمۇ سىلەر بىلەن بىللە جەڭگە چىقمەن، — دېدى.

³ ئادەملىرى ئۇنىڭغا:

— ئۆزلىرى جەڭگە چىقسىلا بولمايدۇ. ئەگەر بىز جەڭدە قېچىشقا توغرا كېلىپ قالساق، دۈشمەنلىرىمىز بىزگە پەرۋا قىلمايدۇ، ھەتتا بىزنىڭ يېرىمىمىز جەڭدە ئۆلسەكمۇ ئۇلارغا بەربىر. ئۆزلىرى بىزدەكتىن 10 مىڭغا ئەرزىيە. شۇڭا ئەڭ ياخشىسى ئۆزلىرى شەھەردە قېلىپ بىزگە ياردەمچى ئەۋەتىپ تۇرغايلا، — دېيىشتى.

⁴ پادىشاھ داۋۇت ئۇلارغا:

— سىلەرچە قانداق قىلسام ياخشى بولسا شۇنداق قىلاي! — دېدى.

لەشكەرلەر يۈز كىشىلىك ۋە مىڭ كىشىلىك قوشۇن بولۇپ جەڭگە ئاتلانغاندا، پادىشاھ شەھەر دەرۋازىسىنىڭ يېنىدا تۇردى.

⁵ پادىشاھ داۋۇت يوتاب، ئابىشاي ۋە ئىتتايناغا:

— مېنىڭ ھۆرمىتىم ئۈچۈن ئابسالوم دېگەن يىگىتكە ياخشى مۇئامىلە قىلىڭلار — دەپ بۇيرۇدى.

پادىشاھنىڭ ئابسالوم توغرىلۇق سەركەردىلەرگە بۇيرۇغان گېپىنى لەشكەرلەرنىڭ ھەممىسى ئاڭلىدى.

⁶ شۇنىڭ بىلەن داۋۇتنىڭ ئادەملىرى ئىسرائىللار بىلەن جەڭ قىلىش ئۈچۈن دالاغا چىقتى. جەڭ ئەفرايىم ئورمانلىقىدا بولدى.⁷ داۋۇتنىڭ ئادەملىرى ئىسرائىللارنى مەغلۇپ قىلدى. ئۇ كۈنى چوڭ قىرغىنچىلىق بولۇپ 20 مىڭ كىشى ئۆلتۈرۈلدى.

⁸ جەڭ پۈتۈن ئەتراپقا يېيىلدى. شۇ كۈنى ئورماندىكى خەتەرلەردە ئۆلگەنلەرنىڭ سانى جەڭدە ئۆلگەنلەرنىڭ سانىدىن كۆپ بولدى.

⁹ ئابسالوم داۋۇتنىڭ ئادەملىرىگە دۇچ كېلىپ قالدى. ئۇ چاغدا ئابسالوم قېچىرغا

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

مىنىپ قېچىپ كېتىۋاتتى. قېچىر شاخلىرى ناھايىتى قويۇق ئۆسكەن چوڭ بىر پىستە دەرىخىنىڭ ئاستىدىن ئۆتكەندە، ئابسالومنىڭ بېشى دەرەخ شاخلىرىنىڭ ئارىسىغا كىرىپ قالدى. قېچىر چاپقان پېتى كېتىۋەردى، ئابسالوم بولسا دەرەخكە ئېسىلىپ قالدى.¹⁰ داۋۇتنىڭ ئادەملىرىدىن بىرى ئۇنى كۆرۈپ قېلىپ، بېرىپ يولغا: — مەن ئابسالومنىڭ بىر پىستە دەرىخىنىڭ شاخلىرىغا ئېسىلىپ قالغانلىقىنى كۆردۈم، — دېدى.

¹¹ يولغا خەۋەر ئېلىپ كەلگەن ئادەمگە:

— ئۇنى كۆرگەن بولساڭ، نېمىشقا شۇ يەردىلا ئۆلتۈرۈۋەتمىدىڭ؟ ساڭا ئون كۈمۈش تەڭگە بىلەن بىر كەمەر ئىنئام قىلغان بولاتتىم، — دېدى.

¹² ھېلىقى ئادەم يولغا مۇنداق دېدى:

— ماڭا ھەتتا مىڭ كۈمۈش تەڭگە بەرسىلىمۇ، پادىشاھنىڭ ئوغلىغا قارشى قولۇمنى كۆتۈرمەيمەن. چۈنكى بىز ھەممىمىز پادىشاھنىڭ سىلىگە ۋە ئابىشاي بىلەن ئىتتىياغا: «مېنىڭ ھۆرمىتىم ئۈچۈن ئابسالوم دېگەن يىگىتكە ياخشى مۇئامىلە قىلىڭلار» دەپ بۇيرۇغانلىقىنى ئاڭلىغانمىز.¹³ ئەگەر پادىشاھقا خىيانەت قىلىپ، ئوغلىنى ئۆلتۈرسەم، پادىشاھ چوقۇم كىمنىڭ ئۇنى ئۆلتۈرگەنلىكىنى تاپىدۇ. ئۇ چاغدا سىلىمۇ ئۆزلىرىنى مەندىن چەتكە ئالدىلا.

¹⁴ يولغا جاۋابەن:

— سەن بىلەن بۇ يەردە ۋاقىتىمنى ئۆتكۈزمەي، — دېدى. — دە، قولغا ئۈچ دانە نەيزە ئېلىپ، ئۇ يەرگە باردى. ئابسالوم تېخى تىرىك ھالدا پىستە دەرىخىگە ئېسىلىپ تۇرغان ۋاقتىدا، يولغا كېلىپ، ئۇنىڭ يۈرىكىگە نەيزىلەرنى تىقىۋەتتى.¹⁵ ئاندىن يولغا ئون نەيزە قورال - ياراغ كۆتۈرگۈچىسى ئابسالومنى قورشىۋېلىپ، ئۇنى ئۇرۇپ ئۆلتۈرۈۋەتتى.

¹⁶ يولغا جەڭنى توختىتىش ئۈچۈن بۇرغا چالدۇردى، ئادەملىرى ئىسرائىللارنى قوغلاشتىن توختاپ، ئارقىلىرىغا قايتىشتى.¹⁷ ئۇلار ئابسالومنىڭ جەستىنى

دەرەختىن چۈشۈرۈپ، ئورماندىكى چوڭ بىر ئورەككە تاشلىۋەتتى ۋە ئۈستىگە ئېگىز قىلىپ تاش دۆۋىلەپ قويدى. ئابسالومغا ئەگەشكەن ئىسرائىللارنىڭ ھەممىسى ئۆز

ئۆيلىرىگە قېچىپ كېتىشتى.

¹⁸ ئابسالوم ھايات ۋاقتىدا: «نامىنى داۋاملاشتۇرىدىغان ئوغلۇم يوق» دەپ، «پادىشاھ جىلغىسى» دېگەن يەردە ئۆزىگە ئاتاپ بىر تاش ئابدە ئورنىتىپ، ئۇنىڭغا ئۆز نامىنى بەرگەندى. بۇ تاش ئابدە تاكى ھازىرغىچە «ئابسالوم ئابدەسى» دەپ ئاتىلىپ كەلمەكتە.

داۋۇت ئوغلى ئابسالومغا ماتەم تۇتۇشى

¹⁹ زادوقنىڭ ئوغلى ئاخىمائاز يۇتايقا:

— ئىجازەت بەرسىڭىز، مەن تېز بېرىپ پادىشاھقا: «پەرۋەردىگار سىلنى دۈشمەنلىرىنىڭ قولىدىن قۇتقۇزدى» دەپ، خۇش خەۋەر يەتكۈزەي، — دېدى.
²⁰ — ياق، — دېدى يۇتاي، — پادىشاھنىڭ ئوغلى ئۆلدى، بۈگۈن سەن خەۋەر ئېلىپ بارمايسەن. باشقا كۈنى خەۋەر يەتكۈزسەڭ بولىدۇ، لېكىن بۈگۈن ئەمەس.
²¹ شۇنىڭدىن كېيىن يۇتاي كۇشلاردىن بىرىگە:

— سەن بېرىپ كۆرگەنلىرىڭنى پادىشاھقا ئېيتقىن، — دېدى.

ئۇ ئادەم يۇتايقا تەزىم قىلدى — دە، يۈگۈرۈپ كەتتى.

²² لېكىن زادوقنىڭ ئوغلى ئاخىمائاز يۇتايقا يەنە:

— مەيلى نېمە بولسا بولسۇن، مېنىڭمۇ كۇشلاردىن بولغان ئاۋۇ ئادەم بىلەن بىللە بېرىشىمغا رۇخسەت قىلسىڭىز، — دېگەندى.

يۇتاي:

— سەن نېمىشقا بارىمەن، دەپ تۇرۇۋالسەن؟ ئوغلۇم، سەن خەۋەر يەتكۈزۈپ مۇكاپاتقا ئېرىشەلمەيسەن، — دېدى.

²³ ئاخىمائاز يەنە:

— مەيلى نېمە بولسا بولسۇن، يۈگۈرۈپلا باراي! — دەپ تۇرۇۋالدى.

— بوپتۇ بارغىن! — دېدى يۇتاي.

شۇنىڭ بىلەن ئاخىمائاز ئىئوردان تۈزلەڭلىكىنى بويلاپ يۈگۈرۈپ، ھېلىقى كۇشلاردىن بولغان ئادەمدىن ئۆتۈپ كەتتى.

²⁴ داۋۇت بۇ چاغدا شەھەرنىڭ ئىچكىرىكى ۋە تاشقىرىقى دەرۋازىلىرىنىڭ

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

ئوتتۇرىسىدا ئولتۇراتتى. كۆزەتچى سېپىلىنىڭ ئۈستىگە چىقتى. ئۇ دەريۋازنىڭ ئۆگزىسىدە تۇرۇپ، ئەتراپقا قاراپ بىر ئادەمنىڭ يالغۇز يۈگۈرۈپ كېلىۋاتقانلىقىنى كۆردى ۋە ²⁵ پادىشاھقا بۇ ھەقتە توۋلاپ خەۋەر يەتكۈزدى. پادىشاھ:

— ئۇ يالغۇز بولسا، چوقۇم ياخشى خەۋەر يەتكۈزگىلى كېلىۋاتقان ئادەم، — دېدى.

ئۇ ئادەم يېقىنلاپ كەلگەندە، ²⁶ كۆزەتچى يەنە بىر ئادەمنىڭ يۈگۈرۈپ كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، دەريۋازىغا ئۇنىڭغا قاراپ:

— قاراڭلا، يەنە بىر ئادەم يالغۇز يۈگۈرۈپ كېلىۋاتىدۇ! — دەپ توۋلىدى.

— ئۇمۇ چوقۇم ياخشى خەۋەر يەتكۈزگىلى كېلىۋاتقان ئادەم، — دېدى پادىشاھ.

²⁷ — مېنىڭچە ئالدىدا يۈگۈرۈپ كېلىۋاتقان ئادەمنىڭ يۈگۈرۈشى زادوقنىڭ ئوغلى ئاخىماتازنىڭ يۈگۈرۈشىگە ئوخشايدىكەن، — دېدى كۆزەتچى.

— ئۇ ياخشى ئادەم، چوقۇم ياخشى خەۋەر ئېلىپ كېلىۋاتىدۇ، — دېدى پادىشاھ.

²⁸ ئاخىماتاز پادىشاھقا يۇقىرى ئاۋازدا:

— تىنچ - ئامان بولغايلام، — دەپ توۋلىدى. ئۇ يەرگە باش قويۇپ پادىشاھقا تەزىم قىلغاندىن كېيىن، مۇنداق دېدى:

— پادىشاھ ئالىيلىرىغا قارشى ئىسيان كۆتۈرگەنلەر ئۈستىدىن غەلبە قىلىشلىرىغا مۇيەسسەر قىلغان پەرۋەردىگار خۇدالىرىغا ھەمدۇسانالار بولغاي.

²⁹ — ياش يىگىت ئابسالوم ئامان - ئېسەنمۇ؟ — دەپ سورىدى پادىشاھ.

— يۇرت كۇشلاردىن بولغان خىزمەتكارلىرىنى ۋە پېقىرنى يولغا سالغان چاغدا، قالايمىقانچىلىق بولۇپ كېتىپ نېمە ئىش بولغانلىقىنى بىلمەيدىم، — دەپ جاۋاب بەردى ئاخىماتاز.

³⁰ — بوپتۇ ئەمەس، بىر چەتتە كۈتۈپ تۇر، — دېدى پادىشاھ ئۇنىڭغا.

ئاخىماتاز بىر چەتكە بېرىپ تۇردى.

³¹ شۇ ئارىلىقتا ھېلىقى كۇشلاردىن بولغان ئادەم يېتىپ كەلدى.

— پادىشاھ ئالىيلىرىغا ياخشى خەۋەر ئېلىپ كەلدىم. بۈگۈن پەرۋەردىگار ئۆزلىرىنى سىلىگە قارشى ئىسيان كۆتۈرگەنلەر قولىدىن قۇتقۇزدى! — دېدى ئۇ.

³² پادىشاھ ئۇنىڭدىن:

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

— ياش يىگىت ئابسالوم تىنچ - ئامانمۇ؟ — دەپ سورىدى،
 — پادىشاھ ئالىيلرنىڭ دۈشمەنلىرىنىڭ، يەنى ئۆزلىرىگە قارشى چىققانلارنىڭ
 تەقدىرى ئاشۇ ياش يىگىتنىڭ تەقدىرىدەك بولغاي، — دەپ جاۋاب بەردى
 كۇشلاردىن بولغان ھېلىقى ئادەم.
³³ پادىشاھ ھەسرەت ئىچىدە دەرۋازا ئۈستىدىكى بالخانغا چىقىپ، قايغۇرۇپ
 يىغلاپ كەتتى. ئۇ بالخانغا چىققاچ:
 — ئوغلۇم ئابسالوم! سېنىڭ ئورنۇڭدا مەن ئۆلسەم بولماسمىدى ئوغلۇم، ئاھ جېنىم
 ئوغلۇم ئابسالوم، ئوغلۇم ئابسالوم! — دەپ پەرياد قىلدى.^①

19 - باب

يوئابنىڭ داۋۇتقا نەسىھەت قىلىشى

¹ يوئابقا «پادىشاھ داۋۇت ئابسالوم ئۈچۈن كۆز يېشى تۆكۈپ، ھازا تۇتۇۋاتىدۇ»
 دېگەن خەۋەر يېتىپ كەلدى.
² داۋۇتنىڭ ئادەملىرى پادىشاھنىڭ ئۆز ئوغلى ئۈچۈن ھازا تۇتۇۋاتقانلىقىنى
 ئاڭلىغاندا، ئۇلارنىڭ شۇ كۈندىكى جەڭ غەلبىسى قايغۇغا ئايلاندى.³ ئۇ كۈنى ئۇلار
 خۇددى جەڭگاھتىن شەرمەندىلەرچە قېچىپ كەلگەن لەشكەرلەردەك، شەھەرگە
 جىمجىت كىرىپ كېلىشتى.
⁴ پادىشاھ يۈزىنى ئېتىۋېلىپ:
 — ئاھ، ئوغلۇم ئابسالوم! ئوغلۇم، ئاھ جېنىم ئوغلۇم! — دەپ ئۈنلۈك يىغلاۋاتاتتى.
⁵ يوئاب ئۆيگە كىرىپ پادىشاھ بىلەن كۆرۈشۈپ مۇنداق دېدى:
 — بۈگۈن ئۆزلىرىنىڭ، شۇنداقلا ئوغلۇل - قىزلىرىنىڭ، خوتۇنلىرىنىڭ ۋە توقاللىرىنىڭ
 ھاياتىنى قۇتقۇزغان بارلىق ئادەملىرىنى خىجالەتچىلىككە قويدىلا.⁶ سىلى ئۆزلىرىگە
 ئۆچ ئادەملەرگە ئامراق، ئامراق ئادەملەرگە ئۆچ ئىكەنلا. بۈگۈن سەركەردە ۋە

^① 33:18 ئەسلى قوليازىمىلاردا ئۇششۇ ئايەت 19 - بابنىڭ 1 - ئايىتىگە توغرا كېلىدۇ.

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

لەشكەرلىرىنىڭ ئۆزلىرىنىڭ ئالدىلىرىدا ھېچ نەرسىگە ئەرزىمەيدىغانلىقىنى ئاشكارىلىدىلا. مەن شۇنى بىلدىمكى، ئەگەر بۈگۈن ئابسالوم ھايات قېلىپ، قالغانلىرىمىزنىڭ ھەممىسى ئۆلۈپ كەتكەن بولساق، سىلى خۇشال بولىدىكەنلا.⁷ ئەمدى تاشقىرىغا چىقىپ، ئادەملىرىنىڭ كۆڭلىنى ئالغايلا. مەن پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىدا قەسەم قىلىمەنكى، ئەگەر چىقىمىسىلا، بۈگۈن كېچە يانلىرىدا بىرمۇ ئادەم قالمايدۇ. بۇ ئىش ياشلىقلىرىدىن تارتىپ تاكى ھازىرغىچە، ھاياتلىرىدا باشلىرىغا كەلگەن ئەڭ چوڭ بالا - قازا بولىدۇ.

⁸ شۇنىڭ بىلەن پادىشاھ ئورنىدىن قوپۇپ، دەرۋازا ئالدىغا بېرىپ ئولتۇردى. پۈتۈن خەلق پادىشاھنىڭ شەھەر دەرۋازىسى ئالدىدا ئولتۇرغانلىقىنى ئاڭلاپ، ئۇنىڭ ئالدىغا يېتىپ كېلىشتى. ئابسالومغا ئەگەشكەن ئىسرائىللار بولسا ئۆيلىرىگە قېچىپ كەتتى.⁹ ئىسرائىلىيەنىڭ ھەرقايسى قەبىلىلىرىدىن بولغان كىشىلەر ئۆزئارا تالاش - تارتىش قىلىشىپ: «پادىشاھ بىزنى دۈشمەنلىرىمىزدىن خالاس قىلغان، فىلىستىيەلىكلەرنىڭ قولىدىن قۇتقۇزغان. ئۇ ئابسالومدىن قېچىپ، يۇرتتىن كېتىپ قالغان.»¹⁰ بىز ئۆزىمىزگە باش قىلىپ تەيىنلىگەن ئابسالوم جەڭگاھتا ئۆلۈپتۇ. ئەمدى نېمىشقا داۋۇتنىڭ قايتىپ كېلىپ بىزگە پادىشاھ بولۇشىنى تەلەپ قىلمايمىز؟» دېيىشتى.

داۋۇتنىڭ يېرۇسالېمغا قايتىپ كېلىشى

¹¹ ئىسرائىللارنىڭ سۆزلىرى داۋۇت پادىشاھنىڭ قۇلىقىغا يەتتى. ئۇ روھانىي زادوق بىلەن ئەبىياتارنى يەھۇدا قەبىلىسىنىڭ ئاقساقاللىرىدىن: «سىلەر نېمىشقا پادىشاھنى ئوردىسىغا قايتۇرۇپ كېلىشتە كەينىدە قېلىۋاتسىلەر؟»¹² سىلەر مېنىڭ جىگىرىم، قان قېرىنداشلىرىم تۇرۇقلۇق نېمىشقا مېنى قايتۇرۇپ كېلىشتە سۇسۇق قىلىسىلەر؟» دەپ سوراپ كېلىشكە ئەۋەتتى.

¹³ داۋۇت ئۇلارغا يەنە: «سەن مېنىڭ جىگىرىم، قان قېرىندىشىم. سېنى ھازىردىن باشلاپ يولۇمنىڭ ئورنىغا قوشۇننىڭ باش سەركەردىسى قىلىمىسام، خۇدا مېنى ئېغىر جازالىسۇن!» دېگەن سۆزلەرنى ئاماساغا يەتكۈزۈشنى تاپلىدى.

¹⁴ شۇنداق قىلىپ، داۋۇت يەھۇدا قەبىلىسىدىكىلەرنىڭ ھەممىسىنى ئۆزىگە مايىل قىلدى. يەھۇدا قەبىلىسىدىكىلەر پادىشاھقا: «ھەممە ئادەملىرىنى ئەگەشتۈرۈپ،

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

قايتىپ كەلسە» دەپ خەۋەر بېرىشتى. ¹⁵ پادىشاھ قايتىپ، ئىئوردان دەرياسى بويىغا يېتىپ كەلدى. ئۇ «پادىشاھنى قارشى ئېلىپ، ئىئوردان دەرياسىدىن ئۆتكۈزەيلى» دەپ، گىلگالغا كەلگەن يەھۇدا قەبىلىسىدىكىلەر بىلەن كۆرۈشتى.

شىمى بىلەن زىبانىڭ پادىشاھنى قارشى ئېلىشقا چىقىشى

¹⁶ بىنيامىن قەبىلىسىدىن بولغان گېرانىڭ ئوغلى باخۇرىملىق شىمى يەھۇدا قەبىلىسىدىكىلەر بىلەن بىللە پادىشاھ داۋۇتنى كۈتۈۋېلىش ئۈچۈن، ئىئوردان دەرياسى بويىغا بېرىشقا ئالدىردى. ¹⁷ ئۇنىڭ يېنىدا بىنيامىن قەبىلىسىدىن مىڭ كىشى بار بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئىچىدە سائۇل ئائىلىسىنىڭ خىزمەتكارى زىبا، ئۇنىڭ ئون بەش ئوغلى ۋە يىگىرمە خىزمەتكارى بار ئىدى. ئۇلار پادىشاھ بىلەن كۆرۈشۈش ئۈچۈن ئىئوردان دەرياسى بويىغا تېزدىن يېتىپ بېرىشتى.

¹⁸ ئۇلار: «پادىشاھ جەمەتنى دەريادىن ئۆتكۈزەيلى، ئۇنىڭ ھەممە تەلەپلىرىنى ئورۇندا يىلى» دەپ، دەريا كېچكىنىڭ ئۇ قىرغىقىغا ئۆتۈشتى. بۇ چاغدا پادىشاھ دەريادىن ئۆتەي دەپ تۇراتتى، گېرانىڭ ئوغلى شىمى پادىشاھنىڭ ئالدىدا تەزىم قىلىپ:

¹⁹ — ئى پادىشاھ ئالىيلىرى، يېرۇسالېمدىن چىققان كۈنى پېقىرلىرى ئۆتكۈزگەن گۇناھنى ماڭا ھېساب قىلمىغايلا، ئۇنى ئەسلىرىدە ساقلىماي، كۆڭۈللىرىدىن چىقىرىۋەتكەيلا. ²⁰ پېقىر گۇناھ قىلغانلىقىمنى بىلدىم، شۇڭا ئىسرائىلىيە قەبىلىلىرى ئىچىدە بىرىنچى بولۇپ پادىشاھ ئالىيلىرىنى كۈتۈۋېلىشقا كەلدىم، — دېدى. ²¹ بۇ چاغدا مەزلۇم زىرۇيانىڭ ئوغلى ئابىشاي:

— پەرۋەردىگار تاللىغان پادىشاھنى قارغىغانلىقى ئۈچۈن شىمى ئۆلتۈرۈلسۇن، — دېدى.

²² لېكىن داۋۇت:

— ئى زىرۇيانىڭ ئوغۇللىرى، كىم سىلەرنىڭ پىكىرىڭلارنى سورايتۇ؟! بۈگۈن خۇددى دۈشمىنىمدەك ئىش قىلىۋاتسىلەر، مەن ھازىر ئىسرائىلىيەنىڭ پادىشاھىدۇرمەن. بۈگۈن ئىسرائىلىيەدە ھېچكىم ئۆلتۈرۈلمەيدۇ، — دېدى ²³ ۋە شىمىگە قاراپ قەسەم ئىچىپ:

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

— سەن ھەرگىز ئۆلتۈرۈلمەيسەن، — دېدى.

مىفبوشەتنىڭ داۋۇت ئالدىدا ئۆزىنى ئاقلشى

²⁴ سائۇلنىڭ نەۋرىسى مىفبوشەتمۇ پادىشاھنى كۈتۈۋېلىشقا كەلگەندى. ئۇ پادىشاھ قاچقان كۈندىن تاكى پادىشاھ ئامان — ئېسەن قايتىپ كەلگەن كۈنگىچە، ياپۇنلىرىنى، ياكىمىلىرىنى يۇيمىغان، ياكى ساقال — بۇرۇتلىرىنىمۇ ئالدۇرمىغاندى.

²⁵ ئۇ يېرۇسالېمدىن پادىشاھنى كۈتۈۋېلىشقا كەلگەندە پادىشاھ ئۇنىڭدىن:

— ئى مىفبوشەت، سەن نېمىشقا مەن بىلەن بىللە كەتمىدىڭ؟ — دەپ سورىدى.

²⁶⁻²⁷ — ئى پادىشاھ ئالىلىرى، قۇللىرى توڭۇر بولغانلىقىم ئۈچۈن خىزمەتكارىم

زىباغا: «ئېشەكنى ئىگەرلە، مەن ئېشەككە مىنىپ پادىشاھ بىلەن بىللە كېتىمەن» دېگەندىم. لېكىن ئۇ مېنى ئالداپلا قالماستىن، بەلكى پادىشاھ ئالىلىرى ئالدىدا مېنى

قارىلاپتۇ. ئەمما پادىشاھ ئالىلىرى خۇدانىڭ پەرىشتىسىگە ئوخشايدۇ. شۇڭا

ئۆزلىرىگە قانداق قىلىش مۇۋاپىق بولسا، شۇنداق قىلغايلا. ²⁸ بوۋامنىڭ پۈتۈن

جەمەتدىكىلەر پادىشاھ ئالىلىرىنىڭ ئالدىدا ئۆلۈمگە مەھكۇم كىشىلەردۇر، ئەمما

ئۆزلىرى ماڭا داستىخانلىرىدىن تائام يېيىش ئىمتىيازىنى بەردىلە. مېنىڭ ئۆزلىرىدىن

بۇنىڭدىن ئارتۇق بىر نەرسە سوراشقا يەنە نېمە ھەققىم بولسۇن؟ — دەپ جاۋاب

بەردى مىفبوشەت.

²⁹ — ئۆز ئىشلىرىڭ توغرىلىق ئېيتقىنىڭ يېتەر، — دېدى پادىشاھ، — سائۇلنىڭ

زېمىنىنى زىبا ئىككىڭلار تەڭ بۆلۈۋېلىڭلار، دەپ بۇيرۇيمەن.

³⁰ مىفبوشەت بولسا پادىشاھقا:

— پادىشاھ ئالىلىرى، ئوردىغا ئامان — ئېسەن قايتىپ كەلدىلە، شۇنىڭ ئۆزى ماڭا

كۇپايە. ھەممە زېمىنىنى زىبا ئالسۇن، — دېدى.

بارزىللاينىڭ داۋۇت بىلەن خوشلىشىشى

³¹ گىلئادلىق بارزىللايمۇ پادىشاھنى ئىئوردان دەرياسىدىن ئۆتكۈزۈپ قويۇش

ئۈچۈن روگىلىمدىن كەلگەندى. ³² بارزىللاي سەكسەن ياشقا كىرگەن، ناھايىتى

ياشىنىپ قالغان ئادەم ئىدى. ئۇ باي ئادەم بولۇپ، پادىشاھ ماخانايمدا تۇرغان

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

چېغدا، پادىشاھنى ئوزۇق - تۈلۈك بىلەن تەمىنلەپ تۇرغانىدى.

³³ — دەريادىن مەن بىلەن بىللە ئۆتۈپ، يېرۇسالېمغا بېرىڭ، — دېدى پادىشاھ بارزىللايغا، — مەن ھالىڭىزدىن خەۋەر ئالمەن.

³⁴ لېكىن بارزىللاي پادىشاھقا:

— سىلى بىلەن يېرۇسالېمغا بارغۇدەك، يەنە قانچىلىك ئۆمرۈم قالدى دەيلا؟

³⁵ مەن سەكسەن ياشقا كىردىم، مەن ئۈچۈن ھازىر جاپا بىلەن راھەتنىڭ پەرقى يوق.

يەپ - ئىچكەننىڭ تەمىنى سېزەلمەيمەن، ئەر - ئايال ناخشىچىلارنىڭ ئاۋازىنى

ئاڭلىيالمىمەن. شۇنداق ئىكەن مەن نېمىدەپ يەنە پادىشاھ ئالىيلىرىغا يۈك بولاي؟

³⁶ مەن پەقەت سىلنى ئىئوردان دەرياسىدىن ئۆتكۈزۈپ، ئۆزلىرىگە بىر ئاز ھەمراھ

بولاي دېدىم، خالاس. مەن ئۇنچىلىك مۇكاپاتلىنىشقا ئەرزىمەيمەن. ³⁷ ئۆز

شەھرىمدە ئۆلۈپ، ئاتا - ئانامنىڭ يېنىدا يېتىشىم ئۈچۈن، قايتىپ كېتىشىمگە

رۇخسەت بەرگەيلا. مانا، بۇ يەردە ئوغلۇم كىمھام تۇرۇپتۇ، ئۇ سىلنىڭ خىزمەتلىرىدە

بولسۇن. ئۇنى ئۆزلىرى بىلەن بىللە ئېلىپ ماڭايلا. ئۇنىڭغا قانداق مۇئامىلە قىلىشنى

مۇۋاپىق دەپ كۆرسىلە، شۇنداق مۇئامىلە قىلغايلا! — دېدى.

³⁸ — كىمھام مەن بىلەن بىللە دەريادىن ئۆتسۇن. ئۇنىڭغا قانداق مۇئامىلە قىلىشنى

خالسىڭىز، شۇنداق مۇئامىلە قىلاي. مەندىن ئۆزىڭىز ئۈچۈن نېمىنى تەلەپ

قىلىسىڭىز، شۇنى بەجا كەلتۈرەي، — دېدى پادىشاھ.

³⁹ شۇنىڭدىن كېيىن، پادىشاھ ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرىنىڭ ھەممىسى ئىئوردان

دەرياسىدىن ئۆتتى. پادىشاھ بارزىللاينى سۆيۈپ ئۇنىڭغا بەخت تىلدى. ئاندىن

بارزىللاي ئۆز يۇرتىغا قايتىپ كەتتى.

ئىسرائىلىيە بىلەن يەھۇدىيە ئوتتۇرىسىدىكى تالاش - تارتىش

⁴⁰ پادىشاھ دەريادىن ئۆتۈپ، گىلگالغا قاراپ كەتتى. كىمھاممۇ پادىشاھ بىلەن بىللە

ئىدى. پۈتۈن يەھۇدا قەبىلىسىدىكىلەر ۋە ئىسرائىللارنىڭ يېرىمى پادىشاھنىڭ

سەپىرىدە ئۇنىڭغا ھەمراھ بولدى. ⁴¹ پۈتۈن ئىسرائىللار پادىشاھنىڭ يېنىغا كېلىپ،

نارازىلىق بىلدۈرۈپ:

— نېمە ئۈچۈن بۇرادەرلىرىمىز بولغان يەھۇدا قەبىلىسىدىكىلەر سىلنى ئېلىپ

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

قېچىپ، ئادەملىرى شۇنداقلا خوتۇن ۋە بالا - چاقىلىرى بىلەن ئىئوردان دەرياسىدىن ئۆتكۈزۈدۇ؟ — دېيىشتى.

⁴² پۈتۈن يەھۇدا قەبىلىسىدىكىلەر ئىسرائىللارغا:

— داۋۇت پادىشاھ بىزنىڭ قان قېرىندىشىمىز بولغاچقا شۇنداق قىلدۇق. سىلەر نېمىدەپ بۇ ئىشقا خاپا بولسىلەر؟ بىز پادىشاھنىڭ ھېسابغا بىر نەرسە يەتتۇقمۇ؟ ياكى پادىشاھ بىزگە بىرەر ئىنئام بېرىپتىمۇ؟ — دېدى.

⁴³ — ئىسرائىلىيەنىڭ ئون قەبىلىسى بار، — دەپ جاۋاب بەردى ئۇلار يەھۇدا قەبىلىسىدىكىلەرگە، — شۇڭا سىلەرگە قارىغاندا داۋۇت پادىشاھتا بىزنىڭ ئون ھەسسە ھەققىمىز بار. شۇنداق ئىكەن، سىلەر نېمىشقا بىزنى مەنسىتمەيسىلەر؟ يەنە كېلىپ «پادىشاھىمىزنى قايتۇرۇپ كېلەيلى» دەپ، بىز بىرىنچى بولۇپ ئېيتقان ئەمەسمدۇق؟

مۇنازىرە جەريانىدا، يەھۇدا قەبىلىسىدىكىلەرنىڭ سۆزلىرى ئىسرائىللارنىڭكىگە قارىغاندا قوپال بولدى.

20 - باب

شىبانىڭ ئىسيان كۆتۈرۈشى

¹ شۇ چاغدا بىنيامىن قەبىلىسىدىن بولغان بىكرىنىڭ ئوغلى شىبا دېگەن بىر ئوسال ئادەم شۇ يەردە ئىدى. ئۇ بۇرغا چېلىپ:

«يىشايىنىڭ ئوغلى داۋۇتنىڭ بىزگە ئۆتكۈزۈپ قويغىنى يوق،
بىزنىڭ ھەم ئۇنىڭدا قەرزىمىز يوق.
ھەي ئىسرائىللار، ھەممىمىز ئۆز ئۆيلىرىمىزگە قايتايلى!» دېدى.

² شۇنىڭدىن كېيىن بارلىق ئىسرائىل خەلقى داۋۇتنى تاشلاپ، بىكرىنىڭ ئوغلى شىباغا ئەگىشىپ كەتتى. يەھۇدا قەبىلىسىدىكىلەر بولسا ئۆزلىرىنىڭ پادىشاھىغا

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

سادىق بولۇپ، ئىئوردان دەرياسىدىن يېرۇسالېمغا قەدەر ئۇنىڭغا ئەگىشىپ كەلدى. ³ داۋۇت پادىشاھ يېرۇسالېمدىكى ئوردىسىغا قايتىپ كېلىپ، ئوردىنى ساقلاشقا قالدۇرغان ئون توقالنى مەخسۇس بىر ئۆيگە ئورۇنلاشتۇرۇپ، نەزەربەند ئاستىغا ئالدى. داۋۇت پادىشاھ ئۇلارنىڭ تۇرمۇشىغا قارىدى، لېكىن بىرەر سى بىلەن بىللە بولمىدى. ئۇلار تاكى ئۆمرىنىڭ ئاخىرىغىچە نەزەربەند ئاستىدا تۇل خوتۇنلاردەك ياشىدى.

⁴ شۇنىڭدىن كېيىن داۋۇت پادىشاھ ئۆز قوشۇنىنىڭ باش سەركەردىسى ئاماساغا: — ئۈچ كۈن ئىچىدە يەھۇدا قەبىلىسىدىكىلەرنى ھۇزۇرۇمغا جەم قىل. ئۆزۈڭمۇ بۇ يەردە بول، — دېدى.

⁵ ئاماسا يەھۇدا قەبىلىسىدىكىلەرنى جەم قىلغىلى كەتتى. لېكىن ئۇ بەلگىلەنگەن ۋاقىت ئىچىدە قايتىپ كەلمىدى.

⁶ شۇڭا داۋۇت ئابىشاغا:

— بىكرىنىڭ ئوغلى شىبا بىزگە ئابسالومدىنمۇ ئېغىر زىيان ئېلىپ كېلىدۇ. سەن

ئادەملىرىمنى باشلاپ بېرىپ، ئۇنىڭ كەينىدىن قوغلا. بولمىسا ئۇ سىپىللىرى مۇستەھكەم بىر شەھەرنى تېپىپ كىرىۋېلىپ، يوشۇرۇنۇۋالىدۇ، — دېدى.

⁷ شۇنىڭ بىلەن يوئابنىڭ ئادەملىرى، كىرىتلەر بىلەن پىلپىتلەردىن تەركىب تاپقان ياساۋۇللار ۋە باھادىرلار ئابىشا ۋە يوئابقا ئەگىشىپ، يېرۇسالېمدىن يولغا چىقىپ، بىكرىنىڭ ئوغلى شىبانى قوغلاپ ماڭدى. ⁸ ئۇلار گىبئوندىكى قورام تاشنىڭ يېنىغا كەلگەندە، ئاماسا ئۇلارنىڭ ئالدىغا چىقتى. يوئاب جەڭ كىيىملىرىنى كىيگەن بولۇپ، بېلىگە غىلاپلىق خەنجەر ئېسىلغان كەمەر باغلىغانىدى.

ئۇ ئالدىغا قاراپ ماڭغاندا خەنجەر سىيرىلىپ چۈشۈپ قالدى.

⁹ — ياخشىمۇسەن قېرىندىشىم، — دېدى يوئاب ئاماساغا ۋە ئۇنىڭ يۈزىنى

سۆيۈش ئۈچۈن ئوڭ قولى بىلەن ئۇنىڭ ساقلىنى تۇتتى. ¹⁰ ئاماسا يوئابنىڭ سول

قولدىكى خەنجەرنى بايقىمىدى. شۇ چاغدا يوئاب خەنجىرىنى ئۇنىڭ قورسىقىغا

تىقىۋەتتى. ئۇنىڭ ئۈچەيى - قېرىنلىرى يەرگە شالاقلاپ چۈشتى. ئاماسا ئىككىنچى خەنجەر ئۇرۇشنىڭ ئورنى قالدى. ئۇنىڭ جېنى دەرھال چىقتى. شۇنىڭدىن كېيىن

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

يولاب ۋە ئاكسى ئابشايلا بىكرىنىڭ ئوغلى شىبانى داۋاملىق قوغلاشقا ماڭدى.
¹¹ يولابنىڭ ئادەملىرىدىن بىر ياش يىگىت ئاماسانىڭ جەستى يېنىدا تۇرۇپ:
 — كىم يولاب بىلەن داۋۇت تەرەپتە تۇرسا، يولابنىڭ ئارقىسىدىن ماڭسۇن! —
 دېدى.

¹² ئاماسانىڭ جەستى ئۆز قېنىغا مىلىنىپ، چوڭ يولنىڭ ئوتتۇرىسىدا ياتاتتى.
 ھېلىقى ياش يىگىت ئۆتۈپ كېتىۋاتقان ھەربىر ئادەمنىڭ جەستىنى كۆرگەندە ئۇنىڭغا
 قاراپ تۇرۇپ قالغانلىقىنى كۆرۈپ، جەستىنى يولدىن سۆرەپ ئېتىزغا ئاپىرىپ،
 ئۈستىنى بىر چاپان بىلەن يېپىپ قويدى. ¹³ جەست چوڭ يولدىن يۆتكۈۋېتىلگەندىن
 كېيىن، ھەممەيەن يولابقا ئەگىشىپ، بىكرىنىڭ ئوغلى شىبانىڭ كەينىدىن قوغلاپ
 كەتتى.

¹⁴ شۇ ئەسنادا، شىبا بارلىق ئىسرائىلىيە قەبىلىلىرىنىڭ زېمىنلىرىنى بېسىپ ئۆتۈپ،
 بەيت - مائاكادىكى ئايىل شەھەرگە يېتىپ كەلدى. بىكرى قەبىلىسىدىكىلەرنىڭ
 ھەممىسى يىغىلىپ، شىباغا ئەگىشىپ شەھەرگە بىللە كىرگەندى. ¹⁵ يولاب ۋە
 ئۇنىڭ ئادەملىرى شىبانىڭ بەيت - مائاكادىكى ئايىل شەھىرىدە ئىكەنلىكىنى ئاڭلاپ،
 ئۇ يەرگە بېرىپ، شەھەرنى قامال قىلىۋالدى. ئۇلار شەھەر سېپىلىگە يۆلەپ توپا
 دۆۋلىدى ۋە سېپىلنى ئۇرۇپ بۇزۇشقا باشلىدى.
¹⁶ شۇ پەيتتە بىر دانا ئايال شەھەر ئىچىدىن:

— ئاڭلاڭلار، ئاڭلاڭلار! يولابقا دەڭلار، بۇ ياققا كەلسۇن، ئۇنىڭغا دەيدىغان گېپىم
 بار! — دەپ توۋلىدى.

¹⁷ يولاب ھېلىقى ئايالغا يېقىنراق كەلدى.

— سىلى يولاب بولاملا؟ — دەپ سورىدى ئايال.

— ھە، مەن شۇ، — دېدى يولاب.

— دېدەكلىرىنىڭ گېپىگە قۇلاق سالغايلا! — دېدى ئايال.

— ھە، ئاڭلاۋاتمەن! — دېدى يولاب.

¹⁸ ئايال گېپىنى داۋام قىلىپ:

— قەدىمكىلەر: «مەسلەھەتنى ئايىلدا ئال، بارلىق دەۋالار ئۇندا ھەل بولار»

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

دەپتىكەن. ¹⁹ بىز ئىسرائىلىيەنىڭ تىنچلىقىدە رۇھ، سادىق كىشىلىرىدىنمىز. سىلى ئىسرائىلىيەنىڭ بۇ ئانا شەھىرىنى ۋەيران قىلماقچى بولىدىلا. سىلى نېمىدەپ پەرۋەردىگارغا تەۋە بولغانى يوق قىلماقچى بولۇۋاتىلا؟ — دېدى.

²⁰ — خۇدا ساقلىسۇن! — دېدى يىوئاب، — مەن بۇ شەھەرنى ھەرگىز ۋەيران قىلماقچى ياكى يوق قىلماقچى ئەمەسمەن. ²¹ ھەرگىز ئۇنداق ئەمەس، ئەفرايىم تاغلىق رايونىدىن بولغان بىكرىنىڭ ئوغلى شىبا دېگەن بىر ئادەم داۋۇت پادىشاھقا قارشى ئىسيان كۆتۈرگەندى. پەقەت شۇ بىر كىشىنى تاپشۇرۇپ بەرسەڭلارلا بولدى، مەن بۇ شەھەردىن كېتىمەن.

— بولىدۇ ئەمەس، ئۇ ئادەمنىڭ كاللىسىنى سېپىلدىن سىلىگە تاشلاپ بېرىمىز، — دېدى ئايال.

²² شۇنىڭ بىلەن ئايال پۈتۈن شەھەر ئەھلىگە ئۆزىنىڭ دانا سۆزلىرىنى يەتكۈزدى. ئۇلار بىكرىنىڭ ئوغلى شىبانىڭ كاللىسىنى كېسىۋېلىپ، يىوئابقا تاشلاپ بەردى. يىوئاب بۇرغىسىنى چېلىشى بىلەن ئادەملىرى شەھەردىن چىقىپ، ئۆز ئۆيلىرىگە قايتىشتى. يىوئاب يېرۇسالېمغا، يەنى داۋۇت پادىشاھنىڭ يېنىغا كەتتى.

داۋۇتنىڭ ئەمەلدارلىرى ۋە ئۇلارنىڭ ۋەزىپىلىرى

²³ يىوئاب پۈتكۈل ئىسرائىلىيە قوشۇنىنىڭ باش سەركەردىسى، يىھوياداننىڭ ئوغلى بىنايا كىرىتەلەر بىلەن پىلېتەلەردىن تەركىب تاپقان ياساۋۇللارنىڭ قوماندانى، ²⁴ ئادورام ھاشارچىلارنى باشقۇرغۇچى، ئاخىلۇدنىڭ ئوغلى يىھوشافات تەزكىرىچى، ²⁵ شىۋا پۈتۈكچى، زادوق بىلەن ئەبىياتار روھانىي ئىدى. ²⁶ يائىرلىق ئىرا بولسا داۋۇتنىڭ خۇسۇسىي روھانىيسى ئىدى.

21 - باب

گىبئونلۇقلارنىڭ سائۇل جەمەتىدىن ئۆچ ئېلىشى

¹ داۋۇت تەختتىكى ۋاقتىدا ئۇدا ئۆچ يىل ئاچارچىلىق بولدى؛ داۋۇت

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىغا بېرىپ، ئىلتىجا قىلدى. پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا:

— سائۇل گىبئونلۇقلارنى قىرغىن قىلغان. بۇ ئاچارچىلىققا سائۇل ۋە ئۇنىڭ جەمەتىدىكىلەرنىڭ ئاشۇ قانخورلۇقى سەۋەبلىكتۇر، — دېدى.

² گىبئونلۇقلار ئامورلارنىڭ قالدۇقلىرى بولۇپ، ئىسرائىللاردىن ئەمەس ئىدى.

ئىسرائىللار ئىلگىرى ئۇلارنى ئۆلتۈرمەسلىككە قەسەم قىلغان بولسىمۇ، لېكىن سائۇل ئىسرائىلىيە ۋە يەھۇدىيە خەلقى ئۈچۈن قىزىققانلىق بىلەن گىبئونلۇقلارنى يوقاتماقچى بولغان. داۋۇت پادىشاھ گىبئونلۇقلارنى چاقىرتىپ كېلىپ ئۇلاردىن:

³ — مەن سىلەرگە نېمە قىلىپ بېرىي؟ پەرۋەردىگارنىڭ خەلقىگە بەخت

تېلىشىڭلار ئۈچۈن بۇ گۇناھنى قانداق يۇياي؟ — دەپ سورىدى.

⁴ — بىز سائۇل ۋە ئۇنىڭ جەمەتىدىكىلەردىن نە ئالتۇن، نە كۈمۈش تەلەپ

قىلمايمىز، بىزنىڭ ئىسرائىللاردىن بىرەرسىنى ئۆلتۈرۈلۈش ھوقۇقىمىزمۇ يوق، — دەپ جاۋاب بەردى گىبئونلۇقلار.

— ئۇنداقتا، سىلەر نېمىنى تەلەپ قىلساڭلار، مەن شۇنى سىلەرگە بەجا كەلتۈرۈپ بېرىي، — دېدى داۋۇت پادىشاھ.

⁵ ئۇلار داۋۇتقا:

— سائۇل بىزنى ئىسرائىلىيە تەۋەسىدە ياشىمىسۇن دەپ، قىرىپ يوقىتىشنى

مەقسەت قىلغانىدى. ⁶ شۇڭا ئۇنىڭ ئەۋلادىدىن يەتتە ئەر كىشى بىزگە تاپشۇرۇپ

بېرىلسۇن. بىز ئۇلارنى پەرۋەردىگار گۇۋاھ بولسۇن دەپ، گىبئاھتا، يەنى پەرۋەردىگار تاللىغان پادىشاھ سائۇلنىڭ شەھرىدە قەتل قىلىمىز، — دېدى.

— بولىدۇ، مەن ئۇلارنى قولۇڭلارغا تاپشۇرۇپ بېرىي، — دېدى داۋۇت پادىشاھ.

⁷ سائۇلنىڭ نەۋرىسى، يەنى يوناتاننىڭ ئوغلى مېفبوشەتكە داۋۇت پادىشاھنىڭ

ئىچى ئاغرىدى، چۈنكى ئۇ، پەرۋەردىگار گۇۋاھ بولسۇن دەپ، سائۇلنىڭ ئوغلى

يوناتان بىلەن قەسەم ئىچكەندى. ⁸ سائۇلنىڭ ئارمىنى ۋە مېفبوشەت دېگەن

ئوغۇللىرى بولۇپ، ئۇلار ئايياھنىڭ قىزى رىزپاھتىن تۇغۇلغانىدى. سائۇلنىڭ قىزى

مېراب مېخولالىق بارزىللاينىڭ ئوغلى ئادرائىلدىن بەش ئوغۇل كۆرگەندى. ⁹ داۋۇت

بۇ ئوغۇللارنىڭ ھەممىسىنى گىبئونلۇقلارنىڭ قولىغا تاپشۇرۇپ بەردى. گىبئونلۇقلار

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

بۇ يەتتە ئوغۇلنى تاغدا، پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىدا قەتل قىلدى، ئۇلارنىڭ ھەممىسى بىرگە جان بەردى.

بۇ ۋەقە يۈز بەرگەندە، ئارپا ئورمىسى ئەمدى باشلانغاندى. ¹⁰ ئايىھنىڭ قىزى رىزپاھ جەسەتلەرنىڭ يېنىغا بېرىپ، بىر قورام تاشنىڭ ئۈستىگە بۆز رەخت يايىدى. ئۇ ئورما باشلانغاندىن تارتىپ تاكى ئورما تۈگەپ، جەسەتلەرنىڭ ئۈستىگە ئاسماندىن يامغۇر ياغقانغا قەدەر جەسەتلەرنى كۈندۈزى قاغا - قۇزغۇنلاردىن، كېچىسى ياۋايى ھايۋانلاردىن قوغدىدى.

¹¹ ئايىھنىڭ قىزى، يەنى سائۇلنىڭ توقىلى رىزپاھنىڭ قىلغان بۇ ئىشلىرى توغرىسىدىكى خەۋەر داۋۇتقا يېتىپ كەلگەندە، ¹² داۋۇت گىلىئادتىكى يايىشلارنىڭ رەھبەرلىرىنىڭ يېنىغا بېرىپ، سائۇل ۋە ئۇنىڭ ئوغلى يوناتاننىڭ ئۈستىخانلىرىنى ئالدى. (فىلىستىيەلىكلەر گىلبوۋا تېغىدا سائۇلنى ئۆلتۈرگەن كۈنى، ئۇنىڭ ۋە ئوغلىنىڭ جەستىنى بەيتشان مەيدانىغا ئېسىپ قويغاندى. گىلىئادتىكى يايىشلار ئۇ ئىككىسىنىڭ جەستىنى ئۇ يەردىن ئوغرىلاپ كەتكەندى.) ¹³ داۋۇت سائۇل بىلەن يوناتاننىڭ ئۈستىخانلىرىنى ئۇ يەردىن ئەكەلدى، ئۇ يەنە قەتل قىلىنغان يەتتە كىشىنىڭ ئۈستىخانلىرىنىمۇ ئەكەلدۈردى. ¹⁴ ئاندىن داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرى بۇ ئۈستىخانلارنى بىنىامىن يۇرتىدىكى زېلادا سائۇلنىڭ ئاتىسى كىشىنىڭ قەبرىستانلىقىغا قويدى. شۇنداق قىلىپ، پادىشاھنىڭ بۇيرۇقلىرىنىڭ ھەممىسىنى ئىجرا قىلىندى. بۇ ئىشلاردىن كېيىن، خۇدا خەلقنىڭ ئۆز زېمىنلىرى ئۈچۈن قىلغان دۇئالىرىغا جاۋاب بەردى.

فىلىستىيەلىكلەرنىڭ تۆت قېتىم مەغلۇپ قىلىنىشى

¹⁵ فىلىستىيەلىكلەر بىلەن ئىسرائىللار ئوتتۇرىسىدا يەنە ئۇرۇش بولدى. داۋۇت ئۆز ئادەملىرى بىلەن بىرلىكتە فىلىستىيەلىكلەرگە قارشى ئۇرۇشقا ئاتلاندى. ئەمما ئۇرۇش جەريانىدا داۋۇت ھالسىراپ كەتتى. ¹⁶ رافاھ خەلقىدىن بولغان يىشى - بىنوب ئىسىملىك بىر پالۋان داۋۇتنى ئۆلتۈرمەكچى بولدى. ئۇنىڭ نەيزىسىنىڭ ئۇچىنىڭ ئېغىرلىقى ئۈچ يېرىم كىلو كېلەتتى، ئۇ يەنە بېلىگە يېڭى قىلىچ ئېسىۋالغاندى. ¹⁷ ئەمما مەزلۇم زىرۇيانىڭ ئوغلى ئابشاي داۋۇتقا ياردەم بەردى.

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

ئابىشاي ھېلىقى فىلىستىيەلىك پالۋان بىلەن ئېلىشىپ، ئۇنى ئۆلتۈردى. بۇ چاغدا داۋۇتنىڭ ئادەملىرى ئۇنىڭغا:

— ئىسرائىلىيەنىڭ چىرىغىنى ئۆچۈرۈپ قويماسلىقىمىز ئۈچۈن، بۇنىڭدىن ئېتىبارەن سىلى جەڭگە قاتناشسىلار بولمايدۇ، — دېيىشتى.

¹⁸ شۇنىڭدىن كېيىن، گوب دېگەن يەردە فىلىستىيەلىكلەر بىلەن يەنە بىر قېتىم ئۇرۇش بولدى. بۇ قېتىمقى ئۇرۇشتا خۇشاھلىق سىبىكاي رافاھ خەلقىدىن بولغان ساق ئىسىملىك بىر پالۋاننى ئۆلتۈردى. ¹⁹ گوبتا يۈز بەرگەن فىلىستىيەلىكلەر بىلەن بولغان يەنە بىر ئۇرۇشتا بەيتلەھەملىك يائىرنىڭ ئوغلى ئەلخانان گاتلىق گولياتنىڭ قېرىندىشىنى ئۆلتۈردى. بۇ ئادەمنىڭ نەيزىسىنىڭ دەستىسى دەستگاھنىڭ ئوقىدەك توم ئىدى. ²⁰ كېيىن گاتتا يەنە بىر مەيدان ئۇرۇش بولدى. بۇ ئۇرۇشقا ناھايىتى بەستلىك بىر ئادەم قاتناشقان بولۇپ، ئۇنىڭ قول ۋە پۇتىدا ئالتىدىن، جەمئىي يىگىرمە تۆت بارماق بار ئىدى. ئۇمۇ رافاھ خەلقىدىن ئىدى. ²¹ بۇ ئادەم ئىسرائىللارنى ھاقارەتلىگەنلىكى ئۈچۈن، داۋۇتنىڭ ئاكىسى شامماھنىڭ ئوغلى يوناتان ئۇنى ئۆلتۈرۈۋەتتى. ²² بۇ تۆت فىلىستىيەلىك پالۋان گات شەھىرىدىكى رافاھ خەلقىدىن بولۇپ، ئۇلارنىڭ ھەممىسى داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرى تەرىپىدىن ئۆلتۈرۈلدى.

22 - باب

داۋۇتنىڭ مۇناجاتى[®]

¹ پەرۋەردىگار داۋۇتنى بارلىق دۈشمەنلىرى ۋە پادىشاھ سائۇلنىڭ قولىدىن قۇتقۇزغان كۈنى داۋۇت بۇ مۇناجاتنى پەرۋەردىگارغا ئوقۇغان:

²⁻³ قورام تېشىم، قورغىنىم، نىجاتكارىم پەرۋەردىگاردۇر،
ماڭا پاناھ بولىدىغان گىگانت تېغىم، باشپاناھىم،

[®]0:22 داۋۇتنىڭ مۇناجاتى — زەبۇرنىڭ 18 - كۆيىگە ئوخشىشىپ كېتىدۇ.

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

قالقىنىم، يېڭىلىمەس قۇتقۇزغۇچىم خۇدايىمدۇر.
ئۇ ئازاد قىلغۇچىم، زوراۋانلىقتىن ساقلىغۇچىمدۇر.
4 ئىلتىجا قىلسام مەدەھىيەلەر ئىگىسى پەرۋەردىگارغا،
دۈشمەنلىرىم قوللىرىدىن قۇتقۇزۇلارمەن شۇندىلا.

5 ئۆلۈم دولقۇنلىرى ئورنىۋالدى مېنى،

ھالاكەت سەللىرى چۈمكىدى مېنى.

6 گۆرىستان تانىلىرىدا باغلاندىم،

ئۆلۈم تۇزاقلىرىغا دۇچ كەلدىم.

7 ئېغىر كۈلپەت ئارا ئىلتىجا قىلدىم پەرۋەردىگارغا،

ياردەم تەلەپ قىلدىم پەرياد كۆتۈرۈپ خۇدايىمغا.

ئاۋازىمنى ئاڭلىدى پەرۋەردىگار دەرگاھىدا،

ئاھۇزارىم يېتىپ باردى ئۇنىڭ قۇلىقىغا.

8 شۇ چاغ زېمىن سىلكىنىپ، يەر تەۋرىدى،

ئەرشنىڭ ئۇلى تىترەپ، مىدىرلىدى،

چۈنكى خۇدا دەرغەزەپكە كەلگەندى.

9 چىقتى خۇدانىڭ بۇرىندىن ئىس - تۈتەكلەر،

ئېتىلدى خۇدانىڭ ئاغزىدىن ئوت - لاۋىلار،

لاۋۇلداپ كۆپەتتى ھەتتا قىپقىزىل چوغلار.

10 كۆكنى يېرىپ يەر تامان چۈشكەندە خۇدا،

تۇراتتى قارا بۇلۇتلار ئايغىنىڭ ئاستىدا.

11 ئۇ مىنىپ ئۇچتى بىر «كېرۇب»[®] قا،

[®]11:22 كېرۇب — ئەرىشتە ياشايدىغان ئىنتايىن كۈچلۈك بىر خىل قاناتلىق مەخلۇق. ئەينى ۋاقىتتا

زېمىندا بۇ مەخلۇقنىڭ ئىككى ھەيكىلى بولغان بولۇپ، ئۇلار خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقىنىڭ ئۈستىگە

ئورنىتىلغان. خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقىنىڭ يەنە بىر ئىسمى «خۇدانىڭ تەختى» دۇر. «تەۋرات.

ئالەمنىڭ يارىتىلىشى» 3:24 كە قارالسۇن.

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

- پەرۋاز قىلدى شامالنىڭ قاناتلىرىدا.
¹² يېپىنچا قىلغاندى ئۇ قاراڭغۇلۇقنى،
 يامغۇرنىڭ قويۇق، قارا بۇلۇتلىرى قورشاپ تۇراتتى ئۇنى.
¹³ يورۇتقاندى ئالدىنى پارلاق نۇرى،
 ياغدۇرۇپ مۆلدۈر ۋە قىپقىزىل چوغلارنى.
¹⁴ پەرۋەردىگارنىڭ ئاۋازى گۈلدۈرلەپ ئاسماندا
 ياڭرىتىپ ئاۋازىنى بۈيۈك خۇدا.
¹⁵ تارقىتىۋەتتى خۇدا دۈشمەنلىرىنى، ياغدۇرۇپ ئوقلىرىنى،
 چاقماقلار چاقتۇرۇپ تىرىپىرەن قىلىپ ئۇلارنى.
¹⁶ پەرۋەردىگارنىڭ تەنبىھىدىن،
 قەھرىلىك تىنىقىشنىڭ زەربىسىدىن،
 كۆرۈنۈپ قالدى دېڭىزنىڭ تېگى،
 ئېچىلىپ قالدى زېمىننىڭ ئۆلى.
¹⁷ پەرۋەردىگار كۆكتىن سۇنۇپ قولىنى،
 چوڭقۇر سۇلاردىن تارتىپ ئالدى مېنى.
¹⁸ قۇتقۇزدى مېنى ۋەھشىي دۈشمەنلىرىدىن،
 ماڭا ئۆچ بولغانلاردىن،
 چۈنكى ئۇلار كۈچلۈك ئىدى مەندىن.
¹⁹ ئاپەتلىك كۈنلىرىمدە ھۇجۇم قىلدى ئۇلار ماڭا،
 پەرۋەردىگار يار - يۆلىكىم بولدى ئەمما.
²⁰ ئۇ مەندىن خۇرسەن بولغاچ نىجاتلىق بەردى ماڭا،
 ئېلىپ چىقتى مېنى ھەم بىخەتەر جايغا.
²¹ ھەققانىيلىقىم ئۈچۈن ياخشىلىق قىلدى پەرۋەردىگار،
 قولۇمنىڭ پاكلىقىدىن ئىنتام بەردى ماڭا.
²² چۈنكى مېڭىپ كەلدىم پەرۋەردىگارنىڭ يولىدا،

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

رەزىللىك قىلىپ، ئاسىيلىق قىلىمىدىم خۇدايىمغا.
²³ كۆز ئالدىمدا بولدى دائىم ئۇنىڭ بارلىق ھۆكۈملىرى،
 بىر ياققا قايرىپ قويمىدىم ھەم ئۇنىڭ پەرمانلىرىنى.
²⁴ ئۇنىڭ ئالدىدا غۇبارسىز بولدۇم،
 ئۆزۈمنى گۇناھ قىلىشتىن ساقلىدىم.
²⁵ مەن پاك، ھەققانىي بولغاچقا،
 پەرۋەردىگار ئىنتام بەردى ماڭا.

²⁶ ۋاپادارلارغا كۆرسىتىسەن ۋاپادارلىقىڭنى،
 ھەققانىي ئادەملەرگە ھەققانىيلىقىڭنى.
²⁷ پاكلىقىڭنى كۆرسىتىسەن پاك ئادەملەرگە،
 لايىقىدا جاۋاب قايتۇرسەن نىيىتى ئەگرىلەرگە.
²⁸ قوتقۇزسەن چارسىز، بىچارىلارنى،
 كۆزىتىپ، يەرگە ئۇرسەن ھاكاۋۇرلارنى.
²⁹ پەرۋەردىگار، سەن مېنىڭ ھاياتلىق چىرىغىمىسەن،
 پەرۋەردىگار، زۇلمىتىمنى يورۇقلۇققا ئايلاندۇرسەن.
³⁰ ساڭا تايىنىپ، دۈشمەن قوشۇنىغا ھۇجۇم قىلالايمەن،
 ئى خۇدايىم، ياردىمىڭدە سېپىللاردىن بۆسۈپ ئۆتەلەيمەن.

³¹ خۇدانىڭ يولى مۇكەممەل يولدۇر،
 ئۇنىڭ ئېيتقان سۆزلىرى ھەقىقەتتۇر.
 پاناھ ئىزدىگۈچىلەرگە خۇدا بىر قالقاندۇر.
³² پەرۋەردىگاردىن باشقا كىمدۇر خۇدا؟
 خۇدايىمىزدىن باشقا كىم بولار قورام تاشتەك باشپاناھ؟
³³ خۇدادۇر مۇستەھكەم قورغىنىم،
 يولۇمنى ئەيبىب - نۇقسانسىز قىلغۇچى.
³⁴ كېيىكىنىڭكىدەك يۈگۈرۈك قىلىپ ئۇ پۇتلىرىمنى،

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

ئېگىز تاغلاردا ھەم مەزمۇت تۇرغۇزدى مېنى.

³⁵ قوللىرىمنى ئۆگەتتى ئۇ جەڭ قىلىشقا،

بىلەن كىلىرىمنى تۇچ ئوقيانى تارتىشقا.

³⁶ ئى ئىگەم، بەردىڭ ماڭا نىجاتلىق قالقىنىڭنى،

مۇلايىملىقنىڭ يۈكسەك قىلدى مېنى،

³⁷ بىخەتەر قىلغۇچ سەن باسقان ھەربىر قەدىمىمنى،

تېيىلماستىن مېڭىپ يۈرمەن يوللىرىمنى.

³⁸ قوغلاپ يۈرۈپ ھالاك قىلدىم دۈشمەنلىرىمنى،

قايتىمىدىم كەينىمگە يوقاتماستىن ئۇلارنى.

³⁹ مەن ئۇلارنى يانجىۋەتتىم، تۇرالماس قايتا،

يىقىلدى ئۇلار پۇتلىرىمنىڭ ئاستىغا.

⁴⁰ جەڭگە باغلىدىڭ كۈچ - قۇدرەت بىلەن بېلىمنى،

باش ئەگدۈردۈڭ پۇتلىرىمغا ماڭا ھۇجۇم قىلغانلارنى.

⁴¹ چېكىنىشكە مەجبۇر قىلدىڭ رەقىبلىرىمنى،

يوقاتتىم ماڭا ئۆچ بولغانلارنى.

⁴² ئۇلار تۆت كۆز بىلەن ئىزدىسىمۇ، چىقىمىدى قۇتقۇزىدىغانلار،

نالە قىلىپ يالۋۇرسىمۇ جاۋاب بەرمىدى پەرۋەردىگار.

⁴³ ئېزىۋەتتىم ئۇلارنى يەردىكى تۇپراقدەك،

چەيلىۋەتتىم ئۇلارنى كوچىدىكى پاتقاقچەك.

⁴⁴ خەلقىم بىلەن قارشىلىشىشتىن مۇستەسنا قىلدىڭ مېنى.

باش قىلىپ كەلدىڭ مېنى يات ئەللەرگە،

قىلماقتا ئۇلار مېنىڭ خىزمىتىمنى.

⁴⁵ تەسلىم بولىدۇ يات ئەللەر شۈمىشىپ ئالدىمدا،

ئاۋازىمنى ئاڭلاش بىلەن بويسۇنار ئۇلار ماڭا.

⁴⁶ جاسارىتىنى يوقاتقان يات ئەللەر،

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

تترىگەن ھالدا قورغانلىرىدىن چىقىشار.

⁴⁷ مەڭگۈ ھاياتتۇر پەرۋەردىگار!

ئۇ قورام تېشىمغا ئېيتىلسۇن ھەمدۇسانا،

ئۇلۇغلانسۇن قورام تاشتەك نىجاتكارىم خۇدا!

⁴⁸ خۇدادۇر قىساس ئېلىپ بەرگۈچى ماڭا،

بويىسۇندۇرغۇچىدۇر خەلقلىرىنى قول ئاستىمغا.

⁴⁹ قۇتقۇزدۇڭ مېنى دۈشمەنلىرىمدىن،

ئۈستۈن قىلىدىڭ ماڭا ھۇجۇم قىلغانلاردىن،

قۇتۇلدۇردۇڭ ھەم زوراۋانلاردىن.

⁵⁰ ئى پەرۋەردىگار، ساڭا رەھمەت ئېيتىمەن ياتلار ئالدىدا،

مەدھىيە كۈيى ئوقۇيمەن نامىڭغا.

⁵¹ پەرۋەردىگار ئېرىشتۈرەر ئۆزى تىكلىگەن پادىشاھنى ئۇلۇغ غەلبىگە،

ئۇ بېغىشلار مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىنى ئۆزى تاللىغان پادىشاھقا —

تائەبەد داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ئەۋلادلىرىغا.

23 - باب

داۋۇتنىڭ ۋەسىيەتلىرى

¹ يشايىنىڭ ئوغلى داۋۇتنى خۇدا يۈكسەك قىلغاندۇر، ياقۇپ ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا ئۇنى تاللاپ پادىشاھ قىلغاندۇر. ئۇ ئىسرائىلىيەنىڭ سۆيۈملۈك مۇناجاتچىسىدۇر. داۋۇتنىڭ ئاخىرقى سۆزلىرى مۇنۇلاردىن ئىبارەت:

² پەرۋەردىگارنىڭ روھى مەن ئارقىلىق سۆزلىدى،

مېنىڭ تىلىمدىدۇر ئۇنىڭ سۆزلىرى.

³ ئىسرائىللارنى تاللىغان خۇدا سۆزلىدى،

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

يەنى ئىسرائىللارنى قوغداپ كەلگەن قورام تاش ماڭا شۇنداق دەيدۇكى:
 «خەلقنى ئادالەت بىلەن باشقۇرغۇچى،
 خۇدادىن ئەيمىنىپ ھۆكۈم سۈرگۈچى،
 4 ئوخشار خۇددى بۇلۇتسىز سەھەردىكى يېڭى كۆتۈرۈلگەن قۇياشقا،
 ئوخشار خۇددى يامغۇردىن كېيىن ئوت - چۆپلەرنى پارقاتقان قۇياشقا.»

5 مېنىڭ جەمەتم خۇدا ئالدىدا ئەنە شۇنداق ئەمەسمۇ؟
 مەن بىلەن خۇدا مەڭگۈلۈك ئەھدە تۈزمىگەنمۇ؟
 بۇ ئەھدە تولۇق رەتلەنگەن بولۇپ، ئىشەنچلىكتۇر.
 ئۇ مېنى ئازاد قىلار، ئارزۇ - ئارمانلىرىمغا يەتكۈزەر.
 6 ئوخشار ئوسال ئادەملەر تاشلىۋېتىلگەن تىكەنگە،
 تۇتقىلى بولماس ئۇلارنى قولدا.
 7 تىكەنلەرنى تۇتۇشتا، تۆمۈر ئەسۋاب ياكى نەيزىنىڭ سېپى ئىشلىتىلەر،
 ۋە ئۇلار ياتقان يېرىدە كۆيدۈرۈلۈپ، كۈلى كۆككە سورۇلار.

داۋۇتنىڭ باھادىرلىرى

8 داۋۇتنىڭ لەشكەرلىرى ئىچىدىكى باھادىرلارنىڭ ئىسىملىرى تۆۋەندىكىلەردىن
 ئىبارەت:

بىرىنچىسى تاخىكومونلۇق يوشىب - باسشەبەت بولۇپ، ئۇ «ئۈچ باھادىر» نىڭ
 بېشى ئىدى. بىر قېتىملىق جەڭدە نەيزىسى بىلەن سەككىز يۈز ئادەمنى ئۆلتۈردى.
 9 «ئۈچ باھادىر» نىڭ ئىككىنچىسى ئاخوۋا ئۇرۇقىدىن بولغان دودونىڭ ئوغلى
 ئەلتازار ئىدى. ئۇ ئۇرۇشۇشقا يىغىلغان فىلىستىيەلىكلەرگە قارشى تۇرۇشتا داۋۇت
 بىلەن بىرگە بولغان بولۇپ، كېيىن ئىسرائىل لەشكەرلىرى چېكىنىپ كېتىدۇ.
 10 ئەلتازار ئۆز ئورنىدا چىڭ تۇرۇپ، قوللىرىنىڭ پەيلىرى تارتىشىپ كەتكۈچە
 فىلىستىيەلىكلەرنى قىرىدۇ. شۇ كۈنى پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا زور غەلبە ئاتا قىلىدۇ.
 كېيىن ئىسرائىل لەشكەرلىرى ئۆلگەن فىلىستىيەلىكلەرنى بۇلاڭ - تالاڭ قىلىش
 ئۈچۈن يەنە قايتىپ كېلىدۇ.

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

¹¹ «ئۈچ باھادىر» نىڭ ئۈچىنچىسى ھارارلىق ئاگېنىڭ ئوغلى شامماھ ئىدى. بىر قېتىم فىلىستىيەلىكلەر لەخى دېگەن جايدا بىر پۇرچاق ئېتىزلىقنىڭ يېنىغا يىغىلىدۇ، ئىسرائىل لەشكەرلىرى بۇ چاغدا قېچىپ كېتىدۇ. ¹² شامماھ ھېلىقى ئېتىزلىقنىڭ ئوتتۇرىسىدا چىڭ تۇرۇپ، فىلىستىيەلىكلەرنى قىرئېتىدۇ ۋە ئېتىزلىقنىمۇ قوغداپ قالىدۇ. شۇنىڭ بىلەن پەرۋەردىگار ئىسرائىللارغا زور غەلبە ئاتا قىلىدۇ. ¹³⁻¹⁴ بىر قېتىم ئورما ۋاقتىدا، داۋۇتنىڭ لەشكەرلىرى ئارىسىدا «ئوتتۇز باھادىر»

دەپ ئاتالغان باھادىرلاردىن «ئۈچ باھادىر» داۋۇت بىلەن كۆرۈشۈش ئۈچۈن «ئادۇللام» دېگەن غارغا بارىدۇ. داۋۇت تاغدىكى شۇ غاردا پاناھلىنىۋاتقانىدى. بۇ چاغدا فىلىستىيەلىك لەشكەرلەرنىڭ بىر قاراۋۇل ئەترىتى رافائىم جىلغىسىدا بارگاھ قۇرىدۇ، يەنە بىر قىسىم فىلىستىيەلىكلەر بولسا بەيتلەھەمنى ئىگىلىۋالىدۇ. ¹⁵ داۋۇت تەشنىلىق بىلەن:

— بىرەرسى ماڭا بەيتلەھەمنىڭ دەرۋازىسى يېنىدىكى قۇدۇقتىن سۇ ئەكېلىپ بەرگەن بولسا ئىدى! — دەيدۇ.

¹⁶ ھېلىقى «ئۈچ باھادىر» فىلىستىيەلىكلەرنىڭ بارگاھىدىن بۆسۈپ ئۆتۈپ، بەيتلەھەمنىڭ دەرۋازىسى يېنىدىكى قۇدۇقتىن سۇ تارتىپ ئېلىپ، سۇنى داۋۇتقا ئەكېلىپ بېرىدۇ. لېكىن داۋۇت سۇنى ئىچىشنى خالىماي، ئۇنى پەرۋەردىگارغا ئاتا يەرگە تۆكۈۋېتىدۇ، ھەمدە:

¹⁷ — ئى پەرۋەردىگار، مېنى بۇ سۇنى ئىچىشتىن ساقلىغايىسەن. بۇ سۇ، ھاياتىنى ئۆلۈمگە تىكىپ قويۇپ، سۇ ئالغىلى بارغان «ئۈچ باھادىر» نىڭ قېنىدەك قىممەتلىك ئەمەسمۇ؟ — دەيدۇ ۋە شۇ سەۋەبلىك سۇنى ئىچىشتىن باش تارتىدۇ. مانا بۇ «ئۈچ باھادىر» نىڭ كۆرسەتكەن جەسۇرلۇقلىرىدۇر.

¹⁸ مەزلۇم زىرۇيانىڭ ئوغلى، يونانىنىڭ ئاكىسى ئابىشاي «ئوتتۇز باھادىر» نىڭ بېشى ئىدى. ئۇ نەيزىسىنى كۆتۈرۈپ يۈرۈپ بىر قېتىملىق ئۇرۇشتا ئۈچ يۈز ئادەمنى ئۆلتۈرىدۇ ۋە «ئۈچ باھادىر» دەك شوھرەتكە ئېرىشىدۇ. ¹⁹ ئۇ «ئوتتۇز باھادىر» نىڭ ئىچىدىكى ئەڭ داڭلىقى بولۇپ، ئۇلارنىڭ بېشى ئىدى. بىراق ئۇ «ئۈچ باھادىر» نىڭ ئىچىدە ئەمەس ئىدى.

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

²⁰ يېھوئادانىڭ ئوغلى قابىزئېللىق بىنايا جەسۇر جەڭچى بولۇپ، نۇرغۇن چوڭ ئىشلارنى قىلدۇ. ئۇ موئابلارنىڭ كۈچلۈك لەشكىرىدىن ئىككىنى ئۆلتۈردى. قار ياغقان بىر كۈنى ئۇ ئورغا چۈشۈپ، بىر شىرنى ئۆلتۈردى. ²¹ ئۇ يەنە بەستى كېلىشكەن بىر مىسىرلىقنى ئۆلتۈردى. ئۇ مىسىرلىقنىڭ قولىدا بىر نەيزە بار ئىدى. بىنايا مىسىرلىقنىڭ يېنىغا كالتەك بىلەنلا ھۇجۇم قىلىپ بېرىپ، ئۇنىڭ قولىدىكى نەيزىسىنى تارتىۋېلىپ، ئاشۇ نەيزە بىلەن ئۇنى ئۆلتۈردى. ²² بۇلار يېھوئادانىڭ ئوغلى بىنايانىڭ قىلغان ئىشلىرىدۇر. شۇڭا ئۇمۇ «ئۈچ باھادىر» دەپ شۆھرەتكە ئېرىشىدۇ. ²³ ئۇنىڭ داڭقى «ئوتتۇز باھادىر» نىڭكىدىن ئۈستۈن بولسىمۇ، بىراق «ئۈچ باھادىر» نىڭ ئىچىدە ئەمەس ئىدى. داۋۇت بىنايانى ياساۋۇللار باشلىقى قىلدۇ. ²⁴ تۆۋەندىكىلەرمۇ «ئوتتۇز باھادىر» لاردىن ئىدى:

يوئابنىڭ ئىنىسى ئاسائېل،
 دودوننىڭ ئوغلى بەيتلەھەملىك ئەلخانان،
²⁵ خارودلۇق شامماھ،
 خارودلۇق ئەلقا،
²⁶ پالاتلىق خەلەز،
 ئىققېشىنىڭ ئوغلى تىقوۋالىق ئىرا،
²⁷ ئاناتوتلۇق ئابئەزەر،
 خۇشاھلىق مېبۇنناي،
²⁸ ئاخوۋاخلىق زالمون،
 نىتوفالىق ماھراي،
²⁹ نىتوفالىق بائانانىڭ ئوغلى خېلەب،
 بىنيامىن قەبىلىسىدىن بولغان گىبئەھلىق رىباينىڭ ئوغلى ئىتاي،
³⁰ پىرئاتونلۇق بىنايا،
 گائاش سايلىقىدىن كەلگەن ھىدداي،
³¹ ئارابالىق ئابى - ئالبون،

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

باخۇرىملىق ئازماۋەت،
³² شائالبىملىق ئەلباخبا،
 ياشېننىڭ ئوغۇللىرى ۋە يوناتان،
³³ ھارارلىق شامماھ،
 شارارنىڭ ئوغلى ھارارلىق ئاخىئام،
³⁴ مائاكالىق ئاخاسباننىڭ ئوغلى ئەلفەلەت،
 جىلولۇق ئاختوفەلنىڭ ئوغلى ئەلىئام،
³⁵ كارمەللىك خەزرو،
 ئاربىلىق پائاراي،
³⁶ زوباھلىق ناتاننىڭ ئوغلى يىگال،
 گادلىق بانى،
³⁷ ئاممونلاردىن بولغان زەلەق،
 بەئەروتلۇق ناخراي (ناخراي زىرۇياننىڭ ئوغلى يىوئابنىڭ ياراغ كۆتۈرگۈچىسى
 ئىدى)،
³⁸ يىتىرىلاردىن بولغان ئىرا بىلەن گارىب
³⁹ ۋە خىتلاردىن بولغان ئۇرىيا.

ئۇلار ھەممىسى بولۇپ ئوتتۇز يەتتە كىشى ئىدى.

24 - باب

داۋۇتنىڭ لەشكەرلەرنى ساناپ رويخەتكە ئېلىشى

¹ ئىسرائىللارغا پەرۋەردىگارىنىڭ يەنە غەزىپى كەلدى - دە، داۋۇت پادىشاھنى
 ئىسرائىللارغا قارشى قويۇپ، ئۇنىڭغا: «سەن بېرىپ، ئىسرائىلىيە ۋە يەھۇدىيەنىڭ
 جەڭ قىلىشقا قادىر ئادەملىرىنى ساناپ چىق!» دېدى.
² شۇنىڭ بىلەن داۋۇت ئۆز قوشۇنىنىڭ باش سەركەردىسى يىوئابقا بۇيرۇق قىلىپ:

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

— سىلەر ئىسرائىلىيەنىڭ ھەرقايسى قەبىلىلىرىنى داندان تاكى بەئەرشە باغچە ئارىلاپ، جەڭ قىلىشقا قانداق ئەدەملەرنى ساناپ چىقىڭلار، مەن ئۇلارنىڭ سانىنى بىلىشىم كېرەك، — دېدى.

³ ۋاھالەنكى، يىۋئاب پادىشاھتىن:

— پەرۋەردىگار خۇدالىرى لەشكەرلەرنىڭ ھازىرقى سانىنى يۈز ھەسسە ئاشۇرغاي. پادىشاھ ئالىيلىرىغا ئۇلارنى ئۆز كۆزلىرى بىلەن كۆرۈش نېسىپ بولغاي. پادىشاھ ئالىيلىرى، نېمە سەۋەبتىن بۇنداق قىلىشنى ئىستەپ قالدىلا؟ — دەپ سورىدى.

⁴ لېكىن پادىشاھنىڭ سۆزى يىۋئاب ۋە سەركەردىلەرنىڭ سۆزىدىن ئۈستۈن كەلدى. شۇنداق قىلىپ ئۇلار پادىشاھنىڭ ھۇزۇرىدىن چىقىپ، ئىسرائىللارنىڭ لەشكەرلىرىنى ساناشقا يۈرۈپ كەتتى.

⁵ ئۇلار ئىئوردان دەرياسىدىن ئۆتۈپ، دەريا ۋادىسىدىكى ئاروئېر شەھىرىدە ۋە ۋادىنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى باشقا بىر شەھەردە لەشكەرلەرنى ساناشقا كىرىشتى. كېيىن ئۇلار گاد زېمىنىنى بېسىپ ئۆتۈپ، ئۇ يەردىن يازېر شەھىرىگىچە باردى. ⁶ كېيىن ئۇلار يەنە گىلتادقا ۋە خىتلارنىڭ زېمىنىدىكى كادېش شەھىرىگە باردى. ئۇلار ئۇ يەردىن دان — يائانغا بېرىپ، سىدوننى ئايلىنىپ ئۆتۈپ، ⁷ تىر قەلئەسىگە، كېيىن يەنە خىۋلار ۋە كەئانلىقلارنىڭ ھەممە شەھەرلىرىگە باردى. ئاخىرىدا ئۇلار يەھۇدىيەنىڭ ئەڭ جەنۇبىدىكى بەئەرشە باغا يېتىپ باردى. ⁸ ئۇلار پۈتۈن زېمىننى ئايلىنىپ چىقىپ، توققۇز ئاي يىگىرمە كۈن بولغاندا يېرۇسالېمغا قايتىپ كەلدى. ⁹ يىۋئاب لەشكەرلەرنى تىزىملاش ئەھۋالىدىن پادىشاھقا مەلۇمات بېرىپ، مۇنداق دېدى: ئىسرائىلىيەدە جەڭ قىلىشقا قانداق سەككىز يۈز مىڭ ئادەم، يەھۇدىيەدە بەش يۈز مىڭ ئادەم بار ئىكەن.

پەرۋەردىگارنىڭ داۋۇتنى جازالىشى

¹⁰ داۋۇت لەشكەرلەرنىڭ سانىنى ئېلىپ بولغاندىن كېيىن، ۋىجدانى قاتتىق ئازابلاندى. ئۇ پەرۋەردىگارغا:

— لەشكەرلەرنىڭ سانىنى ئېلىپ ئېغىر گۇناھ ئۆتكۈزۈپتىمەن. ئاھ پەرۋەردىگار! قۇلۇڭنىڭ گۇناھىدىن كەچكەيسەن، مەن تولىمۇ ئەخمىقانه ئىش قىلىپتىمەن! —

دېدى.

11-12 ئەتسى داۋۇت ئورنىدىن تۇرغاندا، داۋۇتنىڭ خىزمىتىدە بولۇۋاتقان غايىبىنى بىلگۈچى گادقا پەرۋەردىگاردىن ۋەھىي كېلىپ، مۇنداق دېدى: «سەن بېرىپ داۋۇتقا ئېيتقىن، مەنكى پەرۋەردىگار، سېنىڭ ئالدىڭغا ئۈچ تۈرلۈك جازانى قويىمەن، ئۇلارنىڭ ئىچىدىن بىرنى تاللىۋال، تاللىغان شۇ جازايىڭنى مەن ساڭا چۈشۈرىمەن.»¹³ شۇنىڭ بىلەن گاد، داۋۇتنىڭ ھۇزۇرىغا بېرىپ، مۇنداق دېدى:

— زېمىنلىرىدا يەتتە يىل ئاچارچىلىق بولسۇنمۇ؟ ياكى دۈشمەنلىرىنىڭ ئالدىدا ئۈچ ئاي قېچىپ يۈرەملا؟ ياكى بولمىسا زېمىنلىرىدا ئۈچ كۈن ۋابا تارقالسۇنمۇ؟ بۇلارنى ياخشىراق ئويلاپ كۆرسىلە، مېنى ئەۋەتكۈچىگە قايسى جاۋابنى بېرىشىم كېرەك.¹⁴ داۋۇت گادقا مۇنداق دېدى:

— مەن ئېغىر ئەھۋالدا قالدىم. نېمىلا بولمىسۇن ئىنسانلارنىڭ قولغا ئەمەس، بەلكى پەرۋەردىگارنىڭ قولغا چۈشەيلى. چۈنكى ئۇ مېھىر - شەپقەتلىكتۇر.¹⁵ شۇنداق قىلىپ، پەرۋەردىگار ئىسرائىلىيەگە شۇ كۈنى سەھەردىن باشلاپ بەلگىلەنگەن ۋاقتىچە ۋابا تارقاتتى. داندىن بەئەرشەباغچە بولغان زېمىندا 70 مىڭ ئادەم ئۆلدى.¹⁶ پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسى يېرۇسالېمنى ۋەيران قىلىشقا قول كۆتۈرگەندە، پەرۋەردىگار ئۇلارنى جازالاش نىيىتىدىن ياندى ۋە ۋەيران قىلغۇچى پەرىشتىگە:

— يېتەر ئەمدى، قولۇڭنى تارت! — دېدى.

ئۇ چاغدا پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسى يېبۇسلاردىن بولغان ئاراۋاننىڭ خامىنىدا تۇراتتى.

¹⁷ داۋۇت خەلقنى قىرغان پەرىشتىنى كۆرۈپ، پەرۋەردىگارغا:

— گۇناھ قىلغان مەن، رەزىللىك قىلغان مەن، قويدەك بىگۇناھ بۇ خەلق نېمە گۇناھ قىلدى؟ مېنى ۋە ئاتا جەمەتمىنى جازالىغىسەن! — دېدى.

داۋۇتنىڭ توۋا قىلىپ قۇربانلىق سۇنۇشى

¹⁸ غايىبىنى بىلگۈچى گاد شۇ كۈنى داۋۇت پادىشاھنىڭ يېنىغا كېلىپ ئۇنىڭغا:

— سىز يېبۇسلاردىن بولغان ئاراۋاننىڭ خامىنىغا بېرىپ، ئۇ يەردە پەرۋەردىگارغا

سامۇئىل ئىككىنچى قىسىم

ئاتاپ بىر قۇربانلىق سۇپىسى سېلىڭ، — دېدى.

¹⁹ داۋۇت پەرۋەردىگارنىڭ گاد ئارقىلىق قىلغان ئەمرى بويىچە دەل شۇ يەرگە

باردى. ²⁰ ئاراۋنا داۋۇت پادىشاھ ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرىنىڭ ئۆزى تەرەپكە

كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، ئۇنىڭ ئالدىغا چىقىپ، يەرگە باش قويۇپ، پادىشاھقا تەزىم قىلدى ۋە:

²¹ — ئى پادىشاھ ئالىيلىرى، قانداقلارچە پېقىرلىرىنىڭكىگە قەدەم تەشرىپ قىلىپ قالدىلىكىن؟ — دەپ سورىدى،

داۋۇت پادىشاھ:

— خەلق ئىچىگە تارقالغان ۋابانى يوقىتىش ئۈچۈن سېنىڭ مۇشۇ خامنىڭنى

سېتىۋېلىپ، پەرۋەردىگارغا ئاتاپ بۇ يەرگە بىر قۇربانلىق سۇپىسى سالاي دەيمەن، — دەپ جاۋاب بەردى.

²² — پادىشاھ ئالىيلىرى، ئېلىۋەرسىلە! نېمنى خالىسىلىرى شۇنى قۇربانلىق

قىلغايلا. مانا، بۇ يەردە كۆيدۈرمە قۇربانلىق ئۈچۈن ئۆكۈزلىرىمنى، ئوتۇن ئۈچۈن خامان تېپىدىغان ياغاچ تاختمىنى ۋە ئۆكۈزلەرنىڭ بويۇنتۇرۇقلىرى تۇرۇپتۇ.

²³ پادىشاھ ئالىيلىرى، بۇلارنىڭ ھەممىسىنى پېقىر، ئۆزلىرىگە ئىنئام قىلاي،

پەرۋەردىگار ئۆزلىرىدىن رازى بولسۇن، — دېدى ئاراۋنا.

²⁴ — ياق! مەن بۇلارنى ئۆز باھاسىدا سېتىۋالمايمەن، بىكارغا كەلگەن نەرسىلەرنى

پەرۋەردىگار خۇدايىمغا كۆيدۈرمە قۇربانلىق قىلمايمەن، — دېدى پادىشاھ ئاراۋناغا. شۇنىڭ بىلەن داۋۇت خامان ۋە ئۆكۈزلەرنى 50 كۈمۈش تەڭگىگە سېتىۋالدى.

²⁵ داۋۇت شۇ يەردە پەرۋەردىگارغا ئاتاپ بىر قۇربانلىق سۇپىسى سېلىپ، كۆيدۈرمە ۋە ئامانلىق قۇربانلىقلىرىنى سۇندى. پەرۋەردىگار ئىسرائىلىيە زېمىنى ئۈچۈن قىلىنغان دۇئالارنى قوبۇل قىلدى، شۇنداق قىلىپ ۋابا ئىسرائىللار ئارىسىدىن يوقالدى.

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

«مۇقەددەس كىتاب» نىڭ ئىچىدىكى «تارىخلار» قىسىمىنىڭ 1 - ۋە 2 - قىسىملىرى ئەسلىدە بىرلا قىسىم ئىدى. بۇ قىسىملاردا خۇدانىڭ خەلقىنىڭ ئادەمئاتىدىن تارتىپ تاكى مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 538 - يىلى بابىلدىكى سۈرگۈندىن قايتىپ كەلگۈچە بولغان ئارىلىقتىكى تارىخى بايان قىلىندۇ. گەرچە بۇ ئىككى قىسىمدا «سامۇئىل» ۋە «پادىشاھلار» دىن ئىبارەت قىسىملاردىكى كۆپ ۋەقەلەر تەكرار بايان قىلىنسىمۇ، ئەمما ئىسرائىللارنىڭ تارىخى ئوخشاش بولمىغان نۇقتىئىنەزەردىن كۆرسىتىپ بېرىلگەن. مۇئەللىپ «تارىخلار» دا داۋۇت پادىشاھ ۋە سۇلايمان پادىشاھنى ئاساسىي شەخسلەر سۈپىتىدە بايان قىلىدۇ ۋە يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىنى ئىسرائىللارنىڭ خۇداغا ئىبادەت قىلىدىغان مەركىزى قىلىپ كۆرسىتىدۇ.

بۇ قىسىمنىڭ مەركىزىي ئىدىيەسى شۇنىڭدىن ئىبارەتتىكى، ۋاقىتنىڭ ئۆتۈشى بىلەن ئادەم ۋە نەرسىلەر ئۆزگەرسىمۇ، ئەمما خۇدانىڭ ئۆز خەلقىگە بولغان سادىقلىقى مەڭگۈ ئۆزگەرمەيدۇ. مۇئەللىپى تارىخلار 1 - قىسىمدا شۇنى ھەم كۆرسىتىپ ئۆتكەنكى، خۇدانىڭ خەلقى گەرچە يەتمىش يىلغا يېقىن ۋاقىت سۈرگۈندە يۈرسىمۇ، ئۇلارنىڭ ئۆز زېمىنى بىلەن بولغان باغلىنىشى ئۈزۈلمىگەن.

دەسلەپكى سەككىز باب خۇدانىڭ خەلقىنىڭ ئادەمئاتىدىن تارتىپ باشلانغان ئەجدادلىرىنىڭ تىزىملىكىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. توقمۇزىنچى باب بولسا يۇقىرىقى تىزىملىكىنى بابىلدىكى سۈرگۈندىن قايتقان ئائىلىلەرنىڭ تىزىملىكى بىلەن باغلايدۇ. ئاخىرقى بابلار داۋۇت پادىشاھ ھەققىدىكى ۋەقەلەرنى، جۈملىدىن ئۇنىڭ ئادىللىق بىلەن ھۆكۈمرانلىق يۈرگۈزگەنلىكىنى ۋە ئۇنىڭ ئۆلۈمىگە مۇناسىۋەتلىك تەپسىلاتلارنى، شۇنداقلا ئۇنىڭ ئوغلى سۇلايماننىڭ پادىشاھلىق تەختىگە ۋارىسلىق قىلغانلىقىنى بايان قىلىدۇ.

تېزىس

1. نەسەبنامە ۋە تىزىملىك (1 — 9 بابلار)
2. پادىشاھ سائۇلنىڭ ئۆلۈمى (10 - باب)
3. پادىشاھ داۋۇتنىڭ ھۆكۈمرانلىقى (11 — 29 - بابلار)
- توسقۇنلۇق ۋە ئۇتۇقلار (11 — 21 - بابلار)
- ئىبادەتخانا قۇرۇش تەييارلىقى (22 — 29 - بابلار)

تارىخلار بىرىنچى

قىسىم

ئادەمئاتىدىن نۇھنىڭ ئوغۇللىرىغىچە بولغان ئەۋلادلار

¹ ئادەمئاتىدىن سېت تۆرەلدى، سېتنىڭ ئەۋلادلىرى: ئەنوش، ² قېنان، ماھالائېل، يەرەد، ³ خانوك، مېتۇشەلاخ، لەمەك ۋە نۇھ. ⁴ نۇھنىڭ سام، ھام ۋە يەفەت ئىسىملىك ئۈچ ئوغلى بار ئىدى.

يەفەتتىن كېلىپ چىققان خەلقلەر

⁵ يەفەتنىڭ ئوغۇللىرى: گومەر، مەجۇج، ماداي، ياۋان، تۇبال، مەشەك ۋە تراس. ⁶ گومەرنىڭ ئەۋلادلىرى: ئاشكىناز، رىفات ۋە توگارما. ⁷ ياۋاننىڭ ئەۋلادلىرى: ئەلىشا، تارشىش، كىتتىم ۋە رودانىم.

ھامدىن كېلىپ چىققان خەلقلەر

⁸ ھامنىڭ ئەۋلادلىرى: كۇش، مىسر، پۇت ۋە كەنئان. ⁹ كۇشنىڭ ئەۋلادلىرى: سىبا، خاۋىلا، سابتا، راماه ۋە سابىكا. راماهنىڭ ئەۋلادلىرى: شىبا ۋە دىدان. ¹⁰ كۇشنىڭ نىمروود ئىسىملىك بىر ئوغلى بولۇپ، ئۇ يەر يۈزىدىكى بىرىنچى باتۇر ھېسابلىناتتى.

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

¹¹ مىسىرنىڭ ئەۋلادلىرى: لۇدلار، ئاناملار، لەھابىلار، نافتۇخلار، ¹² پاترۇسلار، كاسلۇخلار ۋە كافتورلار. فىلىستىيەلىكلەر بولسا كاسلۇخلارنىڭ كېيىنكى ئەۋلادلىرى ئىدى.

¹³ كەنئاننىڭ تۇنجى ئوغلى سىدون بولۇپ، ئۇ سىدونلارنىڭ ئەجدادىدۇر. كەنئان يەنە خىتلارنىڭ ئەجدادىدۇر. ¹⁴ كەنئاندىن يەنە يىبۇس، ئامور، گىرگاش، ¹⁵ خۇ، ئارقى، سىن، ¹⁶ ئارۋاد، زىمار ۋە خاماتلارمۇ كېلىپ چىقتى.

سامدىن كېلىپ چىققان خەلقلەر

¹⁷ سامنىڭ ئەۋلادلىرى: ئېلام، ئاسسۇر، ئارپاكشاد، لۇد ۋە ئارام.

ئارامنىڭ ئەۋلادلىرى: ئۇز، خۇل، گەتەر ۋە مەشەك.

¹⁸ ئارپاكشاد شەلاخنىڭ ئاتىسى بولۇپ، شەلاخ بولسا ئىبېرنىڭ ئاتىسى ئىدى.

¹⁹ ئىبېردىن ئىككى ئوغۇل تۆرەلدى. بىرىنىڭ ئىسمى پەلەگ ئىدى. ئۇ ياشىغان دەۋردە ئىنسانلار بۆلۈنۈشكە باشلىغانلىقى ئۈچۈن ئۇنىڭغا پەلەگ³ دېگەن بۇ ئىسىم قۇيۇلغان ئىدى. ئۇنىڭ ئىنىسىنىڭ ئىسمى يوقتان ئىدى.

²⁰ يوقتاننىڭ ئەۋلادلىرى: ئالموداد، شەلەفى، خازارماۋەت، يەراھ ²¹ ھادورام،

ئۇزال، دىقلاھ ²² ئېبال، ئابمائېل، شىبا ²³ ئوفىر، خاۋىلا ۋە يوباب. مانا

بۇلارنىڭ ھەممىسى يوقتاننىڭ ئەۋلادلىرى ئىدى.

²⁴ سامدىن ئىبراھىمغىچە بولغان ئەۋلادلار تۆۋەندىكىچە: سام، ئارپاكشاد، شەلاخ،

²⁵ ئىبېر، پەلەگ، رىئۇ، ²⁶ سىرۇگ، ناخور، تەراھ ²⁷ ۋە ئىبرام، يەنى

ئىبراھىم.

ئىبراھىمنىڭ ئەۋلادلىرى

²⁸ ئىبراھىمنىڭ ئوغۇللىرى ئىسھاق ۋە ئىسمائىلدۇر. ²⁹ ئۇلارنىڭ ئەۋلادلىرى

تۆۋەندىكىچە:

ئىسمائىلنىڭ تۇنجى ئوغلى نىبايوت، كېيىنكى ئوغۇللىرى: قېدار، ئادبىئېل،

³ 19: ئىبرانىي تىلىدا «پەلەگ» دېگەن سۆز ئاھاڭ جەھەتتە بۆلۈنۈش دېگەن مەنىدىكى سۆزگە يېقىن بولدى.

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

مېسىم،³⁰ مېشما، دۇماھ، ماسا، خاداد، تەما،³¹ يىتۇر، ناپىش ۋە قېدىماھ. مانا بۇلار ئىسمائىلنىڭ ئوغۇللىرىدۇر.

³² ئىبراھىمنىڭ توقىلى قىتۇرا ئۇنىڭغا زىمران، يوقشان، مىدان، مىدىان، يىشباق ۋە شۇۋاخ قاتارلىق ئوغۇللارنى تۇغۇپ بەرگەن بولۇپ، يوقشاننىڭ شىبا ۋە دىدان ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى.³³ مىدىاننىڭ ئېفاھ، ئېفەر، خانوك، ئابددا ۋە ئەلدائا قاتارلىق ئوغۇللىرى بار ئىدى. مانا بۇلارنىڭ ھەممىسى قىتۇرانىڭ ئەۋلادلىرىدۇر.

³⁴ ئىبراھىم ئىسھاقنىڭ ئاتىسىدۇر، ئىسھاقنىڭ ئەساۋ ۋە ئىسرائىل ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى.

ئەساۋنىڭ ئەۋلادلىرى

³⁵ ئەساۋنىڭ ئوغۇللىرى: ئەلفاز، رىئۇئېل، يىئۇش، يالام ۋە كوراھ.

³⁶ ئەلفازنىڭ ئوغۇللىرى: تېمان، ئومار، زىفو، گاتام، قېناز ۋە ئۇنىڭ تىمنا ئىسىملىك ئايالىدىن بولغان ئوغلى ئامالەك.

³⁷ رىئۇئېلنىڭ ئوغۇللىرى: ناخات، زەراخ، شامماھ ۋە مىززاھ.

ئىدومدىكى سەئىرنىڭ ئەۋلادلىرى

³⁸ سەئىرنىڭ ئەۋلادلىرى: لوتان، شوبال، زىبئون، ئاناھ، دىشون، ئېزېر ۋە دىشان.

³⁹ لوتاننىڭ ئەۋلادلىرى: خورى ۋە ھومام. يەنە لوتاننىڭ سىگلىسى تىمنامۇ بار.

⁴⁰ شوبالنىڭ ئەۋلادلىرى: ئالىيان، ماناخات، ئېبال، شىفو ۋە ئونام. زىبئوننىڭ ئەۋلادلىرى: ئايىياھ ۋە ئاناھ.

⁴¹ ئاناھنىڭ ئوغلى: دىشون.

دىشوننىڭ ئەۋلادلىرى: خامران، ئەشبان، يىتران ۋە كىران.

⁴² ئېزېرنىڭ ئەۋلادلىرى: بىلھان، زائاۋان ۋە يائاقان. دىشاننىڭ ئەۋلادلىرى: ئۇز ۋە ئاران.

ئىدوم پادشاھلىرى ۋە يولباشچىلىرى

⁴³ ئىسرائىللارنىڭ تېخى ئۆز پادشاھى بولماستا، ئىدوملۇقلارنىڭ پادشاھى بار بولغان بولۇپ، بئورنىڭ ئوغلى بەلا ئۇلارغا پادشاھ ئىدى، ئۇ دىنھابا دېگەن شەھەردە تۇراتتى.

⁴⁴ بەلا ئالەمدىن ئۆتكەندىن كېيىن، ئورنىغا زەراخنىڭ ئوغلى بوززالق يوباب چىقتى.

⁴⁵ يوباب ئالەمدىن ئۆتكەندىن كېيىن ئورنىغا تېمان رايونىدىن كەلگەن خۇشام چىقتى.

⁴⁶ خۇشام ئالەمدىن ئۆتكەندىن كېيىن، ئورنىغا بىدادنىڭ ئوغلى ھاداد چىقتى. ئۇ مېدىيانلارنى موئاب زېمىنىدا تارمار قىلغانىدى. ئۇ تۇرغان شەھەرنىڭ ئىسمى ئاۋىت ئىدى.

⁴⁷ ھاداد ئالەمدىن ئۆتكەندىن كېيىن، ئورنىغا ماسرېقلىق ساملاھ چىقتى.

⁴⁸ ساملاھ ئالەمدىن ئۆتكەندىن كېيىن، ئورنىغا فىرات دەرياسى بويىغا جايلاشقان رېھوبوت شەھىرىدىن كەلگەن شائۇل چىقتى.

⁴⁹ شائۇل ئالەمدىن ئۆتكەندىن كېيىن، ئورنىغا ئاكېورنىڭ ئوغلى بائال - خانان چىقتى.

⁵⁰ بائال - خانان ئالەمدىن ئۆتكەندىن كېيىن، ئورنىغا ھاداد چىقتى. ئۇ تۇرغان شەھەرنىڭ ئىسمى پائۇ ئىدى. ئۇنىڭ ئايالى مېھتابىئېل ماترىدىن قىزى بولۇپ، بوۋىسىنىڭ ئىسمى مىزاھاب ئىدى. ⁵¹ ئاخىرىدا ھادادمۇ ئالەمدىن ئۆتتى.

ئىدوملۇقلارنىڭ يولباشچىلىرى تۆۋەندىكىچە: تىمنا، ئالۋاھ، يىتېت، ⁵² ئوھولبىاما، ئەلاھ، پىنون، ⁵³ قىناز، تېمان، مېزار، ⁵⁴ ماگدىئېل ۋە ئىرام. مانا بۇلار ئىدوملۇقلارنىڭ يولباشچىلىرىدۇر.

2 - باب

ئىسرائىلنىڭ ئوغۇللىرى

¹ ئىسرائىلنىڭ ⁴ ئوغۇللىرى تۆۋەندىكىچە: رۇبىن، شىمون، لاۋىي، يەھۇدا، ئىسساكار، زەبۇلون، ² دان، يۈسۈپ، بىنيامين، نفتالى، گاد ۋە ئاشېر.

يەھۇدانىڭ ئوغۇللىرى

³ يەھۇدانىڭ ئېر، ئونان ۋە شېلاھ ئىسىملىك ئۈچ ئوغلى بولۇپ، بۇ ئۈچ ئوغۇلنى ئۇنىڭغا كەنئانلىق ئايالى باتشۇۋا تۇغۇپ بەرگەندى. يەھۇدانىڭ تۇنجى ئوغلى ئېر پەرۋەردىگارنىڭ نەزىرىدە رەزىل ئادەم بولغانلىقى ئۈچۈن، پەرۋەردىگار ئۇنىڭ جېنىنى ئالدى. ⁴ يەھۇدانىڭ كېلىنى تامارمۇ ئۇنىڭغا پەرەس ۋە زەراخ ئىسىملىك ئىككى ئوغۇل تۇغۇپ بەردى. يەھۇدانىڭ جەمئىي بەش ئوغلى بار ئىدى.

⁵ پەرەسنىڭ خەزرون ۋە خامۇل ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى. ⁶ زەراخنىڭ بەش ئوغلى بولۇپ، ئۇلار زىمرى، ئېتان، ھېمان، كالكول ۋە دارا ئىدى.

⁷ كارمى دېگەن ئادەمنىڭ ئاكان [مەنىسى «كۈلپەت»] ئىسىملىك بىر ئوغلى بار ئىدى. ئاكان پەرۋەردىگارغا ئاتالغان نەرسىلەرنىڭ بىر قىسمىنى ئېلىۋېلىپ، ئىسرائىل خەلقىگە كۈلپەت كەلتۈرگەندى.

⁸ ئېتاننىڭ ئوغلى ئازارىيا ئىدى.

يەھۇدانىڭ نەۋرىسى خەزروندىن داۋۇتقىچە بولغان ئەۋلادلار

⁹ خەزروننىڭ يىراخمىئېل، رام ۋە كالب ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى.

¹⁰ رامدىن ئاممىناداب تۆرەلدى، ئاممىناداب يەھۇدا خەلقىنىڭ يولباشچىسى ناخشوننىڭ ئاتىسى ئىدى.

²: 1 ئىسرائىلنىڭ ئەسلى ئىسمى ياقۇپ بولۇپ، ئۇ ئىسھاقنىڭ ئوغلىدۇر.

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

¹¹ ناخشوندىن سالما تۆرەلدى، سالمادىن بوغاز تۆرەلدى،
¹² بوغازدىن ئوبېد تۆرەلدى، ئوبېدىتىن يىشاي تۆرەلدى.
¹³ يىشايىنىڭ يەتتە ئوغلى بولۇپ، تۇنجى ئوغلى ئەلئاب، ئىككىنچىسى ئابىناداب،
 ئۈچىنچىسى شىمئا،¹⁴ تۆتىنچىسى نىتائېل، بەشىنچىسى رادداي،
¹⁵ ئالتىنچىسى ئوزېم، يەتتىنچىسى داۋۇت ئىدى.¹⁶ ئۇلارنىڭ يەنە زىرۇيا ۋە
 ئابىگال ئىسىملىك سىڭىللىرى بار ئىدى. زىرۇيانىڭ ئۈچ ئوغلى بولۇپ،
 ئۇلارنىڭ ئىسىملىرى ئابىشاي، يوتاب ۋە ئاسائېل ئىدى.¹⁷ ئابىگال
 ئىسمائىل خەلقىدىن بولغان يەتەرگە ياتلىق بولۇپ، ئاماسانى تۇغدى.

خەزرونىڭ باشقا ئەۋلادلىرى

¹⁸ خەزرونىڭ ئوغلى كالىبىنىڭ ئازۇبا ۋە يىرىئوت ئىسىملىك ئاياللىرى بار ئىدى.
 ئازۇبادىن يېشەر، شوباب ۋە ئاردون ئىسىملىك ئوغۇللار تۆرەلدى.¹⁹ ئازۇبا
 ئالەمدىن ئۆتكەندىن كېيىن، كالىب ئەفراتاغا ئۆيلەندى. ئەفراتا ئۇنىڭغا
 خۇرنى تۇغۇپ بەردى.²⁰ خۇردىن ئۇرى تۆرەلدى، ئۇردىن بىزائېل
 تۆرەلدى.

²¹ خەزرون ئاتىمىش ياشقا كىرگەندە، ماكرىنىڭ قىزى، يەنى گىلئادنىڭ سىڭىلىسىغا
 ئۆيلىنىپ، ئۇنىڭدىن سىگۇب ئىسىملىك بىر ئوغۇل پەرزەنت كۆردى.
²² سىگۇبتىن يائىر تۆرەلدى. ئۇ گىلئادتىكى يىگىرمە ئۈچ شەھەرگە
 ھۆكۈمرانلىق قىلدى.²³ كېيىن گىشۇر ۋە ئاررام خەلقى يائىر شەھىرىنى،
 شۇنداقلا قېنات شەھىرى ۋە ئۇنىڭ ئەتراپىدىكى ئاتىمىش يېزىنى ئىشغال
 قىلدى. بۇ يەرلەردە ياشاۋاتقان خەلق گىلئادنىڭ ئاتىسى ماكرىنىڭ
 ئەۋلادلىرى ئىدى.

²⁴ خەزرون كالىب - ئەفراتا شەھىرىدە ۋاپات بولغاندىن كېيىن، ئۇنىڭ ئېغىر ئاياغ
 ئايالى ئابىيا ئاشخۇر ئىسىملىك بىر ئوغۇل تۇغدى. ئاشخۇر تىقوۋا شەھىرىنى
 بىنا قىلدى.

خەزروننىڭ ئوغلى يىراخمىئېلنىڭ ئەۋلادلىرى

²⁵ خەزروننىڭ تۇنجى ئوغلى يىراخمىئېلدىن تۆرەلگەن ئوغۇللار: تۇنجى ئوغلى رام، بۇناھ، ئورەن، ئوزېم ۋە ئاخىيا. ²⁶ يىراخمىئېلنىڭ ئاتارا ئىسىملىك يەنە بىر ئايالى بولۇپ، ئۇنىڭدىن ئونام تۇغۇلدى.

²⁷ يىراخمىئېلنىڭ تۇنجى ئوغلى رامدىن مائاز، يامىن ۋە ئېقەر تۆرەلدى.

²⁸ ئونامنىڭ شامماي ۋە يادا ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى.

شامماي ناداب ۋە ئابىشۇر ئىسىملىك ئوغۇل پەرزەنتلەرنى كۆردى.

²⁹ ئابىشۇرنىڭ ئابھايىل ئىسىملىك ئايالى بولۇپ، ئۇنىڭدىن ئاخبان ۋە مولد ئىسىملىك ئوغۇللار تۇغۇلدى.

³⁰ نادابنىڭ سەلەد ۋە ئاپپايىم ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى. سەلەد پەرزەنت

كۆرمەي ئالەمدىن ئۆتتى. ³¹ ئاپپايىم يىشعەننىڭ ئاتىسى، يىشئى شېشاننىڭ

ئاتىسى، شېشان ئاخلاينىڭ ئاتىسى ئىدى.

³² شامماينىڭ ئىنىسى ياداننىڭ يەتەر ۋە يوناتان ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى.

يەتەر پەرزەنت كۆرمەي ئالەمدىن ئۆتتى. ³³ يوناتاننىڭ پەلەت ۋە زازا

ئىسىملىك ئىككى ئوغلى بار ئىدى.

مانا شۇلارنىڭ ھەممىسى يىراخمىئېلنىڭ ئەۋلادلىرىدۇر.

³⁴ شېشاننىڭ ئوغلى يوق، پەقەت قىزلىرى بار ئىدى. شېشاننىڭ يەنە يارخا

ئىسىملىك بىر مىسىرلىق قۇلى بار ئىدى. ³⁵ شېشان قىزىنى قۇلى يارخاغا

ياتلىق قىلدى. ئۇلار ئوغۇل پەرزەنت كۆرۈپ، ئىسمىنى ئاتتاي قويۇشتى.

³⁶ ئاتتايىدىن ناتان تۆرەلدى،

ناتاندىن زاباد تۆرەلدى،

³⁷ زابادتىن ئەفلال تۆرەلدى،

ئەفلالدىن ئوبېد تۆرەلدى،

³⁸ ئوبېدتىن يېھۇ تۆرەلدى،

يېھۇدىن ئازاريا تۆرەلدى،

³⁹ ئازاريادىن خەلەز تۆرەلدى،

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

خەلەزدىن ئەلئاسا تۆرەلدى،
 40 ئەلئاسادىن سىسماي تۆرەلدى،
 سىسمايدىن شاللۇم تۆرەلدى،
 41 شاللۇمدىن يىقاميا تۆرەلدى،
 يىقاميادىن ئەلشاما تۆرەلدى.

خەزروننىڭ ئوغلى كالبىنىڭ ئەۋلادلىرى

42 يىراخمىئېلنىڭ ئاكىسى كالبىنىڭ ئىككى ئوغلى بولۇپ، تۇنجىسىنىڭ ئىسمى مېشا، كەنجىسىنىڭ ئىسمى مارېشا ئىدى. مېشادىن زىفى تۆرەلدى، مارېشادىن ھىرون تۆرەلدى.
 43 ھىرون كوراھ، تاپپۇۋاخ، رەقەم ۋە شەما ئىسىملىك ئوغۇللارنى كۆردى.
 44 شەمادىن راخام تۆرەلدى، راخامدىن يورقوئام تۆرەلدى. رەقەمدىن شامماي تۆرەلدى. 45 شاممايدىن مائون تۆرەلدى، مائوندىن بەيتزۇر تۆرەلدى.
 46 كالبىنىڭ ئېفاھ ئىسىملىك توقىلى ئۇنىڭغا ھاران، موزا ۋە گازېزنى تۇغۇپ بەردى. ھاراندىن گازېز تۆرەلدى.
 47 ئېفاھنىڭ ئاتىسى يوداينىڭ يەنە رەگېم، يوتەم، گېشان، پەلەت ۋە شائافى ئىسىملىك ئوغۇللىرىمۇ بار ئىدى.
 48 كالبىنىڭ مائاكا ئىسىملىك يەنە بىر توقىلى ئۇنىڭغا شەبەر ۋە تىرخانا ئىسىملىك ئوغۇللارنى تۇغۇپ بەردى. 49 كېيىن ئۇ يەنە شائافى ۋە شىۋا ئىسىملىك ئىككى ئوغۇل تۇغدى. شائافى مادماننا شەھىرىگە، شىۋا ماكېنا ۋە گېئاشەھىرىگە ئاساس سالدى. كالبىنىڭ ئاكىسى شەھىرىگە يەنە بىر قىزىمۇ بار ئىدى.
 50 مانا بۇلار كالبىنىڭ ئەۋلادلىرىدۇر.

كالبىنىڭ ئوغلى خۇرنىڭ ئەۋلادلىرى

كالبىنىڭ ئايالى ئەفراتادىن تۇغۇلغان تۇنجى ئوغلى خۇر ئۈچ ئوغۇل كۆردى.

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

بىرىنچىسىنىڭ ئىسمى شوبال بولۇپ، ئۇ قىريات - يىئارم شەھىرىگە ئاساس سالدى.⁵¹ ئىككىنچىسىنىڭ ئىسمى سالما بولۇپ، ئۇ بەيتلەھەم شەھىرىگە ئاساس سالدى. ئۈچىنچىسىنىڭ ئىسمى خارېنى بولۇپ، ئۇ بەيت - گادېر شەھىرىگە ئاساس سالدى.

⁵²⁻⁵³ قىريات - يىئارم شەھىرىنىڭ ئاساس سالغۇچىسى شوبال بولۇپ، قىريات - يىئارم شەھىرىدىكىلەر، ھاروئەلەر ۋە ماناخات شەھىرىنىڭ يېرىم ئاھالىسى ئۇنىڭ ئەۋلادلىرى ئىدى. قىريات - يىئارم شەھىرىنىڭ ئاھالىسى يىتىرى جەمەتى، پۈتى جەمەتى، شۇما جەمەتى ۋە مىشرا جەمەتىدىن تەشكىل تاپقاندى. زورئاھ ۋە ئەشتائول خەلقىمۇ شۇ جەمەتلەردىن كېلىپ چىققاندى.

⁵⁴ سالمانىڭ ئەۋلادلىرى: بەيتلەھەملىكلەر، نىتوفالار، ئاتروت - بەيتيوتابىلار، ماناخاتلىقلارنىڭ يېرىمى ۋە زورئاھلار.⁵⁵ ياپىز شەھىرىدە ياشىغان تىرا، شىما ۋە سۇكا ئىسىملىك پۈتۈكچىلەرنىڭ جەمەتلىرىمۇ سالما ئەۋلادلىرىدىن كېلىپ چىققاندى. ئۇلار خامماتتىن بولغان قېنلار بولۇپ، خاممات رېكابنىڭ ئەجدادى ئىدى.

3 - باب

داۋۇت پادىشاھنىڭ ئوغۇللىرى

¹ داۋۇتنىڭ ھىبروندا تۇغۇلغان ئوغۇللىرى تۆۋەندىكىلەر:

تۇنجىسى يىزىئەللىك ئاخىنوئامدىن تۇغۇلغان ئامنون،
 ئىككىنچىسى كارمەللىك ئابىگالدىن تۇغۇلغان دانىيال،
² ئۈچىنچىسى گىشۇرنىڭ پادىشاھى تالماينىڭ قىزى مائاكادىن تۇغۇلغان ئابسالوم،
 تۆتىنچىسى خاگگىتتىن تۇغۇلغان ئادونىيا،
³ بەشىنچىسى ئابىتالدىن تۇغۇلغان شىفاتيا،

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

ئالتىنچىسى داۋۇتنىڭ يەنە بىر ئايالى ئەگلاھتىن تۇغۇلغان يىتىرىئامدۇر.
⁴ داۋۇت ھىبروندا يۇقىرىدىكى ئالتە پەرزەنتنى كۆردى. ئۇ ھىبروندا يەتتە يېرىم يىل، يېرۇسالېمدا ئوتتۇز ئۈچ يىل پادىشاھ بولدى.
⁵ داۋۇتنىڭ يېرۇسالېمدا تۇغۇلغان ئوغۇللىرى تۆۋەندىكىلەر: شىمئا، شوباب، ناتان ۋە سۇلايمان. بۇ تۆت ئوغۇل ئاممىبېلىنىڭ قىزى باتشەبادىن تۇغۇلغان.⁶ ئۇلاردىن باشقا داۋۇتنىڭ يەنە توققۇز ئوغلى بولۇپ، ئۇلار يىبخار، ئەلىشۇۋا، ئەلىفەلەت،
⁷ نوگاھ، نەفەگ، يافىيا،⁸ ئەلىشاما، ئەلىادا ۋە ئەلىفەلەتلەر ئىدى.
⁹ داۋۇت بۇ ئوغۇللاردىن باشقا توقاللىرىدىنمۇ ئوغۇللارنى كۆرگەنىدى. ئۇنىڭ يەنە تامار ئىسىملىك قىزىمۇ بار ئىدى.

سۇلايمان پادىشاھنىڭ ئەۋلادلىرى

¹⁰ سۇلايماننىڭ ئەۋلادلىرىدىن چىققان پادىشاھلار تۆۋەندىكىلەر: رىخوبئام، ئابىيا، ئاسا، يېھوشافات،¹¹ يېھورام، ئاخازيا، يوشاش،¹² ئامازيا، ئازاريا، يوتەم،¹³ ئاخاز، خىزكىيا، ماناسسە،¹⁴ ئامون ۋە يوشىيا.
¹⁵ يوشىيانىڭ ئوغۇللىرى: تۇنجى ئوغلى يوخانان، ئىككىنچى ئوغلى يېھوياقىم، ئۈچىنچى ئوغلى زىدقىيا ۋە تۆتىنچى ئوغلى شالۇم.
¹⁶ يېھوياقىمغا ۋارىسلىق قىلغۇچىلار: ئوغلى يېھوياكىن ۋە يېھوياقىمنىڭ ئىنىسى زىدقىيا.

پادىشاھ يېھوياكىننىڭ ئەۋلادلىرى

¹⁷ بابلىغا ئەسىر ئېلىپ كېتىلگەن پادىشاھ يېھوياكىننىڭ ئەۋلادلىرى: شىئالتېل،
¹⁸ مالكىرام، پىدايا، شەئنازار، يىقاميا، ھوشاما ۋە نىدابىيا.
¹⁹ پىدايانىڭ ئوغۇللىرى: زىرۇببەل ۋە شىمئى.
 زىرۇببەلنىڭ مشۇللام، خانانیا ئىسىملىك ئوغۇللىرى ۋە شىلومت ئىسىملىك بىر قىزى بار ئىدى.²⁰ ئۇلاردىن باشقا زىرۇببەلنىڭ يەنە خاشۇبا، ئوھەل، بەرەكيا، خاساديا ۋە يۇشاب - خەسەد ئىسىملىك بەش ئوغلى بار ئىدى.
²¹ خانانيانىڭ پىلاتيا ۋە يىشاي ئىسىملىك ئوغۇللىرى بولۇپ، يىشايادىن رىفايا

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

تۆرەلدى، رىفايادىن ئارنان، ئارناندىن ئوبادىيا، ئوبادىيادىن شىكانيا تۆرەلدى.

²² شىكانيانىڭ ئەۋلادلىرى: ئوغلى شىمايا. شىمايانىڭ خاتتۇش، يىگال، بارياخ، نىئاريا ۋە شافات ئىبارەت ئالتە ئوغلى بار ئىدى.

²³ نىئاريانىڭ ئەلىوئېناي، خىزكىيا ۋە ئازرىقام ئىسىملىك ئۈچ ئوغلى بار ئىدى.

²⁴ ئەلىوئېنيانىڭ ھوداۋيا، ئەلىياشېب، پىلايا، ئاققۇب، يوخانان، دىلايا ۋە ئانانى ئىسىملىك يەتتە ئوغلى بار ئىدى.

4 - باب

يەھۇدانىڭ ئەۋلادلىرى

¹ يەھۇدانىڭ پەرەس، خەزرون، كارمى، خۇر ۋە شوبال ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى. ² شوبالنىڭ ئوغلى رىئايادىن ياخات تۆرەلدى. ياخاتتىن ئاخۇماي ۋە لاھاد تۆرەلدى. بۇلار زور ئاھلارنىڭ ئەجدادلىرىدۇر.

³⁻⁴ كالب ئايالى ئەفراتادىن خۇر ئىسىملىك تۇنجى ئوغلىنى كۆردى. خۇرنىڭ ئەۋلادلىرى بەيتلەھەم شەھىرىگە ئاساس سالغۇچىلار ئىدى. خۇرنىڭ ئېتام، پىنۇئېل ۋە ئەزەر ئىسىملىك ئوغۇللىرى بولۇپ، ئېتامنىڭ يىزىئەل، يىشما ۋە يىدباش ئىسىملىك ئۈچ ئوغلى ۋە ھازلەپونى ئىسىملىك بىر قىزى بار ئىدى. پىنۇئېل گىدور شەھىرىگە، ئەزەر بولسا خۇشاھ شەھىرىگە ئاساس سالغان ئىدى.

⁵ تقوۋا شەھىرىگە ئاساس سالغان ئاشخۇرنىڭ خەئئاه ۋە نائارا ئىسىملىك ئىككى ئايالى بار ئىدى. ⁶ ئاشخۇر ئايالى نائارادىن ئاخۇززام، خېفەر، تېمىنى ۋە ھائاخاشتارى ئىسىملىك ئوغۇللارنى كۆردى. ⁷ ئايالى خەئئاهتىن زەرەت، زوخار، ئەتتان ⁸ ۋە قوز تۇغۇلدى. قوزنىڭ ئانۇب ۋە ھاززوبېيا ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى. خاققوز ھارۇمنىڭ ئوغلى بولۇپ، ئاخارخېل جەمەتنىڭ ئەجدادى ئىدى.

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

- ⁹ ياپېز [مەنسى «ئازاب»] ئىسىملىك بىر ئادەم قېرىنداشلىرىغا قارىغاندا كۆپ ئابرويۇلۇق ئىدى. ئانىسى ئۇنى: «بەك جاپا چېكىپ تۇغقانمەن» دەپ ئىسىمنى ياپېز قويغانىدى. ¹⁰ ياپېز ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇداغا: «ئى خۇدا، مېنى بەختلىك قىلىپ، زېمىنمنى كېڭەيتىپ بەرگەيسەن، ماڭا يار - يۆلەكتە بولۇپ، مېنى مۇشكۇلات ۋە ئازابلاردىن يىراق قىلغايىسەن» دەپ دۇئا قىلغانىدى. خۇدا ئۇنىڭ ئىلتىجالىرىنى بەجا كەلتۈردى.
- ¹¹ شۇ خاھنىڭ ئاكىسى كىلۇبىدىن مىخىر تۆرەلدى. مىخىردىن ئەشتون تۆرەلدى.
- ¹² ئەشتوندىن بەيت - رافا، پاسىپاخ ۋە تىخىننا تۆرەلدى. تىخىننا ئىرناخاش شەھىرىنى بىنا قىلدى. ئۇلارنىڭ ئەۋلادلىرى رېكاھتا ياشايتتى.
- ¹³ قېنازنىڭ ئوتتۇپىل ۋە سىرايا ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى. ئوتتۇپىلنىڭ بولسا، خاتات ۋە مئىنوتاي ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى. ¹⁴ مئىنوتايىدىن ئوفراھ تۆرەلدى. سىرايادىن يوتاب تۆرەلدى. يوتاب ھۈنەرۋەنلەر جىلغىسىغا ئاساس سالدى. ئۇ يەردە ياشىغان ئادەملەرنىڭ ھەممىسى ھۈنەرۋەن ئىدى.
- ¹⁵ يىفۇننەنىڭ ئوغلى كالب ئۈچ ئوغۇل پەرزەنت كۆردى. ئۇلار ئىرۇ، ئەلاھ ۋە ئائام ئىدى. ئېلاھتىن قېناز تۆرەلدى.
- ¹⁶ يىھالەلەلنىڭ زىقى، زىفاھ، تىرىيا ۋە ئاسارېل ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى.
- ¹⁷⁻¹⁸ ئەزراھنىڭ يەتەر، مەرەد، ئېفەر ۋە يالون ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى. مەرەد پىرئەۋنىڭ قىزى بىتىھاقا ئۆيلىنىپ ئۇنىڭدىن مەرىم ئىسىملىك بىر قىز ۋە شامماي، يىشباخ ئىسىملىك ئىككى ئوغۇل پەرزەنت كۆردى. يىشباخ ئەشتىموۋا شەھىرىگە ئاساس سالدى. مەرەد يەنە يەھۇدا قەبىلىسىدىن بىر ئايال ئالدى. بۇ ئايالدىن ئۇ ئۈچ ئوغۇل، يەنى گىدور شەھىرىنىڭ ئاساس سالغۇچىسى يەرەد، سوكوھ شەھىرىنىڭ ئاساس سالغۇچىسى خەبەر ۋە زانوۋاخ شەھىرىنىڭ ئاساس سالغۇچىسى يىقۇتئەلنى كۆردى.
- ¹⁹ ھودىيا ناخامنىڭ سىگلىسىغا ئۆيلەندى، ئۇنىڭ ئوغۇللىرى گارىملىق قىيلاھنىڭ ۋە مائاكالىق ئەشتىموۋانىڭ ئاتىسى ئىدى.

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

²⁰ شىموننىڭ ئامنون، رىنناھ، بەنخانا ۋە تىلون ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى. يىشەننىڭ زوخېت ۋە بەنزوخېت ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى.

²¹ يەھۇدانىڭ يەنە شېلاھ ئىسىملىك بىر ئوغلى بار ئىدى. شېلاھنىڭ ئەۋلادلىرى: لېكاھ شەھىرىنىڭ ئاساس سالغۇچىسى ئېر، مارېشا شەھىرىنىڭ ئاساس سالغۇچىسى لادا، بەيت - ئاشبېيا شەھىرىدە ياشايدىغان كەندىر توقۇغۇچىلارنىڭ جەمەتلىرى، ²² يوقىم، يوتاش، ساراق ۋە كوزېبا شەھىرىنىڭ ئاھالىسى. يوتاش ۋە ساراق موئاب شەھىرىگە ھۆكۈمرانلىق قىلىپ، ئاندىن لەھەم شەھىرىگە قايتىپ بارغان. بۇ مەلۇماتلار قەدىمكى يازمىلاردىن ئېلىندى. ²³ بۇ جەمەتتىكىلەر نىتائىم ۋە گىدېرا شەھەرلىرىدە ياشايدىغان ساپال ئۈستىلىرى بولۇپ، ئۇلار پادىشاھقا خىزمەت قىلاتتى.

شىموننىڭ ئەۋلادلىرى

²⁴ شىموننىڭ نىمۇئېل، يامىن، يارىب، زەراخ ۋە شائۇل ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى.

²⁵ شائۇلنىڭ ئوغلى شاللۇم، شاللۇمنىڭ ئوغلى مېبسام، مېبسامنىڭ ئوغلى مىشما ئىدى.

²⁶ مىشمانىڭ ئوغلى خاممۇئېل، خاممۇئېلنىڭ ئوغلى زاككۇر، زاككۇرنىڭ ئوغلى شىمى ئىدى.

²⁷ شىمى ئون ئالتە ئوغۇل ۋە ئالتە قىز پەرزەنت كۆردى. لېكىن ئۇنىڭ ئاكا - ئىنىلىرىنىڭ پەرزەنتلىرى كەم بولغانلىقى ئۈچۈن، شىمون قەبىلىسى يەھۇدا قەبىلىسىدە كۆپەيمىدى.

²⁸ شىموننىڭ ئەۋلادلىرى بەئەرشەبا، مولادا، خازار - شۇئال، ²⁹ بېلھاھ، ئەزەم، تولاد، ³⁰ بەيتۇئېل، خورماھ، زىقلاق، ³¹ بەيت - ماركابوت، خازار - سۇسىم، بەيت - بىرى ۋە شائارايىم شەھەرلىرىدە ياشايتتى. داۋۇت پادىشاھ بولغانغا قەدەر، مانا شۇ شەھەرلەر شىموننىڭ ئەۋلادلىرىغا قاراشلىق ئىدى. ³² ئۇلار يەنە ئېتام، ئاينىن، رىممون، توكەن ۋە ئاشان دېگەن بەش شەھەردىمۇ

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

ياشدى. ³³ غەرب جەنۇبتىكى بائالات شەھىرىگىچە سوزۇلغان بۇ شەھەرلەر ۋە ئۇنىڭ ئەتراپىدىكى ھەممە يېزىلار شىموننىڭ ئەۋلادلىرىغا قاراشلىق ئىدى. ئۇلار شۇ جايدا ياشاپ، ئۆز نەسەبنامىسىنى يېزىپ قويغانىدى.

³⁴ تۆۋەندىكىلەر شىمون ئەۋلادلىرىنىڭ جەمەت باشلىقلىرى ئىدى: مىشوباب، ياملىك، ئامازيانىڭ ئوغلى يوشاھ، ³⁵ يوتېل ۋە يېھۇ (يېھۇ يوشىيانىڭ ئوغلى، يوشىيا سىرايانىڭ ئوغلى، سىرايا ئاسىئېلنىڭ ئوغلىدۇر). ³⁶ يەنە ئەيويۇئېناي، ياقوبا، يىشوخايا، ئاسايا، ئادىئېل، يىسىمئېل، بىنايا ۋە ³⁷ زىزا (زىزا شىفىننىڭ ئوغلى، شىفى ئاللوننىڭ ئوغلى، ئاللون يىدايانىڭ ئوغلى، يىدايا شىمىرنىڭ ئوغلى، شىمىر شىمايانىڭ ئوغلى ئىدى).

³⁸ بۇلار شىمون ئەۋلادلىرىنىڭ جەمەت باشلىقلىرى ئىدى. ئۇلارنىڭ جەمەتلىرى كۆپىيىپ كەتكەچكە، ³⁹ مال - چارۋىلىرىغا ئوتلاق ئىزدەپ، جىلغىنىڭ شەرقىي چېتىگە جايلاشقان گىدور شەھىرىگىچە باردى. ⁴⁰ ئۇلار بۇ يەردىن ئوت - چۆپلىرى مول، كەڭرى، تىنچ ۋە خىلۋەت بىر جايىنى تاپتى. بۇ جاي بۇرۇن ھام ئەۋلادلىرىغا قاراشلىق جاي ئىدى.

⁴¹ يەھۇدىيە پادىشاھى خىزكىيا ھۆكۈمرانلىق قىلغان دەۋردە يۇقىرىدا ئىسىملىرى خاتىرىلەنگەن شىموننىڭ ئەۋلادلىرى ھام ئەۋلادلىرىنىڭ تۇرالغۇلىرىغا ۋە ئۇلار بىلەن بىللە ياشاۋاتقان مىئونىم خەلقىگە ھۇجۇم قىلىپ، ئۇلارنى تەلتۆكۈس يوقاتتى. شۇڭا ئۇلاردىن ھازىرغىچە بىر مۇئادەم يوق. ئۇ يەردە قوي - كالىلىرىغا يايلاقلار بولغانلىقى ئۈچۈن، ئۇلار ئۇ يەرلەرنى ئىگىلىۋالغانىدى. ⁴² شىمون ئەۋلادلىرىدىن يەنە بەش يۈز كىشى يىشەننىڭ پىلاتيا، نىئاريا، رىفايا ۋە ئۇزىئېل ئىسىملىك ئوغۇللىرىنىڭ باشچىلىقىدا سەئىر تاغلىرىغا بېرىپ، ⁴³ ئامالەك ئەۋلادلىرىنىڭ قالغانلىرىنى قىرىپ تاشلىدى. شىموننىڭ ئەۋلادلىرى ھازىرغىچە شۇ جايلاردا ياشاپ كەلمەكتە.

5 - باب

رۇبېننىڭ ئەۋلادلىرى

¹ رۇبېن ئىسرائىلنىڭ تۇنجى ئوغلى ئىدى. لېكىن ئۇ ئاتىسىنىڭ توقىلىنىڭ بىرىگە چېقىلىپ قويغانلىقى ئۈچۈن، تۇنجى ئوغۇللۇق مىراس ھوقۇقىدىن مەھرۇم قىلىنىپ، بۇ ھوقۇق ئۇنىڭ ئىنىسى يۇسۇپنىڭ ئوغۇللىرىغا بېرىلگەنىدى. شۇ سەۋەبتىن رۇبېن نەسەبنامىدا تۇنجى ئوغۇل، دەپ خاتىرىلەنمىگەن. ² يەھۇدا ئاكا - ئىنىلىرى ئارىسىدا ئەڭ كۈچلۈك بولۇپ، ئۇنىڭ قەبىلىسىدىن بىر ھۆكۈمران چىققان بولسىمۇ، لېكىن تۇنجى ئوغۇللۇق مىراس ھوقۇقى يۇسۇپنىڭ ئەۋلادلىرىغا تەۋە بولدى.

³ ئىسرائىلنىڭ تۇنجى ئوغلى رۇبېننىڭ خانوك، پالۇ، خەزرون ۋە كارمى ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى.

⁴ يۇسۇپنىڭ ئەۋلادلىرى تۆۋەندىكىلەردىن ئىبارەت: يۇسۇپنىڭ ئوغلى شىمايا، شىمايانىڭ ئوغلى گوگ، گوگنىڭ ئوغلى شىمى، ⁵ شىمىنىڭ ئوغلى مىكاھ، مىكاھنىڭ ئوغلى رىئايا، رىئايانىڭ ئوغلى بائال ۋە ⁶ بائالنىڭ ئوغلى بەئەراھ. ئاسسۇرىيە پادىشاھى تىلگات - پىلئەسەر بەئەراھنى ئەسىر ئېلىپ كەتكەنىدى. بەئەراھ رۇبېن قەبىلىسىنىڭ يولباشچىسى ئىدى.

⁷ رۇبېن قەبىلىسىنىڭ تۆۋەندىكى جەمەت باشلىقلىرىمۇ نەسەبنامىدا خاتىرىلەنگەن: يولباشچى يىئىئېل، زىكرىيا ⁸ ۋە ئازانىڭ ئوغلى بەلا. ئازاز شەمانىڭ ئوغلى، شەما يۇسۇپنىڭ ئوغلى ئىدى.

ئۇلار ئاروئېر شەھىرى ھەمدە شىمالدىكى نىبو ۋە بائال - مئون شەھەرلىرىگىچە بولغان يەرلەردە ياشىدى. ⁹ ئۇلارنىڭ گىلئاد زېمىنىدىكى مال - چارۋىلىرى كۆپ بولغانلىقى ئۈچۈن، ئۇلار يەنە شەرققە كېڭىيىپ فىرات دەرياسىنىڭ غەربىگىچە سوزۇلغان كەڭ دالانى ئىگىلىۋالدى.

¹⁰ سائۇل پادىشاھنىڭ دەۋرىدە رۇبېننىڭ ئەۋلادلىرى ھاگرىلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىپ، ئۇلارنى مەغلۇپ قىلدى ھەمدە گىلئادنىڭ شەرقىدىكى ھەممە

زېمىنلىرىنى ئىگىلىۋالدى.

گادنىڭ ئەۋلادلىرى

¹¹ گاد قەبىلىسى رۇبېن قەبىلىسىنىڭ شىمالىغا يانداش بولغان باشان زېمىنىدا ياشىغانىدى. ئۇلارنىڭ زېمىنى شەرقتە سالكاھ شەھىرىگىچە سوزۇلغانىدى.

¹² يوئېل باشاننىڭ يولباشچىسى بولۇپ، ئۇنىڭ ئوڭ قول ياردەمچىسى شافام ئىدى. ياناي ۋە شافاتلار شافامنىڭ ياردەمچىلىرى ئىدى.

¹³ گاد قەبىلىسىدىكى قېرىنداشلار تۆۋەندىكى يەتتە جەمەتكە تەۋە ئىدى: مكا ئىل، مىشۇللام، شىبا، يوراي، ياكان، زىيا ۋە ئېبەر. ¹⁴ بۇلارنىڭ ھەممىسى ئابىخايلىنىڭ ئوغۇللىرىدۇر. ئابىخايلى خۇرنىڭ ئوغلى، خۇرى ياروۋاخنىڭ ئوغلى، ياروۋاخ گىلتادنىڭ ئوغلى، گىلتاد مكا ئىلنىڭ ئوغلى، مكا ئىل يىششايىنىڭ ئوغلى، يىششاي يادونىڭ ئوغلى، يادون بۇرنىڭ ئوغلى ئىدى. ¹⁵ گۇننىڭ ئوغلى ئابدېيېل، ئابدېيېلنىڭ ئوغلى ئاخى بولۇپ، ئۇ جەمەت باشلىقى ئىدى.

¹⁶ گاد قەبىلىسى گىلتاد، باشان ۋە ئۇ يەردىكى يېزىلاردا ھەمدە شاروندىكى پۈتۈن تۈزلەڭلىكلەردە ياشايتتى. ¹⁷ بۇ خاتىرىلەرنىڭ ھەممىسى يەھۇدىيە پادىشاھى يوتەم ۋە ئىسرائىلىيە پادىشاھى ياروبئام II ھۆكۈمرانلىق قىلغان دەۋردە نەسەبنامىغا كىرگۈزۈلگەنىدى.

ئىئوردان دەرياسىنىڭ شەرقىدىكى قەبىلىلەرنىڭ لەشكەرلىرى

¹⁸ رۇبېن قەبىلىسى، گاد قەبىلىسى ۋە ماناسسە قەبىلىسىنىڭ شەرقىي يېرىمىنىڭ قالغان، قىلىچ ۋە ئوقيا بىلەن قوراللانغان، جەڭگە ياراملىق 44,760 نەپەر لەشكىرى بار ئىدى. ¹⁹ ئۇلار ھاگرى، يىتۇر، نافىش ۋە نودابلارغا ھۇجۇم قىلدى. ²⁰ ئۇلار

جەڭدە خۇدادىن مەدەت تىلىدى. خۇدا ئۇلارنىڭ دۇئاسىنى ئىجابەت قىلدى، ئۇلار ھاگرىلار بىلەن ئىتتىپاقداشلىرىنى مەغلۇپ قىلدى، چۈنكى ئۇلار خۇداغا ئىشەنگەنىدى. ²¹ ئۇلار دۈشمەننىڭ چارۋىسىنى، يەنى 50 مىڭ تۆگە، 250 مىڭ

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

قوي، ئىككى مىڭ ئېشەكنى ئولجا ئالدى ۋە يۈز مىڭ ئادەمنى ئەسىر قىلدى.²² ئۇلار نۇرغۇن دۈشمەننى ئۆلتۈردى، چۈنكى بۇ جەڭ خۇدانىڭ ئىرادىسى بىلەن بولغانىدى. رۇبېن، گاد قەبىلىسى ۋە ماناسسە قەبىلىسىنىڭ شەرقىي يېرىمى تاكى سۈرگۈن قىلىنغانغا قەدەر شۇ يەرلەردە ياشىدى.

ئىئورداننىڭ شەرقىدىكى ماناسسە قەبىلىسىنىڭ يېرىمى

²³ ماناسسە قەبىلىسىنىڭ شەرقىي يېرىمى بائال - خەرمون، سىنرى يەنى خەرمون تېغىغىچە بولغان باشان زېمىنلىرىدا ياشايتتى. ئۇلارنىڭ نوپۇسى ناھايىتى كۆپ ئىدى.²⁴ ئۇلارنىڭ جەمەت باشلىقلىرىنىڭ ئىسىملىرى تۆۋەندىكىچە: ئېفەر، يىشىئى، ئەلىئېل، ئازرىئېل، يەرەمىيا، ھوداۋىيا ۋە ياخدئېل. ئۇلار باھادىر جەڭچىلەر بولۇپ، ئۆز جەمەتىنىڭ مەشھۇر يولباشچىلىرى ئىدى.

ئىئورداننىڭ شەرقىدىكى قەبىلىلەرنىڭ سۈرگۈن قىلىنىشى

²⁵ رۇبېن، گاد قەبىلىسى ۋە ماناسسە قەبىلىسىنىڭ شەرقىي يېرىمى ئاتا - بوۋىلىرى ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇداغا ۋاپاسزلىق قىلىپ، خۇدا ۋەيران قىلغان ئاشۇ يۇرتتىكى خەلقلەرنىڭ ئىلاھلىرىغا چوقۇندى.²⁶ شۇنىڭ ئۈچۈن ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا ئاسسۇرىيە پادىشاھى پۇلنى، يەنى تىلگات - پىلئەسەرنى رۇبېن ۋە گاد قەبىلىلىرىغا ۋە ماناسسە قەبىلىسىنىڭ شەرقىي يېرىمىغا ھۇجۇم قىلىشقا ئەۋەتتى. پادىشاھ پۇل ئۇلارنى خالاخ، خابور ۋە ھارا دېگەن يەرلەرگە ھەمدە گوزان دەرياسىنىڭ بويلىرىغا سۈرگۈن قىلىۋەتتى. ئۇلار تاكى ھازىرغىچە شۇ يەرلەردە ياشاپ كەلمەكتە.

6 - باب

لاۋىيلار

¹ لاۋىينىڭ ئوغۇللىرى گېرشون، قوھات ۋە مىرارى ئىدى.

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

² قوھاتنىڭ ئوغۇللىرى ئامرام، يىزھار، ھىرون ۋە ئۇززىئېل ئىدى.

³ ئامرامنىڭ بالىلىرى ھارۇن، مۇسا ۋە مەريەم ئىدى.

ھارۇننىڭ ئوغۇللىرى ناداب، ئابھۇ، ئەلتازار ۋە ئىتامار ئىدى.

⁴ ئەلتازاردىن پىنخاس تۆرەلدى،

پىنخاستىن ئابشۇۋا تۆرەلدى،

⁵ ئابشۇۋادىن بۇقى تۆرەلدى،

بۇقىدىن ئۇززى تۆرەلدى،

⁶ ئۇززىدىن زىراخيا تۆرەلدى،

زىراخىدىن مىرايوت تۆرەلدى،

⁷ مىرايوتتىن ئاماريا تۆرەلدى،

ئامارىدىن ئاختۇب تۆرەلدى،

⁸ ئاختۇبتىن زادوق تۆرەلدى،

زادوقتىن ئاخمائاس تۆرەلدى،

⁹ ئاخمائاستىن ئازاريا تۆرەلدى،

ئازارىدىن يوخانان تۆرەلدى،

¹⁰ يوخاناندىن ئازاريا تۆرەلدى. (ئازاريا سۇلايمان پادىشاھ يېرۇسالېمدا قۇرغان

ئىبادەتخانىدا روھانىي بولۇپ خىزمەت قىلغانىدى.)

¹¹ ئازارىدىن ئاماريا تۆرەلدى،

ئامارىدىن ئاختۇب تۆرەلدى،

¹² ئاختۇبتىن زادوق تۆرەلدى،

زادوقتىن شاللۇم تۆرەلدى،

¹³ شاللۇمدىن خىلقيا تۆرەلدى،

خىلقىدىن ئازاريا تۆرەلدى،

¹⁴ ئازارىدىن سىرايا تۆرەلدى،

سىرايادىن يېھوزاداق تۆرەلدى. ¹⁵ پەرۋەردىگار پادىشاھ نىبۇكادنەزەر ئارقىلىق

يەھۇدىيە ۋە يېرۇسالېم خەلقىنى سۈرگۈن قىلغاندا، يېھوزاداقمۇ سۈرگۈن

قىلىنغاندى.

لاۋىينىڭ باشقا ئەۋلادلىرى

¹⁶ لاۋىينىڭ ئوغۇللىرى گېرشون، قوھات ۋە مېرارى ئىدى.

¹⁷ گېرشوننىڭ ئوغۇللىرى لىبنى ۋە شىمى ئىدى.

¹⁸ قوھاتنىڭ ئوغۇللىرى ئامرام، يىزھار، ھىبرون ۋە ئۇززىئېل ئىدى.

¹⁹ مېرارىنىڭ ئوغۇللىرى ماخلى ۋە مۇشى ئىدى.

ئاتا جەمەتكە قاراپ خاتىرىلەنگەن لاۋىينىڭ ئەۋلادلىرى تۆۋەندىكىلەردىن

ئىبارەت ئىدى.

²⁰ گېرشوننىڭ ئەۋلادلىرى تۆۋەندىكىچە: گېرشوننىڭ ئوغلى لىبنى، لىبنىنىڭ ئوغلى

ياخات، ياخاتنىڭ ئوغلى زىمماھ، ²¹ زىمماھنىڭ ئوغلى يوتاخ، يوتاخنىڭ

ئوغلى ئىددو، ئىددونىڭ ئوغلى زەراخ، زەراخنىڭ ئوغلى يىئاتراي.

²² قوھاتنىڭ ئەۋلادلىرى تۆۋەندىكىچە: قوھاتنىڭ ئوغلى ئاممىناداب، ئاممىنادابنىڭ

ئوغلى كوراھ، كوراھنىڭ ئوغلى ئاسسىر، ²³ ئاسسىرنىڭ ئوغلى ئەلقانا،

ئەلقانانىڭ ئوغلى ئەبىياساق، ئەبىياساقنىڭ ئوغلى ئاسسىر، ²⁴ ئاسسىرنىڭ

ئوغلى تاخات، تاخاتنىڭ ئوغلى ئۇزىئېل، ئۇزىئېلنىڭ ئوغلى ئۇززىيا،

ئۇززىيانىڭ ئوغلى شائۇل.

²⁵ ئەلقانانىڭ ئاماساي ۋە ئاخىموت ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى. ²⁶ ئاخىموتنىڭ

ئوغلى ئەلقانا، ئەلقانانىڭ ئوغلى زوفاي، زوفاينىڭ ئوغلى ناخات، ²⁷ ناخاتنىڭ

ئوغلى ئەلىئاب، ئەلىئابنىڭ ئوغلى يىروخام، يىروخامنىڭ ئوغلى ئەلقانا،

ئەلقانانىڭ ئوغلى سامۇئىل ئىدى.

²⁸ سامۇئىلنىڭ ئىككى ئوغلى بار ئىدى، تۇنجىسىنىڭ ئىسمى يوتېل،

ئىككىنچىسىنىڭ ئىسمى ئابىيا ئىدى.

²⁹ مېرارىنىڭ ئەۋلادلىرى تۆۋەندىكىچە: مېرارىنىڭ ئوغلى ماخلى، ماخلىنىڭ ئوغلى

لىبنى، لىبنىنىڭ ئوغلى شىمى، شىمىنىڭ ئوغلى ئۇززاھ، ³⁰ ئۇززاھنىڭ

ئوغلى شىمئا، شىمئانىڭ ئوغلى خاگگىيا، خاگگىيانىڭ ئوغلى ئاسايا.

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

ئىبادەتخانىدىكى نەغمىچىلەر

³¹⁻³² ئەھدە ساندۇقى پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرى دەپ ئاتالغان ئىبادەت چېدىرىغا يۆتكەپ كېلىنگەندىن كېيىن، داۋۇت ئۇ يەرگە نەغمىچىلەرنى يېتەكلەش خىزمىتىگە قويدى. سۇلايمان يېرۇسالېمدا پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەتخانىسىنى بىنا قىلغانغا قەدەر، بۇ نەغمىچىلەر پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەت چېدىرىدا ساز چېلىپ، مۇناجات ئوقۇدى. ئۇلار ئۆز خىزمىتىنى بېرىلگەن كۆرسەتمىلەر بويىچە ئادا قىلدى. ³³ ئۇ يەردە ئۆزىنىڭ ئوغۇللىرى بىلەن بىللە خىزمەت قىلغان نەغمىچىلەر تۆۋەندىكىچە: قوھات جەمەتىدىن قوشاقچى ھېمان. ھېماننىڭ نەسەبنامىسى تۆۋەندىكىچە خاتىرىلەنگەندى.

ھېمان يويۇننىڭ ئوغلى، يويۇن سامۇئىلنىڭ ئوغلى، ³⁴ سامۇئىل ئەلقاننىڭ ئوغلى، ئەلقان يىروخامنىڭ ئوغلى، يىروخام ئەلىيەلنىڭ ئوغلى، ئەلىيەل توۋاخنىڭ ئوغلى، ³⁵ توۋاخ زۇفنىڭ ئوغلى، زۇف ئەلقاننىڭ ئوغلى، ئەلقان ماخاتنىڭ ئوغلى، ماخات ئاماسىنىڭ ئوغلى، ³⁶ ئاماسى ئەلقاننىڭ ئوغلى، ئەلقان يويۇننىڭ ئوغلى، يويۇن ئازارىيانىڭ ئوغلى، ئازاريا زىفانىيانىڭ ئوغلى، ³⁷ زىفانىيا تاخاتنىڭ ئوغلى، تاخات ئاسسىرنىڭ ئوغلى، ئاسسىر ئەيباسافنىڭ ئوغلى، ئەيباساف كوراھنىڭ ئوغلى، ³⁸ كوراھ يىزھارنىڭ ئوغلى، يىزھار قوھاتنىڭ ئوغلى، قوھات لاۋىينىڭ ئوغلى، لاۋىي ئىسرائىلنىڭ [ياقۇپنىڭ] ئوغلى ئىدى.

³⁹ ھېماننىڭ ئوڭ قول ياردەمچىسى تۇغقىنى بولغان ئاساف ئىدى. ئاسافنىڭ نەسەبنامىسى تۆۋەندىكىچە خاتىرىلەنگەندى. ئاساف بەرەكياننىڭ ئوغلى، بەرەكيا شىمئاننىڭ ئوغلى، ⁴⁰ شىمئان مېكائىلنىڭ ئوغلى، مېكائىل بائاسىپياننىڭ ئوغلى، بائاسىپيا مالكىياننىڭ ئوغلى، ⁴¹ مالكىيا ئەتىنىڭ ئوغلى، ئەتىنى زەراخنىڭ ئوغلى، زەراخ ئاداينىڭ ئوغلى، ⁴² ئادايا ئېتاننىڭ ئوغلى، ئېتان زىمماھنىڭ ئوغلى، زىمماھ شىمئىننىڭ ئوغلى، ⁴³ شىمئى ياخاتنىڭ ئوغلى، ياخات گېرشوننىڭ ئوغلى، گېرشون لاۋىينىڭ ئوغلى ئىدى.

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

⁴⁴ ھېماننىڭ سول قول ياردەمچىسى ئېتان ئىدى. ئۇ مىرارى جەمەتتىن ئىدى. ئېتاننىڭ نەسەبنامىسى تۆۋەندىكىچە خاتىرىلەنگەندىكى. ئېتان قىشنىڭ ئوغلى، قىشى ئابدىنىڭ ئوغلى، ئابدى ماللۇكنىڭ ئوغلى، ⁴⁵ ماللۇك خاشايانىڭ ئوغلى، خاشايانىڭ ئوغلى، ئامازيانىڭ ئوغلى، ئامازيانىڭ ئوغلى، خىلقىيانىڭ ئوغلى، ⁴⁶ خىلقىيانىڭ ئوغلى، ئامزى بىننىڭ ئوغلى، بىننىڭ ئوغلى، ⁴⁷ سەمەر ماخلىنىڭ ئوغلى، ماخلى مۇشنىڭ ئوغلى، مۇشنىڭ ئوغلى، مىرارىنىڭ ئوغلى، مىرارى لاۋىنىڭ ئوغلى ئىدى.

⁴⁸ لاۋىي قەبىلىسىنىڭ قالغان ئەزالىرى خۇدانىڭ ئۆيى بولغان ئىبادەت چېدىرىنىڭ باشقا خىزمەتلىرىگە تەيىنلەنگەندىكى.

روھانىي ھارۇننىڭ ئەۋلادلىرى

⁴⁹ پەقەت ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئەۋلادلىرىلا روھانىي بولۇپ، ئۇلار خۇداغا ئاتا پۇرسىتىدا كۆيدۈرمە قۇربانلىق سۇپىسىدا قۇربانلىق قىلاتتى ۋە ئىسرىقلىرىدا ئىسرىق سالاتتى. ئۇلار خۇدانىڭ خىزمەتكارى مۇسا پەيغەمبەرنىڭ بۇيرۇقلىرىغا ئاساسەن، ئىسرائىل خەلقىنىڭ گۇناھىنىڭ كەچۈرۈم قىلىنىشى ئۈچۈن ئەڭ مۇقەددەس بولغان بۇ جايدىكى ھەممە مەجبۇرىيەتلەرنى ئادا قىلاتتى.

⁵⁰ ھارۇننىڭ ئەۋلادلىرى تۆۋەندىكىچە: ھارۇننىڭ ئوغلى ئەلئازار، ئەلئازارنىڭ ئوغلى پىنخاس، پىنخاسنىڭ ئوغلى ئابىشۇۋا، ⁵¹ ئابىشۇۋاننىڭ ئوغلى بۇققى، بۇققىنىڭ ئوغلى ئۇزى، ئۇزىنىڭ ئوغلى زىراخيا، ⁵² زىراخيانىڭ ئوغلى مىرايوت، مىرايوتنىڭ ئوغلى ئاماريا، ئاماريانىڭ ئوغلى ئاخىتۇب، ⁵³ ئاخىتۇبنىڭ ئوغلى زادوق، زادوقنىڭ ئوغلى ئاخىمئاس ئىدى.

لاۋىيلار ياشىغان شەھەرلەر

⁵⁴ قوھات جەمەتىدىكى ھارۇننىڭ ئەۋلادلىرىغا چەك تارتىلىپ، چىققان چەك بويىچە بىرىنچى بولۇپ، تۆۋەندىكى شەھەرلەر بۆلۈپ بېرىلگەندىكى.

⁵⁵ ئۇلار يەھۇدا زېمىنىدىكى ھىرون شەھىرى ۋە ئۇنىڭ ئەتراپىدىكى يايلاقلارغا ئىگە بولدى. ⁵⁶ لېكىن بۇ شەھەرنىڭ ئەتراپىدىكى ئېتىزلىقلار ۋە يېزىلار يېقۇنەننىڭ

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

ئوغلى كالىبقا بېرىلدى. ⁵⁷ شۇنىڭ بىلەن ھارۇننىڭ ئەۋلادلىرىغا تۆۋەندىكى شەھەرلەر ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى يايلاقلار بېرىلدى: پاناھلىنىدىغان شەھەر [®] ھىبرون، لىبناھ، ياتتەر، ئەشتىموۋا، ⁵⁸ خىلپىن، دىبىر ⁵⁹ ئاشان، يۇتتاھ ۋە بەيت - شەمەش. ⁶⁰ يەنە بىنيامىن زېمىنىدىن تۆۋەندىكى شەھەرلەر ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى يايلاقلارمۇ بېرىلدى: گىبئون، گەبا، ئالەمەت ۋە ئاناتوت. قوھات جەمەتىدىكى ھارۇننىڭ ئەۋلادلىرىغا جەمىي 13 شەھەر بېرىلدى. ⁶¹ قوھات جەمەتىنىڭ قالغان ئەۋلادلىرىغا تارتىلغان چەك بويىچە ماناسسە قەبىلىسىنىڭ غەربىي يېرىمىغا قاراشلىق زېمىندىن ئون شەھەر بۆلۈپ بېرىلدى.

⁶² گېرشون جەمەتىگە ئائىللىرى بويىچە ئىسساكار، ئاشېر، نافتالى ۋە باشاندىكى ماناسسە قەبىلىلىرىنىڭ زېمىنلىرىدىن 13 شەھەر بۆلۈپ بېرىلدى. ⁶³ مىرارى جەمەتىگە ئائىللىرى بويىچە رۇبىن، گاد ۋە زەبۇلون قەبىلىلىرىنىڭ زېمىنلىرىدىن 12 شەھەر چەك ئارقىلىق تەقسىم قىلىپ بېرىلدى. ⁶⁴ شۇنداق قىلىپ، ئىسرائىل خەلقى لاۋىيلارنىڭ ياشىشى ئۈچۈن مانا مۇشۇ شەھەرلەرنى ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى يايلاقلارنى ئاجرىتىپ بەردى. ⁶⁵ يۇقىرىدا تىلغا ئېلىنغان شەھەرلەر يەھۇدا، شىمون ۋە بىنيامىن قەبىلىلىرىنىڭ زېمىنلىرىدىن چەك تارتىش ئارقىلىق بۆلۈپ بېرىلگەندى.

⁶⁶ قوھات ئەۋلادلىرىنىڭ بەزى جەمەتلىرىگە ئەفرايىم قەبىلىسىنىڭ زېمىنىدىن تۆۋەندىكى شەھەرلەر ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى يايلاقلار بېرىلدى. ⁶⁷ ئەفرايىم تاغلىق رايونىدىكى پاناھلىنىدىغان شەھەر شەكەم، گەزەر، ⁶⁸ يوقمىئام، بەيت - خورون، ⁶⁹ ئاييالون ۋە گاترىممون. ⁷⁰ قوھات ئەۋلادلىرىنىڭ قالغان جەمەتلىرىگە ماناسسە قەبىلىسىنىڭ غەربىي يېرىمىغا قاراشلىق بولغان ئانېر ۋە بىئام دېگەن ئىككى شەھەر ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى يايلاقلار قوشۇپ بېرىلدى.

⁷¹ گېرشون جەمەتىگە تۆۋەندىكى شەھەرلەر ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى يايلاقلار بېرىلدى. ماناسسە قەبىلىسىنىڭ شەرقىي يېرىمىنىڭ زېمىنىدىن ئاشتاروت ۋە باشان زېمىنىدىكى گولان، ⁷² ئىسساكار قەبىلىسىنىڭ زېمىنىدىن قەدەش، دابرات،

[®] 57: مۇقەددەس كىتابنىڭ «يوشۇۋا» قىسمى 20 - باب، 2 - ئايەتتىن 6 - ئايەتكىچە قارالسۇن.

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

⁷³ راموت ۋە ئانىم. ⁷⁴ ئاشپەر قەبىلىسىنىڭ زېمىنىدىن ماشال، ئابدون، ⁷⁵ خۇقۇق ۋە رىخوب. ⁷⁶ نافتالى قەبىلىسىنىڭ زېمىنىدىن خاممون، قىرياتائىم ۋە جەللىيەدىكى قەدەش.

⁷⁷ مىرارى جەمەتنىڭ قالغان ئائىلىلىرىگە تۆۋەندىكى شەھەرلەر ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى يايلاقلار بۆلۈپ بېرىلدى. زەبۇلون قەبىلىسىنىڭ زېمىنىدىن رىممونو ۋە تابور، ⁷⁸⁻⁷⁹ ئېرىخا شەھىرىنىڭ ئۇدۇلىدىكى، يەنى ئىئوردان دەرياسىنىڭ شەرق تەرىپىگە جايلاشقان رۇبېن قەبىلىسىنىڭ زېمىنىدىن يىھاز، قىدېموت، مېفائات ۋە چۆلىدىكى بەزەر. ⁸⁰⁻⁸¹ گاد قەبىلىسىنىڭ زېمىنىدىن ماخانايم، خەشبون، يازېر ۋە گىلئادتىكى راموت.

7 - باب

ئىسساكارنىڭ ئەۋلادلىرى

¹ ئىسساكارنىڭ تولاھ، پۇئاھ، ياشۇب ۋە شىمرون ئىسىملىك تۆت ئوغلى بار ئىدى. ² تولاھنىڭ ئۇزى، رىفايا، يىرىئېل، ياخماي، يىبسام ۋە سامۇئىل ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى. ئۇلار ئۆز جەمەتنىڭ باشلىقلىرى ئىدى. داۋۇت پادىشاھنىڭ دەۋرىدە تولاھنىڭ نەسەبنامىسىدا 22,600 لەشكىرى بار، دەپ خاتىرىلەنگەندى.

³ ئۇزىنىڭ يىزراخيا ئىسىملىك بىر ئوغلى بولۇپ، يىزراخيانىڭ مىكائىل، ئوبادىيا، يوئېل ۋە يىششىيا دەپ ئوغۇللىرى بار ئىدى. يىزراخيا ۋە ئۇنىڭ تۆت ئوغلى جەمەت باشلىقلىرى ئىدى. ⁴ ئۇلارنىڭ خوتۇن - بالىلىرى ناھايىتى كۆپ بولغانلىقى ئۈچۈن، نەسەبنامىسىدا جەڭ قىلىشقا تەييار 36,000 لەشكىرى بار، دەپ خاتىرىلەنگەندى.

⁵ ئىسساكار قەبىلىسىنىڭ جەمەتلەر نەسەبنامىسىدا جەمئىي 87,000 لەشكىرى بار، دەپ خاتىرىلەنگەندى.

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

بىنياميننىڭ ئەۋلادلىرى

⁶ بىنياميننىڭ بەلا، بەكەر ۋە يىدىئائېل ئىسىملىك ئۈچ ئوغلى بار ئىدى.

⁷ بەلاننىڭ ئەزبون، ئۇزى، ئۇزىئېل، يىرموت ۋە ئىرى ئىسىملىك بەش ئوغلى بار ئىدى. بۇ بەش ئوغۇل ئۆز جەمەتىنىڭ باشلىقلىرى بولۇپ، ئۇلارنىڭ نەسەبنامىسىدا 22,034 لەشكىرى بار، دەپ خاتىرىلەنگەندى.

⁸ بەكەرنىڭ زىمرا، يوتاش، ئەلئەزەر، ئەليوئېناي، ئومرى، يىرموت، ئابىيا، ئاناتوت ۋە ئالمەت ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى. ⁹ ئۇلارنىڭ نەسەبنامىسىدا جەمەت باشلىقلىرىدىن سىرت 20,200 لەشكىرى بار، دەپ خاتىرىلەنگەندى.

¹⁰ يىدىئائېلنىڭ بىلھان ئىسىملىك بىر ئوغلى بار ئىدى. بىلھاننىڭ يىئۇش، بىنيامين، ئېھۇد، كىنائا، زېتان، تارشىش ۋە ئاخشاخار ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى. ¹¹ يىدىئائېلنىڭ ئوغلى ۋە نەۋرىلىرىنىڭ ھەممىسى جەمەت باشلىقلىرى بولۇپ، نەسەبنامىسىدا جەڭ قىلىشقا تەييار 17,200 لەشكىرى بار، دەپ خاتىرىلەنگەندى.

¹² شۇپىم ۋە خۇپىم خەلقلەرنى ئىرنىڭ ئەۋلادى، خۇشىم خەلقى بولسا ئاخېرنىڭ ئەۋلادى ئىدى.

ناقتاللىق ئەۋلادلىرى

¹³ ناقتاللىق ياخزىئېل، گۇنى، يېزەر ۋە شاللۇم ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى. ئۇلار ياقۇپنىڭ توقىلى بىلھاننىڭ ئەۋلادلىرىدىن ئىدى.

ماناسسەنىڭ ئەۋلادلىرى

¹⁴ ماناسسە ئاراملق توقىلىدىن ئاسرىئېل ۋە ماكر ئىسىملىك ئوغۇللارنى كۆردى. ماكر گىلئادنىڭ ئاتىسى ئىدى. ¹⁵ ماكر خۇپىم ۋە شۇپىمغا خوتۇن ئېلىپ بەردى. ماكرنىڭ مائاكا ئىسىملىك بىر سىڭلىسى بار ئىدى. زىلوفخاد ماكرنىڭ يەنە بىر ئوغلى بولۇپ، ئۇ پەقەت قىز پەرزەنتلا كۆرگەندى.

¹⁶ ماكرنىڭ خوتۇنى مائاكا ئىككى ئوغۇل تۇغدى. ئۇلارنىڭ ئىسمى پەرەش ۋە

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

شەرەش قويدى. پەرەش ئۇلام ۋە رەقەم ئىسىملىك ئوغۇللارنى كۆردى.
¹⁷ ئۇلامنىڭ بىدان ئىسىملىك ئوغلى بار ئىدى. بۇلارنىڭ ھەممىسى
 گىلئادنىڭ ئەۋلادىدۇر. گىلئاد ماكرىننىڭ ئوغلى، ماكر ماناسسەنىڭ ئوغلىدۇر.
¹⁸ گىلئادنىڭ سىگلىسى ھاممولە كەتتىن ئىشھود، ئابىئەزەر ۋە ماخلاھ تۇغۇلدى.
¹⁹ شىمدانىڭ ئاخيەن، شەكەم، لىقىخى ۋە ئانىئام ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى.

ئەفرايىمنىڭ ئەۋلادلىرى

²⁰ ئەفرايىمنىڭ شۇتەلاخ ئىسىملىك ئوغلى بار ئىدى. (شۇتەلاخنىڭ ئوغلى بەرەد،
 بەرەدنىڭ ئوغلى تاخات، تاخاتنىڭ ئوغلى ئەلئادا، ئەلئادانىڭ ئوغلى تاخات،
²¹ تاخاتنىڭ ئوغلى زاباد، زابادنىڭ ئوغلى شۇتەلاخ ئىدى.) ئەفرايىمنىڭ
 شۇتەلاختىن سىرت يەنە ئەزەر ۋە ئەلئاد ئىسىملىك ئوغۇللىرىمۇ بار ئىدى.
 ئۇلار گات شەھىرىنىڭ يەرلىك ئاھالىسىنىڭ چارۋىلىرىنى ئوغرىلىماقچى
 بولغاندا، گاتلىقلار ئۇلارنى ئۆلتۈرۈۋەتكەندى. ²² ئۇلارنىڭ ئاتىسى ئەفرايىم
 خېلى كۈنلەرگىچە ھازا تۇتتى. تۇغقانلىرى ئۇنىڭغا تەسەللى بەرگىلى
 كەلدى. ²³ ئەفرايىم خوتۇنى بىلەن يەنە بىللە بولدى. خوتۇنى ھامىلىدار
 بولۇپ، بىر ئوغۇل تۇغدى. ئەفرايىم ئائىلىسىدە يۈز بەرگەن بەختسىزلىكنى
 ئويلاپ، ئوغلىنىڭ ئىسمىنى بىرىئا [مەنىسى «بەختسىزلىك»] قويدى.
²⁴ ئەفرايىمنىڭ شەئەرا ئىسىملىك بىر قىزى بار ئىدى. شەئەرا ئۈستۈن
 بەيت - خورون ۋە ئاستىن بەيت - خورون شەھەرلىرىنى ھەمدە
 ئۆزبېن - شەئەرا شەھىرىنى قۇرغانىدى. ²⁵ ئەفرايىمنىڭ يەنە رەفاخ
 ئىسىملىك بىر ئوغلىمۇ بار ئىدى. رەفاخنىڭ ئوغلى رەشەق، رەشەقنىڭ
 ئوغلى تەلاخ، تەلاخنىڭ ئوغلى تاخان، ²⁶ تاخاننىڭ ئوغلى لادان، لاداننىڭ
 ئوغلى ئاممەھۇد، ئاممەھۇدنىڭ ئوغلى ئەلشاما، ²⁷ ئەلشامانىڭ ئوغلى نۇن،
 نۇننىڭ ئوغلى يوشۇۋا ئىدى.

²⁸ ئەفرايىمنىڭ ئەۋلادلىرى جەنۇبتا بەيتەل شەھىرى ۋە ئۇنىڭ ئەتراپىدىكى
 يېزىلار، شەرقتە ئاتاران شەھىرى، غەربتە گەزەر شەھىرى ۋە ئۇنىڭ ئەتراپىدىكى

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

يېزىلار، شەكەم ۋە ئۇنىڭ ئەتراپىدىكى يېزىلار ۋە ئەڭ يىراق بولغاندا ئايياھ شەھىرى ۋە ئۇنىڭ ئەتراپتىكى يېزىلارغىچە ئورۇنلاشقاندى. ²⁹ ماناسسە زېمىننىڭ چېگرىسىدا بەيتشان، تاناك، مىگىددو، دور شەھەرلىرى ۋە ئۇ شەھەرلەرنىڭ ئەتراپىدىكى يېزىلار بار ئىدى. بۇ جايلاردا ئىسرائىلنىڭ ئوغلى يۇسۇپنىڭ ئەۋلادلىرى ياشىغانىدى.

ئاشپىرنىڭ ئەۋلادلىرى

³⁰ ئاشپىرنىڭ ئوغۇللىرى تۆۋەندىكىچە: يىمناھ، يىشۋاھ، يىشۋى ۋە بىرىئا. بۇ

ئوغۇللارنىڭ سەراخ ئىسىملىك بىر سىڭلىسىمۇ بار ئىدى.

³¹ بىرىئاننىڭ خەبەر ۋە مالكىئېل ئىسىملىك ئوغۇللىرى بولۇپ، مالكىئېل بىرىزايىت

شەھىرىنى قۇرغانىدى.

³² خەبەرنىڭ يافىلېت، شومېر ۋە خوتام ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى. بۇ

ئوغۇللارنىڭ شۇئا ئىسىملىك بىر قىز قېرىندىشى بار ئىدى.

³³ يافىلېتنىڭ پاساك، بىمھال ۋە ئاشۋات ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى.

³⁴ شومېرنىڭ ئاخى، روھاگا، يىخۇببا ۋە ئاررام ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى.

³⁵ شومېرنىڭ ئىنسى ھېلەمنىڭ زوفاخ، يىمنا، شېلەش ۋە ئامال ئىسىملىك

ئوغۇللىرى بار ئىدى.

³⁶ زوفاخنىڭ سۇۋاخ، خارنەفەر، شۇئال، بەرى، يىمراھ، ³⁷ بەزەر، ھود، شامما،

شىلشاھ، يىتران ۋە بىئېرا ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى.

³⁸ يەتەرنىڭ يىفۇننە، پىسپاھ ۋە ئارا ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى.

³⁹ ئۇللاننىڭ ئاراخ، خاننىئېل ۋە رىزىيا ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى.

⁴⁰ ئاشپىر ئەۋلادلىرى مانا مۇشۇلاردىن ئىبارەت بولۇپ، ئۇلار جەمەت باشلىقلىرى،

باتۇر، پىشقان جەڭچىلەر، كۆزگە كۆرۈنگەن يولباشچىلار ئىدى. ئاشپىر

قەبىلىسىنىڭ نەسەبنامىسىدا جەڭ قىلىشقا تەييار 26,000 جەڭچىسى بار

ئىدى، دەپ خاتىرىلەنگەنىدى.

8 - باب

بىنيامىنىڭ باشقا ئەۋلادلىرى

- ¹ بىنيامىنىڭ تۇنجى ئوغلى بەلا، ئىككىنچىسى ئاشىپ، ئۈچىنچىسى ئاخراخ،
² تۆتىنچىسى نوخاھ، بەشىنچىسى رافا ئىدى.
- ³ بەلانىڭ ئوغۇللىرى: ئاددار، گېرا، ئابخۇد، ⁴ ئابشۇۋا، ئاھامان، ئاخوۋاخ، ⁵ گېرا،
 شىفۇفان ۋە خۇرام.
- ⁶⁻⁷ ئېخۇدنىڭ ئاھامان، ئاخىيا ۋە گېرا ئىسىملىك ئوغۇللىرى بولۇپ، ئۇلار گەبا
 شەھىرى ئاھالىسىنىڭ جەمەت باشلىقلىرى ئىدى. گەبا ئاھالىسى ماناخاتقا
 سۈرگۈن قىلىنغاندا، گېرا خەلقنى باشلاپ كەتكەندى. گېرانىڭ ئۇززا ۋە
 ئاخخۇد ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى.
- ⁸ شاخارايىم خوتۇنلىرى خۇشىم ۋە بائارانى قويۇۋەتكەندىن كېيىن، موئاب زېمىنىدا
 ئوغۇل پەرزەنتلەر كۆرگەندى. ⁹ ئۇنىڭ خۇدەش ئىسىملىك خوتۇنى ئۇنىڭغا
 يوباب، زىبىيا، مېشا، مالكام، ¹⁰ يىئۇز، ساكياھ ۋە مېرماھ دېگەن ئوغۇللارنى
 تۇغۇپ بەردى. شاخارايىمنىڭ بۇ ئوغۇللىرى جەمەت باشلىقلىرى ئىدى.
- ¹¹ شاخارايىمنىڭ خۇشىمدىن تۇغۇلغان ئابتۇب ۋە ئەلپائال ئىسىملىك ئوغۇللىرىمۇ
 بار ئىدى. ¹²⁻¹³ ئەلپائالنىڭ ئېبەر، مىشئام، شەمەد، بىرىئا ۋە شەما
 ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى. شەمەد ئونو بىلەن لود شەھىرىنى ۋە
 ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى يېزىلارنى بىنا قىلغانىدى. بىرىئا ۋە شەما ئايالىون
 شەھىرى ئاھالىسىنىڭ جەمەت باشلىقلىرى بولۇپ، گات ئاھالىسىنى ئۇ
 يەردىن قوغلىۋەتكەندى.
- ¹⁴ بىرىئانىڭ ئوغۇللىرى: ئاخىيو، شاشاق، يىرىموت، ¹⁵ زىبادىيا، ئاراد، ئەدەر،
¹⁶ مىكائىل، يىشپاھ ۋە يوخا.
- ¹⁷ ئەلپائالنىڭ ئوغۇللىرى: زىبادىيا، مىشۇلام، خىزقى، خەبەر، ¹⁸ يىشمىراي،
 يىزلىئا ۋە يوباب.
- ¹⁹ شىمئىنىڭ ئوغۇللىرى: ياقىم، زىكرى، زابدى، ²⁰ ئەلىئېناي، زىللىتاي، ئەلىئېل،

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

²¹ ئادايا، بىرايا ۋە شىمرات.

²² شاشاقنىڭ ئوغۇللىرى: يىشپان، ئىبەر، ئەلىئېل، ²³ ئابدون، زىكرى، خانان،

²⁴ خانانیا، ئېلام، ئانتوتىيا، ²⁵ يىفدىيا ۋە پىنئۇئېل.

²⁶ يىروخامنىڭ ئوغۇللىرى: شامشىراي، شىخاربا، ئاتاليا، ²⁷ يائارېشيا، ئېلىيا ۋە زىكرى.

²⁸ يۇقىرىدىكىلەرنىڭ ھەممىسى جەمەت باشلىقلىرى ۋە يولباشچىلار بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئىسىملىرى ئۆز جەمەتنىڭ نەسەبنامىسىدا خاتىرىلەنگەندى.

ئۇلار يېرۇسالېمدا ياشايتتى.

²⁹ يىئىئېل گىبئون شەھىرىنى بىنا قىلىپ، شۇ يەرگە ئورۇنلاشتى. ئۇنىڭ ئايالىنىڭ

ئىسمى مائاكا بولۇپ، ³⁰ تۇنجى ئوغلىنىڭ ئىسمى ئابدون، كېيىنكىلىرىنىڭ

ئىسمى زۇر، كىش، بائال، نېر، ناداب، ³¹ گىدور، ئاخىيو، زېكەر ³² ۋە مىقوت

ئىدى. مىقوت بولسا شىمئالنىڭ ئاتىسى ئىدى. ئۇلارمۇ يېرۇسالېمدا ئۆز

تۇغقانلىرىنىڭ يېنىدا ياشىدى.

سائۇل پادىشاھنىڭ ئەۋلادلىرى

³³ نېر كىشىنىڭ ئاتىسى، كىش سائۇل پادىشاھنىڭ ئاتىسى ئىدى.

سائۇل پادىشاھنىڭ يوناتان، مالكىشۇۋا، ئابناداب ۋە ئەشبائال ئىسىملىك

ئوغۇللىرى بار ئىدى.

³⁴ يوناتان مېرىب - بائالنىڭ ئاتىسى، مېرىب - بائال مىكاھنىڭ ئاتىسى ئىدى.

³⁵ مىكاھنىڭ پېتون، مەلەك، تارىيا ۋە ئاخاز ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى.

³⁶ ئاخازدىن ياداھ تۆرەلدى.

يېھوئادادىن ئالەمەت، ئازماۋەت ۋە زىمىرى تۆرەلدى.

زىمىردىن موزا تۆرەلدى.

³⁷ موزادىن بىئتا تۆرەلدى،

بىئادىن رافاھ تۆرەلدى،

رەفاھتىن ئەلئاسا تۆرەلدى،

ئەلئاسادىن ئازېل تۆرەلدى.

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

³⁸ ئازېلىنىڭ ئالتە ئوغلى بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئىسىملىرى ئازرىقام، بوكىرۇ، ئىسمائىل، شىئاريا، ئوبادىيا ۋە خانان ئىدى. بۇلارنىڭ ھەممىسى ئازېلىنىڭ ئوغۇللىرى ئىدى.

³⁹ ئازېلىنىڭ ئىنىسى ئېشەقنىڭ ئۈچ ئوغلى بولۇپ، تۇنجىسى ئۇلام، ئىككىنچىسى يىئۇش، ئۈچىنچىسى ئەلفەلەت ئىدى. ⁴⁰ ئۇلامنىڭ ئوغۇللىرى باتۇر جەڭچى ۋە مەرگەن ئوقياچىلار ئىدى. ئۇلارنىڭ نۇرغۇن ئوغۇللىرى ۋە نەۋرىلىرى بولۇپ، جەمئىي 150 كىشى ئىدى. مانا بۇلارنىڭ ھەممىسى بىنياميننىڭ ئەۋلادلىرىدۇر.

9 - باب

¹ شۇنداق قىلىپ، پۈتكۈل ئىسرائىل خەلقى نەسەبنامىدا خاتىرىلىنىپ، «ئىسرائىلىيە پادىشاھلىرى كىتابى» غا كىرگۈزۈلگەندى.

ئەسىرلىكتىن يېرۇسالېمغا قايتىپ كەلگەنلەر

يەھۇدىيە خەلقى پەرۋەردىگارغا ۋاپاسزلىق قىلغانلىقى ئۈچۈن، بابىغا سۈرگۈن قىلىنغانىدى. ² ئەڭ ئاۋۋال روھانىيلار، لاۋىيلار، ئىبادەتخانا خىزمەتكارلىرى ۋە باشقا ئىسرائىللار قايتىپ كېلىپ، ئۆز شەھەرلىرىگە ئولتۇراقلاشتى. ³ يەھۇدا، بىنيامين، ئەفرايم ۋە ماناسسە قەبىلىلىرىنىڭ بىر قىسىملىرى يېرۇسالېمدا ئولتۇراقلاشتى.

⁴ بۇلارنىڭ ئىچىدە يەھۇدانىڭ ئوغلى پەرەسنىڭ ئەۋلادىدىن بولغان ئۇتاي مۇ بار ئىدى. ئۇتاي ئاممىھۇدنىڭ ئوغلى، ئاممىھۇد ئومرنىڭ ئوغلى، ئومرى ئومرنىڭ ئوغلى، ئومرى باننىڭ ئوغلى ئىدى.

⁵ قايتىپ كەلگەن شېلاھنىڭ ئەۋلادلىرى: شېلاھنىڭ تۇنجى ئوغلى ئاسايا ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى.

⁶ زەراخنىڭ ئەۋلادى: يىئۇئېل.

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

يەھۇدا قەبىلىسىدىن قايتىپ كەلگەنلەر جەمئىي 690 كىشى ئىدى.

بىنيامين قەبىلىسىدىن قايتىپ كەلگەنلەر

⁷⁻⁸ بىنيامين قەبىلىسىدىن: مېشۇلالامنىڭ ئوغلى ساللۇ، (مېشۇلالام ھوداۋيانىڭ ئوغلى، ھوداۋيا ھاسسىنۇئانىڭ ئوغلى ئىدى). يېروخامنىڭ ئوغلى يىبىنيا، ئۇزۇننىڭ ئوغلى يەنى مېكرىنىڭ نەۋرىسى ئەلاھ، شىفاتيانىڭ ئوغلى مېشۇلالام، (شىفاتيا رىئۇئېلنىڭ ئوغلى، رىئۇئېل يىبىنيانىڭ ئوغلى ئىدى). ⁹ بىنيامين قەبىلىسىدىن نەسەبنامغا 956 كىشى كىرگەن بولۇپ، ئۇلارنىڭ ھەممىسى جەمەت باشلىقلىرى ئىدى.

روھانىيلاردىن قايتىپ كەلگەنلەر

¹⁰ يېرۇسالېمغا قايتىپ كەلگەن روھانىيلار: يىدايا، يېھويارب، ياكىن ۋە ¹¹ خۇدانىڭ ئىبادەتخانىسىنىڭ باش غوجىدارى ئازاريا. ئازاريا خىلقىيانىڭ ئوغلى، خىلقىيا مېشۇلالامنىڭ ئوغلى، مېشۇلالام زادوقنىڭ ئوغلى، زادوق مېرايوتنىڭ ئوغلى، مېرايوت ئاختۇبىنىڭ ئوغلى ئىدى. ¹² يېروخامنىڭ ئوغلى ئادايا (يېروخام پاشخۇرنىڭ ئوغلى، پاشخۇر مالكىيانىڭ ئوغلى ئىدى) ۋە ئادىئېلنىڭ ئوغلى ماساي (ئادىئېل ياخزېرانىڭ ئوغلى، ياخزېرا مېشۇلالامنىڭ ئوغلى، مېشۇلالام مېشۇلالامنىڭ ئوغلى، مېشۇلالامنىڭ ئوغلى ئىدى) مۇ قايتىپ كەلگەندى. ¹³ جەمەت باشلىقلىرى بولۇپ جەمئىي 1760 روھانىي قايتىپ كەلدى. ئۇلار خۇدانىڭ ئىبادەتخانىسىدا خىزمەت قىلىشقا قايىل كىشىلەر ئىدى.

لاۋىيلاردىن قايتىپ كەلگەنلەر

¹⁴ يېرۇسالېمغا قايتىپ كەلگەن لاۋىيلار: خاششۇبىنىڭ ئوغلى شىمايا. (خاششۇب ئازرىقامنىڭ ئوغلى، ئازرىقام مىررلاردىن بولغان خاششۇبىنىڭ ئوغلى ئىدى). ¹⁵ باقباققار، خەرەش، گالال ۋە ماتتانيا مۇ قايتىپ كەلگەندى. ماتتانيا مېشۇلالامنىڭ ئوغلى، مېشۇلالامنىڭ ئوغلى ئىدى.

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

¹⁶ شىمايانىڭ ئوغلى ئوبادىيا (شىمايا گالانىڭ ئوغلى، گالال يىدۇتۇنىڭ ئوغلى ئىدى) ۋە ئاسانىڭ ئوغلى بەرەكيا قايتىپ كەلگەندى. بەرەكيا ئەلقانىڭ نەۋرىسى بولۇپ، نىتوفانىڭ يېزىلىرىدا ياشىغانىدى.

ئىبادەتخانا دەرۋازىۋەنلىرىدىن قايتىپ كەلگەنلەر

¹⁷ يېرۇسالېمغا قايتىپ كەلگەن ئىبادەتخانا دەرۋازىۋەنلىرى تۆۋەندىكىچە: شاللۇم، ئاققۇب، تالمون، ئاخىمان ۋە ئۇلارنىڭ ئۇرۇق - تۇغقانلىرى. شاللۇم ئۇلارنىڭ باشلىقى ئىدى. ¹⁸ ئۇلار بۈگۈنگە قەدەر شەرق تەرەپتىكى پادىشاھ دەرۋازىسىدا مۇھاپىزەتچىلىك قىلماقتا. لاۋىيلارنىڭ قارارگاھىغا قارايدىغان دەرۋازىۋەنلەرمۇ شۇلاردىندۇر. ¹⁹ ئەيباسانىڭ نەۋرىسى، قورېنىڭ ئوغلى شاللۇم ۋە ئۇنىڭ كوراه جەمەتىدىن بولغان قېرىنداشلىرى ئىبادەتخانىدا مۇھاپىزەتچىلىك قىلاتتى، ئۇلارنىڭ ئاتا - بوۋىلىرىمۇ بۇرۇن پەرۋەردىگارنىڭ قارارگاھىنىڭ كىرىش ئېغىزىدا مۇھاپىزەتچىلىك قىلغانىدى.

²⁰ ئەلئازارنىڭ ئوغلى پىنىخاس بۇرۇن ئۇلارغا باشلىق بولغانىدى، پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا يار ئىدى. ²¹ مىشەلەمىيانىڭ ئوغلى زىكېرىيا ئىبادەتخانىنىڭ دەرۋازىسىدا مۇھاپىزەتچىلىك قىلغانىدى.

²² كىرىش ئېغىزى بىلەن دەرۋازىغا قاراشقا جەمئىي 212 كىشى تاللانغانىدى. نەسەبنامىدا ئۇلار ئۆزلىرى تۇرىدىغان يېزىلار بويىچە خاتىرىلەنگەندى. داۋۇت پادىشاھ بىلەن سامۇئىل پەيغەمبەر بۇ مۇھىم ۋەزىپىنى ئۇلارنىڭ ئەجدادلىرىغا تاپشۇرغانىدى. ²³ ئۇلار ۋە ئۇلارنىڭ ئەۋلادلىرى پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەتخانىسىنىڭ دەرۋازىسىدا داۋاملىق مۇھاپىزەتچىلىك قىلىپ كەلدى. ²⁴ ھەممە تەرەپكە، يەنى شەرق، غەرب، شىمال ۋە جەنۇب تەرەپتىكى دەرۋازىلىرىنىڭ ھەربىرىگە دەرۋازىۋەنلەر قويۇلغانىدى. ²⁵ بۇ مۇھاپىزەتچىلەرگە ئۆز يېزىسىدىكى تۇغقانلىرى ياردەملىشىپ، نۆۋەت بىلەن يەتتە كۈندىن قارايتتى.

²⁶ تۆت نەپەر دەرۋازىۋەنلەر باشلىقى لاۋىيلاردىن بولۇپ، ئۇلار خۇدانىڭ ئىبادەتخانىسىنىڭ ھۆججىلىرى ۋە خەزىنىلىرىگە قاراشقا مەسئۇل ئىدى. ²⁷ ئۇلار

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

ئىبادەتخانىنى مۇھاپىزەت قىلىشقا، شۇنداقلا ھەر كۈنى سەھەردە ئىبادەتخانا دەروازىلىرىنى ئېچىشقا مەسئۇل بولغاچقا، تۈنى ئىبادەتخانىنىڭ ئەتراپىدا ئۆتكۈزەتتى.

²⁸ بەزى لاۋىيلار ئىبادەتكە ئىشلىتىدىغان بۇيۇملارغا قاراشقا مەسئۇل ئىدى. ھەر قېتىم بۇ بۇيۇملارنى ئېلىپ چىقىپ، ئەكىرىپ قويغاندا ئۇلار سانىنى ئالاتتى. ²⁹ يەنە بىر قىسىم لاۋىيلار ئىبادەتخانىنىڭ مۇقەددەس جايدىكى نەرسىلەرگە، باشقا بۇيۇملارغا ۋە ئۇن، شاراب، زەيتۇن يېغى، ئىسرىق، خۇشبوۋى ماددا قاتارلىقلارغا قارايتتى. ³⁰ خۇشبوۋى ماددىلارنى تەكشۈپ مۇقەددەس ياغنى ياساش روھانىيلارنىڭ ئىشى ئىدى. ³¹ لاۋىيلارنىڭ كوراھ جەمەتىدىن بولغان شالۇمنىڭ تۇنجى ئوغلى ماتتتيا خۇداغا ئاتالغان نانلارنى پىشۇرۇشقا مەسئۇل ئىدى. ³² قوھات جەمەتىدىكىلەردىن بەزىلىرى ھەر دەم ئېلىش كۈنى ئىبادەتخانىدا پەرۋەردىگارىغا ئاتالغان نانلارنى تەييارلاشقا مەسئۇل ئىدى.

³³ لاۋىيلارنىڭ بىر قىسىم جەمەت باشلىقلىرى ئىبادەتخانىنىڭ ساز چېلىش ئىشلىرىغا مەسئۇل ئىدى. ئۇلار ئىبادەتخانىنىڭ ھۇجرىلىرىدا تۇراتتى. ئۇلار كېچە - كۈندۈز ساز چېلىشقا مەسئۇل بولغانلىقى ئۈچۈن، باشقا ئىش قىلمايتتى. ³⁴ يۇقىرىدا ئىسىملىرى تىلغا ئېلىنغان لاۋىيلار نەسەبنامىدا جەمەت باشلىقلىرى، دەپ خاتىرىلەنگەندى. ئۇلار يېرۇسالېمدا تۇراتتى.

سائۇل پادىشاھنىڭ ئاتا - بوۋىلىرى ۋە ئەۋلادلىرى

³⁵ يىئەل گىبئون شەھىرىنى بنا قىلىپ، شۇ يەرگە ئورۇنلاشتى. ئۇنىڭ ئايالىنىڭ ئىسمى مائاكا بولۇپ، ³⁶ تۇنجى ئوغلىنىڭ ئىسمى ئابدون، كېيىنكىلىرىنىڭ ئىسمى زۇر، كىش، بائال، نېر، ناداب، ³⁷ گىدور، ئاخيو، زىكرىيا ۋە مقلوت ئىدى. ³⁸ مقلوت بولسا شىمئامنىڭ ئاتىسى ئىدى. ئۇلارنىڭ ھەممىسى يېرۇسالېمدا ئۆز تۇغقانلىرىنىڭ يېنىدا ياشىدى.

³⁹ نېر كىشنىڭ ئاتىسى،

كىش سائۇل پادىشاھنىڭ ئاتىسى ئىدى.

سائۇل پادىشاھنىڭ يوناتان، مالكىشۇۋا، ئابناداب ۋە ئەشبائال ئىسىملىك

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

ئوغۇللىرى بار ئىدى.

⁴⁰ يوناتان مەرب - بائالنىڭ ئاتىسى،

مەرب - بائال مېكاهنىڭ ئاتىسى ئىدى.

⁴¹ مېكاهنىڭ پېتون، مەلەك، تاخىرىيا ۋە ئاخاز ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى.

⁴² ئاخاز ياداھنىڭ ئاتىسى ئىدى.

ياداھتىن ئالەمەت، ئازماۋەت ۋە زىمىرى تۆرەلدى.

زىمىردىن موزا تۆرەلدى،

⁴³ موزادىن بىنئە تۆرەلدى،

بىنئەدىن رىفايا تۆرەلدى،

رىفايادىن ئەلئاسا تۆرەلدى،

ئەلئاسادىن ئازېل تۆرەلدى.

⁴⁴ ئازېلنىڭ ئالتە ئوغلى بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئىسىملىرى ئازرىقام، بوكرۇ، ئىسمائىل،

شىئارىيا، ئوبادىيا ۋە خانان ئىدى. بۇلار ئازېلنىڭ ئوغۇللىرىدۇر.

10 - باب

سائۇل ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ ۋاپات بولۇشى

¹ فىلىستىيەلىكلەر ئىسرائىللار بىلەن جەڭ قىلىشتى. نۇرغۇن ئىسرائىللار گىلبوۋا تېغىدا قازا قىلدى، قالغانلىرى فىلىستىيەلىكلەردىن قاچتى. ² فىلىستىيەلىكلەر سائۇل

بىلەن ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ ئارقىسىدىن قوغلاپ، ئاخىرى سائۇلنىڭ ئوغۇللىرىدىن يوناتان، ئابىناداب، مالكىشۇۋالارنى ئۆلتۈردى. ³ سائۇلنىڭ ئەتراپىدا جەڭ ئەۋجىگە

چىقتى. شۇ پەيتتە سائۇل دۈشمەن ئوقياچىلىرى تەرىپىدىن ئېتىلىپ،

يارىلاندىرۇلدى. ⁴ سائۇل ئۆزىنىڭ قورال - ياراغ كۆتۈرگۈچىسىگە:

— قىلىچىڭنى سۇغۇر، مېنى ئۆلتۈرۈۋەت، ئاۋۇ خەتنىسىزلىك كېلىپ، مېنى

خورلىمىسۇن، — دېدى.

قورال - ياراغ كۆتۈرگۈچى قاتتىق قورقۇپ كەتكىنىدىن ئۇنداق قىلىشقا ئۈنمىدى.

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

سائۇل ئۆزىنىڭ قىلىچىنى سۇغۇرۇپ چىقىرىپ، ئۆزىنى قىلىچ ئۈستىگە تاشلىدى. ⁵ قورال - ياراغ كۆتۈرگۈچى سائۇلنىڭ ئۆلگەنلىكىنى كۆرۈپ، ئۇمۇ ئۆزىنى قىلىچى ئۈستىگە تاشلاپ ئۆلدى. ⁶ شۇنىڭ بىلەن سائۇل، ئۇنىڭ ئۈچ ئوغلى ۋە پۈتۈن نەسلى بىراقلا ھالاك بولدى. ⁷ يىزىئەل جىلغىسىدا تۇرۇۋاتقان پۈتۈن ئىسرائىللار ئىسرائىلىيە لەشكەرلىرىنىڭ قاچقانلىقىنى، سائۇل ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ ئۆلگەنلىكىنى كۆرۈپ، شەھەرلىرىنى تاشلاپ قاچتى. ئاندىن فىلىستىيەلىكلەر كېلىپ ئۇ شەھەرلەرگە ئولتۇراقلىشىپ قالدى.

سائۇل ۋە ئوغۇللىرىنىڭ جەسەتلىرىنىڭ دەپنە قىلىنىشى

⁸ ئەتىسى فىلىستىيەلىكلەر ئۆلتۈرۈلگەنلەرنىڭ كىيىم - كېچەكلىرىنى سالدۇرۇۋېلىشقا كەلگەندە، سائۇل بىلەن ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ گىلبوۋا تېغىدا ئۆلۈك ھالدا ياتقانلىقىنى كۆرۈپ، ⁹ سائۇلنىڭ ساۋۇت - دۇبۇلغىلىرىنى سالدۇرۇۋېلىپ، ئاندىن كاللىسىنى كېسىۋالدى. فىلىستىيەلىكلەر ئۆز زېمىنىنىڭ ھەر تەرىپىگە چاپارمەنلەرنى ئەۋەتىپ، ئۆز بۇتخانىلىرىغا ۋە خەلققە خۇش خەۋەرنى يەتكۈزدى. ¹⁰ ئۇلار سائۇلنىڭ ساۋۇت - دۇبۇلغىلىرىنى ئۆز ئىلاھلىرىنىڭ بۇتخانىسىغا قويۇپ، كاللىسىنى داگون دېگەن ئىلاھنىڭ بۇتخانىسىغا مىخلاپ قويدى.

¹¹ گىلئادتىكى يايىش شەھىرىنىڭ ئاھالىسى فىلىستىيەلىكلەرنىڭ سائۇلغا قىلغان ھەممە ئىشلىرىنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، ¹² ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى ھەممە باتۇرلار ئاتلىنىپ، سائۇل بىلەن ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ جەسەتلىرىنى يايىشقا قايتۇرۇپ ئەكەتتى. ئاندىن سۆڭەكلەرنى يايىشتىكى چوڭ دەرەخنىڭ تۈۋىگە دەپنە قىلىپ، يەتتە كۈن روزا تۇتتى.

¹³⁻¹⁴ سائۇل پەرۋەردىگارغا قىلغان ۋاپاسزلىقى ئۈچۈن ھالاك بولدى. ئۇ

پەرۋەردىگارنىڭ بۇيرۇغان ئەمرىگە رىئايە قىلمىدى. ھەتتا پەرۋەردىگاردىن يول سورىماي، ئەرۋاھ چاقىرايلىغان باخشى ئايالدىن مەسلىھەت سورىغانىدى. شۇنىڭ ئۈچۈن پەرۋەردىگار ئۇنى ئۆلتۈرۈپ، پادىشاھلىقىنى يىشاينىڭ ئوغلى داۋۇتقا بەردى.

11 - باب

داۋۇتنىڭ پۈتۈن ئىسرائىلىيەگە پادىشاھ بولۇشى

¹ شۇنىڭدىن كېيىن پۈتۈن ئىسرائىل خەلقى ھىبرونغا كېلىپ، داۋۇتنىڭ قېشىغا يىغىلدى. ئۇلار داۋۇتقا:

— قارىسلا، بىز سىلنىڭ جانجىگەر تۇغقانلىرى بولىمىز. ² بۇرۇن سائۇل بىزگە پادىشاھ بولغان ۋاقتىدىمۇ، سىلى ئۇرۇشلاردا ئىسرائىل خەلقىگە باشچىلىق قىلغانىدىلە. پەرۋەردىگارلىرى بولغان خۇدامۇ سىلىگە: «سەن خۇددى بىر پادىچى ئۆز قويلرىنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئالغاندەك، مېنىڭ خەلقىم بولغان ئىسرائىللارنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئالسەن ۋە ئۇلارغا باشچى بولسەن» دېگەندى، — دېدى.

³ شۇنداق قىلىپ، داۋۇت ھىبروندا ئىسرائىللارنىڭ بارلىق ئاقساقاللىرى بىلەن «پەرۋەردىگار گۇۋاھ بولسۇن» دەپ، ئەھدە تۈزدى. ئۇلار پەرۋەردىگارنىڭ سامۇئىل ئارقىلىق ۋەدە قىلغىنى بويىچە داۋۇتنىڭ بېشىغا ياغ قۇيۇپ، ئۇنى ئىسرائىلىيەگە پادىشاھ قىلدى.

داۋۇت پادىشاھنىڭ يېرۇسالېمنى ھۇجۇم قىلىپ ئېلىشى

⁴ داۋۇت پادىشاھ ۋە پۈتۈن ئىسرائىل خەلقى يېرۇسالېم شەھىرىگە كەلدى. ئۇ چاغدا يېرۇسالېم يىبۇس دەپ ئاتالغان بولۇپ، ئۇ يەرنىڭ خەلقى يىبۇسلار ئىدى. ⁵ يىبۇسلار داۋۇتقا:

— سەن بۇ يەرگە كىرەلمەيسەن، — دېدى.

(كېيىن، داۋۇت سىئون قەلئەسىنى ھۇجۇم قىلىپ ئالدى ۋە بۇ قەلئەگە «داۋۇت شەھىرى» دەپ نام بەردى.)

⁶ داۋۇت ئۆز ئادەملىرىگە:

— كىمكى بىرىنچى بولۇپ يىبۇسلارغا ھۇجۇم قىلسا، شۇ ئادەم لەشكەرلىرىمنىڭ بېشى ۋە سەركەردىسى بولىدۇ، — دېدى.

مەزلۇم زىرۇيانىڭ ئوغلى يوتاب بىرىنچى بولۇپ ھۇجۇم قىلىپ، لەشكەرلەرنىڭ

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

بېشى بولدى.

⁷ شۇنداق قىلىپ، داۋۇت قەلئەنى ئىگىلەپ، ئۇ يەردە تۇرۇپ قالدى. شۇنىڭ بىلەن، بۇ قەلئە «داۋۇت شەھىرى» دەپ ئاتالدى. ⁸ داۋۇت شەھەرنى تىندۇرۇلغان يەردىن باشلاپ تۆت ئەتراپىدىكى سېپىلىغىچە كېڭەيتىپ قوردى. شەھەرنىڭ قالغان قىسمىنى يولاب تۈزەتتى. ⁹ داۋۇت كۈندىن - كۈنگە كۈچەيدى. قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا يار ئىدى.

داۋۇتنىڭ باھادىرلىرى

¹⁰ تۆۋەندىكىلەر داۋۇتنىڭ لەشكەرلىرى ئىچىدىكى باھادىرلار ئىدى. ئۇلار پۈتكۈل ئىسرائىل خەلقى بىلەن بىرلىكتە پەرۋەردىگارنىڭ ئىسرائىل ھەققىدە ئېيتقان سۆزى بويىچە داۋۇتنى پادىشاھ قىلغانلار ھەمدە ئۇنىڭ پادىشاھلىقىغا كۈچلۈك مەدەت بەرگەنلەردۇر.

¹¹ داۋۇتنىڭ لەشكەرلىرى ئىچىدىكى باھادىرلار تۆۋەندىكىلەردىن ئىبارەت:

بىرىنچىسى خاكىمىنىلىق ياشوبئام بولۇپ، ئۇ «ئۈچ باھادىر» نىڭ بېشى ئىدى. بىر قېتىملىق جەڭدە نەيزىسى بىلەن ئۈچ يۈز ئادەمنى ئۆلتۈردى.

¹² «ئۈچ باھادىر» نىڭ ئىككىنچىسى ئاخوۋاخ ئۇرۇقدىن بولغان دودونىڭ ئوغلى ئەلئازار ئىدى. ¹³ فىلىستىيەلىكلەر جەڭ قىلىش ئۈچۈن پاسداممىغا يىغىلغاندا، ئۇ

داۋۇت بىلەن بىرگە ئارپىلىقتا بولۇپ، ئىسرائىل لەشكەرلىرى بۇ چاغدا

فىلىستىيەلىكلەردىن قېچىپ كېتىدۇ. ¹⁴ داۋۇت بىلەن ئەلئازار بولسا ھېلىقى

ئېتىزلىقنىڭ ئوتتۇرىسىدا چىڭ تۇرۇپ، فىلىستىيەلىكلەرنى قىرغۇچىدۇ ۋە ئېتىزلىقنىمۇ قوغداپ قالىدۇ. شۇنىڭ بىلەن پەرۋەردىگار ئىسرائىللارغا زور غەلبە ئاتا قىلدى.

¹⁵⁻¹⁶ بىر قېتىم داۋۇتنىڭ لەشكەرلىرى ئارىسىدا «ئوتتۇز باھادىر» دەپ ئاتالغان

باھادىرلاردىن «ئۈچ باھادىر» داۋۇت بىلەن كۆرۈشۈش ئۈچۈن «ئادۇللام» دېگەن

غارنىڭ ئەتراپىدىكى قورام تاشنىڭ يېنىغا بارىدۇ. داۋۇت تاغدىكى شۇ غاردا

پاناھلىنىۋاتقانىدى. بۇ چاغدا فىلىستىيەلىك لەشكەرلەرنىڭ بىر قاراۋۇل ئەترىتى

رافائىم جىلغىسىدا بارگاھ قۇرىدۇ، يەنە بىر قىسىم فىلىستىيەلىكلەر بولسا

بەيتلەھەمنى ئىگىلىۋالىدۇ. ¹⁷ داۋۇت تەشلىق بىلەن:

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

— بىرەرسى ماڭا بەيتلەھەمنىڭ دەرۋازىسى يېنىدىكى قۇدۇقتىن سۇ ئەكېلىپ بەرگەن بولسا ئىدى! — دەيدۇ.

¹⁸ ھېلىقى «ئۈچ باھادىر» فىلىستىيەلىكلەرنىڭ بارگاھىدىن بۆسۈپ ئۆتۈپ، بەيتلەھەمنىڭ دەرۋازىسى يېنىدىكى قۇدۇقتىن سۇ تارتىپ ئېلىپ، سۇنى داۋۇتقا ئەكېلىپ بېرىدۇ. لېكىن داۋۇت سۇنى ئىچىشنى خالىماي، ئۇنى پەرۋەردىگارغا ئاتا پەرگە تۆكۈۋېتىدۇ، ھەمدە:

¹⁹ — خۇدايىم مېنى بۇ سۇنى ئىچىشتىن ساقلىغايىسەن. بۇ سۇ، ھاياتنى ئۆلۈمگە تىكىپ قويۇپ، سۇ ئالغىلى بارغان «ئۈچ باھادىر» نىڭ قېنىدەك قىممەتلىك ئەمەسمۇ؟ — دەيدۇ ۋە شۇ سەۋەبلىك سۇنى ئىچىشتىن باش تارتىدۇ.

مانا بۇ «ئۈچ باھادىر» نىڭ كۆرسەتكەن جەسۇرلۇقلىرىدۇر. ²⁰ يوناڭنىڭ ئاكىسى ئابىشاي «ئوتتۇز باھادىر» نىڭ بېشى ئىدى. ئۇ نەيزىسىنى كۆتۈرۈپ يۈرۈپ، بىر قېتىملىق ئۇرۇشتا ئۈچ يۈز ئادەمنى ئۆلتۈرىدۇ ۋە «ئۈچ باھادىر» دەك شۆھرەتكە ئېرىشىدۇ. ²¹ ئۇ «ئوتتۇز باھادىر» نىڭ ئىچىدىكى ئەڭ داڭلىقى بولۇپ، ئۇلارنىڭ بېشى ئىدى. بىراق ئۇ «ئۈچ باھادىر» نىڭ ئىچىدە ئەمەس ئىدى.

²² يېھوئاداننىڭ ئوغلى قابىزئېللىق بىنايا جەسۇر جەڭچى بولۇپ، نۇرغۇن چوڭ ئىشلارنى قىلىدۇ. ئۇ موئابلارنىڭ كۈچلۈك لەشكىرىدىن ئىككىنى ئۆلتۈرىدۇ. قارىغان بىر كۈنى ئۇ ئورغا چۈشۈپ، بىر شىرنى ئۆلتۈرىدۇ. ²³ ئۇ يەنە بوينىنىڭ ئېگىزلىكى ئىككى يېرىم مېتىر كېلىدىغان بىر مىسىرلىقنى ئۆلتۈرىدۇ. ئۇ مىسىرلىقنىڭ قولىدا بىر نەيزە بولۇپ، نەيزىسىنىڭ دەستىسى رەخت توقۇيدىغان دەستىگاھنىڭ ئوقىدەك توم ئىدى. بىنايا مىسىرلىقنىڭ يېنىغا كالتەك بىلەنلا ھۇجۇم قىلىپ بېرىپ، ئۇنىڭ قولىدىكى نەيزىسىنى تارتىۋېلىپ، ئاشۇ نەيزە بىلەن ئۇنى ئۆلتۈرىدۇ. ²⁴ بۇلار يېھوئاداننىڭ ئوغلى بىنايانىڭ قىلغان ئىشلىرىدۇر. شۇڭا ئۇمۇ «ئۈچ باھادىر» دەك شۆھرەتكە ئېرىشىدۇ. ²⁵ ئۇنىڭ داڭقى «ئوتتۇز باھادىر» نىڭكىدىن ئۈستۈن بولسىمۇ، بىراق «ئۈچ باھادىر» نىڭ ئىچىدە ئەمەس ئىدى. داۋۇت بىنايانى ياساۋۇللار باشلىقى قىلىدۇ.

²⁶ تۆۋەندىكىلەرمۇ داۋۇتنىڭ باھادىرلىرىدىن ئىدى:

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

- يوئابنىڭ ئىنىسى ئاسائىل،
 دودونىڭ ئوغلى بەيتلەھەملىك ئەلخانان،
²⁷ ھارورلۇق شامموت،
 پېلونلۇق خەلەز،
²⁸ ئىققېشىنىڭ ئوغلى تىقوۋالىق ئىرا،
 ئاناتوتلۇق ئابىئەزەر،
²⁹ خۇشاھلىق سىبىكاي،
 ئاخوۋاخلىق ئىلاي،
³⁰ نىتوفالىق ماھراي،
 بائانانىڭ ئوغلى نىتوفالىق خېلەد،
³¹ بىنىامىن قەبىلىسىدىن بولغان گىبئەھلىق رىباينىڭ ئوغلى ئىتاي،
 پىرئاتونلۇق بىنايا،
³² گائاش سايلىقىدىن كەلگەن خۇراي،
 ئارابالىق ئابىئىل،
³³ باخۇرىملىق ئازماۋەت،
 شائالىملىق ئەلىاخبا،
³⁴ گىزونلۇق ھاشىمىنىڭ ئوغۇللىرى،
 شاگېنىڭ ئوغلى ھارارلىق يوناتان،
³⁵ ساكارنىڭ ئوغلى ھارارلىق ئاخىئام،
 ئۇرنىڭ ئوغلى ئېلىفال،
³⁶ مىكېرالىق خېفەر،
 پېلونلۇق ئاخىيا،
³⁷ كارمەللىك خەزرو،
 ئەزبانىڭ ئوغلى ئائاراي،
³⁸ ناتاننىڭ ئىنىسى يوئېل،
 ھاگرنىڭ ئوغلى مېبخار،

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

- ³⁹ ئاممىنىڭ بولغان زەلەق،
 بەئەرتلۇق ناخراي (ناخراي زىرۇيانىڭ ئوغلى يوتابنىڭ ياراغ كۆتۈرگۈچىسى
 ئىدى)،
⁴⁰ يىتىرىلاردىن بولغان ئىرا بىلەن گارېب،
⁴¹ خىتلاردىن بولغان ئۇرىيا،
 ئاخلاينىڭ ئوغلى زاباد،
⁴² شىزانىڭ ئوغلى ھەمدە رۇبېن قەبىلىسىنىڭ يېتەكچىسى بولغان ئادىنا ۋە ئۇنىڭ
 ئوتتۇز لەشكىرى،
⁴³ مائاكانىڭ ئوغلى خانان،
 مىتانلىق يوشافات،
⁴⁴ ئاشتارتلۇق ئۇزىيا،
 ئاروئېرلىق خوتامنىڭ ئوغۇللىرى شاما بىلەن يىئىئېل،
⁴⁵ شىمرنىڭ ئوغلى يىدىئائېل بىلەن ئۇنىڭ ئىنىسى تىزلىق يوخا،
⁴⁶ ماخاۋىلىق ئەلئېل،
 ئەلئائامنىڭ ئوغۇللىرى يىربا بىلەن يوشاۋيا،
 موئابلىق يىتماھ،
⁴⁷ ئەلئېل، ئوبېد ۋە مىزوبايالىق يائاسئېل.

12 - باب

داۋۇتقا قوشۇلغان باھادىرلار

¹ داۋۇت كىشىنىڭ ئوغلى سائۇل پادىشاھتىن ئۆزىنى قاچۇرۇپ زىقلاقتا
 مۆكۈنۈۋالغاندا، داۋۇتنىڭ جەڭ قىلىشىغا ياردەم بېرىش ئۈچۈن باھادىرلاردىن بىر
 تۈركۈم ئادەملەر كېلىشتى. ² ئۇلار ئوڭ قولى بىلەنمۇ، سول قولى بىلەنمۇ ئوقيا ۋە
 سالغا ئېتىشىقا ماھىر بولغان بىنىامىن قەبىلىسىدىن، يەنى سائۇلنىڭ جەمەتىدىن
 ئىدى. ³ ئۇلارنىڭ بېشى بولغان ئاخىئەزەر ۋە يوتاشلار گىبئەھلىق شىمائانىڭ

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

ئوغۇللىرى ئىدى.

ئۇلاردىن كېيىن ئازماۋەتنىڭ ئوغۇللىرى يىزىئېل بىلەن پەلەت، بىراكا، ئاناتوتلۇق يېھۇ ۋە ⁴ گىبئونلۇق يىشمايا ئىدى. يىشمايا «ئوتتۇز باھادىر» جەڭچىنىڭ بىرى بولۇپ، ئۇلارنىڭ يېتەكچىسى ئىدى.

يەنە يەرەمىيا، ياخازىئېل، يوخانان، گىدېرالق يوزاباد، ⁵ ئەلۇزاي، يىرموت، بئالبا، شىماريا، خارۇفلۇق شىفاتيا، ⁶ كوراهلاردىن بولغان ئەلقانا، يىششىيا، ئازارئېل، يوتەزەر بىلەن ياشوبئام، ⁷ يەنە گىدورلۇق يىروخامنىڭ ئوغۇللىرى يوتېلا بىلەن زىباديا بار ئىدى.

⁸ گاد قەبىلىسىدىن ئۇرۇشقا ماھىر باتۇر جەڭچىلەر داۋۇت تەرەپكە ئۆتمەكچى بولۇپ، ئۇنىڭ قاقاسلىقتىكى غارىغا باردى. ئۇلار قالغان ۋە نەيزە ئىشلىتىشكە ماھىر بولۇپ، ئۇلارنىڭ قىياپىتى خۇددى شىرغا، يۈگۈرۈشى گويا تاغ ئۈستىدىكى جەرەنگە ئوخشايتتى.

⁹ ئۇلارنىڭ بېشى ئەزەر،

ئىككىنچىسى ئوبادىيا،

ئۈچىنچىسى ئەلىئاب،

¹⁰ تۆتىنچىسى مىشماننا،

بەشىنچىسى يەرەمىيا،

¹¹ ئالتىنچىسى ئاتتاي،

يەتتىنچىسى ئەلىئېل،

¹² سەككىزىنچىسى يوخانان،

توققۇزىنچىسى ئەلزاباد،

¹³ ئونىنچىسى يەرەمىيا،

ئون بىرىنچىسى ماكبائى ئىدى.

¹⁴ بۇ گاد قەبىلىسىدىن بولغانلار قوشۇننىڭ سەركەردىلىرى بولۇپ، ئەڭ ئاجىزلىرى

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

يۈز ئادەمگە، ئەڭ كۈچلۈكلىرى مىڭ ئادەمگە باشچىلىق قىلاتتى. ¹⁵ ئەتىيازدا ئىئوردان دەرياسىدىكى سۇلار كۆپىيىپ قىرغاقلىرىدىن تاشقاندا، دەريادىن ئۆتۈپ، جىلغىنىڭ شەرقى ۋە غەربىدىكى كىشىلەرنى قوغلىۋەتكەنلەر دەل مۇشۇ ئادەملەر ئىدى.

¹⁶ بىنىامىن بىلەن يەھۇدا قەبىلىلىرىدىن بىر قىسىم كىشىلەر غاردا تۇرىدىغان داۋۇتنىڭ يېنىغا كېلىشتى. ¹⁷ داۋۇت سىرتقا چىقىپ، ئۇلارنى كۈتۈۋالدى، ھەمدە: — سىلەر ئەگەر تىنچلىق ئۈچۈن ماڭا ياردەم بېرىشكە كەلگەن بولساڭلار، مەن سىلەر بىلەن بىر نىيەتتۇرمەن. ئەگەر سىلەر مەندەك بىر گۇناھسىزنى دۈشمەنلىرىمگە ساتماقچى بولۇپ كەلگەن بولساڭلار، ئاتا-بوۋىلىرىمىز ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا بۇنى كۆرۈپ ھۆكۈم چىقارسۇن، — دېدى. ¹⁸ شۇ چاغدا خۇدانىڭ روھى ھېلىقى «ئوتتۇز باھادىر» نىڭ بېشى ئاماسايغا چۈشتى. ئاماساي:

— ئەي داۋۇت، بىز ساڭا تەئەللۇقمىز، ئەي يىشايىنىڭ ئوغلى، سەن بىلەن بىللىدۇرمىز! ساڭا ۋە ساڭا ياردەم قىلغانلارغىمۇ تىنچ-ئامانلىق يار بولغاي! چۈنكى سېنىڭ خۇدايىڭ ساڭا ياردەم قىلغۇچىدۇر، — دېدى. شۇنىڭ بىلەن داۋۇت ئۇلارنى قوبۇل قىلىپ، ئۇلارنى لەشكەرلەرنىڭ باشلىقلىرى قىلىپ تەيىنلىدى.

¹⁹ داۋۇت فىلىستىيەلىكلەر بىلەن بىرلىكتە سائۇلغا قارشى ئۇرۇشقا ئاتلانغاندا، ماناسسە قەبىلىسىنىڭ بەزىلىرى داۋۇت تەرەپكە ئۆتتى. (لېكىن ئاخىردا فىلىستىيەلىكلەر داۋۇتنىڭ ياردىمىنى قوبۇل قىلمىدى، چۈنكى فىلىستىيەلىكلەرنىڭ بەگلىرى مەسلەھەتلىشىپ: «ئەگەر داۋۇت ئۆز غوجايىنى سائۇل تەرەپكە ئۆتۈۋالسا، بېشىمىز كېتىدۇ!» دەپ ئۇلارنى قايتۇرۇۋەتتى.)

²⁰ داۋۇت زىققا قايتىپ ماڭغاندا، ئۇنىڭغا ماناسسە قەبىلىسىدىن قوشۇلۇۋالغانلارنىڭ ئىسىملىرى تۆۋەندىكىچە: ئادناخ، يوزاباد، يىدىئائېل، مىكائىل، يوزاباد، ئەلھۇ ۋە زىللتاي. بۇلارنىڭ ھەممىسى ماناسسە قەبىلىسىنىڭ مىڭباشلىرى ئىدى. ²¹ ئۇلار داۋۇتنىڭ قاراقچىلارغا قارشى ئۇرۇشىغا ياردەم قىلدى، چۈنكى

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

ئۇلارنىڭ ھەممىسى باتۇر جەڭچىلەر ئىدى. ئۇلار كېيىن داۋۇت قوشۇنىنىڭ سەركارىدىلىرىگە ئايلاندى. ²² داۋۇتقا ياردەم بەرگىلى كەلگەنلەر كۈندىن - كۈنگە ئۇنىڭ قوشۇنىغا قوشۇلۇپ، ئۇنىڭ قوشۇنى خۇددى خۇدانىڭ قوشۇنىدەك بۈيۈك بىر قوشۇنغا ئايلانغانىدى.

²³ پەرۋەردىگارنىڭ ۋەدە قىلغىنى بويىچە سائۇلنىڭ پادىشاھلىقىنى داۋۇتقا ئېلىپ بېرىش ئۈچۈن ئۇنىڭغا قوشۇلماق بولۇپ، ھىرونغا كەلگەن قوراللىق لەشكەرنىڭ سانلىرى تۆۋەندىكىچە:

²⁴ يەھۇدا قەبىلىسىدىن قالغان ۋە نەيزە بىلەن قوراللانغان 6800 جەڭچى.

²⁵ شىمون قەبىلىسىدىن 7100 باتۇر جەڭچى.

²⁶ لاۋىي قەبىلىسىدىن 4600 جەڭچى بولۇپ، ²⁷ ئۇلارنىڭ ئىچىدە ھارۇنلارنىڭ

جەمەت باشلىقى بولغان يىھويادا ۋە ئۇنىڭ 3700 ئادىمى شۇنداقلا ²⁸ ياش

باتۇر زادوق ۋە ئۇنىڭ جەمەتىدىن كەلگەن 22 سەركارىدىمۇ بار ئىدى.

²⁹ بىنيامىن قەبىلىسىدىن، سائۇلنىڭ ئۇرۇق - تۇغقانلىرىدىنمۇ 3000 جەڭچى،

بۇلارنىڭ كۆپىنچىسى شۇ ۋاقىتقىچە سائۇل جەمەتىگە سادىق بولۇپ كەلگەنىدى.

³⁰ ئەفرايىم قەبىلىسىدىن 20,800 جەڭچى، بۇلار ئۆز جەمەتلىرىدە يۈز - ئابروۋى

تاپقان باتۇر جەڭچىلەر ئىدى.

³¹ ماناسسە قەبىلىسىنىڭ غەربىي يېرىمىدىن 18,000 جەڭچى. ئۇلار داۋۇتنى

پادىشاھ قىلىش ئۈچۈن ئالايىتەن تاللىنىپ كەلگەنىدى.

³² ئىسساكار قەبىلىسىدىن ۋەزىيەتنى چۈشىنىدىغان، ئىسرائىللارنىڭ قانداق

قىلىشى كېرەكلىكىنى بىلىدىغان 200 باشچى بىلەن ئۇلارنىڭ قول

ئاستىدىكى ئۇرۇق - تۇغقانلىرى.

³³ زەبۇلۇن قەبىلىسىدىن جەڭگە تەييار 50,000 جەڭچى. ئۇلار ھەر خىل

قورال - ياراغلار بىلەن جەڭگە تەييارلانغان بولۇپ، داۋۇتقا پۈتۈن ۋۇجۇدى

بىلەن ياردەم قىلماقچى ئىدى.

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

³⁴ ئاقتالى قەبىلىسىدىن 1000 سەركەردە ۋە ئۇلارنىڭ قول ئاستىدىكى قالغان ۋە نەيزە بىلەن قوراللانغان 37,000 جەڭچى.
³⁵ دان قەبىلىسىدىن جەڭگە تەييار 28,600 جەڭچى.
³⁶ ئاشپەر قەبىلىسىدىن جەڭگە تەييار 40,000 جەڭچى.
³⁷ ئىئوردان دەرياسىنىڭ شەرقىي تەرىپىدىكى رۇبىن، گاد ھەم ماناسسە قەبىلىسىنىڭ يېرىمىدىن ھەر خىل قورال - ياراغلار بىلەن قوراللانغان 120,000 جەڭچى.

³⁸ يۇقىرىدا دېيىلگەندەك بۇ لەشكەرلەرنىڭ ھەممىسى داۋۇتنى پۈتۈن ئىسرائىلىيەنىڭ پادىشاھى قىلىش ئۈچۈن بىر نىيەتتە بولۇپ، سەپ تۈزۈشۈپ ھىبرونغا كەلدى. قالغان پۈتۈن ئىسرائىل خەلقىمۇ داۋۇتنى پادىشاھ قىلىش ئۈچۈن ئىتتىپاقلاشقاندى. ³⁹ ئۇلار شۇ يەردە قېرىنداشلىرى تەييارلاپ قويغان غىزالارنى داۋۇت بىلەن ئۈچ كۈن يەپ - ئىچىشتى. ⁴⁰ قېرىنداشلىرى، ھەتتا ئىسساكار، زەبۇلون ۋە ئاقتالىدەك يىراقتا تۇرىدىغان قەبىلىلەرمۇ ئېشەك، تۆگە، قېچىر ۋە بۇقىلارغا ئوزۇق - تۈلۈك ئارتىپ، يەنى زور مىقداردا ئۇن، ئەنجۈر قېقى، كىشىمىش، شاراب، زەيتۇن يېغى، كالا ۋە قويلارنى ئېلىپ كەلگەندى. چۈنكى ئىسرائىلىيە شاد - خۇراملىققا چۆمگەندى.

13 - باب

ئەھدە ساندۇقىنىڭ يېرۇسالېمغا ئېلىپ كېلىنىشى

¹ داۋۇت مىڭبېشى ۋە يۈزباشلىرىنىڭ ھەممىسى بىلەن مەسلىھەتلەشتى.
²⁻³ ئاندىن داۋۇت پۈتۈن ئىسرائىل جامائىتىگە مۇنداق دېدى:
 — ئەگەر سىلەر مۇۋاپىق كۆرسەڭلار ۋە پەرۋەردىگارىمىز خۇدا ئىرادە قىلسا، بىز ئىسرائىلىيەنىڭ ھەممە يۇرتلىرىدا ياشاۋاتقان قېرىنداشلىرىمىزغا جۈملىدىن شەھەرلەر ۋە ئوتلاقلىرىدا تۇرۇۋاتقان روھانىيلار بىلەن لاۋىيلارغا: «ئالدىمىزغا يىغىلىپ

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

كېلىڭلار» دەپ خەۋەر يەتكۈزەيلى. بىز خۇدايىمىزنىڭ ئەھدە ساندۇقىنى بۇ يەرگە قايتۇرۇپ ئېلىپ كېلەيلى، چۈنكى پادىشاھ سائۇلنىڭ دەۋرىدە بىز خۇدايىمىزنىڭ ئەھدە ساندۇقى بىلەن ھېچ كارىمىز بولمىغانىدى.

⁴ بۇ ئىشنى پۈتۈن جامائەت توغرا دەپ قارىغاچقا، ھەممەيەن ماقۇل بولۇشتى.

ئۇززا ۋە ئەھدە ساندۇقى

⁵ شۇڭا داۋۇت خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقىنى قىريات - يىئارم شەھىرىدىن ئېلىپ كېلىش ئۈچۈن مىسىرنىڭ شىخور دەرياسىدىن تاكى لىبو - خاماتقىچە بولغان ئارىلىقتىكى پۈتۈن ئىسرائىللارنى يىغدى. ⁶ داۋۇت پەرۋەردىگار خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقىنى ئېلىپ كېلىش ئۈچۈن پۈتۈن ئىسرائىللارنى باشلاپ، يەھۇدىيەنىڭ بائالا شەھىرىگە، يەنى قىريات - يىئارم شەھىرىگە قاراپ يولغا چىقتى. پەرۋەردىگارنىڭ تەختى ئەھدە ساندۇقىنىڭ ئۈستىدىكى ئىككى كېرۋىنىڭ ئوتتۇرىسىدا بولۇپ، ئۇنىڭ نام - شەرىپى ئەھدە ساندۇقىدا ئىدى. ⁷ ئۇلار خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقىنى ئابىنادابنىڭ ئۆيىدىن كۆتۈرۈپ چىقىپ، يېڭى بىر ھارۋىنىڭ ئۈستىگە قويدى. ئۇززا ۋە ئاخىيو ھارۋىنى ھەيدەپ ماڭدى. ⁸ داۋۇت ۋە پۈتۈن ئىسرائىل خەلقى خۇدانىڭ ھۇزۇرىدا لىرا، چىلتار، داپ، جاڭ ۋە كانايىلارنى چېلىپ، ھاياجان بىلەن ناخشا ئېيتىپ، ئۈسسۇل ئوينىۋاتاتتى.

⁹ ئۇلار كىدوننىڭ خامنىغا كەلگەندە كالا پۈتلىشىپ، خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقى چۈشۈپ كېتەي دېگەندە، ئۇززا قولىنى ئۇزىتىپ، ئۇنى يۆلۈۋالدى. ¹⁰ ئۇ ئەھدە ساندۇقىغا خالىغانچە قولىنى تەگكۈزگەنلىكى ئۈچۈن، پەرۋەردىگارنىڭ غەزىپى كېلىپ، ئۇنىڭ جېنىنى ئالدى. ئۇ خۇدانىڭ ئالدىدا جان بەردى. ¹¹ داۋۇت پەرۋەردىگارنىڭ ئۇززانى جازالىغانلىقىغا خاپا بولۇپ، ئۇ يەرنى «پەرەس - ئۇززا» [مەنىسى «ئۇززانىڭ جازالىنىشى»] دەپ ئاتىدى. ئۇ يەر ھازىرغىچە شۇ نام بىلەن ئاتىلىپ كەلمەكتە.

¹² شۇ كۈنى داۋۇت خۇدادىن قورقۇپ: «خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقىغا قاراش ۋەزىپىسىنى قانداق قىلىپ ئۈستۈمگە ئالالايمەن؟» دەپ ئويلىدى. ¹³ شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئەھدە ساندۇقىنى ئۆزى تۇرۇۋاتقان داۋۇت شەھىرىگە ئەكەلمەي، ئۇنى گاتلىق

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

ئوبېد - ئىدومنىڭ ئۆيىگە ئاپىرىپ قويدى. ¹⁴ خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقى
ئوبېد - ئىدومنىڭ ئۆيىدە ئۈچ ئاي تۇردى، پەرۋەردىگار ئوبېد - ئىدومنىڭ
ئۇرۇق - جەمەتى ۋە پۈتۈن مال - مۈلكىگە بەرىكەت ئاتا قىلدى.

14 - باب

داۋۇتنىڭ يېرۇسالېمدىكى پائالىيەتلىرى

¹ تىر پادىشاھى ھىرام داۋۇتقا ئوردا سېلىپ بېرىش ئۈچۈن ئەلچىلەرنى ئەۋەتتى ۋە
ئۇلار بىلەن بىرگە كېدىر ياغاچلىرى، تاشچىلار ۋە ياغاچچىلارنىمۇ ئەۋەتتى.
² شۇنىڭ بىلەن داۋۇت پەرۋەردىگارنىڭ ئۆزىنى ئىسرائىلىيەگە پادىشاھ قىلغانلىقىنى ۋە
ئۇنىڭ ئۆز خەلقى ئىسرائىللار ئۈچۈن ئۆزىنىڭ پادىشاھلىقىنى گۈللەندۈرگەنلىكىنى
بىلدى.

³ داۋۇت يېرۇسالېمدا يەنە بىرقانچە خوتۇنلارنى ئالدى ۋە نۇرغۇن پەرزەنت
كۆردى. ⁴ يېرۇسالېمدىكى پەرزەنتلىرىنىڭ ئىسىملىرى: شاممۇۋا، شوباب، ناتان،
سۇلايمان، ⁵ يىبخار، ئەلىشۇۋا، ئەلپەلەت، ⁶ نوگاھ، نەفەگ، يافىيا، ⁷ ئەلىشاما،
بئەلىادا ۋە ئەلىفەلەت.

داۋۇت پادىشاھنىڭ فىلىستىيەلىكلەرنى يېڭىشى

⁸ داۋۇتنىڭ بېشىغا ياغ قويۇلۇپ، پۈتۈن ئىسرائىلىيەگە پادىشاھ قىلىپ
تەيىنلەنگەنلىكىنى ئاڭلىغان فىلىستىيەلىكلەر لەشكەرلىرىنى داۋۇتنى تۇتۇشقا
ئەۋەتتى. داۋۇت بۇنى ئاڭلاپ، ئۇلارغا قارشى جەڭگە ئاتلاندى. ⁹ فىلىستىيەلىكلەر
كېلىپ، رافائىم جىلغىسىدا بۇلاڭچىلىق قىلدى. ¹⁰ داۋۇت خۇدادىن:
— مەن فىلىستىيەلىكلەرگە قارشى جەڭگە چىقامۇ؟ ئۇلارنى مېنىڭ قولۇمغا
تاپشۇرامسەن؟ — دەپ سورىدى.

پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا:

— جەڭگە چىق، مەن ئۇلارنى سېنىڭ قولۇڭغا تاپشۇرىمەن، — دېدى.

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

¹¹ شۇنىڭ بىلەن داۋۇت ئادەملىرى بىلەن بائال - پىرازىمغا بېرىپ، فىلىستىيەلىكلەرنى مەغلۇپ قىلدى ۋە: «خۇدا مېنىڭ قولۇم بىلەن دۈشمەنلىرىم ئۈستىدىن خۇددى كەلكۈندەك بۆسۈپ ئۆتتى» دېدى. شۇڭا ئۇلار بۇ يەرگە «بائال - پىرازىم» [مەنسى «بۆسۈپ ئۆتكۈچى ئىگە»] دېگەن نامنى بەردى. ¹² فىلىستىيەلىكلەر ئۆزلىرىنىڭ بۇتلىرىنى شۇ يەرگە تاشلاپ قاچقانىدى. داۋۇت ئۆزىنىڭ ئادەملىرىگە بۇتلارنى كۆيدۈرۈۋېتىشنى بۇيرۇدى. ¹³ ۋاھالەنكى، فىلىستىيەلىكلەر يەنە رافائىم جىلغىسىدا بۇلاڭچىلىق قىلدى. ¹⁴ داۋۇت يەنە خۇدادىن نېمە ئىش قىلىش كېرەكلىكىنى سوردى، خۇدا ئۇنىڭغا: — ئۇلارنىڭ ئالدى تەرىپىدىن بارماي، ئارقىسىغا ئايلىنىپ ئۆتۈپ، ئۇلارغا تېرەكلىكنىڭ يېنىدىن ھۇجۇم قىل. ¹⁵ سەن تېرەكلەرنىڭ يۇقىرى تەرىپىدىن لەشكەرلىرىمنىڭ ئاياغ تېشىلىرىنى ئاڭلىشىڭ بىلەنلا تېز ھۇجۇم قىل، چۈنكى شۇ چاغدا مەن سېنىڭ ئالدىڭدا فىلىستىيەلىكلەرنىڭ قوشۇنىغا قارشى ھۇجۇمغا چىققان بولمەن، — دېدى.

¹⁶ شۇنداق قىلىپ ئۇلار خۇدانىڭ بۇيرۇقى بويىچە ئىش تۇتۇپ، فىلىستىيەلىكلەرنى گىبئوندىن گەزەرگىچە قوغلاپ بېرىپ، قىردى. ¹⁷ داۋۇتنىڭ شۆھرىتى ھەممە يۇرتلارغا تارقالدى ۋە پەرۋەردىگار ھەممە خەلقلەرنى ئۇنىڭدىن قورقۇدىغان قىلىپ قويدى.

15 - باب

ئەھدە ساندۇقنىڭ يېرۇسالېمغا ئېلىپ كېلىنىشى

¹ داۋۇت ئۆزىگە داۋۇت شەھىرىدە ئوردىلارنى سالدۇردى. كېيىن يەنە خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقى ئۈچۈن ئورۇن تەييارلاپ بىر چېدىر تىكتۈردى. ² ئاندىن داۋۇت مۇنداق دېدى:

— خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقىنى لاۋىيلاردىن باشقا ھېچكىم كۆتۈرسە بولمايدۇ، چۈنكى پەرۋەردىگار ئۆزى ئەھدە ساندۇقىنى كۆتۈرۈشكە ۋە ھەممە ئۆزىنىڭ

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

خىزمىتىدە بولۇشقا دەل شۇلارنى تاللىغانىدى.

³ داۋۇت پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقىنى تەييارلانغان ئورۇنغا ئېلىپ كېلىش ئۈچۈن، پۈتۈن ئىسرائىل خەلقىنى يېرۇسالېمغا يىغدى. ⁴ ئۇ يەنە ھارۇننىڭ ئەۋلادلىرى بىلەن لاۋيىلارنى چاقىرتىپ كەلدى:

⁵ قوھاتنىڭ ئەۋلادلىرىدىن: جەمەت باشلىقى ئۇرىئېل ۋە ئۇنىڭ قېرىنداشلىرىدىن 120 كىشى،

⁶ مىراراننىڭ ئەۋلادلىرىدىن: جەمەت باشلىقى ئاسايا ۋە ئۇنىڭ قېرىنداشلىرىدىن 220 كىشى،

⁷ گېرشوننىڭ ئەۋلادلىرىدىن: جەمەت باشلىقى يوئېل ۋە ئۇنىڭ قېرىنداشلىرىدىن 130 كىشى،

⁸ ئەلزارفاننىڭ ئەۋلادلىرىدىن: جەمەت باشلىقى شىمايا ۋە ئۇنىڭ قېرىنداشلىرىدىن 200 كىشى،

⁹ ھىبروننىڭ ئەۋلادلىرىدىن: جەمەت باشلىقى ئەلىئېل ۋە ئۇنىڭ قېرىنداشلىرىدىن 80 كىشى،

¹⁰ ئۇزۇزئېلنىڭ ئەۋلادلىرىدىن: جەمەت باشلىقى ئاممىناداب ۋە ئۇنىڭ قېرىنداشلىرىدىن 112 كىشى.

¹¹ داۋۇت روھانىي زادوق بىلەن روھانىي ئەبىياتار ھەم لاۋيىلاردىن بولغان ئۇرىئېل، ئاسايا، يوئېل، شىمايا، ئەلىئېل بىلەن ئاممىنادابلارنى چاقىرتىپ، ¹² ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— سىلەر لاۋىي قەبىلىسىنىڭ باشلىقلىرىسىلەر. شۇڭا سىلەر قېرىنداشلىرىڭلار بىلەن بىللە ئۆزلىرىڭلارنى پاكلاپ، پەرۋەردىگار — ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقىنى مەن تەييارلىغان ئورۇنغا ئېلىپ كېلىڭلار. ¹³ ئالدىنقى قېتىم سىلەر ئەھدە ساندۇقىنى كۆتۈرۈپ باقمىدىڭلار، بىزمۇ پەرۋەردىگار خۇدايىمىزدىن ئەھدە ساندۇقىنى قانداق كۆتۈرۈپ، ئېلىپ كېلىشىمىزنى سوراپ باقمىدۇق، شۇڭا پەرۋەردىگار بىزگە غەزىپىنى ياغدۇردى. ¹⁴ شۇنىڭ بىلەن روھانىيلار

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

بىلەن لاۋىيلار پەرۋەردىگار — ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقىنى ئېلىپ كېلىش ئۈچۈن ئۆزلىرىنى پاكلىدى. ¹⁵ لاۋىيلار پەرۋەردىگارنىڭ مۇسا ئارقىلىق بەرگەن بۇيرۇقى بويىچە خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقىنى بالداقلار بىلەن مۇرىسىدە كۆتۈرۈپ ماڭدى.

¹⁶ داۋۇت يەنە لاۋىيلارنىڭ ئاقساقاللىرىغا ئۆز قېرىنداشلىرىدىن نەغمىچىلەر تەيىنلەشنى بۇيرۇدى. شۇنىڭ بىلەن بىرگە ئۇلارنىڭ چىلتار، لىرا، جاڭ قاتارلىق سازلارنى چېلىپ، شاد - خۇراملىق ئىلكىدە يۇقىرى ئاۋاز بىلەن كۈي ئېيتىشنى تاپلىدى. ¹⁷ لاۋىيلار تۆۋەندىكى ئادەملەرنى تاللىدى: يوئېلنىڭ ئوغلى ھېمانى، شۇنداقلا ئۇنىڭ قېرىنداشلىرىدىن بەرەكىيانىڭ ئوغلى ئاسافنى ۋە ئۇلارنىڭ قېرىنداشلىرى بولغان مىررابلاردىن قۇشايانىڭ ئوغلى ئېتانى. ¹⁸ ئۇلار يەنە لاۋىيلاردىن تۆۋەندىكى ئادەملەرنى ئۇلارغا ياردەمچى قىلدى: زىكرىيا، يائازئېل، شىمراموت، يىخئېل، ئۇنى، ئەلئاب، بىنايا، مائاسىيا، ماتتىيا، ئەلفىلېھۇ، مىقنېيا، ۋە دەرۋازىلەر ئوبېد - ئىدوم ۋە يىئىئېل.

¹⁹ نەغمىچى ھېمان، ئاساف بىلەن ئېتان تۇچ جاڭكلارنى چېلىشقا تەيىنلەندى. ²⁰ زىكرىيا، ئازئېل، شىمراموت، يىخئېل، ئۇنى، ئەلئاب، مائاسىيا بىنايالار يۇقىرى ئاۋازلىق چىلتار چېلىشقا تەيىنلەندى. ²¹ ماتتىيا، ئەلفىلېھۇ، مىقنېيا، ئوبېد - ئىدوم، يىئىئېل ۋە ئازازيالار تۆۋەن ئاۋازلىق چىلتار چېلىشقا تەيىنلەندى. ²² لاۋىيلارنىڭ بېشى بولغان كىنانيانىڭ كەسپى قابىلىيىتى يۇقىرى بولغانلىقى ئۈچۈن، ئۇ ناخشا ئېيتقۇچىلارغا مەسئۇل قىلىندى.

²³ بەرەكىيا بىلەن ئەلقانا ئەھدە ساندۇقى بار ئۆينىڭ ئىشىك قارىغۇچىسى بولدى. ²⁴ شىبانيا، يوشافات، نىتانئېل، ئاماساي، زىكرىيا، بىنايا، ئەلئەزەر قاتارلىق روھانىيلار خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقى ئالدىدا كاناي چېلىشقا بەلگىلەندى. ئوبېد - ئىدوم بىلەن يىخيامۇ ئەھدە ساندۇقى بار ئۆينىڭ ئىشىك قارىغۇچىسى بولدى.

²⁵ شۇنىڭ بىلەن داۋۇت، ئىسرائىل ئاقساقاللىرى ۋە مىڭباشلىرى بىلەن بىرگە ئوبېد - ئىدومنىڭ ئۆيىدىن ئەھدە ساندۇقىنى خۇشال ھالدا ئېلىپ چىقتى.

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

²⁶ پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقىنى كۆتۈرۈپ ماڭغان لاۋىيلارغا خۇدا ياردەم بەرگەنلىكى ئۈچۈن، ئۇلار يەتتە بۇقا بىلەن يەتتە قوچقارنى قۇربانلىق قىلدى. ²⁷ شۇ ۋاقىتتا داۋۇت كەندىردىن نەپىس توقۇلغان تون كىيىۋالغانىدى. ئەھدە ساندۇقىنى كۆتۈرگۈچى لاۋىيلار، نەغمىچىلەر ۋە ناخشا ئېيتقۇچىلارنىڭ يېتەكچىسى بولغان كىنايامۇ ئوخشاشلا كەندىردىن توقۇلغان تونلارنى كىيىشىۋالغانىدى. داۋۇت يەنە كەندىر رەختتىن تىكىلگەن ئېفود[®] كىيىۋالغانىدى. ²⁸ شۇنىڭ بىلەن پۈتۈن ئىسرائىل خەلقى ئەھدە ساندۇقىغا ئەگىشىپ خۇشال ھالدا چۇقان سېلىشىپ، بۇرغا، كاناي، جاڭ، چىلتار ۋە لىرا چېلىشتى.

²⁹ پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقى داۋۇت شەھىرىگە كىرگەن ۋاقىتتا، سائۇلنىڭ قىزى مىكال دېرىزىدىن داۋۇت پادىشاھنىڭ ئۇسسۇل ئويناپ تەنتەنە قىلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، كۆڭلىدە ئۇنى مەنسىتمىدى.

16 - باب

ئەھدە ساندۇقىنىڭ چېدىرغا ئەكىرىپ قويۇلۇشى

¹ ئۇلار خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقىنى داۋۇت ئۇنىڭغا ئاتاپ تىكتۈرگەن چېدىرغا ئەكىرىپ قويدى. ئۇلار خۇداغا ئاتاپ كۆيدۈرمە ۋە ئامانلىق قۇربانلىقلىرى قىلدى. ² شۇنىڭدىن كېيىن داۋۇت خەلققە پەرۋەردىگارنىڭ نامى بىلەن بەخت تىلدى. ³ يەنە پۈتۈن خەلققە، ئەر - ئايال دېمەي ھەربىر ئادەمگە بىردىن نان، خورما قېقى ۋە كىشىمىش ئۈلەشتۈرۈپ بەردى.

⁴ داۋۇت بىر قىسىم لاۋىيلارنى پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقى ئالدىدا خىزمەتتە بولۇشقا، يەنى دۇئا - تىلاۋەت قىلىشقا، ئىسرائىلنىڭ پەرۋەردىگارى خۇداغا رەھمەت - تەشەككۈر ئېيتىشقا ۋە مەدھىيە ئوقۇشقا تەيىنلىدى. ⁵ ئۇلارنىڭ بېشى

[®] 15: 27 ئېفود — باش روھانىيلار خۇداغا خىزمەت قىلغان چاغدا كىيىدىغان كىيىم. «تەۋرات.

مىسىردىن چىقىش» 28 - باب، 6 - ئايەتتىن 14 - ئايەتكىچە قارالسۇن

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

ئاساق بولۇپ، ئۇنىڭ ياردەمچىسى زىكرىيا ئىدى. ئۇلاردىن باشقىلىرى يىئىپىل، شىمراموت، يىخىئىل، ماتىتىيا، ئەلىئاب، بنايا، ئوبېد - ئىدوم ۋە يىئىپىللار ئىدى. ئۇلار چىلتار ۋە لىرا چېلىشقا بۇيرۇلدى. ئاساق جاڭ چالماقچى بولدى. ⁶ بنايا بىلەن ياخازىئىل دېگەن ئىككى روھانىي خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقى ئالدىدا ھەر دائىم كاناي چېلىشقا بۇيرۇلدى.

داۋۇتنىڭ مەدەھىيە كۈبى

⁷ شۇ كۈنى داۋۇت تۇنجى قېتىم ئاساق ۋە قېرىنداشلىرىنى پەرۋەردىگارغا ھەمدۇسانا ئېيتىشقا بەلگىلىدى:

⁸ پەرۋەردىگارغا شۇ كۈرلەر ئېيتىڭلار،
ئۇنىڭ شەنىگە مەدەھىيەلەر ئوقۇڭلار،
كارامەتلىرىنى ئەللەر ئارا بايان قىلىڭلار!
⁹ خۇدانى كۈپلەڭلار قېتىپ ناخشا - نەغمىگە،
مۆجىزىلىرىنى ئۇنىڭ جاكارلاڭلار ھەممىگە.
¹⁰ ئۇلۇغلاڭلار مۇقەددەس خىسلەتلىرىنى خۇدانىڭ،
قەلبى شادلانسۇن پەرۋەردىگارنى سېغىنغانلارنىڭ.
¹¹ تەلپۈنۈڭلار خۇدانىڭ قۇدرىتىگە - كۈچىگە،
ئىنتىلىڭلار ھەم ئۇنىڭ ھۇزۇرىغا - مېھرىگە.
¹² ئېسىڭلاردا بولسۇن ئۇنىڭ كارامەتلىرى،
مۆجىزىلىرى ۋە چىقارغان ھۆكۈملىرى،
¹³ ئى خۇدانىڭ قولى، ئىسرائىلنىڭ نەسلىلىرى،
ئۇ ئۆزى تاللىغان ياقۇپنىڭ ئەۋلادلىرى.
¹⁴ ئۇ پەرۋەردىگاردۇر، ئۇ بىزنىڭ خۇدا-يىمىزدۇر،
ئۇنىڭ ھۆكۈملىرى ھەممە يەردە كۈچكە ئىگىدۇر.
¹⁵ ئۇنىڭ تۈزگەن ئەھدىسى ئەبەدىي يادىدىدۇر،
بۇ ئۇنىڭ ئاداققىچە ۋەدە قىلغان سۆزىدۇر.

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

¹⁶ پەرۋەردىگار ئىبراھىم بىلەن ئەھدە تۈزگەندى،
ئىسھاققىمۇ قەسەم ئىچكەندى.

¹⁷ ئۇ بۇنى ياقۇپقىمۇ نىزام قىلىپ بەرگەندى.
ئىسرائىلغا⁷ مەڭگۈلۈك ئەھدە قىلىپ مۇنداق دېگەندى:
¹⁸ «كەنئان زېمىنىنى سېنىڭ مۈلكۈڭ قىلمەن،
ئۇنى ساڭا تەئەللۇق نېسىۋەڭ قىلمەن.»

¹⁹ ئۇ چاغدا ئۇلار ناھايىتى ئاز سانلىق ئىدى،
نەزەردە يوق ھەم مۇساپىر ئىدى.

²⁰ ئۇلار يۇرتىمۇ - يۇرت سەرسان ئىدى،
ئەلدىن - ئەلگە كېزەر ئىدى.

²¹ خۇدا ھېچكىمنىڭ ئۇلارنى ئېزىشىگە يول قويمىدى،
ئۇلارنى دەپ، پادىشاھلارنىمۇ مۇنداق ئاگاھلاندۇردى:
²² «مېنىڭ تاللىغانلىرىمغا چىقىلماڭلار،
پەيغەمبەرلىرىمگە زىيانكەشلىك قىلماڭلار.»

²³ ناخشا ئېيتىڭلار پەرۋەردىگارغا،
ئەي جاھان ئەھلى، بايان ئەيلەپ ھەر كۈنى ئۇنىڭ نىجاتلىقىنى.
²⁴ تارقىتىڭلار شان - شەرىپىنى ئەللەر ئارا،
ئاجايىپ ئىشلىرىنى خەلق ئارا.

²⁵ ئۇلۇغ بولغاچ پەرۋەردىگار دائىما،
ئۇ لايىقتۇر ھەسسىلەپ مەدھىيەلىنىشكە،
ئۈستۈن بولغاچ ئۇ بارلىق «ئىلاھلار» دىن،
پەقەت ئۇلا ئەرزىدۇ ئەيمىنىشكە.

⁷ 17: 16 ئىسرائىل — ياقۇپ پەيغەمبەرنىڭ يەنە بىر ئىسمى.

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

²⁶ پەقەت بۇتتۇر باشقىلارنىڭ ئىلاھلىرى،

ئەمما خۇدا ياراتقاندۇر ئەرشلەرنى.

²⁷ ئوراپ تۇرار شان - شەرەپ ۋە بۈيۈكلۈك ئۇنى،

قۇدرەت ۋە شاد - خۇراملىققا تولغاندۇر ئۇنىڭ تۇرار گاھى.

²⁸ تەرىپلەڭلار ئەي ئەل - قوۋملار پەرۋەردىگارى،

كۈيلەڭلار ئۇنىڭ شان - شۆھرەت ۋە قۇدرىتىنى.

²⁹⁻³⁰ پەرۋەردىگار شەرىپىگە مۇناسىپ ھەمدۇسانا ئوقۇڭلار،

خۇدانىڭ ھۇزۇرىغا ھەدىيە بىلەن كىرىڭلار.

ئەي جاھان ئەھلى، پەرۋەردىگاردىن قورقۇڭلار،

پارلاق، مۇقەددەس پەرۋەردىگارغا سەجدە قىلىڭلار،

بەرھەق، دۇنيا مۇستەھكەم، تەۋرەنمەستۇر.

³¹ شادلىنسۇن يەر - جاھان، خۇش بولسۇن ئاسمانلار،

ئېيتىشىسۇن ئەللەر ئارا: «پەرۋەردىگار ئەڭ ئالىي ھۆكۈمراندۇر.»

³² تەنتەنە قىلىشىسۇن دېڭىز ۋە ئۇنىڭدىكى جانلىقلار،

يايرىسۇن دالىلار، ئۇنىڭدىكى چارۋىلار.

³³ ناخشا ئېيتىسۇن ئىگىمىز ئالدىدا ئورمانلار،

چۈنكى پەرۋەردىگار جەزمەن كېلىدۇ دۇنياغا ھۆكۈمرانلىق قىلىشقا.

³⁴ پەرۋەردىگارغا شۈكۈر ئېيتىڭلار،

چۈنكى ئۇ شاپائەتلىكتۇر،

ئۇنىڭ مۇھەببىتى مەڭگۈلۈكتۇر.

³⁵ يەنە شۇنداق دەپ ئېيتىڭلار:

— ئى نجاتكار بولغان خۇدايىمىز،

قۇتقۇزغىن بىزنى،

يات ئەللەر ئارىسىدىن قايتا يىغىپ ئەكەلگىن بىزلەرنى.

شۇندا سېنى مەدھىيەلەيلى، كۈيلەيلى،

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

شۇ مۇقەددەس نامىگىغا شۈكۈر - رەھمەت ئېيتايلى.
³⁶ مەدەھىيە لەنگەي مەڭگۈدىن - مەڭگۈگە،
 ئىسرائىللارنى تاللىغان پەرۋەردىگار!

ئاندىن كېيىن پۈتۈن خالايقىلار «ئامىن» دېيىشىپ، پەرۋەردىگارغا ھەمدۇسانا ئوقۇشتى.

³⁷ داۋۇت، ئاساق بىلەن ئۇنىڭ قېرىنداشلىرىنى ھەر كۈنى پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقى ئالدىدا داۋاملىق خىزمەتتە بولۇش ۋەزىپىسىگە قالدۇرۇپ قويدى.
³⁸ ئۇلارنىڭ ئىچىدە ئوبېد - ئىدوم بىلەن ئۇنىڭ قېرىنداشلىرىدىن ئاتمىش سەككىز كىشى بار ئىدى. شۇنىڭدەك يىدۇتۇننىڭ ئوغلى ئوبېد - ئىدوم بىلەن خوساھ دەرۋازىۋەنلىككە قويۇلدى.

³⁹ داۋۇت روھانىي زادوق بىلەن ئۇنىڭ روھانىي قېرىنداشلىرىنى گىبئوندىكى مۇقەددەس جايغا تىكىلگەن پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەت چېدىرىدا خىزمەت قىلىشقا تەيىنلىدى. ⁴⁰ ئۇلار پەرۋەردىگارنىڭ ئىسرائىللارغا چۈشۈرگەن تەۋرات قانۇنىدا يېزىلغىنى بويىچە ھەر كۈنى ئەتىگىنى، ئاخشىمى قۇربانلىق سۇپىسى ئۈستىدە پەرۋەردىگارغا ئاتاپ كۆيدۈرمە قۇربانلىقلارنى سۇنۇشقا بۇيرۇلدى. ⁴¹ ئۇلار بىلەن بىللە بولغانلار، يەنى ھېمان، يىدۇتۇن ۋە قالغان تاللانغانلار، شۇنداقلا بارلىق ئىسمى تىزىملىغانلار پەرۋەردىگارغا ھەمدۇسانا ئېيتىشقا بۇيرۇلدى، چۈنكى «ئۇنىڭ مېھىر - مۇھەببىتى مەڭگۈلۈكتۇر». ⁴² ھېمان ۋە يىدۇتۇن بولسا سازەندىلىككە، جۈملىدىن كاناي، جاك ۋە خۇدا ئۈچۈن چېلىنىدىغان بارلىق سازلارنى چېلىپ، مەدەھىيە ناخشىلىرىنى ئوقۇشقا مەسئۇل قىلىندى. يىدۇتۇننىڭ ئوغۇللىرى دەرۋازىغا قاراشقا قويۇلدى.

⁴³ شۇنىڭدىن كېيىن كۆپچىلىك ئۆز ئۆيلىرىگە قايتىشتى، داۋۇتتۇمۇ ئۆز ئائىلىسىدىكىلەرگە بەخت تىلەشكە قايتتى.

17 - باب

پەرۋەردىگارنىڭ داۋۇت پادىشاھقا بەرگەن ۋەدىسى

¹ ئۇ چاغلاردا پادىشاھ داۋۇت ئۆز ئوردىسىدا تۇراتتى. بىر كۈنى داۋۇت ناتان ئىسىملىك پەيغەمبەرگە:

— قاراڭ، مەن كېدىر ياغىچىدىن ياسالغان ئوردىدا تۇرۇۋاتىمەن، پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقى بولسا چېدىردا تۇرۇۋاتىدۇ، — دېدى.

² ناتان پەيغەمبەر داۋۇتقا:

— خۇدا سىزگە يار بولۇۋاتقاندىكىن، كۆڭلىڭىزدە قانداق ئويلىغان بولسىڭىز شۇنداق قىلىڭ، — دېدى.

³ لېكىن شۇ كۈنى كەچتە خۇدادىن ناتانغا ۋەھىي كەلدى:

⁴ «سەن بېرىپ، خىزمەتكارىم داۋۇتقا مۇنداق دېگىن: مېنىڭ تۇرۇشۇم ئۈچۈن ئىبادەتخانىنى سەن سالمايسەن.⁵ مەن پەرۋەردىگار ئىسرائىل خەلقىنى مىسىردىن باشلاپ چىققان كۈندىن تارتىپ تاكى ھازىرغىچە ھېچقانداق بىر ئىبادەتخانىدا تۇرۇپ باقمىدىم، بەلكى ئىبادەت چېدىرى بىلەن بىرگە كۆچۈپ، ئايلىنىپ يۈردۈم.⁶ مەن ئىسرائىل خەلقى بىلەن بىللە بولغان يەرلەردە خەلقىم ئىسرائىللارنى پادىچى بولۇپ باشلاپ ماڭسۇن دەپ، تەيىنلىگەن يېتەكچىلەرگە: «نېمە ئۈچۈن ماڭا ئاتاپ كېدىر ياغىچىدىن ئوردا سالدۇرمىدىڭلار؟» دەپ باققانمۇ؟

⁷ مەنكى قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار، سېنى يايلاقتا قويلارنىڭ ئارقىسىدا يۈرگەن يېرىڭدىن تاللاپ، خەلقىم ئىسرائىللارغا باش بولۇشقا قويدۇم،⁸ قەيەرگىلا بارساڭ مەن ساڭا يار بولۇپ، ھەممە دۈشمىنىڭنى كۆز ئالدىڭدا يوقاتتىم. ئەمدى سېنىڭ نامىڭنى يەر يۈزىدىكى ئۇلۇغلارنىڭ نامىدەك ئۇلۇغ قىلىمەن.

⁹⁻¹⁰ مەن خەلقىم ئىسرائىللارغا بىر جاي تاللاپ بېرىمەن ۋە ئۇلارنى ئۇ يەردە مۇستەھكەم تۇرغۇزىمەن. ئۇلار ئۆز ماكاندا خېيىم - خەتەرسىز ياشايدۇ. مەن سەردارلارنى خەلقىم ئىسرائىللارغا يېتەكچىلىك قىلىشقا تەيىنلىگەن ئاشۇ زاماندىن تارتىپ باشلانغان رەزىللەرنىڭ خەلقىمگە زۇلۇم قىلىشى ئەمدى توختايدۇ. مەن

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

بارلىق دۈشمەنلىرىنى ساڭا بويسۇندۇرىمەن.

ئەمدى مەن پەرۋەردىگار شۇنى جاكارلايمەنكى: مەن سېنىڭ جەمەتتىڭگە بىر خاندانلىق تىكلەپ بېرىمەن. ¹¹ سېنىڭ كۈنلىرىڭ توشۇپ، ئاتا - بوۋىلىرىڭنىڭ يېنىغا كەتكەن چېغىڭدا، ئۆز پۇشتۇڭدىن بولغان ئوغۇللىرىڭدىن بىرىنى ئورنۇڭغا قويىمەن، ھەمدە ئۇنىڭ پادىشاھلىقىنى مۇستەھكەم قىلىمەن. ¹² ماڭا ئاتالغان ئىبادەتخانىنى ئۇ سالدۇردۇ، مەن ئۇنىڭ پادىشاھلىق تەختىنى مەڭگۈلۈك قىلىمەن. ¹³ مەن ئۇنىڭغا ئاتا بولمەن، ئۇ ماڭا ئوغۇل بولىدۇ. سەندىن ئىلگىرى پادىشاھ بولغان سائۇنى مېھىر - مۇھەببەتتىن مەھرۇم قىلغانىدىم. لېكىن مېھىر - مۇھەببەتتىن سېنىڭ پۇشتۇڭدىن ھېچقاچان ئايرىمايمەن. ¹⁴ مەن ئۇنى ئۆز خاندانلىقىم ۋە پادىشاھلىقىمدا مەڭگۈ تۇرغۇزىمەن. ئۇنىڭ پادىشاھلىق تەختىنى ئەبەدىي قىلىمەن.»

¹⁵ ئاتان پەيغەمبەر پەرۋەردىگاردىن ئۆزىگە كەلگەن ۋەھىيلەرنىڭ ھەممىسىنى داۋۇتقا يەتكۈزدى.

داۋۇتنىڭ دۇئا ۋە مەدھىيەسى

¹⁶ شۇنىڭدىن كېيىن داۋۇت پادىشاھ ئەھدە ساندۇقى قويلغان چېدىرغا كىرىپ، پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىدا ئولتۇرۇپ مۇنداق دېدى:

— ئى پەرۋەردىگار خۇدا! ماڭا بۇ قەدەر شاپائەت قىلغۇدەك مەن كىم ئىدىم،

ئائىلەم قانچىلىك ئىدى؟ ¹⁷ ئۇنىڭ ئۈستىگە، سەن خۇدايىم مەن قۇلۇڭنىڭ

ئەۋلادلىرىنىڭ كەلگۈسى ھەققىدە ۋەدە بەردىڭ. ئى پەرۋەردىگار خۇدا، سەن مېنى نەزىرىڭدە ئۇلۇغ ئادەم بىلىدىڭ. ¹⁸ سەن مەن قۇلۇڭنى شۆھرەتكە ئېرىشتۈردۈڭ، ساڭا دەيدىغان يەنە نېمە گېپىم بولسۇن؟ ئى پەرۋەردىگار، سەن مېنى بىلسەن، ¹⁹ مەن قۇلۇڭ ئۈچۈن ئۆزۈڭنىڭ خاھىشنىڭ بويىچە شۇنداق ئۇلۇغۋار ئىشلارنى قىلدىڭ ۋە بۇ ئىشلارنى مەن قۇلۇڭغا ئايان قىلدىڭ.

²⁰ ئى پەرۋەردىگار، سېنىڭ تەڭرىلىكىڭ يوقتۇر. سەن بىردىنبىر ھەقىقىي

خۇدادۇرسەن. بىز ساڭا ئوخشاش باشقا خۇدا ھەققىدە ھېچقاچان ئاڭلاپ

باقمىغاندۇق. ²¹ يەر يۈزىدە ئىسرائىللاردەك يەنە بىر خەلق بارمۇ؟ قايسى بىر

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

خەلقىنى ئىسرائىللاردەك قۇللۇقتىن قۇتۇلدۇرۇپ ئۆز خەلقىنىڭ قىلدىڭ؟ ئىسرائىللار ئۈچۈن قىلغان ئۇلۇغ مۆجىزىلىرىنىڭ شان - شۆھرىتىنى نامايان قىلدى. ئۆز خەلقىنى مىسىردىن قۇتۇلدۇرۇپ، ئۇلارنىڭ ئالدىدا تۇرۇۋالغان يات ئەللەرنى قوغلىۋەتتىڭ.²² ئى پەرۋەردىگار، سەن ئىسرائىللارنى مەڭگۈگە ئۆز خەلقىنىڭ قىلدىڭ ۋە ئۆزۈڭ ئۇلارنىڭ خۇداسى بولدۇڭ.

²³ ئى پەرۋەردىگار، قۇلۇڭ ۋە قۇلۇڭنىڭ ئەۋلادلىرى توغرىلىق قىلغان سۆزلىرىڭ مەڭگۈگە مۇستەھكەم بولسۇن، ۋەدىلىرىڭنى ئىشقا ئاشۇرغايىسەن.²⁴ شۇندا نامىڭ تائەبەدكە ئۇلۇغلىنىپ، ئىنسانلار: «ئىسرائىللارغا يېتەكچىلىك قىلغۇچى خۇدا، ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار ئىكەن» دېيىشىدۇ. قۇلۇڭ داۋۇتنىڭ خاندانلىقى ئەۋلادتىن - ئەۋلادقىچە سېنىڭ ھۇزۇرۇڭدا مۇستەھكەم تۇرىدۇ.

²⁵ ئى خۇدايىم! سەن قۇلۇڭ داۋۇتنىڭ جەمەتىگە بىر خاندانلىق تىكلەپ بېرىدىغانلىقىنى ئايان قىلغاندىڭ، شۇ سەۋەبتىن مەن ساڭا شۇنداق دەپ دۇئا قىلىشقا جۈرئەت قىلدىم.²⁶ ئى پەرۋەردىگار، سەن خۇدادۇرسەن! سەن ماڭا مۇشۇنداق ياخشى ئىشلارنى ۋەدە قىلدىڭ.²⁷ مېنىڭ خاندانلىقىمنىڭ ھۇزۇرۇڭدا مەڭگۈ تۇرۇشى ئۈچۈن رازىمەنلىك بىلەن بەخت ئاتا قىلدىڭ. ئى پەرۋەردىگار! سەن ئاتا قىلغان بەخت بىلەن قۇلۇڭنىڭ خاندانلىقى مەڭگۈ بەختكە سازاۋەر بولىدۇ.

18 - باب

داۋۇتنىڭ يات ئەللەر ئۈستىدىن غەلبە قىلىشى

¹ مەلۇم ۋاقىتتىن كېيىن داۋۇت فىلىستىيەلىكلەرگە يەنە ھۇجۇم قىلىپ، ئۇلارنى بويسۇندۇردى. ئۇ گات دېگەن شەھەرنى ۋە ئۇنىڭغا تەۋە يېزا - كەنتلەرنى فىلىستىيەلىكلەردىن تارتىۋالدى.² ئۇ موئابلارنىمۇ مەغلۇپ قىلدى. شۇنداق قىلىپ موئابلار داۋۇتقا ئەل بولۇپ، ئۇنىڭغا باج - سېلىق تۆلەيدىغان بولدى.
³ زوباه پادىشاھلىقىنىڭ پادىشاھى ھادادئەزەر فىرات دەرياسى ئەتراپىدىكى

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

زېمىنغا بولغان ھوقۇقىنى تارتىۋېلىشقا ئاتلىنىپ چىققاندا، داۋۇت ئۇنى مەغلۇپ قىلىپ، خامات دېگەن يەرگىچە ھۇجۇم قىلىپ باردى. ⁴ داۋۇت ئۇنىڭ بىر مىڭ دانە جەڭ ھارۋىسىنى، يەتتە مىڭ ئاتلىق لەشكىرىنى ۋە 20 مىڭ پىيادە لەشكىرىنى ئەسىرگە ئالدى. ئۆزىنىڭ يۈز ھارۋىسىنى تارتىشقا يەتكۈدەك ئاتنى قالدۇرغاندىن بۆلەك، قالغان ئاتلارنىڭ ھەممىسىنىڭ پېيىنى كەستۈرۈۋەتتى.

⁵ دەمەشقتىكى سۈرىيەلىكلەر زوباھ پادىشاھى ھادادئەزەرگە ياردەم بېرىشكە كەلگەندە، داۋۇت سۈرىيەلىكلەردىن 22 مىڭ ئادەمنى ئۆلتۈردى. ⁶ شۇنىڭدىن كېيىن داۋۇت دەمەشقتىكى سۈرىيەلىكلەر رايونىغا ئۆزىنىڭ قوشۇنلىرىنى تۇرغۇزدى. شۇنداق قىلىپ سۈرىيەلىكلەر داۋۇتقا ئەل بولۇپ، ئۇنىڭغا باج تۆلەيدىغان بولدى. داۋۇت مەيلى نەگە ھۇجۇم قىلمىسۇن، پەرۋەردىگار ئۇنى غەلبىگە ئېرىشتۈرۈپ تۇردى. ⁷ داۋۇت ھادادئەزەرنىڭ ئادەملىرىنىڭ ئالتۇن قاقانلىرىنى ئولجا ئېلىپ يېرۇسالېمغا

قايتتى. ⁸ داۋۇت پادىشاھ يەنە ھادادئەزەرنىڭ تىبىخات ۋە كۈن دېگەن ئىككى شەھىرىدىنمۇ ناھايىتى نۇرغۇن تۇچ ئولجا ئالدى. كېيىنكى ۋاقىتلاردا سۇلايمان بۇ تۇچلاردىن ئىبادەتخانا ھويلىسىدا تۇرىدىغان «تۇچ دېڭىزى» دەپ ئاتالغان تۇچ داڭقان، تۈۋرۈكلەر ۋە تۇچ بۇيۇملارنى ياساتتى.

⁹ خامات پادىشاھى توئۇ داۋۇتنىڭ زوباھ پادىشاھى ھادادئەزەرنىڭ پۈتۈن قوشۇنىنى مەغلۇپ قىلغانلىقىنى ئاڭلاپ، ¹⁰ ئوغلى ھادورامنى داۋۇت پادىشاھنىڭ ئالدىغا

سالامغا ئەۋەتتى ۋە ئۇنىڭ ھادادئەزەر بىلەن جەڭ قىلىپ، ئۇنى مەغلۇپ قىلغانلىقىنى تەبرىكلىدى. ئەمەلىيەتتە توئۇ ھادادئەزەر بىلەن دائىم ئۇرۇش قىلىپ كەلگەنىدى. ئۇ يەنە داۋۇتقا ئالتۇن، كۈمۈش ۋە تۇچتىن ياسالغان ھەر تۈرلۈك نەرسىلەرنى سوۋغا قىلىپ ئەۋەتتى. ¹¹ داۋۇت پادىشاھ بۇ نەرسىلەرنى ۋە بارلىق خەلقلەردىن، يەنى ئىدىمۇلۇقلار، موئابىلار، ئاممونلار، فىلىستىيەلىكلەر ۋە ئامالەكلەردىن ئولجا ئالغان ھەممە ئالتۇن - كۈمۈشلەرنى پەرۋەردىگار ئۈچۈن قىلىنىدىغان خىزمەتلەرگە ئاتىدى.

¹² مەزلۇم زېرۇبانىڭ ئوغلى ئابىشاھ تۇز جىلغىسىدا ئىدىمۇلۇقلاردىن 18 مىڭ ئادەمنى ئۆلتۈرۈۋەتتى. ¹³ ئۇ يەنە ئىدىمۇغا ئۆز قوشۇنلىرىنى تۇرغۇزدى،

ئىدىمۇلۇقلارنىڭ ھەممىسى داۋۇتقا ئەل بولدى. داۋۇت قەيەرگە بېرىپ جەڭ

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

قىلمسۇن، ھەممە يەردە پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا غەلبە - نۇسرەت ئاتا قىلدى.

داۋۇتنىڭ ئەمەلدارلىرى ۋە ئۇلارنىڭ ۋەزىپىلىرى

¹⁴ داۋۇت ئەمدى پۈتۈن ئىسرائىلىيەگە ھۆكۈمرانلىق قىلدى. ئۇ خەلقنى ئادىللىق ۋە ھەقىقىيەت بىلەن باشقۇردى. ¹⁵ مەزلۇم زىرۇيانىڭ ئوغلى يىئاب قوشۇنغا باش سەركەردە، ئاخىلۇدنىڭ ئوغلى يېھوشافات تەزكىرىچى، ¹⁶ ئاختۇبىنىڭ ئوغلى زادوق بىلەن ئەبىياتارنىڭ ئوغلى ئابىمەلەك روھانىي، سىرايا پۈتۈكچى، ¹⁷ يېھوياداننىڭ ئوغلى بىنايا كىرىپتەلەر بىلەن پىلپىتەلەردىن تەركىب تاپقان ياساۋۇللارنىڭ باشلىقى، داۋۇتنىڭ ئوغۇللىرى پادىشاھنىڭ خىزمىتىدە بولىدىغان باش ئەمەلدارلار ئىدى.

19 - باب

داۋۇتنىڭ ئەلچىلىرىنىڭ ھاقارەتلىنىشى

¹ ئارىدىن بىرقانچە ۋاقىت ئۆتكەندىن كېيىن، ئاممىونلارنىڭ پادىشاھى ناخاش ۋاپات بولدى. ئۇنىڭ پادىشاھلىق ئورنىغا ئوغلى خانۇن چىقتى. ² داۋۇت: «خانۇننىڭ ئاتىسى ناخاش ماڭا مېھىر - شەپقەت كۆرسەتكەنلىكى ئۈچۈن، مەن ئۇنىڭ ئوغلى خانۇنغا مېھىر - شەپقەت كۆرسىتىمەن» دەپ ئويلىدى. داۋۇت ئۇنىڭغا تەسەللى بېرىش ئۈچۈن ئەلچىلىرىنى ئەۋەتتى. ئەلچىلەر خانۇنغا تەسەللى بېرىش ئۈچۈن ئاممىونلارنىڭ زېمىنىغا كىرگەندە، ³ ئاممىونلارنىڭ ئەمەلدارلىرى خانۇنغا:

— داۋۇت بۇ يەرگە ھال سورىغىلى ئادەم ئەۋەتپتۇ، سىلچە ئۇ ئاتىلىرىنىڭ ھۆرمىتىنى قىلىۋاتقانمىدۇ؟ ئۇنىڭ ئەلچىلىرىنىڭ بۇ يەرگە كېلىشتىكى مەقسىتى بۇ زېمىننى تەكشۈرۈپ، پايلاپ چىقىپ، ئاندىن كېيىن زېمىنمىزنى ئىشغال قىلىش، دەپ ئويلىماملا؟ — دېيىشتى.

⁴ شۇنىڭدىن كېيىن خانۇن داۋۇتنىڭ ئەلچىلىرىنى تۇتۇۋېلىپ، ئۇلارنىڭ ساقال - بۇرۇنلىرىنى چۈشۈرۈۋەتتى. يەنە ئۇلارنىڭ تونلىرىنىڭ ئاستى تەرىپىدىن يانپاشلىرىغىچە بولغان قىسمىنى كېسىۋېتىپ، ئاندىن ئۇلارنى قوغلىۋەتتى.

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

⁵ داۋۇت ئەلچىلەرنىڭ ئەھۋالىدىن خەۋەر تاپقاندىن كېيىن، ئۇلارنى كۈتۈۋېلىشقا ئالدىغا ئادەم ئەۋەتتى. ئەلچىلەر تولىمۇ ئىزا - ئاھانەتتە قالغانىدى. پادىشاھ ئەلچىلىرىگە: «سەلەر ئېرىخا شەھىرىدە تۇرۇپ، ساقال - بۇرۇتۇڭلار ئۆسكەندىن كېيىن قايتىپ كېلىڭلار» دەپ سۆز ئەۋەتتى.

⁶ ئاممىونلار ئۆزلىرىنىڭ داۋۇتنى رەنجىتىپ قويغانلىقىنى بىلىپ، خانۇن بىلەن بىرلىشىپ، 35 توننا كۈمۈشكە ئاررام - ناھارايىم، ئاررام - مائاكا ۋە زوباھ دېگەن يەرلەردىن ھارۋىلىق لەشكەرلەرنى جەڭ ھارۋىلىرى بىلەن ياللاپ ئالدى. ⁷ ئۇلار يەنە 32 مىڭ ھارۋىلىق لەشكەرلەر، شۇنداقلا مائاكا پادىشاھى بىلەن ئۇنىڭ قوشۇنىنى ياللاپ ئالدى. مائاكا پادىشاھى كېلىپ، مېدىبا شەھىرىنىڭ ئالدىدا بارگاھ قۇردى. ئاممىونلارمۇ ئۆز شەھەرلىرىدىن يىغىلىشىپ جەڭگە ئاتلاندى.

⁸ داۋۇت بۇ خەۋەرنى ئاڭلاپ، ئىسرائىلىيەنىڭ پۈتۈن قوشۇنىنى يوتابنىڭ باشچىلىقىدا ئۇلار بىلەن ئۇرۇش قىلىشقا چىقاردى. ⁹ ئاممىونلار پايتەخت رابباھ شەھىرىدىن چىقىپ، شەھەر دەرۋازىسىنىڭ ئالدىدا سەپ تۈزۈپ تۇردى، ياردەمگە كەلگەن باشقا پادىشاھلار بولسا دالادا ئايرىم بىر قوشۇن بولۇپ تۇردى.

داۋۇتنىڭ سۈرىيەلىكلەر ۋە ئاممىونلارنى مەغلۇپ قىلىشى

¹⁰ يوتاب ئۆزىنىڭ ئالدى - كەينىدىن ھۇجۇمغا ئۇچرايدىغانلىقىنى كۆرۈپ، ئىسرائىلىيەنىڭ بىر قىسىم خىل لەشكەرلىرىنى تاللاپ، ئۇلارنى سۈرىيەلىكلەرگە قارشى سەپكە تۇرغۇزدى. ¹¹ قالغان ئادەملىرىنى بولسا ئاكسى ئابىشاينىڭ باشقۇرۇشىغا قويدى. ئابىشاي ئۇلارنى ئاممىونلارغا قارشى جەڭگە تەييار قىلدى. ¹² يوتاب ئابىشايعا:

— مۇبادا سۈرىيەلىكلەر مەندىن كۈچلۈك چىقسا، سەن ماڭا ياردەمگە كەل. مۇبادا ئاممىونلار سەندىن كۈچلۈك چىقسا، مەن ساڭا ياردەمگە باراي. ¹³ جاسارەتلىك بول، خەلقىمىز ۋە خۇدايىمىزنىڭ شەھەرلىرى ئۈچۈن جان تىكىپ ئۇرۇش قىلايلى! پەرۋەردىگارىڭنىڭ ئىرادىسى ئەمەلگە ئاشقاي، — دېدى.

¹⁴ يوتاب ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرى ئىلگىرىلەپ بېرىپ، سۈرىيەلىكلەرگە ھۇجۇمغا ئۆتۈشكە تەييار بولدى. سۈرىيەلىكلەر ئۇلارنىڭ ئالدىدا قاچتى. ¹⁵ سۈرىيەلىكلەرنىڭ

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

قاچقانلىقىنى كۆرگەن ئاممىونلارمۇ يوتابنىڭ ئاكىسى ئابشايدىن قېچىپ، شەھەرگە قايتىپ كىرىۋالدى. شۇنىڭدىن كېيىن يوتاب يېرۇسالېمغا قايتىپ كەتتى.
¹⁶ ئىسرائىللاردىن يېڭىلىگەنلىكىنى بىلگەن سۈرىيەلىكلەر فىرات دەرياسىنىڭ ئۇ تەرىپىدىكى سۈرىيەلىكلەرگە ئادەم ئەۋەتىپ، ئۇلارنى يۆتكەپ كەلدى. ئۇلار ھادادئەزەر قوشۇنىنىڭ باش سەركەردىسى شوباكنىڭ رەھبەرلىكىدە ئۇرۇشقا كەلدى.

¹⁷ بۇنىڭدىن خەۋەر تاپقان داۋۇت ئىسرائىلىيەدىكى لەشكەرلەرنىڭ ھەممىسىنى يىغىپ، ئىئوردان دەرياسىدىن ئۆتۈپ، سۈرىيەلىكلەرگە يېقىن يەرگە كېلىپ، ئۆز قوشۇنىنى ئۇلارغا قارشى سەپكە تۇرغۇزدى. بۇنى كۆرگەن سۈرىيەلىكلەر داۋۇتقا قارشى جەڭگە ئاتلاندى. ¹⁸ ۋاھالەنكى، سۈرىيەلىكلەر ئىسرائىللارنىڭ ئالدىدىن يەنە قاچتى. داۋۇت سۈرىيەلىكلەرنىڭ يەتتە مىڭ ھارۋىلىق لەشكىرىنى ۋە 40 مىڭ پىيادە لەشكىرىنى ئۆلتۈردى. داۋۇت يەنە سۈرىيەلىكلەرنىڭ قوشۇنىنىڭ باش سەركەردىسى شوباكنى ھالاك قىلدى. ¹⁹ ھادادئەزەرگە تەۋە پادىشاھلارنىڭ ھەممىسى ئۆزلىرىنىڭ ئىسرائىللاردىن مەغلۇپ بولغانلىقىنى كۆرۈپ، داۋۇت بىلەن سۈلھى تۈزۈشۈپ، ئۇنىڭغا ئەل بولدى. شۇنىڭدىن كېيىن سۈرىيەلىكلەر ئاممىونلارغا ياردەم بېرىشتىن باش تارتىدىغان بولدى.

20 - باب

يوتابنىڭ رابباھ شەھىرىنى ھۇجۇم قىلىپ ئېلىشى

¹ ئەتىياز كېلىپ، پادىشاھلار جەڭگە چىقىدىغان چاغ بولدى. يوتاب ئىسرائىلىيە قوشۇنىنى جەڭگە باشلاپ ئاممىونلارنىڭ زېمىنىغا بېسىپ كىردى ۋە رابباھ شەھىرىنى قورشاۋغا ئالدى. داۋۇت ئۆزى بولسا يېرۇسالېمدا قالدى. يوتاب رابباھقا ھۇجۇم قىلىپ، شەھەرنى ۋەيران قىلىۋەتتى. ² داۋۇت ئاممىونلارنىڭ پادىشاھىنىڭ بېشىدىكى ئالتۇن تاجنى ئالدى. ئېغىرلىقى 35 كىلو كېلىدىغان، ئۈستى ياقۇت بىلەن بېزەلگەن بۇ ئالتۇن تاج داۋۇتنىڭ بېشىغا كىيىدۈرۈلدى. داۋۇت شەھەردىن نۇرغۇن ئولجىلارنى

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

ئالدى. ³ ئۇ يەنە شەھەر ئاھالىسىنى ھەرە، كەتمەن، پالتا بىلەن قىلىندىغان ئىشلارغا سالدى. داۋۇت ئاممىلارنىڭ باشقا شەھەر ئاھالىلىرىگىمۇ شۇنداق مۇئامىلە قىلدى. ئاندىن داۋۇت پۈتۈن قوشۇننى باشلاپ، يېرۇسالېمغا قايتىپ كەتتى.

فىلىستىيەلىك پالۋانلارنىڭ ئۆلتۈرۈلۈشى

⁴ شۇنىڭدىن كېيىن، گەزەر دېگەن يەردە فىلىستىيەلىكلەر بىلەن يەنە بىر قېتىم ئۇرۇش بولدى. بۇ قېتىمقى ئۇرۇشتا خۇشاھلىق سىبىكاي رافاھ خەلقىدىن بولغان سىپپاي ئىسىملىك بىر پالۋاننى ئۆلتۈردى. شۇنىڭ بىلەن فىلىستىيەلىكلەر بويسۇندى. ⁵ فىلىستىيەلىكلەر بىلەن بولغان يەنە بىر ئۇرۇشتا يائىرنىڭ ئوغلى ئەلخانان گاتلىق گولياتنىڭ قېرىندىشى لاخمىنى ئۆلتۈردى. لاخمىنىڭ نەيزىسىنىڭ دەستىسى دەستىگاھنىڭ ئوقىدەك توم ئىدى.

⁶ كېيىن گاتتا يەنە بىر مەيدان ئۇرۇش بولدى. بۇ ئۇرۇشقا ناھايىتى بەستلىك بىر ئادەم قاتناشقان بولۇپ، ئۇنىڭ قول ۋە پۇتىدا ئالتىدىن جەمئىي يىگىرمە تۆت بارماق بار ئىدى. ئۇمۇ رافاھ خەلقىدىن ئىدى. ⁷ بۇ ئادەم ئىسرائىللارنى ھاقارەتلىگەنلىكى ئۈچۈن، داۋۇتنىڭ ئاكىسى شامماھنىڭ ئوغلى يوناتان ئۇنى ئۆلتۈرۈۋەتتى. ⁸ بۇ فىلىستىيەلىك پالۋانلار گات شەھىرىدىكى رافاھ خەلقىدىن بولۇپ، ئۇلارنىڭ ھەممىسى داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ئادەملىرى تەرىپىدىن ئۆلتۈرۈلدى.

21 - باب

داۋۇتنىڭ لەشكەرلەرنى رويخەتكە ئېلىشى

¹ شەيتان ئىسرائىللارغا قارشى تۇرۇپ، داۋۇتنى ئىسرائىلىيەنىڭ جەڭ قىلىشقا قادىر ئادەملىرىنى ساناپ چىقىشقا كۈشكۈرتتى. ² شۇنىڭ بىلەن داۋۇت ئۆز قوشۇنىنىڭ باش سەركەردىسى يوناھ ۋە باشقا سەركەردىلىرىگە بۇيرۇق قىلىپ: — سىلەر ئىسرائىلىيەنىڭ ھەرقايسى قەبىلىلىرىنى داندىن تاكى بەئەرشەباغىچە ئارىلاپ، جەڭ قىلىشقا قادىر ئادەملەرنى ساناپ، مەلۇمات ئېلىپ كېلىڭلار. مەن

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

ئۇلارنىڭ سانىنى بىلىشىم كېرەك، — دېدى.

³ ۋاھالەنكى، يىۋىيا پادىشاھتىن:

— پەرۋەردىگار لەشكەرلىرىنىڭ سانىنى يۈز ھەسسە ئاشۇرغاي. پادىشاھ

ئاللىلىرى، ئۇلارنىڭ ھەممىسى ئاللىلىرىنىڭ خىزمىتىدە ئەمەسمۇ؟ ئاللىلىرى، نېمە سەۋەبتىن بۇنداق قىلىشقا ئېھتىياجلىق بولۇپ قالدىلا؟ نېمە ئۈچۈن ئىسرائىللارغا گۇناھ ئارتىلا؟ — دەپ سورىدى.

⁴ لېكىن پادىشاھنىڭ سۆزى يىۋىيانىڭ سۆزىدىن ئۈستۈن كەلدى. شۇنداق قىلىپ،

يىۋىيا پۈتۈن ئىسرائىلىيەنى ئايلىنىپ، ئاندىن يېرۇسالېمغا قايتىپ كەلدى. ⁵ يىۋىيا

لەشكەرلەرنى تىزىملاش ئەھۋالىدىن داۋۇتقا مەلۇمات بېرىپ، مۇنداق دېدى:

— پۈتۈن ئىسرائىلىيەدە جەڭ قىلىشقا قادىر بىر مىليون يۈز مىڭ ئادەم، يەھۇدىيەدە 470 مىڭ ئادەم بار ئىكەن.

⁶ بىراق يىۋىيا لاۋىي بىلەن بىنيامىن قەبىلىلىرىنى بۇ سانغا كىرگۈزمىگەندى،

چۈنكى پادىشاھنىڭ بۇ بۇيرۇقى ئۇنىڭ نەزىرىدە يىرگىنچلىك ئىدى.

پەرۋەردىگارنىڭ داۋۇتنى جازالىشى

⁷ ئەمما خۇدا بۇ ئىشتىن نارازى بولۇپ، ئىسرائىل خەلقىنى جازالىدى. ⁸ داۋۇت

خۇداغا:

— لەشكەرلەرنىڭ سانىنى ئېلىپ، ئېغىر گۇناھ ئۆتكۈزۈپتىمەن! قۇلۇڭنىڭ

گۇناھىدىن كەچكەيسەن، مەن تولىمۇ ئەخمىقانە ئىش قىلىپتىمەن! — دېدى.

⁹ پەرۋەردىگار داۋۇتنىڭ خىزمىتىدە بولۇۋاتقان غايىبىنى بىلگۈچى گادقا مۇنداق

دېدى:

¹⁰ — سەن بېرىپ داۋۇتقا ئېيتقىن «مەنكى پەرۋەردىگار، سېنىڭ ئالدىڭغا ئۈچ

تۈرلۈك جازانى قويمەن، ئۇلارنىڭ ئىچىدىن بىرنى تاللىۋال، تاللىغان شۇ جازايىڭنى

مەن ساڭا چۈشۈرمەن».

¹¹ شۇنىڭ بىلەن گاد، داۋۇتنىڭ ھۇزۇرىغا بېرىپ، ئۇنىڭغا پەرۋەردىگارنىڭ سۆزىنى

يەتكۈزۈپ، مۇنداق دېدى:

— قېنى، ئۆزلىرى تاللىۋالسلا. ¹² ئۈچ يىل ئاچارچىلىق بولسۇنمۇ؟ ياكى

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

دۈشمەنلىرى قىرغىنچىلىق ئېلىپ بېرىپ، ئۈچ ئاي دۈشمەنلىرى ئالدىدا قېچىپ يۈرەلمە؟ ياكى بولمىسا پەرۋەردىگارنىڭ قىلچى بولغان ۋابا ئۈچ كۈن تارقىلىپ، پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسى پۈتۈن ئىسرائىلىيەدە ۋەيرانچىلىق ئېلىپ بارسۇنمۇ؟ قېنى دېسىلە، مېنى ئەۋەتكۈچىگە قايسى جاۋابنى بېرىشىم كېرەك؟¹³ داۋۇت گادقا مۇنداق دېدى:

— مەن ئېغىر ئەھۋالدا قالدىم. نېمىلا بولمىسۇن ئىنسانلارنىڭ قولىغا ئەمەس، بەلكى پەرۋەردىگارنىڭ قولىغا چۈشەي. چۈنكى ئۇ ناھايىتى مېھىر – شەپقەتلىكتۇر.¹⁴ شۇنداق قىلىپ، پەرۋەردىگار ئىسرائىلىيەگە ۋابا تارقاتتى. ئىسرائىللاردىن 70 مىڭ ئادەم ئۆلدى.¹⁵ خۇدا پەرىشتىسىنى يېرۇسالېمنى ۋەيران قىلىشقا ئەۋەتتى. لېكىن پەرىشتە ۋەيران قىلماقچى بولۇپ تۇرغاندا، پەرۋەردىگار ئەھۋالنى كۆرۈپ، ئۇلارنى جازالاش نىيىتىدىن ياندى ۋە ۋەيران قىلغۇچى پەرىشتىگە:

— يېتەر ئەمدى، قولىڭنى تارت! — دېدى.

ئۇ چاغدا پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسى يېبۇسلاردىن بولغان ئاراۋاننىڭ خامىنىدا تۇراتتى.

¹⁶ داۋۇت يۇقىرىغا قارىغاندى، پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسىنىڭ يەر بىلەن ئاسماننىڭ ئارىلىقىدا قولىدىكى قىلچىنى يېرۇسالېمغا تەڭلەپ تۇرغانلىقىنى كۆردى. داۋۇت بىلەن ئىسرائىل ئاقساقاللىرى ماتەملىك كىيىمگە يۆگەنگەن ھالدا يەرگە باش قويدى.¹⁷ داۋۇت خۇداغا:

— لەشكەرلەرنىڭ سانىنى ئېلىپ چىقىشىنى بۇيرۇغان مەن ئەمەسمۇ؟ گۇناھ قىلغان مەن، رەزىللىك قىلغان مەن، قويدەك بىگۇناھ بۇ خەلق نېمە گۇناھ قىلدى؟ ئى پەرۋەردىگارم خۇدا، مېنى ۋە ئاتا جەمەتمىنى جازالىغايىسەن! ۋابانى ئۆز خەلقىڭنىڭ ئۈستىگە چۈشۈرۈشىگە يەسەن! — دېدى.

داۋۇتنىڭ توۋا قىلىپ قۇربانلىق سۇنۇشى

¹⁸ پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسى گادقا:

— سەن داۋۇتنىڭ يېنىغا بېرىپ، ئۇنىڭغا: «سز يېبۇسلاردىن بولغان ئاراۋاننىڭ خامىنىغا بېرىپ، ئۇ يەردە پەرۋەردىگارغا ئاتاپ بىر قۇربانلىق سۇپىسى سېلىڭ»

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

دېگىن، — دەپ بۇيرۇدى.

¹⁹ داۋۇت پەرۋەردىگارنىڭ گاد ئارقىلىق قىلغان ئەمرى بويىچە دەل شۇ يەرگە باردى. ²⁰ ئاراۋنا ۋە ئۇنىڭ تۆت ئوغلى خامان ئايرىپ تۇراتتى، ئۇلار بۇرۇلۇپلا پەرىشتىنى كۆردى. ئاراۋنانىڭ ئوغۇللىرى يوشۇرۇنۇۋالدى. ²¹ ئاراۋنا داۋۇتنىڭ ئۆزى تەرەپكە كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، خاماندىن چىقىپ، يەرگە باش قويۇپ، داۋۇتقا تەزىم قىلدى. ²² داۋۇت ئاراۋناغا:

— خەلق ئىچىگە تارقالغان ۋابانى يوقىتىش ئۈچۈن مۇشۇ خاماننىڭنى ماڭا ئۆز باھاسى بويىچە سېتىپ بېرىڭ. مەن پەرۋەردىگارغا ئاتاپ مۇشۇ يەرگە بىر قۇربانلىق سۇپىسى سالاي دەيمەن، — دېدى.

²³ — پادىشاھ ئالىيلىرى، ئېلىۋەرسىلە! نېمىنى خالىسىلىرى شۇنى قىلغايلا. مانا، مەن كۆيدۈرمە قۇربانلىق ئۈچۈن ئۆكۈزلىرىمنى، ئوتۇن ئۈچۈن خامان تېپىدىغان ياغاچ تاختامنى ۋە ئاشلىق ھەدىيەسى ئۈچۈن بۇغدايلىرىمنى بېرەي. بۇلارنىڭ ھەممىسىنى بېرىمەن، — دېدى ئاراۋنا.

²⁴ — ياق! مەن بۇلارنى ئۆز باھاسىدا سېتىۋالمايمەن. پەرۋەردىگارغا ھەدىيە قىلىش ئۈچۈن سېنىڭكىنى ئالمايمەن، بىكارغا كەلگەن نەرسىلەرنى كۆيدۈرمە قۇربانلىق قىلمايمەن، — دېدى داۋۇت پادىشاھ ئاراۋناغا.

²⁵ شۇنىڭ بىلەن داۋۇت ئاراۋنانىڭ خامانى ئۈچۈن ئۇنىڭغا ئالتە يۈز ئالتۇن تەڭگە تۆلەپ بەردى.

²⁶ داۋۇت شۇ يەردە پەرۋەردىگارغا ئاتاپ بىر قۇربانلىق سۇپىسى سېلىپ، كۆيدۈرمە ۋە ئامانلىق قۇربانلىقلىرىنى سۇندى. ئۇ پەرۋەردىگارغا دۇئا قىلىپ ئىلتىجا قىلىۋىدى، پەرۋەردىگار ئۇنىڭ دۇئالىرىنى ئىجابەت قىلىپ، ئاسماندىن قۇربانلىق سۇپىسىغا ئوت چۈشۈردى. ²⁷ شۇنىڭ بىلەن پەرىشتە پەرۋەردىگارنىڭ بۇيرۇقى بىلەن قىلىچىنى غىلىپىغا سالدى.

²⁸ ئۇ چاغدا داۋۇت يىبۇسلاردىن بولغان ئاراۋنانىڭ خامانىدا ئۆزىنىڭ دۇئالىرىنى پەرۋەردىگارنىڭ ئىجابەت قىلغانلىقىنى كۆرۈپ، شۇ يەردە قۇربانلىق قىلدى. ²⁹ بۇ ۋاقىتتا مۇسا چۆلدە ياساتقان پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەت چېدىرى ۋە كۆيدۈرمە

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

قۇربانلىق سۇپىسى گىبئوندىكى سەجدىگاھتا ئىدى. ³⁰ لېكىن داۋۇت پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسىنىڭ قىلىچىدىن قورقۇپ، ئۇ سەجدىگاھقا بېرىپ، خۇدادىن يول سوراقتا جۈرئەت قىلالمىدى.

22 - باب

¹ شۇڭا داۋۇت:

— پەرۋەردىگار خۇدانىڭ ئىبادەتخانىسى ۋە ئىسرائىل خەلقىنىڭ كۆيدۈرمە قۇربانلىق قىلىدىغان قۇربانلىق سۇپىسى مۇشۇ يەردە بولىدۇ، — دەپ جاكارلىدى.

داۋۇتنىڭ ئىبادەتخانىنى قۇرۇشقا تەييارلىق قىلىشى

² داۋۇت ئىسرائىلىيەدە ياشاۋاتقان يات خەلقلەرنى بىر جايغا يىغىپ، خۇدانىڭ ئىبادەتخانىسىغا ئىشلىتىدىغان تاشلارنى يۇنۇپ، تەييارلاشقا بۇيرۇدى. ³ داۋۇت يەنە ئىبادەتخانىنىڭ ياغاچ دەرۋازىسىنى مىخلاشقا كېتىدىغان مىخ ۋە مۇجۇق ئۈچۈن نۇرغۇنلىغان تۆمۈر يىغدى ۋە يەنە ھەددى - ھېسابسىز تۇچ تەييارلىدى. ⁴ ئۇ يەنە نۇرغۇنلىغان كېدىر ياغىچى تەييارلىدى. بۇ كېدىر ياغاچلىرىنى سىدونلۇقلار ۋە تىرلىقلار توشۇپ ئەكەلگەندى.

⁵ داۋۇت كۆڭلىدە: «پەرۋەردىگارغا ئاتاپ سېلىنىدىغان بۇ ئىبادەتخانا چوقۇم ھەيۋەتلىك بولۇشى، ئۇنىڭ داڭقى ۋە شەرىپى پۈتۈن دۇنياغا تونۇلۇشى كېرەك. لېكىن ئوغلۇم سۇلايمان تېخى ياش ۋە تەجرىبىسىز، شۇڭا مەن بۇ ئىبادەتخانىغا كېتىدىغان ماتېرىياللارنى ئالدىن تەييارلاپ قويۇشۇم كېرەك» دەپ ئويلىدى. شۇڭا داۋۇت ئالەمدىن ئۆتۈشتىن بۇرۇن، بۇ ئىبادەتخانا قۇرۇلۇشى ئۈچۈن نۇرغۇنلىغان ماتېرىياللارنى تەييارلىدى.

⁶ كېيىن داۋۇت ئوغلى سۇلايماننى چاقىرىپ كېلىپ، ئۇنىڭغا ئىسرائىللارنى تاللىغان پەرۋەردىگار خۇداغا ئاتاپ بىر ئىبادەتخانا سېلىشنى بۇيرۇدى. ⁷ ئۇ سۇلايمانغا مۇنداق دېدى:

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

— ئوغلۇم، مەن ئەسلىدە پەرۋەردىگارم خۇدانىڭ نام — شەرىپىگە ئاتاپ بىر ئىبادەتخانا سېلىشنى ئويلىغانىدىم.⁸ لېكىن پەرۋەردىگار ماڭا: «سەن نۇرغۇن ئۇرۇشلارنى قىلىپ، كۆپ ئادەملەرنى ئۆلتۈردۈڭ، مېنىڭ كۆز ئالدىمدا يەر يۈزىدە نۇرغۇن ئىنسانلارنىڭ قېنى تۆكۈلدى. شۇڭا مېنىڭ نام — شەرىپىم ئۈچۈن ئىبادەتخانىنى سەن سالساڭ بولمايدۇ.⁹ لېكىن سەن بىر ئوغلۇل پەرزەنت كۆرسەن، ئۇ تىنچ دەۋردە ياشايدۇ. مەن ئۇنى ئەتراپىدىكى ھەممە دۈشمەنلەرنىڭ پاراكەندە قىلىشىدىن قوغدايمەن. ئۇنىڭ ئىسمى سۇلايمان [مەنسى «تىنچلىق»] بولىدۇ. ئۇ ھۆكۈم سۈرگەن مەزگىلدە مەن ئىسرائىلىيەگە تىنچ — ئامانلىق ئاتا قىلىمەن.¹⁰ ئۇ مېنىڭ نام — شەرىپىم ئۈچۈن بىر ئىبادەتخانا سالىدۇ. ئۇ ماڭا ئوغلۇل بولىدۇ، مەن ئۇنىڭغا ئاتا بولىمەن. مەن ئۇنىڭ ئىسرائىلىيەدىكى پادىشاھلىق تەختىنى مەڭگۈ مۇستەھكەم قىلىمەن» دېدى.

¹¹ ئوغلۇم، پەرۋەردىگار ساڭا يار بولسۇن. سەن پەرۋەردىگار خۇدانىڭ دېگىنى بويىچە ئۇنىڭغا ئاتاپ بىر ئىبادەتخانا سالغاندا، سېنى خۇدا مۇۋەپپەقىيەتكە ئېرىشتۈرسۇن.¹² سېنىڭ ئىسرائىللارنى پەرۋەردىگارنىڭ قانۇنى بويىچە باشقۇرۇشۇڭ ئۈچۈن، پەرۋەردىگارنىڭ خۇدا ساڭا ئەقىل — پارسەت ئاتا قىلسۇن.¹³ ئەگەر سەن پەرۋەردىگارنىڭ مۇسا ئارقىلىق ئىسرائىللارغا چۈشۈرگەن ئەمر — پەرمان ۋە تۈزۈملىرىنى تولۇق ئىجرا قىلساڭ، مۇۋەپپەقىيەت قازىنسەن. سەن قەيسەر ۋە جاسارەتلىك بول. ھەرگىز قورقما ھەم چۈشكۈنلەشمە.

¹⁴ قارا ئوغلۇم، مەن پەرۋەردىگارغا ئاتاپ ئىبادەتخانا سېلىش ئۈچۈن نۇرغۇن جاپا — مۇشەققەتلەر بىلەن ئۈچ مىڭ بەش يۈز توننا ئالتۇن، 35 مىڭ توننا كۈمۈش، ھەددى — ھېسابسىز تۇچ ۋە تۆمۈر تەييارلىدىم. مەن يەنە ياغاچ ۋە تاش ماتېرىياللارنىمۇ تەييارلىدىم. لېكىن سەن تېخىمۇ كۆپەيتىشنىڭ كېرەك.¹⁵ سېنىڭ نۇرغۇن ئىشچىلىرىڭ، يەنى تاشچى، تامچى ۋە ياغاچچى ماھىر ئۈستىلىرىڭ بار.¹⁶ يەنە ئالتۇن، كۈمۈش، تۇچ ۋە تۆمۈرلەرنى پىششىقلاپ ئىشلىيەلەيدىغان نۇرغۇنلىغان ماھىر ھۈنەرۋەنلىرىڭ بار. قېنى، ھازىرلا ئىشنى باشلىغىن. پەرۋەردىگار ساڭا يار بولسۇن.

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

¹⁷ داۋۇت يەنە ئىسرائىللارنىڭ بارلىق ئاقساقاللىرىغا: «ئوغلۇم سۇلايمانغا ياردەم قىلىڭلار» دەپ ئەمر قىلىپ، مۇنداق دېدى:

¹⁸ — پەرۋەردىگارنىڭلار خۇدا سىلەر بىلەن بىللەدۇر. سىلەرگە ھەر تەرەپتىن تىنچلىق ئاتا قىلدۇ. ئۇ ئىلگىرى بۇ يەردە ياشىغان يات خەلقلەرنى مېنىڭ ئىلكىمگە تاپشۇرغانىدى. ئۇلار ئەمدى پەرۋەردىگارمىزنىڭ ۋە ئۇنىڭ خەلقى بولغان سىلەرنىڭ ئىلكىڭلاردا بولىدۇ. ¹⁹ ھازىردىن باشلاپ سىلەر پۈتۈن جان - دىلىڭلار بىلەن پەرۋەردىگارنىڭلار خۇداغا ئىتائەت قىلىپ، ئۇنىڭ نام - شەرىپىگە ئاتالغان ئىبادەتخانىنى ياساشنى باشلاڭلار. شۇنداق قىلغاندىلا ئەھدە ساندۇقى ۋە خۇداغا تەۋە مۇقەددەس نەرسىلەرنى ئۇنىڭ ئىچىگە قويالايسىلەر.

23 - باب

لاۋىيلارنىڭ ۋەزىپىسى

¹ داۋۇت قېرىپ، ساناقلىقلا كۈنلىرى قالغاندا، ئوغلى سۇلايماننى ئىسرائىلىيەگە پادىشاھ قىلىپ تىكلىدى. ² داۋۇت ئىسرائىللارنىڭ بارلىق ئاقساقاللىرى، روھانىيلىرى ۋە لاۋىيلارنى چاقىرتىپ كەلدى. ³ ئۇ لاۋىيلارنىڭ ئوتتۇز ياشتىن يۇقىرىلىرىنى تىزىملىدى، ئۇلار جەمئىي 38 مىڭ نەپەر ئەر چىقتى. ⁴ داۋۇت بۇلارنىڭ ئىچىدىن 24 مىڭ كىشىنى ئىبادەتخانىنىڭ خىزمىتىنى باشقۇرۇشقا قويدى. يەنە ئالتە مىڭ كىشىنى ئىبادەتخانىنىڭ ئەمەلدارلىرى ۋە سوتچىلىرى قىلىپ تەيىنلىدى. ⁵ يەنە تۆت مىڭ كىشىنى دەرۋازىلارنىڭ قويدى، قالغان تۆت مىڭ كىشىنى داۋۇت ئۆزى ياساتقۇزغان چالغۇلارنى چېلىپ، پەرۋەردىگارنى مەدھىيەلەش ئىشلىرىغا مەسئۇل قىلدى. ⁶ داۋۇت لاۋىيلارنى ئورۇق - جەمەتى بويىچە گېرشون، قوھات ۋە مىرارى دەپ ئۈچ توپقا بۆلدى.

گېرشوننىڭ ئەۋلادلىرى

⁷ گېرشوننىڭ لادان ۋە شىمى ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى. ⁸ لاداننىڭ چوڭ

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

ئوغلى يىخىئېل ئىدى، ئۇنىڭدىن باشقا زېتام ۋە يوئېل ئىسىملىك ئوغۇللىرى بولۇپ، جەمئىي ئۈچ ئوغلى بار ئىدى.⁹ ئۇلارنىڭ ھەممىسى لادان جەمەتنىڭ باشلىقلىرى ئىدى.

شىمئىنىڭ شىلوموت، خازىئېل ۋە ھاران دەپ ئۈچ ئوغلى بار ئىدى.¹⁰ شىمئى كېيىن يەنە ياخات، زىئا، يىئۇش ۋە بىرىئا ئىسىملىك تۆت ئوغۇل پەرزەنت كۆردى.¹¹ ياخات ئوغۇللارنىڭ چوڭى، زىئا ئوغۇللارنىڭ ئىككىنچىسى ئىدى. يىئۇش بىلەن بىرىئاننىڭ ئەۋلادى كۆپ بولمىغاچقا، ئۇلار قوشۇلۇپ بىر جەمەت قىلىپ ھېسابلاندى.

قوھاتنىڭ ئەۋلادلىرى

¹² قوھاتنىڭ تۆت ئوغلى بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئىسىملىرى ئامرام، يىزھار، ھىبرون ۋە ئۇزىئېل ئىدى.

¹³ ئامرامنىڭ ھارۇن ۋە مۇسا ئىسىملىك ئىككى ئوغلى بار ئىدى. ھارۇن ۋە ئۇنىڭ ئەۋلادلىرى پەرۋەردىگارنىڭ خىزمىتىگە ئاتالغان بولۇپ، ئۇلار ئەڭ مۇقەددەس بۇيۇملارنى باشقۇرۇشقا مۇقىم ئورۇنلاشتۇرۇلغانىدى. ئۇلار پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىدا ئۇنىڭغا ئاتاپ قۇربانلىق قىلىشقا، پەرۋەردىگارنىڭ نامىدا دۇئا قىلىشقا ۋە خەلققە مەڭگۈ بەخت تىلەشكە تەيىنلەنگەنىدى.
¹⁴ خۇدانىڭ يېقىن ئادىمى مۇسانىڭ ئەۋلادلىرى لاۋىي قەبىلىسىنىڭ بىر تارمىقى ھېسابلىناتتى.

¹⁵ مۇسانىڭ گېرشون ۋە ئەلئەزەر ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى.

¹⁶ گېرشوننىڭ چوڭ ئوغلىنىڭ ئىسمى شىبۇئېل ئىدى.

¹⁷ ئەلئەزەرنىڭ بىرلا ئوغلى بولۇپ، ئىسمى رىخاييا ئىدى. لېكىن رىخاييانىڭ پەرزەنتلىرى كۆپ ئىدى.

¹⁸ قوھاتنىڭ ئىككىنچى ئوغلى يىزھارمۇ ئوغۇل پەرزەنت كۆرگەنىدى. ئۇنىڭ تۇنجى ئوغلىنىڭ ئىسمى شىلوموت ئىدى.

¹⁹ قوھاتنىڭ ئۈچىنچى ئوغلى ھىبرون تۆت ئوغۇل كۆرگەن بولۇپ، تۇنجى ئوغلىنىڭ ئىسمى يىرىيا، ئىككىنچى ئوغلىنىڭ ئىسمى ئاماريا، ئۈچىنچى

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

ئوغلنىڭ ئىسمى ياخازىئېل، تۆتىنچى ئوغلنىڭ ئىسمى يىقامئام ئىدى. ²⁰ قوھاتنىڭ كەنجى ئوغلى ئۆزى ئېلىنىڭ ئىككى ئوغلى بولۇپ، چوڭ ئوغلنىڭ ئىسمى مىكاھ، كىچىك ئوغلنىڭ ئىسمى يىششىيا ئىدى.

مىرائىنىڭ ئەۋلادلىرى

²¹ مىرائىنىڭ ماخلى ۋە مۇشى دېگەن ئوغللىرى بار ئىدى. ماخلىنىڭ ئەلئازار، كىش دېگەن ئوغللىرى بار ئىدى. ²² ئەلئازار ئالەمدىن ئۆتكەنگە قەدەر ئوغۇل پەرزەنت كۆرمىدى، ئۇنىڭ پەقەت قىزلىرىلا بار ئىدى. ئۇنىڭ قىزلىرى ئۆز جەمەتىدىن بولغان كىشىنىڭ ئوغللىرىغا ياتلىق بولدى.

²³ مۇشنىڭ ماخلى، ئەدەر، يىرېموت دەپ ئۈچ ئوغلى بار ئىدى.

²⁴ مانا بۇلار لاۋىيلارنىڭ ئۇرۇق - جەمەتلىرىنىڭ ئايرىم - ئايرىم ھالدا جەمەت باشلىقلىرىنىڭ نامى بويىچە تىزىمغا ئېلىنغان ئەۋلادلىرى بولۇپ، ئومۇمەن 20 ياشتىن يۇقىرى لاۋىيلارنىڭ ھەممىسى پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەتخانىسىنىڭ خىزمىتىگە قويۇلغانىدى. ²⁵ داۋۇت مۇنداق دېگەندى: «پەرۋەردىگار، يەنى ئىسرائىللارنى تاللىغان خۇدا ئۆز خەلقىگە تىنچلىق ئاتا قىلدى. ئەمدى ئۇ مەڭگۈ يېرۇسالېمدا ياشايدۇ. ²⁶ شۇنداق ئىكەن، بۇنىڭدىن كېيىن پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەت چىدىرىنى ۋە ئۇنىڭ ئىچىدىكى ئىبادەت قىلىشقا ئىشلىتىلدىغان بۇيۇملارنى لاۋىيلارنىڭ كۆتۈرۈپ يۈرۈشى ھاجەت ئەمەس.» ²⁷ داۋۇتنىڭ جان ئۈزۈش ئالدىدا قىلغان ئەمىرلىرىگە ئاساسەن، يىگىرمە ياشتىن يۇقىرى لاۋىيلارنىڭ ھەممىسى تىزىمغا ئېلىنغانىدى. ²⁸ لاۋىيلارنىڭ ۋەزىپىلىرى پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەتخانىسىدا خىزمەت قىلىۋاتقان ھارۇننىڭ ئەۋلادلىرىغا ياردەملىشىپ، ئىبادەتخانىنىڭ ھويلىلىرى ۋە يان خانلىرىنى باشقۇرۇش، بارلىق مۇقەددەس بۇيۇملارنى پاكىزلاش ۋە شۇنىڭغا دائىر باشقا ئىشلارنىمۇ قىلىش ئىدى. ²⁹ ئۇلار يەنە پەرۋەردىگارغا ئاتالغان نانلارنى، پېتىر نانلارنى ۋە چەلپەكلەرنى پىشۇرۇشقا ۋە ھەدىيە قىلىنىدىغان سۈپەتلىك ئۇنلارنى تەييارلاشقا ھەمدە بۇ نەرسىلەرنىڭ مىقدارى ۋە سانىنى بەلگىلەشكە مەسئۇل ئىدى.

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

³⁰ ئۇلار ھەر كۈنى ئەتىگەن ۋە كەچتە ئىبادەتخانىدا پەرۋەردىگارغا مىننەتدارلىق بىلدۈرۈشى ۋە ئۇنى مەدھىيەلەپ، ھەمدۇسانا ئوقۇشى كېرەك ئىدى. ³¹ دېمەك ھەر دەم ئېلىش كۈنلىرىدە، يېڭى ئاي بايرىمىدا ياكى باشقا بەلگىلەنگەن بايرام كۈنلىرىدە كۆيدۈرمە قۇربانلىقلار قىلىنغاندا، ئۇلار پەرۋەردىگارغا مىننەتدارلىق بىلدۈرۈپ، ئۇنى مەدھىيەلەپ، ھەمدۇسانا ئوقۇشى كېرەك ئىدى. پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىدا دائىم خىزمەت قىلىدىغان لاۋىيلارنىڭ سانى ئىبادەتخانىنىڭ تەلىپىگە مۇۋاپىق بولۇشى شەرت ئىدى.

³² لاۋىيلار پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش چېدىرى ۋە ئىبادەتخانىغا قاراشقا مەسئۇل بولۇپ، ئۇلار پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەتخانىسىدا خىزمەت قىلىۋاتقان، ئۆزلىرىنىڭ قېرىنداشلىرى بولغان ھارۇننىڭ ئەۋلادلىرىغا ياردەم بېرىشى كېرەك ئىدى.

24 - باب

روھانىيلارنىڭ ۋەزىپىسى

¹ ھارۇننىڭ ئەۋلادلىرى بىرنەچچە توپقا بۆلۈنگەندى. ھارۇننىڭ ناداب، ئابېھۇ، ئەلئازار ۋە ئىتامار ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى. ² لېكىن ناداب ۋە ئابېھۇ ئاتىسىدىن بۇرۇن تۈگەپ كەتكەن بولۇپ، ئۇلار ئوغۇل پەرزەنت كۆرمىگەندى. شۇڭا ئەلئازار بىلەن ئىتامار روھانىي بولدى. ³ پادىشاھ داۋۇت ئەلئازارنىڭ ئەۋلادى زادوق ۋە ئىتامارنىڭ ئەۋلادى ئاخىمەلەكنىڭ ياردىمى بىلەن ھارۇن ئەۋلادىنى ئۇلارنىڭ ۋەزىپىلىرىگە ئاساسەن بىرقانچە توپقا ئايرىدى. ⁴ ئەلئازارنىڭ ئەۋلادى ئىچىدە جەمەت باشلىقلىرى ئىتامارنىڭ ئەۋلادىغا قارىغاندا كۆپرەك بولغانلىقى ئۈچۈن، ئەلئازارنىڭ ئەۋلادى ئون ئالتە توپقا، ئىتامارنىڭ ئەۋلادى سەككىز توپقا ئايرىلدى. ⁵ خۇدانىڭ ئىبادەتخانىسىدا خىزمەت قىلىدىغان ئەمەلدارلارنىڭ بىر قىسمى ئەلئازار ئەۋلادىدىن، يەنە بىر قىسمى ئىتامار ئەۋلادىدىن بولغاچقا، چەك تارتىش ئۇسۇلى بىلەن خىزمەتلەر ئادىل ھالدا بۆلۈپ بېرىلدى.

⁶ لاۋىيلاردىن بولغان نىتانئېلنىڭ ئوغلى شىمايا پۈتۈنچى بولۇپ، چەك

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

نەتىجىسىنى تىزىملاپ ماڭدى. پادىشاھ، ئەمەلدارلار، روھانىي زادوق، ئەبىياتارنىڭ ئوغلى ئاخىمەلەك، روھانىيلار ۋە لاۋىيلارنىڭ جەمەت باشلىقلىرى چەك تارتىشقا گۇۋاھ بولدى. ئەلئازار بىلەن ئىتامارنىڭ ئەۋلادلىرى نۆۋەت بىلەن چەك تارتتى.

- 7 بىرىنچى چەك يېھويارىبقا،
- ئىككىنچى چەك يىداياغا،
- 8 ئۈچىنچى چەك خارمىغا،
- تۆتىنچى چەك سئورمىغا،
- 9 بەشىنچى چەك مالكىياغا،
- ئالتىنچى چەك ميامىغا،
- 10 يەتتىنچى چەك خاققوزغا،
- سەككىزىنچى چەك ئابىياغا،
- 11 توققۇزىنچى چەك يېشۇۋاغا،
- ئونىنچى چەك شىكانىياغا،
- 12 ئون بىرىنچى چەك ئەلىياشبقا،
- ئون ئىككىنچى چەك ياقمىغا،
- 13 ئون ئۈچىنچى چەك خۇپياھقا،
- ئون تۆتىنچى چەك يەشەبئابقا،
- 14 ئون بەشىنچى چەك بىلگاھقا،
- ئون ئالتىنچى چەك ئىمىمىرغا،
- 15 ئون يەتتىنچى چەك خېزىرغا،
- ئون سەككىزىنچى چەك ھاپىزىزىزىغا،
- 16 ئون توققۇزىنچى چەك پىتاخياغا،
- يىگىرىنچى چەك يېھەزكەلگە،
- 17 يىگىرمە بىرىنچى چەك ياكىنغا،
- يىگىرمە ئىككىنچى چەك گامۇلغا،

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

¹⁸ يىگىرمە ئۈچىنچى چەك دىلاياغا،
يىگىرمە تۆتىنچى چەك مائازياغا چىقتى.

¹⁹ بۇ ئادەملەر ئۆزلىرىنىڭ ئەجدادى بولغان ھارۇننىڭ كۆرسەتمىلىرى بويىچە
پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەتخانىسىدا ئۆز ۋەزىپىلىرىنى ئادا قىلىشتى. بۇ كۆرسەتمىلەرنى
پەرۋەردىگار — ئىسرائىللارنى تاللىغان خۇدا ھارۇنغا چۈشۈرگەندى.

²⁰ لاۋىيلاردىن بولغان باشقا جەمەت باشلىقلىرىنىڭ ئىسىملىرى مۇنداق ئىدى:

ئامرام ئەۋلادىدىن شۇبائېل،
شۇبائېل ئەۋلادىدىن يەخدىيا،
²¹ رىخايا ئەۋلادىدىن تۇنجى ئوغلى يىششىيا،
²² يىزھار ئەۋلادىدىن شىلوموت،
شىلوموت ئەۋلادىدىن ياخات،
²³ ھىبروننىڭ چوڭ ئوغلى يىريا، ئىككىنچى ئوغلى ئاماريا، ئۈچىنچى ئوغلى
ياخازئېل، تۆتىنچى ئوغلى يىقامئام،
²⁴ ئۈزىئېل ئەۋلادىدىن مىكاھ،
مىكاھ ئەۋلادىدىن شامىر ²⁵ ۋە مىكاھنىڭ ئىنىسى يىششىيا،
يىششىيا ئەۋلادىدىن زىكرىيا،
²⁶ مىراراننىڭ ئەۋلادىدىن ماخلى ۋە مۇشى،
يائازىيا ئەۋلادىدىن بىنو،
²⁷ مىراراننىڭ يائازىيا ئەۋلادىدىن بىنو، شوھام، زاككۇر ۋە ئىبرى،
²⁸ ماخلىنىڭ ئەۋلادىدىن ئەلئازار، ئەلئازارنىڭ ئوغۇللىرى يوق ئىدى.
²⁹ كىشنىڭ ئەۋلادىدىن يىراخمئېل،
³⁰ مۇشى ئەۋلادىدىن ماخلى، ئەدەر ۋە يىرموت.

مانا بۇلار لاۋىيلارنىڭ جەمەت باشلىقلىرى ئىدى. ³¹ بۇلارمۇ خۇددى ھارۇننىڭ

ئەۋلادلىرىغا ئوخشاش چەك تارتىش ئۇسۇلى بىلەن يېشىنىڭ چوڭ - كىچىكلىكىگە قارىماي، ئۆز ۋەزىپىلىرىنى تەقسىم قىلىشىۋالدى. بۇنىڭغا داۋۇت پادىشاھ، زادوق، ئاخىمەلەك، روھانىيلار ۋە لاۋىيلارنىڭ جەمەت باشلىقلىرى گۇۋاھ بولدى.

25 - باب

ئىبادەتخانىنىڭ نەغمىچىلىرىنىڭ ۋەزىپىسى

¹ داۋۇت پادىشاھ باش سەركەردىلىرى بىلەن بىرگە لاۋىيلاردىن بولغان ئاساف، ھېمان ۋە يىدۇتۇننىڭ ئەۋلادلىرىنىڭ بەزىلىرىنى لىرا، چىلتار ۋە جاڭلارنى چېلىپ، خۇدانىڭ سۆزلىرىنى جاكارلاشقا تەيىنلىدى. بۇ نەغمىچىلەرنىڭ تىزىملىكى ۋە ئۇلارنىڭ ۋەزىپىسى تۆۋەندىكىدەك ئىدى:

² ئاسافنىڭ زاككۇر، يۈسۈپ، نىتانيا ۋە ئاسارئېلا ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى. ئۇلار پادىشاھنىڭ ئەمرى بويىچە خۇدانىڭ سۆزلىرىنى جاكارلايدىغان ئاتىسىنىڭ يېتەكچىلىكىدە ئىدى.

³ يىدۇتۇننىڭ گىداليا، زىرى، يەشايا، شىمى، خاشابيا ۋە ماتىتىيا ئىسىملىك ئالتە ئوغلى بولۇپ، ئۇلار ئاتىسىنىڭ يېتەكچىلىكىدە لىرا چېلىپ، پەرۋەردىگارىنى مەدھىيەلەپ، ھەمدۇسانالار ئوقۇيتتى ۋە خۇدانىڭ سۆزلىرىنى جاكارلايتتى. ⁴⁻⁵ پادىشاھنىڭ خىزمىتىدە بولۇۋاتقان غايىبىنى بىلگۈچى ھېماننىڭ بۇقىيا،

ماتتانيا، ئۇزىئېل، شىبۇئېل، يىرىموت، خانانيا، خانانى، ئەلىياتا، گىددالتى، رومامتى - ئەزەر، يوشىبقاشا، ماللوتى، ھوتىر ۋە ماخازىئوت ئىسىملىك ئوغۇللىرى بار ئىدى. خۇدا ئۆز ۋەدىسىگە بىنائەن ھېمانغا شاپائەت قىلىپ، ئۇنىڭغا ئون تۆت ئوغۇل ۋە ئۈچ قىز پەرزەنت بەرگەندى.

⁶ بۇ ئادەملەرنىڭ ھەممىسى ئاتىلىرىنىڭ يېتەكچىلىكىدە پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەتخانىسىدا خىزمەت قىلىپ، ھەمدۇسانا ئوقۇش ۋە جاڭ، چىلتار، لىرا چېلىش

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

بىلەن شۇغۇللىنىشتى. ئاساق، يىدۇتۇن ۋە ھېمان بىۋاسىتە پادىشاھنىڭ ئەمرىگە بويسۇناتتى. ⁷ ئۇلارغا قېرىنداشلىرىنى قوشقاندا، جەمئىي 288 كىشى بولۇپ، ئۇلار يۇقىرى ماھارەتكە ئىگە، كەسپىي نەغمىچىلەر ئىدى. ⁸ بۇ نەغمىچىلەر ياش - قېرى، ئۆستاز - شاگىرت دەپ ئايرىماي، چەك تارتىش ئارقىلىق ۋە زىپىلىرىنى بەلگىلىدى.

⁹ بىرىنچى چەك ئاساق جەمەتىدىن بولغان يۈسۈپ ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ھەمدە تۇغقانلىرىدىن بولۇپ، جەمئىي 12 كىشىگە چىقتى. ئىككىنچى چەك گىداليا ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ھەمدە تۇغقانلىرىدىن بولۇپ، جەمئىي 12 كىشىگە چىقتى.

¹⁰ ئۈچىنچى چەك زاككۇر ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ھەمدە تۇغقانلىرىدىن بولۇپ، جەمئىي 12 كىشىگە چىقتى.

¹¹ تۆتىنچى چەك يىزرى ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ھەمدە تۇغقانلىرىدىن بولۇپ، جەمئىي 12 كىشىگە چىقتى.

¹² بەشىنچى چەك نىتانيا ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ھەمدە تۇغقانلىرىدىن بولۇپ، جەمئىي 12 كىشىگە چىقتى.

¹³ ئالتىنچى چەك بۇققىيا ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ھەمدە تۇغقانلىرىدىن بولۇپ، جەمئىي 12 كىشىگە چىقتى.

¹⁴ يەتتىنچى چەك يىسارئېلا ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ھەمدە تۇغقانلىرىدىن بولۇپ، جەمئىي 12 كىشىگە چىقتى.

¹⁵ سەككىزىنچى چەك يىشاييا ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ھەمدە تۇغقانلىرىدىن بولۇپ، جەمئىي 12 كىشىگە چىقتى.

¹⁶ توققۇزىنچى چەك ماتانيا ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ھەمدە تۇغقانلىرىدىن بولۇپ، جەمئىي 12 كىشىگە چىقتى.

¹⁷ ئونىنچى چەك شىمى ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ھەمدە تۇغقانلىرىدىن بولۇپ، جەمئىي 12 كىشىگە چىقتى.

¹⁸ ئون بىرىنچى چەك ئازارئېل ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ھەمدە تۇغقانلىرىدىن بولۇپ،

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

- جەمئىي 12 كىشىگە چىقتى.
- ¹⁹ ئون ئىككىنچى چەك خاشاييا ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ھەمدە تۇغقانلىرىدىن بولۇپ، جەمئىي 12 كىشىگە چىقتى.
- ²⁰ ئون ئۈچىنچى چەك شۇبائېل ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ھەمدە تۇغقانلىرىدىن بولۇپ، جەمئىي 12 كىشىگە چىقتى.
- ²¹ ئون تۆتىنچى چەك ماتتتيا ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ھەمدە تۇغقانلىرىدىن بولۇپ، جەمئىي 12 كىشىگە چىقتى.
- ²² ئون بەشىنچى چەك يىرېموت ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ھەمدە تۇغقانلىرىدىن بولۇپ، جەمئىي 12 كىشىگە چىقتى.
- ²³ ئون ئالتىنچى چەك خانانیا ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ھەمدە تۇغقانلىرىدىن بولۇپ، جەمئىي 12 كىشىگە چىقتى.
- ²⁴ ئون يەتتىنچى چەك يوشىبقاشا ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ھەمدە تۇغقانلىرىدىن بولۇپ، جەمئىي 12 كىشىگە چىقتى.
- ²⁵ ئون سەككىزىنچى چەك خانانى ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ھەمدە تۇغقانلىرىدىن بولۇپ، جەمئىي 12 كىشىگە چىقتى.
- ²⁶ ئون توققۇزىنچى چەك ماللوتى ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ھەمدە تۇغقانلىرىدىن بولۇپ، جەمئىي 12 كىشىگە چىقتى.
- ²⁷ يىگىرمىنچى چەك ئەلبىياتا ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ھەمدە تۇغقانلىرىدىن بولۇپ، جەمئىي 12 كىشىگە چىقتى.
- ²⁸ يىگىرمە بىرىنچى چەك ھوتر ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ھەمدە تۇغقانلىرىدىن بولۇپ، جەمئىي 12 كىشىگە چىقتى.
- ²⁹ يىگىرمە ئىككىنچى چەك گىددالتى ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ھەمدە تۇغقانلىرىدىن بولۇپ، جەمئىي 12 كىشىگە چىقتى.
- ³⁰ يىگىرمە ئۈچىنچى چەك ماخازئوت ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ھەمدە تۇغقانلىرىدىن بولۇپ، جەمئىي 12 كىشىگە چىقتى.
- ³¹ يىگىرمە تۆتىنچى چەك رومامتى - ئەزەر ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ھەمدە

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

تۇغقانلىرىدىن بولۇپ، جەمئىي 12 كىشىگە چىقتى.

26 - باب

ئىبادەتخانا دەۋرۋازىۋەنلىرى ۋە ئۇلارنىڭ ۋەزىپىلىرى

¹ دەۋرۋازىۋەنلىككە تۆۋەندىكى لاۋىيلار بەلگىلەنگەندى:

كوراھ ئەۋلادىدىن بولغان ئاساق جەمەتىدىن قورپىنىڭ ئوغلى مشەلەميا.
² مشەلەميانىڭ يەتتە ئوغلى بولۇپ، چوڭ ئوغلى زىكرىيا، ئىككىنچىسى
 يىدىئائېل، ئۈچىنچى ئوغلى زىباديا، تۆتىنچى ئوغلى ياتنئېل، ³ بەشىنچى
 ئوغلى ئېلام، ئالتىنچى ئوغلى يىھوخانان، يەتتىنچى ئوغلى ئەلىيھوئېناي
 ئىدى.

⁴⁻⁵ خۇدانىڭ بەرىكىتى بىلەن ئوبېد - ئىدوم سەككىز ئوغۇل پەرزەنت كۆرگەندى.
 چوڭ ئوغلىنىڭ ئىسمى شىمايا، ئىككىنچىسى يىھوزاباد، ئۈچىنچىسى يوتاخ،
 تۆتىنچىسى ساكار، بەشىنچىسى نىتانئېل، ئالتىنچىسى ئاممئېل،
 يەتتىنچىسى ئىسساكار، سەككىزىنچىسى پىئوللتاي ئىدى.

⁶ ئوبېد - ئىدومنىڭ ئوغلى شىمايانىڭمۇ ئوغۇللىرى بار ئىدى. ئۇلار قابىلىيەتلىك
 بولغانلىقى ئۈچۈن، ھەرقايسىسى ئۆز ئاتا جەمەتىنىڭ جەمەت باشلىقلىرى
 بولغانىدى. ⁷ ئۇلار تۆت ئوغۇل بولۇپ، ئىسىملىرى ئوتنى، رىفائېل، ئوبېد ۋە
 ئەلزاباد ئىدى. ئۇلارنىڭ تۇغقانلىرى ئەلھۇ بىلەن سىماكىامۇ قابىلىيەتلىك
 كىشىلەر ئىدى.

⁸ ئوبېد - ئىدومنىڭ بۇ ئەۋلادلىرى جەمئىي ئاتمىش ئىككى كىشى بولۇپ، ئۇلارنىڭ
 ھەممىسى ئىنتايىن قابىلىيەتلىك ۋە ئۆز خىزمەتلىرىگە كۈچ چىقىرايلىغان
 ئادەملەر ئىدى.

⁹ مشەلەميانىڭ ئوغۇللىرى ۋە تۇغقانلىرى جەمئىي ئون سەككىز كىشى بولۇپ،
 ئۇلارمۇ قابىلىيەتلىك ئادەملەر ئىدى.

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

¹⁰ مىررانىڭ ئەۋلادىدىن بولغان خوساھنىڭ تۆت ئوغلى بولۇپ، ئۇنىڭ ئىچىدىكى شىمرى دېگەن ئوغلى گەرچە تۇنجى ئوغۇل بولمىسىمۇ، ئاتىسى ئۇنى جەمەت باشلىقى قىلغانىدى. ¹¹ خوساھنىڭ ئىككىنچى ئوغلىنىڭ ئىسمى خىلقىيا، ئۈچىنچى ئوغلىنىڭ ئىسمى تىباليا، تۆتىنچى ئوغلىنىڭ ئىسمى زىكرىيا ئىدى. خوساھ جەمەتتىن ئون ئۈچ ئادەم بار ئىدى.

¹² دەرۋازىلار جەمەتلەر بويىچە ئايرىم-ئايرىم توپلارغا بۆلۈنگەن بولۇپ، ھەرقايسى توپتىكىلەر پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەتخانىسىدا خىزمەت قىلىۋاتقان باشقا لاۋىيلارغا ئوخشاش ئۆز خىزمەتلىرىنى ئادا قىلاتتى. ¹³ ھەربىر جەمەت مەيلى چوڭ ياكى كىچىك بولسۇن، چەك تاشلاش ئارقىلىق ئۇلارنىڭ قايسى دەرۋازىغا مەسئۇل بولىدىغانلىقىمۇ ئېنىق قىلىپ بەلگىلەنگەنىدى.

¹⁴ شەرقىي دەرۋازىنى قوغداشنىڭ چېكى شەلەمياغا چىقتى. كېيىن ئوغلى زىكرىياغا چەك تاشلاندى، زىكرىيا دانا مەسلىھەتچى ئىدى، ئۇنىڭغا شىمالىي دەرۋازا چىقتى. ¹⁵ ئوبېد - ئىدومغا چەك تاشلانغاندا، ئۇنىڭغا جەنۇبىي دەرۋازا چىقتى. ئوغۇللىرىغا بولسا ئامبارغا مەسئۇل بولۇش چېكى چىقتى. ¹⁶ شۇپىم بىلەن خوساھقا غەربىي دەرۋازا ۋە يۇقىرىغا ئۆرلەيدىغان يولدىكى شالەكەت دەرۋازىسىنىڭ چېكى چىقتى. دەرۋازىلار بەلگىلەنگەن ۋاقىتتا نۆۋەت بىلەن ئالمىشىپ كۆزەتچىلىك قىلىشى كېرەك ئىدى. ¹⁷ ھەر كۈنى شەرقىي دەرۋازىدا ئالتە دەرۋازىبۇەن، شىمالىي دەرۋازىدا تۆت دەرۋازىبۇەن، جەنۇبىي دەرۋازىدا تۆت دەرۋازىبۇەن نۆۋەت بىلەن كۆزەتچىلىك قىلاتتى. ئامبارغا ئىككىدىن ئادەم نۆۋەت بىلەن قارايتتى. ¹⁸ غەربىي ھويلىنىڭ يېنىدىكى يولدا تۆت ئادەم، ھويلىدا بولسا ئىككى ئادەم نۆۋەت بىلەن كۆزەتچىلىك قىلاتتى.

¹⁹ كوراھ ۋە مىررانىڭ ئەۋلادلىرىغا مانا مۇشۇنداق كۆزەتچىلىك ۋەزىپىسى تەقسىم قىلىپ بېرىلگەنىدى.

ئىبادەتخانىدىكى باشقا خىزمەتلەر

²⁰ ئاخىيا باشچىلىقىدىكى باشقا لاۋىيلار خۇدانىڭ ئىبادەتخانىسىدىكى خىزمەتلەرنى

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

ۋە خۇداغا تەقدىم قىلىنغان بۇيۇملار ساقلىنىدىغان ئامبارنى باشقۇرۇشقا مەسئۇل ئىدى.²¹ گېرشون ئەۋلادى بولغان لاداننىڭ ئەۋلادىدىن كۆپلىگەن جەمەت باشلىقلىرى چىققاندى. لاداننىڭ ئوغلى يىخئېلى،²² يىخئېلىنىڭ ئوغۇللىرى زېتام بىلەن ئىنسى يۈئېل پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەتخانىسىدىكى خەزىنىلەرگە مەسئۇل ئىدى.²³ ئامرام، يىزھار، ھىبرون ۋە ئۇزۇنئېلىنىڭ ئەۋلادلىرىغىمۇ ۋەزىپىلەر تەقسىم قىلىپ بېرىلگەندى:

²⁴ مۇساننىڭ ئوغلى گېرشون ئەۋلادىدىن بولغان شىبۇئېل ئىبادەتخانىنىڭ باش خەزىنىچىسى ئىدى.²⁵ تۆۋەندىكىلەر شىبۇئېلنىڭ تۇغقانلىرى بولۇپ، ئۇلار ئەلئەزەرنىڭ ئەۋلادلىرىدۇر.

ئەلئەزەرنىڭ ئوغلى رىخاييا، رىخاييانىڭ ئوغلى يەشاييا، يىشاياننىڭ ئوغلى يورام، يورامنىڭ ئوغلى زىكرى ۋە زىكرىنىڭ ئوغلى شلوموت.²⁶ شلوموت ۋە ئۇنىڭ جەمەتى خەزىنىدىكى پەرۋەردىگارغا تەقدىم قىلغان بۇيۇملارنى باشقۇراتتى. بۇ خەزىنىدە پادىشاھ داۋۇت، ھەرقايسى جەمەت باشلىقلىرى، مىڭبېشى، يۈزبېشى ۋە باشقا سەركەردىلەر پەرۋەردىگارغا تەقدىم قىلغان بۇيۇملار ساقلانغاندى.²⁷ ئۇلار جەڭلەردە قولغا چۈشۈرگەن ئولجىلارنىڭ بىر قىسمىنى پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەتخانىسىنى ياخشىلاش ئۈچۈن تەقدىم قىلاتتى.²⁸ ئىبادەتخانىدىكى بارلىق سوۋغاتلارنى، يەنى غايىنى بىلگۈچى سامۇئىل، كىشىنىڭ ئوغلى پادىشاھ سائۇل، نېرنىڭ ئوغلى ئابنېر ۋە مەزلۇم زىرۇياننىڭ ئوغلى يۈئابلار پەرۋەردىگارغا ئاناپ تەقدىم قىلغان سوۋغاتلارنىمۇ شلوموت ۋە ئۇنىڭ جەمەتى باشقۇراتتى.

²⁹ يىزھارنىڭ ئەۋلادى كىنايا ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ئىسرائىلىيەنىڭ مەمۇرىي ۋە دەۋا ئىشلىرىغا تەيىنلىنىپ، ئىبادەتخانىنىڭ سىرتىدىكى ئىشلارنى باشقۇرۇشقا مەسئۇل قىلىندى.

³⁰ ھىبرون ئەۋلادىدىن بولغان خاشاييا ۋە ئۇنىڭ بىر مىڭ يەتتە يۈز نەپەر تۇغقىنى

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

مەمۇرىي ئىشلارغا تەيىنلەندى، ئۇلار قابىلىيەتلىك ئادەملەر ئىدى. ئۇلار ئىئوردان دەرياسىنىڭ غەربىي تەرىپىدىكى ئىسرائىل قەبىلىلىرىگە مەسئۇل بولۇپ، پەرۋەردىگار ۋە پادىشاھنىڭ خىزمىتىنى قىلاتتى.

³¹ نەسەبنامدا خاتىرىلىنىشىچە ھىبرون ئەۋلادىدىن بولغان يىرىيا ھىبرون جەمەتىنىڭ باشلىقى ئىدى. داۋۇت پادىشاھ ھاكىمىيەتنىڭ 40 - يىلىدا نەسەبناملارغا دائىر بارلىق يازما ماتېرىياللار كۆرۈپ چىقىلغان بولۇپ، بۇ ماتېرىياللاردا گىلىئادتىكى يازپىر شەھىرىدە ھىبرون ئەۋلادى ئىچىدە قابىلىيەتلىك ئادەملەرنىڭ بارلىقى خاتىرىلەنگەنىدى. ³² پادىشاھ داۋۇت يىرىيانىڭ تۇغقانلىرىدىن ئىككى مىڭ يەتتە يۈز نەپەر قابىلىيەتلىك جەمەت باشلىقلىرىنى مەمۇرىي ئىشلارغا مەسئۇل قىلىپ تەيىنلىدى. ئۇلار ئىئوردان دەرياسىنىڭ شەرق تەرىپىدىكى رۇبىن، گاد قەبىلىلىرىگە ۋە ماناسسە قەبىلىسىنىڭ يېرىمغا مەسئۇل بولۇپ، خۇدا ۋە پادىشاھنىڭ خىزمىتىنى قىلاتتى.

27 - باب

ئىسرائىلىيەنىڭ ھەربىي قوشۇنى

¹ تۆۋەندىكىلەر ئىسرائىللارنىڭ ھەرقايسى جەمەت باشلىقلىرى، مىڭبېشى ۋە يۈزبېشىنى ئۆز ئىچىگە ئالغان سەركەردىلەرنىڭ تىزىملىكى بولۇپ، بۇلار پادىشاھنىڭ خىزمىتىنى قىلاتتى. ئۇلار ھەر يىلى بىر ئايدىن نۆۋەتلىشىپ ۋەزىپە ئۆتەيدىغان قىسىملارنى باشقۇراتتى. ھەر بىر قىسىم 24 مىڭ ئادەمدىن تەشكىل تاپقانىدى.

² بىرىنچى ئايدا ۋەزىپە ئۆتەيدىغان قىسىمنىڭ سەركەردىسى زايدىئېلنىڭ ئوغلى ياشابئام ئىدى. ئۇنىڭ قىسمى 24 مىڭ ئادەمدىن تەشكىل تاپقانىدى.

³ ياشابئام پەرەس ئەۋلادىدىن بولۇپ، ئۇ شۇ ئايدا ۋەزىپە ئۆتەيدىغان قىسىمنىڭ بارلىق سەركەردىلىرىنى باشقۇراتتى.

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

⁴ ئىككىنچى ئايدا ۋەزىپە ئۆتەيدىغان قىسىمنىڭ سەركەردىسى ئاخوۋاخ ئەۋلادىدىن بولغان دوداي بولۇپ، ئۇنىڭ ئوڭ قول ياردەمچىسى مقلوت ئىدى. ئۇنىڭ قىسمى 24 مىڭ ئادەمدىن تەشكىل تاپقانىدى.

⁵ ئۈچىنچى ئايدا ۋەزىپە ئۆتەيدىغان قىسىمنىڭ سەركەردىسى بىنايا ئىدى. ئۇ روھانىي يېھوياداننىڭ ئوغلى ئىدى. ئۇنىڭ قىسمى 24 مىڭ ئادەمدىن تەشكىل تاپقانىدى. ⁶ بىنايا «ئوتتۇز باھادىر» ئىچىدىكى باتۇر جەڭچى ئىدى. ئۇ يەنە «ئوتتۇز باھادىر» نىڭ سەركەردىسى ئىدى. بىنايانىڭ ئوغلى ئاممىزابادىمۇ قىسىمنىڭ باش سەركەردىلىرىنىڭ بىرى ئىدى.

⁷ تۆتىنچى ئايدا ۋەزىپە ئۆتەيدىغان قىسىمنىڭ سەركەردىسى يوتابنىڭ ئىنىسى ئاسائىل ئىدى. ئاسائىلدىن كېيىن ئوغلى زىبادىيا ئاتىسىنىڭ ئورنىغا چىقتى. ئۇنىڭ قىسمى 24 مىڭ ئادەمدىن تەشكىل تاپقانىدى.

⁸ بەشىنچى ئايدا ۋەزىپە ئۆتەيدىغان قىسىمنىڭ سەركەردىسى شامھۇت بولۇپ، ئۇ يىزراخ ئەۋلادىدىن ئىدى. ئۇنىڭ قىسمى 24 مىڭ ئادەمدىن تەشكىل تاپقانىدى.

⁹ ئالتىنچى ئايدا ۋەزىپە ئۆتەيدىغان قىسىمنىڭ سەركەردىسى تىقوۋالىق ئىققېشنىڭ ئوغلى ئىرا ئىدى. ئۇنىڭ قىسمى 24 مىڭ ئادەمدىن تەشكىل تاپقانىدى. ¹⁰ يەتتىنچى ئايدا ۋەزىپە ئۆتەيدىغان قىسىمنىڭ سەركەردىسى پىلونلۇق خەلەز بولۇپ، ئۇ ئەفرايىم قەبىلىسىدىن ئىدى. ئۇنىڭ قىسمى 24 مىڭ ئادەمدىن تەشكىل تاپقانىدى.

¹¹ سەككىزىنچى ئايدا ۋەزىپە ئۆتەيدىغان قىسىمنىڭ سەركەردىسى خۇشاھلىق سىبىكاي بولۇپ، سىبىكاي زەراخ ئەۋلادىدىن ئىدى. ئۇنىڭ قىسمى 24 مىڭ ئادەمدىن تەشكىل تاپقانىدى.

¹² توققۇزىنچى ئايدا ۋەزىپە ئۆتەيدىغان قىسىمنىڭ سەركەردىسى ئاناتوتلۇق ئابىئەزەر بولۇپ، ئۇ بىنىامىن قەبىلىسىدىن ئىدى. ئۇنىڭ قىسمى 24 مىڭ ئادەمدىن تەشكىل تاپقانىدى.

¹³ ئونىنچى ئايدا ۋەزىپە ئۆتەيدىغان قىسىمنىڭ سەركەردىسى نىتوفالىق ماھراي

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

بولۇپ، ئۇ زەراخ ئەۋلادىدىن ئىدى. ئۇنىڭ قىسمى 24 مىڭ ئادەمدىن تەشكىل تاپقانىدى.

¹⁴ ئون بىرىنچى ئايدا ۋەزىپە ئۆتەيدىغان قىسىمنىڭ سەركەردىسى پىرئاتونلۇق بىنايا بولۇپ، ئۇ ئەفرايىم قەبىلىسىدىن ئىدى. ئۇنىڭ قىسمى 24 مىڭ ئادەمدىن تەشكىل تاپقانىدى.

¹⁵ ئون ئىككىنچى ئايدا ۋەزىپە ئۆتەيدىغان قىسىمنىڭ سەركەردىسى نىتوفالوق خەلداي بولۇپ، ئۇ ئوتتۇرىچە ئەۋلادىدىن ئىدى. ئۇنىڭ قىسمى 24 مىڭ ئادەمدىن تەشكىل تاپقانىدى.

ئىسرائىلىيەدىكى قەبىلىلەرنىڭ باشلىقلىرى

¹⁶ تۆۋەندىكىلەر ئىسرائىلىيەدىكى قەبىلىلەر باشلىقلىرىنىڭ تىزىملىكىدۇر.

رۇبېن قەبىلىسىنىڭ باشلىقى — زىكرىيەنىڭ ئوغلى ئەلسەزەر،

شمون قەبىلىسىنىڭ باشلىقى — مائاكانىڭ ئوغلى شىفاتيا،

¹⁷ لاۋىي قەبىلىسىنىڭ باشلىقى — كىمۇئېلنىڭ ئوغلى خاشابيا،

ھارۇن جەمەتىنىڭ باشلىقى — زادوق،

¹⁸ يەھۇدا قەبىلىسىنىڭ باشلىقى — داۋۇتنىڭ ئاكىسى ئەلسەھۇ،

ئىسساكار قەبىلىسىنىڭ باشلىقى — مىكائىلنىڭ ئوغلى ئومرى.

¹⁹ زەبۇلۇن قەبىلىسىنىڭ باشلىقى — ئوبادىيانىڭ ئوغلى يىشمايا،

ناقتالى قەبىلىسىنىڭ باشلىقى — ئازرىئېلنىڭ ئوغلى يىرموت،

²⁰ ئەفرايىم قەبىلىسىنىڭ باشلىقى — ئازازيانىڭ ئوغلى ھوشيا،

ماناسسە قەبىلىسىنىڭ غەربىي يېرىمىنىڭ باشلىقى — پىدايانىڭ ئوغلى يوبېل،

²¹ گىلئادتىكى ماناسسە قەبىلىسىنىڭ شەرقىي يېرىمىنىڭ باشلىقى — زىكرىيانىڭ

ئوغلى ئىددو،

بىيامىن قەبىلىسىنىڭ باشلىقى — ئابىرنىڭ ئوغلى يائاسئېل،

²² دان قەبىلىسىنىڭ باشلىقى — يىروخامنىڭ ئوغلى ئازارىئېل،

ئىسرائىلىيەدىكى ھەرقايسى قەبىلىلەرنىڭ باشلىقلىرى ئەنە شۇلاردىن ئىبارەت

ئىدى.

²³ داۋۇت ئىسرائىل خەلقىنى تىزىمغا ئالغاندا، يىگىرمە ياشتىن تۆۋەنلەرنى تىزىملىمىغانىدى. چۈنكى پەرۋەردىگار: «مەن ئىسرائىللارنىڭ سانىنى ئاسماندىكى يۇلتۇزلاردەك كۆپ قىلىمەن» دەپ ۋەدە قىلغانىدى. ²⁴ مەزلۇم زىرۇيانىڭ ئوغلى يىوئاب خەلقىنى تىزىملاشنى باشلىغان بولسىمۇ، لېكىن تولۇق تىزىملاپ بولالمىغانىدى. چۈنكى ئۇ خەلقىنى تىزىمغا ئالغاندا، پەرۋەردىگار ئىسرائىللارغا غەزەپلەنگەنىدى. شۇڭا ئۇلارنىڭ سانى پادىشاھ داۋۇتنىڭ تەزكىرىسىگە كىرگۈزۈلمىگەنىدى.

ئوردىنىڭ مال - مۈلۈكلىرىنى باشقۇرغۇچىلار

²⁵ ئادىيېلنىڭ ئوغلى ئازماۋەت ئوردىنىڭ ئامبارلىرىغا مەسئۇل ئىدى. ئۇزۇيانىڭ ئوغلى يوناتان ئىسرائىلىيەنىڭ شەھەرلىرى ۋە شەھەر ئەتراپىدىكى رايون، يېزا - قىشلاق ۋە قورغانلىرىغا قاراشلىق ئامبارلارغا مەسئۇل ئىدى. ²⁶ كىلۇبىنىڭ ئوغلى ئەزرى دېھقانچىلىق ئىشلىرىغا مەسئۇل ئىدى. ²⁷ راماهلىق شىمى ئۈزۈمزارلىقلارغا مەسئۇل ئىدى. شىفاملىق زابدى ئۈزۈمزارلىقتىكى شاراب ساقلىنىدىغان ئامبارلارغا مەسئۇل ئىدى. ²⁸ گەدەرلىك بائال - خانان غەربىي ئېدىرلىقتىكى زەيتۇنلۇقلارغا ۋە ياۋا ئەنجۈرلۈكلەرگە مەسئۇل ئىدى. يىوئاش زەيتۇن ياغلىرىنى ساقلايدىغان ئامبارلارغا مەسئۇل ئىدى. ²⁹ شارونلۇق شىتراي شارون تۈزلەڭلىكىدىكى كالا پادىلىرىغا، ئادلاينىڭ ئوغلى شافات جىلغىلاردىكى كالا پادىلىرىغا مەسئۇل ئىدى. ³⁰ ئىسمائىل ئەۋلادىدىن بولغان ئوبىل تۆگىلەرگە، مېرونوتلۇق يەخدىيا ئېشەكلەرگە مەسئۇل ئىدى. ³¹ ھاگرى ئەۋلادىدىن بولغان يازىز قوي ۋە ئۆچكە پادىلىرىغا مەسئۇل ئىدى. يۇقىرىدىكى ئىسمى تىلغا ئېلىنغان مانا بۇ كىشىلەرنىڭ ھەممىسى داۋۇت پادىشاھنىڭ مال - مۈلكىنى باشقۇراتتى.

³² داۋۇتنىڭ تاغىسى يوناتان دانىشمەن ئادەم بولۇپ، ئۇ مەسلەھەتچى ۋە پۈتۈكچى ئىدى. خاكوموننىڭ ئوغلى يىخىئېل پادىشاھنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ تەلىم - تەربىيەسىگە مەسئۇل ئىدى. ³³ ئاختوفەل پادىشاھنىڭ مەسلەھەتچىسى ئىدى. ئاركى جەمەتتىن بولغان خۇشاي پادىشاھنىڭ دوستى ئىدى. ³⁴ ئاختوفەلدىن كېيىن ئۇنىڭ ئورنىغا بىنايانىڭ ئوغلى يېھويادا ۋە ئەبىياتار مەسلەھەتچىلەر بولدى. يوتاب پۈتۈن قوشۇننىڭ باش سەركەردىسى ئىدى.

28 - باب

داۋۇتنىڭ ئىبادەتخانىنى قۇرۇش توغرىسىدىكى كۆرسەتمىلىرى

¹ داۋۇت پادىشاھ ئىسرائىلىيەدىكى بارلىق ئەمەلدارلارنى يەنى ھەرقايسى قەبىلىلەرنىڭ باشلىقلىرىنى، پادىشاھقا خىزمەت قىلىۋاتقان ھەرقايسى ھەربىي قىسىملارنىڭ سەركەردىلىرىنى، مىڭبېشى، يۈزباشلىرىنى، پادىشاھ ۋە شاھزادىلەرنىڭ مال - مۈلۈك، چارۋىلىرىنى باشقۇرغۇچىلارنى، ئوردا خىزمەتكارلىرىنى، باھادىرلارنى ۋە باشقا بارلىق باتۇر جەڭچىلەرنى يېرۇسالېمغا چاقىرتتى.

² داۋۇت پادىشاھ ئورنىدىن تۇرۇپ، ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— قېرىنداشلىرىم، خەلقىم، گېيىمگە قۇلاق سېلىڭلار! مەن ئەسلى

پەرۋەردىگارنىڭ پۇت قويغۇچى بولغان ئەھدە ساندۇقىنى ساقلايدىغان بىر ئىبادەتخانا سالماقچى ئىدىم. مەن بۇنىڭ ئۈچۈن قۇرۇلۇش تەييارلىقلىرىنى پۈتتۈرۈپ قويغانىدىم.

³ لېكىن خۇدا: «مېنىڭ نام - شەرىپىم ئۈچۈن ئىبادەتخانىنى سەن سالىساڭ بولمايدۇ، چۈنكى سەن ئىلگىرى كۆپ جەڭلەرنى قىلىپ، نۇرغۇن ئادەملەرنىڭ قېنىنى تۆكۈڭ»

دېدى. ⁴ ھالبۇكى، پەرۋەردىگار — ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا پۈتۈن جەمەتمىز ئىچىدىن مېنى تاللاپ، ئىسرائىل خەلقىنىڭ مەڭگۈلۈك پادىشاھى قىلىپ

تىكلىدى. چۈنكى ئۇ، بۇ تاللاشتا يەھۇدا قەبىلىسىنى ئاساس قىلدى، يەھۇدا

قەبىلىسى ئىچىدىن ئاتامنىڭ جەمەتىنى مۇۋاپىق كۆردى. ئاتامنىڭ ئوغۇللىرى

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

ئىچىدىن ئۇ مېنى ئىسرائىلىيەنىڭ پادىشاھى قىلىپ تىكلەشنى خالىدى.

⁵ پەرۋەردىگار ماڭا كۆپ ئوغۇل بەردى ھەمدە بۇ ئوغۇللىرىمنىڭ ئارىسىدىن سۇلايماننى ئىسرائىلىيەنىڭ پادىشاھلىققا تاللاپ، پەرۋەردىگارنىڭ پادىشاھلىق تەختىگە ئولتۇرغۇزدى.

⁶ پەرۋەردىگار ماڭا: «مېنىڭ ئىبادەتخانىمى ۋە ھويلىلىرىمنى ئوغۇلۇڭ سۇلايمان سالدۇ. مەن سۇلايماننى ئۆزۈمگە ئوغۇل قىلىپ تاللىدىم، مەن ئۇنىڭ ئاتىسىدۇرمەن. ⁷ ئەگەر ئۇ بۈگۈنكىدەك مېنىڭ ئەمىر - پەرىمانلىرىمنى ھەر دائىم قەتئىي ئىجرا قىلسا، مەن ئۇنىڭ تەختىنى مەڭگۈ مۇستەھكەم قىلىمەن.» دېدى.

⁸ شۇنىڭ ئۈچۈن ھازىر مەن پەرۋەردىگارنىڭ جامائىتى بولغان پۈتۈن ئىسرائىل خەلقى ئالدىدا، شۇنداقلا خۇدايىمىزنىڭ گۇۋاھلىقىدا سىلەرگە شۇنى ئېيتىمەنكى، سىلەر پەرۋەردىگارنىڭ بارلىق ئەمرلىرىنىڭ بىرىنىمۇ قالدۇرماي ئىجرا قىلىشىڭلار كېرەك. شۇنداق قىلغاندىلا، مانا بۇ گۈزەل زېمىنغا ئىگە بولالايسىلەر، شۇنداقلا ئۇنى ئەۋلادلىرىڭلارغىمۇ مەڭگۈ مىراس قىلىپ قالدۇرالايسىلەر.

⁹ ئوغلۇم سۇلايمان، ئاتاڭ ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدانى تونۇغىن، پۈتۈن جان - دىلىڭ ۋە ئىختىيارلىقىڭ بىلەن ئۇنىڭ خىزمىتىدە بولغىن. چۈنكى ئۇ ھەربىر ئىنساننىڭ كۆڭلىدىكىنى، ئۇنىڭ نىيىتىنى بىلىدۇ. ئەگەر سەن ئۇنى ئىزدىسەڭ، ئۇنى چوقۇم تاپالايسىن، ئەگەر سەن ئۇنىڭدىن يۈز ئۆرۈسەڭ، ئۇمۇ سېنى مەڭگۈ تاشلاپ كېتىدۇ. ¹⁰ گېپىمگە قۇلاق سال، پەرۋەردىگار مۇقەددەس جاي بولغان ئىبادەتخانىنى سېلىشقا سېنى تاللىغان ئىكەن، دادىل بول، بۇ ئىشقا بەل باغلا!

¹¹ داۋۇت ئىبادەتخانىنىڭ قۇرۇلمىسىنى، يەنى ئىبادەتخانىنىڭ ئايۋىنى، ئامبارلىرى، يۇقىرى ۋە ئىچكىرى خانلىرىنىڭ ھەمدە ئەڭ مۇقەددەس جاي - گۇناھتىن پاكلىنىش جايىنىڭ لايىھەسىنى ئوغلى سۇلايمانغا بەردى. ¹² داۋۇت ئۇنىڭغا يەنە ئىبادەتخانىنىڭ ھويلىلىرى، ئەتراپىدىكى ئۆيلەر ۋە خۇداغا ئاتالغان سوۋغاتلارنى ساقلايدىغان خەزىنىلەر ھەققىدىمۇ پەرۋەردىگارنىڭ كۆڭلىگە سالغانلىرى بويىچە كۆرسەتمە بەردى. ¹³ داۋۇت ئۇنىڭغا يەنە روھانىيلار ۋە لاۋىيلارنى قانداق تەشكىللەشكە، ئۇلارنىڭ ئىبادەتخانىدا قىلىدىغان خىزمەتلىرىگە ۋە

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

خىزمەت قىلغاندا ئىشلىتىلىدىغان بۇيۇملارغا ئائىت ئىشلارنىمۇ چۈشەندۈردى.
¹⁴ ئۇنىڭغا يەنە خۇدانىڭ خىزمىتىدە ئىشلىتىلىدىغان تۈرلۈك بۇيۇملارغا كېتىدىغان ئالتۇن، كۈمۈشنىڭ مىقدارى، ¹⁵ يەنى ھەربىر ئالتۇن ۋە كۈمۈش چىراغ ۋە چىراغدانلارنىڭ ئىشلىتىلىدىغان ئورنىغا قاراپ، ئۇنىڭغا كېتىدىغان ئالتۇن ۋە كۈمۈشنىڭ مىقدارى، ¹⁶ خۇداغا ئاتالغان نانلارنى قويدىغان ئالتۇن شىرەلەرگە كېتىدىغان ئالتۇننىڭ مىقدارى ۋە كۈمۈش شىرەلەرگە كېتىدىغان كۈمۈشنىڭ مىقدارى، ¹⁷ ھەربىر ئالتۇن ئارا، ئالتۇن داس، ئالتۇن كۈمۈش ۋە ئالتۇن، كۈمۈش تەخسىلەرگە كېتىدىغان ئالتۇن ۋە كۈمۈشنىڭ مىقدارى، ¹⁸ ئالتۇن ئىسرىقدانغا كېتىدىغان ئالتۇننىڭ مىقدارىنى بەلگىلەپ بەردى. شۇنداقلا، ئالتۇن ھارۋىدىكى پەرۋەردىگارنىڭ ئەھدە ساندۇقىنىڭ ئۈستىنى ئېچىلغان قاناتلىرى بىلەن يېپىپ تۇرىدىغان ئالتۇن كېرۋىنىڭ لايىھەسىنىمۇ سۇلايمانغا بەردى. ¹⁹ داۋۇت مۇنداق دېدى:

— مەن بۇلارنىڭ ھەممىسىنى پەرۋەردىگارنىڭ ماڭا ئۆز قولى بىلەن كۆرسەتكەنلىرى بويىچە، بىرمۇبىر تەپسىلى يېزىپ چىقتىم.
²⁰ ئۇ ئوغلى سۇلايمانغا يەنە:

— سەن قەيسەر ۋە جاسارەتلىك بول، ئىشنى باشلا! ھەرگىز قورقما ھەم چۈشكۈنلەشمە. چۈنكى پەرۋەردىگار خۇدا، يەنى مەن ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا سەن بىلەن بىرگەدۇر. شۇڭا پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەتخانىسى چوقۇم قۇرۇلىدۇ، پەرۋەردىگار سەندىن ھەرگىز ئايرىلمايدۇ، سېنى تاشلىمايدۇ. ²¹ مانا قارا، خۇدانىڭ ئىبادەتخانىسىدا روھانىيلار ۋە لاۋىيلار ھەرقانداق خىزمەتلەرنى قىلىشقا تەييار تۇرىدۇ. ئۇستا ھۈنەرۋەنلەرمۇ ساڭا جان - دىلى ۋە ئىختىيارلىقى بىلەن ياردەم قىلىدۇ. پۈتۈن ئەمەلدار ۋە خەلق سېنىڭ بۇيرۇقۇڭغا بويسۇنىدۇ، — دېدى.

29 - باب

ئىبادەتخانا قۇرۇلۇشى ئۈچۈن قىلىنغان سوۋغاتلار

¹ داۋۇت پادىشاھ پۈتۈن جامائەتكە مۇنداق دېدى:

— خۇدا تاللىغان ئوغلۇم سۇلايمان تېخى ياش ھەم تەجرىبىسىز، ئەمما قىلىدىغان ئىشى ئىنتايىن بۈيۈكتۇر. ئىنتايىن چوڭ بىر قۇرۇلۇش، چۈنكى ئىبادەتخانا ئىنسانلار ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى پەرۋەردىگار خۇدانىڭ شان - شەرىپى ئۈچۈن سېلىندۇ.

² خۇدايىمنىڭ بۇ ئىبادەتخانىسى ئۈچۈن مەن پۈتۈن كۈچۈم بىلەن يېتەرلىك ئالتۇن، كۈمۈش، تۇچ، تۆمۈر ۋە ياغاچ ماتېرىياللارنى تەييارلاپ قويدۇم. ئۇنىڭدىن باشقا يەنە كۆپلىگەن سىزىقلىق ھېقىق، فرۇزە تاشلار، رەڭلىك تاشلار، مەرمەر ۋە ھەر خىل قىممەت باھالىق تاشلارنىمۇ تەييارلاپ قويدۇم. ³ مەن خۇدايىمنىڭ

ئىبادەتخانىسىنىڭ قۇرۇلۇشىغا بولغان ساداقىتىمنى بىلدۈرۈش ئۈچۈن يۇقىرىقىدەك ماتېرىياللارنى تەييارلىغاندىن باشقا يەنە ئۆزۈمنىڭ ئەتىۋارلاپ ساقلاپ قويغان ئالتۇن، كۈمۈشلىرىمنىمۇ ھەدىيە قىلماقچىمەن. ⁴ مەن ئىبادەتخانىنىڭ تاملىرىنى زىننەتلەشكە 100 توننا ئوفىر ئالتۇنى ۋە 240 توننا كۈمۈش ھەدىيە قىلىمەن. ⁵ ئۇستا ھۈنەرۋەنلەر ئۇنىڭدىن ئالتۇن ۋە كۈمۈش جابدۇقلارنىمۇ ياسايدۇ. قېنى، بۈگۈن يەنە كىم پەرۋەردىگارغا خالىس ھەدىيە بېرىشنى خالايدۇ؟

⁶ شۇنىڭ بىلەن ھەرقايسى جەمەت باشلىقلىرى، ئىسرائىلىيەدىكى ھەرقايسى قەبىلىلەرنىڭ يولباشچىلىرى، مىڭبېشى، يۈزبېشىلار ۋە ئوردا ئەمەلدارلىرى ئۆز كۆڭۈللىرىدىن چىقىرىپ سوۋغاتلار ھەدىيە قىلدى. ⁷ ئۇلار خۇدانىڭ

ئىبادەتخانىسىنىڭ قۇرۇلۇشى ئۈچۈن 180 توننا 84 كىلو ئالتۇن، 360 توننا كۈمۈش، 650 توننا تۇچ ۋە 3600 توننا تۆمۈر ھەدىيە قىلدى. ⁸ كىمدە قىممەت باھالىق تاشلار بولسا، ئۇنى پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەتخانىسىنىڭ خەزىنىسىگە تاپشۇردى. ئامبارغا گېرىشون ئەۋلادىدىن بولغان يىخىئېل قارايتتى. ⁹ خەلق چىن دىلىدىن خۇداغا ئاتا پەرھەم بەرگەن بۇ ئادەملەردىن سۆيۈندى. پادىشاھ داۋۇتتۇمۇ خۇرسەن بولدى.

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

داۋۇتنىڭ خۇدانى مەدھىيەلىشى

¹⁰ داۋۇت پۈتۈن جامائەت ئالدىدا پەرۋەردىگارنى مەدھىيەلەپ ھەمدۇسانا

ئوقۇدى:

«ئى پەرۋەردىگار — ئەجدادىمىز ئىسرائىل ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا، ساڭا ئەبەدىگە دە مەدھىيەلەر بولسۇن!
¹¹ ئى پەرۋەردىگار، ئۇلۇغلۇق، قۇدرەت، شان — شۆھرەت ۋە بۈيۈكلۈك ساڭا مەنسۇپتۇر.

ئاسمان ۋە زېمىندىكى بارچە نەرسە ساڭا تەۋەدۇر!
 ئى پەرۋەردىگار، بۇ سېنىڭ پادىشاھلىقىڭدۇر،
 سەن ھەممىدىن يۈكسەك ھۆكۈمراندۇرسەن!
¹² بايلىق ۋە شۆھرەت سەندىن كېلىدۇ،
 سەن پۈتكۈل مەۋجۇداتنىڭ ھۆكۈمرانىسەن،
 سەن پۈتكۈل ھوقۇق ۋە كۈچ — قۇدرەتنىڭ ئىگىسىدۇرسەن،
 ھەركىمنى يۈكسەك، كۈچلۈك قىلىش سېنىڭ ئىلكىڭدۇر.
¹³ ئى خۇدايىمىز، بىز ساڭا تەشەككۈر ئېيتىمىز، سېنىڭ شەرەپلىك نامىڭنى ئۇلۇغلايمىز!

¹⁴ مەن كىم ئىدىم، مېنىڭ خەلقىم كىم ئىدى.
 بىز قانداقمۇ ساڭا ھەدىيە قىلىشقا لايىق كېلىمىز؟
 چۈنكى پۈتۈن نەرسە سەندىن كېلىدۇ.
 بىز پەقەت سەندىن ئالغان نەرسىنى ئۆزۈڭگە قايتۇردۇق، خالاس!
¹⁵ بىز سېنىڭ ئالدىڭدا خۇددى ئاتا — بوۋىلىرىمىزغا ئوخشاش پەقەت ئۆتكۈنچى مېھمانىمىز،
 بىزنىڭ بۇ دۇنيادىكى ھاياتىمىز خۇددى كۆلەڭگىدەك ئىزسىز تېزلا ئۆتۈپ كېتىدۇ.

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

¹⁶ ئى پەرۋەردىگار بىز خۇدا،

بىز سېنىڭ مۇقەددەس نام - شەرىپىڭگە ئاتاپ سالماقچى بولغان ئىبادەتخانىغا
تەييارلانغان بۇ بايلىقلارمۇ سەندىن كەلگەن،
ھەممىسى ساڭا مەنسۇپتۇر.

¹⁷ ئى خۇدايىم، سېنىڭ كىشىلەرنىڭ كۆڭلىنى سىنايدىغانلىقىڭنى بىلىمەن،
سەن دۇرۇس ئادەملەردىن خۇرسەن بولسەن.

مەن بەرگەن نەرسىلەرنى چىن دىلىمدىن ساڭا ئاتىدىم،
شۇنداقلا مەن بۇ يەردە تۇرغان خەلقىڭنىڭ خۇشاللىق ۋە ئۆز ئىختىيارى بىلەن
بايلىقلىرىنى ساڭا تەقدىم قىلغانلىقىنى كۆردۈم.

¹⁸ ئى پەرۋەردىگار — ئەجدادلىرىمىز ئىبراھىم، ئىسھاق ۋە ئىسرائىل ئېتىقاد
قىلغان خۇدا!

خەلقىڭنى مەڭگۈ مۇشۇنداق ئۆزۈڭگە قىزغىن قىلغايىسەن،
ئۇلارنى ئۆزۈڭگە سادىق قىلغايىسەن.

¹⁹ ئوغلۇم سۇلايماننىڭ سېنىڭ ئەمر، قانۇن ۋە قائىدىلىرىڭگە رىئايە قىلىشى،
شۇنداقلا مەن تەييارلاپ قويغان ئاشۇ ماتېرىياللارنى ئىشلىتىپ، پۈتۈن كۈچى
بىلەن ئىبادەتخانىنى قۇرۇپ چىقىشى ئۈچۈن، ئۇنىڭغا كۈچلۈك
ئىستەك ئاتا قىلغايىسەن.»

²⁰ كېيىن داۋۇت پۈتۈن جامائەتكە قاراپ: «پەرۋەردىگارنىڭلار خۇداغا ھەمدۇسانا
ئېيتىڭلار» دېدى. شۇنىڭ بىلەن جامائەت ئەجدادلىرى ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن
خۇداغا ھەمدۇسانا ئېيتتى. ئۇلار پەرۋەردىگارغا ۋە پادىشاھقا بېشىنى يەرگە
تەگكۈزۈپ، تەزىم قىلدى.

سۇلايماننىڭ پادىشاھلىققا قايتا تەيىنلىنىشى

²¹ ئۇلار ئەتسى پەرۋەردىگارغا ئاتاپ قۇربانلىق قىلدى. ئۇلار پۈتۈن ئىسرائىلىيەگە
ۋاكالىتەن مىڭ تۇياق بۇقا، مىڭ تۇياق قوچقار، مىڭ تۇياق پاقلاننى كۆيدۈرمە
قۇربانلىق قىلدى. شۇنىڭ بىلەن بىرگە تۆكۈدىغان ئىچىملىك ھەدىيەسى ۋە

تارىخلار بىرىنچى قىسىم

نۇرغۇنلىغان باشقا قۇربانلىقلارنىمۇ تەقدىم قىلدى. ²² ئۇ كۈنى خەلق پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىدا شاد - خۇراملىق بىلەن يەپ - ئىچىشتى.

ئۇلار يەنە بىر قېتىم داۋۇتنىڭ ئوغلى سۇلايماننى پادىشاھ دەپ جاكارلاشتى. ئۇلار پەرۋەردىگار ئالدىدا سۇلايمان ۋە زادوقنىڭ باشلىرىغا ياغ قۇيۇپ، سۇلايماننى پادىشاھ، زادوقنى روھانىي قىلىپ تەيىنلىدى. ²³ شۇنىڭ بىلەن سۇلايمان ئاتىسى داۋۇتقا ۋارىسلىق قىلىپ، پەرۋەردىگار ئاتا قىلغان پادىشاھلىق تەختىگە ئولتۇردى. ئۇ ھەممە ئىشلىرىدا مۇۋەپپەقىيەت قازاندى، پۈتۈن ئىسرائىل خەلقى ئۇنىڭغا ئىتائەت قىلدى. ²⁴ بارلىق ئەمەلدارلار، باتۇر جەڭچىلەر ۋە داۋۇت پادىشاھنىڭ ھەممە ئوغۇللىرى پادىشاھ سۇلايمانغا ساداقىتىنى بىلدۈرۈشتى. ²⁵ پەرۋەردىگار سۇلايماننى پۈتۈن ئىسرائىل خەلقى ئالدىدا شۇ قەدەر ئىززەت - ئابرويغا ئىگە قىلدىكى، ئۇنىڭدىن ئىلگىرى ئۆتكەن ئىسرائىلىيەنىڭ ھەرقانداق بىر پادىشاھى بۇنداق شۆھرەتكە مۇيەسسەر بولۇپ باقمىغاندى.

داۋۇتنىڭ ۋاپاتى

²⁶ يىشاينىڭ ئوغلى داۋۇت پۈتۈن ئىسرائىلىيەگە پادىشاھ بولغاندى. ²⁷ ئۇ ئىسرائىلىيەگە 40 يىل پادىشاھ بولدى. ھىبروندا يەتتە يىل، يېرۇسالېمدا 33 يىل ھۆكۈمرانلىق قىلدى. ²⁸ داۋۇت ئۇزۇن ئۆمۈر كۆردى، يۈكسەك باي - باياشاتلىق ۋە ئىززەت - ھۆرمەت بىلەن ئالەمدىن ئۆتتى. ئۇنىڭ ئورنىغا ئوغلى سۇلايمان پادىشاھ بولدى.

²⁹ داۋۇت پادىشاھنىڭ پۈتكۈل ئىش - ئىزلىرى غايىبىنى بىلگۈچى سامۇئىل، ناتان پەيغەمبەر ۋە غايىبىنى بىلگۈچى گادنىڭ تەزكىرىلىرىگە كىرگۈزۈلگەندى. ³⁰ داۋۇتنىڭ پادىشاھ بولغان ۋاقتلىرىدا كۆرسەتكەن قەھرىمانلىقلىرى، ئۇنىڭ ۋە ئىسرائىل خەلقىنىڭ بېشىدىن ئۆتكۈزگەن ۋە قەلىكلىرى ھەمدە ئىسرائىلىيەنىڭ ئەتراپىدىكى پادىشاھلىقلاردا يۈز بەرگەن ئىشلارمۇ شۇ تەزكىرىلەرگە كىرگۈزۈلگەندى.

ئەزرا

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

«مۇقەددەس كىتاب» نىڭ «ئەزرا» قىسمىدا يەھۇدىيلارنىڭ مىلادىيەدىن ئىلگىرى 539 - يىلى سۈرگۈندىن يېرۇسالېمغا قايتىپ كەلگەندىن كېيىنكى يۈز يىل ئىچىدىكى ۋەقەلەر بايان قىلىندۇ. مىلادىيەدىن ئىلگىرى 1010 - يىلى داۋۇت پادىشاھ ئىسرائىلىيەنىڭ ئىككىنچى پادىشاھى بولۇپ تەختكە ئولتۇردى. مىلادىيەدىن ئىلگىرى 930 - يىلى داۋۇت پادىشاھنىڭ ئوغلى سۇلايمان پادىشاھ دۇنيادىن ئۆتكەندىن كېيىن، ئىسرائىلىيە ئىككى پادىشاھلىققا بۆلۈنۈپ كەتتى. بىرى شىمالىي پادىشاھلىق بولۇپ ئىسرائىلىيە دەپ ئاتالدى، يەنە بىرى جەنۇبىي پادىشاھلىق بولۇپ، يەھۇدىيە دەپ ئاتالدى. يېرۇسالېم بولسا جەنۇبىي پادىشاھلىققا جايلاشقاندى.

بۇ ئىككى پادىشاھلىق خۇدادىن يۈز ئۆرۈپ، بۆتپەرەسلىك يولغا كىرىپ كەتكەندى. ئۇلار خۇدا ئەۋەتكەن پەيغەمبەرلەرنىڭ ئاگاھلاندىرۇشلىرىغا قۇلاق سالمىدى. ئاخىرىدا شىمالىي پادىشاھلىق مىلادىيەدىن ئىلگىرى 722 - يىلى ئاسسۇر ئىمپېرىيىسى تەرىپىدىن يىمىرىلىپ، خەلقى ئاسسۇرغا سۈرگۈن قىلىندى. جەنۇبىي پادىشاھلىق مىلادىيەدىن ئىلگىرى 586 - يىلى بابىل ئىمپېرىيىسى تەرىپىدىن يىمىرىلىپ، خەلقى بابىل (ھازىرقى ئىراق) غا سۈرگۈن قىلىندى. خۇدا يەرەمىيا پەيغەمبەر ئارقىلىق ئۆز خەلقىنىڭ بىر كۈنى ئىسرائىلىيەگە قايتىپ كېلىدىغانلىقىغا ۋەدە قىلغاندى. مىلادىيەدىن ئىلگىرى 539 - يىلى پېرسىيە پادىشاھى كورەش بابىل ئىمپېرىيىسىنى بويسۇندۇردى. ئۇنىڭ زېمىنى ئىسرائىلىيەنىڭ سابىق ئىككى پادىشاھلىقىنى ئۆز ئىچىگە ئالدى.

پېرسىيە پادىشاھى كورەش زامانىسىدا سۈرگۈنلەرنىڭ ئۆز يۇرتىغا قايتىشىغا پەرمان چۈشۈرۈلدى. مىلادىيەدىن ئىلگىرى 538 - يىلى ئىسرائىللار يەھۇدىيەگە قايتىپ كەلدى. مىلادىيەدىن ئىلگىرى 537 - يىلى ئىبادەتخانا قۇرۇلۇش سۈپىسى بىنا قىلىندى. مىلادىيەدىن ئىلگىرى 536 - يىلى ئىبادەتخانىنى قايتىدىن قۇرۇش

باشلاندى. بۇ يەھۇدىيەدىكى باشقا خەلقلەر تەرىپىدىن توسقۇنلۇققا ئۇچرىدى. شۇ ۋەجىدىن ئالتە يىل داۋاملاشقان ئىبادەتخانا قۇرۇلۇشى توختاپ قالدى. بىراق ئون يىلدىن كېيىن دارىغوس پادىشاھ ھاكىمىيەت تۇتقاندا، قۇرۇلۇش يەنە داۋام ئەتتى. مىلادىيەدىن ئىلگىرى 516 - يىلى ئىبادەتخانا قۇرۇپ چىقىلدى.

58 يىلدىن كېيىن ئەزرا يېرۇسالېمغا قايتىپ كېلىپ، نۇرغۇن يەھۇدىيلارنىڭ يەرلىك خەلقلەردىن خوتۇن ئېلىپ خۇدانىڭ ئەمرىگە ئىتائەت قىلمىغانلىقىدىن خەۋەر تاپتى. بۇنداق ئىش ئىسرائىللارنىڭ ئىككى پادىشاھلىقىنى بۇتپەرەسلىككە باشلاپ، نەتىجىدە ئېلىنى ۋەيران قىلىپ، خەلقنى سۈرگۈنگە تۇتۇپ بەرگەن گۇناھلاردىن بىرى ئىدى. ئەزرا روھانىي خۇدانىڭ غەزىپىنىڭ قايتا كېلىشىدىن قورقۇپ، بۇ مەسىلىنى بىر تەرەپ قىلىشقا ئۇرۇندى.

كىتابخان 4 - بابتىكى مەزمۇنىڭ يىلنامە تەرتىپى بويىچە بولمىغانلىقىنى ھېس قىلدۇ. 4 - بابنىڭ 1 - ئايىتىدىن 5 - ئايىتىگىچە بولغان مەزمۇندا يەرلىك خەلقلەر ئىبادەتخانىنىڭ قۇرۇلۇشىغا توسقۇنلىق قىلدۇ. 4 - بابنىڭ 6 - ئايىتىدىن 23 - ئايىتىگىچە بولغان مەزمۇندا بولسا، يەرلىك خەلقلەر يېرۇسالېم سېپىل قۇرۇلۇشىغا توسقۇنلىق قىلدۇ. بۇ ۋەقەلەر تەخمىنەن يۈز يىلدىن كېيىن يۈز بېرىدۇ. 4 - باب 24 - ئايەتتە ئىبادەتخانا قۇرۇلۇشى توغرىسىدىكى ۋەقەلىك قايتىدىن بايان قىلىندۇ.

ئەزرا قىسمىدا خۇدا پادىشاھلارنىڭ قەلبىنى يۇمشىتىپ، ئىسرائىللارغا ياردەم قىلدۇرغان. شۇنىڭ بىلەن بىرگە خۇدا ئۇلارنىڭ ئىبادەتخانىنى قۇرۇۋاتقان مەزگىلدە قىيىنچىلىقلارنىڭ يۈز بېرىشىگە يول قويغان. بۇنىڭدىن كىشىلەر رەقىبى تەھدىت سېلىۋاتقان مەزگىلدەمۇ خۇداغا ئىتائەت قىلىشنى ۋە ئېتىقادتا مۇستەھكەم تۇرۇشنى ئۆگىنىۋالالايدۇ. ئىبادەتخانىنى قايتىدىن قۇرۇش بولسا ئىسرائىل خەلقىنىڭ يېڭىباشتىن باش كۆتۈرۈپ چىقىشىدۇر.

تېزىس:

1. سۈرگۈنلەرنىڭ بىرىنچى تۈركۈملۈك يۇرتغا قايتىشى (1 - ، 2 - بابلار)
2. ئىبادەتخانىنىڭ يېڭىباشتىن بىنا قىلىنىشى (3 - بابتىن 6 - باقىچە)
3. ئەزانىڭ سۈرگۈنلەرنىڭ ئىككىنچى تۈركۈملۈك يۇرتغا قايتىشىغا يېتەكچىلىك قىلىشى (7 - ، 8 - بابلار)
4. ئىسرائىللارنىڭ يەرلىك خەلق بىلەن نىكاھلىنىش مەسىلىسى (9 - ، 10 - بابلار)

ئەزرا

كورەش پادشاھنىڭ يەھۇدىيلارنىڭ ئۆز يۇرتىغا قايتىشىغا پەرمان چۈشۈرۈشى

¹ پېرسىيە پادشاھى كورەش تەختكە ئولتۇرغان 1 - يىلى * پەرۋەردىگار يەرەمىيا پەيغەمبەر ئارقىلىق ئېيتقان سۆزلىرىنى ئەمەلگە ئاشۇردى. خۇدا كورەش پادشاھنىڭ دىلغا سېلىپ، بىر پەرمان چۈشۈرگۈزدى. پادشاھ ئۇنى قەغەزگە پۈتۈپ، پادشاھلىقنىڭ ھەممە يېرىگە تارقاتتى.

² «بۇ پېرسىيە پادشاھىنىڭ ئېيتقانلىرىدۇر: <پەرۋەردىگار، يەنى ئەرشئەلادىكى خۇدا پۈتۈن يەر يۈزىدىكى پادشاھلىقلارنى ماڭا ئاتا قىلدى. ئۇ مېنى يەھۇدىيەنىڭ يېرۇسالېم شەھىرىدە ئۆزىگە ئاتاپ بىر ئىبادەتخانا قۇرۇشقا تەيىنلىدى. ³ پەرۋەردىگارنىڭ ئۆز خەلقى بولغان سىلەر ئىسرائىللار يەھۇدىيەنىڭ يېرۇسالېم شەھىرىگە بېرىپ، پەرۋەردىگارنىڭ، يەنى ئەجدادلىرىڭلار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدانىڭ ئىبادەتخانىسىنى قايتا بىنا قىلىڭلار. خۇدا يېرۇسالېمدىدۇر، ئۇ سىلەرگە يار بولغاي! ⁴ مەيلى قەيەردە بولسۇن، سۈرگۈنلەر ئارىسىدا يېرۇسالېمغا قايتماقچى بولغانلار بولسا،

* 1 كورەش پادشاھ مىلادىيەدىن ئىلگىرى 539 - يىلى تەختكە ئولتۇرغان.

ئەزرا

ئۇلارغا قولۇم - قوشنىلىرى ياردەم قىلىپ، ئالتۇن - كۈمۈش، مال - مۈلۈك ۋە مال - ۋاران بەرسۇن. ئۇنىڭدىن باشقا، خۇدانىڭ يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىسىغا خالىس ھەدىيەلەرنى سۇنسۇن.»⁵

⁵ شۇنىڭدىن كېيىن، خۇدا دىللىرىغا سالغان ئىشنى ئورۇنداش ئۈچۈن يەھۇدا ۋە بىنيامىن قەبىلىلىرىنىڭ باشلىقلىرى، روھانىيلار ۋە لاۋىيلار يېرۇسالېمغا بېرىپ، پەرۋەردىگارىنىڭ ئىبادەتخانىسىنى قايتىدىن بىنا قىلىشقا تەييارلاندى. ⁶ بارلىق قولۇم - قوشنىلار ئۇلارغا ياردەم بېرىپ، ئالتۇن - كۈمۈش قاچىلار، مال - مۈلۈك، مال - ۋاران ۋە قىممەتلىك نەرسىلەردىن باشقا يەنە ئىبادەتخانا ئۈچۈن خالىس ھەدىيەلەرنى سۇندى. ⁷ كورەش پادىشاھ ئۇلارغا سابىق پادىشاھ نبۇكادنەزەر يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىدىن ئولجا ئېلىپ ئۆز بۇتخانىسىغا قويغان قاچا - قۇچىلارنى قايتۇرۇپ بەردى. ⁸ بېرسىيە پادىشاھى كورەش خەزىنە ۋەزىرى مېترىداتنى بۇ قاچا - قۇچىلارنى قايتۇرۇپ بېرىشكە مەسئۇل قىلدى. مېترىدات يەھۇدىيەگە قايتىدىغان سۈرگۈنلەرنىڭ باشلىقى شېشباسسارغا ئۇلارنى ساناپ ئۆتكۈزۈپ بەردى. ⁹ ئۇلارنىڭ تىزىملىكى تۆۋەندىكىچە:

30 دانە ئالتۇن داس

1000 دانە كۈمۈش داس

29 دانە كۈمۈش ئەسۋابلار

¹⁰ 30 دانە ئالتۇن قاچا

410 دانە كۈمۈش قاچا

1000 دانە باشقا خىل قاچا - قۇچا

¹¹ ھەممىسى بولۇپ 5400 دانە ئالتۇن - كۈمۈش قاچا - قۇچا بولدى. سۈرگۈنلەر بايلىدىن يېرۇسالېمغا قايتىپ كەلگەندە، شېشباسسار بۇ قاچا - قۇچىلارنى بىرگە ئېلىپ كەلدى.

ئەزرا

2 - باب

قايتىپ كەلگۈچلەرنىڭ تىزىملىكى

¹ تۆۋەندىكىلەر بايلىدىكى ئەسەردىن قايتقان يەھۇدىي سۈرگۈنلىرىنىڭ تىزىملىكىدۇر. نىبۇكادنەزەر پادىشاھ بۇرۇن ئۇلارنى ئەسىر قىلىپ بابىلغا پالغاندى. بىراق ھازىر ئۇلار ئۆز يۇرتى يەھۇدىيەنىڭ يېرۇسالېم ۋە باشقا جايلارغا قايتىپ كەلدى. ² زىرۇبابەل، يېشۇۋا، نەخەمىيا، سىرايا، رىئېلايا، مۇردىكاي، بىلشان، مىسپار، بىگۋاي، رىخۇم ۋە بائانالار ئۇلارغا يېتەكچىلىك قىلىپ قايتۇرۇپ كەلدى. سۈرگۈندىن قايتقان ئىسرائىل ئەللىرىنىڭ سانى تۆۋەندىكىچە:

³ پارئوش جەمەتىدىن 2172 كىشى

⁴ شىفاتيا جەمەتىدىن 372 كىشى

⁵ ئاراخ جەمەتىدىن 775 كىشى

⁶ پاخات - موئاب جەمەتىدىن (يېشۇۋا ۋە يوتابنىڭ ئەۋلادلىرى) 2812 كىشى

⁷ ئېلام جەمەتىدىن 1254 كىشى

⁸ زاتتۇ جەمەتىدىن 945 كىشى

⁹ زاككاي جەمەتىدىن 760 كىشى

¹⁰ بانى جەمەتىدىن 642 كىشى

¹¹ بېباي جەمەتىدىن 623 كىشى

¹² ئازگاد جەمەتىدىن 1222 كىشى

¹³ ئادونىقام جەمەتىدىن 666 كىشى

¹⁴ بىگۋاي جەمەتىدىن 2056 كىشى

¹⁵ ئادىن جەمەتىدىن 454 كىشى

¹⁶ ئاتېر جەمەتىدىن (خىزكىيانىڭ ئەۋلادلىرى) 98 كىشى

¹⁷ بېزاي جەمەتىدىن 323 كىشى

¹⁸ يورا جەمەتىدىن 112 كىشى

ئەزرا

- 19 خاشۇم جەمەتدىن 223 كىشى
 20 گىبىر جەمەتدىن 95 كىشى
 21 بەيتلەھەملىكلەردىن 123 كىشى
 22 نىتوفالقلاردىن 56 كىشى
 23 ئاناتوتلۇقلاردىن 128 كىشى
 24 ئازماۋەتلىكلەردىن 42 كىشى
 25 قىريات - يىئارىم، كىفرا ۋە بەئەروتلۇقلاردىن 743 كىشى
 26 راماه ۋە گەبالقلاردىن 621 كىشى
 27 مېكماسلىقلاردىن 122 كىشى
 28 بەيتەل ۋە ئايلىقلاردىن 223 كىشى
 29 نىبولۇقلاردىن 52 كىشى
 30 ماگىشىلىقلاردىن 156 كىشى
 31 ئېلاملىقلاردىن 1254 كىشى
 32 خارىملىقلاردىن 320 كىشى
 33 لود، خادىد ۋە ئونولۇقلاردىن 725 كىشى
 34 ئېرىخالقلاردىن 345 كىشى
 35 سىنائالقلاردىن 3630 كىشى.

36 روھانىيلاردىن:

يىدايا جەمەتدىن (يېشۇۋانىڭ ئەۋلادلىرى) 973 كىشى

37 ئىممېر جەمەتدىن 1052 كىشى

38 پاشخۇر جەمەتدىن 1247 كىشى

39 خارىم جەمەتدىن 1017 كىشى.

40 لاۋىيلاردىن:

يېشۇۋا ۋە قادمىئېل جەمەتدىن (ھوداۋيا ئەۋلادلىرى) 74 كىشى

41 ئىبادەتخانا مۇناجاتچىلىرى: ئاساف جەمەتتىكى تەۋە 128 كىشى

ئەزرا

⁴² ئىبادەتخانا دەۋرۋازىۋەنلىرى: شاللۇم، ئاتېر، تالمون، ئاققۇب، خاتتا ۋە شوباي

جەمەتلىرىگە تەۋە 139 كىشى.

⁴³ ئىبادەتخانا خىزمەتكارلىرىنىڭ جەمەتىدىن:

زىخا، خاسۇفا، تابائوت،

⁴⁴ قېروس، سىئاھا، پادون،

⁴⁵ لىبانا، خاگابا، ئاققۇب،

⁴⁶ خاگاب، شالماي، خانان،

⁴⁷ گىددېل، گاچار، رىئايا،

⁴⁸ رىزىن، نىقودا، گاززام،

⁴⁹ ئۇززا، پاسىياخ، بېساي،

⁵⁰ ئاسناھ، مئۇنىم، نىفۇسىم،

⁵¹ باقبۇق، خاقۇفا، خارخۇر،

⁵² بازلۇت، مىخدا، خارشا،

⁵³ بارقوس، سىسىرا، تەماخ،

⁵⁴ نىزىياخ ۋە خاتىفالار.

⁵⁵ سۇلايمان پادىشاھ خىزمەتكارلىرىنىڭ جەمەتىدىن:

سوتاي، ھەسسوفەرەت، پىرۇدا،

⁵⁶ يالاھ، دارقون، گىددېل،

⁵⁷ شىفاتيا، خاتىل، پوكەرەت - ھازىبايىم ۋە ئامىلار.

⁵⁸ ئىبادەتخانا خىزمەتكارلىرى ۋە سۇلايمان پادىشاھ خىزمەتكارلىرىنىڭ

ئەۋلادلىرىدىن قايتىپ كەلگەنلەرنىڭ سانى جەمئىي 392 كىشى.

⁵⁹ تېلمەلاخ، تېلخارشا، كرۇب، ئاددان ۋە ئىممېر دېگەن جايلاردىن كەلگەن بىر

توپ كىشىلەر ئۆزلىرىنىڭ ئىسرائىل ئەۋلادى ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلىيالىمىدى. ⁶⁰ بۇ

كىشىلەر دىلايا، توبىيا ۋە نىقودا جەمەتلىرىدىن بولۇپ، جەمئىي 652 كىشى ئىدى.

⁶¹ خاباييا، ھاققوز ۋە بارزىللاي دېگەن ئۈچ روھانىي جەمەتمۇ قايتىپ كەلگەن

ئەزرا

بولۇپ، بارزىللاي گىلئادلىق بارزىللاينىڭ بىر قىزىغا ئۆيلىنىپ، ئۇنىڭ فامىلىسىنى ئىشلەتكەندى. ⁶² بۇ روھانىيلار نەسەبنامىلىرىدىن جەمەت ناملىرىنى تاپالمىدى. شۇڭا ئۇلار ناپاك ھېسابلىنىپ، روھانىيلار قاتارىدىن ئورۇن ئالالمىدى. ⁶³ يەھۇدىيلارنىڭ باشلىقى ئۇلارغا «ئۆرۈم» ۋە «تۆممىم» نى* ئىشلىتىپ، خۇدانىڭ ئىرادىسىنى بىلەلەيدىغان روھانىي كەلگۈچە، خۇداغا ئاتالغان يېمەكلىكلەرنىڭ روھانىيلارغا تېگىشلىكىنى يېمەسلىكىنى بۇيرۇدى.

⁶⁴ يەھۇدىيەگە قايتىپ كەلگەنلەرنىڭ ئومۇمىي سانى 42,360 كىشى بولدى. ⁶⁵ سانالماي قالغانلاردىن 7337 ئەر - ئايال خىزمەتكار، 200 ئەر - ئايال ناخشىچى ۋە ⁶⁶ ئۇلارنىڭ 736 ئات، 245 قېچىر، ⁶⁷ 435 تۆگە ۋە 6720 ئېشىكىمۇ بار ئىدى. ⁶⁸ بۇ سۈرگۈنلەر پەرۋەردىگارنىڭ يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىسىغا يېتىپ كەلگەندە، بەزى جەمەت باشلىقلىرى ئىبادەتخانىنى ئەسلى ئورنىغا قايتىدىن بىنا قىلىشقا خالىس ھەدىيەلەرنى تەقدىم قىلدى. ⁶⁹ ئۇلار ئىمكانىيەتنىڭ يېتىشىچە جەمئىي 61,000 ئالتۇن تەڭگە، 3000 كىلو كۈمۈش ۋە 100 قۇر روھانىي تونىنى ئىئانە قىلدى. ⁷⁰ روھانىيلار، لاۋىيلار، مۇناجاتچىلار، ئىبادەتخانا دەرۋازىۋەنلىرى، ئىبادەتخانا خىزمەتكارلىرى ۋە بىر قىسىم كىشىلەر يېرۇسالېم ئەتراپىغا ئولتۇراقلاشتى. قالغانلار بولسا ئۆز يۇرتلىرىغا جايلاشتى.

3 - باب

ئىبادەتخانا سۇپىسىنىڭ قايتىدىن ياسىلىشى

¹ كۆز پەسلىنىڭ* دەسلەپكى مەزگىلدە ئىسرائىللار ئۆز يۇرتلىرىغا ئورۇنلىشىپ

* 63 كۆپ تەرەپلىملىك ئىزدىنىشلەرگە ئاساسلانغاندا، بۇ خۇدانىڭ ئىرادىسىنى بىلىش ئۈچۈن تاشلىنىدىغان مۇقەددەس چەك بولۇشى مۇمكىن. «ئۆرۈم» نىڭ ئىبرانىي تىلىدىكى مەنىسى «قارغاش»، بۇ يەردە «بولمايدۇ» دېگەن مەنىدە بولۇشى مۇمكىن. «تۆممىم» نىڭ ئىبرانىي تىلىدىكى مەنىسى «تەلتۆكۈس»، بۇ يەردە «بولدۇ» دېگەن مەنىدە بولۇشى مۇمكىن. ^{1*} يەھۇدىيلارنىڭ كالىبندارى بويىچە كۆز پەسلى 7 - ئايدا باشلىنىدۇ. كەپە تىكىش ھىيتى 7 - ئاينىڭ 15 - كۈنىگە توغرا كېلىدۇ.

ئەزرا

بولغاندىن كېيىن، ئۇلار بىر نىيەت بىر مەقسەتتە يېرۇسالېمغا جەم بولدى. ² يوزاداقنىڭ ئوغلى يېشۇۋا بىلەن ئۇنىڭ خىزمەتداش روھانىيلىرى ۋە شىئالتېلنىڭ ئوغلى زېرۇبابەل بىلەن ئۇنىڭ تۇغقانلىرى ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدانىڭ قۇربانلىق سۇپىسىنى ياساشقا باشلىدى. ئۇلار ئۇنى خۇدانىڭ يېقىن ئادىمى مۇسا پەيغەمبەرگە چۈشۈرۈلگەن تەۋرات قانۇنىدىكى يوليۇرۇقلارغا بىنائەن كۆيدۈرمە قۇربانلىق قىلىش ئورنى مەقسىتىدە سالدى. ³ ئۇلار يەرلىك خەلقتىن قورقسىمۇ، يەنىلا قۇربانلىق سۇپىسىنى ئەسلى ئورنىغا قايتىدىن قۇرۇپ چىقتى. شۇنىڭدىن كېيىن ئۇلار سەھەرلىك ۋە كەچلىك كۆيدۈرمە قۇربانلىقلىرىنى ئۇنىڭدا قىلىشقا باشلىدى.

⁴ ئۇلار تەۋرات قانۇنىغا بىنائەن كەپە تىكىش ھېيتى قىلىپ، ھەر كۈنى تېگىشلىك كۆيدۈرمە قۇربانلىقنى قىلدى. ⁵ ئۇنىڭدىن باشقا ئۇلار يەنە كۈندىلىك، يېڭى ئاي ۋە پەرۋەردىگار بېكىتكەن ھېيتلاردا قىلىشقا تېگىشلىك كۆيدۈرمە قۇربانلىقلارنى قىلىشقا باشلىدى. شۇنىڭدەك ئۇلار پەرۋەردىگارغا خالىس ھەدىيىلىرىنى تەقدىم قىلدى. ⁶ روھانىيلار كەپە تىكىش ھېيتىدىن ئون بەش كۈن بۇرۇن پەرۋەردىگارغا ئاتا قىلىپ كۆيدۈرمە قۇربانلىق قىلىشقا باشلىدى. بۇ ئىبادەتخانىنىڭ ئۇلى تېخى قويۇلۇپ بولمىغان ۋاقىت ئىدى.

ئىبادەتخانىنىڭ قايتىدىن قۇرۇلۇشى

⁷ شۇنىڭدىن كېيىن خەلق تاشچى ۋە ياغاچچىلارنى ياللاپ، تىرىلقلار ۋە سىدونلۇقلارنىڭ كېدىر ياغاچلىرىغا يېمەك - ئىچمەك ۋە زەيتۇن يېغىنى تېگىشتى. بۇ ياغاچلار دېڭىز ئارقىلىق لىۋاندىن جاففا شەھىرىگە ئېلىپ كېلىندى. بۇ ئىش پېرسىيە پادىشاھى كورەشنىڭ رۇخسىتى بىلەن بولدى.

⁸ خەلق سۈرگۈندىن يېرۇسالېمغا قايتىپ كەلگەندىن كېيىنكى ئىككىنچى ئەتىيازنىڭ ئوتتۇرىلىرىدا، خۇدانىڭ ئىبادەتخانىسىنىڭ قۇرۇلۇشى باشلىنىپ كەتتى. بۇ خىزمەتكە شىئالتېلنىڭ ئوغلى زېرۇبابەل، يوزاداقنىڭ ئوغلى يېشۇۋا ھەم باشقا روھانىيلار، لاۋىيلار ۋە قايتىپ كەلگەنلەرنىڭ ھەممىسى قاتناشتى. لاۋىيلارنىڭ يېگىرمە ياشتىن يۇقۇرلىرى ئىبادەتخانىنىڭ قايتىدىن قۇرۇلۇش ئىشلىرىنى نازارەت

ئەزرا

قىلىشقا تەيىنلەندى. ⁹ يېشۇۋا بىلەن ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ۋە ئەر قېرىنداشلىرى، قادمىئېل ۋە ئۇنىڭ ئوغۇللىرى (ھەممىسى ھوداۋيانىڭ ئەۋلادلىرى) ئىبادەتخانىدا ئىشلەۋاتقان ئىشچىلار ئۈستىدىن نازارەت قىلدى. لاۋىيلاردىن بولغان خېناداننىڭ ئەر جەمەتلىرىمۇ ئۇلارغا ياردەملەشتى.

¹⁰ ئۇلار ئىبادەتخانىنىڭ ئۇلىنى قويۇپ بولغاندا، روھانىيلار تونلىرىنى كىيىپ، كانايلىرىنى تۇتۇپ، ھەر قايسىسى ئۆز ئورۇنلىرىدا تۇرۇشتى. لاۋىيلاردىن بولغان ئاسافنىڭ ئەۋلادلىرى جاڭگالنى تۇتۇپ تۇرۇشتى. ئۇلار ئىسرائىلىيەنىڭ سابىق پادىشاھى داۋۇتنىڭ كۆرسەتكەندەك پەرۋەردىگارىنى مەدھىيەلىدى. ¹¹ ئۇلار مەدھىيە ۋە مىننەتدارلىق بىلەن پەرۋەردىگارغا ئاتاپ ئېيتىشىشلارنى ئۆتكۈزۈپ:

«پەرۋەردىگار شاپائەتلىكنۇر!

ئىسرائىلىيەگە بولغان مېھىر - مۇھەببىتى مەڭگۈلۈكتۇر!» دېيىشتى.

ئاندىن بارلىق خەلق ئۈنلۈك ۋارقىراپ پەرۋەردىگارغا مەدھىيەلەر ئوقۇشتى. چۈنكى ئىبادەتخانىنىڭ ئۇلى قويۇلۇپ بولغاندى. ¹² لېكىن بۇرۇنقى ئىبادەتخانىنى ئۆز كۆزى بىلەن كۆرگەن نۇرغۇن ياشانغان روھانىيلار، لاۋىيلار ۋە جەمەت باشلىقلىرى ھازىرقى قويۇلغان ئۇلىنى كۆرۈپ، ئازابلىنىپ ئۈن سېلىپ يىغلىۋەتتى. باشقىلار بولسا قىيىقاس چىقىرىپ تەنتەنە قىلىشتى. ¹³ بۇ سادالار پەلەككە يەتكەنلىكتىن، ھېچكىم تەنتەنە ساداسى بىلەن يىغا - زار ئاۋازىنى پەرق ئېتەلمەيتتى. ئاۋازلار يىراق جايلاردىن ئاڭلىنىپ تۇراتتى.

4 - باب

ئىبادەتخانىنىڭ قۇرۇلۇشىغا توسقۇنلۇق قىلىنىشى

¹ يەھۇدا ۋە بىنيامىن قەبىلىلىرىنىڭ رەقىبلىرى سۈرگۈندىن قايتىپ كەلگەنلەرنىڭ پەرۋەردىگار، يەنى ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇداغا ئاتالغان ئىبادەتخانىنى

ئەزرا

قايتىدىن بىنا قىلىۋاتقانلىقىنى ئاڭلىدى. ² شۇنىڭ بىلەن ئۇلار زىرۇببابلە بىلەن جەمەت باشلىقلىرىنىڭ ئالدىغا بېرىپ:

— ئىبادەتخانىنى قۇرۇش خىزمىتىڭلارغا بىزمۇ قاتنىشايلى! بىزمۇ سىلەر ئېتىقاد قىلىدىغان خۇداغا ئىبادەت قىلىمىز. ئاسسۇر پادىشاھى ئېسارخاددون بىزنى بۇ يەرگە ئېلىپ كەلگەندىن بۇيان، داۋاملىق خۇداغا ئاتا قۇربانلىق قىلىپ كېلىۋاتىمىز. — دېيىشتى.

³ زىرۇببابلە، يېشۇۋا ۋە جەمەت باشلىقلىرى ئۇلارغا:

— سىلەر خۇدايىمىزغا ئاتىغان بۇ ئىبادەتخانىنى بىنا قىلىشقا ئارىلىشالمايسىلەر! پېرسىيە پادىشاھى كورەشنىڭ بۇيرۇقىغا بىنائەن ئۆزىمىز ئەجدادلىرىمىز ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇداغا، يەنى پەرۋادىگارغا ئاتا قۇرۇپ چىقىمىز! — دېدى. ⁴ شۇنىڭ بىلەن يەرلىك خەلق يەھۇدىيلارنى نائۇمدەتە قويۇشقا تىرىشىپ، ئۇلارنى قورقۇتۇپ قۇرۇلۇشقا دەخلى يەتكۈزدى. ⁵ ئۇلار يەنە يەرلىك ئەمەلدارلارغا پارا بېرىپ، ئۇلارغا توسقۇنلۇق قىلدى. بۇ ئىش پېرسىيە پادىشاھلىرى كورەشتىن تاكى دارىئوسقىچە داۋاملاشتى.

يەھۇدىيلارغا بولغان كېيىنكى توسقۇنلۇق

⁶ نۇرغۇن يىللاردىن كېيىن*، ئاخاشېۋىرۇش پادىشاھ ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈشكە باشلىغاندا، يەھۇدىيە ۋە يېرۇسالېم خەلقىنىڭ رەقەبلىرى ئۇلار ئۈستىدىن ئەرز قىلىپ مەكتۇپ سۈندى.

⁷ يىللار ئۆتۈپ ئارتاخشاستى پادىشاھ ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈۋاتقاندا، بىشلام، مىترىدات، تابئال ۋە باشقا ئەمەلدارلار پېرسىيە پادىشاھىغا مەكتۇپ يازدى. بۇ مەكتۇپ ئارامى تىلىدا يېزىلغان بولۇپ، پادىشاھقا تەرجىمە قىلىپ سۈنۈلدى. ⁸ رىخۇم قوماندان ۋە شىمشاي پۈتۈكچىمۇ يېرۇسالېمنىڭ ئەھۋالى توغرىسىدا ئارتاخشاستى پادىشاھقا مەكتۇپ يازدى. ⁹ مەكتۇپنى تۆۋەندىكى ئادەملەر

* 6 يوقۇرىدا تىلغا ئېلىنغان 6 - ئايەتتىن 23 - ئايەتكىچە بولغان مەزمۇن تەخمىنەن يۈز يىلدىن كېيىنكى يېرۇسالېم شەھەر سېپىلىنىڭ بىنا قىلىنىشىدىكى توسقۇنلۇقنى كۆرسىتىدۇ.

ئەزرا

پۈتكەندى: رىخۇم قوماندان، شىمشاي پۈتۈكچى، ئۇلارنىڭ باشقا خىزمەتداش ئەمەلدارلىرى، سوتچىلار، يەرلىك ئەمەلدارلار، پارسىلار، ئەرەكلەر، بابىللىقلار ۋە ئېلامدىكى سۇزا شەھىرىدىن كۆچۈپ كەلگەنلەر،¹⁰ ئۇلۇغ ۋە شانلىق ئوسناپپار پادىشاھ تەرىپىدىن يۇرتىدىن سۈرگۈن قىلىنىپ، سامارىيەنىڭ شەھەرلىرىدە ۋە فىرات دەرياسىنىڭ غەربىدىكى باشقا جايلاردا ياشىغان خەلقلەر.¹¹ مەكتۇپنىڭ مەزمۇنى مۇنداق:

«ئارتاخشاستى پادىشاھقا، فىرات دەرياسىنىڭ غەربىدىكى خىزمەتكارلىرىدىن سالام!¹² ئالىيلرىغا شۇنى مەلۇم قىلىمىزكى، ئالىيلرى تەرىپىدىن بۇ ياققا كېلىپ، يېرۇسالېمدا تۇرۇۋاتقان يەھۇدىيلار رەزىللىككە ۋە توپىلاشقا تولغان ئۇ شەھەرنى قايتىدىن قۇرماقتا. ئۇلار سېپىل ئۇلىنى رېمونت قىلىپ، سېپىللارنى بىنا قىلماقتا.¹³ ئى ئالىيلرى! بۇ شەھەر قۇرۇلۇپ، سېپىللىرى ياسىلىپ بولسا، ئۇ كىشىلەر ھەر خىل ئالۋان - ياساقلارنى تۆلمەيدۇ - دە، ئالىيلرىنىڭ خەزىنىسىگە كىرىدىغان كىرىم كېمىيىپ كېتىدۇ.¹⁴ بىز سىلنىڭ تۈزلىرىنى يەپ كەلگەن پۇقرالار، ئالىيلرى نامىغا داغ كەلتۈرۈشنى ھەرگىز خالىمايمىز. شۇ ۋەجىدىن بۇ ئىشنى ئۆزلىرىگە مەلۇم قىلدۇق.¹⁵ ئالىيلرىنىڭ سابىق پادىشاھلارنىڭ تەزكىرىلىرىنى ئىزدىنىپ بېقىشنى سورايمىز. شۇنداق بولغاندا، بۇ شەھەرنىڭ توپىلاشقا تولغانلىقىنى، پادىشاھلارنى ۋە ئۆلكىلەرنى پاراكەندە قىلىپ كەلگەنلىكىنى كۆرەلەيدىلا. بۇ شەھەردە قەدىمدىن بېرى قوزغىلاش بولۇپ كەلگەن، شۇڭا شەھەر گۇمران قىلىنغان.¹⁶ ئالىيلرىنىڭ سەمىگە شۇنى سالىمىزكى، ئەگەر بۇ شەھەر قايتىدىن بىنا قىلىنىپ سېپىللىرى پۈتسە، ئالىيلرى فىرات دەرياسىنىڭ غەربىدىكى ئۆلكىگە ئىگىدارچىلىق قىلالماي قالدىلا.»

¹⁷ پادىشاھ جاۋابەن مۇنداق دېدى:

«رىخۇم قوماندان، شىمشاي پۈتۈكچى ۋە سىلەرنىڭ سامارىيە ھەم فىرات

ئەزرا

دەرياسىنىڭ غەربىدىكى ئۆلكىدە تۇرغۇچى باشقا خىزمەتداش ئەمەلدارلىرىنىڭلاغا سالام! ¹⁸ سىلەر سۇنغان مەكتۇپنى تەرجىمە قىلدۇرۇپ ئوقۇتتۇم. ¹⁹ تەكشۈرۈپ كۆرۈشكە ئەمىر قىلغانىدىم. دەرۋەقە، يېرۇسالېمنىڭ قەدىمدىن بۇيان پادىشاھلارغا قارشىلىقلارنى قىلىپ كەلگەنلىكىنى بايقىدىم. ئۇ شەھەر توپىلاڭ ۋە قوزغىلاڭغا تولغانىكەن. ²⁰ قۇدرەتلىك پادىشاھلار ئۇ يەردە ياشىغان ۋە فىرات دەرياسىنىڭ غەربىدىكى پۈتۈن ئۆلكىنى سورىغان ھەم ئۇلاردىن ھەر خىل ئالۋان - ياساقلارنى ئېلىپ كەلگەننىكەن. ²¹ شۇڭا سىلەر بۇيرۇق چۈشۈرۈپ تاكى مەن ئەمىر قىلغۇچە، ئۇ شەھەرنىڭ قايتىدىن بىنا قىلىنىشىنى توسۇڭلار. ²² ئېغىر زىيانغا ئۇچرىماسلىقىم ئۈچۈن، بۇ ئىشقا سەل قارىماڭلار!»

²³ رىخۇم، شىمشاي پۈتۈكچى ۋە ئۇلارنىڭ خىزمەتداشلىرى ئارتاخشاستى پادىشاھنىڭ جاۋاب خېتىنى ئاڭلاپ، دەرھال يېرۇسالېمغا بېرىپ قورال كۈچى بىلەن يەھۇدىيلارنى ئىش توختىتىشقا مەجبۇر قىلدى.

ئىبادەتخانا قۇرۇلۇشىنىڭ يەنە قايتىدىن باشلىنىشى

²⁴ خۇدانىڭ يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىسىنى قايتىدىن بىنا قىلىش قۇرۇلۇشى توختاپ قالغانىدى. بۇ ئەھۋال پېرسىيە پادىشاھى دارىئوس ھاكىمىيىتىنىڭ 2 - يىلىغىچە داۋاملاشتى.

5 - باب

¹ ئۇ چاغدا ھاگاي پەيغەمبەر ھەم ئىددونىڭ ئوغلى زىكېرىيا پەيغەمبەر ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن ھەم ئۇلارغا يار بولغان خۇدانىڭ نامى بىلەن يەھۇدىيە ۋە يېرۇسالېمدا تۇرىدىغان يەھۇدىيلارغا خۇدانىڭ ۋەھىيلىرىنى يەتكۈزۈشكە باشلىغانىدى. ² شىئالتېلنىڭ ئوغلى زىرۇببەل ۋە يوزاداقنىڭ ئوغلى يېشۇۋا يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىنى بىنا قىلىشنى يەنە قايتىدىن باشلىدى. ئۇشۇ ئىككى

ئەزرا

پەيغەمبەر ئۇلار بىلەن بىللە بولۇپ، ياردەمدە بولدى.
³ فىرات دەرياسىنىڭ غەربىدىكى ئۆلكىنىڭ باشلىقى تاتتىناي، شتار - بوزناي ۋە باشقا خىزمەتداش ئەمەلدارلار شۇ ۋاقىتتا يېرۇسالېمغا كېلىپ ئۇلاردىن:
 — سىلەرگە بۇ ئىبادەتخانىنى بىنا قىلىشقا ۋە تاملارنى قوپۇرۇشقا كىم رۇخسەت بەردى؟ — دەپ سورىدى.

⁴ ئۇلار يەنە ئىبادەتخانا قۇرۇلۇشىدىكىلەرنىڭ ئىسىملىرىنى سورىدى. ⁵ لېكىن خۇدانىڭ نەزىرى ئىسرائىللارنىڭ ئاقساقاللىرىدا بولغانلىقى ئۈچۈن، پارس ئەمەلدارلىرى دارىئوس پادىشاھقا مەكتۇپ تۇتۇپ جاۋاب ئالغۇچە، ئۇلارنىڭ قۇرۇلۇش ئىشىنى تۈشمىدى.

تاتتىنايلارنىڭ پادىشاھقا تۇتقان مەكتۇپى

⁶ فىرات دەرياسىنىڭ غەربىدىكى ئۆلكىنىڭ باشلىقى تاتتىناي، شتار - بوزناي ۋە خىزمەتداش ئەمەلدارلارنىڭ پادىشاھقا تۇتقان مەكتۇپى مۇنداق ئىدى:

⁷ «دارىئوس پادىشاھ ئالىيلىرىغا سالام!

⁸ ئالىيلىرىغا شۇنى مەلۇم قىلىمىزكى، بىز يەھۇدىيە رايونىغا بېرىپ، ئۇلۇغ خۇدانىڭ ئىبادەتخانىسىنىڭ قايتىدىن بىنا قىلىنىۋاتقانلىقىنى كۆردۇق. بۇ ئىبادەتخانا قورام تاشلار بىلەن ياسىلىۋېتىپتۇ ۋە تاملارنىڭ ئىچىگە چوڭ لىملار قويۇلۇپتۇ. بۇ قۇرۇلۇش ناھايىتى ئەستايىدىللىق بىلەن ئوڭۇشلۇق كېتىۋېتىپتۇ. ⁹ بىز ئاقساقاللاردىن ئىبادەتخانىنى قايتىدىن بىنا قىلىش ۋە تاملارنى پۈتتۈرۈشكە كىم رۇخسەت بەرگەنلىكىنى سورىدۇق. ¹⁰ ئالىيلىرىغا بۇ خىزمەتكە يىتەكچىلىك قىلغۇچىلارنىڭ كىم ئىكەنلىكىنى مەلۇم قىلىش ئۈچۈن ئۇلارنىڭ ئىسىملىرىنى سورىدۇق. ¹¹ ئۇلار جاۋابەن:

«بىز پۈتۈن ئالەمنىڭ ئىگىسى بولغان خۇدانىڭ بەندىلىرىمىز. بىز ھازىر

قايتىدىن بىنا قىلىۋاتقان ئىبادەتخانىنى نۇرغۇن يىللار ئىلگىرى ئىسرائىلىيەنىڭ بىر كۈچلۈك پادىشاھى قۇرۇپ چىققان. ¹² ئەجدادلىرىمىز ئەرشتەلادىكى خۇدانىڭ غەزىپىنى قوزغاپ قويغانلىقتىن، خۇدا ئۇلارنى

ئەزرا

كالدانلارنىڭ پادىشاھى، يەنى بابىلنىڭ سابىق پادىشاھى نىبۇكادنەزەرنىڭ قولغا چۈشۈرۈپ بەردى. پادىشاھ بۇ ئىبادەتخانىنى ۋەيران قىلىپ، خەلقنى بابىلغا سۈرگۈن قىلدى. ¹³ لېكىن بابىل پادىشاھى كورەشنىڭ بىرىنچى يىلى مەزكۇر ئىبادەتخانىنىڭ قايتىدىن بىنا قىلىنىش بۇيرۇقى چۈشۈرۈلدى.

¹⁴ كورەش پادىشاھ ھەتتا نىبۇكادنەزەر پادىشاھ يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىدىن ئولجا ئېلىپ بابىلدىكى بۇتخانىغا قويغان ئالتۇن - كۈمۈشتىن ياسالغان قاچا - قۇچىلارنى شېشباسار ئىسىملىك بىر كىشىگە قايتۇرۇپ بەردى. كورەش پادىشاھ ئۇنى يەھۇدىيەگە باشلىق قىلىپ تەيىنلىگەندى. ¹⁵ پادىشاھ ئۇنىڭغا بۇ قاچا - قۇچىلارنى يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىغا ئالغۇچ كېتىشىنى ھەمدە ئىبادەتخانىنى ئەسلى ئورنىغا قايتىدىن بىنا قىلىپ

چىقىشىنى بۇيرۇدى. ¹⁶ شۇڭا شېشباسار قايتىپ كېلىپ، يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىنىڭ ئۇلىنى ئورناتتى. قۇرۇلۇش شۇ چاغدىن تارتىپ ھازىرغىچە داۋاملاشماقتا ۋە تېخى پۈتمىدى، دېدى.

¹⁷ شۇنىڭ ئۈچۈن ئالىيلىرى توغرا كۆرسىلە، بابىلنىڭ ئوردا تەزكىرىسىنى ئىزدىنىپ باققايلار. كورەش پادىشاھنىڭ يېرۇسالېمدىكى مەزكۇر ئىبادەتخانىنى قايتىدىن بىنا قىلىش توغرىسىدا بۇيرۇق چۈشۈرگەن - چۈشۈرمىگەنلىكىنى ئېنىقلاپ كۆرگەيلا. ئاندىن بىزگە بۇ ئىشنى قانداق بىر تەرەپ قىلىش توغرىلۇق يوليورۇق بەرگەيلا.»

6 - باب

دارىئوس پادىشاھنىڭ پەرمانى

¹ شۇنىڭ بىلەن دارىئوس پادىشاھ بابىلدىكى ئارخىپخاننى تەكشۈرۈپ چىقىشىنى بۇيرۇدى. ² مېدىيا ئۆلكىسىنىڭ ئاخىمىتا شەھىرىدىكى ئوردىدىن بىر قەدىمىي ئورالما قولىزما تېپىلدى. ئۇنىڭدا مۇنداق پۈتۈلگەندى:

ئەزرا

«يارلىق:

³ كورەش پادشاھ تەختكە ئولتۇرغان بىرىنچى يىلى يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانا توغرىلۇق پەرمان چۈشۈردى. ئىبادەتخانا يەھۇدىيلار قۇربانلىق سۇنىدىغان ئەسلى ئورنىغا قايتىدىن قۇرۇپ چىقىلسۇن. مەزكۇر ئىبادەتخانىنىڭ ئېگىزلىكى يىگىرمە يەتتە مېتىر، كەڭلىكى يىگىرمە يەتتە مېتىر بولسۇن.⁴ تاملىرى ھەر ئۈچ قەۋەت تاشنىڭ ئۈستىگە بىر قەۋەت ياغاچ قويۇلۇپ ياسالسۇن. پۈتۈن خىراجىتى ئوردا خەزىنىسىدىن ئاجرىتىلسۇن.⁵ نىبۇكادەزەر پادشاھ يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىدىن بابىلغا ئېلىپ كەلگەن ئالتۇن - كۈمۈشتىن ياسالغان قاچا - قۇچىلار ئەسلىدىكى ئىبادەتخانىغا قايتۇرۇلۇپ، ئورنىغا قويۇلسۇن.»

⁶ شۇڭا، پادشاھ دارىئوس مۇنداق جاۋاب قايتۇردى:

«فىرات دەرياسىنىڭ غەربىدىكى ئۆلكىنىڭ باشلىقى تاتتىناي، شىتار - بوزىناي ۋە بۇ ئۆلكىنىڭ خىزمەتداش ئەمەلدارلىرىغا: «سەلەر ئىبادەتخانىغا يېقىنلاشماڭلار.⁷ ئىبادەتخانا قۇرۇلۇشىغا ئارىلاشماڭلار. يەھۇدىيەنىڭ باشلىقى بىلەن يەھۇدىيلارنىڭ ئاقساقاللىرى ئىبادەتخانىنى ئەسلى ئورنىغا قايتىدىن بىنا قىلسۇن.»

⁸ مەن سەلەرنىڭ ئۇلارغا ياردەمدە بولۇشۇڭلارنى بۇيرۇيمەن. قۇرۇلۇش توختاپ قالماسلىقى ئۈچۈن، ئۇلارنىڭ پۈتۈن خىراجىتى فىرات دەرياسىنىڭ غەربىدىكى ئۆلكىنىڭ ئوردا خەزىنىسىگە كىرىدىغان ئالۋان - ياساق كىرىمىدىن كېچىكتۈرمەي ئاجرىتىلسۇن.⁹ سەلەر يېرۇسالېمدىكى روھانىيلارنىڭ ئەرشىئەلادىكى خۇداغا كۆيدۈرمە قۇربانلىق سۇنۇشى ئۈچۈن ئۇلارغا نېمە كېرەك بولسا شۇنى، يەنى تورپاق، قوچقار ۋە پاقلانلارنى بېرىڭلار ھەمدە ئۇلار تەلەپ قىلغان بۇغداي، تۇز، شاراب ۋە زەيتۇن ياغلىرىدىن تارتىپ ھەممىنى ھەر كۈنى ئۈزۈلدۈرمەي تەمىنلەڭلار.

¹⁰ شۇنداق بولغاندا، ئۇلار ئەرشىئەلادىكى خۇدانى خۇرسەن قىلىدىغان قۇربانلىقلارنى سۇنۇپ، خۇدانىڭ ماڭا ۋە ئوغۇللىرىمغا بەخت ئاتا قىلىشىغا

دۇئا قىلالايدۇ.

¹¹ يەنە شۇنداق بۇيرۇيمەنكى: كىمكى پەرمانىغا ئۆزگەرتىش كىرگۈزسە، ئۇنىڭ ئۆيىنىڭ بىرلىمى سۇغۇرۇپ ئېلىنىپ، ئۇ ئادەم تىكلەنگەنلىمغا سانجىپ قويۇلسۇن، ئۆيى ئەخلەت دۆۋىسىگە ئايلانسۇن. ¹² ئەگەر بىرەر پادىشاھ ياكى پۇقرا بۇ پەرمانغا ئۆزگەرتىش كىرگۈزسە، مەزكۇر ئىبادەتخانىنى ۋەيران قىلىۋەتمەكچى بولسا، ئۆز نامىنى ئۇلۇغلاشقا يېرۇسالېمنى تاللىغان خۇدا ئۇنى ئۇرسۇن.

مەزكۇر پەرماننى مەنكى دارىئوس جاكارلىدى، سۆزىسىز ئىجرا قىلىنسۇن!»

ئىبادەتخانىنىڭ خۇداغا بېغىشلىنىشى

¹³ شۇنىڭ بىلەن فىرات دەرياسىنىڭ غەربىدىكى ئۆلكىنىڭ باشلىقى تاتىناي، شتار - بوزىناي ۋە ئۇلارنىڭ خىزمەتداش ئەمەلدارلىرى، پادىشاھنىڭ پەرمانىنى سۆزىسىز ئىجرا قىلدى. ¹⁴ ھاگاي پەيغەمبەر ۋە ئىددونىڭ ئوغلى زىكىرىيا پەيغەمبەرنىڭ ۋەھىي يەتكۈزۈشى بىلەن يەھۇدىيلارنىڭ ئاقساقاللىرى ئىبادەتخانا قۇرۇلۇشىنى ئىلگىرى سۈردى. ئۇلار ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدانىڭ ئەمرىگە بىنائەن پىرسىيە پادىشاھلىرى كورەش، دارىئوس ۋە ئارتاخاستىنىڭ پەرمانلىرى بويىچە ئىبادەتخانىنى بىنا قىلىشنى تاماملىدى. ¹⁵ دارىئوس پادىشاھ ھاكىمىيىتىنىڭ 6 - يىلى ئادار ئېيىنىڭ 3 - كۈنى * ئىبادەتخانىنىڭ قۇرۇلۇشى تەلتۆكۈس تامام بولدى.

¹⁶ ئىسرائىل خەلقى، جۈملىدىن روھانىيلار، لاۋىيلار ۋە قالغان سۈرگۈنلەر ئىبادەتخانىنى خۇداغا بېغىشلاش مۇراسىمىنى شاد - خۇراملىق ئىچىدە ئۆتكۈزدى. ¹⁷ ئۇلار بۇ مۇراسىمدا 100 تۇياق تورپاق، 200 تۇياق قوچقار ۋە 400 تۇياق ياققان قۇربانلىق قىلدى، يەنە 12 تېكىنى ئىسرائىلىيەنىڭ 12 قەبىلىسى ئۈچۈن گۇناھ كەچۈرۈلۈش قۇربانلىقى قىلدى. ¹⁸ مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق چۈشۈرۈلگەن

* 15 ھازىرقى زامان كالىپىندارى بويىچە مىلادىيەدىن ئىلگىرى 516 يىلى 12 - مارتقا توغرا كېلىدۇ.

ئەزرا

تەۋراتتىكى يازمىلارغا بىنائەن روھانىيلار بىلەن لاۋىيلار ئۆز جامائەتچىلىكى بويىچە يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىدا نۆۋەتچىلىك بىلەن خۇدانىڭ خىزمىتىنى قىلىشقا تەشكىللەندى.

ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ ئۆتكۈزۈلۈشى

¹⁹ 1 - ئاينىڭ 14 - كۈنى * سۈرگۈندىن قايتىپ كەلگەنلەر ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنى ئۆتكۈزدى. ²⁰ پۈتۈن روھانىيلار ۋە لاۋىيلار ئۆزلىرىنى پاكلىدى. ئۇلار پاكلىنىپ، بارلىق سۈرگۈنلەر، خىزمەتداش روھانىيلار ۋە ئۆزلىرى ئۈچۈن ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ مېلىنى بوغۇزلىدى. ²¹ سۈرگۈندىن قايتىپ كەلگەن ئىسرائىللار ۋە ناپاك يولنى تاشلاپ پەرۋەردىگار، يەنى ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇداغا ئىبادەت قىلىدىغان شۇ يەردىكى يەھۇدىي ئەمەسلەرمۇ بۇ قۇربانلىق بىلەن غىزالاندى. ²² ئاندىن ئۇلار پېتىر نان ھېيتىنى شاد - خۇراملىق ئىچىدە يەتتە كۈن ئۆتكۈزدى. پەرۋەردىگار ئۇلارنى شادلىققا چۆمدۈرگەندى، چۈنكى ئۇ ئاسسۇر پادىشاھىنىڭ دىلىنى يۇمشىتىپ، ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدانىڭ ئىبادەتخانىسىنى قايتىدىن بىنا قىلىشنى قوللاتقۇزغانىدى.

7 - باب

ئەزرا نىڭ يېرۇسالېمغا يېتىپ كېلىشى

¹ نۇرغۇن يىللاردىن كېيىن پېرسىيە پادىشاھى ئارتاخشاستى مەزگىلىدە ئەزرا ئىسىملىك بىر روھانىي ئۆتكەن بولۇپ، ئۇ سىرايانىڭ ئوغلى، سىرايا ئازاريانىڭ ئوغلى، ئازاريا خىلقىيانىڭ ئوغلى، ² خىلقىيا شالۇمنىڭ ئوغلى، شالۇم زادوقنىڭ ئوغلى، زادوق ئاختۇبىنىڭ ئوغلى، ³ ئاختۇب ئاماريانىڭ ئوغلى، ئاماريا ئازاريانىڭ ئوغلى، ئازاريا ميراپوتنىڭ ئوغلى، ⁴ ميراپوت زىراخيانىڭ ئوغلى، زىراخيا ئۇزۇننىڭ ئوغلى،

* ¹⁹ بۇ يەھۇدىي كالىبندارى بويىچە بولۇپ، ھازىرقى زامان كالىبندارى بويىچە 4 - ئاينىڭ 21 - كۈنىگە توغرا كېلىدۇ.

ئەزرا

ئۆزى بۇققىنىڭ ئوغلى،⁵ بۇققى ئابشۇۋانىڭ ئوغلى، ئابشۇۋا پىنخاسنىڭ ئوغلى، پىنخاس ئەلئازارنىڭ ئوغلى، ئەلئازار بولسا تۇنجى باش روھانىي ھارۇننىڭ ئوغلى ئىدى.⁶ بابلدىن ئايرىلغان تەۋرات ئۇستازى ئەزرا، پەرۋەردىگار، يەنى ئىسرائىللىق ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا مۇسا پەيغەمبەرگە چۈشۈرگەن تەۋرات قانۇنىدا كامالەتكە يەتكەندى. ئەزرا پادىشاھتىن نېمىنى تەلەپ قىلسا، پادىشاھ شۇنى ئورۇنداپ بېرەتتى، چۈنكى پەرۋەردىگار، يەنى ئۇ ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا ئۇنىڭغا يار بولغانىدى.⁷ ئارتاخشاستى پادىشاھنىڭ يەتتىنچى يىلى ئەزرا بىر توپ ئىسرائىللىقنى يېرۇسالېمغا ئېلىپ كەلدى. بۇ كىشىلەر ئارىسىدا روھانىيلار، لاۋىيلار، ئىبادەتخانا مۇناجاتچىلىرى، دەرۋازىۋەنلىرى ۋە خىزمەتكارلىرى بار ئىدى.⁸⁻⁹ ئۇلار ئارتاخشاستى پادىشاھنىڭ 7-يىلى، 1-ئاينىڭ 1-كۈنى* بابلدىن يولغا چىقتى. خۇدا ئەزراغا يار-يۆلەك بولغانلىقتىن، ئۇلار 5-ئاينىڭ 1-كۈنى* يېرۇسالېمغا يېتىپ كەلدى.¹⁰ ئەزرا پەرۋەردىگارنىڭ تەۋرات قانۇنىنى ئۆگىنىشكە، ئىجرا قىلىشقا ۋە بۇ قانۇننىڭ قائىدە-نەزاملرىنى ئىسرائىللىقلارغا ئۆگىتىشكە ئۆزىنى بېغىشلىغانىدى.

ئارتاخشاستى پادىشاھنىڭ ئەزراغا يازغان مەكتۇپى

¹¹ ئارتاخشاستى پادىشاھ ئىسرائىللىقلارغا چۈشۈرگەن پەرۋەردىگارنىڭ ئەمىر-پەرمانلىرىنى پىششىق بىلىدىغان تەۋرات ئۇستازى ئەزرا روھانىيغا ئۇشبۇ مەكتۇپنى تۇتتى.

¹² «مەنكى شاھلارنىڭ شاھى ئارتاخشاستىدىن ئەرشئەلادىكى خۇدانىڭ قانۇنىنىڭ ئۇستازى ئەزرا روھانىيغا سالام!
¹³ پادىشاھلىقىدا ياشاۋاتقان ئىسرائىل خەلقى جۈملىدىن روھانىيلار،

* 8- 9 ھازىرقى زامان كالېندارى بويىچە مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 458- يىلى 4- ئاينىڭ 8- كۈنىگە توغرا كېلىدۇ.

* 8- 9 ھازىرقى زامان كالېندارى بويىچە مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 458- يىلى 8- ئاينىڭ 4- كۈنىگە توغرا كېلىدۇ.

ئەزرا

لاۋىيلار ۋە باشقىلارغا شۇنى بۇيرۇيمەنكى، ئۇلار خالغانچە ئۆزلىرى بىلەن بىر قاتاردا يېرۇسالېمغا قايتىپ كەتسە بولىدۇ.¹⁴ مەن، جۈملىدىن يەتتە مەسلەھەتچىم بىرلىكتە ئۆزلىرىنى يېرۇسالېم ۋە يەھۇدىيەگە قايتقان سۈرگۈنلەرنىڭ سىلىگە ھاۋالە قىلىنغان خۇدانىڭ قانۇنىغا ئەمەل قىلىش ئەھۋالىنى ئىگىلەپ كېلىشكە ئەۋەتتىم.¹⁵ مېنىڭ ۋە مەسلەھەتچىلىرىمنىڭ ئۆز رازىلىقىمىز بىلەن تەقدىم قىلغان ئالتۇن - كۈمۈشلىرىنى ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن ۋە يېرۇسالېمدا بولغان خۇداغا بېغىشلىغايلار.

¹⁶ شۇنىڭدەك، بابىل ئۆلكىسىدە يىغىلغان ئالتۇن - كۈمۈشلەر ۋە ئىسرائىللار ھەم روھانىيلار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدانىڭ يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىسىغا سۇنۇلغان خالىس ھەدىيەلەرنى ئالغۇچ كەتكەيلا.¹⁷ بۇلارغا تورپاق، قوچقار، پاقلانلارنى، جۈملىدىن ئۇلار بىلەن بىرگە ئاشلىق ۋە شارابىلارنى سېتىۋېلىپ، سىلەر ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدانىڭ يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىسىنىڭ قۇربانلىق سۈپىسىدا ھەدىيە قىلغايلار.

¹⁸ ئۆزلىرى ۋە قېرىنداشلىرى ئېشىپ قالغان ئالتۇن - كۈمۈشلەرنى سىلەر ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدانىڭ ئىرادىسىگە ئاساسەن مۇۋاپىق جايغا ئىشلەتكەيلا.

¹⁹ ئىبادەتخانىنىڭ خىزمىتى ئۈچۈن ئۆزلىرىگە بېرىلگەن قاچا - قۇچىلارنى يېرۇسالېم ئۈستىدىن ھۆكۈمرانلىق قىلغان خۇداغا بېغىشلىغايلار.²⁰ بۇنىڭدىن باشقا، ئىبادەتخاناڭلارغا نېمە لازىم بولسا، ئوردا خەزىنىسىدىن ئېلىپ ئىشلەتكەيلا.

²¹ مەنكى ئارتاخشاستى پادىشاھ فىرات دەرياسىنىڭ غەربىدىكى ئۆلكىنىڭ بارلىق خەزىنە ئەمەلدارلىرىغا بۇيرۇيمەنكى، ئەرشئەلادىكى خۇدانىڭ قانۇنىنى پىششىق بىلىدىغان ئەزرا روھانىينىڭ بارلىق تەلەپلىرىنى تېزىدىن بەجا كەلتۈرۈڭلار.²² سىلەر 3400 كىلو كۈمۈش، 300 تاغار بۇغداي، 2200 كىلو شاراب، 2200 كىلو زەيتۇن يېغىغىچە تەمىن ئېتىڭلار. تۈز چەكسىز تەمىنلەنسۇن.²³ سىلەر ئەرشئەلادىكى خۇدا ئۆز ئىبادەتخانىسى

ئەزرا

ئۈچۈن چۈشۈرگەن ئەمىرلىرىنىڭ ھەممىسىنى تولۇق بەجا كەلتۈرۈڭلار. شۇنداق بولغاندا، خۇدانىڭ غەزىپى ماڭا ۋە ئوغۇللىرىمغا چۈشمەيدۇ. ²⁴ روھانىيلار، لاۋىيلار، مۇناجاتچىلار، دەرۋازىۋەنلەر، خىزمەتكارلار ۋە ئىبادەتخانىدىكى ھەرقانداق باشقا خىزمەتچىلەردىن ئالۋان - ياساق ئېلىنمىسۇن. ²⁵ ئەزرا، خۇدا ئۆزلىرىگە ئاتا قىلغان ئەقىل - پاراسەت بىلەن فىرات دەرياسىنىڭ غەربىدىكى ئۆلكىدە ياشايدىغان ھەم خۇدانىڭ قانۇنىنى بىلىدىغان بارلىق ئادەملەرنى ئىدارە قىلىشقا ئەمەلدار ۋە سوتچىلارنى تەيىنلىگەيلا. قانۇندىن ساۋاتى يوقلارغا ئۇنىڭدىن تەلىم بەرگەيلا. ²⁶ كىمكى خۇدانىڭ قانۇنىغا ياكى پادىشاھلىقنىڭ قانۇنىغا بويسۇنمىسا، قاتتىق جازاغا تارتىلسۇن، ئۆلتۈرۈلسۇن، سۈرگۈن قىلىنسۇن ياكى مال - مۈلكى مۇسادىرە قىلىنسۇن ۋە ياكى قاماققا تاشلانسۇن.»

ئەزرا نىڭ خۇدانى مەدھىيەلىشى

²⁷ ئەزرا مۇنداق دېدى:

«پەرۋەردىگار، يەنى ئەجدادلىرىمىز ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا مەدھىيەلىگەي! ئۇ يېرۇسالېمدىكى ئۆز ئىبادەتخانىسىنى زىننەتلەشنى پادىشاھنىڭ دىلىغا سالدى. ²⁸ خۇدا ماڭا مەڭگۈلۈك مېھىر - شەپقەت كۆرسىتىپ، مېنى پادىشاھ، ئۇنىڭ مەسلىھەتچىلىرى ۋە بارلىق نوپۇزلۇق ئەمەلدارلىرىنىڭ قوللىشىغا ئىگە قىلدى. پەرۋەردىگارم خۇدا ماڭا يار بولۇپ، ماڭا جاسارەت بەردى. شۇڭا مەن ئىسرائىللارنىڭ يۇرت باشلىرىنى ئۆزۈم بىلەن بىللە قايتىشقا يىغدىم.»

8 - باب

ئەزرا بىلەن بىرگە سۈرگۈندىن قايتىپ كەلگەنلەر

¹ ئارتاخشاستى پادىشاھ ھاكىمىيەت تۇتقان مەزگىلدە مەنكى ئەزرا بىلەن بىللە بابىدىن

ئەزرا

يېرۇسالېمغا قايتىپ كەلگەن جەمەت باشلىقلىرىنىڭ ئىسمىلىكى ۋە ئۇلارنىڭ نەسەبنامىسى تۆۋەندىكىچە:

- 2-3 پىنخاس جەمەتتىن گېرشوم
 ئىتامار جەمەتتىن دانىيال
 داۋۇت جەمەتتىن شېكانيانىڭ ئەۋلادى خاتتۇش
 پارئوش جەمەتتىن زىكرىيا بىلەن نەسەبنامىسى ئېنىق بولغان 150 ئەر
 4 پاخات - موئاب جەمەتتىن زىراخيانىڭ ئوغلى ئەلېھوئېناي ۋە 200 ئەر
 5 زاتتۇ جەمەتتىن ياخازبېلىنىڭ ئوغلى شېكانيا ۋە 300 ئەر
 6 ئادىن جەمەتتىن يوناتانىڭ ئوغلى ئەبىد ۋە 50 ئەر
 7 ئېلام جەمەتتىن ئاتالىانىڭ ئوغلى يىشاي ۋە 70 ئەر
 8 شىفاتيا جەمەتتىن مكاىلنىڭ ئوغلى زىباديا ۋە 80 ئەر
 9 يوئاب جەمەتتىن يىخئېلىنىڭ ئوغلى ئوباديا ۋە 218 ئەر
 10 بانى جەمەتتىن يوسىفيانىڭ ئوغلى شىلومت ۋە 160 ئەر
 11 بېبىي جەمەتتىن بېبىينىڭ ئوغلى زىكرىيا ۋە 28 ئەر
 12 ئازگاد جەمەتتىن ھاققاتان ئوغلى يوخانان ۋە 110 ئەر
 13 ۋاقچىرەك قايتىپ كەلگەن ئادونىقام جەمەتتىن ئەلفەلەت، يىئۇئېل،
 شىمايا ۋە 60 ئەر
 14 بىگۋاي جەمەتتىن ئۇتاي، زاككۇر ۋە 70 ئەر.

ئەزرا نىڭ يېرۇسالېمغا بېرىشى

15 مەن بارلىق خەلقنى ئاھاۋاغا قاراپ ئاقىدىغان دەريانىڭ بويىغا جەم قىلدىم ۋە ئۇ يەردە ئۈچ كۈن قارارگاھ قۇردۇق. مەن روھانىيلار ۋە قالغان خەلقنى تەكشۈرگىنىمدە، لاۋىيلارنىڭ يوقلۇقىنى بايقىدىم. 16 شۇڭا يۇرت باشلىرىدىن ئەلئەزەر، ئارىئېل، شىمايا، ئەلناتان، يارىب، ئەلناتان، ناتان، زىكرىيا ۋە مشۇللاملارنى ھەم ئاقىلانى ئۇستازلاردىن يويارىب ۋە ئەلناتانلارنى چاقىرىپ، 17 ئۇلارنى كاسىفيا دېگەن جايدىكى لاۋىيلارنىڭ بېشى ئىددونىڭ يېنىغا ئەۋەتتىم.

ئەزرا

مەن ئىبادەتخانا خىزمەتكارلىرى ئىددو ۋە ئۇنىڭ ئۇرۇق - تۇغقانلىرىدىن، يېرۇسالېمىدىكى ئىبادەتخانىدا خۇدانىڭ خىزمىتىنى قىلىشقا ئادەم ئەۋەتىپ بېرىشنى سورىدىم.¹⁸ خۇدا ماڭا يار بولۇپ، بىزگە شېرىبىيا ئىسىملىك ئەقىل - ئىدراكلىق بىر كىشىنى ئەۋەتتى. ئۇ ماخلى جەمەتىدىن بولغان لاۋىيلاردىن ئىدى، ئۇنىڭ ئوغوللىرى ۋە ئەر قېرىنداشلىرىدىن بولۇپ، جەمئىي ئون سەككىز كىشى كەلدى.¹⁹ ئۇلار يەنە مىرارى جەمەتىدىن خاشابىيا ۋە يىشاييا ھەم ئۇنىڭ ئوغۇللىرى ۋە ئەر قېرىنداشلىرىدىن يىگىرمە كىشىنى ئەۋەتتى.²⁰ ئۇنىڭدىن باشقا، يەنە 220 نەپەر ئىبادەتخانا خىزمەتكارى قېتىلىپ كەلدى. بۇ كىشىلەرنىڭ ئەجدادلىرىنى داۋۇت پادىشاھ ۋە ئۇنىڭ ئەمەلدارلىرى لاۋىيلارغا ياردەم بېرىشكە تەيىنلىگەن بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئىسىملىرى تىزىملىكتە بىر - بىرلەپ پۈتۈلگەندى.²¹ ئاھاۋا دەرياسىنىڭ بويىدا مەن جامائەتكە روزا تۇتۇشنى جاكارلاپ، ئۇلارنىڭ خۇدانىڭ ھۇزۇرىدا كەمتەر بولۇپ، خۇدادىن بىز، بالىلىرىمىز ۋە بارلىق مال - مۈلكىمىز ئۈچۈن بىخەتەر سەپەر تىلىدىم.²² پادىشاھتىن سەپەردە بىزنى دۈشمەندىن قوغداشقا پىيادە ۋە ئاتلىق ئەسكەرلەرنى سورايش مەن ئۈچۈن بىر نومۇس ئىش ئىدى. چۈنكى مەن پادىشاھقا: «خۇدايىمىز ئۇنىڭغا تايانغانلارغا يار بولىدۇ، لېكىن ئۇنىڭدىن يۈز ئۈرۈگەنلەرگە غەزەب ياغدۇرىدۇ» دېگەندىم.²³ شۇڭا بىز روزا تۇتۇپ، خۇدانىڭ بىزنى قوغدىشىغا دۇئا قىلدۇق. خۇدا دۇئايمىزنى ئىجابەت قىلدى.

²⁴ روھانىي باشلىقلار ئارىسىدىن شېرىبىيا، خاشابىيا ۋە ئۇلارنىڭ ئون تۇغقىنىنى تاللىدىم.²⁵ ئاندىن پادىشاھ، ئۇنىڭ مەسلىھەتچى ھەم ئەمەلدارلىرى ۋە بارلىق ئىسرائىللار ئىبادەتخانىغا تەقدىم قىلغان ئالتۇن - كۈمۈش ۋە قاچا - قۇچىلارنىڭ ئېغىرلىقىنى تارتىپ ئۇلارغا تاپشۇردۇم.²⁶ مەن تاپشۇرغان نەرسىلەر تۆۋەندىكىچە:

22 توننا كۈمۈش

كۈمۈش قاچا - قۇچىلار (جەمئىي 3400 كىلو)

3400 كىلو ئالتۇن

ئەزرا

²⁷ 20 دانە ئالتۇن قاچا (8 كىلو 400 گرام)

2 دانە ئېسىل، پارقراق تۇچ قاچا (قىممىتى ئالتۇن بىلەن باراۋەر)

²⁸ مەن ئۇلارغا:

— سىلەر ۋە قاچا - قۇچىلار پەرۋەردىگارىغا ئاتالغان. ئالتۇن - كۈمۈش بولسا پەرۋەردىگار، يەنى ئەجدادلىرىڭلار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇداغا بېغىشلانغان خالىس ھەدىدۇر. ²⁹ سىلەر يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىنىڭ ئامبارلىرىغا يېتىپ بارغۇچە، ئۇلارغا ياخشى قاراڭلار. سىلەر روھانىي باشلىقلار، لاۋىيلار ۋە ئىسرائىللارنىڭ جەمەت باشلىقلىرى ئالدىدا ئېغىرلىقنى تارتىپ ئۆتكۈزۈپ بېرىڭلار، — دېدىم.

³⁰ شۇنىڭ بىلەن روھانىيلار ھەم لاۋىيلار بۇ ئالتۇن - كۈمۈش ۋە قاچا - قۇچىلارنى خۇدايىمىزنىڭ يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىسىغا ئېلىپ بېرىش ۋەزىپىسىنى تاپشۇرۇۋالدى.

³¹ بىز 1 - ئاينىڭ 12 - كۈنى * ئاھاۋا دەرياسىدىن يېرۇسالېمغا قاراپ يولغا چىقتۇق. سەپرىمىزدە خۇدايىمىز بىزگە يار بولۇپ، بىزنى دۈشمەن ۋە قاراقچىلارنىڭ ھۇجۇمىدىن ساقلىدى. ³² يېرۇسالېمغا يېتىپ بېرىپ، ئۈچ كۈن دەم ئالدۇق. ³³ تۆتىنچى كۈنى ئىبادەتخانىغا بېرىپ، ئالتۇن - كۈمۈش ۋە قاچا - قۇچىلارنىڭ ئېغىرلىقىنى تارتىپ، ئۇرىيانىڭ ئوغلى مېرىموت روھانىيغا تاپشۇرۇپ بەردۇق. مېرىموت روھانىينىڭ يېنىدا پىنخاسنىڭ ئوغلى ئەلئازار، لاۋىيلاردىن يېشۇۋانىڭ ئوغلى يوزاباد ۋە بىنئۇينىڭ ئوغلى نوئادىدىنلار بار ئىدى. ³⁴ ھەممە نەرسىلەرنى ساناپ، تارازىدىن ئۆتكۈزۈپ خاتىرىگە ئالدۇق.

³⁵ قايتىپ كەلگەن ئىسرائىللارنىڭ ھەممىسى ئۆزلىرى ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇداغا ئاتاپ كۆيدۈرمە قۇربانلىقلارنى قىلدى. ئۇلار بارلىق ئىسرائىللار ئۈچۈن 12 تورپاق، توقسان 96 قوچقار، 77 پاقلان ۋە گۇناھ كەچۈرۈلۈش قۇربانلىقى ئۈچۈن 12 تېكە قۇربانلىق قىلدى. بۇ ماللارنىڭ ھەممىسى قۇربانلىق ئۈچۈن كۆيدۈرۈلۈپ،

* 31 ھازىرقى زامان كالىپندارى بويىچە 4 - ئاينىڭ 19 - كۈنىگە توغرا كېلىدۇ.

ئەزرا

پەرۋەردىگارغا سۇنۇلدى. ³⁶ ئۇلار يەنە پادىشاھ ئۆزلىرىگە ھاۋالە قىلغان مەكتۇپنى فرات دەرياسىنىڭ غەربىدىكى ئۆلكە باشلىقلىرى بىلەن ئەمەلدارلارغا يەتكۈزۈپ بەردى. شۇنىڭ بىلەن ئۇلار ئىسرائىل خەلقى ۋە خۇداغا بېغىشلانغان ئىبادەتخانىغا ياردەمدە بولدى.

9 - باب

ئىسرائىللارنىڭ يەرلىك خەلقلەر بىلەن نىكاھلىنىش مەسىلىسى

¹ بۇ ئىشلار ئۆتۈپ، بەزى يەھۇدىي ئەمەلدارلار ماڭا كېلىپ: — بەزى ئىسرائىللار، جۈملىدىن ئۇلار ئارىسىدىكى بەزى روھانىيلار ۋە لاۋىيلارمۇ يەرلىك خەلقلەردىن، يەنى كەنتانلار، خىتلار، پەرىزىلەر، يىبۇسلار، ئاممونلار، موئابلار، مىسىرلىقلار، ئامورلاردىن ۋە ئۇلارنىڭ يىرگىنچلىك ئىشلىرىدىن ئۆزلىرىنى نېرى تۇتمىدى. ² ئۇلار ۋە ئۇلارنىڭ ئوغۇللىرى يەرلىك خەلقلەرنىڭ قىزلىرىدىن ئۆيلىنىپ، خۇدانىڭ مۇقەددەس ئىرقىنى بۇلغىدى. بۇ ساداقە تىسىز ئىشتا ئەڭ يامىنى ئەمەلدارلار بىلەن باشلىقلار باشلامچى گۇناھكار! — دېدى.

³ مەن بۇ ئىشنى ئاڭلىغان ھامان، چاپان - چارامنى يىرتىپ، چاچ - ساقاللىرىمنى يۇلۇپ، چۆچۈگەن ھالدا تاڭ قېتىپ ئولتۇرۇپ قالدىم. ⁴ تاڭ قېتىپ ئولتۇرۇپ قېلىشىم تاكى كەچلىك قۇربانلىقنى سۇنغۇچە بولدى. ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدانىڭ سۆزىدە چىڭ تۇرىدىغان كىشىلەر باشقا سۈرگۈنلەرنىڭ ساداقە تىسىزلىكلىرىنى ئاڭلاپ، تىترىگەن ھالدا ئەتراپىمغا ئولشىۋالدى.

⁵ كەچلىك قۇربانلىق سۇنىدىغان چاغدا، مەن قايغۇ - ھەسرەت ئىچىدە چاپان - چارلىرىم يىرتىق ھالدا ئورنۇمدىن تۇردۇم. ئاندىن تىزلىنىپ تۇرۇپ قوللىرىمنى پەرۋەردىگار خۇدايىمغا كۆتۈرۈپ ⁶ دۇئا قىلدىم:

«ئى خۇدا، ھەقىقەتەن خىجالەتمەن! سېنىڭ ئالدىڭدا ئۇيالىغىنىمدىن يۈزۈمنى كۆتۈرەلمەيمەن. بىزنىڭ گۇناھلىرىمىز ئاسمانغا تاقاشتى، جىنايەتلىرىمىز چېكىگە يەتتى. ⁷ ئەجدادلىرىمىز زاماندىن ھازىرغىچە ئېغىر

ئەزرا

گۇناھ ئىچىدە ئۆتتۇق. شۇ ۋەجدىن بىز، پادىشاھلىرىمىز ۋە روھانىيلىرىمىز ياقا - يۇرتلۇق پادىشاھلارنىڭ قولىغا چۈشۈپ، قىرغىن، تۇتقۇن، تالان - تاراج قىلىنغان ۋە خورلانغاندۇق. بۈگۈنكى كۈندە يەنىلا شۇنداق بولماقتىمىز.

⁸ بىراق ھازىر پەرۋەردىگار بىزگە قىسقا ۋاقىت مېھىر - شەپقەت قىلىپ، ئاز بىر قىسمىمىزنى سۈرگۈندىن قۇتقۇزۇپ، بۇ مۇقەددەس ماكاندا ئامان - ئېسەن ياشاتتى. ئۇ بىزلەرگە ئۈمىد ئاتا قىلىپ، قۇللۇقىمىزدا بىزگە بىر ئاز ئاراملىق بەردى. ⁹ بىز قۇل ئىدۇق، بىراق ئۇ بىزنى قۇللۇقتا تاشلاپ قويمىدى. ئۇ بىزگە پېرسىيە پادىشاھلىرىنىڭ كۆز ئالدىدا مەڭگۈلۈك مېھىر - شەپقەت كۆرسىتىپ، يېڭى ھاياتلىق بەردى، خۇدايىمىزنىڭ ئىبادەتخانىسىنى قايتىدىن بىنا قىلدۇردى ھەمدە خارابىلىكلەرنى تۈزەتتى. بىزلەرنى يەھۇدىيە ۋە يېرۇسالېمدا قوغداپ قالدى.

¹⁰ ئى خۇدايىمىز! بىراق ئەمدى بىز بۇنىڭغا نېمە دېيەلەيمىز؟ سېنىڭ ئەمىر - پەرمانلىرىڭغا يەنە ئىتائەت قىلىمدۇق. ¹¹ خىزمەتكارنىڭ يەيغەمبەرلەر ئارقىلىق قىلغان ئەمىرلىرىڭگە خىلاپلىق قىلدۇق. ئۇلار بىزگە: «سەلەر بېرىپ ئىگە بولىدىغان يەر، يەرلىك ئاھالىنىڭ ناپاك قىلمىشلىرى بىلەن بۇلغانغان. ئۇلارنىڭ يىرگىنچلىك ئىپلاسلقلىرى ئۇ يەرنىڭ ھەممە بۇلۇڭ - پۇچقاقلرىغا تولغان. ¹² ئۇ كىشىلەر بىلەن ھەرگىز نىكاھلانماڭلار ۋە ئۇلارنىڭ ئامانلىقى ياكى روناق تېپىشىنى ئىزدەنمەڭلار. شۇنداق قىلساڭلار، سەلەر كۈچىيىسىلەر، بۇ زېمىننىڭ ھوسۇللىرىدىن بەھرىمەن بولىسىلەر. ھەمدە بۇ يەرنى ئەۋلادلىرىڭلارغا مەڭگۈ مىراس قالدۇرىسىلەر.

¹³ بېشىمىزغا كەلگەن ھەممە ئىش بىزنىڭ رەزىللىك ۋە سەۋەنلىكلىرىمىزدىن بولدى. شۇنداقسىمۇ، ئى خۇدايىمىز، بىزگە بەرگەن جازايىڭ يەنىلا يەڭگىل بولۇپ، ئايرىملىرىمىزنى يەنىلا ئامان قالدۇردۇڭ. ¹⁴ بىز ئەمدى قانداقمۇ سېنىڭ ئەمىرلىرىڭگە خىلاپلىق قىلىپ، بۇ يىرگىنچلىك كىشىلەر بىلەن نىكاھلىنايلى؟ ئەگەر شۇنداق قىلساق، جەزمەن غەزىپىڭنى

ئەزرا

قوزغاپ، بىرىمىزنىمۇ قويماي ھالاک قىلمايمسەن؟¹⁵ ئى پەرۋەردىگار،
ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا، سەن ھەققانىدۇرسەن!
ئايىملىرىمىز قۇتۇلغان بولساقمۇ، ئەمما بۈگۈنكى كۈندە ئاز قالدۇق. لېكىن
بىزگە باقساڭ، بىز ھەممىمىز ئالدىڭدا گۇناھكارمىز. شۇ ۋەجدىن ھېچكىم
سېنىڭ ھۇزۇرۇڭدا بولالمايدۇ.»

10 - باب

توۋا قىلىش

¹ ئەزرا ئىبادەتخانا ئالدىدا يۈزىنى يەرگە يېقىپ، يىغا - زار بىلەن دۇئا قىلىپ،
گۇناھلار ئۈچۈن توۋا قىلىۋاتقىنىدا، زور بىر توپ ئىسرائىللار، جۈملىدىن ئەر - ئايال ۋە
بالىلار ئۇنىڭ ئەتراپىغا ئولشىپ، ھەسرەتلىك يىغلاشتى. ² ئېلام جەمەتىدىن
يىخئېلنىڭ ئوغلى شېكانيا ئەزراغا:

— بىز يەرلىكلەردىن بولغان يات خەلقلەردىن خوتۇن ئېلىپ، خۇدايىمىزغا
ساداقەتسىزلىك قىلدۇق. گەرچە شۇنداق بولسىمۇ، ئىسرائىلىيەدە يەنە ئۈمىد بار.
³ شۇڭا بىز بۇ خوتۇنلار ۋە ئۇلاردىن بولغان بالىلاردىن ۋاز كېچىمىز دەپ،
خۇدايىمىزغا قەسەم بېرىشىمىز كېرەك. بىز سېنىڭ ۋە خۇدايىمىزنىڭ ئەمرىگە
بويىسۇنىدىغان كىشىلەرنىڭ نەسەپلىرى بويىچە مېڭىپ، بۇنى خۇدانىڭ قانۇنىغا
بىنائەن ئورۇندايمىز. ⁴ ئورنۇڭدىن تۇر! سەن بۇ ئىشنى بىر تەرەپ قىلىشتا ھوقۇقلۇق،
بىز سېنى قوللايمىز. سەن جۈرئەتچان بولۇپ، بۇ ئىشنى ئىشقا ئاشۇر! — دېدى.
⁵ شۇنىڭ بىلەن ئەزرا ئورنىدىن تۇرۇپ، روھانىي باشلىقلار، لاۋىيلار ۋە قالغان بارلىق
ئىسرائىل خەلقىنى بۇ تەكلىپ بويىچە ئىش كۆرۈشكە قەسەم قىلدۇردى. ئۇلار شۇ
بويىچە ئىش كۆردى. ⁶ ئاندىن ئەزرا ئىبادەتخانا ئالدىدىن ئايرىلىپ، ئەلىياشېبنىڭ
ئوغلى يېھوخانانىڭ ھۇجرىسىغا كىردى. ئۇ ئۇ يەردە قايتىپ كەلگەن سۈرگۈنلەرنىڭ
ساداقەتسىزلىكى ئۈچۈن بىر كېچە يېمەي - ئىچمەي ھەسرەت چەكتى.
⁷ كېيىن يېرۇسالېم ۋە يەھۇدىيەنىڭ باشقا جايلىرىغا سۈرگۈندىن قايتىپ كەلگەن

ئەزرا

ئادەملەرنىڭ ھەممىسىنىڭ يېرۇسالېمغا جەم بولۇشى توغرىسىدا مۇنداق ئەمىر چۈشۈرۈلدى: ⁸ «كىمكى ئۈچ كۈن ئىچىدە يېرۇسالېمغا يېتىپ كەلمىسە، ئەمەلدار ۋە ئاقساقاللارنىڭ بۇيرۇقى بويىچە مال - مۈلكى مۇسادىرە قىلىنىپ، جامائەتنىڭ ئەزاسى بولالمايدۇ.»

⁹ ئۈچ كۈن ئىچىدە بارلىق يەھۇدا ۋە بىنيامين قەبىلىسىدىكىلەر يېرۇسالېمغا جەم بولدى. 9 - ئاينىڭ 20 - كۈنى*، بارلىق خەلق ئىبادەتخانا ئالدىدىكى مەيداندىن ئورۇن ئالدى. قاتتىق يامغۇر ۋە بۇ ئىشنىڭ جىددىيلىكى سەۋەبىدىن ھەممە ئادەمنى تىترەك باستى. ¹⁰ ئاندىن ئەزرا روھانىي ئورنىدىن تۇرۇپ، ئۇلارغا:

— سىلەر ساداقەتسىزلىك قىلىپ، يات خەلقلەردىن خوتۇن ئېلىپ، ئىسرائىللارنى تېخىمۇ ئېغىر گۇناھقا ياتقۇزدۇڭلار. ¹¹ ئەمدى سىلەر پەرۋەردىگار، يەنى ئەجدادلىرىڭلار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇداغا گۇناھكارلار ئۈچۈن توۋا قىلىپ، ئۇنىڭ ئىرادىسى بويىچە ئىش كۆرۈڭلار. زېمىنىمىزدا تۇرىدىغان يەرلىك خەلقلەر ۋە ياتتىن ئالغان خوتۇنلىرىڭلاردىن مۇناسىۋەتنى ئۈزۈڭلار! — دېدى.

¹² جامائەت يۇقىرى ئاۋازدا جاۋابەن مۇنداق دېدى:

— توغرا ئېيتتىڭىز، دېگىنىڭىزنى بەجا كەلتۈرىمىز! ¹³ لېكىن ئادەم كۆپ ھەم يامغۇر پەسلى، بىز سىرتتا ئۇزۇن تۇرالمايمىز. بۇ بىر - ئىككى كۈندە پۈتىدىغان ئىش ئەمەس. چۈنكى بۇ گۇناھقا ياتقان ئادەملەر ناھايىتى كۆپ. ¹⁴ ئەمەلدارلىرىمىز بىزگە ۋەكىل بولسۇن. يات خەلقلەردىن خوتۇن ئالغان كىشىلەر بەلگىلەنگەن ۋاقىتتا ئۆز شەھىرىنىڭ ئاقساقال ۋە سوراچىلىرى بىلەن بىللە بۇ يەرگە كەلسۇن. شۇنداق قىلغاندا خۇدايىمىزنىڭ بۇ ئىشقا بولغان غەزىپى پەسىيىپ قالار.

¹⁵ پەقەت ئاسائېلنىڭ ئوغلى يوناتان بىلەن تىقۋاھنىڭ ئوغلى ياخىزيا بۇنىڭغا قارشى چىقتى. ئۇلارنى مشۇللام بىلەن لاۋىيلاردىن شايبىتاي قوللىدى. ¹⁶ قالغانلار بۇ مەسلىھەتنى قوبۇل قىلدى. شۇڭا ئەزرا روھانىي ھەر جەمەت باشلىقلىرى ئارىسىدىن كىشىلەرنى تاللاپ، ئۇلارنىڭ ئىسىملىرىنى خاتىرىلىۋالدى. 10 - ئاينىڭ 1 - كۈنى* بۇ

* 9 ھازىرقى زامان كالىپندارى بويىچە 12 - ئاينىڭ 19 - كۈنىگە توغرا كېلىدۇ.

* 16 ھازىرقى زامان كالىپندارى بويىچە 12 - ئاينىڭ 29 - كۈنىگە توغرا كېلىدۇ.

ئەزرا

كشىلەر جەم بولۇپ تەكشۈرۈشنى باشلىدى. ¹⁷ ئۇلار 1 - ئاينىڭ 1 - كۈنى * يات خەلقلەردىن خوتۇن ئالغانلارنىڭ ھەممىسىنى ئېنىقلاپ بولدى.

يات خەلقلەردىن خوتۇن ئالغان كىشىلەر

¹⁸ يات خەلقلەردىن خوتۇن ئالغان روھانىيلار جەمەتنىڭ ئىسمىلىكى تۆۋەندىكىچە:

يوزاداقنىڭ ئوغلى يېشۇۋا ۋە ئۇنىڭ قېرىنداشلىرىنىڭ جەمەتىدىن:
مائاسىيا، ئەلئەزەر، يارب ۋە گىداليا. ¹⁹ ئۇلار خوتۇنلىرىنى قويۇپ بېرىشكە قەسەم قىلىپ، گۇناھى ئۈچۈن ئەيب قۇربانلىقى سۈپىتىدە بىر قوچقارنى ھەدىيە قىلدى.

²⁰ ئىممېر جەمەتىدىن خانانى ۋە زىباديا

²¹ خارىم جەمەتىدىن مائاسىيا، ئىلياس، شىمايا، يىخئېل ۋە ئۇزىيا
²² پاشخور جەمەتىدىن ئەليوئېناي، مائاسىيا، ئىسمائىل، نىتائېل، يوزاباد

ۋە ئەلئاسا

²³ لاۋىيلاردىن يوزاباد، شىمى، قېلايا (قىلىتا دەپمۇ ئاتىلىدۇ)، پىتاخيا، يەھۇدا ۋە ئەلئەزەر

²⁴ ئىبادەتخانا مۇناجاتچىلىرىدىن ئەلياشب

ئىبادەتخانا دەرۋازىبۇنەنلىرىدىن شاللۇم، تەلەم ۋە ئۇرى

²⁵ باشقا ئىسرائىللاردىن:

پارتۇش جەمەتىدىن رامىيا، يىزىيا، مالكىيا، مىيامىن، ئەلئازار، مالكىيا ۋە

بىنايا

²⁶ ئېلام جەمەتىدىن ماتتانيا، زىكرىيا، يىخئېل، ئابدى، يىرېموت ۋە

ئىلياس

²⁷ زاتتۇ جەمەتىدىن ئەليوئېناي، ئەلياشب، ماتتانيا، يىرېموت، زاباد ۋە

ئازىزا

¹⁷ ھازىرقى زامان كالىپندارى بويىچە 3 - ئاينىڭ 27 - كۈنىگە توغرا كېلىدۇ.

ئەزرا

- ²⁸ بېباي جەمەتدىن يېھوخانان، خانانیا، زاباي، ئاتلاي
- ²⁹ بانى جەمەتدىن مشۇللام، ماللۇك، ئادايا، ياشۇب، شئال، يىراموت
- ³⁰ پاخات - موئاب جەمەتدىن ئادنا، كلال، بىنايا، مائاسپيا، ماتتانيا،
بىزالئېل، بىننۇي ۋە ماناسسە
- ³¹ خارىم جەمەتدىن ئەلئەزەر، يىششىيا، مالكىيا، شىمايا، شىمون،
- ³² بىنيامن، ماللۇك ۋە شىماريا
- ³³ خاشۇم جەمەتدىن ماتتينا، ماتتاتا، زاباد، ئەلفەلەت، يىرېماي،
ماناسسە ۋە شىمى
- ³⁴ بانى جەمەتدىن مائاداي، ئامرام ۋە ئوئېل، ³⁵ بىنايا، بېدياھ، كلۇھى،
- ³⁶ ۋانىياھ، مېرېموت، ئەلياشب، ³⁷ ماتتانيا، ماتتينا ۋە يائاساي
- ³⁸ بىننۇي جەمەتدىن شىمى، ³⁹ شەلەميا، ناتان، ئادايا، ⁴⁰ ماكنادبا،
شاشاي، شاراي، ⁴¹ ئازارئېل، شەلەميا، شىماريا، ⁴² شاللۇم، ئاماريا ۋە
يۈسۈپ
- ⁴³ نىبو جەمەتدىن يىئئېل، ماتتينا، زاباد، زىبنا، يادداي، يوئېل ۋە
بىنايا.
- ⁴⁴ مانا بۇ كىشىلەرنىڭ ھەممىسى يات خەلقلەردىن خوتۇن ئالغان، بەزىلىرى بۇ
خوتۇنلاردىن بالمۇ تاپقان.

نەخەميا

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

«مۇقەددەس كىتاب» نىڭ «ئەزرا» قىسمىدا ئىسرائىللارنىڭ يېرۇسالېمغا تۇنجى قايتىپ كېلىشى ھەمدە ئىبادەتخانىنى يېڭىباشتىن قۇرۇپ چىقىشى بايان قىلىنغان بولسا، «نەخەميا» دا ئوخشىمىغان ۋاقىتتا يېرۇسالېمنىڭ شەھەر سېپىللىرىنىڭ يېڭىباشتىن قۇرۇپ چىقىلىشى بايان قىلىندۇ. نەخەميامۇ ئەزراغا ئوخشاش پېرسىيە پادىشاھىنىڭ ئىلتىپاتىغا ئېرىشىپ، يېرۇسالېمنى ئۆز ئىچىگە ئالغان يەھۇدىيە رايونىنىڭ باشلىقى بولۇپ تەيىنلىنىدۇ. ئۇ شەھەر سېپىللىرىنى يېڭىباشتىن قۇرۇشقا يېرۇسالېمغا كېلىدۇ. گەرچە پېرسىيە پادىشاھى نەخەميانىڭ سېپىل قۇرۇشىغا رۇخسەت بەرمىسە، يەھۇدىيە ۋە ئۇنىڭ ئەتراپىدىكى باشقا خەلقلەرنىڭ قاتتىق قارشىلىق كۆرسىتىشىگە ئۇچرايدۇ.

سېپىللار پۈتكەندىن كېيىن، نەخەميا روھانىيلار ۋە لاۋىيلارنىڭ ئىبادەتخانىدا ئۆز ۋەزىپىسىنى ئادا قىلىشىغا بۇيرۇق قىلىدۇ. نەخەميا خەلقنىڭ مۇسا پەيغەمبەرگە چۈشۈرۈلگەن تەلىملەرگە ئەگىشىش ئارقىلىق ئېتىقادتا بولۇشنى تەشەببۇس قىلىدۇ. خەلق ئۆزلىرىنى سېپىل قۇرۇلۇشىغا قىزغىن بېغىشلاپ، خۇدا يولىدا مېڭىش ئىرادىسىنى تېخىمۇ كۆچەيتىدۇ. شۇنداق تۇرۇقلۇق نەخەميا قىسقا ۋاقىتلىق يېرۇسالېمدىن ئايرىلىپ، كېيىن قايتىپ كەلگەندە، خەلقنىڭ خۇدانىڭ ئەمر - پەرمانلىرىدا يەنە بوشاپ كەتكەنلىكىنى ۋە ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇداغا ئېتىقاد قىلمايدىغان يات مىللەتلەر بىلەن تۇرمۇش قۇرغانلىقىنى كۆرىدۇ. گەرچە ئىسرائىللارنىڭ يېرۇسالېمنىڭ سېپىللىرىنى يېڭىباشتىن قۇرۇپ چىقىشى خۇدانىڭ ئىرادىسى بولسىمۇ، ئەمما ئۇلار نۇرغۇن قىيىنچىلىقلارغا دۇچ كېلىدۇ. خەلق قىزغىنلىق بىلەن خۇدا يولىدا ماڭسىمۇ، بىراق كۆپ قىسمى بوشاپ كېتىدۇ. بۇنىڭدىن كۆرۈۋالالايمىزكى، خۇدانىڭ ئىرادىسىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش پەقەت ئېتىقاد ۋە جاسارەتتىنلا ئەمەس، بەلكى ئېگىلمەس چىداملىقنىمۇ تەلەپ قىلىدۇ.

تېزىس:

1. نەخەمىيانىڭ يېرۇسالېمغا قايتىپ كېلىشى (1 - ، 2 - بابلار)
2. يېرۇسالېم شەھىرىنى يېڭىباشتىن بىنا قىلىش (3 - باب 1 - ئايەتتىن 7 - باب 3 - ئايەتكىچە)
3. سۈرگۈندىن قايتقانلارنىڭ تىزىملىكى (7 - باب 4 ئايەتتىن 73 - ئايەتكىچە)
4. خەلقنىڭ خۇدا ئالدىدا ۋەدىنامە يېزىشى (8 - بابتىن 10 - بابقىچە)
5. يېرۇسالېمغا ئولتۇراقلاشقۇچىلار (11 - باب)
6. روھانىيلار بىلەن لاۋىيلارنىڭ تىزىملىكى (12 - باب 1 - ئايەتتىن 26 - ئايەتكىچە)
7. شەھەر سېپىللىرىنىڭ خۇداغا بېغىشلىنىشى (12 - باب 27 - ئايەتتىن 47 - ئايەتكىچە)
8. نەخەمىيانىڭ ئىسلاھاتى (13 - باب)

نەخەميا

¹ تۆۋەندە يۈتۈلگەنلەر خاكالياننىڭ ئوغلى نەخەمياننىڭ سۆزلىرىدۇر.

نەخەمياننىڭ يېرۇسالېمغا كۆڭۈل بۆلۈشى

پېرسىيە پادىشاھى ئارتاخشاستى ھاكىمىيەت تۇتقان 20 - يىلى كەچ كۈزنىڭ كىسلاۋ ئېيىدا* ، مەنكى نەخەميا سۇزا شەھىرىنىڭ قەلئەسىدە تۇراتتىم. ² قېرىنداشلىرىمدىن بىرى بولغان خانانى بىرنەچچە كىشىلەر بىلەن يەھۇدىيەدىن كەلدى. مەن ئۇلاردىن سۈرگۈندىن قايتىپ كەتكەن يەھۇدىيلار ۋە يېرۇسالېمنىڭ ئەھۋالى توغرىسىدا سورىدىم. ³ ئۇلار ماڭا، سۈرگۈندىن يەھۇدىيە رايونىغا قايتىپ كەتكەن يەھۇدىيلارنىڭ قاتتىق قىيىنچىلىقلارغا ھەمدە خورلۇققا دۇچ كەلگەنلىكىنى، يېرۇسالېمنىڭ سېپىللىرىنىڭ يەنىلا خارابلىقتا ۋە شەھەر دەۋازىلىرىنىڭ كۆيدۈرۈۋېتىلگەن ھالەتتە تۇرغانلىقىنى ئېيتتى.

⁴⁻⁵ مەن بۇلارنى ئاڭلاپ كۆز ياشلىرىم تۆكۈلگەن ھالدا ئولتۇرۇپ قالدىم. كۈنلەپ ھەسرەتتە يۈرۈپ، روزا تۇتۇم ھەمدە ئەرشەلادىكى خۇداغا دۇئا قىلدىم:

* 1 ھازىرقى زامان كالىندارى بويىچە مىلادىيەدىن ئىلگىرى 446 - يىلىنىڭ 11 - ياكى 12 - ئېيىغا توغرا كېلىدۇ.

«ئى پەرۋەردىگار، ئەر شئەلادىكى خۇدا! سەن ئۇلۇغ ۋە سۈرلۈكسەن! سېنى سۆيگەن ۋە ئەمىرلىرىڭگە ئىتائەت قىلغۇچىلارغا بەرگەن مەشگۈ مېھىر - مۇھەببەتلىك ئەھدەگە تۇرسەن. ⁶ مەن خىزمەتكارلىرىڭ بولغان ئىسرائىل خەلقى ئۈچۈن كېچە - كۈندۈز دۇئا - تىلاۋەت قىلغاندا، خىزمەتكارلىڭ بولغان ماڭا نەزەر سېلىپ، دۇئالىرىمغا قۇلاق سالغايىسەن! مەن بىز ئىسرائىللارنىڭ ساڭا قارشى گۇناھ قىلغىنىغا توۋا قىلىمەن. ھەتتا مەن ۋە ئەجدادلىرىمۇ گۇناھ ئۆتكۈزدۇق. ⁷ بىز رەزىللىك بىلەن ساڭا قارشى چىقتۇق. بىز خىزمەتكارلىڭ مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق چۈشۈرۈلگەن ئەمر - پەرمان ۋە تۈزۈملىرىڭگە رىئايە قىلمىدۇق. ⁸ مۇسا پەيغەمبەرگە ئېيتقانلىرىڭنى يادىڭدا نۇتقايسىەن: «سەلەر ئىسرائىللار ماڭا ساداقەتسىزلىك قىلساڭلار، سەلەرنى يات خەلقلەر ئارىسىغا چېچىۋېتىمەن، ⁹ لېكىن، مېنىڭ يولۇمغا قايتىپ كېلىپ، ئەمر - پەرمانلىرىمغا بويسۇنۇپ، شۇ بويىچە ياشىساڭلار، دۇنيانىڭ بۇلۇڭ - پۇچقاقلرىغا چېچىۋېتىلگەن بولساڭلارمۇ، ئۆزۈم سەلەرنى تاللىغان ۋە نامم ئۇلۇغلىنىدىغان جايغا يىغىۋالسىمەن.» ¹⁰ سەن زور قۇدرىتىڭ ۋە كۈچلۈك قۇلۇڭ بىلەن قۇتقۇزغان كىشىلەر سېنىڭ خىزمەتكارلىرىڭ ھەم خەلقىڭدۇر. ¹¹ ئى ئىگەم! خىزمەتكارلىڭنىڭ ۋە نامىڭنى شەرەپلەشتە خۇشاللىق تاپقان خىزمەتكارلىرىڭنىڭ دۇئايىغا قۇلاق سالغايىسەن. بۈگۈن ئىشلىرىمىڭ ئوڭۇشلۇق بولۇپ، پادىشاھنىڭ ئىلتىپاتىغا مۇيەسسەر بولۇشۇمنى ئورۇنداپ بەرگەيسىەن!»

شۇ مەزگىلدە مەن پادىشاھنىڭ باش ساقىيسى * ئىدىم.

* 11 باش ساقىي — پادىشاھ بىلەن دائىم ئۇچرىشىپ تۇرىدىغان، مەرتىۋىسى يۇقىرى خىزمەت ھېسابلىنىدۇ.

2 - باب

نەخەميانىڭ يېرۇسالېمغا بېرىشى

¹ كېيىن پېرسىيە پادىشاھى ئارتاخشاستىنىڭ 20 - يىلى باش ئەتىياز نىسان ئېيىنىڭ بىر كۈنى *، مەن پادىشاھقا شاراب مۇلازىمىتى قىلىۋاتاتتىم. مەن ئۇنىڭ ئالدىدا ھەرگىز پەرىشان بولۇپ باقمىغانىدىم. ² ئۇ ماڭا:

— سېنىڭ كېسىلىڭ يوق تۇرۇقلۇق، يەنە نېمىشقا پەرىشان كۆرۈنسىن؟ جەزمەن كۆڭلۈڭ سۇنۇق بولسا كېرەك! — دېدى.
مەن قاتتىق چۆچۈگەن ھالدا ³ ئۇنىڭغا:

— ئالىيلەرنىڭ ئۆمرى ئۇزۇن بولغاي! ئەجدادلىرىم دەپنە قىلىنغان شەھەر خارابلىقتا، شەھەر دەرۋازىلىرى كۆيدۈرۈۋېتىلگەن ھالەتتە تۇرسا، قانداقمۇ پەرىشان بولماي تۇرالايسىز؟ — دەپ جاۋاب بەردىم. ⁴ پادىشاھ:

— مەندىن نېمە تىلەيسىز؟ — دەپ سورىدى. مەن ئەرشئەلادىكى خۇداغا دۇئا قىلىپ، ⁵ پادىشاھقا:

— ئەگەر ئالىيلەرى خالىسىلا، ئىلتىپاتلىرىغا مۇيەسسەر بولغان بولسام، مېنى ئەجدادلىرىم يەرگە قويۇلغان شەھەرنى يېڭىباشتىن بىنا قىلىشقا يەھۇدىيەگە ئەۋەتكەيلا، — دېدىم.

⁶ خانىش پادىشاھنىڭ يېنىدا ئولتۇراتتى. پادىشاھ مەندىن، قانچىلىك ۋاقىتلىق بارسەن؟ قاچان قايتىپ كېلسەن؟ دەپ سورىدى. مەن ۋاقىتنى ئېيتقاندىن كېيىن، ئۇ تەلپىمگە قوشۇلدى.

⁷ مەن پادىشاھقا يەنە مۇنداق دېدىم:

— ئەگەر ئالىيلەرى خالىسىلا، فىرات دەرياسىنىڭ غەربىدىكى ئۆلكە ئەمەلدارلىرىغا پېقىرنىڭ ئۇلارنىڭ زېمىنى ئارقىلىق يەھۇدىيەگە ئۆتۈشۈمگە يول خەت پۈتۈپ بەرگەن بولسىلا. ⁸ پادىشاھنىڭ ئورمان باشقۇرغۇچىسى ئاسافنىڭ ماڭا ياغاچ

* 1 ھازىرقى زامان كالىندارى بويىچە مىلادىيەدىن ئىلگىرى 445 - يىلىنىڭ 3 - ياكى 4 - ئېيىغا توغرا كېلىدۇ.

نەخەميا

بېرىشكە مەكتۇپ پۈتۈپ بەرگەيلا. پېقىر ياغاچلارنى ئىبادەتخانا قورغىنىنىڭ دەرۋازىلىرى، شەھەر سېپىلى ۋە خۇسۇسىي ئۆيۈمگە لىم قىلىشقا ئىشلەتكەن بولسام، خۇدايىم ماڭا يار بولغاچقا، پادىشاھ تەلەپلىرىمنىڭ ھەممىسىنى ئورۇنداپ بەردى.
⁹ پادىشاھ مېنى مۇھاپىزەت قىلىشقا ھەربىي ئەمەلدارلار بىلەن ئاتلىق لەشكەرلەرنى ئەۋەتتى. مەن فىرات دەرياسىنىڭ غەربىدىكى ئۆلكىگە كەلگىنىمدە، پادىشاھنىڭ مەكتۇپىنى ئەمەلدارلارغا سۇندۇم. ¹⁰ خورونلۇق سانباللات بىلەن ئاممىلاردىن بولغان ئەمەلدار توبىيا بىرىنىڭ ئىسرائىل خەلقىگە ياردەمگە كەلگەنلىكىنى ئاڭلاپ، ناھايىتى خاپا بولۇپتۇ.

نەخەميا نىڭ سېپىلارنى كۆزدىن كەچۈرۈشى

¹¹ مەن يېرۇسالېمغا بېرىپ، ئۈچ كۈن تۇردۇم. ¹² ئۈچىنچى كۈنى يېرىم كېچىدە ئورنۇمدىن تۇرۇپ، بىرنەچچە ھەمراھىم بىلەن سىرتقا چىقتىم. خۇدانىڭ يېرۇسالېم ئۈچۈن قەلبىمگە سالغان ئىشىنى ھېچكىمگە تىنمىدىم. بىزدىكى بىردىنبىر ئۇلاغ مەن مىنگەن ئېشەك ئىدى. ¹³ مەن قاراڭغۇدا شەھەرنىڭ جىلغا دەرۋازىسى ئارقىلىق ئەجدىھا بۇلىقىدىن ئۆتۈپ، قىغ دەرۋازىسىغا باردىم. يول بويى خاراب بولغان سېپىللار بىلەن كۆيدۈرۈۋېتىلگەن دەرۋازىلارنى تەكشۈردۈم. ¹⁴ ئاندىن مەن بۇلاق دەرۋازىسىدىن ئۆتۈپ، شاھ كۆلچىكىگە باردىم. بىراق ئۇلغىم خارابىلىقتىن ئۆتەلمىدى. ¹⁵ شۇنىڭ بىلەن مەن قاراڭغۇلۇقتا جىلغىنى بويلاپ، سېپىللارنى كۆزدىن كەچۈرۈپ چىقتىم. ئاندىن بۇرۇلۇپ، جىلغا دەرۋازىسى ئارقىلىق قايتىپ كەلدىم. ¹⁶ مېنىڭ نەگە بېرىپ، نېمە قىلغانلىقىمنى ئەمەلدارلار بىلمىدى. مەن پىلاننىمى يەھۇدىي باشلىقلار — روھانىيلار، جامائەت ئەربابلىرى، ئەمەلدارلار ياكى سېپىل قۇرۇشقا ئالاقىدار كىشىلەرگە تېخى تىنمىغاندىم. ¹⁷ بىراق، ھازىر مەن ئۇلارغا: — بىزنىڭ ئۇچرىغان قىيىنچىلىقلىرىمىزدىن سىلەرنىڭ خەۋىرىڭلار بار. چۈنكى يېرۇسالېم خارابىلىقتا، شەھەر دەرۋازىلىرى كۆيدۈرۈۋېتىلگەن ھالەتتە تۇرماقتا. يېرۇسالېم سېپىلىنى يېڭىباشتىن قۇرۇپ چىقىپ، خورلۇققا خاتىمە بېرەيلى! — دېدىم.

¹⁸ مەن ئۇلارغا خۇدايىم ماڭا يار بولغانلىقىنى ھەمدە پادىشاھنىڭ ماڭا دېگەنلىرىنى

ئىيتتىم. ئۇلار:

— خوپ، ئەمسە ئىشنى باشلايلى! — دەپ، قوشۇملىرىنى تۇرۇشتى.
¹⁹ خورونلۇق سانباللات بىلەن ئاممونلاردىن بولغان ئەمەلدار توبىيا ۋە گەشەم
 ئىسىملىك بىر ئەرەب بۇ ئىشنى ئاڭلاپ، بىزنى قاتتىق مەسخىرە قىلىپ:
 — سىلەر نېمە قىلىۋاتسىلەر؟ پادىشاھقا قارشى ئىسيان كۆتۈرمە كىچمۇ سىلەر؟ —
 دەپ سوئال قويۇشتى. ²⁰ مەن جاۋابەن:
 — ئەرىشەلادىكى خۇدا بىزنى مۇۋەپپەقىيەتكە ئېرىشتۈردى. ئۇنىڭ
 خىزمەتكارلىرى بولغان بىز بۇ قۇرۇلۇشنى باشلايمىز. سىلەرنىڭ يېرۇسالېمدا
 ھەققىڭلار يوق، قانۇنىي ۋە تارىخىي ھوقۇقۇڭلارمۇ يوق! — دېدىم.

3 - باب

شەھەر سېپىللىرىنى يېڭىباشتىن قۇرۇش

¹ باش روھانىي ئەلىياشېب بىلەن ئۇنىڭ خىزمەتداش روھانىيلىرى قوي دەرۋازىسىنى
 قايتىدىن ياساپ، ئۇنى خۇداغا بېغىشلاپ، دەرۋازا قاناتلىرىنى ئورناتتى. ئاندىن
 سېپىلنى يۈز مۇنارىغىچە ئۇزارتىپ، خۇداغا بېغىشلىدى. كېيىن ئۇنى خانائىپل
 مۇنارىغىچە ئۇزارتتى. ² كېيىنكى بۆلىكىنى ئېرىخالقار ياسىدى. يەنە كېيىنكى
 بۆلىكىنى ئىمرىنىڭ ئوغلى زاككۇر ياسىدى.
³ ھاسسنىئاننىڭ ئوغۇللىرى بېلىق دەرۋازىسىنى ياسىدى. ئۇلار لىملارنى ۋە دەرۋازا
 قاناتلىرىنى ئورنىتىپ، بولتلاپ، تاقاقلىرىنى بېكىتتى. ⁴ خاققوزنىڭ نەۋرىسى،
 ئۇرپاننىڭ ئوغلى مېرېموت سېپىلنىڭ كېيىنكى بۆلىكىنى رېمونت قىلدى.
 مېشېزابېلنىڭ نەۋرىسى بەرەكىياننىڭ ئوغلى مېشۇللام ئۇنىڭدىن كېيىنكى بۆلىكىنى
 رېمونت قىلدى. بائاناننىڭ ئوغلى زادوق ئۇنىڭدىن كېيىنكى بۆلىكىنى رېمونت قىلدى.
⁵ تىقوۋالىقلار ئۇنىڭدىن كېيىنكى بۆلىكىنى رېمونت قىلدى. بىراق، ئۇلارنىڭ يۇرت
 باشلىرى قۇرۇلۇش باشقۇرغۇچىلىرىغا بويۇنتاۋلىق قىلدى.
⁶ پاسېياخنىڭ ئوغلى — يويادا ۋە بسودىياننىڭ ئوغلى مېشۇللام كونا شەھەر

نەخەميا

دەرۋازىسىنى رېمونت قىلدى. ئۇلار لىملارنى ۋە دەرۋازا قاناتلىرىنى ئورنىتىپ، بولتلاپ، تاقاقلىرىنى بېكىتتى. ⁷ گىبئونلۇق مىلاتيا، مېرونوتلۇق يادون ۋە گىبئون ھەم مىزپاھ شەھىرىدىكىلەر ئۇنىڭدىن كېيىنكى بۆلىكىنى رېمونت قىلدى. مىزپاھ شەھىرىدە فىرات دەرياسىنىڭ غەربىدىكى ئۆلكىنىڭ باشلىقى تۇراتتى.

⁸ زەرگەرلەردىن بىرى بولغان خارھايانىڭ ئوغلى ئۇزىئېل، ئۇنىڭدىن كېيىنكى بۆلىكىنى رېمونت قىلدى. ھانايا ئەتىر ياسىغۇچىلاردىن بىرى بولۇپ، ئۇنىڭدىن كېيىنكى بۆلىكىنى كەڭ سېپىلغىچە رېمونت قىلدى.

⁹ خۇرنىڭ ئوغلى، يېرۇسالېم شەھەر رايونىنىڭ يېرىمىنى باشقۇرغۇچى رىفايا ئۇنىڭدىن كېيىنكى بۆلىكىنى رېمونت قىلدى. ¹⁰ خارۇمافنىڭ ئوغلى يىدايا ئۇنىڭدىن كېيىنكى بۆلىكىنى ئۆز ئۆيىنىڭ ئۇدۇلغىچە رېمونت قىلدى. خاشابنىيانىڭ ئوغلى خاتتۇش ئۇنىڭدىن كېيىنكى بۆلىكىنى رېمونت قىلدى. ¹¹ خارىمنىڭ ئوغلى مالكىيا بىلەن پاخات - موئابنىڭ ئوغلى خاششۇب ئۇنىڭدىن كېيىنكى بۆلىكى بىلەن تونۇرلار مۇنارىنى رېمونت قىلدى. ¹² ھاللوھېشنىڭ ئوغلى — يېرۇسالېم شەھەر رايونىنىڭ باشقا بىر يېرىمىنى باشقۇرغۇچى شاللۇم قىزلىرى بىلەن ئۇنىڭدىن كېيىنكى بۆلىكىنى رېمونت قىلدى.

¹³ خانۇن زانوۋاخلىقلارنى باشلاپ، جىلغا دەرۋازىسىنى رېمونت قىلدى. ئۇلار دەرۋازىنى ياساپ، قاناتلىرىنى ئورنىتىپ، بولتلاپ، تاقاقلىرىنى بېكىتتى. ئۇلار يەنە قىغ دەرۋازىسىغىچە بولغان تۆت ئەللىك مېتىر ئارىلىقىنى ياسىدى.

¹⁴ رېكابنىڭ ئوغلى — بەيت - ھاككەرەم رايونىنىڭ باشقۇرغۇچىسى مالكىيا قىغ دەرۋازىسىنى رېمونت قىلدى. ئۇلار دەرۋازىنى ياساپ، قاناتلىرىنى ئورنىتىپ، بولتلاپ، تاقاقلىرىنى بېكىتتى.

¹⁵ كولىخوزەنىڭ ئوغلى — مىزپاھ رايونىنىڭ باشقۇرغۇچىسى شاللۇم، بۇلاق دەرۋازىسىنى ۋە دەرۋازا ئۆگزىسىنى رېمونت قىلدى ھەمدە دەرۋازا قاناتلىرىنى ئورنىتىپ، بولتلاپ، تاقاقلىرىنى بېكىتتى. ئاندىن ئۇ پادىشاھ گۈللۈكنىڭ يېنىدىكى شېلاھ كۆلچىكى سېپىلىنى، «داۋۇت شەھىرى» دىن چۈشىدىغان پەلەمپەيگىچە رېمونت قىلدى. ¹⁶ ئازبۇقنىڭ ئوغلى — بەيتزۇر رايونىنىڭ يېرىمىنى باشقۇرغۇچى

نەخەميا ئۇنىڭدىن كېيىنكى بۆلىكىنى داۋۇت پادىشاھ قەبرىستانلىقىنىڭ ئۇدۇلىدىكى جايدىن سۇ ئامبىرى ۋە باھادىرلارنىڭ بارگاھىغىچە رېمونت قىلدى. ¹⁷ باننىڭ ئوغلى رىخۇمنىڭ قول ئاستىدا ئىشلەيدىغان بىر توپ لاۋىيلار ئۇنىڭدىن كېيىنكى بۆلىكىنى رېمونت قىلدى. ئاندىن قىئىلا رايونىنىڭ يېرىمىنى باشقۇرغۇچى خاشاييا ئۆز قول ئاستىدىكى رايون ئۈچۈن ئۇنىڭدىن كېيىنكى بۆلىكىنى رېمونت قىلدى. ¹⁸ ئۇلارنىڭ تۇغقانلىرى، يەنى خېناداننىڭ ئوغلى — قىئىلا رايونىنىڭ يېرىمىنى باشقۇرغۇچى باۋۋاي ئۇنىڭدىن كېيىنكى بۆلىكىنى رېمونت قىلدى. ¹⁹ يېشۇۋانىڭ ئوغلى — مزىياھ شەھىرنىڭ باشقۇرغۇچىسى ئەزەر ئۇنىڭدىن كېيىنكى بۆلىكىنى — قورال ئامبىرىغا چىقىدىغان يولنىڭ ئۇدۇلىدىن سېپىلنىڭ تىرىككىگىچە رېمونت قىلدى. ²⁰ زابايانىڭ ئوغلى بارۇك ئۇنىڭدىن كېيىنكى بۆلىكىنى، يەنى سېپىلنىڭ تىرىكىدىن باشلاپ باش روھانىي ئەلياشىبىنىڭ ئۆيىنىڭ ئىشىكىگىچە رېمونت قىلدى. ²¹ خاققوزنىڭ نەۋرىسى، ئۇرپانىڭ ئوغلى مېرېموت ئۇنىڭدىن كېيىنكى بۆلىكىنى ئەلياشىبىنىڭ ئۆيىنىڭ ئىشىكىدىن ئۇنىڭ ئاخىرىغىچە رېمونت قىلدى.

²² يېرۇسالېمنىڭ ئەتراپىدا تۇرىدىغان روھانىيلار ئۇنىڭدىن كېيىنكى بۆلىكىنى رېمونت قىلدى. ²³ بىنىامىن ۋە خاششۇبلار ئۇنىڭدىن كېيىنكى بۆلىكى، يەنى ئۆز ئۆيىنىڭ ئۇدۇلىنى رېمونت قىلدى. ئانانىانىڭ نەۋرىسى، يەنى مائاسپياننىڭ ئوغلى ئازاريا كېيىنكى بۆلىكى، يەنى ئۆز ئۆيىنىڭ ئۇدۇلىنى رېمونت قىلدى. ²⁴ خېناداننىڭ ئوغلى بىننۇي كېيىنكى بۆلىكىنى، يەنى ئازاريانىڭ ئۆيىدىن سېپىلنىڭ تىرىكى ۋە ئۇنىڭ دوقمۇشىغىچە رېمونت قىلدى. ²⁵ ئۇزايانىڭ ئوغلى پالال ئۇنىڭدىن كېيىنكى بۆلىكىنى، يەنى سېپىلنىڭ تىرىكى ۋە مۇھاپىزەتچىلەر ھويلىسىنىڭ يېنىدىكى ئۈستۈنكى ئوردا مۇنارنىڭ ئۇدۇلىنى رېمونت قىلدى. پارئوشنىڭ ئوغلى پىدايا ئۇنىڭدىن كېيىنكى بۆلىكىنى ²⁶ ئوفەل ئېگىزلىكىدە تۇرىدىغان ئىبادەتخانا خىزمەتكارلىرى بىلەن سۇ دەۋرۋازىسىنىڭ ئۇدۇلىدىن شەرقىكى سېپىلدىن چىقىپ تۇرغان مۇنارغىچە رېمونت قىلدى. ²⁷ كېيىنكى بۆلىكىنى تىقوۋالىقلار رېمونت قىلدى. بۇ ئۇلارنىڭ رېمونت قىلغان يەنە بىر بۆلىكى بولۇپ، بۈيۈك مۇنار ئۇدۇلىدىن ئوفەل سېپىلىغىچە ئىدى.

²⁸ روھانىيلار ئۇنىڭدىن كېيىنكى بۆلىكىنى، يەنى ئات دەرۋازىسىنىڭ يۇقىرىقى تەرىپىنى رېمونت قىلدى. ھەربىر روھانىي ئۆز ئۆيىنىڭ ئۇدۇلىنى رېمونت قىلدى.

²⁹ ئىمپېرىيەنىڭ ئوغلى زادوق ئۇنىڭدىن كېيىنكى بۆلىكى بولغان ئۆز ئۆيىنىڭ ئۇدۇلىنى رېمونت قىلدى. ئۇنىڭدىن كېيىنكى بۆلىكىنى شىكەننىڭ ئوغلى شەرقىي دەرۋازىنىڭ دەرۋازىۋىنى شىمايا رېمونت قىلدى. ³⁰ ئۇنىڭدىن كېيىنكى بۆلىكىنى شەلەمىيانىڭ ئوغلى خانانیا بىلەن زالاڧنىڭ ئالتىنچى ئوغلى خانۇن رېمونت قىلدى. بۇ ئۇلارنىڭ يەنە بىر رېمونت قىلغان بۆلىكى ئىدى. بەرەكەتنىڭ ئوغلى مېشۇلام ئۇنىڭدىن كېيىنكى بۆلىكى بولغان ئۆز ئۆيىنىڭ ئۇدۇلىنى رېمونت قىلدى. ³¹ زەرگەرلەرنىڭ بىرى مالكىيا ئۇنىڭدىن كېيىنكى بۆلىكىنى كۆزەت دەرۋازىسى ئۇدۇلىدىكى ئىبادەتخانا خىزمەتكارلىرىنىڭ ھەم سودىگەرلەرنىڭ ئۆيىگىچە رېمونت قىلدى. ئاندىن سېپىلىنى ئۈستىدە ئۆي جايلاشقان سېپىل دوقمۇشىغىچە ئۆزارتتى. ³² باشقا زەرگەرلەر ۋە سودىگەرلەر ئۇ دوقمۇشتىن قوي دەرۋازىسىغىچە بولغان ئەڭ ئاخىرقى بۆلىكىنى رېمونت قىلدى.

4 - باب

سېپىل قۇرۇلۇشىغا بولغان توسقۇنلۇق

¹ بىزنىڭ شەھەر سېپىلىنى يېڭىلاشتىن بىنا قىلىۋاتقىنىمىزنى ئاڭلىغان سانباللات ناھايىتى خاپا بولۇپ، غەزەپلەنگەن ھالدا بىز يەھۇدىيلارنى مەسخىرە قىلىپ،

² ھەمراھلىرى ۋە سامارىيە قوشۇنلىرى ئالدىدا:

— بۇ ئاجىز يەھۇدىيلار نېمە قىلىۋاتىدىغاندۇ؟ ئۇلار بۇ سېپىلنى يېڭىلاشتىن بىنا قىلماقچىمىكەن؟ ئۇلار قۇربانلىق قىلىش ئارقىلىق بۇ ئىشنى بىر كۈندىلا پۈتتۈرىمىز، دەپ ئويلايدىغاندۇ؟ خارابلىقتىكى كۈل - قوقاسقا ئايلانغان تاشلارنى قايتىدىن ئىشلىتەلەمدۇ؟ — دېدى.

³ ئاممىلاردىن بولغان توبىيا ئۇنىڭ يېنىدا تۇرۇپ:

— ئۇلارنىڭ ياساۋاتقان سېپىلغا بىر تۈلكە چىقسا، ئۆرۈلۈپ چۈشىدۇ! — دېدى.

4 مەن مۇنداق دۇئا قىلدىم:

«ئى خۇدايىمىز، ئۇلارنىڭ بىزنى مەسخىرە قىلىشلىرىغا قۇلاق سالغايىسەن! ئۇلارنىڭ مەسخىرىسىنى ئۆز بېشىغا ياندۇرغايىسەن! ئۇلارنى تالان - تاراج قىلىپ، ياقا يۇرتلارغا سۈرگۈن قىلغايىسەن. 5 ئۇلار قۇرۇلۇشچىلار ئالدىدا سېنى ھاقارەتلىگەنلىكى ئۈچۈن ئۇلارنىڭ رەزىللىكلىرىنى ئۇنتۇپ قالمىغايىسەن، گۇناھلىرىنى كەچۈرمىگەيسەن.»

6 ھەممەيەن چىن دىلى بىلەن ئىشلىگەچكە، سېپىلنى يېرىم تام قوپۇرۇپ، تۇتاشتۇردۇق.

7 سانباللات، توبىيا، ئەرەبلەر، ئاممونلار ۋە ئاشدودلۇقلار يېرۇسالېم سېپىل قۇرۇلۇشىنىڭ ناھايىتى يۈرۈشۈۋاتقانلىقىنى ۋە ئۇنىڭ شورلىرىنىڭ ئېتىلىۋاتقانلىقىنى ئاڭلاپ ئىنتايىن غەزەپلەندى. 8 ئۇلار بىرلىكتە سۈيىقەست پىلانلاپ، يېرۇسالېمغا ھۇجۇم قىلىپ، بىزنى تىرىپىرەن قىلماقچى بولدى. 9 بىز خۇدايىمىزغا دۇئا قىلدۇق ھەمدە ئۇلارنىڭ ھۇجۇمىدىن قوغدىنىش ئۈچۈن كېچە - كۈندۈزلۈك قاراۋۇللارنى قويدۇق.

10 لېكىن يەھۇدىيلار ئارىسدا: «ئىشچىلار بارغانسېرى ھالدىن كەتتى. نۇرغۇن كېرەكسىز تاش پارچىلىرى تۇرۇۋاتىدۇ، بىز سېپىلنى قانداقمۇ پۈتتۈرەرمىز؟» دېگەن گەپ تارقالدى. 11 شۇنىڭ بىلەن بىرگە رەقىبىمىزنىڭ: «بىز يەھۇدىيلارغا سەزدۈرمەي ئۇلارنىڭ ئارىسىغا بېرىپ، ئۇلارنى قىرىپ تاشلاپ، قۇرۇلۇشنى توختىتىمىز» دېگەنلىكىنى ئاڭلىدۇق. 12 دۈشمەنگە يېقىن ئولتۇراقلاشقان يەھۇدىيلار قايتا - قايتا كېلىپ بىزنى ئاگاھلاندۇرۇپ: «ئۇلار ھەر تەرەپتىن بىزگە ھۇجۇم قوزغىماقچى!» دېدى. 13 شۇڭا مەن ئادەملەرنى ئۆز جەمەتى بويىچە قىلىچ، ئوقيا ۋە نەيزىلەر بىلەن قوراللىنىدۇرۇپ، سېپىلنىڭ ئوچۇق ۋە ئەڭ پاكار يەرلىرىنىڭ كەينىگە قاراۋۇللۇققا قويدۇم. 14 ئاندىن مەن ئەھۋالنى كۆزىتىپ، جامائەت ئەر بابلىرى، ئەمەلدارلار ۋە قالغان خەلقلەرگە چاقىرىق قىلىپ:

— دۈشمەندىن قورقماڭلار! پەرۋەردىگارنىڭ ئۇلۇغ ۋە سۈرلۈكلىكىنى ئېسىڭلاردا

نەخەميا

تۇتۇڭلار. ئۆزۈڭلارنىڭ ئاكا - ئۇكىلىرىڭلار، بالا - چاقىلىرىڭلار، ئاياللىرىڭلار ۋە ئۆي - ماكانىڭلار ئۈچۈن كۈرەش قىلىڭلار! — دېدىم.

¹⁵ دۈشمەنلىرىمىز ئۆزلىرىنىڭ سۇيىقەستلىرىنى بىلىپ قالغانلىقىمىزنى ئاڭلاپ، خۇدانىڭ ئۆزلىرىنىڭ پىلانىنى بۇزۇۋەتكەنلىكىنى چۈشەندى. شۇنىڭ بىلەن بىز ھەممىمىز ئەسلى ئورنىمىزغا قايتىپ بېرىپ، سېپىل قۇرۇلۇشىمىز بىلەن مەشغۇل بولدۇق. ¹⁶⁻¹⁷ شۇ چاغدىن باشلاپ، خىزمەتكارلىرىمىزنىڭ يېرىمى ئىشقا كىرىشتى، قالغان يېرىمى نەيزە، قالقان ۋە ئوقىيالار بىلەن قوراللىنىپ، ئۈچىسىغا ساۋۇت كىيىپ قاراۋۇللۇق قىلدى. قوماندانلار سېپىل قۇرۇلۇشچىلىرىنىڭ كەينىدىن ئورۇن ئالدى. يۈك توشۇغۇچىلارمۇ قوراللىنىپ تۇرۇپ ئىش قىلدى. ¹⁸ قۇرۇلۇشچىلارنىڭ ھەممىسى بېلىگە قىلىچ ئاسقانىدى. جەڭگە بۇرغا چالغۇچىمۇ يېنىمدا تۇراتتى. ¹⁹ مەن جامائەت ئەربابلىرى، ئەمەلدارلار ۋە يۈتۈكۈل خەلققە:

— قىلىدىغان ئىش كۆپ ھەمدە سېپىلنىڭ ھەممە يېرىدە بار. سېپىلدا بىر - بىرىمىز بىلەن بولغان ئارىلىقىمىز يىراق. ²⁰ سىلەر بۇرغا ئاۋازىنى ئاڭلىغان ھامان، مېنىڭ يېنىمغا يىغىلىڭلار. خۇدايىمىز جەڭدە بىز بىلەن بىر نەپەستە بولىدۇ، — دېدىم.

²¹ شۇڭا سەھەردە يۇلتۇزلار كۆرۈنگۈچە يېرىمىمىز ئىشلىدۇق، يېرىمىمىز قولىمىزغا نەيزە ئېلىپ قاراۋۇللۇق قىلدۇق. ²² شۇ ۋاقىتتا مەن ئادەملەرگە:

— ھەربىر ئادەم ۋە ئۇنىڭ ياردەمچىسى كېچىسى يېرۇسالېمدا قونۇپ قاراۋۇللۇق قىلسۇن، كۈندۈزى قۇرۇلۇشچى بولسۇن، — دېدىم.

²³ بۇ مەزگىلدە ھېچقايسىمىز — مەن، تۇغقانلىرىم، خىزمەتكارلىرىم، مۇھاپىزەتچىلىرىمۇ ئۈچىمىزدىكى كىيىملىرىمىزنى ئالماشتۇرمىدۇق ھەمدە ھەممىمىز قولىمىزدىن قورالنى چۈشۈرمىدۇق.

5 - باب

نەخەميا نىڭ نامراتلارنىڭ ئۈستىدىكى يۈكىنى يېنىكلىتىشى

¹ بىر مەزگىلدىن كېيىن، نۇرغۇن ئەر - ئاياللار ئۆزلىرىنىڭ يەھۇدىي قېرىنداشلىرى

نەخەميا

توغرۇلۇق ئامما ئارسىدا نارازىلىق بىلدۈردى. ² بەزىلەر: «بىز كۆپ جانلىق، بىزگە جېنىمىزنى ئامان ئەتكۈدەك ئوزۇق - تۈلۈك كېرەك!» دېيىشسە، ³ بەزىلەر: «بىز قەھەتچىلىك مەزگىلىدە ئوزۇق - تۈلۈككە ئېرىشىش ئۈچۈن ئېتىزىمىز، ئۆزۈمىزلىقىمىز ۋە ئۆيلىرىمىزنى رەنگە قويدۇق» دېيىشتى. ⁴ يەنە بەزىلەر: «بىز پادىشاھقا ئېتىز ۋە ئۆزۈمىزلىق ياسىقى تاپشۇرۇش ئۈچۈن قەرز ئالدۇق. ⁵ بىز بىلەن باي يەھۇدىي قېرىنداشلىرىمىزنىڭ قېنى بىر، بىزنىڭ پەرزەنتلىرىمىزنىڭ ئۇلارنىڭ پەرزەنتلىرىدىن ھېچ پەرقى يوق. بىراق بىز پەرزەنتلىرىمىزنى ئۇلارغا قۇل قىلماسلىققا چارىمىز يوق. ھېلىمۇ قىزلىرىمىزدىن بەزىلىرى قۇل بولۇپ كەتتى. بىز بۇنىڭغا ئامالسىز. چۈنكى ئېتىزلىرىمىز ۋە ئۆزۈمىزلىقلىرىمىز قولىمىزدىن كەتتى.» دېدى. ⁶ مەن ئۇلارنىڭ نارازىلىقلىرىنى ئاڭلاپ ناھايىتى ئاچچىقلاندىم. ⁷ بۇ ئىشقا مۇلاھىزە يۈرگۈزۈپ، ئاندىن جامائەت ئەربابلىرى ۋە ئەمەلدارلارنى ئەيىبلەپ مۇنداق دېدىم: — سىلەر ئۆسۈم ئېلىش ئارقىلىق ئۆز قېرىنداشلىرىڭلارغا زۇلۇم سېلىۋاتسىلەر! ئاندىن مەن جامائەتكە چاقىرىق قىلىپ، ئۇلارغا قارشى يىغىن ئاچتىم. ⁸ يىغىندا مەن ئۇلارغا:

— بىز ئەڭ زور تىرىشچانلىق كۆرسىتىپ، يات خەلقلەرگە ئامالسىز سېتىلىپ كەتكەن يەھۇدىي قېرىنداشلىرىمىزنى تۆلەم تۆلەپ قايتۇرۇۋالغاندۇق، ئەمدى سىلەر ئۇلارنى يەنە قۇللۇققا سېتىۋاتسىلەر! بىز ئۇلارنى قايتىدىن قۇللۇقتىن سېتىۋېلىشىمىز كېرەكمۇ؟! — دېدىم. ئۇلار تۇنجۇقۇپ كەتكىنىدىن زۇۋان سۈرمىدى. ⁹ مەن يەنە: — قىلغىنىڭلار ھەقىقەتەن توغرا بولماپتۇ! سىلەر نېمىشقا خۇدادىن قورقماي، يات خەلق رەقىبلىرىمىزنىڭ مەسخىرە قىلىشىغا پۇرسەت يارىتىپ بېرىسىلەر؟ ¹⁰ ھەتتا مەن، قېرىنداشلىرىم ۋە خىزمەتكارلىرىمۇ خەلققە پۇل ۋە ئاشلىق قەرز بەرگەندۇق. ئەمدى بىز ئۆسۈم ئېلىشنى توختىتايلى! ¹¹ سىلەرگە رەنگە قويۇلغان ئېتىز، ئۆزۈمىزلىق، زەيتۇنلۇق ۋە ئۆيلەرنى ھازىرنىڭ ئۆزىدىلا ئىگىسىگە قايتۇرۇپ بېرىڭلار! پۇل، ئاشلىق، شاراب ۋە زەيتۇن يىغىنى قەرز بېرىپ ئالغان ئۆسۈملىرىڭلارنى ياندۇرۇپ بېرىڭلار! — دېدىم.

¹² ئۇلار:

نەخەميا

— ھەممىنى قايتۇرۇپ بېرىمىز ھەمدە خەلقنى ھېچنېمىنى تەلەپ قىلمايمىز، دېگىنىڭىز بويىچە بېجىرىمىز، — دەپ جاۋاب بېرىشتى.

مەن روھانىيلارغا چاقىرىق قىلىپ، جامائەت ئەربابلىرى ۋە ئەمەلدارلارنى بەرگەن ۋەدىسى بويىچە قەسەم قىلدۇردۇم.¹³ ئاندىن كېيىن چەكمىنىڭ پېشىنى قېقىپ: — خۇدا بۇ ۋەدىدە تۇرمىغانلارنى مۇشۇنداق قېقىپ، ئۇلارنى قورۇ - جايدىن ۋە بېساتىدىن ئادا - جۇدا قىلىۋەتسۇن، — دېدىم.

جامائەتنىڭ ھەممىسى: «ئامىن!» دەپ، پەرۋەردىگارنى مەدھىيەلىدى. ئۇلار ۋەدىسىدە تۇردى.

نەخەميا نىڭ جامائەت ئۈچۈن ئۆز مەنپەئەتىدىن كېچىشى

¹⁴ مەن يەھۇدىيەگە باشلىق بولغان ئون ئىككى يىلدا، يەنى ئارتاخاشتى پادىشاھنىڭ 20 - يىلىدىن ئوتتۇز ئىككىنچى يىلىغىچە، باشلىققا خاس يېمەكلىكلەرنى يېمىدىم، تۇغقانلىرىمۇ شۇنداق قىلدى.¹⁵ بۇرۇنقى باشلىقلارنىڭ ھەممىسى خەلققە ئالۋان - ياساق سالغانىدى. ئۇلار خەلقنى ھەر كۈنلۈكى ئۈچۈن ئوزۇق - تۈلۈك ۋە شارابلارنى ھەمدە ئۇنىڭدىن باشقا قىرىق كۈمۈش تەڭگە ئالاتتى. ھەتتا ئۇلارنىڭ خىزمەتكارلىرىمۇ خەلققە زۇلۇم سالغانىدى. لېكىن مەن ئۇنداق قىلمىدىم، چۈنكى مەن خۇداغا ئىخلاسمەن ئىدىم.¹⁶ مەن ئۆزۈمنى سېپىل قۇرۇلۇشىغا ئاتىۋەتتىم. بىز يەرگىمۇ ئىگىدارچىلىق قىلمىدۇق. پۈتۈن خىزمەتكارلىرىمۇ سېپىل قۇرۇلۇشى بىلەن ھەپلىشىپ كەتكەندى.¹⁷ مېنىڭ داستىخېنىمدىن غىزالىنىدىغان يەھۇدىيلار ۋە ئەمەلدارلار ئادەتتە بىر يۈز ئەللىك كىشى بولۇپ، بۇلاردىن باشقا ئەتراپتىكى مىللەتلەردىنمۇ بار ئىدى.¹⁸ ماڭا ھەر كۈنى بىر كالا، ئالتە قوي ۋە قوشلار، ھەر ئون كۈندە بىر قېتىم ھەر خىل شارابلار تەييارلىناتتى. شۇنداقتىمۇ، مەن باشلىققا خاس يېمەكلىكلەرنى تەلەپ قىلمىدىم، چۈنكى خەلقنىڭ يۈكىنىڭ ناھايىتى ئېغىرلىقىنى بىلەتتىم.

¹⁹ ئى خۇدا، بۇ خەلق ئۈچۈن قىلغانلىرىمنى سەمكىدە تۇتۇپ، ماڭا

ياخشىلىق قىلغايىسەن!

6 - باب

نەخەمياغا قۇرۇلغان تۇزاق

¹ سانباللات، توبيا شۇنداقلا گەشەم ئىسىملىك ھېلىقى ئەرەب ۋە باشقا رەقىبلەر بىزنىڭ سېپىلنى پۈتتۈرۈپ بولغانلىقىمىزدىن ۋە بىرەر شورمۇ ئېتىلمەي قالمىغىنىدىن خەۋەر تېپىپتۇ. ئەمەلىيەتتە، بىز شەھەرنىڭ دەرۋازىلىرىغا قاناتلارنى ئورناتمىغاندۇق. ² سانباللات بىلەن گەشەم ماڭا بىر پارچە خەت يوللاپ، مېنىڭ ئونو تۈزلەڭلىكىدىكى كىفرىم دېگەن جايدا ئۇلار بىلەن ئۇچرىشىشىمنى تەلەپ قىلدى. ئۇلار ماڭا سۇيىقەست قىلماقچىدى. ³ مەن ئۇلارغا ئادەم ئەۋەتتىپ: «مەن ھازىر مۇھىم ئىش ئۈستىدە، ئۇ يەرگە بارالمايمەن. سىلەر بىلەن كۆرۈشمەن دەپ، ئىشنى توختىتىپ قويۇشنى خالىمايمەن» دېدىم.

⁴ ئۇلار ماڭا تۆت قېتىم ئوخشاش خەت يوللىدى. مەن ئۇلارغا بۇرۇنقىغا ئوخشاش جاۋاب قايتۇردۇم. ⁵ بەشىنچى قېتىم سانباللات ماڭا ئۆز خىزمەتكارىدىن ئوچۇق خەت يوللىدى. ⁶ خەتتە مۇنداق دېيىلگەندى:

«خەلق ئارىسىدا گەپ تارقىلىپتۇ، گەشەممۇ شۇنداق دەيدۇ. سىز ھەم يەھۇدىيلار ئىسيان كۆتۈرمە كىچىكەنسەلەر، شۇڭا سېپىلنى قۇرۇۋېتىپسىلەر. بۇ گەپچە، سىز ئۇلارغا پادىشاھ بولماقچىكەنسەز. ⁷ ھەمدە پەيغەمبەرلەرنى ئورۇنلاشتۇرۇپ، يېرۇسالېمدا ئۆزىڭىزنى يەھۇدىيەنىڭ پادىشاھى دەپ جاكارلاشقۇدەكسىز. بۇ ئىش جەزمەن پادىشاھنىڭ قۇلىقىغا يېتىدۇ. شۇڭا، كېلىپ مەن بىلەن بۇ توغرىدا مەسلىھەتلىشىشىڭىزنى تەۋسىيە قىلىمەن.»

⁸ مەن ئۇنىڭغا: «ئۇنداق ئىش يوق، بۇنى ئۆزىڭىز ئويدۇرۇپ چىقارغان!» دەپ جاۋاب يوللىدىم. ⁹ ئۇلار بىزنى قورقۇتۇپ، قوللىمىزنى ئىشقا بارماس قىلىپ، سېپىلنى پۈتتۈرمەسلىكىنى ئويلىغانىدى. مەن: «ئى خۇدا، قولۇمغا كۈچ - قۇدرەت بەرگەيسەن!» دەپ دۇئا قىلدىم.

نەخەميا

¹⁰ بىر كۈنى مەن مەھتابىيەنىڭ نەۋرىسى — دىلپاياننىڭ ئوغلى شىماياننىڭ ئۆيىگە باردىم. ئۇ ئىشكىنى تاقىۋېلىپ ئۆيىدىن چىقمايتتى. ئۇ ماڭا: — بىز ئىبادەتخانا ئىچىدە كۆرۈشۈپ، ئىشكىنى تاقىۋېتەيلى. چۈنكى ئۇلار بۈگۈن كەچ كېلىپ، سىزنى ئۆلتۈرمەكچى! — دېدى. ¹¹ مەن ئۇنىڭغا جاۋابەن:

— مەندەك ساللاھىيەتتىكى ئادەم قېچىپ يۈرسە بولامدۇ؟ مەندەك ساللاھىيەتتىكى ئادەم جېنىنى ئامان ئېتىش ئۈچۈن ئىبادەتخانىغا مۆكۈنۈۋالسا بولامدۇ؟ مەن قەتئىي بارمايمەن! — دېدىم. ¹² مەن شىمايانى خۇدانىڭ ئەۋەتمىگەنلىكىنى، بەلكى ئۇنىڭ توبىيا بىلەن سانباللاتقا سېتىلىپ ماڭا پەيغەمبەرچە ئېيتقان سۆزىنىڭ خۇدادىن كەلمىگەنلىكىنى تونۇپ يەتتىم. ¹³ ئۇلار مېنى قورقۇتۇپ، گۇناھقا پاتۇرماقچى بولغان. ئاندىن نامىمغا داغ كەلتۈرۈپ، تۆھمەت چاپلىماقچى بولغان. ¹⁴ مەن:

ئى خۇدايىم، توبىيا بىلەن سانباللاتنىڭ قىلمىشلىرىنى ئېسىڭدە تۇتقايسەن! مېنى قورقۇتماقچى بولغان پەيغەمبەرلەردىن ئايال نوئادىيا بىلەن باشقىلارنى ئېسىڭدە تۇتقايسەن، — دەپ دۇئا قىلدىم.

قۇرۇلۇشنىڭ تاماملىنىشى

¹⁵ سېپىل ئەللىك ئىككى كۈندە كۈز پەسلى ئەلۈل ئېيىنىڭ يىگىرمە بەشىنچى كۈنى* تاماملاندى. ¹⁶ رەقىبلىرىمىز ۋە ئەتراپىمىزدىكى خەلقلەر بۇنىڭدىن خەۋەر تاپقاندا قورقتى ۋە خىجالەتكە قالدى. چۈنكى ئۇلار بۇ قۇرۇلۇشنىڭ خۇدانىڭ ياردىمى ئارقىلىق پۈتكەنلىكىنى تونۇپ يەتكەندى. ¹⁷ شۇ ئەللىك ئىككى كۈن جەرياندا، يەھۇدىي جامائەت ئەربابلىرى بىلەن توبىيا ئوتتۇرىسىدا خەت — ئالاقە بولۇپ تۇردى. ¹⁸ نۇرغۇن يەھۇدىيە ئاھالىلىرىنىڭ ئۇنىڭ بىلەن تۇغقانچىلىقى بولۇپ، ئۇنى قوللاشقا قەسەم بەرگەندى. چۈنكى توبىيانىڭ

* 15 ھازىرقى زامان كالىندارى بويىچە مىلادىيەدىن ئىلگىرى 445 - يىلى 10 - ئاينىڭ 2 - كۈنىگە توغرا كېلىدۇ.

قېيىنئاتىسى ئاراخنىڭ ئوغلى شكانيا ئىدى. ئۇنىڭ ئۈستىگە توبىيانىڭ ئوغلى يېھوخانان بەرەكيا نىڭ مشۇللام دېگەن ئوغلىنىڭ قىزىنى ئالغانىدى.¹⁹ ئۇلار مېنىڭ ئالدىمدا توبىيانىڭ ياخشىلىقلىرىنى تىلغا ئېلىشتى ھەمدە مېنىڭ ئېيتقانلىرىمنى ئۇنىڭغا يەتكۈزۈپ تۇردى. توبىيامۇ مېنى قورقۇتۇش ئۈچۈن داۋاملىق خەت يوللاپ تۇردى.

7 - باب

¹ سېپىل پۈتۈپ، دەرۋازىلارغا قاناتلار ئورنىتىلىپ بولغانىدى. ئىبادەتخانا دەرۋازىۋەنلىرى، مۇناجاتچىلىرى ۋە باشقا لاۋىيلار خىزمەتلەرگە تەقسىم قىلىندى.
² مەن يېرۇسالېمنى باشقۇرۇشقا قېرىندىشىم خانانىنى ۋە ئىشەنچلىك، باشقىلارغا قارىغاندا تېخىمۇ ئىخلاسمەن قورغان قوماندانى ھانانىنى تەيىنلىدىم.³ مەن ئۇلارغا: — يېرۇسالېم دەرۋازىلىرىنى چىڭقىچۈشتە ئاچماڭلار، دەرۋازىۋەنلەر ۋەزىپە ئۆتەۋاتقاندا تاقاقلار سېلىنىپ دەرۋازىلار ئېتىلسۇن! يېرۇسالېم ئاھالىسىدىن بەزىلەرنى قاراۋۇللۇققا، بەزىلەرنى ئۆز ئۆيلىرىنىڭ ئەتراپىنى چارلاشقا مۇھاپىزەتچىلىككە تەيىنلەڭلار! — دېدىم.

سۈرگۈندىن قايتقانلارنىڭ تىزىملىكى

⁴ بۇ ۋاقىتتا يېرۇسالېم ناھايىتى چوڭ بولسىمۇ، ئاھالىسى ئانچە كۆپ ئەمەس، ئۆيلەرمۇ ئانچە چۈشمىگەندى.⁵ خۇدا مېنىڭ جامائەت ئەربابلىرى، ئەمەلدارلار ۋە پۇقرالارنى يىغىپ، ئۇلارنىڭ نەسەبنامىسىنى تەكشۈرۈپ چىقىشىمنى كۆڭلۈمگە سالىدى. مەن بىرىنچى تۈركۈم سۈرگۈندىن يەھۇدىيەگە قايتىپ كەلگەنلەرنىڭ نەسەبنامە خاتىرىسىنى تاپتىم. ئۇنىڭدا مۇنداق خاتىرىلەنگەن:
⁶ مانا بۇ بابلىدىكى ئەسىردىن قايتقان يەھۇدىي سۈرگۈنلەرنىڭ تىزىملىكى. نىبۇكادنەزەر پادىشاھ بۇرۇن ئۇلارنى بايلىغا پالغانىدى. بىراق ھازىر ئۇلار ئۆز يۇرتى يەھۇدىيەنىڭ يېرۇسالېم ۋە باشقا جايلارىغا قايتىپ كەلدى.

نەخەميا

7 زىرۇبىباھەل، يېشۇۋا، نەخەميا، ئازاريا، رائاميا، ناخامانى، موردىكاي، بېلشان، مىسپار، بىگۋاي، نىخۇم ۋە بائانالار ئۇلارغا يېتەكچىلىك قىلىپ قايتۇرۇپ كەلدى.

سۈرگۈندىن قايتىپ كەلگەن ئىسرائىل ئەرلەرنىڭ سانى تۆۋەندىكىچە:

8 پارئوش جەمەتىدىن 2172 كىشى

9 شىفاتيا جەمەتىدىن 372 كىشى

10 ئاراخ جەمەتىدىن 652 كىشى

11 پاخات - موئاب جەمەتىدىن (يېشۇۋا ۋە يوتابنىڭ ئەۋلادلىرى) 2818

كىشى

12 ئېلام جەمەتىدىن 1254 كىشى

13 زاتۇ جەمەتىدىن 845 كىشى

14 زاككاي جەمەتىدىن 760 كىشى

15 بانى جەمەتىدىن 648 كىشى

16 بېباي جەمەتىدىن 628 كىشى

17 ئازگاد جەمەتىدىن 2322 كىشى

18 ئادونىقام جەمەتىدىن 667 كىشى

19 بىگۋاي جەمەتىدىن 2067 كىشى

20 ئادىن جەمەتىدىن 655 كىشى

21 ئاتېر جەمەتىدىن (خىزكىيانىڭ ئەۋلادلىرى) 98 كىشى

22 خاشۇم جەمەتىدىن 328 كىشى

23 بېزاي جەمەتىدىن 324 كىشى

24 خارىق جەمەتىدىن 112 كىشى

25 گىبئون جەمەتىدىن 95 كىشى

26 بەيتلەھەملىكلەر ۋە نىتوفالىقلاردىن 188 كىشى

27 ئاناتولۇقلاردىن 128 كىشى

نەخەميا

- 28 بەيت - ئازماۋەتلىكلەردىن 42 كىشى
- 29 قىريات - يىئارىم، كىفرا ۋە بەئەروتلۇقلاردىن 743 كىشى
- 30 راماه ۋە گەبالقلاردىن 621 كىشى
- 31 مېكماسلىقلاردىن 122 كىشى
- 32 بەيتەل ۋە ئايلىقلاردىن 123 كىشى
- 33 نىبولۇقلاردىن 52 كىشى
- 34 ئېلاملىقلاردىن 1254 كىشى
- 35 خارمىلىقلاردىن 320 كىشى
- 36 ئېرىخالقلاردىن 345 كىشى
- 37 لود، خادىد ۋە ئونولۇقلاردىن 721 كىشى
- 38 سىنئالقلاردىن 3930 كىشى.

39 روھانىيلاردىن:

يىدايا جەمەتدىن (يېشۇۋانىڭ ئەۋلادلىرى) 973 كىشى

40 ئىممېر جەمەتدىن 1052 كىشى

41 پاشخۇر جەمەتدىن 1247 كىشى

42 خارىم جەمەتدىن 1017 كىشى.

43 لاۋىيلاردىن:

يېشۇۋا جەمەتدىن (قادىمىي ۋە ھودىۋا ئەۋلادلىرى) 74 كىشى

44 ئىبادەتخانا مۇناجاتچىلىرى ئاساق جەمەتدىن 148 كىشى

45 ئىبادەتخانا دەرۋازىۋەنلىرى شاللۇم، ئاتېر، تالمون، ئاققۇب، خاتتا ۋە

شوباي جەمەتلىرىدىن 138 كىشى.

46 ئىبادەتخانا خىزمەتكارلىرى جەمەتدىن:

زىخا، خاسۇفا، تابىئوت،

47 قېروس، سىئە، پادون،

- 48 لىبانا، خاگابا، شالماي،
 49 خانان، گىددېل، گاخار،
 50 رىئايا، رىزىن، نىقودا،
 51 گاززام، ئۇززا، پاسپىياخ،
 52 بېساي، مئۇنىم، نىفۇشسىم،
 53 باقبۇق، خاقۇفا، خارخۇر،
 54 بازلت، مىخدا، خارشا،
 55 بارقوس، سىسرا، تەماخ،
 56 نىزىياخ ۋە خاتىفالار.
 57 سۇلايمان پادىشاھ خىزمەتكارلىرى جەمەتىدىن:
 سوتاي، سوفەرەت، پىرىدا،
 58 يالا، دارقون، گىددېل،
 59 شىفاتيا، خاتتىل، پوكەرەت - ھازىزبايىم ۋە ئامونلار.
 60 ئىبادەتخانا ۋە سۇلايمان پادىشاھ خىزمەتكارلىرىنىڭ ئەۋلادلىرىدىن
 جەمئىي 392 كىشى.

- 61 تېلمەلاخ، تېلخارشا، كىرۇب، ئاددون ۋە ئىممېر دېگەن جايلاردىن
 كەلگەن بىر توپ كىشىلەر ئۆزلىرىنىڭ ئىسرائىل ئەۋلادى ئىكەنلىكىنى
 ئىسپاتلىيالىمىدى. 62 بۇ كىشىلەر دىنلايا، توبىيا ۋە نىقودا جەمەتلىرىنى ئۆز
 ئىچىگە ئالغان بولۇپ، جەمئىي 642 كىشى ئىدى.
 63 خاباييا، ھاققوز ۋە بارزىللاي دېگەن ئۈچ روھانىي جەمەتمۇ قايتىپ
 كەلگەن بولۇپ، بارزىللاي بولسا گىلئادلىق بارزىللاينىڭ بىر قىزىغا ئۆيلىنىپ،
 ئۇنىڭ فامىلىسىنى ئىشلەتكەنىدى. 64 بۇ روھانىيلار ئۆز نەسەبنامىسىنى
 ئىزدىنىپ، جەمەت ناملىرىنى تاپالمىدى. شۇڭا ئۇلار ناپاك ھېسابلىنىپ،
 روھانىيلىق ئورنىدىن ئورۇن ئالالمىدى. 65 يەھۇدىيلارنىڭ باشلىقى ئۇلارغا،

نەخەميا

«ئۆرىم» ۋە «تۆممىم» نى* ئىشلىتىپ، خۇدانىڭ ئىرادىسىنى بىلەلەيدىغان روھانىي كەلگۈچە، خۇداغا ئاتالغان يېمەكلىكلەرنىڭ روھانىيلارغا تېگىشلىكىنى يېمەسلىكىنى بۇيرۇدى.

⁶⁶ يەھۇدىيەگە قايتىپ كەلگەنلەرنىڭ ئومۇمىي سانى 42,360 كىشى بولدى. ⁶⁷ سانالماي قالغانلاردىن 7337 ئەر - ئايال خىزمەتكار، 245 ئەر - ئايال ناخشىچى ۋە ⁶⁸ ئۇلارنىڭ 736 ئات، 245 قېچىر، ⁶⁹ 435 تۆگە ۋە 6720 ئېشىكىمۇ بار ئىدى.

⁷⁰ بەزى جەمەت باشلىقلىرى ئىبادەتخانىنى يېڭىباشتىن بىنا قىلىشقا ئىئانە قىلدى. يەھۇدىيلارنىڭ باشلىقى 1000 ئالتۇن تەڭگە، 50 دانە داس، 530 قۇر روھانىي تونى بەردى. ⁷¹ باشقا جەمەت باشلىقلىرى ئىبادەتخانا قۇرۇلۇش مالىيەسىگە 20,000 ئالتۇن تەڭگە ۋە 1320 كىلو كۈمۈش بەردى. ⁷² قالغان خەلق 20,000 ئالتۇن تەڭگە، 1200 كىلو كۈمۈش ۋە 67 قۇر روھانىي تونى بەردى.

⁷³ بارلىق ئىسرائىللار، يەنى روھانىيلار، لاۋىيلاردىن ئىبادەتخانا دەرۋازىۋەنلىرى، مۇناجاتچىلىرى ھەم خىزمەتكارلىرى ۋە ئايرىم كىشىلەر ئۆز يۇرتلىرىغا جايلاشتى.

ئەزانىڭ تەۋرات قانۇنىنى ئوقۇپ بېرىشى

ئىسرائىللار ئۆز يۇرتلىرىغا ئورۇنلىشىپ بولدى.

8 - باب

¹ كۆز كەلگەندە ئۇلار بىر نىيەت بىر مەقسەتتە يېرۇسالېمدىكى سۇ دەرۋازىسىدىن

* ⁶⁵ كۆپ تەرەپلىملىك ئىزدىنىشلەرگە ئاساسلانغاندا، بۇ خۇدانىڭ ئىرادىسىنى بىلىش ئۈچۈن تاشلىنىدىغان مۇقەددەس چەك بولۇشى مۇمكىن. «ئۆرىم» نىڭ ئىبرانىي تىلىدىكى مەنىسى «قارغاش»، بۇ يەردە «بولمايدۇ» دېگەن مەنىدە بولۇشى مۇمكىن. «تۆممىم» نىڭ ئىبرانىي تىلىدىكى مەنىسى «تەلتۆكۈس»، بۇ يەردە «بولدۇ» دېگەن مەنىدە بولۇشى مۇمكىن.

كىرگەندىكى مەيدانغا جەم بولدى. ئۇلار تەۋرات ئۇستازى ئەززانى خۇدانىڭ ئىسرائىللارنىڭ ئەمەل قىلىشى ئۈچۈن مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق چۈشۈرگەن تەۋرات قانۇن يازمىسىنى ئېلىپ كېلىشكە تەكلىپ قىلدى. ² شۇڭا 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنى * ئەززا روھانىي ئۇنى ئەرلەر، ئاياللار ۋە بارلىق چۈشەنەلەيدىغان بالىلار جەم بولغان جامائەت ئالدىغا ئېلىپ كەلدى. ³ ئۇ تاڭ سەھەردىن چۈشكەچە سۇ دەۋازىسىدىن كىرگەندىكى مەيداندا قانۇننى چۈشەنەلەيدىغان ھەرقانداق كىشىگە ئۈنلۈك ئوقۇپ بەردى. بارلىق خەلق دىققەت بىلەن ئاڭلىدى.

⁴ تەۋرات ئۇستازى ئەززا بۇنىڭ ئۈچۈن مەخسۇس ياسىتىلغان ئېگىز ياغاچ مۇنبەردە تۇردى. ئۇنىڭ ئوڭ يېنىدىن ماتىتيا، شەما، ئانايا، ئۇريا، خلقىيا، مائاسىيالار ۋە سول يېنىدىن پىدايا، مىشايل، مالكىيا، خاشۇم، خاشبادانا، زىكرىيا، مىشۇللار ئورۇن ئالدى. ⁵ ئەززا مۇنبەردە تۇرغاندا، ھەممەيلەن ئۇنى ئېنىق كۆرەلدى. ئۇ يازمىنى ئاچقاندا، بارلىق جامائەت ئورنىدىن تۇرۇشتى. ⁶ ئۇ پەرۋەردىگار بولغان ئۇلۇغ خۇدانى مەدھىيەلىگەندە، پۈتۈن جامائەت قوللىرىنى كۆتۈرۈپ: «ئامىن! ئامىن!» دېيىشتى. كېيىن ئۇلار تىزلىنىپ، يۈزلىرىنى يەرگە يېقىپ سەجدە قىلدى. ⁷ لاۋىيلاردىن يېشۇۋا، بانى، شېرىبىيا، يامىن، ئاققۇب، شاپىبتاي، ھودىيا، مائاسىيا، قىلتا، ئازاريا، يوزاباد، خانان ۋە پىلايالار جامائەت ئۆز ئورۇنلىرىدا تۇرغاندا، قانۇن توغرىلىق چۈشەنچە بەردى. ⁸ ئۇلار خۇدانىڭ قانۇنىنى جامائەتكە ئوقۇپ، مەنسىنى يېشىپ بەردى. شۇنىڭ بىلەن جامائەت بۇنىڭدىن چۈشەنچە ھاسىل قىلدى.

⁹ جامائەت قانۇننى ئاڭلاپ، كۆز يېشى قىلىشتى. شۇنىڭ بىلەن يەھۇدىيە باشلىقى نەخەميا، تەۋرات ئۇستازى ئەززا روھانىي ۋە قانۇن توغرىلىق چۈشەنچە بېرىدىغان لاۋىيلار جامائەتكە:

— بۈگۈن پەرۋەردىگار بىز خۇدا ئۈچۈن مۇقەددەس كۈندۈر! سىلەر يىغا - زار قىلماڭلار! ¹⁰ ئەمدى كۆپچىلىك قايتىپ زىياپەت تەييارلاڭلار. ئېسىل تائام ۋە شېرىن ئىچىملىكلەردىن بەھرىمەن بولۇڭلار. ئۇلارنى ھېچنەمە ھازىرلىيالمىغانلار بىلەن

* 2 ھازىرقى زامان كالىپندارى بويىچە 3 - ئاينىڭ 8 - كۈنىگە توغرا كېلىدۇ.

بۆلۈپ يەڭلار. بۈگۈن خۇدايىمىز ئۈچۈن مۇقەددەس كۈندۇر، قايغۇرماڭلار! چۈنكى پەرۋەردىگار دىن كەلگەن شاد - خۇراملىقىمىز بىزنىڭ كۈچ - قۇدرىتىمىزدۇر! — دېدى.

¹¹ لاۋىيلار جامائەتنى تىنچلاندۇرۇپ:

— بۈگۈن مۇقەددەس كۈندۇر! قايغۇرۇشنى توختىتىڭلار! — دېدى.

¹² جامائەت ئوقۇلغان مەزمۇنى چۈشەنگەنلىكى ئۈچۈن، ئۆيلىرىگە قايتىپ، شاد - خۇراملىق ئىچىدە زىياپەت داستىخانىدىن غزالاندى ۋە ئۆزىدە بارىغا باشقىلار بىلەن تەڭ بەھرىمەن بولۇشتى.

كەپە تىكىش ھېيتى

¹³ ئەتىسى ھەر قايسى جەمەتلەرنىڭ باشلىقلىرى تەۋرات قانۇنىنىڭ تەلىملىرىنى

ئوبدانراق بىلىۋېلىش ئۈچۈن روھانىيلار ۋە لاۋىيلار بىلەن بىللە تەۋرات ئۇستازى

ئەزرائىلنىڭ يېنىغا باردى. ¹⁴ ئۇلار پەرۋەردىگارنىڭ مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق

چۈشۈرگەن قانۇندىن، كۈزدىكى كەپە تىكىش ھېيتى مەزگىلىدە ئىسرائىللارنىڭ

كەپەلەردە تۇرۇشى بۇيرۇلغانلىقىنى بايقىدى. ¹⁵ ئۇلار قانۇندا يېزىلغان:

«ئېدىرلىقلارغا بېرىپ، زەيتۇن، ياۋا زەيتۇن، چاتقال، پالما ۋە باشقا مول يوپۇرماقلىق

دەرەخلەرنىڭ شاخلىرىنى ئېلىپ كېلىپ، كەپە ياساڭلار» دېگەن بۇيرۇقنى

جاكارلىشى ۋە ئۇنى ئۆز يۇرتلىرى ھەم يېرۇسالېمدا تارقىتىشى كېرەك ئىدى.

¹⁶ شۇنىڭ بىلەن جامائەت دەرەخ شاخلىرىنى كېسىپ كېلىپ، ئۆگزىلىرىگە،

ھويلىلىرىغا، ئىبادەتخانا ھويلىسىغا ۋە سۇ دەرۋازىسى ھەم ئەفرايىم دەرۋازىسى

ئىچىدىكى مەيدانلارغا كەپە ياسىدى. ¹⁷ سۈرگۈندىن قايتىپ كەلگەنلەرنىڭ

ھەممىسى كەپەلەرنى ياساپ، ئۇلاردا تۇردى. ئىسرائىللار بۇ ھېيتنى ئۇنىڭ ئوغلى

يوشۇۋانىڭ زامانىدىن تارتىپ مۇنداق تەبرىكلەپ باقمىغانىدى. ھەممە ئادەم

شاد - خۇراملىققا چۆمگەندى. ¹⁸ ھېيتنىڭ بىرىنچى كۈنىدىن ئەڭ ئاخىرقى

كۈنىگىچە، ئەزرا ھەر كۈنى خۇدانىڭ قانۇنىدىن بىر پارچە ئوقۇپ تۇردى ۋە يەتتە

كۈن ھېيت قىلىپ، سەككىزىنچى كۈنى بېكىتىلگەن تۈزۈم بويىچە يېپىلىش

مۇراسىمى ئۆتكۈزدى.

9 - باب

خەلقنىڭ ئۆز گۇناھلىرىغا توۋا قىلىشى

¹ بۇ ئاينىڭ 24 - كۈنى ئىسرائىللار بىر يەرگە جەم بولۇپ، روزا تۇتتى. ئۇلار كاناپ رەختكە يۆگىنىپ، بېشىغا توپا چېچىپ، قايغۇلىرىنى ئىپادىلەشتى. ² ئۇلار ئاللىبۇرۇن يات خەلقلەردىن ئايرىلىپ كەتكەندى. ئۇلار ئورۇنلىرىدىن تۇرۇپ ئۆزلىرى ۋە ئەجدادلىرى ئۆتكۈزگەن گۇناھلارغا توۋا قىلىشتى. ³ ئۇلار ئۈچ سائەتكىچە ئۆرە تۇرۇپ، پەرۋەردىگار — ئۆزلىرى ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدانىڭ تەۋرات قانۇنىنى ئاڭلىدى، ئاندىن يەنە ئۈچ سائەت گۇناھلىرىغا توۋا قىلىپ، پەرۋەردىگار خۇداغا سەجدە قىلدى.

⁴ لاۋىيلاردىن يېشۇۋا، بانى، قادمىئېل، شىبانيا، بۇنى، شېربىيا، بانى ۋە كىنانىلار ئۆزلىرى ئۈچۈن ياسالغان پەلەمپەيدە تۇرۇپ پەرۋەردىگار خۇداغا ئۈنلۈك ئاۋازدا دۇئا قىلدى.

⁵ لاۋىيلاردىن يېشۇۋا، قادمىئېل، بانى، خاشابنىيا، شېربىيا، ھودىيا، شىبانيا ۋە پىتاختىيالار خەلققە مۇنداق چاقىرىق قىلدى: «ئورنۇڭلاردىن تۇرۇپ، پەرۋەردىگارنىڭلار خۇدانى مەدھىيەلەڭلار، ئۇ ئەبەدىلئەبەد تۇر!» ئاندىن ئۇلار مۇنداق دۇئا قىلدى:

«ئى خۇدا، شانلىق نامىڭ مەدھىيەلەنگەي! نامىڭ پۈتكۈل ھەمدۇسانا ۋە مەدھىيەلەردىن يۈكسەكتۇر! ⁶ سەن بىردىنبىر پەرۋەردىگار دۇرسەن! سەن ئاسمان، ھەتتا ئەرشەئەلا بىلەن پۈتۈن يۇلتۇزلارنى ۋە يەر - زېمىن بىلەن ئۈنۈشكىدىكى بارلىقىنى ۋە دېڭىز - ئوكيانلار بىلەن ئۈنۈشكىدىكى جىمىسىنى ياراتتىڭ. سەن پۈتكۈل مەۋجۇداتلارغا جان بەرگۈچىدۇرسەن. ئەرشەئەلادىكى پەرىشتىلەر ساڭا سەجدە قىلىدۇ. ⁷ سەن پەرۋەردىگار، ئىبرامنى تاللىغان خۇدادۇرسەن، سەن ئۇنى كالدانىلارنىڭ ئۇر شەھىرىدىن ئېلىپ چىقىپ، ئىسمىنى ئىبراھىمغا ئۆزگەرتتىڭ. ⁸ ئۇ ئۆزىنىڭ سادىقلىقىنى

نەخەميا

كۆرسەتكەندە، سەن ئۇنىڭ ئەۋلادلىرىغا كەنئانلار، خىتلار، ئامورلار، پەرىزىلەر، يىبۇسلار ۋە گىرگاشلارنىڭ زېمىنلىرىنى بېرىشكە ئۇنىڭ بىلەن ئەھدە تۈزدۈڭ. سەن ھەققانىي بولغانلىقىڭ ئۈچۈن ۋەدەگىدە تۇردۇڭ.

⁹ سەن ئەجدادلىرىمىزنىڭ مىسىردا خارلىنىۋاتقانلىقىنى كۆردۈڭ، ئۇلارنىڭ قىزىل دېڭىزدىكى نالە - پەريادلىرىنى ئاڭلىدىڭ. ¹⁰ سەن مىسىر پادىشاھى، ئۇنىڭ ئەمەلدارلىرى ۋە ئۇنىڭ خەلقىگە قارشى مۆجىزە ۋە كارامەتلەرنى كۆرسەتتىڭ. چۈنكى ئۇلارنىڭ ئۆز خەلقىنى خارلىغىنىنى بىلىپ يەتتىڭ. سەن مەڭگۈ ئۈنۈلماس نام - شۆھرەت قازاندىڭ. ¹¹ سەن دېڭىزنى بېرىپ خەلقىگە يول ئېچىپ بەردىڭ. ئۇلار قۇرۇق يول بىلەن دەريادىن ئۆتتى. ئۇلارنى قوغلاپ كەلگەنلەرنى، گويا قەھرىلىك دېڭىزغا چۆككەن تاشتەك، چوڭقۇر سۇغا غەرق قىلدىڭ. ¹² كۈندۈزى ئۇلارغا بۇلۇت تۆۋرۈكى ئارقىلىق يول باشلىدىڭ، كېچىسى يولنى ئوت تۆۋرۈكى ئارقىلىق يورۇتتۇڭ. ¹³ سەن سىناي تېغىغا چۈشۈپ، ئەرىشتىن خەلقىگە سۆز قىلىپ، ئۇلارغا ئادىل تۈزۈملەر، ھەق قانۇنلار ۋە لىلالا ئەمىر - پەرمانلارنى چۈشۈرۈپ بەردىڭ. ¹⁴ سەن ئۇلارغا ئۆزۈڭگە بېغىشلانغان دەم ئېلىش كۈنىنى بىلدۈردۈڭ ھەمدە خىزمەتكارىڭ مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق چۈشۈرگەن قانۇن ۋە ئەمىر - پەرمانلىرىڭنى بەردىڭ. ¹⁵ ئۇلارنىڭ قارىنى ئاچقاندا، ئاسماندىن يېمەكلىك چۈشۈرۈپ بەردىڭ، ئۇسىغاندا قورام تاشتىن سۇ چىقىرىپ بەردىڭ. سەن ئۇلارغا ئۆزۈڭ ۋەدە قىلغان زېمىنغا بېرىپ، ئۇنىڭغا ئىگىدارچىلىق قىلىشنى بۇيرۇدۇڭ. ¹⁶ لېكىن ئەجدادلىرىمىز تەكەببۇرلۇق ۋە بويىنى قاتتىقلىق قىلىپ، ئەمىرلىرىڭگە ئىتائەت قىلمىدى. ¹⁷ ئۇلار ئىتائەتسىزلىك قىلىپ، ئۆزلىرى ئۈچۈن كۆرسەتكەن مۆجىزىلىرىڭنى ئۈنۈندۈدى. ئۇلار بويىنى قاتتىقلىق قىلىپ، مىسىردىكى قۇللۇققا قايتىشقا بىر باشلىق تەيىنلىۋالدى. لېكىن سەن شەپقەتلىك، رەھىمدىل ھەم مېھرىبان، ئاسانلىقچە غەزەپلەنمەيدىغان ۋە مېھىر - مۇھەببەتنىڭ چەكسىز خۇدادۇرسەن. شۇڭلاشقا سەن ئۇلارنى تاشلىۋەتمىدىڭ. ¹⁸ ھەتتا ئۇلار

نەخەميا

موزاي سۈرىتىدە بۇت ياساپ، «بۇ بىزنى مىسردىن ئېلىپ چىققان ئىلاھ، دەپ، ساڭا ئېغىر ھاقارەت كەلتۈردى. ¹⁹ لېكىن سەن رەھىمدىللىكىڭ بىلەن ئۇلارنى چۆلدە تاشلىۋەتمەي، كۈندۈزى يول باشلىغان بۇلۇت تۆۋرۈكىنى ۋە كېچىسى يول كۆرسەتكەن ئوت تۆۋرۈكىنى ئۇلاردىن ئايرىمىدىڭ. ²⁰ سەن ئۇلارغا تەلىم بېرىشكە پاك نىيەت روھىڭنى ئاتا قىلدىڭ. ئۇلارنىڭ قورسىقىدىن ماننانى* ئايمىدىڭ ۋە ئۇسسۇزلۇقىغا سۇ بەردىڭ. ²¹ سەن قىرىق يىل ئۇلارنىڭ چۆل - باياۋاندىكى پۈتۈن ئېھتىياجىنى قاندۇردۇڭ، ئۇلار كەم - كۈتسىز بولدى، كىيىم - كېچە كلىرى ئۇپرىمىدى ۋە پۈتلىرىمۇ ئىششىمىدى.

²² سەن ئەجدادلىرىمىزنىڭ پادىشاھلىقلارنى ۋە خەلقلەرنى يىمىرىشىگە ياردەمدە بولۇپ، خەلقىڭنى ئۇ زېمىننىڭ ھەرقايسى جايلىرىغا ئورۇنلاشتۇردۇڭ، ئۇلار سخون پادىشاھنىڭ خەشبون شەھىرى ۋە ئەتراپىدىكى زېمىننى ۋە ئوگ پادىشاھنىڭ زېمىنى باشاننى ئىشغال قىلدى. ²³ سەن ئۇلارغا ئاسماندىكى يۇلتۇزلاردەك كۆپ ئەۋلاد بېرىپ، ئۇلارنى ئەجدادلىرىغا بېرىشكە ۋەدە قىلغان زېمىنغا باشلاپ كەلدىڭ. ²⁴ ئۇلار بېسىپ كىرىپ ئۇ زېمىننى ئىشغال قىلدى. سەن ئۇلارغا كەنئان زېمىنىنىڭ ئاھالىسىنى بويسۇندۇرۇپ بەردىڭ، سەن ئۇ زېمىننىڭ پادىشاھلىرى ۋە خەلقىنى ئۇلارنىڭ مەيلىچە بىر تەرەپ قىلىشىغا تاپشۇرۇپ بەردىڭ. ²⁵ خەلقىڭ سېپىللىرى مۇستەھكەم شەھەرلەرنى ۋە مۇنبەت يەرلەرنى تارتىۋالدى. ئۇلار مال - دۇنيا بىلەن تولغان ئۆيلەرگە، قېزىپ قويۇلغان قۇدۇقلارغا، ئۈزۈمزارلىقلارغا، زەيتۇنلۇقلارغا ۋە مول مېۋە دەرەخلىرىگە ئىگە بولدى. ئۇلار قانغۇچە يەپ - ئىچىپ، سەمرىۋالدى ۋە ئاتا قىلغان پۈتكۈل نېمەتلىرىڭدىن بەھرىمەن بولۇۋالدى.

²⁶ لېكىن، خەلقىڭ سەندىن يۈز ئۆرۈپ ساڭا ئىتائەت قىلماي، قانۇنۇڭنى

* 20 ماننا — ئىسرائىللار مىسردىن چىقىپ چۆلدە قىرىق يىل ياشىغاندا، خۇدا ئۇلارغا ئاتا قىلغان

نەخەميا

تاشلاپ قويدى. ئۇلار ئۆزلىرىنى ساڭا قايتىدىن يېقىنلىشىشقا دەۋەت قىلغان پەيغەمبەرلەرنى ئۆلتۈرۈپ، ساڭا ئېغىر ھاقارەت كەلتۈردى. ²⁷ شۇڭا سەن ئۇلارنى زۇلۇم سالىدىغان دۈشمەنلىرىنىڭ قولىغا تاپشۇرۇپ بەردىڭ. ئۇلار ئازاب چېكىپ ساڭا يېلىنغاندا، سەن ئەرشتىن ئۇلارنىڭ يېلىنىشلىرىغا قۇلاق سالىدىڭ. سەن يۈكسەك رەھىمدىللىكىڭدە ئۇلارنى رەقىبلىرىدىن قۇتقۇزىدىغان كىشىلەرنى ئەۋەتتىڭ. ²⁸ ئۇلار ئارام تاپقاندىن كېيىن، كۆز ئالدىڭدا يەنە يامان ئىش قىلدى. سەن ئۇلارنى يەنە رەقىبلىرىنىڭ قولىغا تۇتۇپ بەردىڭ. لېكىن ئۇلار يەنە ساڭا يېلىنغاندا، سەن ئەرشتىن ئۇلارنىڭ يېلىنىشلىرىغا قۇلاق سېلىپ، رەھىمدىللىكىڭدە ئۇلارنى كۆپ قېتىم قۇتۇلدۇردۇڭ.

²⁹ سەن ئۇلارنى قايتىدىن قانۇنۇڭغا باش ئېگىشكە دەۋەت قىلدىڭ. لېكىن ئۇلار تەكەببۇرلىشىپ، ئەمىرلىرىڭگە قۇلاق سالمىدى. ئۇلار نىزاملىرىڭغا رىئايە قىلمىدى. ئەگەر شۇنداق قىلغان بولسا ئىدى، ھايات يولىنى تاپقان بولاتتى. ئۇلار ساڭا تەرسالىق بىلەن بوينى قاتتىقلىق قىلىپ، ئىتائەت قىلىشنى رەت قىلدى. ³⁰ سەن ئۇلارغا ئۇزۇن يىللار سەۋر - تاقەتلىك قىلدىڭ ھەمدە روھىڭ ئارقىلىق پەيغەمبەرلىرىڭدىن ئۇلارنى ئاگاھلاندۇردۇڭ. بىراق ئۇلار قۇلاق سالمىدى. شۇڭا سەن ئۇلارنى يەرلىك خەلقلەرنىڭ قولىغا تۇتۇپ بەردىڭ. ³¹ بىراق سەن يۈكسەك رەھىمدىللىكىڭدە ئۇلارنى پۈتۈنلەي ھالاك قىلمىدىڭ ۋە تاشلىۋەتمىدىڭ. چۈنكى سەن مېھرىبان ۋە رەھىمدىل خۇدادۇرسەن!

³² ئۇلۇغ، قۇدرەتلىك ۋە سۈرلۈك ھەم مەڭگۈ مېھىر - مۇھەببەتلىك ئەھدىسىدە تۇرىدىغان خۇدايىمىز، ئاسسۇر پادىشاھلىرى بىزگە زۇلۇم سالغاندىن تارتىپ ھازىرغىچە، پادىشاھلىرىمىز، ئەمەلدارلىرىمىز، روھانىيلىرىمىز، پەيغەمبەرلىرىمىز، ئاتا - بوۋىلىرىمىز ۋە پۈتۈن خەلقنىڭ دۇچ كەلگەن ئازاب - ئوقۇبەتلەرگە سەل قارىمىغايىسەن. ³³ سېنىڭ بىزنى جازالىغىنىڭ ھەقىقەتتۇر. سەن ۋاپادار بولدۇڭ، لېكىن بىز بولساق رەزىللىك

نەخەميا

قىلدۇق. ³⁴ پادشاھلىرىمىز، ئەمەلدارلىرىمىز، روھانىيلىرىمىز ۋە ئاتا - بوۋىلىرىمىز قانۇنۇڭغا بويسۇنمىدى، ئەمىر ۋە ئاگاھلاندىرۇشلىرىڭغا قۇلاق سالمىدى. ³⁵ ھەتتا ئۇلارنىڭ ئۆز پادشاھلىقى بولۇپ، سەن ئۇلارغا بېغىشلىغان بىپايان مۇنبەت تۇپراقتىكى نېمەتلىرىڭدىن بەھرىمەن بولۇۋاتقاندا، رەزىللىكلىرىدىن قايتماي، سېنىڭ يولۇڭدا ماڭمىدى. ³⁶ ئەمدى بىز قۇل بولۇپ قالدۇق. بىز ئاتا - بوۋىلىرىمىزنىڭ مېۋە - چېۋە ۋە نېمەتلەردىن بەھرىمەن بولۇشى ئۈچۈن سەن ئۇلارغا ئاتا قىلغان زېمىندا قۇل بولدۇق. ³⁷ بۇ تۇپراقنىڭ مول مەھسۇلاتلىرى گۇناھىمىز ۋە جىدىن سەن ئۈستىمىزدىن ھۆكۈمرانلىق قىلىشقا قويغان پادشاھلارغا مەنسۇپ بولدى. ئۇلار بىز ۋە مال - ۋارانلىرىمىزنى خالىغىنچە باشقۇرۇۋاتىدۇ. بىز جەبىر - زۇلۇم ئىچىدە قالدۇق!»

جامائەتنىڭ ۋەدىنامە يېزىشى

³⁸ مانا شۇ ئىشلار ۋە جىدىن بىز ۋەدىنامە يازدۇق. ئەمەلدارلىرىمىز، لاۋىيلار ۋە روھانىيلىرىمىز ئۆز مۆھۈرلىرىنى باستى.

10 - باب

¹ مەزكۇر ۋەدىنامىگە مۆھۈرلىرىنى باسقانلار:

خاكالىيانىڭ ئوغلى يەھۇدىيەنىڭ باشلىقى نەخەميا ۋە زىدقىيا.

² روھانىيلاردىن:

سرايا، ئازاريا، يەرەمىيا، ³ پاشخۇر، ئاماريا، مالكىيا، ⁴ خاتتۇش، شىبانيا، ماللۇك، ⁵ خارىم، مېرىموت، ئوبادىيا، ⁶ دانىيال، گىننتون، بارۇك، ⁷ مىشۇللام، ئابىيا، مىيامىن، ⁸ مائابىيا، بىلگاي ۋە شىمايىلار.

⁹ لاۋىيلاردىن:

ئازانىيانىڭ ئوغلى يېشۇۋا، خېناداننىڭ ئوغلى بىننۇي، قادمىئېل ¹⁰ ھەمدە

نەخەميا

ئۇلارنىڭ خىزمەتداشلىرىدىن شىبانيا، ھودىيا، قىلتا، پىلايا، خانان، ¹¹ مكا، رىخوب، خاشاييا، ¹² زاككۇر، شېرېبىيا، شىبانيا، ¹³ ھودىيا، بانى ۋە بىنىئۇلار.

¹⁴ ئەمەلدارلاردىن:

پارتۇش، پاخات - موئاب، ئېلام، زاتتۇ، بانى، ¹⁵ بۇنى، ئازگاد، بېباي، ¹⁶ ئادونىيا، بىگۋاي، ئادىن، ¹⁷ ئاتېر، خىزكىيا، ئاززۇر، ¹⁸ ھودىيا، خاشۇم، بېساي، ¹⁹ خارېق، ئاناتوت، نېباي، ²⁰ ماگىئاش، مېشۇلام، خېزېر، ²¹ مېشېزايېئېل، زادوق، ياددۇئا، ²² پىلاتيا، خانان، ئانايا، ²³ ھوشىيا، ھانانيا، خاششۇب، ²⁴ ھاللوھېش، پىلخا، شوبېق، ²⁵ رىخۇم، خاشابنا، مائاسىيا، ²⁶ ئاخىيا، خانان، ئانان، ²⁷ ماللۇك، خارېم ۋە بائانالار.

ۋەدىنامنىڭ مەزمۇنى

²⁸ قالغان خەلقلەردىن، روھانىيلار، لاۋىيلار، ئىبادەتخانا دەرۋازىۋەنلىرى، مۇناجاتچىلىرى، خىزمەتكارلىرى ھەم خۇدانىڭ قانۇنىغا بويسۇنۇش يولىدا بۇ زېمىننىڭ يات خەلقلەردىن ئۆزلىرىنى چەتكە ئالغانلار، ئۇلارنىڭ ئاياللىرى ۋە بارلىق ئەقىل يېشىغا يەتكەن قىز - ئوغۇللىرى ²⁹ ئۆزلىرىنىڭ يۇرت باشلىرى بىلەن بىللە خۇدا ئالدىدا قەسەم قىلدى. ئەگەر ئۇلار خۇدانىڭ خىزمەتكارى مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق چۈشۈرۈلگەن تەۋرات قانۇنىغا خىلاپلىق قىلسا، خۇدانىڭ قارغىشىغا كېتىدۇ. ئۇلار ئىگىمىز پەرۋەردىگارنىڭ بارلىق ئەمىرلىرىگە ۋە قائىدە - نىزاملارغا ئەمەل قىلىمىز، دەپ قەسەم بېرىشتى:

³⁰ «بىز بۇ زېمىندىكى يات خەلقلەر بىلەن نىكاھلانمايمىز. ³¹ ئەگەر بۇ زېمىندىكى يات خەلقلەر دەم ئېلىش كۈنى ياكى باشقا مۇقەددەس كۈنلەردە ئوزۇق - تۈلۈك سېتىپ سودا - سېتىق قىلسا، بىز ئۇلاردىن قەتئىي سېتىۋالمايمىز. بىز ھەر يەتتىنچى يىلى دەم ئالدۇرىمىز ۋە قەرزلىرىنى بىكار قىلىمىز.

³² بىز ئىبادەتخانىنىڭ خىراجىتى ئۈچۈن ھەر يىلى تۆت گرامدىن كۆمۈش

نەخەميا

بېرىش مەسئۇلىيىتىمىزنى ئۈستىمىزگە ئالمىز.³³ بۇ خىراجەت خۇداغا ئاتالغان نانلار، كۈندىلىك ئاشلىق ھەدىيەلىرى ھەم كۆيدۈرمە قۇربانلىقلار، دەم ئېلىش كۈنى، ھىلال ئاي ھەم بەلگىلىگەن ھېيتلاردا قىلىنىدىغان ھەدىيەلەر، خۇداغا ئاتالغان قۇربانلىقلار، ئىسرائىللارنىڭ گۇناھلىرى ئۈچۈن كەچۈرۈلۈش قۇربانلىقلىرى ۋە ئىبادەتخانا خىزمەتلىرى ئۈچۈن ئىشلىتىلىدۇ.³⁴ بىز روھانىيلار، لاۋىيلار ۋە باشقا بارلىق خەلق تەۋرات قانۇنىغا بىنائەن پەرۋەردىگار بىز خۇدانىڭ قۇربانلىق سۇپىسىدا قالىنىدىغان ئوتۇنلارنى ھەر يىلى قايسى جەمەتنىڭ بەلگىلىگەن ۋاقتتا ئىبادەتخانىغا ئېلىپ كېلىشىنى چەك تاشلاش ئارقىلىق بەلگىلەيمىز.

³⁵ بىز ھەر يىلى تۇنجى پېشقان ئاشلىق بىلەن مېۋىلىرىمىزنى ئىبادەتخانىغا ئېلىپ كېلىشىنى ئۈستىمىزگە ئالمىز.³⁶ تەۋرات قانۇنىغا بىنائەن بىز تۇنجى ئوغللىمىز ۋە مال - ۋارانلىرىمىزنى خۇدانىڭ خىزمىتىدە بولۇۋاتقان ئىبادەتخانىدىكى روھانىيلارغا ئېلىپ كېلىمىز.*³⁷ بىز ھەر يىلى ئەڭ ياخشى ئۇن ھەم باشقا ھەدىيەلەر، ھەر خىل مېۋىلەر، شارابلار ۋە زەيتۇن ياغلىرىنى ئىبادەتخانىنىڭ ئامبارلىرىدا ساقلاش ئۈچۈن روھانىيلارنىڭ ئالدىغا ئېلىپ بارىمىز. بىز يېرىمىزدىن چىققان مەھسۇلاتلارنىڭ ئوندىن بىر ئۆلۈشىنى لاۋىيلارغا تاپشۇرىمىز. لاۋىيلار بۇنى ھەممە يېزىلىرىمىزدىن يىغدۇ.

³⁸ لاۋىيلار بۇنى يىغقاندا، تۇنجى باش روھانىي ھارۇننىڭ ئەۋلادلىرىدىن بىر روھانىي ئۇلار بىلەن بىللە بولۇپ، يىغقانلارنى ئىبادەتخانا ئامبارلىرىغا ئېلىپ بارىدۇ.³⁹ ئىسرائىللار ۋە لاۋىيلار ھەدىيە قىلغان ئاشلىق، شاراب ۋە زەيتۇن يېغىنى ئىبادەتخانىنىڭ سايمانلىرى ساقلىنىدىغان ۋە نۆۋەتچى روھانىيلار، ئىبادەتخانا دەرۋازىۋەنلىرى ھەم مۇناجاتچىلىرى تۇرىدىغان ئىبادەتخانا ئۆيلىرىگە ئېلىپ بارىدۇ. بىز نەزىرىمىزنى ئىبادەتخانىدىن نېرى قىلمايمىز.»

* 36 تەۋرات قانۇنىغا بىنائەن تۇنجى ئوغۇل ۋە تۇنجى ئەركەك مال - ۋارانلار خۇداغا مەنسۇپ بولىدۇ. ماللار قۇربانلىق سۈپىتىدە ئىبادەتخانىغا ئېلىپ كېلىنىدۇ. تۇنجى ئوغۇل بەدىلىگە قوي قۇربانلىق قىلىنىدۇ.

11 - باب

يېرۇسالېمغا ئولتۇراقلاشقۇچىلار

¹ خەلق يېتەكچىلىرى مۇقەددەس شەھەر يېرۇسالېمدا ئولتۇراقلاشتى، قالغانلار ھەر ئون ئائىلىدىن بىرى يېرۇسالېمدا تۇرۇشقا چەك تاشلاشتى. چەك چىقمىغانلىرى ئۆز يۇرتلىرىدا قېيىقېلىشتى. ² خەلق يېرۇسالېمدا تۇرۇشقا رازى بولغانلارغا بەخت - سائادەت تىلدى.

³ بۇ يېرۇسالېمدا ئولتۇراقلاشقان يەھۇدىيە ئۆلكىسىنىڭ باشلىقلىرىنىڭ ئىسمىلىكى: (قالغان خەلقلەر، روھانىيلار، لاۋىيلار، ئىبادەتخانا خىزمەتكارلىرى ۋە سۇلايمان پادىشاھ خىزمەتكارلىرىنىڭ ئەۋلادلىرى يەھۇدىيەدىكى باشقا جايلار — ئۆز ماكانلىرىغا ئولتۇراقلاشتى. ⁴ يەھۇدا ۋە بىنيامىن قەبىلىسىدىن بەزىلەر يېرۇسالېمغا ئولتۇراقلاشتى.)

يەھۇدا قەبىلە باشلىقلىرىدىن:

ئاتايا ئۆزىيانىڭ ئوغلى، ئۆزىيا زىكرىيانىڭ ئوغلى، زىكرىيا ئامارىيانىڭ ئوغلى، ئامارىيا شىفاتيانىڭ ئوغلى، شىفاتيا ماھالائېلنىڭ ئوغلى، ماھالائېل پارەزنىڭ ئەۋلادى ئىدى.

⁵ مائاسىيا بارۇكنىڭ ئوغلى، بارۇك كولخوزەنىڭ ئوغلى، كولخوزە خازايانىڭ ئوغلى، خازايا ئادايانىڭ ئوغلى، ئادايا يويارىبىنىڭ ئوغلى، يويارىب زىكرىيانىڭ ئوغلى، زىكرىيا شېلاھنىڭ ئەۋلادى ئىدى.

⁶ پارەزنىڭ يېرۇسالېمدا ئولتۇراقلاشقان ئەۋلادلىرىدىن جەمئىي 468 پالۋان بار ئىدى.

⁷ بىنيامىن قەبىلىسىدىن:

ساللۇ مىشۇللانىڭ ئوغلى، مىشۇللۇم يويۇبىنىڭ ئوغلى، يويۇبى پىدايانىڭ ئوغلى، پىدايا قولايانىڭ ئوغلى، قولاي مائاسىيانىڭ ئوغلى، مائاسىيا ئىتتېلنىڭ ئوغلى، ئىتتېل يىشايانىڭ ئەۋلادى ئىدى.

نەخەميا

⁸ ئۇنىڭدىن باشقا گاباي ۋە ساللاي بولۇپ، جەمئىي 928 كىشى بار ئىدى.

⁹ زىكرىنىڭ ئوغلى يوتېل ئۇلارنىڭ باشقۇرغۇچىسى ئىدى. ھاسسىنۇئانىڭ ئوغلى يەھۇدا بولسا بۇ شەھەرنىڭ مۇئاۋىن باشلىقى ئىدى. ¹⁰ روھانىيلاردىن:

يويارىنىڭ ئوغلى يىدايا، ياكى ¹¹ ۋە سىرايا، سىرايا خەلقىنىڭ ئوغلى، خەلقىيا مەشۇللانىڭ ئوغلى، مەشۇللانىڭ ئوغلى، زادوق مەريوتنىڭ ئوغلى، مەريوت ئاخشۇبىنىڭ ئوغلى ئىدى، ئاخشۇب بولسا ئىبادەتخانىنىڭ باشقۇرغۇچىسى بولغانىدى. ¹² ئۇلارنىڭ ئىبادەتخانىدا خىزمەت قىلىدىغان خىزمەتداش روھانىيلاردىن جەمئىي 822 كىشى بار ئىدى.

ئادايا يىروخانىنىڭ ئوغلى، يىروخا پىلايانىڭ ئوغلى، پىلايا ئامزىنىڭ ئوغلى، ئامزى زىكرىيانىڭ ئوغلى، زىكرىيا پاشخۇرنىڭ ئوغلى، پاشخۇر مەلكىيانىڭ ئوغلى ئىدى. ¹³ ئادايانىڭ خىزمەتداشلىرىدىن جەمئىي 242 جەمەت باشلىقى بار ئىدى.

ئاماشساي ئازارېلنىڭ ئوغلى، ئازارېل ئاخزاينىڭ ئوغلى، ئاخزايا مەشلىپموتنىڭ ئوغلى، مەشلىپموت ئىممېرنىڭ ئوغلى ئىدى. ¹⁴ ئاماشسايىنىڭ خىزمەتداشلىرىدىن 128 پالۋان بار بولۇپ، ئۇلارنىڭ باشقۇرغۇچىسى ھاگدولمىنىڭ ئوغلى زابدېئېل ئىدى.

¹⁵ لاۋىيلاردىن:

شىمايا خاششۇبىنىڭ ئوغلى، خاششۇب ئازرىقامنىڭ ئوغلى، ئازرىقام خاشابيانىڭ ئوغلى، خاشابيا بۇنىنىڭ ئوغلى ئىدى.

¹⁶ لاۋىيلار يېتەكچىلىرىدىن شابىتاي ۋە يوزاباد ئىبادەتخانىنىڭ تاشقى ئىشلىرىغا مەسئۇل ئىدى. ¹⁷ ماتتانيا مەكەننىڭ ئوغلى، مەكەن زابدېئېلنىڭ ئوغلى، زابدېئېل بولسا ئاسافنىڭ ئەۋلادى ئىدى. ئۇ ئىبادەتخانىدا تەشەككۈر ئېيتىش ۋە دۇئا قىلىشقا يېتەكچىلىك قىلاتتى. باقبۇقىا ماتتانيانىڭ ياردەمچىسى ئىدى.

نەخەميا

ئابدا شاممۇۋاننىڭ ئوغلى، شاممۇۋا گالانىڭ ئوغلى، گالال يىدۇتۇننىڭ ئوغلى ئىدى. ¹⁸ مۇقەددەس شەھەر يېرۇسالېمغا ئولتۇراقلاشقان لاۋىيلار جەمئىي 284 كىشى ئىدى.

¹⁹ ئىبادەتخانا دەرۋازىۋەنلىرىدىن:

ئاققۇب، تالمون ۋە ئۇلارنىڭ خىزمەتداشلىرى بولۇپ، جەمئىي 172 كىشى ئىدى.

²⁰ قالغان ئىسرائىللار، روھانىيلار ۋە لاۋىيلار يەھۇدىيەنىڭ باشقا جايلىرىدىكى ئۆزى ۋارىسلىق قىلىدىغان ماكانلارغا ئولتۇراقلاشتى. ²¹ لېكىن ئىبادەتخانا خىزمەتكارلىرى يېرۇسالېمدىكى ئوفەل ئېگىزلىكىگە ئولتۇراقلاشتى. ئۇلار زىخا بىلەن گىشپانىڭ قول ئاستىدا ئىشلەيتتى.

²² ئۆزى يېرۇسالېمغا ئولتۇراقلاشقان لاۋىيلارنىڭ باشلىقى بولۇپ، ئۇ باننىڭ ئوغلى، بانى خاشابياننىڭ ئوغلى، خاشابيا ماتتانيانىڭ ئوغلى، ماتتانيا مىكاننىڭ ئوغلى، مىكا بولسا ئاسافنىڭ ئەۋلادىدىن ئىدى. ئاسافنىڭ ئەۋلادلىرى ئىبادەتخانىنىڭ مۇناجاتچىلىرىغا مەسئۇل ئىدى. ²³ بۇ مۇناجاتچىلار پادىشاھنىڭ بۇيرۇقىدىكى بەلگىلىمە بويىچە كۈندىلىك ۋەزىپىسىنى ئۆتەيتتى.

²⁴ زەراخنىڭ ئەۋلادلىرىدىن بىرى بولغان پىتاخيا مىشپىزبېلىنىڭ ئوغلى بولۇپ، يەھۇدا قەبىلىسىگە مەنسۇپ ئىدى. ئۇ پېرسىيە پادىشاھىنىڭ خەلق ئىشلىرى مەسلىھەتچىسى ئىدى.

باشقا يەرلەردە تۇرغۇچىلار

²⁵ يەھۇدىيەنىڭ يېزىلىرى بىلەن ئەتراپىدىكى تېرىلغۇ جايلىرىغا كەلسەك، يەھۇدا قەبىلىسىدىكى بەزىلەر قىريات - ئاربا، دىبون ۋە يىقابىزبېلى ھەم ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى يېزىلارغا ئولتۇراقلاشتى. ²⁶ بەزىلىرى يېشۇۋا، مولادا، بەيت - پەلەت، ²⁷ خازار - شۇئال ۋە بەئەرشەبا ھەم ئۇنىڭ يېزىلىرىغا، ²⁸ زىقلاق ۋە مىكونا ھەم مىكونانىڭ يېزىلىرىغا، ²⁹ ئېنرىممون، زورئاھ ھەم يارمۇت، ³⁰ زانوۋاخ ۋە ئادۇللام ھەم ئۇلارنىڭ يېزىلىرىغا، لاکىش ھەم ئۇنىڭ تېرىلغۇ جايلىرىغا ۋە ئازىقا ھەم ئۇنىڭ يېزىلىرىغا ئولتۇراقلاشتى. دېمەك، يەھۇدا قەبىلىسىدىكىلەر بەئەرشەبادىن ھىننوم

نەخەميا

جىلغىسىغىچە بولغان جايلارغا ئولتۇراقلاشتى.

³¹ بېنيامين قەبىلىسىدىكىلەر گەبا، مېكماس، ئايياھ ۋە بەيتەل ھەم ئۇنىڭ يېزىلىرىغا، ³² ئاناتوت، نوب، ئانانيا، ³³ خازور، راماھ، گىتتايم، ³⁴ خادىد، زىبوئىم، نىباللات، ³⁵ لود، ئونو ۋە ھۈنەرۋەنلەر جىلغىسىغا ئولتۇراقلاشتى. ³⁶ يەھۇدىيەدە ئولتۇراقلىشىپ قالغان بەزى لاۋىيلارنىڭ بېنيامين قەبىلىسىدىكىلەر بىلەن بىللە تۇرۇشى بەلگىلەندى.

12 - باب

روھانىيلار بىلەن لاۋىيلارنىڭ تىزىملىكى

¹ شىئالېننىڭ ئوغلى زىرۇبابەل ۋە باش روھانىي يېشۇۋا بىلەن بىللە سۈرگۈندىن قايتىپ كەلگەن روھانىيلار ۋە لاۋىيلارنىڭ تىزىملىكى تۆۋەندىكىچە:
روھانىيلاردىن:

سرايا، يەرەميا، ئەزرا،

² ئاماريا، ماللۇك، خاتتۇش،

³ شىكانيا، رىخۇم، مېرېموت،

⁴ ئىددو، گىننېتوي، ئابىيا،

⁵ ميامىن، مائاديا، بىلگاھ،

⁶ شىمايا، يويارىب، يىدايا،

⁷ ساللۇ، ئاموق، خىلقىيا ۋە يىدايالار ئىدى.

مانا بۇلار يېشۇۋا دەۋرىدىكى روھانىيلارنىڭ باشلىقلىرى ۋە ئۇلارنىڭ خىزمەتداشلىرى ئىدى.

⁸ لاۋىيلاردىن:

يېشۇۋا، بىننۇي، قادىمئېل، شېرىبىيا، يەھۇدا ۋە ماتتانيالار ئىدى. ماتتانيا

خىزمەتداشلىرى بىلەن تەشەككۈر ناخشىلىرى ئېيتىشقا مەسئۇل ئىدى.

⁹ ئۇلارنىڭ خىزمەتداشلىرى باقبۇقىيا ۋە ئۇنى ئىبادەتتە ئۇلارنىڭ ئۇدۇلىدا

تۇراتتى.

باش روھانىي يېشۇۋانىڭ ئەۋلادلىرى

¹⁰ باش روھانىي يېشۇۋا يوياقمىنىڭ ئاتىسى، يوياقم ئەلياشبىنىڭ ئاتىسى، ئەلياشب يويادانىڭ ئاتىسى ئىدى. ¹¹ يويادا يوناتاننىڭ ئاتىسى، يوناتان ياددۇئانىڭ ئاتىسى ئىدى.

روھانىيلارنىڭ جەمەت باشلىقلىرى

¹² يوياقم باش روھانىيلىق ۋەزىپە ئۆتۈۋاتقان مەزگىلدە، روھانىيلارنىڭ جەمەت باشلىقلىرى تۆۋەندىكىچە بولغان:

سرايا جەمەتىدىن ميرايا

يەرەميا جەمەتىدىن ھانانيا

¹³ ئەزرا جەمەتىدىن مشۇلام

ئاماريا جەمەتىدىن يېھوخانان

¹⁴ ماللۇكى جەمەتىدىن يوناتان

شېبانيا جەمەتىدىن يۇسۇپ

¹⁵ خارىم جەمەتىدىن ئادنا

مرايوت جەمەتىدىن خەلقاي

¹⁶ ئىددو جەمەتىدىن زىكرىيا

گىننتون جەمەتىدىن مشۇلام

¹⁷ ئابىيا جەمەتىدىن زىكرى

مىنيامن جەمەتىدىن بىر باشلىق بولغان*

موئاديا جەمەتىدىن پىلتاي

¹⁸ بىلگاھ جەمەتىدىن شامموۋا

شىمايا جەمەتىدىن يېھوناتان

* ¹⁷ ئەسلىدىكى ئىبرانىي قوليازىملىرىدا بۇ يەردىكى ئىسىم چۈشۈپ قالغان.

نەخەميا

¹⁹ يويارب جەمەتدىن ماتتەناي

يىدايا جەمەتدىن ئۇزى

²⁰ ساللاي جەمەتدىن قاللاي

ئاموق جەمەتدىن ئېبەر

²¹ خىلقيا جەمەتدىن خاشايا

يىدايا جەمەتدىن نىتائېل

روھانىيلار ۋە لاۋىيلارنىڭ جەمەت تەزكىرىسى

²² ئەلياشب، يويادا، يوخانان ۋە ياددۇئالار باش روھانىي بولغان مەزگىلدە لاۋىيلارنىڭ جەمەت باشلىقلىرى رويخەتكە ئېلىنغان. پېرسىيە پادىشاھى دارىئوس ھاكىمىيەت تۇتقان مەزگىلدە روھانىيلارنىڭ جەمەت باشلىقلىرى رويخەتكە ئېلىنغان. ²³ لېكىن ئىبادەتخانا تەزكىرىسىدە رويخەتكە ئېلىنغان لاۋىيلارنىڭ جەمەت باشلىقلىرى پەقەت ئەلياشبىنىڭ نەۋرىسى يوخاناننىڭ دەۋرىگىچەلا ئىدى.

لاۋىيلارنىڭ خىزمەت تەقسىماتى

²⁴ لاۋىيلارنىڭ جەمەت باشلىقلىرىدىن خاشايا، شېرېبىيا، يېشۇۋا، بىننۇي ۋە قادمىئېللار بولۇپ، ئۇلار باشقا خىزمەتداشلار بىلەن بىللە ئىبادەتلەردە خۇدانىڭ يېقىن ئادىمى داۋۇت پادىشاھنىڭ يوليورۇقى بويىچە بىر - بىرىگە روبرو تۇرۇشۇپ، مەدھىيە ئېيتىشىشلىرىنى ئېيتىشىپ، مىننەتدارلىق بىلدۈرەتتى. ²⁵ ئىبادەتخانا دەرۋازىسىنىڭ يېنىدىكى ئامبارلارنى ساقلايدىغان دەرۋازىلەر ماتتانيا، باقبۇقيا، ئوبادىيا، مىشۇلام، تالمون ۋە ئاققۇبار ئىدى. ²⁶ مانا بۇ كىشىلەر يوزاداقنىڭ نەۋرىسى يېشۇۋانىڭ ئوغلى باش روھانىي يوياقىمنىڭ مەزگىلدە، شۇنداقلا يەھۇدىيەنىڭ باشلىقى نەخەمىيانىڭ ۋە روھانىي ھەم تەۋرات ئۇستازى ئەزرانىڭ زامانىدا ياشىغانىدى.

شەھەر سېپىللىرىنىڭ خۇداغا بېغىشلىنىشى

²⁷ يېرۇسالېم شەھىرىنىڭ سېپىللىرى خۇداغا بېغىشلىنىدىغان چاغدا، لاۋىيلار

نەخەميا

تۇرغان جايلاردىن بېغىشلاش مۇراسىمىغا قاتنىشىشقا يېرۇسالېمغا تەكلىپ قىلىندى. ئۇلار مۇراسىمنى شاد - خۇراملىق ئىچىدە مىننەتدارلىق بىلەن جاڭ، چىلتار ۋە لىرالارنى چېلىپ، نەغمە قىلىپ، ناخشا ئېيتىشىپ تەبرىكلىدى. ²⁸ مۇناجاتچىلار يېرۇسالېم ئەتراپىدىكى جايلاردىن، جۈملىدىن نىتوفانىڭ يېزىلىرىدىن، ²⁹ بەيت - گىلگالدىن، گەبا ۋە ئازماۋەت قاتارلىق جايلاردىن كېلىپ يىغىلدى. چۈنكى مۇناجاتچىلار ئۆزلىرى ئۈچۈن يېرۇسالېم ئەتراپىدىكى يېزىلارنى قۇرۇپ چىققانىدى. ³⁰ روھانىيلار بىلەن لاۋىيلار ئۆزلىرىنى پاكلاپ، ئاندىن جامائەتنى پاكلىدى. كېيىن ئۇلار شەھەر دەرۋازىلىرى بىلەن سېپىللىرىنىمۇ پاكلاش مۇراسىمى ئۆتكۈزدى.

³¹ مەن يەھۇدىيە ئەمەلدارلىرىنى سېپىل ئۈستىگە يىغىپ، مىننەتدارلىق بىلدۈرۈشكە ئىككى چوڭ خور ئۆمەكنى بەلگىلىدىم. بىرى جەنۇبىي يۆنۈلۈشتىكى سېپىل ئۈستىدە قىغ دەرۋازىسىغا قاراپ يۈرۈپ كەتتى. ³² ھوشايا ۋە يەھۇدىيە ئەمەلدارلىرىنىڭ يېرىمى مۇناجاتچىلارنىڭ كەينىدىن يۈرۈش قىلدى. ³³ يەنە ئازاريا، ئەزرا، مىشۇللام، ³⁴ يەھۇدا، بىنيامىن، شىمايا ۋە يەرەمىيىلارمۇ ئەگىشىپ ماڭدى. ³⁵ ئاندىن بەزى روھانىيلار كاناي چېلىپ، ئاساق ئەۋلادىدىن زىكرىيا بىلەن ماڭدى. زىكرىيا يوناتاننىڭ ئوغلى، يوناتان شىمايانىڭ ئوغلى، شىمايا ماتتانيانىڭ ئوغلى، ماتتانيا مىكايانىڭ ئوغلى، مىكايى زاككۇرنىڭ ئوغلى، زاككۇر بولسا ئاساق ئەۋلادىدىن ئىدى. ³⁶ ئۇلارنىڭ كەينىدىن زىكرىيانىڭ خىزمەتداشلىرى ماڭدى. ئۇلار شىمايا، ئازارئېل، مىللاي، گىلالاي، مائاي، نىتانئېل، يەھۇدا ۋە خانانىلار بولۇپ، خۇدانىڭ يېقىن ئادىمى داۋۇت پادىشاھنىڭ مۇزىكا ئەسۋابلىرىغا ئوخشاش ئەسۋابلارنى چېلىپ ماڭدى. بۇ توپقا تەۋرات ئۈستازى ئەزرا يېتەكچىلىك قىلغانىدى. ³⁷ ئۇلار بۇلۇق دەرۋازىسىغا كەلگەندە، پەلەمپەيلەردىن چىقىپ، «داۋۇت شەھىرى» نىڭ ئەتراپىدىكى سېپىلنىڭ ئەڭ ئۈستىگە يېتىپ كەلدى. ئاندىن ئۇلار داۋۇت پادىشاھنىڭ ئوردىسىدىن ئۆتۈپ، شەرقتىكى بۇلۇق دەرۋازىسىغا كەلدى.

³⁸ ئىككىنچى خور ئۆمەك مىننەتدارلىقنى بىلدۈرۈپ ئۇلارنىڭ ئالدىغا چىقىش ئۈچۈن باشقا يولنى چۆرىدەپ شىمالغا يۈرۈپ كەتتى. مەن ۋە جامائەتنىڭ قالغان

نەخەميا

يېرىمى ئۇلارنىڭ كەينىدىن ئەگىشىپ ماڭدۇق. ئۇلار سېپىل ئۈستىنى بويلاپ،
تونۇرلار مۇنارىدىن ئۆتۈپ، كەڭ سېپىلگە يەتتى. ³⁹ ئاندىن ئۇلار ئەفرايم
دەرۋازىسىدىن ئۆتۈپ، كونا شەھەر دەرۋازىسىغا كەلدى. ئۇلار بېلىق دەرۋازىسى ۋە
خانائىپ مۇنارىدىن ئۆتۈپ يۈز مۇنارىغا كەلدى. ئۇلار يەنە قوي دەرۋازىسىغا قاراپ
داۋاملىق مېڭىپ، قاراۋۇل دەرۋازىسىدا توختىدى.
⁴⁰ مەن تەدارلىقنى بىلدۈرۈۋاتقان ئىككى خور ئۆمەك ئىبادەتخانىغا يېتىپ كېلىپ،
ئۇ يەردىن ئورۇن ئالدى. مەنمۇ بىللە كەلگەن بىر توپ ئەمەلدارلار بىلەن ئۇ يەردىن
ئورۇن ئالدىم. ⁴¹ بىزنىڭ يېنىمىزدىن ئورۇن ئالغانلار كاناي چالغۇچى روھانىيلار
بولۇپ، ئۇلار ئەلىياقىم، مائاسىيا، منيامىن، مكايا، ئەلىوئېناي، زىكرىيا ۋە خانانىيلار
ئىدى. ⁴² ئۇ يەردە يەنە مائاسىيا، شىمايا، ئەلئازار، ئۇززى، يېھوخانان، مالكىيا ۋە
ئېزېرلەر بار ئىدى. مۇناجاتچىلار يىزراخيانىڭ يېتەكچىلىكىدە ئۈنلۈك ناخشا ئېيتتى.
⁴³ جامائەت ئۇ كۈنى نۇرغۇن قۇربانلىقلارنى قىلدى ھەمدە شاد - خۇراملىققا چۆمدى.
چۈنكى خۇدا ئۇلارغا زور خۇشاللىق ئاتا قىلغانىدى. ئاياللار ۋە بالىلارمۇ خۇشاللىققا
چۆمگەندى. يېرۇسالېمدىكى شاد - خۇراملىق يىراق جايلارغا ئاڭلىناتتى.

ئىبادەتخانىنىڭ تەمىناتى

⁴⁴ ئۇ كۈنى بەزى ئەرلەر ھەدىيەلەر، تۇنجى ئالغان ھوسۇل ۋە مەھسۇلاتلارنىڭ
ئۈندىن بىر ئۆلۈشى ساقلىنىدىغان ئىبادەتخانا ئامبارلىرىنى باشقۇرۇشقا تەيىنلەندى.
ئۇلار روھانىيلار ۋە لاۋىيلار ئۈچۈن تەۋرات قانۇنىدا بەلگىلەنگەن بويىچە شەھەر
سىرتىدىكى ئېتىزلاردىن ئۆلۈشنى يىغىۋېلىشقا مەسئۇل بولدى. يەھۇدىيەدىكى بارلىق
خەلق روھانىيلار ۋە لاۋىيلار ھەم ئۇلارنىڭ ئىش - ئىزلىرىدىن خۇرسەن بولدى.
⁴⁵ چۈنكى ئۇلار پاكلاش مۇراسىمىدا خۇدانىڭ خىزمىتىنى ئۆتەپ كەلگەندى.
مۇناجاتچىلار ۋە دەرۋازىلەر ئۈچۈن داۋۇت پادىشاھ ئوغلى سۇلايمانغا بۇيرۇغىنىدەك
ئۆز خىزمەتلىرىنى قىلىشتى. ⁴⁶ بۇرۇن ئاساق ياشىغان داۋۇت پادىشاھ زامانىسىدا
ئىبادەتخانا مۇناجاتچىلىرىنىڭ يېتەكچىلىرى بولۇش ھەمدە مەدھىيە ناخشىلىرى ۋە
خۇداغا مەننەتدارلىق بىلدۈرۈش ناخشىلىرىنىڭ بولۇشى ئادەت بولغانىدى. ⁴⁷ ئەمدى
بولسا، زىرۇببابل ۋە نەخەميا زامانىسىدا بارلىق ئىسرائىللار مۇناجاتچىلارغا،

دەرۋازىۋەنلەرگە ۋە باشقا لاۋىيىلارغا كۈندىلىك ئوزۇقلۇقنى تەمىنلەپ بەردى. لاۋىيىلار بولسا روھانىيلارغا تاپقىنىنىڭ ئۇلۇشىنى بەردى.

13 - باب

نەخەميا نىڭ ئىسلاھاتى

¹ ئۇ كۈندە مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق چۈشۈرۈلگەن تەۋراتتىكى يازمىلار جامائەتكە ئوقۇلدى. ئۇنىڭدا: «ئاممىلار ۋە موئابىلارنىڭ ئىبادەتكە قاتنىشىشىغا قەتئىي رۇخسەت يوق» دېيىلگەن بۆلەك بايقالدى. ² چۈنكى بۇرۇن ئۇلار ئىسرائىللىق مىسىردىن چىققان ۋاقىتتا ئۇلارنى ئوزۇق - تۈلۈك ۋە سۇ بىلەن تەمىنلىمەي، ئەكسىچە ئىسرائىللىقلارغا لەنەت ئوقۇش ئۈچۈن بىلئامنى ياللىغانىدى، ئەمما خۇدايىمىز بۇ لەنەتنى بەختكە ئايلاندۇرغانىدى. ³ جامائەت تەۋرات قانۇنىنى ئاڭلىغان ھامان، ئارىلاشما ئىرقىلارنى جامائەت ئارىسىدىن چىقىرىۋەتتى.

⁴ بۇنىڭدىن بۇرۇن روھانىي ئەلىياشېب ئىبادەتخانىنىڭ ئامبارلىرىنى باشقۇرۇشقا تەيىنلەنگەنىدى. ئۇنىڭ ئاممىلاردىن بولغان توبىيا بىلەن تۇغقانچىلىقى بار ئىدى.

⁵ ئۇ بۇرۇن ئاشلىق ھەدىيەلىرى، خۇشبۇي بۇيۇملار، ئىبادەتخانا سايمانلىرى ۋە ئاشلىق، شاراب ھەم زەيتۇن يېغىنىنىڭ ئوندىن بىر ئۇلۇشى قويۇلغان بىر ئېغىز يوغان ئۆينى توبىياغا تەييارلاپ بەرگەنىدى. بۇ نەرسىلەر ئەمىر بويىچە مۇناجاتچىلار، دەرۋازىۋەنلەر ۋە باشقا لاۋىيىلارغا بېرىلىدىغان بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئارىسىدىكى بەزى ئۇلۇشلىرى روھانىيلارغا بېرىلەتتى.

⁶ بۇ ئىشلار يۈز بەرگەندە، مەن يېرۇسالېمدا ئەمەس ئىدىم. بابىل پادىشاھى ئارتاخشاستىنىڭ 32 - يىلى مەن پادىشاھنىڭ يېنىغا باردىم. كېيىن مەن قايتىش ئۈچۈن ئۇنىڭ رۇخسىتىنى سوردىم. ⁷ مەن يېرۇسالېمغا يېتىپ كەلگەندە، ئەلىياشېب نىڭ توبىياغا ئىبادەتخانا ھويلىسىدىن بىر ئېغىز ئۆينى ئاجرىتىپ بەرگەن رەزىللىكىنى بايقىدىم. ⁸ مەن بەك ئاچچىقلىنىپ، توبىيانىڭ بارلىق بىساتىنى ئۇ ئۆيدىن ئاچقىپ تاشلىدىم. ⁹ مەن روھانىيلارغا بۇ ئۆيلەرنى مۇراسىم بويىچە

نەخەميا

پاكلاشنى ھەمدە ئىبادەتخانا سايمانلىرى، سۇنۇلغان ئاشلىق ھەدىيەلىرى ۋە خۇشبوۋى بۇيۇملارنى ئۇ ئۆيگە قايتۇرۇپ ئەكىرىشنى بۇيرۇدۇم.¹⁰ مەن يەنە لاۋىيلارنىڭ كۈندىلىك تەمىنات ئوزۇقلۇقىنى بەرمىگەنلىكىنى بايقىدىم. شۇڭا خۇدانىڭ خىزمىتىدە بولىدىغان مۇناجاتچىلار بىلەن باشقا لاۋىيلار ئېتىزلىرىغا ئىشلەشكە كەتكەندى.¹¹ شۇنىڭ بىلەن مەن ئەمەلدارلارنى ئەيىبلەپ: — نېمە ئۈچۈن ئىبادەتخانا خىزمىتى نەزىرىڭلاردىن تاشلىنىپ قالدى؟ — دېدىم. مەن يەنە مۇناجاتچىلار ۋە باشقا لاۋىيلارنى چاقىرىپ، ئۆزىگە تېگىشلىك خىزمەتلىرىنى قايتىدىن قىلدۇردۇم.¹² يەھۇدىيەدىكى بارلىق خەلق يەنە بىر قېتىم ئاشلىق، شاراب ھەم زەيتۇن يېغىنىڭ ئۈندىن بىر ئۆلۈشىنى ئىبادەتخانا ئامبارلىرىغا ئېلىپ كېلىشكە باشلىدى.¹³ مەن روھانىي شەلەميا، پۈتۈنچى زادوق ۋە لاۋىيلاردىن بولغان پىدايانى ئامبارلارغا مەسئۇل قىلدىم. مەن يەنە ماتتائىيانىڭ نەۋرىسى ھەم زاككۇرنىڭ ئوغلى خاناننى ئۇلارغا ياردەمچى قىلدىم. بۇلار ئىشەنچلىك ئادەملەر بولۇپ، خىزمەتداشلىرى لاۋىيلارغا ئادىللىق بىلەن تەقسىم قىلىشقا مەسئۇل ئىدى.

¹⁴ ئى خۇدا، بۇ ياخشى ئىشنى سەمگىدە تۇتقايسەن ھەمدە ساداقەتمەنلىك بىلەن ئىبادەتخانغا ۋە ئۇنىڭ خىزمەتلىرىگە قىلغانلىرىمنى ئۇنتۇپ قالمىغايەن!

¹⁵ ئۇ كۈنلەردە مەن بەزى يەھۇدىيلارنىڭ دەم ئېلىش كۈنىدە ئۈزۈم يانجىۋاتقانلىقىنى كۆردۈم. ئادەملەرنىڭ يەنە ئاشلىق ئېلىپ كېلىۋاتقانلىقىنى ۋە ئېشەكلىرىگە ئارتىۋاتقانلىقىنى كۆردۈم. ئۇلار دەم ئېلىش كۈنىدە ئۈزۈم، ئەنجۈر، شاراب ۋە ھەر خىل مەھسۇلاتلارنى يېرۇسالېمغا ئېلىپ كېلىۋاتاتتى. شۇنىڭ بىلەن مەن ئۇلارنى بۇ كۈندە مەھسۇلاتلىرىنى ساتماسلىققا ئاگاھلاندۇردۇم.¹⁶ يېرۇسالېمدا تۇرغان تىرىشەنلەردىن كەلگەنلەر بېلىق ۋە ھەر خىل تاۋارلارنى ئېلىپ كېلىپ دەم ئېلىش كۈنىدە يەھۇدىيەدىكىلەرگە سېتىۋاتاتتى، ھەتتا يېرۇسالېمدىمۇ شۇنداق قىلىۋاتاتتى.

¹⁷ شۇنىڭ بىلەن مەن يەھۇدىيلارنىڭ جامائەت ئەربابلىرىنى ئەيىبلەپ، مۇنداق

دېدىم:

— نېمە ئۈچۈن بۇنداق رەزىللىك بىلەن دەم ئېلىش كۈنىنى بۇلغايىسىلەر؟
¹⁸ ئەجدادلىرىڭلار شۇنداق قىلمىغانىدى؟ شۇنىڭ بىلەن خۇدايىمىز بۇ بالاينىپەتنى
 بىزگە ۋە بۇ شەھەرگە ياغدۇرغانىدى. ھازىر سىلەر دەم ئېلىش كۈنىنى بۇلغاش
 ئارقىلىق ئىسرائىللارغا قارشى تېخىمۇ زور غەزەپنى قوزغاۋاتىسىلەر!
¹⁹ شۇنىڭ بىلەن مەن دەرۋازىلارنى دەم ئېلىش كۈنىدىن ئاۋۋال، كۈن پاتقاندا
 تاقاشنى ۋە دەم ئېلىش كۈنى ئۆتۈپ كەتمۈگىچە ئاچماسلىقىنى بۇيرۇدۇم. مەن دەم
 ئېلىش كۈنىدە ھەرقانداق يۈك كىرمىسۇن، دەپ خىزمەتكارلىرىمنى دەرۋازىلارغا
 قويدۇم.²⁰ ھەر خىل تاۋارلارنى ئەكەلگەن سودىگەرلەر ۋە سېتىقچىلار بىر ياكى
 ئىككى قېتىم يېرۇسالېمنىڭ سىرتىدا كېچىنى ئۆتكۈزدى.²¹ شۇنىڭ بىلەن مەن:
 — نېمە ئۈچۈن كېچىنى سىپىل سىرتىدا ئۆتكۈزۈسىلەر؟ ئەگەر يەنە شۇنداق
 قىلساڭلار، ئەدىپىڭلارنى بېرىمەن! — دەپ ئاگاھلاندۇردۇم.
 شۇنىڭدىن كېيىن ئۇلار دەم ئېلىش كۈنىدە قايتا كەلمىدى.²² ئاندىن مەن دەم
 ئېلىش كۈنىنىڭ مۇقەددەسلىكىنى ساقلاش ئۈچۈن، لاۋىيلارنىڭ ئۆزلىرىنى پاكلاپ
 دەرۋازىلارغا قاراۋۇللۇق قىلىشنى بۇيرۇدۇم.

ئى خۇدايىم، بۇنىڭ ئۈچۈن مېنى سەمكىدە تۇتقايسەن ھەمدە يۈكسەك
 مەڭگۈلۈك مېھىر – مۇھەببەتنىڭ بىلەن ماڭا رەھىم – شەپقەت
 كۆرسەتكەيسەن!

²³ شۇ كۈنلەردە مەن ئاشدود، ئاممون ۋە موئابلاردىن ئۆيلەنگەن بەزى
 يەھۇدىيلارنى كۆردۈم.²⁴ تېخىمۇ يامىنى، ئۇلارنىڭ بالىلىرىنىڭ يېرىمى دېگۈدەك ئۆز
 يەھۇدىي تىلىمىزنى بىلمەي، پەقەت ئاشدودلۇق ياكى باشقا خەلقلەرنىڭ تىلىنىلا
 سۆزلىيەلەتتى.²⁵ شۇنىڭ بىلەن مەن ئۇلارنى ئەيىبلەپ، ئۇلارغا لەنەت يېغىشنى
 تىلىدىم. بەزىلىرىنى ئۇرۇپ، چېچىنى يۇلدۇم. مەن ئۇلارنى بالىلىرىنىڭ يەرلىكلەر
 بىلەن توي قىلىشىغا يول قويماسلىقى ئۈچۈن خۇدا ئالدىدا قەسەم ئىچكۈزدۈم.
²⁶ مەن ئۇلارغا مۇنداق دېدىم:

نەخەميا

— بۇ، ئىسرائىلىيەنىڭ سۇلايمان پادىشاھىنىڭ گۇناھ ئۆتكۈزۈشكە ئازدۇرۇلغىنىدەك بىر ئىش ئەمەسمۇ؟ ھەرقانداق مىللەتتىن ئۇنىڭغا سېلىشتۇرغۇدەك پادىشاھ بولمىغان، خۇدا ئۇنىڭغا مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىپ، ئۇنى ئىسرائىللارنىڭ پادىشاھى قىلىپ تىكلەنگەن. بىراق شۇنداق بولسىمۇ ئۇ يات مىللەتلەردىن بولغان ئاياللارنىڭ ئازدۇرۇشى بىلەن گۇناھ ئۆتكۈزگەن.²⁷ ئەمدى سىلەر قانداقلارچە باشقا مىللەتلەردىن ئۆيلىنىپ، گۇناھ ئۆتكۈزۈپ، خۇداغا ساداقەتسىزلىك قىلىشنى ئويلاشقا جۈرئەت قىلالىدىڭلار؟!
²⁸ باش روھانىي ئەلياشىبىنىڭ ئوغلى يوياداننىڭ بىر ئوغلى خورونلۇقلاردىن بولغان سانباللاتنىڭ قىزىنى ئالغان، شۇنىڭ بىلەن مەن ئۇنى جامائەت ئالدىدا قوغلاپ چىقاردىم.

²⁹ ئى خۇدايىم، بۇ ئادەملەرنى ھەمدە ئۇلارنىڭ روھانىيلىقىنى ۋە سېنىڭ روھانىيلار ھەم لاۋىيلار بىلەن تۈزگەن ئەھدەگىنى بۇلغىغىنىنى ئېسىڭدە تۇتقايسەن!

³⁰ شۇنىڭ بىلەن مەن خەلقنى ھەرقانداق يات خەلقلەردىن يۇققان يامان تەسىرلەردىن پاكلىدىم. مەن روھانىيلارغا ۋە لاۋىيلارغا ۋە زېپە بېكىتىپ، ھەربىر ئادەمگە ئۆز خىزمىتىنى بەردىم.³¹ مەن يەنە بەلگىلىك ۋاقىتتا ئوتۇنلارنىڭ ھەمدە تۇنجى پىشقان مېۋىلەرنىڭ قۇربانلىق سۇپىسىغا ئېلىپ كېلىنىشىنى ئورۇنلاشتۇردۇم.

ئى خۇدا، مېنى سەمگىدە تۇتقايسەن، ماڭا مېھرىبانلىق قىلغايىسەن!

ئەستىر

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

مۇقەددەس كىتابنىڭ «ئەستىر» دىن ئىبارەت ئۈشۈبۇ قىسمىدا پېرسىيە ئىمپېرىيىسىنىڭ خانىشلىق مەرتىۋىسىگە ئېرىشكەن يەھۇدىي قىزى ئەستىرنىڭ ئۆز خەلقىنى قۇتقۇزغانلىقى يېزىلغان. «ئەستىر» دىكى ۋەقەلىك پېرسىيە ئىمپېرىيىسىدە ئاخشۇپروش ھۆكۈمرانلىق قىلغان يىللىرى يەنى مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 485 - 464 يىللىرى يۈز بەرگەن. مۇسا پەيغەمبەرنىڭ ئۆز خەلقىنى مىسىردىن ئېلىپ چىققىنىغا تەخمىنەن مىڭ يىل بولغان چاغلار ئىدى. مۇسا پەيغەمبەر دەۋرىدە پەرۋەردىگار خۇدا ئىسرائىللارنى ئۆز خەلقى قىلىپ بەلگىلەپ، ئۇلار بىلەن ئەھدە تۈزگەنىدى. شۇ ئەھدىگە ئاساسەن ئۇلار خۇدانىڭ ئەمرلىرىگە بويسۇنمىسا، خۇدانىڭ جازاسىغا ئۇچرايتتى. لېكىن ئىسرائىللار خۇداغا ئىتائەت قىلماستىن، داۋاملىق ساختا ئىلاھلارغا چوقۇندى. پەرۋەردىگار خۇدا ئىسرائىللارنى ئاگاھلاندۇرۇش ئۈچۈن نۇرغۇن پەيغەمبەرلەرنى ئەۋەتكەن بولسىمۇ، ئۇلار يەنىلا ساختا ئىلاھلاردىن ئۆزلىرىنى تارتالمىدى. خۇدا ئاخىرى ئىسرائىللارنى جازالاپ، بابىلنىڭ پادىشاھىنى ئۇلارنىڭ زېمىنىنى بېسىۋېلىپ، پايتەختى يېرۇسالېمنى ۋەيران قىلىشقا ۋە ئاھالىسىنى سۈرگۈن ئېتىشكە ئەۋەتتى. بۇ ۋەقە مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 586 - يىلى يۈز بەردى. ۋاھالەنكى خۇدا ئۆز خەلقى بولغان ئىسرائىللارغا پەيغەمبەر يەرەمىيا ئارقىلىق ئۇلار سۈرگۈن قىلىنىپ يەتمەش يىلدىن كېيىن، ئۇلارنى يەنە ئۆز زېمىنىغا قايتۇرۇپ كېلىدىغانلىقىنى ئېيتقاندى. ئىسرائىللار سۈرگۈن قىلىنىپ ئۇزۇن ئۆتمەي، بابىل پېرسىيە ئىمپېرىيىسى تەرىپىدىن بېسىۋېلىندى.

پېرسىيلىكلەر ئىسرائىللارغا نىسبەتەن قاتتىق قول بولمىدى، خۇددى خۇدا ئالدىن ئېيتقىنىدەك، يەتمەش يىلدىن كېيىن ئىسرائىللار ئۆز زېمىنىغا قايتىپ كېلىشكە باشلىدى. ئۇلار ئەمدى ساختا ئىلاھلارغا يەنە چوقۇنمايدىغان بولدى. شۇنداقتىمۇ پېرسىيىدىكى ئىسرائىللار باشقا بىر چوڭ خەتەرگە دۇچ كېلىدۇ. ئۈشۈبۇ خەتەر ھەققىدە «ئەستىر» دە بايان قىلىنغان. ئامالەكلەر ئىسرائىللارغا ئۇزۇندىن بېرى

دۈشمەن بولۇپ كېلىۋاتقان خەلق ئىدى. مۇسا پەيغەمبەر ئىسرائىللارنى مسىردىن ئېلىپ چىققاندىن كېيىن، ئامالەكلەر بىرىنچى بولۇپ ئىسرائىللارغا ھۇجۇم قىلغانىدى. سائۇل ئىسرائىللارغا پادىشاھ بولغان چاغلاردا، ئاگاگ ئامالەكلەرگە پادىشاھ بولغان بولۇپ، ئىسرائىللار بىلەن بولغان ئۇرۇشتا ئاگاگ ئۆز خەلقىگە باشچىلىق قىلغانىدى. ئەستىرنىڭ دەۋرىدە ئاگاگنىڭ ئەۋلادى بولغان ھامان يەنىلا پېرسىيە ئىمپېرىيىسىدە تۇرۇۋاتقان بارلىق ئىسرائىللارنى ئۆلتۈرۈۋېتىشنى پىلانلايدۇ. «ئەستىر» دىكى نۇرغۇن ۋەقەلىكلەردىن، مەسىلەن ئالتىنچى باپتىكى پېرسىيەنىڭ پادىشاھى ئاخاشۋېروشىنىڭ ئۇيقۇسىنىڭ كەلمەسلىكى بىلەن كېيىنكى ۋەقەلىكلەرنىڭ چېتىشىشىدىن شۇنى بىلەلەيمىزكى، گەرچە «ئەستىر» نىڭ ھېچقانداق يېرىدە «خۇدا» دېگەن سۆز تلغا ئېلىنمىسىمۇ، ئەمما خۇدا پۈتۈن ۋەقەلىكلەرنى باشقۇرۇپ تۇرغان.

«ئەستىر» دىكى مۇھىم نۇقتا خۇدانىڭ ئىنسانلارغا بەرگەن ئەمىرلىرىنى تەكىتلەش بولماستىن، بەلكى خۇدانىڭ بىز ئىنسانلارنى ئۇلارنىڭ ئەتراپىدا يۈز بەرگەن ئەمەلىي ئىشلار ئارقىلىق يېتەكلىگەنلىكىدۇر.

مۇقەددەس كىتابنىڭ «ئەستىر» دىن ئىبارەت بۇ قىسمىدا يەھۇدىيلارنىڭ پۇرىم بايرىمىنىڭ تارىخىي ئارقا كۆرۈنۈشى چۈشەندۈرۈلدى.

تېزىس:

1. ئەستىرنىڭ خانىش بولۇشى (1 - ، 2 - بابلار)
2. ھامان پىلانلىغان سۇيىقەست (3 - 5 - بابلار)
3. ھاماننىڭ جازالىنىشى (6 - ، 7 - بابلار)
4. يەھۇدىيلارنىڭ دۈشمەنلىرىنى مەغلۇپ قىلىشى (8 - 10 - بابلار)

ئەستىرا

پادىشاھ ئاھاشۇپروسنىڭ ۋاشتىنى خانىشلىقتىن قالدۇرۇشى

¹⁻² تۆۋەندىكى ۋەقە پادىشاھ ئاھاشۇپروس زامانىدا يۈز بەرگەن. ئاھاشۇپروس سۇزا قەلئەسىدىكى تەختىدە ئولتۇرۇپ، ھىندىستاندىن مىسىرنىڭ نېرسىغچە بولغان بىر يۈز يىگىرمە يەتتە ئۆلكىگە ھۆكۈمرانلىق قىلغانىدى. ³ ئۇ ھۆكۈمرانلىقنىڭ ئۈچىنچى يىلىدا بارلىق ئالىي ئەمەلدارلىرى بىلەن بەگلىرىگە بىر كاتتا زىياپەت بەردى. زىياپەتكە پېرسىيە بىلەن مىدىيانىڭ سەركەردىلىرى، ھەرقايسى ئۆلكىلەردىكى يۇقىرى تەبىقىدىكىلەر ۋە ئالىي ئەمەلدارلار كېلىپ قاتناشتى. ⁴ زىياپەت ئالتە ئاي داۋاملاشتى. پادىشاھ بۇ جەرياندا ئۇلارغا ئۆز ئىمپېرىيىسىنىڭ بايلىقى ۋە ئۆزىنىڭ شان - شەرىپىنى نامايان قىلدى. ⁵ ئارقىدىنلا پادىشاھ يەنە سۇزا قەلئەسىدىكى پۈتۈن كىشىلەرگە، مەرتىۋىسىنىڭ يۇقىرى - تۆۋەنلىكىگە قارىماي، ئوردا گۈلزارلىقىدا يەتتە كۈن زىياپەت بەردى. ⁶ مەزكۇر گۈلزارلىق ئاق ۋە كۆك كەندىر رەختتىن تىكىلگەن پەردىلەر بىلەن بېزەلگەن بولۇپ، بۇ پەردىلەر مەرمەر تاش تۈۋرۈكلەردىكى كۈمۈش ھالقىلارغا سۆسۈن رەڭلىك كەندىر رەخت بىلەن چېكىلگەنىدى. مەرمەر تاش، سەدەپ ۋە تۈرلۈك رەڭلىك تاشلار ياتقۇزۇلغان يەرنىڭ ئۈستىگە ئالتۇن - كۈمۈشتىن ياسالغان يۆلەنچۈكلۈك ئۇزۇن

ئەستىر

ئورۇندۇقلار قويۇلغاندى. ⁷ شارابلار بىر - بىرىگە ئوخشىمايدىغان ئالتۇن قەدەھلەرگە قۇيۇلغان بولۇپ، پادىشاھنىڭ بۇيرۇقى بويىچە ئوردىدىكى شارابلار مەردلەرچە تەمىنلەندى. ⁸ پادىشاھ ئوردا خىزمەتكارلىرىغا ھەممەيلەننىڭ خالىغانچە شاراب ئىچىشىگە يول قويۇشلىرىنى، ئەمما ھېچكىمگە زورلىماسلىقلىرىنى بۇيرۇدى. ⁹ شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا خانىش ۋاھىتى پادىشاھ ئاخاشۇپروشنىڭ ئوردىسىدا ئاياللار ئۈچۈن ھەم زىياپەت بەردى.

¹⁰ كاتتا زىياپەتنىڭ يەتتىنچى كۈنى پادىشاھ شارابتىن كەيىپى چاغ بولغىنىدا، ھۇزۇرىدا خىزمەت قىلىدىغان يەتتە ھەرەمئاغىسىنى * يەنى مەھۇمان، بىزتا، خاربونا، بىغتا، ئاباقتا، زىتار، كەركەسلەرنى ¹¹ خانىش ۋاھىتىغا خانىشلىق تاجىنى كىيدۈرۈپ، ھۇزۇرىغا تەكلىپ قىلىپ كېلىشلىرىنى بۇيرۇدى. خانىش ئىنتايىن چىرايلىق ئايال بولغاچقا، پادىشاھ ئالىي ئەمەلدارلىرى بىلەن بارلىق زىياپەت ئەھلىگە ئۇنىڭ گۈزەل جامالىنى كۆرسەتمەكچىدى. ¹² لېكىن ھەرەمئاغىلىرى خانىش ۋاھىتىغا پادىشاھنىڭ ئەمرىنى يەتكۈزگەندە، ئۇ بېرىشنى رەت قىلدى. بۇنىڭ بىلەن پادىشاھ ئىنتايىن خاپا بولۇپ، غەزىپى ئۆرلەپ كەتتى. ¹³ ئاشۇ ۋاقىتتىكى پادىشاھلارنىڭ قائىدىسى بويىچە پادىشاھ مەلۇم مەسىلىلەرگە دۇچ كەلگەندە، قانۇن ۋە تەرتىپ - ئىنتىزامنى ياخشى بىلىدىغانلارنىڭ مەسلىھەتىنى ئالاتتى، شۇڭا پادىشاھ ئۆز زامانىنىڭ تاكامۇللاشقان ئاقىللىرىدىن مەسلىھەت سورىدى. ¹⁴ ئاقىللاردىن ئۇنىڭ يېقىنلىرى كارىشنا، شىتار، ئاداماتا، تارشىش، مەرەس، مارسىنا ۋە مەمۇكانلار ئىدى. ئۇلار پىرسىيە ۋە مىدىيادىكى يەتتە ئالىي ئەمەلدار بولۇپ، پادىشاھ بىلەن دائىم كۆرۈشەلەيدىغان ۋە ئىمپېرىيە ئالدىنقى ئورۇندا تۇرىدىغان كىشىلەر ئىدى. ¹⁵ پادىشاھ ئۇلاردىن:

— مەنكى پادىشاھ ئاخاشۇپروش ھەرەمئاغىسىنى ئەۋەتىپ، خانىش ۋاھىتىغا ئەمر يەتكۈزگەندىم. لېكىن، ئۇ ئەمرىمنى بەجا كەلتۈرمىدى. قانۇن بويىچە ئۇنى قانداق بىر تەرەپ قىلىش كېرەك؟ — دەپ سورىدى. ¹⁶ مەمۇكان بۇنىڭغا جاۋابەن پادىشاھ

* 10 ھەرەمئاغىلىرى ئوردىدىكى نۇرغۇن ئىشلاردا مۇھىم ئورۇندا تۇرىدىغان خىزمەتچىلەر بولۇپ، كۆپ ھاللاردا ئۇلار ئوردا توقاللىرىنى باشقۇرۇش ئىشىغا مەسئۇل بولاتتى. ئۇلار پىچۇبىلىگەن ئەرلەر بولۇپ، قىزلارغا چېقىلمايتتى ۋە پەرزەنتمۇ قالدۇرالمىيتتى.

ئەستىر

ۋە باشقا ئالىي ئەمەلدارلارغا مۇنداق دېدى:

— خانىش ۋاھتى پادىشاھنىڭ ئالدىدا ئەمەس، بەلكى پادىشاھنىڭ ھەرقايسى ئۆلكىلەردىكى ئالىي ئەمەلدارلىرىنىڭ شۇنداقلا پۈتكۈل خەلقلەرنىڭ ئالدىدىمۇ خاتالىق ئۆتكۈزۈپتۇ!¹⁷ چۈنكى خانىشنىڭ قىلغان بۇ ئىشى ئىمپېرىيىمىزدىكى ھەممە ئاياللارنىڭ ئارىسىغا تارقىلىشى بىلەنلا بۇ ئىش ئۇلارنىڭ ئۆز ئەرلىرىنى كۆزىگە ئىلماسلىقىغا سەۋەب بولىدۇ. ئۇلار: «پادىشاھ ئاخاشۇپروش خانىش ۋاھتىنى ھۇزۇرىغا تەكلىپ قىلغانىكەن، ئەمما ئۇ بېرىشنى رەت قىلىپتۇ» دېيىشىدۇ.

¹⁸ پېرسىيە ۋە مىدىيادىكى ئەمەلدارلارنىڭ خانىشنىڭ بۇ ئىشىنى ئاڭلىغان ھامان ئەرلىرىگە شۇنداق مۇئامىلە قىلىشقا باشلايدۇ. بۇنىڭ بىلەن ئائىلىدە مەنىستەمەسلىك بىلەن خاپىلىق ئۈزۈلمەيدۇ.¹⁹ ئەگەر ئالىيلىرى خالىسىلا، بۇنىڭدىن كېيىن ۋاھتى پادىشاھنىڭ ھۇزۇرىغا كەلمسۇن، دەپ ئەمىر چۈشۈرگەنلا ۋە بۇ ئەمرنى يازدۇرۇپ، پېرسىيە بىلەن مىدىيانىڭ قانۇنىغا ئۆزگەرمەس قىلىپ كىرگۈزگەنلا ۋە ئالىيلىرى ئۇنىڭ خانىشلىق ئورنىنى ئۇنىڭدىن ياخشىراق بىرسىگە بەرگەنلا.²⁰ پادىشاھ ئەمرى كاتتا ئىمپېرىيىلىرىنىڭ ھەممە جايلىرىغا جاكارلانغاندىن كېيىن، ھەممە ئاياللار ئۆز ئەرلىرىنىڭ مەرتىۋىسىنىڭ بار يوقلۇقىدىن قەتئىينەزەر، ئۇلارنى ھۆرمەت قىلىدىغان بولىدۇ، — دېدى.

²¹ پادىشاھ ۋە ئۇنىڭ ئالىي ئەمەلدارلىرى بۇ پىكىرنى توغرا تاپتى، شۇڭا پادىشاھ مەمۇرىيەتنىڭ تەكلىپى بويىچە ئىش كۆردى.²² پادىشاھ ھەربىر ئۆلكە خەلقىنىڭ ئۆز تىلى - يېزىقىدا ئىمپېرىيىنىڭ ھەممە جايلىرىغا: «ھەربىر ئۆز ئائىلىسىنىڭ خوجايىنىدۇر» دەپ ھۆكۈم چۈشۈردى.

2 - باب

ئەستىرنىڭ خانىش بولۇشى

¹ پادىشاھ ئاخاشۇپروشنىڭ غەزىپى قايىتقاندىن كېيىن، ۋاھتى ۋە ئۇنىڭ قىلغانلىرى ھەم ئۇنىڭ ئۈستىدىن چىقىرىلغان ئۆز يارلىقى ھەققىدە ئويلايدىغان بولدى.

ئەستىر

² پادشاھنىڭ مەخسۇس غۇلاملىرى پادشاھقا:

— ئالىلىرى ئۈچۈن ياش ۋە چىرايلىق قىزلار تېپىپ كەلتۈرۈلسۇن. ³ بۇ چىرايلىق قىزلارنى سۇزا قەلئەسىدىكى ھەرەمخانغا يىغىپ كېلىش ئۈچۈن ئىمپېرىيىلىرىنىڭ ھەرقايسى ئۆلكىلىرىگە ئەمەلدارلار تەيىنلەنسۇن. قىزلار ئوردا توقاللىرىغا مەسئۇل ھەرەمئاغىسى ھېگايىنىڭ باشقۇرۇشىدا بولسۇن ۋە پەدەز مۇلازىمىتى بىلەن تەمىنلەنسۇن. ⁴ ئاندىن ئۆزلىرىگە ياققان قىز ۋاقتىنىڭ ئورنىغا خانىش بولسۇن، — دەپ تەكلىپ بەردى. بۇ تەكلىپ پادشاھقا ياققاچقا، ئۇ شۇنداق قىلدى.

⁵ سۇزا قەلئەسىدە مۇردىكاي ئىسىملىك بىر يەھۇدىي بولۇپ، ئۇ بىنىامىن قەبىلىسىدىن بولغان يائىرنىڭ ئوغلى ئىدى. يائىر شىمئىنىڭ ئوغلى، شىمئى بولسا كىشىنىڭ ئوغلى ئىدى. ⁶ بابىل پادشاھى نىبۇكادنەزەر يېرۇسالېمدىن يەھۇدىيە پادشاھى يېھوياكىننى بىر توپ ئادەملەر بىلەن بىللە ئەسىر قىلىپ ئېلىپ كەلگەندە، كىشىمۇ شۇلارنىڭ ئىچىدە ئىدى. ⁷ مۇردىكاي ئىسىملىك بىر نەۋرە سىڭلىسى بولۇپ، ئۇنىڭ ئىبرانىيچە ئىسمى ھاداسسا ئىدى. ئۇ بىر گۈزەل، كېلىشكەن قىز بولۇپ، ئاتا — ئانىسى تۈگەپ كەتكەندىن كېيىن مۇردىكاي ئۇنى ئۆز قىزى قىلىپ بېقىۋېلىپ، چوڭ قىلغانىدى.

⁸ پادشاھنىڭ پەرىمانى بىلەن نۇرغۇن قىزلار سۇزا قەلئەسىدىكى ھەرەمخانغا كەلتۈرۈلگەندە، ئەستىر مۇ ئوردىدىكى قىزلارغا مەسئۇل ھېگايغا تاپشۇرۇلدى. ⁹ ئەستىر ھېگايغا ياقتى. ھېگاي ئۇنىڭغا ئىلتىپات قىلىپ، دەرھال ئۇنى پەرداز مۇلازىمىتى ۋە ئالاھىدە يېمەكلىكلەر بىلەن تەمىنلىدى. شۇنداقلا ئۇ ئوردىدىن يەتتە كېنىزە كىنى ئۇنىڭ خىزمىتىنى قىلىشقا تاللاپ، ئەستىر ۋە ئۇلارغا ھەرەمخاندىن ئەڭ ياخشى جاينى بەردى. ¹⁰ ئەستىر ئۆز خەلقى ۋە ئۇرۇق — ئەجدادى ھەققىدە ھېچكىمگە ھېچنېمە ئېيتىمىدى، چۈنكى مۇردىكاي ئۇنىڭغا بۇ توغرىسىدا ئېغىز ئاچماسلىقىنى بۇيرۇغانىدى. ¹¹ مۇردىكاي ئەستىرنىڭ ھال — ئەھۋالىدىن خەۋەر ئېلىش ۋە ئۇنىڭغا قانداق مۇئامىلە قىلىنىۋاتقانلىقىنى بىلىش ئۈچۈن، ھەر كۈنى ھەرەمخاندا ھويلىسىنىڭ ئەتراپىدا مېڭىپ يۈردى.

¹² رەسمىيەت بويىچە ھەربىر ياش قىز پادشاھ ئاخشۇپروشىنىڭ ھۇزۇرىغا كىرىش

ئەستىر

ئۈچۈن، ئۆز نۆۋىتى كېلىشتىن بۇرۇن ئالتە ئاي مۇرمەككى يېغى بىلەن، ئالتە ئاي خۇش پۇراق ئەتىر ۋە مايىلار بىلەن جەمئىي ئون ئىككى ئاي پەرداز قىلىنىشى كېرەك ئىدى.¹³ قىز پادىشاھنىڭ ھۇزۇرىغا كىرگەندە، ھەرەمخانىدىن ئوردىغا نېمىنى ئېلىپ كېتىشىنى خالىسا، ئۇنىڭغا شۇ نەرسىلەر بېرىلەتتى.¹⁴ كەچقۇرۇن پادىشاھ ھۇزۇرىغا كىرگەن قىز ئەتىسى ئەتىگەندە ئوردىدىكى ھەرەمخانىنىڭ باشقا بىر بۆلۈمىگە ئەۋەتىلەتتى. ئۇ ھەرەمخانا توقاللىرىنى باشقۇرغۇچى ھەرەمئاغىسى شائاشغاز نازارىتى ئاستىدا ئىدى. پەقەت پادىشاھقا ياققان، ئىسمى ئاتا چاقىرىلغان قىزلا قايتىدىن ئۇنىڭ ھۇزۇرىغا كىرەلەيتتى.¹⁵ ئەستىر يەنى ئابىخايلىنىڭ قىزى (موردىكاي بېقىۋالغان ئۆزىنىڭ بىر نەۋرە سىڭلىسى) نىڭ پادىشاھ ھۇزۇرىغا كىرىش نۆۋىتى كەلگەندە، ھەرەمئاغىسى ھېگاي ئۇنىڭغا نېمىنى ئېلىش ھەققىدە تەكلىپ بەرگەن بولسا، شۇنى ئالدى ۋە باشقا ھېچ نەرسە سورىمىدى. ئەستىرنى كۆرگەنلەرنىڭ ھەممىسى ئۇنى ياقىتۇرۇپ قالاتتى.¹⁶ شۇنداق قىلىپ ئاخاشۇپروش ئىمپېرىيىسىنىڭ يەتتىنچى يىلى، ئونىنچى ئايدا* يەنى تەبەت ئېيىدا ئەستىر پادىشاھ ئاخاشۇپروشنىڭ ئوردىسىغا كەلتۈرۈلدى.¹⁷ پادىشاھ ئەستىرنى بارلىق ئاياللاردىن ياخشى كۆردى. ئۇ پادىشاھنىڭ ئىلتىپاتى ۋە ئامراقلىقىغا بارچە قىزلاردىن ئارتۇق سازاۋەر بولغاچقا، پادىشاھ ئۇنىڭ بېشىغا خانىشلىق تاجىنى كىدۈرۈپ، ۋاشتىنىڭ ئورنىغا خانىش قىلدى.¹⁸ كەينىدىن، پادىشاھ ھەممە ئالىي ئەمەلدارلىرى ۋە بەگلىرىگە ئەستىر شەرىپى ئۈچۈن بىر كاتتا زىياپەت بەردى. ھەممە ئۆلكىلەردە بايرام ئېلان قىلىندى ۋە سېخىلىق بىلەن ھەدىيەلەر بېرىلدى.

موردىكايىنىڭ پادىشاھنىڭ ھاياتىنى قۇتقۇزۇشى

¹⁹ قىزلار ئىككىنچى قېتىم ھەرەمخانىغا يىغىلغاندا، موردىكاي ئوردىدا مەنەسەپكە ئېرىشكەندى.²⁰ ئەستىر موردىكايىنىڭ تاپىلىشى بويىچە، ئۆزىنىڭ خەلقى ۋە

* «ئەستىر» دە ئەگەر ئايىلار نومۇر بويىچە ئېلىنغان بولسا، ئىبرانىي كالىپنداردىكى ۋاقتىنى كۆرسىتىدۇ. ئەگەر ئايىلار ئىسمى بىلەن ئېلىنغان بولسا، پارس كالىپنداردىكى ۋاقتىنى كۆرسىتىدۇ. ئۇشۇ ئايەتتىكى ۋاقت مىلادىيە كالىپندارى بويىچە تەخمىنەن مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 478 - يىلىنىڭ ئون ئىككىنچى ئېيىغا توغرا كېلىدۇ.

ئەستىر

ئۇرۇق - ئەجدادى ھەققىدە يەنىلا ھېچكىمگە ھېچنېمە ئېيتىمىدى. ئەستىر موردىكاياغا ئۇنىڭ تەربىيىسىدىكى ۋاقتىدا بويسۇنغاندەك بويسۇناتتى.

²¹ موردىكايا ئوردىدا خىزمەت قىلغان مەزگىلدە، ئوردا دەرۋازىسىدا كۆزەتچىلىك قىلىدىغان بىخەتەر ۋە تەرەش ئىسىملىك ئىككى ھەرەمئاغىسى بولۇپ، ئۇلار پادىشاھ ئاخاشۋېروشاقتا ئىنتايىن غەزەپلىنىپ، ئۇنى ئۆلتۈرۈۋېتىشنى قەستلەپ يۈرەتتى.

²² موردىكايا بۇ سۇيىقەستنى بىلىپ قېلىپ، خانىش ئەستىرگە مەلۇم قىلدى. ئەستىر بۇ ئىشنى موردىكاينىڭ نامىدا پادىشاھقا يەتكۈزدى. ²³ تەكشۈرۈلۈش ئارقىلىق بۇ ئىشنىڭ راستلىقى ئىسپاتلانغاندىن كېيىن، بۇ ئىككى كىشى دارغا ئېسىپ ئۆلتۈرۈلدى. بۇ ۋەقە ئىمپېرىيىنىڭ تەزكىرىسىگە پادىشاھنىڭ كۆز ئالدىدا يېزىپ قويۇلدى.

3 - باب

ھاماننىڭ يەھۇدىيلارنىڭ نەسلىنى يوقىتىش سۇيىقەستى

¹ بۇ ئىشلاردىن كېيىن پادىشاھ ئاخاشۋېروش ئاگاگنىڭ نەسلىدىن بولغان ھاممىداتانىڭ ئوغلى ھاماننىڭ ئەمىلىنى بارلىق ئەمەلدارلارنىڭكىدىن يۇقىرى ئۆستۈردى. مەرتىۋە جەھەتتە ھامان پادىشاھ ئاخاشۋېروشىنىڭ كەينىدىلا تۇراتتى.

² ئوردىدىكى پۈتۈن ئەمەلدارلارنىڭ ھەممىسى پادىشاھنىڭ بۇيرۇغىنىدەك ھاماننىڭ ئالدىدىن ئۆتكەندە، ئۇنىڭغا ئېگىلىپ تەزىم قىلىشاتتى. پەقەت موردىكايا ئېگىلىمەيتتى ھەم تەزىم قىلمايتتى. ³ بۇنى كۆرگەن ئوردىدىكى باشقا ئەمەلدارلار ئۇنىڭدىن:

— پادىشاھنىڭ ئەمرىگە بويسۇنمىغىنىڭز نېمىسى؟ — دەپ سورىدى. ⁴ ئۇلار موردىكاياغا بۇ گەپنى ھەر كۈنى دېسىمۇ، ئەمما موردىكايا ئۇلارنىڭ سۆزىگە قۇلاق سالمىدى. موردىكايا ئۇلارغا چۈشەندۈرۈپ:

— مەن يەھۇدىي، ھامانغا تەزىم قىلمايمەن، — دېدى. شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار ھاماننىڭ موردىكاينىڭ بۇ ئىشىغا يول قويدىغان - قويمىدىغانلىقىنى بىلىپ بېقىش

ئەستىر

ئۈچۈن بۇ گەپنى ئۇنىڭغا دەپ قويدى.

⁵ ھامان موردىكاينىڭ ئۇنىڭغا ئېگىلىپ تەزىم قىلمىغانلىقىنى كۆرۈپ ئىنتايىن غەزەپلەندى. ⁶ ئۇ يەنە موردىكاينىڭ يەھۇدىي ئىكەنلىكىنى بىلىشى بىلەن، يالغۇز موردىكاينىڭ ئۆزىنىلا جازالاش ئازلىق قىلىدىكەن دەپ قارىدى. شۇڭا ئۇ ئاخاشۋېروش ئىمپېرىيىسىدىكى پۈتۈن يەھۇدىيلارنى يەنى موردىكاينىڭ ئۆز خەلقىنى قىرىپ تاشلاشنى پىلانلىدى.

⁷ ئاخاشۋېروش ئىمپېرىيىسىنىڭ ئون ئىككىنچى يىلى بىرىنچى ئايدا يەنى نىسان ئېيىدا * بۇ پىلاننىڭ ئەمەلگە ئاشۇرۇلۇشىغا بىر كۈننىڭ بەلگىلىنىشى ئۈچۈن، ھاماننىڭ ئالدىدا «پۇر» (چەك) تارتىلدى. پۇردا ئون ئىككىنچى ئاينىڭ يەنى ئادار ئېيىنىڭ ئون ئۈچىنچى كۈنى*، تەخمىنەن بىر يىلدىن كېيىنكى ۋاقىت چىقتى. ⁸ ئاندىن ھامان پادىشاھ ئاخاشۋېروشقا:

— ئىمپېرىيىلىرىنىڭ ھەممە ئۆلكىلىرىگە چېچىلىپ كەتكەن شۇنداقلا ئۆم ياشايدىغان بىر خەلق بار. ئۇلارنىڭ قانۇنلىرى باشقا خەلقلەرنىڭ قانۇنلىرىغا ئوخشىمايدۇ. ئۇلار ئىمپېرىيىمىزنىڭ قانۇنلىرىغا بويسۇنمايدۇ. ئۇلارنىڭ ياشىشىغا يول قويۇش ئىمپېرىيىمىزنىڭ مەنپەئىتىگە پايدىسىز دۇر. ⁹ ئەگەر ئالىيلىرى خالىسىلا، ئۇلارنى يوقىتىش ئۈچۈن مەكتۈپ يازدۇرغايلا. مەن ئىمپېرىيىمىزنىڭ مەمۇرىي خىراجىتى ئۈچۈن خەزىنىگە ئۈچ يۈز ئاتمىش مىڭ كىلو كۈمۈش تاپشۇرۇشقا كاپالەتلىك قىلىمەن، — دەپ مەلۇم قىلدى. ¹⁰ شۇنىڭ بىلەن پادىشاھ قوشۇلغانلىقىنى بىلدۈرۈپ، ئۆزىنىڭ مۆھۈرلۈك ئۈزۈكىنى يەھۇدىيلارنىڭ دۈشمىنى بولغان ئاگاگنىڭ نەسلىدىن بولغان ھاممىداتاننىڭ ئوغلى ھامانغا بەردى. ¹¹ پادىشاھ ئۇنىڭغا:

— بۇ كۈمۈشلەر ئۆزۈڭگە قالسۇن. ئۇ خەلقىنى قانداق قىلىمەن دېسەڭ، شۇنداق قىل! — دېدى. ¹² شۇڭا بىرىنچى ئاينىڭ ئون ئۈچىنچى كۈنى* ھامان پادىشاھنىڭ

*7. مىلادىيە كالىپندارى بويىچە تەخمىنەن مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 472 - يىلنىڭ تۆتىنچى ئېيىغا توغرا كېلىدۇ.

*7. مىلادىيە كالىپندارى بويىچە ئۈچىنچى ئاينىڭ يەتتىنچى كۈنىگە توغرا كېلىدۇ

*12. مىلادىيە كالىپندارى بويىچە تۆتىنچى ئاينىڭ ئون يەتتىنچى كۈنىگە توغرا كېلىدۇ.

پۈتۈكچىلىرىنى يىغىپ، ئىمپېرىيىنىڭ ھەممە ئۆلكىلەردىكى رەئىسلىرى، بەگلىرى ۋە ئالىي ئەمەلدارلىرىغا قارىتا مەكتۇپ يازدۇردى. مەكتۇپلار ھەر بىر ئۆلكە خەلقىنىڭ ئۆز تىلى - يېزىقىدا بولۇپ، ئۇلار پادىشاھنىڭ نامىدا يېزىلدى. شۇنداقلا ئۇلارغا پادىشاھنىڭ مۆھۈرلۈك ئۈزۈكى بېسىلدى.¹³ مەكتۇپلار چاپارمەنلەر ئارقىلىق پادىشاھنىڭ قول ئاستىدىكى ھەممە ئۆلكىلەرگە ئەۋەتىلدى. مەكتۇپلاردا: «ئون ئىككىنچى ئاينىڭ يەنى ئادار ئېيىنىڭ ئون ئۈچىنچى كۈنى* يەھۇدىيلارنىڭ قېرى - ياش، ئەر - ئايال، بالا - چاقىلىرىنىڭ ھەممىسى بىر كۈن ئىچىدە قىرىلسۇن، ئۆلتۈرۈلسۇن، يوق قىلىنسۇن، مال - مۈلۈكلىرى تالان - تاراج قىلىنسۇن» دەپ يېزىلغانىدى.¹⁴ ھەممە ئادەمنىڭ شۇ كۈنى تەييار بولۇپ تۇرۇشى ئۈچۈن، مەكتۇپنىڭ كۆچۈرمە نۇسخىسى ھەرقايسى ئۆلكىلەردە پەرمان بولۇپ، ھەممە پۇقرالارغا ئالدىن ئېلان قىلىنماقچى بولدى.¹⁵ پادىشاھنىڭ ئەمرىگە بىنائەن، مەزكۇر پەرمان سۇزا قەلئەسىدە ئېلان قىلىندى. چاپارمەنلەر پەرماننى دەرھال ھەرقايسى ئۆلكىلەرگە ئېلىپ بېرىشتى. بۇ ۋاقىتتا پادىشاھ بىلەن ھامان بۇنى تەبرىكلەش يۈزىسىدىن شاراب ئىچىشكە ئولتۇردى. سۇزا قەلئەسى بولسا بىسەرەمجانلىقتا قالدى.

4 - باب

موردىكايىنىڭ ئەستىردىن ياردەم سورىشى

¹ موردىكايى بۇ ئىشلاردىن خەۋەر تاپقاندىن كېيىن ئىنتايىن قايغۇرۇپ، كىيىملىرىنى يىرتىپ، چىگە رەختكە يۆگىنىپ، بېشىغا كۈل چېچىپ، سۇزا قەلئەسىنى ئايلىنىپ يۈرۈپ، ناھايىتى قاتتىق ئاھۇپەرياد كۆتۈردى.² ئۇ ئوردا دەرۋازىسىغا كېلىپ، توختاپ قالدى. چۈنكى بەلگىلىمە بويىچە چىگە رەختكە يۆگەنگەن كىشىلەر ئوردىغا كىرگۈزۈلمەيتتى.³ پادىشاھنىڭ پەرمانى قايسى ئۆلكىگە يېتىپ كەلسە، ئۇ يەردىكى يەھۇدىيلار قايغۇرۇپ، نالە - پەرياد ئۇرۇشتى. ئۇلار روزا تۇتۇپ، كۆز يېشى قىلىپ،

* 13. مىلادىيە كالېندارى بويىچە ئۈچىنچى ئاينىڭ يەتتىنچى كۈنىگە توغرا كېلىدۇ.

ئەستىر

ھازا تۇتۇشتى، نۇرغۇن كىشىلەر چىگە رەختكە يۈگىنىپ، كۈلگە مىلىنىپ يېتىشتى. ⁴ ئەستىرنىڭ خىزمىتىنى قىلىدىغان كېنىزەكلەر بىلەن ھەرەمئاغلىرى مۇردىكاي ھەققىدە ئەستىرگە خەۋەر يەتكۈزگەندە، ئۇ ئىنتايىن بىئارام بولۇپ، مۇردىكايغا كىيىم - كېچەكلەرنى ئەۋەتىپ، ئۇنىڭ ماتانى تاشلىۋېتىشىنى تەلەپ قىلدى. لېكىن مۇردىكاي قوبۇل قىلمىدى. ⁵ ئەستىرنىڭ خىزمىتىگە تەيىنلەنگەن پادىشاھنىڭ ھاتاك ئىسىملىك بىر ھەرەمئاغىسى بار ئىدى. ئەستىر ئۇنى چاقىرتىپ، مۇردىكايىنىڭ يېنىغا بېرىپ، زادى نېمە ئىشنىڭ ئۇنى قىيناۋاتقانلىقىنى ۋە نېمىشقا ئۇنداق بولغانلىقىنى بىلىپ كېلىشكە ئەۋەتتى. ⁶ شۇنىڭ بىلەن ھاتاك ئوردا دەرۋازىسى ئالدىدىكى مەيداندا مۇردىكاي بىلەن كۆرۈشتى. ⁷ مۇردىكاي يۈز بەرگەن ئىشلارنى ئۇنىڭغا بىر - بىرلەپ ئېيتىپ بەردى شۇنداقلا ھامانىڭ يەھۇدىيلارنى يوقىتىش ئۈچۈن دۆلەت خەزىنىسىگە قانچىلىك پۇل ئىئانە قىلىشىنى ۋەدە قىلغانلىقىنى دېدى. ⁸ مۇردىكاي ئۇنىڭغا يەنە سۇزادا ئېلان قىلىنغان، يەھۇدىيلارنى يوقىتىش توغرىسىدىكى پەرماندىن بىر نۇسخا بەردى. مۇردىكاي ئۇنىڭ بۇ پەرماننى ئەستىرگە تاپشۇرۇپ بېرىشىنى ھەمدە ئەستىرگە ئەھۋالنى چۈشەندۈرۈپ، ئۇنىڭ پادىشاھقا يېلىنىپ، ئۆز خەلقىنىڭ بىر قوشۇق قېنىنى تىلىشىنى تەلەپ قىلدى.

⁹ ھاتاك قايتىپ مۇردىكايىنىڭ تەلپىنى ئەستىرگە يەتكۈزدى. ¹⁰ ئەستىر: — مۇردىكايغا مۇنۇ گەپلەرنى يەتكۈز، — دەپ ھاتاكنى يەنە ئەۋەتتى.

¹¹ — پادىشاھ ئوردىسىدا خىزمەت قىلىۋاتقانلار ۋە پادىشاھنىڭ قول ئاستىدىكى خەلقلەرنى شۇنى بىلىدۇكى: ئەر ياكى ئايال بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، قايسى بىر كىشى چاقىرىلماي، ئىچكىرىكى ھويلىغا — پادىشاھنىڭ ھۇزۇرىغا كىرسە، قانۇن بويىچە ئۆلتۈرۈلىدۇ. پەقەت پادىشاھ ئۇنىڭغا قولدىكى ئالتۇن سەلتەنەت ھاسسىنى ئۆزىتىپ قالسا، ئۇ تىرىك قالىدۇ. مېنى بولسا پادىشاھ چاقىرىمغىلى بىر ئاي بولدى.

¹² ئەستىرنىڭ بۇ گەپلىرى مۇردىكايغا يەتكۈزۈلدى. ¹³ مۇردىكاي ئەستىرگە مۇنداق جاۋاب ئەۋەتتى:

— يەھۇدىيلارنىڭ ھەممىسى ئۆلتۈرۈلىدىغان يەردە سەن «ھەرگىزمۇ ئوردىدا ياشىغانلىقىم ئۈچۈن ئامان قالمەن» دەپ ئويلىمىغىن. ¹⁴ ئەگەر مۇشۇ ۋاقىتتا سەن

ئەستىر

سۈكۈت قىلساڭ، يەھۇدىيلارغا باشقا جايدىن ياردەم كېلىدۇ، ئۇلار قۇتۇلۇپ قالىدۇ، لېكىن سەن پۈتۈن جەمەتنىڭ بىلەن قوشۇلۇپ ئۆلسەن. كىم بىلىدۇ، بەلكىم سەن مۇشۇ ۋاقىتلار ئۈچۈن خانىشلىق مەرتىۋىسىگە ئېرىشكەندۇرسەن؟¹⁵ ئەستىر كېيىن موردىكاغا مۇنداق جاۋاب قايتۇردى:

¹⁶ — سىز بېرىپ، سۇزا قەلئەسىدىكى بارلىق يەھۇدىيلارنى يىغىڭ، سىلەر مەن ئۈچۈن روزا تۇتۇڭلار، ئۈچ كېچە — كۈندۈز ھېچ نەرسە يېمەڭلار، ھېچ نەرسە ئىچمەڭلار. مەنمۇ كېنەزە كىرىم بىلەن شۇنداق قىلىمەن. ئاندىن مەن قانۇنغا خىلاپ بولسىمۇ، پادىشاھنىڭ ئالدىغا كىرىمەن. بۇنىڭ ئۈچۈن ئۆلسەممۇ مەيلى.
¹⁷ شۇنداق قىلىپ موردىكا كەتتى ۋە ئەستىرنىڭ تاپىلغىنىدەك قىلدى.

5 - باب

ئەستىرنىڭ پادىشاھ بىلەن ھامانغا زىياپەت بېرىشى

¹ ئۈچىنچى كۈنى ئەستىر شاھانە لىباسىنى كىيىپ، ئوردىنىڭ ئىچكىرىكى ھويلىغا يەنى پادىشاھ تەختى قويۇلغان خاس خانىسى ئۇدۇلىدىكى ھويلىغا كىردى. پادىشاھ خاس خانىسى ئىشىكىنىڭ ئۇدۇلىدىكى تەختىدە ئولتۇراتتى.² پادىشاھ خانىش ئەستىرنىڭ ئىچكىرىكى ھويلىدا تۇرغىنىنى كۆرۈپ، خانىش ئۇنىڭ نەزىرىدە ئىلتىپات تاپقاچ ئالتۇن سەلتەنەت ھاسسىنى ئۇنىڭغا ئۇزاتتى. شۇنىڭ بىلەن ئەستىر ئۇنىڭ ئالدىغا بېرىپ، ھاسىنىڭ ئۈچىنى تۇتتى.³ پادىشاھ ئۇنىڭدىن:

— ئەي خانىش ئەستىر! نېمە بولدى؟ نېمە تەلپىڭ بار؟ ھەتتا ئىمپېرىيىمىنىڭ يېرىمىنى تەلەپ قىلساڭمۇ، ئۇ ساڭا بېرىلىدۇ، — دېدى.

⁴ — ئەگەر ئالىيلىرى خالىسىلا، بۈگۈن ھامان بىلەن بىرگە، سىلى ئۈچۈن تەييارلىغان زىياپەتتىكى قەدەم تەشرىپ قىلغايلا، — دېدى ئەستىر پادىشاھقا.
⁵ پادىشاھ:

— ئەستىرنىڭ تەلەپ قىلغىنىدەك ھاماننى دەرھال ئېلىپ كېلىڭلار، — دېدى.
شۇنداق قىلىپ، پادىشاھ زىياپەتكە ھامان بىلەن بىللە باردى.

ئەستىر

⁶ شاراب ئىچىلىۋاتقاندا، پادىشاھ ئەستىردىن يەنە:

— ئىلتىماسىڭ نېمە؟ ئىلتىماسىڭ بەجا كەلتۈرۈلدى. نېمە تەلپىڭ بار؟ ھەتتا

ئىمپېرىيىمىنىڭ يېرىمىنى تەلەپ قىلساڭمۇ، ئۇ ساڭا بېرىلىدۇ، — دېدى.

⁷⁻⁸ — مېنىڭ ئىلتىماسىم ۋە تەلپىم شۇكى: ئەگەر مەن ئالىيلەرنىڭ ئىلتىپاتىغا مۇيەسسەر بولسام، ئالىيلەرى خالىسىلا، ئەتە ئۆزلىرى ھامان بىلەن بىرگە ئىككىلىرى ئۈچۈن تەييارلىغان زىياپەتتىكىگە قاتنىشىپ بەرگەيلا. شۇ چاغدا سىلنىڭ سورىغانلىرىغا جاۋاب بېرەي، — دېدى ئەستىر.

ھاماننىڭ موردىكايىنى قەستلەش پىلانى

⁹ ھامان زىياپەتتىن كۆڭلى خۇش قايتتى. لېكىن ئۇ ئوردا دەرۋازىسى ئالدىدىن

ئۆتكىنىدە، موردىكايىنىڭ ئۇ يەردە ئورنىدىن مىدىرلىماي ئولتۇرغىنىنى، ئۆزىدىن بىر ئازمۇ ئەيمەنمىگەنلىكىنى كۆرۈپ، ئىنتايىن غەزەپلەندى. ¹⁰ لېكىن ئۇ غەزىپىنى

بېسىۋېلىپ، ئۆيىگە قايتىپ، ئاغىنىلىرىنى چاقىرتتى ۋە خوتۇنى زەرەشنىمۇ

كەلتۈردى. ¹¹ ھامان ئۇلارغا ئۆزىنىڭ چەكسىز بايلىقى ۋە پەرزەنتلىرىنىڭ كۆپلۈكى

ھەققىدە پولاتتى، شۇنداقلا پادىشاھنىڭ ئۇنىڭ مەرتىۋىسىنى قانداق ئۆستۈرۈپ،

بارلىق ئالىي ئەمەلدارلار بىلەن بەگلەردىن يۇقىرى قىلغانلىقىنى ئاغزى ئاغزىغا

تەگمەي سۆزلىدى. ¹² ھامان يەنە:

— بۇلاردىن باشقا خانىش ئەستىر بەرگەن زىياپەتكە پادىشاھ بىلەن مەندىن باشقا

ھېچكىم تەكلىپ قىلىنماپتۇ. ئۇ يەنە پادىشاھ بىلەن مېنى ئەتكى زىياپەتكە تەكلىپ

قىلدى! ¹³ بىراق مەن قاچانلا ھېلىقى يەھۇدىي موردىكايىنىڭ ئوردا دەرۋازىسى ئالدىدا

ئولتۇرغىنىنى كۆرسەم، بۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسىنىڭ ماڭا ھېچبىر ئەھمىيەتسىز

ئىكەنلىكىنى ھېس قىلمەن، — دېدى.

¹⁴ ئۇنىڭ خوتۇنى ۋە ئاغىنىلىرى ئۇنىڭغا:

— سىز بۇيرۇق چۈشۈرۈپ، ئوتتۇز يەتتە گەز* ئېگىزلىكتە بىر دار تەييارلىتىڭ ۋە

ئەتە ئەتىگەندە پادىشاھتىن موردىكايىنى دارغا ئېسىشنى تەلەپ قىلىڭ. شۇنداق

* 14 تەخمىنەن 22 مېتىرغا توغرا كېلىدۇ.

قلغاندا زىياپەتكە خۇشال - خۇرام بارسىز، — دەپ تەكلىپ بېرىشتى. ھامان بۇنى ياخشى مەسلەھەت دەپ بىلىپ، ئېگىز بىر دار تەييارلاتتى.

6 - باب

پادشاھنىڭ موردىكايغا شان - شەرەپ بېرىشى

¹ شۇ كۈنى كەچتە پادشاھنىڭ ئۇيقۇسى كەلمىگەچكە، ئىمپېرىيىنىڭ تەزكىرىسىنى ئالدۇرۇپ ئوقۇتتى. ² تەزكىرىنىڭ: «موردىكاي پادشاھنى يوشۇرۇن ئۆلتۈرۈش ھەققىدىكى بىر سۇيىقەستنى پاش قىلغان، بۇ سۇيىقەستنى ئوردا دەرۋازىسىنى كۆزەت قىلىدىغان بىغتان بىلەن تەرەش ئىسىملىك ئىككى ھەرەمئاغىسى پىلانلىغان» دەپ يېزىلغان يېرىگە كەلگەندە،
³ پادشاھ:

— بۇ ئىش ئۈچۈن موردىكاي قانداق تەقدىرلەندى، ئۇنىڭ ئۆزىگە نېمە ئىززەت - ئىكرام كۆرسىتىلدى؟ — دەپ سورىدى.
پادشاھنىڭ غۇلاملىرى:

— ئۇنىڭغا ھېچ نەرسە بېرىلمەپتۇ، — دەپ جاۋاب بېرىشتى.

⁴ — ئوردا ھويلىسىدا كىم بار؟ — دەپ سورىدى پادشاھ. بۇ چاغدا ھامان موردىكايىنى ياستىپ قويغان دارغا ئېسىشقا پادشاھتىن ئىجازەت سورايدۇ ئۈچۈن ئوردا ھويلىسىغا ئەمدىلا كىرگەندى. ⁵ شۇڭا پادشاھنىڭ غۇلاملىرى ئۇنىڭغا:
— ھويلىدا ھامان تۇرىدۇ، — دەپ جاۋاب بەردى.

— ئۇنى كىرگۈزۈڭلار! — دېدى پادشاھ. ⁶ ھامان كىرگەندە، پادشاھ ئۇنىڭدىن:
— پادشاھ ئىززەت - ئىكرام كۆرسەتمەكچى بولغان كىشىگە نېمە كەلتۈرۈلسە بولىدۇ؟ — دەپ سورىدى. ھامان ئۆز كۆڭلىدە: «پادشاھ مەندىن باشقا كىمگىمۇ ئىززەت - ئىكرام كۆرسەتمەردى» دەپ ئويلىدى. ⁷⁻⁸ ۋە پادشاھقا:

— پادشاھىمىز ئىززەت - ئىكرام كۆرسەتمەكچى بولغان كىشى ئۈچۈن ئۆزلىرى كىيگەن شاھانە لىباس، ئۆزلىرى مىنگەن تاج تاقالغان ئات ئېلىپ كېلىنسۇن. ⁹ ئاندىن

ئەستىر

پادشاھنىڭ ئەڭ ھۆرمەتلىك ئالىي ئەمەلدارلىرىدىن بىرى ئۇ كىشىگە لباس كىيىدۇرۇپ، ئۇنى ئاتقا مىندۈرۈپ، شەھەر مەيدانىنى ئايلاندۇرۇپ: «قاراڭلار! پادشاھ ئىززەت - ئىكرام كۆرسەتمەكچى بولغان كىشى مانا مۇشۇنداق قىلىنىدۇ» دەپ ئۇنىڭ ئالدىدا چار سالىسۇن، — دېدى.

¹⁰ شۇنداق قىلىپ، پادشاھ ھامانغا:

— دەرھال شاھانە لباس بىلەن ئاتنى كەلتۈرۈپ، ھازىرقى دېگىنىڭ بويىچە ئوردا دەرۋازىسى ئالدىدا ئولتۇرغان يەھۇدىي موردىكاياغا شۇنداق قىل! ئېيتقانلىرىڭدىن بىرەرسىمۇ كەم قىلىنمىسۇن! — دەپ بۇيرۇدى. ¹¹ ھامان شاھانە لباس بىلەن ئاتنى كەلتۈردى. موردىكاياغا لباس كىيىدۇرۇپ، ئاتقا مىندۈردى ۋە ئۇنى شەھەر مەيدانىغا ئېلىپ بېرىپ ئايلاندۇرۇپ:

— قاراڭلار! پادشاھ ئىززەت - ئىكرام كۆرسەتمەكچى بولغان كىشى مانا مۇشۇنداق قىلىنىدۇ، — دەپ ئۇنىڭ ئالدىدا چار سالىدى. ¹² شۇنىڭدىن كېيىن موردىكايا ئوردىدىكى ۋەزىپىسىنى داۋاملاشتۇرۇشقا قايتىپ كەلدى. ھامان بولسا بېشىنى چۈمكەپ، غەمكىن ھالدا دەرھال ئۆيىگە قايتىپ كەتتى. ¹³ ئۇ ئۆزى دۇچ كەلگەن ئىشلارنى خوتۇنى زەرەشكە ۋە بارلىق ئاغىنىلىرىغا بىر - بىرلەپ سۆزلەپ بەردى. خوتۇنى ۋە مەسلەھەتچىلىرى ئۇنىڭغا:

— سىز يېڭىلىشكە باشلىغان موردىكايا يەھۇدىي نەسلىدىن بولغاچقا، ئۇنىڭغا تاقابىل تۇرالمايسىز، سىز چوقۇم ئۇنىڭ كۆز ئالدىدا يېڭىلىپ قالسىز، — دېدى. ¹⁴ ئۇلار سۆزلىشىپ تۇرغىنىدا، ئوردىنىڭ ھەرەمئىلىرى كېلىپ، ھامانى ئەستىرنىڭ تەييارلىغان زىياپىتىگە بېرىشقا ئالدىراتتى.

7 - باب

ھاماننىڭ دارغا ئېسىپ ئۆلتۈرۈلۈشى

²⁻¹ شۇنىڭ بىلەن پادشاھ ھامان بىلەن بىللە ئەستىرنىڭ زىياپىتىگە باردى. شاراب ئىچىلىۋاتقاندا، پادشاھ ئەستىردىن يەنە:

ئەستىر

— ئەي، خانىش ئەستىر! ئىلتىماسىڭ نېمە؟ ئىلتىماسىڭ بەجا كەلتۈرۈلدى. نېمە تەلپىڭ بار؟ ھەتتا ئىمپېرىيىمىنىڭ يېرىمىنى تەلەپ قىلساڭمۇ، ئۇ ساڭا بېرىلدى، — دېدى.

³ ئەستىر:

— ئەگەر مەن ئالىيلرنىڭ ئىلتىپاتىغا مۇيەسسەر بولسام، ئالىيلرى خالىسىلا، ئىلتىماسىم ئۈچۈن جېنىمنى قۇتۇلدۇرغايلا. تەلپىم ئۈچۈن خەلقىمنىڭ ھاياتىنى ساقلىغايلا. ⁴ مەن ۋە خەلقىم قىرىلىپ، ئۆلتۈرۈلۈپ، يوق قىلىنىشقا سېتىلىپ كەتتۇق. ئەگەر بىز پەقەت قۇل ۋە دېدەكلىككە سېتىلىپ كەتكەن بولساق، مەن سۈكۈت قىلار ئىدىم چۈنكى بىزنىڭ كۈلپەت تارتىشىمىز پادىشاھقا ئېلىپ كېلىدىغان كۆڭۈلسىزلىككە سېلىشتۇرغاندا ھېچ گەپ ئەمەس، — دەپ جاۋاب بەردى.

⁵ ئۇ ۋاقىتتا پادىشاھ ئاخاشۋېرۇش خانىش ئەستىردىن:

— ئۇ كىم ئىكەن؟ بۇنداق قىلىشقا جۈرئەت قىلالايدىغان كىشى قەيەردە ئىكەن؟ — دەپ سورىدى.

⁶ — بىزنىڭ ئەشەددىي دۈشمىنىمىز دەل بۇرەزىل ھاماننىڭ ئۆزى! — دەپ جاۋاب بەردى ئەستىر.

ھامان پادىشاھ ۋە خانىش ئالدىدا تىترەپ كەتتى. ⁷ پادىشاھ غەزەپ بىلەن

ئورنىدىن تۇرۇپ، زىياپەتخانىدىن ئوردا گۈلزارلىقىغا چىقىپ كەتتى. ھامان

پادىشاھنىڭ ئۆزىنى بوش قويۇۋەتمەيدىغانلىقىنى بىلىپ، خانىش ئەستىردىن بىر

قوشۇق قېنىنى تىلەش ئۈچۈن قالدى. ⁸ پادىشاھ ئوردا گۈلزارلىقىدىن زىياپەتخانىغا قايتىپ كىرگەندە، ھامان خانىش ئەستىر يانپاشلاپ ياتقان ئۇزۇن ئورۇندۇققا ئۆزىنى تاشلاپ ياتاتتى. پادىشاھ:

— مەن تۇرۇقلۇق، ئۇ مېنىڭ ئوردامدا خانىشقا ئەدەپسىزلىك قىلىۋاتامدۇ نېمە؟ —

دەپ ۋارقىردى. پادىشاھ شۇنداق دېيىشى بىلەنلا ھەرەمئەللىرى ھاماننىڭ

باش - كۆزىنى چۈمكەپ، ئۇنى ئۆلتۈرۈشكە تەييار بولدى. ⁹ پادىشاھنىڭ ئالدىدا

تۇرۇۋاتقان ھەرەمئەللىرىدىن خاربونا ئىسىملىك بىرسى:

— ھامان ئالىيلرنىڭ ھاياتىنى قۇتقۇزغان مۇردىكايىنى ئېسىش ئۈچۈن ئوتتۇز

ئەستىر

يەتتە گەز ئېگىزلىكتە ياساتقان دار ئۇنىڭ ھويلىسىدا تۇرىدۇ! — دېدى.
— ئۇنىڭغا ھاماننىڭ ئۆزىنى ئېسىڭلار! — دەپ ئەمر قىلدى پادىشاھ. ¹⁰ شۇنىڭ بىلەن موردىكايىنى ئاسماقچى بولغان دارغا ھاماننىڭ ئۆزى ئېسىلدى. شۇندىلا پادىشاھنىڭ غەزىپى بېسىلدى.

8 - باب

موردىكايى بىلەن ئەستىرنىڭ ئۆز خەلقىنى قۇتقۇزۇشى

¹ شۇ كۈنى پادىشاھ ئاخشۇبېروش يەھۇدىيلارنىڭ دۈشمىنى ھاماننىڭ پۈتۈن ئۆيى - جاي، مال - مۈلكىنى خانىش ئەستىرگە بەردى. موردىكايىنىڭ پادىشاھنىڭ ھۇزۇرىغا كىرىشىگە ئىجازەت بېرىلدى. چۈنكى ئەستىر پادىشاھقا ئۇنىڭ ئۆز تۇغىنى ئىكەنلىكىنى ئېيتىپ بەرگەندى. ² پادىشاھ ھاماندىن تارتىۋېلىنغان مۆھۈرلۈك ئۈزۈكنى موردىكايىغا بەردى. ئەستىر موردىكايىغا ھاماننىڭ ئۆيى - جاي، مال - مۈلكىنى باشقۇرۇشنى ھاۋالە قىلدى. ³ ئەستىر يەنە پادىشاھنىڭ ئايغىغا يىقىلىپ، يىغلاپ تۇرۇپ، ئۇنىڭدىن ئاگاڭنىڭ نەسلىدىن بولغان ھاماننىڭ يەھۇدىيلارنىڭ نەسلىنى يوقىتىش سۇيىقەستىنى بىكار قىلىشنى يېلىنىپ سورىدى. ⁴ پادىشاھ ئەستىرگە ئالتۇن سەلتەنەت ھاسسىنى ئۇزاتقاندى، ئەستىر پادىشاھنىڭ ئالدىدا ئورنىدىن تۇرۇپ:

⁵ — ئەگەر مەن ئالىيلرنىڭ ئىلتىپاتىغا مۇيەسسەر بولسام، ئالىيلرى توغرا تېپىپ، مەندىن مەمنۇن بولسالا، ئالىيلرى خالسىلا، بىر ئەمر چۈشۈرۈپ، ئاگاڭنىڭ نەسلىدىن بولغان ھاممىداتاننىڭ ئوغلى ھاماننىڭ ئىمپېرىيىلىرىنىڭ ھەممە ئۆلكىلىرىدىكى يەھۇدىيلارنى يوقىتىش ئۈچۈن يازدۇرغان مەكتۇپلىرىنى بىكار قىلغايلا. ⁶ مەن خەلقىمنىڭ يوقىتىلىشىغا، تۇغقانلىرىمنىڭ قىرىلىشىغا قانداقمۇ چىداپ تۇرالايمەن؟ — دېدى.

⁷ پادىشاھ ئاخشۇبېروش خانىش ئەستىر بىلەن يەھۇدىي موردىكايىغا مۇنداق دېدى:
— ھامان يەھۇدىيلارنى قىرىپ تاشلىماقچى بولغانلىقى ئۈچۈن، ئۇنى دارغا

ئەستىر

ئاستۇردۇم ۋە مال - مۈلكىنى ئەستىرگە بەردىم. ⁸ ئەمدى خالىغىنىڭلارچە، مېنىڭ نامىدا يەھۇدىيلارغا مەكتۇپ يېزىپ، مۆھۈرلۈك ئۈزۈكىمنى بېسىڭلار. شۇنى ئېسىڭلاردا تۇتۇڭلاركى، پادىشاھنىڭ نامىدا يېزىلىپ، پادىشاھنىڭ مۆھۈرلۈك ئۈزۈكى بېسىلغان ھەرقانداق مەكتۇپ بىكار قىلىنمايدۇ.

⁹ شۇنىڭ بىلەن ئۈچىنچى ئاينىڭ يەنى شىۋان ئېيىنىڭ يىگىرمە ئۈچىنچى كۈنى* مۇردىكاي پادىشاھنىڭ پۈتۈكچىلىرىنى يىغىپ، يەھۇدىيلارغا ۋە ھىندىستاندىن مىسىرنىڭ نېرىسىغىچە بولغان ئىمپېرىيىنىڭ جەمئىي بىر يۈز يىگىرمە يەتتە ئۆلكىسىدىكى رەئىسلىرى، بەگلىرى ۋە ئەمەلدارلىرىغا قارىتا، مەكتۇپ يازدۇردى. مەكتۇپلار ھەربىر ئۆلكىنىڭ ئۆز تىلى - يېزىقىدا شۇنداقلا يەھۇدىيلارنىڭ تىلى - يېزىقىدا يېزىلدى. ¹⁰ مۇردىكاي پادىشاھ ئاخاشۇپروشنىڭ نامىدا يازدۇرغان بۇ مەكتۇپلارغا ئۇنىڭ مۆھۈرلۈك ئۈزۈكىنى باستۇردى ۋە ئۇلارنى ئوردىدىكى چاپقۇر ئاتلارغا مىنگەن چاپارمەنلەر ئارقىلىق تارقىتىدى.

¹¹ مەزكۇر مەكتۇپلاردا پادىشاھ ھەرقايسى شەھەرلەردىكى يەھۇدىيلارنىڭ ئۆزىنى قوغداش ئۈچۈن بىرلىشىشىگە ئىجازەت بەرگەن. يەھۇدىيلارنىڭ ئۆزلىرىگە ھۇجۇم قىلماقچى بولغان ھەرقانداق مىللەت ۋە ئۆلكىدىن بولغان ئادەملەرنى ۋە ئۇلارنىڭ خوتۇن - بالىلىرىنى قىرىشىغا، ئۆلتۈرۈشىگە، يوق قىلىشىغا ۋە ئۇلارنىڭ مال - مۈلۈكلىرىگە ئىگە بولۇشىغا رۇخسەت بېرىلگەن. ¹² بۇ ئىش پۈتۈن ئۆلكىلەردە ئون ئىككىنچى ئاينىڭ يەنى ئادار ئېيىنىڭ ئون ئۈچىنچى كۈنى* يەنى ئەسلىدە يەھۇدىيلارنى قىرغىن قىلىشقا بەلگىلەنگەن كۈنى، بىر كۈن ئىچىدە ئىجرا قىلىنسۇن دەپ بېكىتىلدى. ¹³ بۇ مەكتۇپنىڭ كۆچۈرمە نۇسخىسى ھەرقايسى ئۆلكىلەردە پەرمان بولۇپ جاكارلىنىدىغان ۋە ھەممە ئادەمگە ئۇقتۇرۇلدىغان بولدى. شۇنداق بولغاندا يەھۇدىيلار دۈشمەنلىرىدىن شۇ كۈنى ئىنتىقام ئېلىشقا تەييار بولالايتتى. ¹⁴ چاپارمەنلەر ئوردىدىكى چاپقۇر ئاتلارغا مىنىپ پادىشاھنىڭ بۇيرۇقى بويىچە جىددىي ئاتلاندى، سۇزادىكى قەلئەدىمۇ بۇ پەرمان ئېلان قىلىندى.

*9. مىلادىيە كالىندارى بويىچە ئالتىنچى ئاينىڭ يىگىرمە بەشىنچى كۈنىگە توغرا كېلىدۇ.

*12. مىلادىيە كالىندارى بويىچە ئۈچىنچى ئاينىڭ يەتتىنچى كۈنىگە توغرا كېلىدۇ.

¹⁵ موردىكاي ئاق ۋە كۆك شاھانە لىباسنى كىيىپ، كەندىر يىپتىن توقۇلغان سۆسۈن رەڭ يەڭسىز يېپىنچىسىنى يېپىنىپ، كاتتا ئالتۇن تاجىنى تاقاپ، پادىشاھنىڭ ھۇزۇرىدىن چىقتى. سۇزا شەھىرى خۇشاللىق تەنتەنىلىرىگە چۆمدى.

¹⁶ يەھۇدىيلارغا نىسبەتەن بۇ چاغ بەخت - سائادەتكە ئېرىشكەن، شاد - خوراملىق ۋە ئىززەت - ھۆرمەتكە تولغان چاغ بولدى. ¹⁷ پادىشاھنىڭ پەرمانى ھەممە ئۆلكە ۋە شەھەرلەرگە يېتىپ بارغاندا، ئۇنى ئاڭلىغان يەھۇدىيلار شادلىققا تولۇپ، خۇشاللىق زىياپىتى بېرىشتى، بايرام قىلىش ئارقىلىق تەبرىكلەشتى. نۇرغۇن يەرلىك ئاھالىلەر يەھۇدىيلاردىن قورقۇشۇپ، يەھۇدىي بولۇشتى.

9 - باب

يەھۇدىيلارنىڭ ئۆز دۈشمەنلىرىنى مەغلۇپ قىلىشى

¹ ئون ئىككىنچى ئاينىڭ يەنى ئادار ئېيىنىڭ ئون ئۈچىنچى كۈنى * كەلدى. بۇ پادىشاھنىڭ پەرمانىنىڭ بەجا كەلتۈرۈلدىغان كۈنى، شۇنداقلا يەھۇدىيلارنىڭ دۈشمەنلىرى ئۇلارنىڭ ئۈستىدىن غالىب كېلىشكە ئۈمىد باغلىغان كۈن ئىدى. ئەكسىچە بۇ كۈندە يەھۇدىيلار ئۇلارنىڭ ئۈستىدىن غەلبە قىلدى. ² يەھۇدىيلار ئۆزلىرىگە زىيانكەشلىك قىلغۇچىلارغا قارشى تۇرۇش ئۈچۈن پادىشاھ ئاخاشۇبروشنىڭ پۈتۈن ئۆلكىلىرىدىكى ئۆزلىرى تۇرۇشلۇق شەھەرلەردە يىغىلىشتى. جايلاردىكى خەلقلەر ئۇلاردىن قورقۇشاتتى. شۇڭا ئۇلارغا ھېچكىم قارشىلىق كۆرسەتمەيدى. ³ پۈتۈن ئۆلكىلەرنىڭ رەئىسلىرى، ئالىي ئەمەلدارلىرى، بەگلىرى ۋە ئوردا ئىشلىرىغا مەسئۇل خادىملار مودىكايىدىن قورققاچقا، يەھۇدىيلارغا ياردەم بېرىشتى. ⁴ چۈنكى مودىكايىنىڭ ھوقۇق دائىرىسى بارغانسېرى كېڭىيىش بىلەن ئۇ ئوردىدا ئىنتايىن نوپۇزلۇق بولۇپ، ئۇنىڭ نام - شۆھرىتى بارلىق ئۆلكىلەرگە تارقالغانىدى.

* 1. مىلادىيە كالېندارى بويىچە ئۈچىنچى ئاينىڭ يەتتىنچى كۈنىگە توغرا كېلىدۇ.

ئەستىر

⁵ شۇڭا يەھۇدىيلار ئۆز دۈشمەنلىرىگە خالغىنىنى قىلدى. ئۇلار دۈشمەنلىرىنى قىلىچ بىلەن قىرىپ يوقاتتى. ⁶ يەھۇدىيلار سۇزا قەلئەسىدىلا بەش يۈز كىشىنى ئۆلتۈردى. ⁷⁻¹⁰ ئۇلارنىڭ ئىچىدە يەھۇدىيلارنىڭ ئەشەددىي دۈشمىنى ھاممىداتانىڭ ئوغلى بولغان ھاماننىڭ ئون ئوغلىمۇ يەنى پارشانىدا، دالفون، ئاسپاتا، پوراتا، ئاداليا، ئارىداتا، پارماشتا، ئارساي، ئارىداي ۋە ۋايزاتالارمۇ بار ئىدى. يەھۇدىيلار دۈشمەنلىرىنى ئۆلتۈردى، لېكىن ئۇلارنىڭ ھېچقانداق مال - مۈلكىنى ئولجا ئالمىدى. ¹¹ شۇ كۈنى سۇزا قەلئەسىدە ئۆلتۈرۈلگەنلەرنىڭ سانى پادىشاھقا مەلۇم قىلىنغاندى، ¹² پادىشاھ خانىش ئەستىرگە:

— يەھۇدىيلار يالغۇز سۇزا قەلئەسىدىلا بەش يۈز ئادەم ئۆلتۈرۈپتۇ.

ئۆلتۈرۈلگەنلەرنىڭ ئىچىدە ھاماننىڭ ئون ئوغلىمۇ بار ئىكەن، ئىمپېرىيىنىڭ باشقا ئۆلكىلىرىدە يەنە نېمە ئىشلار قىلغاندۇر؟ ئەمدى ئىلتىماسىڭ نېمە؟ ئىلتىماسىڭ بەجا كەلتۈرۈلدى. يەنە نېمە تەلپىڭ بار؟ دېگىنىڭ كېلىدۇ، — دېدى. ¹³ ئەستىر:

— ئالىلىرى خالسىلا، سۇزادىكى يەھۇدىيلارنىڭ ئەتمۇ بۈگۈنكى پەرمان بويىچە ئىش قىلىشىغا ئىجازەت بەرگەيلا ھەمدە ھاماننىڭ ئون ئوغلىنىڭ جەسەتلىرىنى دارغا ئاستۇرغايلا، — دەپ جاۋاب بەردى.

¹⁴ پادىشاھ شۇ بويىچە پەرمان چۈشۈردى ۋە بۇ پەرمان سۇزادا جاكارلاندى.

ھاماننىڭ ئون ئوغلىنىڭ جەسەتلىرى دارغا ئېسىلدى.

¹⁵ ئادار ئېيىنىڭ ئون تۆتىنچى كۈنى* سۇزادىكى يەھۇدىيلار يەنە بىر قېتىم جەم بولۇپ، سۇزادا ئۈچ يۈز ئادەمنى قىردى. لېكىن ئۇلار ئوخشاشلا مال - مۈلۈك ئولجا ئالمىدى.

¹⁶ ئادار ئېيىنىڭ ئون ئۈچىنچى كۈنى* ئىمپېرىيىنىڭ ھەرقايسى ئۆلكىلىرىدىكى باشقا يەھۇدىيلارمۇ يىغىلىشىپ ئۆزلىرىنى قوغداشقاندى. ئۆزلىرىگە ئۆچمەنلىك قىلغان يەتمىش بەش مىڭ كىشىنى ئۆلتۈرۈپ، ئارام تاپقاندى. لېكىن مال - مۈلۈككە قول تەگكۈزمىگەندى. ¹⁷ ئىككىنچى كۈنى ئۇلار دەم ئالدى ھەم بۇ كۈننى خۇشاللىق

* 15. مىلادىيە كالىندارى بويىچە ئۈچىنچى ئاينىڭ سەككىزىنچى كۈنىگە توغرا كېلىدۇ.

* 16. مىلادىيە كالىندارى بويىچە ئۈچىنچى ئاينىڭ يەتتىنچى كۈنىگە توغرا كېلىدۇ.

ئەستىر

زىياپىتى كۈنى قىلىپ بەلگىلىدى. ¹⁸ سۇزادىكى يەھۇدىيلار بولسا ئادار ئېيىنىڭ ئون ئۈچىنچى، ئون تۆتىنچى كۈنلىرى * يىغىلىشىپ، ئۆزلىرىنى قوغداشتى. ئون بەشىنچى كۈنى * دەم ئالدى ھەم بۇ كۈننى خۇشاللىق زىياپىتى كۈنى قىلىپ بەلگىلىدى. ¹⁹ شۇڭا كىچىك يېزا - كەنتلەردە تۇرىدىغان يەھۇدىيلار ئادار ئېيىنىڭ ئون تۆتىنچى كۈنىنى * خۇشاللىق زىياپىتى بېرىدىغان ئارام ئېلىش كۈنى قىلىپ، بىر - بىرىگە سوۋغاتلار تەقدىم قىلىشىدىغان بولدى.

پۇرم بايرىمىنىڭ كېلىپ چىقىشى

²⁰ موردىكاي بۇ ئىشلارنى خاتىرىلەپ، پۈتۈن ئاخاشۋېرۇش ئىمپېرىيىسىنىڭ يىراق - يېقىن ئۆلكىلىرىدىكى يەھۇدىيلارغا مەكتۇپ يېزىپ ئەۋەتىپ، ²¹ ئۇلارنىڭ ھەر يىلى ئادار ئېيىنىڭ ئون تۆتىنچى ۋە ئون بەشىنچى كۈنىنى * ھېيت كۈنى قىلىشىلىرىنى بۇيرۇدى. ²² بۇ كۈنلەر يەھۇدىيلارنىڭ دۈشمەنلىرىدىن ئارام تاپقان كۈنلەر، بۇ ئاي يەھۇدىيلارنىڭ قاينۇلىرى شادلىققا، مۇڭ - زارلىرى خۇشاللىققا ئايلانغان ئاي ئىدى. ئۇلارنىڭ بۇ كۈنلەرنى زىياپەتلەر بېرىش بىلەن ئۆتكۈزۈپ، ئۆز ئارا شۇنداقلا كەمبەغەللەرگە سوۋغاتلار بېرىشلىرى بۇيرۇلدى.

²³ بۇنىڭ بىلەن يەھۇدىيلار موردىكايىنىڭ ئۆزلىرىگە يېزىپ قالدۇرغىنى بويىچە ئىش قىلدى ۋە باشلىغان بۇ ھېيتنى داۋاملاشتۇرۇشنى قارار قىلىشتى. ²⁴ يەھۇدىيلارنىڭ ئەشەددىي دۈشمىنى، ئاگاگنىڭ نەسلىدىن بولغان ھاممىداتانىڭ ئوغلى ھامان يەھۇدىيلارنى يوقىتىش سۈيىقەستىنى پىلانلىغانىدى. ئۇ يەھۇدىيلارنى يوقىتىش ئۈچۈن پۇر (چەك) تارتىش ئارقىلىق بىر كۈننى بەلگىلىگەندى. ²⁵ لېكىن ھاماننىڭ سۈيىقەستى پادىشاھنىڭ قۇلىقىغا يەتكەندە، پادىشاھ ھاماننىڭ ئۆزى پىلانلىغان يەھۇدىيلارغا زىيانكەشلىك قىلىش پىلانى ئۇنىڭ ئۆز بېشىغا كەلسۇن دەپ ئەمىر

* 18. مىلادىيە كالىندارى بويىچە ئۈچىنچى ئاينىڭ يەتتىنچى، سەككىزىنچى كۈنلىرىگە توغرا كېلىدۇ.

* 18. مىلادىيە كالىندارى بويىچە توققۇزىنچى كۈنىگە توغرا كېلىدۇ.

* 19. مىلادىيە كالىندارى بويىچە ئۈچىنچى ئاينىڭ سەككىزىنچى كۈنىگە توغرا كېلىدۇ.

* 21. مىلادىيە كالىندارى بويىچە ئۈچىنچى ئاينىڭ سەككىزىنچى، توققۇزىنچى كۈنلىرىگە توغرا

يازدۇرغاندى. شۇنىڭ بىلەن ھامان ھەم ئۇنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ ھەممىسى دارغا ئېسىلغاندى.

²⁶ ھامان تارتقان چەك «پۇر» دەپ ئاتالغاچقا، يەھۇدىيلار خاتىرىلىگەن بۇ كۈنلەرمۇ «پۇرىم» دەپ ئاتالدى. يەھۇدىيلار موردىكاي يازغان مەكتۇپ، ئۆزلىرىنىڭ كۆرگەنلىرى ۋە بېشىدىن ئۆتكۈزگەنلىرى ۋە جىدىن، ²⁷ ئۆزلىرى، ئەۋلادلىرى ۋە ئۇلار بىلەن بىرلەشكەن كىشىلەر ئۈچۈن بىر ئەنئەنە بەلگىلەپ، موردىكايىنىڭ يېزىپ قالدۇرغىنى بويىچە ھەر يىلى بۇ ئىككى كۈننى خاتىرىلەشنى قارار قىلدى. ²⁸ ئۇلار ھەم بۇ كۈنلەر ئىمپېرىيىنىڭ ھەربىر ئۆلكە ۋە شەھەرلىرىدە، ھەممە ئائىلىلەردە خاتىرىلىنىشى ۋە ئەۋلادتىن ئەۋلادقىچە داۋاملىشىشى كېرەك، بۇ كۈنلەرنىڭ يەھۇدىيلار ئارىسىدا خاتىرىلىنىشى ھېچقاچان توختاپ قالماسلىقى شۇنداقلا يۈز بەرگەن ئىشلار ئەۋلادلار تەرىپىدىن ھەرگىز ئۇنتۇلۇپ قالماسلىقى كېرەك، دەپ قارار قىلدى.

²⁹ ئابىھائىلنىڭ قىزى خانىش ئەستىرمۇ يەھۇدىي موردىكاي بىلەن بىرگە، موردىكاي بۇرۇن يازغاندەك بىر پارچە مەكتۇپ يېزىپ، خانىشلىق نوپۇزى بىلەن پۇرىم بايرىمى ئۆتكۈزۈشنى قوللىدى.

³⁰ بۇ مەكتۇپلار پادىشاھ ئاخاشۋېرۇش ھاكىمىيىتى ئاستىدىكى بىر يۈز يىگىرمە يەتتە ئۆلكىدىكى پۈتۈن يەھۇدىيلارغا يېزىلغاندى. مەكتۇپلاردا يەھۇدىيلارغا

تىنچلىق - ئامانلىق تىلەنگەندى. ³¹ بۇ مەكتۇپلار پۇرىم بايرىمىنى بەلگىلىدى. بۇ بايرامنىڭ ھەر يىلى بەلگىلەنگەن كۈنلەردە خاتىرىلىنىشىنى يەھۇدىي موردىكاي بىلەن خانىش ئەستىر ئوتتۇرىغا قويدى. خەلقلەر خۇددى ئۆزلىرى ۋە ئەۋلادلىرى ئۈچۈن روزا تۇتۇش ۋە قارىلىق تۇتۇش ۋاقتىنى بەلگىلەشنى قارار قىلغاندەك، بۇ بايرامنى ئۆتكۈزۈشنىمۇ قارار قىلدى. ³² ئەستىرنىڭ بۇيرۇقى پۇرىم بايرىمىغا ئائىت قائىدىلەرنى بەلگىلىدى ۋە بۇلارنىڭ ھەممىسى خاتىرە كىتابىغا يېزىلدى.

10 - باب

پادىشاھ ئاخاشۇپروش بىلەن موردىكاينىڭ ئۇتۇقى

¹ پادىشاھ ئاخاشۇپروش ئۆز ئىمپېرىيىسىنىڭ پۈتۈن يەرلىرىدىن، ھەتتا ئوتتۇرا دېڭىزغىچە بولغان جايلاردىن ئالۋان يىغاتتى. ² ئۇنىڭ كۈچ - قۇدرىتى، پائالىيەتلىرى ۋە موردىكاينى قانداق ئۆستۈرۈپ، مەرتىۋىگە چىقارغانلىقى پېرسىيە ۋە مىدىيا پادىشاھلىرىنىڭ تەزكىرىسىگە يېزىلغانىدى. ³ يەھۇدىي موردىكاي ئۆز خەلقىنىڭ بەختىنى ئىزدەپ، ئۆز مىللىتىنىڭ تىنچلىقىنى ياقلىغاچقا، يەھۇدىيلار ئارىسىدا ئىززەت تېپىپ، قېرىنداشلىرىنىڭ قەدىرلىشىگە ئېرىشكەنىدى. ئۇ مەرتىۋە جەھەتتە پادىشاھ ئاخاشۇپروشنىڭ كەينىدىلا تۇراتتى.

زەبۇر

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

«زەبۇر» خۇداغا ئىلتىجا ۋە ئىبادەت قىلىش ئۈچۈن يېزىلغان مۇقەددەس مۇناجاتلار توپلىمىدىن ئىبارەتتۇر. «زەبۇر» دىكى مۇناجاتلارنىڭ مۇتلەق كۆپ قىسمى داۋۇت پەيغەمبەر تەرىپىدىن يېزىلغان. داۋۇت پەيغەمبەر خۇدانى چىن قەلبىدىن سۆيەتتى. ئۇ چىۋەر سازەندە ۋە قوشاقچى بولۇپ، ئىسرائىل خەلقىگە پادىشاھ بولغان مەزگىللىرىدە نەچچە مىڭلىغان سازەندە ۋە ناخشىچىلارنى تەكلىپ قىلىپ، ئۇلارنىڭ نۆۋەت بىلەن ساز چىلىپ، ناخشا ئېيتىپ، خۇداغا ئىبادەت قىلىشىنى ئورۇنلاشتۇرغان.

يىللارنىڭ ئۆتۈشى بىلەن داۋۇت پەيغەمبەرنىڭ، شۇنداقلا خۇدانى چىن قەلبى بىلەن سۆيىدىغان باشقا ئىخلاسەنلەرنىڭ مۇناجاتلىرى توپلىنىپ «زەبۇر» بولۇپ شەكىللەنگەن. بۇ مۇناجاتلارنىڭ بىر قىسمى خۇدادىن مېھىر - شەپقەت تىلەش، كەچۈرۈم قىلىنىشىنى، ياردەم بېرىشىنى ياكى قۇتقۇزۇلۇشنى ئۈمىد قىلىش ۋە خۇداغا ئىشەنچ باغلاش ھەققىدە بولسا، يەنە بىر قىسمى خۇدانى مەدھىيەلەش، خۇداغا شۈكۈرلەر ئېيتىش ۋە ئۇنىڭغا ئىبادەت قىلىش ھەققىدە بولۇپ. بەزى مۇناجاتلاردا مۇئەللىپنىڭ ئۆزى دۇچ كەلگەن بالايىناپەتلەر ياكى رەزىل ئادەملەر ئۈستىدىن نالە - پەرياد قىلغانلىقى، خۇدانىڭ ئۇلارنى يوق قىلىۋېتىشىنى ئىلتىجا قىلغانلىقى ئىپادىلەنگەن.

داۋۇت پەيغەمبەر ھايات مۇساپىسىدە ئېغىر كۈلپەتلەرگە دۇچ كېلىپ، كۆپ زۇلۇم تارتقان، ھەتتا بەزىلەر ئۇنى ئۆلتۈرمەكچى بولغىنىدا، ئۇ ھاياتىنى ساقلاپ قېلىش ئۈچۈن باشقا جايلارغا قېچىپ كېتىپ يوشۇرۇنۇۋېلىشقا مەجبۇر بولغان. ئۇنىڭ مۇناجاتلىرىنىڭ كۆپ قىسمى، دەل ئۇنىڭ ھاياتىنىڭ ئاشۇ مۇشكۈل چاغلىرىدا خۇداغا قىلغان دۇئالىرى، دەپ چۈشىنىشكە بولىدۇ. داۋۇت پەيغەمبەر ھايات تەجرىبىلىرى ئارقىلىق ياراتقۇچى خۇدا ھەققىدە كۆپ بىلىمگە ئىگە بولغان بولۇپ، بۇ جەريانلار ئۇنىڭ مۇناجاتلىرىدا بايان قىلىنغان.

ئىبراھىم پەيغەمبەر ۋە ئۇنىڭ نەۋرىسى ياقۇپ پەيغەمبەرنىڭ ئەۋلادلىرى

ياراتقۇچى خۇداغا ئېتىقاد قىلغانلار ئىدى. خۇدا ياقۇپ پەيغەمبەرنىڭ ئىسمىنى «ئىسرائىل» دەپ ئۆزگەرتكەن ۋە بۇ ئىسىم ئۇنىڭ ئەۋلادلىرىغا، كېيىنچە بولسا پۈتكۈل ئىسرائىل خەلقىگە نام بولۇپ قالغان. ئىسرائىللارنىڭ ئەتراپىدىكى بارلىق ئەللەر بۇتپەرەسلەر بولغاچقا، ئۇلار ئىسرائىللار تەرىپىدىن «خۇداسىز ئەللەر»، «يات ئەللەر» ياكى «يات خەلقلەر» دەپ ئاتالغان. خۇدا ئىبراھىم پەيغەمبەرنى تاللىغان ۋە ئۇنىڭ بىلەن ئەھدە تۈزۈپ، ئۇرۇق - ئەۋلادلىرىغا بەخت ئاتا قىلىدىغانلىقىنى، ئۇلار ئارقىلىق دۇنيادىكى بارلىق خەلقلەرگىمۇ بەخت ئاتا قىلىدىغانلىقىنى ۋەدە قىلغان. ئىسرائىللار ئىبراھىم پەيغەمبەرنىڭ ئەۋلادلىرى بولغاچقا، ئۇلار خۇدانىڭ ۋەدىسىگە ئاساسەن خۇدانىڭ ئۆز خەلقى بولۇش، شۇنداقلا خۇدا ئۆزى ئىبراھىم پەيغەمبەرگە ۋەدە قىلغان «كەنتان» دەپ ئاتالغان ئالاھىدە زېمىنغا ئىگە بولۇش سالاھىيىتىگە ئىگىدۇر. «زەبۇر»دىكى بىر قىسىم مۇناجاتلاردا ۋەدە قىلىنغان ئاشۇ زېمىن تىلغا ئېلىندۇ.

خۇددى باشقا تىللاردىكى ناخشا ۋە شېئىرلاردىكىدەك، ئىبرانىچە يېزىلغان «زەبۇر» مۇناجاتلىرىدىمۇ ئىستىلىستىكىلىق ۋاستىلەر قوللىنىلغان. مەسىلەن، «زەبۇر» مۇناجاتلىرىنى ئوقۇغىنىمىزدا ياراتقۇچى خۇدانىڭ «كۆزى»، «قۇلقى»، «بىلىكى»، «قولى»، «بارماقلىرى» ۋە «دىدارى» دېگەندەك ئىبارىلەرنى ئۇچرىتىمىز. شۈبھىسىزكى، بۇ ھەرگىز خۇدانىڭ جىسمانىي بەدىنىنىڭ بارلىقىنى بىلدۈرمەيدۇ. زەبۇر مۇناجاتلىرىدا «خۇدانىڭ كۆزى» ۋە «خۇدانىڭ قۇلقى» دېيىش ئارقىلىق، خۇدانىڭ كۆرىدىغان ۋە ئاڭلايدىغانلىقى، ئىنساننىڭ قىلغان جىمى ئىشلىرىنى بىلىپ تۇرىدىغانلىقى ئىلگىرى سۈرۈلگەن بولسا، «خۇدانىڭ بىلىكى»، «قولى» ۋە «بارماقلىرى» ئۇنىڭ قۇدرىتى ۋە ئۇلۇغ ئىشلىرىغا، «خۇدانىڭ دىدارى» بولسا ئۇنىڭ ھۇزۇرى ياكى شاپائىتىگە ۋە كىلىك قىلىنغان. خۇددى شۇنىڭغا ئوخشاش، «خۇدانىڭ ئۆيى»، «خۇدانىڭ چېدىرى» ياكى «خۇدانىڭ ئىبادەتخانىسى» دېگەن ئىبارىلەرمۇ ھەرگىز خۇدانىڭ ئەمەلىيەتتە مەلۇم ئۆيدە ياكى ئىنسان قولى بىلەن ياسالغان جايدا تۇرىدىغانلىقىنى بىلدۈرمەيدۇ. ھەممىمىزگە شۇ نەرسە ئېنىقكى، ياراتقۇچى خۇدا مەلۇم بىر ئۆيدىلا ئەمەس، بەلكى ھەممىلا جايدا مەۋجۇت بولۇپ تۇرايدۇ، ئۇ زامان ۋە ماكاننىڭ چەكلىمىسىگە ئۇچرىمايدۇ.

«خۇدانىڭ ئۆيى»، «خۇدانىڭ چېدىرى» ياكى «خۇدانىڭ ئىبادەتخانىسى» قاتارلىقلار، داۋۇت پەيغەمبەرنىڭ يېرۇسالېم، يەنى قۇددۇستىكى سئون تېغىدا قۇرغان چېدىرىنى شەرھلەش ئۈچۈن ئىشلىتىلگەن ئاتالغۇلاردۇر. بۇ جاي خۇداغا ئېتىقاد قىلغانلار ئۈچۈن ئىبادەت مەركىزىگە ئايلانغان بولۇپ، ئۇ جايدا خۇدانىڭ شان - شەرىپى ئۇلارغا ئايان بولغان.

«زەبۇر» مۇناجاتلىرى خۇدانىڭ ئىنسانلارغا ئىلھام ۋە كۈچ - قۇۋۋەت بېغىشلايدىغان سۆزلىرىدۇر. ئۇلار ياراتقۇچى خۇدا ۋە ئۇنىڭ قۇدرەتلىك ئىشلىرىنى بىز ئىنسانلارغا يورۇتۇپ بېرىدۇ. بىز بۇ مۇناجاتلارنىڭ سىزنى روھلاندۇرۇپ، خۇداغا چىن قەلبىڭىز ۋە خۇدا كۆرسەتكەن ھەقىقەت بويىچە ئىبادەت قىلىشىڭىزغا تىلەكداشمىز. مېھىر - شەپقەتلىك خۇدا ئۆزىنى سىزگە ئايان قىلغاي.

زەبۇر

1 - بۆلەك

1 - مۇناجات

¹ نەقەدەر بەختلىك ھە!
يامانلارنىڭ سالاسىغا كىرمىگۈچى،
گۇناھكارلارنىڭ يولىدا ماڭمىگۈچى،
مەسخىرىچىلەر[®] ئارىسىدا يۈرمىگۈچى.

² پەرۋەردىگارنىڭ تەلىملىرىدىن سۆيۈنچ تاپىدۇ ئۇلار،
كېچە - كۈندۈز شۇ تەلىملەر ھەققىدە پىكىر قىلار.

³ ئۇ گويىا دەرەختۇر تىكىلگەن ئېرىق بويىغا،
ئۆز پەسىلدە مېۋىلەرنى بېرىپ تۇرار.
سولاشماس ئەسلا يوپۇرماقلىرى،
ھەممە ئىشلىرى ئوڭۇشلۇق بولار.

[®] 1:1 مەسخىرىچىلەر — خۇدا ۋە خۇدانىڭ يولىنى مەسخىرە قىلغۇچىلارنى كۆرسىتىدۇ.

زەبۇر

⁴ بىراق يامانلار ئوخشىماس ئۇلارغا،
 ئۇلار ئوخشار شامالدا سورۇلغان توپانغا.^⑦
⁵ باش كۆتۈرەلمەس يامانلار خۇدانىڭ سورىقىدا،
 گۇناھكارلار تۇرالماس ھەققانىيلار قاتارىدا.
⁶ پەرۋەردىگار يورۇتار ھەققانىيلار يولىنى،
 يامانلار يولى باشلار ھالاكەتكە ئۇلارنى.

2 - مۇناجات

¹ نېچۈن قۇتۇرار خەلقلەر؟
 نېچۈن ئىشقا ئاشمايدىغان سۇيىقەست ئويلار ئادەملەر؟
² سەپ تۈزۈشۈپ جاھاندىكى پادىشاھلار،
 ئورا كولىشىپ بىرلىكتە ھۆكۈمدارلار،
 پەرۋەردىگار ۋە ئۇ تاللىغان پادىشاھقا قارشى تۇرار.
³ دەيدۇ ئۇلار: «ئۈزۈپ تاشلاپ ئۇلار سالغان كىشەنلەرنى،
 چۆرۈۋېتەيلى بويىنىمىزدىكى سىرتماقلارنى.»
⁴ مانا كۈلمەكتە، ئولتۇرغۇچى ئەرش تەختىدە،
 پەرۋەردىگار قىلماقتا ئۇلارنى مەسخىرە.
⁵ ئەيىبلەر ئۇلارنى غەزەپ بىلەن،
 ۋەھىمىگە سالار قەھرى بىلەن.
⁶ دەيدۇ ئۇ: «ئۆز مۇقەددەس تېغىمدا —
 تەختكە ئولتۇرغۇزدۇم پادىشاھىمنى سىئوندا.»
⁷ ئېلان قىلاي پەرۋەردىگارنىڭ پەرمانىنى،^⑧

^⑦ 4: توپان — بۇغداي، شال، تېرىق قاتارلىق زىرائەتلەرنىڭ خاماندا دېنى ئايرىۋېلىنغاندىن كېيىن قېلىپ قالغان غول، يوپۇرماقلىرىنىڭ توپىدەك بولۇپ كەتكەن ئۇۋاقلىرى.
^⑧

زەبۇر

دېدى ئۇ ماڭا: «سەن مېنىڭ ئوغلۇمسەن،⁸
 جاكارلىدىم بۈگۈن سېنىڭ ئاتاڭ ئىكەنلىكىمنى.
⁸ سورا مەندىن، بېرىمەن ئىلكىڭگە بارچە خەلقى،
 تەئەللۇق قىلمەن ساڭا پۈتۈن زېمىنى.
⁹ تۆمۈر كالتەك بىلەن ۋەيران قىلسەن قارشىلاشقانلارنى،
 ساپال قاچىنى چاققاندىك بارە - بارە قىلسەن ئۇلارنى.»

¹⁰ ئەقلىڭلارنى تېپىڭلار ئەمدى، ئەي پادىشاھلار،
 ئاگاھ بولۇڭلار جاھاندىكى ھۆكۈمرانلار.
¹¹ پەرۋەردىگارغا ئەيمىنىپ ئىتائەت قىلىڭلار،
 شادلىنىڭلار ھەم خۇدادىن قورقۇڭلار.
¹² ئاچچىقلانمىسۇن، باش ئېگىڭلار ئوغلغا،
 تۇتسا ئۇنىڭ غەزىپى بىردىنلا،
 ھالاك بولسىلەر ماڭغان يولۇڭلاردا.
 نەقەدەر بەختلىكتۇر پاناھ تاپقانلار ئۇنىڭدا.

3 - مۇناجات

بۇ مۇناجاتنى داۋۇت ئۆز ئوغلى ئابسالومدىن قېچىپ يۈرگەندە يازغان.

¹ نەقەدەر كۆپتۈر رەقىبلىرىم، ئى پەرۋەردىگار،

^{2: 7} - ئايەتتىن باشلاپ 9 - ئايەتكىچە پادىشاھنىڭ ئېيتقان سۆزلىرىدۇر.
^{2: 7} سەن مېنىڭ ئوغلۇمسەن - بۇ خۇدا بىلەن پادىشاھ ئوتتۇرىسىدىكى مەنئى جەھەتتىكى مۇناسىۋەتنى كۆرسىتىدۇ. بۇ مۇناجاتتا پەرۋەردىگار پۈتكۈل ئالەمنى باشقۇرىدىغان ئەڭ ئۇلۇغ «پادىشاھ» بولۇش سۈپىتى بىلەن، زېمىننى باشقۇرىدىغان پادىشاھنى «ئوغلۇم» دەپ ئاتىغان. قەدىمكى زاماندا چوڭ پادىشاھلىقلار بىلەن كىچىك پادىشاھلىقلار ئوتتۇرىسىدىكى بېقىندىچىلىق مۇناسىۋەت «ئاتا - بالا» مۇناسىۋىتى بويىچە تەسۋىرلەنگەن.

زەبۇر

شۇنچە جىقتۇر ماڭا قارشى چىققانلار.
² دېيشەر نۇرغۇن كىشىلەر ئۈستۈمدىن:
 «يوقتۇر ئۇنىڭغا نىجاتلىق خۇدادىن.» سېلاھ^①
³ ئەمما، ئى پەرۋەردىگار قالىقنىمۇرسەن،
 شان - شۆھرىتىم، قەدىمنى كۆتۈرگۈچىسەن.

⁴ پەرياد قىلغاندىم يۇقىرى ئاۋازدا پەرۋەردىگارغا،
 ئۇ جاۋاب بەردى مۇقەددەس سئون تېغىدىن ماڭا. سېلاھ
⁵ ساقلىغاچ مېنى خۇدا ئۆز پاناھدا،
 ياتسام كېتىمەن بەخرامان ئۇيقۇغا،
 تىنچ - ئامان ئويغىنىمەن يەنە تاڭدا.
⁶ قورقماسمەن مىڭلىغان كىشىلەردىن،
 ئۇلارنىڭ ھەر تەرەپتىن قىلغان ھۇجۇمىدىن.

⁷ ئى پەرۋەردىگار، ياردەمگە كەلگىن،
 ئى ئىلاھىم، مېنى قۇتقۇزغىن.
 تەستىكىگە سالىسەن رەقىبلىرىمنىڭ،
 چىشلىرىنى سۇندۇرسەن رەزىللەرنىڭ.
⁸ ئى پەرۋەردىگار، سەندىن كېلەر نىجاتلىق،
 ئۆز خەلقىنى قىلغايىسەن بەرىكەتلىك.
 سېلاھ

^③ 2: سېلاھ — ئىبرانىيچە سۆز بولۇپ، بۇ سۆز ھەققىدە تۆۋەندىكىدەك بىرقانچە چۈشەندۈرۈشلەر بار: 1. «بىرئاز توختاپ، چوڭقۇر تەپەككۈر قىلىڭلار» دېگەن مەنىدە. 2. ئىبادەت قىلغۇچىلارغا سەجدە قىلىش ھەققىدە بېرىلىدىغان بەلگە. 3. مۇزىكىدىكى مەلۇم بىر بەلگە. 4. مەرغۇل.

زەبۇر

4 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات بولۇپ، تارلىق سازلار تەشكىشىدە ئىپتىلىسۇن دەپ،
نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ جاۋاب بەرگىن، ندا قىلسام ساڭا،

ئېھ مېنى ھىمايە قىلغۇچى خۇدا.

مېنى ئازاد قىلغاندىڭ كۈلپەتتە قالغىنىدا،

ئاڭلىغىن دۇئايمىنى يەنە رەھىم قىلىپ ماڭا.

² ئەي ئىنسان بالىلىرى،

قاچانغىچە دەپسەندە قىلسىلەر مېنىڭ ئىززەت - ھۆرمىتىمنى،

قاچانغىچە قەدىرلەيسىلەر ئاساسسىز شىكايەتلەرنى،

قاچانغىچە توقۇپ چىقىسىلەر ماڭا قارشى يالغانچىلىقلارنى؟ سېلاھ

³ بىلىپ قويۇڭلار شۇنى،

پەرۋەردىگار تاللايدۇ نەقۋادارلارنى،

ئاڭلايدۇ مېنىڭ ندايىمنى.

⁴ خۇدادىن قورقۇڭلار، گۇناھ قىلماڭلار![®]

جىمجىت يېتىپ ئورنۇڭلاردا،

بۇنى چوڭقۇر ئويلىنىڭلار! سېلاھ

⁵ چىن دىل بىلەن قىلىڭلار قۇربانلىقلارنى،

پەرۋەردىگارغا باغلاڭلار ئىشەنچىڭلارنى.

⁶ سورايدۇ نۇرغۇن كىشىلەر:

ياخشىلىق قىلار كىم بىزگە؟

[®]4:4 خۇدادىن قورقۇڭلار، گۇناھ قىلماڭلار — بەزى تەرجىمىلەردە «ئاچچىقلانساڭلار،

ئاچچىقىڭلار سىلەرنى گۇناھقا باشلىمىسۇن» دەپ ئېلىنغان.

زەبۇر

ئېھ پەرۋەردىگار، چۈشۈرگىن
 جامالىڭنىڭ نۇرىنى ئۈستىمىزگە.
 7 زىيادە خۇشال قىلدىڭ كۆڭلۈمنى،
 شۇنچە مول بولغانلاردىنمۇ ئاشلىق ۋە شارابلىرى.
 8 ياتساملا ئۇيقۇم كېلەر بەخىرامان،
 چۈنكى مېنى ئامان - ئېسەن ساقلىغۇچى
 پەقەت سەن — پەرۋەردىگار ئۆزۈڭدۇرسەن.

5 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات بولۇپ، نەيگە تەشكەش قىلىنىپ ئېيتىلسۇن دەپ،
 نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

1 ئېھ پەرۋەردىگار، قۇلاق سالغىن دۇئايىمغا،
 كۆڭۈل بۆلگىن ئاھۇزارىمغا.
 2 ئېھ ئىلاھىم، پادىشاھىم، يەتكىن مېنىڭ ھالىمغا،
 دۇئا قىلماقتىمەن چۈنكى ساڭا.
 3 ئېھ پەرۋەردىگار، ئاڭلايسەن سەھەردە ئاۋازىمنى،
 تاڭ بىلەن تەڭ ئىلتىجا قىلىپ كۈتمەن جاۋابىڭنى.
 4 خۇدادۇرسەن ياقتۇرمايدىغان يامانلىقنى،
 ئۆزۈڭگە ھەمراھ قىلمايسەن رەزىللىكنى.
 5 نەپرەتلىنسەن ئەسكىلىك قىلغۇچىلارغا،
 تىك تۇرالماس ھاكاۋۇرلار ئالدىڭدا.
 6 ھالاک قىلسەن يالغانچىلارنى،
 ئۆچ كۆرسەن قانخور، ھىيلىگەرلەرنى.
 7 شۇنداق، مەن كىرىمەن سېنىڭ ئۆيۈڭگە،

زەبۇر

چەكسىز، مەشگۈلۈك مۇھەببەتنىڭ بولغاچ ماڭا.
سەجدە قىلىمەن مۇقەددەس ئىبادەتخاناڭدا،
ئىخلاسىم باردۇر ساڭا.

⁸ ئى پەرۋەردىگار، باشلىغىن مېنى ھەققانىيلىقنىڭدا،
چۈنكى پايلاپ يۈرەر دۈشمەنلىرىم ئەتراپىمدا.
روشن قىلغىن ئۆز يولۇڭنى ئالدىمدا.
⁹ سەممىيلىك يوقتۇر ئۇلارنىڭ ئېغىزلىرىدا،
رەزىللىك چىرمۇالغاندۇر دىللىرىنى،
ئوچۇق قەبرە كەبدۇر گاللىرى،
خۇشامەتكە تولغاندۇر تىللىرى.
¹⁰ ئى خۇدا، بېكىتكەيسەن ئۇلارنىڭ گۇناھلىرىنى،
ئۆزى كولىغان ئوردا كۆرسۇن ئۇلار ئۆزلىرىنى.
ئىتائەتسىزلىك قىلغاچقا ئۇلار ساڭا،
كۆپ گۇناھقا پاتتى ئۇلار، قوغلىۋەتكىن ئۇلارنى.

¹¹ ئەمما سەندىن خۇرسەن بولسۇن پاناھىڭغا ئېرىشكەنلەر،
ئۇلار دائىم شادلىنىپ، ياڭراتسۇن ناخشا - كۈيلەر.
سەن ئالغايىسەن ئۇلارنى قاننىڭنىڭ ئاستىغا،
شۇ ۋاقىتتا سېنىڭدىن شادلىنىدۇ سېنى سۆيگەنلەر.
¹² ئى پەرۋەردىگار، بەخت ئاتا قىلسەن ھەققانىيلارغا،
ساخاۋىتىڭنى قالقان قىلىپ، باشپاناھ بولسەن ئۇلارغا.

زەبۇر

6 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات بولۇپ، سەككىز تارلىق سازلار تەشكىشىدە ئېيتىلسۇن دەپ،
نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ ئى پەرۋەردىگار،

مېنى قەھرىڭ بىلەن ئەيىبلەمە،

ماڭا غەزىپىڭدە تەرىپىيە بەرمە.

² ئى پەرۋەردىگار، رەھىم قىل ماڭا،

زەئىپلىشىپ كەتتىم قەۋەتلا.

ئى پەرۋەردىگار، شىپالىق بەرگىن ماڭا،

بوششىپ كەتتى ئۈستىخانلىرىم بىراقلا.

³ ئى پەرۋەردىگار، ھەسرەت تولدى قەلبىمگە،

يۈرەرمەن بۇ ئەھۋالدا قاچانغىچە؟

⁴ ئۆتۈنەي پەرۋەردىگار، ساقلاپ قالغىن جېنىمنى،

مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىڭدە قۇتقۇز مېنى.

⁵ چۈنكى ھېچكىم سېنى ئەسلىمەس ئۆلسە،

كىم ساڭا رەھمەت ئېيتار گۆر ئىچىدە.

⁶ ھېچ مادارىم قالمدى نالە - پەرياد قىلىپ ساڭا،

كۆز يېشىم دەريا بولۇر ھەر كېچىسى ئورنۇمدا.

⁷ كۆزلىرىمنىڭ نۇرى كەتتى دەرد - ئەلەمدىن،

ئاجىزلاشتى كۆزلىرىم دۈشمەنلىرىم دەستىدىن.

⁸ بەرھەق، قۇلاق سالىدى زارىمغا پەرۋەردىگار،

يوقلىڭلار يېنىمدىن ئەي يامانلىق قىلغۇچىلار.

⁹ پەرۋەردىگار ئاڭلاپ ئىلتىجايىمنى،

قوبۇل قىلدى دۇئايىمنى.

¹⁰ قالار ھەممە دۈشمەنلىرىم نومۇس ۋە ۋەھىمدە،

تۇيۇقسىزلا چېكىنەر، بولۇپ شەرمەندە.

زەبۇر

7 - مۇناجات

بىنىامىن قەبىلىسىدىن بولغان كۇش ئىسىملىك بىر ئادەمنىڭ قىلغان سۆزىگە قارىتا داۋۇتنىڭ پەرۋەردىگارغا ئىلتىجا قىلىپ ئېيتقان مۇناجاتى.

¹ ئى ئىگەم پەرۋەردىگار، تاپمەن پاناھ سەندىن،
خالاس قىلىپ بارلىق دۈشمەنلىرىمدىن،
قۇتقۇزغايسەن مېنى قوغلاپ يۈرگەنلەردىن.
² بولمىسا، ئۇلار شىردەك تىتىپ تاشلار مېنى،
ھېچكىم يوقتۇر قۇتقۇزىدىغانغا جېنىمنى.
³ ئى پەرۋەردىگار، قىلغان بولسام بىرەر يامانلىقنى،
بۇلغىغان بولسام ناھەق ئىشلار بىلەن قوللىرىمنى،
⁴ قىلغان بولسام دوستۇمغا يامانلىقنى،
سەۋەبسىز بۇلغىغان بولسام دۈشمىنىمنى،
⁵ دۈشمىنىم تۇتۇۋالسۇن قوغلاپ مېنى،
جېنىمنى ئالسۇن ئۇلار چەيلەپ تېنىمنى،
يەر بىلەن يەكسان قىلسۇن ئىززىتىمنى.

سېلاھ

⁶ ئى پەرۋەردىگار، غەزەپلەنگىن، سۈكۈت قىلما،
قارشى چىققىن قەھرىلىك دۈشمەنلىرىمگە ئى خۇدا،
مەن ئۈچۈن ئويغانغىن، ئۇلارنى تارتقىن سوتقا،
سەن بېكىتكەن ھۆكۈمنى ئادا قىلغىن ئۇلارغا.
⁷ سوت ئاچماق ئۈچۈن ئولتۇرغىن بۈيۈك ئورنۇڭدا،
ھەممە خەلقلەر توپلاشسۇن ئەتراپىڭغا.
⁸ پەرۋەردىگار سوت ئاچار خەلقلەرگە،
ئى پەرۋەردىگار قىلغايىسەن ھۆكۈم

زەبۇر

لايىق ھالدا ھەققانىي، دىيانىتىمگە.

⁹ ئاخىرلاشتۇرغىن رەزىللەرنىڭ يامانلىقىنى،

تەۋرەنمەس قىلغىن ھەققانىيلارنى،

ئى ھەققانىي خۇدا، سىنىغۇچىسەن قەلبەرنى.

¹⁰ قالقىنىمدۇر خۇدا،

نىجاتكار بولۇر قەلبى پاكلازغا.

¹¹ ئادىل سوتچىدۇر خۇدا،

نەپرەتلىنەر رەزىللەردىن دائىما.

¹² ئەگەر تاشلىمىسا ئىنسان يامان يولىنى،

بىلەپ ئۇ قىلىچىنى،

بەتلەپ قۇيۇر يا ئوقىنى.

¹³ ئۇ تەبىئىي رەزىللەرنى قوراللىق قوراللارنى،

بەتلەپ قويغاندۇر يايىنىڭ ئوتلۇق ئوقىنى.

¹⁴ رەزىل كىشى گۇناھقا ھامىلدار بولار،

قورسىقى ئاچچىق زەھەرگە تولار،

تۇغقان بالىسى يالغانچى بولار.

¹⁵ كىم كولىسا باشقىلار ئۈچۈن ئورا،

يىقىلىپ چۈشەر ئۆزى ئۇنىڭغا.

¹⁶ كىم يامانلىق قىلسا باشقىلارغا،

يېنىپ كېلەر ئۆز بېشىغا.

كىم زۇلۇم سالسا باشقىلارغا،

يېنىپ كېلەر ئۆز بېشىغا.

¹⁷ تەشەككۈر ئېيتىمەن ھەققانىي پەرۋەردىگارغا،

مەدھىيە ئوقۇيمەن ئۇلۇغ خۇدانىڭ نامىغا.

زەبۇر

8 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات بولۇپ، «گىتتىنى» تا[®] ئورۇنلانغۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

- 1 ئى رەببىمىز پەرۋەردىگار،
شۇنچە ھەيۋەت نامىڭ بار يەر يۈزىدە،
شەرىپىڭنى نامايان قىلدىڭ ئاسمان - پەلەكتە.
- 2 بالىلار ۋە بوۋاقلارنىڭ تىللىرىدا مەدھىيەلەتنىڭ ئۆزۈڭنى،
يۇمۇش ئۈچۈن دۈشمەن ۋە قىساسچىلارنىڭ ئېغىزلىرىنى.
3 قارىسام مەن بارماقلىرىڭ ئىجاد قىلغان ئاسمانغا —
كۆككە ئورۇنلاشتۇرۇپ قويغان يۇلتۇزلارغا ۋە ئايغا،
4 دەيمەن: ئىنسان نېمە ئىدى، سەن ئۇنى ياد ئەتكۈدەك؟
ئادەم نەسلى نېمە ئىدى، شۇنچە كۆڭۈل بۆلگۈدەك؟
5 پەرىشتىلەردىن ئازراقلا تۆۋەن قىلدىڭ ئورنىنى،
كىيىدۈردۈڭ سەن ئۇنىڭغا شان - شۆھرەتنىڭ تاجىنى.
6 باشقۇرغۇزدۇڭ ئۇنىڭغا كۈللى جاھاننى،
تىز پۈكتۈردۈڭ ئۇنىڭغا ھەممىنى.
- 7 تىز پۈكەر قوي، كالا، ياۋايى ھايۋانلار،
8 ئاسماندىكى ئۇچارقات، دېڭىزدىكى بېلىقلار،
شۇنداقلا دېڭىزدا ياشغۇچى ھەممە جانلىقلار.
- 9 ئى رەببىمىز پەرۋەردىگار،
يەر يۈزىدە شۇنچە ھەيۋەت نامىڭ بار.

[®]8: گىتتىنى — «گات» شەھرىدە ئىجاد قىلىنغان بىر خىل ساز ياكى ئاھاڭ بولۇشى مۇمكىن. يەنە بىر چۈشەندۈرۈلۈش بويىچە، بىرەر بايرام ياكى مۇراسىمدا ئېيتىلغان ناخشىدۇر.

زەبۇر

9 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات بولۇپ، «مۇت - لايبەن» دە^④ ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ ئى خۇدا، چىن دىلىمدىن ئېيتىمەن تەشەككۈرۈمنى،

بايان ئەيلەپ سېنىڭ پۈتكۈل كارامەتلىرىڭنى.

² سەندىن ئالدىم خۇشاللىق، شادلىقىمنى،

ئى ئۇلۇغ خۇدا، كۈيلەيمەن نامىڭنى.

³ دۈشمەنلىرىم مەغلۇپ بولۇپ قاچقىندا،

ھالاک قىلسەن ئۇلارنى ئالدىمدا.

⁴ چۈنكى، مېنى ئاقلدىڭ سەن ھەق دەۋايىمدا،

ئادالەتلىك سوتچى بولۇپ سەلتەنەتلىك ئورنۇڭدا.

⁵ سوراق قىلىپ يات ئەللەرنى،

ھالاک قىلدىڭ رەزىل خەلقلەرنى،

ئۆچۈرۈۋەتتىڭ مەڭگۈگە ناملىرىنى.

⁶ دۈشمەنلەر ۋەيران بولدى ئەبەدكە،

ئايلىنىپ شەھەرلىرى خارابىلىككە.

قالمدى ئۇ جايلارنىڭ ناملىرى تارىخ بېتىدە.

⁷ پەرۋەردىگار ئولتۇرار مەڭگۈ شاھلىق تەختىدە،

ھۆكۈم ئۈچۈن قۇرغاندۇر ئۇ تەختنى ئەسلىدە.

⁸ دۇنيانى ئۇ سوراق قىلار ئادالەتتە،

ئادىل ھۆكۈم چىقىرار خەلقلەرگە.

⁹ پەرۋەردىگار قورغاندۇر ئېزىلگەنلەرگە،

⑨: 0 مۇت - لايبەن — بىر خىل مۇزىكا ئاھاڭىنىڭ نامى بولۇشى مۇمكىن.

زەبۇر

پاناھ بولار ئۇ دائىم ئازابلىق كۈنلەردە.

¹⁰ سېنىڭ پەزىلەتلىرىڭنى بىلگەنلەر
ئىشەنچسىنى باغلار ساڭا،
چۈنكى، تەرك ئەتمەيسەن
ساڭا تەلپۈنگەنلەرنى، ئى خۇدا.

¹¹ كۈيلەڭلار سىئوندا[®] ھۆكۈم سۈرگەن پەرۋەردىگارىنى،
بايان ئەيلەپ ئەللەر ئارا ئۇنىڭ بۈيۈك ئەجرىنى.
¹² چۈنكى، ئۇ ئالغۇچىدۇر تۆكۈلگەن قاننىڭ ھېسابىنى،
ياد ئېتىپ بىچارىلەرنى، ئۇنتۇماس ئۇلارنىڭ پەريادىنى.

¹³ ئى پەرۋەردىگار، شەپقىتىڭنى كۆرسىتىپ ماڭا،
قۇتقۇز مېنى ئۆلۈمنىڭ گىردابىدىن.
قارىغىن، ئۆچمەنلەرنىڭ ماڭا سالغان ئازابىغا.
¹⁴ بايان ئەيلەي قۇدرىتىڭنى خەلقنىڭ ئالدىدا،
سىئون شەھىرىنىڭ دەرۋازىلىرىدا.
نىجاتلىقىڭدىن چۆمۈلەي شادلىققا.

¹⁵ يات ئەللەر چۈشتى ئۆزلىرى كولىغان ئورغا،
پۇتلىرى ئىلىنىپ قالدى يوشۇرۇپ قويغان تۇزاققا.
¹⁶ ھۆكۈمى بىلەن تونۇتتى ئۆزىنى پەرۋەردىگار،
يامانلىقلىرى بىلەن چۈشىلىپ قالدى يامانلار.
خىگگائون[®] سېلاھ

^{9:11} سىئون — يېرۇسالېم شەھىرىنى كۆرسىتىدۇ.

^{9:16} خىگگائون — ئېنىق مەنىسى نامەلۇم بولۇپ، «سېغىنىپ سۈكۈت قىلىش» ياكى «مۇزىكا پەس ئاۋازلىق بولۇشى كېرەك» دېگەن مەنىلەرنى بىلدۈرۈشى مۇمكىن.

زەبۇر

¹⁷ قەبرىلەرگە كىرىپ كېتەر يامانلار،

خۇدانى ئۇنتۇغان بارلىق قوۋملار.

¹⁸ مەڭگۈلۈك ئۇنتۇلۇپ كەتمەس بۇ دۇنيانىڭ يوقسۇللىرى،

ئەمەلگە ئاشماي قالماي ئېزىلگەنلەرنىڭ ئارزۇلىرى.

¹⁹ ئى پەرۋەردىگار، ياردەم قىل، غالىب كەلمسۇن رەزىللەر،

ئالدىڭدا سوراق قىلىنسۇن يات ئەللەر.

²⁰ ئى پەرۋەردىگار، قورقۇنچقا سالغىن ئۇلارنى،

بىلىپ يەتسۇن ئۇلار پەقەتلا بەندە ئىكەنلىكىنى.

سېلاھ

10 - مۇناجات

¹ ئى پەرۋەردىگار، نېچۈن مەندىن قېچىپ تۇرسەن يىراقتا،

نېچۈن مەندىن يوشۇرسەن ئۆزۈڭنى كۈن چۈشكەندە بېشىمغا؟

² يامانلار تەكەببۇرلۇقتا سالماقتا زۇلۇم ئاجىزلارغا،

ئاجىزلار چۈشۈپ قالماقتا ئۇلارنىڭ تۇزاقلىرىغا.

³ يامانلار كۆزگە ئىلماس پەرۋەردىگارنى،

پەخىرلىنىپ ئۇلار ھەۋەسلىرىدىن،

ماختاپ ئۇچۇرار ئاچ كۆزلەرنى.

⁴ يامانلار ئىزدىمەس خۇدانى ھاكاۋۇرلىقىدا،

خۇدا يوقتۇر ئۇلارنىڭ ئوي - خىياللىرىدا.

⁵ ئوڭۇشلۇق بولار ئۇلارنىڭ يوللىرى ھەمىشە،

خۇدا ھۆكۈمىنىڭ بېشىغا كېلىشىنى ئالماي نەزەرگە،

مەغرۇر ھالدا دىماق قاقار دۈشمەنلىرىگە.

⁶ ئۇلار دەر كۆڭۈللىرىدە: «تەۋرەنمەسمىز،

زەبۇر

ھېچقاچان كۈلپەتلەرگە ئۇچرىماسمىز.»
⁷ ھىيلە، لەنەت ۋە زورلۇق تولغاندۇر ئېغىزلىرىغا،

يامانلىق ۋە زەھەر چاچار تىللىرىدا.

⁸ مۆكۈپ تۇرۇپ مەھەللىلەرنىڭ پىنھانلىرىدا،

گۇناھسىزلارنى قەتل قىلار تۇيۇقسىزلا،

تىكىلگەندۇر كۆزلىرى پاناھسىزلارغا.

⁹ چاتقاللىقتا مۆكۈپ تۇرغان شىركەبى ئۇلار،

پايلاپ تۇرار تۇتۇشقا ئاجىزلارنى،

چۈشۈرۈپ قىلتاقلىرىغا، تۇتۇۋالار ئۇلارنى.

¹⁰ پۇرسەت كۈتەر مۆكۈپ تۇرۇپ يامانلار،

چاڭگىلىغا چۈشەر ئۇلارنىڭ پاناھسىزلار.

¹¹ دەر يامانلار كۆڭۈللىرىدە: «ئۇنتۇپ قالدى خۇدا بىزنى،

نەزەر سالمايدۇ ھەرگىز بىزگە، يۇمۇۋالغاندۇر كۆزلىرىنى.»

¹² ئۆتۈنەي ئى خۇدا، جازالىغايىسەن يامانلارنى،

ئى پەرۋەردىگار، ئۇنتۇمغايىسەن بىچارىلەرنى.

¹³ نېچۈن يامانلار كۆزگە ئىلماس ئى خۇدا سېنى،

نېچۈن كۆڭۈللىرىدە دەر: «جازالىمايدۇ خۇدا مېنى.»

¹⁴ بىلىمىز، كۆرۈپ تۇرسەن بۇلارنى،

ئۇلارنىڭ زەھەرخەندە، زۇلۇملىرىغا

تاشلاپ تۇرۇۋاتسەن نەزىرىڭنى،

ئالسىەن يامانلارنى ھامان ئالقىنىڭغا.

پاناھسىزلار ئۆزلىرىنى تاپشۇرار ساڭا،

ياردەم قىلغۇچىسەن يېتىم - يېسىرلارغا.

¹⁵ سۇندۇرغايىسەن رەزىل ۋە يامانلارنىڭ بىلەكلىرىنى،

رەزىللىكلىرى يوقالغۇچە جازالىغايىسەن ئۇلارنى.

زەبۇر

- ¹⁶ مەڭگۈلۈك پادىشاھتۇر پەرۋەردىگار،
يوقلار زېمىنىدىن ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلمىغانلار.
¹⁷ ئى پەرۋەردىگار، قۇلاق سالىسەن ئېزىلگەنلەرنىڭ ئىستەكلىرىگە،
قۇۋۋەت بېرىسەن ئۇلارنىڭ يۈرەكلىرىگە.
كۆڭۈل بۆلۈپ تۇرسەن دۇئا - تىلاۋەتلىرىگە.
¹⁸ قوغدايسەن يېتىم - يېسىر، ئېزىلگەنلەرنىڭ ھەققىنى،
پانىي ئالەمدە ھېچكىم قورقۇتالماس ئۇلارنى.

11 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات بولۇپ، ناخشا قىلىپ ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

- ¹ پاناھلىق تاپقان تۇرسام پەرۋەردىگاردى،
«قۇشقاچ كەبى ئۇچۇپ كەت ئۆز تېغىڭغا»
دېگىنىڭلار نېمىسى ماڭا!؟
² مانا يامانلار تارتىپ يايىنى،
تەق قىلدى سېلىپ ئوقنى،
يوشۇرۇن ئاتماقچى بولۇپ ياخشىنى.
³ نېمىمۇ قىلالار ھەققانىي كىشى،
بۇزۇلسا ھەققانىيلىقنىڭ ئۇللىرى؟
⁴ پەرۋەردىگارنىڭ تەختى ئەرشتدۇر،
ئۇ تۇرار مۇقەددەس دەرگاھىدا.
كۆزىتىپ تۇرار ئۇ ھەممە ئىنسانلارنى،
دىققەت بىلەن تىكىلگەندۇر كۆزلىرى ئىنسانلارغا.

زەبۇر

⁵ پەرۋەردىگار كۆزىتەر ھەققانىي ۋە رەزىللەرنى،

ئۆچ كۆرەر زوراۋانلىققا مەپتۇنلارنى.

⁶ قىزىق شامال، ئوت، گۆڭگۈرت، چوغلار،

يامانلارنىڭ ھاياتىغا نېسىۋە بولار.

⁷ ھەققانىدۇر پەرۋەردىگار، سۆيەر ھەققانىيلىقنى،

پەقەت كۆڭلى دۇرۇسلار كۆرەر ئۇنىڭ چىھرىنى.

12 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات بولۇپ، «شېمىنت» تا^⑦ ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ قۇتۇلدۇرغىن، ئى پەرۋەردىگار،

تۈگەپ كەتتى تەقۋادارلار،

قالمدى ساڭا سادىق ئىنسانلار.

² يالغان سۆزلەر ئادەملەر بىر - بىرىگە،

ئاغزى سىلىق بولسىمۇ راستچىللىق يوق قەلبىدە.

³⁻⁴ دەيدۇ ئۇلار: «تلىمىز بىلەن غالب كېلىمىز،

ئۆزىمىزنىڭكىدۇر ئاغزىمىز،

كىمىمۇ بولالايتتى خوجىمىز؟!»

پەرۋەردىگار ئېتىۋەتكەي خۇشامەتچىلەرنىڭ ئېغىزلىرىنى،

كېسىۋەتكەي ھەم پوچىلارنىڭ تىللىرىنى.

⁵ «مەن باراي» دەيدۇ خۇدا:

«زۇلۇم تارتقاچ ئېزىلگەنلەر،

^⑦ 12: 0 شېمىنت — سەككىز تارلىق ساز ياكى بىر خىل ناخشا ئاھاڭى.

زەبۇر

نالە قىلغاچ مىسكىنلەر،
 يەتكۈزەي ئۇلارنى
 تەشنا بولغان ئامانلىقىغا.»
⁶ تونۇردا يەتتە قېتىم تاۋلانغان ساپ كۈمۈش كەبى،
 چىن سۆزلەردۇر پەرۋەردىگارنىڭ سۆزلىرى.
⁷ ئى پەرۋەردىگار، قوغدىغايىسەن مىسكىنلەرنى،
 مەڭگۈ قوغدىغايىسەن بۇ دەۋردىكىلەردىن بىزنى.
⁸ تەرىپلىشىپ پەس ئىشلارنى ئىنسانلار،
 غادىيىپ يۈرۈشىدۇ ئەتراپىمىزدا يامانلار.

13 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات بولۇپ، ناخشا قىلىپ ئىپتىلىسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ ئى پەرۋەردىگار، ئۇنتارسەنمۇ مەڭگۈ مېنى؟
 يوشۇرارسەن قاچانغىچە مەندىن يۈزۈڭنى؟
² ھەسرەت يۈتۈپ ئۆتەرمەن، قاچانغىچە ئەندىشىدە،
 دۈشمىنىم دەسسەپ تۇرار قاچانغىچە يەلكەمگە؟
³ ئى ئىگەم پەرۋەردىگار، جاۋاب بەرگىن نەزىرىڭنى سېلىپ ماڭا،
 نۇرلاندۇرغىن كۆزلىرىمنى، بولمىسا كېتەرمەن مەڭگۈلۈك ئۇيقۇغا.
⁴ ئەگەر كۆزلىرىم يۇمۇلسا خۇش بولار رەقىبلىرىم،
 «مەن ئۇنىڭدىن غالىب كەلدىم» دېيىشەر دۈشمەنلىرىم.
⁵ تايىنىپ كەلدىم مەن مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىڭگە،
 نىجاتىڭدىن تولۇپ تاشسۇن شادلىق قەلبىمگە.
⁶ ئىلتىپات ئەيلىگەچ سەن ماڭا،
 ئى پەرۋەردىگار، مۇناجات ئوقۇيمەن ساڭا.

زەبۇر

14 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات بولۇپ، ناخشا قىلىپ ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ ئەخمەقلەر كۆڭۈللىرىدە دېيىشەر «يوقتۇر خۇدا».

يىرگىنچلىك، رەزىل بولۇپ قىلمىشلىرى،

ماڭمىغاندۇر ئۇلارنىڭ بىرىسىمۇ توغرا يولدا.

² پەرۋەردىگار ئەرشتىن ئىنسانغا سېلىپ نەزەر،

خۇدانى ئىزدىگۈچى ئاقىل ئادەم ئىزدەر.

³ ئازغۇندۇر ھەممىسى، بىردەك بۇزۇلغان،

بىرىمۇ يوقتۇر ھەتتا توغرا يولدا ماڭغان.

⁴ چۈشەنمەسمۇ ئەجەبا قىلمىشلىرىنى پاسىقلار؟!

ئۇلار مېنىڭ خەلقىمنى نان يىگەندەك يەپ يۇتار،

پەرۋەردىگارغا ئىبادەت قىلماس ئەسلا ئۇلار.

⁵ ھەققانىيلار بىلەن بىرگە بولغاچ خۇدا،

ئەخمەقلەرنى ۋەھمە باسماقتا مانا.

⁶ يوقاتماقچىمۇسىلەر ئارزۇلىرىنى ئېزىلگەنلەرنىڭ؟!

ئەمما پەرۋەردىگار پاناھدۇر ئۇلارنىڭ.

⁷ ئىسرائىللارغا نىجاتلىق سىئوندىن چىقىپ كەلسە ئىدى!

پەرۋەردىگار ھۆرلۈككە چىقارغىنىدا زۇلۇمدىكى خەلقىنى،

شادلىنار ئىسرائىللار — سۆيۈنەر ياقۇپ ئەۋلادى.

زەبۇر

15 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات

¹ ئى پەرۋەردىگار، كىم كىرەلەر مۇقەددەس چېدىرىڭغا،
كىم ساڭا ئىبادەت قىلالار مۇقەددەس سىئون تېغىڭدا؟
² ئىبادەت قىلالار ئۇ يەردە:
توغرا يولدا ماڭدىغانلار،
ھەققانىي ئىش قىلىدىغانلار،
ھەقىقەتنى چىن دىلىدىن سۆزلەيدىغانلار،
³ باشقىلارغا قارا چاپلىمايدىغانلار،
دوستىغا يامانلىق قىلمايدىغانلار،
قوشنىسىغا ھاقارەت قىلمايدىغانلار.
⁴ پەسكەشلەردىن يىرگىنىدىغانلار،
تەقۋادارلارنى ھۆرمەتلەيدىغانلار،
زىيان تارتىشىمۇ ۋەدىسىدە تۇرىدىغانلار.
⁵ جازانىغا پۇل قەرز بەرمەيدىغانلار،
پارا يەپ بىگۇناھقا زىيان سالمايدىغانلار،
مەڭگۈ تەۋرەنمەستۇر مانا بۇلار.

16 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات[®]

¹ ئۆزۈڭ مېنى ساقلىغىن خۇدا،

[®] 0:16 مۇناجات — بۇ سۆزنىڭ مەنىسى ئېنىق ئەمەس بولۇپ، تاش تاختىغا ئويۇلۇپ يېزىلغان مۇناجاتلىرىنى كۆرسىتىشى مۇمكىن.

زەبۇر

چۈنكى سەندىن تاپارمەن پاناھ.

² دېدىم مەن پەرۋەردىگارغا:

«ئىگەمدۇرسەن، بەختىم يوقتۇر سەندىن باشقا.»

³ ئاليجانابتۇر زېمىندىكى تەقۋادار خەلقىڭ،

بارلىق خۇشاللىقمۇ ئۇلار مېنىڭ.

⁴ كىمكى چوقۇنماق بولسا غەيرىي ئىلاھلارغا،

ئاشار ئۇنىڭ دەردلىرى قەۋەتلا.

قۇربانلىق قىلماسمەن ئاتاپ ئۇلارغا،

ئالماسمەن ناملىرىنى ھەتتا تىلىمغا.

⁵ پەرۋەردىگار ئىستىقبالىم، نېسىۋەمدۇر،[®]

ئى پەرۋەردىگار، كېلەچىكىم قولۇڭدىدۇر.

⁶ ئېسىل رىزىقلىرىڭ ماڭا تەقدىم قىلىنغاندۇر،

سەن ئاتا قىلغان گۈزەل بەختىم بايلىقىمدۇر.

⁷ ھەمدۇسانا ئېيتىمەن نەسىھەتچىم پەرۋەردىگارغا،

كېچىدىمۇ توغرا يولنى كۆرسىتەر قەلىبىم ماڭا.

⁸ پەرۋەردىگارنى تۇتارمەن ھەر دائىم يادىمدا،

ئوڭ يېنىمدا بولغاچ ئۇ تەۋرەنمەسمەن پەقەتلا.

⁹ شۇڭا روھىم شادلىقتا، خۇشاللىق بار قەلىبىمدە،

بىخەتەرلىك - ئامانلىق بەردىڭ مېنىڭ تېنىمگە.

¹⁰ بىلىمەن، تاشلاپ قويمايسەن مېنى گۆر ئىچىگە،

[®] 16: 5 نېسىۋەم — ئىبراھىم پەيغەمبەرنىڭ نەۋرىسى ياقۇپنىڭ ئون ئىككى ئوغلى بولغان بولۇپ،

خۇدا ئۇلارنىڭ ئەۋلادلىرىغا يەر - زېمىن ئاتا قىلغان. پەقەت لاۋىي دېگەن ئوغلىنىڭ ئەۋلادلىرىغا يەر - زېمىن بەلگىلەپ بەرمىگەن. چۈنكى خۇدا لاۋىيلارنى ئۆزىگە روھانىيلىق خىزمىتىنى قىلىشقا تاللىۋالغان ۋە ئۇلارغا «مەن ئۆزۈم سىلەرنىڭ نېسىۋەڭلار بولمەن» دېگەن.

زەبۇر

يول قويمايسەن تەقۋادارنىڭ تېنىنىڭ چىرىشىگە.
¹¹ كۆرسىتىپ بېرىسەن ھاياتلىق يولىنى ماڭا،
 خۇشاللىق تولۇپ تاشقاندىۇر ھۇزۇرۇڭغا،
 مەڭگۈلۈك شادلىق باردۇر ئوڭ قولۇڭدا.

17 - مۇناجات

داۋۇتنىڭ دۇئاسى

¹ ئى پەرۋەردىگار،
 قۇلاق سالغىن ساڭا قىلغان دەۋايىمغا،
 ئېتىبار قىلغىن مېنىڭ نالە - پەريادىمغا،
 كۆڭۈل قويغىن چىن، سەممىي دۇئايمىغا.
² «گۇناھسىز» دەپ ئاقلغىن مېنى،
 چۈنكى، كۆزۈڭ كۆرەر ئادىللىقنى.
³ سىناپ مېنىڭ قەلبىمنى،
 كۆزىتىپ كېچىدە خىيالىمنى،
 تەكشۈرۈپ باققان بولساڭمۇ مېنى،
 تاپالمىدىڭ ھېچبىر نۇقسانى.
 چىڭ يۇماي، دەپ ئويلىدىم ئاغزىمنى.
⁴ ئەلا بىلىپ سېنىڭ تەلىملىرىڭنى،
 زوراۋانلارنىڭ يولىدىن تارتتىم ئۆزۈمنى،
 يۇقتۇرمىدىم يامانلارنىڭ قىلمىشلىرىنى.
⁵ ئىزىڭدىن ماڭدىم مەن قەدەم ئېلىپ،
 شۇڭا كەتمىدى پۇتلىرىم تېپىلىپ.

زەبۇر

⁶ ئى ئىگەم، ئىلتىجا قىلدىم ساڭا،

جاۋاب بەرگەچكە سەن ماڭا.

بېرىپ ماڭا دىققىتىڭنى،

تىڭشىغىن سۆزلىرىمنى.

⁷ ماڭا بەخش ئەتكىن مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىڭنى،

ئى ئۆزۈڭگە تايانغانلارنىڭ نىجاتكارى،

ھۇجۇمغا قالغانلارنىڭ قۇدرەتلىك قۇتقۇزغۇچىسى.

⁸⁻⁹ كۆز قارىچۇقۇڭدەك ئاسرىغىن مېنى،

مېنى ھالاك قىلماقچى بولغان رەزىللەردىن.

قانائىتىڭ ئاستىغا يوشۇرغىن مېنى،

قورشىۋالغان ئەشەددىي دۈشمەنلىرىمدىن.

¹⁰ تاشتەك قاتتىقتۇر ئۇلارنىڭ باغرىلىرى،

چوڭ سۆزلەيدۇ ھەم ئېغىزلىرى.

¹¹ پېيىمغا چۈشۈپ قورشىۋالغان ئالدى مېنى،

ئالماق بولۇپ ئۇلار مېنىڭ جېنىمنى.

¹² ئۇلار ئوخشار بۆكتۈرمىدە تۇرغان ياش شىرلارغا،

ئوۋغا ھېرىسمەن شىر كەبى ئولجىسىنى تالاشقا.

¹³ ئۆتۈنەي خۇدا، ئالدىنى توسۇپ ئۇلارنىڭ،

قىلىچىڭ بىلەن تىز پۈكتۈرۈپ ئۇلارنى،

قۇتقۇزغىن رەزىللەردىن جېنىمنى.

¹⁴ ئى پەرۋەردىگار، قۇتقۇز مېنى ئۆز قولۇڭ بىلەن

بۇ پانىي دۇنيادىكى رەزىللەردىن.

پەقەت مۇشۇ دۇنيادىدۇر ئۇلارنىڭ نېسىۋىسى،

نېمەتلىرىڭ بىلەن توپار ئۇلارنىڭ قورسىقى.

پەرزەنتلىرى بىلەن قانائەت تاپار كۆڭۈللىرى،

زەبۇر

بالىلىرىغا قالدۇرار ئۇلار مال - مۈلكىنى.
¹⁵ ھەققانىيلىقىم بىلەن يۈزۈڭنى كۆرەرمەن،
 ئويغانغىنىمدا دىدارىڭغا قانارمەن.

18 - مۇناجات

بۇ پەرۋەردىگارنىڭ قولى داۋۇت يازغان مۇناجات بولۇپ، ناخشا قىلىپ ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان. پەرۋەردىگار داۋۇتنى بارلىق دۈشمەنلىرى ۋە پادىشاھ سائۇلنىڭ قولىدىن قۇتقۇزغان كۈنى داۋۇت بۇ مۇناجاتنى پەرۋەردىگارغا ئوقۇغان.

- ¹ كۈچ - مادارىم پەرۋەردىگار سۆيىمەن سېنى.
- ² قورام تېشىم، قورغىنىم، نىجاتكارىم پەرۋەردىگار دۇر، ماڭا پاناھ بولىدىغان گىگانت تېغىم، باشپاناھىم، قالقىنىم، يېڭىلمەس قۇتقۇزغۇچىم خۇدايىمدۇر.
- ³ ئىلتىجا قىلسام مەدھىيەلەر ئىگىسى پەرۋەردىگارغا، دۈشمەنلىرىم قوللىرىدىن قۇتقۇزىلارمەن شۇندىلا.
- ⁴ ئۆلۈم ئاسارەتلىرى چىرمىدى مېنى، ھالاكەت دولقۇنلىرى چۈمكىدى مېنى.
- ⁵ گۆرستان تانىلىرىدا باغلاندىم، ئۆلۈم تۇزاقلىرىغا دۇچ كەلدىم.
- ⁶ ئېغىر كۈلپەت ئارا ئىلتىجا قىلدىم پەرۋەردىگارغا، ياردەم تەلەپ قىلدىم پەرياد كۆتۈرۈپ خۇدايىمغا. ئاۋازىمنى ئاڭلىدى پەرۋەردىگار دەرگاھىدا، ئاھۇزارىم يېتىپ باردى ئۇنىڭ قۇلىقىغا.
- ⁷ شۇ چاغ زېمىن سىلكىنىپ، يەر تەۋرىدى،

زەبۇر

تاغلارنىڭ ئۇلى تترەپ، مدبرلىدى،
 چۈنكى خۇدا دەرغەزەپكە كەلگەندى.
⁸ چىقتى خۇدانىڭ بۇرىدىن ئىس - تۈتەكلەر،
 ئېتىلدى خۇدانىڭ ئاغزىدىن ئوت - لاۋىلار،
 لاۋۇلداپ كۈيەتتى ھەتتا قىقىزىل چوغلار.
⁹ كۆكنى يېرىپ يەر تامان چۈشكەندە خۇدا،
 تۇراتتى قارا بۇلۇتلار ئايغىنىڭ ئاستىدا.
¹⁰ ئۇ مىنىپ ئۇچتى بىر «كېرۇب» قا،^①
 پەرۋاز قىلدى شامالنىڭ قاناتلىرىدا.
¹¹ يېپىنچا قىلغاندى ئۇ قاراڭغۇلۇقنى،
 قويۇق، قارا بۇلۇتلار قورشاپ تۇراتتى ئۇنى.
¹² يورۇتقاندى ئالدىنى پارلاق نۇرى،
 ياغدۇرۇپ مۆلدۈر ۋە قىقىزىل چوغلارنى،
 پارچىلىدى قاپقارا بۇلۇتلارنى.
¹³ پەرۋەردىگارنىڭ ئاۋازى گۈلدۈرلەپ ئاسماندا
 ياڭرىتىپ ئاۋازىنى ئۇلۇغ خۇدا،
 ياغدۇردى مۆلدۈر ۋە قىقىزىل چوغلار.
¹⁴ تارقىتىۋەتتى خۇدا دۈشمەنلىرىنى، ياغدۇرۇپ ئوقلىرىنى،
 چاقماقلار چاقتۇرۇپ تىرىپىرەن قىلىپ ئۇلارنى.
¹⁵ ئى پەرۋەردىگار، تەنبىھىڭدىن،
 قەھرىلىك تىنىقىڭنىڭ زەربىسىدىن،
 كۆرۈنۈپ قالدى دېڭىزنىڭ تېڭى،
 ئېچىلىپ قالدى زېمىننىڭ ئۇلى.

^① 18: 10 كېرۇب — پەرىشتىگە ئوخشايدىغان، ئەرشتە ياشايدىغان ئىنتايىن كۈچلۈك بىر خىل قاناتلىق مەخلۇق. خۇدا «كېرۇبقا مىنىپ ئۇچتى» دېگەنلىك، بىر خىل ئوخشىتىش بولۇپ، خۇدانىڭ پەرىشتىلىرىنىڭ ئۇنىڭ خىزمىتىدە بولىدىغانلىقىنى كۆرسىتىدۇ.

زەبۇر

- ¹⁶ پەرۋەردىگار كۆكتىن سۇنۇپ قولنى،
چوڭقۇر سۇلاردىن تارتىپ ئالدى مېنى.
- ¹⁷ قۇتقۇزدى مېنى ۋەھشىي دۈشمىنىمدىن،
ماڭا ئۆچ بولغانلاردىن،
چۈنكى ئۇلار كۈچلۈك ئىدى مەندىن.
- ¹⁸ ئاپەتلىك كۈنلىرىمدە ھۇجۇم قىلدى ئۇلار ماڭا،
پەرۋەردىگار يار - يۆلىكىم بولدى ئەمما.
- ¹⁹ ئۇ مەندىن خۇرسەن بولغاچ نىجاتلىق بەردى ماڭا،
ئېلىپ چىقتى مېنى ھەم بىخەتەر جايغا.
- ²⁰ ھەققانىيلىقىم ئۈچۈن ياخشىلىق قىلدى خۇدا،
قولۇمنىڭ پاكلىقىدىن ئىنتام بەردى ماڭا.
- ²¹ چۈنكى مېڭىپ كەلدىم پەرۋەردىگارنىڭ يولىدا،
رەزىللىك قىلىپ، ئاسىيلىق قىلىمىدىم خۇدايىمغا.
- ²² كۆز ئالدىمدا بولدى دائىم ئۇنىڭ بارلىق ھۆكۈملىرى،
بىر ياققا قايرىپ قويمىدىم ھەم ئۇنىڭ پەرمانلىرىنى.
- ²³ ئۇنىڭ ئالدىدا غۇبارسىز بولدۇم،
ئۆزۈمنى گۇناھ قىلىشتىن ساقلىدىم.
- ²⁴ قولۇم پاك، ئۆزۈم ھەققانىي بولغاچقا،
پەرۋەردىگار ئىنتام بەردى ماڭا.
- ²⁵ ۋاپادارلارغا كۆرسىتىسەن ۋاپادارلىقىڭنى،
ھەققانىي ئادەملەرگە ھەققانىيلىقىڭنى.
- ²⁶ پاكلىقىڭنى كۆرسىتىسەن پاك ئادەملەرگە،
لايىقىدا جاۋاب قايتۇرسەن نىيىتى ئەگرىلەرگە.
- ²⁷ قۇتقۇزسەن چارسىزلارنى،
يەرگە ئۇرسەن ھاكاۋۇرلارنى.

زەبۇر

²⁸ پەرۋەردىگار، ھاياتلىق چىرىغىمنى ياققۇچىسەن،
ئىلاھىم، زۇلمىتىمنى يورۇقلۇققا ئايلاندۇرسەن.
²⁹ ساڭا تايىنىپ، دۈشمەن قوشۇنىغا ھۇجۇم قىلالايمەن،
ئى ئىگەم، ياردىمىڭدە سىپىللاردىن بۆسۈپ ئۆتەلەيمەن.

³⁰ خۇدانىڭ يولى مۇكەممەل يولدۇر،
ئۇنىڭ ئېيتقان سۆزلىرى ھەقىقەتتۇر.
پاناھ ئىزدىگۈچىلەرگە خۇدا بىر قالقاندۇر.
³¹ «مەشگۈ بار بولغۇچى» دىن باشقا كىمدۇر خۇدا؟!
ئىگىمىزدىن باشقا كىم بولار قورام تاشتەك باشپاناھ؟
³² خۇدادۇر بېلىمنى قۇدرىتىدە باغلىغۇچى،
يولۇمنى ئەيب - نۇقسانسىز قىلغۇچى.
³³ كېيىكىنىڭكىدەك يۈگۈرۈك قىلىپ ئۇ پۇتلىرىمنى،
ئېگىز تاغلاردا ھەم مەزمۇت تۇرغۇزدى مېنى.
³⁴ قوللىرىمنى ئۈگەتتى ئۇ جەڭ قىلىشقا،
بىلەكلىرىمنى تۇچ ئوقيانى تارتىشقا.

³⁵ ئى ئىگەم، بەردىڭ ماڭا نىجاتلىق قالقىنىڭنى،
ئوڭ قولۇڭ يۆلەپ، مۇلايىملىقنىڭ يۈكسەك قىلدى مېنى.
³⁶ بىخەتەر قىلغاچ سەن باسقان ھەربىر قەدىمىمنى،
تېپىلماستىن مېڭىپ يۈرمەن يوللىرىمنى.
³⁷ قوغلاپ يۈرۈپ تۇتۇۋالدىم دۈشمەنلىرىمنى،
قايتىمىدىم كەينىمگە يوقاتماستىن ئۇلارنى.
³⁸ مەن ئۇلارنى يانجىۋەتتىم، تۇرالماس قايتا،
يىقىلدى ئۇلار پۇتلىرىمنىڭ ئاستىغا.
³⁹ جەڭگە باغلىدىڭ كۈچ - قۇدرەت بىلەن بېلىمنى،
باش ئەگدۈردۈڭ پۇتلىرىمغا ماڭا ھۇجۇم قىلغانلارنى.

زەبۇر

40 چېكىنىشكە مەجبۇر قىلدىڭ رەقىبلىرىمنى،
يوقاتتىم ماڭا ئۆچ بولغانلارنى.
41 ئۇلار پەرياد كۆتەرسىمۇ چىقىمىدى قۇتقۇزدىغانلار،
نالە قىلىپ يالۋۇرسىمۇ جاۋاب بەرمىدى پەرۋەردىگار.
42 ئېزۈۋەتتىم ئۇلارنى شامالدا ئۇچقان توزاندەك،
چەيلىۋەتتىم ئۇلارنى كوچىدىكى پاتقاقتەك.
43 خەلق بىلەن قارشىلىشىشتىن مۇستەسنا قىلدىڭ مېنى.
باش قىلغاندىڭ مېنى يات ئەللەرگە،
قىلماقتا ئۇلار مېنىڭ خىزمىتىمنى.
44 ئاۋازىمنى ئاڭلاش بىلەن بويسۇنار ئۇلار ماڭا،
تەسلىم بولىدۇ يات ئەللەر شۇمشىپ ئالدىدا.
45 جاسارىتىنى يوقاتقان يات ئەللەر،
تىترىگەن ھالدا قورغانلىرىدىن چىقىشار.

46 ھاياتتۇر پەرۋەردىگار!
ئۇ قورام تېشىمغا ئېيتىلسۇن ھەمدۇسانا،
ئۇلۇغلانسۇن نىجاتكارىم بولغان خۇدا!
47 خۇدادۇر قىساس ئېلىپ بەرگۈچى ماڭا،
بويسۇندۇرغۇچىدۇر خەلقلەرنى قول ئاستىمغا.

48 قۇتقۇزدۇڭ مېنى دۈشمەنلىرىمدىن،
ئۈستۈن قىلدىڭ ماڭا ھۇجۇم قىلغانلاردىن،
قۇتۇلدۇردۇڭ ھەم زوراۋانلاردىن.
49 ئى پەرۋەردىگار، ساڭا رەھمەت ئېيتىمەن ياتلار ئالدىدا،
مەدھىيە كۈيى ئوقۇيمەن نامىڭغا.

50 پەرۋەردىگار ئېرىشتۈرەر ئۆزى تىكلىگەن پادىشاھنى ئۇلۇغ غەلىبىگە،

زەبۇر

ئۇ بېغىشلار مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىنى ئۆزى تاللىغان پادىشاھقا —
تا ئەبەد داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ئەۋلادلىرىغا.

19 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات بولۇپ، ناخشا قىلىپ ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا
تاپشۇرۇلغان.

¹ ئەرش جاكارلار خۇدانىڭ شان - شەرىپىنى،
ئاسمان نامايان قىلار ئۇنىڭ ئىجادىنى.

² توختىماستىن سۆزلىشەر ئۇلار ھەر كۈن،
تەرىپلىشەر خۇدانى كېچە ۋە تۈن.

³ ئىشلەتمىگەن بولسىمۇ گەرچە ئۇلار تىللىرىنى،
چىقارمىغان بولسىمۇ گەرچە ئۇلار ئۈنلىرىنى.

⁴ تۈشۈشلىرى يېيىلىپ كەتكەن تامام يەر يۈزىگە،
خەۋىرى يېتىپ بارغاندۇر جاھاننىڭ چەتلىرىگە.

قۇياش ئۈچۈن بىر چېدىر تىككەندۇر خۇدا ئاسمانغا،
⁵ چىقار ئۇندىن قۇياش ئوخشاپ تويى بولغان ئوغۇلغا.

شادلىنار ئۇ ئوخشاپ گويا يۈگۈرۈشكە چىققان پالۋانغا.
⁶ ئۆرلىسە ئۇ ئاسماننىڭ بىر چېتىدىن،

بارار چۆرگۈلەپ يەنە بىر چېتىگىچە،
قاچالماس ھېچ نەرسە ئۇنىڭ ھارارىتىدىن.

⁷ مۇكەممەلدۇر پەرۋەردىگارنىڭ تەلىملىرى،
يېڭىلار ئۇ ئىنسان ۋۇجۇدىنى،

زەبۇر

ئىشەنچلىكتۇر پەرۋەردىگارنىڭ پەرزلىرى،
دانا قىلار نادانلارنى.

⁸ توغرىدۇر پەرۋەردىگارنىڭ كۆرسەتمىلىرى،
شادلاندىر قەلبلەرنى.

ئوچۇقتۇر پەرۋەردىگارنىڭ ئەمىلىرى،
روشن قىلار كۆزلەرنى.

⁹ پاكلىقتۇر ئىخلاس قىلىش پەرۋەردىگارغا،
ئىخلاسەنلىك داۋاملىشىر ئەبەدىگە.

بەرھەقتۇر پەرۋەردىگارنىڭ ھۆكۈملىرى،
ئادىللىق سىڭگەندۇر ئۇلارنىڭ ھەربىرىگە.

¹⁰ قىممەتتۇر ئۇلار ئالتۇندىن، ھەتتا بارچە ساپ ئالتۇندىن،
شېرىندۇر ھەسەلدىن، ھەتتا ھەرە كۆنىكىدىن تامچىغان ھەسەلدىن.

¹¹ شۇنداقلا ئاگاھلاندىرۇر مەن بەندەڭنى،
چىڭ تۇرغۇچى بۇلاردا ئالار كاتتا ئىنئامنى.

¹² كىم بىلىپ يېتەلسۇن ئۆزى قىلغان خاتالىقلىرىنى،

بىلمەي قىلغان گۇناھلىرىمدىن پاكلىغىن مېنى.

¹³ ساقلىغايىسەن بەندەڭنى بىلىپ گۇناھ قىلىشتىن،
ھۆكۈمرانلىق قىلمىغاي گۇناھ مېنىڭ ئۈستۈمدىن.

ئەيىبىسىز بولۇرمەن مەن شۇندىلا،

ساقلىنىمەن قىلىشتىن ئېغىر گۇناھ.

¹⁴ ئى پەرۋەردىگار، قورام تېشىم ۋە نىجاتكارىم،

خۇش قىلغاي سېنى سۆزلىرىم ۋە خىياللىرىم.

زەبۇر

20 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات بولۇپ، ناخشا قىلىپ ئىپتىسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ كۈلپەتتە قالغىنىڭدا پەرۋەردىگار جاۋاب بەرگەي ندايىڭغا،
ياقۇپنى يېتەكلىگەن خۇدا ساقلىغاي سېنى ئۆز پاناھىدا.
² ياردەم بەرگەي مۇقەددەس ئىبادەتخانىدىن،
يۆلگەي سېنى سىئوندىن.

³ خۇدانىڭ يادىدا بولغاي ئاتىغان ھەدىيەلىرىڭ،
قوبۇل قىلىنغاي ھۇزۇرىدا كۆيدۈرمە قۇربانلىقلىرىڭ. سېلاھ
⁴ ئەمەلگە ئاشۇرغاي ئارمانلىرىڭنى،
ئىجابەت قىلغاي كۆڭلۈڭگە پۈككەنلىرىڭنى.

⁵ ئېرىشتۈرگەن غەلبەڭ ئۈچۈن چۇقان سالىمىز شادلىقتا،
تىكلەپ غەلبە تۇغمىزنى ئىگىمىزنىڭ نامىدا.
ئۇ بارلىق ئىلتىجالىرىڭنى كەلتۈرگەي بەجا.

⁶ بىلدىمكى، ئۆزى تاللىغان پادىشاھنى قۇتقۇزار خۇدا،
مۇقەددەس ئەرشەلادىن جاۋاب بېرىپ ئۇنىڭغا،
زور غەلبە ئاتا قىلار قۇدرەتلىك ئوڭ قولىدا.

⁷ بەزىلەر ئىشىنەر جەڭ ھارۋىلىرىغا، بەزىلىرى ئاتلىرىغا،
ئەمما بىز ئىشىنىمىز پەرۋەردىگار بىمىزغا.
⁸ يىقىلدى ئۇلار ھالاك بولۇپ،

قەددىمىزنى رۇسلىدۇق بىز تىك تۇرۇپ.
⁹ ئى پەرۋەردىگار، غەلبە ئاتا قىلغىن پادىشاھقا،
جاۋاب بەرگەيسەن ئىلتىجا قىلغىنىمىزدا.

زەبۇر

21 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات بولۇپ، ناخشا قىلىپ ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ ئى پەرۋەردىگار، شادلىنار پادىشاھ ² قۇدرىتىڭدىن،

خۇشالدىر ئۇ ئېرىشتۈرگەن غەلبەڭدىن.

² سەن ئەمەلگە ئاشۇردۇڭ ئىستەكلىرىنى،

رەت قىلمىدىڭ سورىغان تىلەكلىرىنى. سېلاھ

³ مول بەرىكەتلەر ئاتا قىلدىڭ ئۇنىڭغا،

ساپ ئالتۇندىن تاج كىيدۈردۈڭ بېشىغا.

⁴ ئۆمۈر بەردىڭ ئۆمۈر تىلسە،

ھاياتىنى ئۇزارتتىڭ مەڭگۈگە.

⁵ زور شۆھرەتكە ئېرىشتۈردى سەن ئىنئام قىلغان غەلبە،

بەھەيۋەت شەرەپ قۇچتى ئۇ سېنىڭ ھىممىتىڭدە.

⁶ مەڭگۈلۈك بەرىكەت ئاتا قىلىپ ئۇنىڭغا،

ھۇزۇرۇڭدا چۆمدۈرسەن ئۇنى شادلىققا.

⁷ بەرھەق، پادىشاھ ئىشەنچ باغلار پەرۋەردىگارغا،

ئۇلۇغ خۇدانىڭ مۇھەببىتىدە تەۋرەنمەس ئەسلا.

⁸ ئەسىر ئېلىپ بارلىق دۈشمەنلىرىڭنى،

ئوڭ قولۇڭدا تۇتارسەن ساڭا ئوچ بولغانلارنى.

⁹ تونۇردىكى چوغلار كەبى كۆپەر ئۇلار،

نامايان قىلغىنىڭدا قەھرىڭنى،

يالماپ كېتەر ئوت يالقۇنى —

^{21:1} بۇ مۇناجاتتا تىلغا ئېلىنغان «پادىشاھ» ئەمەلىيەتتە داۋۇت پادىشاھنىڭ ئۆزى بولۇپ، خۇداغا بولغان مىننەتدارلىقىنى ۋە خۇدانىڭ قۇدرىتىنى ئۈچىنچى شەخسنىڭ تىلى بىلەن بايان قىلغان.

زەبۇر

غەزەپلىرىڭ يۇتار ئۇلارنى.
¹⁰ يوقتارسەن يەر يۈزىدىن ئۇلارنىڭ ئەۋلادلىرىنى،
 قۇرۇتارسەن ئىنسانىيەت دۇنياسىدىن نەسلىنى.
¹¹ يامانلىق قىلىشقا ئۇرۇنسىمۇ ئۇلار ساڭا،
 ئويلاپ چىقسىمۇ ھەم ھىيلە - مىكىر،
 ئەمما ئەمەلگە ئاشۇرالماس پەقەتلا.
¹² چېكىندۈرسەن ئۇلارنى،
 يۈزلىرىگە بەتلىگەندە ئوقيايىڭنى.
¹³ ئى پەرۋەردىگار كۆرسەتكەيسەن قۇدرىتىڭنى،
 ناخشا ئېيتىپ مەدھىيەلەيلى غەلىبىلىرىڭنى.

22 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات بولۇپ، «تاڭ سەھەردىكى چىشى جەرەن» دېگەن ئاھاڭدا
 ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ ئاھ خۇدايىم، خۇدايىم تاشلىۋەتتىڭ نېچۈن مېنى؟
 قۇتقۇزماستىن، نېچۈن يىراق تاشلاپ كەتتىڭ مېنى؟
 ئاڭلىمايسەن نېچۈن مېنىڭ نالە - پەريادىمنى.
² ئى رەببىم، بەرمىدىڭ ھېچبىر جاۋاب نالە قىلسام كۈنبويى،
 ئاھ ئۇرۇپ، ياردەم سوراپ تاپماسمەن ھېچبىر ئارام كېچىلىرى.
³ لېكىن سەن شۈبھىسىزكى، مۇقەددەستۇرسەن،
 ئىسرائىللارنىڭ مەدھىيەسىنى تەخت قىلىپ ئولتۇرغۇچىسەن.
⁴ ئەجدادلىرىمىز باغلىغاندۇر ساڭا ئىشەنچىسىنى،
 باغلىدى ساڭا ئىشەنچىسىنى، قۇتۇلدۇردۇڭ ئۇلارنى.
⁵ نالە - زار قىلىپ رەببىم ساڭا ئامان قالدى ئۇلار،

زەبۇر

ساڭا ئىشەنچ قىلغانلىقتىن ئۇياتتا قالمىدى ئۇلار.

⁶ ئەمما، مەن ئىنسان ئەمەس بەلكى قۇرت كەبى،

ئىنسانلار ئارىسىدا خار ۋە زەبۇندۇرمەن،

ئاۋام خەلق ئارىسىدا كەمستىلگەندۇرمەن.

⁷ كۆرگەنلەرنىڭ ھەممىسى مازاق قىلار مېنى.

دېيىشەر پۈرۈشتۈرۈپ ئېغىزلىرىنى، چايقىشىپ باشلىرىنى:

⁸ «پەرۋەردىگارغا تاپشۇرغان ئەمەسمىدى ئۇ ئۆزىنى،

قۇتقۇزسۇن پەرۋەردىگار ئەمدى ئۇنى.

ئەگەر پەرۋەردىگار شادلانغان بولسا ئۇنىڭدىن،

قېنى، قۇتۇلدۇرۇپ باقسۇن ئۇنى!»

⁹ لېكىن، سەن ئانامنىڭ قارىندىن تۇغدۇردۇڭ مېنى،

ئەمچەكتىكى چېغىمدىلا تايانچىم قىلغاندىم سېنى.

¹⁰ مېنىڭ خۇدايىم ئىدىڭ مەن ئاپىرىدە بولغاندىلا،

ساڭا تاپشۇرۇلغاندىم قورساقتىكى چېغىمدىلا.

¹¹ كەتمىگىن تاشلاپ مېنى يىراققا،

كەلمەكتە كۈلپەتلەر قىستاپ مېنى،

ياردەم قىلماس ھېچكىم ماڭا.

¹² نۇرغۇن بۇقىلار قورشاۋغا ئالدى مېنى،[®]

باشانىڭ كۈچلۈك بۇقىلىرى ئورىۋالدى ئەتراپىمنى.

¹³ ئولجا تالىشىپ ھۆركىرىۋاتقان شىردەك ئۇلار گويى،

ئېغىزلىرىنى يوغان ئاچتى خىرىس قىلىشىپ ماڭا.

¹⁴ گويى سۈدەك تۆكۈلۈپ مەندىن كەتتى قۇدرىتىم،

[®] 22:12 بۇ ئايەتتە «بۇقىلار» دۈشمەنگە سىمۋول قىلىنغان. «باشان» ئىئوردان دەرياسىنىڭ

شەرقى تەرىپىدىكى يەر بولۇپ، ئۇ يەر ئەينى چاغدا كۈچلۈك ۋە يوغان بۇقىلىرى بىلەن داڭ چىقارغان.

زەبۇر

ئۇگۈلرىدىن ئاجراپ كەتتى ئۇستىخانلىرىم،
 گويا شام بولۇپ ئىچىمدە ئېرىدى يۈرىكىم،
 ئۈمىدسىزلىكتىن يوقالدى جاسارىتىم.
¹⁵ قۇردى كۈچ - مادارىم ئوخشاپ ساپال پارچىسىغا،
 چاپلىشىپ قالدى تىلىم تاكلىيمىغا،
 قويدۇڭ مېنى ئۆلۈم توپىسىغا.
¹⁶ قورشاۋغا ئالدى مېنى بىر توپ رەزىللەر،
 ئەتراپىمنى ئوربۇلدى ئاشۇ ئىتلار،
 پۈت - قوللىرىمنى تەشتى ئۇلار.
¹⁷ كۆرۈنۈپ قالدى سۆڭەكلىرىم مانا،
 ھومىيىپ تۇرماقتا ئۇ رەزىللەر ماڭا.
¹⁸ بۆلۈشمەك ئۈچۈن ئۇلار كىيىملىرىمنى،
 چەك تارتىشقا تاشلىدى كۆڭلىكىمنى.

¹⁹ ئى پەرۋەردىگار، مېنى تاشلاپ كەتمە يىراققا،
 مەدەتكارىم خۇدا تېزىدىن ياردەم قىلغىن ماڭا.
²⁰ قىلىچتىن قۇتقۇز مېنىڭ جېنىمنى،
 ئىتلارنىڭ چاڭگىلىدىن قىممەتلىك ھاياتىمنى.
²¹ تارتىۋال مېنى شىرنىڭ ئاغزىدىن،
 تېنىمنى ياۋا بۇقىلارنىڭ مۇڭگۈزىدىن.
²² جاكارلايمەن نامىڭنى قېرىنداشلىرىمغا،
 مەدھىيەلەيمەن سېنى ئېتىقادچىلىرىڭ ئارىسىدا.

²³ ئەي ئىخلاسمەنلەر پەرۋەردىگارغا، ئۇنى مەدھىيەلەڭلار،
 ئەي ياقۇپنىڭ ئەۋلادلىرى، ئۇنىڭغا شان - شەرەپ كەلتۈرۈڭلار،
 ئەي ئىسرائىل ئەۋلادلىرى، ئۇنىڭدىن ئەيمىنىڭلار.
²⁴ چۈنكى، ئۇ ئۇنتۇپ قالمىدى خورلانغانلارنى،

زەبۇر

ئۇلاردىن بىرگە نىمىدى ھەم يوشۇرمىدى ئۆزىنى،
 بەلكى، ئاڭلىدى ئۇلارنىڭ نىدالىرىنى.
²⁵ مەدھىيەلىرىمنىڭ ئىلھامدۇرسەن بۈيۈك جامائەت ئارىسىدا ئى خۇدا،
 ئادا قىلاي قەسەملىرىمنى ساڭا ئىخلاسمەنلەرنىڭ ئالدىدا.
²⁶ ئېزىلگەنلەر قانائەتلىنەر نېمەتلەردىن،
 پەرۋەردىگارىغا تەلپۈنگەنلەر مەدھىيەلەر ئۇنى،
 خۇدا مەڭگۈ ياشىئاتقاي سىلەرنىڭ قەلبىڭلارنى.
²⁷ يۈزلىنەر پەرۋەردىگارىغا، ياد ئېتىپ ئۇنى بارچە خەلقلەر،
 ئى پەرۋەردىگارى، سەجدە قىلار ئالدىڭدا بارلىق قەبىلىلەر.
²⁸ بەرھەق، ئالەمنىڭ پادىشاھلىقى تەۋەدۇر پەرۋەردىگارىغا،
 ئۇ سەلتەنەت يۈرگۈزەر بارلىق مىللەت، ئەللەر ئارا.
²⁹ سەجدە قىلار پەرۋەردىگارىغا دۇنيادىكى گۈللەنگەن بايلار،
 تىز پۈكەر ئۇنىڭ ئالدىدا ھەتتا گۈر ئاغزىغا بېرىپ قالغانلار.
³⁰ بولۇر بىر ئەۋلاد پەرۋەردىگارىنىڭ خىزمىتىدە،
 ئىگە بولار ئۇچۇرغا ئەۋلادلار ئىگەم ھەققىدە.
³¹ جاكارلىنار كېيىنكى ئەۋلادلارغا خۇدانىڭ ھەققانىيلىقى،
 بايان قىلىنار ئۇنىڭ ھەققانىيلىقىنى ئەمەلگە ئاشۇرغانلىقى.

23 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات

¹ قويچىمدۇر پەرۋەردىگارى، باقار ئۇ مېنى،
 كۆرمەسمەن شۇڭا مەن ھېچ موھتاجلىقنى.
² يايلىتار ئۇ مېنى يايىپىشىل يايلاقلاردا،
 باشلاپ بارار شىلدىرلىغان سۇلار بويىغا.

زەبۇر

³ ئۇرغۇتار روھىمنى كۈچ - قۇۋۋەت بېرىپ ماڭا،
شەرىپى ئۈچۈن باشلار مېنى ھەققانىيەت يولىدا.
⁴ ئۆتسەممۇ گەر ئۆلۈم سايە تاشلاپ تۇرغان جىلغىلاردىن،
ئۆزۈڭ ماڭا يار بولغاچ قورقماسمەن خەتەرلەردىن،
ھاساڭ بىلەن تايىقىڭ خالاس قىلار تەشۋىشلەردىن.

⁵ دۈشمەنلىرىم ئالدىدا داستىخان سېلىپ ماڭا،
ئەزىزلەپ مېنى ياغ سۈركەرسەن بېشىمغا،^④
بەخت شارابىم تولۇپ تاشار ھايات جامىغا.
⁶ بەرھەق، شاپائەت ۋە مەڭگۈلۈك مۇھەببەت،
ھەمراھ بولار ئۆمۈرۋايەت ياندېشىپ ماڭا،
مەڭگۈ ياشايىمەن پەرۋەردىگار ھۇزۇرۇڭدا.

24 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات

¹ پەرۋەردىگارغا تەۋەدۇر دۇنيا، ئۇنىڭدىكى بارلىق مەۋجۇدات،
يەر يۈزى ھەم ئۇنىڭدا ياشىغۇچى ھەممە مەخلۇقات.
² چۈنكى ئۇ دېڭىزلار ئۈستىگە قۇرغاندۇر جاھاننى،
چوڭقۇر سۇلار ئۈستىدە مۇستەھكەم قىلغاندۇر ئۇنى.

³ پەرۋەردىگارنىڭ سئون تېغىغا كىممۇ چىقالار؟
مۇقەددەس ئىبادەتخانىسىدا كىممۇ ئىبادەت قىلالار؟

^④ 23: 5 بېشىغا ياغ سۈركەش — ئەينى زاماندا ساھىبخان ئەزىز مېھماننى كۈتۈۋالغاندا ئۇنىڭ بېشىغا خۇش پۇراقلىق ياغ سۈركەش بىلەن چوڭقۇر ھۆرمىتىنى بىلدۈرەتتى.

زەبۇر

⁴ ئىبادەت قىللار قولى پاك، قەلبى ساپ بولغان،
ساختىغا كۆكۈل بەرمىگەن،

يالغاندىن قەسەم ئىچمىگەن ئىنسان.

⁵ ئۇنداق ئادەملەر خۇدادىن بەخت تاپار،
نىجاتكارى خۇدا تەرىپىدىن ئاقلنار.

⁶ مۇشۇنداق ئادەملەر تەلپۈنەر خۇداغا،
ئى ياقۇپ ئېتىقاد قىلغان خۇدا،

تەلپۈنگۈچىلەردۇر ئۇلار جامالىتىغا.
سېلاھ

⁷ ئېچىلىڭلار ئەي دەرۋازىلار،

ئېچىلىڭلار ئەي ئەبەدىلىك قوۋۇقلار!
شەۋكەتلىك پادىشاھ كىرىپ كەلسۇن.

⁸ بۇ شانۇشەۋكەتلىك پادىشاھ كىمدۇر؟
ئۇ كۈچلۈك، قۇدرەتلىك پەرۋەردىگاردۇر،

ئۇ جەڭ مەيدانىدىكى قادىر پەرۋەردىگاردۇر.
⁹ ئېچىلىڭلار ئەي دەرۋازىلار،

ئېچىلىڭلار ئەي ئەبەدىلىك قوۋۇقلار!
شەۋكەتلىك پادىشاھ كىرىپ كەلسۇن.

¹⁰ بۇ شانۇشەۋكەتلىك پادىشاھ كىمدۇر؟
ئۇ قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگاردۇر،⁵

ئۇ بىردىنبىر شەۋكەتلىك پادىشاھتۇر. سېلاھ

⁵ 10:24 قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار — بەزى تەرجىمىلەردە «ساماۋى قوشۇنلارنىڭ سەردارى بولغان پەرۋەردىگار» ياكى «پەرىشتىلەرنىڭ سەردارى بولغان پەرۋەردىگار» دەپ ئېلىنغان.

زەبۇر

25 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات

¹ ئى پەرۋەردىگار، ساڭا سېغىنىپ ئوقۇيمەن دۇئا.

² ئى ئىلاھىم، تايىنىپ كەلدىم ئىشىنىمەن ساڭا،

يەرگە قارىتىپ شەرمەندە قىلما مېنى،

غەلبە قىلغۇزۇپ ئۈستۈمدىن دۈشمەنلىرىمنى.

³ شەرمەندە بولماس ساڭا ئۈمىد باغلىغانلار،

شەرمەندە بولار خائىنلىق قىلىشقا ئۇرۇنغانلار.

⁴ ئى پەرۋەردىگار، كۆرسەتكىن ماڭا يولۇڭنى،

ئۈگەتكىن ماڭا ئۇنىڭدا قانداق مېڭىشىنى.

⁵ تەلىم بەر ماڭا، ھەقىقتىڭ باشلىسۇن مېنى،

چۈنكى سەن قۇتقۇزغۇچى ئىلاھىمسەن،

كۈنۈبۈيى ساڭا ئۈمىد باغلىغانمەن.

⁶ ئى پەرۋەردىگار، يادىڭغا ئالغايىسەن رەھىمىڭنى،

ئەزەلدىن كۆرسەتكەن مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىڭنى.

⁷ ئى پەرۋەردىگار، ئېسىڭدە تۇتمىغىن

ئۆسمۈرلۈكتە ئۆتكۈزگەن گۇناھ ۋە ئەيىبلىرىمنى،

مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىڭدە ياد ئەتكىن مېنى،

كۆرسىتىپ ماڭا مېھرىبانلىقىڭنى.

⁸ شاپائەتلىك، ئادىلدۇر پەرۋەردىگار،

شۇڭا توغرا يولغا باشلىنار گۇناھكارلار.

⁹ كەمتەرلەرنى يېتەكلەر دۇرۇس يولغا،

ئۆز يولىنى ئۆگىتەر كىچىك پېئىللارغا.

¹⁰ توغرا يولغا مۇھەببىتى ۋە ساداقىتى بىلەن باشلار،

زەبۇر

ئەھدىسى ۋە ئەمرلىرىگە رىئايە قىلغۇچىلارنى پەرۋەردىگار.
 11 ئى پەرۋەردىگار، قىلىپ ئۆز نامىنىڭ ھۆرمىتىنى،
 گۇناھلىرىم كۆپ بولسىمۇ كەچۈرۈم قىلغىن مېنى.

12 ئەگەر كىمكى ئىخلاىس قىلسا پەرۋەردىگارغا،
 دۇرۇس يولنى ئۆگىتەر ئۇنىڭغا خۇدا.

13 بەخت - سائادەت ئىچىدە ياشار ئۇ كىشى،
 زېمىنىغا ۋارىسلىق قىلار ئۇنىڭ ئەۋلادلىرى.

14 خۇدا ئۆزىگە ئىخلاىس قىلغانلارنى دوست تۇتار،
 ئۇلارغا ئۆز ئەھدىسىنى ئېنىق تونۇتار.

15 تىكىمەن دائىم پەرۋەردىگارغا كۆزلىرىمنى،
 تۇزاقتىن ئۇ تارتىپ ئالار پۇتلىرىمنى.

16 ھالىمغا باق ئى ئىگەم ھىممىتىڭنى كۆرسەت ماڭا،
 يالغۇزدۇرمەن، قالدىم ئازاب، كۈلپەت ئارا.

17 دەرد - ئەلەملەر باسماقتا يۈرىكىمنى،
 شۇ دەردلەردىن قۇتقۇزغىن ئۆزۈڭ مېنى.

18 نەزىرىڭدىن ئۆتكۈزگىن ئازاب ۋە دەردلىرىمنى،
 كەچۈرگىن ئۆزۈڭ بارلىق گۇناھلىرىمنى.

19 دۈشمەنلىرىم نەقەدەر كۆپتۇر، قارا،
 ۋەھشىيلەرچە ئۆچ بولماقتا ئۇلار ماڭا.

20 قۇتقۇز ھەم قوغدىغىن ھاياتىمنى،
 شەرمەندە قىلما مېنى،

باشپاناھىم بىلىمەن پەقەت سېنى.

21 دىيانەتلىك، دۇرۇسلۇق قوغدىغاي مېنى،

چۈنكى، ساڭا باغلىدىم ئۈمىدىمنى.

22 ئى خۇدا، بارلىق كۈلپەتلەردىن قۇتقۇزغىن ئىسرائىللارنى.

زەبۇر

26 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات

- 1 ئى پەرۋەردىگار، ئاقلغىن مېنى،
ساقلاپ كەلدىم دىيانتىمنى،
تايانچىم قىلدىم پەقەت سېنى.
- 2 ئى پەرۋەردىگار، سىناپ كۆر، كۆزەت مېنى،
پاقلغىن مېنىڭ نىيەت، قەلبىمنى.
- 3 ئايان بولغاچ مەشگۈلۈك مۇھەببىتىڭ كۆز ئالدىمدا،
مېڭىپ كەلدىم سەن كۆرسەتكەن ھەقىقەت يولۇڭدا.
- 4 شېرىك ئەمەسمەن يالغانچىلارغا،
ئارىلاشمايمەن ساختىپەزلەرگە.
- 5 يىرگىنىمەن پاسقلاردىن،
رەزىللەر بىلەن بولمايمەن بىرگە.
- 6 ئى پەرۋەردىگار، پاك قەلبتە يۇيۇرما مەن قوللىرىمنى،
ئايلىنارمەن ئاندىن سېنىڭ قۇربانلىق سۇپاڭنى.
- 7 شۈكۈر ئېيتاي كۆتۈرۈپ ئاۋازىمنى،
بايان ئەيلەپ سېنىڭ بارلىق كارامەتلىرىڭنى.
- 8 ئى پەرۋەردىگار، سۆيىمەن سەن تۇرغان ئىبادەتخانىنى،
شەۋكىتىڭ نامايان بولغان جايىنى.
- 9 گۇناھكارلار قاتارى ئالمىغىن جېنىمنى،
قانخورلار قاتارى ھاياتىمنى.
- 10 پارىغا تولۇپ ئۇلارنىڭ ئوڭ قوللىرى،
سۇيىقەست بىلەن بۇلغانغاندۇر قوللىرى.
- 11 مەن بولسام يوقاتمىدىم دىيانتىمنى،

زەبۇر

ئىلتىپات قىلىپ، قۇتقۇز مېنى.
¹² پۇتلىرىم تۇرار مېنىڭ بىخەتەر يەردە،
 تەرىپلەيمەن پەرۋەردىگارىنى تەقۋادارلار جامائىتىدە.

27 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات

¹ نىجاتلىقىم ۋە نۇرۇم تۇرسا پەرۋەردىگار،
 مەن يەنە كىملىرىدىن قورقۇپ ياشاي؟
 ھاياتىمنىڭ قورغىنى تۇرسا پەرۋەردىگار،
 يەنە كىملىرى ئالدىدا تىترەپ تۇراي؟
² رەقىبلىرىم، دۈشمەنلىرىم پۇتلىشىپ چۈشتى دۈم،
 گۆشۈمنى يېمەك بولۇپ ماڭا قىلغاندا ھۇجۇم.
³ ياۋ لەشكەرلىرى ئالسىمۇ مېنى قورشاشقا،
 قورقۇنۇپ بولماس قەلبىمدە ئەسلا.
 ئاتلانسىمۇ ئۇلار ماڭا قارشى جەڭگە،
 تەۋرەنمەس ئىشەنچىم باردۇر يەنىلا.
⁴ ئۆتۈنمەن پەرۋەردىگاردىن بىر ئىشنى،
 ئىپتىئاي يەنى ئىستىگىمنى:
 «ياشاپ بىر ئۆمۈر پەرۋەردىگارىڭنىڭ ئۆيىدە،
 قانسام ئۇنىڭ گۈزەل ھۆسنىگە،
 تەپەككۈر قىلالسام ئىگەم ھەققىدە.»
⁵ ئېغىر كۈنلەر كەلگەندە بېشىمغا،
 ئالار ئۇ مېنى سايىۋىنى ئاستىغا.

زەبۇر

چىقىرىپ مېنى پاناھلىنىدىغان ئېگىز جايغا،
يوشۇرۇپ قۇيار مۇقەددەس چىدىرىغا.
6 ئەمدى قەددىم كۆتۈرۈلدى رەقىبلىرىم ئالدىدا.
شادلىق بىلەن ئالقىشلاپ پەرۋەردىگارىنى،
قىلارمەن قۇربانلىق خۇدانىڭ چىدىرىدا،
ئۇنى كۈيلەيمەن ياڭرىتىپ نەغمە - ناۋا.

7 ئى پەرۋەردىگار، ئاڭلىغايىسەن ئاۋازىمنى قىلسام ندا،
كۆرسەتكەيسەن ئىلتىپات جاۋاب بېرىپ ماڭا.
8 «ئى پەرۋەردىگار، تەلپۈنمەن پەقەت ساڭا»
دېدىم مەن، دېگىنىڭدە «تەلپۈنگىن ماڭا».
9 قاچۇرمىغىن مېنىڭدىن دىدارىڭنى،
تاشلىمىغىن غەزىپىڭدە مەن قۇلۇڭنى.
بولۇپ كەلدىڭ ئى خۇدا، مەدەتكارىم،
تەرك ئەتمە، تاشلىما مېنى، نىجاتكارىم.
10 ۋاز كەچسىمۇ مېنىڭدىن ئاتا - ئانام،
ئۆز قوينىغا ئالار مېنى پەرۋەردىگارىم.

11 ئى پەرۋەردىگار، ھەق يولۇڭنى ئۆگەت ماڭا،
باشلا مېنى ھەققانىيەت يولۇڭغا،
چۈنكى باردۇر دۈشمەنلىرىم ئەتراپىمدا.
12 تاشلاپ قويما رەقىبلىرىمنىڭ مەيلىگە مېنى،
باشلىدى بۇ ساختا گۇۋاھچىلار ماڭا قارشى ھۇجۇمنى،
شۇنچە ياۋۇز، زەھەردۇر ئۇلارنىڭ تىللىرى.

13 يوقتار ئىدىم ئۆزۈمنى ئەگەر ئىشەنچىم بولمىسا
كۆرۈشكە پەرۋەردىگارنىڭ مېھرىبانلىقىنى بۇ دۇنيادا.

زەبۇر

¹⁴ تەلمۈرۈپ كۈتكىن پەرۋەردىگارنى،
دادىل بول، جۈرئەتلىك قىل يۈرىكىڭنى،
شۇنداق، تەلمۈرۈپ كۈتكىن پەرۋەردىگارنى.

28 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات

¹ ئى پەرۋەردىگار، ئىلتىجا قىلمەن ساڭا،
ئى قورام تېشىم، قۇلاق سالماي قويىمىغىن ماڭا.
ئەگەر جىم تۇرۇۋېلىپ بەرمىسەڭ جاۋاب،
قالارمەن گويا گۆردىكى مۇردىغا ئوخشاپ.
² مۇقەددەس جاينىڭ تەرەپكە قىلىپ يۈزۈمنى،
كۆتۈرۈپ تۇرۇپ قولۇمنى، بايان قىلسام دەردىمنى،
ئاڭلىغىن، ساڭا قىلغان ئۆتۈنۈشۈمنى.
³ يامانلىق قىلغۇچىلار، رەزىللەر قاتارىغا،
چۈشۈرۈپ قويىمىغىن مېنى ئەسلا،
دوستانە بولسىمۇ ئۇلار قوشنىلىرىغا،
يامانلىق ئويلار دىللىرىدا.
⁴ جازالىغايىسەن ئۇلارنى قىلمىشلىرىغا قاراپ،
قىلغان يامانلىقلىرىنى ھېسابلاپ.
قايتۇرۇپ بەرگىن ئەمەللىرىگە لايىق جازا،
قوللىرىنىڭ قىلغانلىرىنى ساناپ.

⁵ پەرۋەردىگار ۋەيران قىلار رەزىللەرنى،
ئەسلىگە كەلتۈرمەس قايتىدىن ئۇلارنى.

زەبۇر

چۈنكى ئۇلار كۆزگە ئىلماس خۇدانىڭ ئەجرىنى،
 پىسەنتىگە ئالماس ئۇنىڭ ياراتقانلىرىنى.
⁶ ھەمدۇسانا ئوقۇلسۇن پەرۋەردىگارغا،
 قۇلاق سالدى ئۇ مېنىڭ ئىلتىجايىمغا.
⁷ قۇدرىتىم ۋە قالىقىمىم پەرۋەردىگار،
 ياردىمىگە ئېرىشتىم ئىشەنچ باغلاپ ئۇنىڭغا.
 شۇڭا مەن شادلىنىپ قەلبىمدىن،
 شۈكۈر ئېيتارمەن ئۇنىڭغا مۇناجاتىمدا.
⁸ كۈچ - قۇدرىتىدۇر پەرۋەردىگار ئۆز خەلقىنىڭ،
 نىجاتلىق قورغىنىدۇر ئۆزى تاللىغان پادىشاھنىڭ.
⁹ ئى پەرۋەردىگار، قۇتقۇزغايىسەن ئۆز خەلقىنى،
 بەرىكەتلىك قىلغايىسەن ئۆزۈڭگە تەۋە بولغانلارنى،
 چوپانى بولۇپ باققايسەن مەڭگۈ ئۇلارنى.

29 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات

¹ ئەي پەرىشتىلەر، تەرىپلەڭلار پەرۋەردىگارنى،
 تەرىپلەڭلار ئۇنىڭ شان - شەرىپى ۋە قۇدرىتىنى.
² تەرىپلەڭلار پەرۋەردىگارنى مۇناسىپ ئۇنىڭ نامىغا،
 سەجدە قىلىڭلار پارلاق، مۇقەددەس پەرۋەردىگارغا.
³ پەرۋەردىگارنىڭ ئاۋازى ئاڭلىنار دېڭىز - ئوكيانلاردا،
 گۈلدۈرماما گۈلدۈرلىتەر شانۇشەۋكەتلىك خۇدا،
 ئۇنىڭ ئاۋازى بىپايان سۇلار ئۈستىدە ياڭرىتىپ سادا.

زەبۇر

⁴ پەرۋەردىگارنىڭ ئاۋازى قۇدرەتلىكتۇر،

پەرۋەردىگارنىڭ ئاۋازى ھەيۋەتلىكتۇر.

⁵ جاراڭلىسا پەرۋەردىگارنىڭ ئاۋازى سۇنۇپ كېتەر كېدىر دەرەخلىرى،

شۇنداق، پەرۋەردىگارنىڭ ئاۋازىدا پارە - پارە بولۇپ كېتەر لىۋان[®] كېدىرلىرى.

⁶ جاراڭلىسا پەرۋەردىگارنىڭ ئاۋازى موزايدەك سەكرەپ كېتەر لىۋان تاغلىرى،

كۆندۈرۈلمىگەن بۇقىدەك تاقلاپ كېتەر سىريون[®] تېغى.

⁷ پەرۋەردىگارنىڭ ئاۋازى چاقتۇرار چاقماقلىرىنى.

⁸ پەرۋەردىگارنىڭ ئاۋازى تىرتىرەر چۆل - جەزىرىنى،

پەرۋەردىگار زىلزىلىگە سالار كادېش چۆللۈكىنى.

⁹ ياڭرىسا پەرۋەردىگارنىڭ ئاۋازى تولغىنار دۇپ دەرەخلىرى،[®]

يالىڭاچلىنار ئورمانلار جاراڭلىسا پەرۋەردىگارنىڭ ئاۋازى.

«ئاجايىپ ئۇلۇغدۇر خۇدا» دەپ ۋارقىرىشار،

پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەتخانىسىدا تۇرغانلار.

¹⁰ توپان بالاسى بولغاندا پەرۋەردىگار ئىدى ئۆز تەختىدە،

پادىشاھتۇر پەرۋەردىگار، ئۇ ھۆكۈم سۈرەر مەڭگۈگە.

¹¹ پەرۋەردىگار كۈچ - قۇدرەت بېرەر ئۆز خەلقىگە،

تولدۇرار ئۇلارنى تىنچ - ئامانلىق بەختىگە.

[®] 29: 5 لىۋان — چوڭ، سۈپەتلىك كېدىر دەرەخلىرى بىلەن تونۇلغان، ئىسرائىلىيەنىڭ شىمالىغا

جايلاشقان تاغ تىزمىسىدۇر.

[®] 29: 6 سىريون — لىۋاننىڭ ئەڭ ئېگىز تاغ چوققىسى بولۇپ، ئۇ يەنە خەرمون تېغى دەپمۇ ئاتىلىدۇ.

[®] 29: 9 تولغىنار دۇپ دەرەخلىرى — بەزى تەرجىمىلەردە «پەرۋەردىگارنىڭ ئاۋازىدىن ماراللارنىڭ قورسىقىدىكى ئوغلاقلىرى چۈشۈپ كېتەر» دەپ ئېلىنغان.

زەبۇر

30 - مۇناجات

مۇقەددەس ئىبادەتخانىنى خۇداغا ئاتاش مۇراسىمىدا ئېيتىش ئۈچۈن داۋۇت يازغان
مۇناجات

¹ ئى پەرۋەردىگار، ئۇلۇغلايمەن سېنى،

ئۆلۈم گىردابىدىن قۇتقۇزدۇڭ مېنى.

مېنى زاڭلىق قىلىپ كۈلۈشكە

قويمىدىڭ دۈشمەنلىرىمنى.

² ئى پەرۋەردىگار، ئى ئىلاھىم،

نالە قىلسام ساڭا،

شېلىق بەردىڭ ماڭا.

³ ئۆلۈكلەر ماكانىدىن نېرى قىلدىڭ جېنىمنى،

گۆرگە كىرىپ كېتىشتىن ساقلىدىڭ مېنى.

⁴ ئەي تەقۋادارلار، ھەمدۇسانا ئوقۇڭلار پەرۋەردىگارغا،

شۈكۈر ئېيتىڭلار ئۇنىڭ مۇقەددەس نامىغا.

⁵ ئۆتۈپ كېتەر غەزىپى كۆزنى يۇمۇپ ئاچقۇچە،

ئەمما ئۇنىڭ شاپائىتى ھەمراھدۇر ئاداقچىچە.

كېچىچە داۋام ئەتسىمۇ گەر يىغا - زارە،

شاد - خۇراملىق يېتىپ كېلەر سەھەردە.

⁶ مەغرۇرلىنىپ دېدىم مەن روناق تاپقان چېغىمدا:

«تەۋرەنمەسمەن ئەسلا.»

⁷ ئى پەرۋەردىگار، كۆرسىتىپ ماڭا شاپائىتىڭنى،

تاغدەك بۈيۈك قىلدىڭ مېنى.

ئەمما بولدىم ئالاقزادە،

زەبۇر

قاچۇرغىنىڭدا دىدارىڭنى.

⁸ ئى پەرۋەردىگار، ئىلتىجا قىلىپ ساڭا،

رەھىم تىلەپ دېدىمكى ئىگەم ساڭا:

⁹ ئۆمرۈم تۈگەپ، كەتسەم ئۆلۈكلەر ماكانغا،

نېمە پايدام تىگەر ساڭا؟

جەستىم جاكارلاپ سېنىڭ ۋاپادارلىقىڭنى،

ئوقۇيالارمۇ مەدھىيە ساڭا؟

¹⁰ ئى پەرۋەردىگار،

كۆرسەتكىن شەپقىتىڭنى قۇلاق سېلىپ ئاھىمغا،

ئى پەرۋەردىگار، مەدەتكار بولغىن ماڭا.

¹¹ ئۇسسۇلغا ئايلاندۇرۇپ ماتىمىنى،

سالدۇرۇپ ئۈستۈمدىن ھازا كىيىمىنى،

باغلىدىڭ شادلىق كەمەرى بىلەن بېلىمنى.

¹² شۇڭلاشقا ۋۇجۇدۇم سۈكۈت قىلماي ئوقۇسۇن ھەمدۇسانا،

ئى پەرۋەردىگار، ئى ئىلاھىم، شۈكۈر ئېيتاي مەڭگۈ ساڭا.

31 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات بولۇپ، ناخشا قىلىپ ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ ئى پەرۋەردىگار، تاپارمەن سەندىن پاناھ،

مېنى ھەرگىز شەرمەندە قىلما،

قۇتقۇز مېنى، ھەققانىيەن دائىما.

² قۇتقۇز تېزدىن مېنى، قۇلاق سېلىپ ئاھىمغا،

زەبۇر

پاناھلىناي مەن سەندە، قورام تاش بولغىن ماڭا،
 قۇتقۇزۇشقا جېنىمنى قورغان بولۇپ بەرگىن ماڭا.
³ بەرھەق، قورام تېشىم، قورغىنىمدۇرسەن مېنىڭ،
 يېتەكلە مېنى ئۆزۈڭ، ھۆرمىتى ئۈچۈن نامىڭنىڭ.
⁴ دۈشمەنلەرنىڭ تۇزاقلىرىدىن ساقلىغايىسەن،
 چۈنكى، سەن مېنىڭ باشپاناھىمدۇرسەن.
⁵ ئى پەرۋەردىگار — ۋاپادار خۇدا،
 تاپشۇردۇم روھىمنى قولۇڭغا،
 تەييارسەن ئۆزۈڭ مېنى قۇتقۇزۇشقا.
⁶ ئۆچ كۆرىمەن بۇتلارغا چوقۇندىغانلارنى،
 باغلىغانمەن پەرۋەردىگارغا ئىشەنچىمنى.
⁷ مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىڭ شاد - خۇرام قىلار مېنى،
 بەرھەق، كۆردۈڭ جاپالىرىمنى،
 بىلىپ يەتتىڭ ئازابلىرىمنى.
⁸ مېنى تاشلاپ بەرمىدىڭ دۈشمەن قولغا،
 ئورۇنلاشتۇرۇپ قويدۇڭ بخەتەر جايغا.
⁹ ئى پەرۋەردىگار، قىلغايىسەن ماڭا رەھىم،
 چۈنكى، مەن كۈلپەتتە قالدىم،
 دەرد - ئەلەمدىن خىرەلەشتى كۆزلىرىم،
 ئاجىزلاپ كەتتى ھەم روھىم، تېنىم.
¹⁰ ئۇيرىماقتا ھەسرەت بىلەن ھاياتىم،
 غەم - قايغۇدا تۈگىمەكتە يىللىرىم،
 ماغدۇرۇم كەتمەكتە گۇناھلىرىم دەستىدىن،
 قۇرۇپ، قاقشال بولماقتا ئۈستىخان، يىلىكلىرىم.
¹¹ قالدىم دۈشمەنلىرىمنىڭ ھاقارىتىگە،
 ھەتتا قوشنىلىرىمنىڭ ئاھانتىگە.

زەبۇر

بولدۇم مەن تونۇشلىرىمغا بىر ۋەھىمە،
 قاچار ئۇلار كوچىدا مېنى كۆرسە.
¹² ئۇنىۋىدۇم مەن خۇددى ئۆلگەن ئادەملەردەك،
 تاشلاندىم بەئەينى سۇنغان ساپال قاچىلاردەك.
¹³ ئاڭلىدىم ماڭا قىلغان تۆھمەتلەرنى،
 ۋەھىمە ئوراپ تۇرار ئەتراپىمنى.
 مەسلىھەتلىشەر ماڭا قارشى ئۇلار،
 پىلان تۈزەر ئالماق بولۇپ جېنىمنى.
¹⁴ ئى پەرۋەردىگار، تايانچىم پەقەت سەن،
 دەيمەن شۇڭا: «سەن مېنىڭ خۇدايمسەن.»
¹⁵ ھاياتىم ئىلكىگىدۇر پەقەت سېنىڭ،
 چاڭگىلىدىن قۇتقۇز مېنى دۈشمەنلىرىمنىڭ —
 ماڭا زىيانكەشلىك قىلغۇچىلارنىڭ.
¹⁶ چۈشۈرگىن قۇلۇڭغا دىدارىڭنىڭ نۇرىنى،
 مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىڭدە قۇتقۇزغىن مېنى.
¹⁷ ئى پەرۋەردىگار، مېنى ھەرگىز شەرمەندە قىلما،
 چۈنكى مەن ئىلتىجا قىلدىم ساڭا.
 رەزىللەر بولغاي شەرمەندە،
 زۇۋانى تۇتۇلۇپ بارغاي گۆرگە.
¹⁸ ھەققانىيلارغا كىبىر كۆرسىتىپ، مازاق قىلغۇچىلارنىڭ،
 چاپلىشىپ قالغاي يالغان سۆزلىگەن لەۋلىرى ئۇلارنىڭ.
¹⁹ ئى پەرۋەردىگار، ساڭا ئىخلاس قىلغانلارغا،
 ئىلتىپاتلىرىڭ نەقەدەر مولدۇر ئۇلارغا.
 ئاتا قىلسەن نېمەتلىرىڭنى سېنى پاناھ تارتقانلارغا،
 جاھان ئەھلى — خەلقىئالەم ئالدىدا.
²⁰ سېنى پاناھ قىلغانلارنى ساقلاپ ھۇزۇرۇڭدا،

زەبۇر

قوغدايسەن ئىنسانلارنىڭ سۇيىقەستلىرىدىن،
 ئېلىپ ئۇلارنى ئۆز پاناھىڭغا،
 ساقلايسەن چېقىمچىلارنىڭ تىللىرىدىن.
²¹ ھەمدۇسانلار بولسۇن پەرۋەردىگارغا،
 چۈنكى ئۇ كۆرسەتتى ماڭا
 ئۆزىنىڭ چەكسىز مېھرى - مۇھەببىتىنى،
 شەھەر قورشاشۇدا قالغاندا.
²² دەككە - دۈككەدە دېگەندىم:
 «نەزىرىڭدىن مەھرۇم بولدۇم.»
 لېكىن ساڭا نالە قىلىپ يىغلىغىنىمدا،
 قۇلاق سالدىڭ بەريادىمغا.

²³ ئەي پەرۋەردىگارنىڭ تەقۋادارلىرى، سۆيۈڭلار ئۇنى،
 پەرۋەردىگار قوغدار ئۆزىگە سادىقلارنى،
 ئەمما قاتتىق جازالار ھاكاۋۇرلارنى.
²⁴ ئەي ئۈمىدىنى پەرۋەردىگارغا باغلىغانلار،
 غەيرەتلىك بولۇڭلار، جاسارەتكە تولسۇن قەلبىڭلار.

32 - مۇناجات

داۋۇت يازغان تەرىبىيەۋى مۇناجات

¹ نەقەدەر بەختلىك ئىنسانلار - ھە،
 گۇناھلىرى كەچۈرۈم قىلىنغانلار،
 ئىتائەتسىزلىكى ئەپۇ قىلىنغانلار.
² نەقەدەر بەختلىك ئىنسانلار - ھە،

زەبۇر

خۇدا گۇناھلىرىنى ساقىت قىلغانلار،
كۆڭۈللىرىدە ھىيلە - مېكر بولمىغانلار.

³ ئىقرار بولماي گۇناھلىرىمغا،

يۈردۈم كۈنبويى ئاھ ئۇرۇپ،

چىردى ئۈستىخانلىرىم ئازابتا.

⁴ ئى پەرۋەردىگار، كېچە - كۈندۈز جازالىشىڭ ئېغىر كەلدى ماڭا،
ئىلىكلىرىم قۇرۇپ كەتتى، قۇرۇپ كەتكەن سۇ كەبى تومۇزدا.

سېلاھ

⁵ ئەمدى ئىقرار قىلدىم گۇناھلىرىمنى،

تونۇدۇم ئالدىڭدا ئەسكىلىكىمنى.

دېگىنىمدە: «پەرۋەردىگار، ئىقرار مەن گۇناھىمغا»،

خالاس قىلدىڭ ئازابتىن مېنى، كەچۈرۈپ گۇناھلىرىمنى.

سېلاھ

⁶ شۇڭا دۇئا قىلسۇن ساڭا،

تەقۋادارلار پۇرسىتىنىڭ بارىدا.

دېڭىز - ئوكيان تاشقىن بولۇپ تاشسىمۇ ناۋادا،

شۈبھىسىزكى، تاشقىنلىرى يېتىپ بارالماس ئۇلارغا.

⁷ ئى پەرۋەردىگار، سەن مېنىڭ پاناھگاھىمدۇرسەن،

ساقلايسەن كۈلپەتتىن مېنى،

ياڭرار ئەتراپىمدا نىجاتلىق ناخشىلىرى.

سېلاھ

⁸ ئەقىل - ئىدراك بېرىپ ساڭا كۆرسىتىمەن يولۇڭنى،[®]

ھالىڭدىن خەۋەر ئېلىپ ئۆگىتىمەن يولۇمدا مېڭىشىنى.

⁹ ئات ياكى قېچىردەك ئاڭسىز بولما،

[®] 32: 8 ئەسكەرتىش: 8 - ، 9 - ئايەتلەر خۇدانىڭ ئېيتقان بىۋاسىتە سۆزلىرىدۇر.

زەبۇر

قامچا، يۈگەن بولمىسا بويسۇنماس ئۇلار ساڭا.

¹⁰ دەرد - ئەلەملەر كېلەر يامانلارنىڭ بېشىغا،
 پەرۋەردىگارنىڭ مەڭگۈلۈك مۇھەببىتى قۇچاق ئاچار ئۇنىڭغا تايانغانلارغا.
¹¹ ئەي ھەققانىيلار، پەرۋەردىگاردىن خۇرسەن بولۇپ شادلىنىڭلار،
 ئەي قەلبى پاكىلار، شادلىقتىن ئالقىش ياڭرىتىڭلار.

33 - مۇناجات

¹ ئەي ھەققانىيلار، پەرۋەردىگارنى كۈيلەڭلار شادلىقتا،
 ئۇنى مەدھىيەلەش يارىشار دۇرۇس يولدا ماڭغانلارغا.
² لىرا^① چېلىپ مىننەتدارلىق بىلدۈرۈڭلار پەرۋەردىگارغا،
 كۈي چېلىڭلار ئون تارلىق چېلتاردا ئاتا پۇتىڭلارغا.
³ يېڭى ناخشا ئېيتىڭلار بېغىشلاپ خۇداغا،
 شادلىق بىلەن ياڭرىسۇن ئاۋازىڭلار،
 چېكىڭلار تارىنى يەتكۈزۈپ ۋايىغا.
⁴ چۈنكى، ھەقىقەتتۇر پەرۋەردىگارنىڭ سۆزلىرى،
 ساداقەتلىكتۇر ئۇنىڭ بارلىق ئىشلىرى.
⁵ ئۇ سۆيەر ھەققانىيەت ۋە ئادالەتنى،
 تولدۇرغاندۇر زېمىنغا مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىنى.
⁶ يارالدى ئاسمان پەرۋەردىگارنىڭ بۇيرۇقىدا،
 يۇلتۇزلار ئۇنىڭ نەپەس تىنىقىدا.
⁷ چەك - چېگرا بېكىتتى ئۇ ئوكيانلارغا،
 ساقلىغاندۇر ئۇ سۇلارنى ئامبارلىرىدا.
⁸ ئەيمەنسۇن پەرۋەردىگاردىن جىمى مەخلۇقاتلار،

^① 33: 2 لىرا - قەدىمكى بىر خىل تارلىق چالغۇ ئەسۋاب.

زەبۇر

قورقسۇن ئۇنىڭدىن دۇنيادىكى بارلىق ئىنسانلار.

⁹ چۈنكى خۇدا «بار بولسۇن» دېسە بار بولدى،

ئەمىردىن يوق نەرسىلەر ئايرىدە بولدى.

¹⁰ بىكار قىلار پەرۋەردىگار خۇداسىزىلارنىڭ قارارلىرىنى،

يوق قىلار ئۇلارنىڭ كۆڭلىگە پۈككەن مەقسەتلىرىنى.

¹¹ ئەمما مەڭگۈلۈكتۇر پەرۋەردىگارنىڭ قارارلىرى،

ئەۋلادتىن - ئەۋلادقىچە ئەمەلگە ئاشار مەقسەتلىرى.

¹² پەرۋەردىگارنى ² خۇدايىمىز دەپ تونۇغانلار بەختلىكتۇر،

پەرۋەردىگار ئۆزىگە تەۋە قىلىپ تاللىغان خەلق بەختلىكتۇر.

¹³ ئەرشتىن نەزەر سېلىپ پەرۋەردىگار،

جىمكى ئىنسانلارنى كۆرۈپ تۇرار.

¹⁴ تەختىدە ئولتۇرۇپ خۇدا،

نەزەر سالار ئىنسانلارغا.

¹⁵ خۇدا ياراتقاچ ئىنسانلارنىڭ يۈرىكىنى،

بىلىپ تۇرار ئۇلارنىڭ جىمى ئىشلىرىنى.

¹⁶ پادىشاھ غالىب بولالماس قوشۇننىڭ بۈيۈكلىكى بىلەن،

پالۋان قۇتقۇزالماس ئۆزىنى كۈچتۈڭگۈرلۈكى بىلەن.

¹⁷ ئەخمەقلىقتۇر قۇتۇلمەن دېيىش مەغلۇبىيەتتىن ئات بىلەن،

قۇتقۇزالماس ھېچكىمنى ئات قارا كۈچى بىلەن.

¹⁸ بەرھەق، خۇدانىڭ نەزىرى ئۇنىڭغا ئىخلاى قىلغانلاردا،

ئۇنىڭ مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىگە ئۈمىد باغلىغانلاردا.

¹⁹ قۇتقۇزىدۇ ئۇلارنى ئۆلۈمدىن،

ساقلايدۇ ئاچارچىلىقتىن.

^{33:12} پەرۋەردىگار — بۇ ئايەتتە خۇدانىڭ خاس نامى بولۇپ، ئىبرانىچە نۇسخىدا «ياھۋەھ»

دەپ ئېلىنغان.

زەبۇر

²⁰ پەرۋەردىگارنى تەلمۈرۈپ كۈتمىز،

ئۇدۇر بىزنىڭ مەدەتكار، قالقىنىمىز.

²¹ شادلىنار ئۇنىڭدىن قەلبىمىز،

چۈنكى، مۇقەددەس خۇداغا ئىشەنچ باغلىدۇق بىز.

²² ئى پەرۋەردىگار، ئۈمىدىمىز سەندە،

مەڭگۈلۈك مۇھەببەتنىڭ يار بولغاي بىزگە.

34 - مۇناجات

داۋۇت ساراڭ بولۇۋالغاققا، ئابىمەلەك پادىشاھ تەرىپىدىن قوغلىۋېتىلگەن. داۋۇت
ئۇشبۇ مۇناجاتنى شۇ ۋەقەلەرنى ئەسلەپ يازغان.

¹ تەرىپلەيمەن ھەر دائىم پەرۋەردىگارنى،

چۈشۈرمەسمەن ئاغزىمدىن مەدھىيەلەشنى.

² چىن دىلىمدىن ئاپىرىن ئوقۇيمەن پەرۋەردىگارغا،

ئاڭلاپ بۇنى ئاجىزلار چۆمۈلەر خۇشاللىققا.

³ مەدھىيەلەيلى بىرلىكتە پەرۋەردىگارنىڭ بۈيۈكلۈكىنى،

ئۇلۇغلايلى ھەممىمىز ئۇنىڭ نامىنى.

⁴ ئىجابەت قىلىپ پەرۋەردىگار دۇئايمىنى،

ھەممە ۋەھمىلەردىن خالاس قىلدى مېنى.

⁵ نۇرلىنار چېھرى باقسا كىم سېغىنىپ خۇداغا،

يەرگە قاراپ قالماس ئۇلارنىڭ يۈزلىرى ئەسلا.

⁶ پەرۋەردىگار ئاڭلاپ پېقىرنىڭ ندايىنى،

ھەممە كۈلپەتلەردىن قۇتقۇزدى مېنى.

⁷ ھەر تەرەپتىن قوغداپ خۇدانىڭ پەرىشتىسى،

زەبۇر

قۇتقۇزار خەۋپتىن پەرۋەردىگارغا ئىخلاسمەنلەرنى.
⁸ ھېس قىلغىن ۋە بىلگىن خۇدانىڭ مېھرىبانلىقىنى،
 شۇنچىلىك بەختلىك بولار باشپاناھ قىلغانلار ئۇنى.

⁹ پەرۋەردىگارغا ئىخلاس قىلغىنلار، ئەي ئۇنىڭ تەقۋادارلىرى،
 ئۇنىڭغا ئىخلاس قىلغانلارنىڭ كەم بولماس ھېچ نەرسىسى.
¹⁰ ئۇسسۇز ۋە ئاچ قېلىشى مۇمكىن كۈچلۈك ئارىسلانلار،
 ئەمما قالماي ھېچ موھتاجلىقتا پەرۋەردىگارغا ئۈمىد باغلىغانلار.
¹¹ كېلىڭلار ئەي بالىلىرىم، قۇلاق سېلىڭلار سۆزۈمگە،
 پەرۋەردىگارغا ئىخلاس قىلىشنى ئۆگىتەي سىلەرگە.
¹² كىمكى ئىستىسە ھاياتتىن زوقلىنىشنى،
 بەختلىك ياشاپ، ئۇزۇن ئۆمۈر كۆرۈشنى،
¹³ تارتسۇن تىلىنى يامان سۆزدىن،
 چىقمىسۇن يالغان سۆزلەر لەۋلىرىدىن.
¹⁴ يامانلىقتىن باش تارتىپ، قىلسۇن ياخشىلىق،
 ئىزدىسۇن تىنچ - ئامانلىق.

¹⁵ پەرۋەردىگار نەزەر سالار ھەققانىيلارغا،
 جاۋاب بېرەر ئۇلارنىڭ نىدالىرىغا.
¹⁶ يۈز ئۆرەر پەرۋەردىگار رەزىللەردىن،
 يوق قىلار ناملىرىنى يەر يۈزىدىن.
¹⁷ قۇلاق سالار پەرۋەردىگار نالە قىلسا ھەققانىيلار،
 ئۇلارنى بارلىق كۈلپەتلەردىن قۇتۇلدۇرار.
¹⁸ مىسكىنلەرگە يېقىندۇر پەرۋەردىگار،
 روھى ئازاب چەككەنلەرنى قۇتقۇزار.

¹⁹ كۆپ بولار ھەققانىي ئادەم دۇچ كەلگەن قىيىنچىلىقلار،

زەبۇر

ئەمما ئۇلاردىن خالاس قىلار پەرۋەردىگار.
²⁰ ئامان ساقلاڭ خۇدا ئۇنىڭ بارلىق سۆڭەكلىرىنى،

ھەتتا سۇنۇق قىلماس بىر تال ئۈستىخىنىنى.
²¹ ئۆلۈم ئېلىپ كېلەر ئۆزلىرىگە رەزىللەرنىڭ قىلمىشلىرى،
 جازالىنىڭ ئۆچ كۆرگەنلەر ھەققانىيلارنى.

²² قۇتقۇزار تەقۋادارلىرىنىڭ ھاياتىنى پەرۋەردىگار،
 كىمكى ئۇنى پاناھ قىلسا جازادىن خالىي بولار.

35 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات

¹ ئى پەرۋەردىگار، قارشى چىققىن ماڭا قارشى چىققانلارغا،
 ئۇرۇش قىلغىن ماڭا قارشى ئۇرۇش قىلغانلارغا.

² قالقانلىرىڭنى ئېلىپ قولۇڭغا،

ياردەم قىلغىن كېلىپ يېنىمغا.

³ ئايپالتا ۋە نەيزەڭ بىلەن توسۇۋالغىن مېنى قوغلاپ كەلگەنلەرنى،
 «مەن سېنىڭ قۇتقۇزغۇچىڭ» دەپ ماڭا، رىغبەتلەندۈر روھىمنى.

⁴ جېنىمنى ئالماق بولغانلار،

شەرمەندە بولغاي، رەسۋا بولۇپ.

ماڭا سۇيقەست قىلىۋاتقانلار،

يانسۇن كەينىگە، قارا يۈز بولۇپ.

⁵ پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسى ئۇلارنى يىراق قوغلىۋەتكەي،
 ئۇلار گويا شامالدا ئۇچقان ساماندەك توزۇپ كەتكەي.

⁶ قوغلىۋەتكەي ئۇلارنى پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسى،

قاراڭغۇ ھەم تېپىلغاق بولغاي ئۇلارنىڭ ماڭغان يوللىرى.

زەبۇر

- ⁷ ئۇلار ماڭا تۇزاق قۇرۇپ سەۋەبسىزلا،
ئالماق بولدى جېنىمنى كولاپ ئورا.
- ⁸ تۇيۇقسىز بالا كەلگەي ئۇلارنىڭ باشلىرىغا،
يۈگىشىپ قالسۇن ئۆزلىرى قۇرغان تورغا،
ھالاك بولسۇن چۈشۈپ ئۆزلىرى كولىغان ئورغا.
- ⁹ شادلىنارمەن شۇندا مەن پەرۋەردىگاردىن،
بولارمەن خۇشال ماڭا بەرگەن نىجاتلىقىدىن.
- ¹⁰ دەيمەن چىن قەلبىمدىن:
«ئى پەرۋەردىگار، تەڭ كېلەر كىممۇ ساڭا؟
ئاجىزلارنى كۈچلۈكلەردىن قۇتقۇزغۇچى پەقەت سەنلا،
ئېزىلگەن، موھتاجلارنى زالىملاردىن قوغدايدىغان يەنە سەنلا.»
- ¹¹ ئوتتۇرىغا چىقىپ نىيىتى يامان گۇۋاھچىلار،
خەۋىرىم يوق ئىشلارنى سوراپ سوراق قىلار.
- ¹² ياخشىلىقىمغا يامانلىق قايتۇرۇپ ئۇلار،
ئىچ - ئىچىمدىن مېنى ئازابتا قالدۇرار.
- ¹³ ماتا كىيىدىم قاينۇرۇپ، ئۇلار كېسەل بولغاندا،
كەمتەر بولۇپ روزا تۇتتۇم، ئۇلار ئۈچۈن قىلدىم دۇئا،
جاۋابسىز قالدى لېكىن دۇئالىرىم ھەر زامان.
- ¹⁴ قاينۇردۇم قېرىندىشىم ياكى دوستۇم ئۈچۈن ئازابلانغاندەك،
مەيۈسلەندىم خۇددى ئانىسى ئۈچۈن ماتەم تۇتقان ئادەمدەك.
- ¹⁵ پۈتلىشىپ كېتىۋېدىم خۇشال بولۇپ ئولاشتى ئەتراپىمغا،
جەم بولۇشتى ھەم ماڭا قارشى چىقىشقا.
- ناتونۇش پەس ئادەملەرمۇ قوشۇلۇپ ئۇلارغا،
مازاق قىلىپ، توختىماي زەربە بەردى ماڭا.
- ¹⁶ نومۇسىزلىقلارچە مەسخىرە قىلىشىپ مېنى،

زەبۇر

خىرىس قىلىشىپ، غۇچۇرلاتتى چىشلىرىنى.

¹⁷ ئى پەرۋەردىگار، قاراپ تۇرارسەن قاچانغىچە؟

قۇتقۇز مېنى ياۋۇزلارنىڭ زەربىسىدىن،

ئەزىز جېنىمنى قانخور شىرنىڭ ئېغىزىدىن.

¹⁸ تەشەككۈر ئېيتىمەن ساڭا جامائەت ئالدىدا،

مەدھىيەلەيمەن سېنى تەقۋادارلار ئارىسىدا.

¹⁹ زاڭلىق قىلىپ كۈلمسۇن ماڭا سەۋەبسىزلا رەقىب بولغانلار،

كۆزلىرىنى ئالايتمسۇن ماڭا سەۋەبسىز ئۆچ بولۇپ قالغانلار.

²⁰ شۈبھىسىزكى، ئېلىپ قويماستۇن ئۇلار ئىناقلىقنى ئېغىزلىرىغا،

بەلكى تۈزەر شۇم پىلانلار تىنچ - خاتىرجەم ياشايدىغانلارغا.

²¹ ۋارقىرىشار ئۇلار ماڭا چوڭ ئېچىپ ئېغىزلىرىنى:

«ۋاي، كۆردۈق ئۆز كۆزىمىز بىلەن قىلمىشلىرىڭنى.»

²² ئى ئىگەم، كۆردۈك ئۇلارنى، سۈكۈت قىلمىغىن،

ئى پەرۋەردىگار، مەندىن يىراقلاشمىغىن.

²³ ئۆتۈنەي، چىقارغىن ماڭا ئادىل ھۆكۈمۈڭنى،

ئى خۇدا، ئى ئىگەم قوللىغايىسەن دەۋايىمنى.

²⁴ ئى پەرۋەردىگار، ئىلاھىم ئادالەتتىكىدە ئاقلغىن مېنى،

مەسخىرە قىلىپ كۈلۈشكە يول قويمىغىن دۈشمەنلىرىمنى.

²⁵ يول قويمىغىن، «ئارزۇيىمىز ئەمەلگە ئاشتى» دېيىشكە ئۇلارنى،

يول قويمىغىن، «بىز ئاخىر يۇتۇۋالدىق ئۇنى» دەپ ماختىنىشقا ئۇلارنى.

²⁶ كۈلپىتىمدىن خۇشال بولغانلار،

غەپلەت بېسىپ شەرمەندە بولغاي.

مەندىن ئۆزىنى ئۈستۈن تۇتقانلار،

رەسۋا بولۇپ نومۇستا قالغاي.

زەبۇر

²⁷ گۇناھسىزلىقىمىدىن خۇش بولىدىغانلار،
چۇقان سالىسۇن چۆمۈپ شادلىققا.
«قۇلىنىڭ ئامانلىقىدىن سۆيۈنگەن پەرۋەردىگار
ئۇلۇغدۇر» دېسۇن ئۇلار ھەر چاغدا.
²⁸ بايان ئەيلەر تىلىم ئادالتىڭى،
كۈنبويى مەدھىيەلەيمەن سېنى.

36 - مۇناجات

پەرۋەردىگارنىڭ بەندىسى داۋۇت يازغان مۇناجات بولۇپ، ناخشا قىلىپ ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ بىر چۈشەنچە ئايان بولدى قەلبىمگە،
رەزىللەرنىڭ ئىتائەتسىزلىكى ھەققىدە.
خۇدادىن قورقۇش يوقتۇر ئۇلارنىڭ نەزىرىدە.
² ئۆزلىرىنى چوڭ تۇتار ئۇلار مەغرۇرلۇقتا،
تونۇماس گۇناھلىرىنى ھەتتا،
نەپەرەتلىنمەس ئۇلاردىن ئەسلا.
³ ھىيلە - مىكىر، زەھەر چىقار ئېغىزلىرىدىن،
باش تارتىدۇ ئاقىلانە، ياخشى ئىشلاردىن.
⁴ رەزىل پىلان تۈزۈشەر ياتقاندىمۇ كېچىلىرى،
ئاتقاندىمۇ گۇناھ يولىغا ئۆزلىرىنى،
ھېچقاچان رەت قىلماس يامانلىقنى.

⁵ ئى پەرۋەردىگار، مۇھەببىتىڭ ئەرش كەبى بۈيۈكلۈكتە،
ۋاپادارلىقىڭ ئاسمان - پەلەك چەكسىزلىكىدە.

زەبۇر

⁶ ئى پەرۋەردىگار،

ھەققانىيلىقنىڭ ئوخشار بۈيۈك تاغلارغا،

ھۆكۈملىرىنىڭ دېڭىز - ئوكيان چوڭقۇرلۇقىغا،

غەمخورلۇق قىلسەن ئىنسان ھەم ھايۋانغا.

⁷ بىباھادۇر مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىڭ، ئى خۇدا،

پاناھ تاپار ئىنسانلار قاناتلىرىنىڭ سايىسىدا.

⁸ قانائەتلىنەر ئۇلار ئۆيۈڭدىكى مول نېمەتلەردىن،

بەھرە ئالار سېنىڭ ھۇزۇرلۇق دەريالىرىڭدىن.

⁹ چۈنكى ئۆزۈڭ ھاياتلىق بۇلىقسەن،

كۆرىمىز ھەقىقەتنى نۇرۇڭ بىلەن.

¹⁰ ئايرىلمىغاي مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىڭ سېنى تونۇغانلاردىن،

ئايرىلمىغاي ئادالەتنىڭ قەلبى پاكىلاردىن.

¹¹ دەسسەمسۇن مېنى تەكەببۇرلار،

قوغلىمىسۇن مېنى رەزىللەر.

¹² قارا مانا، غۇلاپ چۈشتى يامانلىق قىلغۇچىلار،

يىقتىلدى، ئەمدى تۇرالماس ئۇلار.

37 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات

¹ رەزىللەردىن كۆڭلۈڭنى بىئارام قىلما،

يامانلارغا ئىچىڭدىن ھەسەت قىلما.

² چۆپتەك قۇرۇپ كېتەر ئۇلار شۇنچە تىزلا،

مامكاپتەك تۈزۈپ كېتەر بىردەمدىلا.

³ ياخشىلىق قىل، ئىشەنچ باغلا پەرۋەردىگارغا،

زەبۇر

- تىنچ - ئامان ياشايسەن خۇدا بەرگەن زېمىندا.
⁴ شادلىقىم دەپ بىلسەڭ ئەگەر پەرۋەردىگارىنى،
 ئۇ ئەمەلگە ئاشۇرار قەلبىڭدىكى ئارزۇلارنى.
⁵ ئامانەت قىل ئىشلىرىڭنى پەرۋەردىگارغا،
 ئۇ يېتەكچى بولار ساڭا، ئىشەن ئۇنىڭغا.
⁶ تاڭ سەھەردەك يورۇتار ئۇ ھەققانىيلىقىڭنى،
 چۈشتىكى قۇياش كەبى چاقىنتار گۇناھسىزلىقىڭنى.
⁷ سەۋر بىلەن سۈكۈت قىلىپ كۈتكىن پەرۋەردىگارىنى،
 بىئارام بولمىغىن روناق تاپقان رەزىللەردىن،
 ھارام پىلانى ئەمەلگە ئاشقانلاردىن.
⁸ يانغىن ئاچچىقىڭدىن، باسقىن غەزىپىڭنى،
 بىسەرەمجان بولما، بىئاراملىق ئېلىپ كېلەر پەقەت يامانلىقنى.
- ⁹ زېمىندىن قوغلاپ چىقىرىلىدۇ رەزىللىك قىلغۇچىلار،
 ئەمما زېمىنغا ئىگە بولىدۇ ئۈمىدىنى پەرۋەردىگارغا باغلىغانلار.
¹⁰ پات يېقىندا تۈگەيدۇ رەزىللەرنىڭ كۈنلىرى،
 يوقلار ماكانلىرىدىن، ئىزدەپمۇ تاپالمايسەن ئۇلارنى.
¹¹ لېكىن كەمتەرلىك بىلەن خۇداغا تايىنىدىغانلار،
 زېمىنغا ئىگە بولۇپ، مول بەرىكەتتىن ھۇزۇرلىنار.
¹² رەزىللەر قەست قىلىدۇ ھەققانىيلارغا،
 چىشلىرىنى غۇچۇرلىتىدۇ، ئۆچ بولۇپ ئۇلارغا.
¹³ ئەمما ئىگىمىز مەسخىرە قىلار رەزىللەرنى،
 چۈنكى، ئۇ بىلەر ئۇلارنىڭ جازالىنىدىغانلىقىنى.
¹⁴ يېقىتىش ئۈچۈن بىچارە، موھتاجلارنى،
 رەزىللەر تارتتى ئوقياسىنىڭ كىرىچىنى.
 قىرىش ئۈچۈن دۇرۇس يولدا ماڭغانلارنى،

زەبۇر

غىلىپىدىن سۇغاردى قىلىچىنى.

¹⁵ ئاخىرى ئۇلارنىڭ سۇندۇرۇلۇپ يالىرى،
ئۆز يۈرەكلىرىگە سانجىلىدۇ قىلىچىلىرى.

¹⁶ قولىدىكى ئاز دۇنيامۇ ھەققانىي ئادەملەرنىڭ،
ئەۋزەلدۇر نۇرغۇن بايلىقلىرىدىن رەزىللەرنىڭ.

¹⁷ سۇندۇرۇلدى رەزىللەرنىڭ بىلەكلىرى،
پەرۋەردىگار يۆلەپ تۇرار ھەققانىيلارنى.

¹⁸ پەرۋەردىگار كۆڭۈل بۆلەر پاك ئىنسانلارغا،
بېرىلگەن زېمىنى مەڭگۈ قالار ئۇلارغا.

¹⁹ يەرگە قاراپ قالماس ئۇلار ئېغىر كۈنلەردە،
توق يۈرۈيدۇ قەھەتچىلىكتە.

²⁰ بىراق ھالاك بولار رەزىللەر،

پەرۋەردىگارنىڭ دۈشمەنلىرى ياۋا گۈلدەك تۈزۈپ تۈگەر،
ئىس - تۈتەكتەك غايىب بولۇپ، يوقاپ كېتەر.

²¹ قەرز ئېلىپ قايتۇرمايدۇ رەزىللەر،

ھەققانىيلار شەپقەت بىلەن ساخاۋەت قىلار.

²² زېمىنغا ئىگە بولار پەرۋەردىگارنىڭ بەرىكىتىگە ئېرىشكەنلەر،
زېمىندىن قوغلاپ چىقىرىلار ئۇنىڭ لەنتىگە ئۇچۇرغانلار.

²³ خۇرسەن بولسا بىر ئادەمدىن پەرۋەردىگار،

ئۇ ئۇنىڭ قەدەملىرىنى مەزمۇت قىلار.

²⁴ يۆلەپ تۇرغاچقا ئۇنى پەرۋەردىگار،

پۇتلاشسىمۇ يىقىلماي مەزمۇت تۇرار.

²⁵ ياش ئىدىم مەن، قېرىدىم ئەمدى،

كۆرمىدىم ھېچ خۇدانىڭ ھەققانىي ئادەمنى تاشلىۋەتكەنلىكىنى،
ئۇنىڭ پەرزەنتلىرىنىڭ نان تىلىگەنلىكىنى.

زەبۇر

- ²⁶ شەپقەتلىك بولۇپ ئۇ ئادەم ئۆتتە بېرەر،
پەرزەنتلىرىمۇ بەرىكەت ئېلىپ كېلەر.
- ²⁷ ياخشىلىق قىلغىن، تاشلا يامانلىقنى،
ماكان قىلسەن مەڭگۈگە خۇدا بەرگەن زېمىنى.
- ²⁸ چۈنكى پەرۋەردىگار سۆيەر ئادالەتنى،
تاشلىماس ئۆزىنىڭ تەقۋادار خەلقىنى.
تائەبەد قوغدايدۇ، ساقلايدۇ ئۇلارنى،
بىراق قۇرۇتىدۇ رەزىللەرنىڭ نەسلىنى.
- ²⁹ ھەققانىيلار ئىگە بولار زېمىنغا،
ماكان تۇتۇپ مەڭگۈ ياشار ئۇنىڭدا.
- ³⁰ ھەققانىيلارنىڭ سۆزلىرى دانا بولۇر،
ئۇلارنىڭ ھەممىسى ئادىل بولۇر.
- ³¹ قەلبىدىن ئورۇن ئالغاي خۇدانىڭ تەلىملىرى،
شۇڭا خاتا بېسىلماس قەدەملىرى.
- ³² ھەققانىيلارنى پايلاپ يۈرەر رەزىللەر،
ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشنىڭ پەيتىنى ئىزدەپ يۈرەر.
- ³³ پەرۋەردىگار قالدۇرماستىن ئۇلارنى رەزىللەرنىڭ قولغا،
ھەم قارشى ھۆكۈمۈمۇ چىقارغۇزمايدۇ ئۇلارغا.
- ³⁴ تەلمۈرۈپ كۈتكىن پەرۋەردىگارىنى.
چىڭ تۇتقىن ئۇنىڭ يولىنى،
ئىگە قىلار زېمىنغا سېنى.
- كۆرسەن رەزىللەرنىڭ زېمىندىن قوغلاپ چىقىرىلىشىنى.
- ³⁵ كۆرگەنمەن رەزىل، زوراۋاننىڭ روناق تاپقىنىنى،
چوڭقۇر يىلتىز تارتقان بۈك - باراقسان دەرەختەك بولغىنىنى.
- ³⁶ ئەمما ئۆتۈپ كەتتى ئۇ، يوق بولدى قارا،

زەبۇر

ئۇنى ئىزدەسەممۇ تاپالمايمەن قايتا.
³⁷ پاك ئادەملەرگە باق، كۈزەت دۇرۇسلارنى،
 تىنچلىقنى سۆيگەنلەرنىڭ بولىدۇ ئىستىقبالى.
³⁸ بىراق، ئىتائەتسىزلەر قىرىلىپ تۈگەر،
 رەزىللەرنىڭ نەسلى قۇرۇپ كېتەر.
³⁹ پەرۋەردىگار نىجاتلىق بېرەر ھەققانىيلارغا،
 باشپاناھ بولار ئېغىر كۈنلەردە ئۇلارغا.
⁴⁰ قۇتقۇزار ئۇلارنى ياردەم قىلىپ پەرۋەردىگار،
 رەزىللەردىن قۇتۇلدۇرۇپ ئامان ساقلا،
 چۈنكى ئۇلار پەرۋەردىگاردىن پاناھ تاپار.

38 - مۇناجات

داۋۇت يازغان خاتىرە مۇناجاتى

¹ ئى پەرۋەردىگار،
 مېنى قەھرىڭ بىلەن ئەيىبلە،
 ماڭا غەزىپىڭدە تەرىپىيە بەرمە.
² كىردى تېنىمگە ئوقلىرىڭ،
 باستى مېنى قوللىرىڭ.
³ غەزىپىڭدىن يۈرەك - باغرىم يارا بولدى،
 گۇناھىمدىن تېنىم مېنىڭ پارە بولدى.
⁴ غەرق بولدۇم گۇناھلىرىم كەلكۈنىگە،
 سالمىقىدىن گۇناھىمنىڭ پاتتىم يەرگە.
⁵ يىرىڭلاپ سېسىپ كەتتى جاراھىتىم،
 سەۋەب بولدى بۇنىڭغا نادانلىقىم.

زەبۇر

⁶ بەللىرىم پۈكۈلدى قەددىم مۈكچىيىپ،
كۈنبويى يۈرىمەن قايغۇغا پېتىپ.

⁷ ئاغرىماقتا كۆيۈپ پۈتۈن بەدىنىم،
تېنىمدە قالمىدى ھېچبىر ساق يېرىم.
⁸ تۈمشۈقۇمغا كېلىپ قالدى جېنىم مېنىڭ،
ھەسرەتتىن پەرياد قىلار قەلىبىم مېنىڭ.

⁹ ئى رەببىم، ئارزۇلىرىم ئاياندۇر ساڭا،
ئەھ ئۇرۇشۇم يوشۇرۇن ئەمەستۇر ساڭا.

¹⁰ يۈرىكىم جىغىلداپ ھالى كەتتى،
ھەتتا كۆزلىرىمنىڭ نۇرى كەتتى.

¹¹ يار - بۇرادەر، تۇغقانلىرىم كېسىلىم سەۋەبىدىن،
يىراق قاچتى ئۆزلىرىنى ئېلىپ مەندىن.

¹² تۈزاق قۇرار جېنىمغا قەست قىلماقچى بولغانلار،
ئۇلار ماڭا زىيانكەشلىك قىلماق ئۈچۈن مەسلەھەت قۇرار.

ھىيلە - مىكىر، سۇيقەست ئويلار كۈنبويى ئۇلار.
¹³ ھېچنېمىنى ئاڭلىمايمەن گاس ئادەمدەك،

ھېچبىرىگە سۆز قىلمايمەن گاجىلاردەك.
¹⁴ شۇنداق، قۇلقى پاڭ ئادەمدە كەمەن،

رەدىيەگە تىلى يوق گاجىدە كەمەن.

¹⁵ ئى پەرۋەردىگار، ئۈمىدىمنى باغلىدىم ساڭا،
ئى ئىگەم، ئىلاھىم جاۋاب بېرىسەن ماڭا.

¹⁶ تىلەيمەن، ئۈستۈمدىن كۈلمىسۇن بىراۋلار،
تېپىلغىنىمدا ھاكاۋۇرلۇق قىلغانلار.

¹⁷ يىقىلاي دەپ قالىدىم ئى خۇدا،
ئازاب ھەمراھدۇر دائىم ماڭا.

زەبۇر

¹⁸ ئىقرار قىلىپ گۇناھىمغا،
 پۇشايمان قىلدىم خاتالىقىمغا.
¹⁹ دۈشمەنلىرىم سەگەك ھەم كۈچلۈكتۇر،
 سەۋەبسىزلا ماڭا ئۆچلەر شۇنچە كۆپتۇر.
²⁰ ياخشىلىقىمغا يامانلىق قايتۇرغانلار،
 توغرا يولدا ماڭدىڭ دەپ قارشى چىقار.
²¹ ئى پەرۋەردىگار، ئۆتۈنەي مېنى تاشلىما،
 ئى ئىلاھىم، مېنى تاشلاپ كەتمە يىراققا.
²² ئى ئىگەم، نىجاتكارىم،
 قىلغىن ماڭا تېزدىن ياردەم.

39 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات بولۇپ، ناخشا قىلىپ ئىپتىسۇن دەپ، نەغمىچىلەرنىڭ بېشى
 يىدۇتۇنغا تاپشۇرۇلغان.

¹ ئۆز - ئۆزۈمگە دېدىم مەن مۇنداق:
 «قالماسلىقىم ئۈچۈن بولۇپ گۇناھكار، تارتاي تىلىمنى،
 رەزىللەرنىڭ ئالدىدا تىكىپ قويماي ئېغزىمنى.»
² گەرچە كېرەك بولسىمۇ سۆزلىشىم،
 سۈكۈت قىلىپ، زۇۋان سۈرمىدىم،
 ئەمما مېنىڭ ئېشىۋەردى ئازابىم.
³ زەرداب بولۇپ قاينىدى باغرىم،
 ئويلغانچە كۆيدى يۈرىكىم.
 ئاخىر بولماي مۇنداق دېدىم:
⁴ «ئى پەرۋەردىگار، چۈشىنەي ھاياتنىڭ قىسقىلىقىنى،»

زەبۇر

كۈنلىرىمنىڭ ساناقلىق قالغانلىقىنى.

بىلىپ قالاي ئۆمۈرنىڭ ئۆتكۈنچى ئىكەنلىكىنى.»

⁵ بىلىمەن، قىلغانسەن ئۆمرۈمنى نەچچە غېرىچلا،

ئۇزۇن ئەمەستۇر ھايات يولۇم سېنىڭ ئالدىڭدا،

بىرلا تىنىقتۇر ئىنسانلارنىڭ ئۆمرى پەقەتلا. سېلاھ

⁶ سايدەك يوقلىدۇ ئىنسانلارنىڭ ئەجىرلىرى،

بەھۇددۇر ئۇلارنىڭ ئالدىراپ - تېنەشلىرى.

بايلىق يىغار، لېكىن بىلىمەس ئۇلار

بايلىقلىرىنىڭ كىملىرىگە قالدىغانلىقىنى.

⁷ ئى پەرۋەردىگار، نېمىنى كۈتەي ئەمدى؟

ئۈمىدىم پەقەت سەندىلا قالدى.

⁸ ساقىت قىلغىن گۇناھلىرىمنى،

ھاماقەتلەرنىڭ مەسخىرىسىگە قويما مېنى.

⁹ سۈكۈت قىلىپ ئاچمايمەن ئاغزىمنى،

چۈنكى، ئادىلدۇر جازالاشنىڭ مېنى.

¹⁰ توختاتقايسەن ئەمدى جازالاشنىڭنى،

كۆتۈرەلمەس تېنىم قولۇڭنىڭ زەربىسىنى.

¹¹ گۇناھلىرىمنى ئەيىبلەپ، جازالىغاندا سەن ئىنساننى،

كۈيە چۈشكەندەك يوق قىلسەن قەدىرلىگەنلىرىنى.

بىر تىنىقتۇر خالاس ئىنساننىڭ ئۆمرى.

سېلاھ

¹² ئى پەرۋەردىگار، قۇلاق سالغىن دۇئايمىغا،

كۆڭۈل قويغىن مېنىڭ نالە - پەريادىمغا،

سۈكۈت قىلىپ تۇرمىغىن كۆز ياشلىرىمغا،

چۈنكى بىر مۇساپىرمەن سېنىڭ ئالدىڭدا،

زەبۇر

ئاتا - بوۋىلىرىمدەك غېرىمەن بۇ پانىي دۇنيادا.
¹³ غەزەپ بىلەن قارىمىغىن ماڭا،
 ئۆلۈمدىن بۇرۇن چۆمىلەي شادلىققا.

40 - مۇناجات

¹ سەۋر - تاقەت قىلىپ كۈتتۈم پەرۋەردىگارنى،
 قۇلاق سېلىپ ئاڭلىدى ئۇ پەريادىمنى.
² تارتىۋالدى ئۇ مېنى ھالاكەت گىردابىدىن،
 چىقىرىۋالدى چوڭقۇر پاتقاق - سازلىقتىن.
 قورام تاش ئۈستىگە تۇرغۇزۇپ پۈتلىرىمنى،
 مۇستەھكەم قىلدى مېنىڭ قەدەملىرىمنى.
³ پەرۋەردىگار ئاتا قىلدى ماڭا يېڭى بىر كۈينى،
 ئىگىمىزنى مەدھىيەلەيدىغان مۇناجاتنى.
 نۇرغۇن ئادەم كۆرۈپ ئۇنىڭ قۇدرىتىنى،
 پەرۋەردىگارغا ئىشەنچ باغلاپ ھۆرمەتلەر ئۇنى.
⁴ بەختلىكتۇر ئىشەنچ باغلىغانلار پەرۋەردىگارغا،
 چوقۇنمىغانلار ساختا ئىلاھلارغا،
 يۈرمىگەنلەر بۇتپەرەسلەر ئارىسىدا.

⁵ ئى ئىگىمىز پەرۋەردىگار، شۇنچە كۆپتۈر مۆجىزىلىرىڭ،
 بىز ئۈچۈن قىلغان كاتتا ئىلتىپات ۋە پىلانلىرىڭ.
 سانسىزدۇر بايان قىلسام ئەجىر ۋە مېھنەتلىرىڭ،
 يوقتۇر سېنىڭ ھېچبىر تەڭدىشىڭ.
⁶ ئىستىمەيسەن قۇربانلىق ياكى ھەدىيەلەرنى،
 ئىستىمەيسەن نە كۆيدۈرمە، نە گۇناھ قۇربانلىقىنى.

زەبۇر

ئاڭلىسۇن دەپ بۇنى ئاچتىڭ قۇلاقلىرىمنى.

⁷ شۇڭا دېدىم: «مەن كەلدىم مانا،

پۈتۈلگەندۇر مەن ھەققىدە مۇقەددەس يازمىلاردا.

⁸ ئى ئىلاھىم، ئىرادەڭنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش خۇشاللىقىمىدۇر،

تەلىملىرىڭ قەلبىمگە چىڭ پۈتۈلگەندۇر.»

⁹ زور جامائەت ئارىسىدا جاكارلىدىم ئاداللىتىڭنى،

ئى پەرۋەردىگار، بىلسەن، يۇمۇۋالمايمەن ئاغزىمنى.

¹⁰ يوشۇرۇپ يۈرمىدىم قەلبىمدە ئاداللىتىڭنى،

بايان ئەيلدىم ۋاپادارلىقىڭ ھەم نىجاتلىقىڭنى.

پىنھان تۇتمىدىم بۈيۈك جامائەتتىن،

مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىڭ ۋە ھەقىقىتىڭنى.

¹¹ ئى پەرۋەردىگار، ئايىمىغىن مەندىن شەپقىتىڭنى،

مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىڭ، ھەقىقىتىڭ ساقلىغاي مېنى.

¹² چىرمىۋالدى ھەددى - ھېسابسىز كۈلپەتلەر مېنى،

كور بولدۇم، گۇناھلىرىم توسۇۋالغىچ كۆز نۇرۇمنى.

بېشىمدىكى چېچىمدىن كۆپ بولغاچقا گۇناھلىرىم،

تەرك ئەتتى جىسمىمدىن جاسارىتىمنى.

¹³ ئى پەرۋەردىگار، قۇتقۇز مېنى يەتكۈزۈپ ئىلتىپاتىڭنى،

ئى پەرۋەردىگار، تېزدىن ماڭا بەرگىن ياردىمىڭنى.

¹⁴ جېنىمنى ئالماقچى بولغانلار،

شەرمەندە بولسۇن يۈزى تۆكۈلۈپ.

جاپايىمدىن خۇشال بولغانلار،

چېكىنسۇن رەسۋا بولۇپ.

¹⁵ مېيىقىدا كۈلگەنلەر قىلىپ مېنى مەسخىرە،

ئەندىشە ئىچىدە بولسۇن شەرمەندە.

زەبۇر

¹⁶ ساڭا تەلپۈنگۈچى بارلىق كىشىلەر،
سەندىن خۇشال بولۇپ شادلانسۇن.
نىجاتلىقىڭنى سۆيگەنلەر ھەر دائىم:
«پەرۋەردىگار ئۇلۇغدۇر» دېسۇن!
¹⁷ بىر بىچارە، ھاجەتمەن ئۆزۈم،
بىراق، مېنى ياد ئېتەر ئىكەم.
مەدەتكارىمىسەن ھەم نىجاتكارىم،
ھايال بولما، ئى ئىلاھىم.

41_ مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات بولۇپ، ناخشا قىلىپ ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ بەختلىكتۇر غېرىبلارنىڭ ھالدىن خەۋەر ئالغۇچى،
بېشىغا كۈن چۈشكەندە پەرۋەردىگار قۇتقۇزار ئۇنى.
² ھاياتىنى ساقلايدۇ، قوغداپ ئۇنى پەرۋەردىگار،
خۇدا ئاتا قىلغان زېمىندا ياشايدۇ ئۇ بەختىيار،
رەقىبلىرىنىڭ مەيلىگە تاشلىماس ئۇنى زىنھار.
³ ساقسىز بولۇپ، ئورۇن تۇتۇپ يېتىپ قالغىنىدا،
پەرۋەردىگار يۆلەك بولۇپ، قۇۋۋەت بېرەر ئۇنىڭغا،
شىپالىق بېرەر كېسەل بولغان چاغلىرىدا.

⁴ ئىلتىجا قىلدىم خۇداغا:

ئى پەرۋەردىگار، شەپقەت قىلىپ ماڭا،
ساقايتقىن مېنى،

زەبۇر

گۇناھ قىلىپ، قارشى چىققان بولساممۇ ساڭا.

⁵ رەھمىسىز دۈشمەنلىرىم قارغار مېنى:

«تېزراق ئۆلۈپ ئۇ، ئۆچسۇن نامى.»

⁶ ئۇلاردىن بىرەرسى كېلىپ يېنىمغا،

يالغان سۆزلەرنى ئېيتار ماڭا.

كۆڭلىدە توپلاپ مەن ھەققىدە غەيۋەتنى،

يېنىمدىن چىقىپلا يايار ئۇلارنى خالايققا.

⁷ مەن ھەققىدە پىچىرلىشار ماڭا ئۆچلەر،

زىيانكەشلىك قەستىدە مۇنداق دېيىشەر:

⁸ «يامان كېسەل چاپلىشىپتۇ ئۇنىڭغا،

ياتقان ئورنىدىن تۇرالماس ئۇ ئەمدى ئەسلا.»

⁹ ھەتتا ئۆزۈم ئىشەنگەن قەدىناس دوستۇممۇ

سېتىۋەتتى مېنى، ئاش - تۇزۇمنى يەپ تۇرۇپمۇ.

¹⁰ ئى پەرۋەردىگار، قىلىپ ماڭا شەپقىتىڭنى،

تۇرغۇزغايىسەن ئورنۇمدىن مېنى،

شۇندا ئۇلاردىن ئالايىمەن ئەنتىمنى.

¹¹ غەلبە قىلغۇزمدىڭ ئۈستۈمدىن دۈشمەنلىرىمنى،

بىلىدىم شۇنىڭدىن، مەندىن خۇش ئىكەنلىكىڭنى.

¹² دىيانەتلىك بولغىنىم ئۈچۈن يۈلەك بولسەن ماڭا،

مەڭگۈ تۇرغۇزسەن مېنى ھۇزۇرۇڭدا.

¹³ مەدھىيەلەر بولغاي پەرۋەردىگارغا،

ئىسرائىللارنى تاللىغان خۇداغا،

مەڭگۈدىن - مەڭگۈگە! ئامىن، ئامىن!

زەبۇر

2 - بۆلەك

42 - مۇناجات

كوراھنىڭ ئەۋلادلىرى يازغان تەربىيەۋى مۇناجات بولۇپ، ناخشا قىلىپ ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ چاڭقىغان كېيىك تەشنا بولغاندەك ئېقىنلارغا،

تەشنا بولدۇم ساڭا، ئى خۇدا!

² ئىنتىزارمەن ساڭا — ھاياتلىق بۇلقى بولغان بىردىنبىر خۇدا،³

قاچانمۇ كۆرەرمەن سېنىڭ چېھرىڭنى، كىرىپ ھۇزۇرۇڭغا؟

³ كۆز ياشلىرىم مەن ئۈچۈن كېچە - كۈندۈز بولدى غىزا،

«قېنى خۇدايىڭ» دېيىشەر رەقىبلىرىم دائىم ماڭا.

⁴ كۆڭلۈم بۇزۇلدى ئۆتكەن كۈنلەرنى ئەسلىگىنىمدە:

باراتتىم جامائەت بىلەن ھېيت ئۆتكۈزۈشكە،

كىشىلەرنى باشلايتتىم پەرۋەردىگارنىڭ ئۆيىگە،

مەدھىيە ئېيتىپ توۋلىشاتتۇق خۇشال بولۇپ شۇ دەمدە.

⁵ ئەي قەلبىم، نېمىشقا شۇنچە چۈشكۈنسەن!؟

ئەي كۆڭلۈم، نېمىشقا ئارام تاپمايسەن!؟

ئۈمىد كۈت خۇدادىن، مەدھىيە لەيمەن يەنىلا ئۇنى،

⁴ خۇدايىم ساقلىغۇچىدۇر شەرمەندە بولۇشتىن يۈزۈمنى.

⁶ ئى ئىلاھىم، غەم باستى كۆڭلۈمنى،

³ 42: 2 ھاياتلىق بۇلقى بولغان بىردىنبىر خۇدا — بەزى تەرجىمىلەردە «ھايات خۇدا» دەپ

ئېلىنغان.

⁴ 42: 5 خۇدايىم ساقلىغۇچىدۇر شەرمەندە بولۇشتىن يۈزۈمنى — بەزى تەرجىمىلەردە «ئۇ مېنىڭ

ئىلاھىمدۇر، ئۇ قۇتقۇزار مېنى» دەپ ئېلىنغان.

زەبۇر

شۇڭا ئەسلەيمەن سېنى،
ئىئوردان زېمىنىدا،
خەرمون ۋە مىزار تاغلىرىدا.
7 گۈلدۈرلەپ ئېقىپ چۈشكەن شارقىراتمىلىرىڭدەك،
توختىماي كەلمەكتە بېشىمغا كۈلپە تلىرىڭ،
بېسىپ ئۆتمەكتە مانا ئۈستۈمدىن دولقۇنلىرىڭ، ئۆركەشلىرىڭ.

8 كۈندۈزى كۆرىستەر پەرۋەردىگار مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىنى،
كېچىسى ئاتا قىلار ئۇ ماڭا مەن ئېيتىدىغان ناخشامنى،
ھاياتىمنىڭ ئىگىسى خۇداغا بېغىشلىغان مۇناجاتلىرىمنى.
9 ئېيتارمەن قورام تېشىم خۇداغا:
ئۇنتۇپ قالدىڭ نېچۈن مېنى؟
نېچۈن ماتەم تۇتۇپ يۈرىمەن،
دۈشمەنلىرىمنىڭ زۇلۇمى ئاستىدا؟
10 ئۆتتى جېنىمدىن دۈشمەنلىرىمنىڭ تاپا - تەنلىرى،
دائىم ماڭا: «قېنى خۇدايلىڭ» دېيىشلىرى.
11 ئەي قەلبىم، نېمىشقا شۇنچە چۈشكۈنسەن؟!
ئەي كۆڭلۈم، نېمىشقا ئارام تاپمايسەن؟!
ئۈمىد كۈت خۇدادىن، مەدھىيەلەيمەن يەنىلا ئۇنى،
خۇدايىم ساقلىغۇچىدۇر شەرمەندە بولۇشتىن يۈزۈمنى. ⑤

43 - مۇناجات

1 ئى خۇدا، «گۇناھسىز» دەپ ئاقلانغان مېنى،

⑤ 42: 11 خۇدايىم ساقلىغۇچىدۇر شەرمەندە بولۇشتىن يۈزۈمنى — بەزى تەرجىمىلەردە «ئۇ مېنىڭ ئىلاھىمدۇر، ئۇ قۇتقۇزار مېنى» دەپ ئېلىنغان.

زەبۇر

قوللىغىن ساداقەتسىز خەلققە قارشى دەۋايىمنى،
ئادالەتسىز، ھىيلىگەرلەردىن قۇتقۇز مېنى.

² باشپاناھىم تۇرۇپ ئى خۇدا،

تەرك ئېتسەن مېنى نېمىشقا؟

نېچۈن ماتەم تۇتۇپ يۈرمەن،

دۈشمەنلىرىمنىڭ زۇلۇمى ئاستىدا؟

³ چاچقىن نۇرۇڭنى، كۆرسەت ھەقىقىتىڭنى،

يېتەكلىسۇن ئۇلار مېنى مۇقەددەس تېغىڭغا،

ئېلىپ بارسۇن ئۇچرىشىش جايىمىزغا.

⁴ قۇربانلىق سۇپاڭغا بارمەن شۇندا،

بىردىنبىر شادلىقىم بولغان خۇدا ئالدىغا.

چېلىپ لىرا ھەمدۇسانا ئېيتىمەن ساڭا،

مېنىڭ ئىلاھىم بولغان ئى خۇدا.

⁵ ئەي قەلبىم، نېمىشقا شۇنچە چۈشكۈنسەن؟!

ئەي كۆڭلۈم، نېمىشقا ئارام تاپمايسەن؟!

ئۈمىد كۈت خۇدادىن، مەدھىيەلەيمەن يەنىلا ئۇنى،

خۇدايىم ساقلىغۇچىدۇر شەرمەندە بولۇشتىن يۈزۈمنى.⁶

44 - مۇناجات

كوراهنىڭ ئەۋلادلىرى يازغان تەربىيەۋى مۇناجات بولۇپ، ناخشا قىلىپ ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ ئى خۇدا، قەدىمكى زاماندا ئەجدادلىرىمىزنىڭ ئارىسىدا،

⁶ 43: 5 خۇدايىم ساقلىغۇچىدۇر شەرمەندە بولۇشتىن يۈزۈمنى — بەزى

تەرجىمىلەردە «ئۇ مېنىڭ ئىلاھىمدۇر، ئۇ قۇتقۇزار مېنى» دەپ ئېلىنغان.

زەبۇر

سەن كۆرسەتكەن مۆجىزىلىك ئىشلىرىڭنى
ئاڭلىغاندۇق بىز ئۆز قۇلقىمىزدا،

ئاتا - بوۋىلىرىمىز ئېيتىپ بەرگەندى بۇنى.

² ئۆز قولۇڭ بىلەن زېمىندىن قوغلىۋېتىپ يات خەلقلىرىنى،
ئۇلارنىڭ يۇرتىغا ئورۇنلاشتۇرغاندىڭ ئاتا - بوۋىلىرىمىزنى.

قاتتىق ئازابلاپ يات خەلقلىرىنى،

روناق تاپقۇزدۇڭ ئەجدادلىرىمىزنى.

³ ئالغان ئەمەس ئۇلار زېمىنىنى شەمشىرى بىلەن،

غەلىبىگە ئېرىشكىنى يوق ئۆز بىلىكى بىلەن.

بەلكى ئۇلارنىڭ غالىب كېلىشى سەن خۇدادىن،

ئوڭ قولۇڭ، قۇدرىتىڭ، چېبرىڭنىڭ نۇرىدىن،

چۈنكى سۆيۈندۈڭ سەن ئۇلاردىن.

⁴ ئى خۇدا مېنىڭ پادىشاھىمىسەن،

ياقۇپ نەسلىگە غەلىبە ئاتا قىلغۇچىسەن.

⁵ ياردىمىڭدە قوغلىۋېتىمىز دۈشمەنلىرىمىزنى،

قۇدرىتىڭ بىلەن چەيلىۋېتىمىز بىزگە قارشىلارنى.

⁶ ئىشەنچىم يوقتۇر ئۆز ئوقيايمىغا،

شەمشىرىم ئېرىشتۈرەلمەس مېنى ئۇتۇققا.

⁷ غەلىبە قىلغۇزدۇڭ رەقىبلىرىمىز ئۈستىدىن بىزنى،

شەرمەندە قىلدىڭ بىزدىن نەپرەتلەنگەنلەرنى.

⁸ ھەر دائىم پەخىرلىنىپ تەرىپلەيمىز سېنى،

ئى خۇدا ئەبەدىي مەدھىيەلەيمىز نامىڭنى.

سېلاھ

⁹ بىراق سەن ھازىر بىزنى تەرك ئېتىپ، قالدۇردۇڭ ئاھانەتكە،

چىقمايسەن ھەتتا قوشۇنلىرىمىز بىلەن بىرگە جەڭگە.

زەبۇر

- ¹⁰ مەغلۇپ قىلدىڭ بىزنى رەقىبلىرىمىز ئالدىدا،
 بىزدىن نەپرەتلەنگەنلەر بۇلدى بىزنى شۇ ھالدا.
- ¹¹ بىزنى قوي كەبى تۇتۇپ بەردىڭ بوغۇزلاشقا ئۇلارغا،
 چېچىۋەتتىڭ بىزنى ھەم يات خەلقلەر ئارىسىغا.
- ¹² ئەرزان ساتتىڭ قۇل قىلىپ ئۆز خەلقىڭنى،
 قەدەر - قىممىتىمىز پايخان بولدى سېتىپ بىزنى.
- ¹³ قالدۇردۇڭ بىزنى يات ئەللەرنىڭ ھاقارىتىگە،
 ئەتراپىمىزدىكىلەرنىڭ نەپىرتى ۋە مەسخىرىسىگە.
- ¹⁴ يات ئەللەر ئارىسىدا مازاققا قالدۇردۇڭ بىزنى،
 مەسخىرە قىلدىڭ ئۇلار چايقىشىپ باشلىرىنى.
- ¹⁵⁻¹⁶ نومۇسقا قالغانلىقىم تۇرار كۆز ئالدىمدا،
 شەرمەندىچىلىك باردۇر مېنىڭ بوينۇمدا.
- چۈنكى رەقىبلەر ۋە قارشى تۇرغۇچىلارنىڭ
 تىل - ئاھانە تلىرى دائىم يېتەر قۇلىقىمغا.
- ¹⁷ بېشىمىزغا چۈشتى بۇلارنىڭ ھەممىسى،
 ئۇنتۇمىغان بولساقمۇ گەرچە سېنى،
 ياكى بۇزمىغان بولساقمۇ ئەھدەڭنى.
- ¹⁸⁻¹⁹ سەن نۇسرەت ئاتا قىلماي ئەزدىڭ بىزنى،
 خارابىدە ياردەمچىسىز قالدۇردۇڭ خەلقىڭنى.
- گەرچە قايتىمىغان بولسىمۇ سەندىن كۆڭلىمىز،
 چەتتىكىمىگەن بولسىمۇ يولۇڭدىن قەدەملىرىمىز.
- ²⁰ ئەگەر بىز ئىگىمىزنىڭ نامىنى ئۇنتۇغان بولساق،
 قول كۆتۈرۈپ يات ئىلاھقا دۇئا قىلغان بولساق،
²¹ ئىگىمىز پەرۋەردىگار بايقىماي قالارمىدى؟
 ئۇ بىلەر ئىنسان قەلبىدىكى بارلىق سىرلارنى.

زەبۇر

²² ساڭا بولغان ساداقتمىزدىن كۈنبويى قىرلماقتىمىز،
سويۇلىدىغان قويلارنىڭ قاتارىدا بولماقتىمىز.

²³ ئويغانغىن ئى پەرۋەردىگار، ئۇخلاپ ياتسەن نېمىشقا؟

تاشلىۋەتمىگىن بىزنى مەڭگۈگە، كەلگىن يېنىمىزغا!

²⁴ نېمىشقا يوشۇرسەن ئۆزۈڭنى،

نېمىشقا كۆرمەيسەن ئېزىلىش، كۈلپەتلىرىمىزنى؟

²⁵ پايخان بولدى ئار - نومۇسىمىز،

مىلەندى چاڭ - تۇپراققا تېنىمىز.

²⁶ كەلگىن خۇدا، بەرگىن بىزگە ياردىمىڭنى،

مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىڭدە ئازاد قىلغىن بىزنى.

45 - مۇناجات

كوراهنىڭ ئەۋلادلىرى يازغان مۇھەببەت ھەققىدىكى تەربىيەۋى مۇناجات بولۇپ،
«ئىلۇپەرلەر» دېگەن ئاھاڭدا ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ گۈزەل بىر ئىش ھايانغا سالغاچ مېنىڭ قەلبىمنى،

ئوقۇماقتىمەن پادىشاھقا ئاتاپ يازغان شېئىرىمنى،

تىلىم سۆزگە ماھىردۇر گويا بىر شائىر كەبى.

² ئەڭ كېلىشكەن ئادەمسەن ئىنسانلار ئارىسىدا،

لەۋلىرىڭدىن تۆكۈلەر شەپقەتلىك سۆزلەر،

مەڭگۈلۈك بەخت ئاتا قىلغاندۇر خۇدا ساڭا.

³ ئى باھادىر پادىشاھ، ئاسقىن يېنىڭغا قىلىچىڭنى،

ئايان قىلغىن شەۋكىتلىك ۋە ھەيۋىتىڭنى.

⁴ زەپەر قۇچقىن ھەيۋەت بىلەن ئات ئۈستىدە،

زەبۇر

- قوغدىغىن كەمتەرلىك، ھەققەت ۋە ئادالەتنى،
 غايەت زور ئىشلارنى قىل قۇدرىتىگە.
⁵ ئۆتكۈر ئوقلىرىڭ سانجىلار يۈرىكىگە رەقىبلىرىڭنىڭ،
 دۈشمەنلىرىڭ يىقىلار ئاستىغا ئاياغلىرىڭنىڭ.
⁶ ئى خۇدا، سېنىڭ تەختىڭ مەڭگۈلۈكتۇر،
 سەلتەنەت ھاساڭ، ئادالەت ھاسسىدۇر.
⁷ ئۆچ كۆرسەن ناھەقچىلىكنى، سۆيسەن ھەققانىيەتنى،
 شۇڭا سېنى تاللىغان خۇدا ياغدۇردى ساڭا شادلىقنى.
 ھەمراھلىرىڭدىن بەكرەك شادلاندى سېنى.
⁸ ھدى كېلەر كىيىملىرىڭدىن مۇرمەككىنىڭ،
 شۇنداقلا مۇئەتتەر ۋە دارچىنىڭ.
 پىل چىشىدا بېزەلگەن سارايلاردىكى تارلىق سازلارنىڭ ساداسى،
 يېقىملىق ئاڭلىنىپ خۇرسەن قىلار سېنى.
⁹ شاھ قىزلىرى باردۇر ئىززەتلىگەنلىرىڭنىڭ ئارىسىدا،
 ئوفىر ئالتۇنىدا بېزەلگەن مەھبۇبۇڭ تۇرار ئوڭ يېنىڭدا.
¹⁰ تىڭشىغىن ئەي قىز، قۇلاق سالغىن سۆزۈمگە،
 ئۇنتۇغىن خەلقىڭنى، ئاتاڭنىڭ ئۆيى بولمىسۇن ئېسىڭدە.
¹¹ پادىشاھ مەپتۇندۇر گۈزەل تۇرقۇڭغا،
 خوجايىنىڭدۇر ئۇ، ئىتائەت قىل ئۇنىڭغا.
¹² تىر خەلقى ئېلىپ كېلەر ساڭا ھەدىيەلەر،
 ئىلتىپات ئىستەر سەندىن ئۇ پۇلدارلار.
¹³ نەقەدەر جىلۋە قىلار مەلىكە ھۇجرىسىدا،
 كەشتىلەنگەندۇر كىيىملىرى زەر ئالتۇندا.
¹⁴ پادىشاھ ئالدىغا كەلتۈرىلەر ئۇ كەشتىلىك كىيىملىرىدە،
 ئالدىغا ئېلىپ كېلىنەر كېنىزەكلىرىمۇ ئۇنىڭ بىلەن بىرگە.

زەبۇر

¹⁵ باشلاپ كېلىندۇ ھەممىسى خۇشال ھالدا،
كىرىشىدۇ ئۇلار پادىشاھ سارىيغا.

¹⁶ ئىزنى باسار ئوغۇللىرىڭ ئاتا - بوۋىلىرىڭنىڭ،
شاھزادىلىرى قىلسەن ئۇلارنى پۈتكۈل جاھاننىڭ.
¹⁷ ئەۋلادتىن - ئەۋلادقىچە ئەستە ساقلاشقۇزىمەن نامىڭنى،
ئەبەدىلئەبەد ماختىشار خەلقلەر سېنى.

46 - مۇناجات

كوراھنىڭ ئەۋلادلىرى يازغان مۇناجات بولۇپ، «ئالاموت» ئاھاڭىدا ئىپتىلىسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ كۈچ - قۇدرەت، باشپاناھ بولغۇچىمىز رەببىمىزدۇر،
كۈلپەتتە قالساق ئەگەر ھەر زامان ياردەمدىدۇر.
²⁻³ ئاستىن - ئۈستۈن بولۇپ كەتسىمۇ زېمىن ناۋادا،
تاغلار غۇلاپ چۈشىشىمۇ دېڭىزلارنىڭ ئاستىغا.
دولقۇنلىنىپ دېڭىزلار، ئۆركەش ياساپ تاشسىمۇ،
تاشقىنىدىن دېڭىزنىڭ، تاغلار تەۋرەپ كەتسىمۇ،
بىزدە قورقۇنۇش يوقتۇر ئەسلا.

سېلاھ

⁴ باردۇر ئېقىنلىرى شادلىق ئېلىپ كېلىدىغان بىر دەريا،
خۇدانىڭ شەھىرى — ئۇلۇغ خۇدانىڭ مۇقەددەس ماكانىغا.
⁵ شۇ شەھەردە بولغاچ خۇدا، تەۋرەنمەس ئۇ ماكان ئەسلا،
تاڭ ئېتىشى بىلەن تەڭ ياردەمگە كېلەر خۇدا.
⁶ گۇمران بولدى شاھلىقلار،

زەبۇر

غوۋغا كۆتۈرۈپ خەلقلەر.
 جاراڭلىسا رەببىمىزنىڭ ئاۋازى
 يەر - زېمىن ئېرىپ كېتەر.
⁷ قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار⁷ بىز بىلەن بىرگەدۇر،
 ياقۇپ ئېتىقاد قىلغان خۇدا قورغىنىمىزدۇر. سېلاھ
⁸ كۆرۈڭلار پەرۋەردىگارنىڭ قۇدرىتىنى،
 زېمىندا كۆرسەتكەن ۋەيرانچىلىقلىرىنى.
⁹ توختاتقۇچىدۇر ئۇ ھەممە ئۇرۇشلارنى،
 سۇندۇرۇپ ئوقيا، نەيزىلەرنى.
 كۆيدۈرۈپ جەڭ ھارۋىلىرىنى.
¹⁰ دەيدۇ ئۇ: «توختىتىڭلار ئۇرۇشۇڭلارنى،
 بىلىپ قويۇڭلار مېنىڭ خۇدالىقىمنى!
 ئۇلۇغلىنىمەن پۈتۈن ئالەمدە،
 بارچە خەلقلەر ئۇلۇغلار مېنى.»
¹¹ قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار بىز بىلەن بىرگەدۇر،
 ياقۇپ ئېتىقاد قىلغان خۇدا قورغىنىمىزدۇر. سېلاھ

47 - مۇناجات

كوراھنىڭ ئەۋلادلىرى يازغان مۇناجات بولۇپ، ناخشا قىلىپ ئېيتىلسۇن دەپ،
 نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ ئەي بارچە خەلقلەر، چېلىپ چاۋاڭلار،
 خۇداغا ئاتا پازىرىڭلار ئالقىشلار.

⁷ 7:46 قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار — بەزى تەرجىمىلەردە «ساماۋى قوشۇنلارنىڭ سەردارى بولغان پەرۋەردىگار» ياكى «پەرىشتىلەرنىڭ سەردارى بولغان پەرۋەردىگار» دەپ ئېلىنغان.

زەبۇر

² چۈنكى بۈيۈك پەرۋەردىگار ھەيۋەتلىكتۇر،

ئۇ جاھانغا ھۆكۈمدار ئۇلۇغ پادىشاھتۇر.

³ باش ئەگدۈرۈپ بەردى ئۇ بىزگە دۈشمىنىمىزنى،

ئايغىمىز ئاستىغا يىقىلدۇردى يات خەلقلەرنى.

⁴ نېسۋە قىلىپ بىزگە تاللاپ بەردى بۇ يەرنى،

ئۆزى سۆيگەن ياقۇپنىڭ[®] پەخرى بولغان زېمىنى.

سېلاھ

⁵ ھۆكۈم سۈرمەك بولۇپ خۇدا تەختكە چىقتى چۇقان ئارا،

چىقتى پەرۋەردىگار بۇرغا[®] ساداسدا ئۆز ئورنىغا.

⁶ كۈيلەڭلار پەرۋەردىگارنى ياڭرىتىپ نەغمە - ناۋا،

كۈيلەڭلار پادىشاھىمىزنى ياڭرىتىپ ساز بىلەن ناخشا.

⁷ چۈنكى پۈتكۈل جاھانغا پادىشاھتۇر پەرۋەردىگار،

مۇناجاتلار ئېيتىپ ئۇنى كۈيلەڭلار.

⁸ ھۆكۈم سۈرمەكتە خۇدا بارچە خەلق ئۈستىدە،

ئولتۇرۇپ ئۇ ئۆزىنىڭ مۇقەددەس تەختىدە.

⁹ يىغىلىپ جاھاندىكى ئەللەرنىڭ ھۆكۈمدارلىرى،

قوشۇلدى ئىبراھىم ئېتىقاد قىلغان خۇدانىڭ خەلقىگە،

بەرھەق، خۇداغا تەۋەدۇر پۈتكۈل جاھاننىڭ پادىشاھلىرى،

ئەڭ ئالىي ھۆكۈمراندۇر پەرۋەردىگار، جاھان ئەھلى ئۇلۇغلار ئۇنى.

[®]47: 4 **ياقۇپ** — ياقۇپ ۋە ئۇنىڭ ئەۋلادلىرىنى كۆرسىتىدۇ.

[®]47: 5 **بۇرغا** — قوچقار قاتارلىق ھايۋانلارنىڭ مۇڭگۈزىدىن ياسالغان، پۈۋلەپ چېلىنىدىغان قەدىمىي

زەبۇر

48 – مۇناجات

كوراھنىڭ ئەۋلادلىرى يازغان مۇناجات

- ¹ ئۇلۇغدۇر پەرۋەردىگار!
ئۇنىڭ مۇقەددەس تېغىدا،
خۇدايىمىزنىڭ شەھىرىدە،
لايىقتۇر ئۇ كۆپتىن – كۆپ مەدھىيەلىنىشكە.
² بۈيۈك ۋە كۆركەم سەئون تېغى،
شادلىقدۇر پۈتكۈل جاھاننىڭ.
ھەيۋەتلىكتۇر زافون تېغىنىڭ چوققىلىرىدەك،
تۇرار ئۇ شەھىرىدە ئۇلۇغ پادىشاھنىڭ.
³ خۇدا تۇرۇپ قەلئەلىرىدە يېرۇسالېمنىڭ،
قوغدىغۇچىلىقىنى نامايان قىلار ئۆزىنىڭ.
⁴ بىر يەرگە يىغىپ قوشۇنلىرىنى پادىشاھلار،
ماڭغاندى جەڭ قىلماق بولۇپ ئۇلار.
⁵ لېكىن، ئۇلار كۆرۈپلا شەھەرنى بولدى ئالاقزادە،
ئارقىسىغا بەدەر قېچىشتى چۈشۈپ ۋەھىمىگە.
⁶ تىترەك بېسىپ ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى،
قىينالدى تولغاق يىگەن ئايال كەبىي.
⁷ ئى خۇدا، چىقىرىپ شەرق شاملىكىنى،
ۋەيران قىلدىڭ «تارشىشنىڭ»^① كېمىلىرىنى.
⁸ قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگارنىڭ شەھىرى —

^① 48: 7 تارشىش — شەھەر ئىسمى. تارشىشنىڭ كېمىلىرى ئەينى زاماندىكى ئەڭ قۇدرەتلىك كېمىلەر بولۇپ، بەلكىم بۇ يەردە ئىنسانلارنىڭ كۈچىگە سىمۋول قىلىنغان بولۇشى مۇمكىن.

زەبۇر

خۇدايىمىزنىڭ شەھرىدە،
 كۆرگىنىمىز بولدى خۇددى ئاڭلىغىنىمىزدە كىلا.
 خۇدا مۇستەھكەم قىلار بۇ شەھەرنى مەڭگۈگە.

سېلاھ

⁹ ئى خۇدا، مۇقەددەس ئىبادەتخاناڭ ئىچىدە،
 چوڭقۇر ئويلاندۇق مەڭگۈلۈك مۇھەببەتنىڭ ھەققىدە.
¹⁰ ساڭا بېغىشلانغان مەدھىيەلەر، ئى خۇدا،
 خۇددى نامىڭدە كىلا تارالدى كەڭ جاھانغا.
¹¹ ھەققانىي ھۆكۈملىرىڭدىن،
 خۇش بولسۇن سىئون تېغى،
 شادانسۇن يەھۇدىيە شەھەرلىرى.

¹² ئەي خۇدانىڭ خەلقىلىرى،
 زىيارەت قىلىڭلار يېرۇسالېمنى.²
 ئايلىنىپ كۆرۈپ ئۇنى،
 ساناپ چىقىڭلار مۇنارلىرىنى.
¹³ كۆزىتىپ چىقىڭلار سېپىللىرىنى،
 كۆزدىن كەچۈرۈڭلار قەلئەلىرىنى،
 بايان قىلىش ئۈچۈن كېيىنكى ئەۋلادلارغا ئۇلارنى.
¹⁴ بەرھەق، خۇدا بىزنىڭ خۇدايىمىزدۇر ئەبەدكە،
 ئۇ بىزنى يېتەكلەر مەڭگۈگە.

زەبۇر

49 - مۇناجات

كوراھنىڭ ئەۋلادلىرى يازغان مۇناجات بولۇپ، ناخشا قىلىپ ئېيتىلسۇن دەپ،
نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

- ¹ ئەي جاھان ئەھلى قۇلاق سېلىڭلار،
ئەي خەلقلەر ياخشى ئاڭلاڭلار.
- ² ئېسىلزادە ياكى ئاددىي ئادەم بولسۇن،
باي ۋە نامرات ھەممىسى قۇلاق سالىسۇن.
- ³ بايان ئەيلەي ھېكمەتكە تولغان دۇردانىلارنى،
چۈشەندۈرەي قەلبىمدىكى چوڭقۇر ئويلارنى.
- ⁴ دىققىتىمنى بېرىپ مەن ھېكمەتلىك سۆزلەرگە،
لېرا³ چېلىپ شەرھى بېرەي ئۇنىڭ سىرلىق مەنىلىرىگە.
- ⁵ مەن نېمىشقا قورقۇپ يۈرەي كۈلپەت كەلسە بېشىمغا،
رەقىبلىرىمنىڭ ياۋۇزلۇقلىرى ئەتراپىمنى قاپلاپ تۇرسا؟!
- ⁶ مال - مۈلكىگە ئىشىنەر ئۇلار،
بايلىقىنىڭ كۆپلۈكىدىن ماختىنار.
- ⁷⁻⁹ قېرىندىشى ئۈچۈن ھېچكىم خۇداغا بەدەل تۆلىيەلمەس،
قېرىندىشى ئۈچۈن بەدەل تۆلەش مۇمكىن ئەمەس،
باھاسىز دۇر ئىنسان ھاياتى، سېتىپ ئالغىلى بولماس.
قۇتقۇزالماس ھېچكىم ئۆلۈمدىن قېرىندىشىنى،
مەڭگۈ ياشاپ، گۆر ئازابىنى كۆرمەسلىكىنى.
- ¹⁰ بىلىمىز دانىشمەنلەرنىڭ ئۆلۈم شەرىپىتى ئىچىدىغانلىقىنى،
نادان ۋە ئەخمەقلەرنىڭمۇ ئوخشاشلا ئۆلىدىغانلىقىنى.

زەبۇر

ئۇلار ھامان قالدۇرۇپ كېتەر باشقىلارغا مال - مۈلكىنى.
¹¹ گەر نام قىلىپ بەرسىمۇ ئىسىملىرىنى يەرلىرىگە،
ئۇلارنىڭ قەبرىلىرى ئۆيلىرى بولۇپ قالار مەڭگۈگە.
تۇرالغۇسىدۇر شۇ قەبرىلەر دەۋردىن - دەۋرگىچە.
¹² بايلىقى بولسىمۇ مەڭگۈ ياشاۋەرمەس ئىنسان،
ھايۋانغا ئوخشاش بىر كۈنى ئۆلۈپ تۈگەيدۇ ھامان.
¹³ مۇشۇنداق بولار ئاقىۋىتى ئۆزىگە ئىشەنگەن ئەخمەقلەرنىڭ،
ئۇلارغا ئەگىشىپ سۆزلىرىگە قايىل بولغانلارنىڭ. سېلاھ
¹⁴ پادىچى بولۇپ ئۆلۈم ئۇلارغا،
ھەيدەر ئۇلارنى قوي كەبى ئۆلۈكلەر ماكانغا.
جەسەتلىرى چىرىپ كېتەر گۆر ئىچىدە،
ھەشەمەتلىك ئۆيلىرىمۇ قالار يىراقتا.
ھەققانىيلار غەلبە كۈنى كەلگەندە
ھۆكۈم سۈرەر ئۇلارنىڭ ئۈستىدە.
¹⁵ لېكىن خۇدا ئۆز يېنىغا تارتار مېنى،
گۆر ئازابىدىن خالاس قىلىپ جېنىمنى.
سېلاھ
¹⁶ بىسەرەمجان بولما بىرەرسى بېيىپ كەتسە،
ئائىلىسىنىڭ مال ۋە مۈلكى كۆپەيسە.
¹⁷ ھېچنېمىسىنى ئېلىپ كېتەلمەس ئۇ ئۆلگەندە،
بىللە بولماس مال ۋە مۈلكى قەبرىسىدە.
¹⁸ بەختلىك ھېس قىلىسىمۇ ئۇ ئۆزىنى ھايات چېغىدا،
كىشىلەر ماختىسىمۇ ئۇ روناق تاپقىنىدا،
¹⁹ كېتەر ئۇ يەنىلا ئاتا - بوۋىلىرىنىڭ يېنىغا،
چىقالماس مەڭگۈ ئۇلار يورۇقلۇققا.
²⁰ چۈشەنمەس بايلىقى بار ئىنسانلار بۇنى،
ھايۋانغا ئوخشاش ئۆلىدىغانلىقىنى بىر كۈنى.

زەبۇر

50 - مۇناجات

ئاساننى يازغان مۇناجات

¹ قادىر خۇدا — پەرۋەردىگار خىتاب قىلدى جاھان ئەھلىگە،
مەشرىقتىن - مەغربىغىچە بولغان پۈتكۈل يەر يۈزىدىكىلەرگە.

² خۇدانىڭ پارلاق نۇرى جۇلالىدى سىئىدىن،
گۈزەللىكنىڭ كامالىتى بولغان ئاشۇ ماكاندىن.

³ رەببىمىز سۈكۈت قىلىپ تۇرماس زىنھار، كەلمەكتە ئۇ،
ئالدىدا ئوت يالقۇنى يالماپ كېلەر،

ئەتراپىدا بوران - چاپقۇن ھۇۋلاپ كېلەر.

⁴ ئۇ چاقىرىپ ئاسمان بىلەن زېمىننى گۇۋاھلىققا،

دەيدۇ مۇنداق، ئۆز خەلقىنى تارتىش ئۈچۈن سوراققا:

⁵ «ھۇزۇرۇمغا يىغىڭلار ماڭا سادىق خەلقىمنى،

قۇربانلىق قىلىپ مەن بىلەن ئەھدە تۈزگەنلەرنى.»

⁶ ئەرىشتە نامايان بولار خۇدانىڭ ھەققانىيلىقى،

بەرھەق، ئالەمنىڭ سوراقچىسىدۇر خۇدا ئۆزى.

سېلاھ

⁷ «مەن خۇدادۇرمەن، سىلەرنى ياراتقان خۇدا،

ئەي خەلقىم، قۇلاق سېلىڭلار ماڭا،

ئەي ئىسرائىل، شىكايىتىم بار ساڭا.

⁸ قۇربانلىقنىڭ ئۈچۈن ئەيىبلەيمەن سېنى،

ئەيىبلەيمەن دائىم ئاتىغان كۆيدۈرمە قۇربانلىقىڭنى.

⁹ لازىم ئەمەستۇر ماڭا ئېغىللىقىڭدىكى بۇقلىرىڭ،

ياكى قوتىنىڭدىكى ئۆچكىلىرىڭ.

¹⁰ چۈنكى، مېنىڭكىدۇر ئورمانلاردىكى بارلىق ھايۋانلار،

زەبۇر

مىڭلىغان يايلاقلاردىكى مال - ۋارانلار.

¹¹ ماڭا تەۋەدۇر تاغلاردىكى ئۇچار قاناتلار،

دالادىكى جىمى جانۋارلار.

¹² سورىماسمەن سەندىن قورسىقىم ئاچسا ناۋادا،

چۈنكى بۇ دۇنيا، ئۇنىڭدىكى مەئشەتلەر تەۋەدۇر ماڭا.

¹³ ئەجەبا، مەن يەرمەنمۇ بۇقا گۆشىنى،

ئىچەرمەنمۇ ئۆچكە قېنىنى؟!

¹⁴ قۇربانلىق سۈپىتىدە شۈكۈرلەرنى ئېيت ماڭا،

ۋاپا قىل بەرگەن ۋەدەڭگە مەن ئۇلۇغ خۇداغا.

¹⁵ چاقىر مېنى ھەر ۋاقىت كۈن چۈشسە بېشىڭغا،

قۇتقۇزمەن سېنى، ئۇلۇغلايسەن مېنى شۇندا.»

¹⁶ ئەمما خۇدا دەيدۇكى رەزىللەرگە:

«نېمە ھەققىڭ بار قىرائەت قىلىشقا نىزاملىرىمنى؟

نېمە ھەققىڭ بار تىلغا ئېلىشقا ئەھدەمنى؟

¹⁷ ئۆچ كۆرىدىغان تۇرساڭ تەلىملىرىمنى،

رەت قىلىدىغان تۇرساڭ سۆزلىرىمنى.

¹⁸ دوستلىشىسەن ئوغرى بىلەن،

ئارىلىشىسەن زىناخور بىلەن.

¹⁹ پاسىق سۆزلەردىن تارتمايسەن تىلىڭنى،

تىلىڭ توقۇپ چىقار يالغانچىلىقلارنى.

²⁰ ئولتۇرۇۋېلىپ قارا چاپلايسەن تۇغقىنىڭغا،

تۆھمەت قىلسەن بىر قورساق قېرىندىشىڭغا.

²¹ سۈكۈت قىلدىم قىلغىنىڭدا بۇ ئىشلارنى،

ئۆزۈڭگە ئوخشاش، دەپ ئويلىدىڭ شۇڭا مېنى.

بىراق، مەن ئەيبىلەيمەن چوقۇم سېنى،

زەبۇر

ئالدىنقى قويمەن قىلمىشلىرىڭنى.
²² ئەي مېنى ئۇنتۇغانلار، ياخشى ئويلاڭلار قىلمىشلىڭلارنى،
 بولمىسا بىتچىت قىلىۋېتىمەن ھەممىڭلارنى.
 ئۇ چاغدا ھېچكىم قۇتقۇزالماس سىلەرنى.
²³ قۇربانلىق سۈپىتىدە ماڭا شۈكۈر ئېيتقانلار مېنى ئۇلۇغلار،
 شۇنداق قىلىپ نىجاتلىقىمغا ئېرىشمەك ئۈچۈن يول ھازىرلار.»

51 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات بولۇپ، ناخشا قىلىپ ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان. پادىشاھ داۋۇت باتشەبا^① دېگەن ئايال بىلەن بىر ئورۇندا ياتقاندىن كېيىن، داۋۇتنىڭ ئالدىغا ناتان پەيغەمبەر كېلىپ خۇدانىڭ سۆزىنى يەتكۈزگەنىدى. شۇنىڭ بىلەن پادىشاھ داۋۇت بۇ مۇناجاتنى يازغان.

¹ رەھمىڭنى ئىلتىپات ئەيلىگەيسەن، ئى خۇدا،
 چۈنكى مەڭگۈلۈك مۇھەببەت بار سەندە.
 كەچۈرگەيسەن مېنىڭ قىلغان گۇناھىمنى،
 چەكسىز رەھىمدىلىك خىسلىتىڭدە.
² پاكلىغايىسەن ئەتمىشىمدىن ئىگەم مېنى،
 يۇيۇپ پاكىز مېنىڭ بارلىق گۇناھىمنى.
³ بەرھەق، مېنىڭ ئىقرارىم بار قىلمىشىمغا،

^① 51: 0 باتشەبا — خىت خەلقىدىن بولغان ئۇربا دېگەن ئادەمنىڭ ئايالى. پادىشاھ داۋۇت ئۇ ئايال بىلەن زىنا قىلغان ۋە بۇ گۇناھىنى يوشۇرۇش ئۈچۈن ئۇربانى جەڭ مەيدانىدا ئۆلتۈرگۈزۈپ، ئاندىن باتشەبانى ئۆز ئەمرىگە ئالغان. ناتان پەيغەمبەر پادىشاھ داۋۇتنىڭ يېنىغا خۇدا تەرىپىدىن ئەۋەتىلىپ، ئۇنىڭغا تەنبە بەرگەن. «مۇقەددەس كىتاب. ئىككىنچى ساموئىل» 11 - باب 1 - ئايەتتىن 12 - باب 27 - ئايەتكىچە قاراڭ.

زەبۇر

گۇناھلىرىم تۇرار دائىم كۆز ئالدىمدا.
⁴ گۇناھ قىلدىم ئالدى بىلەن سېنىڭ ئالدىڭدا،
 نەزىرىڭدە رەزىل ئىشلار ئىگىسىمەن ئى خۇدا.
 ئادالەتنىڭ ئىگىسىسەن پەقەت ئۆزۈڭ،
 ھەقتۇرسەن ماڭا ھۆكۈم چىقارماققا.
⁵ گۇناھكارمەن شۈبھىسىزكى تۇغۇلغىنىمدا،
 ھەتتا ئانامنىڭ قارىدا پەيدا بولغىنىمدا.
⁶ سەن ئىستەيسەن قەلبىمنىڭ پاكلىقىنى،
 سالغىن يۈرىكىمنىڭ چوڭقۇر قاتلىمىغا دانالىقىمنى.
⁷ تازىلا مېنى لىپە كىگۈلدە[®] پاكلىناي،
 يۇيغىن مېنى قاردىن ئاققا ئايلىناي.
⁸ كەچۈرگىنىڭنى ئاڭلاپ، شاد - خۇرام بولاي،
 سەن يانچىغان ئۈستىخانلىرىم ھەم شادلانغاي.
⁹ نەزىرىڭدىن ساقىت قىلىپ گۇناھلىرىمنى،
 ئۆچۈرۈۋەتكىن ساڭا قىلغان ئىتائەتسىزلىكىمنى.
¹⁰ بىر پاك يۈرەك ئاتا قىلغىن ماڭا رەببىم،
 ئىخلاسمەن قەلبىنى قايتا قىلىپ تەقدىم.
¹¹ قوغلىمىغىن ھۇزۇرۇڭدىن زىنھار مېنى،
 تارتىۋالما مەندىن مۇقەددەس روھىڭنى.
¹² ھېس قىلدۇرغايىسەن يېڭىباشتىن نىجاتلىقنىڭ شادلىقىنى،
 ئاتا قىلغايىسەن ماڭا بىر ئىتائەتمەن قەلبىنى.

[®] 51:7 لىپە كىگۈل — ئەينى زاماندىكى گۇناھتىن پاكلىنىش مۇراسىملىرىدا روھانىيلار پۇراقلىق لىپە كىگۈلنىڭ شاخلىرىنى سۇ ياكى قۇربانلىقنىڭ قانلىرىغا تەگكۈزۈپ، ئاندىن ئادەم ۋە نەرسىلەرگە قارىتىپ چاچاتتى. بۇ ئايەتتە داۋۇت ئەمەلىيەتتە ئاشۇنداق پاكلىنىش مۇراسىمىدىن ئۆتەي دېگەنلىكى ئەمەس. داۋۇت پەقەت لىپە كىگۈلنى سىمۋول قىلىش ئارقىلىق ئۆزىنىڭ گۇناھىدىن پاكلىنىش ئارزۇسىنى ئىپادىلىگەن.

زەبۇر

¹³ شۇندىلا مەن ئازغۇنلارغا ئۆگتەي چىن يولۇڭنى،
گۇناھكارلار توۋا قىلىپ، ماكان قىلسۇن يېنىڭنى.

¹⁴ ئېھ خۇدا، نىجاتكارىم خۇدا!

قان تۆكۈش جىنايىتىدىن قۇتقۇزغىن مېنى،
شۇندا شادلىنىپ، كۈيلەي نىجاتلىقىڭنى.

¹⁵ ئى ئىگەم، سۆزلەت مېنىڭ تىلىمنى،

ئېيتسۇن ئاغزىم ساڭا بولغان مەدھىيەمنى.

¹⁶ ئىستىمەيسەن قۇربانلىق قىلىشنى، بولمىسا قىلار ئىدىم ئۇنى،

كۆيدۈرمە قۇربانلىق قىلساممۇ خۇرسەن قىلماس كۆڭلۈڭنى.

¹⁷ خۇدانى خۇرسەن قىلىدىغان قۇربانلىق — دەل قەلبىڭ پۇشايمنى،

ئى خۇدا، تەرك ئەتمەيسەن پۇشايماق قىلىپ توۋا قىلغان كۆڭلۈمنى.

¹⁸ شاپائىتىڭ بىلەن ياشىناتقايسەن سىئون[®] شەھىرىنى،

يېڭىباشتىن قۇرغايىسەن يېرۇسالېمنىڭ سېپىللىرىنى.

¹⁹ مەنۇن بولسەن بېكىتىلگەن قۇربانلىقلاردىن شۇندىلا،

قوبۇل قىلسەن كۆيدۈرمە ۋە پۈتۈن قۇربانلىقلارنى،

ئاۋام قۇربانلىق قىلار تورپاقلارنى قۇربانلىق سۇپاڭدا.

52 - مۇناجات

بۇ مۇناجات، دوئېڭ ئىسىملىك بىر ئىدىمولۇق، سائۇل پادىشاھنىڭ ئالدىغا بېرىپ،
داۋۇتنىڭ روھانىي ئاخىمەلەكنىڭ ئۆيىدە ئىكەنلىكىنى خەۋەر قىلىپ قويغاندىن كېيىن
داۋۇت تەرىپىدىن يېزىلغان تەربىيەۋى مۇناجات بولۇپ، ناخشا قىلىپ ئېيتىلسۇن
دەپ، نەغمىچىلەرنىڭ بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

[®] 51: 18 سىئون — يېرۇسالېم شەھىرىنىڭ يەنە بىر نامىدۇر.

زەبۇر

¹ نېچۈن ماختىنسىەن رەزىللىكىڭدىن ئەي نوچى؟
مەڭگۈلۈكتۇر خۇدانىڭ ماڭا بولغان مۇھەببىتى.

² تىلىڭ ئىتتىك، ئوخشار ئۆتكۈر ئۈستىرىغا،
ئۇ ئىستەر ۋەيران قىلىشنى، ماھىردۇر يالغانچىلىققا.

³ ئەۋزەل كۆرسەن ياخشىلىقتىن يامانلىقنى،

ھەق سۆزلەشتىن يالغانچىلىقنى. سېلاھ

⁴⁻⁵ ئامراقسەن ئادەمنى تۈگەشتۈرىدىغان يالغان سۆزلەرگە،

شۇنىڭ ئۈچۈن خۇدا سېنى يوقىتىدۇ مەڭگۈگە.

تۇتۇۋېلىپ ئۇ سېنى تارتىپ چىقار ئۆيۈڭدىن،

يىلتىزىڭنى يۇلۇپ تاشلار بۇ پانىي ئالەمدىن. سېلاھ

⁶ بۇنى كۆرۈپ ھەققانىيلار ھاڭ - تاڭ قالار،

ئۇ نوچىنى مۇنداق دەپ زاڭلىق قىلار:

⁷ «قاراڭلار، بۇ خۇداغا تايانمىغان كۈچلۈك ئادەم ئىدى،

ئۇ پەقەت ئۆز بايلىقىغا تايانغاندى،

باشقىلارنى ۋەيران قىلىش بەدىلىگە كۈچلەنگەندى.»

⁸ مەن خۇددى باراقسان ئۆسكەن زەيتۇن دەرىخىمەن،

خۇدانىڭ ئۆيدە مۇستەھكەم گۈللىنىپ ئۆسمەن،

ئۇنىڭ مېھىر - مۇھەببىتىگە مەڭگۈ ئىشىنىمەن.

⁹ شاپائەتلىك بولغاچ خۇدا، ئۈمىد باغلايمەن ساڭا،

تەقۋادار خەلقىڭ ئارسىدا

مەڭگۈ شۈكۈر ئېيتىمەن قىلغان ياخشى ئىشلىرىڭغا.

زەبۇر

53 - مۇناجات

داۋۇت يازغان تەربىيەۋى مۇناجات بولۇپ، «ماخالات» تا^① ئىبتىلىسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ ئەخمەقلەر ئۆز كۆڭلىدە «خۇدا يوق» دەپ،

ئەسلىدە ئۇلار رەزىل، بۇزۇقلاردۇر.

ئۇلاردىن بىرمۇ توغرا يولدا ماڭغۇچى يوقتۇر.

² ئىنسانغا نەزەر سالار پەرۋەردىگار ئەرشئەلادىن،

بارمىدۇ دەپ، ماڭا تەلپۈنگەن بىرەر ئاقىل ئۇلاردىن.

³ ئەمما ئۇلار بۇزۇلغان بولۇپ پاسىق، ئازغۇچى،

ھەتتا ئۇلارنىڭ بىرىمۇ ئەمەس توغرا يولدا ماڭغۇچى.

⁴ بىلمەسمۇ ئەجەبا خۇدانىڭ بارلىقىنى پاسىقلار!؟

ئۇلار بۇلاپ خەلقىمنى، ناندەك ئېزىپ يەپ - يۇتار،

ئەسلا دۇئا - تىلاۋەت قىلماس خۇداغا ئۇلار.

⁵ باسار ئۇلارنى شۇنچە كۈچلۈك ۋەھىمە،

ھەتتا ھېچبىر قورقۇنچ يوق يەردە.

چۈنكى ئەي ئىسرائىل، يانچىۋېتەر^② خۇدا

سېنى قورشاۋغا ئالغانلارنىڭ ئۈستىخانلىرىنى.

سەن دەرۋەقە ئۇياتتا قالدۇرسەن ئۇلارنى،

چۈنكى خۇدا رەت قىلغاندۇر يامانلىق قىلغۇچىلارنى.

⁶ ئېھ، سىئوندىن چىقىپ كەلسە ئىدى نىجاتلىق ئىسرائىللارغا!

^① 53: 0 ماخالات — «ماخالات» نىڭ مەنىسى نامەلۇم بولۇپ، ئۇ مەلۇم مېلودىيەنىڭ ياكى

چالغۇ - ئەسۋابىنىڭ ئىسمى، ياكى مەلۇم مۇزىكىلىق كۆرسەتمە بولۇشى مۇمكىن.

^② 53: 5 يانچىۋېتەر — بەزى تەرجىمىلەردە «چىچىۋېتەر» دەپ ئېلىنغان. شۇ زامانلاردا بىرسى

دۈشمەنلىرىنى ئۆلتۈرۈپ، ئۇلارنىڭ ئۈستىخانلىرىنى ھەر تەرەپكە چىچىۋەتسە دۈشمەنلىرىنىڭ

تەلتۆكۈس مەغلۇپ بولۇپ، نومۇستا قالغانلىقىنى كۆرسىتەتتى.

زەبۇر

ياقۇپ ئەۋلادلىرى شادلىنار، ئىسرائىللار چۆمەر خۇشاللىققا،
خۇدا ئاسارەتتىكى خەلقنى ھۆرلۈككە چىقارغاندا.

54 - مۇناجات

بۇ زىنلىقلار سائۇل پادىشاھنىڭ يېنىغا بېرىپ «داۋۇت بىزنىڭ ئارىمىزدا يوشۇرۇنۇپ
يۈرىدۇ» دەپ چېقىمچىلىق قىلغاندىن كېيىن[®] داۋۇت يازغان تەربىيەۋى مۇناجات
بولۇپ، تارلىق سازلار بىلەن ئورۇنلانغۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ ئى خۇدا، قۇتقۇزغىن ئۆزۈڭ مېنى،

قۇدرىتىڭدە قوغدىغىن مېنى.

² ئى خۇدا، ئاڭلىغىن دۇئالىرىمنى،

تىڭشىغىن مۇناجات - نىدالىرىمنى.

³ زوراۋان دۈشمەنلەر قارشى چىقماقتا ماڭا،

ئۇلار قەست قىلماقچى ئەزىز جېنىمغا.

ئېتىبار بەرمەس ئۇلار ئەسلا خۇداغا.

⁴ ئىشەنچىم كامىلىكى مەدەتكار خۇدا،

ئىگىمىز يار - يۆلەك بولىدۇ ماڭا.

⁵ بەرگەي ئۇ يامانغا يامانچە جازا،

ھالاک قىلىپ دۈشمەننى ۋاپادار خۇدا.

⁶ ئى پەرۋەردىگار، سۇناي ساڭا خالىس قۇربانلىقىمنى،

بولغاچقا سەن شاپائەتلىك، مەدەھىيەلەيمەن نامىڭنى.

⁷ شۇنداق خۇدا، بارلىق كۈلپەتلەردىن خالاس قىلىدىڭ مېنى،

ئۆز كۆزۈم بىلەن كۆردۈم دۈشمەنلىرىمنىڭ مەغلۇبىيىتىنى.

[®] 54: 0 بۇ ۋەقەلەر «تەۋرات. بىرىنچى سامۇئىل» 23 - باب 14 - ئايەتتىن 29 - ئايەتكىچە بايان

قىلىندۇ.

زەبۇر

55 - مۇناجات

داۋۇت يازغان تەربىيەۋى مۇناجات بولۇپ، تارىلىق سازدا تەشكەش قىلىنىپ ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

- 1 قۇلاق سالغىن دۇئايىمغا ئى خۇدا،
بىپەرۋا بولمىغىن ئىلتىجايىمغا.
- 2 جاۋاب بەرگىن نەزەر سېلىپ بۇ ھالىمغا،
يۈرمەن قاقشاپ، پەرىشانمەن دائىما.
- 3 سالىدى دۈشمەنلەر تەھدىت ماڭا،
رەزىللەر سالماقتا جەبىر - جاپا.
شەكايەت قىلار ئۇلار ماڭا،
قەھرىدىن بالا ياغار بېشىمغا.
- 4 يۈرىكىم سىقلار قەپسىدە،
ۋۇجۇدۇم بېسىلار ئۆلۈم تەشۋىشىدە.
- 5 ئەنسىزلىك چىرماپ ئالدى جىسمىمنى،
ۋەھىمە، تىترەكلەر قاپلىماقتا مېنى.
- 6 بولسا ئىدى قاننىم كەپتەرلەر كەبى،
پەرۋاز قىلىپ تاپار ئىدىم ئارامگاھنى.
- 7 دەر ھەقىقەت قېچىپ بېرىپ يىراقلارغا،
قونار ئىدىم چۆل - جەزىرە، باياۋانغا. سېلاھ
- 8 ئۇ يەرلەردىن بىر پاناھ جاي تاپار ئىدىم،
بوران - چاپقۇن، قۇيۇنلاردىن قۇتۇلار ئىدىم.
- 9 ئى ئىگەم، بىسەرەمجان قىلىپ ياۋلىرىمنى،
بۆلۈۋەتكىن بىرقانچىغا تىللىرىنى.
چۈنكى كۆردۈم مەن شەھرىمىزدە

زەبۇر

زوراۋاننىڭ ھەرىكىتى ۋە جېدىلىنى.
¹¹⁻¹⁰ قاراۋۇللۇق قىلار ئۇلار كېچە - كۈندۈز،
 ئايلىنىپ يۈرۈپ شەھەر سېپىلىنى.
 ۋاھالەنكى، قاپلىغان شەھەرنى جىنايەت ۋە شۇملۇق،
 ئۆز ئىلكىگە ئالغان زۇلۇم، ھىيلە ۋە بۇزۇقچىلىق.

¹² دۈشمەنلىرىم ئەمەس ماڭا ھاقارەت قىلغانلار،
 بولمىسا سەۋر - تاقەت قىلار ئىدىم.
 ئۆچمەنلىرىم ئەمەس مېنى كەمىستكەنلەر،
 بولمىسا ئۇلاردىن ئۆزۈمنى قاچۇرار ئىدىم.
¹³ ئەمما بۇنى قىلغۇچى دەل سەن — مېنىڭ يېقىنىم،
 جانجىگەر دوستۇم ۋە ياخشى ھەمراھىم.
¹⁴ بىز سىرداش دوستلار ئىدۇق،
 مۇقەددەس ئىبادەتخانا ھويلىسىدا
 جامائەت ئارىسىدا بىللە يۈرگەندۇق.
¹⁵ ئۆلۈم دۈشمەنلىرىمنى قوينىغا ئالسۇن تۇيۇقسىزلا،
 تىرىك كەتسۇن ئۇلار ئۆلۈكلەر ماكانغا،
 چۈنكى رەزىللىك ماكان تۇتار ئۇلارنىڭ دىللىرىدا.

¹⁶ ئىلتىجا قىلارمەن يالۋۇرۇپ خۇداغا،
 پەرۋەردىگارىم نىجاتلىق بېرەر ماڭا.
¹⁷ پەرياد قىلسام تۆكۈپ دەردىمنى،
 خۇدا ئاڭلار ئاۋازىمنى،
 ئەتىگەن، چۈش ۋە ئاخشىمى.
¹⁸ گەرچە شۇنچە كۆپ بولسىمۇ،
 قارشى چىققانلار ماڭا.
 ئۇ قۇتقۇزار جەڭلەردە مېنى،

زەبۇر

زەرەر يەتكۈزمەي جېنىمغا.
¹⁹ ئەزەلدىن ھۆكۈم سۈرۈپ كەلگۈچى،
 ئاڭلاپ مېنىڭ دۇئالىرىمنى، سېلاھ
 مات قىلار دۈشمەنلىرىمنى.
 چۈنكى ئۇلار يانماس يولىدىن،
 قورقماس ھەم خۇدايىمدىن.
²⁰ ئۇ ھەمراھىم مۇشت كۆتۈردى،
 ئۆزىنى دوست بىلگەنلەرگە.
 خىلاپلىق قىلدى ئۇ ھەم
 دوستىغا بەرگەن ۋەدىسىگە.
²¹ سېرىق مايدىن سىلىقتۇر ئاغزى،
 بىراق شۇملۇققا تولغاندۇر دىلى.
 شىكەر - شەربەتتەك سۆزلەر تىلى،
 لېكىن ئىتتىك شەمشەردەك خەتەرلىكتۇر ئېيتقانلىرى.

²² پەرۋەردىگارغا تاپشۇر غەم - قايغۇڭنى،
 ئۇ قوللاپ - قۇۋۋەتلەر سېنى.
 پەرۋەردىگار يىقىتماس ھەرگىز،
 توغرا يولدا ماڭغان ئادەمنى.
²³ ئېھ خۇدا،
 سەن تاشلايسەن ھالاكەت ھاڭلىرىغا دۈشمەنلىرىمنى،
 قانخور، ھىيلىگەرلەر ياشىيالماس ئۆمرىنىڭ يېرىمنى،
 ئەمما مەن يوقاتماسمەن ساڭا بولغان ئىشەنچىمنى.

زەبۇر

56 - مۇناجات

ئۇ داۋۇت يازغان مۇقتام^① بولۇپ، «يىراقتىكى ئۇنىسىز كەپتەر» دېگەن ئاھاڭدا ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان. داۋۇت بۇ مۇناجاتنى فىلىستىيەلىكلەر ئۇنى گات دېگەن شەھەردە تۇتۇۋالغاندا يازغان.

¹ شەپقەت قىلغىن ماڭا، ئى خۇدا.

كىشىلەر قىلىپ مېنى دەپسەندە،

كۈنبويى قىناپ، بەكلا ئەزمەكتە.

² رەقىبلىرىم زىيانكەشلىك قىلىشقا ئۇرۇنماقتا.

تەكەببۇرلىشىپ ئۇلارنىڭ نۇرغۇنلىرى،

ماڭا قارشى جەڭگى - جېدەل چىقارماقتا.

³⁻⁴ ئىشەنچ قىلدىم ساڭا خۇدا قورققان چېغىمدا،

ۋەدىلىرىڭ بولغاچ مېنىڭ يۈرىكىمنىڭ چوڭقۇر قېتىدا.

ئىشەنچىم بولغاچ خۇدا ساڭا ئەزەلدىنلا،

قورقىدىم، نېمىمۇ قىلالار دەپ ئىنسان ماڭا.

⁵ بۇرمىلار ئۇلار مېنىڭ سۆزلىرىمنى دائىما،

خىياللىرى ئۇلارنىڭ زىيانكەشلىك قىلىشتۇر ماڭا.

⁶ ئۇلار ماڭا يوشۇرۇن ھالدا ھۇجۇمغا چىقماقتا،

چۈشۈپ مېنىڭ پېيىمگە ھاياتىمغا قەست قىلماقتا.

⁷ جازاسىز قالارمۇ ئۇلار گۇناھى تۇرۇپمۇ شۇنچە؟!

ئى خۇدا، ئۇلارنى گۇمران قىلغايىسەن قەھرىڭدە.

⁸ خاتىرىلەپ قويغانسەن بۇ سەرسانچىلىقلىرىمنى،

^① 56: 0 مۇقتام - بۇ سۆزنىڭ مەنىسى ئېنىق ئەمەس بولۇپ، تاش تاختىغا ئويۇلۇپ يېزىلغان

مۇناجاتلىرىنى كۆرسىتىشى مۇمكىن.

زەبۇر

تۇلۇمغا قاچىلاپ قويغانسەن كۆز ياشلىرىمنى،
 يېزىپ قويغانسەن دەپتىرىڭگە بۇلارنى.
⁹ دۈشمەنلىرىم چېكىنەر ئىلتىجا قىلسام ساڭا،
 شۈبھىسىزكى، مەن تەرەپتىدۇرسەن، ئى خۇدا.
¹⁰ ئۇلۇغلارمەن خۇدانى ۋە ئۇنىڭ ماڭا بەرگەن ۋەدىلىرىنى،
 ئۇلۇغلارمەن ئىگەمنى ۋە ئۇنىڭ ماڭا ئېيتقان سۆزلىرىنى.
¹¹ ئىشەنچىم بولغاچ خۇدا ساڭا ئەزەلدىنلا،
 قورقىمىدىم، نېمىمۇ قىلالار دەپ ئىنسان ماڭا.
¹² نۇرمىسام بولماس ۋەدىلىرىمدە، ئى خۇدا،
 سۇنمەن شۇڭا شۈكۈر قۇربانلىقلىرىمنى ساڭا.
¹³ چۈنكى مېنى قۇتقۇزۇپ قالدىڭ ئۆلۈمدىن،
 ساقلىدىڭ ھەم پۇتلىرىمنى پۇتلىشىپ كېتىشتىن.
 مەقسىتىڭ مېنى ئامان يۈرسۈن دەپ ئالدىڭدا،
 ماڭسۇن دەپ ھەم ھاياتلىق نۇرۇڭدا.

57 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مىقتام بولۇپ، «ھالاک قىلمىغىن» دېگەن ئاھاڭدا ئېيتىلسۇن دەپ،
 نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان. داۋۇت بۇ مۇناجاتنى سائۇل پادىشاھتىن قېچىپ،
 بىر ئۆڭكۈرگە يوشۇرۇنۇۋالغان چېغىدا يازغان.

¹ شەپقەت كۆرسەتكىن ئى خۇدا،
 شەپقەت كۆرسەتكىن ماڭا.
 چۈنكى مەن پاناھ تاپارمەن سەندە،
 قاناتلىرىڭنىڭ ئاستىدا،
 تاكى خەتەر ئۆتۈپ كەتكۈچە.

زەبۇر

- ² نىدا قىلارمەن خۇداغا — ئۇلۇغ بولغۇچىغا،
 مەن ھەققىدىكى ئىرادىسىنى ئىجرا قىلغۇچىغا.
- ³ ئۇ ئەرشتىن ئەۋەتەر نىجاتلىقنى،
 شەرمەندە قىلار مېنى خارلىغانلارنى، سېلاھ
 كۆرسىتەر ماڭا مۇھەببىتى ۋە ساداقىتىنى.
- ⁴ مەن ياتارمەن ئارىسىدا شىرلارنىڭ،
 ئادەم گۆشى يەيدىغان ئاچ كۆزلەرنىڭ.
 تىللىرى خۇددى ئۆتكۈر قىلىچ بولسا،
 نەيزە ۋە ئوقلار كەبى چىشلىرى ئۇلارنىڭ.
- ⁵ ئى خۇدا، ئۇلۇغلىقنىڭ كۆرسىتىلگەن ئاسمان — پەلەكتە،
 شان — شەرىپنىڭ نامايان بولغاي پۈتكۈل يەر يۈزىدە.
- ⁶ تۇزاق قۇرار يوللىرىمغا رەقىبلىرىم،
 ئەلەملەردىن ئېزىلدى بۇ يۈرەكلىرىم.
 ئۇلار ئورا كولىۋىدى يوللىرىمغا،
 ئۆزلىرى چۈشتى قازغان ئورنىلىرىغا. سېلاھ
- ⁷ ئىشەنچىم كامىل خۇدا، ئىشەنچىم كامىل ساڭا،
 شۇڭا مەدھىيە ئوقۇپ ئېيتىمەن ساڭا ناخشا.
- ⁸ ئويغان ئەي روھىم!
 سايرا لىرا، چىلتارىم!
 ئويغىتايلى تاڭنى نەغمە — ساز بىلەن،
 ئويغىتايلى تاڭنى مەدھىيە بىلەن.
- ⁹ ھەمدۇسانا ئېيتىمەن ساڭا، ئى ئىگەم خۇدا،
 سېنى كۈيلەيمەن بارچە ئەل، خەلقىئالەم ئارا.
- ¹⁰ چۈنكى مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىڭ ئاسمان كەبى بىپايان،
 ساداقىتىڭ شۇنچە مولدۇر بۇلۇتلارغا تاقاشقان.
- ¹¹ ئى خۇدا، ئۇلۇغلىقنىڭ كۆرسىتىلگەن ئاسمان — پەلەكتە،
 شان — شەرىپنىڭ نامايان بولغاي پۈتكۈل يەر يۈزىدە.

زەبۇر

58 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مىقتام بولۇپ، «ھالاک قىلمىغىن» دېگەن ئاھاڭدا ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ چىقىرامىسىلەر ھەق قارار ھۆكۈمدارلار راستتىنلا؟

ئادىلمىدۇ خەلقنىڭ ئۈستىدىكى ھۆكۈمىڭلا؟

² ياق، كۆڭلۈڭلاردا يامانلىق ئويلاپ قارار چىقىرىسىلەر، يەر يۈزىدە ئۆزۈڭلار زوراۋانلىق قىلىسىلەر.

³ رەزىللەر ئاداشقاندىن بالىياتقۇدىن چىققاندىلا،

يالغانچىلار يولدىن ئازار ئانىسىدىن تۇغۇلۇپلا.

⁴⁻⁵ زەھەر خەندىدۇر ئۇلار زەھەرلىك يىلان كەبى،

جاھىللىقى ئۇلارنىڭ نەي ئاۋازىنى ئاڭلىمايدىغان كوبرا بەئەينى،

يىلان ئويناتقۇچىنىڭ مۇڭلۇق كۈيىنى ئاڭلىماس ئۇلار قەتئىي.

⁶ ئى خۇدا، ئۇرۇپ سۇندۇرۇۋەتكىن ئۇلارنىڭ چىشلىرىنى،

ئى ئىگەم، يۇلۇۋەتكىن ئۇ شىرلارنىڭ توڭكايى چىشلىرىنى.

⁷ ئۇلار خۇددى ئېقىپ كەتكەن سۇلار كەبى يوقالسۇن،

ئوقىلىرىنى بەتلىسە، ئوقى شۇئان سۇنۇپ كەتسۇن.

⁸ ئارىمىزدىن يوقالسۇن ئۇلار خۇددى قۇلۇلەر ماڭغانسىرى ئېرىپ

يوقالغاندەك،^②

كۈن كۆرمىسۇن ئۇلار ئايالنىڭ بويىدىن چۈشۈپ كەتكەن بوۋاقتەك.

⁹ تىكەن يېقىلىپ ئوچاقتا قازان سەزگۈچە ئىسسىقنى،

^② 58: 8 قۇلۇلەر ماڭغانسىرى ئېرىپ يوقالغاندەك — ئەينى چاغدا كىشىلەر قۇلۇلەر ماڭغانسىرى

ئېرىپ تۈگەيدۇ، دەپ قارىغان.

زەبۇر

ئى خۇدا، يوقۇتۇۋەتكىن ئۇلارنى — ياش - قېرىلارنىڭ ھەممىسىنى.

¹⁰ يامانلارنى جازالسا خۇدايىم ھەققانىيلار خۇش بولار،

يامانلارنىڭ قېنىدا پۇتلىرىنى يۇيىدۇ ئۇلار.

¹¹ شۇڭا دەركى ئىنسانلار: «ھەققانىيلار ئىنئام ئالۇر،

شۈبھىسىزكى، يەر يۈزىدە سوراق قىلغۇچى خۇدا باردۇر.»

59 - مۇناجات

داۋۇت بۇ مەقتامنى پادىشاھ سائۇل پايلاقچىلارنى ئەۋەتىپ ئۇنى كۆزىتىپ تۇرۇشقا ۋە پۇرسىتى كەلگەندە ئۆلتۈرۈۋېتىشكە بۇيرۇق قىلغاندا يازغان.

¹ قۇتقۇز ئىگەم مېنى رەقىبلىرىمدىن،

قوغدا مېنى ماڭا قارشى تۇرغانلاردىن.

² قۇتقۇز غايىسەن يامانلارنىڭ قولىدىن،

ئازاد قىلغىن قانخورلارنىڭ قوينىدىن.

³⁻⁴ جېنىمنى ئالماق ئۈچۈن ئۇلار پايلاپ يۈرمەكتە،

نە جىنايەت، نە گۇناھلار بولسۇن مېنىڭدە.

ۋەھشىيلەر بىرلىشىپ ماڭا سۇيىقەست قىلماقتا،

ھېچ يامانلىق قىلمىساممۇ ئۇلارغا.

ئۇلار تەييار بولماقتا ماڭا ھۇجۇم قىلىشقا،

كەلگىن ماڭا ياردەم بېرىشكە،

نەزەر سېلىپ مېنىڭ ئۈشۈۋالسىمغا.

⁵ ئى پەرۋەردىگار — قۇدرەتلىك سەردار خۇدا،[®]

[®]59: 5 قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار — بەزى تەرجىمىلەردە «ساماۋى قوشۇنلارنىڭ سەردارى بولغان پەرۋەردىگار» ياكى «پەرىشتىلەرنىڭ سەردارى بولغان پەرۋەردىگار» دەپ ئېلىنغان.

زەبۇر

ئى ئىسرائىللارنى تاللىغان خۇدا،
 كەلگىن بارلىق خۇداسىزلارنى جازالاشقا،
 شەپقەت قىلمىغىن رەزىل ساتقۇنلارغا. سېلاھ
⁶ ھەر ئاخشىمى كېلەر ئۇلار،
 لالما ئىتتەك شەھەردە ھاۋشىپ يۈرەر،
⁷ توختىماستىن ئېغىزلىرىدىن يامانلىق چىقار،
 تىللىرى ئۇلارنىڭ خەنجەرگە ئوخشار،
 ئىچىدە «قىلغانلىرىمىزنى كىممۇ بىلەر» دەپ ئويلار.
⁸ لېكىن خۇدا سەن ئۇلار ئۈستىدىن كۈلسەن،
 بارلىق خۇداسىز ئەللەرنى مازاق قىلسەن.

⁹ ساڭا تەلمۈرىمەن ئى كۈچ - قۇدرىتىم خۇدا،
 چۈنكى باشپاناھىمدۇرسەن ماڭا دائىما.
¹⁰ ۋاپادار پەرۋەردىگار ماڭا كېلىپ ياردەم بېرەر،
 دۈشمەنلىرىمنىڭ مەغلۇبىيىتىنى كۆرسىتەر.
¹¹ ئى قالغىنىمىز بولغان ئىگەم،
 ھالاك قىلما ئۇلارنى،
 ئۈنتۈمسۇن خەلقىم ئۇلارنىڭ ھالىنى،
 قۇدرىتىڭ بىلەن سەرسان قىلغىن ئۇلارنى،
 يەرگە قاراتقىن ئۇلارنىڭ يۈزلىرىنى.
¹² ئېغىزلىرى تولغاندۇر يامانلىققا،
 زەھەر تامار تىللىرىدىن ئۇلارنىڭ،
 يامان سۆز ۋە يالغانچىلىقلىرى،
 تۈمشۈقدىن ئىلگەي تەكەببۇرلۇقىنىڭ.
¹³ غەزىپىڭدە يوق قىل ئۇلارنى،
 قىرىپ تاشلا قالدۇرماي بىرىنى.

زەبۇر

ئايان بولسۇن پۈتۈن دۇنياغا،
ياقۇپ ئەۋلادلىرىغا خۇدانىڭ ھۆكۈمران ئىكەنلىكى. سېلاھ
14 ھەر ئاخشىمى كېلەر ئۇلار،
لالما ئىتتەك شەھەردە ھاۋشىپ يۈرەر.
15 ئوزۇق ئىزدەپ ھەريانغا قاترار،
تاپالمسا ئەگەر ئاچ قېلىپ ھۇۋلار.

16 ۋاھالەنكى، مەن كۈيلەيمەن قۇدرىتىڭنى،
ھەر سەھەردە، مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىڭنى.
چۈنكى سەن مېنىڭ قورغىنىمىسەن،
ئېغىر كۈنلەردە پاناھگاھىمىسەن.
17 ئى ماڭا كۈچ - قۇۋۋەت بولغان ئىگەم،
باردۇر ساڭا مېنىڭ مەدھىيەم.
سەن مېنىڭ مۇستەھكەم قورغىنىمدۇرسەن،
ماڭا مۇھەببەت كۆرسەتكۈچى خۇدادۇرسەن.

60 - مۇناجات

داۋۇت يازغان تەربىيەۋى قىممەتكە ئىگە بىر مىقتام بولۇپ، «گۇۋاھلىق نېلۇپەرى»
دېگەن ئاھاڭدا ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەرنىڭ بېشىغا تاپشۇرۇلغان. ئۇشۇ مىقتام
داۋۇت ئاررام - ناخارايىم ۋە ئاررام - زوبايھلىقلار بىلەن جەڭ قىلغاندىن كېيىن، ھەمدە
لەشكەر بېشى يۇناب تۇز جىلغىسىدا ئىدوملۇقلاردىن ئون ئىككى مىڭ ئادەمنى
ئۆلتۈرگەندىن كېيىن يېزىلغان.

1 ئى خۇدا، يەر بىلەن يەكسان قىلدىڭ رەت قىلىپ بىزنى،
غەزەپلەندىڭ، ئەمدى قايتۇر يېنىڭغا ھەممىمىزنى.

زەبۇر

² سەن تەۋرىتىپ ئېچىۋەتتىڭ يەر - زېمىنى،
مانا سىلكىنمەكتە يەر، ئوڭشا ئۇنى.

³ ئى خۇدا، ئازاب سالدىڭ ئۆز خەلقىڭگە،
جازا شارابىنى ئىچكۈزدىڭ بىزگە.

⁴ ئەمما تىكلدىڭ بەلگە تۇغى ساڭا ئىخلاسى بارلارغا،
پاناھلانغاي دەپ ياۋ ئوقىالىرىدىن قېچىپ ئۇنىڭغا. سېلاھ
⁵ ئوڭ قولۇڭدا قۇتقۇز بىزنى قىلىپ بىزگە ئىجابەت،
ئۆزۈڭ سۆيگەن بەندىلىرىڭ تاپسۇن شۇندا نىجات.

⁶ خۇدا شۇنداق دەيدۇ ئۆز مۇقەددەسلىكى بىلەن:

«شادلىقتا خەلقىمگە بۆلۈپ بېرىمەن شەكەم دىيارىنى،
تەقسىم قىلىپ بېرىمەن سۈككوت ۋادىسىنى.

⁷ گىلئاد رايونى مەنسۇپتۇر ماڭا،
ماناسسەمۇ ھەم تەئەللۇق ماڭا.

ئەفرايىم — بېشىمدىكى دۇبۇلغامدۇر،
يەھۇدا مېنىڭ سەلتەنەت ھاسامدۇر.

⁸ پۇت يۇيىدىغان قاچىدۇر موئاب ماڭا،
چورۇقۇمنى تاشلايمەن ئىدومغا.

چۇقان سالمەن،

فېلىستىيە ئۈستىدىن غەلبە قىلغىنىمغا. ⁴»

⁹ كىم مېنى ئىدومغا زەپەر بىلەن باشلاپ كىرەر،

كىم مېنى ئۇ مۇستەھكەم شەھەرگە باشلاپ بارار؟

¹⁰ ئى خۇدا، بىزدىن ۋاز كەچتىڭمۇ؟

^{60: 7 8} ، - 8 - ئايەتلەردىكى ناملار، يەرنىڭ ناملىرى بولۇپ، بۇ ئايەتلەرنىڭ ئومۇمىي مەنىسى خۇدا پۈتكۈل دۇنياغا ھۆكۈمراندۇر، ۋە بارچە خەلقلەر قەيەردە بولسىمۇ، ھەممىسى خۇداغا مەنسۇپتۇر.

زەبۇر

بىز بىلەن بىرگە بولمىدىڭ جەڭدىمۇ.
¹¹ دۈشمەنگە قارشى بىزگە بول ياردەمدە،
 بېھۇددۇر زەپەر قازىنىش ئىنساننىڭ ياردىمىدە.
¹² خۇدانىڭ قۇدرىتى بىلەن كۈرەش قىلىمىز باتۇرلارچە،
 ئىگەم ئۆزى مەغلۇپ قىلار دۈشمىنىمىز تۈگۈگۈچە.

61 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات بولۇپ، تارلىق سازلار تەشكىشىدە ئىيتىلسۇن دەپ،
 نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ ئى خۇدا، ئاڭلىغايسەن پەريادىمنى،
 قوبۇل قىلغىن ساڭا قىلغان دۇئايمىنى.
² چۈشكۈنلۈك باسقاندا قەلبىمنى، ئىلتىجا قىلىمەن يىراقتىن ساڭا،
 يېتەكلىگىن مېنى پاناھلىنىدىغان ئېگىز قورام تاشقا.
³ شۈبھىسىزكى، سەن مېنىڭ باشپاناھىم،
 دۈشمىنىمدىن قوغدايدىغان مۇستەھكەم قورغىنىم.^⑤
⁴ چېدىرىڭنى مەڭگۈلۈك ماكان قىلاي،
 قاناتلىرىڭنىڭ سايىسىدا پاناھ تاپاي.

سېلاھ

⁵ ئى خۇدا، ئاڭلاپ سەن قەسەملىرىمنى،
 بەردىڭ ماڭا، ساڭا ئىخلاىس قىلغانلارغا ئاتىغان بەختنى.
⁶ ئۇزارتىپ پادىشاھنىڭ ئۆمرىنى،
 ئەۋلادتىن - ئەۋلادقىچە داۋام ئەتكىن تەختنى.

⑤ 61: 3 مۇستەھكەم قورغىنىم — بەزى تەرجىمىلەردە «كۈچلۈك مۇنارىم» دەپ ئېلىنغان.

زەبۇر

⁷ ئى خۇدا، ئۇ مەڭگۈ ھۆكۈم سۈرسۇن كۆز ئالدىڭدا،
قوغدىغاي ئۇنى مۇھەببىتىڭ ۋە ساداقىتىڭ دائىما.
⁸ نەغمە - ناۋا قىلاي مەڭگۈ ئاتاپ سېنىڭ نامىڭغا،
ساڭا بەرگەن قەسەملىرىمنى ھەر كۈنى قىلىپ ئادا.

62 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات بولۇپ، «يىدۇتۇن» ئاھاڭىدا ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر
بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ ئارام تاپار جېنىم پەقەت خۇدادىن،
نىجاتلىقمۇ ماڭا پەقەت كېلەر ئۇنىڭدىن.
² قورام تېشىم، نىجاتكارىم پەقەت خۇدادۇر،
تەۋرەنمەسمەن چۈنكى ئۇ قورغىنىمدۇر.

³⁻⁴ ئەي رەزىللەر قاچانغىچە ماڭا ھۇجۇم قىلىسىلەر؟
قاچانغىچە ھەممىڭلار مېنى ئۆلتۈرمەكچى بولىسىلەر؟
خۇددى يىقتىقاندەك قىيسىپ قالغان تام، لىگشىپ قالغان قاشانى،
سىلەرنىڭ قەستىڭلار ھەيۋەتلىك ئورنۇمدىن يىقتىشتۇر مېنى.
شۇنچە ئامراق سىلەر يالغانچىلىققا،
بەخت تىلگىنىڭلار بىلەن ئېغىزىڭلاردا،
قارغايىسىلەر ئىچىڭلاردا.

سېلاھ

⁵ پەقەت خۇدادىنلا ئارام تاپ ئەي جېنىم،
چۈنكى ئۇنىڭدىدۇر مېنىڭ بارلىق ئۈمىدىم.
⁶ قورام تېشىم، نىجاتكارىم پەقەت خۇدادۇر،

زەبۇر

تەۋرەنمەسمەن چۈنكى ئۇ قورغىنىمدۇر.

⁷ نىجاتلىقىم، شان - شۆھرىتىم خۇدادىن كېلۇر،

خۇدا مېنىڭ باشپاناھىم، قورام تېشىمدۇر.

⁸ ئەي خالايىق ھەر دائىم ئىشىنىڭلار خۇداغا،

ئىزھار ئەيلەپ كۆڭۈل ۋە دەردىڭلارنى ئۇنىڭغا.

چۈنكى پەرۋەردىگار بىزگە بولىدۇ بىر پاناھگاھ.

سېلاھ

⁹ ئىنسان پەقەت بىرلا تىنىقتۇر،

شۆھرىتىمۇ ئۇنىڭ قۇرۇقتۇر.

كۆتۈرۈلۈپ كېتەر سېلىنسا تارازىغا ئۇلار،

چۈنكى ئۇلار بىر تىنىقتىنمۇ يېنىكتۇر.

¹⁰ تايانما زومىگەرلىككە،

ئۈمىد باغلىما بۇلاڭچىلىققا.

ئەگەردە بايلىقنىڭ ئاۋۇسا،

كۆڭۈل بەرمە ئۇنىڭغا.

¹¹⁻¹² خۇدا دېدىڭ: «كۈچ - قۇدرەت مەنسۇپتۇر ماڭا.»

تەكىتلىدىڭ: «مەڭگۈلۈك مۇھەببەت تەۋەدۇر ماڭا.»

بەرھەق، سەن قايتۇرسەن ھەربىر ئىنسانغا،

قىلغان ئەمەللىرىگە يارىشا.

63 - مۇناجات

داۋوت يەھۇدا چۆلىدە سەرسان بولۇپ يۈرگەن ۋاقتىدا يازغان مۇناجات

¹ پەرۋەردىگارم ئېتىقاد قىلمەن ساڭا،

ئىزدەيمەن سېنى ئىنتىزار بولۇپ ئى خۇدا.

زەبۇر

سۇغا تەشنا بولغان قۇرغاق، قاقاس يەر كەبى،
 تەشنا بولدۇم ئۆزۈڭگە، ۋۇجۇدۇم ئىنتىلەر ساڭا.
² مۇقەددەس جايدا تۇرۇپ نەزەر سالسام،
 كۈچ - قۇدرەت، شان - شەرىپىڭنى كۆرۈۋالسام.
³ ھاياتتىنمۇ قىممەتتۇر مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىڭ،
 شۇڭا سېنى مەدھىيەلەر تىلىم مېنىڭ.
⁴ تەرىپلەيمەن ئىگەم سېنى جېنىم تەندە بولسلا،
 قوللىرىمنى كۆتۈرۈپ دۇئا قىلىمەن ساڭلا.
⁵⁻⁶ ئورنۇمدا يېتىپ خۇدا سېنى ئويلسام،
 كېچىلىرى سەن ھەققىدە خىيال قىلسام،
 شادلىققا چۆمۈپ مەدھىيەلەر تۆكۈلەر ئاغزىمدىن،
 قورسىقىم تويغاندەك مول داستىخاندىن،
 روھىم تويدى سېنىڭ مول ئىلتىپاتىڭدىن.
⁷ سەن مەدەتكار بولۇپ كەلدىڭ ماڭا ئى خۇدا،
 كۈيلەيمەن سېنى قاناتلىرىڭ سايسىدا.
⁸ بىردىنبىر تايانچىم بىلدىم سېنى،
 ئوڭ قولۇڭ يۈلەر مېنى.
⁹ ئەمما تېڭى يوق گۆرگە چۈشەر،
 جېنىمنىڭ پېيىگە چۈشكەنلەر.
¹⁰ قىلچىتا ئېلىنار ئۇلارنىڭ جانلىرى،
 چىلىبۆرىگە يەم بولار ھەم ئۇلارنىڭ تەنلىرى.
¹¹ ئىشىنىمەنكى پادىشاھ خۇدادىن خۇرسەن بولار،
 «خۇدا گۇۋاھ» دەپ قەسەم ئىچكەنلەر خۇدانى ئۇلۇغلار،
 بەرھەق، يالغان سۆزلىگەنلەرنىڭ زۇۋانى تۇتۇلار.

زەبۇر

64 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات بولۇپ، ناخشا قىلىپ ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

- 1 قۇلاق سالغىن ئى خۇدا، ئاڭلا مېنىڭ ئاھمىنى،
دۈشمەنلەرنىڭ قەستىدىن قوغدىغىن ھاياتىمنى.
- 2 ساقلىغىن مېنى ئۆزۈڭ رەزىللەرنىڭ سۇيىقەستىدىن،
ئامان قىل ھاياتىمنى يامانلارنىڭ قەستىدىن.
- 3 بەئەينى شەمشەر كەبى ئۆتكۈر ئۇلارنىڭ تىللىرى،
خۇددى ئوقىدەك بەتلەكلىك ئۇلارنىڭ زەھەر سۆزلىرى.
- 4 يوشۇرۇن ئاتار ئۇلار گۇناھسىز كىشىلەرنى،
تۇيۇقسىز ئوققا تۇتار تەپ تارتماستىن ئۇلارنى.
- 5 بەتئىيەتلىك قىلىشقا ئىلھاملاندۇرۇپ بىر - بىرىنى،
مەسلىھەتلىشەر ئۆزئارا يوشۇرۇن تۇزاق قۇرۇشنى،
ئويلايدۇ ئۇلار: «كىم بىلىپ قالاتتى بۇ ئىشلارنى.»
- 6 دەيدۇ ئۇلار ھەرخىل سۇيىقەست ئويلاپ چىقىپ:
«مۇكەممەل پىلان تۈزدۇق بىرلىشىپ.»
- 7 نېمىدېگەن سىرلىق ھە، ئىنساننىڭ ئىچكى دۇنياسى.
ئەمما خۇدا ئۇلارغا ئوق ئاتار،
ئۇلار تۇيۇقسىز يارىدار بولار.
- 8 تىللىرىدىن ئىلىنىپ گۇمران بۇلار،
ئۇلارنى كۆرگەنلەر مەسخىرە قىلار.
- 9 قورقۇنچ باسار ھەممە ئىنسانلارنى،
ئويلىغاندا خۇدانىڭ قۇدرىتىنى،
بايان قىلار ئۇنىڭ كارامەتلىرىنى.

زەبۇر

¹⁰ ھەققانىيلار شادلانسۇن پەرۋەردىگار دىن دائىما،
پاناھ تاپسۇن ھەم ئۇلار پەرۋەردىگارنىڭ قويندا،
قەلبى پاكلار ھەمدۇسانا ئېيتسۇن ئۇنىڭغا.

65 – مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات بولۇپ، ناخشا قىلىپ ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ ھەمدۇسانا ئوقۇماق بولۇپ ساڭا ئى خۇدا،
كىشىلەر كۈتمەكتە سېنى سىئوندا.[®]

ۋەدىلىرىنى ئەمەلگە ئاشۇرار ئۇلار شۇ جايدا.

² دۇئالارنى ئاڭلىغۇچى ئى خۇدا،

ھەممە ئىنسان كېلىدۇ سېنىڭ ئالدىڭغا.

³ گۇناھلار بېسىۋالغان بولسىمۇ بىزنى،

كەچۈرۈم قىلسەن گۇناھلىرىمىزنى.

⁴ نەقەدەر بەختلىكتۇر

سەن ئۆزۈڭگە يېقىن قىلىپ تاللىغان كىشىلەر،

ياشار ئۇلار مۇقەددەس ھويلىلىرىڭدا،

بولسىمۇ مەمنۇن ئۆيۈڭنىڭ بەرىكىتىدىن،

ئىبادەتخاناڭنىڭ مۇقەددەسلىكىدىن.

⁵ ئۇلۇغ غەلبەڭ بىلەن

جاۋاب بېرىسەن بىزگە،

ئى قۇتقۇزغۇچىمىز خۇدا.

[®] 65: 1 سىئون — يېرۇسالېمدىكى بىر تاغنىڭ ئىسمىدۇر. بۇ تاغ ئۈستىگە مەركىزىي ئىبادەتخانا سېلىنغان. بەزىدە «زەبۇر» مۇناجاتلىرىدا بۇ نام ھەتتا پۈتكۈل يېرۇسالېمنىمۇ كۆرسىتىدۇ.

زەبۇر

ئۈمىدسەن بارچە ئىنساننىڭ،
 تاكى چېتىدىكىلەرگىچە زېمىننىڭ.
⁶ قۇدرەت بىلەن باغلاپ بېلىڭنى،
 كۈچۈڭ بىلەن تىكىلدىڭ تاغلارنى.
⁷ تىنچىتىسەن دېڭىزلارنىڭ شاۋقۇنلىرىنى،
 ھەم يات ئەللەرنىڭ توپىلاڭلىرىنى.
⁸ ئەيمىنەر كارامەتلىرىڭدىن يىراقتىكى ئەللەر،
 شەرقتىن - غەربكىچە كۈي ياڭرىتار خەلقلەر.
⁹ سەن يەرگە كۆڭۈل بۆلۈپ،
 سۇ بىلەن سۇغىرىپ ئۇنى
 بەكمۇ مۇنبەتلەشتۈردۈڭ زېمىننىڭ.
 سۇغا تولدۇردۇڭ ئېرىق، ئۆستەڭ، دەريالىرىڭنى،
 ئاشلىق بىلەن تەمىنلەشكە بەندىلىرىڭنى.
 سەن نېسىپ قىلدىڭ شۇنداق بولۇشنى.
¹⁰ تولدۇرۇپ سۇغا چۆنەكلەرنى،
 تاراشلايسەن قىرلىرىنى.
 يامغۇر بىلەن يۇمشىتىپ يەرنى،
 ئۈندۈرسەن ئۇندا مول زىرائەتلەرنى.
¹¹ مول ھوسۇلنى بېشىغا تاج قىلىپ تاقايسەن يىللارنىڭ،
 باي - باياشات، توق بولار يەتكەنلا جايلار قەدىمىڭ.
¹² قويۇق ۋە ئەلۋەك بولار دالادىكى ئوتلاقىلار،
 تاغ - داۋانلارمۇ بېلىنى شادلىق كەمىرىدە باغلار.
¹³ ئېكىن كەبى ياراشقان قويلار توپى ئوتلاققا،
 زىرائەت ۋە مايسىلار تولۇپ كەتكەن جىلغىغا.
 شۇڭا ئۇلار ناخشا ئېيتار ياڭرىتىپ شادلىقتا.

زەبۇر

66 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات بولۇپ، ناخشا قىلىپ ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

1-2 ئەي جاھان ئەھلى خۇداغا ياڭرىتىڭلار ئالقىشلار،

خىسلەتلىرىنى تەرىپلەپ كۆي - ناخشىغا قېتىڭلار،
ھاياندا ئۇنىڭغا مەدھىيەلەر ئوقۇڭلار.

3 شۇنداق دەڭلار ئەي خالايق خۇداغا:

«نەقەدەر ھەيۋەتلىك - ھە قۇدرىتىڭ!»

كۆرسىتىلگەندە كارامىتىڭ ئى خۇدا،

دۈشمەنلىرىڭ تۈگۈلۈپ قالار ئالدىڭدا.

4 پۈتكۈل يەر - جاھان سەجدە قىلماقتا ساڭا،

كۈيلەپ ھەمدۇسانا ئوقۇماقتا نامىڭغا.»

سېلاھ

5 كۆرۈڭلار خۇدانىڭ بۈيۈك قۇدرىتىنى،

ئۇنىڭ كۆرسەتكەن كارامەتلىرىنى.

6 ئۇ يول ئاچتى دېڭىزنى يېرىپ،

مېڭىپ ئۆتتى خەلقلەر قۇرغاق يولدىن.

تەنتەنە قىلدۇق مىننەتدار بولۇپ خۇدادىن.

7 ئۆز قۇدرىتى بىلەن مەڭگۈ ھۆكۈم سۈرىدۇ خۇدا،

پۈتكۈل ئىنسان ئىشلىرى ئاياندۇر كۆز ئالدىدا.

ئىتائەتسىزلەر قارشى چىقمىسۇن ئۇنىڭغا.

سېلاھ

8 ئەي يات خەلقلەر مەدھىيەلەڭلار خۇدايىمىزنى،

ياڭرىتىڭلار ئۇنىڭغا ئاتاپ ھەمدۇسانا، ئالقىشلارنى.

زەبۇر

⁹ ئۇ ساقلاپ كەلدى ھاياتىمىزنى،
تېپىلىپ كېتىشتىن پۇتلىرىمىزنى.

¹⁰ ئى خۇدا، سەن بىزنى سىنىدىڭ،
كۈمۈشنى ئوتتا تاۋلىغاندەك تاۋلىدىڭ.

¹¹ سەن تۇزاققا چۈشۈردۈڭ بىزنى،
يەلكىمىزگە ھەم ئارتىڭ ئېغىر يۈكىنى.

¹² غەلبە قىلدۇرغاندىڭ ئۈستىمىزدىن دۈشمىنىمىزنى.^⑦

سەن ئۆزۈڭ سۇدىنىمۇ، ئوتتىنىمۇ ئۆتكۈزۈپ بىزنى،
ئاخىرى مولچىلىققا ئېلىپ كەلدىڭ خەلقىمىزنى.

¹³⁻¹⁴ ئى خۇدا، ساڭا ۋەدە بەرگەندىم كۈلپەتتە قالغىنىمدا،

قەسەم قىلغاندىم يەلكەمنى ئېغىر كۈن باسقۇندا.

ئېلىپ كىرىپ ئىبادەتخاناڭغا كۆيدۈرمە قۇربانلىقلارنى،

ئادا قىلىمەن دەپ، ساڭا بەرگەن قەسەملىرىمنى.

¹⁵ ئى خۇدا ساڭا ئاتاپ بورداق ماللارنى،

كۆيدۈرمە قۇربانلىققا بېغىشلايمەن.

قوچقار يېغىنى كۆيدۈرۈپ، پۇرتىمەن،

بۇقا ۋە ئۆچكىلەرنىمۇ ئۆزۈڭگە سۈنمەن.

سېلاھ

¹⁶ ئەي خۇداغا ئىخلاسى بارلار، تىڭشاڭلار سۆزۈمنى،

سۆزلەپ بېرەي خۇدانىڭ ماڭا كۆرسەتكەن كارامەتلىرىنى.

¹⁷ ئاۋازىمنى كۆتۈرۈپ خۇداغا قىلدىم نىدا،

ئوقۇدۇم ئۇنىڭغا مەدھىيە، ھەمدۇسانا.

¹⁸ پەرۋەردىگار قۇلاق سالماس ئىدى دۇئايىمغا،

^⑦ 66: 12 بەزى تەرجىمىلەردە «جەڭ ھارۋىلىرىنىڭ بېشىمىزنى يانچىشىغا يول قويدۇڭ» دەپ

ئېلىنغان.

زەبۇر

مايىل بولسا ناۋادا قەلبىم مېنىڭ گۇناھقا.
¹⁹ شۈبھىسىزكى، دۇئايمنى ئاڭلىدى خۇدا،
 دۇئا قىلغىنىمدا قۇلاق سېلىپ تۇردى ماڭا.
²⁰ تەرىپلەيلى ھەممىمىز خۇدايىمىزنى،
 ئۇ رەت قىلمىدى دۇئايمنى،
 مەندىن خالىي قىلمىدى مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىنى.

67 - مۇناجات

بۇ مۇناجات تارلىق سازلاردا تەڭكەش قىلىنىپ، ناخشا قىلىپ ئېيتىلسۇن دەپ،
 نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

- ¹ بىزنى بەختلىك قىلغايىسەن خۇدا،
 شەپقىتىڭنى كۆرسىتىپ بىزگە،
 دىدارىڭنىڭ جىلۋىلىرىنى،
 چېچىپ بىزنىڭ ئۈستىمىزگە. سېلاھ
- ² ئالەم ئارا مەلۇم بولغاي سېنىڭ يولۇڭ،
 بارچە ئەللەر ئارىسىدا نىجاتلىقنىڭ.
- ³ مەدھىيەلىگەي سېنى خۇدا ھەممە خەلقلەر،
 ھەمدۇسانا ئوقۇغاي ساڭا جىمى مىللەتلەر.
- ⁴ بارچە ئەلنى بىر ئۆزۈڭ يېتەكلەيسەن ئى خۇدا،
 ھەم ئۇلارنىڭ ئۈستىدىن ئادىل ھۆكۈم چىقىرسەن ئى خۇدا،
 شۇڭا بارلىق ئىنسانلار شادلىنىپ ئالقىش ياڭراتقاي ساڭا. سېلاھ
- ⁵ مەدھىيەلىگەي سېنى خۇدا ھەممە خەلقلەر،
 ھەمدۇسانا ئوقۇغاي ساڭا جىمى مىللەتلەر.
- ⁶ يەر - زېمىندىن ئالدۇق ھوسۇلنى،

زەبۇر

خۇدايىمىز بەختىيار قىلدى بىزنى.
⁷خۇدا بىزگە بەخت ئاتا قىلغاي،
 بارچە ئىنسان ئۇنىڭغا ئىخلاس قىلغاي.

68 – مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات بولۇپ، ناخشا قىلىپ ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ ھەرىكەت قىلغان بولسا ئىدى پەرۋەردىگار،
 دۈشمەنلىرى تىرىپىرەن بولار ئىدى.
 ئۆچمەنلىرى ھەر تەرەپكە قاچار ئىدى.
² شامال ئۇچۇرۇپ كەتكەندەك ئىس – تۈتەكنى،
 خۇدا جەزمەن يوق قىلىدۇ رەزىللەرنى.
 ھالاک بولار رەزىللەر خۇدا ئالدىدا،
 خۇددى مومدەك ئېرىگەن ئوتتا.
³ ھەققانىيلار تەنتەنە قىلىپ، خۇشال بولار،
 خۇدا ھۇزۇرىدا روھى ئۇرغۇپ، شادلىنار.

⁴ خۇداغا ھەمدۇسانا ئېيتىڭلار،
 نامىنى كۆي – ناخشىغا قېتىڭلار.
 ئۇ بۇلۇتلار ئۈستىدۇر، ئۇلۇغلاڭلار،[®]
 «مەڭگۈ بار بولغۇچى — ياه» دۇر ئۇنىڭ نامى.
 ھۇزۇرىدا خۇشاللىققا چۆمۈڭلار.

[®]68: 4 ئۇ بۇلۇتلار ئۈستىدۇر، ئۇلۇغلاڭلار — بەزى تەرجىمىلەردە «بۇلۇتلارغا مىنگۈچىگە يول ھازىرلاڭلار» دەپ ئېلىنغان.

زەبۇر

⁵ ئاتا بولغان يېتىملارغا،

ئىگە چىققان تۇل خوتۇنلارغا،

ئۇ خۇدادۇر، ماكانى مۇقەددەستۇر.

⁶ ئۆي - ئۇچاقلىق قىلار خۇدا غېربلارنى،

ئازاد قىلىپ، مۇنبەت يەرگە باشلار سۈرگۈنلەرنى،

لېكىن، قاغىراق يەرگە قالدۇرار بويسۇنمىغانلارنى.

⁷⁻⁸ ئى سىناي تېغىدا سۆزلىگەن خۇدا،

ئى ئىسرائىللارنى تاللىغان خۇدا،

زېمىن تىترەپ، يامغۇر تۆكتى ئاسمان باغرىدىن،

ئۆز قوۋمىڭنى چۆللەر ئارا باشلاپ ماڭغىنىڭدا.

⁹ ئى خۇدا، زېمىن ۋە بەندىلىرىڭ ئۈستىگە،

خاسىيەتلىك يامغۇرۇڭنى ياغدۇردۇڭ.

ھالسىرىغاندا ئۇلارغا قۇۋۋەت بەردىڭ.

¹⁰ شەپقىتىڭگە نائىل بولغان بەندىلىرىڭ ماكان تۇتتى،

ئېزىلگەن قوۋمىڭ سېنىڭ بەرىكىتىڭگە ئېرىشتى.

¹¹ پەرۋەردىگار غەلبىسىنى جاكارلىدى،

قىز - ئاياللار توپ بولۇپ، خۇش خەۋەرنى تارقاتتى:

¹² «پادىشاھلار ۋە ئۇلارنىڭ قوشۇنلىرى قېچىشتى.»

ئۆيدە ئولتۇرغان قىز - ئاياللار ئولجىلارنى بۆلۈشتى.

¹³ بايلىق بولدى ھەممىسىگە بۇ ئولجىلار،

باي بولدى ھەتتا ئۆي - ماكانسىز پادىچىلار،

ئىگە بولدى يەنە كۈمۈش قاناتلىق،

ئالتۇن پەيلىك كەپتەرلەرگە ئۇلار.

¹⁴ قانداق خۇدا يات شاھلارنى تىرىپىرەن قىلغىنىدا،

زەبۇر

قار ياغاندەك ھالەت پەيدا بولدى زالمون[®] تېغىدا.

¹⁵ ئەي ھەيۋەتلىك باشان تېغى،

چوققىلىرىڭ شۇنچە كۆپ تېخى،

¹⁶ ئەي ھاكاۋۇر باشان تېغى،

نېچۈن شۇنچە ھەسەت بىلەن قارايسەن،

خۇدا ماكان قىلىپ تاللىغان سىئون تېغىغا —

خۇدا مەڭگۈ ماكان تۇتقان تۇرسا ئۇنىڭدا؟

¹⁷ خۇدانىڭ جەڭ ھارۋىلىرى نۇرغۇن، سان — ساناقسىز،

سىناي تېغىدىن مۇقەددەس ئىبادەتخانىغا كىرەر ئىگىمىز.

¹⁸ رەببىمىز سەن يۇقىرىغا چىققىنىڭدا،

ئېلىپ كېتسەن نۇرغۇنلىغان ئەسىرلەرنى.

سېلىق قوبۇل قىلسەن ئىنسانلاردىن،

ھەتتا ساڭا ئىتائەتسىزلىك قىلغانلاردىن،

ئىگەم خۇدا ئورۇن ئالسىەن سىئوندىن.

¹⁹ مەدەھىيەلەر بولسۇن ئىگىمىزگە،

ئۇ ھەر كۈنى ئېغىرچىلىقىمىزنى كۆتۈرمەكتە،

پەرۋەردىگار نىجاتكاردۇر بىزگە. سېلاھ

²⁰ پەقەت بىزنىڭ رەببىمىز نىجاتكار خۇدا،

ئۆلۈمدىن قۇتقۇزۇش قادىر ئىگەمنىڭ قولىدا.

²¹ بەرھەق، خۇدا كۆكۈم — تالقان قىلىۋېتەر دۈشمەنلىرىنىڭ بېشىنى،

[®] 68: 14 زالمون — ئىبرانىي تىلىدىكى مەنىسى «قايقارا» بولۇپ، زالمون تېغىغا قار ياغاندا ئاپئاق

قار تاغنىڭ مەنزىرىسىنى پۈتۈنلەي ئۆزگەرتىدۇ. خۇددى شۇنىڭغا ئوخشاش، خۇدا ئىمانسىز پادىشاھلارنى زېمىندىن قوغلىۋەتكەندىن كېيىن، زېمىن پۈتۈنلەي باشقا قىياپەتكە كېلىدۇ.

زەبۇر

چاقار يامان يولدا مېڭىۋەرگەنلەرنىڭ ئۇزۇن چاچلىق بېشىنى. ^①
²² پەرۋەردىگار مۇنداق دېدى:

«دۈشمەنلىرىمنى قايتۇرۇپ كېلىمەن باشان دىيارىدىن،
 ئېلىپ چىقىمەن ئۇلارنى دېڭىزنىڭ چوڭقۇر يېرىدىن.
²³ شۇنىڭ بىلەن مىلىندۇ پۇتلىرىڭ قانغا —
 دۈشمەنلىرىڭنىڭ قېنىغا،

ئۇلاردىن ئالالايدۇ نېسۋىسىنى ئىتلىرىڭمۇ.»

²⁴ ئى خۇدا، سېنىڭ زەپەر قەدەملىرىڭ كۆرۈنمەكتە،
 ئى خۇدا، مېنىڭ پادىشاھىم بولغان پەرۋەردىگارىم —
 مۇقەددەس ئىبادەتخانغا كېتىۋاتقىنىڭ كۆرۈنمەكتە.
²⁵ ماڭماقتا ئالدىڭدا مۇناجاتچىلار،
 كەينىڭدە سازچىلار.

ئوتتۇرىسىدا داپچى قىزلار.

²⁶ جامائەتلەر ئارا ئالقىش — سادا ياڭرىتىڭلار خۇداغا،
 ئەي ئىسرائىللار، ^② مەدھىيە ئوقۇڭلار پەرۋەردىگارغا.
²⁷ ئەنە ئۇ يەردە كىچىك بىنىامىن قەبىلىسى
 ئۇلارغا باشلامچى بولۇپ ماڭماقتا.

باردۇر ئۇلارنىڭ كەينىدە سەپ تۈزگەن يەھۇدا ئەمىرلىرى،
 شۇنداقلا زەبۇلۇننىڭ ھەم نافتالىننىڭ ئەمىرلىرى.

²⁸ ئى خۇدا، نامايان قىلىپ قۇدرىتىڭنى،

^① 68: 21 ئۇزۇن چاچلىق باش — قەدىمكى زاماندا ئۇرۇش ياكى ئالاھىدە بىر مەزگىلدە كىشىلەر

ئۇزۇن چاچ قويغان بولۇپ، بۇ يەردە شۇ ئادەتنى كۆرسەتمەكچى بولغان بولۇشى مۇمكىن.

^② 68: 26 ئەي ئىسرائىللار — بەزى تەرجىمىلەردە «ئەي ئىسرائىلنىڭ بۇلىقىدىن چىققانلار» دەپ

ئېلىنغان.

زەبۇر

ئىلگىرى كۆرسەتكەندەك كۆرسەتكىن كۈچۈڭنى.

²⁹ كېلىپ يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخاناڭغا،

پادىشاھلار ئاتار ھەدىيەلەر ساڭا.

³⁰ تەنبىھ بەرگىن قومۇشلۇقتىكى ئاشۇ يىرتقۇچ ھايۋانلارغا،

بۇقىلار باشلاپ ماڭدىغان موزايىلار كەبى يات ئەللەرگە.

يەرگە ئۇرغىن بىزدىن كۈمۈش - تەڭگە تەمە قىلغانلارنى،

تارمار قىلغىن ھەم يات ئەللەردىكى ئۇرۇشخۇمارلارنى.

³¹ مىسىردىن مۆتۈەر ئەلچىلەر كېلەر،

ئېفىيوپىيە خۇداغا خالىس ھەدىيە تەقدىم قىلار.

³² ئى جاھاندىكى پادىشاھلىقلار،

ئىگىمىزگە مەدھىيە ناخشا ئېيتىڭلار،

رەببىمىزنى كۈيىڭلەرگە قېتىڭلار. سېلاھ

³³ قەدىمدىن بار بولغان، ئاسمانلاردا يۈرىدىغان،

قۇدرەتلىك ئاۋازدا ئاسمان باغرىنى يارغان،

ئىگىمىزنىڭ شەنگە كۈي - ناخشىلار ئېيتىڭلار.

³⁴ جاكارلاڭلار پەرۋەردىگارنىڭ قۇدرىتىنى،

ئۇ يۈرگۈزەر ئىسرائىل ئۈستىدىن سەلتەنەتلىك ھوقۇقىنى،

نامايان قىلار ئۇ ھەم سامادا كۈچ - قۇدرىتىنى.

³⁵ شەۋكەتلىكتۇر خۇدا مۇقەددەس ئىبادەتخانىسىدا.

ئىسرائىللارنى تاللىغان پەرۋەردىگار،

ئۆز قوۋمىغا كۈچ - قۇدرەت ئاتا قىلار.

مەدھىيەلەر ئوقۇلغاي خۇداغا!

زەبۇر

69 – مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات بولۇپ، «نېلۇپەر» ئاھاڭدا ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ ئى خۇدا قۇتقۇزغىن مېنى،

سۇ تۇمشۇقۇمغا يەتتى!^③

² تېڭى يوق پاتقاققا پېتىپ كەتتىم،

كەلكۈندە غەرق بولۇپ،

چوڭقۇرغا چۆكۈپ كەتتىم.

³ پەرياد چېكىپ ھالىم كەتتى،

گاللىرىم قۇرۇپ كەتتى،

تەلمۈرۈپ خۇدايىمغا

كۆرۈمنىڭ نۇرى كەتتى.

⁴ چېچىمدىن كۆپتۈر مېنىڭ،

سەۋەبىسىز ماڭا ئۆچلەر.

قارا چاپلار ماڭا ئۇلار،

مېنى يوقاتماقچى بولغانلار —

مەندىن كۈچلۈك دۈشمەنلەر.

مەن بۇلىمىغان نەرسىنى،

قايتۇرۇپ بەر، دەيدۇ ئۇلار.

⁵ ئى خۇدا، نادانلىقىم ساڭا ئايان،

مېنىڭ يەنە قەبىھلىكلىرىم —

^③ 69: 1 بۇ مۇناجاتتا «سۇ»، «كەلكۈن» قاتارلىق سۆزلەر خېيىم – خەتەر ۋە تەھدىتلەرگە سىمۋول قىلىنغان.

زەبۇر

يوشۇرۇن ئەمەس، ساڭا ئايان.

⁶ ئى پەرۋەردىگار —

قۇدرەتلىك سەردار خۇدا،

مېنىڭ سەۋەبىمدىن

ئۈمىدىنى ساڭا باغلاپ كۈتكەنلەر

يەرگە قاراپ قالمىغاي.

ئى ئىسرائىللارنى تاللىغان خۇدا،

ساڭا تەلپۈنگەنلەر،

مېنىڭ سەۋەبىمدىن

شەرمەندە بولمىغاي.

⁷ ھاقارەتلەندىم سەن ئۈچۈن خۇدا،

يۈزۈم چۈشۈپ، قالدىم نومۇستا.

⁸ يات بولدۇم تۇغقانلىرىمغا،

ياققا يۇرتلۇق ئاتالدىم قېرىنداشلىرىمغا.

⁹ چۈنكى مۇقەددەس ئۆيۈڭگە بولغان مۇھەببىتىم

ئۇرغۇتىدۇ خۇددى ئوتتەك مېنىڭ قەلبىمنى.

ساڭا ھاقارەت قىلغانلارنىڭ ھاقارەتلىرىمۇ،

باستى ھەم مېنىڭ ئۈستۈمنى.

¹⁰ مەن روزا تۇتۇپ يىغلىسام

تۆۋەن تۇتۇپ ئۆزۈمنى،

مەسخىرە قىلدى ئۇلار مېنى.

¹¹ ماتەم تۇتۇپ، مەيۈسلىنىپ يۈرسەممۇ ئۆزۈم،

مەن ئۇلارنىڭ سۆز - چۆچىكىگە يەنە قالدىم.

¹² تەنە قىلدى شەھەر قوۋۇقىدا ئولتۇرغانلار،

مەيخورلارنىڭ ناخشىسىغا تېما بولدۇم.

زەبۇر

¹³ شۇنداقتىمۇ دۇئا قىلىمەن توختىماي ساڭا،

مەڭگۈلۈك مۇھەببەت بولغاچ سەندە،

خالغان ۋاقتىڭدا، ئىشەنچلىك نىجاتلىقىڭنى

دۇئالىرىمغا جاۋاب قىلىپ، بەرگىن ماڭا.

¹⁴ قۇتقۇز مېنى ماڭا ئوچ بولغانلاردىن،

قۇتقۇز مېنى پېتىپ قالغان پاتقاقتىن،

قۇتقۇز مېنى سۇنىڭ چوڭقۇر قاينىمىدىن.

¹⁵ غەرق قىلما مېنى كەلكۈن سۇلىرىغا،

يۇتقۇزمىغىن مېنى دېڭىز دولقۇنىغا،

يەم قىلمىغىن مېنى تەگسىز ھاڭغا.

¹⁶ ئى پەرۋەردىگار، ماڭا ئۆزۈڭ جاۋاب بەرگىن،

چۈنكى مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىڭ ئەۋزەل ماڭا،

مېھرى چەكسىز جامالىڭنى كۆرسەت خۇدا.

¹⁷ جامالىڭنى مەن قۇلۇڭدىن يوشۇرمىغىن،

چۈنكى ئېغىر كۈن چۈشتى مېنىڭ بېشىمغا.

ئى ئىلاھىم، ماڭا تېزدىن جاۋاب بەرگىن.

¹⁸ ئى پەرۋەردىگار، يېقىنلاشقان ماڭا،

خالاس قىلىپ دۈشمەنلىرىمدىن،

قۇتقۇزغۇچى بولغىن جېنىمغا.

¹⁹ بىلسەن مېنىڭ قانداق ھاقارەتلەنگەنلىكىمنى،

رەسۋا بولۇپ بېھۆرمەت قالغانلىقىمنى،

سەن بىلسەن مېنىڭ بارلىق رەقىبلىرىمنى.

²⁰ قەلبىمنى زىدە قىلدى ھاقارەتلەر،

قاينغۇ ۋە ھەسرەتلەرگە چۆمۈلدىم.

تەلمۈرسەممۇ ھېسداشلىق قىلارمۇ دەپ بىرەرى،

زەبۇر

ياكى تەسەللى بىرەرمۇ دەپ بىرەرسى،
بىرەرسىمۇ چىقىمدى، يوقتۇر ھېچكىم.

²¹ ئۇلار بەردى ئوزۇقلۇقۇمغا زەھەرنى،
ئۇسسۇزلۇقۇمغا بۇزۇلغان شارابنى.

²² زىياپىتى ئۆزلىرىگە قىلتاق بولغاي،

مېھمانلىرى ئۈچۈن قاپقان بولغاي.

²³ بەل - پۇتلىرى مادارسىز تىترەپ تۇرغاي،

كۆزلىرى تورلىشىپ كور بولغاي.

²⁴ غەزىپىنى ئۇلارغا چۈشۈرگەيسەن،

قەھرىڭنىڭ ئوتدا كۆيدۈرگەيسەن.

²⁵ ماكانلىرى ئۇلارنىڭ خاراب بولسۇن،

چېدىرلىرى چۆلدەرەپ قالسۇن.

²⁶ چۈنكى ئۇلار تېخىمۇ زىيانكەشلىك قىلماقتا سەن جازالىغانلارغا،

ئازاب قوشماقتا سەن زەخمىلەندۈرگەنلەرنىڭ ئازابىغا.

²⁷ ئى پەرۋەردىگار، جازا قوشقىن ئۇلارنىڭ جازاسىغا،

ھەم ئادالەتنىڭ نېسىۋىسىنى بەرمىگىن ئۇلارغا.

²⁸ ئۆچۈرۈۋەتكىن ھاياتلىقنىڭ دەپتىرىدىن ئۇلارنى،

ھەم ھەققانىيلار قاتارىغا پۈتمىگىن ئۇلارنى.

²⁹ بىراق ئۆزۈم دەرد تارتتىم ۋە ئېزىلدىم،

قۇتقۇز مېنى، پاناھىڭغا ئال ئىگەم.

³⁰ مەدەھىيەلەيمەن مۇناجاتتا نامىڭنى،

ئۇلۇغلايمەن شۈكۈر ئېيتىپ سېنى.

³¹ بۇنداق قىلىش سېنى خۇرسەن قىلار،

بۇ ساڭا ئۆكۈز تەقدىم قىلغاندىن ئەۋزەلدۇر،

مۈڭگۈزلۈك ۋە تۇياقلىق بۇقىلاردىنمۇ ئەلادۇر.

زەبۇر

³² ئېزىلگەنلەر بۇنى كۆرۈپ خۇش بولار،
خۇداغا تەلپۈنگەنلەر روھلىنىپ ئىلھاملانار.
³³ چۈنكى خۇدا قۇلاق سالار موھتاجلارنىڭ دەردلىرىگە،
ئېتىبارسىز قارىماس ئازاب تارتقان بەندىلىرىگە.
³⁴ مەدھىيەلسۇن ئاسمان - زېمىن خۇدانى،
مەدھىيەلسۇن دېڭىز - ئوكيان، جانىۋارلار ھەم ئۇنى.
³⁵ چۈنكى خۇدا قۇتقۇزار سىئىنى،
قايتا بنا قىلار يەھۇدىيە شەھەرلىرىنى.
ئۇ يەر خۇدانىڭ خەلقىگە مەنسۇپ بولار،
ئۇلار شۇ زېمىندا ھەم ماكانلىشار.
³⁶ خۇدا قۇللىرىنىڭ ئەۋلادلىرىغا بۇ زېمىننى ئاتا قىلار.
خۇدانى سۆيگەنلەر بۇ يەرلەردە ماكانلىشار.

70 - مۇناجات

داۋۇت يازغان خاتىرە مۇناجاتى بولۇپ، ناخشا قىلىپ ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر
بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ ئى پەرۋەردىگار،
تېزىرەك ياردەم قىلىپ ماڭا،
قۇتقۇز مېنى ئى خۇدا.
² يۈزى چۈشۈپ شەرمەندە بولسۇن،
ھاياتىمغا قەست قىلغانلار.
رەسۋا بولۇپ ئارقىدا قالسۇن،
جاپايىمدىن شادلانغانلار.
³ مەسخىرە قىلىپ، كۈلگەنلەر ماڭا،

زەبۇر

شەرمەندە بولۇپ قايتسۇن ئارقىغا.
⁴ سەندىن خۇشال بولۇپ، شادلانسۇن،
 ھەممە تەلپۈنگەنلەر ساڭا.
 نىجاتلىقنى سۆيگەنلەر،
 دېسۇن دائىم «ئۇلۇغدۇر خۇدا».
⁵ مەن بىر بىچارە، ھاجەتمەن،
 ئى خۇدا، تېز كەلگەيسەن يېنىمغا.
 سەن مېنىڭ مەدەتكارىم، قۇتقۇزغۇچىم،
 ئى پەرۋەردىگار، ئۆتۈنەي، ھايال بولما.

71 - مۇناجات

¹ پەرۋەردىگار، سەنلا باشپاناھدۇرسەن ماڭا،
 مېنى يەرگە قاراتمىغىن قىلىپ رەسۋا.
² قۇتقۇزغىن مېنى ئۆز ھەققانىيلىقىڭدا،
 قۇتۇلدۇر مېنى قۇلاق سېلىپ ئاھلىرىمغا.
³ قورام تاشتەك پاناھ بولغىن دائىم ماڭا،
 سەن مېنىڭ تېغىمدۇرسەن قورغان كەبى،
 ئىرادە قىلدىڭ مېنى ئۆزۈڭ قۇتقۇزماققا.
⁴ ئىگەم مېنى ئازاد قىلغىن رەزىللەرنىڭ قولىدىن،
 ئادالەتسىز، رەھىمى يوق ئادەملەرنىڭ ئالقىنىدىن.
⁵ ئۆزۈڭ ئۈمىدىمىسەن، ئى پەرۋەردىگار خۇدايىم،
 ياشلىقىمدىن تارتىپ سەن بولدۇڭ تايانچىم.
⁶ ھامىلە ۋاقتىمدىن باشلاپ ساڭا تاياندىم،
 ئانامنىڭ قورسقىدىن سەن ئۆزۈڭ چىقاردىڭ،
 شۇندىن بۇيان مەدەھىيەمنى ساڭا ئاتاپ كەلدىم.

زەبۇر

- ⁷ كۆپ ئادەملەر ئۈچۈن نەمۇنە مەن،
چۈنكى سەن قۇدرەتلىك پاناھمدۇرسەن.
- ⁸ ئاغزىمدىن ئەسلا چۈشمەس ساڭا ھەمدۇسانالار،
چۈشمەس شان - شەرىپىڭنى ئالقىشلىغان سادالار.
- ⁹ تاشلاپ كەتمىگىن مېنى قېرىپ ھالىم قالمىغاندا،
تەرك ئەتمىگىن مېنى قۇۋۋىتىمىدىن ئايرىلغاندا.
- ¹⁰ چۈنكى دۈشمەنلىرىم مېنى قەستلىشىپ،
جېنىمنى ئالماق بولغانلار بىرلىشىپ،
¹¹ دېيىشەر: «خۇدا ئۇنى تەرك ئەتتى،
ئۇنى قوغلاپ تۇتايلى،
قۇتۇلدۇرىدىغانلار يوقتۇر ئەمدى.»
- ¹² مەندىن يىراق كەتمىگىن ئى خۇدا،
ياردەمگە تېزراق كەلگىن يېنىمغا.
- ¹³ مېنى قارىلىغۇچىلار شەرمەندە بولۇپ يوق بولسۇن،
ماڭا قەست ئويلىغانلار رەسۋا بولۇپ جاق تويۇسۇن.
- ¹⁴ بىراق ئۆزۈم ئۈمىدىسىز بولمايمەن زىنھار،
ساڭا بولغان ئالقىشلىرىم بارغانچە ئاشار.
- ¹⁵ ئاغزىمدىن چۈشمەس ئادالەتنىڭ ۋە نىجاتنىڭ،
ئەقلىم يەتمەيدىغان ئاشۇ ئاجايىپ ئىشلىرىڭ.
- ¹⁶ لەببەي بولۇپ ئالدىڭدا،
مەدھىيەلەيمەن بۈيۈك ئىشلىرىڭنى رەببىم خۇدا،
جاكارلايمەن ھەققانىي دەپ پەقەت سېنىلا.
- ¹⁷ ئى خۇدايىم، بىلىمگەننى سەن بىلدۈردۈڭ ياشلىقىمىدىن،
كارامەتلىرىڭنىڭ جاكارچىسى بولۇپ كەلدىم شۇ چاغدىن.
- ¹⁸ قېرىپ ئاقارغاندا قارا چاچلىرىم،
تاشلاپ كەتمە مېنى ئىلاھىم.

زەبۇر

بايان قىلاي ئەۋلادلارغا قۇدرىتىڭنى،
 سۆزلەپ بېرەي مەندىن كېيىن كەلگەنلەرگە،
 سېنىڭ كۆرسەتكەن ئۇلۇغ مۆجىزىلىرىڭنى.
¹⁹ ئۇلۇغ كارامەتلەرنى قىلغان تەڭداشسىز خۇدا،
 تاقىشار ئادالتىڭ ئاسمان - پەلەككە،
 كىممۇ قىلالار بۇنداق ئىشنى ئوخشاش ساڭا.
²⁰ ماڭا ئازاب - كۈلپەتلەرنى كۆرسەتكىنىڭ،
 دەل گۆر ئاغزىدىن مېنى تارتىپ ئېلىپ،
 جانلاندۇرۇپ يېڭى ھاياتقا باشلىغىنىڭ.
²¹ تېخىمۇ بەك ئۈستۈن قىلسەن ھۆرمىتىمنى،
 يېنىمغا كېلىپ ماڭا بېرسەن تەسەللى.
²² ئىلاھىم كۈيلەيمەن سېنى چېلىپ لىرا،
 ساداقىتىڭگە ئېيتىمەن ھەمدۇسانا،
 ساڭا مەنسۇپ كۈيلىرىم بار چىلتارىمدا،
 ئىسرائىللارنى تاللىغان مۇقەددەس خۇدا.
²³ سېنى كۈيلىسەم تەنتەنە قىلار لەۋلىرىم،
 شادلىنار، سەن ھۆر قىلغان قەلبىم.
²⁴ تىلىم ھەمىشە بايان ئەيلەر سېنىڭ ئادالتىڭنى،
 چۈنكى رەسۋا قىلىپ يىقىتتىڭ شۇم نىيەتتە بولغانلارنى.

72 - مۇناجات

سۇلايمان يازغان مۇناجات

¹ ئى خۇدا، پادىشاھقا^④ ئاتا قىلغىن ئادالتىڭنى،

^④ 72: 1 پادىشاھ — سۇلايمان پادىشاھنىڭ ئۆزىنى كۆرسىتىدۇ.

زەبۇر

بەرگىن شاھنىڭ ئوغلىغا[®] ھەققانىيلىقىنى.

² ئۇ خەلقنىڭ ئۈستىدىن ھۆكۈملەرنى ئادىل چىقارغاي،

ئاجىز، يوقسۇل بەندىلەرگە ھەققانىي بولغاي.

³ تاغلار ئېلىپ كەلگەي خەلقلەرگە مەمۇرچىلىق،

ئادالەتتىن ئېدىرلارمۇ بەرگەي باياشاتلىق.

⁴ ئاقلىغۇچى بولۇپ پادىشاھ ئېزىلگەن مۆمىنلەرگە،

قۇتۇلدۇرغاي نامراتلارنىڭ بالىلىرىنى

ھەم بىتچىت قىلغاي زالىملارنى.

⁵ ئى خۇدا، بەندىلىرىڭ ئەۋلادتىن - ئەۋلادىچە ئىخلاس قىلغاي ساڭا،

تاكى كۈن ۋە ئاي پارلاپ تۇرغۇچە ئاسماندا.

⁶ يامغۇر كەبى پادىشاھنىڭ ھۆكۈمرانى،

ياشارتقاي يېڭىدىن ئورۇلغان ئوتلاقلىرىنى،

يېغىن بولۇپ سۇغارغاي يەر - زېمىنى.

⁷ روناق تاپقاي ھەققانىيلار ئۇنىڭ زاماندا،

تىنچلىق بولغاي زېمىندا

تاكى ئاي نۇر بېرىشتىن توختىغىچە ئاسمانغا.

⁸ ئۇ ھۆكۈمرانلىق قىلغاي دېڭىزدىن ئوكيانغىچە،

فىرات دەرياسىدىن زېمىننىڭ چېتىگىچە.

⁹ چۆل - باياۋاندا ياشاۋاتقانلار تىز يۈكەر ئۇنىڭغا،

رەقىبلىرى مەغلۇپ بولار مىلىنىپ توپا - چاڭغا.

¹⁰ ئۇنىڭغا باج تاپشۇرار تارشىش[®] ۋە ئاراللارنىڭ پادىشاھلىرى،

سوۋغا تەقدىم قىلىش شىبا[®] ۋە سىبانىڭ[®] شاھلىرى.

[®]72:1 شاھنىڭ ئوغلى — سۇلايماننىڭ يەنە ئۆزىنى كۆرسىتىدۇ. بەلكىم بۇ يەردە سۇلايمان ئۆزىنى «شاھنىڭ ئوغلى» دەپ ئاتاش ئارقىلىق، ئۆزىنىڭ داۋۇت پادىشاھنىڭ ئوغلى ئىكەنلىكىنى تەكىتلىگەن بولۇشى مۇمكىن.

[®]72:10 تارشىش — ئىسپانىيەدىكى مەشھۇر پورت شەھىرى.

[®]72:10 شىبا — ھازىرقى ئەرەبىستاننىڭ غەربىي جەنۇبىدىكى بىر جاينىڭ ئىسمى.

[®]72:10 سىبا — ئافرىقانىڭ شەرقىي شىمال تەرىپىدىكى بىر جاينىڭ ئىسمى.

زەبۇر

¹¹ بارلىق پادىشاھلار ئۇنىڭغا باش ئېگەر،

خىزمىتىدە بولار بارچە خەلقلەر.

¹² ئۇ قۇتقۇزار نالە قىلغانلارنى،

باشپاناھسىز ئاجىزلارنى،

مەدەتكارى يوق يوقسۇللارنى.

¹³ ئىچ ئاغرىتار ئۇ ئاجىز، يوقسۇللارغا،

پاناھ بولار ئۇ غېرىب پاناھسىزلارغا.

¹⁴ ئۇ خالاس قىلار زۇلۇم ۋە زوراۋانلىقتىن ئۇلارنى،

ئۇنىڭ نەزىرىدە قىممەتتۇر ئۇلارنىڭ جېنى.

¹⁵ ياشسۇن پادىشاھ!

ئۇنىڭغا شىبانىڭ ئالتۇنلىرى سوۋغا بولغاي،

دائىم دۇئالار قىلىنىپ، كۈنبويى بەخت تىلەنگەي.

¹⁶ ئېتىزلاردا زىرائەتلەر مول بولغاي،

ئېدىرلاردا ھەتتا باشاق ئوخشىغاي.

ھوسۇللار لىۋان تاغلىرىدىكى ئورمانلاردەك زىيادە بولغاي،

شەھەر ئاھالىلىرى يايلاقتىكى چۆپتەك روناق تاپقاي.

¹⁷ نامى ئۇنىڭ مەڭگۈ ئۆچمىگەي،

ھەر چاغ قۇياش كەبى پارلىغاي،

بەخت تاپقاي بارلىق قوۋملار ئۇنىڭدىن،

ھەممە خەلقلەر ئۇنى بەختلىك دەپ ئاتىغاي.

¹⁸ تەرىپلەنگەي ئىسرائىللارنى تاللىغان پەرۋەردىگار،

بارچە مۆجىزە ۋە كارامەتلەر ئىگىسى پەقەت ئۇدۇر.

¹⁹ مەڭگۈگە تەرىپلەنگەي ئۇنىڭ نام - شەرىپى،

پۈتكۈل يەر يۈزىنى قاپلىغاي شان - شەرىپى.

ئامىن، ئامىن!

²⁰ (شۇنىڭ بىلەن يىشايىنىڭ ئوغلى داۋۇتنىڭ دۇئالىرى تامام بولدى.)

زەبۇر

3 - بۆلەك

73 - مۇناجات

ئاساقى يازغان مۇناجات

¹ بەرھەق!

مېھرباندىر خۇدا ئىسرائىللارغا،

مېھرباندىر خۇدا قەلبى پاكىلارغا.

²⁻³ رەزىل ۋە ھاكاۋۇرلارنىڭ

روناق تاپقىنىنى كۆرگىنىمدە،

ھەسەت قىلدىم ئۇلارغا.

كالۋاللىشىپ پۇتلىرىم،

پۇتلىشىپ يىقىلاي دېدىم شۇڭا.

⁴ تاكى ئۆلگۈچە

ياشايدۇ غۇربەتسىز ئۇلار،

تېنى سالامەت، بەدىنى مەزمۇت بولار.

⁵ ئۇلار باشقىلاردەك دەرد تارتماس،

ھەم بالايىئاپەتكە قالماس.

⁶ كىبىرلىك بوينىدىكى مارجىندۇر،

زوراۋانلىق ئورۇنۇۋالغان تونلىرىدۇر.

⁷ كۆزلىرى سېمىزلىكتىن تومپىيىپ چىققان،

قەلبىگە ئەخمىقانه نىيەتلىرى تولۇپ تاشقان.

⁸ مەسخىرە قىلار،

زەھەردەك تىللىرى بىلەن سۆزلەيدۇ ئۇلار.

مەغرۇرلىنىپ،

«زۇلۇم سالمىز سىلەرگە» دەپ تەھدىت سالار.

زەبۇر

⁹ ئەرشكە قارشىدۇر ئۇلارنىڭ ئېغىزلىرى،
قۇرۇق سۆزلەر ھەممە يەردە تىللىرى.
¹⁰ شۇڭا خەلق ئۇلارغا بەك يۈزلىنەر،
سۈدەك ئىچىپ سۆزلىرىنى يامانلىققا كىرىشەر.
¹¹ دەر رەزىللەر:

«ئۇلۇغ خۇدا ھەممىنى بىلەرمۇ؟»

بىلسە ئۇ قانداق بىلەر؟»

¹² يامانلار مانا شۇنداق رەزىل بولار،
ئۇلار دائىم راھەتتە، بايلىق توپلار.

¹³ قەلبىمنى پاك تۇتقىنىم بەھۇدىمۇ؟
گۇناھسىز ياشاش ھاياتتا بىكارمىدۇ؟
¹⁴ نېمە ئۈچۈن كۈنبويى ئازابتمەن،
نېمە ئۈچۈن ھەر سەھەردە جازادىمەن.
¹⁵ ئەگەر مەن شۇنداق ئويىدا بولسام ئىدىم،
خەلقىڭگە[®] ئاسىيلىق قىلغان بولار ئىدىم.
¹⁶ مەن بۇلارنى چۈشىنىشكە تىرىشقاندا
بۇلار شۇنچە ئېغىر بىلىندى ماڭا.
¹⁷ خۇدانىڭ ئىبادەتخانىسىغا كىرىشىمگە
چۈشەندىم،

نېمىلەرنىڭ بارلىقىنى ئۇلارنىڭ تەقدىرىدە.
¹⁸ ئى خۇدا، دەرۋەقە،

تېپىلغاق يەرلەرگە قويسەن ئۇلارنى،
تېپىلىپ پارە - پارە بولار ئۇلار ئاخىرى.
¹⁹ ۋەھىمە ئىچىدە يوقىلار ئۇلار،

[®]73:15 خەلقىڭگە — بەزى تەرجىمىلەردە «پەرزەنتلىرىڭگە» دەپ ئېلىنغان.

زەبۇر

ھەم بىر دەققىدىلا پارچە - پارچە بولار.

²⁰ ئۇلارنىڭ ھاياتى چۈشكە ئوخشار،

ئويغانسىلا ھەممىسى يوقلار.

ئۇلارنى كۆزگە ئىلمايسەن ئەسلا،

ئى رەببىم ئورنۇڭدىن قوزغالغاندا.

²¹ ئىچىم ئېچىشار،

يۈرىكىم سانجىلىپ ئاغرار.

²² چۈنكى مەن ھاماقەت، نادان ئىكەنمەن،

ئالدىڭدا گويا ئاڭسىز ھايۋان ئىكەنمەن.

²³ ئەمما مەن ھەمشە سېغىنىمەن سېنى،

ئى خۇدا ئوڭ قولۇمدىن تۇتۇڭ مېنى.

²⁴ بىلىمەن، نەسھەتلىك مېنى يېتەكلەر،

ئاخىرى شان - شەرەپمۇ قولۇمغا كېلەر.

²⁵ سەندىن باشقا مەدەتكارىم يوقتۇر ئەرشتە،

سەندىن باشقىنى ئىستىمەسمەن ھەم يەر يۈزىدە.

²⁶ تېنىم، قەلبىم زەئىپلەشسە ئەگەردە،

قۇۋۋىتىڭدۇر خۇدا قەلب، تېنىمنىڭ،

مەڭگۈلۈككە نېسىۋەمدۇر ئۇ مېنىڭ.

²⁷ شۈبھىسىزكى،

ھالاك بولار سەندىن يىراق تۇرغانلار،

يوق قىلىسەن ئۇلارنى،

يوقلىدۇ ساڭا ۋاپاسىز بولغانلار.

²⁸ شۇڭا دەيمەن ئەۋزەلدۇر يېقىن تۇرۇش خۇداغا،

پاناھ قىلدىم ھەر زامان پەرۋەردىگارىنى ئۈزۈمگە،

بايان قىلىپ خۇدانىڭ قۇدرىتىنى ھەممىگە.

زەبۇر

74 - مۇناجات

ئاساق يازغان تەربىيەۋى مۇناجات^①

- ¹ تەرك ئەتتىڭ بىزنى نېچۈن ئى خۇدا،
بىزنى شۇنداق مەڭگۈ ئۇنتۇپ قالامسەن؟
سېنىڭ ئىلكىڭدىكى بىزدەك قويلرىڭغا
نېچۈن غەزەپ ئوتلىرىڭنى چاچسەن؟
- ² بەدەل تۆلەپ ئازاد قىلغان قوۋمىڭنى ئەسكە ئالغىن،
مۈلكۈم بولسۇن دەپ قۇتقۇزغان قەبىلەڭنى ئەسكە ئالغىن،
ئۆزۈڭ ماكان قىلغان سئون تېغىنى ئەسكە ئالغىن.
- ³ كېلىپ كۆرگىن خاراب بولغان مۇقەددەس جايىڭنى،
دۈشمەنلەر ئۇرۇپ - چېقىپ ۋەيران قىلغان ئۇنىڭدىكى نەرسىلەرنى.
- ⁴ رەقىبلىرىڭ داۋراڭ سېلىشتى مۇقەددەس جايىڭدا،
غەلبىسىگە تەنتەنە قىلىشتى تۇغلىرىنى قاداڭ ئۇندا.
- ⁵ ئۆزلىرىنى كۆز - كۆز قىلىشتى بۇ ھۇجۇمچىلاردەك،
پالتىلىرىنى ئوينىتىشتى خۇددى ئورمان كەسكۈچىدەك.
- ⁶ ئاندىن ئۇلار مۇقەددەس جايىڭغا كىردى،
پالتا ۋە بولقا بىلەن نەقىشلەرنى چېقىشتى.
- ⁷ ئى خۇدا، ئۇلار مۇقەددەس جايىڭغا ئوت قويۇشتى،
ساڭا ئىبادەت قىلىدىغان جاينى دەپسەندە قىلىشتى.
- ⁸ كۆڭۈللىرىدە ئويلاپ ئۇلار «بويسۇندۇرايلى بىز ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى»،
كۆيدۈرۈۋەتتى خۇدانىڭ زېمىندىكى مۇقەددەس جايلىرىنى.

^① 74: 0 بۇ مۇناجات بابىل پادىشاھى نەبۇكەدنەسەر مىلادىيەدىن ئىلگىرىكى 587 - يىلى يېرۇسالېمنى ئىشغال قىلىپ، مۇقەددەس ئىبادەتخانىنى ۋەيران قىلغان ۋە كۆپلىگەن ئىسرائىللارنى ئەسىرگە ئېلىپ، بابىلغا سۈرگۈن قىلغاندىن كېيىن يېزىلغان بولۇشى مۇمكىن.

زەبۇر

- ⁹ كارامەتلىرىڭ غايىب بولدى ئارمىزدىن،
پەيغەمبەرمۇ كەتتى يىراق يېنىمىزدىن.
قاچانغىچە داۋام قىلار بۇ ئىشلار - ھە،
ھېچكىم بىلمەس بۇنى ئەگەر سوراپ باقساڭ ھەممىسىدىن.
- ¹⁰ رەقىبلىرىڭ مەسخىرە قىلار سېنى خۇدا قاچانغىچە؟
ھاقارەتكە قالارمۇ نامىڭ سېنىڭ ئەبەدىگىچە؟
- ¹¹ نېمىشقا تارتىۋالدىڭ قولۇڭنى، ئېھ خۇدا ئوڭ قولۇڭنى؟
قولۇڭنى قوينىڭدىن ئېلىپ خۇدا يوقاتقايسەن ئۇلارنى!
- ¹² ئەزەلدىن بىزگە شاھ بولۇپ كەلگەندىڭ خۇدا،
قازانغاننىڭ غەلىبىلەرنى بىز ئۈچۈن زېمىنىمىزدا.
- ¹³ كۈچۈڭ بىلەن ئىككىگە بۆلگەندىڭ دېڭىز سۈيىنى،
يارغاندىڭ ئۇنىڭدىكى ئەجدىھالارنىڭ باشلىرىنى.
- ¹⁴ چاققاندىڭ دېڭىزدىكى لىۋىياتاننىڭ² باشلىرىنى،
بەرگەندىڭ چۆلىدىكى ھايۋانلارغا ئوزۇق قىلىپ گۆشلىرىنى.
- ¹⁵ بۇلاق كۆزىنى ئېچىپ يەردىن ھاسىل قىلغاننىڭ ئېرىقلارنى،
قۇرۇتقاننىڭ توختىماي ئېقىۋاتقان دەريالارنى.
- ¹⁶ ياراتتىڭ سەن كۈن ۋە تۈن ھەر ئىككىلىسىنى،
ئورۇنلاشتۇردۇڭ ئۆز ئورنىغا ئاي ۋە كۈنىنى.
- ¹⁷ ئايرىدىڭ بارلىق چېگرا - پاسىللارنى،
پەيدا قىلدىڭ ئۆزۈڭ ياز بىلەن قىشنى.
- ¹⁸ ئېسىڭدە تۇتقايسەن ئى پەرۋەردىگار،
دۈشمەنلىرىڭنىڭ مەسخىرە قىلغانلىرىنى.
ئۇنتۇمغايسەن ئى پەرۋەردىگار،

² 74:14 لىۋىياتان — دېڭىزدا ياشايدىغان ئەجدىھاغا ئوخشاپ كېتىدىغان قورقۇنچلۇق ھايۋان بولۇپ،
كەنتائىلىقلارنىڭ رىۋايەتلىرىدە ئۇچرايدۇ.

زەبۇر

ھاماقەت خەلقنىڭ كۆزگە ئىلمىغانلىرىنى.
¹⁹ تۆتۈپ بەرمىگىن ۋەھشىي دۈشمەنگە پاناھسىز بەندىلىرىڭنى،
 مەڭگۈ ئۈنۈمىگەن ئېزىلگەن مۆمىنلىرىڭنىڭ ھاياتىنى.
²⁰ بىز بىلەن تۈزگەن ئەھدەڭنى ئېسىڭگە ئالغىن خۇدا،
 زورلۇق ۋە زومبۇلۇقلار يامراپ كەتتى،
 زېمىندىكى قاراڭغۇلۇق قاپلىغان بۇلۇڭلاردا.
²¹ ئېزىلگەنلەر يەرگە قاراپ قالمىسۇن،
 ئۇلار سېنىڭ نامىڭغا مەدھىيەلەر ئوقۇسۇن.
²² ئارىمىزغا يېنىپ كېلىپ ئى خۇدا،
 نامىڭنى قوغدىغىنا قايتىدىن.
 ھاماقەت كىشىلەرنىڭ ھەر دائىم
 مەسخىرە قىلغانلىرىنى چىقارمىغىن يادىڭدىن.
²³ دۈشمىنىڭنىڭ چۇقانلىرى بولسۇن دائىم ئېسىڭدە،
 توختىمىدى ئۇلارنىڭ داۋراڭلىرى تېخىچە.

75 - مۇناجات

ئاساق يازغان مۇناجات بولۇپ، «ھالاک قىلمىغىسەن» دېگەن ئاھاڭدا ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ ساڭا شۈكۈر ئېيتىمىز ئى خۇدا، شۈكۈر ئېيتىمىز،
 چۈنكى سەن يېقىنسەن بىزگە،
 بايان قىلىمىز كارامەتلىرىڭنى ھەمىشە.

² خۇدا ئېيتار: «مەن بېكىتكەن ۋاقتتا،
 سورتقىمنى ئادالەتتە سورايمەن.

زەبۇر

³ تۇرسىمۇ گەر يەر - زېمىنلار تەۋرىنىپ،
ئۆزۈمدۇرمەن قويغۇچىسى ئاڭا تۈۋرۈك ئورنىتىپ. « سېلاھ
⁴ مەن دەيمەن ماختانچاققا: «ماختانما»،
پاسقلارغا: «مەغرۇرلىنىپ غاداىما،
⁵ ئۆز كۈچۈڭدىن كۆرەڭلەپ،
تۆمۈشۈقۈڭنى ئۇشلاپ، پو ئاتما.»

⁶ چۈنكى يۈكسىلىش كېلەر پەقەتلا خۇدادىن،
كەلمەيدۇ، شەرق، غەرب ياكى جەنۇب، شىمالدىن.^③
⁷ بەرھەق، پەرۋەردىگار بىردىنبىر سوتچىدۇر،
ئۇ بىرنى ئەزىز قىلسا، بىرنى خار قىلار.
⁸ چۈنكى پەرۋەردىگارنىڭ قولىدا بىر قەدەھ بولار،
ئۇنىڭغا ئاچچىق، كۆپۈكلۈك شاراب تولغان بولار.
قاچانكى خۇدا ئۇنى تۆكسە زېمىنغا،
پاسقلار دۇغلىرىنى قوشۇپ ئىچىۋالار.
⁹ ياقۇپلارنى تاللىغان خۇدا ھەققىدە
مەن مەڭگۈ گۇۋاھلىق بېرىمەن،
ھەم ئۇنىڭ نامىغا مۇناجاتلار ئېيتىمەن.

¹⁰ خورىكى چوڭ ماختانچاقلارنىڭ خورىكىنى كېسىۋېتىمەن.^④
بىراق ئادىل - ھەققانىيلارنى شان - شەرەپكە ئېرىشتۈرىمەن.

^③ 75: 6 شەرق، غەرب ياكى جەنۇب، شىمالدىن — بەزى تەرجىمىلەردە «شەرق، غەرب ياكى
چۆل - باياۋاندىن» دەپ ئېلىنغان.

^④ 75: 10 10 - ئايەت خۇدانىڭ ئېيتقان بۇ ئاستە سۆزلىرىدۇر.

زەبۇر

76 - مۇناجات

بۇ ئاساف يازغان مۇكئۇق مۇناجات بولۇپ، تارلىق سازلار تەشكىشىدە ئىپتىلىسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ خۇدا مەشھۇردۇر يەھۇدىيە خەلقىگە،

نامى بۈيۈكتۈر ئىسرائىلىيە ئېلىدە.

² تۇرار جايى سەئۇندىدۇر،

مۇقەددەس چېدىرى سالىمىدىدۇر.^⑤

³ ئۇ شۇ يەردە سۇندۇردى دۈشمەننىڭ ئوتلۇق ئوقلىرىنى،
چېقىپ تاشلىدى قالغان، قىلىچ ۋە بارلىق جەڭ قوراللىرىنى.

سېلاھ

⁴ ئى خۇدا، شەرىپىڭ پارلاق نۇرلار چاچار،

ئوۋغا باي تاغلاردىنمۇ زور ھەيۋەتنىڭ بار.

⁵ دۈشمەننىڭ باتۇرلىرى بۇلاڭ - تالاڭ قىلىنغاندا،

قول كۆرتۈرەلمىدى ھەتتا بىرمۇ پالۋىنى،

تامام مەڭگۈلۈك ئۇيۇغا كەتكەندى ھەممىسى.

⁶ گۈركرەشلىرىڭدىن ياقۇپ ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن ئى خۇدا،

ئات ھەم جەڭ ھارۋىلىرى تۇرۇپ قالدى ئۇرۇش مەيدانىدا.

⁷ قورقۇشقا تېگىشلىكتۇر پەقەت سەندىنلا، ئى خۇدا،

كىممۇ ئۆزىنى تىك تۇتالار غەزىپىڭنىڭ ئالدىدا؟

⁸⁻⁹ ھۆكۈم ئېلان قىلىش ئۈچۈن سەن ئورنۇڭدىن تۇرغىنىڭدا،

يەر - زېمىننى باستى قورقۇنچ سۈكىناتى، ئى خۇدا.

جاكارلىدىڭ ئەرشەئەلادا تۇرۇپ بۈيۈك ھۆكۈمۈڭنى،

قۇتقۇزماق بولۇپ جاھاندىكى بارلىق ئېزىلگەنلەرنى. سېلاھ

زەبۇر

¹⁰ خۇدا سېنىڭ غەزىپىڭ ئاشۇرار شۆھرىتىڭنى،
كەمەر قىلىپ باغلىدىڭ بېلىڭگە قەھرىڭنى.

¹¹ ئادا قىلىڭلار قەسەم قىلغاننى پەرۋەردىگارنىڭلارغا،
سوۋغا كەلتۈرسۇن قوشنا ئەللەر قورقۇشقا لايىق خۇداغا.
¹² ئەمەلدارلار كىبرىنى خۇدا سۇندۇرار،
قورقار ئۇنىڭدىن بارلىق پادىشاھلار.

77 - مۇناجات

ئاساق يازغان مۇناجات بولۇپ، «يىدۇتون» ئاھاڭىدا ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر
بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ كۆتۈرمەن خۇداغا پەريادىمنى،

مۇقەررەر ئاڭلار ئۇ مېنىڭ زارىمنى.

² مۇشەققەتتە رەببىم ساڭا تەلپۈندىم،

كېچىلىرى دۇئا قىلىپ ئۆتۈندىم،

تەسەللىگە ئېرىشىمدى بۇ كۆڭلۈم.

³ ئاھۇزار چەكتىم ئى خۇدا، سېنى سېغىنىپ،

يوقتار بولدۇم ئۆزۈمنى، سېنى ياد ئېيتىپ. سېلاھ

⁴ سەن جاۋاب بەرمىگەچ ئۇيقۇسىزدۇر كۆزلىرىم،

كۆڭۈل بىئاراملىقتا گەپكە كەلمەس تىللىرىم.

⁵ ياد ئېتىمەن ئۆتۈپ كەتكەن كۈنلەرنى،

يىراق ئۆتمۈشتىكى گۈزەل چاغلارنى.

⁶ ئۇ كېچىلەر، ئېيتقان مۇناجاتلىرىم بىلەن تولغاندى،

زەبۇر

ئۇلارنى ئويلاپ، كۆڭلۈمدە شۇنداق سوئاللار پەيدا بولدى:

⁷ رەببىم مېنى مەڭگۈگە تەرك ئېتەرمۇ؟

ئەمدى ماڭا رەھىم - شەپقەت قىلماسمۇ؟

⁸ ئۆچمەس مۇھەببىتى ئەمدى بىزگە ئۆچتىمۇ؟

ۋەدىلىرى مەڭگۈگە ئىناۋەتسىز بولدىمۇ؟

⁹ خۇدا شەپقەت قىلىشنى ياكى ئۇنتۇپ قالدۇمۇ؟

رەھىمدىلىك ئورنىنى ياكى غەزەپ ئالدىمۇ؟ سېلاھ

¹⁰ ئاندىن مەن دېدىم: «مېنى ئەڭ ئازابلايدىغىنى شۇكى،

ئۇلۇغ خۇدا ئەمدى بېشىمىزنى سىلمايدىغان بولدى.»

¹¹ ياد ئېتىمەن ئىگەم ياردەملىرىڭنى،

قەدىمدىن بۇيانقى كارامەتلىرىڭنى.

¹² زاھىر بولار ئەجىرلىرىڭ خىيالىمدا،

بىزلەر ئۈچۈن قىلغان ئىشلىرىڭ دىلىمدا.

¹³ ئى خۇدا، سېنىڭ يولۇڭ مۇقەددەستۇر،

ئۇلۇغلىقىڭ ئالەمدە يېگاندىر.

¹⁴ مۆجىزىلەر ئىگىسى بولغان خۇدادۇرسەن،

قۇدرىتىڭنى ئىنسانىيەتكە كۆرسەتكەنسەن.

¹⁵ قۇدرىتىڭدە قۇتقۇزدۇڭ ئۆز خەلقىڭنى،

ياقۇپ بىلەن يۈسۈپنىڭ ئەۋلادىنى.

سېلاھ

¹⁶ ئى خۇدا، سۇلار[®] سېنى كۆرگىنىدە

تترەپ سەندىن قورققاندى.

دېڭىز تېگى لەرزىگە كەلگەندى.

[®]77:16 سۇلار — مۇئەللىپ بۇ يەردە «مىسىردىن چىقىش» تىكى قىزىل دېڭىزدا يۈز بەرگەن

ۋەقەلەرنى كۆزدە تۇتقان.

زەبۇر

¹⁷ قارا بۇلۇت كۆكسىدىن سۇلار تۆكۈپ،
 ئاسمانمۇ ھەم گۈلدۈرماما گۈلدۈرلىتىپ،
 نۇر ئوقلىرىنىڭ چاقماق چېقىپ ئېتىلغانى.
¹⁸ قۇيۇندا گۈلدۈرماماڭ گۈلدۈرلىگەندى،
 چاقمىقىڭدىن جاھان نۇرغا چۆمۈلگەندى،
 ئالاقزادە بولۇپ يەرمۇ تەۋرىگەندى.
¹⁹ سەن دېڭىزدىن يول ئاچقاندىڭ،
 ئۇلۇغ سۇلاردىن ئۆتۈشكە ئىمكان قىلدىڭ،
 لېكىن ئەسلا كۆرۈنمەس ئىدى ئىزىڭ.
²⁰ يېتەكلىدىڭ قوۋمىڭنى قوي پادىسىدەك،
 مۇسا ۋە ھارۇننى قىلىپ سەن قويچىدەك.

78 - مۇناجات

ئاساف يازغان تەرىبىيەۋى مۇناجات

¹ ئەي خەلقىم، قۇلاق سالغىن تەلىمىگە،
 زېھنىڭنى بەر مېنىڭ ھەربىر سۆزلىرىمگە.
² ھېكمەت بىلەن ئاچاي مەن ئاغزىمنى،
 بايان ئەيلەپ سىلەرگە ئۆتمۈشتىكى ساۋاقلارنى.
³ بىزگە ئېيتىپ قالدۇرغان بۇلارنى ئەجدادىمىز،
 ئاڭلىغان ۋە بىلگەنتۇق بۇلارنى ئۇلاردىن بىز.
⁴ نەسلىمىزدىن يوشۇرمايمىز شۇڭا ئۇلارنى،
 بىز سۆزلەپ بېرىمىز ئەۋلادلارغا،
 خۇدانىڭ شەرەپلىك ئىشى ۋە قۇدرىتىنى،
 ھەم ئۇنىڭ كۆرسەتكەن مۆجىزىلىرىنى.

زەبۇر

⁵ پەرزلىرىنى چۈشۈردى ئۇ ياقۇپ نەسلىگە،
قانۇنلىرىنى تۇرغۇزدى ئۇ ھەم ئىسرائىللارغا.

«بالاڭلارغا ئۆگىتىڭلار بۇلارنى» دەپ،
ئەمر قىلغاندى ئۇ ئەجدادىمىزغا.

⁶ ئەۋلادلىرىمىز بۇلارنى چوقۇم بىلگەي،
ھەتتا تۇغۇلماقچى بولغان بالىلارمۇ،
ئەۋلادىمۇ - ئەۋلاد بالىلىرىغا ئۆگەتكەي.

⁷ يار - يۆلەك قىلغاي ئۇلار خۇدانى،
رىئايە قىلىپ ئۇنىڭ ئەمرلىرىگە،

ئەجرىنى پۈكۈپ كۆڭۈللىرىگە.

⁸ دورىمىسۇن ئۇلار ئەجدادلىرىنى —
ئۇلارنىڭ ئىتائەتسىز، جاھىللىقىنى.

سەممىيەتسىزلىك بولمىسۇن دىللىرىدا،
ساداقەتسىزلىك بولمىسۇن ئۇلاردا.

⁹ ئوقىيالىق بولسىمۇ ئەفرايىم نەسلى،
جەڭدە ئارقىغا بۇرۇلۇپ قاچتى.

¹⁰ ئۇلار خۇدانىڭ ئەھدىسىگە بويسۇنمىدى،
ھەم ئۇنىڭ قانۇنى بويىچە ماڭمىدى.

¹¹ ئۇنتۇغاندۇر ئۇلار خۇدانىڭ ئىشلىرىنى،
يەنە ئۇنىڭ كۆرسەتكەن مۆجىزىلىرىنى.

¹² مىسىردىكى زوئان داللىرىدا،

كۆرسىتىلگەندى مۆجىزە ئەجدادلىرىمىزغا.
¹³ دېڭىزنى يېرىپ ئۇلارنى ئۆتكۈزگەندى،

سۇنى قىيا كەبى تىك تۇرغۇزغاندى.

¹⁴ كۈندۈزى يېتەكلىسە ئۇلارنى بۇلۇت بىلەن،

كېچىسى يول باشلىغاندى ئوتنىڭ نۇرى بىلەن.

زەبۇر

¹⁵ ئۇ چۆلدە تاشنى يېرىپ سۇ چىقارغاندى،

سۈيىنى دېڭىز كەبى مول قىلغاندى.

¹⁶ تاشلاردىن ئېتىلىپ چىقىپ سۇلار،

ئاققاندى دەريا كەبى ئۇلار.

¹⁷ ئەمما چۆلدە ئىسيان كۆتۈردى ئۇلۇغ خۇداغا،

شۇنىڭ بىلەن پاتتى ئۇلار يەنە ئېغىر گۇناھقا.

¹⁸ ئۇلار قەستەن سىناپ خۇدانى،

نەپسى ئۈچۈن تەلەپ قىلدى تائامنى.

¹⁹ دېگەندى ئۇلار ھاقارەت قىلىپ خۇداغا:

«ساللامدۇ داستىخان مۇشۇ چۆل - دالاغا؟»

²⁰ دەرۋەقە، ئۇ ئۇرۇۋىدى تاشنى،

سۇلار بۇلاقتەك ئېتىلىپ چىقتى.

«ئەمدى ئۇ بىزگە نان بىلەن

گۆشنى بېرەلەمدۇ؟» دېيىشتى.

²¹ ئاڭلاپ بۇنى پەرۋەردىگار غەزەپلەندى،

ياقۇپ نەسلىگە غەزەپ ئوتى چۈشتى،

قەھرى ئۇنىڭ ئىسرائىل نەسلىگە تەگدى.

²² ئىشەنمىدى ئۇلار خۇداغا،

تايانمىدى ئۇنىڭ نىجاتلىقىغا.

²³ بىراق خۇدا ئەمر قىلىپ يەنە ئاسمانغا،

بۇيرۇدى ئەرشنىڭ دەرۋازىسىنى ئېچىشقا.

²⁴ يېمەكلىكى ئۈچۈن كۆكتىن ياغدۇردى مانا،

دېمەك، ئەرش يېمەكلىكىنى بەردى ئۇلارغا.

²⁵ ئىنسانلار پەرىشتىلەرنىڭ نېنىنى يېدى،

خۇدا ئاتا قىلغاچ بۇنى، ئۇلار تويدى.

²⁶ خۇدا كۆكتە ئۇچۇردى شەرق شامىلىنى،

زەبۇر

- يېتەكلەپ كەلدى جەنۇب شاملىنى.
- ²⁷ چاڭ - توزاندەك ياغدۇردى گۆشلەرنى ئۇلارغا —
قۇشلارنى قوندۇردى ساھىلدىكى قۇملار كەبى ئەتراپىغا.
- ²⁸ ئۇ ياغدۇردى بۇلارنى بارگاھلىرىنىڭ ئوتتۇرىسىغا،
چۈشۈردى چېدىرلىرىنىڭ ئەتراپىغا.
- ²⁹ ئۇلار يېدى خالىغانچە، تويدى قورساقلىرى،
بولدى ئىجابەت ئۇلارنىڭ خۇدادىن تىلىگەنلىرى.
- ³⁰ لېكىن نەپسى ئۇلارنىڭ تېخى تويماي تۇرۇپلا،
چايناۋاتقان گۆشلىرى ئېغىزلىرىدا تۇرغاندىلا،
- ³¹ غەزىپى كېلىپ خۇدانىڭ ئۇلارغا،
قىرۋەتتى ئۇلارنىڭ ئەڭ جەسۇر پالۋانلىرىنى،
ئىسرائىللارنىڭ ياراملىق ياش يىگىتلىرىنى.
- ³² كۆردى شۇنچە كۆپ كۆرگۈلۈكنى، لېكىن توۋا قىلمىدى،
كۆردى شۇنچە كۆپ مۆجىزىلەرنى، لېكىن ئاڭا ئىشەنمىدى.
- ³³ شۇڭا خۇدا ھاياتىنى ئۇلارنىڭ
ئاخىرلاشتۇردى مەنسىزلىك ئىچىدە،
ئۆتتى يىللىرى دەككە - دۈككەدە.
- ³⁴ ئۆلۈم كەلگەندە ئۇلار ئەسكە ئالدى خۇدانى،
توۋا قىلىپ ئىخلاس بىلەن ئىزدەشكە باشلىدى ئۇنى.
- ³⁵ ئويلىدى ئۇلار «قورام تاشتەك باشپاناھىمىز —
ئۇلۇغ خۇدا — قۇتقۇزغۇچى، نىجاتكارىمىز.»
- ³⁶ لېكىن ئۇلارنىڭ ماختاشلىرى ئېغىزدا ئىدى،
تىللىرىدا دېگەنلىرى يالغان ئىدى.
- ³⁷ خۇداغا سادىقلىق يوق ئىدى كۆڭۈللىرىدە،
شۇڭا ئەمەل قىلمايتتى تۈزگەن ئەھدىسىگە.
- ³⁸ بىراق خۇدا يەنىلا رەھىمدىل بولغاچ،

زەبۇر

گۇناھلىرىنى كەچۈرۈپ، يوقاتمىدى ئۇلارنى،
 قايتا - قايتا بېسىۋالدى غەزىپىنى،
 ھەم تۆكۈمىدى قەھرىنىڭ ھەممىسىنى.
³⁹ ئەسلىدى ئۇ ئۇلارنىڭ ئىنسانلىقىنى،
 نەپەس كەبى كەتسە قايتىپ كەلمەيدىغانلىقىنى.
⁴⁰ بىراق ئۇلار ئىسيان قىلغاچ چۆلدە تالاي قېتىم،
 ئازار يەپ دىلى خۇدانىڭ، بولدى كۆڭلى يېرىم.
⁴¹ ئۇلار قايتىدىن يولدىن چىقىپ سىناپ خۇدانى،
 زېدە قىلدى ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن
 مۇقەددەس خۇدانىڭ يۈرىكىنى.
⁴² ئۇنتۇدى ئۇلار خۇدانىڭ كۈچ - قۇدرىتىنى،
 ئەستىن چىقىرىپ ياۋدىن قۇتۇلدۇرغان كۈنىنى.
⁴³ ئۇنتۇدى ئۇلار خۇدانىڭ مىسرىدىكى مۆجىزىلىرىنى،
 زوئان تۈزلەڭلىكىدە كۆرسەتكەن كارامەتلىرىنى.
⁴⁴ قانغا ئايلىنىدۇرۇپ قويغاچ خۇدا دەرياسىنى ئۇلارنىڭ،
 ئىچمەك مۇمكىن بولمىدى سۇلىرىنى دەريانىڭ.
⁴⁵ نەشتەلىك چىۋىن ئاپىتى پەيدا قىلدى ئۇلارغا،
 پاقىلارنى ئەۋەتتى زېمىنىنى خاراب قىلارغا.
⁴⁶ ئېتىزلىرى ئۇچرىدى چېكەتكىلەر ھۇجۇمغا،
 ھوسۇللىرىنىڭ ھەممىسى يەم بولدى ئۇلارغا.
⁴⁷ ۋەيران بولدى مۆلدۈردە ئۈزۈمزارلىرى،
 ئۇششۇپ قالدى سوغۇقتا ئەنجۈرلىرى.
⁴⁸ مۆلدۈر تېگىپ ۋەيران بولدى قوي - كالىلىرى،
 كۆيۈپ كەتتى چاقماق سوقۇپ چارۋا - ماللىرى.
⁴⁹ قەھر - غەزەپ، كۈلپەت، نەپرەت ياغدى خۇدادىن،
 كەلدى بۇ بىر تۈركۈم بۇزغۇنچى پەرىشتىلەر ئەرىشتىن.

زەبۇر

- ⁵⁰ غەزىپى چەككە يېتىپ خۇدانىڭ،
جېنىنى ئايماق بولۇپ ئۇلارنىڭ،
ۋابا كېسەل ئەۋەتتى ئۇلارغا.
- ⁵¹ پەرۋەردىگار ئۆلتۈرۈۋەتتى مىسىردا بارلىق تۇنجى بالىلارنى،
يەنى ھام ⁷ چېدىرنىڭ غۇرۇرى بولغان تۇنجى ئوغۇللارنى.
- ⁵² ئۇ خەلقنى پادا كەبى باشلاپ ماڭدى چوپان بولۇپ،
چۆل - باياۋان، جەزىرىدە پادىسىغا قويىچى بولۇپ.
- ⁵³ ئامان - ئېسەن قىلغاچ خۇدا ئۇلارنى،
قورقۇنچتىن خالىي ماڭدى يولىنى،
غەرق قىلدى دېڭىزغا دۈشمەنلىرىنى.
- ⁵⁴ خۇدا يېتەكلىدى ئۇلارنى مۇقەددەس زېمىنغا،
ئېلىپ كەلدى ئوڭ قولىدا ئېرىشكەن تېغىغا.
- ⁵⁵ خۇدا قوغلىۋېتىپ ئۇ يەردىن يات ئەللەرنى،
ئىسرائىللارغا بۆلۈپ بەردى يەرلىرىنى.
- ئىسرائىل قەبىلىسىگە ئېلىپ بەردى ئۆيلىرىنى.
- ⁵⁶ ئەمما ئۇلار ئىتائەتسىزلىك قىلىپ،
سناپ كۆردى ئۇلۇغ خۇدانى،
تەرك ئەتتى ئۇنىڭ پەرزلىرىنى.
- ⁵⁷ ئەجدادلىرىدەك يولدىن تېپىپ ۋاپاسىزلىق قىلدى ئۇلار،
ئىشەنچسىزلىكتە خۇددى ئېگىلىپ كەتكەن ياغا ئوخشار.
- ⁵⁸ ئېگىزلىكتە قۇرۇپ ئىبادەتگاھلار،
ياساپ ئۇنىڭغا ھەرخىل بۇتلار،
كەلتۈردى ئۇلار خۇدانىڭ ئاچچىقىنى،
ئۆرتىدى خۇدانىڭ يۈرىكىنى.

⁷ 51:78 ھام — نۇھنىڭ ئوغلى بولۇپ، ئۇ مىسىرلىقلارنىڭ ئەجدادىدۇر. «ھام چېدىرى» مىسىرنى كۆرسىتىدۇ.

زەبۇر

- ⁵⁹ بۇنى كۆرۈپ غەزەپلەندى پەرۋەردىگار،
رەت قىلىندى شۇ ھامان ئىسرائىللار.
⁶⁰ تەرك ئەتتى ئۇ يەنە شىلودىكى[®] ماكانىنى،
ئىنسانلار ئارىسىغا تىككەن چېدىرىنى.
⁶¹ قۇدرىتىنى[®] تاپشۇردى ئۇ ئەسىرلىككە،
شۆھرىتىنى^① بەردى ھەم دۈشمەنلەرگە.
⁶² تاشلاپ بەردى ئۆز قوۋمىنى قىلىچ ئاستىغا،
چاچتى ھەم غەزىپىنى ئۇلار بېشىغا.
⁶³ ئوتتا كۆيدى ئۇلارنىڭ قىران يىگىتلىرى،
ناخشا - كۈيسىز قالدى بەرنا قىزلىرى.
⁶⁴ يىقىلسىمۇ روھانىيلىرى تىغ ئالدىدا،
تۇل قالغان ئاياللىرى تۇتالمىدى ھازا.
⁶⁵ بۇ چاغ ئىگەم ئۇيۇقۇدىن ئويغانغان ئادەم كەبى،
شارابنىڭ كۈچى بىلەن روھلانغان باتۇر كەبى.
⁶⁶ مەغلۇپ قىلىپ چېكىندۈردى رەقىبلىرىنى،
مەڭگۈگە رەسۋا قىلىپ ئۇلارنى.
⁶⁷ خۇدا رەت قىلىپ يۈسۈپ چېدىرىنى،
تاللىماستىن ئەفرايىم قوۋمىنى،
⁶⁸ بەلكى تاللىدى يەھۇدا قوۋمىنى،
يەنى ئۆزى سۆيگەن سىئون تېغىنى.

[®]78: 60 ئىسلو — ئەفرايىملار ياشىغان بىر شەھەر بولۇپ، يېرۇسالېمدىن 32 كىلومېتىر يىراقلىققا جايلاشقان. ئەھدە ساندۇقى دەسلەپكى مەزگىللەردە مۇشۇ يەردە ساقلانغانىدى. «مۇقەددەس كىتاب. بىرىنچى ساموئىل» 1 - بابقا قارالسۇن.

[®]78: 61 61 - ئايەتتىكى «قۇدرىتى» ۋە «شۆھرىتى» دېگەن سۆزلەر خۇدا ئۆز قوۋمى بىلەن تۈزگەن ئەھدىسى ساقلانغان ساندۇقنى كۆرسىتىدۇ.

^①78: 61 61 - ئايەتتىكى «قۇدرىتى» ۋە «شۆھرىتى» دېگەن سۆزلەر خۇدا ئۆز قوۋمى بىلەن تۈزگەن ئەھدىسى ساقلانغان ساندۇقنى كۆرسىتىدۇ.

زەبۇر

69 قۇرۇلدى مۇقەددەس ئىبادەتگاھ ئاسمان - پەلەك،
 مەزمۇت ۋە ئەبەدىدۇر ئاسمان - زېمىن يارالغاندەك.
 70 پەرۋەردىگار تاللاپ داۋۇتنى،
 چاقىرىۋالدى قوي قوتىنىدىن ئۇنى.
 71 يەنى بېقىشتىن ساغلىق قويلارنى،
 چاقىردى بېقىشقا ياقۇپ قوۋمىنى -
 ئۆزىگە مەنسۇپ بولغان ئىسرائىللارنى.
 72 باقتى داۋۇت ئۇلارنى كۆڭۈل قويۇپ،
 يېتەكلىدى شۇنداقلا ماھىر بولۇپ.

79 - مۇناجات

ئاساف يازغان مۇناجات²

1 ئى خۇدا، يات ئەللەر بېسىپ كىردى زېمىنىڭغا،
 ئۇلار بۇلغاپ مۇقەددەس ئىبادەتخاناڭنى،
 خارابىگە ئايلاندۇردى يېرۇسالېمنى.
 2 ئاسماندىكى قۇشلارغا يەم قىلدى ئۇلار،
 قۇللىرىڭنىڭ جەسەتلىرىنى.
 تاشلاپ بەردى دالادىكى ھايۋانلارغا،
 مۆمىن بەندىلىرىڭنىڭ ئەتلىرىنى.
 3 يېرۇسالېمدا دەريا قىلىپ ئېقىتتى ئۇلار،
 خەلقىڭنىڭ قانلىرىنى.

²79:0 ئاساف يازغان بۇ مۇناجات بابىل پادىشاھى نەبۇكەدنەسەر مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 587 - يىلى يېرۇسالېمنى، جۈملىدىن ئۇ يەردىكى مۇقەددەس ئىبادەتخانىنى ۋەيران قىلىپ، كۆپ ساندىكى ئىسرائىللارنى ئەسىر ئېلىپ، بابىلغا ئېلىپ كەتكەندىن كېيىن يېزىلغان بولۇشى ئېھتىماللىققا يېقىن.

زەبۇر

بىرەر تىرىك جاننىمۇ قالدۇرمىدى ھەتتا،
كۆمگىلى جەسەتلىرىنى.

⁴ ھاقارىتىگە قالدۇق قوشنا ئەللەرنىڭ،

مەسخىرە نىشانى بولدۇق ئۇلارنىڭ.

⁵ ئى پەرۋەردىگار، غەزىپىڭ قاچانغىچە، مەڭگۈگىمۇ؟!

ئوت بولۇپ يانغان غەزىپىڭ بېسىلارمۇ؟

⁶ قەھرىڭنى چاچ سېنى تونۇمىغان ئەللەرگە،

ۋە ساڭا ئېتىقاد قىلمىغان سەلتەنەتلەرگە.

⁷ چۈنكى ئۇلار ۋەيران قىلدى ياقۇپنىڭ نەسلىنى،

خانئوھىران قىلىپ ئۇنىڭ ماكانىنى.

⁸ بىزدىن ئالما سورىقنى گۇناھ قىلسا ئەجدادىمىز،

بىزگە تېزراق رەھىم قىلغىن،

بەكمۇ ناچار چۈنكى بىزنىڭ ئەھۋالىمىز.

⁹ ئى نىجاتكارىمىز پەرۋەردىگار،

شۆھرىتى ئۈچۈن نامىڭنىڭ،

بولغىن بىزگە مەدەتكار.

كەچۈرگەيسەن گۇناھىمىزنى،

نامىڭ ئۈچۈن قۇتقۇزغىن بىزنى.

¹⁰ «قېنى ئۇلارنىڭ خۇداسى» دەپ،

يات ئەللەر مازاق قىلسا بولامدۇ؟

قىرغىن قىلغان تۇرسا ئۇلار قۇللىرىڭنى،

كۆرسەت بىزگە ئۇلارنى جازالىغانلىقىڭنى.

¹¹ ئەسىرلەرنىڭ ئاھ - زارلىرىنى ئاڭلىغايىسەن،

ئۆلۈمگە بۇيرۇلغانلارنى قۇدرىتىڭدە ساقلىغايىسەن.

¹² ئى ئىگەم،

ساڭا قىلغان ھاقارىتىنى قوشنا ئەللەرنىڭ،

زەبۇر

يەتتە ھەسسە ئاشۇرۇپ ئۆزىگە بەر ئۇلارنىڭ.
¹³ بىز سېنىڭ ئۆز قوۋمىڭ، قوي پاداڭدۇرمىز،
 ساڭا مەڭگۈ ھەمدۇسانا - شۈكۈر ئېيتىمىز،
 مەدھىيەمىزنى ئەۋلادتىن - ئەۋلادقىچە داۋام ئېيتىمىز.

80 - مۇناجات

بۇ ئاساق يازغان مۇناجات بولۇپ، «گۇۋاھلىق نېلۇپەرى» دېگەن ئاھاڭدا ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ ئى ئىسرائىللارغا قويىچى بولۇپ يول باشلىغۇچى،
 يۈسۈپ نەسلىنى قوي پادىسىدەك يېتەكلىگۈچى،
 كېرۇبلار[®] ئوتتۇرسىدا تەختتە ئولتۇرغۇچى،
 ئۆتۈنەي، بىزگە قۇلاق سالغىن،
 شان - شەرەپلىك نۇرۇڭنى چاققىن.
² ئەفرايىم، بىنيامىن ۋە ماناسسە قەبىلىلىرىمىزدە،
 كۆرسىتىپ قۇدرىتىڭنى، قۇتقۇزغىن بىزنى.
³ قايتا گۈللەت بىزنى ئى خۇدا،
 كۆرسەتكىن بىزگە دىدارىڭنى،
 شۇندا تاپارمىز نىجاتلىقنى.
⁴ ئى پەرۋەردىگار - قۇدرەتلىك سەردار خۇدا،
 غەزىپىڭدىن قوبۇل كۆرمەي دۇئايمىزنى،

[®]80: 1 كېرۇب - پەرىشتىگە ئوخشايدىغان، ئەرىشتە ياشايدىغان ئىنتايىن كۈچلۈك بىر خىل قاناتلىق مەخلۇق. ئەينى ۋاقىتتا خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقىنىڭ ئۈستىگە بۇ مەخلۇقنىڭ ئىككى دانە ھەيكىلى ئورنىتىلغان. خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقىنىڭ يەنە بىر ئىسمى «خۇدانىڭ تەختى» دۇر. شۇ سەۋەبتىن «كېرۇبلار ئوتتۇرسىدا تەختتە ئولتۇرغۇچى» دەپ ئېلىنغان.

زەبۇر

قاچانغىچە رەت قىلارسەن بىزلەرنى؟

⁵ قايغۇ بەردىڭ نان ئورنىغا يېيىشكە،

چېلەك - چېلەك ياشنى بەردىڭ ئىچىشكە.

⁶ قىلدىڭ قوشنا ئەللەرگە بىزنى تاللىشىش نىشانى،

دۈشمەنلىرىمىز ئۆزئارا مەسخىرە قىلىشار بىزنى.

⁷ ئى قۇدرەتلىك سەردار خۇدا،

قايتا گۈللەت بىزنى،

كۆرسەتكىن بىزگە دىدارىڭنى،

شۇندا تاپارمىز نىجاتلىقنى.

⁸ مىسىردىن ئېلىپ كەلدىڭ بىر تۈپ ئۈزۈم كۆچىتى،^④

يات ئەللەرنى قوغلاپ ئۆزۈڭ تىكتىڭ ئۇنى.

⁹ زېمىن تەييار قىلىپ بەردىڭ ئۇ كۆچەتكە،

يىلتىز تارتىپ كەڭ يېيىلدى زېمىنغا.

¹⁰ تاغلار قالدى ئۇنىڭ سايىسى تېگىدە،

كېدىر دەرەخلىرى قالدى شاخلىرى ئاستىدا.

¹¹ ئۇ ئۇزارتتى شاخلىرىنى تا دېڭىزغىچە،

نوتىلىرىنى فىرات دەرياسىغىچە.

¹² نېچۈن بۇزۇپ ئۇنىڭ قاشاسىنى،

يولدىن ئۆتكەنلەرگە بېرىسەن مېۋىسىنى؟

¹³ ئورماندىكى ياۋا توڭگۇز ئۇنى خاراب قىلماقتا،

دالادىكى ھايۋاناتلار ئۇنىڭدىن ئوزۇقلانماقتا.

¹⁴ ئى قۇدرەتلىك سەردار خۇدا،

قايتا كەلگىن يېنىمىزغا.

سامادىن نەزەر سېلىپ ئۈزۈمزارلىققا،

غەمخورلۇق قىلغىن ئۈزۈم تاللىرىغا.

^④ 80: 8 بىر تۈپ ئۈزۈم كۆچىتى — ئىسرائىللارغا سىمۋول قىلىنغان.

زەبۇر

¹⁵ ئوڭ قولۇڭدا ئۆستۈرگەن يىلتىزغۇ بۇ،
 ئۇ ئۆزۈڭ ئۈچۈن چوڭ قىلغان ئوغلۇڭ ئىدىغۇ.
¹⁶ مانا ئۇ كېسىۋېتىلدى، كۆيدۈرۈلدى ئوتتا،
 ھالاک بولماقتا غەزەپلىك بېقىشىڭدا.
¹⁷ قانات ئاستىڭغا ئالغايىسەن ئۆزۈڭ تاللىغانى،
 ئامان قىلغايىسەن ئۆزۈڭ ئۈچۈن ئۆستۈرگەنى.
¹⁸ بىزلەر ھەرگىز سەندىن ئايرىلمايمىز شۇندا،
 گۈللەتكىن بىزنى، ئىبادەت قىلىمىز ساڭا.
¹⁹ ئى پەرۋەردىگار — قۇدرەتلىك سەردار خۇدا،
 قايتا گۈللەت بىزنى،
 كۆرسەتكىن بىزگە دىدارىڭنى،
 شۇندا تاپارمىز نجاتلىقنى.

81 - مۇناجات

بۇ ئاساف يازغان مۇناجات بولۇپ، نەغمىچىلەر بېشىغا «گىتتىنى» تا[®] چېلىنسۇن دەپ تاپشۇرۇلغان.

¹ كۈچ - قۇۋۋىتىمىز بولغان خۇداغا،
 شادلىقتا مەدھىيەلەر ئوقۇڭلار.
 ياقۇپ ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدانى
 خۇش بولۇپ كۈي - ناخشىغا قېتىڭلار.
² چىلتار، داپ، مۇڭلۇق لىرانى ئېلىپ قولۇڭلارغا،
 مەدھىيە ناخشاڭلارنى تەڭكەش قىلىپ ئېيتىڭلار.

[®] 81:0 گىتتىنى — گات شەھرىدە ئىجاد قىلىنغان بىر خىل ساز ياكى ئاھاڭنىڭ نامى. يەنە بىر چۈشەندۈرۈلۈشتە، بىرەر بايرام ياكى مۇراسىمدا ئېيتىلغان ناخشىدۇر.

زەبۇر

³ يېڭى ئاي تۇغقاندا ۋە ئاي تولغاندا،
بايرام قىلىپ بۇرغىلارنى چېلىڭلار.
⁴ بۇ ئىسرائىللارغا چۈشكەن بىر پەرماندۇر،
ياقۇپ ئېتىقاد قىلغان خۇدانىڭ ھۆكۈمدۇر.
⁵⁻⁶ يۈسۈپ نەسلىنى مىسىردىن چىققان ۋاقتىدا،
بۇنى ئىسرائىللارغا قانۇن قىلىپ بېكىتكەندۇر.

مەن ناتونۇش بىر ئاۋازنى ئاڭلىدىم:
«ئۇنىڭ مۇرىسىنى يۈكتىن بىكار قىلدىم،
قوللىرىنى سېۋەتتىن ئازاد قىلدىم.
⁷ قىستاڭچىلىقتا ندا قىلساڭ،
مەن سېنى قۇتۇلدۇردۇم.
قارا بۇلۇتلار ئارىسىدىن ساڭا جاۋاب بەردىم،
مىرىبادا[®] ئاققان سۇ بويىدا سېنى سىندىم. سېلاھ
⁸ تىڭشا خەلقىم، قۇلاق سال ئەي ئىسرائىللار!
مەن سىلەرنى ئاگاھلاندۇراي:
⁹ زېمىنىڭلاردا يات ئىلاھلارغا ئورۇن بەرمەڭلار،
ھەم ئۇلارغا باش قويۇپ، سەجدە قىلماڭلار.
¹⁰ سىلەرنى مىسىردىن ئېلىپ چىققان
پەرۋەردىگارنىڭلار مەندۇرمەن.
ئېغىزىڭلارنى ئاچساڭلار،
بەرىكەتكە تولدۇرمەن.
¹¹ بىراق خەلقىم سۆزۈمنى ئاڭلىدى،

[®] 7:81 مىرىبا — جاينىڭ ئىسمى بولۇپ، ئېلىشىش، جېدەل دېگەن مەنىدە. ئىسرائىللار بۇ يەرلەردە مۇسا پەيغەمبەردىن رەنجىگەندى ۋە پەرۋەردىگارنى سىنماقچى بولغانىدى. «تەۋرات. مىسىردىن چىقىش» 17 - بابقا قارالسۇن.

زەبۇر

ئىسرائىل خەلقى ماڭا بويسۇنمىدى.

¹² شۇڭا مەن قويۇۋەتتىم ئۇلارنى ئۆز تەرسالىقىغا،

مېڭىۋەردى دەسسەپ ئۇلار ئۆزى خالىغان يوللارغا.

¹³ خەلقىم سۆزۈمگە قۇلاق سالسا ئىدى،

ئىسرائىللار مەن باشلىغان يولدا ماڭسا ئىدى.

¹⁴ دۈشمەنلىرىنى ئۇلارنىڭ تېزلا باش ئەگدۈرەر ئىدىم،

رەقىبلىرىگە قۇدرىتىمنى بىلدۈرۈپ قۇيەر ئىدىم.

¹⁵ شۇندا، ماڭا ئۆچمەنلەر قورقۇپ بويسۇنار ئىدى،

ئۇلار ھەمىشە شەرمەندىلىكتە قالار ئىدى.

¹⁶ سىلەرنى بۇغداينىڭ ئەڭ ئېسىلىدا باقار ئىدىم،

تاشتىن ھەسەل چىقىرىپ تەشنىلىقنىڭلارنى قاندۇرار ئىدىم.»

82 - مۇناجات

ئاساق يازغان مۇناجات

¹ خۇدا باش بولۇپ ئولتۇرۇپ ئەرىشتىكى مەجلىستە،

دەيدۇ مۇنداق ھۆكۈمدارلارغا:

² «ناھەق ھۆكۈم چىقىرىسىلەر قاچانغىچە؟

رەزىللەرگە يان باسسسىلەر نە چاغقىچە؟ سېلاھ

³ يېتىم - يېسىر، نامراتلارغا كۆرسىتىڭلار ئادالەتنى،

ئاقلاڭلار ئېزىلگەنلەر ۋە ئاجىزلارنى.

⁴ مىسكىن ۋە يوقسۇللارنى قۇتقۇزۇڭلار،

رەزىللەردىن ئۇلارنى ئازاد قىلىڭلار.

⁵ نادان ۋە بىلىمسىزدۇر ئۇلارنىڭ ھەممىسى،

ماڭار ئۇلار زۇلمەت ئارا، تەۋرەر يەرنىڭ ئۇللىرى.

زەبۇر

⁶ دېگەندىم سىلەرگە: سىلەر «ئىلاھلار»،
 ھەممىڭلار ئۇلۇغ خۇدانىڭ «پەرزەنتىسىلەر»!
⁷ لېكىن سىلەرمۇ باشقا بەندىلەردەك ئۆلىسىلەر،
 خۇددى بارلىق ھۆكۈمرانلاردەك تۈگەيسىلەر.»

⁸ سوراق قىلغىن يەر يۈزىگە كېلىپ ئى خۇدا،
 چۈنكى پۈتكۈل خەلقلەر تەۋەدۇر ساڭا.

83 - مۇناجات

ئاساق يازغان مۇناجات

¹ ئۇن چىقارماي جىمىپ قالما ئى خۇدا،
 سۈكۈت قىلىپ يوقاپ كەتمە ئى خۇدا.
² چۈنكى ساڭا ئۆچ بولغانلار
 باش كۆتۈرۈپ چىقماقتا.
 ساڭا دۈشمەن بولغانلار
 شۇنچە داۋراڭ سالماقتا.
³ ئۇلار قۇۋلۇق ئىشلىتىپ،
 سۇيقەست قىلار خەلقىڭگە.
 قارشى پىلان تۈزۈشەر،
 سەن قەدىرلىگەنلەرگە.
⁴ دەيدۇ ئۇلار:

«يۈرۈڭلار، بارچە قوۋم قاتارىدىن يوق قىلايلى ئىسرائىللارنى،
 ئېلىنىمىسۇن ئىككىنچى ئېغىزىمىزغا ئۇلارنىڭ نامى.»
⁵ ئۇلار بىرگە مەسلىھەتلەر قىلىشماقتا،

زەبۇر

ساڭا قارشى ئىتتىپاقمۇ تۈزۈشمەكتە.
⁶ مانا، ئىدوملۇقلار، ئىسمائىلنىڭ نەسلىلىرى،

موتابلىقلار ۋە ھاگرىلار،

⁷ گىبال، ئاممون ۋە ئامالەك،

فلىستىيە ھەمدە تىر ئاھالىلىرى،

⁸ ئاسسۇرىيەمۇ ئۇلارغا قوشۇلدى،

ئۇلار لۇت ئوغۇللىرىغا

يار - يۆلەك بولۇپ كەلگەندى. سېلاھ

⁹ ئى خۇدا، سەن مەدىيانلىقلارغا

قىشون دەرياسىدا سىسرا ۋە يابىنغا

قانداق تاقابىل تۇرغان بولساڭ،

شۇنداق تاقابىل تۇرغىن ئۇلارغا.

¹⁰ ئۇلار ئېندور يېزىسىدا قىرىلغاندى،

تەنلىرى تېزەك كەبى ئوغۇتقا ئايلانغاندى.

¹¹ ھالاك قىلغايىسەن ئۇلارنىڭ

بەگلىرىنى ئورپ ۋە زىيىتتەك،⁷

ئەمىرلىرىنى زەباخ ھەم زالمۇنادەك.⁸

¹² چۈنكى ئۇلار مۇنداق دېگەندى:

«ئۆزىمىزنىڭ مۈلكى قىلىۋالايلى

خۇدانىڭ چىمەن - يايلاقلىرىنى.»⁹

¹³ ئى ئىلاھىم، سەرسان قىلىۋەت ئۇلارنى

بوراندا قالغان قامغاق تەك.

سورۇۋەتكىن ئۇلارنى

⁷ 83: 11 ئورپ ۋە زىيىت — مەدىيانلارنىڭ بەگلىرى ياكى سەركەردىلىرىدۇر.

⁸ 83: 11 زەباخ ۋە زالمۇنا — مەدىيانلارنىڭ ئەمىرلىرىدۇر.

⁹ 83: 12 چىمەن - يايلاق — ئىسرائىلىيە زېمىنىنى كۆرسىتىدۇ.

زەبۇر

شامالدا قالغان ساماندەك.

¹⁴ كۆيدۈرۈۋەتكىن ئۇلارنى —

ئوتقا ئوخشاش ئورمانلىققا تۇتاشقان،

يالقۇن كەبى تاغ باغرىغا ياماشقان.

¹⁵ قوغلىۋەتكىن ئۇلارنى بورىنىڭ بىلەن،

ۋەھمە سال ئۇلارغا قۇيۇنۇڭ بىلەن.

¹⁶ چۈشۈرگىن نومۇستا يۈزىنى، ئى پەرۋەردىگار،

تاكى ياردەم سورىغىچە سېنىڭدىن ئۇلار.

¹⁷ قارا يۈز بولغاي ئۇلار نومۇستىن،

رەسۋا بولۇپ يوقالغاي زېمىندىن.

¹⁸ ئۇلار بىلسۇنكى، پەقەت پەرۋەردىگار^①

پۈتكۈل جاھاندا ئەڭ بۈيۈك تۇرار.

84 – مۇناجات

كوراھنىڭ ئەۋلادلىرى يازغان مۇناجات بولۇپ، «گىتتىفى» تا^② ئورۇنلانغۇن دەپ،
نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ نەقەدەر ئەزىز دۇر ئۇچرىشىش جايىڭ،

ئى پەرۋەردىگار — قۇدرەتلىك سەردار.

² سېغىنىپ شۇنچىلىك بولدۇم مەن تەشنا،

ئى ئىگەم ئىبادەتخانىنىڭ ھويلىلىرىغا.

^① 83:18 پەرۋەردىگار — بۇ ئايەتتە خۇدانىڭ خاس نامى بولۇپ، ئىبرانىچە نۇسخىدا «ياھۋەھ»

دەپ ئېلىنغان.

^② 84:0 گىتتىفى — گات شەھىرىدە ئىجاد قىلىنغان بىر خىل ساز ياكى ئاھاڭنىڭ ئىسمىدۇر. يەنە بىر چۈشەندۈرۈلۈشىدە، «بۇ بايرام ياكى مۇراسىمدا ئېيتىلىدىغان ناخشا» دېيىلگەن.

زەبۇر

بولماقتا قەلبىم ۋە جىسمىم شۇنچە ئىنتىزار،
 ھاياتلىق بۇلىقى بولغان بىردىنبىر خۇداغا.³
 3 ماڭا شاھ بولغان ئى قۇدرەتلىك سەردار خۇدا،
 قۇربانلىق سۇپاڭنىڭ ئەتراپلىرىغا،
 ھەتتا قۇشقاچلار سالىدى ئۇۋا،
 قارلىغاچمۇ جاي تاپتى باللىرىنى بېقىشقا.
 4 نەقەدەر بەختلىك ئىبادەتخاناڭدا بولغانلار،
 توختىماستىن ساڭا ھەمدۇسانا ئوقۇۋاتقانلار. سېلاھ
 5 نەقەدەر بەختلىك سەندىن كۈچ - قۇدرەت تاپقانلار،
 قەلبىدىن سىئوننى تاۋاپ قىلىشقا ئىنتىزار بولغانلار.
 6 يىغا - زار قاپلىغان قۇرغاق جىلغىدىن ئۆتكەندە ئۇلار،
 ئۇ يەرنى بۇلاقلىق ماكانغا ئايلاندۇرار،
 ئۇ يەر كۈز يامغۇرلىرى بىلەن بەرىكەتلىنەر.
 7 ماڭغانسېرى ئۇلار قۇۋۋەت ئۈستىگە قۇۋۋەت تاپار،
 سىئونغا يېتىپ بېرىپ، خۇدانىڭ ھۇزۇرىدا ھازىر بولار.
 8 ئى پەرۋەردىگار - قۇدرەتلىك سەردار خۇدا،
 قۇلاق سالغىن دۇئالىرىمغا.
 تىڭشىغىن ئىلتىجايىمنى،
 ئى ياقۇپنى تاللىغان خۇدا. سېلاھ
 9 ئىلاھىم، كۆڭۈل بۆلگىن قالقىنىمىز پادىشاھقا،
 نەزىرىڭنى بەر ئۆزۈڭ تاللىغىنىڭغا.
 10 بەرھەق، ئىبادەتخاناڭدا⁴ ئۆتكەن بىر كۈن،
 ئەۋزەلدۇر باشقا يەردە ئۆتكەن مىڭ كۈندىن.

³84:2 ھاياتلىق بۇلىقى بولغان بىردىنبىر خۇدا - بەزى تەرجىمىلەردە «ھايات خۇدا» دەپ

ئېلىنغان.

⁴84:10 ئىبادەتخاناڭدا - بەزى تەرجىمىلەردە «ئىبادەتخاناڭنىڭ ھويلىلىرىدا» دەپ ئېلىنغان.

زەبۇر

ئەلا بىلىمەن خۇدا ئۆيىنىڭ بوسۇغىسىدا تۇرۇشنى،
 رەزىللەرنىڭ راھەت - پاراغەتلىك ئۆيدە ياشاشتىن.
¹¹ بىزگە قۇياش، قالداندۇر پەرۋەردىگار ئىگىمىز،
 ئاتا قىلار ئۇ شان - شۆھرەت ۋە شاپائەت.
 دۇرۇس يولدا ماڭغانلاردىن،
 ئايماس ياخشىلىقنى تائەبەد.
¹² ئى پەرۋەردىگار — قۇدرەتلىك سەردار،
 بەختلىكتۇر ساڭا تايانغانلار.

85 - مۇناجات

كوراهنىڭ ئەۋلادلىرى يازغان مۇناجات بولۇپ، ناخشا قىلىپ ئېيتىلسۇن دەپ،
 نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ نەزىرىڭ تەگكەن زېمىنغا ئىلتىپات ئەيلەپ ئى ئىگەم،
 قايتا گۈللەپ - ياشناتقاندىڭ يۇرتىنى ياقۇپنىڭ.
² ئەپۇ قىلىپ قىلمىشنى خەلقىڭنىڭ،
 كەچۈرگەندىڭ گۇناھلىرىنى ئۇلارنىڭ. سېلاھ
³ ئاچچىقىڭنى يۇتۇۋېتىپ ئىچىڭگە،
 ئوتتەك يانغان قەھرىڭنى باسقاندىڭ.
⁴ بىزگە نىجاتلىق بېرىپ كەلگەن ئى خۇدا،
 بىزگە بولغان ئاچچىقىڭغا ھاي بېرىپ،
 ئالغىن بىزنى قايتىدىن ئۆز مېھرىڭنىڭ قوينىغا.
⁵ بىزگە خۇدا ئەبەدىي غەزەپلىنىپ تۇرامسەن؟
 غەزىپىڭنى ئەۋلادتىن - ئەۋلادقىچە سوزامسەن؟
⁶ شادلىنىشى ئۈچۈن سەندىن خەلقىڭنىڭ

زەبۇر

بىزنى قايتا گۈللەندۈرۈپ قويمامسەن؟
⁷ بىزگە بەرگىن مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىڭنى،
 ئاتا قىلغىن بىزگە ھەم نىجاتلىقىڭنى.

⁸ قۇلاق سالاھىي خۇدانىڭ سۆزلىرىگە،
 خاتىرجەملىك، ئامانلىق بېرىدۇ ئىگەم
 ئۆز خەلقى ۋە تەقۋادارلىرىغا،
 ماڭمىسۇن دەپ خاتا يولدا ئۇلار يەنە.
⁹ شۇنداق، ئىخلاسەنلەرنى قۇتقۇزار خۇدا،
 زاھىر بولۇپ شان - شەرىپى زېمىنىمىزدا.

¹⁰ خۇدانىڭ مەڭگۈلۈك مۇھەببىتى ۋە ساداقىتى
 ئېلىپ كېلەر ھەققانىيلىق ۋە ئامانلىقنى.
¹¹ ۋاپادارلىق زېمىنىدا مەۋجۇت بولار،
 ھەققانىيلىق ئەرشلەردىن باقار.
¹² پەرۋەردىگار بەرىكەت ئاتا قىلار،
 يەرلىرىمىز چوقۇم ھوسۇللۇق بولار.
¹³ ھەققانىيلىق، ئەلچىسى بولۇپ خۇدانىڭ،
 كېلەر ئالدىدا يول ھازىرلاپ پەرۋەردىگارنىڭ.

86 - مۇناجات

داۋۇتنىڭ دۇئاسى

¹ بىچارە ۋە موھتاجدۇرمەن، ئى رەببىم خۇدا،
 ئىدايمغا قۇلاق سېلىپ جاۋاب بەرگىن ماڭا.
² ساڭا سادىق بەندەڭنىڭ ساقلاپ قالغىن جېنىنى.

زەبۇر

قۇتقۇزۇۋالغىن، پەقەتلا ساڭا تايانغان قۇلۇڭنى.
چۈنكى سەنلا بىردىنبىر مېنىڭ خۇدايمسەن.
³ ئى رەببىم، ئىلتىپات ئەيلىگىن ماڭا،
قىلماقتىمەن كۈنبويى ئىلتىجا ساڭا.
⁴ مەن يېقىر قۇلۇڭنىڭ كۆڭلىنى بىر شاد قىلغىنا،
چۈنكى مەن سېغىنىپ دۇئا قىلمەن ساڭا.
⁵ ئى رەببىم، بەرھەق سەن مېھرىبان ۋە ئەپۇچان،
مېھرىڭ چەكسىز، ئىلتىجا قىلغانلارغا ھەر قاچان.
⁶ ئى پەرۋەردىگار، كۆڭۈل بۆلگىن مېنىڭ دۇئايىمغا،
قۇلاق سالغىن شەپقەت سورىغان ئىلتىجايىمغا.
⁷ سېغىنىمەن رەببىم سېنى كۈن چۈشكەندە بېشىمغا،
چۈنكى سەن جاۋاب بېرىپ كەلدىڭ ماڭا دائىما.
⁸ يېگانىسەن ئى رەببىم غەيرىي ئىلاھلار[®] ئالدىدا،
ئۇلۇغ ئىشنى قىلغۇچى پەقەت بىر ئۆزۈڭلا.
⁹ سەن ياراتقان بارلىق قوۋملار
كېلىپ ئالدىڭغا سەجدە قىلار
ھەم نامىڭنى ئۇلۇغلار ئۇلار.
¹⁰ ئاجايىپ ئۇلۇغ مۆجىزىلەر ئىگىسىسەن،
بەرھەق، يالغۇز سەنلا خۇدادۇرسەن.
¹¹ پەرۋەردىگار، ئۆگەتكىن ماڭا يولۇڭنى،
ئەگشىپ ساڭا ھەق يولدا ياشاي.
قاراتقىن ئۆزۈڭگىلا بۇ قەلبىمنى،
چىن دىلىمدىن ساڭا ئىخلاس قىلاي.
¹² پۈتۈن قەلبىم بىلەن شۈكۈرلەر ئېيتىمەن ساڭا،

[®]86:8 ئىلاھلار — بۇ يەردە ئېيتىلغان «ئىلاھلار» دۇنيادىكى ھەر خىل خەلقلەر ئىشىنىدىغان يالغان ئىلاھلارنى كۆرسىتىدۇ.

زەبۇر

ئۇلۇغلايمەن نامىڭنى مەشگۈگە رەببىم خۇدا.
¹³ چۈنكى قۇتقۇزدۇڭ جېنىمنى جەھەننەم دەرگاھىدىن،
 ئۆزگەرمەس مۇھەببىتىڭ شۇنچە چەكسىز بولغاچ ماڭا.
¹⁴ ئى خۇدا، ماڭا قارشى تۇردۇ مەنمەنچىلەر،
 جېنىمنى ئالماق ئۈچۈن ئىزدەر مېنى ۋەھشىيلەر.
 كۆزگە ئىلىپ قويماس سېنى قىلچە ئۇلار.
¹⁵ لېكىن رەببىم رەھىمدىل، شەپقەتلىكسەن،
 ئاسانلىقچە غەزەپلەنمەيسەن،
 مېھىر - مۇھەببەت، ساداقەتتە چەكسىز سەن.
¹⁶ ھالىمغا باق، ماڭا شەپقەت ئەيلىگىن،
 مەندەك قۇلۇڭغا كۈچ - مادار ئاتا قىلغىن،
 پېقىر قۇلۇڭنى مۇشەققەتتىن قۇتقۇزغىن.
¹⁷ كۆرسەت ماڭا شەپقىتىڭنى،
 ياردەم بەرگىن ئى پەرۋەردىگار،
 تاپسۇن قەلبىم تەسەللى،
 بولسۇن شەرمەندە ماڭا ئوچ بولغانلار.

87 - مۇناجات

كوراھنىڭ ئەۋلادلىرى يازغان مۇكئۇق مۇناجات

¹ مۇقەددەس تاغلار ئارا خۇدا قۇرغان شەھەر[®] تۇرار.
² پەرۋەردىگار ئىسرائىلىيەنىڭ بارلىق جايلاردىن
 سىئون شەھىرىنى ئەڭ ياخشى كۆرەر.

[®]87: 1 خۇدا قۇرغان شەھەر — سىئون شەھىرىنى، يەنى يېرۇسالېمنى كۆرسىتىدۇ.

زەبۇر

³ ئەي خۇدانىڭ شەھىرى،
شەرىپىڭگە پۈتۈلمەكتە ئۇلۇغ ئىشلار. سېلاھ

⁴ راخابلىق[®] ۋە بابىللىقلار باردۇر مېنى تونۇغانلار ئارسىدا،
فلىستىيەلىك، تىرلىق ھەم ئېفىيوپىيەلىكمۇ شۇ قاتاردا.
دەيمەن ئۇلار ھەققىدە: «بۇ ئادەملەر تۇغۇلغان سىئوندا.»

⁵ سىئون توغرىلىق مۇنداق ئېيتىلار:
«سىئوندا تۇغۇلغان ھەر مىللەتتىن بولغانلار»،
ئۇلۇغ خۇدا ئۆزى سىئوننى پۇختا قىلار.
⁶ يات قوۋمنى پۈتكىنىدە تىزىمغا پەرۋەردىگار:
«بۇ كىشى سىئوندا تۇغۇلغان» دەپ يېزىپ قوياي. سېلاھ
⁷ ناخشىچى، ئۇسسۇلچىلار ناخشىنى مۇنداق ئېيتار:
«ئەي سىئون، مېنىڭ ھايات مەنبەيم سېنىڭدۇر.»

88 - مۇناجات

كوراھنىڭ ئەۋلادلىرى ۋە ئەزراخنىڭ ئوغلى ھېمان يازغان تەرىبىيەۋى مۇناجات
بولۇپ، «ماخالات - لېئانوت» ئاھاڭىدا ناخشا قىلىپ ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر
بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ ئى پەرۋەردىگار، نىجاتكارىم خۇدا،
كېچە - كۈندۈز مەن ساڭا قىلدىم نىدا.
² قوبۇل قىلغىن دۇئايمىنى،

[®] 87: 4 راخاب — مىسىرنىڭ لەقىمىدۇر.

[®] 87: 4 4 - ئايەت خۇدانىڭ ئېيتقان بىۋاسىتە سۆزلىرىدۇر.

زەبۇر

ئاڭلىغىن نىدايىمنى.

³ چۈنكى دەردلەر جېنىمغا پاتتى،

ھاياتىمىمۇ ئۆلۈمگە يېقىنلاشتى.

⁴ بىر پۈتۈم ساڭگىلىدى گۆر ئاغزىغا،

كۈچ - مادار قالمىدى ھېچ تېنىمدا.

⁵ ئۆلۈكلەردىن ھېچبىر پەرقسىزمەن،

تېنىم لەھەتتىكى مۇردىدە كلا.

ئۇنتۇلغانمەن ئۆلۈكلەردەك،

مېھرىڭدىن مەھرۇممەن ئۇلاردە كلا.

⁶ تاشلىۋەتتىڭ سەن مېنى چوڭقۇر ھاڭغا،

تاشلىدىڭ ھەم زۇلمەت، قاراڭغۇلۇققا.

⁷ يەلكەمنى باستى يۈك بولۇپ سېنىڭ قەھرىڭ،

ماڭا قاتتىق زەربە بولدى ھايات دولقۇنلىرىڭ. سېلاھ

⁸ يىراق قىلدىڭ مېنىڭدىن دوستلىرىمنى،

يىرگەندۈردۈڭ مېنىڭدىن ھەم ئۇلارنى،

قاماپ قويدۇڭ چىقالماس قىلىپ مېنى.

⁹ ئى پەرۋەردىگار، كۆزلىرىم خىرەلەشتى ئازابتا،

ھەر كۈنى قىلىمەن ساڭا ندا،

قوللىرىمنى كۆتۈرۈپ دۇئاغا.

¹⁰ ئۆلۈكلەرگە كۆرسەتمە كىچىمۇسەن كارامەتلىرىڭنى؟

مۇردىلار ئورنىدىن تۇرۇپ مەدھىيەلەرمۇ سېنى؟ سېلاھ

¹¹ قەبرىدە كىممۇ بايان قىلسۇن مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىڭنى؟

ئۆلۈكلەر ماكاندا كىممۇ ماختىسۇن ساداقىتىڭنى؟

¹² قاراڭغۇلۇقتا كىممۇ كۆرەلسۇن كارامەتلىرىڭنى؟

«ئۇنتۇلغانلار زېمىنى» دا ياخشىلىقىڭنى؟

¹³ ئى پەرۋەردىگار، نالە قىلىمەن ساڭا،

زەبۇر

ھەر سەھەردە قىلىپ دۇئا.
¹⁴ ئى پەرۋەردىگار، تاشلىۋەتتىڭ نېچۈن مېنى؟
 نېچۈن مەندىن يوشۇرسەن دىدارىڭنى؟
¹⁵ ئېزىلىپ تاس قالغانتىم ئۆلۈشكە ياش چېغىمدىن،
 قىيىنلىپ يېتىپ قالدىم ئۈمىدىسىزلىككە دەھشتىڭدىن.
¹⁶ قەھەر - غەزىپىڭ باستى ئۈستۈمنى،
 ۋەھمىلىرىڭ نابۇت قىلدى مېنى.
¹⁷ كەلكۈن كەبى ئۇلار مېنى ئېلىۋالدى قوينىغا،
 چۈشۈپ قالدىم مەن ئۇلارنىڭ قورشىۋىغا.
¹⁸ يىراق قىلىپ مېنىڭدىن ھەمراھلىرىم، دوستلىرىمنى،
 يار قىلىدىڭ پەقەت ماڭا قاراڭغۇلۇقنى.

89 - مۇناجات

ئەزراخنىڭ ئوغلى ئىبتان يازغان تەربىيەۋى مۇناجات

¹ پەرۋەردىگار مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىڭنى ئەبەدىي كۈيلەيمەن،
 ساداقىتىڭنى ئەۋلادتىن - ئەۋلادقىچە بايان ئەيلەيمەن.
² جاكارلايمەنكى مۇھەببىتىڭ مەڭگۈ ئۆزگەرمەس،
 ساداقىتىڭ ئەرشئەلادەك مەزمۇت، تەۋرەنمەس.
³ رەببىم، سەن دېدىڭكى:
 «تاللىۋالغان بەندەم بىلەن ئەھدە قىلدىم،
 قۇلۇم بولغان داۋۇتقا قەسەم قىلدىم.
⁴ سېنىڭ ئەۋلادلىرىڭنى ئەبەدىي خانىدانلىققا ئىگە قىلىمەن،
 نەسلىڭنىڭ تەختكە ۋارىسلىق قىلىشىغا كاپالەتلىك قىلىمەن.»
 سېلاھ

زەبۇر

- ⁵ ئى ئىگەم، ئەرشەئە لادا مۆجىزىلىرىڭ تەبرىكلەنەر،
ساداقتىڭ پەرىشتىلەر ئارىسىدا مەدھىيەلەنەر.
- ⁶ بۈيۈكلۈكتە ساڭا تەڭداش بىرى يوقتۇر،
ئەرشەئە لادا ھېچكىم ساڭا ئوخشىماستۇر.
- ⁷ خۇدانىڭ ھەيۋىسىدىن پەرىشتىلەر تىترەپ تۇرار،
ئەتراپىدا ھەممەيلەن قورقۇپ تۇرار.
- ⁸ ئى خۇدا — قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار،⁹
ساڭا ئوخشاش قۇدرەت ئىگىسىدىن يەنە كىم بار؟
ئەتراپىڭنى ساداقەتلىك ئوراپ تۇرار.
- ⁹ دېڭىز قانچە مەغرۇر بولسۇن سەن ئۇنىڭغا ھۆكۈمرانسەن،
ئۆركەشلىسە دولقۇن ياساپ ئۇنى بېسىپ تىنچلاندۇرسەن.
- ¹⁰ دېڭىزدىكى راخابنى¹⁰ سەن بەربات قىلدىڭ،
قۇدرىتىڭدە دۈشمىنىڭنى بىتچىت قىلدىڭ.
- ¹¹ ئاسمان، زېمىن — پۈتۈن جاھان سېنىڭكىدۇر،
ئۇنىڭدىكى ھەممە نەرسە پەقەت سېنىڭ ئىجادىڭدۇر.
- ¹² ياراتقانسەن شىمال، جەنۇب ۋە ئۇلاردىكى ھەممىنى،
شادلىقتا نامىڭنى كۈيلەر تابور، خەرمون چوققىلىرى.
- ¹³ بىلىكىڭ قۇدرەتلىك، قولۇڭ كۈچلۈكتۇر،
ئۈستۈن كۆتۈرۈلگەن ئوڭ قولۇڭ غالىبتۇر.
- ¹⁴ تەختىڭنىڭ ئۇلى بولسا ھەققانىيلىق، ئادالەتتۇر،
مۇھەببەت ۋە ساداقەتلىك ھۆكۈمرانلىقىڭنىڭ ھەمراھىدۇر.
- ¹⁵ تەنتەنە، ئالقىشلارنى قىلغان خەلق بەختلىك ھېسابلىنار،

⁸⁹: 8 قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار — بەزى تەرجىمىلەردە «ساماۋى قوشۇنلارنىڭ سەردارى

بولغان پەرۋەردىگار» ياكى «پەرىشتىلەرنىڭ سەردارى بولغان پەرۋەردىگار» دەپ ئېلىنغان.

⁸⁹: 10 راخاب — كەنتان خەلقىنىڭ قەدىمىي رىۋايەتلىرىدە ئۇچرايدىغان بىر خىل دېڭىزدىكى مەخلۇق بولۇپ، ئۇ ھالاكەتلىك دېڭىزغا ۋە ۋەيران قىلغۇچى كۈچلەرگە سىمۋول قىلىنغان.

زەبۇر

ياشار ئۇلار ھۇزۇرۇڭنىڭ نۇرىدا ئى پەرۋەردىگار.

¹⁶ نامىڭ بىلەن ئۇلار دائىم شاد بولار،

ئاداللىتىڭدىن سۆيۈنۈپ تەنتەنە قىلار.

¹⁷ ئۇلارنىڭ كۈچ - قۇۋۋەت، شان - شەرىپى سەندىن كېلەر،

شاپائىتىڭ بولغاچ ئۇلار دائىم غەلبە قىلار.

¹⁸ بەرھەق، بىزنىڭ پادىشاھىمىز مەنسۇپتۇر پەرۋەردىگارغا،

تەۋەدۇر ئىسرائىللارنى تاللىغان مۇقەددەس خۇداغا.

¹⁹ بىر ۋەھىيىگە مۇنداق دېگەندىڭ سادىق ئۆز بەندەڭگە:

«مەن بىر ئەزىمەتكە ياردىمىمنى يەتكۈزدۈم،

ئەل ئارىسىدىن ئۇنى تاللاپ، كۆتۈردۈم.

²⁰ دېمەك، قۇلۇم داۋۇتنى تاپتىم،

مۇقەددەس مېيىمنى سۈركەپ بېشىغا،

ئۇنى سىلەرگە پادىشاھ قىلىپ تىكلىدىم.

²¹ قۇلۇم ئۇنىڭغا يۆلەك بولار،

بىلىكىم ئۇنى كۈچكە تولدۇرار.

²² دۈشمەنلىرى ئۇنى پەقەت يېڭەلمەس،

پەسكەشلەرمۇ ئۇنى قىستاپ ئېزەلمەس.

²³ رەقىبلىرىنى ئۇنىڭ ئالدىدا ۋەيران قىلمەن،

ئۆچمەنلىرىنى يەر بىلەن يەكسان قىلمەن.

²⁴ ساداقىتىم، مۇھەببىتىم ئۇنىڭغا يار بولار،

مېنىڭ نامىم بىلەن ئۇ زەپەر قۇچار.

²⁵ مەن ئۇنى ھۆكۈمرانلىق قىلغۇزارمەن دېگىزغا،²

⁸⁹: 25 دېگىز ۋە دەريالار — بەزى مۇتەخەسسسلەر بۇ يەردىكى «دېگىز» نى ئوتتۇرا دېگىز،

«دەريالار» نى فىرات دەرياسى ۋە ئۇنىڭ تارماق ئېقىملىرى، دەپ قارايدۇ. قانداقلا بولمىسۇن، بۇ

يەردىكى «دېگىز» ۋە «دەريالار» خۇدا ۋە ئۇنىڭ پادىشاھلىقىغا قارشى چىققان دۈشمەنلەرگە

سىمۋول قىلىنغان.

زەبۇر

ھوقۇقىنى يۈرگۈزەرمەن ھەم دەريالارغا.

²⁶ ئۇ ماڭا ندا قىلىپ دېدىكى:

«سەن مېنىڭ ئاتام، خۇدايىمدۇرسەن،

نجاتكارىم، قورام تېشىمدۇرسەن.»

²⁷ مەن ئۇنى مېنىڭ تۇنجى ئوغلۇم قىلمەن،

دۇنيادىكى ئەڭ ئۇلۇغ پادىشاھ قىلىپ تىكلەيمەن.

²⁸ مۇھەببىتىم ئۇنىڭغا ئەبەدىدۇر،

قىلغان ئەھدەم مەڭگۈگە بۇزۇلماسنۇر.

²⁹ ئەۋلادلىرىنى ئەبەدىي خانىدانلىققا ئىگە قىلمەن،

تەختىنى ئۇنىڭ ئاسمان كەبىي داۋام قىلدۇرىمەن.

³⁰ مۇبادا ئۇنىڭ ئەۋلادلىرى تەلىملىرىمدىن چىقىپ كەتسە،

ھۆكۈملىرىم بويىچە ئىش كۆرمىسە.

³¹ ئۇلار پەرمانلىرىمنى بۇزسا،

ئەمىرلىرىمگە ئىتائەت قىلمىسا،

³² ئۇندا مەن ئىتائەتسىزلىكلىرىنى تاياق بىلەن،

گۇناھلىرىنى يارا - جاراھەت بىلەن جازالايمەن.

³³ لېكىن مۇھەببىتىمنى داۋۇتتىن ئۈزمەيمەن،

ياكى ۋەدەمگە خىيانەت قىلمايمەن.

³⁴ تۈزگەن ئەھدەمنى ئەسلا بۇزمايمەن،

ۋەدەمدىن پەقەت قايتمايمەن.

³⁵ مەن مۇقەددەس نامىدا قەسەم ئىچكەنمەن،

داۋۇتقا ئېيتقان سۆزۈمدىن يانمايمەن.

³⁶ ئۇنىڭ ئەۋلادلىرى ئەبەدىي داۋاملىشار،

ئۇنىڭ تەختى قۇياش كەبىي پارلاپ تۇرار.

³⁷ ئۇ ئاسماندىكى سادىق گۇۋاھچى ئاي كەبىي

مۇستەھكەم، مەزمۇت تۇرار ئەبەدىي.»

سېلاھ

³⁸ بىراق ھازىر سەن ئۇنى رەت قىلىپ تاشلىۋەتتىڭ،

ئۆزۈڭ تاللاپ بېكىتكەن پادىشاھقا غەزەپلەندىڭ.

³⁹ ئىنكار قىلدىڭ قۇلۇڭ بىلەن تۈزگەن ئەھدىنى،

تاشلىۋەتتىڭ ئۇنىڭ تاج - تەخت - ھوقۇقىنى.

⁴⁰ ۋەيران قىلدىڭ ئۇنىڭ بارلىق قورغانلىرىنى،

خارا بە قىلدىڭ شەھەر - قەلئەلىرىنى.

⁴¹ يولدىن ئۆتۈۋاتقانلار بۇلىماقتا شەھىرىنى،

ئۇ قوشنا ئەللەر ئالدىدا رەسۋا بولدى.

⁴² غەلبە قىلدۇردۇڭ ئۇنىڭ رەقىبلىرىنى،

خۇشال قىلدىڭ پۈتكۈل دۈشمەنلىرىنى.

⁴³ قايتۇردۇڭ ئۇنىڭ قىلىچىنىڭ بىسىنى،

جەڭلەردە مەغلۇپ قىلدىڭ ئۇنى.

⁴⁴ يەرگە ئۇردۇڭ ئۇنىڭ ھەيۋىتىنى،

كۈلدەك تۈزۈتتۈڭ تەختىنى.

⁴⁵ خىجالەتكە چۆمدۈرۈپ

قىسقارتتىڭ ياشلىقىنى. سېلاھ

⁴⁶ ئى پەرۋەردىگار،

قاچانغىچە ئۆزۈڭنى مەندىن قاچۇرسەن؟

قەر - غەزەپ ئوتۇڭنى قاچانغىچە كۆيدۈرسەن؟

⁴⁷ ئەستە تۇتقىن ئى خۇدا، ئۆمرۈمنىڭ قىسقىلىقىنى،

نېمىدېگەن بېھۋىدىلىكتۇر ئىنساننىڭ ھاياتى.

⁴⁸ قايسى ئىنسان ياشاپ ئۆلۈم كۆرۈمەيدىكەن؟

گۆردىن ئۆز جېنىنى ئامان ساقلاپ قالىدىكەن؟ سېلاھ

⁴⁹ ئى رەببىم،

ساداقەتتە داۋۇتقا قىلغان ۋەدىلىرىڭ نەلەردە قالدى؟

زەبۇر

بۇرۇن كۆرسەتكەن مېھىر - مۇھەببەتنىڭ قەيەردە قالدى؟
⁵⁰ قۇلۇڭ ئۇچراۋاتقان مەسخىرىلەرنى ئەسكە ئالغايىسەن،
 بارچە ئەلنىڭ ماڭا قىلغان ھاقارەتلىرىنى كۆرگەيسەن!
⁵¹ رەقىبلىرىڭ مېنى دائىم مەسخىرە قىلار،
 ئۆزۈڭ تاللىغان پادىشاھنى خار قىلار.
⁵² پەرۋەردىگارغا مەڭگۈ ھەمدۇسانالار بولغاي!
 ئامىن، ئامىن!

4 - بۆلەك

90 - مۇناجات

تەقۋادار مۇسا پەيغەمبەرنىڭ دۇئاسى

¹ ئى رەببىم، پاناھ بولۇپ كەلدىڭ بىزگە،
 ئەۋلادتىن - ئەۋلادىچە.

² تاغلار بەرپا قىلىنماستىنلا،

زېمىن ۋە ئالەم يارىتىلماستىنلا،

ئۆزۈڭ خۇدا ئىدىڭ ئەزەلدىنلا،

مەڭگۈگە خۇدادۇرسەن يەنىلا.

³ دېسەڭ ئەگەر «ئەي ئىنسانلار، تۇپراققا قايتىڭلار»،

ئىنسان شۇئان تۇپراققا ئايلىنار.

⁴ بەرھەق، سەن ئۈچۈن مىڭ يىل گوبيا

تۈنۈگۈن ئۆتكەن بىر كۈندە كلا،

ياكى كېچىدىكى بىرنەچچە سائەتتە كلا.

⁵ ئىنساننى ئېلىپ كېتىسەن كەلكۈندەك،

زەبۇر

ئۇنىڭ ئۆمرى تۈگەر گويىكى چۈشتەك،
 تاڭ سەھەردە ئۈنۈپ چىققان مايسىدەك.
⁶ مايسىلار ئۈنۈپ چىقار سەھەردە،
 سولشىپ كېتەر ئاخشامغىچە.
⁷ شۈبھىسىزكى، بىز ھالاك بولىمىز غەزىپىڭدىن،
 ۋەھىمىگە چۈشمىز قەھرىڭدىن.
⁸ ئاشكارا قىلسەن يامانلىقىمىزنى ئالدىڭدا،
 پىنھان گۇناھلىرىمىزنى جامالىڭنىڭ نۇرىدا.
⁹ كۈنلىرىمىز غەزەپ - نەپرەتتە ئۆتەر،
 يىللىرىمىز ئۇھ تارتىپ ئازابتا كېتەر.
¹⁰ ئۆمرىمىز يەتمىش يىلچە بولار،
 سەكسەنگە ئۇلىشار ماغدۇرى بارلار.
 ئەمما ئەڭ ياخشى چاغلىرىمىزمۇ
 جاپا ۋە قايغۇدا ئۆتەر،
 كۈنلىرىمىز كۆزنى يۇمۇپ ئاچقۇچە تۈگەر،
 ھاياتىمىز ئۇچقاندەك ئۆتۈپ كېتەر.
¹¹ غەزىپىڭنىڭ قۇدرىتىنى كىم ئويلاپ يېتەر؟
 قەھرىڭگە لايىق كىم سەندىن ئەيمىنەر؟
¹² ئۆمۈر قىسقا، قەدىرلەشنى ئۆگەتكىن بىزگە،
 شۇ ئۆمۈرنىڭ ساۋاقلرى ئورنىسۇن قەلبىمىزگە.
¹³ ئى ئىگەم ئۆتۈنەي مەن، قايتىپ كەلگىن ئارىمىزغا،
 قاچانغىچە ياشايمىزكى موھتاج بولۇپ شەپقىتىڭگە؟
 رەھىم ئەيلە سېنى سۆيگەن بەندىلىرىڭگە!
¹⁴ ھەر سەھەردە قاندۇرساڭ گەر بىزنى چىن مۇھەببىتىڭگە،
 ھەر كۈن ئالقىش ياڭراتقايمىز سېنىڭ قۇتلۇق شەنىڭگە.
¹⁵ بىزگە قانچە ئۇزۇن ئازاب سالغان بولساڭ،

زەبۇر

بىزنى قانداق كۈلپەتلەرگە قويغان بولساڭ،
ئەمدى شۇنچە كۈلكە، شادلىق بەرگىن بىزگە.
¹⁶ سادىق بەندىلەرنىڭ كۆرسۈن نىجاتلىقنى،
ئۇلارنىڭ پەرزەنتلىرى شان - شۆھرىتىنى.
¹⁷ ئى رەببىمىز، مېھرىڭ بىزگە يار بولسۇن،
مەدەت قىلغىن، ئىشلىرىمىز ئوڭ بولسۇن،
قوللىرىمىز بەرىكتىڭگە لىق تولىسۇن.

91 - مۇناجات

¹ كىمكى ماكان تۇتسا ئۇلۇغ خۇدانىڭ پاناھىدا،
ياشار ئۇ ھەممىگە قادىر خۇدا سايىسىدا.
² ئىبتىئارمەن پەرۋەردىگارغا: «باشپاناھىم، قورغىنىمىسەن،
ئىشەنچىمنى باغلىغان خۇدايمىسەن.»
³ بەرھەق، خۇدا قۇتقۇزار سېنى قىلتاقچىنىڭ قىلتاقلاردىن،
قىرغىن قىلغۇچى ۋابادىن.
⁴ بۈركۈت كەبى ئۇ قاناتلىرى ئاستىغا ئالار سېنى،
سەن ئۈچۈن پاناھ بولار ئۇنىڭ قاناتلىرى،
قالقان ۋە ئىستىھكامىڭ بولار سادىقتى.
⁵ قورقماسسەن نە كېچىنىڭ ۋە ھىمىسىدىن،
نە كۈندۈزى ئېتىلغان ئوقتىن.
⁶ نە قاراڭغۇدا بىلدۈرمەي تارقالغان ۋابادىن،
نە يورۇقتا كەلگەن ئەجەللىك ئاپەتتىن.
⁷ گەرچە مىڭلىغان كىشىلەر يىقىلسىمۇ بۇ يېنىڭدا،
تۈمەنلىگەن جەسەتلەر ياتىسىمۇ ئۇ يېنىڭدا،
بالا - قازالار ھېچ يېقىنلاشماس ساڭا.

زەبۇر

⁸ كۆرسەن پەقەت ئۆز كۆزۈڭ بىلەن بۇ ئىشلارنى،
پاسقلارنىڭ قانداق جازالانغىنى.

⁹ پەرۋەردىگارى پاناھ قىلغىنىڭ ئۈچۈن،

ئۇلۇغ خۇدانى قورغىنىم دەپ بىلگىنىڭ ئۈچۈن،

¹⁰ ھېچبىر يامانلىق كەلمەس بېشىڭغا،

ھېچ ۋابا يېقىنلاشماس چېدىرىڭغا.

¹¹ پەرۋەردىگار ئەمىر بېرەر سەن ئۈچۈن پەرىشتىلىرىگە،

ئۇلار قوغدار سېنى ھەممە يوللىرىڭدا.

¹² يۈرەر پەرىشتىلەر سېنى كۆتۈرۈپ قوللىرىدا،

ئۇرۇلۇپ كەتمسۇن دەپ پۇتلىرىڭ بىرەر تاشقا.

¹³ بېسىپ دەسسەيسەن يىلان ۋە شىرنى،

چەيلەيسەن زەھەرلىك يىلان ۋە ئارسلاننى.

¹⁴ دەيدۇكى پەرۋەردىگار:

«مېنى سۆيگەنلىكى ئۈچۈن ئۇنى قۇتقۇزمەن.

مېنى تونۇغانلىقى ئۈچۈن قوغدايمەن.

¹⁵ جاۋاب بېرىمەن ئىلتىجا قىلغىنىدا،

ئۇنىڭ بىلەن بىللە بولمەن ئېغىر كۈنلىرىدە،

قۇتقۇزۇپ ئۇنى، سازاۋەر قىلمەن شۆھرەتكە.

¹⁶ ئۇزۇن ئۆمۈر ئاتا قىلىپ، مەنۇن قىلمەن ئۇنى،

بېرىمەن ئۇنىڭغا نىجاتلىقىمنى.»

92 - مۇناجات

دەم ئېلىش كۈندە[®] ئېيتىلىدىغان مۇناجات

¹ ئى پەرۋەردىگار، نەقەدەر بەختتۇر ساڭا شۈكۈر ئېيتىش،

[®] 92:0 دەم ئېلىش كۈنى — خۇدا مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق يەھۇدىيلارغا بۇ كۈندە ئىش قىلماي دەم ئېلىش ھەققىدە ئەمىر قىلغان. «تەۋرات. مىسىردىن چىقىش» 20 - باب 8—11 ئايەتلەرگە قاراڭ.

زەبۇر

ئى ئۇلۇغ خۇدا، نەقەدەر بەختتۇر نامىڭنى ناخشىغا قېتىش.

² بايان ئەيلەپ مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىڭنى سەھەردە،

ساداقتىڭنى تەرىپلەش ھەربىر كېچىدە —

³ ئون تارلىق ساز ۋە چىلتارنىڭ ناۋاسىدا،

لىرانىڭ يېقىملىق مۇڭلىرىدا.

⁴ چۈنكى مېنى شادلاندىردۇڭ كارامەتلىرىڭدە ئى خۇدا،

ماڭا قىلغان ئەجرىڭدىن ناخشا ئېيتارمەن خۇشاللىقتا.

⁵ ئى پەرۋەردىگار، نەقەدەر بۈيۈك سېنىڭ مۆجىزىلىرىڭ.

شۇنچىلىك يۈكسەك، نىيەت، مەقسەتلىرىڭ.

⁶ تۆۋەندىكى ھەقىقەتنى بىلمەس نادان ئادەملەر،

چۈشەنمەيدۇ ئۇنى يەنە ھاماقەت ۋە ئەخمەقلەر.

⁷ گەرچە ئوت - چۆپ ئۆسكەندەك تېز ئۆسسۇمۇ رەزىللەر،

شۇنچە گۈللەپ ياشىنىسىمۇ ھەمدە بارلىق پەسكەشلەر،

لېكىن مەڭگۈلۈك ھالاكەتكە دۇچار دۇر ئۇلار.

⁸ ھەممىگە مەڭگۈ قادىردۇرسەن، ئى پەرۋەردىگار.

⁹ مانا قارا، دۈشمەنلىرىڭ مۇقەررەركى ھالاك بولار،

تەرىپىرەن بولىدۇ ھەم يامانلىق قىلغۇچىلار.

¹⁰ لېكىن ياۋا بۇقىدەك كۈچلەندۈردۈڭ سەن مېنى،

ھەم بېشىمغا سۈركىدىڭ روھلاندىرغۇچ مېيىنى.^④

¹¹ كۆردۈم دۈشمەنلىرىمنىڭ مەغلۇبىيىتىنى،

ئاڭلىدىم رەزىل رەقىبلىرىمنىڭ يىغا - زارىنى.

¹² خۇددى خورما دەرىخىدەك گۈللەپ ياشنار ھەققانىيلار،

^④ 92: 10 بېشىغا ماي سۈركەش — ئەينى ۋاقىتتا ئىسرائىلىيەدە مېھماننىڭ بېشىغا روھلاندىرىدىغان خۇش پۇراقلىق ماي سۈركەش ئادىتى بار ئىدى.

زەبۇر

ھەم يەنە لىۋاندېكى كېدىر دەرىخىدەك ئاينىپ ئۆسەر.
¹³ تىكىلگەندۇر ئۇلار پەرۋەردىگار ھۇزۇرىغا،
 گۈللەپ ياشنار ئىگىمىزنىڭ ھويلا - ئاراملىرىدا.
¹⁴ قېرىسىمۇ ئۇلار يەنە بېرىدۇ مېۋە،
 بۈك - باراقسان كۆكرىپ تۇرار ھەمىشە.
¹⁵ شۇڭا ئۇلار دەيدۇكى: «پەرۋەردىگار ئادىلدۇر،
 ئادالەتلىك ئۇ دائىم، قورام تاشتەك پاناھىمىز خۇدادۇر.»

93 - مۇناجات

¹ ھۆكۈمراندۇر پەرۋەردىگار،
 ھەيۋەت ئۇنىڭ يېپىنچىسى،
 ئورالغاندۇر ئۇلۇغۋارلىق،
 قۇدرەت ئۇنىڭ بەل پوتىسى.
 مەزمۇت قىلىنغان دۇنيا،
 تەرەنمەس ئۇ ئەسلا.
² مۇستەھكەمدۇر تەختىڭ ئەزەلدىن،
 مەۋجۇتسەن ئۆزۈڭ ئەلمىساقىن.
³ ئى پەرۋەردىگار،
 شارقىرماقتا دېڭىز سۇلىرى،
 ياڭرىماقتا شاۋقۇنلىرى،
 گۈلدۈرلىمەكتە دولقۇنلىرى.
⁴ دېڭىزلارنىڭ گۈلدۈرلەشلىرىدىن،
 دولقۇنلارنىڭ يۇلقۇنۇشلىرىدىن،
 قۇدرەتلىكتۇر ئەرىشتىكى پەرۋەردىگار.
⁵ ئى پەرۋەردىگار، ئۆزگەرمەستۇر پەرزلىرىڭ،
 ئۆيۈڭگە زىننەتتۇر مەڭگۈلۈك مۇقەددەسلىكىڭ.

زەبۇر

94 - مۇناجات

- ¹ ئى جازالغۇچى پەرۋەردىگار، ئى خۇدا،
ئى جازالغۇچى پەرۋەردىگار، چاچقىن جۇلا.
- ² ئى جاھان سوراقچىسى، چىقىپ ئوتتۇرىغا،
لايىقىدا جازا بەرگىن تەكەببۇرلارغا.
- ³ ئى پەرۋەردىگار، رەزىللەر قاچانغىچە ماختىنار،
قاچانغىچە بېشىنى كۆتۈرۈپ يۈرۈشەر ئۇلار؟
- ⁴ ۋالاقشىدۇ تەكەببۇرلۇق بىلەن ئۇلار،
پو ئاتىدۇ ئۇ يامانلىق قىلغۇچىلار!
- ⁵ سەن تاللىغان قوۋمىڭنى ئېزىپ ئۇلار،
ساڭا تەۋە بولغانلارغا جەبىر سالار.
- ⁶ قىرغىن قىلىپ تۇل خوتۇن، غېرىبلارنى،
ئۆلتۈرىدۇ پاناھسىز يېتىملارنى.
- ⁷ ئۇلار دەر: «كۆرمەيدۇ پەرۋەردىگار،
ياقۇپنىڭ خۇداسى بىلمەيدۇ زىنھار.»
- ⁸ ئەي ئەلنىڭ ھاماقەتلىرى، ئويلاپ بېقىڭلار!
ئەي ئەخمەقلەر، قاچان بولار ئەقىلڭلار؟
- ⁹ ئاڭلىماسمۇ قۇلاقنى ياراتقۇچى؟!
كۆرمەسمۇ كۆزنى ئاتا قىلغۇچى!؟
- ¹⁰ يات ئەللەرنى جازالغۇچى خۇدا جازالماسمۇ سىلەرنى؟
ئىنسانغا ئەقىل ئۆگەتكۈچى تەربىيەلىمەسمۇ ئادەمنى؟
- ¹¹ خۇدا بىلىدۇ ئىنساننىڭ ئوي - پىكىرنى،
بەھۇددۇر خىياللارنىڭ ھەممىسى.
- ¹² بەختلىكتۇر سەن تەربىيەلىگەن كىشى، ئى پەرۋەردىگار،

زەبۇر

- ئىنسان تەرىپىيە گىدىن، تەلىمىگىدىن بەخت تاپار!
¹³ سەن ئۇلارنى ئامان قىلسەن يامان كۈنلەردە،
 تاكى يامانلار ئورنىغا چۈشۈپ ھالاك بولغۇچە.
¹⁴ پەرۋەردىگار ئۆز قوۋمىنى تەرك ئەتمەس،
 ئۆزىگە مەنسۇپ بولغانلارنى تاشلاپ كەتمەس.
¹⁵ ھۆكۈم - پەرمان ھوقۇقى قايتار ھامان ئادالەتكە،
 قەلبى پاكىلار ھىمايە قىلار ئادالەتنىڭ كەينىدە.
¹⁶ رەزىللەردىن قوغدايدۇ مېنى كىم چىقىپ ئوتتۇرىغا؟
 كىم تۇرار مەن تەرەپتە قارشى ھالدا يامانلارغا؟
¹⁷ ئەگەر ياردەم بەرمىگەن بولسا ئىدى ماڭا خۇدا،
 ياتار ئىدىم جىمجىتلىق قاپلىغان ئۆلۈكلەر ماكاندا.
- ¹⁸ ئى پەرۋەردىگار، تىيىلىپ كېتەي دېگىنىمدە،
 يۆلىدىڭ مېنى مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىڭدە.
¹⁹ غەم - قايغۇ، ئەندىشىدە قالغىنىمدا،
 شادلاندىرسەن تەسەللى بېرىپ ماڭا.
²⁰ ساڭا دوست بولالماس چىرىكلەشكەن ئەمەلدارلار،
 قانۇنى قالقان قىلار قىلغانلىرىدا ئەسكى ئىشلار.
²¹ ئۇلار بىرلىشەر ھەققانىيلارنى ئۆلتۈرۈشكە،
 ھۆكۈم قىلار بىگۇناھلارنى ئۆلۈمگە.
²² پەرۋەردىگار قورغىنىمدۇر،
 پاناھگامم - قورام تېشىمدۇر.
²³ گۇناھلىرى ئۈچۈن خۇدا ئۇلارنى جازالار،
 رەزىللىكى ئۈچۈن خۇدا ئۇلارنى ھالاك قىلار،
 شۇنداق، پەرۋەردىگار بىز ئۇلارنى قىرىپ تاشلار.

زەبۇر

95 - مۇناجات

¹ ناخشا ئېيتايلى كېلىڭلار پەرۋەردىگارغا بېغىشلاپ،
قورام تاشتەك قۇتقۇزغۇچى خۇدانى مەدھىيەلەيلى ئالقىشلاپ.

² ھۇزۇرغا خۇدانىڭ شۈكۈر ئېيتىپ كىرەيلى،
تەنتەنە بىلەن ئۇنىڭغا ناۋا قىلىپ مەدھىيەلەر ئېيتايلى.

³ چۈنكى خۇدا — ئىگىمىز پەرۋەردىگار ئۇلۇغدۇر،
ئۇ بىر بۈيۈك پادىشاھ، بارلىق «ئىلاھلار» دىن [®] ئۈستۈندۇر.

⁴ چوققىلاردىن تاكى ئەڭ چوڭقۇر يەرلىرىگىچە زېمىننىڭ،
جىمىسى ئۇنىڭ قولىدا، مۈلكىدۇر ئۇنىڭ.

⁵ دېڭىز - ئوكيانلار تەۋەدۇر خۇداغا، ئۇ ياراتقان ئۇلارنى،
زېمىن ئاڭا مەنسۇپتۇر، قوللىرى ۋۇجۇدقا كەلتۈرگەن ئۇنى.

⁶ سەجدە قىلايلى كېلىڭلار پەرۋەردىگارغا،
ياراتقۇچىمىز ئۇ بىزنىڭ تىز پۈكەيلى ئۇنىڭغا.

⁷ چۈنكى ئۇ بىزنىڭ خۇدايىمىزدۇر،
بىز ئۇنىڭ غەمخورلۇقىدىكى قوۋمدۇرمىز،

ئۇ پەرۋىش قىلىۋاتقان قويلرىدۇرمىز.
⁸ بۈگۈن ئۇنىڭ ئاۋازىغا قۇلاق سالىڭلار ئەگەر،

ئۇ دەركى: « جاھىل بولماڭلار ئەجدادىڭلار مەربادا بولغىنىدەك،
چۆل - باياۋان ماسساھتا تەرسالق قىلغىنىدەك. [®]

⁹ ئاتا - بوۋاڭلار ئەنە شۇ يەردە مېنى سىنىغاندى،
مۆجىزىلىرىمنى كۆرۈپ تۇرۇپمۇ مېنى تەكشۈرگەندى.

[®] 95: 3 ئىلاھلار — بۇ يەردە ئېيتىلغان «ئىلاھلار» دۇنيادىكى ھەر خىل خەلقلەر ئىشىنىدىغان يالغان ئىلاھلارنى كۆرسىتىدۇ.

[®] 95: 8 مەربا ۋە ماسساھ — يەر ئىسىملىرى بولۇپ، مەنىسى «جېدەل» ۋە «سناش» دېگەنلىكتۇر. ئىسرائىللار بۇ يەرلەردە مۇسا پەيغەمبەردىن رەنجىگەندى ۋە پەرۋەردىگارنى سىنىماقچى بولغانىدى. «تەۋرات. مىسىردىن چىقىش» 17 - بابقا قارالسۇن.

زەبۇر

¹⁰ مەن قىرىق يىلغىچە يىرگىنىپ ئەجدادلىرىڭلاردىن،
دېدىمكى: «ئۇلارنىڭ قەلبى يىراقتۇر مەندىن،
ماڭماس ئۇلار مېنىڭ يولۇمدىن.»
¹¹ قەسەم قىلىپ ئېيتتىم يەنە غەزەپتە شۇڭا:
«كىرەلمەس ئۇلار مېنىڭ ئارامگاھىمغا.»»

96 - مۇناجات

¹ يېڭى ناخشا ئېيتىڭلار پەرۋەردىگارغا بېغىشلاپ،
ئەي جاھان ئەھلى ياڭرىتىڭلار غەزەللەر ئۇنىڭغا ئاتا.
² ناخشاڭلاردا تەرىپلەڭلار خۇدانىڭ نامىنى،
بايان ئەيلەپ ھەر كۈنى ئۇنىڭ نىجاتلىقىنى.
³ تارقىتىڭلار شان - شەرىپىنى ئەللەر ئارا،
ئاجايىپ ئىشلىرىنى خەلق ئارا.
⁴ ئۇلۇغ بولغاچ پەرۋەردىگار دائىما،
ئۇلايىقتۇر ھەسسىلەپ مەدھىيەلىنىشكە،
ئۈستۈن بولغاچ ئۇ غەيرىي ئىلاھلاردىن،
پەقەت ئۇلا ئەرزىدۇ ئەيمىنىشكە.
⁵ پەقەت بۇتتۇر باشقىلارنىڭ ئىلاھلىرى،
ئەمما خۇدا ياراتقاندۇر ئەرشلەرنى.
⁶ ئوراپ تۇرار شان - شەرەپ ۋە بۈيۈكلۈك ئۇنى،
قۇدرەت ۋە گۈزەللىككە تولغاندۇر ئۇنىڭ تۇرار گاھى.
⁷ تەرىپلەڭلار ئەي ئەل - قوۋملار پەرۋەردىگارنى،
كۈيلەڭلار ئۇنىڭ شان - شۆھرەت ۋە قۇدرىتىنى.
⁸ پەرۋەردىگار شەرىپىگە مۇناسىپ ھەمدۇسانا ئوقۇڭلار،
خۇدانىڭ ئىبادەتخانا ھويلىسىغا ھەدىيە بىلەن كىرىڭلار.

زەبۇر

⁹ ئەي جاھان ئەھلى، پەرۋەردىگار دىن قورقۇڭلار،
پارلاق، مۇقەددەس پەرۋەردىگارغا سەجدە قىلىڭلار،
¹⁰ ئېيتىڭلار ئەللەر ئارا:

«پەرۋەردىگار ئەڭ ئالىي ھۆكۈمراندۇر،
ئۇ سورار خەلقلەرنى ئادالەتتە.

بەرھەق، دۇنيا مۇستەھكەم، تەۋرەنمەستۇر.»

¹¹ شادلانسۇن يەر - جاھان، خۇش بولسۇن ئاسمانلار،
تەنتەنە قىلىشىسۇن دېڭىز ۋە ئۇنىڭدىكى جانلىقلار.

¹² ياپرسۇن دالىلار، ئۇنىڭدىكى چارۋىلار،
ناخشا ئېيتسۇن ئىگىمىز ئالدىدا ئورمانلار.

¹³ چۈنكى پەرۋەردىگار جەزمەن كېلىدۇ ھۆكۈمرانلىق قىلىشقا،
كېلىدۇ دۇنيانى ئادالەتتە، خەلقلەرنى ھەققانىي باشقۇرۇشقا.

97 - مۇناجات

¹ ئەڭ ئالىي ھۆكۈمراندۇر پەرۋەردىگار،

خۇشالانسۇن بۇنىڭدىن ھەممە خەلقلەر،
شادلانسۇن ھەتتا ئەڭ يىراقتىكى ئەللەر.

² سىرلىق ۋە پىنھانلىق ئارا تۇرار پەرۋەردىگار،
ھەققانىيەت، ئادالەتتە تەختى ئۇنىڭ مەزمۇت تۇرار.

³ ئوتلار لاۋۇلداپ كۆيۈپ تۇرار ئالدىدا،
رەقىبلىرىنى كۆيدۈرۈۋېتەر ھەرياندا.

⁴ چاقمىقنى چاقتۇرۇپ يورۇتار ئۇ جاھاننى،
يەر - زېمىن تىترەپ كېتەر كۆرۈپ بۇنى.

⁵ مومدەك ئېرىپ كېتەر بۈيۈك تاغلار ھەتتا،
ئالەمنىڭ ھۆكۈمرانى پەرۋەردىگار ئالدىدا.

زەبۇر

⁶ ئەرشلەر جاكارلار ئۇنىڭ ھەققانىيلىقىنى،
جىمى خەلقلەر كۆرەر ئۇنىڭ شان - شەرىپىنى.
⁷ شەرمەندىلىكتە قالار ئاخىر بۇتپەرەسلەر،
ئەرزىمەس بۇتلىرىنى ماختىغانلار.
پەرۋەردىگارغا سەجدە قىلار بارلىق «ئىلاھلار».

⁸ ئى پەرۋەردىگار،
شادلاندى ئادالتتىڭدىن پۈتۈن يەھۇدىيە شەھەرلىرى،
خۇشاللىققا چۆمدى سئون ئاڭلاپ ھۆكۈملىرىڭنى.
⁹ بەرھەق، ئى پەرۋەردىگار،
جاھانغا ھۆكۈمران ئۇلۇغ خۇدادۇرسەن،
غەيرىي ئىلاھلاردىن شۇقەدەر ئۈستۈندۇرسەن.

¹⁰ ئەي پەرۋەردىگارنى سۆيگەنلەر، ئۆچ كۆرۈڭلار يامانلىقىنى،
پەرۋەردىگار قوغدار ئۆز تەقۋادارلىرىنىڭ جېنىنى،
قۇتقۇزار رەزىللەرنىڭ چاڭگىلىدىن ئۇ سادىقلارنى.
¹¹ نۇر خۇددى ئۇرۇقتەك چېچىلغاندۇر ھەققانىيلارغا،
شادلىق تېرىلغاندۇر دىلى دۇرۇسلارغا.
¹² ئەي ھەققانىيلار، پەرۋەردىگاردىن خۇشاللىنىڭلار،
مۇقەددەسلىكىنى ياد ئېتىپ ئۇنىڭغا شۈكۈر ئېيتىڭلار.

98 - مۇناجات

¹ پەرۋەردىگارغا بېغىشلاپ ئېيتىڭلار يېڭى ناخشا،
چۈنكى ئاجايىپ مۆجىزىلەر ئىگىسىدۇر خۇدا،
مۇقەددەس بىلىكى، ئوڭ قولى زەپەر بەرگەندۇر ئۇنىڭغا.

زەبۇر

- ² قىلدى خۇدا نامايان غەلبىسىنى ھەممىگە،
ئادالتنى كۆرسەتتى جاھاندىكى ئەللەرگە.
- ³ ئۇ يەتكۈزدى ئىسرائىللارغا مېھرى ۋە مۇھەببەتنى،
ئۆلتۈمدى ئۇ زىنھار ئىسرائىللارغا بولغان ساداقىتىنى،
بارچە ئاۋام كۆردى ھەم ئىگىمىزنىڭ ئۇتۇقىنى.
- ⁴ ئەي بارچە ئىنسانلار، ئالقىش ياڭرىتىڭلار خۇداغا،
خۇش بولۇپ مەدھىيەلەر ئوقۇڭلار ناخشاڭلاردا ئۇنىڭغا.
- ⁵ خۇداغا ئاتاپ لىرا بىلەن نەغمە - ناۋا قىلىڭلار،
ھەم ئۇنىڭغا لىرا بىلەن ناخشا - غەزەل ئېيتىڭلار.
- ⁶ ياڭرىتىڭلار ئالقىشلار پادىشاھىمىز خۇداغا،
ئالقىشىمىز بولسۇن ئاڭا كاناي بىلەن بۇرغىدا.
- ⁷ جۇشقۇنلىسۇن دېڭىز ۋە ئۇنىڭدىكى جانلىقلار،
قىلسۇن قىزغىن تەتتەنە زېمىن يەنە جانلىقلار.
- ⁸ چاۋاك چالسۇن خۇداغا خۇشاللىقتىن دەريالار،
شادلىق بىلەن خۇدانى كۈيگە قاتسۇن ھەم تاغلار.
- ⁹ چۈنكى پەرۋەردىگار جەزمەن كېلىدۇ ھۆكۈمرانلىق قىلىشقا،
كېلىدۇ دۇنيانى ئادالەتتە، خەلقلەرنى ھەققانىي باشقۇرۇشقا.

99 - مۇناجات

- ¹ ئەڭ ئالىي ھۆكۈمراندۇر پەرۋەردىگار!
ئۇ كېرۇبلار[®] ئوتتۇرىسىدا تەختتە ئولتۇرار،

[®] 99: 1 كېرۇب — پەرىشتىگە ئوخشايدىغان، ئەرىشتە ياشايدىغان ئىنتايىن كۈچلۈك بىر خىل قاناتلىق مەخلۇق. ئەينى ۋاقىتتا خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقىنىڭ ئۈستىگە بۇ مەخلۇقنىڭ ئىككى دانە ھەيكىلى ئورنىتىلغان. خۇدانىڭ ئەھدە ساندۇقىنىڭ يەنە بىر ئىسمى «خۇدانىڭ تەختى» دۇر. شۇ سەۋەبتىن «كېرۇبلار ئوتتۇرىسىدا تەختتە ئولتۇرار» دەپ ئېلىنغان.

زەبۇر

ئۇنىڭدىن ئەيمىنىپ تىترىسۇن پۈتكۈل قوۋملار،
 ھەيۋىسىدىن زىلزىلىگە كەلسۇن ھەممە جايلار.
² ھۆكۈمراندۇر سىئونغا پەرۋەردىگار،
 ئۇ بارلىق قوۋملار ئۈستىدىن ھۆكۈم سۈرەر.

³ مۇقەددەستۇرسەن ئى پەرۋەردىگار،
 ھەيۋەتلىك، بۈيۈك نامىڭنى مەدھىيەلسۇن ئۇلار.
⁴ ئى ئادالەت سۆيگۈچى قۇدرەتلىك شاھىمىز — خۇدا،
 ئادىللىقنى ئورناتقاننىڭ ياقۇپ ئەۋلادلىرى ئارىسىغا،
 ئادالەت ۋە ھەققانىيەت ئەمەلگە ئاشقانىدى ئۇلاردا.

⁵ پەرۋەردىگار بىزنى ئۇلۇغلاڭلار،
 ئايغىغا باش قويۇپ سەجدە قىلىڭلار.
 چۈنكى ئۇ مۇقەددەستۇر!

⁶ مۇسا ۋە ھارۇنلار ئۇنىڭ روھانىيلىرىدىندۇر،
 سامۇئىلمۇ ئۇنىڭغا ئىلتىجا قىلغانلاردىندۇر.
 ئۇلار دۇئا قىلغاندا پەرۋەردىگارغا،
 بەرھەق ئۇ جاۋاب بەرگەندى ئۇلارغا.

⁷ پەرۋەردىگار سۆزلىگەندى بۇلۇت تۈۋرۈكى ئىچىدىن[®] ئۇلارغا،
 ئۇلار ئەمەل قىلىشتى خۇدا بەرگەن پەرز - پەرمانلارغا.

^{®99: 6 روھانىي} — خۇدا بىلەن ئىنسانلار ئوتتۇرىسىدىكى ۋاستىچىلىككە تەيىنلىنىپ، ئۆزى ۋە ئۆز خەلقى ئۈچۈن قۇربانلىق قىلىدىغان، دۇئا قىلىدىغان، شۇنداقلا خەلقنىڭ خۇداغا ئىتائەت قىلىشى ئۈچۈن ئۇلارغا تەۋرات قانۇنىنى چۈشەندۈرۈپ، ئۇنىڭغا ئەمەل قىلىشقا دەۋەت قىلىدىغان ئادەم.
^{®99: 7 بۇلۇت تۈۋرۈكى ئىچىدىن} — مۇسا ئۆز قوۋمىنى مىسىردىن ئېلىپ چىقىپ، چۆل - باياۋاندا يول باشلاپ كېتىۋاتقىنىدا ئاسماندىن بۇلۇت تۈۋرۈكى چۈشۈپ، پەرۋەردىگارنىڭ ئاۋازى بۇلۇت تۈۋرۈكىنىڭ ئىچىدىن ئاڭلانغانىدى. «تەۋرات. مىسىردىن چىقىش» 33 - باب 9 - ئايەتكە قارالسۇن.

زەبۇر

⁸ ئى ئىگىمىز پەرۋەردىگار، جاۋاب بەردىڭ ئۇلارغا.
ئۇلارنىڭ گۇناھلىرىنى مەغپىرەت قىلدىڭ دائىما،
ئەمما جازالىدىڭ ئۇلارنى توۋا قىلمىغىنىدا.

⁹ پەرۋەردىگار بىمىزنى ئۇلۇغلاڭلار،
مۇقەددەس سىئون تېغىدا ئۇنىڭغا سەجدە قىلىڭلار،
چۈنكى مۇقەددەستۇر پەرۋەردىگار بىمىز!

100 - مۇناجات

شۈكۈر ئېيتىش مۇناجاتى

¹ ئەي پۈتكۈل جاھاندىكى ئىنسانلار،
يا كرىتىڭلار پەرۋەردىگارغا ئالقىشلار.
² خۇشاللىق بىلەن ئىبادەت قىلىڭلار ئۇنىڭغا،
شادلىق بىلەن مۇناجات ئوقۇپ كرىتىڭلار ھۇزۇرىغا.
³ بىلىڭلاركى، پەرۋەردىگار يېگاندىۇر،
بىزنى ئۇ ياراتقاندۇر، بىز ئۇنىڭغا تەۋەدۇرمىز،
بىز ئۇنىڭ خەلقىدۇرمىز، يايلىقىنىڭ قويلرىدۇرمىز.
⁴ دەرۋازىلىرىدىن كرىتىڭلار ھەمدۇسانا - شۈكۈر ئېيتىپ،
قەدەم تەشرىپ قىلىڭلار ھويللىرىغا مەدھىيە ئوقۇپ،
تەرىپلەڭلار نامىنى مىننەتدارلىق بىلدۈرۈپ.
⁵ بەرھەق، پەرۋەردىگار شاپائەتلىكتۇر،
ئۇنىڭ مېھىر - مۇھەببىتى مەڭگۈلۈكتۇر،
ئەۋلادتىن - ئەۋلادقىچە ساداقەتلىكتۇر.

زەبۇر

101 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات

- ¹ كۈيلەيمەن مەشگۈلۈك مۇھەببەت ۋە ئادالتتىكى،
ئى پەرۋەردىگار كۈيلىرىمگە قاتمەن سېنى.
- ² يولۇم توغرا بولسىمۇ ئېھتىيات قىلىپ ماڭمەن،
پەرۋەردىگار قاچانمۇ ياردەمگە كېلەرسەن؟
- ³ خىيالىمغا كەلمەس ئەسلا پاسىق قىلمىش، رەزىللىك،
يولدىن چىققان ئازغۇنلارغا نەپرىتىم بار شۇنچىلىك،
ئۇلار قىلغان گۇناھلارغا ھەۋسىم يوق قىلچىلىك.
- ⁴ كۆڭلۈم مېنىڭ ئەگرىلىكتىن خالىيدۇر،
ھەمدە ھەممە رەزىللىكتىن يىراقتۇر.
- ⁵ باشقىلارغا كىمكى تۆھمەت ئەيلىسە يوق قىلارمەن ئۇنى دۈشمەن بىلىپ،
كۆرسەم ئەگەر ھالى ئۈستۈن، مەنمەنچىنى تۇرالماسمەن سۈكۈت قىلىپ.
- ⁶ كىم ئەرشتىكى خۇداغا سادىق بولسا،
ئۇلارغا ئۆز ئوردامدىن ئورۇن بېرىمەن.
- توغرا، ھەق يولدا ماڭغانلارنى
مېنىڭ خىزمىتىمگە قويمەن.
- ⁷ ھىيلىگەرلەرگە ئوردامدا ئورۇن يوقتۇر،
يالغانچىلار ھۇزۇرۇمدا بولالماستۇر.
- ⁸ زېمىنىمدىن يوق قىلىمەن رەزىللەرنى ھەر سەھەردە،
بىرمۇ يامان قالماس ھەتتا پەرۋەردىگارنىڭ شەھىرىدە.

زەبۇر

102 - مۇناجات

ئېزىلىپ ھالدىن كەتكەن بىر ئادەمنىڭ پەرۋەردىگارىغا داد - پەرياد قىلىپ قىلغان
دۇئاسى.

- 1 ئاڭلىغايىسەن پەرۋەردىگار دۇئايىمنى،
تىڭشىغايىسەن مېنىڭ قىلغان پەريادىمنى.
- 2 يوشۇرمىغىن دىدارىڭنى مەندىن خۇدا كۈلپەتتە قالغىنىمدا،
ئىدا قىلسام قۇلاق سېلىپ تېزدىن جاۋاب بەرگىن ماڭا.
- 3 ئۆمرۈم مېنىڭ ئىس - تۈتەكتەك كەتمەكتە غايىب بولۇپ،
ئۇجۇدۇم ئۆرتەنمەكتە ئوتتەك كۆيۈپ.
- 4 يۈرىكىم قۇرۇق چۆپتەك قۇرۇپ كەتتى.
ئىشتىھاسىز، تامىقىم ئازلاپ كەتتى.
- 5 ھەسرەت ۋە نادامەتتە كۆپ قىيىنالىدىم،
ئورۇقلاپ بىر تېرە، بىر ئۈستىخان بولۇپ قالىدىم.
- 6 مەن گويىا باياۋاندا ئۇچۇپ يۈرگەن تازقارمەن،
ۋەيرانە خارابىنى ماكان قىلغان ھۇۋقۇشمەن.
- 7 مەن گويىا ئۆگزىدىكى يېتىم قۇشمەن،
ياتساممۇ كۆزۈم ئوچۇق، ئۇيقۇسىزمەن.
- 8 كۈنبويى مەسخىرە قىلار مېنى دۈشمەنلىرىم،
ھاقارەتلىك سۆزگە يانداش بولۇپ قالدى مېنىڭ ئىسمىم.
- 9-10 سەن قەھىر - غەزەپ قىلغىچ ماڭا،
كۈل يېدىم قورسىقىمغا نان ئورنىغا.
- كۆز يېشىمىسىز ئىچەلمەيمەن ئىچمىلىكىمنى،
بەرھەق، خۇدا ئەخلەت كەبى تاشلىدىڭ مېنى.
- 11 گۈگۈمدىكى كۆلەڭگىدەك ھاياتىممۇ غۇۋالاشتى،

زەبۇر

- تېنىم چۆپتەك بولۇپ قاقشال - غازاڭلاشتى.
¹² لېكىن تەختىڭ مەڭگۈلۈكتۈر پەرۋەردىگار،
 شۆھرىتىڭ ئەلمىساقىتىن تائەبەدكە داۋاملىشار.
¹³ سەن ياردىمىڭنى ئايىماي، سىئونغا رەھىم قىلسەن،
 چۈنكى ئۇنىڭغا مېھرىبان بولۇپ، ياردەم قىلىش ۋاقتى كەلدى،
 شۇنداق، ياردەم قىلىشنىڭ ۋاقتى - سائىتى يېتىپ كەلدى.
¹⁴ قۇللارنىڭ تاشلىرىنى چىن قەلبىدىن سۆيەر سىئوننىڭ،
 خاراب بولغان تۇپرىقىغا ئىچىنى ئاغرىتىپ ئۇنىڭ.
¹⁵ بارچە ئەللەر نامىڭغا ھۆرمەت قىلار پەرۋەردىگار،
 شەرىپىڭدىن ئەيمىنەر ئالەمدىكى ھەممە شاھ، ھۆكۈمرانلار.
- ¹⁶ پەرۋەردىگار سىئوننى قايتا قۇرار،
 شان - شۆھرىتى خۇدانىڭ نامايان بولار.
¹⁷ قوبۇل قىلار پەرۋەردىگار مىسكىننىڭ دۇئاسىنى،
 رەت قىلمايدۇ غېرىبىنىڭ پەريادىنى.
¹⁸ كېلىچەك بىر ئەۋلاد ئۈچۈن
 خاتىرىلەڭلار خۇدانىڭ قۇدرىتىنى،
 كەلگۈسىدە خەلقلەر مەدھىيەلسۇن خۇدانى.
¹⁹⁻²⁰ چۈنكى خۇدا ئاڭلاي دەپ، مەھبۇسلارنىڭ ئاھ - زارىنى،
 ئازاد قىلاي دەپ، يەنە ئۆلۈمگە بۇيرۇلغانلارنى.
 نەزەر سالدى ئۈستىمىزگە مۇقەددەس ماكاندىن،
 قارىدى زېمىن تامان پەرۋەردىگار ئەرشئەلادىن.
²¹⁻²² پادىشاھلار، قوۋملار جەم بولغىنىدا،
 پەرۋەردىگارغا ئىبادەت قىلغىنىدا.
 ئۇنىڭ ئۇلۇغلىقىنى جاكارلار سىئوندا،
 شەنىگە مەدھىيە ئوقۇر يېرۇسالېمدا.

زەبۇر

²³ بىراق خۇدا ئاجىز قىلدى قىران ۋاقتىمدا،
ھاياتىمنى قىسقارتتى ئۆمرۈمنىڭ يېرىمدا.

²⁴ يىللىرىڭنىڭ چېكى يوقتۇر ئى خۇدا،

جېنىمنى ئالما ئۆمرۈمنىڭ يېرىمدا.

²⁵ دۇنيانى يارتقانتىڭ ئەلمىساقتا،

ئاسمانمۇ بەرپا بولدى ئۆز قولۇڭدا.

²⁶ بىراق ئۇلارنىڭ ھەممىسى يوقلىدۇ،

سەن بولساڭ ئەبەدىي ۋە مەڭگۈلۈكسەن.

ئۇلار گويا كىيىمدەك كونىرىغاندا،

سەن ئۇلارنى كىيىم كەبى ئالماشتۇرسەن.

ئاسمان - زېمىن يوق بولار بىردىنلا.

²⁷ لېكىن سەنلا ئۆزگەرمەس پەرۋەردىگار،

پەقەت سەندە ئەبەدىي ھاياتلىق بار.

²⁸ خاتىرجەم ياشايدۇ قۇللىرىڭنىڭ بالىلىرى،

ھۇزۇرۇڭدا گۈللەپ ياشىنار ئۇلارنىڭ ئەۋلادلىرى.

103 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات

¹ ئىگىمىزگە ھەمدۇسانا ئېيتقىن مېنىڭ ئەي قەلبىم،

تەرىپلىگىن ئۇنىڭ مۇقەددەس نامىنى ئەي ۋۇجۇدۇم.

² ئىگىمىزگە ھەمدۇسانا ئېيتقىن مېنىڭ ئەي قەلبىم،

ئۇنتۇمىغىن خۇدانىڭ شەپقىتىنى ھەر دائىم.

³ كەچۈرەر ئۇ بارلىق گۇناھلىرىڭنى،

زەبۇر

ساقايتار ھەرقانداق كېسەللىرىڭنى.

⁴ ئۇ قۇتقۇزار ئۆلۈمدىن ھاياتىڭنى،

ياغدۇرار ھەم مۇھەببىتى، رەھىمدىللىقىنى.

⁵ ئۇ سېنى بەرىكىتىدە مەمنۇن قىلار ئۆمۈر بويى،

ياش چېغىڭدەك كۈچ - قۇۋۋىتىڭ ئۇرغۇپ تۇرار بۈركۈت كەبى.

⁶ پەرۋەردىگار يۈرگۈزەر ھەققانىيەت،

ئېزىلگەن بارلىق مەزلۇملارغا ئادالەت.

⁷ نامايان قىلدى خۇدا مۇسا پەيغەمبەرگە ئۆز يولىنى،

ئىسرائىل ئەۋلادلىرىغا كارامەتلىرىنى.

⁸ خۇدا رەھىمدىل، شەپقەتلىكتۇر،

ئاسانلىقچە غەزىپى كەلمەس،

مېھىر - مۇھەببىتى چەكسىزدۇر.

⁹ ئەيىبلەمس ئۇ بىزنى ئۇزاققىچە،

غەزىپىمۇ ئەمەستۇر ئاداققىچە.

¹⁰ ئۇ مۇئامىلە قىلمىغاندۇر بىزگە گۇناھلىرىمىزغا يارىشا،

جازالىمىغاندۇر بىزنى ئۇ قىلمىشلىرىمىزغا قارىتا.

¹¹ ئاسمان، زېمىندىن ئېگىز بولسا قانچىلىك،

خۇدانىڭ ئىخلاسمەنلەرگە بولغان مۇھەببىتى چەكسىزدۇر شۇنچىلىك.

¹² مەشرىق مەغربىتىن يىراق بولسا قانچىلىك،

يىراقلاشتۇرغاندۇر گۇناھلىرىمىزنى ئۇ بىزدىن شۇنچىلىك.

¹³ ئاتا ئۆز بالىلىرىغا كۆپسە قانچىلىك،

پەرۋەردىگار كۆيۈمچانلىق قىلار ئىخلاسمەنلىرىگە شۇنچىلىك.

¹⁴ شۇنداق، ئۇ بىلەر بىزنىڭ نېمىدىن ياسالغانلىقىمىزنى،

ئېسىگە ئالار ئۇ بىزنىڭ تۇپراق ئىكەنلىكىمىزنى.

¹⁵ مايسىدەك قىسقىدۇر ئىنساننىڭ ئۆمرى،

زەبۇر

دالادا ئېچىلغان گۈلدۈر ئىنساننىڭ ئۆزى.
¹⁶ ئەگەردە چىقسا شامال ئۇ گۈل توزار،
 ھېچبىر ئىز قالدۇرماستىن غايىب بولار.
¹⁷⁻¹⁸ ئەمما پەرۋەردىگار ئۆزىگە ئىخلاس قىلغانلارغا،
 ھەم ئۇنىڭ ئەھدىسىگە سادىق بولغانلارغا،
 ئەمىرلىرىگە ئەمەل قىلىشنى ئېسىدە تۇتقانلارغا،
 ئۇ كۆرسىتىر مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىنى ئاداققىچە،
 ھەققانىيىتى داۋام ئېتەر ئەۋلادتىن - ئەۋلادىقىچە.
¹⁹ پەرۋەردىگار ئورناتقاندۇر تەختىنى ئەرشىكە،
 ئۇ ھۆكۈمرانلىق قىلار ھەممىنىڭ ئۈستىدە.

²⁰ ئەي پەرۋەردىگارنىڭ قۇدرەتلىك پەرىشتىلىرى،
 سىلەردۇرسىلەر ئۇنىڭ سۆزىگە قۇلاق سالغۇچىلىرى،
 ئۇنىڭ ئەمىرلىرىنى ئىجرا قىلغۇچىلىرى،
 شۇڭا تەرىپلەپ كۈيلەڭلار پەرۋەردىگارنى.
²¹ ئەي خۇدانىڭ ئەرىشتىكىلىرى،
 سىلەردۇرسىلەر ئۇنىڭ ئىرادىسىنى ئىجرا قىلىدىغان خىزمەتچىلىرى،
 شۇڭا تەرىپلەپ كۈيلەڭلار پەرۋەردىگارنى.
²² ئەي پەرۋەردىگار ياراتقانلار،
 تەرىپلەڭلار پەرۋەردىگارنى ئۇ ھۆكۈم سۈرگەن ھەممە جايدا،
 ئەي مېنىڭ قەلبىم ئېيتقىن ھەمدۇسانا پەرۋەردىگارغا.

104 - مۇناجات

¹ ئەي قەلبىم، ھەمدۇسانا ئېيتقىن پەرۋەردىگارغا!
 شان - شەۋكەتلىك، ھەيۋەتلىكسەن، ئى خۇدا،

زەبۇر

ئىلاھىم تەگداشسىز سەن ئۇلۇغلۇقتا.
² لىباسىڭدۇر يورۇقلۇق، سەن ئۇنىڭغا پۈركەنگەن،
 ئاسمىنىڭنىڭ گۈمبىزى چېدىر كەبى تىكىلگەن.
³ ئەرىشتىكى تۇرار گاهىڭ لىملىرىنى
 ئورنىتىپسەن كۆكتىكى سۇلارغا،
 جەڭ ھارۋىسى كەبى قىلىپ بۇلۇتنى،
 ماڭدۇرۇپسەن شامالنىڭ قانتىدا.
⁴ شامال قىلسەن پەرىشتىلىرىڭنى،
 ئوت يالقۇنى قىلسەن خىزمەتكارلىرىڭنى.^①
⁵ ئورنىتىپسەن يەرنى شۇنچە مۇكەممەل
 ئۇ ئۇلدىن ھېچبىر زامان تەۋرەنمەس.
⁶⁻⁷ دېڭىز يەرنى لىباس كەبى ئورنىغان،
 چوققىلارمۇ سۇ ئاستىدا قالغانى.
 گۈلدۈرماماڭ ئەيمەندۈرگەچ سۇلارنى،
 سۇلار تېزىدىن ئۆز ئورنىغا يانغانى.
⁸ تاغلار كۆرۈنۈپ، ۋادىلارمۇ ئايان بولدى،
 سۇلار ھەم سەن بۇيرۇغان يەرگە كېلىپ جايلاشتى.
⁹ دېڭىز سۈيى تېشىپ يەنە باسمىسۇن دەپ زېمىنى،
 سەن ئۇلارغا چەك قويۇپ سىزدىڭ چېگرا سىزىقتى.
¹⁰⁻¹¹ سەن بولغاچ ۋادىدا بۇلاق كۆزى ئېچىلىپ،
 تاغلار ئارا شىلدىرلاپ ئاقتى سۇلىرى.
 سۇلار ئىچسە ئۇنىڭدىن دالادىكى جانىۋارلار،
 قانار ئىدى ھەتتاكى ياۋا ئېشەكنىڭ تەشنىلىقى.
¹² سۇ بويىغا قۇشلارمۇ كۆكتىن چۈشۈپ قوندۇ،

^① 104: 4 شامال قىلسەن پەرىشتىلىرىڭنى، ئوت يالقۇنى قىلسەن خىزمەتكارلىرىڭنى — بەزى تەرجىمىلەردە «پەرىشتە قىلسەن شامالنى، خىزمەتكار قىلسەن ئوت يالقۇنى» دەپ ئېلىنغان.

زەبۇر

دائىم ئۇلار شاخلاردا تاقلاپ يۈرۈپ سايرايدۇ.
¹³ ئەرشتىكى سۇ بىلەن سۇغرىسەن تاغلارنى،
 ئۆزۈڭ ئۆستۈرگەن مېۋىگە تولدۇرسەن زېمىنى.
¹⁴ چارۋا ئۈچۈن دالدا ئوت - چۆپلەرنى ئۆستۈردۈڭ،
 ئوزۇقنى ئىنسانلار قارا يەردىن ئالسۇن دەپ،
 ئېتىزلاردا زىرائەت - كۆكتاتلارنى ئۆستۈردۈڭ.
¹⁵ كۆڭۈللەرنى شاد ئەيلىسەڭ شارابتا،
 قۇۋۋەت بەردىڭ نېنىڭ بىلەن تەنلەرگە،
 جىلۋە بەردىڭ مېيىڭ بىلەن يۈزلەرگە.

¹⁶ لىۋاندىكى كېدىر دەرەخلىرى
 پەرۋەردىگار تىككەندۇر ئۇنى،
 خۇدا قانغۇچە سۇغىرار ئۇلارنى.
¹⁷ ئۇ دەرەخلەرگە قۇشلار كېلىپ ئۇۋا ياسار،
 ئارچا دەرەخلىرى لەيلەكنىڭ ئۆيى بولار.
¹⁸ تاغ ئۆچكىلىرى تاغلاردا ئوينار،
 تىك قىيا سۇغۇرغا پاناھ بولار.

¹⁹ ئى خۇدا، پەسىللەرنى ئايرىش ئۈچۈن ئاينى ياراتتىڭ،
 قۇياشقىمۇ پاتىدىغان ۋاقتىنى بىلدۈردۈڭ.
²⁰ قاراڭغۇلۇق چۈشۈرسەڭ كېچە بولىدۇ،
 ئورمانلاردا جانلىقلار شىپىرلاپ كېزىپ يۈرىدۇ.
²¹ ئارىسلانلار ئولجا ئىزدەپ ھۇۋلىشار،
 رىزىقلىرىنى ئۇلار، خۇدا سەندىن سورار.
²² قۇياش چىقسا ئۇلارمۇ ئۇۋىسىغا قايتار،
 قايتىپ كېلىپ ئۇۋىسىدا ئارام ئالار.
²³ ھەممە ئادەم ئۆز ئىشىغا مېڭىشار،

زەبۇر

ئەتىگەندىن كەچكىچە مېھنەت قىلار.
²⁴ پەرۋەردىگار ياراتقان مەخلۇقاتلىرىنىڭ شۇنچە كۆپتۇر.
 سەن ياراتقان جانلىقلار بىلەن تولغاندۇر زېمىن يۈزى،
 بۇلارنىڭ ھەممىسىلا ھېكمىتىڭنىڭ مېۋىسىدۇر.
²⁵ ئەنە ئالدىڭدا بىپايان دېڭىز ياتار،
 ئۇنىڭدا سان - ساناقسىز جانلىق ياشار،
 ھەم ئۇلارنىڭ چوڭى ۋە كىچىكى باردۇر.
²⁶ ئۇندا يەنە سەن ياراتقان لىۋياتان[®] بار،
 ئۈستىدە ئۇنىڭ قېيىق بىلەن كېمە قاتنار.
²⁷ ئۇلار سەندىن رىزىقى ئۈچۈن ئوزۇق كۈتەر،
 ئوزۇق ئۈچۈن جامالىڭغا تەلمۈرەر.
²⁸ ئوزۇقىنى ئۇلار سېنىڭ قولۇڭدىن ئالار،
 شۇ ئوزۇقتا ئۇلارنىڭ قورسىقى تويار.
²⁹ دەككە - دۈككەگە چۈشەر ئۇلار جامالىڭنى يوشۇرغىنىڭدا،
 جان ئۈزۈپ قارا يەرگە قايتار، نەپەسلىرىنى توختاتقىنىڭدا.
³⁰ سەن ئۆز نەپىسىڭنى ئەۋەتكىنىڭدە ئۇلار يارىتلار،
 پۈتۈن يەر يۈزى يېڭىلىنار.

³¹ پەرۋەردىگارنىڭ شۆھرىتى ئەبەدىي بولغاي،
 پەرۋەردىگار ياراتقانلىرىدىن خۇرسەن بولغاي.
³² پەرۋەردىگار يەرگە باقسا زېمىن تىترەر،
 تاغقا تەگسە ئوتلار يېنىپ، تۈتۈن چىقار.
³³ ناۋادا جېنىم تەندە بولسىلا
 مەدھىيە ئوقۇيمەن خۇدايىمغا،

[®]104: 26 لىۋياتان — دېڭىزدا ياشايدىغان ئەجدىھاغا ئوخشاپ كېتىدىغان قورقۇنچلۇق ھايۋان بولۇپ، كەنتاڭلىقلارنىڭ رىۋايەتلىرىدە ئۇچرايدۇ.

زەبۇر

مەشگۈ ھەمدۇسانا ئېيتىمەن ئۇنىڭغا.
³⁴ ئويليرىمدىن خۇدا رازى بولغاي،
 چۈنكى پەرۋەردىگار دىن بولدۇم خۇشال،
³⁵ گۇناھكارلار يەر يۈزىدە قالمىغاي،
 رەزىللەر زاۋال تاپقاي.
 ھەمدۇسانا ئېيتقىن ئەي قەلىم پەرۋەردىگارغا،
 ھەمدۇسانا ئوقۇڭلار ھەممىڭلار ئۇنىڭغا.

105 - مۇناجات

¹ پەرۋەردىگارغا شۇكۈرلەر ئېيتىڭلار،
 ئۇنىڭ شەنىگە مەدھىيەلەر ئوقۇڭلار،
 كارامەتلىرىنى ئەللەر ئارا بايان قىلىڭلار!
² خۇدانى كۈيلەڭلار قېتىپ ناخشا - نەغمىگە،
 مۆجىزىلىرىنى ئۇنىڭ جاكارلاڭلار ھەممىگە.
³ ئۇلۇغلاڭلار مۇقەددەس خىسلەتلىرىنى خۇدانىڭ،
 قەلبى شادانئىسۇن پەرۋەردىگارنى سېغىنغانلارنىڭ.
⁴ تەلپۈنۈڭلار خۇدانىڭ قۇدرىتىگە - كۈچىگە،
 ئىنتىلىڭلار ھەم ئۇنىڭ ھۇزۇرىغا - مېھرىگە.
⁵ ئېسىڭلاردا بولسۇن ئۇنىڭ كارامەتلىرى،
 مۆجىزىلىرى ۋە چىقارغان ھۆكۈملىرى.
⁶ ئى خۇدانىڭ قولى ئىبراھىمنىڭ نەسلىلىرى،
 ئۇ ئۆزى تاللىغان ياقۇپنىڭ ئەۋلادلىرى.
⁷ ئۇ پەرۋەردىگاردۇر، ئۇ بىزنىڭ خۇدايىمىزدۇر،
 ئۇنىڭ ھۆكۈملىرى ھەممە يەردە كۈچكە ئىگىدۇر.
⁸ ئۇنىڭ تۈزگەن ئەھدىسى ئەبەدىي يادىدۇر،

زەبۇر

- بۇ ئۇنىڭ ئاداققىچە ۋەدە قىلغان سۆزىدۇر.
⁹ پەرۋەردىگار ئىبراھىم بىلەن ئەھدە تۈزگەندى،
 ئىسھاققىمۇ قەسەم ئىچكەندى.
¹⁰ ئۇ بۇنى ياقۇپقىمۇ نىزام قىلىپ بەرگەندى.
 ئىسرائىلغا³ مەڭگۈلۈك ئەھدە قىلىپ مۇنداق دېگەندى:
¹¹ «كەنتان زېمىنىنى سېنىڭ مۈلكۈڭ قىلمەن،
 ئۇنى ساڭا تەئەللۇق نېسىۋەڭ قىلمەن.»
¹² ئۇ چاغدا ئۇلار ناھايىتى ئاز سانلىق ئىدى،
 نەزەردە يوق ھەم مۇساپىر ئىدى.
¹³ ئۇلار يۇرتىمۇ - يۇرت سەرسان ئىدى،
 ئەلدىن - ئەلگە كېزەر ئىدى.
¹⁴ خۇدا ھېچكىمنىڭ ئۇلارنى ئېزىشىگە يول قويمىدى،
 ئۇلارنى دەپ، پادىشاھلارنىمۇ مۇنداق ئاگاھلاندۇردى:
¹⁵ «مېنىڭ تاللىغانلىرىمغا چېقىلماڭلار،
 پەيغەمبەرلىرىمگە زىيانكەشلىك قىلماڭلار.»
¹⁶ ئاچارچىلىق بەردى خۇدا كەنتانغا،
 زار قىلدى ئۇلارنى ئاش - نانغا.
¹⁷ خۇدا ئۇلارنى دەپ ئالدىنلا يۈسۈپنى مىسىرغا ئەۋەتكەندى،
 ئاكىلىرى ئۇنى قۇل قىلىپ ساتقاندى.
¹⁸ ئۇنىڭ پۇتلىرى زەنجىردە زەخمىلەنگەندى،
 بوينىغا بويۇنتۇرۇق سېلىنغاندى.
¹⁹ ئۇ تاۋلاندى پەرۋەردىگارنىڭ بېشارىتى كۆرۈلگۈچە،
 خۇدا يۈسۈپنىڭ چۈشىدە كۆرسەتكەنلىرى ئىسپاتلانغۇچە.
²⁰ ئۇنى ئازاد قىلىشقا پىرئەۋن ئەمر قىلدى،
 ئەللەرنىڭ ھۆكۈمرانى ئۇنىڭغا ھۆرلۈك بەردى.

زەبۇر

- ²¹ پىرئەۋن ئۇنى ئوردىسىغا غوجىدار قىلدى،
بارلىق مال - مۈلكىگە باشلىق قىلىپ تەيىنلىدى.
- ²² بەردى ئۇنىڭ ئىختىيارىغا ۋەزىرلىرىنى،
دانالىق ئۆگىنىشكە تاپشۇردى ئاقساقاللىرىنى.
- ²³ شۇنداق قىلىپ ئىسرائىللار مىسىرغا كەلدى،
ھامنىڭ ²⁴ زېمىنىدا ياقۇپ ئەۋلادلىرى مۇساپىر بولدى.
- ²⁵ ئۇلارنى كۆپ نەسلىلىك قىلدى پەرۋەردىگار،
ھەم دۈشمەنلىرىدىن كۈچلۈك بولدى ئۇلار.
- ²⁶ شۇڭا ئۇلاردىن بىزار بولۇپ مىسىرلىقلار،
ھىيلە - مىكىر مۇئامىلىدە بولدى ئۇلار.
- ²⁷ ئاندىن ئەۋەتتى خۇدا ئۆز قولى مۇسانى،
يوللىدى ئۆز تاللىغىنى ھارۇنىنى.
- ²⁸ خۇدانىڭ ئالامەتلىرىنى بايان قىلدى ئۇلار مىسىردا،
ئۇنىڭ مۆجىزىلىرىنى كۆرسەتتى ھام زېمىنىدا.
- ²⁹ زېمىننى زۇلمەت قىلىسمۇ قاراڭغۇلۇقىدا پەرۋەردىگار،
ئۇنىڭ ئەمرىگە ئىتائەتسىزلىك قىلمىدى ئۇلار.
- ³⁰ قان قىلدى خۇدا مىسىرنىڭ سۇلىرىنى،
ئۆلتۈرۈۋەتتى ئۇلارنىڭ بېلىقلىرىنى.
- ³¹ پاقا ئاپىتى قاپلىدى يەرلىرىنى،
قاپلىدى ھەتتا پاقىلار پادىشاھ سارىيىنى.
- ³² خۇدانىڭ ئەمرى بىلەن قاپلىدى غۇژ - غۇژ چىۋىنلار،
ھەممە يەرنى باستى غىڭ - غىڭ پاشىلار.
- ³³ يامغۇر ئورنىغا مۆلدۈر ياغدى،
مىسىرنى چاقماق ئوردى.

²¹ 23:105 ھام — نۇھنىڭ ئوغلى بولۇپ، ئۇ مىسىرلىقلارنىڭ ئەجدادىدۇر. «ھام زېمىنى» مىسىرنى كۆرسىتىدۇ.

زەبۇر

- ³³ ئابۇت بولدى ئەنجۈر دەرىخى، ئۈزۈم تاللىرى،
ۋەيران بولدى دەرەخلەرنىڭ بارلىقى.
- ³⁴ خۇدانىڭ ئەمرى بىلەن كەلدى يەنە چېكە تىكلەر،
مىزىلداپ كەلدى سان - ساناقسىز چېكە تىكلەر.
- ³⁵ قويمىدى ئۇلار بارلىق گىياھلارنى،
يەپ تۈگەتتى ئېتىزلاردا ھوسۇللارنى.
- ³⁶ ئاخىرىدا ئۆلتۈردى خۇدا مىسىردىكى تۇنجى بالىلارنى -
ئۇلارنىڭ غۇرۇرى بولغان بىرىنچى ئوغۇللارنى.
- ³⁷ ئۇ ئىسرائىللارنى سەپەرگە ئالتۇن - كۈمۈش بايلىق بىلەن چىقاردى.
ئۇلارنىڭ ھەممىسى ساغلام ھەم كۈچلۈك ئىدى.
- ³⁸ ئۇلارنىڭ كەتكىنىگە مىسىرلىقلار خۇشال بولدى،
چۈنكى مىسىرلىقلار ئىسرائىللاردىن بەك قورققانىدى.
- ³⁹ پەرۋەردىگار بۇلۇتنى سايىۋەن قىلدى،
تۈندە ئۇلارغا ئوتنى نۇر قىلىپ بەردى.
- ⁴⁰ ئۇلار خۇدادىن تىلىگەندى، بۆدۈنە ئاتا قىلدى،
توقلاش ئۈچۈن ئۇلارنى ئاسماندىن نان چۈشۈردى.
- ⁴¹ تاشنى يېرىپ ئارىلىقلىرىدىن سۇ چىقاردى،
قاقاس چۆلدە ئېقىن - دەريا پەيدا قىلدى.
- ⁴² بەرھەق خۇدا مۇقەددەس ۋەدىسىنى ئۇنتۇمىدى،
قۇلى بولغان ئىبراھىمنى ئەس - يادىدا ساقلىدى.
- ⁴³ ئۇ خەلقنى چىقاردى مىسىردىن شاد قىلىپ،
ھۆرلۈكىگە تەنتەنە قىلدى خەلقى ناخشا ئېيتىپ.
- ⁴⁴ يات ئەللەرنىڭ زېمىنلىرىنى بەردى ئۇلارغا پەرۋەردىگار،
باشقىلارنىڭ ئەجر - مېھنەتلىرىگە مۇيەسسەر بولدى ئۇلار،
- ⁴⁵ شۇڭا ئىتائەت قىلىپ پەرۋەردىگارنىڭ قانۇنلىرىغا،
بويىسۇنۇڭلار ئۇنىڭ پەرمانلىرىغا.
- ھەمدۇسانا ئوقۇڭلار پەرۋەردىگارغا!

106 - مۇناجات

¹ ھەمدۇسانا ئوقۇڭلار پەرۋەردىگارغا،
شۈكۈرلەر ئېيتىڭلار ئۇنىڭغا.

چۈنكى پەرۋەردىگار شاپائەتلىكتۇر،
ئۇنىڭ مۇھەببىتى مەڭگۈلۈكتۇر.

² قۇدرىتىنى خۇدانىڭ كىممۇ تولۇق تەرىپلىيەلەر؟
كىم ئۇنىڭغا ئېيتالار مۇكەممەل مەدھىيەلەر؟

³ نەقەدەر بەختلىك - ھە، ئادالەتلىك ئىش قىلغانلار،
ھەر دائىم ھەققانىيەت يولىنى تۇتقانلار.

⁴ ئى پەرۋەردىگار، ئالغايىسەن مېنى ئېسىڭگە،
ھىممىتىڭنى كۆرسەتكىنىڭدە ئۆز خەلقىڭگە.

خەۋەر ئالغىن ھالىمدىن نىجاتلىقنىڭ كەلگەندە.
⁵ ئۆزۈڭ تاللىغان خەلقىڭنىڭ ئىقبالىنى كۆرەي،

ئۇلارنىڭ كۈلكىسىگە جور بولۇپ كۈلەي،
ساڭا مەنسۇپ خەلقىڭ بىلەن ماختىنىپ يۈرەي.

⁶ خۇددى ئەجدادلىرىمىزدەك بىزمۇ گۇناھ ئۆتكۈزدۇق،
رەزىل، ئىپلاس ھەم يامان ئىشلارنى ھەممىمىز قىلدۇق.

⁷ ئەجدادلىرىمىز مىسرىدىكى چېغدا،
مەنسىتمىگەندى خۇدانىڭ مۆجىزىلىرىنى.

ئىسيان كۆتەرگەندى ئۇلار قىزىل دېڭىز بويىدا،
ئېسىدىمۇ تۇتماستىن خۇدانىڭ مۇھەببىتىنى.

⁸ ئەمما پەرۋەردىگار ئۆزىنىڭ شەرىپى ئۈچۈن،
ئۇلارنى قۇتقۇزۇپ قۇدرىتىنى نامايان قىلغاندى.

⁹ ئۇنىڭ ئەمرى بىلەن سۈيى قۇرۇپ قىزىل دېڭىزنىڭ،

زەبۇر

ئۇلارنى خۇددى چۆللۈكتە ئېلىپ ماڭغاندەك
دېڭىز ئاستىدىن يېتەكلەپ ماڭغاندى.

¹⁰ پەرۋەردىگار ئۇلارنى

دۈشمەنلىرىنىڭ قوللىرىدىن ئازاد قىلدى،

رەقىبلىرىنىڭ چاڭگىلىدىن قۇتقۇزدى.

¹¹ دۈشمەنلىرى سۇ ئاستىدا غەرق بولدى،

ئۇلاردىن بىرەرسىمۇ ھايات قالمىدى.

¹² شۇندىلا خۇدانىڭ ۋەدىسىگە ئىشەندى ئۇلار،

پەرۋەردىگارنى مەدھىيەلەپ ئوقۇدى كۈي - ناخشىلار.

¹³ لېكىن ئۇلار ئۇزۇن ئۆتمەي ئۇنتۇدى پەرۋەردىگارنى،

راۋا كۆرمىدى ئۆزلىرىگە خۇدانىڭ ئىرادىسىنى.

¹⁴ ئۇلار چۆلدە نەپىسگە تەسلىم بولدى،

ھەم پەرۋەردىگارنى سىناپ كۆردى.

¹⁵ تەلەپ قىلغان نەرسىسىنى پەرۋەردىگار بەردى ئۇلارغا،

بىراق بىر كېسەلنى كۈشەندە قىلىپ ئەۋەتتى ئۇلارغا.

¹⁶ چېدىرلىرىدا ئۇلار ھەسەت قىلدى ھەزرىتى مۇساغا،

ۋە خۇدا تاللىغان مۇقەددەس روھانىي ھارۇنغا.

¹⁷ شۇنىڭ بىلەن يەر يېرىلىپ داتاننى يۇتۇۋالدى،

ئابىراننى ھەمراھلىرى بىلەن قاپسىۋالدى.

¹⁸ ھەمراھلىرى ئارىسىغا ئوت چۈشۈرۈلگەندى،

ئوت يالقۇنى رەزىللەرنى كۆيدۈرۈۋەتتى.

¹⁹ موزاي بۇتنى ياساپ ئۇلار سىناي[®] تېغىدا،

سەجدە قىلىپ چوقۇندى شۇ ئالتۇن بۇتقا.

²⁰ چۆپ يەيدىغان بىر كالىنىڭ بۇتنى ئۇلار،

زەبۇر

- قويدى شان - شەرەپلىك پەرۋەردىگارنىڭ ئورنىغا.
²¹ ئۇنتۇدى ئۇلار قۇتقۇزغۇچىسى خۇدانى،
 مىسىردا ئۇلۇغ ئىشلارنى قىلغۇچىنى.
²² كارامىتىنى كۆرسىتىپ قىزىل دېڭىزدا،
 ھام دىيارىدا مۆجىزىلەر ياراتقۇچىنى.
²³ شۇڭا خۇدا ئۇلارنى ھالاك قىلماق بولغاندى،
 لېكىن خۇدا تەرىپىدىن تاللانغان مۇسا چىقىپ
 رەھىم تىلەپ خۇدانىڭ غەزىپىنى باسقاندى.
²⁴ ئۇلار بۇ گۈزەل زېمىنغا كىرىشىنى رەت قىلدى،
 پەرۋەردىگارنىڭ ۋەدىسىگە ئىشەنمىدى.
²⁵ قاقشاپ تۇرۇپ ئۇلار ئۆز چىدىرلىرىدا،
 قۇلاق سالىمىدى پەرۋەردىگارنىڭ ئاۋازىغا.
²⁶ شۇڭا خۇدا قولىنى كۆتۈرۈپ قەسەم قىلىپ،
 دېدىكى: «ئۇلارنى چۆللەردە يوقىتىمەن.
²⁷ ئەۋلادلىرىنى يات ئەللەردە ۋەيران قىلىپ،
 ياقا يۇرت، يىراقلارغا تارقىتىمەن.»
²⁸ پېئور تېغىدا ئۇلار بائال ئىلاھىغا چوقۇنۇپ،
 ئۆلۈكلەرگە ئاتالغان قۇربانلىقلارنى يېيىشتى.
²⁹ قىلمىشلىرى ئۇلارنىڭ غەزىپىنى كەلتۈردى خۇدانىڭ،
 شۇ ۋەجىدىن ۋابا كېسەل تارقالدى ئارىسىغا ئۇلارنىڭ.
³⁰ شۇڭا پىنخاس چىقىپ ئوتتۇرىغا،
 توختاتتى ئۇ ۋابانى دادىلىققا.
³¹ بۇنىڭ بىلەن پىنخاس ھەققانىي دەپ ھېسابلاندى،
 ئۇنىڭ تۆھپىسى ئەۋلادتىن - ئەۋلادقىچە تارقالدى.
³² خۇدانىڭ غەزىپىنى قوزغىدى ئۇلار يەنە

زەبۇر

مەرىبادا پەيدا بولغان سۇنىڭ بويىدا.³⁶

بۇ سەۋەبلەك ئازار يەتتى مۇساغا.

³³ چۈنكى ئۇلار مۇسانىڭ جېنىغا تەگكەچ،

بىخەستەلىك قىلىپ مۇسا سۆزلەپ سالدى ئۇلارغا.

³⁴ پەرۋەردىگارنىڭ ئەمرىگە خىلاپلىق قىلىپ

ھالەك قىلماي ھەممە يات ئەللەرنى،

³⁵ ئەكسىچە ئارىلىشىپ ئۇلار بىلەن

ئۆگەندى ئۇلارنىڭ قىلىقلىرىنى.

³⁶ چوقۇندى ئۇلارنىڭ بۇتلارغا،

ھالەكەت ئېلىپ كەلدى بۇت ئۇلارغا.

³⁷ قىز - ئوغۇللىرىنى ئاتىدى قۇربانلىققا،

بېغىشلاپ ئۇلارنى جىن - شەيتانغا.

³⁸ ئاتاپ كەتتىكى بۇتلارغا،

ئۇلار تۆكتى قىز - ئوغۇللىرىنىڭ

بىگۇناھ قانلىرىنى،

قانلار بۇلغىدى زېمىنى.

³⁹ پاهىشە ئايالدىك بولدى ئۇلارنىڭ ئىشلىرى،

بۇلغىدى ئۇلارنى ئۆز قىلمىشلىرى.

⁴⁰ پەرۋەردىگار ئۆزى تاللىغان خەلقكە غەزەپلەندى،

پەقەت ئۆزىگىلا تەۋە بولغان قوۋمىدىن نەپرەتلەندى.

⁴¹ شۇڭا ئۇلارنى تاشلاپ بەردى يات ئەللەرنىڭ قولىغا،

ئۆچمەن بولۇپ كەلگەنلەر ھۆكۈمرانلىق قىلدى ئۇلارغا.

⁴² رەقىبلىرى قولىدا ئېزىلدى ئۇلار،

قەددىنى پۈكۈپ، بېشىنى ئەگدى ياۋلار.

زەبۇر

43 تالاي قېتىم قۇتقۇز سىمۇ ئۇلارنى پەرۋەردىگار،
 ئەمما قەستەن بويسۇنۇشنى رەت قىلىپ كەلگەچ،
 بولدى گۇمران ئاخىردا گۇناھلىرى سەۋەبىدىن ئۇلار.
 44 شۇنداقتىمۇ ئۇلارنىڭ پەريادىنى ئاڭلىغاندا،
 رەھىمدىللىك بىلەن نەزەر سالىدى خۇدا جاپالىرىغا.
 45 ئۇلار ئۈچۈن پەرۋەردىگار ئەھدىسىنى ئېسىگە ئېلىپ،
 مېھىر - مۇھەببەتنى بىرلە بۇرۇنقى نىيىتىدىن يېنىپ،
 46 ئۇلارغا رەھىم - شەپقەت قىلدۇردى،
 ئۇلارنى ئەسىر ئالغۇچىلارنىڭ دىلىغا سېلىپ.

47 ئى خۇدايىمىز پەرۋەردىگار، قۇتقۇزغىن بىزنى،
 قايتا يىغىپ ئەكەلگىن يۇرتىمىزغا بىزلىرىنى.
 شۇندا سېنى مەدھىيەلەيلى، كۈيلەيلى،
 شۇ مۇقەددەس نامىڭغا شۈكۈر - رەھمەت ئېيتايلى.
 48 مەدھىيەلەنگەي مەڭگۈدىن - مەڭگۈگە،
 ئىسرائىللارنى تاللىغان پەرۋەردىگار!
 خالايقىلار «ئامىن» دېسۇن بىرلىكتە!
 پەرۋەردىگارغا ھەمدۇسانا ئوقۇڭلار!

5 - بۆلەك

107 - مۇناجات

1 شۈكۈر ئېيتىڭلار پەرۋەردىگارغا، شاپائەتلىكتۇر پەرۋەردىگار،
 ئۇنىڭ مېھىر - مۇھەببەتنى مەڭگۈلۈككە داۋام قىلار.
 2 ئېيتىڭلار بۇ مەدھىيەنى پەرۋەردىگار قۇتقۇزغانلار،

زەبۇر

بايان قىلىڭلار ياۋ قولىدىن قۇتقۇزۇلغانلار.

³ ئېيتىڭلار بۇ مەدھىيەنى ھەر يۇرتلاردىن يىغىلغانلار —

شەرق، غەرب، جەنۇب، شىمالدىن كەلگەنلەر.

⁴ بەزىلىرى كېزىپ ئادەم ئاياغ باسمىغان باياۋاننى،

تاپالمىدى ئادەم ماكان تۇتقان ھېچبىر يەرنى.

⁵ ئۇلار ئاچ، ئۇسسۇغاندى،

ئۈمىدلىرى ئۈزۈلگەندى.

⁶ كۈلپەتتە قالغىنىدا ندا قىلغاندى پەرۋەردىگارغا،

پەرۋەردىگار چىقاردى ئۇلارنى كۈلپەتتىن ئازادلىققا.

⁷ تاپقۇچە ئۇلار ماكانلاشقۇدەك بىر يەرنى،

تۈز يولغا باشلىدى خۇدا ئۇلارنى.

⁸ شۈكۈر ئېيتسۇن ئۇلار پەرۋەردىگارغا،

ئۇنىڭ مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىگە،

ئىنسانلارغا كۆرسەتكەن مۆجىزىلىرىگە.

⁹ ئۇ قاندۇرغۇچىدۇر ئۇسسۇزلۇقنى چاڭقىغانلارنىڭ،

ئۇ تويدۇرغۇچىدۇر ئېسىل نېمەتلەر بىلەن قورسىقنى ئاچلارنىڭ.

¹⁰ بەزىلەر زۇلمەت قاراڭغۇلۇقتا ياشىغاندى،

ئۇلار كىشەنلىنىپ، ئازاب چەككەن مەھبۇسلار ئىدى.

¹¹ چۈنكى ئۇلار يەرگە ئۇرۇپ خۇدانىڭ ئەمرلىرىنى،

كۆزگە ئىلمىغاندى ئۇلۇغ خۇدانىڭ كۆرسەتمىلىرىنى.

¹² دەرد تارتقۇزۇپ كەمتەر قىلدى خۇدا ئۇلارنى،

يىقىلسىمۇ گەر ئۇلار چىقىمدى يۆلەيدىغان ھېچبىرى.

¹³ كۈلپەتتە قالغىنىدا ندا قىلغاندى پەرۋەردىگارغا،

پەرۋەردىگار چىقاردى ئۇلارنى كۈلپەتتىن ئازادلىققا.

¹⁴ قاراڭغۇ زۇلمەتتىن چىقاردى ئۇلارنى،

زەبۇر

سۇندۇرۇپ زەنجىر - ئاسارەتلىرىنى.

¹⁵ شۈكۈر ئېيتسۇن ئۇلار پەرۋەردىگارغا،

ئۇنىڭ مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىگە،

ئىنسانلارغا كۆرسەتكەن مۆجىزىلىرىگە.

¹⁶ پاچاقلاپ تاشلىدى ئۇ تۇچ دەرۋازىلارنى،

چىقىپ تاشلاپ تۆمۈر تاقاقلارنى.

¹⁷ بەزىلەر ھاماقەت بولدى گۇناھلىرىدىن،

دۇچار بولدى ئازابلارغا قەبىھلىكلىرىدىن.

¹⁸ يېمەكلىكلەردىن بولۇپ بىزار،

بېرىپ قالدى ئۆلۈم گىردابىغا ئۇلار.

¹⁹ كۈلپەتتە قالغىنىدا ئىدا قىلغاندى پەرۋەردىگارغا،

پەرۋەردىگار چىقاردى ئۇلارنى كۈلپەتتىن ئازادلىققا.

²⁰ كېسەللىرى تېپىپ شىپا خۇدانىڭ كالامدىن،

قۇتقۇزدى ئۇلارنى ئۆلۈم گىردابىدىن.

²¹ شۈكۈر ئېيتسۇن ئۇلار پەرۋەردىگارغا،

ئۇنىڭ مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىگە،

ئىنسانلارغا كۆرسەتكەن مۆجىزىلىرىگە.

²² سۇنۇپ خۇداغا مىننەتدارلىق قۇربانلىقىنى،

مەدھىيەگە قېتىڭلار ئۇنىڭ كارامەتلىرىنى.

²³ بەزىلەر ئولتۇرۇپ كېمە - پاراخوتلاردا،

تىرىكچىلىك قىلاتتى دېڭىزلاردا.

²⁴ گۇۋاھچىدۇر ئۇلار پەرۋەردىگارنىڭ قۇدرىتىگە،

چوڭقۇر دېڭىزلاردا كۆرسەتكەن كارامەتلىرىگە.

²⁵ ئەمرى بىلەن ھۆكۈمرىتىپ بورانلارنى،

پەيدا قىلغاندى ئۇ دولقۇنلارنى.

زەبۇر

- ²⁶ كېمىلەر گاه كۆتۈرۈلۈپ ئاسمان - پەلەككە،
 گاه چۈشكىنىدە دولقۇن تەكتىگە،
 ئۇلار خەتەردىن چۈشكەندى ساراسمىگە.
²⁷ ئۇلار گويا مەستلەردەك دەلدە كىشىتتى،
 ھېچقانداق چارە - ئامالى قالمىغانتى.
²⁸ كۈلپەتتە قالغىنىدا ندا قىلغاندى پەرۋەردىگارغا،
 پەرۋەردىگار چىقاردى ئۇلارنى كۈلپەتتىن ئازادلىققا.
²⁹ ئۇ بوراننى توختاتتى،
 دولقۇنلارمۇ تىنچىدى.
³⁰ شادلاندى ئۇلار تىنچىتقاچقا دولقۇننى،
 نىشان قىلغان پورتقا يېتەكلىدى خۇدا ئۇلارنى.
³¹ شۈكۈر ئېيتسۇن ئۇلار پەرۋەردىگارغا،
 ئۇنىڭ مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىگە،
 ئىنسانلارغا كۆرسەتكەن مۆجىزىلىرىگە.
³² ئۇلار خەلق ئارىسىدا ئۇلۇغلىسۇن خۇدانى،
 ئاقساقاللار مەجلىسىدە مەدھىيەلسۇن خۇدانى.
³³⁻³⁴ گۇناھ قىلسا بۇ يەرنىڭ ئادەملىرى،
 باياۋانغا ئايلاندۇرۇلار دەريالىرى،
 سۈيى تۈگەپ قاغىرار بۇلاقلىرى،
 شورلۇق تۇپراق بولار مۇنبەت يەرلىرى.
³⁵ ئۇ يەنە كۆل قىلار چۆل - باياۋاننى،
 بۇلاقلارغا ئايلاندۇرار چاڭقاق يەرلەرنى.
³⁶ ئاچلارنى جايلاشتۇرۇپ ئاشۇ يەرگە،
 ئايلاندۇرار ئۇ يەرنى بىر شەھەرگە.
³⁷ ئۈزۈم تىكىپ، يەر تېرىپ ئۇلار،

زەبۇر

ئالدىۇ مول ھوسۇللار.

³⁸ بەرىكەت بەرگەچ ئۇلارغا پەرۋەردىگار،

زور كۆلەمدە سانى ئاۋۇپ ئۇلارنىڭ،

زىيادە بولار ئۇلاردا مال - ۋارانلار.

³⁹ زۇلۇم، كۈلپەت، دەرد سېلىپ دۈشمەنلىرى،

ناۋادا خورلىنىپ، ئازىيىپ كەتسە سانلىرى،

⁴⁰ ياۋ ھۆكۈمدارلىرىنى شەرمەندە قىلىپ پەرۋەردىگار،

ئۇلارنى دەشت - چۆل، باياۋاندا سەرسان قىلار.

⁴¹ زۇلۇمدىن ئازاد قىلىپ مىسكىنلەرنى،

قوي پادىسىدەك كۆپ قىلىدۇ ئەۋلادلىرىنى.

⁴² بۇنى كۆرۈپ شادلىنىدۇ ھەققانىيلار،

ئاغزى ئېتىلىپ، ئۈنسىز تۇرار پاسقلار.

⁴³ كۆڭۈل قويسۇن بۇ ئىشلارغا ئەقلى بارلار،

خۇدانىڭ مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىنى چۈشەنسۇن ئۇلار.

108 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇكلىق مۇناجات

¹ ئىشەنچىم كامىلدۇر ساڭا، ئى خۇدا!

پۈتۈن قەلبىم بىلەن مەدھىيە ئوقۇيمەن ناخشامدا.

² ئەي لىرا، [®] چىلتار ئويغان ئەمدى،

قەسەدە ئوقۇپ ئويغىتايلى تاڭنى.

³ ئى پەرۋەردىگار، شۈكۈرلەر ئېيتىپ ساڭا،

زەبۇر

كۈيلەيمەن سېنى خەلقلەر، يات ئەللەر ئارا.
 4 چۈنكى مەڭگۈلۈك مۇھەببەتنىڭ ئاسماندىن بىپايان،
 ساداقىتىڭ شۇنچە مولدۇر، بۇلۇتلارغا تاقاشقان.
 5 ئى خۇدا، ئۇلۇغۇقۇڭ كۆرسىتىلگەن ئاسمان - پەلەكتە،
 شان - شەرىپىڭ نامايان بولغاي پۈتكۈل يەر يۈزىدە.
 6 دۇئايىمنى قىلىپ ئىجابەت، قۇتقۇز بىزنى ئوڭ قولۇڭدا،
 ئۈزۈڭ سۆيگەن بەندىلىرىڭ نىجاتلىق تاپار شۇندا.

7 خۇدا مۇنداق دېدى ئۆز مۇقەددەسلىكى بىلەن:
 «شادلىقتا خەلقىمگە بۆلۈپ بېرىمەن شەكەم دىيارىنى،
 تەقسىم قىلىپ بېرىمەن سۈككوت ۋادىسىنى.
 8 گىلئاد رايونى مەنسۇپتۇر ماڭا،
 ماناسسە مۇھەم تەئەللۇق ماڭا.
 ئەفرايىم — بېشىمدىكى دۇبۇلغامدۇر،
 يەھۇدا مېنىڭ سەلتەنەت ھاسامدۇر.
 9 پۇت يۇيىدىغان قاچىدۇر موئاب ماڭا،
 چورۇقۇمنى تاشلايمەن ئىدومغا.
 چۇقان سالىمەن،
 فىلىستىيە ئۈستىدىن غەلبە قىلغىنىمغا.»[®]

10 كىم مېنى ئىدومغا زەپەر بىلەن باشلاپ كىرەر؟
 كىم مېنى ئۇ مۇستەھكەم شەھەرگە باشلاپ بارار؟
 11 ئى خۇدا، بىزدىن ۋاز كەچتىڭمۇ؟

[®] 108: 8، 9 - ئايەتلەردىكى ناملار، يەرنىڭ ناملىرى بولۇپ، بۇ ئايەتلەرنىڭ ئومۇمىي مەنىسى خۇدا پۈتكۈل دۇنياغا ھۆكۈمراندۇر، ۋە بارچە خەلقلەر قەيەردە بولسىمۇ، ھەممىسى خۇداغا مەنسۇپتۇر.

زەبۇر

بىز بىلەن بىرگە بولمىدىڭ جەڭدىمۇ؟
¹² دۈشمەنگە قارشى بىزگە بول ياردەمدە،
 بېھۇددۇر زەپەر قازىنىش ئىنساننىڭ ياردىمىدە.
¹³ خۇدانىڭ قۇدرىتى بىلەن جەڭ قىلىمىز باتۇرلارچە،
 ئىگەم ئۆزى دەسسەپ چەيلەر دۈشمىنىمىز تۈگىگۈچە.

109 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات بولۇپ، ناخشا قىلىپ ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ ئى مەدەھىيەمنىڭ ئىگىسى خۇدا،
 سۈكۈت قىلىپ، ئۈنسىز تۇرما.
² ھاقارەت قىلماقتا رەزىللەر ماڭا،
 يالغانچى تىلىدا چاپلاپ قارا.
³ نەپرەتلىك سۆزلىرى ئالدى مېنى قورشاۋغا،
 سەۋەبسىز ھۇجۇم قىلىپ ئۇلار ماڭا.
⁴ مۇھەببىتىمنى بەرسەممۇ مەن ئۇلارغا،
 شىكايەتلەر قىلدى ئۇلار قارشى ماڭا،
 شۇنداقتىمۇ ئۇلار ئۈچۈن قىلىمەن دۇئا.
⁵ ياخشىلىقىمغا بەردى يامانلىقىنى،
 سۆيگۈمگە بەردى نەپرەتنى.
⁶ بىر رەزىل ئادەم ئەيىبلىسۇن ئۇنى سوتتا،
 دەۋاگەردىن بىرسى بولسۇن ئوڭ يېنىدا.
⁷ ئەيىبكار بولۇپ چىقسۇن ئۇ سوراقتا،
 دۇئاسىمۇ گۇناھلىق بولسۇن ھەتتا.

- ⁸ ئۆمرى قىسقا بولسۇن،
 مەنسىپىنى باشقىسى ئالسۇن.
- ⁹ بالىلىرى يېتىم بولسۇن،
 خوتۇنى تۇل قالسۇن.
- ¹⁰ ئوغۇللىرى غېربانە ئۆيىدىن ئايرىلىپ سەرگەردان بولسۇن،
 ياقا يۇرتلاردا رىزقىنى ئىزدەپ تىلەمچى بولسۇن.
- ¹¹ تارتىۋالسۇن جازانخورلار مال - مۈلكىنى،
 بۇلۋالسۇن ياتلار ھەممە بىساتلىرىنى.
- ¹² مېھرىبانلىق كۆرسەتمىسۇن ئۇنىڭغا ھېچكىم،
 كۆڭۈل بۆلۈپ يۈرمىسۇن بالىلىرىغا بىر كىم.
- ¹³ قۇرۇتۇلۇپ ئۇنىڭ نەسلى،
 قالمىسۇن كېيىنكى ئەۋلادلىرى.
- ¹⁴ ئەجدادلىرىنىڭ قەبھىلىكى يادىدا بولسۇن خۇدانىڭ،
 ئۇنتۇلمىسۇن گۇناھلىرى ھەم ئانىسىنىڭ.
- ¹⁵ خۇدانىڭ كۆز ئالدىدا بولسۇن دائىم گۇناھلىرى،
 يەر يۈزىدىن يوق قىلسۇن پەرۋەردىگار ئۇنىڭ نامىنى.
- ¹⁶ چۈنكى ئۇ مېھرىبانلىق كۆرسەتمەستىن باشقىلارغا،
 ئۆلتۈرمەك بولدى، بەلكى سېلىپ زۇلۇم
 ئېزىلگەن، دىلى سۇنۇق، يوقسۇللارغا.
- ¹⁷ ئۇ خۇشتار ئىدى لەنەت ئوقۇشقا،
 شۇڭا لەنەت كەلسۇن ئۇنىڭ بېشىغا.
- رايى يوق ئىدى بەخت تىلەشكە،
 شۇڭا بەخت يىراق بولسۇن ئۇنىڭغا.
- ¹⁸ ئۇ ئۆزىگە كىيىم قىلىپ كىيىدۇ لەنەتلەرنى،
 لەنەتلىرى ئاققان سۇدەك كىرسۇن ئىچىگە،
 سىڭىپ كەتسۇن ماي كەبى سۆڭەكلىرىگە.

زەبۇر

- ¹⁹ لەنە تلىرى ئورنۇالسۇن ئۇنى توندەك،
دائىم بېلىنى باغلىۋالسۇن بەلبېغدەك.
- ²⁰ پەرۋەردىگار ئەنە شۇنداق جازالسۇن شىكايەتتە بولغانلارنى،
ئەدەپلىسۇن، يامان سۆزلەر بىلەن ماڭا ھۇجۇم قىلغانلارنى.
- ²¹ ئى رەببىم پەرۋەردىگار،
نامىڭنىڭ ھۆرمىتى ئۈچۈن ياردەم قىل ماڭا،
قۇتقۇز مېنى، مەڭگۈلۈك مۇھەببەتنىڭ بولغاچ ئەلا.
- ²² چۈنكى مەن ھاجەتمەن، بىچارە،
دەردىممۇ جىق ئىچىمدە.
- ²³ ھاياتىممۇ غۇۋالاشتى گۇگۇمدىكى كۈلەڭگىدەك،
چەتكە قېقىلدىم قېقىۋېتىلگەن چېكەتكىدەك.
- ²⁴ روزا تۇتۇپ پۈتۈمنىڭ مادارى كەتتى،
تېنىم جۈدەپ، ھارغىنلىق يەتتى.
- ²⁵ دۈشمەنلىرىم ئالدىدا بولدۇم رەسۋا،
بېشىنى چايقار ئۇلار ماڭا قاراشقاندا.
- ²⁶ پەرۋەردىگار، ئى رەببىم ياردەم قىل ماڭا،
قۇتقۇز مېنى، مەڭگۈلۈك مۇھەببەت سەندە بولغاچقا.
- ²⁷ ئۇلار بىلسۇن بۇ ئىشنى سېنىڭ قىلغانلىقىڭنى،
ماڭا نىجاتكار بولغۇچىنىڭ پەرۋەردىگار ئىكەنلىكىنى.
- ²⁸ مەيلى ئۇلار ئوقۇۋەرسۇن لەنەت ماڭا،
بىراق سەن ئاتا قىلسەن بەخت ماڭا.
ھۇجۇم قىلسا ئۇلار خىجالەتتە قالار،
ئەمما مەنكى قۇلۇڭ شادلىققا تولار.
- ²⁹ رەقىبلىرىم كىيىم قىلسۇن خىجالەتنى،
تون قىلىپ يېپىنسۇن نومۇسنى.

زەبۇر

³⁰ پەرۋەردىگارغا شۈكۈر ئېيتىمەن،
ئۇنى ئاۋام ئىچىدە مەدھىيە لەيمەن.
³¹ چۈنكى ئۇ تۇرار موھتاجلارنىڭ ئوڭ يېنىدا،
ئۇلارنى ئۆلۈمگە مەھكۇم قىلغانلاردىن قۇتقۇزۇشقا.

110 – مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات

¹ پەرۋەردىگار ئېيتتىكى ئىگەمگە:
«ئولتۇرغىن سەن مېنىڭ ئوڭ يېنىمدا،
مەن دەسسەتكۈچە دۈشمەنلىرىڭنى ئايغىڭ ئاستىغا.»
² پەرۋەردىگار زورايتار ھۆكۈمرانلىقىڭنى سىئوندىن،
دەركى ئۇ: «سەن ھۆكۈم سۈرگىن دۈشمەنلىرىڭ ئۈستىدىن.»
³ سەن جەڭ قىلىدىغان كۈنى قوشۇنلىرىڭنى يىغقاندا،
تەقۋادارلىرىڭ چىقار ئۆز ئىختىيارلىقىدا.
سۈبھىدە كېلۈر نەۋقىرانلار ئالدىڭغا،
خۇددى شەبنەم چۈشكەندەك سەن تۇرغان تاغقا.
⁴ پەرۋەردىگار ئۆزگەرتەمس قىلغان مۇنۇ قەسىمنى:
«مەڭگۈلۈك روھانىدۇرسەن مالكىسىدىقنىڭ[®] قاتارىدىكى.»

[®]110: 4 مالكىسىدىق — سالىم (يېرۇسالېم) شەھىرىنىڭ پادىشاھى ھەم ئۇلۇغ خۇدانىڭ روھانىيسى بولۇپ، ئۇ ئىبراھىم پەيغەمبەر بىلەن كۆرۈشكەن ۋە ئۇنىڭغا بەخت تىلىگەن. «مالكىسىدىق» دېگەن ئىسمىنىڭ مەنىسى «ھەققانىيەت پادىشاھى» دېگەنلىكتۇر. «سالىم پادىشاھى» دېگەننىڭ مەنىسى «ئامانلىق پادىشاھى» دېگەنلىكتۇر. مۇقەددەس يازمىلاردا ئۇنىڭ ئاتا – ئانىسى، ئۇرۇق – ئەۋلادى، نەسەبى ھەمدە ئۇنىڭ ھاياتىنىڭ باشلىنىشى ۋە ئاخىرلىشىشى توغرىسىدا بىرەر خاتىرە يوق. «تەۋرات. ئالەمنىڭ يارىتىلىشى» 14 – بابقا قارالسۇن.

زەبۇر

- ⁵ ئى پەرۋەردىگار، تۇرار ئىگەم سېنىڭ ئوڭ تەرىپىڭدە،
پادىشاھلارنى بىتچىت قىلار غەزىپىنى كۆرسەتكەن كۈندە.
⁶ ئۇ ھۆكۈم چىقىرار خۇداسىز خەلقلەرگە،
باشلىرىنى كۈكۈم - تالقان قىلىۋېتەر يەر يۈزىدە،
ئۇلارنىڭ زېمىنىنى تولدۇرار جەسەتلەرگە.
⁷ ئىگەم يول ئۈستىدە بۇلاقتىن سۇ ئىچەر،
كۈچ - قۇۋۋەت ئېلىپ، مەيدىسىنى ئېگىز كۆتۈرەر.

111 - مۇناجات

- ¹ ھەمدۇسانا ئوقۇڭلار پەرۋەردىگارغا!
ھەق يولدىكى جامائەت ئارىسىدا،
شۈكۈر ئېيتىمەن ئىخلاس بىلەن خۇداغا.
² ئۇلۇغدۇر پەرۋەردىگارنىڭ بىز ئۈچۈن قىلغانلىرى،
بۇنى تىلغا ئېلىش ئۇلارنىڭ قەدرىنى بىلگەنلىرى.
³ پەرۋەردىگارنىڭ ئەجرى ھەيۋەت، شەرەپلىكتۇر،
ئۇنىڭ ھەققانىيلىقى مەڭگۈلۈككە داۋام قىلۇر.
⁴ مۆجىزىلىرىنى كىشىلەرنىڭ ئېسىگە سالار،
رەھىمدىل، شەپقەتلىكتۇر پەرۋەردىگار.
⁵ خۇدا بېرەر ئىخلاسەنلىرىنىڭ رىزقىنى،
تائەبەد ئېسىدە تۇتار ئۆز ئەھدىسىنى.
⁶ پەرۋەردىگار كۆرسەتتى ئۆز قوۋمىغا قۇدرىتىنى،
ئېلىپ بېرىپ ئۇلارغا ياتلارنىڭ زېمىنىنى.
⁷ ئۇ ئادىل، ۋاپادار ھەربىر ئىشىدا،
ئىشەنچ باردۇر يوليورۇقلىرىدا.
⁸ داۋاملىش ئۇلار مەڭگۈ، تائەبەدكە،

زەبۇر

ئورۇندىلار ئۇلار دۇرۇس، ساداقە تىلىكتە.

⁹ مۇقەددەس، سۈرلۈكتۈر خۇدا!

قۇتۇلۇش بەردى ئۆز قوۋمىغا،

ئەھدىسىنى بېكىتتى ھەم مەڭگۈگە.

¹⁰ دانالىق پەرۋەردىگارغا ئىخلاسمەنلىكتىن باشلىنىپ،

ئەمرىگە ئەمەل قىلغۇچىلار ھېكمەتلىك بولۇر.

پەرۋەردىگارغا ئاتالغان ھەمدۇسانالار مەڭگۈلۈك بولۇر.

112 - مۇناجات

¹ پەرۋەردىگارغا ھەمدۇسانا ئوقۇڭلار!

نەقەدەر بەختلىكتۈر پەرۋەردىگارغا ئىخلاسى بارلار،

ئۇنىڭ ئەمرلىرىگە بويسۇنۇشتىن سۆيۈنىدىغانلار.

² كۈچلۈك بولار زېمىندا ئۇلارنىڭ ئەۋلادلىرى،

بەختلىكتۈر دۇرۇس يولدا ماڭغانلىرى.

³ ئۆيلىرى بايلىققا تولۇپ، دۆلەتمەن بولار،

ئۇلارنىڭ ھەققانىيلىقى مەڭگۈلۈك بولار.

⁴ قاراڭغۇلۇقتا نۇر چېچىلار دۇرۇس يولدا ماڭغانلارغا،

رەھىمدىل، شەپقەتلىك، ھەققانىدۇر خۇدا.

⁵ ساخاۋەتلىك، مەرد ئادەم بەختلىك بولار،

ئادىل ئىش قىلىدىغانلار روناق تاپار.

⁶ ھەققانىيلار ئەبەدىي مەغلۇپ بولماس،

ھەققانىيلار مەڭگۈگە ئۇنتۇلماس.

⁷ قورقۇپ كەتمەس شۇم خەۋەر كەلسە ئۇلارغا،

كۆڭلى توقتۇر ئۇلارنىڭ تايانچ پەرۋەردىگارغا.

⁸ ئىرادىسى مۇستەھكەمدۇر ئۇلارنىڭ،

زەبۇر

قورقمايدۇ ئەسلا،

كۆرەر مەغلۇبىيىتىنى دۈشمەنلىرىنىڭ.

⁹ سېخىدۇر ئۇلار، يوقسۇللارغا بېرەر سەدىقە،

مەڭگۈ ئۈنۈلماس ھەققانىيلىقى ئۇلارنىڭ،

قۇدرەت تېپىپ، نائىل بولار ھۆرمىتىگە كىشىلەرنىڭ.

¹⁰ بۇنى كۆرۈپ چىدىمايدۇ رەزىللەر،

ئاچچىقىدا ئۆز گۆشىنى ئۆزى يەر،

زەئىپلىشىپ ئۈمىدلىرى ئۈزۈلەر.

113 - مۇناجات

¹ پەرۋەردىگارغا ھەمدۇسانا ئوقۇڭلار!

ئەي ئۇنىڭ قۇللىرى، ئۇنى مەدھىيەلەڭلار،

پەرۋەردىگار نامىغا مەدھىيەلەر ئېيتىڭلار.

²⁻³ تەرىپلەنسۇن نام - شۆھرىتى خۇدانىڭ

ھازىرمۇ ۋە كېيىنمۇ ئاداقچىچە.

مەدھىيەلەنسۇن نام - شۆھرىتى خۇدانىڭ

سۈبھى - تاڭدىن تاكى گۈگۈم - شامغىچە.

⁴ ھۆكۈمرانلىق قىلار خۇدا بارچە ئىنسان ئۈستىدىن،

شان - شەرىپى بۈيۈكتۈر، ئۈستۈن تۇرار پەلەكتىن.

⁵⁻⁶ ھېچكىم تەڭ بولالماس ئىگىمىز پەرۋەردىگارغا،

كىممۇ ئوخشار ئۇ ساماۋى تەختتە ئولتۇرۇپ،

ئاسمان - زېمىنغا يۇقىرىدىن نەزەر سالغۇچىغا؟

⁷ ئۇ قۇتقۇزار يوقسۇللارنى يوقسۇللۇق تۈزەندىن،

ئېلىپ چىقار ئۇ موھتاجلارنى موھتاجلىق ئەۋرىزىدىن.

⁸ ئولتۇرغۇزار ئۇلارنى شاھزادىلەر قېشىغا،

زەبۇر

ھەتتا ئۆز خەلقىنىڭ شاھزادىلىرى يېنىغا.
⁹ ئۇ شادلىق بېغىشلار تۇغماس ئايالغا،
 ئۆز ئۆيىدە قۇچقىنى تولدۇرار بالغا.
 ھەمدۇسانا ئوقۇڭلار پەرۋەردىگارغا.

114 - مۇناجات

¹ ئىسرائىللار مىسردىن چىققىنىدا،
 ياقۇپ ئەۋلادى يات خەلقلەردىن ئايرىلغىنىدا،
² يەھۇدا نەسلىنى ماكان قىلدى خۇدا،
 ئىسرائىللار خۇدانىڭ ئىلكىدىكى خەلق ئىدى.
³ دېڭىز بۇنى بىلىپ ياندى ئارقىغا،
 ئىئوردان دەرياسى بۇرۇلۇپ كەينىگە ئاقتى.
⁴ تاغلار چۆچۈپ سەكرىدى قوچقارلاردەك،
 دۆڭلەرمۇ ئۈرگۈدى قوزىلاردەك.
⁵ ئەي دېڭىز، نېمىشقا قاچسەن؟
 ئەي ئىئوردان دەرياسى، نېمىشقا كەينىڭگە ئاقسەن؟
⁶ ئەي تاغلار، نېمىشقا سەكرەيسلەر؟
 ئەي دۆڭلەر، نېمىشقا ئۈرگۈيسلەر؟
⁷ ئەي زېمىن، تەۋرەن رەببىڭنىڭ سىماسىدىن،
 ياقۇپ ئېتىقاد قىلغان خۇدانىڭ كەلگىنىدىن.
⁸ ئۇ تاشنى كۆلچەككە ئايلاندۇردى،
 ئۇيۇل تاشتىن بۇلاقنى پەيدا قىلدى.

زەبۇر

115 - مۇناجات

- ¹ بولمىسۇن بىزگە ئى پەرۋەردىگار، بولمىسۇن بىزگە،
بولسۇن مەنسۇپ شان - شۆھرەت پەقەت ئۆزۈڭگە،
چۈنكى مەڭگۈلۈك مۇھەببەت ۋە
چەكسىز ساداقىتىڭنى كۆرسەتتىڭ بىزگە.
- ² مەسخىرە قىلىشىپ بىزنى يات خەلقلەر،
«قېنى ئۇلارنىڭ خۇداسى» دېيىشەر.
- ³ بىزنىڭ خۇدايىمىز ئەرشىئەلادا تۇرار،
نېمە قىلىشنى خالىسا شۇ ئىشنى قىلار.
- ⁴ يات خەلقلەرنىڭ ئىلاھلىرى ئالتۇن - كۈمۈش بۇتتۇر پەقەت،
ئۇلارنى ئىنسان ئۆز قولىدا قىلدۇ ئىجاد.
- ⁵ ئۇلارنىڭ ئېغىزلىرى تۇرۇپ سۆزلىيەلمەس،
كۆزلىرى تۇرۇپ ھېچنېمىنى كۆرەلمەس.
- ⁶ قۇلاقلىرى تۇرسىمۇ ئاڭلىيالماس،
بۇرنى تۇرۇپمۇ ھېچنېمىنى پۇرىيالماس.
- ⁷ قوللىرى بولسىمۇ، ئۇلار تۇتالماس،
پۇتلىرى بولسىمۇ، ماڭالماس.
- كانايلىرىدىن ئاۋاز چىقىرالماس.
- ⁸ بۇتلارنى ياسىغانلار ۋە ئۇلارغا ئۈمىد باغلىغانلار،
ئۆزلىرى ئاخىرى بۇتلارغا ئوخشاپ قالار.
- ⁹ ئەي ئىسرائىل ئەۋلادلىرى، تايىنىڭلار ئىگىمىزگە،
ئۇ يۈلەنچۈك، قالقاندۇر سىلەرگە.
- ¹⁰ ئەي ھارۇن جەمەتى،^① تايىنىڭلار ئىگىمىزگە،

زەبۇر

ئۇ يۈلەنچۈك، قالقاندۇر سىلەرگە.
¹¹ ئەي پەرۋەردىگارغا ئىخلاسى بارلار،
 تايىنىڭلار ئىگىمىزگە.
 ئۇ يۈلەنچۈك، قالقاندۇر سىلەرگە.
¹² پەرۋەردىگار بىزنى ياد ئېتەر،
 ئىسرائىل ئەۋلادىغا بەرىكەت بېرەر،
 ھارۇن جەمەتىگە بەرىكەت بېرەر.
¹³ ھەممىسى پەرۋەردىگارغا ئىخلاسى قىلسا ئەگەر،
 كىچىكىدىن - چوڭغىچە بەرىكەت بېرەر.
¹⁴ ئىگىمىزدىن سىلەر ۋە ئەۋلادلىرىڭلارغا،
 ھەسسىلەپ بەخت - سائادەت ياغقاي دائىما.
¹⁵ ياراتقۇچى پەرۋەردىگار ئاسمان ۋە زېمىننى،
 سىلەرگە ئاتا قىلغاي چەكسىز بەختنى.
¹⁶ ئاسمانلار تەئەللۇقتۇر پەرۋەردىگارغا،
 زېمىننى ئۇ بەرگەن ئىنسانلارغا.
¹⁷ ئۆلۈكلەر سۈكۈتتۇر قەبرىلىكتە،
 مەدھىيەلەر بولماس گۆردە ئىگىمىزگە.
¹⁸ لېكىن بىز بۈگۈن ۋە تائەبەدكە،
 رەببىمىزنى تەرىپلەيمىز مەڭگۈگە.
 ھەمدۇسانا ئوقۇيلى ئىگىمىزگە!

116 - مۇناجات

¹ مەن سۆيىمەن پەرۋەردىگارنى،
 چۈنكى ئۇ ئاڭلار ندايىمنى،
 ئاڭلار مېنىڭ ئۆتۈنۈشۈمنى.

زەبۇر

² قۇلاق سالغايچ ئۇ ماڭا،

ئۆمۈرۋايەت ندا قىلمەن ئۇنىڭغا.

³ ئۆلۈم ئاسارەتلىرى چىرمىدى مېنى،

گۆرىستان ۋە ھىممىسى قاپسىدى مېنى،

قايغۇ، ھەسرەت ئىلكىگە ئالدى مېنى.

⁴ ندا قىلدىم تىلغا ئېلىپ پەرۋەردىگار نامىنى،

«قۇتقۇزغىن دەپ پەرۋەردىگار جېنىمنى.»

⁵ پەرۋەردىگار شەپقەتلىك، ھەققانىيدۇر،

ئۇ بىزنىڭ خۇدايىمىز رەھىمدىلدۇر.

⁶ پەرۋەردىگار پاناھدا ساقلايدۇ پاناھسىزنى،

ئۇ بېشىمغا كۈن چۈشكەندە قۇتقۇزدى مېنى.

⁷ ھەي قەلبىم، قايتقىن ئەمدى ئارامگاھىڭغا،

چۈنكى پەرۋەردىگار ئىلتىپات ئەيلىدى ماڭا.

⁸ ئى خۇدا، ساقلىدىڭ ئۆلۈمدىن جېنىمنى،

يىغا - زار قىلىشتىن كۆزلىرىمنى،

پۇتلىشىپ كېتىشتىن پۇتلىرىمنى.

⁹ ئى پەرۋەردىگار، سەن ئۈچۈن ياشايمەن پانىي ئالەمدە.

¹⁰ شۇنچە خار بولساممۇ يەنىلا،

ئىشەنچ باغلىدىم مەن ساڭا.

¹¹ لېكىن دېدىم مەن تەشۋىش ئارا:

«يالغانچىدۇر ھەممە ئىنسانلار.»

¹² پەرۋەردىگارنىڭ ماڭا قىلغان ئىلتىپاتىغا،

قانداق جاۋاب قىلاي ئۇنىڭغا؟

¹³ نىجاتلىق قەدىھىنى سۇندۇم خۇداغا،

شۈكۈر ئېيتىپ ئۇنىڭ نامىغا.

زەبۇر

¹⁴ پەرۋەردىگارنىڭ خەلقى ئالدىدا،

قەسىمىنى قىلمەن ئادا.

¹⁵ ئۆلۈپ كەتسە تەقۋادار بەندىلىرى،

پەرۋەردىگار ئەتۋارلار ئۇلارنىڭ ئۆلۈمىنى.

¹⁶ ئى پەرۋەردىگار، مەن سېنىڭ قۇلۇڭدۇرمەن،

بەرھەق، سېنىڭ پېقىر قۇلۇڭدۇرمەن.[®]

ئازاد قىلدىڭ مېنى ئۆزۈڭ ئاسارەتتىن.

¹⁷ شۈكۈر قۇربانلىقى سۇنمەن ساڭا،

شۈكۈر ئېيتىمەن نامىڭغا، ئى خۇدا.

¹⁸ پەرۋەردىگارنىڭ خەلقى ئالدىدا،

قەسىمىنى قىلمەن ئادا.

¹⁹ ئىبادەتخانىنىڭ ھويلا - ئاراملرىدا،

ئەي يېرۇسالېم، تۇرۇپ سېنىڭ ئوتتۇراڭدا،

قەسىمىنى قىلمەن ئادا.

ھەمدۇسانا ئوقۇڭلار پەرۋەردىگارغا.

117 - مۇناجات

¹ ئەي جاھان ئەھلى، مەدھىيەلەڭلار پەرۋەردىگارنى،

ئەي پۈتكۈل قوۋملار، ئالقىشلاڭلار خۇدانى.

[®] 116: 16 بۇ مىسرا ئىبرانىيچىدە: «مەن سېنىڭ قۇلۇڭدۇرمەن، دېدىكىڭنىڭ ئوغلىدۇرمەن» دەپ

ئېلىنغان. ئىبرانىي تىلىدا بۇ ئوخشىتىش «ئەڭ تۆۋەن، قۇلدىنمۇ تۆۋەن» دېگەن مەنىنى

ئىپادىلىگەچكە، ئۇيغۇرچە تەرجىمىسىدە سۆزمۇسۆز تەرجىمىسى بىلەن ئەمەس، ئۇنى «پېقىر» دەپ ئالدۇق.

زەبۇر

² بۈيۈكتۈر ئۇنىڭ مەڭگۈلۈك مۇھەببىتى،
مەڭگۈلۈككە داۋام قىلار ۋاپادارلىقى،
ھەمدۇسانا ئوقۇڭلار پەرۋەردىگارغا.

118 - مۇناجات

- ¹ شۈكۈر ئېيتىڭلار خۇداغا، شاپائەتلىكتۇر پەرۋەردىگار،
ئۇنىڭ مېھىر - مۇھەببىتى مەڭگۈگە داۋام قىلار.
- ² «ئۇنىڭ مېھىر - مۇھەببىتى مەڭگۈلۈك» دېسۇن ئىسرائىللار.
- ³ «ئۇنىڭ مېھىر - مۇھەببىتى مەڭگۈلۈك» دېسۇن ھارۇن جەمەتگە تەۋە
بولغانلار.
- ⁴ «ئۇنىڭ مېھىر - مۇھەببىتى مەڭگۈلۈك» دېسۇن پەرۋەردىگارغا ئىخلاسى
بارلار.
- ⁵ نىدا قىلدىم پەرۋەردىگارغا كۈن چۈشكەندە بېشىمغا،
نىدايمغا جاۋابەن نىجاتلىق بەردى ماڭا.
- ⁶ قورقمايمەن، مەن تەرەپتە پەرۋەردىگار،
نېمە قىلالسۇن مېنى ئىنسانلار!
- ⁷ مەن تەرەپتە يۈلەنچۈكۈم پەرۋەردىگار،
كۆز ئالدىمدا مەغلۇپ بولار ماڭا ئۈچ بولغانلار.
- ⁸ باشپاناھ قىلماق پەرۋەردىگارنى،
ئەۋزەلدۇر يۈلەنچۈك قىلىشتىن ئىنساننى.
- ⁹ باشپاناھ قىلماق پەرۋەردىگارنى،
ئەۋزەلدۇر تايانچ قىلماقتىن ھاكىملارنى.
- ¹⁰ قورشۇلغان بولسىمۇ بارلىق يات ئەللەر مېنى،
پەرۋەردىگارنىڭ ياردىمىدە مەغلۇپ قىلدىم مەن ئۇلارنى.

زەبۇر

¹¹ شۇنداق، قورشاپ تۇرغان بولسىمۇ ئەتراپىمنى،
 پەرۋەردىگارنىڭ ياردىمىدە مەغلۇپ قىلدىم مەن ئۇلارنى.
¹² قورشۇۋالغان بولسىمۇ ئۇلار مېنى ھەرلەردەك،
 ئۆچۈرۈلدى شۇنچە تېزدىن قۇرغاق تىكەن ئوتىدەك.
 پەرۋەردىگارنىڭ ياردىمىدە مەغلۇپ قىلدىم مەن ئۇلارنى.
¹³ يىقىلغىلى تاس قالغاندىم ئىتتىرىلگەندە،
 بىراق، مەن يىقىلمىدىم پەرۋەردىگارنىڭ ياردىمىدە.
¹⁴ پەرۋەردىگار مۇناجىتىم ۋە كۈچ - قۇدرىتىم،
 بولدى ئۇ مېنىڭ نىجاتكارىم.

¹⁵ ھەققانىيلارنىڭ چېدىرلىرىدا نىجاتلىق تەنتەنسى يىگرماقتا،
 پەرۋەردىگارنىڭ كۈچلۈك ئوڭ قولى زەپەر قۇچماقتا.
¹⁶ پەرۋەردىگارنىڭ كۈچلۈك ئوڭ قولى غەلبە قىلماقتا،
 پەرۋەردىگارنىڭ كۈچلۈك ئوڭ قولى زەپەر قۇچماقتا.
¹⁷ مەن ئۆلمەيمەن، بەلكى ياشايمەن،
 پەرۋەردىگارنىڭ مۆجىزىلىرىنى بايان ئەيلەيمەن.
¹⁸ مېنى قاتتىق جازالىغان بولسىمۇ پەرۋەردىگار،
 ئەمما تاشلاپ قويمىدى ئۆلۈمگە زىنھار.
¹⁹ ھەققانىيلار كىرىدىغان دەرۋازىنى ئېچىپ بېرىڭلار ماڭا،
 مەن كىرىپ، شۈكۈر ئېيتىمەن پەرۋەردىگارغا.
²⁰ دەرۋازىسىدۇر بۇ پەرۋەردىگارنىڭ،
 كىرىش يولىدۇر ھەققانىيلارنىڭ.
²¹ ساڭا شۈكۈر ئېيتىمەن خۇدا،
 چۈنكى ماڭا جاۋاب بېرىپ
 نىجاتكار بولدۇڭ ماڭا.
²² كېرەكسىز بىلىنگەن تاش تامچىلارغا،

زەبۇر

ئۇلتاش بولدى قۇرۇلۇشقا.

²³ پەرۋەردىگارنىڭ قىلغان ئىشىدۇر بۇ،

كۆز ئالدىمىزدا كارامەت بولدى ئۇ.

²⁴ پەرۋەردىگار ياراتقان مۇشۇ كۈندە،

خۇشاللىققا تولايلى قىلىپ تەنتەنە.

²⁵ ئى پەرۋەردىگار، ئۆتۈنەي، قۇتقۇزغىن بىزنى،

ئۆتۈنەي، مۇۋەپپەقىيەتلىك قىلغايىسەن ئىشىمىزنى.

²⁶ بەخت يار بولغاي پەرۋەردىگارنىڭ نامىدا كەلگۈچىگە،

بەخت تىلەيمىز پەرۋەردىگارنىڭ ئۆيىدىن سىلەرگە.

²⁷ پەرۋەردىگار³ — ياراتقۇچىدۇر،

بىردىنبىر يېگانىدۇر.

ئۇ چاچار نۇرىنى ئۈستىمىزگە.

قۇربانلىقنى باغلاڭلار تانىلار بىلەن

قۇربانلىق سۇپىسىنىڭ بۇرچە كلىرىگە.

²⁸ سەن مېنىڭ ئىلاھىمىسەن، شۈكۈر ئېيتىمەن،

سەن مېنىڭ ئىلاھىمىسەن، ئۇلۇغلايمەن.

²⁹ شۈكۈر ئېيتىڭلار خۇداغا، شاپائەتلىكتۇر پەرۋەردىگار،

ئۇنىڭ مېھىر - مۇھەببىتى مەڭگۈگە داۋام قىلار.

119 - مۇناجات

¹ نەقەدەر بەختلىكتۇر دۇرۇس يولدا ماڭدىغانلار،

پەرۋەردىگارنىڭ تەلىملىرى بويىچە ياشايدىغانلار.

¹ 118: 27 پەرۋەردىگار — بۇ ئايەتتە خۇدانىڭ خاس نامى بولۇپ، ئىبرانىيچە نۇسخىدا «ياھۋەھ» دەپ ئېلىنغان.

زەبۇر

² بەختلىكتۇر يەنە ئۇنىڭ پەرزلىرىنى تۇتۇپ،
پۈتۈن قەلبى بىلەن ئۇنىڭغا تەلپۈنىدىغانلار.

³ ناھەقچىلىك قىلماس ئۇلار ئەسلا،

ماڭار ئۇلار پەرۋەردىگارنىڭ يولىدا.

⁴ پەرۋەردىگار چۈشۈردۈڭ ئەمىرلىرىڭنى،

ئەستايىدىل ئورۇنداڭلار دەپ ئۇلارنى.

⁵ قارارلىرىم قەتئىي بولغاي مېنىڭ،

پەرمانلىرىڭغا ئەمەل قىلىشقا سېنىڭ.

⁶ كۆڭۈل بۆلسەم ئەمىرلىرىڭگە،

قالماسمەن ئەسلا شەرمەندىلىككە.

⁷ مەدەھىيە لەيمەن پاك قەلبىمدىن سېنى،

ئۆگەنگىنىمدە ئادىل ھۆكۈملىرىڭنى.

⁸ پەرمانلىرىڭغا ئەمەل قىلىمەن،

مېنى ھەرگىز تاشلىۋەتمىگىن.

⁹ ياش يىگىت قانداق قىلىپ پاك يولدا ماڭالار؟

ئۇ پەقەت كالاڭغا ئەمەل قىلغاندا بولار.

¹⁰ پۈتۈن قەلبىم بىلەن تەلپۈندۈم ساڭا،

ھەق يولۇڭدىن ئېزىشقا يول قويما ماڭا.

¹¹ نىيەت قىلىپ گۇناھكار بولماسلىقىنى،

ساقلىدىم قەلبىمدە چىڭ سۆزلىرىڭنى.

¹² ھەمدۇسانا بولسۇن پەرۋەردىگار ساڭا،

ئۆگەتكەيسەن نىزاملىرىڭنى ماڭا.

¹³ بايان قىلىمەن ھۆكۈملىرىڭنى،

جاكارلايمەن تەلىملىرىڭنى.

¹⁴ ئادەملەر خۇرسەن بولغاندەك بايلىقلىرىدىن،

زەبۇر

شادلىنىمەن ئۆزۈم پەرزلىرىڭدىن.

¹⁵ چوڭقۇر پىكىر قىلىمەن نىزاملىرىڭ ئۈستىدە،

ئويلىنىمەن يول - قەدىمىڭ ھەققىدە.

¹⁶ سۆيۈندۈردى نىزامىڭ مېنى،

ئۇنتۇمايمەن كالامىڭنى.

¹⁷ شەپقىتىڭنى كۆرسەتسەڭ مەن قۇلۇڭغا،

شۇندا مەن ھايات ياشاپ، ئەمەل قىلاي كالامىڭغا.

¹⁸ ئاچقىن مېنىڭ كۆزلىرىمنى،

كۆرەي تەلىملىرىڭدىكى كارامەتلەرنى.

¹⁹ مۇساپىرمەن زېمىندا،

ئەمرىڭنى يوشۇرما.

²⁰ يۈرىكىم ئېزىلمەكتە،

تەلپۈنۈشتىن ھۆكۈمۈڭگە.

²¹ ئەيىبلەرسەن لەنەتكە ئۇچرىغان تەكەببۇرلارنى،

ئەمرىڭدىن ئېزىپ كەتكەن مەغرۇرلارنى.

²² ئېلىپ تاشلا مەندىن خورلۇق، مەسخىرىلەرنى،

چۈنكى ئادا قىلىپ كەلدىم پەرزلىرىڭنى.

²³ توپلىشىپ ماڭا سۇيقەست قىلىشمۇ ھۆكۈمرانلار،

پېقىر قۇلۇڭ نىزاملىرىڭ ھەققىدە يەنىلا ئويلىنار.

²⁴ پەرزلىرىڭ سۆيۈنىشىمدۇر،

ھەم مېنىڭ مەسلىھەتچىمدۇر.

²⁵ قارا تۇپراق قوينىغا ئالماقچى مېنى،

ۋەدەڭگە ۋاپا قىلىپ قۇتقۇزغىن ھاياتىمنى.

²⁶ بايان قىلسام ساڭا يۈرگەن يوللىرىمنى،

جاۋاب بەردىڭ، ئۆگەت ماڭا نىزاملىرىڭنى.

زەبۇر

- ²⁷ تەلىمىڭنى چۈشىنىشكە قادىر قىل مېنى،
شۇندا خىيال قىلالايمەن كارامەت ئىشلىرىڭنى.
- ²⁸ غەم - غۇسسۇلار دەستىدىن ھاردۇق يەتتى جېنىمغا،
كالامىڭغا ئاساسەن كۈچ - قۇدرەت بەرگەن ماڭا.
- ²⁹ ھىيلە - مىكەر يولىدىن نېرى قىل مېنى،
ئىلتىپات ئەيلەپ ئۆگەت ماڭا تەلىملىرىڭنى.
- ³⁰ تاللىدىم مەن ساداقەت يولىنى،
كۆز ئالدىمدا تۇتمەن ھۆكۈملىرىڭنى.
- ³¹ پەرۋەردىگار، چىڭ تۇتمەن پەرزلىرىڭنى،
شەرمەندىلىكتە قويمىغىن مېنى.
- ³² قىزغىن ئادا قىلمەن سېنىڭ ئەمىرلىرىڭنى،
چۈنكى شۇنداق قىلىشقا قادىر قىلدىڭ مېنى.
- ³³ پەرۋەردىگار، چۈشەندۈرگەن ئەمىرلىرىڭنى،
ئاخىرغىچە ئىجرا قىلاي ئۇلارنى.
- ³⁴ قەلبىمنى يورۇتقايسەن، يولۇڭنى تۇتاي،
پۈتۈن ۋۇجۇدۇم بىلەن ئۇلارغا ئەمەل قىلاي.
- ³⁵ ئەمىرلىرىڭگە بويسۇنىدىغان قىلغىن مېنى،
چۈنكى سۆيىمەن سېنىڭ يولۇڭدا مېڭىشنى.
- ³⁶ مايىل قىلماي قەلبىمنى مەنپەئەتلەرگە،
بەلكى خۇشتار قىلغىن سېنىڭ پەرزلىرىڭگە.
- ³⁷ نەزىرىمنى يىراق قىلىپ ساختىلىقتىن،
ئۆز يولۇڭ بىلەن مېنى روھلاندۇرغىن.
- ³⁸ ئەمەلگە ئاشۇرساڭ قۇلۇڭغا بەرگەن ۋەدەڭنى،
خەلقلەر تېخىمۇ ھۆرمەتلەر سېنى.
- ³⁹ قورقىمەن، يىراق قىل مەندىن ھاقارەتلەرنى،

زەبۇر

بەرھەق، ئەلا بىلىمەن ھۆكۈملىرىڭنى.
⁴⁰ نەقەدەر تەلپۈنمەن يوليورۇقلىرىڭغا،
 مېنى روھلاندۇرغىن ھەققانىيلىقىڭدا.

⁴¹ ئى پەرۋەردىگار، كۆرسىتىپ مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىڭنى،
 ئاتا قىل ماڭا ۋەدە قىلغان نىجاتلىقىڭنى.

⁴² شۇندا جاۋاب بېرەلەيمەن ماڭا ھاقارەت قىلغانلارغا،
 چۈنكى مەن تايىنمەن پەقەت سېنىڭ كالامىڭغا.

⁴³ بەرگىن ماڭا ھەقىقىي گۇۋاھلىقنىڭ پۇرسىتىنى،
 باغلىغانمەن پەقەت سېنىڭ ھۆكۈمىڭگە ئۈمىدىمنى.

⁴⁴ بويسۇنمەن دائىما تەلىملىرىڭگە،
 رىئايە قىلىمەن ھەم مەڭگۈگە.

⁴⁵ مەن ئەركىن، بىخەتەر مەن ھەممە جايلاردا،
 چۈنكى ئىتائەت قىلىپ كەلدىم يوليورۇقلىرىڭغا.

⁴⁶ پەرزلىرىڭنى سۆزلەيمەن شاھلار ئالدىدا،
 رەددىيەگە ئۇچراپ نومۇستا قالماسمەن ئەسلا.

⁴⁷ ئەمىرلىرىڭدىن خۇرسەن بولۇرمەن،
 ھەم ئۇلارنى شۇنچە سۆيەرمەن.

⁴⁸ ئەمىرلىرىڭنى ھۆرمەتلەپ قولۇم تۇرار كۆكسۈمدە،
 ئويلىنىمەن مەن سۆيگەن پەرمانلىرىڭ ھەققىدە.

⁴⁹ ئۇنتۇمىغىن مەن قۇلۇڭغا بەرگەن ۋەدەڭنى —
 ماڭا ئۈمىد بېغىشلىغان ئاشۇ كالامىڭنى.

⁵⁰ ئۇ ماڭا تەسەللىدۇر كۈلپەتتە قالغىنىمدا،
 يېڭى روھ ئاتا قىلار ۋەدەڭ ماڭا.

⁵¹ مەسخىرە قىلىشمۇ مېنى دائىم تەكەببۇرلار،
 لېكىن سېنىڭ تەلىملىرىڭدىن ئاغىمىدىم زىنھار،

زەبۇر

⁵² ئەسلىسىم قەدىمدىن بۇيانقى ھۆكۈملىرىڭنى،
ئى پەرۋەردىگار، بېرەر ئۇلار ماڭا تەسەللىنى.

⁵³ تەرك ئەتكەچ رەزىللەر تەلىملىرىڭنى،
باسالمايمەن ئۇلارغا بولغان غەزىپىمنى.

⁵⁴ يۈرسەممۇ گەر مۇساپىر بولۇپ پانىي دۇنيادا،
پەرىمانلىرىڭ بولدى ماڭا گۈزەل بىر ناخشا.

⁵⁵ ئى پەرۋەردىگار، رىئايە قىلمەن تەلىملىرىڭگە،
ياد ئېتىمەن نامىڭنى ھەربىر كېچىدە.

⁵⁶ رىئايە قىلىپ كەلدىم سېنىڭ يوليورۇقلىرىڭغا،
بۇنداق قىلىش بەخت ئېلىپ كەلدى ماڭا.

⁵⁷ نېسىۋەم دەپ بىلىمەن پەرۋەردىگار بىر ئۆزۈڭنى،
ۋە دەم بار چىڭ تۇتۇشقا كالاڭنى.

⁵⁸ چىن قەلىمىدىن ئىستەپ كەلدىم شەپقىتىڭنى،
كۆرسەت ماڭا ۋە دە قىلغان ئىلتىپاتىڭنى.

⁵⁹ نەزەر سېلىپ مېڭىۋاتقان يولۇمغا،
قەدىمىمنى بۇرىدىم پەرزلىرىڭ تامانغا،

⁶⁰ ئالدىرىدىم،

ئەمىرلىرىڭنى ئىجرا قىلىشقا،

ھەم ھېچ ئىككىلەنمىدىم.

⁶¹ گەر رەزىللەر چىرمىۋالسىمۇ ئارغامچىلار بىلەن مېنى،
ئۇنتۇماسمەن ئەسلا سېنىڭ تەلىملىرىڭنى.

⁶² ئادالەت بولغاچ ھۆكۈملىرىڭدە
ھەمدۇسانا ئوقۇيمەن ساڭا،

ئورنۇمدىن تۇرۇپ يېرىم كېچىدە.

⁶³ دوستتۇرمەن ساڭا ئىخلاس قىلغانلارغا،

زەبۇر

شېرىكمەن يوليورۇقلىرىڭغا رىئايە قىلىدىغانلارغا.
⁶⁴ مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىڭگە تولغاندۇر زېمىن،
 ئى پەرۋەردىگار، نىزاملىرىڭنى ماڭا ئۆگەتكىن.

⁶⁵ ئۈزۈك بەرگەن ۋە دەڭگە ئاساسەن،
 قۇلۇڭغا ياخشىلىق قىلىدىك سەن.

⁶⁶ ئەقىل ۋە بىلىم بەرگەيسەن ماڭا،
 چۈنكى مەن ئىشەندىم پەرمانلىرىڭغا.

⁶⁷ ئازغۇن ئىدىم سەن مېنى جازالاشتىن ئىلگىرى،
 چىڭ تۇتمەن ئېسىمدە ئەمدى سېنىڭ سۆزۈڭنى.

⁶⁸ نەقەدەر شاپائەتلىكسەن، ئايىمىدىك ياخشىلىقىڭنى،
 ئۆگەتكىن ماڭا نىزاملىرىڭنى.

⁶⁹ تەكەببۇرلار چاپلىسىمۇ يالغاندىن بوھتان ماڭا،
 ئەمما چىن قەلبىمدىن بويسۇنمەن يوليورۇقلىرىڭغا.

⁷⁰ بىخۇدلاشقان ئۇلارنىڭ قەلبى ئەزەلدىن،
 مەن بولسام سۆيۈنمەن تەلىمىڭدىن.

⁷¹ تارتقان جاپالىرىم پايدىلىق بولدى ماڭا،
 چۈنكى مېڭىشىنى ئۆگەندىم پەرمانلىرىڭ يولىدا.

⁷² ئېيتقان تەلىملىرىڭنى بىلىمەن ئەلا،
 مېڭىلغان ئالتۇن - كۈمۈشتىن ھەتتا.

⁷³ قوللىرىڭ ياراتتى، ياسىدى مېنى،

ئەقىل بەر ماڭا، چۈشىنەي ئەمىرلىرىڭنى.

⁷⁴ مېنى كۆرۈپ خۇش بولار ئىخلاسى بارلار ساڭا،
 چۈنكى مەن ئۈمىدىمنى باغلىغانمەن كالامىڭغا.

⁷⁵ بىلىمەن ھۆكۈملىرىڭنىڭ ئادىللىقىنى،
 ساداقىتىڭ بىلەن جازالىدىڭ مېنى.

زەبۇر

76 بەرگەن ۋەدەڭ بويىچە مەن قۇلۇڭغا،
مەڭگۈلۈك مۇھەببەتنىڭ تەسەللى بولسۇن ماڭا.

77 رەھىم قىلىپ، ساقلىغايسەن ھاياتىمنى،
شادلىقىم دەپ بىلىپ كەلدىم تەلىملىرىڭنى.

78 شەرمەندە بولسۇن تەكەببۇرلار،
سەۋەبسىزلا ماڭا ناھەقچىلىك قىلغانلار،
ئويلىرىم پەقەت تەلىملىرىڭ ھەققىدە بولار.

79 ساڭا ئىخلاس قىلىدىغانلار كەلسۇن يېنىمغا،
پەرزلىرىڭنى ئۆگىتىمەن ئۇلارغا.

80 سەممىي ئىجرا قىلاي پەرمانلىرىڭنى،
شەرمەندىلىكتە قويماس ئۇلار مېنى.

81 زارىقىمەن نىجاتلىقىڭغا،

ئۈمىدىمنى باغلىغايچ كالاڭغا.

82 سېنى «قاچان تەسەللى بېرەركىن» دەپ،
زارىقىشتىن تالدى كۆزلەر ۋەدە كۈتۈپ.

83 ئوخشاپ قالساممۇ گەر ئىستاقۇرغان كېرەكسىز تۇلۇمغا،
ھەر دەم چىڭ ساقلىدىم پەرمانلىرىڭنى يادىمدا.

84 قاچانغىچە كۈتكۈزەرسەن مەن قۇلۇڭنى،

قاچانلىققا جازالارسەن ماڭا زىيانكەشلىك قىلغانلارنى؟

85 تەكەببۇرلار مەن ئۈچۈن ئورا كولار،

ئۇلار سېنىڭ تەلىمىڭگە قارشى چىقار.

86 ئىشەنچلىكتۇر ئەمىرلىرىڭنىڭ ھەممىسىلا،

ياردەم قىل، دۈشمەنلەر سەۋەبسىز زىيانكەشلىك قىلماقتا ماڭا.

87 يەر يۈزىدىن يوق قىلاي دەپ قالسىمۇ ئۇلار مېنى،

ئەمما تەرىك ئەتمىدىم يوليورۇقلىرىڭنى.

زەبۇر

⁸⁸ روھلاندىرغىن مېنى مەڭگۈلۈك مۇھەببەتتىكىدە،
بويسۇناي سېنىڭ بەرگەن پەرزلىرىڭگە.

⁸⁹ ئى پەرۋەردىگار، كالامىڭ مەڭگۈلۈكتۇر،

ئۇ ئەرشتە مۇكەممەل پۈتۈلگەندۇر.

⁹⁰ ئەۋلادىتىن - ئەۋلادىچە بىلدۈردۈڭ ساداقىتىڭنى،

ئورناتتىڭ ئۆز ئورنىغا مۇستەھكەم قىلىپ يەرنى.

⁹¹ ئەمرىڭ بىلەن مەۋجۇت بولۇپ تۇرماقتا پۈتۈن دۇنيا،

چۈنكى پۈتكۈل مەۋجۇدات قۇلدۇر ساڭا.

⁹² شادلانمىغان بولسام ئەگەر تەلىملىرىڭدىن،

ھالاك بولار ئىدىم ئازاب - ئوقۇبەتلەردىن.

⁹³ ئۇنتۇماسمەن ئەسلا سېنىڭ يوليورۇقلىرىڭنى،

چۈنكى ئۇلار روھلاندىردى ھاياتىمنى.

⁹⁴ مەن ساڭا مەنسۇپتۇرمەن، قۇتقۇز مېنى،

چۈنكى ئىجرا قىلىپ كەلدىم يوليورۇقلىرىڭنى.

⁹⁵ پەيت كۈتسىمۇ رەزىللەر ۋەيران قىلماققا مېنى،

ئەمما دىلىمدا ساقلايمەن يەنىلا پەرزلىرىڭنى.

⁹⁶ كۆردۈم مەن چەكلىكلىكىنى ھەممە نەرسىنىڭ،

ئەمما كەمتۈكى يوقتۇر ئەمىرلىرىڭنىڭ.

⁹⁷ شۇ قەدەر سۆيىمەن تەلىملىرىڭنى،

ياد ئېتىمەن كۈنبويى ئۇلارنى.

⁹⁸ رەقىبىمدىن دانا بولدۇم ئەمرىڭ بىلەن،

چۈنكى تەلىمىڭ بىرگە بولغاچ دائىم مەن بىلەن.

⁹⁹ ئەقىل - ئىدراك ئۇستازلىرىمدىن كۆپرەك بولدى مەندە،

چۈنكى چوڭقۇر تەپەككۈر قىلدىم ئەمىرلىڭ ھەققىدە.

¹⁰⁰ ئاقساقاللاردىنمۇ دانالىقراق بولدۇم،

زەبۇر

چۈنكى يوليورۇقلىرىڭغا بويسۇندۇم.

¹⁰¹ ئەلا بىلىپ كالامىڭغا ئەگىشىشنى،

رەت قىلىپ كەلدىم ھەممە رەزىللىكنى.

¹⁰² ھۆكۈملىرىڭدىن قېيىپ كەتتىم،

چۈنكى ئۆزۈڭ بەرگەنسەن تەلىم.

¹⁰³ كالامىڭ شېرىن تېتىدى تىلىمغا،

ھەسەلدىن تاتلىق تۇيۇلدى ئاغزىمغا.

¹⁰⁴ دانا بولۇرمەن يوليورۇقلىرىڭدىن،

نەپرەتلىنمەن شۇڭا ساختا يوللاردىن.

¹⁰⁵ چىراغ بولۇپ كالامىڭ پۇتلىرىمغا،

نۇر بېرەر ئۇ يوللىرىمغا.

¹⁰⁶ قەسەم ئىچتىم، سادىقمەن قەسسىمگە،

بويسۇنمەن ئادىل ھۆكۈملىرىڭگە.

¹⁰⁷ قالدىم مەن قىيىنچىلىق، مۈشكۈللۈكتە،

ئى پەرۋەردىگار، روھلاندۇر مېنى ۋەدەڭ بويىچە.

¹⁰⁸ قوبۇل قىل چىن دىلىمدىن چىققان مەدھىيەلىرىمنى،

ئى پەرۋەردىگار، ئۆگەتكىن ماڭا تەلىملىرىڭنى.

¹⁰⁹ ھاياتىم بولسىمۇ دائىم خەۋپ ئاستىدا،

ئەمما تەلىملىرىڭنى ئۇنتۇماسمەن ئەسلا.

¹¹⁰ تۇزاق قۇرسىمۇ مەن ئۈچۈن گەرچە رەزىللەر،

يوليورۇقلىرىڭدىن چىقماسمەن زىنھار.

¹¹¹ مەڭگۈلۈك مىراس تۇر ماڭا پەرزلىرىڭ،

شۈبھىسىزكى، شادلىقىدۇر ئۇلار قەلبىمنىڭ.

¹¹² قارارىم بار بويسۇنۇشقا،

ئاداقچىچە نىزاملىرىڭغا.

زەبۇر

¹¹³ ئۆچ كۆرىمەن ئىككى يۈزلىمىچىلەرنى،
بىراق، سۆيىمەن سېنىڭ تەلىملىرىڭنى.

¹¹⁴ باشپاناھ، قالقاندۇرسەن ماڭا،

ئۈمىدىم باردۇر سېنىڭ كالامىڭدا.

¹¹⁵ كۆز ئالدىمدىن يوقلىڭلار، ئەي يامانلىق قىلغۇچىلار،

خۇدايىمنىڭ ئەمرىگە بويسۇنماققا قارارم بار.

¹¹⁶ ئۆزۈڭ ۋە دە قىلغىنىڭدەك يار - يۆلەك بول ھاياتىمغا،

شەرمەندە قىلىپ، قويما مېنى ئۈمىدىسىز ھالغا.

¹¹⁷ يۆلەنچۈك بولغىن ماڭا، شۇندا ئېرىشەي نىجاتلىققا،

ھەم كۆڭۈل بۆلەي سېنىڭ پەرمانلىرىڭغا دائىما.

¹¹⁸ نەزىرىڭدە ئەرزىمەستۇر پەرمانىڭدىن تايغانلار،

بېھۇددۇر قانچىلىك نەيرە گۇۋالىق قىلىسىمۇ ئۇلار.

¹¹⁹ ئەخلىتىنى ئايرىغاندەك ئوتتا تاۋلاپ ئالتۇنى،

يوق قىلسەن يەر يۈزىدىن رەزىللەرنىڭ ھەممىسىنى،

مەن سۆيىمەن سېنىڭ بارلىق پەرزلىرىڭنى.

¹²⁰ ۋۇجۇدۇم تىترەر قورقۇپ سېنىڭدىن،

ۋە ھىمىگە چۈشمەن ھۆكۈملىرىڭدىن.

¹²¹ قىلدىم ئادىل، توغرا ئىشلارنى،

زالىملارنىڭ قولىغا قالدۇرما مېنى.

¹²² كاپالەت بەرگىن مەن قۇلۇڭنىڭ بەختىگە،

يول قويما تەكەببۇرلارنىڭ مېنى ئېزىشىگە.

¹²³ كۆزلىرىم تالدى سېنىڭ نىجاتلىقىڭغا تەلمۈرۈپ،

ئىشەنچلىك ۋە دەڭنىڭ ئەمەلگە ئېشىشىنى كۈتۈپ.

¹²⁴ مەن قۇلۇڭغا يەتكۈزۈپ مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىڭنى،

ئۆگەت ماڭا نىزاملىرىڭنى.

زەبۇر

¹²⁵ ئەقىل - ئىدراك بەرگىن مەن قۇلۇڭغا،

پەرزلىرىڭنى چۈشەنەلمەيمەن شۇندىلا.

¹²⁶ ئى پەرۋەردىگار، ۋاقتىڭ كەلدى ھەرىكەت قىلىشقا،

چۈنكى خەلق بويسۇنمىدى قانۇنلىرىڭغا.

¹²⁷ بەرھەق، ئالتۇندىن ئەلا بىلىمەن ئەمىرلىرىڭنى،

ھەتتا ساپ ئالتۇندىن ئارتۇق كۆرىمەن ئۇلارنى.

¹²⁸ ئادىل دەپ قارايمەن پەرمانلىرىڭنى،

ئۆچ كۆرىمەن بارلىق ساختىلىقلارنى.

¹²⁹ پەرزلىرىڭ بولغاچ سېنىڭ بىباھا،

بويسۇنمەن شۇڭا مەن ئۇلارغا.

¹³⁰ كالامىڭنىڭ مەنىسى يېشىلگەندە، نۇر چاچار يولمىزغا،

ئەقىل - ئىدراك بېرەر ئۇ ساددا ئىنسانلارغا.

¹³¹ نەپسىمنى قىسار مېنىڭ تەقەززالىق،

چۈنكى باردۇر ئەمىرىڭگە ئىنتىزارلىق.

¹³² ھالىمدىن خەۋەر ئالغىن كۆرسىتىپ شەپقىتىڭنى،

نامىڭنى سۆيگەنلەرگە كۆرسەتكەندەك مېھرىڭنى.

¹³³ ۋەدەڭ بار مەزمۇت قىلماقلىققا قەدىمىنى،

ماڭا خوجا قىلىپ قويما ھېچبىر گۇناھنى.

¹³⁴ ئىنسانلار زۇلمىدىن قۇتقۇز مېنى،

چىڭ نۇتاي سېنىڭ يوليورۇقۇڭنى.

¹³⁵ جامالىڭنىڭ نۇرىنى چېچىپ ماڭا،

پەرمانلىرىڭنى ئۆگەتكىن مەن قۇلۇڭغا.

¹³⁶ خەلقلەر بويسۇنمىغاچ قانۇنۇڭغا،

كۆز يېشىم دەريا بولۇپ ئاقماقتا.

¹³⁷ ئى پەرۋەردىگار، ئادىلسەن ئۆزۈڭ،

زەبۇر

ھەققانىي ھەم ھۆكۈملىرىڭ.

¹³⁸ ئادىلدۇر بۇيرۇغان پەرزلىرىڭ،

ئىشەنچلىكتۇر ھەممىسى ئۇلارنىڭ.

¹³⁹ غەزەپلىرىم كۆيدۈرمەكتە تېنىمنى،

رەقىبلىرىم مەنسىتمىگەچ سۆزۈڭنى.

¹⁴⁰ ئىشەنچلىك بولغاچقا ۋەدىلىرىڭ سېنىڭ،

سۆيەر ئۇلارنى شۇنچىلىك، مەنكى قۇلۇڭ.

¹⁴¹ خارلانساممۇ كېرەكسىز ئىنسان بولۇپ،

قالساممەن يوليورۇقلىرىڭنى ئەسلا ئۇنتۇپ.

¹⁴² مەڭگۈلۈكتۇر ئادالەتنىڭ،

ھەقىقەتتۇر تەلىملىرىڭ.

¹⁴³ كەلگىنىدە بېشىمغا ئازاب ۋە كۈلپەت،

ئەمىرلىرىڭ بولدى ماڭا شادلىق ئۈلپەت.

¹⁴⁴ پەرزلىرىڭ ئادىلدۇر تائەبەدكە،

روھلىناي مەن، نۇر ئاتا قىل قەلبىمگە.

¹⁴⁵ ئى پەرۋەردىگار، چىن قەلبىمدىن ندا قىلمەن ساڭا،

بويسۇنمەن پەرمانلىرىڭغا، جاۋاب بەر ماڭا.

¹⁴⁶ ئىلتىجا قىلمەن، قۇتقۇزغىن مېنى،

چىڭ تۇتاي شۇندا پەرزلىرىڭنى.

¹⁴⁷ پەرياد قىلمەن مەدەت تىلەپ سۈبھىدە،

ئۈمىدىمنى باغلىغاچقا پەقەت سېنىڭ سۆزۈڭگە.

¹⁴⁸ كىرىپك قاقماي چىقىمەن كېچىچە،

ئويغا پېتىپ سېنىڭ ۋەدەڭ ھەققىدە.

¹⁴⁹ مۇھەببەتلىك پەرۋەردىگار، ئاڭلىغايىسەن ئاۋازىمنى،

ئادالەتلىك پەرۋەردىگار، قۇتقۇزغىن ھاياتىمنى.

زەبۇر

¹⁵⁰ يېقىنلاپ كەلمەكتە ماڭا رەزىل ئىنسانلار،
تەلىملىرىڭدىن يىراقتۇر ئۇلار.

¹⁵¹ ئى پەرۋەردىگار، يېقىنسىن ماڭا،
ئەمىرلىرىڭنىڭ ھەممىسى توغرا.

¹⁵² ئۇزۇندىن بېرى بىلدىمكى شۇنى،
پەرزلىرىڭنىڭ مەڭگۈلۈكىنى.

¹⁵³ نەزەر سېلىپ ئازابلىرىمغا، قۇتقۇزغىن مېنى،
ئۇنتۇمدىم مەن سېنىڭ تەلىملىرىڭنى.

¹⁵⁴ دەۋايىمنى قوللىغىن، قۇتقۇزغىن مېنى،
ۋەدەڭ بويىچە ساقلىغىن ھاياتىمنى.

¹⁵⁵ رەزىل ئىنسانلار نىجاتسىز قالار،
ئېتىبار بەرمىگەچ ئەمىرلىرىڭگە ئۇلار.

¹⁵⁶ پەرۋەردىگار، مېھىر - شەپقەت مولدۇر سېنىڭدە،
مېنى روھلاندىرغىن دېگىنىڭدەك ھۆكۈمۈڭدە.

¹⁵⁷ بولسىمۇ گەر شۇنچە كۆپ زىيانكەشلىك قىلغۇچىلار،
پەرزلىرىڭدىن يۈز ئۆرۈمەسمەن زىنھار.

¹⁵⁸ نەپرەتلىنىمەن ئىتائەتسىزلەرگە،
رەئايە قىلمىغاچ سۆزلىرىڭگە.

¹⁵⁹ نەقەدەر سۆيىمەن - ھە، سېنىڭ يوليورۇقلىرىڭنى،
مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىڭ بىلەن روھلاندىر مېنى.

¹⁶⁰ كالامىڭنىڭ ئاساسى ھەقىقەتتۇر،
ھۆكۈملىرىڭ ئادىل، مەڭگۈگە داۋام قىلۇر.

¹⁶¹ سەۋەبىسىزلا زىيانكەشلىك قىلىشىمۇ ھۆكۈمدارلار،
قەلبىم پەقەت كالامىڭدىن قورقۇپ تۇرار.

¹⁶² كالامىڭدىن سۆيۈنۈپ كەلدىم شۇنچە،

زەبۇر

ئېرىشكەندەك غايەت زور خەزىنىگە.

¹⁶³ يىرگىنىمەن يالغانچىلىقتىن،

سۆيۈنىمەن تەلىمىڭدىن.

¹⁶⁴ ساڭا ھەر كۈن يەتتە ۋاق مەدھىيەم بار،

بەرھەق، ھەممە ھۆكۈمۈڭگە ئادىللىق يار.

¹⁶⁵ تەلىمىڭنى سۆيگەنلەرگە ئامانلىق بولار،

ھېچ نەرسىگە پۇتلىشىپ يىقىلماس ئۇلار.

¹⁶⁶ ئى پەرۋەردىگار، تەلىمۈرۈپ كۈتمەن نىجاتلىقىڭنى.

ئىجرا قىلىپ كەلدىم مەن سېنىڭ ئەمرلىرىڭنى.

¹⁶⁷ پەرزلىرىڭگە رىئايە قىلىمەن،

ھەم ئۇلارنى قىزغىن سۆيىمەن.

¹⁶⁸ بويىسۇنىمەن پەرزلىرىڭ، نىزاملىرىڭغا،

بەرھەق، ھەممە ئەمەللىرىم ئاياندۇر ساڭا.

¹⁶⁹ پەرۋەردىگار قۇلاق سالغىن ئاھۇزارىمغا،

ۋاپا قىلىپ ۋەدەڭگە ئىدراك بەرگىن ماڭا.

¹⁷⁰ ئاڭلىغايىسەن پەرۋەردىگار ئىلتىجايىمنى،

ۋاپا قىلىپ كالاڭغا قۇتقۇزغىن مېنى.

¹⁷¹ لەۋلىرىمدىن ئۇرغۇپ چىقار ھەمدۇسانا،

چۈنكى سەن ئەمرلىرىڭنى ئۆگەتتىڭ ماڭا.

¹⁷² كالاڭلىرىڭ كۈيلىنەر تىللىرىمدا،

چۈنكى باردۇر ئادىللىق بۇيرۇقۇڭدا.

¹⁷³ تەييار قىلغىن ياردەمگە قولۇڭنى،

چۈنكى مەن تاللىغانمەن يولۇڭنى.

¹⁷⁴ نىجاتلىقىڭغا تەشنامەن پەرۋەردىگار،

تەلىمىڭدىن قەلبىم مېنىڭ شادلىققا تولار.

زەبۇر

¹⁷⁵ ئىلھام بەر ماڭا، ھەمدۇسانا ئوقۇي ساڭا،

ھۆكۈملىرىڭ ياردەم قىلسۇن ماڭا.

¹⁷⁶ ئاداڭنى قوي كەبى يولۇمدىن، ئىزدە قۇلۇڭنى،

چۈنكى مەن ئۇنتۇماسمەن ئەمىرلىرىڭنى.

120 - مۇناجات

يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىغا بېرىش يولىدا ئېيتىلغان مۇناجات

¹ نىدا قىلسام پەرۋەردىڭارغا،

كۈلپەتتە قالغىنىمدا،

ئۇ جاۋاب بەردى ماڭا.

² «قۇتقۇزغىن مېنى ئى خۇدا،

يالغانچى لەۋلەردىن، ئالدامچى تىللاردىن»

دەپ ئىلتىجا قىلدىم ئۇنىڭغا.

³ ئەي يالغانچى تىل!

قانداق ئۇرار سېنى خۇدا؟

بېرەر ساڭا قانداق جازا؟

⁴ باتۇرلارنىڭ ئوقلىرى تېگەر،

ئارچىلارنىڭ چوغللىرى كۆيدۈرەر.

⁵ ھالىمغا ۋاي، مۇساپىر بولدۇم مەشەك دىيارىدا،

بەختسىز بولدۇم قېدارلارنىڭ چېدىرىدا.

⁶ تويدۇم ياشاشتىن بۇ يەردە،

تىنچلىققا ئۆچ خەلق ئارىسىدا.

⁷ سۆيۈپ مەن تىنچلىقنى،

دېسەممۇ «تىنچلىقتا ياشايلى» گەر،

بىراق ئۇلار «ئۇرۇشايلى» دەر.

زەبۇر

121 - مۇناجات

يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىغا بېرىش يولىدا ئېيتىلغان مۇناجات

¹ كۆزلىرىمنى تىكىمەن تاغلارغا،
 قەيەردىن كېلەر دەپ ياردەم ماڭا.
² پەرۋەردىگارلا قىلار ياردەمنى،
 ئۇ ياراتقاندۇر ئاسمان - زېمىننى.
³ ساقلار ئۇ تېپىلىشتىن پۇتلىرىڭنى،
 سەگەك تۇرۇپ قوغدايدۇ سېنى.
⁴ بىلگىنىكى، قوغدىغۇچى ئىسرائىللارنى،
 ئۇخلىماس، تەرك ئەتكەندۇر ئۇيقۇنى.
⁵ قوغدىغۇچىڭدۇر پەرۋەردىگار،
 ئوڭ يېنىڭدا سايىۋەن بولۇپ تۇرار.
⁶ زەرەر يەتكۈزەلمەس ساڭا زىنھار،
 ئاي ۋە قۇياش، كېچە ۋە كۈندۈز.
⁷ يامانلىقلاردىن قوغدايدۇ پەرۋەردىگار،
 ھەم جېنىڭنى ئۇ ئامان قىلار.
⁸ نەزەر سېلىپ پەرۋەردىگار يۈرۈش - تۇرۇشۇڭغا،
 بۈگۈندىن تائەبەدكىچە ئالار سېنى ئۆز پاناھىغا.

122 - مۇناجات

يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىغا بېرىش يولىدا ئېيتىلغان، داۋۇت يازغان مۇناجات

¹ شادلانغاندىم، دېگىندە كىشىلەر ماڭا:

زەبۇر

«بارايلى خۇدانىڭ ئۆيى — ئىبادەتخانىغا.»

² ئەي يېرۇسالېم، دەرۋازاڭنىڭ ئىچىدە تۇرىمىز ئەمدى مانا!

³ يېرۇسالېم — رەتلىك سېلىنغان پۇختا بىر شەھەر.

⁴ كېلەر قوۋملار، پەرۋەردىگارنىڭ قوۋملىرى ئۇنىڭغا،

كېلەر بېرىلگەن پەرمان بويىچە ئىسرائىلغا،

شۈكۈر ئېيتىدۇ ئۇلار پەرۋەردىگارنىڭ نامىغا.

⁵ ئەي يېرۇسالېم، ھۆكۈم چىقىرىلسۇن دەپ سەندە،

تەخت سېلىندى داۋۇت جەمەتدىكىلەرگە.

⁶ يېرۇسالېمنىڭ تىنچلىقى ئۈچۈن مۇنداق دۇئا ئوقۇلسۇن:

«سېنى سۆيگەنلەر روناق تاپسۇن،

⁷ قورغان ئىچى ئامان بولسۇن،

ئوردىلىرى ئاۋات بولسۇن!»

⁸ قېرىنداش ۋە دوستلىرىم سەندە تۇرغاچقا،

تەلەيمەن: «تىنچلىق بولسۇن يېرۇسالېمدا.»

⁹ پەرۋەردىگار بىزنىڭ ئۆيى سەندە بولغاچقا،

ئەي يېرۇسالېم، بەخت تەلەيمەن ساڭا.

123 - مۇناجات

يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىغا بېرىش يولىدا ئېيتىلغان مۇناجات

¹ ئەرش تەختىدە ئولتۇرغۇچى ئى خۇدا،

تەلمۈرۈپ كۆزلىرىمنى تىكىمەن ساڭا.

² كۆزلىرىمىز تىكىلگەندۇر خۇدايىمىز — پەرۋەردىگارغا،

قۇللارنىڭ كۆزلىرى كەبى تىكىلگەن قۇلدارنىڭ قوللىرىغا،

زەبۇر

دېدەكنىڭ كۆزلىرى كەبى تىكىلگەن ئاغىچا خېنىمنىڭ قوللىرىغا.
 تاكى بىزگە شەپقىتىنى كۆرسەتكىچە تەلمۈرىمىز پەرۋەردىگارغا.
³ ئى پەرۋەردىگار، شەپقەت قىل، شەپقەت قىل بىزگە،
 چۈنكى تارتقان خورلۇقلىرىمىز يېتىپ ئاشقۇچە.
⁴ مازاقلرىغا قالدۇق تولمۇ باغرى تاشلارنىڭ،
 خورلۇقىنى تارتتۇق خويمۇ ھاكاۋۇرلارنىڭ.

124 - مۇناجات

يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىغا بېرىش يولىدا ئېيتىلغان، داۋۇت يازغان مۇناجات

¹ «ئەگەر ئىگەم بىز تەرەپتە تۇرمىغان بولسا»،
 ئاھ ئىسرائىللار، شۇنداق دەڭلار!
²⁻⁵ كىشىلەر بىزگە ئاچچىقلىنىپ ھۇجۇمغا ئۆتكىندە
 ئەگەر ئىگەم بىز تەرەپتە تۇرمىغان بولسا،
 ئۇلار بىزنى تىرىك پېتى يەۋپتەر ئىدى.
 كەلكۈن كەبى ئېقىپ كەلگەن ئادەم توپى
 دولقۇن ياساپ باسقىندا ئۈستىمىزدىن
 ئەزىم دەريادەك بىزنى غەرق قىلار ئىدى.

⁶ ئېيتايلى پەرۋەردىگارغا ھەمدۇسانا،
 يەم قىلمىدى بىزنى ئۇلارنىڭ چىشلىرىغا.
⁷ قېچىپ چىقتۇق قۇش كەبى بىز ئۇلارنىڭ قاپقىندىن،
 تۈزىقى بۇزۇلۇپ، قاچتۇق ئۇلارنىڭ چاڭگىلىدىن.
⁸ بىزگە ياردەم بەرگەن پەرۋەردىگاردۇر،
 ئۇ ئاسمان - زېمىننى ياراتقۇچىدۇر.

زەبۇر

125 - مۇناجات

يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىغا بېرىش يولىدا ئېيتىلغان مۇناجات

¹ سىئون تېغى تەۋرەنمەي، مەشگۈگە مەزمۇت تۇرار،
سىئونغا ئوخشار، ئۈمدىنى پەرۋەردىگارغا باغلىغانلار.
² تاغلار قورشاپ تۇرغاندەك يېرۇسالېمنى،
پەرۋەردىگار قورشاپ تۇرار ئۆز خەلقىنى،
تا ئەبەدىگىچە قوغداپ ئۇلارنى.
³ بولۇۋەرمەس ھۆكۈمرانلىق ھاسسىسى پاسقلاردا،
ھەققانىيلارغا رىزىق قىلىپ بېرىلگەن بۇ زېمىندا،
رەزىللەر ھۆكۈمرانلىق قىلسا ھەققانىيلار ئۈستىدە،
ھەققانىيلارمۇ ئايلىنىپ كېتەر رەزىللەرگە.

⁴ ئى پەرۋەردىگار، مېھرىڭنى بەرگىن دائىما،
ياخشىلار ۋە قەلبى پاكلىرىغا.
⁵ ئادىشىپ كەتكەنلەرنى ئەگرى يوللارغا،
جازالايدۇ پەرۋەردىگار رەزىللەرگە قوشۇپلا،
تىنچ - ئامانلىق بولغاي ئىسرائىللارغا.

126 - مۇناجات

يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىغا بېرىش يولىدا ئېيتىلغان مۇناجات

¹ پەرۋەردىگار سۈرگۈندىكىلەرنى قايتۇرۇپ كەلگەندە سىئونغا،
بولۇپ قالغاندۇق بىز خۇددى چۈش كۆرۈۋاتقاندەكلا.

زەبۇر

² خۇشاللىقتىن ئاغزىمىز يېتىپ قۇلقىمىزغا،
چۇقانلار كۆتەرگەندۇق شادلىقتا.

«پەرۋەردىگار زور بىر ياخشىلىق قىلدى ئۇلارغا»،
دېگەن سۆزلەر تارقالغاندى يات ئەللەر ئارسىدا.

³ دەرۋەقە پەرۋەردىگار زور ياخشىلىق قىلدى بىزگە،
شاد - خۇراملىق تولدى بىزنىڭ قەلبىمىزگە.

⁴ روناق تاپقان ۋاقتىمىزغا قايتۇر بىزنى، ئى پەرۋەردىگار،
توستانىن سۇغا تولغاندەك جەنۇبتىكى قۇرۇق ئېرىقلار.

⁵ يىغلاپ تۇرۇپ ئۇرۇق چاچقانلار، ناخشا بىلەن ھوسۇل يىغار.

⁶ دۈمبىسىگە ئارتىپ ئۇرۇق خالتىسىنى، يىغا بىلەن كەتكەن كىشى،
قايتىپ كېلەر ناخشا بىلەن، ئورىغان باغلاملىرىنى كۆتۈرگەن پېتى.

127 - مۇناجات

يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىغا بېرىش يولىدا ئېيتىلغان، سۇلايمان يازغان مۇناجات

¹ ئۆيىنى سالمىسا ئۆزى پەرۋەردىگار،
ئۆيى سالغۇچىلارنىڭ ئەجرى بىكار كېتەر.

ناۋادا شەھەرنى قوغدىمىسا پەرۋەردىگار،
بەھۇددۇر ئويغاق تۇرسىمۇ قاراۋۇللار.

² بىكاردۇر نان ئۈچۈن جاپا تارتقىنىڭلار
ئەنسىرەپ سەھەر تۇرۇپ كەچ ياتقىنىڭلار،

چۈنكى پەرۋەردىگار ئۆز سۆيگەنلىرىگە
كېچە ياتقاندىمۇ رىزقىنى ئاتا قىلار.

³ پەرۋەردىگارنىڭ سوۋغىتىدۇر پەرزەنتلەر،

زەبۇر

ئۇنىڭ بەرگەن ئىلتىپاتدۇر ھامىلىلەر.
⁴ تاپقان ئوغۇللىرى ئادەمنىڭ ياشلىقىدا،
 ئوخشار پالۋاننىڭ قولىدىكى ئوقلىرىغا.
⁵ بەختلىكتۇر سادىقنى تولدۇرغانلار مۇشۇنداق ئوقلارغا،
 چۈنكى ئۇلار مۇنازىرلەشكەندە شەھەر دەرۋازىسى ئالدىدا،
 يېڭىلىپ، شەرمەندە بولماس قارشىلاشقانلارغا.^④

128 - مۇناجات

يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىغا بېرىش يولىدا ئېيتىلغان مۇناجات

¹ نەقەدەر بەختلىكتۇر پەرۋەردىگارغا ئىخلاسى بارلار،
 نەقەدەر بەختلىكتۇر ئۇنىڭ يولىدا ماڭغانلار.
² بەرھەق، مېھنىتلىكلارنىڭ مېۋىسىنى يەيسلەر،
 روناق تېپىپ، بەختىيار بولسىلەر.
³ ئايالىكلار ئوخشار مول مېۋە بەرگەن ئۈزۈم تېلىغا،
 زەيتۇن شېخىدەك كۆپ بولار بالىلىرىڭلار يېنىڭلاردا،
 داستىخنىڭلارنى چۆرىدەپ ئولتۇرار ئۇلار ئەتراپىڭلاردا.
⁴ مانا شۇنداق بەرىكەت تاپار پەرۋەردىگارغا ئىخلاسمەن ئادەم.
⁵ پەرۋەردىگار سىئوندىن ئاتا قىلسۇن ساڭا بەختنى،
 كۆرگەيسەن ئۆمۈر بويى روناق تاپقان يېرۇسالېمنى.
⁶ ئۆمرۈڭ يەتكەي بالاڭنىڭ بالىلىرىغا،
 تىنچ - ئامانلىق بولغاي ئىسرائىللارغا.

^④ 127: 5 يېڭىلىپ، شەرمەندە بولماس قارشىلاشقانلارغا — ئەينى چاغلاردا كىشىلەر ھەق - ناھەقنى ئايرىشتا شەھەر دەرۋازىسى ئالدىدىكى مەيداندا خەلقئالەم ئالدىدا مۇنازىرىلىشەتتى. ماجىرالار شۇ يەردە ھەل قىلىنىپ، ھۆكۈم چىقىرىلاتتى.

زەبۇر

129 - مۇناجات

يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىغا بېرىش يولىدا ئېيتىلغان مۇناجات

¹ «ياشلىقىمدىن تارتىپ ماڭا كۆپ قېتىم

زىيانكەشلىك قىلىپ كەلگەندى ئۇلار.»

ئەھ ئىسرائىللار، شۇنداق دەڭلار!

² «ياشلىقىمدىن تارتىپ ماڭا كۆپ قېتىم

زىيانكەشلىك قىلىپ كەلگەن بولسىمۇ ئۇلار،

بىراق غەلبە قىلالىدى ئۈستۈمدىن زىنھار.»

³ قوشچى يەرنى چوڭقۇر ئاغدۇرغان كەبى،

قامچىدا ئۇلار دۈمبەمگە ئىزلار سالىدى.

⁴ ئادالەتلىك، ھەققانىدۇر پەرۋەردىگار،

رەزىللەرنىڭ ئاسارىتىنى ئۇ سۇندۇرار.

⁵ سىئونغا نەپرەت بىلەن قارايدىغانلار،

رەسۋا قىلىنىپ ئارقىسىغا چېكىندۈرۈلسۇن.

⁶ خۇددى ئۆگزىدە ئۈنۈپ قالغان چۆپلەردەك

ئورۇلماي تۇرۇپ ئۇلار سولۇشۇپ قالسۇن.

⁷ چۆپ ئوربۇغۇچى چۆپنى يىغسا بىر تۇتامۇ چىقىمىسۇن.

چۆپ باغلىغۇچى باغلىسا بىر باغلامغا توشمىسۇن.

⁸ يولدىن ئۆتكەنلەر دېمەس بۇ قۇتلۇق تىلەكنى ئۇلارغا:

«ئىگىمىز بەرىكەت بەرسۇن ئىشىڭلارغا،

سىلەرگە بەخت تىلەيمىز پەرۋەردىگارنىڭ نامىدا.»

زەبۇر

130 - مۇناجات

يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىغا بېرىش يولىدا ئېيتىلغان مۇناجات

¹⁻² پەرياد قىلدىم پەرۋەردىگار مۇشكۈللۈكتە،
قۇلاق سالغىن ئىگەم مېنىڭ ئەزىمگە.

ئاڭلىغايسەن ئاۋازىمنى،

ياردەم تىلىگەن سادايمىنى.

³ ئەگەر خۇدا پۈتۈپ قويساڭ پۈتۈكۈڭگە

بىزنىڭ قىلغان گۇناھ ۋە قىلمىشىمىزنى،

قۇتقۇزالار جازايسىڭدىن كىم ئۆزىنى؟

⁴ بىراق كەچۈرۈم بولغاچ سەندە،

ساڭا ئىخلاس باردۇر بىزدە.

⁵ كۈتمە كىتمەن پەرۋەردىگارنى تەلمۈرۈشتە،

ۋۇجۇدۇمدا ئۈمىد بولغاچ ئۇنىڭ سۆزىگە.

⁶ سەھەرگە تەشنا بولغان كېچىلىك كۆزەتچىنىڭ

زارىقىشىدەك كۈتمە كىتمەن ئىگەمنى قېتىدىن يۈرىكىمنىڭ.

⁷ ئەي ئىسرائىللار، ئۈمىد باغلاڭلار پەرۋەردىگارغا،

چۈنكى مەڭگۈلۈك مۇھەببەت باردۇر ئۇنىڭدا،

تەييار تۇرغاندۇر ئۇ بىزنى قۇتقۇزۇشقا.

⁸ پەقەت پەرۋەردىگار قۇتقۇزار ئىسرائىللارنى،

گۇناھلىرىنىڭ جازاسىدىن خالاس قىلىپ ئۇلارنى.

زەبۇر

131 - مۇناجات

يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىغا بېرىش يولىدا ئېيتىلغان، داۋۇت يازغان مۇناجات

¹ ئى پەرۋەردىگار،
تەكەببۇرلۇق يوقتۇر كۆڭلۈمدە،
ھاكاۋۇرلۇق قىلماسمەن قىلچە.
ئارىلاشمايمەن قۇربىم يەتمەس ئىشلارغا،
كىرىشمەيمەن بۈيۈك ئارزۇ - ئارمانلارغا.
² سۈتكە تويغان بالدەك ئانىسىنىڭ باغرىدا،
كۆڭلۈم تىنىپ، تىنچلاندى تېنىم،
بەرھەق، سۈتكە تويغان بالدەك ئارام تاپتىم.
³ ئەي ئىسرائىللار، ئەبەدىي ئۈمىد باغلاڭلار پەرۋەردىگارغا.

132 - مۇناجات

يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىغا بېرىش يولىدا ئېيتىلغان مۇناجات

¹ پەرۋەردىگار ئەسكە ئالغايىسەن داۋۇتنى،
ئۇنىڭ تارتقان جەبىر - زۇلۇم، جاپالىرىنى.
² قەسەم ئىچىپ پەرۋەردىگارغا،
ئۇ مۇنداق ۋەدىلەرنى بەرگەندى،
ياقۇپ ئېتىقاد قىلغان قادىر خۇداغا:
³ «كىرمەسمەن ئۆيۈمگە، ياتماسمەن ئورنۇمدا.
⁴ ئۇخلىماسمەن، مۇگدىمەسمەن ھەتتا،
⁵ تاكى تەييار قىلمىغۇچە ياقۇپنىڭ قۇدرەتلىك خۇداسى —

زەبۇر

پەرۋەردىگار بىلەن ئۇچرىشىش جايىنى. «
⁶ ئەھدە ساندۇقى ھەققىدىكى خەۋەرنى
 ئەفراتادا ئاڭلىغاندۇق،

بىز ئۇ ساندۇقنى ياتىر دالالىرىدىن تاپتۇق.
⁷ خۇدا بىلەن ئۇچرىشىدىغان جايغا بارايلى،
 ئۇنىڭ پۇتلىرى ئاستىدا سەجدە قىلايلى.

⁸ ئى پەرۋەردىگار، مەرھەمەت ئىبادەتخاناڭغا —
 ساڭا ئاتالغان ئارامگاھىڭغا.

كىرگەيسەن قۇدرىتىڭ نىشانى بولغان
 ئەھدە ساندۇقى بىلەن بىرگە.

⁹ ھەققانىيلىق روھانىيلارغا كىيىم بولسۇن،
 تەقۋادار خەلقلەرنىڭ شادلىققا تولسۇن.

¹⁰ قىلىپ قۇلۇڭ داۋۇتنىڭ ھۆرمىتىنى،
 رەت قىلمىغىن ئۆزۈڭ تىكلىگەن پادىشاھىڭنى.

¹¹ قايتۇرۇۋالماستىن پەرۋەردىگار ۋەدىسىنى،
 داۋۇتقا بەرگەن مۇنۇ قەسىمىنى:

«ۋارىس قىلمەن تەختىڭگە،

ئۆز پۇشتۇڭدىن بولغان بىرسىنى.

¹² ئوغۇللىرىڭ رىئايە قىلسا ئەھدەمگە،

بويىسۇنسا مەن قىلغان بارلىق ئەمرگە،

ئولتۇرار ئوغۇللىرىمۇ تەختىڭدە ئەبەدكە.»

¹³ شۇنداق، پەرۋەردىگار تاللىغاندۇر سىئوننى،
 بىز بىلەن ئۇچرىشىشقا خالىغاندۇر بۇ يەرنى.

زەبۇر

14 «ئارامگاھىم بۇ مېنىڭ،»[®]
 مەڭگۈگىدۇر ئۇ مېنىڭ ماكانىم،
 خالىغانمەن بۇ يەرنى مەن ئۆزۈم.
 15 بەرھەق، سىئوننى روناق تاپقۇزىمەن،
 يوقسۇللىرىنىڭ قورساقلىرىنى توق قىلىمەن.
 16 كىيىدۈرىمەن روھانىيلىرىغا نىجاتلىق تونىنى،
 ياڭرىتىدۇ تەقۋادارلىرى تەنتەنىلىك ئاۋازىنى.
 17 كۈچلۈك قىلىمەن بۇ يەردە داۋۇت نەسلىنى،
 ياندۇرىمەن ئۆزۈم تاللىغاننىڭ ئۆمۈر چىرىغىنى.
 18 كىيىدۈرىمەن دۈشمەنلىرىگە شەرمەندىلىك تونىنى،
 پارلاق قىلىمەن داۋۇتنىڭ بېشىدىكى تاجىنى.»

133 - مۇناجات

يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىغا بېرىش يولىدا ئېيتىلغان، داۋۇت يازغان مۇناجات

1 قاراڭلار، نەقەدەر گۈزەل، نەقەدەر يېقىملىق،
 قېرىنداشلار ئارا بولسا ئىناقلىق.
 2 ئىناقلىق قىممەتلىك ياغدەك بولۇر،
 ھارۋىنىڭ بېشىدىن قۇيۇلۇپ بۇ ياغ،[®]

132. 14 ئەسكەرتىش: 14 - ئايەتتىن 18 - ئايەتكىچە خۇدانىڭ ئېيتقان بىۋاسىتە سۆزلىرىدۇر.
 133: 2 ھارۋىنىڭ بېشىدىن قۇيۇلۇپ بۇ ياغ — ھارۋى باش روھانىي قىلىپ تەيىنلەنگەندە، ئۇنىڭ خۇدانىڭ خىزمەتلىرىنى قىلىشقا تەيىنلەنگەنلىكىنى بىلدۈرۈش ئۈچۈن، بېشىغا ئالاھىدە پۇراقلىق ياغ قۇيۇلغانىدى. بۇ خىل ياغ بىر نەچچە خىل پۇراقلىق ئوت - چۆپلەر بىلەن زەيتۇن يېغى ئارىلاشتۇرۇلۇپ ياسىلاتتى. بۇ يەردە دەل شۇ ياغ كۆرسىتىلگەن. «تەۋرات. مىسىردىن چىقىش» 30 - باب 22 — 38 - ئايەتلەرگە قارالسۇن.

زەبۇر

ئېقىپ چۈشۈپ ساقاللىرىغا،
تامغاندى ياقلىرىغا.
3 مۇل شەبنەمگە ئوخشار ئىناقلىق،
خەرمون تېغىدىكى شەبنەملەر⁷ چۈشكەن كەبى سىئونغا،
بەرھەق، بەختى — مەڭگۈلۈك ھاياتى،
ئاتا قىلغاندى پەرۋەردىگار سىئون تېغىدا.

134 - مۇناجات

يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىغا بېرىش يولىدا ئېيتىلغان مۇناجات

1 ئەي پەرۋەردىگارغا خىزمەت قىلىدىغانلار،
كېچىلەپ خۇدا ئۆيىدە ئىبادەتتە بولىدىغانلار،
كېلىڭلار، پەرۋەردىگارنى تەرىپلەڭلار!
2 مۇقەددەس جاي تەرەپكە قاراپ،
دۇئاغا كۆتۈرۈلسۇن قوللىرىڭلار،
پەرۋەردىگارنى تەرىپلەڭلار!
3 ياراتقۇچىدۇر خۇدا ئاسمان، زېمىنى،
بەختىيار قىلغاي ئۇ سىئوندىن سىلەرنى.

135 - مۇناجات

1-2 ھەمدۇسانا ئوقۇڭلار پەرۋەردىگارغا،
مەدھىيەلەر ئېيتىڭلار ئۇنىڭ نامىغا.

⁷133: 3 خەرمون تېغىدىكى شەبنەملەر — ئوتتۇرا شەرقتە جايلاشقان خەرمون تېغى مۇل شەبنەملىرى بىلەن داڭلىق ئىدى.

زەبۇر

ئەي پەرۋەردىگارغا خىزمەت قىلىدىغانلار،
ئۇنىڭ ئۆيىدە ئىبادەتتە بولىدىغانلار،
ئىگىمىزنىڭ ھويلىلىرىدا تۇرىدىغانلار،
مەدھىيەلەر ئوقۇڭلار ئۇنىڭغا.

³ مەدھىيەلەڭلار پەرۋەردىگارى،
چۈنكى شاپائەتلىكتۇر پەرۋەردىگار.
كۆي - ناخشىغا قېتىڭلار ئۇنىڭ نامىنى،
چۈنكى ئۇنى كۈيلىمەك بىزنى شاد قىلار.

⁴ پەرۋەردىگار تاللىۋالدى ياقۇپ قوۋمىنى،
ئۆزىگە تەۋە قىلىپ ئىسرائىللارنى.

⁵ بىلىمەن، بەرھەق پەرۋەردىگار ئۇلۇغدۇر،
رەببىمىز غەيرىي ئىلاھلاردىن [®] ئۈستۈندۇر.

⁶ ئاسمان - زېمىن، دېڭىز - ئوكيان، چوڭقۇرلۇقلاردا،
نېمە قىلىشنى خالىسا شۇنى قىلار خۇدا.

⁷ ئۇ، زېمىننىڭ تۆت تەرىپىدىن ئەكېلىپ بۇلۇتلارنى،
يامغۇر ياغدۇرۇپ ھەم چاقتۇرۇپ چاقماقلارنى،
كۆھىقاپلىرىدىن ئېلىپ چىقار شاماللارنى.

⁸ ئۇ مىسىرلىقلارنىڭ ھالاک قىلدى تۇنجى تۇغۇلغانلىرىنى،
يەنى ھالاک قىلدى ئادەم ۋە ماللارنىڭ تۇنجىلىرىنى.

⁹ ئۇ مىسىردا كۆرسەتتى مۆجىزە ۋە كارامەتلىرىنى،
جازالدى پىرئەۋن ۋە ئۇنىڭ ۋەزىرلىرىنى.

¹⁰ ۋەيران قىلدى ئۇ نۇرغۇن دۆلەتلەرنى،
ئۆلتۈردى قۇدرەتلىك پادىشاھلارنى.

[®]135: 5 ئىلاھلار — بۇ يەردە ئېيتىلغان «ئىلاھلار» دۇنيادىكى ھەر خىل خەلقلەر ئىشىنىدىغان يالغان ئىلاھلارنى كۆرسىتىدۇ.

زەبۇر

¹¹ ئۆرۈۋەتتى ئۇ ئامورلارنىڭ پادشاھى سخوننى،
باشانىڭ پادشاھى ئوگنى،

ھەتتا كەنئاندىكى بارلىق پادشاھلارنى.

¹² ئۇلارنىڭ زېمىنىنى بەردى ئۆز قوۋمىغا،
ئاتا قىلدى ئۇلارنى ئۆز خەلقى ئىسرائىلغا.

¹³ ئى پەرۋەردىگار، ئۇنتۇلمايدۇ سېنىڭ نامىڭ،

ئەۋلادتىن - ئەۋلادقىچە دەۋر سۈرەر شۆھرىتىڭ.

¹⁴ خۇدا «گۇناھسىز» دەپ جاكارلار ئۆز قوۋمىنى،
كۆرسىتەر ئۇنىڭ قۇللىرىغا ئۆز رەھىمىنى.

¹⁵ ئالتۇن بىلەن كۈمۈشتۈر يات ئەللەرنىڭ بۇتلىرى،

ياسىغاندۇر ئۇلارنى ئىنسانلارنىڭ قوللىرى.

¹⁶ ئۇلارنىڭ ئاغزى بار سۆزلىيەلمەس،

كۆزلىرى بار كۆرەلمەس.

¹⁷ قۇلاقلىرى بار ئاڭلىماس،

ئاغزىدا يوقتۇر نەپەس.

¹⁸ بۇتلارنى ياسىغانلار، ئۇنىڭغا ئۈمىد باغلىغانلار،

ئاخىرى ئۆزلىرىنىڭ بۇتلىرىغا ئوخشاپ قالار.

¹⁹ ئەي ئىسرائىل جەمەتى، پەرۋەردىگارغا ھەمدۇسانا ئېيتىڭلار،

ئەي ھارۇن جەمەتى، پەرۋەردىگارغا ھەمدۇسانا ئېيتىڭلار.

²⁰ ئەي لاۋىي جەمەتى، پەرۋەردىگارغا ھەمدۇسانا ئېيتىڭلار،

ھەمدۇسانا ئېيتىڭلار پەرۋەردىگارغا ئىخلاسى بارلار.

²¹ پەرۋەردىگار تۇرار يېرۇسالېمدا،

ھەمدۇسانا ئېيتىلسۇن سىغوندا،

ھەمدۇسانا ئوقۇڭلار ئۇنىڭغا.

136 - مۇناجات

¹⁻² پەرۋەردىگارغا شۇكۈر ئېيتىڭلار، ئۇ شاپائەتلىكتۇر،
 پەرۋەردىگارغا شۇكۈر ئېيتىڭلار، ئۇ ھەممە «ئىلاھلار» دىن [®] ئۈستۈندۇر،
 ئۇنىڭ مۇھەببىتى ئۆچمەس ۋە ئەبەدىدۇر.
³ پەرۋەردىگارغا شۇكۈر ئېيتىڭلار،
 ئۇ بارلىق ھۆكۈمدارلاردىن ئۈستۈندۇر،
 ئۇنىڭ مۇھەببىتى ئۆچمەس ۋە ئەبەدىدۇر.
⁴ پەرۋەردىگارغا شۇكۈر ئېيتىڭلار،
 پەقەتلا ئۇ ئۇلۇغ مۆجىزىلەر ئىگىسىدۇر،
 ئۇنىڭ مۇھەببىتى ئۆچمەس ۋە ئەبەدىدۇر.
⁵ پەرۋەردىگارغا شۇكۈر ئېيتىڭلار،
 ئۇ دانالىقتا ئاسماننى ياراتقۇچىدۇر،
 ئۇنىڭ مۇھەببىتى ئۆچمەس ۋە ئەبەدىدۇر.
⁶ پەرۋەردىگارغا شۇكۈر ئېيتىڭلار،
 ئۇ زېمىننى سۇ ئۈستىگە ئورناتقۇچىدۇر،
 ئۇنىڭ مۇھەببىتى ئۆچمەس ۋە ئەبەدىدۇر.
⁷ پەرۋەردىگارغا شۇكۈر ئېيتىڭلار،
 ئۇ يورۇقلۇق تارقاقچى جىسىملارنى ياراتقۇچىدۇر،
 ئۇنىڭ مۇھەببىتى ئۆچمەس ۋە ئەبەدىدۇر.
⁸ پەرۋەردىگارغا شۇكۈر ئېيتىڭلار،
 ئۇ كۈندۈزى پارلايدىغان قۇياشنى ياراتقۇچىدۇر،
 ئۇنىڭ مۇھەببىتى ئۆچمەس ۋە ئەبەدىدۇر.
⁹ پەرۋەردىگارغا شۇكۈر ئېيتىڭلار،

[®] 136: 1 - 2 ئىلاھلار — بۇ يەردە ئېيتىلغان «ئىلاھلار» دۇنيادىكى ھەر خىل خەلقلەر
 ئىشىنىدىغان يالغان ئىلاھلارنى كۆرسىتىدۇ.

زەبۇر

ئۇ كېچىسى پارلايدىغان ئاي، يۇلتۇزنى ياراتقۇچىدۇر،
ئۇنىڭ مۇھەببىتى ئۆچمەس ۋە ئەبەدىدۇر.

¹⁰ پەرۋەردىگارغا شۈكۈر ئېيتىڭلار،

مىسىردا تۇنجى توغۇلغانلارنىڭ جېنىنى ئالغۇچىدۇر،
ئۇنىڭ مۇھەببىتى ئۆچمەس ۋە ئەبەدىدۇر.

¹¹ پەرۋەردىگارغا شۈكۈر ئېيتىڭلار،

ئۇ ئىسرائىللارنى مىسىردىن قۇتقۇزۇپ چىققۇچىدۇر،
ئۇنىڭ مۇھەببىتى ئۆچمەس ۋە ئەبەدىدۇر.

¹² پەرۋەردىگارغا شۈكۈر ئېيتىڭلار،

ئۇ ئۇلارنى زور قۇدرىتى بىلەن ئېلىپ چىققۇچىدۇر،
ئۇنىڭ مۇھەببىتى ئۆچمەس ۋە ئەبەدىدۇر.

¹³ پەرۋەردىگارغا شۈكۈر ئېيتىڭلار،

ئۇ قىزىل دېڭىزنىڭ سۈيىنى ئىككىگە بۆلگۈچىدۇر،
ئۇنىڭ مۇھەببىتى ئۆچمەس ۋە ئەبەدىدۇر.

¹⁴ پەرۋەردىگارغا، شۈكۈر ئېيتىڭلار،

ئۇ دېڭىزنى يېرىپ ئىسرائىللارنى ئۇنىڭدىن ئېلىپ چىققۇچىدۇر.
ئۇنىڭ مۇھەببىتى ئۆچمەس ۋە ئەبەدىدۇر.

¹⁵ پەرۋەردىگارغا شۈكۈر ئېيتىڭلار،

ئۇ پىرئەۋن ۋە ئۇنىڭ قوشۇنلىرىنى قىزىل دېڭىزغا غەرق قىلغۇچىدۇر،
ئۇنىڭ مۇھەببىتى ئۆچمەس ۋە ئەبەدىدۇر.

¹⁶ پەرۋەردىگارغا شۈكۈر ئېيتىڭلار،

ئۇ ئۆز قوۋمىنى چۆل - باياۋاندىن يېتەكلەپ ئۆتكۈچىدۇر،
ئۇنىڭ مۇھەببىتى ئۆچمەس ۋە ئەبەدىدۇر.

¹⁷ پەرۋەردىگارغا شۈكۈر ئېيتىڭلار،

ئۇ كاتتا پادىشاھلارنى يەر بىلەن يەكسان قىلغۇچىدۇر،
ئۇنىڭ مۇھەببىتى ئۆچمەس ۋە ئەبەدىدۇر.

زەبۇر

- 18 پەرۋەردىگارغا شۈكۈر ئېيتىڭلار،
ئۇ كۈچلۈك پادىشاھلارنى ھالاك قىلغۇچىدۇر،
ئۇنىڭ مۇھەببىتى ئۆچمەس ۋە ئەبەدىدۇر.
- 19 پەرۋەردىگارغا شۈكۈر ئېيتىڭلار،
ئۇ ئامورلارنىڭ پادىشاھى سخوننىڭ جېنىنى ئالغۇچىدۇر،
ئۇنىڭ مۇھەببىتى ئۆچمەس ۋە ئەبەدىدۇر.
- 20 پەرۋەردىگارغا شۈكۈر ئېيتىڭلار،
ئۇ باشان پادىشاھى ئوگنىڭ جېنىنى ئالغۇچىدۇر،
ئۇنىڭ مۇھەببىتى ئۆچمەس ۋە ئەبەدىدۇر،
- 21 پەرۋەردىگارغا شۈكۈر ئېيتىڭلار،
ئۇ ئۇلارنىڭ زېمىنلىرىنى ئۆز قوۋمىغا مۈلۈك قىلىپ بەرگۈچىدۇر،
ئۇنىڭ مۇھەببىتى ئۆچمەس ۋە ئەبەدىدۇر.
- 22 پەرۋەردىگارغا شۈكۈر ئېيتىڭلار،
ئۇ ئۇلارنىڭ زېمىنلىرىنى ئۆز قۇللىرى ئىسرائىللارغا مۈلۈك قىلىپ بەرگۈچىدۇر،
ئۇنىڭ مۇھەببىتى ئۆچمەس ۋە ئەبەدىدۇر.
- 23 پەرۋەردىگارغا شۈكۈر ئېيتىڭلار،
ئۇ خار بولغان چېغىمىزدا بىزنى ئەسلىگۈچىدۇر،
ئۇنىڭ مۇھەببىتى ئۆچمەس ۋە ئەبەدىدۇر.
- 24 پەرۋەردىگارغا شۈكۈر ئېيتىڭلار،
ئۇ بىزنى رەقىبلىرىمىزدىن قوغدىغۇچىدۇر،
ئۇنىڭ مۇھەببىتى ئۆچمەس ۋە ئەبەدىدۇر.
- 25 پەرۋەردىگارغا شۈكۈر ئېيتىڭلار،
ئۇ بارلىق جانلىقلارغا ئوزۇق ئاتا قىلغۇچىدۇر،
ئۇنىڭ مۇھەببىتى ئۆچمەس ۋە ئەبەدىدۇر.
- 26 ئەرشەئەلادىكى خۇداغا شۈكۈر ئېيتىڭلار،
ئۇنىڭ مۇھەببىتى ئۆچمەس ۋە ئەبەدىدۇر.

زەبۇر

137 - مۇناجات

¹ دەريا - ئۆستەڭ بويىغا يىغلىغاندا بايلدا،
 سىئوننى ئەسلەپ كۆزىمىز تولدى ياشقا.
² لىرالرىمىز^① ئېسىقلىق تۇراتتى سۆگەت شېخدا.
³ چۈنكى بىزنى سۈرگۈن قىلغانلار
 ناخشا تەلەپ قىلاتتى بىزدىن،
 كۆڭۈللىرىنى ئېچىشقا.
 جېنىمىزنى قىيىنغانلار كۈلۈپ تۇرۇپ
 دەيتتى بىزگە: «ئېيتىپ بەر
 سىئوننىڭ مۇناجاتلىرىدىن.»
⁴ ياقا يۇرتتا قانداقمۇ ئېيتايلى ئۇنى —
 پەرۋەردىگارنىڭ مۇناجاتىنى.

⁵ ئەي يېرۇسالېم، سېنى ئۇنتۇسام،
 قۇرۇسۇن ئوڭ قولۇم.

⁶ ئەي يېرۇسالېم، سېنى ئۇنتۇسام،
 سېنى ئەڭ زور خۇشاللىقىم دەپ بىلمىسەم،
 چاپلىشىپ قالسۇن تاڭلىمغا تىلىم.

⁷ ئى پەرۋەردىگار،
 ئىدىوملۇقلارنىڭ زوراۋانلىقى بولسۇن يادىڭدا،
 يېرۇسالېم قولدىن كەتكەن كۈنى ئۇلار
 دېيىشكەندى: «ئۇنى بۇزۇڭلار، چېقىڭلار،
 يەر بىلەن يەكسان قىلىڭلار.»
⁸ ئەي بابىلىق، ۋەيران بولغۇچىلار،

زەبۇر

بەختلىكتۇر بىزگە قىلغان يامانلىقىڭلارنى
ئۆزۈڭلارغا قايتۇرغۇچىلار.
9 بەختلىكتۇر بوۋاقلرىڭلارنى تاشقا ئاتقۇچىلار.

138 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات

- 1 چىن قەلبىمدىن تەشەككۈر ئېيتىمەن ساڭا،
كۈيلەيمەن سېنى پەرىشتىلەر ئالدىدا.²
- 2 مۇقەددەس ئىبادەتخاناڭغا قاراپ سەجدە قىلىمەن ساڭا،
ساداقتىڭ، مۇھەببىتىڭ ئۈچۈن شۈكۈر ئېيتىمەن نامىڭغا،
سۆزۈڭ بىلەن نامىڭنى قىلىڭ ھەممىدىن ئەلا.
- 3 بەردىڭ جاۋاب نىدا قىلغان چېغىمدا،
جەسۇر قىلىڭ كۈچ - قۇۋۋەت بېرىپ ماڭا.
- 4 ئاڭلىغاچ ئۇلار سېنىڭ سۆزۈڭنى، ئى پەرۋەردىگار،
ئاپىرىن ئېيتار ساڭا ئالەمدىكى پادىشاھلار.
- 5 ئۇلۇغ بولغاچ پەرۋەردىگارنىڭ شان - شەرىپى،
كۈيلەر ئۇلار ئۇنىڭ ئىش - ئىزلىرىنى.
- 6 بۈيۈكلۈكتە بولسىمۇ پەرۋەردىگار،
كەمتەرلەرگە غەمخورلۇق قىلار،
تەكەببۇرلاردىن يىراق تۇرار.
- 7 يۈرسەممۇ گەر كۈلپەتلەردە مەن،
ئۆزۈڭ مېنى روھلاندۇرسەن.

²138: 1 پەرىشتىلەر ئالدىدا - بەزى تەرجىمىلەردە «بارلىق ئىلاھلار ئالدىدا»، ياكى «يەر يۈزىدىكى ئۇلۇغلارنىڭ ئالدىدا» دەپ ئېلىنغان.

زەبۇر

توسۇپ سەن دۈشمەنلىرىم غەزىپىنى،
 قۇتقۇزسەن ئوڭ قولۇڭ بىلەن مېنى.
⁸ ئەمەلگە ئاشۇرار پەرۋەردىگار مەن ھەققىدىكى پىلاننى،
 مەڭگۈلۈكتۈر مېھىر - مۇھەببەتنىڭ، ئى پەرۋەردىگار،
 تەرك ئەتمە، ئۆز قولۇڭدا ياراتتىڭ مېنى.

139 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات بولۇپ، ناخشا قىلىپ ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.

¹ ئى پەرۋەردىگار، كۆردۈڭ قەلبىمنى،
 بىلىڭ مېنى.

² بىلسەن ئولتۇرۇپ - قوپۇشۇمنى،
 چۈشىنىسەن يىراقتىنمۇ ئويلىرىمنى.

³ كۆرۈپ تۇرسەن يۈرۈش - تۇرۇشۇمنى،
 ئېنىق ئۇقسەن بارلىق ئىشلىرىمنى.

⁴ ئى پەرۋەردىگار، بىلسەن سۆزلىرىمنى،
 ھەتتا ئېغىزىمدىن چىقارماستا ئۇلارنى.

⁵ باردۇرسەن ئەتراپىمدا،
 قويدۇڭ قولۇڭنى دولامغا.

⁶ قۇدرىتىڭ ئەقلىمنى لال قىلار شۇنچە،
 ئەقلىم يەتمەس بۇ سىرلارنى بىلىشكە.

⁷ نەغمىمۇ بارالاي مەن مۆكۈپ يۈرۈپ روھىڭدىن،
 نەغمىمۇ كېتەلەيمەن قېچىپ چىقىپ قوينىڭدىن.

زەبۇر

⁸ ئاسمانغا چىقساممۇ بارسەن ئۇ يەردە،

لەھەتكە كىرسەممۇ بارسەن ئۇ يەردە.

⁹ پەرۋاز قىلىپ قانىتىدا سەھەرنىڭ،

تۇتسام ماكان ئەڭ چېتىدە دېڭىزنىڭ.

¹⁰ ئۇ يەردىمۇ يېتەكلەر قولۇڭ،

يۈلەر مېنى ئوڭ قولۇڭ.

¹¹ مۆكۈنۈۋالاي دەپ ئويلىساممۇ قاراڭغۇلۇققا،

ئەتراپىمدىكى يورۇقلۇق گەر تۈنگە ئايلىنسا،

¹² تۈن زۇلمىتى قاراڭغۇ كۆرۈنمەس ساڭا،

كېچە گويا كۈندۈزدەك يورۇپ تۇرار،

قاراڭغۇلۇق يوقتۇر سەن ئۈچۈن ئەسلا.

¹³ شۇنداق، سەن ياراتتىڭ ئىچكى ئەزالىرىمنى،

ئاپىرىدە قىلىدىڭ ئانامنىڭ قورسىقىدا مېنى.

¹⁴ شۈكۈر - رەھمەت ئېيتىمەن ساڭا،

چۈنكى قالتىس، ئالامەت ياراتتىڭ مېنى.

شۇنچە كارامەت ئىجادىيەتلىرىڭ،

ياخشى بىلىمەن قەلبىمدە بۇنى.

¹⁵ مېنى پىنھان ياراتقىنىڭدا،

پۈتۈلگەندە ئانامنىڭ قورسىقىغا،

ساڭا يۈچۈن ئەمەستى تېنىم ئەسلا.

¹⁶ كۆرگەندىڭ ھامىلە چېغىمدا مېنى،

كەلمەي تۇرۇپ ھاياتىمنىڭ تۇنجى كۈنى،

تەقدىرىم دەپتىرىڭگە يېزىلغاندى.

¹⁷ شۇنچە قەدىرلىكتۇر مەن ھەققىدىكى ئويلىرىڭ، ئى خۇدا،

ئۇلارنىڭ ھېچبىر سانى يوقتۇر ئەسلا.

زەبۇر

¹⁸ سانماق بولسام ئۇلارنى قۇمدىنمۇ كۆپتۇر ھەتتا،
ئەتىگەندە ئويغانغىنىدا مەن ھەققىدە ئويلايسەن يەنىلا.

¹⁹ ئى خۇدا، جۇدا قىلغىن رەزىللەرنى جېنىدىن،
ئەي قانخورلار، يىراق قېچىڭلار مېنىڭدىن.
²⁰ كۆپۈرلۈك سۆزلەر سەن ھەققىدە، ئى خۇدا،
دۈشمەنلىرىڭ نامىڭنى قالايمىقان ئېلىپ تىلغا.
²¹ ئى پەرۋەردىگار، ساڭا ئۆچ بولغانلارغا ئۆچ بولماسمەنمۇ؟
ساڭا ھۇجۇم قىلغانلاردىن يىرگەنمەسمەنمۇ؟
²² ئۇلارغا ئۆچ بولمەن چىش - تىرىنقىمىچە،
ئۇلارنى دۈشمەن ھېسابلايمەن ئۆزۈمگە.

²³ كۆرگىن قەلبىمنى، ئى خۇدا، بىلگىن مېنى،
سىناپ كۆر مېنى، بىلگىن ئوي - خىياللىرىمنى.
²⁴ باققىن بىرەر يامانلىق بارمۇ - يوق مەندە،
مەڭگۈلۈك يولۇڭدا مېنى يېتەكلە.

140 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات بولۇپ، ناخشا قىلىپ ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا
تاپشۇرۇلغان.

¹ ئى پەرۋەردىگار، رەزىللەردىن قۇتقۇزغىن مېنى،
زوراۋانلارنىڭ زىيانكەشلىكىدىن ساقلىغىن مېنى.
² يامانلىق ئويلايدۇ ئۇلار كۆڭۈللىرىدە،
جېدەل - ماجىرا چىقىرار ھەربىر كۈندە.

زەبۇر

- ³ زەھەرلىك يىلانغا ئوخشايدۇ ئۇلارنىڭ تىللىرى،
 يىلان زەھىرىگە تولغاندۇر ئۇلارنىڭ لەۋلىرى. سېلاھ
- ⁴ ئى پەرۋەردىگار، قۇتقۇز مېنى رەزىللەرنىڭ چاڭگىلىدىن،
 پۇتلىرىمنى ئامان قىلغىن زوراۋانلارنىڭ پۇتلىشىدىن.
- ⁵ يوشۇرۇن قىلتاق قۇردى مەن ئۈچۈن تەكەببۇرلار،
 ۋە يىپ تورىنى يايدى ئۇلار،
 يول بويىغا قۇردى ھەم تۇزاقلار. سېلاھ
- ⁶ پەرۋەردىگار «سەن مېنىڭ ئىگەمدۇرسەن» دېگەندىم،
 قۇلاق سالغىن ئىلتىجايىمغا، ئى ئىلاھىم.
- ⁷ ئى رەببىم پەرۋەردىگار، قۇدرەتلىك نىجاتكارمىسەن،
 جەڭلەردە قالغان بولۇپ بېشىمنى قوغدىغانسەن.
- ⁸ ئى پەرۋەردىگار، ئىجابەت قىلمىغايىسەن رەزىللەرنىڭ ئۈمىدىنى،
 ئەمەلگە ئاشۇرمىغايىسەن ئۇلارنىڭ ھىيلىلىرىنى،
 بولمىسا ئۇلار چوڭ تۇتۇۋالدى ئۆزلىرىنى. سېلاھ
- ⁹ تەھدىتلىرى مېنى قورشىۋالغانلارنىڭ،
 يانسۇن ئۆز بېشىغا ئۇلارنىڭ.
- ¹⁰ قىپقىزىل چوغلار چۈشسۇن ئۇلار ئۈستىگە،
 تاشلىۋېتىلسۇن ئۇلار ئوتلار ئىچىگە،
 قايتىدىن چىقالمىغۇدەك ھاڭنىڭ تېگىگە.
- ¹¹ يەر يۈزىدە روناق تاپمىسۇن چىقىمچىلار،
 ئوۋچىلارغا ئولجا بولۇپ يوقالسۇن زوراۋانلار.
- ¹² بىلىمەن، ئېزىلگەنلەرگە ئىگە بولۇپ پەرۋەردىگار،
 يوقسۇللارنىڭ ھەققىنى قوغدار.
- ¹³ بەرھەق، ساڭا شۈكۈر ئېيتار ھەققانىيلار،
 ھۇزۇرۇڭدا ياشايدۇ دۇرۇس يولدا ماڭغانلار.

زەبۇر

141 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات

- ¹ پەرۋەردىگار مەن ساڭا قىلدىم ندا،
 كەلسىكەن دەپ سېنى تېزدىن يېنىمغا،
 ئاڭلىساڭچۇ ئاۋازىمنى ساڭا ندا قىلغىنىمدا.
- ² قوبۇل قىلغىن ئىسرىق كەبى مېنىڭ دۇئايمىنى،
 كەچتە قىلغان قۇربانلىق كەبى كۆتۈرۈلگەن قوللىرىمنى،
- ³ پەرۋەردىگار، بىر كۆزەتچى تۇرغۇزغىن ئاغزىمغا،
 پوستا تۇرسۇن ئۇ لەۋلىرىم دەرۋازىسى ئالدىدا.
- ⁴ رەزىللىككە مايىل قىلىپ مەيلىمنى،
 يامانلىق قىلىشقا يول قويما مېنى.
 قەبىھلەرگە شېرىك قىلما كۆڭلۈمنى،
 يېڭۈزمىگىن ھەم ئۇلارنىڭ نېمە تلىرىنى.
- ⁵ مېنى ئۇرسا ھەققانىي، ئۇ بەرگەندەك بولار ماڭا مېھرىنى،
 تەنبىھلىرى بىلىنەر بېشىمغا ئېسىل ماينى قۇيغاندەك،
 تەنبىھىنى رەت قىلىپ چايقىمايمەن بېشىمنى،
 بولساممۇ گەر كۈلپەتتە توختاتماسمەن يەنىلا دۇئايمىنى.
- ⁶⁻⁷ خۇددى قېزىلىپ چىققان تاشلاردەك سوقا يەرنى ئاغدۇرغاندا،
 ئۈستىخانلىرى چېچىلىپ ياتار گۆر ئالدىدا.
 تاشلىۋېتىلسە يارلاردىن ئۇلارنىڭ ھاكىملىرى،
 ھەقىقەت بولغاچ سۆزۈم قالغانلار چۈشىنەر ئۇنى.
- ⁸ لېكىن، ئىگەم پەرۋەردىگار، تەلمۈرۈپ قارايمەن ساڭا،
 سەندىن پاناھ ئىزدەيمەن، مېنى پاناھسىز قالدۇرما.
- ⁹ ساقلا مېنى ئۇلارنىڭ ماڭا قۇرغان قىلتاقلاردىن،

زەبۇر

قەبەھلىك قىلغۇچىلارنىڭ تۇزاقلىرىدىن.
¹⁰ رەزىللەر چۈشسۇن ئۆزى قۇرغان تۇزاققا،
 مەن ئۆتۈپ كېتەي ئۇ خەتەردىن دائىما.

142 - مۇناجات

داۋۇت يازغان تەرىبىيەۋى مۇناجات بولۇپ، ئۇ غاردا يوشۇرۇنۇپ يۈرگەن ۋاقىتلىرىدا
 بۇ دۇئانى ئوقۇغان.[®]

¹ ئاڭلىسۇن دەپ پەرۋەردىگار، بار ئاۋازىمدا نالە - پەرياد قىلمەن،
 پەرۋەردىگاردىن رەھىم تىلەپ ئۈنلۈك ئاۋازدا يېلىنمەن.
² مەن ئۇنىڭغا دەردلىرىمنى تۆكۈمەن،
 ھەم ئۇنىڭغا مۈشكۈللىرىمنى ئېيتىمەن.
³ رەقىبلىرىم يوللىرىمغا قىلتاق قۇرغان بولسىمۇ،
 روھىم مېنىڭ بۇرۇقتۇم بولۇپ تۈگىشەي دېسىمۇ،
 ئۆزۈڭ ھالىمدىن خەۋەر ئالسىەن شۇنداقتىمۇ.
⁴ پەرۋەردىگار قاراپ باققىن ئوڭ يېنىمغا،
 ماڭا كۆڭۈل بۆلگۈچى يوقتۇر ئەتراپىمدا،
 پاناھ بولۇپ ھېچكىم كۆيۈنمەس ماڭا.
⁵ ئى ئىلاھىم، پەرياد چېكىپ ساڭا دېدىم:
 «سەن مېنىڭ باشپاناھىمىسەن،
 پانىي ئالەم قۇچىقىدا نېسىۋەمسەن.»
⁶ ئى ئىگەم، پەريادىمغا قۇلاق سالغىن،

[®] 142: 0 بۇ مۇناجاتتا بايان قىلىنغان ۋەقەلەر داۋۇت پەيغەمبەر سائۇل پادىشاھتىن قېچىپ، ئىككى قېتىم غاردا يوشۇرۇنۇپ تۇرغان ۋاقىتتا يۈز بەرگەن ۋەقەلەر بولۇپ، «مۇقەددەس كىتاب. بىرىنچى سامۇئىل» 22 - بابتىن 24 - باقىچە بولغان بۆلىكىدە خاتىرىلەنگەن.

زەبۇر

ئەھۋالەم بەك ناچار - مۇشكۈلدۈر.
 قۇتقۇز مېنى ئۇلارنىڭ قوغلىشىدىن،
 چۈنكى ئۇلار مەندىن كۈچلۈكتۇر.
⁷ شۈكۈر ئېيتماق ئۈچۈن سېنىڭ نامىڭغا،
 ئۆزۈڭ مېنى چىقارغايىسەن زىنداندىن.
 ھەققانىيلار شۇندىلا ئولشىدۇ ئەتراپىمغا،
 چۈنكى زور مېھرىبانلىققا ئېرىشمەن سېنىڭدىن.

143 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات

¹ قۇلاق سالغىن پەرۋەردىگار دۇئايمغا،
 موھتاج بولۇپ ساڭا قىلغان ئىلتىجايىمغا.
 ھەققانىيسەن پەرۋەردىگار، ساداقىتىڭدە
 جاۋاب بەرگىن مېنىڭ قىلغان مۇڭ - زارىمغا.
² گۇناھسىز بىر ئىنسان يوقتۇر ئالدىڭدا،
 شۇڭا ئۆتۈنەي، مەن قۇلۇڭنى سوراق قىلما.
³ ھاياتىمنى دەپسەندە قىلىپ دۈشمەنلىرىم،
 زىيانكەشلىك قىلماقتا بۇ جېنىمغا.
 ئۆلۈكلەر ماكانى قەبرىستاندەك،
 مەجبۇرلار مېنى زۇلمەت - قاراڭغۇلۇققا.
⁴ شۇڭا روھىم سىقىلىپ بۇرۇقتۇم بولدى،
 ئۈمىدلىرىم ئۈزۈلۈپ كۆڭلۈممۇ قايغۇغا تولدى.
⁵ ئەسلەيمەن بۇرۇن ئۆتكەن كۈنلىرىمنى،
 سېغىنمەن كۆرسەتكەن مۆجىزىلىرىڭنى،

زەبۇر

ياد ئېتىمەن سېنىڭ قىلغان ئەجىرلىرىڭنى.

⁶ قوللىرىم ساڭا قاراپ سوزۇلغاندۇر،

ۋۇجۇدۇم چاڭقىغان زېمىندەك ساڭا تەشنادۇر.

⁷ ماڭا تېزدىن جاۋابىڭنى بەرگىنە پەرۋەردىگار،

بولمىسا ئۈمىدلىرىم بەربات بولۇپ ھالىم كېتەر،

ئۆتۈنەي، دىدارىڭنى يوشۇرمىغىن مەندىن زىنھار.

بولمىسا تېنىم مېنىڭ گۆردە بولار.

⁸ مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىڭنى ئاڭلىغۇم بار تاڭ سەھەردە،

چۈنكى مەن پەقەت ساڭا تايانغانمەن.

مېڭىشىم زۆرۈر بولغان يولنى ئۆزۈڭ بىلدۈر ماڭا،

چۈنكى مەن ۋۇجۇدۇمدىن پەقەت ساڭا تەلمۈرگەنمەن.

⁹ قۇتۇلدۇر مېنى پەرۋەردىگار دۈشمەنلىرىمنىڭ ئىلكىدىن،

باشپاناھ ئىزدەپ كەلدىم يېنىڭغا، ئورۇن بەرگىن قوينىڭدىن.

¹⁰ ئۈگەت ماڭا ئىرادەڭگە ئەمەل قىلىپ ياشاشنى،

چۈنكى سەن مېنىڭ خۇدايىمدۇرسەن،

ئاداشماي، يېتەكلىسۇن ئالىيجاناب روھىڭ مېنى.

¹¹ پەرۋەردىگار شۆھرىتىڭ ئۈچۈن بولسىمۇ قۇتقۇز مېنى،

ھەققانىيىسەن ئى ئىگەم، پالاکەتتىن ئازاد قىلغىن جېنىمنى.

¹² ماڭا بولغان مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىڭدە

ھالاک قىلغىن ئى ئىگەم، دۈشمەنلىرىمنى،

خاراب قىلغىن ھەم جېنىمنى خار قىلغانلارنى.

بەرھەق، مەن سېنىڭ بەندەڭ، قۇلۇڭدۇرمەن.

زەبۇر

144 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مۇناجات

¹ ھەمدۇسانا ئوقۇلسۇن قورام تېشىم بولغان خۇداغا،
ماھىر قىلار ئۇ مېنىڭ قوللىرىمنى جەڭ قىلىشقا.
² ماڭا سادىق مەدەتكار، قورغىنىمىدۇر ئۇ مېنىڭ،
نىجاتكارىم، مۇستەھكەم قەلئەيم ئۇ مېنىڭ.
قالقىنىمىدۇر ئۇ مېنىڭ، پاناھ تاپارمەن ئۇنىڭدا،
بويسۇندۇرار ئۇ دائىم خەلقلەرنى قول ئاستىغا.
³ ئى پەرۋەردىگار، ئىنسان نېمىدى سەن ئۇنىڭغا نەزەر سالغۇدەك،
ئادەم بالىسى نېمىدى سەن ئۇنىڭغا كۆڭۈل بۆلگۈدەك؟
⁴ ئوخشار ئىنسان ھاياتى گۇيا كېتىۋاتقان سايغا،
ئوخشار ئۇنىڭ ئۆمرى بەئەينى بىر تىنىققا.

⁵ كۆڭۈننى يېرىپ چۈشكىن ئى خۇدا،
ئىس - تۈتەكلەر چىقارغىن تاغلار ئارا.
⁶ چاقماقلارنى چاقتۇرۇپ قوغلىغىسەن رەقىبىڭنى،
تارقاتقايسەن ئۇلارنى ئېتىپ تۇرۇپ ئوقلىرىڭنى.
⁷ ئۆزىنى قولىڭنى سەن كۆك باغرىدىن،
تارتىۋالغىن مېنى خۇدا قاينام دەريا - سۇلاردىن،
قۇتقۇزغىن ھەم مېنى ياتلار چاڭگىلىدىن.
⁸ ئۇلار دائىم سۆزلەر يالغان سۆزلەرنى،
بېرەر ساختا، يالغان قەسەملەرنى.

⁹ ئى خۇدا، ساڭا ئاتاپ ئېيتاي يېڭى ناخشا،
كۈيلەي سېنى ئون تارلىق چىلتاردا.

زەبۇر

¹⁰ سەن ئىسرائىلىيەنىڭ پادىشاھلىرىغا زەپەر ئاتا قىلغۇچىسەن،
بەندەڭ داۋۇتنى ئەجەللىك قىلىچ ئاستىدىن قۇتقۇزغۇچىسەن.
¹¹ ياتلارنىڭ قولىدىن قۇتقۇزۇپ ئازاد قىل مېنى،
ئۇلار دائىم سۆزلەر يالغان سۆزلەرنى،
بېرەر ساختا، يالغان قەسەملەرنى.

¹² ئوغۇللىرىمىز ئوخشىغاي ياخشى ئۆسكەن كۆچەتلەرگە،
قىزلىرىمىز ئوردا تۇۋرۇكلىرىدىكى نەپىس نەقىشلەرگە.
¹³ ئامبارلىرىمىز لىق تولغاي ئاشلىقلارغا،
قويللىرىمىز سان - ساناقسىز كۆپەيگەي يايلاقلاردا.
¹⁴ كۆپ بولغاي ئۆكۈزلىرىمىزنىڭ يۈكلىرى،
ئەسىرگە چۈشمىگەي خەلقىمىزدىن ھېچبىرى.
بۇزۇپ ئۆتەلمىگەي ھېچكىم سېپىللىرىمىزنى،
ئاڭلانمىغاي كوچىلاردىن زارلىنىش ئاۋازلىرى.
¹⁵ نەقەدەر بەختلىكتۇر،
بۇنداق تىلەكلىرى ئەمەلگە ئاشقان ئىنسانلار!
نەقەدەر بەختلىكتۇر،
ئىگىسى پەرۋەردىگار بولغان قوۋملار!

145 - مۇناجات

داۋۇت يازغان مەدھىيە كۇيى

¹ ئۇلۇغلايمەن پادىشاھىم خۇدا سېنى،
تەرىپلەيمەن تائەبەد نام - شەرىپىڭنى.
² ھەمدۇسانا ئېيتىمەن ھەر كۈنى ساڭا،

زەبۇر

ئاپىرىن ئوقۇيمەن مەڭگۈ نامىڭغا.

³ خۇدا ئۇلۇغ، ھەسسىلەپ مەدھىيەلەشكە لايىقتۇر،

ئۇلۇغلۇقنى بىلىشكە ھېچكىم قادىر ئەمەستۇر.

⁴ ئەۋلادلاردىن - ئەۋلادقا قالار ياخشى ئىشلىرىڭ،

تەرىپلىنەر ئۇلارنىڭ تىللىرىدا قۇدرىتىڭ.

⁵ تەپەككۈر قىلمەن شان - شۆھرىتىڭ ھەققىدە،

چوڭقۇر ئويلايمەن مۆجىزىلىرىڭ ئۈستىدە.

⁶ داستان بولۇپ تارالغان كاتتا ئىشلىرىڭ تىللاردا،

مەنمۇ بايان ئەيلەيمەن ئۇلۇغلۇقىڭنى دائىما.

⁷ ئۇلار ئەسلەپ، سۆزلىشەر شەپقىتىڭنى بەس - بەستە،

ئادالتىڭنى كۈيلىشەر ناخشا ئوقۇپ ھەۋەستە.

⁸ خۇدا رەھىمدىل، شەپقەتلىكتۇر،

ئاسانلىقچە غەزىپى كەلمەس،

مېھىر - مۇھەببىتى چەكسىزدۇر.

⁹ پەرۋەردىگار ھەممىگە ئىلتىپات قىلار،

بارلىق يارتقانلىرىغا رەھىمدىل بولار.

¹⁰ ئى پەرۋەردىگار، ساڭا ئۇلار شۈكۈر ئېيتار،

ساڭا سادىق بەندىلىرىڭ مەدھىيە ئوقار.

¹¹ ئۇلۇغۋار ھۆكۈمرانلىقنىڭ ھەققىدە ئۇلار سۆزلەر،

بۈيۈك قۇدرىتىڭنى ھەممە ئىنسانغا بايان ئەيلەر.

¹² جاھان ئەھلىنى ئۇلۇغ ئىشلىرىڭ بىلەن ئۇلار خەۋەردار قىلار،

پادىشاھلىقىڭنىڭ شەرەپلىك سەلتەنەتنى مەلۇم قىلار.

¹³ پادىشاھلىقنىڭ مەڭگۈلۈك پادىشاھلىقتۇر،

ھۆكۈمرانلىقنىڭ ئەۋلادتىن - ئەۋلادقىچىدۇر،

پەرۋەردىگار ۋەدىسىگە سادىقتۇر،

زەبۇر

ئۇ ھەممىگە ھەر دائىم ۋاپاداردۇر.

¹⁴ پەرۋەردىگار يۆلەر يىقىلغانلارنى،

رۇسلار ئىگىلىگەنلەرنىڭ قەددىنى.

¹⁵ ئى پەرۋەردىگار،

تەلمۈرەر ھەممىسىنىڭ كۆزى ساڭا،

بېرسەن رىزقىنى ئۇلارغا ئۆز ۋاقتىدا.

¹⁶ جانلىقلارنىڭ ئېھتىياجىنى قاندۇرسەن،

ئۇلارغا قولى ئوچۇق سېخىيدۇرسەن.

¹⁷ پەرۋەردىگار ھەممە ئىشتا ئادىلدۇر،

ئۇ ھەممىگە ھەر دائىم ۋاپاداردۇر.

¹⁸ پەرۋەردىگار ئۆزىگە نىدا قىلغانلارنىڭ يېنىدىدۇر،

ئۇنى چىن دىلىدىن سېغىنغانلارغا يېقىندۇر.

¹⁹ ئۇ يەتكۈزەر مۇرادىغا ئۆزىگە ئىخلاس قىلغانلارنى،

ئاڭلاپ نالىسىنى قۇتقۇزار ئۇلارنى.

²⁰ قوغدار پەرۋەردىگار ئۆزىنى سۆيگەنلەرنى،

ئەمما ھالاك قىلار بارلىق پاسىقلارنى.

²¹ ھەمدۇسانالار چۈشمەس مېنىڭ ئېغزىمدىن پەرۋەردىگارغا،

پۈتكۈل جانلىقلار مەڭگۈ مەدھىيە ئوقۇسۇن مۇقەددەس نامغا.

146 - مۇناجات

¹ ئوقۇڭلار پەرۋەردىگارغا ھەمدۇسانا،

ئەي قەلبىم مەدھىيەڭنى ياغدۇر ئاڭا!

² ئۆمۈرۋايەت مەدھىيەلەيمەن پەرۋەردىگارنى،

جان تەندە بولسىلا كۈيلەيمەن خۇدايىمنى.

زەبۇر

³ ئىشەنچ باغلىما شاھزادىلەرگە،
 نىجاتلىق بېرەلمەيدىغان بەندىلەرگە.
⁴ تىنقى توختىشى بىلەنلا قايتار ئۇلار تۇپراققا،
 شۇ كۈنلا بارچە پىلانلىرى چىقار يوققا.
⁵ بەختلىكتۇر ياقۇپنى تاللىغان خۇدانى مەدەتكارىم دەپ بىلگەنلەر،
 ئۈمىدىنى ئىگىسى پەرۋەردىگارغا باغلىغان ئادەملەر.
⁶ ياراتقاندۇر پەرۋەردىگار ئاسمان ۋە زېمىنى،
 دېڭىزنى ۋە ئۇنىڭدىكى ھەممە مەۋجۇداتلارنى،
 ئۇ مەڭگۈ ئۈنۈمىنى قىلغان ۋەدىسىنى.
⁷ يەتكۈزەر ئېزىلگەنلەرنى ئادىللىققا،
 رىزىق بىرەر ئاچ قالغانلارغا،
 ھۆرلۈك ئاتا قىلار مەھبۇسلارغا.
⁸ ئاچار پەرۋەردىگار قارىغۇلارنىڭ كۆزىنى،
 رۇسلار ئېگىلىگەنلەرنىڭ قەدىنى.
 سۆيەر توغرا يولدا ماڭغانلارنى.
⁹ قوغدار پەرۋەردىگار مۇساپىرلارنى،
 قوللار تۇل خوتۇن، يېتىم - يېسىرلارنى.
 لېكىن توسار پاسىقلارنىڭ يولىنى.
¹⁰ ھۆكۈمراندۇر پەرۋەردىگار ئەۋلادتىن - ئەۋلادقىچە،
 ئەي سىئون،^④ سېنىڭ خۇدايىڭ ھۆكۈم سۈرەر مەڭگۈگە.
 ئوقۇڭلار پەرۋەردىگارغا ھەمدۇسانا!

147 - مۇناجات

¹ ھەمدۇسانا ئوقۇڭلار پەرۋەردىگارغا،

^④ 146: 10 سىئون — يېرۇسالېم شەھىرى ۋە ئۇنىڭدا ياشايدىغانلارنى كۆرسىتىدۇ.

زەبۇر

ئىگىمىزنى كۈيلىمەك بەختتۇر بىزگە،
خۇشاللىقتۇر مەدەھىيە ئوقۇش خۇداغا،
ھەمدۇسانالار لايىقتۇر ئۇنىڭ شەنىگە.

² ئىگىمىز قايتىدىن قۇرىدۇ يېرۇسالېمنى،
ئىسرائىلغا يېڭىدىن يىغىدۇ سۈرگۈن بولغانلارنى.
³ كۆڭلىگە داۋا بېرىدۇ كۆڭلى سۇنۇقلارنىڭ،
شېلىق مەلھەم تاڭىدۇ يارىلىرىغا ئۇلارنىڭ.

⁴ خۇدا ئۆزى بەلگىلەيدۇ يۇلتۇزلارنىڭ سانىنى،
ئايرىم نامدا ئاتىغاندۇر ئۇلارنىڭ ھەربىرىنى.

⁵ رەببىمىز بۈيۈكتۇر، قۇدرىتى چەكسىز،
دانالىقى ئۇنىڭ مۆلچەرلىگۈسىز.

⁶ پەرۋەردىگار يۆلەپ كۆتۈرەر ئاجىزلارنى،
ئۇ يەرگە ئۇرار پاسىق - رەزىللەرنى.

⁷ پەرۋەردىگارغا شۈكۈر ئېيتىپ، قوشاق قېتىشكۇلار،
قوشاقلارنى ساز لىرادا تەشكەش قىلىپ ئېيتىشكۇلار.

⁸ ئۇ ئاسماننى بۇلۇتلارغا تولدۇرۇپ،

كۆكتىن يەرگە يامغۇرنى ياغدۇرۇپ،
تاغ - دالانى ئوت - چۆپلەرگە تولدۇرار.

⁹ خۇدا ئاتا قىلار چارۋا - مالغا ئۆز رىزىقىنى،
ئوزۇق بېرەر قاقلىدىغاندا قاغا بالىلىرى.

¹⁰ ئۇ سۆيۈنمەس ئات كۈچىدىن،

چەبدەس، چاققان ئادەم پۇتىدىن.

¹¹ پەرۋەردىگار سۆيۈنەر ئۆزىگە ئىخلاس قىلغانلاردىن،
ئۇنىڭ مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىگە ئۈمىد باغلىغانلاردىن.

زەبۇر

¹² ئەي يېرۇسالېم، پەرۋەردىگارنى ئالقىشلا،

ئەي سئون، مەدھىيە ئوقۇ خۇدايىڭغا.

¹³ چۈنكى پەرۋەردىگار دەرۋاز تاقاقلرىڭنى مەھكەم قىلار،

سېپىل ئىچىدىكى پەرزەنتلىرىڭگە بەخت ئاتا قىلار.

¹⁴ ئۇ چېگرالىرىڭغىچە ئاسايىشلىق ئېلىپ كېلەر،

ئۇ سىلەرنى بۇغداينىڭ ئېسىلى بىلەن تەمىنلەر.

¹⁵ خۇدا يەر يۈزىگە ئەمر قىلار،

ئەمرى تېز بېرىپ ئەمەلگە ئاشار.

¹⁶ پەرۋەردىگار ئاق يۇڭدەك ئاپئاق قارنى ياغدۇرار،

نەپىس قىرۋونى پۈتكۈل زېمىنغا كۈلدەك چاچار.

¹⁷ مۆلدۈرلەرنى نان ئۇۋاقلرىدەك چېچىۋېتەر،

كىممۇ ئۇنىڭ سوغۇقىغا بەرداشلىق بېرەر.

¹⁸ پەرۋەردىگار سۆزى بىلەن ئېرىتەر ئۇلارنى،

شامىلى بىلەن ئاققۇزار سۇلارنى.

¹⁹ پەرۋەردىگارنىڭ كالامنى يەتكۈزەر ياقۇپنىڭ نەسلىگە،

پەرمان ھەم پەرزلىرىنى ئايان قىلار ئىسرائىل خەلقىگە.

²⁰ پەرۋەردىگار باشقا خەلققە ھېچقاچان بۇنداق مۇئامىلە قىلغان ئەمەس،

ئۇنىڭ پەرزلىرىنى باشقىلارمۇ ھەم بىلگەن ئەمەس.

ھەمدۇسانالار بولسۇن پەرۋەردىگارغا.

148 - مۇناجات

¹ پەرۋەردىگارغا ھەمدۇسانا ئوقۇڭلار!

مەدھىيەلەڭلار ئەرشتىكىلەر خۇدانى،

مەدھىيەلەڭلار ئاسمان - يەرلەكتە ئۇنى.

زەبۇر

² مەدەھىيەلەڭلار پەرىشتىلەر خۇدانى،
ئەي ساماۋى قوشۇنلار، مەدەھىيەلەڭلار ئۇنى.
³⁻⁴ ئاي ۋە قۇياش، جىمى پارلاق يۇلتۇزلار،
ئەرشئەلا ۋە كۆكتىكى ئەي سۇلار،
مەدەھىيەلەڭلار پەرۋەردىگارىنى ھەممىڭلار.

⁵ مەدەھىيەلسۇن ئۇلار پەرۋەردىگارىنىڭ نامىنى،
چۈنكى ئۇ ئەمرى بىلەن ياراتقان ئۇلارنى.
⁶ پەرۋەردىگار ئورناتتى ئۆز جايلىرىغا ئۇلارنى،
بۇزماس خۇدا تائەبەد ئۆزى قىلغان ئەمرىنى.

⁷ مەدەھىيەلەڭلار پەرۋەردىگارىنى يەر يۈزىدىكى جانلىقلار،
ئەي چوڭقۇر دېڭىز ۋە ئۇنىڭدىكى مەخلۇقلار.
⁸ مەدەھىيەلەڭلار خۇدانى قار ۋە مۆلدۈر، چاقماق بىلەن تۇمانلار،
ئۇنىڭ ئەمرلىرىگە بويسۇنغان ئەي كۈچلۈك بورانلار.
⁹ مەدەھىيەلەڭلار ئۇنى ئەي تاغ ۋە تۆپىلىكلەر،
كېدىر دەرەخلىرى يەنە مېۋىلىك دەرەخلەر.

¹⁰ مەدەھىيەلەڭلار خۇدانى ئەي ياۋايى ھايۋانلار ۋە بارلىق چارۋىلار،
ئەي ئۆملىگۈچى جانلىقلار ۋە ھەممە ئۇچار قاناتلار.
¹¹ مەدەھىيەلەڭلار ئۇنى ئەي جاھان شاھلىرى ۋە بارچە خەلقلەر،
مەدەھىيەلەڭلار ئۇنى ئەي بارچە ھۆكۈمرانلار ۋە شاھزادىلەر.
¹² مەدەھىيەلەڭلار ئۇنى يىگىتلەر شۇنداقلا قىزلار،
مەدەھىيەلەڭلار ئۇنى ئەي ياشانغانلار ھەم ياشلار.

¹³ مەدەھىيەلسۇن ئۇلار پەرۋەردىگارىنىڭ نامىنى،
چۈنكى بۈيۈكتۈر ھەممىدىن ئۇنىڭ نام - شوھرىتى،
ئاسمان - زېمىندىن يۈكسەكتۈر ھەم شان - شەرىپى.

زەبۇر

¹⁴ ئۆز خەلقىنى كۈچلۈك قىلدى پەرۋەردىگار،
 مەدەھىيەلەر ئوقار ئۇنىڭغا بارلىق تەقۋادارلار —
 خۇدا سۆيگەن ئىسرائىللار.
 پەرۋەردىگارغا ھەمدۇسانا ئوقۇڭلار!

149 - مۇناجات

¹ ئوقۇڭلار پەرۋەردىگارغا ھەمدۇسانا،
 ئېيتىڭلار پەرۋەردىگارغا ئاتا پىيىشى بىر ناخشا،
 مەدەھىيەلەڭلار ئۇنى تەقۋادارلار ئارىسىدا.
² خۇشال بولسۇن ئىسرائىللار ياراتقۇچىسىدىن،
 شادلانسۇن سىئوننىڭ پەرزەنتلىرى پادىشاھى خۇدادىن.
³ مەدەھىيەلسۇن خۇدانى ئۇلار ئۇسسۇل ئويناپ،
 ئالغىش كۈيى چالسۇن داپ، لىرادا ئۇنىڭغا ئاتا پ.
⁴ چۈنكى پەرۋەردىگار ئۆز قوۋمىدىن سۆيۈنەر،
 كەمتەرلەرگە نىجاتلىق تاجىنى كىيدۈرەر.
⁵ شادلانسۇن بۇ شۆھرەتتىن سادىق بولغانلار خۇداغا،
 ئېيتسۇن ناخشا خۇشاللىقتىن ئورۇنلىرىدا ياتقاندا.
⁶ چۈشۈرمەس ئۇلار ئېغىزلىرىدىن ئۇلۇغلاشنى خۇدانى،
 چۈشۈرمەس ئۇلار قوللىرىدىن قوش بىسلىق قىلىچلىرىنى.
⁷ ئېلىش ئۈچۈن ئىتائەتسىز قوۋملاردىن قىساسنى،
 بەرمەك ئۈچۈن ئۇلارنىڭ ھەم ئەدەپىنى،
⁸ زەنجىر بىلەن باغلاپ ئۇلارنىڭ شاھلىرىنى،
 تۆمۈر كىشەن بىلەن كىشەنلەر ئېسىلزاڭلىرىنى.

^{148:14} ئۆز خەلقىنى كۈچلۈك قىلدى پەرۋەردىگار — بەزى تەرجىمىلەردە «كۈچلۈك پادىشاھ تىكلىدى ئۆز خەلقى ئۈچۈن پەرۋەردىگار» دەپ ئېلىنغان.

زەبۇر

⁹ ئىجرا قىلار پۈتۈلگەن ھۆكۈمنى ئۇلارغا،
مەنسۇپتۇر بۇ شەرەپ خۇدانىڭ تەقۋادارلىرىغا.
ئوقۇڭلار ھەمدۇسانا پەرۋەردىگارغا.

150 - مۇناجات

¹ ئوقۇڭلار پەرۋەردىگارغا ھەمدۇسانا،
مەدھىيەلەڭلار خۇدانى مۇقەددەس جايدا،
قۇدرىتى ئايان بولغان ئەرشئەلادا.
² مەدھىيەلەڭلار ئۇنىڭ ياراتقان مۆجىزىلىرىنى،
مەدھىيەلەڭلار ئۇنىڭ ھەممىدىن ئۇلۇغلىقىنى.
³ مەدھىيەلەڭلار ئۇنى بۇرغا[®] ساداسدا،
مەدھىيەلەڭلار چېلىپ چىلتار، لىرا.
⁴ مەدھىيەلەڭلار ئۇنى داپ چېلىپ، چۈشۈپ ئۇسسۇلغا،
مەدھىيەلەڭلار ئۇنى تەڭكەش قىلىپ نەي ۋە تارلىق سازغا.
⁵ مەدھىيەلەڭلار ئۇنى جاللىلارنىڭ[®] ياڭراق ساداسدا،
مەدھىيەلەڭلار ئۇنى جاللىلارنىڭ جاراڭلىق ئاۋازىدا.
⁶ مەدھىيەلىگەي پەرۋەردىگارنى جىمكى تىنقى بارلار،
پەرۋەردىگارغا ھەمدۇسانا ئوقۇڭلار!

[®]150: 3 بۇرغا — قوچقار قاتارلىق ھايۋانلارنىڭ مۇڭگۈزىدىن ياسالغان، پۈۋلەپ چېلىنىدىغان

قەدىمىي كاناي.

[®]150: 5 جاللا — مىستىن ياسالغان بىر خىل چالغۇ ئەسۋاب بولۇپ، ئۇ يەنە «جاڭ» دەپمۇ ئاتىلىدۇ.

پەند - نەسەھەتلەر

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

«مۇقەددەس كىتاب» نىڭ «پەند - نەسەھەتلەر» قىسمى ھېكمەتلىك سۆزلەر توپلىمى بولۇپ، ئاساسەن ئىسرائىللارنىڭ پادىشاھى سۇلايمان تەرىپىدىن ۋۇجۇدقا كەلتۈرۈلگەن. خۇدا ئۇنىڭغا ئەقىل - پاراسەتنى ئالاھىدە سوۋغات سۈپىتىدە ئىنئام قىلغانلىقى ئۈچۈن، ئۇ دانالىقى بىلەن نام چىقارغان. سۇلايمان پادىشاھ ھاياتىدا ئۈچ مىڭدىن ئارتۇق ھېكمەتلىك سۆز ۋە مىڭدىن ئارتۇق ناخشا يېزىپ قالدۇرغان. ئەمما «پەند - نەسەھەتلەر» گە كىرگۈزۈلگەن ھېكمەتلىك سۆزلەرنىڭ ھەممىسىلا سۇلايمان تەرىپىدىن يېزىلغان ئەمەس، ئۇنىڭ بەزىلىرى ئاگۇرنىڭ سۆزلىرى، بەزىلىرى لىمۇئېلنىڭ ئانىسىنىڭ نەسەھەتلىرى، يەنە بەزىلىرى بولسا باشقا دانالارنىڭ سۆزلىرىدۇر. كىتابتىكى سۇلايمان پادىشاھنىڭ ھېكمەتلىرىنىڭ بىر قىسمىنى يەھۇدىيە پادىشاھى خىزكىيانىڭ ئوردىسىدىكىلەر توپلىغان.

كىتابتا پەرۋەردىگار دىن ئەيىمىنىڭ ئەقىل - ئىدراكنىڭ باشلىنىشى ئىكەنلىكى تەكىتلىنىدۇ. دانالىق بىلەن نادانلىق سېلىشتۇرۇلۇپ، بۇ ئىككى يولنىڭ بېرىدىغان ئوخشىمىغان نەتىجىلىرى ئارقىلىق ئادەملەرنى ھەق ۋە ناھەقنى توغرا ئايرىشقا يېتەكلەيدۇ.

ھەقىقىي دانالىق خۇدادىن كېلىدۇ. كىتابتا تىلغا ئېلىنغان «دانا»، «ئەقىللىق» ۋە «ئاقىل» دېگەن سۆزلەر ئەقلىي كۈچى ئىنتايىن يۇقىرى ئادەملەرنى كۆرسەتمەستىن، بەلكى خۇدادىن ئەيىمىدىغان، ئۇنىڭ يولىدا ماڭدىغان، ئەخلاقلىق كىشىلەرنى كۆرسىتىدۇ. كىتابتىكى «نادان»، «ئەخمەق» ۋە «ھاماقەت» دېگەن سۆزلەر بولسا، بىلىمسىز ياكى كەم ئەقىل ئادەملەرنى كۆرسەتمەستىن، بەلكى خۇدانى رەت قىلىپ، ئەخلاقسىزلىقنى ياكى يامان ئىشلارنى تاللىغان ئادەملەرنى كۆرسىتىدۇ.

بۇ كىتابنىڭ مەزمۇن دائىرىسى بىر قەدەر كەڭ بولۇپ، خۇداغا ئىشىنىش، خۇدادىن ئەيىمىنىش، دانالىق، ھەققانىيلىق، بىلىم، ئەخلاق، دىيانەت، تىرىشچانلىق، ئۆزىنى تۇتۇۋېلىش، ئىسراپخورلۇق قىلماسلىق، نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇش،

گەپ - سۆزگە دىققەت قىلىش، كىشىلىك مۇناسىۋەت، دۈشمەنگە رەھىمدىل بولۇش، سودا - سېتىق ئىشلىرى ۋە بالا تەربىيەلەش قاتارلىق جەھەتلەردىكى مەزمۇنلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ.

«پەند - نەسەھەتلەر» ئىبرانىي تىلىدا شېئىرىي شەكىلدە يېزىلغان بولۇپ، قوللىنىلغان بەزى ئوخشىتىش، سىمۋول ۋە ماقال - تەمسىللەر ئوقۇرمەنلەرگە چۈشىنىكسىز بولۇپ قالماسلىقى ئۈچۈن سۆز مەنىسىنى ئۇيغۇر تىلىدىكى مۇۋاپىق ئىبارلەر بىلەن ئىپادىلىدۇ.

تېزىس:

1. دانالىق ۋە نەسەھەتلەر (1 - بابتىن 9 - باقىچە)
2. پادىشاھ سۇلايماننىڭ ھېكمەتلىرى (10 - بابتىن 22 - باب 16 - ئايەتكىچە)
3. دانالارنىڭ ھېكمەتلىرى (22 - باب 17 - ئايەتتىن 24 - بابنىڭ ئاخىرىغىچە)
4. پادىشاھ خىزكىيا توپلىغان سۇلايماننىڭ ھېكمەتلىرى (25 - بابتىن 29 - باقىچە)
5. ئاگۇر ۋە پادىشاھ لىمۇئېلنىڭ ئانىسىنىڭ ھېكمەتلىرى (30 - ، 31 - بابلار)

پەند - نەسھەتلەر

پەند - نەسھەتلەرنىڭ قىممىتى

¹ داۋۇت پادىشاھنىڭ ئوغلى، ئىسرائىلىيە پادىشاھى سۇلايماننىڭ

پەند - نەسھەتلىرى:

² بۇ پەند - نەسھەتلەر دانالىق ۋە تەلىم - تەربىيىگە ئىگە قىلار سېنى،

يېشەر ئىبرەتلىك سۆزلەرنىڭ چوڭقۇر مەنىسى؛

³ تەربىيىلەر سېنى ئاقىلانلىك بىلەن ياشاشقا،

ھەققانىي، ئادىل ۋە دۇرۇس بولۇشقا؛

⁴ چېچەن قىلار گۈل ئادەملەرنى،

بىلىملىك ۋە پەم - پاراسەتلىك قىلار ياشلارنى.

⁵ ئاڭلاپ بۇلارنى دانالار تېخىمۇ دانا بولسۇن،

زېرەكلەر ئاقىلانە مەسلىھەتكە ئېرىشىسۇن.

⁶ چۈشەنگىلى بولار بۇ پەند - نەسھەتلەردىن ئەقلىيە سۆزلەرنى،

تەمسىللەرنى، ئاقىللارنىڭ ھېكمەتلىرى ۋە تېپىشماقلىرىنى.

پەند - نەسەھەتلەر

⁷ پەرۋەردىگار دىن ئەيمىنىش ئەقىل - ئىدراكنىڭ باشلىنىشىدۇر. ئەخمەقلەر دانالىق ۋە تەلىم - تەربىيىنى كەمستىدۇ.

ياشلارغا نەسەھەت

⁸ ئەي ئوغلۇم، تەربىيىسىگە قۇلاق سال ئاتاڭنىڭ، تەلىمىگە بىپەرۋالىق قىلما ئاناڭنىڭ.

⁹ ئۇلارنىڭ تەلىم - تەربىيىسى بېشىڭغا تاقالغان تاجدۇر، بويۇنۇڭغا ئېسىلغان ئالتۇن زەنجىردۇر.

¹⁰ ئەي ئوغلۇم، ئەگەر سېنى گۇناھكارلار ئازدۇرسا، ئەگەشمىگىن ئۇلارغا.

¹¹ ئەگەر ئۇلار: «كەل، بىزگە قوشۇل، تۇزاق قۇرايلى جان ئېلىشقا، بىرەر بىگۇناھنى سەۋەبسىزلا پايلاپ تۇرايلى تۇتۇشقا.

¹² ئۆلۈكلەر ماكاندەك تىرىك يۇتايلى بىز گۇناھسىزلارنى، گۆرگە چۈشۈپ كەتكەندەك يوقتايلى ئۇ ساغلام ئادەملەرنى.

¹³ تارتىپ ئالايلى شۇ چاغ خىلمۇخىل قىممەتلىك مال - دۇنيانى، ئالغان ئولجا بىلەن تولدۇرايلى ئۆيلىرىمىزنى.

¹⁴ بىزگە شېرىك بول، تاپقىنىمىز ئورتاق بولسۇن» دېسىمۇ،

¹⁵ ئەي ئوغلۇم، يولغا كىرمە ئۇلارنىڭ، باسما بىر قەدەممۇ.

¹⁶ چۈنكى ئېتىشىدۇ ئۇلار ئۆزلىرىنى يامانلىققا،

ئالدىرىشىدۇ ھەم قان تۆكۈشكە.

¹⁷ قۇش تۇيۇپ قالغاندا تور يېيىش بەھۋە ئاۋازچىلىكتۇر،

¹⁸ لېكىن شۇ يامانلار دەل ئۆز ئۆزىگە ئەجەللىك تۇزاق قويدۇ،

ئۆز جېنىغا زامىن بولىدىغان ئورا كولايدۇ.

¹⁹ ھارام مال - دۇنياغا ھېرىس ئادەملەرنىڭ ئاقىۋىتى شۇكى،

ئالدىۇ بۇ ھارام مال - دۇنيا ئۇلارنىڭ جېنىنى.

پەند - نەسەھەتلەر

داناللىقنىڭ ئاگاھلاندۇرۇشى

²⁰ داناللىق چاقىرماقتا كۈچلەردا، ئاۋازى ياڭرىماقتا بازارلاردا،

²¹ ئۈندىمەكتە ئاۋات جايلاردا،

ۋەز ئېيتماقتا شەھەر دەرۋازىلىرىنىڭ ئالدىدا:

²² — ئەي نادانلار، قاچانغىچە نادانلىقتا يۈرسىلەر؟

ئەي مازاقچىلار، قاچانغىچە مازاق قىلىشتىن ھۇزۇر ئالسىلەر؟

ئەي ئەقىلسىزلەر، قاچانغىچە بىلىمدىن نەپرەتلىنىسىلەر؟

²³ تەنبىھلىرىمگە قۇلاق سالغان بولساڭلار،

سىلەرگە تۆكۈپ بېرەتتىم قەلبىمدىكىنى،

سىلەر بىلەن ئورتاقلىشاتتىم ئوي - پىكىرلىرىمنى.

²⁴ لېكىن مېنى رەت قىلىدىڭلار چاقىرغىنىمدا،

ھېچقايسىڭلار ئىلىك ئالىمدىڭلار قولۇمنى ئۇزاتقىنىمدا.

²⁵ پەرۋا قىلىمىدىڭلار نەسەھەتلىرىمنىڭ ھېچقايسىسىغا،

خالىمىدىڭلار قۇلاق سېلىشنى تەنبىھلىرىمگە.

²⁶ شۇڭا كۈلمەن بالايىئاپەتكە يولۇققىنىڭلاردا،

سىلەرنى مەسخىرە قىلىمەن ۋەھىمگە چۈشكىنىڭلاردا،

²⁷ بوراندەك كەلگەن ۋەھىمدە قالغىنىڭلاردا،

بالايىئاپەت قۇيۇندەك يېتىپ كەلگىنىدە،

ئازاب ۋە قايغۇ سىلەرنى مۇپتىلا قىلغىنىدا.

²⁸ چاقىرىسىلەر يالۋۇرۇپ شۇ چاغ مېنى،

لېكىن بەرمەسمەن سىلەرگە جاۋاب.

ھەرقانچە ئىزدەسەڭلارمۇ تاپالمايسىلەر مېنى.

²⁹ چۈنكى نەپرەتلىنىدىڭلار سىلەر بىلىمدىن،

تاللىمىدىڭلار ئەيىمىنىشنى خۇدادىن.

³⁰ قوبۇل قىلىمىدىڭلار مېنىڭ نەسەھەتلىرىمنى،

پەند - نەسھەتلەر

مەنستىمدىكى بارلىق تەنبىھلەرنى.
³¹ شۇڭا سىلەر ئۆز بېشىڭلارنى يەيسىلەر،
 ئۆزۈڭلار كولىغان ئورنىغا ئۆزۈڭلار چۈشىسىلەر.
³² بەرھەق، ئۆز جېنىغا زامىن بولىدۇ نادانلار مېنى رەت قىلغانلىقتىن،
 ئۆزلىرىنى ھالاك قىلىدۇ ھاماقەتلەر بىغەملىكىدىن.
³³ بىراق، ماڭا قۇلاق سالغانلار ئامان - ئېسەن ياشايدۇ،
 يامانلىقنىڭ ۋەھمىسىدىن خالىي، خاتىرجەم بولىدۇ.

2 - باب

دانالىقنىڭ ئاتا قىلىدىغانلىرى

¹ ئەي ئوغلۇم، ئەگەر قوبۇل قىلساڭ سۆزلىرىمنى،
 قەلبىڭدە ساقلىساڭ بۇيرۇقلىرىمنى،
² قۇلاق سالىساڭ دانالىققا،
 كۆڭۈل قويساڭ ئەقىل - ئىدراققا،
³ خىتاب قىلساڭ پاراسەتكە تەشنا بولۇپ،
 چاقىرساڭ ئەقىل - ئىدراكىنى تەلمۈرۈپ،
⁴ قازىساڭ دانالىقنى ئالتۇن - كۈمۈش قازغاندەك،
 ئىزدىسەڭ ئۇنى يوشۇرۇن خەزىنە ئىزدىگەندەك،
⁵ شۇ چاغدا پەرۋەردىگار دىن ئەيىمىنىشىنى بىلسەن،
 خۇدانى ھەقىقەتەن تونۇيالايسەن.
⁶ چۈنكى پەرۋەردىگار دانالىق ئاتا قىلغۇچىدۇر.
 بىلىم بىلەن ئەقىل - ئىدراك ئۇنىڭ سۆزىدىن كېلۇر.
⁷ ئۇ ساقلاپ قويغاندۇر ياخشىلىقلارنى دۇرۇسلارغا،
 ئۆزى قالقاندۇر دىيانەت يولىدا ماڭغانلارغا.
⁸ يولىنى قوغدايدۇ ئۇ ئادىللىقنى ياقلىغۇچىلارنىڭ،

پەند - نەسھەتلەر

ساقلايدۇ ئۇ يولنى سادىق بەندىلەرنىڭ.

⁹ شۇ چاغ ھەققانىيلىق، ئادىللىق ۋە دۇرۇسلۇقنى تونۇيسەن،

بۇ ياخشى يوللارنى چۈشىنىسەن.

¹⁰ چۈنكى ئورۇن ئالدىدۇ دانالىق قەلبىڭدىن،

كۆڭلۈڭ يايرايدۇ بىلىمدىن.

¹¹ قوغدايدۇ سېنى پەم - پاراستىڭ،

مۇھاپىزەت قىلىدۇ ھەم ئەقىل - ئىدىرىكىڭ،

¹² شۇندا دانالىق قۇتۇلدۇرىدۇ سېنى يامان يولدىن،

تېلىنىڭ ئاستىدا تېلى بارلاردىن،

¹³ ئۇنداقلار توغرا يولنى تاشلاپ، زۇلمەتتە ياشار،

يامانلىق قىلىشتىن خۇشاللىنار،

رەزىللىكنىڭ نىجىسلىقىدىن شادلىنار،

¹⁵ ئەگرى يولدا مېڭىپ ساختىپەزلىك قىلار.

¹⁶ دانالىق ساقلار سېنى زىناخور ئايالدىن،

شېرىن - شېكەر سۆزلۈك، بۇزۇق خوتۇندىن.

¹⁷ بۇنداق خوتۇن تاشلار ياشلىقىدا تەگكەن جورىسىنى،

ئۇنتۇپ قالار ئۇ خۇدا ئالدىدا قىلغان ئەھدىسىنى.

¹⁸ ئۆلۈمگە ئاپىرىدىغان يولدۇر ئۇنىڭ ئۆيى،

ئەرۋاھلار ماكانغا باشلار ئۇنىڭ يولى.

¹⁹ ئۇنىڭ يېنىغا بارغانلارنىڭ بىرىمۇ قايتالماس،

ھاياتلىق يولىغا ھەم يېتەلمەس.

²⁰ سەن ماڭ ياخشىلارنىڭ ئىزىدىن،

چىقما ھەققانىيلارنىڭ يولىدىن.

²¹ چۈنكى يېرىمىزدە ماكانلىشار دۇرۇسلار،

پەند - نەسەھەتلەر

قېلىپ قالار دىيانە تىلكلەر.
²² لېكىن ئۇ يەردىن تارمار قىلىنار يامانلىق قىلغۇچىلار.
 يۇلۇپ تاشلىنار ۋاپاسىزلار.

3 - باب

ياشلارغا يول - يورۇق

¹ ئەي ئوغلۇم، ئۇنتۇما تەلىمىنى،
 چىڭ ساقلا قەلبىڭدە بۇيرۇقلىرىمنى.
² ئۆمۈر قوشار ئۇلار ئۆمرۈڭگە،
 ئامان - ئېسەنلىك ئېلىپ كېلەر ھاياتىڭغا.
³ مېھرىبانلىق ۋە ساداقەتنى تاشلىما،
 ئۇلارنى مارجاندەك ئېسىۋال بوينۇڭغا،
 پۈتۈۋال قەلبىڭنىڭ چوڭقۇر قېتىغا.
⁴ تاپسەن ھىممەت ۋە ئىززەت شۇ چاغدا،
 خۇدانىڭ ھەم ئادەملەرنىڭ نەزىرىدە.

⁵ ئىشەنمەي ئۆز ئەقلىڭگە،
 ئىشەن پۈتۈن قەلبىڭ بىلەن پەرۋەردىگارىغا،
⁶ ياد ئەت پەرۋەردىگارىنى ھەر ئىشتا،
 ئوچۇق قىلار يولۇڭنى ئۇ شۇندا.

⁷ ئۆزۈڭنى ئەقىللىق دەپ سانما،
 پەرۋەردىگاردىن ئەيىمىنىپ، يامانلىققا يولما.
⁸ شۇنداق قىلساڭ، ساغلام بولار تېنىڭ،
 يىلىككە تولار سۆڭەكلىرىڭ.

پەند - نەسەھەتلەر

⁹ ئۇلۇغلا پەرۋەردىگارنى، ئاتاپ مال - دۇنيايىڭنى،
 ھەدىيە قىلىپ ئۇنىڭغا ھوسۇلۇڭنىڭ باش بۇرنىنى.
¹⁰ شۇندا تولۇپ تاشار ئامبارلىرىڭ ئاشلىققا،
 شاراب ئىدىشلىرىڭ يېڭى شارابقا.

¹¹ ئەي ئوغلۇم، باش تارتما پەرۋەردىگارنىڭ تەربىيىسىدىن،
 بىزار بولما ئۇنىڭ تەنبىھىدىن.
¹² چۈنكى ئاتا تەربىيىلىگەندەك ئەتىۋارلىق ئوغلنى،
 پەرۋەردىگارمۇ تەربىيىلەر سۆيگەنلىرىنى.

¹³ دانالىققا ئېرىشكەنلەر، ئەقىل - ئىدراك تاپقانلار بەختلىكتۇر!
¹⁴ دانالىق كەلتۈرگەن پايدا كۈمۈشنىڭكىدىنمۇ ئارتۇقتۇر،
 ئالتۇندىن ئالغان مەنپەئەتتىنمۇ ئەۋزەلدۇر.
¹⁵ ئۇ لەئەل - ياقۇتلاردىن قىممەتلىكتۇر،
 ھەرقانداق ئارزۇلۇق نەرسەڭ ئۇنىڭغا تەڭ كېلەلمەستۇر.
¹⁶ باردۇر ئۇزۇن ئۆمۈر دانالىقنىڭ ئوڭ قولىدا،
 بايلىق ۋە شۆھرەت ئۇنىڭ سول قولىدا.
¹⁷ بېغىشلار دانالىق يولى شاد - خۇراملىق ساڭا،
 يېتەكلەر ئۇ سېنى ئامانلىققا.

¹⁸ دانالىقنى تۇتۇپ تۇرغۇچىلار ئۈچۈن ئۇ ھاياتلىق دەرىخىدۇر،
 دانالىقنى مەھكەم تۇتقانلارنىڭ ھەممىسى بەختلىكتۇر.

¹⁹ پەرۋەردىگار دانالىقى بىلەن ياراتتى زېمىنى،
 ئەقلى بىلەن بەرپا قىلدى ئاسماننى.
²⁰ پەرۋەردىگارنىڭ دانالىقى بىلەن چوڭقۇر قايىناملار ئېتىلدى،
 بۇلۇتلار شەبنەم پۈركىدى.

پەند - نەسەھەتلەر

²¹ ئەي ئوغلۇم، چىڭ تۇت دانالىق ۋە پەم - پاراسەتنى،
كۆز ئالدىڭدىن ھەرگىز يوقاتما ئۇلارنى.

²² ئۇلار ھايات بەخش ئېتەر جېنىڭغا،
بېزەك بولۇپ ئېسىلار بوينۇڭغا.

²³ شۇ چاغ يولۇڭدا يۈرسەن تىنچ - ئامان،

پۇتلىشىپ كەتمەيسەن ھېچقاچان.

²⁴ ياتقاندا ھېچنېمىدىن قورقمايسەن،

يېتىپلا تاتلىق ئۇخلايسەن.

²⁵ قورقما تۇيۇقسىز كەلگەن خەۋپتىن،

رەزىللەرنىڭ بېشىغا كەلگەن ۋەيرانچىلىقتىن.

²⁶ چۈنكى تايانچىڭدۇر پەرۋەردىگار،

ئۇ پۇتلىرىڭنى تۇزاقلارغا چۈشۈشتىن ساقلا.

²⁷ ئەگەر كەلسە ياخشىلىق قىلىش قولۇڭدىن،

ياردىمىڭنى ئايما ھاجەتمەنلەردىن.

²⁸ قوشناڭغا ئېھتىياجلىق نەرسە سەندە بار بولسا،

«ئەتە كەل، شۇ چاغدا بېرەي» دەپ ئۇنى قايتۇرما.

²⁹ قوشناڭغا زىيانكەشلىك قىلىش نىيىتىدە بولما،

چۈنكى ئۇ ساڭا ئىشىنىپ خاتىرجەم ياشىدى يېنىڭدا.

³⁰ بىرەرسى ساڭا يامانلىق قىلمىغان بولسا،

ئۇنىڭ بىلەن سەۋەبسىز ماجىرالاشما.

³¹ زوراۋانغا ھەسەت قىلما،

ئۇنىڭ يوللىرىدىن ھېچقايسىسىنى تاللىما.

³² چۈنكى ئەگرى ئادەملەر يىرگىنچلىكتۇر پەرۋەردىگارغا،

پەند - نەسەھەتلەر

دۇرۇسلارغا ئۇ يېقىن تۇرار ئەمما.

³³ پەرۋەردىگارنىڭ لەنتى تېگەر رەزىللەرنىڭ ئۆيىگە،

ئۇ بەخت ئاتا قىلار ھەققانىيلارنىڭ ئائىلىسىگە.

³⁴ ئۇ مەسخىرىچىلەرنى مەسخىرە قىلار،

كىچىك پېتىللارغا شەپقەت ياغدۇرار.

³⁵ دانالار شان - شەرەپكە مۇيەسسەر بولار،

نادانلار بولسا شەرمەندىلىكتە قالار.

4 - باب

دانالىقنىڭ ئەۋزەللىكى

¹ ئەي ئوغۇللىرىم، ئاتاڭلارنىڭ تەربىيىسىگە قۇلاق سېلىڭلار.

ئەقىل - ئىدراك تېپىش ئۈچۈن كۆڭۈل قويۇپ ئاڭلاڭلار.

² چۈنكى سىلەرگە ئۆگىتىمەن ئىلىم - ھېكمەتنى،

تەرك ئەتمەڭلار مېنىڭ تەلىملىرىمنى.

³ كىچىكىمدە ئالغانمەن ئاتامنىڭ تەربىيىسىنى،

ئىدىم مەن ئانامنىڭ يالغۇز ئەتىۋارلىقى،

⁴ ئاتام ماڭا مۇنداق ئۆگەتكەندى:

— يۈرىكىڭدە ساقلىغىن سۆزلىرىمنى،

ئەمەل قىلغىن بۇيرۇقلىرىمغا،

ياشايسەن بەختلىك شۇندا.

⁵ ئەقىل تاپ، ئېرىش دانالىققا،

ئۇنتۇما ئېيتقانلىرىمنى، سۆزۈمدىن چىقما.

⁶ دانالىقتىن ۋاز كەچمە، ئۇ سېنى قوغدار،

ئۇنى سۆيگىن، ئۇ سېنى مۇھاپىزەت قىلار.

پەند - نەسەھەتلەر

⁷ دانالققا ئېرىشىشتۇر دانالققىڭ باشلىنىشى،
ئەقىل تاپ، بېرىپ بولسىمۇ پۈتۈن بايلىقىڭنى.
⁸ دانالققى ئەتۋارلىغىن، ئۇ سېنى ئۈستۈن قىلار.
ئۇنى قۇچاقلا ئۇ سېنى شۆھرەتكە ئېرىشتۈرەر.
⁹ داناللق تاقار كۆركەم تاج بېشىڭغا،
ئىنئام قىلار شەرەپ تاجىنىمۇ ساڭا.

¹⁰ سۆزلىرىمنى ئاڭلا، قوبۇل قىل، ئەي ئوغلۇم،
شۇندا ئۇزۇن بولار ئۆمرۈڭ.
¹¹ مەن ساڭا كۆرسەتتىم دانالققىڭ يولىنى،
يېتەكلىدىم توغرا يولدا مېڭىشىنى.
¹² توسالغۇغا ئۇچرىمايسەن ماڭغىنىڭدا،
پۇتلىشىپ كەتمەيسەن يۈگۈرگىنىڭدە.
¹³ ئالغان تەربىيىنى چىڭ تۇت، ئايرىلما، ئوبدان ساقلا ئۇنى،
ئۇ سېنىڭ ھاياتىڭدۇر چۈنكى.
¹⁴ كىرمە رەزىللەرنىڭ يولىغا،
يۈرمە يامانلارنىڭ ئىزىدا.
¹⁵ ئۆزۈڭنى قاچۇر، ئۆتمە ھەم ئۇلارنىڭ يولىدىن،
بۇرۇلۇپ ئۆتۈپ كەتكىن ئۇلارغا يولماستىن،
¹⁶ چۈنكى ئۇخلىيالماس ئۇلار يامانلىق قىلمىغىچە،
ئۇيقۇسى كەلمەس بىرەرسىنى يىقىتمىغىچە.
¹⁷ ئۇلار يەر رەزىللىكىنىڭ نېنىنى.
ئىچەر زوراۋانلىقنىڭ شارابىنى.

¹⁸ تاڭ نۇرىغا ئوخشار ھەققانىيلارنىڭ يولى،
قۇياش تولۇق كۆتۈرۈلگىچە نۇرلىنار يورۇغانسېرى.
¹⁹ قاراڭغۇ زۇلمەتكە ئوخشار رەزىللەرنىڭ يولى،

پەند - نەسەھەتلەر

بىلمەس ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ نېمىگە پۇتلىشىپ كېتىشىنى.

²⁰ ئەي ئوغلۇم، سۆزلىرىمنى كۆڭۈل قويۇپ ئاڭلا.

ئوبدان قۇلاق سال ئېيتقانلىرىمغا،

²¹ ئۇلارنى كۆز ئالدىڭدىن يوقاتما،

قەلبىڭنىڭ چوڭقۇر قېتىدا ساقلا.

²² چۈنكى چۈشەنگەنلەر ئۈچۈن بۇ سۆزلەر ھاياتلىقتۇر،

ئۇلارنىڭ تەن ساغلاملىقىدۇر.

²³ پاك تۇت بار كۈچۈڭ بىلەن قەلبىڭنى،

ئۇ ھايات بۇلىقىدۇر چۈنكى.

²⁴ بىر ئېغىزمۇ ئەگرى گەپ قىلما.

تىلىڭنى ھىيلىگەرلىكتىن ساقلا.

²⁵ ئالدىڭغا تىككىن كۆزلىرىڭنى،

توغرا تاشلا ھەم نەزىرىڭنى.

²⁶ ھەر بىر قەدىمىڭنى ئال توغرا،

ئوڭ بولىدۇ ماڭغان يوللىرىڭ شۇندا.

²⁷ ئوڭ، سولغا چەتلىمەي، ئالغا باسقۇن،

يىراق تۇت پۇتلىرىڭنى يامانلىقتىن.

5 - باب

زىنا قىلماسلىققا ئاگاھلاندۇرۇش

¹ ئەي ئوغلۇم، ھېكمەتلىك سۆزلىرىمگە كۆڭۈل قويغۇن،

ئاقىلانە مەسلىھەتلىرىمگە قۇلاق سالغۇن.

² شۇندا ئايرىلماس ئەقىل - ئىدراك سەندىن،

دۇرۇس سۆزلەر تۆكۈلەر لەۋلىرىڭدىن.

پەند - نەسھەتلەر

- ³ ھەسەل تامار بۇزۇق خوتۇننىڭ لەۋلىرىدىن،
سلىقتۇر ئۇنىڭ سۆزلىرى زەيتۇن يېغىدىن.
- ⁴ لېكىن ئۇ ئېلىپ كەلگەن ئاقىۋەت ئاچچىقتۇر كەكرىدەك،
ئازاب - ئوقۇبەتلىكتۇر خەنجەر بىلەن تىلغاندەك.
- ⁵ ئۆلۈمگە باشلار ئۇنىڭ تۇتقان يولى.
ئۆلۈكلەر ماكانغا ئېلىپ بارار باسقان قەدەملىرى.
- ⁶ ئۇ ھاياتلىق يولىنى ئويلاپمۇ قويماس،
ئەگرى يوللاردا تېنەپ يۈرگەنلىكىنى ئۆزى بىلمەس.
- ⁷ ئەي ئوغۇللار، سۆزلىرىمنى كۆڭۈل قويۇپ ئاڭلاڭلار.
دېگەنلىرىمدىن چىقماڭلار.
- ⁸ بۇنداق خوتۇندىن نېرى قاچ!
ئۇنىڭ بوسۇغىسىغا يېقىن يولما!
- ⁹ بولمىسا، ئۆز ئىززىتىڭنى يوقىتىسەن،
رەھىمسىزگە قەرزدار بولىسەن.*
- ¹⁰ بايلىقىڭدىن ياتلار بەھرىمەن بولار،
مېھنەت قىلىپ تاپقانلىرىڭ ئۆز گىنىڭ ئۆيىدە قالار.
- ¹¹ نالە - پەرياد چېكىسەن ئۆمرۈڭنىڭ ئاخىرىدا،
ھېچ مادار قالمىغاندا تەن ۋە ۋۇجۇدۇڭدا.
- ¹² شۇ چاغ دەيسەنكى:
— نېمىشقىمۇ تەربىيىنى ئۆچ كۆرگەندىمەن؟
كۆڭلۈمدە تەنبەلەرنى مەنسىتمىگەندىمەن؟
- ¹³ ئۇستازلىرىمنىڭ سۆزىنى ئاڭلىمىغاندىمەن؟
ماڭا تەربىيە بەرگەنلەرگە قۇلاق سالمىغاندىمەن؟

* بۇ بەردە ئۇنىڭ زىناخورلۇق قىلغانلىقى بايقالغاندىن كېيىن ئايالنىڭ ئېرى ياكى ئائىلىسىدىكىلەرگە قەرزدار بولىدىغانلىقى مەنسىدە بولۇشى مۇمكىن.

پەند - نەسەھەتلەر

¹⁴ تاس قالدیم مانا شەرمەندە بولۇشقا،
يىغلىغان جامائەت ئالدىدا.

¹⁵ ئىچكىن ئۆز كۆلچىكىنىڭ سۇيىدىن،
ئۆز قۇدۇقۇڭدىكى سۈزۈك سۇدىن.

¹⁶ تاشسۇنۇمۇ بۇلاقلارنىڭ تاشقىرىغا، ئۆستەڭلىرىنىڭ كوچىلارغا؟

¹⁷ ئۇلار مەنسۇپ بولسۇن ساڭلا،

ئۇلارنى ئۆزگىلەر بىلەن ئورتاقلاشما.

¹⁸ قۇدۇقۇڭ بەرىكەتلىك بولسۇن،

ياشلىقىڭدا ئالغان ئايالىڭدىن ھۇزۇر ئالغىن.

¹⁹ ئۇ كېيىكتەك سۆيۈملۈك، مارالدەك چىرايلىقتۇر،

ئۇنىڭ كۆكسى سېنى قانائەتلەندۈرسۇن،

مۇھەببىتىگە دائىم شەيدا بولغىن.

²⁰ ئوغلۇم، نېمىشقا شەيدا بولسەن بۇزۇق خوتۇنغا؟

نېمىشقا ئاتسەن ئۆزۈڭنى زىناخور خوتۇننىڭ قوينغا؟

²¹ پەرۋەردىگارنىڭ كۆز ئالدىدىدۇر ئىنساننىڭ قىلغانلىرى،

كۆزىتىپ تۇرىدۇ ئۇ ئۇنىڭ بارلىق يوللىرىنى.

²² چۈشۈرىدۇ ياماننىڭ قىلمىشلىرى ئۆزىنى تۇزاققا.

ئىلىنىدۇ ئۇ ئۆز گۇناھى بىلەن سىرتماققا.

²³ ئۇ ئۆزىنى تۇتالماسلىقىدىن ئۆز جېنىغا زامىن بولىدۇ.

چېكىدىن ئاشقان ئەخمەقلىقى تۈپەيلى يولدىن ئازىدۇ.

6 - باب

نادانلىقتىن ھەزەر ئەيلەشكە دەۋەت

¹ ئەي ئوغلۇم، كېپىل بولغان بولساڭ دوستۇڭغا،

پەند - نەسەھەتلەر

ياكى قول بەرگەن بولساڭ كاپالەت ئۈچۈن بىراۋغا،
² تۇتۇلۇپ ئاغزىڭدىن چىققان سۆزۈڭ بىلەن،
 باغلىنىپ قالغان بولسىەن ئۆز ۋەدەڭ بىلەن،
³ قۇتۇلدۇرۇش ئۈچۈن ئۆزۈڭنى بۇنىڭدىن،
 بۇنداق قىل، ئۇ كىشىنىڭ يېنىغا دەرھال بارغىن،
 ئۇنىڭدىن ئۆتۈنۈپ سورا تۆۋەنچىلىك بىلەن،
 چۈنكى ئۇنىڭ ئىلكىدىسەن بەرگەن ۋەدەڭ بىلەن.
⁴ قۇتۇلمىغىچە ئۇخلاپ ياتما، كىرىك قاقما،
⁵ ئازاد قىل ئۆزۈڭنى ئوۋچى قولىدىن قاچقان كېيىكتەك،
 ئوۋچىنىڭ تورىدىن قۇتۇلغان قۇشتەك.

⁶ ئەي ھۇرۇن، ئال چۈمۈلىلەردىن ئۈلگە،
 ئەقىل تاپ قاراپ ئۇلارنىڭ ھەرىكىتىگە.
⁷ يوقتۇر باشلىق، نازارەتچى، ھۆكۈمدار ئۇلاردا.
⁸ لېكىن تەييارلار ئۇلار قىشىنىڭ ئوزۇقىنى يازدا،
 ئاشلىق توپلار ھوسۇل يىغىش ۋاقتىدا.
⁹ ئەي ھۇرۇن، سەن قاچانغىچە ئۇخلايسەن؟
 قاچان ئورنۇڭدىن تۇرسەن؟
¹⁰ دەيسەنكى:

بىرئاز كۆزۈمنى يۇمۇۋالاي، بىردەم ئۇخلىۋالاي،
 يەنە بىردەم پۇت - قولۇمنى ئالماپ يېتىۋالاي.
¹¹ يېتىۋەرسەڭ يېنىڭغا كېلەر قاراقچىدەك نامراتلىق،
 قوراللىق بۇلاڭچىدەك ھەم موھتاجلىق.

¹² ئۆكتەملەر بىلەن يامانلار يالغان - ياۋىداق سۆزلەپ يۈرىدۇ.
¹³ كۆز قىسىپ، پۇت - قولى بىلەن شەرەت قىلىدۇ،
¹⁴ قارا نىيىتى بىلەن يامانلىق پىلانلايدۇ،

پەند - نەسەھەتلەر

ھەمىشە جېدەل - ماجىرا تېرىدۇ.

¹⁵ شۇڭا، كېلىدۇ تۇيۇقسىز بالا - قازا ئۇلارغا،
بىردىنلا بىتچىت بولۇپ قالار قۇتقۇزۇلغۇسىز ھالغا.

¹⁶ پەرۋەردىگارنىڭ يىرگىنىدىغان ئىشى ئالتە،

ياق، نەپرەتلىنىدىغان ئىشى يەتتە.

¹⁷ ئۇلار بولسىمۇ تەكەببۇر قارايدىغان كۆز،

يالغان - ياۋىداق سۆزلەيدىغان تىل،

بىگۇناھلارنىڭ جېنىنى ئالىدىغان قول،

¹⁸ سۇيىقەست ئويلايدىغان كۆڭۈل،

يامانلىققا يۈگۈرىدىغان پۇت،

¹⁹ ئاغزىدىن يالغانچىلىق تۆكۈلىدىغان ساختا گۇۋاھچى،

ھەم قېرىنداشلار ئارا ماجىرا چىقارغۇچى.

²⁰ ئەي ئوغلۇم، ئەمەل قىل بۇيرۇقىغا ئاتاڭنىڭ،

چىقما تەلىمىدىن ئاناڭنىڭ.

²¹ ئورنىتىپ ئۇلارنىڭ سۆزىنى قەلبىڭگە،

ئېسىۋال مارجان قىلىپ بوينۇڭغا.

²² نەگىلا بارساڭ، يول باشلار ئۇ ساڭا،

قوغدار سېنى ئۇخلىغىنىڭدا،

مەسلىھەت بېرەر ساڭا ئويغانغىنىڭدا.

²³ چۈنكى بۇيرۇق بولسا چىراغدۇر،

تەلىم بولسا نۇردۇر،

تەربىيىنىڭ ئۆزى ھايات يولىدۇر.

²⁴ ئۇلار ساقلاڭ سېنى بۇزۇق خوتۇندىن،

زىناخور خوتۇننىڭ شېرىن سۆزلىرىدىن.

²⁵ بېرىلىپ كەتمە ئۇنىڭ گۈزەللىكىگە،

پەند - نەسھەتلەر

ئەسر بولۇپ كەتمە قاش - كۆز ئوينىتىشىغا.

²⁶ نان ھەققى يېتەر پاهىشە ئايالغا،

ئۆزگىنىڭ خوتۇنى ئەزىز جېنىڭنى ئالار قارىغا.

²⁷ كىيىمى كۆيمەمدۇ ئېتىكىگە چوغ سالغۇچىنىڭ؟

²⁸ پۇتى كۆيمەمدۇ چوغ ئۈستىدە ماڭغۇچىنىڭ؟

²⁹ ئوخشاشتۇر ئۆزگىنىڭ خوتۇنى بىلەن زىنا قىلغۇچىنىڭ ئاقىۋىتى،

قۇتۇلالماس جازادىن ئۇنىڭ بىلەن بىر ئورۇندا ياتسا كىمكى.

³⁰ كىشىلەر كەمىستەيدۇ ئاچلىقتىن ئوغرىلىق قىلغان ئوغرىنى،

³¹ لېكىن تۇتۇلۇپ قالسا، تۆلەيدۇ ئۇ بىرگە يەتتە ھەسسە تۆلەمنى،

تاپشۇرىدۇ ئۆي ئىچىدىكى بارلىق بىساتىنى.

³² ئەمما ئۆزگىنىڭ ئايالى بىلەن زىنا قىلغۇچى،

يوقتۇر ئەقلى، ھالاك قىلىدۇ ئۆز ئۆزىنى.

³³ ئۇ چوقۇم شەرمەندە بولۇپ، تاياق يەيدۇ،

يۇيۇپ چىقارغۇسىز رەسۋاچىلىققا قالدۇ.

³⁴ چۈنكى ئايالنىڭ ئېرى غەزەپكە كېلەر كۈندەشلىك ئوتىدا،

ھەرگىز رەھىم قىلماس ئۇ ئىنتىقام ئالغاندا.

³⁵ ھەرقانداق تۆلەمگە ئۇ قاراپمۇ قويماس،

بەرسەڭمۇ قانچىلىك سوۋغات، ئۇ رازى بولماس.

7 - باب

بۇزۇق خوتۇن

¹ ئەي ئوغلۇم، ئەمەل قىل سۆزلىرىمگە،

بۇيرۇقلىرىمنى قەدىرلە.

² ئەمەل قىل ئۇلارغا، بەختلىك ياشايسەن شۇندا.

پەند - نەسەھەتلەر

تەلىملىرىمنى كۆز قارىچۇقۇڭدەك ئاسرا.

³ ئۇلارنى تېڭىپ بارماقلىرىڭغا،

پۈتۈۋال قەلبىڭنىڭ چوڭقۇر قېتىغا.

⁴ ئاچا - سىڭىل دەپ تونۇغىن دانالىقنى،

ئۇرۇق - تۇغقان دەپ ئاتىغىن پاراسەتنى.

⁵ شۇندا ساقلار ئۇلار سېنى زىناخور ئايالدىن،

تەلى شېرىن، بۇزۇق خوتۇندىن.

⁶ ئۆيۈمنىڭ دېرىزە پەنجىرىسىدىن تاشقىرىغا قارىغىنىدا بىر قېتىم،

⁷ ساددا ياشلار ئارا بىر ئەقىلسىز يىگىتنى كۆرۈپ قالدىم.

⁸ ئۇ كوچا ياقىلاپ مېڭىۋەردى.

بىر خوتۇننىڭ دوقمۇشتىكى ئۆيى تەرەپكە مېڭىپ قالدى.

⁹ بۇ، كۈن پېتىپ، كېچە قاراڭغۇسى چۈشۈشكە باشلىغان ۋاقىت ئىدى.

¹⁰ مانا، بىر خوتۇن يىگىتنىڭ ئالدىغا چىقىپ، ئۇنىڭ بىلەن كۆرۈشتى.

ئۇ پاهىشەدەك ياسىنىۋالغان بولۇپ، نىيىتى بۇزۇق ئىدى.

¹¹ بىشەم ۋە باشباشتاق بولۇپ، ئۇ ئۆيىدە ئولتۇرمايتتى.

¹² ئەزلەرنى ئېزىقتۇرۇشقا ساقلايتتى ھەربىر دوقمۇشتا،

بەزىدە كوچىلاردا، بەزىدە بازارلاردا.

¹³ ئۇ ھېلىقى يىگىتكە ئېسىلىپ، سۆيۈپ، قېلىنلىق بىلەن ئېيتتى:

¹⁴ — ئۆيۈمدە بار «ئامانلىق قۇربانلىقى» نىڭ گۆشى،

بۈگۈن قىلدىم خۇداغا ۋەدە قىلغان بۇ قۇربانلىقنى.

¹⁵ شۇڭا، سىز بىلەن كۆرۈشۈش ئۈچۈن چىققاندىم،

ئەمدى سىزنى ئىزدەپ تېپىۋالدىم.

¹⁶ كارىۋىتىمنى مىسىرنىڭ رەڭلىك ياپقۇچلىرى بىلەن ياپتىم.

¹⁷ ئورۇن - كۆرىلىرىمگە مۇرمەككى، مۇئەتتەر ۋە دارچىنلار چاچتىم.

¹⁸ كېلىڭ، تاڭ ئاتقۇچە قېنىپ ئوينىشايلى،

پەند - نەسەھەتلەر

بىر - بىرىمىزنىڭ قويندا لەززە تلىنە يلى.

¹⁹ چۈنكى ئېرىم ئۆيدە يوق، چىقىپ كەتتى يىراق سەپەرگە،

²⁰ ئېلىپ بىر ھەميان كۈمۈش تەڭگە، ئۆيگە قايتمايدۇ ئاي تولغۇچە.

²¹ بەند قىلدى ئايال ئۇنى ئۆزىگە شېرىن سۆزلىرى بىلەن،

ئېزىقتۇردى ئۇنى ياغلىما گەپ بىلەن.

²² ياش يىگىت ئۇ ئايالغا ئويلىمايلا ئەگەشتى،

قۇشخانغا ئېلىپ ماڭغان ئۆكۈز كەبى،

قاپقانغا چۈشۈش ئالدىدىكى بۇغا كەبى،

²³ قىلتاققا ئۆزىنى ئېتىۋاتقان قۇش كەبى،

ئوق تېشىپ ئۆتمىگۈچە ئۇنىڭ جىگىرىنى،

بىلمەس ئۇ زىنانىڭ ھاياتىغا زامىن ئىكەنلىكىنى.

²⁴ ئەي ئوغۇللىرىم، ئەمدى قۇلاق سېلىڭلار سۆزلىرىمگە،

ئېتىبار بېرىڭلار دېگەنلىرىمگە.

²⁵ بۇنداق خوتۇن يولغا مايىل بولمىسۇن كۆڭلۈڭلار،

ئۇنىڭ يولغا كىرىپ ئادىشىپ كەتمەڭلار.

²⁶ بۇنداق ئايال نابۇت قىلغان نۇرغۇن كىشىلەرنى،

ھاياتىدىن ئايرىغان سانسىز ئەرلەرنى.

²⁷ ئېلىپ بارار ئۇنىڭ ئۆيى گۆرگە،

ئۆلۈكلەر ماكاندىكى چوڭقۇر يەرگە.

8 - باب

دانالىقنىڭ ئۆزىنى تەرىپلىشى

¹ دانالىق چاقىرىمىدىمۇ؟

پەند - نەسەھەتلەر

ئەقىل - ئىدراكنىڭ ئاۋازى ياڭرىمىدىمۇ؟

² تۇرۇپ ئۇ يول بويىدىكى ئېگىز جايلاردا،

تۆت كوچىلاردا،

³ جاكارلىماقتا شەھەر دەرۋازىلىرىنىڭ يېنىدا،

شەھەرگە كىرىش ئېغىزلىرىدا؛

⁴ ئەي ئىنسانلار، سىلەرنى چاقىرىۋاتىمەن،

ئادەم بالىلىرىغا خىتاب قىلىۋاتىمەن.

⁵ ئەي گۈل ئادەملەر، ئۆگىنىڭلار زېرە كىلىكى،

ئەي نادانلار، ئۆگىنىڭلار ئەقىللىقلارنى ئىشلىتىشنى.

⁶ قۇلاق سېلىڭلار، ئېيتماقچىمەن يۈكسەك ئىشلارنى،

دۇرۇستۇر ئاغزىمدىن چىققانلىرى.

⁷ ھەقىقەتنى سۆزلەيمەن، يالغان سۆزلەشتىن نەپەرەتلىنىمەن.

⁸ ئېيتقانلىرىمنىڭ ھەممىسى ھەقىقەت،

ئۇنىڭدا ھىيلىگەرلىك ياكى ساختىلىق يوقتۇر.

⁹ ئېنىقتۇر بارلىق سۆزلىرىم چۈشەنگەنلەرگە،

توغرىدۇر ئۇلار بىلىم ئالغانلارغا.

¹⁰ قوبۇل قىلىڭلار كۈمۈشنىڭ ئورنىغا نەسەھەتلىرىمنى،

ساپ ئالتۇننىڭ ئورنىغا بىلىمنى.

¹¹ چۈنكى دانالىق لەئەل - ياقۇتلاردىنمۇ قىممەتلىكتۇر،

ھەرقانداق ئارزۇلۇق نەرسە ئۇنىڭغا تەڭ كېلەلمەستۇر.

¹² مەن دانالىقمەن، ئەقىل - ئىدراك بىلەن بىللە ياشايمەن.

بىلىم ۋە پەم - پاراسەتنىڭ ئىگىسىمەن.

¹³ پەرۋەردىگاردىن ئەيىمىنىش يامانلىقتىن نەپەرەتلىنىشتۇر.

نەپەرەتلىنىمەن تەكەببۇرلۇق، مەنمەنلىك، يامان يول، يالغان سۆزدىن.

¹⁴ ئىگىسىمەن نەسەھەت ۋە ھېكمەتنىڭ،

پەند - نەسھەتلەر

ئەقىل ھەم كۈچ - قۇدرەتنىڭ.

¹⁵ مەن ئارقىلىق ھۆكۈم سۈرىدۇ پادشاھلار،

ئادىل قانۇن - پەرمان چىقىرىدۇ ھۆكۈمدارلار.

¹⁶ مەن ئارقىلىق ئىدارە قىلىدۇ ھوقۇقدارلار،

ئەمەلدارلار، بارلىق ئادىل ھۆكۈم چىقارغۇچىلار.

¹⁷ سۆيىمەن مەنمۇ مېنى سۆيگەنلەرنى،

تاپالايدۇ تىرىشىپ ئىزدىگەنلەر مېنى،

¹⁸ مەندە باردۇر بايلىق ۋە شۆھرەت،

تۈگىمەس مال - دۇنيا ۋە ھەققانىيەت.

¹⁹ مەن بېرىدىغان مېۋە ئالتۇندىن، ھەتتا ساپ ئالتۇندىن قىممەتلىكتۇر.

مەندىن كېلىدىغان پايدا ساپ كۈمۈشتىنمۇ ئەۋزەلدۇر.

²⁰ مەن ھەققانىيەت يولىدا ماڭمەن،

ئادالەت يولىدا ئىلگىرىلەيمەن.

²¹ مېنى سۆيگەنلەرگە بايلىق بېرىمەن،

ئۇلارنىڭ خەزىنىلىرىنى تولدۇرىمەن.

²² پەرۋەردىگار ۋۇجۇدقا كەلتۈرگەن مېنى ئۆز ئىشلىرىنى باشلىشىدىن بۇرۇنلا،

ھەممە مەۋجۇداتلارنىڭ ھېچ نېمىنى يارىتىشتىن بۇرۇنلا،

²³ بەرپا بولغانمەن ئەلمىساقتىلا، ئەزەلدىن تارتىپلا،

يەر - زېمىن تېخى يارىتىلمىستىلا.

²⁴ تۆرەلگەنمەن دېڭىز - ئوكيانلار يوقتىلا،

بۇلاقلار كۆز ئاچماستىلا،

²⁵ تۆرەلگەنمەن ئېگىز تاغلار شەكىللەنمەستىلا،

تۆپىلىكلەر پەيدا بولماستىلا،

²⁶ خۇدا بىپايان زېمىن، كەڭ دالىلارنى ياراتماستىلا،

زېمىندىكى توپا - چاڭلار تېخى مەۋجۇت بولماستىلا.

پەند - نەسەھەتلەر

²⁷ ئۇ يەردە ئىدىم خۇدا ئاسماننى ئورناتقىنىدا،
 دېڭىز يۈزىگە ئۇپۇق سىزىقنى سىزغىنىدا،
²⁸ ئاسمانغا بۇلۇتلارنى ئورۇنلاشتۇرغىنىدا،
 دېڭىز - ئوكيانلارنى سۇ بىلەن تولدۇرغىنىدا،
²⁹ ئۇ سۇلار تاشمىسۇن دەپ، ئەمىر قىلىپ دېڭىزغا چەك قويغىنىدا،
 يەر - زېمىننىڭ ئۇلىنى بەلگىلىگىنىدە.
³⁰ مەن ئۇنىڭ يېنىدىكى ئۇستا ھۈنەرۋەن ئىدىم.
 ھەر كۈنى مەن ئۇنىڭ خۇشاللىقى ئىدىم،
 مەنمۇ ھەردائىم ئۇنىڭ ھۇزۇرىدا شادلىناتتىم.
³¹ ئۇ ياراتقان پۈتكۈل ئالەم ئۈچۈن شادلىناتتىم.
 دۇنيادىكى ئىنسانلاردىن سۆيۈنەتتىم.

³² ئەمدى ماڭا قۇلاق سېلىڭلار، ئەي ئوغۇللار،
 نەقەدەر بەختلىكتۇر يولۇمنى تۇتقانلار!
³³ تەلىم - تەربىيەمگە قۇلاق سېلىپ، ئەقىل تېپىڭلار،
 ئۇلارغا بېپەرۋالىق قىلماڭلار.
³⁴ نەقەدەر بەختلىكتۇر ئىشىك ئالدىمدىن كەتمەي ھەر كۈنى،
 بوسۇغامدا كۈتۈپ سۆزۈمنى ئاڭلايدىغان كىشى!
³⁵ چۈنكى مېنى تاپقانلار ھاياتلىقنى تاپار.
 پەرۋەردىگارنىڭ رازىلىقىغا ئىگە بولار.
³⁶ ئۆزى زىيان تارتار مېنى قولدىن بېرىپ قويغانلار،
 ئۆلۈمنى ياخشى كۆرگەنلەردۇر مېنى يامان كۆرگەنلەر.

9 - باب

دانالىقنىڭ چاقىرىقى

¹ سالىدى دانالىق بىر ئۆي ئۆزىگە،

پەند - نەسھەتلەر

ئورناتتى يەتتە تۇۋرۇك ئۇنىڭغا.

² سويۇپ مال، تەييارلاپ شارابنى،

يايدى ئۇ داستىخنىنى.

³ ئەۋەتتى دېدەكلىرىنى ئۆز زىياپىتىگە چاقىرىشقا،

تۇرغۇزدى شەھەرنىڭ ئەڭ ئېگىز جايلىرىدا:

⁴ «ئەي ساددىلار، بۇ يەرگە كېلىڭلار!» دەپ چاقىرغۇزدى،

ئەقىلسىزلەرگە ئۇ مۇنداق ئېيتتى:

⁵ «ئەتكەن غزايىمغا ئېغىز تېگىڭلار،

تەييارلىغان شارابىمنى ئىچىڭلار.

⁶ نادانلىق يولىنى تاشلاڭلار، بەختلىك ياشايسىلەر شۇندا،

مېڭىڭلار ئاقىللىق يولىدا».

⁷ كىمكى تەنبىھلىسە مازاق قىلغۇچىلارنى، ئۇچىر ئاھانەتكە،

ئەيىبلىسە رەزىللەرنى، قالار ھاقارەتكە.

⁸ ئەيىبلىمە مازاق قىلغۇچىلارنى، بولمىسا ساڭا ئۆچ بولۇپ قالار،

گەر ئەيىبلىسەڭ دانالارنى، سۆيەر سېنى ئۇلار.

⁹ تەلىم بەرسەڭ داناغا، زىيادە بولار ئۇنىڭ ئەقلى،

ئۆگەتسەڭ ھەققانىي ئادەمگە، ئاشار ئۇنىڭ بىلىمى.

¹⁰ پەرۋەردىگاردىن ئەيىمنىش دانالىقنىڭ باشلىنىشىدۇر.

بىردىنبىر مۇقەددەس بولغۇچىنى بىلىشنىڭ ئۆزى ئەقىل - ئىدراكتۇر.

¹¹ ماڭا ئەگەشسەڭ، ئۆمرۈڭ ئۇزۇن بولار.

يېشىڭغا ياش قوشۇلار.

¹² دانا بولساڭ، ئۆزۈڭ كۆرسەن پايدىسىنى،

مازاق قىلساڭ، ئۆزۈڭ تارتىسەن زىيىنىنى.

پەند - نەسھەتلەر

نادانلىقنىڭ چاقىرىقى

¹³ نادانلىق ئوخشار بىشەم ۋە ھېچنېمىگە قارىمايدىغان كالۋا خوتۇنغا،

¹⁴ ئولتۇرۇپ ئۇ ئۆيىنىڭ ئىشىكى ئالدىدا،

شەھەرنىڭ ئەڭ ئېگىز جايىدا،

¹⁵ يېنىدىن ئۆتۈپ، تۈز يولدا كېتىۋاتقانلارغا توۋلىدى:

¹⁶ «ئەي ساددىلار، بۇ يەرگە كېلىڭلار!» دەپ چاقىردى،

ئەقىلسىز لەرگە ھەم مۇنداق ئېيتتى:

¹⁷ «ئوغرىلاپ ئىچكەن سۇ تاتلىقتۇر،

يوشۇرۇپ يېگەن نان تەملىكتۇر».

¹⁸ بىراق، بىلمەس ئاڭلىغۇچىلار ئۇ يەرنىڭ ئەرۋاھلار ماكانى ئىكەنلىكىنى،

ئۆيىگە چاقىرىلغانلارنىڭ گۆرگە كىرىپ بولغانلىقىنى.

10 - باب

سۇلايمان پادىشاھنىڭ پەند - نەسھەتلىرى

¹ سۇلايمان پادىشاھنىڭ پەند - نەسھەتلىرى:

دانا ئوغۇل شاداندۇرار ئاتىسىنى،

نادان ئوغۇل قايغۇغا سالار ئانىسىنى.

² پايدا بەرمەس ھارام بايلىق،

ئۆلۈمدىن قۇتۇلدۇرار ھەققانىيلىق.

³ ئاچ قويماس خۇدا ھەققانىيلارنى،

ئەمەلگە ئاشۇرماس يامانلارنىڭ ئارزۇسىنى.

پەند - نەسەھەتلەر

⁴ نامرات بولار قول قوشتۇرۇپ ئولتۇرغانلار،
بايلىق كەلتۈرەر ئۆز قولى بىلەن ئىشچانلار.

⁵ ئەقىل - ئىدراكلق ئوغۇلدۇر ھوسۇلنى ۋاقتىدا يىغقان،
ئۇياتقا قالدۇرىدىغان ئوغۇلدۇر ئورما مەزگىلدە ئۇخلىغان.

⁶ بەرىكەت ھەققانىيلارنىڭ بېشىغا ياغار،
زوراۋانلىقنى يامانلارنىڭ سۆزلىرى يوشۇرار.

⁷ ھەققانىيلار مۇبارەك ئەسلىمىلەر قالدۇرار.
يامانلارنىڭ نامى تېزلا ئۇنتۇلۇپ قالار.

⁸ قەلبىدە دانالىق بولغان نەسەھەتنى قوبۇل قىلار،
ئەخمەقلەرچە سۆزلىگەن بالاغا قالار.

⁹ دىيانەت يولىدا ماڭغاننىڭ قەدىمى بخەتەردۇر،
ئەگرى يولىدا يۈرگەننىڭ قۇيرۇقى بىر تۇتامدۇر.

¹⁰ غەرەزلىك كۆز قىسقان غەم - قايغۇنى كەلتۈرۈپ چىقىرار،
ئەخمەقلەرچە سۆزلىگەن بالادا قالار.

¹¹ ھاياتلىق بۇلىقدۇر ھەققانىينىڭ سۆزى،
يوشۇرار زوراۋانلىقنى يامانلارنىڭ تىلى.

¹² ئۆچمەنلىك جېدەل - ماجىرا قوزغار،
مېھىر - مۇھەببەت بارلىق گۇناھلارنى ياپار.

پەند - نەسھەتلەر

¹³ ئاقلنىڭ لەۋلىرىدىن دانالىق تامار،
ئەقىلسىزنىڭ دۈمبىسىگە دەررە تەييار تۇرار.

¹⁴ دانالار بىلىمنى ئىچىدە ساقلا،
ئەخمەقنىڭ تىلى ھالاكەت چاقىرار.

¹⁵ بايلارنىڭ مەزمۇت قورغىنىدۇر ئۆز بايلىقى.
نامراتلارنىڭ ھالاكتىدۇر ئۆز يوقسۇزلۇقى.

¹⁶ ھاياتلىقتۇر ھەققانىيىنىڭ ئېرىشكىنى،
گۇناھتۇر رەزىلىنىڭ تاپقىنى.

¹⁷ تەربىيىنى قوبۇل قىلغۇچى ھاياتلىق يولىدىدۇر،
تەنبەھنى رەت قىلغۇچى يولدىن ئازغان كىشىدۇر.

¹⁸ ئۆچمەنلىكىنى يوشۇرغۇچىنىڭ سۆزى يالغان.
ئەخمەقتۇر باشقىلارغا تۆھمەت چاپلىغان.

¹⁹ گۇناھتىن خالىي بولماس كۆپ سۆزلەيدىغان،
دانادۇر تىلىنى تارتقان.

²⁰ ساپ كۈمۈشتۇر ھەققانىيىنىڭ لەۋزى،
ئەرزىمەستۇر يامانلارنىڭ كۆڭلى.

²¹ ھەققانىيىنىڭ سۆزى كۆپكە ئوزۇق بولار،
ئەخمەقلەر ئەقىلسىزلىقىدىن ھالاك بولار.

پەند - نەسھەتلەر

²² بايلىق كەلتۈرەر پەرۋەردىگارنىڭ بەرىكىتى،
قوشماس بۇ بايلىققا دەرد - ئەلەمنى.

²³ ھۇزۇرلىنار ئەقىلسىز يامانلىق قىلغىنىدىن،
زوقلىنار ئاقىل دانالىق ئىشىدىن.

²⁴ ياماننىڭ قورققىنى ئۇنىڭ بېشىغا چۈشەر،
ھەققانىيلارنىڭ ئارزۇسى ئەمەلگە ئاشار.

²⁵ قۇيۇندىن كېيىن يامان ئادەم يوقىلار،
ھەققانىي ئادەم مەڭگۈلۈك ئۆلدەك مەزمۇت قالار.

²⁶ سىركە چىشىنى، تۈتۈن كۆزنى ئېچىشتۇرار،
ھۇرۇن ئۆزىنى ئىشقا سالغۇچىنى ئاۋارە قىلار.

²⁷ ئۇزارتار پەرۋەردىگاردىن ئەيىمىنىش ئۆمۈرنى،
قىسقا بولار يامانلارنىڭ ئۆمرى.

²⁸ شادلىق ئېلىپ كېلەر ھەققانىيلارنىڭ ئۈمىدى،
يوققا چىقار يامانلارنىڭ كۈتكىنى.

²⁹ پەرۋەردىگارنىڭ يولى دىيانەتلىكلەر ئۈچۈن باشپاناھدۇر،
يامانلىق قىلغۇچىلار ئۈچۈن ھالاكەتتۇر.

³⁰ مۇستەھكەم تۇرار ھەققانىي ئادەم ئۆز ئورنىدا،
ئۇزۇن تۇرالماس يامانلار زېمىندا.

پەند - نەسەھەتلەر

³¹ ھەققانىيىنىڭ ئاغزىدىن دانالىق تۆكۈلەر،
يالغان سۆزلەيدىغان تىل كېسىلەر.

³² ھەققانىيىنىڭ سۆزى كىشىلەرگە ياقار،
يامانلارنىڭ ئاغزىدىن قۇۋلۇق - شۇملۇق چىقار.

11 - باب

¹ پەرۋەردىگار يىرگىنەر مەككەرنىڭ تارازسىدىن،
خۇرسەن بولار ھەققانىيىنىڭ تارازا تېشىدىن.

² تەكەببۇرلۇق كەينىدىن كېلەر شەرمەندىلىك،
ھەمراھ بولار كەمتەرلىككە دانالىق.

³ يېتەكلەر دۇرۇسلارنى دىيانەتلىكى،
ۋەيران قىلار كاززاپلارنى ئۆز ھىيلىگەرلىكى.

⁴ مال - دۇنيانىڭ پايدىسى بولماس خۇدا غەزەپكە كەلگەن كۈنى،
ھەققانىيلىق بولسا ئۆلۈمدىن قۇتقۇزار ئادەمنى.

⁵ دىيانەتلىك كىشىنىڭ ھەققانىيلىقى ئۇنىڭ يولىنى ئوچۇق قىلار،
يامان ئادەم ئۆز يامانلىقىدىن يىقىلار.

⁶ دۇرۇسلارنى ھەققانىيلىقى قۇتقۇزار،
ساتقۇنلار ئۆز نەپسىدىن تۇتۇلار.

⁷ ئۆلسە يامان ئادەم، ئارزۇسى يوققا چىقار،
باي بولۇش ئۈمىدى كۆپۈككە ئايلىنار.

پەند - نەسەھەتلەر

⁸ ھەققانىي كىشى كۈلپەتتىن قۇتۇلدۇرۇلار،
يامان ئادەم ئەكسىچە كۈلپەتكە دۇچار بولار.

⁹ خۇداسىزىلار يېقىننى تىلى بىلەن ھالاک قىلار،
ھەققانىيلار بىلىمى بىلەن قۇتقۇزۇلار.
¹⁰ ئەل - يۇرت شاد بولار، ھەققانىيلار روناق تاپسا،
تەنتەنە قىلار، يامانلار ھالاک بولسا.

¹¹ ئەل - يۇرت گۈللەپ ياشىنار دۇرۇسلارنىڭ بەرىكەت تىلەشلىرىدىن،
خاراب بولار يامانلارنىڭ تىلىدىن.

¹² ئەقىلسىز كەمستەر يېقىننى،
سۈكۈت قىلار ئەقىل ئىگىسى.

¹³ چېقىمچى ئاشكارىلار مەخپىيەتلىكنى،
ئىشەنچلىك كىشى چىڭ ساقلاش سىرنى.

¹⁴ ئەل ۋەيران بولار، مەسلىھەتسىز بولسا،
غەلبە قىلار مەسلىھەتچىلەر كۆپ بولسا.

¹⁵ كۆپ زىيان تارتار ياتقا كېپىل بولغۇچى،
ئامان بولار كېپىللىكتىن باش تارتقۇچى.

¹⁶ سازاۋەر بولار لاتاپەتلىك ئايال ھۆرمەتكە،
پەقەت ئىگە بولار زوراۋانلار بايلىققا.

¹⁷ كەلتۈرەر رەھىمدىل ئۆزىگە پايدا،
ئۇچرىتار رەھىمسىز ئۆزىنى زىيانغا.

پەند - نەسھەتلەر

¹⁸ كۆبۈكتەك بولار يامانلارنىڭ تاپقىنى.
چوقۇم ئىنئام ئالار ھەققانىيلىق ئۇرۇقىنى چاچقۇچى.

¹⁹ ھاياتلىققا ئېرىشەر چىن ھەققانىي كىشى،
ئۆلۈمگە يۈزلىنەر يامانلىقنى قوغلاشقۇچى.

²⁰ پەرۋەردىگار يىرگىنەر كۆڭلى ئەگرىلەردىن،
خۇرسەن بولار يولى دىيانەتلىكلەردىن.

²¹ سۆزسىزكى، يامانلار چوقۇم جازالىنار،
ھەققانىيلارنىڭ ئەۋلادى قۇتقۇزۇلار.

²² ھۆسنى بار ئەقلى يوق خوتۇن ئوخشار،
چوشقا تۇمشۇقغا ئېسىلغان ئالتۇن ھالقىغا.

²³ ياخشىلىققا باشلار ھەققانىيلارنىڭ ئارزۇسى،
غەزەپ - نەپرەتتە قالدۇرار يامانلارنىڭ كۈتكىنى.

²⁴ بىرى سېخىي بولۇپ، بايلىقى يەنىلا ئاشار،
يەنە بىرى بېخىل بولۇپ ئەكسىچە نامراتلىشار.

²⁵ روناق تاپار مەردلەر،
سۇ بەرگەنلەرگە سۇ بېرىلەر.

²⁶ قالار ئاشلىقنى ۋاقتىدا ساتمىغانلار خەلقنىڭ لەنتىگە،
بەرىكەت تىلىنەر ئاشلىقنى ۋاقتىدا سېتىپ بەرگەنلەرگە.

پەند - نەسەھەتلەر

²⁷ ياخشىلىق قىلىشقا ئىنتىلگۈچى كۆرەر ياخشىلىق،
يامانلىق قىلىشنى كۆزلىگۈچىگە كېلەر يامانلىق.

²⁸ يىقىلىپ چۈشەر مال - دۇنياسىغا تايانغانلار،
ئەتىيازنىڭ بىخىدەك كۆكلەر ھەققانىيلار.

²⁹ مىراس ئالاماس ئۆيىدىكىلەرگە كۈلپەت كەلتۈرگۈچى،
دانانىڭ چاكىرى بولۇپ قالار ئەقىلسىز كىشى.

³⁰ ھاياتلىق دەرىخىدۇر ھەققانىينىڭ مېۋىسى،
ئاقلىدۇر كىشىلەرنىڭ قەلبىنى ئۇتقۇچى.

³¹ سەۋەنلىكلىرى ئۈچۈن بۇ دۇنيادا جازالانغان تۇرسا ھەققانىيلار،
يامانلار بىلەن گۇناھكارلارنىڭ ئاقىۋىتى نېمە بولار؟

12 - باب

¹ تەربىيىنى سۆيگەن بىلىمنى سۆيگۈچىدۇر.
تەنبەنى ئۆچ كۆرگەن ھاماقەتتۇر.

² ياخشى ئادەم پەرۋەردىگارنىڭ شاپائىتىگە مۇيەسسەر بولار،
بەتئىيەت ئادەمنى پەرۋەردىگار جازاغا ھۆكۈم قىلار.

³ ئادەم يامانلىق قىلىپ ئامان بولماس،
ھەققانىيلارنىڭ يىلتىزى قومۇرۇلماس.

پەند - نەسەھەتلەر

⁴ پەزىلەتلىك ئايال ئېرىنىڭ تاجدۇر،
شەرمەندە خوتۇن ئېرىنىڭ كۈچىنى خوراتقۇچىدۇر.

⁵ ھەققانىيلارنىڭ ئويللىرى ئادىللىقتۇر،
يامانلارنىڭ مەسلىھىتى مەككارلىقتۇر.

⁶ قان تۆكىدىغان تۇزاق تۇر يامانلارنىڭ تىلى،
ئادەمنى تۇزاقىن قۇتقۇزار ھەققانىيلارنىڭ سۆزى.

⁷ يامانلار ۋەيران قىلىنىپ يوقىلار،
ھەققانىيلارنىڭ ئۆيى مەزمۇت تۇرار.

⁸ ئەقىل - ئىدىرىكىگە قاراپ ئادەم ماختاشقا سازاۋەر بولار،
ئەگرى ئوي - پىكىرلىك كىشى كۆزگە ئىلىنماي قالار.

⁹ ئېتىبارسىز قارالسۇمۇ چاكار ياللىغان كىشى،
ئۆزىنى چوڭ تۇتۇپ نانغا زار بولغۇچىدىن ياخشى.

¹⁰ ھەققانىي ئادەم ئۆز مال - ۋارىنىنى ئاسرىماي قالماس،
يامان ئادەمنىڭ «رەھىمدىللىكى» زالىملىقتۇر خالاس.

¹¹ يېرىگە ئىشلىگەننىڭ قورسىقى توق.
قۇرۇق خىيال سۈرگەننىڭ ئەقلى يوق.

¹² كۆز قىزارتار رەزىلىنىڭ ئولجىسىغا يامانلار،
يىلتىز تارتىپ مېۋە بېرەر ھەققانىيلار.

پەند - نەسەھەتلەر

¹³ يامان كىشى ئۆز ئاغزىنىڭ گۇناھىدىن تۇتۇلار،
ھەققانىي ئادەم مۇشكۈللۈكتىن قۇتۇلار.

¹⁴ ئادەم ياخشى سۆزى بىلەن ياخشىلىق تاپار،
مېھنىتى بىلەن ئىنئامغا سازاۋەر بولار.

¹⁵ ئەخمەقنىڭ يولى ئۆز نەزىرىدە توغرىدۇر،
نەسەھەتكە قۇلاق سالغۇچى دانادۇر.

¹⁶ تېزلا بىلىنەر كەلسە ئەخمەقنىڭ ئاچچىقى،
ھاقارەتكە ئۇچرىغاندا زېرەك چاندۇرماس ئىنكاسىنى.

¹⁷ بىلدۈرەر ھەق سۆزلىگۈچى ئادىللىقنى،
يالغان گۇۋاھلىق بەرگۈچى ساختىلىقنى.

¹⁸ ئويلىمايلا قىلغان سۆز قىلچىتەك تىقىلار،
دانالارنىڭ سۆزى داۋا بولار.

¹⁹ راست گەپ مەڭگۈ پۇت ترەپ تۇرار،
يالغان گەپ بىردەملىك بولار.

²⁰ يامان نىيەتلىك كىشىنىڭ كۆڭلىدە ھىيلىگەرلىك بولار.
تىنچ - ئامانلىقنى دەۋەت قىلغۇچىلار خۇشاللىق تاپار.

²¹ ھەققانىي ئادەمنىڭ بېشىغا ھېچ كۈلپەت چۈشمەس،
رەزىللەر بەختسىزلىكتىن قۇتۇلالماس.

پەند - نەسھەتلەر

²² پەرۋەردىگار يىرگىنەر يالغان سۆزلەردىن،
خۇرسەن بولار سۆز - ھەرىكىتى سەممىي بولغانلاردىن.

²³ بىلىندۇرمەس زېرەكلەر ئۆز بىلىمنى،
ئاشكارىلار ئەخمەقلەر ئۆزىنىڭ نادانلىقىنى.

²⁴ تىرىشچان قول ھوقۇق تۇتار،
ھۇرۇن ئالۋانغا تۇتۇلار.

²⁵ مۈكچەيتەر غەم - ئەندىشە كىشىنى،
خۇش قىلار بىر ئېغىز ياخشى سۆز ئادەمنى.

²⁶ ھەققانىيلار يېقىنىغا يول كۆرسىتەر،
يامانلارنىڭ يولى ئۆزلىرىنى ئازدۇرار.

²⁷ ھۇرۇن ھەتتا ئېرىنەر پىشۇرۇشقا ئوۋلىغان ئوۋنى،
تىرىشچانلىق بولسا ئادەمنىڭ قىممەتلىك بايلىقى.

²⁸ ھەققانىيلارنىڭ يولىدا ھاياتلىق باردۇر،
بۇ يول ئۆلۈمگە يېتەكلىمەيدىغان يولدۇر.

13 - باب

¹ دانا ئوغۇل ئاتىسىنىڭ تەربىيىسىگە كۆڭۈل قويار،
مەسخىرە قىلغۇچى تەنبىھتىن ئۆزىنى تارتار.

پەند - نەسەھەتلەر

² ياخشى ئادەم ئۆز سۆزىدىن ياخشىلىق تاپار،
خائىنلار زوراۋانلىقنىڭ كويىدا بولار.

³ ئاغزى چىڭ جېنىنى ساقلاپ قالار،
ئاغزى ئىتتىك ھالاكەتكە يۈز تۇتار.

⁴ ئېرىشەلمەس ھۇرۇنلار كۆڭلى خالىغان ھەر قانداق نەرسىگە،
ئېرىشەر تىرىشچانلار بارلىق ئارزۇسىغا.

⁵ يالغانچىلىقتىن يىرگىنەر ھەققانىيلار،
ئۇياتسىزلىق قىلىپ شەرمەندە بولار يامانلار.

⁶ ئادىللىق قوغدار ھەققانىينى،
رەزىللىك يىقتار گۇناھكارنى.

⁷ بەزىلەر باي كۆرسىتەر ئۆزىنى، لېكىن بۇ قۇرۇق سۆلەتتۇر،
بەزىلەر يوقسۇل كۆرسىتەر ئۆزىنى، ئەمما كاتتا بايلاردۇر.

⁸ بايلىق باينىڭ جېنىغا تۆلەم بولار.
يوقسۇل تەھدىتتىن خالىي بولار.

⁹ پارلاپ تۇرار ھەققانىينىڭ نۇرى،
ئۆچۈرۈلەر ياماننىڭ چىرىغى.

¹⁰ چىقار پەقەت جېدەل - ماجىرا كىبىرلىكتىن،
تېپىلار دانالىق نەسەھەت ئاڭلايدىغانلاردىن.

¹¹ ئاسان ئېرىشكەن بايلىق بەرىكەتسىز بولار،
مېھنەت قىلىپ تاپقىنى بەرىكەتلىك بولار.

پەند - نەسەھەتلەر

¹² ئۇزاققا سوزۇلغان ئۈمد كۆكۈلنى يېرىم قىلار،
ئارزۇسىغا يەتمەك خۇددى ھاياتلىق دەرىخىگە ئېرىشكەندەك بولار.

¹³ خۇدانىڭ سۆزىگە سەل قارىغۇچى ئۆزىگە ھالاكەت كەلتۈرەر،
ئۇنىڭ ئەمرلىرىگە ئەمەل قىلغان تارتۇققا ئېرىشەر.

¹⁴ ھاياتلىق بۇلىقدۇر دانالارنىڭ تەلىمى،
ئۇ ئەجەل تۇزىقىدىن خالاس قىلىدۇ ئادەمنى.

¹⁵ ئەقىل - ئىدراك ھىممەت تاپقۇزار،
خائىننىڭ يولى مۇشەققەتلىك بولار.

¹⁶ زېرەك بىلىمگە تايىنىپ ئىش قىلار،
ھاماقەت ئۆز نادانلىقىنى ئاشكارىلار.

¹⁷ دۇچار بولار بالاغا يامان ئەلچى،
ئېلىپ كېلەر شىپالىق سادىق ئەلچى.

¹⁸ تەربىيىنى رەت قىلغۇچى نامراتلىشىپ ئۇياتقا قالار،
تەنبەھنى قوبۇل قىلغۇچى ئىززەتكە ئىگە بولار.

¹⁹ ئەمەلگە ئاشقان ئارزۇ شېرىندۇر كىشىگە،
يامانلىقىنى تاشلاش يىرگىنچلىكتۇر ھاماقەتكە.

²⁰ دانالار بىلەن بىللە يۈرگەن دانالار،
ھاماقەتلەرگە ھەمراھ بولغان زىيانغا ئۇچرار.

پەند - نەسەھەتلەر

²¹ گۇناھكارلارنىڭ كەينىدىن بالا قوغلىش،
ھەققانىيلار ياخشى ئىنئام ئالار.

²² ياخشى ئادەم مېراس قالدۇرار ئەۋلادلىرىغا،
گۇناھكارلارنىڭ مال - دۇنيالىرى قالار ھەققانىيلارغا.

²³ يوقسۇلنىڭ بوز يېرى تېرىلىشى بىلەن مول ھوسۇل بېرەر،
بىراق ئادالەتسىزلىك تۈپەيلىدىن تارتىۋېلىنار.

²⁴ ئوغلدىن تاياقنى ئايسا، ئۇنى ئۆچ كۆرگەنلىك بولار،
ئوغلنى سۆيسە، دەل ۋاقتىدا ئۇنىڭغا تەربىيە قىلار.

²⁵ ھەققانىي ئادەم توغۇچە غىزالىنار،
ياماننىڭ قورسىقى ئاچلىقتا تارتىشار.

14 - باب

¹ ئاقىل ئايال ئائىلىسىنى روناق تاپقۇزار،
ئەخمەق ئايال ئۆز قولى بىلەن ئائىلىسىنى بۇزار.

² پەرۋەردىگار دىن ئەيمىنەر توغرا يولدا ماڭغۇچى،
كۆزگە ئىلماس ئۇنى ئەگرى يولدا يۈرگۈچى.

³ توقماق بولار ئۆزىگە ئەخمەقنىڭ تەكەببۇر ئاغزى،
ئۆزىنى قوغدار ئاقىلنىڭ تىلى.

پەند - نەسھەتلەر

⁴ ئۆكۈزۈڭ بولمىغاندا ئوقۇر قۇرۇق تۇرار،
لېكىن ئۆكۈزنىڭ كۈچى بىلەن مول ھوسۇل بولار.

⁵ ئاغزىدىن يالغان سۆز چىقماس سادىق گۇۋاھچىنىڭ،
تىنىقىدىن يالغانچىلىق چىقىپ تۇرار ساختا گۇۋاھچىنىڭ.

⁶ مازاق قىلغۇچىنىڭ دانالىقىنى ئىزدىشى بېھۇددۇر،
ئاقىلغا بىلىم ئېلىش ئاساندۇر.

⁷ نېرى تۇت ئۆزۈڭنى ئەخمەقتىن،
ئاللايمىسەن نە بىلىم ئۇنىڭ لەۋزىدىن.

⁸ زېرەكنىڭ دانالىقى ئۆز يولىنى چۈشەنگەنلىكىدە،
ئەخمەقلەرنىڭ ئەقىلسىزلىقى ئالدامچىلىق قىلىشىدا.

⁹ مەسخىرىلىك كۈلەر ئەخمەقلەر گۇناھقا،
كەڭچىلىك بولار ھەققانىيلارنىڭ ئارىسىدا.

¹⁰ يۈرەك ئۆز دەردىنى ئۆزىلا بىلىدۇ،
خۇشاللىقىغىمۇ باشقىلار شېرىك بولالمايدۇ.

¹¹ ئۆيى ۋەيران بولار ياماننىڭ،
گۈللەپ ياشنار ھەققانىينىڭ.

¹² بەزى يوللار توغرىدەك كۆرۈنەر كىشىگە،
لېكىن ئاخىرى ئېلىپ بارار ئۆلۈمگە.

پەند - نەسھەتلەر

¹³ بەزىدە كۈلۈپ تۇرسىمۇ، ئازاب يۈرەكنى ئاغرىتار،
خۇشاللىق بەزىدە غەم - قايغۇ بىلەن ئاخىرلىشار.

¹⁴ يولدىن چىققانلار تېگىشلىك جازا تارتار.
ياخشى ئادەم ياخشىلىقىدىن تارتۇقلىنار.

¹⁵ گۈل كىشى ئىشىنىپ كېتەر ھەممە گەپكە،
زېرەك ئادەم ئويلىنار ھەر قەدەمدە.

¹⁶ دانا ئېھتىياتچان بولۇپ، يامانلىقتىن نېرى تۇرار،
ئەقىلسىز بەگباش بولۇپ، بىپەرۋالىق قىلار.

¹⁷ مېجەزى ئىتتىك ئادەم ئەخمىقانه ئىش قىلار،
بەتنىيەت نەپرەتكە قالار.

¹⁸ گۈل ئادەملەرگە ئەخمەقلىق مىراس قالار،
زېرەكلەرگە بىلىم تاج بولۇپ تاقىلار.

¹⁹ باش ئېگەر يامانلار ياخشىلارنىڭ ئالدىدا،
رەزىللەر ھەققانىيىنىڭ دەرۋازىسى ئالدىدا.

²⁰ نامراتقا يېقىنىمۇ ئۆچ بولار ھەتتا،
دوست تارتىدىغانلار كۆپ بولار بايغا.

²¹ يېقىنىنى پەس كۆرگەن گۇناھكار دۇر،
ھاجەتمەنلەرگە رەھىم قىلغان بەختلىكتۇر.

پەند - نەسەھەتلەر

²² بەرھەق، يامان نىيەتلىك يولدىن ئادىشار،
ياخشى نىيەتلىك مۇھەببەت ۋە سادىقلىقنى تاپار.

²³ كېلەر ھەربىر مېھنەتتىن پايدا،
قالدۇرار قۇرۇق پاراڭ ئادەمنى موھتاجلىقتا.

²⁴ ئاقلىنىڭ ئېرىشكەن بايلىقى ئۇنىڭ شۆھرەت تاجىدۇر،
نادانلىقىدىن ئەخمەققە پەقەت نادانلىق قالدۇر.

²⁵ قۇتقۇزار كىشىلەرنىڭ ھاياتىنى چىن گۇۋاھلىق بەرگۈچى،
خائىنلىق قىلار تىنىقىدىن يالغانچىلىق چىقىپ تۇرغۇچى.

²⁶ پەرۋەردىگار دىن ئەيمەنگۈچىنىڭ يۈلەنچۈكى بار،
ئۇنىڭ بالىلىرىمۇ ھىمايىگە ئىگە بولار.

²⁷ پەرۋەردىگار دىن ئەيمىنىش بۇلىقىدۇر ھاياتلىقنىڭ،
كىشىنى خالىي قىلار تۇزىقىدىن ئۆلۈمنىڭ.

²⁸ پادىشاھنىڭ شان - شەرىپى پۇقراسىنىڭ كۆپ بولۇشىدىن،
ھۆكۈمدارنىڭ ھالاكىتى پۇقراسىنىڭ يوق بولۇشىدىن.

²⁹ ئەقىل - ئىدراكقا ئىگە ئېغىر - بېسىق كىشى،
ئاشكارىلار ئەخمەقلىقنى چىچىلغاق كىشى.

³⁰ تەننىڭ ساغلاملىقىدۇر كۆڭۈل خاتىرجەملىكى،
چىرىتار ھەسەتخورلۇق سۆڭەكنى.

پەند - نەسەھەتلەر

³¹ كەمبەغەلنى ئەزگەنلىك ئۇنىڭ ياراتقۇچىسىغا ھاقارەت كەلتۈرگەنلىكتۇر، ھاجەتمەنگە شاپائەت قىلغانلىق ئۇنىڭ ياراتقۇچىسىنى ئۇلۇغلىغانلىقتۇر.

³² يامان يامانلىقى تۈپەيلىدىن يىقىلار، ھەققانىي سەكراتتا ياتقاندېمۇ باشپاناھغا ئۆزىنى تاپشۇرار.

³³ ئالار دانالىق ئاقلىنىڭ كۆڭلىدە چوڭقۇر ئورۇنى، بىلدۈرەر ئەخمەقلەرنىڭ ئارىسىدىمۇ ئۆزىنى.

³⁴ كۆتۈرەر ھەققانىيەت خەلقنىڭ ئابروىنى، نومۇسقا قالدۇرار گۇناھ ھەرقانداق ئەلنى.

³⁵ چېچەن ئەمەلدارغا ياغار پادشاھنىڭ ئىلتىپاتى، شەرمەندە ئەمەلدارغا بولسا ئۇنىڭ غەزىپى.

15 - باب

¹ مۇلايىم جاۋاب باسار غەزەپنى، قوپال سۆز قوزغار ئاچچىقنى.

² دانالارنىڭ سۆزى بىلىمگە جەلپ قىلار، ئەخمەقلەرنىڭ ئاغزىدىن نادانلىق ياغار.

³ ھەر يەرگە چۈشەر پەرۋەردىگارنىڭ نەزىرى، كۈزىتىپ تۇرار ئۇ ياخشى - ياماننى.

پەند - نەسھەتلەر

⁴ ھاياتلىق دەرىخىدۇر مۇلايىم تىل،
كىشىنىڭ روھىنى چۈشۈرەر ھىيلە - مېكرلىك تىل.

⁵ رەت قىلار ئەخمەق ئاتىسىنىڭ تەربىيىسىنى،
زېرەك بولار تەنبەھكە قۇلاق سالغۇچى.

⁶ ئۆيىدە مول بايلىق بولار ھەققانىيىنىڭ،
بالا - قازا ئېلىپ كېلەر تاپقىنى ياماننىڭ.

⁷ بىلىم تارقىتار دانانىڭ تىلى،
ئۇنىڭغا ئوخشىماس ئەقىلسىزنىڭ دىلى.

⁸ پەرۋەردىگارغا يىرگىنچلىكتۇر يامانلارنىڭ قۇربانلىقى،
ئۇنىڭ خۇرسەنلىكىدۇر ئادىللارنىڭ دۇئاسى.

⁹ پەرۋەردىگارغا يىرگىنچلىكتۇر ياماننىڭ يولى،
ياخشى كۆرەر ئۇ ھەققانىيلىقنى ئىزدىگۈچىنى.

¹⁰ دۇچ كېلەر قاتتىق جازاغا توغرا يولنى تاشلىغۇچى،
ھالاک بولار تەنبەھنى رەت قىلغۇچى.

¹¹ پەرۋەردىگارغا ئايان تۇرسا ئۆلۈكلەر ماكانى،
تېخىمۇ ئايان بولماسمۇ ئىنسانلارنىڭ دىلى؟

¹² مەسخىرە قىلغۇچى تەنبەھنى ياقتۇرماس،
دانالارنىڭ ئالدىغا ئۇ بارماس.

پەند - نەسەھەتلەر

¹³ كۆڭۈل شاد بولسا، خۇش چىراي بولار،
قەلب ئازابلانسا، روھى سۇنار.

¹⁴ تەشنا بولار بىلىمگە ئاقىلىنىڭ يۈرىكى،
قانائەت تاپار نادانلىقتىن ئەقىلسىزنىڭ ئاغزى.

¹⁵ كەمبەغەلنىڭ ھەربىر كۈنى مۇشەققەتلىكتۇر،
لېكىن ئۇ كۆڭلىنى شاد تۇتسا دائىما زىياپەتتە بولغاندەكتۇر.

¹⁶ مول بايلىقى بىلەن تەشۋىشتە ئۆتكەندىن،
ئەۋزەلدۇر ئاز دۇنيا بىلەن ئەيمىنىپ ئۆتكەن پەرۋەردىگاردىن.

¹⁷ ئۈچ - ئاداۋەت ئىچىدە بوردىغان مالنىڭ گۆشىنى يېگەندىن كۆرە،
ئەۋزەلدۇر كۆكتات يېگەن مېھىر - مۇھەببەت ئىچىرە.

¹⁸ تېرىككەك جېدەل چىقىرار،
سەۋرچان تالاش - تارتىشلارنى تىنچلاندۇرار.

¹⁹ ھۇرۇننىڭ يولى گويا تىكەنلىك چاتقاللىقتۇر،
دۇرۇسنىڭ يولى بولسا داغدام يولدۇر.

²⁰ شادلاندۇرار ئەقىللىق ئوغۇل ئاتىسىنى،
كەمسىتەر ئەقىلسىز ئانىسىنى.

²¹ ئەخمەقلىقى بىلەن خۇش بولار ئەقلى يوقلار،
توغرا ئىش كۆرەر ئەقىل - ئىدراكلقلار.

پەند - نەسھەتلەر

²² پىلانلار مەغلۇپ بولار مەسلەھەت بولمىغاندا،
مۇۋەپپەقىيەتلىك بولار مەسلەھەتچى كۆپ بولغاندا.

²³ جايدا بېرىلگەن جاۋاب كىشىنى خۇش قىلۇر،
دەل ۋاقتدا قىلغان سۆز نەقەدەر ياخشىدۇر!

²⁴ داناغا ئۇزۇن ئۆمۈر بېغىشلار ھاياتلىق يولى،
ئۆلۈكلەر ماكاندىن يىراقلاشتۇرار ئۇنى.

²⁵ پەرۋەردىگار ۋەيران قىلار تەكەببۇرنىڭ ئۆيىنى،
ساقلاپ قالار تۇل خوتۇننىڭ ئۆيى - زېمىنىنى.

²⁶ پەرۋەردىگارغا يىرگىنچلىكتۇر يامانلارنىڭ ئويى - پىكىرى،
ساپ بىلىنەر ئاق كۆڭۈلنىڭ يېقىملىق سۆزلىرى.

²⁷ ئاچكۆز كىشى ئۆز ئائىلىسىگە كۈلپەت كەلتۈرەر،
پارىخورلۇقتىن نەپرەتلەنگۈچى ئۇزاق ئۆمۈر كۆرەر.

²⁸ ھەققانىي ئادەم ئۆزىنى دەكسەپ سۆزلەر،
يامان ئادەمنىڭ ئاغزىدىن شۇملۇق تۆكۈلەر.

²⁹ پەرۋەردىگار ياماندىن يىراق تۇرار.
ھەققانىيىنىڭ دۇئاسىغا ئۇ قۇلاق سالار.

³⁰ خۇش چىرايى كۆڭۈلنى شادلاندىرار،
خۇش خەۋەر ئۇستىخانغا ئەت قوندۇرار.

پەند - نەسەھەتلەر

³¹ ھاياتلىق بېرىدىغان تەنبىھكە قۇلاق سالغانلار،
دانالار ئارىسىدا ياشار.

³² تەربىيىنى رەت قىلغان ئۆزىنى خار قىلار،
تەنبىھكە قۇلاق سالغان ئەقىل تاپار.

³³ پەرۋەردىگار دىن ئەيمىنىش ئادەمگە دانالىق ئۆگىتەر،
ئىززەت - ھۆرمەتنىڭ ئالدىدا كىچىك پېئىللىق يۈرەر.

16 - باب

¹ كۆڭۈلدىكى ئوي - پىكىرلەر ئىنساندىندۇر،
ئۇنىڭ توغرا جاۋاب بېرىشى خۇدانىڭ ئىلھامىدىندۇر.

² ئىنسان پاك دەپ بىلەر ئۆزىنىڭ قىلغان ھەممە ئىشىنى،
لېكىن پەرۋەردىگار دەڭسەپ كۆرەر ئادەمنىڭ نىيىتى.

³ تاپشۇر قىلماقچى بولغان ئىشلىرىڭنى پەرۋەردىگارغا،
نەتىجىلىك بولار پىلانلىرىڭ شۇندا.

⁴ پەرۋەردىگار بارلىق مەۋجۇداتنى مەقسەتلىك ئورۇنلاشتۇرغاندۇر،
ھەتتا يامانلارنى بالايىئاپەت كۈنىگە قالدۇرغاندۇر.

⁵ پەرۋەردىگارغا يىرگىنچلىكتۇر تەكەببۇرلار،
مۇقەررەركى، جازاسىز قالماس ئۇلار.

پەند - نەسھەتلەر

⁶ ئۆزگەرمەس مۇھەببەت بىلەن گۇناھ كەچۈرۈم قىلىنار،
پەرۋەردىگار دىن ئەيمىنىش ئادەملەرنى يامانلىقتىن خالىي قىلار.

⁷ پەرۋەردىگارنى خۇرسەن قىلسا ئادەمنىڭ تۇتقان يولى،
پەرۋەردىگار ھەتتا ياراشتۇرار دۈشمەنلىرى بىلەن ئۇنى.

⁸ مول بايلىقنى تاپقاندىن ئادالەتسىزلىك بىلەن،
ئەۋزەلدۇر ئاز تاپقان ھەققانىيلىق بىلەن.

⁹ ئىنسان ئۆز يولى ئۈچۈن پىلان تۈزەر كۆڭلىدە،
ئەمما پەرۋەردىگار قارار قىلار ئۇنىڭ قەدىمىگە.

¹⁰ پەرۋەردىگارنىڭ ئىلھامى بار پادىشاھنىڭ قارارىدا،
ئادالەتسىزلىك چىقماس ئۇنىڭ ئاغزىدىن ھۆكۈم چىقارغىنىدا.

¹¹ ئادىل تارازا - مىزانلار خۇداغا خاستۇر،
تارازا تاشلىرىنىڭ ھەممىسى ئۇنىڭ ئىجادىدۇر.

¹² پادىشاھنىڭ يامانلىق قىلىشى ئۆزى ئۈچۈن يىرگىنچلىكتۇر،
چۈنكى تەختنىڭ مەزمۇت تۇرۇشى ھەققانىيەت بىلەندۇر.

¹³ خۇرسەن قىلار توغرا سۆز پادىشاھنى،
سۆيەر ئۇ ھەق سۆزلىگەنلەرنى.

¹⁴ ئۆلۈمنىڭ ئەلچىسىدۇر پادىشاھنىڭ غەزىپى،
بىراق قايتۇرار دانا كىشى ئۇنىڭ غەزىپىنى.

پەند - نەسەھەتلەر

¹⁵ ھايات قېلىشقا نشاندىۇر پادىشاھنىڭ تەبەسسۇمى،
گويا باھاردىكى يامغۇردەكتۇر ئۇنىڭ شەپقىتى.

¹⁶ دانالىققا ئېرىشىش ئالتۇنغا ئېرىشىشتىن كۆپ ئەۋزەلدۇر،
ئەقىل - ئىدراكلىقنى تاللاش كۈمۈشنى تاللاشتىن ئەلدۇر.

¹⁷ توغرا ئادەمنىڭ داغدام يولى يامانلىقتىن يىراقتۇر،
يولغا ئېھتىيات قىلىشنىڭ ئۆزى جېنىنى ساقلاپ قېلىشتۇر.

¹⁸ ئاۋۋال كېلەر تەكەببۇرلۇق ھالاكەتتىن،
ھاكاۋۇرلۇق يىقىلىشتىن.

¹⁹ تەكەببۇرلار بىلەن ھارام ئولجا بۆلۈشكەندىن كۆرە،
ياشاش ئەۋزەلدۇر كەمتەر بولۇپ ئېزىلگەنلەر بىلەن بىللە.

²⁰ روناق تاپار پەرۋەردىگارنىڭ سۆزىگە كۆڭۈل قويغانلار،
بەختلىك بولار ئىشەنچىنى پەرۋەردىگارغا باغلىغانلار.

²¹ كۆڭلىگە دانالىق ئورنىغۇچى پاراسەتلىك دەپ ئاتىلار،
يېقىملىق سۆزلەر تېخىمۇ قايىل قىلارلىق بولار.

²² ئەقىل - ئىدراك ئۆز ئىگىسى ئۈچۈن ھايات بۇلىقدۇر،
ئەخمەقنىڭ ئۆز ئەخمەقلىقى ئېلىپ كېلىدىغىنى جازادۇر.

²³ دانانىڭ قەلبىدىكى دانالىق ئۇنىڭ ئاغزىدىن چىقار،
سۆزلىرى تېخىمۇ قايىل قىلارلىق بولار.

پەند - نەسەھەتلەر

²⁴ يېقىملىق سۆزلەر گويا ھەسەلدۇر،
جانغا راھەت، تەنگە شىپادۇر.

²⁵ بەزى يوللار توغرىدەك كۆرۈنەر كىشىگە،
لېكىن ئاخىرى ئېلىپ بارار ئۆلۈمگە.

²⁶ ئەمگە كىچىنىڭ ئىشتىيى ئۇنى تۇتار ئەمگە ككە،
ئاچ قارنى مەجبۇرلار ئىشلەشكە.

²⁷ قوزغار يامانلىقنى ئۆكتەم كىشى،
ئوخشار لاۋۇلداپ تۇرغان ئوتقا ئۇنىڭ زۇۋانى.

²⁸ جېدەل - ماجىرانى كېڭەيتەر ھىيلىگەرنىڭ سۆزى،
بىر - بىرىدىن ئايرىۋېتەر غەيۋەت يېقىن دوستلارنى.

²⁹ ئېزىقتۇرار زوراۋان كىشى ئۆز يېقىنىنى،
باشلار يامان يولدا مېڭىشقا ئۇنى.

³⁰ كۆز قىسىش بىلەن شۇملۇق ئويلار،
لېۋىنى چىڭ يۇمۇش بىلەن يامانلىقنى ئەمەلگە ئاشۇرار.

³¹ ھەققانىيەت يولىدا ئاقارغان چاچ ھۆرمەت تاجىدۇر.

³² ئەۋزەلدۇر سەۋرچان ئادەم باتۇردىن،
ئۆزىنى تۇتۇۋېلىش شەھەر ئالغاندىن.

³³ چەك ئېتەككە تاشلانغىنى بىلەن،
ھۆكۈم قىلىش پەرۋەردىگاردىندۇر.

پەند - نەسھەتلەر

17 - باب

¹ جېدەل - ماجىراللىق ئۆيدىكى مول داستىخاندىن كۆرە،
بىر بۇردا قۇرۇق نان ئەۋزەلدۇر تىنچ - خاتىرجەملىكتە.

² چېچەن خىزمەتكار خوجايىنىنىڭ يۈزىنى تۆككەن ئوغلىنى باشقۇرۇر،
ئۇنىڭ ئوغۇللىرى قاتارىدا ئوخشاش مىراس ئالار.

³ ئالتۇن - كۈمۈش ئوتتا تاۋلىنار،
ئادەمنىڭ قەلبىنى پەرۋەردىگار سىنار.

⁴ كۆڭۈل قويار قەبىھ سۆزگە يامانلىق قىلغۇچى،
قۇلاق سالار غەيۋەت - شىكايەتكە يالغانچى.

⁵ كەمبەغەلنى مازاق قىلغان ھاقارەت كەلتۈرەر ياراتقۇچىسىغا،
باشقىلارنىڭ بەختسىزلىكىگە شادلانغان چوقۇم دۇچ كېلەر جازاغا.

⁶ تاجدۇر نەۋرىلەر مويىسىپىتلارنىڭ،
پەخرىدۇر ئاتا - ئانىلار پەرزەنتلەرنىڭ.

⁷ ناتىقلىق ئەخمەققە ياراشماس،
يالغان سۆز مۆتىۋەرگە ھېچ قاملاشماس.

⁸ پارا بىر تۇماردۇر ئۇنى بەرگۈچىنىڭ نەزىرىدە،
نەگىلا بارسا ئۇ ئېرىشىدىغاندەك مۇۋەپپەقىيەتكە.

⁹ مۇھەببەتنى چىڭايتار گۇناھنى كەچۈرگۈچى،
يېقىن دوستىدىن ئايرىلار كونا خاماننى سورىغۇچى.

پەند - نەسەھەتلەر

¹⁰ بېرىلگەن بىر ئېغىز تەنبىھ دانغا،
ئۈنۈملۈك بولار ئۇرۇلغان يۈز دەررىدىن نادانغا.

¹¹ كۆزلەر رەزىل پەقەت ئىسيان كۆتۈرۈشنى،
شۇڭا ئەۋەتلەر ئۇنىڭغا رەھىمسىز ئەلچى.

¹² ئۇچراپ قالغاندىن ھاماقەتنىڭ ئەخمەقلىق قىلىشىغا،
ياخشىراق تۇر ئۇچراپ قېلىش كۈچۈكلىرىدىن ئايرىلغان ئېيىققا.

¹³ كىمكى ياخشىلىققا قىلسا يامانلىق،
ئۆيىدىن كەتمەس يامانلىق.

¹⁴ تۈسمىدىكى سۇ تاشقان دەكتۈر جېدەلنىڭ باشلىنىشى،
شۇڭا جېدەل ئەۋجىگە چىقىشتىن ئاۋۋال توختات ئۇنى.

¹⁵ ياماننى ئاقلىغانلىق بىلەن ھەققانىيىنى قارىلىغانلىق،
ھەر ئىككىسى پەرۋەردىگارغا يىرگىنچلىك.

¹⁶ پۇلنىڭ نېمە پايدىسى ئەخمەقنىڭ قولىدىكى؟ سېتىۋالالامتى دانالىقنى؟
پەقەت يوق ئۇنىڭغا ئېرىشىش نىيىتى.

¹⁷ دوست ساڭا مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتەر ھەرقاچان،
قېرىنداش ئېغىر كۈنلەردە ھەمدەم بولۇشقا تۇغۇلغان.

¹⁸ قول بېرىپ ئەقىلسىز كىشى كېپىل بولار ئۆزىگىگە.

پەند - نەسەھەتلەر

¹⁹ گۇناھ قىلىشقا ئامراقتۇر جېدەلخور كىشى،
ئۆز بوسۇغىسىنى ئېگىز قىلغان يىقىلار ئۆزى.

²⁰ كۆرمەس ياخشىلىق نىيىتى يامان،
تارتار ھىيلە - مىكرلىك تىل زىيان.

²¹ ئەخمەقنىڭ ئاتىسى بولۇش قايغۇلۇقتۇر،
ناداننىڭ ئاتىسىنىڭ خۇشاللىقى يوقتۇر.

²² بەخش ئېتەر شاد كۆڭۈل شىپالىقنى،
قۇرۇتار روھى سۇنۇقلۇق يىلىكىنى.

²³ پارا ئالار يەڭ ئىچىدە چىرىك كىشى،
شۇندا بۇرمىلار ئادالەت يولىنى.

²⁴ دانالىق تۇرار ئەقىللىقنىڭ كۆز ئالدىدا،
ئەقىلسىز خىيالىي قارار تۆت ئەتراپقا.

²⁵ ئازابقا سالار ھاماقەت ئوغۇل ئاتىسىنى،
دەرد - ئەلەمگە قويار ئانىسىنى.

²⁶ ناتوغرىدۇر ھەققانىيلارغا جەرىمانە قويۇش،
ئادالەتنى قوللىغىنى ئۈچۈن ئەمەلدارلارنى ئۇرۇش.

²⁷ بىلىملىك كىشى كەم سۆز بولار،
ئەقىل - ئىدراكلىق ئادەم ئېغىر - بېسىق كېلەر.

پەند - نەسھەتلەر

²⁸ ھەتتا ئەخمەقمۇ جىم تۇرۇۋالسا ئاقل ھېسابلىنار،
ئاغزىنى يۇمۇۋالسا پاراسەتلىك كۆرۈنەر.

18 - باب

¹ توپتىن ئايرىلغان ئويلار ھامان ئۆزىنىلا،
قارشى چىقار ئۇ ھەرقانداق دانالىققا.

² ئەخمەق قىزىقماس ئەقىل - ئىدراكقا،
پەقەت قىزىقار ئوي - پىكىرلىرىنى ئېيتىشقا.

³ تەڭ كېلەر يامان كىشى نەپرەت بىلەن،
نومۇس ئىزا - ئاھانەت بىلەن.

⁴ ئادەمنىڭ ئاغزىدىن چىققان سۆزلەر ئوخشار چوڭقۇر سۇغا،
دانالىق ئوخشار بۇلدۇقلاپ تۇرغان بۇلاققا.

⁵ يامانغا يان بېسىپ ھۆكۈمدە،
ھەققانىيىنى ناھەقچىلىققا ئۇچرىتىش ناتوغرا ئەلۋەتتە.

⁶ جېدەل چىقىرار ھاماقەتنىڭ تىلى،
ئۆزىنى تاياققا تۇتۇپ بېرەر ئۇنىڭ ئاغزى.

⁷ ھاماقەتنىڭ ئاغزى ئۆزىگە بالادۇر.
ئۇنىڭ تىلى ئۆز جېنىغا قاپقاندۇر.

پەند - نەسەھەتلەر

⁸ ئوخشار غەيۋەت مەزىلىك تاماققا،
سۆڭىپ كېتەر تەنگە تېزلا.

⁹ كىمكى ھۇرۇن بولسا ئۆز ئىشىدا،
قېرىنداش بولۇر بۇزغۇنچىغا.

¹⁰ مەزمۇت قەلئەدە كىتۇر پەرۋەردىگارنىڭ نامى،
ئامان بولۇر ھەققانىيلار پاناھ تارتىپ ئۇنى.

¹¹ باينىڭ بايلىقى گويا ئۇنىڭ مەزمۇت قورغىندۇر،
ئۇنىڭ خىيالىدا ئۇ ئېگىز سېپىلدە كىتۇر.

¹² ھالاكەتتىن ئىلگىرى ئادەمنىڭ يۈرىكىدە بولۇر تەكەببۇرلۇق.
ئىززەت - ھۆرمەتتىن ئىلگىرى يۈرەر كىچىك پېئىللىق.

¹³ سۆزنى ئاخىرىغىچە ئاڭلىماي تۇرۇپ جاۋاب بەرگەن كىشى،
چاندۇرۇپ ئەخمەقلىقنى، قالدۇرار خىجالەتتە ئۆزىنى.

¹⁴ ئادەم روھى بىلەن بەرداشلىق بېرەر ئاغرىق ئازابغا،
بىراق كىممۇ چىدىيالار روھى سۇنۇقلۇققا؟

¹⁵ بىلىم ئالار ئاقلىنىڭ قەلبى،
بىلىمگە تەلپۈنەر دانانىڭ ئۆزى.

¹⁶ سوۋغات ئاچار كىشىگە ئاسانلىق ئىشىكىنى،
باشلاپ بارار چوڭ ئەربابلارنىڭ ئالدىغا ئۇنى.

پەند - نەسەھەتلەر

17 ھەق بىلىنەر ئاۋۋال سۆزلىگۈچىنىڭ سۆزى داۋادا،
قارشى تەرەپ كېلىپ سوئال قويۇپ تەكشۈرگىچە ئۇنىڭغا.

18 چەك تاشلاش ئارقىلىق تۈگەتكىلى بولار جاڭجالنى،
يوقاتقىلى بولار مۆتىۋەرلەر ئارىسىدىكى تالاش - تارتىشلارنى.

19 رەنجىگەن قېرىندىشىغا يېقىنلىشىش قىيىن كىرىشتىنمۇ مەزمۇت قورغانغا،
ئارىسىدىكى جېدەل - ماجىرا ئوخشار قورغاننىڭ تۆمۈر رېشاتكىلىرىغا.

20 دانا سۆز خۇددى ئېسىل تاماقدەك كىشىنى مەمنۇن قىلار،
توغرا سۆز كۆڭۈلگە ياقار.

21 ھايات - مامات تىلنىڭ ئىلكىدە بولار،
ئۇنى سۆيگەن ئۇنىڭ مېۋىسىدىن ھوسۇل ئالار.

22 ياخشى خوتۇن ئالغان كىشى ياخشىلىق تاپقان بولار،
ئۇ پەرۋەردىگارىنىڭ مەرھەمەتتىگە ئىگە بولار.

23 كەمبەغەل يالۋۇرۇپ سۆزلەر،
باي بولسا قوپال جاۋاب بېرەر.

24 بەزى دوستلار ئۆزئارا بىر - بىرىنى خاراب قىلار،
لېكىن قېرىنداشتىنمۇ يېقىن دوست بولار.

19 - باب

1 دىيانەت يولىدا ماڭغان كەمبەغەل كىشى،
ھىيلە - مېكر بىلەن سۆزلەيدىغان ئەخمەقتىن ياخشى.

پەند - نەسھەتلەر

² بىلمەي تۇرۇپ قىزغىنلىق قىلىش ياخشى ئەمەس،
ئالدىراڭغۇلۇق بىلەن ئىش قىلغان نىشانغا يەتمەس.

³ ئادەمنىڭ نادانلىقى ھايات يولىنى نابۇت قىلار،
ئۇ كۆڭلىدە يەنىلا پەرۋەردىگاردىن خاپا بولار.

⁴ بايلىق دوستنى كۆپەيتەر،
كەمبەغەل بار دوستىدىنمۇ ئايرىلىپ قالار.

⁵ ساختا گۇۋاھلىق بەرگۈچى جازالانماي قالماس،
يالغان ئېيتقۇچىمۇ قېچىپ قۇتۇلالماس.

⁶ كۆپ كىشىلەر مەرد ئادەمدىن ئىلتىپات كۈتەر.
ھەممە كىشى سوۋغات بەرگۈچىگە دوست تارتار.

⁷ يىرگىنەر كەمبەغەلدىن قېرىنداشلىرىمۇ، يىراقلىشار دوستلىرى تېخىمۇ،
بىكاردۇر ئۇلارنىڭ ئارقىسىدىن ئۇ يالۋۇرۇپ بارىمۇ.

⁸ دانالىققا ئېرىشىش ئۆزىنى سۆيگەنلىكتۇر،
ئەقىل - ئىدراكلىق بولۇش بەخت تاپقانلىقتۇر.

⁹ جازالانماي قالماس ساختا گۇۋاھلىق بەرگۈچى،
ھالاكەتتىن قۇتۇلالماس يالغان ئېيتقۇچى.

¹⁰ ھەشەمەتلىك تۇرمۇش ئەخمەققە ياراشماس،
قۇلىنىڭ ھۆكۈمدارلار ئۈستىدىن ھۆكۈم سۈرۈشى تېخىمۇ قاملاشماس.

پەند - نەسەھەتلەر

¹¹ ئەقىل - ئىدراكلىق كىشى ئاچچىقلانماس ئاسانلىقچە، باشقىلارنىڭ گۇناھىنى كەچۈرۈشى شۆھرەت كەلتۈرەر ئۆزىگە.

¹² شىرنىڭ ھۆكۈمىگە ئوخشاشتۇر پادىشاھنىڭ غەزىپى. ئوت - چۆپكە چۈشكەن شەبنەمدە كىنۇر ئۇنىڭ شەپقىتى.

¹³ ھاماقەت ئوغۇل ئاتىسى ئۈچۈن بالادۇر، خوتۇننىڭ جېدەللىرى تورۇستىن تامچىلىغان يامغۇردەكتۇر.

¹⁴ مىراس تۇر ئۆي ۋە مال - مۈلۈك ئاتا - بوۋىدىن، ئەقىل - ئىدراكلىق خوتۇن پەرۋەردىگاردىن.

¹⁵ ھۇرۇنلۇق كىشىنى غەپلەت ئۇيقۇسىغا غەرق قىلار، بىكار تەلەپ ئاچلىقنىڭ دەردىنى تارتار.

¹⁶ پەرۋەردىگارنىڭ ئەمرلىرىغا ئەمەل قىلغان جېنىنى ساقلاپ قالار، ئۇنىڭ يولىنى كەمسىتكەن ئادەم ھالاک بولار.

¹⁷ نامراتقا ياردەم بېرىش پەرۋەردىگارغا قەرز بەرگەن بىلەن باراۋەر، ئۇنىڭ قىلغان شاپائىتىنى پەرۋەردىگار قايتۇرار.

¹⁸ پەرزەنتىگە بەر تۈزىتىش تەربىيىسى ئۈمىد بار ۋاقتىدا، لېكىن غەزىپىڭ كەلگەندە ئۇنى نابۇت قىلما.

¹⁹ قاتتىق قەھرىلىك كىشى ئۆزىگە جازا ئەكبەلەر، قۇتقۇزساڭ ئۇنى بىر قېتىم، يەنە قۇتقۇزماق كېلەر.

پەند - نەسھەتلەر

²⁰ ئاڭلا نەسھەتنى، قوبۇل قىل تەربىيىنى،
شۇنداق قىلغىنىڭدا دانا بولسەن ئاخىرى.

²¹ كىشىنىڭ كۆڭلىدە پىلان كۆپتۇر،
لېكىن ئەمەلگە ئاشىدىغىنى پەرۋەردىگارنىڭ مەقسىتىدۇر.

²² كىشىنىڭ ئىستىكى سادىقلىقتۇر.
كەمبەغەل يالغانچىدىن ئەۋزەلدۇر.

²³ پەرۋەردىگاردىن ئەيىمىنىش ئېرىشتۈرەر كىشىنى ھەقىقىي ھاياتلىققا،
ئۇ قانائەتلىك ياشاپ، ئۇچرىماس بالا - قازاغا.

²⁴ سوزار ھۇرۇن قاچىغا قولىنى،
لېكىن ئېرىنەر ئاغزىغا سېلىشقىمۇ غىزانى.

²⁵ مازاقچىنى ئۇر، ساددا ئۇنىڭدىن ئىبرەت ئالار،
ئەقىللىققا تۈزىتىش تەربىيىسى بەر، ئۇ ئۆگىنىۋالار.

²⁶ ئاتىسىنى خورلىغان، ئانىسىنى ئۆيدىن ھەيدىگەن ئوغۇل،
ئۇلارغا ئۇيات ھەم شەرمەندىلىك كەلتۈرگەندۇر.

²⁷ ئەي ئوغلۇم، توختاتساڭ نەسھەت ئاڭلاشنى،
قاچۇرغىنىڭدۇر ئىلىم - ھېكمەتتىن ئۆزۈڭنى.

²⁸ پاسىق گۇۋاھچى مازاق قىلار ئادالەتنى،
ياماننىڭ ئاغزى يالمار رەزىللىكىنى.

پەند - نەسەھەتلەر

²⁹ تەبىياردۇر مازاق قىلغۇچىلارغا جازا،
ھاماقەتلەرنىڭ دۈمبىسىگە قامچا.

20 - باب

¹ شاراب مەسخىرىچى، ھاراق جېدەل - ماجىراچى،
ئەقىلسىزدۇر ھەربىر ھاراق - شاراب ئىچىپ ئازغۇچى.

² پادىشاھنىڭ غەزىپى شىرنىڭ ھۆر كىرىشىگە ئوخشاشتۇر،
ئۇنىڭ ئاچچىقىنى كەلتۈرۈش ئۆزىنىڭ جېنىنى تەۋەككۈل قىلغانلىقتۇر.

³ ماجىرادىن ئۆزىنى تارتىش ئىززەت كەلتۈرەر كىشىگە،
ھەربىر ئەخمەق تەبىياردۇر ئارىلىشىشقا جېدەلگە.

⁴ ھۇرۇن دېھقان ئۆز پەسلىدە يەر ھەيدىمەس،
يىغىم پەيتى ھېچبىر ھوسۇل ئالالماس.

⁵ چوڭقۇر قۇدۇقتىكى سۇغا ئوخشار ئادەمنىڭ ئوي - پىكىرى،
بىراق ئۇنى تارتىپ ئالالار ئەقىل - ئىدراكلىق كىشى.

⁶ ئۆزىنى دوستقا سادىق دەيدىغانلار كۆپ بولار،
بىراق ھەقىقىي ئىشەنچلىك بىرنى كىم تاپالار؟

⁷ ھەققانىي ئادەم دىيەنەت يولىدا ماڭار،
ئۇنىڭ ئەۋلادلىرى بەختلىك بولار!

پەند - نەسەھەتلەر

⁸ پادشاھ تەختدە ئولتۇرۇپ ھۆكۈم چىقارار،
نەزەر سېلىپ ھەممە ياماننى ياخشىدىن ئايرار.

⁹ كىم قەلبىم پاكلاندى، گۇناھتىن تازىلاندىم دېيەلەر؟

¹⁰ تارازىدا ۋە ئۆلچەمدە ئادىل بولمىغاندا،
ھەر ئىككىسى يىرگىنچلىك بىلەنەر پەرۋەردىگارغا.

¹¹ ئايان قىلار ھەتتا بالىمۇ قىلىقلىرىدىن ئۆزىنى،
ھەرىكىتىدە پاكلىق ۋە توغرىلىقنىڭ بار ياكى يوقلۇقىنى.

¹² كۆرىدىغان كۆزنى، ئاڭلايدىغان قۇلاقنى،
پەرۋەردىگار ياراتتى ھەر ئىككىسىنى.

¹³ ئامراق بولما ئۇيقۇغا، بولمىسا نامراتلىقتا قالسىن،
تىرىشساڭ ئۇيقۇڭنى ئېچىپ، مول نېمەتكە تويىسىن.

¹⁴ خېرىدار باھا تالىشىپ «مال ناچار!» دەپ زارلىنار،
نېرىراققا بېرىپ «ئېسىل نەرسە ئالدىم» دەپ ماختىنار.

¹⁵ ئالتۇنمۇ بار، لەئەل - ياقۇتلارمۇ كۆپتۇر،
بىراق دانا سۆز بولسا تېپىلغۇسىز گۆھەردۇر!

¹⁶ ناتونۇشقا كاپالەت بولغان كىشىدىن كېپىلگە تونىنى ئېلىۋال،
ياتقا كېپىل بولغاندىن كېپىللىك ئال.

¹⁷ ئالداپ تاپقان نان تاتلىق بولار،
بىراق كېيىن ئاغزىغا شېغىل تولار.

پەند - نەسەھەتلەر

¹⁸ پىلان مۇقىم بولار مەسلىھەت بىلەن،
جەڭ قىل ئاقىلانە مەسلىھەت بىلەن.

¹⁹ پىتنىخور ئاشكارىلار سىرنى،
ۋالاقىتە گكوردىن قاچۇر ئۆزۈڭنى.

²⁰ كىمكى ئاتا - ئانىسىنى قارىغسا،
ئۆچەر ئۇنىڭ چىرىغى تۇن قاراڭغۇسىدا.

²¹ ئاسان ئېرىشكەن مىراس،
ئاخىرىدا بەرىكەتلىك بولماس.

²² يامانلىق قايتۇرىمەن دېمە يامانلىققا،
پەرۋەردىگارىنى كۈت، ئۇ ياردەم بېرەر ساڭا.

²³ تارازىدا ساختىلىق قىلىش پەرۋەردىگارىغا يىرگىنچلىكتۇر.
ساختا ئۆلچەم قەبىھلىكتۇر.

²⁴ پەرۋەردىگارىنىڭ ئىرادىسىدىندۇر ئىنساننىڭ قەدەملىرى،
شۇنداق ئىكەن قانداق بىلەر ئىنسان ئۆز يولىنى؟

²⁵ يېنىكلىك بىلەن «خۇداغا ئاتىغان ھەدىيە» دەپ ۋەدە بېرىپ،
ئاندىن ئارىسالدا بولغان كىشى ئۆزى قىلتاققا كېتەر چۈشۈپ.

²⁶ دانا پادىشاھ توپان سورۇغاندەك سورۇۋېتەر يامانلارنى،
خامان تەپكەندەك ئايرىۋېتەر ئۇلارنى.

پەند - نەسەھەتلەر

²⁷ پەرۋەردىگارنىڭ نۇرى چۈشۈپ روھىغا ئادەمنىڭ،
كۆزۈتۈپ تۇرار بارلىق ئوي - نىيىتىنى ئۇنىڭ.

²⁸ سادىقلىق ۋە ئىشەنچ پادىشاھنى قوغدار،
ئۇنىڭ تەختى سادىقلىق بىلەن مۇستەھكەم بولار.

²⁹ يىگىتلەرنىڭ كۈچ - قۇۋۋىتى ئۇلارنىڭ شەرىپىدۇر،
ئاق چاچلىرى بولسا ياشانغانلارنىڭ ھۆرمىتىدۇر.

³⁰ قامچىنىڭ ئىزى كىشىنى يامانلىقتىن تازىلار،
تاياق كۆڭۈلنى پاكلىتار.

21 - باب

¹ پەرۋەردىگارنىڭ قولىدىدۇر پادىشاھنىڭ كۆڭلى،
باشلار ئۇ ئۆزى خالىغان تەرەپكە ئېرىق سۈيدەك ئۇنى.

² ئىنسان توغرا دەپ بىلەر ئۆزىنىڭ ھەربىر يولىنى،
لېكىن پەرۋەردىگار دەڭسەپ كۆرەر ئۇنىڭ قەلبىدىكىنى.

³ ئادەمنىڭ ھەققانىي ۋە ئادىل ئىش قىلىشى،
قۇربانلىق قىلغىنىدىنمۇ بەكرەك خۇرسەن قىلار پەرۋەردىگارنى.

⁴ گۇناھتۇر كۆزنىڭ تەكەببۇرلۇقى ۋە قەلبىنىڭ ھاكاۋۇرلۇقى،
يامانلارنىڭ كىبىرلىك تۇرمۇش كەچۈرۈشى.

پەند - نەسەھەتلەر

⁵ چوقۇم مولچىلىق كەلتۈرەر ئەستايىدىل ئادەمنىڭ پىلانى،
پەقەت موھتاجلىقتا قالار بارلىق ئالدىراڭغۇ كىشى.

⁶ يالغان سۆزلەپ تاپقان بايلىقلار خۇددى،
ئۇچۇپ كېتىدىغان تۈتۈن، ئەجەللىك تۇزاق كەبى.

⁷ ئۆز بېشىغا چىقار يامانلارنىڭ زالىملىقى،
چۈنكى رەت قىلار ئادالەت يولىدا مېڭىشنى.

⁸ ئەگرىدۇر گۇناھكارنىڭ يولى،
دۇرۇستۇر پاكىنىڭ ئىش - ھەرىكىتى.

⁹ سوقۇشقا خوتۇن بىلەن بىر ئۆيدە ياشاشتىن،
ئەۋزەلدۇر ئۆگزىنىڭ بىر بۇلۇڭىدا ياشاش.

¹⁰ ياماننىڭ كۆڭلى ھېرىسمەندۇر يامانلىققىلا،
ھىممەت قىلماس ئۇ ھەتتا ئۆز يېقىنلىرىغا.

¹¹ نادان ئىبرەت ئالار مازاقچى تارتىلغىنىدا جازاغا،
دانا بىلىم ئالار نەسەھەت بېرىلگەندە ئۇنىڭغا.

¹² ئادىل خۇدا كۆزىتىپ تۇرار ياماننىڭ ئۆيىنى،
زاۋاللىققا يۈز تۇتقۇزار ھامان يامانلارنى.

¹³ كىمكى قۇلاق سالمىسا كەمبەغەللەرنىڭ داد - پەريادىغا،
ئۆزى داد - پەرياد قىلغاندىمۇ ھېچكىم جاۋاب بەرمەس ئۇنىڭغا.

پەند - نەسھەتلەر

¹⁴ باسار يوشۇرۇن سوۋغات ئاچچىقنى،

يەڭ ئىچىدە بېرىلگەن پارا قەھر - غەزەپنى.

¹⁵ ئادالەت بەجا كەلتۈرۈلگەندە ھەققانىيلار خۇشال بولار،

يامانلىق قىلغۇچىلار بولسا ۋەھىمدە قالار.

¹⁶ ئەقىل - ئىدراك يولىدىن چىققۇچى،

بولار ئۆلۈكلەرنىڭ ئارىسىدىكى بىرى.

¹⁷ راھەت - پاراغەتكە بېرىلگەن كىشى نامرات قالار،

بېيىماس شاراب ئىچىش، ياغ چايناشقا ئامراقلار.

¹⁸ ئۆزىگە قايتار رەزىلىنىڭ ھەققانىيغا پىلانلىغان يامانلىقى،

ۋاپاسىزنىڭ دۇرۇسقا قىلغان يامان نىيىتى.

¹⁹ سوقۇشقا ۋە تېرىككەك خوتۇن بىلەن ياشاشتىن،

ئەۋزەلدۇر چۆل - باياۋاندا ياشاش.

²⁰ ئاقلىنىڭ ئۆيىدە ئارزۇلۇق بايلىق، نازۇنېمەتلەر،

ئەخمەقلەر بار دۇنياسىنى بۇزۇپ - چاچار.

²¹ ھەققانىيەت ۋە سادىقلىقنى ئىزدىگەنلەر،

چىن ھاياتلىق، ھەققانىيلىق ۋە ھۆرمەتكە ئېرىشەر.

²² ئېلىپ ئاقىل كۈچلۈكلەرنىڭ شەھىرىنى،

غۇلتار ئۇلارنىڭ تايانچى بولغان قورغىنىنى.

پەند - نەسەھەتلەر

²³ ئۆز ئاغزىغا ئىگە بولغان كىشى،
ساقلاپ قالار بالادىن ئۆزىنى.

²⁴ تەكەببۇرلۇق ۋە چوڭچىلىق قىلغان «مەسخىرىچى» دەپ ئاتىلار،
ئۇ زىيادە كىبىرلىك بىلەن ئىش قىلار.

²⁵ ھالاک قىلار ئۆزىنى ھۇرۇننىڭ تەمەسى،
چۈنكى ئىشقا بارماس ئۇنىڭ قولى.

²⁶ ئۇ كۈن بويى ئاچكۆزلۈك بىلەن تەمە قىلار،
ھەققانىي بولسا ئايماي سېخىلىق قىلار.

²⁷ يامانلارنىڭ قۇربانلىقى پەرۋەردىگارغا يىرگىنچلىكتۇر،
يامان غەرەزدە قىلىنغان بولسا تېخىمۇ شۇنداق تۇر.

²⁸ ساختا گۇۋاھلىق يوققا چىقار،
ئۆز قۇلىقى بىلەن ئاڭلىغۇچىنىڭ گۇۋاھلىقى مەڭگۈلۈك بولار.

²⁹ قېلىندۇر يامان ئادەمنىڭ يۈزى،
ئويلىنىپ ماڭار دۇرۇس ئۆز يولىنى.

³⁰ ھەرقانداق دانالىق، ئەقىل - ئىدراك ياكى مەسلىھەت،
قارشى بولسا پەرۋەردىگارغا، كارغا كەلمەس پەقەت.

³¹ ئاتلار جەڭ ئۈچۈن تەييار قىلىنار،
بىراق غەلبە پەقەت پەرۋەردىگاردىنلا بولار.

پەند - نەسھەتلەر

22 - باب

¹ ئەۋزەلدۈر ياخشى نام زور بايلىقتىن،
چوڭقۇر ھۆرمەت ئالتۇن - كۈمۈشتىن.

² گاداي بىلەن باينىڭ ئورتاقلىقى شۇكى:
پەرۋەردىگار ياراتقۇچىدۇر ھەر ئىككىلىسىنى.

³ زېرەك خەۋپ - خەتەرنى كۆرۈپ قاچار،
نادان قارىغۇلارچە ئالغا بېسىپ ئازاب تارتار.

⁴ ئەيمەنسە كىمكى كەمتەرلىك بىلەن پەرۋەردىگاردىن،
بەھرىمەن بولۇر ئۇ باياشاتلىق، ھۆرمەت ۋە ھەقىقىي ھاياتلىقتىن.

⁵ ھىيلىگەرلەرنىڭ يولىدا تىكەن، تۇزاقلار ياتار،
ھاياتىنى ئەزىزلىگەن كىشى ئۇلاردىن يىراق تۇرار.

⁶ تەربىيەلەنمەس بالاڭنى توغرا يولدا مېڭىشقا،
چوڭ بولغاندىمۇ شۇ يولدىن چىقماس ئۇ شۇندا.

⁷ باي كەمبەغەلنى باشقۇرار،
قەرزدار قەرز بەرگۈچىنىڭ قۇلى بولار.

⁸ ناھەقلىق ئۇرۇقنى چاچقان بالايىئاپەت ئورار،
ئۇنىڭ قەھرى تايىقى ھامان سۇندۇرۇلار.

⁹ سېخىي ئادەم بەرىكەت تاپار،
چۈنكى ئۇ يوقسۇللارغا ئۆز نېنىدىن بۆلۈپ بېرەر.

پەند - نەسەھەتلەر

¹⁰ مەسخىرىچىنى قوغلىساڭ، جاڭجال يوقلار،
جېدەل - ماجىرا ۋە ھاقارەت ھەم تۈگەر.

¹¹ دىل پاكلىقىنى سۆيىدىغان ۋە سۆزلىرى يېقىملىق كىشى،
بولار پادىشاھنىڭ دوستى.

¹² قوغدار پەرۋەردىگار ھەقىقەتنى،
يوققا چىقىرار ۋاپاسىزنىڭ سۆزلىرىنى.

¹³ ھۇرۇن شۇنداق دەر: «شىر بار تالادا،
يەم بولمەن چىقسام كوچىغا».

¹⁴ چوڭقۇر ئوردۇر بۇزۇق ئايالنىڭ ئاغزى،
ئۇنىڭغا چۈشەر پەرۋەردىگارنىڭ غەزىپىنى كەلتۈرگەن كىشى.

¹⁵ نادانلىق قاپلىغاندۇر بالىلارنىڭ قەلبىنى،
نادانلىقنى قوغلىغۇچىدۇر تەربىيە تايىقى.

¹⁶ قالار موھتاجلىقتا پەقەت، بايلىق ئۈچۈن يوقسۇلنى ئەزگۈچى،
بايلارغا ھەم سوۋغات بەرگۈچى.

ئوتتۇز نەسەھەت

¹⁷ قۇلاق سال دانالارنىڭ سۆزلىرىگە،
كۆڭۈل قوي مەن ئۆگەتكەن ئىلىم - ھېكمەتكە.

¹⁸ ياخشىدۇر ساقلىساڭ ئۇلارنى قەلبىڭدە،
تەييار بولسا تىلىڭدا ئۇلار ھەمىشە.

¹⁹ ئىشەنچىڭنى باغلاش ئۈچۈن پەرۋەردىگارغا،
بۈگۈن ئۇلارنى تونۇتمەن ساڭا.

پەند - نەسھەتلەر

²⁰ ئىلىم - ھېكمەت ۋە كېڭەش بېرىش ئۈچۈن ساڭا،
يېزىپ بەرمىدىمۇ ئوتتۇز نەسھەتنى مانا؟
²¹ بۇنىڭدىنكى مەقسەت سەن ھەقىقەتنى بىلسەن،
ئۆزۈڭنى ئەۋەتكۈچىلەرگە ھەم ھەقىقىي جاۋاب بېرەلەيسەن.

(بىرىنچى نەسھەت)

²² يوقسۇل بولغانلىقى ئۈچۈن ئۇنى ئېزىپ نەپ ئالما،
سوتتا يۆلەنچۈكى يوقنى بوزەك قىلما.
²³ چۈنكى ئاقلار پەرۋەردىگار ئۇلارنى،
ئالار ئۇ ئۇلارنى ئەزگەنلەرنىڭ جېنىنى.

(ئىككىنچى نەسھەت)

²⁴ تېرىككەك ئادەم بىلەن دوست بولما،
قەھرىلىك ئادەم بىلەن ئارىلاشما،
²⁵ سەنمۇ ئۇلارنى دورايسەن بولمىسا،
چۈشسەن ئۆزۈڭ ھەم تۇزاققا.

(ئۈچىنچى نەسھەت)

²⁶ بولما قول بېرىپ كېپىل بولغۇچىلاردىن،
قەرز تۆلەشكە كاپالەت بەرگۈچىلەردىن،
²⁷ قايتۇرغۇدەك نەرسەڭ بولمىغاندا ئۆزگىنىڭ قەرزىنى،
ياتقان ئورنۇڭنى تارتقۇزۇپ قويۇشۇڭنىڭ نېمە ھاجىتى؟

(تۆتىنچى نەسھەت)

²⁸ يۆتكىمە قەدىمدە ئەجدادىڭ بەلگىلەپ قويغان پاسلىنى.

(بەشىنچى نەسھەت)

²⁹ كۆرگەنسەن ئىشىغا ماھىر ئۈستىنى؟
ئۇ پۇقرانىڭ ئەمەس، پادىشاھلارنىڭ خىزمىتىدۇر.

پەند - نەسھەتلەر

23 - باب

(ئالتىنچى نەسھەت)

¹ ھۆكۈمدار بىلەن ھەمداستىخان بولغاندا،
ئۇنىڭ كىم ئىكەنلىكىنى ئېسىڭدە ساقلا.
² ئەگەر نەپسىڭ يامان بولسا،
ئۆزۈڭنى تارت پىچاق قادالغاندەك بوغۇزۇڭغا.
³ ئۇنىڭ نازۇنېمە تلىرىگە ئىشتەي ساقلىما،
ئالدامچىلىق يوشۇرۇلغاندۇر بەلكى ئۇلاردا.

(يەتتىنچى نەسھەت)

⁴ باي بولمەن دەپ ئۇپراتما ئۆزۈڭنى،
ئەقىللىقلىق بىلەن تاشلا بۇ ئويۇڭنى.
⁵ كۆزۈڭ بايلىققا چۈشكەندە ئۇ يوقلار،
چۈنكى ئۇ بىردىنلا قانات چىقىرىپ، بۇر كۈتتەك ئۇچۇپ كېتەر.

(سەككىزىنچى نەسھەت)

⁶ بېخلىنىڭ نېنىنى يېمە،
ئىشتەي ساقلىما ئۇنىڭ نازۇنېمە تلىرىگە.
⁷ چۈنكى ئۇ كۆڭلىدە ئۆزىنىڭ پايدىسىنى ئويلايدىغان ئادەمدۇر.
«تارتىنماي يەڭ، ئىچىڭ» دەر، بىراق كۆڭلى سەندە ئەمەستۇر.
⁸ يېگەن تامىقىڭ يېنىپ چىقار،
ئېيتقان چىرايلىق سۆزلىرىڭ بىكار بولار.

(توققۇزىنچى نەسھەت)

⁹ ئەخمەققە سۆزلەپ ئاۋارە قىلما ئۆزۈڭنى،
چۈنكى كۆزگە ئىلماس ئۇ ئاقىلانە سۆزلىرىڭنى.

پەند - نەسھەتلەر

(ئونىنچى نەسھەت)

¹⁰ يۆتكىمە قەدىمدە بەلگىلەپ قويغان پاسلىنى،
تارتىۋالما يېتىملارنىڭ ئېتىزلىرىنى.

¹¹ چۈنكى قۇدرەتلىكتۇر ئۇلارنىڭ ھىمايىچىسى،
ئۇلارنىڭ تەرىپىنى ئالار ئۇ ساڭا قارشى.

(ئون بىرىنچى نەسھەت)

¹² كۆڭۈل قوي نەسھەتكە،

قۇلاق سال ھېكمەتلىك سۆزلەرگە.

(ئون ئىككىنچى نەسھەت)

¹³ بالاڭدىن تۈزىتىش تەربىيىسىنى ئايما،

ئۇ ئۆلۈپ قالماس تاياق بىلەن سالغانغا.

¹⁴ گەر ئۇرساڭ تاياق بىلەن ئۇنى،

ساقلاپ قالارسەن ئەجەلدىن ئۇنىڭ جېنىنى.

(ئون ئۈچىنچى نەسھەت)

¹⁵ ئەي ئوغلۇم، دانا بولساڭ، قەلبىم يايىرار.

¹⁶ توغرا سۆزلىسەڭ يۈرىكىم شادلىنار.

(ئون تۆتىنچى نەسھەت)

¹⁷ گۇناھكارلارغا ھەسەت قىلما،

پەرۋەردىگاردىن ئەيمەن دائىما.

¹⁸ بەرھەق، باردۇر سېنىڭ ئىستىقبالىڭ.

يوققا چىقماس ئارزۇ - ئۈمىدىڭ.

(ئون بەشىنچى نەسھەت)

¹⁹ ئەي ئوغلۇم، سۆزۈمگە قۇلاق سال، بول دانا،

پەند - نەسھەتلەر

قەلبىڭنى توغرا يولغا بېغىشلا.
²⁰ بولما ھاراقكەشلەرنىڭ ئارىسىدا،
 ئارىلاشما گۆشكە تويماسلارغا.
²¹ چۈنكى ھاراقكەش ۋە تويماسلار يوقسۇللۇقتا قالار،
 غەپلەت ئۇيقۇسى ئۇلارنى جۇل - جۇل كىيىمدە قالدۇرار.

(ئون ئالتىنچى نەسھەت)

²² ئاڭلا سېنى تاپقان ئاتاڭنىڭ سۆزىنى،
 كەمسىتمە ئاناڭ ياشانغاندا ئۇنى.
²³ بەدەل تۆلىسەڭمۇ ھەقىقەتنى تاپ، ساتما ئۇنى،
 تاپ ھەم دانالىق، تەربىيە ۋە پاراسەتنى.
²⁴ ھەققانىي ئوغلى بولغان ئاتا زور خۇشاللىق تاپار،
 ئاقىل ئوغۇل تاپقان ئاتا ئۇنىڭدىن شادلىققا تولار.
²⁵ ئاتا - ئاناڭ سەندىن خوش بولسۇن!
 سېنى تۇغقان ئاناڭ شادلانسۇن.

(ئون يەتتىنچى نەسھەت)

²⁶ ئەي ئوغلۇم، ماڭا بېغىشلا قەلبىڭنى،
 كۆزۈڭ بىلەن كۆزىتىپ تۇر يولۇمنى!
²⁷ پاهىشە ئايال چوڭقۇر ئوربدۇر،
 بۇزۇق ئايال تار قۇدۇقتۇر.
²⁸ بۇنداق ئايال خۇددى قاراچىلاردەك مۆكۈنۈپ تۇرار،
 ئىنسانلار ئارىسىدا خوتۇنغا ۋاپاسىز ئەرلەرنى ئاۋۇتار.

(ئون سەككىزىنچى نەسھەت)

²⁹ كىملەر ئازاب - قايغۇدا؟ كىملەر جېدەل چىقىرار، زارلىنار؟
 كىملەر سەۋەبسىز يارىلىنار؟ كىمنىڭ كۆزى مەيدىن قىزىرار؟

پەند - نەسھەتلەر

- ³⁰ مەي سورۇندا ئۇزاق ئولتۇرغانلار،
 ئەبجەش شارابىنى ئىچشكە بېرىلگەنلەر شۇنداق كۈنگە قالار!
³¹ شاراپنىڭ قىزىللىقىغا، جامدىكى جۇلاسىغا قارىما،
 گېلىڭدىن شۇنداق سىلىق ئۆتكەنلىكىگە مەپتۇن بولما.
³² ئاخىرىدا ئۇ سېنى يىلاندەك چېقىۋالار،
 زەھەرلىك يىلاندەك نەشتىرىنى سانجار.
³³ كۆرۈنەر كۆزۈڭگە غەلتە مەنزىرىلەر،
 ئەقلىڭ ئېزىپ، چىقار ئاغزىڭدىن قالايمىقان سۆزلەر.
³⁴ بولارسەن خۇددى دېڭىز ئوتتۇرىسىدا لەيلەپ قالغاندەك،
 كېمە موما ياغچىنىڭ ئۇچىدا ياتقاندەك.
³⁵ دەرسەنكى: «مېنى دۇمبالدى، ئاغرىمدى! ئۇردى، بىلىمدىم ھېچنېمىنى.
 قاچان ھوشۇمغا كېلىپ يەنە ئىچەرمەن مەينى!»

24 - باب

(ئون توققۇزىنچى نەسھەت)

- ¹ يامانلارغا ھەسەت قىلما،
 ئۇلار بىلەن بىللە بولۇشنى ئارزۇ قىلما.
² ئۇلار كۆڭلىدە زوراۋانلىقنى ئويلار،
 ئۇلارنىڭ سۆزلىرىدىن شۇملۇق ياغار.

(يىگىرمىنچى نەسھەت)

- ³ ئۆي سېلىنار دانالىق بىلەن،
 مۇستەھكەملىنەر ئەقىل - ئىدراك بىلەن.
⁴ تولدۇرار بىلىم ئۆينىڭ خانلىرىنى،
 ھەرخىل قىممەتلىك ئېسىل بايلىقلار بىلەن.

پەند - نەسھەتلەر

(يىگىرمە بىرىنچى نەسھەت)

⁵ ئاقىل كۈچلۈكتىن قۇدرەتلىك بولار،
بىلىملىك ئادەم ئۆز قۇدرىتىنى ئاشۇرار.
⁶ ئاقىلانە مەسلىھەت بىلەن ئۇرۇش ئېلىپ بار،
مەسلىھەتچى كۆپ بولغاندا غەلبىلىك بولار.

(يىگىرمە ئىككىنچى نەسھەت)

⁷ يىراقتۇر دانالىق ئەخمەققە،
كۆپچىلىك يىغىلىشىدا ئەخمەق زۇۋان سۈرەلمەس.

(يىگىرمە ئۈچىنچى نەسھەت)

⁸ يامانلىق پىلانلىغان ئادەم «سۇيىقەستچى» ئاتىلۇر.
⁹ ئەخمەقلىق بىلەن تۈزۈلگەن پىلان گۇناھتۇر،
ئادەم ئۈچۈن مازاقچى يىرگىنچىلىكتۇر.

(يىگىرمە تۆتىنچى نەسھەت)

¹⁰ ئېغىر كۈندە جاسارىتىڭنى يوقاتساڭ،
سەن ئاجىز سەن.

(يىگىرمە بەشىنچى نەسھەت)

¹¹ قۇتقۇز ئۆلۈم خەۋپىدە قالغانلارنى،
قۇتۇلدۇر ئۆلتۈرۈلۈش ئالدىدا تۇرغانلارنى.
¹² گەر «بىلمەپتىمەن» دەپ قاچۇرساڭ ئۆزۈڭنى،
ئىنسان كۆڭلىنى دەڭسىگۈچى كۆرۈپ تۇرمامسۇ بۇنى؟
ھاياتىڭنى قوغدىغۇچى بىلمەسمۇ؟
ئۇ ھەربىر ئادەمنىڭ ئەمەلىيىتىگە قاراپ ياندۇرمامسۇ؟

پەند - نەسەھەتلەر

(يىگىرمە ئالتىنچى نەسەھەت)

¹³ ئى ئوغلۇم، ھەسەل ئىستېمال قىل، ئۇ ياخشىدۇر.

ھەرە كۆنىكىدىن ئالغان ھەسەل تېخىمۇ تاتلىقتۇر.

¹⁴ تاتلىقتۇر دانالىق ھەسەلدەك جېنىڭغا،

ئىستىقبالىڭ پارلاق تۇر گەر ئېرىشسەڭ ئۇنىڭغا،

ئارزۇ - ئۈمىدىڭ ھەم چىقماس يوققا.

(يىگىرمە يەتتىنچى نەسەھەت)

¹⁵ رەزىلەك ھەققانىيلىق ئۆيىنى يوشۇرۇن پايلاپ تۇرما،

ئۇنىڭ ئۆيىنى ۋەيران قىلما!

¹⁶ چۈنكى ئۇ يەتتە قېتىم يىقىلسىمۇ، يەنىلا ئورنىدىن تۇرار،

بىراق رەزىللەر بالا - قازادا يىقىلار.

(يىگىرمە سەككىزىنچى نەسەھەت)

¹⁷ رەقىبىڭ يىقىلغاندا خۇشال بولما،

پۇتلاشقىنىدا ئىچ - ئىچىڭدىن شادلانما.

¹⁸ بولمىسا ياقىتۇر ماس پەرۋەردىگار كۆرۈپ بۇنى،

توختىتار رەقىبىڭدىن غەزىپىنى.

(يىگىرمە توققۇزىنچى نەسەھەت)

¹⁹ كۆڭلۈڭ بىسەرەمجان بولمىسۇن رەزىللەردىن،

يۈرىكىڭ ئېچىشمىسۇن ھەسەت قىلىپ يامانلاردىن.

²⁰ چۈنكى بولماس رەزىللەرنىڭ ئىستىقبالى،

ئۆچۈرۈلەر يامانلارنىڭ چىرىغى.

(ئوتتۇزىنچى نەسەھەت)

²¹ ئەي ئوغلۇم! پەرۋەردىگاردىن قورقماس بولما،

پەند - نەسھەتلەر

پادشاھنى ھۆرمەتلىمەي قالما،
ئۇلارغا قارشى چىققۇچىلارغا شېرىك بولما.
22 چۈنكى ئۇشتۇمتۇت بالايىئاپەت ئۇلارغا كېلەر،
پەرۋەردىگار ۋە پادشاھ كەلتۈرىدىغان ھالاكەتنى كىممۇ بىلەر؟

باشقا ئەقلىيە سۆزلەر

23 بۇلارمۇ دانالارنىڭ سۆزلىرىدۇر:

ھۆكۈمدە بىر تەرەپكە يان بېسىش ياماندۇر.
24 جىنايەتچىگە: «گۇناھسىز سەن» دەپ ھۆكۈم چىقارغۇچىنى،
قاراغىدۇ خەلقلەر؛ ئۆچ كۆرىدۇ ئەل - جامائەت ئۇنى.
25 بىراق ئۇلار جىنايەتچىنى ئەيىبلىگۈچىدىن خۇرسەن بولىدۇ،
بەخت - سائادەتلەر ئۇنىڭغا كېلىدۇ.

26 سەممىي جاۋاب بەرگۈچى كۆرسىتىر چىن دوستلۇقنى.

27 تۈگەتكەن ئاۋۋال سىرتتىكى ئىشلارنى،
ئورۇنلاشتۇرغىن ئېتىزدىكى ئىشلىرىڭنى،
قۇرغىن ئاندىن ئۆيۈڭنى.

28 سەۋەبسىز يېقىنىڭغا قارشى گۇۋاھلىق قىلما،
يالغان سۆزلەپ ئالدىما.
29 دېمە: «ئۇ ماڭا قانداق قىلغان بولسا، مەنمۇ ئۇنىڭغا شۇنداق قىلىمەن،
ئۇنىڭ ماڭا قىلغىنىدەك ياندۇرىمەن».

30 ئۆتتۈم مەن ھۇرۇننىڭ ئېتىزلىقىدىن،
ئەقىلىسىزنىڭ ئۈزۈمزارلىقىدىن.

پەند - نەسەھەتلەر

³¹ مانا ھەر يېرىدىن تىكەنلەر ئۆسۈپ چىققان،
ياۋا ئوت - چۆپلەر ھەممە يەرنى قاپلىغان،
قورۇق تېمى ئۆرۈلۈپ كەتكەن!
³² ئۇلارنى كۆرۈشۈم بىلەن ئويغا پاتتىم،
كۆرگىنىمدىن مۇنداق ساۋاق ئالدىم:
³³ دېسەك: «بىرئاز كۆزۈمنى يۇمۇۋالاي، بىردەم ئۇخلىۋالاي،
يەنە بىردەم پۇت - قولۇمنى ئالماپ يېتىۋالاي»،
³⁴ يېنىڭغا كېلەر قاراقچىدەك نامراتلىق،
قوراللىق بۇلاڭچىدەك موھتاجلىق.

25 - باب

سۇلايمان پادىشاھنىڭ پەند - نەسەھەتلىرىنىڭ داۋامى

¹ تۆۋەندە بايان قىلىنىدىغانلىرىمۇ سۇلايمان پادىشاھنىڭ پەند - نەسەھەتلىرى بولۇپ، بۇلارنى يەھۇدىيە * پادىشاھى خىزكىيانىڭ ئوردىسىدىكىلەر كۆچۈرۈپ توپلىغان.

² پەرۋەردىگارنىڭ ئۇلۇغلىقىدۇر ئۇنىڭ كارامەتلىرىنىڭ سىرلىقلىقى، پادىشاھلارنىڭ شۆھرىتىدۇر ئىشلارنىڭ تېگىگە يېتىپ يېشىشى.

³ ئاسماننىڭ ئېگىزلىكىنى، يەرنىڭ چوڭقۇرلۇقىنى بىلگىلى بولماس، شۇنىڭغا ئوخشاش، پادىشاھلارنىڭ كۆڭلىدىكىنىڭ تېگىگە يەتكىلى بولماس.

* سۇلايمان پادىشاھنىڭ ۋاپاتىدىن كېيىن ئىسرائىللارنىڭ ئون ئىككى قەبىلىدىن ئونى سۇلايماننىڭ ئوغلىنىڭ پادىشاھلىق قىلىشىغا قارشى تۇرۇپ، ئۆزلىرى ئايرىم پادىشاھلىق قۇرىدۇ. بۇ پادىشاھلىق ئىسرائىلىيە پادىشاھلىقى، قالغان ئىككى قەبىلە سۇلايماننىڭ ئوغلى ھوكۇمرانلىقىدا قۇرۇلغان پادىشاھلىق يەھۇدىيە پادىشاھلىقى دەپ ئاتىلىدۇ.

پەند - نەسەھەتلەر

- ⁴ ئاۋۋال كۈمۈشنى تاۋلاپ، چىقىندىسىنى ئايرىپ تاشلا، ئاندىن زەرگەر قۇيۇپ چىقىدۇ نەپىس بىر قاچا.
- ⁵ ئاۋۋال پادىشاھنىڭ ھۇزۇرىدىن قوغلىۋەت يامان مەسلىھەتچىلەرنى، ئاندىن ھەققانىيەت بىلەن مۇستەھكەم بولار ئۇنىڭ تەختى.
- ⁶ پادىشاھنىڭ ئالدىدا ئۆزۈڭنى چوڭ تۇتما، ياكى ئەربابلارنىڭ ئورنىدا تۇرۇۋالما.
- ⁷ چۈنكى ئورنۇڭنى جانابقا بېرىشكە چاقىرىلىپ، پەگاھقا چۈشۈپ قالغاندىن، باشقىلارنىڭ تەكلىپ قىلىشى بىلەن پەگاھتىن تۆرگە ئۆتكىنىڭ ئەۋزەل.
- ⁸ ئالدىراغۇلۇق بىلەن سوتقا ئەرز قىلما، قانداق قىلسەن مۇبادا يېقىنىڭ سېنى شەرمەندە قىلسا؟
- ⁹ مۇنازىرىلەش يېقىنىڭ بىلەن سېنىڭ ھەق بولسا، لېكىن باشقىلارنىڭ سىرىنى ئاچما.
- ¹⁰ بولمىسا، بۇنى ئاڭلىغۇچى قالدۇرار سېنى ئۇياتقا، قۇتۇلالمىسەن سېسىق نامدىن شۇ چاغدا.
- ¹¹ جايدا قىلىنغان سۆزلەر، كۈمۈش تاۋاققا تىزىلغان ئالتۇن ئالمىلاردەكتۇر.
- ¹² قۇلاق سالغۇچى ئۈچۈن دانالارنىڭ تەنبىھى، گويا ئالتۇن ھالقا ياكى ساپ ئالتۇن بېزەك كەبى.
- ¹³ ئەۋەتكۈچى ئۈچۈن ساداقەتمەن ئەلچى، خۇددى ئورما ۋاقتىدا قار سوغۇقى كەبى، چۈنكى ئۇرغۇتار ئۇ خوجاينىنىڭ روھىنى.

پەند - نەسەھەتلەر

¹⁴ سوۋغات بېرىمەن دەپ ماختانغان لېكىن بەرمىگەن كىشى،
خۇددى يامغۇرى يوق قارا بۇلۇت ۋە بوران كەبى.

¹⁵ سەۋر - تاقەت بىلەن سۆزلىگەندە ھۆكۈمدار كۆنەر.
يۇمشاق سۆز سۆڭكەكتىن ئۆتەر.

¹⁶ ھەسەلگە ئېرىشكەندە پەقەت تويغۇچىلا يە،
كۆپ يەپ ياندۇرۇۋەتمە.

¹⁷ ئاز دەسسگىن قوشناڭنىڭ بوسۇغىسىغا،
تويۇپ سەندىن ئۆچ بولۇپ قالار بولمىسا.

¹⁸ يېقىنغا قارشى يالغان گۇۋاھلىق بەرگۈچى،
گويا توقماق، قىلىچ ۋە ئۆتكۈر ئوقتا زەربە بەرگەن كەبى.

¹⁹ ئېغىر كۈنلەردە تايىنىش ۋاپاسىزغا،
ئوخشار چىرىگەن چىش، سۇنغان پۇتقا.

²⁰ ناخشا ئېيتىپ بېرىش غەمكىن كىشىگە،
ئوخشار سوغۇق كۈندە كىيىمنى سالدۇرۇۋالغانغا،
ياكى تۇز قۇيغاندەك يارسىغا.

²¹ دۈشمىنىڭ ئاچ بولسا، نان بەر،
ئۇسسغان بولسا، سۇ بەر.

²² خىجالەتتە قالدۇرسەن ئۇنى شۇندا،
ياندۇرار پەرۋەردىگار ساڭا.

پەند - نەسەھەتلەر

²³ شىمال تەرەپتىن چىققان شىمال قاتتىق يامغۇر ياغدۇرار،
چېقىمچىلىق بولسا غەزەپنى چىرايىغا چىقارار.

²⁴ سوقۇشقا خوتۇن بىلەن بىر ئۆيدە ياشاشتىن،
ئەۋزەلدۇر ئۆگزىنىڭ بىر بۇلۇڭىدا ياشاش.

²⁵ يىراق يۇرتتىن كەلگەن خوش خەۋەر خۇددى،
چاڭقاشنى قاندۇرغان مۇزدەك سۇ كەبى.

²⁶ رەزىلگە يول قويغان ھەققانىي كىشى،
خۇددى لېيىپ كەتكەن بۇلاق، بۇلغانغان قۇدۇق كەبى.

²⁷ ياخشى ئەمەستۇر ھەسەلنى ھەددىدىن زىيادە يېيىش،
شەرەپلىك ئەمەستۇر شۆھرەتپەرەسلىك قوغلىشىش.

²⁸ ئۆزىنى تۇتۇۋالمايدىغان كىشى،
خۇددى سېپىلى بۇزۇۋېتىلگەن شەھەر كەبى.

26 - باب

¹ يازدا قار، ئورما ۋاقتىدا يامغۇر قاملاشمىغاندەك،
ئەخمەققىمۇ ئىززەت - ھۆرمەت قاملاشماس.

² قۇشقاچ ئۇچۇپ، قارلىغاچ قانات قاققاندىك،
سەۋەبىسىز قارغاشمۇ كىشىگە تەگمەس.

پەند - نەسەھەتلەر

³ ياراشقان دەك قامچا ئاتقا، نوختا ئېشەككە،
يارىشار دەررە ئەخمەقنىڭ دۈمبىسىگە.

⁴ جاۋاب قايتۇرما ئەقىلىسىزنىڭ ئەخمەقلىقىگە يارىشا،
ئۇنىڭغا ئوخشاپ قالسىەن بولمىسا.

⁵ جاۋاب قايتۇر ئەقىلىسىزنىڭ ئەخمەقلىقىگە يارىشا،
ئۇ ئۆزىنى ئەقىللىق چاغلاقلار بولمىسا.

⁶ ئەخمەقتىن خەۋەر يوللىغان كىشى،
گويا ئۆز پۇتىنى ئۆزى چاپقان، زەھەر يۇتقان كەبى.

⁷ كارغا كەلمىگەندەك پۇتلىرى توكۇرنىڭ،
كارغا كەلمەس ئاغزىدىكى پەند - نەسەھەت ئەخمەقنىڭ.

⁸ ئىززەت - ھۆرمەت بىلدۈرۈش ئەخمەققە،
ئوخشار سالغىغا تاشنى باغلاپ قويغانغا.

⁹ پەند - نەسەھەت ئەخمەقنىڭ ئاغزىدىكى،
گويا مەست شىلتىۋاتقان تىكەنلىك شاخ كەبى.

¹⁰ ياللىسا ئەخمەقنى ياكى ئۇدۇل كەلگەن ئادەمنى كىمكى،
بولار قارىغۇلارچە ئوق ئاتقان مەرگەن كەبى.

¹¹ ئىت ئايلىنىپ كېلىپ يالغاندەك ئۆز قۇسۇقىنى،
قايتار ئەخمەق ئۆز ئەخمەقلىقىنى.

پەند - نەسەھەتلەر

¹² كۆردۈگۈمۇ ئۆزىنى ئاقىل چاغلانغان كىشىنى؟
ئۇنىڭدىن ئۈمىد كۈتكەندىن ئەخمەقتىن ئۈمىد كۈتكەن ياخشى.

¹³ ھۇرۇن دەركى: «شىر باردۇر كوچا ۋە مەيداندا».

¹⁴ ئېچىلىپ - يېپىلار ئىشىك مۇجۇقدا،
ئېغىناپ ياتار ھۇرۇن كارىۋىتىدا.

¹⁵ ھۇرۇن سۇنار قولىنى قاچىغا،
غىزانى ئاغزىغا سېلىشقىمۇ ئېرىنەر ھەتتا.

¹⁶ ھۇرۇن ئۆزىنى شۇنداق چاغلار،
ھەتتا ئاقىلانە جاۋاب بېرىدىغان يەتتە كىشىدىنمۇ ئاقىل سانار.

¹⁷ ئارىلىشىش ئۆزىگە مۇناسىۋەتسىز جاڭجالغا،
ئوخشار ئۆتۈپ كېتىۋاتقان ئىتنىڭ قۇلىقىنى تارتقانغا.

¹⁸⁻¹⁹ ئۆز يېقىنىنى ئالداپ، «چاقچاق قىلىپ قويدۇم» دېگۈچى،
خۇددى ئوتلۇق، ئەجەللىك ئوقلارنى ئاتقان تەلۋە كەبى.

²⁰ ئوت ئۆچەر ئوتۇن بولمىسا،
جېدەل تۈگەر چېقىمچى بولمىسا.

²¹ خۇددى چوغ ئۈستىگە سالغان كۆمۈر كەبى،
ئوت ئۈستىگە تاشلىغان ئوتۇن كەبى،
ئۇلغايىتار جېدەلخور جېدەل - ماجىرانى.

پەند - نەسھەتلەر

²² ئوخشار غەيۋەتچىنىڭ سۆزلىرى مەزىلىك تاماققا،
تەنگە سىڭىپ كېتەر تېزلا.

²³ تىلى ھەسەل، دىلى زەھەر كىشى،
كۈمۈش ھەل بېرىلگەن ساپال قاچىنىڭ ئۆزى.

²⁴ ئۆچمەنلىك قىلغۇچى چىرايلىق سۆز بىلەن نىقابلىنار،
بىراق كۆڭلىدە ھىيلە - مىكىر ساقلار.

²⁵ شۇڭا ئىشىنىپ كەتمە ئۇ مۇلايىم سۆزلىگەندە،
چۈنكى يەتتە قات ئىپلاسلۇق باردۇر ئۇنىڭ قەلبىدە.

²⁶ ئۆچمەنلىكنى ئۇ ھىيلىگەرلىك بىلەن ياپار،
لېكىن ئۇنىڭ رەزىللىكى جامائەت ئالدىدا ئاشكارا بولار.

²⁷ كىشىگە ئورا كولىغان ئۆزى چۈشەر،
ئۆزىگە دومىلاتقان تاش ئۆزىگە قايتار.

²⁸ يالغانچى ئۆزى زىيان كەلتۈرگەنلەرنى ئۆچ كۆرەر،
خۇشامەتچى ھالاكەت ئېلىپ كېلەر.

27 - باب

¹ ماختانما ئەتىكى كۈنۈڭ بىلەن،
چۈنكى ئەتىنىڭ نېمە ئېلىپ كېلىشىنى بىلمەيسەن.

پەند - نەسەھەتلەر

² ماختانما ئۆز ئۆزۈڭدىن، سېنى باشقىلار ماختىسۇن،
ماختانما ئۆز ئاغزىڭ بىلەن، سېنى ياتلار ماختىسۇن.

³ تاشمۇ ھەم قۇممۇ ئېغىر،
بىراق ئەخمەق كەلتۈرگەن ئازاب ئىككىسىدىنمۇ ئېغىر.

⁴ غەزەپ رەھىمسىزدۇر، قەھەر ئوخشار كەلكۈنگە،
بىراق تاقابىل تۇرالار كىممۇ كۈندىشىنىڭ كۈندەشلىكىگە؟

⁵ ئاشكارا تەنبە يوشۇرۇن مۇھەببەتتىن ئەلادۇر.

⁶ دوستۇڭنىڭ سالغان جاراھىتى ئۇنىڭ ۋاپادارلىقىدىندۇر،
دۈشمىنىڭنىڭ سۆيۈشلىرى بولسا ھىيلىگەرلىكىدىندۇر.

⁷ بىزاردۇر توق كىشى ھەسەلدىنمۇ،
تالىقتۇر ئاچلىقتا ھەرقانداق ئاچچىق نەرسىمۇ.

⁸ ئۆيىدىن ئايرىلغان كىشى،
ئۆۋسىدىن ئايرىلغان قۇش كەبى.

⁹ ئاچار خۇشبۇي ماي ۋە ئەتىر كىشىنىڭ كۆڭلىنى،
سەممىي مەسلىھەتتىن بىلىنەر دوستنىڭ غەمخورلۇقى.

¹⁰ ئۆز دوستۇڭ ھەم ئاتاڭنىڭ دوستىنى تاشلىما،
بېشىڭغا كۈن چۈشكەندە تۇغقىنىڭنىڭ ئۆيىگە بارما.
ئەلادۇر يىراقتىكى تۇغقاندىن يېقىندىكى قوشنا.

پەند - نەسەھەتلەر

¹¹ ئەي ئوغلۇم، دانالىق تاپ، كۆڭلۈمنى چۆمدۈر خۇشاللىققا، شۇندا جاۋاب قايتۇرالايمەن مېنى تەنقىد قىلغانلارغا.

¹² زېرەك كىشى خەۋپ - خەتەرنى كۆرۈپ قاچار، نادان قارىغۇلارچە ئالغا بېسىپ ئازاب تارتار.

¹³ ياتقا كاپالەت بەرگۈچىدىن كېيىلگە تونىنى ئېلىۋال، ناتونۇشقا كېيىل بولغۇچىدىن كېيىللىك ئال.

¹⁴ كىمكى تاڭ سەھەردە ۋارقىراپ قوشنىسىدىن ئامانلىق سورىسا، بۇ قارىغاندەك ئاڭلىنار قوشنىسىغا.

¹⁵ سوقۇشقا خوتۇن ئوخشار، يامغۇرلۇق كۈندە تورۇستىن توختىماي تامچىلىغان تامچىغا.
¹⁶ ئوخشار ئۇنى توسۇشنىڭ ئۆزى بوراننى توسۇشقا، ياكى ئوڭ قولى بىلەن ماي چاڭگاللىغانغا.

¹⁷ تۆمۈر تۆمۈرنى بىلەيدۇ، ئادەم ئادەمنى ئۆتكۈرلەشتۈرىدۇ.

¹⁸ مېۋىسىنى يەر ئەنجۈر كۆچىتىنى پەرۋىش قىلغۇچى، نىزەتكە ئېرىشەر خوجايىنىنى ياخشى كۈتكۈچى.

¹⁹ سۇ ئادەمنىڭ يۈزىنى ئەكس ئەتتۈرگەن كەبى، ئادەمنىڭ ئۆزىنى ئەكس ئەتتۈرەر يۈرىكى.

²⁰ ھېچ توپماس گۆر ۋە ئۆلۈكلەر ماكانى، قانائەت تاپماس ئادەمنىڭ نەپسى.

پەند - نەسەھەتلەر

²¹ تاۋلىنار ئالتۇن - كۈمۈش ئوتتا،
سنىلار ئادەم ماختالغاندا.

²² سوقساگمۇ بۇغداي سوققاندا ئەخمەقنى،
ئايىلماس يەنىلا ئۇنىڭدىن ئەخمەقلىقى.

²³ پادىلىرىڭنىڭ ئەھۋالىنى ئوبدان ئىگىلە،
مال - ۋارانلىرىڭغا ياخشى قارا.

²⁴ چۈنكى بايلىق مەڭگۈلۈك بولماس،
قالماس تاجمۇ ئەۋلادتىن - ئەۋلادقا مىراس.
²⁵ چۆپلەر قۇرۇپ، يېڭى چۆپلەر ئۆسۈپ چىققاندا،

تاغ باغرىدىكى ئوتلار ئورۇلغاندا،
²⁶ قويلارنىڭ يۇڭلىرى ساڭا كىيىملىك بولار،
ئۆچكىلەرنى ساتقان پۇل بىر ئېتىزغا يارار.
²⁷ يېتەرلىك بولار سۈتى ئۆچكىلەرنىڭ،
ئوزۇقىغا سېنىڭ ۋە ئائىلەڭنىڭ،
تۇرمۇشىنى قامدىشىغا ھەم دېدەكلىرىڭنىڭ.

28 - باب

¹ قاچار ھېچكىم قوغلىمىسىمۇ يامانلار،
شىردەك باتۇردۇر ھەققانىيلار.

² كۆپىيەر ھۆكۈمدارلار گۇناھ كۆپەيسە يۇرتتا،
مۇقىملىق داۋاملىشىدۇ دانا ۋە بىلىملىك ھۆكۈمدار بولغاندا.

پەند - نەسھەتلەر

³ كەمبەغەل كەمبەغەلنى بوزەك قىلسا،
ئوخشار زىرائەتلەرنى نابۇت قىلىدىغان قارا يامغۇرغا.

⁴ پەرۋەردىگارنىڭ تەلىمىدىن ۋاز كېچىش يامانلارنى ماختىغانلىقتۇر،
ئۇنىڭ تەلىمىگە ئەمەل قىلىش يامانلار بىلەن قارشىلاشقانلىقتۇر.

⁵ چۈشەنمەس رەزىللەر ئادالەتنى،
تولۇق چۈشىنەر پەرۋەردىگارغا تەلپۈنگۈچىلەر ئۇنى.

⁶ دىيانەت يولىدا ماڭغان كەمبەغەل كىشى،
ئەگرى يولىدا يۈرگەن بايدىن ياخشى.

⁷ ئاقىل ئوغۇلدۇر پەرۋەردىگارنىڭ تەلىمىگە ئەمەل قىلغان،
ئاتىسىنى نومۇسقا قالدۇرار نان قېپىلارغا ھەمراھ بولغان.

⁸ جازانخورلۇق بىلەن بايلىقنى كۆپەيتكەن كىشىنىڭ بايلىقى،
كەمبەغەللەرگە ساخاۋەت قىلغۇچى ئۈچۈن قالار ئاخىرى.

⁹ پەرۋەردىگارنىڭ تەلىمىگە كىمكى قۇلاق سالمىسا،
ئۇنىڭ دۇئالىرىمۇ يىرگىنچلىكتۇر ھەتتا.

¹⁰ دۇرۇسلارنى يامان يولغا ئازدۇرغۇچى چۈشەر ئۆزى كولىغان ئورنىغا.
پاك - دىيانەتلىك مىراسخور بولار ياخشىلىققا.

¹¹ دانادۇر باي ئۆز نەزىرىدە،
ئاياندۇر ئۇنىڭ قانداقلىقى زېرەك كەمبەغەلگە.

پەند - نەسەھەتلەر

¹² جاھاننى قايلار تەنتەنە ھەققانىيلار ھوقۇق تۇتسا،
ئادەملەر ئۆزىنى قاچۇرار يامانلار ھاكىمىيەت يۈرگۈزسە.

¹³ روناق تاپالماس ئۆز گۇناھلىرىنى يوشۇرغان،
رەھىم - شەپقەتكە ئېرىشەر گۇناھلىرىنى ئىقرار قىلىپ قول ئۈزگەن.

¹⁴ بەختلىكتۇر پەرۋەردىگار دىن ئەيمەنگەن ھەمىشە،
ئۇچرار بوينى قاتتىق بالايىئاپەتكە.

¹⁵ يوقسۇللارنىڭ ئۈستىدىكى رەزىل ھۆكۈمدار،
ھۆركەرەپ تۇرغان شىر، ئوۋ ئىزدەپ يۈرگەن ئېيىققا ئوخشار.

¹⁶ ئەقىلسىز ھۆكۈمدار قاتتىق زالىملىق سالار،
ھارام بايلىقتىن نەپرەتلەنگەننىڭ ئۆمۈرى ئۇزىرار.

¹⁷ قان تۆكۈپ ۋىجدان ئازابى تارتقۇچى قېچىپ يۈرەر ئۆلگۈچە،
قىلمىسۇن ئۇنى ھېچكىم ھىمايە.

¹⁸ قۇتقۇزۇلار دىيانەت يولىدا ماڭغان،
تويۇقسىز يىقىلار ئەگرى يولىدا ماڭغان.

¹⁹ يېرىگە ئىشلىگەننىڭ قورسىقى توق بولار.
قۇرۇق خىيال سۈرگەن تولمۇ يوقسۇللىققا قالار.

²⁰ ئېرىشەر مول بەرىكەتكە سادىق كىشى،
جازاسىز قالماس بايلىققا ئېرىشىشكە ئالدىرىغۇچى.

پەند - نەسھەتلەر

²¹ بىرىگە يان بېسىش ياماندۇر،
بىراق ئادەم بىر بۇردا نان ئۈچۈنمۇ بۇنداق گۇناھنى ئۆتكۈزۈر.

²² ئاچكۆز ئالدىرار باي بولۇشقا،
بىلمەي قالار ئۇ يوقسۇللۇق چۈشۈشنى ئۆز بېشىغا.

²³ باشقىلارنىڭ خاتالىقىغا تەنبەھ بەرگۈچى خۇشامەتچىگە قارىغاندا،
كۆپ ھىممەت تاپار ئاخىرىدا.

²⁴ ئاتا - ئانىسىنى بۇلاپ، يەنە «بۇ گۇناھ ئەمەس» دېگەن،
بىر قاتاردا سانلار جانغا زامىن بولغۇچى بىلەن.

²⁵ جېدەل - ماجىرا تېرر ئاچكۆزلۈك قىلغان،
راۋاج تاپار پەرۋەردىگارغا ئىشەنچ باغلىغان.

²⁶ ئەخمەقتۇر ئۆز ئەقىلىگە ئىشەنگەن،
ئامان قالار دانالىق بىلەن ئىش تۇتقان.

²⁷ موھتاجلىقتا قالماس نامراتلارغا خەير خاھلىق قىلغان،
نۇرغۇن لەنەتكە قالار ئۇلارنى كۆرمەسكە سالغان.

²⁸ يامانلار ھوقۇق تۇتسا، ئادەملەر ئۆزىنى قاچۇرار،
ئۇلار زاۋال تاپسا، ھەققانىيلار ھوقۇق تۇتار.

29 - باب

¹ كىمكى قايتا - قايتا ئەيىبلەنگەندىمۇ بويىنى قاتتىقلىق قىلسا،
تويۇقسىز بىتچىت بولۇپ، قالار قۇتقۇزۇلغۇسىز ھالغا.

پەند - نەسەھەتلەر

² پۇقرا شادلىنار ھەققانىيلار ھوقۇق تۇتسا،
نالە - پەرياد كۆتۈرەر رەزىللەر ھۆكۈم سۈرسە.

³ ئاتىسىنى شادلاندىرۇر دانالىقنى سۆيگەن ئوغۇل،
مال - مۈلكىنى بۇزۇپ - چاچار پاهىشلەرگە ھەمراھ بولغان ئوغۇل.

⁴ پادىشاھ مۇستەھكەم قىلار ئادالەت بىلەن يۇرتنى،
پارىخور بولسا زاۋال تاپقۇزار ئۇنى.

⁵ ئۆز يېقىنىغا خۇشامەت قىلغان كىشى،
گوييا پۇتغا قاپقان قۇرغان كەبى.

⁶ ئۆزىگە تۇزاق قۇرار ياماننىڭ گۇناھى،
ناخشا ئېيتىپ شادلىنار ھەققانىي.

⁷ ھەققانىي كۆڭۈل بۆلەر كەمبەغەللەرنىڭ ھوقۇقىغا،
رەزىللەرنىڭ كارى بولماس بۇنىڭغا.

⁸ مازاقچىلار قۇترىتىپ قالايمىقانلاشتۇرار پۈتۈن شەھەرنى،
بىراق ئاقىللار ياندۇرار قەھەر - غەزەپنى.

⁹ ئاقىل ئەخمەق بىلەن دەۋاغا چۈشكىنىدە،
تىنچلىق بولماس، ئەخمەق ھۈرپىيىپ قىلار مەسخىرە.

¹⁰ دىيانەتلىكتىن نەپرەتلىنەر قانخورلار،
ئالماقچى بولار دۇرۇسنىڭ جېنىنى ئۇلار.

¹¹ ئەخمەق بىراقلا ئاشكارىلار غەزىپىنى،
ئاقىل بېسىۋالار ئۆزىنى.

پەند - نەسەھەتلەر

¹² ھۆكۈمدار يالغان سۆزلەرگە قۇلاق سالسا،
بارلىق ئەمەلدارلىرى ماڭار يامان يولغا.

¹³ گاداي ۋە ئۇنى ئەزگۈچىنىڭ ئور تاقلىقى شۇكى،
پەرۋەردىگار دۇر ھەر ئىككىلىسىنىڭ كۆزىگە نۇر بەرگۈچى.

¹⁴ پادىشاھ ئادالەت بىلەن ھۆكۈم قىلسا ئاجىزلارغا،
مەھكەم تۇرار ئۇنىڭ تەختى مەڭگۈگە.

¹⁵ تاياق ۋە تەنبەھ ئەقىل تاپقۇزار بالغا،
ئۆز مەيلىگە قويۇپ بېرىلگەن بالا ئۇيات كەلتۈرەر ئانىسىغا.

¹⁶ ناھەقلىق كۆپىيەر ھوقۇق تۇتسا يامانلار،
ئۇلارنىڭ يىقىلغىنىنى كۆرەر ھەققانىيلار.

¹⁷ ئوغلۇڭنى تەربىيىلەسەڭ، ئارام تاپقۇزار ئۇ سېنى،
سۆيۈندۈرەر ھەم كۆڭلۈڭنى.

¹⁸ خەلق تىزگىنىسىز قالار، بولمىسا پەرۋەردىگارنىڭ ۋەھىيىسى،
بەختلىك بولار ئۇنىڭ تەلىمىگە ئەمەل قىلىدىغان كىشى.

¹⁹ سۆز بىلەنلا تۈزەتكىلى بولماس قۇلنىڭ خاتالىقىنى،
ئېتىبار قىلماس ئۇ چۈشەنسىمۇ سۆزۈڭنى.

²⁰ كۆرگەنمۇ ئويلىماي سۆزلەيدىغان كىشىنى؟
ئۇنىڭدىن ئۈمىد كۈتكەندىن ئەخمەقتىن ئۈمىد كۈتكەن ياخشى.

پەند - نەسەھەتلەر

²¹ كىمكى قۇلىنى كىچىكىدىن ئۆز مەيلىگە قويۇۋەتسە،
ئاخىرى ئۇ قۇل ئاۋارىچىلىق ئېلىپ كېلەر ئۆزىگە.

²² تېرىككەك جېدەل - ماجىرا قوزغاپ تۇرار،
مىجەزى ئىتتىك كىشىنىڭ گۇناھلىرى كۆپ بولار.

²³ كىشىنى پەس قىلار مەغرۇرلۇق،
ھۆرمەتكە ئېرىشتۈرەر كەمتەرلىك.

²⁴ ئۆز جېنىغا دۈشمەن بولار ئوغرى بىلەن شېرىك بولغۇچى،
سوتتا يالغان ئېيتسا، لەنەتكە قېلىشىنى ئاڭلاپ تۇرۇپمۇ ئۇ ئېيتماس راستتىنى.

²⁵ بەندىدىن قورقۇش ئۆزى ئۈچۈن تۇزاق قۇرغانلىقتۇر،
لېكىن پەرۋەردىگارغا ئىشەنگەن ئادەم ئامان قالۇر.

²⁶ ئىلتىپات ئىستەر كۆپ كىشىلەر ھۆكۈمداردىن،
ئادالەت كېلەر ئادەمگە پەرۋەردىگاردىن.

²⁷ يىرگىنەر ھەققانىيلار ناھەقچىلىق قىلغانلاردىن،
يامانلار بولسا ئادىل يولدا ماڭغانلاردىن.

30 - باب

ئاگۇرنىڭ پەند - نەسەھەتلىرى

¹ ماسسالق ياقەھنىڭ ئوغلى ئاگۇرنىڭ سۆزلىرى،
ئۇنىڭ ئىتتىپاق بىلەن ئۇكالغا ئېيتقانلىرى:

پەند - نەسھەتلەر

² ئىنسانلار ئارسىدىكى ئەڭ نادىنى مەن ئىكەنمەن،

ئادەمدە بولۇشقا تېگىشلىك ئەقىل مەندە يوق ئىكەن،

³ دانالىقنى ئۆگىنەلمىدىم،

بىردىنبىر مۇقەددەس بولغۇچى ھەققىدە يوق ئىكەن ساۋاتىم.

⁴ كىم ئەرشكە چىققان ھەم ئەرشتىن چۈشكەن؟

كىم شامالنى قوللىرىدا تۇتقان؟

كىم سۇلارنى تونغا يۆگىگەن؟

كىم يەر - زېمىننىڭ چېگرىسىنى بەلگىلىگەن؟

ئۇنىڭ ئىسمى نېمە؟ ئۇنىڭ ئوغلىنىڭ ئىسمىمچۇ؟ بىلمەمسەن؟

⁵ خۇدانىڭ ھەربىر سۆزى ھەقىقەتتۇر،

ئۆزىنى پاناھلىغانلارغا ئۇ قالدۇر.

⁶ قوشما خۇدانىڭ سۆزلىرىگە ھېچنېمىنى،

بولمىسا ئۇ ئەيىبلەر سېنى، ئاشكارىلار يالغانچىلىقنى.

⁷ ئى پەرۋەردىگار، تىلەيمەن ئىككى نەرسىنى سەندىن،

ئايىمغايسەن مەن ئۆلگۈچە بۇلارنى مەندىن.

⁸ مەندىن يىراق قىلغايىسەن ساختىلىق ۋە يالغانچىلىقنى،

قىلمىغايسەن گاداي ياكى بايمۇ مېنى،

ئېھتىياجىمغا لايىق بەرگەيسەن رىزقىمنى.

⁹ چۈنكى باياشاتلىق ئىچىدە سەندىن تېنىپ،

«پەرۋەردىگار كىممۇ؟» دەپ قالماي،

ياكى يوقسۇزچىلىقتا ئوغرىلىق قىلىپ،

ئى خۇدا، سېنىڭ نامىڭغا داغ كەلتۈرۈپ قويماي.

¹⁰ قۇلنى يامانلىما خوجايىنىغا،

قارغۇبىتەر قۇل سېنى، ئەيبىكار بولارسەن بولمىسا.

پەند - نەسھەتلەر

¹¹ شۇنداقلا مۇباركى، ئۆز ئاتىسىنى قارايدىغان،
ئۆز ئانىسىغا بەخت تىلىمەيدىغان.

¹² شۇنداقلا مۇباركى، ئۆزلىرىنى پاك چاغلایدىغان،
ئەمەلىيەتتە ئۇلارنىڭ مەينەتچىلىكى تازىلانمىغان.

¹³ شۇنداقلا مۇباركى، چىقىپ تۇرار تەكەببۇرلۇقى كۆزلىرىدىن،
بېشى تاقىشار ئاسمانغا ھاكاۋۇرلۇقىدىن.

¹⁴ شۇنداقلا مۇباركى،

يوقتىش ئۈچۈن بۇ دۇنيادىن نامراتلارنى،

يالماش ئۈچۈن ئىنسانلار ئارىسىدىكى موھتاجلارنى،

باردۇر ئۇلارنىڭ قىلچەتكە چىشلىرى، پىچاقتەك ئېزىق چىشلىرى،

¹⁵ زۇلۇكنىڭ* ئىككى قىزى بار،

ئۇلار «بەرگىن، بەرگىن» دەپ تۈۋلىشار.

ئۈچ نەرسە باركى، ھېچ تويمایدىغان،

ياق، تۆت نەرسە بار، ئەسلا يېتەرلىك دېمەيدىغان،

ئۇلاركى:

¹⁶ گۆر، تۇغماس خوتۇن، قاغىرىغان يەر ۋە يالماۋاتقان ئوت.

¹⁷ چوقۇلار جىلغىدىكى قاغلار ياكى يەۋبەتەر بۇر كۈتنىڭ بالىلىرى،

ئاتىسىنى مەسخىرە قىلىپ، ئانىسىنى كەمسىتكۈچىنىڭ كۆزىنى.

¹⁸ ئۈچ ئىش باركى، مەن ئۈچۈن ئىنتايىن سىرلىق بولغان،

ياق، تۆت ئىش بار، ئەقلىم يەتمەيدىغان،

* زۇلۇك — بوغۇم تەنلىك ھايۋان. تېنى ئۇزۇنچاق ۋە سەل ياپىلاق، ئادەم ۋە ھايۋانلارنىڭ قېنىنى شورايدۇ.

پەند - نەسەھەتلەر

ئۇلار كى:

¹⁹ بۇر كۈتنىڭ ئاسماندا ئۇچۇشى،

يىلاننىڭ تاشتا بېغىرلىشى،

كېمىنىڭ دېڭىزدا مېڭىشى.

يىگىتنىڭ قىزغا ئاشق بولۇشى.

²⁰ مۇنداقكى زىناخور خوتۇننىڭ تۇتقان يولى:

ئوغرىلىقچە يەپ بولۇپ سۈرتەر ئۇ ئاغزىنى،

دەر: «قىلمىدىم مەن ھېچقانداق يامانلىقنى».

²¹ ئۈچ ئىش بار كى، يەر - زېمىننى سىلكىندۈرىدىغان،

ياق، تۆت ئىش بار يەر كۆتۈرەلمەيدىغان.

ئۇلار كى:

²² قۇلنىڭ پادىشاھ بولۇشى،

ئەخمەقنىڭ راۋاج تېپىشى،

²³ نەپرەتكە ئۇچرىغان ئايالنىڭ ئەرگە تېگىشى،

دېدەكنىڭ ئۆز خانىمىنىڭ ئورنىنى تارتىۋېلىشى.

²⁴ دۇنيادا كىچىك تەنلىك،

تۆت خىل جانۋار بار، بەكمۇ ئەقىللىق،

ئۇلار كى:

²⁵ چۈمۈلە؛ گەرچە ئاجىز بولسىمۇ،

بىراق يازدا ئوزۇق تەييارلىۋېلىشنى بىلەر.

²⁶ سۇغۇر؛ گەرچە كۈچسىز بولسىمۇ،

خادا تاشلارنىڭ ئارىسىغا ئۇۋا سالار.

²⁷ چېكەتكە؛ گەرچە پادىشاھى بولمىسىمۇ،

لېكىن قاتار سەپ تۈزۈپ ماڭار.

پەند - نەسھەتلەر

²⁸ كەسلەنچۈك؛ گەرچە ئۇنى قول بىلەن تۇتۇۋالغىلى بولسىمۇ،
لېكىن ئۇ خان ئوردىلىرىغىمۇ كىرىۋالار.

²⁹ ئۈچ ھايۋان باركى، قەدەملىرى ھەيۋەتلىك،
ياق، تۆت جانىۋار بار، مېڭىشى ھەيۋەتلىك.
ئۇلاركى:

³⁰ شىر؛ ھايۋاناتلار ئىچىدە ئەڭ كۈچلۈكى،
ھېچ نېمىدىن قورقماي ئارقىغا يانمايدىغان.
³¹ خوراز ۋە سەرگە؛ گەۋدىسىنى كۆتۈرۈپ غادىيىپ ماڭىدىغان،
پادىشاھ؛ قوشۇنىنى باشلاپ ماڭىدىغان.

³² گەر ئەخمەق بولۇپ، چوڭ تۇتساڭ ئۆزۈڭنى،
يامان غەرەزدە بولغان بولساڭ ۋە ياكى،
تۆت قولۇڭ بىلەن ئاغزىڭنى!

³³ چىقار سېرىق ماي قايماق قوچۇلسا،
چىقار قان بىرىنىڭ بۇرنى مېجىلسا،
شۇنىڭدەك چىقار غەزەپتىن جېدەل - ماجىرا.

31 - باب

پادىشاھنىڭ ئانىسىنىڭ نەسھىتى

¹ ماسسا پادىشاھى لمۇئېلنىڭ ئېيتقانلىرى،
ئانىسىنىڭ ئۇنىڭغا ئۆگەتكەنلىرى:

² ئەي ئوغلۇم، باغرىمنى يېرىپ چىققان ئوغلۇم،

پەند - نەسەھەتلەر

خۇدادىن تىلەپ ئالغان ئوغلۇم،
 نېمە دېسەم بولار مەن ساڭا؟
³ كۈچ - قۇۋۋىتىڭنى سەرپ قىلما، ئۆمرۈڭنى بىكار قىلما،
 پادىشاھلارنى ۋەيران قىلغۇچى خوتۇنلارغا.

⁴ ئەي لىمۇئېل، لايىق ئەمەس شاراب پادىشاھلارغا،
 ياراشماس مەيگە بېرىلىش ھۆكۈمدارغا.
⁵ چۈنكى ئۇلار شاراب ئىچىپ، ئۇنتۇپ قالار قانۇنى،
 بۇرمىلىۋېتەر ئېزىلگەنلەرنىڭ ھوقۇقىنى.
⁶ بەرگىن شارابنى ئۆلۈم گىردابىدا تۇرغانلارغا،
 بەرگىن مەينى قاينۇ - ھەسرەت چەككەنلەرگە!
⁷ ئۇلار شاراب ئىچىپ، ئۇنتۇسۇن ئۆزلىرىنىڭ نامراتلىقىنى،
 ئەسلەپ قالمسۇن تارتقان دەردلىرىنى.

⁸ ئۆزىنى ئاقلىيالمىدىغانلار ئۈچۈن سۆزلىگىن،
 ئاجىزلارنىڭ ھوقۇق ئۈچۈن ئاغزىڭنى ئاچقىن.
⁹ سۈكۈت قىلما، ئادىل ھۆكۈم قىلغىن،
 يوقسۇل ۋە موھتاجلارنىڭ ھوقۇقىنى قوغدىغىن.

پەزىلەتلىك ئايال

¹⁰ كىم ئاللايدۇ پەزىلەتلىك ئايالنى؟
 ئارتۇقتۇر گۆھەردىنمۇ ئۇنىڭ قەدەر - قىممىتى.
¹¹ بۇنداق ئايالغا دىلىدىن ئىشەنچ قىلار ئېرى،
 كەم بولماس ئېرىنىڭ ھېچ نەرسىسى.
¹² ئېرىغا ياخشىلىق قىلار ئۇ ئۆمۈر بويى،
 ئۇچراتماس زىيانغا ئۇنى.

پەند - نەسھەتلەر

- ¹³ ئۇ تاللاپ قوي يۇڭى ۋە كەندىر رەختىنى،
ئۆز قولىدا ھەۋەس بىلەن پۈتكۈزەر كىسىم - كېچەكنى.
- ¹⁴ ئۇ سودا كېمىلىرى كەبى،
توشار يىراقتىن ئوزۇق - تۈلۈكلەرنى.
- ¹⁵ ئورنىدىن تۇرۇپ ئۇ تاڭ سۈزۈلمەستە،
يېمەكلىك تەييارلار ئائىلىسىدىكىلەرگە،
ئىش تەقسىم قىلار دېدەكلىرىگە.
- ¹⁶ ئۇ ئېتىزنى كۆرۈپ ئويلانغاندىن كېيىن سېتىۋالار،
ئۆز ئەجرى بىلەن تاپقانلىرىغا ئۈزۈمزارلىق بەرپا قىلار.
- ¹⁷ ئىشقا مەھكەم باغلاپ ئۇ بېلىنى،
كۈچلەندۈرۈپ بىلەكلىرىنى.
- ¹⁸ كۆرەر ئىشلىگىنىنىڭ پايدىسىنى،
كېچىچە ئۆچۈرمەس چىرىغىنى.
- ¹⁹ ئايلاندۇرار ئۇ قولى بىلەن ئۇرچۇقنى،
ئېگىرەر بارماقلىرى بىلەن يېپىنى.
- ²⁰ ئايماس ئۇ يوقسۇللاردىن ياردىمىنى،
ئۇزىتار ھاجەتمەنلەرگە ياردەم قولىنى.
- ²¹ قار ياغسىمۇ ئائىلىسىدىكىلەر ئۈچۈن يوقتۇر ئەندىشىسى،
چۈنكى قېلىن كىيىندۈرۈلگەن ئۇلارنىڭ ھەممىسى.
- ²² ئۆزى تىكەر ئۇ كارىۋات ياپقۇچلىرىنى،
نېپىز كەندىر، ئېسىل رەختلەردىندۇر ئۇنىڭ لىباسلىرى.
- ²³ ئېرى شەھەر دەرۋازىسى* ئالدىدا ئاقساقاللار بىلەن ئولتۇرۇر،
ئۇ يەردە ئۇنىڭ ئابروۋى باردۇر.

* شەھەر دەرۋازىسى — شەھەرگە كىرىش ئېغىزى بولۇپ، بۇ يەردە يۇرت ئاقساقاللىرى دەۋالارنى بىر تەرەپ قىلىدۇ ھەم سودا - سېتىق، جامائەت يىغىلىشى، ئۇچۇر ئالماشتۇرۇش قاتارلىقلار ئېلىپ بېرىلىدۇ.

پەند - نەسەھەتلەر

²⁴ ئۇ كەندىر رەختتىن تىكىپ ساتار كىيىملەرنى،

سودىگەرلەرگە ئۆتكۈزەر بەلباغلارنى.

²⁵ كۈچ - قۇدرەت ۋە ئىززەت - ھۆرمەت ئۇنىڭ لىباسى،

خۇشاللىق بىلەن كۈتۈۋالار ئۇ كېلەچەكنى.

²⁶ ئۇ دانالىق بىلەن سۆزلەر،

مېھرىبانلارچە نەسەھەت بېرەر.

²⁷ ئۇ ئائىلىسىدىكى ئىشلارنى ياخشى باشقۇرار،

يېتىپ يېمەس بىكار.

²⁸ پەرزەنتلىرى ھۆرمەتتە ئۇنى تەرىپلەر،

ئېرىمۇ ئۇنى ماختاپ مۇنداق دەر:

²⁹ «پەزىلەتلىك ئاياللار كۆپ ئىكەن،

لېكىن ھەممىسىدىن ئارتۇق تۇرار سەن، ئېشىپ چۈشسەن».

³⁰ ئالدامچىدۇر جەلپكارلىق، بىر كۆپۈكتۈر ھۆسن - جامال،

ماختاشقا ئېرىشەر پەرۋەردىگار دىن ئەيمىنىدىغان ئايال.

³¹ ئۇنىڭ مېھنىتىنىڭ مېۋىلىرىگە لايىق تەرىپلەڭلار ئۇنى،

شەھەر دەرۋازىلىرىدا ماختاشقا ئېرىشتۈرسۇن ئۇنى ئۇنىڭ ئەجىرلىرى!

يەشايا

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

تەخمىنەن مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 740 - يىلى، يەنى ئۇزۇنيا پادىشاھ ھۆكۈمرانلىقىنىڭ ئاخىرقى يىلىدىن باشلاپ، يەشايا پەيغەمبەر خۇدانىڭ ۋەھىسىنى ئىسرائىل خەلقىگە يەتكۈزۈشكە باشلىغان. ئۇ يەھۇدىيەگە تۆت پادىشاھ ھۆكۈمرانلىق قىلغان 40 يىل ئىچىدە پەيغەمبەرلىك خىزمىتىنى قىلغان. يەشايا پەيغەمبەر ياشىغان دەۋرىدە پۈتۈن ئىسرائىل زېمىنى ئاللىقاچان جەنۇبىي پادىشاھلىق ۋە شىمالىي پادىشاھلىق دەپ ئىككى پادىشاھلىققا بۆلۈنۈپ كەتكەن بولۇپ، شىمالىي پادىشاھلىق ئىسرائىلىيە، جەنۇبىي پادىشاھلىق يەھۇدىيە دەپ ئاتىلاتتى. مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 722 - يىلى ئاسسۇرلار شىمالىي پادىشاھلىق بولغان ئىسرائىلىيەگە بېسىپ كىرىپ، خەلقنى بابىلغا سۈرگۈن قىلدۇ.

يەشايا پەيغەمبەر ئىسرائىل خەلقىنى ئىزچىل ھالدا بۇتلارغا چوقۇنماسلىققا، نامراتلارغا يار - يۆلەك بولۇشقا ھەمدە خۇدانىڭ يولىدا مېڭىشقا دەۋەت قىلىپ كەلگەن. ئەگەر ئىسرائىل خەلقى خۇداغا بويسۇنسا، ئامان - ئېسەن گۈزەل ھايات كەچۈرىدىغانلىقىنى، ئەكسىچە خۇداغا بويسۇنمىسا، خۇدانىڭ ئۇلارنى جازالايدىغانلىقىنى داۋاملىق تەكىتلىگەن. ئۇ ئىسرائىللارنىڭ مىسىر ۋە باشقا ئەللەرگە تايانماستىن، پەقەتلا ھەممىگە قانداق ئۇلۇغ خۇداغا تايىنىشى كېرەكلىكى توغرىسىدا تەلىم بەرگەن.

يەشايا پەيغەمبەر كەلگۈسىدە يۈز بېرىدىغان نۇرغۇن ۋەقەلەر توغرىسىدا ئالدىن مەلۇمات بەرگەن. بۇلارنىڭ بەزىلىرى ئۇنىڭ ھايات ۋاقتىدا ئەمەلگە ئاشقان. مەسىلەن، ئۇ خۇدانىڭ يېرۇسالېمنى ئاسسۇرلارنىڭ قولىغا چۈشۈپ قېلىشتىن قۇتقۇزۇپ قالدىغانلىقىنى ئالدىن ئېيتقان ۋە بۇ ۋەقە يەشايا پەيغەمبەر زامانىسىدا يۈز بەرگەن (38 - بابقا قاراڭ). بەزى ئالدىن ئېيتقان ۋەقەلەر يەشايا پەيغەمبەر ۋاپات بولغاندىن كېيىن ئەمەلگە ئاشقان. ئۇ ئىسرائىل خەلقىگە، ئۇلارنىڭ قايتىدىن ئۆتكۈزگەن گۇناھلىرى تۈپەيلىدىن خۇدانىڭ ئۇلارنى كەلگۈسىدە بابىل پادىشاھلىقىغا

سۈرگۈن قىلىپ، جازالايدىغانلىقىنى ئالدىن ئېيتقان. ئۇ يەنە ئۇلارنىڭ بىر كۈنى بايلىنىڭ سۈرگۈندىن ئازاد قىلىنىپ، ئۆز زېمىنىغا يەنە قايتۇرۇپ كېلىنىدىغانلىقىنىمۇ ئالدىن ئېيتقان. ئۇنىڭ بەزى ۋەھىيلىرى تېخى زامانىمىزغىچە ئەمەلگە ئاشمىغان بولۇپ، ئاخىر زاماندا ئەمەلگە ئاشدۇ.

تېزىس:

1. ئاگاھلاندۇرۇشلار ۋە ۋەدىلەر (1 - بابتىن 12 - باقىچە)
2. يات ئەللەرنىڭ جازالىنىشى توغرىسىدىكى ۋەھىي (13 - بابتىن 23 - باقىچە)
3. دۇنيانىڭ سوراق قىلىنىشى توغرىسىدىكى ۋەھىي (24 - بابتىن 27 - باقىچە)
4. يەھۇدىيە ۋە باشقا ئەللەرنى جازالاش توغرىسىدىكى ۋەھىي (28 - بابتىن 35 - باقىچە)
5. خىزكىيا پادىشاھ بىلەن يەشايا پەيغەمبەر (36 - بابتىن 39 - باقىچە)
6. خۇدانىڭ ئۆز خەلقىگە كۆرسەتكەن مېھرى - شەپقىتى (40 - بابتىن 48 - باقىچە)
7. خۇدانىڭ خىزمەتكارى (49 - بابتىن 53 - باقىچە)
8. ئاگاھلاندۇرۇشلار ۋە ۋەدىلەر (54 - بابتىن 66 - باقىچە)

يەشايا

¹ يەھۇدىيە پادىشاھلىرى ئۇززىيا، يوتەم، ئاخاز ۋە خىزكىيا زامانلىرىدا ئاموزنىڭ ئوغلى يەشاياغا يەھۇدىيە ۋە يېرۇسالېم توغرىسىدا تۆۋەندىكى ۋەھىيلەر كەلدى.

ئاسىي خەلق

² پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«ئاڭلا، ئەي ئەرشئەلا،

قۇلاق سال، ئەي يەر - زېمىن،

بېقىپ چوڭ قىلغان بالىلىرىم ماڭا قارشى چىقتى.

³ ئۆكۈز ئىگىسىنى تونۇيدۇ، ئېشەك ئوقۇرنى بىلىدۇ،

بىراق ئىسرائىللار مېنى تونۇمايدۇ،

خەلقىم مېنىڭ ئۆزلىرىگە غەمخورلۇق قىلىدىغانلىقىمنى چۈشەنمەيدۇ!»

⁴ ئەي گۇناھكار قوۋم، رەزىللىككە ياتقان خەلق،

قەبھەلەرنىڭ پۇشتى، ساختىلىققا تولغان ئەل!

بۇ خەلق پەرۋەردىگاردىن يۈز ئۆرۈدى،

يەشايە

ئۇلار ئۆزلىرىنى تاللىغان مۇقەددەس خۇدانى كۆزگە ئىلمىدى،
ئۇلار ئۇنى تاشلىۋەتتى.

⁵ نېمىدېگەن تاياق قېيى خەلقىسلەر؟

نېمە ئۈچۈن قارشىلىشىشنى توختاتمايسىلەر؟
باشلار يارىلانغان، يۈرەكلەر ماداردىن كەتكەن.

⁶ بېشىدىن ئايغىغىچە بىرمۇ ساق يېرى يوق،

ھەممە يەر يارا، كۆك ئىزلىرى ۋە قان ئېقىپ تۇرغان جاراھەت،
ئۇلار نە تازىلانمىغان، نە تېگىلمىغان، نە مەلھەم سۈرتۈلمىگەن.

⁷ ئېلىكلار خاراب قىلىنغان، شەھەرلىرىڭلار كۆيدۈرۈلگەن.

ئېتىزلىرىڭلار كۆز ئالدىڭلاردا ياتلار تەرىپىدىن ۋەيران قىلىندى.

زېمىنىڭلار ياتلار تەرىپىدىن ئىشغال قىلىنىپ، خارابىلىككە ئايلاندى.

⁸ غەربانە سئون^① يالغۇز قالدى،

ئۇ ئۇزۇمزارلىقتىكى يېگانە چەللىگە،

قوغۇنلۇقتىكى ئەسكى كەپىگە

ۋە مۇھاسىرىگە ئېلىنغان شەھەرگە ئوخشاش يالغۇز قالدى.

⁹ ئەگەر قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار ئاز بىر قىسمىمىزنى ئامان قالدۇرمىغان

بولسا ئىدى،

بىز رەزىللىكىدىن تۈپتۈز قىلىنغان سودوم شەھىرىدەك بولاتتۇق،

بىز رەزىللىكىدىن ۋەيران قىلىنغان گومورا شەھىرىدەك بولاتتۇق.

¹⁰ ئەي، سودوم ھۆكۈمرانلىرىدەك رەزىل يەھۇدىيەنىڭ باشلىقلىرى،

پەرۋەردىگارنىڭ سۆزىگە قۇلاق سېلىڭلار!

^① 8: 1 غەربانە سئون — ئەسلى نۇسخىدا «سئون قىزى» دەپ ئېلىنغان. سئون يېرۇسالېمىدىكى تاغ بولۇپ، بۇ يەردە يېرۇسالېم ۋە ئۇنىڭ خەلقىگە ئوخشىتىلغان.

يەشايە

ئەي، گومورا خەلقىدەك رەزىل يەھۇدىيەنىڭ خەلقى،
 پەرۋەردىگارنىڭ تەلىمىنى كۆڭۈل قويۇپ ئاڭلاڭلار!
¹¹ پەرۋەردىگار دەيدۇكى:

«نۇرغۇنلىغان قۇربانلىقلىرىڭلارنىڭ ماڭا نېمە كېرىكى بار؟
 قوچقارلار ۋە سەمىرىتلىگەن كالىلارنىڭ ياغلىرىدىن قىلىنغان كۆيدۈرمە
 قۇربانلىقلاردىن تويۇپ كەتتىم.

مەن بۇقىنىڭ، پاقلىنىڭ ۋە ياكى ئۆچكىنىڭ قانلىرىدىن خۇرسەن ئەمەسمەن.
¹² سىلەر ماڭا ئىبادەت قىلىش ئۈچۈن ئىبادەتخاناغا كەلگەندە،

سىلەرنى ئىبادەتخانىدا گۈبۈرلىشىپ، قالايمىقان قىلىڭلار دەپ كىم ئېيتتى؟
¹³ بۇنداق مەنسىز ھەدىيەلەرنى ئەمدى ئەكەلمەڭلار!

سىلەرنىڭ ئىسرىقىڭلارمۇ مەن ئۈچۈن يىرگىنچلىكتۇر!
 سىلەر يېڭى ئاي، دەم ئېلىش كۈنى ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش ھېيتلارنى
 ئۆتكۈزۈسىلەر،

لېكىن گۇناھلىرىڭلاردىن بۇلغانغان بۇ ھېيتلىرىڭلاردىن بىزار بولدۇم.
¹⁴ سىلەرنىڭ يېڭى ئاي ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش ھېيت - بايراملىرىڭلاردىن
 نەپرەتلىنىمەن.

ئۇلار ماڭا ئېغىر يۈك بولدى، ئۇلارنى كۆتۈرۈشتىن زېرىكتىم.
¹⁵ سىلەر دۇئاغا قوللىرىڭلارنى كۆتۈرگىنىڭلاردا،

كۆزلىرىمنى قاچۇرىمەن.

قانچە كۆپ دۇئا - تىلاۋەت قىلساڭلارمۇ ئاڭلىمايمەن،
 چۈنكى قوللىرىڭلار قانغا بويالغان.

¹⁶ ئۆزۈڭلارنى يۇيۇپ تازىلاڭلار،

رەزىل قىلمىشلىرىڭلارنى كۆز ئالدىڭلاردىن يوقىتىڭلار.

يامانلىق قىلىشنى توختىتىڭلار.

¹⁷ ياخشىلىق قىلىشنى ئۆگىنىڭلار،

ئادىللىقنى ئىزدەڭلار،

يەشايا

زۇلۇم سالغۇچىلارنى ئەدەپلەڭلار،
يېتىم - يېسىرلەرنى قوغداڭلار،
ئۇل ئاياللارنىڭ ھوقۇق - مەنپەئەتى ئۈچۈن كۈرەش قىلىڭلار.»

¹⁸ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«كېلىڭلار، بىرلىكتە باش قوشۇپ، بۇنى ھەل قىلايلى.
گەرچە گۇناھلىرىڭلار قىزىل داغدەك بولسىمۇ،
ئۇلار قاردەك ئاق بولىدۇ.

ئۇلار ھەتتا قىپقىزىل داغدەك بولسىمۇ،

ئاقارتىلغان قوي يۇڭدەك ئاپئاق بولىدۇ.

¹⁹ ماڭا چىن قەلبىڭلاردىن ئىتائەت قىلساڭلار،

زېمىندىكى ئەڭ ئېسىل نېمەتلەر سىلەرنىڭ بولىدۇ.

²⁰ ئەگەر رەت قىلىپ، ماڭا قارشى چىقساڭلار،

سىلەر قىلىچ ئاستىدا ھالاک بولىسىلەر.»

بۇ، پەرۋەردىگارنىڭ ئۆزى ئېيتقان سۆزلىرىدۇر!

ساداقەتسىز يېرۇسالېم

²¹ بۇ سادىق شەھەر قانداقلارچە پايەشە ئايالغا ئوخشاش ساداقەتسىز بولۇپ

قالدى؟!

ئۇ ئىلگىرى ئادالەتكە تولغان، ھەققانىيەت دەۋر سۈرگەن شەھەر ئىدىغۇ؟!

بىراق ئەمدى ئۇ يەردە قاتىللارلا قالدى خالاس.

²² كۈمۈشلىرىڭ داشقال بولدى،

شارابلىرىڭغا سۇ قېتىلدى.

²³ ئەمەلدارلىرىڭ خۇدا بىلەن قارشلاشتى.

ئوغرى - قاراقچىلار ئۇلارنىڭ ھەمراھى بولدى.

ھەممىسى پارا ئېلىشنى ياخشى كۆرىدۇ،

سوۋغاتنىڭ كەينىدىن چاپىدۇ.

يەشايە

ئۇلار يېتىم - يېسىرلەرنى قوغدىمايدۇ،
تۇل ئاياللارنىڭ ئەرزىنى ئاڭلىمايدۇ.

²⁴ ئىسرائىللارنى تاللىغان قانداق خۇدا،
يەنى ئىگىمىز — قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار ئۆز خەلقىگە مۇنداق دەيدۇ:
«رەقىبلىرىم بولغان سىلەرگە غەزىپىمنى ياغدۇرىمەن،
دۈشمەنلىرىم بولغان سىلەردىن ئىنتىقام ئالىمەن.
²⁵ سىلەرگە قارشى قول كۆتۈرىمەن.
داشقاللىرىڭلارنى ئۈزۈل - كېسىل تازىلاپ،
پۈتكۈل ئەخلەتلىرىڭلارنى چىقىرىپ تاشلايمەن.
²⁶ بۇرۇنقىدەك ئادىل سوراچىلارنى ئەسلىگە كەلتۈرىمەن،
بۇرۇنقىدەك دانا مەسلىھەتچىلەرنىمۇ ئەسلىگە كەلتۈرىمەن.
شۇنداقلا يېرۇسالېم «ھەققانىيەتلىك شەھەر»، «ساداقەتلىك شەھەر» دەپ
ئاتىلىدۇ.»

²⁷ سەئون شەھىرى ئادالەت ئارقىلىق قۇتقۇزۇلدى،
شەھەردىكى توۋا قىلغان خەلق ھەققانىيەت ئارقىلىق قۇتقۇزۇلدى.
²⁸ بىراق خۇدا بىلەن قارشىلاشقۇچىلار ۋە گۇناھكارلار بىرلىكتە ھالەك قىلىندى،
پەرۋەردىگار دىن ۋاز كەچكۈچىلەر يوقىتىلدى.
²⁹ سىلەر ياخشى كۆرگەن دۇپ دەرىخىلىكىدىكى بۇتپەرەسلىكڭلار سەۋەبىدىن
نومۇسقا قالسىلەر،

سىلەر بۇتلارغا تولغان باغلارنى چوقۇندىغان جاي قىلىپ تاللىغانلىقىڭلار
تۈپەيلىدىن شەرمەندە بولىسىلەر.

³⁰ سىلەر يوپۇرماقلىرى قۇرۇپ كەتكەن دۇپ دەرىخىگە ئوخشاپ قالسىلەر،
سۇغۇرۇلمىغان باغقا ئوخشاش قاغجىراپ قالسىلەر.

³¹ كۈچلۈكلەر قۇرۇق چۆپكە ئوخشاپ قالدۇ،
ئۇلارنىڭ قىلغان ئىشلىرى ئۇچقۇنغا ئوخشايدۇ،

يەشايا

ئۇلار قىلغان ئىشلىرى بىلەن بىرلىكتە كۆيۈپ كېتىدۇ،
ھېچكىم بۇ ئوتنى ئۆچۈرەلمەيدۇ.

2 - باب

پەرۋەردىگارنىڭ تېغى

¹ بۇ، يەھۇدىيە ۋە يېرۇسالېم توغرىسىدا ئاموزنىڭ ئوغلى يەشاياغا كەلگەن ۋەھىي:
² شۇنداق بىر ۋاقىت كېلىدۇكى، پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەتخانىسى جايلاشقان تاغ،
تاغلارنىڭ ئەڭ ئۇلۇغى سۈپىتىدە قەد كۆتۈرىدۇ.

ئۇ ھەممە تاغلاردىن بۈيۈك تۇرىدۇ،

بارلىق ئەللەر ئۇ يەرگە سەلدەك ئېقىپ كېلىدۇ.

³ نۇرغۇن ئەللەر كېلىپ شۇنداق دېيىشىدۇ:

«كېلىڭلار، پەرۋەردىگارنىڭ تېغىغا چىقايلى،

ياقۇپ ئېتىقاد قىلغان خۇدانىڭ ئىبادەتخانىسىغا بارايلى،

ئۇ يەردە پەرۋەردىگار بىزگە ئۆز يولى توغرىلۇق تەلىم بېرىدۇ،

بىز ئۇنىڭ يولىدا ماڭىمىز.»

پەرۋەردىگارنىڭ تەلىمى سەئۇدىدىن،

سۆزى يېرۇسالېمدىن تارقىلىدۇ.

⁴ ئۇ ئەللەر ئارىسىدا سوراق ئېلىپ بارىدۇ،

ئەللەر ئارىسىدىكى دەتالاشلارنى ھەل قىلىدۇ.

ئۇلار قىلىچلىرىدىن ساپان سوقىدۇ،

نەيزىلىرىنى شاخ پۇتايدىغان قايچا قىلىدۇ.

ئەللەر بىر - بىرىگە قىلىچ كۆتۈرمەيدۇ،

ئۇرۇش قىلىشنى ئۈگەنمەيدۇ.

⁵ ياقۇپ ئەۋلادلىرى كېلىڭلار، پەرۋەردىگارنىڭ نۇرىدا ماڭايلى.

يەشايە

خۇدانىڭ جازاسى

⁶ ئى پەرۋەردىگار، سەن ئۆز خەلقىڭ بولغان ياقۇپنىڭ ئەۋلادلىرىنى تەرك ئەتتىڭ،

چۈنكى ئۇلار ئۆز زېمىنىنى كۈنچىقىشتىكى ئەللەرنىڭ خۇراپاتچىلىقىغا پاتۇردى،
فېلىستىيەلىكلەردەك رەمچىلەرگە تولدۇردى.

يات ئەللەر بىلەن ئاپاق - چاپاق بولدى.

⁷ ئۇلارنىڭ زېمىنى ئالتۇن - كۈمۈشكە تولدى،
خەزىنىلىرىنىڭمۇ چېكى يوق.

يايلاقلىرى ئاتلارغا تولدى،

جەڭ ھارۋىلىرىنىڭ سانى چەكسىز.

⁸ ئۇلارنىڭ زېمىنى بۇتلارغا تولدى،

ئۇلار ئۆز ئىجادىيىتىگە،

يەنى ئۆز قوللىرى بىلەن ياسىۋالغان بۇتلارغا چوقۇندى.

⁹ ئىنسان شۇ بۇتلار ئالدىدا ئۆزىنى پەس قىلىپ كەمستىدۇ،

ئۇلارنى كەچۈرمىگەيسەن.

¹⁰ سىلەر غارلارغا كىرىۋېلىپ ياكى يەر ئاستىغا يوشۇرۇنىۋېلىپ،

پەرۋەردىگارنىڭ غەزىپىدىن قېچىپ قۇتۇلالامسىلەر؟!

ئۇنىڭ ھەيۋەتلىك ئۇلۇغلىقىدىن ئامان قالالامسىلەر؟!

¹¹ ئىنساننىڭ تەكەببۇرلۇقى يەرگە ئۇرۇلدى،

ئىنساننىڭ مەغرۇرلۇقى پەسكە چۈشۈدۇ،

ئۇ كۈن كەلگەندە پەقەت پەرۋەردىگارلا ئۇلۇغلىنىدۇ.

¹² قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگارنىڭ شۇنداق بىر كۈنى كېلىدۇكى،

ئۇ كۈنى ئۇ تەكەببۇرلار، ھاكاۋۇرلار ۋە بارلىق ئۆزىنى چوڭ تۇتقانلارنى يەرگە

ئۇرىدۇ.

يەشايا

¹³ ئۇلارنى خۇددى لىۋاننىڭ پەلەككە تاقاشقان ئېگىز كېدەرلىرى
 ۋە باشاننىڭ دۇپ دەره خىلىرىنى كېسىپ تاشلىغاندەك كېسىپ تاشلايدۇ،
¹⁴ خۇددى بارلىق ئېگىز تاغ ۋە چوققىلارنى تۈزلۈشۈپ تەكەندەك تۈزلۈشۈپتۇ،
¹⁵ خۇددى ئېگىز مۇنار ۋە مۇستەھكەم سېپىللارنى ۋەيران قىلغاندەك ۋەيران
 قىلىۋېتىدۇ،

¹⁶ خۇددى ئەڭ يىراق تارشىشقا بارىدىغان كاتتا كېمىلەرنى
 ۋە ھەشەمەتلىك كېمىلەرنى بۇزۇپ تاشلىغاندەك بۇزۇپ تاشلايدۇ.
¹⁷ ئىنساننىڭ تەكەببۇرلۇقى پەسكە چۈشۈدۇ،
 ئىنساننىڭ مەغرۇرلۇقى يەرگە ئۇرۇلىدۇ،
 ئۇ كۈن كەلگەندە پەقەت پەرۋەردىگارلا ئۇلۇغلىنىدۇ.

¹⁸ بۇتلار پۈتۈنلەي يوقىتىلىدۇ.
¹⁹ پەرۋەردىگار ئورنىدىن قوزغىلىپ زېمىنى لەرزىگە كەلتۈرگەندە،
 كىشىلەر ئۇنىڭ غەزىپىدىن ۋە ھەيۋەتلىك ئۇلۇغلىقىدىن،
 قورقۇنچلۇق ۋە ھىممە ئىچىدە ئۆڭكۈر ۋە ئورەكلەرگە كىرىپ كېتىدۇ.
²⁰ ئۇ ۋاقىت كەلگەندە ئىنسانلار چوقۇنۇش ئۈچۈن
 ئۆزلىرى ئالتۇن - كۈمۈشتىن ياسىۋالغان بۇتلارنى،
 غارلاردىكى چاشقان ۋە شەپەرەڭلەرگە تاشلاپ بېرىدۇ.
²¹ پەرۋەردىگار ئورنىدىن قوزغىلىپ زېمىنى لەرزىگە كەلتۈرگەندە،
 كىشىلەر ئۇنىڭ غەزىپىدىن ۋە ھەيۋەتلىك ئۇلۇغلىقىدىن،
 قورقۇنچلۇق ۋە ھىممە ئىچىدە غارلارغا ۋە ئۆڭكۈرلەرگە كىرىپ كېتىدۇ.
²² ئاجىز بەندىگە ئىشىنىشتىن ۋاز كەچكىن.
 ئۇ نېمىتتى؟ ئۇ نەپىسىدىن ئايرىلسا ئۆلىدۇ، خالاس.

يەشايا

3 - باب

يېرۇسالېم ۋە يەھۇدىيەنىڭ جازالانمىشى

¹ قاراڭلار، ئىگىمىز — قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار يېرۇسالېم ۋە يەھۇدىيەنى ئۇلار تايىنىپ كەلگەن ھەممە نەرسىلىرىدىن مەھرۇم قىلىدۇ،

يەنى ئۇ سىلەردىن نان ۋە سۇنى،

² باتۇرلار ۋە لەشكەرلەرنى،

پەيغەمبەر ۋە سوتچىلارنى،

پالچى ۋە ئاقساقاللارنى،

³ ئەللىكېشى ۋە ئابرويلۇقلارنى،

مەسىلەتچىلەر، ماھىر ھۈنەرۋەن ۋە ئەپسۇنچىلارنى ئېلىپ كېتىدۇ.

⁴ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«مەن ئۆسمۈر بالىلارنى ھۆكۈمران قىلىمەن،

كىچىك بالىلار خەلقىمنى باشقۇرىدۇ.

⁵ خەلق بىر - بىرىگە زۇلۇم سالىدۇ،

ھەتتا قوشنىلارمۇ بىر - بىرىگە زۇلۇم سالىدۇ.

ياشلار قېرىلارنى خورلايدۇ،

پەسكەش ئادەملەر ئابرويلۇقلارنى مەنسىتمەيدۇ.»

⁶ بىرى، ئاتىسىنىڭ ئۆيىدە ئاكىسىنى تارتىپ، ئۇنىڭغا:

«سېنىڭ چاپىنىڭ بار ئىكەن،

سەن بىزگە باشلىق بولغىن،

بۇ خارابىلىكنى باشقۇرغىن» دەيدۇ.

⁷ بۇ ۋاقىتتا ئاكىسى ۋارقىراپ تۇرۇپ:

«مەن ياراڭلارنى ساقايتالمايمەن،

يەشايا

ئۆيۈمدە نە نان، نە چاپان يوق.
مېنى خەلققە باشلىق قىلماڭلار!» دەيدۇ.

⁸ يېرۇسالېم ئاغدۇرۇلۇپ چۈشۈدۇ،

يەھۇدىيە گۇمران بولىدۇ!

چۈنكى ئۇلارنىڭ سۆز - ھەرىكەتلىرى پەرۋەردىگارنىڭ زىتىغا تەگدى،

ئۇلار پەرۋەردىگارنىڭ شان - شەرىپىگە قارشى چىقتى.

⁹ يۈزلىرىدىكى ئىپادىلەر ئۇلارنىڭ ئۆز رەزىللىكىگە گۇۋاھلىق بېرىدۇ،

خۇددى رەزىل سودومۇقلاردەك ئۆز گۇناھلىرىنى ئاشكارا قىلدۇ.

ئۇلار ئۆز گۇناھلىرىدىن نومۇس قىلمايدۇ،

ئۇلارنىڭ ھالىغا ۋاي!

چۈنكى ئۇلار ئۆز بېشىغا ئۆزى ئىش تاپتى.

¹⁰ ھەققانىيلارغا ئېيتقىن، ئۇلار ياخشىلىق تاپىدۇ،

ئۇلار ئۆز ئىش - ھەرىكىتىنىڭ مېۋىسىنى يەيدۇ.

¹¹ رەزىللەرنىڭ ھالىغا ۋاي!

ئۇلارنىڭ بېشىغا كۈلپەت چۈشۈپ،

قىلغان يامانلىقلىرى ئۆزىگە ياندۇ.

¹² بالىلار خەلقىمگە زۇلۇم سالىدۇ،

ئاياللار ئۇلار ئۈستىدىن ھۆكۈمرانلىق قىلدۇ.

ئاھ خەلقىم، يولباشچىلىرىڭلار سىلەرنى ئازدۇرىدۇ،

سىلەر گاڭگىراپ قېلىپ، توغرا يولنى تاپالمايسىلەر.

¹³ پەرۋەردىگار سوتتىن ئورۇن ئالدى،

ئۇ خەلقنى سوراققا تارتىشقا ھازىرلاندى.

¹⁴⁻¹⁵ ئىگىمىز — قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار ئۆز خەلقىنىڭ ئەمەلدارلىرى

ۋە ئاقساقاللىرىنى سوراققا تارتىپ:

يەشايا

«سەلەر ئۈزۈمزارلىقىمنى ۋەيران قىلىدىڭلار،
يوقسۇللارنى تالان - تاراج قىلىپ، ئۆيۈڭلارنى تولدۇردۇڭلار.
سەلەرنىڭ خەلقىمگە بېسىم ئىشلىتىدىغان،
يوقسۇللارنى ئېزىدىغان نېمە ھوقۇقۇڭلار بار؟» دەپ ئەيىبلەيدۇ.

يېرۇسالېم ئاياللىرىنى ئاگاھلاندۇرۇش

¹⁶ پەرۋەردىگار يەنە مۇنداق دەيدۇ:

«سەئون ئاياللىرى تەكەببۇرلىشىپ كەتتى.

ئۇلار غادىيىپ، كۆزلىرىنى ئوينىتىپ،

ئۇششاق قەدەم تاشلاپ،

پۇتلىرىدىكى زىبۇ - زىننەت بۇيۇملىرىنى شاراقىتىپ مېڭىشىدۇ.

¹⁷ شۇ سەۋەبتىن مەن ئىگەڭلار سەئون ئاياللىرىنىڭ بېشىنى تاز قىلمەن.

مەن پەرۋەردىگار ئۇلارنى چاچسىز قىلىپ، نومۇستا قالدۇرىمەن.»

¹⁸ ئۇ كۈن كەلگەندە ئىگىمىز ئۇلارنىڭ پۇتلىرىدىكى بېزەكلەر، بېشىدىكى لېنتىلار،

ئاي شەكىللىك زىننەت بۇيۇملار، ¹⁹ ھالقىلار، بەلەزۈكلەر، چۈمبەللەر، ²⁰ باش

كېيىملىرى، پۇتتىكى زەنجىرلەر، كەمەرلەر، ئەتىر قۇتىلار، تۇمارلار، ²¹ ئۈزۈكلەر،

بۇرۇن ھالقىلىرى، ²² بايراملىق لباسلار، تونلار، چاپانلار، ھەميانلار، ²³ ئەينەكلەر،

كەندىر رەختتىن تىكىلگەن كېيىملەر، تاجلار ۋە روماللىرىنى تارتىپ ئەكتىدۇ.

²⁴ خۇشبۇي پۇراقلىرىنىڭ ئورنىغا سېسىق پۇراق ئالمىشىدۇ،

كەمەر ئورنىغا ئارغامچا ئىشلىتىلىدۇ،

قويۇق چاچ ئورنىغا تاقىر باش ئالمىشىدۇ،

ئېسىل لباس ئورنىغا ماتەملىك كېيىم كىيىدۇ،

گۈزەللىك ئورنىنى شەرمەندىچىلىك ئالىدۇ.

²⁵ ئەزەللىرىڭلار قىلىچ ئاستىدا ئۆلدى،

باتۇرلىرىڭلار ئۇرۇش مەيدانىدا يەر چىشلەيدۇ.

يەشايە

²⁶ سئون دەرۋازىلىرى نالە قىلىپ ھازا تۇتدۇ،
بۇ شەھەر توپا يەردە غېربىسىنىپ يالغۇز ئولتۇرغان ئايالغا ئوخشاپ قالدۇ.

4 - باب

¹ ئۇ ۋاقىت كەلگەندە، يەتتە ئايال بىر ئەرنى تالىشىپ:
«بىز ئۆز ئېنىمىزنى ئۆزىمىز تېپىپ يەيمىز،
ئۆز كىيىمىمىزنىڭ ھۆددىسىدىن ئۆزىمىز چىقىمىز.
بىزنى ئەمىرلىرىگە ئالغايلا،
شەرمەندىچىلىكىمىزنى يوقاتقايلا!» دەيدۇ.

يېرۇسالېمنى ئەسلىگە كەلتۈرۈش توغرىسىدا ۋەھىي

² ئۇ ۋاقىت كەلگەندە، پەرۋەردىگارنىڭ ئۆستۈرگەن نوتىسى گۈزەل ۋە سەلتەنەتلىك بولىدۇ. بۇ زېمىننىڭ مېۋە - چېۋىلىرى ئىسرائىلىيەدىكى ئامان قالغانلارنىڭ ئىپتىخارى ۋە شان - شەرىپى بولىدۇ. ³ سئوندا قالغانلار، يەنى يېرۇسالېمدا ئامان قالغانلار «خۇداغا بېغىشلانغانلار» دەپ نام ئالىدۇ. ئۇلار پەرۋەردىگار يېرۇسالېمدا ئامان قالدۇرۇشقا تاللىغان ئادەملەردۇر. ⁴ ئىگىمىز سوراق ۋە جازالاش ئارقىلىق سئون ئاياللىرىنىڭ مەينەتچىلىكىنى يۇيىدۇ، يېرۇسالېمنىڭ قان داغلىرىنىمۇ تازىلايدۇ. ⁵ ئارقىدىن پەرۋەردىگار سئون تېغىدا خەلق يىغىلغان يەردە كۈندۈزى بۇلۇنتى، كېچىسى يالقۇنچاپ تۇرغان بىر يورۇقلۇقنى پەيدا قىلىدۇ. ئۇنىڭ شان - شەرىپى پۈتكۈل زېمىنغا سايىۋەن بولىدۇ. ⁶ ئۇ كۈندۈزنىڭ ئىسسىقىغا سايە ۋە كۆلەڭگە بولىدۇ، بوران - چاپقۇن ۋە يامغۇر - يېشىندا پاناھگاھ ۋە دالدا بولىدۇ.

5 - باب

ئىسرائىل خەلقى خۇدانىڭ ئۈزۈمزارلىقىدۇر

¹ مەن سىلەرگە بىر مۇھەببەت ناخشىسى ئېيتىپ بېرىمەن،

يەشايا

بۇ ناخشا دوستۇمنىڭ ئۈزۈمزارلىقى ھەققىدەدۇر:

«دوستۇمنىڭ بار ئىدى ئۈزۈمزارلىقى،

ئۇنىڭ يېرى مۇنبەت ئېدىرلىقتا ئىدى،

² ئۇ ئاغدۇرۇپ يېرىنى، تېرىپ تاشلاپ تاشلىرىنى،

تىكتى ئۇ يەرگە سورتلۇق ئۈزۈم كۆچەتلىرىنى.

ياسدى ئۇ يەرگە بىر كۆزەت كەپسى،

ھەتتا قازدى ھەم بىر شاراب كۆلچىكى.

كۈتكەندى ئۇ، بۇ يەردىن ياخشى ھوسۇلنى،

بىراق ناچار چىقتى ئۇنىڭ ئۈزۈملىرى.»

³ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«ئەي، يېرۇسالېمدا ياشايدىغانلار،

ئەي، يەھۇدىيە پۇقرالىرى،

مەن بىلەن ئۈزۈمزارلىقىم ئۈستىدە ھۆكۈم چىقىرىڭلار!

⁴ مەن ئۈزۈمزارلىقىم ئۈچۈن كۆپ ئەجر قىلدىم!

يەنە نېمە قىلىشىم كېرەك ئىدى؟

ئۈزۈملىرىمنىڭ ياخشى چىقىشىنى ئارزۇ قىلغاندىم،

بىراق نېمە ئۈچۈن ئۈزۈملىرىم ناچار چىقتى؟

⁵ ئەمدى ئۈزۈمزارلىقىمغا نېمە قىلىدىغانلىقىمنى سىلەرگە ئېيتىپ قوياي:

ئۇنىڭ قاشلىرىنى قومۇرۇپ تاشلايمەن،

ھايۋانلار كېلىپ ئۇنى يەپ تۈگەتسۇن.

ئۇنىڭ تاملىرىنى بۇزۇپ، چاقمەن،

ئۇنى ھايۋانلار دەسسەپ - چەيلەپ ۋەيران قىلسۇن.

⁶ مەن ئۇنى تاشلاندىق يەر قىلىۋېتىمەن،

ھېچكىم ئۇنىڭ شاخلىرىنى پۇتمايدۇ، ئوتلىرىنى ئوتمايدۇ،

ئۇ يەرنى تىكەن ۋە ئازغانلار بېسىپ كېتىدۇ،

يەشايا

بۇلۇتلارغا يامغۇر ياغماسلىققا ئەمىر قىلمەن.»

⁷ قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگارنىڭ ئۈزۈمزارلىقى ئىسرائىل خەلقىدۇر، يەھۇدىيە پۇقراسى ئۇنىڭ خۇشتار بولغان ئۆسۈملۈكىدۇر. ئۇ ئادالەتنى ئارزۇ قىلغانىدى، بىراق قان تۆكۈلۈشنى كۆردى، ئۇ ھەققانىيلىقنى كۈتكەندى، بىراق نالە - پەريادنى ئاڭلىدى.

ئىسرائىل خەلقىنىڭ ھالىغا ۋاي

⁸ ئۆيى تۇرۇپ يەنە ئۆي قوشۇۋالغانلار،

قورۇققا يەنە قورۇق قېتىۋالغانلارنىڭ ھالىغا ۋاي!

بۇ زېمىندا باشقىلارغا جاي قالدۇرمىدىڭلار،

ئەمدى ئۆزۈڭلار يالغۇز ياشايسىلەر.

⁹ قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار ماڭا مۇنداق دېدى:

«نۇرغۇنلىغان ئۆيلەر چۆلدەرەپ قالدۇ،

ھەتتا ئېسىل سارايلارمۇ ئادەمسىز قالدۇ.

¹⁰ ئون مو ئۈزۈمزارلىقتىن ئاران بىر كوپلا شاراب چىقىدۇ،

ئون تاغار ئۇرۇقتىن ئاران بىر تاغارلا ئاشلىق چىقىدۇ.»

¹¹ قاق سەھەردە تۇرۇپ، ئاچچىق بوزنىڭ كەينىدىن يۈگۈرۈپ،

كېچىچە مەي ئىچىپ غەرق مەست بولغانلارنىڭ ھالىغا ۋاي!

¹² ئۇلارنىڭ زىياپەتلىرىدە شارابلار ئىچىلىپ، لىرا، چىلتار، داپ ۋە نەيلەر بىلەن

نەغمە - ناۋا قىلىندۇ،

بىراق پەرۋەردىگارنىڭ ئۇلۇغۋار ئىشلىرى ئۇلارنىڭ خىيالىغىمۇ كىرىپ چىقمايدۇ،

ئۇلار پەرۋەردىگارنىڭ قىلغان ئىشلىرىغا نەزەرمۇ سالمايدۇ.

¹³ خەلقىم مېنى تونۇمىغانلىقى ئۈچۈن سۈرگۈن قىلىندۇ.

يۈز - ئابرويلۇقلار ۋە پۇقرالار

يەشايە

ئاچلىقتىن، ئۇسسۇز لۇقتىن ھالاك بولىدۇ.
¹⁴ شۇ تۈپەيلىدىن گۆرنىڭ ئىشتىھاسى يوغىناپ،

ئاغزى چەكسىز يوغان ئېچىلىدۇ.

ئۇ يېرۇسالېمنىڭ نوپۇزلۇقلىرى ۋە پۇقرالىرىنى يۇتۇپ كېتىدۇ،
 شۇنىڭ بىلەن بىللە ئويۇن - تاماشا قىلغانلارنىمۇ يۇتۇپ كېتىدۇ.
¹⁵ ئىنسان پەس قىلىنىدۇ،

ئىنساننىڭ ھاكاۋۇرلۇقى يەرگە ئۇرۇلىدۇ،

ئىنساننىڭ تەكەببۇرلۇقى يەرگە ئۇرۇلىدۇ.

¹⁶ بىراق قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار ئادىل ھۆكۈمى بىلەن ئۇلۇغلىنىدۇ،
 مۇقەددەس خۇدا ئۆزىنىڭ ھەققانىيلىقى ئارقىلىق مۇقەددەسلىكىنى نامايان
 قىلىدۇ.

¹⁷ ئۇ ۋاقىت كەلگەندە، قويلار ئۆز يايلاقلىرىدا ئوتلاپ يۈرگەندەك،

ئۈزۈمزارلىقلاردا ئوتلاپ يۈرىدۇ.

بايلارنىڭ خارابىلىكىدىمۇ مۇساپىرلار ئوزۇقلۇق تېپىپ يەيدۇ.

¹⁸ يالغانچىلىقنى ئارغامچا قىلىپ گۇناھنى سۆرەپ يۈرگەنلەرنىڭ،

رەزىللىكىنى ھارۋىسى بىلەن ئېلىپ يۈرگەنلەرنىڭ ھالىغا ۋاي!

¹⁹ ئۇلار خۇدانى مەسخىرە قىلىپ:

«قېنى تېز بولسۇن، ئۇ قىلىدىغىنىنى تېز قىلسۇن، بىز كۆرەيلى!

ئىسرائىللارنى تاللىغان مۇقەددەس خۇدا مەقسىتىنى ئەمەلگە ئاشۇرسۇنچۇ، بىز

بىلەيلى!» دەيدۇ.

²⁰ ئاقتى قارا، قارنى ئاق،

يورۇقلۇقنى زۇلمەت، زۇلمەتنى يورۇقلۇق،

تاتلىقنى ئاچچىق، ئاچچىقنى تاتلىق دەيدىغانلارنىڭ ھالىغا ۋاي!

²¹ ئۆزىنى دانا دەپ بىلگەنلەرنىڭ،

ئۆزىنى زېرەك ھېسابلىغانلارنىڭ ھالىغا ۋاي!

يەشايا

²² ھاراق ئىچىشتە باتۇرلۇق قىلغانلارنىڭ،

ھاراقنى ئارىلاشتۇرۇپ ئىچىشتە نوچىلىق قىلغانلارنىڭ ھالىغا ۋاي!

²³ ئۇلار پارا ئېلىپ گۇناھكارنى قويۇپ بېرىدۇ،

بىگۇناھقا ئادالەتسىزلىك قىلىدۇ.

²⁴ شۇڭا، يالقۇنچاپ يېنىۋاتقان ئوتتا كۆيۈۋاتقان پاخال ۋە غازاڭدەك،

ئۇلارنىڭ يىلتىزلىرى چىرىپ، گۈل - چېچەكلىرى كۆيۈپ كېتىدۇ.

ئۇلار قودرەتلىك سەردار پەرۋەردىگارنىڭ تەلىمىنى رەت قىلدى،

ئىسرائىللارنى تاللىغان مۇقەددەس خۇدانىڭ سۆزلىرىنى كۆزگە ئىلمىدى.

²⁵ شۇ سەۋەبتىن پەرۋەردىگارنىڭ ئۆز خەلقىگە غەزىپى قوزغالدى،

ئۇلارغا زەربە بېرىش ئۈچۈن قولىنى كۆتۈرىدۇ.

تاغلار تەۋرىنىپ، جەسەتلەر خۇددى ئەخلەتكە ئوخشاش، كوچىلاردا ياتىدۇ.

شۇنداقتىمۇ ئۇنىڭ غەزىپى بېسىلمايدۇ،

ئۇ كۆتۈرگەن قولىنى يەنىلا چۈشۈرمەيدۇ.

²⁶ ئۇ يىراقتىكى ئەللەرگە تۇغ كۆرسىتىدۇ،

ئۇ پۇشتەك چېلىپ دۇنيانىڭ ئۇ چېتىدىكىلەرنى چاقىرىدۇ.

مانا بۇ ئەللەر تېز ھەم ئۇچقاندەك كېلىدۇ!

²⁷ ئۇلارنىڭ ھېچبىرى ھارمايدۇ، پۇتلاشمايدۇ،

مۈگدەپ قالمايدۇ، ئۇخلاپ قالمايدۇ.

ئۇلارنىڭ نەكەمەرلىرى بوشاشمايدۇ،

نە چورۇقلىرىنىڭ يىپلىرى ئۈزۈلمەيدۇ.

²⁸ ئۇلارنىڭ ئوقىلىرى ئۆتكۈر بولۇپ،

ساداقلرىنىڭ كىرىچى چىڭ تارتىلغان.

ئاتلىرىنىڭ تۇياقلىرى چاقماق تاشتەك قاتتىق،

جەڭ ھارۋىلىرىنىڭ چاقلىرى قۇيۇندەك پىرقىرايدۇ.

²⁹ ئۇلار شىردەك ھۆركىرىدۇ،

يەشاييا

غالجر شىردەك ھۇۋلايدۇ.
 ئۇلار ھۆركرەپ زىيانكەشلىككە ئۇچرىغۇچىغا ئېتىلىدۇ،
 ئۇنى ئېلىپ ماڭغاندا، ھېچكىم ئۇنى قۇتقۇزالمىدۇ.
³⁰ ئۇ ۋاقىت كەلگەندە، ئۇلار ئىسرائىللارنىڭ ئۈستىدە ھۆركرەيدۇ،
 ئۇ ئاۋاز خۇددى دېڭىز شاۋقۇنىغا ئوخشايدۇ.
 ئەگەر كىمكى ئۇ زېمىنغا باقسا،
 ئۇ زۇلمەت ۋە ئازابنى كۆرىدۇ،
 يورۇقلۇقمۇ قارا بۇلۇتلاردىن خىرەلىشىدۇ.

6 - باب

يەشايانىڭ پەيغەمبەرلىكىگە چاقىرىلىشى

¹ ئۇزۇن پادىشاھ ۋاپات بولغان يىلى، مەن كۆكتە يۈكسەك تەختتە ئولتۇرغان
 ئىگەمنى كۆردۈم. ئۇنىڭ لىباسىنىڭ ئېتىكى ئىبادەتخانا ئىچىگە تولغانىدى. ² ئۈستى
 تەرىپىدە يېنىپ تۇرغان «سراق» لار ³ بار ئىدى. ئۇلارنىڭ ھەربىرىنىڭ ئالتە قانتى
 بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئىككى قانتى يۈزىنى يېپىپ تۇراتتى، يەنە ئىككى قانتى پۇتلىرىنى
 يېپىپ تۇراتتى، قالغان ئىككى قانتى بىلەن ئۇچۇپ تۇراتتى. ³ ئۇلار بىر - بىرىگە
 يۇقىرى ئاۋاز بىلەن:

«مۇقەددەس، مۇقەددەس، مۇقەددەستۇر

قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار!

پۈتكۈل يەر - زېمىن تولغاندۇر ئۇنىڭ ئۇلۇغلىقىغا!» دەپ ۋارقىرىشاتتى.

⁴ ئۇلارنىڭ ئاۋازى پۈتكۈل ئىبادەتخانىنى تەۋرىتىۋەتتى، ئۇ يەر تۈتۈنگە تولدى.

^{6:2} سراق — ئەرىشتە ياشايدىغان ئىنتايىن كۈچلۈك بىر خىل قاناتلىق مەخلۇق.

يەشايا

⁵ مەن ئۆزۈمگە شۇنداق دېدىم:

— ھالسىغا ۋاي! مەن تۈگەشتىم. چۈنكى ئېغىزىم گۇناھقا پاتقان ھەمدە ئېغىزى گۇناھقا پاتقانلار ئارىسىدا ياشايدىغان مەن، ئالەمنىڭ پادىشاھى، يەنى قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگارنى ئۆز كۆزۈم بىلەن كۆردۈم!

⁶ سىرافلارنىڭ بىرى قۇربانلىق سۇپىسىدىن لاخشىگر بىلەن ئالغان بىر چوغىنى قولدا تۇتۇپ، يېنىمغا ئۇچۇپ كەلدى. ⁷ ئۇ چوغىنى ئاغزىمغا تەگكۈزۈپ قويۇپ: — قارا، بۇ چوغ لەۋلىرىڭگە تەگكۈزۈلدى، ئەمدى ئەيىبلەرنىڭ يۇيۇلدى، گۇناھلىرىڭ كەچۈرۈلدى، — دېدى.

⁸ مەن يەنە ئىگەمنىڭ: «كىمنى ئەۋەتەي؟ كىم بىز ئۈچۈن بارىدۇ؟» دېگەن ئاۋازىنى ئاڭلىدىم. مەن:

— مەن بۇ يەردىمەن، مېنى ئەۋەتەتە! — دېدىم.

⁹ ئىگەم ماڭا مۇنداق دېدى:

— سەن بېرىپ ئۇ خەلققە:

«ئاڭلايسىلەر، بىراق چۈشەنمەيسىلەر،

كۆرىسىلەر، بىراق ھېس قىلالمايسىلەر.» دەپ ئېيتتىن.

¹⁰ سەن ئۇلارنىڭ قەلبىنى جاھىل، قۇلاقلىرىنى پاك، كۆزلىرىنى كور قىل! شۇنىڭدا ئۇلارنىڭ كۆزلىرى كۆرمەس، قۇلاقلىرى ئاڭلىماس، قەلبى چۈشەنمەس بولىدۇ،

شۇنىڭ بىلەن مېنىڭ يولۇمغا قايتىپ شىپا تاپالمايدۇ.

¹¹ كېيىن مەن:

— ئى ئىگەم، بۇ قاچانغىچە داۋاملىشىدۇ؟ — دەپ سورىدىم.

ئىگەم جاۋابەن مۇنداق دېدى:

«بۇ تاكى شەھەرلەر ئادەمزاڭسىز خارابىلىككە ئايلانغۇچە،

ئۆيلەر چۆلدەرەپ، ۋەيران بولغان زېمىنلار قاقاسلىققا ئايلانغۇچە،

يەشاييا

¹² تاكى مەن بۇ خەلقنى يىراققا سۈرگۈن قىلىپ،

بۇ زېمىنلار تاشلىۋېتىلگۈچە داۋاملىشىدۇ.

¹³ بۇ زېمىندا خەلقنىڭ ئوندىن بىرى قالسىمۇ، زېمىن يەنىلا ۋەيران قىلىنىدۇ.

لېكىن خۇددى پىستە ۋە دۇپ دەرەخلىرى كېسىلىپ، كۆتكى قالسىمۇ يەنە

كۆكلىگەندەك، ئۇلارمۇ كۆكلەيدۇ.

مۇقەددەس ئۇرۇق — شۇ كۆتەكتۇر.»

7 - باب

ئاخاز پادىشاھقا يەتكۈزۈلگەن ۋەھىي

¹ پادىشاھ ئۇزۇن يىلنىڭ نەۋرىسى، يوتەمنىڭ ئوغلى ئاخاز يەھۇدىيەدە پادىشاھ بولغان

مەزگىلدە، سۈرىيە پادىشاھى رىزىن بىلەن رىماليانىڭ ئوغلى، يەنى ئىسرائىلىيە

پادىشاھى پەقاخ يېرۇسالېمغا ئۇرۇش ئاچتى، بىراق غالىب كېلەلمىدى.

² سۈرىيە بىلەن شىمالدىكى ئىسرائىلىيە پادىشاھلىقىنىڭ ئىتتىپاقداش بولغانلىقى

توغرىسىدىكى خەۋەر يەھۇدىيەدىكى پادىشاھ ئوردىسىغا يېتىپ كەلگەندە، ئاخاز

پادىشاھ ۋە بارلىق خەلق قورققىنىدىن، بوراندا سىلكنىگەن دەرەخلەردەك تىترەپ

كەتتى.

³ پەرۋەردىگار يەشايياغا مۇنداق دېدى:

— ئوغلۇڭ شىئار - ياشۇب³ نى ئېلىپ ئاخاز پادىشاھ بىلەن كۆرۈشۈپ، ئۇنىڭغا

سۆزۈمنى يەتكۈزگىن. سەن ئۇنى، يۇقىرىدىكى كۆلچەككە سۇ قۇيۇلىدىغان

ئۆستەڭنىڭ ئايغىدىن، يەنى كىرى يۇيىدىغان دالاغا بارىدىغان يولنىڭ بويىدىن

تاپالايسىن. ⁴ ئۇنىڭغا ئېيتقىن:

«ئېھتىيات قىل، جىددىيلەشمە ۋە قورقما. سۈرىيە پادىشاھى رىزىن ۋە رىماليانىڭ

ئوغللىنىڭ غەزىپىدىن بوشاپ كەتمە. ئۇلار خۇددى ئوتى ئۆچكەن ئوتۇننىڭ ئىسىدۇر.

³ 3: «شىئار - ياشۇب» — ئىبرانىي تىلىدا: «قۇتۇلۇپ قالغانلار قايتىپ كېلىدۇ» دېگەن مەنىدە.

يەشاييا

⁵ سۈرىيە پادىشاھى ۋە رىمالياننىڭ ئوغلى سۇيىقەست پىلانلاپ: ⁶ «يەھۇدىيەگە ھۇجۇم قىلىپ، خەلقنى ۋەھىمىگە سېلىپ، ئۇ يەرنى ئىشغال قىلايلى. كېيىن ئۇ يەرگە تابىئالنىڭ ئوغلىنى پادىشاھ قىلىپ تىكلەيلى، دەۋاتىدۇ. ⁷ بىراق مەن ئىگەڭلار پەرۋەردىگار شۇنداق دەيمەنكى:

«بۇ ھەرگىز ئەمەلگە ئاشمايدۇ ھەم ھېچقاچان بۇنداق ئىش يۈز بەرمەيدۇ. ⁸ چۈنكى دەمەشەق شەھىرى سۈرىيەنىڭ بېشى بولسىمۇ، لېكىن دەمەشەقنىڭ بېشى بولغان رىزىن پەقەت بىر ئاجىز بەندىغۇ؟ شىمالدىكى ئىسرائىلىيە پادىشاھلىقىمۇ 65 يىل ئىچىدە بىتچىت قىلىنىپ، خەلقىمۇ يوق قىلىندۇ،

⁹ سامارىيە شەھىرى ئىسرائىلىيەنىڭ بېشى بولسىمۇ، لېكىن سامارىيەنىڭ بېشى بولغان رىمالياننىڭ ئوغلى پەقەت بىر ئاجىز بەندىغۇ؟ ئەگەر سەن ئېتىقادىڭدا چىڭ تۇرمىساڭ، پۇت تىرەپ تۇرالمىسەن!»

ئىممانۇئېل — «خۇدا بىز بىلەن بىللەدۇر»

¹⁰ پەرۋەردىگار يەشاييا ئارقىلىق ئاخاز پادىشاھقا يەنە مۇنداق دېدى:

¹¹ — مېنىڭ ئېيتقان بۇ سۆزلىرىمنىڭ چوقۇم ئەمەلگە ئاشىدىغانلىقىنى بىلىپ، ئىشىنىشنىڭ ئۈچۈن، مەيلى بۇ قانچىلىك مۆجىزىلىك ئىش بولسىمۇ، سەن مەن پەرۋەردىگار خۇدادىن بېشارەت تىلە!

¹² بىراق ئاخاز يەشايياغا:

— مەن سورىمايمەن، مەن پەرۋەردىگارنى سىنمايمەن! — دېدى.

¹³ يەشاييا جاۋابەن مۇنداق دېدى:

— ئەي پادىشاھ داۋۇتنىڭ ئەۋلادلىرى، قۇلاق سېلىڭلار! خەلقنى بەزدۈرگىنىڭلار يەتمىگەندەك، ئەمدى خۇدانىمۇ بەزدۈرمە كىچىمۇ؟ ¹⁴ ئۇنداقتا پەرۋەردىگار ئۆزى سىلەرگە شۇنداق بېشارەت بېرىدۇ: ياش قىز ھامىلىدار بولۇپ، بىر ئوغۇل تۇغىدۇ. ئۇ

يەشايا

بالغا «ئىممانوئېل»^④ دەپ ئىسىم قويدۇ. ¹⁵ بالا ئاق - قارىنى پەرق ئېتەلگۈدەك بولغۇچە سۈزمە بىلەن بال يەيدۇ. ¹⁶ بالا ئاق - قارىنى پەرق ئېتەلگۈدەك بولغان ۋاقتىچە، سىلەرنى ۋە ھىمىگە سالغان ئىككى پادىشاھنىڭ زېمىنى ئاللىبۇرۇن تاشلاندىق يەرگە ئايلىنىدۇ. ¹⁷ پەرۋەردىگار سېنىڭ بېشىڭغا، شۇنداقلا خەلقىڭگە ۋە خان جەمەتىڭگە، ئىسرائىلىيە يەھۇدىيەدىن بۆلۈنۈپ چىققاندىن بۇيان يۈز بېرىپ باقمىغان شۇنداق بىر كۈنى سالىدۇ. ئۇ ئاسسۇر پادىشاھىنى باشلاپ كېلىدۇ. ¹⁸ ئۇ ۋاقىت كەلگەندە پەرۋەردىگار مىسىر ۋە ئاسسۇر قوشۇنلىرىنى پۇشتەك چېلىپ چاقىرىپ كېلىدۇ. ئۇلار خۇددى چۈشۈن ۋە ھەرلەردەك يوپۇرۇلۇپ كېلىپ، زېمىنىڭغا يېپىشىدۇ. ¹⁹ ئۇلار كېلىپ تىك جىلغىلارغا، قىيا تاشلارنىڭ ئارىلىقلىرىغا، چاتقاللىقلارغا ۋە يايلاقلىرىغا جايلىشىدۇ. ²⁰ ئۇ ۋاقىت كەلگەندە پەرۋەردىگار ئاسسۇر پادىشاھىنى ئىشقا سالىدۇ. ئۇ، پەرۋەردىگارنىڭ قولىدا خۇددى فىرات دەرياسىنىڭ ئۇ قېتىدىن ئىجارىگە ئېلىپ كېلىنگەن ئۈستىرىغا ئوخشاش چېچىڭنى، پۈتۈڭنىڭ تۈكلىرىنى ۋە ساقلىڭنى چۈشۈرۈپ تاشلايدۇ. ²¹ ئۇ ۋاقىت كەلگەندە ئادەملەر بىر ياش ئىنەك ۋە ئىككى ئۆچكىنىلا تىرىك ساقلاپ قالايدۇ. ²² ئۇلار كۆپ سۈت بەرگەنلىكتىن، بۇ ئادەم سۈزمە يەيدۇ. شۇ زېمىندا قالغانلارنىڭ ھەممىسىمۇ سۈزمە ۋە بال يەيدۇ. ²³ ئۇ ۋاقىت كەلگەندە مىڭ كۈمۈش تەڭگىگە باراۋەر كېلىدىغان مىڭلىغان تەكلىرى بار ئۈزۈمزارلىقلار ئازغان ۋە تىكەنلىككە ئايلىنىدۇ. ²⁴ ئادەملەر ئۇ يەرگە ئوۋ ئوۋلاش ئۈچۈن ئوقياىلىرىنى ئېلىپ بارىدۇ، چۈنكى پۈتكۈل زېمىننى ئازغان ۋە تىكەن قاپلاپ كەتكەن بولىدۇ. ²⁵ بۇرۇن تېرىلغان ئېدىرلىقلارغا ئەمدى بارالمىسەن. چۈنكى ئازغان ۋە تىكەندىن قورقسەن. ئۇ يەرلەر كالا ۋە قوي - ئۆچكىلەر ئوتلايدىغان يەرگە ئايلىنىدۇ.

④ 14:7 «ئىممانوئېل» — ئىبرانىي تىلىدا: «خۇدا بىز بىلەن بىللدۇر» دېگەن مەنىدە.

8 - باب

ئاسسۇرلارنىڭ ھۇجۇمى

¹ كېيىن پەرۋەردىگار ماڭا:

— بىر چوڭ تاختايغا كىشىلەر ئوقۇيالىغۇدەك ئېنىق قىلىپ: «تېز بۇلاش، تېز تالان - تاراج قىلىش» ² دەپ يازغىن. مەن، ئىشەنچلىك بولغان روھانىي ئۇرىيا ۋە يىبەرەكىيانىڭ ئوغلى زىكرىيانى گۇۋاھلىققا چاقىرىمەن، — دېدى. ³ كېيىن مەن ئايالىم بىلەن بىر ئورۇندا ياتتىم. ئۇ ھامىلىدار بولۇپ، بىر ئوغۇل تۇغدى.

پەرۋەردىگار ماڭا:

— ئۇنىڭغا «تېز بۇلاش، تېز تالان - تاراج قىلىش» دەپ ئىسىم قويغىن. ⁴ بالىنىڭ «دادا، ئانا» دەپ تىلى چىقىشتىن بۇرۇن، دەمەشقىنىڭ ۋە سامارىيەنىڭ ئولجا ئالغان بايلىقلىرى ئاسسۇر پادىشاھى تەرىپىدىن ئېلىپ كېتىلىدۇ، — دېدى. ⁵ پەرۋەردىگار ماڭا يەنە مۇنداق دېدى:

⁶ — بۇ خەلق تىنچ ئاقىدىغان شىلوخ ئۆستىڭىدىن ۋاز كېچىپ، پادىشاھ رىزىن ۋە پادىشاھ پىكاھتىن خۇش بولدى. ⁷ شۇڭلاشقا مەن پەرۋەردىگار خۇددى فىرات دەرياسىنىڭ شىددەتلىك سۈيىدەك، ئاسسۇر پادىشاھى ۋە ئۇنىڭ كۈچلۈك قوشۇنلىرىنى ئۇلارغا قارشى باشلاپ كېلىمەن. بۇ قوشۇنلار خۇددى كەلكۈندەك، بوغۇزلارنى بۆسۈپ، قىرغاقلاردىن تېشىپ كېتىدۇ. ⁸ بۇ ئېقىم يەھۇدىيەگە سەلدەك كېلىپ، تاشقىنلاپ، ئۇنىڭ بوينىغىچە تاقىشىدۇ. ئۇنىڭ كەڭ يېيىلغان قاناتلىرى پۈتكۈل زېمىنىنى تولىدۇ، ئەي ئىممانوئېل!

⁹ ئەي يات خەلقلەر، سىلەر كۆكۈم - تالقان بولسىلەر،

ئەي يىراقتىكى ئەللەر، سىلەر قۇلاق سېلىڭلار،

ساۋۇتلىقلارنى كىيىڭلار، لېكىن كۆكۈم - تالقان بولسىلەر،

⁸ 1: بۇ ئىبرانىي تىلىدا: «ماخېرشالال - خاشباز» دېيىلىدۇ.

يەشاييا

ساۋۇتسىكلارنى كىيىڭلار، بىراق بەربىر كۆكۈم - تالقان بولسىلەر!
¹⁰ پۇختا ئۇرۇش پىلانى تۈزۈۋېرىڭلار، ئەمما ئۇ كارغا كەلمەيدۇ.
 بۇيرۇق چۈشۈرۈۋېرىڭلار، بىراق ئۇ ئەمەلگە ئاشمايدۇ،
 چۈنكى خۇدا بىز بىلەن بىللەدۇر.

پەرۋەردىگارنىڭ يەشاييا پەيغەمبەرنى ئاگاھلاندۇرۇشى

¹¹ پەرۋەردىگار قۇدرەتلىك قولى بىلەن ماڭا كۈچ بېرىپ، مېنى بۇ خەلقنىڭ يولىدا
 ماڭماسلىققا ئاگاھلاندۇرۇپ مۇنداق دېدى:

¹² «بۇ خەلق سۇيىقەست دېگەننى سەن سۇيىقەست دېمە،

ئۇلار قورققان ئىشلاردىن سەن قورقما، ۋەھىممۇ قىلما.

¹³ مەن قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگارنىڭنى مۇقەددەس دەپ بىل،

پەقەت مەندىن قورققىن، پەقەت مەندىن ۋەھىممە قىل.

¹⁴ مەن سىلەر ئۈچۈن پاناھلىنىدىغان جاي بولىمەن.

لېكىن ئىسرائىلىيەنىڭ ئىككى پادىشاھلىقى پۇتلىشىدىغان،

نۇرغۇن ئادەملەرنى پۇتلاشتۇرۇپ يىقتىدىغان تاش بولىمەن.

يېرۇسالېم ئاھالىسى ئۈچۈن تۇزاق ۋە قاپقان بولىمەن.

¹⁵ نۇرغۇن ئادەملەر بۇ تاشقا پۇتلىشىدۇ،

ئۇلار يىقىلىپ، پارچە - پارچە بولۇپ كېتىدۇ.

ئۇلار قاپقانغا چۈشۈپ ئەسىر بولىدۇ.»

¹⁶ تەلىملىرىم پۈتۈلگەن يازمىلىرىمنى ئوراپ قويغىن،

شاگىرتلىرىمغا ئېيتىلغان بۇ تەلىملىرىمنى بېچەتلەپ قويغىن.

¹⁷ مەن ياقۇپ ئەۋلادلىرىنى رەت قىلغان پەرۋەردىگارنى كۈتمەن،

مەن ئۈمىدىمنى ئۇنىڭغا باغلىدىم.

¹⁸ مانا قاراڭلار، پەرۋەردىگار ماڭا ئىككى پەرزەنت ئاتا قىلدى. مەن ۋە

يەشايا

پەرزەنتلىرىم، سەئون تېغىدا ئۆز خەلقى بىلەن بىللە بولغان قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگارنىڭ ئىسرائىلىيە ئۈچۈن، بەرگەن نىشان ۋە بېشارەتلىرىدۇر.
¹⁹ ئادەملەر سىلەرگە: «ئۆلگەنلەرنىڭ روھىدىن ياردەم تىلەپ ئەپسۇن ئوقۇيدىغانلارنىڭ قېشىغا بېرىڭلار» دەيدۇ. ئىنسان ئۆز تەقدىرىنى بىلىش ئۈچۈن خۇداغا مۇراجىئەت قىلماستىن، ئۆلۈكلەرگە مۇراجىئەت قىلىشى كېرەكمۇ؟²⁰ ياق! خۇدانىڭ تەلىمى پۈتۈلگەن يازمىلارغا قاراڭلار! ئەگەر ئۇلار بۇ تەلىملەر بويىچە سۆزلىمىسە، ئۇلار تاڭ نۇرىنى كۆرەلمەيدۇ.²¹ ئۇلار بۇ زېمىندا قاتتىق ئازابلىنىدۇ، ئاچ - يالىڭاچ قالدۇ. بۇ چاغدا ئۇلار قاتتىق غەزەپلىنىپ، ئاسمانغا قاراپ پادىشاھقا ۋە خۇداغا لەنەت ئوقۇيدۇ.²² ئۇلار ئەتراپىغا قاراپ، پەقەت ئازاب، قاراڭغۇلۇق ۋە قورقۇنچلۇق كۆلپەتنى كۆرىدۇ. ئۇلار تۇم قاراڭغۇلۇققا تاشلىنىدۇ.

9 - باب

كەلگۈسىدىكى پادىشاھ

¹ لېكىن ئەمدى بۇ كۆلپەتلىك زېمىندا ئازاب ئۇزاق داۋاملاشمايدۇ. بۇرۇن پەرۋەردىگار زەبۇلۇن ۋە نافتالى زېمىنلىرىنى شەرمەندىچىلىكتە قويغانىدى. بىراق كېيىنچە، ئوتتۇرا دېڭىز بويىدىكى يولدىن تارتىپ، ئىئوردان دەرياسىنىڭ قارشى تەرىپىدىكى يەرلەر ۋە يەھۇدىي ئەمەسلەر تۇرىدىغان جەللىيە گىچە شان - شەرەپكە تولدۇرىدۇ.

² قاراڭغۇلۇقتا يۈرگەنلەر پارلاق يورۇقلۇقنى كۆرىدۇ، قاراڭغۇ زۇلمەتتە ياشىغانلارنىڭ ئۈستىگە نۇر چۈشىدۇ.
³ ئى خۇدا، سەن خەلقنى كۆپەيتكەنسەن، سەن ئۇلارغا كۆپ خۇرسەنلىك ئاتا قىلغانسەن، ئۇلار سېنىڭ ھۇزۇرۇڭدا شادلىنىدۇ، خۇددى ھوسۇل ئالغاندا شادلىققا تولغانغا ئوخشاش،

يەشايا

خۇددى ئولجىلارنى بۆلۈشكەن چاغدا شادلىققا چۆمگەنگە ئوخشاش.

⁴ بۇ خەلقنىڭ بويندىكى ئېغىر بويۇنتۇرۇقنى ئېلىپ تاشلىغانسەن،

يەلكىسىدىكى زۇلۇم تايىقىنى ۋە زالىملارنىڭ كالتىكىنى

مىديانىنى مەغلۇپ قىلغانغا ئوخشاش سۇندۇرۇپ تاشلىغانسەن.

⁵ لەشكەرلەرنىڭ ئۇرۇشتا كىيگەن ئۆتۈكلىرى،

قانغا مىلەنگەن كىيىم - كېچەكلىرى

يېقىلغۇ ئورنىدا كۆيدۈرۈلدى.

⁶ بىز ئۈچۈن بىر بالا تۇغۇلدى،

بىزگە بىر ئوغۇل پەرزەنت ئاتا قىلىندۇ.

ھاكىمىيەت ئۇنىڭ زىممىسىدە بولدى،

ئۇنىڭ نامى ئاجايىپ مەسلىھەتچى، قۇدرەتلىك خۇدا،

مەڭگۈلۈك ئاتا، تىنچلىقنىڭ شاھى، دەپ ئاتىلىدۇ.

⁷ ئۇنىڭ ھاكىمىيىتى ۋە تىنچلىقى چەكسىز ئۇزۇن بولدى،

ئۇ داۋۇتنىڭ تەختىدە ئولتۇرۇپ، ئادالەت ۋە ھەققانىيلىق بىلەن

ئۇنىڭ پادىشاھلىقىنى مۇستەھكەم قىلىپ قۇرۇپ چىقىدۇ.

بۇ، شۇ ۋاقىتتىن باشلاپ مەڭگۈگە داۋاملىشىدۇ.

قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار بۇنى جان دىلى بىلەن ئەمەلگە ئاشۇرىدۇ!

پەرۋەردىگارنىڭ ئىسرائىللارغا بولغان غەزىپى

⁸ پەرۋەردىگار ياقۇپنىڭ ئەۋلادلىرىغا قارشى بىر ھۆكۈم چۈشۈردى،

ئۇنىڭ بۇ ھۆكۈمى ئىسرائىللارغا يېتىپ كەلدى.

⁹ شىمالدىكى ئىسرائىلىيە پادىشاھلىقىدا ۋە ئۇنىڭ پايتەختى سامارىيەدە

ياشايدىغان بارلىق خەلق بۇنىڭدىن خەۋەر تاپتى.

ئۇلار ھاكاۋۇرلۇق بىلەن ماختىنىپ مۇنداق دېدى:

¹⁰ «خام كېسەكتىن ياسالغان ئۆيلىرىمىز ئۆرۈۋېتىلگەن بولسىمۇ،

بىز ئۇنى سىلىقلانغان تاشتىن قايتىدىن ياسىۋالغىمىز.

ئەنجۇر دەرەخلىرىمىز كېسىۋېتىلگەن بولسىمۇ،

يەشاي

ئۇنىڭ ئورنىغا كېدىر دەرەخلىرىنى تىكۋالالايمىز.»

¹¹ بىراق پەرۋەردىگار رىزىن پادىشاھنىڭ دۈشمەنلىرىنى ئىسرائىللارغا قارشى ئەۋەتدۇ،

ئىسرائىللارنىڭ باشقا رەقىبلىرىنىمۇ ئۇلارغا قارشى قوزغايىدۇ.

¹² شەرقتە سۈرىيەلىكلەر، غەربتە فىلىستىيەلىكلەر ئېغىزلىرىنى يوغان ئېچىپ ئىسرائىلىيەنى يۇتۇۋالىدۇ.

شۇنداقتىمۇ پەرۋەردىگارنىڭ غەزىپى بېسىلمايدۇ،

ئۇ كۆتۈرگەن قولىنى يەنىلا چۈشۈرمەيدۇ.

¹³ ئەمما بۇ خەلق جازالانىپ بولۇپمۇ يەنە توۋا قىلمايدۇ.

قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگارنىڭ يولغا قايتىشىنى خالىمايدۇ.

¹⁴ شۇنىڭ بىلەن پەرۋەردىگار بىر كۈندىلا باش ۋە قۇيرۇقنى،

يەنى خورما دەرىخى ۋە قومۇشلارنى كېسىپ تاشلايدۇ.

¹⁵ ئاقساقاللار ۋە ھۆرمەتكە سازاۋەرلەر باش بولسا،

ساختا پەيغەمبەرلەر قۇيرۇقتۇر.

¹⁶ بۇ ئەلنىڭ ئاقساقاللىرى خەلقنى ئازدۇردى،

ئازدۇرۇلغان بۇ خەلق ۋەيران قىلىندى.

¹⁷ ئۇلارنىڭ ھەممىسى ئىمانسىز رەزىل بولدى،

ئۇلارنىڭ ئېغىزلىرىدىن ئەخمىقانه سۆزلەر چىقىدۇ.

شۇنىڭ ئۈچۈن پەرۋەردىگار ئۇلارنىڭ يىگىتلىرىدىن خۇرسەن بولمايدۇ،

يېتىم بالىلار ۋە تۇل ئاياللارغىمۇ ئىچ ئاغرىتمايدۇ.

شۇنداقتىمۇ پەرۋەردىگارنىڭ غەزىپى بېسىلمايدۇ،

ئۇ كۆتۈرگەن قولىنى يەنىلا چۈشۈرمەيدۇ.

¹⁸ بۇ رەزىللىك ئوتقا ئوخشاش كۆيۈپ كېتىدۇ،

بۇ ئوت ئازغان ۋە تىكەنلەرنى يالماپ كېتىدۇ.

كېيىن ئۇ قويۇق ئورمانلارغىمۇ تۇتۇشىپ،

يەشايا

قويۇق ئىس - تۈتەك بولۇپ يۇقىرىغا كۆتۈرۈلدى.
¹⁹ قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگارنىڭ غەزىپىدىن زېمىن كۆيدۈرۈلدى،
 بۇ رەزىل خەلق ئوتقا يېقىلغۇ بولدى،
 ھېچكىم بىر - بىرىگە ئىچ ئاغرىتمايدۇ.
²⁰ ئوڭ تەرەپتە كىشىلەر گۆش پارچىلايدۇ،
 بىراق ئۇلار يەنىلا ئاچ يۈرىدۇ.
 سول تەرەپتە كىشىلەر يالماپ يۇتىدۇ،
 بىراق يەنىلا تويمايدۇ.
 ھەركىم بىر - بىرىنى تالاپ، گۆشىنى يەيدۇ.
²¹ ماناسسە قەبىلىسى ئەفرايىم قەبىلىسىنى يەيدۇ،
 ئەفرايىم ماناسسەنى يەيدۇ،
 ئۇ ئىككىسى بىرلىشىپ يەھۇدىيەگە قارشى چىقىدۇ.
 شۇنداقتىمۇ پەرۋەردىگارنىڭ غەزىپى بېسىلمايدۇ،
 ئۇ كۆتۈرگەن قولىنى يەنىلا چۈشۈرمەيدۇ.

10 - باب

¹ ئادالەتسىز قانۇنلارنى تۈزگۈچىلەرنىڭ،
 ناھەق تۈزۈملەرنى چىقارغۇچىلارنىڭ ھالىغا ۋاي!
² ئۇلار نامراتلاردىن ئادالەتنى تارتىۋالدى.
 خەلقىم ئارىسىدىكى ئاجىزلارنى ھوقۇقىدىن مەھرۇم قىلدى،
 ئۇلار تۇل خوتۇن ۋە يېتىم بالىلارنى بۇلدى.
³ سىلەرنى جازالايدىغان كۈن كەلگەندە،
 يىراقتىن بالا - قازا كەلسە قانداق قىلارسىلەر؟
 كىمنىڭ يېنىغا قېچىپ بېرىپ، ياردەم تىلەيسىلەر؟
 يىغقان مال - مۈلۈكۈڭلارنى قەيەرگە قويارسىلەر؟

يەشايا

⁴ ئۇ چاغدا سىلەرنىڭمۇ باشقا ئەسىرلەرگە ئوخشاش
تىز يۈكۈشتىن باشقا ئاماللىقلار يوق،
ياكى ئۇرۇشتا ئۆلگەنلەرگە ئوخشاش ئۆلسىلەر.
شۇنداقتىمۇ پەرۋەردىگارنىڭ غەزىپى بېسىلمايدۇ،
ئۇ كۆتۈرگەن قولىنى يەنىلا چۈشۈرمەيدۇ.

خۇدانىڭ ئاسسۇرلارنى جازالىشى

⁵ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«ئەي ئاسسۇرلار، سىلەر قەھرىمنىڭ كالتىكى،

غەزىپىمنىڭ ھاسسىدۇرسىلەر، سىلەرنىڭ ھالىڭلارغا ۋاي!

⁶ مەن ئاسسۇرلارنى ئىتائەتسىز خەلقنى جازالاشقا ئەۋەتمەن،

مېنى غەزەپلەندۈرگەن بۇ ئىسرائىل خەلقىگە ھۇجۇم قىلىشقا بۇيرۇيمەن.

ئاسسۇرلار ئۇلارنى بۇلاپ، مال - مۈلۈكنى ئېلىپ كېتىدۇ،

ئۇلارنى كوچىدىكى پاتقاقنى پېتىقلىغاندەك پېتىقلايدۇ.

⁷ ئەمما ئاسسۇر پادىشاھى مېنىڭ ئۆزىنى ئەۋەتىدىغىنىمنى بىلمەيدۇ،

ئۇ كۆڭلىدىمۇ بۇنداق ئويلىمايدۇ.

ئۇ پەقەت باشقا خەلقلەرنى ۋەيران قىلىشنى ئويلايدۇ،

ئۇ پەقەت باشقا ئەللەرنى مەغلۇپ قىلىشنى ئويلايدۇ.

⁸ ئۇ: «مېنىڭ بارلىق سەركەردىلىرىم پادىشاھتەك قۇدرەتلىكقۇ؟!»

⁹ بىز كالىئو شەھىرىنى خۇددى كاركىمىش شەھىرىدەك ۋەيران قىلىمدۇقۇمۇ؟!

بىز خامات شەھىرىنى خۇددى ئارىاد شەھىرىدەك ۋەيران قىلىمدۇقۇمۇ؟!

بىز يەنە سامارىيە شەھىرىنى خۇددى دەمەشق شەھىرىدەك ۋەيران

قىلىمدۇقۇمۇ؟!

¹⁰ مېنىڭ قۇدرىتىم، بۇتلار قاپلاپ كەتكەن پادىشاھلىقلار ئۈستىدىن غەلبە

قىلدى،

ئۇلارنىڭ ئويما بۇتلىرى يېرۇسالېم بىلەن سامارىيەنىڭ بۇتلىرىدىن ئۇلۇغ ئىدى.

¹¹ مەن خۇددى سامارىيە شەھىرىنى ئۇنىڭ بۇتلىرى بىلەن قوشۇپ مەغلۇپ

يەشايا

قلغاندەك،

مەن يېرۇسالېمىمۇ ئۇنىڭ بۇتلىرى بىلەن قوشۇپ مەغلۇپ قىلمەن، دەپ
ئويلايدۇ.»

¹² پەرۋەردىگار ئاسسۇر پادىشاھىنىڭ قولى بىلەن سەئون تېغى ۋە يېرۇسالېمنى
جازالاپ بولغاندىن كېيىن، ئۇ ئاسسۇر پادىشاھىنى ئۇنىڭ ماختانچاقلىقى ۋە
ھاكاۋۇرلۇقى ئۈچۈن جازالايدۇ.¹³ پادىشاھ ماختىنىپ مۇنداق دەيدۇ:

«مەن ئۆز قۇدرىتىم بىلەن بۇ ئىشلارنى قىلدىم،
ئۆز ئەقلىم بىلەن بۇ ئىشلارنى پىلانلىدىم، مەن شۇنداق ئەقىللىقتۇرمەن!
دۆلەتلەر ئارىسىدىكى پاسىللارنى يوقاتتىم، ئۇلارنىڭ مال - دۇنياسىنى
تارتىۋالدىم.

مەن خۇددى غايەت كۈچلۈك پالۋانغا ئوخشاش،
ئۇلارنىڭ تەختىكى پادىشاھلىرىنى ئاغدۇرۇپ تاشلىدىم.
¹⁴ مەن خۇددى قۇش چاڭگىسى تېپىۋالغاندەك،
بۇ دۆلەتلەرنىڭ بايلىقىنى تاپتىم.

خۇددى چاڭگىدىكى تۇخۇملارنى ئالغاندەك،
بۇ دۆلەتلەرنىڭ بايلىقلىرىنى ئېلىۋېلىش شۇنداق بولدى.
ھېچبىر قۇش ماڭا قارشى قانات قاقالمىدى،
ئاغزى ئوچۇق بولسىمۇ ئاۋاز چىقىرالمىدى.»

¹⁵ لېكىن پالتا قانداقمۇ ئۆزىنى ئىشلەتكۈچىگە «مەن سەندىن كۈچلۈك» دەپ
ماختانسۇن؟!

ھەرە قانداقمۇ ئۆزىنى «مەن ئىشلەتكۈچىدىن مۇھىم» دەپ ئويلىسۇن؟!
توقماق ئۆزىنى تۇتقۇچىنى قانداقمۇ پۇلاڭلىتالسۇن؟!

ھاسا قانداقمۇ بىر ئادەمنى كۆتۈرەلسۇن؟!

¹⁶ شۇنىڭ ئۈچۈن، ئىگىمىز — قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار ئاسسۇرلارغا

يەشايا

ئۇلارنىڭ پالۋانلىرىنى ئاجزلاشتۇرىدىغان كېسەل ئەۋەتىدۇ،
ئاسسۇرلارنىڭ شۆھرىتىنى لاۋىلداۋاتقان ئوت يالقۇنى يالماپ كېتىدۇ.
17 ئىسرائىللارنىڭ نۇرى بولغان پەرۋەردىگار ئوتقا ئايلىنىدۇ،
ئىسرائىللارنى تاللىغان مۇقەددەس خۇدا يالقۇنغا ئايلىنىدۇ،
ئاسسۇردىن ئىبارەت بۇ تىكەن ۋە ئازغانلار بىر كۈندىلا كۆيدۈرۈپ تاشلىنىدۇ.
18 ئاسسۇرلارنىڭ قويۇق ئورمانلىقى ۋە مۇنبەت ئېتىزلىرى تۈگىشىدۇ،
خۇددى ئېغىر كېسەلگە گىرىپتار بولۇپ، ئاجزلاپ كەتكەن كىشىدەك بولۇپ
قالدۇ.

19 ئۇلارنىڭ ئورمانلىقىدا دەرەخلەر شۇنچىلىك ئاز قالدىكى،
ھەتتا بىر كىچىك بالىمۇ ئۇلارنى سانىيالايدۇ.

ئىسرائىللارنىڭ قالغان ئاز بىر قىسمىنىڭ قايتىپ كېلىشى

20 شۇ چاغدا ئىسرائىللارنىڭ قالغان ئاز بىر قىسمى، يەنى ياقۇپنىڭ ھايات قالغان
ئەۋلادلىرى ئۆزلىرىنى مەغلۇپ قىلماقچى بولغان ئاسسۇرلارغا تايانماي، ئۆزلىرىنى
پۈتۈنلەي پەرۋەردىگار — ئىسرائىللارنى تاللىغان مۇقەددەس خۇداغا تاپشۇرىدۇ.
21 مۇشۇ ئاز بىر قىسىم ئىسرائىللارلا قايتىپ كېلىدۇ. شۇنداق، ياقۇپنىڭ بۇ ھايات
قالغان ئەۋلادلىرى قۇدرەتلىك خۇدانىڭ يولىغا قايتىپ كېلىدۇ. 22 ئەي ئىسرائىللار!
سىلەرنىڭ خەلقىڭلار دېڭىز ساھىلىدىكى قۇمدەك كۆپ بولسىمۇ، ئەمما ئاز بىر
قىسىمىڭلارلا يۇرتىڭلارغا قايتالايسىلەر. سىلەرنىڭ گۇمران بولۇشۇڭلارنى خۇدا
ئاللىقاچان قارار قىلغان، مانا بۇ ئادىللىقتۇر. 23 شۇنداق، ئىگىمىز — قۇدرەتلىك
سەردار پەرۋەردىگار يۈتكۈل زېمىنىنى ئۆزىنىڭ ئالدىن قىلغان قارارى بويىچە گۇمران
قىلىۋېتىدۇ.

24 شۇڭا، ئىگىمىز — قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«ئەي سەئۇندا ياشاۋاتقان خەلقىم، ئاسسۇرلارنىڭ مىسىرلىقلارغا ئوخشاش
سىلەرنى كالتەك ۋە قامچا بىلەن ئۇرغىنىدىن قورقۇپ كەتمەڭلار. 25 ئۇزۇن ئۆتمەي
مېنىڭ سىلەرگە بولغان غەزىپىم بېسىلىدۇ، شۇ چاغدا مەن ئاسسۇرلارغا غەزەپ
ياغدۇرۇپ، ئۇلارنى ۋەيران قىلىمەن. 26 مەنكى، قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار

يەشايە

ئۇلارنى، خۇددى مەدىيانلارنى «ئورب قورام تېشى» دا قامچام بىلەن قاتتىق ساۋىغاندەك ساۋايمەن. ھاسامنى خۇددى سىلەر مىسىردىن چىققاندا دېڭىزدىن قۇرۇق يول ئېچىپ بەرگەندە كۆتۈرگەندەك كۆتۈرىمەن.²⁷ شۇ كۈنى كەلگەندە، مەن پەرۋەردىگار سىلەرنى ئاسسۇرلارنىڭ زۇلمىدىن ئازاد قىلىمەن. بويۇنۇڭلارغا سېلىنغان بويۇنتۇرۇقلار چېقىپ تاشلىنىدۇ. چۈنكى سىلەر كۈچكە تولدۇڭلار.»

دۈشمەنلەرنىڭ يېرۇسالېمغا يېقىنلاپ كېلىشى

²⁸ ئاسسۇرلار ئايىت شەھىرىگە كېلىدۇ،
 مىگرون شەھىرىنى كېسىپ ئۆتىدۇ،
 مىكماس شەھىرىدە لەشكەرىي لازىمەتلىكلىرىنى قالدۇرۇپ قويدۇ،
²⁹ ئۇلار تاغ داۋىنىدىن ئۆتۈپ، گەبا شەھىرىدە قونىدۇ.
 رامماھ شەھىرىنىڭ خەلقى قورقۇشۇپ، تىترەپ كېتىدۇ،
 پادىشاھ سائۇلنىڭ گېبئەھ شەھىرىدىكى خەلقىمۇ قېچىپ كېتىدۇ.
³⁰ ئەي، گاللىم شەھىرىنىڭ خەلقى، ياردەم چاقىرىڭلار!
 لايشاھ شەھىرىدىكىلەر، سىلەرمۇ ئاڭلاڭلار،
 ئەي، بىچارە ئاناتوت شەھىرىدىكىلەر،
³¹ مادېنا شەھىرىدىكى خەلقلەر قاچىدۇ،
 گېبىم شەھىرىدىكىلەر قېچىپ پاناھلىنىدۇ.
³² بۈگۈن ئاسسۇرلار نوب شەھىرىدە توختايدۇ،
 ئۇلار يېرۇسالېمدىكى، يەنى سىئون تېغىدىكى خەلققە مۇشت كۆتۈرىدۇ.

³³ قارا، ئىگىمىز — قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار ئۆز قۇدرىتى بىلەن شاخلارنى قىرقىپ تاشلايدۇ!
 ئېگىز دەرەخلەرنى كېسىپ تاشلايدۇ،
 ھاكاۋۇر ئاسسۇرلار يەرگە يىقىتىلىدۇ.
³⁴ پەرۋەردىگار ئۇلارنى، خۇددى لىۋانىنىڭ ئېگىز دەرەخلىرىنى يىقىتىپ تاشلىغاندەك، يىقىتىپ تاشلايدۇ،

ئورمانلىقتىكى دەرەخلەرنى چاپقاندەك، پالتا بىلەن چېپىپ تاشلايدۇ.

11 - باب

داۋۇتنىڭ ئەۋلادلىرىدىن چىققان پادىشاھ

¹ خۇددى كۆتەكتىن ئۈنۈپ چىققان نوتىدەك،
يىشاينىڭ[®] يىلتىزىدىن بىر كۆچەت يېتىلىپ چىقىپ، مېۋە بېرىدۇ.
² پەرۋەردىگارنىڭ روھى ئۇنىڭغا چۈشىدۇ،
ئۇنىڭغا ئەقىل ۋە ئىدراك بېرىدۇ،
ئۇنىڭغا مەسلىھەت ۋە كۈچ - قۇدرەت بېرىدۇ،
ئۇنىڭغا بىلىم ۋە ئىتائەتمەنلىك ئاتا قىلىدۇ.
³ ئۇ، پەرۋەردىگارغا بولغان ئىتائەتمەنلىكىدىن شادلىنىدۇ،
ئۇ، كىشىنىڭ سىرتقى قىياپىتىگە قاراپ ھۆكۈم چىقارمايدۇ،
ياكى پىتىنە - ئىغۋالارغا ئاساسەن قارار چىقارمايدۇ.
⁴ ئۇ كەمبەغەللەرگە ھەققانىيلىق بىلەن ھۆكۈم چىقىرىدۇ،
ئاجىزلارغا ئادىللىق بىلەن قارار چىقىرىدۇ.
ئۇ سۆزلىرى بىلەن ئادەملەرنى كالتەكلەيدۇ،
ئۇ نەپىسى ئارقىلىق رەزىل ئادەملەرنى ئۆلتۈرىدۇ.
⁵ ھەققانىيلىق ئۇنىڭ كەمىرىدۇر،
سادىقلىق ئۇنىڭ بەلبىغىدۇر.

⁶ شۇ چاغدا بۆرە بىلەن قوزا بىللە ياشايدۇ،
يىلپىز بىلەن ئۆچكەچاق بىللە ياتىدۇ،
مۇزاي بىلەن شىر بىللە ئوتلايدۇ،

يەشايا

كېچىك بالا ئۇلارنى يېتىلەپ يۈرىدۇ.

⁷ كالا بىلەن ئېيىق بىللە ئوتلايدۇ،

ئۇلارنىڭ بالىلىرى بىللە ياتىدۇ،

شىر كالىغا ئوخشاش سامان يەيدۇ.

⁸ بوۋاقلار كۆزەينەكلىك يىلان ئۇۋىسى يېنىدا ئوينايدۇ،

بالىلار زەھەرلىك يىلان ئۇۋىسىغا قولىنى تىقىپ ئوينايدۇ.

⁹ پەرۋەردىگارنىڭ مۇقەددەس تېغى سىئوننى ھېچنېمە گۇمران قىلالمايدۇ.

خۇددى سۇلار دېڭىزنى تولدۇرغاندەك،

پۈتۈن يەر يۈزى پەرۋەردىگارنى بىلىدىغان بىلىم بىلەن تولدۇرۇلدى.

¹⁰ شۇ چاغدا يىشاينىڭ يىلتىزىدىن چىققان بۇ پادىشاھ تۇغ بولۇپ خەلقنى

يېتەكلەيدۇ. باشقا ئەللەر ئۇنىڭ قېشىغا بېرىشقا ئىنتىلىدۇ. ئۇ تۇرىدىغان يەر

شان - شەرەپكە تولدۇ.

¹¹ شۇ چاغدا پەرۋەردىگار قولىنى ئىككىنچى قېتىم كۆتۈرۈپ، قېلىپ قالغان بۇ ئاز

بىر قىسىم خەلقنى قۇتقۇزدۇ، يەنى ئۇلارنى ئاسسۇرىيەدىن، مىسىردىن، پاتروستىن،

ئېفىيوپىيەدىن، ئېلامدىن، بابىلدىن، خاماتتىن ۋە ئوتتۇرا دېڭىز قىرغاقلىرىدىن

قايتۇرۇپ كېلىدۇ.

¹² پەرۋەردىگار شۇ ئەللەردە تۇغ چىقىرىپ،

سۈرگۈن قىلىنغان ئىسرائىللارنى ئۇيۇشتۇرىدۇ.

ئۇ يەھۇدىيەنىڭ چېچىلىپ كەتكەن خەلقىنى

يەر يۈزىنىڭ تۆت تەرىپىدىن يىغىپ كېلىدۇ.

¹³ ئىسرائىلىيە يەھۇدىيەگە ھەسەتخورلۇق قىلمايدىغان بولىدۇ،

يەھۇدالارغا زىيانكەشلىك قىلىشمۇ توختىتىلىدۇ،

ئىسرائىللار يەھۇدالارغا قىزغانچۇقلۇق قىلمايدىغان بولىدۇ،

يەھۇدالار مۇ ئىسرائىللارغا زىيانكەشلىك قىلىشنى توختىتىدۇ،

¹⁴ ئىسرائىللار بىلەن يەھۇدالار بىرلىشىپ، غەربتىكى فىلىستىيەلىكلەرگە ھۇجۇم

قىلىدۇ.

يەشايە

ئۇلار ئىئوردان دەرياسىنىڭ شەرقىدىكى خەلقلەرنى تالان - تاراج قىلدۇ.
 ئۇلار ئىئودوم ۋە مۇئابىلارنى بويسۇندۇردى،
 ئاممونلار ئۇلارغا ئىتائەت قىلدۇ.
¹⁵ پەرۋەردىگار مىسىرنىڭ دېڭىز قولىنى پۈتۈنلەي قۇرۇتۇپتۇ،
 ئۇ فىرات دەرياسىدا ئىسسىق شامال چىقىرىپ،
 كىشىلەرنىڭ قۇرۇقلۇققا ئۆتۈشى ئۈچۈن ئۇنى يەتتە تارماق ئېقىغا ئايرىۋېتىدۇ.
¹⁶ خۇددى ئىسرائىللار مىسىردىن چىققاندا بىر يول ئېچىلغاندەك،
 پەرۋەردىگارنىڭ قېپقالغان ئاز بىر قىسىم خەلقىگىمۇ ئاسسۇرىيەدىن بىر يول
 ئېچىلدۇ.

12 - باب

مەدھىيەلەر

¹ شۇ چاغدا يېرۇسالېم خەلقى مۇنداق دەيدۇ:
 «شۈكۈر ئېيتىمەن ساڭا پەرۋەردىگار،
 گەرچە سەن ماڭا غەزەپلەنگەن بولساڭمۇ،
 يېنىپ ھازىر سەن غەزىپىڭدىن، بەردىڭ ماڭا تەسەللى.
² بەرھەق، خۇدا قۇتقۇزغۇچىمدۇر!
 ئۇ مېنىڭ ئىشەنچىمدۇر، قورقمايمەن ھېچنېمىدىن.
 چۈنكى پەرۋەردىگار مېنىڭ مۇناجىتىم ۋە كۈچ - قۇدرىتىمدۇر،
 ئۇ مېنىڭ ھەم نجاتكارىمدۇر.»

³ سىلەر خۇشاللىق بىلەن نىجاتلىق قۇدۇقىدىن سۇ ئېلىڭلار. ⁴ ئۇ كۈنى سىلەر
 مۇنداق دەيسىلەر:

«شۈكۈر ئېيتىڭلار پەرۋەردىگارغا،

يەشايا

مەدھىيە ئوقۇڭلار ئۇنىڭ نامغا.
 ئۇنىڭ قىلغان بۈيۈك ئىشلىرىنى جاكارلاڭلار بارچە ئەللەرگە،
 ئۇنىڭ قۇدرەتلىكلىكىنى بىلدۈرۈڭلار ئۇلارغا!
⁵ ھەمدۇسانا ئېيتىڭلار پەرۋەردىگارغا،
 چۈنكى ئۇ قىلدى ئاجايىپ ئىشلارنى.
 جاكارلانسۇن بۇ ئىشلار ھەم پۈتۈن يەر يۈزىگە!
⁶ ئەي، سىئوندىكى پۇقرالار،
 ياڭرىتىڭلار بار ئاۋازىڭلار بىلەن شادلىق مەدھىيەسىنى،
 چۈنكى ئۇلۇغدۇر بىز ئىسرائىللارنى تاللىغان،
 بىز بىلەن بىللە بولىدىغان مۇقەددەس پەرۋەردىگار.»

13 - باب

مىدىيالىقلارنى بابىلىقلارغا ھۇجۇم قىلىشقا چاقىرىش

¹ ئاموزنىڭ ئوغلى يەشاياغا بابىل توغرىسىدا ۋەھىيە كەلدى:
² پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:
 «سىلەر چاقىرىق قىلىش ئۈچۈن تاقىر تاغدا تۇغ تىكلەڭلەر،
 قوللىرىڭلارنى پۇلاڭلىتىپ، يۇقىرى ئاۋاز بىلەن ئۇلارغا چاقىرىق قىلىڭلار.
 ئۇلار شاھزادىلەرنىڭ ئوردا دەرۋازىلىرىغا ھۇجۇم قىلسۇن!
³ مەن ئۆزۈم تاللىغان قوشۇنۇمغا پەرمان قىلدىم،
 غەزەپىمنى ياغدۇرۇش ئۈچۈن لەشكەرلىرىمگە چاقىرىق قىلدىم.
 لەشكەرلىرىم پەخىرلىنىپ، غەلبەمدىن شادلىنىدۇ.»

⁴ قۇلاق سېلىڭلار تاغلاردىن كەلگەن سادالارغا،
 ئۇ غايەت زور خەلقنىڭ شاۋقۇن - سۈرەنلىرىگە ئوخشايدۇ،
 قۇلاق سېلىڭلار پادىشاھلىقلاردىكى نەرە تارتقان ئاۋازلارغا،

يەشايا

نۇرغۇن ئەللەرنىڭ بىرلىشىشىدىن يىغىلغان ئاۋازلارغا،
 قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار ئۇرۇش ئۈچۈن قوشۇن توپلاۋاتىدۇ.
⁵ ئۇلار يىراق يەردىن كېلىدۇ، زېمىننىڭ ئۈچىتىدىن كېلىدۇ.
 پەرۋەردىگار ئۆزىنىڭ غەزەپلىك قوراللىرى بىلەن كېلىۋاتىدۇ،
 پۈتۈن زېمىننى گۇمران قىلىش ئۈچۈن كېلىۋاتىدۇ.

⁶ ھەممىڭلار پەرياد چېكىسىلەر!
 چۈنكى پەرۋەردىگارنىڭ جازا كۈنى كېلىشكە ئاز قالدى.
 ئۇ كۈن قانداق خۇدا ۋەيرانچىلىق ئېلىپ كېلىدىغان كۈن بولىدۇ.
⁷ ھەممە ئادەمنىڭ پۈت - قوللىرىدا جان قالمايدۇ،
 ھەممە ئادەمنىڭ يۈرەكلىرى سۇ بولۇپ كېتىدۇ.
⁸ ئۇلار ئالاقزادىلىكتە قالىدۇ،
 ئازاب ۋە غەم - غۇسسە ئۇلارنى چىرمىۋالىدۇ.
 ئۇلار تولغاق ئازابىدىكى ئايالدىك قاتتىق ئازابقا دۇچار بولىدۇ.
 ئۇلارنىڭ چىرايى قورقۇنچىلۇق تۈس ئېلىپ،
 بىر - بىرىگە ۋەھمىلىك ھالدا قارايدۇ.

⁹ قاراڭلار، پەرۋەردىگارنىڭ جازا كۈنى كېلەي دەپ قالدى.
 بۇ شەپقەتسىز كۈن، چەكسىز غەزەپ ۋە رەھىمسىزلىككە تولغاندۇر.
 ئۇ زېمىننى خارابىلىككە ئايلاندۇرىدۇ ۋە گۇناھكارلارنى گۇمران قىلىدۇ.
¹⁰ ئاسماندىكى يۇلتۇزلار ۋە يۇلتۇز تۈركۈملىرى ئۆز يورۇقلۇقىنى چۈشۈرمەيدۇ.
 قۇياش قاپقارا بولۇپ چىقىدۇ،
 ئايمۇ يورۇقلۇق بەرمەيدۇ.

¹¹ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:
 «مەن دۇنيانى ئۇنىڭ رەزىللىكى ئۈچۈن جازالايمەن،
 رەزىل ئادەملەرنى ئۆز گۇناھى ئۈچۈن جازالايمەن.»

يەشايا

مەن كۆرەڭلەپ، مەغرۇرلانغانلارنى پەسلەشتۈرۈمەن.
شەپقەتسىزلەرچە غادا يانغانلارنى يەرگە ئۇرۇمەن.
¹² ئىنسانلار زېمىندا ئازىيىپ، ئالتۇندىنمۇ تەستە تېپىلىدىغان ھالغا چۈشۈپ
قالدۇ،

ئادەملەرنى ئوفىرنىڭ ئالتۇنلىرىدەك ئازايتىۋېتىمەن.
¹³ بۇ مېنىڭ ئاسماننى تىرتىتىپ، زېمىننى تەۋرىتىپ،
ئۆز ئورنىدىن قوزغىتىشىمنىڭ سەۋەبىدۇر.
شۇ كۈنى مەن قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار
ھەممىگە رەھىمسىزلەرچە غەزىپىمنى چاچمەن.»

¹⁴ شۇ كۈنى ئەھۋال شۇنداق بولىدۇكى:
بۆكەن ئوۋچىدىن قاچقاندەك، قويلار پىتىراپ كەتكەندەك،
ھەممە ئادەم ئۆز يۇرتىغا قايتىدۇ ۋە ئۆز زېمىنىگە قاچىدۇ.
¹⁵ تېپىلغانلارنىڭ ھەممىسىگە نەيزە سانجىلىدۇ،
تۇتۇلغانلارنىڭ ھەممىسى قىلىچتىن ئۆتكۈزۈلىدۇ.
¹⁶ ئۇلارنىڭ ئۇششاق بالىلىرى كۆز ئالدىدىلا يەرگە ئۇرۇپ ئۆلتۈرۈلىدۇ.
ئۇلارنىڭ ئۆيلىرى بۇلاپ - تالىنىدۇ، خوتۇنلىرى دەپسەندە قىلىنىدۇ.

¹⁷ «مەن مېدىيالىقلارنى بابىللارغا قارشى ئاتلاندىمەن.
ئۇلار كۈمۈشكە قىزىقمايدۇ، ئالتۇنغا قارايمۇ قويمايدۇ.
¹⁸ ئۇلار ئوقىلىرى بىلەن يىگىتلەرنى ئېتىپ ئۆلتۈرىدۇ.
ئۇلار بوۋاقلارغا ئىچ ئاغرىتىپ ئۆلتۈرمايدۇ،
بابىللارغا رەھىم - شەپقەت قىلمايدۇ.»

¹⁹ بابىل باشقىلار ئەڭ ھەۋەسلەنگەن پادىشاھلىق ئىدى،
بابىللارنىڭ شان - شۆھرىتى ۋە ئىپتىخارى ئىدى.
ئۇ پەرۋەردىگار تەرىپىدىن گۇمراڭ قىلىنىدۇ،

يەشايا

خۇددى سودوم ۋە گومورادەك.
²⁰ بۇ يەردە ئەمدى ئادەم تۇرمايدۇ،
 كەلگۈسىدىكى ئىنسانلارمۇ بۇ يەردە ياشمايدۇ.
 كۆچمەنلەر بۇ يەرگە كەپلىرىنى قۇرمايدۇ،
 پادىچىلارمۇ قويلرىنى بۇ يەردە باقمايدۇ.
²¹ بۇ يەر چۆل جانلىقلىرىنىڭ ماكانغا ئايلىنىپ كېتىدۇ،
 ئۇلارنىڭ ئۆيلىرىگە ھۇقۇشلار تولۇپ كېتىدۇ.
 ئۇ يەردە تۆگە قۇشلار ياشايدۇ،
 ياۋا ئۆچكىلەر تاقلاپ يۈرىدۇ.
²² بابىلىنىڭ قورغانلىرى ياۋا ئىتلار ھۇۋلىشىپ يۈرىدىغان ماكان بولىدۇ،
 ئۇلارنىڭ ئوردىلىرى چىلبۆرىلەرنىڭ يايىدىغان ماكانى بولىدۇ.
 بابىلىنىڭ ۋاقتى توشۇپ قالدى،
 ئۇنىڭغا ئەمدى ئۇزۇن ۋاقت بېرىلمەيدۇ.

14 - باب

ياقۇپ ئەۋلادلىرىنىڭ ئۆز زېمىنلىرىغا قايتىشى

¹ پەرۋەردىگار ياقۇپ ئەۋلادلىرىغا ئىچ ئاغرىتىپ، ئىسرائىللارنى قايتىدىن يەنە
 ئۆزىنىڭ خەلقى قىلىپ تاللايدۇ. پەرۋەردىگار ئۇلارنى ئۆز زېمىنىغا ئورۇنلاشتۇرىدۇ،
 شۇنداقلا باشقا خەلقلەر كېلىپ ياقۇپ ئەۋلادلىرىغا قوشۇلۇشنى ئۈمىد قىلىدۇ. ² ئۇ
 خەلقلەر ئىسرائىللارنى، ئىسرائىل خەلقىنىڭ ئۆز زېمىنىغا باشلاپ كېلىدۇ.
 ئىسرائىللارنىڭ زېمىنىغا ياشاش ئۈچۈن كەلگەن بۇ خەلقلەر ئىسرائىللارغا خىزمەت
 قىلىدۇ. ئىسرائىللار بۇرۇن ئۆزلىرىنى ئەسىر قىلغانلارنى ئەسىر قىلىدۇ، ئۆزلىرىنى
 ئەزگەنلەرگە ھۆكۈمرانلىق قىلىدۇ.

يەشايا

بابىل پادشاھىنىڭ تۈگىشى

³ پەرۋەردىگار سىلەرنى ئازاب - ئوقۇبەتتىن، قالايمىقانچىلىقتىن، رەھىمسىز قۇللۇقنىڭ بويۇنتۇرۇقىدىن قۇتۇلدۇرغان كۈندە، ⁴ سىلەر بابىل پادشاھىنى مۇنۇ سۆزلەر بىلەن مەسخىرە قىلىسىلەر:

بۇ زوراۋان قانداق تۈگەشتى - ھە!

ئۇنىڭ مۇشتۇموزلۇقى قانداق ئاخىرلاشتى - ھە!

⁵ پەرۋەردىگار رەزىللەرنىڭ كۈچىنى بىتچىت قىلدى،

زوراۋان ھۆكۈمدارلارنىڭ سەلتەنەت ھاسىلىرىنى سۇندۇردى.

⁶ ئۇلار قەھر - غەزەپ بىلەن توختىماي ھۇجۇم قىلىپ ئەللەرنى يوقاتقان،

خەلقلەرگە قەھر - غەزەپ بىلەن ھۆكۈمرانلىق قىلىپ ئۇلارنى ھىسابسىز

ئەزگەن.

⁷ ئەمما ھازىر پۈتكۈل زېمىن تىنچلىنىپ، ئارام ئالدى.

خەلقلەر خۇشاللىق بىلەن تەنتەنە قىلدى.

⁸ ئەي، بابىل پادشاھى! لىۋانىڭ كىپارس ۋە كېدىر دەرەخلىرى

سېنىڭ ئاقۋىتىڭدىن چەكسىز شادلىنىدۇ.

ئۇلار: «سېنى يوقاتقاندىن كېيىن ھېچكىم كېلىپ بىزنى كەسمەيدۇ» دەيدۇ.

⁹ يەر ئاستىدىكى ئۆلۈكلەر دۇنياسى سېنى خۇشال قارشى ئالىدۇ،

بۇرۇن يەر يۈزىدە ھۆكۈمرانلىق قىلغان ئۆلۈكلەرنى ئويغىتىدۇ،

بۇرۇنقى پادشاھلار چىرىگەن تەختلىرىدىن قوپۇپ سېنى كۈتۈۋالىدۇ.

¹⁰ ئۇلارنىڭ ھەممىسى سېنى مەسخىرە قىلىپ مۇنداق دەيدۇ:

«سەنمۇ بىزدەك بىچارە بولدۇڭ! سەنمۇ بىزنىڭ سېپىمىزگە قېتىلدىڭ!»

¹¹ سېنىڭ ھەيۋەڭ سەن بىلەن بىللە ئۆلۈكلەر دۇنياسىغا كىرىپ كەتتى.

سېنىڭ مۇزىكىلىق تاماشىلىرىڭمۇ سەن بىلەن بىللە دەپنە قىلىندى.

سەن ئەمدى قۇرت - قوڭغۇزلارنى سېلىنچا ۋە يېپىنچا قىلىسەن.

يەشايا

¹² سەن قانداق بولۇپ كۆكتىن يىقىلدىڭ؟!

سەن ئاسماندىكى يورۇق يۇلتۇز، تاڭنىڭ نۇرى ئەمەسمىدىڭ؟!

قانداق بولۇپ يەرگە چۈشۈپ كەتتىڭ؟!

سەن يەر يۈزىدىكى دۆلەتلەرنى گۇمران قىلغان ئەمەسمىدىڭ؟!

¹³ سەن ئۆز - ئۆزۈڭگە شۇنداق دېگەندىڭ:

«مەن ئەرشكە چىقىپ، خۇدانىڭ يۇلتۇزلىرىنىڭ ئۈستىگە تەخت قۇرىمەن.

مەن ھامان ئىلاھلار يىغلىدىغان شىمالدىكى تاغنىڭ ئۈستىدە ئولتۇرىمەن.

¹⁴ مەن بۇلۇتلارنىڭ ئۈستىگە يامشىپ چىقىمەن،

مەن ئۇلۇغ خۇداغا ئايلىنىمەن!»

¹⁵ ئەمما سەن ئۆلۈكلەر دۇنياسىغا تاشلاندىڭ،

ئۆلۈكلەر دۇنياسىنىڭ ئەڭ چوڭقۇر قاراڭغۇ يېرىگە تاشلاندىڭ.

¹⁶ ئۇ يەردە سېنى كۆرگەنلەر ساڭا تىكىلىپ قارايدۇ

ۋە ساڭا نېمە ئىش بولغانلىقىنى ئويلاپ، مۇنداق دەيدۇ:

«بۇ، يەر يۈزىنى تەۋرەتكەن ۋە پادىشاھلىقلارنى تىترەتكەن ھېلىقى ئادەم

ئەمەسمۇ؟

¹⁷ بۇ ئادەم دۇنيانى قاقاسلىققا ئايلاندۇرغان،

شەھەرلەرنى خاراب قىلىۋەتكەن ئەمەسمۇ؟

ئەسىرلەرنى قاماپ قويۇپ، ئۆيلىرىگە قايتۇرمىغان كىشى شۇ ئەمەسمۇ؟»

¹⁸ بارلىق ئەللەرنىڭ پادىشاھلىرى شان - شۆھرىتى بىلەن ئۆز قەبرىسىدە ياتىدۇ.

¹⁹ ئەمما سەن خۇددى قەدىرسىز شاخ - شۇمبىدەك قەبرەڭدىن تارتىپ

چىقىرىلسەن.

سەن خۇددى دەسسەپ چەيلەنگەن جەسەتلەردەك،

ئۇرۇشتا ئۆلتۈرۈلگەنلەر بىلەن بىللە جەسەت ئازگاللىرىغا تاشلىۋېتىلسەن.

ئۇ يەرنىڭ ئەڭ چوڭقۇر قاراڭغۇ يېرى سېنىڭ جايىڭ بولىدۇ.

²⁰ سەن باشقا پادىشاھلارغا ئوخشاش دەپنە قىلىنمايسەن،

يەشايا

چۈنكى سەن ئۆز زېمىنىڭنى ۋە خەلقىنى ۋەيرانچىلىققا دۇچار قىلغان.

بۇنداق رەزىللەرنىڭ ئەۋلادى مەڭگۈ تىلغا ئېلىنمىغا!

²¹ بۇ ئادەمنىڭ ئوغۇللىرىنى يوقىتىشقا تەييار تۇرۇڭلار.

ئۇلار ئۆز ئەجدادلىرىنىڭ گۇناھى ئۈچۈن ئۆلسۇن.

ئۇلار يەنە قايتىدىن باش كۆتۈرۈپ چىقىپ، يەر يۈزىنى ئىشغال قىلىۋالمىسۇن.

يەر يۈزىنى ئۆز شەھەرلىرى بىلەن تولدۇرمىسۇن!

²² قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«مەن بابىلغا قارشى ئوتتۇرىغا چىقىپ،

ئۇنىڭ نامىنى، قېپقالغان خەلقىنى ۋە ئەۋلادلىرىنى يوقىتىمەن.»

بۇ پەرۋەردىگارنىڭ سۆزلىرىدۇر.

²³ قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار يەنە مۇنداق دەيدۇ:

«مەن بابىلنى ياۋايى ھايۋانلار ماكانغا،

شۇنداقلا سازلىققا ئايلاندۇرۇۋېتىمەن.

مەن خۇددى ئەخلەتنى سۈپۈرۈپ تاشلىغانغا ئوخشاش، بابىلنى

يوقىتىۋېتىمەن.»

ئاسسۇرىيەنى جازالاش توغرىسىدىكى ۋەھىي

²⁴ قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار قەسەم قىلىپ مۇنداق دەيدۇ:

«بۇ ئىشلار خۇددى مەن بۇرۇنلا ئىرادە قىلغىنىمدەك يۈز بېرىدۇ؛

مەن قانداق بولۇشنى ئىرادە قىلغان بولسام، ئىشلارمۇ شۇنداق بولىدۇ.

²⁵ مەن ئۆز خەلقىمنىڭ زېمىنىدا ئاسسۇرلارنى كۆكۈم - تالقان قىلىمەن،

خەلقىمنىڭ تاغلىرىدا ئۇلارنى دەسسەپ چەيلەيمەن.

ئۇلارنىڭ سالغان قوللۇق بويۇنتۇرۇقى خەلقىمنىڭ بويىدىن يۇلۇپ تاشلىنىدۇ،

ئۇلارنىڭ ئېغىر يۈكى خەلقىمنىڭ زىممىسىدىن ئېلىپ تاشلىنىدۇ.

²⁶ بۇ مېنىڭ پۈتكۈل يەر يۈزىگە قىلغان ئىرادەم.

مېنىڭ قولۇم پۈتكۈل ئەللەرگە سوزۇلدى.»

يەشايا

²⁷ بەرھەق، قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار ئىرادە قىلسا،

قېنى كىم ئۇنى توسىيالايدۇ؟

ئۇنىڭ قوللىرى گۇمران قىلىشقا تەييارلانسا،

قېنى كىم ئۇنى توختىتالايدۇ؟

فېلىستىيەنى جازالاش توغرىسىدىكى ۋەھىي

²⁸ پادىشاھ ئاخاز ئۆلگەن يىلى پەرۋەردىگاردىن بۇ ۋەھىي كەلدى:

²⁹ «ئەي فېلىستىيەلىكلەر، سىلەر: «بىزنى ئۇردىغان كالتەك سۇندى، دەپ،

ئالدىراپ خۇش بولۇپ كەتمەڭلار!

كېيىن چىققان يىلان كۆزەينەكلىك يىلاندىر.

ئۇنىڭدىن تۇغۇلغان يىلان تېخىمۇ زەھەرلىك ئۇچار يىلاندىر.

³⁰ پېقىر - مىسكىنلەرگە يەيدىغان نېسۋە بېرىلىدۇ،

موھتاجلارمۇ خاتىرجەم ياتىدۇ.

لېكىن، مەن پەرۋەردىگار ئاچارچىلىق بىلەن يىلتىزلىرىڭلارنى قۇرۇتمەن،

ھەممىڭلارنى قىرىپ تاشلايمەن.

³¹ ئەي فېلىستىيەلىكلەر، دەرۋازىلىرىڭلاردا ئولتۇرۇپ نالە - پەرياد قىلىڭلار!

شەھەرلىرىڭلاردا ئۆكسۈپ يىغلاڭلار!

پۈتكۈل فېلىستىيەلىكلەر، ۋەھىمىگە پېتىڭلار!

شىمال تەرەپتىن بىر قارا تۈتەك كېلىدۇ،

ئۇ بىرمۇ لەشكىرى سەپتىن چۈشۈپ قالمايدىغان، باستۇرۇپ كېلىۋاتقان

قوشۇندۇر.

³² فېلىستىيەلىكلەرنىڭ يېرۇسالېمغا ئەۋەتكەن ئەلچىلىرىگە قانداق جاۋاب

بېرىلىدۇ؟

«پەرۋەردىگار سىئوننى مۇستەھكەم شەھەر قىلىپ قۇردى،

ئۇنىڭ جاپاكەش خەلقى ئۇ يەردە پاناھلىق تاپىدۇ.»

يەشايە

15 - باب

موئابنى جازالاش توغرىسىدىكى ۋەھىي

¹ بۇ، موئاب توغرىسىدىكى ۋەھىيدۇر:

موئابتىكى ئار شەھىرى بىر كېچىدىلا خارابىلىككە ئايلاندۇرۇلۇپ، گۇمران قىلىندۇ!

موئابتىكى قىر شەھىرى بىر كېچىدىلا خارابىلىككە ئايلاندۇرۇلۇپ، گۇمران قىلىندۇ!

² موئابتىكى دىبون شەھىرىنىڭ خەلقى ئۆز بۇتخانىسىغا بارىدۇ،

ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ سەجدىگاھلىرىغا بېرىپ نالە - پەرياد قىلىپ يىغلىشىدۇ.

موئابلار نىبو ۋە مېدىبا شەھەرلىرى ئۈچۈن ھازا ئېچىشىدۇ.

ئۇلار مۇسبەتتە چاچ - ساقاللىرىنى چۈشۈرۈۋېتىدۇ.

³ ئۇلار كاناپتىن تىكىلگەن ماتەملىك كىيىم كىيىپ كوچىلاردا ھازا تۇتىدۇ.

ئۆيلەرنىڭ ئۆگزىلىرىدە ۋە شەھەر مەيدانلىرىدا ھەممە ئادەم نالە - پەرياد قىلىپ ھازا ئېچىشىدۇ،

ئۇلارنىڭ يۈزلىرى كۆز ياشلىرى بىلەن يۇيۇلىدۇ.

⁴ خەشبون ۋە ئەلئالى شەھەرلىرىنىڭ خەلقلىرى ياردەم تىلەپ يىغلىشىدۇ،

ئۇلارنىڭ يىغا - زار ئاۋازلىرى يىراقتىكى ياھاز شەھىرىگىچە ئاڭلىنىپ تۇرىدۇ.

شۇڭا موئاب لەشكەرلىرى قورقۇنچتىن چۇقان سېلىپ، تىترەپ كېتىدۇ.

⁵ مەنمۇ موئاب ئۈچۈن يىغلايمەن.

ئۇنىڭ مۇساپىرلىرى زوئار ۋە ئەگلات - شىلىشيا شەھەرلىرىگە قاچىدۇ.

ئۇلار ئېگىزلىكتىكى لۇخت شەھىرىگە بارغۇچە يىغلاپ ماڭىدۇ.

خورونايىم شەھىرىگە بارغۇچە ۋەيرانچىلىقىدىن نالە - پەرياد قىلىپ ماڭىدۇ.

⁶ نىمرىم بۇلاقلىرى سۇسىز قالىدۇ،

ئوت - چۆپلەرمۇ قۇرۇپ كېتىدۇ،

يەشايا

يۇمران مايسلارمۇ سولشىدۇ،

ھەممە يەر قاقاسلىققا ئايلىنىدۇ.

⁷ ئۇلار ئۆزلىرى توپلىغان ۋە ساقلاپ قالغان بايلىقلىرىنى ئېلىپ،

ئارابىم جىلغىسىدىن ⁷ ئۆتۈپ قاچىدۇ.

⁸ پۈتكۈل موئاب زېمىنىدا ئۇلارنىڭ نالە - پەريادى ئاڭلىنىپ تۇرىدۇ،

ئۇلارنىڭ نالە - زارى ئەگلايىم شەھىرىگىچە يېتىپ بارىدۇ.

ئۇلارنىڭ داد - پەريادى بەئەر - ئېلىم شەھىرىگىچە ئاڭلىنىدۇ.

⁹ دىمون شەھىرىنىڭ دەريالىرى قان بىلەن قىپقىزىل بويىلىپ كېتىدۇ،

شۇنداق، پەرۋەردىگار دىمون شەھىرىنىڭ پۇقرالىرىغا تېخىمۇ كۆپ ئازاب ئېلىپ

كېلىدۇ.

موئاب زېمىنىدا قىپقالغان ئادەملەر ۋە قېچىپ يۈرگەنلەر شىرلارنىڭ ھۇجۇمىغا

ئۇچرايدۇ.

16 - باب

¹ سەلا شەھىرىدىن چىقىپ چۆل - باياۋانلارنى كېزىپ، سىئون تېغىغا بېرىپ،

زېمىننىڭ ھۆكۈمدارىغا قوينىڭ قوزلىرىنى تارتۇق قىلىڭلار.

² موئاب خەلقى ئۇۋىسىدىن قوغلانغان قۇشلارغا ئوخشاش ئارنون دەرياسىدىن

قېچىپ ئۆتىدۇ.

³ ئۇلار مۇنداق دەيدۇ:

«نېمە قىلىشىمىزنى بىزگە ئېيتىڭلار، بىزنى قوغداڭلار!

بىزنىڭ پاناھلىقلىرىڭلار خۇددى چىڭقى چۈشتىكى سايگە ئوخشايدۇ،

بىزدەك قوغلانغانلارنى ئۆز پاناھلىرىڭلارغا ئېلىڭلار،

بىزدەك پاناھلىق تىلگۈچىلەردىن يۈز ئۆرۈمەڭلەر!

⁴ موئابتىن سەرسان بولۇپ كەلگەن بىزلەرنى ئۆزۈڭلار بىلەن بىللە تۇرۇشقا يول

⁷:15 7 ئارابىم جىلغىسى — موئاب بىلەن ئىدموننىڭ ئوتتۇرىسىدىكى چېگرا.

يەشايە

قويۇڭلار،

بىزنى گۇمران قىلماقچى بولغانلاردىن قوغداپ قېلىڭلار.»

زالملار چوقۇم يوقلىدۇ،

ۋەيرانچىلىق ئاخىرلىشىدۇ،

تاجاۋۇزچىلار زېمىندىن يوقلىدۇ،

⁵ ئۇ چاغدا پەرۋەردىگار ئىشەنچلىك بىر پادىشاھنى تىكلەيدۇ.

ئۇ پادىشاھ داۋۇت پادىشاھنىڭ ئەۋلادلىرىدىن بولىدۇ.

ئۇ رەھىم - شەپقەت ۋە ھەققانىيلىق بىلەن ھۆكۈمرانلىق قىلىدۇ.

ئۇ دائىم ئادىل ۋە توغرا ئىشلارنى قىلىدۇ.

⁶ بىز موئابلارنىڭ ھاكاۋۇرلۇقىنى ئاڭلىغان، ئۇلار شۇنداق ھاكاۋۇر ئىدىغۇ!

ئۇلار ھاكاۋۇرلۇقىدىن، كىبىرلىكىدىن كۆرەڭلەپ كەتكەندى.

ئەمما ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىنى چوڭ چاغلىغىنى بىكار بولىدۇ!

⁷ شۇڭا موئابلارنىڭ نالە - پەريادىغا ئېرەن قىلماڭلار،

موئابلارنىڭ ھەممىسى ئۆزى ئۈچۈن نالە - پەرياد قىلسۇن.

ئۇلارنىڭ قىر خەرەستىكى كىشىلىرى قۇرۇپ كېتىدۇ.

⁸ خەشبون شەھىرىنىڭ دالالىرىدىكى زىرائەتلەر قۇرۇپ كېتىدۇ.

سىبماھ شەھىرىدىكى باراقسان ئۈزۈمزارلىقلارمۇ يوقلىدۇ.

يات ئەللەرنىڭ ھۆكۈمرانلىرى ئۇلارنى كېسىپ تاشلايدۇ.

بۇ ئۈزۈمزارلىقلار يازىر شەھىرىدىن ئۆتۈپ چۆللەرگىچە تۇتاشقانىدى،

ئۇلار شاخلارنى چىقىرىپ، دېڭىزغىچە باراقسانلاشقانىدى.

⁹ شۇڭا مەن يازىر بىلەن سىبماھتىكى ئاشۇ ئۈزۈمزارلىققا ئېچىنمەن.

ئەي خەشبونلۇقلار ۋە ئەلئاللىقلار، كۆز ياشلىرىمغا چىلىشىپ كېتىسىلەر،

سىلەرنىڭ مەي باغلاپ پىشقان مېۋە - چېۋەڭلار ۋە مول ھوسۇل شادلىقلىڭلار

ئاخىرلىشىدۇ.

¹⁰ شادلىق ۋە خۇشال كۈلكەڭلار باغلىرىڭلاردىن يوقلىدۇ،

يەشايا

ئۈزۈمزارلىقلىرىدا ھېچكىم خۇشاللىق ناخشىلىرىنى ئېيتمايدۇ،
شادلىق سادالىرىنى ياڭراتمايدۇ.

ھېچكىم ئۈزۈملەرنى يانچىپ، ئۈزۈم ھارقى ياسمايدۇ.
سىلەرنىڭ خۇشاللىق سادالىرىڭلار ئاخىرلىشىدۇ.

¹¹ شۇ سەۋەبتىن، مېنىڭ يۈرىكىم خۇددى ماتەم مۇزىكىسى چالغاندەك موئابىلار
ئۈچۈن يىغلايدۇ،

قىرغىن رەس شەھرىنىڭ خەلقى ئۈچۈن زارلانماقتىمەن.

¹² موئابىلار ئىبادەت قىلىشقا بارغاندا، ئۇلار پەقەت ئۆزلىرىنى بىكارلا ئاۋارە
قىلىدۇ.

ئۇلار بۇتخانىلىرىغا بېرىپ دۇئا قىلسا، قىلغان دۇئالىرىنىڭ نېمىگە پايدىسى
بولسۇن؟

¹³ يۇقىرىدىكى ۋەقەلەر پەرۋەردىگارنىڭ موئابىلارغا ئالدىن بەرگەن بېشارىتىدۇر.

¹⁴ ۋاھالەنكى، پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ: «دەل ئۈچ يىلدىن كېيىن، موئابىلارنىڭ
شۆھرىتى ئاخىرلىشىدۇ، گەرچە ئۇلار شۇنچە كۆپ بولسىمۇ، ئەمما ئۇلاردىن
ساناقلىقلا ئادەم قالدۇ، شۇنچە بىچارە بولۇپ قالدۇ.»

17 - باب

سۈرىيە ۋە ئىسرائىلىيەنى جازالاش توغرىسىدىكى ۋەھىي

¹ بۇ، دەمەشق توغرىسىدىكى ۋەھىيدۇر:

«قاراڭلار، دەمەشق شەھىرى پات ئارىدا يوقلىدۇ،

ئۇ ۋەيرانە خارابىلىككە ئايلىنىدۇ!

² خەلق ئاروئېرنىڭ ئەتراپىدىكى شەھەرلەرنى تاشلايدۇ.

بۇ شەھەرلەر مال - چارۋىلارنىڭ يايلايدىغان يېرىگە ئايلىنىدۇ.

بۇ يەردىن ھېچكىم ئۇلارنى قوغلاپ يۈرمەيدۇ، ئۈرۈكۈتمەيدۇ.

يەشايا

³ شىمالدىكى ئىسرائىلىيە پادىشاھلىقىنىڭ مۇستەھكەم شەھەرلىرى يوقلىدۇ، دەمەشقى پادىشاھلىقى ھەم يوقلىدۇ. قىپقالغان سۈرىيەلىكلەرنىڭ ئاقۋىتى، ئىسرائىلىيەدىكىلەرنىڭ ئاقۋىتىگە ئوخشاش شەرمەندىلىك بولىدۇ!» مانا بۇ، قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگارنىڭ سۆزلىرىدۇر.

⁴ «شۇ چاغدا ياقۇپ ئەۋلادلىرىنىڭ شۆھرىتى تۈگەيدۇ. خۇددى قاۋۇل ئادەم ئورۇقلاپ كەتكەندەك بولىدۇ.

⁵ ئۇنىڭ پۈتكۈل زېمىنى ھوسۇل يىغىۋېلىنغاندىن كېيىنكى ئېتىزلىققا ئوخشاپ قالىدۇ.

ئۇ يەرلەر زىرائەتلەر يىغىۋېلىنغاندىن كېيىنكى رافاھ جىلغىسىدەك قاقاس بولۇپ قالىدۇ.

⁶ مېۋىلىرى قىقىۋېلىنغان زەيتۇن دەرىخىنىڭ شاخلىرىدا قىپقالغان نەچچە تال زەيتۇندەك،

تۆت - بەش تال مېۋىسى قالغان دەرەختەك، پەقەت ساناقلىقلا ئادەم قالىدۇ.» مانا بۇ، پەرۋەردىگار — ئىسرائىللارنى تاللىغان خۇدانىڭ سۆزلىرىدۇر.

⁷ شۇ چاغدا كىشىلەر ئۆزلىرىنىڭ ياراتقۇچىسىغا يۈزلىنىدۇ،

ئۇلار ئىسرائىللارنى تاللىغان مۇقەددەس خۇداغىلا تايىنىدۇ.

⁸ شۇ چاغدا ئۇلار ئۆز قولىرى بىلەن ياسىغان بۇتلارغا چوقۇنمايدىغان بولىدۇ، ياكى ئىلاھە ئاشپىراغا ئاتاپ ئۆزلىرى ياسىغان ياغاچ تۈۋرۈككە ئىلتىجا قىلمايدىغان بولىدۇ.

ھەمدە ئۆز قولىرى بىلەن ياسىغان ئىسرىقدا نىلاردا ئىلاھلىرىغا كۈجە كۆيدۈرمەيدىغان بولىدۇ.

⁹ بۇ چاغدا ئىسرائىللارنىڭ مۇستەھكەم شەھەرلىرى تاشلاندىق خارابىلىككە ئوخشاپ قالىدۇ. ئۇ شەھەرلەر، ئىلگىرى خەلىقلىرى ئىسرائىللارنىڭ ھۇجۇمىدىن

يەشايا

قېچىپ، تاشلاپ كەتكەن شەھەرلەردەك ئادەمسىز قالدۇ.

¹⁰ چۈنكى سىلەر ئۆزۈڭلارنى قۇتقۇزغان خۇدانى ئۇنتۇپ قالدىڭلار،
سىلەر پاناھلانغان قورام تاشنى ئۇنتۇپ قالدىڭلار.
مەيلى سىلەر ئەڭ ئېسىل دەرەخلەرنى تىككەن بولۇڭلار،
ۋە ياكى ئۈزۈمزارلىقلارنى بەرپا قىلغان بولۇڭلار،
¹¹ مەيلى ئۇلار تىكىلگەن كۈنى كۆكلىگەن بولسۇن،
ياكى شۇ كۈنى ئەتىگەندە بىخ چىقارغان بولسۇن،
لېكىن شۇ ئېغىر ئازاب - ئوقۇبەتلىك كۈن كەلگەندە،
سىلەرنىڭ ھوسۇلۇڭلا يوقلىدۇ.

¹² ئاڭلاڭلار! نۇرغۇن ئەللەرنىڭ قوشۇنلىرى دېڭىز شاۋقۇنىدەك نەرە تارتىۋاتىدۇ.
قۇدرەتلىك قوشۇنلارنىڭ دېڭىز شاۋقۇنىدەك سۈرەن سېلىپ كېلىۋاتقىنىغا قۇلاق
سېلىڭلار!

¹³ گەرچە ئۇلار دېڭىز شاۋقۇنىدەك سۈرەن سېلىپ كەلسمۇ،
خۇدانىڭ ئەيىبلىشى بىلەن يىراقلارغا قېچىپ كېتىدۇ.
ئۇلار خۇددى ئېدىرلىقتا شامال ئۇچۇرغان ساماندىك،
بوران ئۇچۇرغان توزاندەك قېچىپ كېتىدۇ.
¹⁴ كەچ كىرگەندە ئىسرائىللارنى ۋەھىمە باسقان بولسا،
تاڭ ئاتقۇچە دۈشمەن غايىب بولىدۇ.
مانا بۇ بىزنى تالان - تاراج قىلغانلارنىڭ تەقدىرى،
بىزنى بۇلىغانلارنىڭ ئاقىۋىتى.

18 - باب

ئېفىيوپىيەگە يەتكۈزۈلگەن ۋەھىي

¹ نىل دەرياسىنىڭ قارشى تەرىپىدە — ھاشاراتلار قاناتلىرىنى ئۆرۈپ

يەشاي

غوگۇلدايدىغان يەردە ياشايدىغان ئېفىيوپىيەلىكلەرنىڭ ھالىغا ۋاي!
² ئۇلار قومۇشتا ياسالغان كېمىلەر بىلەن دەريا ئارقىلىق ئەلچىلىرىنى ئەۋەتىدۇ.
 ئەي يەلتاپان خەۋەرچىلەر، زېمىنلىرى دەريا ئارقىلىق ئايرىلىپ تۇرىدىغان،
 تېرىلىرى سىلىق، بويلىرى ئېگىز بولغان ئەلگە بېرىڭلار.
 يېقىن - يىراقتىكىلەرنى قورقۇتقان ئەلگە،
 كۈچلۈك ۋە ئىشغالىيەتچى ئەلگە بېرىڭلار.

³ ئەي دۇنيادىكى بارلىق ئەللەر، زېمىندا ياشاۋاتقان بارلىق خەلقلەر،
 سىلەر تاغدا كۆتۈرۈلگەن بىر تۇغنى كۆرگەندە ئاگاھ بولۇڭلار!
 سىلەر قوچقار مۈڭگۈزىدىن ياسالغان بۇرغىنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلىغاندا، ئاگاھ
 بولۇڭلار!

⁴ پەرۋەردىگار ماڭا مۇنداق دېدى:
 «مەن ئۆز جايىدا ھەممە ئىشنى كۆزىتىپ تۇرىمەن.
 مەن تومۇز كۈنلىرىدىكى ئىسسىق ھاۋادەك،
 ھوسۇل مەزگىلىدە ئەتىگىنى چۈشكەن شەبنەمدەك تىۋىشىسىز تۇرىمەن.»
⁵ ھوسۇل مەزگىلىدىن بۇرۇن چېچەكلەر تۈزۈپ، ئۈزۈملەر پىشاي دېگەندە،
 پەرۋەردىگار يۇمران شاخلىرىنى كېسىپ تاشلايدۇ،
 قاتار كەتكەن بۈك - باراقسان ئۈزۈم باراڭلىرىنى چېپىپ تاشلايدۇ.
⁶ جەسەتلەر تاغدىكى ئوزۇق ئىزدەپ يۈرگەن قۇشلارغا،
 ياۋايى يىرتقۇچلارغا تاشلاپ بېرىلىدۇ.
 بۇنىڭ بىلەن قۇشلار يازدا ئوزۇقلۇقتىن غەم قىلمايدۇ،
 يىرتقۇچلار قىشتا ئاچ قېلىشتىن غەم قىلمايدۇ.

⁷ شۇ چاغدا، بويلىرى ئېگىز ۋە تېرىلىرى سىلىق بولغان قوۋملاردىن قۇدرەتلىك
 سەردار پەرۋەردىگارغا تارتۇقلار قىلىنىپ تۇرىدۇ.

بۇ يىراق - يېقىندىكىلەرنى قورقۇتقان قوۋملاردۇر،

يەشايا

كۈچلۈك ۋە ئىشغاليەتچى قوۋملاردۇر.
ئۇلارنىڭ زېمىنى دەريا ئارقىلىق ئايرىلىپ تۇرىدۇ.

ئۇلار، قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار ئۆز نامىنى ئۇلۇغلاشقا تاللىغان جايغا، يەنى سئون تېغىغا تارتۇقلارنى ئەكېلىدۇ.

19 - باب

مىسىر توغرىسىدىكى ۋەھىي

¹ بۇ مىسىر توغرىسىدىكى ۋەھىدۇر:
قاراڭلار! پەرۋەردىگار مىسىرغا ئۇچقۇر بۇلۇتقا مىنىپ كېلىدۇ.
مىسىرنىڭ بۇتلىرى تىترىشىدۇ،
مىسىرلىقلارنىڭ يۈرەكلىرى قورققىنىدىن سۇ بولۇپ كېتىدۇ.

² پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:
«مەن مىسىرلىقلارنى ئۆزئارا قارشلاشتۇرۇمەن،
ئۇلارنىڭ ھەممىسى ئۆزئارا ئۇرۇشىدۇ.
ھەممە ئائىلە كىشىلىرى، ھەممە قوشنىلار ئۆزئارا ئۇرۇشىدۇ.
بىر شەھەر يەنە بىر شەھەر بىلەن،

بىر پادىشاھلىق يەنە بىر پادىشاھلىق بىلەن ئۇرۇشىدۇ.

³ مىسىرلىقلارنىڭ ئىرادىسىنى سۇندۇرۇپ،
ئۇلارنىڭ پىلانلىرىنى قالايمىقانلاشتۇرۇۋېتىمەن.

ئۇلار ئۆز بۇتلىرىدىن ياردەم تىلەيدۇ،

ئۇلار روھلار بىلەن سۆزلىشىدىغان ئادەملىرىدىن،

باخشىلىرى ۋە پالچىلىرىدىن ياردەم تىلەيدۇ.

⁴ مەن مىسىرنى بىر زالىم ھۆكۈمرانغا تۇتۇپ بېرىمەن.

يەشايا

بىر قۇدرەتلىك پادىشاھ ئۇلارغا ھۆكۈمرانلىق قىلىدۇ. «
 مانا بۇ، ئىگىمىز — قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگارنىڭ سۆزلىرىدۇر.

⁵ نىل دەرياسىنىڭ سۈيى قۇرۇپ كېتىدۇ،

دەريا قاغجىراپ، سۈيى تۈگەيدۇ.

⁶ مىسىرنىڭ نىل دەرياسى ۋە ئۇنىڭ تارماقلىرى سېسىپ،

سۈيى ئاستا - ئاستا ئازىيىپ، قۇرۇپ كېتىدۇ.

قۇمۇشلار ۋە يېكەنلەر قاقشال بولۇپ قالىدۇ.

⁷ نىل دەرياسى بويىدىكى ۋە دەريا ئېغىزىدىكى ئۆسۈملۈكلەر،

ئۇنىڭ ئەتراپىدىكى تېرىلغان زىرائەتلەر قۇرۇپ كېتىدۇ،

ئۇلارنى شامالار ئۇچۇرۇپ كېتىپ، يوقلىدۇ.

⁸ بېلىقچىلار قايغۇغا چۆمدۇ،

نىل دەرياسى بىلەن تىرىكچىلىك قىلىدىغانلار ھەسرەتكە چۆمدۇ،

دەرياغا تور تاشلايدىغانلار نالە قىلىدۇ.

⁹ كەندىردىن يىپ ئېشىدىغانلار قايغۇرىدۇ،

رەخت توقۇيدىغانلار ئۈمىدىسىزلىككە تولدۇ.

¹⁰ مىسىرنىڭ توقۇمچىلىرىغا مۇسبەت بولىدۇ،

بارلىق ئىشلەمچىلەر چۈشكۈنلىشىپ كېتىدۇ.

¹¹ زوئان شەھىرىنىڭ ئەمەلدارلىرى ھەقىقەتەن ئەخمەق،

پىرئەۋنىڭ دانىشمەنلىرى ئەخمىقانە مەسلىھەتلەرنى بېرىدۇ:

«مەن بىر دانىشمەننىڭ ئوغلى، قەدىمكى پادىشاھلارنىڭ ئەۋلادى.»

ئۇلار نەقەدەر قاپ يۈرەكلىك بىلەن پىرئەۋنگە شۇنداق دېگەن - ھە!

¹² ئەي پىرئەۋن! ئەمدى سېنىڭ دانىشمەنلىرىڭ قېنى؟

ئۇلار ساڭا قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگارنىڭ

مىسىرغا قارشى نېمە قىلماقچى بولغانلىقىنى ئېيتىپ بەرسۇنچۇ.

¹³ زوئان شەھىرىنىڭ ئەمەلدارلىرى ئۆزلىرىنى ئەخمەق قىلىۋاتىدۇ،

يەشايە

مېمفوس شەھىرىنىڭ ئاقساقاللىرى ئۆز - ئۆزىنى ئالداۋاتىدۇ،
 مىسىردىكى قەبىلىلەرنىڭ ئاقساقاللىرى مىسىرنى تۇيۇق يولغا باشلاپ قويدۇ.
¹⁴ پەرۋەردىگار مىسىر ئاقساقاللىرىنىڭ كاللىسىنى قايمۇقتۇرۇپ قويدۇ.
 شۇڭا ئۇلار مىسىر خەلقىنى تۇيۇق يولغا باشلايدۇ.
 ئۇلارنى ھاراقكەشلەردەك ئۆز قۇسۇقلىرىغا تېپىلىپ، دەلدە كېشىپ يۈرىدىغان ھالغا
 كەلتۈرۈپ قويدۇ.
¹⁵ مىسىردا ھېچبىر ئادەم، مەيلى مەرتىۋىسى يۇقىرى ياكى تۆۋەن بولسۇن،
 ئۇلۇغ ياكى پېقىر بولسۇن،
 بۇ كەلگۈلۈكنىڭ ئالدىدا ئامال - چارىسىز قالىدۇ.

¹⁶ ئۇ چاغدا مىسىرلىقلارنىڭ قىلىقى ئاياللارغا ئوخشاپ قالىدۇ. ئۇلار قۇدرەتلىك
 سەردار پەرۋەردىگارنىڭ ئاتقان مۇشتۇمىنىڭ زەربىسىدە قورقۇشۇپ تىترەپ كېتىدۇ.
¹⁷ يەھۇدىيە خەلقى مىسىرلىقلارنى ۋەھىمگە سالدى. مىسىرلىقلار يەھۇدىيەنى
 ئېسىگە ئالغان ھامان ئۇلار قورقىدۇ، چۈنكى قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار
 مىسىرلىقلارنى جازالىماقچى.

¹⁸ ئۇ چاغدا مىسىرنىڭ بەش شەھىرىدە ئىبرانىي تىلىدا سۆزلىشىدىغان بولىدۇ.
 ئۇلار قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگارغا ساداقەت بىلدۈرۈپ قەسەم قىلىدۇ. ئۇلارنىڭ
 ئىچىدىكى بىر شەھەر «قۇياش شەھىرى» دەپ ئاتىلىدۇ.

¹⁹ شۇ چاغدا مىسىر زېمىنىنىڭ ئوتتۇرىسىدا پەرۋەردىگارغا ئاتالغان بىر قۇربانلىق
 سۇپىسى ۋە مىسىرنىڭ چېگراسىدا پەرۋەردىگارغا بېغىشلانغان بىر تاش ئابىدە
 ياسىلىدۇ. ²⁰ بۇلار مىسىرلىقلارنىڭ قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگارنى ياد ئېتىپ
 تۇرۇشى ئۈچۈن ياسالغان بىر خاتىرە بەلگىسى بولىدۇ. خەلق ئۆزلىرىنى ئەزگەنلەر
 ئۈستىدىن پەرۋەردىگارغا يىغلاپ نالە - پەرياد قىلغاندا، پەرۋەردىگار ئۇلارنى
 قۇتقۇزۇش ۋە قوغداش ئۈچۈن بىر قۇتقۇزغۇچى ئەۋەتىدۇ. ئۇ ئۇلارنى قۇتقۇزىدۇ.
²¹ شۇنداق قىلىپ، پەرۋەردىگار مىسىرلىقلارغا ئۆزىنى ئاشكارىلايدۇ. شۇ چاغ
 كەلگەندە، مىسىرلىقلار پەرۋەردىگارنى تونۇپ، ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلىدۇ. ئۇلار

يەشايە

قۇربانلىق ۋە ئاشلىق ھەدىيەلىرى قىلىپ، پەرۋەردىگارغا ئىبادەت قىلىدۇ. ئۇلار پەرۋەردىگار ئالدىدا ۋەدە قىلىدۇ ۋە بۇ ۋەدىسىدە تۇرىدۇ.²² پەرۋەردىگار مىسىرغا زەربە بېرىدۇ ۋە ئاندىن ئۇنىڭغا شىپالىق بېرىدۇ. شۇنىڭ بىلەن مىسىرلىقلار پەرۋەردىگارغا يۈزلىنىدۇ. پەرۋەردىگار ئۇلارنىڭ دۇئالىرىنى ئاڭلاپ، ئۇلارغا شىپالىق بېرىدۇ.

²³ شۇ چاغدا مىسىردىن ئاسسۇرىيەگە بىر يول ئېچىلىدۇ. ئاسسۇرلار مىسىرنى زىيارەت قىلىدۇ، مىسىرلىقلار ئاسسۇرىيەنى زىيارەت قىلىدۇ. مىسىرلىقلار بىلەن ئاسسۇرلار پەرۋەردىگارغا بىرلىكتە ئىبادەت قىلىدۇ.²⁴ شۇ چاغدا ئىسرائىلىيە، مىسىر ۋە ئاسسۇرىيە يەر يۈزىدىكى خەلقلەرنىڭ بەخت مەنبەسىگە ئايلاندى.²⁵ قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار ئۇلارغا بەخت ئاتا قىلىپ، مۇنداق دەيدۇ: «مىسىرلىقلار مېنىڭ خەلقىم، ئاسسۇرلار مېنىڭ قولۇمدىكى ئىجادىيەتم، ئىسرائىللار مېنىڭ مۈلكۈم، سىلەر بەختلىك بولۇڭلار!»

20 - باب

مىسىر ۋە ئېفىيوپىيە توغرىسىدىكى ۋەھىي

¹ ئاسسۇرلارنىڭ پادىشاھى سارگون باش سەركەردىسىنى ئاشدود شەھىرىگە ھۇجۇم قىلىشقا ئەۋەتىپ، ئۇ شەھەرنى ئىشغال قىلدى.² شۇ چاغدا پەرۋەردىگار ئاموزنىڭ ئوغلى يەشايەغا: «كاناپتىن تىكىلگەن ماتەملىك كىيىمىڭنى ۋە ئايىغىڭنى سېلىۋەت!» دېدى. يەشايە شۇنداق قىلدى ۋە يالاڭ ئاياغ، كىيىمسىز كېزىپ يۈردى.³ ئاندىن پەرۋەردىگار مۇنداق دېدى: «مېنىڭ خىزمەتكارىم يەشايە ئۈچ يىل يالاڭ ئاياغ ۋە كىيىمسىز يۈردى. مانا بۇ، مىسىر ۋە ئېفىيوپىيەنىڭ بېشىغا كېلىدىغان ئىشلاردىن بېشارەتتۇر.⁴ چۈنكى ئاسسۇر پادىشاھى، مىسىرلىقلار ۋە ئېفىيوپىيەلىكلەرنى ئەسىرگە ئالىدۇ ۋە سۈرگۈن قىلىدۇ. ياشلار ۋە ياشانغانلار يالاڭ ئاياغ، كىيىمسىز يالڭاچ ھالدا يۈرىدۇ. بۇ مىسىر ئۈچۈن نومۇس.⁵ ئېفىيوپىيەگە ئۈمىد باغلىغان ۋە مىسىرنى چوڭ بىلىپ ئۇنىڭغا تايانغانلار بۇنى كۆرۈپ قورقىدۇ ۋە

يەشايە

خىجىل بولىدۇ. ⁶ شۇ چاغدا دېڭىز بويىدا ياشاۋاتقان فىلىستىيەلىكلەر ۋە يەھۇدىيە خەلقى مۇنداق دەيدۇ: «قاراڭلار! بىز ئۈمىد باغلىغان كىشىلەرگە نېمە بولدى؟ ئۇلار بىزنى ئاسسۇرلارنىڭ ھۇجۇمىدىن قوغداپ قالدۇ، دەپ ئىشەنگەندۇققۇ؟ ئەمدى بىزچۇ، بىز قانداق قۇتقۇزۇلمىز؟»

21 - باب

بابىل توغرىسىدىكى ۋەھىي

¹ بۇ دېڭىز بويىدىكى قۇملۇق توغرىسىدىكى ۋەھىيدۇر:

نەگىب چۆللۈكىدە بوران چىققاندا،

چۆللۈكتىن، يەنى ۋەھشىيلەرنىڭ زېمىنىدىن تاجاۋۇزچى كېلىدۇ.

² مەن بىر قايغۇلۇق ۋەھىينى تاپشۇرۇپ ئالدىم:

«ئالدامچى ئالدامچىلىق قىلدۇ،

بۇزغۇنچى بۇزغۇنچىلىق قىلدۇ.

ئەي ئېلاملار، ھۇجۇم قىلىڭلار!

مىدىيالىقلار، قورشاشڭلار!

مەن بابىل ئېلىپ كەلگەن بارلىق ئازابلارنى ئاخىرلاشتۇرمامەن!»

³ بۇ ۋەھىي سەۋەبىدىن پۈتۈن بەدىنىم تىترەپ تۇرىدۇ،

ئاغرىق مېنى تولغاق ئازابىدەك قىنىماقتا.

مېنىڭ ئاڭلىغانلىرىم مېنى بىئارام قىلىۋاتىدۇ.

كۆرگەنلىرىم مېنى ۋەھىمگە سېلىپ قويدى.

⁴ بېشىم پۈتۈنلەي گاڭگىراپ قالدى،

قورقۇنچتىن تىترەپ تۇرمامەن.

مەن كەچكى شەپەقنى كۈتكەندىم.

ئەپسۇس، كۆرگىنىم مېنى چۆچۈتۈپ قويدى.

⁵ ئۇلار گىلەملەرنى سېلىپ، زىياپەت تەييار قىلىشتى.

يەشايە

ئۇلار تائاملارنى يېيىشىپ، شارابلارنى ئىچىشتى.

تۇيۇقسىز بىر ئاۋاز كەلدى:

«ئەمىرلەر، قالقانلىرىڭلارنى مايلاپ تەييار قىلىڭلار!»

⁶ ئىگەم ماڭا مۇنداق دېدى:

«شەھەر قوۋۇقىغا بىر قاراۋۇل قويۇڭلار.

ئۇ كۆرگەنلىرىنى خەۋەر قىلىپ تۇرسۇن.

⁷ ئۇ قوش ئاتلىق جەڭ ھارۋىلىرىنى كۆرگەندە،

ئېشەكلەرگە ياكى تۆگىلەرگە مىنىپ كېلىۋاتقانلارنى كۆرگەندە،

ئۇ چوقۇم كۆز - قۇلاق بولسۇن، قاتتىق كۆزە تىسۇن.»

⁸ قاراۋۇل مۇنداق دەپ ۋارقىردى:

«جانابلىرى، مەن كۈندۈزى قوۋۇقتا كۆزەتتە تۇرىمەن.

كېچىسى ھەم كۆزەتتە تۇرىمەن.

⁹ قارىسىلا، قوش ئاتلىق جەڭ ھارۋىلىرى كەلدى.»

ئاندىن ئۇ يەنە مۇنداق دېدى:

«بابىل تۈگەشتى! بابىل تۈگەشتى!

ئۇلار چوقۇنغان بارلىق بۇتلار ئۆرۈلۈپ چۈشۈپ، پارە - پارە بولدى.»

¹⁰ ئەي خەلقىم يەھۇدىيەلىكلەر، سىلەر يانچىلغان ۋە سورۇلۇپ كەتكەندىڭلار!

مەن سىلەرگە قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار،

يەنى ئىسرائىللارنى تاللىغان خۇدانىڭ ماڭا ئېيتقانلىرىنى يەتكۈزدۈم.

ئىدومنىڭ قىسقىغىنا ئامانلىقىدىن كېيىنكى زۇلۇم

¹¹ بۇ، دۇماھ[®] توغرىسىدىكى ۋەھىدۇر.

سەئىردىن بىر ئادەم مېنى چاقىرىۋاتىدۇ:

[®] 21: 11 دۇماھ، سەئىر — قەدىمكى ئىدوم دۆلىتىنىڭ ئىككى مۇھىم شەھىرى.

يەشايە

«قاراۋۇل، تاڭ ئېتىشقا قانچىلىك قالدى؟»

قاراۋۇل، تاڭ ئېتىشقا قانچىلىك قالدى؟»

¹² قاراۋۇل جاۋاب بېرىدۇ:

«تاڭ ئاتاي دەپ قالدى، ئارقىدىن كېچە بولىدۇ.

ئەگەر يەنە سورىماقچى بولساڭ، قايتىپ كېلىپ، ئاندىن سورا.»

ئەرەبلەر توغرىسىدىكى ۋەھىي

¹³ بۇ، ئەرەب چۆللۈكى توغرىسىدىكى ۋەھىيدۇر:

ئەي دىدانلىقلارنىڭ كارۋانلىرى، سىلەر ئەرەبىستان چۆللۈكىدە چېدىر تىكىپ

ئولتۇرىسىلەر.

¹⁴ چاڭقىغانلارغا ئۇسسۇزلۇق بېرىڭلار،

ئەي تەما زېمىنىدا ياشايدىغانلار،

مۇساپىرلارغا تاماق بېرىڭلار.

¹⁵ ئۇلار قىلىچ ئاستىدىن قاچقانلار،

غىلىپىدىن سۇغۇرۇلغان قىلىچتىن،

كېرىچى تارتىلغان ئوقىدىن،

شۇنداقلا قايناق ئۇرۇشتىن قاچقانلار.

¹⁶ ئىگەم ماڭا مۇنداق دېدى: «دەل بىر يىلدىن كېيىن قېدار خەلقنىڭ بارلىق

شەرىپى ئاخىرلىشىدۇ. ¹⁷ قېدارنىڭ قوشۇنلىرىدىكى مەرگەنلىرى ئىنتايىن ئاز

قالدۇ.» بۇلار ئىسرائىللارنى تاللىغان پەرۋەردىگار خۇدانىڭ سۆزلىرىدۇر.

22 - باب

يېرۇسالېمنى جازالاش توغرىسىدىكى ۋەھىي

¹ بۇ، خۇدا ماڭا كۆرسەتكەن جىلغا — يېرۇسالېم توغرىسىدىكى ۋەھىيدۇر:

سىلەرگە نېمە بولدى؟ نېمە ئۈچۈن ھەممىڭلار ئۆگزىگە چىقىۋالسىلەر؟

يەشايە

² شەھرىڭلارنىڭ ھەممە يېرى ۋاراڭ - چۇرۇڭغا تولغان، كۈندە بايرام بولىدىغان،
ئاۋات بىر شەھەر ئىدىغۇ؟

ئەمما، ئۆلتۈرۈلگەنلەر قىلىچ بىلەن ئۆلتۈرۈلمىدى، ئۇرۇشتا ئۆلتۈرۈلمىدى.
³ سىلەرنىڭ سەركەردىلىرىڭلار بىرلىكتە قاچتى،
ئۇلارغا بىرمۇ ئوقيا ئېتىلماي تۇتۇلدى.

ئۇلار قانچىلىك يىراققا قاچقان بولسۇن، ھەممىسى تەسلىم بولدى.
⁴ شۇڭلاشقا، مەن دەيمەنكى:
«ماڭا قارىماڭلار!»

مەن ئۆكسۈپ يىغلىماقتىمەن.
ئاجىز خەلقىمنىڭ گۇمران بولغانلىقى سەۋەبىدىن،
ماڭا تەسەللى بېرىمەن دەپ، ئۇرۇنماڭلار.»

⁵ ئىگەم — قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار ماڭا كۆرسەتكەن جىلغىغا
ۋەيرانچىلىق، مەغلۇبىيەت ۋە قالايمىقانچىلىق كۈنلىرىنى ئىرادە قىلدى.
سېپىللار بۇزۇپ تاشلىنىدىغان ۋە تاغلاردىن ياردەم تىلەپ يىغلايدىغان كۈنلەرنى
ئىرادە قىلدى.

⁶ ئېلام پالۋانلىرى ئوقىيالىرىنى ئېلىپ،
جەڭ ھارۋىلىرى ۋە ئاتلىق چەۋەندازلىرى بىلەن كېلىدۇ،
قىر پالۋانلىرى قالغانلىرىنى تەييار قىلىدۇ.
⁷ سىلەرنىڭ مۇنبەت جىلغاڭلار جەڭ ھارۋىلىرىغا توشۇپ كېتىدۇ.
چەۋەندازلار شەھەر قوۋۇقلىرىنى قورشىدۇ.

⁸ بۇ چاغقا كەلگەندە پەرۋەردىگار يەھۇدىيەنى قوغدىمايدىغان بولىدۇ.

بۇ چاغدا سىلەر ئوردىدىكى «ئورمان سارىيى» دىن ئۇرۇش قوراللىرىنى
ئىزدەيسىلەر.

⁹ سىلەر «داۋۇت پادىشاھ شەھىرى» سېپىلنىڭ قانچە يەردىن بۇزۇلغانلىقىنى
تەكشۈرىسىلەر،

يەشايە

پەستىكى كۆلچەككە سۇ تولدۇرۇپ قويسىلەر،

¹⁰ يېرۇسالېمدىكى ئۆيلەرنى تەكشۈرسىلەر،

سېپىلىڭلارنى مۇستەھكەملەش ئۈچۈن ئۆيلەرنى بۇزۇپ تاشلايسىلەر.

¹¹ سىلەر كونا كۆلنىڭ سۈيىنى ساقلاپ قېلىش ئۈچۈن، ئىككى سېپىلنىڭ ئارىسىغا
بىر كۆل ياسايسىلەر.

ئەمما سىلەر ئاشۇ شەھەرنى سالغان پەرۋەردىگارغا يۈزلەنمەيسىلەر،

شۇنداقلا بۇنى پەرۋەردىگارنىڭ بۇرۇنلا پىلانلىغانلىقىنى ئويلىمايسىلەر.

¹² شۇ چاغدا ئىگىمىز — قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار سىلەرگە «توۋا قىلىپ
يىغلاڭلار!

چېچىڭلارنى چۈشۈرۈپ، كاناپتىن تىكىلگەن ماتەملىك كىيىم كىيىڭلار!»
دېگەن.

¹³ ئويلاپ كۆرۈڭلار! لېكىن سىلەر شاد - خۇرام ھالدا تاماشا قىلىپ يۈردىڭلار،
كالا - قويلارنى سويۇپ، ئېسىل تائاملارنى يەپ، شارابىلارنى ئىچىپ يۈردىڭلار!
سىلەر شۇنداق دېگەن: «يەيلى، ئىچەيلى، ئەتە بەربىر ئۆلىمىز!»

¹⁴ ئىگىمىز — قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار ماڭا مۇنۇلارنى بىلدۈردى:
«ئۇلارنىڭ گۇناھى ئۇلار ئۆلگۈچە كەچۈرۈلمەيدۇ!» مانا بۇ، ئىگىمىز قۇدرەتلىك
سەردار پەرۋەردىگارنىڭ سۆزلىرىدۇر!

شەبناغا بېرىلگەن ئاگاھلاندىرۇش

¹⁵ ئىگىمىز — قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار ماڭا مۇنداق دېدى:
«سەن ئوردا غوجىدارى شەبىنانىڭ قېشىغا بېرىپ ئۇنىڭغا ئېيتقىن:

¹⁶ «ئەي شەبنا، سەن بۇ يەردە نېمىدەپ تۇرسەن؟
ئۆزۈڭنى كىم چاغلايسەن؟ بۇ يەردە ئۆزۈڭگە قەبرە ياساۋاتامسەن؟
بۇ شۆھرەتلىك قەبرىنى ياسغۇدەك سەن كىم ئىدىڭ؟!»

يەشايا

تاشلاردىن ئۆزىگە ياتىدىغان جاي ياسىغۇدەك سەن كىم بولسەن؟!

¹⁷ قارا ئۆزۈڭگە، ئەي ئەرباب!

پەرۋەردىگار سېنى چىڭ قامالايدۇ،

سېنى ئەمدى پۈتۈنلەي تاشلىۋېتىدۇ!

¹⁸ ئۇ سېنى سەللىنى ئورغاندەك چىڭ ئوراپ،

يىراق، كەڭرى بىر زېمىنغا تاشلاپ قويدۇ.

ئۇ يەردە سەن ئېسىل جەڭ ھارۋىلىرىڭ بىلەن ئۆلسەن.

سەن ئۆز پادىشاھىڭنىڭ يۈزىنى تۆكسەن.»

¹⁹ پەرۋەردىگار ساڭا مۇنداق دەيدۇ:

«سېنىڭ ئەمىرلىكىڭنى يوق قىلىۋېتىمەن،

ئەمىلىڭنى سەندىن ئېلىپ تاشلايمەن!

²⁰ شۇ چاغ كەلگەندە، مەن خەلقىڭنىڭ ئوغلى ئۆز خىزمەتكارىم ئەلىياقمنى

چاقىرىمەن. ²¹ مەن ئۇنىڭغا سېنىڭ شاھانە تونۇڭنى كىلدۈرۈپ، بەلبېغىڭنى باغلاپ،

ئۇنىڭغا سېنىڭ ھوقۇقۇڭنى بېرىمەن. شۇ چاغدا ئۇ يېرۇسالېم ۋە يەھۇدىيەدە

ياشاۋاتقان خەلقنىڭ ئاتىسى بولىدۇ. ²² مەن ئۇنىڭ بويىغا داۋۇت پادىشاھنىڭ

ئوردىسىنىڭ ئاچقۇچىنى ئېسىپ قويىمەن. ئۇ ئاچقان ئىشىكىنى ھېچكىم ياپالمايدۇ.

ئۇ ياپقان ئىشىكىنى ھېچكىم ئاچالمايدۇ. ²³ مەن ئۇنى مەزمۇت بىر يەرگە مىخ

قاقاندەك قېقىپ قويىمەن، ئۇ ئاتىسىنىڭ جەمەتگە شەرەپ ئېلىپ كېلىدۇ.

²⁴ شۇنداق قىلىپ، ئاتا جەمەتنىڭ شان - شەرىپى ئۇنىڭ بېشىدا بولىدۇ. ئۇنىڭ

بالىلىرى ۋە تۇغقانلىرى خۇددى جام، ئىدىشلار ئېسىپ قويۇلغاندەك، ئۇنىڭغا

ئېسىلىدۇ.»

²⁵ بىراق قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ: «بۇ چاغدا، مەن شۇ

يەرگە قېقىپ قويغان مىخ جايدىن چىقىپ سۇنۇپ كېتىدۇ، ئۇنىڭغا ئېسىلغان بارلىق

نەرسىلەر گۇمران بولىدۇ.» مانا بۇ پەرۋەردىگارنىڭ سۆزلىرىدۇر!

يەشايە

23 - باب

تر ۋە سىدون شەھەرلىرىنى جازالاش توغرىسىدىكى ۋەھىي

¹ بۇ تر شەھىرى توغرىسىدىكى ۋەھىدۇر:
 يىراقتىكى تارشىشتىن قايتىپ كەلگەن دېڭىزچىلار قايغۇرۇپ نالە قىلىڭلار.
 شەھىرىڭلار تر گۇمران بولىدۇ،
 ھېچبىر ئۆي ۋە پىرىستان ساق قالمايدۇ.
 بۇ خەۋەر ئۇلارغا سىپرۇس زېمىنىدا يەتكۈزۈلىدۇ.
² ئەي دېڭىز بويىنى ماكان قىلغانلار ۋە سىدون سودىگەرلىرى،
 سىلەر سۈكۈتتە قايغۇرۇڭلار!
 سودىگەرلىرىڭلار دېڭىزلاردا تىرىكچىلىك قىلاتتى،
³ ئۇلار چوڭقۇر دېڭىزلاردىن ئۆتۈپ،
 مىسىردىكى شىخور ۋادىسىدىن ئاشلىق سېتىۋالاتتى،
 نىل دەريا ۋادىسىدىن چىققان ھوسۇللارنى ئەكەلەتتى.
 يەر يۈزىنىڭ ئەڭ ئاۋات بازىرى سىلەردە ئىدى.

⁴ ئەي سىدون شەھىرى، سېنىڭ يۈزۈڭ تۆكۈلىدۇ!
 چۈنكى تر شەھىرى، يەنى دېڭىز بويىدىكى قۇرغان مۇنداق دەيدۇ:
 «مېنىڭ ئەزەلدىن بالىلىرىم يوق، مەن ئەزەلدىن ئوغۇل - قىزلارنى باقمىغان.»
⁵ بۇ خەۋەر مىسىرغا كەلگەندە،
 ئۇلار ترغا كەلگەن كەلگۈلۈكنى ئاڭلاپ ئىنتايىن پەرىشان بولىدۇ.
⁶ ئەي دېڭىز بويىنى ماكان قىلغانلار، تارشىشقا قېچىپ كېتىڭلار! ئازابلىنىپ
 يىغلاڭلار!

⁷ قەدىمىي شەھىرىڭلار خۇشال - خۇراملىققا تولغان شەھەرمىدى!؟
 سىلەر بۇ شەھەردىن دېڭىز يوللىرى ئارقىلىق يىراق ئەللەردە ياشاشقا بارغان
 ئەمەسمۇ!؟

يەشايە

⁸ بۇ ئىشلارنى ترغا كىم ئىرادە قىلدى؟

بۇ شەھەردىن پادىشاھلار چىققان،

سودىگەرلىرى شاھزادىلەردەك مەرتىۋىلىك ئىدى.

ئۇنىڭ سودىگەرلىرى يەر يۈزىدە ھۆرمەتكە سازاۋەر ئىدى.

⁹ بۇ خەلققە كەلگەن كەلگۈلۈكنى قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار ئىرادە قىلدى.

ئۇ ھاكاۋۇر خەلقنىڭ شۆھرىتىنى يەرگە ئوردى.

يەر يۈزىدە ھۆرمەتكە سازاۋەر بولغان سودىگەرلەرنىڭ ئابىرۇيىنى تۆكتى.

¹⁰ ئەي تارشش خەلقى،

نىل دەريا بويىدىكى دېھقانلارغا ئوخشاش

يەرلىرىڭلارغا ئىشلەڭلار!

چۈنكى پىرىستانىڭلار ئەمدى يوق بولدى.

¹¹ پەرۋەردىگار قولىنى دېڭىزغا سوزۇپ، پادىشاھلىقلارنى تىترەتمەكتە.

ئۇ تىتر ئەتراپىدىكى قورغانلارنى گۇمران قىلىشقا بۇيرۇق قىلدى.

¹² ئۇ: «ئەي ئېزىلگەن سىدونلۇقلار،

سىلەرنىڭ خۇشال كۈنلىرىڭلار تۈگىدى.

ئەمدى سىپىرۇسقا بېرىڭلار.

ئەمما ئۇ يەردىمۇ سىلەر خاتىرجەملىك تاپالمايسىلەر.»

¹³ بايىل زېمىنىغا قاراڭلار، بۇ زېمىندىكى خەلق يوقالغان!

ئاسسۇرلار بۇ زېمىننى ياۋايى يىرتقۇچىلارغا ماكان قىلىپ بەردى.

ئۇلار شەھەر سېپىلىغا توپا دۆۋىلەپ، سېپىلىغا چىقىپ،

ئوردىلىرىنى بۇزۇپ تاشلاپ، شەھەرنى خارابىلىككە ئايلاندۇردى.

¹⁴ تارششتىن قايتىپ كېلىۋاتقان دېڭىزچىلار، قايغۇرۇڭلار،

چۈنكى سىلەرنىڭ قورغىنىڭلار گۇمران قىلىندى.

يەشاي

¹⁵ شۇ چاغ كەلگەندە، تر شەھىرى 70 يىل ئۇنتۇلۇپ قالدۇ، بۇ، بىر پادشاھنىڭ ئۆمرى بىلەن تەڭ. 70 يىلدىن كېيىن، تر بۇ ناخشىدىكى پاهىشىگە ئوخشاپ قالدۇ:

¹⁶ سازنىڭ چىلتارنى قولۇڭغا ئال،
كەزگىن بۇ شەھەرنى، ئەي ئۇنتۇلغان پاهىشە،
ناخشاڭنى ئېيت، مۇڭلۇق سازنىڭنى چال،
بەلكىم كىشىلەر سېنى قايتا ئەسكە ئالار.

¹⁷ 70 يىلدىن كېيىن پەرۋەردىگار تر شەھىرنى ئەسلىگە كەلتۈردى. شۇنىڭ بىلەن تر شەھىرى يەر يۈزىدىكى بارلىق پادشاھلىقلار بىلەن سودا قىلىپ، ئىلگىرىكىگە ئوخشاش پاهىشە بولۇپ، پۇل تاپىدىغان يولغا كىرىپ كېتىدۇ. ¹⁸ لېكىن ئۇنىڭ تاپقان كىرىمىدىن پەرۋەردىگارغا ئايرىپ قويۇلدى. ئۇ تاپقان بايلىقىنى دۆۋىلەپ قويمايدۇ. ئۇنىڭ كىرىمى پەرۋەردىگارغا خىزمەت قىلىدىغانلارغا ئايرىپ بېرىلدى، ئۇلارنىڭ يېمەكلىرى مول بولدى، ياخشى كىيىندۇ.

24 - باب

دۇنيانىڭ سوراق قىلىنىشى توغرىسىدىكى ۋەھىي

¹ قاراڭلار! پەرۋەردىگار زېمىننى گۇمران قىلىپ، خارابىلىككە ئايلاندۇردى.
ئۇ يەر يۈزىنى ۋەيران قىلىپ، ئىنسانلارنى ھەر تەرەپكە چاچىدۇ.
² روھانىيلار ۋە خەلقلەر،
خوجايىنلار ۋە قۇللار،
ئاغچا خېنىملار ۋە دېدەكلەر،
ساتقۇچىلار ۋە ئالغۇچىلار،
قەرز بەرگۈچىلەر ۋە قەرز ئالغۇچىلار،
ھەركىم شۇ كۈننى كۆرىدۇ.

يەشاي

³ زېمىن پۈتۈنلەي تالان - تاراج قىلىنىپ، قۇرۇق قىلىپ قالدۇ.
مانا بۇ پەرۋەردىگارنىڭ سۆزلىرىدۇر.

⁴ زېمىن قۇرۇپ، قاقشال بولۇپ قالدۇ،

جاھان چۆلدەرەپ، قاغجراپ قالدۇ،

زېمىندىكى ئەڭ ئابىرۇيلىق مۆتىۋەرلەرمۇ تۈگىشىدۇ.

⁵ كىشىلەر پەرۋەردىگارنىڭ تەلىمىگە بويسۇنمىغانلىقتىن،

ئۇلار ئۇنىڭ پەرمانلىرىدىن يۈز ئۆرۈگەنلىكتىن،

ئۇنىڭ بىلەن بولغان مەڭگۈلۈك ئەھدىنى بۇزغانلىقتىن،

يەر يۈزى بۇلغىنىپ كېتىدۇ.

⁶ شۇڭا يەر يۈزىگە قارغىش ياغدۇ،

كىشىلەر ئۆز گۇناھى ئۈچۈن جازالىنىدۇ،

شۇنىڭ ئۈچۈن زېمىندا ياشاۋاتقانلار كۆيدۈرۈلدى،

پەقەت ئاز ساندىكى بىر قىسىم كىشىلەرلا ئامان قالدۇ.

⁷ ئۈزۈملۈكلەر ۋەيران قىلىندۇ،

يېڭى شارابلار يوق بولدى،

ئويۇن - تاماشاغا بېرىلگۈچىلەر ئاھ ئۇرىدۇ.

⁸ داقا - دۇمباق ئاۋازلىرى توختايدۇ،

تەبرىكلەۋاتقان كىشىلەرنىڭ خۇشال ئاۋازلىرى جىمىقىدۇ،

چىلتار سادالىرىمۇ ئۆچىدۇ.

⁹ ئۇلار ئەمدى ناخشا ئېيتىپ، شاراب ئىچەلمەيدۇ.

مەي ئىچكۈچىلەرگە مەي لاۋزا تېتىدۇ.

¹⁰ خارابىگە ئايلانغان شەھەرلەر قاقاسلىشىپ كېتىدۇ.

خەۋپسىرەپ، ھەممە ئۆيلەرنىڭ ئىشىكلىرى تاقىلىدۇ.

¹¹ شارابسىز قالغان كىشىلەر كوچىلاردا ۋارقىرىشىپ يۈرۈشىدۇ.

ھەممە شادلىق قايغۇغا ئايلىنىدۇ.

يەشايا

يەر يۈزىدىن خۇشاللىق كۆتۈرۈلۈپ كېتىدۇ.

¹² شەھەر دەرۋازىلىرى پاچاقلىنىپ، شەھەرلەر خارابىلىككە ئايلىنىدۇ.

¹³ مانا بۇ، جاھاندىكى بارلىق خەلقنىڭ بېشىغا كېلىدىغان كۈن.

خۇددى مول ھوسۇلنىڭ ئاخىرلاشقانلىقىغا،

زەپتۇنىڭ شاخلىرىدىن ئۈزۈۋېلىنغانلىقىغا،

ئۈزۈملەرنىڭ تەكلەردىن كېسىۋېلىنغانلىقىغا ئوخشاش،

دۇنيادا ئازلا ئادەم قالدۇ.

¹⁴ ئۇلار خۇشاللىق سادالىرىنى ياڭرىتىدۇ.

كۈنپېتىشتا كىشىلەر پەرۋەردىگارنىڭ ئۇلۇغلىقىنى مەدھىيەلەيدۇ.

¹⁵ ئەي كۈنچىقىشتا ياشىغانلار، پەرۋەردىگارنىڭ نامىنى ئۇلۇغلاڭلار.

دېڭىز بويلىرىدا ياشىغانلار، پەرۋەردىگارنى، يەنى ئىسرائىللارنى تاللىغان خۇدانى

ئۇلۇغلاڭلار.

¹⁶ جاھاننىڭ تەرەپ - تەرەپلىرىدىن،

ھەققانىيەتچى پەرۋەردىگارنىڭ شان - شەرىپىگە ئاتالغان مەدھىيە ناخشىلىرى

ئاڭلىنىدۇ.

بىراق، مەن يەشايا، تۈگەشتىم، مەن تۈگەشتىم! ھالىمغا ۋاي!

ئالدامچىلىق داۋاملىشىۋاتىدۇ، ئۇلارنىڭ خائىنلىقى چېكىگە يەتتى.

¹⁷ ئەي زېمىندىكى ئىنسانلار، سىلەر ۋەھىمىگە چۈشسىلەر،

سىلەرنى ئورەكلەر ۋە تۇزاقلار كۈتۈپ تۇرىدۇ.

¹⁸ ۋەھىملىك ئاۋازدىن قاچقانلار ئورەككە چۈشىدۇ،

ئورەكتىن چىققانلار تۇزاققا چۈشىدۇ.

ئاسماننىڭ دەرۋازىسى ئېچىلىپ، ۋەيرانچىلىق يامغۇردەك ياغىدۇ،

زېمىننىڭ ئۇلى تەۋرىنىپ كېتىدۇ.

¹⁹ يەر - زېمىن پۈتۈنلەي ۋەيران بولىدۇ،

يەشايا

يەر تامامەن يېرىلىپ كېتىدۇ،

زېمىن قاتتىق سىلكىنىدۇ.

²⁰ زېمىن مەست ئادەمدەك ئىرغاڭلايدۇ،

بوران - چاپقۇندىكى ئاجىز كەپدەك لەپەڭشىيدۇ.

زېمىن گۇناھنىڭ ئېغىرلىقى تۈپەيلىدىن،

گۈمۈرۈلۈپ چۈشۈپ قايتا ئۆرە بولالمايدۇ.

²¹ ئۇ چاغدا پەرۋەردىگار پەلەكتىكى كۈچلەرنى،

يەر يۈزىدىكى پادىشاھلارنى جازالايدۇ.

²² ئۇلار ئۇ چاغدا قاماقتىكى جىنايەتچىلەرگە ئوخشاش توپلىنىدۇ،

ئۇلار زىندانغا سولىنىپ، بىر مەزگىلدىن كېيىن جازالىنىدۇ.

²³ ئاسماندىكى ئاي ئوڭايسىزلىنىدۇ.

كۈن ئىزا تارتىدۇ،

چۈنكى قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار يېرۇسالېمدىكى سئون تېغىدا

ھۆكۈمرانلىق قىلىدۇ.

ئۇ ئۆز خەلقىنىڭ ئاقساقاللىرىغا شان - شەرىپىنى نامايان قىلىدۇ.

25 - باب

پەرۋەردىگارنى مەدھىيەلەش

¹ ئى پەرۋەردىگار، سەن مېنىڭ خۇدايىمىسەن، سېنى ئۇلۇغلايمەن.

سېنىڭ نامىڭنى مەدھىيەلەيمەن.

چۈنكى سەن، بۇرۇندىلا پىلانلىغان بۈيۈك ئىشلارنى ساداقەتمەنلىك بىلەن

ئەمەلگە ئاشۇردۇڭ.

² سەن دۈشمەننىڭ شەھەرلىرىنى خارابىلىككە ئايلاندۇردۇڭ،

مۇستەھكەم شەھەرلەر كېسەك پارچىلىرىغا ئايلاندى،

يەشايا

يات ئەللەرنىڭ ئوردىلىرى ئەمدى مەڭگۈ قەد كۆتۈرەلمەيدۇ.

³ شۇنىڭ بىلەن كۈچلۈك خەلقلەر سېنى ئۇلۇغلايدۇ،

شەپقەتسىز ئەللەر سەندىن ئەيمىنىدۇ.

⁴ سەن يوقسۇللارنىڭ باشپاناھسەن،

قىيىنچىلىقتا قالغان بىچارىلەرنىڭ باشپاناھسەن.

بوران - چاققۇندىن دالدىلىنىدىغان پاناھگاھسەن ۋە ئىسسىقتىن دالدىلىنىدىغان

سايىسەن.

زالملار دەھشەتلىك بوراندەك ھۇجۇم قىلىدۇ،

⁵ ئۇلار چۆلدىكى پىژغىرىم ئىسسىققا ئوخشايدۇ.

ئى پەرۋەردىگار، سەن يات ئەللەرنىڭ چۇقان - سۈرەنلىرىنى شۈك قىلىپ

قويدۇڭ.

خۇددى كۈننىڭ ئىسسىقىنى بۇلۇت توسۇۋالغاندەك،

زالملارنىڭ زەپەر ناخشىلىرىنى توسۇۋالدىڭ.

⁶ قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار سىئون تېغىدا بارلىق خەلقلە زىياپەت

تەييارلايدۇ.

ئاجايىپ ئېسىل تاڭاملار، كونا ئېسىل شارابىلار بىلەن داستىخان سالىدۇ.

⁷ بۇ تاغدا پەرۋەردىگار بارلىق خەلقلەرنىڭ ئۈستىدىكى كېپەنلىكىنى ئېلىپ تاشلايدۇ.

پۈتۈن ئەللەرنىڭ ئۈستىدىكى ئاخىرەتلىك يېپىنچىنى ئېلىپ تاشلايدۇ.

⁸ ئۇ ئۆلۈمنى مەڭگۈگە يۇتۇۋېتىدۇ.

ئىگىمىز پەرۋەردىگار ھەممىنىڭ كۆز ياشلىرىنى سۈرتىدۇ،

دۇنيانىڭ ئۆز خەلقىگە قىلغان ھاقارەتلىرىنى يۇيۇۋېتىدۇ.

مانا بۇ پەرۋەردىگارنىڭ سۆزلىرىدۇر!

⁹ شۇ چاغدا ئۇنىڭ خەلقى مۇنداق دەيدۇ:

«بەرھەق، بۇ بىزنىڭ خۇدايىمىزدۇر! بىز ئۇنىڭغا ئىشەنگەن، ئۇ بىزنى قۇتقۇزدى!

مانا بۇ، بىزنىڭ ئىشەنگەن پەرۋەردىگارىمىز.

يەشايا

ئەمدى بىز شادلىنىلى، خۇشال بولايلى، چۈنكى ئۇ بىزنى قۇتقۇزدى. «
¹⁰ سئون تېغى پەرۋەردىگارنىڭ قۇدرەتلىك قولى ئاستىدا بولدى،
 ئۇ، مۇئابىلارنى قىغ ئازگىلىدىكى سامانى دەسسەگەندەك دەسسەيدۇ.
¹¹ خۇددى سۇ ئۈزگۈچى سۇنى ئالغىنىدا باسقىنىدەك،
 پەرۋەردىگارمۇ ئۇلارنىڭ مەغرۇرلۇقىنى يەرگە باسدۇ.
¹² ئۇ مۇئابىلارنىڭ مۇستەھكەم شەھەرلىرىنى ئۆرۈپ، گۇمران قىلىپ، يەر بىلەن
 يەكسان قىلىدۇ.

26 - باب

مەدەھىيە ناخشىسى

¹ شۇ كۈنى يەھۇدىيە زېمىنىدىكى بارلىق خەلق بۇ ناخشىنى ئېيتىدۇ:

بىزنىڭ شەھرىمىز مۇستەھكەم!
 خۇدا خۇددى سېپىل ۋە سېپىل مۇنارلىرىغا ئوخشاش بىزنى قۇتقۇزدۇ.
² دەرۋازىلارنى ئېچىڭلار،
 پەرۋەردىگارغا ساداقەتمەن، ھەققانىي خەلقنى ئىچىگە كىرگۈزۈڭلار.
³ ئى پەرۋەردىگار، پۈتۈن ئوي - خىيالى سەندە بولغانلارغا
 سەن مۇكەممەل تىنچلىقنى بېرسەن، چۈنكى ئۇلار ساڭا تايانغان.
⁴ ھەر دائىم پەرۋەردىگارغا تايىنايلى،
 چۈنكى پەرۋەردىگار مەڭگۈلۈك پاناھلىنىدىغان قورام تاشتۇر.
⁵ ئۇ تەكەببۇرلارنىڭ كىبىرىنى سۇندۇرىدۇ.
 ئۆزىنى ئاسماندا چاغلایدىغانلارنىڭ شەھەرلىرىنى تۈزلۈپتىدۇ.
 ئۇلارنى توپا دۆۋىسىگە ئايلاندۇرۇپ قويدۇ.
⁶ ئېزىلگەنلەر ئۇلارنى يانچىيدۇ،
 يوقسۇللارمۇ ئۇنى دەسسەپ ئۆتىدۇ.

يەشايا

- ⁷ ئى پەرۋەردىگار، سەن توغرا يولدا ماڭغانلارنىڭ يولىنى راۋان قىلسەن،
دۇرۇسلارنىڭ يولىنى تۈز قىلسەن.
- ⁸ پەرۋەردىگار، بىز سېنىڭ كۆرسەتكەن يولۇڭدا ماڭمىز، ساڭا تەلپۈنمىز.
سېنىڭ نامىڭنى ئۇلۇغلاش قەلبىمىزنىڭ ئىستىكىدۇر.
- ⁹ ئى پەرۋەردىگار، پۈتۈن كېچە قەلبىم سېنى سېغىنىدۇ،
تاڭ سەھەردە روھىم سېنى ئىزدەيدۇ،
سەن يەر يۈزىگە سوراقتا كەلگەندە،
ئىنسانلار توغرا يولنىڭ نېمە ئىكەنلىكىنى بىلىپ قالدۇ.
¹⁰ گەرچە رەزىللەرگە شەپقەت قىلىنسىمۇ،
ئۇلار يەنىلا ھەققانىي يولنى بىلمەيدۇ.
ئۇلار دۇرۇسلار ياشايدىغان بۇ زېمىندا گۇناھلىق ئىشلارنى قىلىۋېرىپ،
پەرۋەردىگارنىڭ ئۇلۇغلىقىنى ئويلىمايدۇ.
- ¹¹ ئى پەرۋەردىگار، سەن جازالاش ئۈچۈن قولۇڭنى كۆتۈردۈڭ،
لېكىن رەزىللەر بۇنى كۆرمىدى.
ئۇلار سېنىڭ ئۆز خەلقىڭنى جان دىل بىلەن قوغدايدىغانلىقىڭنى كۆرسۈن ۋە
خىجىل بولسۇن.
- سېنىڭ غەزىپىڭ دۈشمەنلىرىڭنى ئوتقا ئوخشاش يالماپ كەتسۇن.
- ¹² ئى پەرۋەردىگار، سەن بىزگە تىنچلىق ئاتا قىلغىن.
بىزنىڭ سىڭدۈرگەن بارلىق ئەجرىمىز سەندىن كەلگەن.
- ¹³ ئى پەرۋەردىگار، بىزنىڭ خۇدايىمىز،
سەندىن باشقا ھۆكۈمرانلار ئۈستىمىزدە ھۆكۈم سۈرگەن،
لېكىن بىز سېنىڭ نامىڭنىلا ئېتىراپ قىلىمىز.
- ¹⁴ ئۇ ھۆكۈمرانلار ئۆلدى، قايتا تىرىلمەيدۇ.
ئۇلار گۆردە ياتىدۇ، قايتىپ كەلمەيدۇ.
چۈنكى سەن ئۇلارنى جازالاپ، يوقاتتىڭ.

يەشايا

ئۇلارنى دۇنيانىڭ ئېسىدىن پۈتۈنلەي چىقىرىۋەتتىڭ.

¹⁵ ئى پەرۋەردىگار، ئۆز خەلقىنى ئولغايتتىڭ.

ئۆز خەلقىنىڭ سانىنى كۆپەيتتىڭ.

بۇنىڭ بىلەن سەن شان - شەرەپكە ئېرىشتىڭ.

سەن زېمىنىمىزنىڭ چېگرالىرىنى كېڭەيتتىڭ.

¹⁶ ئى پەرۋەردىگار، بىز قىيىنچىلىققا ئۇچرىغاندا، سېنى ئىزدىدۇق.

سەن بىزنى جازالاپ تەربىيەلىگەندە،

بىز مەيۈسلەنگەن ئاجىز ئاۋازىمىز بىلەن دۇئا قىلدۇق.

¹⁷ ھامىلىدار ئايال تولغاق ئازابىدا يىغلىغاندەك،

بىزمۇ سېنىڭ ئالدىڭدا يىغلىدۇق، ئى پەرۋەردىگار.

¹⁸ بىز تولغاق ئازابىدىكى ھامىلىدار ئايالغا ئوخشاپ قالدۇق،

لېكىن بىزدىن تۇغۇلغىنى يوقلۇق بولدى.

بىز دۇنيانى نىجاتلىققا ئېرىشتۈرەلمەيمىز.

قوللىمىزدىن ھېچبىر ئىش كەلمەيدۇ.

¹⁹ ئەمما، ساڭا مەنسۇپ بولۇپ ئۆلۈپ كەتكەن كىشىلەر، قايتىدىن ھاياتلىققا

ئېرىشىدۇ!

ئۇلارنىڭ تېنى باشقىدىن تىرىلىدۇ.

ئەي تۇپراقتا ياتقانلار، ئويغىنىپ، شادلىق ناخشىسىنى ئېيتىڭلار!

ئى پەرۋەردىگار، سېنىڭ تاڭ سەھەردىكى شەبنىمىڭ ئالەمگە ھاياتى كۈچ

بەرگەندەك،

سەن ئۆلگەنلەرگىمۇ قايتا ھاياتى كۈچ ئاتا قىلسەن.

²⁰ خەلقىم، ئۆيلىرىڭلارغا كىرىپ كېتىڭلار، ئىشىكلىرىڭلارنى تاقاپ قويۇڭلار.

پەرۋەردىگارنىڭ غەزىپى بېسىلغۇچە ئازغىنا ۋاقىت يوشۇرۇنۇپ تۇرۇڭلار.

²¹ قاراڭلار، يەر يۈزىدىكى گۇناھكار كىشىلەرنى جازالاش ئۈچۈن

پەرۋەردىگار ئۆز ماكانىدىن چىقتى.

يەشايە

زېمىنغا تۆكۈلگەن قانلارنى زېمىن ئاشكارىلايدۇ،
ئۆلتۈرۈلگەنلەرنىڭ جەسەتلىرىنى زېمىن يوشۇرۇپ قالايدۇ.

27 - باب

ئىسرائىللارنىڭ قۇتقۇزۇلۇشى

¹ شۇ چاغدا پەرۋەردىگار ئۆزىنىڭ ئۆتكۈر، زور قۇدرەتلىك قىلچى بىلەن يۈگۈرۈك يۈگمەچ يىلان لىۋىياتانى[®] جازالايدۇ. ئۇ، قورقۇنچلۇق دېڭىز مەخلۇقى لىۋىياتانى ئۆلتۈرىدۇ.

² شۇ ۋاقىتتا پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«كۆڭۈلنى خۇش قىلىدىغان ئۈزۈمزارلىقنى، يەنى خەلقىمنى كۈيلەپ ناخشا ئېيتىڭلار.

³ مەن پەرۋەردىگار ئۈزۈمزارلىقىمنى قوغدايمەن،
مەن ئۇنى دائىم سۇغرىپ تۇرىمەن.

مەن ئۇنىڭغا كېچە - كۈندۈز قاراپ، ھېچكىمنى چېقىلدۇرمايمەن.
⁴ مەن ئەمدى ئۇنىڭغا غەزەپ ياغدۇرمايمەن.

خەلقىمنىڭ دۈشمەنلىرى تىكەن ۋە ئازغانلارغا ئوخشاش ئۈنۈپ چىقىۋەرسۇن!
مەن دەرھال ئۇلار بىلەن جەڭ قىلىپ، ئۇلارنى كۆيدۈرۈۋېتىمەن،
⁵ ياخشىسى ئۇلار مەندىن پاناھلىق تىلەپ كەلسۇن.
مەن بىلەن ياراشسۇن، ئۇلار مەن بىلەن يارىشىۋالسۇن.»

⁶ ياقۇپ ئەۋلادلىرىنىڭ يىلتىز تارتىدىغان ۋاقتى كېلىدۇ،
ئىسرائىل ئەۋلادلىرى كۆكلەيدىغان چاغ كېلىدۇ.

[®] 27:1 لىۋىياتان — كەنئانلىقلارنىڭ رىۋايەتلىرىدە، دېڭىزدا ياشايدىغان ئەجدىھاغا ئوخشاپ كېتىدىغان قورقۇنچلۇق ھايۋان بولۇپ، بۇ يامانلىققا، رەزىللىككە سىمۋول قىلىنغان.

يەشايا

ئۇلار يەر يۈزىنى مېۋىلەرگە تولدۇردى!

⁷ پەرۋەردىگار ئىسرائىللارنىڭ دۈشمەنلىرىگە زەربە بەرگەندەك، ئىسرائىللارغىمۇ زەربە بېرەمدۇ؟

ئىسرائىللارنىڭ دۈشمەنلىرىنى ئۆلتۈرگەندەك، ئۇلارنىمۇ ئۆلتۈرەمدۇ؟
⁸ ياق! لېكىن پەرۋەردىگار ئۆز خەلقى ئىسرائىللارنى سۈرگۈن قىلىپ جازالايدۇ، ئۇلارنى شەرقىن كەلگەن شەپقەتسىز بوران بىلەن قوغلايدۇ.
⁹ لېكىن مۇشۇ يول بىلەن پەرۋەردىگار ياقۇپ ئەۋلادلىرىنىڭ گۇناھىنى كەچۈرىدۇ.

ئۇلار يات دىنلارنىڭ قۇربانلىق سۇپىلىرىنىڭ تاشلىرىنى كۆكۈم - تالقان قىلىدۇ، ئىلاھە ئاشبىراغا ئاتاپ ياسالغان ياغاچ تۇۋرۇكنى، ئۇنىڭ ئۈچۈن كۈجە كۆيدۈرىدىغان سۇپىلىرىنى يوقىتىدۇ. بۇ ئۇلارنىڭ گۇناھلىرىنى كۆتۈرۈۋەتكەندىن كېيىنكى نەتىجە بولىدۇ.
¹⁰ سۈرگۈندىن كېيىن مۇستەھكەم شەھەر ئادەمسىز قالىدۇ، پۇقرالىرى شەھەرنى تاشلاپ قېچىپ كېتىپ، شەھەر چۆلدەرەپ قالىدۇ. ئۇ شەھەر قاقاسلىققا ئوخشاپ قالىدۇ.

بۇ يەردە كالىلار ئوتلاپ، ئارام ئېلىپ، شاخ - شۇمبىلارنى يەپ يۈرىدۇ.
¹¹ شاخ - شۇمبىلار سۇنۇپ، قۇرۇپ قاقشال بولغاندا، ئاياللار تېرىپ ئەكېلىپ ئوتۇن قىلىدۇ. بۇ خەلق ھېچنېمىنى چۈشەنمەيدۇ، شۇڭا ياراتقۇچى ئۇلارغا ئىچ ئاغرىتىپ ئۆلتۈرمايدۇ، ئۇلارنى ئاپىرىدە قىلغۇچى ئۇلارغا شاپائەت قىلمايدۇ.

¹² بىر ۋاقىت كېلىدۇكى، پەرۋەردىگار سىلەر ئىسرائىللارنى، فىرات دەرياسى ۋە مىسىر چېگراسىدىكى دەريانىڭ ئارىلىقىدىكى يەرلەردىن، خۇددى بۇغداينى ساماندىن ئايرىغاندەك ئايرىپ، بىر - بىرلەپ يىغىۋالىدۇ.
¹³ بۇ چاغدا بۇرغا چېلىنىدۇ،

يەشايا

ئاسسۇرىيەدىكى ئۆلۈم ۋە ھەممىسىدە قالغان ۋە مىسىردا سەرسان بولۇپ يۈرگەن ئىسرائىللار قايتىپ كېلىپ، يېرۇسالېمدىكى مۇقەددەس تاغدا پەرۋەردىگارغا سەجدە قىلىدۇ.

28 - باب

شمالىي پادىشاھلىقنى جازالاش توغرىسىدىكى ۋەھىي

¹ شىمالىي پادىشاھلىق ھاراقكەشلىرىنىڭ شەرەپلىك تاج - تەختى بولغان مەغرۇر شەھەر سامارىيەنىڭ ھالىغا ۋاي!

ئۇ مۇنبەت سايىنىڭ ئېگىزلىكىگە جايلاشقان شەھەر ئىدى،
ئەمما ئۇنىڭ ئاجايىپ گۈزەللىكى گۈلگە ئوخشاش خازان بولىدۇ.
بۇ خەلقنىڭ مەغرۇرلۇقى شاراب بىلەن ۋەيران قىلىندۇ.

² قاراڭلار، پەرۋەردىگار قۇدرەتلىك ۋە كۈچلۈك بىرسىنى ئەۋەتىدۇ.
ئۇ مۆلدۈر، قارا بوران ۋە قارا يامغۇر ئېلىپ كەلگەن كەلكۈندەك كېلىدۇ،
بۇ شەھەرنى يەر بىلەن يەكسان قىلىدۇ.

³ شىمالىي پادىشاھلىق ھاراقكەشلىرىنىڭ شەرەپلىك تاج - تەختى بولغان مەغرۇر شەھەر سامارىيە

دۈشمەنلىرىنىڭ ئايىغى ئاستىدا چەيلىنىدۇ.

⁴ ئۇ شەھەر مۇنبەت سايىنىڭ ئېگىزلىكىگە جايلاشقان بولسىمۇ،
ئەمما ئۇنىڭ ئاجايىپ گۈزەللىكى گۈلگە ئوخشاش خازان بولىدۇ.

ئۇ خۇددى تۇنجى پىشقان ئەنجۈردەك بولۇپ،
پىشقان ھامان يۇلۇۋېلىنىپ، يۇتۇۋېتىلىدۇ.

⁵ بۇ چاغدا قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار، قايتىپ كەلگەن ئاز بىر قىسىم خەلقنىڭ شەرەپلىك، گۈزەل، تاج - تەختى بولىدۇ.

⁶ ئۇ، خەلقنىڭ سوتچىلىرىغا ئادالەتنى ئاتا قىلىدۇ.

يەشايا

شەھەر سېپىلىنى قوغدايدىغان ئەزىمەتلەرگە كۈچ بېرىدۇ.

⁷ لېكىن، پەيغەمبەرلەر ۋە روھانىيلار شاراب بىلەن مەست بولىدۇ،
ئۇلار كۈچلۈك شارابلارنى ئىچىپ، ئىرغاڭلاپ يۈرۈشىدۇ.
ئۇلار شاراب بىلەن مەست بولۇپ، قايىمۇقۇپ قالىدۇ.
ئۇلار دەلدە كىشىپ يۈرۈشىدۇ.

پەيغەمبەرلەر ئۆزلىرىگە كەلگەن ۋەھىيلەرنى چۈشىنەلمەيدۇ،
روھانىيلار خاتا ھۆكۈملەرنى چىقىرىشىدۇ.
⁸ ئۇلارنىڭ شىرەلىرى قۇسۇقلارغا تولۇپ،
ھەممە يېرى بۇلغىنىپ كېتىدۇ.

⁹ ئۇلار خۇدا توغرۇلۇق: «ئۇ كىمگە ئەقىل ئۆگىتىدۇ؟

ئۇنىڭ دېگەنلىرىنى كىم چۈشىنىدۇ؟

ئەمچەكتىن ئەمدىلا ئايرىلغان، ئانىسىنىڭ قۇچقىدىن ئەمدىلا چىققان
گۈدەكلەرگە سۆزلەۋاتامدۇ؟

¹⁰ ئۇ بىزگە، ئۇنى قىل، بۇنى قىل، ئۇ يەردە، بۇ يەردە دېگەندەك، چۈشىنىكسىز
گەپلەر بىلەن تەلىم بېرىۋاتىدىغۇ؟!» دېيىشىدۇ.

¹¹ ئۇنداق بولسا، پەرۋەردىگار غەيرىي تىلدا سۆزلەيدىغانلار ئارقىلىق،

يات مىللەتلەرنىڭ ئاغزى ئارقىلىق، بۇ خەلققە سۆزلىسۇن.

¹² بۇرۇن پەرۋەردىگار بۇ خەلققە مۇنداق دېگەندى:

«بۇ بىر ئارام ئالدىغان جاي،

سىلەر ھارغىنلىق يەتكەنلەرگە ئاراملىق بېرىڭلار!

بۇ، كىشىلەر ئارام ئالسا بولىدىغان جاي.»

بىراق بۇ خەلق ئاڭلاشنى خالىمىدى.

¹³ شۇڭا پەرۋەردىگارنىڭ ئۇلارغا قىلغان سۆزلىرى ئۇلارغا

«ئۇنى قىل، بۇنى قىل، ئۇ يەردە، بۇ يەردە» دېگەندەك چۈشىنىكسىز ئاڭلىنىدۇ.

يەشايە

شۇ سەۋەبتىن ئۇلار ماڭغاندا يىقىلىدۇ، يارىلىنىدۇ، تۇزاققا چۈشۈپ تۇتۇلىدۇ.

¹⁴ ئەي، پەرۋەردىگارنىڭ سۆزلىرىنى مازاق قىلغۇچىلار،
يەنى يېرۇسالېمدا خەلققە ھۆكۈمرانلىق قىلغۇچىلار،
سەلەر پەرۋەردىگارنىڭ سۆزلىرىنى ئاڭلاڭلار!
¹⁵ سەلەر مۇنداق دەيسەلەر:

«بىز ئۆلۈم بىلەن كېلىشىم تۈزدۇق،
بىز گۆر بىلەن توختاملاشتۇق.
دەھشەتلىك بالايىئاپەت كەلگەندە،
بېشىمىزغا چۈشمەيدۇ.

بىز يالغانچىلىق بىلەن قوغدىنىمىز،
بىز چىرايلىق گەپلەر بىلەن ئۆزىمىزنى يوشۇرىمىز.»

¹⁶ ئىگەم پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:
«مەن سىئون تېغىغا بىر تاش قويمەن،
ئۇ سىناقتىن ئۆتكەن قىممەتلىك تاشتۇر،
ئۇ مۇستەھكەم بىر ئىمارەتنىڭ ئۇل تېشىدۇر،
بۇ تاشقا ئىشىنىپ، ئۇنىڭغا تايانغان ئادەم خاتىرجەم تۇرىدۇ.
¹⁷ مەن بىر ئادالەت سىزىقى تارتىمەن،
ھەققانىيلىقنى سىناش سىزىقى قىلىمەن.

يالغانچىلىق بىلەن قۇرۇلغان پاناھلىق جايىنى مۆلدۈرلەر ۋەيران قىلىدۇ.
كەلكۈنلەر سەلەرنىڭ دالدېلانغان جايىڭلارنى بېسىۋالىدۇ.
¹⁸ سەلەرنىڭ ئۆلۈم بىلەن تۈزگەن كېلىشىمىڭلار بىتچىت بولىدۇ.
سەلەرنىڭ گۆر بىلەن تۈزگەن توختىمىڭلار بىكار بولىدۇ.
دەھشەتلىك بالايىئاپەت كەلگەندە،

سەلەر يەر بىلەن يەكسان بولىسىلەر.

¹⁹ ھەر قېتىم بالايىئاپەت كەلگەندە، سەلەرنى يالماپ كېتىدۇ.

يەشايا

شۇنداق، ھەر كۈنى سەھەر ئۇ يامراپ كېلىدۇ.

ئۇ كېچىسىمۇ، كۈندۈزىمۇ كېلىدۇ.»

ئەگەر سىلەر بۇ سۆزلەرنى چۈشەنگەن بولساڭلار،

ۋەھىمىگە چۈشكەن بولاتتىڭلار!

²⁰ «تۆشەك كىچىك ياتقىلى بولماس،

يوتقان تار ياپقىلى بولماس»^①،

دېگەن ماقالىنى بىلىسىلەر.

²¹ پەرۋەردىگار ئىلگىرى پىرئازىم تېغىدا ئۇرۇش قىلغاندەك ئۇرۇش قىلىدۇ.

ئۇ گىبئون جىلغىسىدا غەزەپلەنگەندەك غەزەپكە كېلىدۇ.

ئۇ ئۆزىنىڭ ئىرادىسىغا يات بىر ئىشنى قىلىدۇ،

ئۆزىنىڭ كۈتۈلمىگەن ئىشنى قىلىپ، ئۇنى تاماملايدۇ.

²² مازاق قىلىشنى توختىتىڭلار، بولمىسا سىلەرنىڭ بوينۇڭلاردىكى زەنجىر

تېخىمۇ چىڭىيدۇ.

ئىگەم — قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار ماڭا: «بۇ زېمىننى ۋەيران قىلىش

بېكىتىلىپ بولدى!» دېدى.

خۇدانىڭ تەربىيەسىنىڭ نەتىجىسى زور دۇر

²³ مېنىڭ سۆزۈمگە قۇلاق سېلىڭلار!

مېنىڭ دېگەنلىرىمنى دىققەت قىلىپ ئاڭلاڭلار!

²⁴ دېھقان كۈندە قايتا - قايتا يەر ئاغدۇرۇۋېرەمدۇ؟

ئۇ تېرىقچىلىق قىلماي تۇپراقنى ئاغدۇرۇۋېرەمدۇ؟

²⁵ ياق! ئۇ يەرنى تەكشى تۈزلەپ،

ئاندىن سېرىقچىچەك ئۇرۇقى ۋە زېرە ئۇرۇقى چاچىدۇ.

ئۇ يەرنى يۇمشىتىپ، بۇغداي تېرىيدۇ،

^① 28: 20 يەھۇدىيەنىڭ مىسىر بىلەن تۈزگەن كېلىشىمنى كۆرسىتىدۇ. بۇ كېلىشىمنىڭ ھېچبىر

ئەھمىيىتى بولمىغانلىقتىن، ئۇ كىچىك كارىۋات ۋە تار يوتقانغا ئوخشىتىلغان.

يەشاي

قىر ئېلىپ ئارپا تېرىدۇ،
يەنە ئېتىز ئەتراپلىرىغا باشقا زىرائەتلەرنى تېرىدۇ.
²⁶ چۈنكى، خۇدا ئۇنىڭغا تەلىم بېرىپ توغرا يولنى كۆرسىتىدۇ.
²⁷ سېرىقچىچەك ئۇرۇقىنى تىرنا بىلەن ئايرىغىلى بولمايدۇ،
زىرە ئۇرۇقىنى تاش تۇلۇق بىلەن تەپكىلى بولمايدۇ.
سېرىقچىچەك ئۇرۇقىنى چىشۇق بىلەن، زىرە ئۇرۇقىنى توقماق بىلەن ئايرىغۇلۇق.
²⁸ نان ياسايدىغان ئاشلىقنى ئېزىش ئاسان،
شۇڭا ھېچكىم ئۇنى يەنە يەنجۈەرمەيدۇ.
بۇغداينى تاش تۇلۇق بىلەن خاماندا تەپكەندە،
ئۇنى ھەرگىزمۇ قاتتىق ئەزمەيدۇ.
²⁹ بۇ پاراسەتلەرنى قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار ئۆگەتكەن.
ئۇنىڭ تەلىملىرى ئىنتايىن ئورۇنلۇق.
ئۇنىڭ پاراستى قالىستۇر.

29 - باب

يېرۇسالېمنى جازالاش توغرىسىدىكى ۋەھىي

¹ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:
«ئەي يېرۇسالېم — داۋۇت بارگاھ قۇرغان شەھەر ئارىئېل²،
سېنىڭ ھالىڭغا ۋاي!
سېنىڭ ئادەملىرىڭ بايراملىرىنى تەبىرىكلەپ ئويناۋەرسۇن.
² ئەمما مەن ئارىئېلنى بىر مۇشكۇلاتقا دۇچار قىلىمەن،
بۇ شەھەر پەرياد كۆتۈرۈپ، نالە قىلسۇن.

^{29:1} «ئارىئېل» يېرۇسالېمنىڭ يەنە بىر ئىسمى. ئۇ «قۇربانلىق سۇپىسى» دېگەن مەنىدە بولۇشمۇ مۇمكىن.

يەشاي

- مەن بۇ يەرنى قۇربانلىق سۇپىسى قىلمەن.
³ مەن سېنىڭ ھەممە تەرىپىڭگە بارگاھ قۇرىمەن،
 ئەتراپىڭغا مۇنارلارنى ياسايمەن،
 سېپىلىڭغا توپا دۆۋىلەپ، ھۇجۇم قىلمەن.
⁴ سەن يىقىلىپ چۈشۈپ، توپىدا يېتىپ سۆزلەيسەن.
 سېنىڭ سۆزلىرىڭ توپىدىن ئارانلا ئاڭلىنىدۇ.
 سېنىڭ ئاۋازىڭ يەر ئاستىدىن كەلگەن جىنىنىڭ ئاۋازىدەك ئاڭلىنىدۇ.
 سېنىڭ سۆزلىرىڭ تۇپراقتىن كەلگەن پىچىرلاشتەك بىلىنىدۇ.
- ⁵ ئەمما سېنىڭ دۈشمەنلىرىڭ تۇيۇقسىزدىن توپىدەك توزۇپ كېتىدۇ.
 سېنىڭ نۇرغۇن رەقىبلىرىڭ شامالدىكى چاڭ - توزاندەك يوقاپ كېتىدۇ.
 بۇ ئىشلار ئىنتايىن تۇيۇقسىز، ھەش - پەش دېگۈچە يۈز بېرىدۇ.
⁶ قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار خۇددى گۈلدۈرمامدەك،
 يەر تەۋرىگەندەك دەھشەتلىك بىر ئاۋاز بىلەن كېلىدۇ.
 جۇدۇن - چاپقۇن، قارا بوران ۋە ئۇلغىيىپ كۆيۈۋاتقان ئوت بىلەن كېلىدۇ.
⁷ ئارىئېل بىلەن ئۇرۇش قىلغان، ئۇنىڭ سېپىللىرىغا ھۇجۇم قىلىپ،
 خەلقىگە ئازاب سالغان بارلىق دۆلەتلەر
 خۇددى كېچىدىكى چۈشتە كلا غايىب بولىدۇ!
⁸ ئاچ قالغان كىشىلەر چۈشىدە تاماقلانغاندەك،
 ئەمما ئويغانغاندا يەنىلا ئاچ قورساق تۇرغاندەك،
 چاڭقاپ كەتكەن كىشىلەر چۈشىدە ئۇسسۇلۇق ئىچكەندەك،
 ئەمما ئويغانغاندا يەنىلا ئۇسسۇز، ھارغىن قوپقاندەك بولىدۇ.
 مانا بۇ، سىئون تېغىغا ھۇجۇم قىلغان سېنىڭ دۈشمەنلىرىڭنىڭ ھالى.»
- ⁹ چۆچۈپ كېتىڭلار، ھاڭ - تاڭ بولۇپ قېلىڭلار!
 ئەمالاردەك يۈرۈۋېرىڭلار!
 سىلەر مەست، بىراق شارابتىن ئەمەس.

يەشايا

سەلەر دەلدە گىشىپ ماگىسلەر، ئەمما بۇ شاراب ئىچكىنىڭلاردىن ئەمەس.
¹⁰ پەرۋەردىگار سەلەرگە قاتتىق ئۇيغۇ بەردى.

پەيغەمبەرلىرىڭلارنىڭ كۆزلىرى يۇمدۇرۇلۇپ قويۇلغان.
 غايىبىنى بىلگۈچىلەرنىڭ بېشى چۈمكەپ قويۇلغان.

¹¹ مەن سەلەرگە مۇناسىۋەتلىك بېشارەتلىك ۋەھىيلەرنىڭ ھەممىسىنى سۆزلەپ بەردىم. بۇ سەلەر ئۈچۈن پېچەتلەگىلىك دەستۇرغا ئوخشايدۇ. ئەگەر بۇنى ئوقۇيالايدىغان كىشىلەرگە ئوقۇش ئۈچۈن بېرىلسە، ئۇلار: «بىز ئوقۇيالمىمىز، چۈنكى بۇ دەستۇر پېچەتلەگىلىك ئىكەن» دەيدۇ. ¹² ئەگەر بۇنى ئوقۇيالمىدىغان كىشىلەرگە ئوقۇش ئۈچۈن بېرىلسە، ئۇلار: «بىز ئوقۇشنى بىلمەيمىز» دەيدۇ.

¹³ ئىگەم مۇنداق دەيدۇ:

«بۇ ئادەملەر ماڭا ئېغىزىدىلا ئېتىقاد قىلىدۇ،
 تىلىنىڭ ئۈچىدىلا مېنى ئۇلۇغلايدۇ،
 ئۇلارنىڭ يۈرىكى مەندىن يىراق.

ئۇلارنىڭ ماڭا قىلغان ئىبادىتى پەقەت ئۇلارنىڭ ئادەت - قائىدىلىرىدىن بولغان.
¹⁴ شۇ سەۋەبتىن، مەن بۇ خەلققە، ئۇلارنى چۆچۈتىدىغان پەۋقۇلئاددە ئىشلارنى قايتا - قايتا قىلىمەن.

ئۇلارنىڭ ئاقىللىرى ئەقىلسىز بولۇپ قالدۇ.

ئۇلارنىڭ پاراسەتلىك كىشىلىرى، پاراسەتسىز بولۇپ قالدۇ!

¹⁵ ئۆزلىرىنىڭ پىلانىنى پەرۋەردىگاردىن يوشۇرۇشقا ئۇرۇنغانلارنىڭ ھالىغا ۋاي!
 ئۇلار ئۆز ئىشلىرىنى قاراڭغۇدا يوشۇرۇنچە قىلىدۇ ۋە ئويلايدۇ:

«بىزنى كىم كۆرىدۇ؟ بىزنىڭ نېمە قىلىۋاتقىنىمىزنى كىم بىلىدۇ؟»

¹⁶ سەلەر ئەخمەق! سەلەر ھېچنېمىنى چۈشەنمەيسىلەر!

كۆلالچى بىلەن لاي تەڭ ئورۇندا تۇرامدۇ؟

نەرسىلەر ئۆزىنى ياسىغۇچىنى «ئۇ مېنى ياسىمىغان» دەمدۇ؟

يەشايا

ساپال قاچا كۇلالچىنى «ئۇ ھېچنېمىنى چۈشەنمەيدۇ» دەمدۇ؟

¹⁷ قىسقا ۋاقىت ئىچىدە لىۋان مۇنبەت بىر زېمىنغا ئايلىنىدۇ،

بۇ مۇنبەت زېمىن ئورمانلىققا ئايلىنىدۇ.

¹⁸ شۇ چاغدا گاس ئادەملەر دەستۇرلاردىن ئوقۇلغان سۆزلەرنى ئاڭلايدۇ،

قاراڭغۇ زۇلمەتتىكى ئەمالار كۆرىدۇ.

¹⁹ پەرۋەردىگارنىڭ قىلغانلىرىدىن ئاجىزلار قايتىدىن خۇشاللىققا چۆمدۇ.

يوقسۇللار، ئىسرائىللارنى تاللىغان مۇقەددەس خۇدادىن شادلىنىدۇ.

²⁰ زالىملار يوقلىدۇ،

مازاق قىلغۇچىلار ۋەيران بولىدۇ.

يامانلىققا ھېرىسمەنلەرنىڭ ھەممىسى تۈگىشىدۇ.

²¹ بۇلار كىشىلەرگە ئۆزىنىڭ يالغان گۇۋاھلىقى بىلەن زىيانكەشلىك

قىلغۇچىلاردۇر.

بۇلار ھۆكۈم چىقارغۇچىلارنى ئالداپ، خاتا ھۆكۈم چىقارغۇچىلاردۇر.

يالغان سۆزلەپ، گۇناھسىز كىشىلەرگە ئادالەتسىزلىك قىلغۇچىلاردۇر.

²² ئىبراھىمنى قۇتقۇزۇۋالغان پەرۋەردىگار ياقۇپ ئەۋلادلىرى توغرىسىدا مۇنداق

دەيدۇ:

«ئۇلار ئەمدى نومۇس قىلىپ ئولتۇرمايدۇ.

ئۇلارنىڭ ئەمدى يۈزى تۈكۈلمەيدۇ.

²³ چۈنكى ئۇلار ئۆز ئەۋلادلىرىنى ۋە ئۇلارنىڭ ئارىسىدا مېنىڭ قىلغان ئىشلىرىمنى

كۆرسە،

مېنىڭ نامىغا ھۆرمەت كەلتۈرىدۇ.

ئۇلار، ياقۇپنى تاللىغان مەن مۇقەددەس خۇداغا ھۆرمەت ياغدۇرىدۇ.

ئۇلار، ئىسرائىللارنى تاللىغان مەن خۇدانى چوڭقۇر ھۆرمەت قىلىدۇ.

²⁴ يولدىن ئازغانلار ھەقىقەتنى چۈشىنىدۇ،

يەشايا

ئاغرىغۇچىلار تەلىمىنى ئاڭلايدىغان بولىدۇ.»

30 - باب

يەھۇدىيەنىڭ مىسىر بىلەن تۈزگەن بەھۇدە كېلىشىمى

¹ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ: «مېنىڭ ئاسىي بالىلىرىمنىڭ ھالىغا ۋاي! ئۇلار ئۆز پىلانلىرىنى ئىجرا قىلىپ، مېنىڭ پىلانىمنى ئىجرا قىلمايدۇ. ئۇلار مېنىڭ روھىمغا تايانماي، ئۆز ئالدىغا ئىتتىپاق تۈزۈشۈدۇ. ئۇلار گۇناھ ئۈستىگە گۇناھ سادىر قىلدى.

² ئۇلار مېنىڭ رۇخسىتىمىسىز مىسىرغا باردى.

ئۇلار پىرئەۋندىن ئۆزلىرىنى قوغداشنى تەلەپ قىلىشتى.

ئۇلار مىسىردىن پاناھلىق ئىزدەشتى.

³ ئەمما پىرئەۋننىڭ ھىمايىسىگە تايىنىش، ئۇلارغا نومۇس ئېلىپ كېلىدۇ،

مىسىرنىڭ پاناھلىقى سىلەرنى خارلىقتا قالدۇرىدۇ.

⁴ گەرچە يەھۇدىيەنىڭ ئەمىرلىرى ۋە ئەلچىلىرى مىسىرنىڭ زوتان شەھىرى

ۋە خانېس شەھىرىگە بارغان بولسىمۇ،

⁵ يەھۇدىيە خەلقى نومۇسقا قالدۇ.

چۈنكى ئۇ ئەل ئۇلارغا ياردەم قىلمايدۇ.

ئۇ ئەل ئۇلارغا ياردەم بېرەلمەيدۇ.

ئۇلارغا پەقەت نومۇس ۋە خارلىق ئېلىپ كېلىدۇ.»

⁶ يەھۇدىيەنىڭ جەنۇبىي چۆللۈكىدىكى ھايۋانلار توغرىسىدىكى ۋەھىي:

«يەھۇدىيەنىڭ ئەلچىلىرى ئېشەكلەرگە بايلىقلارنى ئارتىپ،

تۆگىلەرگە خەزىنىلىرىنى يۈكلەپ،

شىرلار ۋە زەھەرلىك يىلانلار ماكانلاشقان

خەتەرلىك زېمىنلاردىن ئېغىر مۇشكولات ۋە جاپالار بىلەن ئۆتۈپ،

يەشاي

ئۆزلىرىگە قىلچىمۇ ياردەم قىلالمايدىغان بىر دۆلەتكە ئايرىپ بېرىدۇ.

⁷ مىسىرنىڭ ياردىمى ئەسقاتمايدۇ، ھېچقانداق پايدىسى يوقتۇر.

مېنىڭ ئۇنى: «جىملا ئولتۇرىدىغان راخاب»³ دەپ ئاتىشىمنىڭ سەۋەبى شۇ.»

⁸ پەرۋەردىگار ماڭا مۇنداق دېدى:

«ئەمدى بېرىپ، يەھۇدىيە خەلقىنىڭ ئالدىدا تاش تاختىغا بۇ ئىشلارنى خاتىرە

قىلىپ ئويغىن.

بۇ ئىشلاردىن دەستۇر پۈتكىن.

كەلگۈسىدىكىلەرگە مىراس قىلغىن،

بۇ پۈتۈكلەر مەڭگۈ گۇۋاھچى بولسۇن.

⁹ بۇ خەلق ئاسىيدۇر، يالغانچى بالىلاردۇر.

بۇ بالىلار پەرۋەردىگارنىڭ تەلىمىنى قوبۇل قىلمايدۇ.

¹⁰ ئۇلار غايىبىنى بىلگۈچىلەرگە: «غايىبانە ئالامەتلەرنى سۆزلىمەڭلار!» دەيدۇ.

ئۇلار پەيغەمبەرلەرگە: «بىزگە توغرا - خاتا توغرىسىدىكى ۋەھىيلەرنى

يەتكۈزمەڭلار.

بىزگە شېرىن سۆزلەرنى قىلىڭلار، بىزگە خىيالىي، يالغان نەرسىلەرنى سۆزلەپ

بېرىڭلار.

¹¹ پەيغەمبەرلىك يولۇڭلاردا ماڭماڭلار! ۋەھىي يەتكۈزۈشنى توختىتىڭلار!

خۇدايىڭلارنىڭ نېمىلەرنى دېگەنلىكىنى سۆزلەشتىن توختاڭلار!» دەيدۇ.»

¹² شۇڭا، ئىسرائىللارنى تاللىغان مۇقەددەس خۇدا مۇنداق دەيدۇ:

«سەلەر مېنىڭ ئاگاھلاندىرۇشلىرىمنى رەت قىلىدىڭلار.

سەلەر زۇلۇمغا ۋە ئالدامچىلىققا تاياندىڭلار.

¹³ شۇڭا سەلەرنىڭ گۇناھىڭلار دۆۋىلىنىپ، يېرىلغان ئېگىز تامغا ئوخشايدۇ.

^{30:7} راخاب — قەدىمكى زاماندا دېڭىزدا ياشايدىغان قورقۇنچلۇق، چوڭ بىر مەخلۇقنىڭ ئىسمى.

يەشايا

ئۇ ئۆرۈلۈشكە تەييار تۇرىدۇ.

تۇيۇقسىز گۈمۈرۈلۈپ چۈشىدۇ.

¹⁴ ئۇ خۇددى يەرگە چۈشكەن كۈمۈزەك پارچە - پارچە بولۇپ كەتكەندەك،

شۇنچىلىك پارچىلىنىپ كېتىدۇكى،

ئوچاقتىن قوقاس ئالغۇدەك پارچىسىمۇ،

كۆلچەكتىن سۇ ئالغۇدەك پارچىسىمۇ قالمايدۇ.»

¹⁵ ئىكەم پەرۋەردىگار، ئىسرائىللارنى تاللىغان مۇقەددەس خۇدا مۇنداق دەيدۇ:

«ئەگەر سىلەر يولۇمغا قايتىپ كېلىپ، خاتىرجەملىك بىلەن ماڭا ئىشەنسەڭلار،

قۇتقۇزۇلسىلەر.

سىلەر سۈكۈت قىلىپ، ماڭا تايانساڭلار، كۈچلۈك بولسىلەر.

لېكىن سىلەر ئۇنداق قىلىشنى خالىمايسىلەر.

¹⁶ سىلەر: «ياق! بىز ئاتلىرىمىز بىلەن قاچىمىز، دەيسىلەر.

شۇنداق، سىلەر قاچىسىلەر.

سىلەر دەيسىلەر: «بىز تېز چاپىدىغان ئاتلىرىمىزغا مىنىمىز.»

شۇنداق، لېكىن سىلەرنى قوغلىغانلار تېخىمۇ تېز چاپىدۇ.

¹⁷ سىلەرنى قوغلىغانلارنىڭ بىر ئادىمىدىن، مىڭ ئادىمىڭلار قورقۇپ، قاچىدۇ.

ئۇلارنىڭ بەش ئادىمىدىن، سىلەرنىڭ پۈتۈن قوشۇنۇڭلار قورقۇپ، قاچىدۇ.

سىلەر خۇددى تاغدىكى يالغۇز بايراق خادىسىدەك،

ياكى يىراق تاغ چوققىسىدىكى بايراقكەك، يېگانە قالسىلەر.»

پەرۋەردىگارنىڭ رەھىمدىللىكى

¹⁸ پەرۋەردىگار سىلەرگە رەھىمدىللىك قىلىشنى كۈتۈۋاتىدۇ،

ئۇ سىلەرگە ھېسداشلىق قىلىشقا دائىم تەييار.

چۈنكى پەرۋەردىگار ئادالەتلىك خۇدادۇر.

ئۇنىڭغا ئۈمىد باغلىغانلار بەختلىك بولىدۇ.

¹⁹ ئەي سىئون تېغىدىكى خەلق — يېرۇسالېمدا ياشاۋاتقان خەلقلەر، سىلەر ئەمدى يىغلىمايسىلەر. ئەگەر سىلەر ياردەم تىلسەڭلار، ئۇ سىلەردىن شەپقىتىنى ئايمايدۇ. ئۇ سىلەرنىڭ نالەڭلەرنى ئاڭلىغاندا، سىلەرگە ياردەم قىلدۇ.²⁰ گەرچە ئىگىمىز سىلەرگە بالا - قازادىن غىزا ۋە مۇشكۇلاتتىن ئۇسسۇلۇق بەرگەن بولسىمۇ، لېكىن سىلەرنىڭ ئۇستازىڭلار خۇدا ئۆزىنى ئەمدى سىلەردىن يوشۇرمايدۇ. سىلەر ئۇنى ئۆز كۆزۈڭلار بىلەن كۆرىسىلەر.²¹ سىلەر توغرا يولدىن ئېزىپ، ئوڭغا ياكى سولغا چەتنەپ كەتسەڭلار، ئارقاڭلاردىن كەلگەن بىر ئاۋازنى ئاڭلايسىلەر: «ئۇدۇلغا مېڭىڭلار! ئۇ توغرا يول!»²² ئاندىن سىلەر ئۆزۈڭلارنىڭ كۈمۈش ۋە ئالتۇن بىلەن قاپلانغان بۇتىرىڭلارنى چىقىپ تاشلايسىلەر. سىلەر ئۇلارنى ئەسكى كىيىمنى تاشلىۋەتكەندەك تاشلىۋېتىسىلەر ۋە ئۇلارغا «كۆزۈمدىن يوقال!» دەيسىلەر.²³ پەرۋەردىگار ئېتىزىڭلارغا تېرىلغان ئۇرۇقلارغا يامغۇر ياغدۇرۇپ بېرىدۇ. زېمىنىڭلار مول ھوسۇل بېرىپ، باياشاتچىلىق بولىدۇ. شۇ چاغدا سىلەرنىڭ مال - چارۋىلىرىڭلار كەڭ يايلاقلاردا ئوتلايدۇ.²⁴ سىلەرنىڭ ئېتىزىڭلارنى ئاغدۇرىدىغان ئۆكۈز ۋە ئېشەكلەر ئەڭ ياخشى يەم - خەشەكلەرنى يەيدۇ.²⁵ سىلەرنىڭ دۈشمەنلىرىڭلار قىرىلىپ، شەھەر مۇنارلىرى ئۆرۈلۈپ چۈشكەن شۇ كۈنى، ھەربىر چوققا ۋە تاغلاردىن سۈپسۈزۈك ئېرىق - ئېرىق سۇلار ئېقىپ كېلىدۇ.²⁶ پەرۋەردىگار ئۆزى جاراھەتلىنەندۈرگەن خەلقنىڭ يارىلىرىنى تېگىپ، ئۇلارنىڭ يارىلىرىغا شىپالىق بېرىدۇ. بۇ ۋاقىتتا ئاي نۇرى خۇددى قۇياشتەك پارلايدۇ. قۇياشمۇ خۇددى يەتتە كۈنلۈك قۇياش نۇرى قوشۇلغاندەك، يەتتە ھەسسە يورۇقلۇق بېرىدۇ.

پەرۋەردىگارنىڭ ئاسسۇرلارنى جازالىشى

²⁷ قاراڭلار! پەرۋەردىگار يىراقلاردىن كېلىۋاتىدۇ.

ئۇ غەزەپ ئوتلىرىنى چاچرىتىپ،

قويۇق كۆتۈرۈلگەن ئىسلار ئىچىدە كېلىۋاتىدۇ.

ئۇنىڭ سۆزلىرى غەزەپكە تولغان، ئۇنىڭ تىلى گويا يالقۇنلاپ تۇرغان ئوت.

²⁸ ئۇنىڭ نەپەسلىرى دۈشمەنلىرىنى بوغۇزغىچە چۆكۈرۈۋېتىدىغان كەلكۈنگە

ئوخشايدۇ.

ئۇ، ۋەيران قىلىندىغان دۆلەتلەرنى ئەلگەكتە تاسقىغاندەك تاسقايدۇ.
ئۇ، ئۇلارغا يۈگەن سېلىپ، ئۇلارنى خارابىلىككە باشلاپ بارىدۇ.

²⁹ ئەمما خۇدانىڭ ئۆز خەلقى بولغان سىلەر خۇددى ھېيت كېچىسىدىكىدەك،
ناخشاڭلارنى ياڭرتىسىلەر.

خۇددى كىشىلەر نەي چېلىپ پەرۋەردىگارنىڭ تېغىغا ماڭغاندەك،
خۇددى ئىسرائىللارنى قوغداپ كەلگەن قورام تاشقا ماڭغاندەك،
سىلەرنىڭ قەلبىڭلار شادلىققا تولدۇ.

³⁰ خۇددى ئۇلۇغ ئوت ھەممە نەرسىنى كۆيدۈرۈپ تاشلايدىغاندەك،
خۇددى جۇدۇن - چاپقۇن ئېلىپ كەلگەن قارا يامغۇر بىلەن مۆلدۈردەك،
پەرۋەردىگار ئۇلۇغ ئاۋازنى ھەممە ئادەمگە ئاڭلىتىدۇ،
ئۇ ئۆزىنىڭ جازالايدىغان غەزەپلىك قولىنى ھەممە ئادەمگە كۆرسىتىدۇ.
³¹ ئاسسۇرلار پەرۋەردىگارنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلاپ، قورققىنىدىن شۈر كىنىپ كېتىدۇ.
ئۇ جازا كالتىكى بىلەن ئۇلارنى ئۇرىدۇ.

³² ھەر قېتىم پەرۋەردىگار ئۇلارنى جازا كالتىكى بىلەن ئۇرغاندا،
ئىسرائىللارنىڭ داپ ۋە چىلتارلىرىنىڭ ئاۋازلىرى ئاڭلىنىدۇ.
پەرۋەردىگار ئۇلارنى جازالاش ئۈچۈن قولىنى كۆتۈردى.
³³ پەرۋەردىگار بۇرۇنلا ئاسسۇر پادىشاھىنى كۆيدۈرىدىغان جاي تەييارلاپ
قويغان.

ئوت ئازگىلى چوڭقۇر ھەم كەڭ، ئۇنىڭدا نۇرغۇن ئوتۇنلار بار.
پەرۋەردىگارنىڭ نەپىسى خۇددى يانارتاغ بولۇپ، ئۇنىڭغا ئوت تۇتاشتۇرىدۇ.

يەشايا

خۇدانىڭ يېرۇسالېمنى قوغدىشى

¹ مىسىردىن ياردەم سورىغانلارنىڭ ھالىغا ۋاي!
ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ ئىشەنچسىنى مىسىرلىقلارنىڭ ئاتلىرىغا باغلىدى،
ئۆمىدلىرىنى مىسىرنىڭ كۆپلىگەن جەڭ ھارۋىلىرىغا،
جەڭ ھارۋىلىرىنى ھەيدەيدىغان نۇرغۇن ھارۋىكەشلىرىگە باغلىدى،
ئۇلار ئىسرائىللارنى تاللىغان مۇقەددەس خۇداغا تايانمىدى.
ئۇلار پەرۋەردىگاردىن ياردەم تىلىمىدى.

² پەرۋەردىگار ھەقىقەتەن دانادۇر ۋە يەنە بالا - قازا ئېلىپ كېلەلگۈچىدۇر.
ئۇ ئۆز سۆزىدىن يانمايدۇ.
ئۇ رەزىللىك قىلغۇچىلارغا،

ۋە ئۇلارغا ياردەم بەرگۈچىلەرگە قارشى ئاتلىنىدۇ.
³ مىسىرلىقلار ئىنساندۇر، ئىلاھ ئەمەس!

ئۇلارنىڭ ئاتلىرى پەقەت گۆشتۇر، روھ ئەمەس!
پەرۋەردىگار ئۇلارنى جازالاش ئۈچۈن قولىنى كۆتۈرگەندە،
ياردەم بەرگۈچىلەر يىقىلىدۇ، ياردەم سورىغانلارمۇ تۈگىشىدۇ.
ئۇلارنىڭ ھەممىسى ئۆلۈپ، تۈگەيدۇ.

⁴ پەرۋەردىگار ماڭا مۇنداق دېدى:

«شىرلار ئۆزى ئۆلتۈرگەن ئولجىنىڭ ئۈستىدە ھۆركىرەيدۇ.
شىر ئۆزىنى قوغلىۋەتمەكچى بولغان قويچىلارنىڭ ۋارقىراشلىرىغا پىسەنت
قىلمايدۇ،

ئۇلارنىڭ سۈرەن سېلىشلىرىدىن قورقۇپ قالمايدۇ.
شۇنىڭغا ئوخشاش، مەن قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار
سئون تېغىغا چۈشۈپ، ئۇرۇش قىلىمەن.

⁵ خۇددى بىر قوش ئۆز ئۇۋىسى ئەتراپىدا پەرۋانە بولۇپ، ئۇۋىسىنى قوغدىغانغا
ئوخشاش،

يەشايا

مەن قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار يېرۇسالېمنى قوغدايمەن،
شەھەرنى قوغداپ، قۇتقۇزمەن،
يېرۇسالېمنى پاناھمغا ئېلىپ، قۇتۇلدۇرمەن.»

⁶ ئەي ئىسرائىل خەلقى، سىلەر شۇ قەدەر ۋاپاسزلىق بىلەن ئاسىيلىق قىلىدىڭلار.
ئەمدى پەرۋەردىگارنىڭ يولغا قايتىڭلار! ⁷ شۇندىلا، ھەممىڭلار گۇناھقا پاتقان
قولۇڭلار بىلەن كۆمۈش ۋە ئالتۇندىن ياسىغان بۇتلىرىڭلارنى تاشلىۋېتىسلەر.

⁸ «ئاسسۇرلار پەرۋەردىگارنىڭ قىلچى بىلەن ئۆلتۈرۈلدى.
ئىنسانلار ياسىمىغان بۇ قىلچ ئۇلارنى ۋەيران قىلدى.
ئۇلار ئىنساننىڭ قولى بىلەن ياسالمىغان بۇ قىلچتىن قاچىدى.
ئۇلارنىڭ يىگىتلىرى قۇل قىلىندى.»

⁹ ئۇلارنىڭ ئەڭ جەسۇر لەشكەرلىرىمۇ قورقۇنچتىن تىترەيدۇ.
ئۇلارنىڭ ئەمەلدارلىرى ئۇرۇش تۇغىنى كۆرگەندە قېچىپ كېتىدۇ.»
مانا بۇلار، پەرۋەردىگارنىڭ سۆزلىرىدۇر.
پەرۋەردىگارنىڭ ئوتى سەئون تېغىدا لاۋلىدىسا،
ھالاكەت ئوتى يېرۇسالېمدىدۇر.

32 - باب

ئادالەتلىك پادىشاھ

¹ قاراڭلار! كەلگۈسىدە بىر پادىشاھ ھەققانىيلىق بىلەن ھۆكۈمرانلىق قىلدى.
ئۇنىڭ ۋەزىرلىرى ئادالەت بىلەن يۇرت سورايدۇ.
² ئۇلار بوراندىن دالدىلىنىدىغان پاناھلىق جايغا،
جۇدۇن - چاپقۇندىن پاناھلىنىدىغان جايغا ئوخشايدۇ.
ئۇلار قاغىرىغان يەرنى سۇغىرىدىغان ئېقىن سۇلارغا ئوخشايدۇ.

يەشايە

قاتتىق ئىسسىق يەردىكى قورام تاشنىڭ سالقىن سايىسىغا ئوخشايدۇ.

³ شۇنىڭدىن باشلاپ كۆزلەر كۆرىدىغان بولىدۇ،

قۇلاق ئوچۇق ئاڭلايدىغان بولىدۇ.

⁴ ئالدىراقسىمان چۈشىنىشكە باشلايدۇ،

كېكەچلەر راۋان ۋە ئوچۇق سۆزلەيدىغان بولىدۇ.

⁵ ئەخمەقلەر «ئالىجاناب» دەپ ئىززەتلەنمەيدىغان بولىدۇ.

مەككەرلەر ئىززەت - ھۆرمەتلىك بولالمايدۇ.

⁶ ئەخمەقلەر ئەخمەقلەرچە سۆزلەپ، رەزىل پىلانلارنى تۈزىدۇ،

ئۇلار گۇناھ ئۆتكۈزۈپ، پەرۋەردىگار توغرىسىدا خاتا تەلىملەرنى تارقىتىدۇ،

ئۇلار ئاچ قالغانلارنى تائامسىز، ئۇسسۇغانلارنى سۇسىز قويدۇ.

⁷ مەككەرلارنىڭ ئۇسۇللىرى رەزىلدۇر.

يوقسۇللارنىڭ تەلەپلىرى توغرا بولسىمۇ،

ئۇلار ھىيلە - مەكرلىك پىلانلارنى تۈزۈپ چىقىپ،

يوقسۇللارنى يالغان گۇۋاھلىقى بىلەن ۋەيران قىلىدۇ.

⁸ ئەمما ئالىجاناب ئادەملەر، ئالىجاناب پىلانلارنى تۈزىدۇ.

ئۇلار ئالىجاناب ئىشلاردا چىڭ تۇرىدۇ.

جازالاش ۋە ئەسلىگە كەلتۈرۈش

⁹ كېلىڭلار، ئەي غەمدىن خالىي ئاياللار، مېنىڭ سۆزۈمنى ئاڭلاڭلار.

تۇرمۇشى خاتىرجەم خېنىملار، مېنىڭ سۆزلىرىمگە قۇلاق سېلىڭلار.

¹⁰ غەمسىز يۈرۈۋاتقان سىلەرگە بىر يىلدىن كېيىن قورقۇنۇچ كېلىدۇ.

ئۈزۈم تەكلىرىدىن ھوسۇل چىقمايدۇ،

باشقا مېۋىلەردىنمۇ ھوسۇل ئالالمايسىلەر.

¹¹ قورقۇنۇجتىن تىترەڭلار غەمسىز خېنىملار،

ۋەھىمدىن شۈركىنىپ كېتىڭلار خاتىرجەملىكتە ياشاۋاتقانلار.

ئېسىل كىيىمىڭلارنى سېلىۋېتىپ،

يەشايا

ئۈستۈڭلەرگە ماتەملىك كىيىم كىيىپ، قايغۇرۇڭلار!
¹² بۇرۇن باياشات بولغان ئېتىزلار ۋە مول ھوسۇللۇق ئۈزۈملۈكلەر ئۈچۈن
 مەيدەڭلەرگە ئۇرۇپ يىغلاڭلار.
¹³ سىلەرنىڭ ئېتىزلىرىڭلارنى تىكەن ۋە ئازغانلار بېسىپ كېتىدۇ.
 سىلەرنىڭ شاد - خۇرام ئائىلەڭلار ۋە كۆڭۈللۈك شەھىرىڭلار يوق بولىدۇ.
¹⁴ ئوردىلار تاشلىنىپ قالىدۇ.
 شاۋقۇنلۇق شەھەرلەر قاقاسلىشىدۇ.
 قورغان ۋە مۇنارلار ئادەمسىز، قۇپقۇرۇق بولۇپ قالىدۇ.
 بۇ يەر ياۋا ئېشەكلەرنىڭ يايىدىغان، قويلارنىڭ ئوتلايدىغان جايىغا ئايلىنىدۇ.
¹⁵ بۇ ئەھۋال خۇدا ئۆز روھىنى ئەرشتىن بىزگە چۈشۈرگۈچە داۋاملىشىدۇ.
 ئۇ چاغ كەلگەندە قاقاسلىقلار مۇنبەت زېمىنغا ئايلىنىدۇ.
 بۇ مۇنبەت زېمىن ئورمانلىققا ئايلىنىدۇ.
¹⁶ ھەققانىيەت مۇنبەت زېمىندا ھۆكۈم سۈرىدۇ،
 ھەتتا چۆللۈكتىمۇ ئادالەت ماكانلىشىدۇ.
¹⁷ ھەققانىيەتنىڭ نەتىجىسى تىنچلىق بولىدۇ،
 ئۇ مەڭگۈ خاتىرجەملىك ۋە بىخەتەرلىكنى ئېلىپ كېلىدۇ.
¹⁸ مېنىڭ خەلقىم تىنچ زېمىندا ياشايدۇ،
 بىخەتەر ئۆيلەردە ئولتۇرىدۇ،
 تىنچ جايلاردا ئارام ئالىدۇ.
¹⁹ مەيلى مۆلدۈرلەر ئورمانلارنى ۋەيران قىلىۋەتسۇن
 ياكى شەھەرلەرنى يوق قىلىۋەتسۇن،
²⁰ سىلەرگە يەنىلا بەخت ھەمراھ بولىدۇ.
 ئېرىق بويلىرىغا ئۇرۇق چاچسىلەر،
 كالا ۋە ئېشەكلىرىڭلارنى ئەرەكنى ئوتلاشقا قويۇپ بېرىسىلەر.

يەشايا

ئاسسۇرىيەنى جازالاش توغرىسىدىكى ۋەھىي

¹ ئەي، باشقىلارنى ۋەيران قىلىپ، ئۆزى ۋەيران قىلىنمىغانلار،
سەلەرنىڭ ھالىڭلارغا ۋاي!
ئەي ئالدامچىلار، ئۆزى ئالدام خالتىغا چۈشمىگەنلەر، سەلەرنىڭ ھالىڭلارغا
ۋاي!

سەلەر ۋەيران قىلىپ بولغاندىن كېيىن، ئۆزۈڭلار ۋەيران بولىسىلەر.
سەلەر ئالدامچىلىق قىلغاندىن كېيىن، ئۆزۈڭلار ئالدىنسىلەر.

² ئى پەرۋەردىگار، بىزگە رەھىم قىلغىن!
بىز ساڭا ئۈمىد باغلاپ، كۈتۈپ تۇرىمىز.
ھەر كۈنى بىزگە كۈچ - قۇدرەت بەرگىن.
بېشىمىزغا كۈلپەت چۈشكەندە بىزنى قۇتقۇزغىن.

³ يات خەلقلەر سېنىڭ گۈلدۈرلىگەن ئاۋازىڭدىن قورقۇپ، قاچىدۇ.
سەن ئورنۇڭدىن دەس تۇرساڭ، دۈشمەن تەرەپ - تەرەپكە تارقىلىپ كېتىدۇ!
⁴ چېكەتكىلەر زىرائەتلەرنى يەۋەتكەندەك، يات خەلقلەرنىڭ يىغىۋالغان
ئولجىلىرىمۇ يوق بولىدۇ.
خەلق چېكەتكىلەر يىغىلغاندەك يىغىلىپ، ئۇلارنىڭ ئولجىلىرىغا تاشلىنىدۇ.

⁵ پەرۋەردىگار ئۇلۇغدۇر، ئۇ ئەرىشتە ياشايدۇ.
ئۇ سئون تېغىنى ئادالەت ۋە ھەققانىيلىق بىلەن تولدۇرىدۇ.
⁶ ئۇ سەلەرنىڭ ھاياتىڭلارغا مۇقىم خاتىرجەملىك ئېلىپ كېلىدۇ.
ئۇ سەلەرنىڭ بىخەتەرلىك، دانالىق ۋە بىلىم مەنبەيىڭلاردۇر.
پەرۋەردىگارغا ئىخلاسمەنلىك سەلەرنىڭ بايلىقىڭلاردۇر.

⁷ بىلىڭلار، سەلەرنىڭ باتۇر لەشكەرلىرىڭلار كوچىلاردا ئون سېلىپ يىغلايدۇ.
تىنچلىق كېلىشىمى تۈزۈشكە ئەۋەتىلگەن ئەلچىلىرىڭلار قاتتىق يىغلايدۇ.

يەشايا

⁸ يوللار تىمتاسلىقتا قالدۇ،
 كىشىلەر سەپەر قىلمايدىغان بولدى،
 كىشىلەر ئارىسىدىكى توختاملار بۇزۇلدى،
 گۇۋاھچىلار كۆزگە ئىلىنمايدۇ،
 ئىنسانلار بىر - بىرىنى قەدىرلىمەيدىغان بولدى.
⁹ زېمىن قۇرۇپ، قاغىراپ قالدۇ،
 لىۋاندىكى ئورمانلىقلار قۇرۇپ، قاقشال بولۇپ قالدۇ،
 شارون تۈزلەڭلىكى چۆللۈككە ئايلىنىدۇ،
 باشان تۈزلەڭلىكىدىكى، كارمەل تېغىدىكى دەرەخلەرنىڭ يوپۇرماقلىرى تۆكۈلۈپ
 كېتىدۇ.

¹⁰ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ: «مەن ئەمدى ئوتتۇرىغا چىقىمەن،
 ئەمدى مەن ئورنۇمدىن تۇرىمەن.
 ئەمدى مەن ئۇلۇغلىنىمەن.

¹¹ ئەي ئاسسۇرلار، سىلەرنىڭ بارلىق پىلانلىرىڭلار خۇددى قۇرۇق پاخالغا،
 قىلغان ئىشلىرىڭلار ھېچقانداق قىممىتى يوق سامانغا ئوخشايدۇ.
 سىلەرنىڭ نەپىسىڭلار ئوت بولۇپ ئۆزۈڭلارنى كۆيدۈرۈپ تاشلايدۇ.
¹² خۇددى كېسىپ تاشلانغان تىكەن ئوتقا تاشلانغاندەك،
 خەلقلەرڭلار پۈتۈنلەي كۆيۈپ، كۈل بولدى.

¹³ مەيلى سىلەر يىراقتا ياشاۋاتقان بولۇڭلار، ياكى يېقىندا ياشاۋاتقان بولۇڭلار،
 ھەممىڭلار مېنىڭ قىلغان بۈيۈك ئىشلىرىمنى ئاڭلاڭلار!
 مېنىڭ غايەت قۇدرەتلىك ئىكەنلىكىمنى بىلىڭلار.»

¹⁴ سىئون تېغىدىكى گۇناھكارلارنى قورقۇنچ باسدۇ.
 ئىمانسىزلارنى تىترەك باسدۇ.

ئۇلار سورىشىدۇ: «بىزنىڭ ئارىمىزدىن كىملەر پەرۋەردىگارنىڭ ئوتلۇق ھۇزۇرىدا
 تۇرالايدۇ؟»

يەشايا

- ئارمىزدىن كىملىرى مەشگۈلۈك ئوت ئىچىدە ياشىيالايدۇ؟»
¹⁵ توغرا ئىشلارنى قىلغانلار ۋە ھەققانىي سۆزلەيدىغانلار ياشايدۇ.
 مەككالىق بىلەن باي بولۇشتىن باش تارتقانلار ۋە پارا ئېلىشنى رەت قىلغانلار،
 سۇيىقەستلەرگە قاتناشمىغانلار،
 رەزىل ئىشلارنى خىيالغا كەلتۈرمەيدىغانلار،
¹⁶ مانا مۇشۇنداق كىشىلەر بىخەتەر جايدا ياشايدۇ،
 قورام تاشتىن ياسالغان مۇستەھكەم ئۆيلەردە تۇرىدۇ،
 ئۇلارنىڭ غىزاسى ۋە ئىچىدىغان سۈيى كەم بولمايدۇ.
- ¹⁷ سىلەر ئۆز كۆزۈڭلار بىلەن بىر شۆھرەتلىك پادىشاھنى كۆرىسىلەر.
 سىلەر بىپايان كەتكەن زېمىننى كۆرىسىلەر.
¹⁸ سىلەر بۇرۇنقى قورقۇنچلۇق چاغلارنى ئەسلەپ، مۇنداق دەيسىلەر:
 «دۈشمەننىڭ مەسئۇل ئەمەلدارى قېنى؟
 ئولجىلارنى تىزىملىغۇچىلار قېنى؟
 مۇنارلىرىمىزنى سانغانلار قېنى؟»
- ¹⁹ سىلەر ئەمدى، تىلىنى بىلمەيدىغان، يات تىلدا سۆزلىشىدىغان تەكەببۇر
 كىشىلەرنى كۆرمەيسىلەر.
- ²⁰ سىئون تېغىغا قاراڭلار! ھېيتلىرىمىزنى ئۆتكۈزۈۋاتقان شەھرىمىزگە قاراڭلار.
 سىلەر يېرۇسالېمنىڭ خاتىرجەم يەرگە ئايلانغانلىقىنى،
 ئۇنىڭ يۆتكىلىشى بولمايدىغان چېدىردەك مەزمۇت ئورناپ كەتكەنلىكىنى ئۆز
 كۆزۈڭلار بىلەن كۆرىسىلەر.
- ئۇنىڭ قوزۇقلىرىنى سۇغۇرۇۋالغىلى بولمايدۇ،
 ئۇنىڭ ئارغامچىلىرىنى ھېچكىم ئۈزەلمەيدۇ.
²¹ پەرۋەردىگار بىزنىڭ قۇدرەتلىك قوغدىغۇچىمىز بولىدۇ.
 ئۇ دۈشمەن ئۆتەلمەيدىغان قوغدىغۇچى دەريا بولىدۇ،
 ئۇنىڭدا دۈشمەننىڭ ھېچبىر كېمىسى ئۈزەلمەيدۇ.

يەشايا

²² پەرۋەردىگار بىزنىڭ سوتچىمىز.

پەرۋەردىگار بىزنىڭ ھۆكۈمرانىمىز.

پەرۋەردىگار بىزنىڭ پادىشاھىمىز، ئۇ بىزنى قۇتقۇزدۇ.

²³ ھازىر سىلەرنىڭ ئارغامچىلىرىڭلار يېشىلىپ كەتكەن بولسىمۇ،

كېمەڭلارنىڭ يەلكەن خادىسى مۇستەھكەم بولمىسىمۇ،

يەلكىنىڭلار ئېچىلمىغان بولسىمۇ،

لېكىن ۋاقتى كەلگەندە، سىلەر نۇرغۇن ئولجا ئالسىلەر،

ھەتتا ئاقساق - چۇلاقلارمۇ ئولجا ئالالايدۇ.

²⁴ يېرۇسالېمنىڭ پۇقرالىرىدىن ھېچكىم ئەمدى ئۆزىنى

«مەن كېسەل» دېمەيدۇ.

پەرۋەردىگار ئۇلارنىڭ گۇناھىنى كەچۈرىدۇ.

34 - باب

ئىمانسىز خەلقلەرنىڭ جازالىنىشى

¹ ئەي خەلقلەر، يېقىنراق كېلىڭلار، قۇلاق سېلىڭلار،

ئەي ئادەملەر، دىققەت قىلىڭلار!

زېمىن ۋە زېمىندىكى پۈتكۈل خەلق ئاڭلىسۇن.

پۈتكۈل جاھان ۋە ئۇنىڭدىكى بارلىق ھاياتلىق ئاڭلىسۇن.

² پەرۋەردىگار بارلىق خەلقلەرگە ۋە

ئۇلارنىڭ قوشۇنلىرىغا غەزەپلەندى،

ئۇ ئۇلارنى قىرغىن قىلىپ، تەلتۆكۈس يوقىتىدۇ.

³ ئۇلارنىڭ جەسەتلىرى تاشلىنىپ قالدۇ،

ئۇلارنىڭ جەسەتلىرى سېسىپ كېتىدۇ،

تاغلار ئۇلارنىڭ قانلىرى بىلەن بويلىدۇ.

يەشايا

⁴ ئاسماندىكى بارلىق يۇلتۇزلار ئېرىپ كېتىدۇ.
ئاسمان يۆگىلىپ قالىدۇ.

خۇددى ئۈزۈم يوپۇرماقلىرى يەرگە چۈشكەندەك،
دەرەختىكى ئەنجۈر يەرگە چۈشكەندەك،
يۇلتۇزلار چۈشۈپ كېتىدۇ.

⁵ پەرۋەردىگار: «مېنىڭ قىلچىم ئاسماندىكى سوراقنى تۈگىتىپ،
ئاندىن، مەن تەلۈكۈس يوقىتىشنى ئىرادە قىلغان ئىدومغا چۈشىدۇ» دېدى.

⁶ پەرۋەردىگارنىڭ قىلچى خۇددى قوزا، ئۆچكە ۋە قوچقارنى
قۇربانلىق قىلغاندەك، قان ۋە گۆشكە مېلىنىدۇ.

چۈنكى، پەرۋەردىگار بوزرا شەھىرىدە قۇربانلىق قىلىدۇ،
ئىدومدا چوڭ قىرغىنچىلىق قىلىدۇ،

⁷ ياۋا كالىلار ئۇلار بىلەن بىللە قىرغىن قىلىنىدۇ،
موزايلىرىمۇ بۇقىلار بىلەن بىللە ئۆلتۈرۈلىدۇ.

ئۇلارنىڭ زېمىنى قانغا بويلىنىدۇ،
تۇپرىقى گۆشلەرنىڭ يېغىغا تولۇپ كېتىدۇ.

⁸ پەرۋەردىگار قىساس ئالدىغان كۈنى بېكىتتى،

بۇ سىئون تېغى ئۈچۈن ئېلىنغان ئىنتىقام.

⁹ ئىدومنىڭ ئېقىنلىرى قارا مايغا تولدى،
ئۇنىڭ تۇپرىقى كۆيۈۋاتقان قوقاسقا،

ئۇنىڭ زېمىنى يالقۇنلاۋاتقان قارا مايغا ئايلىنىدۇ.

¹⁰ كېچە - كۈندۈز توختىماي كۆيىدۇ.

ئۇنىڭدىن تارقىغان ئىسلار ئۈزۈلمەيدۇ.

ئىدوم ئەۋلادىتىن - ئەۋلادىچە قاقاسلىق بولىدۇ.

ئۇ يەرگە ھېچكىم قايتا قەدەم باسمايدۇ.

¹¹ چۆل قۇشلىرى ۋە كىرىپلەر ئۇ يەرلەرگە ماكانلىشىدۇ.

يەشايە

قاغا - قۇزغۇنلار ئۇ يەرلەرنى ماكان قىلىدۇ.
 پەرۋەردىگار تانا تارتىپ ئۆلچەپ، ئۇ يەرنى خارابىلىككە ئايلاندۇرۇپ قويدۇ.
¹² بۇ يەرگە پادىشاھلىق قىلغۇدەك بىرەر ئېسىلزادە ئادەم چىقمايدۇ،
 ئۇ يەرنىڭ شاھزادىلىرىنىڭ ھەممىسى يوقىلىدۇ.
¹³ ئوردىلارنى تىكەن بېسىپ كېتىدۇ.
 قورغانلارنى چاققاق ۋە ئازغان قاپلاپ كېتىدۇ.
 بۇ خارابىلىكلەر چىلبۆرلەر ۋە مۆشۈكىپىلاقلارنىڭ ماكانى بولىدۇ.
¹⁴ بۇ يەردە چۆل ھايۋانلىرى، ۋەھشىي ياۋايى ئىتلار تېنىشىپ يۈرىدۇ،
 ياۋا ئۆچكىلەر خارابىلىكتە مەرەپ يۈرۈشىدۇ،
 تۈن قۇشلىرى بۇ يەردە ئۇۋىلايدۇ.
¹⁵ مۆشۈكىپىلاقلار ئۇۋىلاپ، تۇخۇملايدۇ.
 ئۇ تۇخۇملاپ بالىلىرىنى چىقىرىدۇ.
 تاپ يېڭۈچى قۇشلار جۈپ - جۈپى بىلەن
 بۇ يەرگە كېلىدۇ.

¹⁶ پەرۋەردىگارنىڭ سۆزلىرى يېزىلغان يازمىلارغا قاراڭلار!
 ئاشۇ ھايۋانلارنىڭ بارلىقى بۇ يەردە ياشايدۇ،
 ئۇلارنىڭ ھەممىسى جۈپ - جۈپى بىلەن كېلىدۇ.
 ئۇ بۇيرۇق قىلىپ، ئۆزىنىڭ روھى ئارقىلىق ئۇلارنى بۇ يەرگە يىغىدۇ.
¹⁷ پەرۋەردىگار زېمىننى ئاشۇلارغا بۆلۈپ بېرىدۇ،
 ئۇ، ئۇلارنىڭ ھەممىسىگە زېمىن تەقسىم قىلىپ بېرىدۇ.
 ئۇلار بۇ زېمىننى مەڭگۈلۈك ئىگىلەيدۇ،
 ئۇلار بۇ يەردە ئەۋلادتىن - ئەۋلادىچە ياشايدۇ.

يەشايا

يېرۇسالېمنىڭ شادلىققا تولۇشى

- ¹ چۆل - جەزىرلەر شادلىققا چۆمدۇ.
 قاقاسلىقلار خۇشاللىققا چۆمۈپ، گۈللەر پورەكلەپ ئېچىلىدۇ.
- ² ھەممە يەر گۈل - چېچەككە ۋە شاد - خۇراملىققا تولدۇ!
 چۆل - جەزىرلەر لىۋان تاغلىرىدەك ياپيېشىللىققا پۈركىنىدۇ.
 ئۇ يەرلەر كارمەل تاغلىرى ۋە شارون تۈزلەڭلىكىدەك گۈزەللىشىپ كېتىدۇ.
 پەرۋەردىگار بىزمىز ئۆز شان - شەرىپى ۋە ئۇلۇغلىقىنى كۆرسىتىدۇ.
- ³ تالغان قوللارغا مەدەت بېرىڭلار،
 جانسىز تىزلارغا كۈچ بېرىڭلار.
- ⁴ قورقۇپ كەتكەن كىشىلەرگە مۇنداق دەڭلار:
 «جاسارەتلىك بولۇڭلار، قورقماڭلار.
 قاراڭلار، سىلەرنىڭ خۇدايىڭلار كېلىدۇ.
 ئۇ سىلەرنىڭ دۈشمەنلىرىڭلارنى جازالايدۇ.
 ئۇ، ئۇلاردىن ئىنتىقام ئالىدۇ،
 ئۇ كېلىپ، سىلەرنى قۇتقۇزىدۇ.»
- ⁵ ئۇ چاغدا ئەمالارنىڭ كۆزلىرى ئېچىلىدۇ،
 گاسلارنىڭ قۇلاقلىرى ئاڭلايدۇ.
- ⁶ ئاقساقالار بۇغىلاردەك تاقلاپ يۈرىدۇ،
 گاچىلار خۇشاللىقتىن ۋارقىرايدۇ.
 سۇلار چۆللەرگە ئېقىپ كىرىدۇ.
 دەريالار قۇملۇقلارغا ئاقىدۇ.
- ⁷ قىزىق قۇملۇقلاردا كۆللەر پەيدا بولىدۇ.
 قاغىجىراپ كەتكەن تۇپراقتىن بۇلاقلار ئېتىلىپ چىقىدۇ.
 بۇرۇن چىلىۋىرىلەر ياشىغان يەرلەردە
 قومۇش ۋە يېكەنلەر ئۆسۈپ چىقىدۇ.

يەشايا

8 زېمىندا بىر يول پەيدا بولۇپ،
 بۇ يول «مۇقەددەس يول» دەپ ئاتىلىدۇ.
 ناپاك ئادەملەر بۇ يولدا ماڭالمايدۇ،
 بۇ يولدا پەقەت پەرۋەردىگارنىڭ خەلقلا ماڭالايدۇ.
 ئەخمەقلەر ئۇنىڭدا ماڭالمايدۇ.
 9 بۇ يولدا شىرلار ۋە قورقۇنچلۇق ھايۋانلار يوق.
 ئۇلارنى بۇ يەردىن تاپقىلى بولمايدۇ.
 پەرۋەردىگار قۇتقۇزغان كىشىلەرلا بۇ يولدا ماڭالايدۇ.
 10 پەرۋەردىگار قۇتقۇزغان كىشىلەر يېرۇسالېمغا قايتىپ كېلىدۇ.
 ئۇلار سىئونغا قايتىپ كېلىپ شادلىق ناخشىلىرىنى ياڭرىتىدۇ.
 مەڭگۈلۈك خۇشاللىقنى ئۆز بېشىغا تاج قىلىپ تاقايدۇ.
 ئازاب ۋە قايغۇ تۈگەيدۇ،
 ئۇنىڭ ئورنىنى خۇشاللىق ۋە شادلىق ئالىدۇ.

36 - باب

پادىشاھ سانخېرىبىنىڭ يېرۇسالېمغا ھۇجۇم قىلىشى

1 خىزكىيا پادىشاھ تەختكە ئولتۇرغان 14 - يىلى ئاسسۇر پادىشاھى سانخېرىب
 يەھۇدىيەنىڭ بارلىق مۇستەھكەم شەھەرلىرىگە ھۇجۇم قىلىپ، بۇ شەھەرلەرنى
 بويسۇندۇردى. 2 كېيىن ئاسسۇر پادىشاھى ئۆزىنىڭ خاس سەركەردىسىنى لاكىش
 شەھىرىدىن زور قوشۇنى بىلەن يېرۇسالېمغا پادىشاھ خىزكىيانىڭ ئالدىغا ئەۋەتتى. ئۇ
 يېرۇسالېمغا كېلىپ، بىر ئۆستەڭ بويىدا توختىدى. بۇ ئۆستەڭ يۇقىرىدىكى
 كۆلچەككە سۇ قۇيۇلىدىغان، يەنى كىرىيۇيدىغان دالاغا بارىدىغان يولدا ئىدى. 3 بۇ
 ۋاقىتتا خىزكىيانىڭ ئوغلى ئوردا غوجدارى ئەلىياقم، پۈتۈكچى شەبنا، ئاسافنىڭ
 ئوغلى خاننىڭ تەزكىرىچىسى يوناخ ئۇنىڭ ئالدىغا چىقتى.

يەشايا

⁴ سەر كەردە ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— خىزكىياغا ئېيتىڭلار، ئۇلۇغ ئاسسۇر پادىشاھى ئۇنىڭغا مۇنداق دەيدۇ: «سەلەر نېمىگە تايىنىپ ئۆزۈڭلارغا شۇنچە ئىشىنىسىلەر؟⁵ سەلەرچە، قۇرۇق گەپلەر ئۇرۇش تەدبىرلىرى ۋە كۈچ - قۇدرەتنىڭ ئورنىغا دەسسىيە لەمدۇ؟ سەلەر كىمگە ئىشىنىپ ماڭا قارشى چىقىڭلار؟⁶ سەلەر مىسىرغا تايانماقچىمۇ؟ مىسىر خۇددى قومۇشتىن ياسالغان سۇنۇق ھاسىغا ئوخشايدۇ. ئۇنىڭغا تايانساڭلار قولۇڭلارنى تېشىۋېتىدۇ. مىسىر پادىشاھىغا تايانغانلارنىڭ ھەممىسىنىڭ ئاقۋىتىمۇ شۇنداق بولىدۇ.⁷ بەلكىم سەلەر ماڭا: «بىز پەرۋەردىگار بىزگە ياردەم قىلىدىغانلىقىغا ئىشىنىمىز، دەپ ئېيتار سەلەر. لېكىن پادىشاھ خىزكىيا سەلەرنىڭ خۇداغا ئىبادەت قىلىدىغان جايىڭلارنى ۋە قۇربانلىق سۇپىلىرىڭلارنى ۋەيران قىلىۋەتمىدىمۇ؟ پادىشاھ خىزكىيا يېرۇسالېم خەلقى ۋە بارلىق يەھۇدىيە خەلقىگە، خۇداغا پەقەت يېرۇسالېمدىكى مۇشۇ قۇربانلىق سۇپىسىدىلا ئىبادەت قىلىشقا بولىدىغانلىقىنى ئېيتىمىغاندى؟»⁸ سەر كەردە يەنە مۇنداق دېدى:

— كېلىڭلار، بىز خوجاينىم ئاسسۇر پادىشاھىنىڭ نامى بىلەن قول باغلىشايمىز. بىز سەلەرگە ئىككى مىڭ ئات بېرىمىز. قېنى، سەلەر ئىككى مىڭ چەۋەنداز تېپىپ بېقىڭلارچۇ؟⁹ سەلەر مىسىرنىڭ جەڭ ھارۋىلىرى ۋە چەۋەندازلىرى ياردەمگە كەلگەن تەقدىردىمۇ، خوجاينىمنىڭ قول ئاستىدىكى ئەڭ كىچىك قوشۇننى مەغلۇپ قىلالامسىلەر؟!¹⁰ مېنىڭ بۇ زېمىننى ۋەيران قىلىشىم پەرۋەردىگارنىڭ ئىرادىسى بىلەن بولغان ئەمەسمۇ؟ پەرۋەردىگار ئۆزى ماڭا: «يەھۇدىيە زېمىنىغا ھۇجۇم قىلىپ، ئۇ يەرنى ۋەيران قىل» دەپ بۇيرۇغان.

¹¹ ئەلىياقىم، شەبنا ۋە يوناخار ئاسسۇر سەر كەردىسىگە مۇنداق دېدى:

— تەقسىر، بىزگە ئارامىي تىلىدا سۆزلەڭ، بىز چۈشىنىمىز. ئىبرانىي تىلىدا

سۆزلىمەڭ، سېپىل ئۈستىدىكىلەر ئاڭلاپ قالمىسۇن.

¹² سەر كەردە جاۋاب بېرىپ:

— خوجاينىم مېنى، بۇ سۆزلەرنى پەقەت سەلەر بىلەن پادىشاھىڭلارغىلا ئېيتىپ بېرىشكە ئەۋەتكىنى يوق. سېپىل ئۈستىدىكىلەرمۇ بۇ گەپلەرنى ئاڭلىسۇن. ئەگەر بىز

يەشايا

بۇ شەھەرنى قامال قىلساق، ئۇلارمۇ سىلەرگە ئوخشاش پوقنى يەپ، سۈيدۈكنى ئىچىدۇ، — دېدى.

¹³ ئاندىن ئۇ تىك تۇرۇپ، يۇقىرى ئاۋاز بىلەن ئىبرانىي تىلىدا مۇنداق دېدى: — ئۇلۇغ پادىشاھ بولغان ئاسسۇر پادىشاھىنىڭ سۆزىنى ئاڭلاڭلار! ¹⁴ پادىشاھ مۇنداق دەيدۇكى: «سىلەر خىزكىياغا ئالدىنماڭلار، ئۇ سىلەرنى قۇتقۇزمايدۇ. ¹⁵ خىزكىيانىڭ سىلەرنى پەرۋەردىگارىغا ئىشىنىشكە دەۋەت قىلىپ: «پەرۋەردىگار بىزنى قۇتقۇزىدۇ، ئۇ بۇ شەھەرنى ئاسسۇر پادىشاھىغا تاشلاپ بەرمەيدۇ، دېگەن سۆزلىرىگە ئالدىنماڭلار. ¹⁶ خىزكىيانىڭ گېپىنى ئاڭلىماڭلار! مەن ئاسسۇر پادىشاھى سىلەرنى مەن بىلەن تىنچلىق كېلىشىمى تۈزۈشكە، ماڭا بويسۇنۇشقا دەۋەت قىلىمەن. ئەگەر شۇنداق قىلساڭلار، سىلەر ئۆز بېغىڭلارنىڭ ئۈزۈملىرىنى ۋە ئەنجۈرلىرىنى يېيەلەيسىلەر، ئۆز قۇدۇقۇڭلارنىڭ سۈيىنى ئىچەلەيسىلەر. ¹⁷ مەن زېمىنىڭلارغا بارغاندىن كېيىن سىلەرنى، خۇددى ئۆز زېمىنىڭلارغا ئوخشاش ئاشلىق، شاراب، يېمەكلىك ۋە ئۈزۈمزارلىقلىرى مول بولغان يېڭى زېمىنغا باشلاپ بارىمەن. ¹⁸ خىزكىيا سىلەرنى «پەرۋەردىگار بىزنى قۇتقۇزىدۇ» دەپ، تۇيۇق يولغا باشلىمىسۇن. قايسىبىر خەلقنىڭ ئىلاھلىرى ئۆز خەلقىنى مەن ئاسسۇر پادىشاھىنىڭ قولىدىن قۇتقۇزغان؟ ¹⁹ خامات ۋە ئارىپاد شەھەرلىرىنىڭ ئىلاھلىرى قانداق بولدى؟ سىفارۋايم شەھىرىنىڭ ئىلاھلىرىچۇ؟ سامارىيە شەھىرىنىڭ ئىلاھلىرى ئۆز خەلقىنى مېنىڭ قولۇمدا مەغلۇپ بولۇشتىن قۇتقۇزالدىمۇ؟ ²⁰ قايسىبىر خەلقنىڭ ئىلاھلىرى ئۆز خەلقىنى مېنىڭ قولۇمدىن قۇتقۇزغان؟ شۇنداق ئىكەن، پەرۋەردىگارنىڭلار يېرۇسالېمنى مېنىڭ قولۇمدىن قۇتقۇزالامدۇ؟»

²¹ خەلق سۈكۈت قىلىپ، ھېچقانداق جاۋاب قايتۇرمىدى، چۈنكى پادىشاھ خىزكىيا ئۇلارغا جاۋاب قايتۇرماسلىقىنى بۇيرۇغانىدى. ²² خىلقىيانىڭ ئوغلى ئوردا غوجىدارى ئەلىياقم، پۈتۈكچى شەبنا، ئاسافنىڭ ئوغلى خاننىڭ تەزكىرىچىسى يوناخار قاتتىق قايغۇرۇپ، كىيىملىرىنى يىرتىشقان ھالدا پادىشاھ خىزكىيانىڭ ئالدىغا قايتىپ كېلىپ، ئۇنىڭغا سەركەردىنىڭ سۆزلىرىنى يەتكۈزدى.

37 - باب

پادشاھ خىزكىيانىڭ پەرۋەردىگاردىن ياردەم تىلىشى

¹ پادشاھ خىزكىيا ئۇلارنىڭ سۆزىنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، ئۇمۇ قاتتىق قايغۇرۇپ، كىيىملىرىنى يىرتىپ، كاناپتىن تىكىلگەن ماتەملىك كىيىم كىيىپ، پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەتخانىسىغا باردى. ² ئۇ يەنە خىلقىيانىڭ ئوغلى ئوردا غوجدارى ئەلىياقم، پۈتۈكچى شەبنا ۋە روھانىي يېتەكچىلەرنى ئاموزنىڭ ئوغلى يەشاي پەيغەمبەرنىڭ ئالدىغا ئەۋەتتى. ئۇلارمۇ ماتەملىك كىيىم كىيگەندى. ³ ئۇلار يەشاي پەيغەمبەرگە مۇنداق دېدى:

— پادشاھىمىز خىزكىيا مۇنداق دەيدۇ: «بۈگۈن بىز ئۈچۈن قاتتىق ئازاب، تىل - ئاھانەت ۋە خورلۇققا قالغان كۈن بولدى، بىز خۇددى بوۋىقىنى تۇغۇشقا كۈچى يەتمىگەن ئاندىك بولۇپ قالدۇق. ⁴ سىلە ئۆزلىرى خىزمەت قىلىپ كېلىۋاتقان مەڭگۈ ھايات خۇدانى مەسخىرە قىلىش ئۈچۈن ئاسسۇر پادشاھى سەرکەردىسىنى ئەۋەتتىڭۇ. ئۆزلىرى خىزمەت قىلىپ كېلىۋاتقان پەرۋەردىگار خۇدا سەرکەردىنىڭ بۇ سۆزلىرىنى ئاڭلاپ، ئۇنى شۇ سۆزلىرى ئۈچۈن جازالىغاي. ئۆزلىرى بۇ يۇرتتا قېپقالغان بىزلەر ئۈچۈن دۇئا قىلىپ قويسىلا.»

⁵ پادشاھ خىزكىيانىڭ ئەلچىلىرى يەشاي پەيغەمبەرنىڭ ئالدىغا كېلىپ، پادشاھنىڭ بۇ سۆزلىرىنى يەتكۈزگەندىن كېيىن، ⁶ يەشاي پەيغەمبەر ئۇلارغا جاۋاب بېرىپ:

— پادشاھقا ئېيتىڭلار، پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا مۇنداق دەيدۇ: «ئاسسۇر پادشاھىنىڭ چاكىرىنىڭ ماڭا ھاقارەت كەلتۈرىدىغان سۆزلىرىدىن قورقۇپ كەتمە. ⁷ مەن ئۇنى ھازىرلا ئۆسەك گەپلەرگە ئىشىنىدىغان قىلىپ قويمەن. ئۇ بۇ گەپلەرنى ئاڭلاپ، ئۆز زېمىنىغا قايتىدۇ. ئۇنىڭ شۇ يەردە قىلىچ ئاستىدا ئۆلىدىغانلىقىنى ئىرادە قىلغانمەن.» — دېدى.

⁸ ئاسسۇر پادشاھىنىڭ سەرکەردىسى ئۆز پادشاھىنىڭ لاكىشتىن لىبناھ شەھىرىگە قاراپ يۈرۈش قىلغانلىقىنى ئاڭلاپ، پادشاھنىڭ يېنىغا قايتتى ۋە

پادشاھنى ئۇرۇشۋاتقان يەردە تاپتى.

⁹ بۇ چاغدا پادشاھ سانخېرب ئېفىيوپىيە پادشاھى ترھاقاننىڭ ئۆزى بىلەن ئۇرۇش قىلىش ئۈچۈن كېلىۋاتقانلىقىنى ئاڭلىدى. ئۇ بۇ خەۋەرنى ئاڭلاپ، پادشاھ خىزكىياغا يەنە ئەلچىلەرنى ئەۋەتىپ، ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

¹⁰ — يەھۇدىيەنىڭ پادشاھى خىزكىياغا مۇنداق دەپ ئېيتتىڭلار: «سەن تايىنىۋاتقان خۇدانىڭ، ئاسسۇر پادشاھى يېرۇسالېمنى بېسىۋالمايدۇ، دېگەن سۆزلىرىگە ئالدىنما. ¹¹ سەن چوقۇم ئاسسۇر پادشاھلىرىنىڭ باشقا زېمىنلاردا نېمىلەرنى قىلغانلىرىنى ئاڭلىدىڭ. بىز بۇ زېمىنلارنى ۋەيران قىلىۋەتتۇق. سەن ئۆزۈڭچە، بىز قۇتقۇزۇلۇپ قالسىمىز، دەپ ئويلامسەن؟ ¹² گوزان، ھاران ۋە رەزەق شەھەرلىرىنىڭ ھەمدە تىلاساردىكى ئەدەن خەلقىنىڭ ئىلاھلىرى ئۇلارنى قۇتقۇزۇپ قالالدىمۇ؟ ياق! ھەرگىز ئۇنداق قىلالىمىدى! مېنىڭ ئەجدادلىرىم ئۇ يەرلەرنى ۋەيران قىلىۋەتتى. ¹³ خامات، ئارپاد، سفارۋايم، ھېنا ۋە ئىۋۋاھ شەھەرلىرىنىڭ پادشاھلىرىچۇ، ئۇلار قانداق بولدى؟»

پادشاھ خىزكىيانىڭ دۇئاسى

¹⁴ پادشاھ خىزكىيا ئەلچىلەر ئېلىپ كەلگەن خەتنى ئوقۇپ، پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەتخانىسىغا باردى. ئۇ بۇ يەردە خەتنى ئېچىپ، ¹⁵ پەرۋەردىگارغا دۇئا قىلدى:

¹⁶ «ئى، قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار — ئىسرائىللارنى تاللىغان خۇدا، سەن كېرۇبلار^④ ئوتتۇرىسىدا تەختتە ئولتۇرغۇچىسەن، سەن بۇ دۇنيانىڭ پۈتكۈل پادشاھلىقلىرىنىڭ يېگانە پەرۋەردىگارىسەن، پۈتكۈل ئالەمنىڭ ياراتقۇچىسىسەن. ¹⁷ ئى پەرۋەردىگار، نىدايمىنى قۇلاق سېلىپ ئاڭلىغايسەن، كۆزلىرىڭنى ئېچىپ قارىغايسەن، سانخېربنىڭ سەن مەڭگۈ ھايات خۇدانى ھاقارەتلەپ ئەۋەتكەن سۆزلىرىنى ئاڭلىغايسەن. ¹⁸ ئى پەرۋەردىگار، ئاسسۇر پادشاھىنىڭ نۇرغۇن ئەللەر ۋە زېمىنلارنى ۋەيران قىلغىنى راست. ¹⁹ ئۇلار بۇ زېمىنلارنىڭ ئىلاھلىرىنى ئوتقا تاشلىدى، چۈنكى بۇ ئىلاھلار خۇدا ئەمەس ئىدى. ئۇلار، ئادەملەر ئۆز قولى بىلەن

^④ 37:16 كېرۇب — ئەرىستە ياشايدىغان ئىنتايىن كۈچلۈك بىر خىل قاناتلىق مەخلۇق.

يەشايا

ياغاچ ۋە تاشلاردىن ياسالغان نەرسىلەر ئىدى، شۇڭا ئاسسۇرلار ئۇلارنى ۋەيران قىلالدى. ²⁰ ئى پەرۋەردىگار بىزنى ئاسسۇر پادىشاھىنىڭ قولىدىن ساقلاپ قالغايسەن. يەر يۈزىدىكى بارلىق پادىشاھلىقلار سېنىڭ بىردىنبىر پەرۋەردىگار ئىكەنلىكىڭنى بىلسۇن!»

يەھۇدىيەنىڭ قۇتقۇزۇلۇشىدىن بېشارەت

²¹ ئاموزنىڭ ئوغلى يەشايا پەيغەمبەر پادىشاھ خىزكىياغا مۇنۇ سۆزلەرنى ئەۋەتتى. پەرۋەردىگار — ئىسرائىللارنى تاللىغان خۇدا مۇنداق دەيدۇ: «سەن ئاسسۇر پادىشاھى سانخېرىب توغرىسىدا دۇئا قىلغاندىڭ، ²² مەنكى پەرۋەردىگار، سانخېرىب توغرىسىدا مۇنداق دەيمەن:

ئەي سانخېرىب، سەئۇندىكى قىزلار سەندىن نەپرەتلىنىدۇ،
سېنى زاڭلىق قىلدۇ.

يېرۇسالېمدىكى قىزلار سېنى مەسخىرە قىلدۇ،
كەينىڭدىن باش چايقىشىدۇ.

²³ ئەي سانخېرىب، سەن مەسخىرە قىلغان كىم؟ سەن ھاقارەت قىلغان كىم؟
سەن ۋارقىراپ تىللىغان كىم؟ سەن ھاكاۋۇرلۇق قىلىپ مەنسىتمىگەن كىم؟
ئۇ مەن! يەنى ئىسرائىللارنى تاللىغان مۇقەددەس خۇدادۇرمەن!
²⁴ سەن ئەلچى ئەۋەتتىڭ، يەنى پەرۋەردىگارنى مەسخىرە قىلدىڭ.

سەن پو ئېتىپ، «جەڭ ھارۋىلىرىم بىلەن ئېگىز تاغلارنى،
لىۋانىنىڭ ئەڭ چېتىدىكى تاغ چوققىلىرىنى بېسىۋالغانمەن،
شۇنداقلا، ئەڭ ئېگىز كېدىرلەرنى، ئەڭ ياخشى كىپارس دەرەخلىرىنى كېسىپ
تاشلىغانمەن.

ئەڭ يىراق، ئەڭ ئېگىز تاغلار ۋە ئەڭ چوڭ ئورمانلىقلارغا بارغانمەن،
²⁵ قۇدۇقلارنى قېزىپ، سۇلىرىنى ئىچكەنمەن،

تاپانلىرىم بىلەن مىسىرنىڭ بارلىق دەريالىرىنى كېچىپ، سۇلىرىنى
توختىتىۋەتكەنمەن، دېدىڭ.

يەشايا

26 سەن ئاڭلىمىغانمىدىڭ؟

مەن پەرۋەردىگار بۇ ئىشلارنى بۇرۇنلا قارار قىلىپ بولغانمەن. بۇرۇنلا پىلان قىلىپ بولغانمەن، مانا ھازىر بۇ ئىشلارنىڭ ئەمەلگە ئاشۇرۇلدىغان ۋاقتى كەلدى.

سېنىڭ مۇستەھكەم شەھەرلەرنى خارابىلىككە ئايلاندۇرۇشۇڭ مېنىڭ پىلانمىدۇر.

27 شۇ سەۋەبتىن بۇ شەھەرلەرنىڭ پۇقرالىرى ئاجىزدۇر، ئۇلار چۈشكۈنلىشىپ، نومۇسقا قالدى،

خۇددى دالادا ئۆسكەن ئوت - چۆپلەر، يېڭى ئۆسۈپ چىققان مايسىلار، ئۆگزىدە ئۆسكەن ياۋا ئوتلارنىڭ ئىسسىق شامالدا قۇرۇپ قالغىنىدەكتۇر.

28 سېنىڭ نەدە تۇرىدىغانلىقىڭنى،

قاچان كېلىپ، قاچان كېتىدىغانلىقىڭنى،

ماڭا قانچىلىك ئاچچىق غەزەپ قىلغانلىقىڭنى بىلىمەن.

29 سېنىڭ بۇ غەزەپلىرىڭ ۋە ھاكاۋۇرلۇقۇڭ مېنىڭ قولىقىمغا يەتتى.

مەن ئەمدى قارمىقىمنى بۇرۇنۇڭدىن، ئېغىزدۇرۇقۇمنى ئاغزىڭدىن ئۆتكۈزمەن، سەن قانداق كەلگەن بولساڭ، سېنى شۇ يول بىلەن قايتۇرۇپ ئەكېتىمەن.»

30 يەشايا پەيغەمبەر پادىشاھ خىزكىياغا يەنە مۇنداق دېدى:

— بۇ ئىشلارنىڭ چوقۇم ئەمەلگە ئاشىدىغانلىقىنى ئىسپاتلاش ئۈچۈن، مەن بۇنى ئالدىن ساڭا ئېيتىمەن: سەن بۇ يىل تۇپراقتا ئۆزى ئۆسكەن نەرسىلەرنى يەيسەن، كېلەر يىلى يەنە ئۆزى ئۆسۈپ چىققان نەرسىلەرنى يەيسەن. لېكىن ئۈچىنچى يىلى ئۆزۈڭ تېرىغان زىرائەتتىن ئالغان ھوسۇلنى، ئۆستۈرگەن ئۈزۈملەرنى يەيسەن.

31 يەھۇدىيەدىن ھايات قالغان بۇ ئاز بىر قىسىم ئادەملەر كېيىن، خۇددى چوڭقۇر يىلتىز تارتقان، مېۋىسى كۆپ دەرەخكە ئوخشاش كۆپىيىدۇ. 32 شۇنداق، بۇ ئاز بىر قىسىم ئادەملەر كۆپىيىپ يېرۇسالېمدىن چىقىدۇ، يەنى قۇتۇلۇپ قالغانلار سىئون

يەشايا

تېغىدىن چۈشىدۇ. قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار بۇنى جان دىلى بىلەن ئەمەلگە ئاشۇرىدۇ!

³³ پەرۋەردىگار ئاسسۇر پادىشاھى توغرىسىدا مۇنداق دېدى: «ئۇنىڭ قوشۇنلىرى يېرۇسالېمغا كىرەلمەيدۇ، ھەتتا بىر تال يا ئوقمۇ ئاتالمايدۇ. ئۇلار قالقانلىرىنى كۆتۈرۈپ، يېرۇسالېم دەرىۋازىسى يېنىغىمۇ كېلەلمەيدۇ، ياكى شەھەر سېپىلىگە توپا دۆۋىسى يۆلەپمۇ ھۇجۇم قىلالمايدۇ. ³⁴ مەن پەرۋەردىگار شۇنداق دەيمەنكى، ئۇ قايسى يول بىلەن كەلگەن بولسا، شۇ يول بىلەن كېتىدۇ. ئۇ بۇ شەھەرگە كىرەلمەيدۇ. ³⁵ مەن ئۆز شان - شەرىپىم ۋە خىزمەتكارىم داۋۇت پادىشاھقا بەرگەن ۋەدەم ئۈچۈن بۇ شەھەرنى قۇتقۇزۇپ، قوغداپ قالمەن.»

³⁶ ئاندىن پەرۋەردىگارنىڭ پەرىشتىسى ئاسسۇرلارنىڭ بارگاھىغا بېرىپ، 185 مىڭ لەشكىرنى ئۆلتۈرۈپ تاشلىدى. ئاسسۇر لەشكەرلىرى ئەتىسى ئەتىگەندە ئورنىدىن تۇرۇپ، پۈتۈن يەرنى جەسەتلەر قاپلاپ كەتكىنىنى كۆردى. ³⁷ شۇنىڭ بىلەن ئاسسۇر پادىشاھى سانخېرىب ھايات قالغان قوشۇنلىرىنى ئېلىپ، ئۆز ئېلىگە قايتتى. پادىشاھ سانخېرىب نىنەۋى شەھىرىدىكى ئۆيىگە قايتىپ، شۇ يەردە تۇرۇپ قالدى. ³⁸ بىر كۈنى سانخېرىب ئىبادەتخانىسىدا ئۆز ئىلاھى نىسروققا ئىبادەت قىلىپ ئولتۇرغىنىدا، ئۇنىڭ ئوغۇللىرىدىن ئادراممەلەك ۋە سارئەزەر ئۇنى قىلىچ بىلەن چېپىپ ئۆلتۈرۈپ، ئارارات زېمىنىغا چېچىپ كەتتى. سانخېرىبنىڭ يەنە بىر ئوغلى ئېسارخاددون ئۇنىڭ ئورنىغا پادىشاھ بولدى.

38 - باب

پادىشاھ خىزكىيانىڭ كېسەلدىن ساقىيىشى

¹ پادىشاھ خىزكىيا ھاكىمىيەت تۇتقان شۇ مەزگىللەردە، ئېغىر كېسەلگە گىرىپتار بولۇپ، ئۆلۈم گىردابىغا بېرىپ قالغانىدى. ئاموزنىڭ ئوغلى يەشايا يەيغەمبەر ئۇنىڭ يېنىغا كېلىپ ئۇنىڭغا:

— پەرۋەردىگار ساڭا شۇنداق دەيدۇكى: تەييارلىقلىرىڭنى قىلىپ قوي. ئەمدى

يەشايە

سەن ئۆلسەن، ساقىيالماسەن، — دېدى.

² پادىشاھ خىزكىيا بۇنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، تام تەرەپكە قاراپ، پەرۋەردىگارغا دۇئا قىلدى: ³ «ئى پەرۋەردىگار، ساڭا پۈتۈن ساداقىتىم بىلەن، پۈتۈن جان - دىلىم بىلەن خىزمەت قىلغانلىقىمنى بىلسەن. مەن دائىم سېنىڭ ئالدىڭدا سەن ياخشى دەپ ئويلىغان ئىشلارنى قىلىپ كەلدىم.» ئۇ شۇنداق دەپلا قاتتىق يىغلاپ كەتتى.

⁴ بۇ چاغدا پەرۋەردىگاردىن يەشايە پەيغەمبەرگە يەنە ۋەھىي كەلدى: ⁵ «سەن پادىشاھ خىزكىيانىڭ قېشىغا بار، ئۇنىڭغا: «پەرۋەردىگار، يەنى ئەجدادىڭ داۋۇت ئېتىقاد قىلغان خۇدا ساڭا: مەن سېنىڭ دۇئاڭنى ئاڭلىدىم ۋە كۆز يېشىڭنى كۆردۈم. ساڭا يەنە 15 يىللىق ئۆمۈر قوشۇپ بەردىم. ⁶ مەن سېنى ۋە بۇ شەھەرنى ئاسسۇر پادىشاھىدىن قۇتقۇزىمەن. بۇ شەھەرنى قوغدايمەن دېدى، دەپ ئېيت.» ⁷ يەشايە پەيغەمبەر پادىشاھ خىزكىياغا يەنە مۇنداق دېدى:

— مانا بۇ پەرۋەردىگارنىڭ ساڭا بەرگەن ۋەدىسىنىڭ بېشارىتىدۇر: ⁸ «قارا، پېتىۋاتقان قۇياش ئاخازنىڭ پەلەمپىيىگە سايىسىنى تاشلاپ تۇرۇپتۇ. مەن بۇ سايىنى ئون قەدەم كەينىگە سۈرۈلۈشكە بۇيرۇيمەن.» شۇنىڭ بىلەن سايە ئون قەدەم كەينىگە سۈرۈلدى.

⁹ يەھۇدىيەنىڭ پادىشاھى خىزكىيا سالامەتلىكى ئەسلىگە كەلگەندىن كېيىن، تۆۋەندىكى قۇرلارنى يازدى:

¹⁰ «مەن شۇنداق ئويلىغان: «تازا قران چېغىمغا كەلگەندە،

گۆرگە كىرىشىم كېرەكمىدى؟

قالغان ئۆمرۈم ئېلىپ كېتىلىشى كېرەكمىدى؟،

¹¹ مەن يەنە شۇنداق ئويلىغان:

«بۇ يورۇق دۇنيادا مەن ئەمدى پەرۋەردىگارنى كۆرەلمەيمەن،

بۇ ھاياتلىق دۇنياسىدا مەن ئەمدى ئادەملەرنى كۆرەلمەيمەن.

¹² خۇددى قوچى چېدىرنى سۆكۈپ كەتكەندەك،

ھاياتىم مەندىن تارتىپ ئېلىندى.

يەشايە

خۇددى توقۇمىچىنىڭ توقۇش جاھازىسىدىن رەخت كەسكىندەك،
ھاياتىم كېسىلىپ كەتتى.

سەن مېنىڭ ھاياتىمنى بىر كۈندىلا ئېلىپ كەتتىڭ.

¹³ مەن كېچىچە ئازابلىنىپ، ئاھ ئۇرۇپ چىقتىم،

خۇددى شىر ئۈستىخانلىرىمنى پارچە - پارچە قىلغاندەك.

سەن مېنىڭ ھاياتىمنى بىر كۈندىلا ئېلىپ كەتتىڭ.

¹⁴ مەن خۇددى قارلىغاچ ياكى تۇرنىدەك نالە قىلدىم،

خۇددى كەپتەردەك گۆگۈلدىم.

ئاسمانغا تىكىلىپ كۆزلىرىم تالدى،

مەن مۈشكۈللۈكتە قالدىم، ئى پەرۋەردىگار مېنى قۇتقۇزغايىسەن!

¹⁵ ئەمما مەن نېمە دېيەلەيمەن؟

ئۇ ماڭا نېمە دېگەن بولسا، ئۇ شۇنى قىلدى.

مەن ھاياتىمنى ئىتائەتمەنلىك بىلەن ئۆتكۈزۈمەن،

چۈنكى مېنىڭ قەلبىم كۆپ ئازاب چەككەن.

¹⁶ ئى ئىگەم، سېنىڭ تەربىيەلىرىڭ ئىنساننى چىن ھاياتلىققا باشلايدۇ،

مېنىمۇ ھاياتلىققا باشلايدۇ.

سەن ماڭا ساغلاملىقىمنى قايتۇرۇپ، قايتا ھاياتلىق بەردىڭ.

¹⁷ مانا قارا، مېنىڭ تارتقان بۇ قاتتىق ئازابلىرىم

مېنىڭ مەنپەئەتلىرىم ئۈچۈندۇر،

سەن مۇھەببىتىڭ بىلەن مېنى گۆر ئاغزىدىن قايتۇرۇپ كەلدىڭ،

چۈنكى سەن گۇناھلىرىمنى نەزىرىڭدىن ساقىت قىلدىڭ.

¹⁸ گۆردىكىلەر ساڭا شۈكۈر ئېيتالمايدۇ،

ئۆلگەنلەر ساڭا مەدھىيە ئوقۇيالمايدۇ،

لەھەتتىكى مۇردا سېنىڭ ساداقىتىڭدىن ئۈمىد كۈتەلمەيدۇ.

¹⁹ لېكىن خۇددى بۈگۈن مەن ساڭا مەدھىيە ئوقۇۋاتقاندا،

يەشايا

ھاياتلار، پەقەت ھاياتلارلا ساڭا شۈكۈر ئېيتالايدۇ.
ئاتلار سېنىڭ ساداقىتىڭنى بالىلىرىغا ئۆگىتىدۇ.
20 پەرۋەردىگار مېنى قۇتقۇزدى،
بىز بارلىق ھاياتىمىزنى ئىبادەتخانىدا ئۆتكۈزۈپ،
تارلىق سازلرېمىزنى چېلىپ، ئۇنى مەدھىيەلەيمىز.»

21 ئىلگىرى يەشايا پەيغەمبەر خىزكىيانىڭ خىزمەتكارىغا: «ئەنجۈرنى ئېزىپ، ئۇنى
ئىششىقىغا سۈرتسەڭ، خىزكىيا ساقىيدۇ» دېگەندى. 22 شۇ چاغدا خىزكىيامۇ
«مېنىڭ پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەتخانىسىغا قايتا بارالايدىغانلىقىمدىن قانداق بېشارەت
بېرىسەن؟» دەپ سورىغانىدى.

39 - باب

بابىدىن كەلگەن ئەلچىلەر

1 ئۇ چاغلاردا، ئالتادانىڭ ئوغلى بابىل پادىشاھى مېروداك - ئالتادان، پادىشاھ
خىزكىيانىڭ كېسەلدىن ساقايغانلىقىنى ئاڭلاپ، ئۇنىڭغا خەت ۋە سوۋغا - سالام بىلەن
ئەلچى ئەۋەتتى. 2 پادىشاھ خىزكىيا ئىنتايىن خۇشال بولۇپ، ئەلچىلەرنى قىزغىن
كۈتۈۋالدى ھەمدە ئۇلارغا خەزىنىسىدىكى ئالتۇن، كۈمۈش، خۇش پۇراق بۇيۇملار،
قىممەتلىك مايىلار ۋە قورال ئامبىرىدىكى بارلىق قورال - ياراغ قاتارلىق ئۆزىنىڭ بارلىق
بايلىقىنى كۆرسەتتى. پادىشاھ خىزكىيانىڭ ئوردىسىدا، شۇنداقلا پادىشاھلىقىدا
ئۇلارغا كۆرسەتمىگەن بىر مۇنەرىسە قالمىدى.

3 يەشايا پەيغەمبەر پادىشاھ خىزكىيانىڭ ئالدىغا كېلىپ:
— ئۇلار نېمە دېدى، قەيەردىن كەپتۇ؟ — دەپ سورىدى.

پادىشاھ خىزكىيا جاۋاب بېرىپ:

— ئۇلار يىراقتىكى بابىلدىن كەلگەنكەن، — دېدى.

4 يەشايا پەيغەمبەر يەنە:

يەشايا

— ئۇلار سېنىڭ ئورداڭدا نېمىلەرنى كۆردى؟ — دەپ سورىدى.
پادشاھ خىزكىيا:

— ئۇلار ئوردامدىكى جىمى نەرسىنى كۆردى، خەزىنەمدە ئۇلارغا كۆرسەتمىگەن
ھېچقانداق نەرسە قالمىدى، — دەپ جاۋاب بەردى.
5 يەشايا پەيغەمبەر پادشاھ خىزكىياغا مۇنداق دېدى:

— قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار دىن كەلگەن ۋەھىينى ئاڭلا. 6 پەرۋەردىگار
مۇنداق دەيدۇكى: «قۇلاق سال! شۇنداق بىر كۈن كېلىدۇكى، ئۇ چاغدا سېنىڭ
ئەجدادلىرىڭ ھازىرغىچە توپلىغان بارلىق بايلىقلىرىڭ بايلىغا توشۇپ كېتىلىدۇ، ھېچ
نەرسەڭ قالمايدۇ. 7 ئۆز ئەۋلادلىرىڭدىنمۇ بەزىلىرى سۈرگۈن قىلىنىدۇ. ئۇلار بايلىغا
ئېلىپ بېرىلىپ، ئاختا قىلىنىپ، بابىل پادشاھىنىڭ خىزمىتىگە سېلىنىدۇ.»
8 پادشاھ خىزكىيا يەشايا پەيغەمبەرگە:

— سەن يەتكۈزگەن پەرۋەردىگارنىڭ ۋەھىيسى ياخشى ئىكەن، — دېدى.
چۈنكى ئۇ كۆڭلىدە، ھېچبولمىغاندا مەن ئۆمرۈمنىڭ ئاخىرىغىچە تىنچ ۋە
خاتىرجەم ياشايدىكەنمەن، دەپ ئويلىدى.

40 - باب

خۇدانىڭ ئۆز خەلقىگە تەسەللى بېرىشى

1 خۇدايىڭلار مۇنداق دەيدۇ:

«تەسەللى بەر، خەلقىمگە تەسەللى بەر!

2 يېرۇسالېمغا مۇلايىملىق بىلەن سۆزلىگىن،
ئۇلارغا جاكارلىغىن:

«سەلەرنىڭ ئازابلىق كۈنلىرىڭلار ئاخىرلاشتى،

سەلەرنىڭ گۇناھلىرىڭلار كەچۈرۈم قىلىندى.

سەلەر ئۆز گۇناھلىرىڭلار ئۈچۈن پەرۋەردىگارنىڭ سەلەرگە بەرگەن جازاسىنى

ئىككى ھەسسە ئارتۇق تارتىڭلار.»

يەشايە

³ غايىبتىن بىر ئاۋاز كېلىپ، مۇنداق دەپ جاكارلىدى:

«پەرۋەردىگارغا چۆللۈكتە يول ئېچىڭلار!

خۇدايىمىز ئۈچۈن قۇملۇقتا بىر تۈپتۈز يول ياساڭلار!

⁴ ھەربىر جىلغا تولدۇرۇلسۇن.

بارلىق تاغ - ئېدىرلار تۈزلەنسۇن.

ئويىمان - چوڭقۇرلار تىندۇرۇلسۇن،

كاتاڭلار ئوڭشالسۇن.

⁵ پەرۋەردىگارنىڭ شان - شەرىپى ئايان بولىدۇ،

ئۇنىڭ شان - شەرىپىنى پۈتۈن جاھان كۆرىدۇ،

بۇ، پەرۋەردىگارنىڭ سۆزلىرىدۇر.»

⁶ غايىبتىن بىر ئاۋاز كېلىپ: «جاكارلا!» دېدى.

مەن: «نېمە دەپ جاكارلايمەن؟» دەپ سورىدىم.

«پۈتكۈل ئىنسانلار گۇيا ئوت - چۆپكە ئوخشايدۇ،

ئۇلارنىڭ شان - شۆھرىتى دالادىكى گۈل - چېچەكلەردەك تۈزۈپ كېتىدۇ.

⁷ پەرۋەردىگار بىرلا پۇۋىلسە،

ئوت - چۆپلەر قۇرۇپ كېتىدۇ،

گۈل - چېچەكلەر سولىشىپ خازان بولىدۇ،

ئىنسانلار خۇددى شۇنىڭغا ئوخشاش.

⁸ ئوت - چۆپلەر قۇرۇپ كېتىدۇ،

گۈل - چېچەكلەر سولىشىپ خازان بولىدۇ.

پەقەت خۇدايىمىزنىڭ سۆزلىرىلا ئەبەدىي قالىدۇ.»

⁹ ئەي خۇش خەۋەر يەتكۈزگۈچى سىئون خەلقى،

تاغقا چىققىن!

ئەي خۇش خەۋەر يەتكۈزگۈچى يېرۇسالېم،

يەشايا

ئۈنلۈك ئاۋازدا قورقماي ۋارقىراپ،
يەھۇدىيەنىڭ شەھەر - يېزىلىرىغا: «قاراڭلار، بۇ سىلەرنىڭ خۇدايىڭلار!»
دېگەن.

¹⁰ قاراڭلار، پەرۋەردىگار ئۆز قۇدرىتى بىلەن كېلىدۇ،
ئۆزىنىڭ قۇدرەتلىك قولى بىلەن ھۆكۈمرانلىق قىلىدۇ،
قاراڭلار، ئۇ مۇكاپاتى بىلەن كەلمەكتە.
¹¹ پەرۋەردىگار پادىچىغا ئوخشاش ئۆزىنىڭ قولىنى باقىدۇ.
ئۇ ئۆزىنىڭ قوزىلىرىنى قولغا ئالىدۇ،
ئۇلارنى كۆتۈرۈپ، باغرىغا بېسىپ ماڭىدۇ،
ئۇ ساغلىق ۋە قوزىلارنى مېھرىبانلىق بىلەن يېتەكلەيدۇ.

¹² كىم دېڭىز سۈيىنى قولى بىلەن ئوچۇملاپ ئۆلچىيەلەيدۇ؟
كىم ئاسماننى قولى بىلەن غېرىچلاپ ئۆلچىيەلەيدۇ؟
كىم زېمىننىڭ چاڭ - توزانلىرىنى سېۋەتكە قاچىلىيالايدۇ؟
كىم تاغلارنى ۋە دۆڭلەرنى تارازىدا تارتالايدۇ؟
¹³ كىم پەرۋەردىگارنىڭ ئويلىرىنى چۈشىنىپ يېتەلەيدۇ؟
كىم پەرۋەردىگارغا مەسلىھەت كۆرسىتەلەيدۇ؟
¹⁴ پەرۋەردىگار كىمدىن يوليورۇق سورايدۇ؟
كىم ئۇنىڭغا ئادالەت يولىنى كۆرسىتىپ بېرەلەيدۇ؟
كىم ئۇنىڭغا ئىلىم ئۆگىتەلەيدۇ؟
كىم ئۇنىڭغا پاراسەت يولىنى كۆرسىتىپ بېرەلەيدۇ؟

¹⁵ قاراڭلار، ھەرقايسى ئەللەر چېلەكتىكى بىر تامچە سۇغا ئوخشايدۇ.
ئۇلار تارازىدىكى چاڭ - توزانغا ئوخشايدۇ.
پەرۋەردىگار ئاراللارنى خۇددى چاڭ - توزاننى كۆتۈرگەندەك كۆتۈرەلەيدۇ.
¹⁶ لىۋاننىڭ ئورمانلىقىدىكى بارلىق دەرەخلەرمۇ كۆيدۈرمە قۇربانلىققا ئوتۇن
قىلىشقا يەتمەيدۇ.

يەشاي

لېۋاننىڭ ئورمانلىقىدىكى بارلىق ھايۋانلارمۇ ئۇنىڭغا قۇربانلىق قىلىشقا يەتمەيدۇ.
 17 يەر يۈزىدىكى ئەللەر ئۇنىڭ ئالدىدا ھېچنېمىگە ئەرزىمەيدۇ،
 ئۇلار ئۇنىڭ نەزىرىدە قۇيۇقۇق بىر بوشلۇقتىن ئىبارەت.

18 سىلەر كىمنى خۇدا بىلەن سېلىشتۇرايلى؟
 سىلەر قايسىبىر شەيئىنىڭ قىياپىتىنى ئۇنىڭغا ئوخشالتايلى؟
 19 بۇتنى ئۇنىڭغا ئوخشالتايلى؟ بۇتنى قۇيمىچى قۇيۇپ چىققان،
 زەرگەر ئۇنىڭغا ئالتۇندىن ھەل بېرىپ،
 كۈمۈش زەنجىرلەر بىلەن بېزىگەن.
 20 بۇنداق بۇتنى سېتىۋالالمىغان كىشى
 چىداملىق ياغاچنى تاللاپ،
 ئۆيمىكار ئۈستامنى ئىزدەپ،
 تىك تۇرالايدىغان بۇتنى ياسايدۇ.

21 ئەجەبا سىلەر بىلمەمسىلەر؟
 ئەجەبا سىلەر ئاڭلاپ باقمىغانمۇ؟
 سىلەرگە باشتىلا دەپ بېرىلمىگەنمۇ؟
 ئەجەبا سىلەر زېمىن ئايرىدە بولغاندىن تارتىپ تا ھازىرغىچە
 چۈشەنمىدىڭلارمۇ؟
 22 پەرۋەردىگار ئاسمان گۈمبىزىنىڭ ئۈستىدە ئۆز تەختىدە ئولتۇرىدۇ،
 زېمىندىكى ئادەملەر خۇددى چىكەتكىلەرگە ئوخشايدۇ.
 ئۇ ئاسماننى خۇددى پەردىدەك يېيىپ،
 ئۇنى ماكان قىلىش ئۈچۈن چېدىرغا ئوخشاش قۇرغان.
 23 ئۇ ھۆكۈمدارلارنى ئاجىز ھالغا چۈشۈرۈپ قويدۇ،
 ھۆكۈمرانلارنى كېرەكسىز قىلىپ قويدۇ.
 24 ئۇلارنىڭ ھۆكۈمرانلىقى خۇددى ئەمدىلا تىكىلگەندەك،
 خۇددى ئەمدىلا تېرىلغاندەك،

يەشايە

ئەمدىلا ئۈنۈپ چىققان مايسىدەك،
پەرۋەردىگار بىرلا پۈۋىلىسە قۇرۇپ كېتىدۇ.
بوران ئۇلارنى خۇددى پاخالدەك ئۇچۇرۇپ كېتىدۇ.

²⁵ مۇقەددەس خۇدا: «سىلەر كىمنى مەن بىلەن سېلىشتۇرايلىسە،
كىم مەن بىلەن تەڭ بولالايدۇ؟» دەپ سورايدۇ.

²⁶ سىلەر ئاسمانغا قاراڭلار،

بۇ مەۋجۇداتلارنى كىم ياراتقاندۇ؟

كىم بارلىق يۇلتۇزلارنى ئىسمى بىلەن چاقىرىپ،

ئۇلارنى بىر - بىرلەپ يېتەكلەپ چىققاندۇ؟

پەرۋەردىگار غايەت كۈچلۈك، چەكسىز قۇدرەتلىك بولغاچقا،

ئۇلارنىڭ بىرىسىمۇ كەم قالمايدۇ.

²⁷ ئەي ياقۇپنىڭ ئەۋلادلىرى! سىلەر نېمە ئۈچۈن

«پەرۋەردىگار بىزنىڭ مۇشەققەتلىرىمىزنى كۆرمەيۋاتىدۇ» دەپ ئويلايسىلەر؟

ئەي ئىسرائىللار! سىلەر نېمە ئۈچۈن

«پەرۋەردىگار بىزگە ئادىل بولمىدى» دەيسىلەر؟

²⁸ ئەجەبا سىلەر بىلمەيسىلەر؟

ئەجەبا سىلەر ئاڭلاپ باقمىغانمۇ؟

پەرۋەردىگار مەڭگۈلۈك خۇدادۇر،

ئۇ پۈتۈن جاھاننى ياراتقان،

ھېچقاچان چارچاپ، ھېرىپ قالمايدۇ،

ئۇنىڭ پاراستىنى ھېچكىم ئويلاپ يېتەلمەيدۇ.

²⁹ ئۇ چارچىغان كىشىلەرگە مادار بېرىدۇ،

ئاجىزلارغا كۈچ بېرىدۇ.

³⁰ ياشلارمۇ چارچايدۇ، ھېرىپ قالدى،

ھەتتا يىگىتلەرمۇ ماداردىن كېتىپ يىقىلىدۇ.

يەشايە

³¹ ئەمما پەرۋەردىگارغا تەلپۈنۈپ، ئۈمىد كۈتكەن كىشىلەرنىڭلا
ھاياتى كۈچى ئۇرغۇپ تۇرىدۇ،
ئۇلار بۈركۈتكە ئوخشاش قانات قاقىدۇ.
توختىماي يۈگۈرسىمۇ ھارغىنلىق ھېس قىلمايدۇ،
قانچىلىك يول ماگسىمۇ چارچىمايدۇ.

41 - باب

خۇدانىڭ ئىسرائىللارغا ياردەم بېرىشى

¹ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«ئەي دېڭىز بويىدا ياشاۋاتقان خەلقلەر،
شۈك تۇرۇپ، گېيىمگە قۇلاق سېلىڭلار!
جەسۇرراق بولۇپ، ئالدىمغا كېلىڭلار،
ماڭا گەپ قىلىڭلار، بىز مۇنازىرىلىشىپ باقايلى.

² كىم كۈنچىقىشتىن بىر ھۆكۈمراننى قوزغىتىدۇ؟

كىم ئۇنى ئۆزىنىڭ خىزمىتىگە چاقىرىدۇ؟

كىم ئەللەرنى ئۇنىڭغا تاپشۇرۇپ بېرىدۇ؟

كىم پادىشاھلارنى ئۇنىڭغا بويسۇندۇرۇپ بېرىدۇ؟

ئۇنىڭ قىلىچى ئۇلارنى توپىغا ئايلاندۇرىدۇ.

ئۇنىڭ ئوقىياسى ئۇلارنى شامال ئۇچۇرۇپ كەتكەن ساماندەك تارقىتىۋېتىدۇ.

³ ئۇ ئەزەلدىن بېرىپ باقمىغان جايلارغا بارسىمۇ،

دۈشمەنلىرىنى سۈر - توقاي قىلىپ، ئۆزى ئامان - ئېسەن مېڭىۋېرىدۇ.

⁴ كىم بۇ ئىشلارنى ئەمەلگە ئاشۇرىدۇ؟

كىم ئەزەلدىن تارتىپ تارىخنىڭ يۆنۈلۈشىنى بەلگىلىگەن؟

بۇ ئىشلارنى قىلغان مەن پەرۋەردىگار!

يەشايە

تۇنجىسى ۋە ئاخىرقىسى مەن بولمەن،
ئەبەدىي - ئەبەد مەۋجۇت بولۇپ تۇرىدىغىنىمۇ مەن!

⁵ دېڭىز بويىدىكى ئەللەر مەن قىلغان ئىشلارنى كۆرسىلا قورقۇدۇ،
پۈتۈن جاھاندىكى خەلقلەر تىترىشىدۇ،
ئۇلار بىر يەرگە توپلىشىدۇ.

⁶ ئۇلار بىر - بىرىگە مەدەت بېرىپ،
«جاسارەتلىك بول!» دېيىشىدۇ.

⁷ ئۇستىكارلار زەرگەرلەرنى ئىلھاملاندۇرىدۇ،
تۆمۈرچىلەر بازغانچىلارنى ئىلھاملاندۇرىدۇ،
«ياخشى سوقتۇڭ!» دەپ ماختىشىدۇ.

ئۇلار بۇتنى يىقىلىپ كەتمسۇن دەپ، ئاۋايلاپ مىخلايدۇ.

⁸ ئەي ئىسرائىل خەلقى، سىلەر مېنىڭ خىزمەتكارىم،
سىلەر مەن تاللىغان ياقۇپنىڭ ئەۋلادلىرى،
سىلەر مېنىڭ دوستۇم ئىبراھىمنىڭ ئەۋلادلىرى.

⁹ مەن سىلەرنى جاھاننىڭ ئەڭ يىراق بۇلۇڭ - پۇچقاقلرىدىن يىغىپ كەلدىم،
سىلەرنى زېمىننىڭ يىراق، چەت يەرلىرىدىن چاقىرتتىم.

مەن سىلەرگە: «سىلەر مېنىڭ خىزمەتكارىم،
سىلەرنى تاللىدىم، سىلەرنى تاشلىۋەتمەيمەن.

¹⁰ قورقماڭلار، چۈنكى مەن سىلەر بىلەن بىللە.

ئەنسىرىمەڭلار، چۈنكى مەن سىلەرنىڭ خۇدايىڭلار.

مەن سىلەرنى كۈچلەندۈرىمەن ۋە سىلەرگە ياردەم بېرىمەن.

مەن ھەققانىي، قۇدرەتلىك قولۇم بىلەن سىلەرنى يۆلەيمەن، دېدىم.

¹¹ سىلەرگە غەزەپلەنگەنلەر چوقۇم شەرمەندە بولۇپ، نومۇس قىلىدۇ.

سىلەرنىڭ دۈشمەنلىرىڭلارنىڭ ھەممىسى ۋەيران بولۇپ، يوقىلىدۇ.

يەشايا

¹² سىلەرنى بويسۇندۇرماقچى بولغانلارنى ئىزدەسەڭلار، ئەمدى تاپالمايسىلەر. سىلەر بىلەن ئۇرۇش قىلىدىغانلار ئەمدى يوق.

¹³ چۈنكى مەن پەرۋەردىگارنىڭلار خۇدادۇرمەن، سىلەرنىڭ ئوڭ قولۇڭلارنى تۇتۇپ تۇرىمەن.

«قورقماڭلار، مەن سىلەرگە ياردەم قىلىمەن!» دېگۈچى مەن ئۆزۈمدۇرمەن. ¹⁴ ئەي ئىسرائىللار! سىلەر: «بىز كىچىك قۇرتتەك تۇرساق» دەپ ئويلىغان

بولساڭلارمۇ، قورقماڭلار!

سىلەرگە ئۆزۈم ياردەم قىلىمەن.

مەن قوغدىغۇچىڭلار، ئىسرائىللارنى تاللىغان مۇقەددەس خۇدادۇرمەن.

¹⁵ قاراڭلار، مەن سىلەرنى خامان يانجىدىغان چىشلىق سايماغا ئايلاندۇرىمەن، سىلەر تاغلارنى يانجىپ ئېزىۋېتىسىلەر،

چوققىلارنى كۆكۈم - تالقان قىلىۋېتىسىلەر،

ئېدىرلىقلارنى يانجىپ، ساماندەك قىلىۋېتىسىلەر.

¹⁶ سىلەر ئۇلارنى سورۇۋېتىسىلەر، شامال ئۇلارنى ئېلىپ كېتىدۇ، بوران ئۇلارنى ئۇچۇرۇپ كېتىدۇ.

شۇنىڭ بىلەن سىلەر مەن پەرۋەردىگاردىن خۇرسەن بولىسىلەر.

سىلەر مېنى «ئىسرائىللارنى تاللىغان مۇقەددەس خۇدا» دەپ پەخىرلىنىسىلەر.

¹⁷ ھاجەتمەن نامراتلار سۇ ئىزدەپ تاپالمىغاندا،

ئاغزى قۇرۇپ كېتىدۇ.

مەن پەرۋەردىگار چوقۇم ئۇلارنىڭ ئىلتىجالىرىغا قۇلاق سالغۇمەن.

مەن ئىسرائىللارنى تاللىغان خۇدا ئۇلارنى تاشلىۋەتمەيمەن.

¹⁸ مەن دەريالارنى تاقىر ئېگىزلىكلەرگە ئاققۇزمەن،

جىلغىلاردىن بۇلاقلارنى چىقىرىمەن،

چۆللۈكلەردە كۆللەرنى پەيدا قىلىمەن،

قاقاسلىقنى بۇلاقلققا ئايلاندۇرىمەن.

يەشايا

¹⁹ مەن چۆللۈكلەرگە كېدىر دەرىخى، ئاكاتسىيە دەرىخى، مرتا دەرىخى ۋە زەيتۇن دەرىخى تىكەمەن.

مەن قۇملۇقلارغا قارىغاي دەرىخى، شەمشاد دەرىخى ۋە كىپارسىلارنى تىكەمەن.
²⁰ كىشىلەر بۇنى كۆرۈپلا كىمىنىڭ قىلغانلىقىنى بىلىدۇ،
 بۇ ئىشلارنى چوڭقۇر ئويلاپ چۈشىنىدۇ.
 بۇلارنى مەن پەرۋەردىگار ئۆز قولىم بىلەن قىلغان،
 بۇلارنى ئىسرائىللارنى تاللىغان مۇقەددەس خۇدا مەن ياراتقان.»

²¹ پەرۋەردىگار — ياقۇپنىڭ ئەۋلادلىرىنىڭ پادىشاھى مۇنداق دەيدۇ:

«نېمە ئاساسىڭلار بار؟ ئىسپاتلاپ كۆرسىتىپ بېرىڭلار!

²² بۇتلىرىڭلارنى ئېلىپ كېلىڭلار! ئۇلار بىزگە كەلگۈسىدە نېمە ئىشلارنىڭ يۈز بېرىدىغانلىقىنى ئېيتىپ بەرسۇن.

ئۇلار ئۆتمۈشتە، نېمە ئىشلارنىڭ يۈز بېرىدىغانلىقىنى سىلەرگە ئالدىن ئېيتقانمۇ؟
 بۇتلارنىڭ بېشارەتلىرىنىڭ ھەقىقەتەن يۈز بەرگەن ياكى بەرمىگەنلىكىنى
 بىلىۋالايلى!

ھەمدە ئۇلاردىن كەلگۈسىدە نېمە ئىشلارنىڭ يۈز بېرىدىغانلىقىنى ئوقۇۋالايلى.
²³ ئەي بۇتلار، كەلگۈسىدە نېمە ئىشلارنىڭ يۈز بېرىدىغانلىقىنى ئېيتىپ
 بېرىڭلار،

شۇندىلا بىز سىلەرنى ھەقىقىي ئىلاھ دەپ بىلىمىز.

سىلەر، مەيلى ياخشى بولسۇن ياكى يامان بولسۇن،

بىزنى ھەيران قالدۇرىدىغان، ياكى قورقىتىدىغان بىرەر ئىشنى قىلىپ بېقىڭلار.
²⁴ بىراق سىلەر كېرەكسىز نەرسىلەر،

سىلەر ھېچ ئىش قىلالمايسىلەر،

سىلەرگە چوقۇنغانلار يىرگىنچلىكتۇر!

²⁵ مەن بىر ھۆكۈمراننى شىمالدىن قوزغىتىمەن،

ئۇ كۈنچىقىش تەرەپتىن كېلىدۇ.

يەشايا

ئۇ ناممغا دۇئا قىلدۇ.

ئۇ تامچى ياكى كۇلالچى لايىنى پېتىقلىغاندەك،

ھۆكۈمرانلارنى دەسسەپ يانجىدىۇ.

²⁶ بۇرۇن بۇتلىرىڭلار بۇ ئىشلارنىڭ يۈز بېرىدىغانلىقىنى بىزگە بىلدۈرگەنمۇ؟

بىرەر بۇت بىزگە: «ئۇنىڭ بېشارىتى توغرا ئىكەن، دېگۈدەك بىرەر بېشارەت

بەرگەنمۇ؟

ياق! ھېچبىر بۇت بۇنداق بېشارەت بېرىپ باقمىغان،

بۇتلار بۇنداق قىلالمىغان،

ھېچكىم بۇتلاردىن بۇنداق بېشارەتنى ئاڭلاپ باقمىغان!

²⁷ مەن ئالدى بىلەن بىرىنچى بولۇپ سىغۇنغا:

«قاراڭلار، ئۇلار كېلىدۇ!

مەن يېرۇسالېمغا خۇش خەۋەر يەتكۈزگۈچى ئەلچىنى ئەۋەتمەن، دېدىم.

²⁸ لېكىن مەن كۆردۈمكى، سىلەرنىڭ بۇتلىرىڭلار ھېچقانداق نەسىھەتلىك

سۆزلەرنى قىلالمدى،

مەن ئۇلاردىن سوئال سورىسام، ھېچقايسىسى ماڭا جاۋاب بېرەلمىدى.

²⁹ قاراڭلار، ئۇلارنىڭ ھەممىسى يالغان ئەمەسمۇ؟

ئۇلار ھېچبىر ئىشنى قىلالمايدۇ،

ئۇلار خۇددى شامالغا ئوخشاش يوقلۇقتۇر.»

42 - باب

پەرۋەردىگارنىڭ خىزمەتكارى

¹ «قاراڭلار، مەن قوللىغان، مەن تاللىغان،

مەن ياقتۇرغان خىزمەتكارىمغا!

مەن ئۆزۈمنىڭ روھىنى ئۇنىڭغا ئاتا قىلدىم.

ئۇ بارلىق خەلقلەرگە ئادالەتنى يەتكۈزدۇ.

يەشاييا

² ئۇ داۋراڭ سالمايدۇ،
ياكى كوچىلاردا يۇقىرى ئاۋازدا سۆزلەپ يۈرمەيدۇ.
³ ئۇ زەخمىلەنگەن قومۇشنى سۇندۇرۇۋەتمەيدۇ،
پىلىلداپ ئاجىز يېنىپ تۇرغان چىراغنى ئۆچۈرۈۋەتمەيدۇ.
ئۇ چوقۇم ئادالەتنى يولغا قويدۇ.
⁴ ئۇ يەر يۈزىدە ئادالەتنى ئورناتقۇچە،
ئۈمىدسىزلەنمەيدۇ، چۈشكۈنلەشمەيدۇ.
ھەتتا دېڭىز بويىدىكى خەلقلەرمۇ ئۇنىڭ تەلىم بېرىشىنى تەقەززالىق بىلەن
كۈتىدۇ.»

⁵ ئاسماننى ياراتقان ۋە ئۇنى يايغان،
زېمىن ۋە ئۇنىڭ ئىچىدىكى بارلىق مەۋجۇدىيەتلەرنى ئايرىدە قىلغان،
ئىنسانلارغا نەپەس ئاتا قىلىپ، ھاياتلىق بەرگەن
پەرۋەردىگار بىز خۇدا ئۆزى تاللىغان خىزمەتكارغا مۇنداق دەيدۇ:
⁶ «مەن پەرۋەردىگار ھەققانىيلىقىم ئايان بولسۇن دەپ، سېنى تاللىدىم.
مەن قولۇڭنى تۇتۇپ، سېنى قوغدايمەن.
مەن سېنى ئىسرائىللارغا ئەھدەمنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن ئەۋەتمەن.
مەن سېنى بارلىق ئەللەرنى يورۇتىدىغان نۇر قىلىمەن.
⁷ سەن ئەمالارنىڭ كۆزىنى ئاچسەن،
سەن زىندانلاردىن كىشىلەرنى ئازاد قىلسەن،
قاراڭغۇلۇققا سولانغان كىشىلەرنى ئەركىنلىككە ئېرىشتۈرسەن.
⁸ مەن «ياھۋەھ» دۇر مەن، بۇ مېنىڭ نامىمدۇر.
ماڭا تېگىشلىك بولغان ئۇلۇغلۇقنى باشقا ھېچقانداق بىرى بىلەن
ئورتاقلاشمايمەن.
مەن بۇتلارنىڭ ماڭا ئوخشاش مەدھىيەلىنىشىگە يول قويمىمەن.
⁹ قاراڭلار! مېنىڭ بۇرۇنقى بېشارەتلىرىمنىڭ ھەممىسى يۈز بەردى،

يەشايە

ئەمدى مەن سىلەرگە يۈز بېرىدىغان ئىشلارنى ئالدىن ئېيتىمەن،
شۇ ئىشلار يۈز بېرىشتىن بۇرۇن بېشارەت بېرىمەن.»

مەدەھىيە ناخشىلىرى

¹⁰ پەرۋەردىگارغا بېغىشلاپ، يېڭى ناخشا ئېيتىڭلار!

دېڭىزچىلار ۋە دېڭىزدا ياشايدىغان جانئورلار،

دېڭىز بويىدا ياشاۋاتقان خەلقلەر ناخشا ئېيتىڭلار!

ھەممە يەردە مەدەھىيەلەر ياڭرىسۇن!

¹¹ چۆلدىكى شەھەرلەردە ياشايدىغان خەلقلەر

جاراڭلىق ئاۋازدا شۈكۈر - ھەمدۇسانا ئوقۇڭلار.

قېدارنىڭ يېزا - قىشلاقلىرىدىكى خەلقلەر شادلىنىڭلار.

سەلا خەلقى خۇشاللىق بىلەن ناخشا ئوقۇڭلار.

مەدەھىيەلەر تاغ چوققىلىرىدىن ياڭرىسۇن.

¹² ئۇلار پەرۋەردىگارنى ئۇلۇغلىسۇن.

دېڭىز بويىدا ياشاۋاتقان خەلقلەر مەدەھىيەلەرنى ئوقۇسۇن.

¹³ پەرۋەردىگار خۇددى باتۇر جەڭچىدەك،

ھاياجان بىلەن جەڭ شوتارى توۋلاپ،

دۈشمەنلىرىنى مەغلۇپ قىلىدۇ.

پەرۋەردىگارنىڭ ئىسرائىللارغا ياردەم بېرىشى

¹⁴ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«مەن ئۇزۇن مەزگىل سۈكۈت قىلدىم،

جىم تۇردۇم، ئۆزۈمنى تۇتۇۋالدىم.

مەن ئەمدى ئاياللار تولغاق ئازابىدىن ۋارقىرىغىغا ئوخشاش،

قاتتىق ۋارقىراپ، پەرياد قىلىمەن.

¹⁵ مەن چوققىلارنى ۋە تاغلارنى تۈپتۈز قىلىۋېتىمەن،

تاغ ئۈستىدىكى گۈل - گىياھلارنى قۇرۇتۇۋېتىمەن.

يەشايا

دەريالارنى ئاراللارغا ئايلاندۇرۇپ قويىمەن،
 كۆللەرنى قۇرۇتۇۋېتىمەن.
¹⁶ مەن ئەمالارنى ئۆزى مېڭىپ باقمىغان،
 ئۇلار بىلمەيدىغان ناتونۇش يوللارغا باشلايمەن.
 ئۇلارنىڭ ئالدىدىكى قاراڭغۇلۇقنى نۇرلاندۇرىمەن ھەمدە
 ئويما - چوڭقۇرلارنى تۈزلەيمەن.
 مانا بۇ مەن قىلىدىغان ئىشلار!
 مەن ئۇلارنى تاشلاپ قويمايمەن.
¹⁷ ئەمما ئويما بۇتلارغا ئىشەنگەنلەر،
 شۇ بۇتلارنى «ئىلاھىم» دەپ بىلگەنلەر،
 چوقۇم تاشلىنىپ قالدۇ، قاتتىق نومۇستا قالدۇ.»

قۇلىقى گاس، قەلبى قارىغۇ ئىسرائىللار

¹⁸ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:
 «ئەي گاسلار، ئاڭلاڭلار!
 ئەي ئەمالار، كۆرۈڭلار!
¹⁹ كىممۇ مېنىڭ خىزمەتكارىمدەك ئەما؟
 كىممۇ مەن ئەۋەتكەن ئەلچىدەك گاس؟
 كىممۇ مەن تاللىغان خەلقىمدەك قارىغۇ؟
 ھېچكىممۇ مېنىڭ خىزمەتكارىمدەك قارىغۇ ئەمەس.
²⁰ سىلەر نۇرغۇن ئىشلارنى كۆرۈپ تۇرۇپمۇ ئۇنى بىلمىدىڭلار.
 قۇلاقلىرىڭلار ئوچۇق تۇرۇپ، ھېچنېمىنى ئاڭلىمىدىڭلار.»

²¹ پەرۋەردىگار ھەققانىي بولغانلىقى ئۈچۈن،
 ئۇ ئۆزىنىڭ شەرەپلىك تەلىملىرىنى ئۇلۇغلىغاندى.
²² ئەمما بۇ بويسۇنماس خەلق تالان - تاراج قىلىندۇ،
 نۇزاقلارغا چۈشىدۇ،

يەشايە

زىندانلارغا قاملىدۇ.

ئۇلارنى ھېچكىم قوغدىمىغانلىقتىن

ئۇلار ئولجا بولۇپ قالدۇ،

بۇ ئولجالارنى «قويۇپ بەر!» دەيدىغان ھېچكىم چىقمايدۇ.

²³ ئاراڭلاردا كىم بۇ ئىشلارنى زېھىن قويۇپ ئاڭلايدۇ؟

كىم بۇنىڭدىن كېيىن بۇنداق ئىبرەتلىك ئىشلارنى دىققەت بىلەن ئاڭلايدۇ؟

²⁴ كىم ئىسرائىللار — ياقۇپ ئەۋلادلىرىنىڭ تالان-تاراج قىلىنىشىغا يول قويدۇ؟

پەرۋەردىگار يول قويدۇ! بىز پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىدا گۇناھكار بولدۇق

ئەمەسمۇ؟!

بىز ئۇنىڭ يولىنى تۇتمىدۇق!

ئۇنىڭ تەلىملىرىگە بويسۇنمىدۇق.

²⁵ شۇڭا ئۇ بىزگە قاتتىق غەزەپ ياغدۇرىدۇ،

لەشكەرلىرىمىزنى جەڭدە مەغلۇپ قىلىدۇ.

بىز ئوت ئىچىدە قالغاندىمۇ، ھېچنېمىنى چۈشەنمىدۇق.

بىز كۆيۈۋاتقاندىمۇ، بۇنىڭ گۇناھنىڭ ئاقىۋىتى ئىكەنلىكىنى ئويلايمۇ قويمىدۇق.

43 - باب

پەرۋەردىگار ئىسرائىللارنىڭ قۇتقۇزغۇچىسىدۇر

¹ ئەي ئىسرائىل خەلقى، سىلەرنى ياراتقان پەرۋەردىگارنىڭ سۆزلىرىنى

ئاڭلاڭلار،

ئەي ياقۇپنىڭ ئەۋلادلىرى، سىلەرنى ئاپىرىدە قىلغان پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«قورقماڭلار، مەن سىلەرنى قوغدايمەن.

مەن سىلەرنى ئۆز خەلقىم بولۇشقا چاقىرغان، سىلەر ماڭا تەئەللۇق.

² سىلەر چوڭقۇر سۇلارنى كېچىپ ئۆتكىنىڭلاردا، مەن سىلەر بىلەن بىللە

يەشايا

بولمەن.

سەلەر دەريالارنى كەزگىنىڭلاردا، شىددەتلىك ئېقىم سەلەرنى ئېقىتىپ كېتەلمەيدۇ.

ئوت ئىچىدە يۈرگىنىڭلاردا، سەلەر كۆيۈپ كەتمەيسىلەر. سەلەرگە ئوت تۇتاشمايدۇ.

³ مەن پەرۋەردىگارنىڭلار خۇدادۇرمەن،

ئىسرائىللارنى تاللىغان مۇقەددەس خۇدا سەلەرنىڭ قۇتقۇزغۇچىڭلاردۇر. مەن سەلەرنىڭ ئورنۇڭلارغا مىسىرنى تۇتۇپ بېرىمەن.

مەن يەنە سەلەرنى قۇتقۇزۇش ئۈچۈن،

ئېفىيوپىيە بىلەن سېبانى تۇتۇپ بېرىمەن.

⁴ مەن سەلەرنىڭ ئورنۇڭلارغا باشقا خەلقلەرنى تۇتۇپ بېرىمەن.

چۈنكى سەلەر مەن ئۈچۈن قىممەتلىك ھەم ئەزىز، مەن سەلەرنى سۆيىمەن.

شۇڭا ھاياتنىڭلارنى ئۇلار بىلەن تېگىشىپ، سەلەرنى ساقلاپ قالمەن.

⁵ قورقماڭلار، مەن سەلەر بىلەن بىللە.

مەن سەلەرنىڭ ئەۋلادلىرىڭلارنى

شەرق ۋە غەربتىن قايتۇرۇپ كېلىمەن.

⁶ شىمالدىكى ھۆكۈمرانلارغا بۇيرۇق قىلىپ: «ئۇلارنى چىقىرىپ بەر!» دەيمەن.

جەنۇبتىكى ھۆكۈمرانلارغا بۇيرۇق قىلىپ: «ئۇلارنى تۇتۇپ قالماڭلار!» دەيمەن.

يىراق زېمىنلاردىن خەلقىم قايتىپ كەلسۇن.

خەلقىم يەر يۈزىنىڭ بۇلۇڭ - پۇچقاڭلىرىدىن تارتىپ، قايتىپ كەلسۇن.

⁷ مەن ئۆز خەلقىم بولۇشقا چاقىرىغان خەلقنىڭ ھەممىسى قايتىپ كەلسۇن،

چۈنكى مەن ئۇلارنى ئۆز شان - شەرىپىم ئۈچۈن ياراتقان.

مەن ئۇلارنى ئاپىرىدە قىلغان.»

⁸ كۆزى ئوچۇق تۇرۇپ كۆرمىگەنلەرنى چاقىرىڭلار،

قۇلقى تۇرۇپ ئاڭلىمىغانلارنى چاقىرىڭلار.

يەشايە

⁹ ھەرقايسى ئەللەردىكىلەرنى يىغىڭلار،
بارلىق خەلق يىغىلسۇن.

ئۇلارنىڭ ئىلاھلىرىدىن قايسىسى مۇشۇ ئىشلاردىن بېشارەت بېرەلىگەن؟
كىم ئۆتمۈشتە بولغان ئىشلاردىن خەۋەر بېرەلىگەن؟
ئۇلار گۇۋاھچى ئەكېلىپ ئىسپاتلىسۇن،
گۇۋاھچىلار بۇنىڭ راستلىقىغا گۇۋاھ بولسۇن.
¹⁰ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«ئەي ئىسرائىللار، سىلەر مېنىڭ گۇۋاھچىلىرىم.
سىلەرنى ئۆزۈمنىڭ خىزمەتكارىم قىلىپ تاللىغان.
مەن سىلەرنى ماڭا ئىشەنسۇن، مېنى تونۇسۇن
مېنىڭ سىلەرنىڭ بىردىنبىر پەرۋەردىگارلىڭلار ئىكەنلىكىمنى بىلسۇن دەپ
تاللىغان.

مەندىن بۇرۇن باشقا خۇدا بولۇپ باقمىغان،
كەلگۈسىدىمۇ ھەم بولمايدۇ.

¹¹ مەن يېگانە بىردىنبىر پەرۋەردىگارمەن،
سىلەرنى مەندىن باشقا ھېچكىم قۇتقۇزالمىدۇ.
¹² مەن بۇرۇن ئېيتقاندەك، ئەجدادلىرىڭلارنى مەن قۇتقۇزغان
ۋە ئۇلارنى قۇتقۇزىدىغانلىقىمنى جاكارلىغان.
سىلەرنىڭ يات ئىلاھلىرىڭلار بۇنى قىلالمايدۇ.
مېنىڭ خۇدا ئىكەنلىكىمگە سىلەر گۇۋاھچى.
¹³ مەن مەڭگۈلۈك خۇدا.

ھېچكىم مېنىڭ قولۇمدىن قېچىپ قۇتۇلالمايدۇ،
ھېچكىم مېنىڭ قىلغان ئىشىمنى بىكار قىلالمايدۇ.»

¹⁴ سىلەرنىڭ قوغدىغۇچىڭلار بولغان پەرۋەردىگار،
ئىسرائىللارنى تاللىغان مۇقەددەس خۇدا مۇنداق دەيدۇ:

پەشايە

«سەلەر ئۈچۈن مەن بايلىغا قارشى قوشۇن ئەۋەتمەن،
ئۇلار ئۆزلىرى ماختىغان كېمىلەرگە ئولتۇرۇپ قېچىشقا مەجبۇر بولىدۇ.

¹⁵ مەن سەلەرنى تاللىغان مۇقەددەس پەرۋەردىگارنىڭلار،
ئىسرائىللارنىڭ ياراتقۇچىسى، سەلەرنىڭ پادىشاھىڭلاردۇرمەن.»

¹⁶ دېڭىزدىن سەلەرگە يول ئېچىپ بەرگەن،

شىددەتلىك ئېقىندىن سەلەرنى ئۆتكۈزۈپ قويغان،

¹⁷ مىسىرنىڭ جەڭ ھارۋىلىرى، ئاتلىرى،

قوشۇنلىرى، چەۋەندازلىرى سەلەرگە يوپۇرۇلۇپ كەلگەندە،

ئۇلارنى بىراقلا يىقتىپ، قوپالماس قىلىۋەتكەن،

ئۇلارنى ئۆچكەن چىراغقا ئوخشاش يوقىتىۋەتكەن پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

¹⁸ «ئۆتمۈشتىكى ئىشلارنى ئۇنتۇڭلار،

ئەسلىمىلەرگە باغلىنىپ قالماڭلار.

¹⁹ قاراڭلار، مەن يېڭى بىر ئىش قىلماقچى.

بۇ ئىش ئەمدىلا يۈز بېرىشكە باشلاندى، ئەجەبا سەلەر ھېس قىلمىدىڭلارمۇ؟

مەن چۆللۈكتە يول ياسايمەن،

قۇملۇقتا دەريا ھاسىل قىلمەن.

²⁰ چۆللۈكلەردىكى ياۋايى ھايۋانلار ماڭا شۈكۈر ئېيتىدۇ،

ئۇلارنىڭ ئىچىدە چىلبۆرە ۋە تۆگە قۇشلارمۇ بار.

چۈنكى مەن چۆللۈكتە بۇلاقلارنى پەيدا قىلمەن،

قۇملۇقتا دەريا ھاسىل قىلمەن.

بۇلاردىن مەن تاللىغان خەلقىم سۇ ئىچىدۇ.

²¹ مەن بۇ ئىشلارنى ئۈزۈم ئۈچۈن ئاپىرىدە قىلغان خەلقىم ئۈچۈن قىلمەن،

بۇنىڭ بىلەن ئۇلار ماڭا مەدھىيە ئوقۇيدۇ.

²² ئەي ياقۇپنىڭ ئەۋلادلىرى، سەلەر ماڭا ئىلتىجا قىلمىدىڭلار.

ئەي ئىسرائىللار، سەلەر مەندىن بىزار بولىدۇڭلار.

يەشايا

²³ سىلەر ماڭا كۆيدۈرمە قۇربانلىق قىلىشقا قويلارنى ئەكەلمىدىڭلار،
 ھەم باشقا قۇربانلىقلارنى قىلىپ، مېنىڭ ھۆرمىتىمنى قىلمىدىڭلار.
 مەن ئاشلىق ھەدىيەلىرىنى قىلىڭلار دەپ، سىلەرگە ئېغىر يۈك سالمىدىمغۇ؟
 ماڭا ئىسرىق سېلىشنى تەلەپ قىلىپ، سىلەرنى چارچىتىۋەتمىدىمغۇ؟
²⁴ سىلەر پۇل خەجلەپ ماڭا پۇراقلىق كۈچە تەقدىم قىلمىدىڭلار،
 قۇربانلىق گۆشلىرىنىڭ ياغلىرى بىلەن مېنى قانائەتلەندۈرمىدىڭلار،
 ئەكسىچە سىلەر ئۆز گۇناھلىرىڭلار بىلەن ماڭا يۈك بولدۇڭلار،
 رەزىللىكىڭلار مېنى چارچىتىۋەتتى.

²⁵ مەن سىلەرنىڭ ئىتائەتسىزلىكىڭلارنى ئەپۇ قىلغۇچىمەن،
 گۇناھىڭلارنى ئېسىمدە تۇتمايمەن.

²⁶ سىلەر ئۆزۈڭلارنىڭ نېمىدىن ئاغرىغانلىقىڭلارنى ماڭا ئېيتىڭلار!
 مەن بىلەن مۇنازىرە قىلىڭلار!

ئۆزۈڭلارنىڭ گۇناھسىزلىقىڭلارنى ئىسپاتلاپ بېقىڭلار چۇ قېنى؟
²⁷ ئەي ئىسرائىللار، سىلەرنىڭ دەسلەپكى ئەجدادىڭلار گۇناھكار بولغان.
 شۇنىڭدىن كېيىن، سىلەرنىڭ يېتەكچىلىرىڭلارمۇ ئاسىيلىق قىلىپ كەلدى.
²⁸ شۇ سەۋەبتىن، سىلەرنىڭ روھانىيلىرىڭلارنى شەرمەندە قىلمەن،
 باشقا ئەللەرنىڭ ئىسرائىللارنى ۋەيران قىلىشىغا يول قويمەن،
 سىلەرنى خورلۇقتا قويمەن.»

44 - باب

پەرۋەردىگارنىڭ ئىسرائىللارغا بەخت ئاتا قىلىشى

¹ «ئەي ياقۇپنىڭ ئەۋلادلىرى، سىلەر مېنىڭ خىزمەتكارىم،
 مەن تاللىغان ئىسرائىل خەلقى، قۇلاق سېلىپ ئاڭلاڭلار.
² سىلەرنى ياراتقان، ئاناڭلارنىڭ قورسىقىدا تۆرەلدۈرگەن،

يەشايا

سەلەرگە ياردەم بېرىدىغان پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

ئەي ياقۇپنىڭ ئەۋلادلىرى بولغان خىزمەتكارىم،

مەن تاللىغان ئىسرائىل خەلقى، قورقماڭلار!

³ مەن سەلەرنىڭ قاغىرىغان يەرلىرىڭلارنى سۇغىرىمەن،

قۇرۇپ كەتكەن زېمىنلىرىڭلاردا ئېقىنلارنى ئاققۇزىمەن.

مەن ئۆز روھىمنى ئەۋلادلىرىڭلارغا ياغدۇرىمەن،

مەن ئۇلارغا بەخت ئاتا قىلىمەن.

⁴ ئۇلار سۇغا قېنىپ ئۆسكەن ئوت - چۆپلەردەك،

دەريا بويىدىكى تېرەكلەردەك ياشىرىپ تۇرىدۇ.

⁵ بەزىلەر: «مەن پەرۋەردىگارغا مەنسۇپ» دەيدۇ،

بەزىلەر: «مەن ياقۇپنىڭ ئەۋلادى» دەيدۇ،

بەزىلەر قولغا: «پەرۋەردىگارنىڭكى» دەپ يېزىۋالىدۇ،

يەنە بەزىلەر ئۆزلىرىنى «ئىسرائىللار» دەپ ھېسابلايدۇ.»

⁶ ئىسرائىللارنىڭ پادىشاھى ۋە قوغدىغۇچىسى قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار

مۇنداق دەيدۇ:

«تۇنجىسى ۋە ئاخىرقىسى مەن بولىمەن،

مەندىن باشقا ھېچبىر خۇدا يوق.

⁷ كىم مەن بىلەن تەڭلىشەلەيدۇ؟

ئەگەر بار بولسا ئۆزىنى ماڭا ئاشكارىلىسۇن.

ئۇ ماڭا، خەلقىمنى قەدىمدە تىكلەنگەندىن تارتىپ ھازىرغىچە بولغان ئىشلارنى

بايان قىلىپ بەرسۇن،

ھەم بۇنىڭدىن كېيىن بولىدىغان ئىشلارنى دەپ بەرسۇن.

ئۇ كەلگۈسىدە بولىدىغان ئىشلاردىن ئالدىن بېشارەت بەرسۇن.

⁸ قورقماڭلار! تىترەپ كەتمەڭلار!

بۇرۇن مەن سەلەرگە نېمە ئىشلارنىڭ يۈز بېرىدىغانلىقىنى ئالدىن ئېيتقان

يەشايا

ئەمەسمۇ؟

سەلەر مېنىڭ گۇۋاھچىلىرىم!

مەندىن باشقا يەنە خۇدا بارمۇ؟

يوق! مەندىن باشقا سەلەرنى قوغدىيالايدىغان ھېچقانداق قورام تاش يوقتۇر.»

كېرەكسىز بۇتلار

⁹ بۇتلارنى ياسىغان ئادەملەرنىڭ ھەممىسى ئەخمەق،

ئۇلار قەدىرلىگەن بۇتلارنىڭ ھېچقانداق قىممىتى يوقتۇر.

بۇتلارغا چوقۇنغۇچىلار قارىغۇلاردۇر،

ئۇلار نومۇسقا قالدۇ.

¹⁰ پەقەت ئەخمەق كىشىلەرلا ھېچقانداق ياردەم بېرەلمەيدىغان بۇتنى ياسايدۇ.

¹¹ بۇت ياسىغانلارنىڭ ھەممىسى خىجالەتچىلىكتە قالدۇ،

ئۇلار پەقەت ئاجىز ئىنسان ئەمەسمۇ!

ئۇلارنىڭ ھەممىسى يىغىلىپ، پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىغا كەلسۇن.

ئۇ ۋاقىتتا ئۇلارنى قورقۇنچ باسدۇ، ئۇلار نومۇس قىلدۇ.

¹² بۇت ياسايدىغان تۆمۈرچى مېتال ئەسۋاب بىلەن

بۇيۇمنى ئوتقا سېلىپ قىزىتىدۇ،

بولقىسى بىلەن سوقۇپ، ئۇنى ياسايدۇ،

قولنىڭ كۈچى بىلەن ئىشلەيدۇ،

قورسىقى ئېچىپ ۋە ھېرىپ كېتىدۇ،

ئۇ چاڭقاپ مادارىدىن كېتىدۇ.

¹³ ياغاچچى ياغاچنى ئۆلچەپ،

نەدىن كېسىش كېرەكلىكىنى بەلگىلەيدۇ.

ئاندىن ئۇ ئىسكىنە ۋە باشقا ئەسۋابلارنى ئىشلىتىپ ئادەمنىڭ شەكلىنى ياساپ

چىقىدۇ.

ئۇ ئۇنى ناھايىتى چىرايلىق بېزەپ،

يەشايا

بۇتخانغا قويۇپ قويدۇ.

¹⁴ ئۇ كېدىر ياغچىنى كېسىدۇ،

ياكى ئورمانلىقتىكى كىپارس، دۇپ دەرىخىنى تاللاپ قويۇپ،

چوڭ ئۆسكەندىن كېيىن ئۇنى كېسىدۇ،

ياكى قارىغايىنى ئۆزى تىكىدۇ،

يامغۇرلار ئۇنى چوڭ قىلىدۇ.

¹⁵ بۇ دەرەخنىڭ بىر قىسمىنى ئوتۇن قىلىپ قالاپ ئىسسىندۇ ھەم نان

پىشۇرىدۇ.

يەنە بىر قىسىمدا ئۆزى چوقۇندىغان بىر «ئىلاھ»نى ياساپ چىقىدۇ.

ئۇ بىر بۇت ياساپ، ئۇنىڭغا سەجدە قىلىدۇ.

¹⁶ ئۇ ياغاچنىڭ بىر قىسمىنى قالاپ گۆش پىشۇرۇپ، قورساقنى تويدۇرىدۇ

ۋە ئىسسىندۇ.

ئۇ: «مەن ئوتقا قاراپ ئولتۇرۇپ، ئىسسىنۋالدىم» دەيدۇ.

¹⁷ ئۇ قالغان بىر قىسىم ياغاچتا بىر بۇت ياسايدۇ ۋە

ئۇنىڭغا سەجدە قىلىپ، چوقۇنىدۇ،

ئۇ: «سەن مېنىڭ ئىلاھىم، مېنى قۇتقۇزغىن» دەپ دۇئا قىلىدۇ.

¹⁸ ئۇلار ھەقىقەتەن ئەخمەق،

كۆزلىرى كور كۆرەلمەيدۇ،

قەلبى تۇتۇق چۈشەنمەيدۇ.

¹⁹ ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ نېمە قىلىۋاتقانلىقىنى ئويلىمايدۇ،

ھېچكىم چۈشەنمەيدۇ، ھېچكىم ھوشنى تېپىپ:

«مەن ياغاچلارنىڭ بىر قىسمىنى ئىسسىنىشقا، نان ۋە گۆشلىرىمنى پىشۇرۇشقا

ئىشلەتتىم.

ئەجەبا قالغان بىر قىسىم ياغاچتا يىرگىنچىلىك بۇت ياسىدىممۇ؟

بىر تال ياغاچقا چوقۇنۇپ تەزىم قىلىدىممۇ؟» دەپ ئويلىمايدۇ.

²⁰ ئەي كۈل يەيدىغان ئەخمەقلەر،

يەشايە

سەلەرنىڭ نادان قەلبلىرىڭلار ئۆزۈڭلارنى ئالدايدۇ،
بۇ بۇتلار سەلەرنى قۇتۇلدۇرالمىدۇ،
سەلەر: «قولۇمدىكى بۇ نەرسە خۇدا ئەمەسقۇ!» دەپ ئويلىمايسىلەر.

پەرۋەردىگارنىڭ ئىسرائىللارنى قۇتقۇزۇشى

²¹ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«ئەي ياقۇپنىڭ ئەۋلادلىرى، ئەي ئىسرائىللار!
بۇنى ئېسىڭلاردا تۇتۇڭلار: سەلەر مېنىڭ خىزمەتكارىم.
مەن سەلەرنى مېنىڭ خىزمەتكارىم بولۇشقا ياراتتىم،
مەن سەلەرنى ئۇنتۇپ قالمايمەن.
²² مەن سەلەرنىڭ گۇناھىڭلارنى ئۆچۈرۈۋەتتىم،
گۇناھىڭلار بۇلۇتلاردەك، ئەتىگەندىكى تۇماندەك غايىب بولدى.
يولۇمغا قايتىڭلار، چۈنكى مەن سەلەرنى ئۆزۈمگە قايتۇردۇم.»

²³ ئەي ئەرشەلا، شادلىنىپ ناخشا ئوقۇڭلار!
چۈنكى پەرۋەردىگار ناھايىتى ئاجايىپ بىر ئىش قىلدى.
ئەي يەر - زېمىن، شادلىق سادالىرىنى ياڭرىتىڭلار!
تاغ چوققىلىرى، ئورمانلار ۋە ئۇنىڭ ئىچىدىكى بارلىق دەرەخلەر،
ھەممىڭلار نەغمە - ناۋا قىلىڭلار!
چۈنكى پەرۋەردىگار ياقۇپنىڭ ئەۋلادلىرىنى ئۆزىگە قايتۇردى،
ئۇ ئىسرائىلىيەدە ئۇلۇغلىنىدۇ.

²⁴ سەلەرنى ئاناڭلارنىڭ قورسىقىدا تۆرەلدۈرگەن ۋە
قوغداپ كەلگەن پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:
«مەن بارلىق مەۋجۇداتنى ياراتقان پەرۋەردىگار دۇر مەن،
مەن ئۆزۈم يالغۇز ئاسماننى يايىدىم،
مېنىڭ ئالەمنى يارىتىشىمغا ھېچكىم شېرىك بولمىدى.»

يەشايە

²⁵ مەن ساختا پەيغەمبەرلەرنىڭ يالغانچىلىقىنى ئاشكارىلايمەن،
كەلگۈسىدىن بېشارەت بەرگۈچىلەرنىڭ چاۋسىنى چىتقا يايىمەن.
بەزىلەر ئۆزىنى ئەقىللىق چاغلایدۇ،
مەن ئۇلارنىڭ ھاماقەتلىكىنى سۆكۈمەن.
²⁶ ئەمما مەن ئۆز پەيغەمبەرلىرىمنىڭ سۆزلىرىنى ئەمەلگە ئاشۇرىمەن.
مەن ئۇلارنىڭ ئېغىزى ئارقىلىق يېرۇسالېم توغرىسىدا مۇنداق دېدىم:
{ھامان بىر كۈنى يېرۇسالېمدا خەلقىم ياشايدۇ.
يەھۇدىيەنىڭ باشقا شەھەرلىرى توغرىسىدا پەيغەمبەرلىرىم ئارقىلىق مۇنداق
دېدىم:

{ئۇلار ھامان بىر كۈنى بۇ خارابىلەرنى قايتىدىن قۇرۇپ چىقىدۇ،
²⁷ مەن دېڭىزغا قاراپ: «قۇرۇپ كەت» دېسەم، ئۇ قۇرۇپ كېتىدۇ،
مەن دەريالارنى قۇرۇتمەن.
²⁸ مەن: «كورەش پادىشاھ پادىچىغا ئوخشاش خەلقىمنى باقىدۇ» دېسەم،
ئۇ مېنىڭ ئىرادەمنى ئەمەلگە ئاشۇرىدۇ.
ئۇ بۇيرۇق چۈشۈرۈپ: «يېرۇسالېم قايتا قۇرۇلسۇن،
ئىبادەتخانىسىنىڭ ئۇللىرى قايتا سېلىنسۇن» دەيدۇ.»

45 - باب

كورەش پادىشاھ پەرۋەردىگارنىڭ قورالى

¹ پەرۋەردىگار كورەشنى تاللىدى،
ئۇ ئۇنىڭغا كۈچ - قۇدرەت بېرىدۇ.
شۇنداق قىلىپ، ئۇ باشقا ئەللەرنى بويسۇندۇرۇپ،
پادىشاھلارنىڭ ئۈستىدىن غەلبە قىلىدۇ.
ئۇنىڭغا شەھەرلەرنىڭ دەرۋازىلىرىنى ئېچىپ بېرىدۇ،
ھېچكىم بۇ دەرۋازىلارنى يېپىۋېتەلمەيدۇ.

يەشايە

پەرۋەردىگار كورەش پادشاھقا مۇنداق دەيدۇ:
² «كورەش، مەن سېنىڭ ئالدىڭدا ماڭمەن،

ئالدىڭدىكى تاغلارنى تۈزلۈپتىمەن.

تۈچ دەرۋازىلارنى بۇزۇپ تاشلايمەن،
 تۆمۈر تاقاقلارنى پاچاقلايمەن.

³ مەن ساڭا يوشۇرۇپ قويۇلغان خەزىنىلەرنى،

مەخپىي جايلارغا كۆمۈپ قويۇلغان بايلىقلارنى ئېچىپ بېرىمەن.
 مېنىڭ بۇ ئىشلارنى قىلىشتىكى مەقسىتىم:

ئىسمىڭنى چاقىرغان، يەنى ئىسرائىللارنى تاللىغان

مەن پەرۋەردىگار خۇدا ئىكەنلىكىمنى سېنىڭ بىلىشىڭ ئۈچۈندۇر.
⁴ گەرچە سەن مېنى تونۇمىساڭمۇ،

مەن سېنىڭ ئىسمىڭنى چاقىرىمەن.

ساڭا كاتتا شۆھرەتلىك نام بېرىمەن.

بۇنداق قىلىشتىكى مەقسىتىم: خىزمەتكارىم ياقۇپنىڭ ئەۋلادلىرى،
 يەنى مەن تاللىغان ئىسرائىللار ئۈچۈندۇر.

⁵ مەن بىردىنبىر پەرۋەردىگارمەن،

مەندىن باشقا ھېچبىر خۇدا يوقتۇر!

سەن مېنى تونۇمىساڭمۇ

مەن ساڭا كۈچ - قۇدرەت بېرىمەن.

⁶ كۈن چىقىشتىن تارتىپ،

كۈن پېتىشىچە بولغان زېمىنلاردىكى بارلىق خەلق،

مەندىن باشقا ھېچبىر خۇدانىڭ يوقلۇقىنى بىلسۇن.

مەن بىردىنبىر پەرۋەردىگارمەن!

⁷ مەن يورۇقلۇقنى ۋە قاراڭغۇلۇقنى ياراتتىم.

مەن كىشىلەرگە ئامانلىقمۇ بېرەلەيمەن، بالا - قازامۇ كەلتۈرەلەيمەن.

مەن پەرۋەردىگارمەن، مەن بۇلارنىڭ ھەممىسىنى قىلالايمەن.

يەشايا

⁸ ئەي ئاسمان، سەندىن يامغۇر ياغقان دەك، ھەققانىيلىق ياغسۇن،
بۇلۇتلاردىن قۇيۇلسۇن!

يەر بۇنى ئىچىۋېلىپ، ھەققانىيلىق بىلەن نىجاتلىقنى ئۆستۈرسۇن!
بۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسى مەن پەرۋەردىگارنىڭ قولىدىن كېلىدۇ.»

⁹ ھالىكلارغا ۋاي، ئەي ياراتقۇچىسى بىلەن مۇنازىرىلەشكەنلەر،
سىلەر پەقەت لايدىن ياسالغان كوزا - ئىدىشلارغا ئوخشايسىلەر.
لاي قانداقسىگە كۇلالچىدىن:

«سەن مېنى نېمە قىلىۋاتسەن؟» ياكى

«ياساۋاتقان نەرسەڭنىڭ تۇتقۇچىلىرى يوققۇ؟» دەپ سورىيالىسۇن!
¹⁰ ئۆز ئانىسىدىن: «سەن مېنى نېمە ئۈچۈن تۆرەلدۈردۈڭ؟» دەپ

سورىغانلارنىڭ ھالىغا ۋاي!

ئۆز ئانىسىدىن: «سەن مېنى نېمە ئۈچۈن تۇغدۇڭ؟» دەپ سورىغانلارنىڭ ھالىغا
ۋاي!

¹¹ ئىسرائىللار تاللىغان مۇقەددەس خۇدا، ئىسرائىل خەلقىنىڭ ياراتقۇچىسى
پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«سىلەر ئۆز خەلقىمنىڭ تەقدىرى توغرىلىق مېنى سوراقتا تارتماقچىمۇ؟

سىلەر ماڭا قانداق قىلىشىم كېرەكلىكىنى دەپ بەرمەكچىمۇ؟

¹² زېمىننى بەرپا قىلغان، زېمىندىكى ئىنسانلارنى ياراتقان مەن بولمەن.

مەن ئاسماننى ئۆز قولۇم بىلەن يايدىم،

ئاسماندىكى پۈتكۈل مەۋجۇداتلارنى ئۆز جايلىرىغا ئورۇنلاشتۇردۇم.

¹³ ئادالەت ئۈچۈن كورەش پادىشاھىنى قوزغىتىدىغان،

ئۇنىڭ يولىنى راۋان قىلىدىغان مەن بولمەن.

ئۇ مېنىڭ شەھرىمنى قايتا قۇرىدۇ.

ئۇ ھېچقانداق سوۋغات قوبۇل قىلماستىن ۋە پارا ئالماستىن،

مېنىڭ سۈرگۈن قىلىنغان خەلقىمنى ئازاد قىلىدۇ.»

يەشايا

مانا بۇ، قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگارنىڭ سۆزلىرىدۇر.

¹⁴ پەرۋەردىگار ئۆز خەلقىگە مۇنداق دەيدۇ:

«مىسىرنىڭ بايلىقى ۋە ئېفىيوپىيەنىڭ مال - مۈلۈكى سىلەرگە تەۋە بولىدۇ.

بويلىرى ئېگىز سىبالىقلار سىلەرنىڭ قۇللىرىڭلار بولىدۇ.

ئۇلار قوللىرىدىكى كىشەنلىرى بىلەن سىلەرنىڭ ئارقاڭلاردىن ماڭىدۇ.

ئۇلار سىلەرگە باش ئېگىپ:

«خۇدا سىلەرگە يار بولدى، ئۇ بىردىنبىر خۇدادۇر،

ئۇنىڭدىن باشقا ھېچبىر خۇدا يوقتۇر!» دەپ ئېتىراپ قىلىدۇ.»

¹⁵ ئەي، ئىسرائىللارنى تاللىغان خۇدا، سەن بىزنىڭ قۇتقۇزغۇچىمىز.

سەن ھەقىقەتەن ئۆزۈڭنى كۆرسەتمەيدىغان خۇدادۇرسەن!

¹⁶ بۇت ياسىغۇچىلارنىڭ ھەممىسى شەرمەندە بولىدۇ ۋە نومۇس قىلىدۇ،

ئۇلار خورلۇقتا قالىدۇ.

¹⁷ لېكىن پەرۋەردىگار ئىسرائىللارنى قۇتقۇزىدۇ،

ئەي ئىسرائىللار، پەرۋەردىگار سىلەرگە مەڭگۈلۈك نىجاتلىق بېرىدۇ.

سىلەر ھېچقاچان شەرمەندە بولمايسىلەر، مەڭگۈ نومۇستا قالمايسىلەر.

¹⁸ ئاسماننى ياراتقان پەرۋەردىگار ئۇ ھەقىقىي خۇدادۇر!

ئۇ زېمىننى ياساپ، ئۇنى ياراتتى،

ئۇنى مۇستەھكەم قىلدى.

ئۇ زېمىننى قۇرۇق قويمىدى،

ئىنسانلارنىڭ ياشىشى ئۈچۈن زېمىننى ياراتتى.

پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«مەن پەرۋەردىگاردۇرمەن،

مەندىن باشقا خۇدا يوقتۇر.

¹⁹ مەن يوشۇرۇن گەپ قىلمىدىم،

يەشايا

ياكى قاراڭغۇ جايدا گەپ قىلمىدىم.
مەن ياقۇپنىڭ ئەۋلادلىرىغا: «مېنى ئىزدەپ تاپالمايسىلەر» دېمىدىم.
مەن پەرۋەردىگار دائىم ھەقىقەتنى ۋە ئادىللىقنى سۆزلەيمەن.

²⁰ ئەي ئەللەردىكى ئامان قالغانلار،
يىغىلىپ كېلىڭلار، يېقىنراق كېلىڭلار!
ياغاچتىن ياسالغان، ئۆزلىرىنى قۇتقۇزمايدىغان بۇتلارغا دۇئا قىلىپ،
ئۇلارنى يۈدۈپ يۈرگەن ئادەملەر نېمىدېگەن ئەخمەق - ھە!
²¹ نېمە ئاساسىڭلار بار؟ ئېيتىڭلار!
سىلەر ئۆزئارا مەسلەھەتلىشىپ بېقىڭلار.

كىم سىلەرگە بۇ ئىشلاردىن ئالدىن بېشارەت بەردى؟
بىرەر بۇت سىلەرگە بۇ ئىشلاردىن بېشارەت بەرگەنمۇ؟
ياق! بېشارەت بەرگەن مەن پەرۋەردىگار ئەمەسمۇ؟!
مەندىن باشقا ھېچبىر خۇدا يوقتۇر.
مەن ھەققانىي خۇدا ۋە قۇتقۇزغۇچىدۇرمەن.
مەندىن باشقا ھېچبىر خۇدا يوقتۇر.

²² ئەي، زېمىندىكى بارلىق ئىنسانلار،
ماڭا يۈزلىنىڭلار، شۇنداق قىلغاندىلا قۇتقۇزۇلسىلەر!
مەن بىردىنبىر خۇدادۇرمەن، مەندىن باشقا ھېچبىر خۇدا يوقتۇر.
²³ مەن ئۆز نامىم بىلەن قەسەم قىلىمەنكى،
مېنىڭ دېگەنلىرىمنىڭ ھەممىسى ھەقىقەتتۇر.
مېنىڭ سۆزلىرىم ھېچقاچان ئۆزگەرمەيدۇ،
پۈتكۈل ئىنسان ماڭا تىزلىنىدۇ،
ھەربىر ئىنسان ماڭا سادىق بولىدىغانغا قەسەم ئىچىدۇ.
²⁴ ئۇلار مۇنداق دەپ جاكارلايدۇ:
«پەقەت پەرۋەردىگارلا غەلبە ۋە كۈچ - قۇدرەتنىڭ مەنبەسىدۇر.»»

يەشايە

ئۇنىڭغا غەزەپلەنگەنلەر ئۇنىڭ ئالدىدا نومۇسقا قالدۇ.
²⁵ پۈتكۈل ئىسرائىل ئەۋلادلىرى پەرۋەردىگارنىڭ ياردىمى بىلەنلا غەلبە قىلىدۇ،
 ئۇلار ئۇنى ماختايدۇ.

46 - باب

پەرۋەردىگارنىڭ ئۇلۇغلىقى ۋە بابىنىڭ ساختا ئىلاھلىرى

¹ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«ئىلاھ بېلىنىڭ تىزى چۆكىدۇ، ئىلاھ نىبونىڭ قەددى پۈكۈلىدۇ،
 ئۇلارنىڭ شەكلىدە ياسالغان بۇتلىرى ھايۋانلارغا يۈكلەپ قويۇلىدۇ.

ئىلگىرى بابىللىقلار كۆتۈرۈپ يۈرگەن بۇ بۇتلار

ئەمدى ھارغىن ھايۋانلارغا ئېغىر يۈك بولۇپ قالىدۇ.

² بۇ ئىلاھلارنىڭ قەددى پۈكۈلۈپ، تىزلىرى ئېگىلىدۇ،

بۇ ئىلاھلار ئۆز بۇتلىرىنى قۇتقۇزالمىدۇ،

ئەكسىچە بۇ كېرەكسىز ئىلاھلار ئۆز بۇتلىرى بىلەن ئەسىرلىككە تاپشۇرۇلىدۇ.

³ ئەي ياقۇپ جەمەتى، گېپىمگە قۇلاق سېلىڭلار!

ئەي، ئىسرائىلىيەنىڭ ئامان قالغان پۇقرالىرى!

سېلەر تۇغۇلۇشتىن بۇرۇنلا مەن سېلەرنى قوللاپ كەلدىم،

سېلەر ئاناڭلارنىڭ قورسىقىدىن چۈشكەن كۈندىن باشلاپلا مەن سېلەرنى

كۆتۈرۈپ كەلدىم.

⁴ تاكى سېلەر قېرىپ، چېچىڭلارغا ئاق كىرىپ كەتسىمۇ، مەن بۇ ئىشىمنى

توختاتقىنىم يوق،

مەن يەنىلا شۇ خۇدادۇر مەن، ئۆزگەرگىنىم يوق.

مەن سېلەرنى ياراتقانكەنمەن، ئەلۋەتتە سېلەرنى يۈدۈپ يۈرمەن،

ئەلۋەتتە سېلەرنى كۆتۈرمەن، سېلەرنى قۇتقۇزمەن.

يەشايا

⁵ سىلەر مېنى كىم بىلەن سېلىشتۇرۇپ، كىم بىلەن تەڭ قىلىۋاتسىلەر؟
ھېچكىم ماڭا ئوخشىمايدۇ، ماڭا تەڭ بولىدىغىنى يوقتۇر!

⁶ بەزىلەر ھەميانلىرىدىن ئالتۇن - كۈمۈشلەرنى چىقىرىشىپ، تارازىلاردا
ئۆلچەيدۇ،

ئۇلار ئۆستىلارنى ياللاپ، بۇ ئالتۇن - كۈمۈشلەردىن بىر بۇت ياسايدۇ،
ھەمدە بۇ بۇتقا سەجدە قىلىپ چوقۇنىدۇ.

⁷ ئۇلار بۇ بۇتنى مۇرىلىرىگە ئېلىپ كۆتۈرۈشۈپ،
ئۇنى بىر جايغا ئورۇنلاشتۇرىدۇ،

بۇ بۇت شۇ جايدا قىمىرلىماي تۇرىدۇ.

بىر كىم ئۇنىڭغا ئىلتىجا قىلسا، ئۇ جاۋاب قايتۇرمايدۇ.

ئۇ ھېچكىمنى ئازاب - ئوقۇبەتلەردىن قۇتقۇزالمىدۇ.

⁸ ئەي، مەندىن يۈز ئۆرۈگەن خەلقىم،

بۇ ئىشلارنى ئويلاڭلار، بۇلارنى ھەر ۋاقىت ئېسىڭلاردا چىڭ تۇتۇڭلار.

⁹ ئۆتمۈشتە مەن قىلغان ئىشلارنى ئويلاڭلار،

مەن ھەقىقەتەن بىردىنبىر خۇدادۇرمەن،

مەن خۇدادۇرمەن، مەندىن باشقا ھېچبىر خۇدا يوقتۇر.

¹⁰ مەن كەلگۈسىدە بولىدىغان ئىشلارنى ئالدىن ئېيتىپ بېرىمەن،

تېخى يۈز بەرمىگەن ئىشلارنى ئالدىن ئېيتىپ بېرىمەن.

مەن پىلانلىغان ھەرقانداق ئىشنى ئەمەلگە ئاشۇرالايمەن.

مەن خالىغان ھەرقانداق ئىشنى قىلالايمەن.

¹¹ مەن شەرقتىن بىر بۈركۈتنى چاقىرتىپ كېلىمەن،

ئۇ يىراق بىر جايدىن كېلىدۇ، ئۇ مەن نېمىنى خالىسام، شۇنى قىلىدۇ.

مەن ئېيتقانلىرىمنى چوقۇم قىلىمەن،

مەقسەتلىرىمنىمۇ چوقۇم ئەمەلگە ئاشۇرىمەن!

يەشايە

¹² ماڭا قۇلاق سېلىڭلار، ئەي جاھىللاشقان،
 ھەققانىيلىقتىن يىراقلاپ كەتكەن خەلقىم،
¹³ مەن پات ئارىدا ئۆز قولۇم بىلەن ھەققانىيەتنى يۈرگۈزۈمەن،
 ئۇ كۈن يېتىپ كېلىش ئالدىدا تۇرىدۇ،
 مېنىڭ نىجاتلىقىم كېچىكمەيدۇ،
 مەن سىئوننى قۇتقۇزمەن،
 مەن ئىسرائىل خەلقىگە شان - شۆھرەتتىمىنى بېرىمەن.»

47 - باب

بابىلىنىڭ گۇمران بولۇشى

¹ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:
 «ئەي (گۈزەل مەلىكە، بابىل، ئەمدى توپىدا ئولتۇر.
 ئەي (بابىل مەلىكىسى)، سەن داق يەردە ئولتۇر، ئەمدى سېنىڭ تەختىڭ يوق!
 ئەمدى سېنى ھېچكىم «نەقەدەر گۈزەل» دەپ تەرىپلىمەيدۇ.
² ھازىردىن باشلاپ تۈگمەن تېشى بىلەن ئۇن تارتىسەن.
 يۈزۈڭدىكى چۈمپەردەڭنى ئېلىپ تاشلا! ئېتەكلىرىڭنى قايرىپ قوي!
 پاقالچاقلىرىڭنى ئېچىپ، دەريادىن كېچىپ ئۆت!
³ سەن يالىڭاچلىنىپ قېلىپ، نومۇسقا قالسىەن.
 مەن سەندىن قىساس ئالىمەن، مەن ھېچكىمنى ئايىمايمەن.»
⁴ بىزنىڭ قوغدىغۇچىمىز، ئىسرائىل خەلقىنى تاللىغان مۇقەددەس خۇدادۇر،
 ئۇنىڭ نامى: قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگاردۇر!

⁵ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:
 «ئەي (بابىل مەلىكىسى)،»

يەشايا

ئورنۇڭدا جىم ئولتۇر، ئەمدى سەن زۇلمەتكە يۈزلىنىسەن.
سېنى ئەمدى ھېچكىم «پادىشاھلىقلارنىڭ خانىشى» دەپ ئاتمايدۇ.
⁶ مەن خەلقىمدىن غەزەپلەندىم.
مەن ئۇلارنى تاشلىۋېتىپ،
سېنىڭ قولۇڭغا تاپشۇردۇم،
لېكىن سەن ئۇلارغا رەھىمدىلىك قىلمىدىڭ،
ھەتتا قېرىلارنىمۇ ئاياپ قويمىدىڭ.
⁷ سەن: «مەن ئالەمنىڭ مەڭگۈلۈك خانىشمەن» دەپ جار سالىدىڭ.
سەن بۇ ئىشلارنىڭ ئاقىۋىتىنى ئويلىمىدىڭ،
ھەتتاكى خىيالىڭغىمۇ كەلتۈرمىدىڭ.
⁸ ئەمدى بۇ سۆزلەرگە قۇلاق سالغىن:
سەن: «تەختىم مەڭگۈ مۇستەھكەم تۇرىدۇ» دەپ ئويلاپ،
پۈتۈن ۋۇجۇدۇڭ بىلەن ئەيش - ئىشرەتكە بېرىلىپ كەتتىڭ.
سەن ئۆزۈڭچە: «مەندىن باشقا مەلىكە يوق، مەن تۇل قالمايمەن،
بالىلىرىمدىن ئايرىلىپ قېلىش ئازابىنى تارتمايمەن» دەپ ئويلايسەن.
⁹ شۇنى بىلگىنىكى، بۇ ئىككى ئازاب تۇيۇقسىز بىر كۈندىلا بېشىڭغا كېلىدۇ.
سەن قانچە كۆپ سېھىر ئىشلىتىپ، ئەپسۇنلارنى ئوقۇساڭمۇ،
بەربىر تۇل قالسىەن، بالىلىرىڭدىن ھەم ئايرىلىپ قالسىەن.
¹⁰ سەن ئۆزۈڭنىڭ رەزىللىكىڭگە تايىنىپ،
«قىلغان يامان ئىشلىرىمنى ھېچكىم كۆرمەيدۇ» دەپ ئويلايسەن.
سېنىڭ دانالىقىڭ، بىلىمىڭ سېنى يولدىن ئازدۇردى.
سەن ئۆزۈڭچە: «دۇنيادا پەقەت مەن بىرلا،
مەندىن ئۈستۈن تۇرىدىغان باشقا بىرسى يوق» دەپ ئويلايسەن.
¹¹ لېكىن بېشىڭغا شۇنداق چوڭ بالايىئاپەت كېلىدۇكى،
سەن ھەرقانداق جادۇگەرلىك ئىشلىتىپمۇ ئۆزۈڭنى قوغدىيالمايسەن.
بېشىڭغا چۈشكەن بۇ بالايىئاپەتتىن ھەرقانچە قىلىپمۇ قۇتۇلالمايسەن.

يەشايا

بۇ بالاينىپەت شۇنداق تېز كېلىدۇكى، سەن ئۇنى بىلمەيلا قالسىەن.

¹² قېنى، بالىلىقىڭدىن تارتىپ ئىشلىتىپ ئادەتلەنگەن سېھىر، ئەپسۇنلىرىڭنى ئىشقا سالغىنچۇ،

بەلكىم ئۇنىڭ ساڭا ئازراق ياردىمى تېگىپ قالار،

بەلكىم دۈشمەنلىرىڭنى قورقۇتالارسەن؟

¹³ ساڭا بېرىلگەن مەسلىھەتلەر سېنى ھالىڭدىن كەتكۈزدى.

قېنى ئەمدى ئاشۇ مۇنەججىملىرىڭ؟

قېنى ئەمدى يۇلتۇزلارغا قاراپ تەبىر بەرگۈچىلىرىڭ؟

قېنى، ھەر يېڭى ئاينىڭ بىرىنچى كۈنى تەقدىرىڭنى ئالدىن ئېيتىپ بېرىدىغان پالچىلىرىڭ؟

ئەمدى شۇلار كېلىپ سېنى بۇ بالاينىپەتتىن قۇتقۇزۇپ باقسۇنچۇ!

¹⁴ قارا، ئۇلار خۇددى ئوتقا تاشلانغان ساماندۇر، ئوت ئۇلارنى يالماپ يۇتىدۇ،

ئۇلار بۇ ئوتتىن ئۆزلىرىنى قۇتقۇزۇپ قالالمايدۇ!

بۇ ئوت ئىسسىنىش ئۈچۈن يېقىلغان ئوت ئەمەس،

ئىسسىنىمەن دەپ، بۇ ئوتنىڭ يېنىغا بېرىپ ئولتۇرۇپ قالما!

¹⁵ سەن ياشلىقىڭدىن تارتىپ باردى - كەلدى قىلىپ كەلگەن بۇ مۇنەججىملىرىڭ ئەمدى ساڭا ياردەم قىلالمايدۇ.

ئۇلار ھەممىسى ئۆز يوللىرىغا كېتىدۇ،

سېنى قۇتقۇزىدىغان بىر مۇئادەم چىقمايدۇ.»

48 - باب

جاھىل ئىسرائىللار

¹ سۆزۈمگە قۇلاق سېلىڭلار!

ئەي ياقۇپ جەمەتى، ئىسرائىل نامى بىلەن ئاتالغانلار، يەھۇدا ئەۋلادىدىن بولغانلار،

يەشايە

سەلەر پەرۋەردىگارنىڭ نامى بىلەن قەسەم قىلسىلەر،
ئىسرائىللارنى تاللىغان خۇدانى ئېغىزىڭلاردىن چۈشۈرمەيسىلەر،
لېكىن ئۇنى چىن دىلىڭلاردىن، سەممىيە تىلىك بىلەن قىلمايسىلەر.
2 سەلەر «ئۆزۈڭلارنى مۇقەددەس شەھەرنىڭ پۇقرالىرى» دەپ ئاتىۋالدىڭلار.
سەلەر «قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار» دېگەن نام بىلەن ئاتالغان،
ئىسرائىللارنى تاللىغان خۇداغا تايىنىمىز، دەيسىلەر.

3 پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«مەن ئۆتمۈشتە سەلەرگە نېمە ئىشلارنىڭ يۈز بېرىدىغانلىقىدىن بېشارەت
بەرگەن.

مەن ئۇلارنى ئۆز ئاغزىم بىلەن ئېيتقان،
مەن ئۇلارنى ئالدىن سەلەرگە بىلدۈردىم.
كېيىن مەن قوزغىلىپ، بارلىق بېشارەتلىرىمنى ئەمەلگە ئاشۇردۇم.
4 چۈنكى مەن سەلەرنىڭ تەرسالىقىڭلارنى بىلىمەن،
سەلەرنىڭ بوينۇڭلار خۇددى تۆمۈردەك،
بوينۇڭلار خۇددى تۇچتەك قاتتىقتۇر.

5 شۇڭا، سەلەرنىڭ: «بۇ ئىشلارنى مېنىڭ بۇتۇم قىلدى،
مېنىڭ ياسىغان بۇتۇم، مەن قۇيۇپ ياسىغان ئىلاھىم
شۇنداق قىلىشقا بۇيرۇدى، دېمەسلىكىڭلار ئۈچۈن،
مەن سەلەرگە بۇرۇنلا بۇ ئىشلار توغرىسىدا ئېيتقاندىم،
بۇ ئىشلارنى يۈز بەرمەستىن ئىلگىرىلا سەلەرگە بىلدۈرگەندىم.

6 سەلەر ھەممىنى ئاڭلاپ تۇرۇپ، ھەممىنى كۆرۈپ تۇرۇپ،
ئەجەبا، يەنە قايىل بولمامسىلەر؟

مەن ھازىردىن باشلاپ سەلەرگە يېڭى ئىشلارنى،
سەلەر ئاڭلاپ باقمىغان سىرلىق ئىشلارنى بىلدۈرمەن.
7 بۇ ئىشلار ئىلگىرى بولۇپ باقمىغان، مانا ئەمدى يۈز بېرىدۇ،

يەشايە

بۇ ئىشلارنى سىلەر ئەزەلدىن ئاڭلاپ باقمىغان.
 سىلەر ئەمدى، بىز بۇ ئىشلارنى ئاللىبۇرۇنلا بىلەتتۇق، دېيەلمەيسىلەر.
⁸ سىلەر بۇ ئىشلارنى بىلمەيسىلەر، ھەتتا ئاڭلاپمۇ باقمىغان.
 سىلەرنىڭ قۇلىقىڭلار ئەزەلدىن ئېچىلىپ باقمىغان.
 مەن سىلەرنىڭ ئىنتايىن مەككارلىقىڭلارنى بىلمەن،
 سىلەر بۇرۇندىن باشلاپلا ماڭا قارشى چىقتىڭلار.
⁹ مەن ئۆزۈمنىڭ نامىنى بۇلغىماسلىق ئۈچۈنلا غەزىپىمنى بېسىپ كەلدىم،
 ئۆزۈمنىڭ شان - شەرىپىگە داغ چۈشۈرمەسلىك ئۈچۈنلا
 قىلمىشلىرىڭلارغا چىداپ كېلىپ، سىلەرنى يوقاتمىدىم.
¹⁰ مانا قاراڭلار، مەن سىلەرنى تۈلۈدىم،
 مەن سىلەرنى كۈمۈشنى ئوتتا تۈلۈگەندەك ئەمەس،
 بەلكى سىلەرنى ئازاب - ئوقۇبەتنىڭ ئوچىقىدا تۈلۈپ ياكلىدىم.
¹¹ مېنىڭ سىلەرنى يوقاتماسلىقىم پەقەت ئۆزۈم ئۈچۈندۇر،
 چۈنكى مەن قانداقمۇ ئۆزۈمنىڭ نامىنىڭ ھۈرمەتسىزلىنىشىگە يول قويمەن.
 ماڭا تېگىشلىك بولغان ئۇلۇغلۇقنى باشقا ھېچقانداق بىرى بىلەن
 ئورتاقلاشمايمەن.»

ئىسرائىللارنىڭ بابىللىقلاردىن ئازاد بولۇشى

¹² «ئەي ياقۇپ جەمەتى، گېپىمگە قۇلاق سېلىڭلار،
 ئەي، مەن تاللاپ چاقىرىۋالغان ئىسرائىل خەلقى، گېپىمنى ئاڭلاڭلار!
 مەن پەرۋەردىگارنىڭلارمەن،
 مەن تۇنجىسى ۋە ئاخىرقىسىدۇرمەن.
¹³ مەن ئۆز قولۇم بىلەن بۇ زېمىننىڭ ئۇلىنى سالدىم،
 مەن ئوڭ قولۇم بىلەن ئاسماننى يايىدىم.
 مەن ئۇلارغا بىرلا چاقىرىق قىلسام، ئۇلار شۇ ھامان تەييار بولىدۇ.

يەشايە

¹⁴ يىغلىڭلار، ھەممىڭلار قۇلاق سېلىڭلار،

قايسى بىر بۇت سىلەرگە بۇ ئىشلارنى ئالدىن ئېيتىپ بېرەلىگەن؟
مېنىڭ ئىرادەم بويىچە بابلغا قارشى ئىش قىلغۇچىنى، مەنكى پەرۋەردىگار
ياخشى كۆرىمەن.

ئۇ قولنى بابللىقلارغا قارشى كۆتۈردى.

¹⁵ بۇ ئىشلارنى پەقەت مەن دېدىم،

ئۇنى مەن چاقىرىمەن، ئۇنى مەن باشلاپ كېلىمەن.

ئۇ قىلغان ئىشلار چوقۇم ئوڭۇشلۇق بولىدۇ.

¹⁶ ھەممىڭلار يېنىمغا كېلىپ، گېپىمگە قۇلاق سېلىڭلار،

مەن ئەزەلدىنلا نېمە ئىشلارنىڭ يۈز بېرىدىغانلىقىنى ئوچۇق ئېيتىپ كەلدىم.

مەن باشتىن ئاخىر بۇ ئىشلارنىڭ ئۈستىدە تۇرۇپ كەلدىم.»

مانا ئەمدى ئىگەم پەرۋەردىگار ماڭا ئۆز روھىنى ئاتا قىلىپ، مېنى ئەۋەتتى.

¹⁷ قوغدىغۇچىمىز — ئىسرائىل خەلقىنى تاللىغان مۇقەددەس پەرۋەردىگار

مۇنداق دەيدۇ:

«مەن سىلەرنىڭ پەرۋەردىگارلىڭلار خۇدادۇر مەن،

مەن سىلەرگە پايدىلىق ئادەم بولۇشنى ئۈگىتمەن،

سىلەرنى توغرا يولغا باشلايمەن.

¹⁸ سىلەر مېنىڭ ئەمىرلىرىمگە بويسۇنغان بولساڭلار ئىدى،

پاراۋانلىقلىڭلار تىنچ ئېقىپ تۇرغان دەريادەك بولاتتى،

ھەققانىيلىقلىڭلارمۇ توختاۋسىز ئۆركەشلەپ تۇرغان دېڭىز دولقۇنلىرىدەك دائىم

ھۆكۈم سۈرەتتى.

¹⁹ ئۇرۇق — ئەۋلادلىڭلار خۇددى دېڭىز ساھىلىدىكى قۇمدەك ساناقسىز بولاتتى،

ئەۋلادلىرىڭلار خۇددى قۇم زەررىچىلىرىدەك كۆپ بولاتتى.

ئۇلارنىڭ نامى مەڭگۈ ئۆچمەيتتى،

ھەرگىز مېنىڭ ئالدىمدىن يوقىتىلمايتتى.»

يەشايە

²⁰ سەلەر بابىلدىن چىقىپ كېتىڭلار،
 بابىللىقلارنىڭ قولىدىن قېچىپ كېتىڭلار.
 سەلەر بار ئاۋازىڭلار بىلەن تەنتەنە قىلىپ:
 «پەرۋەردىگار خىزمەتكارى ياقۇپنىڭ ئەۋلادلىرىنى قوغدىدى»
 دەپ، پۈتۈن دۇنياغا جاكارلاڭلار!
²¹ پەرۋەردىگار خەلقىمنى قۇملۇقلاردىن ئېلىپ ماڭغاندا،
 ئۇلار ئۈسسۈلۈقتىن قىينالدى.
 چۈنكى خۇدا تاشتىن سۇ چىقىرىپ بەردى،
 خۇدا تاشنى يارغاندى، ئۇ يەردىن بۇلاق سۇلىرى ئېتىلىپ چىقتى.
²² پەرۋەردىگار: «رەزىل ئادەملەرگە ئامانلىق يوقتۇر» دەيدۇ.

49 - باب

پەرۋەردىگارنىڭ خىزمەتكارى

¹ قۇلاڭ سېلىڭلار، ئەي دېڭىز بويلىرىدىكى ئەللەر!
 دىققەت قىلىپ ئاڭلاڭلار، ئەي يىراقتىكى خەلقلەر!
 مەن تۇغۇلۇشتىن ئىلگىرىلا پەرۋەردىگار مېنى چاقىردى،
 مەن ئانامنىڭ قورسىقىدىكى چېغىمدا مېنىڭ ئىسمىمنى ئاتا چاقىردى.
² ئۇ مېنىڭ تىلىمنى خۇددى قىلىچتەك ئۆتكۈز قىلدى،
 ئۇ قولنىڭ سايىسىدا مېنى قوغدىدى،
 ئۇ مېنى خۇددى ئوقىدەك ئۇچلۇق قىلدى،
 ئۇ مېنى ئۆزىنىڭ ئوقىدا ساقلدى.
³ ئۇ ماڭا: «ئەي ئىسرائىل خەلقىم، سەن مېنىڭ خىزمەتكارىمەن،
 مەن سەن ئارقىلىق ئۆزۈمنىڭ شان - شەرىپىنى نامايان قىلىمەن» دېدى.
⁴ لېكىن مەن ئۇنىڭغا مۇنداق دېدىم: «مېنىڭ مېھنەتلىرىم بېھۇددۇر،
 مەن كۈچۈمنى سەرپ قىلىپ، ھېچبىر ئىشنى باشقا ئېلىپ چىقالمدىم.»

يەشايا

ئەمما پەرۋەردىگار ماڭا چوقۇم ئادىل مۇئامىلە قىلدۇ،
مېنىڭ مۇكاپاتىم پەرۋەردىگارنىڭ قولىدىدۇر.

⁵ ياقۇپ ئەۋلادلىرىنى پەرۋەردىگارنىڭ يولىغا قايتۇرۇپ كېلىش،
ئىسرائىللارنى پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىغا توپلاش ئۈچۈن،
ئۇ مېنى قورساقتا تۆرەلگەن چېغىمدىلا ئۆزىنىڭ خىزمەتكارى قىلىپ ياراتتى.
مەن قورساقتا تۆرەلگەن چېغىمدىلا ئۇ مېنى ئۆزىنىڭ خىزمەتكارى قىلدى.
مەن پەرۋەردىگارنىڭ نەزىرىدە ئەزىزىدۇرمەن،

خۇدايىم مېنىڭ كۈچ - قۇدرىتىمدۇر.

پەرۋەردىگارنىڭ سۆزلىرىنى ئاڭلاڭلار،

⁶ پەرۋەردىگار ماڭا مۇنداق دېدى:

«ياقۇپ قەبىلىلىرىنى قايتىدىن تىكلەيسەن،

ئىسرائىللاردىن ئامان قالغانلارنى قايتۇرۇپ كېلسەن،

مەن سېنى پەقەت مۇشۇ ئىشلار ئۈچۈنلا خىزمەتكار قىلغىنىم يوق!

مېنىڭ نىجاتلىقىم دۇنيانىڭ بۇلۇڭ - پۇچقاقلرىغىچە يېتىپ بارسۇن دەپ،

سېنى پۈتكۈل ئەللەرگە نۇر قىلىمەن.»

⁷ ئەللەر تەرىپىدىن نەپرەتلىنىپ رەت قىلىنغان،

ھۆكۈمدارلار تەرىپىدىن قۇل قىلىنغان خىزمەتكارغا پەرۋەردىگار —

ئىسرائىللارنى قوغدايدىغان،

ئۇلارنى تاللىغان مۇقەددەس خۇدا مۇنداق دەيدۇ:

«سېنى كۆرۈپ شاھلار ئورنىدىن تۇرىدۇ،

ھۆكۈمدارلار ئالدىڭدا تىزلىنىپ، ساڭا تەزىم قىلىدۇ.

چۈنكى سېنى تاللىغان پەرۋەردىگار — ئىسرائىللارنى تاللىغان مۇقەددەس خۇدا

ئىشەنچلىكتۇر.»

ئىسرائىلىيەنىڭ قايتىدىن قۇرۇلۇشى

يەشايا

⁸ پەرۋەردىگار سئونغا مۇنداق دەيدۇ:

«ۋاقت - سائىتى كەلگەندە، مەن ساڭا جاۋاب بېرىمەن،

نجاتلىق كۈنى كەلگەندە، مەن ساڭا ياردەم قىلىمەن.

مەن سېنى قوغدايمەن،

مەن سېنى خەلقىم بىلەن تۈزىدىغان ئەھدەمنىڭ ۋاستىچىسى قىلىمەن.

سەن بۇ يۇرتنى قايتىدىن قۇرۇپ چىقسەن،

خارا بىلىككە ئايلانغان بۇ زېمىننى قايتىدىن تەقسىم قىلىسەن.

⁹ سەن ئەسىرلەرگە «ئەمدى ئەركىن بولدۇڭلار» دەيسەن،

زۈلمەتتە ياشاۋاتقانلارغا «نۇرغا چىقىڭلار» دەيسەن.

ئۇلار يول بويى يېمەكلىكلەرگە ئېرىشىدۇ،

تاقىر تاغلار ئۇلارنىڭ يايلاقلىرىغا ئايلىنىدۇ.

¹⁰ ئۇلار ئاچ قالمايدۇ، ئۇسسۇزلۇقنىڭ ئازابىنى تارتمايدۇ،

قۇياشنىڭ ھارارىتى ئۇلارنى كۆيدۈرۈپ ئازابلىمايدۇ.

مەن ئۇلارغا ئىچ ئاغرىتىپ، ئۇلارنى يېتەكلەپ ماڭمەن،

ئۇلارنى بۇلاقلارغا باشلاپ بارىمەن.

¹¹ مەن تاغلارنى تۈزلەپ يول ئېچىپ،

ئۇلارغا داغدام يول تەييارلايمەن.

¹² قاراڭلار، ئۇلار يىراق جايلاردىن كېلىدۇ،

ئۇلارنىڭ بەزىلىرى شىمالدىن، بەزىلىرى غەربتىن،

يەنە بەزىلىرى مىسىر زېمىنىدىن كېلىشمەكتە.»

¹³ تەنتەنە قىلغىن، ئەي كەڭ ئاسمان!

خۇرسەنلىككە تولغىن، ئەي يەر - زېمىن!

ياڭراتقىن كۈيلىرىڭنى، ئەي تاغلار!

چۈنكى پەرۋەردىگار خەلقىگە تەسەللى بېرىدۇ.

ئېزىلگەن خەلقىگە رەھىمدىللىكنى كۆرسىتىدۇ.

يەشايا

¹⁴ لېكىن سئون:

«پەرۋەردىگار مېنى تاشلاپ كەتتى،

ئىگەم مېنى ئۇنتۇدى» دەيدۇ.

¹⁵ پەرۋەردىگار بىم مۇنداق دەيدۇ:

«ئانا قانداقمۇ ئېمىۋاتقان بالىسىنى ئۇنتۇپ قالسۇن؟

ئۆزى تۇغقان بالىسىغا قانداقمۇ رەھىمدىلىك كۆرسەتمسۇن؟

ئانا ئۆزى تۇغقان بالىسىنى ئۇنتۇپ قالغان تەقدىردىمۇ،

مەن سېنى ھەرگىز ئۇنتۇمايمەن.

¹⁶ قارا، مەن سېنىڭ نامىڭنى ئاللىقىنىمغا يېزىۋالدىم،

سېنىڭ شەھەر سېپىللىرىڭ ھەر ۋاقىت مېنىڭ كۆز ئالدىمدا.

¹⁷ سېنىڭ ئوغۇل - قىزلىرىڭ پات ئارىدا قايتىپ كېلىدۇ،

سېنى ۋەيران قىلىپ يوقاتماقچى بولغانلار كېتىدۇ.

¹⁸ سەن بېشىڭنى كۆتۈرۈپ، تۆت ئەتراپىڭغا قاراپ باققىن،

ھەممە ئوغۇل - قىزلىرىڭ كېلىپ ئەتراپىڭغا توپلانماقتا.»

پەرۋەردىگار بىم يەنە مۇنداق دەيدۇ:

«مەنكى — مەڭگۈ ھايات خۇدا شۇنداق قەسەم قىلمەنكى،

بۇ ئوغۇل - قىزلىرىڭ خۇددى زىبۇ - زىننەتلەردەك سېنى ھەر جەھەتتىن

بېزەيدۇ،

ئۇلار سېنى خۇددى يېڭى كېلىنچەكتەك گۈزەل تۈسكە كىرگۈزىدۇ.

¹⁹ بۇزۇۋېتىلگەن، چۆلدەرەپ كەتكەن،

ۋەيران قىلىۋېتىلگەن زېمىنلىرىڭ،

ئەمدى پۇقرالىرىڭنىڭ ياشىشىغا تارلىق قىلىدۇ.

سېنى يوقاتماقچى بولغانلار ئەمدى سەندىن يىراقلىشىدۇ.

²⁰ سەن ئەسىرلىكتە يۈرگەن چاغلىرىڭدا تۇغۇلغان ئوغۇل - قىزلىرىڭ ساڭا:

«بۇ يەر بىزگە تارلىق قىلىۋاتىدۇ،

بىزگە ياشغۇدەك كەڭرەك يەر بېرىڭ، دەيدۇ.

يەشايە

²¹ شۇ چاغدا سەن كۆڭلۈڭدە شۇنداق ئويلايسەن:

«ئۇلارنى كىم ماڭا تۇغۇپ بەردى؟»

مېنىڭ بالىلىرىم ئۆلتۈرۈلگەن، مەن تۇغماس بولۇپ قالغاندىم،

مەن سىرتلاردا سەرسان بولۇپ، خار بولۇپ يۈرگەندىم،

ئۇلارنى كىم ماڭا بېقىپ چوڭ قىلىپ بەردى؟

مەن يالغۇز قالغان ئىدىمغۇ،

ئۇلار قەيەرلەردىن كېلىپ قالدى؟»

²² ئىگەم پەرۋەردىگار مۇنداق دېدى:

«مەن بارلىق ئەللەرگە قولۇمنى پۇلاڭلىتىپ،

پۈتكۈل خەلقلەر ئالدىدا چاقىرىق تۇغۇمنى تىكلەيمەن.

ئۇلار ئوغۇللىرىڭنى قوللىرىدا كۆتۈرۈشۈپ ساڭا ئەكېلىپ بېرىدۇ،

قىزلىرىڭنى دۈمبىلىرىدە ھاپاشلاپ ئەكېلىپ بېرىدۇ.

²³ شاھلار سېنىڭ خىزمىتىڭدە بولۇپ بالىلىرىڭنى باقىدۇ،

خاننىشلار ئىنىڭئانا بولىدۇ.

ئۇلار باشلىرىنى يەرگە تەگكۈدەك ئېگىپ، ساڭا تەزىم قىلىشىدۇ.

ئاياغلىرىڭدىكى چاڭلارنى تىللىرى بىلەن يالايدۇ.

شۇ چاغدا سەن مېنىڭ پەرۋەردىگار ئىكەنلىكىمنى بىلسەن،

ماڭا تۈمد باغلىغانلار ھەرگىز نائۈمد تە قالمايدۇ.»

²⁴ باتۇرنىڭ قولىدىكى ئولجىنى كىممۇ تارتىپ ئالالىسۇن؟

زالىمنىڭ قولىغا چۈشۈپ قالغان ئەسر قانداقمۇ قۇتۇلۇپ چىقالسۇن؟

²⁵ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«باتۇرنىڭ قولىدىكى ئولجا چوقۇم تارتىپ ئېلىنىدۇ،

زالىمنىڭ قولىغا چۈشۈپ قالغان ئەسىرمۇ قۇتقۇزۇلىدۇ.

ساڭا قارشى چىققانلارغا مەن قارشى چىقمەن،

بالىلىرىڭنى مەن قۇتقۇزمەن.

يەشايا

²⁶ مەن ساڭا زۇلۇم سالغانلارغا ئۆز گۆشىنى ئۆزىگە يېگۈزمەن،
ئۇلارنىڭ ئۆز قېنىنى ئۆزىگە ئىچۈرۈپ، خۇددى شاراب ئىچكەندەك مەست
قىلىۋېتىمەن.

ئەنە شۇ چاغدا يەر يۈزىدىكى پۈتۈن ئىنسانلار
مەن پەرۋەردىگارنىڭ سېنىڭ قۇتقۇزغۇچىڭ، قوغدىغۇچىڭ ئىكەنلىكىمنى،
ياقۇپ ئېتىقاد قىلغان ھەممىگە قاندا خۇدا ئىكەنلىكىمنى بىلىپ قالدۇ.

50 - باب

ئىسرائىللارنىڭ گۇناھى

¹ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«مەن ئاناڭلارنى ھەيدەپ چىقارغاندا، ئۇنى تالاق قىلدى، دەپ ئويلامسىلەر؟
ئۇنداقتا تالاق خېتى قېنى؟»

مەن قەرزدار بولۇپ قېلىپ، سىلەرنى قەرز بەرگۈچىگە سېتىۋەتتىممۇ؟ ياق!
قاراڭلار، سىلەر ئۆزۈڭلارنىڭ گۇناھلىرى تۈپەيلىدىن سېتىۋېتىلدىڭلار،
ئاناڭلار ئۆزۈڭلارنىڭ ئىتائەتسىزلىكىدىن ھەيدەلدى.

² مەن سىلەرنى قۇتقۇزۇشقا كەلگەندە، نېمە ئۈچۈن بۇ يەردە بىرمۇ ئادەم يوق؟
مەن چاقىرسام، نېمە ئۈچۈن بىرمۇ ئادەم جاۋاب بەرمەيدۇ؟
سىلەرنى قۇتقۇزۇش مېنىڭ قولۇمدىن كەلمەمدۇ؟

سىلەرنى ئازاد قىلىشقا قۇدرىتىم يەتمەمدۇ؟
مەن دېڭىزغا بىرلا بۇيرۇق قىلسام، ئۇ قۇرۇپ كېتىدۇ.
دەريالارنى چۆلگە ئايلاندۇرۇۋېتەلەيمەن،
سۇ بولمىغانلىقتىن بېلىقلار ئۆلۈپ سېسىدۇ.

³ مەن ئاسماننى قاراڭغۇ گۈمبەز قىلىۋېتەلەيمەن،
ماتەملىك رەخت بىلەن ئاسماننى توسۇۋېتەلەيمەن.»

يەشايا

پەرۋەردىگارنىڭ خىزمەتكارىنىڭ ئىتائەتمەنلىكى

- ⁴ ئىگەم پەرۋەردىگار ماڭا ئەقىل - پاراسەت بېرىپ،
چارچىغانلارغا قانداق سۆزلەر بىلەن مەدەت بېرىشنى ئۆگەتتى.
ھەر كۈنى سەھەردە ئىگەم مېنى ئويغىتىدۇ،
مېنى شاگىرتقا ئوخشاش دىققەت بىلەن ئاڭلىسۇن دەپ، قۇلاقلىرىمنى ئاچتى.
- ⁵ ئىگەم پەرۋەردىگار قۇلاقلىرىمنى سەزگۈرلەشتۈردى،
مەن ئىتائەتسىزلىك قىلمىدىم، ئۇنىڭدىن يۈز ئۆرۈمدىم.
- ⁶ ئارقا تەرىپىمدىن مېنى ئۇرغانلارغا مەن ئۆزۈمنى تۇتۇپ بەردىم،
ساقلىمىنى يۇلغانلارغا يۈزۈمنى تۇتۇپ بەردىم.
مېنى ھاقارەت قىلىپ يۈزۈمگە تۈكۈرگەنلەردىن ئۆزۈمنى قاچۇرمىدىم.
- ⁷ ئىگەم پەرۋەردىگار ماڭا مەدەت بەرگەنلىكى ئۈچۈن،
مەن شۇ خورلۇقلاردىن نومۇس قىلمىدىم،
شۇڭا مېنىڭ ئىرادەم خۇددى ئۇيۇل تاشتەكتۇر،
شەرمەندىچىلىككە قېلىشىمدىن ئەنسىرەش ھاجەتسىزدۇر.
- ⁸ مېنى ئاقلىغۇچى مېنىڭ يېنىمدىدۇر،
قېنى، كىم مەن بىلەن دەۋالاشالايدۇ؟
بىز يۈزلىشەيلى!
قېنى، كىم مېنى ئەيىبلىيەلەيدۇ؟
بىز سوتقا بارايلى!
- ⁹ مانا، ئىگەم پەرۋەردىگار ماڭا مەدەت بەرمەكتە،
قېنى، كىم مېنى گۇناھكار دەپ ئېيتالايدۇ؟
قاراڭلار، ئۇلار خۇددى كىيىدىغان كىيىمدەك كۈنرايدۇ،
ئۇلارنى كۈيە يەپ تۈگىتىدۇ.
- ¹⁰ قېنى، ئاراڭلاردا كىم پەرۋەردىگارغا ئىخلاس قىلىپ،
ئۇنىڭ خىزمەتكارىغا بويسۇنىدۇ؟

يەشايا

زۇلمەتتە يۈرگەنلەر، يورۇقلۇقتىن مەھرۇم بولغانلار
 پەرۋەردىگارنىڭ نامىغا ئۈمىد باغلىسۇن،
 خۇداغا تايانسۇن.
¹¹ لېكىن، ئوت يېقىپ، ئۆزى ئۈچۈن مەشئەل تەييارلىغانلار،
 شۇ مەشئەلنىڭ يورۇقىدا مېڭىۋەرسۇن!
 ئۇلار ھامان ئازاب ئىچىدە ياتدۇ،
 بۇ ئاقىۋەتنى خۇدا ئۆز قولى بىلەن ئۇلار ئۈچۈن تەييارلىغاندۇر.

51 - باب

خۇدانىڭ ئۆز خەلقىگە تەسەللى بېرىشى

¹ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:
 «ئەي ھەققانىيلىققا ئىنتىلىپ، مېنى ئىزدىگەنلەر،
 سۆزۈمگە قۇلاق سېلىڭلار!
 ئۈزۈڭلار ئويۇپ ئېلىنغان ئاشۇ قورام تاشنى ئەسەپ بېقىڭلار،
 قەيەردىن قېزىپ ئېلىنغانلىقىڭلارنى ئويلاپ بېقىڭلار.
² ئەجدادىڭلار ئىبراھىمنى، سىلەرنى تۇغقان سارەنى ئەسەپ بېقىڭلار.
 مەن ئىبراھىمنى چاقىرغاندا، ئۇنىڭ پەرزەنتى يوق ئىدى،
 لېكىن مەن ئۇنىڭغا بەرىكەت بېرىپ، ئۇنىڭ ئەۋلادىنى كۆپەيتتىم.
³ مانا مەن پەرۋەردىگار سىئونغا تەسەللى بېرىمەن،
 ئۇنىڭ خارابىلىرىگە تەسەللى بېرىمەن.
 ھەمدە سىئوننىڭ بارلىق خارابىلىكلىرىنى ئېرەم باغقا ئايلاندۇرىمەن.
 ئۇنىڭ چۆللۈكلىرىنى مېنىڭ بېغىمغا ئايلاندۇرىمەن.
 ئۇ يەردە شادلىق ھەم خۇشاللىق بولىدۇ.
 شۈكۈر ۋە ھەمدۇسانالارنىڭ ساداسى ياڭرايدۇ.
⁴ ئەي خەلقىم، ماڭا قۇلاق سېلىڭلار،

يەشايا

ئەي خەلقىم، سۆزۈمنى ئاڭلاڭلار:

تەلىملىرىم مەندىن تارقىلىدۇ،

ئادالەت خەلقىم نۇر بولىدۇ.

⁵ مېنىڭ ھەققانىيلىقىم كېلىش ئالدىدا تۇرىدۇ،

قۇتقۇزۇلۇش باشلىنىش ئالدىدا تۇرىدۇ.

مەن خەلقلەرگە ئادالەت بېرىمەن.

دېڭىز بويىدىكى يىراق ئەللەرمۇ مېنى كۈتىدۇ،

ئۇلار مېنىڭ قۇدرىتىمگە ئۈمىد باغلايدۇ.

⁶ سىلەر ئاسمانغا قاراپ بېقىڭلار،

ئېڭىشىپ زېمىنغا قاراپ بېقىڭلار.

ئاسمان خۇددى تۈتۈندەك ئىز - دېرەكسىز يوقلىدۇ،

زېمىن خۇددى كىيىمدەك كونىراپ تۈگەيدۇ.

زېمىندىكى ئادەملەرمۇ خۇددى چىۋىندەك ئۆلۈپ كېتىدۇ.

لېكىن مەن بېرىدىغان نىجاتلىق مەڭگۈ مەۋجۇتتۇر.

مېنىڭ ھەققانىيلىقىم مەڭگۈ ئەمەلدىن قالمايدۇ.

⁷ ئەي ھەققانىيلىقنى بىلگەنلەر،

مېنىڭ قانۇنلىرىمنى قەلبىگە چىڭ پۈككەنلەر،

سۆزۈمگە قۇلاق سېلىڭلار!

باشقىلارنىڭ سىلەرنى ھاقارەتلىشىدىن قورقماڭلار،

ئۇلارنىڭ سىلەرنى ئاھانەت قىلىشىدىنمۇ ئۈمىدسىزلەنمەڭلار.

⁸ چۈنكى كىيىمنى كۈيە، يۇڭنى قۇرت يېگەندەك،

ئۇلارنىمۇ ئۆلۈم يەپ تۈگىتىدۇ.

لېكىن مېنىڭ ھەققانىيلىقىم مەڭگۈ مەۋجۇتتۇر.

مېنىڭ نىجاتلىقىم ئەبەدىي داۋاملىشىدۇ.»

⁹ ئەي پەرۋەردىگار، ئويغىنىپ قولۇڭنى كۆتۈرگەيسەن،

يەشايا

كۈچ - قۇدرىتىڭنى نامايان قىلغايىسەن.
خۇددى بۇرۇنقى زاماندىكىگە ئوخشاش،

ئۆز قۇدرىتىڭنى كۆرسەتكەيسەن!

دېڭىز مەخلۇقى راخابنى پارچىلاپ تاشلىغان سەن ئەمەسمۇ!
قورقۇنچلۇق دېڭىز مەخلۇقىنى سانجىپ ئۆلتۈرگەن سەن ئەمەسمۇ!
¹⁰ دېڭىزدىكى سۇلارنى،

تېگى يوق ھاڭلاردىكى سۇلارنى قۇرۇتقان سەن ئەمەسمۇ!

قۇللۇقتىن قۇتقۇزغان خەلقىڭنىڭ ئۆتۈۋېلىشى ئۈچۈن،

دېڭىزدىن قۇرۇقلۇق پەيدا قىلىپ، يول ئاچقان سەن ئەمەسمۇ!

¹¹ پەرۋەردىگار قۇتقۇزغان كىشىلەر يېرۇسالېمغا قايتىدۇ.

ئۇلار سىئونغا قايتىپ كېلىپ، شادلىق ناخشىلىرىنى ياڭرىتىدۇ.

مەڭگۈلۈك خۇشاللىقنى باشلىرىغا تاج قىلىپ تاقايدۇ.

ئازاب ۋە قايغۇ تۈگەيدۇ،

ئۇنىڭ ئورنىنى خۇشاللىق ۋە شادلىق ئالىدۇ.

¹² پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«مەن، پەقەت ۋە پەقەت مەنلا سىلەرگە تەسەللى بېرەلەيمەن.

سىلەر كىمدىن قورقسىلەر؟ ئۆلىدىغان ئادەمدىنمۇ؟

خۇددى ئوت - چۆپكە ئوخشاش سولشىپ خازان بولىدىغان ئىنساندىنمۇ؟

¹³ ئەجەبا، كەڭ ئاسماننى يېيىپ، زېمىن ئۆلىنى سالغان،

ياراتقۇچى مەن پەرۋەردىگارنى ئۇنتۇپ قالدىڭلارمۇ؟

سىلەرنى يوقاتماقچى بولغان زالىملارنىڭ غەزىپىدىن،

ھەر ۋاقىت قورقۇپ، ھولۇقۇپلا يۈرەمسىلەر؟

قېنى ئەمدى ئۇ زالىملارنىڭ غەزىپى؟

¹⁴ ئەسىردىكىلەر ئازادلىققا چىقىدۇ،

ئۇلار زىنداندا ئۆلمەيدۇ،

يەشايا

ئۇلار يېمەكلىككە زار بولمايدۇ.

¹⁵ چۈنكى مەن سىلەرنىڭ پەرۋەردىگارىڭلار خۇدادۇر مەن، مەن دېڭىز سۈيىنى ئاستىن - ئۈستىن قىلىپ، دېڭىز شاۋقۇنلىرىنى پەيدا قىلالايمەن.

«قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار، بۇ مېنىڭ نامىم دۇر.
¹⁶ سېنىڭ جاكارلىشىڭ ئۈچۈن سۆزلىرىمنى ئاغزىڭغا سېلىپ بەردىم، قولۇمنى ساڭا سايە قىلدىم.

بىپايان ئاسماننى يېيىپ، زېمىننىڭ ئۇلىنى سالغانمەن،
ھەمدە سىئونغا: «سىلەر مېنىڭ خەلقىمىسىلەر» دېگەنمەن.»

يېرۇسالېمنىڭ ئازابىنىڭ ئاخىرلىشىشى

¹⁷ ئويغان، ئەي يېرۇسالېم، ئويغان!

ئورنۇڭدىن دەس تۇر!

سەن قەدەھتىكى ئادەمنى ئېڭىز - پەس دەسسەتىدىغان،
پەرۋەردىگارنىڭ قولىدىكى ئازاب شارابىنى پاك - پاكىز ئىچىۋەتتىڭ.
¹⁸ ئۈزۈك تۇغقان شۇنچە كۆپ ئوغۇللىرىڭدىن

سېنى يۆلەپ ماڭدىغان بىرەرسىمۇ چىقمىدى.
ئۈزۈك ئۆستۈرۈپ چوڭ قىلغان شۇنچە كۆپ ئوغۇللىرىڭدىن
سېنى يېتىلەپ ماڭدىغان بىرەرسىمۇ چىقمىدى.

¹⁹ بېشىڭغا قوش ئاپەت كەلدى،

كىممۇ سەن ئۈچۈن قايغۇرار؟

ۋەيرانچىلىق، ھالاكەت، ئاچارچىلىق، ئۇرۇش ئاپىتى سېنىڭ بېشىڭغا چۈشتى،
كىممۇ ساڭا تەسەللى بېرەر؟

²⁰ ئوغۇللىرىڭ خۇددى قاپقانغا چۈشۈپ قالغان بۆكەندەك،

كوچا - كوچىلاردا سۇنايلىنىپ ھوشسىز يېتىشماقتا.

پەرۋەردىگارنىڭ قاتتىق غەزىپى ۋە تەنبەھلىرى
ئۇلارنى شۇ ھالغا چۈشۈردى.

يەشايە

²¹ ئەي، ئازاب - ئوقۇبەت چەككەنلەر،

سەلەر مەست، لېكىن بۇ شارابنىڭ سەۋەبىدىن ئەمەس.

شۇنىڭغا قۇلاق سېلىڭلاركى،

²² ئىگەڭلار پەرۋەردىگار،

ئۆز خەلقىنى ھىمايە قىلىدىغان خۇدا مۇنداق دەيدۇ:

«قاراڭلار، مەن سەلەرنىڭ قوللىڭلاردىن ئادەمنى ئېڭىز - پەس دەسسەتىدىغان،

قەدەھتىكى ئازابقا تولغان شارابنى ئېلىۋالدىم،

ئەمدى سەلەر بۇ قەدەھتىن شاراب ئىچمەيسەلەر.

²³ مەن ئەمدى بۇ قەدەھنى سەلەرگە زۇلۇم سالغانلارنىڭ قولغا بېرىمەن.

ئۇلار سەلەرگە: «يەردە يات، بىز ئۈستۈڭدىن دەسسەپ ئۆتىمىز!» دېگەندى.

سەلەر يەردە يېتىپ دۈمبەڭلارنى ئۇلارغا يول قىلىپ بەردىڭلار،

ئادەملەر ئۈستۈڭلاردىن خۇددى كويچىدا ماڭغاندەك دەسسەپ مېڭىشتى.»

52 - باب

خۇدانىڭ يېرۇسالېمنى قۇتقۇزۇشى

¹ ئويغان ئەي يېرۇسالېم، ئويغان،

قېنى، كۈچ - قۇدرىتىڭنى نامايان قىلغىن!

ئەي مۇقەددەس شەھەر يېرۇسالېم،

قېنى، ھەشەمەتلىك كىيىملىرىڭنى كىيگىن.

بۈگۈندىن باشلاپ خەتنىسىزلىرى ۋە ناپاكارلار

دەرۋازىلىرىڭغا باستۇرۇپ كەلمەيدۇ.

² ئەي يېرۇسالېم،

ئۈستىبېشىڭدىكى چاڭ - توزاننى قېقىۋەتكىن.

ئورنۇڭدىن تۇرۇپ، ئۆزۈڭنىڭ تەختىگە بېرىپ ئولتۇرغىن.

يەشايا

ئەي ئەسەرلىكتە قالغان سئون خەلقى،
 بوينۇڭدىكى زەنجىرنى ئۈزۈپ تاشلىغىن.
³ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:
 «سەلەر ھەقىسىز سېتىلغاندىڭلار،
 مانا ئەمدى ھەقىسىز قۇتقۇزۇلسەلەر.»

⁴ پەرۋەردىگار يەنە مۇنداق دەيدۇ: «قەدىمدە خەلقىم مىسىرغا بېرىپ ياشىغاندى،
 كېيىن ئاسسۇرلار ئۇلارغا زۇلۇم سالدى.»⁵ پەرۋەردىگار يەنە مۇنداق دەيدۇ: «ھازىر
 مەن قانداق قىلىشىم كېرەك؟ خەلقىم سەۋەبسىزلا ئەسىر قىلىندى، ئۇلارنىڭ
 ھۆكۈمدارلىرى ماختىنىپ چۇقان سېلىپ، مېنىڭ نامىمنى كۈن بويى ھاقارەت
 قىلماقتا.»⁶ ئەمما، خەلقىم ھامان نامىمنى ئېتىراپ قىلىدۇ. شۇ كۈن كەلگەندە، ئۇلار
 «مانا مەن بۇ يەردىمەن، دەۋاتقانلىقىمنى بىلىدۇ.»

⁷ تاغ - داۋانلاردىن ئېشىپ،
 خۇش خەۋەر ئېلىپ كەلگۈچىنىڭ قەدىملىرى نەقەدەر گۈزەل - ھە!
 ئۇ تىنچلىقنى ئېلان قىلىدۇ،
 ياخشى خەۋەر ئېلىپ كېلىدۇ،
 نىجاتلىقنى ئېلان قىلىدۇ،
 ئۇ سئونغا: «سېنىڭ خۇدايىڭ ھۆكۈمراندۇر» دەيدۇ.
⁸ قۇلاق سېلىڭلار، قاراۋۇللىرىڭلار ۋارقىرماقتا،
 بىردەك ئالقىش ياڭراتماقتا.
 چۈنكى ئۇلار ئۆز كۆزلىرى بىلەن
 پەرۋەردىگارنىڭ سئونغا قايتىپ كەلگەنلىكىنى كۆرىدۇ.
⁹ ئەي يېرۇسالېمنىڭ خارابىلىرى،
 سەلەر ھەممىڭلار خۇشاللىق ئىچىدە تەنتەنە قىلىڭلار،
 چۈنكى پەرۋەردىگار ئۆز خەلقىگە تەسەللى بېرىدۇ،
 يېرۇسالېمنى قوغدايدۇ.

يەشايە

¹⁰ پەرۋەردىگار پۈتكۈل ئەللەرنىڭ كۆز ئالدىدا،
ئۆزىنىڭ مۇقەددەس، قۇدرەتلىك قولىنى كۆرسىتىدۇ.
يەر يۈزىنىڭ بۇلۇڭ - پۇچقاقلرىغىچە
ھەممە ئادەم خۇدايىمىزنىڭ نىجاتلىقىنى كۆرەلەيدۇ.

¹¹ كېتىڭلار، كېتىڭلار، بايلىدىن چىقىپ كېتىڭلار!
ناپاك نەرسىلەرگە تېگىپ كەتمەڭلەر،
ئەي پەرۋەردىگارنىڭ مۇقەددەس بۇيۇملىرىنى كۆتۈرىدىغانلار،
ئۆزۈڭلارنى پاكلاپ، ئۇ يەردىن چىقىپ كېتىڭلار،
¹² سىلەر ئۇ يەردىن ئالدىرماي چىقساڭلارمۇ بولىدۇ،
قېچىپ چىقىش تېخىمۇ ھاجەتسىز.
چۈنكى پەرۋەردىگار ئالدىڭلاردا يول باشلاپ ماڭماقتا،
ئىسرائىللارنى تاللىغان خۇدا سىلەرنىڭ ئارقا تېرىكىڭلاردۇر.

پەرۋەردىگارنىڭ ئازابلانغان خىزمەتكارى

¹³ قاراڭلار، مېنىڭ خىزمەتكارىم ھامان مۇۋەپپەقىيەت قازىنىدۇ،
ئۇ ھۆرمەتلىنىدۇ، ئىززەتلىنىدۇ ۋە ئابرويغا ئىگە بولىدۇ.
¹⁴ نۇرغۇن كىشىلەر ئۇنى كۆرۈپ ھەيرەتتە قالىدۇ،
تېنى قاتتىق زەخمىلەندۈرۈلگەن بولۇپ،
ئۇنىڭ سىياقى ئادەم زاتىغا ئوخشىماي قالغانىدى.
¹⁵ مانا ئەمدى ئۇ نۇرغۇن ئەللەرنى ھەيرەتتە قالدۇرىدۇ،
ئۇنى كۆرگەن پادىشاھلارمۇ ئاغزىنى ئېچىپلا قالىدۇ.
چۈنكى ئۇلار ئەزەلدىن خەۋەردار بولۇپ باقمىغان ئىشلارنى كۆرىدۇ،
ئەزەلدىن ئاڭلاپ باقمىغان ئىشلارنى بىلىدۇ.

يەشايا

53 - باب

¹ بىز يەتكۈزگەن بۇ سۆزلەرگە كىم ئىشىنىدۇ؟
 پەرۋەردىگارنىڭ كۈچ - قۇدرىتى كىمگە ئايان بولدى؟
² پەرۋەردىگارنىڭ خىزمەتكارى خۇددى يېڭى ئۈنۈپ چىققان ئاجىز مايسىدەك،
 خۇددى قۇرغاق تۇپراقتا يېتىلگەن يىلتىزدەك،
 پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىدا ئۆسۈپ يېتىلدى.
 ئۇنىڭ بىزنى ئۆزىگە جەلپ قىلغۇدەك سالاپەتلىك تۇرقى،
 بىز ھەۋەس قىلغۇدەك گۈزەل سىياقىمۇ يوق.
³ ئۇ كەمىستىلدى، كىشىلەر تەرىپىدىن رەت قىلىندى،
 ئۇ ئازاب - ئوقۇبەت ۋە جەبىر - جاپانى يەتكۈچە تارتتى.
 كىشىلەر ئۇنىڭدىن يۈز ئۆرۈپ، نەپرەتلەندى،
 ئۇنى بىزمۇ ئادەم قاتارىدا كۆرمىگەندۇق.
⁴ ھالبۇكى، ئۇ بىز تارتىشقا تېگىشلىك جەبىر - جاپالارنى،
 بىزنىڭ قايغۇلىرىمىزنى ئۆز ئۈستىگە ئالدى.
 لېكىن بىز بولساق «ئۇنى خۇدا جازالىدى، ئۇنى خۇدا ئۇردى،
 خۇدا ئۇنىڭغا شۇنداق جەبىرلەرنى سالدى» دەپ ئويلىدۇق.
⁵ لېكىن ئۇ بىزنىڭ ئىتائەتسىزلىكىمىز تۈپەيلىدىن يارىلاندى،
 بىزنىڭ گۇناھلىرىمىز سەۋەبىدىن ئېزىلدى.
 ئۇنىڭ جازالىنىشى بىلەن بىز تىنچلىققا ئېرىشتۇق،
 ئۇنىڭ يارىلانغان تېنى بەدىلىگە بىز شىپالىق تاپتۇق.
⁶ ھەممىمىز خۇددى يولدىن ئازغان قويلارغا ئوخشاش،
 ھەربىرىمىز ئۆزىمىز بىلگەن يوللارغا كەتتۇق.
 لېكىن پەرۋەردىگار ھەممىمىزنىڭ گۇناھلىرىنى
 ئۇنىڭ ئۈستىگە يۈكلدى.

⁷ ئۇ زۇلۇمغا ئۇچرىدى، ئازاب - ئوقۇبەت چەكتى،

يەشايە

لېكىن ئۇ ھېچقانداق زۇۋان سۈرمىدى.
 ئۇ خۇددى بوغۇزلاشقا ئېلىپ مېڭىلغان قوزدەك،
 خۇددى يۇڭ قىرغۇچىنىڭ ئالدىدا ياتقان قويدەك،
 ھېچقانداق زۇۋان سۈرمىدى.
⁸ ئۇ ناھەق تۇتۇپ كېتىلىپ، ھۆكۈم قىلىنىپ ئۆلتۈرۈلدى،
 ئۇنىڭ تەقدىرى توغرىلۇق ھېچكىم پەرۋا قىلمىدى.
 ئۇ خەلقىمىزنىڭ قىلغان ئىتائەتسىزلىكلىرى تۈپەيلىدىن بۇ دۇنيادىن يوقىتىلدى.
⁹ گەرچە ئۇ ھېچقانداق يامانلىق قىلمىغان بولسىمۇ،
 ھېچقاچان ھىيلە - مېكرلىك ئىشلارنى قىلمىغان بولسىمۇ،
 ئۇنىڭغا جىنايەتچىلەر قاتارىدىن قەبرە بېرىلگەندى،
 لېكىن ئۇ ئۆلگەندە، بايلار قاتارىغا قويۇلدى.

¹⁰ ھالبۇكى ئۇنىڭ ئېزىلىشى، ئازاب - ئوقۇبەت چېكىشى
 پەرۋەردىگارنىڭ ئىرادىسى ئىدى،
 ئۇنىڭ ھاياتى ئىنسانلارنىڭ گۇناھى ئۈچۈن قۇربانلىق قىلىنغاندىن كېيىن،
 ئۇ ئۆز ئەۋلادلىرىنى كۆرىدۇ ھەمدە ئۇزاق ئۆمۈر كۆرىدۇ،
 پەرۋەردىگارنىڭ ئىرادىسى ئاشۇ خىزمەتكارى ئارقىلىق ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى.
¹¹ ئۇ ھامان ئۆزى چەككەن جەبىر - جاپالارنىڭ مېۋىسىنى كۆرۈپ مەمنۇن
 بولىدۇ.

پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«مېنىڭ ھەققانىي خىزمەتكارىمنىڭ چەككەن جەبىر - جاپالىرى ئارقىلىق
 نۇرغۇنلىغان ئادەملەر (ھەققانىي ئادەم) دەپ ھېسابلىنىدۇ.
 ئۇ ئۇلارنىڭ گۇناھىنى ئۆز ئۈستىگە ئالىدۇ.
¹² مەن ئۇنىڭغا ئۇلۇغلار قاتارىدىن ئورۇن بېرىمەن،
 ئۇ كۈچلۈكلەر بىلەن ئولجىنى تەڭ بۆلۈشىدۇ،
 چۈنكى ئۇ ئۆز ھاياتىنى ئۆلۈمگە تۇتۇپ بېرىپ،

يەشاييا

گۇناھكارلار قاتارىدا سانالدى.
ئۇ نۇرغۇنلىغان ئادەملەرنىڭ گۇناھىنى ئۆز ئۈستىگە ئېلىپ،
ئۇلار ئۈچۈن خۇداغا مۇراجىئەت قىلدۇ.»

54 - باب

يېرۇسالېمنىڭ كەلگۈسىدىكى شان - شەرىپى

¹ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«ئەي بالا تۇغمىغان، پەرزەنتسىز ئايال!
تەنتەنە قىلغىن،

ئەي تولغاق ئازابىنى كۆرمىگەن ئايال!
شادلىق ناخشاڭنى ياڭراتقىن،

چۈنكى تاشلاپ كېتىلگەن ئايالنىڭ بالىلىرى،
ئېرى بار ئايالنىڭ بالىلىرىدىن كۆپ بولىدۇ.

² چېدىرلىرىڭنىڭ ئورنىنى كېڭەيتكىن،
چېدىرىڭنىڭ رەختلىرىنى چوڭ يايغىن،
ھېچ نەرسىنى ئايىمىغىن،

ئارقانلارنى ئۇزۇن قىلىپ،
قوزۇقلارنى چىڭ قاققىن.

³ چۈنكى سەن ھەر تەرەپكە كېڭىيسەن،

ئەۋلادلىرىڭ ئەللەرنى زېمىندىن ھەيدەپ چىقىرىدۇ.
تاشلاپ كەتكەن شەھەرلەرنى ئۇلار ئاۋات قىلدۇ.

⁴ قورقمىغىن، چۈنكى سەن ئەمدى ئۇياتقا قالمايسەن،

خىجىل بولما، چۈنكى سەن ئەمدى شەرمەندە بولمايسەن.

سەن ياش ۋاقتىڭدىكى نومۇسلۇق ئىشلارنى ئۇنتۇپ كېتىسەن،

يەشايا

تۇل ئولتۇرغان ۋاقتلىرىڭدىكى شەرمەندىچىلىكلەرنى قايتا ئەسلىمەيسەن.
⁵ چۈنكى مەن سېنىڭ ياراتقۇچۇڭ، سېنىڭ ئېرىڭدۇرمەن،
 مېنىڭ نامىم: «قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار» دۇر.
 مەن ئىسرائىل خەلقىنى تاللىغان مۇقەددەس خۇدا سېنىڭ قوغدىغۇچىڭدۇرمەن.
 مەن «پۈتكۈل يەر يۈزىنىڭ خۇداسى» دەپ ئاتىلىمەن.
⁶ سەن خۇددى ئېرى تەرىپىدىن تاشلىۋېتىلىپ ئازابلانغان ئايالغا ئوخشايسەن،
 سەن خۇددى ياش ۋاقتىڭدىلا تاشلىۋېتىلگەن ئايالغا ئوخشايسەن،
 مەن پەرۋەردىگارنىڭ سېنى چاقىرتىپ كېلىمەن.
 مانا بۇ مەن خۇدايىڭنىڭ سۆزلىرىدۇر.
⁷ مەن سېنى قىسقا ۋاقت تاشلىۋەتتىم،
 لېكىن مەن قاتتىق ھېسداشلىقىم بىلەن سېنى قايتۇرۇپ كېلىمەن،
⁸ مەن بىر مەزگىل قاتتىق غەزەپكە كېلىپ سەندىن يۈز ئۆرۈگەندىم.
 مەن ئەمدى مەڭگۈلۈك مۇھەببەت بىلەن ساڭا ھېسداشلىق قىلىمەن.
 مانا بۇ، سېنى قوغدايدىغان، مەن پەرۋەردىگارنىڭ سۆزلىرىدۇر.

⁹ خۇددى نۇھ پەيغەمبەر دەۋرىدە
 توپان بالاسىنىڭ يەر - زېمىنى قايتا غەرق قىلمايدىغانلىقىغا قەسەم
 قىلغىنىمدەك،
 ساڭمۇ ھېچقاچان غەزىپىمنى ياغدۇرمايمەن،
 سېنى جازالىمايدىغانلىقىمغا قەسەم قىلىمەن،
¹⁰ تاغلار ئورنىدىن قوزغىلىپ كېتىدىغان ئىش بولسىمۇ،
 دۆڭلەر تۈزلىنىپ كېتىدىغان ئىش بولسىمۇ،
 لېكىن مېنىڭ مەڭگۈلۈك مۇھەببەت بىلەن سەندىن ئايرىلمايدۇ،
 مېنىڭ تىنچلىق ئەھدەم ئۆزگەرمەيدۇ.
 مانا بۇ، ساڭا ھېسداشلىق قىلغۇچى مەن پەرۋەردىگارنىڭ سۆزلىرىدۇر.

¹¹ ئەي، ئازاب - ئوقۇبەت تارتقان، بوران - چاپقۇنلاردا قالغان، تەسەللى

يەشايا

تاپمىغان شەھەر يېرۇسالېم،
 مەن سېنىڭ ئۇلۇڭنى ئېسىل رەڭلىك تاشلاردا قوپۇرۇپ چىقمەن،
 مەن سېنى كۆك ياقۇتلاردىن قۇرۇپ چىقمەن.
¹² سېنىڭ راۋاقلرىڭنى قىزىل ياقۇتلاردىن ياساپ چىقمەن،
 شەھەر دەرۋازىلىرىڭنى گۆھەرلەردىن ياسايمەن،
 شەھەر سېپىللىرىڭنى پارقراق ئېسىل تاشلاردىن قوپۇرۇپ چىقمەن.
¹³ بالىلىرىڭنىڭ ھەممىسىگە مەن پەرۋەردىگار ئۆزۈم تەربىيە بېرىمەن.
 ئۇلار تىنچ - ئامان ھايات كەچۈرىدۇ.
¹⁴ سەن ھەققانىيلىق بىلەن قۇرۇلغان بولسەن،
 ئەمدى ھېچكىم ساڭا زۇلۇم سالالمايدۇ،
 قورقۇپ ئەندىكىمۇ يۈرمەيسەن،
 چۈنكى ئەمدى ۋەھىمە ساڭا يېقىنلاشالمايدۇ.
¹⁵ ئەگەر بىراۋ ساڭا ھۇجۇم قىلماقچى بولسا،
 بىلگىنىكى ئۇ ھەرگىزمۇ مېنىڭ ئىرادەم ئەمەس،
 ساڭا ھۇجۇم قىلغانلارنى چوقۇم مەغلۇپ قىلسەن.

¹⁶ قارا، چوغىنى يالقۇنلىتىپ، قورال - ياراغ ياسايدىغان تۆمۈرچىنى مەن ياراتتىم.
 ۋەيران قىلغۇچىنىمۇ مەن ياراتتىم.
¹⁷ ساڭا ھۇجۇم قىلىش ئۈچۈن ياسالغان ھەرقانداق قورال غەلبە قىلالمايدۇ،
 سەن بىلەن دەۋالاشماقچى بولغان ھەرقانداق ئادەمنىڭ دەۋاسىنى سەن يوققا
 چىقىرالايسەن.

بۇنداق تەلەي مەن پەرۋەردىگارنىڭ خىزمەتكارلىرىغا تەئەللۇقتۇر.
 مەن ئۇلارغا غەلبە ئاتا قىلمەن.
 مانا بۇ پەرۋەردىگارنىڭ سۆزلىرىدۇر.

يەشايە

55 - باب

خۇدا خەلقلەرنى ئۆز يولىغا چاقىرىدۇ

¹ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«كېلىڭلار، ئەي چاڭقىغانلار، سۇ ئىچىۋېلىڭلار،

كېلىڭلار، ئەي يوقسۇللار، نەرسە ئېلىپ يەڭلەر،

مەيلى شاراب ئېلىڭلار ياكى سۈت ئېلىڭلار،

ھېچقانداق ھەق تۆلمەيسىلەر، ھەممىسى ھەقسىزدۇر.

² نېمە ئۈچۈن قۇۋۋەتسىز يېمەكلىكلەرنى سېتىۋالسىلەر؟

نېمە ئۈچۈن جاپا - مۇشەققەتتە تاپقان پۇلۇڭلارنى سىلەرنى

قانائەتلەندۈرەلمەيدىغان نەرسىلەرگە ئورۇنسىز سەرپ قىلىسىلەر؟

سىلەر سۆزۈمگە دىققەت بىلەن قۇلاق سېلىڭلار،

شۇنداق قىلساڭلار ياخشى يېمەكلىكلەرنى يېگەن بولسىلەر، كۆڭلۈڭلەر توق

تۇرىدۇ.

³ گېپىمگە قۇلاق سېلىپ، يېنىمغا كېلىڭلار،

ئاڭلاڭلار، شۇنداق قىلغاندىلا ھەقىقىي ھاياتلىققا ئىگە بولسىلەر.

مەن سىلەر بىلەن مەڭگۈلۈك ئەھدە تۈزۈمەن،

مەن داۋۇتقا ئاتا قىلغان مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىمنى سىلەرگىمۇ ئاتا قىلىمەن.

⁴ بەرھەق، مەن داۋۇتنى ئەللەرنىڭ ئالدىدا ھۆكۈمران ۋە يېتەكچى سەردار

قىلىپ،

ئۇ ئارقىلىق كۈچ - قۇدرىتىمنى نۇرغۇن ئەللەرگە نامايان قىلدىم.

⁵ سىلەر ئۆزۈڭلار تونۇمايدىغان ئەللەرنى چاقىرىسىلەر،

سىلەرنى تونۇمايدىغان ئەللەر قېشىڭلارغا يۈگۈرۈپ كېلىدۇ،

چۈنكى مەن، ئىسرائىللارنى تاللىغان مۇقەددەس پەرۋەردىگارنىڭلار خۇدا،

سىلەرگە شان - شەرەپ ئاتا قىلىمەن.»

يەشايە

⁶ پۇرسەتنى چىڭ تۇتۇپ پەرۋەردىگارنى ئىزدىگەن،
ئۇ يېنىڭدىكى ۋاقتىدا پۇرسەتنى تۇتۇپ ئۇنىڭغا يېلىنغان.
⁷ رەزىل ئادەملەر رەزىللىك قىلىشتىن توختىسۇن،
گۇناھكار ئادەملەر يامان نىيەتلىرىدىن يانسۇن،
ئۇلار پەرۋەردىگار بىزنىڭ يولىغا قايتسۇن،
پەرۋەردىگار ئۇلارغا رەھىمدىللىك كۆرسىتىدۇ.
ئۇلار خۇدانىڭ يولىغا قايتسۇن،
ئەپۋىچان خۇدا بىز ئۇلارنىڭ گۇناھلىرىنى كەچۈرىدۇ.

⁸ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:
«سىلەرنىڭ ئوي - پىكىرىڭلار مېنىڭ ئوي - پىكىرىم ئەمەس،
سىلەرنىڭ يولۇڭلار مېنىڭ يولۇم ئەمەس.
⁹ ئاسمان يەردىن شۇنچە يۇقىرى بولغىنىدەك،
مېنىڭ يولۇمۇ، مېنىڭ ئوي - پىكىرلىرىمۇ،
سىلەرنىڭكىدىن شۇنچە يۇقىرىدۇر.
¹⁰ قار - يامغۇر ئاسماندىن ياغدۇ،
لېكىن ئۇ ھەرگىزمۇ ئاسمانغا قايتىپ كەتمەيدۇ،
بەلكى يەر - زېمىننى سۇغىرىدۇ.
بۇنىڭ بىلەن يەر - زېمىندىكى ئۆسۈملۈكلەر ئۆسۈپ يېتىلىدۇ،
تېرىدىغانلارغا ئۇرۇق بولىدۇ،
يەيدىغانلارغا ئاشلىق بولىدۇ.
¹¹ خۇددى شۇنىڭغا ئوخشاش، مېنىڭ ئاغزىمدىن چىققان سۆزمۇ
ھەرگىز بىكاردىن - بىكار قايتىپ كەتمەيدۇ.
ئەكسىچە، مېنىڭ ئىرادەم سۆزلىرىم ئارقىلىق ۋۇجۇدقا چىقىدۇ،
مېنىڭ بارلىق مەقسەتلىرىم شۇ ئارقىلىق ئەمەلگە ئاشىدۇ.
¹² سىلەر شاد - خۇراملىق بىلەن يولغا چىقىپ،

يەشايا

ئامان - ئېسەنلىك ئىچىدە يېتەكلىنىشلەر .
ئالدىنقىلاردىكى تاغ - داۋانلار سىلەر ئۈچۈن تەنتەنە قىلىشىدۇ،
داللىلاردىكى دەل - دەرەخلەرمۇ سىلەرگە چاۋاك چالىدۇ.
¹³ تىكەنلىكلەر ئورنىغا كىپارسىلار ئۆسۈپ چىقىدۇ،
ئوغرى تىكەنلەر ئورنىغا قارىغاي دەرەخلىرى ئۈنۈپ چىقىدۇ.
مانا بۇلارنىڭ ھەممىسى پەرۋەردىگارىڭىزنىڭ نامىغا
مەشگۇشان - شەرەپ كەلتۈرىدىغان بەلگىدۇر.»

56 - باب

يات خەلقلەرنىڭ خۇدانىڭ خەلقىگە قوشۇلۇشى

- ¹ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:
«ئادالەتنى قوغداڭلار، ھەققانىي ئىشلارنى قىلىڭلار،
چۈنكى مېنىڭ نىجاتلىقىم كېلىدۇ،
ھەققانىيلىقىم ئايان بولىدۇ.
² بۇ بۇيرۇقلارنى ئادا قىلىپ، ماڭا بويسۇنىدىغانلار نەقەدەر بەختلىك - ھە،
دەم ئېلىش كۈنىنى بۇلغىماي، ئۇنىڭغا ئەمەل قىلىپ،
رەزىل ئىشلاردىن قولىنى تارتقانلار
نەقەدەر بەختلىك - ھە!
³ ئۆزىنى پەرۋەردىگارغا بېغىشلىغان يات خەلقلەر:
(پەرۋەردىگار مېنى ئۆز خەلقىدىن ئايرىۋېتىدۇ، دېمىسۇن.
ئاختا قىلىنغان ئەرلەرمۇ ئۆزىنى: «مەن قاقشال دەرەخ، دەپ يۈرمىسۇن.»
⁴ چۈنكى پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:
«دەم ئېلىش كۈنۈمگە ئەمەل قىلىدىغان،
مېنى خۇرسەن قىلىشنى تاللايدىغان،
ئەھدەمگە ئەمەل قىلىدىغان ئاقتا قىلىنغان ئەرلەرگە،

يەشاييا

⁵ ئوردامدا، ئۆز ھويلامدا نام - ئاتاق، ئابدە ئاتا قىلمەن.

بۇ، ئوغۇل - قىزلىرى بولغاندىنمۇ ئەۋزەلدۇر.

مەن ئۇلارغا ئاتا قىلغان نام مەڭگۈ داۋاملىشىدۇ، ئۇ ئۈزۈۋېتىلمەيدۇ.

⁶ يات خەلقلەردىن بولسىمۇ، ئۆزىنى ماڭا بېغىشلىغان،

ماڭا خىزمەت قىلىدىغان ۋە مېنى سۆيىدىغانلار،

مېنىڭ خىزمەتكارلىرىم بولىدۇ.

ئۇلار دەم ئېلىش كۈنىگە ئەمەل قىلىپ، گۇناھ سادىر قىلمىسا،

ئەھدەمگە ئەمەل قىلسا،

⁷ مەن ئۇلارنى مۇقەددەس تېغىمغا ئەكېلىپ،

دۇئا - تىلاۋەت قىلىدىغان ئىبادەتخانىمدا خۇشاللىققا چۆمدۈرىمەن.

ئۇلارنىڭ كۆيدۈرمە قۇربانلىق ۋە باشقا قۇربانلىقلىرى

قۇربانلىق سۇپامدا قوبۇل بولىدۇ،

چۈنكى مېنىڭ ئىبادەتخانىم، «پۈتكۈل خەلقلەرنىڭ ئىبادەتخانىسى» دەپ

ئاتىلىدۇ.»

⁸ چېچىلىپ كەتكەن ئىسرائىللارنى يىغدىغان ئىگىمىز پەرۋەردىگار دەيدۇكى:

«يەنە نۇرغۇن ئادەملەرنى يىغىپ، يىغلىغان ئۆز خەلقىمگە قوشمەن.»

ئىسرائىللارنىڭ يولباشچىلىرىغا جازا ھۆكۈم قىلىشى

⁹ ھەي، دالدىكى بارلىق ھايۋانلار،

ھەي، ئورماندىكى بارچە ھايۋانلار، كېلىپ، خەلقىمنى يەپ تۈگىتىڭلار!

¹⁰ ئىسرائىللارنىڭ قاراۋۇللىرى قارىغۇدۇر،

ھەممىسى بىلىمسىزدۇر.

ئۇلار قاۋاشنى بىلمەيدىغان گاچا ئىتلاردۇر،

يېتىۋېلىپ چۈش كۆرىدۇ،

ئۇلار ئۇيقۇنى ياخشى كۆرىدۇ.

¹¹ بۇ ئىتلار ئاچ كۆزدۇر، تويۇشنى بىلمەيدۇ.

بۇلار ھېچنېمىنى چۈشەنمەيدىغان پادىچىلار،

يەشايا

ھەر كىم ئۆز پايدىسى ئۈچۈن ئۆز يوللىرىغا راۋان بولىدۇ.
¹² ئۇلار: «كېلىڭلار، مەن ھاراق ئەكېلەي،
 قانغۇچە ھاراق ئىچەيلى،
 ئەتمۇ بۈگۈنكىگە ئوخشاش بولىدۇ،
 ھەتتا تېخىمۇ ياخشى بولىدۇ» دەيدۇ.

57 - باب

ئىسرائىللارنىڭ بۇتپەرەسلىرىنى جازالاش

¹ ھەققانىيلار ئۆلۈپ كەتسە،
 ھېچكىم كۆڭلىگە ئېلىپمۇ قويمايدۇ،
 تەقۋادارلار ۋاپات بولسا،
 ھېچكىم پىسەنت قىلمايدۇ،
 ھەققانىيلار ۋاپات بولسا، بالا - قازادىن قۇتۇلىدۇ.
² ئۇلار خاتىرجەملىككە ئېرىشىدۇ،
 دۇرۇس يولدا ماڭغانلار ئۆلگەندىمۇ ئارام ئالىدۇ.

³ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«بۇياققا كېلىڭلار

ئەي جادۇگەرنىڭ بالىلىرى،

زىناخور ۋە پاهىشەنىڭ ئەۋلادلىرى.

⁴ خوش، سىلەر كىملەرنىڭ ئۈستىدىن كۈلۈۋاتىسىلەر؟

كىملەرگە قارشى ئېغىز ئېچىۋاتىسىلەر؟

كىملەرگە قاراپ تىلىڭلارنى چىقىرىۋاتىسىلەر؟

سىلەر ئاسىينىڭ بالىلىرى ئەمەسمۇ،

يالغانچىنىڭ ئۇرۇقىدىن بولغان ئەمەسمۇ؟

يەشايا

5 سەلەر دۇپ دەره خلىرى ئارسىدا، ئارچىلار ئاستىدا
بۇزۇقچىلىقنىڭلار بىلەن يالغان ئىلاھنىڭلارغا چوقۇنسىلەر،
تاغ جىلغىلىرىدا، قىيا تاشلار ئاستىدا ئۆز بالىلىرىڭلارنى قۇربانلىق قىلىسىلەر.
6 سەلەر جىلغىدىكى سىلىق تاشلارنى بۇت بىلىپ تېۋىنسىلەر،
ئۇلار سەلەرنىڭ ئىنتىلگەن نېسىۋەڭلاردۇر.
سەلەر ئۇلارغا ئىچمىلىك ھەدىيەلىرىنى قۇيسىلەر،
ئۇلارغا ئاشلىق ھەدىيەلىرىنى تەقدىم قىلىسىلەر.
خوش، بۇ ئىشلار مېنى رازى قىلارمۇ؟
7 سەلەر ئېڭىز تاغدا بۇزۇقچىلىق قىلىپ،
ئۇ يەردە بۇتلىرىڭلارغا قۇربانلىقلارنى تەقدىم قىلىسىلەر.
8 سەلەر ئىشىكىڭلارنىڭ ئارقىسىغا، ئىشىك كېشىكىڭلارغا
يىرگىنىچلىك بەلگىلىرىڭلارنى قويدىڭلار.
سەلەر يۈز ئۆرۈپ، يالىڭاچلىنىپ،
سالغان ئورنىڭلارغا كىرىپ،
پاھىشلار بىلەن بۇزۇقچىلىق قىلىسىلەر.
ئۆزۈڭلەرنى بۇتلارغا بېغىشلىدىڭلار.
ئۇلارنىڭ كارىۋىتىغا كۆڭلۈڭلەر چۈشۈپ، يالىڭاچ تېنىدىن كۆز ئۈزمىدىڭلار.
9 سەلەر نۇرغۇن ئەتىر ۋە زەينۇن مېيىنى ئېلىپ،
مولەك ئىلاھنىڭ ئىبادەتخانىسىغا باردىڭلار،
سەلەر: «باشقا ئىلاھلارنى تاپايلى، دەپ، يىراقلارغا ئەلچىلەرنى ئەۋەتتىڭلار،
مۇمكىن بولسا ئۇلار ھەتتا باقىي دۇنياغىمۇ باراتتى.
10 كۆپلىگەن ئىزدىنىشىڭلاردىن ھېرىپ - چارچىدىڭلار،
ئەمما سەلەر بۇنى بېھۇدە ھېس قىلمىدىڭلار،
«يېڭى كۈچنى تاپقىلى بولىدۇ، دەپ،
ھېچ چارچاش ھېس قىلمىدىڭلار.»

يەشايا

¹¹ كىمىدىن شۇنچە قورقۇپ، ماڭا يالغان سۆزلەيدىغان بولدۇڭلار؟
مېنى ئۇنتۇدىڭلار،

مېنى خىيالىڭلار غىمۇ كەلتۈرمىدىڭلار.

مەن ئۇزاقتىن بېرى سۈكۈت قىلغانلىقىم ئۈچۈن،

مەندىن قورقمايدىغان بولدۇڭلار!

¹² سىلەر ئۆزۈڭلارچە توغرا دەپ بىلگەن ئاشۇ ھەققانىيلىقنىڭلارنى

ۋە قىلغان ئىشلىرىڭلارنى ئېچىپ تاشلايمەن.

ئۇلار سىلەرگە قىلچە پايدا كەلتۈرمەيدۇ.

¹³ ياردەم سوراپ پەرياد قىلغىنىڭلاردا، ئاشۇ بۇتلىرىڭلار سىلەرنى قۇتقۇزسۇن!

شاماللار ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى سۇيۇرۇپ كېتىدۇ،

بىر نەپەستىلا ئۇچۇرۇپ كېتىدۇ.

لېكىن ماڭا تايانغانلار چوقۇم زېمىنغا ئىگە بولىدۇ،

مۇقەددەس تېغىغا ۋارسىلىق قىلىدۇ».

خۇدانىڭ ئۆز خەلقىگە تەسەللى بېرىشى

¹⁴ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«يول ياساڭلار، ئۇنى قۇرۇپ، تەييارلاڭلار،

خەلقىمنىڭ يولىدىكى ھەرقانداق توسالغۇنى ئېلىۋېتىڭلار!

¹⁵ ئەڭ ئۇلۇغ، يۈكسەك، مەڭگۈ مەۋجۇت،

نامى مۇقەددەس بولغۇچى مەن پەرۋەردىگار مۇنداق دەيمەن:

مەن ئەڭ بۈيۈك، ئەڭ مۇقەددەس جايدا تۇرىمەن،

ۋاھالەنكى، چىن قەلبىدىن توۋا قىلغان كىچىك پېتىللار بىلەن بىللە بولىمەن،

كىچىك پېتىللارنىڭ روھىنى ئويغىتىمەن،

توۋا قىلغانلارنىڭ قەلبىنى يېڭىلايمەن.

¹⁶ مەن داۋاملىق ئەيىبلەپ، مەڭگۈ غەزەپلىنىپ يۈرمەيمەن،

شۇنداق قىلغان بولسام، مەن جان ئاتا قىلىپ ياراتقان ئىنسانلار ئالدىمدا

روھسىزلىنىپ كېتەتتى.

يەشايا

- ¹⁷ مەن ئىنساننىڭ ئاچكۆزلۈكى سەۋەبىدىن غەزىپىم كېلىپ،
ئۇنىڭغا زەربە بېرىمەن، يۈزۈمنى ئۆرۈپ غەزەپلىنىمەن.
ئەمما ئۇ يەنىلا ئۆزى بىلگەن يامان يولدا مېڭىۋېرىدۇ.
¹⁸ مەن ئۇنىڭ قىلمىشلىرىنى كۆرۈپ تۇرىمەن،
لېكىن مەن ئۇلارنى ساقايتىپ، ئۇلارغا يول كۆرسىتىمەن،
ھازا تۇتقان كىشىلەرگە تەسەللى بېرىمەن.
¹⁹ شۇنداق قىلسام، ئۇلارنىڭ لەۋلىرىدىن مەدھىيەلەر چىقىدۇ.
مەن يىراق - يېقىندىكىلەرگە خاتىرجەملىك ئاتا قىلىمەن،
مەن ئۇلارنى ساقايتىمەن!
²⁰ لېكىن، رەزىللەر خۇددى چايقىلىۋاتقان دېڭىزدەك تىنچمايدۇ.
تىنچماي چايقىلىۋاتقان سۇلاردىن پاسكىنا نەرسىلەر ۋە لاتىقلار ئېتىلىپ
چىقىدۇ.
²¹ مەن پەرۋەردىگار شۇنداق دەيمەن: رەزىللەر خاتىرجەملىككە
ئېرىشەلمەيدۇ!»

58 - باب

پاك ۋە ھەقىقىي روزا

¹ پەرۋەردىگار ماڭا مۇنداق دېدى:

«يۇقىرى ئاۋازدا سۈرەن سال، توختاپ قالما،
ئاۋازنىڭ ياڭراق بولسۇن، خۇددى بۇرغا چالغاندەك،
خەلقىمگە ئۆزىنىڭ ئىتائەتسىزلىكلىرىنى كۆرسەت.

ياقۇپ ئەۋلادلىرىنىڭ گۇناھلىرىنى بايان قىل.

² ئۇلار ھەر كۈنى مەندىن ئۆتۈندۇ،

«سېنىڭ ئەمرلىرىڭنى ئۆگىنىمىز!» دەيدۇ.

خۇددى توغرا يولدا ماڭغان خەلىقتەك،

يەشايا

مېنىڭ ئەمىر - پەرمانلىرىمدىن ئايرىلىپ باقمىغاندەك،

ئۇلار مەندىن ئادالەتنىڭ ھۆكۈمىنى سورايدۇ،

ئۇلار ئۆزلىرىنى ماڭا يېقىنلىشىشنى خالايدىغاندەك كۆرسىتىدۇ.

³ ئۇلار ماڭا: «سەن بىزنىڭ روزا تۇتقىنىمىزنى نېمىشقا كۆرمەيسەن؟

بىز تاماق يېمەي جاپا چەكسەك، نېمىشقا پەرۋا قىلمايسەن؟» دەپ سورايدۇ.

قاراڭلار، سىلەر روزا تۇتقان ۋاقىتلىقلاردىمۇ يەنىلا شەخسىي مەنپەئەتلىكلارنى

ئويلايسىلەر،

سىلەر ئۈچۈن جاپالىق ئىشلىگەن كىشىلەرنى ئېزىسىلەر.

⁴ قاراڭلار، سىلەر روزا تۇتتىڭلار، لېكىن روزا تۇتۇپ تۇرۇپ، يەنىلا

جەڭگى - جېدەل قىلىپ،

قەبھەلىك بىلەن ئادەم ئۇرسىلەر.

سىلەرنىڭ بۇنداق روزا تۇتۇشىڭلار ئاۋازلىقلارنىڭ ئەرەشكە يېتىپ بېرىشىغا

مۇمكىنچىلىك بېرەمدۇ؟

⁵ مەن مۇشۇنداق روزا تۇتۇشىڭلارنى تەلەپ قىلغانمۇ؟

مەن سىلەرنىڭ تاماق يېمەي جاپا چېكىشىڭلارنىلا تەلەپ قىلغانمۇ؟

ئەجەب مەن ئادەملەرنى قومۇشلاردەك باش ئېگىپ،

كاناپتىن تىكىلگەن ماتەملىك كىيىم كىيىپ، كۈلنىڭ ئۈستىدە يېتىڭلار دېدىممۇ؟

سىلەر بۇنى روزا تۇتۇش دەپ ئويلايسىلەر؟

مەن پەرۋەردىگار بۇنىڭدىن خۇرسەن بولامدەن؟

⁶ مېنى خۇرسەن قىلىدىغان روزا،

رەزىللىكنىڭ ئارغامچىسىنى بوشتىش بولماستىن،

ئېزىلگەنلەرنى ئەركىنلىككە ئېرىشتۈرۈپ،

بويۇنتۇرۇقنىڭ تانىسىنى يېشىپ تاشلاش،

بارلىق بويۇنتۇرۇقلارنى چېقىپ تاشلاش ئەمەسمىدى؟

⁷ يېمەكلىكلىرىڭلارنى ئاچلارغا بۆلۈپ بېرىش،

سەرگەردانلارنى ئۆيۈڭلەردە قوندۇرۇش،

يەشايا

يالىڭاچلارغا كىيىم كىيدۈرۈش ئەمەسمىدى؟

تۇغقانلىرىڭلاردىن يۈز ئۆرۈمەي، بەلكى ئۇلارغا ياردەم بېرىش ئەمەسمىدى؟

⁸ شۇنداق قىلساڭلار، تاڭ نۇرى سىلەرنى يورۇتۇپ،

تېزلىكتە شىپالىق تاپاتتىڭلار.

ھەققانىيلىقڭلار ئۆز ھەمراھىڭلار بولۇپ، سىلەرنى يېتەكلەپ ماڭغان بولاتتى،

پەرۋەردىگارنىڭ شان - شەرىپى سىلەرنىڭ ئارقا تىرىكچىلىرى بولاتتى.

⁹ شۇ چاغدا سىلەرنىڭ ئىلتىجالىرىڭلارغا پەرۋەردىگار جاۋاب بېرەتتى،

سىلەر ئىلتىجا قىلساڭلارلا ئۇ: «مەن بۇ يەردە» دەيتتى.

ئاراڭلاردىكى ئېغىر بويۇنتۇرۇقنى،

دېۋەيلەيدىغان قوللارنى ۋە تۆھمەتلەرنى ئېلىپ تاشلىساڭلار،

¹⁰ ئاچلارغا شاپائەت كۆرسەتسەڭلار،

جاپا - مۇشەققەتتىكى ئادەملەرگە ياردەم قىلساڭلار،

قاراڭغۇلۇقنى يورۇتىدىغان نۇر بولسىلەر،

تۈنلىرىڭلار چىڭقى چۈشتەك بولىدۇ.

¹¹ ھەر دائىم مەن پەرۋەردىگار سىلەرگە يول كۆرسىتىمەن،

قاقاس يەرلەردىمۇ ئېھتىياجىڭلارنى قاندۇرىمەن

ھەم ئۈستىخىنىڭلارنى مەزمۇت قىلىمەن.

سىلەر خۇددى سۇغۇرۇلغان بىر باغ،

ھەم سۈيى تۈگمەس بىر بۇلاقتەك بولسىلەر.

¹² خەلقىڭلاردىن ئادەملەر چىقىپ، كونا خارابىلىكىڭلارنى قايتىدىن قۇرۇپ

چىقىدۇ،

بۇرۇنقى ئۇلارنىڭ ئۈستىگە ئۆيلەرنى سالىدۇ.

سىلەر «سېپىللارنى رېمونت قىلغۇچى» ۋە «مەھەللىلەرنى ياسىغۇچى» دەپ

ئاتىلىسىلەر.

¹³ سىلەر دەم ئېلىش كۈنىنى ئاياغ ئاستى قىلماڭلار،

پەشايە

مېنىڭ مۇقەددەس كۈنۈمدە ئۆز ئىشلىرىڭلار بىلەن بەند بولماڭلار.
 دەم ئېلىش كۈنى، «بىر خۇشاللىق كۈن» دەپ بىلىپ،
 پەرۋەردىگارنىڭ مۇقەددەس كۈنىنى قەدىرلىشىڭلار كېرەك.
 ئۆزۈڭلار خالىغانچە ئىش قىلماڭلار،
 ئۆز ئىشلىرىڭلار بىلەن بەند بولماڭلار
 قۇرۇق پاراڭ سالماڭلار،
 بۇ كۈنى ھۆرمەتلىشىڭلار كېرەك.
¹⁴ شۇنداق قىلساڭلار مەندىن خۇشاللىق تاپسىلەر.
 مەن پەرۋەردىگار سىلەرنى ئېڭىز كۆتۈرۈپ، مول بەرىكەتلەر ئاتا قىلمەن،
 ھەم سىلەرنى ئەجدادىڭلار ياقۇپنىڭ مۈلۈكىدىن بەھرىمەن قىلمەن.»
 بۇ، پەرۋەردىگارنىڭ ئۆزى ئېيتقان سۆزلىرىدۇر!

59 - باب

پەشايە پەيغەمبەرنىڭ خەلقنىڭ جىنايەتلىرىنى ئەيىبلىشى

¹ قارا، پەرۋەردىگارنىڭ قولى قۇتقۇزالمىغۇدەك قىسقا ئەمەس،
 قۇلقى ئاڭلىيالمىغۇدەك گاس ئەمەس.

² لېكىن گۇناھلىرىڭلار سىلەرنى خۇدا بىلەن ئايرىپ تۇرۇۋاتىدۇ،
 گۇناھلىرىڭلار تۈپەيلىدىن خۇدا سىلەردىن يۈز ئۆرۈدى،
 ئۇ سىلەرنىڭ ئىلتىجالىرىڭلارنى ئاڭلىمايدۇ.

³ قوللىرىڭلار قان بىلەن،
 بارماقلىرىڭلار جىنايەت بىلەن بۇلغاندۇر.

ئاغزىڭلار يالغانچىلىققا تولغان بولۇپ،
 تىلىڭلاردىن رەزىل سۆزلەرلا چىقىدۇ.

⁴ ھېچكىم دۇرۇس نىيەت بىلەن ئەرز قىلمايدۇ،
 ھەم ھېچكىم سەممىيەت بىلەن ئاقلىمايدۇ،

يەشايا

ئەكسىچە ئويدۇرمغا تايىنىپ، يالغان سۆزلەيدۇ،
يامانلىققا ھامىلىدار بولۇپ، گۇناھ تۇغدۇ.
5 ئۇلار زەھەرلىك يىلاننىڭ تۇخۇمىنى تۇغدۇ،
ئۆمۈچۈك تورىنى توقۇيدۇ.
بۇ تۇخۇمنى يېگەنلەر چوقۇم ھالاك بولىدۇ،
تۇخۇم يېرىلسا يىلان چىقىدۇ.
6 توقۇغان تورلىرى كىسىم بولۇشقا يارمايدۇ،
توقۇلغان نەرسىلەر ھېچكىمنىڭ ئۈستىنى ياپالمايدۇ.
ئۇلارنىڭ قىلمىشلىرى رەزىللىكتۇر،
قىلغان ئىشلىرى زوراۋانلىقتۇر.
7 ئۇلارنىڭ پۇتلىرى رەزىللىككە تېز يۈگۈرىدۇ،
بىگۇناھلارنىڭ قانلىرىنى تېز ئاققۇزىدۇ.
ئۇلارنىڭ خىياللىرى رەزىللىككە تولغان بولۇپ،
قەيەرگىلا بارسا ھالاكەت ۋە ۋەيرانچىلىق كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ.
8 ئۇلار تىنچلىق يولىنى بىلمەيدۇ،
قىلغان ئىشلىرى ئادالەتسىزلىكتۇر.
ئۇلار ئۆزلىرى ئۈچۈن ئەگرى يول ياسايدۇ،
بۇ يولدا ماڭغانلارنىڭ ھەممىسى تىنچلىقنى بىلمەيدۇ.

ئىسرائىللارنىڭ ئۆز گۇناھلىرىنى تونۇپ يېتىشى

9 شۇ سەۋەبتىن ئادالەت خەلقىمىزدىن بەك يىراقتۇر،
ھەققانىيەت بىزنى قوغلاپ يېتىشەلمەيدۇ.
بىز نۇرغا موھتاجمىز، بىراق پەقەت قاراڭغۇلۇق مەۋجۇتتۇر.
بىز نۇرغا تەلپۈنمىز، بىراق قاراڭغۇلۇقتا ياشايمىز.
10 بىز خۇددى قارىغۇلاردەك تامنى سىلايمىز،
خۇددى ئەمما ئادەمدەك ئەتراپىمىزنى ئىزدەيمىز.
چۈش ۋاقتىدىمۇ پۇتلىشىمىز خۇددى شام ۋاقتىدىكىدەك،

يەشايا

كۈچتۈڭگۈرلەر ئارىسىدا بىز خۇددى ئۆلۈك ئادەمگە ئوخشايىمىز.
¹¹ بىز ھەممىمىز خۇددى ئېيىقتەك ھۆركرەپ،

كەپتەردەك بۇقۇلداپ،

ئادالەتنى ئىستەيمىز، لېكىن ئېرىشەلمەيمىز،

نىجاتلىقنى ئىستەيمىز، لېكىن ئۇ يىراقتىدۇر.

¹² ئالدىڭدا ئۆتكۈزگەن ئىتائەتسىزلىكىمىز كۆپەيمەكتە،

گۇناھلىرىمىز گۇۋاھلىق بېرىپ، ئۈستىمىزدىن شىكايەت قىلماقتا،

بىز ئاسىيلىق بىلەن بىرگىمىز.

گۇناھلىرىمىزنى ھەممىمىز بىلىمىز:

¹³ ئۇ بولسىمۇ پەرۋەردىگارغا ئاسىيلىق قىلىش، ئۇنى ئىنكار قىلىشتۇر،

خۇدايىمىزغا ئەگەشمەيمىز،

ئاغزىمىز زۇلۇم سېلىشنى ۋە ئاسىيلىقنى سۆزلەيدۇ،

كۆڭۈلدىكى يالغانچىلىقلار خالىغانچە چىقىدۇ.

¹⁴ ئادالەت چېكىندى،

ھەققانىيەت يىراقتا،

سەمىيەت مەيداندا يىقىلىپ چۈشكەن،

ئادىللىق كېلەلمەيدۇ.

¹⁵ سەمىيەت ئازلىغان،

ئۆزىنى رەزىللىكتىن يىراق قىلغان ئادەم باشقىلارنىڭ ئولجىسىغا ئايلىنىدۇ.

خۇدا ئەۋەتمەكچى بولغان قۇتقۇزغۇچى

پەرۋەردىگار بۇلارنى كۆرۈپ، خۇشال بولمايدۇ،

چۈنكى ئادالەت يوقتۇر.

¹⁶ پەرۋەردىگار ئادالەت ئۈچۈن ئۆتۈندىغان ئادەمنىڭ يوقلۇقىنى كۆرۈپ،

ھەيران قالدۇ،

شۇڭا ئۇ ئۆزى كېلىپ، ئۆز قولى بىلەن ئۇلارنى قۇتقۇزدۇ،

ئۇنىڭ ھەققانىيلىقى ئۇلارنى قۇتقۇزۇشقا تۈرتكە بولىدۇ.

يەشايا

17 ئۇ ھەققانىيلىقنى ساۋۇت،
قۇتقۇزۇش قۇدرىتىنى دۇبۇلغا،
قىساسنى كىيىم،
قىزغىنلىقنى تون قىلىپ كىيىدۇ.
18 ئۇ ھەر كىمنىڭ قىلمىشىغا قاراپ قايتۇرىدۇ،
دۈشمەنلىرىگە غەزەپلىنىدۇ،
ئۇلارنى جازالايدۇ،
يىراق ئارالدىكىلەرگىمۇ قىلمىشىغا يارىشا قايتۇرىدۇ.
19 كۈن چىقىشتىن كۈن پېتىشقىچە بولغان بارلىق ئىنسان پەرۋەردىگارنىڭ
نامىنى ۋە ئۇنىڭ شان - شەرىپىنى ھۆرمەتلىسۇن.
پەرۋەردىگار خۇددى ئۆزى قوغلىۋەتكەن دەھشەتلىك دەريا ئېقىنلىرىدەك
ئېتىلىپ كېلىدۇ.

20 پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:
«بىر قۇتقۇزغۇچى چوقۇم سىئونغا كېلىدۇ،
ئۇ ياقۇپ ئەۋلادلىرى ئىچىدىكى گۇناھتىن قول ئۈزگەنلەرگە كېلىدۇ.»

21 پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:
«مەن بىلەن ئۇلار ئارىسىدا تۈزۈلگەن ئەھدە مۇنداق تۇر: ساڭا ئاتا قىلغان روھىم،
ئاغزىڭغا سالغان سۆزلىرىم ئاغزىڭدىن ئايرىلمايدۇ، ئەۋلادلىرىڭلارنىڭ، ئۇنىڭ
ئەۋلادلىرىنىڭ ئاغزىدىن ئايرىلمايدۇ، بۈگۈندىن تارتىپ مەڭگۈگە ئايرىلمايدۇ.»
بۇ پەرۋەردىگارنىڭ ئېيتقان سۆزلىرىدۇر!

60 - باب

يېرۇسالېمنىڭ كەلگۈسىدىكى شان - شەرىپى

1 پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

يەشايا

ئەي يېرۇسالېم، ئورنۇڭدىن تۇر، پارلا! چۈنكى سېنىڭ نۇرۇڭ يېتىپ كەلدى!
مەن پەرۋەردىگارنىڭ شان - شەرىپى سېنى يورۇتماقتا.

² قارا، زېمىنى قاراڭغۇلۇق قاپلايدۇ،

ئەلنى زۇلمەت باسدۇ،

لېكىن مەن پەرۋەردىگار سېنى يورۇتمەن،

مېنىڭ شان - شەرىپىمنىڭ نۇرى ئۈستۈڭگە چېچىلىدۇ.

³ ئەللەر بۇ نۇرنى كۆرۈپ يېنىڭغا كېلىدۇ،

پادىشاھلارمۇ سەن چاققان نۇرغا قاراپ كېلىدۇ.

⁴ ئەي يېرۇسالېم، تۆت ئەتراپىڭغا باق،

خەلقلەر يېنىڭغا كېلىپ يىغىلىۋاتىدۇ.

ئوغۇللىرىڭ يىراقتىن كېلىدۇ،

كىچىك قىزلىرىڭمۇ قوللاردا كۆتۈرۈپ كېلىنىدۇ.

⁵ ئۇ چاغدا كۆزلىرىڭ خۇشاللىقتىن چاقنايدۇ،

يۈرىكىڭ شادلىقتىن تىپچەكلەيدۇ،

چۈنكى، دېڭىزنىڭ قارشى تەرىپىدىن بايلىقلار ساڭا ئېلىپ كېلىنىدۇ،

ئەللەرنىڭ بايلىقى ساڭا تەۋە بولىدۇ.

⁶ يوللىرىڭغا تۆگە كاراۋانلىرى بېسىپ كېلىدۇ،

مىديان ۋە ئېفاننىڭ ياش تۆگىلىرى زېمىنىڭغا تولۇپ كېتىدۇ،

شېبانىڭ ئادەملىرىمۇ كېلىدۇ،

ئۇلار ئالتۇن ۋە خۇشبوۋى بۇيۇملارنى تارتۇق قىلىپ،

مەن پەرۋەردىگارغا مەدھىيەلەرنى ئوقۇيدۇ.

⁷ قېدارنىڭ قويللىرى يېنىڭغا توپ - توپ بولۇپ يىغىلىدۇ،

نىبايوتنىڭ قوچقارلىرى قۇربانلىق قىلىشقا تاپشۇرۇلىدۇ،

مېنىڭ قۇربانلىق سۇپامدا قىلغان قۇربانلىقنىڭ قوبۇل بولىدۇ،

مەن شەرەپلىك ئىبادەتخانىمى چوقۇم شەرەپلىك قىلىمەن.

يەشايە

⁸ بۇلۇتتەك لەيلەپ كېلىۋاتقان،

كەپتەردەك ئۇۋىسىغا قاراپ ئۇچۇپ كېلىۋاتقان كىم؟

⁹ ئاراللار ماڭا ئۈمىدىنى باغلاپ، ماڭا ئىنتىزار بولماقتا،

ئۇلارنىڭ يىراقتىكى تارشىشتىن كېلىدىغان كاتتا كېمىلىرى باشلامچى بولۇپ،

پەرزەنتلىرىڭنى ھەم ئالتۇن - كۈمۈشلەرنى يىراقتىن ئەكەلمەكتە،

ئۇلار شۇنداق قىلىپ، مەن پەرۋەردىگارنىڭ،

يەنى ئىسرائىل خەلقىنى تاللىغان مۇقەددەس خۇدانى ھۆرمەتلەيدۇ،

چۈنكى مەن پەرۋەردىگار سېنى شان - شەرەپكە ئېرىشتۈردۈم.

¹⁰ يات خەلقلەر شەھەر سېپىللىرىڭنى قايتىدىن ياسايدۇ،

ئۇلارنىڭ پادىشاھلىرى ساڭا خىزمەت قىلىدۇ.

مەن غەزەپلىنىپ، سېنى جازالىغاندىم،

لېكىن بۈگۈن ساڭا ئىچىم ئاغرىپ، شەپقەت كۆرسەتمەكتەمەن.

¹¹ شەھەر دەرۋازىلىرىڭ دائىم ئوچۇق تۇرىدۇ،

كېچە - كۈندۈز تاقالمايدۇ،

ھەممە ئەللەرنىڭ بايلىقى ساڭا ئەكېلىپ بېرىلىدۇ،

ئۇلارنىڭ پادىشاھلىرىمۇ ھەيدەپ كېلىنىدۇ.

¹² ساڭا خىزمەت قىلمىغان پادىشاھلىقلار يوقىلىدۇ،

ئۇنداق ئەللەر پۈتۈنلەي ھالەك بولىدۇ.

¹³ لىۋانىڭ شان - شەرىپى بولغان

قارىغايىلار، شەمشادىلار، كىپارسىلار ساڭا مەنسۇپ بولۇپ،

مۇقەددەس ئىبادەتخانىمنى بېزەيدىغانغا ئىشلىتسەن،

مەن دەسسەپ تۇرغان يېرىمنى شان - شەرەپكە تولدۇرىمەن.

¹⁴ سېنى ئەزگەنلەرنىڭ ئەۋلادلىرى ساڭا ئېگىلىدۇ،

سېنى كەمىستكەنلەر سېنىڭ پۈتۈڭغا باش قويدۇ.

ئۇلار سېنى «پەرۋەردىگارنىڭ شەھىرى»

يەشايە

ئىسرائىل خەلقىنى تاللىغان مۇقەددەس خۇدانىڭ شەھىرى — «سئون» دەپ ئاتايدۇ.

¹⁵ گەرچە سەن بۇرۇن تاشلىۋېتىلگەن، نەپرەتكە ئۇچرىغان،

ھەتتا زېمىنىڭدىن ھېچكىم ئۆتمەيدىغان جاي بولساڭمۇ،

لېكىن مەن سېنى مەڭگۈلۈك شان - شۆھرەتكە،

ئەۋلادمۇئەۋلاد خۇشاللىققا ئىگە قىلىمەن.

¹⁶ يۈتكۈل ئەللەر سەندىن خەۋەر ئالدى،

پادىشاھلار سېنى ئانىلاردەك ئېمىتىپ باقدۇ.

شۇندىلا سەن مېنى — سېنىڭ قۇتقۇزغۇچىڭ بولغان پەرۋەردىگارنىڭ بىلىسەن،

سېنىڭ قوغدىغۇچىڭ، ياقۇپ ئېتىقاد قىلغان ھەممىگە قادىر خۇدادۇر.

¹⁷ نۇچنىڭ ئورنىغا ئالتۇن،

تۆمۈرنىڭ ئورنىغا كۈمۈش،

ياغاچنىڭ ئورنىغا تۇچ،

تاشنىڭ ئورنىغا تۆمۈر ھەدىيە قىلىمەن.

ئامانلىقنى يېتەكچىڭ،

ھەققانىيلىقنى نازارەتچىڭ قىلىمەن.

¹⁸ زېمىنىڭ ئەمدى قەبىھ ئىشلاردىن خەۋەر تاپمايدۇ،

چېگرايىڭ ئىچىدە ئەمدى بۇزغۇنچىلىق ۋە ۋەيرانچىلىق غوۋغالىرى ئاڭلانمايدۇ.

تاملىرىڭنى «نجاتلىق»،

دەرۋازىلىرىڭنى «مەدھىيە» دەپ ئاتىسەن.

¹⁹ قۇياش كۈندۈزى نۇرۇڭ بولمايدۇ،

ئايىمۇ سېنى يورۇتمايدۇ،

پەقەت مەن پەرۋەردىگارلا سېنىڭ نۇرۇڭ بولىمەن.

مەن خۇدا سېنىڭ شان - شەرىپىڭ بولىمەن.

²⁰ سېنىڭ قۇياشنىڭ پاتماستۇر،

يەشايا

ئېيىڭمۇ يوقالماستۇر.

چۈنكى پەرۋەردىگار سېنىڭ مەڭگۈلۈك نۇرۇڭ بولىدۇ،

ئازابلىق كۈنلەرنىڭ ئاخىرلىشىدۇ.

²¹ خەلقىڭنىڭ ھەممىسى ھەققانىي بولىدۇ،

مەڭگۈلۈك زېمىنغا ئىگە بولىدۇ،

ئۇلار مەن تىككەن مايسا، قولۇمنىڭ ھۈنرى بولۇپ،

مېنىڭ شان - شەرىپىمنى نامايان قىلىدۇ.

²² سانى ئازلىرى چوڭ مىللەتكە ئايلىنىدۇ،

ئاجىزلىرى كۈچلۈك ئەل بولىدۇ،

مەن پەرۋەردىگار ۋاقتى كەلگەندە بۇ ئىشنى تېزلا ئەمەلگە ئاشۇرىمەن.

61 - باب

قۇتقۇزۇلۇشنىڭ خۇش خەۋىرى

¹ ئىگەم پەرۋەردىگارنىڭ روھى مېنىڭ ۋۇجۇدۇمدا،

چۈنكى پەرۋەردىگار مېنى كەمبەغەللەرگە خۇش خەۋەر يەتكۈزۈشكە تاللىدى،

قەلبى جاراھەتلەنگەنلەرگە شىپالىق بېرىشكە ئەۋەتتى.

تۇتقۇنلارغا: «ئازاد بولسىلەر!» دەپ جاكارلاشنى،

گۇناھقا باغلانغانلارنىڭ ئەركىنلىكىگە ئېرىشىدىغانلىقىنى خەۋەر قىلىشقا ئەۋەتتى.

² پەرۋەردىگارنىڭ شەپقەت يەتكۈزىدىغان يىلىنى،

ۋە خۇدايىمىزنىڭ قىساس ئالدىغان كۈنىنى جاكارلاپ،

ھەسرەتلەنگەنلەرگە تەسەللى بېرىش ئۈچۈن ئەۋەتتى.

³ سىئوندىكى ماتەم تۇتقانلارنىڭ ھەسرەت كۈلىنىڭ ئورنىغا ھەشەمەتلىك تاجنى،

ماتەمنىڭ ئورنىغا خۇشاللىق مېيىنى،

مەيۈس روھنىڭ ئورنىغا ھەمدۇسانا تونلىرىنى بېرىدىغانلىقىنى يەتكۈزۈشكە

ئەۋەتتى.

يەشاييا

ئۇلار «ھەققانىيلىق دەرەخلىرى» دەپ ئاتىلىدۇ،
 پەرۋەردىگارنىڭ شان - شەرىپىنى نامايان قىلىش ئۈچۈن،
 ئۇلارنى پەرۋەردىگار كۆچەت قىلىپ تىككەندۇر.
⁴ ئۇلار كونا خارابىلەرنى ئوڭشاپ،
 قاقاسلىشىپ كەتكەن جايلارنى قۇرۇپ چىقىدۇ،
 بۇرۇندىن ۋەيران قىلىنغان شەھەرلەرنى قايتا ياساپ چىقىدۇ.
⁵ ئۇ چاغدا ياقا يۇرتلۇقلار قويىڭلارنى باقىدۇ،
 ياتلار يېرىڭلارنى تېرىيدۇ،
 ئۈزۈمزارلىقىڭلارنى ياسايدۇ.
⁶ لېكىن سىلەر «پەرۋەردىگارنىڭ روھانىيلىرى»،
 «خۇدايىمىزنىڭ خىزمەتكارلىرى» دەپ ئاتىلىسىلەر.
 سىلەر ئەللەرنىڭ بايلىقلىرىدىن بەھرىمەن بولىسىلەر،
 ئۇلارنىڭ بايلىقلىرىدىن خۇشال بولىسىلەر.
⁷ خورلۇقىڭلار ئورنىغا ئىككى ھەسسە بەختكە ئېرىشىسىلەر،
 سىلەر بۇرۇن خورلانغاندىڭلار، ئەمدى ئۇلۇشىڭلاردىن شادلىنىسىلەر.
 سىلەر زېمىنىڭلاردا ئىككى ھەسسە ئارتۇق مال - مۈلۈككە ئىگە بولىسىلەر،
 مەڭگۈلۈك خۇشاللىق سىلەرگە مەنسۇپ بولىدۇ.

⁸ «چۈنكى مەن پەرۋەردىگار ئادالەتنى ياخشى كۆرىمەن،
 بۇلاڭچىلىقنى ۋە رەزىللىكنى ئۆچ كۆرىمەن،
 مەن ساداقەتلىك بىلەن خەلقىمگە جاۋاب قايتۇرىمەن،
 مەن خەلقىم بىلەن مەڭگۈلۈك ئەھدە تۈزۈمەن.
⁹ ئۇلارنىڭ ئەۋلادلىرىنى ھەممە ئەللەر بىلىدىغان بولىدۇ،
 ئۇلارنىڭ ئەۋلادلىرى ئەللەرنىڭ ئارىسىدا تونۇلىدۇ،
 ئۇلارنى كۆرگەنلەرنىڭ ھەممىسى، ئۇلارنىڭ پەرۋەردىگار بەخت ئاتا قىلغان
 خەلق ئىكەنلىكىنى ئېتىراپ قىلىدۇ.»

يەشايا

¹⁰ مەن پەرۋەردىگار دىن ئىنتايىن خۇشاللىنىمەن،
 يۈرىكىم خۇدادىن خۇشاللىق تاپىدۇ،
 چۈنكى ئۇ نىجاتلىقنى ماڭا چاپان قىلىپ كىلدۈردى،
 ھەققانىيلىقنى تون قىلىپ ياپتى.
 خۇددى تويى بولغان يىگىت بېشىغا روھانىيلىق ئېسىل باش كىيىمىنى
 كىيگەندەك،
 ھەم تويى بولغان قىز زىبۇ - زىننەت تاقغاندەك خۇشاللىنىمەن.
¹¹ تۇپراق مايسىنى ئۈندۈرگەندەك،
 باغ تېرىغاننى ئۆستۈرگەندەك،
 پەرۋەردىگارمۇ ئوخشاشلا،
 ھەققانىيلىقنى ئۆستۈردى، بارلىق ئەللەر ئۇنى مەدھىيەلەيدۇ.

62 - باب

يېرۇسالېمنىڭ قۇتقۇزۇلۇشى

¹ مەن سەئون ئۈچۈن سۈكۈت قىلالمايمەن،
 ئۇنىڭ ھەققانىيلىقى خۇددى نۇردەك چاقنىمغۇچە،
 ئۇنىڭ قۇتقۇزۇلۇشى مەشئەلدەك يانمىغۇچە،
 يېرۇسالېم ئۈچۈن جىم تۇرالمايمەن.
² ئەي يېرۇسالېم، ھەممە ئەللەر سېنىڭ ھەققانىيلىقىڭنى،
 ھەممە پادىشاھلار شان - شەرىپىڭنى كۆردى.
 سەن يېڭى نامغا ئىگە بولسەن،
 بۇ نامنى پەرۋەردىگار ئۆز ئاغزى بىلەن قويدۇ.
³ سەن پەرۋەردىگارنىڭ قولىدا ئېسىل تاجغا،
 خۇدانىڭ ئالقىنىدا خاننىڭ سەللىسىگە ئايلىنىسەن.
⁴ سەن ئەمدى «تاشلاندىق» ئەمەس،

يەشايا

يېرىڭمۇ «خارا بىلىق» دەپ ئاتالمايدۇ،
سەن «مېنىڭ خۇشاللىقىم» دەپ ئاتىلىسەن،
يېرىڭ «تۇرمۇشقا چىققان» دەپ ئاتىلىدۇ،
چۈنكى پەرۋەردىگار سەندىن خۇشال بولۇپ،
يېرىڭنى ياتلىق قىلىدۇ.

⁵ ياش يىگىت يېڭى كېلىن بىلەن توي قىلىپ، ئۇنىڭ بىلەن بىللە ياشىغاندەك،
سېنىڭ خەلقىڭمۇ يېرىڭدە ياشايدۇ.

يېڭى توي قىلغان يىگىت توي قىلغان قىزىدىن قانداق خۇشال بولغان بولسا،
سېنىڭ خۇدايىڭمۇ سەندىن شۇنداق خۇشال بولىدۇ.

⁶ ئەي يېرۇسالېم، مەن سېنىڭ شەھەر سېپىلىڭنىڭ ئۈستىگە قاراۋۇللار قويدۇم.
ئۇلار كېچە - كۈندۈز توختىماستىن دۇئا قىلىدۇ.

ئەي پەرۋەردىگارغا ئىلتىجا قىلىدىغانلار، ئارام ئالماڭلار،
⁷ ھەم ئۇنىمۇ ئارام ئالدۇرماڭلار،

تاكى ئۇ يېرۇسالېمنى قۇرۇپ بولغۇچە ئارام ئالمىسۇن،
يېرۇسالېمنى زېمىندىكى ئىنسانلارنىڭ ماختىشىغا سازاۋەر قىلسۇن.

⁸ پەرۋەردىگار قۇدرەتلىك ئوڭ قولىنى كۆتۈرۈپ تۇرۇپ، قەسەم قىلىپ:
«مەن ئەمدى زىرائەتلىرىڭنى دۈشمىنىڭگە ئوزۇقلۇق بولۇشقا بەرمەيمەن،
يات خەلقلەرمۇ ئەمدى سېنىڭ جاپا تارتىپ چىقارغان يېڭى شارابلىرىڭنى
ئىچەلمەيدۇ.

⁹ پەقەت ھوسۇل يىغقانلارلا ھوسۇلدىن بەھرىمەن بولىدۇ ھەم پەرۋەردىگارنى
مەدھىيەلەيدۇ،

ئۈزۈم يىغقۇچىلارلا مۇقەددەس ئىبادەتخانىنىڭ ھويلىلىرىدا ئۈزۈم شارابىنى
ئىچەلمەيدۇ.» دەيدۇ.

¹⁰ چىقىڭلار! شەھەر دەرۋازىلىرىدىن چىقىڭلار!

يەشايە

پۇقرالار ئۈچۈن يول ھازىرلاڭلار!

سىلەر ياساڭلار، يول ياساڭلار!

تاشلارنى ئېلىپ تاشلاڭلار!

خەلق ئۈچۈن تۇغ تىكلەڭلار!

¹¹ مانا ئەمدى، پەرۋەردىگارنىڭ جاكارلىغانلىرى پۈتۈن دۇنياغىچە يېتىپ بارىدۇ:

«سىلەر ئەزىز سىئون خەلقىگە مۇنداق دەڭلار:

«قارا، سېنىڭ قۇتقۇزغۇچىڭ كەلمەكتە،

قارا، ئۇ مۇكاپاتى بىلەن كەلمەكتە.»

¹² سىلەر «مۇقەددەس خەلق»، «پەرۋەردىگار قوغدىغان خەلق» دەپ

ئاتىلىسىلەر،

يېرۇسالېم «ئەتىۋارلانغۇچى»، «تاشلىۋېتىلمىگەن شەھەر» دەپ ئاتىلىدۇ.»

63 - باب

پەرۋەردىگارنىڭ ئىمانسىز خەلقلەرنى جازالىشى

¹ ئىدومدىكى بوزرادىن كېلىۋاتقان،

قىزىل بويالغان تون كىيگەن،

گۈزەل ياسانغان، چەكسىز قۇدرەتلىك،

چوڭ قەدەملەر بىلەن ئالغا ئىلگىرىلەۋاتقان كىم؟

پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«ئۇ مەن پەرۋەردىگاردۇرمەن»

غەلبەمنى جاكارلايمەن،

مەن سىلەرنى قۇتقۇزۇشقا قادىرمەن.»

² كىيىملىرىڭ نېمىشقا قىزىل بويالغان؟

يەشايە

ئۇلار نېمىشقا شاراب كۆلچىكىدە ئۈزۈم يانجىغۇچىلارنىڭكىگە ئوخشاپ قالدى؟

³ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«مەن شاراب كۆلچىكىدە ئۈزۈم يالغۇز ئۈزۈم يانجىدىم،
ھېچكىم مەن بىلەن بىرگە بولمىدى.

مەن غەزەپلىنىپ، دۈشمەنلىرىمنى يانجىدىم،

قەھرىم تېشىپ، رەقىبلىرىمنى چەيلىدىم.

ئۇلارنىڭ قانلىرى كىيىم - كېچەكلىرىمگە چاچراپ،

كىيىملىرىمنىڭ ھەممە يېرىنى بۇلغىدى.

⁴ چۈنكى قىساس ئالدىغان كۈن قەلبىمدە ئىدى،

ئىنتىقام ئالدىغان ۋاقىت يېتىپ كەلگەندى.

⁵ قارىسام، ھېچكىم ئۇلارغا ياردەم قىلمىدى،

بەكلا ھەيران بولدۇم، چۈنكى ھېچكىم ئۇلارنى يۆلىمىدى.

شۇڭا ئۆز بىلىكىم بىلەن ئۇلارنى قۇتقۇزدۇم،

قەھرىم ماڭا مەدەت بولدى.

⁶ غەزىپىم ئىمانسىز خەلقلەرنى چەيلىدى،

قەھرىم ئۇلارنى مەست قىلدى،

قانلىرى بەرگە تۆكۈلدى.»

پەرۋەردىگارنىڭ ئىسرائىل خەلقىگە ئىچ ئاغرىتىشى

⁷ مەن، پەرۋەردىگارنىڭ بىزگە ئاتا قىلغان مەڭگۈلۈك مۇھەببىتىنى بايان

قىلىمەن،

ئۇنىڭ قىلغان ئىشلىرى ئۈچۈن ئۇنى مەدھىيەلەيمەن.

چۈنكى ئۇ بىز ئۈچۈن ئاجايىپ زور ئىشلارنى قىلغان،

ئۇ بىز ئىسرائىللار ئۈچۈن شۇنچىلىك كۆپ شاپائەتلىك ئىشلارنى قىلغان.

پەرۋەردىگار ئۆز شاپائىتى ۋە مەڭگۈلۈك مۇھەببىتى بىلەن بۇ ئىشلارنى قىلغان.

⁸ پەرۋەردىگار مۇنداق دېگەن: «پەقەت ئۇلارلا مېنىڭ خەلقىم،

يەشايە

مەندىن يۈز ئۆرۈمەيدىغان پەرزەنتلىرىمدۇر».

شۇڭا پەرۋەردىگار ئۇلارنىڭ قۇتقۇزغۇچىسى بولدى.

⁹ ئۇلار ئازاب چەككەندە،

ئۇمۇ ئۇلار بىلەن تەڭ ئازاب چەكتى،

ئۆز پەرىشتىسىنى ئۇلارنى قوغداشقا ئەۋەتتى.

ئۇ مۇھەببىتى ۋە ئىچ ئاغرىتىشى بىلەن ئۇلارنى قوغدىدى.

بۇرۇنقى ۋاقىتلاردا پەرۋەردىگار ئۇلارنى كۆتۈرۈپ ماڭغانىدى.

¹⁰ لېكىن ئۇلار ئاسىيلىق قىلىپ، ئۇنىڭ مۇقەددەس روھىنى ئازابلدى.

شۇڭا ئۇ ئۇلارنىڭ دۈشمىنىگە ئايلىنىپ، ئۇلارغا ئۆزى زەربە بەردى.

¹¹ شۇ چاغدىلا ئۇنىڭ خەلقى مۇسانىڭ ھايات ۋاقتلىرىنى ئەسلىرىگە ئېلىشتى:

«خەلقىنى مۇسانىڭ يېتەكچىلىكىدە دېڭىزدىن ئۆتكۈزگەن پەرۋەردىگار قېنى؟»

مۇقەددەس روھى ئۇلارنىڭ ئارىسىغا ئەۋەتكەن پەرۋەردىگار قېنى؟

¹² قۇدرەتلىك قول مۇسانىڭ ئوڭ يېنىدا ھەرىكەت قىلاتتى،

ئۇ خەلقنىڭ ئالدىدىكى دېڭىز سۈيىنى ئىككىگە ئايرىپ،

ئۆزىنىڭ مەڭگۈلۈك نامىنى قالدۇرغانىدى.

¹³ ئۇلارنى چوڭقۇر سۇلاردىن باشلاپ ئۆتكۈزگۈچى ھازىر قەيەردە؟

ئۇ چاغدا ئۇلار خۇددى تۈزلەڭلىكتە چاپقان ئاتلاردەك ھېچ پۇتلاشمىغانىدى.

¹⁴ كاللار تىنچ جىلغىدا ئوتلىغاندەك،

پەرۋەردىگارنىڭ روھى ئۆز خەلقىگە ئاراملىق بەرگەندى،

پەرۋەردىگار خەلقىنى باشلاپ، ئۆزىنىڭ نامىغا شان - شەرەپ كەلتۈرگەندى.»

خۇدادىن شاپائەت تىلەپ ئۆتۈنۈش

¹⁵ ئى پەرۋەردىگار، ئەرشتىن بىزگە نەزەر سال!

مۇقەددەس، شەرەپلىك ماكانىڭدىن نەزەر سال.

سېنىڭ قىزغىنلىقىڭ، ھەممىگە قادىرلىقىڭ نەگە كەتتى؟

سېنىڭ بىزگە ئىچ ئاغرىتىشىڭ ۋە شاپائىتىڭ توختاپ قالدىغۇ؟

¹⁶ گەرچە ئەجدادىمىز ئىبراھىم ۋە ياقۇپ بىزنى ئېتىراپ قىلمىغان بولسىمۇ،

يەشايا

لېكىن سەن يەنىلا بىزنىڭ ئاتىمىز سەن،
 قەدىمدىن بۇيان «قوغدىغۇچىمىز» ئاتىلىپ كېلىۋاتىسەن.
¹⁷ ئى پەرۋەردىگار، سەن نېمىشقا بىزنىڭ يولۇڭدىن ئېزىشىمىزغا يول قويسەن،
 قەلبىمىزنى تاش قىلىپ، ساڭا ھۆرمەت قىلمىسۇن دەمسەن؟
 ئۆتۈنەي، خىزمەتكارلىرىڭ ئۈچۈن،
 ئۆزۈڭگە مەنسۇپ بولغان خەلقنىڭ ئۈچۈن يېنىمىزغا قايتىپ كەلگەيسەن.
¹⁸ سېنىڭ مۇقەددەس خەلقىڭ، مۇقەددەس ئىبادەتخاناڭغا قىسقا ۋاقىتلا ئىگە
 بولدى،

كېيىن دۈشمەنلىرىمىز كېلىپ، ئۇنى دەپسەندە قىلدى.
¹⁹ بىز خۇددى سەن ھېچقاچان باشقۇرمىغان خەلققە،
 سېنىڭ نامىڭ بىلەن ئاتالمىغان خەلققە ئايلىنىپ قالدۇق.

64 - باب

¹ ئى پەرۋەردىگار، ئاسماننى يېرىپ، پەسكە چۈشكەيسەن،
 تاغلار ئالدىڭدا تىترىسۇن!
² خۇددى قۇرۇق ئوتۇننى ئوتتا كۆيدۈرگەندەك،
 ئوت سۇنى قايناتقاندەك،
 سەن پەسكە چۈشسەڭ ئىمانسىز ئەللەرمۇ ئالدىڭدا تىترەيتتى،
 دۈشمەنلىرىڭمۇ سېنىڭ نامىڭنى بىلەتتى.
³ سەن بىز تەسەۋۋۇر قىلالمىغۇدەك ئاجايىپ ئىشلارنى قىلغاندىڭ،
 سەن پەسكە چۈشكەندە، تاغلار ئالدىڭدا تىترەپ كەتكەندى.
⁴ سەندىن باشقا بىر خۇدانىڭ ئۆزىگە ئۈمىد باغلىغان خەلقى ئۈچۈن ئىش
 قىلغانلىقىنى
 قەدىمدىن بۇيان ھېچكىم ئاڭلاپ باقمىدى، ئىشتىپ باقمىدى، كۆرۈپمۇ
 باقمىدى.

يەشايا

- ⁵ ئادالتتىڭنى يۈرگۈزۈشنى خۇشاللىق دەپ بىلگەن،
 يولۇڭنى ئېسىدە ساقلىغان ئادەملەرگە ياردەم بېرىسەن.
 بىز دائىم گۇناھ قىلغانلىقىمىز ئۈچۈن، سەن غەزەپلەندىڭ،
 بىز يەنىلا قۇتقۇزۇلىمىزمۇ؟
⁶ ھەممىمىز ناپاك ئادەملەرمىز،
 بىز قىلغان ھەققانىي ئەمەللەرمۇ خۇددى بۇلغانغان كىيىمگە ئوخشايدۇ.
 بىز خۇددى يوپۇرماقتەك خازان بولىمىز،
 گۇناھلىرىمىز شامال بولۇپ بىزنى ئۇچۇرۇپ كېتىدۇ.
⁷ ھېچكىم نامىڭنى ئاتاپ، ئۆتۈنمەيدۇ،
 ساڭا باغلىنىشقا ھېچكىم ئىنتىلمەيدۇ،
 سەن بىزدىن يۈز ئۆرۈدۈڭ.
 بىزنى گۇناھلىرىمىزنىڭ ئىسكەنجىسىگە تاشلىدىڭ.
- ⁸ لېكىن پەرۋەردىگار، سەن يەنىلا بىزنىڭ ئاتىمىز،
 بىز لاي، سەن كۇلالچى،
 بىز سېنىڭ قولۇڭدا ياسالغان.
⁹ ئى پەرۋەردىگار، بىزگە بۇنچىلىك غەزەپلىنىۋەرمە،
 گۇناھلىرىمىزنى ئېسىڭدە مەڭگۈ ساقلىۋالمىغىن.
 قارىغىنە پەرۋەردىگار، بىزگە قارىغىنە،
 بىز ھەممىمىز سېنىڭ خەلقىڭدۇرمىز.
¹⁰ شەھەرلىرىڭ باياۋانغا ئايلاندى،
 سىئون چۆللەشتى،
 يېرۇسالېم خارابىلىككە ئايلاندى.
- ¹¹ بىزنىڭ ئاشۇ مۇقەددەس، گۈزەل ئىبادەتخانىمىز،
 ئەجدادلىرىمىز سېنى مەدھىيەلىگەن ئاشۇ جاي كۆيدۈرۈۋېتىلدى،
 بىز قەدىرلىگەن بارلىق نەرسىلەر ۋەيران بولدى.

يەشاييا

¹² ئى پەرۋەردىگار، سەن بۇ ئىشلارغا چىداپ تۇرالامسەن؟
بىزنى ئازابقا تاشلاپ قويۇپ، جىم تۇرامسەن؟

65 - باب

خۇدانىڭ گۇناھكارلارنى جازالىشى

¹ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«مەندىن سورىمىغانلارغا جاۋاب بېرىشكە تەييار ئىدىم،
مېنى ئىزدىمىگەنلەرنىڭ مېنى تېپىۋېلىشىغا تەييار ئىدىم،
مېنىڭ نامىمنى ئاتىمىغان خەلققە:

«مەن بۇ يەردە، مەن بۇ يەردە» دەپ تۇردۇم!

² مەن ئاسىي خەلقىمنى كۈنبويى قۇچاق ئېچىپ كۈتمەن،
لېكىن ئۇلار يامان يولدا مېڭىۋېرىدۇ،
ئۆز خىياللىرى بويىچە ئىش قىلىدۇ.

³ ئۇلار ھەر ۋاقىت مېنى غەزەپلەندۈرىدۇ،
ئۇلار باغلىرىدا بۇتلارغا قۇربانلىق قىلىپ،

كېسەكتىن ياسالغان قۇربانلىق سۇپىلاردا كۈجە كۆيدۈرىدۇ،

⁴ ئۇلار قەبرىستانلىقلاردا ئولتۇرۇپ، كېچىنى تۈنەپ ئۆتكۈزىدۇ.

چوشقا گۆشى يەيدۇ، قاچىلىرىدا ھارام گۆشلەرنىڭ شورپىلىرى بولىدۇ.

⁵ شۇنداق تۇرۇقلۇق يەنە كىشىلەرگە «نېرى تۇر، ماڭا يېقىنلاشما،

چۈنكى مەن ساڭا قارىغاندا مۇقەددەسمەن، دەيدۇ.

بۇنداق كىشىلەر خۇددى ئۆچمەي كۆيدىغان ئوتتەك،

خۇددى بۇرنۇمنى ئىس - تۈتەك ئېچىشتۇرغاندەك مېنى ئازابلايدۇ.

⁶ قارا، بۇلارنىڭ قىلمىشلىرىنىڭ ھەممىسى ئالدىمدا يېزىقلىق تۇرىدۇ،

مەن جىم تۇرماسلىقىم، چوقۇم جازالىشىم كېرەك،

مەن ئۇلارنى ئۆز يامانلىقلىرىغا يارىشا جازالايمەن.

يەشايە

⁷ ئۇلار ۋە ئۇلارنىڭ ئەجدادلىرى ئۆز گۇناھلىرى ئۈچۈن جازالاندى. چۈنكى ئۇلار تاغلاردا يالغان ئىلاھلارغا كۈجە كۆيدۈرۈپ، تۆپىلىكلەردە ماڭا ھاقارەت قىلدى. مەن ئۇلارنى ئۆز يامانلىقلىرىغا يارىشا جازالايمەن.»

⁸ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«كشىلەر ئۈزۈم بارىڭىدىكى ناچار ئۈزۈملەرنىڭ ئارىسىدىن ياخشى ئۈزۈملەرنى تاپقاندا، ئۇلار:

«بۇ ئۈزۈم تېلىنى يۇلۇۋەتمە، چۈنكى ئۇنىڭدا سۇلۇق، ياخشى ئۈزۈملەر بار، دېيىشىدۇ،

شۇنىڭغا ئوخشاش، مەن ماڭا سادىق بولغان خىزمەتكارلىرىمنىڭ ۋە جىدىن خەلقىمنىڭ ھەممىسىنى ۋەيران قىلىۋەتمەيمەن.

⁹ ياقۇپنىڭ ئەۋلادلىرىنى كۆپەيتىمەن،

يەھۇدىيەنىڭ پۇقرالىرىنى مېنىڭ تاغلىرىمغا ئىگە قىلىمەن.

مېنىڭ تاللىغان خەلقىم زېمىنىمغا ئىگىدارچىلىق قىلىدۇ،

مېنىڭ خىزمەتكارلىرىم ئۇ يەردە ئولتۇراقلىشىدۇ.

¹⁰ شارون تۈزلەڭلىكى قوي توپلىرىنىڭ ئوتلاقلىرىغا،

ئاخۇر جىلغىسى كالا يادىلىرىنىڭ ماكانغا ئايلىنىدۇ،

بۇلار مېنى ئىزدىگەن خەلقىمگە مەنسۇپ بولىدۇ.

¹¹ لېكىن، مەن پەرۋەردىگارنى تاشلىغانلار،

مۇقەددەس تېغىمنى ئۇنتۇغانلار،

«تەلەي، ئىلاھى ئۈچۈن داستىخان سالغانلار،

«تەقدىر، ئىلاھى ئۈچۈن ھاراق تولدۇرغانلار،

¹² مەن سىلەرنىڭ تەقدىرىڭلارنى قىلىچ ئاستىغا قويمەن،

ھەممىڭلار ئۆلۈمگە باش ئېگىسىلەر،

چۈنكى، چاقىرسام جاۋاب بەرمىدىڭلار،

يەشايا

سۆزلىرىمنى ئاڭلىمىدىڭلار،
ئەكسىچە كۆز ئالدىمدا رەزىل ئىشلارنى قىلىدىڭلار،
مەن خۇشال بولمايدىغان ئىشلارنى تاللىدىڭلار.»

¹³ شۇڭا ئىگەڭلار پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«قاراڭلار، مېنىڭ خىزمەتكارلىرىم يەيدۇ، لېكىن سىلەر ئاچ قالسىلەر،
قاراڭلار، مېنىڭ خىزمەتكارلىرىم ئىچىدۇ، سىلەر ئۇسسۇزلۇقتا قالسىلەر،
قاراڭلار، مېنىڭ خىزمەتكارلىرىم شادلىنىدۇ، لېكىن سىلەر نومۇستا قالسىلەر.
¹⁴ قاراڭلار، مېنىڭ خىزمەتكارلىرىم قەلبلىرىدىن شادلىنىپ تەنتەنە قىلدۇ،

لېكىن سىلەر قەلبىڭلاردىكى ئازاب تۈپەيلى يىغلايسىلەر،
روھىڭلاردىكى پىغان تۈپەيلى نالە - زار قىلىسىلەر.

¹⁵ مەن تاللىغان خەلقىم ئىسمىڭلارنى ئاتا قارغايدۇ،

مەن ئىگەڭلار پەرۋەردىگار سىلەرنى چوقۇم ئۆلتۈرىمەن،
لېكىن مېنىڭ خىزمەتكارلىرىمغا يېڭى ئىسىم قويىمەن.

¹⁶ زېمىندا بەخت تىلىگۈچىلەر مەن ھەقىقىي خۇدانىڭ نامى بىلەن بەخت
تلىەيدۇ،

زېمىندا قەسەم قىلغۇچىلار مەن ھەقىقىي خۇدانىڭ نامى بىلەن قەسەم قىلدۇ.
چۈنكى بۇرۇنقى ئېغىر كۈنلەر ئۆتۈلۈپ كېتىلىدۇ،
كۆز ئالدىمدىن غايىب بولىدۇ.»

يېڭى ئاسمان، يېڭى زېمىن

¹⁷ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«قاراڭلار، مەن يېڭى ئاسمان، يېڭى زېمىن يارىتىمەن،

ئىلگىرىكى ئىشلار ئۆتۈلۈپ كېتىدۇ، ئۇلارنى ھېچكىم ئېسىگە ئالمايدۇ.

¹⁸ مەن ياراتماقچى بولغان ئىشلاردىن خۇشال بولۇڭلار، مەڭگۈ شادلىنىڭلار.

قاراڭلار، مەن يېرۇسالېمنى خۇشاللىق مەنبەسى،

ئاھالىسىنى شادلىق مەنبەسى قىلىمەن.

يەشايا

¹⁹ مەن چوقۇم يېرۇسالېمدىن شادلىنىمەن،
خەلقىمدىن خۇشال بولىمەن،

ئۇ يەردىن ئەمدى يىغا - زار ۋە نالە - پەرياد ئاۋازلىرى ئاڭلانمايدۇ.

²⁰ ئۇ يەردە ئەمدى بوۋاقلار تۇغۇلۇپلا ئۆلۈپ كەتمەيدۇ،
ياشاغانلار قېرىپ ئۆز ئەجلى بىلەن ئۆلىدۇ.

يۈز ياش ئۆمۈر كۆرگەنلەر ياش ھېسابلىنىدۇ.

يۈز ياشقا كىرمەي تۇرۇپ ئۆلۈپ كەتكەنلەر قارغىشقا كەتكەنلەر ھېسابلىنىدۇ.
²¹ ئۇلار ئۆي ياساپ، ئۆزلىرى ئولتۇرىدۇ،

ئۈزۈمزارلىق بەرپا قىلىپ، مېۋىسىنى يەيدۇ.

²² باشقىلار ئۇلار سالغان ئۆيلەردە ئولتۇرمايدۇ،

ئۇلار ئۆستۈرگەن مېۋىلەرنى باشقىلار بۇلاپ ئەكەتمەيدۇ،

چۈنكى خەلقىم دەل - دەرەخلەردەك ئۇزۇن ئۆمۈر كۆرىدۇ،

مەن تاللىغان خەلقىم ئۆز ئەمگىكىنىڭ مېۋىسىدىن بەھرىمەن بولىدۇ.
²³ ئۇلارنىڭ ئەمگىكى بىكارغا كەتمەيدۇ،

ئۇلارنىڭ تۇغقان پەرزەنتلىرى بالا - قازاغا ئۇچرىمايدۇ.

چۈنكى ئۇلار ۋە ئۇلارنىڭ پەرزەنتلىرى

پەرۋەردىگار تەرىپىدىن بەخت ئاتا قىلىنغان خەلق ھېسابلىنىدۇ.

²⁴ ئۇلار ئۆتۈنۈشتىن بۇرۇن، مەن جاۋاب بېرىمەن،

ئۇلارنىڭ دۇئاسى ئاياغلاشمايلا، ئۇنى ئىجابەت قىلىمەن.

²⁵ بۆرىلەر بىلەن قوزىلار بىرگە ئوزۇقلىنىدۇ،

شىرمۇ كالغا ئوخشاش چۆپ يەيدۇ،

يىلاننىڭ ئوزۇقى توپا بولىدۇ،

مېنىڭ مۇقەددەس تېغىمدا

ئۇلار ئادەمگىمۇ، ھايۋانغىمۇ چىقىلمايدۇ.»

بۇ پەرۋەردىگارنىڭ ئېيتقان سۆزلىرىدۇر!

يەشايا

66 - باب

ساختا ۋە ھەقىقىي ئىبادەت

¹ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«ئەرش مېنىڭ تەختىم،

زېمىن مېنىڭ پۇت قويدىغان يېرىمدۇر،

سىلەر ماڭا قانداق بىر ساراي ياكى ئارام ئالدىغان بىر جاي ياساپ

بېرەلەيسىلەر؟

² بۇلارنىڭ ھەممىسىنى ئۆز قولۇم بىلەن ياسىدىم،

شۇڭا بۇلارنىڭ ھەممىسى مەۋجۇتتۇر.

مەن مۇنداق ئادەمدىن خۇرسەن بولمەن:

ئۇ يۈرىكىدىن توۋا قىلغان، كىچىك پىئىللىق بىلەن ياشىغان،

سۆزلىرىمنى ھۆرمەتلەيدىغان ئادەمدۇر.

³ لېكىن بەزىلەر مەن ئۈچۈن كالا بوغۇزلاپ قۇربانلىق قىلىپ، يەنە ھەم بۇتلارغا

ئاتاپ ئادەم ئۆلتۈرۈپ قۇربانلىق قىلىدۇ،

ماڭا قوي قۇربانلىق قىلىپ، يەنە ھەم بۇتلارغا ئىتنىڭ بويىنى ئۈزۈپ سۇندۇ،

ماڭا ئاشلىق ھەدىيەسىنى سۇنۇپ، يەنە ھەم بۇتلارغا چوشقا قېنىنى سۇندۇ،

ماڭا ئىسرىق سېلىپ، يەنە ھەم ئۆزلىرىنىڭ بۇتلىرىنى مەدھىيەلەيدۇ.

بۇنداق ئادەملەر ئۆزلىرىنىڭ يوللىرىنى ئۆزلىرى تاللاپ،

قەلبىدىكى يىرگىنشىلىك ئىشلىرىدىنمۇ خۇرسەن بولىدۇ.

⁴ شۇڭا مەن چوقۇم ئۇلارغا جاپا سېلىشنى تاللايمەن،

ئۇلار قورقىدىغان ئىشلارنى ئۇلارغا يولۇقتۇرىمەن.

چۈنكى چاقىرسام ھېچكىم جاۋاب بەرمىدى،

سۆزلىرىمنى ئاڭلىمىدى،

ئەكسىچە نەزىرىمدە رەزىل بولغان ئىشلارنى قىلدى،

مېنى خۇرسەن قىلمايدىغان ئىشلارنى قىلىشنى تاللىدى.»

يەشايا

⁵ ئەي پەرۋەردىگارنىڭ سۆزلىرىنى ھۆرمەتلەيدىغانلار،
ئۇنىڭ سۆزلىرىنى ئاڭلاڭلار.

پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«سىلەرگە ئۆچمەنلىك قىلىدىغان قېرىندىشىڭلار
سىلەرنى مېنىڭ نامىدا قوغلاپ چىقىرىۋېتىپ:

پەرۋەردىگار ئۆز شان - شەرىپىنى كۆرسىتىپ باقسۇنچۇ!

بىز سىلەرنىڭ قانچىلىك خۇشال بولىدىغانلىقىڭلارنى كۆرۈپ باقايلى!، دېيىشىدۇ.
لېكىن ئاخىرى ئۆزلىرى نومۇستا قالدۇ.

⁶ شەھەردىن ۋاراڭ - چۇرۇڭ ئاڭلانماقتا،

ئىبادەتخانىدىن بىر ئاۋاز كەلمەكتە،

بۇ، مەن پەرۋەردىگارنىڭ دۈشمەنلىرىمنى جازالىغان ئاۋازدۇر!

⁷ سىئون تولغىقى تۇتماي بوشىنىدۇ،

ئاغرىق كەلمەستىنلا ئوغۇل تۇغدۇ.

⁸ بۇنداق ئىشنى كىم ئاڭلاپ باققان؟

كىم كۆرۈپ باققان؟

بىر ئەل بىر كۈندىلا پەيدا بولامدۇ؟

خەلق بىردەمدىلا ئاپىرىدە بولامدۇ؟

لېكىن سىئون كالتە تولغاق بىلەنلا بالا تۇغدۇ،

⁹ مەن پەرۋەردىگار ئادەمنى تۇغدۇراي دېگەن ئىكەنمەن،

ئۇنى تۇغدۇرماي قالارمەنمۇ؟

سىلەرنىڭ خۇدايىڭلار ئادەمنى تۇغدۇراي دېسە،

ئەجەبا ئۇنى تۇغدۇرماي قالارمۇ؟

¹⁰ ئەي، يېرۇسالېمنى ياخشى كۆرىدىغان بارلىق كىشىلەر،

ئۇنىڭ بىلەن شاد - خۇرام بولۇپ، تەڭ شادلىنىڭلار!

يېرۇسالېم ئۈچۈن ھەسرەت چەككەن بارلىق كىشىلەر،

يەشايا

ئۇنىڭ بىلەن بىللە خۇشال بولۇڭلار!
¹¹ ئۇنىڭ تەسەللىك قۇچقىدىن تويغۇچە سۈت ئېمىسىلەر،
 ئۇنىڭ زور شان - شەرىپىدىن قانغۇچە بەھرىمەن بولۇپ،
 پۈتۈن قەلبىڭلار بىلەن شادلىنىسىلەر.»

¹² پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«مەن يېرۇسالېمغا خۇددى دەريادەك خاتىرجەملىك ئاتا قىلىمەن،
 خۇددى تاشقىن ئېقىنلاردەك ھەممە ئەللەرنىڭ بايلىقلىرىنى ئۇنىڭغا ئەكېلىپ
 بېرىمەن.»

سەلەر ئانا ئۆزى ئېمىتىپ باققان بالدەك،
 ھاپاش قىلىنىسىلەر، قۇچقىدا ئەركىلىتىلىسىلەر.
¹³ خۇددى ئانا بالىلىرىغا تەسەللى بەرگەندەك،
 مەن سەلەرگە تەسەللى بېرىمەن،
 سەلەر يېرۇسالېمدا تەسەللىگە ئېرىشىسىلەر.»

¹⁴ سەلەر بۇلارنى كۆرۈپلا قەلبىڭلاردىن شادلىنىسىلەر،
 ئۈستىخىنىڭلار خۇددى ئوت - چۆپلەردەك ياشىرىدۇ،
 پەرۋەردىگار كۈچ - قۇدرىتىنى ئۆز خىزمەتكارلىرىغا ئايان قىلىدۇ،
 لېكىن ئۇ دۈشمەنلىرىگە غەزەپ ياغدۇرىدۇ.
¹⁵ قاراڭلار، پەرۋەردىگار ئوت ئىچىدە چۈشمەكتە،
 ئۇنىڭ جەڭ ھارۋىلىرى قۇيۇندەك كەلمەكتە،
 ئۇ غەزەپ بىلەن قىساس ئالىدۇ،
 ئوت يالقۇنى بىلەن جازالايىدۇ.

¹⁶ پەرۋەردىگار بارلىق ئىنسانلارنى ئوت ۋە قىلىچ بىلەن جازالايىدۇ،
 نۇرغۇن ئادەملەر پەرۋەردىگار تەرىپىدىن ئۆلتۈرۈلىدۇ.

¹⁷ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

يەشايا

«بۇتلارغا تولغان باغلىرىغا كىرىش ئۈچۈن، ئۆزلىرىنى پاكلاپ، ئۆزىنى ئۇلارغا بېغىشلاپ، چوشقا گۆشى، چاشقان گۆشى ۋە يىرگىنچىلىك نەرسىلەرنى يېگەنلەر بىردەك يوقىتىلىدۇ.

¹⁸ مەن ئۇلارنىڭ قىلمىشلىرى ۋە نىيەتلىرىنى بىلىمەن. پۈتكۈل ئەللەر، ھەر خىل تىلدا سۆزلىشىدىغان خەلقلەرنى يىغىدىغان ۋاقىت كېلىدۇ. ئۇلار كېلىپ، مېنىڭ ئۇلۇغلىقىمنى كۆرىدۇ. ¹⁹ مەن ئۇلارنىڭ ئارىسىدا مۆجىزە كۆرسىتىمەن، ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى قۇتقۇزۇلغانلارنى، ئىسمىمنى ئاڭلاپ باقمىغان، ئۇلۇغلىقىمنىمۇ كۆرۈپ باقمىغان تارىشىش، لىۋىيە، ئوقيا ئېتىش بىلەن داڭ چىقارغان لۇد، تۇبال، ياۋان ۋە يىراق دېڭىزدىكى ئاراللارغا ئەۋەتمەن. ئۇلار ئۇ يەرلەردە مېنىڭ ئۇلۇغلىقىم توغرىسىدا سۆزلەيدۇ. ²⁰ ئۇلار قېرىندىشىڭلارنى ماڭا ھەدىيە سۈپىتىدە ئۇ يەرلەردىن قايتۇرۇپ كېلىدۇ. خۇددى ئىسرائىلىيەلىكلەر پاكىز قاچىلاردا مەن پەرۋەردىگارىڭنىڭ ئىبادەتخانىسىغا ئاشلىق ھەدىيەسى ئېلىپ كەلگەندەك، ئۇلار ئات مىنىپ، بەزىلىرى ھارۋىغا ئولتۇرۇپ، بەزىلىرى لەمپىلىك ھارۋىلارغا چىقىپ، بەزىلىرى قېچىرغا مىنىپ، بەزىلىرى تۆگىگە مىنىپ مېنىڭ مۇقەددەس تېغىم يېرۇسالېمغا ماڭا ھەدىيە بولۇپ كېلىدۇ. ²¹ مەن ئۇلارنىڭ ئارىسىدىن روھانىيلارنى، لاۋىيلارنى تاللايمەن. بۇ، مەن پەرۋەردىگارىڭنىڭ ئېيتقان سۆزلىرىدۇر.

²² مەن ياراتقان يېڭى ئاسمان، يېڭى زېمىن مەڭگۈ مەۋجۇت بولۇپ تۇرغىنىدەك، سىلەرنىڭ ئەۋلادلىرىڭلار ۋە نامىڭلارمۇ مەڭگۈ داۋاملىشىدۇ. بۇ، مەن پەرۋەردىگارىڭنىڭ سۆزلىرىدۇر. ²³ ھەر ئاينىڭ بىرىنچى كۈنى ۋە دەم ئېلىش كۈنى بارلىق ئىنسانلار ئالدىمغا كېلىپ، ماڭا ئىبادەت قىلىدۇ. ²⁴ ئۇلار چىقىپ، ماڭا ئاسىيلىق قىلغانلارنىڭ جەسەتلىرىنى كۆزدىن كەچۈرىدۇ، ئاسىيلىرىنىڭ تېنىدىكى قۇرتلار ئۆلمەيدۇ، ئۇلارنى كۆيدۈرۈۋاتقان ئوت ئۆچمەيدۇ، پۈتكۈل ئىنسانلار ئۇلاردىن نەپرەتلىنىدۇ.»

دانيال

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

«مۇقەددەس كىتاب» نىڭ «دانيال» قىسمىنى ئىككى بۆلەككە بۆلۈش مۇمكىن. بىرىنچى بۆلىكىدە (1 - بابتىن 6 - باقىچە) ياراتقۇچى خۇدانىڭ مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 6 - ئەسىرنىڭ باشلىرىدا يەھۇدىيەدىن بابىلغا سۈرگۈن قىلىنغان تۆت ياش يىگىتنى قانداق قوغدىغانلىقى ۋە ئۇلارنىڭ مەرتىۋىسىنى قانداق ئۆستۈرگەنلىكى بايان قىلىنغان. ياش يىگىت دانيال ۋە ئۇنىڭ ئۈچ دوستى — شادراك، مېشاك ۋە ئابدىننگولار ئۆزلىرىنىڭ خۇداغا بولغان يۈكسەك ساداقىتىنى نامايان قىلغاندا، خۇدا ئۇلارنى ئۆلۈمدىن ساقلاپ قالدۇ. خۇدانىڭ دانيالغا چۈشكە تەبىرى بېرىش قابىلىيىتىنى ئاتا قىلىشى، ئۇنى بابىل ئىمپېرىيەسىدە، كېيىنچە بولسا پېرسىيە ئىمپېرىيەسىدە يۇقىرى مەرتىۋىگە ئىگە قىلدۇ.

ئىككىنچى بۆلىكىدە (7 - بابتىن 12 - باقىچە) خۇدادىن دانيالغا كەلگەن ۋەھىيلەر ۋە پەرىشتىلەر ئارقىلىق ئۇنىڭ چۈشلىرىگە بېرىلگەن تەبىرلەر بايان قىلىنغان. بۇ ۋەھىيلەردىن يېقىن شەرق رايونىنىڭ مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 6 - ئەسىردىن مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 2 - ئەسىرگىچە بولغان ئارىلىقتىكى تارىخنىڭ ئومۇمىي كۆرۈنۈشى، يەنى بابىل ۋە پېرسىيە ئىمپېرىيەلىرى، ئىسكەندەر زۇلقەرنەينىنىڭ تاجاۋۇزى ۋە مىسىردىكى پىتولىملار بىلەن سۈرىيەدىكى سىللوگلار ئوتتۇرىسىدا يۈز بەرگەن توقۇنۇشلار توغرىسىدا ئومۇمىي چۈشەنچىگە ئىگە بولالايمىز. ۋەھىيلەر يەنە مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 167 - يىلى يېرۇسالېم ئىبادەتخانىسىنى بۇلغىغان سىللوگلارنىڭ ئىمپېراتورى — تەكەببۇر ھۆكۈمران ئانتىگو IV ھەققىدە ئالدىن بېشارەت بېرىدۇ. ئانتىگو IV قىلغان بۇ ئىشلار يەھۇدىيەدىكى ماككابلارنىڭ قوزغىلاڭ كۆتۈرۈشىگە سەۋەب بولىدۇ. بۇ قوزغىلاڭ يەھۇدىيلارنى خۇدانىڭ يولىغا قايتۇرۇپ، ئىبادىتىنى قايتىدىن باشلاشقا مۇبەسسەر قىلىدۇ.

«مۇقەددەس كىتاب» نىڭ «دانيال» قىسمىدىكى ۋەھىيلەر زامان ئاخىرىدا خۇدانىڭ خەلقى بىلەن ئۇنىڭ دۈشمەنلىرى ئوتتۇرىسىدا بولىدىغان كەسكىن

توقۇنۇشلارنى ئالدىن ئېيتىپ بەرگەن، دەپ ئېيتىشقىمۇ بولدى. خۇدانىڭ خەلقى ھەر خىل زىيانكەشلىكلەرگە بەرداشلىق بېرىدۇ، چۈنكى خۇدا ئۇلارغا ئاخىرى ئۆزىنىڭ پادىشاھلىقىغا ئېرىشىدىغانلىقىنى ھەققىدە ۋەدە بەرگەندى.

تېزىس:

1. دانيال پەيغەمبەرنىڭ ھاياتى (1 - بابتىن 6 - باقىچە)
2. دانيال پەيغەمبەرنىڭ ۋەھىيلىرى (7 - بابتىن 12 - باقىچە)

دانيال

دانيال نبۇكادنەزەرنىڭ ئوردىسىدا

¹ يەھۇدىيە پادىشاھى يېھوياقىم ھۆكۈمرانلىقىنىڭ ئۈچىنچى يىلى ¹ بابىل پادىشاھى نبۇكادنەزەر يېرۇسالېمغا ھۇجۇم قىلىپ، ئۇنى قورشاۋغا ئالدى. ² ئىگىمىز خۇدا يەھۇدىيە پادىشاھى يېھوياقىمنى ۋە ئىبادەتخانىدىكى بىر قىسىم مۇقەددەس بۇيۇملارنى نبۇكادنەزەرگە تاپشۇرۇپ بەردى. نبۇكادنەزەر بۇ بۇيۇملارنى بابىلدىكى ئۆز ئىلاھى ئۈچۈن ياسالغان ئىبادەتخانىنىڭ خەزىنىسىگە ئەكىرىپ قويدى.

³ بابىل پادىشاھى ھەرەمئاغىسى ئاشپىنازغا پەرمان قىلىپ: «بابىلغا ئېلىپ كېلىنگەن ئەسىرلەر ئىچىدىكى يەھۇدىيەنىڭ پادىشاھ جەمەتى ۋە باشقا ئاقسۆڭەكلەر ئائىلىسىگە تەۋە ياش يىگىتلەرنىڭ بىر قىسمىنى ئوردىغا باشلاپ كىر. ⁴ بۇ ياش يىگىتلەر يەتتە ئەزاسى بېجىرىم، كېلىشكەن، پاراسەتلىك، بىلىمى مول، ئەقىللىق، ھەرقايسى جەھەتلەردە پادىشاھ ئوردىسىدا خىزمەت قىلىشقا لايىق بولسۇن. ئۇلارغا بابىل تىل - ئەدەبىياتىنى ئۆگىتىڭلار» دېدى. ⁵ پادىشاھ ئۇلارغا كۈندە ئوردا تامىقى ۋە شاراب بېرىش ھەمدە ئۇلارنى ئۈچ يىل تەربىيەلەپ ئاندىن ئوردا خىزمىتىگە

¹: 1 مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 605 - يىلىغا توغرا كېلىدۇ.

دانيال

سېلىش توغرىسىدا پەرمان چۈشۈردى.

⁶ بۇ ياش يىگىتلەرنىڭ ئىچىدە يەھۇدا قەبىلىسىدىن دانيال، خانانیا، مىشائېل ۋە ئازاريالار بار ئىدى. ⁷ ھەرەمئاغسى ئۇلارغا يېڭى ئىسىم قويدى: دانيالنى بېلىتساززار، خانانيانى شادراك، مىشائېلنى مېشاك، ئازاريانى ئابېدنىگو دەپ ئاتىدى. ⁸ دانيال ئوردا تامىقى ۋە شاراب بىلەن ئۆزىنى بۇلغىماسلىقىنى قارار قىلىپ، ھەرەمئاغسىدىن ئۆزىنى پاك تۇتۇشقا ئىجازەت بېرىشنى سورىدى. ⁹ خۇدا دانيالنى ھەرەمئاغسىنىڭ مېھرى - مۇھەببىتى ۋە رەھىمدىللىكىگە نائىل قىلدى. ¹⁰ ئەمما ھەرەمئاغسى دانيالغا مۇنداق دېدى:

— مەن پادىشاھ ئالىيلىرىدىن قورقمەن، ئۇ سىلەرنىڭ يېمەك - ئىچمىكىڭلارنى شۇنداق ئورۇنلاشتۇرغان. ئەگەر پادىشاھ سىلەرنىڭ باشقا يىگىتلەرگە قارىغاندا روھسىز تۇرغىنىڭلارنى كۆرسە، كاللامنى ئېلىشى مۇمكىن.

¹¹ دانيال ھەرەمئاغسى تەرىپىدىن خانانیا، مىشائېل، ئازاريا ۋە ئۆزىنى باشقۇرۇشقا ئورۇنلاشتۇرۇلغان قاراۋۇلغا مۇنداق دېدى:

¹² — سىلى بىز خىزمەتكارلىرىغا كۆكتات ۋە سۇدىن باشقا ھېچ نەرسە بەرمەي، ئون كۈن سىناپ باقسىلا. ¹³ كېيىن بىزنى، ئوردا تامىقى يەۋاتقان باشقا ياش يىگىتلەر بىلەن سېلىشتۇرۇپ كۆرسىلە، ئاندىن ئۆز كۆزلىرى بىلەن كۆرگەن ئەھۋالغا قاراپ بىزنى ئورۇنلاشتۇرسىلا!

¹⁴ قاراۋۇل ئۇلارنى ئون كۈن سىناپ بېقىشقا قوشۇلدى. ¹⁵ ئون كۈن ئۆتكەندىن

كېيىن، ئۇلارنىڭ قامىتى ئوردا تامىقى يېگەن باشقا يىگىتلەردىنمۇ كېلىشكەن، ساغلام بولۇپ كۆرۈندى. ¹⁶ قاراۋۇل ئۇلارنىڭ ئوردا تامىقى ۋە شارابىنى بىكار قىلىپ، كۆكتات بىلەن ئوزۇقلىنىشقا يول قويدى.

¹⁷ خۇدا بۇ تۆت يىگىتنى ئەدەبىيات ۋە پەلسەپەدە مۇكەممەل بىلىمگە ئىگە قىلىش ئۈچۈن ئۇلارغا ئەقىل - پاراسەت ئاتا قىلدى ۋە دانيالغا ھەر خىل غايىبانە ئالامەت ۋە چۈشكە تەبىرى بېرەلەيدىغان قابىلىيەتنى بەردى.

¹⁸ پادىشاھ بەلگىلىگەن ئۈچ يىل توشقاندىن كېيىن، ھەرەمئاغسى ھەممە يىگىتلەرنى پادىشاھ نىبۇكادنەزەرنىڭ ھۇزۇرىغا باشلاپ كىردى. ¹⁹ پادىشاھ ئۇلار

دانيال

بلەن پاراڭلىشىپ، يىگىتلەرنىڭ ئىچىدە ھېچكىمنىڭ دانيال، خانانیا، مىشايل ۋە ئازاريالارغا يەتمەيدىغانلىقىنى بايقىدى. شۇنىڭ بىلەن پادىشاھ بۇ تۆت يىگىتنى ئۆز خىزمىتىگە ئېلىپ قالدى.²⁰ پادىشاھ ئۇلاردىن ھەرقانداق بىر مەسلىھەتنى سورىغاندا، ئۇلارنىڭ ئەقلى ۋە چۈشەنچىسىنىڭ ئۆز پادىشاھلىقىدىكى بارلىق سېھىرگەرلەر ۋە پالچىلاردىن ئون ھەسسە يۇقىرى ئىكەنلىكىنى ھېس قىلدى.²¹ دانيال بابىدا كورەش پادىشاھ ھۆكۈمرانلىقىنىڭ بىرىنچى يىلىغىچە²² تۇرۇپ قالدى.

2 - باب

پادىشاھ نىبۇكادنەزەرنىڭ چۈشى

¹ پادىشاھ نىبۇكادنەزەر ئۆز ھۆكۈمرانلىقىنىڭ ئىككىنچى يىلى بىر چۈش كۆردى، چۈشى سەۋەبلىك كەيپىياتى بۇزۇلۇپ، ئۇيقۇسى قاچتى.² شۇنىڭ بىلەن ئۇ سېھىرگەر، پالچى، داخان ۋە باخشىلارنى ئۆز چۈشىگە تەبىرىش ئۈچۈن چاقىرتىپ كەلدى. ئۇلار پادىشاھنىڭ ھۇزۇرىغا كىرگەندىن كېيىن،³ پادىشاھ بۇ ھۆكۈملارغا:

— مەن بىر چۈش كۆردۈم، چۈشۈم كەيپىياتىمنى بۇزدى، مەن بۇ چۈشنىڭ تەبىرىنى بىلمەكچىمەن، — دېدى.

⁴ ھۆكۈملار پادىشاھقا ئارامىي تىلىدا³ جاۋاب بېرىپ:

— پادىشاھ ئالىيلىرى مەڭگۈ ياشىغايلار! چۈشلىرىنى بىز خىزمەتكارلىرىغا سۆزلەپ بەرسىلە، چۈشلىرىگە تەبىرى بېرىلى، — دېدى.

⁵ پادىشاھ ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

¹: 21 كورەش پادىشاھ مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 539 - يىلىدا بابىلنىڭ ھۆكۈمرانلىق تەختىدە ئولتۇرغان.

²: 4 ئەسلى تېكىست بۇ ئايەتتىن باشلاپ 7 - باب 28 - ئايەتكىچە ئىبرانىي تىلىدا ئەمەس، بەلكى ئارامىي تىلىدا يېزىلغان. ئارامىي تىلى بابىللىقلارنىڭ دۆلەت تىلىدۇر.

دانيال

— بىلىپ قويۇڭلاركى، ئەگەر سىلەر مېنىڭ قانداق چۈش كۆرگەنلىكىمنى ۋە ئۇنىڭ تەبىرىنى ئېيتىپ بېرەلمىسەڭلار، تېنىڭلار پارچىلىنىپ، ئۆيۈڭلار خارابىلىككە ئايلىنىدۇ.⁶ ئەگەر سىلەر كۆرگەن چۈشۈمنى ئېيتىپ بېرىپ، ئۇنىڭغا تەبىر بېرەلسەڭلار، مەندىن كاتتا ئىنئام ۋە مەرتىۋىگە ئېرىشىسىلەر. ئەمدى مېنىڭ چۈشۈمنى ۋە ئۇنىڭ تەبىرىنى ئېيتىپ بېرىڭلار.
⁷ ئۇلار پادىشاھقا يەنە جاۋاب بېرىپ:

— پادىشاھ ئالىلىرى، چۈشلىرىنى بىز خىزمەتكارلىرىغا سۆزلەپ بەرسە، چۈشلىرىگە تەبىر بېرەيلى، — دېدى.
⁸ پادىشاھ:

— ئېنىق بىلىپ تۇرۇۋاتمەن، سىلەر قارارىمىنىڭ قەتئىيلىكىنى بىلىپ تۇرۇپ، ۋاقتىنى ئارقىغا سوزۇۋاتسىلەر.⁹ ئەگەر سىلەر مېنىڭ چۈشۈمگە تەبىر بېرەلمىسەڭلار، سىلەرنى پەقەت جازا كۈتۈپ تۇرۇپتۇ. سىلەر تىل بىرىكتۈرۈپ، ماڭا يالغان گەپ قىلىپ، ئىشلارنى ئۆزگەرتمەكچى بولۇۋاتسىلەر. سىلەر ھازىر مېنىڭ چۈشۈمنى دەپ بېرىڭلار، شۇندىلا مەن سىلەرنىڭ چۈشكە تەبىر بېرەلەيدىغانلىقىڭلارغا ئىشىنىمەن، — دېدى.
¹⁰ ھۆكۈمالار پادىشاھقا جاۋاب بېرىپ:

— يەر يۈزىدە ھېچقانداق ئادەم ئالىلىرىنىڭ بۇ تەلەپلىرىنى قاندۇرالمىدۇ. ئەلەمىساقىتىن تارتىپ ھېچقانداق بىر ئۇلۇغ ۋە قۇدرەتلىك پادىشاھ بۇنداق بىر تەلەپنى سېھىرگەر، پالچى ۋە ھۆكۈمالاردىن تەلەپ قىلىپ باقمىغان.¹¹ ئالىلىرىنىڭ قىلغان بۇ تەلەپى ئىنتايىن قىيىندۇر، بۇ تەلەپنى پەقەت ئىنسانلار ئارىسىدا ياشمايدىغان ئىلاھلارلا ئورۇندىيالايدۇ، — دېدى.

¹² بۇنى ئاڭلاپ پادىشاھ قاتتىق دەرغەزەپ بولۇپ، بايلىدىكى بارلىق ھۆكۈمالارنى قەتل قىلىشقا ئەمر قىلدى.¹³ ھۆكۈمالارنى قەتل قىلىش ھۆكۈمى ئېلان قىلىندى. ئادەم ئەۋەتلىپ، دانيال ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرىنىمۇ ئۆلتۈرمەكچى بولۇشتى.
¹⁴ ياساۋۇللار باشلىقى ئاريوك ھۆكۈمالارنى قەتل قىلىش ئۈچۈن يۈرۈپ كەتتى.
 دانيال ئۇنىڭ ئالدىغا بېرىپ زېرەكلىك ۋە ئېھتىياتچانلىق بىلەن:

دانيال

¹⁵ — پادشاھ نېمە ئۈچۈن بۇنداق قاتتىق يارلىقنى چۈشۈردى؟ — دەپ سورىدى. ئاريوك بولغان ئەھۋالنى دانيالغا سۆزلەپ بەردى. ¹⁶ شۇنىڭ بىلەن دانيال پادشاھنىڭ ئالدىغا كىرىپ، ئۆزىگە ۋاقىت بەرسە پادشاھنىڭ كۆرگەن چۈشكە تەبىر بېرەلەيدىغانلىقىنى بىلدۈردى. ¹⁷ ئاندىن دانيال ئۆيىگە قايتىپ بېرىپ، دوستلىرى خانانیا، مىشائېل ۋە ئازاريلارغا نېمە ئىشلارنىڭ يۈز بەرگەنلىكىنى سۆزلەپ بەردى. ¹⁸ ئۇ ئۆزلىرى ۋە بابىلدىكى باشقا ھۆكۈمالارنىڭ قەتل قىلىنماسلىقى ئۈچۈن، دوستلىرىغا:

— ئەرشتىكى خۇداغا ئىلتىجا قىلىڭلار، ئۇنىڭ بىزگە رەھىم قىلىپ، بۇ سىزلىق چۈشكە تەبىر بېرەلىشىمىزنى ئۆتۈنۈڭلار، — دېدى.

¹⁹ شۇ كېچىسى بۇ سىزلىق چۈشنىڭ تەبىرى دانيالغا غايىبانە ۋەھىي ئارقىلىق ئايان بولدى. شۇنىڭ بىلەن دانيال ئەرشتىكى خۇداغا مەدھىيە ئوقۇپ، ²⁰ مۇنداق دېدى:

«مەدھىيەلەيمەن خۇدانىڭ نامىنى تائەبەد،
 مەڭگۈ ئۇنىڭغا يار بولغاي ئەقىل ۋە قۇدرەت.
²¹ ئۇ ئۆزگەرتەلەيدۇ ۋاقىت ۋە پەسىلنى،
 ئۇ بىكار قىلىدۇ ۋە تىكلەيدۇ پادشاھلارنى.
 ئۇ دانىشمەنلەرگە دانالىق، ئاقىللارغا بىلىم ئاتا قىلىدۇ.
²² ئۇ ئاشكارىلايدۇ غايىب ئىشلار ۋە سىرلارنى،
 ئۇ بىلىدۇ بارچە قاراڭغۇلۇقتىكى ئىشلارنى،
 چۈنكى ياردۇر يورۇقلۇق ئۇنىڭغا.
²³ شۈكۈر ۋە مەدھىيە ئېيتىمەن، ئى خۇدا ساڭا،
 ئى ئەجدادلىرىم ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا،
 ماڭا پاراسەت ۋە قۇدرەت قىلىدىڭ ئاتا.
 بىزگە بەردىڭ سورىغىنىمىزنى،
 بىزگە بىلدۈردۈڭ پادشاھنىڭ چۈشىنى.»

دانيال

دانيالنىڭ پادشاھنىڭ چۈشگە تەبىر بېرىشى

²⁴ دانيال پادشاھ تەرىپىدىن بابىلدىكى ھۆكۈمالارنى قەتل قىلىشقا بۇيرۇلغان ئاريونىڭ ئالدىغا بېرىپ:

— بابىلدىكى ھۆكۈمالارنى قەتل قىلماڭ، مېنى پادشاھنىڭ ئالدىغا باشلاپ بېرىڭ، مەن پادشاھنىڭ چۈشگە تەبىر بېرىمەن، — دېدى.

²⁵ ئاريون دانيالنى دەرھال پادشاھنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كىردى ۋە پادشاھقا:

— مەن يەھۇدىيە زېمىنىدىن ئەسىرگە ئېلىنغانلار ئىچىدىن ئالىيلرنىڭ چۈشگە تەبىر بېرەلەيدىغان بىرسىنى تېپىپ كەلدىم، — دېدى.

²⁶ پادشاھ دانيالدىن (پىلتىشازار دەپمۇ ئاتىلىدۇ):

— سەن مېنىڭ نېمە چۈش كۆرگەنلىكىمنى بىلەلمەسەن ۋە چۈشۈمگە تەبىر بېرەلمەسەن؟ — دەپ سورىدى.

²⁷ دانيال مۇنداق جاۋاب بەردى:

— ھېچقانداق بىر ھۆكۈما، پالچى، سېھىرگەر ياكى مۇنەججىم ئالىيلرى سورىغان بۇ سىزلىق ئىشنىڭ ھۆددىسىدىن چىقالمايدۇ. ²⁸ لېكىن ئەرىشتە سىزلارنى

يېشەلەيدىغان بىر خۇدا بار. ئۇ پادشاھ ئالىيلرىغا كەلگۈسىدە يۈز بېرىدىغان ئىشلارنى كۆرسىتىپ بەرگەن. سىلى ئۇخلاۋاتقان ۋاقىتتا كۆرگەن چۈش ۋە ئالامەتلەر مۇنداق:

²⁹ پادشاھ ئالىيلرى، سىلنىڭ ئۇخلاۋاتقان ۋاقىتتا كۆرگەن چۈشلىرى كەلگۈسىدە بولىدىغان ئىشلاردىن بېشارەتتۇر. سىزلىق ئىشلارنى ئاشكارا قىلالايدىغان خۇدا

سىلگە كېيىن يۈز بېرىدىغان ئىشلاردىن ئالدىن بېشارەت بەرگەندۇر. ³⁰ بۇ سىزنىڭ ماڭا ئاشكارا قىلىنغانلىقى مېنىڭ دانالىقىمنى كۆرسىتىش ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى سىلى كۆرگەن بۇ چۈشنىڭ مەنىسىنى بىلىشىڭىز ئۈچۈندۇر.

³¹ پادشاھ ئالىيلرى، سىلى چۈشلىرىدە ئالدىلىرىدا يالتراپ، چاقناپ تۇرغان

ناھايىتى چوڭ بىر ھەيكەلنى كۆردىلە. بۇ ھەيكەلنىڭ تۇرقى ئىنتايىن قورقۇنچلۇق بولۇپ، ³² ئۇنىڭ بېشى ساپ ئالتۇندىن، كۆكرىكى ۋە بىلىكى كۈمۈشتىن، قورسقى ۋە يوتىسى تۇچتىن ياسالغان. ³³ پاچىقى تۆمۈردىن، پۇتىنىڭ بىر قىسمى تۆمۈردىن، بىر

دانيال

قىسمى ساپالدىن ياسالغان. ³⁴ سىلى ئۇنىڭغا قاراپ تۇرغانلىرىدا، ئىنسان قولى بىلەن قېزىۋېلىنمىغان بىر قورام تاش دومىلاپ كېلىپ، ھەيكەلنىڭ تۆمۈر ۋە ساپالدىن ياسالغان پۇتلىرىغا ئۇرۇلدى - دە، ئۇلارنى پارچە - پارچە قىلىۋەتتى. ³⁵ شۇنىڭ بىلەن تۆمۈر، ساپال، تۇچ، كۈمۈش ۋە ئالتۇنلار پارچە - پارچە بولۇپ، خۇددى يازدا خامانغا دۆۋىلەپ قويۇلغان ساماننى بوران ئۇچۇرۇپ كەتكەندەك، ھەيكەلنىڭ پارچىلىرىدىن ھېچبىر ئەسەر قالمىدى. ئەمما ھەيكەلنى چېقىپ تاشلىغان ھېلىقى قورام تاش چوڭ بىر تاغقا ئايلىنىپ، پۈتۈن يەر يۈزىنى قاپلىدى. ³⁶ بۇ سىلىنىڭ كۆرگەن چۈشلىرىدۇر، ئەمدى چۈشلىرىگە تەبىرى بېرىي.

³⁷ پادشاھ ئالىيلىرى، سىلى پادشاھلارنىڭ پادشاھدۇرلا! ئەرشتىكى خۇدا سىلىگە سەلتەنەت، كۈچ - قۇدرەت ۋە شان - شۆھرەت ئاتا قىلدى. ³⁸ ئۇ سىلىنى يەر يۈزىدە ياشاۋاتقان بارلىق ئىنسانلارنىڭ، ھەتتاكى ياۋايى ھايۋانلار، ئاسماندىكى قۇشلارنىڭ خاقانى قىلغاندۇر. سىلى چۈشلىرىدە كۆرگەن ھەيكەلنىڭ ئاشۇ ئالتۇن بېشى ئۆزلىرى بولسا. ³⁹ سىلىدىن كېيىن، سىلىنىڭ پادشاھلىقلىرىغا يەتمەيدىغان يەنە بىر پادشاھلىق بارلىققا كېلىدۇ، كېيىن يەنە ئۈچىنچى بىر پادشاھلىق بارلىققا كېلىدۇ، بۇ پادشاھلىق ھېلىقى تۇتتۇر. ئۇ پۈتۈن يەر يۈزىگە ھۆكۈمرانلىق قىلىدۇ. ⁴⁰ ئاخىرىدا تۆتىنچى پادشاھلىق بارلىققا كېلىدۇ. ئۇ تۆمۈردەك قاتتىق بولۇپ، تۆمۈر بارلىق نەرسىلەرنى كۈكۈم - تالقان قىلالغىنىدەك بۇ پادشاھلىقمۇ باشقا پادشاھلىقلارنى ئۇرۇپ، بىتچىت قىلىدۇ. ⁴¹ سىلى كۆرگەن ساپال بىلەن تۆمۈردىن ياسالغان پۇت ۋە پۇتنىڭ بارماقلىرى، بۇ پادشاھلىقنىڭمۇ پارچىلىنىدىغانلىقىدىن بېشارەت بېرىدۇ. چۈشلىرىدە تۆمۈر بىلەن ساپال ئارىلاش ياسالغاندەك، بۇ پادشاھلىقنىڭمۇ تۆمۈردەك كۈچلۈك تەرىپى بولىدۇ. ⁴² پۇت بارماقلىرىنىڭ بىر قىسمىنىڭ تۆمۈردىن يەنە بىر قىسمىنىڭ ساپالدىن ياسالغانلىقى بۇ پادشاھلىقنىڭ تۆمۈردەك كۈچلۈك، ھەم ساپالداك ئاجىز بولىدىغانلىقىنى بىلدۈرىدۇ. ⁴³ تۆمۈر بىلەن ساپالنىڭ ئارىلاشقانلىقى ھۆكۈمدارلارنىڭ قۇدا بولۇش يولى بىلەن پادشاھلىقلىرىنى مۇستەھكەملەش ئويىدا بولىدىغانلىقىنى، ئەمما تۆمۈر بىلەن ساپال ئارىلىشالمىغاندەك ئۇلارنىڭمۇ بىرلىشەلمەيدىغانلىقىدىن بېشارەت بېرىدۇ.

دانيال

⁴⁴ ئاشۇ پادشاھلار ھۆكۈم سۈرۈۋاتقان زاماندا، ئەرشتىكى خۇدا مەڭگۈ مەغلۇپ بولمايدىغان ۋە يوقالمايدىغان بىر پادشاھلىقنى بارلىققا كەلتۈرىدۇ. بۇ پادشاھلىق باشقا بارلىق پادشاھلىقلارنى يانچىپ، يوقىتىپ، ئۆزى مەڭگۈ ھۆكۈم سۈرىدۇ. ⁴⁵ سىلى كۆرگەن، ئىنسان قولى بىلەن قېزىۋېلىنمىغان بىر قورام تاشنىڭ دومىلاپ كېلىپ، تۆمۈر، تۇچ، ساپال، كۈمۈش ۋە ئالتۇنلاردىن ياسالغان ھەيكەلگە ئۇرۇلۇپ، ئۇنى چىقىپ تاشلىغانلىقى، ئۇلۇغ خۇدانىڭ پادشاھ ئالىيلىرىغا كەلگۈسىدە يۈز بېرىدىغان ئىشلارنى كۆرسىتىپ بەرگەنلىكىدۇر. سىلنىڭ كۆرگەن بۇ چۈشلىرى راستتۇر، ئۇنىڭ تەبىرىمۇ ئىشەنچلىكتۇر.

پادشاھ نىبۇكادنەزەرنىڭ دانيالغا ئىنئام بېرىشى

⁴⁶ پادشاھ نىبۇكادنەزەر يەرگە باش قويۇپ، دانيالغا تەزىم قىلدى. پادشاھ ئادەملىرىگە دانيالغا يېمەكلىك ھەدىيە قىلىش ۋە ئىسرىق كۆيدۈرۈش پەرمانىنى چۈشۈردى. ⁴⁷ ئۇ دانيالغا:

— راست، سىلەرنىڭ خۇدايىڭلار ئىلاھلارنىڭ ئىلاھى، پادشاھلارنىڭ ئىگىسى، سىرلارنىڭ يەشكۈچىسى ئىكەن. چۈنكى بۇ سىرنى پەقەت سەنلا ماڭا يېشىپ بېرەلدىڭ، — دېدى.

⁴⁸ شۇنىڭ بىلەن پادشاھ دانيالغا يۇقىرى مەرتىۋە بەردى ۋە يەنە ئۇنىڭغا

كۆپلىگەن قىممەتلىك نەرسىلەرنى ئىنئام قىلدى. ئۇ دانيالنى پۈتۈن بايىل ئۆلكىسىنىڭ ⁴⁹ ھۆكۈمرانلىقىغا قويدى، شۇنداقلا بارلىق ھۆكۈمالارنىڭ ئاقساقىلى قىلىپ تەيىنلىدى. ⁴⁹ ئۇنىڭدىن باشقا پادشاھ، دانيالنىڭ ئىلتىماسى بىلەن شادراك، مېشاك ۋە ئابدېنىگولارنى بايىل ئۆلكىسىنى باشقۇرىدىغان ئەمەللەرگە تەيىنلىدى، دانيال بولسا پادشاھنىڭ ئوردىسىدا قالدى.

⁴⁸:2 بۇ يەردە دېيىلگەن بايىل، بايىل پادشاھلىقىنى ئەمەس، بەلكى بايىل پادشاھلىقىنىڭ ئىچىدىكى بىر ئۆلكىنى كۆرسىتىدۇ.

3 - باب

پادشاھ نبۇكادنەزەرنىڭ ئالتۇن ھەيكەل تىكلشى

¹ پادشاھ نبۇكادنەزەر ئېگىزلىكى 30 مېتىر، كەڭلىكى 3 مېتىر كېلىدىغان بىر ئالتۇن ھەيكەلنى ياسىتىپ، ئۇنى بابل ئۆلكىسىنىڭ دۇرا تۈزلەڭلىكىگە تىكلدى.

² ئاندىن ئۇ ئۆلكە باشلىقلىرى، ۋالىيلار، ھاكىملار، مەسلىھەتچىلەر، خەزىنىچىلەر، سوتچىلار، تەپتىشلەر ۋە ھەرقايسى ئۆلكىلەردىكى باشقا بارلىق ئەمەلدارلارنى چاقىرتىپ، ھەيكەل تىكلەش مۇراسىمىغا قاتنىشىشنى ئەمر قىلدى. ³ شۇنىڭ بىلەن ئۆلكە باشلىقلىرى، ۋالىيلار، ھاكىملار، مەسلىھەتچىلەر، خەزىنىچىلەر، سوتچىلار، تەپتىشلەر ۋە ھەرقايسى ئۆلكىلەردىكى باشقا بارلىق ئەمەلدارلار يىغىلىپ، پادشاھ نبۇكادنەزەر تىكلەنگەن ھەيكەلنىڭ مۇراسىمىغا قاتناشتى. ئۇلار ھەيكەلنىڭ ئالدىدا تۇردى. ⁴ شۇ چاغدا جاكارچى يۇقىرى ئاۋازدا: «ھەرقايسى خەلق، ھەرقايسى مىللەت، ھەر خىل تىلدا سۆزلىشىدىغانلار ئاڭلاڭلار! بۇ سىلەرگە جاكارلانغان پەرماندۇر: ⁵ سىلەر بۇرغا، نەي، لىرا، قالۇن، چىلتار، ناغرا قاتارلىق ھەر خىل سازلارنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلىغان ھامان، يەرگە باش قويۇپ، پادشاھ نبۇكادنەزەر تىكلەنگەن ئالتۇن ھەيكەلگە سەجدە قىلىڭلار. ⁶ كىمكى يەرگە باش قويۇپ، سەجدە قىلمىسا، لاۋۇلداپ ئوت يېنىۋاتقان خۇمدانغا تاشلىنىدۇ» دەپ جاكارلىدى. ⁷ شۇنىڭ بىلەن ھەرقايسى خەلق، ھەرقايسى مىللەت، ھەر خىل تىلدا سۆزلىشىدىغانلار بۇرغا، نەي، لىرا، قالۇن، چىلتار قاتارلىق ھەر خىل سازلارنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلىغان ھامان، يەرگە باش قويۇپ، پادشاھ نبۇكادنەزەر تىكلەنگەن ئالتۇن ھەيكەلگە سەجدە قىلدى.

ئۈچ ياش يىگىتنىڭ ئوتقا تاشلىنىشى

⁸ بۇ چاغدا بىرنەچچە بابىلىقلار پادشاھنىڭ ئالدىغا بېرىپ، يەھۇدىيلارنى چاقتى. ⁹ ئۇلار پادشاھقا مۇنداق دېدى:

— پادشاھ ئالىيلىرى مەڭگۈ ياشىغايلا! ¹⁰ پادشاھ ئالىيلىرى، سىلى پەرمان قىلىپ

دانيال

«بۇرغا، نەي، لىرا، قالدۇن، چىلتار، ناغرا قاتارلىق ھەر خىل سازلارنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلىغان ھامان، ئادەملەرنىڭ ھەممىسى يەرگە باش قويۇپ، ئالتۇن ھەيكەلگە سەجدە قىلسۇن. ¹¹ كىمكى يەرگە باش قويۇپ، سەجدە قىلمىسا، لاۋۇلداپ ئوت كۆيۈۋاتقان خۇمدانغا تاشلانسۇن» دەپ جاكارلىغاندىلە. ¹² ئەمما بىرنەچچە يەھۇدىيلار يەنى پادىشاھ ئالىيلرى بابل ئۆلكىسىگە ئەمەلدار قىلىپ تەيىنلىگەن شادراك، مېشاك ۋە ئابدىنگولار ئالىيلرىنىڭ ئەمرىگە پەرۋا قىلماي، سىلى تىكلىگەن ئالتۇن ھەيكەلگە سەجدە قىلمىدى، ئۇلار سىلىنىڭ ئىلاھلىرىغا ئېتىقاد قىلمايدىكەن. ¹³ پادىشاھ نىبۇكادنەزەر دەرغەزەپ بولۇپ، شادراك، مېشاك ۋە ئابدىنگولارنى ئۆز ھۇزۇرىغا كەلتۈرۈشكە بۇيرۇدى. شۇنىڭ بىلەن ئۇلار پادىشاھنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كېلىندى. ¹⁴ نىبۇكادنەزەر ئۇلارغا:

— شادراك، مېشاك ۋە ئابدىنگو، سىلەر مېنىڭ ئىلاھلىرىمغا ئېتىقاد قىلماي، مەن تىكلىگەن ئالتۇن ھەيكەلگە سەجدە قىلمىغىنىڭلار راستمۇ؟ ¹⁵ ھازىر سىلەر بۇرغا، نەي، لىرا، قالدۇن، چىلتار، ناغرا قاتارلىق ھەر خىل سازلارنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلىغان ھامان، مەن تىكلىگەن ھەيكەلگە سەجدە قىلساڭلار، سىلەرنى كەچۈرمىەن. ئەگەر ئۇنداق قىلمىساڭلار، سىلەر لاۋۇلداپ ئوت كۆيۈۋاتقان خۇمدانغا دەرھال تاشلىنىسىلەر. شۇ چاغدا قايسى خۇدا سىلەرنى مېنىڭ قولۇمدىن قۇتقۇزالايدىكىن قېنى؟ — دېدى.

¹⁶ شادراك، مېشاك ۋە ئابدىنگولار پادىشاھقا جاۋاب بېرىپ:
— ئالىيلرى، بۇ ئىشتا سىلىنىڭ ئالدىلىرىدا بىزنىڭ ئۆزىمىزنى ئاقلىشىمىزنىڭ ھاجىتى يوق. ¹⁷ ئەگەر بىز لاۋۇلداپ ئوت كۆيۈۋاتقان خۇمدانغا تاشلانسا، بىز ئېتىقاد قىلىۋاتقان خۇدا بىزنى ئوتنىڭ كۆيدۈرۈشىدىن ساقلىيالايدۇ ۋە سىلىنىڭ قوللىرىدىن قۇتقۇزىدۇ. ¹⁸ پادىشاھ ئالىيلرى، بىلىپ قالسىلا، ئۇ بىزنى قۇتقۇزمىغان تەقدىردىمۇ، بىز سىلىنىڭ خۇدالىرىغا ياكى سىلى تىكلىگەن ئالتۇن ھەيكەلگە سەجدە قىلمايمىز، — دېدى.

¹⁹ شۇ چاغدا نىبۇكادنەزەرنىڭ شادراك، مېشاك ۋە ئابدىنگولارغا قاتتىق غەزىپى كېلىپ، چىرايى تاتىرىپ كەتتى. ئۇ خۇمداننى ئادەتتىكى چاغلاردىن يەتتە ھەسسە

دانیال

ئارتۇق قىزىتىشقا پەرمان قىلدى. ²⁰ لەشكەرلەر ئىچىدىكى قاۋۇل ئادەملىرىگە شادراك، مېشاك ۋە ئابىدىنگولارنى باغلاپ، لاۋۇلداپ ئوت كۆيۈۋاتقان خۇمدانغا تاشلاشقا بۇيرۇق قىلدى. ²¹ شۇنىڭ بىلەن بۇ ئۈچەيلەن باغلىنىپ، تون، ئىشتان، باش كىيىم ۋە باشقا ئېگىنلىرى بىلەنلا ئوتقا تاشلاندى. ²² پادىشاھ خۇمداندىكى ئوتنى ئۇلغايىتىشقا قاتتىق بۇيرۇق قىلغاچقا، ئوت يالقۇنى ئۇلارنى ئوتقا تاشلاشقا كەلگەن لەشكەرلەرنى كۆيدۈرۈپ تاشلىدى. ²³ بۇ ئۈچەيلەن — شادراك، مېشاك ۋە ئابىدىنگولار باغلاشقا پىتى لاۋۇلداپ يېنىۋاتقان ئوتقا تاشلاندى. ²⁴ پادىشاھ نىبۇكادنەزەر تۇيۇقسىز ھەيران بولۇپ سەكرەپ كەتتى ۋە مەسلىھەتچىلىرىدىن:

— بىز ئۈچ ئادەمنى باغلاپ ئوتقا تاشلىغان ئەمەسمۇدۇق؟ — دەپ سورىدى.
ئۇلار:

— شۇنداق، پادىشاھ ئالىلىرى، — دېدى.
²⁵ پادىشاھ:

— ئەمما مەن ئوت ئىچىدە باغلانمىغان تۆت ئادەمنىڭ ساق — سالامەت مېڭىپ يۈرگەنلىكىنى كۆردۈم، ئۇلارنىڭ تۆتىنچىسى ئىلاھىي زاتقا ئوخشايدىكەن، — دېدى.
²⁶ ئاندىن پادىشاھ نىبۇكادنەزەر لاۋۇلداپ ئوت كۆيۈۋاتقان خۇمداننىڭ ئېغىزىغا كېلىپ:

— شادراك، مېشاك ۋە ئابىدىنگو، ئۇلۇغ خۇدانىڭ خىزمەتكارلىرى، بۇ ياققا چىقىڭلار، — دەپ ۋارقىردى.

شۇنىڭ بىلەن شادراك، مېشاك ۋە ئابىدىنگولار ئوتتىن چىقتى. ²⁷ ئۆلكە باشلىقلىرى، ۋالىيلار، ھاكىملار ۋە ئوردا مەسلىھەتچىلىرى ئۇلارنى ئوربۇپلىشى ۋە ئوتنىڭ ئۇلارنىڭ كىيىملىرىنى، بەدىنىنى، ھەتتا بىر تال مويىنىمۇ كۆيدۈرەلمىگەنلىكىنى كۆرۈشتى. ھەتتا ئۇلارنىڭ توندا ئوتنىڭ ئىس پۇرىقىمۇ يوق ئىدى.

²⁸ پادىشاھ نىبۇكادنەزەر:

— شادراك، مېشاك ۋە ئابىدىنگولارنىڭ خۇداسىغا مەدھىيەلەر بولسۇن! ئۇ

دانيال

پەرىشتىسىنى ئەۋەتىپ، ئۆزىگە ئىشەنگەن خىزمەتكارلىرىنى قۇتقۇزدى. ئۇلار مېنىڭ ئەمرىمگە خىلاپلىق قىلىسمۇ، ئەمما ئۆز خۇداسىدىن باشقا ھېچقانداق بىر ئىلاھقا چوقۇنۇپ، سەجدە قىلىشنى خالىماي، ھاياتىدىن كېچىشكە رازى بولۇشتى. ²⁹ شۇڭا مەن شۇنداق پەرمان قىلىمەنكى، «مەيلى قايسى خەلق، قايسى مىللەت، قايسى تىلدا سۆزلىشىدىغانلار بولسۇن، شادراك، مېشاك ۋە ئابېدىنگولارنىڭ خۇداسىغا قارشى گەپ قىلسا، ئۇلار چېپىپ تاشلىنىدۇ، ئۇلارنىڭ ئۆيلىرى خارابىلىككە ئايلاندۇرۇۋېتىلىدۇ، ئۇلارغا نىجاتلىق بەرگەن خۇدادىن باشقا خۇدا نىجاتلىق بېرەلمەيدۇ»، — دېدى.

³⁰ شۇنىڭ بىلەن پادىشاھ بابىل ئۆلكىسىدە شادراك، مېشاك ۋە ئابېدىنگولارنىڭ مەرتىۋىسىنى ئۆستۈردى.

4 - باب

نىبۇكادىنەزەرنىڭ چۈشىدە دەرەخ كۆرۈشى

¹ پادىشاھ نىبۇكادىنەزەر يەر يۈزىدە ياشايدىغان ھەرقايسى خەلق، ھەرقايسى مىللەت ۋە ھەر خىل تىلدا سۆزلىشىدىغانلارغا مۇنداق دەپ جاكارلىدى:
— ھەممىڭلارغا دائىم ئاسايىشلىق بولسۇن! ² مەن ئۇلۇغ خۇدانىڭ ماڭا كۆرسەتكەن مۆجىزىلىرى ۋە بېشارەتلىرىنى سىلەرگە خۇشاللىق بىلەن سۆزلەپ بېرىمەن.

³ «نەقەدەر ئۇلۇغ ئۇنىڭ بېشارەتلىرى،

نەقەدەر قۇدرەتلىك ئۇنىڭ كارامەتلىرى،

مەڭگۈلۈكتۇر ئۇنىڭ پادىشاھلىقى

ئەۋلادتىن - ئەۋلادقىچە داۋاملىشىپ ھۆكۈمرانلىقى.»

⁴ مەن نىبۇكادىنەزەر ئوردامدا باياشات ۋە راھەت ياشاۋاتقاندىم. ⁵ بىر كۈنى كېچىدە

دانيال

قورقۇنچلۇق بىر چۈش كۆردۈم. چۈشۈمدە كۆرگەن غايىبانە ئالامەتلەردىن شۇنداق قورقۇپ كەتتىم.⁶ مەن بابىلدىكى بارلىق ھۆكۈمالارنى ئالدىمغا چاقىرتىپ كېلىپ، چۈشۈمگە تەبىر بېرىشكە بۇيرۇدۇم.⁷ شۇنىڭ بىلەن سېھىرگەر، پالچى، باخشى ۋە مۇنەججىملەر ئالدىمغا كېلىشتى. مەن ئۇلارغا چۈشۈمنى دەپ بەردىم. ئەمما ئۇلار چۈشۈمگە تەبىر بېرەلمىدى.⁸ ئاخىرىدا دانيال ھۇزۇرۇمغا كەلدى. (مەن، ئىلاھىمنىڭ ئىسمىغا ئوخشىتىپ، ئۇنىڭغىمۇ بېلىتساززار دەپ ئىسىم قويغان ئىدىم). ئۇنىڭدا مۇقەددەس ئىلاھلارنىڭ روھى بار ئىكەن. مەن چۈشۈمنى ئۇنىڭغا دەپ بەردىم.⁹ مەن ئۇنىڭغا: «ئەي ھۆكۈمالارنىڭ ئۈستازى بېلىتساززار، سەندە مۇقەددەس ئىلاھلارنىڭ روھى بارلىقىنى بىلىمەن، سەن يېشەلمەيدىغان ھېچقانداق سىر يوق. چۈشۈمگە تەبىر بەرگىن.

¹⁰ مەن چۈشۈمدە زېمىننىڭ ئوتتۇرىسىدا ناھايىتى ئېگىز بىر دەرەخنىڭ تۇرغانلىقىنى كۆردۈم.¹¹ ئۇ دەرەخ توختىماي زورىيىپ، ئۆسۈپ، ئۇنىڭ ئۈچى پەلەككە تاقاشتى. بۇ دەرەخنى زېمىندىكى بارلىق كىشىلەر كۆرەلەيتتى.¹² ئۇنىڭ يوپۇرماقلىرى كۆركەم، مېۋىلىرى غۇچچىدە بولۇپ، ھەممە جانلىقلارغا ئوزۇق بولاتتى. ياۋايى ھايۋانلار ئۇنىڭ ئاستىدا سايدايتتى. ئاسماندىكى قۇشلار ئۇنىڭ شاخلىرىغا چاڭگا تىزاتتى. ھەر خىل جانىۋارلار ئۇنىڭدىن ئوزۇقلىناتتى.

¹³ مەن ئورنۇمدا يېتىپ، كۆز ئالدىمدىكى بۇ مەنزىرنى ئويلاۋاتاتتىم. شۇ پەيتتە ئاسماندىن بىر كۆزەتكۈچى پەرىشتە چۈشتى.¹⁴ ئۇ يۇقىرى ئاۋازدا: «بۇ دەرەخنى كېسىڭلار، شاخلىرىنى پۇتاكڭلار، يوپۇرماقلىرىنى چۈشۈرۈۋېتىڭلار، مېۋىلىرىنى قېقىۋېتىڭلار. ھايۋانلارنى سايسىدىن ۋە قۇشلارنى شاخلىرىدىن قوغلۇۋېتىڭلار.¹⁵ ئەمما، دەرەخنىڭ كۆتىكى بىلەن يىلتىزلىرىغا تەگمەڭلار، ئۇلارنى تۆمۈر ۋە تۇچ بىلەن چەمبەرلەپ، ئوت - چۆپلەر ئارىسىدا قالدۇرۇڭلار. ئۇ شەبنەملەردە ھۆل بولۇپ، ياۋايى ھايۋانلار بىلەن بىرگە ئۆسۈملۈك ئارىسىدا ياشسۇن.¹⁶ يەتتە مەزگىل[®] ئىچىدە ئۇ ئىنساننىڭ تەپەككۈرىدە ئەمەس بەلكى ھايۋاننىڭ تەپەككۈرىدە

[®] 16: 16 يەتتە مەزگىل — مەنىسى ئەسلى تېكىستتە ئانچە ئېنىق ئەمەس، يەتتە مەزگىل، يەتتە

يىلىنى كۆرسىتىشى مۇمكىن.

دانيال

ياشسۇن، دېدى.

¹⁷ مانا بۇ، دۇنيا پادشاھلىقلىرىنىڭ ھۆكۈمرانى بولغان ئۇلۇغ خۇدانىڭ يەريۇزىدىكى پادشاھلىقلارنى خالىغان ئادەمگە، ھەتتا تۆۋەن تەبىقىدىكى ئادەملەرگىمۇ بېرىدىغانلىقىنى ھەممە ئادەمگە بىلدۈرۈش ئۈچۈن بۇ قارارنى پەرىشتىلەر ئارقىلىق جاكارلىغىنىدۇر.

¹⁸ بۇ مەن پادشاھ نىبۇكادنەزەر كۆرگەن چۈش. مېنىڭ چۈشۈمگە پادشاھلىقىمىدىكى ھېچقايسى ھۆكۈمالار تەبىر بېرەلمىدى. سەن بېلىتساززار مېنىڭ چۈشۈمگە تەبىر بەرگىن. پەقەت سەنلا بۇ چۈشۈمگە تەبىر بېرەلەيسەن، چۈنكى سەندە مۇقەددەس ئىلاھلارنىڭ روھى بار» دېدىم.

دانيالنىڭ نىبۇكادنەزەرنىڭ چۈشۈمگە تەبىر بېرىشى

¹⁹ دانيال، يەنى بېلىتساززار بىر دەم تېنەپ قالدى ۋە ئۆزىنىڭ خىيالىدىن قورقۇپ كەتتى.

پادشاھ ئۇنىڭغا:

— بېلىتساززار، چۈشۈم ۋە چۈشۈمنىڭ تەبىرى سېنى چۆچۈتۈپ قويمىسۇن، — دېدى.

بېلىتساززار جاۋابەن مۇنداق دېدى:

— پادشاھىم، مەن بۇ چۈش ۋە چۈشلىرىنىڭ تەبىرىنىڭ سىلگە ئەمەس، بەلكى دۈشمەنلىرىنىڭ بېشىغا كېلىشىنى ئۈمىد قىلاتتىم. ²⁰ چۈشلىرىدە كۆرگەن دەرەخ توختىماي زورىيىپ، ئۆسۈپتۇ، ئۇنىڭ ئۈچى پەلەككە تاقىشىپتۇ، ئۇنى زېمىندىكى بارلىق كىشىلەر كۆرەلەيدىكەن. ²¹ ئۇنىڭ يوپۇرماقلىرى كۆركەم، مېۋىلىرى غۇچچىدە بولۇپ، ھەممە جانلىقلارغا ئوزۇق بولالايدىكەن. ياۋايى ھايۋانلار ئۇنىڭ ئاستىدا سايدايدىكەن، ئۇنىڭ شاخلىرىدا ئاسماندىكى قۇشلار چاڭگا تىزىپتۇ. ²² پادشاھ ئالىيلىرى، ئۇ دەرەخ بولسا سىلى ئۆزلىرىدۇر. سىلى زورىيىپ، ئۇلۇغلىشىپ، ھوقۇقلىرى ئەرەشكچە يېتىپتۇ. ھۆكۈمرانلىقلىرى زېمىننىڭ ئەڭ چېتىگىچە يېتىپ بېرىپتۇ.

²³ پادشاھ ئالىيلىرى سىلى بىر پەرىشتىنىڭ ئاسماندىن چۈشكەنلىكىنى كۆرۈپلا ۋە

دانيال

ئۇنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلاپلا: «دەرەخنى كېسىپ تاشلاپ، ئۇنى ۋەيران قىلىڭلار. ئەمما، دەرەخنىڭ كۆتۈكى بىلەن يىلتىزلىرىغا تەگمەڭلار، ئۇلارنى تۆمۈر ۋە تۆچ بىلەن چەمبەرلەپ، ئوت - چۆپلەر ئارىسىدا قالدۇرۇڭلار. ئۇ شەبنەملەردە ھۆل بولسۇن، ياۋايى ھايۋانلار بىلەن بىرگە ئۇ يەردە يەتتە مەزگىل ياشسۇن».

²⁴ پادشاھ ئالىيلىرى، مانا بۇ ئۇلۇغ خۇدا سىلنىڭ باشلىرىغا كېلىشىنى بېكىتكەن ئىشلاردۇر. كۆرگەن چۈشلىرىنىڭ تەبىرى مۇنداق تۇر: ²⁵ «سىلى ئىنسانلار ئارىسىدىن قوغلىنىدىلا ۋە ياۋايى ھايۋانلار بىلەن بىرگە ياشايدىلا. سىلى كالىغا ئوخشاش ئوت - چۆپ يەيدىلا، شەبنەملەردە ھۆل بولىدىلا. يەتتە مەزگىلدىن كېيىن سىلى دۇنيادىكى بارلىق پادشاھلىقلارغا ھۆكۈمرانلىق قىلغۇچىنىڭ پەقەت ئۇلۇغ خۇدا ئىكەنلىكىنى، ئۇ پادشاھلىقلىرىنى خالىغان ئادەمگە بېرىدىغانلىقىنى تونۇپ يېتىدىلا. ²⁶ پەرىشتىنىڭ دەرەخنىڭ كۆتۈكى ۋە يىلتىزلىرىنى قالدۇرۇپ قويۇڭلار، دېگىنى بولسا، سىلى ئەرشتىكى خۇدانىڭ ھۆكۈمرانلىقىنى ئېتىراپ قىلغاندىن كېيىن، پادشاھلىقلىرىنىڭ ئۆزلىرىگە قايتۇرۇپ بېرىلىدىغانلىقىنى بىلدۈرىدۇ. ²⁷ شۇنىڭ ئۈچۈن پادشاھ ئالىيلىرى، مېنىڭ نەسەپتىمىنى قوبۇل قىلغايلا، گۇناھلاردىن قول ئۈزۈپ، ئادالەتلىك ئىش قىلغايلا، يامانلىق قىلىشتىن يېنىپ، كەمبەغەللەرگە شاپائەت قىلغايلا. شۇنداق قىلىسلىرى بەلكىم داۋاملىق روناق تاپىدىلا.»

چۈشتىكى بېشارەتلەرنىڭ ئەمەلگە ئېشىشى

²⁸ بۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسى پادشاھ نىبۇكادنەزەرنىڭ بېشىغا كەلدى. ²⁹ ئون ئىككى ئايدىن كېيىن ئۇ بابىلدىكى ئوردىسىنىڭ ئۆگزىسىدە ئايلىنىپ يۈرۈپ، ³⁰ مۇنداق دېدى: «ئۇلۇغ بابىل شەھىرىگە قاراڭلار! بۇ پايەختى مەن كۈچ - قۇدرىتىم ۋە شان - شەرىپىمنى نامايان قىلىش ئۈچۈن سالدۇرغان ئەمەسمىدىم؟»

³¹ ئۇنىڭ گېپى تۈگمەي تۇرۇپلا، ئاسماندىن بىر ئاۋاز كەلدى: «پادشاھ نىبۇكادنەزەر، مەن ساڭا دەپ قوياي، سېنىڭ پادشاھلىقىڭ سەندىن تارتىۋېلىندى! ³² سەن ئىنسانلار ئارىسىدىن قوغلىنىپ، ياۋايى ھايۋانلار بىلەن بىرگە ياشايسەن، كالىغا ئوخشاش ئوت - چۆپ يەيسەن. يەتتە مەزگىلدىن كېيىن، سەن دۇنيادىكى

دانیال

پادشاھلىقلارغا ھۆكۈمرانلىق قىلغۇچىنىڭ ئۇلۇغ خۇدا ئىكەنلىكىنى، ئۇ پادشاھلىقلىرىنى خالىغان ئادەمگە بېرىدىغانلىقىنى بىلىپ يېتىسەن.»³³ بۇ ئىش شۇئان پادشاھ نىبۇكادنە زەرنىڭ بېشىغا كەلدى. ئۇ ئىنسانلار ئارىسىدىن قوغلاندى، كالىغا ئوخشاش ئوت - چۆپ يېدى. ئۇنىڭ تېنى شەبنەملەردە ھۆل بولدى. ئۇنىڭ چاچلىرى ئۆسۈپ بۈركۈتنىڭ پەيلىرىدەك، تىرناقلىرى ئۆسۈپ قۇشلارنىڭ تىرناقلىرىدەك ئۇزۇن بولۇپ كەتكۈچە بۇ ئەھۋال داۋاملاشتى.

³⁴ بەلگىلەنگەن مۇددەت توشقاندا، مەن نىبۇكادنە زەر كۆزۈمنى ئاسمانغا تىكتىم، كاللام سەگەكلەشتى. ئۇلۇغ خۇدانى مەدھىيەلەپ، مەڭگۈ ياشايدىغان خۇداغا شۈكۈر ئېيتتىم ۋە ئۇنى ئۇلۇغلىدىم:

«ئۇ مەڭگۈلۈك ھۆكۈمراندۇر، ئۇنىڭ پادشاھلىقى ئەۋلادتىن - ئەۋلادقا چىدۇر.³⁵ زېمىندىكى پۈتكۈل ئىنسانلار ئۇنىڭ ئالدىدا ھېچنېمىگە ئەرزىمەستۇر. جەننەتتىكى پەرىشتىلەر ۋە زېمىندىكى ئىنسانلارنى قانداق قىلىشنى خالىسا، ئۇ شۇنداق قىلالايدۇ. ئۇنىڭغا ھېچكىم قارشى تۇرالمىدۇ. (سەن نېمە قىلغاندىڭ؟) دەپ ئۇنىڭدىن ھېچكىم سورىيالمايدۇ.»

³⁶ كاللام سەگەكلەشكەندىن كېيىن، شان - شەرىپىم، پادشاھلىقىم ئەسلىگە كەلدى. مەسلىھەتچىلىرىم ۋە ئەمەلدارلىرىم مېنى ئىزدەپ كېلىشتى. مەن قايتىدىن پادشاھ بولۇپ، شۆھرىتىم بۇرۇنقىدىنمۇ ئاشتى.³⁷ ھازىر مەن نىبۇكادنە زەر ئەرىشتىكى پادشاھ - خۇدانى ماختايمەن، مەدھىيەلەيمەن، ئۇلۇغلايمەن. ئۇنىڭ تۇتقان يولى، قىلغان ئىشلىرىنىڭ بارلىقى ھەقتۇر. ئۇ تەكەببۇرلارنىڭ ھەيۋىسىنى سۇندۇرۇشقا قادىردۇر.

5 - باب

تامدىكى سىرلىق يازما

¹ پادىشاھ بېلىشازار زاماندا، ئۇ مىڭ نەپەر ئەمەلدارلىرىنى يىغىپ، چوڭ زىياپەت بەردى ۋە ئۇلار بىلەن بىرگە شاراب ئىچتى. ² بېلىشازار كەيپ بولغاندىن كېيىن، ئۇ ئەجدادى نىبۇكادنەزەر يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىدىن ئولجا ئالغان ئالتۇن، كۈمۈش قەدەھلەرنى ئېلىپ كېلىشىنى بۇيرۇدى. ئۇ ئاياللىرى، توقاللىرى ۋە ئەمەلدارلىرى بىلەن بۇ قەدەھلەردە شاراب ئىچىشمەكچى بولۇشتى. ³ شۇنىڭ بىلەن ئۇلار يېرۇسالېمدىكى ئىبادەتخانىدىن ئولجا ئېلىنغان ئالتۇن، كۈمۈش قەدەھلەرنى ئېلىپ كەلدى. پادىشاھ ئاياللىرى، توقاللىرى ۋە ئەمەلدارلىرى بىلەن شاراب ئىچىشتى. ⁴ ئۇلار شاراب ئىچىشىۋاتقاندا، ئالتۇن، كۈمۈش، تۇچ، تۆمۈر، ياغاچ ۋە تاشلاردىن ياسالغان بۇتلارنى مەدھىيەلەشتى.

⁵ شۇ چاغدا تۇيۇقسىز بىر ئادەم قولى پەيدا بولۇپ، ئوردىدىكى چىراغنىڭ نۇرى چۈشكەن ھاكلاڭغان تامغا خەت يېزىشقا باشلىدى. پادىشاھ خەت يېزىۋاتقان قولىنى كۆرۈپ، ⁶ ئۇچۇدىنى قورقۇنچ باستى. چىرايى تاترىپ، پۇتلىرى ھالسىزلىنىپ، تىزلىرى تىترەشكە باشلىدى. ⁷ پادىشاھ ۋارقىراپ، پالچىلارنى، باخشىلارنى ۋە مۇنەججىملەرنى چاقىرتىپ كەلدى. ئۇ بايلىنىڭ ھۆكۈملىرىغا مۇنداق دېدى:

— كىمكى بۇ خەتلەرنى ئوقۇپ، مەنسىنى يېشىپ بېرەلسە، ئۇنىڭغا سۆسۈن رەڭلىك شاھانە تون كىيىدۈرۈلۈپ، بوينىغا ئالتۇن زەنجىر تاقىلىپ، پادىشاھلىقنىڭ ئۈچىنچى چوڭ ئەمەلدارى قىلىندۇ.

⁸ شۇنىڭ بىلەن پادىشاھنىڭ بارلىق ھۆكۈملىرى كەلدى، ئۇلارنىڭ ھېچقايسىسى بۇ خەتلەرنى ئوقۇپ، مەنسىنى يېشىپ بېرەلمىدى. ⁹ پادىشاھ بېلىشازار تېخىمۇ قورقۇپ، يۈزلىرىدە قان قالمىدى. ئەمەلدارلىرى نېمە قىلىشىنى بىلمەي قالدى. ¹⁰ خاننىڭ ئانىسى پادىشاھ ۋە ئۇنىڭ ئەمەلدارلىرىنىڭ ۋاراڭ - چۇرۇڭىنى ئاڭلاپ، زىياپەت زالغا كىردى. ئۇ پادىشاھقا مۇنداق دېدى:

⁵ 1: بۇ ۋەقە پادىشاھ نىبۇكادنەزەرنىڭ ئۆلۈمىدىن 23 يىل كېيىن يۈز بەرگەن.

دانيال

— پادشاھ ئالىيلىرى مەڭگۈ ياشغا يايلا! قورقۇپ، رەڭگىلىرى ئۆڭۈپ كەتمسۇن!
¹¹ پادشاھلىقلىرىدا بىر ئادەم بار، ئۇنىڭدا مۇقەددەس ئىلاھلارنىڭ روھى بار.
 بوۋىلىرى نىبۇكادنەزەر ھايات چېغىدا، بۇ ئادەمنى ئەقىل - پاراسەتلىك، ئىلاھلاردەك
 دانا دەپ بىلەتتى. بوۋىلىرى ئۇنى سېھىرگەرلەر، پالچىلار، باخشىلار ۋە
 مۇنەججىملەرنىڭ بېشى قىلىپ تەيىنلىگەندى. ¹² بۇ ئادەمنىڭ ئىسمى دانيال
 بولۇپ، بوۋىلىرى ئۇنىڭغا بېلتىشاززار دەپ ئىسىم قويغاندى. ئۇنىڭدا ئالاھىدە ئەقىل
 ۋە ئىلىم - ھېكمەت بار ئىدى. ئۇ چۈشكە تەبىرى بېرەلەيتتى، سىرلارنى ئاچالايتتى ۋە
 قىيىن مەسىلىلەرنى يېشەلەيتتى. ئۇنى چاقىرىپ كېلىڭلار، ئۇ چوقۇم بۇ خەتلەرنىڭ
 مەنىسىنى يېشىپ بېرەلەيدۇ.

دانيالنىڭ تامدىكى خەتنىڭ مەنىسىنى يېشىپ بېرىشى

¹³ شۇنىڭ بىلەن پادشاھ دانيالنى ھۇزۇرغا چاقىرتىپ كەلدى. پادشاھ ئۇنىڭغا:
 — سەن شاھ بوۋام يەھۇدىيە زېمىنىدىن ئەسىرگە ئېلىپ كەلگەنلەر ئىچىدىكى
 دانيال بولامسەن؟ ¹⁴ ئاڭلىسام سەندە ئىلاھلارنىڭ روھى بار ئىكەن، ئىنتايىن
 ئەقىل - پاراسەتلىك، دانا ئىكەنسەن. ¹⁵ مەن بۇ خەتلەرنى ئوقۇپ، مەنىسىنى
 يېشىش ئۈچۈن ھۆكۈملار ۋە پالچىلارنى ئالدىمغا ھازىر قىلغانىدىم، ئەمما ئۇلار
 ھېچنەمە دېيەلمىدى. ¹⁶ مەن سېنىڭ چۈشكە تەبىرى بېرەلەيدىغانلىقىڭنى ۋە قىيىن
 مەسىلىلەرنى يېشەلەيدىغانلىقىڭنى ئاڭلىدىم. ئەگەر سەن بۈگۈن بۇ خەتلەرنى
 ئوقۇپ، ئۇنىڭ مەنىسىنى ماڭا يېشىپ بېرەلسەڭ، ساڭا سۆسۈن رەڭلىك شاھانە تون
 كىيىدۈرۈپ، بوينۇڭغا ئالتۇن زەنجىر تاقاپ، پادشاھلىقنىڭ ئۈچىنچى چوڭ
 ئەمەلدارى قىلىمەن، — دېدى.
¹⁷ ئەمما دانيال پادشاھقا مۇنداق دېدى:

— سوۋغىلىرى ۋە ئىنئاملىرى ئۆزلىرىدە قالسۇن ياكى باشقىلارغا بەرسە! مەن
 سىلىگە خەتلەرنى ئوقۇپ، مەنىسىنى يېشىپ بېرەي. ¹⁸ پادشاھ ئالىيلىرى، ئۇلۇغ
 خۇدا بوۋىلىرى نىبۇكادنەزەرنى پادشاھ قىلىپ، ئۇنىڭغا شان - شەرەپ ۋە ئۇلۇغلىقنى
 بەرگەندى. ¹⁹ خۇدا ئۇنىڭغا بەرگەن ئۇلۇغلىق شۇنچىلىك يۈكسەك ئىدىكى، ھەممە
 خەلق، ھەممە مىللەت ۋە ھەر خىل تىلدا سۆزلىشىدىغانلار ئۇنىڭدىن شۇنداق

دانيال

قورقۇپ، تترەپ تۇراتتى. ئۇنىڭ كىمىنى ئۆلتۈرگۈسى كەلسە، شۇنى ئۆلتۈرەتتى، كىمىنى ھايات قالدۇرغۇسى كەلسە، شۇنى ھايات قالدۇراتتى. كىمىنى ئەزىزلىگۈسى كەلسە، شۇنى ئەزىز قىلاتتى، كىمىنى خار قىلغۇسى كەلسە، شۇنى خار قىلاتتى.²⁰ ئەمما ئۇ ھاكاۋۇر، جاھىل ئىدى. شۇڭا ئۇ تەخت ۋە ئۇلۇغلۇقتىن مەھرۇم قىلىندى.²¹ ئۇ ئىنسانلار ئارىسىدىن قوغلىنىپ، ھايۋانلارچە تەپەككۈر قىلىدىغان بولدى، ياۋايى ئېشەكلەر بىلەن بىرگە ياشىدى. كالىغا ئوخشاش ئوت - چۆپلەرنى يېدى. تېنى شەبنەملەردە ھۆل بولدى. ئۇ ئاخىرىدا پۈتۈن دۇنيادىكى پادىشاھلىقلارنىڭ ھۆكۈمرانىنىڭ ئۇلۇغ خۇدا ئىكەنلىكىنى، خۇدانىڭ پادىشاھلىقلارغا ئۆزى خالىغان ئادەمنى تەيىنلەيدىغانلىقىنى تونۇپ يەتتى.

²² ئى پادىشاھ بېلىشازار، سىلى ئۇنىڭ ئەۋلادى، سىلى گەرچە بۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى بىلىسىمۇ، ئەمما ئۆزلىرىنى بىلەلمىدىلە.²³ سىلى ھاكاۋۇرلىشىپ، ئەرىشتىكى ئىگىمىزگە قارشى ئىش قىلىدىلا، ئۇنىڭ ئىبادەتخانىسىدىكى قەدەھلەرنى ئېلىپ كېلىپ، ئاياللىرى، توقاللىرى ۋە ئەمەلدارلىرى بىلەن بىرگە بۇ قەدەھلەردە شاراب ئىچىشتىلە. سىلى يەنە ھېچنېمىنى كۆرەلمەيدىغان، ئاڭلىيالمايدىغان، ھېچنېمىنى بىلمەيدىغان ئالتۇن، كۈمۈش، تۇچ، تۆمۈر، ياغاچ ۋە تاشلاردىن ياسالغان بۇتلارنى مەدھىيەلىدىلە. ئەمما سىلىگە ھايات بەرگۈچى ۋە ھايات يوللىرىنى بەلگىلىگۈچى خۇدانى ئۇلۇغلىمىدىلا.²⁴ شۇنىڭ ئۈچۈن خۇدا قول ئەۋەتىپ، تامغا خەت يازدۇردى.²⁵ تامغا: «سان، سان، ئېغىرلىق، بۆلۈش»²⁶ دەپ يېزىلغاندۇر. بۇ سۆزلەرنىڭ مەنىسى تۆۋەندىكىچىدۇر:

سان — پادىشاھلىقلارنىڭ ئاخىرلىشىدىغان كۈنىنىڭ ساناقلىقلا قالغانلىقىنى،

²⁷ ئېغىرلىق — تارازىدا تارتىلىپ بولغانلىقىنى، نېسۋىلىرىنىڭ يېتەرلىك

ئەمەسلىكىنى،

²⁸ بۆلۈش — پادىشاھلىقلارنىڭ مەدەنىيەتلىرى بىلەن پېرسىيەلىكلەرگە بۆلۈنۈپ

بېرىلدىغانلىقىنى كۆرسىتىدۇ.

²⁹ شۇنىڭ بىلەن بېلىشازار پەرمان چۈشۈرۈپ، دانيالغا سۆسۈن رەڭلىك شاھانە

²⁵: 25 سان، سان، ئېغىرلىق، بۆلۈش — ئارامى تىلىدا مەنە، مەنە، تەقەل، پارسىن دەپ يېزىلغان.

دانيال

تون كيدۇردى، ئۇنىڭغا ئالتۇن زەنجىر تاقاپ، پادىشاھلىقنىڭ ئۈچىنچى چوڭ ئەمەلدارلىقىنى بەردى.
³⁰ دەل شۇ كۈنى كېچىدە، بابىلىنىڭ پادىشاھى بېلشازار ئۆلتۈرۈلدى. ³¹ مىدىيالىق دارىئوس ئۇنىڭ پادىشاھلىقىنى تارتىۋالدى. شۇ چاغدا دارىئوس 62 ياشلاردا ئىدى.

6 - باب

دانيالنىڭ شىر ئۇۋىسىغا تاشلىنىشى

¹ پادىشاھ دارىئوس 120 نەپەر ئۆلكە باشلىقىنى تەيىنلەپ، پۈتۈن پادىشاھلىقنى ئىدارە قىلىشنى قارار قىلدى. ² ئۇ ئۆزىنىڭ ھوقۇق - مەنپەئەتىنى قوغداش ئۈچۈن دانيال بىلەن يەنە باشقا ئىككى ئادەمنى ئۇلارغا باش قىلىپ، ۋەزىرلىككە تەيىنلىدى. ³ دانيال ئالاھىدە ئەقىل - پاراسەتلىك بولغاچقا، ئۇزۇن ئۆتمەي ئۇنىڭ باشقا ئىككى ۋەزىر ۋە ئۆلكە باشلىقلىرىدىن ئىقتىدارلىق ئىكەنلىكى مەلۇم بولدى. شۇڭا پادىشاھ دانيالنى ئۆزىنىڭ پۈتۈن پادىشاھلىقىنى باشقۇرۇشقا قويۇشنى پىلانلىدى. ⁴ دانيالنىڭ ھەمراھلىرى ۋە ئۆلكە باشلىقلىرى ئۇنىڭ پادىشاھلىقتىكى ئىشلىرىدىن بىرەر ئەيىب، سەۋەنلىك تېپىشقا ئۇرۇندى. ئەمما دانيال راستچىل، پاك ۋە ئەستايىدىل بولغاچقا، ئۇلار ئۇنىڭدىن ھېچقانداق قۇسۇر تاپالمىدى. ⁵ شۇنىڭ بىلەن ئۇلار: — ئەگەر بىز دانيالدىن قۇسۇر تاپماقچى بولساق، پەقەت ئۇنىڭ دىنىي ئېتىقادىدىن تېپىشىمىز كېرەك ئىكەن، — دېيىشتى.

⁶ شۇنىڭ بىلەن ئىككى ۋەزىر ۋە ئۆلكە باشلىقلىرى بىرلىشىپ پادىشاھنىڭ ئالدىغا بېرىپ، مۇنداق دېيىشتى:

— پادىشاھ دارىئوس ئالىيلىرى مەڭگۈ ياشىغا يەتتى! ⁷ پادىشاھلىقلىرىنىڭ ۋەزىرلىرى، ئۆلكە باشلىقلىرى، ۋالىيلىرى، مەسلىھەتچىلىرى ۋە ھاكىملىرى بولغان بىز مەسلىھەتلىشىپ، پادىشاھ ئالىيلىرىنىڭ مۇنداق پەرمان چۈشۈرۈشلىرىگە كېلىشتۇق. سىلى: «30 كۈن ئىچىدە ھەرقانداق بىر ئادەم مەن پادىشاھ ئالىيلىرىدىن باشقا ھەرقانداق ئىلاھ ياكى ئادەمگە دۇئا قىلسا، شىر ئۇۋىسىغا تاشلانسون، بۇ پەرمان

دانيال

قەتئىي ئىجرا قىلىنسۇن» دەپ پەرمان چۈشۈرسە. ⁸ پادشاھ ئالىيلىرى، بۈگۈنلا يازما پەرمان چۈشۈرسە، ئۇنى ھېچكىم ئۆزگەرتەلمەيدۇ. مەدىيالىقلار ۋە پېرسىيەلىكلەرنىڭ قانۇنىغا ئاساسەن پەرماننى ھېچكىم ئۆزگەرتەلمەيدۇ. ⁹ شۇنىڭ بىلەن پادشاھ دارىئوس شۇنداق بىر يازما پەرماننى چۈشۈردى. ¹⁰ دانيال بۇ پەرماننىڭ چۈشكىنىنى ئاڭلاپ، ئۆيىگە قايتتى. ئۇنىڭ ئۆيىدە بىر بالىخانا بار ئىدى. بالىخاننىڭ دېرىزىسى يېرۇسالېم تەرەپكە قاراپ ئېچىلغانىدى. ئۇ بۇرۇنقىدەكلا دېرىزىنىڭ ئالدىدا تىزلىنىپ، كۈندە ئۈچ قېتىم ئۆزى ئېتىقاد قىلغان خۇداغا دۇئا قىلىپ، ئىبادەت قىلىۋەردى. ¹¹ پادشاھنىڭ ئالدىغا كىرگەن ھېلىقى ئەمەلدارلار دانيالنىڭ ئۆيىگە بىللە بېرىپ، ئۇنىڭ ئۆز خۇداسىغا ئىلتىجا قىلىپ، دۇئا قىلىۋاتقانلىقىنى كۆردى. ¹² ئۇلار شۇ ھامان پادشاھنىڭ ئالدىغا بېرىپ، پەرمان ھەققىدە توختالدى. ئۇلار پادشاھقا مۇنداق دېدى:

— پادشاھ ئالىيلىرى، سىلى: «30 كۈن ئىچىدە ھەرقانداق بىر ئادەم مەن پادشاھ ئالىيلىرىدىن باشقا ھەرقانداق ئىلاھ ياكى ئادەمگە دۇئا قىلسا، شىر ئۇۋىسىغا تاشلانسۇن» دەپ پەرمان چۈشۈرگەندىلە.

— شۇنداق، مۇشۇنداق پەرمان چۈشۈرگەندىم. مەدىيالىقلار ۋە پېرسىيەلىكلەرنىڭ قانۇنىغا ئاساسەن پەرماننى ھېچكىم ئۆزگەرتەلمەيدۇ، — دېدى پادشاھ. ¹³ ئۇلار پادشاھقا يەنە:

— يەھۇدىيە زېمىنىدىن ئەسىرگە ئېلىنغان دانيال سىلى ۋە سىلى چۈشۈرگەن پەرمانغا بويسۇنماي، ھەر كۈنى ئۈچ قېتىم ئۆزىنىڭ ئىلاھىغا دۇئا قىلىۋاتىدۇ، — دېدى.

¹⁴ پادشاھ بۇ گەپنى ئاڭلاپ، قاتتىق بىئارام بولدى ۋە دانيالنى قانداق قۇتقۇزۇۋېلىش ھەققىدە ئويلىدى. ئۇ كۈن پاتقۇچە دانيالنى قۇتقۇزۇۋېلىشنىڭ ئامالىنى ئويلىدى. ¹⁵ كۈن پاتقاندا دانيالنىڭ ئۈستىدىن ئەرز قىلغۇچىلار بىرلىشىپ پادشاھنىڭ ھۇزۇرىغا يەنە كەلدى ۋە پادشاھقا مۇنداق دېدى:

— پادشاھ ئالىيلىرى، سىلى بىلەنلا، مەدىيالىقلار ۋە پېرسىيەلىكلەرنىڭ قانۇنىغا ئاساسەن پادشاھ چۈشۈرگەن پەرماننى ھېچكىم ئۆزگەرتەلمەيدۇ.

دانيال

¹⁶ شۇنىڭ بىلەن پادشاھ دانيالنى تۇتۇپ كېلىپ، شىر ئۇۋىسىغا تاشلاشقا بۇيرۇدى ھەمدە پادشاھ دانيالغا مۇنداق دېدى:

— سەن ئىخلاس بىلەن چوقۇندىغان خۇدا سېنى قۇتقۇزغاي!

¹⁷ بىر قورام تاش بىلەن ئۇۋا ئېغىزى ئېتىپ قويۇلدى. ھېچكىمنىڭ دانيالنى قۇتقۇزۇۋالماسلىقى ئۈچۈن، پادشاھ قورام تاشقا ئۆزىنىڭ ئۈزۈك مۆھۈرى بىلەن ئەمەلدارلىرىنىڭ مۆھۈرلىرىنىمۇ باستى. ¹⁸ پادشاھ ئوردىغا يېنىپ كېلىپ، كېچىچە بىر نەرسە يېمىدى، كۆڭۈل ئاچمىدى ھەم ئۇخلىمىدى.

¹⁹ ئەتسى سۈبھى بىلەن پادشاھ ئورنىدىن تۇرۇپ، ئالدىراپ شىر ئۇۋىسىغا يول ئالدى. ²⁰ ئۇ شىر ئۇۋىسىنىڭ يېنىغا كەلگەندە، قايغۇلۇق ئاۋاز بىلەن:

— دانيال، مەڭگۈ ھايات خۇدانىڭ خىزمەتكارى، سېنىڭ ئىخلاس بىلەن

چوقۇندىغان خۇدايىڭ سېنى شىرلاردىن قۇتقۇزۇۋالدىمۇ؟ — دەپ سورىدى.

²¹ دانيال پادشاھقا جاۋاب بېرىپ مۇنداق دېدى:

— پادشاھ ئالىيلىرى مەڭگۈ ياشىغايلا! ²² مېنىڭ خۇدايىم ئۆز پەرىشتىسىنى

ئەۋەتىپ، شىرلارنىڭ ئېغىزلىرىنى ئېتىپ قويدى. شۇنىڭ بىلەن شىرلار ماڭا

زىيانكەشلىك قىلالىدى. چۈنكى مەن خۇدا ئالدىدا پاك ئىدىم. پادشاھىم، سىلنىڭ ئالدىلىرىدىمۇ خاتالىق ئۆتكۈزۈلمەن.

²³ پادشاھ ئىنتايىن خۇشال بولدى ۋە دانيالنى شىر ئۇۋىسىدىن تارتىپ چىقىرىشقا

پەرمان قىلدى. دانيال ساق – سالامەت ئۇۋىدىن چىقتى. چۈنكى ئۇ خۇداسىغا

ئىشەنگەندى. ²⁴ شۇنىڭ بىلەن پادشاھ دانيالنىڭ ئۈستىدىن يامان نىيەت بىلەن

ئەرز قىلغۇچىلارنى خوتۇن – بالىلىرى بىلەن قوشۇپ، شىر ئۇۋىسىغا تاشلاشقا پەرمان

قىلدى. ئۇلار تېخى شىر ئۇۋىسىنىڭ تېگىگە يەتمەي تۇرۇپلا، شىرلار ئۇلارغا ئېتىلىپ

كېلىپ، سۆڭەكلىرىنى چايناپ، ئېزىۋەتتى.

²⁵ پادشاھ دارىئوس يەر يۈزىدىكى ھەرقايسى خەلق، ھەرقايسى مىللەت، ھەر

خىل تىلدا سۆزلىشىدىغانلارغا مەكتۇپ يوللاپ مۇنداق دېدى:

«سىلەرگە ئامانلىق يار بولسۇن! ²⁶ مەن شۇنداق پەرمان جاكارلايمەنكى، مېنىڭ

پادشاھلىقىمىدىكى ھەربىر ئادەم دانيال ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدادىن ئەيىمىشى

دانيال

ۋە ئۇنىڭغا ھۆرمەت قىلىشى كېرەك.

چۈنكى ئۇ مەڭگۈ ھايات خۇدادۇر، ئۇ مەڭگۈ مەۋجۇتتۇر. ئۇنىڭ پادىشاھلىقى ھەرگىز ۋەيران بولماستۇر، ئۇنىڭ ھۆكۈمرانلىقى مەڭگۈ مەۋجۇتتۇر.

²⁷ ئۇ قۇتقۇزغۇچىدۇر، نىجاتكاردۇر، ئۇ ئاسمان ۋە زېمىندىكى مۆجىزە ۋە بېشارەتلەرنىڭ ئىگىسىدۇر. ئۇ دانيالنى شىرلاردىن قۇتقۇزدى.»

²⁸ پادىشاھ دارىئوس ۋە پېرسىيەلىك پادىشاھ كورەشنىڭ زامانلىرىدا دانيالنىڭ مەرتىۋىسى ئۈستۈن بولدى.

7 - باب

دانيالنىڭ چۈشەندۈرۈشى

²⁻¹ بابىل پادىشاھى بېلشاززار ھۆكۈمرانلىقىنىڭ بىرىنچى يىلى مەن دانيال كېچىسى بىر چۈش كۆردۈم. چۈشۈمدە كۆرگەن غايىبانە ئالامەتلەرنى خاتىرىلەپ قويدۇم. كۆرگەن چۈشۈم مۇنداق ئىدى:

³ ئالدىمدا تۆت تەرەپتىن كۆتۈرۈلگەن قارا بوران دېڭىز سۈيىنى چايقاۋاتاتتى. ⁴ دېڭىزدىن بىر - بىرىگە ئوخشىمايدىغان غايەت چوڭ تۆت دىۋە چىقىپ كەلدى. ⁴ بىرىنچىسى شىرغا ئوخشايتتى، ئەمما بۇر كۈتۈنىڭكىدەك قاننى بار ئىدى. مەن كۆزىتىپ تۇرغىنىمدا، ئۇنىڭ قاناتلىرى سۇندۇرۇپ ئېلىۋېتىلدى. ئۇنى يۆلگەندى، ئۇ خۇددى ئادەمدەك ئىككى پۇتى بىلەن ئۆرە تۇردى. ئۇنىڭغا ئىنساننىڭ تەپەككۈرى بېرىلگەندى.

⁵ ئىككىنچى دىۋە ئېيىققا ئوخشايتتى. ئۇ كەينى پۇتلىرى بىلەن ئۆرە تۇراتتى. چىشىلىرى ئارىسىدا ئۈچ تال قوۋۇرغا سۆڭەك چىشلەكلىك تۇراتتى. بىر ئاۋاز ئۇنىڭغا:

دانیال

«قېنى، كۆپرەك گۆش يېگىن!» دەۋاتاتتى.

⁶ ئاندىن كېيىن ئۈچىنچى دېۋىنى كۆردۈم، ئۇ يىلپىزغا ئوخشايتتى. ئۇنىڭ دۈمبىسىدە قۇشلارنىڭ قانتىدەك تۆت تال قانات بار ئىدى. ئۇنىڭ يەنە تۆت بېشى بولۇپ، ئۇنىڭغا ھۆكۈمرانلىق ھوقۇقى بېرىلگەنىدى.

⁷ شۇ ئەسنادا تۆتىنچى دېۋە پەيدا بولدى. ئۇ ئىنتايىن قورقۇنچۇق ۋە كۈچلۈك بولۇپ، ناھايىتى ۋەھىملىك ئىدى. ئۇ چوڭ تۆمۈر چىشلىرى بىلەن ئولجىلىرىنى پارچە - پارچە قىلىپ، يالماپ يۇتاتتى، ئاشقانلىرىنى دەسسەپ چەيلەيتتى. ئۇ ئالدىنقى ئۈچ دېۋىگە ئوخشىمايدىغان بولۇپ، ئۇنىڭ ئون مۇڭگۈزى بار ئىدى. ⁸ مەن بۇ مۇڭگۈزلەرگە قاراپ تۇرغىنىدا، مۇڭگۈزلەرنىڭ ئوتتۇرىسىدىن بىر كىچىك مۇڭگۈز ئۆسۈپ چىقتى. بۇ مۇڭگۈز ئەسلىدىكى ئون مۇڭگۈزنىڭ ئىچىدىكى ئۈچ مۇڭگۈزنى يىلتىزلىرى بىلەن بىللە قومۇرۇپ تاشلىدى. بۇ مۇڭگۈزنىڭ ئادەمگە ئوخشاش كۆزى بار بولۇپ، ئۇنىڭ ئېغىزى تەكەببۇرلارچە پو ئېتىۋاتاتتى.

⁹ مەن قاراپ تۇراتتىم، بىرقانچە تەختلەر ئۆز ئورۇنلىرىغا قويۇلدى،

ئەزەلدىن مەۋجۇت بولغۇچى ئۆز تەختىدە ئولتۇردى.

ئۇنىڭ كىيىملىرى قاردەك، چاچلىرى ئاق يۇڭدەك ئاپئاق ئىدى.

ئۇنىڭ تەختى ئوت يالقۇنىدىن بولۇپ،

كۆيۈۋاتقان چاقلارنىڭ ئۈستىگە ئورۇنلاشتۇرۇلغانىدى.

¹⁰ ئوت ئۇنىڭ ھۇزۇرىدىن كەلكۈندەك يوپۇرۇلۇپ چىقاتتى.

ئۇنىڭ ئەتراپىدا مىڭلىغانلار خىزمەت قىلاتتى،

ئالدىدا سان - ساناقسىزلار كۈتۈپ تۇراتتى.

سوئال - سوراق باشلىنىپ، پۈتۈكلەر ئېچىلدى.

¹¹ مەن كۆزىتىپ تۇراتتىم، ھېلىقى كىچىك مۇڭگۈز تېخىچە پو ئېتىۋاتاتتى. شۇ

ئەسنادا تۆتىنچى دېۋە ئۆلتۈرۈلدى. ئۇنىڭ جەستى ۋەيران قىلىنىپ، يالقۇنلاۋاتقان ئوتقا تاشلاندى. ¹² قالغان ئۈچ دېۋىنىڭ ھۆكۈمرانلىقى تارتىۋېلىنىپ، يەنە بىر مەزگىل

ياشاشقا يول قويۇلدى.

دانيال

¹³ چۈشۈمدە ئىنسانئوغلىغا ئوخشايدىغان بىرسىنىڭ بۇلۇتلار بىلەن ئەزەلدىن مەۋجۇت بولغۇچىنىڭ ھۇزۇرىغا كېلىۋاتقانلىقىنى كۆردۈم. ئۇ ئەزەلدىن مەۋجۇت بولغۇچىنىڭ ھۇزۇرىغا باشلاپ كىرىلدى. ¹⁴ ئۇنىڭغا ھۆكۈمرانلىق، شان - شەرەپ ۋە سەلتەنەت ئاتا قىلىندى. ھەممە خەلق، ھەممە مىللەت، ھەر خىل تىلدا سۆزلىشىدىغانلار ئۇنىڭغا بويسۇندۇرۇلدى. ئۇنىڭ ھۆكۈمرانلىقى ئەبەدىدۇر، پادىشاھلىقى مەڭگۈ ئاخىرلاشمايدۇ، ھېچقاچان گۇمران بولمايدۇ.

دانيال كۆرگەن چۈشنىڭ مەنىسى

¹⁵ مەن بۇ غايىبانە ئالامەتلەردىن قورقۇپ، خاتىرجەمسىزلىنىدىم. ¹⁶ شۇنىڭ بىلەن مەن تەخت يېنىدا تۇرغان بىر پەرىشتىدىن بۇلارنىڭ ئېنىق مەنىسىنى سورىدىم. ئۇ ماڭا بۇلارنىڭ مەنىسىنى دەپ بەردى. ئۇ مۇنداق دېدى: ¹⁷ «بۇ تۆت دىۋە بولسا يەر يۈزىدە بارلىققا كېلىدىغان تۆت پادىشاھلىقتۇر. ¹⁸ ئاخىرىدا ئۇلۇغ خۇدانىڭ تەقۋادارلىرى خۇدانىڭ بۇ پادىشاھلىقنى قوبۇل قىلىپ، ئۇنىڭغا مەڭگۈ ئىگە بولىدۇ.» ¹⁹ شۇ چاغدا مەن تۆتىنچى دىۋىنىڭ ئەھۋالىنى تېخىمۇ ئېنىق بىلىۋېلىشنى ئويلىدىم. ئۇ باشقا ئۈچ دىۋىگە ئوخشىمايتتى. ئۇ ئىنتايىن قورقۇنچلۇق ئىدى. ئۇ تۆمۈر چىشلىرى، تۇچ ترناقلىرى بىلەن ئولجىلىرىنى پارچە - پارچە قىلىپ، يالماپ يۇتاتتى، ئاشقانلىرىنى دەسسەپ چەيلەيتتى. ²⁰ مەن يەنە ئۇنىڭ بېشىدىكى ئون تال مۈڭگۈز ۋە كېيىن ئۆسكەن مۈڭگۈزنىڭ ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى ئۈچ مۈڭگۈزنى يۇلۇپ تاشلىغانلىقتىن ئىبارەت ئىشلارنى بىلمە كىچى بولىدۇم. كىچىك مۈڭگۈزنىڭ ئادەمگە ئوخشاش كۆزى ۋە ئېغىزى بار بولۇپ، تەكەببۇرلارچە پو ئاتاتتى. ئۇنىڭ تەسىرى باشقا مۈڭگۈزلەرگە قارىغاندا چوڭراق ئىدى. ²¹ مەن كۆزىتىپ تۇرغىنىمدا، بۇ مۈڭگۈز خۇدانىڭ تەقۋادارلىرى بىلەن ئۇرۇش قىلىپ، ئۇلارنى مەغلۇپ قىلدى. ²² شۇنىڭدىن كېيىن ئەزەلدىن مەۋجۇت بولغۇچى — ئۇلۇغ خۇدا كېلىپ، تەقۋادارلىرى ئۈچۈن ئادالەتنى ياقىلدى. تەقۋادارلارنىڭ پادىشاھلىققا ئېرىشىدىغان كۈنلىرى يېتىپ كەلدى.

²³ ئۇ پەرىشتە مۇنداق دېدى: «تۆتىنچى دىۋە بولسا يەر يۈزىدە بارلىققا كېلىدىغان تۆتىنچى پادىشاھلىق بولۇپ، باشقا پادىشاھلىقلارغا ئوخشىمايدۇ. ئۇ پۈتۈن دۇنيانى

دانيال

يالماپ يۇتۇپ، دەسسەپ - چەيلەپ، پارە - پارە قىلدۇ. ²⁴ ئون مۇڭگۈز بولسا بۇ پادشاھلىقتىكى ئون پادشاھنى كۆرسىتىدۇ. ئۇلاردىن كېيىن يەنە بىر پادشاھ بارلىققا كېلىدۇ. ئۇ ئىلگىرىكى باشقا پادشاھلارغا ئوخشىمايدۇ. ئۇ ئون پادشاھنىڭ ئىچىدىكى ئۈچ پادشاھنى مەغلۇپ قىلدۇ. ²⁵ ئۇ ئۇلۇغ خۇداغا قارشى گەپ قىلدۇ ۋە ئۇنىڭ تەقۋادارلىرىنى ئېزدى. خۇدا بېكىتكەن مۇقەددەس بايراملار ۋە قانۇنلارنى ئۆزگەرتمەكچى بولىدۇ. تەقۋادارلار ئۇنىڭ ھۆكۈمرانلىقىدا بىر مەزگىل، ئىككى مەزگىل ۋە يەنە يېرىم مەزگىل ²⁶ تۇرىدۇ.

²⁶ ئاندىن ئەرشتە سوئال - سوراق باشلىنىدۇ. زالىم پادشاھنىڭ ھوقۇقى تارتىۋېلىنىپ، مەڭگۈلۈك يوق قىلىنىدۇ. ²⁷ يەر يۈزىدىكى بارلىق پادشاھلىقلارنىڭ ھوقۇقى، ھەيۋىسى ۋە سەلتەنتى ئۇلۇغ خۇدانىڭ تەقۋادارلىرىغا ئۆتكۈزۈپ بېرىلىدۇ. ئۇلارنىڭ پادشاھلىقى مەڭگۈلۈك بولىدۇ، ھەممە ھۆكۈمرانلار ئۇلارغا خىزمەت قىلىدۇ ۋە بويسۇنىدۇ.»

²⁸ چۈشۈم مۇشۇ يەردە ئاخىرلاشتى. قورققىنىدىن چىرايىمنىڭ تاتىرىپ كەتكەنلىكىنى ھېس قىلدىم، لېكىن بۇ ئىشلارنى پەقەت ئۆزۈملا بىلىپ قالدىم.

8 - باب

دانيالغا كەلگەن ئىككىنچى ۋەھىي

¹ پادشاھ بېلىشازار ھۆكۈمرانلىقىنىڭ ئۈچىنچى يىلى، مەن دانيال ئىككىنچى بىر غايىبانە ئالامەتنى كۆردۈم. ² مەن ئېلام ئۆلكىسى ئۇلاي قانىلى بويىدىكى سۇزا قەلئەسىدە تۇرغۇدەكمەن. ³ ئالدىمدىكى ئۇلاي قانىلى بويىدا ئۇزۇن قوش مۇڭگۈزلۈك بىر قوچقار تۇرغانلىقىنى كۆردۈم. ئۇنىڭ بىر مۇڭگۈزى يەنە بىر مۇڭگۈزىدىن ئۇزۇنراق ئىدى، ئۇزۇن مۇڭگۈزى كېيىن ئۆسۈپ چىققاندى. ⁴ مەن

⁷: 25 «بىر مەزگىل، ئىككى مەزگىل ۋە يەنە يېرىم مەزگىل» — ئۈچ يېرىم يىلنى كۆرسىتىشى

دانیال

قوچقارنىڭ غەرب، شىمال، جەنۇب تەرەپلەرگە ئۆزىنى ئۇرۇۋاتقانلىقىنى كۆردۈم. ھېچقانداق ھايۋان ئۇنىڭغا تەڭ كېلەلمىدى ھەم ئۇلارنى ئۇنىڭ قۇدرىتىدىن ھېچكىم قۇتقۇزالمىدى. ئۇ نېمىنى خالىسا شۇنى قىلىپ، بارغانچە مەغرۇرلىشىپ كەتتى. ⁵ مەن نېمە ئىش بولغاندۇ، دەپ ئويلىنىپ تۇرغىنىمدا، غەربتىن بىر تېكە يېتىپ كەلدى. ئۇنىڭ تېزلىكىدىن پۇتلىرى يەرگە تەگمەي، پۈتۈن زېمىننى ئايلىنىپ چىققاندەك ئىدى. ئۇنىڭ ئىككى كۆزىنىڭ ئوتتۇرىسىدا باشقىلارنىڭ دىققىتىنى تارتىدىغان بىر مۈڭگۈزى بار ئىدى. ⁶ ئۇ ئۇدۇل كۆرۈنۈپ تۇرغان قانالنىڭ بويىدىكى قوش مۈڭگۈزلۈك قوچقارنىڭ ئالدىغا كەلدى ۋە ئۇنىڭغا شىددەت بىلەن ئېتىلدى. ⁷ مەن، تېكىنىڭ قوچقارغا غەزەپ بىلەن ئېتىلىپ، ئۇنىڭ قوش مۈڭگۈزىنى سۇندۇرۇپ تاشلىغانلىقىنى كۆردۈم. شۇنىڭ بىلەن قوچقار ئۇنىڭغا قارشىلىق قىلالمىدى. تېكە ئۇنى يەرگە يىقىتتى ۋە پۇتلىرى بىلەن دەسسدى. ئۇنىڭ كۈچ - قۇدرىتىدىن قوچقارنى ھېچكىم قۇتقۇزالمىدى. ⁸ بۇ تېكە ئىنتايىن مەغرۇرلىنىپ كەتكەندى. بىراق ئۇنىڭ كۈچى تازا ۋايىغا يەتكەن ۋاقتىدا، مۈڭگۈزى سۇنۇپ كەتتى. ئەمما شۇ مۈڭگۈزنىڭ ئورنىدىن يەنە يەر يۈزىنىڭ تۆت يۆنىلىشىنى كۆرسىتىپ تۇرىدىغان، ئادەمنىڭ دىققىتىنى تارتىدىغان تۆت تال مۈڭگۈز ئۆسۈپ چىقتى. ⁹ بۇ تۆت مۈڭگۈز ئىچىدىكى بىر مۈڭگۈزدىن يەنە بىر كىچىك مۈڭگۈز ئۆسۈپ چىقتى. ئۇ جەنۇب، شەرق ۋە گۈزەل ئىسرائىلىيە زېمىنىغا قاراپ كېڭىيىپ، كۈچلىنىپ باراتتى. ¹⁰ ئۇنىڭ قۇدرىتى ئەرىشكى ساماۋى قوشۇنغا زەربە بېرىشكە بېرىپ يەتتى، ھەتتا ساماۋى قوشۇندىكى بەزى پەرىشتىلەر ۋە يۇلتۇزلارنى ئۇرۇپ، يەرگە چۈشۈردى ۋە دەسسەپ چەيلىدى. ¹¹ ئۇ ئەرىشكى ساماۋى قوشۇننىڭ سەركەردىسى بولغان خۇدا بىلەن قارشىلىشىپ، ئۇنىڭغا قىلىندىغان كۈندىلىك قۇربانلىقلارنى توختاتتى ۋە ئۇنىڭ مۇقەددەس ئىبادەتخانىسىنى بۇلغىدى. ¹² پەرۋەردىگارنىڭ خەلقى گۇناھ قىلغانلىقى ئۈچۈن مۈڭگۈزگە يېڭىلگەندى. شۇڭا كۈندىلىك قۇربانلىقلار توختىدى، ھەقىقەت دەپسەندە بولدى. بۇ مۈڭگۈزنىڭ ھەممە ئىشلىرى شۇنچىلىك راۋان بولۇۋاتاتتى.

¹³ مەن ئىككى پەرىشتىنىڭ ئۆزئارا سۆزلىشىۋاتقىنىنى ئاڭلىدىم. بىرسى: «بۇ

دانيال

ۋەھىدە دېيىلگەن ئىشلار قاچانغىچە داۋام ئېتەر؟ يىرگىنچلىك ئىشلار قاچانغىچە كۈندىلىك قۇربانلىقنىڭ ئورنىنى ئىگىلەر؟ ئەرشتكى ساماۋى قوشۇن ۋە مۇقەددەس ئىبادەتخانا قاچانغىچە دەپسەندە بولار؟» دەپ سورىدى.

¹⁴ يەنە بىرى: «2300 كېچە ۋە كۈندۈزدىن كېيىن ئىبادەتخانا ئەسلىگە كېلىدۇ» دەپ جاۋاب بەردى.

غايىبانە ئالامەتنىڭ تەبىرى

¹⁵ مەن دانيال غايىبانە ئالامەتتە زاھىر بولغان بۇ ئىشلارنى كۆرگەندىن كېيىن، ئۇنىڭ مەنىسىنى بىلمەكچى بولدۇم. شۇ چاغدا تۇرقى ئادەمگە ئوخشايدىغان بىرسى ئالدىمدا پەيدا بولدى. ¹⁶ شۇ پەيتتە مەن: «جەبرائىل، بۇ غايىبانە ئالامەتتە زاھىر بولغان ئىشلارنىڭ مەنىسىنى بۇ ئادەمگە ئېيتىپ بەرگىن» دېگەن بىر ئاۋازنىڭ ئۇلاي قانىلىدىن چىققانلىقىنى ئاڭلىدىم.

¹⁷ جەبرائىل ئالدىمغا كەلدى. مەن قورقۇپ، يەرگە باش قويدۇم. ئۇ ماڭا:

— ئەي ئادەم، شۇنى بىلگىنىكى، بۇ غايىبانە ئالامەتتە زاھىر بولغان ئىشلار زامان ئاخىرىنىڭ بېشارىتىدۇر، — دېدى.

¹⁸ ئۇ ماڭا گەپ قىلىۋاتقاندا، مەن ھوشۇمدىن كەتكەندەك بولۇپ، يەردە دۈم

ياتتىم. ئۇ ماڭا قولىنى تەگكۈزۈپ، تۇرغۇزۇپ قويدى. — دە، مۇنداق دېدى:

¹⁹ — مەن ساڭا پەرۋەردىگارنىڭ غەزىپى كەلگەندىن كېيىن نېمە ئىشلارنىڭ يۈز بېرىدىغانلىقىنى دەپ بېرەي. چۈنكى بۇ غايىبانە ئالامەتتە زاھىر بولغان ئىشلار زامان ئاخىرىدىن بېشارەتتۇر. ²⁰ سەن كۆرگەن قوش مۇڭگۈزلۈك قوچقار مېدىيا ۋە پېرسىيە پادىشاھلىقلىرىنى كۆرسىتىدۇ. ²¹ تېكە يۇنان پادىشاھلىقىنى كۆرسىتىدۇ. ئۇنىڭ ئىككى كۆزى ئوتتۇرىسىدىكى چوڭ مۇڭگۈز بولسا يۇنان پادىشاھلىقىنىڭ تۇنجى پادىشاھىدۇر. ²² سۇنۇپ كەتكەن بىر مۇڭگۈزنىڭ ئورنىنى ئىگىلىگەن تۆت مۇڭگۈز بولسا، بۇ پادىشاھلىقتىن بۆلۈنۈپ چىقىدىغان تۆت پادىشاھلىقتۇر. بۇلار

ئالدىنقىسىدەك قۇدرەتلىك بولمايدۇ. ²³ بۇ تۆت پادىشاھلىقنىڭ ئاخىرقى يىللىرى

ئۇلارنىڭ گۇناھلىرى چېكىدىن ئېشىپ، ياۋۇز، ھىيلىگەر بىر پادىشاھ مەيدانغا كېلىدۇ. ²⁴ ئۇنىڭ كۈچى شۇنچىلىك زورايىسىمۇ، ئەمما بۇ ئۆزىنىڭ كۈچى بىلەن بولمايدۇ. ئۇ

دانيال

كۆپ ۋەيرانچىلىق ئېلىپ كېلىدۇ. نېمە ئىش قىلسا شۇنىڭدا غەلبە قىلىدۇ. ئۇ قۇدرەتلىكلەرنىمۇ، خۇدانىڭ تەقۋادارلىرىنىمۇ ۋەيران قىلىدۇ.²⁵ ئۇ ئىنتايىن ھىيلىگەر بولۇپ، شۇنچىلىك ھاكاۋۇرلىشىپ كېتىدۇ. كۆپ ئادەملەرگە ئاگاھلاندۇرماستىن تۇيۇقسىز ھۇجۇم قىلىپ، ئۇلارنى ۋەيران قىلىدۇ. ئۇ ھەتتا ئەڭ قۇدرەتلىك پادىشاھ بولغان خۇداغىمۇ قارشى چىقىدۇ. بىراق ئۇ ئاخىرى ۋەيران بولىدۇ، ئەمما ئىنساننىڭ قولى بىلەن بولمايدۇ.

²⁶ — يۇقىرىدا ساڭا دېيىلگەن كەچلىك ۋە ئەتىگەنلىك قۇربانلىقلار توغرىسىدىكى ۋەھىي ئەمەلگە ئاشىدۇ. ئەمما ھازىر ئۇنى سىز ساقلا، چۈنكى ئۇ ئەمەلگە ئاشقۇچە ئۇزۇن ۋاقىت كېتىدۇ.

²⁷ مەن دانيال ماغدۇرسىزلىنىپ، بىرقانچە كۈن ئاغرىپ، يېتىپ قالدىم. كېيىن يەنە پادىشاھنىڭ خىزمىتىگە كەلدىم. ئەمما بۇ غايىبانە ئالامەتتىن تېڭىرقاپ قېلىپ، مەننى چۈشىنىلمىدىم.

9 - باب

دانيالنىڭ دۇئاسى

¹ مەدىيالىق ئاخاشۇپروشىنىڭ ئوغلى دارىئوس بايلىغا پادىشاھ بولدى.² ئۇنىڭ پادىشاھلىقىنىڭ بىرىنچى يىلى، مەن دانيال مۇقەددەس يازمىلاردىن پەرۋەردىگارنىڭ پەيغەمبەر يەرەمىياغا ۋەھىي قىلغان: «يېرۇسالېم ۋەيرانچىلىقتا 70 يىل تۇرۇشى كېرەك» دېگەن سۆزىنى ئوقۇدۇم.³ شۇنىڭ بىلەن مەن ئىگەم خۇداغا يۈزلىنىپ، روزا تۇتۇپ، ماتاغا يۆگىنىپ، كۈلگە مىلىنىپ، ئۇنىڭغا ئىخلاىس بىلەن دۇئا قىلدىم.⁴ دۇئايمدا گۇناھلىرىمىزنى پەرۋەردىگار خۇدايىمغا ئىقرار قىلدىم: «ئى ئىگەم خۇدا، سەن ئۇلۇغ ۋە ھەيۋەتلىكسەن! سېنى سۆيگەن ۋە ئەمىرلىرىڭگە ئىتائەت قىلغانلارغا مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىپ، ئەھدەڭدە تۇرسەن.⁵ بىز گۇناھ ئۆتكۈزدۈك ۋە خاتالاشتۇق. بىز يامان يولغا ماڭدۇق، ساڭا ئاسىيلىق قىلدۇق؛ سېنىڭ ئەمىر - پەرمانلىرىڭدىن چەتنەپ كەتتۇق.⁶ سېنىڭ خىزمەتكارلىرىڭ بولغان

دانیال

پەيغەمبەرلەرنىڭ گېپىنى ئاڭلىمىدۇق. ئۇلار سېنىڭ نامىڭ بىلەن پادىشاھلىرىمىزغا، يولباشچىلىرىمىزغا، ئەجدادلىرىمىزغا ۋە زېمىنىمىزدىكى بارلىق كىشىلەرگە سۆز قىلغانىدى.

⁷ ئى ئىگەم، سەن ھەققانىي دۇرسەن. ئەمما بۈگۈن بىزنىڭ ساڭا ئىتائەت قىلماسلىقىمىز سەۋەبىدىن يېقىن ۋە يىراققا قوغلانغانلارنىڭ، يەھۇدىيە ۋە يېرۇسالېمدا تۇرۇۋاتقان بارلىق ئىسرائىللارنىڭ يۈزىمىز نومۇستىن قىزارماقتا. ⁸ ئى پەرۋەردىگار، بىز ۋە بىزنىڭ پادىشاھلىرىمىز، يولباشچىلىرىمىز ۋە ئەجدادلىرىمىز سېنىڭ ئالدىڭدا گۇناھ ئۆتكۈزگەنلىكىمىزدىن نومۇس قىلماقتىمىز. ⁹ ئىگىمىز خۇدا، بىز ساڭا ئاسىيلىق قىلساقمۇ، سەن يەنىلا رەھىمدىل ۋە ئەپۇچان. ¹⁰ بىز ساڭا ئىتائەت قىلمىدۇق. ئى پەرۋەردىگار، بىزنىڭ خۇدايىمىز، خىزمەتكارلىرىڭ بولغان پەيغەمبەرلەر ئارقىلىق چۈشۈرگەن قانۇنلىرىڭغا ئەمەل قىلمىدۇق. ¹¹ بارلىق ئىسرائىللار سېنىڭ قانۇنلىرىڭغا ئەمەل قىلمىدى ۋە يولۇڭدىن چەتتىدى، گېپىڭنى ئاڭلاشنى رەت قىلدى. شۇنىڭ ئۈچۈن خىزمەتكارلىڭ مۇساغا چۈشۈرۈلگەن تەۋرات قانۇنىدىكى قارغىشلار ۋە قەسەملەر ئۆتكۈزگەن گۇناھىمىز سەۋەبىدىن بېشىمىزغا كەلدى. ¹² سەن بىزگە ۋە بىزنىڭ يولباشچىلىرىمىزغا قىلغان سۆزلىرىڭنى ئەمەلىيەتتە كۆرسەتتىڭ، بىزگە زور بالا - قازانى ياغدۇردۇڭ. يېرۇسالېم دۇچ كەلگەن بالايىئاپەت ئەزەلدىن پۈتۈن ئالەمدە بولۇپ باقمىغانىدى. ¹³ بۇ بالايىئاپەتلەر مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق چۈشۈرۈلگەن تەۋرات قانۇنىدا يېزىلغىنىدەك بېشىمىزغا كەلدى. ئەمما، ئى پەرۋەردىگار خۇدايىمىز، بىز تېخى گۇناھلىرىمىزدىن يانمىدۇق، ھەقىقتىڭگە بويسۇنماي، سەندىن شاپائەت تىلىمىدۇق. ¹⁴ شۇڭا پەرۋەردىگار، سەن بىزنى جازالىماقچى بولۇپ، بېشىمىزغا بۇ بالايىئاپەتنى سالىدىڭ. سەن بىزگە ھەقىقەتەن توغرا قىلدىڭ، چۈنكى بىز ساڭا ئىتائەت قىلمىدۇق.

¹⁵ ئىگىمىز خۇدا، سەن ئۆز خەلقىڭنى قۇدرەتلىك قولۇڭ بىلەن مىسىردىن ئېلىپ چىقتىڭ، بۇ قۇدرىتىڭ سېنىڭ نامىڭنى ھازىرغىچە ئېسىمىزدە قالدۇردى. بىز گۇناھ قىلدۇق ۋە خاتالاشتۇق. ¹⁶ ئىگىمىز، بۇرۇن بىزگە كۆرسەتكەن ھەققانىي ئىشلىرىڭدەك ئۆز شەھرىڭ يېرۇسالېم — مۇقەددەس تېغىڭدىن

دانيال

غەزەپ - نەپرىتىشكى نېرى قىلغىن. چۈنكى بىزنىڭ ۋە ئەجدادلىرىمىزنىڭ گۇناھلىرى سەۋەبلىك ئەتراپىمىزدىكى خەلقلەر ئۆز خەلقىنى ۋە يېرۇسالېمنى مەسخىرە قىلماقتا.

¹⁷ ئى خۇدا، پېقىرنىڭ دۇئاسى ۋە ئىلتىجايىغا قۇلاق سالغىن. ئى ئىگەم، ۋەيران بولغان ئىبادەتخاناغا ئۆزۈڭنىڭ ھۆرمىتى ئۈچۈن دىدارىڭنىڭ نۇرىنى چاچقىن. ¹⁸ ئى خۇدايىم، ئىلتىجايىمغا قۇلاق سالغىن. ئۈمىدىسىز ھالىتىمىزنى، يەنى ئۆزۈڭگە مەنسۇپ بولغان شەھەرنىڭ خارابە ھالىتىنى كۆرگىن. بىزنىڭ ھەق بولغانلىقىمىزدىن ئەمەس، بەلكى سېنىڭ بەك رەھىمدىل بولغانلىقىڭدىن سەندىن تىلەۋاتىمىز. ¹⁹ ئى ئىگىمىز، زارىمىزنى ئاڭلىغىن، بىزنى ئەپۇ قىلغىن! ئى ئىگىمىز، نالىمىزنى ئاڭلاپ، بىرەر تەدبىر قوللانغىن. ئى خۇدايىم، ئۆز نامىڭ ئۈچۈن كېچىكمىگىن، چۈنكى بۇ شەھەر ۋە خەلق ئۆزۈڭنىڭ».

جەبرائىلنىڭ بايىنى

²⁰ مەن دۇئالىرىمنى داۋاملاشتۇرۇپ، گۇناھلىرىمنى ۋە خەلقىم ئىسرائىلارنىڭ گۇناھلىرىنى ئىقرار قىلدىم. پەرۋەردىگار خۇدايىمدىن ئۇنىڭ مۇقەددەس تېغى يېرۇسالېم ئۈچۈن ئىلتىجا قىلدىم. ²¹ كەچلىك قۇربانلىق ۋاقتىدا دۇئا قىلىۋاتتىم، ئالدىنقى ۋەھىدە كۆرگەن ئادەم — جەبرائىل ئالدىمغا ئۇچۇپ كەلدى. ²² ئۇ ماڭا چۈشەندۈرۈپ، مۇنداق دېدى:

— دانيال، مەن ساڭا چۈشەنچە بەرگىلى كەلدىم. ²³ سەن دۇئا قىلىشنى باشلىغان ۋاقتىڭدىلا ساڭا جاۋاب بېرىلىپ بولۇنغانىدى. مەن شۇ جاۋابنى ساڭا يەتكۈزگىلى بۇ يەرگە كەلدىم، چۈنكى خۇدا سېنى ئەزىز كۆرىدۇ. دىققەت قىلىپ ئاڭلىساڭلا، ۋەھىينىڭ مەنىسىنى چۈشەنەلەيسەن.

²⁴ خەلقىڭ ۋە مۇقەددەس شەھرىڭنىڭ ئىتائەتسىزلىكىنى ئاخىرلاشتۇرۇشى، گۇناھىنى يۇيۇشى، يامانلىقىنى توختىتىشى، مەڭگۈلۈك ئادالەت ئورنىتىشى، ۋەھىيدىكى بېشارەتلەرنىڭ ئەمەلگە ئېشىشى ۋە مۇقەددەس ئىبادەتخانىنىڭ پاكلىنىشى ئۈچۈن يەتمىش كەرزە يەتتە مەزگىل بېكىتىلدى. ²⁵ شۇنى بىلىپ قويغىنكى، يېرۇسالېمنى قايتا قۇرۇش بۇيرۇقى بېرىلگەندىن باشلاپ، تاكى خۇدا

دانيال

تاللىغان پادشاھ دۇنياغا كەلگۈچە، يەتتە كەررە يەتتەگە قوشۇلغان ئاتمىش ئىككى كەررە يەتتە مەزگىل ئۆتدۇ. گەرچە ئۇ كۈنلەر مۇشەققەت ئىچىدە ئۆتسىمۇ، ئەمما يېرۇسالېم شەھىرى كوچا ۋە خەندەكلىرى بىلەن قايتا قۇرۇلدى.²⁶ بۇ ۋاقىت ئۆتكەندىن كېيىن، خۇدا تاللىغان پادشاھ ئۆلتۈرۈلۈپ، ئۇنىڭغا ياردەم بەرگۈدەك ئادەم قالمايدۇ. ئاندىن كېيىن بىر ھۆكۈمران مەيدانغا كېلىپ، قوشۇنلىرى بىلەن شەھەر ۋە ئىبادەتخانىنى ۋەيران قىلىدۇ. ئاقىۋىتى خۇددى كەلكۈن كەلگەندەك بولىدۇ. ئۇرۇشلار يۈز بېرىپ، ئۇرۇش ۋەيرانچىلىقى خۇدانىڭ ئىرادىسى بىلەن تاكى بۇ دەۋر ئاخىرلاشقۇچە داۋاملىشىدۇ.²⁷ ئۇ ھۆكۈمران كۆپ خەلقلەر بىلەن يەتتە مەزگىل كېلىشىم تۈزىدۇ، ئەمما ۋاقىتنىڭ يېرىمى ئۆتكەندىن كېيىن، ئۇ قۇربانلىقلار ۋە ھەدىيەلەرنى توختىتىدۇ. ئۇ ئىبادەتخانىنىڭ ئەڭ ئېگىز يېرىگە «ۋەيرانچىلىق ئېلىپ كېلىدىغان يىرگىنچلىك بىر نەرسە» ئورنىتىدۇ. پەرۋەردىگاردىن ئۇ ھۆكۈمرانغا بېكىتىلگەن ئاخىرقى كۈن كەلگۈچە، بۇ نەرسە شۇ يەردە تۇرىدۇ.

10 - باب

دانيالغا دەجلە دەرياسى بويىدا كۆرۈنگەن غايىبانە ئالامەتلەر

¹ پېرسىيە پادشاھى كورەش ھۆكۈمرانلىقىنىڭ ئۈچىنچى يىلى، بېلىتساززار دەپمۇ ئاتالغان دانيالغا خۇدادىن بىر ۋەھىي كەلدى. بۇ ۋەھىي راست، لېكىن چۈشىنىش ناھايىتى قىيىن ئىدى. دانيال غايىبانە ئالامەتلەردىن ئۇنىڭ تەبىرىنى كۆردى.
² ئۇ چاغدا مەن دانيال ئۈچ ھەپتە ھازىداردەك يۈردۈم.³ بۇ ئۈچ ھەپتىنىڭ ئىچىدە ئالاھىدە غىزالانمىدىم، گۆش يېمىدىم، شاراب ئىچمىدىم ۋە خۇش پۇراق ماي ئىشلەتمىدىم.

⁴ بىرىنچى ئاينىڭ 24 - كۈنى[®]، مەن بۈيۈك دەجلە دەرياسىنىڭ بويىدا تۇرۇپ،
⁵ يۇقىرىغا قارىغاندىم، ئۇچىسىغا كەندىر رەختتىن تىكىلگەن لىباس ئارتقان، بېلىگە

[®]10:4 مىلادىيە كالىپندارى بويىچە تەخمىنەن مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 536 - يىلى، 4 - ئاينىڭ

23 - كۈنگە توغرا كېلىدۇ.

دانيال

ساپ ئالتۇن كەمەر باغلىغان بىرسىنى كۆردۈم. ⁶ ئۇنىڭ تېنى ياقۇتتەك جۇلالىنىپ، يۈزلىرى چاقماقتەك يالتىراپ تۇراتتى. كۆزلىرى ئوتتەك چاقنايتتى. پۇت - قوللىرى پارقراق تۇچتەك ۋالىدايتتى. ئاۋازى بىر توپ ئادەمنىڭ ئاۋازىدەك جاراڭلىق ئىدى. ⁷ بۇ غايىبانە ئالامەتنى يالغۇز ئۆزۈملا كۆرگەندىم. يېنىمدىكىلەر ھېچنېمە كۆرمىگەن بولسىمۇ، ئەمما ئۇلارنى ۋەھىمە بېسىپ، قېچىپ بېرىپ يوشۇرۇنۇۋالدى. ⁸ ئۇ يەردە ئۆزۈم يالغۇز تۇرۇپ، بۇ ئاجايىپ ئالامەتنى كۆردۈم. تېنىم ماغدۇرسىزلىنىپ، چىرايىمنىڭ تاتىرىپ كەتكەنلىكىنى ھېس قىلدىم. پۇت - قولۇمدا جان قالمىغانىدى. ⁹ ئۇنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلىغان ھامان ھوشۇمدىن كەتكەندەك بولۇپ، يەرگە دۈم چۈشتۈم. ¹⁰ بىر قول ماڭا تېگىپ، قول ۋە تىزلىرىمدا يۈكۈندۈرۈپ قويدى. ¹¹ ئۇ ماڭا:

— ئەي دانيال، خۇدا سېنى ئەزىز كۆرىدۇ! ئورنۇڭدىن تۇرۇپ، سۆزلىرىمنى كۆڭۈل قويۇپ ئاڭلا. مەن سېنىڭ يېنىڭغا ئەۋەتىلدىم، — دېدى.

مەن ئۇنىڭ بۇ سۆزىنى ئاڭلاپ، تىترىگەن ھالدا ئورنۇمدىن تۇردۇم. ¹² ئۇ يەنە: — ئەي دانيال، قورقما، سەن خۇدايىڭنىڭ ئالدىدا غايىبانە ئالامەتنىڭ مەنىسىنى چۈشىنىشنى تۆۋەنچىلىك بىلەن تەلەپ قىلغىنىڭدىن باشلاپ، ئۇ دۇئاىڭنى ئاڭلىدى. مەن سېنىڭ ئىلتىجايىڭغا بىنائەن بۇ يەرگە كەلدىم. ¹³ لېكىن، پېرسىيە پادىشاھلىقىغا ھۆكۈمرانلىق قىلىدىغان پەرىشتە ¹⁴ مېنى 21 كۈن توسۇۋالدى. مەن پېرسىيەدە يالغۇز بولغاچقا، مېڭا ئىسسىملىك بىر باش پەرىشتە ماڭا ياردەم قىلدى. ¹⁴ مەن كەلگۈسىدە خەلقنىڭ بېشىغا كېلىدىغان ئىشلاردىن ساڭا ئالدىن خەۋەر بەرگىلى كەلدىم. بۇ، كەلگۈسى توغرىسىدىكى غايىبانە ئالامەتتۇر، — دېدى. ¹⁵ ئۇ ماڭا سۆزلەۋاتقاندا، مەن يەرگە تىكىلىپ قارىغىنىمچە زۇۋان سۈرمەي تۇردۇم. ¹⁶ ئادەمگە ئوخشايدىغان بۇ پەرىشتە لەۋلىرىمنى سىلاپ قويدى. مەن ئۇنىڭغا:

— ھەزرىتىم، بۇ غايىبانە ئالامەتنى ئۇچۇدۇم تىترەپ، ماجالىم قالمىدى. ¹⁷ پېقىر

^{10:13} پەرىشتە — پەرىشتىلەرنىڭ بىر قىسمى خۇدادىن يۈز ئۆرگەندى. ئۇلار شەيتاننىڭ خىزمىتىنى قىلىدۇ.

دانیال

ھەزرىتىم بىلەن قانداقمۇ سۆزلىشەلەيمەن؟ ماغدۇرۇم تۈگەپ، نەپىسىم ئۈزۈلدى، — دېدىم.

¹⁸ ئۇ ماڭا يەنە بىر قېتىم قول تەگكۈزۈپ، تېنىمگە ماغدۇر بەردى. ¹⁹ ئۇ ماڭا: — خۇدا سېنى ئەزىز كۆرىدۇ، قورقما، ئامان بول! چىداملىق، باتۇر بول، — دېدى. ئۇنىڭ بۇ سۆزلىرىنى ئاڭلاپ، ماڭا تېخىمۇ ماغدۇر كىردى. مەن: — ھەزرىتىم، سىز ماڭا كۈچ-قۇۋۋەت بەردىڭىز، ئەمدى سۆزلەۋېرىڭ! — دېدىم. ²⁰⁻²¹ — يېنىڭغا نېمە ئۈچۈن كەلگەنلىكىمنى بىلەمسەن؟ — دەپ سورىدى ئۇ مەندىن، — مەن ساڭا «ھەقىقەت يازمىلىرى»دىكى سۆزلەرنى ئېلىپ كەلدىم. مەن قايتىپ بېرىپ، پېرسىيە پادىشاھلىقىغا ھۆكۈمرانلىق قىلىدىغان پەرىشتە بىلەن جەڭ قىلىمەن. كېيىن يۇنان پادىشاھلىقىغا ھۆكۈمرانلىق قىلىدىغان پەرىشتە مەيدانغا چىقىدۇ. ئىسرائىلىيەنى قوغدايدىغان پەرىشتە مەكئىلدىن باشقا، ماڭا ياردەم بېرىدىغان ھېچكىم يوق.

11 - باب

¹ مەدىيالىق دارىئوس ھۆكۈمرانلىقىنىڭ بىرىنچى يىلى مەن باش پەرىشتە مەكئىلغا ياردەم بېرىپ، ئۇنى قوغداپ تۇرغانىدىم.

جەنۇب ۋە شىمال پادىشاھلىقلىرى

² پەرىشتە يەنە مۇنداق دېدى:

— ئەمدى مەن ساڭا ھەقىقىي بولىدىغان ئىشلارنى ئېيتىپ بېرىمەن. پېرسىيە پادىشاھلىقىغا يەنە ئۈچ پادىشاھ ھۆكۈمرانلىق قىلىدۇ. كېيىن تۆتىنچى پادىشاھ مەيدانغا كېلىدۇ. ئۇ باشقا پادىشاھلارغا قارىغاندا ناھايىتى دۆلەتمەن بولىدۇ. ئۇ كۈچىيىپ، قۇدرەت تاپقاندا، ھەممىسىنى يۇنان پادىشاھلىقىغا قارشى جەڭگە ئاتلاندىرىدۇ. ³ ئۇنىڭدىن كېيىن يەنە بىر كۈچلۈك پادىشاھ مەيدانغا چىقىدۇ. ئۇ چوڭ ھوقۇقنى ئىگىلەپ، ئۆزى خالىغىنىنى قىلىدۇ. ⁴ ئۇ ئەڭ قۇدرەت تاپقاندا، پادىشاھلىقى

دانیال

تۆتكە بۆلۈنۈپ كېتىدۇ. تەختىگە ئەۋلادلىرى ۋارىسلىق قىلالمايدۇ. ئۇنىڭ تەختى يىلتىزىدىن قومۇرۇپ تاشلىنىپ، باشقىلارغا بېرىلىدۇ. لېكىن پادىشاھلىق ئۇ ھۆكۈم سۈرگەن ۋاقىتتىكىدەك كۈچلۈك بولمايدۇ.

⁵ كېيىن جەنۇب پادىشاھى² قۇدرەت تاپىدۇ، لېكىن سەركەردىلىرىنىڭ ئىچىدىن ئۇنىڭدىنمۇ كۈچلۈك بىرى مەيدانغا كېلىپ، تېخىمۇ زور پادىشاھلىققا ھۆكۈمرانلىق قىلىدۇ.⁶ بىرنەچچە يىلدىن كېيىن، جەنۇب پادىشاھى شىمال پادىشاھى³ بىلەن ئىتتىپاق تۈزۈپ، قىزىنى ئۇنىڭغا ياتلىق قىلىدۇ. لېكىن قىزى ئۆزىنىڭ تەسىرىنى ئۇزاققىچە ساقلاپ قالالمىغاچقا، بۇ ئىتتىپاق ئۇزۇن داۋاملىشالمايدۇ. قىزى، قىزىنىڭ ئېرى، بالىسى ۋە قىزى بىلەن بىللە بارغان خىزمەتكارلىرى بىراقلا ئۆلتۈرۈلىدۇ.⁷ كېيىن، قىزىنىڭ قېرىنداشلىرىدىن بىرى جەنۇب پادىشاھلىقىغا پادىشاھ بولىدۇ. ئۇ شىمال پادىشاھلىقىنىڭ قوشۇنلىرىغا ھۇجۇم قىلىپ، قەلئەسىگە بېسىپ كىرىدۇ ۋە ئۇلارنى مەغلۇپ قىلىدۇ.⁸ ئۇ شىمال پادىشاھلىقتىكى ئىلاھلىرىنىڭ بۇتلىرىنى ۋە بۇتلارغا ئاتالغان ئالتۇن - كۈمۈشتىن ياسالغان قىممەتلىك نەرسىلەرنى ئولجا ئېلىپ، جەنۇب پادىشاھلىقى بولغان مىسىرغا ئېلىپ كېتىدۇ. ئۇ كېيىنكى بىرنەچچە يىل ئىچىدە شىمال پادىشاھلىقىغا ھۇجۇم قىلمايدۇ.⁹ كېيىن شىمال پادىشاھى جەنۇب پادىشاھىنىڭ زېمىنىغا باستۇرۇپ كېلىدۇ، لېكىن چېكىنىشكە مەجبۇر بولىدۇ.¹⁰ شىمال پادىشاھىنىڭ شاھزادىلىرى جەڭگە ھازىرلىنىپ، زور قوشۇن تەشكىللەيدۇ. شاھزادىلەردىن بىرى دۈشمەن قەلئەسىگە كەلگۈندەك بېسىپ كېلىدۇ.¹¹ جەنۇب پادىشاھى قاتتىق غەزەپلىنىدۇ. ئۇ شىمال پادىشاھىغا ھۇجۇم قىلىپ، ئۇنىڭ زور قوشۇنىنى ئەسىرگە ئالىدۇ.¹² جەنۇب پادىشاھى دۈشمەن قوشۇنىنى ئەسىرگە ئالغانلىقىدىن مەغرۇرلىنىپ، تۈمەنلىگەن ئادەملەرنى قىرىپ تاشلايدۇ. بىراق ئۇنىڭ غەلبىسى ئۇزۇنغا بارمايدۇ.

¹³ بىرنەچچە يىلدىن كېيىن شىمال پادىشاھى بۇرۇنقىدىن كۈچلۈك قوشۇن تەشكىللەپ، خىل قوراللانغان قۇدرەتلىك قوشۇننى جەنۇبقا باشلاپ كېلىدۇ.¹⁴ ئۇ

¹¹: 5 جەنۇب پادىشاھى مىسىر پادىشاھىنى كۆرسىتىدۇ.

¹¹: 6 شىمال پادىشاھى سۈرىيە پادىشاھىنى كۆرسىتىدۇ.

دانيال

چاغدا نۇرغۇن كىشىلەر جەنۇب پادىشاھىغا قارشى باش كۆتۈرىدۇ. ئەي دانيال، سېنىڭ خەلقىڭنىڭ ئىچىدىكى بەزى زوراۋانلارمۇ ئاسىيلىق قىلىپ، غايىلىرىنى ئەمەلگە ئاشۇرماقچى بولىدۇ، لېكىن ئۇلار مەغلۇپ بولىدۇ.¹⁵ شىمال پادىشاھى جەنۇب پادىشاھلىقىغا تەۋە مۇستەھكەم بىر شەھەرنى مۇھاسىرىگە ئېلىپ، ئۇنى بېسىۋالىدۇ. جەنۇب قوشۇنى قارشىلىق قىلالمايدۇ. ھەتتا ئۇلارنىڭ ئەڭ خىل لەشكەرلىرىمۇ قارشىلىق قىلىشقا ئاجىزلىق قىلىدۇ.¹⁶ شىمال پادىشاھى خالىغان ئىشنى قىلىدۇ، ھېچكىم ئۇنىڭغا قارشىلىق قىلالمايدۇ. ئۇ گۈزەل ئىسرائىلىيە زېمىنىنى ئىگىلەپ، ئۇنى ۋەيران قىلىش ئىمكانىيىتىگە ئىگە بولىدۇ.

¹⁷ شىمال پادىشاھى پۈتۈن قوشۇنى بىلەن سەپەرگە ئاتلىنىشقا نىيەت قىلىدۇ. ئۇ جەنۇب پادىشاھى بىلەن ئىتتىپاق تۈزۈپ، قىزىنى ئۇنىڭغا ياتلىق قىلىدۇ، چۈنكى ئۇ جەنۇب پادىشاھلىقىنى يوقىتىش نىيىتىگە كەلگەندى. لېكىن ئۇنىڭ بۇ پىلانى ئەمەلگە ئاشمايدۇ.¹⁸ كېيىن شىمال پادىشاھى دېڭىز بويىدىكى خەلقلەرگە ھۇجۇم قىلىپ، نۇرغۇن خەلقلەرنى بويسۇندۇرىدۇ. لېكىن ياقا يۇرتلۇق بىر سەركەردە ئۇنىڭ ئەدەپىنى بېرىپ، قىلغان قىلمىشىغا يارىشا جازاسىنى بېرىدۇ.¹⁹ شۇنىڭ بىلەن شىمال پادىشاھى ئۆز دۆلىتىدىكى قەلئەلىرىگە چېكىنىدۇ، مۇشۇ مەغلۇبىيەتتىن كېيىن ئىز - دېرەكسىز، غايىب بولىدۇ.

²⁰ ئۇنىڭ تەختىگە ۋارىسلىق قىلغۇچى خەزىنىسىنى بېيىتىش ئۈچۈن ئەمەلدارنى ئەۋەتىپ، خەلقنى ھەر تۈرلۈك ئالۋان - سېلىقلارنى يىغىدۇ. لېكىن ئۇزۇن ئۆتمەي پادىشاھ ئۆلتۈرۈلىدۇ. ئۇنىڭ ئۆلۈمى جەڭدە ئەمەس، بەلكى سۇيىقەست بىلەن بولىدۇ.

²¹ شۇنىڭدىن كېيىن بىر يارىماس ئادەم پادىشاھ بولىدۇ. ئۇنىڭ تەخت ۋارىسى بولۇش ھوقۇقى بولمىسىمۇ، ئەمما ئۇ باشقىلارنىڭ تەييارلىقىسىز تۇرغان پەيتىدىن پايدىلىنىپ، ھىيلىگەرلىك قىلىپ، پادىشاھلىقنى تارتىۋالىدۇ.²² ئۇ ئۆزىگە قارشى چىققان قوشۇنلارنى، جۈملىدىن ئەھدە شاھزادىسىنىمۇ^④ يوقىتىدۇ.²³ كېلىشىم تۈزۈش ئارقىلىق باشقا خەلقلەرنى ئالدايدۇ. گەرچە ئۇنىڭغا ئەگەشكەنلەر ئاز

^④ 11: 22 بۇ بەلكىم باش روھانىيىنى كۆرسىتىدۇ.

دانیال

بولسىمۇ، ئەمما ئۇ بارغانسېرى قۇدرەت تاپىدۇ. ²⁴ باشقىلار تەييارلىقسىز تۇرغاندا، بايلىقى مول ئۆلكىلەرگە تاجاۋۇز قىلىپ كىرىدۇ. ئۇ ئەجدادلىرىدىن ھېچكىممۇ قىلىپ باقمىغان ئىشلارنى قىلىپ، ئولجا ئالغان مال - مۈلۈكلىرىنى ئەگەشكۈچىلىرىگە ئۆلەشتۈرۈپ بېرىدۇ. ئۇ قەلئەلەرگە ھۇجۇم قىلىشنى پىلانلىغان بولسىمۇ، ئەمما ئۇنىڭ كۈنلىرى ئۇزۇنغا بارمايدۇ.

²⁵ ئۇ زور قوشۇن توپلاپ، پۈتۈن كۈچى بىلەن جەنۇب پادىشاھىغا ھۇجۇم قىلىدۇ. جەنۇب پادىشاھىمۇ قۇدرەتلىك قوشۇنى بىلەن جەڭگە ئاتلىنىدۇ. لېكىن جەنۇب پادىشاھى سۈيىقەستكە ئۇچراپ، جەڭدە غەلبە قىلالمايدۇ. ²⁶ ئۇنىڭ ھەمداستىخانلىرى ئۇنى ۋەيران قىلىدۇ. لەشكەرلىرى جەڭدە تارمار بولۇپ، كۆپىنچىسى ھالاك بولىدۇ. ²⁷ كېيىن بۇ ئىككى پادىشاھ بىر داستىخاندا تاماققا داخىل بولىدۇ. لېكىن ھەر ئىككىسى بىر - بىرىنى ئالدايدىغان يامان نىيەتلەردە بولىدۇ. ئەمما ئاقۋىتى خۇدا بەلگىلىگەن ۋاقىتتا يۈز بېرىدىغان بولغاچقا، ئۇلارنىڭ پىلانلىرى ئەمەلگە ئاشمايدۇ. ²⁸ شىمال پادىشاھى نۇرغۇن غەنىيمەتلەرنى ئېلىپ يۇرتىغا قايتىدۇ، لېكىن ئۇ خۇدانىڭ مۇقەددەس ئەھدىسىگە قارشى تۇرۇش نىيىتىگە كېلىدۇ. ئۇ يولدا خالىغىنىنى قىلىپ، ئاندىن ئۆز يۇرتىغا قايتىدۇ.

²⁹ ۋاقتى كەلگەندە، شىمال پادىشاھى جەنۇبقا يەنە بېسىپ كېلىدۇ. لېكىن بۇ قېتىمقى ئەھۋال ئىلگىرىكىگە ئوخشامايدۇ. ³⁰ كىتتىملىقلار[®] نىڭ كېمىلىرى ئۇنىڭغا ھۇجۇم قىلىپ، ئۇنى قورقۇتۇۋېتىدۇ، ئۇ چېكىنىشكە مەجبۇر بولىدۇ. شىمال پادىشاھى مۇقەددەس ئەھدىنىڭ كىشىلىرىگە غەزەپ قىلىش ئارقىلىق ئاچچىقنى چىقىرىدۇ ۋە مۇقەددەس ئەھدىنى تەرك ئەتكۈچىلەرنى مۇكاپاتلايدۇ.

³¹ شىمال پادىشاھىنىڭ قوشۇنلىرى مۇقەددەس ئىبادەتخانىغا باستۇرۇپ كىرىپ، ئۇ يەرنى بۇلغايدۇ. كۈندىلىك قۇربانلىقلارنى توختىتىپ، ۋەيرانچىلىق ئېلىپ كېلىدىغان يىرگىنچىلىك بىر نەرسىنى مۇقەددەس ئىبادەتخانىغا ئورنىتىدۇ. ³² شىمال پادىشاھى مۇقەددەس ئەھدىگە بويسۇنمىغانلارنى شېرىن - شېكەر سۆزلەر بىلەن ئالداپ، يېنىغا تارتىدۇ. لېكىن خۇدانى تونۇيدىغانلار قوزغىلىپ، قارشىلىق كۆرسىتىدۇ.

دانيال

³³ خەلق ئىچىدىكى دانا يولباشچىلار خەلققە تەلىم بېرىدۇ. لېكىن، دانا يولباشچىلارنىڭ بەزىلىرى مەلۇم مەزگىل ئىچىدە جەڭدە ھالاك بولىدۇ، بەزىلىرى ئوتتا كۆيۈپ ئۆلىدۇ، بەزىلىرى بولسا ئەسىرگە چۈشىدۇ ياكى بۇلاڭ - تالاڭغا ئۇچرايدۇ. ³⁴ قىيىنچىلىق مەزگىلدە خۇدانىڭ خەلقى ئازغىنە ياردەمگە ئېرىشىدۇ. نۇرغۇن كىشىلەر ئۇلارنىڭ سەپلىرىگە قوشۇلغان بولسىمۇ، ئەمما ئۇلارنىڭ كۆپلىرى چىن نىيەتلىرى بىلەن قوشۇلمىغانىدى. ³⁵ بەزى دانا يولباشچىلار ئازاب چېكىدۇ، لېكىن ئۇلار چەككەن ئازابلىرى ئارقىلىق زامان ئاخىرىغىچە تىرىلىنىدۇ، پاكلىنىدۇ ۋە قۇسۇرسىز بولىدۇ. بۇ ئىش تاكى خۇدا بەلگىلىگەن كۈن كەلگۈچە داۋاملىشىدۇ.

³⁶ شىمال پادىشاھى خالىغىنىنى قىلىدۇ. ئۇ تەكەببۇرلىشىپ، ئۆزىنى «ھەرقانداق ئىلاھلاردىنمۇ ئۇلۇغمەن» دەپ ماختايدۇ. ھەتتا ھەممە ئىلاھلارنىڭ ئىلاھى بولغان پەرۋەردىگارغا قارشى سۆزلەپ، كۆيۈرلۈق قىلىدۇ. ئۇ تاكى خۇدانىڭ غەزىپى كەلگۈچە داۋاملىق شۇنداق قىلىدۇ. خۇدا ئۆزىنىڭ قارارلىرىنى ئۆزگەرتەي، چوقۇم ئەمەلگە ئاشۇرىدۇ. ³⁷ شىمال پادىشاھى ئەجدادلىرى چوقۇنۇپ كەلگەن ئىلاھلارغىمۇ ھۆرمەت قىلمايدۇ، ئاياللار ئەتىۋارلايدىغان ئىلاھنىمۇ كۆزگە ئىلمايدۇ. ئۇ ئۆزىنى ھەرقانداق ئىلاھتىن ئۇلۇغ دەپ قارايدۇ. ³⁸ ئەمما ئەجدادلىرى چوقۇنۇپ باقمىغان قورغانلار ئىلاھقا چوقۇنىدۇ. ئۇ بۇ ئىلاھقا ئالتۇن، كۈمۈش، ياقۇت ۋە باشقا قىممەتلىك سوۋغاتلارنى تەقدىم قىلىدۇ. ³⁹ ئۆز قورغىنىنى يات خەلقنىڭ ئىلاھى ئارقىلىق مۇھاپىزەت قىلىدۇ. ئۆز ھۆكۈمرانلىقىنى قوبۇل قىلغۇچىلارغا شان - شەرەپ ۋە يۇقىرى مەرتىۋە ئاتا قىلىدۇ. ئۇلارنى يەر - زېمىن بىلەن مۇكاپاتلايدۇ.

⁴⁰ زامان ئاخىرى بولغاندا جەنۇب پادىشاھى شىمال پادىشاھىغا ھۇجۇم قىلىدۇ. شىمال پادىشاھى جەڭ ھارۋىلىرى، جەڭ تۇلپارلىرى ۋە كېمىلىرىنى ئىشلىتىپ، كۈچلۈك قايتۇرما زەربە بېرىدۇ. ئۇنىڭ قوشۇنلىرى كەلكۈندەك بېسىپ كېلىپ، نۇرغۇن دۆلەتلەرنى بېسىۋالىدۇ. ⁴¹ ھەتتا گۈزەل ئىسرائىلىيە زېمىنىغا بېسىپ كىرىپ، ئون مىڭلىغان كىشىلەرنى ئۆلتۈرىدۇ. پەقەت ئىدوم، موئاب خەلقى ۋە ئاممونلارنىڭ رەھبەرلىرى قېچىپ قۇتۇلىدۇ. ⁴² شىمال پادىشاھى نۇرغۇن دۆلەتلەرگە بېسىپ كىرگەندە، ھەتتا مىسىرمۇ ئۇنىڭ چاڭگىلىدىن قېچىپ قۇتۇلالمايدۇ. ⁴³ ئۇ مىسىرنىڭ

دانيال

ئالتۇن - كۈمۈشلىرىنى ۋە باشقا قىممەت باھالىق بۇيۇملىرىنى تالان - تاراج قىلىدۇ. لىۋىيلىكلەر ۋە كۇشلىرىنى بويسۇندۇرىدۇ. ⁴⁴ كېيىن شەرق ۋە شىمالدىن كەلگەن خەۋەرلەر شىمال پادىشاھىنى ئالاقزادە قىلىدۇ. ئۇ غەزەپلىنىپ، ھۇجۇمغا ئۆتۈپ، دۈشمەنلىرىنى تەلتۆكۈس يوقىتىدۇ. ⁴⁵ ئۇ دېڭىز ۋە ئىسرائىلىيەدىكى كۆركەم، مۇقەددەس تاغ ئارىسىغا بېرىپ، ئۇ يەردە شاھانە چىدىرلىرىنى تىكىدۇ. ئەمما ئۇ شۇ يەردە جان بېرىدۇ، ھېچكىم ئۇنى قۇتقۇزۇۋالالمايدۇ.

12 - باب

زامان ئاخىرى

¹ پەرىشتە گېيىنى داۋاملاشتۇردى:

— ئۇ چاغدا خەلقىنى قوغدىغۇچى باش پەرىشتە مەيدانغا چىقىدۇ. ئاندىن خەلقنىڭ ئاپىرىدە بولغاندىن بۇيان ھېچقاچان بولۇپ باقمىغان ئاپەتلىك بىر دەۋرنى باشتىن كەچۈرىدۇ، لېكىن خەلقنىڭ ئىچىدىكى نامى ھاياتلىق دەپتىرىگە پۈتۈلگەنلەرنىڭ ھەممىسى نىجاتلىققا ئېرىشىدۇ. ² قارا يەر باغرىدا ياتقانلارنىڭ نۇرغۇنلىرى تىرىلىدۇ. ئۇلارنىڭ بەزىلىرى مەڭگۈلۈك ھاياتلىققا ئېرىشىدۇ؛ بەزىلىرى نومۇستا قېلىپ، مەڭگۈلۈك شەرمەندە بولىدۇ. ³ دانا يولباشچىلار ئاسمان گۈمبىزىدەك نۇرلۇق بولىدۇ، كىشىلەرگە توغرا يول كۆرسەتكەنلەر يۇلتۇزلاردەك مەڭگۈ پارلاپ تۇرىدۇ.

⁴ ئى دانيال، سەن ئەمدى بۇ پۈتۈكنى ئاخىرلاشتۇرۇپ، تاكى زامان ئاخىرىغىچە پېچەتلەۋەتكىن. نۇرغۇن كىشىلەر يۈز بەرمەكچى بولغان ئىشلار ئۈستىدە يۈرەك قانلىرىنى سەرپ قىلىشىپ، چۈشەنچىگە ئىگە بولىدۇ.

⁵ ئاندىن، مەن دانيال ئەتراپقا قارىسام، يەنە ئىككىلەن تۇرۇپتۇ، بىرى دەريانىڭ بۇ تەرىپىدە، يەنە بىرى قارشى تەرىپىدە ئىكەن. ⁶ ئۇلاردىن بىرى، دەريانىڭ ئۈستىدە تۇرغان، كەندىر رەختتىن تىكىلگەن لىباس ئارتقان ھېلىقى بىرىدىن: — بۇ ئاجايىپ ۋەقەلەرنىڭ ئاخىرلىشىدىغىنىغا قانچىلىك ۋاقىت كېتىدۇ؟ — دەپ

دانيال

سورىدى.

⁷ مەن ئۇنىڭ ئىككى قولىنى ئاسمانغا كۆتۈرۈپ، مەڭگۈ ھايات خۇدانىڭ نامى بىلەن قەسەم قىلىپ: «بىر مەزگىل، ئىككى مەزگىل ۋە يەنە يېرىم مەزگىل كېتىدۇ. خۇدانىڭ خەلقى ئۇچراۋاتقان بۇ زىيانكەشلىك ئاخىرلاشقاندا، بۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسى تۈگەيدۇ» دەپ جاۋاب بەرگەنلىكىنى ئاڭلىدىم.

⁸ ئۇنىڭ سۆزىنى ئاڭلىغان بولساممۇ، ئەمما نېمە دېمە كىچى بولغانلىقىنى چۈشەنمىدىم. شۇڭا مەن:

— ھەزرىتىم، بۇ ئىشلارنىڭ ئاقىۋىتى قانداق بولىدۇ؟ — دەپ سورىدىم.

⁹ ئۇ مۇنداق دېدى:

— ئەي دانيال، سەن كېتىۋەرگىن، چۈنكى بۇ سۆزلەر زامان ئاخىرىغىچە پېچەتلىنىپ، مەخپىي تۇتۇلىدۇ. ¹⁰ بۇ ئازابلار ئارقىلىق نۇرغۇن كىشىلەر تاۋلىنىدۇ، پاكلىنىدۇ ۋە قۇسۇرسىز بولىدۇ. يامانلار چۈشەنمەي، يامانلىق قىلىۋېرىدۇ، پەقەت دانالار چۈشىنىدۇ. ¹¹ كۈندىلىك قۇربانلىقلارنى توختىتىپ، ۋەيرانچىلىق ئېلىپ كېلىدىغان يىرگىنچىلىك بىر نەرسە ئورنىتىلغان كۈندىن باشلاپ، 1290 كۈن ئۆتىدۇ. ¹² ئاخىرغىچە سادىق بولۇپ، 1335 كۈن ساقلىغانلار نەقەدەر بەختلىك. ھە! ¹³ ئەي دانيال، سەن ئاخىرغىچە سادىق بول، كېيىن ئالەمدىن ئۆتسەن. زامان ئاخىرىدا ئىنتامىڭنى ئالغىلى قايتا تىرىلسەن.

ئوبادىيا

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 586 - يىلى بابل قوشۇنلىرى يەھۇدىيەنىڭ پايتەختى يېرۇسالېمنى ئىشغال قىلغاندا، قوشنا پادىشاھلىق بولغان ئىدوم بۇ شەھەرنى بۇلاڭ - تالاڭ قىلىشقا قاتناشتى. ئىدوملىقلار قېچىۋاتقان يەھۇدىيەلىكلەرنىمۇ تۇتۇپ بابللارغا تاپشۇرۇپ بەردى. بابىللار ئۇلارنىڭ بەزىلىرىنى ئۆلتۈردى، بەزىلىرىنى قۇل قىلدى. ئىدوم خەلقى ئەسۋىننىڭ ئەۋلادلىرى بولۇپ، ئەسۋىن ياقۇپنىڭ ئاكىسى ئىدى، ياقۇپنىڭ ئەۋلادلىرى يەھۇدىيەلىكلەر ئىدى. گەرچە ئىدوم خەلقى يەھۇدىيە خەلقى بىلەن قېرىنداش خەلق بولسىمۇ، ئىدوملۇقلار يەھۇدىيەلىكلەرگە ھېچقانداق ھېسداشلىق قىلمىدى.

كۆپ قىسىم يەھۇدىيەلىكلەر سۈرگۈن قىلىنغاندا، ئوبادىيا پەيغەمبەر يېرۇسالېمدا قالدۇرۇلغانىدى. ئۇ، ئىدوملۇقلارنىڭ، بېشىغا كۈن چۈشكەن قوشنىلىرىغا رەھىمسىزلەرچە مۇئامىلە قىلغانلىقىنى ئەيىبلەيدۇ ۋە ئۇلارنىڭ ھالاك بولىدىغانلىقىدىن ئالدىن بېشارەت بېرىدۇ. ئۇ، خۇدانىڭ ئۆز خەلقىنىڭ شان - شەرىپىنى ئەسلىگە كەلتۈرىدىغانلىقىنى ۋە پادىشاھلىقنىڭ پەرۋەردىگارىغا مەنسۇپ بولىدىغانلىقىنى ئالدىن ئېيتىدۇ.

تېزىس:

1. ئىدومنىڭ جازالىنىشى (1 - ئايەتتىن 14 - ئايەتكىچە)
2. خۇدانىڭ سوراق كۈنىنىڭ يېقىنلىشى (15 - ئايەتتىن 21 - ئايەتكىچە)

ئوبادىيا

¹ بۇ ئوبادىياغا كەلگەن ۋەھىيدۇر.

بۇ، ئىگىمىز پەرۋەردىگارنىڭ ئىدوم خەلقى توغرىسىدا ئېيتقانلىرىدۇر. پەرۋەردىگار ئەللەرگە ئەلچى ئەۋەتىپ، ئۇلار ئارقىلىق: «ئىدومغا قارشى ئۇرۇش قىلىشقا تەييارلىنىڭلار!» دېگەن. بىز بۇ خەۋەرنى ئاڭلىدۇق.

² پەرۋەردىگار ئىدوم خەلقى توغرىسىدا مۇنداق دەيدۇ:

«ئاڭلاڭلار! مەن ئەمدى سىلەرنى خەلقلەرنىڭ ئارىسىدىكى ئاجىز خەلق قىلىپ قويمەن.

سىلەر پۈتۈنلەي نەزەردىن چۈشۈپ كېتىسىلەر.

³ تەكەببۇرلۇقۇڭلار سىلەرنى ئالدايدۇ.

سىلەرنىڭ پايتەختىڭلار قىيادىكى قورغاندۇر،

ئۆيۈڭلار بولسا ئېگىز تاغدىدۇر.

شۇڭا سىلەر كۆڭلۈڭلەردە:

«كىم بىزنى بۇ يەردىن تارتىپ چۈشۈرەلەيدۇ؟» دەيسىلەر.

⁴ لېكىن سىلەر بۇر كۈتتىن ئېگىز ئۇچۇپ، يۇلتۇزلار ئارىسىغا ئۇۋا سالساڭلارمۇ،

ئوبادىيا

مەن يەنىلا سىلەرنى تارتىپ چۈشۈرەلەيمەن.

⁵ كېچىسى ئۆيگە ئوغرى كىرسە، ئۆيدىكى ھەممە نەرسىنى ئېلىپ كەتمەيدىغۇ،

كىشىلەر ئۈزۈملەرنى يىغقاندا، ئازراق قالدۇرۇپ قويدىغۇ،

لېكىن سىلەرنىڭ دۈشمىنىڭلار سىلەرنى پۈتۈنلەي يوقىتىۋېتىدۇ.

⁶ ئەي، ئەساۋنىڭ ئەۋلادلىرى، سىلەر پۈتۈنلەي تالان - تاراج قىلىنسەلەر!

يوشۇرۇپ قويغان بايلىقلىقلار تېپىۋېلىندۇ ۋە ئېلىپ كېتىلدى.

⁷ سىلەرنىڭ بارلىق ئىتتىپاقداشلىقلار سىلەرنى ئۆز زېمىنلىرىدىن قوغلىۋېتىدۇ،

سىلەر بىلەن تىنچ ئۆتكەن كىشىلەر سىلەرنى ئالداپ مەغلۇپ قىلىدۇ،

سىلەر بىلەن بىللە غىزالانغان كىشىلەر سىلەرگە تۇزاق قۇرىدۇ،

سىلەر غەپلەت ئىچىدە قېلىپ ھېچنېمىنى بىلمەيسىلەر.»

⁸ بۇ ۋاقىتتا، پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«مەن ئىدومنىڭ دانىشمەنلىرىنى

ھەمدە ئەساۋنىڭ تاغلىرىدىن كەلگەن مەسلىھەتچىلەرنى يوقىتىمەن!

⁹ ئەي تېمان شەھىرى، سېنىڭ لەشكەرلىرىڭ ھودۇقۇپ كېتىدۇ.

ئەساۋنىڭ تاغلىرىدىكى خەلقنىڭ ھەممىسى قىرغىن قىلىندۇ!

¹⁰ ئەي ئىدوم، ياقۇپنىڭ ئەۋلادلىرىغا، يەنى تۇغقانلىرىڭغا زوراۋانلىق قىلغانلىقىڭ

ئۈچۈن

ئىزا - ئاھانەتكە قالسىەن،

ھەمدە مەڭگۈلۈككە ۋەيران قىلىنسەن.

¹¹ ئۇلار تاجاۋۇزغا ئۇچرىغاندا، سەن ئۇلارغا ياردەم قىلماي، يىراق تۇرىۋالدىڭ.

ياتلار يېرۇسالېمدىكى بايلىقنى تالىشىپ چەك تاشلاپ، تالان - تاراج قىلغاندا،

سەن خۇددى ئىسرائىللارنىڭ بىر دۈشمىنىگە ئوخشاپ قالىدىڭ.

¹² تۇغقانلىرىڭ بەختسىزلىككە ئۇچرىغان كۈندە

ئۇلارنىڭ بەختسىزلىكىدىن خۇشال بولماسلىقىڭ كېرەك ئىدى.

يەھۇدىيە خەلقى ۋەيران بولغان كۈندە شادلانماسلىقىڭ كېرەك ئىدى.

ئوبادىيا

ئۇلار بەختسىزلىككە يولۇققان كۈندە مەسخىرە قىلماسلىقنىڭ كېرەك ئىدى. ¹³ مېنىڭ خەلقىم بالا - قازاغا ئۇچرىغان كۈندە، سەن ئۇلارنىڭ شەھرىگە كىرمەسلىكىڭ كېرەك ئىدى.

ئۇلار بالا - قازاغا ئۇچرىغان كۈندە، سەن خۇشال بولماسلىقنىڭ كېرەك ئىدى. ئۇلار بالا - قازاغا ئۇچرىغان كۈندە، سەن ئۇلارنىڭ بايلىقلىرىنى بولماسلىقنىڭ كېرەك ئىدى.

¹⁴ سەن تۆت كوچىنىڭ ئېغىزىدا تۇرۇۋېلىپ، قېچىۋاتقانلارنى قىرماسلىقنىڭ كېرەك ئىدى.

ئۇلار ۋەيران بولغان كۈندە، سەن ئۇلارنى دۈشمەنلەرگە تۈتۈپ بەرمەسلىكىڭ كېرەك ئىدى.»

خۇدانىڭ سوراق كۈنىنىڭ يېقىنلىشىشى

¹⁵ «مەن پەرۋەردىگارنىڭ پۈتكۈل ئەللەرنى سوراقتا تارتىدىغان كۈنى يېقىنلاشماقتا!

ئەي ئىدوم، سەن قىلمىشىڭغا يارىشا جازالانسەن!
رەزىللىكىڭ ئۆز بېشىڭغا چۈشۈدۇ!

¹⁶ مېنىڭ خەلقىم مۇقەددەس تېغىدا جازا شارابىنى تولۇق ئىچىۋەتتى، ئەمدە سەن ۋە ئەتراپىڭدىكى ئەللەرمۇ بۇ جازا شارابىنى تولۇق ئىچىۋېتىسەن. شۇنداق، سىلەر جازا شارابىنى ئىچىۋېتىسەن.

سىلەر خۇددى ھېچقاچان مەۋجۇت بولۇپ باقمىغاندەك يوقاپ كېتىسەن. ¹⁷ لېكىن سىئون تېغى قاچقانلارنىڭ پاناھلىنىدىغان جايغا ئايلىنىدۇ، ئۇ بىر مۇقەددەس زېمىن بولىدۇ.

ياقۇپنىڭ ئەۋلادلىرى قايتىپ كېلىپ، ئۆز زېمىنىغا ئىگە بولىدۇ. ¹⁸ ياقۇپنىڭ ئەۋلادلىرى ئوتقا ئوخشاش بولىدۇ.

يۈسۈپنىڭ ئەۋلادلىرى يالقۇنغا ئوخشاش بولىدۇ. لېكىن ئەساۋنىڭ ئەۋلادلىرى پاخالغا ئوخشاش بولىدۇ. ئۇلار كۆيۈپ كېتىپ، پۈتۈنلەي يوقىلىدۇ.

ئوبادىيا

ئەساۋنىڭ ئەۋلادلىرىدىن ھېچكىم قالمايدۇ.»
بۇ، پەرۋەردىگارنىڭ ئېيتقان سۆزلىرىدۇر.

¹⁹ كېيىن، نەگىب چۆللۈكىدە ياشىغان خۇدانىڭ خەلقى ئىدوم تاغلىرىنى قايتىدىن ئىگىلەيدۇ.

غەربىي ئېدىرلىقلاردا ياشىغانلار فىلىستىيەلىكلەرنىڭ زېمىنىنى ئىگىلەيدۇ.
ئۇلار ئەفرايىم ۋە سامارىيە زېمىنلىرىنى ئىگىلەيدۇ.
بىنيامينلەر گىئاد زېمىنىنى ئىگىلەيدۇ.

²⁰ سۈرگۈن قىلىنغان ئىسرائىل خەلقى ئۆز زېمىنىغا قايتىپ كېلىدۇ،
ئۇلار فېنىكىيە زېمىنىنىڭ زارىفات شەھىرىگىچە بولغان جايلارنى ئىگىلەيدۇ.
يېرۇسالېمدا تۇتقۇن قىلىنىپ، سفاراد شەھىرىدە سەرگەردان بولۇپ يۈرگەنلەر
قايتىپ كېلىدۇ،

ئۇلار نەگىب چۆللۈكىدىكى شەھەرلەرنى ئىگىلەيدۇ.
²¹ ئۇلار غەلبە قىلغاندىن كېيىن، سئون تېغىغا كېلىپ،
ئىدوم تاغلىرىغا ھۆكۈمرانلىق قىلىدۇ.
پادىشاھلىق پەرۋەردىگارغا مەنسۇپ بولىدۇ.

يۇنۇس

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

يۇنۇس مىلادىيەدىن بۇرۇنقى سەككىزىنچى ئەسىردە ياشىغان خۇدانىڭ بىر پەيغەمبىرىدۇر. ئۇ چاغلاردا ئىسرائىلىيە ئىككى پادىشاھلىققا بۆلۈنۈپ، شىمالدىكى يەنىلا ئىسرائىلىيە، جەنۇبتىكى بولسا يەھۇدا دەپ ئاتالغانىدى.

خۇدا دائىم ئىسرائىلىيە ۋە يەھۇدانىڭ پادىشاھلىرى ۋە خەلقلەرگە ئۆز پەيغەمبەرلىرىنى ئەۋەتىپ، ئۇلارنى خۇدانىڭ يولىدا مېڭىشقا يېتەكلىگەن، شۇنداقلا گۇناھ ئۆتكۈزمەسلىك ۋە ساختا ئىلاھلارغا چوقۇنماسلىق ھەققىدە ئاگاھلاندۇرۇپ تۇرغان. خۇدا ھەممە خەلقلەرنى سۆيىدۇ، شۇڭا ئۇ بەزىدە باشقا ئەللەرگىمۇ ئۆز پەيغەمبەرلىرىنى ئەۋەتكەن.

مۇقەددەس كىتابنىڭ «يۇنۇس» دېگەن قىسمىدا يۇنۇس پەيغەمبەرنىڭ خۇدا تەرىپىدىن يات بىر ئەلگە ئەۋەتىلگەنلىكى ھەققىدە بايان قىلىنغان. خۇدا ئۇنىڭغا خۇدانىڭ خەلقىنىڭ دۈشمىنى دەپ قارالغان نىنەۋى دېگەن شەھەرگە بېرىشنى بۇيرۇغان.

«يۇنۇس» تا تەسۋىرلەنگەن ئاساسلىق مەزمۇن خۇدانىڭ يۇنۇس پەيغەمبەرگە تاپشۇرغان سۆزلىرى ئەمەس، بەلكى خۇدا يۇنۇس پەيغەمبەرنى نىنەۋى شەھىرىگە ئەۋەتكەندىن باشلاپ، يۇنۇس پەيغەمبەرنىڭ بېشىدىن ئۆتكۈزگەن كەچۈرمىشلىرىدۇر.

گەرچە پەيغەمبەرلەر ئالىي خىسەتلىك كىشىلەردىن بولسىمۇ، ئۇلار يەنىلا ئاجىز ئىنسانلاردۇر. مەسىلەن يۇنۇس پەيغەمبەر نىنەۋى شەھىرىگە بېرىشنى خالىمىغان ھەم خۇدانىڭ ئۇ شەھەردىكىلەرنى جازالىشىنى ئارزۇ قىلغان. شۇڭا ئۇ خۇداغا بويسۇنمىغان ھالدا، نىنەۋى شەھىرىگە بارماي، ئەكسىچە قارشى يۆنىلىشكە يولغا چىققان. «يۇنۇس» تا خۇدانىڭ ئۆزىگە بويسۇنمىغان پەيغەمبەرگە قانداق مۇئامىلە قىلغانلىقى تەسۋىرلىنىدۇ.

گەرچە نىنەۋىلىكلەر خۇدانىڭ خەلقى بولمىسىمۇ، خۇدا يەنىلا ئۇلارنى سۆيگەن.

خۇدا يۇنۇس پەيغەمبەرنىڭ قەلبىنى نىنەۋىلىكلەرنى خۇددى خۇدا ئۆزى ئۇ خەلقنى سۆيگەندەك سۆيىدىغان قىلىپ ئۆزگەرتىشنى خالىغان.

تېزىس:

يۇنۇسنىڭ خۇدا تەرىپىدىن چاقىرىلىشى ۋە خۇدانىڭ ئەمرىگە بويسۇنماسلىقى (1 - باب)

يۇنۇسنىڭ دۇئا قىلىشى ۋە نىجاتلىققا ئېرىشىشى (2 - باب)
يۇنۇسنىڭ نىنەۋىلىكلەرنى ئاگاھلاندۇرۇش بىلەن خۇداغا بويسۇنۇشى
(3 - باب)

يۇنۇسنىڭ خۇدانىڭ نىنەۋىلىكلەرگە كۆرسەتكەن مېھرى - شەپقىتىگە ئاچچىقلىنىشى (4 - باب)

يۇنۇس

يۇنۇسنىڭ پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىدىن قېچىشى

¹ بىر كۈنى ئامستتايىنىڭ ئوغلى يۇنۇسقا پەرۋەردىگار دىن ۋەھىي كەلدى.
² پەرۋەردىگار مۇنداق دېدى:

— سەن نىنەۋى دېگەن بۈيۈك شەھەرگە دەرھال بېرىپ، ئۇ شەھەردىكىلەرگە
ئۇلارنىڭ ئۈستىدىن چىقارغان ھۆكۈمۈمنى جاكارلا، چۈنكى ئۇلارنىڭ قىلغان
رەزىللىكلىرى ماڭا يېتىپ كەلدى!

³ لېكىن يۇنۇس ئۆزىنى پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىدىن قاچۇرۇش ئۈچۈن شۇئان
قارشى يۆنىلىشكە ماڭدى. ئۇ جاففا شەھىرىگە بېرىپ، ئىسپانىيەگە بارىدىغان بىر
كېمىنى تاپتى ۋە كېمىنىڭ يول ھەققىنى تۆلەپ، كېمىگە چىقىپ، كېمىچىلەر بىلەن
بىللە ئىسپانىيەگە بارماقچى بولدى. ئۇ: «ئۇ يەرگە قېچىپ بارسام، پەرۋەردىگارنىڭ
ھۇزۇرىدىن يىراق بولمەن» دەپ ئويلىدى.

⁴ بىراق پەرۋەردىگار دېڭىزغا كۈچلۈك بوران ئەۋەتكەندى، دېڭىزدا دەھشەتلىك
بوران - چاققۇن چىقىپ، كېمىنى پارچىلىۋەتكىلى تاس قالدى. ⁵ شۇنىڭ بىلەن
كېمىچىلەر قاتتىق ۋەھىمىگە چۈشۈپ، ھەرقايسى ئۆز ئىلاھلىرىغا يالۋۇردى. كېمە
يېنىكلىسۇن دەپ، ئۇلار كېمىدىكى ماللارنى دېڭىزغا تاشلاشتى. يۇنۇس ئۇ ۋاقىتتا

يۇنۇس

كېمىنىڭ ئاستىنى بۆلۈمدە يېتىپ، قاتتىق ئۇيقۇغا كەتكەندى. ⁶ كېمە باشلىقى يۇنۇسنىڭ يېنىغا كېلىپ، ئۇنىڭغا:

— سەن نېمىشقا ئۇخلاپ ياتسەن؟ تۇر، ئىلاھىڭغا يالۋۇر! بەلكىم ئۇنىڭ بىزگە نەزىرى چۈشەر، شۇنداق بولسا ھالاك بولمايمىز، — دېدى.
⁷ كېمىچىلەر:

— بىزنىڭ مۇشۇ بالايىئاپەتكە دۇچار بولۇشىمىزغا كىم سەۋەبلىك ئىكەنلىكىنى كۆرۈپ باقايلى، — دېيىشىپ چەك تارتىشقاندى، چەك يۇنۇسقا چىقتى. ⁸ ئۇلار ئۇنىڭدىن:

— ئېيتىقنا، بۇ بالايىئاپەتنى كىم كەلتۈرۈپ چىقاردى؟ سەن نېمە قىلىدىغان ئادەمسەن، قەيەردىن كەلدىڭ، قايسى ئەل - مىللەتتىن سەن؟ — دەپ سوراقتى.
⁹ يۇنۇس ئۇلارغا:

— مەن ئىبرانىيەمەن، دېڭىز ۋە قۇرۇق تۇپراقلارنى ياراتقان ئەرشتىكى پەرۋەردىگارغا ئېتىقاد قىلىمەن، — دەپ جاۋاب بەردى.
¹⁰ يۇنۇس يەنە ئۇلارغا ئۆزىنىڭ پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىدىن قېچىپ يۈرگەنلىكىنى ئېيتىپ بەرگەندى، كېمىچىلەر ئۇنى ئاڭلاپ ئىنتايىن قورقۇشۇپ كەتتى ۋە:
— بۇنداق قېچىپ يۈرگىنىڭ نېمىسى! — دېدى. ¹¹ بوران - چاپقۇنلار ئەۋجىگە چىققانلىقتىن، ئۇلار ئۇنىڭدىن:

— بىز ساڭا نېمە قىلساق دېڭىز دولقۇنى بىز ئۈچۈن پەسىيدۇ؟ — دەپ سوراقتى.
¹² يۇنۇس ئۇلارغا:

— مەن شۇنى بىلىمەنكى، مېنىڭ سەۋەبىمدىن سىلەر مۇشۇ دەھشەتلىك بوران - چاپقۇنغا ئۇچرىدىڭلار. مېنى كۆتۈرۈپ دېڭىزغا تاشلاڭلار، دېڭىز دولقۇنى سىلەر ئۈچۈن پەسىيدۇ، — دەپ جاۋاب بەردى.
¹³ كېمىچىلەر ئەكسىچە پالاقنى جېنىنىڭ بارىچە ئۇرۇپ، كېمىنى قىرغاققا ئېلىپ بارماقچى بولدى. يۇ، ئالغا ئىلگىرىلىيەلمىدى، چۈنكى بوران - چاپقۇنلار بارغانسېرى ئەۋجىگە چىققاندى. ¹⁴ شۇنىڭ بىلەن ئۇلار پەرۋەردىگارغا:

— ئى پەرۋەردىگار، سەندىن ئۆتۈنمىزكى، بۇ ئادەمنىڭ جېنىغا زامىن

يۇنۇس

بولغانلىقىمىزدىن بىزنى ھالاك قىلمىغايسەن. بىگۇناھ ئادەمنىڭ قېنىنى تۆكۈش گۇناھنى بىزنىڭ ئۈستىمىزگە يۈكلىمىگەيسەن. ئى پەرۋەردىگار، بۇلارنىڭ ھەممىسىنى ئۆز ئىرادەڭ بويىچە قىلغانسەن، — دەپ يالۋۇردى.¹⁵ ئاندىن كېيىن ئۇلار يۇنۇسنى كۆتۈرۈپ دولقۇنلاپ تۇرغان دېڭىزغا تاشلىغاندى، بوران شۇئان بېسىلدى.¹⁶ كېمىچىلەر بۇ ۋەقەنى كۆرگەچكە پەرۋەردىگار دىن قاتتىق قورقۇشۇپ، ئۇنىڭغا قۇربانلىق قىلىشتى ۋە قەسەملەر بېرىشتى.¹⁷ پەرۋەردىگار يوغان بىر بېلىقنى يۇنۇسنى يۇتۇۋېلىشقا ئەۋەتكەندى. يۇنۇس بېلىقنىڭ قورسىقىدا ئۈچ كېچە — كۈندۈز قالدى.

2 - باب

يۇنۇسنىڭ دۇئاسى

¹ يۇنۇس بېلىقنىڭ قورسىقىدا ئۆز خۇداسى بولغان پەرۋەردىگارغا مۇنداق دۇئا قىلدى:

² نالە قىلدىم پەرۋەردىگارغا كۈلپەتتە قالغىنىمدا،
قۇلاق سالىدى ئۇ ماڭا.
پەرياد چەكتم چوڭقۇر يېرىدىن ئۆلۈكلەر دىيارىنىڭ،
قۇلاق سالىدىڭ نالەمگە سەن مېنىڭ.
³ سەن تاشلىدىڭ مېنى تېگىگە چوڭقۇر دېڭىزنىڭ،
قورشىۋالدى مېنى كۈچلۈك سۇلار،
بېسىپ ئۆتتى ئۈستۈمدىن دولقۇنلىرىڭ، ئۆركەشلىرىڭ.
⁴ مۇنداق دېدىم شۇ پەيتتە:
تاشلىنىپ كەتتىم مەن سېنىڭ نەزىرىڭدىن،
كۆرىمەن يەنە مۇقەددەس ئىبادەتخاناڭنى لېكىن.
⁵ جېنىمنى ئالغۇدەك قورشىۋالدى مېنى سۇلار،

يۇنۇس

ئورۇۋالدى ئۆركەشلەر،
 چىرمۇۋالدى بېشىمنى دېڭىزدىكى ئوت - چۆپلەر.
⁶ چۆكۈپ كەتتىم دېڭىزدىكى تاغلارنىڭ ئۇللىرىغا،
 چىقىش يوللىرى مەڭگۈگە ئېتىلگەن جايغا.
 لېكىن ئى پەرۋەردىگار، خۇدايىم،
 قۇتقۇزۇۋالدىڭ جېنىمنى ئۆلۈكلەر دىيارىدىن ئۆزۈڭ.
⁷ چىقىپ كېتەي دېگەندە جېنىم،
 ئى پەرۋەردىگار، سېنى ياد ئەتتىم.
 يەتتى دۇئايم ساڭا،
 سېنىڭ مۇقەددەس ئىبادەتخاناڭغا.
⁸ ئەرزىمەس بۇتلارغا چوقۇندىغانلار
 پەرۋەردىگارنىڭ مېھىر - مۇھەببىتىنى تەرك ئېتەر.
⁹ لېكىن مەن بولسام سۇنارمەن ساڭا،
 شۈكۈرلەر بىلەن قۇربانلىقلار.
 ۋاپا قىلارمەن قىلغان قەسەملىرىمگە،
 چۈنكى نىجاتلىق كېلەر پەرۋەردىگاردىنلا.

¹⁰ شۇنىڭ بىلەن پەرۋەردىگار ھېلىقى بېلىققا بۇيرۇق قىلغانىدى. بېلىق يۇنۇسنى
 قۇرۇقلۇققا قۇسۇپ چىقاردى.

3 - باب

يۇنۇسنىڭ خۇداغا بويسۇنۇشى

¹ پەرۋەردىگاردىن يۇنۇسقا ئىككىنچى قېتىم ۋەھىي كەلدى. ² پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا:
 — سەن نىنەۋى دېگەن بۈيۈك شەھەرگە دەرھال بېرىپ، ئۇ شەھەردىكىلەرگە مەن
 ساڭا تاپشۇرىدىغان سۆزلەرنى جاكارلا، — دېدى.

يۇنۇس

³ يۇنۇس شۇئان پەرۋەردىگارنىڭ سۆزىگە بىنائەن، نىنەۋىگە باردى. نىنەۋى ئالاھىدە چوڭ بىر شەھەر بولۇپ، ئۇنى ئارىلاپ چىقىشقا ئۈچ كۈن كېتەتتى.

⁴ يۇنۇس شەھەرگە كىرىپ، بىر كۈنلۈك يولنى ماڭغاندىن كېيىن:

— قىرىق كۈندىن كېيىن نىنەۋى شەھىرى خاراب قىلىندۇ! — دەپ جاكارلىدى.

⁵ بۇنىڭ بىلەن نىنەۋىلىكلەر خۇداغا ئىشىنىپ، روزا تۇتۇشنى قارار قىلدى. پۈتۈن

شەھەر خەلقى مەرتىۋىسى يۇقىرى - تۆۋەن بولسۇن، ھەممىسى چىگە رەختكە يۆگىنىپ، توۋا قىلغانلىقىنى بىلدۈرۈشتى. ⁶ بۇ خەۋەر نىنەۋى پادىشاھغا يەتكەندە، ئۇ تەختىدىن چۈشۈپ، تونىنى سېلىۋېتىپ، چىگە رەختكە يۆگىنىپ، كۈلدە مىلىنىپ ئولتۇردى.

⁷ پادىشاھ ئۆزى ۋە ئەمەلدارلىرىنىڭ نامىدا نىنەۋىلىكلەرگە مۇنداق ئەمر

چۈشۈردى: «مەيلى ئادەم مەيلى ھايۋان، مەيلى كالا مەيلى قوي بولسۇن، ھەممىسى ھېچنەمە تېتىمسۇن، ئۇلار ھېچنەمە يېمىسۇن، سۇمۇ ئىچمىسۇن. ⁸ پۈتكۈل ئادەم

ۋە ھايۋانلار چىگە رەختكە يۆگەنسۇن. ھەربىر ئادەم خۇداغا قاتتىق يالۋۇرسۇن

ھەمدە يامان يولدىن يانسۇن، زوراۋانلىقتىن قول ئۇزسۇن. ⁹ كىم بىلىدۇ، خۇدا شۇنىڭ بىلەن نىيىتىدىن، قەھەر - غەزىپىدىن يېنىپ، بىزنى ھالاك قىلماي قويامدۇ تېخى!»

¹⁰ خۇدا ئۇلارنىڭ ئەمەللىرىنى يەنى يامان يوللىرىدىن يانغانلىقىنى كۆرگەندە،

ئىلگىرى ئۆزى جاكارلىغان، ئۇلارنىڭ ئۈستىگە چۈشۈرمە كىچى بولغان بالايىئاپەتلەرنى ئۇلارغا چۈشۈرمىدى.

4 - باب

يۇنۇسنىڭ خۇدانىڭ كۆرسەتكەن مېھىر - شەپقىتىگە ئاچچىقلىنىشى

¹ يۇنۇس بۇ ئىشتىن تولمۇ نارازى بولۇپ، ناھايىتى ئاچچىقلىدى. ² شۇڭا ئۇ

پەرۋەردىگارغا مۇنداق دېدى:

— ئى پەرۋەردىگار، ئۆز يۇرتۇمدا تۇرغىنىمدا سېنىڭ شۇنداق قىلىدىغانلىقىڭنى

ئۆز - ئۆزۈمگە ئېيتىمغانىدىم؟! مەن سېنىڭ ئىنتايىن مېھرىبان ۋە رەھىمدىل خۇدا

يۇنۇس

ئىكەنلىكىنى بىلەتتىم. سەن ئاسانلىقچە غەزەپلەنمەيسەن، مېھىر - مۇھەببەتكە تولغانسەن. بالايىئاپەت كەلتۈرۈشتىن يېنىۋالدىغانلىقىنى بىلەتتىم. شۇڭا ئىسپانىيەگە قاچمىغانمىدىم؟! ³ ئەمدى، ئى پەرۋەردىگار، جېنىمنى ئالغىن! تىرىك ياشىغىنىمدىن ئۆلگىنىم ياخشى!

⁴ پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا جاۋابەن:

— ئاچچىقلىنىشىڭ توغرىمۇ؟ — دېدى.

⁵ شۇنىڭ بىلەن يۇنۇس شەھەرنىڭ سىرتىغا چىقىپ، شەھەرنىڭ شەرق تەرىپىدە ئولتۇردى. ئۇ بىر چەللە تىكىپ، ئۇنىڭ سايىسىدا ئولتۇرۇپ، نىنەۋى شەھىرىدە نېمە ۋەقە يۈز بېرىدىغانلىقىغا نەزەر سالىدى. ⁶ پەرۋەردىگار خۇدا يۇنۇسنى كۆڭۈل غەشلىكىدىن قۇتۇلدۇرۇش ئۈچۈن، بىر قاپاق پەلىكىنى ئۇندۇرۇپ، يۇنۇسنىڭ بېشىغا سايە بولسۇن دەپ، ئۇنىڭ ئۈستى تەرىپىگە يېپىلدۇردى. يۇنۇس بولسا قاپاق پەلىكى ئۈچۈن ئىنتايىن خۇش بولدى. ⁷ لېكىن ئەتسى ئەتگەندە خۇدا ئۆزى بىر قۇرتنى ئەۋەتتى. بۇ قۇرت كېلىپ، قاپاق پەلىكىنى يەپ، ئۇنى كېسىپ قۇرۇنۇۋەتتى. ⁸ كۈن چىققاندا، خۇدا كۈن چىقىش تەرەپتىن ئىسسىق شامال چىقارغاندى، قىزىق ئاپتاپ يۇنۇسنىڭ بېشىغا چۈشۈپ، ئۇنى ھالدىن كەتكۈزدى. شۇڭا ئۇ ئۆلۈمنى تىلەپ:

«تىرىك ياشىغىنىمدىن ئۆلگىنىم ياخشى!» دېدى.

⁹ لېكىن خۇدا ئۇنىڭدىن:

— سېنىڭ بۇ قاپاق پەلىكى ئۈچۈن ئاچچىقلىنىشىڭ توغرىمۇ؟ — دەپ سورىدى.

— ھەئە، ئاچچىقىمدا ئۆلگۈدەك بولۇپ قالدىم! — دەپ جاۋاب بەردى يۇنۇس.

¹⁰ پەرۋەردىگار ئۇنىڭغا:

— سەن ئۆزۈڭ يا ئۆستۈرمەي، يا ئۇنىڭغا ئەمگەك سىڭدۈرمەي، بىر كېچىدە ئۆسۈپ، ئىككىنچى كېچىسى يوق بولۇپ كەتكەن بىر تۈپ قاپاق پەلىكىگە شۇنچە ئىچىڭ ئاغرىغان يەردە، ¹¹ مەن ئاق - قارىنى پەرقلەندۈرەلمەيدىغان بىر يۈز يىگىرمە مىڭ ئادىمى ۋە نۇرغۇن ھايۋانلىرى بار نىنەۋىدەك چوڭ شەھەرگە ئىچ ئاغرىتماي تۇرالامدىم؟! — دېدى.

خاباقۇق

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

«خاباقۇق» مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 7 - ئەسىرنىڭ ئاخىرىدا بابىل ھۆكۈمرانلىقى دەۋرىدە يېزىلغان. «خاباقۇق» نىڭ بىرىنچى ۋە ئىككىنچى بابلىرىدا خۇدا بىلەن خاباقۇق پەيغەمبەر ئوتتۇرىسىدىكى سۆھبەت بايان قىلىنغان. ئۇ چاغلاردا يەھۇدىيەدە قانۇنسىزلىق ۋە چىرىكلىك ئەۋج ئالغانىدى، شۇڭا خاباقۇق پەيغەمبەر ئادالەتسىزلىك ۋە جىنايەتكە تولغان يەھۇدىيە ئۈستىدىن خۇداغا شىكايەت قىلغان. شۇ چاغدا خۇدا خاباقۇق پەيغەمبەرگە يەھۇدا خەلقىنى بايلىقلار ئارقىلىق جازالايدىغانلىقىنى ئېيتقان. خۇدانىڭ ئۇنىڭغا بەرگەن بۇ جاۋابى خاباقۇق پەيغەمبەرنى قاتتىق ھەيرانلىقتا قالدۇرغان. چۈنكى يەھۇدا خەلقىدىن نەچچە ھەسسە ئارتۇق گۇناھكار بولغان بايلىقلارنى خۇدانىڭ يەھۇدىيە خەلقىنى جازالاش ۋاستىسى قىلىشنى خاباقۇق پەيغەمبەر ھېچ چۈشىنەلمىگەن ۋە بۇنداق قىلىشنى ئۇ ئادالەتسىزلىك، دەپ ھېس قىلغان. ۋاھالەنكى، ياراتقۇچى خۇدا خاباقۇق پەيغەمبەرگە، ئۆزىنىڭ بايلىقلارنىڭ ھاكاۋۇرلۇقىغا غەزەپلىنىدىغانلىقىنى، شۇنداقلا ئۇلارنىمۇ ئاخىرى جازالايدىغانلىقىنى ئېيتقان. خاباقۇق پەيغەمبەر خۇدانىڭ ئۆز خەلقىگە ئازاب - ئوقۇبەتلەرگە بەرداشلىق بېرەلەيدىغان كۈچ - قۇدرەت بېرىدىغانلىقىغا ۋە ئۇلارنى قۇتقۇزىدىغانلىقىغا ئىشەنگەن. ئاخىرقى بابتا، خاباقۇق پەيغەمبەرنىڭ دۇئالىرى، پەرۋەردىگارنىڭ قۇدرىتى ۋە ئۇلۇغلىقىغا ئېيتقان ھەمدۇسانالىرى بايان قىلىنغان.

تېزىس:

1. خاباقۇق پەيغەمبەرنىڭ شىكايىتى ۋە پەرۋەردىگارنىڭ جاۋابى (1 - باب)
- 1 - ئايەتتىن 2 - باب (1 - ئايەتكىچە)
2. رەزىللەرگە كېلىدىغان جازا (2 - باب 2 - ئايەتتىن 20 - ئايەتكىچە)
3. خاباقۇق پەيغەمبەرنىڭ دۇئاسى (3 - باب)

خاباقۇق

¹ بۇ، خاباقۇق پەيغەمبەرگە كەلگەن ۋەھىدۇر.

خاباقۇقنىڭ نالە قىلىشى

² ئى پەرۋەردىگار، قاچانغىچە نالە قىلسام قۇلاق سالارسەن؟
«زوراۋانلىق بولۇۋاتىدۇ!» دەپ چاقىرساممۇ قۇتقۇزماسەن؟
³ نېمە ئۈچۈن مېنى شۇنچىۋالا ناھەقچىلىكنى كۆرۈشكە زورلايسەن؟
نېمە ئۈچۈن يامانلىقنى كۆرۈپ تۇرۇپ پەرۋا قىلمايسەن؟
قاياققا قارسام كۆرگىنىم ۋەيرانچىلىق ۋە زوراۋانلىق،
ھەممە يەردە جېدەل - ماجىرا، ئۇرۇش - تالاش.
⁴ نەتىجىدە قانۇن كۈچىنى يوقاتقان،
ئادالەتمۇ ھەرگىز ئوتتۇرىغا چىقالمىغان.
رەزىللەر ھەققانىيلارنى قورشىۋالغان،
ئادالەت بۇرمىلانغان.

پەرۋەردىگارنىڭ جاۋابى

⁵ يات ئەللەرگە قاراپ بېقىڭلار!

خاباقۇق

كۆرگەنلىرىڭلاردىن ھەيران - ھەس قالسىلەر .
 مەن سىلەرنىڭ بۇ زامانڭلاردا بىر ئىش قىلماقچىمەنكى،
 سىلەر ئاڭلاپمۇ ئىشەنمەيسىلەر .
⁶ مانا، مەن رەھىمسىز ۋە قىزىققان بايىل خەلقىنى كۈچەيتمەكچىمەن .
 ئۇلار جاھانغا يۈرۈش قىلىپ، باشقىلارنىڭ ماكانلىرىنى ئىگىلىۋالىدۇ .
⁷ ئۇلار قورقۇنچىلۇق، ۋەھشىي خەلىقتۇر .
 ئۇلار ئىنتايىن ھاكاۋۇر بولۇپ، ئۆز ئالدىغا پەتۋا چىقىرىشىدۇ .
⁸ ئۇلارنىڭ ئاتلىرى يىلپىزدىن چاققان،
 گۈگۈمدىكى ئاچ بۇردىن ھوشياردۇر .
 ئۇلارنىڭ ئاتلىقلىرى يىراقتىن چېپىشىپ كېلىپ،
 ئولجىنى قاماللاش ئۈچۈن خۇددى بۈركۈتتەك شۇڭغۇپ چۈشىدۇ .
⁹ ئۇلارنىڭ ھەممىسى زوراۋانلىق قىلىش ئۈچۈنلا كېلىدۇ .
 قوشۇنلار خۇددى قۇملۇقتىكى بوراندەك باستۇرۇپ كېلىپ،
 قۇمدەك ھېسابسىز كىشىلەرنى ئەسىر ئالىدۇ .
¹⁰ ئۇلار پادىشاھلارنى مەسخىرە قىلىپ،
 ھۆكۈمدارلارنى زاڭلىق قىلىدۇ .
 ئۇلار شەھەر سېپىللىرىنى كۆرۈپ كۈلۈشۈپ كېتىدۇ،
 ئۇلار توپا دۆۋىسى ياساپ سېپىلغا چىقىپ،
 شەھەرلەرنى ئىشغال قىلىدۇ .
¹¹ ئۇلار شىددەتلىك بوراندەك تېز كېلىپ تېز ئۆتۈپ كېتىدۇ،
 ئۇلار ئۆز كۈچىنى «ئىلاھ» دەپ بىلگەن گۇناھكارلاردۇر .

خاباقۇقنىڭ يەنە نالە قىلىشى

¹² ئى پەرۋەردىگار، مۇقەددەس خۇدايىم، سەن ئەزەلدىن بار خۇداسەن!
 شۇنداق ئىكەن بىز يوقالمايمىز .
 ئى پەرۋەردىگار، سەن ئۈستىمىزدىن ھۆكۈمىڭنى يۈرگۈزۈشكە بايلىقلارنى
 تەيىنلىدىڭ .

خاباقۇق

ئى خۇدا، سەن مۇستەھكەم قورام تاشتۇرسەن، سەن بابىللىقلارنى بىزنى جازالاشقا تىكلدىڭ.

¹³ لېكىن كۆزلىرىڭ شۇنچە پاككى، رەزىللىككە قاراپ تۇرالمايسەن، سەن يامانلىققا چىداپ تۇرالمايسەن.

شۇنداق ئىكەن سەن نېمە ئۈچۈن بۇ مەككارلارغا چىداپ تۇرسەن؟ رەزىللەر ئۆزلىرىدىن ھەققانىيراق ئادەملەرنى يۇتۇۋاتسا، نېمىشقا جىم تۇرسەن؟

¹⁴ سەن خەلقلەرنى دېڭىزدىكى بېلىقلاردەك قىلىپ قويدۇڭ، باشلامچىسى يوق دېڭىز مەخلۇقلىرىدەك قىلىپ قويدۇڭ.

¹⁵ بابىللىقلار قارماق بىلەن ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى تۇتدۇ، ئۇلارنى تور تاشلاپ سۈزۈۋالدى،

يايما تور تاشلاپ يىغىۋالدى،

ئۇلار خۇشاللىقىدىن شادلىنىدۇ.

¹⁶ شۇنداق قىلىپ ئۇلار ئۆز تورىغا چوقۇنۇپ، ئۇنىڭغا قۇربانلىق قىلدۇ. يايما تورىغا كۈجە كۆيدۈرىدۇ.

چۈنكى ئۇلار بۇ تورلىرى بىلەن ھەشەمەتلىك ياشايدۇ، ئۇلارنىڭ تائاملىرى ناھايىتى مولدۇر.

¹⁷ ئۇلار قاچانغىچە توختىماستىن تورىنى تاشلاپ،

خەلقلەرنى داۋاملىق رەھىمسىزلەرچە قىرغىن قىلدۇ؟

2 - باب

¹ مەن كۆزىتىش مۇنارىدا تۇرۇپ كۆزەتچىلىك قىلمەن، سېپىلدا تۇرۇپ قاراۋۇلۇق قىلمەن.

پەرۋەردىگارنىڭ ماڭا نېمە دەپ جاۋاب بېرىشىنى كۈتۈپ قاراپ تۇرمەن، شۇندىلا ئۇنىڭغا قىلغان شىكايەتلىرىم توغرىسىدا قانداق جاۋاب بېرىشىنى

خاباقۇق

بىلەلەيمەن.

پەرۋەردىگارنىڭ ئىككىنچى قېتىملىق جاۋابى

² پەرۋەردىگار ماڭا جاۋاب بېرىپ مۇنداق دېدى:

«ساڭا ئايان قىلغان سۆزلىرىمنى يېزىۋال!

ئۇنى تاش تاختىغا ئېنىق قىلىپ پۈتكىن!

خەۋەرچى يۈگۈرۈپ كېتىۋېتىپ، ئۇنى ئاسان ئوقۇپ، جاكارلىيالايدىغان

بولسۇن!

³ چۈنكى بۇ ۋەھىي بەلگىلەنگەن ۋاقىتتا ئەمەلگە ئاشدۇ،

ئۇنىڭ ئەمەلگە ئېشىش ۋاقتى تېزلا كېلىدۇكى، ھەرگىز يالغان بولۇپ چىقمايدۇ.

گەرچە ئاستا كېلىۋاتقاندا بىلىنسىمۇ، سەۋر قىلىپ كۈتكىن.

ئۇ جەزمەن ئەمەلگە ئاشدۇكى، ھەرگىز كېچىكتۈرۈلمەيدۇ.

⁴ سۆزلىرىم شۇكى:

ئۆزىنى چوڭ تۇتقان ئادەمنىڭ قەلبى رەزىللىشىپ كەتكەن بولىدۇ.²

لېكىن ھەققانىيلار خۇداغا بولغان ساداقەتمەنلىكى بىلەن ياشايدۇ.

⁵ ھاراق³ بابىغا خائىنلىق قىلىدۇ.

ئۇ ھاكاۋۇرلۇقىدىن ھېچقاچان جىم تۇرالمايدۇ.

ئۇ خۇددى جەسەتكە تويماس گۆرگە،

ياكى ئۆلۈكلەر ماكانغا ئوخشاش ئاچ كۆزدۇر،

ئۇ ئەللەرنىڭ ھەممىسىنى يىغىپ،

بارلىق خەلقلەرنى ئەسىرگە ئالىدۇ.

⁶ لېكىن بۇ ئەللەر بابىلىقلارنى مەسخىرە ۋە تەنە گەپلەر بىلەن مازاق قىلىپ،

² 4:2 بۇ جۈملە ئىبرانىي تىلىدا: «ئۆزىنى چوڭ تۇتقان ئادەم ھالاک بولىدۇ» دېگەن مەنىدە بولۇشىمۇ

مۇمكىن.

³ 2:5 ھاراق — ئىبرانىي تىلىدا «بايلىق» دېگەن مەنىدىمۇ بولۇشى مۇمكىن.

خاباقۇق

مۇنداق دەيدۇ:

«ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي، مال - دۇنيا ئوغرىلاپ، دۆۋىلىگە نلەر!

ئالدامچىلىق بىلەن بېيىغانلار!

بۇ قىلمىشنىڭلار قاچانغىچە داۋاملىشار؟»

⁷ قەرزدارلار توساتتىنلا قوزغالماسمۇ؟

ئۇلارنىڭ قوزغىلىشى سىلەرنى شۈركەندۈرمەسمۇ؟

ئۇ چاغدا سىلەر ئۇلارنىڭ ئولجىسى بولسىلەر.

⁸ چۈنكى سىلەر نۇرغۇن ئەللەرنى تالان - تاراج قىلىدىڭلار،

شۇڭا ئۇلارنىڭ ھايات قالغانلىرى ئەمدى سىلەرنىمۇ تالان - تاراج قىلىدۇ.

چۈنكى سىلەر كىشىلەرنىڭ قېنىنى تۆكۈپ،

ئۇلارنىڭ زېمىن ۋە شەھەرلىرىنى يۇقرايسى بىلەن قوشۇپ ھالاك قىلىدىڭلار.

⁹ ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي ناھەق يول بىلەن پۇل تېپىپ، ئۆيىنى مال - دۇنياغا

تولدۇرغانلار!

زىيان - زەخمەتتىن ساقلىنىش ئۈچۈن ئۇۋىسىنى ئېگىز يەرگە قۇرغانلار!

¹⁰ ئۆز سۈيىقەستلىرىڭلار ئۆز نامىڭلارغا داغ چۈشۈرىدۇ،

سىلەر نۇرغۇن خەلقلەرنى يوقاتقانلىقىڭلار ئۈچۈن،

ئۆزۈڭلارغا ھالاكەت ئېلىپ كېلىسىلەر.

¹¹ ئۆيۈڭلارنىڭ تېمىدىكى تاشلار سىلەرگە قارشى توۋلىشار،

تورۇستىكى ياغاچ لىملارمۇ سىلەرگە ئەكس - سادا قايتۇرار.

¹² ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي قان تۆكۈش بەدىلىگە شەھەر قۇرغانلار،

رەزىللىك بىلەن شەھەر بەرپا قىلغانلار!

¹³ قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار ئىنسانلارنىڭ بايلىقىنىڭ ئوتقا ئوتۇن

بولدىغانلىقىنى،

ئەللەرنىڭ بەھۇدە مېھنەت قىلىپ ھالدىن كېتىدىغانلىقىنى ئىرادە قىلغان

ئەمەسمۇ؟

خاباقۇق

¹⁴ خۇددى سۇلار دېگىزنى تولدۇرغاندەك،
پۈتۈن يەر يۈزى پەرۋەردىگارنىڭ ئۇلۇغلۇقىنى بىلىش بىلەن تولدۇرۇلدى.

¹⁵ ھالىكلارغا ۋاي، ئەي قوشنا ئەللەرگە ھاراق ئىچكۈزگەنلەر!
سەلەر ئۇلارنىڭ يالڭاچ ھالىتىنى كۆرۈش ئۈچۈن ئۇلارغا تۇلۇملاپ ھاراق
ئىچكۈزۈسەلەر.

¹⁶ سەلەر شان - شەرەپكە ئېرىشمەستىن، بەلكى شەرمەندىلىكتە قالسىلەر.
ئىچش! سەنلەرنىڭ خەتنىسىزلىكىڭلار ئاشكارىلانغۇن!
پەرۋەردىگارنىڭ ئوڭ قولىدىكى ئازابقا تولغان قەدەھتىكى شارابىنى ئىچش
نۆۋىتى سەنلەرگە كەلدى.

شان - شەرىپىڭلار شەرمەندىلىككە ئايلىنىدۇ.
¹⁷ سەلەر لىۋان ئورمانلىقلىرىنى كېسىپ تاشلىغان بولساڭلار،
ئەمدى ئۆزۈڭلارمۇ شۇنداق كېسىپ تاشلىنىسىلەر!
ھايۋانلارنى قىيىنغان بولساڭلار،
ئەمدى سەلەرمۇ ۋەھىمگە چۈشىسىلەر!
چۈنكى سەلەر كىشىلەرنىڭ قېنىنى تۆكۈپ،
زېمىن ۋە شەھەرلىرىنى پۇقرالىرى بىلەن قوشۇپ ھالاك قىلىدىڭلار.

¹⁸ بۇتنىڭ قولىدىن نېمە ئىش كەلسۇن؟

ئۇنى ئادەم ئويۇپ چىققانغۇ!

يالغانچىلىققا ئىشەندۈرىدىغان قۇيما بۇتلارنىڭمۇ نېمە پايدىسى بار؟
ئۆزى ياسىۋالغان، گەپ قىلالمايدىغان بۇتقا چوقۇنۇش نېمىدېگەن
ئەخمەقلىق - ھە!

¹⁹ ياغاچقا: «ئويغان!»، جانىسىز تاشقا: «تۇر!»، دېگۈچىلەرنىڭ ھالىغا ۋاي!

بۇ بۇتلار سەلەرگە يول كۆرسەتمەمدۇ؟

قاراپ بېقىڭلارچۇ، گەرچە ئۇنىڭ سىرتى ئالتۇن - كۈمۈش بولسىمۇ،
ئۇ بىر جانىسىز نەرسىگۇ!

خاباقۇق

²⁰ پەرۋەردىگار بولسا ئۆزىنىڭ مۇقەددەس ئىبادەتخانىسىدىدۇر،
پۈتكۈل جاھان ئۇنىڭ ئالدىدا شۈك بولسۇن.»

3 - باب

خاباقۇق پەيغەمبەرنىڭ دۇئاسى

¹ خاباقۇق پەيغەمبەرنىڭ دۇئاسى: («شىگيونوت»^④ بويىچە ئېيتىلغان)

² ئى پەرۋەردىگار، سېنىڭ شۆھرىتىڭنى ئاڭلىدىم،
ئەيمىنەرمەن ئۇلۇغۋار ئىشلىرىڭدىن، ئى پەرۋەردىگار.
زامانىمىزدا شۇ ئىشلارنى قايتا قىلغايىسەن،
شۇ ئۇلۇغۋار ئىشلىرىڭنى قايتا كۆرسەتكەيسەن،
غەزەپلەنگەندىمۇ رەھىمدىللىكىڭنى ئېسىڭدىن چىقارمىغايىسەن.

³ كۆردۈمكى كەلگەنلىكىنى خۇدانىڭ تېمان زېمىنىدىن،
كۆردۈمكى چۈشكەنلىكىنى مۇقەددەس خۇدانىڭ پاران تېغىدىن.
سېلاھ^⑤

ئۇنىڭ ئۇلۇغلىقى كۆكنى قاپلىدى،
تولدى پۈتكۈل يەر - زېمىن ئۇنىڭغا ئېيتىلغان ھەمدۇسانالارغا.
⁴ ئۇنىڭ جۇلاسى خۇددى تاڭ نۇرىدەك پارلاق،
قۇدرەت يوشۇرۇنغان قولىدىن چىقىلار چاقماق.

^④ 1:3 شىگيونوت — «شىگيونوت» نىڭ مەنىسى نامەلۇم بولۇپ، ئۇ مەلۇم مېلودىيەنىڭ ياكى مەلۇم مۇزىكىلىق كۆرسەتمە بولۇشى مۇمكىن.

^⑤ 3:3 سېلاھ — بۇ سۆز مۇزىكا ئىلمىدىكى بىر ئاتالغۇ بولۇشى مۇمكىن. «زەبۇر» 3 - مۇناجات 2 - ئايەتكە قارالسۇن.

خاباقۇق

⁵ قورقۇنچلۇق كېسەللەر يۈرەر ئۇنىڭ ئالدىدا،
ۋە ھەم كېلەر ۋابا ئۇنىڭ ئارقىسىدا.

⁶ توختىغاندا ئۇ، كېلەر لەرزىگە جاھان،
نەزەر سالغىنىدا تىترىشەر خەلق ھامان.

بولسىمۇ قەدىمىي تاغلار كۆكۈم - تالقان،
تۈزلىنىپ كەتسىمۇ ئەبەدىي داۋان،

ئۆزگەرمەس ئۇنىڭ قىلغانلىرى ھامان.

⁷ كۆردۈمكى چېدىرلاردىكى غەمگە پاتقان كۇشان قەبىلىسىنى،

كۆردۈمكى چېدىرلاردىكى ۋەھىمدىن تىترىگەن مىدىيان خەلقىنى.

⁸ ئى پەرۋەردىگار، ئاچچىقلانغانمىدىڭ دەريالارغا؟

غەزەپلەنگەنمىدىڭ ئېقىنلارغا؟

ئاتلىرىڭنى مىنىپ، غەلبىلىك جەڭ ھارۋىلىرىڭنى ھەيدىگىنىڭدە،

تاشقانمىدى قەھرىڭ دېڭىزلارغا؟

⁹ تۇرار ئوقيايىڭ جەڭگە تەييار،

تۇرار ئوقداندا لىق ئوقلار. سېلاھ

ئايرىدىڭ تاشقىن بىلەن يەر يۈزىنى،

¹⁰ تەۋرەندى تاغلار كۆرگەندە سېنى.

كەلكۈن كېلىپ، سۇلار ئۆركەشلەپ،

يەتتى پەلەككە شاۋقۇنلىرى.

¹¹ چاقنىشىدا ئۇچۇۋاتقان ئوقلىرىڭنىڭ،

جۇلاسىدا پارقراق نەيزەڭنىڭ،

توختاپ قالدى كۈن بىلەن ئاي ئەرشتە.

¹² زېمىنغا تاشلىدىڭ قەدەم غەزىپىڭدە،

ئېزىپ تاشلىدىڭ ئەللەرنى قەھرىڭدە.

خاباقۇق

¹³ ياق! بەلكى كەلدىڭ ئۆز خەلقىنى قۇتقۇزۇشقا،
تاللىغىنىڭغا نجاتلىق بېرىشكە.

سەن رەزىللەرنىڭ يول باشلامچىسىنى ئۇردۇڭ،
ۋەيران قىلدىڭ پۈتۈنلەي ئۇنىڭ ئەگەشكۈچىلىرىنى. سېلاھ
¹⁴ يوقاتتىڭ ئۆز قورالى بىلەن دۈشمەننىڭ سەر كەردىسىنى.

بوراندەك ئاتلانغاندى تارقىتىۋېتىشكە ئۇلار بىزنى،
كۆرەڭلىگەن بىزنى ئاسان قولغا كېلىدىغان ئولجا دەپ.
¹⁵ ئاتلىرىڭ بىلەن چەيلەپ، چالغىتىڭ دېڭىزنى،
تاشقىنلارنىڭ دېڭىزدىكى ئۇلۇغ سۇلارنى.

¹⁶ ئاڭلاپ بۇلارنى شۈركۈندى تېنىم.
شاۋقۇندىن ھەم تىترىدى لېۋىم.
قورقۇنچتىن بوشاپ كەتتى سۆڭەكلىرىم،
غال - غال تىترەپ، دەلدە گىشىپ تۇرالماي قالدىم.

كۈتەرمەن شۇندىمۇ سەۋرچانلىق بىلەن،
بىزگە ھۇجۇم قىلغۇچىلارغا بالايىئاپەت كېلىدىغان كۈنگىچە.
¹⁷ مەيلى مېۋە بەرمىسۇن ئەنجۈر دەرىخى،
ياكى يوق بولسۇن تاللاردا ئۈزۈم،

مەيلى مېۋە بەرمىسۇن زەيتۇن دەرىخى،
ياكى بەرمىسۇن ئېتىزلار ھوسۇل،
مەيلى يوقلىپ كەتسۇن قوتاندىكى قويلار،
ۋە ياكى يوقلىپ كەتسۇن ئېغىلدىكى كالىلار،

¹⁸ شادلىنارمەن يەنىلا پەرۋەردىگار دىن،
خۇشاللىق تاپارمەن نىجاتكارىم خۇدادىن.
¹⁹ كۈچ - قۇۋۋىتىمدۇر مېنىڭ ئىگەم پەرۋەردىگار.

پۇتلىرىمنى قىلار ئۇ كېيىكىنىڭكىدەك،

خابقۇق

ماڭالارمەن شۇندا مەن ئېگىز تاغلاردا.
(تارلىق سازلار تەڭكەشە ئېيتىلسۇن دەپ، نەغمىچىلەر بېشىغا تاپشۇرۇلغان.)

زىفانىيا

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

زىفانىيا مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 7 - ئەسىرنىڭ ئىككىنچى يېرىمىدا ياشاپ، خۇدانىڭ ۋەھىيىسىنى يەتكۈزگەن بىر پەيغەمبەردۇر. ئۇ ۋەھىيە يەتكۈزگەن بۇ ئىشلار پادىشاھ يوشىيا مىلادىيەدىن بۇرۇن 621 - يىلى ئېلىپ بارغان دىنىي ئىسلاھاتلاردىن بىرنەچچە يىل بۇرۇن بولغان بولۇشى مۇمكىن. زىفانىيا پەيغەمبەر خەلقىنى «پەرۋەردىگارنىڭ جازا كۈنى»دىن ئاگاھلاندۇردى. ئۇ ۋاقىتتا يەھۇدا خەلقى ساختا ئىلاھلارغا چوقۇنغانلىق سەۋەبىدىن جازالاندى. پەرۋەردىگار باشقا خەلقلەرنىمۇ جازالايدۇ. گەرچە يېرۇسالېم كەلگۈسىدە ۋەيران قىلىنسىمۇ، لېكىن كېيىنچە ئۇ شەھەرنىڭ ئادىل ۋە كەمتەر خەلقى بىلەن ئەسلىگە كەلتۈرۈلدى.

تېزىس:

1. پەرۋەردىگارنىڭ سوراق كۈنى (1 - باب - 1 - ئايەتتىن 2 - باب - 3 - ئايەتكىچە)
2. ئىسرائىلىيەگە قوشنا يۇرتلارنىڭ گۇمران بولۇشى (2 - باب - 4 - ئايەتتىن 15 - ئايەتكىچە)
3. يېرۇسالېمغا كېلىدىغان بالايىئاپەتلەر ۋە نىجاتلىق (3 - باب - 1 - ئايەتتىن 20 - ئايەتكىچە)

زىفانيا

¹ بۇ، زىفانياغا پەرۋەردىگار دىن كەلگەن ۋەھىدۇر. زىفانيا كۇشىنىڭ ئوغلى، كۇش گىدالىيانىڭ ئوغلى، گىداليا ئامارىيانىڭ ئوغلى، ئامارىيا خىزكىيانىڭ ئوغلىدۇر. شۇ ۋاقىتتا ئاموننىڭ ئوغلى يوشىيا يەھۇدىيەگە پادىشاھ ئىدى.

پەرۋەردىگارنىڭ سوراق كۈنى

² پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«مەن يەر يۈزىدىكى ھەممە نەرسىنى سۇپۇرۇپ تاشلايمەن.

³ ئىنسانلارنى، ھايۋانلارنى، ئاسماندىكى قۇشلارنى، دېڭىزدىكى بېلىقلارنى

ھالاك قىلىمەن.

رەزىللەرنى يىقىتىمەن. يەر يۈزىدىن ئىنسانلارنى يوق قىلىمەن.

بۇنى مەن پەرۋەردىگار جاكارلىدىم.

⁴ مەن يەھۇدىيە ۋە يېرۇسالېمدا ياشاۋاتقانلارنى جازالاش ئۈچۈن قول

كۆتۈرىمەن.

ئىلاھ بائالغا چوقۇندىغانلارنىڭ ھەممىسىنى يوق قىلىمەن،

بۇتپەرەس روھانىيلار ھېچكىمنىڭ ئېسىدە قالمايدۇ.

زىفانىيا

⁵ ئۆگزىلەرگە چىقىۋېلىپ، كۈن، ئاي ۋە يۇلتۇزلارغا چوقۇنىدىغانلارنى، ماڭا سەجدە قىلىپ، مېنىڭ نامىدا قەسەم قىلغان تۇرۇقلۇق يەنە ئىلاھ مولەككىنىڭ نامى بىلەن قەسەم قىلغانلارنى ھالاك قىلىمەن.
⁶ مەندىن ۋاز كەچكەن، مېنى ئىزدىمىگەن، مەندىن مەسلىھەت سورىمىغانلارنى يوق قىلىمەن.»

⁷ ئىگىمىز پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىدا جىم تۇرۇڭلار، چۈنكى پەرۋەردىگارنىڭ سوراق كۈنى كېلىدىغانغا ئاز قالدى. ئۇ ئۆز خەلقىنى قۇربانلىققا تەييارلاپ، قۇربانلىق قىلغۇچىلارنى تاللىدى.

⁸ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:
 «ماڭا قۇربانلىق قىلىنىدىغان كۈنى ئەمەلدارلارنى، خان جەمەتدىكىلەرنى ۋە يات خەلقلەرنىڭ ئۆرپ - ئادەتلىرىگە بېرىلگەنلەرنى جازا لايىمەن.
⁹ ئۇ كۈنى بۇتپەرەسلەرنىڭ ئادەتلىرىدەك بوسۇغا ئاتلىغانلارنى^① ۋە خوجايىنلىرىنىڭ ئۆيلىرىدە زوراۋانلىق ۋە ئالدامچىلىق قىلغانلارنى جازا لايىمەن.»

¹⁰ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:
 «ئۇ كۈنى سىلەر بېلىق دەۋرۋازىسىدىن يىغا ئاۋازىنى، شەھەرنىڭ يېڭى مەھەللىسىدىن پەرياد ئاۋازىنى ۋە تاغلاردىن گۈلدۈرلىگەن ئاۋازنى ئاڭلايسىلەر.
¹¹ ئەي بازاردىكى خالايىق، پەرياد قىلىڭلار، چۈنكى پۈتۈن سودىگەرلەر ھالاك بولىدۇ، سېتىقچىلار يوقىتىلىدۇ.
¹² ئۇ چاغدا، مەن يېرۇسالېمنى چىراغ بىلەن يورۇتۇپ، تەكشۈرۈپ چىقىمەن.»

^① 9: 1 بىرىنچى ساموئىل 5 - باب، 1 - ئايەتتىن 5 - ئايەتكىچە قارالسۇن.

زىفانىيا

گۇناھقا پېتىپ ئولتۇرغان بېپەرۋا گۇناھكارلارنى،
 يەنى «خۇدا ياخشىلىقمۇ قىلمايدۇ، يامانلىقمۇ قىلمايدۇ، دېگۈچىلەرنى جازالايمەن.
¹³ ئۇلارنىڭ مال - دۇنيالىرى بۇلاڭ - تالاڭغا ئۇچرايدۇ،
 ئۆيلىرى خارابىلىككە ئايلاندۇرۇلدى.
 ئۇلار ھېچقاچان ئۆزلىرى سالغان ئۆيلەردە ئولتۇرمايدۇ.
 ئۇلارغا ئۆز ئۆزۈمزارلىقىدىن چىققان شارابىنى ئىچىش نېسىپ بولمايدۇ.»

¹⁴ پەرۋەردىگارنىڭ چوڭ سوراق كۈنىنىڭ كېلىشىگە ئاز قالدى،
 ئاز قالدى، ئۇ كۈن ناھايىتى تېزلا كېلىدۇ!
 ئۇ كۈلپەتلىك بىر كۈندۇر!
 ئۇ چاغدا ئەڭ باتۇر ئەزىمەتمۇ پەرياد قىلدۇ!
¹⁵ ئۇ غەزەپ، دەرد - ئەلەم كۈندۇر،
 خاراب بولىدىغان، ۋەيران بولىدىغان كۈندۇر،
 قاراڭغۇ زۇلمەت ۋە قارا بۇلۇتلار قاپلايدىغان كۈندۇر.
¹⁶ ئۇ، بۇرغىلار چېلىنىپ، چۇقان - سۈرەنلەر سېلىنىپ،
 مۇستەھكەم شەھەرلەر ۋە ئېگىز مۇنارلارغا ھۇجۇم قىلىنىدىغان كۈندۇر.

¹⁷ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:
 «مەن ئىنسانلارغا بالايىئاپەت ئەكېلىپ،
 ئۇلارنى ئەمالاردەك تىمسىقلاپ ماڭدۇرمەن.
 چۈنكى ئۇلار ماڭا قارشى گۇناھ قىلدى.
 ئۇلارنىڭ قانلىرى يۇنىدىدەك تۆكۈلۈپ،
 جەسەتلىرى چىرىتىلىپ تاشلىنىدۇ.»

¹⁸ پەرۋەردىگارنىڭ غەزىپى كەلگەن كۈنى
 ئالتۇن - كۈمۈشلىرىمۇ ئۇلارنى قۇتقۇزالمىدۇ.
 ئۇنىڭ رەشك ئوتى پۈتۈن زېمىننى كۆيدۈرۈپ،
 يەر يۈزىدىكى ھەممە ئىنسانلارنى دەھشەتلىك ھالدا ھالاك قىلدۇ.

زىفانىيا

2 - باب

خەلقنى توۋا قىلىشقا مۇراجىئەت قىلىش

¹ ئەي نومۇسسز خەلق، ئۇيقۇڭنى ئاچ!
² ۋاقتىڭلار ساماندىك توزۇپ، بەلگىلەنگەن ۋاقت يېتىپ كەلمەستە،
 پەرۋەردىگارنىڭ غەزەپ ئوتى يانماستا،
 ئۇنىڭ قەھر - غەزەپ كۈنى يېتىپ كەلمەستە
 ئۇيقۇڭنى ئاچ!
³ ئەي، پەرۋەردىگارنىڭ ئەمرلىرىگە كەمتەرلىك بىلەن قۇلاق سالغۇچىلار،
 پەرۋەردىگارنى ئىزدەڭلار!
 ئادالەتنى قوغلىشىپ،
 كەمتەر بولۇڭلار.
 پەرۋەردىگارنىڭ سوراق كۈنىدە
 بەلكىم سىلەر پەرۋەردىگارنىڭ غەزىپىدىن قوغدىلىپ قالسىلەر.

ئىسرائىلىيەنىڭ قوشنىلىرىنىڭ ھالىغا ۋاي

⁴ گازا شەھرىدە ھېچكىم قالمايدۇ،
 ئاشقىلون قاقاسلىشىپ كېتىدۇ.
 ئاشدودلۇقلار چۈشكىچە قوغلاپ چىقىرىلىدۇ.
 ئەقرون ئاھالىلىرىمۇ شەھەردىن يىلتىزى بىلەن قومۇرۇپ تاشلىنىدۇ.
⁵ ئەي دېڭىز بويىدىكى كىرىپتلەر، ھالىڭلارغا ۋاي!
 ئەي كەنتاندا تۇرىدىغان فىلىستىيەلىكلەر،
 پەرۋەردىگار سىلەر قارشى مۇنداق دەيدۇ:
 «مەن سىلەرنى ۋەيران قىلمەن،
 بىرىڭلارنىمۇ قويماي يوق قىلمەن.»
⁶ دېڭىز بويىدىكى جايىڭلار باياۋانغا ئايلىنىپ،

زىفانىيا

پەقەت مالىچلارنىڭ كەپلىرى بىلەن قوي قوتانلىرىلا قالدۇ.
 7 يەر - زېمىنلىرىڭلارنى ئامان قالغان يەھۇدا قەبىلىسىدىكىلەر ئىگىلەيدۇ.

ئۇلار ئۇ يەرلەردە قوي بېقىپ،
 تاشقىلۇندىكى ئۆيلەردە كېچىسى ياتدۇ.
 پەرۋەردىگار خۇدا ئۇلارنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئېلىپ،
 ئىلگىرىكى پاراۋان ھاياتىنى ئەسلىگە كەلتۈرىدۇ.

8-9 قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«مەن موئابلارنىڭ مەسخىرىلىرى
 ۋە ئاممونلارنىڭ ھاقارەتلىرىنى ئاڭلىدىم.
 ئۇلار خەلقىمنى مەسخىرە قىلىپ،
 زېمىنلىرىنى بېسىۋالدىغانلىقى ھەققىدە جار سالدى.
 مەن — ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا مەڭگۈ مەۋجۇتلۇقۇم بىلەن
 قەسەم قىلىمەنكى،

موئاب جەزمەن سودومدەك،
 ئاممونلار گومورادەك ۋەيران بولىدۇ.
 ئۇلارنىڭ يەرلىرىنى شور ۋە چېقىر تىكەن بېسىپ،
 مەڭگۈلۈك چۆل - باياۋانغا ئايلىنىدۇ.
 ئامان قالغان خەلقىم ئۇلارنى بۇلاڭ - تالاڭ قىلىپ،
 زېمىنلىرىنى بېسىۋالىدۇ.»

10 موئاب ۋە ئاممونلار تەكەببۇرلىشىپ،
 قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگارنىڭ خەلقىنى مەسخىرە قىلىپ، ھاقارەتلىدى.

شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇلار جازاسىنى يەيدۇ.
 11 پەرۋەردىگار ئۇلارنى ئالاقزادە قىلىۋېتىدۇ.
 ئۇ، دۇنيادىكى ساختا ئىلاھلارنى يوقىتىدۇ.
 ئاندىن دۇنيادىكى ھەربىر خەلق ئۆز تۇپرىقىدا ئۇنىڭغا ئىبادەت قىلىدۇ.

زىفانىيا

¹² پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«ئەي كۇشلار²، سىلەرمۇ ئۇرۇشتا ئۆلسىلەر.»

¹³ پەرۋەردىگار شىمالدىكى ئاسسۇرىيەگە قارشى قول كۆتۈرۈپ،

ننەۋى شەھىرىنى قاقاس چۆل - باياۋانغا ئايلاندۇرۇۋېتىدۇ.

¹⁴ ئۇ يەر كالا، قوي، ۋە ھەر خىل ھايۋانلارنىڭ ماكانى بولۇپ قالدۇ.

خارا بىلىكلەردىكى تۈۋرۈكلەرنى ھۇۋۇقۇشلار ماكان قىلىپ،

دېرىزىلىرىدە ھۇۋۇلىشىدۇ.

قاغىلار بوسۇغىلاردا قاقلىدىشىدۇ.

ئىمارەتلەرنىڭ كېدىر ياغاچلىرى قومۇرۇلۇپ كېتىدۇ.

¹⁵ بۇ شەھەرنىڭ ئاقىۋىتى مانا مۇشۇنداق بولىدۇ.

بۇ شەھەر: «مەن بۈيۈك شەھەردۇرمەن، مېنىڭ تەڭدىشىم يوقتۇر» دەپ،

ماختىنىپ،

ئۆزىنى خاتىرجەم ھېس قىلىشىدۇ،

بىراق ئۇ قاقاسلىشىپ، ياۋايى ھايۋانلارنىڭ ماكانغا ئايلىنىدۇ.

ئۇ يەردىن ئۆتكەن - كەچكەنلەر قوللىرىنى شىلتىشىپ، مەسخىرە قىلىشىدۇ.

3 - باب

يېرۇسالېم شەھىرىنىڭ گۇناھلىرى

¹ ئاسىيلىققا، چىرىكلىككە ۋە زۇلۇمغا تولغان يېرۇسالېمنىڭ ھالىغا ۋاي!

² ئۇ ھېچكىمگە بويسۇنمىدى.

ھېچكىمنىڭ تەربىيەسىنى قوبۇل قىلمىدى.

زىفانىيا

ئۇ پەرۋەردىگارغا تايانمىدى،
خۇداغا يېقىنلاشمىدى.

³ ئۇنىڭ ئەمەلدارلىرى ھۆركىرىگەن شىرلارغا ئوخشايدۇ؛
سوراچىلىرى بىر تال سۆڭەكنىمۇ ئەتىگە قالدۇرمايدىغان ئاچ بۆرىلەردە كتۇر.
⁴ پەيغەمبەرلىرى تەكەببۇر، ھىيلىگەردۇر.

روھانىيلىرى ئىبادەتخانىنى بۇلغاپ،
خۇدانىڭ قانۇنىنى دەپسەندە قىلدۇ.

⁵ پەرۋەردىگار يەنىلا ئادالەتلىكتۇر، يېرۇسالېم بىلەن بىللەدۇر.
ئۇ ئادالەتسىز ئىشلارنى ھەرگىز قىلمايدۇ.
ھەر كۈنى ھەقىقەتنى ئۈزۈپ قويماي نامايان قىلىسىمۇ،
لېكىن ئادالەتسىزلەر نومۇس قىلمايدۇ.

⁶ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:
«يات خەلقلەرنى يوقاتتىم،

ئۇلارنىڭ شەھەر ۋە سېپىل مۇنارلىرىنى گۇمران قىلدىم.
ئۇ يەردىن ھېچكىم ئۆتمەيدىغان بولدى.

ئۇلارنىڭ شەھەرلىرىنى خارابىگە ئايلاندۇردۇم.
كوچىلىرىنى چۆللەشتۈرۈپ، ھېچكىمنى قالدۇرمىدىم.

⁷ ئۇ چاغدا «خەلقىم چوقۇم مەندىن ئەيمىنىپ، تەربىيەمنى قوبۇل قىلدۇ.
شۇنداق بولغاندا، بېكىتكىنىم بويىچە ئۇلارنىڭ تۇرالغۇلىرىنى ۋەيران قىلىشىمنىڭ
زۆرۈرىيىتى قالمايدۇ، دەپ ئويلىغانىدىم.

لېكىن ئۇلار يامان ئىشلارغا تېخىمۇ مەپتۇن بولۇپ قالدى.»

⁸ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:
«ئەمدى مېنى كۈتۈڭلار،

مېنىڭ سوراق كۈنۈمنى كۈتۈڭلار!
مەن ھەممە ئەللەر ۋە خەلقلەرنى يىغىپ،

زىفانىيا

ئۇلارغا قەھر - غەزىپىمنى چېچىش قارارىغا كەلدىم.
پۈتۈن دۇنيا غەزەپ ئوتۇم بىلەن ۋەيران قىلىندۇ.»

يېرۇسالېمنىڭ قۇتقۇزۇلۇشى

⁹ «كېيىن، پۈتۈن خەلقلەرنىڭ ماڭا بىر نىيەتتە ئىبادەت قىلىپ،
بىرلىكتە خىزمەت قىلىشى ئۈچۈن،
ئۇلارنىڭ ئېغىزلىرىنى پاكلايمەن.
¹⁰ تارقىتىۋېتىلگەن خەلقىم كۆش دەريالىرىنىڭ قارشى قىرغاقلىرىدىن كېلىپ،
ماڭا ھەدىيە تەقدىم قىلىدۇ.

¹¹ ئەي خەلقىم،
ئۇ چاغدا سىلەرنىڭ مەندىن يۈز ئۆرۈگىنىڭلار ئۈچۈن
نومۇس قىلىشىڭلارنىڭ ھاجىتى قالمايدۇ.
چۈنكى مەن ئىچىڭلاردىكى تەكەببۇر ۋە ھاكاۋۇرلارنى يوقىتىمەن.
سىلەر مېنىڭ مۇقەددەس تېغىمدا قايتا كىبرىلىك قىلمايسىلەر.
¹² مەن ئىچىڭلاردىكى كەمتەر ۋە پېقىر كىشىلەرنى قالدۇرىمەن.
ئۇلار مېنىڭ نامىمدىن پاناھلىق ئىزدەيدۇ.

¹³ ھايات قالغان ئىسرائىللار
يامان ئىشلارنى قىلمايدۇ،
يالغان سۆزلىمەيدۇ،
ئالدامچىلىق قىلمايدۇ.
ئۇلار يەپ - ئىچىپ خاتىرجەم ياشايدۇ،
ھېچكىم ئۇلارنى قورقۇتمايدۇ.»

زىفانىيا

خۇشاللىق مۇناجىتى

¹⁴ ئەي سئون قىزى³، تەنتەنە قىل، ئەي ئىسرائىل، چۇقان سال!

ئەي يېرۇسالېم قىزى، خۇشاللىققا چۆم!

¹⁵ پەرۋەردىگار سېنى جازالاشتىن ياندى!

ئۇ سېنىڭ دۈشمەنلىرىڭنى قوغلاپ چىقاردى.

پەرۋەردىگار — ئىسرائىلىيەنىڭ پادىشاھى

سەن بىلەن بىللىدۇر،

سېنىڭ ئەمدى بالا - قازادىن قورقۇشۇڭ بەھاجەتتۇر.

¹⁶ شۇ كۈنى يېرۇسالېمغا مۇنداق دېيىلىدۇ:

«ئەي سئون، قورقما!

قوللىرىڭ بوشىشىپ كەتمسۇن،

¹⁷ پەرۋەردىگارنىڭ خۇدا سەن بىلەن بىللىدۇر،

ئۇ قۇدرەتلىك قۇتقۇزغۇچىدۇر.

ئۇ سەندىن خۇشال بولۇپ، تەنتەنە قىلىدۇ.

ئۇ مۇھەببىتى بىلەن ساڭا تەسەللى بېرىدۇ.

ئۇ سەندىن شادلىنىپ، ناخشا ئېيتىدۇ.»

¹⁸ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ:

«سەلەر ھېيت قىلالمىغانلىقىڭلاردىن مەيۈسلەنگەندىڭلار،

سەلەرنى ئەمدى يىغىپ، نومۇستا قالدۇرمايمەن.

¹⁹ شۇ چاغدا مەن سەلەرگە زۇلۇم سالغانلارنىڭ ھەممىسىنى جازالايمەن.

ئاجىزلارنى قۇتقۇزۇپ،

سۈرگۈندىكىلەرنى يىغمەن.

ئۇلارنىڭ نومۇسىنى شەرەپكە ئايلاندۇرۇپ،

³: 14 سئون قىزى — سئون يېرۇسالېمدىكى تاغ بولۇپ، بۇ يەردە «سئون قىزى» يېرۇسالېم ۋە ئۇنىڭ خەلقىگە ئوخشىتىلغان. ئۇ يەنە «يېرۇسالېم قىزى» دەپمۇ ئاتىلىدۇ.

زىفانىيا

نامىنى پۈتۈن دۇنياغا تارقىتىمەن.

²⁰ ئۇ چاغدا مەن سىلەرنى يىغىپ،

يۇرتۇڭلارغا ئاپىرىمەن.

ئۇنىڭدىن كېيىن، داڭقىڭلارنى پۈتۈن دۇنياغا تارقىتىمەن.

سىلەرنى قايتا گۈللەندۈرۈپ، مەدەھىيە ۋە شان - شەرەپكە سازاۋەر قىلىمەن.»

ھاگاي

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

«مۇقەددەس كىتاب» نىڭ «ئەزرا» قىسمىدا ئىسرائىللارنىڭ مىلادىيەدىن ئىلگىرى 538 - يىلى بابىلدىكى سۈرگۈندىن يېرۇسالېمغا قايتقانلىقى بايان قىلىندۇ.

ئىسرائىللار يېرۇسالېمغا قايتىپ كېلىپ بۇزۇۋېتىلگەن ئىبادەتخانىنى قايتىدىن قۇرۇشقا باشلايدۇ. ئۇلار ئىككى يىلدا ئىبادەتخانىنىڭ ئۆلىنى پۈتتۈرىدۇ. لېكىن شۇ ئەتراپتا ياشاۋاتقان يات خەلقلەرنىڭ ئىبادەتخانا قۇرۇلۇشىغا توسقۇنلۇق قىلىشى تۈپەيلىدىن، ئىبادەتخانا قۇرۇلۇشى توختاپ قالىدۇ.

مىلادىيەدىن ئىلگىرى 519 - يىلى خۇدادىن ھاگاي پەيغەمبەرگە ئىبادەتخانا قۇرۇلۇشىنى داۋاملاشتۇرۇش توغرىسىدا: «ئىبادەتخانىنىڭ پۈتمەسلىكىدىكى ئاساسلىق سەۋەب، شۇ ئەتراپتا ياشاۋاتقان يات خەلقلەرنىڭ توسقۇنلۇق قىلىشىدا ئەمەس، بەلكى يەھۇدىيلارنىڭ ئۆزىدە» دېگەن ۋەھىي كېلىدۇ. چۈنكى، ئۇلار پەرۋەردىگارغا ئاتالغان ئىبادەتخانىنى ياساشتىن كۆرە، ئۆز ئۆيلىرىنى ياساشنى ئەۋزەل كۆرگەندى.

پەرۋەردىگار ھاگاي پەيغەمبەر ئارقىلىق يەھۇدىيلارغا: «ئەگەر سىلەر مېنىڭ ئەمرلىرىمگە بويسۇنساڭلار، سىلەرگە مول ھوسۇل ۋە ئامانلىق بېرىش بىلەن بىرگە، قايتىدىن بەخت ئاتا قىلىمەن» دەيدۇ.

پەرۋەردىگار يەنە داۋۇت پادىشاھنىڭ ئەۋلادى زىرۇببەلگە ئۆزىنىڭ پۈتكۈل ئەللەرنى زىلزىلىگە كەلتۈرىدىغانلىقىنى، شۇنداقلا مۆھۈرلۈك ئۈزۈكنى قايتۇرۇپ بېرىدىغانلىقىنى ئېيتىدۇ. شۇنىڭ بىلەن خۇدا داۋۇت پادىشاھقا: «ئەۋلادلىرىڭ تاج - تەختىڭنى داۋام قىلىدۇ» دېگەن ۋەدىسىنى داۋاملاشتۇرىدۇ.

تېزىس:

1. ئىبادەتخانىنىڭ قايتىدىن بىنا قىلىنىشى توغرىسىدىكى ۋەھىي (1 - باب
1 - ئايەتتىن 15 - ئايەتكىچە)
2. يېڭى ئىبادەتخانىنىڭ كەلگۈسى شان - شەرىپى توغرىسىدىكى ۋەھىي
(2 - باب 1 - ئايەتتىن 9 - ئايەتكىچە)
3. بەخت - سائادەتنىڭ خۇداغا ئىتائەتمەنلىكتىن كېلىدىغانلىقى
توغرىسىدىكى ۋەھىي (2 - باب 10 - ئايەتتىن 19 - ئايەتكىچە)
4. يەھۇدىيەنىڭ باشلىقى زىرۇببابل توغرىسىدىكى ۋەھىي (2 - باب
20 - ئايەتتىن 23 - ئايەتكىچە)

ھاگاي

ئىبادەتخاننىڭ قايتىدىن قۇرۇلۇشى

¹ دارىئوس پادىشاھ ھاكىمىيەت تۇتقان 2 - يىلى 6 - ئاينىڭ 1 - كۈنى* ، پەرۋەردىگاردىن ھاگاي پەيغەمبەر ئارقىلىق شىئالەپنىڭ ئوغلى — يەھۇدىيەنىڭ باشلىقى زىرۇبىبابەلگە ۋە يوزاداقنىڭ ئوغلى باش روھانىي يېشىۋاغا ۋەھىي كەلدى. ² قۇدرەت ئىگىسى پەرۋەردىگار شۇنداق دەيدۇكى: «بۇ خەلق پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەتخانسىنى قايتىدىن قۇرۇشنىڭ ۋاقتى - سائىتى تېخى يېتىپ كەلمىدى، دەپ يۈرىدۇ.»

³ پەرۋەردىگاردىن ھاگاي پەيغەمبەر ئارقىلىق يەنە بىر ۋەھىي كەلدى: ⁴ «ھازىر ئىبادەتخانام خارابىلىقتا تۇرۇۋاتسا، سىلەرنىڭ ھەشەمەتلىك ئۆيلەردە ئولتۇرىدىغان ۋاقىتتىڭلارمۇ؟» ⁵ سىلەر قىلىۋاتقان ئىشىڭلارنى ئويلاپ بېقىڭلار! ⁶ سىلەر كۆپ تېرىغان بولساڭلارمۇ، بىراق ئالغان ھوسۇلۇڭلار ئاز بولدى. سىلەر غىزالىنىسىلەر، لېكىن پەقەت تويمىسىلەر. سۇ ئىچىسىلەر، لېكىن يەنىلا ئۇسساپ تۇرىسىلەر. كىيىم كىيىسىلەر،

* ھازىرقى زامان كالىندارى بويىچە مىلادىيەدىن ئىلگىرىكى 520 - يىلى 8 - ئاينىڭ 29 - كۈنىگە توغرا كېلىدۇ.

ھاڭاي

لېكىن پەقەت ئىسسىمايسىلەر. سىلەرنىڭ ئىش ھەققىڭلار خۇددى تۆشۈك ھەميانغا سالغان پۇلدىك يوقاپ كېتىدۇ.

⁸⁻⁷ سىلەر بېشىڭلارغا كەلگەن بۇ ئىشلارنىڭ سەۋەبىنى ئويلاپ بېقىڭلار! ئەمدى سىلەر تاغقا چىقىپ، ياغاچ كېسىپ كېلىپ، ئىبادەتخانىمى قايتىدىن قۇرۇپ چىقىڭلار. شۇنىڭدىلا مەن خۇرسەن بولىمەن ھەم شان - شەرەپ تاپمەن. بۇ، مەن پەرۋەردىگارنىڭ سۆزلىرىدۇر!⁹ سىلەر مول ھوسۇل ئېلىشنى ئۈمىد قىلغاندىڭلار، بىراق ھوسۇل ئاز چىقتى. ھوسۇلنى ئۆيگە ئېلىپ كەلگىنىڭلاردا، مەن يەنە بەرىكىتىنى ئۆچۈرۈۋەتتىم. نېمە ئۈچۈن؟ مەن قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار شۇنداق دەيمەنكى: چۈنكى سىلەر ئۆز ئۆيۈڭلارنى ياساش بىلەنلا بولۇپ كېتىپ، مېنىڭ ئىبادەتخانىم تېخىچە خارابلىقتا تۇرۇۋاتىدۇ.¹⁰⁻¹¹ شۇ سەۋەبتىن، يامغۇر ياغماي، قۇرغاقچىلىق بولۇپ يېرىڭلار ھوسۇل بەرمىدى. مەن ئېتىز ۋە ئېدىرلىقلاردا قۇرغاقچىلىق ئاپتى بولۇشقا ئەمىر قىلدىم. شۇنىڭ بىلەن زىرائەتلىرىڭلارغا، شاراب ۋە زەيتۇن يېغىڭلارغا ۋە يەردىن چىقىدىغان بارلىق ئۆسۈملۈكلەرگە، شۇنداقلا ئادەم ھەم مال - ۋارائىلىرىڭلارغىمۇ زىيان يەتتى. ئەمگىڭلارمۇ بىكارغا كەتتى.»

خۇدادىن كەلگەن ۋەھىيگە ئەمەل قىلىش

¹² بۇ ۋاقىتتا شىئالتېلنىڭ ئوغلى زىرۇببەل، يوزاداقنىڭ ئوغلى باش روھانىي يېشۇۋا ۋە سۈرگۈندىن قايتىپ كەلگەن بارلىق خەلق، پەرۋەردىگار، يەنى ئۇلار ئۆزلىرى ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدادىن كەلگەن بۇ ۋەھىيگە ئەمەل قىلدى. ئۇلار پەرۋەردىگارنىڭ ھاڭاي پەيغەمبەر ئارقىلىق قىلغان سۆزىنى ئاڭلىغاندا، پەرۋەردىگاردىن قورقۇشقا باشلىدى.¹³ پەرۋەردىگارنىڭ خەۋەرچىسى ھاڭاي پەيغەمبەر خەلققە يەنە بۇ ۋەھىينى يەتكۈزۈپ مۇنداق دېدى: «پەرۋەردىگار شۇنداق دەيدۇ: «مەن سىلەرگە يار بولىمەن!»»¹⁴ شۇنىڭ بىلەن پەرۋەردىگار، شىئالتېلنىڭ ئوغلى — يەھۇدىيەنىڭ باشلىقى زىرۇببەل، يوزاداقنىڭ ئوغلى باش روھانىي يېشۇۋا ۋە بارلىق خەلقنىڭ روھىنى ئۇرغۇتتى. ئۇلار ئۆزلىرى ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا — قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگارنىڭ ئىبادەتخانىسىنى قايتىدىن قۇرۇپ چىقىشنى باشلىۋەتتى.¹⁵ بۇ ۋەھىي

ھاگاي

دارئوس پادشاھ ھاكمىيەت تۇتقان 2 - يىلى 6 - ئاينىڭ 24 - كۈنى * بولدى.

2 - باب

يېڭى ئىبادەتخانىنىڭ كەلگۈسى شان - شەرىپى

¹ شۇ يىلى 7 - ئاينىڭ 1 - كۈنى * پەرۋەردىگار دىن ھاگاي پەيغەمبەرگە يەنە ۋەھىي كەلدى: «شئالتېلنىڭ ئوغلى — يەھۇدىيەنىڭ باشلىقى زىرۇبىيا بەلگە، يوزاداقنىڭ ئوغلى باش روھانىي يېشۇۋا ۋە سۈرگۈندىن قايتىپ كەلگەن بارلىق خەلقلە بۇ سۆزۈمنى يەتكۈزگىن: ³ «بۇ ئىبادەتخانىنىڭ بۇرۇنقى ھەشەمەتلىك كۆرۈنۈشى كىمنىڭ ئېسىدە بار؟ ھازىر سىلەر قاراپ بېقىڭلار! بۇ ئىبادەتخانىنىڭ سىياقى قانداق بولۇپ قالغان؟ ئۇنىڭ ئىلگىرىكى ھالىتىدىن قىلچە ئەسەر قالمىغانغۇ؟»

⁴ پەرۋەردىگار يەنە شۇنداق دەيدۇكى: ئەي، زىرۇبىيا بەل جاسارەتلىك بول! ئەي، يوزاداقنىڭ ئوغلى باش روھانىي يېشۇۋا جاسارەتلىك بول! شۇ يەردىكى بارلىق خەلق، سىلەرمۇ جاسارەتلىك بولۇڭلار! ھازىرلا ئىشقا كىرىشىڭلار. مەنكى، قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار سىلەرگە يار بولمەن، بۇ مېنىڭ ۋەدەم! ⁵ سىلەرنىڭ ئەجدادلىرىڭلار مىسىردىن چىققاندا، مەن ھەرقاچان ئۇلارغا يار بولۇشقا ۋەدە بەرگەن. ھازىرمۇ مېنىڭ روھىم سىلەرگە ياردۇر، قورقماڭلار!

⁶ قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار شۇنداق دەيدۇكى: مەن ئاز ۋاقتتىن كېيىن يەنە ئاسمان - زېمىن، دېڭىز - ئوكيان ۋە قۇرۇقلۇقنى زىلزىلىگە كەلتۈرىمەن. ⁷ مەن پۈتكۈل ئەللەرنى زىلزىلىگە كەلتۈرىمەن، ئۇلارنىڭ مال - دۇنياسى بۇ ئىبادەتخانىغا ئېلىپ كېلىنىدۇ. قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار يەنە شۇنداق دەيدۇكى: بۇ مال - دۇنيا بىلەن ئىبادەتخانىنى شان - شەرەپكە تولدۇرىمەن. ⁸ كۈمۈش مېنىڭكىدۇر، ئالتۇنمۇ

* 15 ھازىرقى زامان كالېندارى بويىچە مىلادىيەدىن ئىلگىرىكى 520 - يىلى 9 - ئاينىڭ 21 - كۈنىگە توغرا كېلىدۇ.

* 1 ھازىرقى زامان كالېندارى بويىچە 10 - ئاينىڭ 17 - كۈنىگە توغرا كېلىدۇ

ھاگاي

مېنىڭكىدۇر،⁹ بۇ ئىبادەتخانىنىڭ كەلگۈسى بۇرۇنقىدىنمۇ پارلاق بولىدۇ. مەن بۇ يەردە ئۇلارغا تىنچ - ئامانلىقنى ئاتا قىلىمەن! بۇ مېنىڭ سۆزلىرىمدۇر!»

بەخت - سائادەت خۇداغا ئىتائەتمەنلىكتىن كېلىدۇ

¹⁰ دارىئۇس پادىشاھ ھاكىمىيەت تۇتقان 2 - يىلى 9 - ئاينىڭ 24 - كۈنى* ،

پەرۋەردىگار دىن ھاگاي پەيغەمبەرگە ۋەھىي كەلدى:

¹¹ قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار شۇنداق دەيدۇكى: «سەن روھانىيلاردىن تەۋرات قانۇنلىرى توغرىسىدا مۇنداق سوئال سورىغىن: ¹² ئەگەر بىرسى مۇقەددەس قۇربانلىق گۆشتىن بىر پارچىنى پېشىگە ئوراپ ئېلىپ كېتىۋاتقاندا، ئۇنىڭ پېشى نانغا، تائامغا، شارابقا، زەيتۇن يېغىغا ياكى ھەرقانداق بىر يېمەكلىككە تېگىپ كەتسە، بۇ يېمەكلىكلەرمۇ مۇقەددەس بولامدۇ؟»

ھاگاي پەيغەمبەر روھانىيلاردىن جاۋابىنى سورىغانىدى، ئۇلار «ياق» دەپ جاۋاب بېرىشتى.

¹³ ھاگاي پەيغەمبەر يەنە روھانىيلاردىن:

— ئەگەر جەسەتنى تۇتۇش بىلەن ناپاك بولۇپ قالغان بىرسى، بۇنداق يېمەكلىكلەرنىڭ بىرەرگە تېگىپ كەتسە، ئۇ بۇ يېمەكلىكلەرنى ناپاك قىلغان بولامدۇ؟ — دەپ سورىدى. روھانىيلار:

— ھەئە، ناپاك بولىدۇ، — دەپ جاۋاب بېرىشتى.

¹⁴ ھاگاي پەيغەمبەر سۆزىنى داۋاملاشتۇرۇپ يەنە مۇنداق دېدى:

— پەرۋەردىگار دەيدۇكى: «مېنىڭ نەزىرىمدە بۇ خەلق ناپاكتۇر. ئۇلارنىڭ قوللىرى تەگكەن ھەرقانداق ئىش، ماگا سۇنۇلغان بارلىق قۇربانلىقلىرىمۇ ناپاكتۇر! ¹⁵ سىلەر

ھازىردىن باشلاپ ئىبادەتخانىمىڭ ئۇلىنى قويۇشتىن بۇرۇنقى ئۆتمۈشىنى ئويلاپ

بېقىڭلار! ¹⁶ بۇرۇنقى ئەھۋاللىقلار قانداق ئىدى؟ كىشىلەر بىر دۆۋە ئاشلىقنىڭ 20 تاغار چىقىشىنى ئۈمىد قىلاتتى، لېكىن ئۇ پەقەت 10 تاغارا چىقاتتى. بىر كۈب شارابنىڭ 50

* 10 ھازىرقى زامان كالىپندارى بويىچە مىلادىيەدىن ئىلگىرىكى 520 - يىلى 12 - ئاينىڭ 18 - كۈنىگە توغرا كېلىدۇ.

ھاگاي

كوزا چىقىشىنى ئۈمىد قىلاتتى، بىراق 20 كوزىلا چىقاتتى.¹⁷ مەن پەرۋەردىگار شۇنداق دەيمەنكى، مەن زىرائەتلىرىڭلارنى قۇرۇتۇۋېتىش ئۈچۈن ئىسسىق شامال چىقاردىم. ئۇلارنى سېستىمىۋىي ئۈچۈن نەملىك چۈشۈردۈم. مەن زىرائەتلىرىڭلارغا مۆلدۈر ياغدۇردۇم. شۇنداق تۇرۇقلۇق، سىلەر مېنىڭ يولۇمغا قايتىپ كېلىشىنى رەت قىلىدىڭلار.¹⁸ بۈگۈن 9 - ئاينىڭ 24 - كۈنى*، يەنى ئىبادەتخانىنىڭ ئۆلىنى پۈتتۈرگەن كۈندىن باشلاپ ئويلاپ بېقىڭلار.¹⁹ ئامباردا ئۇرۇق قالدۇمۇ؟ قالمىدى. ئۈزۈم، ئەنجۈر، ئانار ۋە زەيتۇن دەرەخلىرىنىڭ ھېچقايسىسى مېۋە بەرمىدى. ئەمدى مەن بۈگۈندىن باشلاپ سىلەرگە بەرىكەت ياغدۇرىمەن!»

زىرۇبىبابەلگە بېرىلگەن ۋەدە

²⁰ شۇ كۈنى، يەنى 9 - ئاينىڭ 24 - كۈنى پەرۋەردىگاردىن ھاگايغا ئىككىنچى قېتىم ۋەھىي كەلدى:

²¹ «سەن يەھۇدىيەنىڭ باشلىقى زىرۇبىبابەلگە ئېيتقىن: مەن ئاسمان - زېمىننى زىلزىلىگە كەلتۈرۈش ئالدىدا تۇرىمەن.²² مەن پادىشاھلىقلارنىڭ تاج - تەختىنى ئاغدۇرۇپ تاشلاش ھەم ئۇلارنىڭ كۈچ - قۇدرىتىنى ۋەيران قىلىش ئالدىدا تۇرىمەن. مەن ئۇلارنىڭ جەڭ ھارۋىلىرىنى ۋە ھارۋىلاردىكى لەشكەرلەرنى يەر بىلەن يەكسان قىلىمەن. ئاتلىق چەۋەندازلار ئاتلىرى بىلەن يىقىلىدۇ. ئۇلار ئۆزئارا قىرغىن قىلىشىدۇ.²³ قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار يەنە شۇنداق دەيدۇكى: بۇ ئىشلار يۈز بەرگەن كۈندە، مەن سېنى — شىئالنىڭ ئوغلى خىزمەتكارىم زىرۇبىبابەلنى كۆككە كۆتۈرىمەن. مەن سېنى مۆھۈرلۈك ئۈزۈك* قىلىمەن. چۈنكى مەن سېنى تاللىغانمەن! بۇ مېنىڭ — قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگارنىڭ ئېيتقان سۆزلىرىدۇر!»

* 18 ھازىرقى زامان كالىندارى بويىچە 12 - ئاينىڭ 18 - كۈنىگە توغرا كېلىدۇ.

* 23 يەھۇدىيەنىڭ سابىق پادىشاھى يەھوياكىن خۇدانىڭ يولىدا ماڭمىغانلىقى ئۈچۈن، خۇدا يەرەمىيا پەيغەمبەر ئارقىلىق بۇ پادىشاھقا، ئۆزىنىڭ مۆھۈرلۈك ئۈزۈكىنى ئۇنىڭدىن تارتىۋالدىغانلىقىنى ئېيتقان. كۆپ ئۆتمەي بۇ پادىشاھ بايلىقلار تەرىپىدىن بويسۇندۇرۇلۇپ، بابىغا سۈرگۈن قىلىنغان. زىرۇبىبابەل بۇ پادىشاھنىڭ ئەۋلادى بولۇپ، خۇدا ئۇنىڭغا مۆھۈرلۈك ئۈزۈكىنى قايتۇرۇپ بېرىدىغانلىقىنى ئېيتقان.

مالاکی

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

خۇدانىڭ ئۆز خەلقى بولغان يەھۇدىيلار مىلادىيەدىن بۇرۇن 537 - يىلى بابىلدىكى سۈرگۈندىن ئۆز يۇرتى يەھۇدىيەگە قايتىپ كەلدى. دەسلەپتە ئۇلار ئۆز يۇرتىدا پەرۋەردىگارغا قايتىدىن ئىبادەت قىلالغانلىقىدىن ھاياجانغا چۆمگەندى. بىراق ئىبادەتخانا ۋە يېرۇسالېم سېپىلىنى قايتىدىن قۇرۇش ئىشلىرى قىيىنغا توختىغانلىقتىن، ئۇلارنىڭ قىزغىنلىقى يوقىلىشقا باشلىدى. يەھۇدىيلار ئىسرائىلىيەگە قايتىپ كېلىپ تەخمىنەن يۈز يىلدىن كېيىن، پەرۋەردىگار مالاكى پەيغەمبەر ئارقىلىق ئۆز خەلقىنى ئاگاھلاندۇرۇپ، ئۇلارنى ئۆزىنىڭ يولىغا قايتىپ كېلىشىگە چاقىرىق قىلىپ، ۋەھىي چۈشۈردى.

«مۇقەددەس كىتاب» نىڭ «مالاكى» قىسمىنىڭ ئاخىرىدا مالاكى پەيغەمبەر خەلقىگە، خۇدا ۋەدە قىلىپ ئەۋەتمەكچى بولغان قۇتقۇزغۇچىنىڭ ئۇزۇن ئۆتمەي چوقۇم كېلىدىغانلىقىدىن خەۋەر بېرىدۇ. قۇتقۇزغۇچى كېلىدىغان بۇ كۈن بەزىلەر ئۈچۈن سوراق كۈنى، يەنە بەزىلەر ئۈچۈن خۇدانىڭ قۇتقۇزۇشىنى باشتىن كەچۈرىدىغان كۈن بولىدۇ. مالاكى پەيغەمبەر يەنە، خۇدانىڭ ئۆز خەلقىگە قۇتقۇزغۇچى — مەسھنىڭ كېلىشىگە يول ھازىرلاش ئۈچۈن ئىلياس پەيغەمبەرنى ئەۋەتىدىغانلىقىنى ئېيتىدۇ.

«مۇقەددەس كىتاب» نىڭ ئۇشبۇ قىسمى باشقا قىسىملارغا قارىغاندا ئۆزگىچە ئالاھىدىلىككە ئىگە بولۇپ، بايان قىلىش ئۇسۇلى پەرۋەردىگار بىلەن سۆزلىشىش شەكلىدە ئىپادىلەنگەن. ئۇنىڭدا، خەلق خۇدانىڭ ئەيىبلىشىگە، رەت قىلىش بىلەن جاۋاب بەرگەن. ئاندىن خۇدا ئۆزىنىڭ ئەيىبلىشىنىڭ توغرا ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلاپ بەرگەن. كۆپ ۋاقىتلاردا كىشىلەر خۇدا بىلەن بولغان مۇناسىۋەتكە نېمىنىڭ تەسىر قىلىدىغانلىقىنى ھېس قىلمايدۇ. نۇرغۇن ئالىملار مالاكى پەيغەمبەرگە چۈشكەن بۇ ۋەھىينى، كونا ئەھدىدىكى ئەڭ ئاخىرقى ۋەھىي، دەپ قارايدۇ.

تېزىس:

1. پەرۋەردىگارنىڭ ئىسرائىللارغا بولغان مېھىر - مۇھەببىتى (1 - باب - 1 - ئايەتتەن 5 - ئايەتكىچە)
2. پەرۋەردىگارنىڭ روھانىيلارنى تەنقىد قىلىشى (1 - باب - 6 - ئايەتتەن 2 - باب - 9 - ئايەتكىچە)
3. نىكاھ ۋە تالاق توغرىسىدا (2 - باب - 10 - ئايەتتەن 16 - ئايەتكىچە)
4. پەرۋەردىگارنىڭ ئۆز ئەلچىسىنى ئەۋەتىشى (2 - باب - 17 - ئايەتتەن 3 - باب - 5 - ئايەتكىچە)
5. توۋا قىلىش (3 - باب - 6 - ئايەتتەن 12 - ئايەتكىچە)
6. خۇدانىڭ ۋەدە قىلغان رەھىمدىللىكى (3 - باب - 13 - ئايەتتەن 18 - ئايەتكىچە)
7. خۇدانىڭ ھېساب ئالدىغان كۈنى يېقىنلاشماقتا (4 - باب - 1 - ئايەتتەن 6 - ئايەتكىچە)

مالاکی

¹ بۇ، پەرۋەردىگارنىڭ مالاكى [®] پەيغەمبەر ئارقىلىق ئىسرائىللارغا چۈشۈرگەن ۋەھىيسىدۇر.

پەرۋەردىگارنىڭ ئىسرائىللارغا بولغان مېھىر - مۇھەببىتى

² پەرۋەردىگار: «مەن سىلەرگە مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىپ كەلدىم» دەيدۇ. لېكىن سىلەر: «راستمۇ؟ سەن بىزگە قانداق مېھىر - مۇھەببەت كۆرسەتتىڭ؟» دەپ سوراپسىلەر.

پەرۋەردىگار جاۋابەن مۇنداق دەيدۇ: «ياقۇپنىڭ ئاكىسى ئەساۋ ئەمەسمۇ؟ لېكىن مەن ئەجدادىڭلار ياقۇبقا مېھىر - مۇھەببەت كۆرسەتتىم، ³ ئەمما ئەساۋنى رەت قىلدىم. ئەساۋغا تەقسىم قىلغان تاغلارنى دەشت - باياۋانغا ئايلاندۇرۇپ، ئۇنى چىلبۆرلەرگە تاشلاپ بەردىم».

⁴ ئەساۋنىڭ ئەۋلادى بولغان ئىدوملۇقلار بەلكىم: «بىزنىڭ يۇرتىمىز ۋەيران قىلىنسىمۇ، ئەمما بىز بۇ خارابىلىكنى قايتىدىن قۇرۇپ چىقالايمىز» دەيدۇ. بىراق قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ: «بەلكىم ئۇلار يەنە قايتىدىن

مالاكى

قۇرۇپ چىقار، ئەمما مەن يەنە ۋەيران قىلىۋېتىمەن. ئۇلارنىڭ زېمىنى «رەزىللىككە تولغان»، خەلقى «پەرۋەردىگارنىڭ مەڭگۈلۈك غەزىپىگە ئۇچرىغان» دەپ نام ئالدى. ⁵ سىلەر ئۇ ئىشلارنى ئۆز كۆزۈڭلار بىلەن كۆرۈپ، «پەرۋەردىگارنىڭ ئۇلۇغلىقى ئىسرائىلىيەنىڭ زېمىنىدىن ھالقىپ كېتەر!» دەيسىلەر.»

پەرۋەردىگارنىڭ روھانىيلارنى تەنقىد قىلىشى

⁶ قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ: «ئوغۇل ئاتىسىنى، چاكار خوجايىنىنى ھۆرمەت قىلار. ئەگەر مەن بىر ئاتا بولسام، قېنى مېنىڭ ھۆرمىتىم؟ ئەگەر مەن بىر خوجايىن بولسام، قېنى ماڭا بولغان ئىتائەتمەنلىكىڭلار؟ سىلەر روھانىيلار مېنىڭ نامىمنى دەپسەندە قىلىدىڭلار، ئەمما سىلەر «قانداق دەپسەندە قىلدۇق؟» دەپ سورايسىلەر.

⁷ سىلەر ناپاك ھەدىيەلەرنى قۇربانلىق سۇپامغا قويۇپ ماڭا ئاتىدىڭلار. شۇنداق تۇرۇقلۇق، سىلەر يەنە «سېنى قانداق خاپا قىلدۇق؟» دەپ سورايسىلەر. سىلەر مېنىڭ قۇربانلىق سۇپامنى ھۆرمەت قىلمىساق بولۇۋېرىدۇ، دەپ ئويلايدىكەنسىلەر. ⁸ سىلەرنىڭ كور مالىنى قۇربانلىق قىلغىنىڭلار توغرىمۇ؟ ناكار ۋە كېسەل مالىنى قۇربانلىق قىلغىنىڭلار توغرىمۇ؟ مەن قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار شۇنداق دەيمەنكى: ئۆز ھاكىمىڭلارغا شۇنداق سوۋغاتنى بېرىپ سىناپ بېقىڭلارچۇ قېنى، ئۇ خۇرسەن بولامدىكىن؟! ئۇ سىلەرگە ھىممەت كۆرسىتەمدىكىن؟!

⁹ ئەمدى سىلەر مەن خۇدانىڭ مېھىر - شەپقىتىگە ئېرىشىش ئۈچۈن يېلىنىپ بېقىڭلار. سىلەر ئاشۇنداق قۇربانلىقلارنى سۇنغىنىڭلاردا، خۇدا سىلەرگە شەپقەت قىلارمۇ؟!»

¹⁰ قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار شۇنداق دەيدۇ: «بىرىڭلار ئىبادەتخانىنىڭ دەرۋازىلىرىنى تاقىۋېتىڭلارچۇ، شۇنداق قىلساڭلار مېنىڭ قۇربانلىق سۇپامدا ئوت يېقىپ، ئەرزىمەس قۇربانلىقلارنى سۇنۇپ ئولتۇرمايسىلەر. مەن سىلەردىن رازى ئەمەسمەن. ئەمدى مەن سىلەرنىڭ قولۇڭلاردىن قۇربانلىق قوبۇل قىلمايمەن. ¹¹ كۈن چىقىشتىن تارتىپ كۈن پېتىشىچە بولغان خەلقلەر مېنىڭ نامىمنى ئۇلۇغلايدۇ. ھەممە يەردە مېنىڭ نامىمغا ئاتاپ ئىسرىق سالىدۇ ۋە پاك ھەدىيەلەرنى سۇندۇ.

مالاکی

مېنىڭ نامم پۈتكۈل خەلقلەر ئارىسىدا ئۇلۇغدۇر.
¹² ئەمما سىلەر روھانىيلار ماڭا ھۆرمەتسىزلىك قىلىدىڭلار. سىلەر مەن ئىگەڭلارنىڭ قۇربانلىق سۇپىسىنى كۆزگە ئىلماي، بىز بۇ سۇپىدا ئەرزىمەس يېمەكلىكلەر ۋە قۇربانلىقلارنى سۇنماقچى بولىۋېرىدۇ، دەپ ئويلايسىلەر. ¹³ سىلەر ئىگەڭلارغا خىزمەت قىلىشنى بەك ئاۋارىچىلىك دەپ ئويلاپ، مېنى مەنستىمىدىڭلار. ئويلاپ بېقىڭلار! سىلەر ئوغرىلاپ كېلىنگەن ياكى ناكار، كېسەل ھايۋانلارنى قۇربانلىق قىلىسىلەر! مەن سىلەرنىڭ قوللىرىڭلاردىن شۇنداق قۇربانلىقلارنى قوبۇل قىلامدىمەن!؟

¹⁴ مەن ئىگەڭلارغا، ئۆز ماللىرى ئارىسىدىن بېجىرىم ئەركەك مالىنى قۇربانلىق قىلىشقا ۋەدە قىلىپ تۇرۇپ، ئەيىبناق مالىنى قۇربانلىق قىلغان ئالدامچىغا قارىغىن تەگسۇن. مەن قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار شۇنداق دەيمەنكى: «مەن بولسام ئۇلۇغ پادىشاھ، پۈتكۈل خەلقلەر مەندىن قورقۇشى كېرەك.»

2 - باب

پەرۋەردىگارنىڭ روھانىيلارنى ئاگاھلاندۇرۇشى

¹⁻² قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار شۇنداق دەيدۇكى: «ئەي روھانىيلار، بۇ سىلەرگە بېرىلگەن ئەمىر. ئەگەر ماڭا قۇلاق سالمىساڭلار ۋە مېنىڭ نامىمنى ھۆرمەتلەشنى چىن قەلبىڭلارغا پۈكمىسەڭلار، مەن سىلەرگە لەنەت ياغدۇرىمەن، بەرىكەتلىرىڭلارغا لەنەت ياغدۇرىمەن. دەرۋەقە شۇنداق قىلدىم، چۈنكى سىلەر نامىمنى ھۆرمەتلەشنى چىن قەلبىڭلارغا پۈكمىدىڭلار. ³ مەن سىلەرنىڭ ئەۋلادىڭلارنى جازالايمەن ۋە سىلەرنىڭ ھېيتلاردا قىلغان قۇربانلىقلىرىڭلارنىڭ مەينەتچىلىكلىرىنى يۈزۈڭلارغا سۈركەيمەن، شۇنداقلا سىلەرنى شۇ مەينەتچىلىكلەر بىلەن بىرگە تاشلىۋېتىمەن. ⁴ شۇنىڭدا سىلەر مېنىڭ لاۋىيلار بىلەن تۈزگەن ئەھدەمنى داۋاملاشتۇرۇش توغرىسىدا قىلغان ئەمرىمنىڭ مەقسىتىنى بىلىپ قالسىلەر. مانا بۇ مەن قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگارنىڭ سۆزلىرىدۇر!»

مالاكى

⁵ «لاۋىيلار بىلەن تۈزگەن ئەھدەمنىڭ مەقسىتى ھاياتلىق ۋە ئامانلىقنى ئاتا قىلىش بولۇپ، دەرۋەقە مەن ئۇنى ئۇلارغا ئاتا قىلدىم. بۇ ئەھدەمدە ئۇلارنىڭ مېنى ھۆرمەتلىشى تەلەپ قىلىنغانىدى. ئۇلار ماڭا ئىخلاسمەن بولدى ۋە مېنى ھۆرمەتلىدى. ⁶ ئۇلار خەلققە ھەقىقەتنى ئۆگەتتى، ئۇلارنىڭ ئاغزىدىن ناتوغرا سۆزلەر چىقمىدى. ئۇلار ئىناقلىق ۋە دۇرۇسلىق يولىدا مەن بىلەن بىللە ماڭدى. ئۇلار نۇرغۇن كىشىلەرنى گۇناھ يولىدىن قايتۇرۇپ كەلدى. ⁷ روھانىيلارنىڭ ئاغزىدىن چىققان تەلىم پەرۋەردىگارنىڭ ھەقىقىتىنى ساقلاپ قېلىشى كېرەك. خەلق ئۇلارنى ئىزدەپ، ئۇلاردىن ساۋاق ئېلىشى لازىم، چۈنكى ئۇلار قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگارنىڭ ئەلچىلىرىدۇر. ⁸ بىراق سىلەر روھانىيلار ھازىر پەرۋەردىگارنىڭ يولىدىن چەتنەپ كەتتىڭلار. سىلەرنىڭ تەلىملىرىڭلار نۇرغۇن كىشىلەرنى گۇناھ يولىغا كىرگۈزۈپ قويدى. سىلەر مېنىڭ لاۋىيلار بىلەن تۈزگەن ئەھدەمنى بۇزدۇڭلار» دېدى قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار. ⁹ پەرۋەردىگار يەنە: «مەن سىلەرنى پۈتۈن خەلق ئالدىدا كەمسىتىلىشكە ۋە خارلىققا دۇچار قىلدىم. چۈنكى سىلەر مېنىڭ يولۇمدا ماڭماي، كىشىلەرگە تەلىم بەرگىنىڭلاردا ئايرىمچىلىق قىلدىڭلار.» دېدى.

نىكاھ ۋە ئاجرىشىش توغرىسىدا

¹⁰ ھەممىمىزنىڭ خۇدا ئاتىمىز بىر ئەمەسمۇ؟ ھەممىمىزنى خۇدا ياراتقان ئەمەسمۇ؟ شۇنداق تۇرۇقلۇق بىز نېمە ئۈچۈن بىر - بىرىمىزنى ئالداپ، ئەجدادلىرىمىزنىڭ خۇدا بىلەن تۈزگەن ئەھدىسىنى بۇزىمىز؟ ¹¹ يەھۇدىيە خەلقى پەرۋەردىگارغا سەمىمىيەتسىزلىك قىلدى. ئۇلار ئىسرائىلىيەدە، ھەتتا يېرۇسالېمدا يىرگىنچىلىك گۇناھ ئۆتكۈزدى. ئۇلار بۇتلارغا چوقۇندىغان ئاياللار بىلەن توي قىلىپ، پەرۋەردىگار ياخشى كۆرىدىغان ئىبادەتخانىنى بۇلغىدى. ¹² شۇنداق ئىش قىلغانلارنى، ئۇ كىم بولۇشىدىن ھەم قانداق ھەدىيە سۇنۇشىدىن قەتئىينەزەر پەرۋەردىگار ئىسرائىل جامائىتىدىن يوقاتقاي.

¹³ سىلەر يەنە شۇنداق ئىش قىلىۋاتسىلەر، سىلەر پەرۋەردىگارنىڭ قوربانلىق سۇپىسىنى كۆز - يېشىڭلارغا چىلاۋاتسىلەر، ئۇن سېلىپ، ئۆكسۈپ يىغلاۋاتسىلەر. چۈنكى پەرۋەردىگار سىلەرنىڭ ھەدىيەلىرىڭلارغا قارايمۇ قويمايۋاتىدۇ ۋە ئۇنى قوبۇل

مالاكى

قىلمايۋاتىدۇ. ¹⁴ سىلەر يەنە: «پەرۋەردىگار نېمە ئۈچۈن بىزنىڭ ھەدىيەلىرىمىزنى قوبۇل قىلمايدىغاندۇ؟» دەپ سورايىسىلەر. پەرۋەردىگار ياشلىق چېغىڭلاردا ئايالىڭلارغا قىلغان قەسىمىڭلەرگە گۇۋاھتۇر. چۈنكى نىكاھلىنىپ ئالغان ھەمراھىڭ ساڭا ساداقەتمەن بولسىمۇ، ئەمما سەن ئۇنىڭغا ساداقەتسىزلىك قىلدىڭ. ¹⁵ پەرۋەردىگار سېنى ۋە ئايالىڭنى بىر تەن، بىر جان قىلمىغاندى؟ جىسمانىي ۋە روھىي جەھەتتە سىلەر پەرۋەردىگارغا مەنسۇپ. پەرۋەردىگار سىلەردىن نېمىنى كۈتىدۇ؟ سىلەرنىڭ بىر تەن، بىر جان بولۇش ئارقىلىق خۇدا يولىدا ماڭدىغان پەرزەنتلەرنىڭ دۇنياغا كېلىشىنى كۈتىدۇ. شۇڭا قەلبىڭلارنى پاك تۇتۇپ، قەدىناس ئايالىڭلارغا سادىق بولۇڭلار.

¹⁶ پەرۋەردىگار — ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا: «مەن ئاجرىشىشقا نەپەرتلىنىمەن» دەيدۇ. «ئاجرىشىش خۇددى بىرسىگە قىلغان زوراۋانلىق بىلەن باراۋەردۇر. شۇڭا قەلبىڭلارنى پاك تۇتۇپ، ساداقەتسىزلىك قىلماڭلار!»

پەرۋەردىگارنىڭ ئۆز ئەلچىسىنى ئەۋەتىشى

¹⁷ سىلەر گەپ - سۆزۈڭلار بىلەن پەرۋەردىگارنى بىزار قىلىدىڭلار. لېكىن سىلەر: «بىز ئۇنى قانداق بىزار قىپتۇق؟» دەپ سورايىسىلەر. سىلەر: «پەرۋەردىگارنىڭ نەزىرىدە يامانلىق قىلغۇچىلارمۇ ياخشىدۇر، يەنە كېلىپ پەرۋەردىگار ئۇلاردىن خۇرسەندۇر»، «قېنى ئادىل خۇدا؟» دەپ بىلجىرلاپ ئۇنى بىزار قىلىدىڭلار.

3 - باب

¹ «مانا، ئەمدى مەن پەرۋەردىگار ئۆز ئەلچىمنى ئەۋەتمەن. ئۇ ماڭا يول ھازىرلايدۇ. ئاندىن سىلەر تەلمۈرۈۋاتقان ئىگەڭلار، يەنى سىلەر تۆت كۆز بىلەن كۈتۈۋاتقان، ئەھدە خەۋىرىنى يەتكۈزگۈچى ئەلچىم توساتتىن ئۆز ئىبادەتخانىسىغا كېلىدۇ، ئۇ چوقۇم كېلىدۇ!» دېدى قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار.

² «ئەمما ئۇ كەلگەندە كىممۇ بەرداشلىق بېرەلەيدۇ؟ ئۇ زاھىر بولغاندا، كىممۇ

مالاكى

ئۇنىڭ ئالدىدا دەس تۇرالايدۇ؟ چۈنكى ئۇ كۈمۈش تاۋلايدىغان ئوتقا ئوخشايدۇ، ئۇ كىرلەرنى يۇيۇپ ئاقارتىۋېتىدىغان كۈچلۈك سوپۇنغا ئوخشايدۇ.³ ئۇ كۈمۈشنى ئوتتا تاۋلاپ ئەخلىتىدىن ئايرىيدىغان ئادەمگە ئوخشاش، ئۇ لاۋىيىلارنىمۇ ئالتۇن - كۈمۈش تاۋلىغاندەك تاۋلاپ پاكلايدۇ. شۇنىڭ بىلەن ئۇلار مەن پەرۋەردىگارغا، مەن قوبۇل قىلالايدىغان ھەدىيەلەرنى سۇنالايدۇ.⁴ ئاندىن بۇرۇنقىدەك، يەھۇدا ۋە يېرۇسالېملىقلارنىڭ سۇنغان ھەدىيەلىرى مەن پەرۋەردىگارنى خۇرسەن قىلىدىغان بولىدۇ.

⁵ شۇ چاغدا مەن سىلەرنى سوراققا تارتىمەن، مەندىن قورقمايدىغان بارلىق باخشىلار، زىناخورلار، ساختا گۇۋاھچىلار، ئىشلەمچىلەرنىڭ ئىش ھەققىگە قارا سانايدىغانلار، تۇل خوتۇن، يېتىم - يېسىرلارنى خورلايدىغانلار ۋە مۇساپىرلارنى بوزەك قىلىدىغانلاردىن ھېساب ئالمەن. مانا بۇلار مەن قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگارنىڭ سۆزلىرىدۇر.»

پەرۋەردىگارنىڭ توۋا قىلىشقا چاقىرىق قىلىشى

⁶ «مەن پەرۋەردىگار ئۆزگەرمەستۇرمەن. شۇ سەۋەبتىن ياقۇپنىڭ ئەۋلادلىرى بولغان سىلەر ۋەيران قىلىنمىدىڭلار.⁷ سىلەر ئەجدادىڭلار زامانىدىن تارتىپ مېنىڭ ئەمر - پەرمانلىرىمدىن چەتنەپ، ئۇنىڭغا ئىتائەت قىلىشتىن باش تارتىپ كەلدىڭلار. ئەمدى سىلەر مېنىڭ يولۇمغا قايتىپ كېلىڭلار، مەنمۇ سىلەرگە قايتا يار بولاي. بىراق سىلەر: «بىز ئەزەلدىن چەتنەپ كەتمىگەن تۇرساق، قانداق قايتىمىز؟» دەپ سورايسىلەر.

⁸ ئادەم خۇداغا خىيانەت قىلالامدۇ؟ دەرھەقىقەت سىلەر ماڭا خىيانەت قىلىدىڭلار. بىراق سىلەر: «بىز قانداقلا چە ساڭا خىيانەت قىلالايمىز؟» دەپ سورايسىلەر. سىلەر ماڭا تېگىشلىك بولغان ئوندىن بىر ئۈلۈشكە ۋە ھەدىيەلەرگە خىيانەت قىلىدىڭلار.⁹ پۈتۈن خەلىقلىك ماڭا خىيانەت قىلغانلىقىدىن، سىلەرگە لەنەت ياغدى.¹⁰ ئوندىن بىر ئۈلۈشنىڭ ھەممىسىنى ئىبادەتخانا ئامبىرىغا ئەكېلىڭلار، شۇنىڭدا ئىبادەتخانا مۇداپىئەلىك ئاشلىق بولىدۇ. بۇ ئىشتا مېنى — قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگارنى سىناڭلار! مېنىڭ سىلەر ئۈچۈن جەننەتنىڭ دەرۋازىلىرىنى ئېچىپ، سىلەرگە مول

مالاکی

بەخت - سائادەت ياغدۇرغانلىقىمنى كۆرسەلەر. ¹¹ مەن زىرائەتلىرىڭلارنى زىيانداش ھاشاراتلارنىڭ ۋەيران قىلىشىدىن قوغدايمەن. سىلەرنىڭ ئۈزۈملىرىڭلار پىشقۇچە چۈشۈپ كەتمەي سايىقىدا تۇرىدۇ» دېدى قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار. ¹² «زېمىنىڭلارنىڭ مۇنبەتلىكىدىن بارلىق مىللەتلەر سىلەرگە «بەخت قونۇپتۇ» دېيىشىدۇ! مانا بۇلار مەن قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگارنىڭ سۆزلىرىدۇر.»

پەرۋەردىگارنىڭ رەھىمدىللىكىنى ۋەدە قىلىشى

¹³ پەرۋەردىگار مۇنداق دەيدۇ: «سىلەر ئۈستۈمدىن يامان گەپ قىلىدىڭلار. ئەمما سىلەر مەندىن: «بۇ نېمە دېگەننىڭ؟ بىز ساڭا قانداق يامان گەپ قىپتۇق؟» دەپ سورايسىلەر.

¹⁴ سىلەر يەنە: «خۇداغا خىزمەت قىلىش بەھۇدە، بىز ئۇنىڭ ئەمىرلىرىگە ئىتائەت قىلىپ، ياكى قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگارنىڭ ئالدىدا ھەسرەت چېكىپ، گۇناھلىرىمىزغا توۋا قىلىپ نېمىگە ئېرىشتۇق؟» ¹⁵ ھازىر تەكەببۇرلار بەخت تېپىپ، يامانلىق قىلغۇچىلار گۈللەپ ياشاۋاتىدۇ. ئۇلار خۇدانى سىناپ تۇرۇپ يەنە قېچىپ قۇتۇلىدىغۇ! دەيسىلەر.»

¹⁶ پەرۋەردىگارغا ئىخلاسمەنلەر بۇ ئىشلار توغرىسىدا ئۆزئارا پاراڭلاشتى. پەرۋەردىگار ئۇلارنىڭ سۆزلىرىنى قۇلاق سېلىپ ئاڭلىدى. پەرۋەردىگارنىڭ ھۇزۇرىدا ئۇنىڭ ئىخلاسمەنلىرىنىڭ ۋە ئۇنىڭ نامىنىڭ شان - شەرىپىنى ئىزدىگۈچىلەرنىڭ ئىسمى ئورالما پۈتۈككە قويىدۇ.

¹⁷ قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار شۇنداق دەيدۇكى: «مەن ھۆكۈمۈمنى ئەمەلگە ئاشۇرىدىغان كۈندە ئۇلار ماڭا مەنسۇپ بولۇپ، مېنىڭ قىممەتلىك ئۆز خەلقىم بولىدۇ. خۇددى ئاتا ئۆزىنىڭ ئىتائەتلىك بالىسىغا رەھىم قىلغاندەك، مەنمۇ ئۇلارغا رەھىم قىلىمەن. ¹⁸ شۇ چاغدا سىلەر مېنىڭ ھەققانىي ئادەم بىلەن رەزىل ئادەمنى، ماڭا خىزمەت قىلغان ئادەم بىلەن قىلمىغان ئادەمنى پەرقلىنىدىغانلىقىمنى بىلىپ قالسىلەر.»

4 - باب

پەرۋەردىگارنىڭ ئۆز ھۆكۈمىنى ئەمەلگە ئاشۇرىدىغان كۈننىڭ يېقىنلىشىشى

¹ قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار شۇنداق دەيدۇكى: «بىر كۈن كېلىدۇكى، ئۇ كۈن خۇددى تونۇردىكى لاۋۇلداپ كۆيۈۋاتقان ئوتتەك بولىدۇ. شۇ كۈنى تەكەببۇرلار ۋە يامانلىق قىلغۇچىلار پاخالدەك كۆيدۈرۈپ تاشلىنىدۇ. ئۇلاردىن نە يىلتىز، نە شاخ - شۇمىغىچە ھېچ نەرسە قالمايدۇ».

² «ئەمما مېنىڭ نامىنى ھۆرمەتلىگەن سىلەرگە بولسا ئادالەتلىك قۇياش چىقىپ، شىپالىق نۇرلىرىنى چاچىدۇ. سىلەر يايلاققا قويۇۋېتىلگەن موزايىلاردەك شادلىنىپ، سەكرەپ يۈرسىلەر. ³ مەن ھۆكۈمىنى ئەمەلگە ئاشۇرىدىغان كۈندە سىلەر يامانلىق قىلغۇچىلارنى خۇددى تاپىنىڭلار ئاستىدىكى كۈلدەك دەسسەيسىلەر» دېدى قۇدرەتلىك سەردار پەرۋەردىگار.

⁴ «مەن سىناي تېغىدا خىزمەتكارىم مۇسا ئارقىلىق بارلىق ئىسرائىل خەلقىگە چۈشۈرگەن تەۋراتتىكى ئەمىر - پەرمانلىرىمغا ئىتائەت قىلىشنى چىن قەلبىڭلارغا پۈكۈڭلار.

⁵ بىلىپ قويۇڭلاركى، مەن پەرۋەردىگارنىڭ ئۇلۇغ ۋە قورقۇنچلۇق كۈنى كېلىشتىن بۇرۇن سىلەرگە ئىلياس پەيغەمبەرنى ئەۋەتمەن. ⁶ ئۇ ئاتلارنى بالىلىرىغا، بالىلارنى ئاتلىرىغا چىن يۈرەكلىرىدىن ياراشتۇرىدۇ. شۇنداق بولمىسا، مەن بۇ زېمىنغا لەنەت ياغدۇرىمەن.»

یپگی ئه هده

ئنجیل

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

بۇ كىتابنىڭ مۇئەللىپى لاۋي دەپمۇ ئاتالغان مەتتا بولۇپ، ئۇ بۇرۇن باجگىر ئىدى. كېيىن ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئون ئىككى شاگىرتىنىڭ بىرى بولغان. مەتتانىڭ بۇ كىتابىنى يېزىشتىكى مەقسىتى، يەھۇدىي كىتابخانلارغا ئۇلار ئۇزۇن ۋاقتلاردىن بېرى كۈتۈپ كېلىۋاتقان پادىشاھ، يەنى مۇقەددەس يازمىلاردا تىلغا ئېلىنغان قۇتقۇزغۇچى — مەسھنىڭ دەل ھەزرىتى ئەيسا ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىپ بېرىشتۇر.

مەتتا مۇقەددەس يازمىلاردا ئالدىن بېرىلگەن بېشارەتلەرنىڭ ھەزرىتى ئەيسانىڭ كېلىشى بىلەن ئەمەلگە ئاشقانلىقىنى ئوچۇق كۆرسىتىش ئۈچۈن، ھەزرىتى ئەيسانىڭ تۇغۇلۇشى، مۆجىزىلىرى، ھاياتى، ئۆلۈمى ۋە ئۆلۈمدىن تىرىلىشىنى تەۋراتتىكى قۇتقۇزغۇچى — مەسھكە قارىتىلغان نەقىللەر بىلەن تەسۋىرلىگەن. شۇنىڭ بىلەن بىرگە، مۇئەللىپ ھەزرىتى ئەيسانىڭ تەمسىللەر بىلەن خۇدانىڭ پادىشاھلىقى ھەققىدە كۆپ تەلىم بەرگەنلىكىنى ۋە خۇدانىڭ قانۇنىنى توغرا چۈشەندۈرگەنلىكىنى بايان قىلغان. ئۇ يەنە ھەزرىتى ئەيسانىڭ يەھۇدىي خەلقى ئۈچۈنلا ئەمەس، بەلكى پۈتكۈل ئىنسانلار ئۈچۈن كەلگەنلىكىنى ئالاھىدە تەكىتلىگەن.

تېزىس:

1. ھەزرىتى ئەيسانىڭ نەسەبنامىسى ۋە دۇنياغا كېلىشى (1 - ، 2 - بابلار)
2. ھەزرىتى ئەيسانىڭ خىزمىتى باشلىنىش ئالدىدا (3 - بابتىن 4 - باب 11 - ئايەتكىچە)
3. ھەزرىتى ئەيسانىڭ جەللىيىدىكى خىزمىتى (4 - باب 12 - ئايەتتىن 18 - بابنىڭ ئاخىرىغىچە)
4. ھەزرىتى ئەيسانىڭ جەللىيىدىن يېرۇسالېمغا سەپىرى (19 - ، 20 - بابلار)

5. ھەزرتى ئەيسانىڭ بۇ دۇنيادىكى ھاياتىنىڭ ئاخىرقى ھەپتەسى
(21 - بابتىن 27 - باقىچە)
6. ھەزرتى ئەيسانىڭ ئۆلۈمىدىن تىرىلىشى (28 - باب)

مەتتا بايان قىلغان

خۇش خەۋەر

ئەيسا مەسىھنىڭ نەسەبنامىسى

¹ ئەيسا مەسىھنىڭ ئەجدادلىرى: ئەيسا مەسىھ داۋۇت پادىشاھنىڭ ئەۋلادى،
داۋۇت پادىشاھ بولسا ئىبراھىمنىڭ ئەۋلادى. ² ئىبراھىم ئىسھاقنىڭ ئاتىسى، ئىسھاق
ياقۇبنىڭ ئاتىسى، ياقۇب يەھۇدا ۋە ئۇنىڭ قېرىنداشلىرىنىڭ ئاتىسى، ³ يەھۇدا
تاماردىن تۇغۇلغان پەرەس ۋە زەراخنىڭ ئاتىسى، پەرەس خەزرورنىڭ ئاتىسى،
خەزرور رامنىڭ ئاتىسى، ⁴ رام ئاممىنادابنىڭ ئاتىسى، ئاممىناداب ناخشوننىڭ
ئاتىسى، ناخشون سالموننىڭ ئاتىسى، ⁵ سالمون راھابتىن تۇغۇلغان بوئازنىڭ ئاتىسى،
بوئاز رۇتتىن تۇغۇلغان ئوبېدىنىڭ ئاتىسى، ئوبېدى يىشايىنىڭ ئاتىسى، ⁶ يىشاي داۋۇت
پادىشاھنىڭ ئاتىسى، داۋۇت پادىشاھ ئۇرىيانىڭ ئايالىدىن تۇغۇلغان سۇلايماننىڭ
ئاتىسى، ⁷ سۇلايمان رىخوبئامنىڭ ئاتىسى، رىخوبئام ئابىيانىڭ ئاتىسى، ئابىيا ئاسانىڭ
ئاتىسى، ⁸ ئاسا يېھوشافاتنىڭ ئاتىسى، يېھوشافات يېھورامنىڭ ئاتىسى، يېھورام
ئۆزىيانىڭ ئاتىسى، ⁹ ئۆزىيا يوتەمنىڭ ئاتىسى، يوتەم ئاخازنىڭ ئاتىسى، ئاخاز
خىزكىيانىڭ ئاتىسى، ¹⁰ خىزكىيا ماناسسەنىڭ ئاتىسى، ماناسسە ئاموننىڭ ئاتىسى،
ئامون يوشيانىڭ ئاتىسى، ¹¹ يوشيا ئىسرائىل ئەۋلادلىرى بايلغا سۈرگۈن قىلىنغاندا
تۇغۇلغان يېھوياكىن ۋە ئۇنىڭ قېرىنداشلىرىنىڭ ئاتىسى، ¹² يېھوياكىن ئىسرائىللار

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

بايىغا سۈرگۈن بولغاندىن كېيىن تۇغۇلغان شىئالتېلىنىڭ ئاتىسى، شىئالتېل زىرۇبىبابەنىڭ ئاتىسى،¹³ زىرۇبىبابەل ئابىخۇدنىڭ ئاتىسى، ئابىخۇد ئەلىياقمنىڭ ئاتىسى، ئەلىياقىم ئازورنىڭ ئاتىسى،¹⁴ ئازور زادوقنىڭ ئاتىسى، زادوق ئاھىمنىڭ ئاتىسى، ئاھىم ئەلھۇدنىڭ ئاتىسى،¹⁵ ئەلھۇد ئەلئازارنىڭ ئاتىسى، ئەلئازار ماتاننىڭ ئاتىسى، ماتان ياقۇپنىڭ ئاتىسى،¹⁶ ياقۇپ مەريەمنىڭ ئېرى يۈسۈپنىڭ ئاتىسى، مەريەم مەسھ دەپ ئاتالغان ئەيسانىڭ ئاپىسى.¹⁷ بۇنداق بولغاندا، ئىبراھىم پەيغەمبەردىن داۋۇت پادىشاھقىچە ئون تۆت ئەۋلاد، داۋۇت پادىشاھتىن ئىسرائىللار بايىغا سۈرگۈن قىلىنغۇچىمۇ ئون تۆت ئەۋلاد ۋە ئۇلار بايىغا سۈرگۈن بولغاندىن مەسھ دۇنياغا كەلگەنگە قەدەر ئوخشاشلا ئون تۆت ئەۋلاد ئۆتكەن.

ئەيسا مەسھنىڭ دۇنياغا كېلىشى

¹⁸ ئەيسا مەسھنىڭ دۇنياغا كېلىشى مۇنداق بولغان: مەريەم بىلەن يۈسۈپنىڭ چېيى ئىچكۈزۈلگەندى. بىراق، ئۇلار نىكاھلىنىپ بىرلىشىشتىن ئىلگىرى، مەريەمنىڭ مۇقەددەس روھتىن ھامىلىدار بولغانلىقى مەلۇم بولدى.¹⁹ مەريەمنىڭ لايىقى يۈسۈپ دۇرۇس ئادەم بولغاچقا، مەريەمنى خالايق ئالدىدا نومۇسقا قالدۇرمايلىق ئۈچۈن، ئۇنىڭدىن جىمجىتلا ئايرىلىپ كەتمەكچى بولدى.²⁰ بىراق، ئۇ بۇ ئىشنى ئويلاپ يۈرگەندە، پەرۋەردىگارنىڭ بىر پەرىشتىسى ئۇنىڭ چۈشىدە كۆرۈنۈپ: «ئەي داۋۇت پادىشاھنىڭ ئەۋلادى يۈسۈپ، مەريەمنى ئەمىرىگە ئېلىشتىن قورقما، چۈنكى تۇغۇلىدىغان بالا مۇقەددەس روھتىن كەلگەن.²¹ ئۇ بىر ئوغۇل تۇغىدۇ. ئۇنىڭغا ئەيسا [مەنىسى «پەرۋەردىگار قۇتقۇزىدۇ»] دەپ ئىسىم قويغىن، چۈنكى ئۇ ئۆز خەلقىنى گۇناھلىرىدىن قۇتقۇزىدۇ» دېدى.

²² مانا بۇلار پەرۋەردىگارنىڭ پەيغەمبەر ئارقىلىق: ²³ «پاك قىز ھامىلىدار بولۇپ بىر ئوغۇل تۇغىدۇ، ئۇنىڭ ئىسمى ئىممانۇئېل [مەنىسى «خۇدا بىز بىلەن بىللە»] قويۇلىدۇ» دېگەن سۆزنىڭ ئەمەلگە ئاشۇرۇلۇشىدۇر.²⁴ يۈسۈپ ئويغىنىپ پەرىشتىنىڭ دېگىنىنى قىلىپ، مەريەمنى ئەمىرىگە ئالدى.²⁵ لېكىن، مەريەم بوشانغۇچە ئۇنىڭ بىلەن بىر ياستۇققا باش قويمىدى. بالا تۇغۇلغاندا، يۈسۈپ ئۇنىڭغا ئەيسا دەپ ئىسىم قويدى.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

2 - باب

مۇنەججىملەر زىيارىتى

¹ ھەزرىتى ئەيسا ھىرود پادىشاھ زامانىسىدا يەھۇدىيە ئۆلكىسىنىڭ بەيتلەھەم يېزىسىدا دۇنياغا كەلدى. كېيىن، شەرقتىن بەزى مۇنەججىملەر يېرۇسالېمغا كېلىپ، كىشىلەرگە:

² — يەھۇدىيلارنىڭ يېڭىدىن تۇغۇلغان پادىشاھى قەيەردە؟ بىز ئۇنىڭ تۇغۇلغانلىقىدىن بېشارەت بېرىدىغان يۇلتۇزنىڭ شەرقتىن كۆتۈرۈلگەنلىكىنى كۆردۇق. شۇڭا، ئۇنىڭغا سەجدە قىلغىلى كەلدۇق، — دېيىشتى. ³ بۇنى ئاڭلىغان ھىرود پادىشاھ ئالاقزادىلىككە چۈشتى. جۈملىدىن، پۈتكۈل يېرۇسالېم خەلقىمۇ شۇنداق بولدى. ⁴ ھىرود پادىشاھ پۈتكۈل ئالىي روھانىيلار ۋە تەۋرات ئۇستازلىرىنى چاقىرىپ، ئۇلاردىن:

— پەيغەمبەرلەر قۇتقۇزغۇچى — مەسىھ ^① قەيەردە تۇغۇلدۇ دېگەندى؟ — دەپ سورىدى.

⁵ — يەھۇدىيە ئۆلكىسىنىڭ بەيتلەھەم يېزىسىدا، چۈنكى بۇ توغرىلۇق مەكا پەيغەمبەر مۇنداق خاتىرىلىگەن:

⁶ «ئەي يەھۇدىيە زېمىنىدىكى بەيتلەھەم، يەھۇدىيە رەھبەرلىرىنىڭ نەزىرىدە ئورنۇڭ مۇھىم. چۈنكى سەندىن چىققۇسى، خەلقىم ئىسرائىللارنىڭ يېتەكچىسى» — دېيىشتى ئۇلار.

⁷ بۇنىڭ بىلەن، ھىرود پادىشاھ مۇنەججىملەرنى مەخپىي چاقىرتىپ، يۇلتۇزنىڭ قاچان پەيدا بولغانلىقىنى ئوقۇۋالدى. ⁸ ئاندىن: «بېرىپ بالىنى كۆڭۈل قويۇپ

^① 4:2 مەسىھ — پەيغەمبەرلەر ئالدىن ئېيتقان، خۇدا تەرىپىدىن تاللانغان، ھامان بىر كۈنى كېلىپ مەڭگۈ ھۆكۈمرانلىق قىلىدىغان پادىشاھنى كۆرسىتىدۇ.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئىزدەڭلار. تاپقان ھامان ماڭا خەۋەر قىلىڭلار، مەنمۇ ئۇنىڭ ئالدىغا بېرىپ سەجدە قىلىپ كېلەي» دەپ، ئۇلارنى بەيتلەھەمگە يولغا سالدى.

⁹ مۇنەججىملەر ھىرود پادىشاھنىڭ سۆزىگە بىنائەن يولغا چىقتى. شەرقتىن كۆتۈرۈلگەن ھېلىقى يۇلتۇز ئۇلارغا يول باشلاپ ماڭدى، ئۇلار بالا تۇغۇلغان يەرگە كېلىپ توختىدى. ¹⁰ ئۇلار ھېلىقى يۇلتۇزنى كۆرگىنىدىن ئىنتايىن خۇشال بولۇشتى ¹¹ ھەم ئۆيگە كىرىپ بالىنى ئانىسى مەريەم بىلەن بىللە كۆرگىنىدە، يەرگە باش قويۇپ بالغا سەجدە قىلىشتى. ئاندىن، ساندۇقلىرىنى ئېچىپ، ئالتۇن، مەستەك، مۇرمەككى قاتارلىق سوۋغاتلارنى ئېلىپ سۇنۇشتى. ¹² ئۇلار قايتماقچى بولغاندا خۇدا ئۇلارنىڭ چۈشىدە ھىرود پادىشاھنىڭ يېنىغا بارماسلىققا بېشارەت بەرگەنلىكتىن، ئۇلار باشقا يول بىلەن ئۆز يۇرتىغا قايتىشتى.

مىسىرغا قېچىش

¹³ مۇنەججىملەر كەتكەندىن كېيىن، خۇدانىڭ بىر پەرىشتىسى يۈسۈپنىڭ چۈشىدە كۆرۈنۈپ:

— ئورنىڭدىن تۇر! ئانا - بالا ئىككىسىنى ئېلىپ مىسىرغا قاچ. مەن ساڭا خەۋەر بەرگۈچە ئۇ يەردە تۇر. چۈنكى، ھىرود پادىشاھ بالىنى ئىزدەپ تېپىپ ئۆلتۈرمەكچى، — دېدى.

¹⁴ بۇنىڭ بىلەن، يۈسۈپ ئورنىدىن تۇرۇپ، ئانا - بالا ئىككىسىنى ئېلىپ، شۇ كېچىلا مىسىرغا قاراپ يولغا چىقتى. ¹⁵ ئۇلار ھىرود پادىشاھ ئۆلگۈچە شۇ يەردە تۇردى. بۇنىڭ بىلەن، پەرۋەردىگارنىڭ پەيغەمبەر ئارقىلىق ئالدىن ئېيتقان: «ئوغلۇمنى مىسىردىن مەن چاقىردىم» دېگەن سۆزى ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى.

ئوغلۇ بوۋاقلارنىڭ ئۆلتۈرۈلۈشى

¹⁶ ھىرود پادىشاھ مۇنەججىملەرگە ئالدىغانلىقىنى سېزىپ، قاتتىق غەزەپلەندى. ئۇ مۇنەججىملەرنىڭ ئېيتقانلىرىغا ئاساسەن بوۋاقلارنىڭ يېشىنى ھېسابلاپ چىقىپ، بەيتلەھەم يېزىسى ۋە يېقىن ئەتراپتىكى ئىككى ياش ۋە ئۇنىڭدىن تۆۋەن ياشتىكى ئوغلۇ بالىلارنىڭ ھەممىسىنى ئۆلتۈرۈش توغرىسىدا بۇيرۇق چۈشۈردى.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

¹⁷ بۇنىڭ بىلەن، خۇدانىڭ يەرەمىيا پەيغەمبەر ئارقىلىق ئېيتقان مۇنۇ سۆزلىرى ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى:

¹⁸ «رامادا ئاڭلاندى يىغا - زار ۋە پەرياد،
قان يىغلايدۇ پەرزەنتلىرىگە راھىلە،
تەسەللىگە قايىل ئەمەس پەقەتلا،
چۈنكى قالمىدى پەرزەنتلىرى ھايات.»

مىسىردىن قايتىپ كېلىش

¹⁹ ھىرود پادىشاھ ئۆلگەندىن كېيىن، مىسىردا يۈسۈپنىڭ چۈشىدە خۇدانىڭ بىر پەرىشتىسى كۆرۈنۈپ:

²⁰ — ئورنۇڭدىن تۇر! بالا ۋە ئانىسىنى ئېلىپ ئىسرائىلىيەگە قايت! چۈنكى، بالىنىڭ جېنىنى ئالماقچى بولغانلار ئۆلدى، — دېدى. ²¹ بۇنىڭ بىلەن، يۈسۈپ بالا ۋە ئانىسىنى ئېلىپ ئىسرائىلىيەگە قايتتى.

²² بىراق، يۈسۈپ ھىرود پادىشاھنىڭ ئوغلى ئارخېلاسىنىڭ پادىشاھلىق تەختكە ۋارىسلىق قىلىپ، يەھۇدىيە ئۆلكىسىدە ھۆكۈمرانلىق يۈرگۈزۈۋاتقانلىقىدىن خەۋەر تېپىپ، قايتىشتىن قورقتى. كېيىن، ئۇ خۇدانىڭ بېشارىتىگە ئاساسەن ²³ جەللىيە ئۆلكىسىگە بېرىپ، ناسىرە شەھىرىگە ئورۇنلاشتى. بۇنىڭ بىلەن، پەيغەمبەرلەرنىڭ: «ئۇ ناسىرەلىك دەپ نام ئالدى» دېگىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى.

3 - باب

چۆمۈلدۈرگۈچى يەھيانىڭ تەلىم بېرىشى

¹ شۇ چاغلاردا، چۆمۈلدۈرگۈچى يەھيا يەھۇدىيە ئۆلكىسىنىڭ چۆللۈك رايونلىرىغا كېلىپ تەلىم بېرىپ، ² كىشىلەرگە:

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— يامان يوللىرىڭلاردىن يېنىپ، توۋا قىلىڭلار! چۈنكى، ئەر شىنڭ پادىشاھلىقى نامايان بولۇش ئالدىدا تۇرىدۇ! — دېدى. ³ چۆمۈلدۈرگۈچى يەھيا ئىلگىرى يەشايا پەيغەمبەر تىلغا ئالغان كىشى بولۇپ، ئۇ مۇنداق دېگەن:

«باياۋاندا بىر كىشى:

دەلىڭلارنى رەببىمىزنىڭ كېلىشىگە تەييار قىلىڭلار!

ئۇنىڭ يوللىرىنى تۈز قىلىڭلار!، دەپ توۋلايدۇ.»

⁴ يەھيا پەيغەمبەر تۆگە يۇڭدىن كىيىم كىيگەن، بېلىگە كۆن تاسما باغلىغانىدى. يەيدىغىنى چېكەتكە بىلەن ياۋا ھەرە ھەسلى ئىدى. ⁵ يېرۇسالېم شەھىرىدىن، جۈملىدىن پۈتۈن يەھۇدىيە ئۆلكىسىدىن ۋە ئىئوردان دەريا ۋادىلىرىدىن كىشىلەر ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىشىپ، ⁶ گۇناھلىرىنى ئىقرار قىلىشتى ۋە ئۇنىڭ ئۆزلىرىنى ئىئوردان دەرياسىدا چۆمۈلدۈرۈشىنى ⁷ قوبۇل قىلىشتى.

⁷ پەرسىيە ۋە سادۇقىي ⁸ ئېقىمىدىكىلەردىنمۇ كۆپلىگەن كىشىلەرنىڭ

چۆمۈلدۈرۈشىنى قوبۇل قىلغىلى كەلگەنلىكىنى كۆرگەن يەھيا پەيغەمبەر ئۇلارغا:

— ئەي ساختىپەز يىلانلار! توۋا قىلماي، خۇدادىن كېلىدىغان غەزەپتىن قېچىپ قۇتۇلۇش ئۈچۈن چۆمۈلدۈرۈشىنى قوبۇل قىلايلى دېگىنىڭلار قانداق گەپ؟! ⁸ ئەگەر: «گۇناھلىرىمىزغا توۋا قىلدۇق» دېسەڭلار، ئۇنى ھەرىكىتىڭلار بىلەن ئىسپاتلاڭلار.

⁹ ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۆزۈڭلارچە: «بىز ئىبراھىمنىڭ ئەۋلادى بولغانلىقىمىز ئۈچۈن، خۇدا گۇناھلىرىمىزنى چوقۇم كەچۈرىدۇ» دەپ ئويلاپ يۈرمەڭلار! چۈنكى سىلەرگە ئېيتىپ قويايىكى، خۇدا بوۋىمىز ئىبراھىمغا مۇشۇ تاشلاردىنمۇ پەرزەنتلەرنى يارىتىپ بېرەلەيدۇ. ¹⁰ پالتا دەرەخنىڭ يىلتىزغا يېقىنلاشقاندىكى، خۇدانىڭ غەزىپى ئەمدى

^{3:6} بۇ يەردە ئېيتىلغان چۆمۈلدۈرۈش كىشىلەرنىڭ ئۆز گۇناھلىرىغا توۋا قىلغانلىقىنى بىلدۈرۈش مۇراسىمىنى كۆرسىتىدۇ.

^{3:7} پەرسىيە ۋە سادۇقىي — يەھۇدىيە دىنىغا تەۋە بولغان ئىككى خىل مەزھەپتىكى كىشىلەر. تەبىرلەردىكى «پەرسىيە» ۋە «سادۇقىي» غا قارالسۇن.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

سەلەرگە يېتىپ كېلىش ئالدىدا. ياخشى مېۋە بەرمەيدىغان دەرەخلەر كېسىلىپ ئوتقا تاشلىنىدۇ.¹¹ مەن سەلەرنى قىلغان توۋاڭلار ئۈچۈن سۇغلا چۆمۈلدۈرىمەن. لېكىن، مەندىن كېيىن تېخىمۇ قۇدرەتلىك بىرى كېلىدۇ. مەن ھەتتا ئۇنىڭ ئايىغىنى كۆتۈرۈشكەمۇ لايىق ئەمەسمەن. ئۇ سەلەرنى مۇقەددەس روھقا ھەم ئوتقا چۆمۈلدۈرىدۇ.¹² ئۇ قولدىكى كۈرەك بىلەن خاماندىكى ساپ بۇغداينى ئامبارغا، سامىنىنى ئۆچمەس ئوتقا تاشلايدىغان ئادەمگە ئوخشاش، ھەممە ئىنساننى ئايرىدۇ، — دېدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ چۆمۈلدۈرۈلۈشى

¹³ شۇ كۈنلەردە، ھەزرىتى ئەيسا يەھيا پەيغەمبەردىن چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلىش ئۈچۈن، جەللىيە ئۆلكىسىدىن ئىئوردان دەرياسى بويىغا كەلدى.¹⁴ بىراق، يەھيا پەيغەمبەر ئۇنى چۆمۈلدۈرۈشكە ئۇنماي: — سېنىڭ مېنىڭ ئالدىمغا كەلگىنىڭ نېمىسى! مەن چۆمۈلدۈرۈشنى ئەسلى سەندىن قوبۇل قىلىشىم كېرەك ئىدىغۇ؟ — دېدى.

¹⁵ لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا جاۋابەن:

— ھازىر مۇشۇنداق بولسۇن. چۈنكى، خۇدانىڭ ئىرادىسىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن، شۇنداق قىلىشىمىز توغرىدۇر، — دېدى.

شۇنىڭ بىلەن، يەھيا پەيغەمبەر ئۇنى چۆمۈلدۈرۈشكە قوشۇلدى.¹⁶ ھەزرىتى ئەيسا چۆمۈلدۈرۈلۈپ سۇدىن چىقىشىغا، ئاسمان يېرىلدى. ئۇ خۇدانىڭ روھىنىڭ كەپتەر ھالىتىدە ئاسماندىن چۈشۈپ، ئۈستىگە قونۇۋاتقانلىقىنى كۆردى.¹⁷ ئاندىن، ئەرشتىن خۇدانىڭ: «بۇ مېنىڭ سۆيۈملۈك ئوغلۇم، مەن ئۇنىڭدىن خۇرسەنمەن!» دېگەن ئاۋازى ئاڭلاندى.

4 - باب

ھەزرىتى ئەيسانىڭ سىنىلىشى

¹ ئۇنىڭدىن كېيىن، مۇقەددەس روھ ھەزرىتى ئەيسانى شەيتاننىڭ سىناقلىرىدىن

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئۆتكۈزۈش ئۈچۈن، چۆل - باياۋانغا ئېلىپ باردى. ² ھەزرىتى ئەيسا قىرىق كېچە - كۈندۈز تاماق يېمەي روزا تۇتۇپ، قورسىقى تازا ئاچقاندى. ³ ئۇنى سىنىماقچى بولغان شەيتان ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپ:

— ئەگەر سەن راستتىنلا خۇدانىڭ ئوغلى ⁴ بولساڭ، مۇشۇ تاشلارنى نانغا ئايلاندۇرۇپ يە! — دېدى.

⁴ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا جاۋابەن:

— تەۋراتتا: «ئىنسان پەقەت نان بىلەنلا ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ ئاغزىدىن

چىققان ھەربىر سۆز بىلەنمۇ ياشايدۇ» دەپ يېزىلغان، — دېدى.

⁵ ئاندىن، شەيتان ھەزرىتى ئەيسانى مۇقەددەس شەھەر يېرۇسالېمغا ئېلىپ باردى ۋە ئۇنى مەركىزىي ئىبادەتخانىنىڭ ئەڭ ئېگىز جايىغا چىقىرىپ:

⁶ — خۇدانىڭ ئوغلى بولساڭ، پەسكە سەكرەپ باققىنا! چۈنكى زەبۇردا: «خۇدا

پەرىشتىلىرىگە سەن توغرۇلۇق ئەمر قىلغان. پۈتۈڭنىڭ تاشلارغا ئۇرۇلماسلىقى

ئۈچۈن، ئۇلار سېنى قوللىرىدا تۇتۇۋالدى» دەپ يېزىلغان ئەمەسمۇ؟ — دېدى.

⁷ — تەۋراتتا: «رەببىڭلار خۇدانى سىناپ بېقىشقا بولمايدۇ!» دەپمۇ يېزىلغان، —

دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

⁸ ئاندىن، شەيتان ھەزرىتى ئەيسانى ناھايىتى ئېگىز بىر تاغقا چىقىرىپ، ئۇنىڭغا

دۇنيادىكى بارلىق دۆلەتلەرنى كۆرگەنلىكى بىلەن كۆرسىتىپ:

⁹ — يەرگە باش قويۇپ ماڭا سەجدە قىلساڭ، ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى ساڭا

بېرىۋېتىمەن، — دېدى.

¹⁰ — يوقال، شەيتان! تەۋراتتا: «رەببىڭلار بولغان خۇداغىلا ئىبادەت قىلىڭلار،

پەقەت ئۇنىڭغىلا خىزمەت قىلىڭلار!» دېيىلگەن، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا جاۋابەن.

¹¹ بۇنىڭ بىلەن، شەيتان ھەزرىتى ئەيسانى تاشلاپ كېتىپ قالدى. پەرىشتىلەر

كېلىپ ھەزرىتى ئەيسانىڭ خىزمىتىدە بولدى.

⁴ 3: خۇدانىڭ ئوغلى — بۇ نام ھەرگىزمۇ خۇدا بىلەن ھەزرىتى ئەيسا ئوتتۇرىسىدىكى جىسمانىي جەھەتتىكى ئاتا - بالىلىق مۇناسىۋەتىنى ئەمەس، بەلكى روھىي جەھەتتىكى مۇناسىۋەتنى بىلدۈرىدۇ.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ھەزرىتى ئەيسانىڭ تەلىم بېرىشىنى باشلىشى

¹² ھەزرىتى ئەيسا يەھيانىڭ تۇتقۇن قىلىنغانلىقىنى ئاڭلاپ، جەللىيە ئۆلكىسىگە قايتىپ كەلدى. ¹³ ئۇ يۇرتى ناسرەدە تۇرماي، زەبۇلۇن ۋە نافتالى رايوندىكى جەللىيە كۆلىگە يېقىن كەپەرناھۇم شەھىرىگە كېلىپ ئورۇنلاشتى. ¹⁴ بۇنىڭ بىلەن، يەشايا پەيغەمبەر ئارقىلىق ئۇقتۇرۇلغان تۆۋەندىكى سۆزلەر ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى:

¹⁵ «زەبۇلۇن ۋە نافتالى زېمىنلىرى،
ئىئوردان دەرياسىنىڭ نېرىسىدا، دېڭىز تەرەپتە،
يەھۇدىي ئەمەسلەرنىڭ جەللىيە زېمىنلىرىدا
¹⁶ قاراڭغۇلۇقتا ياشىغانلار
پارلاق بىر نۇرنى كۆرمەكتە.
ئۆلۈم كۆلەڭگىسىدە قالغان بۇ ئەلگە
بىر نۇر چۈشىدۇ ئەمدى.»

¹⁷ شۇنىڭدىن ئېتىبارەن، ھەزرىتى ئەيسا: «گۇناھلىرىڭلارغا توۋا قىلىڭلار، چۈنكى ئەرشنىڭ پادىشاھلىقى نامايان بولۇش ئالدىدا تۇرىدۇ!» دەپ تەلىم بېرىشكە باشلىدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ شاگىرت چاقىرىشى

¹⁸ بىر كۈنى، ھەزرىتى ئەيسا جەللىيە كۆلى بويىدا كېتىۋېتىپ، پېترۇس دەپمۇ ئاتالغان سىمۇن ۋە ئۇنىڭ ئىنىسى ئەندەرنى كۆردى. ئۇلار بېلىقچى بولۇپ، كۆلگە تور سېلىۋاتاتتى. ¹⁹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:
— ماڭا ئەگىشىڭلار! مەن سىلەرنى بېلىق تۇتۇشنىڭ ئورنىغا، ماڭا ئادەم تۇتىدىغان قىلمەن، — دېدى. ²⁰ ئۇلار شۇئان بېلىق تورلىرىنى تاشلاپ، ھەزرىتى ئەيسا بىلەن ماڭدى.

²¹ كۆل بويىدا بىرئاز ماڭغاندىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا زەبەدىيىنىڭ ئوغۇللىرى ياقۇپ ۋە يۇھاننانى كۆردى. بۇ ئىككى قېرىنداش كېمىدە ئاتىسى بىلەن تورلىرىنى

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئوڭشاۋاتاتتى. ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنىمۇ شاگىرتلىققا چاقىردى. ²² ئۇلار دەرھال كېمىنى تاشلاپ، ئاتىسى بىلەن خوشلىشىپ ھەزرىتى ئەيسا بىلەن ماڭدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ جەللىيىدە تەلىم بېرىشى

²³ ھەزرىتى ئەيسا جەللىيىنىڭ ھەممە يېرىنى ئايلىنىپ چىقىپ، ئىبادەتخانىلاردا تەلىم بېرىپ، خۇدانىڭ پادىشاھلىقى توغرىلۇق خۇش خەۋەر تارقىتىپ، ھەر خىل ئاغرىق - سىلاقلارنى ساقايتتى. ²⁴ ئۇ توغرىلۇق خەۋەر پۈتكۈل سۈرىيە ئۆلكىسىگە تارقالدى. ئۇ يەردىكى خالايق ھەر خىل ئاغرىق - سىلاقلارغا مۇپتىلا بولغان كېسەللەرنى ئۇنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كېلىشتى. ئۇلارنىڭ بەزىلىرىگە جىن چاپلاشقان، بەزىلىرىنىڭ تۇتاقلىقى بار ۋە يەنە بەزىلىرى پالەچ كېسىلىگە گىرىپتار بولغاندى. ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنى ساقايتتى. ²⁵ جەللىيە، ئون شەھەر رايونى، يېرۇسالېم، يەھۇدىيە ۋە ئىئوردان دەرياسىنىڭ ئۇ قېتىدىن كەلگەن توپ - توپ ئادەملەر ئۇنىڭغا ئەگىشىپ ماڭدى.

5 - باب

ھەقىقىي بەخت

¹ ھەزرىتى ئەيسا كۆپچىلىكنى كۆرۈپ دۆڭگە چىقىپ، ئۇ يەردە ئولتۇردى. شاگىرتلىرىمۇ ئۇنىڭ يېنىغا كەلدى. ² ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا تەلىم بېرىشكە باشلىدى:

³ — ئۆزىنىڭ خۇداغا بولغان موھتاجلىقىنى تونۇپ يەتكەنلەر نەقەدەر بەختلىك! چۈنكى، ئەرەبىنىڭ پادىشاھلىقى ئۇلارنىڭدۇر.

⁴ قايغۇرغانلار نەقەدەر بەختلىك!

چۈنكى، خۇدا ئۇلارغا تەسەللى بېرىدۇ.

⁵ مۇلايىم بولغانلار نەقەدەر بەختلىك!

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

چۈنكى، يەر يۈزىگە مەراسخوردۇر ئۇلار.

⁶ ھەققانىيلىققا ئىنتىلىدىغانلار نەقەدەر بەختلىك!

چۈنكى، خۇدا ئۇلارنى تولۇق قانائەتلەندۈرىدۇ.

⁷ باشقىلارغا رەھىمدىل بولغانلار نەقەدەر بەختلىك!

چۈنكى، خۇدا ئۇلارغا رەھىمدىلدۇر.

⁸ قەلبى پاك بولغانلار نەقەدەر بەختلىك!

چۈنكى، ئۇلار خۇدانى كۆرىدۇ.

⁹ تىنچلىق تەرەپدارلىرى نەقەدەر بەختلىك!

چۈنكى، خۇدا ئۇلارنى پەرزەنتىم دەيدۇ.

¹⁰ خۇدانىڭ ئەمرىنى تۇتۇپ زىيانكەشلىككە ئۇچرىغانلار نەقەدەر بەختلىك!

چۈنكى، ئەرشنىڭ پادىشاھلىقى ئۇلارنىڭدۇر.

¹¹ مەن ئۈچۈن باشقىلارنىڭ ھاقارەت، زىيانكەشلىك ۋە تۆھمىتىگە ئۇچرىساڭلار،

نەقەدەر بەختلىكسىلەر! ¹² شاد - خۇرام بولۇڭلار. چۈنكى، ئەرشتە سىلەر ئۈچۈن

كۆپ ئىنئام ساقلانماقتا. بۇرۇنقى پەيغەمبەرلەرمۇ مۇشۇنداق زىيانكەشلىكلەرگە

ئۇچرىغان.

شاگىرتلار تۈز بولۇش رولىنى يوقاتماسلىقى كېرەك

¹³ — سىلەر يەر - يۈزىنىڭ تۈزىدۇرسىلەر. ھالبۇكى، ئەگەر تۈز ئۆز تەمىنى

يوقاتسا، ئۇنىڭغا قايتىدىن تۈز تەمىنى كىرگۈزگىلى بولمايدۇ. ئۇ چاغدا، ئۇ

ھېچنېمىگە يارىماس تاشلاندىق نەرسىگە ئايلىنىپ، كىشىلەرنىڭ ئايىغى ئاستىدا

قېلىشتىن باشقا ئىشقا يارىمايدۇ.

¹⁴ سىلەر دۇنيانىڭ نۇرىدۇرسىلەر. تاغ ئۈستىگە سېلىنغان شەھەر يوشۇرۇنالمىدۇ.

¹⁵ يېقىلغان چىراغنى ھېچكىم داس ئاستىغا يوشۇرۇپ قويمايدۇ. ئەكسىچە،

چىراغدانىڭ ئۈستىگە قويىدۇ. بۇنىڭ بىلەن، ئۆي ئىچىدىكى ئادەملەرگە يورۇقلۇق

چۈشىدۇ. ¹⁶ خۇددى شۇنىڭدەك، سىلەرنىڭ نۇرۇڭلار ئىنسانلار ئالدىدا شۇنداق

چاقىنىسۇنكى، ئۇلار سىلەرنىڭ قىلغان ياخشى ئەمەللىرىڭلارنى كۆرۈپ، ئەرشتىكى

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئاتاڭلارغا مەدھىيەلەر ئوقۇسۇن.

تەۋرات ھەققىدە

¹⁷ — مېنى تەۋرات قانۇنىنى ياكى پەيغەمبەرلەرنىڭ يازغانلىرىنى بىكار قىلغىلى كەلدى، دەپ قالماڭلار. مەن ئۇلارنى بىكار قىلغىلى ئەمەس، بەلكى ئەمەلگە ئاشۇرغىلى كەلدىم. ¹⁸ بىلىپ قويۇڭلاركى، ئاسمان - زېمىن مەۋجۇتلا بولىدىكەن، ئۇلار ئەمەلگە ئاشۇرۇلمىغۇچە، تەۋراتنىڭ بىر ھەرىپى، ھەتتا بىرەر چېكىتمۇ بىكار قىلىنمايدۇ. ¹⁹ شۇ سەۋەبتىن، تەۋرات قانۇنىنىڭ ماددىلىرىدىن ھەتتا ئەڭ كىچىكلىرىگىمۇ خىلاپلىق قىلىپ، باشقىلارغا شۇنداق قىلىشنى ئۆگەتكۈچىلەر ئەرشنىڭ پادىشاھلىقىدىكى ئادەملەرنىڭ ئارىسىدا ئەڭ ئەرزىمەس ھېسابلىنىدۇ. ئەكسىچە، تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلغانلار ۋە باشقىلارغا شۇنداق قىلىشنى ئۆگەتكۈچىلەر بولسا ئەرشنىڭ پادىشاھلىقىدا ئۇلۇغ ھېسابلىنىدۇ. ²⁰ شۇڭا بىلىپ قويۇڭلاركى، سىلەر خۇداغا بويسۇنۇشتا تەۋرات ئۇستازلىرى ۋە پەرىسىيەلەردىنمۇ ئېشىپ كەتمىسەڭلار، ئەرشنىڭ پادىشاھلىقىغا كىرەلمەيسىلەر.

غەزەپلىنىش ھەققىدە

²¹ — ئەجدادلىرىمىزغا «قاتىللىق قىلما، قاتىللىق قىلغان ھەرقانداق ئادەم سوتقا تارتىلىدۇ» دېيىلگەن تەلىمىنى ئاڭلىغانسىلەر. ²² لېكىن شۇنى بىلىپ قويۇڭلاركى، قېرىنداشلىرىغا غەزەپلەنگەنلەرمۇ سوتقا تارتىلىدۇ. قېرىنداشلىرىنى «ئەخمەق» دەپ تىللىغانلار ئالىي كېڭەشمىدە جاۋابكارلىقىغا تارتىلىدۇ. قېرىنداشلىرىنى «تەلۋە» دەپ ھاقارەتلىگەنلەر ئوتلۇق دوزاخقا چۈشىدۇ. ²³ شۇنىڭ ئۈچۈن، سىلەر خۇداغا ھەدىيە ئاتماقچى بولغىنىڭلاردا، قېرىنداشلىرىڭلارنىڭ سىلەرگە قورساق كۆپۈكى بارلىقى يادىڭلارغا يەتسە، ²⁴ ھەدىيەڭلارنى قويۇپ تۇرۇپ، ئاۋۋال قېرىنداشىڭلار بىلەن يارىشىۋېلىڭلار، ئاندىن كېلىپ ھەدىيەڭلارنى ئاتاڭلار.

²⁵ ئەگەر ئۇستۇڭلاردىن ئەرز قىلماقچى بولغان بىرى بولسا، سوتقا چۈشۈشتىن بۇرۇن ئۇنىڭ بىلەن تېزىدىن يارىشىۋېلىڭلار. بولمىسا، ئۇ سىلەرنى سوتچىغا، سوتچى بولسا گۈندىپايغا تاپشۇرۇپ زىندانغا سولتىۋېتىدۇ. ²⁶ بىلىپ قويۇڭلاركى، قويۇلغان

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

جەرىمانىنىڭ بىر تىيىنىمۇ قويماي تۆلىمگۈچە، زىنداندىن چىقالمايسلەر.

زىناخورلۇق ھەققىدە

²⁷ — سىلەر «زىنا قىلماڭلار» دېگەن تەلىمنى ئاڭلىغان. ²⁸ لېكىن شۇنى بىلىپ قويۇڭلاركى، بىرەر ئايالغا شەھۋانى كۆزى بىلەن قارىغان كىشى كۆڭلىدە ئۇ ئايال بىلەن زىنا قىلغان بولىدۇ. ²⁹ شۇڭا، ئەگەر ئوڭ كۆزۈڭ سېنى گۇناھقا ئازدۇرسا، ئۇنى ئويۇپ تاشلىۋەت. چۈنكى، پۈتۈن بەدىنىڭنىڭ دوزاخقا تاشلانغىنىدىن، بەدىنىڭدىكى بىر ئەزانىڭ نابۇت بولغىنى كۆپ ئەۋزەل. ³⁰ ئەگەر ئوڭ قولۇڭ سېنى گۇناھقا ئازدۇرسا، ئۇنى كېسىپ تاشلىۋەت. چۈنكى، پۈتۈن بەدىنىڭنىڭ دوزاخقا كىرگىنىدىن كۆرە، بەدىنىڭدىكى بىر ئەزادىن ۋاز كەچكىنىڭ كۆپ ئەۋزەل.

تالاق قىلىش ھەققىدە

³¹ — سىلەر «كىمدەكىم ئايالىنى تالاق قىلسا، تالاق خېتىنى بەرسۇن» دېگەن تەلىمنى ئاڭلىغان. ³² بىراق شۇنى بىلىپ قويۇڭلاركى، بىر ئادەم ئۆز ئايالىنىڭ جىنسىي ئەخلاقسىزلىق قىلىشىدىن باشقا ئىشىنى سەۋەب قىلىپ ئۇنى تالاق قىلسا ھەمدە تالاق قىلىنغان ئايال يەنە بىر ئەرگە تەگسە، تالاق قىلغان ئادەم ئۆز ئايالىنى زىناغا تۇتۇپ بەرگەن بولىدۇ. تالاق قىلىنغان ئايالنى ئەمەلگە ئالغان كىشىمۇ زىنا قىلغان بولىدۇ.

قەسەم قىلىش ھەققىدە

³³ — سىلەر ئەجدادلىرىڭلارغا «قەسەمدىن قايتما، پەرۋەردىگارنىڭغا قىلغان قەسەمگە تۇر» دېيىلگەن تەلىمنى ئاڭلىغان. ³⁴ لېكىن شۇنى بىلىپ قويۇڭلاركى، قەتئىي قەسەم قىلماڭلار. ئاسماننى تىلغا ئېلىپ قەسەم قىلماڭلار، چۈنكى ئەرش ئۇلۇغ پادىشاھ خۇدانىڭ تەختىدۇر. ³⁵ ياكى يەرنى تىلغا ئېلىپ قەسەم قىلماڭلار، چۈنكى زېمىن خۇدانىڭ پۇت قويدىغان يېرىدۇر. يېرۇسالېمنى تىلغا ئېلىپمۇ قەسەم قىلماڭلار، چۈنكى ئۇ يەر ئۇلۇغ خۇدانىڭ شەھىرىدۇر. ³⁶ ھەتتا ئۆز بېشىڭلارنى تىلغا ئېلىپمۇ قەسەم قىلماڭلار، چۈنكى سىلەرنىڭ چېچىڭلارنىڭ بىر تېلىنىمۇ ئاق ياكى قارا

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

رەگگە ئۆزگەرتىشكە قۇربىڭلار يەتمەيدۇ. ³⁷ پەقەت «ھەئە» دېگىنىڭلار «ھەئە»، «ياق» دېگىنىڭلار «ياق» بولسۇن. بۇنىڭدىن زىيادىسى شەيتاندىن كېلىدۇ.

ئىنتىقام ھەققىدە

³⁸ — سىلەر «قانغا قان، جانغا جان» ³⁹ دېگەن تەلىمنى ئاڭلىغان. لېكىن شۇنى بىلىپ قويۇڭلاركى، ئەسكى بىلەن تەڭ بولماڭلار. بىرسى ئوڭ يۈزۈڭلارغا ئۇرسا، سول يۈزۈڭلارنىمۇ تۇتۇپ بېرىڭلار. ⁴⁰ بىرسى ئۈستۈڭلاردىن دەۋا قىلىپ، كۆڭلىڭىڭلارنى ئالماقچى بولسا، چاپىنىڭلارنىمۇ سېلىپ بېرىڭلار. ⁴¹ مۇبادا بىرى سىلەرگە يۈك - تاقىسىنى يۈدۈتۈپ بىر چاقىرىم يول يۈرۈشكە زورلىسا، يەنە بىر چاقىرىم ئارتۇق يول يۈرۈپ بېرىڭلار. ⁴² بىرسى سىلەردىن بىرەر نەرسە تىلىسە، تىلىگىنىنى بېرىڭلار. بىرسى سىلەردىن بىرەر نەرسە ئارىيەت سورىسا، ئۇنى قۇرۇق قول قايتۇرماڭلار.

دۈشمەنلەرگە مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىش ھەققىدە

⁴³ — سىلەر «قوشناڭنى سۆي، دۈشمىنىڭگە نەپرەتلەن» دېگەن تەلىمنى ئاڭلىغان. ⁴⁴ لېكىن شۇنى بىلىپ قويۇڭلاركى، سىلەرگە دۈشمەنلىك قىلغانلارغىمۇ مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىڭلار، زىيانكەشلىك قىلغانلارغا دۇئا قىلىڭلار. ⁴⁵ شۇنداق قىلغاندا، ئەرىشتىكى ئاتاڭلار خۇدانىڭ ھەقىقىي پەرزەنتلىرىدىن بولالايسىلەر. چۈنكى، خۇدا قۇياش نۇرىنى ياخشىلاغىمۇ، يامانلارغىمۇ چۈشۈرىدۇ. يامغۇرنىمۇ ئادالەتلىكلەرگىمۇ، ئادالەتسىزلىككە يامغۇرنىمۇ ⁴⁶ ئەگەر سىلەر ئۆزۈڭلارنى ياخشى كۆرگەنلەرگىلا مېھىر - مۇھەببەت كۆرسەتسەڭلار، بۇنىڭ قانداقمۇ ئىنئامغا ئېرىشكۈچىلىكى بولسۇن؟ ھەتتا ئىنساپسىز باجگىرلارمۇ شۇنداق قىلىۋاتامدۇ؟ ⁴⁷ ئەگەر سىلەر دوستلىرىڭلار بىلەنلا سالام - سەھەت قىلىشساڭلار، بۇنىڭ باشقىلاردىن نېمە پەرقى؟ ھەتتا بۇتپەرەسلىرىمۇ شۇنداق قىلىدىغۇ! ⁴⁸ شۇڭا، ئەرىشتىكى ئاتاڭلار مۇكەممەل بولغىنىدەك، سىلەرمۇ شۇنداق بولۇڭلار.

⁵: 38 سۆزمۇسۆز تەرجىمىسى: «كۆزگە كۆز، چىشقا چىش».

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

6 - باب

خەير - ساخاۋەت ھەققىدە

¹ — دىققەت قىلىڭلاركى، باشقىلارغا كۆز - كۆز قىلىش ئۈچۈن ياخشى ئىش قىلماڭلار. بۇنداق قىلساڭلار، ئەرشتىكى ئاتاڭلارنىڭ ئىنئامغا ئېرىشەلمەيسىلەر. ² خەير - ساخاۋەت قىلغىنىڭلاردا، داۋراڭ سالماڭلار. ساختىپەز لەرلا باشقىلارنىڭ ماختىشىغا ئېرىشىش ئۈچۈن، ئىبادەتخانا ۋە كوچىلاردا شۇنداق قىلىدۇ. بىلىپ قويۇڭلاركى، ئۇلار شۇنداق قىلىپ باشقىلارنىڭ ھۆرمىتىدىن باشقا ھېچقانداق ئىنئامغا ئېرىشەلمەيدۇ. ³ شۇنىڭ ئۈچۈن، سەدىقە بەرگىنىڭلاردا ئوڭ قولۇڭلارنىڭ قىلىۋاتقىنىنى سول قولۇڭلار بىلمسۇن. ⁴ سەدىقەڭلارنى يوشۇرۇن بېرىڭلار. شۇنداق بولغاندا، يوشۇرۇن قىلىنغان ئىشلارنى بىلىپ تۇرغۇچى ئەرشتىكى ئاتاڭلار سىلەرگە ئىنئام بېرىدۇ.

دۇئا ھەققىدە

⁵ — دۇئا قىلغان ۋاقتىڭلاردا، باشقىلارغا كۆز - كۆز قىلىش ئۈچۈن ئىبادەتخانا ياكى تۆت كوچا ئاغزىدا تۇرۇۋېلىپ دۇئا قىلىدىغان ساختىپەز لەردەك دۇئا قىلماڭلار. بىلىپ قويۇڭلاركى، ئۇلار شۇنداق قىلىپ باشقىلارنىڭ ھۆرمىتىدىن باشقا ھېچقانداق ئىنئامغا ئېرىشەلمەيدۇ.

⁶ دۇئا قىلغان ۋاقتىڭلاردا، ئۆيگە كىرىپ، ئىشىكىنى يېپىپ، ئەرشتىكى كۆرۈنمەس ئاتاڭلارغا دۇئا قىلىڭلار. سەزدۈرمەستىن قىلىنغان بارلىق ئىشلارنى بىلىپ تۇرغۇچى ئەرشتىكى ئاتاڭلار جەزمەن سىلەرگە ئىنئام بېرىدۇ.

⁷ دۇئا - تىلاۋەت قىلغاندا، بۆتپەرەسلەردەك قۇرۇق گەپلەرنى تەكرارلاۋەرمەڭلار.

ئۇلار گەپنى تەكرارلاۋەرسەك خۇدا تەلىپىمىزنى ئىجابەت قىلىدۇ، دەپ ئويلىسا كېرەك. ⁸ سىلەر ئۇلارنى دورىماڭلار. چۈنكى، ئەرشتىكى ئاتاڭلار سىلەرنىڭ

ئېھتىياجىڭلارنى سىلەر تەلەپ قىلىشتىن ئاۋۋاللا بىلىدۇ. ⁹ شۇنىڭ ئۈچۈن، مۇنداق دۇئا قىلىڭلار:

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

«ئى ئەرشتىكى ئاتىمىز،

سېنىڭ نامىڭ ئۇلۇغلانغاي.

¹⁰ پادىشاھلىقنىڭ يەر يۈزىدە نامايان بولغاي.

ئىرادەڭ ئەرشتىكىدەك يەر يۈزىدىمۇ ئەمەلگە ئاشۇرۇلغاي.

¹¹ كۈندىلىك يېمەكلىكىمىزنى بەرگەيسەن.

¹² بىزگە گۇناھ قىلغانلارنى كەچۈرگىنىمىزدەك،

سەنمۇ گۇناھلىرىمىزنى كەچۈرگەيسەن.

¹³ بىزنى ئازدۇرۇلۇشلاردىن ساقلاپ قالغايەن.

بىزنى يامانلىقتىن⁶ يىراق قىلغايەن.⁷»

¹⁴ سىلەر باشقىلارنىڭ سەۋەنلىكلىرىنى كەچۈرسەڭلار، ئەرشتىكى ئاتاڭلارمۇ

سىلەرنى كەچۈرىدۇ.¹⁵ بىراق، سىلەر باشقىلارنىڭ سەۋەنلىكلىرىنى كەچۈرمىسەڭلار،

ئەرشتىكى ئاتاڭلارمۇ سىلەرنى كەچۈرمەيدۇ.

روزا تۇتۇش ھەققىدە

¹⁶ — روزا تۇتقان ۋاقىتڭلاردا، ساختىپەز لەردەك قىياپەتكە كىرىۋالماڭلار. ئۇلار

روزا تۇتقىنىنى كۆز - كۆز قىلىش ئۈچۈن، ئۆزلىرىنى پەرىشان قىياپەتتە كۆرسىتىدۇ.

شۇنى بىلىپ قويۇڭلاركى، ئۇلار شۇنداق قىلىپ باشقىلارنىڭ ھۆرمىتىدىن باشقا

ھېچقانداق ئىنئامغا ئېرىشەلمەيدۇ.¹⁷ سىلەر روزا تۇتقاندا، چېچىڭلارنى مايلاپ،

ئۆزۈڭلارنى تۈزەشتۈرۈپ يۈرۈڭلار.¹⁸ شۇ چاغدا، پەقەت ئەرشتىكى كۆرۈنمەس

ئاتاڭلاردىن باشقا ھېچكىم روزا تۇتقانلىقڭلارنى سېزەلمەيدۇ. بۇنىڭ بىلەن،

سىلەرنىڭ يوشۇرۇن قىلىۋاتقان ئىشىڭلارنىمۇ بىلىپ تۇرىدىغان ئەرشتىكى ئاتاڭلار

جەزمەن سىلەرگە ئىنئام بېرىدۇ.

⁶: 13 ياكى «شەيتاندىن».

⁷: 13 بەزى گرىپكچە نۇسخىلاردا بۇ ئايەتنىڭ ئاخىرىغا «چۈنكى، پادىشاھلىق، ھوقۇق ۋە ئۇلۇغلۇق ساڭا مەنسۇپ، ئامىن» دېگەن ئىبارىلەر قوشۇلغان.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

بايلىق ھەققىدە

19 — بەر يۈزىدە ئۆزۈڭلارغا بايلىق توپلىماڭلار. چۈنكى، بۇ يەردە يا كۈيە يەپ تۈگىتىدۇ، يا داتلىشىپ تۈگەيدۇ ياكى ئوغرى ئوغرىلاپ كېتىدۇ. ²⁰ ئەكسىچە، ئەرىشتە ئۆزۈڭلارغا بايلىق توپلاڭلار. ئۇ يەردە كۈيە يېمەيدۇ، داتلاشمايدۇ، ئوغرىمۇ ئالمايدۇ. ²¹ بايلىقىڭلار قەيەردە بولسا، قەلبىڭلارمۇ شۇ يەردە بولىدۇ. ²² كۆز تەننىڭ چىرىغىدۇر. ئەگەر كۆزۈڭلار ياخشى بولسا، يەنى كۆزۈڭلار خۇدادا بولسا، پۈتۈن ۋۇجۇدۇڭلار يورۇقلۇق بىلەن تولدۇ. ²³ ئەگەر كۆزۈڭلار يامان بولسا پۈتۈن ۋۇجۇدۇڭلارنى قاراڭغۇلۇق باسدۇ. ئەگەر ھاياتىڭلاردىكى «يورۇقلۇق» ئەمەلىيەتتە قاراڭغۇلۇق بولسا، ئۇ قاراڭغۇلۇق نېمىدېگەن قورقۇنچلۇق — ھە!

²⁴ ئىككى خوجاينغا تەڭ خىزمەت قىلالايدىغان ھېچقانداق كىشى يوق. ئۇ ياكى بۇنى يامان كۆرۈپ، ئۇنى ياخشى كۆرىدۇ؛ ياكى بۇنىڭغا ئېتىبار بېرىپ، ئۇنىڭغا سەل قارايدۇ. شۇنىڭغا ئوخشاش، سىلەرنىڭ بىرلا ۋاقىتتا ھەم خۇدانىڭ، ھەم مال — دۇنيانىڭ قۇلى بولۇشۇڭلار مۇمكىن ئەمەس.

²⁵ شۇڭا بىلىپ قويۇڭلاركى، تۇرمۇشۇڭلارغا كېرەكلىك يېمەك — ئىچمەك ياكى ئۇچاڭلارغا كىيىدىغان كىيىم — كېچەكتىن غەم قىلماڭلار. ھاياتلىق يېمەكتىن، تەن كىيىم — كېچەكتىن كۆپ ئەزىز ئەمەسمۇ؟ ²⁶ كۆكتىكى ئۇچار قاناتلارغا قاراڭلار! ئۇلار تېرىمايدۇ، يىغمايدۇ، ئامباردا ئوزۇقمۇ ساقلىمايدۇ. ئەرىشتىكى ئاتاڭلار ئۇلارنىمۇ ئاچ قويمىغان يەردە، سىلەرنىڭ رىزىقىڭلارنى چوقۇم بېرىدۇ. چۈنكى، سىلەر ئاشۇ قۇشلاردىن كۆپ ئەزىز ئەمەسمۇ؟ ²⁷ ئاراڭلاردا قايسىڭلار غەم — قايغۇ بىلەن ئۆمرۈڭلارنى كىچىككەنە ئۇزارتالايسىلەر؟

²⁸ كىيىم — كېچەك ئۈچۈن غەم قىلىشنىڭ نېمە ھاجىتى؟! دالادىكى ياۋا گۈللەرنىڭ قانداق ئۆسدىغانلىقىغا قاراپ بېقىڭلار! ئۇلار ئىشمو قىلمايدۇ، كىيىمۇ تىكمەيدۇ؛ ²⁹ لېكىن سىلەرگە شۇنى ئېيتايكى، ھەتتا ئۇلۇغ پادىشاھ سۇلايماننىڭ ھەشەمەتلىك تونلىرىمۇ بۇ ياۋا گۈللەرنىڭ گۈزەللىكىگە تەڭ كېلەلمەيدۇ. ³⁰ ئەي ئىشەنچى ئاجىزلار! خۇدادىن نېمىشقا گۇمانلىنىۋاتسىلەر؟ دالادىكى بۈگۈنى ئېچىلسا، ئەتسى قۇرۇپ ئوچاققا قالىدىغان ئاشۇ گۈل — گىياھلارنى ئاشۇنچە بېزىگەن خۇدا سىلەرنى

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

تېخىمۇ كىيىندۈرمەسمۇ؟³¹ شۇنداق ئىكەن، «نېمە يەيمىز، نېمە ئىچىمىز، نېمە كىيىمىز؟» دەپ غەم قىلماڭلار.³² يەھۇدىي ئەمەسلەر مانا شۇ نەرسىلەر ئۈچۈن ئىزدىنىدۇ. بىراق، ئەرشتىكى ئاناڭلار سىلەرنىڭ بۇ نەرسىلەرگە موھتاجلىقىڭلارنى بىلىدۇ.³³ شۇنداق ئىكەن، ھەممىدىن مۇھىمى خۇدانىڭ پادىشاھلىقى ۋە ھەققانىيلىقى ھەققىدە ئىزدىنىڭلار. ئۇ چاغدا، خۇدا سىلەرگە مانا بۇلارنىڭ ھەممىسىنى قوشۇپ تەقدىم قىلىدۇ.³⁴ شۇنىڭ ئۈچۈن، ئەتىدىن غەم قىلماڭلار. ئەتىنىڭ غېمى ئەتىگە قالسۇن. ھەر كۈننىڭ دەردى شۇ كۈنگە يېتىدۇ.

7 - باب

باشقىلارنىڭ ئۈستىدىن ھۆكۈم قىلماڭلار

¹ — باشقىلارنىڭ ئۈستىدىن ھۆكۈم قىلىپ يۈرمەڭلار. بولمىسا، سىلەرمۇ خۇدانىڭ ھۆكۈمىگە ئۇچرايسىلەر.² چۈنكى، سىلەر باشقىلار ئۈستىدىن قانداق ئۆلچەم بىلەن ھۆكۈم قىلساڭلار، خۇدامۇ سىلەرنىڭ ئۈستۈڭلاردىن شۇنداق ئۆلچەم بىلەن ھۆكۈم چىقىرىدۇ. سىلەر باشقىلارغا قانداق ئۆلچەم بىلەن ئۆلچەپ بەرسەڭلار، خۇدامۇ سىلەرگە شۇنداق ئۆلچەم بىلەن ئۆلچەپ بېرىدۇ.³ نېمە ئۈچۈن بۇرادىرىڭنىڭ ھەرە كېپىكىدەك كىچىك سەۋەنلىكىنىلا كۆرۈپ، ئۆزۈڭدىكى لىمدەك چوڭ گۇناھنى كۆرمەيسەن؟!⁴ ئۆزۈڭدە شۇنچە چوڭ گۇناھ تۇرۇقلۇق، بۇرادىرىڭگە: «كۆزۈڭدىكى ھەرە كېپىكىنى ئېلىۋېتەي!» دېگىنىڭ قانداق گەپ؟⁵ ئەي ساختىپەز! ئاۋۋال ئۆزۈڭنىڭ كۆزۈڭدىكى لىمنى ئېلىۋەت. بۇنىڭ بىلەن، ئېنىق كۆرۈپ، بۇرادىرىڭنىڭ كۆزۈڭدىكى ھەرە كېپىكىنى ئېلىۋېتەلەيسەن.

خۇش خەۋەرنى ئاڭلاشنى خالىمايدىغانلار ھەققىدە

⁶ — ئىتقا مۇقەددەس نەرسىنى بەرمەڭلار ياكى توڭگۇزنىڭ ئالدىغا ئۈنچە - مەرۋايىتلارنى تاشلاپ قويماڭلار. چۈنكى، ئىت كەينىگە بۇرۇلۇپ سىلەرنى تالايدۇ؛ توڭگۇز ئۈنچە - مەرۋايىتلارنى ئاياغ ئاستىدا دەسسەپ يانچىيدۇ.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

تىلىگەنلەر ئېرىشىدۇ

⁷ — دۇئا قىلىپ تىلەڭلار، خۇدا تىلىگىنىڭلارنى بېرىدۇ. ئىزدەڭلار، تاپسىلەر. ئىشىكىنى قېقىڭلار، ئېچىلىدۇ. ⁸ چۈنكى، تىلىگەنلەر ئېرىشىدۇ، ئىزدىگەنلەر تاپىدۇ، ئىشىكىنى قاققانلارغا ئىشىك ئېچىلىدۇ. ⁹ ئەگەر ئوغلۇڭلار نان تەلەپ قىلسا، سىلەر ئۇنىڭغا تاش بېرەتتىڭلارمۇ؟ ¹⁰ بېلىق تەلەپ قىلسا، يىلان بېرەتتىڭلارمۇ؟ ¹¹ گۇناھكار بولغان سىلەر پەرزەنتلىرىڭلارغا ياخشى نەرسىلەرنى بېرىشنى بىلگەن يەردە، ئەرىشتىكى ئاتاڭلار تىلىگەنلەرگە ياخشى نەرسىلەرنى تېخىمۇ ئىلتىپات قىلماسمۇ؟

¹² باشقىلارنىڭ ئۆزۈڭلارغا قانداق مۇئامىلە قىلىشىنى كۈتسەڭلار، سىلەرمۇ ئۇلارغا شۇنداق مۇئامىلە قىلىڭلار. تەۋرات قانۇنى ۋە پەيغەمبەرلەرنىڭ تەلىماتلىرى مانا شۇ.

خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا كىرىدىغان دەرۋازا

¹³ — تار دەرۋازىدىن كىرىڭلار. چۈنكى، كىشىنى ھالاكەتكە ئېلىپ بارىدىغان دەرۋازا كەڭ، يول ئاسان بولۇپ، بۇ دەرۋازىدىن كىرىدىغانلار كۆپ. ¹⁴ بىراق، ھاياتلىققا ئېلىپ بارىدىغان دەرۋازا تار، يول تەس بولۇپ، ئۇنى ئىزدەپ تاپالايدىغانلارمۇ ئاز.

ئىككى خىل مېۋە دەرىخى

¹⁵ — ئالدىڭلارغا قوي تېرىسىگە ئورنىتىۋېلىپ كەلگەن، ئىچى يىرتقۇچ چىلبۆرىدەك ساختا پەيغەمبەرلەردىن ھوشيار بولۇڭلار. ¹⁶ سىلەر ئۇلارنى «مېۋىلىرى» دىن تونۇۋالالايسىلەر. تىكەندىن ئۈزۈم، قامماقتىن ئەنجۈر ئالغىلى بولمايدۇ. ¹⁷ ياخشى دەرەخ ياخشى مېۋە بېرىدۇ، يامان دەرەخ يامان مېۋە بېرىدۇ. ¹⁸ ياخشى دەرەخ يامان مېۋە بەرمەيدۇ. يامان دەرەخ ياخشى مېۋە بەرمەيدۇ. ¹⁹ ياخشى مېۋە بەرمەيدىغان ھەربىر دەرەخ كېسىلىپ ئوتقا تاشلىنىدۇ. ²⁰ شۇنىڭدەك، ساختا پەيغەمبەرلەرنى ئۇلارنىڭ «مېۋىلىرى» دىن تونۇۋالالايسىلەر.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ھەقىقىي شاگىرت

²¹ — مېنى «رەببىم، رەببىم» دېگەنلەرنىڭ ھەممىسىلا ئەرشنىڭ پادىشاھلىقىغا كىرەلمەيدۇ. پەقەت ئەرشتىكى خۇدائاتامنىڭ ئىرادىسىنى ئادا قىلغانلارلا كىرەلەيدۇ. ²² قىيامەت كۈنىدە نۇرغۇن كىشىلەر ماڭا: «رەببىم، رەببىم، بىز سېنىڭ نامىڭ بىلەن خۇدانىڭ ۋەھىيىسىنى يەتكۈزدۈق» ۋە «سېنىڭ نامىڭ بىلەن جىنلارنى قوغلىدۇق، نۇرغۇن مۆجىزىلەرنى كۆرسەتتۇق» دەيدۇ. ²³ ھالبۇكى، ئۇ چاغدا مەن ئۇلارغا: «سەلەرنى ئەزەلدىن تونۇمايمەن. كۆزۈمدىن يوقلىڭلار، ئەي يامانلىق قىلغۇچىلار» دەيمەن.

ئىككى خىل ئىمارەت سالغان كىشىلەر

²⁴ — دېمەك، بۇ سۆزلىرىمنى ئاڭلاپ ئەمەل قىلغانلار ئىمارەتنى قورام تاش ئۈستىگە سالغان ئەقىللىق كىشىلەرگە ئوخشايدۇ. ²⁵ بوران سوقۇپ، يامغۇر ئۇرۇپ، كەلكۈن كەلگەن تەقدىردىمۇ، ئۇ ئىمارەت ئۆرۈلمەيدۇ. چۈنكى، ئۇنىڭ ئۆلى قورام تاشنىڭ ئۈستىگە سېلىنغان. ²⁶ بىراق، سۆزلىرىمنى ئاڭلاپ تۇرۇپ، ئەمەل قىلمايدىغانلار ئىمارەتنى قۇمنىڭ ئۈستىگە قۇرغان ئەخمەقلەرگە ئوخشايدۇ. ²⁷ ئۇنداق ئىمارەت بوران، يامغۇر ۋە كەلكۈننىڭ ھۇجۇمىغا ئۇچرىغاندا ئۆرۈلۈپ كېتىدۇ، ئۆرۈلگەندىمۇ ئىنتايىن پاجىئەلىك ئۆرۈلىدۇ! ²⁸ ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزلىرىنى ئاياغلاشتۇرغاندىن كېيىن، خالايق ئۇنىڭ تەلىملىرىگە ھەيران قېلىشتى. ²⁹ چۈنكى، ھەزرىتى ئەيسانىڭ تەلىملىرى نوپۇزلۇق ئىدى، تەۋرات ئۇستازلىرىنىڭكىگە ئوخشىمايتتى.

8 - باب

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ماخاۋ كېسىلىنى ساقايتىشى

¹ ھەزرىتى ئەيسا تاغدىن چۈشكەندە، توپ - توپ كىشىلەر ئۇنىڭغا ئەگىشىپ

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ماڭدى. ² ماخاۋ كېسلىگە [®] گرىپتار بولغان بىر كىشى ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا كېلىپ، تىزلىنىپ:

— تەقسىر، ئەگەر خالىسىڭىز، مېنى كېسىلمىدىن ساقايتىپ پاك قىلغايسىز! — دېدى. ³ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا قولىنى تەگكۈزۈپ تۇرۇپ:

— خالايمەن، پاك بولغىن، — دېۋىدى، بۇ ئادەمنىڭ بەدىنىدىكى ماخاۋ كېسلى شۇ ئان ساقايدى. ⁴ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— ھازىر بۇ ئىشنى ھېچكىمگە تىنما، لېكىن ئۇدۇل مەركىزىي ئىبادەتخانىغا بېرىپ روھانىيغا ئۆزۈڭنىڭ ساقايغانلىقىڭنى كۆرسەت. ئاندىن، بۇنى باشقىلارغا ئىسپاتلاش ئۈچۈن، مۇسا پەيغەمبەرنىڭ ئەمرى بويىچە ماخاۋ كېسىلىدىن ساقايغانلار قىلىشقا تېگىشلىك قۇربانلىقنى قىل، — دېدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ رىملىق يۈزبېشىنىڭ چاكىرىنى ساقايتىشى

⁵ ھەزرىتى ئەيسا كەپەرنائۇم شەھىرىگە بارغاندا، رىملىق بىر يۈزبېشى ئۇنىڭ

ئالدىغا كېلىپ، شاپائەت تىلەپ:

⁶ — تەقسىر، چاكىرىم پالەچ بولۇپ قالدى، ناھايىتى ئازاب ئىچىدە ئۆيدە ياتىدۇ، — دېدى.

⁷ — مەن بېرىپ ئۇنى ساقايتىپ بېرەي، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

⁸ يۈزبېشى:

— تەقسىر، ئۆيۈمگە كېلىشىڭىزگە ئەرزىمەيمەن. پەقەت بىر ئېغىزلا سۆز قىلىپ قويسىڭىز، چاكىرىم ساقىيىپ كېتىدۇ. ⁹ مېنىڭمۇ ئۈستۈمدە باشلىقىم، قول ئاستىمدا لەشكەرلىرىم بار. بىرىگە بار دېسەم بارىدۇ، بىرىگە كەل دېسەم، كېلىدۇ. چاكىرىمغا بۇ ئىشنى قىل دېسەم، ئۇ شۇ ئىشنى قىلىدۇ، — دېدى.

¹⁰ بۇ گەپلەرنى ئاڭلاپ، ھەيران بولغان ھەزرىتى ئەيسا بىللە كەلگەنلەرگە:

— بىلىپ قويۇڭلاركى، بۇنداق ئىشەنچنى ئىسرائىللار ئىچىدە ئۇچراتمىغاندىم.

[®] 2: 8 ماخاۋ كېسلى — بىر خىل قورقۇنچلۇق تېرە كېسلى بولۇپ، يەھۇدىيلار بۇ خىل كېسەلگە گرىپتار بولغانلارنى ناپاك، دەپ قارايتتى.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

¹¹ سىلەرگە شۇنى ئېيتايكى، مەشرىق ۋە مەغربىتىن نۇرغۇن يەھۇدىي ئەمەسلەر كېلىپ، ئەرشنىڭ پادىشاھلىقىدا ئەجدادلىرىمىز ئىبراھىم، ئىسھاق ۋە ياقۇپلار بىلەن بىر داستاندا ئولتۇردۇ. ¹² لېكىن، ئەرشنىڭ پادىشاھلىقىنىڭ مىراسخورلىرى بولغان نۇرغۇن يەھۇدىيلار تاشقىرىغا، قاراڭغۇلۇققا ھەيدىلىپ، ئۇ يەردە ھەسرەتتە يىغلاپ، چىشىلىرىنى غۇچۇرلىتىدۇ، — دېدى. ¹³ ئاندىن، يۈزبېشىغا: — ئۆيۈڭگە قايت، ئىشەنگىنىڭدەك بولدۇ، — دېدى. ھېلىقى چاكارنىڭ كېسىلى شۇ ئان سەللىمازا ساقىيىپ كەتتى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ نۇرغۇن كېسەللەرنى ساقايتىشى

¹⁴ ھەزرىتى ئەيسا پېتىرۇسنىڭ ئۆيىگە بارغاندا، پېتىرۇسنىڭ قېيىنسىنىڭ قىزىتىمىسى ئۆرلەپ، ئورۇن تۇتۇپ يېتىپ قالغانىدى. ¹⁵ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭ قولىنى تۇتۇشى بىلەنلا قىزىتىمىسى يېنىپ كەتتى. ئۇ ئايال دەرھال ئورنىدىن تۇرۇپ، ھەزرىتى ئەيسانى كۈتۈشكە باشلىدى.

¹⁶ قاراڭغۇ چۈشكەندە، كىشىلەر جىن چاپلاشقان نۇرغۇن ئادەملەرنى ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا ئېلىپ كېلىشتى. ھەزرىتى ئەيسا بىر ئېغىز سۆز بىلەنلا ئۇلاردىكى جىنلارنى قوغلىۋەتتى ۋە كېسەللەرنىڭ ھەممىسىنى ساقايتتى. ¹⁷ بۇنىڭ بىلەن، يەشايا پەيغەمبەر ئارقىلىق ئۇقتۇرۇلغان: «ئاغرىق – سىلاقلىرىمىزنى ئۇ كۆتۈردى، كېسەللىرىمىزنى ئۈستىگە ئالدى» دېگەن سۆز ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى.

ھەزرىتى ئەيساغا ئەگىشىشنىڭ بەدەللىرى

¹⁸ ھەزرىتى ئەيسا ئەتراپىغا ئولتۇرۇلغان كىشىلەرنى كۆرۈپ، شاگىرتلىرىغا كۆلىنىڭ ئۇ قېتىغا ئۆتۈپ كېتىشنى بۇيرۇدى. ¹⁹ شۇ چاغدا، تەۋرات ئۇستازلىرىدىن بىرى كېلىپ، ئۇنىڭغا:

— ئۇستازىم، سىز قەيەرگە بارماڭ، مەن سىزگە ئەگىشىپ ماڭمەن، — دېدى. ²⁰ بىراق، ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— تۈلكىنىڭ ئۆڭكۈرى، قۇشنىڭ ئۇۋىسى بار. بىراق، ئىنسانئوغلىنىڭ²⁰ بېشىنى قويغۇدەك يېرىمۇ يوق، — دېدى.

²¹ يەنە بىر شاگىرتى ھەزرىتى ئەيساغا:

— ئۇستاز، ئاتام ئۆلۈپ ئۇنى يەرلىككە قويغۇچە كۈتۈپ، ئاندىن سىزگە ئەگىشەيچۇ! — دېدى.

²² ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— ماڭا ئەگەشكىن! ئۆلگەنلەرنى روھى ئۆلۈكلەر ئۆزلىرى يەرلىككە قويسۇن، — دېدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ بورانى تىنچىتىشى

²³ ھەزرىتى ئەيسا كېمىگە چۈشتى، شاگىرتلىرىمۇ چۈشۈپ بىللە ماڭدى. ²⁴ كۆل ئۈستىدە ئۈشتۈمتۇت قاتتىق بوران چىقىپ كەتكەچكە، دولقۇنلار كېمىدىن ھالقىپ كەتتى. بۇ چاغدا، ھەزرىتى ئەيسا ئۇخلاۋاتاتتى. ²⁵ شاگىرتلار ئۇنى ئويغىتىپ:

— ئۇستاز، غەرق بولۇش ئالدىدا تۇرىمىز، بىزنى قۇتۇلدۇرغايىسىز! — دېدى.

²⁶ — نېمانچە قورقسىلەر، ئىشەنچىڭلار نېمىدېگەن ئاجىز! — دېدى ھەزرىتى ئەيسا ۋە ئورنىدىن تۇرۇپ، بوران — چاپقۇن ۋە دولقۇنلارغا بۇيرۇق قىلدى. شۇنىڭ بىلەن، بوران ۋە دولقۇنلار پۈتۈنلەي تىنچىدى.

²⁷ شاگىرتلار ئىنتايىن ھەيران بولۇپ، بىر — بىرىگە:

— بۇ زادى قانداق ئادەمدۇ؟ ھەتتا بوران ۋە دولقۇنلارمۇ ئۇنىڭ گېپىنى ئاڭلايدىكەن — ھە! — دەپ كېتىشتى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ جىن چاپلاشقان ئىككى ئادەمنى ساقايتىشى

²⁸ ھەزرىتى ئەيسا كۆلنىڭ ئۇ قېتىدىكى گادارا دېگەن جايغا بارغىنىدا، ئۇنىڭغا جىن چاپلاشقان ئىككى كىشى يولۇقتى. گۆر قىلىندىغان ئۆڭكۈرلەرنى ماكان تۇتقان بۇ

²⁰ 8:20 مۇقەددەس يازمىلاردا «ئىنسانئوغلى» دىن ئىبارەت ئەۋەتلىگۈچىنىڭ خۇدانىڭ كۈچ — قۇدرىتى ۋە شان — شەرىپى بىلەن ئەرشتىن چۈشۈپ، پۈتكۈل ئىنسانلارنى مەڭگۈ باشقۇرىدىغانلىقى ئالدىن ئېيتىلغان. ھەزرىتى ئەيسا بۇ نامنى ئۆزى ھەققىدە ئىشلەتكەن.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئىككى كىشى شۇنچە ۋەھشىي ئىدىكى، ھېچكىم بۇ يەردىن ئۆتۈشكە جۈرئەت قىلالمايتتى. ²⁹ ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانى كۆرگەن ھامان:

— ئى خۇدانىڭ ئوغلى، ئىشىمىزغا ئارىلاشما! سەن ۋاقت – سائىتى كەلمەستىنلا بىزنى قىيىنغىلى كەلدىڭمۇ؟ — دەپ توۋلىدى.

³⁰ شۇ ئەتراپتا چوڭ بىر توپ توڭگۇز پادىسى ئوزۇقلىنىپ يۈرەتتى. ³¹ جىنلار ھەزرىتى ئەيساغا يالۋۇرۇپ:

— ئەگەر سەن بىزنى ھەيدەپ چىقارماقچى بولساڭ، توڭگۇز پادىسىغا كىرگۈزۈۋەتكىن، — دېدى.

³² ھەزرىتى ئەيسا:

— چىقىڭلار! — دېۋىدى، جىنلار چىقىپ، توڭگۇزلارنىڭ تېنىگە كىرىپ كەتتى. پۈتۈن توڭگۇز پادىسى پاتىپاراق بولۇپ، يۈگۈرگەن پېتى تىك ياردىن چۈشۈپ، كۆلگە غەرق بولدى.

³³ توڭگۇز باققۇچىلار شەھەرگە قېچىپ كىرىپ، بۇ ئىشنىڭ باش – ئاخىرىنى ۋە جىن چاپلاشقان كىشىلەرنىڭ كەچۈرمىشلىرىنى خالايدىققا تارقاتتى. ³⁴ شۇنىڭ بىلەن، پۈتۈن شەھەردىكىلەر ھەزرىتى ئەيسا بىلەن كۆرۈشۈشكە چىقتى. ئۇلار ئۇنى كۆرگەندە، ئۇنىڭ بۇ يەردىن چىقىپ كېتىشىنى تەلەپ قىلدى.

9 - باب

ھەزرىتى ئەيسانىڭ پالەچ كېسىلىنى ساقايتىشى

¹ ھەزرىتى ئەيسا كېمىگە چۈشۈپ كۆلدىن ئۆتۈپ، ئۆزى تۇرغان شەھەر كەپەرناھۇمغا قايتىپ كەلدى. ² كىشىلەر زەمبىلگە ياتقۇزۇلغان بىر پالەچنى ئۇنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كەلدى. ئۇلارنىڭ ئىشەنچىنى كۆرگەن ھەزرىتى ئەيسا ھېلىقى پالەچكە:

— ئوغلۇم، خاتىرجەم بول، گۇناھلىرىڭ كەچۈرۈم قىلىندى، — دېدى.

³ بىرقانچە تەۋرات ئۇستازلىرى كۆڭلىدە «بۇ ئادەم كۇپۇرلۇق قىلدى» دەپ

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئويلىدى.

⁴ ئۇلارنىڭ كۆڭلىدە نېمە ئويلاۋاتقانلىقىنى بىلگەن ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا: — نېمە ئۈچۈن يامان ئويدا بولسىلەر؟⁵ «گۇناھلىرىڭ كەچۈرۈم قىلىندى» دېيىش ئاسانمۇ ياكى «ئورنۇڭدىن تۇر، ماڭ!» دېيىشمۇ؟ ئەلۋەتتە، ئېيتماق ئاسان، قىلماق تەس.⁶ ئەمما، ھازىر ئىنسانئوغلىنىڭ يەر يۈزىدە گۇناھلارنى كەچۈرۈم قىلىش ھوقۇقىغا ئىگە ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلاپ بېرەي، — دېدى. ئاندىن، پالەچ كېسەلگە: — ئورنۇڭدىن تۇر، ئورۇن — كۆرپەڭنى يىغىشتۇرۇپ ئويۇڭگە قايت، — دەپ بۇيرۇدى.

⁷ ھېلىقى ئادەم ئورنىدىن تۇرۇپ ئۆيىگە قايتتى.⁸ بۇنى كۆرگەن كۆپچىلىك قورقۇشۇپ، ئىنسانغا بۇنداق ھوقۇقنى بەرگەن خۇداغا مەدھىيەلەر ئوقۇشتى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ مەتتانى شاگىرتلىققا چاقىرىشى

⁹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇ يەردىن چىقىپ ئالدىغا قاراپ كېتىۋاتقاندا، بىر باجگىرنى كۆردى. ئۇنىڭ ئىسمى مەتتا بولۇپ، باج يىغىدىغان جايدا ئولتۇراتتى. ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— ماڭا ئەگەشكىن! — دېدى.

مەتتا ئورنىدىن تۇرۇپ، ئۇنىڭغا ئەگەشتى.

¹⁰ ھەزرىتى ئەيسا مەتتانىڭ ئۆيىدە مېھماندارچىلىقتا بولۇۋاتقاندا، نۇرغۇن باجگىرلار¹¹ ۋە گۇناھكار دەپ قارالغان بىر قىسىم كىشىلەرمۇ كىرىپ، ھەزرىتى ئەيسا ۋە ئۇنىڭ شاگىرتلىرى بىلەن ھەمداستىخان بولدى.¹¹ بۇنى كۆرگەن پەرسىيەلەر ھەزرىتى ئەيسانىڭ شاگىرتلىرىغا:

— ئۇستازىڭلارنىڭ باجگىر ۋە گۇناھكارلار بىلەن بىر داستىخاندا ئولتۇرغىنى قانداق

گەپ؟! — دېيىشتى.

¹² بۇ گەپنى ئاڭلىغان ھەزرىتى ئەيسا:

⁹: 10 باجگىرلار — ئىسرائىلىيىنى ئىشغال قىلغان رىملىقلار ئۈچۈن ئۆز خەلقىدىن باج يىغىپ

بېرىدىغان ۋە شۇ سەۋەبتىن نەپرەتكە ئۇچرىغان يەھۇدىيلار.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— ساغلام ئادەم ئەمەس، بەلكى كېسەل ئادەملا تېۋىپقا موھتاجدۇر.
¹³ مۇقەددەس يازمىلاردا: «مەن قۇربانلىق قىلىشىڭلارنى ئەمەس، رەھىم — شەپقەت كۆرسىتىشىڭلارنى ئىستەيمەن» دېيىلگەن. سىلەر بېرىپ بۇ سۆزنىڭ مەنىسىنى ئۆگىنىڭلار. مەن ئۆزلىرىنى دۇرۇس ھېسابلايدىغانلارنى ئەمەس، بەلكى ئۆزلىرىنىڭ گۇناھلىرىنى تونۇيدىغانلارنى چاقىرغىلى كەلدىم، — دېدى.

كونغا ئېسىلىۋالماستىق

¹⁴ شۇ ۋاقىتلاردا، يەھيا پەيغەمبەرنىڭ شاگىرتلىرى كېلىپ، ھەزرىتى ئەيساغا:
 — بىز ۋە پەرسىيەلەر روزا تۇتمىز، سىزنىڭ شاگىرتلىرىڭىز نېمىشقا تۇتمايدۇ؟ — دەپ سوراشتى.

¹⁵ ھەزرىتى ئەيسا جاۋابەن مۇنداق دېدى:

— تويى بولۇۋاتقان يىگىت تېخى توي زىياپىتىدە تۇرغان چاغدا، مېھمانلار ھازا تۇتۇپ ئولتۇرسا قانداق بولغىنى؟! ئەلۋەتتە بولمايدۇ! ئەمما يىگىتنىڭ ئۇلاردىن ئېلىپ كېتىلىدىغان كۈنى كېلىدۇ، ئەنە شۇ چاغدا ئۇلار قاغۇ — ھەسرەت چەككىندىن روزا تۇتىدۇ.

¹⁶ ھېچكىم كونا كۆڭلەككە كىرىشىپ كېتىدىغان يېڭى رەختتىن ياماق سالمايدۇ. ئۇنداق قىلسا، كىيىم يۇيۇلغاندا يېڭى ياماق كىرىشىپ، كىيىمنى يىرتىپ تاشلايدۇ. نەتىجىدە، يىرتىق تېخىمۇ يوغىناپ كېتىدۇ. ¹⁷ شۇنىڭدەك، ھېچكىم يېڭى شارابنى كونا تۇلۇمغا قاچىلىمايدۇ. ئەگەر ئۇنداق قىلسا، يېڭى شارابنىڭ كۆپۈشى بىلەن تۇلۇم يېرىلىدۇ — دە، شارابمۇ تۆكۈلۈپ كېتىدۇ. دېمەك، تۇلۇممۇ كاردىن چىقىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن، يېڭى شارابنى يېڭى تۇلۇمغا قاچىلاش كېرەك. شۇنداق قىلغاندا، ھەر ئىككىلىنى ساقلاپ قالغىلى بولىدۇ.

تىرىلدۈرۈلگەن قىز ۋە ساقايتىلغان ئايال

¹⁸ ھەزرىتى ئەيسا يەھيا پەيغەمبەرنىڭ شاگىرتلىرىغا بۇ سۆزلەرنى قىلىۋاتقان ۋاقىتتا، مەلۇم بىر ئىبادەتخانىنىڭ بىر مەسئۇلى كېلىپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئايىغىغا يىقىلىپ:

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— مېنىڭ قىزىم ھازىرلا ئۆلۈپ كەتتى، سىز بېرىپ ئۇنىڭغا قوللىغىنىنى تەگكۈزۈپ قويسىڭىز، ئۇ تىرىلدۈ، — دېدى.

¹⁹ ھەزرىتى ئەيسا ئورنىدىن تۇرۇپ، شاگىرتلىرىنى ئېلىپ، ئۇنىڭ بىلەن بىللە باردى.

²⁰ يولدا خۇن تەۋرەش كېسىلىگە گىرىپتار بولغىنىغا ئون ئىككى يىل بولغان بىر ئايال ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئارقا تەرىپىدىن كېلىپ، ئۇنىڭ چاپىنىنىڭ پېشىنى سىلدى. ²¹ ئۇ ئىچىدە «ھەزرىتى ئەيسانىڭ چاپىنىنى تۇتساملا، چوقۇم ساقىيىپ كېتىمەن» دەپ ئويلىغانىدى.

²² ھەزرىتى ئەيسا كەينىگە بۇرۇلۇپ، ئۇنىڭغا قاراپ:

— قىزىم، خاتىرجەم بول، ئىشەنچىڭ سېنى ساقايتتى! — دېيىشىڭلا، ھېلىقى ئايال ساقىيىپ كەتتى.

²³ ھەزرىتى ئەيسا ھېلىقى ئىبادەتخانا مەسئۇلىنىڭ ئۆيىگە كىرىپ، نەي چېلىۋاتقان ۋە ھازا تۇتۇپ يىغلاۋاتقان ئادەملەر توپىنى كۆرۈپ، ²⁴ ئۇلارغا:

— چىقىپ كېتىڭلار، بۇ قىز ئۆلمىدى، ئۇخلاپ قاپتۇ، — دېدى.

بىراق، خالايق ئۇنى مەسخىرە قىلدى. ²⁵ كىشىلەر چىقىرىۋېتىلگەندىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا قىز ياتقان ئۆيگە كىرىپ، ئۇنىڭ قولىدىن تارتتى. قىز ئورنىدىن تۇردى. ²⁶ بۇ خەۋەر پۈتۈن ئەتراپقا تارقالدى.

بىمارلارنىڭ ساقايتىلىشى

²⁷ ھەزرىتى ئەيسا ئۇ يەردىن چىقىپ كېتىۋاتقاندا، ئىككى قارىغۇ ئۇنىڭ كەينىدىن كېلىپ:

— ئى پادىشاھ داۋۇتنىڭ ئەۋلادى، ²⁸ بىزگە رەھىم قىلغايىسىز! — دەپ ۋارقىراپ كەتتى.

²⁸ ھەزرىتى ئەيسا ئۆيگە كىرگەندىن كېيىن، ھېلىقى ئىككى قارىغۇ ئۇنىڭ ئالدىغا

⁹: 27 داۋۇت پادىشاھنىڭ ئەۋلادى — بۇ نام يەھۇدىيلار ئارىسىدا ئۇلار كۈتۈۋاتقان قۇتقۇزغۇچى — مەسھنى كۆرسىتەتتى.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

كەلدى. ھەزرىتى ئەيسا ئۇلاردىن:

— سىلەر مېنىڭ سىلەرنى ساقايتىشقا قادىر ئىكەنلىكىمگە ئىشىنەمسىلەر؟ — دەپ سورىدى.

— ئى رەببىم، ئىشىنمىز، — دەپ جاۋاب بەردى ئۇلار.

²⁹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنىڭ كۆزلىرىگە قولىنى تەگكۈزۈپ تۇرۇپ:

— ئىشەنگىنىڭلاردەك بولسۇن! — دېيىشىگىلا، ³⁰ ئۇلارنىڭ كۆزلىرى ئېچىلدى.

ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— بۇ ئىشنى ھېچكىمگە تىنماڭلار! — دەپ قاتتىق تاپىلدى. ³¹ لېكىن، ئۇلار ئۇ

يەردىن چىقىپلا، بۇ ئىشنى ئەتراپقا يېيىۋەتتى.

³² ئۇلار چىقىپ كەتكەندىن كېيىن، جىن چاپلاشقان بىر گاچا ھەزرىتى ئەيسانىڭ

ئالدىغا ئېلىپ كېلىندى. ³³ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭدىكى جىننى قوغلىشى بىلەنلا،

ھېلىقى ئادەم زۇۋانغا كەلدى. خالايىق ھەيران بولۇپ:

— بۇنداق ئىش ئىسرائىلىيىدە زادى كۆرۈلۈپ باقمىغان، — دېيىشتى.

³⁴ لېكىن، پەرسىيەلەر:

— ئۇ جىنلارنى ئۇلارنىڭ باشلىقىغا تايىنىپ ھەيدەيدىكەن، — دېيىشتى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ كىشىلەرگە بولغان مېھىر - مۇھەببىتى

³⁵ ھەزرىتى ئەيسا پۈتۈن شەھەر، يېزا - قىشلاقلارنى ئارىلاپ، ھەرقايسى

ئىبادەتخانىلاردا تەلىم بېرىپ، ئەرلىرىنىڭ پادىشاھلىقىغا دائىر خۇش خەۋەرنى

تارقىتىشى ۋە خەلق ئىچىدىكى ھەر خىل كېسەللىك ۋە ئاغرىق - سىلاقلارنى ساقايتتى.

³⁶ ئۇ توپ - توپ ئادەملەرنى كۆرۈپ ئۇلارغا ئىچ ئاغرىتىشى، چۈنكى ئۇلار قويچىسىز

قوي پادىلىرىدەك پاناھسىز بىچارىلەر ئىدى. ³⁷ شۇنىڭ بىلەن، ئۇ شاگىرتلىرىغا:

— قۇتقۇزۇلۇشقا ئىنتىلىدىغانلار مول ھوسۇلدەك كۆپ، بىراق ھوسۇلنى ئېلىش

ئۈچۈن ئىشلەيدىغانلار ئاز ئىكەن. ³⁸ ھوسۇلنىڭ ئىگىسى بولغان خۇدادىن كۆپرەك

ئىشچى ئەۋەتىپ، ھوسۇلنى يىغىۋېلىشنى تىلەڭلار، — دېدى.

10 - باب

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئون ئىككى شاگىرتىنى ئەۋەتىشى

¹ ھەزرىتى ئەيسا ئون ئىككى شاگىرتىنى يېنىغا چاقىرىپ، ئۇلارغا جىنلارنى ھەيدەش ۋە ھەر خىل ئاغرىق - سىلاقلارنى ساقايتىش ھوقۇقىنى بەردى. ² بۇ ئون ئىككى شاگىرتىنىڭ ئىسىملىرى مۇنداق: پىترۇس دەپمۇ ئاتالغان سىمۇن ۋە ئۇنىڭ ئىنىسى ئەندەر، زەبەدىنىڭ ئوغلى ياقۇپ ۋە ئۇنىڭ قېرىندىشى يۇھاننا، ³ فىلىپ ۋە بارتولوماي، توماس ۋە باجگىر مەتتا، ھالپاينىڭ ئوغلى ياقۇپ ۋە تاداي، ⁴ ۋە تەنپەرۋەر دەپ ئاتالغان سىمۇن ۋە ھەزرىتى ئەيساغا ساتقۇنلۇق قىلغان يەھۇدا ئىشقارىيوت. ⁵ ھەزرىتى ئەيسا بۇ ئون ئىككى شاگىرتىنى خەلقنىڭ ئارىسىغا ئەۋەتىشتىن ئاۋۋال، ئۇلارغا مۇنداق تاپلىدى:

— يەھۇدىي ئەمەسلەرنىڭ زېمىنلىرىغا بارماڭلار. سامارىيىلىكلەرنىڭ شەھەرلىرىگىمۇ بارماڭلار. ⁶ ئۇنىڭدىن كۆرە، خۇدانىڭ يوقالغان قوي پادىلىرى، يەنى ئىسرائىللار ئارىسىغا بېرىڭلار. ⁷ بارغان يېرىڭلاردا: «ئەرشنىڭ پادىشاھلىقى نامايان بولۇش ئالدىدا تۇرىدۇ!» دەپ جاكارلاڭلار. ⁸ كېسەللەرنى ساقايتىڭلار، ئۆلۈكلەرنى تىرىلدۈرۈڭلار، ماخاۋ كېسەللەرنى ساقايتىڭلار، جىنلارنى ھەيدىۋېتىڭلار. بۇ ئىمتىيازلارنى ھەقسىز ئالغانكەنسىلەر، ھەقسىز ئىشلىتىڭلار. ⁹ ھەميانىڭلاردا ئالتۇن، كۈمۈش ۋە مىس پۇللارنى ئېلىپ يۈرمەڭلار. ¹⁰ سەپەرگە چىققاندا نە خۇرجۇن، نە بىرەر ئارتۇق كۆڭلەك، نە ئاياغ، نە ھاسا ئېلىۋالماڭلار. چۈنكى، خىزمەتكار كىمگە خىزمەت قىلسا، شۇنىڭدىن ئىش ھەققى ئېلىشقا ھەقلىق. ¹¹ بىرەر شەھەر ياكى يېزىغا بارغان ۋاقىتڭلاردا، ئالدى بىلەن ئۇ يەردە سىلەرنى قوبۇل قىلىشنى خالايدىغان كىشىنى ئىزدەپ تېپىپ، ئۇ يەردىن كەتكۈچە شۇ كىشىنىڭ ئۆيىدە تۇرۇڭلار. ¹² بىرەر ئۆيگە كىرگىنىڭلاردا، ئۇلارغا ئامانلىق تىلەڭلار. ¹³ ئەگەر ئۇ ئائىلىدىكىلەر سىلەرنى قوبۇل قىلسا، ئۇلارغا تىلگەن ئامانلىقىڭلار ئىجابەت بولىدۇ. ئەگەر سىلەرنى قوبۇل قىلمىسا، تىلگەن ئامانلىقىڭلار ئۆزۈڭلارغا ياندىۇ. ¹⁴ سىلەرنى قوبۇل قىلمىغان، سۆزۈڭلارنى ئاڭلىمىغان كىشىنىڭ ئۆيىدىن ياكى

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

شۇ شەھەردىن ئايرىلغىنىڭلاردا، ئۇلارنى ئاگاھلاندۇرۇش ئۈچۈن ئايغىڭلاردىكى توپىنى قېقىۋېتىڭلار. ¹⁵ بىلىپ قويۇڭلاركى، ئۇ شەھەردىكىلەرنىڭ قىيامەت كۈنى تارتىدىغان جازاسى سودوم ۋە گومورا ³ شەھىرىدىكى رەزىل كىشىلەرنىڭ تارتىدىغان جازاسىدىنمۇ ئېغىر بولىدۇ!

كەلگۈسىدىكى زىيانكەشلىك

¹⁶ — مانا، مەن سىلەرنى قويلارنى بۆرلەرنىڭ ئارىسىغا ئەۋەتكەندەك ئەۋەتمەن. شۇڭا، يىلاندەك سەزگۈر، كەپتەردەك ساددا بولۇڭلار. ¹⁷ كىشىلەردىن پەخەس بولۇڭلار. ئۇلار سىلەرنى تۇتقۇن قىلىپ سوتقا تاپشۇرۇپ بېرىدۇ، ئىبادەتخانىلىرىدا قامچىلايدۇ. ¹⁸ سىلەر ماڭا ئىشەنگەنلىكىڭلار ئۈچۈن، ۋالىي ۋە پادىشاھلار ئالدىغا ئېلىپ بېرىلىپ سوراققا تارتىلسىلەر. بۇنىڭ بىلەن، ئۇلارنىڭ ۋە يەھۇدىي ئەمەسلەرنىڭ ئالدىدا مېنىڭ گۇۋاھچىلىرىم بولسىلەر. ¹⁹ سوراق قىلىنغان ۋاقتىڭلاردا، قانداق جاۋاب بېرىش ياكى نېمە دېيىشتىن ئەندىشە قىلماڭلار. چۈنكى، ئۇ چاغدا قىلىدىغان سۆزلىرىڭلار سىلەرگە نېسىپ قىلىندۇ. ²⁰ سىلەر ئۆزۈڭلار سۆزلىمەيسىلەر، بەلكى ئەرشتىكى ئاتاڭلارنىڭ روھى سىلەر ئارقىلىق سۆزلەيدۇ. ²¹ قېرىنداش قېرىندىشىغا، ئاتا بالىسىغا خائىنلىق قىلىپ، ئۇلارنى ئۆلۈمگە تۇتۇپ بېرىدۇ. بالىلارمۇ ئاتا - ئانىسى بىلەن قارشىلىشىپ، ئۇلارنى ئۆلۈمگە ئىتتىرىدۇ. ²² ماڭا ئىشەنگەنلىكىڭلار ئۈچۈن، ھەممە ئادەم سىلەرگە ئۆچمەنلىك قىلىدۇ، لېكىن ئاخىرغىچە بەرداشلىق بەرگەنلەر جەزمەن قۇتقۇزۇلىدۇ. ²³ ئۇلار سىلەرگە بىر شەھەردە زىيانكەشلىك قىلسا، يەنە بىر شەھەرگە قېچىپ بېرىڭلار. بىلىپ قويۇڭلاركى، سىلەر ئىسرائىلىينىڭ پۈتۈن شەھەرلىرىنى ئارىلاپ بولغۇچە، ئىنسانئوغلى قايتىپ كېلىدۇ. ²⁴ شاگىرت ئۇستازىدىن، قۇل خوجاينىدىن ئۈستۈن تۇرمايدۇ. ²⁵ شۇنىڭ ئۈچۈن،

^{10:15} سودوم ۋە گومورا — ئىبراھىم پەيغەمبەر زامانىدىكى ئىككى شەھەر بولۇپ، بۇ شەھەرلەرنىڭ ئادەملىرى ئوخشاش جىنىستىكى زىناخورلۇققا قاتتىق بېرىلىپ گۇناھقا پاتقانلىقتىن، خۇدا بۇ شەھەرلەرنى ئادەملىرى بىلەن قوشۇپ يوقاتقان.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

شاگىرت ئۇستازىدەك، قۇل خوجاينىدەك بولغىنىغا قانائەت قىلسۇن. ئۇلار ئۆيىنىڭ بېشى بولغان مېنى «جىنلارنىڭ پادىشاھى شەيتان» دەپ ئاتىغان يەردە، ئۆيىنىڭ ئەزالىرى بولغان سىلەرنى تېخىمۇ زور ھاقارەت قىلمايدۇ؟²⁶ بىراق، بۇنداقلاردىن قورقماڭلار. چاۋسى چىتقا يېيىلمايدىغان ھېچقانداق يوشۇرۇن ئىش، ئاشكارىلانمايدىغان ھېچقانداق مەخپىيەتلىك يوقتۇر.²⁷ مېنىڭ سىلەرگە مەخپىي ئېيتقانلىرىمنى سىلەر ئوچۇق - ئاشكارا ئېيتىۋېرىڭلار. قۇلىڭلارغا پىچىرلاپ ئېيتقانلىرىمنى خەلقئالەمگە جاكارلاڭلار.²⁸ تېنىڭلارنى ئۆلتۈرسىمۇ، جېنىڭلارنى ئالالمايدىغانلاردىن قورقماڭلار. ئەكسىچە، تېنىڭلارنىمۇ، جېنىڭلارنىمۇ دوزاختا ھالاك قىلالايدىغان خۇدادىن قورقۇڭلار.²⁹ ئىككى قۇشقاچنى بىر تەڭگىگە سېتىۋالغىلى بولسىمۇ، لېكىن ئەرشتىكى ئاتاڭلار بىلمەي تۇرۇپ، ئۇلاردىن بىرسىمۇ يەرگە چۈشمەس.³⁰ سىلەرگە كەلسەك، ھەتتا سىلەرنىڭ ھەربىر تال چېچىڭلارنىڭمۇ ھېسابى بار.³¹ شۇنداق ئىكەن، قورقماڭلار. چۈنكى، سىلەر خۇدا ئۈچۈن نۇرغۇنلىغان قۇشقاچتىنمۇ قىممەتلىك - دە!

³² كۆپچىلىك ئالدىدا مېنى ئېتىراپ قىلغانلارنى مەنمۇ ئەرشتىكى ئاتامنىڭ ئالدىدا ئېتىراپ قىلىمەن.³³ بىراق، كۆپچىلىك ئالدىدا مېنى رەت قىلغانلارنى مەنمۇ ئەرشتىكى ئاتام ئالدىدا رەت قىلىمەن.

تىنچلىق ۋە جېدەل - ماجىرا

³⁴ — مېنى دۇنياغا تىنچلىق ئېلىپ كەلدىمىكىن، دەپ ئويلاپ قالماڭلار. مەن تىنچلىق ئەمەس، بەلكى جېدەل - ماجىرا ئېلىپ كەلدىم.³⁵ مېنىڭ ۋە جىمىدىن ئوغۇل ئاتىسىغا، قىز ئانىسىغا، كېلىن قېيىنانىسىغا قارشى چىقىدۇ.³⁶ ئادەمنىڭ دۈشمىنى ئۆز ئائىلىسىدىكى كىشىلەردۇر.

³⁷ ئاتا - ئانىسىنى مەندىنمۇ ئەزىز كۆرىدىغانلار مېنىڭ شاگىرتىم بولۇشقا لايىق ئەمەس. پەرزەنتلىرىنى مەندىنمۇ ئەزىز كۆرىدىغانلارمۇ مېنىڭ شاگىرتىم بولۇشقا

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

لايىق ئەمەس. ³⁸ ئۆزىنىڭ كرىستىنى كۆتۈرۈپ، ⁴⁰ ماڭا ئەگەشمىگەنلەر مۇ شاگرتىم بولۇشقا لايىق ئەمەس. ³⁹ ئۆز ھاياتىنى ئايايدىغانلار ئەكسىچە ئۇنىڭدىن مەھرۇم بولىدۇ. مەن ئۈچۈن ئۆز ھاياتىنى ئايمايدىغانلار ئۇنىڭغا ئېرىشىدۇ. ⁴⁰ سىلەرنى قوبۇل قىلغانلار مېنى قوبۇل قىلغان بولىدۇ؛ مېنى قوبۇل قىلغانلار بولسا مېنى ئەۋەتكۈچى خۇدانى قوبۇل قىلغان بولىدۇ. ⁴¹ بىر پەيغەمبەرنى خۇدانىڭ سۆزىنى يەتكۈزگەنلىكى سەۋەبىدىن قوبۇل قىلغانلار پەيغەمبەر بىلەن ئوخشاش ئىنئامغا ئېرىشىدۇ. دۇرۇس ئادەمنى ئۇنىڭ دۇرۇس بولغانلىقى سەۋەبىدىن قوبۇل قىلغانلارمۇ شۇ ئادەم بىلەن ئوخشاش ئىنئامغا ئېرىشىدۇ. ⁴² بىلىپ قويۇڭلاركى، ھەزرىتى ئەيسانىڭ شاگرتى دەپ، شاگرتلىرىم ئىچىدىكى ئەڭ ئەرزىمەس بىرىگە ھەتتا بىرەر چىنە سوغۇق سۇ بەرگەن كىشىمۇ جەزمەن مېنىڭ ئىنئامىدىن مەھرۇم قالمىدۇ.

11 - باب

يەھيا پەيغەمبەرنىڭ سوئالى

¹ ھەزرىتى ئەيسا ئون ئىككى شاگرتىغا تاپىلاپ بولغاندىن كېيىن، جەللىلىدىكى ھەرقايسى شەھەرلەردە تەلىم بېرىش ۋە خۇش خەۋەرنى جاكارلاش ئۈچۈن، ئۇ يەردىن ئايرىلدى.

² زىنداندىكى يەھيا پەيغەمبەر ئەيسا مەسھنىڭ قىلغان ئىشلىرىنى ئاڭلاپ، شاگرتلىرىنى ئەۋەتىپ، ئۇلار ئارقىلىق ھەزرىتى ئەيسادىن: ³ «خۇدا بىزگە ئەۋەتمەكچى بولغان قۇتقۇزغۇچى سىزمۇ ياكى باشقا بىرسى كېلەمدۇ؟» دەپ سورىدى.

^{10:38} رىملىقلار تەرىپىدىن ئۆلۈم جازاسى بېرىلگەنلەر مىخلىنىدىغان كرىستىنى مۇرىسىدە كۆتۈرۈپ جازا مەيدانىغا باراتتى. «ئۆزىنىڭ كرىستىنى كۆتۈرۈش» دېگەنلىك ئەيسا مەسھ ئۈچۈن ئازاب - ئوقۇبەت تارتىشقا تەييار بولۇشنى كۆرسىتىدۇ.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

⁴ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— سىلەر قايتىپ بېرىپ، ياراتقان مۆجىزىلىرىمنى ۋە ئېيتقان تەلىملىرىمنى يەھياغا يەتكۈزۈپ: ⁵ «كورلارنىڭ كۆزى ئېچىلدى، توكۇرلار ماڭالايدىغان بولدى، ماخاۋ كېسىلى بولغانلار ساقايدى، گاسلار ئاڭلىيالايدىغان بولدى، ھەتتا ئۆلگەنلەرمۇ تىرىلدى ۋە كەمبەغەللەرگە خۇش خەۋەر يەتكۈزۈلدى» دەپ ئېيتىڭلار. ⁶ يەھياغا يەنە: «مەندىن گۇمانلانماي، ماڭا تەۋرەنمەي ئىشەنگەنلەر نېمىدېگەن بەختلىك!» دەپ قويۇڭلار، — دېدى.

⁷ يەھيا پەيغەمبەرنىڭ شاگىرتلىرى كەتكەندىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا

كۆپچىلىككە يەھيا توغرىلۇق مۇنداق دېدى:

— سىلەر بۇرۇن يەھيانى ئىزدەپ چۆلگە بارغىنىڭلاردا، زادى قانداق بىر ئادەمنى كۆرمەكچىدىڭلار؟ مەيدانى شامالدا يەلىۈنۈپ تۇرغان قومۇشتەك تەۋرىنىپ تۇرىدىغان بىر ياخشىچاقنىمۇ؟ ⁸ ياكى چىرايلىق كىيىنگەن بىر ئېسىلزانىمۇ؟ ھەرگىز ئۇنداق ئەمەس! بۇنداق كىيىملەرنى كىيىدىغانلار چۆلدىن ئەمەس، خان ئوردىسىدىن تېپىلىدۇ. ⁹ ئەمەلىيەتتە، سىلەر بىر پەيغەمبەرنى كۆرگىلى چىقتىڭلار. ئەمدى بىلىپ قويۇڭلاركى، يەھيا پەيغەمبەردىنمۇ ئۈستۈندۇر. ¹⁰ چۈنكى، مۇقەددەس يازمىلاردا:

«مانا، ئالدىڭدا ئەلچىمنى ئەۋەتمەن.

ئۇ سېنىڭ يولۇڭنى ئالدىنلا تەييارلايدۇ»

دەپ يېزىلغان ۋە بۇ يەردىكى «ئەلچىم» دەل يەھيا پەيغەمبەرنى كۆرسىتىدۇ.

¹¹ بىلىپ قويۇڭلاركى، ئىنسانلار ئارىسىدا چۆمۈلدۈرگۈچى يەھيادىنمۇ ئۇلۇغ كىشى ئوتتۇرىغا چىققىنى يوق، ئەمما ئەرلىكنىڭ پادىشاھلىقىدىكى ئەڭ ئەرزىمەس بىرىمۇ ئۇنىڭدىن ئۇلۇغ بولىدۇ. ¹² چۆمۈلدۈرگۈچى يەھيا ئوتتۇرىغا چىققان كۈنلەردىن بېرى، ئەرلىكنىڭ پادىشاھلىقى زوراۋانلىققا ئۇچرىماقتا. زوراۋانلار ئۇنىڭغا ھۇجۇم قىلماقتا. ¹³ خۇدانىڭ پادىشاھلىقى توغرىسىدا يەھيا پەيغەمبەرنىڭ زامانىغىچە بولغان بارلىق پەيغەمبەرلەرنىڭ تەلىملىرىدە، شۇنداقلا تەۋراتتا ئالدىن بېشارەت بېرىلگەن.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

¹⁴ ئەگەر قوبۇل قىلالساڭلار، مېنىڭ «قايتىپ كېلىشى مۇقەررەر بولغان ئىلياس پەيغەمبەر دەل يەھيا پەيغەمبەرنىڭ ئۆزىدۇر.» دېگەن سۆزۈمگە ئىشىنىڭلار. ¹⁵ بۇ سۆزلەرنى قۇلىقىڭلاردا چىڭ تۇنۇڭلار!

¹⁶ بۇ زاماننىڭ سىلەردەك كىشىلىرىنى زادى كىملىرىگە ئوخشىتاي؟ ئۇلار خۇددى كويچدا ئولتۇرۇۋېلىپ، بىر - بىرىگە: ¹⁷ «بىز سىلەرگە سۇناي چېلىپ بەرسەك، ئۇسسۇل ئوينىمىدىڭلار. ماتەم مۇزىكىسىنى چېلىپ بەرسەك، ھازىمۇ تۇتمىدىڭلار» دەپ رەنجىدىغان تۇتۇرۇقسىز بالىلارغا ئوخشايدۇ.

¹⁸ چۈنكى، يەھيا پەيغەمبەر كېلىپ روزا تۇتاتتى، شاراب ئىچمەيتتى. شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار: «ئۇنىڭغا جىن تېگىپتۇ» دېيىشتى. ¹⁹ ئىنسانئوغلى بولسا ھەم يەيدۇ ھەم ئىچىدۇ. بىراق، ئۇلار: «تازا بىر تويىماس ھاراقكەش ئىكەن. ئۇ باجگەر ۋە باشقا گۇناھكارلارنىڭ دوستى» دېيىشىدۇ. بىلىپ قويۇڭلاركى، ھېكمەت بەرگەن مېۋىسى بىلەن تونۇلىدۇ.

ھەزرىتى ئەيسانى رەت قىلغانلار

²⁰ ئاندىن، ھەزرىتى ئەيسا ئۆزى نۇرغۇن مۆجىزىلەرنى كۆرسەتكەن

شەھەرلەردىكى توۋا قىلمىغانلارنى ئەيىبلەپ، مۇنداق دېدى:

²¹ — ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي قورازنىلىقلار! ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي بەيتسايدالقلار! سىلەر ئۈچۈن ياراتقان مۆجىزىلىرىمنى تىر ۋە سىدون دېگەن ياتلار شەھەرلىرىدە ياراتقان بولسام، ئۇ يەرلەردىكى خەلق بۇرۇنلا مەيۈسلەنگەن ھالدا ماتاغا يۆگىنىپ، كۈلگە مىلىنىپ، گۇناھلىرىغا توۋا قىلغان بولاتتى. ²² بىلىپ قويۇڭلاركى، قىيامەت كۈنى خۇدانىڭ سىلەرگە بېرىدىغان جازاسى تىر ۋە سىدوندىكىلەرنىڭكىدىنمۇ ئېغىر بولىدۇ. ²³ ئەي كەپەرناھۇملۇقلار! ئاسمانغا چىقماقچىمىدىڭلار؟ ئەكسىچە، دوزاخقا تاشلىنىسىلەر. چۈنكى، ئاراڭلاردا ياراتقان مۆجىزىلىرىمنى سودومدا ياراتقان بولسام،

^{11:14} يەھۇدىيلار تەۋراتتىكى «قۇتقۇزغۇچى — مەسھ كېلىشتىن بۇرۇن ئىلياس پەيغەمبەر مەسھنىڭ يولىنى تەييارلاش ئۈچۈن قايتىپ كېلىدۇ» دېگەن بېشارەتكە ئاساسەن ئۇنىڭ كېلىشىنى كۈتۈۋاتقانىدى. ھەزرىتى ئەيسا ئەمەلىيەتتە بۇنىڭ ئىلياس پەيغەمبەردەك كۈچ - قۇدرەت بىلەن كەلگەن يەھيا پەيغەمبەر ئارقىلىق ئەمەلگە ئاشقانلىقىنى ئېيتقان.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئۇ شەھەر بۈگۈنكى كۈنگىچە مەۋجۇت بولغان بولاتتى. ²⁴ شۇنى بىلىپ قويۇڭلاركى، قىيامەت كۈنى خۇدانىڭ سىلەرگە بېرىدىغان جازاسى سودومدىكىلەرنىڭكىدىنمۇ ئېغىر بولىدۇ.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ خۇشاللىقى

²⁵ شۇنىڭدىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق دېدى:

— پۈتۈن ئالەمنىڭ ئىگىسى بولغان ئى ئاتا! سەن بۇ ھەقىقەتلەرنى ئۆزىنى ئەقىللىق، بىلىملىك چاغلایدىغان كىشىلەردىن يوشۇرۇپ، كىچىك بالىلاردەك سەبىي كىشىلەرگە ئاشكارىلىغانلىقىڭ ئۈچۈن، ساڭا مەدھىيەلەر ئوقۇيمەن. ²⁶ شۇنداق ئاتا، سېنىڭ ئۆز خاھىشىڭ ئەنە شۇ ئىدى.

²⁷ ئاتام ھەممىنى ماڭا تەقدىم قىلدى. مېنى ئاتامدىن باشقا ھېچكىم ھەقىقىي تونۇمايدۇ. ئاتامنىمۇ مەن ۋە مەن ئۆزۈم ئاشكارىلاشنى خالايدىغان كىشىلەردىن باشقا ھېچكىم ھەقىقىي تونۇمايدۇ.

²⁸ ئەي جاپاكەشلەر ۋە ئېغىر يۈكنى ئۈستىگە ئالغانلار! مېنىڭ يېنىمغا كېلىڭلار، مەن سىلەرگە ئاراملىق بېرەي. ²⁹ مۇلايىم ۋە كەمتەرمەن. شۇڭا، مېنىڭ بويۇنتۇرۇقۇمغا كىرىپ، مەندىن ئۆگىنىڭلار. شۇنداق قىلغاندا، كۆڭلۈڭلار ئارام تاپىدۇ. ³⁰ مېنىڭ بويۇنتۇرۇقۇمدا بولۇش ئاسان، تەلپىم ئېغىر ئەمەس.

12 - باب

دەم ئېلىش كۈنى ھەققىدىكى مەسىلە

¹ شۇ كۈنلەردىكى بىر دەم ئېلىش كۈنى، ھەزرىتى ئەيسا بۇغدايلىقتىن ئۆتۈپ كېتىۋاتاتتى. قورسىقى ئېچىپ كەتكەن شاگىرتلىرى باشاقلارنى ئۈزۈۋېلىپ، يېيشكە باشلىدى. ² بۇنى كۆرگەن پەرسىيەلەر ھەزرىتى ئەيساغا:

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— قاراڭ، شاگرتلىرىڭىز دەم ئېلىش كۈنى چەكلەنگەن ئىشنى [®] قىلىۋاتىدۇ، — دېيىشتى.

³ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— پادىشاھ داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرىنىڭ ئاچ قالغاندا قانداق قىلغانلىقىنى مۇقەددەس يازمىلاردىن ئوقۇمىغانمۇ؟ ⁴ ئۇ ئىبادەتخانىدىكى مۇقەددەس جايغا كىرىپ، خۇداغا ئاتالغان نانلارنى روھانىدىن سوراپ، ھەمراھلىرى بىلەن بىللە يېگەن. ھالبۇكى، بۇ نانلارنى روھانىيلاردىن باشقا ھەرقانداق كىشىنىڭ يېيىشى تەۋرات قانۇنىغا خىلاپ ئىدى. ⁵ شۇنىڭغا ئوخشاش، ئىبادەتخانىدا ئىشلەيدىغان روھانىيلار دەم ئېلىش كۈنلىرى ئىشلىمەسلىك ئەمرىنى بۇزسىمۇ، تەۋراتتا ئۇلار گۇناھكار دەپ يېزىلمىغان. سىلەر بۇنى ئوقۇپ باقمىغانمۇ؟ ⁶ بىلىپ قويۇڭلاركى، بۇ يەردە ئىبادەتخانىدىنمۇ ئۇلۇغى بار. ⁷ ئەگەر سىلەر خۇدانىڭ: «مەن قۇربانلىق قىلىشىڭلارنى ئەمەس، رەھىم – شەپقەت كۆرسىتىشىڭلارنى ئىستەيمەن» دېگەن سۆزىنىڭ مەنىسىنى بىلسەڭلاردى، بىگۇناھ كىشىلەرنى گۇناھكار، دەپ قارىمايتتىڭلار. ⁸ مەن ئىنسانئوغلى دەم ئېلىش كۈنىنىڭ ئىگىسىدۇرمەن.

قولى قۇرۇپ كەتكەن بىمارنىڭ ساقايتىلىشى

⁹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇ يەردىن ئايرىلىپ، ئۇلارنىڭ ئىبادەتخانىسىغا باردى. ¹⁰ ئىبادەتخانىدا بىر قولى قۇرۇپ كەتكەن بىر ئادەم بار ئىدى. بەزى پەرىسىيەلەر ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۈستىدىن ئەرز قىلىشقا باھانە تېپىش مەقسىتىدە ئۇنىڭدىن: — دەم ئېلىش كۈنى كېسەل ساقايتىش تەۋرات قانۇنىغا ئۇيغۇنمۇ؟ — دەپ سورىدى.

¹¹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق جاۋاب بەردى:

— بىرەر ئىنساننىڭ قولى چۈشۈپ كەتسە، دەم ئېلىش كۈنى دېمەي، ئۇنى

[®] 2:12 يەھۇدىيلارنىڭ ئەنئەنىسى بويىچە دەم ئېلىش كۈنى خامان تېپىش قائىدىگە خىلاپ ئىدى. پەرىسىيەلەر شاگرتلارنىڭ دانلارنى يېيىش ئۈچۈن ئاقلىشىنى خامان تەپكەنلىك دەپ قارىغان. ئەمەلىيەتتە، مەنى قىلىنغىنى باشقارنى ئۈزۈۋېلىپ، يېيىش ئەمەس، بەلكى زىرائەتلەرگە ئورغاق سېلىشتۇر.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

دەرھال تارتىپ چىقىرىۋالمامسىلەر؟¹² ئادەم قويدىن كۆپ قىممەتلىكتە! دېمەك، دەم ئېلىش كۈنى ياخشىلىق قىلىش تەۋرات قانۇنىغا ئۇيغۇن.¹³ ئاندىن، ھەزرىتى ئەيسا ھېلىقى كېسەلگە:

— قولۇڭنى ئۇزات، — دېدى. ئۇ ئادەم قولىنى ئۇزىتىشى بىلەنلا قولى ئەسلىگە كېلىپ، يەنە بىر قولىغا ئوخشاش ھالەتكە قايتتى.¹⁴ بۇنىڭ بىلەن، پەرىسىيلەر تاشقىرىغا چىقىپ، ھەزرىتى ئەيسانى قانداق جايلىۋېتىش ھەققىدە مەسلىھەت قىلىشتى.

خۇدا تاللىغان خىزمەتكار

¹⁵ بۇنى بىلگەن ھەزرىتى ئەيسا ئۇ يەردىن ئايرىلدى. نۇرغۇن كىشىلەر ئۇنىڭغا ئەگىشىپ ماڭدى. ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنىڭ ئارىسىدىكى بىمارلارنىڭ ھەممىسىنى ساقايتتى¹⁶ ۋە ئۇلارغا ئۆزىنىڭ كىم ئىكەنلىكىنى باشقىلارغا ئاشكارىلىماسلىقىنى تاپىلدى.¹⁷ بۇنىڭ بىلەن، يەشايا پەيغەمبەر ئارقىلىق ئۇقتۇرۇلغان مۇنۇ سۆزلەر ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى:

¹⁸ «مانا مېنىڭ تاللىغان خىزمەتكارىم،

دېلىم سۆيگەن يېقىنىم،

ئۇنىڭدىن خۇرسەنمەن!

روھىمنى ئاتا قىلىمەن ئۇنىڭغا؛

ئۇ ئادالەتنى جاكارلايدۇ پۈتكۈل خەلقلەرگە.

¹⁹ ئۇ تالاش - تارتىش قىلماس، چۇقانمۇ كۆتۈرمەس.

كوچىلاردىمۇ ھېچكىم ئۇنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلىماس.

²⁰ ئېزىلگەن قومۇشنى سۇندۇرماس،

ئۆچەي دەپ قالغان چىراغنىمۇ ئۆچۈرمەس،

تاكى ئادالەت زەپەر قۇچقۇچە،

²¹ پۈتكۈل خەلقلەر ئۇنىڭ نامىغا ئۈمىد باغلار.»

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ھەزرىتى ئەيسا شەيتاندىن كۈچلۈكتۇر

²² شۇ چاغدا، ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا جىن چاپلىشىۋالغان كور ۋە گاچا بىرى ئېلىپ كېلىندى. ھەزرىتى ئەيسا ئۇنى ساقايتىپ، سۆزلىيەلەيدىغان ۋە كۆرەلەيدىغان قىلدى. ²³ خالايق ھەيران بولۇشۇپ:

— ئەجەبا، بۇ پادىشاھ داۋۇتنىڭ ئەۋلادىمىدۇ؟ — دېيىشتى.

²⁴ بۇ سۆزنى ئاڭلىغان پەرسىيەلەر:

— ئۇ جىنلارنى ئۇلارنىڭ باشلىقى بولغان شەيتانغا تايىنىپ ھەيدەيدىكەن، —

دېيىشتى.

²⁵ ئۇلارنىڭ نېمە ئويلاۋاتقانلىقىنى بىلگەن ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— ئەگەر بىر دۆلەتتىكىلەر ئىككى گۇرۇھقا بۆلۈنۈپ سوقۇشسا، ئۇ دۆلەت زاۋاللىققا يۈز تۇتىدۇ. ھەرقانداق شەھەر ياكى ئائىلىدىكىلەر ئۆزئارا جېدەل - ماجىرا قىلىشسا، ئۇلارمۇ ۋەيران بولۇشتىن ساقلىنالمىدۇ. ²⁶ ئەگەر شەيتان ئۆز باشقۇرۇشىدا بولغان

جىنلارنى ھەيدىسە، ئۆز - ئۆزىگە قارشى چىققان بولىدۇ. ئۇنداقتا، ئۇنىڭ

پادىشاھلىقى قانداقمۇ پۈت تىرەپ تۇرالىسۇن؟ ²⁷ ئەگەر مەن جىنلارنى ئۇلارنىڭ

پادىشاھى بولغان شەيتانغا تايىنىپ ھەيدىسەم، سىلەرنىڭ ئەگەشكۈچىلىرىڭلار

جىنلارنى ھەيدەشتە كىمگە تاياندى؟! ئېيتقانلىرىڭلارنىڭ خاتا ئىكەنلىكىنى ئۆز

ئەگەشكۈچىلىرىڭلار دەلىللەپ بېرىدۇ. ²⁸ ئەمەلىيەتتە، مەن خۇدانىڭ روھىغا تايىنىپ

جىنلارنى ھەيدىۋەتتىم. بۇ، خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنىڭ ئاراڭلاردا نامايان بولغانلىقىنى

ئىسپاتلايدۇ.

²⁹ بىر كىشى كۈچتۈڭگۈر بىرسىنىڭ ئۆيىگە كىرىپ، ئۇنىڭ مېلىنى قانداق بۇلاپ

كېتەلسۇن؟ پەقەت شۇ كۈچتۈڭگۈر ئادەمنى باغلىيالىغانلارلا ئۇنىڭ ئۆيىنى

بۇلاڭ - تالاڭ قىلالايدۇ.

³⁰ مەن بىلەن بىر يولدا ماڭمىغانلار ماڭا قارشى تۇرغۇچىلاردۇر. ماڭا يىغىۋېلىشقا

ياردەم بەرمىگەنلەر توزۇتۇۋەتكۈچىلەردۇر. ³¹ شۇنىڭ ئۈچۈن بىلىپ قويۇڭلاركى،

ئىنسانلارنىڭ ئۆتكۈزگەن گۇناھلىرى ۋە قىلغان كۇپۇرلۇقلىرىنىڭ ھەممىسىنى

كەچۈرۈشكە بولىدۇ. لېكىن، مۇقەددەس روھقا قىلىنغان كۇپۇرلۇق كەچۈرۈلمەيدۇ.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

³² ئىنسانئوغلىغا قارشى سۆز قىلغانلار كەچۈرۈمگە ئېرىشەلەيدۇ؛ لېكىن مۇقەددەس روھقا قارشى گەپ قىلغانلار بۇ دۇنيادىمۇ، ئۇ دۇنيادىمۇ كەچۈرۈمگە ئېرىشەلمەيدۇ.

ئادەمنى ئەمەلىيەتتىن تونۇش

³³ — سىلەر دەرەخنى مېۋىسىدىن پەرق ئېتىشىڭلار كېرەك. مېۋە دەرىخى ياخشى بولسا، بېرىدىغان مېۋىسىمۇ ياخشى بولىدۇ. مېۋە دەرىخى يامان بولسا، بېرىدىغان مېۋىسىمۇ يامان بولىدۇ. چۈنكى، ھەرقانداق دەرەخ مېۋىسىدىن بىلىنىدۇ. ³⁴ ئەي زەھەرلىك يىلانلار! سىلەر يامان تۇرساڭلار، ئاغزىڭلاردىن قانداقمۇ ياخشى گەپ چىقسۇن؟ چۈنكى، كۆڭۈلدە نېمە بولسا، ئېغىزدىن شۇ چىقىدۇ. ³⁵ ياخشى ئادەم قەلبىدىكى ياخشىلىقتىن ياخشىلىق چىقىرىدۇ. يامان ئادەم قەلبىدىكى يامانلىقتىن يامانلىق چىقىرىدۇ. ³⁶ بىلىپ قويۇڭلاركى، سىلەر قىلغان ھەربىر ئېغىز قۇرۇق گېپىڭلار ئۈچۈن قىيامەت كۈنى ھېساب بېرىسىلەر. ³⁷ ئۆز سۆزلىرىڭلار بىلەن يا ئاقلىنىسىلەر، يا گۇناھكار بولۇپ چىقىسىلەر.

كارامەت كۆرسىتىش تەلىپى

³⁸ شۇ چاغدا، بەزى تەۋرات ئۇستازلىرى ۋە پەرىسىيەلەر ھەزرىتى ئەيسادىن: — ئۇستاز، قۇدرىتىڭىزنىڭ خۇدادىن كەلگەنلىكىنى كارامەت بىلەن كۆرسەتكەيسىز، — دېدى. ³⁹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق جاۋاب قايتۇردى: — ئوسال ۋە ۋاپاسىز كىشىلەر كارامەت كۆرسەت، دەپلا تۇرىدۇ. بىراق، سىلەرگە يۇنۇس پەيغەمبەرنىڭ كارامىتىدىن باشقا كۆرسىتىلىدىغان ئىككىنچى كارامەت يوق. ⁴⁰ يۇنۇس پەيغەمبەر يوغان بىر بېلىقنىڭ قورسىقىدا ئۈچ كېچە — كۈندۈز قانداق تۇرغان بولسا، ئىنسانئوغلىمۇ يەرنىڭ باغرىدا ئۈچ كېچە — كۈندۈز شۇنداق تۇرىدۇ. ⁴¹ قىيامەت كۈنى نىنەۋى شەھىرىدىكى خەلقىمۇ قوپۇپ، سىلەرنىڭ ئۈستۈڭلاردىن شىكايەت قىلىدۇ. چۈنكى، ئۇلار يۇنۇس پەيغەمبەرنىڭ تەلىمىنى ئاڭلاپ، يامان

^{12: 40} بۇ ئايەتتە ھەزرىتى ئەيسا يۇنۇس پەيغەمبەرنىڭ يوغان بىر بېلىقنىڭ ئىچىدە ئۈچ كۈن تۇرۇپ ساق چىققانلىقىنى تىلغا ئېلىش ئارقىلىق ئۆزىنىڭمۇ ئۆلۈپ، ئۈچىنچى كۈنى تىرىلىدىغانلىقىنى ئالدىن ئېيتقان.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

يولدىن قايتقان. بىراق، بۇ يەردە يۇنۇس پەيغەمبەردىنمۇ ئۇلۇغ بىرسى سىلەرنى يامان يولدىن قايتىشقا چاقىرسا، قۇلاق سالمىدىڭلار. ⁴² قىيامەت كۈنى ئەرەبىستاندىكى شەبا پادىشاھلىقىنىڭ ئايال پادىشاھىمۇ ئورنىدىن تۇرۇپ، سىلەرنىڭ ئۈستۈڭلاردىن شىكايەت قىلىدۇ. چۈنكى، ئۇ پادىشاھ سۇلايماننىڭ ئاقلانە سۆزلىرىنى ئاڭلاش ئۈچۈن، ئۇزۇن يوللارنى بېسىپ كەلگەن. مانا، ھازىر بۇ يەردە پادىشاھ سۇلايماندىنمۇ ئۇلۇغى بار.

جىننىڭ قايتىپ كېلىشى

⁴³ — جىن بىرەر ئادەمنىڭ تېنىدىن ھەيدىۋېتىلگەندىن كېيىن، قۇرغاق دالالارنى ئارىلاپ چىقىپ، تۇرىدىغان جاي ئىزدەيدۇ، بىراق تاپالمايدۇ ⁴⁴ ۋە: «ئىلگىرىكى ئۆيۈمگە قايتاي» دەيدۇ. شۇنىڭ بىلەن، جىن ئۇ ئادەمنىڭ تېنىگە قايتىپ كېلىپ، ئۇنىڭ دىلىنىڭ يەنىلا بوش، شۇنداقلا پاكىز تازىلىنىپ رەتلەنگەن ئۆيدەك بولۇپ قالغانلىقىنى بايقايدۇ — دە، ⁴⁵ ئۆزىدىنمۇ بەتتەر يەتتە جىننى باشلاپ كىرىپ بىللە تۇرىدۇ. بۇنىڭ بىلەن، ھېلىقى ئادەمنىڭ كېيىنكى ھالى بۇرۇنقىدىنمۇ يامانلىشىپ كېتىدۇ. بۇ زاماننىڭ رەزىل ئادەملىرىنىڭ ھالىمۇ مانا شۇنداق بولىدۇ.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئانىسى ۋە ئىنىلىرى

⁴⁶ ھەزرىتى ئەيسا خەلققە داۋاملىق سۆزلەۋاتقاندا، ئانىسى بىلەن ئىنىلىرى كېلىپ، ئۇنىڭ بىلەن سۆزلەشمەكچى بولۇپ تاشقىرىدا تۇرۇشتى. ⁴⁷ بىرەيلەن ھەزرىتى ئەيساغا:

— ئانىڭىز ۋە ئىنىلىرىڭىز سىز بىلەن سۆزلىشىمىز دەپ سىرتتا تۇرىدۇ، — دېدى.
⁴⁸ — كىم مېنىڭ ئانام، كىم مېنىڭ ئىنىلىرىم؟ — دېدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇ كىشىگە.
⁴⁹ ئاندىن، ئۇ قولى بىلەن شاگىرتلىرىنى كۆرسىتىپ:
 — مانا ئانام، مانا ئىنىلىرىم! ⁵⁰ چۈنكى، كىم ئەرىشتىكى ئاتامنىڭ ئىرادىسىگە ئەمەل قىلسا، شۇ مېنىڭ ئاكا — ئىنىم، ئاچا — سىڭلىم ۋە ئانامدۇر، — دېدى.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

13 - باب

ئۇرۇق چېچىش توغرىسىدىكى تەمسىل

¹ شۇ كۈنى، ھەزرىتى ئەيسا ئۆيىدىن چىقىپ، كۆل بويىدا ئولتۇراتتى. ² ئەتراپىغا نۇرغۇن ئادەم يىغىلغاچقا، ئۇ بىر كېمىگە چىقىپ ئولتۇردى. خالايىق بولسا كۆل بويىدا تۇرۇشاتتى. ³ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا تەمسىل بىلەن نۇرغۇن ھېكمەتلەرنى ئېيتىپ بەردى. ئۇ مۇنداق دېدى:

— بىر دېھقان ئۇرۇق چاچقىلى ئېتىزغا چىقىپتۇ. ⁴ چاچقان ئۇرۇقلىرىنىڭ بەزىلىرى چىغىر يول ئۈستىگە چۈشۈپتۇ، قۇشلار كېلىپ ئۇلارنى يەپ كېتىپتۇ. ⁵ بەزىلىرى تۇپرىقى كەم تاشلىق يەرلەرگە چۈشۈپتۇ. توپىسى نېپىز بولغانلىقتىن، تېزلا ئۈنۈپ چىقىپتۇ، ⁶ لېكىن چوڭقۇر يىلتىز تارتمىغاچقا، كۈن چىقىش بىلەنلا سولشىپ قۇرۇپ كېتىپتۇ. ⁷ بەزىلىرى تىكەنلەرنىڭ ئارىسىغا چۈشۈپتۇ، تىكەنلەر ئۆسۈپ مايسىلارنى بېسىۋاپتۇ. ⁸ بەزىلىرى بولسا مۇنبەت تۇپراققا چۈشۈپتۇ. ئۇلارنىڭ بەزىلىرى يۈز ھەسسە، بەزىلىرى ئاتمىش ھەسسە، يەنە بەزىلىرى ئوتتۇز ھەسسە ھوسۇل بېرىپتۇ. ⁹ بۇ سۆزلەرنى قۇلىقلىغۇچىلاردا چىڭ تۇتۇڭلار!

تەمسىللەرنىڭ مەقسىتى

¹⁰ شاگىرتلىرى كېلىپ، ھەزرىتى ئەيسادىن:

— سىز نېمە ئۈچۈن كۆپچىلىككە تەلىم بەرگەندە تەمسىل كەلتۈرسىز؟ — دەپ سورىدى.

¹¹ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق جاۋاب بەردى:

— ئەرشنىڭ پادىشاھلىقىنىڭ سىرلىرى ئۇلارغا ئەمەس، سىلەرنىڭ بىلىشىڭلارغا بېرىلدى. ¹² چۈنكى، كىمدە ئەقىل - پاراسەت بولسا، ئۇنىڭغا تېخىمۇ كۆپ بېرىلىدۇ. ئۇنىڭدىكى ئەقىل - پاراسەت ئېشىپ - تاشقۇچە بولىدۇ. لېكىن، كىمدە ئەقىل - پاراسەت بولمىسا، ئۇنىڭدا بار بولغىنىمۇ ئېلىپ كېتىلىدۇ. ¹³ ئۇلارغا تەمسىل بىلەن سۆزلىشىمنىڭ سەۋەبى شۇكى، ئۇلار قارىسىمۇ كۆرمەيدۇ، ئاڭلىسىمۇ

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

تەكشۈمەيدۇ ھەم ھەقىقىي چۈشەنمەيدۇ. ¹⁴ بۇنىڭ بىلەن، خۇدانىڭ يەشايا پەيغەمبەر ئارقىلىق ئالدىنلا ئېيتقان مۇنۇ سۆزلىرى ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى:

«سۆزلىرىمنى ئاڭلايسىلەر، ئاڭلايسىلەر، چۈشەنمەيسىلەر. قىلغانلىرىمغا قارايسىلەر، قارايسىلەر، مەننىسىنى ئۇقمايسىلەر. ¹⁵ چۈنكى، بۇ خەلقنىڭ زېھنى زەئىپلەشكەن. ئۇلار قۇلاقلىرىنى ئېتىۋالغان، كۆزلىرىنىمۇ يۇمۇۋالغان. ئۇنداق بولمىسىدى، كۆزلىرى كۆرەتتى، قۇلاقلىرىمۇ ئاڭلايتتى، زېھنى ئويغىنىپ، ماڭا قايتاتتى. مەنمۇ ئۇلارنى ساقايتاتتىم.»

¹⁶ لېكىن، سىلەر نەقەدەر بەختلىك! چۈنكى، كۆزۈڭلار كۆرىدۇ، قۇلىقىڭلار ئاڭلايدۇ. ¹⁷ بىلىپ قويۇڭلاركى، بۇرۇنقى نۇرغۇن پەيغەمبەرلەر ۋە دۇرۇس ئادەملەر سىلەر كۆرگەن ۋە ئاڭلىغانلارنى كۆرۈشنى ۋە ئاڭلاشنى ئارزۇ قىلغان بولسىمۇ، مۇرادىغا يېتەلمىدى.

ئۇرۇق چېچىش توغرىسىدىكى تەمسىلنىڭ چۈشەندۈرۈلۈشى

¹⁸ — ئەمدى ئۇرۇق چېچىش توغرىسىدىكى تەمسىلنىڭ مەننىسىنى ئاڭلاڭلار. ¹⁹ ئەگەر بىرى خۇدانىڭ پادىشاھلىقى توغرىسىدىكى سۆزنى ئاڭلاپ تۇرۇپ چۈشەنمىسە، شەيتان كېلىپ ئۇنىڭ كۆڭلىگە چۈشكەن سۆزنى ئېلىپ كېتىدۇ. بۇ دەل چىغىر يول ئۈستىگە چېچىلغان ئۇرۇقلاردۇر. ²⁰ تۇپرىقى كەم تاشلىق يەرلەرگە چېچىلغان ئۇرۇقلارغا كەلسەك، ئۇلار خۇدانىڭ سۆزىنى ئاڭلاپ، خۇشاللىق بىلەن دەرھال قوبۇل قىلغانلارغا تەمسىل قىلىنغان. ²¹ ھالبۇكى، خۇدانىڭ سۆزى ئۇلاردا يىلتىز تارتىمغاچقا، ئۇلار ئۇزۇنغا بەرداشلىق بېرەلمەيدۇ. خۇدانىڭ سۆزىگە ئىشەنگەنلىكىدىن قىيىنچىلىق ياكى زىيانكەشلىككە ئۇچرىسا، خۇدا يولىدىن دەرھال چەتنەپ كېتىدۇ. ²² تىكەنلەرنىڭ ئارىسىغا چېچىلغان شۇنداق ئادەملەرگە تەمسىل قىلىنغانكى، بۇ ئادەملەر خۇدانىڭ سۆزىنى ئاڭلىسىمۇ، لېكىن كۆڭلىگە بۇ دۇنيانىڭ ئەندىشىلىرى، بايلىقنىڭ ئېزىقتۇرۇشى كىرىۋېلىپ، خۇدانىڭ سۆزىنى

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

بوغۇۋېتىدۇ - دە، ئۇلار ھوسۇلسىز قالدۇ. ²³ مۇنبەت تۇپراققا چېچىلغان ئۇرۇقلار بولسا خۇدانىڭ سۆزىنى ئاڭلاپ چۈشەنگەن ئادەمگە تەمسىل قىلىنغان. بۇنداق ئادەملەر ئەلۋەتتە ھوسۇل بېرىدۇ، بەزىلىرى يۈز ھەسسە، بەزىلىرى ئاتمىش ھەسسە، يەنە بەزىلىرى ئوتتۇز ھەسسە ھوسۇل بېرىدۇ.

ياۋا ئوت توغرىسىدىكى تەمسىل

²⁴ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا باشقا بىر تەمسىلنى سۆزلەپ بەردى:

— ئەرىشنىڭ پادىشاھلىقى ئېتىزغا ياخشى ئۇرۇق چاچقان ئادەمگە ئوخشايدۇ. ²⁵ بىر كېچىسى، ھەممە ئادەم ئۇيقۇغا چۆمگەندە، ئۇ ئادەمنىڭ دۈشمىنى كېلىپ، بۇغداينىڭ ئارىسىغا ياۋا ئوت ئۇرۇقلىرىنى چېچىۋېتىپ كېتىپتۇ. ²⁶ مائىسلار ئۆسۈپ باشقا چىقارغاندا، ياۋا ئوتلارمۇ كۆرۈنۈشكە باشلاپتۇ. ²⁷ خوجاينىڭ چاكارلىرى كېلىپ، ئۇنىڭغا: «خوجاين، سىز ئېتىزغا ياخشى ئۇرۇق چاچقاندىكىزغۇ، بۇ ياۋا ئوتلار نەدىن كېلىپ قالدى؟» دەپتۇ. ²⁸ «بۇ بىر دۈشمەننىڭ ئىشى» دەپتۇ خوجاين. چاكارلار: «بېرىپ ياۋا ئوتلارنى يۇلۇۋەتسەك قانداق؟» دەپ سوراپتۇ. ²⁹ «ياق! ياۋا ئوتلارنى يۇلىمىز دېسەڭلار، بۇغدايلارمۇ يۇلۇنۇپ كېتىشى مۇمكىن. ³⁰ ئۇلارنى ئۆسۈشكە قويۇۋېتىڭلار. ئورما ۋاقتىدا، مەن ئورمىچىلارغا: «ئاۋۋال ياۋا ئوتلارنى يۇلۇپ، كۆيدۈرۈش ئۈچۈن باغلاپ يىغىۋېلىڭلار، ئاندىن بۇغدايلارنى يىغىپ ئامبىرىمغا قاچىلاڭلار، دەيمەن» دەپتۇ خوجاين.

قىچا ئۇرۇقى ۋە خېمىر تۇرۇچ توغرىسىدىكى تەمسىللەر

³¹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا يەنە بىر تەمسىلنى سۆزلەپ بەردى:

— ئەرىشنىڭ پادىشاھلىقى خۇددى بىر ئادەمنىڭ ئېتىزغا چاچقان قىچا ئۇرۇقىغا ئوخشايدۇ. ³² قىچا ئۇرۇقى پۈتۈن ئۇرۇقلارنىڭ ئىچىدە ئەڭ كىچىك بولسىمۇ، ئۇ ھەرقانداق زىرائەتتىن ئېگىز ئۆسۈپ كۆچەت [®] بولىدۇ، ھەتتا قۇشلارمۇ كېلىپ ئۇنىڭ شاخلىرىدا ئۇۋۇلايدۇ.

[®] 13: 32 بۇ يەردە تىلغا ئېلىنغان قىچا ئوتتۇرا شەرقىدە ئۆسىدىغان، ياخشى ئۆسكەندە ھەتتا ئۇچ مېتىردىن ئېشىپ كېتىدىغان ئۆسۈملۈكنى كۆرسىتىدۇ.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

³³ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا باشقا بىر تەمسىلىنى سۆزلەپ بەردى:

— ئەرشنىڭ پادىشاھلىقى خۇددى خېمىرتۇرۇچقا ئوخشايدۇ. ئايال خېمىرتۇرۇچنى بىر خالتا ئۇنغا قوشۇپ يۇغۇرسا، بۇ خېمىرتۇرۇچ پۈتۈن خېمىرنى بولدۇرالايدۇ.

³⁴ ھەزرىتى ئەيسا بۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى تەمسىللەر بىلەن كۆپچىلىككە بايان قىلدى. ئۇ تەمسىل كەلتۈرمەي تۇرۇپ ھېچقانداق تەلىم بەرمەيتتى. ³⁵ بۇنىڭ بىلەن، بىر پەيغەمبەر ئارقىلىق ئالدىنلا ئېيتىلغان مۇنۇ سۆزلەر ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى:

«ئاغزىمنى تەمسىل سۆزلەش بىلەن ئاچمەن،
دۇنيا ئايرىدە بولغاندىن بېرى سىر بولۇپ كەلگەن ئىشلارنى تىلغا ئالمەن.»

ياۋا ئوت توغرىسىدىكى تەمسىلنىڭ چۈشەندۈرۈلۈشى

³⁶ شۇنىڭدىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا كۆپچىلىكتىن ئايرىلىپ ئۆيگە كىردى.

شاگىرتلىرى يېنىغا كېلىپ:

— ئېتىزدىكى ياۋا ئوتلار توغرىسىدىكى تەمسىلنى چۈشەندۈرۈپ قويسىڭىز، —

دېدى.

³⁷ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق دېدى:

— ياخشى ئۇرۇقلارنى چاچقان ئىنسان توغرىسىدۇر. ³⁸ ئېتىز دۇنيا بولۇپ، ياخشى

ئۇرۇقلار ئەرشنىڭ پادىشاھلىقىنىڭ مىراسخورلىرىدۇر. ياۋا ئوتلار بولسا شەيتانغا تەۋە

بولغانلاردۇر. ³⁹ ياۋا ئوت ئۇرۇقلىرىنى چاچقان دۈشمەن شەيتاندۇر. ئورما ۋاقتى

زامان ئاخىرى، ئورمىچىلار بولسا پەرىشتىلەردۇر. ⁴⁰ ياۋا ئوتلار قانداق يۇلۇنۇپ ئوتقا

تاشلانغان بولسا، زامان ئاخىرىدەمۇ شۇنداق بولىدۇ. ⁴¹ ئىنسان توغرىسى پەرىشتىلىرىنى

ئەۋەتپ، ئىنسانلارنى گۇناھقا ئازدۇرغان ۋە يامانلىق قىلغانلارنىڭ ھەممىسىنى ئۆز

پادىشاھلىقىدىن شاللاپ، ⁴² ئۇلارنى لاۋۇلداپ تۇرغان ئوتقا تاشلايدۇ. ئۇلار ئۇ يەردە

ھەسرەتتە يىغلاپ، چىشىلىرىنى غۇچۇرلىتىدۇ. ⁴³ ھەققانىي ئادەملەر ئۇ چاغدا

ئاتىسى خۇدانىڭ پادىشاھلىقىدا قۇياشتەك چاقىنايدۇ. بۇ سۆزلەرنى قۇلىقىڭلاردا چىڭ

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

تۇتۇڭلار!

خەزىنە ۋە ئۈنچە - مەرۋايىت توغرىسىدىكى تەمسىللەر

⁴⁴ — ئەرشىنىڭ پادىشاھلىقى خۇددى ئېتىزدا يوشۇرۇلغان بىر خەزىنىگە ئوخشايدۇ. ئۇنى تېپىۋالغۇچى ھاياجان ئىچىدە خەزىنىنى قايتىدىن يوشۇرۇپ، شۇ ئېتىزنى سېتىۋېلىش ئۈچۈن بار - يوقنى سېتىۋېتىدۇ.

⁴⁵ ئەرشىنىڭ پادىشاھلىقى يەنە قىممەت باھالىق ئۈنچە - مەرۋايىتلارنى ئىزدىگەن سودىگەرگە ئوخشايدۇ. ⁴⁶ سودىگەر ناھايىتى قىممەت باھالىق بىر مەرۋايىتنى تاپقانكەن، قايتىپ بېرىپ بار - يوقنى سېتىپ، ئۇ مەرۋايىتنى سېتىۋالىدۇ.

تور تاشلاش توغرىسىدىكى تەمسىل

⁴⁷ — ئەرشىنىڭ پادىشاھلىقى يەنە دېڭىزغا تاشلىنىپ ھەر خىل بېلىقلارنى تۇتىدىغان تورغا ئوخشايدۇ. ⁴⁸ تور توشقاندا، بېلىقچىلار ئۇنى قىرغاققا تارتىپ چىقىرىدۇ. ئاندىن ئولتۇرۇپ، ياخشى بېلىقلارنى ئىلغىۋېلىپ، سېۋەتلەرگە قاچىلاپ، ناچارلىرىنى تاشلىۋېتىدۇ. ⁴⁹ قىيامەت كۈنىمۇ شۇنداق بولىدۇ. پەرىشتىلەر كېلىپ يامان كىشىلەرنى ھەققانىي كىشىلەردىن ئايرىيدۇ ⁵⁰ ۋە ئۇلارنى لاۋۇلداپ تۇرغان ئوتقا تاشلايدۇ. ئۇلار ئۇ يەردە ھەسرەتتە يىغلاپ، چىشىلىرىنى غۇچۇرلىتىدۇ.

⁵¹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلاردىن:

— بۇ سۆزلەرنى چۈشەندىڭلارمۇ؟ — دەپ سورىدى.

— چۈشەندۇق، — دەپ جاۋاب بەردى ئۇلار.

⁵² ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق دېدى:

— ئەرشىنىڭ پادىشاھلىقى توغرىلۇق تەلىم ئالغان تەۋرات ئۇستازى خۇددى

خەزىنىسىدىن كۈننىلا ئەمەس، بەلكى يېڭى نەرسىلەرنىمۇ ئېلىپ چىققان خوجايىنىغا ئوخشايدۇ.

ناسىرەلىكلەرنىڭ ھەزرىتى ئەيسانى رەت قىلىشى

⁵³ ھەزرىتى ئەيسا بۇ تەمسىللەرنى سۆزلەپ بولغاندىن كېيىن، ئۇ يەردىن ئايرىلىپ،

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

⁵⁴ ئۆز يۇرتىغا كەتتى ۋە ئۆز يۇرتىدىكى ئىبادەتخانىدا خەلققە تەلىم بېرىشكە باشلىدى. ئۇنىڭ تەلىمىنى ئاڭلىغان خەلق ھەيران بولۇپ:

— بۇ ئادەمنىڭ بۇنچىۋالا ئەقىل - پاراستى ۋە مۆجىزە يارىتىش قۇدرىتى نەدىن كەلگەندۇ؟ ⁵⁵ ئۇ پەقەت ئاددىي بىر ياغاچچىنىڭ ئوغلغۇ؟ ئۇنىڭ ئانىسىنىڭ ئىسمى مەريەم؛ ياقۇپ، يۈسۈپ، سىمۇن ۋە يەھۇدالار ئۇنىڭ قېرىنداشلىرى ئەمەسمۇ؟ ⁵⁶ سىڭىللىرىنىڭ ھەممىسى ئۆز ئىچىمىزدىغۇ؟ شۇنداق تۇرۇقلۇق، ئۇنىڭدىكى بۇ قابىلىيەتلەر زادى نەدىن كەلگەندۇ؟ — دېيىشەتتى. ⁵⁷ شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار ئۇنى رەت قىلدى. ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— پەيغەمبەر ئۆز يۇرتى ۋە ئۆز ئۆيىدە ھۆرمەتكە سازاۋەر بولمايدۇ. ⁵⁸ ئۇلارنىڭ ئىتىقادسىزلىقى تۈپەيلىدىن ھەزرىتى ئەيسا ئۇ يەردە كۆپ مۆجىزە كۆرسەتمىدى.

14 - باب

چۆمۈلدۈر گۈچى يەھيانىڭ ئۆلتۈرۈلۈشى

¹ ئۇ كۈنلەردە، ھەزرىتى ئەيسا توغرىسىدىكى خەۋەرلەرنى ئاڭلىغان ھىرود خان ² قول ئاستىدىكىلەرگە:

— بۇ ئادەم چۆمۈلدۈر گۈچى يەھيا بولسا كېرەك، ئۇ چوقۇم ئۆلۈمدىن تىرىلىپتۇ. ئۇنىڭ پەۋقۇلئاددە قۇدرەتلەرگە ئىگە بولغانلىقىنىڭ سەۋەبى ئەنە شۇ، — دېدى.

³ ھىرودنىڭ بۇنداق دېيىشىنىڭ سەۋەبى، ئۇ ئۆگەي ئاكىسى فىلىپنىڭ ئايالى ھىرودىيەنى تارتىۋالغاندا، ئۇ ئايالنىڭ تەلىپى بىلەن يەھيانى تۇتقۇن قىلىپ، زىندانغا تاشلىغانىدى. ⁴ چۈنكى، يەھيا ھىرودقا: «ئاكاڭنىڭ ئايالىنى تارتىۋېلىشكە تەۋرات قانۇنىغا خىلاپتۇر» دەپ كەلگەندى. ⁵ ھىرود شۇ سەۋەبتىن يەھيانى ئۆلتۈرمەكچى بولغان بولسىمۇ، بىراق خەلقنى قورققاندى، چۈنكى خەلق يەھيانى پەيغەمبەر، دەپ قارايتتى.

⁶ ھىرودنىڭ تۇغۇلغان كۈنى، ئايالى ھىرودىيەنىڭ بۇرۇنقى ئېرىدىن بولغان قىزى

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئوتتۇرغا چىقىپ ئۇسسۇل ئويناپ بەردى. بۇ ھىرودقا شۇنداق ياقتىكى،⁷ قىزغا نېمە تىلىسە شۇنى بېرىشكە قەسەم قىلدى.⁸ قىز ئانىسىنىڭ كۈشكۈرتۈشى بىلەن: — دەرھال چۆمۈلدۈرگۈچى يەھيانىڭ كاللىسىنى ئېلىپ، بىر تەخسىگە قويۇپ ئەكېلىڭ، — دېدى.⁹ ھىرود خان بۇنىڭغا ئوڭايسىزلانغان بولسىمۇ، مېھمانلارنىڭ ئالدىدا قىلغان قەسسىمى تۈپەيلىدىن، بۇ تەلەپنى ئورۇنداشنى بۇيرۇدى.¹⁰ ئادەم ئەۋەتىپ، زىنداندا يەھيا يەغەمبەرنىڭ كاللىسىنى ئالدۇردى.¹¹ بىر تەخسىگە قويۇلغان كاللا قىزنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كېلىندى. قىز بۇنى ئانىسىنىڭ ئالدىغا ئاپاردى.¹² يەھيانىڭ شاگىرتلىرى بېرىپ، جەسەتنى دەپنە قىلدى. ئاندىن، ھەزرىتى ئەيساغا ئەھۋالنى خەۋەر قىلدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ بەش مىڭ كىشىنى تويدۇرۇشى

¹³ ھەزرىتى ئەيسا بۇ خەۋەرنى ئاڭلاپ، خىلۋەت بىر جايغا ئۆزى يالغۇز كېتىش ئۈچۈن كېمىگە ئولتۇرۇپ، ئۇ يەردىن ئايرىلدى. بۇنىڭدىن خەۋەر تاپقان خەلق ئەتراپتىكى يېزىلاردىن كېلىشىپ، ئۇنىڭ كەينىدىن پىيادە ماڭدى.¹⁴ ھەزرىتى ئەيسا كېمىدىن چۈشكەندە، نۇرغۇن ئادەملەرنى كۆردى ۋە ئۇلارغا ئىچ ئاغرىتىپ، ئۇلارنىڭ كېسەللىرىنى ساقايتتى.

¹⁵ كەچقۇرۇن، شاگىرتلىرى ھەزرىتى ئەيسانىڭ يېنىغا كېلىپ:

— بۇ خىلۋەت بىر جاي ئىكەن، ۋاقتىمۇ بىر يەرگە بېرىپ قالدى. خالايىقنى

تارقىتىۋەتكەن بولسىڭىز، ئۇلار كەنتلەرگە بېرىپ ئۆزلىرىگە تاماق سېتىۋالسۇن، — دېدى.

¹⁶ — ئۇلارنىڭ تارقاپ كېتىشىنىڭ ھاجىتى يوق، ئۇلارغا ئۆزۈڭلار تاماق بېرىڭلار، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

¹⁷ شاگىرتلار:

— بىزدە بەش نان بىلەن ئىككى دانە بېلىقتىن باشقا ھېچ نەرسە يوق، — دېيىشتى.

¹⁸ — ئۇلارنى ماڭا ئېلىپ كېلىڭلار، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.¹⁹ ئۇ خالايىقنى

چىملىقنىڭ ئۈستىدە ئولتۇرۇشقا بۇيرۇغاندىن كېيىن، بەش نان بىلەن ئىككى بېلىقنى قولغا ئېلىپ، ئاسمانغا قاراپ خۇداغا شۈكۈر ئېيتتى. ئاندىن، نانلارنى ئۈشتۈپ

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

شاگرتلىرىغا بەردى. ئۇلار كۆپچىلىككە تارقاتتى. ²⁰ ھەممەيلەن يەپ تويدى. شاگرتلار ئېشىپ قالغان پارچىلارنى لىق ئون ئىككى سېۋەتكە يىغۋالدى. ²¹ تاماق يېگەنلەرنىڭ سانى ئاياللار ۋە بالىلارنى ھېسابقا ئالمىغاندا، بەش مىڭچە كىشى ئىدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ سۇ ئۈستىدە مېڭىشى

²² بۇنىڭ كەينىدىنلا، ھەزرىتى ئەيسا شاگرتلىرىنىڭ كېمىگە ئولتۇرۇپ، كۆلنىڭ قارشى قىرغىقىغا ئۆزىدىن ئاۋۋال ئۆتۈشنى بۇيرۇدى. بۇ ئارىدا ئۆزى خالايقىنى تارقىتىۋەتتى. ²³ ئۇلارنى تارقىتىۋەتكەندىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا دۇئا - تىلاۋەت قىلىش ئۈچۈن ئۆزى تەنھا تاغقا چىقتى، كەچتىمۇ ئۇ يەردە يالغۇز قالدى. ²⁴ بۇ چاغدا، كېمە قىرغاقتىن خېلى ئۇزاقتا دولقۇنلار ئىچىدە چايقىلىپ تەستە ئىلگىرىلەۋاتاتتى، چۈنكى قارشى تەرەپتىن شامال چىقىۋاتاتتى. ²⁵ تاڭ ئېتىشقا ئاز قالغاندا، ھەزرىتى ئەيسا كۆلنىڭ ئۈستىدە مېڭىپ، شاگرتلىرى تەرەپكە كەلدى. ²⁶ شاگرتلار ئۇنىڭ كۆلنىڭ ئۈستىدە مېڭىپ كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، ۋەھىمىگە چۈشتى.

— ئۇ بىر ئالۋاستى! — دېيىشىپ، قورقۇپ چۇقان سېلىشىپ كەتتى.

²⁷ لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا دەرھال ئۇلارغا:

— خاتىرجەم بولۇڭلار، بۇ مەن، قورقماڭلار! — دېدى.

²⁸ پېترۇس بۇنىڭغا جاۋابەن:

— ئى رەببىم، ئەگەر بۇ سىز بولسىڭىز، سۇ ئۈستىدە مېڭىپ يېنىڭىزغا بېرىشىمغا ئەمر قىلىڭ، — دېدى.

²⁹ — كەل، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

پېترۇس كېمىدىن چۈشۈپ، سۇ ئۈستىدە ھەزرىتى ئەيساغا قاراپ ماڭدى.

³⁰ لېكىن، قاتتىق چىقىۋاتقان بوراننى كۆرۈپ قورقتى ۋە سۇغا چۆكۈشكە باشلىغاندا:

— رەببىم، مېنى قۇتقۇزۇۋالغايىسىز! — دەپ ۋارقىردى.

³¹ ھەزرىتى ئەيسا دەرھال قولنى ئۈزۈتىپ، ئۇنى تۇتۇۋالدى ۋە ئۇنىڭغا:

— ئەي ئىشەنچى ئاجىز، نېمىشقا گۇمان قىلدىڭ؟ — دېدى.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

³² ئۇلار كېمىگە چىققاندا، شامال توختىدى. ³³ شاگرتلىرى ھەزرىتى ئەيساغا سەجدە قىلىپ:

— سىز ھەقىقەتەن خۇدانىڭ ئوغلى ئىكەنسىز، — دېيىشتى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ گىنەساردا بىمارلارنى ساقايتىشى

³⁴ ئۇلار كۆلنىڭ قارشى تەرىپىگە ئۆتۈپ، گىنەسار دېگەن يەردە قۇرۇقلۇققا چىقتى. ³⁵ ئۇ يەرنىڭ خەلقى ھەزرىتى ئەيسانى تونۇپ، ئەتراپتىكى جايلارغا خەۋەر ئەۋەتتى. كىشىلەر بىمارلارنىڭ ھەممىسىنى ئۇنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كېلىپ، ³⁶ ھەزرىتى ئەيسادىن بىمارلارنىڭ ھېچبولمىغاندا ئۇنىڭ تونىنىڭ پېشىگە بولسىمۇ قولىنى تەگكۈزۈۋېلىشىغا رۇخسەت قىلىشنى سوراپ يالۋۇراتتى. ئۇنىڭغا قولىنى تەگكۈزگەنلەرنىڭ ھەممىسى ساقايدى.

15 - باب

ئىنساننى نېمە ناپاك قىلىدۇ؟

¹ بۇ چاغدا، پايتەخت يېرۇسالېمدىن بەزى پەرسىيەلەر ۋە تەۋرات ئۇستازلىرى ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا كېلىپ:

² — شاگرتلىرىڭ نېمىشقا ئەجدادلىرىمىزنىڭ ئەنئەنىلىرىگە خىلاپلىق قىلىدۇ؟ ئۇلار تاماقتىن ئىلگىرى قوللىرىنى يۇمايدىكەنغۇ، — دېدى.

³ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق جاۋاب بەردى:

— سىلەرچۇ! سىلەر نېمىشقا ئەنئەنىمىزگە رىئايە قىلىمىز دەپ، خۇدانىڭ ئەمرلىرىگە خىلاپلىق قىلىسىلەر؟ ⁴ خۇدا: «ئاتا - ئاناڭنى ھۆرمەت قىل» ۋە «ئاتىسى ياكى ئانىسىنى ھاقارەتلىگەنلەرگە ئۆلۈم جازاسى بېرىلسۇن» دەپ ئەمر قىلغان. ⁵ لېكىن، سىلەر: «ئاتا - ئانىسىغا: مەندىن ئالدىغان پۈتۈن ماددىي ياردىمىڭلارنى خۇداغا ئاتىۋەتتىم، دېگەن كىشىنىڭ ⁶ ئاتا - ئانىسىغا ۋاپادارلىق قىلىش مەجبۇرىيىتى قالمايدۇ» دەيسىلەر. بۇنىڭ بىلەن، ئەنئەنەڭلارنى دەپ، خۇدانىڭ ئەمرىنى يوققا

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

چىقىرىسىلەر. ⁷ ئەي ساختىپەز لەر! خۇدا يەشايا پەيغەمبەر ئارقىلىق ئالدىن ئېيتقان مۇنۇ سۆزلەر سىلەرگە نېمىدېگەن ماس كېلىدۇ - ھە:

⁸ «بۇ خەلق مېنى ئاغزىدىلا ھۆرمەتلەيدۇ،

لېكىن قەلبى مەندىن يىراق.

⁹ ماڭا قىلغان ئىبادىتى بېھۇددۇر.

چۈنكى، ئۈگەتكەنلىرى خۇدانىڭ ئەمرلىرى ئەمەس،

بەلكى ئۆزلىرى چىقىرىۋالغان پەتىۋالاردۇر.»

¹⁰ ھەزرىتى ئەيسا خالايقنى يېنىغا چاقىرىپ، ئۇلارغا:

— قۇلاق سېلىڭلار ھەم شۇنى چۈشىنىڭلاركى، ¹¹ ئىنساننى ناپاك قىلىدىغىنى

ئاغزىدىن كىرىدىغىنى ئەمەس، بەلكى ئاغزىدىن چىقىدىغىنىدۇر، — دېدى.

¹² كېيىن، شاگىرتلىرى ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپ:

— سىزنىڭ سۆزلىرىڭىز پەرىسىيەلەرنىڭ چىشىغا تەگكەنلىكىنى بىلدىڭىزمۇ، —

دېدى.

¹³ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق جاۋاب قايتۇردى:

— ئەشتىكى ئاتام تىكىمگەن ھەرقانداق ئۆسۈملۈك يىلتىزىدىن قومۇرۇپ

تاشلىنىدۇ. ¹⁴ ئۇلارغا پىسەنت قىلماڭلار؛ ئۇلار قارىغۇلارغا يول باشلايدىغان

قارىغۇلاردۇر. ئەگەر قارىغۇ قارىغۇنى يېتەكلىسە، ھەر ئىككىسى ئورغا چۈشۈپ

كېتىدۇ.

¹⁵ پېترۇس:

— بايا ئېيتقان ناپاكلىق توغرىسىدىكى تەمسىلى چۈشەندۈرۈپ بەرگەيسىز، —

دېدى.

¹⁶ — سىلەرمۇ تېخىچە چۈشەنمەيۋاتامسىلەر؟ — دېدى ھەزرىتى ئەيسا، ¹⁷ —

ئېغىزغا كىرگەن نەرسىلەرنىڭ ئاشقازان ئارقىلىق تەرەت بولۇپ چىقىپ

كېتىدىغانلىقىنى چۈشەنمەيسىلەر؟ ¹⁸ لېكىن، ئېغىزىدىن چىقىدىغىنى قەلبتىن

چىقىدۇ. ئىنساننى ناپاك قىلىدىغىنىمۇ شۇ. ¹⁹ چۈنكى، يامان نىيەت، قاتىللىق،

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

زىناخورلۇق، جىنسىي ئەخلاقسىزلىق، ئوغرىلىق، يالغان گۇۋاھلىق ۋە تۆھمەتخورلۇق قاتارلىق گۇناھلارنىڭ ھەممىسى قەلبتىن چىقىدۇ.²⁰ ئىنساننى مانا شۇلار ناپاك قىلىدۇ. يۇيۇلمىغان قوللار بىلەن تائام يېيىش بولسا ئىنساننى ناپاك قىلمايدۇ.

يەھۇدىي ئەمەس ئايالنىڭ ئېتىقادى

²¹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇ يەردىن ئايرىلىپ، تىر ۋە سىدون شەھەرلىرىنىڭ ئەتراپىدىكى رايونلارغا باردى.²² ئۇ يەردە ئولتۇراقلاشقان كەنتانلاردىن بولغان بىر ئايال ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا كېلىپ:

— ئى تەقسىر! پادىشاھ داۋۇتنىڭ ئەۋلادى، ھالىمغا يەتكەيسىز! قىزىمغا جىن چاپلىشىۋالغاندى، ھالى بەك خاراب، — دەپ زارلىدى.

²³ لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا ئۇ ئايالغا بىر ئېغىز مۇ جاۋاب بەرمىدى. شاگىرتلىرى ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپ:

— بۇ ئايالنى يولغا سالغايىسىز! كەينىمىزگە ئەگىشىۋېلىپ يول بويى ۋارقىراپ يۈرىدۇ، — دەپ تەلەپ قىلدى.

²⁴ ھەزرىتى ئەيسا ھېلىقى ئايالغا قاراپ مۇنداق دېدى:

— مەن پەقەت خۇدانىڭ يوقالغان قويلرى — ئىسرائىللارغا ئەۋەتلىدىم.

²⁵ ھېلىقى ئايال ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپ:

— ئى تەقسىر، ماڭا شاپائەت قىلغايىسىز! — دەپ، ئايىغىغا يىقىلدى.

²⁶ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— بالىلارنىڭ نېنىنى ئىتلارغا تاشلاپ بېرىش توغرا ئەمەس،[®] — دېدى.

²⁷ ھېلىقى ئايال بۇنىڭغا جاۋابەن:

— شۇنداق، تەقسىر، بىراق ئىتلارمۇ خوجايىنىنىڭ داستىخىنىدىن چۈشكەن نان

ئۇۋاقلرىنى يەيدىغۇ، — دېدى.

²⁸ شۇنىڭ بىلەن، ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

[®] 15: 26 ھەزرىتى ئەيسا بۇ يەردە ئۆزىنىڭ ئەۋەتلىشىنىڭ ئالدى بىلەن يەھۇدىيلار، ئاندىن يەھۇدىي

ئەمەسلەر ئۈچۈن ئىكەنلىكىنى تەكىتلىگەن.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— ئەي ئايال، ئىشەنچىڭ كامىل ئىكەن! تىلگىنىڭدەك بولسۇن، — دېدى. ئۇ ئايالنىڭ قىزى شۇ ئان ساقىيىپ كەتتى.

كېسەللەرنىڭ ساقايتىلىشى

²⁹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇ يەردىن ئايرىلىپ، جەللىيە كۆلىنىڭ بويىدىن ئۆتۈپ، تاغقا چىقىپ ئولتۇردى. ³⁰ ئۇنىڭ ئالدىغا نۇرغۇن خالايق يىغىلدى. ئۇلار يەنە توكۇر، قارىغۇ، چولاق، گاچا ۋە باشقا ھەر خىل كېسەللەرنىمۇ ئېلىپ كېلىپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا قويۇشتى. ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنى ساقايتتى. ³¹ خەلق گاچىلارنىڭ تىلى چىققانلىقىنى، چولاقلارنىڭ ئەسلىگە كەلگەنلىكىنى، توكۇرلارنىڭ ماڭغانلىقىنى، قارىغۇلارنىڭ كۆزى ئېچىلغانلىقىنى كۆرۈپ، ھەيران بولدى ۋە ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇداغا مەدھىيە ئوقۇدى.

تۆت مىڭ ئادەمنىڭ تويدۇرۇلۇشى

³² ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرىنى يېنىغا چاقىرىپ: — بۇ خالايققا ئىچىم ئاغرىيدۇ. ئۇلار ئۈچ كۈندىن بېرى يېنىمدىن كەتمىدى، يەيدىغان بىر نەرسىسىمۇ قالمىدى. ئۇلارنى ئۆيلىرىگە ئاچ قورساق قايتۇرۇشنى خالىمايمەن، يولدا يىقىلىپ قېلىشى مۇمكىن، — دېدى. ³³ شاگىرتلار ئۇنىڭغا:

— بۇنداق خىلۋەت بىر يەردە بۇنچىۋالا خالايقنى تويدۇرغۇدەك ناننى نەدىن تاپىمىز؟ — دېيىشتى.

³⁴ — قانچە نېنىڭلار بار؟ — دەپ سورىدى ھەزرىتى ئەيسا.

— يەتتە نان بىلەن بىرنەچچە تال كىچىك بېلىقىمىز بار، — دېيىشتى ئۇلار. ³⁵ بۇنىڭ بىلەن، ھەزرىتى ئەيسا خالايقنى يەردە ئولتۇرۇشقا بۇيرۇدى. ³⁶ ئاندىن، يەتتە نان بىلەن بېلىقلارنى قولغا ئالدى ۋە خۇداغا شۈكۈر ئېيتىپ، ئۇلارنى ئۈشتۈپ شاگىرتلىرىغا بەردى. ئۇلار كۆپچىلىككە تارقاتتى. ³⁷ ھەممەيلەن يەپ تويغاندىن كېيىن، شاگىرتلار ئېشىپ قالغان پارچىلارنى يەتتە سېۋەتكە يىغۋالدى. ³⁸ تاماق يېگەنلەرنىڭ سانى ئاياللار ۋە بالىلارنى ھېسابقا ئالمىغاندا تۆت مىڭ كىشى ئىدى.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

³⁹ ھەزرىتى ئەيسا خالايقىنى يولغا سالغاندىن كېيىن، كېمىگە چۈشۈپ، ماگادان يېزىسىنىڭ سىرتىغا باردى.

16 - باب

پەرسىيەلەرنىڭ كارامەت كۆرسىتىشىنى تەلەپ قىلىشى

¹ پەرسىيەلەر بىلەن سادۇقىيى دىنىي ئېقىمدىكىلەر ھەزرىتى ئەيسانىڭ يېنىغا كېلىپ، ئۇنىڭ خۇدا تەرىپىدىن ئەۋەتىلگەنلىكىنى سىناپ بېقىش مەقسىتىدە، ئۇنىڭدىن بىر كارامەت كۆرسىتىشىنى تەلەپ قىلىشتى. ² ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— كەچقۇرۇن سىلەر: «ئۇيۇقتا قىزىل شەپەق كۆرگىنىڭلاردا، ئەتە ھاۋا ئوچۇق بولىدۇ» دەيسىلەر. ³ ئەتىگەندە: «بۈگۈن ئاسماننىڭ رەڭگى كۆكۈش قىزىل ۋە بۇلۇتلۇق، ھاۋا بۇزۇلىدۇ» دەيسىلەر. ئاسمان رەڭگىنى چۈشەندۈرەلەيسىلەرىيۇ، بۇ زاماندا يۈز بېرىۋاتقان ئالامەتلەرنى چۈشەندۈرەلمەيسىلەر! ⁴ ئوسال ۋە ۋاپاسىز كىشىلەر كارامەت كۆرسەت، دەپلا تۇرىدۇ. بىراق، سىلەرگە يۇنۇس پەيغەمبەرنىڭ كارامىتىدىن باشقا كۆرسىتىلىدىغان ئىككىنچى كارامەت يوق. ^①

ئاندىن، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنى تاشلاپ كەتتى.

ساختا تەلىمىدىن ساقلىنىش

⁵ شاگىرتلار كۆلىنىڭ ئۇ قېتىغا ئۆتكىنىدە، نان ئېلىۋېلىشنى ئۇنتۇغانىدى. ⁶ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— ھوشيار بولۇڭلار، پەرسىيەلەر بىلەن سادۇقىيلارنىڭ ئېچىتقۇسىدىن ئېھتىيات قىلىڭلار، — دېدى.

⁷ شاگىرتلار بىر - بىرىگە:

^① 16: 4 - باب 39 - ، 40 - ئايەتلەرگە قارالسۇن.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— نان ئەكەلمىگەنلىكىمىز ئۈچۈن شۇنداق دەۋاتسا كېرەك، — دېيىشتى.
⁸ ئۇلارنىڭ نېمە دېيىشىۋاتقانلىقىنى بىلگەن ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق دېدى:
 — ئەي ئىشەنچى ئاجىزلار! نېمە ئۈچۈن نان ئەكەلمىگەنلىكىڭلار توغرىسىدا
 سۆزلىشىسىلەر؟⁹ تېخىچە چۈشەنمىدىڭلارمۇ؟ بەش نان بىلەن بەش مىڭ كىشىنى
 تويدۇرغانلىقىم، يەنە قانچە سېۋەت يېمەكلىك يىغۋالغانلىقىڭلار ئېسىڭلاردا يوقمۇ؟
¹⁰ يەتتە نان بىلەن تۆت مىڭ كىشىنى تويدۇرغانلىقىم، يەنە قانچە سېۋەت يېمەكلىك
 يىغۋالغانلىقىڭلارمۇ ئېسىڭلاردا يوقمۇ؟¹¹ سىلەر نېمىشقا مېنىڭ ئېيتقىنىمنىڭ نان
 توغرىلۇق ئەمەسلىكىنى چۈشەنمەيسىلەر؟ مەن يەنە سىلەرگە: «پەرسىيەلەر بىلەن
 سادۇقىيلارنىڭ ئېچىتقۇسىدىن ئېھتىيات قىلىڭلار» دەيمەن.¹² شاگىرتلار شۇندىلا
 ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆزلىرىگە ناندېكى ئېچىتقۇدىن ئەمەس، بەلكى پەرسىيەلەر بىلەن
 سادۇقىيلارنىڭ ئېچىتقۇسىدىن، يەنى ساختا تەلىمدىن ئېھتىيات قىلىشىنى
 ئېيتقانلىقىنى چۈشىنىپ يەتتى.

پېترۇسنىڭ ھەزرىتى ئەيسانى قۇتقۇزغۇچى — مەسىھ دەپ تونۇشى

¹³ ھەزرىتى ئەيسا فىلىپ قەيسەرىيىسى رايونىغا كەلگەندە، شاگىرتلىرىدىن:

— كىشىلەر ئىنسانئوغلنى كىم دەپ بىلىدىكەن؟ — دەپ سورىدى.

¹⁴ شاگىرتلىرى:

— بەزىلەر سىزنى چۆمۈلدۈرگۈچى يەھيا، بەزىلەر ئىلياس پەيغەمبەر ۋە يەنە

بەزىلەر يەرەمىيا ياكى باشقا قەدىمكى پەيغەمبەرلەردىن بىرى دەپ بىلىدىكەن، —

دەپ جاۋاب بەردى.

¹⁵ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلاردىن:

— سىلەرچۇ؟ سىلەر مېنى كىم دەپ بىلىسىلەر؟ — دەپ سورىدى.

¹⁶ پېترۇس دەپمۇ ئاتالغان سىمۇن:

— سىز مەڭگۈ ھايات خۇدانىڭ ئوغلى قۇتقۇزغۇچى — مەسىھ ئىكەنسىز، — دەپ

جاۋاب بەردى.

¹⁷ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— نېمىدېگەن بەختلىكسەن، يۇنۇس ئوغلى سىمۇن! بۇنى ساڭا ئاشكارىلىغۇچى

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئىنسان ئەمەس، بەلكى ئەرشتكى ئاتام خۇدادۇر. ¹⁸ ساڭا شۇنى ئېيتايكى، سەن بولساڭ پېترۇس [مەنسى «تاش»]. مەن جامائەتچىلىكىمنى بۇ تاش ئۈستىگە قۇرمەن. ئۇنىڭ ئۈستىدىن ئۆلۈمنىڭ كۈچىمۇ غالب كېلەلمەيدۇ. ¹⁹ ئەرشتىڭ پادىشاھلىقىنىڭ ئاچقۇچلىرىنى ساڭا بېرىمەن. سېنىڭ يەر يۈزىدە يول قويغانلىرىڭ ئەرشتىمۇ يول قويۇلۇپ بولغان بولىدۇ. سېنىڭ يەر يۈزىدە يول قويمىغانلىرىڭ ئەرشتىمۇ يول قويۇلمىغان بولىدۇ، — دېدى. ²⁰ بۇ سۆزلەردىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرىغا ئۆزىنىڭ قۇتقۇزغۇچى — مەسھ ئىكەنلىكىنى ھېچكىمگە تىنماسلىقىنى تاپلىدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆلۈپ تىرىلىدىغانلىقىنى ئالدىن ئېيتىشى

²¹ شۇنىڭدىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا ئۆزىنىڭ يېرۇسالېمغا كېتىشى، ئاقساقاللار، ئالىي روھانىيلار ۋە تەۋرات ئۇستازلىرى تەرىپىدىن كۆپ ئازاب - ئوقۇبەت تارتىشى، ئۆلتۈرۈلۈشى ۋە ئۈچىنچى كۈنى تىرىلدۈرۈلۈشى كېرەكلىكىنى شاگىرتلىرىغا ئۆقتۈرۈشقا باشلىدى.

²² بۇ گەپنى ئاڭلىغان پېترۇس ھەزرىتى ئەيسانى بىر چەتكە تارتىپ، ئۇنى ئەيىبلەپ:

— يا رەببىم، نېمىشقا بۇنداق خىيالدا بولسىز؟ بېشىڭىزغا بۇنداق ئىشلار ئەسلا كەلمەيدۇ! — دېدى.

²³ لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا پېترۇسقا قاراپ:

— يوقال كۆزۈمدىن، شەيتاندەك سۆزلەۋاتسەن! سەن ماڭا پۇتلىكاشاڭ، سېنىڭ ئويلىغانلىرىڭ خۇدانىڭ ئەمەس، ئىنساننىڭ خىيالىدۇر، — دېدى.

²⁴ كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرىغا مۇنداق دېدى:

— كىمدەكىم ماڭا ئەگىشىشنى خالسا، ئۆز خاھىشىدىن ۋاز كېچىپ، ئۆزىنىڭ

كېرىستىنى كۆتۈرۈپ ماڭا ئەگەشسۇن! ²⁵ چۈنكى، ئۆزى ئۈچۈنلا ياشايدىغانلار

ئەكسىچە ھاياتىدىن مەھرۇم بولىدۇ. بىراق، ئۆز خاھىشىدىن ۋاز كېچىپ، مېنىڭ

ئۈچۈن ياشايدىغانلار ھاياتلىققا ئېرىشىدۇ. ²⁶ بىر ئادەم پۈتۈن دۇنياغا ئىگە بولۇپ

ھاياتىدىن مەھرۇم قالسا، بۇنىڭ نېمە پايدىسى بولسۇن؟! نېمىنى تۆلەيمۇ ھاياتلىققا

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئېرىشكىلى بولسۇن؟! ²⁷ ئىنسانئوغلى بولغان مەن ئاتامنىڭ شان - شەرىپى ئىچىدە پەرىشتىلىرى بىلەن كېلىپ، ھەممە ئادەمنىڭ ئۆز ئەمەلىيىتىگە تۇشلۇق جاۋاب قايتۇرىمەن. ²⁸ بىلىپ قويۇڭلاركى، بۇ يەردە تۇرغانلارنىڭ بەزىلىرى ئىنسانئوغلىنىڭ ئۆز پادىشاھلىقى ئىچىدە كەلگەنلىكىنى كۆرمىگۈچە ئۆلمەيدۇ. ²⁹

17 - باب

ھەزرىتى ئەيسانىڭ نۇرغا چۆمۈشى

¹ ئالتە كۈندىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا پەقەت پېترۇس، ياقۇپ ۋە ياقۇپنىڭ ئىنىسى يۇھاننانلا ئېلىپ، ئېگىز بىر تاغقا چىقتى. ² ئۇ يەردە ھەزرىتى ئەيسانىڭ قىياپىتى ئۇلارنىڭ كۆز ئالدىدىلا ئۆزگىرىپ، يۈزى قۇياشتەك پارلىدى، كىيىملىرى نۇردەك ئاپئاق بولۇپ چاقىندى. ³ توساتتىن، شاگرتلارغا مۇسا پەيغەمبەر ۋە ئىلياس پەيغەمبەرنىڭ ھەزرىتى ئەيسا بىلەن سۆزلىشىۋاتقانلىقى كۆرۈندى. ⁴ پېترۇس ھەزرىتى ئەيساغا:

— ئى رەببىم، بۇ يەردە بولغىنىمىز نېمىدېگەن ياخشى! خالىسىڭىز، بىرى سىزگە، بىرى مۇسا پەيغەمبەرگە، يەنە بىرى ئىلياس پەيغەمبەرگە دەپ، بۇ يەرگە ئۈچ كەپە ياساي، — دېدى.

⁵ پېترۇسنىڭ گېيى تۈگمەيلا، پارلاق بىر بۇلۇت ئۇلارنى قاپلىۋالدى. بۇلۇتتىن خۇدانىڭ: «بۇ مېنىڭ سۆيۈملۈك ئوغلۇم. مەن ئۇنىڭدىن خۇرسەنمەن. ئۇنىڭ سۆزىگە قۇلاق سېلىڭلار!» دېگەن ئاۋازى ئاڭلاندى.

⁶ شاگرتلار بۇنى ئاڭلاپ، ئىنتايىن قورقۇشقان ھالدا يەرگە دۈم يېتىۋالدى.

⁷ بىراق، ھەزرىتى ئەيسا كېلىپ، ئۇلارغا قولىنى تەگكۈزۈپ:

— قوپۇڭلار، قورقماڭلار، — دېدى. ⁸ ئۇلار بېشىنى كۆتۈرۈپ قارىۋالدى، ھەزرىتى

²⁷ 16: 28 بۇ سۆز بىر ھەپتىدىن كېيىن يۈز بەرگەن، يەنى 17 - بابتا تەسۋىرلەنگەن ۋەقەگە ياكى ھەزرىتى ئەيسا ئۆلتۈرۈلگەندىن كېيىن شاگرتلىرىغا قايتا كۆرۈنگەن ۋەقەگە قارىتىلغان.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئەيسادىن باشقا ھېچكىم كۆرۈنمىدى.

⁹ تاغدىن چۈشۈۋېتىپ، ھەزرتى ئەيسا ئۇلارغا:

— ئىنسانئوغلى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرۈلمىگۈچە، كۆرگەنلىرىڭلارنى ھېچكىمگە

تىنماڭلار، — دەپ تاپىلدى.

¹⁰ ئاندىن شاگرتلىرى ئۇنىڭدىن:

— تەۋرات ئۇستازلىرى نېمە ئۈچۈن: «ئىلياس پەيغەمبەر قۇتقۇزغۇچى — مەسھ

كېلىشتىن ئاۋۋال قايتىپ كېلىشى كېرەك» دېيىشىدۇ؟ — دەپ سوراشتى.

¹¹ ھەزرتى ئەيسا جاۋابەن:

— ئەلۋەتتە، ئىلياس پەيغەمبەر چوقۇم قۇتقۇزغۇچى — مەسھتىن ئاۋۋال كېلىپ،

ھەممىنى قېلىپىغا كەلتۈرىدۇ. ¹² بىلىپ قويۇڭلاركى، ئىلياس پەيغەمبەر ئاللىقاچان

كەلدى، لېكىن كىشىلەر ئۇنى تونۇمىغانلىقتىن، ئۇنىڭغا قىلمىغان ئەسكىلىكى

قالدى. خۇددى شۇنىڭدەك، ئۇلار ئىنسانئوغلىغىمۇ ئازاب سالدى، — دېدى.

¹³ شۇ چاغدا، شاگرتلار ھەزرتى ئەيسانىڭ ئىلياس پەيغەمبەرنى تىلغا ئېلىش

ئارقىلىق چۆمۈلدۈرگۈچى يەھيانى كۆرسىتىۋاتقانلىقىنى چۈشەندى.

جىن چاپلاشقان بالىنىڭ ساقايتىلىشى

¹⁴ ئۇلار كۆپچىلىكنىڭ يېنىغا بارغىنىدا، بىر كىشى ھەزرتى ئەيسانىڭ ئالدىغا

كېلىپ، تىزلىنىپ:

¹⁵ — تەقسىر، ئوغلۇمنىڭ ھالىغا يەتكەيسىز! بالىنىڭ تۇتقالىق كېسىلى بولغاچقا،

ھالى بەك خاراب، دائىم ئوتنىڭ ياكى سۇنىڭ ئىچىگە چۈشۈۋالدى. ¹⁶ ئۇنى

شاگرتلىرىڭىزغا ئېلىپ كەلگەندىم، ساقايتالمىدى، — دېدى.

¹⁷ — ئەي ئېتىقادسىز ۋە چىرىك ئەۋلاد! مەن سىلەرنىڭ ماڭا

ئىشەنمىگەنلىكىڭلارغا يەنە قاچانغىچە بەرداشلىق بېرەي؟ — دېدى ھەزرتى ئەيسا،

— بالىنى ئالدىمغا ئېلىپ كېلىڭلار.

¹⁸ ھەزرتى ئەيسا جىنغا بۇيرۇق قىلدى. شۇنىڭ بىلەن، جىن بالىدىن چىقىپ

كەتتى، بالمۇ شۇ ئان ساقايدى.

¹⁹ كېيىن، ھەزرتى ئەيسا يالغۇز قالغاندا، شاگرتلار ئۇنىڭ يېنىغا كېلىپ:

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— بىز نېمە ئۈچۈن جىنى ھەيدىيەلمدۇق؟ — دەپ سوراقتى.
²⁰ — ئېتىقادىڭلار ئاجىز بولغانلىقى ئۈچۈن. بىلىپ قويۇڭلاركى، سىلەردە قىچا ئۇرۇقىدەك چوڭلۇقتا بولسىمۇ ئېتىقاد بولسىدى، ئاۋۇ تاغقا: «بۇ يەردىن ئۇ يەرگە كۆچ» دېسەڭلار، كۆچكەن بولاتتى. ئېتىقادىڭلار بولسا، قولۇڭلاردىن ھېچ ئىش قېچىپ قۇتۇلالمايدۇ. { ²¹ بىراق، بۇنداق جىنلارنى دۇئا قىلىش ۋە روزا تۇتۇش بىلەنلا ھەيدىگىلى بولىدۇ، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا. }

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆلۈپ تىرىلىدىغانلىقىنى ئىككىنچى قېتىم ئېيتىشى

²²⁻²³ ئۇلار جەللىيە ئۆلكىسىدە جەم بولغاندا، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:
 — ئىنسانئوغلى باشقىلارنىڭ قولىغا تاپشۇرۇلۇپ ئۆلتۈرۈلدى، لېكىن ئۈچىنچى كۈنى تىرىلىدۇ، — دېدى. بۇ سۆز شاگىرتلارنى غەم-قايغۇغا سالدى.

ئىبادەتخانا بېجى تاپشۇرۇش

²⁴ ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرى بىلەن كەپەرناھۇم شەھىرىگە كەلگەندە، ئىبادەتخانا بېجىنى يىغقۇچىلار پېترۇسنىڭ يېنىغا كېلىپ:
 — ئۇستازىڭلار ئىبادەتخانا بېجىنى تۆلمەمدۇ؟ — دەپ سورىدى.
²⁵ — تۆلەيدۇ، — دېدى پېترۇس.
 پېترۇس ئۆيگە كەلگەندە، ئۇ تېخى بىر نېمە دېمەستىلا ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭدىن:
 — سىمۇن، سېنىڭچە دۇنيادىكى پادىشاھلار كىملىرىدىن باج ئالىدۇ؟ ئۆز پەرزەنتلىرىدىنمۇ ياكى باشقىلاردىنمۇ؟ — دەپ سورىدى.
²⁶ پېترۇس:
 — باشقىلاردىن، — دېيىشى بىلەن، ھەزرىتى ئەيسا:
 — ئۇنداقتا، پەرزەنتلەر باجدىن خالىي بولىدۇ. ²⁷ بىراق، باج يىغقۇچىلارنىڭ چىشىغا تەگمەيلى، كۆلگە بېرىپ قارماقنى تاشلا. تۇتقان بىرىنچى بېلىقنىڭ ئاغزىنى ئاچساڭ، بىر تەڭگە پۇل چىقىدۇ. ئۇنى ئېلىپ ئىككىمىزنىڭ بېجى ئۈچۈن ئۇلارغا بەر، — دېدى.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

18 - باب

ئەرشنىڭ پادىشاھلىقىدىكى ئەڭ ئۇلۇغ كىشى

¹ بۇ چاغدا، ھەزرىتى ئەيسانىڭ شاگىرتلىرى ئۇنىڭ يېنىغا كېلىپ:

— ئەرشنىڭ پادىشاھلىقىدا كىم ئەڭ ئۇلۇغ؟ — دەپ سورىدى.

² ھەزرىتى ئەيسا يېنىغا كىچىك بىر بالىنى چاقىرىپ، ئۇنى ئوتتۇرىدا تۇرغۇزۇپ،

مۇنداق دېدى:

³ — بىلىپ قويۇڭلاركى، يامان يولۇڭلاردىن يېنىپ، كىچىك بالىلاردەك سەبىي بولمىساڭلار، ئەرشنىڭ پادىشاھلىقىغا ھەرگىز كىرەلمەيسىلەر. ⁴ كىم ئۆزىنى كىچىك

بالىلاردەك تۇۋەن تۇتسا، ئۇ ئەرشنىڭ پادىشاھلىقىدا ئەڭ ئۇلۇغ بولىدۇ. ⁵ كىم مېنى

دەپ، بۇنداق كىچىك بالىلارنى قوبۇل قىلسا، ئۇ مېنى قوبۇل قىلغان بولىدۇ. ⁶ لېكىن،

كىمدەكى ماڭا ئېتىقاد قىلغان بۇنداق كىچىكلەردىن بىرىنى گۇناھقا ئازدۇرسا، شۇ

ئادەم ئۈچۈن ئېيتقاندا بوينىغا يوغان تۈگمەن تېشى ئېسىلغان ھالدا دېڭىزنىڭ ئەڭ

چوڭقۇر يېرىگە چۆكتۈرۈلگىنى ئەۋزەل. ⁷ ئىنساننى گۇناھقا ئازدۇرىدىغان تۇزاقلار

تۈپەيلىدىن، بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرىنىڭ ھالىغا ۋاي! بۇنداق تۇزاكلاردىن قېچىپ

قۇتۇلغىلى بولمايدۇ، لېكىن شۇ تۇزاكلارنى قۇرغۇچىنىڭ ھالىغا ۋاي!

⁸ ئەگەر قولۇڭ ياكى پۈتۈڭ سېنى گۇناھقا ئازدۇرسا، ئۇنى كېسىپ تاشلا. ئىككى

قولۇڭ ياكى ئىككى پۈتۈڭ بار ھالدا مەڭگۈ ئۆچمەس دوزاخ ئوتىغا تاشلانغىنىڭدىن

كۆرە، چولاق ياكى توكۇر ھالدا مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشكىنىڭ ئەۋزەل. ⁹ ئەگەر

كۆزۈڭ سېنى گۇناھقا ئازدۇرسا، ئۇنى ئويۇپ تاشلا. ئىككى كۆزۈڭ بار ھالدا مەڭگۈ

ئۆچمەس دوزاخ ئوتىغا تاشلانغىنىڭدىن كۆرە، بىرلا كۆزۈڭ بىلەن بولسىمۇ مەڭگۈلۈك

ھاياتقا ئېرىشكىنىڭ ئەۋزەل.

ئازغان قوي توغرىسىدىكى تەمسىل

¹⁰ — بۇ سەبىيلەرنىڭ ھەرقانداق بىرىگىمۇ سەل قاراشتىن ساقلىنىڭلار. شۇنى

ئېيتتىكى، ئۇلارنىڭ ئەرىشتىكى پەرىشتىلىرى ئەرىشتىكى ئاتام خۇدانىڭ جامالىنى ھەر

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

دائىم كۆرۈپ تۇرىدۇ. ¹¹ ئىنسانئوغلى ئازغان ئادەملەرنى قۇتقۇزغىلى كەلدى. ¹² ئويلاپ بېقىڭلارچۇ؟ بىر ئادەمنىڭ يۈز تۇياق قويى بولۇپ، ئۇنىڭدىن بىرى ئادىشىپ قالسا، ئۇ توقسان توققۇز قويىنى تاغقا تاشلاپ، ھېلىقى ئاداشقان قويىنى ئىزدىمەمدۇ؟ ¹³ بىلىپ قويۇڭلاركى، ئەگەر ئۇنى تېپىۋالسا، ئۇ قوي ئۈچۈن بولغان خۇشاللىقى ئاداشمىغان توقسان توققۇزى ئۈچۈن بولغان خۇشاللىقتىن چوڭ بولىدۇ. ¹⁴ شۇنىڭغا ئوخشاش، ئەشتىكى ئاتاڭلارمۇ بۇ سەبەبلەرنىڭ ھېچقايسىسىنىڭ ئېزىپ قېلىشىنى خالىمايدۇ.

خاتالىق ئۆتكۈزگەن قېرىندىشىغا بولغان مۇئامىلە

¹⁵ — ئەگەر قېرىندىشىڭ گۇناھ ئۆتكۈزۈپ قويسا، ئۇنىڭ يېنىغا بېرىپ سەۋەنلىكىنى كۆرسىتىپ بەر. ھەرقانداق ئىش ئىككىڭلارنىڭ ئارىسىدىلا قالسۇن. قېرىندىشىڭ سۆزۈڭنى ئاڭلىسا، ئۇنىڭ بىلەن يارىشىۋالغان بولسەن. ¹⁶ لېكىن ئاڭلىمىسا، سېنىڭ ئېيتقانلىرىڭنىڭ گۇۋاھچىسى بولۇش ئۈچۈن يەنە بىر — ئىككى كىشىنى ئېلىپ، ئۇنىڭ يېنىغا بارغىن. ھەممە ئىشتا ئىككى — ئۈچ ئادەم گۇۋاھچى بولسۇن. ¹⁷ ئەگەر قېرىندىشىڭ ئۇلارنىڭ سۆزىگە قۇلاق سالمىسا، ئەھۋالنى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە ئۇقتۇرۇپ قوي. ئەگەر ئۇلارنىڭكىمۇ قۇلاق سالمىسا، ئۇنى بۇتپەرەس ياكى ئىنساپسىز باجگر قاتارىدا كۆر.

¹⁸ بىلىپ قويۇڭلاركى، سىلەرنىڭ يەر يۈزىدە يول قويغانلىرىڭلار ئەرشتىمۇ يول قويۇلۇپ بولغان بولىدۇ. سىلەرنىڭ يەر يۈزىدە يول قويمىغانلىرىڭلار ئەرشتىمۇ يول قويۇلمىغان بولىدۇ. ¹⁹ شۇنى يەنە بىلىپ قويۇڭلاركى، يەر يۈزىدە ئاراڭلاردىن ئىككى كىشى بىر نىيەت، بىر مەقسەتتە بىر نەرسىنى تىلەپ دۇئا قىلسا، ئەرشتىكى ئاتام ئۇلارنىڭ تىلىكىنى ئىجابەت قىلىدۇ. ²⁰ چۈنكى، ئىككى ياكى ئۈچ كىشى مېنىڭ نامىم بىلەن قەيەردە جەم بولسا، مەنمۇ شۇ يەردە ئۇلارنىڭ ئارىسىدا بولىمەن.

شەپقەتسىز چاكار

²¹ بۇ چاغدا، پېترۇس ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا كېلىپ: — ئى رەببىم، قېرىندىشىمنىڭ مېنىڭ ئالدىمدا ئۆتكۈزگەن قانچە قېتىملىق

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

گۇناھنى كەچۈرۈشۈم كېرەك؟ يەتتە قېتىممۇ؟ — دېدى.
²² ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— بىلىپ قويغىنكى، يەتتە قېتىم ئەمەس، يەتمىش يەتتە قېتىم. ²³ دېمەك،

ئەرشنىڭ پادىشاھلىقى چاكارلىرى بىلەن ھېساب - كىتاب قىلماقچى بولغان بىر پادىشاھقا ئوخشايدۇ. ²⁴ پادىشاھ ھېساب - كىتابنى باشلىغىنىدا، ئۇنىڭغا مىليونلىغان كۈمۈش تەڭگە قەرزدار بولغان بىر چاكار كەلتۈرۈلۈپتۇ. ²⁵ چاكارنىڭ تۆلەش ئىقتىدارى بولمىغانلىقتىن، پادىشاھ ئۇنىڭغا ئۆزىنى، خوتۇن بالا - چاقىسى ۋە بار - يوقنى سېتىپ، قەرزنى تۆلەشنى بۇيرۇپتۇ. ²⁶ چاكار يەرگە تىزلىنىپ تۇرۇپ، خوجايىنى پادىشاھقا: «ماڭا كەڭچىلىك قىلغايلا، پۈتۈن قەرزىمنى چوقۇم تۆلەيمەن» دەپ يالۋۇرۇپتۇ. ²⁷ خوجايىننىڭ چاكارغا ئىچى ئاغرىپ، قەرزنى كەچۈرۈم قىلىپ ئۇنى قويۇپ بېرىپتۇ.

²⁸ لېكىن، چاكار ئۇ يەردىن چىقىپ، ئۆزىگە بىرنەچچە تەڭگە قەرزدار بولغان يەنە بىر چاكارنى ئۇچرىتىپتۇ. ئۇنى تۇتۇۋېلىپ، بويىنىنى سىقىپ تۇرۇپ: «قەرزىڭنى تۆلە» دەپتۇ. ²⁹ بۇ چاكارمۇ يەرگە تىزلىنىپ تۇرۇپ: «ماڭا كەڭچىلىك قىل، قەرزىمنى چوقۇم تۆلەيمەن» دەپ يالۋۇرۇپتۇ. ³⁰ لېكىن، باشتىكى چاكار بۇنى رەت قىپتۇ ۋە ئۇنى زىندانغا تاشلىتىپ: «پۈتۈن قەرزنى تۆلىمىگۈچە، زىنداندا ياتسەن» دەپتۇ. ³¹ بۇ ئەھۋالنى ئۇقۇپ ئىچى ئىنتايىن ئاغرىغان باشقا چاكارلار خوجايىننىڭ ئالدىغا بېرىپ، ئەھۋالنى باشتىن - ئاخىر خەۋەر قىپتۇ.

³² بۇنىڭ بىلەن، خوجايىن چاكارنى چاقىرتىپ: «ئەي يامان چاكار، ماڭا يالۋۇرغانلىقىڭ ئۈچۈن شۇنچە كۆپ قەرزىڭنى كەچۈردۈم. ³³ مەن ساڭا ئىچ ئاغرىتىقنىمدەك، سەنمۇ چاكار بۇرادىرىڭگە ئىچ ئاغرىتىشنىڭ كېرەك ئىدىغۇ؟» دەپتۇ. ³⁴ بۇنىڭ بىلەن، غەزەپلەنگەن خوجايىن ئۇنى پۈتۈن قەرزىنى تۆلىگۈچە زىنداندا ياتقۇزۇش ئۈچۈن، ۋەھشىي گۇندىپايلاغا تاپشۇرۇپ بېرىپتۇ.

³⁵ شۇنىڭغا ئوخشاش، ئەگەر ھەممىڭلار قېرىنداشلىرىڭلارنى دىلىڭلاردىن كەچۈرمىسەڭلار، ئەرشتىكى ئاتاممۇ سىلەرنى كەچۈرمەيدۇ.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

19 - باب

تالاق قىلىش توغرىسىدا

¹ ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزلەرنى ئېيتىپ بولغاندىن كېيىن، جەللىيە ئۆلكىسىدىن ئايرىلىپ، يەھۇدىيە ئۆلكىسىنى بېسىپ ئۆتۈپ، ئىئوردان دەرياسىنىڭ ئۇ قېتىدىكى رايونلارغا باردى. ² زور بىر توپ ئادەم ئۇنىڭغا ئەگىشىپ كەلگەنىدى. ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنىڭ ئارىسىدىكى كېسەللەرنى شۇ يەردىلا ساقايتتى. ³ ھەزرىتى ئەيسانىڭ يېنىغا كەلگەن بەزى پەرسىيەلەر ئۇنىڭغا تۇزاق قۇرۇش مەقسىتىدە ئۇنىڭدىن:

— بىر ئادەمنىڭ ھەرقانداق بىر سەۋەب بىلەن ئايالنى تالاق قىلىشى تەۋرات قانۇنىغا ئۇيغۇنمۇ؟ — دەپ سورىدى.

⁴ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق جاۋاب قايتۇردى:

— تەۋراتنى ئوقۇمىدىڭلارمۇ؟ ياراتقۇچى بۇرۇنلا ئىنسانلارنىڭ بىر گەۋدە بولۇشى ئۈچۈن، ئۇلارنى «ئەر ۋە ئايال قىلىپ ياراتتى» ۋە ⁵ «بىر ئادەمنىڭ ئاتا - ئانىسىدىن ئايرىلىپ، ئايالى بىلەن بىرلىشىپ بىر تەن بولۇشى ئەنە شۇ سەۋەبتىندۇر» دېدى. ⁶ شۇنداق ئىكەن، ئەر - ئايال ئەمدى ئىككى تەن ئەمەس، بىر تەندۇر. شۇنىڭ ئۈچۈن، خۇدا قوشقانى ئىنسان ئايرىلمىسۇن. ⁷ پەرسىيەلەر ھەزرىتى ئەيسادىن:

— ئۇنداقتا، مۇسا پەيغەمبەر نېمە ئۈچۈن تەۋرات قانۇنىدا ئەرلەرنىڭ ئۆز ئاياللىرىغا بىر پارچە تالاق خېتىنى بېرىپلا ئۇلارنى تالاق قىلسا بولىدىغانلىقىنى ئېيتتى؟ — دەپ سوراشتى.

⁸ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— تەرساللىقىڭلاردىن مۇسا پەيغەمبەر ئاياللىرىڭلارنى تالاق قىلسا رۇخسەت قىلغان. بىراق، ئالەم ئاپىرىدە بولغاندا بۇنداق ئەمەس ئىدى. ⁹ بىلىپ قويۇڭلاركى، ئايالنى جىنسىي ئەخلاقسىزلىقتىن باشقا بىرەر سەۋەب بىلەن تالاق قىلىپ، باشقا بىرىنى ئەمرىگە ئالغان كىشى زىنا قىلغان بولىدۇ.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

¹⁰ شاگرتلار ھەزرتى ئەيساغا:

— ئەگەر ئەر بىلەن ئايال ئوتتۇرىسىدىكى مۇناسىۋەت شۇنداق بولسا، ئۇنداقتا ئۆيلەنمەسلىك ياخشى ئىكەن، — دېدى.

¹¹ ھەزرتى ئەيسا ئۇلارغا:

— بۇ دېگەنلىكنى ھەممىلا ئادەم ئەمەس، پەقەت خۇدا نېسىپ قىلغانلارلا قوبۇل قىلالايدۇ. ¹² ئۆيلەنمەيدىغان كىشىلەر خىلمۇخىلدۇر. بەزىلەر تۇغما جىنسىي ئىقتىدارى ئاجىزلار، بەزىلەر باشقىلار تەرىپىدىن ئاختا قىلىنغانلار، يەنە بەزىلەر ئەر شىنڭ پادىشاھلىقى ئۈچۈن ئۆيلىنىشتىن ۋاز كەچكەنلەردۇر. بۇ دېگەنلىكنى قوبۇل قىلالايدىغانلار قوبۇل قىلسۇن! — دېدى.

ھەزرتى ئەيسانىڭ كىچىك بالىلارغا بەخت تىلىشى

¹³ قولىنى تەگكۈزۈپ بەخت تىلىسۇن دەپ، كىشىلەر كىچىك بالىلارنى ھەزرتى ئەيسانىڭ ئالدىغا ئېلىپ كەلدى. بىراق، شاگرتلار ئۇلارنى ئەيىبلدى. ¹⁴ ھەزرتى ئەيسا:

— بالىلار ئالدىمغا كەلسۇن، ئۇلارنى توسماڭلار. چۈنكى، ئەر شىنڭ پادىشاھلىقىغا كىرىدىغانلار دەل مۇشۇلارغا ئوخشاشلاردۇر، — دېدى. ¹⁵ ھەزرتى ئەيسا قوللىرىنى ئۇلارغا تەگكۈزۈپ بەخت تىلىگەندىن كېيىن، ئۇ يەردىن ئايرىلدى.

مۈلۈكداردىكى مۈشكۈلات

¹⁶ بىر كۈنى، بىر يىگىت ھەزرتى ئەيسانىڭ ئالدىغا كېلىپ:

— ئۇستاز، مەن قانداق ياخشى ئىشلارنى قىلسام، مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشمەن؟ — دەپ سورىدى.

¹⁷ ھەزرتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— ياخشىلىق توغرىسىدا نېمىشقا مەندىن سورايسىز؟ ياخشى بولغۇچىدىن پەقەت بىرىلا بار. مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشمەكچى بولسىڭىز، ئۇنىڭ ئەمىرلىرىنى ئادا قىلىڭ، — دېدى.

¹⁸ — قايسى ئەمىرلەرنى دەيسىز؟ — دەپ سورىدى ھېلىقى يىگىت.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق دېدى:

— قاتىللىق قىلما، زىنا قىلما، ئوغرىلىق قىلما، يالغان گۇۋاھلىق بەرمە،
¹⁹ ئاتا-ئاناغا ھۆرمەت قىل ۋە قوشناڭنى ئۈزۈڭنى سۆيگەندەك سۆي.
²⁰ — بۇلارنىڭ ھەممىسىگە ئەمەل قىلىپ كېلىۋاتمەن. بۇلاردىن باشقا يەنە
 نېمىلەرنى قىلىشىم كېرەك؟ — دەپ سورىدى يىگىت.
²¹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— ئەگەر كەم-كۈتسىز بولۇشنى خالىسىڭىز، بېرىپ بارلىق مال-مۈلكىڭىزنى
 سېتىپ، پۇلنى كەمبەغەللەرگە بېرىڭ. شۇنداق قىلسىڭىز، ئەرشىتە خەزىنىڭىز
 بولىدۇ. ئاندىن كېلىپ ماڭا ئەگىشىڭ، — دېدى.

²² بۇ سۆزنى ئاڭلىغان يىگىت قايرىغۇ ئىچىدە ئۇ يەردىن كېتىپ قالدى. چۈنكى،
 ئۇنىڭ مال-دۇنياسى ناھايىتى كۆپ ئىدى. ²³ ھەزرىتى ئەيسا شاگرتلىرىغا:
 — بىلىپ قويۇڭلاركى، بايلارنىڭ ئەرشىنىڭ پادىشاھلىقىغا كىرىشى تەس. ²⁴ يەنە
 شۇنى ئېيتايكى، ئۇلارنىڭ خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا كىرىشى تۈگىنىڭ يىڭنە
 تۆشۈكىدىن ئۆتۈشىدىنمۇ تەس! — دېدى.

²⁵ بۇنى ئاڭلىغان شاگرتلار بەكمۇ ھەيران بولۇشۇپ:
 — ئۇنداقتا، كىم قۇتقۇزۇشقا ئېرىشەلەيدۇ؟ — دەپ سوراشتى.
²⁶ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا قاراپ:

— بۇ، ئىنسانلارنىڭ قولىدىن كەلمەيدۇ، لېكىن خۇدا ھەممىگە قادىردۇر، —
 دېدى.

²⁷ بۇنىڭ بىلەن، پېترۇس ئۇنىڭدىن:

— مانا بىز ھەممىنى تاشلاپ سىزگە ئەگەشتۇق! بىز بۇنىڭدىن نېمىگە ئېرىشىمىز؟
 — دەپ سورىدى.

²⁸ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— بىلىپ قويۇڭلاركى، يېڭى دۇنيا يېتىپ كېلىپ، ئىنسانئوغلى شانلىق تەختىدە
 ئولتۇرغىنىدا، سىلەر — ماڭا ئەگەشكەنلەر ئون ئىككى تەختتە ئولتۇرۇپ،
 ئىسرائىللارنىڭ ئون ئىككى قەبىلىسىگە ھۆكۈمرانلىق قىلىسىلەر. ²⁹ مېنى دەپ

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئۆيلىرى، قېرىنداشلىرى، ئاتا - ئانىسى، بالا - چاقىلىرى ياكى يەر - زېمىنلىرىدىن ۋاز كەچكەنلەرنىڭ ھەممىسى يوقاتقانلىرىدىن يۈز ھەسسە ئارتۇقراققا ئېرىشىپ، مەڭگۈلۈك ھاياتتىن بەھرىمەن بولىدۇ.³⁰ لېكىن شۇ چاغدا، نۇرغۇن ئالدىنقى قاتاردىكىلەر ئاخىرقىلار بولىدۇ، نۇرغۇن ئاخىرقىلار ئالدىنقى قاتارغا چىقىدۇ.

20 - باب

ئۈزۈمزارلىقتىكى ئىشلەمچىلەر

¹ ھەزرىتى ئەيسا سۆزىنى داۋاملاشتۇرۇپ، مۇنداق دېدى:

— چۈنكى، ئەرشنىڭ پادىشاھلىقى بىر يەر ئىگىسىگە ئوخشايدۇ. يەر ئىگىسى ئۈزۈمزارلىقىدا ئىشلەشكە ئادەم ياللاش ئۈچۈن قاق سەھەردە سىرتقا چىقىپتۇ.² ئۇ ئىشلەمچىلەرنىڭ كۈنلۈكىگە بىر كۈمۈش تەڭگىدىن بېرىشكە كېلىشىپ، ئۇلارنى ئۈزۈمزارلىقىغا ئەۋەتىپتۇ.

³ سائەت توققۇز ئەتراپىدا ئۇ يەنە سىرتقا چىقىپ، بازاردا بىكار يۈرگەن باشقا كىشىلەرنى كۆرۈپتۇ.⁴ ئۇلارغا: «سەلەرمۇ ئۈزۈمزارلىقىمغا بېرىپ ئىشلەڭلار، ھەقىقىتلارنى مۇۋاپىق بېرىمەن» دەپتۇ.⁵ ئۇلار ئۈزۈمزارلىققا بېرىپتۇ. چۈش ۋاقتىدا ۋە چۈشتىن كېيىن سائەت ئۈچلەردە ئۇ قايتا چىقىپ، يەنە شۇنداق ئىشلەمچىلەردىن بىرنەچچىنى ياللاپتۇ.⁶ سائەت بەشلەردە چىققىنىدا، ئۇ يەردە تۇرغان يەنە باشقىلارنى كۆرۈپ، ئۇلاردىن: «نېمە ئۈچۈن بۇ يەردە كۈن بويى بىكار يۈرسىلەر؟» دەپ سوراپتۇ.⁷ «بىزنى ھېچكىم ياللىمىدى» دەپ جاۋاب قايتۇرۇپتۇ ئۇلار.

«ئۇنداقتا، سەلەرمۇ ئۈزۈمزارلىقىمغا بېرىپ ئىشلەڭلار» دەپتۇ يەر ئىگىسى ئۇلارغا.⁸ كەچقۇرۇنلۇقى، يەر ئىگىسى غوجدارغا: «ئىشلەمچىلەرنى چاقىرىپ، ئەڭ ئاخىرىدا كەلگەنلەردىن باشلاپ ئەڭ ئاۋۋال كەلگەنلەرگىچە ھەممىسىنىڭ ئىش ھەققىنى بەر» دەپتۇ.⁹ چۈشتىن كېيىن سائەت بەشتە ئىشقا چۈشكەنلەر كېلىپ، غوجداردىن بىر كۈمۈش تەڭگىدىن ئېلىشىپتۇ.¹⁰ ئەڭ ئاۋۋال ئىشقا چۈشكەنلەر تېخىمۇ كۆپ ئىش ھەققى ئالىمىزغۇ، دەپ ئويلىشىپتۇ. بىراق، ئۇلارغا نۆۋەت

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

كەلگەندە، غوجدار ئۇلارغىمۇ بىر كۈمۈش تەڭگىدىن بېرىپتۇ. ¹¹ ئۇلار ئىش ھەققىنى ئالغاندىن كېيىن، يەر ئىگىسىدىن رەنجىپ: ¹² «كېيىن كەلگەنلەر پەقەت بىر سائەتلا ئىشلىدى، بىراق سىز ئۇلارغا كۈن بويى قاتتىق ئىسسىقتا ئازاب چەككەن بىزگە ئوخشاش ھەق بەردىڭىز!» دېيىشىپتۇ. ¹³ يەر ئىگىسى ئۇلارنىڭ بىرىگە مۇنداق جاۋاب قايتۇرۇپتۇ: «بۇرادەر، ساڭا ناھەقلىق قىلغىنىم يوق! سەن بىلەن بىر كۈمۈش تەڭگىگە كېلىشىمگە نىمىدۇق؟ ¹⁴ ھەققىڭنى ئېلىپ قايتىپ كەتكەن، كېيىن كەلگەنلەرگىمۇ ساڭا ئوخشاش بەرسەم نېمە بوپتۇ؟ ¹⁵ ئۆز پۇلۇمنى ئۆزۈم بىلگەنچە ئىشلىتىش ھوقۇقىم يوقمۇ؟ سېخىلىقىمنى كۆرەلمەيۋاتامسەن - يا؟» ¹⁶ دېمەك، ئاخىرقى بولغانلار كەلگۈسىدە ئالدىنقى بولغانلار كەلگۈسىدە ئاخىرقىلار بولىدۇ.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆلۈپ تىرىلىدىغانلىقىنى يەنە ئالدىن ئېيتىشى

¹⁷ ھەزرىتى ئەيسا يېرۇسالېمغا كېتىۋېتىپ، يولدا ئون ئىككى شاگىرتىنى بىر چەتكە تارتىپ، ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

¹⁸ — مانا بىز ھازىر يېرۇسالېمغا كېتىۋاتىمىز. ئىنسانئوغلى ئالىي روھانىيلار ۋە تەۋرات ئۇستازلىرىغا تاپشۇرۇلىدۇ. ئۇلار ئۇنى ئۆلۈم جازاسىغا مەھكۇم قىلىپ، ¹⁹ رىملىقلارغا تاپشۇرۇپ بېرىدۇ. رىملىقلار ئۇنى مەسخىرە قىلىپ، قامچىلاپ، كرىستكە مىخلايدۇ. لېكىن، ئۇ ئۈچىنچى كۈنى قايتا تىرىلىدۇ.

بىر ئانىنىڭ تەلىپى

²⁰ شۇ چاغدا، زەبەدىنىڭ ئايالى ئون ئىككى شاگىرت ئىچىدىكى ئىككى ئوغلىنى ئېلىپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا كەلدى ۋە ئۇنىڭغا تەزىم قىلىپ تۇرۇپ، بىر تەلىپى بارلىقىنى ئېيتتى.

²¹ — نېمە تەلىپىڭىز بار؟ — دەپ سورىدى ھەزرىتى ئەيسا.

ئايال ئۇنىڭغا:

— قوبۇل قىلغايىسىز، سىزنىڭ پادىشاھلىقىڭىزدا بۇ ئىككى ئوغلۇمدىن بىرى ئوڭ يېنىڭىزدا، بىرى سول يېنىڭىزدا ئولتۇرسۇن، — دېدى.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

²² — سىلەر نېمە تەلەپ قىلغانلىقىڭلارنى بىلمەيۋاتسىلەر، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا، — مەن ئىچىدىغان ئازاب قەدەپنى ئىچەلمەيسىلەر؟²³ — ئىچەلەيمىز، — دېيىشتى ئۇلار.

²³ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— سىلەر ھەقىقەتەنمۇ مېنىڭ ئازاب قەدەپىمگە ئورتاق بولىسىلەر. بىراق، ئوڭ ياكى سول يېنىمدا ئولتۇرۇشۇڭلارغا رۇخسەت قىلىش مېنىڭ ئىختىيارىمدا ئەمەس. ئاتام ئۇ ئورۇنلارنى كىملىرىگە تەييارلىغان بولسا، شۇلار ئولتۇرىدۇ.

²⁴ بۇنىڭدىن خەۋەر تاپقان باشقا ئون شاگىرت بۇ ئىككى قېرىندىشىدىن خاپا بولدى. ²⁵ لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنى يېنىغا چاقىرىپ، مۇنداق دېدى: — سىلەرگە مەلۇم، بۇ دۇنيادىكى ھۆكۈمرانلار قول ئاستىدىكى خەلق ئۈستىدىن رەھىمسىزلىك بىلەن ھاكىمىيەت يۈرگۈزىدۇ. ئەمىرلىرى ئۇلارنى قاتتىق قوللۇق بىلەن ئىدارە قىلىدۇ.

²⁶ بىراق، سىلەرنىڭ ئاراڭلاردا بۇنداق ئىش بولمىسۇن. سىلەردىن كىم مەرتىۋىلىك بولۇشنى خالىسا، ئۇ قالغانلارغا خىزمەت قىلسۇن. ²⁷ كىم ئالدىنقىسى بولۇشنى خالىسا، ئۇ قالغانلارنىڭ قولى بولسۇن. ²⁸ ئىنسانئوغلىمۇ باشقىلارنى ئۆزىگە خىزمەت قىلدۇرغىلى ئەمەس، باشقىلارغا خىزمەت قىلغىلى ۋە جېنىنى پىدا قىلىش بەدىلىگە نۇرغۇن ئادەملەرنى گۇناھتىن ئازاد قىلغىلى كەلدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئىككى قارىغۇنى ساقايتىشى

²⁹ ئۇلار ئېرىخا شەھىرىدىن ئايرىلغاندا، توپ - توپ كىشىلەر ھەزرىتى ئەيساغا ئەگىشىپ ماڭدى. ³⁰ يول بويىدا ئولتۇرغان ئىككى قارىغۇ ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۇ يەردىن ئۆتۈپ كېتىۋاتقىنىنى ئاڭلاپ:

— ئى تەقسىر، پادىشاھ داۋۇتنىڭ ئەۋلادى، رەھىم قىلغايىسىز، — دەپ توۋلىدى. ³¹ كۆپچىلىك ئۇلارنى ئەيىبلەپ، ئۇنىنى چىقارماسلىقىنى ئېيتتى. لېكىن، ئۇلار:

^{20: 22} بۇ ئايەتتە ھەزرىتى ئەيسانىڭ تارتىدىغان ئازاب - ئوقۇبىتى ۋە كىرىستىكى ئۆلۈمى كۆزدە تۇتۇلغان.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— يا رەببىم، ئى پادىشاھ داۋۇتنىڭ ئەۋلادى، بىزگە رەھىم قىلغايىسىز! — دەپ تېخىمۇ ئۈنلۈك توۋلىدى.

³² ھەزرىتى ئەيسا قەدىمىنى توختىتىپ، ئۇلارنى چاقىرىپ:

— مەندىن نېمە تەلەپ قىلىسىلەر؟ — دەپ سورىدى.

³³ — يا رەببىم، كۆزلىرىمىزنى ئاچقايسىز! — دېيىشتى ئۇلار.

³⁴ ئۇلارغا ئىچ ئاغرىتقان ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنىڭ كۆزلىرىگە قولىنى تەگكۈزگەندى، كۆزلىرى شۇئان ئېچىلىپ كەتتى. ئۇلار ھەزرىتى ئەيساغا ئەگىشىپ ماڭدى.

21 - باب

ھەزرىتى ئەيسانىڭ تەنتەنە بىلەن يېرۇسالېمغا كىرىشى

¹ ھەزرىتى ئەيسا شاگرتلىرى بىلەن يېرۇسالېمغا يېقىنلىشىپ، زەيتۇن تېغىنىڭ ئېتىكىدىكى بەيتىپاجى يېزىسىغا كەلگەندە، ² ھەزرىتى ئەيسا ئىككى شاگرتىنى مۇنداق دەپ ئالدىن ئەۋەتتى:

— سىلەر ئالدىمىزدىكى يېزىغا بېرىڭلار. ئۇ يەردە باغلاقلق بىر ئېشەك ۋە ئۇنىڭ يېنىدىكى بىر تەخەينى كۆرسىلەر. ئۇلارنى يېشىپ ئالدىمغا يېتىلەپ كېلىڭلار. ³ بىرسى سىلەرگە بىر نېمە دېسە، «رەببىمىزنىڭ بۇلارغا ھاجىتى چۈشتى» دېگەنلەر. ئۇمۇ دەرھال تەلىپىڭلارغا قوشۇلىدۇ.

⁴ بۇ ۋەقە پەيغەمبەر ئارقىلىق ئېيتىلغان مۇنۇ سۆزلەرنى ئەمەلگە ئاشۇردى:

⁵ «يېرۇسالېم خەلقىگە ئېيتىڭلار:

«مانا، پادىشاھىڭلار كېلىۋاتىدۇ،

ئۇ كىچىك پېشلىق بىلەن بىر ئېشەككە،

تەخەيگە مىنىپ،

سىلەرنىڭ يېنىڭلارغا كېلىۋاتىدۇ.»

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

⁶ ھېلىقى ئىككى شاگىرت بېرىپ ھەزرىتى ئەيسانىڭ دېگىنىدەك قىلدى. ⁷ ئېشەك بىلەن تەخەينى يېتىلەپ كېلىپ، ئۈستلىرىگە چاپانلىرىنى سالدى ۋە ھەزرىتى ئەيسانى ئۈستىگە مىندۈردى. ⁸ نۇرغۇن كىشىلەر چاپانلىرىنى يولغا پايانداز قىلىپ سالدى. بەزىلىرى دەرەخ شاخلىرىنى كېسىپ يولغا يايىدى. ⁹ ئالدىدا ماڭغان ۋە كەينىدىن ئەگەشكەن خالايىق:

«پادىشاھ داۋۇتنىڭ ئەۋلادى ئۈچۈن خۇداغا شۈكۈر!
پەرۋەردىگار بىزنىڭ نامدا كەلگۈچىگە مۇبارەك بولسۇن!
ئەرسىئەلادىكى خۇداغا شۈكۈرلەر ئوقۇلسۇن!» دەپ ۋارقىرىشاتتى.

¹⁰ ھەزرىتى ئەيسا يېرۇسالېمغا كىرگەندە، پۈتۈن شەھەر لەرزىگە كەلدى.
كىشىلەر:

— بۇ كىمدۇ؟ — دېيىشەتتى.
¹¹ خالايىق:

— بۇ جەللىيە ئۆلكىسىنىڭ ناسىرە شەھىرىدىن بولغان ئەيسا پەيغەمبەر، — دەپ جاۋاب بېرىشەتتى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ مەركىزىي ئىبادەتخانىنى تەرتىپكە سېلىشى

¹² ھەزرىتى ئەيسا مەركىزىي ئىبادەتخانا ⁴ ھويلىلىرىغا كىرىپ، ئۇ يەردە ئېلىم - سېتىم قىلىۋاتقانلارنىڭ ھەممىسىنى ھەيدەپ چىقاردى. پۇل تېگىشىدىغانلارنىڭ شىرەلىرىنى ۋە كەپتەر ساتقۇچىلارنىڭ ئورۇندۇقلىرىنى ئۆرۈۋېتىپ، ¹³ ئۇلارغا:

— مۇقەددەس يازمىلاردا خۇدانىڭ: «مېنىڭ ئۆيۈم دۇئا - تىلاۋەتخانا دەپ

^{12:21} مەركىزىي ئىبادەتخانا — ئەينى چاغدا، يەھۇدىيلارنىڭ نۇرغۇن ئىبادەتخانىلىرى بولۇپ، بۇ يەھۇدىيلارنىڭ ئەڭ كۆپ يىغىلىپ ئىبادەت قىلىدىغان جايى ئىدى. خۇدانىڭ ئەمرى بويىچە، پەقەت يېرۇسالېمدىكى مەركىزىي ئىبادەتخانىدىلا قۇربانلىق قىلىش توغرا بولاتتى.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئاتالسۇن» دېگەن سۆزى يېزىلغان. لېكىن، سىلەر ئۇنى بۇلاڭچىلارنىڭ ئۇۋىسىغا ئايلاندۇرۇۋاتسىلەر! — دېدى.

¹⁴ ھەزرىتى ئەيسا ئىبادەتخانا ھويلىلىرىدا ئالدىغا ئېلىپ كېلىنگەن قارىغۇ ۋە توكۇرلارنى ساقايتتى. ¹⁵ لېكىن، ئالىي روھانىيلار بىلەن تەۋرات ئۇستازلىرى ئۇنىڭ ياراتقان مۆجىزىلىرىنى ۋە ئىبادەتخانددا: «پادىشاھ داۋۇتنىڭ ئەۋلادى ئۈچۈن خۇداغا شۈكۈر!» دەپ توۋلىغان بالىلارنى كۆرۈپ غەزەپلەندى. ¹⁶ ئۇلار ھەزرىتى ئەيسادىن:

— بۇ بالىلارنىڭ نېمە دەۋاتقانلىقىنى ئاڭلاۋاتامسەن؟ — دەپ سورىدى.
— ئاڭلاۋاتمەن، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا، — سىلەر مۇقەددەس يازمىلاردىكى: «كىچىك بالىلار ۋە بوۋاقلارنىڭ تىللىرىدىن ئۆزۈڭگە مەدھىيەلەر كەلتۈردۈڭ» دېگەن سۆزلەرنى زادى ئوقۇمىغانمۇ؟

¹⁷ ئاندىن، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلاردىن ئايرىلىپ، شەھەردىن چىقىپ بەيتانىيا يېزىسىغا بېرىپ، كېچىنى شۇ يەردە ئۆتكۈزدى.

ئىتىقادنىڭ كۈچى

¹⁸ ئەتىسى ئەتىگەندە ھەزرىتى ئەيسا شەھەرگە قايتىپ كېتىۋاتقاندا، قورسىقى ئېچىپ كەتكەندى. ¹⁹ ئۇ يول بويىدىكى بىر تۈپ ئەنجۈر دەرىخىنى كۆرۈپ، ئۇنىڭ يېنىغا باردى. دەرەختە يوپۇرماقتىن باشقا ھېچ نەرسە تاپالماي، دەرەخكە قاراپ: — بۇنىڭدىن كېيىن مەڭگۈ مېۋە بەرمىگەيسەن! — دېۋىدى، ئەنجۈر دەرىخى شۇئان قۇرۇپ كەتتى.

²⁰ بۇنى كۆرگەن شاگىرتلار ھەيران بولۇپ:

— ئەنجۈر دەرىخى قانداقچە بىردىنلا قۇرۇپ كەتتى! — دەپ سورىدى.

²¹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق جاۋاب قايتۇردى:

— بىلىپ قويۇڭلاركى، ئەگەر قىلچە گۇمانلانماي خۇداغا ئىشەنسەڭلار، مەن ئەنجۈر دەرىخىگە قىلغانى سىلەرمۇ قىلالايسىلەر. ھەتتا بۇ تاغقا: «قوزغال، دېڭىزغا تاشلان!» دېسەڭلارمۇ، دېگىنىڭلار ئىجابەت بولىدۇ. ²² ئىشەنچىڭلار بولسا، دۇئا بىلەن تىلىگەن ھەرقانداق نەرسىگە ئېرىشىسىلەر.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ھوقۇقىنىڭ سۈرۈشتۈرۈلۈشى

²³ ھەزرىتى ئەيسا مەركىزىي ئىبادەتخانا ھويلىلىرىغا كىرىپ، كىشىلەرگە تەلىم بېرىۋاتقاندا، ئالىي روھانىيلار ۋە خەلق ئاقساقاللىرى ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپ: — سىز قىلىۋاتقان ئىشلارنى قايسى ھوقۇققا تايىنىپ قىلىۋاتىسىز؟ سىزگە بۇ ھوقۇقنى كىم بەرگەن؟ — دەپ سوراشتى.

²⁴ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق دېدى: — مەن ئاۋۋال سىلەردىن بىر سوئال سوراي. ئەگەر سىلەر جاۋاب بەرسەڭلار، مەنمۇ بۇ ئىشلارنى قايسى ھوقۇققا تايىنىپ قىلىۋاتقانلىقىمنى ئېيتىپ بېرىمەن. ²⁵ يەھىيا پەيغەمبەرگە چۆمۈلدۈرۈش ھوقۇقىنى كىم بەرگەن؟ خۇدامۇ ياكى ئىنسانلارمۇ؟

ئۇلار ئۆزئارا مۇنازىرە قىلىشقا باشلاپ:

— ئەگەر «خۇدا بەرگەن» دېسەك، ئۇ: «ئۇنداقتا، سىلەر نېمە ئۈچۈن يەھىياغا ئىشەنمىدىڭلار؟» دەيدۇ. ²⁶ ئەگەر: «ئىنسانلار بەرگەن» دېسەك، خەلقنىڭ غەزىپىدىن قورقمىساق بولمايدۇ، چۈنكى ئۇلار يەھىيانى پەيغەمبەر، دەپ قارايدۇ، — دېيىشتى.

²⁷ بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار ھەزرىتى ئەيساغا:

— بىلمەيمىز، — دەپ جاۋاب بېرىشتى.

— ئۇنداقتا، مەنمۇ بۇ ئىشلارنى قايسى ھوقۇققا تايىنىپ قىلىۋاتقانلىقىمنى

ئېيتمايمەن، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا.

ئىككى ئوغۇل توغرىسىدىكى تەمسىل

²⁸ ھەزرىتى ئەيسا سۆزىنى داۋاملاشتۇرۇپ:

— سىلەر بۇ ئىشقا قانداق قارايسىلەر؟ بىر ئادەمنىڭ ئىككى ئوغلى بار ئىكەن. ئۇ چوڭ ئوغلىغا: «ئوغلۇم، بۈگۈن ئۈزۈمزارلىققا بېرىپ ئىشلىگىن» دەپتۇ.

²⁹ «بارمايمەن» دەپتۇ ئوغلى، لېكىن كېيىن پۇشايمان قىلىپ يەنىلا بېرىپتۇ. ³⁰ ئۇ ئادەم ئىككىنچى ئوغلىغىمۇ شۇنداق دەپتۇ. ئۇ: «خوپ دادا، باراي» دەپتۇ، لېكىن

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

بارماپتۇ. ³¹ بۇ ئىككىلەرنىڭ قايسىسى ئاتىسىنىڭ بۇيرۇقىنى ئورۇندىغان بولىدۇ؟
— چوڭ ئوغلى، — دەپ جاۋاب بەردى ئۇلار.

ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— بىلىپ قويۇڭلاركى، ئىنساپسىز باجگرلار بىلەن پاهىشلەر خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا سىلەردىن بۇرۇن كىرىدۇ. ³² چۈنكى، گەرچە يەھيا پەيغەمبەر سىلەرگە ھەققانىيەت يولىنى كۆرسەتكىلى كەلگەن بولسىمۇ، سىلەر ئۇنىڭغا ئىشەنمىدىڭلار؛ لېكىن باجگرلار بىلەن پاهىشلەر ئۇنىڭغا ئىشەندى. سىلەر بۇنى كۆرۈپ تۇرۇپ، گۇناھكارلارغا توۋا قىلىپ ئۇنىڭغا ئىشەنمىدىڭلار.

يامان ئىجارىكەشلەر ھەققىدىكى تەمسىل

³³ — يەنە بىر تەمسىل ئاڭلاڭلار: بىر يەر ئىگىسى بىر ئۈزۈمزارلىق بەرپا قىلىپ، ئەتراپىنى چىتلاپتۇ. مۇسەللەس ئىشلەش ئۈچۈن ئۈزۈمزارلىققا بىر كۆلچەك قازدۇرۇپتۇ ۋە بىر كۆزەتخانا ياستىپتۇ. كېيىن، ئۈزۈمزارلىقنى ئىجارىگە بېرىپ، ئۆزى يىراق بىر يەرگە كېتىپتۇ. ³⁴ ئۈزۈم ئۈزۈش ۋاقتى كەلگەندە ئۆزىگە تېگىشلىك ھوسۇلنى ئەكىلىش ئۈچۈن، قۇللىرىنى ئىجارىكەشلەرنىڭ يېنىغا ئەۋەتىپتۇ. ³⁵ لېكىن، ئىجارىكەشلەر قۇللارنى تۇتۇۋېلىپ، بىرىنى دۇمبالاپتۇ، بىرىنى ئۆلتۈرۈۋېتىپتۇ، يەنە بىرىنى چالما - كېسەك قىپتۇ. ³⁶ يەر ئىگىسى بۇ قېتىم ئالدىنقىدىنمۇ كۆپ قۇللىرىنى ئەۋەتىپتۇ، بىراق ئىجارىكەشلەر ئۇلارغىمۇ شۇنداق مۇئامىلە قىپتۇ. ³⁷ ئاخىردا، يەر ئىگىسى «ئوغلۇمنىڭ ھۆرمەت قىلار» دەپ، ئۇنى ئەۋەتىپتۇ. ³⁸ لېكىن، ئىجارىكەشلەر يەر ئىگىسىنىڭ ئوغلىنى كۆرۈپ، ئۆزئارا: «بۇ بولسا مىراسخور؛ كېلىڭلار، ئۇنى ئۆلتۈرۈۋېتىپ ئۈزۈمزارلىقنى ئىگىلىۋالايلى» دېيىشىپتۇ. ³⁹ شۇنداق قىلىپ، ئۇنى تۇتۇپ ئۈزۈمزارلىقنىڭ سىرتىغا سۆرەپ ئاچقىپ ئۆلتۈرۈۋېتىپتۇ. ⁴⁰ بۇنداق ئەھۋالدا ئۈزۈمزارلىقنىڭ خوجايىنى كەلسە، ئىجارىكەشلەرنى قانداق قىلىدۇ؟

⁴¹ ئۇلار ھەزرىتى ئەيساغا:

— بۇ ۋەھشىي ئادەملەرنى قورقۇنچلۇق شەكىلدە يوقىتىدۇ. ئۈزۈمزارلىقنى بولسا ئىجارىسىنى ئۆز ۋاقتىدا تاپشۇرىدىغان كىشىلەرگە ئىجارىگە بېرىدۇ، — دەپ جاۋاب

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

بېرىشتى.

⁴² ھەزرىتى ئەيسا ئۇلاردىن سورىدى:

— زەبۇردىكى مۇنۇ سۆزلەرنى زادى ئوقۇمىغاندىن ئاڭلار؟

«تامچىلار تاشلىۋەتكەن تاش

قۇرۇلۇشنىڭ ئۇل تېشى بولۇپ قالدى.

بۇ، پەرۋەردىگار تەرىپىدىندۇر،

بىز ئۈچۈن ئاجايىپ بىر ئىشتۇر.»

⁴³ بىلىپ قويۇڭلاركى، سىلەر شۇ سەۋەبتىن خۇدانىڭ پادىشاھلىقىدىن مەھرۇم

قىلىنسىلەر، خۇدانىڭ ئىرادىسى بويىچە ياشايدىغان كىشىلەر ئۇنىڭغا ئىگە بولىدۇ.

⁴⁴ بۇ «تاش» قا يىقىلغان كىشى پارە - پارە بولۇپ كېتىدۇ. «تاش» كىمنىڭ ئۈستىگە چۈشسە، شۇنى كۆكۈم - تالقان قىلىۋېتىدۇ.

⁴⁵ ئالىي روھانىيلار ۋە پەرىسىيەلەر ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئېيتقان تەمسىللىرىنى

ئاڭلاپ، ئۇلارنى ئۆزلىرىگە قارىتىپ ئېيتقانلىقىنى چۈشەندى. ⁴⁶ ئۇنى تۇتۇشنى

ئويلىسىمۇ، خەلقنى قورقۇشتى، چۈنكى خەلق ئۇنى پەيغەمبەر، دەپ قارايتتى.

22 - باب

توي زىياپىتى توغرىسىدىكى تەمسىل

¹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا يەنە تەمسىل بىلەن مۇنداق دېدى:

² — ئەرشنىڭ پادىشاھلىقى خۇددى بىر پادىشاھنىڭ ئوغلى ئۈچۈن تەييارلىغان

توي زىياپىتىگە ئوخشايدۇ. ³ توي كۈنى، پادىشاھ زىياپەتكە تەكلىپ قىلىنغان

مېھمانلارنى چاقىرىش ئۈچۈن چاكارلىرىنى ئەۋەتىپتۇ، لېكىن مېھمانلار كېلىشنى

خالىماپتۇ. ⁴ بۇنىڭ بىلەن، پادىشاھ يەنە باشقا چاكارلىرىنى ئەۋەتىپ، ئۇلارغا:

«مېھمانلارغا: «قاراڭلار، زىياپەت تەييار بولدى. ئۆكۈز ۋە سېمىز ماللار سويۇلدى،

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ھەممە نەرسە تەييار، زىياپەتكە مەرھەمەت!، دەڭلار» دەپ تاپىلاپتۇ. ⁵ بىراق، مېھمانلار ئۇلارنىڭ سۆزلىرىنى ئېتىبارغا ئالماي، بىرى ئېتىزغا كەتسە، يەنە بىرى تىجارەتكە كېتىپتۇ. ⁶ قالغانلىرى ھېلىقى چاكارلارنى تۇتۇۋېلىپ، قاتتىق ئۇرۇپ ئۆلتۈرۈۋېتىپتۇ. ⁷ غەزەپكە كەلگەن پادىشاھ لەشكەرلىرىنى چىقىرىپ، ئۇ قاتىلارنى يوقىتىپ، ئۇلارنىڭ شەھەرگە ئوت قويۇۋېتىپتۇ. ⁸ ئاندىن، چاكارلىرىغا: «توي زىياپىتى تەييار، لېكىن چاقىرىلغانلار لايىق بولۇپ چىقمىدى. ⁹ ئەمدى سىلەر يول ئاچاللىرىغا بېرىپ، ئۇچراتقانلىكى ئادەملەرنىڭ ھەممىسىنى تويغا تەكلىپ قىلىڭلار» دەپتۇ. ¹⁰ بۇنىڭ بىلەن، چاكارلار يول ئاچاللىرىغا چىقىپ، ياخشى بولامدۇ، يامان بولامدۇ، ئۇچراتقانلىكى ئادەملەرنىڭ ھەممىسىنى يىغىپتۇ. توي بولغان ئورۇن مېھمانلار بىلەن تولۇپتۇ.

¹¹ پادىشاھ مېھمانلار بىلەن كۆرۈشكىلى كەلگەندە، ئۇ يەردە توي كىيىمى كىيىمگەن بىر كىشىنى كۆرۈپتۇ. ¹² پادىشاھ ئۇنىڭدىن: «بۇرادەر، توي كىيىمى كىيىمەي، بۇ يەرگە قانداق كىردىڭ؟» دەپ سوراپتۇ، بىراق ئۇ كىشى ھېچقانداق جاۋاب بېرەلمەپتۇ. ¹³ پادىشاھ چاكارلىرىغا: «ئۇنىڭ پۇت - قوللىرىنى باغلاپ، تاشقىرىغا، قاراڭغۇلۇققا ئاچىقىپ تاشلاڭلار! ئۇ يەرگە تاشلانغانلار ھەسرەتتە يىغلاپ، چىشلىرىنى غۇچۇرلىتىدۇ» دەپتۇ.

¹⁴ ئاخىردا، ھەزرىتى ئەيسا:

— تەكلىپ قىلىنغانلار كۆپ، لېكىن تاللانغانلار ئاز، — دېدى.

باچ تاپشۇرۇش مەسىلىسى

¹⁵ بۇنىڭ بىلەن، پەرسىيەلەر ئۇ يەردىن كېتىپ، قانداق قىلىپ ھەزرىتى ئەيسانى ئۆز سۆزلىرى بىلەن تۇزاققا چۈشۈرۈش ھەققىدە مەسلىھەتلەشتى. ¹⁶ ئۇلار ئۆز شاگىرتلىرىنى رىمدىن تەيىنلەنگەن ھىرود پادىشاھنىڭ تەرەپدارلىرى بىلەن بىللە ھەزرىتى ئەيسانىڭ يېنىغا ئەۋەتىپ:

— ئۇستاز، سىزنىڭ سەممىي ئادەم ئىكەنلىكىڭىزنى، كىشىلەرگە خۇدانىڭ يولىنى سادىقلىق بىلەن ئۆگىتىپ كەلگەنلىكىڭىزنى ۋە ھېچكىمگە يۈز - خاتىر قىلمايدىغانلىقىڭىزنى بىلىمىز، چۈنكى كىشىلەرنىڭ سىرتقى قىياپىتى بىلەن

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ھېسابلاشمايسىز. ¹⁷ قېنى، ئېيتىپ بەرگەيسىز، رىم ئىمپىراتورى قەيسەرگە باج تاپشۇرۇشمىز تەۋرات قانۇنىمىزغا خىلاپمۇ قانداق؟[®] — دېيىشتى.

¹⁸ ئۇلارنىڭ يامان نىيىتىنى بىلگەن ھەزرىتى ئەيسا:

— ئەي ساختىپەزىلەر، نېمىشقا مېنى سۆزۈم ئارقىلىق ئىلىندۇرماقچى بولۇۋاتسىلەر؟ ¹⁹ باجغا تاپشۇرىدىغان پۇلۇڭلارنى ماڭا كۆرسىتىڭلارچۇ، — دېدى.

ئۇلار بىر دانە كۈمۈش تەڭگە ئەكەلدى. ²⁰ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلاردىن:

— بۇنىڭ ئۈستىدىكى سۈرەت ۋە ئىسىم كىمنىڭ؟ — دەپ سورىدى.

²¹ — رىم ئىمپىراتورى قەيسەرنىڭ، — دەپ جاۋاب بەردى ئۇلار.

— ئۇنداق بولسا، قەيسەرنىڭ ھەققىنى قەيسەرگە، خۇدانىڭ ھەققىنى خۇداغا

تاپشۇرۇڭلار، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا.

²² ئۇلار بۇ سۆزنى ئاڭلاپ، ھەيران بولۇشتى — دە، ھەزرىتى ئەيسانىڭ يېنىدىن

كېتىپ قالدى.

تىرىلىشكە مۇناسىۋەتلىك مەسىلە

²³ شۇ كۈنى، ئۆلگەنلەر تىرىلمەيدۇ، دەپ قارايدىغان سادۇقىي دىنىي ئېقىمدىكىلەر

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا كېلىپ:

²⁴ — ئۇستاز، مۇسا پەيغەمبەر تەۋراتتا: «بىر كىشى پەرزەنت كۆرمەي ئۆلۈپ

كەتسە، ئۇنىڭ ئاكا ياكى ئىنىسى تۇل قالغان يەڭگىسىنى ئەمرىگە ئېلىپ، قېرىندىشى

ئۈچۈن نەسىل قالدۇرۇشى لازىم» دەپ تەلىم بەرگەن. ²⁵ بۇرۇن بۇ يەردە يەتتە

ئاكا — ئۇكا بار ئىدى. چوڭى ئۆيلەنگەندىن كېيىن ئالەمدىن ئۆتتى. پەرزەنت

كۆرمىگەنلىكتىن، كەينىدىكى ئىنىسى يەڭگىسىنى ئەمرىگە ئالدى. ²⁶ بىراق، ئۇمۇ

پەرزەنت كۆرمەي ئالەمدىن ئۆتۈپ، ئايالى كەينىدىكى ئىنىسىغا ياتلىق بولدى. بۇ

[®] 22: 17 ئەينى ۋاقىتتا، يەھۇدىيلار رىملىقلارنىڭ زۇلمى ئاستىدا ياشاۋاتقان بولۇپ، ئەگەر ھەزرىتى

ئەيسا: «رىم ئىمپىراتورىغا باج تاپشۇرۇش توغرا» دېسە، بۇ گەپ ئازادلىقنى ئىستىگەن كىشىلەرگە

ياقمايتتى. ناۋادا كىشىلەرنى باج تاپشۇرۇشقا چاقىرسا، رىم ئىمپېرىيىسىگە قارشى چىققان بولاتتى.

ئۇلار مۇشۇنداق سوئاللارنى سوراش ئارقىلىق ھەزرىتى ئەيسانى گېيىدىن تۇتۇۋېلىپ، رىملىقلارنىڭ

قولغا تاپشۇرۇپ، ئۇنىڭغا زىيانكەشلىك قىلماقچى بولۇشقان.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئىش تاكى يەتتىنچى ئىنسىغىچە داۋاملاشتى. ²⁷ ئاخىردا، ئۇ ئايالمۇ ئالەمدىن ئۆتتى. ²⁸ ئەمدى سورايدىغىنىمىز شۇكى: قىيامەت كۈنى بۇ ئايال يەتتە ئاكا - ئۇكىدىن قايسىسىنىڭ ئايالى بولۇپ تىرىلىدۇ؟ چۈنكى، ئۇنى ھەممىسى ئەمرىگە ئالغان - دە!

²⁹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق جاۋاب بەردى:

— سىلەر مۇقەددەس يازمىلارنى ۋە خۇدانىڭ قۇدرىتىنى بىلىمىگە ئىگىلىشىڭلار ئۈچۈن خاتالىشىسىلەر. ³⁰ ئۆلۈمدىن تىرىلگەندىن كېيىن، ئىنسانلار ئەرىشتىكى پەرىشتىلەرگە ئوخشاش، خوتۇن ئالمايدۇ، ئەرگە تەگمەيدۇ. ³¹ ئۆلۈمدىن تىرىلىش مەسىلىسى ھەققىدە خۇدانىڭ سىلەرگە دېگەن سۆزىنى ئوقۇمىدىڭلارمۇ؟ ئەجدادلىرىمىز ئىبراھىم، ئىسھاق ۋە ياقۇپلار ئاللىبۇرۇن ئالەمدىن ئۆتكەن بولسىمۇ، خۇدا ئۇلارنى تىرىك ھېسابلاپ، ³² «مەن ئىبراھىم، ئىسھاق ۋە ياقۇپلار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا بولمەن!» دەيدۇ. دېمەك، خۇدا ئۆلۈكلەرنىڭ ئەمەس، تىرىكلەرنىڭ خۇداسىدۇر.

³³ بۇلارنى ئاڭلىغان خەلق ئۇنىڭ تەلىمىدىن داڭ قېتىپ قېلىشتى.

ئەڭ مۇھىم ئەمەر

³⁴ پەرىسىيەلەر ھەزرىتى ئەيسانىڭ سادۇقىيلارنىڭ ئاغزىنى تۇۋاقلىغانلىقىنى ئاڭلاپ، بىر يەرگە جەم بولۇشتى. ³⁵ ئۇلارنىڭ ئارىسىدىكى بىر تەۋرات ئۇستازى ھەزرىتى ئەيسانى سىناش مەقسىتىدە ئۇنىڭدىن:

³⁶ — ئۇستاز، تەۋرات قانۇنىدىكى ئەڭ مۇھىم ئەمەر قايسى؟ — دەپ سورىدى.

³⁷ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا مۇنداق دېدى:

— «پەرۋەردىگارنىڭ بولغان خۇدانى پۈتۈن قەلبىڭ، پۈتۈن جېنىڭ، پۈتۈن زېھنىڭ بىلەن سۆيگىن.» ³⁸ ئالدىنقى ۋە ئەڭ مۇھىم ئەمەر مانا شۇ. ³⁹ ئۇنىڭغا ئوخشاش مۇھىم يەنە بىر ئەمەر بولسا «قوشناڭنى ئۆزۈڭنى سۆيگەندەك سۆي.» ⁴⁰ پۈتۈن تەۋرات قانۇنى ۋە پەيغەمبەرلەرنىڭ تەلىماتلىرى بۇ ئىككى ئەمەرنى ئاساس قىلغان.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

قۇتقۇزغۇچى — مەسھنىڭ سالاھىيىتى

⁴¹ پەرسىيەلەر توپلىشىپ تۇرغاندا، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلاردىن:

⁴² — قۇتقۇزغۇچى — مەسھ توغرىسىدا نېمە ئويلاۋاتىسىلەر؟ ئۇ كىمنىڭ

ئەۋلادى؟ — دەپ سورىدى.

— داۋۇت پادىشاھنىڭ ئەۋلادى، — دېيىشتى ئۇلار.

⁴³ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق دېدى:

— ئۇنداقتا، نېمە ئۈچۈن داۋۇت پادىشاھ مۇقەددەس روھنىڭ ئىلھامى بىلەن

قۇتقۇزغۇچى — مەسھنى «خوجايىنىم» دەپ ئاتايدۇ؟ داۋۇت زەبۇردا مۇنداق

دېگەنغۇ:

⁴⁴ «پەرۋەردىگار خوجايىنىمغا ئېيتتىكى:

مەن سېنىڭ دۈشمەنلىرىڭنى

تايغىڭ ئاستىدا دەسسە تىكۈچە،

مېنىڭ ئوڭ يېنىمدا ئولتۇرغىن!»

⁴⁵ قۇتقۇزغۇچى — مەسھ پادىشاھ داۋۇتنىڭ ئەۋلادى بولسىمۇ، لېكىن پادىشاھ

داۋۇت مەسھنى «خوجايىنىم» دېگەن يەردە مەسھ ئۇنىڭدىن ئۇلۇغ بولمامدۇ؟!

⁴⁶ ھەزرىتى ئەيساغا ھېچكىم گەپ قايتۇرالمىدى. شۇ كۈندىن ئېتىبارەن، ھېچكىم

ئۇنىڭدىن سوئال سوراشقا پېتىنالمىدى.

23_ باب

ساختىپەزلەرنىڭ ئەيىبلەنشى

¹ شۇنىڭدىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا خالايققا ۋە شاگرىتلىرىغا مۇنداق دېدى:

² — تەۋرات ئۇستازلىرى ۋە پەرسىيەلەرگە مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق چۈشۈرۈلگەن

تەۋرات قانۇنىغا تەبىر بېرىش ھوقۇقى بېرىلگەن. ³ شۇڭا، ئۇلارنىڭ سۆزلىرىنى

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئاڭلاپ، دېگەنلىرىنى قىلىڭلار، لېكىن قىلغانلىرىنى قىلماڭلار. چۈنكى، ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ دېگىنىگە ئۆزلىرى ئەمەل قىلمايدۇ.⁴ ئۇلار قاتتىق دىنىي قائىدىلىرى ئارقىلىق ئېغىر يۈكلەرنى باشقىلارنىڭ زىممىسىگە ئارتىپ قويدۇ. لېكىن، ئۆزلىرى بۇ يۈكلەرنى كۆتۈرۈشكە بارماقلىرىنى مىدىرلىتىشىمۇ خالمايدۇ.⁵ ئۇلار ھەممە ئىشلارنى باشقىلارغا كۆز - كۆز قىلىش ئۈچۈنلا قىلدۇ. ئۆزلىرىنى تەقۋادار كۆرسىتىش ئۈچۈن، ئايەت قۇتسىنىڭ⁶ چوڭىنى چىگىۋېلىپ، تونلىرىنىڭ چۇچىلىرىنى⁷ ئۇزۇن ساڭگىلىتىپ قويدۇ.⁶ زىياپەتلەردە تۆردە، ئىبادەتخانىلاردا ئالاھىدە ئورۇندا ئولتۇرۇشقا ئامراق كېلىدۇ.⁷ بازارلاردا كىشىلەرنىڭ ئۆزلىرىنى ھۆرمەتلەپ سالام بېرىشى ۋە «ئۇستاز» دەپ ئاتىشىدىن ھۇزۇرلىنىدۇ.⁸ بىراق، سىلەر «ئۇستاز» دەپ ئاتىلىشقا كۆنمەڭلار. چۈنكى، سىلەرنىڭ يالغۇز بىرلا ئۇستازىڭلار بار. ئۇنىڭ ئۈستىگە، ھەممىڭلار بىر - بىرىڭلارغا قېرىنداش.⁹ يەر يۈزىدە ھېچقانداق كىشىنى ھۆرمەتلەپ «ئاتام» دېمەڭلار، چۈنكى پەقەت بىرلا ئاتاڭلار بار. ئۇ بولسىمۇ ئەرىشتىكى ئاتاڭلاردۇر.¹⁰ سىلەر «خوجايىن» دەپ ئاتىلىشىمۇ كۆنمەڭلار، چۈنكى پەقەت بىرلا خوجايىنڭلار بار. ئۇ بولسىمۇ قۇتقۇزغۇچى - مەسھۇتۇر.¹¹ ئاراڭلاردا ئەڭ مەرتىۋىلىك بولغان كىشى قالغانلارغا خىزمەت قىلسۇن.¹² ئۆزىنى ئۈستۈن تۇتقىنى تۆۋەن قىلىنىدۇ، تۆۋەن تۇتقىنى ئۈستۈن قىلىنىدۇ.

¹³ ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي ساختىپەز تەۋرات ئۇستازلىرى ۋە پەرىسىيەلەر! سىلەر ئەرشىنىڭ پادىشاھلىقىنىڭ ئىشىكىنى ئىنسانلار ئۈچۈن تاقىدىڭلار! يا ئۆزۈڭلار كىرىشىنى ئويلىمىدىڭلار، يا كىرىشىنى ئىستىگەنلەرنىڭ كىرىشىگە يول قويمىدىڭلار. }
¹⁴ ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي ساختىپەز تەۋرات ئۇستازلىرى ۋە پەرىسىيەلەر! سىلەر تۇل ئاياللاردىن نەپ ئېلىپ، ئۇلارنىڭ مال - مۈلكىنى يەيسىلەر. ئاندىن، باشقىلار

^{23:5} تەقۋادارلىقنى بىلدۈرۈش ئۈچۈن پېشانە ياكى ئۈستى بىلەككە چىگىۋېلىنىدىغان، ئىچىگە

تەۋراتتىن ئېلىنغان ئايەتلەر يېزىلغان پۈتۈك سېلىنغان كىچىك قۇتا.

^{23:5} يول ماڭغاندا پۇلاڭشىپ، خۇدانىڭ ئەمەللىرىگە ئەمەل قىلىشنى ئەسلىتىپ تۇرۇش ئۈچۈن، ئۇلار تونلىرىغا چۇچا تىكىپ قويىتتى.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

كۆرسۇن دەپ، ئۇزۇندىن - ئۇزۇن دۇئا قىلىسىلەر. شۇڭا، تېخىمۇ ئېغىر جازاغا تارتىلسىلەر.}

¹⁵ ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي ساختىپەز تەۋرات ئۇستازلىرى ۋە پەرىسىيەلەر! سىلەر بىرەر ئادەمنى دىنىي ئېقىمىڭلارغا كىرگۈزۈش ئۈچۈن، يەر - جاھاننى ئايلىنىپ چىقىسىلەر. بىراق، ئۇ كىشى ئېقىمىڭلارغا كىرگەندىن كېيىن، سىلەر ئۇنى دوزاخقا كىرىشكە ئۆزۈڭلارغا قارىغاندا ھەسسىلەپ لايىق قىلىپ يېتىشتۈرۈپ چىقىسىلەر.

¹⁶ ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي قارىغۇ يولباشچىلار! سىلەر: «ئىبادەتخانىنى تىلغا ئېلىپ قەسەم قىلغانلار قەسىمىگە ئەمەل قىلمىسىمۇ بولىدۇ، بىراق ئىبادەتخانىدىكى ئالتۇننى تىلغا ئېلىپ قەسەم قىلغانلار قەسىمدە تۇرۇشى كېرەك» دەيسىلەر. ¹⁷ ئەي كۆزى كور ئەخمەقلەر! ئالتۇن ئۇلۇغمۇ ياكى ئالتۇننى مۇقەددەس قىلغان ئىبادەتخانىمۇ؟ ¹⁸ سىلەر يەنە: «قۇربانلىق سۇپىسىنى تىلغا ئېلىپ قەسەم قىلغانلار قەسىمىگە ئەمەل قىلمىسىمۇ بولىدۇ، بىراق قۇربانلىق سۇپىسىدىكى قۇربانلىقلارنى تىلغا ئېلىپ قەسەم قىلغانلار قەسىمدە تۇرۇشى كېرەك» دەيسىلەر. ¹⁹ ئەي كورلار! قۇربانلىق ئۇلۇغمۇ ياكى قۇربانلىقنى مۇقەددەس قىلغان قۇربانلىق سۇپىسىمۇ؟ ²⁰ شۇنىڭ ئۈچۈن، قۇربانلىق سۇپىسىنى تىلغا ئېلىپ قەسەم قىلغۇچى ھەم قۇربانلىق سۇپىسىنى ھەم ئۇنىڭدىكى قۇربانلىقنى تىلغا ئېلىپ قەسەم قىلغان بولىدۇ.

²¹ ئىبادەتخانىنى تىلغا ئېلىپ قەسەم قىلغۇچىمۇ ھەم ئىبادەتخانىنى، ھەم ئىبادەتخانىدا بولغۇچى خۇدانى تىلغا ئېلىپ قەسەم قىلغان بولىدۇ. ²² ئەرشىنى تىلغا ئېلىپ قەسەم قىلغۇچى خۇدانىڭ تەختى ۋە تەختتە ئولتۇرغان خۇدانى تىلغا ئېلىپ قەسەم قىلغان بولىدۇ.

²³ ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي ساختىپەز تەۋرات ئۇستازلىرى ۋە پەرىسىيەلەر! سىلەر ھەتتا يالپۇز، ئارپىبەدىيان ۋە زىرىلەرنىڭ ئوندىن بىر ئۆلۈشىنى خۇداغا ئاتىسىلەرىيۇ، بىراق تەۋرات قانۇنىنىڭ تېخىمۇ مۇھىم تەرەپلىرى بولغان ھەققانىيلىق، رەھىمدىللىك ۋە سادىقلىققا سەل قارايسىلەر. ئالدى بىلەن بۇ ئىشلارنى ئورۇندىشىڭلار كېرەك. باشقا ئىشلارغا كەلسەك، ئۇلارغىمۇ سەل قاراشقا بولمايدۇ. ²⁴ ئەي قارىغۇ يولباشچىلار! سىلەر چىنەڭلەرگە چۈشكەن كىچىككەنە پاشىنىمۇ سۈزۈپ

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئېلىۋېتىلسە، لېكىن بىرەر تۆگىنى پۈتۈن پېتى يۇتۇۋېتىلسە!
²⁵ ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي ساختىپەز تەۋرات ئۇستازلىرى ۋە پەرسىيەلەر! سىلەر تېشىلا پاكىز يۇيۇلغان چىنە - قاچىلارغا ئوخشايىسىلەر. قوللىرىڭلارنى ياخشى يۇيىسىلەر، بىراق ئىچىڭلار ئاچكۆزلۈك ۋە شەخسىيە تىجىلىك بىلەن تولغان. ²⁶ ئەي قارىغۇ پەرسىيەلەر! ئاۋۋال چىنە - قاچىنىڭ ئىچىنى پاكلاڭلار، شۇنداقتا تېشىمۇ پاك بولىدۇ.

²⁷ ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي ساختىپەز تەۋرات ئۇستازلىرى ۋە پەرسىيەلەر! سىلەر ئاقارتىپ قويۇلغان، سىرتقى كۆرۈنۈشى چىرايلىق، لېكىن ئىچى ئۆلۈك ئۇستىخان ۋە ھەر خىل چىرىغان نەرسىلەرگە تولغان قەبرىلەرگە ئوخشايىسىلەر. ²⁸ تېشىڭلاردىن كىشىلەرگە دۇرۇس ئادەملەردەك كۆرۈنسىلەر، لېكىن ئىچىڭلار ساختىپەزلىك ۋە يامانلىق بىلەن تولغان.

²⁹ ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي ساختىپەز تەۋرات ئۇستازلىرى ۋە پەرسىيەلەر! پەيغەمبەرلەرنىڭ قەبرىلىرىنى ياسىدىڭلار، ئادىللارنىڭ ئابدلىرىنى بېزىدىڭلار. ³⁰ «ئەجدادلىرىمىزنىڭ زامانىدا ياشىغان بولساقدۇق، ئۇلارنىڭ پەيغەمبەرلەرنىڭ جېنىغا زامان بولغان قىلمىشلىرىغا شېرىك بولمايتتۇق» دەيسىلەر. ³¹ دېمەك، «ئەجدادلىرىمىز» دېگەن سۆزۈڭلار بىلەن پەيغەمبەرلەرنى ئۆلتۈرگەنلەرنىڭ نەۋرىلىرى ئىكەنلىكىڭلارغا ئۆزۈڭلار گۇۋاھلىق بەردىڭلار. ³² شۇنداق ئىكەن، ئەجدادلىرىڭلار باشلاپ بەرگەن ئىشنى ئادا قىلىڭلار!

³³ ئەي زەھەرلىك يىلانلار! يىلاننىڭ ئەۋلادلىرى! دوزاخ ئازابىدىن قانداقمۇ قۇتۇلالارسىلەر؟ ³⁴ مانا شۇنىڭ ئۈچۈن، سىلەرگە پەيغەمبەرلەر، ئاقلار ۋە دىنىي ئۆلىمالارنى ئەۋەتىپ تۇرمىەن. سىلەر ئۇلارنىڭ بەزىلىرىنى ئۆلتۈرسىلەر، كرىستكە مىخلىيىسىلەر، بەزىلىرىنى ئىبادەتخانىلىرىڭلاردا دەرىگە باسسسىلەر، شەھەردىن شەھەرگە قوغلايسىلەر. ³⁵ شۇنداق قىلىپ، بىگۇناھ ھابىلىنىڭ ئۆلتۈرۈلۈشىدىن تارتىپ تاكى بەرەكەتنىڭ ئوغلى روھانىي زىكرىيانىڭ مەركىزىي ئىبادەتخانىدىكى مۇقەددەس جاي بىلەن قۇربانلىق سۇپىسىنىڭ ئارىلىقىدا ئۆلتۈرۈلۈشىگىچە بولغان ھەممە بىگۇناھلارنىڭ يەر يۈزىدە ئېقىتىلغان قان قەرزلىرىگە جاۋاب بېرىسىلەر. ³⁶ بىلىپ

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

قويۇڭلار كى، شۇ قىلمىشلارنىڭ جازاسىنىڭ ھەممىسى مۇشۇ زاماننىڭ ئادەملىرىنىڭ بويىغا چۈشۈدۇ.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ يېرۇسالېم ئۈچۈن نالە قىلىشى

³⁷ — ئەي يېرۇسالېملىقلار! پەيغەمبەرلەر ۋە خۇدا ئەۋەتكەن ئەلچىلەرنى چالما - كېسەك قىلىپ ئۆلتۈرگەن يېرۇسالېملىقلار! گويا مېكىيان ئۆز چۈجلىرىنى قانات ئاستىغا ئالغاندەك، مەنمۇ سىلەرنى قانچە قېتىم ئۆز قوينۇمغا ئالماقچى بولدۇم، لېكىن سىلەر ئۈنمىدىڭلار. ³⁸ مانا، ئەمدى خۇدا ئىبادەتخاناڭلاردىن ئايرىلىپ، سىلەرنى تاشلاپ كېتىدۇ. ³⁹ شۇنى بىلىپ قويۇڭلار كى، سىلەر: «رەببىمىز ئەۋەتكەن قۇتقۇزغۇچىغا مۇبارەك بولسۇن!» دەپ ماڭا ئىشەنمىگۈچە، مېنى قايتىدىن كۆرەلمەيسىلەر.

24 - باب

مەركىزىي ئىبادەتخانىنىڭ ۋەيران قىلىنىشىدىن بېشارەت

¹ ھەزرىتى ئەيسا مەركىزىي ئىبادەتخانىدىن چىقىپ، قايتىش ئالدىدا تۇرغىنىدا، شاگىرتلىرى ئۇنىڭ دىققىتىنى ئىبادەتخانا بىنالىرىغا تارتماقچى بولۇپ، ئۇنىڭ يېنىغا كېلىشتى. ² ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— مانا بۇلارنى كۆرۈۋاتامسىلەر؟ بىلىپ قويۇڭلار كى، بۇ يەردىكى ھەممە نەرسە گۇمران قىلىنىدۇ، ھەتتا بىر تال ئۇل تېشىمۇ جايدا قالدۇرۇلمايدۇ، — دېدى.

كەلگۈسى توغرىسىدىكى بېشارەتلەر

³ ھەزرىتى ئەيسا زەيتۇن تېغىدا ئولتۇرغاندا، شاگىرتلىرى ئاستىغىنا ئۇنىڭ يېنىغا كېلىپ:

— بىزگە ئېيتىڭچۇ، بۇ دېگەنلىرىڭىز قاچان يۈز بېرىدۇ؟ سىزنىڭ ۋە زامان ئاخىرىنىڭ كېلىشىنى بىلدۈرىدىغان قانداق بېشارەتلەر بولىدۇ؟ — دەپ سوراشتى.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

⁴ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق جاۋاب قايتۇردى:

— باشقىلارنىڭ ئازدۇرۇشىدىن ھوشيار بولۇڭلار. ⁵ چۈنكى، نۇرغۇن كىشىلەر مېنىڭ نامىمنى سېتىپ: «قۇتقۇزغۇچى — مەسىھ مەن بولمەن» دەۋىلىپ، كۆپ ئادەملەرنى ئازدۇردۇ. ⁶ سىلەر ئۇرۇش خەۋەرلىرى ۋە ئۇرۇش شەپلىرىنى ئاڭلايسىلەر، بۇلاردىن ئالاقزادە بولۇپ كەتمەڭلار، چۈنكى بۇ ئىشلارنىڭ يۈز بېرىشى مۇقەررەر. لېكىن، بۇ زامان ئاخىرى يېتىپ كەلدى، دېگەنلىك ئەمەس. ⁷ بىر مىللەت يەنە بىر مىللەت بىلەن ئۇرۇش قىلىدۇ. بىر دۆلەت يەنە بىر دۆلەتكە ھۇجۇم قىلىدۇ. نۇرغۇن جايلاردا ئاچارچىلىق ۋە يەر تەۋرەشلىرى يۈز بېرىدۇ. ⁸ مانا بۇ ئىشلارنىڭ يۈز بېرىشى خۇددى ھامىلىدار ئايالنىڭ تولغىقىنىڭ باشلانغانىغا ئوخشايدۇ. ⁹ ئۇ چاغدا، كىشىلەر سىلەرنى تۇتۇپ، ئازاب — ئوقۇبەتكە سېلىپ ئۆلتۈرىدۇ، ماڭا ئىشەنگەنلىكىڭلار ئۈچۈن پۈتكۈل مىللەتلەر سىلەردىن نەپرەتلىنىدۇ. ¹⁰ ئۇ چاغدا، نۇرغۇن كىشىلەر ئېتىقادىدىن تاندۇ، بىر — بىرنى تۇتۇپ بېرىدۇ ۋە بىر — بىرىگە ئۆچمەنلىك قىلىدۇ. ¹¹ نۇرغۇن ساختا پەيغەمبەرلەر مەيدانغا كېلىپ، نۇرغۇن كىشىلەرنى ئازدۇرىدۇ. ¹² رەزىللىكلەرنىڭ كۆپىيىشى تۈپەيلىدىن، نۇرغۇن كىشىلەردىكى مېھىر — مۇھەببەت سوۋۇيدۇ. ¹³ لېكىن، ئاخىرغىچە بەرداشلىق بەرگەنلەر جەزمەن قۇتقۇزۇلىدۇ. ¹⁴ خۇدانىڭ پادىشاھلىقى ھەققىدىكى بۇ خۇش خەۋەرنىڭ بارلىق مىللەتلەرگە ئاڭلىتىلىشى ئۈچۈن، ئۇ پۈتۈن دۇنياغا تارقىتىلىدۇ، ئاندىن زامان ئاخىرى كېلىدۇ.

يېرۇسالېمدىكى چوڭ بالايىئاپەت

¹⁵ — دانىيال پەيغەمبەر ئېيتقان «يىرگىنچىلىك ۋەيران قىلغۇچى» نىڭ مۇقەددەس جايدا تۇرغىنىنى كۆرگىنىڭلاردا، (كىتابخانلار بۇ سۆزنىڭ مەنىسىنى چۈشەنسۇن) ¹⁶ يەھۇدىيە ئۆلكىسىدىكى ئاھالىلەر تاغلارغا قاچسۇن. ¹⁷ ئۆگزىدىكىلەر ئۆيىدىكى نەرسە — كېرەكلىرىنى ئالماي قاچسۇن. ¹⁸ ئېتىزلاردا ئىشلەۋاتقانلارمۇ چاپىنىنى ئېلىۋېلىش ئۈچۈن ئۆيىگە قايتماي قېچىپ كەتسۇن. ¹⁹ ئۇ كۈنلەردە قېچىشى ئەپسىز بولغان ھامىلىدار ئاياللار ۋە بالا ئېمىتىدىغان ئانىلارنىڭ ھالىغا ۋاي!

²⁰ قېچىشىڭلارنىڭ قىش ياكى دەم ئېلىش كۈنىگە توغرا كېلىپ قالماسلىقى ئۈچۈن

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

دۇئا قىلغىلار. ²¹ چۈنكى، ئۇ كۈنلەردىكى بالايىئاپەتلەر دۇنيا ئايرىدە بولغاندىن بۇيان كۆرۈلۈپ باقمىغان، كەلگۈسىدىمۇ كۆرۈلمەيدۇ. ²² ئۇ كۈنلەر ئازايتلىمىسىدى، ھېچكىم قۇنۇلمايتتى. لېكىن، خۇدانىڭ ئۆزى تاللىغانلىرى ئۈچۈن، ئۇ كۈنلەر ئازايتلىدۇ.

²³ ئەگەر ئۇ چاغدا بىرى سىلەرگە: «قاراڭلار، قۇتقۇزغۇچى — مەسھ بۇ يەردە!» ياكى «مەسھ ئەنە ئۇ يەردە!» دېسە، ئىشەنمەڭلار. ²⁴ چۈنكى، ساختا مەسھلەر، ساختا پەيغەمبەرلەر مەيدانغا كېلىدۇ. ئەگەر مۇمكىن بولسىدى، ئۇلار ھەتتا خۇدا تاللىغانلارنىمۇ چوڭ مۆجىزىلەر ۋە كارامەتلەر بىلەن ئازدۇرغان بولاتتى. ²⁵ ئېسىڭلاردا بولسۇنكى، مەن بۇلارنى ئېيتىش بىلەن سىلەرنى ئالدىنلا ئاگاھلاندۇرۇپ قويدۇم.

²⁶ شۇنىڭ ئۈچۈن، بىرى سىلەرگە: «قاراڭلار، مەسھ چۆل — باياۋاندا!» دېسە، ئۇ يەرگە بېرىپ يۈرمەڭلار. «قاراڭلار، ئۆينىڭ ئىچىدە!» دېسە، ئىشەنمەڭلار. ²⁷ چۈنكى، ئىنسانئوغلىنىڭ كېلىشى شەرقتىن غەربكە يالت — يۇلت قىلىپ چاققان چاقماقتەك بولىدۇ. ²⁸ قۇزغۇنلارنىڭ توپلىنىشى جەسەتنىڭ شۇ يەردە ئىكەنلىكىنى كۆرسەتكەندەك، بۇ ئالامەتلەر مەن تىلغا ئالغان ئىشلارنىڭ يۈز بېرىشىنىڭ مۇقەررەر ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىدۇ.

ئىنسانئوغلىنىڭ قايتىپ كېلىشى

²⁹ — ئۇ بالايىئاپەتلىك كۈنلەر ئۆتۈپ كەتكەن ھامان،

«قۇياش قارىيىپ،

ئاي يورۇقلۇق بەرمەس،

يۇلتۇزلار ئاسماندىن تۆكۈلۈپ،

ئاسمان جىسىملىرى لەرزىگە كېلەر.»

^{24:20} دىنىي قائىدىلەر بويىچە، يەھۇدىيلارنىڭ دەم ئېلىش كۈنىدە شەھەر دەرۋازىسى ۋە دۇكانلار تاقىلىدىغان بولغاچقا، يېمەكلىك سېتىۋېلىش ۋە باشقا يەرلەرگە قېچىش قۇلايسىز ئىدى.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

³⁰ ئۇ چاغدا، ئاسماندا ئىنسانئوغلىنىڭ كەلگەنلىكىنىڭ ئالامەتلىرى كۆرۈندۈ، يەر يۈزىدىكى پۈتكۈل خەلقلەر يىغا - زار قىلىشىدۇ. ئۇلار ئىنسانئوغلىنىڭ كۈچ - قۇدرەت ۋە ئۇلۇغ شان - شەرەپ بىلەن كۆكتىكى بۇلۇتلار ئۈستىدە كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرىدۇ. ³¹ ئۇ پەرىشتىلىرىنى جاراڭلىق بىر كاناي ساداسى بىلەن ئەۋەتىپ، ئۇلار ئارقىلىق ئۆزى تاللىغان كىشىلەرنى ئاسماننىڭ بىر چېتىدىن يەنە بىر چېتىگىچە، دۇنيانىڭ تۆت بۇلۇڭىدىن يىغىپ بىر يەرگە جەم قىلىدۇ.

ئەنجۇر دەرىخىدىن ساۋاق ئېلىش

³² — ئەنجۇر دەرىخىدىن ساۋاق ئېلىڭلار. ئۇنىڭ شاخلىرى كۆكرىپ يېڭى يوپۇرماق چىقارغاندا، يازنىڭ كېلىشىگە ئاز قالغانلىقىنى بىلسىلەر. ³³ خۇددى شۇنىڭدەك، مەن بايا دېگەن ئالامەتلەرنى كۆرگىنىڭلاردا، خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنىڭ ئىشىك ئالدىدا، يەنى نامايان بولۇش ئالدىدا تۇرۇۋاتقانلىقىنى بىلىڭلار. ³⁴ شۇنى بىلىپ قويۇڭلاركى، مانا بۇ ئالامەتلەرنىڭ ھەممىسى ئەمەلگە ئاشۇرۇلماي تۇرۇپ، بۇ ئەۋلاد ³⁵ كىشىلەر ئالەمدىن ئۆتمەيدۇ. ئاسمان - زېمىن يوقلىدۇ، بىراق مېنىڭ سۆزلىرىم يوقالماي، مەڭگۈ ئىناۋەتلىك بولىدۇ.

ھوشيار بولۇڭلار

³⁶ — بۇ ئىشلارنىڭ يۈز بېرىدىغان ۋاقىت - سائىتىگە كەلسەك، بۇنى ئاتامدىن باشقا ھېچكىم بىلمەيدۇ. نە ئەرشتىكى پەرىشتىلىرى، نە ئوغلى بىلمەيدۇ. ³⁷ نۇھ پەيغەمبەرنىڭ زامانىدا قانداق بولغان بولسا، ئىنسانئوغلى قايتىپ كەلگەندىمۇ شۇنداق

^{24: 33} ئەسلى تېكىستتە «ئۇنىڭ» دەپ ئېلىنغان بولۇپ، ئىنسانئوغلىنى ياكى خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنى («لۇقا» 21 - باب 31 - ئايەت) كۆرسىتىدۇ.

^{24: 34} ئەگەر تىلغا ئېلىنغان ئالامەت يېرۇسالېمنىڭ ۋەيران بولۇشىغا (24 - باب 2 - ئايەت) قارىتىلغان بولسا، ئۇنداقتا «ئەۋلاد» سۆزى تەبىئىكى شۇ دەۋردە ياشاپ ئۆتكەن ئادەملەرنى كۆرسىتىدۇ. ئەگەر ئەيسا مەسىھنىڭ دۇنياغا قايتىپ كېلىشىگە (24 - باب 30 - ئايەت) قارىتىلغان بولسا، «ئەۋلاد» سۆزى بەلكىم پۈتۈن يەھۇدىيە خەلقىنى ياكى بۇ ئايەتلەردە ئېيتىلغان ۋەقەلەرنىڭ باشلىنىش ۋاقتىدا ياشاۋاتقان ئەۋلادنى كۆرسىتىدۇ. بۇ ھەرگىز ھەزرىتى ئەيسادا «دۇنياغا دەرھال قايتىپ كېلىمەن» دېگەن خاتا چۈشەنچىنىڭ بارلىقىنى بىلدۈرمەيدۇ.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

بولدۇ. ³⁸ نۇھ توپان كېلىشتىن ئىلگىرى كېمىگە ئولتۇرغان كۈنگىچە، شۇ زاماننىڭ كىشىلىرى بەخىرامان يەپ - ئىچىپ، ئۆيلۈك - ئوچاقلق بولۇپ كەلگەندى. ³⁹ تۇيۇقسىز كەلگەن توپان كېمىگە چۈشمىگەنلەرنىڭ ھەممىسىنى غەرق قىلغۇچە، كىشىلەر بۇ ئىشنىڭ ئۆز بېشىغا كېلىشىدىن خەۋەرسىز بولغانغا ئوخشاش، ئىنسانئوغلنىڭ قايتىپ كېلىشىمۇ شۇنداق بولدى. ⁴⁰ ئۇ كۈنى، ئېتىزدا ئىشلەۋاتقان ئىككى كىشىدىن بىرى قالدۇرۇلۇپ، يەنە بىرى ئەرشكە ئېلىپ كېتىلدى. ⁴¹ تۈگمەن تېشى بىلەن ئۇن تارتىۋاتقان ئىككى ئايالنىڭ بىرى قالدۇرۇلۇپ، يەنە بىرى ئەرشكە ئېلىپ كېتىلدى. ⁴² شۇنىڭ ئۈچۈن، ھوشيار بولۇڭلار، چۈنكى رەببىڭلار قايتىپ كېلىدىغان كۈننى بىلمەيسىلەر. ⁴³ لېكىن شۇنى بىلىڭلاركى، ئەگەر ئۆي ئىگىسى ئوغرىنىڭ كېچىسى قاچان كېلىدىغانلىقىنى بىلسە، قاراپ تۇرۇپ، ئوغرىنىڭ ئۆيگە بۇزۇپ كىرىشىگە ھەرگىز يول قويمىدۇ، ئەلۋەتتە. ⁴⁴ شۇنىڭغا ئوخشاش، سىلەرمۇ ھەر دائىم تەييار تۇرۇڭلار. چۈنكى، ئىنسانئوغلى سىلەر ئويلىمىغان چاغدا قايتىپ كېلىدۇ!

ئىشەنچلىك ۋە ئىشەنچسىز چاكارلار

⁴⁵ — كىم ئىشەنچلىك ۋە زېرەك چاكار بولسا، خوجاين ئۇنى باشقا چاكارلىرى ئۈستىدىن كۆزىتىپ، خوجاينىڭ ئوزۇق - تۈلۈكىنى ئۇلارغا ۋاقتى - ۋاقتىدا تەقسىم قىلىپ بېرىشكە قويدۇ. ⁴⁶ خوجاين سەپىرىدىن قايتىپ كېلىپ، چاكارنىڭ شۇنچىلىك ساداقەت بىلەن خىزمەت قىلىۋاتقىنىنى كۆرسە، بۇ چاكارنىڭ بەختى. ⁴⁷ بىلىپ قويۇڭلاركى، خوجاين ئۇنى پۈتۈن تەئەللۇقاتىنى باشقۇرۇشقا قويدۇ. ⁴⁸ لېكىن، ئەگەر چاكار كۆڭلىگە يامان غەرەز يۈكۈپ: «خوجاينىم كېچىكىپ قايتىپ كېلىدىغۇ» دەپ، ⁴⁹ باشقا چاكارلارغا نوچلىق قىلسا ۋە ئۆلپەتلىرى بىلەن بىللە يەپ - ئىچىپ مەست بولۇپ يۈرسە، ⁵⁰ خوجاين كۈتۈلمىگەن بىر كۈنى، ئويلىمىغان بىر ۋاقىتتا قايتىپ كېلىپ، ⁵¹ ئۇنى ئۇرۇپ چالا ئۆلۈك قىلىپ، ساختىپەزەلەر بىلەن ئوخشاش تەقدىرگە دۇچار قىلىدۇ. نەتىجىدە، چاكار ھەسرەتتە يىغلاپ، چىشىلىرىنى غۇچۇرلىتىدۇ.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

25 - باب

ئون قىز قولداش توغرىسىدىكى تەمسىل

¹ — ئۇ ۋاقتتا، ئەرشنىڭ پادىشاھلىقى خۇددى قوللىرىغا چىراغ ئېلىپ تويى بولغان يىگىتنىڭ ئالدىغا چىققان ئون قىز قولداشقا ئوخشايدۇ. ² بۇ قىزلارنىڭ بەشى ئەقىلسىز، بەشى بولسا ئەقىللىق ئىكەن. ³ ئەقىلسىز قىزلار چىراغلىرىنى ئالغان بولسىمۇ، يېنىغا ياغ ئېلىۋالماپتۇ. ⁴ ئەقىللىق قىزلار بولسا چىراغلىرى بىلەن بىللە، قاچىلاردا ياغمۇ ئاپتۇ. ⁵ يىگىت ۋاقىچە كەلگەچكە، ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى ئۇيقۇ بېسىپ ئۇخلاپ قاپتۇ.

⁶ يېرىم كېچىدە: «يىگىت كەلدى، ئالدىغا چىقىڭلار!» دېگەن ئاۋاز ئاڭلىنىپتۇ.

⁷ بۇنىڭ بىلەن، قىزلارنىڭ ھەممىسى ئورنىدىن تۇرۇپ چىراغلىرىنى پەرلەپتۇ.

⁸ ئەقىلسىز قىزلار ئەقىللىقلەرگە: «چىراغلىرىمىز تۆچۈپ قالاي دېدى، يېغىڭلاردىن بېرىڭلارچۇ» دەپتۇ. ⁹ ئەقىللىق قىزلار: «ياق! بىزگىمۇ ھەم سىلەرگىمۇ يەتمەسلىكى مۇمكىن. ئەڭ ياخشىسى، دۇكانغا بېرىپ ياغ سېتىۋېلىڭلار!» دەپتۇ. ¹⁰ لېكىن، ئۇلار ياغ سېتىۋالغىلى كېتىۋاتقاندا، يىگىت كېلىپ قاپتۇ، تەييارلىقى بار قىزلار ئۇنىڭ بىلەن بىرلىكتە توي زىياپىتىگە كىرىپتۇ. ئىشىك تاقىلىپتۇ.

¹¹ كېيىن، ھېلىقى قىزلار قايتىپ كېلىپ: «تەقسىر، تەقسىر! ئىشىكنى

ئېچىۋېتىڭ!» دەپتۇ. ¹² بىراق، يىگىت: «بىلىپ قويۇڭلاركى، مەن سىلەرنى

تونۇمايمەن» دەپ جاۋاب بېرىپتۇ.

¹³ ھەزرىتى ئەيسا يەنە مۇنداق دېدى:

— شۇنىڭ ئۈچۈن، سەگەك بولۇڭلار، چۈنكى ئىنسانئوغلى قايتىپ كېلىدىغان

ۋاقىت - سائەتنى بىلمەيسىلەر.

ئۈچ چاكار توغرىسىدىكى تەمسىل

¹⁴ — ئەرشنىڭ پادىشاھلىقى سەپەرگە چىقماقچى بولغان ئادەمگە ئوخشايدۇ. ئۇ

چاكارلىرىنى چاقىرىپ بايلىقىنى ئۇلارغا تاپشۇرۇپتۇ. ¹⁵ ئۇ ئادەم ھەربىر چاكارنىڭ

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئوقەت قىلىش قابىلىيىتىگە قاراپ، بىرىگە بەش مىڭ، بىرىگە ئىككى مىڭ، بىرىگە مىڭ كۈمۈش تەڭگە بېرىپ، يولغا چىقىپتۇ. ¹⁶ بەش مىڭ تەڭگە ئالغان چاكار دەرھال بېرىپ ئوقەت قىلىپ، يەنە بەش مىڭ تەڭگە پايدا ئاپتۇ. ¹⁷ ئىككى مىڭ تەڭگە ئالغىنىمۇ يەنە ئىككى مىڭ تەڭگە پايدا ئاپتۇ. ¹⁸ مىڭ تەڭگە ئالغىنى بولسا بېرىپ يەرنى كولاپ، خوجايىنى ئۇنىڭغا تاپشۇرغان پۇلنى كۆمۈپ ساقلاپ قويۇپتۇ.

¹⁹ ئۇزۇن ۋاقىت ئۆتكەندىن كېيىن، بۇ چاكارلارنىڭ خوجايىنى قايتىپ كېلىپ، ئۇلار بىلەن ھېسابلىشىشقا باشلاپتۇ. ²⁰ بەش مىڭ تەڭگە ئالغان چاكار يەنە بەش مىڭ تەڭگە قوشۇپ ئېلىپ كېلىپ: «خوجايىن، سىز ماڭا بەش مىڭ تەڭگە تاپشۇرغانىدىڭىز. قاراڭ، يەنە بەش مىڭ تەڭگە پايدا ئالدىم» دەپتۇ. ²¹ خوجايىن ئۇنىڭغا: «ناھايىتى ياخشى! سەن ياخشى ۋە ئىشەنچلىك چاكار ئىكەنسىن! مەن ساڭا ھاۋالە قىلغان كىچىك ئىشتا ئىشەنچلىك بولۇپ چىققانلىقىڭ ئۈچۈن، سېنى چوڭ ئىشلارغا قويىمەن. كەل، خوجايىنىڭنىڭ خۇشاللىقىغا جور بول!» دەپتۇ. ²² ئىككى مىڭ تەڭگە ئالغان چاكارمۇ كېلىپ: «خوجايىن، سىز ماڭا ئىككى مىڭ تەڭگە تاپشۇرغانىدىڭىز. قاراڭ، يەنە ئىككى مىڭ تەڭگە پايدا ئالدىم» دەپتۇ. ²³ خوجايىن ئۇنىڭغا: «ناھايىتى ياخشى! سەن ياخشى ۋە ئىشەنچلىك چاكار ئىكەنسىن! مەن ساڭا ھاۋالە قىلغان كىچىك ئىشتا ئىشەنچلىك بولۇپ چىققانلىقىڭ ئۈچۈن، مەن سېنى چوڭ ئىشلارغا قويىمەن. كەل، خوجايىنىڭنىڭ خۇشاللىقىغا جور بول!» دەپتۇ.

²⁴ ئاندىن، مىڭ تەڭگە ئالغان چاكار كېلىپ: «خوجايىن، سىزنىڭ قاتتىق ئادەم ئىكەنلىكىڭىزنى بىلەتتىم، چۈنكى ئۆزىڭىز تېرىمىسىڭىزمۇ، ئۇنىڭ ھوسۇلىنى كۈتسىز؛ ئۇرۇق سالمىسىڭىزمۇ، خامان ئالسىز. ²⁵ شۇڭا، قورقۇپ، سىز بەرگەن تەڭگىنى يەرگە كۆمۈپ ساقلاپ قويغانىدىم. مانا پۇلىڭىز» دەپتۇ. ²⁶ خوجايىن ئۇنىڭغا: «ئەي، يامان ۋە ھۇرۇن چاكار! سەن مېنى تېرىمىغان يەردىن ئورۇۋالدىغان، ئۇرۇق سالمىغان يەردىن خامان ئالدىغان ئادەم، دەپ تۇرۇپ، ²⁷ نېمىشقا پۇلۇمنى جازانخورلارغا ئامانەت قويمىدىڭ. شۇنداق قىلساڭ، مەن قايتىپ كەلگەندە پۇلۇمنى ئۆسۈمى بىلەن ئالمامتىم؟ ²⁸ خوپ، ئۇنىڭ قولىدىكى مىڭ تەڭگىنى ئېلىپ، ئون مىڭ تەڭگە بار چاكارغا بېرىڭلار! ²⁹ چۈنكى، بېرىلگەننى تولۇق

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئىشلەتكەنلەرگە تېخىمۇ كۆپ بېرىلدى. دە، بۇنىڭ بىلەن ئۇلاردىكى تېخىمۇ كۆپىيىدۇ. لېكىن، بېرىلگەننى ئىشلەتمىگەنلەرگە كەلسەك، ئۇلارنىڭ بارىمۇ ئېلىپ كېتىلدى. ³⁰ بۇ يارامسىز چاكارنى سىرتقا، قاراڭغۇلۇققا قوغلىۋېتىڭلار، ئۇ يەردە ھەسرەتتە يىغلاپ، چىشىلىرىنى غۇچۇرلاتسۇن» دەپتۇ.

ئاخىرەتتىكى سوراق

³¹ — ئىنسانئوغلى ئۆز شان - شەرىپى ئىچىدە پۈتۈن پەرىشتىلىرى بىلەن بىللە كەلگىندە، پادىشاھ بولۇپ شەرەپ تەختىدە ئولتۇرىدۇ. ³²⁻³³ پۈتكۈل خەلقلەر ئۇنىڭ ئالدىدا توپلىنىدۇ. ئۇ ئۇلارنى قويلارنى ئوڭ يېنىغا، ئۆچكىلەرنى سول يېنىغا ئايرىغان قويچىدەك ئايرىيدۇ. ³⁴ ئۇ ئوڭ يېنىدىكى كىشىلەرگە: «ئەي ئاتام تەرىپىدىن بەختلىك قىلىنغانلار، كېلىڭلار! دۇنيا ئايرىدە بولغاندىن بېرى سىلەر ئۈچۈن تەييارلانغان مۇراس - خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا ئىگە بولۇڭلار!» ³⁵ چۈنكى، ئاچ قالغىنىدا سىلەر ماڭا يېمەكلىك بەردىڭلار، ئۇسسۇز قالغىنىدا ئۇسسۇلۇق بەردىڭلار، مۇساپىر بولۇپ يۈرگىنىدە ئۆز قوينۇڭلارغا ئالدىڭلار، ³⁶ يالىڭاچ قالغىنىدا كىيىندۈرۈڭلار، كېسەل بولۇپ قالغىنىدا كېلىپ ھالىمدىن خەۋەر ئالدىڭلار، زىنداندا ياتقىنىدا يوقلاپ تۇردۇڭلار» دەيدۇ.

³⁷ ئۇ چاغدا، ھەققانىي ئادەملەر ئۇنىڭغا: «ئى رەببىم، بىز سىزنى قاچان ئاچ كۆرۈپ تويدۇردۇق ياكى ئۇسسۇز كۆرۈپ سۇ بەردۇق؟ ³⁸ سىزنى قاچان مۇساپىر كۆرۈپ قوينىمىزغا ئالدۇق ياكى يالىڭاچ كۆرۈپ كىيىندۈردۇق؟ ³⁹ سىزنى قاچان كېسەل ياكى زىنداندا كۆرۈپ يوقلاپ تۇردۇق؟» دەپ سورايدۇ. ⁴⁰ بىراق، پادىشاھ ئۇلارغا: «بىلىپ قويۇڭلاركى، ئەڭ ئەرزىمەس قېرىنداشلىرىمىدىن بولغان بۇلارنىڭ بىرەرسىگە قىلغىنىڭلار دەل ماڭا قىلغىنىڭلار بولۇپ ھېسابلىنىدۇ» دەپ جاۋاب بېرىدۇ.

⁴¹ ئاندىن سول يېنىدىكىلەرگە: «ئەي لەنىتىلەر، كۆزۈمدىن يوقلىڭلار! شەيتان بىلەن ئۇنىڭ غالىپلىرىغا ھازىرلانغان مەڭگۈ ئۆچمەس دوزاخ ئوتىغا كىرىڭلار!» ⁴² چۈنكى، ئاچ قالغىنىدا ماڭا يېمەكلىك بەرمىدىڭلار، ئۇسسۇغىنىدا ئۇسسۇلۇق بەرمىدىڭلار، ⁴³ مۇساپىر بولۇپ يۈرگىنىدە ئۆز قوينۇڭلارغا ئالدىڭلار، يالىڭاچ

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

قالغىنىدا كىيىندۈرۈمىدىڭلار، كېسەل بولغىنىدا ۋە زىنداندا ياتقىنىدا يوقلىمىدىڭلار» دەيدۇ.

⁴⁴ ئۇ چاغدا، ئۇلار: «ئى رەببىم، سىزنى قاچان ئاچ، ئۇسسۇز، مۇساپىر، يالغۇچ، كېسەل ياكى زىنداندا كۆرۈپ تۇرۇپ خىزمىتىڭىزدە بولمىدۇق؟» دەيدۇ. ⁴⁵ بىراق، پادىشاھ ئۇلارغا: «بىلىپ قويۇڭلاركى، ئەڭ ئەرزىمەس قېرىنداشلىرىمىدىن بولغان بۇلارنىڭ بىرەرسىگە قىلمىغاننى ماڭمۇ قىلمىغان بولدىڭلار» دەپ جاۋاب قايتۇردى. ⁴⁶ بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار مەڭگۈلۈك جازاغا ئۇچرايدۇ. ھەققانىي ئادەملەر بولسا مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشىدۇ.

26 - باب

ھەزرىتى ئەيسانى ئۆلتۈرۈش سۈيىقەستى

¹ ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزلەرنى قىلىپ بولغاندىن كېيىن، شاگىرتلىرىغا: — سىلەرگە مەلۇمكى، ² ئىككى كۈندىن كېيىن بولىدىغان ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىدا ئىنسانئوغلى كىرىستكە مىخلنىش ئۈچۈن تۆتۈپ بېرىلىدۇ، — دېدى. ³ ئالىي روھانىيلار ۋە خەلق ئاقساقاللىرى قاياپا ئىسىملىك باش روھانىينىڭ سارىيىدا جەم بولۇشتى. ⁴ ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانى ھىيلە بىلەن تۆتۈپ ئۇجۇقتۇرۇش ئۈچۈن مەسلىھەت قىلىشتى. ⁵ بىراق، ئۇلار:

— بۇ ئىشنى ھېيت - ئايەم كۈنلىرى قىلمايلى. بولمىسا، خەلق ئارىسىدا قالايىمقانچىلىق چىقىشى مۇمكىن، — دېيىشتى.

گۇناھكار ئايالنىڭ ھەزرىتى ئەيسانى ئەتىرىلىشى

⁶ ھەزرىتى ئەيسا بەيتانىيا يېزىسىدا ئىلگىرى ماخاۋ كېسىلگە گىرىپتار بولغان سىمۇننىڭ ئۆيىدە بولغاندا، ⁷ ئۇنىڭ يېنىغا بىر ئايال كىردى. ئۇ ئايال ئاق قاشتېشىدىن ياسالغان بىر قۇتدا ناھايىتى قىممەتلىك ئەتىرى ئېلىپ كەلگەندى. ھەزرىتى ئەيسا داستىخاندا ئولتۇرغاندا، ئۇ ئايال ئەتىرنى ئۇنىڭ بېشىغا قويدى. ⁸ شاگىرتلار بۇنى

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

كۆرۈپ خاپا بولۇشۇپ:

— نېمىشقا بۇنداق ئىسراپچىلىق قىلىسىز؟⁹ بۇ ئەتىراپتا جىق پۇلغا يارايتتى. ئۇ سېتىلىپ پۇلى كەمبەغەللەرگە بېرىلسە بولاتتى، — دېيىشتى.

¹⁰ شاگىرتلارنىڭ نارازى بولغانلىقىنى بىلگەن ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— بۇ ئايالى خىجىل قىلىپ نېمە قىلىسىلەر؟ ئۇ مەن ئۈچۈن ياخشى ئىش قىلدى.

¹¹ كەمبەغەللەر دائىم سىلەرنىڭ ئاراڭلاردا، لېكىن مەن ئاراڭلاردا دائىم بولمايمەن.

¹² بۇ ئايال بۇ ئەتىراپتا مېنى دەپنە قىلىنىشقا تەييار قىلىش ئۈچۈن بەدىنىمگە قۇيىدى.

¹³ بىلىپ قويۇڭلاركى، بۇ خۇش خەۋەر دۇنيانىڭ قەيىرىدە يەتكۈزۈلسە، بۇ ئايال ئەسلىنىپ، ئۇنىڭ قىلغان ئىشى تىلغا ئېلىنىدۇ، — دېدى.

يەھۇدانىڭ ھەزرىتى ئەيساغا ساتقۇنلۇق قىلىشى

¹⁴ شۇ ۋاقىتتا، ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئون ئىككى شاگىرتىدىن يەھۇدا ئىشقارىيوت ئىسىملىك بىرى ئالىي روھانىيلارنىڭ ئالدىغا بېرىپ:

¹⁵ — ئەيسانى تۇتۇپ بەرسەم، ماڭا نېمە بېرىسىلەر؟ — دېدى. ئۇلار ئۇنىڭغا ئوتتۇز كۈمۈش تەڭگە بەردى. ¹⁶ يەھۇدا شۇنىڭدىن ئېتىبارەن ھەزرىتى ئەيسانى تۇتۇپ بېرىش ئۈچۈن پۇرسەت ئىزدەشكە باشلىدى.

ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ كەچلىك تامىقى

¹⁷ پېتىر نان ھېيتىنىڭ² بىرىنچى كۈنى، شاگىرتلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ يېنىغا كېلىشىپ:

— ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ تامىقىنى قەيەردە تەييارلىشىمىزنى خالايسىز؟ — دەپ سورىدى.

¹⁸ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— يېرۇسالېمغا كىرىپ پالانچىنىڭ ئۆيىگە بېرىپ ئۇنىڭغا: «ئۇستازىمىز: (ۋاقىت - سائىتىم يېقىنلاپ قالدى، ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنى شاگىرتلىرىم بىلەن

^{26:17} پېتىر نان ھېيتى يەتتە كۈن بولۇپ، بىرىنچى كۈنى ئۆتۈپ كېتىش ھېيتى دەپ ئاتىلىدۇ. بۇ كۈنى، يەھۇدىيلار ئۆيلىرىدە قوي سويۇپ، پېتىر نان بىلەن يەيدۇ.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

بىرلىكتە سىلەرنىڭ ئۆيدە ئۆتكۈزەي، دەيدۇ» دەپ ئېيتىڭلار، — دېدى.

¹⁹ شاگىرتلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ بۇيرۇقىغا بىنائەن ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ تامىقىنى شۇ يەردە تەييارلاشقا كىرىشتى. ²⁰ كەچقۇرۇن، ھەزرىتى ئەيسا ئون ئىككى شاگىرتى بىلەن داستىخاندا ئولتۇردى. ²¹ ئۇ تاماق يەۋېتىپ:

— بىلىپ قويۇڭلاركى، ئاراڭلاردا بىرەيلەن ماڭا ساتقۇنلۇق قىلدۇ، — دېدى.

²² بۇ سۆز ئۇلارنى ئىنتايىن قايغۇغا سالدى. ئۇلار بىر — بىرلەپ:

— يا رەببىم، مەن ئەمەستىمەن؟ — دەپ سوراشقا باشلىدى.

²³ — ماڭا ساتقۇنلۇق قىلغۇچى قولىدىكى ناننى تەخسىگە مەن بىلەن بىللە تۆگۈرگەن كىشىدۇر. ²⁴ ئىنسانئوغلى مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغاندەك ئالەمدىن ئۆتىدۇ. لېكىن، ئۇنىڭغا ساتقۇنلۇق قىلىدىغان كىشىنىڭ ھالىغا ۋاي! ئۇ ئادەم تۇغۇلمىغان بولسىچۇ كاشكى! — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

²⁵ ئۇنىڭغا ساتقۇنلۇق قىلماقچى بولغان يەھۇدا:

— ئۇستاز، مەن ئەمەستىمەن؟ — دەپ سورىدى. ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— دەل سەن، — دېدى.

²⁶ ئۇلار تاماق يېيىشىۋاتقاندا، ھەزرىتى ئەيسا بىر ناننى قولغا ئېلىپ خۇداغا شۈكۈر ئېيتقاندىن كېيىن، ئۇنى ئوشتۇپ تۇرۇپ، شاگىرتلىرىغا ئۈلەشتۈرۈپ بەردى ۋە:

— ئېلىڭلار، يەڭلار، بۇ مېنىڭ تېنىم، — دېدى.

²⁷ ئاندىن، قولغا بىر جام ئېلىپ خۇداغا شۈكۈر ئېيتقاندىن كېيىن، ئۇنى

شاگىرتلىرىغا سۇنۇپ:

— ھەممەيلەن بۇنىڭدىن ئىچىڭلار. ²⁸ بۇ مېنىڭ نۇرغۇن ئادەملەرنىڭ گۇناھلىرىنىڭ

كەچۈرۈم قىلىنىشى ئۈچۈن تۆكۈلۈپ، خۇدانىڭ ئەھدىسىنى تۈزىدىغان قېنىمدۇر.

²⁹ شۇنى بىلىپ قويۇڭلاركى، خۇدا ئاتامنىڭ پادىشاھلىقىدا سىلەر بىلەن بىرلىكتە

يېڭىچە شارابتىن ئىچمىگۈچە، بۇنداق شارابنى ھەرگىز ئىچمەيمەن، — دېدى.

³⁰ ئۇلار مەدەھىيە ناخشىسىنى ئېيتقاندىن كېيىن تالاغا چىقىپ، زەيتۇن تېغىغا

قاراپ كېتىشتى.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ھەزرىتى ئەيسانىڭ پېترۇسنىڭ تاندىغانلىقىنى ئېيتىشى

³¹ بۇ چاغدا، ھەزرىتى ئەيسا شاگرتلىرىغا:

— بۈگۈن كېچە ھەممىڭلار مېنىڭ بېشىمغا كېلىدىغان ئىشلار سەۋەبلىك مېنى تاشلاپ كېتىشىلەر، چۈنكى مۇقەددەس يازمىلاردا خۇدا:

«قويچىنى ئۇرۇپ ئۆلتۈرمەن،

پادىدىكى قويلرى پاتىپاراق بولۇپ كېتىدۇ» دېگەن.

³² لېكىن، مەن تىرىلگەندىن كېيىن، جەللىيىگە سىلەردىن بۇرۇن بارىمەن، —

دېدى.

³³ پېترۇس ئۇنىڭغا:

— ھەممەيلەن سىزنى تاشلاپ كەتسىمۇ، مەن ھەرگىز تاشلاپ كەتمەيمەن، —

دېدى.

³⁴ — بىلىپ قويغىنكى، بۈگۈن كېچە خوراز چىلاشتىن بۇرۇن، سەن مەندىن ئۈچ

قېتىم تانىسەن، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

³⁵ بىراق، پېترۇس:

— سىز بىلەن بىللە ئۆلۈشكە توغرا كەلسىمۇ، سىزدىن تانمايمەن، — دېدى. قالغان

شاگرتلارمۇ شۇنداق دېيىشتى.

گېتسىمانە باغچىسىدىكى دۇئا - تىلاۋەت

³⁶ كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا شاگرتلىرى بىلەن بىللە گېتسىمانە دېگەن بىر يەرگە

كەلدى. ئۇ شاگرتلىرىغا: «مەن ئۇ ياققا بېرىپ دۇئا - تىلاۋەت قىلىپ كەلگۈچە،

مۇشۇ جايدا ئولتۇرۇپ تۇرۇڭلار» دەپ، ³⁷ پېترۇسنى، شۇنداقلا زەبەدىنىڭ ئىككى

ئوغلى ياقۇپ ۋە يۇھاننانى بىرگە ئېلىپ ماڭدى. بۇ ۋاقىتتا، ھەزرىتى ئەيسانى غەم

بېسىپ، كۆڭلى قاتتىق بىئارام بولۇشقا باشلىدى. ³⁸ ئۇ ئۇلارغا:

— جېنىم چىقىپ كېتىدىغاندەك غەم - قايغۇغا پاتتى. سىلەر بۇ يەردە قېلىپ، مەن

بىلەن بىرلىكتە ھوشيار تۇرۇڭلار، — دېدى ³⁹ ۋە سەل نېرىراق بېرىپ، يەرگە باش

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

قويۇپ دۇئا قىلىپ:

— ئى ئاتا، مۇمكىن بولسا بۇ ئازاب قەدەھنى مەندىن يىراقلاشتۇرغايىسەن. لېكىن، بۇ ئىش مېنىڭ ئەمەس، بەلكى سېنىڭ ئىرادەڭ بويىچە بولسۇن، — دېدى.
⁴⁰ ئۇ شاگرتلارنىڭ يېنىغا قايتىپ كەلگىنىدە، ئۇلارنىڭ مۇگدەپ قالغانلىقىنى كۆرۈپ، پېترۇسقا:

— مەن بىلەن بىللە بىرەر سائەتمۇ ھوشيار تۇرالمىدىڭلارمۇ؟! ⁴¹ ئېزىقتۇرۇلۇشتىن ساقلىنىش ئۈچۈن، سەگەك تۇرۇپ دۇئا قىلىڭلار. كۆڭۈل خالايدۇ، لېكىن تەن ئاجىزدۇر، — دېدى.

⁴² ھەزرىتى ئەيسا ئىككىنچى قېتىم بېرىپ، يەنە دۇئا قىلىپ:

— ئى ئاتا، ئەگەر مەن بۇ ئازاب قەدەھنى ئىچمىگۈچە بۇ قەدەھ مەندىن يىراقلاشتۇرۇلمىسا، ئۇنداقتا سېنىڭ ئىرادەڭ بويىچە بولسۇن، — دېدى. ⁴³ ئۇ شاگرتلارنىڭ يېنىغا قايتىپ كەلگىنىدە، ئۇلارنىڭ يەنە مۇگدەپ قالغانلىقىنى كۆردى. چۈنكى، ئۇلار كۆزلىرىنى ئاچالمىي قالغانىدى.
⁴⁴ شۇنىڭ بىلەن، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنى تاشلاپ ئۈچىنچى قېتىم بېرىپ، يەنە شۇ سۆزلەر بىلەن دۇئا قىلدى.

⁴⁵ كېيىن، شاگرتلارنىڭ يېنىغا كېلىپ:

— سىلەر تېخىچە دەم ئېلىپ ئۇخلاۋاتامسىلەر؟ ئىنسانوغلىنىڭ گۇناھكارلارنىڭ قولغا تاپشۇرۇلدىغان ۋاقت - سائىتى يېتىپ كەلدى. ⁴⁶ قويۇڭلار، كېتەيلى، مانا ماڭا ساتقۇنلۇق قىلىدىغان كىشى كەپتۇ! — دېدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ تۇتقۇن قىلىنىشى

⁴⁷ ھەزرىتى ئەيسانىڭ سۆزى ئاياغلاشماستىنلا، ئون ئىككى شاگرتىنىڭ بىرى

بولغان يەھۇدا كەلدى. ئۇنىڭ يېنىدا ئالىي روھانىيلار ۋە خەلق ئاقساقاللىرى تەرىپىدىن ئەۋەتىلگەن، قىلىچ - توقماقلار بىلەن قوراللانغان زور بىر توپ ئادەم بار ئىدى. ⁴⁸ ھەزرىتى ئەيساغا ساتقۇنلۇق قىلغان يەھۇدا ئۇلارغا ئاللىبۇرۇن: «مەن كىمنى سۆيسەم، ھەزرىتى ئەيسا شۇ. سىلەر ئۇنى تۇتۇڭلار» دېگەن ۋە سۆيۈش ئارقىلىق بەلگە بەرمەكچى بولغانىدى. ⁴⁹ ئۇ ئۇدۇل ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا بېرىپ:

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— سالام ئۇستاز، — دەپ ئۇنى سۆيدى.

⁵⁰ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— بۇرادەر، قىلىدىغىنىڭنى قىل، — دېدى. بۇنىڭ بىلەن، ھېلىقى ئادەملەر يوپۇرۇلۇپ كېلىپ، ھەزرىتى ئەيساغا قول سېلىپ، ئۇنى تۇتقۇن قىلدى. ⁵¹ ھەزرىتى ئەيسانىڭ يېنىدىكىلەردىن بىرەيلەن دەرھال قىلچىنى سۇغۇرۇپ، باش روھانىنىڭ چاكرىغا ئوردى. قىلچ چاكارنىڭ قۇلىقىغا تېگىپ، ئۇنى شىلىپ چۈشۈرۈۋەتتى.

⁵² ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— قىلچىڭنى قىنىغا سال، قىلچ كۆتۈرگەنلەر قىلچ ئاستىدا ھالاک بولىدۇ. ⁵³ ياكى مېنى خۇدا ئاتامدىن ياردەم ئالالمايدۇ، دەپ ئويلاپ قالىدىكۇمۇ؟! خالسام، ئۇ ماڭا شۇ ئون ئىككى تۈمەندىن ئارتۇق پەرىشتە ئەۋەتىدۇ. ⁵⁴ بىراق، ئەگەر مەن ئۇنداق قىلسام، مۇقەددەس يازمىلاردىكى چوقۇم مۇشۇنداق بولۇشى كېرەكلىكى توغرىسىدىكى سۆزلەر قانداق ئەمەلگە ئاشسۇن؟ — دېدى.

⁵⁵ ئاندىن، ھەزرىتى ئەيسا ئۇ ئادەملەرگە قاراپ مۇنداق دېدى:

— سىلەر قىلچ - توقماقلارنى كۆتۈرۈپ مېنى تۇتقىلى كەپسىلەر، مېنى قاراقچى كۆرۈۋاتامسىلەر؟ ھەر كۈنى مەركىزىي ئىبادەتخانا ھويلىلىرىدا ئولتۇرۇپ تەلىم بېرەتتىم. ئۇ چاغدا تۇتمىدىڭلار. ⁵⁶ ئەمما، بۇ ئىشلارنىڭ يۈز بېرىشى پەيغەمبەرلەرنىڭ مۇقەددەس يازمىلاردا ئالدىن ئېيتقانلىرىنىڭ ئەمەلگە ئاشۇرۇلۇشى بولدى.

بۇ چاغدا، شاگىرتلىرىنىڭ ھەممىسى ئۇنى تاشلاپ قېچىپ كېتىشتى.

ئالىي كېڭەشمىدە سوتلىنىش

⁵⁷ ھەزرىتى ئەيسانى تۇتقۇن قىلغانلار ئۇنى باش روھانىي قاياپانىڭ ئالدىغا ئېلىپ

بېرىشتى. تەۋرات ئۇستازلىرى بىلەن خەلق ئاقساقاللىرىمۇ ئۇ يەردە جەم

بولۇشقاندى. ⁵⁸ پېترۇس ھەزرىتى ئەيساغا تاكى باش روھانىنىڭ ھويلىسىغىچە

يىراقتىن ئەگىشىپ باردى ۋە ئىشنىڭ نەتىجىسىنى كۆرۈش ئۈچۈن ئىچكىرىگە

كىرىپ، قاراۋۇللارنىڭ يېنىدا ئولتۇردى. ⁵⁹ ئالىي روھانىيلار ۋە پۈتۈن ئالىي كېڭەشمە

ئەزالىرى ھەزرىتى ئەيسانى ئۆلۈم جازاسىغا مەھكۇم قىلىش ئۈچۈن، يالغان ئىسپات

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئىزدەيتتى. ⁶⁰ بىر مۇنچە يالغان گۇۋاھچىلار ئوتتۇرىغا چىققان بولسىمۇ، ئىسپات كۆرسىتىپ بېرەلمىدى. ئاخىردا، ئىككى گۇۋاھچى ئوتتۇرىغا چىقىپ:

⁶¹ — بۇ ئادەم: «مەن خۇدانىڭ ئىبادەتخانىسىنى بۇزۇپ تاشلاپ، ئۈچ كۈن ئىچىدە قايتا ياساپ چىقالايمەن» دېگەن، — دېدى.

⁶² باش روھانىي ئورنىدىن تۇرۇپ، ھەزرىتى ئەيساغا:

— قېنى، جاۋاب بەرمەمسەن؟ بۇلارنىڭ سېنىڭ ئۈستۈڭدىن بەرگەن گۇۋاھلىقلىرىغا نېمە دەيسەن؟ — دېدى. ⁶³ لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا لام-جىم دېمىدى.

باش روھانىي ئۇنىڭغا:

— مەڭگۈ ھايات خۇدا ئالدىدا قەسەم قىلىشىڭنى بۇيرۇيمەن. ئېيتقىن، خۇدانىڭ ئوغلى قۇتقۇزغۇچى — مەسھ سەنمۇ؟ — دېدى.

⁶⁴ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق جاۋاب قايتۇردى:

— سىزنىڭ دېگىنىڭىزدەك. لېكىن شۇنى بىلىپ قويۇڭكى، بۇنىڭدىن كېيىن سىلەر ئىنسانئوغلنىڭ قادىر خۇدانىڭ ئوڭ يېنىدا ئولتۇرىدىغانلىقىنى ۋە كۆكتىكى بۇلۇتلار ئۈستىدە كېلىدىغانلىقىنى كۆرسىلەر.

⁶⁵ بۇ سۆزنى ئاڭلىغان باش روھانىي تونلىرىنى يىرتىپ ⁶⁶ تاشلاپ:

— ئۇ خۇداغا كۆپۈرلۈك قىلدى. ئەمدى باشقا ھېچقانداق گۇۋاھچىنىڭ ھاجىتى قالمىدى. سىلەر ئۇنىڭ كۆپۈرلۈقلىرىنى ئاڭلىدىڭلار. ⁶⁶ ئەمدى بۇنىڭغا نېمە دەيسىلەر؟ — دېدى.

— ئۆلۈم جازاسىغا تېگىشلىك! — دەپ جاۋاب قايتۇرۇشتى ئۇلار.

⁶⁷ بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ يۈزىگە تۈكۈرۈپ، ئۇنىڭغا مۇشت ئاتتى. بەزىلىرى ئۇنى كاچاتلاپ:

⁶⁸ — ئەي مەسھ، پەيغەمبەر بولساڭ، ئېيتىپ باققىنا، سېنى كىم ئۇردى؟ —

^{26: 65} باش روھانىي ھەزرىتى ئەيسانى «كۆپۈرلۈك قىلدى» دەپ قاراپ، ئۆزىنىڭ بۇنىڭغا بولغان چۆچۈشى ۋە غەزىپىنى ئىپادىلەش ئۈچۈن، كىيىملىرىنى يىرتقان. ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆزىنىڭ مەسھ ئىكەنلىكىنى ئېتىراپ قىلىشى ئۇنىڭ خۇداغا خاس ھوقۇق ۋە شۆھرەت مەندىدۇر، دېگەنلىكىدۇر.

دېيىشتى.

پېترۇسنىڭ ھەزرىتى ئەيسانىڭ تېنىشى

⁶⁹ پېترۇس تاشقىرىدىكى ھويلىدا ئولتۇراتتى. بىر دېدەك ئۇنىڭ يېنىغا كېلىپ:

— سەن جەللىلىك ئەيسا بىلەن بىر ئىدىڭغۇ، — دېدى.

⁷⁰ — سېنىڭ نېمە دەۋاتقانلىقىڭنى چۈشەنمىدىم! — دەپ ئىنكار قىلدى پېترۇس

ھەممەيلەننىڭ ئالدىدا.

⁷¹ ئاندىن، پېترۇس دەرۋازىنىڭ ئالدىغا چىقتى. ئۇنى كۆرگەن يەنە بىر دېدەك ئۇ

يەردە تۇرغانلارغا:

— بۇ ئادەم ناسىرەلىك ئەيسانىڭ شېرىكى ئىدى، — دېدى.

⁷² پېترۇس قەسەم قىلىپ:

— مەن ئۇ ئادەمنى تونۇمايمەن، — دەپ يەنە ئىنكار قىلدى.

⁷³ ئۇ يەردە تۇرغانلار بىر ئازدىن كېيىن پېترۇسنىڭ يېنىغا كېلىپ:

— شۈبھىسىزكى، سەن ئەيسانىڭ شېرىكلىرىنىڭ بىرى. تەلەپپۇزۇڭدىن مانا مەن

دەپ چىقىپ تۇردۇ، — دېيىشتى.

⁷⁴ پېترۇس قەسەم قىلىپ:

— ئۇ ئادەمنى تونۇمايمەن. بولمىسا، مېنى خۇدا ئۇرسۇن! — دېدى.

دەل شۇ چاغدا، خوراز چىللىدى. ⁷⁵ پېترۇس ھەزرىتى ئەيسانىڭ: «خوراز

چىللاشتىن بۇرۇن، سەن مەندىن ئۈچ قېتىم تانسەن!» دېگەن سۆزىنى ئېسىگە

ئېلىپ، تاشقىرىغا چىقىپ قاتتىق يىغلاپ كەتتى.

27-باب

يەھۇدانىڭ ئۆلۈشى

¹ تاڭ ئېتىشى بىلەنلا، پۈتۈن ئالىي روھانىيلار بىلەن خەلق ئاقساقاللىرى مەسلىھەتلىشىپ، ھەزرىتى ئەيسانى ئۆلۈمگە مەھكۇم قىلدۇرۇش ئۈچۈن باغلاپ،

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

² ۋالىي پىلاتۇسقا تاپشۇرۇپ بەردى.
³ ھەزرىتى ئەيساغا ساتقۇنلۇق قىلغان يەھۇدا ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆلۈمگە مەھكۇم قىلىنغانلىقىنى كۆرۈپ، ئۆز قىلمىشىغا پۇشايماق قىلدى ۋە ئالىي روھانىيلار بىلەن ئاقساقاللارغا ئوتتۇز كۈمۈش تەڭگىنى قايتۇرۇپ بېرىپ:
⁴ — مەن بىگۇناھ بىر جانغا زامىن بولۇپ گۇناھ ئۆتكۈزدۈم، — دېدى.
 — بۇ سېنىڭ ئىشىڭ، بىزنىڭ نېمە كارىمىز؟ — دېيىشتى ئۇلار.
⁵ يەھۇدا پۇللارنى ئىبادەتخانىنىڭ ئىچىگە چېچىۋەتتى ۋە ئۇ يەردىن چىقىپ، ئېسىلىپ ئۆلۈۋالدى.
⁶ پۇللارنى يىغۇلغان ئالىي روھانىيلار:
 — قان تۆكۈش ئۈچۈن تۆلەنگەن بۇ تەڭگىلەرنى ئىبادەتخانىنىڭ خەزىنىسىگە قويۇش ھارام، — دېيىشتى.
⁷ ئۇلار ئۆزئارا مەسلىھەتلىشىپ، بۇ پۇللار بىلەن ياقا يۇرتلۇقلارغا مازارلىق قىلىش ئۈچۈن، خۇمدانچىنىڭ بىر پارچە يېرىنى سېتىۋالدى.
⁸ شۇنىڭ ئۈچۈن، بۇ يەر ھازىرغىچە «قانلىق يەر» دەپ ئاتىلىپ كەلمەكتە.
⁹ بۇ ۋەقە ئارقىلىق يەرەمىيا پەيغەمبەر تەرىپىدىن بۇرۇن ئېيتىلغان مۇنۇ سۆزلەر ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى:

«ئۇلار ئىسرائىل خەلقىنىڭ ئۇنىڭ ئۈچۈن بەلگىلىگەن باھاسىنى،
 يەنى ئوتتۇز كۈمۈش تەڭگىنى ئېلىشتى
¹⁰ ۋە پەرۋەردىگار ماڭا ئەمىر قىلغاندەك،
 خۇمدانچىنىڭ يېرىنى سېتىۋېلىشقا خەجلەشتى.»

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ۋالىي پىلاتۇسنىڭ ئالدىدا سوتلىنىشى

¹¹ ھەزرىتى ئەيسا ۋالىينىڭ ئالدىغا كەلتۈرۈلدى. ۋالىي ئۇنىڭدىن:
 — سەن يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھىمۇ؟ — دەپ سورىدى.
 — ئېيتقىنىڭىزدەك، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.
¹² ئالىي روھانىيلار ۋە ئاقساقاللار ئۇنىڭ ئۈستىدىن ئەرز-شكايەت قىلغاندا، ئۇ بىر

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئېغىزىمۇ جاۋاب بەرمىدى. ¹³ بۇنىڭ بىلەن، پىلاتۇس ئۇنىڭغا:

— سېنىڭ ئۈستۈڭدىن قىلىنغان شۇنچە كۆپ شىكايەتلەرنى ئاڭلىمايۋاتامسەن؟ — دېدى. ¹⁴ بىراق، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنىڭ بىرىگىمۇ جاۋاب بەرمىدى. ۋالىي بۇنىڭغا ئىنتايىن ھەيران قالدى.

¹⁵ ھەر قېتىملىق ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىدا، ۋالىي ئادىتى بويىچە خالايق تەلەپ قىلغان بىر مەھبۇسنى قويۇپ بېرەتتى. ¹⁶ ئەينى ۋاقىتتا، بارابباس ئىسىملىك نامى چىققان بىر مەھبۇس زىنداندا ئىدى. ¹⁷ خەلق بىر يەرگە جەم بولغاندا، پىلاتۇس ئۇلاردىن:

— سىلەر ئۈچۈن كىمنى قويۇپ بېرىشىمنى تەلەپ قىلىسىلەر؟ بارابباسنىمۇ ياكى مەسىھ دەپ ئاتالغان ئەيسانىمۇ؟ — دەپ سورىدى. ¹⁸ پىلاتۇس ئالىي روھانىيلار ۋە ئاقساقاللارنىڭ ھەزرىتى ئەيساغا ھەسەتخورلۇق قىلىپ ئۇنى ئۆزىگە تاپشۇرۇپ بەرگەنلىكىنى بىلەتتى.

¹⁹ پىلاتۇس سوراق مۇنبىرىدە ئولتۇرغاندا، ئايالى ئۇنىڭغا:

— ئۇ بىگۇناھ ئادەمگە تەگمەك. ئۇ تۈنۈگۈن كېچە چۈشۈمگە كىرىپ، كۆپ ئازابلاندىم، — دەپ خەۋەر ئەۋەتتى.

²⁰ ئالىي روھانىيلار ۋە ئاقساقاللار بولسا خەلقنى كۈشكۈرتۈپ، ۋالىي پىلاتۇستىن بارابباسنى قويۇپ بېرىشىنى ۋە ھەزرىتى ئەيسانى ئۆلۈمگە مەھكۇم قىلىشىنى تەلەپ قىلدۇردى.

²¹ ۋالىي ئۇلاردىن يەنە:

— سىلەر ئۈچۈن بۇ ئىككىسىنىڭ قايسىسىنى قويۇپ بېرىشىمنى تەلەپ قىلىسىلەر؟ — دەپ سورىدى.

— بارابباسنى، — دېيىشتى ئۇلار.

²² — ئۇنداق بولسا، مەسىھ دەپ ئاتالغان ئەيسانى قانداق بىر تەرەپ قىلاي؟ — دېدى پىلاتۇس.

ھەممەيلەن بىر ئېغىزدىن:

— ئۇنى كرىستكە مىخلەشكە! — دېيىشتى.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

²³ پىلاتۇس:

— نېمىشقا؟ ئۇ زادى نېمە جىنايەت ئۆتكۈزۈپتۇ؟ — دەپ سورىدى.

بىراق، ئۇلار تېخىمۇ قاتتىق ۋارقىرىشىپ:

— ئۇنى كرىستكە مىخلىتىڭ! — دەپ تۇرۇۋېلىشتى. ²⁴ پىلاتۇس يەنە سۆزلەشنىڭ

ئەھمىيەتسىز ئىكەنلىكىنى، بولمىسا قالايمىقانچىلىق چىقىدىغانلىقىنى كۆرۈپ، سۇ

ئېلىپ، كۆپچىلىكنىڭ ئالدىدا قولىنى يۇغاچ:

— بۇ ئادەمنىڭ قېنىغا مەن جاۋابكار ئەمەس، بۇ ئىشقا ئۆزۈڭلار مەسئۇل بولۇڭلار!

— دېدى.

²⁵ پۈتۈن خەلق بىر ئېغىزدىن:

— ئۇنىڭ قېنىنىڭ جاۋابكارلىقى بىزنىڭ ۋە بالىلىرىمىزنىڭ ئۈستىدە بولسۇن! —

دېيىشتى.

²⁶ بۇنىڭ بىلەن، پىلاتۇس بارايباسىنى ئۇلارغا چىقىرىپ بەردى. ھەزرىتى ئەيسانى

بولسا قامچىلاتقاندىن كېيىن، كرىستكە مىخلاش ئۈچۈن لەشكەرلىرىگە تاپشۇردى.

لەشكەرلەرنىڭ ھەزرىتى ئەيسانى مازاق قىلىشى

²⁷ كېيىن، لەشكەرلەر ھەزرىتى ئەيسانى ۋالىي ئوردىسىدىكى بىر سەيناغا ئېلىپ

كىرىپ، پۈتۈن لەشكەرلەر توپىنى بۇ يەرگە يىغدى. ²⁸ ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانى

يالىڭاچلاپ، ئۇچىسىغا شاھانە سۆسۈن رەڭلىك تون كىدۈرۈشتى. ²⁹ تىكەن

شاخلىرىنى ئۇرۇپ بىر تاج ياساپ، بېشىغا كىدۈردى ۋە ئوڭ قولىغا بىر قومۇشنى ^④

تۇتقۇزدى. ئاندىن، ئۇنىڭ ئالدىغا تىزلىنىپ: «ياشسۇن يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھى!»

دەپ مازاق قىلىشتى. ³⁰ ئۇنىڭغا تۈكۈرۈشتى، قومۇشنى ئېلىپ ئۇنىڭ بېشىغا

ئۇرۇشتى. ³¹ ئۇنى مانا شۇنداق مازاق قىلغاندىن كېيىن، توننى سالدۇرۇپ، ئۇچىسىغا

ئۆز كىيىملىرىنى كىدۈردى ۋە كرىستكە مىخلاش ئۈچۈن ئېلىپ مېڭىشتى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ كرىستكە مىخلىنىشى

^④ 27: 29 پادىشاھلىق ئەڭگۈشتىرى بولغان شاھانە ھاسا سۈپىتىدە.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

³² ئۇلار تاشقىرىغا چىققىنىدا، كىرىنى شەھىرىلىك سىمۇن ئىسىملىك بىر كىشىنى ئۇچرىتىپ، ھەزرىتى ئەيسا يۈدۈپ ماڭغان كىرىستىنى ئۇنىڭغا مەجبۇرىي كۆتۈرگۈزدى. ³³ ئۇلار گولگوتا، يەنى «باش سۆڭەك» دېگەن يەرگە كەلگەندە، ³⁴ ھەزرىتى ئەيساغا ئىچىش ئۈچۈن دورا ئارىلاشتۇرۇلغان شاراب [®] بەردى، لېكىن ھەزرىتى ئەيسا ئۇنى تېتىپ كۆرۈپ، ئىچكىلى ئۈنمىدى. ³⁵ لەشكەرلەر ھەزرىتى ئەيسانى كىرىستكە مىخلاندىن كېيىن، چەك تاشلىشىپ كىيىملىرىنى بۆلۈشۈۋالدى. ³⁶ ئاندىن كېيىن، ئۇ يەردە ئولتۇرۇپ نۆۋەتچىلىك قىلدى. ³⁷ ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ بېشىنىڭ يۇقىرى تەرىپىگە «بۇ، يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھى ئەيسا» دەپ يېزىلغان بىر گۇناھ تاختىسىنى ئاستى. ³⁸ ھەزرىتى ئەيسادىن باشقا ئىككى قاراقچىمۇ كىرىستكە مىخلانغان بولۇپ، بىرى ئۇنىڭ ئوڭ يېنىدىكى، يەنە بىرى سول يېنىدىكى كىرىستتە ئىدى. ³⁹ ئۇ يەردىن ئۆتكەنلەر باشلىرىنى چايقىشىپ، ھەزرىتى ئەيسانى ھاقارەتلەپ: ⁴⁰ — قېنى، سەن ئىبادەتخانىنى بۇزۇپ تاشلاپ، ئۈچ كۈندە قايتىدىن ياساپ چىقىدىغان ئادەم ئىدىڭغۇ؟ ئەمدى ئۆزۈڭنى قۇتقۇزغىنا! خۇدانىڭ ئوغلى بولساڭ، كىرىستتىن چۈشۈپ باققىن! — دېيىشتى.

⁴¹ ئالىي روھانىيلار، تەۋرات ئۇستازلىرى ۋە ئاقساقاللارمۇ ئۇنى شۇنداق مەسخىرە قىلىپ:

⁴² — باشقىلارنى قۇتقۇزۇپتىكەن، ئۆزىنى قۇتقۇزالمىدى، ئىسرائىللارنىڭ پادىشاھىمىش تېخى! ئەمدى كىرىستتىن چۈشۈپ باقسۇنچۇ، ئاندىن ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلايلى. ⁴³ ئۇ خۇداغا ئىشىنەتتى، خۇدا ئۇنى ئەزىزلىسە، قۇتقۇزۇپ باقمىسۇنمۇ! چۈنكى، ئۇ: «مەن خۇدانىڭ ئوغلى» دېگەندى، — دېيىشتى. ⁴⁴ ھەزرىتى ئەيسا بىلەن بىللە كىرىستكە مىخلانغان قاراقچىلارمۇ ئۇنى شۇنداق ھاقارەتلەشتى.

[®] 27: 34 ئېيتىشلارغا قارىغاندا كىرىستكە مىخلاندىغانلارغا ئاغرىقنى پەسەيتىش مەقسىتىدە دورا

ئارىلاشتۇرۇلغان شاراب بېرىلىدىكەن.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆلۈمى

⁴⁵ چۈش ۋاقتى سائەت ئون ئىككىدىن سائەت ئۈچكىچە پۈتۈن زېمىنى قاراڭغۇلۇق باستى. ⁴⁶ سائەت ئۈچلەردە ھەزرىتى ئەيسا يۇقىرى ئاۋاز بىلەن: «ئېلى، ئېلى، لەما شەۋاقتانى؟» يەنى «خۇدايىم، خۇدايىم، مېنى نېمىشقا تاشلىۋەتتىڭ؟» دەپ ۋارقىردى.

⁴⁷ ئۇ يەردە تۇرغانلارنىڭ بەزىلىرى بۇنى خاتا ئاڭلاپ: — بۇ ئادەم ئىلياس پەيغەمبەرگە مۇراجىئەت قىلىۋاتىدۇ — دېيىشتى. ⁴⁸ ئۇلارنىڭ ئىچىدىن بىرەيلەن دەرھال يۈگۈرۈپ بېرىپ، بىر پارچە بۇلۇتنى ئەكەلدى. ئاندىن، ئۇنى ئەرزىن ئۈزۈم شارابىغا چىلاپ، قومۇشنىڭ ئۈچىغا باغلاپ ھەزرىتى ئەيساغا ئىچكۈزۈپ بەردى. ⁴⁹ باشقىلار:

— توختاپ تۇرۇڭلار، قاراپ باقايلى، ئىلياس پەيغەمبەر كېلىپ ئۇنى قۇتقۇزۇپ قالارمىكەن؟ — دېيىشتى.

⁵⁰ ھەزرىتى ئەيسا قاتتىق ئاۋاز بىلەن يەنە بىر ۋارقىردى — دە، جان بەردى. ⁵¹ شۇ ۋاقىتتا، مەركىزىي ئىبادەتخانىدىكى پەردە يۇقىرىدىن تۆۋەنگە ئىككى پارچە بۆلۈپ يىرتىلدى. ⁵² زېمىن سىلكىنىپ، تاشلار يېرىلىپ، ⁵³ قەبىرلەر ئېچىلدى. ھەزرىتى ئەيسا تىرىلگەندىن كېيىن، بۇرۇن ئالەمدىن ئۆتكەن بىرمۇنچە تەقۋادار ئادەملەر تىرىلدى. ⁵³ ئۇلار قەبىرىلىرىدىن چىقتى ۋە مۇقەددەس شەھەر يېرۇسالېمغا كىرىپ، ئۇ يەردە نۇرغۇن كىشىلەرگە كۆرۈندى.

⁵⁴ ھەزرىتى ئەيسانى كۆزەت قىلىۋاتقان يۈزبېشى ۋە لەشكەرلەر زېمىننىڭ سىلكىنىشى ۋە باشقا ھادىسىلەرنى كۆرۈپ، ئىنتايىن قورقۇشقان ھالدا: — ئۇ ھەقىقەتەن خۇدانىڭ ئوغلى ئىكەن! — دېيىشتى.

⁵⁵ ئۇ يەردە يەنە ۋەقەنى يىراقتىن كۆرۈپ تۇرغان بىرمۇنچە ئاياللارمۇ بار ئىدى.

^{27: 51} بۇ پەردە ئىبادەتخانىدىكى ئەڭ مۇقەددەس جاينى مۇقەددەس جايدىن ئايرىپ تۇرىدىغان پەردە بولۇپ، ئۇنىڭ يىرتىلىشى ئىنسانلارنىڭ خۇدانىڭ ئالدىغا بارىدىغان يولىنىڭ ھەزرىتى ئەيسا تەرىپىدىن ئېچىلغانلىقىنى بىلدۈرىدۇ.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئۇلار ھەزرىتى ئەيساغا خىزمەت قىلىش ئۈچۈن، جەللىيە ئۆلكىسىدىن ئۇنىڭغا ئەگىشىپ كەلگەندى. ⁵⁶ ئۇلارنىڭ ئارىسىدا مەجدەللىك مەريەم، ياقۇپ بىلەن يۈسۈپنىڭ ئانىسى مەريەم، زەبەدىنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ ئانىسىمۇ بار ئىدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ دەپنە قىلىنىشى

⁵⁷ كۈن پېتىشقا يېقىن، ئاراماتىيالىق يۈسۈپ ئىسىملىك بىر باي كەلدى. ئۇمۇ ھەزرىتى ئەيسانىڭ شاگىرتلىرىدىن ئىدى. ⁵⁸ ئۇ ۋالىي پىلاتۇسنىڭ ئالدىغا بېرىپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ جەستىنى تەلەپ قىلدى. پىلاتۇس جەسەتنى ئۇنىڭغا بېرىشكە ئەمىر قىلدى. ⁵⁹ يۈسۈپ جەسەتنى ئېلىپ، پاكىز كەندىر رەخت بىلەن ئوراپ كېپەندى ⁶⁰ ۋە ئۇنى ئۆزى ئۈچۈن قىيادا ئويدۇرغان يېڭى قەبرىگە قويدى. ئاندىن، قەبرىنىڭ ئاغزىغا يوغان بىر قورام تاشنى دومىلىتىپ قويۇپ كېتىپ قالدى. ⁶¹ مەجدەللىك مەريەم بىلەن يەنە بىر مەريەم بولسا ئۇ يەردە، قەبرىنىڭ ئۇدۇلىدا ئولتۇرۇشتى.

قەبرىنى قوغداش

⁶² دەم ئېلىش كۈنىنىڭ ھارپىسى ئۆتكەندى. ئۇنىڭ ئەتىسى، ئالىي روھانىيلار بىلەن پەرىسىيەلەر ۋالىي پىلاتۇسنىڭ ئالدىدا جەم بولۇشۇپ: ⁶³ — جانابلىرى، ئەيسانىڭ ھايات ۋاقتىدا: «مەن ئۆلۈپ ئۈچىنچى كۈنى تىرىلمەن» دېگىنى ئېسىمىزدە. ⁶⁴ شۇنىڭ ئۈچۈن، قەبرىنى ئۈچىنچى كۈنگىچە قوغداش ئۈچۈن ئەمىر بەرگەيسىز. ئۇنداق قىلمىغاندا، شاگىرتلىرى كېلىپ جەسەتنى ئوغرىلاپ كېتىپ، خەلققە: «ئۇ ئۆلۈمدىن تىرىلدى» دېيىشى مۇمكىن. ئۇ ئىغۋاگەرچىلىك ئالدىنقىسىدىنمۇ بەتتەر بولىدۇ، — دېيىشتى. ⁶⁵ پىلاتۇس ئۇلارغا:

— قوغدىغۇچى لەشكەر ئېلىپ بېرىپ، قەبرىنى قۇربىڭلارنىڭ يېتىشىچە قوغداڭلار، — دېدى. ⁶⁶ ئۇلار لەشكەرلەر بىلەن بىللە بېرىپ، تاشنى پېچەتلەپ، قەبرىنى مۇھاپىزەت ئاستىغا ئالدى.

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

28 - باب

ھەزرىتى ئەيسانىڭ تىرىلىشى

¹ دەم ئېلىش كۈنى ئۆتۈپ يەكشەنبە كۈنى تاڭ سۈزۈلگەندە، مەجدەللىك مەريەم بىلەن يەنە بىر مەريەم قەبرىنى يوقلاپ باردى. ² تۇيۇقسىز قاتتىق يەر تەۋرەپ كەتتى، چۈنكى رەبىنىڭ پەرىشتىلىرىدىن بىرى ئاسماندىن چۈشۈپ، قەبرىگە بېرىپ تاشنى بىر يانغا دومىلىتىپ، ئۈستىدە ئولتۇرغاندى. ³ پەرىشتىنىڭ قىياپىتى چاقماقتەك، كىيىملىرى قاردەك ئاپئاق ئىدى. ⁴ قوغدىغۇچىلار ئۇنىڭدىن قورقۇپ تىرىشىپ، ئۆلۈكتەك قېتىپلا قالدى. ⁵ پەرىشتە ئاياللارغا مۇنداق دېدى:

— قورقماڭلار! سىلەرنىڭ كىرىستكە مىخلانغان ھەزرىتى ئەيسانى

ئىزدەيدىغانلىقىڭلارنى بىلىمەن. ⁶ ئۇ بۇ يەردە ئەمەس؛ ئۇ ئۆزى ئېيتقاندا تىرىلدى. كېلىڭلار، ئۇ ياتقان جايىنى كۆرۈڭلار. ⁷ دەرھال بېرىپ ئۇنىڭ شاگىرتلىرىغا: «ھەزرىتى ئەيسا ئۆلۈمدىن تىرىلىپتۇ. جەللىيىگە سىلەردىن ئاۋۋال بارىدىكەن، ئۇنى شۇ يەردە كۆرىدىكەنسىلەر» دېگەنلار. مانا مەن سىلەرگە ئېيتىپ بەردىم.

⁸ ئاياللار بىر تەرەپتىن قورقسا، يەنە بىر تەرەپتىن زور خۇشاللىق ئىچىدە قەبرىدىن دەرھال ئايرىلىپ، يۈگۈرگەن پېتى ھەزرىتى ئەيسانىڭ شاگىرتلىرىغا خەۋەر بېرىشكە كېتىشتى. ⁹ توساتتىن ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنىڭ ئالدىغا چىقىپ:

— سالام سىلەرگە! — دېدى. ئۇلارمۇ ئالدىغا بېرىپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ پۇتغا

ئېسىلىپ، ئۇنىڭغا سەجدە قىلدى. ¹⁰ شۇ چاغدا، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— قورقماڭلار! بېرىپ قېرىنداشلىرىمغا خەۋەر قىلىڭلار. جەللىيىگە بارسۇن، مېنى شۇ يەردە كۆرىدۇ، — دېدى.

قوغدىغۇچىلارنىڭ خەۋىرى

¹¹ ئاياللار تېخى يولدا كېتىۋاتقاندا، قەبرە قوغدىغۇچىلارنىڭ بەزىلىرى شەھەرگە كىرىپ، بولغان ۋەقەلەرنىڭ ھەممىسىنى ئالىي روھانىيلارغا خەۋەر قىلدى. ¹² ئالىي

مەتتا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

روھانىيلار ئاقساقاللار بىلەن بىر يەرگە يىغىلىپ مەسلىھەتلەشكەندىن كېيىن، لەشكەرلەرگە زور مىقداردا پۇل بېرىپ:

¹³ — سىلەر: «ئەيسانىڭ شاگىرتلىرى كېچىسى كېلىپ، بىز ئۇخلاۋاتقاندا ئۇنىڭ جەستىنى ئوغرىلاپ ئەكېتىپتۇ» دەڭلار. ¹⁴ ئەگەر بۇ خەۋەر ۋالىينىڭ قۇلىقىغا يېتىپ قالسا، بىز ئارىغا چۈشۈپ، سىلەرگە گەپ كەلتۈرمەيمىز، — دېدى. ¹⁵ شۇنداق قىلىپ، لەشكەرلەر پۇلنى ئالدى ۋە ئۇلارنىڭ دېگىنى بويىچە قىلدى. بۇ ئىغۋا بۈگۈنگىچە يەھۇدىيلار ئارىسىدا تارقىلىپ كەلمەكتە.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ شاگىرتلىرىغا كۆرۈنۈشى

¹⁶ ئون بىر شاگىرت ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا ئېيتقان جەللىدىكى تاغقا چىقىشتى. ¹⁷ ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانى كۆرگىنىدە ئۇنىڭغا سەجدە قىلىشتى، لېكىن بەزىلىرى گۇمان ئىچىدە ئىدى. ¹⁸ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنىڭ يېنىغا كېلىپ، مۇنداق دېدى: — ئەرىشتە ۋە يەر يۈزىدە پۈتۈن ھوقۇق ماڭا بېرىلدى. ¹⁹ شۇنىڭ ئۈچۈن، بېرىپ پۈتكۈل مىللەتلەرنى مېنىڭ شاگىرتلىرىم قىلىپ يېتىشتۈرۈڭلار. ئۇلارنى خۇدائاتا، ئۇنىڭ ئوغلى ۋە مۇقەددەس روھنىڭ نامى بىلەن چۆمۈلدۈرۈپ، ²⁰ ئۇلارغا مەن سىلەرگە بۇيرۇغان بارلىق ئەمرلەرگە ئەمەل قىلىشنى ئۆگىتىڭلار. مەن ھەقىقەتەنمۇ زامان ئاخىرىغىچە ھەر دائىم سىلەر بىلەن بىللە بولىمەن.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

بۇ كىتابنىڭ مۇئەللىپى ماركۇستۇر. گەرچە ماركۇس ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئون ئىككى شاگىرتىنىڭ بىرى بولمىسىمۇ، ئەمما ئۇنىڭ مەزكۇر كىتابى ھەزرىتى ئەيسانىڭ شاگىرتى پېترۇسنىڭ تەلىملىرىگە ئاساسلىنىپ يېزىلغان.

خۇش خەۋەر بايان قىلغان باشقا مۇئەللىپلەر ھەزرىتى ئەيسانىڭ رەببىمىز ئىكەنلىكىنى كۆپرەك تەكىتلەپ ئۆتكەن بولسا، ماركۇس ھەزرىتى ئەيسانىڭ يەنە بىر تەرىپى، يەنى ئىنسانلارنىڭ خىزمەتكارى ئىكەنلىكىنى كۆپرەك تەكىتلىگەن. ماركۇس كىتابىدا ھەزرىتى ئەيسانىڭ تەلىمى توغرىسىدا كۆپ توختالمىغان بولۇپ، ئۇنىڭ خاتىرىلىرى ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئەمەلىي پائالىيەتلىرىنى ئاساس قىلغان. كىتابنىڭ مەركىزىي ئىدىيىسى ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئىنسانئوغلى باشقىلارنى ئۆزىگە خىزمەت قىلدۇرغىلى ئەمەس، باشقىلارغا خىزمەت قىلغىلى ۋە جېنىنى پىدا قىلىش بەدىلىگە نۇرغۇن ئادەملەرنى گۇناھتىن ئازاد قىلغىلى كەلگەن، دېگەندىن ئىبارەت مۇھىم تەلىمگە مۇجەسسەملەشكەن.

ماركۇسنىڭ بۇ كىتابى ئاساسەن يەھۇدىي ئەمەس كىتابخانلارغا قارىتىلغان بولغاچقا، ئۇنىڭدا يەھۇدىيلارنىڭ يوسۇن - قائىدىلىرى چۈشەندۈرۈلگەن.

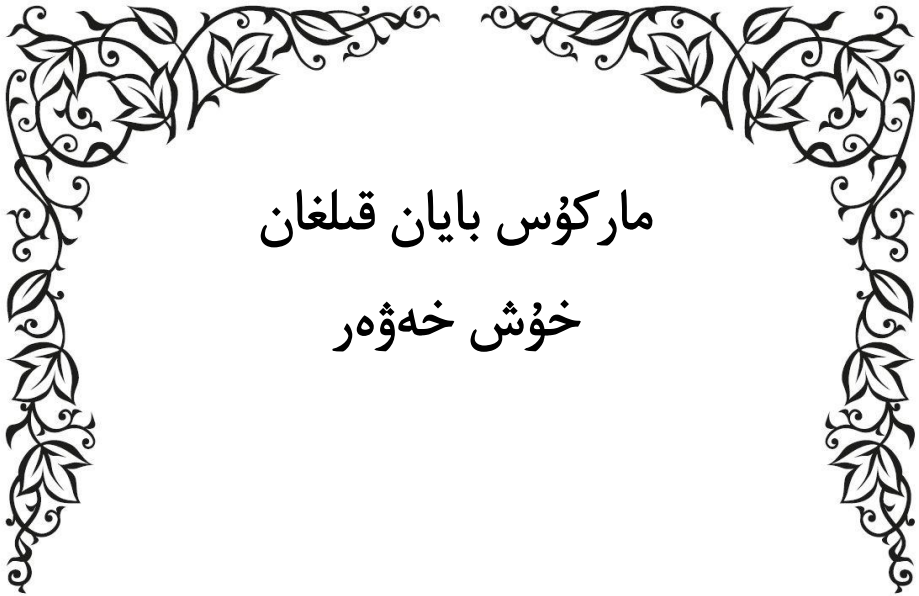
تېزىس:

1. يەھيا پەيغەمبەرنىڭ ھەزرىتى ئەيسانىڭ يولىنى تەييارلىشى (1 - باب
1 - ئايەتتىن 8 - ئايەتكىچە)
2. ھەزرىتى ئەيسانىڭ چۆمۈلدۈرۈلۈشى ۋە سىنىلىشى (1 - باب
9 - ئايەتتىن 13 - ئايەتكىچە)
3. ھەزرىتى ئەيسانىڭ جەللىيدىكى خىزمىتى (1 - باب 14 - ئايەتتىن
9 - بابنىڭ ئاخىرىغىچە)
4. ھەزرىتى ئەيسانىڭ يېرۇسالېمغا سەپىرى (10 - باب)

5. ھەزرىتى ئەيسانىڭ بۇ دۇنيادىكى ھاياتىنىڭ ئاخىرقى ھەپتىسى

(11 - بابتىن 15 - باقىچە)

6. ھەزرىتى ئەيسانىڭ تىرىلىشى ۋە شاگىرتلىرىغا كۆرۈنۈشى (16 - باب)

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

چۆمۈلدۈرگۈچى يەھيانىڭ تەلىم بېرىشى

¹ خۇدانىڭ ئوغلى ² ئەيسا مەسىھ توغرىسىدىكى خۇش خەۋەر مۇنداق باشلىنىدۇ:
يەشايا پەيغەمبەرنىڭ يازمىسىدا خۇدانىڭ مۇنۇ سۆزلىرى خاتىرىلەنگەن:

«مانا، ئالدىڭدا ئەلچىمنى ئەۋەتمەن.

ئۇ سېنىڭ يولۇڭنى ئالدىنلا تەييارلايدۇ.»

³ ئۇ بولسا: «باياۋاندا: «دىلىڭلارنى رەببىمىزنىڭ كېلىشىگە تەييار قىلىڭلار!

ئۇنىڭ يوللىرىنى تۈز قىلىڭلار!» دەپ توۋلايدىغان كىشىدۇر.

⁴ دەرۋەقە، چۆمۈلدۈرگۈچى يەھيا چۆل - باياۋاندا پەيدا بولۇپ، كىشىلەرگە:

— يامان يوللىرىڭلاردىن يېنىپ، توۋا قىلىڭلار! توۋا قىلغانلىقىڭلارنى بىلدۈرۈش

ئۈچۈن چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلىڭلار. شۇنداق قىلغاندا، خۇدا سىلەرنى كەچۈرۈم

قىلىدۇ! — دەپ جاكارلىدى.

¹: 1 خۇدانىڭ ئوغلى — بۇ نام ھەرگىزمۇ خۇدا بىلەن ھەزرىتى ئەيسا ئوتتۇرىسىدىكى جىسمانىي جەھەتتىكى ئاتا - بالىلىق مۇناسىۋەتىنى ئەمەس، بەلكى روھىي جەھەتتىكى مۇناسىۋەتنى بىلدۈرىدۇ.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

⁵ كىشىلەر يېرۇسالېم شەھىرىدىن، جۈملىدىن پۈتۈن يەھۇدىيە ئۆلكىسىدىن ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىشىپ، گۇناھلىرىنى ئىقرار قىلىشتى ۋە ئۇنىڭ ئۆزلىرىنى ئىئوردان دەرياسىدا چۆمۈلدۈرۈشىنى قوبۇل قىلىشتى. ⁶ يەھيا پەيغەمبەر تۆگە يۈڭىدىن كىيىم كىيگەن، بېلىگە كۆن تاسما باغلىغانىدى. يەيدىغىنى چېكەتكە بىلەن ياۋا ھەرە ھەسلى ئىدى. ⁷ ئۇ مۇنداق دەپ جاكارلايتتى:

— مەندىن كېيىن تېخىمۇ قۇدرەتلىك بىرى كېلىدۇ. مەن ھەتتا ئېگىشىپ ئۇنىڭ ئايغىنىڭ يىپلىرىنى يېشىشكىمۇ لايىق ئەمەسمەن! ⁸ مەن سىلەرنى سۇغىلا چۆمۈلدۈرىمەن، لېكىن ئۇ سىلەرنى مۇقەددەس روھقا چۆمۈلدۈرىدۇ.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ چۆمۈلدۈرۈلۈشى ۋە سىنىلىشى

⁹ شۇ كۈنلەردە، ھەزرىتى ئەيسا جەللىيە ئۆلكىسىنىڭ ناسىرە شەھىرىدىن كېلىپ، يەھيا پەيغەمبەر تەرىپىدىن ئىئوردان دەرياسىدا چۆمۈلدۈرۈلدى. ¹⁰ ئۇ سۇدىن چىقىپلا، ئاسماننىڭ يېرىلىپ، مۇقەددەس روھنىڭ كەپتەر ھالىتىدە ئاسماندىن چۈشۈپ، ئۆز ئۈستىگە قونۇۋاتقانلىقىنى كۆردى. ¹¹ ئاندىن، ئەرشتىن خۇدانىڭ: «سەن مېنىڭ سۆيۈملۈك ئوغلۇم، مەن سەندىن خۇرسەنمەن!» دېگەن ئاۋازى ئاڭلاندى.

¹² مۇقەددەس روھ ھەزرىتى ئەيسانى شۇ ئان چۆل - باياۋانغا ئېلىپ كەلدى. ¹³ ئۇ چۆلدە قىرىق كۈن تۇرۇپ، شەيتان تەرىپىدىن سىنالدى. ئۇ ياۋايى ھايۋاناتلار ياشايدىغان يەردە بولغان شۇ جەرياندا، پەرىشتىلەر ئۇنىڭ خىزمىتىدە بولدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ تۆت بېلىقچىنى چاقىرىشى

¹⁴ يەھيا پەيغەمبەر تۇتقۇن قىلىنغاندىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا جەللىيە ئۆلكىسىنىڭ ھەرقايسى جايلىرىغا بېرىپ: ¹⁵ «ۋاقت - سائەت يېتىپ كەلدى. خۇدانىڭ پادىشاھلىقى نامايان بولۇش ئالدىدا تۇرىدۇ! شۇڭا، توۋا قىلىڭلار، خۇش خەۋەرگە ئىشىنىڭلار!» دەپ، خۇدانىڭ خۇش خەۋىرىنى جاكارلاشقا باشلىدى. ¹⁶ بىر كۈنى، ھەزرىتى ئەيسا جەللىيە كۆلى بويىدا كېتىۋېتىپ، سىمۇن بىلەن ئىنسى ئەندەرنى كۆردى. ئۇلار بېلىقچى بولۇپ، كۆلگە تور سېلىۋاتاتتى. ¹⁷ ھەزرىتى

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئەيسا ئۇلارغا:

— ماڭا ئەگىشىڭلار، مەن سىلەرنى بېلىق تۇتۇشنىڭ ئورنىغا، ماڭا ئادەم تۇتىدىغان قىلمەن، — دېدى. ¹⁸ ئۇلار شۇئان بېلىق تورلىرىنى تاشلاپ، ھەزرىتى ئەيسا بىلەن ماڭدى. ¹⁹ كۆل بويىدا بىر ئاز ماڭغاندىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا زەبەدىنىڭ ئوغۇللىرى ياقۇپ بىلەن يۇھاننانى كۆردى. ئۇلار كېمىدە تورلىرىنى ئوڭشاۋاتاتتى. ²⁰ ھەزرىتى ئەيسا دەرھال ئۇلارنى شاگىرتلىققا چاقىردى. ئۇلار ئاتىسى زەبەدىنى مەدىكارلار بىلەن بىللە كېمىدە قالدۇرۇپ، ئۆزلىرى ھەزرىتى ئەيسا بىلەن ماڭدى.

جىن چاپلاشقان ئادەمنىڭ ساقايتىلىشى

²¹ ئۇلار كەپەرنائۇم شەھىرىگە كىردى. دەم ئېلىش كۈنى ھەزرىتى ئەيسا ئىبادەتخانىغا كىرىپ، تەلىم بېرىشكە باشلىدى. ²² خالايق ئۇنىڭ تەلىملىرىگە ھەيران قېلىشتى. چۈنكى، ئۇنىڭ تەلىملىرى نوپۇزلۇق ئىدى، تەۋرات ئۇستازلىرىنىڭكىگە ئوخشىمايتتى.

²³ ئىبادەتخانىدا جىن چاپلاشقان بىر كىشى بار ئىدى. دەل شۇ چاغدا، ئۇ: ²⁴ — ئەي ناسىرەلىك ئەيسا، بىز بىلەن كارىڭ بولمىسۇن! بىزنى يوقاتماقچىمۇسەن؟ مەن سېنىڭ كىملىكىڭنى بىلمەن. خۇدا ئەۋەتكەن مۇقەددەس بولغۇچىسەن! — دەپ توۋلاپ كەتتى.

²⁵ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنى سۆزلىتىۋاتقان جىنغا بۇيرۇق قىلىپ: — ئاغزىڭنى يۇم، بۇ ئادەمنىڭ تېنىدىن چىق! — دېدى.

²⁶ جىن ھېلىقى ئادەمنىڭ بەدىنىنى قاتتىق تارتىشتۇردى ۋە پەرياد كۆتۈرگىنىچە ئۇنىڭ تېنىدىن چىقىپ كەتتى.

²⁷ بۇنىڭدىن ھەيران بولغان كۆپچىلىك بىر - بىرىگە:

— بۇ قانداق ئىش؟ يېيىپكى بىر تەلىمغۇ! ئۇ دەرۋەقە جىنلارغا بۇيرۇق قىلىش ھوقۇقىغا ئىگە ئىكەن! ئۇلارمۇ ئۇنىڭ سۆزىگە بويسۇنىدىكەن، — دېيىشتى. ²⁸ بۇنىڭ بىلەن، ھەزرىتى ئەيسا توغرىسىدىكى خەۋەرلەر تېزلىكتە پۈتۈن جەللىيە ئۆلكىسىگە تارقالدى.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ھەزرىتى ئەيسانىڭ نۇرغۇن بىمارلارنى ساقايتىشى

²⁹ ھەزرىتى ئەيسا ئىبادەتخانىدىن چىقىپلا، سىمۇن ۋە ئەندەر بىلەن بىللە ئۇلارنىڭ ئۆيىگە باردى. ياقۇپ ۋە يۇھاننامۇ ئۇلار بىلەن بىرگە باردى. ³⁰ سىمۇننىڭ قېينانسى قىزىما ئىچىدە ياتاتتى. ئۇنىڭ ئەھۋالى ھەزرىتى ئەيساغا دەرھال مەلۇم قىلىندى. ³¹ ھەزرىتى ئەيسا بىمارنىڭ قېشىغا كىرىپ، قولىدىن تۇتۇپ يۆلەپ، ئۆرە تۇرغۇزدى. ئايالنىڭ قىزىتمىسى دەرھال يېنىپ، ئۇلارنى كۈتۈشكە باشلىدى. ³² كەچقۇرۇن كۈن پاتقاندا، كىشىلەر بارلىق بىمارلارنى ۋە جىن چاپلاشقانلارنى ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا ئېلىپ كېلىشتى. ³³ پۈتۈن شەھەردىكىلەر ئىشىك ئالدىغا توپلاشقاندى. ³⁴ ھەزرىتى ئەيسا ھەر خىل كېسەللەرگە گىرىپتار بولغان نۇرغۇن كىشىلەرنى ساقايتتى. نۇرغۇن كىشىلەرنىڭ تېنىدىكى جىنلارنى ھەيدەپ، جىنلارنىڭ ئۆزى ھەققىدە ئېغىز ئېچىشىغا يول قويمىدى. چۈنكى، جىنلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ كىم ئىكەنلىكىنى بىلىشەتتى.

جەللىيەدە تەلىم بېرىش

³⁵ ئەتىسى ئەتىگەن تاڭ تېخى سۈزۈلمەستىنلا، ھەزرىتى ئەيسا ئورنىدىن تۇرۇپ، شەھەر سىرتىدىكى خىلۋەت بىر يەرگە بېرىپ دۇئا - تىلاۋەت قىلدى. ³⁶ سىمۇن بىلەن ئۇنىڭ ھەمراھلىرى ھەزرىتى ئەيسانى ئىزدەپ چىقىپ، ³⁷ ئۇنى تاپقاندا: — ھەممەيلىن سىزنى ئىزدىشىۋاتىدۇ! — دېيىشتى. ³⁸ بىراق، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا: — يېقىن ئەتراپتىكى يېزىلارغىمۇ بارمىساق بولمايدۇ. ئۇ يەردىمۇ خۇدانىڭ سۆزىنى يەتكۈزۈشۈم كېرەك. چۈنكى، مەن مۇشۇ ئىش بىلەن كەلدىم، — دېدى. ³⁹ شۇنداق قىلىپ، ھەزرىتى ئەيسا جەللىيە ئۆلكىسىنىڭ ھەممە يېرىگە بېرىپ، ئىبادەتخانىلاردا تەلىم بەردى ھەمدە كىشىلەرنىڭ تېنىدىكى جىنلارنى ھەيدىدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ماخاۋ كېسەلنى ساقايتىشى

⁴⁰ ماخاۋ كېسەلگە [®] گىرىپتار بولغان بىر كىشى ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا كېلىپ،

[®] 40:1 ماخاۋ كېسەلى — بىر خىل قورقۇنچلۇق تېرە كېسەلى بولۇپ، يەھۇدىيلار بۇ خىل كېسەلگە گىرىپتار بولغانلارنى ناپاك، دەپ قارايتتى.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

تازىلىنىپ تۇرۇپ:

— تەقسىر، ئەگەر خالىسىڭىز، مېنى كېسىلمىدىن ساقايتىپ پاك قىلغايسىز! — دەپ يالۋۇردى.

⁴¹ ئىچى ئاغرىغان ھەزرىتى ئەيسا قولىنى ئۇنىڭغا تەگكۈزۈپ تۇرۇپ:

— خالايمەن، پاك بولغىن! — دېۋىدى، ⁴² ئۇ ئادەم شۇئان ماخاۋ كېسىلىدىن

ساقىيىپ، پاكىكاز بولدى. ⁴³⁻⁴⁴ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— ھازىر بۇ ئىشنى ھېچكىمگە تىنما، لېكىن ئۇدۇل مەركىزىي ئىبادەتخانىغا بېرىپ، روھانىيغا ئۆزۈڭنىڭ ساقايغانلىقىڭنى كۆرسەت. ئاندىن، بۇنى باشقىلارغا ئىسپاتلاش ئۈچۈن، مۇسا پەيغەمبەرنىڭ ئەمرى بويىچە ماخاۋ كېسىلىدىن ساقايغانلار قىلىشقا تېگىشلىك قۇربانلىقنى قىل، — دەپ، ئۇنى قاتتىق ئاگاھلاندۇرۇپ يولغا سالدى.

⁴⁵ بىراق، ئۇ ئادەم چىقىپ، بۇ ئىشنى ھەممە يەرگە يېيىۋەتتى. نەتىجىدە،

خالايقىنىڭ ئۆزىنىڭ ئەتراپىغا توپلىنىۋالماستىكى ئۈچۈن، ھەزرىتى ئەيسا ھېچقانداق شەھەرگە ئاشكارا بارالماي، شەھەر سىرتىدىكى خىلۋەت جايلاردا تۇرۇشقا مەجبۇر بولدى. شۇنداقتمۇ، ھەر يەردىن كەلگەن خەلق ئۇنى يەنىلا ئىزدەپ تۇردى.

2- باب

ھەزرىتى ئەيسانىڭ پالەچ ئادەمنى ساقايتىشى

¹ بىرنەچچە كۈندىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا كەپەرنائۇمدىكى بۇرۇن تۇرغان ئۆيگە يەنە كەلدى. ئۇنىڭ كەلگەنلىكى توغرىسىدىكى خەۋەر تارقىلىش بىلەنلا، ² ئۇ يەرگە

شۇنچىلىك كۆپ ئادەم يىغىلدىكى، ھەتتا ئىشىك ئالدىدىمۇ پۇت تىققۇدەك يەر

قالمىغانىدى. ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا خۇدانىڭ سۆزىنى يەتكۈزۈۋاتاتتى. ³ شۇ

ئەسنادا، ئۇنىڭ يېنىغا پالەچ بىر ئادەمنى تۆت كىشى كۆتۈرۈپ ئېلىپ كەلدى. ⁴ ئۇلار

ئادەمنىڭ توللىقىدىن ھەزرىتى ئەيسانىڭ يېنىغا بارالماي، ئۇ تەلىم بېرىۋاتقان ئۆينىڭ

ئۆگزىسىنى تېشىپ، بىمارنى ياتقان ئورۇن - كۆرىسى بىلەن ھەزرىتى ئەيسانىڭ

ئالدىغا چۈشۈردى. ⁵ ئۇلارنىڭ ئىشەنچىنى كۆرگەن ھەزرىتى ئەيسا ھېلىقى پالەچكە:

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— ئوغلۇم، سېنىڭ گۇناھلىرىڭ كەچۈرۈم قىلىندى، — دېدى.
⁶ ئۇ يەردە ئولتۇرغان بەزى تەۋرات ئۇستازلىرى كۆڭلىدە: ⁷ «بۇ ئادەم نېمە ئۈچۈن مۇنداق دەيدۇ؟ بۇ كۆپۈرلۈققۇ! خۇدادىن باشقا ھېچكىمنىڭ گۇناھلارنى كەچۈرۈم قىلىش ھوقۇقى يوققۇ!» دېيىشتى.
⁸ ئۇلارنىڭ نېمە ئويلاۋاتقانلىقىنى شۇ ئان بىلگەن ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— سىلەر بۇنى نېمە ئۈچۈن كۆپۈرلۈك دەيسىلەر؟ ⁹ «گۇناھلىرىڭ كەچۈرۈم قىلىندى!» دېيىش ئاسانمۇ ياكى «ئورنۇڭدىن تۇر، ئورۇن — كۆرپەڭنى يىغىشتۇرۇپ ماڭ!» دېيىشمۇ؟ ئەلۋەتتە، ئېيتماق ئاسان، قىلماق تەس. ¹⁰ ئەمما، ھازىر ئىنسانئوغلنىڭ ¹¹ يەر يۈزىدە گۇناھلارنى كەچۈرۈم قىلىش ھوقۇقىغا ئىگە ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلاپ بېرەي، — دېدى. ئاندىن، پالەچ كېسەلگە:
¹¹ — ئورنۇڭدىن تۇر، ئورۇن — كۆرپەڭنى يىغىشتۇرۇپ ئۆيۈڭگە قايت! — دەپ بۇيرۇدى. ¹² ھېلىقى ئادەم ئورنىدىن دەس تۇرۇپ، ئورۇن — كۆرپىسىنى يىغىشتۇردى ۋە ھەممەيلەننىڭ كۆز ئالدىدا ئۆيدىن چىقىپ كەتتى. ھەيران قالغان خالايق خۇدانى مەدھىيلىشىپ:

— بۇنداق ئىشنى ئەزەلدىن كۆرۈپ باقمىغاندۇق، — دېيىشتى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ لاۋىيىنى شاگىرتلىققا چاقىرىشى

¹³ ھەزرىتى ئەيسا يەنە كۆل بويىغا قاراپ ماڭدى. نۇرغۇن كىشىلەر ئۇنىڭ ئەتراپىغا توپىلىشىۋالدى. ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا تەلىم بەردى.
¹⁴ ھەزرىتى ئەيسا يولدىن ئۆتۈپ كېتىۋېتىپ، باج يىغىدىغان جايدا ئولتۇرغان ئالفاينىڭ ئوغلى لاۋىيىنى كۆرۈپ، ئۇنىڭغا:
 — ماڭا ئەگەشكىن، — دېدى. لاۋىيى ئورنىدىن تۇرۇپ، ئۇنىڭغا ئەگەشتى.

^{10:2} مۇقەددەس يازمىلاردا «ئىنسانئوغلى» دىن ئىبارەت ئەۋەتلىگۈچىنىڭ خۇدانىڭ كۈچ-قۇدرىتى ۋە شان-شەرىپى بىلەن ئەرشتىن چۈشۈپ، پۈتكۈل ئىنسانلارنى مەڭگۈ باشقۇرىدىغانلىقى ئالدىن ئېيتىلغان. ھەزرىتى ئەيسا بۇ نامنى ئۆزى ھەققىدە ئىشلەتكەن.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

¹⁵ كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا لاۋيىنىڭ ئۆيىدە مېھماندارچىلىقتا بولۇۋاتقاندا، تەكلىپ قىلىنغان نۇرغۇن باجگىرلار^① ۋە شۇلاردەك گۇناھكار دەپ قارالغان بىر قىسىم كىشىلەرمۇ ھەزرىتى ئەيسا ۋە ئۇنىڭ شاگىرتلىرى بىلەن ھەمداستىخان بولدى. ھەزرىتى ئەيساغا ئەگەشكەنلەر ئىچىدە گۇناھكار دەپ قارالغان بۇنداق كىشىلەر خېلى كۆپ ئىدى.¹⁶ پەرسىي^② دىنىي ئېقىمىدىكى بەزى تەۋرات ئۇستازلىرى ئۇنىڭ گۇناھكار دەپ قارالغانلار ۋە باجگىرلار بىلەن بىر داستىخاندا ئولتۇرغانلىقىنى كۆرۈپ، شاگىرتلىرىغا:

— ئۇنىڭ باجگىر ۋە گۇناھكارلار بىلەن بىر داستىخاندا ئولتۇرغىنى قانداق گەپ؟! — دېيىشتى.¹⁷ بۇنى ئاڭلىغان ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— ساغلام ئادەم ئەمەس، بەلكى كېسەل ئادەم تېۋىپقا موھتاجدۇر. مەن ئۆزلىرىنى دۇرۇس ھېسابلايدىغانلارنى ئەمەس، بەلكى ئۆزلىرىنىڭ گۇناھلىرىنى تونۇيدىغانلارنى چاقىرغىلى كەلدىم، — دېدى.

كونغا ئېسىلىۋالماستىق

¹⁸ يەھيا پەيغەمبەرنىڭ شاگىرتلىرى بىلەن پەرسىيەلەر روزا تۇتاتتى. بەزى كىشىلەر ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا كېلىپ:

— يەھيا پەيغەمبەرنىڭ شاگىرتلىرى ۋە پەرسىيەلەر روزا تۇتىدۇ، سىزنىڭ شاگىرتلىرىڭىز نېمىشقا تۇتمايدۇ؟ — دەپ سوراقتى.

¹⁹ ھەزرىتى ئەيسا جاۋابەن مۇنداق دېدى:

— تويى بولۇۋاتقان يىگىت تېخى توي زىياپىتىدە تۇرغان چاغدا، مېھمانلار ھەسرەت چېكىۋاتقان ئادەملەردەك روزا تۇتسا قانداق بولغىنى؟! ئەلۋەتتە بولمايدۇ!²⁰ ئەمما، يىگىتنىڭ ئۇلاردىن ئېلىپ كېتىلىدىغان كۈنى كېلىدۇ، ئەنە شۇ چاغدا ئۇلار قايغۇ-ھەسرەت چەككىنىدىن روزا تۇتىدۇ.

^① 2: 15 باجگىرلار — ئىسرائىلىيىنى ئىشغال قىلغان رىملىقلار ئۈچۈن ئۆز خەلقىدىن باج يىغىپ بېرىدىغان ۋە شۇ سەۋەبتىن نەپرەتكە ئۇچرىغان يەھۇدىيلار.

^② 2: 16 پەرسىيەلەر — يەھۇدىي دىنىغا تەۋە بولغان، تەۋرات تۈزۈملىرىگە قاتتىق رىئايە قىلىدىغان مەزھەپتىكى كىشىلەر.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

²¹ ھېچكىم كونا كۆڭلەككە كىرىشىپ كېتىدىغان يېڭى رەختتىن ياماق سالمايدۇ. ئۇنداق قىلسا، كىيىم يۇيۇلغاندا يېڭى ياماق كىرىشىپ، كىيىمنى يىرتىپ تاشلايدۇ. نەتىجىدە، يىرتىق تېخىمۇ يوغىناپ كېتىدۇ. ²² شۇنىڭدەك، ھېچكىم يېڭى شارابنى كونا تۇلۇمغا قاچىلىمايدۇ. ئەگەر ئۇنداق قىلسا، يېڭى شارابنىڭ كۆپۈشى بىلەن تۇلۇم يېرىلىدۇ - دە، شارابمۇ، تۇلۇممۇ كاردىن چىقىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن، يېڭى شارابنى يېڭى تۇلۇمغا قاچىلاش كېرەك.

دەم ئېلىش كۈنى ھەققىدىكى مەسىلە

²³ بىر دەم ئېلىش كۈنى، ھەزرىتى ئەيسا بۇغدايلىقتىن ئۆتۈپ كېتىۋاتاتتى. بىللە كېتىۋاتقان شاگىرتلىرى باشقاقلارنى ئۈزۈۋېلىپ، يېيىشكە باشلىدى. ²⁴ پەرسىيەلەر ھەزرىتى ئەيساغا:

— شاگىرتلىرىڭىز نېمىشقا دەم ئېلىش كۈنى چەكلەنگەن ئىشنى ²⁵ قىلىدۇ، — دېيىشتى.

²⁵ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— پادىشاھ داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرىنىڭ ئاچ ۋە موھتاجلىقتا قالغاندا قانداق قىلغانلىقىنى مۇقەددەس يازمىلاردىن ئوقۇمىغانمۇ؟ ²⁶ باش روھانىي ئابىياتارنىڭ ۋاقتىدا، پادىشاھ داۋۇت ئىبادەتخانىدىكى مۇقەددەس جايغا كىرىپ، خۇداغا ئاتالغان نانلارنى روھانىيىدىن سوراپ يېگەن ھەم ھەمراھلىرىغىمۇ بەرگەن. ھالبۇكى، بۇ نانلارنى روھانىيلاردىن باشقا ھەرقانداق كىشىنىڭ يېيىشى تەۋرات قانۇنىغا خىلاپ ئىدى، — دېدى. ²⁷ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا يەنە:

— ئىنسان دەم ئېلىش كۈنى ئۈچۈن ئەمەس، دەم ئېلىش كۈنى ئىنسان ئۈچۈن يارىتىلدى. ²⁸ شۇنىڭ ئۈچۈن، مەن ئىنسانئوغلى دەم ئېلىش كۈنىنىڭمۇ ئىگىسىدۇرمەن، — دېدى.

²⁹ 24: 2 يەھۇدىيلارنىڭ ئەنئەنىسى بويىچە، دەم ئېلىش كۈنى خامان تېپىش قائىدىگە خىلاپ ئىدى. پەرسىيەلەر شاگىرتلارنىڭ دانلارنى يېيىش ئۈچۈن ئاقلىشىنى خامان تەپكەنلىك، دەپ قارىغان. ئەمەلىيەتتە، مەنى قىلىنغىنى باشقاقلارنى ئۈزۈۋېلىپ، يېيىش ئەمەس، بەلكى زىرائەتلەرگە ئورغاق سېلىشتۇر.

3 - باب

قولى قۇرۇپ كەتكەن بىمارنىڭ ساقايتىلىشى

¹ ھەزرىتى ئەيسا يەنە ئىبادەتخانىغا كىردى. ئىبادەتخانىدا بىر قولى قۇرۇپ كەتكەن بىر ئادەم بار ئىدى. ² بەزىلەر ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۈستىدىن ئەرز قىلىش ئۈچۈن باھانە ئىزدەش مەقسىتىدە ئۇنىڭ دەم ئېلىش كۈنىمۇ كېسەل ساقايتىدىغان - ساقايتمايدىغانلىقىنى پايلاپ يۈرۈشەتتى. ³ ھەزرىتى ئەيسا قولى قۇرۇپ كەتكەن كېسەلگە:

— ئورنۇڭدىن تۇرۇپ، ئالدىغا چىق! — دېدى.

⁴ ئاندىن، ئىبادەتخانىدىكىلەردىن:

— قانداق قىلىش تەۋرات قانۇنىغا ئۇيغۇن؟ دەم ئېلىش كۈنى ياخشىلىق قىلىشمۇ ياكى يامانلىق قىلىشمۇ؟ جاننى قۇتقۇزۇشمۇ ياكى ھالاك قىلىشمۇ؟ — دەپ سورىدى. ئۇلار زۇۋان سۈرۈشمىدى.

⁵ ھەزرىتى ئەيسا ئەتراپىدىكىلەرگە غەزەپ بىلەن كۆز يۈگۈرتتى. ئۇلارنىڭ تەرسالقى ئۇنى ئېچىندۇرغاندى. ئاندىن كېيىن، ئۇ ھېلىقى كېسەلگە:

— قولۇڭنى ئۇزات! — دېدى. ئۇ ئادەم قولىنى ئۇزىتىشى بىلەنلا قولى ئەسلىگە كەلدى. ⁶ بۇنىڭ بىلەن، پەرسىيەلەر تاشقىرىغا چىقىپ، ھەزرىتى ئەيسانى قانداق جايلىۋېتىش ھەققىدە ھىرود پادىشاھنىڭ تەرەپدارلىرى بىلەن مەسلىھەتلىشىشكە باشلىدى.

كۆل بويىدىكى خالايق

⁷ ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرى بىلەن بىللە ئۇ يەردىن ئايرىلىپ كۆل بويىغا كەتتى، جەللىيە ئۆلكىسىدىن نۇرغۇن خالايق ئۇنىڭغا ئەگىشىپ باردى. ⁸ ئۇنىڭ قىلغان ئىشلىرىنى ئاڭلىغان يەنە نۇرغۇن خالايق يېرۇسالېم شەھىرى، پۈتۈن يەھۇدىيە ئۆلكىسى، ئىدۇمېيا ئۆلكىسى، ئىئوردان دەرياسىنىڭ قارشى تەرىپى، تر ۋە سىدون شەھەرلىرىنىڭ ئەتراپىدىكى جايلاردىن سەلدەك ئېقىپ، ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىشتى.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

⁹ ھەزرىتى ئەيسا خالايقنىڭ ئارىسىدا قىستىلىپ قالماسلىق ئۈچۈن، شاگىرتلىرىغا كىچىك بىر كېمە تەييارلاپ قويۇشنى بۇيرۇدى. ¹⁰ چۈنكى، ئۇ نۇرغۇن بىمارلارنى ساقايتقاچقا، ھەر خىل كېسەللىكلەرگە گىرىپتار بولغانلارنىڭ ھەممىسى ئۇنىڭ ئۆچىسىنى سىلىۋېلىش ئۈچۈن قىستىشىپ كېلىشكەندى. ¹¹ قاچانلا بولمىسۇن، جىن چاپلىشىۋالغانلار ھەزرىتى ئەيسانى كۆرسە، ئۇنىڭ ئايىغىغا باش قويۇپ: «سەن خۇدانىڭ ئوغلىسەن!» دەپ ۋارقىشاتتى. ¹² لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا ئۆزىنىڭ كىم ئىكەنلىكىنى ئاشكارىلىماسلىقىنى قاتتىق جېكىلەيتتى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئون ئىككى ئەلچىنى تاللىشى

¹³ ھەزرىتى ئەيسا بىر تاغقا چىقىپ، ئۆزى خالغان كىشىلەرنى يېنىغا چاقىردى. چاقىرىلغانلار ئۇنىڭ يېنىغا كېلىشتى. ¹⁴ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلاردىن ئون ئىككى كىشىنى ئەلچى دەپ ئاتاپ، ئۇلارنى ئۆزى بىلەن بىللە بولۇش، خۇدانىڭ سۆزىنى يەتكۈزۈش ¹⁵ ۋە جىنلارنى ھەيدەش ھوقۇقىغا ئىگە قىلىش ئۈچۈن تاللىدى. ¹⁶ بۇ ئون ئىككى كىشى: سىمۇن (ھەزرىتى ئەيسا ئۇنى پېترۇس دەپمۇ ئاتىغان)، ¹⁷ زەبەدىنىڭ ئوغلى ياقۇپ ۋە ئۇنىڭ قېرىندىشى يۇھاننا، (ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنى «يېنى رەگەش»، يەنى «گۈلدۈرماما ئوغۇللىرى» دەپمۇ ئاتىغان)، ¹⁸ ئەندەر، فىلىپ، بارتولوماي، مەتتا، توماس، ھالپاينىڭ ئوغلى ياقۇپ، تاداي، ۋە تەنپەرۋەر دەپ ئاتالغان سىمۇن ¹⁹ ۋە ھەزرىتى ئەيساغا ساتقۇنلۇق قىلىدىغان يەھۇدا ئىشقارىيوتلاردىن ئىبارەت.

ھەزرىتى ئەيسا شەيتاندىن كۈچلۈكتۇر

²⁰ ھەزرىتى ئەيسا ئۆيگە قايتىپ كەلگەندىن كېيىن، ئۇ يەرگە يەنە شۇنچە نۇرغۇن خالايق توپلاندىكى، ھەزرىتى ئەيسا بىلەن شاگىرتلىرىنىڭ غىزالىنىشقىمۇ چولسى تەگمىدى. ²¹ ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئائىلىسىدىكىلەر بۇنى ئاڭلاپ، ئۇنى قايتۇرۇپ كەلگىلى بېرىشتى. چۈنكى، ئۇلار ئۇنى «ئەقلىدىن ئېزىپتۇ» دەپ ئويلاشقاندى. ²² يېرۇسالېمدىن كەلگەن تەۋرات ئۇستازلىرى بولسا: «ئۇنىڭغا شەيتان چاپلىشىۋاپتۇ»، «ئۇ جىنلارنى ئۇلارنىڭ باشلىقى بولغان شەيتانغا تايىنىپ

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ھەيدەيدىكەن» دېيىشەتتى.

²³ شۇنىڭ ئۈچۈن، ھەزرىتى ئەيسا تەۋرات ئۇستازلىرىنى يېنىغا چاقىرىپ، ئۇلارغا تەمسىللەر بىلەن مۇنداق دېدى:

— شەيتان شەيتاننى قانداقمۇ قوغلىسۇن؟ ²⁴ ئەگەر بىر دۆلەتتىكىلىرى ئىككى گۇرۇھقا بۆلۈنۈپ سوقۇشسا، ئۇ دۆلەت پۈت تىرەپ تۇرالمىدۇ. ²⁵ بىر ئائىلىدىكىلىرى ئۆزئارا جېدەل - ماجىرا قىلىشسا، ئۇ ئائىلە ۋەيران بولۇشتىن ساقلىنالمىدۇ. ²⁶ شۇنىڭغا ئوخشاش، شەيتانمۇ ئۆز - ئۆزىگە قارشى چىقىپ، ئۆز باشقۇرۇشىدا بولغان جىنلار بىلەن سوقۇشسا، ئۇمۇ پۈت تىرەپ تۇرالمىدۇ، جەزمەن ھالاك بولىدۇ. ²⁷ ھېچكىم كۈچتۈڭگۈر ئادەمنىڭ ئۆيىگە كىرىپ، ئۇنىڭ مېلىنى بۇلاپ كېتەلمەيدۇ. پەقەت شۇ كۈچتۈڭگۈر ئادەمنى باغلىيالىغانلارلا ئۇنىڭ ئۆيىنى بۇلاڭ - تالاڭ قىلالايدۇ.

²⁸ بىلىپ قويۇڭلاركى، ئىنسانلارنىڭ ئۆتكۈزگەن گۇناھى ۋە قىلغان كۇپۇرلۇقلىرىنىڭ ھەممىسىنى كەچۈرۈشكە بولىدۇ. ²⁹ لېكىن، مۇقەددەس روھقا كۇپۇرلۇق قىلغان ئادەم ھەرگىز كەچۈرۈم قىلىنمايدۇ، چۈنكى ئۇ ئادەم مەڭگۈ كەچۈرۈم قىلىنمايدىغان گۇناھ سادىر قىلغان بولىدۇ. ³⁰ ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزلەرنى بەزىلەرنىڭ «ئۇنىڭغا جىن چاپلىشىپتۇ» دېگىنىگە قارىتا ئېيتقانىدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئانىسى ۋە ئىنىلىرى

³¹ شۇ چاغدا، ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئانىسى بىلەن ئىنىلىرى كەلدى. ئۇلار تاشقىرىدا تۇرۇپ، ئۇنى چاقىرىشقا ئادەم كىرگۈزدى. ³² ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئەتراپىدا ئولتۇرغان جامائەتتىن بەزىلىرى:

— ئانىڭىز، ئىنىلىرىڭىز {ۋە سىڭىللىرىڭىز} سىزنى سىرتتا چاقىرىۋاتىدۇ، —

دېيىشتى.

³³ ھەزرىتى ئەيسا بۇنىڭغا جاۋابەن:

— كىملىرى مېنىڭ ئانام ۋە ئىنىلىرىم؟ — دېدى. ³⁴ ئاندىن، ئۇ چۆرسىدە

ئولتۇرغانلارغا قاراپ مۇنداق دېدى:

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— مانا بۇلار مېنىڭ ئانام ۋە ئىنىلىرىم! ³⁵ چۈنكى، كىم خۇدانىڭ ئىرادىسىگە ئەمەل قىلسا، شۇ مېنىڭ ئاكا - ئىنىم، ئاچا - سىڭلىم ۋە ئانامدۇر.

4 - باب

ئۇرۇق چېچىش توغرىسىدىكى تەمسىل

¹ ھەزرىتى ئەيسا يەنە كۆل بويىدا خەلققە تەلىم بېرىشكە باشلىدى. ئۇنىڭ ئەتراپىغا توپلانغان خالايق ئىنتايىن كۆپ بولغاچقا، ئۇ بىر كېمىگە چىقىپ ئولتۇردى. خالايق بولسا كۆل بويىدا تۇرۇشاتتى. ² ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا تەمسىل بىلەن نۇرغۇن ھېكمەتلەرنى ئۆگەتتى. ئۇ تەلىمدە مۇنداق دېدى:

³ — قۇلاق سېلىڭلار! بىر دېھقان ئۇرۇق چاچقىلى ئېتىزىغا چىقىپتۇ. ⁴ چاچقان ئۇرۇقلىرىنىڭ بەزىلىرى چىغىر يول ئۈستىگە چۈشۈپتۇ، قۇشلار كېلىپ ئۇلارنى يەپ كېتىپتۇ. ⁵ بەزىلىرى تۇپرىقى كەم تاشلىق يەرلەرگە چۈشۈپتۇ. توپىسى نېپىز بولغانلىقتىن، تېزلا ئۈنۈپ چىقىپتۇ، ⁶ لېكىن چوڭقۇر يىلتىز تارتمىغاچقا، كۈن چىقىش بىلەنلا سوللىشىپ قۇرۇپ كېتىپتۇ. ⁷ بەزىلىرى تىكەنلەرنىڭ ئارىسىغا چۈشۈپتۇ، تىكەنلەر ئۆسۈپ مايسىلارنى بېسىۋاپتۇ. نەتىجىدە، مايسىلار ھوسۇل بېرەلمەپتۇ. ⁸ بەزىلىرى بولسا مۇنبەت تۇپراققا چۈشۈپتۇ. ئۇلار ئۈنۈپ چىققاندىن كېيىن، ئۆسۈپ چوڭ بولۇپ، ياخشى ھوسۇل بېرىپتۇ. ئۇلارنىڭ بەزىلىرى ئوتتۇز، بەزىلىرى ئاتمىش، يەنە بەزىلىرى بولسا يۈز ھەسسە ھوسۇل بېرىپتۇ.

⁹ ھەزرىتى ئەيسا يەنە مۇنداق دېدى:

— بۇ سۆزلەرنى قۇلىقىڭلاردا چىڭ تۇتۇڭلار!

تەمسىللەرنىڭ مەقسىتى

¹⁰ خالايق كەتكەندىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئون ئىككى شاگىرتى بىلەن ئەگەشكۈچىلىرى ئۇنىڭدىن تەمسىللەرنىڭ مەنىسىنى سوراشتى. ¹¹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنىڭ سىرى سىلەرنىڭ بىلىشىڭلارغا بېرىلدى. لېكىن، پادىشاھلىقنىڭ سىرتىدىكىلەرگە ھەممە ئىش تەمسىللەر بىلەن ئۇقتۇرۇلدى. ¹² بۇنىڭ بىلەن، خۇدانىڭ مۇنۇ سۆزلىرى ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى:

«قىلغانلىرىمغا قارايدۇ، قارايدۇ، مەنسىنى ئۇقمايدۇ.
سۆزلىرىمنى ئاڭلايدۇ، ئاڭلايدۇ، چۈشەنمەيدۇ.
ئۇنداق بولمىسىدى، ماڭا قايتاتتى،
مەنمۇ ئۇلارنى كەچۈرۈم قىلاتتىم.»

ئۇرۇق چېچىش توغرىسىدىكى تەمسىلنىڭ چۈشەندۈرۈلۈشى

¹³ ئاندىن، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— سىلەر مۇشۇ تەمسىلنىمۇ چۈشەنمىدىڭلارمۇ؟ ئۇنداقتا، باشقا تەمسىللەرنى قانداقمۇ چۈشىنىسىلەر؟ ¹⁴ دېھقان چاچقان ئۇرۇق خۇدانىڭ سۆزىدۇر. ¹⁵ چىغىر يولغا چۈشكەن ئۇرۇقلار مۇنداق ئادەملەرگە تەمسىل قىلىنغان بولۇپ، ئۇلار خۇدانىڭ سۆزىنى ئاڭلىغان ھامان شەيتان كېلىپ ئۇلارنىڭ قەلبىگە چۈشكەن سۆزنى ئېلىپ كېتىدۇ. ¹⁶ تۇپرىقى كەم تاشلىق يەرلەرگە چۈشكەن ئۇرۇقلار مۇنداق كىشىلەرگە تەمسىل قىلىنغان. ئۇلار خۇدانىڭ سۆزىنى ئاڭلىغان ھامان خۇشاللىق بىلەن قوبۇل قىلىدۇ. ¹⁷ ھالبۇكى، خۇدانىڭ سۆزى ئۇلاردا يىلتىز تارتىمغاچقا، ئۇلار ئۇزۇنغا بەرداشلىق بېرەلمەيدۇ. خۇدانىڭ سۆزىگە ئىشەنگەنلىكىدىن قىيىنچىلىق ياكى زىيانكەشلىككە ئۇچرىسا، دەرھال خۇدا يولىدىن چەتنەپ كېتىدۇ. ¹⁸ يەنە بەزى كىشىلەر بولسا تىكەنلىككە چۈشكەن ئۇرۇقلارغا تەمسىل قىلىنغان. ¹⁹ ئۇنداق كىشىلەرنىڭ كۆڭلىگە بۇ دۇنيانىڭ ئەندىشىلىرى، بايلىقنىڭ ئېزىقتۇرۇشى ۋە باشقا نەرسىلەرگە بولغان ھەۋەسلەر كىرىۋېلىپ، خۇدانىڭ سۆزىنى بوغۇۋېتىدۇ. دە، ئۇلار ھوسۇلسىز قالىدۇ. ²⁰ يەنە بەزى كىشىلەر مۇنبەت تۇپراققا چۈشكەن ئۇرۇقلارغا تەمسىل قىلىنغان. ئۇلار خۇدانىڭ سۆزىنى ئاڭلاپ، قوبۇل قىلىدۇ. خۇدانىڭ سۆزى ئۇلاردا ئوتتۇز، ئاتمىش، ھەتتا يۈز ھەسسە ھوسۇل بېرىدۇ.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

داس ئاستىدىكى چىراغ

²¹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا يەنە مۇنداق دېدى:

— كىم چىراغنى يېقىپ، ئۇنى داس ياكى كارىۋات ئاستىغا يوشۇرۇپ قويدۇ؟ ئۇ ئەلۋەتتە چىراغنى چىراغدان ئۈستىگە قويمايدۇ؟ ²² ھەرقانداق مەخپىي ئىش ئاشكارىلانماي قالمايدۇ؛ يوشۇرۇن تۇتۇلغان ھەرقانداق ئىش پاش بولماي قالمايدۇ. ²³ بۇ سۆزلەرنى قۇلىقىڭلاردا چىڭ تۇتۇڭلار!

²⁴ ئاڭلىغانلىرىڭلارغا زېھىن قويۇڭلار! سىلەر قانچىكى كۆپ زېھىن قويساڭلار، سىلەرگە شۇنچە كۆپ چۈشەنچە بېرىلىدۇ، ھەتتا يېتىپ ئاشقۇدەكمۇ بېرىلىدۇ. ²⁵ چۈنكى، كىمدە ئەقىل - پاراسەت بولسا، ئۇنىڭغا تېخىمۇ كۆپ بېرىلىدۇ. لېكىن، كىمدە ئەقىل - پاراسەت بولمىسا، ئۇنىڭدا بار بولغىنىمۇ ئېلىپ كېتىلىدۇ.

ئۇنىڭ ئۇرۇق توغرىسىدىكى تەمسىل

²⁶ كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق دېدى:

— خۇدانىڭ پادىشاھلىقى يەنە بۇنىڭغا ئوخشايدۇ: دېھقان تۇپراققا ئۇرۇق چاچىدۇ. ²⁷ ئۇ كېچىسى ئۇخلايدۇ، كۈندۈزى تۇرىدۇ. ئۇرۇق ئۈنۈپ يېتىشىدۇ. لېكىن، ئۇ دېھقان قانداقسىگە بۇنداق بولغانلىقىنى بىلمەيدۇ. ²⁸ تۇپراق تەبىئىي ھالدا ھوسۇل بېرىدۇ. ئۇرۇق ئاۋۋال ئۈنىدۇ، كېيىن باش چىقىرىدۇ، ئاخىردا باشاقلار تولۇق دان تۇتىدۇ. ²⁹ دان پىشىپ يېتىلگەندە، ئۇ دېھقان دەرھال ئورغاق سالىدۇ، چۈنكى ھوسۇل يىغىش ۋاقتى كەلگەن بولىدۇ.

قىچا ئۇرۇقى توغرىسىدىكى تەمسىل

³⁰ ھەزرىتى ئەيسا يەنە مۇنداق دېدى:

— خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنى نېمىگە ئوخشتاي؟ قانداق بىر تەمسىل بىلەن سۈرەتلەپ بېرەي؟ ³¹ ئۇ گويا بىر تال قىچا ئۇرۇقىغا ئوخشايدۇ. قىچا ئۇرۇقى پۈتۈن ئۇرۇقلارنىڭ ئىچىدە ئەڭ كىچىك بولسىمۇ، ³² تېرىلغاندىن كېيىن، ھەرقانداق

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

زىرائەتتىن ئېگىز ئۆسۈپ^④ شۇنداق شاخلايدۇكى، قۇشلارمۇ ئۇنىڭ سايىسىدە ئۇۋۇلايدۇ.

³³ ھەزرىتى ئەيسا خۇدانىڭ سۆزىنى بۇنىڭغا ئوخشاش نۇرغۇن تەمسىللەر بىلەن جامائەت چۈشىنىشەلگۈدەك قىلىپ چۈشەندۈرەتتى.³⁴ تەمسىل كەلتۈرمەي تۇرۇپ ھېچقانداق تەلىم بەرمەيتتى. ئۆز شاگىرتلىرى بىلەن يالغۇز قالغىنىدا، ئۇلارغا ھەممىنى چۈشەندۈرۈپ بېرەتتى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ بورانى تىنچىتىشى

³⁵ ئۇ كۈنى كەچقۇرۇن، ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرىغا: — كۆلنىڭ ئۇ قېتىغا ئۆتەيلى، — دېدى.³⁶ شاگىرتلار خالاقتىن ئايرىلىپ، ھەزرىتى ئەيسا ئولتۇرغان كېمىگە چۈشۈپ، ئۇنى ئېلىپ يۈرۈپ كېتىشتى. ئۇلار بىلەن بىللە ماڭغان باشقا كېمىلەرمۇ بار ئىدى.³⁷ قاتتىق بوران چىقىپ، دولقۇنلار شۇنداق ئۇردىكى، كېمىگە سۇ توشاي دەپ قالغانىدى.³⁸ ھەزرىتى ئەيسا كېمىنىڭ ئاياغ تەرىپىدە ياستۇققا باش قويۇپ ئۇيقۇغا كەتكەنىدى. شاگىرتلار ئۇنى ئويغىتىپ: — ئۇستاز، بىز غەرق بولۇش ئالدىدا تۇرۇۋاتساق، كارىڭىز يوقمۇ؟ — دېيىشتى.³⁹ ھەزرىتى ئەيسا ئورنىدىن تۇرۇپ بورانغا بۇيرۇق قىلدى ۋە دولقۇنلارغا: «توختا! تىنچلان!» دېدى. بۇنىڭ بىلەن، بوران توختاپ، دولقۇن پەسلەپ، ھەممىسى تىنچىدى.

⁴⁰ ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرىغا:

— نېمانچە قورقسىلەر! تېخىچە ئىشەنچىڭلار يوقمۇ؟ — دېدى.

⁴¹ ئۇلار بولسا قاتتىق قورقۇنۇپ ئىچىدە بىر - بىرىگە:

— بۇ ئادەم زادى كىمدۇ؟ ھەتتا بوران ۋە دولقۇنلارمۇ ئۇنىڭ گېيىنى

ئاڭلايدىكەن - ھە! — دەپ كېتىشتى.

^④ 32:4 بۇ يەردە تلغا ئېلىنغان قىچا ئوتتۇرا شەرقتە ئۆسىدىغان، ياخشى ئۆسكەندە ھەتتا ئۈچ

مېتىردىن ئېشىپ كېتىدىغان ئۆسۈملۈكنى كۆرسىتىدۇ.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

5 - باب

جىن چاپلاشقان گېراسالىق ئادەمنىڭ ساقايتىلىشى

¹ ئۇلار كۆلنىڭ ئۇ قېتىدىكى گېراسالىقلار تۇرىدىغان يەرگە باردى. ² ھەزرىتى ئەيسا كېمىدىن چۈشۈشى بىلەنلا، جىن چاپلاشقان بىر ئادەم گۆر قىلىنىدىغان ئۆڭكۈرلەرنىڭ بىرىدىن چىقىپ، ئۇنىڭ ئالدىغا يۈگۈردى. ³ ئۇ ئادەم ئۆڭكۈرلەرنى ماكان تۇتقان بولۇپ، ھېچكىم ئۇنى ھەتتا زەنجىر بىلەنمۇ باغلاپ قويالمىتتى.

⁴ بىرنەچچە قېتىم قوللىرى زەنجىرلىنىپ، پۇتلىرىغا كىشەنلەر سېلىنغان بولسىمۇ، زەنجىرلەرنى ئۈزۈپ، كىشەنلەرنى چىقىۋەتكەندى. ھېچكىم ئۇنى بويسۇندۇرالمىغانىدى. ⁵ كېچە - كۈندۈز مازارلىق ۋە دالالاردا ۋارقىراپ - جارقىراپ يۈرەتتى. ئۆز - ئۆزىنى تاش بىلەن ئۇرۇپ يارىلاندىراتتى.

⁶ ئۇ ھەزرىتى ئەيسانى يىراقتىن كۆرۈپ، يۈگۈرگەن پېتى ئۇنىڭ ئالدىغا بېرىپ، يەرگە باش قويدى ⁷ ۋە قاتتىق ۋارقىراپ:

— ئۇلۇغ خۇدانىڭ ئوغلى ئەيسا، ئىشىمغا ئارىلاشما! خۇدا ئالدىدا سەندىن ئۆتۈنۈپ سورايمەنكى، مېنى قىينىما! — دېدى. ⁸ سەۋەبى، ھەزرىتى ئەيسا: «ھەي جىن، بۇ ئادەمنىڭ تېنىدىن چىق!» دەپ بۇيرۇغانىدى.

⁹ ئاندىن، ھەزرىتى ئەيسا بۇ ئادەمدىن:

— ئىسمىڭ نېمە؟ — دەپ سورىدى.

— ئىسمىم «مىگىلغان»، چۈنكى سانىمىز كۆپ، — دەپ جاۋاب بەردى بۇ

ئادەمنى سۆزلىتىۋاتقان جىن ¹⁰ ۋە ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆزلىرىنى ئۇ زېمىندىن چىقىرىۋەتمەسلىكىنى تەلەپ قىلىپ، كۆپ ئۆتۈنۈپ يالۋۇردى.

¹¹ شۇ ئەتراپتىكى تاغ باغرىدا چوڭ بىر توپ توڭگۇز پادىسى ئوزۇقلىنىپ يۈرەتتى.

¹² جىنلار ھەزرىتى ئەيساغا:

— بىزنى مۇشۇ توڭگۇز پادىسىغا ھەيدىۋەتكىن، ئۇلارنىڭ ئىچىگە كىرىپ كېتىشكە

ئىجازەت بەرگىن، — دەپ يالۋۇرۇشتى. ¹³ ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئىجازىتى بىلەن

جىنلار چىقىپ، توڭگۇزلارنىڭ تېنىگە كىرىپ كەتتى. ئىككى مىڭغا يېقىن توڭگۇز

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

پاتىپاراق بولۇپ، يۈگۈرگەن پېتى تىك ياردىن چۈشۈپ، كۆلگە غەرق بولدى.
¹⁴ توڭگۇز باققۇچىلار ئۇ يەردىن قېچىپ، شەھەر - يېزىلاردا بۇ خەۋەرنى تارقاتتى.
 خالايقمۇ ئەھۋالنى كۆرگىلى چىقىشتى. ¹⁵ ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ يېنىغا
 كەلگىندە، ئىلگىرى مىڭلىغان جىنلارغا ئەسىر بولغان ھېلىقى ئادەمنىڭ كىيىملىرىنى
 كىيىپ، ئەس - ھوشى جايدا ھالدا ئولتۇرغىنىنى كۆرۈپ، قورقۇپ كېتىشتى. ¹⁶ بۇ
 مۆجىزىنى كۆرگەنلەر جىن چاپلاشقان ئادەمنىڭ قۇتقۇزۇلغانلىقى ۋە توڭگۇزلارنىڭ
 ئاقىۋىتىنى خالايققا سۆزلەپ بەردى. ¹⁷ بۇنىڭ بىلەن، خەلق ھەزرىتى ئەيسانىڭ
 ئۆزلىرىنىڭ زېمىنىدىن چىقىپ كېتىشىنى تەلەپ قىلدى.
¹⁸ ھەزرىتى ئەيسا كېمىگە چىققۇۋاتقاندا، ئىلگىرى جىن چاپلاشقان ھېلىقى ئادەم
 ئۇنىڭغا:

— مەنمۇ سىز بىلەن بىللە كېتەي، — دەپ يالۋۇردى.

¹⁹ لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا رۇخسەت قىلماي:

— ئۇرۇق - تۇغقانلىرىڭنىڭ يېنىغا بېرىپ، ئۇلارغا رەببىڭنىڭ ساڭا نەقەدەر چوڭ
 ئىشلارنى قىلىپ بەرگەنلىكىنى ۋە قانچىلىك مېھىر - شەپقەت كۆرسەتكەنلىكىنى
 يەتكۈزگىن، — دېدى. ²⁰ ئۇ ئادەم قايتىپ بېرىپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆزىگە قىلىپ
 بەرگەن چوڭ ئىشلارنى ئون شەھەر رايونىدا تارقىتىشقا باشلىدى. بۇنى
 ئاڭلىغانلارنىڭ ھەممىسى ھەيران قېلىشتى.

تىرىلدۈرۈلگەن قىز ۋە ساقايتىلغان ئايال

²¹ ھەزرىتى ئەيسا كېمە بىلەن كۆلنىڭ ئۇ قېتىغا قايتقىنىدا، نۇرغۇن خالايق كۆل
 بويىدا يەنە ئۇنىڭ يېنىغا يىغىلدى. ²²⁻²³ بۇ چاغدا، مەلۇم بىر ئىبادەتخانىنىڭ يائىر
 ئىسىملىك بىر مەسئۇلى كەلدى. ئۇ ھەزرىتى ئەيسانى كۆرۈپ ئايىغىغا يىقىلىپ:
 — كىچىك قىزىم سەكراتقا چۈشۈپ قالدى. بېرىپ ئۇنىڭغا قوللىرىڭنى تەگكۈزۈپ
 قويسىڭىز، ئۇ ساقىيىپ ئۆمۈر كۆرسە! — دەپ يالۋۇردى.

²⁴ ھەزرىتى ئەيسا ئۇ ئادەم بىلەن بىللە باردى. ئۇنىڭ ئەتراپىغا ئوللىشىۋالغان
 خالايقمۇ كەينىدىن ئەگىشىپ مېڭىشتى.

²⁵ تۈپنىڭ ئىچىدە خۇن تەۋرەش كېسىلىگە گىرىپتار بولغىنىغا ئون ئىككى يىل

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

بولغان بىر ئايال بار ئىدى. ²⁶ ئۇ نۇرغۇن تېۋىپلارنىڭ قولىدا كۆپ ئازاب چېكىپ،

بار - يوقنى سەرپ قىلغان بولسىمۇ، كېسلى ياخشىلانماق تۈگۈل، تېخىمۇ ئېغىرلىشىپ كەتكەندى. ²⁷ بۇ ئايالمۇ ھەزرىتى ئەيسا ھەققىدىكى گەپ - سۆزلەرنى

ئاڭلىغانىدى. شۇنىڭ ئۈچۈن، خالايقنىڭ ئارىسىدىن قىستىلىپ كېلىپ، ئارقا تەرەپتىن ئۇنىڭ چاپىنىنى سىلاپ قويدى. ²⁸ چۈنكى، ئۇ ئىچىدە «ھەزرىتى

ئەيسانىڭ چاپىنىنى تۇتساملا، چوقۇم ساقىيىپ كېتىمەن» دەپ ئويلىغانىدى.

²⁹ خۇن شۇئان توختاپ، ئايال ئۆزىنىڭ كېسەل ئازابىدىن قۇتۇلغانلىقىنى ھېس قىلدى. ³⁰ دەل شۇ ۋاقىتتا، ھەزرىتى ئەيسا ۋۇجۇدىدىن قۇدرىتىنىڭ چىققانلىقىنى

سەزدى. ئۇ خالايقنىڭ ئىچىدە كەينىگە بۇرۇلۇپ:

— كىيىمىنى تۇتقان كىم؟ — دەپ سورىدى.

³¹ شاگىرتلىرى ئۇنىڭغا:

— ئۆپچۆرىڭىزدىكى خالايقنىڭ قىستاپ كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ تۇرۇقلۇق، يەنە:

«مېنى تۇتقان كىم؟» دەپ سورىسىزغۇ؟ — دېيىشتى.

³² بىراق، ھەزرىتى ئەيسا ئۆزىنى تۇتقان كىشىنى تېپىش ئۈچۈن داۋاملىق ئەتراپىغا قارىدى. ³³ ئۆزىدە نېمە ئەھۋالنىڭ يۈز بەرگەنلىكىنى سەزگەن ئايالمۇ قورققىنىدىن

تەترىگەن ھالدا ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا كېلىپ، ئايىغىغا يىقىلدى ۋە ئۇنىڭغا ھەقىقىي ئەھۋالنى ئېيتتى. ³⁴ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— قىزىم، ئىشەنچىڭ سېنى ساقايتتى! تىنچ - ئامان قايت. داۋاملىق سالامەت بول،

— دېدى.

³⁵ ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزنى قىلىۋاتقاندا، ئىبادەتخانا مەسئۇلىنىڭ ئۆيىدىن

كىشىلەر كېلىپ، ئىبادەتخانا مەسئۇلى ياتىرغا:

— قىزىڭىز جان ئۆزدى. ئەمدى ئۇستازنى ئاۋارە قىلىشنىڭ ھاجىتى يوقمىكىن، —

دېيىشتى.

³⁶ ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزلەرگە قارىماي، ئىبادەتخانا مەسئۇلىغا:

— قورقمىغىن! ئىشەنچىڭ بولسۇن، — دېدى. ³⁷ شۇنىڭ بىلەن، ھەزرىتى ئەيسا

پېترۇس، ياقۇپ ۋە ياقۇپنىڭ ئىنىسى يۇھاننانى ئېلىپ يولغا چىقتى. ئۇلاردىن باشقا

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ھېچكىمنىڭ ئۆزى بىلەن بىللە بېرىشىغا رۇخسەت قىلمىدى.³⁸ ئۇلار ئىبادەتخانا مەسئۇلىنىڭ ئۆيى ئالدىغا كەلگەندە، ھەزرىتى ئەيسا قاتتىق دەرد - پەرياد كۆتۈرگەن كىشىلەر توپىنى كۆردى.³⁹ ھەزرىتى ئەيسا ئۆيگە كىرىپ ئۇلارغا: — نېمىشقا دەرد - پەرياد كۆتۈرۈپ يىغلايسىلەر؟ بالا ئۆلمىدى، ئۇخلاپ قاپتۇ، — دېدى.⁴⁰ بىراق، ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانى مەسخىرە قىلىشتى.

ھەزرىتى ئەيسا ھەممەيلەننى تاشقىرىغا چىقىرىۋەتكەندىن كېيىن، بالىنىڭ ئاتا - ئانىسىنى ۋە بىللە كەلگەن شاگىرتلىرىنى ئېلىپ، بالا بار ئۆيگە كىردى.⁴¹ ئۇ بالىنىڭ قولىدىن تارتىپ، ئۇنىڭغا: «تالسا كۈمى» دېدى. بۇ سۆزنىڭ مەنىسى «قىزىم ساڭا ئېيتىمەنكى، ئورنۇڭدىن تۇر» دېگەنلىك ئىدى.⁴² ئون ئىككى ياشلىق بۇ قىز شۇئان ئورنىدىن تۇرۇپ، مېڭىشقا باشلىدى. ئۇ يەردىكىلەر بۇ ئىشقا ئىنتايىن ھەيران بولۇشتى.⁴³ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا بۇ ئىشنى ھېچكىمگە تىنماسلىقىنى قاتتىق تاپىلدى ۋە ئۇلارغا قىزنىڭ قورسىقىغا بىرنەرسە بېرىشىنى بۇيرۇدى.

6 - باب

ناسىرەلىكلەرنىڭ ھەزرىتى ئەيسانى رەت قىلىشى

¹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇ يەردىن ئايرىلىپ، ئۆز يۇرتىغا قايتتى. شاگىرتلىرىمۇ ئۇنىڭ بىلەن بىللە ئىدى.² دەم ئېلىش كۈنى، ھەزرىتى ئەيسا ئىبادەتخانىدا تەلىم بېرىشكە باشلىدى. ئۇنىڭ سۆزلىرىنى ئاڭلىغان جامائەت ھەيران بولۇشۇپ: — بۇ ئادەم بۇلارنى نەدىن ئۆگەنگەندۇ؟ ئۇنىڭغا بۇنىچۇلا ئەقىل - پاراسەتنى كىم بەرگەندۇ؟ بۇ مۆجىزىلەرنى قانداق يارىتىدىغاندۇ؟³ ئۇ پەقەت ئاددىي بىر ياغاچچىغۇ؟ مەريەم ئۇنىڭ ئانىسى، ياقۇپ، يوسە، يەھۇدا ۋە سىمۇن ئۇنىڭ قېرىنداشلىرى ئەمەسمۇ؟ سىڭىللىرى بۇ يەردە ئۆز ئىچىمىزدىغۇ؟ — دېيىشەتتى. شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار ئۇنى رەت قىلدى.

⁴ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— پەيغەمبەر ئۆز يۇرتى، ئۆز ئۇرۇق - تۇغقانلىرى ئارىسىدا ۋە ئۆز ئۆيىدە ھۆرمەتكە

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

سازاۋەر بولمايدۇ، — دېدى. ⁵ شۇڭا، ھەزرىتى ئەيسا ئۇ يەردە بىرقانچە بىمارنى ئۇلارنىڭ ئۇچىسىغا قوللىرىنى تەگكۈزۈپ ساقايتقاندىن باشقا، ھېچقانداق مۆجىزە كۆرسىتىشنى توغرا تاپمىدى. ⁶ ئۇ بۇ كىشىلەرنىڭ ئېتىقادسىزلىقىدىن ھەيران قالدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئون ئىككى ئەلچىنى ئەۋەتتى

كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا ئەتراپتىكى يېزا — كەنتلەرنى ئايلىنىپ تەلىم بېرىۋاتاتتى. ⁷ ئۇ ئون ئىككى شاگىرتىنى يېنىغا چاقىرىپ، ئۇلارغا جىنلارنى ھەيدەش ھوقۇقىنى بەردى ۋە خەلق ئارىسىغا ئىككى — ئىككىدىن ئەۋەتتى. ⁸ ھەم ئۇلارغا سەپەردە يېنىغا ھاسىدىن باشقا نەرسە ئېلىۋالماسلىق، نە نان، نە خۇرچۇن كۆتۈرمەسلىك، پۇلمۇ سېلىۋالماسلىقنى ئېيتتى. ⁹ پۇتغا ئاياغ كىيىشكە ئىجازەت بەردى، بىراق بىرەر ئارتۇق كۆڭلەك ئېلىۋالماسلىقنى بۇيرۇدى. ¹⁰ ئۇ يەنە:

— بىر يۇرتقا بارغىنىڭلاردا، قايسى ئائىلىدە قارىشى ئېلىنساڭلار، ئۇ يەردىن كەتكۈچە شۇ ئائىلىدىلا تۇرۇڭلار. ¹¹ ئەگەر بىرەر يەردىكى كىشىلەر سىلەرنى قارىشى ئالمىسا ۋە سۆزۈڭلارنى ئاڭلىمىسا، ئۇ يەردىن ئايرىلغىنىڭلاردا، ئۇلارنى ئاگاھلاندۇرۇش ئۈچۈن ئايغىڭلاردىكى توپىنى قېقىۋېتىڭلار! — دېدى. ¹² شۇنداق قىلىپ، شاگىرتلار يولغا چىقىپ، كىشىلەرنى گۇناھلىرىغا توۋا قىلىشقا ئۈندىدى. ¹³ ئۇلار نۇرغۇن جىنلارنى ھەيدىدى، نۇرغۇن بىمارلارغا زەپىتىۋى يېغىنى سۈركەپ ساقايتتى.

چۆمۈلدۈرگۈچى يەھيانىڭ ئۆلۈمى

¹⁴ ھىرود خان ھەزرىتى ئەيسا ھەققىدىكى ھەممە ئىشلاردىن خەۋەر تاپتى، چۈنكى ھەزرىتى ئەيسانىڭ داڭقى ھەممە يەرگە پۇر كەتكەنىدى. بەزىلەر: «بۇ ئادەم ئۆلۈمدىن تىرىلگەن چۆمۈلدۈرگۈچى يەھيا بولسا كېرەك. ئۇنىڭ پەۋقۇلئاددە قۇدرەتلەرگە ئىگە بولغانلىقىنىڭ سەۋەبى ئەنە شۇ» دېيىشەتتى. ¹⁵ بەزىلەر: «ئۇ ئىلياس پەيغەمبەر» دېسە، يەنە بەزىلەر: «بۇرۇنقى پەيغەمبەرلەردەك بىر پەيغەمبەر بولسا كېرەك» دېيىشەتتى.

¹⁶ بۇلارنى ئاڭلىغان ھىرود خان:

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— مەن كاللىسنى ئالدۇرغان يەھيا تىرىلىپتۇ! — دېدى. ¹⁷⁻¹⁸ ھىرودىنىڭ بۇنداق دېيىشىنىڭ سەۋەبى، ئۇ ئۆگەي ئاكىسى فىلىپنىڭ ئايالى ھىرودىيەنى تارتىۋالغاندا، ئۇ ئايالنىڭ تەلىپى بىلەن يەھيانى تۇتقۇن قىلىپ، زىندانغا تاشلىغانىدى. چۈنكى، يەھيا ھىرودىقا: «ئاكاڭنىڭ ئايالىنى تارتىۋېلىشنىڭ تەۋرات قانۇنىغا خىلاپتۇر» دەپ كەلگەنىدى.

¹⁹ ھىرودىيە شۇ ۋەجىدىن يەھيا پەيغەمبەرگە ئۆچمەنلىك ساقلاپ، ئۇنى ئۆلتۈرۈۋەتمەكچى بولسىمۇ، لېكىن ئەمەلگە ئاشۇرالمىغانىدى. ²⁰ چۈنكى، يەھيا پەيغەمبەرنىڭ دۇرۇس ۋە خۇداغا ئاتالغان بىر ئادەم ئىكەنلىكىنى بىلىدىغان ھىرودى خان ئۇنىڭدىن قورقاتتى ۋە ئۇنى مۇھاپىزەت قىلاتتى. ھىرودى يەھيا پەيغەمبەرنىڭ سۆزلىرىنى ئاڭلىغان چاغلىرىدا نېمە قىلىشنى بىلمەي قالاتتى. بىراق، ئۇنىڭ سۆزلىرىنى يەنىلا قىزىقىپ ئاڭلايتتى.

²¹ ھىرودىيە كۈتكەن پۇرسەت ئاخىر يېتىپ كەلدى. ھىرودى ئۆزىنىڭ تۇغۇلغان كۈنىنى خاتىرىلەش ئۈچۈن كاتتا زىياپەت ئۆتكۈزۈپ، قول ئاستىدىكى ئەمەلدارلار، قوماندانلار ۋە جەللىيە ئۆلكىسىدىكى يۇرت كاتتىلىرىنى كۈتۈۋالدى. ²² ھىرودىيەنىڭ بۇرۇنقى ئېرىدىن بولغان قىزى كىرىپ ئۇسسۇل ئويناپ بەردى. بۇ ھىرودى بىلەن مېھمانلارغا بەكمۇ يېقىپ كەتتى. ھىرودى خان قىزغا:

— مەندىن نېمە تەلەپ قىلىشىڭىز، شۇنى بېرىمەن، — دېدى. ²³ ئارقىدىنلا ئۇ قەسەم قىلىپ يەنە:

— مەندىن نېمە تەلەپ قىلىشىڭىز، ھەتتا خانلىقىمنىڭ يېرىمىنى دېسىشىڭىزمۇ مەرھەمەت، — دېدى.

²⁴ قىز تاشقىرىغا چىقىپ، ئانىسىدىن:

— نېمە تەلەپ قىلاي؟ — دەپ سورىدى.

— چۆۋلدۈرگۈچى يەھيانىڭ كاللىسىنى تەلەپ قىل، — دېدى ئانىسى.

²⁵ قىز شۇئان ھىرودى خاننىڭ ئالدىغا يۈگۈرۈپ كىرىپ:

— چۆۋلدۈرگۈچى يەھيانىڭ كاللىسىنى دەرھال بىر تەخسىگە قويۇپ

كەلتۈرۈشىڭىزنى تەلەپ قىلىمەن، — دېدى.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

²⁶ ھىرود خان بۇنىڭغا ناھايىتى ئوڭايسىزلانغان بولسىمۇ، مېھمانلارنىڭ ئالدىدا قىلغان قەسسى تۈپەيلىدىن، قىزنىڭ تەلىپىنى رەت قىلىشنى راۋا كۆرمىدى. ²⁷ ئۇ دەرھال بىر جاللات ئەۋەتىپ، يەھيا پەيغەمبەرنىڭ كاللىسىنى ئېلىپ كېلىشنى بۇيرۇدى. جاللات زىندانغا بېرىپ يەھيا پەيغەمبەرنىڭ كاللىسىنى ئېلىپ، ²⁸ ئۇنى بىر تەخسىگە قويۇپ، قىزنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كەلدى. قىز ئۇنى ئانىسىغا تاپشۇردى. ²⁹ بۇنىڭدىن خەۋەر تاپقان يەھيا پەيغەمبەرنىڭ شاگىرتلىرى كېلىپ، جەسەتنى ئېلىپ بېرىپ يەرلىككە قويدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ بەش مىڭ كىشىنى تويدۇرۇشى

³⁰ يېزا - قىشلاقلارغا ئەۋەتىلگەن ئەلچىلەر قايتىپ كېلىپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا يىغىلدى ۋە قىلغان ئىشلىرى ھەم بەرگەن تەلىملىرىنى ئۇنىڭغا مەلۇم قىلشتى. ³¹ كېلىپ - كېتىۋاتقانلار ناھايىتى كۆپ بولغانلىقتىن، ھەزرىتى ئەيسا ۋە شاگىرتلارغا غىزالىنىشقىمۇ ۋاقىت چىقمىدى. شۇڭا، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— يۈرۈڭلار، مەن بىلەن خىلۋەت بىر جايغا بېرىپ، بىر دەم ئارام ئېلىڭلار، — دېدى. ³² بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار كېمىگە چۈشۈپ، خىلۋەت بىر يەرگە قاراپ يول ئالدى. ³³ بىراق، ئۇلارنىڭ كېتىۋاتقانلىقىنى كۆرگەن بىرمۇنچە كىشىلەر ئۇلارنى تونۇۋالغاندى. خالايق ئەتراپتىكى پۈتۈن يېزىلاردىن بەس - بەس بىلەن پىيادە يولغا چىقىپ، ئۇلاردىن بۇرۇن ئۇ يەرگە يېتىپ بېرىشتى. ³⁴ ھەزرىتى ئەيسا كېمىدىن چۈشۈپ، نۇرغۇن خالايقنى كۆردى. قويچىسىز قوي پادىسىغا ئوخشايدىغان بۇ ئىنسانلارغا ئىچ ئاغرىتى ۋە ئۇلارغا كۆپ نەرسىلەرنى ئۆگىتىشكە باشلىدى. ³⁵ ۋاقىت بىر يەرگە بېرىپ قالغاندى. شاگىرتلىرى ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا كېلىپ:

— بۇ خىلۋەت بىر جاي ئىكەن، كەچ كىرىپ كەتتى. ³⁶ خالايقنى تارقىتىۋەتكەن بولسىڭىز، ئۇلار ئەتراپتىكى يېزا - قىشلاقلارغا بېرىپ، ئۆزلىرىگە يەيدىغان بىر نەرسە سېتىۋالسۇن، — دېدى.

³⁷ لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا:

— ئۇلارغا ئۆزۈڭلار تاماق بېرىڭلار، — دېدى.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

شاگىرتلار ھەزرىتى ئەيسادىن:

— يېرىم يىللىق كىرىمنى خەجلەپ، ئۇلارغا نان ئەكېلىپ ئۈلەشتۈرۈپ بېرەمدۇق؟
— دەپ سورىدى.

³⁸ — قانچە نېنىڭلار بار؟ قاراپ بېقىڭلار، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا. ئۇلار تەكشۈرۈپ كەلگەندىن كېيىن:

— بىزدە بەش نان بىلەن ئىككى بېلىق بار ئىكەن، — دېيىشتى.

³⁹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا خالايىقىنى توپ - توپ قىلىپ يېشىل چىملىقتا

ئولتۇرغۇزۇشنى بۇيرۇدى. ⁴⁰ خالايىق يۈزدىن، ئەللىكتىن بولۇپ ئولتۇرۇشتى.

⁴¹ ھەزرىتى ئەيسا بەش نان بىلەن ئىككى بېلىقنى قولغا ئېلىپ، ئاسمانغا قاراپ

خۇداغا شۈكۈر ئېيتتى. ئاندىن، نانلارنى ئۈستۈپ، كۆپچىلىككە تارقىتىپ بېرىش

ئۈچۈن شاگىرتلىرىغا بەردى. ئىككى بېلىقنىمۇ شۇنداق قىلدى. ⁴² ھەممەيلەن يەپ

تويدى. ⁴³ شاگىرتلار ئېشىپ قالغان نان ۋە بېلىق پارچىلىرىنى لىق ئون ئىككى

سېۋەتكە يىغۋالدى. ⁴⁴ تاماق يېگەن ئەرلەرنىڭ سانىلا بەش مىڭ ئىدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ سۇ ئۈستىدە مېڭىشى

⁴⁵ بۇنىڭ كەينىدىنلا، ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرىنىڭ كېمىگە ئولتۇرۇپ، ئۆزىدىن

ئاۋۋال كۆلنىڭ ئۈستىدىكى بەيتسايدا يېزىسىغا ئۆتۈشنى بۇيرۇدى. بۇ ئارىدا ئۆزى

خالايىقىنى تارقىتىۋەتتى. ⁴⁶ ئۇلارنى ئۇزاتقاندىن كېيىن، دۇئا - تىلاۋەت قىلىش

ئۈچۈن تاغقا چىقتى.

⁴⁷ كەچقۇرۇن، كېمە كۆلنىڭ ئوتتۇرىسىغا بارغاندى. قۇرۇقلۇقتا ئۆزى يالغۇز قالغان

ھەزرىتى ئەيسا ⁴⁸ شاگىرتلىرىنىڭ پالاقىنى ناھايىتى تەستە ئۇرۇۋاتقانلىقىنى كۆردى،

چۈنكى قارشى تەرەپتىن شامال چىقىۋاتاتتى. تاڭ ئېتىشقا ئاز قالغاندا، ھەزرىتى

ئەيسا كۆلنىڭ ئۈستىدە مېڭىپ، شاگىرتلىرى تەرەپكە كەلدى ۋە ئۇلارنىڭ يېنىدىن

ئۆتۈپ كەتمەكچى بولدى. ⁴⁹ شاگىرتلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ كۆلنىڭ ئۈستىدە مېڭىپ

كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، ئۇنى ئالۋاستى، دەپ ئويلاپ ۋارقىرىشىپ كەتتى.

⁵⁰ ھەممەيلەن ئۇنى كۆرۈپ ئىنتايىن ئالاقىزادە بولۇشقاندى.

لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا دەرھال ئۇلارغا:

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— خاتىرجەم بولۇڭلار، بۇ مەن، قورقماڭلار! — دېدى.

⁵¹ ھەزرىتى ئەيسا كېمىگە چىقىپ ئۇلارغا قوشۇلغاندا، شامال توختىدى. شاگىرتلار بۇنىڭدىن ئىنتايىن ھەيران قېلىشتى. ⁵² چۈنكى، ئۇلار نان توغرىسىدىكى مۆجىزىنى تېخىچە چۈشەنمىگەندى، ئۇلارنىڭ ئەقلى بولسا بىخۇدلىشىپ كەتكەندى.

⁵³ ھەزرىتى ئەيسا بىلەن شاگىرتلىرى كۆلنىڭ قارشى قېتىغا بېرىشدا، گىنەسار دېگەن يەردە قۇرۇقلۇققا چىقىپ كېمىنى باغلىدى. ⁵⁴ ئۇلار كېمىدىن چۈشۈشى بىلەنلا، خەلق ھەزرىتى ئەيسانى تونۇۋالدى. ⁵⁵ ئۇلار يۈگۈرۈشۈپ يۈرۈپ، بۇ خەۋەرنى ئەتراپتىكى جايلارغا يەتكۈزدى. ھەزرىتى ئەيسا قەيەردە بولسا، كىشىلەر بىمارلارنى زەمبىلگە سېلىپ، شۇ يەرگە ئېلىپ بېرىشتى. ⁵⁶ ھەزرىتى ئەيسا مەيلى يېزا، مەيلى شەھەر ياكى قىشلاققا بارسۇن، خالايق بىمارلارنى ئاساسلىق كوچىلارغا ئېلىپ چىقىپ ياتقۇزۇپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ بىمارلارنىڭ ھېچبولمىغاندا ئۇنىڭ تونىنىڭ پېشىگە بولسىمۇ قولىنى تەگكۈزۈۋېلىشىغا رۇخسەت قىلىشىنى سوراپ يالۋۇراتتى. ئۇنىڭغا قولىنى تەگكۈزگەنلەرنىڭ ھەممىسى ساقايدى.

7 - باب

خۇدانىڭ ئەمرىنى يوققا چىقارماسلىق

¹ بىر كۈنى، يېرۇسالېمدىن كەلگەن بەزى پەرسىيەلەر ۋە تەۋرات ئۇستازلىرى ھەزرىتى ئەيسانىڭ چۆرىسىگە يىغىلدى. ² ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ شاگىرتلىرى ئىچىدە بەزىلىرىنىڭ تاماقتىن بۇرۇن قول يۇيۇش دىنىي قائىدىسىنى ئادا قىلمايلا تاماق يەۋاتقانلىقىنى كۆردى. ³ (پەرسىيەلەر، جۈملىدىن پۈتۈن يەھۇدىيلار ئەجدادلىرىنىڭ ئەنئەنىسى بويىچە قوللىرىنى پاكىز يۇماي تۇرۇپ تاماق يېمەيدۇ. ⁴ شۇنىڭدەك، بازاردىن ئالغان نەرسىلەرنىمۇ يۇماي يېمەيدۇ. ئۇنىڭدىن باشقا، قەدەھ، چۆڭگۈن ۋە مىس قاچىلارنى يۇيۇش توغرىسىدىمۇ بىرمۇنچە ئەنئەنەلەرگە رىئايە قىلىدۇ.)

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

⁵ پەرسىيەلەر ۋە تەۋرات ئۇستازلىرى ھەزرىتى ئەيسادىن:

— شاگرتلىرىڭ نېمىشقا ئەجدادلىرىمىزنىڭ ئەنئەنىلىرىگە رىئايە قىلمايدۇ؟

نېمىشقا ناپاك قوللىرى بىلەن تاماق يەيدۇ؟ — دەپ سوراشتى.

⁶ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق جاۋاب بەردى:

— خۇدا يەشايا پەيغەمبەر ئارقىلىق ئالدىن ئېيتقان مۇنۇ سۆزلەر سىلەر

ساختىپەزلەرگە نېمىدېگەن ماس كېلىدۇ. — ھە؟! ئۇنىڭ يازمىسىدا مۇنداق يېزىلغان:

«بۇ خەلق مېنى ئاغزىدىلا ھۆرمەتلەيدۇ،

لېكىن قەلبى مەندىن يىراق.

⁷ ماڭا قىلغان ئىبادىتى بېھۇددۇر.

چۈنكى، ئۆگەتكەنلىرى خۇدانىڭ ئەمرلىرى ئەمەس،

بەلكى ئۆزلىرى چىقىرىۋالغان پەتىۋالاردۇر.»

⁸ سىلەر خۇدانىڭ ئەمرىنى بىر ياققا قايرىپ قويۇپ، ئىنسانلارنىڭ ئەنئەنىسىگە

ئېسىلىۋالدىكىكىنەنسىلەر.

⁹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا يەنە مۇنداق دېدى:

— ئۆز ئەنئەنىڭلارنى ساقلاپ قېلىش ئۈچۈن، خۇدانىڭ ئەمرلىرىنى بىر ياققا

قايرىپ قويۇشتا نېمانچە ئۈستىلىق قىلىسىلەر! ¹⁰ مۇسا پەيغەمبەر: «ئاتا - ئاناڭنى

ھۆرمەت قىل» ۋە «ئاتىسى ياكى ئانىسىنى ھاقارەتلىگەنلەرگە ئۆلۈم جازاسى

بېرىلسۇن» دەپ بۇيرۇغان. ¹¹ لېكىن، سىلەر: «ئاتا - ئانىسىغا: مەندىن ئالدىنغان

پۈتۈن ماددىي ياردىمىڭلارنى قۇربان قىلدىم، يەنى خۇداغا ئاتىۋەتتىم» دېسە، ¹² ئۇ

ئادەم ئۆز ئاتا - ئانىسىنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئالمىسىمۇ بولىدۇ» دەپ ئۆگىتىسىلەر.

¹³ شۇنداق قىلىپ، ئەۋلادتىن ئەۋلادقىچە داۋاملاشتۇرۇپ كەلگەن ئەنئەنىلىرىڭلارنى

دەپ خۇدانىڭ ئەمرىنى يوققا چىقىرىسىلەر. سىلەر بۇنداق ئىشلارنى كۆپ قىلىسىلەر.

ئىنساننى نېمە ناپاك قىلىدۇ؟

¹⁴ ھەزرىتى ئەيسا خالايقىنى يەنە يېنىغا چاقىرىپ، ئۇلارغا:

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— ھەممىڭلار سۆزۈمگە قۇلاق سېلىڭلار ۋە شۇنى چۈشىنىڭلاركى،¹⁵ ئىنساننىڭ سىرتىدىن ئىچىگە كىرىدىغان نەرسىلەرنىڭ ھېچقاندىقى ئۇنى ناپاك قىلمايدۇ، ئىنساننى ناپاك قىلىدىغىنى ئىنساننىڭ ئىچىدىن چىقىدىغىنىدۇر. }¹⁶ بۇ سۆزلەرنى قۇلىقىڭلاردا چىڭ تۇتۇڭلار! — دېدى.

¹⁷ ھەزرىتى ئەيسا خالاقتىن ئايرىلىپ ئۆيگە كىرگەندە، شاگىرتلىرى ئۇنىڭدىن بۇ تەمسىلنىڭ مەنىسىنى سورىدى.¹⁸ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— سىلەرمۇ تېخىچە چۈشەنمەيۋاتامسىلەر؟ سىرتتىن ئىنساننىڭ ئىچىگە كىرىدىغان ھەرقانداق نەرسىنىڭ ئۇنى ناپاك قىلالايدىغانلىقىنى چۈشەنمەمسىلەر؟¹⁹ سىرتتىن كىرگەن نەرسە ئىنساننىڭ قەلبىگە ئەمەس، ئاشقازىنىغا بارىدۇ. ئۇ يەردىن تەرەت بولۇپ چىقىپ كېتىدۇ، — دېدى. ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزلەر ئارقىلىق، يېمەكلىكلەرنىڭ ھەممىسىنىڭ ھالال ئىكەنلىكىنى بىلدۈرگەندى.

²⁰ ھەزرىتى ئەيسا سۆزىنى داۋاملاشتۇرۇپ مۇنداق دېدى:

— ئىنساننى ناپاك قىلىدىغىنى ئىنساننىڭ ئىچىدىن چىقىدىغىنىدۇر.²¹ چۈنكى، يامان نىيەت، جىنسىي ئەخلاقسىزلىق، ئوغرىلىق، قاتىللىق،²² زىناخورلۇق، ئاچكۆزلۈك، يامانلىق، ھىيلىگەرلىك، شەھۋانىيلىق، ھەسەتخورلۇق، تۆھمەتخورلۇق، تەكەببۇرلۇق ۋە ھاماقەتلىكلەر ئىنساننىڭ ئىچىدىن، يەنى قەلبىدىن چىقىدۇ.²³ بۇ يامانلىقلارنىڭ ھەممىسى ئىنساننىڭ ئىچىدىن چىقىپ، ئىنساننى ناپاك قىلىدۇ.

يەھۇدىي ئەمەس ئايالنىڭ ئېتىقادى

²⁴ ھەزرىتى ئەيسا ئۇ يەردىن ئايرىلىپ تىر شەھىرنىڭ ئەتراپىدىكى رايونلارغا باردى. ئۇ يەردە بىر ئۆيگە كىردى. ئەسلىدە ئۇ بۇنى ھېچكىمنىڭ بىلىشىنى خالىمىغان بولسىمۇ، لېكىن يوشۇرالمىدى.²⁵ جىن تەگكەن كىچىككىنە بىر قىزنىڭ ئانىسى ھەزرىتى ئەيسا توغرىسىدىكى خەۋەرنى ئاڭلىغان ھامان يېتىپ كېلىپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئايىغا يىقىلدى.²⁶ سۈرىيە ئۆلكىسىنىڭ فەنىكىيە دېگەن يېرىدە تۇغۇلغان يەھۇدىي ئەمەس بۇ ئايال ھەزرىتى ئەيسادىن قىزىدىكى جىننى ھەيدىۋېتىشنى ئۆتۈندى.²⁷ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— ئالدى بىلەن بالىلار يەپ تويىسۇن، بالىلارنىڭ نېنىنى ئىتلارغا تاشلاپ بېرىش

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

توغرا ئەمەس،^⑤ — دېدى.

²⁸ ھېلىقى ئايال بۇنىڭغا جاۋابەن:

— شۇنداق، تەقسىر، بىراق ئىتلارمۇ ئۈستەل ئاستىدا بالىلاردىن چۈشكەن نان

ئۇۋاقلارنى يەيدىغۇ، — دېدى.

²⁹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— توغرا ئېيتتىڭ. مۇشۇ سۆزۈڭ ئۈچۈن جىن قىزىڭدىن چىقىپ كەتتى، ئەمدى

قايتقىن، — دېدى.

³⁰ ئايال ئۆيىگە قايتقىندا، قىزىنىڭ كارىۋاتتا ياتقانلىقىنى كۆردى. جىن ئۇنىڭ

تېنىدىن چىقىپ كەتكەندى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ بىر گاس - گاچا ئادەمنى ساقايتىشى

³¹ ھەزرىتى ئەيسا تىر شەھىرنىڭ ئەتراپىدىكى رايونلاردىن چىقىپ، سىدون

شەھىرى ۋە ئون شەھەر رايونىدىن ئۆتۈپ، يەنە جەللىيە كۆلىگە كەلدى.³² كىشىلەر

ئۇنىڭ ئالدىغا گاس ھەم تىلى ئېغىر بىر ئادەمنى ئېلىپ كېلىپ، ئۇنىڭ ئۇچىسىغا

قولنى تەگكۈزۈپ ساقايتىپ قويۇشنى تەلەپ قىلىشتى.³³ ھەزرىتى ئەيسا بۇ

ئادەمنى خالايق ئىچىدىن بىر چەتكە تارتىپ، ئۇنىڭ قۇلاقلىرىغا بارماقلىرىنى تىقتى

ۋە بارمىقىغا تۈكۈرۈپ، ئۇنىڭ تىلىغا تەگكۈزدى.

³⁴ ئاندىن، ئاسمانغا قاراپ چوڭقۇر تىنىۋالغاندىن كېيىن، ئۇ ئادەمگە: «ئەففاتا»

(مەنىسى «ئېچىل») دېدى.³⁵ ئۇ ئادەمنىڭ قۇلاقلىرى شۇنچە ئېچىلىپ، تىلى زۇۋانغا

كېلىپ راۋۇرۇس گەپ قىلىشقا باشلىدى.

³⁶ ھەزرىتى ئەيسا ئۇ يەردىكىلەرگە بۇنى ھېچكىمگە تىنماسلىقىنى بۇيرۇدى.

لېكىن، ھەرقانچە بۇيرۇغان بولسىمۇ، كىشىلەر بۇ خەۋەرنى شۇنچە كەڭ يېيىۋەتتى.

³⁷ خالايق ئىنتايىن ھەيرانلىق ئىچىدە قالغانىدى. ئۇلار:

— ئۇ قىلغان ئىشلارنىڭ ھەممىسى ياخشى! ھەتتا گاسلارنىڭ قۇلاقلىرىنى ئېچىپ،

گاچىلارنى زۇۋانغا كەلتۈردى، — دېيىشتى.

^⑤ 27: ھەزرىتى ئەيسا بۇ يەردە ئۆزىنىڭ ئەۋەتىلىشىنىڭ ئالدى بىلەن يەھۇدىيلار، ئاندىن يەھۇدىي

ئەمەسلەر ئۈچۈن ئىكەنلىكىنى تەكىتلىگەن.

8 - باب

ھەزرىتى ئەيسانىڭ تۆت مىڭ كىشىنى تويدۇرۇشى

¹ شۇ كۈنلەرنىڭ بىرىدە، يەنە نۇرغۇن خالايق يىغىلغانىدى. ئۇلارنىڭ يەيدىغىنى بولمىغانلىقى ئۈچۈن، ھەزرىتى ئەيسا شاگرتلىرىنى يېنىغا چاقىرىپ:

² — بۇ خالايققا ئىچىم ئاغرىيدۇ. ئۇلار ئۈچ كۈندىن بېرى يېنىمدىن كەتمىدى، يەيدىغان بىر نەرسىسىمۇ قالمىدى. ³ ئۇلارنى ئۆيلەرگە ئاچ قورساق قايتۇرسام، يولدا يىقىلىپ قېلىشى مۇمكىن. ئۇنىڭ ئۈستىگە، بەزىلىرى يىراق يەرلەردىن كەلگەنلىكى، — دېدى.

⁴ شاگرتلىرى بۇنىڭغا جاۋابەن:

— بۇنداق خىلۋەت بىر يەردە بۇنىچۇۋالا كىشىنى تويدۇرغۇدەك ناننى نەدىن تاپقىلى بولسۇن؟ — دېيىشتى.

⁵ — قانچە نېنىڭلار بار؟ — دەپ سورىدى ھەزرىتى ئەيسا.

— يەتتە، — دېيىشتى ئۇلار.

⁶ بۇنىڭ بىلەن، ھەزرىتى ئەيسا خالايقنى يەردە ئولتۇرۇشقا بۇيرۇدى. ئاندىن، يەتتە ناننى قولغا ئالدى ۋە خۇداغا شۈكۈر ئېيتىپ ئۈستۈپ، كۆپچىلىككە تارقىتىپ بېرىش ئۈچۈن شاگرتلىرىغا بەردى. ئۇلار كۆپچىلىككە تارقىتتى. ⁷ شاگرتلاردا يەنە بىرقانچە كىچىك بېلىقمۇ بار ئىدى. ھەزرىتى ئەيسا ئۇلار ئۈچۈنمۇ خۇداغا شۈكۈر ئېيتىپ، شاگرتلىرىغا ئۇلارنىمۇ تارقىتىشنى ئېيتتى. ⁸ ھەممەيلەن يەپ تويغاندىن كېيىن، شاگرتلار ئېشىپ قالغان پارچىلارنى يەتتە سېۋەتكە يىغۋالدى. ⁹ ئۇ يەردە تۆت مىڭچە كىشى بار ئىدى. ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنى يولغا سالغاندىن كېيىن، ¹⁰ شاگرتلىرى بىلەن بىللە دەرھال كېمىگە چۈشۈپ، دالمانۇتا رايونىغا كەتتى.

پەرسىيەلەرنىڭ كارامەت كۆرۈشىنى تەلەپ قىلىشى

¹¹ پەرسىيەلەر كېلىپ ھەزرىتى ئەيسا بىلەن مۇنازىرىلىشىشكە باشلىدى. ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ خۇدا تەرىپىدىن ئەۋەتىلگەنلىكىنى سىناپ بېقىش مەقسىتىدە،

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئۇنىڭدىن بىر كارامەت كۆرسىتىشنى تەلەپ قىلىشتى. ¹² ھەزرىتى ئەيسا چوڭقۇر بىر ئۇلۇغ - كىچىك تىنىپ:

— بۇ زاماننىڭ ئادەملىرى نېمە ئۈچۈن كارامەت كۆرسەت، دەپلا تۇرىدىغاندۇ؟ بىلىپ قويۇڭلاركى، ئۇلارغا كۆرسىتىلىدىغان كارامەت يوق، — دېدى. ¹³ ئاندىن، ئۇلاردىن ئايرىلىپ، يەنە كېمىگە ئولتۇرۇپ، كۆلىنىڭ ئۇ قېتىغا ئۆتۈپ كەتتى.

ساختا تەلىمدىن ساقلىنىش

¹⁴ شاگىرتلار نان ئېلىۋېلىشنى ئۇنتۇغان بولۇپ، كېمىدە بىر ناندىن باشقا يېمەكلىك يوق ئىدى. ¹⁵ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنى ئاگاھلاندۇرۇپ:

— ھوشيار بولۇڭلار، پەرسىيەلەر بىلەن ھىرود خاننىڭ ئېچىتقۇسىدىن [®] ئېھتىيات قىلىڭلار، — دېدى.

¹⁶ شاگىرتلار بىر - بىرىگە:

— نان ئەكەلمىگەنلىكىمىز ئۈچۈن شۇنداق دەۋاتسا كېرەك، — دېيىشتى.

¹⁷ ئۇلارنىڭ نېمە دېيىشىۋاتقانلىقىنى بىلگەن ھەزرىتى ئەيسا ئۇلاردىن:

— سىلەر نېمە ئۈچۈن نان ئەكەلمىگەنلىكىڭلار توغرىسىدا سۆزلىشىسىلەر؟

تېخىچە چۈشەنمەيۋاتامسىلەر؟ سىلەر تېخىچە بىخۇدمۇ؟ ¹⁸ كۆزۈڭلار تۇرۇپ

كۆرمەيۋاتامسىلەر؟ قۇلىقىڭلار تۇرۇپ ئاڭلىمايۋاتامسىلەر؟ ئېسىڭلاردا يوقمۇ؟

¹⁹ بەش ناننى بەش مىڭ كىشىگە ئۈلەشتۈرگىنىدە، ئېشىپ قالغان نان پارچىلىرىنى

قانچە سېۋەتكە يىغۋالغاندىڭلار؟ — دەپ سورىدى.

— ئون ئىككى سېۋەتكە، — دېيىشتى ئۇلار.

²⁰ — يەتتە ناننى تۆت مىڭ كىشىگە ئۈلەشتۈرگىنىدە، ئېشىپ قالغان نانلارنى

قانچە سېۋەتكە يىغۋالغاندىڭلار؟ — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

— يەتتە سېۋەتكە، — دېيىشتى ئۇلار.

²¹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— ئۇنداقتا، يەنە چۈشەنمىدىڭلارمۇ؟ — دېدى.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

بەيتسايدادىكى بىر كورنىڭ ساقايتىلىشى

²² ھەزرىتى ئەيسا بىلەن شاگرتلىرى بەيتسايدا يېزىسىغا كەلدى. ئۇ يەردە كىشىلەر ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا بىر كور ئادەمنى ئېلىپ كېلىپ، ئۇنىڭغا قولنى تەگكۈزۈپ ساقايتىپ قويۇشنى ئۆتۈندى. ²³ ھەزرىتى ئەيسا كور ئادەمنىڭ قولىدىن يېتىلەپ يېزىنىڭ سىرتىغا ئېلىپ باردى ۋە ئۇنىڭ كۆزلىرىگە تۈكۈرۈپ، قوللىرىنى تەگكۈزۈپ:

— بىر نەرسە كۆرۈۋاتامسەن؟ — دەپ سورىدى.

²⁴ ئۇ ئادەم بېشىنى كۆتۈرۈپ:

— كىشىلەرنى كۆرۈۋاتمەن. بىراق ئۇلار خۇددى مېڭىپ يۈرىدىغان دەرەخلەردەك كۆرۈنۈۋاتىدۇ، — دېدى.

²⁵ ئاندىن، ھەزرىتى ئەيسا قوللىرىنى ئۇ ئادەمنىڭ كۆزلىرىگە يەنە بىر قېتىم تەگكۈزدى. شۇنىڭ بىلەن، ئۇنىڭ كۆزلىرى ئېچىلىپ، ھەممە نەرسىنى ئېنىق كۆردى. ²⁶ ھەزرىتى ئەيسا بۇ ئىشنى ھېچكىمنىڭ ئۇقماسلىقى ئۈچۈن، ئۇنى ئۆيىگە قايتۇرۇش ئالدىدا ئۇنىڭغا:

— ئۆيىگە قايتىش يولۇڭدا يېزىغا كىرمە، — دەپ تاپىلدى.

پېترۇسنىڭ ھەزرىتى ئەيسانى قۇتقۇزغۇچى — مەسىھ دەپ تونۇشى

²⁷ ھەزرىتى ئەيسا شاگرتلىرى بىلەن بىللە فىلىپ قەيسەرىيىسى دېگەن رايونغا قاراشلىق يېزىلارغا باردى. ئۇ يولدا شاگرتلىرىدىن:

— كىشىلەر مېنى كىم دەپ بىلىدىكەن؟ — دەپ سورىدى.

²⁸ شاگرتلىرى ئۇنىڭغا:

— بەزىلەر سىزنى چۆمۈلدۈرگۈچى يەھيا، بەزىلەر ئىلياس پەيغەمبەر ۋە يەنە بەزىلەر باشقا قەدىمكى پەيغەمبەرلەردىن بىرى دەپ بىلىدىكەن، — دەپ جاۋاب بېرىشتى.

²⁹ ھەزرىتى ئەيسا يەنە ئۇلاردىن:

— سىلەرچۇ، سىلەر مېنى كىم دەپ بىلىسىلەر؟ — دەپ سورىدى.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— سىز قۇتقۇزغۇچى — مەسھ²⁹ ئىكەنسىز، — دەپ جاۋاب بەردى پېترۇس.
30 ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا بۇ ھەقتە ھېچكىمگە تىنماسلىقىنى تاپىلدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆلۈپ تىرىلىدىغانلىقىنى ئالدىن ئېيتىشى

31 ئاندىن، ھەزرىتى ئەيسا ئىنسانئوغلنىڭ نۇرغۇن ئازاب — ئوقۇبەت تارتىشى، ئاقساقاللار، ئالىي روھانىيلار ۋە تەۋرات ئۇستازلىرى تەرىپىدىن رەت قىلىنىشى، ئۆلتۈرۈلۈشى ۋە ئۈچ كۈندىن كېيىن تىرىلدۈرۈلۈشى كېرەكلىكىنى شاگىرتلىرىغا ئۇقتۇرۇشقا باشلىدى. 32 ئۇ بۇنى شاگىرتلارغا ئۇچۇق — ئاشكارا سۆزلىدى. بۇنىڭ بىلەن، پېترۇس ھەزرىتى ئەيسانى بىر چەتكە تارتىپ، مەسھنىڭ بېشىغا بۇنداق كېلىشمەسلىكلەرنىڭ كەلمەيدىغانلىقىنى ئېيتىپ، ئۇنى ئەيىبلدى. 33 لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا بۇرۇلۇپ شاگىرتلىرىغا قارىدى ۋە پېترۇسنى ئەيىبلەپ:
— يوقال كۆزۈمدىن، شەيتاندەك سۆزلەۋاتىسەن! ئويلىغانلىرىڭ خۇدانىڭ ئەمەس، ئىنساننىڭ خىيالىدۇر، — دېدى.

34 ئاندىن، ئۇ شاگىرتلىرى بىلەن بىللە خالايىقىنىمۇ چاقىرىپ مۇنداق دېدى:
— كىمدەكىم ماڭا ئەگىشىشى خالسا، ئۆز خاھىشىدىن ۋاز كېچىپ، ئۆزىنىڭ كىرىستىنى كۆتۈرۈپ³⁵ ماڭا ئەگەشسۇن! چۈنكى، ئۆزى ئۇچۇنلا ياشايدىغانلار ئەكسىچە ھاياتىدىن مەھرۇم بولىدۇ. بىراق، ئۆز خاھىشىدىن ۋاز كېچىپ، مەن ۋە خۇش خەۋەر ئۈچۈن ياشايدىغانلار ھاياتىنى ساقلىيالايدۇ. 36 بىر ئادەم پۈتۈن دۇنياغا ئىگە بولۇپ ھاياتىدىن مەھرۇم قالسا، بۇنىڭ نېمە پايدىسى بولسۇن؟! 37 نېمىنى تۆلەيمۇ ھاياتلىققا ئېرىشكىلى بولسۇن؟! 38 بۇ زاماننىڭ ۋاپاسىز ۋە گۇناھكار كىشىلىرى ئالدىدا كىمدەكىم مەندىن ۋە مېنىڭ سۆزلىرىمدىن نومۇس قىلسا، ئىنسانئوغلى بولغان مەنمۇ ئاتامنىڭ شان — شەرىپى ئىچىدە مۇقەددەس پەرىشتىلەر بىلەن بىللە قايتىپ كەلگىنىدە، ئۇنىڭدىن نومۇس قىلمەن.

²⁹: 29 مەسھ — بەيغەمبەرلەر ئالدىن ئېيتقان، خۇدا تەرىپىدىن تاللانغان، ھامان بىر كۈنى كېلىپ مەڭگۈ ھۆكۈمرانلىق قىلىدىغان پادىشاھنى كۆرسىتىدۇ.

³⁰: 34 رىملىقلار تەرىپىدىن ئۆلۈم جازاسى بېرىلگەنلەر مىخلىنىدىغان كىرىستىنى مۇرسىدە كۆتۈرۈپ جازا مەيدانىغا باراتتى. «ئۆزىنىڭ كىرىستىنى كۆتۈرۈش» دېگەنلىك ئەيسا مەسھ ئۈچۈن ئازاب — ئوقۇبەت تارتىشقا تەييار بولۇشنى كۆرسىتىدۇ.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

9 - باب

¹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا يەنە:

— بىلىپ قويۇڭلاركى، بۇ يەردە تۇرغانلارنىڭ بەزىلىرى خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنىڭ كۈچ - قۇدرەت بىلەن ئايان بولغىنىنى كۆرمىگۈچە ئۆلمەيدۇ.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ نۇرغا چۆمۈشى

² ئالتە كۈندىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا پەقەت پېترۇس، ياقۇپ ۋە يۇھاننانا ئېلىپ، ئېگىز بىر تاغقا چىقتى. ئۇ يەردە ھەزرىتى ئەيسانىڭ قىياپىتى ئۇلارنىڭ كۆز ئالدىدىلا ئۆزگەردى. ³ كىيىملىرى كۆزنى شۇنچىلىك قاماشتۇرغۇدەك ئاپئاق بولۇپ كەتتىكى، دۇنيادىكى ھەرقانداق ئاقارتقۇچمۇ كىرنى ئۇنچىلىك ئاقارتالمايتتى. ⁴ توساتتىن، شاگىرتلارغا ئىلياس پەيغەمبەر ۋە مۇسا پەيغەمبەرنىڭ ھەزرىتى ئەيسا بىلەن سۆزلىشىۋاتقانلىقى كۆرۈندى.

⁵ پېترۇس ھەزرىتى ئەيساغا:

— ئۇستازىم، بۇ يەردە بولغىنىمىز نېمىدېگەن ياخشى! بىرى سىزگە، بىرى مۇسا پەيغەمبەرگە، يەنە بىرى ئىلياس پەيغەمبەرگە دەپ، بۇ يەرگە ئۈچ كەپە ياسايسى، — دېدى. ⁶ پېترۇس نېمە دېيىشىنى بىلمەي قالغاندى، چۈنكى شاگىرتلار ناھايىتى قورقۇشۇپ كەتكەندى.

⁷ شۇ ئەسنادا، بىر پارچە بۇلۇت پەيدا بولۇپ، ئۇلارنى قاپلىۋالدى. بۇلۇتتىن خۇدانىڭ: «بۇ مېنىڭ سۆيۈملۈك ئوغلۇم؛ ئۇنىڭ سۆزىگە قۇلاق سېلىڭلار!» دېگەن ئاۋازى كەلدى. ⁸ شاگىرتلار شۇن ئاۋازغا قاراشتى، لېكىن يېنىدا ھەزرىتى ئەيسانىڭ باشقا ھېچكىم كۆرۈنمىدى.

⁹ تاغدىن چۈشۈۋېتىپ، ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرىغا ئىنسانئوغلى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرۈلمىگۈچە، كۆرگەنلىرىنى ھېچكىمگە تىنماسلىقىنى بۇيرۇدى. ¹⁰ ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ سۆزىنى كۆڭلىگە پۈكۈپ، «ئۆلۈمدىن تىرىلىش» دېگەننىڭ مەنىسىنىڭ نېمە ئىكەنلىكى توغرىسىدا ئۆزئارا پىكىرلەشتى.

¹¹ شاگىرتلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ يەنە:

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— تەۋرات ئۇستازلىرى نېمە ئۈچۈن: «ئىلياس پەيغەمبەر قۇتقۇزغۇچى — مەسھ كېلىشتىن ئاۋۋال قايتىپ كېلىشى كېرەك» دېيىشىدۇ؟ — دەپ سوراشتى.
 13-12 ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— ئەلۋەتتە، ئىلياس پەيغەمبەر چوقۇم قۇتقۇزغۇچى — مەسھتىن ئاۋۋال كېلىپ، ھەممىنى قېلىپىغا سالدى. ئۇنداقتا، مۇقەددەس يازمىلاردا ئىنسانئوغلى كۆپ ئازاب-ئوقۇبەت چېكىدۇ ۋە رەت قىلىندۇ، دەپ پۈتۈلگىنىگە قانداق قارايسىلەر؟ بىلىپ قويۇڭلاركى، ئىلياس پەيغەمبەر ھەقىقەتەن كەلدى⁹ ۋە خۇددى مۇقەددەس يازمىلاردا ئۇ ھەققىدە يېزىلغاندەك، كىشىلەرنىڭ ئۇنىڭغا قىلمىغان ئەسكىلىكى قالمىدى.

جىن چاپلاشقان بالىنىڭ ساقايتىلىشى

¹⁴ ئۇلار باشقا شاگىرتلارنىڭ يېنىغا قايتىپ بارغىنىدا، نۇرغۇن خالايقىنىڭ ئۇلارنىڭ ئەتراپىغا ئولشىۋالغانلىقىنى، بىرمۇنچە تەۋرات ئۇستازلىرىنىڭ ئۇلار بىلەن مۇنازىرىلىشىۋاتقانلىقىنى كۆردى.¹⁵ خالايق ھەزرىتى ئەيسانى كۆرۈپ ئىنتايىن ھەيران بولۇشتى ۋە يۈگۈرۈپ كېلىپ ئۇنىڭ بىلەن سالاملاشتى.¹⁶ ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرىدىن:

— ئۇلار بىلەن نېمە توغۇرلۇق مۇنازىرىلىشىۋاتىسىلەر، — دەپ سورىدى.
¹⁷ كۆپچىلىكتىن بىرەيلەن ئۇنىڭغا:

— ئۇستاز، مەن ئوغلۇمنى سىزنىڭ ئالدىڭىزغا ئېلىپ كەلدىم، چۈنكى ئۇنىڭغا جىن چاپلىشىۋېلىپ، گەپ قىلالماس قىلىپ قويدى.¹⁸ جىن ھەر قېتىم ئوغلۇمغا چاپلاشسا، ئۇنى يەرگە يىقتىۋېتىدۇ. بالىنىڭ ئاغزىدىن كۆپۈك چىقىپ، چىشلىرى كىرىشىپ كېتىدۇ. پۈتۈن ئەزايى قېتىپ قالدۇ. شاگىرتلىرىڭىزدىن جىننى ھەيدىۋېتىشنى سورىغاندىم، بىراق ئۇلارنىڭ قوللىرىدىن كەلمىدى، — دېدى.

⁹: 12-13 يەھۇدىيلار تەۋراتتىكى «قۇتقۇزغۇچى — مەسھ كېلىشتىن بۇرۇن ئىلياس پەيغەمبەر مەسھنىڭ يولىنى تەييارلاش ئۈچۈن قايتىپ كېلىدۇ» دېگەن بېشارەتكە ئاساسەن ئۇنىڭ كېلىشىنى كۈتۈۋاتقاندى. ھەزرىتى ئەيسا ئەمەلىيەتتە بۇنىڭ ئىلياس پەيغەمبەردەك كۈچ-قۇدرەت بىلەن كەلگەن يەھيا پەيغەمبەر ئارقىلىق ئەمەلگە ئاشقانلىقىنى ئېيتقان.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

¹⁹ — ئەي ئېتىقادسىز ئەۋلاد! سىلەر ماڭا ئىشەنگۈچە، مەن سىلەر بىلەن يەنە قانچىلىك بىللە بولۇشۇم كېرەك؟ يەنە قاچانغىچە بەرداشلىق بېرەي؟ — دېدى ھەزرىتى ئەيسا، — بالنى ئالدىغا ئېلىپ كېلىڭلار.

²⁰ ئۇلار بالنى ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا ئېلىپ كەلدى. جىن ھەزرىتى ئەيسانى كۆرۈش بىلەنلا بالنىڭ پۈتۈن بەدىنىنى تارتىشتۇرۇۋەتتى.

بالا يىقىلىپ، ئاغزىدىن كۆپۈك چىقىپ، يەردە يۇمىلاشقا باشلىدى.

²¹ ھەزرىتى ئەيسا بالنىڭ ئاتىسىدىن:

— ئۇنىڭ بېشىغا بۇ كۈن كەلگىنىگە قانچىلىك ۋاقىت بولدى؟ — دەپ سورىدى.

— كىچىكىدىن تارتىپ شۇنداق. ²² جىن ئۇنى يوقىتىش ئۈچۈن، كۆپ قېتىم ئوتقا ۋە سۇغا تاشلىدى. قوللىرىدىن كەلسە بىزگە شاپائەت قىلىپ، ھالىمىزغا يەتكەيسىز! — دېدى بالنىڭ ئاتىسى.

²³ — سىز نېمىشقا قوللىرىدىن كەلسە دەيسىز؟ ئىشەنچ بار بولغان ئادەمگە ھەممە ئىش مۇمكىن! — دېدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا.

²⁴ — ئىشەنچىم بار، لېكىن ئاجىز. ئىشەنچىمنى كۈچەيتكەيسىز! — دېدى بالنىڭ ئاتىسى شۇئان. ²⁵ ھەزرىتى ئەيسا خالايقىنىڭ يۈگۈرۈشۈپ كەلگەنلىكىنى كۆرۈپ، جىننى ئەيىبلەپ:

— ئەي ئادەملەرنى گاس ۋە گاچا قىلىدىغان جىن! بۇيرۇق قىلمەنكى، بالنىڭ

تېنىدىن چىق، ئىككىنچى كىرگۈچى بولما! — دېدى.

²⁶ شۇنىڭ بىلەن، جىن بىر پەرياد كۆتۈردى. دە، بالنىڭ بەدىنىنى قاتتىق

تارتىشتۇرۇپ، ئۇنىڭ تېنىدىن چىقىپ كەتتى. بالا ئۆلۈكتەك جىم بولۇپ قالدى. ئۇ يەردىكىلەرنىڭ كۆپچىلىكى بالنى «ئۆلدى!» دېيىشتى. ²⁷ لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا بالنى قولدىن تۇتۇپ تۇرغۇرغاندا، بالا ئورنىدىن تۇردى.

²⁸ ھەزرىتى ئەيسا ئۆيگە كىرىپ، شاگىرتلىرى بىلەن يالغۇز قالغاندا، ئۇلار

ئۇنىڭدىن:

— بىز نېمە ئۈچۈن جىننى ھەيدىيەلمىدۇق؟ — دەپ سوراشتى.

²⁹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— بۇ خىل جىننى پەقەت دۇئا بىلەنلا ھەيدىگىلى بولىدۇ، — دەپ جاۋاب بەردى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆلۈپ تىرىلىدىغانلىقىنى يەنە ئالدىن ئېيتىشى

³⁰ ئۇلار بۇ يەردىن ئايرىلىپ، جەللىيە ئۆلكىسى ئارقىلىق يۈرۈپ كەتتى. ھەزرىتى ئەيسا ئۆزلىرىنىڭ قەيەردە ئىكەنلىكىنى ھېچكىمنىڭ بىلىشىنى خالىمىدى.

³¹ چۈنكى، ئۇ شاگرتلىرىغا تەلىم بېرىۋاتقان بولۇپ، ئۆزى ھەققىدە: — ئىنسانئوغلى باشقىلارنىڭ قولىغا تاپشۇرۇلۇپ ئۆلتۈرۈلدى. لېكىن، ئۆلتۈرۈلۈپ، ئۈچ كۈندىن كېيىن تىرىلىدۇ، — دېگەندى. ³² شاگرتلار بۇ سۆزلەرنى چۈشەنمىدى، بىراق ھەزرىتى ئەيسانىڭ سوراشقۇمۇ پېتىنالىمىدى.

خۇدانىڭ نەزىرىدە كىم ئەڭ ئۇلۇغ؟

³³ ئۇلار كەپەرنائۇم شەھىرىگە كەلدى. ئۆيگە كىرگەندىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا شاگرتلىرىدىن:

— يولدا نېمە توغرىسىدا تالاش-تارتىش قىلىشتىڭلار؟ — دەپ سورىدى.

³⁴ ئۇلارنىڭ ھېچقايسىسى زۇۋان سۈرمىدى، چۈنكى ئۇلار يولدا كىمنىڭ ئەڭ ئۇلۇغ ئىكەنلىكى توغرىسىدا تالاش-تارتىش قىلىشقانىدى.

³⁵ ھەزرىتى ئەيسا ئولتۇرۇپ ئون ئىككى شاگرتىنى يېنىغا چاقىرىپ، ئۇلارغا:

— كىم ئالدىنقىسى بولۇشى خالسا، ئەڭ ئاخىرقىسى ۋە ھەممەيلەننىڭ

خىزمەتكارى بولسۇن، — دېدى. ³⁶ ئاندىن، ئۇ كىچىك بىر بالىنى ئوتتۇرىدا

تۇرغۇزدى ۋە ئۇنى قۇچىقىغا ئېلىپ تۇرۇپ، ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

³⁷ — كىم مېنى دەپ، بۇنداق كىچىك بالىنى قوبۇل قىلسا، ئۇ مېنىمۇ قوبۇل قىلغان بولىدۇ. كىم مېنى قوبۇل قىلسا، ئۇ مېنىلا ئەمەس، بەلكى مېنى ئەۋەتكۈچىنىمۇ قوبۇل قىلغان بولىدۇ.

قارشى تۇرماسلىق قوللىغانلىقتۇر

³⁸ يۇھاننا ھەزرىتى ئەيساغا:

— ئۇستاز، سىزنىڭ نامىڭىز بىلەن جىنلارنى ھەيدەۋاتقان بىرسىنى كۆردۈق.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

لېكىن، ئۇ بىزگە ئوخشاش سىزگە ئەگەشمىگەنلىكى ئۈچۈن، ئۇنى توستۇق، — دېدى.

³⁹ — ئۇنى توسماڭلار، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا، — چۈنكى مېنىڭ نامىم بىلەن مۆجىزە ياراتقان كىشى ئارقىدىنلا مېنىڭ ئۈستۈمدىن يامان گەپ قىلمايدۇ. ⁴⁰ بىزگە قارشى تۇرمىغانلار بىزنى قوللىغانلاردۇر. ⁴¹ بىلىپ قويۇڭلاركى، قۇتقۇزغۇچى — مەسھكە مەنسۇپ بولغانلىقىڭلار ئۈچۈن، سىلەرگە ھەتتا بىرەر چىنە سۇ بەرگەن كىشىمۇ جەزمەن مېنىڭ ئىنئامىدىن مەھرۇم قالمايدۇ.

گۇناھنىڭ ئېزىتىۋالۇقى

⁴² — كىمدەكىم ماڭا ئېتىقاد قىلغان بۇنداق كىچىكلەردىن بىرىنى گۇناھقا ئازدۇرسا، شۇ ئادەم ئۈچۈن ئېيتقاندا بويىغا يوغان توگمەن تېشى ئېسىلغان ھالدا دېڭىزغا چۆكتۈرۈلگىنى ئەۋزەل. ⁴³⁻⁴⁴ ئەگەر قولۇڭ سېنى گۇناھقا ئازدۇرسا، ئۇنى كېسىپ تاشلا. ئىككى قولۇڭ بار ھالدا دوزاخقا، مەڭگۈ ئۆچمەس ئوتقا كىرگىنىڭدىن كۆرە، چولاق ھالدا مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشكىنىڭ ئەۋزەل. ⁴⁵⁻⁴⁶ ئەگەر پۈتۈڭ سېنى گۇناھقا ئازدۇرسا، ئۇنى كېسىپ تاشلا. ئىككى پۈتۈڭ بار ھالدا دوزاخقا تاشلانغىنىڭدىن كۆرە، توكۇر ھالدا مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشكىنىڭ ئەۋزەل. ⁴⁷ ئەگەر كۆزۈڭ سېنى گۇناھقا ئازدۇرسا، ئۇنى ئويۇپ تاشلا. ئىككى كۆزۈڭ بار ھالدا دوزاخقا تاشلانغىنىڭدىن كۆرە، بىرلا كۆزۈڭ بىلەن بولسىمۇ خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا كىرگىنىڭ ئەۋزەل. ⁴⁸ دوزاخقا قۇرت — قوڭغۇز ئۆلمەيدۇ، يالقۇنلۇق ئوت ئۆچمەيدۇ. ⁴⁹ ھەربىر قۇربانلىق تۇزلانغاندەك، ھەممە ئادەم ئوتتىن ئۆتىدۇ. ⁵⁰ تۇز ياخشى نەرسىدۇر. بىراق، تۇز ئۆز كۈچىدىن قالسا، ئۇنى قانداق ئەسلىگە كەلتۈرگىلى بولىدۇ؟ شۇنىڭغا ئوخشاش، سىلەرمۇ تۇزدەك بولۇپ ئاراڭلاردىكى ئىناقلىقنى ساقلاڭلار.

^{9: 48} بەزى گرىكچە نۇسخىلاردا بۇ ئايەت 44 - ۋە 46 - ئايەتتە تەكرارلىنىدۇ.

^{9: 49} «ئوتتىن ئۆتىدۇ» — سۆزمۇسۆز بولغاندا «ئوت بىلەن تۇزلىنىدۇ». بۇ، سىناقىدىن ئۆتۈپ، پاكلىنىشنى بىلدۈرىدۇ.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

10 - باب

تالاق توغرىسىدىكى تەلىم

¹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇ يەردىن ئايرىلىپ، يەھۇدىيە ئۆلكىسىنى بېسىپ ئۆتۈپ، ئىئوردان دەرياسىنىڭ ئۇ قېتىدىكى رايونلارغا باردى. ئۇنىڭ ئەتراپىغا يەنە توپ - توپ ئادەم يىغىلغانىدى. ئۇ كۆپچىلىككە ھەر قېتىمقىدەك تەلىم بېرىشكە باشلىدى. ² ھەزرىتى ئەيسانىڭ يېنىغا كەلگەن بەزى پەرسىيەلەر ئۇنىڭغا تۇزاق قۇرۇش مەقسىتىدە:

— بىر ئادەمنىڭ ئايالىنى تالاق قىلىشى تەۋرات قانۇنىغا ئۇيغۇنمۇ؟ — دەپ

سوردى.

³ — مۇسا پەيغەمبەر سىلەرگە نېمە دەپ بۇيرۇغان؟ — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

⁴ — مۇسا پەيغەمبەر ئەرلەرنىڭ ئايالىنى بىر پارچە تالاق خېتى يېزىپلا تالاق قىلىشىغا رۇخسەت قىلغان، — دېيىشتى ئۇلار.

⁵ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— تەرسالىقلىقلاردىن مۇسا پەيغەمبەر بۇ بۇيرۇقنى يازغان. ⁶ خۇدا ئالەمنى

ياراتقاندا، ئىنسانلارنى «ئەر ۋە ئايال قىلىپ ياراتتى». ⁷ «بىر ئادەمنىڭ

ئاتا - ئانىسىدىن ئايرىلىپ، ئايالى بىلەن بىرلىشىپ ⁸ بىر تەن بولۇشى ئەنە شۇ

سەۋەبتىندۇر.» شۇنداق ئىكەن، ئەر - ئايال ئايرىم - ئايرىم ئىككى تەن بولماستىن،

بىر تەندۇر. ⁹ شۇنىڭ ئۈچۈن، خۇدا قوشقانى ئىنسان ئايرىمىسۇن، — دېدى.

¹⁰ ئۇلار ئۆيگە كىرگەندىن كېيىن، شاگىرتلىرى بۇ ھەقتە ھەزرىتى ئەيسادىن يەنە

سوردى. ¹¹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— ئايالىنى تالاق قىلىپ، باشقا بىرىنى ئەمىگە ئالغان كىشى زىنا قىلغان بولىدۇ.

¹² ئېرىدىن ئاجرىشىپ باشقا ئەرگە تەگكەن ئايالمۇ زىنا قىلغان بولىدۇ، — دېدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ كىچىك بالىلارغا بەخت تىلىشى

¹³ قولىنى تەگكۈزۈپ بەخت تىلىسۇن دەپ، كىشىلەر كىچىك بالىلارنى ھەزرىتى

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئەيسانىڭ ئالدىغا ئېلىپ كەلدى. بىراق، شاگىرتلار ئۇلارنى ئەيىبلدى. ¹⁴ بۇنى كۆرگەن ھەزرىتى ئەيسا خاپا بولۇپ، شاگىرتلىرىغا:
— بالىلار ئالدىمغا كەلسۇن، ئۇلارنى توسماڭلار. چۈنكى، خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا كىرىدىغانلار دەل مۇشۇلارغا ئوخشاشلاردۇر. ¹⁵ بىلىپ قويۇڭلاركى، كىمدەكىم خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنى سەبىي بالىلاردەك قوبۇل قىلمىسا، ئۇنىڭغا ھەرگىز كىرەلمەيدۇ، — دېدى. ¹⁶ شۇنىڭ بىلەن، ئۇ بالىلارنى قۇچىقىغا ئېلىپ، ئۇلارغا قوللىرىنى تەگكۈزۈپ بەخت تىلدى.

مۈلۈكداردىكى مۇشكۈلات

¹⁷ ھەزرىتى ئەيسا سەپەرگە چىقىش ئالدىدا، بىر كىشى يۈگۈرۈپ كېلىپ، ئۇنىڭ ئالدىدا تىز پۈكۈپ:

— ئى ياخشى ئۇستاز، مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشىش ئۈچۈن قانداق قىلىشىم كېرەك؟ — دەپ سورىدى.
¹⁸ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— مېنى نېمىشقا ياخشى دەيسىز؟ يېگانە خۇدادىن باشقا ياخشى يوق. ¹⁹ سىز تەۋراتتا بۇيرۇلغان «قاتىللىق قىلما، زىنا قىلما، ئوغرىلىق قىلما، يالغان گۇۋاھلىق بەرمە، باشقىلارنى قاقتى - سوقتى قىلما، ئاتا - ئاناڭنى ھۆرمەت قىل» دېگەن پەرزلەرنى ئادا قىلىڭ، — دېدى.

²⁰ — ئۇستاز، بۇلارغا كىچىكىمدىن تارتىپ ئەمەل قىلىپ كېلىۋاتمەن، — دېدى ھېلىقى ئادەم.

²¹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا مېھرىبانلىق بىلەن قاراپ:

— سىزدە قىلىشقا تېگىشلىك يەنە بىر ئىش كەم. بېرىپ پۈتۈن مال - مۈلكىڭىزنى سېتىپ، پۇلىنى كەمبەغەللەرگە بېرىڭ. شۇنداق قىلسىڭىز، ئەرىشتە خەزىنىڭىز بولىدۇ. ئاندىن كېلىپ ماڭا ئەگىشىڭ! — دېدى.

²² بۇ سۆزنى ئاڭلاش بىلەنلا بۇ ئادەمنىڭ چىرايى ئۆزگىرىپ، قايغۇ ئىچىدە ئۇ يەردىن كېتىپ قالدى. چۈنكى، ئۇنىڭ مال - دۇنياسى ناھايىتى كۆپ ئىدى.

²³ ھەزرىتى ئەيسا ئۆپچۆرسىگە كۆز يۈگۈرتۈپ چىققاندىن كېيىن، شاگىرتلىرىغا:

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— مال - دۇنياسى كۆپلەرنىڭ خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا كىرىشى نېمىدېگەن تەس - ھە! — دېدى.

²⁴ شاگىرتلار ئۇنىڭ سۆزلىرىگە ھەيران بولۇشتى. لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا يەنە:

— باللىرىم، خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا كىرىش نېمىدېگەن تەس - ھە! ²⁵ بايلارنىڭ خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا كىرىشى تۆگىنىڭ يىگىنە تۆشۈكىدىن ئۆتۈشىدىنمۇ تەس ئىكەن! — دېدى.

²⁶ شاگىرتلار تېخىمۇ ھەيران بولۇشۇپ، بىر - بىرىدىن:

— ئۇنداقتا، كىم قۇتقۇزۇشقا ئېرىشەلەيدۇ؟ — دەپ سوراشتى. ²⁷ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا قاراپ:

— بۇ، ئىنسانلارنىڭ قولىدىن ئەمەس، خۇدانىڭلا قولىدىن كېلىدىغان ئىشتۇر، چۈنكى خۇدا ھەممىگە قادىردۇر، — دېدى.

²⁸ — مانا بىز ھەممىنى تاشلاپ سىزگە ئەگەشتۇق! سىزچە، بىز قۇتقۇزۇلامدۇق؟ — دېدى پېترۇس كەينىدىنلا.

²⁹ — بىلىپ قويۇڭلاركى، مېنى ۋە خۇش خەۋەرنى دەپ، ئۆيى، ئاكا - ئۇكىلىرى، ئاچا - سىڭىللىرى، ئاتا - ئانىسى، بالا - چاقىلىرى ياكى يەر - زېمىنلىرىدىن ۋاز كەچكەنلەرنىڭ ھەممىسى ³⁰ بۇ دۇنيادا زىيانكەشلىككە ئۇچراش بىلەن بىرگە يۈز ھەسسەلەپ ئۆي، ئاكا - ئۇكا، ئاچا - سىڭىل، ئانا، بالا - چاقا ۋە يەر - زېمىنلارغا ئېرىشىدۇ. كېلىدىغان دۇنيادىمۇ مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشىدۇ. ³¹ لېكىن شۇ چاغدا، نۇرغۇن ئالدىنقى قاتاردىكىلەر ئاخىرقىلار بولىدۇ، نۇرغۇن ئاخىرقىلار ئالدىنقى قاتارغا چىقىدۇ، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆلۈپ تىرىلىدىغانلىقىنى يەنە ئالدىن ئېيتىشى

³² ئۇلار يېرۇسالېمغا بارىدىغان يولدا ئىدى، ھەزرىتى ئەيسا ھەممىنىڭ ئالدىدا

كېتىۋاتاتتى. شاگىرتلىرى ئۇنىڭ خەتەر يۈز بېرىش مۇمكىنچىلىكى بولغان ئۇ شەھەرگە ئالدىراپ ماڭغانلىقىدىن ھەيران ئىدى، ئۇلارغا ئەگەشكەنلەرمۇ قورقۇنچ ئىچىدە كېتىۋاتاتتى. ھەزرىتى ئەيسا ئون ئىككى شاگىرتنى يەنە بىر چەتكە تارتىپ،

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئۇلارغا ئۆز بېشىغا كېلىدىغانلارنى ئۇقتۇرۇپ:

³³ — مانا بىز ھازىر يېرۇسالېمغا كېتىۋاتىمىز. ئىنسانئوغلى ئالىي روھانىيلار ۋە تەۋرات ئۇستازلىرىغا تاپشۇرۇلىدۇ. ئۇلار ئۇنى ئۆلۈم جازاسىغا مەھكۇم قىلىپ، رىملىقلارغا تاپشۇرۇپ بېرىدۇ. ³⁴ رىملىقلار ئۇنى مەسخىرە قىلىدۇ، يۈزىگە تۈكۈرىدۇ، ئۇنى قامچىلايدۇ ۋە ئۆلتۈرىدۇ. لېكىن، ئۇ ئۈچ كۈندىن كېيىن قايتا تىرىلىدۇ، — دېدى.

ياقۇپ بىلەن يۇھاننانىڭ تەلپى

³⁵ زەبەدىنىڭ ئوغۇللىرى ياقۇپ بىلەن يۇھاننا ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا كېلىپ: — ئۇستاز، بىزنىڭ بىر تەلپىمىز بار ئىدى. ئورۇنداپ بېرىشىڭىزنى ئۆتۈنمىز، — دېيىشتى.

³⁶ — سىلەرگە نېمە قىلىپ بېرىشىمنى تەلەپ قىلىسىلەر؟ — دەپ سورىدى ھەزرىتى ئەيسا.

³⁷ — سىز شان - شەرەپكە ئېرىشكىنىڭىزدە، بىرىمىزنى ئوڭ يېنىڭىزدا، بىرىمىزنى سول يېنىڭىزدا ئولتۇرغۇزغايىسىز، — دېيىشتى ئۇلار.

³⁸ — سىلەر نېمە تەلەپ قىلغانلىقىڭلارنى بىلمەيۋاتىسىلەر، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا، — مەن ئىچىدىغان ئازاب قەدەھنى ۋە مەن قوبۇل قىلىدىغان چۆمۈلدۈرۈشنى سىلەرمۇ قوبۇل قىلالامسىلەر؟³⁹

³⁹ — قوبۇل قىلالايمىز، — دېيىشتى ئۇلار.

ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— سىلەر ھەقىقەتەنمۇ مېنىڭ ئازاب قەدەھىمگە ۋە چۆمۈلدۈرۈلۈشۈمگە ئورتاق بولىسىلەر. ⁴⁰ بىراق، ئوڭ ياكى سول يېنىمدا ئولتۇرۇشۇڭلارغا رۇخسەت قىلىش مېنىڭ ئىختىيارىمدا ئەمەس. بۇ ئورۇنلار كىملىرىگە تەييارلانغان بولسا، شۇلار ئولتۇرىدۇ، — دېدى.

³⁸: 10: 38 بۇ ئايەتتە ھەزرىتى ئەيسانىڭ تارتىدىغان ئازاب - ئوقۇبىتى ۋە كىرىستىكى ئۆلۈمى كۆزدە تۇتۇلغان.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

⁴¹ بۇنىڭدىن خەۋەر تاپقان باشقا ئون شاگىرت ياقۇپ بىلەن يۇھانناغا خاپا بولۇشقا باشلىدى. ⁴² ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنى يېنىغا چاقىرىپ، مۇنداق دېدى:

— سىلەرگە مەلۇم، بۇ دۇنيادىكى ھۆكۈمران دەپ قارالغانلار قول ئاستىدىكى خەلق ئۈستىدىن رەھىمسىزلىك بىلەن ھاكىمىيەت يۈرگۈزىدۇ. ئەمىرلىرى ئۇلارنى قاتتىق قوللۇق بىلەن ئىدارە قىلىدۇ. ⁴³ بىراق، سىلەرنىڭ ئاراڭلاردا بۇنداق ئىش بولمىسۇن. سىلەردىن كىم مەرتىۋىلىك بولۇشنى خالىسا، ئۇ قالغانلارغا خىزمەت قىلسۇن. ⁴⁴ كىم بىرىنچى بولۇشنى خالىسا، ئۇ ھەممە ئادەمنىڭ قولى بولسۇن. ⁴⁵ چۈنكى، ئىنسانئوغلۇمۇ باشقىلارنى ئۆزىگە خىزمەت قىلدۇرغىلى ئەمەس، باشقىلارغا خىزمەت قىلغىلى ۋە جېنىنى پىدا قىلىش بەدىلىگە نۇرغۇن ئادەملەرنى گۇناھتىن ئازاد قىلغىلى كەلدى.

قارىغۇ بارتىماينىڭ كۆزىنىڭ ساقايتىلىشى

⁴⁶ كېيىن، ئۇلار ئېرىخا شەھىرىگە كەلدى. ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرى ۋە نۇرغۇن خالايق بىلەن بىللە ئېرىخادىن قايتقان ۋاقىتتا، تىماينىڭ بارتىماي ئىسىملىك قارىغۇ ئوغلى يول بويىدا ئولتۇرۇپ، تىلەمچىلىك قىلىۋاتاتتى. ⁴⁷ ئۇ ناسىرەلىك ئەيسانىڭ ئۇ يەردە ئىكەنلىكىنى ئاڭلاپ:

— ئى پادىشاھ داۋۇتنىڭ ئەۋلادى ⁴⁸ ئەيسا، ماڭا رەھىم قىلغايىسىز! — دەپ توۋلاشقا باشلىدى.

⁴⁸ نۇرغۇن ئادەملەر ئۇنى ئەيىبلەپ، ئۇنى چىقارماسلىقىنى ئېيتتى. لېكىن، ئۇ:

— ئى پادىشاھ داۋۇتنىڭ ئەۋلادى، رەھىم قىلغايىسىز، — دەپ تېخىمۇ قاتتىق توۋلىدى.

⁴⁹ ھەزرىتى ئەيسا قەدىمىنى توختىتىپ:

— ئۇنى چاقىرىڭلار، — دېدى. چاقىرىغىلى بارغانلار قارىغۇغا:

— قورقما! ئورنۇڭدىن تۇر، ئۇ سېنى چاقىرىۋاتىدۇ! — دېيىشتى. ⁵⁰ ئۇ ئادەم

⁴⁷: 10: 47 داۋۇت پادىشاھنىڭ ئەۋلادى — بۇ نام بەھۇدىيلار ئارىسىدا ئۇلار كۈتۈۋاتقان قۇتقۇزغۇچى — مەسھنى كۆرسىتەتتى.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

چاپىنىنى سېلىپ تاشلاپ، ئورنىدىن دەس تۇرۇپ ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا كەلدى.
⁵¹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭدىن:

— مەندىن نېمە تەلەپ قىلسەن؟ — دەپ سورىدى.

قارىغۇ:

— ئۇستاز، كۆزۈمنىڭ ئېچىلىشىنى تەلەپ قىلمەن! — دېدى.

⁵² ھەزرىتى ئەيسا:

— قايتساڭ بولىدۇ، ماڭا باغلىغان ئىشەنچىڭ سېنى ساقايتتى، — دېۋىدى، ئۇ

ئادەمنىڭ كۆزى شۇن ئېچىلدى. شۇنىڭ بىلەن، ئۇ ئادەم يول بويى ھەزرىتى ئەيساغا ئەگىشىپ ماڭدى.

11 - باب

ھەزرىتى ئەيسانىڭ تەنتەنە بىلەن يېرۇسالېمغا كىرىشى

¹ ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرى بىلەن يېرۇسالېمغا يېقىنلىشىپ، زەيتۇن تېغىنىڭ ئېتىكىدىكى بەيتىپاجى ۋە بەيتانىيا دېگەن يېزىلارغا كەلگەندە، ئىككى شاگىرتىنى ² مۇنداق دەپ ئالدىن ئەۋەتتى:

— سىلەر ئالدىمىزدىكى يېزىغا بېرىڭلار. يېزىغا كىرىپلا، تېخى مىنىلىپ باقمىغان بىر تەخەينىڭ باغلاقلىق تۇرغانلىقىنى كۆرسىلەر. ئۇنى يېشىپ، يېتىلەپ كېلىڭلار. ³ ئەگەر بىرى سىلەردىن: «نېمىشقا بۇنداق قىلىسىلەر؟» دەپ سوراپ قالسا، «رەببىمىزنىڭ بۇنىڭغا ھاجىتى چۈشتى، بىردەمدىن كېيىن قايتۇرۇپ بېرىدۇ» دەڭلار.

⁴ ئۇلار بېرىپ يول ئۈستىدىكى بىر ئۆينىڭ دەرۋازىسى يېنىدا باغلاقلىق تۇرغان بىر تەخەينى كۆردى. ئۇلار تاننى يېشىۋاتقان چاغدا، ⁵ ئۇ يەردە تۇرغان بەزى كىشىلەر:

— تەخەينى يېشىپ نېمە قىلىسىلەر؟ — دېيىشتى. ⁶ شاگىرتلار ھەزرىتى

ئەيسانىڭ دېگەنلىرىنى ئېيتقاندا، ھېلىقى كىشىلەر ئۇلارغا يول قويدى. ⁷ شاگىرتلار تەخەينى ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا يېتىلەپ كېلىپ، ئۈستىگە ئۆز چاپانلىرىنى

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

سالدى. ھەزرىتى ئەيسا تەخەيگە مىندى. ⁸ نۇرغۇن خالايقنىڭ بەزىلىرى چاپانلىرىنى، بەزىلىرى ئۆپچۆرىدىكى ئېتىزلاردىن كەسكەن شاخ - شۇمىلارنى يولغا پايانداز قىلىپ سالدى. ⁹ ئالدىدا ماڭغان ۋە كەينىدىن ئەگەشكەنلەر:

«خۇداغا شۇكۇر!»

پەرۋەردىگار بىزنىڭ نامىدا كەلگۈچىگە مۇبارەك بولسۇن!
¹⁰ ئەجدادىمىز داۋۇتنىڭ پادىشاھلىقىنىڭ ئىزباسارىغا مۇبارەك بولسۇن!
 ئەرىشئەلادىكى خۇداغا شۇكۇرلەر ئوقۇلسۇن!» دەپ ۋارقىرىشاتتى.

¹¹ ھەزرىتى ئەيسا يېرۇسالېمغا بېرىپ مەركىزىي ئىبادەتخانا [®] ھويلىلىرىغا كىردى ۋە ھەممە نەرسىنى كۆزدىن كەچۈردى. بىراق، كەچ كىرىپ قالغاچقا، ئون ئىككى شاگىرتى بىلەن بىللە يەنە بەيتانىياغا قايتتى.

مېۋىسىز ئەنجۈر دەرىخى

¹² ئەتىسى ئۇلار بەيتانىيادىن چىققاندا، ھەزرىتى ئەيسانىڭ قورسىقى ئېچىپ كەتكەنىدى. ¹³ ئۇ يىراقتىكى باراقسان بىر تۈپ ئەنجۈر دەرىخىنى كۆرۈپ، ھېچبولمىغاندا توڭ ئەنجۈر بولسىمۇ باردۇ دەپ، ئۇنىڭغا قاراپ ماڭدى. دەرەخنىڭ يېنىغا بارغىنىدا، يوپۇرماقتىن باشقا ھېچ نەرسە تاپالمىدى. بۇ، ئەنجۈر پىشىدىغان ۋاقىت ئەمەس ئىدى. ¹⁴ ھەزرىتى ئەيسا دەرەخكە:
 — بۇنىڭدىن كېيىن ھېچكىم سېنىڭ مېۋەڭنى يېمىگەي! — دېدى. شاگىرتلىرىمۇ بۇنى ئاڭلىدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ مەركىزىي ئىبادەتخانىنى تەرتىپكە سېلىشى

¹⁵ ئۇلار يېرۇسالېمغا كەلدى. ھەزرىتى ئەيسا مەركىزىي ئىبادەتخانا ھويلىلىرىغا

[®] 11:11 مەركىزىي ئىبادەتخانا — ئەينى چاغدا، يەھۇدىيلارنىڭ نۇرغۇن ئىبادەتخانىلىرى بولۇپ، بۇ يەھۇدىيلارنىڭ ئەڭ كۆپ يىغىلىپ ئىبادەت قىلىدىغان جايى ئىدى. خۇدانىڭ ئەمرى بويىچە، پەقەت يېرۇسالېمدىكى مەركىزىي ئىبادەتخانىدىلا قۇربانلىق قىلىش توغرا بولاتتى.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

كېرىپ، ئۇ يەردە ئېلىم - سېتىم قىلىۋاتقانلارنىڭ ھەممىسىنى ھەيدەپ چىقىرىشقا باشلىدى. پۇل تېگىشىدىغانلارنىڭ شىرەلىرىنى ۋە كەپتەر ساتقۇچىلارنىڭ ئورۇندۇقلىرىنى ئۆرۈپ،¹⁶ مال كۆتۈرۈۋالغان ھەرقانداق ئادەمنىڭ ئىبادەتخانا ھويلىلىرىدىن ئۆتۈشىگە رۇخسەت قىلمىدى.[®]

¹⁷ ئۇ خەلققە تەلىم بەرگەندە، مۇنداق دېدى:

— مۇقەددەس يازمىلاردا خۇدانىڭ: «مېنىڭ ئۆيۈم پۈتكۈل خەلقلەرنىڭ دۇئا - تىلاۋەتخانىسى دەپ ئاتالسۇن» دېگەن سۆزى يېزىلغان ئەمەسمۇ؟ لېكىن، سىلەر ئۇنى بۇلاڭچىلارنىڭ ئۇۋىسىغا ئايلاندۇرۇۋاپسىلەر! — دېدى.

¹⁸ ئالىي روھانىيلار ۋە تەۋرات ئۇستازلىرى بۇنى ئاڭلاپ، ھەزرىتى ئەيسانى ئۇچۇقتۇرۇۋېتىشنىڭ چارىسىنى ئىزدەشكە باشلىدى. ئۇلار ھەزرىتى ئەيسادىن قورقاتتى، چۈنكى پۈتۈن خالايق ئۇنىڭ تەلىمىگە ھەيران ئىدى.

¹⁹ كەچقۇرۇنلىرى، ھەزرىتى ئەيسا بىلەن شاگىرتلىرى شەھەرنىڭ سىرتىغا چىقىپ كېتەتتى.

ئەنجۇر دەرىخىدىن ئېلىنىدىغان ئىبىرەت

²⁰ ئەتىسى ئەتىگەندە، ھەزرىتى ئەيسا بىلەن شاگىرتلىرى ئەنجۇر دەرىخىنىڭ يېنىدىن ئۆتۈپ كېتىۋېتىپ، دەرەخنىڭ يىلتىزىدىن قۇرۇپ كەتكەنلىكىنى كۆرۈشتى.

²¹ تۈنۈگۈنكى ۋەقەنى ئېسىگە ئالغان پېترۇس:

— ئۇستاز، قاراڭ، سىز قارىغان ئەنجۇر دەرىخى قۇرۇپ كېتىپتۇ! — دېدى.

²² ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا جاۋابەن مۇنداق دېدى:

— خۇداغا ئىشىنىڭلار. ²³ بىلىپ قويۇڭلاركى، كىم بۇ تاغقا: «قوزغال، دېڭىزغا تاشلان!» دېسە ۋە كۆڭلىدە گۇمانلانماي، ئېيتقانلىرىنىڭ ئەمەلگە ئېشىشىغا ئىشەنچ قىلسا، ئۇنىڭ تەلىپى ئىجابەت بولىدۇ.

[®] 11:16 ئىبادەتخانا ھويلىلىرىدا سېتىلغان ھايۋان ۋە ئۇچارقاناتلار خەلقنىڭ قۇربانلىق قىلىشى ئۈچۈن ئىدى. ئىبادەتخانىغا سەدىقە بەرگۈچىلەر پۇلنى يەرلىك پۇلغا تېگىشكەندىن كېيىن بېرىشى كېرەك ئىدى.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

²⁴ شۇنىڭ ئۈچۈن سىلەرگە ئېيتىمەنكى، دۇئا بىلەن تىلگەن ھەرقانداق نەرسىگە ئېرىشتىم، دەپ ئىشىنىڭلار. شۇندا، تەلپىڭلار ئىجابەت بولىدۇ.
²⁵ ئورنۇڭلاردىن تۇرۇپ دۇئا قىلغىنىڭلاردا، بىرەرسىگە قورساق كۆپۈكۈڭلار بارلىقى يادىڭلارغا كەلسە، ئۇنى كەچۈرۈڭلار. شۇ چاغدا، ئەرشتىكى ئاتاڭلارمۇ سىلەرنىڭ گۇناھلىرىڭلارنى كەچۈرۈم قىلىدۇ. {²⁶ سىلەر باشقىلارنى كەچۈرۈم قىلمىساڭلار، ئەرشتىكى ئاتاڭلارمۇ سىلەرنىڭ گۇناھلىرىڭلارنى كەچۈرۈم قىلمايدۇ.}

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ھوقۇقىنىڭ سۈرۈشتۈرۈلۈشى

²⁷ ئۇلار يەنە يېرۇسالېمغا قايتىپ كەلدى. ھەزرىتى ئەيسا مەركىزىي ئىبادەتخانا ھويلىلىرىدا ئايلىنىپ يۈرگەندە، ئالىي روھانىيلار، تەۋرات ئۇستازلىرى ۋە ئاقساقاللار ئۇنىڭ يېنىغا كېلىپ:

²⁸ — سىز قىلىۋاتقان ئىشلارنى قايسى ھوقۇققا تايىنىپ قىلىۋاتىسىز؟ سىزگە بۇنداق قىلىش ھوقۇقىنى كىم بەرگەن؟ — دەپ سورىدى.

²⁹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— مەن ئاۋۋال سىلەردىن بىر سوئال سوراي. سىلەر ئۇنىڭغا جاۋاب بېرىڭلار. شۇ چاغدا، مەنمۇ بۇ ئىشلارنى قايسى ھوقۇققا تايىنىپ قىلىۋاتقانلىقىمنى ئېيتىپ بېرىمەن. ³⁰ ئېيتىڭلارچۇ، يەھيا پەيغەمبەرگە چۆمۈلدۈرۈش ھوقۇقىنى خۇدا بەرگەنمۇ ياكى ئىنسانلارمۇ؟ — دېدى.

³¹ ئۇلار ئۆزئارا مۇنازىرە قىلىشقا باشلاپ:

— ئەگەر «خۇدا بەرگەن» دېسەك، ئۇ: «ئۇنداقتا سىلەر نېمە ئۈچۈن يەھياغا ئىشەنمىدىڭلار؟» دەيدۇ. ³² بىراق، بىز قانداقمۇ: «ئىنسانلار بەرگەن»

دېيەلەيمىز؟! — دېيشتى. چۈنكى، ئۇلار يەھيانى ھەقىقەتەن پەيغەمبەر، دەپ ھېسابلايدىغان خەلقتىن قورقاتتى.

³³ بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار ھەزرىتى ئەيساغا:

— بىلمەيمىز، — دەپ جاۋاب بېرىشتى.

— ئۇنداقتا، مەنمۇ بۇ ئىشلارنى قايسى ھوقۇققا تايىنىپ قىلىۋاتقانلىقىمنى

ئېيتمايمەن، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا.

12 - باب

يامان ئىجارىكەشلەر ھەققىدىكى تەمسىل

¹ ئاندىن، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا تەمسىللەر بىلەن سۆزلەشكە باشلىدى:

— بىر كىشى بىر ئۈزۈمزارلىق بەرپا قىلىپ، ئەتراپىنى چىتلاپتۇ. مۇسەللەس ئىشلەش ئۈچۈن ئۈزۈمزارلىققا بىر كۆلچەك قازدۇرۇپتۇ ۋە بىر كۆزەتخانا ياسىتىپتۇ. كېيىن، ئۈزۈمزارلىقنى ئىجارىگە بەرپ، ئۆزى يىراق بىر يەرگە كېتىپتۇ.² ئۈزۈملەرنى ئۈزىدىغان مەزگىل كەلگەندە، ئۇ ھوسۇلنىڭ بىر ئۈلۈشىنى ئېلىپ كېلىشكە قۇللىرىدىن بىرىنى ئىجارىكەشلەرنىڭ يېنىغا ئەۋەتىپتۇ.³ لېكىن، ئىجارىكەشلەر ھېلىقى قۇلنى تۇتۇۋېلىپ دۇمبالاپ، قۇرۇق قول قايتۇرۇپتۇ.⁴ خوجاين يەنە بىر قۇلنى ئەۋەتىپتۇ. ئىجارىكەشلەر ئۇنىڭمۇ باش - كۆزىنى يېرىپ، ھاقارەتلەپ قايتۇرۇپتۇ.⁵ كېيىن، خوجاين يەنە بىر قۇلنى ئەۋەتىپتۇ. لېكىن ئۇ ئۆلتۈرۈلۈپتۇ. يەنە بىر مۇنچە قۇللىرىنى ئەۋەتىپتۇ، ئۇلارنىڭمۇ بەزىلىرى تاياق يەپ، بەزىلىرى ئۆلتۈرۈلۈپتۇ.⁶ خوجايننىڭ يېنىدا بىرلا ئادىمى، يەنى ئۇنىڭ سۆيۈملۈك ئوغلىلا قاپتۇ. ئۇ ئوغلۇمنىغۇ ھۆرمەت قىلار دەپ، ئىجارىكەشلەرنىڭ يېنىغا ئەڭ ئاخىرىدا ئۇنى ئەۋەتىپتۇ.⁷ لېكىن، ئىجارىكەشلەر ئۆزئارا: «بۇ بولسا خوجايننىڭ مىراسخورى. كېلىڭلار، ئۇنى ئۆلتۈرۈۋېتەيلى، ئۈزۈمزارلىق بىزگە ئوڭچە قالسۇن» دېيىشىپتۇ.⁸ شۇنداق قىلىپ، ئۇنى تۇتۇپ ئۆلتۈرۈپ، ئۈزۈمزارلىقنىڭ سىرتىغا سۆرەپ ئاچىقۇۋېتىپتۇ.⁹ بۇنداق ئەھۋالدا، ئۈزۈمزارلىقنىڭ خوجاينى بۇ ئىجارىكەشلەرنى قانداق قىلىدۇ؟ جەزمەن ئۇلارنى ئۆلتۈرۈپ، ئۈزۈمزارلىقنى باشقىلارغا ئىجارىگە بېرىدۇ.¹⁰ سىلەر زەبۇردىكى مۇنۇ سۆزلەرنى زادى ئوقۇمىغانىدىڭلار؟

«تامچىلار تاشلىۋەتكەن تاش

قۇرۇلۇشنىڭ ئۇل تېشى بولۇپ قالدى.

¹¹ بۇ، پەرۋەردىگار تەرىپىدىندۇر،

بىز ئۈچۈن ئاجايىپ بىر ئىشتۇر.»

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

¹² ھەزرىتى ئەيسانىڭ بۇ تەمسىلىنى ئۆزلىرىگە قارىتىپ ئېيتقانلىقىنى چۈشەنگەن يەھۇدىيلارنىڭ چوڭلىرى ئۇنى تۇتقۇن قىلماقچى بولدى. لېكىن، خەلق تىن قورقۇپ، ئۇنى تاشلاپ كېتىپ قالدى.

باچ تاپشۇرۇش مەسىلىسى

¹³ شۇنىڭدىن كېيىن، يەھۇدىيلارنىڭ چوڭلىرى ھەزرىتى ئەيسانى ئۇنىڭ ئۆزىنىڭ سۆزلىرى بىلەن تۇزاققا چۈشۈرۈش مەقسىتىدە پەرىسىيلەردىن ۋە رىمدىن تەيىنلەنگەن ھىرود پادىشاھنىڭ تەرەپدارلىرىدىن بەزىلەرنى ئۇنىڭ يېنىغا ئەۋەتتى. ¹⁴ ئۇلار كېلىپ ھەزرىتى ئەيساغا:

— ئۇستاز، سىزنىڭ سەمىمىي ئادەم ئىكەنلىكىڭىزنى، ھېچكىمگە يۈز - خاتىر قىلمايدىغانلىقىڭىزنى بىلىمىز، چۈنكى كىشىلەرنىڭ سىرتقى قىياپىتى بىلەن ھېسابلاشماي، ئۇلارغا خۇدانىڭ يولىنى سادىقلىق بىلەن ئۆگىتىپ كەلدىڭىز. سىزچە رىم ئىمپېراتورى قەيسەرگە باچ تاپشۇرۇشىمىز تەۋرات قانۇنىمىزغا خىلاپمۇ قانداق؟¹⁵ زادى باچ تاپشۇرۇش مەدۇق - تاپشۇرۇش مەدۇق؟ — دېيىشتى.

¹⁵ ئۇلارنىڭ ساختىپەزلىكىنى بىلگەن ھەزرىتى ئەيسا:

— نېمىشقا مېنى سۆزۈم ئارقىلىق ئىلىندۇرماقچى بولۇۋاتىسىلەر؟ ماڭا بىر دانە كۈمۈش تەڭگە بېرىڭلار، كۆرۈپ باقاي، — دېدى.

¹⁶ پۇل ئېلىپ كېلىندى، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلاردىن:

— بۇنىڭ ئۈستىدىكى سۈرەت ۋە ئىسىم كىمنىڭ؟ — دەپ سورىدى.

— رىم ئىمپېراتورى قەيسەرنىڭ، — دېيىشتى ئۇلار.

¹⁷ — ئۇنداق بولسا، قەيسەرنىڭ ھەققىنى قەيسەرگە، خۇدانىڭ ھەققىنى خۇداغا

^{12:14} ئەينى ۋاقىتتا، يەھۇدىيلار رىملىقلارنىڭ زۇلۈمى ئاستىدا ياشاۋاتقان بولۇپ، ئەگەر ھەزرىتى ئەيسا: «رىم ئىمپېراتورىغا باچ تاپشۇرۇش توغرا» دېسە، بۇ گەپ ئازادلىقنى ئىستىگەن كىشىلەرگە ياقمايتتى. ناۋادا كىشىلەرنى باچ تاپشۇرۇشقا چاقىرسا، رىم ئىمپېرىيىسىگە قارشى چىققان بولاتتى. ئۇلار مۇشۇنداق سوئاللارنى سوراش ئارقىلىق ھەزرىتى ئەيسانى گېيىدىن تۇتۇۋېلىپ، رىملىقلارنىڭ قولىغا تاپشۇرۇپ، ئۇنىڭغا زىيانكەشلىك قىلماقچى بولۇشقان.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

تاپشۇرۇڭلار، — دەدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا. ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ سۆزلىرىگە ھەيران قېلىشتى.

تىرىلىشكە مۇناسىۋەتلىك مەسىلە

¹⁸ ئۆلگەنلەر تىرىلمەيدۇ، دەپ قارايدىغان سادۇقىي دىنىي ئېقىمدىكىلەر ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا كېلىپ:

¹⁹ — ئۇستاز، مۇسا پەيغەمبەر تەۋراتتا: «بىر كىشى ئۆلۈپ كېتىپ، ئايالى تۇل

قېلىپ، پەرزەنت كۆرمىگەن بولسا، ئۆلگۈچىنىڭ ئاكا ياكى ئىنىسى تۇل قالغان

يەڭگىسىنى ئەمرىگە ئېلىپ، قېرىندىشى ئۈچۈن نەسىل قالدۇرۇشى لازىم» دەپ

يازغان. ²⁰ بۇرۇن يەتتە ئاكا — ئۇكا ئۆتكەنكەن، چوڭى ئۆيلىنىپ پەرزەنت

قالدۇرمايلا ئالەمدىن ئۆتۈپتۇ. ²¹ كەينىدىكى ئىنىسى يەڭگىسىنى ئەمرىگە ئېلىپ،

ئۇمۇ پەرزەنت كۆرمەي ئالەمدىن ئۆتۈپتۇ. كەينىدىكى ئىنىسىمۇ شۇنداق بولۇپتۇ.

²² شۇنداق قىلىپ يەتتىنچىسىگىچە ئۇنى ئېلىپ چىقىپتۇ. لېكىن، ھېچقايسىسى

پەرزەنت كۆرمەي ئالەمدىن ئۆتۈپتۇ. ئاخىردا، ئۇ ئايالىمۇ ئالەمدىن ئۆتۈپتۇ. ²³ ئەمدى

سورايدىغىنىمىز شۇكى: قىيامەت كۈنى بۇ ئايال كىمنىڭ ئايالى بولۇپ تىرىلدۈ؟

چۈنكى، يەتتە قېرىنداشنىڭ ھەممىسى ئۇنى خوتۇنلۇققا ئالغان — دە! — دېيىشتى.

²⁴ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق جاۋاب بەردى:

— سىلەر مۇقەددەس يازمىلارنى ۋە خۇدانىڭ قۇدرىتىنى بىلمىگەنلىكىڭلار ئۈچۈن

مانا مۇشۇنداق خاتالىشىشلەر ئەمەسمۇ؟!

²⁵ ئۆلۈمدىن تىرىلگەندىن كېيىن ئىنسانلار ئەرشتىكى پەرىشتىلەرگە ئوخشاش،

خوتۇن ئالمايدۇ، ئەرگە تەگمەيدۇ. ²⁶ ئۆلۈمدىن تىرىلىش مەسىلىسى ھەققىدە مۇسا

پەيغەمبەر ئارقىلىق چۈشۈرۈلگەن تەۋراتتا ئوقۇمىدىڭلارمۇ؟ ئەجدادلىرىمىز

ئىبراھىم، ئىسھاق ۋە ياقۇپلار ئاللىبۇرۇن ئالەمدىن ئۆتكەن بولسىمۇ، تەۋراتتىكى

«تەكەنلىكنىڭ كۆيۈشى» ھەققىدىكى باياندا خۇدا ئۇلارنى تىرىك ھېسابلاپ: «مەن

ئىبراھىم، ئىسھاق ۋە ياقۇپلار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا بولمەن!» دەيدۇ.

²⁷ دېمەك، خۇدا ئۆلۈكلەرنىڭ ئەمەس، تىرىكلەرنىڭ خۇداسىدۇر. سىلەر تامامەن

خاتالاشتىڭلار.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئەڭ مۇھىم ئەمىر

²⁸ ئۇلارنىڭ مۇنازىرىسىنى ئاڭلىغان ۋە ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۇلارغا ياخشى جاۋاب بەرگەنلىكىنى كۆرگەن بىر تەۋرات ئۇستازى ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا كېلىپ: — پۈتۈن ئەمىرلەرنىڭ ئىچىدە ئەڭ مۇھىمى قايسى؟ — دەپ سورىدى. ²⁹ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق جاۋاب بەردى:

— ئەڭ مۇھىمى شۇكى، «ئاڭلىغىن ئەي ئىسرائىللار! پەرۋەردىگارىمىز بولغان خۇدا بىردىنبىر خۇدادۇر. ³⁰ پەرۋەردىگارنىڭ بولغان خۇدانى پۈتۈن قەلبىڭ، پۈتۈن جېنىڭ، پۈتۈن زېھنىڭ ۋە پۈتۈن كۈچۈڭ بىلەن سۆيگىن.» ³¹ يەنە بىر ئەمىر بولسا «قوشناڭنى ئۆزۈڭنى سۆيگەندەك سۆي.» مانا بۇلاردىن مۇھىم ئەمىر يوق. ³² — توغرا ئېيتتىڭىز، ئۇستاز، — دېدى تەۋرات ئۇستازى ھەزرىتى ئەيساغا، «خۇدا بىردۇر، ئۇنىڭدىن باشقىسى يوقتۇر» دېگىنىڭىز دۇرۇس. ³³ ئىنساننىڭ خۇدانى پۈتۈن قەلبى، پۈتۈن ئەقلى ۋە پۈتۈن كۈچى بىلەن سۆيۈشى ھەم قوشنىسىنىمۇ ئۆزىنى سۆيگەندەك سۆيۈشى خۇداغا ئاتالغان ھەرقانداق كۆيدۈرمە قۇربانلىق ۋە ھەدىيەلەردىنمۇ مۇھىمدۇر.

³⁴ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭ ئاقلانە جاۋاب بەرگەنلىكىنى كۆرۈپ:

— سىز خۇدانىڭ پادىشاھلىقىدىن يىراق ئەمەسسەز، — دېدى. شۇنىڭدىن كېيىن، ئۇنىڭدىن ھېچكىم سوئال سوراشقا پىتىنالمىدى.

قۇتقۇزغۇچى — مەسھنىڭ سالاھىيىتى

³⁵ ھەزرىتى ئەيسا مەركىزىي ئىبادەتخانا ھويلىلىرىدا تەلىم بېرىۋېتىپ، مۇنداق سوئالنى ئوتتۇرىغا قويدى:

— تەۋرات ئۇستازلىرى قۇتقۇزغۇچى — مەسھنى پادىشاھ داۋۇتنىڭ ئەۋلادى، دەپ تۇرۇۋالسا قانداق بولىدۇ؟ ³⁶ داۋۇت پادىشاھ ئۆزى مۇقەددەس روھنىڭ ئىلھامى بىلەن مۇنداق دېگەنغۇ:

«پەرۋەردىگار خوجايىنىمغا ئېيتتىكى:

«مەن سېنىڭ دۈشمەنلىرىڭنى»

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئايغىڭ ئاستىدا دەسسە تىكۈچە،
مېنىڭ ئوڭ يېنىمدا ئولتۇرغىن!»

³⁷ قۇتقۇزغۇچى — مەسسە پادىشاھ داۋۇتنىڭ ئەۋلادى بولسىمۇ، لېكىن پادىشاھ داۋۇت مەسسەنى «خوجايىنىم» دېگەن يەردە مەسسە ئۇنىڭدىن ئۇلۇغ بولمامدۇ؟!

ھەزرىتى ئەيسانىڭ تەۋرات ئۇستازلىرىنى ئەيىبلەشى

ئۇ يەردىكى جامائەت ھەزرىتى ئەيسانىڭ سۆزىنى زوق بىلەن ئاڭلايتتى. ³⁸ ھەزرىتى ئەيسا تەلىم بېرىپ مۇنداق دېدى:

— تەۋرات ئۇستازلىرىدىن ھوشيار بولۇڭلار. ئۇلار ئۇزۇن تونلارنى كىيىۋېلىپ، غادىيىپ يۈرۈشكە ئامراق كېلىدۇ. بازارلاردا باشقىلارنىڭ ئۆزلىرىگە سالام بېرىپ ھۆرمەتلىشىنى، ³⁹ ئىبادەتخانىلاردا ئالاھىدە ئورۇندا ئولتۇرۇشنى، زىياپەتلەردىمۇ تۆردە ئولتۇرۇشنى ياخشى كۆرىدۇ. ⁴⁰ ئۇلار تۇل ئاياللاردىن نەپ ئېلىپ، ئۇلارنىڭ مال - مۈلكىنى يەۋېلىپ، ئاندىن ئەتەي باشقىلار كۆرسۈن دەپ، ئۇزۇندىن - ئۇزۇن دۇئا قىلىدۇ. ئۇلار جەزمەن تېخىمۇ قاتتىق جازاغا تارتىلىدۇ!

تۇل ئايالنىڭ ئىئانىسى

⁴¹ ھەزرىتى ئەيسا مەركىزىي ئىبادەتخانىدىكى ئىئانە يىغىلىدىغان جاينىڭ ئالدىدا ئولتۇرۇپ، ئۆز ئىئانىلىرىنى تاشلاۋاتقان جامائەتكە قاراپ تۇراتتى. نۇرغۇن بايلار ساندۇققا خېلى كۆپ پۇل تاشلىدى. ⁴² بىر كەمبەغەل تۇل ئايالمۇ كېلىپ، بىرنەچچە تىيىنلا قىممىتىدىكى ئىككى تەڭگىنى تاشلىدى.

⁴³ ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرىنى يېنىغا چاقىرىپ، ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— بىلىپ قويۇڭلاركى، بۇ نامرات تۇل ئايالنىڭ ئىئانىسى خۇدانىڭ نەزىرىدە ھەممەيلەننىڭكىدىن كۆپ. ⁴⁴ چۈنكى، باشقىلار ئۆزلىرىنىڭ ئاشقان بايلىقلىرىدىن ئىئانە قىلدى. لېكىن، بۇ ئايال نامرات تۇرۇقلۇق، ئۆزىنىڭ بار - يوقىنى — تىرىكچىلىك قىلىدىغان ھەممە نەرسىسىنى ئىئانە قىلدى.

13 - باب

مەركىزىي ئىبادەتخانىنىڭ ۋەيران قىلىنىشىدىن بېشارەت

¹ ھەزرىتى ئەيسا مەركىزىي ئىبادەتخانىدىن چىقىۋاتقاندا، شاگىرتلىرىدىن بىرى ئۇنىڭغا:

— ئۇستاز، قاراڭ، بۇ نېمىدېگەن كۆركەم تاشلار! نېمىدېگەن ھەيۋەتلىك ئىمارەتلەر! — دېدى.

² ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— سەن بۇ ھەيۋەتلىك ئىمارەتلەرنى كۆرۈۋاتامسەن؟ بۇ يەردىكى ھەممە نەرسە گۇمران قىلىنىدۇ، ھەتتا بىر تال ئۇل تېشىمۇ جايدا قالدۇرۇلمايدۇ، — دېدى.

³ ھەزرىتى ئەيسا زەيتۇن تېغىدا مەركىزىي ئىبادەتخانا تەرەپكە قاراپ ئولتۇرغاندا، پېترۇس، ياقۇپ، يۇھاننا ۋە ئەندەرلەر ئاستىغىنا ئۇنىڭدىن:

⁴ — بىزگە ئېيتىڭچۇ، بۇ دېگەنلىرىڭىز قاچان يۈز بېرىدۇ؟ بۇلارنىڭ يۈز بېرىدىغانلىقىنى بىلدۈرىدىغان قانداق بېشارەت بولىدۇ؟ — دەپ سوراشتى.

⁵ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا چۈشەندۈرۈشكە باشلىدى:

— باشقىلارنىڭ ئازدۇرۇشىدىن ھوشيار بولۇڭلار. ⁶ نۇرغۇن كىشىلەر مېنىڭ

نامىمنى سېتىپ، «قۇتقۇزغۇچى — مەسىھ مەن بولمەن!» دەۋىلىپ، كۆپ ئادەملەرنى ئازدۇرىدۇ. ⁷ سىلەر ئۇرۇش خەۋەرلىرى ۋە ئۇرۇش شەپلىرىنى ئاڭلىغان

ۋاقتىڭلاردىمۇ، ئالاقىزادە بولۇپ كەتمەڭلار، چۈنكى بۇ ئىشلارنىڭ يۈز بېرىشى مۇقەررەر. لېكىن بۇ، زامان ئاخىرى يېتىپ كەلدى، دېگەنلىك ئەمەس. ⁸ بىر مىللەت

يەنە بىر مىللەت بىلەن ئۇرۇش قىلىدۇ. بىر دۆلەت يەنە بىر دۆلەتكە ھۇجۇم قىلىدۇ. نۇرغۇن جايلاردا يەر تەۋرەش ۋە ئاچارچىلىقلار يۈز بېرىدۇ. مانا بۇ ئىشلارنىڭ يۈز بېرىشى خۇددى ھامىلىدار ئايالنىڭ تولغىقىنىڭ باشلانغىنىغا ئوخشايدۇ.

⁹ سىلەر ئۆزۈڭلارغا پەخەس بولۇڭلار. كىشىلەر سىلەرنى تۇتقۇن قىلىپ سوتقا

تاپشۇرۇپ بېرىدۇ، ئىبادەتخانىلاردا قامچىلايدۇ. سىلەر ماڭا ئىشەنگەنلىكىڭلار

ئۈچۈن، ۋالىي ۋە پادىشاھلار ئالدىدا سوراققا تارتىلسىلەر. بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار ئالدىدا

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

مېنىڭ گۇۋاھچىلىرىم بولسىلەر. ¹⁰ لېكىن، خۇش خەۋەر پۈتكۈل مىللەتلەرگە زامان ئاخىرىدىن بۇرۇن يەتكۈزۈلۈشى كېرەك. ¹¹ شۇڭا، سىلەر تۇتۇلۇپ سوتقا تاپشۇرۇلغاندا نېمە دېيىشتىن ئەندىشە قىلماڭلار. ئۇ چاغدا، سىلەرگە نېمە نېسىپ ئېتىلسە، شۇنى دەڭلار، چۈنكى سۆزلىگۈچى سىلەر ئەمەس، مۇقەددەس روھتۇر. ¹² قېرىنداش قېرىندىشىغا، ئاتا بالىسىغا خائىنلىق قىلىپ، ئۇلارنى ئۆلۈمگە تۇتۇپ بېرىدۇ. بالىلارمۇ ئاتا - ئانىسى بىلەن قارشىلىشىپ، ئۇلارنى ئۆلۈمگە ئىتتىرىدۇ. ¹³ ماڭا ئىشەنگەنلىكىڭلار ئۈچۈن ھەممە ئادەم سىلەرگە ئۆچمەنلىك قىلدۇ، لېكىن ئاخىرغىچە بەرداشلىق بەرگەنلەر جەزمەن قۇتقۇزۇلدى.

زور بالايىئاپەت

¹⁴ — «يىرگىنچىلىك ۋەيران قىلغۇچى» نىڭ ئۆزى تۇرۇشقا تېگىشلىك بولمىغان يەردە تۇرغىنىنى كۆرگىنىڭلاردا، (كىتابخانلار بۇ سۆزنىڭ مەنىسىنى چۈشەنسۇن) يەھۇدىيە ئۆلكىسىدىكى ئاھالىلەر تاغلارغا قاچسۇن. ¹⁵ ئۆگزىدىكىلەر ئۆيىدىكى نەرسە - كېرەكلىرىنى ئالماي قاچسۇن. ¹⁶ ئېتىزلاردا ئىشلەۋاتقانلارمۇ چاپىنىنى ئېلىۋېلىش ئۈچۈن ئۆيىگە قايتماي قېچىپ كەتسۇن. ¹⁷ ئۇ كۈنلەردە، قېچىشى ئەپسىز بولغان ھامىلىدار ئاياللار ۋە بالا ئېمىتىدىغان ئانىلارنىڭ ھالىغا ۋاي! ¹⁸ بۇ ۋەقەلەرنىڭ قىشقا توغرا كېلىپ قالماسلىقى ئۈچۈن دۇئا قىلىڭلار. ¹⁹ چۈنكى، ئۇ كۈنلەردىكى بالايىئاپەتلەر خۇدا ئالەمنى ياراتقاندىن بۇيان كۆرۈلۈپ باقمىغان، كەلگۈسىدىمۇ كۆرۈلمەيدۇ. ²⁰ پەرۋەردىگار ئۇ كۈنلەرنى ئازايتمىدى، ھېچكىم قۇتۇلمايتتى. لېكىن، پەرۋەردىگار ئۇ كۈنلەرنى ئۆزى تاللىغانلىرى ئۈچۈن ئازايتقان. ²¹ ئەگەر ئۇ چاغدا بىرى سىلەرگە: «قاراڭلار، قۇتقۇزغۇچى — مەسىھ بۇ يەردە!» ياكى «قاراڭلار، مەسىھ ئەنە ئۇ يەردە!» دېسە، ئىشەنمەڭلار. ²² چۈنكى، ساختا مەسىھلەر، ساختا پەيغەمبەرلەر مەيدانغا كېلىدۇ. ئەگەر مۇمكىن بولسىدى، ئۇلار خۇدا تاللىغانلارنى مۆجىزىلەر ۋە كارامەتلەر بىلەن ئازدۇرغان بولاتتى. ²³ شۇنىڭ ئۈچۈن، ھوشيار بولۇڭلار. مەن بۇلارنىڭ ھەممىسىنى ئېيتىش بىلەن، سىلەرنى ئالدىنلا ئاگاھلاندۇرۇپ قويدۇم.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئىنسانئوغلنىڭ كېلىشى

²⁴ — ئۇ كۈنلەردىكى بالايىئاپەتلەر ئۆتۈپ كەتكەندىن كېيىن،

«قۇياش قارىيىپ،

ئاي يورۇقلۇق بەرمەس،

²⁵ يۇلتۇزلار ئاسماندىن تۆكۈلۈپ،

ئاسمان جىسىملىرى لەرزىگە كېلەر.»

²⁶ ئۇ چاغدا، كىشىلەر ئىنسانئوغلنىڭ زور كۈچ - قۇدرەت ۋە شان - شەرەپ بىلەن بۇلۇتلار ئىچىدە كېلىۋاتقانلىقىنى كۆردى. ²⁷ ئىنسانئوغلنى پەرىشتىلىرىنى ئەۋەتىپ، ئۆزى تاللىغان كىشىلەرنى ئالەمنىڭ بىر چېتىدىن يەنە بىر چېتىگىچە، دۇنيانىڭ تۆت بۇلۇڭىدىن يىغىپ بىر يەرگە جەم قىلدۇ.

ئەنجۇر دەرىخىدىن ساۋاق ئېلىش

²⁸ — ئەنجۇر دەرىخىدىن ساۋاق ئېلىڭلار! ئۇنىڭ شاخلىرى كۆكرىپ، يېڭى

يوپۇرماق چىقارغاندا، يازنىڭ كېلىشىگە ئاز قالغانلىقىنى بىلسىلەر. ²⁹ خۇددى

شۇنىڭدەك، مەن بايا دېگەن ئالامەتلەرنىڭ يۈز بېرىۋاتقانلىقىنى كۆرگىنىڭلاردا،

خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنىڭ [®] ئىشىك ئالدىدا، يەنى نامايان بولۇش ئالدىدا

تۇرۇۋاتقانلىقىنى بىلىڭلار. ³⁰ بىلىپ قويۇڭلاركى، مانا بۇ ئالامەتلەرنىڭ ھەممىسى

ئەمەلگە ئاشۇرۇلماي تۇرۇپ، بۇ ئەۋلاد [®] كىشىلەر ئالەمدىن ئۆتمەيدۇ.

[®] 13: 29 ئەسلى تېكىستتە «ئۇنىڭ» دەپ ئېلىنغان بولۇپ، ئىنسانئوغلنى ياكى خۇدانىڭ

پادىشاھلىقىنى («لۇقا» 21 - باب 31 - ئايەت) كۆرسىتىدۇ.

[®] 13: 30 ئەگەر تىلغا ئېلىنغان ئالامەت يېرۇسالېمنىڭ ۋەيران بولۇشىغا (13 - باب 2 - ئايەت)

قارىتىلغان بولسا، ئۇنداقتا «ئەۋلاد» سۆزى تەبىئىكى شۇ دەۋردە ياشاپ ئۆتكەن ئادەملەرنى

كۆرسىتىدۇ. ئەگەر ئەيسا مەسھىننىڭ دۇنياغا قايتىپ كېلىشىگە (13 - باب 26 - ئايەت) قارىتىلغان

بولسا، «ئەۋلاد» سۆزى بەلكىم پۈتۈن يەھۇدىيە خەلقىنى ياكى بۇ ئايەتلەردە ئېيتىلغان ۋەقەلەرنىڭ

باشلىنىش ۋاقتىدا ياشاۋاتقان ئەۋلادنى كۆرسىتىدۇ. بۇ ھەرگىز ھەزرىتى ئەيسادا «دۇنياغا دەرھال

قايتىپ كېلىمەن» دېگەن خاتا چۈشەنچىنىڭ بارلىقىنى بىلدۈرمەيدۇ.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

³¹ ئاسمان - زېمىن يوقلىدۇ، بىراق مېنىڭ سۆزلىرىم يوقالماي مەڭگۈ ئىناۋەتلىك بولىدۇ!

ھوشيار بولۇڭلار

³² — بۇ ئىشلارنىڭ يۈز بېرىدىغان ۋاقىت - سائىتىگە كەلسەك، بۇنى ئاتامدىن باشقا ھېچكىم بىلمەيدۇ. نە ئەرشتىكى پەرىشتىلەر، نە ئوغلى بىلمەيدۇ. ³³ پەخەس بولۇڭلار، سەگەك بولۇڭلار، چۈنكى ئۇ ۋاقىت - سائەتنىڭ قاچان كېلىدىغانلىقىنى بىلمەيسىلەر. ³⁴ بۇ، سەپەرگە چىقماقچى بولغان ئادەمنىڭ ئەھۋالىغا ئوخشايدۇ. ئۇ يولغا چىقىدىغان چاغدا، چاكارلىرىنىڭ خىزمەت دائىرىسىنى بەلگىلەپ، ئۇلارنىڭ ھەربىرىگە بىردىن ۋەزىپە تاپشۇرىدۇ. دەرۋازىدىكى كۆزەتچىگىمۇ ھوشيار بولۇشنى تاپىلايدۇ. ³⁵ شۇنىڭغا ئوخشاش، سىلەرمۇ ھوشيار بولۇڭلار. چۈنكى ئۆيىنىڭ خوجايىنىنىڭ كېلىدىغان ۋاقتىنىڭ كەچقۇرۇنمۇ، تۈن يېرىمىمۇ، خوراز چىلىنغان ۋاقىتمۇ ياكى سەھەر ۋاقتىمۇ، ئۇنى بىلمەيسىلەر. ³⁶ شۇڭا، ئۇ تۇيۇقسىز كېلىپ، سىلەرنى غەپلەت ئۇيقۇسىدا كۆرۈپ قالمىسۇن! ³⁷ سىلەرگە ئېيتقانلىرىمنى ھەممەيلەنگە ئېيتىمەن: ھوشيار بولۇڭلار!

14 - باب

گۇناھكار ئايالنىڭ ھەزرىتى ئەيسانى ئەتىرلىشى

¹ يەھۇدىيلارنىڭ ئۆتۈپ كېتىش ۋە پېتىر نان ھېيتىغا ئىككى كۈن قالغانىدى. ئالىي روھانىيلار ۋە تەۋرات ئۇستازلىرى ھەزرىتى ئەيسانى ھىيلە بىلەن تۇتۇپ ئۇچۇقتۇرۇۋېتىشنىڭ چارىسىنى ئىزدەشتى. ² ئۇلار:

— بۇ ئىشنى ھېيت - ئايەم كۈنلىرى قىلمايلى. بولمىسا، خەلق ئارىسىدا قالايمىقانچىلىق چىقىشى مۇمكىن، — دېيىشەتتى.

³ ھەزرىتى ئەيسا بەيتانىيا يېزىسىدا ئىلگىرى ماخاۋ كېسىلىگە گىرىپتار بولغان سىمۇننىڭ ئۆيىدە داستىخاندا ئولتۇرۇۋاتقاندا، ئىچىگە قىممەتلىك ساپ سۇمبۇل

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئەترى قاچىلانغان، ئاق قاشتېشىدىن ياسالغان قۇتنى تۇتقان بىر ئايال كىرىپ، قولىدىكى قۇتنى ئېچىپ، ئىچىدىكى ئەترىنى ھەزرىتى ئەيسانىڭ بېشىغا قۇيىدى. ⁴ بەزىلەر بۇنىڭغا خاپا بولۇپ، بىر - بىرىگە:

— خۇش پۇراق ئەترىنى بۇنداق ئىسراپ قىلغاننىڭ نېمە پايدىسى؟ ⁵ بۇ ئەترىنىڭ قىممىتى بىر يىللىق كىرىمىمىزگە تەڭ كېلىدىكەن! ئۇ سېتىلىپ پۇلى كەمبەغەللەرگە بېرىلسە بولاتتى، — دېيىشىپ، ئايالغا تاپا - تەنە قىلىشقا باشلىدى.

⁶ — ئايالنىڭ ئىختىيارغا قويۇۋېتىڭلار، ئۇنى خىجىل قىلىپ نېمە قىلىسلەر؟ ئۇ مەن ئۈچۈن ياخشى ئىش قىلدى. ⁷ كەمبەغەللەر دائىم ئاراڭلاردا، ئۇلارغا خالىغان ۋاقىتتا ياردەم قىلالايسىلەر. لېكىن، مەن ئاراڭلاردا دائىم بولمايمەن. ⁸ ئايال چامى يېتىدىغان ئىشنى قىلدى؛ مېنىڭ دەپنە قىلىنىشىمغا تەييارلىق يۈزىدىن بەدىنىمگە ئالدىنلا ئەترى سۈر كەپ قويدى. ⁹ بىلىپ قويۇڭلاركى، خۇش خەۋەر دۇنيانىڭ قەيىرىدە يەتكۈزۈلسە، بۇ ئايال ئەسلىنىپ، ئۇنىڭ قىلغان ئىشى تىلغا ئېلىنىدۇ، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا.

يەھۇدانىڭ ھەزرىتى ئەيساغا ساتقۇنلۇق قىلىشى

¹⁰ شۇ ۋاقىتتا، ئون ئىككى شاگىرتتىن بىرى بولغان يەھۇدا ئىشقارىيوت ھەزرىتى ئەيسانى تۇتۇپ بېرىش مەقسىتىدە ئالىي روھانىيلارنىڭ يېنىغا باردى. ¹¹ بۇنى ئاڭلاپ، ئالىي روھانىيلارنىڭ گۈل قەلەملىرى ئېچىلىپ كەتتى ۋە ئۇنىڭغا پۇل بېرىشكە ۋەدە قىلىشتى. يەھۇدامۇ ھەزرىتى ئەيسانى ئۇلارغا تۇتۇپ بېرىشكە پۇرسەت ئىزدەشكە باشلىدى.

ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ كەچلىك تامىقى

¹² پېتىر نان ھېيتىنىڭ ^① بىرىنچى كۈنى، يەنى ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ قۇربانلىقى قىلىنىدىغان كۈنى، شاگىرتلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ يېنىغا كېلىشىپ: — ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ تامىقىنى قەيەرگە بېرىپ تەييارلىشىمىزنى خالايسىز؟

^① 12:14 پېتىر نان ھېيتى يەتتە كۈن بولۇپ، بىرىنچى كۈنى ئۆتۈپ كېتىش ھېيتى دەپ ئاتىلىدۇ. بۇ كۈنى، يەھۇدىيلار ئۆيلىرىدە قوي سويۇپ، پېتىر نان بىلەن يەيدۇ.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— دەپ سورىدى.

¹³ ئۇ شاگرتلىرىدىن ئىككىيلەننى مۇنداق دەپ ئالدىن ئەۋەتتى:

— يېرۇسالېمغا كىرىڭلار، ئۇ يەردە كوزىدا سۇ توشۇۋاتقان بىر ئەر كىشىنى ئۇچرىتىسىلەر. ئۇنىڭ كەينىدىن مېڭىپ، ¹⁴ ئۇ ئادەم كىرگەن ئۆينىڭ ئىگىسىگە: «ئۇستازىمىز: شاگرتلىرىم بىلەن ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ تامىقىنى يەيدىغان مېھمانلىق ئۆي قەيەردە؟» دەپ سوراۋاتىدۇ» دېگەنلەر. ¹⁵ ئۇ سىلەرنى ئۈستۈنكى قەۋەتتىكى رەتلىك جابدۇپ قويۇلغان بىر ئېغىز چوڭ ئۆيگە باشلاپ چىقىدۇ. مانا شۇ ئۆيدە ھېيتنىڭ تامىقىنى تەييار قىلىڭلار.

¹⁶ شاگرتلار يولغا چىقىپ شەھەرگە كىردى. ھەممە ئىشلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئېيتقىنىدەك بولۇپ چىقتى. ئۇلار شۇ يەردە تاماقنى تەييارلاشقا كىرىشتى. ¹⁷ كەچقۇرۇن، ھەزرىتى ئەيسا ئون ئىككى شاگرتى بىلەن كېلىپ، ¹⁸ داستىخاندا ئولتۇرۇپ تائام ئۈستىدە:

— بىلىپ قويۇڭلاركى، مەن بىلەن بىللە غىزىلىنىۋاتقان سىلەرنىڭ ئاراڭلاردىكى بىرەيلەن ماڭا ساتقۇنلۇق قىلىدۇ، — دېدى.

¹⁹ بۇ سۆز ئۇلارنى قايغۇغا سالدى. ئۇلار بىر-بىرلەپ:

— مەن ئەمەستىمەن؟ — دەپ سورىدى.

²⁰ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— ماڭا ساتقۇنلۇق قىلغۇچى قولىدىكى ناننى مەن بىلەن بىللە تەخسىگە تۆگۈرگەن ئون ئىككى شاگرتنىڭ ئىچىدىكى بىرىدۇر. ²¹ ئىنسانئوغلى مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغىنىدەك ئالەمدىن ئۆتىدۇ. لېكىن، ئۇنىڭغا ساتقۇنلۇق قىلىدىغان كىشىنىڭ ھالىغا ۋاي! ئۇ ئادەم تۇغۇلمىغان بولسىچۇ كاشكى! — دېدى.

²² ئۇلار تاماق يېيىشىۋاتقاندا، ھەزرىتى ئەيسا بىر ناننى قولغا ئېلىپ شۈكۈر ئېيتقاندىن كېيىن، ئۇنى ئۈستۈپ تۇرۇپ، شاگرتلىرىغا بەردى ۋە:

— ئېلىڭلار، بۇ مېنىڭ تېنىم، — دېدى.

²³ ئاندىن، ئۇ قولغا بىر جام ئېلىپ خۇداغا شۈكۈر ئېيتقاندىن كېيىن، ئۇنى شاگرتلىرىغا سۈندى. ھەممەيلەن ئۇنىڭدىن ئىچىشتى.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

²⁴ — بۇ، مېنىڭ نۇرغۇن ئادەملەر ئۈچۈن تۆكۈلۈپ، خۇدانىڭ ئەھدىسىنى تۈزىدىغان قېنىمدۇر. ²⁵ بىلىپ قويۇڭلاركى، خۇدانىڭ پادىشاھلىقىدا يېڭىچە شارابتىن ئىچمىگۈچە، بۇنداق شارابنى ھەرگىز ئىچمەيمەن، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

²⁶ ئۇلار مەدەھىيە ناخشىسىنى ئېيتقاندىن كېيىن تالاغا چىقىپ، زەيتۇن تېغىغا قاراپ كېتىشتى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ پېترۇسنىڭ تاندىغانلىقىنى ئېيتىشى

²⁷ بۇ چاغدا، ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرىغا:

— ھەممىڭلار مېنى تاشلاپ كېتىشىلەر، چۈنكى مۇقەددەس يازمىلاردا خۇدا:

«قويچىنى ئۇرۇپ ئۆلتۈرمەن،
قويلىرى پاتىپاراق بولۇپ كېتىدۇ» دېگەن.

²⁸ لېكىن، مەن تىرىلگەندىن كېيىن، جەللىيىگە سىلەردىن بۇرۇن بارىمەن، — دېدى.

²⁹ پېترۇس ئۇنىڭغا:

— ھەممەيلەن سىزنى تاشلاپ كەتسىمۇ، مەن ھەرگىز تاشلاپ كەتمەيمەن، — دېدى.

³⁰ — بىلىپ قويغىنكى، بۈگۈن كېچە خوراز ئىككى قېتىم چىلاشتىن بۇرۇن، سەن مەندىن ئۈچ قېتىم تانسەن، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

³¹ لېكىن، پېترۇس تېخىمۇ قەتئىي تەلەپپۇز بىلەن:

— سىز بىلەن بىللە ئۆلۈشكە توغرا كەلسىمۇ، سىزدىن تانمايمەن، — دېدى. قالغان شاگىرتلارمۇ شۇنداق دېيىشتى.

گېتسىمانە باغچىسىدىكى دۇئا - تىلاۋەت

³² كېيىن، ئۇلار گېتسىمانە دېگەن بىر يەرگە كەلدى. ھەزرىتى ئەيسا

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

شاگرتلىرىغا:

— مەن دۇئا - تىلاۋەت قىلىپ كەلگۈچە، مۇشۇ جايدا ئولتۇرۇپ تۇرۇڭلار، —

دېدى.

³³ ئۇ پېترۇس، ياقۇپ ۋە يۇھاننانى بىرگە ئېلىپ ماڭدى. بۇ ۋاقىتتا، ئۇنى قاينۇ بېسىپ، كۆڭلى قاتتىق بىئارام بولۇشقا باشلىدى. ئۇ:

³⁴ — جېنىم چىقىپ كېتىدىغاندەك غەم - قاينۇغا پاتتى. سىلەر بۇ يەردە قېلىپ، ھوشيار تۇرۇڭلار، — دېدى ³⁵ ۋە سەل نېرىراق بېرىپ، يەرگە باش قويۇپ، مۇمكىن بولسا ئۇ كۈننىڭ ئۆز بېشىغا كەلمەسلىكىگە دۇئا قىلىپ:

³⁶ — ئى سۆيۈملۈك ئاتا، ھەممىگە قادىرسەن، بۇ ئازاب قەدەھنى مەندىن يىراقلاشتۇرغايسەن. لېكىن، بۇ ئىش مېنىڭ ئەمەس، بەلكى سېنىڭ ئىرادەڭ بويىچە بولسۇن، — دېدى.

³⁷ ئۇ ئۈچ شاگرتىنىڭ يېنىغا قايتىپ كېلىپ، ئۇلارنىڭ مۈگدەپ قالغانلىقىنى كۆرۈپ، پېترۇسقا:

— ئەي سىمۇن، ئۇخلاۋاتامسەن؟! بىرەر سائەتمۇ ھوشيار تۇرالمدىڭمۇ؟! ³⁸ ئېزىقتۇرۇلۇشتىن ساقلىنىش ئۈچۈن، سەگەك تۇرۇپ دۇئا قىلىڭلار. كۆڭۈل خالايدۇ، لېكىن تەن ئاجىزدۇر، — دېدى.

³⁹ ئاندىن، ئۇ يەنە بېرىپ، بۇرۇنقى سۆزلىرىنى تەكرارلاپ دۇئا قىلدى. ⁴⁰ ئۇ شاگرتلىرىنىڭ يېنىغا قايتىپ كەلگەندە، ئۇلارنىڭ يەنە مۈگدەپ قالغانلىقىنى كۆردى. چۈنكى، ئۇلار كۆزلىرىنى ئاچالماي قالغانىدى. ئۇلار ھەزرىتى ئەيساغا نېمە دېيىشىنى بىلمەي قالدى.

⁴¹ ھەزرىتى ئەيسا ئۈچىنچى قېتىم ئۇلارنىڭ يېنىغا قايتىپ:

— سىلەر تېخىچە دەم ئېلىپ ئۇخلاۋاتامسىلەر؟ بولدى بەس ئەمدى!
ئىنسانئوغلىنىڭ گۇناھكارلارنىڭ قولىغا تاپشۇرۇلىدىغان ۋاقىت - سائىتى يېتىپ كەلدى. ⁴² قوپۇڭلار، كېتەيلى، مانا ماڭا ساتقۇنلۇق قىلىدىغان كىشى كەپتۇ، — دېدى.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ھەزرىتى ئەيسانىڭ تۇتقۇن قىلىنىشى

⁴³ ھەزرىتى ئەيسانىڭ سۆزى ئاياغلاشماستىنلا، ئون ئىككى شاگىرتىنىڭ بىرى

بولغان يەھۇدا كەلدى. ئۇنىڭ يېنىدا ئالىي روھانىيلار، تەۋرات ئۇستازلىرى ۋە ئاقساقاللار تەرىپىدىن ئەۋەتىلگەن، قىلىچ - توقماقلار بىلەن قوراللانغان زور بىر توپ ئادەم بار ئىدى. ⁴⁴ ھەزرىتى ئەيساغا ساتقۇنلۇق قىلغان يەھۇدا ئۇلارغا ئاللىبۇرۇن: «مەن كىمنى سۆيسەم، ئەيسا شۇ. سىلەر ئۇنى تۇتۇپ، قاتتىق مۇھاپىزەت ئاستىدا ئېلىپ مېڭىڭلار» دېگەن ۋە سۆيۈش ئارقىلىق بەلگە بەرمەكچى بولغانىدى. ⁴⁵ ئۇ ئۇدۇل ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا بېرىپ:

— ئۇستاز، — دەپ ئۇنى سۆيدى. ⁴⁶ شۇ چاغدا، ئۇ باشلاپ كەلگەنلەر ھەزرىتى ئەيساغا قول سېلىپ، ئۇنى تۇتقۇن قىلدى. ⁴⁷ ھەزرىتى ئەيسانىڭ يېنىدىكىلەردىن بىرى قىلىچنى سۇغۇرۇپ، باش روھانىينىڭ چاكىرىغا ئۇردى. قىلىچ چاكارنىڭ قۇلىقىغا تېگىپ، ئۇنى شىلىپ چۈشۈرۈۋەتتى. ⁴⁸ ھەزرىتى ئەيسا:

— سىلەر قىلىچ - توقماقلارنى كۆتۈرۈپ مېنى تۇتقىلى كەپسىلەر، مېنى قاراچى كۆرۈۋاتامسىلەر؟ ⁴⁹ ھەر كۈنى مەركىزىي ئىبادەتخانا ھويلىلىرىدا سىلەر بىلەن بىللە بولۇپ تەلىم بېرىۋاتتىم. ئۇ چاغدا تۇتمىدىڭلار. بۇ ئىشلارنىڭ يۈز بېرىشى مۇقەددەس يازمىلاردا ئالدىن ئېيتىلغانلارنىڭ ئەمەلگە ئاشۇرۇلۇشى بولدى، — دېدى. ⁵⁰ بۇ چاغدا، شاگىرتلارنىڭ ھەممىسى ئۇنى تاشلاپ قېچىپ كېتىشتى.

⁵¹ ھەزرىتى ئەيسانىڭ كەينىدىن پەقەت ئۈچىسىغا كەندىر رەخت يېپىنچاقلىۋالغان بىر ياش ئەگشىپ ماڭغانىدى. ئۇلار ئۇنىمۇ تۇتۇۋالدى. ⁵² لېكىن، ئۇ رەختنىڭ ئىچىدىن سۇغۇرۇلۇپ چىقىپ، يالىڭاچ پېتى قېچىپ كەتتى.

ئالىي مەھكىمدە سوتلىنىش

⁵³ ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانى باش روھانىينىڭ ئالدىغا ئېلىپ بېرىشتى. پۈتۈن ئالىي روھانىيلار، ئاقساقاللار ۋە تەۋرات ئۇستازلىرىمۇ ئۇ يەرگە يىغىلدى. ⁵⁴ پېترۇس ھەزرىتى ئەيساغا تاكى باش روھانىينىڭ ھويلىسىغىچە يىراقتىن ئەگشىپ بېرىپ،

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ھويلىدا قاراۋۇللار بىلەن بىللە ئىسسنىپ ئولتۇردى. ⁵⁵ ئالىي روھانىيلار ۋە پۈتۈن ئالىي كېڭەشمە ئەزالىرى ھەزرىتى ئەيسانى ئۆلۈم جازاسىغا مەھكۇم قىلىش ئۈچۈن ئىسپات ئىزدىدى، ئەمما تاپالمىدى. ⁵⁶ بىرمۇنچە يالغان گۇۋاھچىلار ئوتتۇرىغا چىققان بولسىمۇ، ئىسپاتلىرى بىر - بىرىگە ماسلاشمايتتى.

⁵⁷ ئۇلارنىڭ بەزىلىرى ئورنىدىن تۇرۇپ، يالغان گۇۋاھلىق بېرىپ: ⁵⁸ — بىز ئۇنىڭ: «ئىنسان قولى بىلەن ياسالغان بۇ ئىبادەتخانىنى بۇزۇپ تاشلاپ، ئىنسان قولى بىلەن ياسالمىغان باشقا بىر ئىبادەتخانىنى ئۈچ كۈن ئىچىدە ياساپ چىقىمەن» دېگەنلىكىنى ئاڭلىدۇق، — دېدى. ⁵⁹ لېكىن، بۇ ھەقتىكى گۇۋاھلىقلارمۇ بىر - بىرىگە ماسلاشمىدى.

⁶⁰ ئاندىن، باش روھانىي ئورنىدىن تۇرۇپ، جامائەتنىڭ ئالدىدا ھەزرىتى ئەيساغا: — قېنى، جاۋاب بەرمەمسەن؟ بۇلارنىڭ سېنىڭ ئۈستۈڭدىن بەرگەن گۇۋاھلىقلىرىغا نېمە دەيسەن؟ — دېدى. ⁶¹ لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا شۇك تۇرۇپ، ھېچقانداق جاۋاب بەرمىدى. باش روھانىي يەنە ئۇنىڭدىن: — مەدھىيلىنىشكە لايىق بولغان خۇدانىڭ ئوغلى قۇتقۇزغۇچى — مەسھ سەنمۇ؟ — دەپ سورىدى.

⁶² — ھەئە، مەن، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا، — سىلەر ئىنسانئوغلىنىڭ قادىر خۇدانىڭ ئوڭ يېنىدا ئولتۇرىدىغانلىقىنى ۋە كۆكتىكى بۇلۇتلار ئىچىدە كېلىدىغانلىقىنى كۆرسىلەر.

⁶³ بۇ سۆزنى ئاڭلىغان باش روھانىي كىيىملىرىنى يىرتىپ تاشلاپ: — ئەمدى باشقا ھېچقانداق گۇۋاھچىنىڭ ھاجىتى قالمايدى. ⁶⁴ سىلەر ئۇنىڭ كۇپۇرلۇقلىرىنى ئاڭلىدىڭلار. ئەمدى بۇنىڭغا نېمە دەيسىلەر؟ — دېدى. ئۇلار بىردەك ئۇنىڭغا ئۆلۈم جازاسى تېگىشلىك دەپ ھۆكۈم قىلىشتى. ⁶⁵ بەزىلىرى ئۇنىڭغا تۈكۈرۈشكە باشلىدى. ئۇلار يەنە ئۇنىڭ كۆزلىرىنى باغلاپ، مۇشت ئېتىپ:

^{14: 63} باش روھانىي ھەزرىتى ئەيسانى «كۇپۇرلۇق قىلدى» دەپ قاراپ، ئۆزىنىڭ بۇنىڭغا بولغان چۆچۈشى ۋە غەزىپىنى ئىپادىلەش ئۈچۈن، كىيىملىرىنى يىرتقان. ھەزرىتى ئەيسانىڭ: «مەسھ مەن بولمەن» دېيىشى ئۇنىڭ خۇداغا خاس ھوقۇق ۋە شۆھرەت مەندىدۇر، دېگەنلىكىدۇر.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

«پەيغەمبەر بولساڭ، ئېيتىپ باققىنا، سېنى كىم ئۇردى؟» دېيىشتى. قاراۋۇللارمۇ ئۇنى ئارىسىغا ئېلىۋېلىپ كىچىكلىدى.

پېترۇسنىڭ ھەزرىتى ئەيسانىڭ تېنىشى

66 پېترۇس تۆۋەندىكى ھويلىدا تۇراتتى. باش روھانىيىنىڭ دېدە كلىرىدىن بىرى كېلىپ، 67 ئىسسىنىپ ئولتۇرغان پېترۇسنى كۆرۈپ، ئۇنىڭغا تىكىلىپ قاراپ: — سەنمۇ ناسىرەلىك ئەيسا بىلەن بىر ئىدىڭغۇ، — دېدى. 68 پېترۇس بۇنى ئىنكار قىلىپ:

— سېنىڭ نېمە دەۋاتقانلىقىڭنى بىلمىدىم ھەم چۈشەنمىدىم، — دېدى. — دە، تاشقىرىغا، دەرۋازىنىڭ ئالدىغا چىقىپ تۇردى. شۇ ئەسنادا، خوراز چىللىدى. 69 ئۇنىڭ تاشقىرىدا تۇرغانلىقىنى كۆرگەن ھېلىقى دېدەك ئۇ يەردە تۇرغانلارغا يەنە:

— بۇ ئۇنىڭ ئادىمغۇ، — دېدى. 70 پېترۇس يەنە ئىنكار قىلدى.

بىر ئازدىن كېيىن، ئۇ يەردە تۇرغانلار پېترۇسقا يەنە:

— شۈبھىسىزكى، سەن ئۇنىڭ شاگىرتلىرىنىڭ بىرى. تەلەپپۇزۇڭدىن سېنىڭمۇ جەللىلىك ئىكەنلىكىڭ چىقىپ تۇرمامدۇ؟! — دېيىشتى. 71 پېترۇس قەسەم قىلىپ:

— سىلەر دەۋاتقان ئادەمنى تونۇمايمەن. بولمىسا، مېنى خۇدا ئۇرسۇن! — دېدى.

72 دەل شۇ چاغدا، خوراز ئىككىنچى قېتىم چىللىدى. پېترۇس ھەزرىتى ئەيسانىڭ

ئۆزىگە: «خوراز ئىككى قېتىم چىللاشتىن بۇرۇن، سەن مەندىن ئۈچ قېتىم تانسەن» دېگەن سۆزىنى ئېسىگە ئېلىپ، كۆڭلى بۇزۇلۇپ يىغلاپ كەتتى.

15 - باب

ھەزرىتى ئەيسانىڭ پىلاتۇسنىڭ ئالدىدا سوتلىنىشى

¹ ئەتىسى تاڭ سەھەردە، ئالىي روھانىيلار، ئاقساقاللار، تەۋرات ئۇستازلىرى ۋە

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئالىي كېڭەشمىنىڭ پۈتۈن ئەزالىرى مەسلىھەتلىشىۋالغاندىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسانى باغلاپ، ۋالىي پىلاتۇسقا تاپشۇرۇپ بەردى.

² پىلاتۇس ئۇنىڭدىن:

— سەن يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھىمۇ؟ — دەپ سورىدى.

— ئېيتقىنىڭىزدەك، — دەپ جاۋاب بەردى ھەزرىتى ئەيسا.

³ ئالىي روھانىيلار ئۇنىڭ ئۈستىدىن بىر مۇنچە ئەرز — شىكايەتلەرنى قىلىشتى.

⁴ پىلاتۇس ئۇنىڭدىن يەنە:

— قارا، ئۇلار ئۈستۈڭدىن شۇنچىۋالا شىكايەت قىلىۋاتىدۇ. سەن ھېچقايسىسىغا

جاۋاب بەرمەمسەن؟ — دەپ سورىدى.

⁵ لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا يەنىلا زۇۋان سۈرمىدى. پىلاتۇس بۇنىڭغا ھەيران قالدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆلۈم جازاسىغا ھۆكۈم قىلىنىشى

⁶ ھەر قېتىملىق ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىدا، ۋالىي خەلق ئىلتىماس قىلغان بىر

مەھبۇسنى قويۇپ بېرىشتى. ⁷ ئەينى ۋاقىتتا، زىنداندا توپلاشقا ئادەم ئۆلتۈرگەن

توپلاشچىلار بىلەن بىللە تۇتۇلغان بارابباس ئىسىملىك بىر كىشى بار ئىدى. ⁸ خەلق

ۋالىي پىلاتۇسنىڭ ئالدىغا كېلىپ، ئۇنىڭدىن بىر مەھبۇسنى بۇرۇنقىغا ئوخشاش

قويۇپ بېرىشنى تەلەپ قىلدى.

⁹ پىلاتۇس ئۇلارغا:

— سىلەرگە يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھىنى قويۇپ بېرىشىمنى خالامسىلەر؟ —

دېدى. ¹⁰ پىلاتۇس ئالىي روھانىيلارنىڭ ھەزرىتى ئەيساغا ھەسەتخورلۇق قىلىپ،

ئۇنى ئۆزىگە تاپشۇرۇپ بەرگەنلىكىنى بىلەتتى. ¹¹ بىراق، ئالىي روھانىيلار خەلققە:

«ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئورنىغا، بارابباسنى قويۇپ بېرىشنى تەلەپ قىلىڭلار» دەپ،

ئۇلارنى كۈشكۈرتتى.

¹² پىلاتۇس ئۇلاردىن يەنە:

— ئۇنداق بولسا، سىلەر يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھى، دەپ ئاتىغان ئادەمنى قانداق

بىر تەرەپ قىلاي؟ — دەپ سورىدى.

¹³ — ئۇنى كرىستكە مېخلىتىڭ! — دەپ چۇقان سېلىشتى ئۇلار.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

¹⁴ — نېمىشقا؟ ئۇ نېمە جىنايەت ئۆتكۈزۈپتۇ؟ — دېدى پىلاتۇس ئۇلارغا.

بىراق، ئۇلار تېخىمۇ قاتتىق ۋارقىرىشىپ:

— ئۇنى كىرىستكە مىخلەشكە! — دەپ تۇرۇۋېلىشتى. ¹⁵ خالايقنى خۇرسەن

قىلماقچى بولغان پىلاتۇس باراباسنى ئۇلارغا چىقىرىپ بەردى. ھەزرىتى ئەيسانى بولسا قامچىلاتقاندىن كېيىن، كىرىستكە مىخلاش ئۈچۈن لەشكەرلىرىگە تاپشۇردى.

لەشكەرلەرنىڭ ھەزرىتى ئەيسانى مەسخىرە قىلىشى

¹⁶ لەشكەرلەر ھەزرىتى ئەيسانى ۋالىي ئوردىسىدىكى بىر سەيانغا ئېلىپ كىردى. ئاندىن، پۈتۈن لەشكەرلەر توپىنى بۇ يەرگە يىغدى. ¹⁷ ئۇلار ئۇنىڭغا شاھانە سۆسۈن رەڭلىك تون، بېشىغا تىكەن شاخلىرىدىن ئۆرۈپ ياسالغان تاج كىيىدۇردى. ¹⁸ ۋە ئۇنىڭغا: «ياشسۇن يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھى!» دەپ ۋارقىراشتى. ¹⁹ ئاندىن، بېشىغا قومۇش بىلەن قايتا-قايتا ئۇرۇپ، ئۇنىڭغا قاراپ تۈكۈرۈشتى ۋە ئۇنىڭ ئالدىدا تىز يۈكۈپ، سەجدە قىلىشتى.

²⁰ ئۇنى مانا شۇنداق مازاق قىلغاندىن كېيىن، سۆسۈن توننى سالدۇرۇپ، ئۇچىسىغا ئۆز كىيىملىرىنى كىيىدۇردى ۋە كىرىستكە مىخلاش ئۈچۈن ئېلىپ مېڭىشتى.

²¹ سىمۇن ئىسىملىك بىر كىشى يېزىدىن كېلىپ، ئۇ يەردىن ئۆتۈپ كېتىۋاتاتتى.

ئىسكەندەر بىلەن رۇفۇسنىڭ ئاتىسى بولغان بۇ ئادەم كىرىنى شەھىردىن ئىدى.

لەشكەرلەر ھەزرىتى ئەيسا يۈدۈپ ماڭغان كىرىستنى بۇ ئادەمگە مەجبۇرىي

كۆتۈرگۈزدى. ²² ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانى گولگوتا، يەنى «باش سۆڭەك» دېگەن

يەرگە ئېلىپ باردى. ²³ ئۇنىڭغا مۇرمەككى ئارىلاشتۇرۇلغان شاراب ²³ بەردى، لېكىن

ھەزرىتى ئەيسا ئۇنى ئىچمىدى. ²⁴ ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانى كىرىستكە مىخلاپ ئاستى

ۋە ھەرقايسىسى ئۆزىگە چىققاننى ئېلىش ئۈچۈن چەك تاشلىشىپ، كىيىملىرىنى

بۆلۈشۈۋالدى. ²⁵ ھەزرىتى ئەيسا كىرىستكە مىخلانغان ۋاقىت ئەتىگەن سائەت

توققۇزلار ئىدى. ²⁶ گۇناھ تاختىسىغا «يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھى» دەپ يېزىلغاندى.

^{15:23} مۇرمەككى ئارىلاشتۇرۇلغان شارابنىڭ ئاغرىقىنى پەسەيتىش رولى توغرىسىدا قەدىمكى

كىتابلاردا خاتىرىلەر بار.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

²⁷ ھەزرىتى ئەيسادىن باشقا ئىككى قاراقچىمۇ كىرىستكە مىخلانغان بولۇپ، بىرى ئۇنىڭ ئوڭ يېنىدىكى، يەنە بىرى سول يېنىدىكى كىرىستتە ئىدى. { ²⁸ شۇنداق قىلىپ، مۇقەددەس يازمىلاردىكى: «ئۇ جىنايەتچىلەر بىلەن بىر قاتارغا قويۇلدى» دېگەن سۆز ئىسپاتلاندى. } ²⁹ ئۇ يەردىن ئۆتكەنلەر باشلىرىنى چايقىشىپ، ھەزرىتى ئەيسانى ھاقارەتلەپ:

— قېنى، سەن ئىبادەتخانىنى بۇزۇپ تاشلاپ، ئۈچ كۈندە قايتىدىن ياساپ چىقىدىغان ئادەم ئىدىڭغۇ؟ ³⁰ ئەمدى كىرىستتىن چۈشۈپ، ئۆزۈڭنى قۇتقۇزغىنا! — دېيىشتى.

³¹ ئالىي روھانىيلار ۋە تەۋرات ئۇستازلىرىمۇ ئۇنى شۇنداق مەسخىرە قىلىپ، ئۆزئارا:

— باشقىلارنى قۇتقۇزۇپتىكەن، ئۆزىنى قۇتقۇزالمىدى. ³² ئىسرائىللارنىڭ پادىشاھى قۇتقۇزغۇچى — مەسىھ ئەمدى كىرىستتىن چۈشۈپ باقسۇنچۇ، بىز شۇنى كۆرۈپ ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلالىمىز، — دېيىشتى. ھەزرىتى ئەيسا بىلەن بىللە كىرىستكە مىخلانغانلارمۇ ئۇنى ھاقارەتلەشتى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆلۈمى

³³ چۈش ۋاقتى سائەت ئون ئىككىدە، پۈتۈن زېمىننى قاراڭغۇلۇق قاپلاپ، سائەت ئۈچكىچە داۋام قىلدى. ³⁴ سائەت ئۈچتە، ھەزرىتى ئەيسا يۇقىرى ئاۋاز بىلەن: «ئېلوي، ئېلوي، لەما شەۋاقتانى!» يەنى «خۇدايىم، خۇدايىم، مېنى نېمىشقا تاشلىۋەتتىڭ!» دەپ ۋارقىردى.

³⁵ ئۇ يەردە تۇرغانلارنىڭ بەزىلىرى بۇنى خاتا ئاڭلاپ:

— قاراڭلار، بۇ ئادەم ئىلىياس پەيغەمبەرگە مۇراجىئەت قىلىۋاتىدۇ — دېيىشتى. ³⁶ ئۇلارنىڭ ئىچىدىن بىرىلەن يۈگۈرۈپ بېرىپ، بىر پارچە بۇلۇتنى ئەكىلىپ ئەرزان ئۈزۈم شارابىغا چىلاپ، ئۇنى قومۇشنىڭ ئۇچىغا باغلاپ ھەزرىتى ئەيساغا ئىچكۈزمە كىچى بولدى ۋە:

— توختاپ تۇرۇڭلار! قاراپ باقايلى، ئىلىياس پەيغەمبەر كېلىپ ئۇنى چۈشۈرۈۋالامدىكىن؟ — دېدى.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

³⁷ ھەزرىتى ئەيسا قاتتىق ۋارقىردى - دە، تىنقى توختاپ، جان ئۈزدى.
³⁸ شۇ ۋاقتتا، مەركىزىي ئىبادەتخانىدىكى پەردە يۇقىرىدىن تۆۋەنگە ئىككى پارچە بولۇپ يىرتىلدى. ³⁹ ⁴⁰ ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۇدۇلىدا تۇرغان يۈز بېشى ئۇنىڭ قانداق جان ئۈزگىنىنى كۆرۈپ:

— بۇ ئادەم ھەقىقەتەن خۇدانىڭ ئوغلى ئىكەن! — دېدى.

⁴⁰ ئۇ يەردە يەنە ۋەقەنى يىراقتىن كۆرۈپ تۇرغان بەزى ئاياللارمۇ بار ئىدى. ئۇلارنىڭ ئارىسىدا مەجدەللىك مەريەم، كچىك ياقۇپ بىلەن يوسىنىڭ ئانىسى مەريەم ۋە سالومىلار بار ئىدى. ⁴¹ ھەزرىتى ئەيسا جەللىدە تۇرغان ۋاقتتا، بۇ ئاياللار ئۇنىڭغا ئەگىشىپ، ئۇنىڭ خىزمىتىدە بولغانىدى. ئۇنىڭ بىلەن يېرۇسالېمغا بىللە كەلگەن يەنە بىرمۇنچە ئاياللارمۇ ئەھۋالنى كۆزىتىپ تۇراتتى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ دەپنە قىلىنىشى

⁴²⁻⁴³ ئۇ ھارپا كۈنى، يەنى دەم ئېلىش كۈنىنىڭ ئالدىنقى كۈنى ئىدى. كەچ كىرىپ قالغاندا، يەھۇدىيلارنىڭ ئالىي كېڭەشمىسىنىڭ ھۆرمەتكە سازاۋەر ئەزاسى، خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنى ئىتتىزالىق بىلەن كۈتۈۋاتقان ئاراماتىيالىق يۈسۈپ يۈرەكلىك ھالدا ۋالىي پىلاتۇسنىڭ ئالدىغا چىقىپ، ئۇنىڭدىن ھەزرىتى ئەيسانىڭ جەستىنى بېرىشنى تەلەپ قىلدى. ⁴⁴ ⁴⁵ پىلاتۇس ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئاللىقاچان ئۆلگەنلىكىنى ئاڭلاپ ھەيران بولدى. ئۇ يۈز بېشىنى چاقىرىپ، ئۇنىڭدىن ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆلگىنىگە قانچىلىك ۋاقىت بولغانلىقىنى سورىدى. ⁴⁵ ئۇ يۈز بېشىدىن ئەھۋالنى ئۇققاندىن كېيىن، يۈسۈپكە جەسەتنى ئېلىپ كېتىشكە رۇخسەت قىلدى. ⁴⁶ يۈسۈپ كەندىر رەخت سېتىۋېلىپ، جەسەتنى كرىستتىن چۈشۈرۈپ كېيەنلىدى ۋە قىيادا ئويۇلغان بىر قەبرىگە دەپنە قىلىپ، ئاغزىغا يوغان بىر قورام تاشنى دومىلىتىپ قويدى.

^{15: 38} بۇ پەردە ئىبادەتخانىدىكى ئەڭ مۇقەددەس جاينى مۇقەددەس جايدىن ئايرىپ تۇرىدىغان پەردە بولۇپ، ئۇنىڭ يىرتىلىشى ئىنسانلارنىڭ خۇدانىڭ ئالدىغا بارىدىغان يولىنىڭ ھەزرىتى ئەيسا تەرىپىدىن ئېچىلغانلىقىنى بىلدۈرىدۇ.

^{15: 42-43} قائىدە بويىچە، ئۆلتۈرۈلگەنلەرنىڭ جەستى دەم ئېلىش كۈنىدە كرىستتە قالسا بولمايتتى.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

⁴⁷ مەجدەللىك مەريەم بىلەن يوسىنىڭ ئانىسى مەريەم ھەزرىتى ئەيسانىڭ قويۇلغان يېرىنى كۆرۈۋالدى.

16 - باب

ھەزرىتى ئەيسانىڭ تىرىلىشى

¹ دەم ئېلىش كۈنى ئۆتكەندىن كېيىن، مەجدەللىك مەريەم، ياقۇپنىڭ ئانىسى مەريەم ۋە سالومىلار بېرىپ ھەزرىتى ئەيسانىڭ جەستىگە سۈرۈش ئۈچۈن خۇش پۇراقلىق بۇيۇملارنى سېتىۋالدى. ² ھەپتىنىڭ بىرىنچى كۈنى ³ ئۇلار تاڭ سەھەردە ئورنىدىن تۇرۇپ، كۈن چىقىش بىلەن تەڭ قەبرىگە بېرىشتى. ³ ئۇلار ئۆزئارا: «قەبرىنىڭ ئاغزىدىكى تاشنى كىم دومىلىتىشىپ بېرەر؟» دېيىشتى. ⁴ ئۇ تاش ناھايىتى چوڭ ئىدى. بىراق، ئۇلار باشلىرىنى كۆتۈرۈپ قارىغىنىدا، تاشنىڭ بىر يانغا دومىلىتىۋېتىلگەنلىكىنى كۆردى. ⁵ ئۇلار قەبرىگە كىرىپ ئوڭ تەرەپتە ئاق تون كىيگەن ياش بىر ئادەمنىڭ ئولتۇرغانلىقىنى كۆرگەندە، ئالاقزادە بولۇشتى. ⁶ ئۇ پەرىشتە ئۇلارغا:

— ئالاقزادە بولماڭلار، سىلەر كىرىشتە مۇخلىغان ناسىرەلىك ھەزرىتى ئەيسانى ئىزدەۋاتسىلەر. ئۇ تىرىلدى، بۇ يەردە ئەمەس. مانا، ئۇ بۇرۇن قويۇلغان جاي. ⁷ سىلەر بېرىپ ئۇنىڭ شاگىرتلىرىغا، بولۇپمۇ پېترۇسقا: «ھەزرىتى ئەيسا جەللىيىگە سىلەردىن ئاۋۋال بارىدىكەن، سىلەرگە ئېيتقىنىدەك، ئۇنى شۇ يەردە كۆرىدىكەنسىلەر» دەڭلار، — دېدى. ⁸ ئۇلارنى تىترەك باسقى ھەم ئالاقزادە بولۇشۇپ قەبرىدىن چىقىپ قاچتى. قورقۇپ كەتكەچكە، بۇ ئىشنى ھېچكىمگە ئېيتىمىدى.

^{16:2} شەنبە كۈنى يەھۇدىيلارنىڭ دەم ئېلىش كۈنى بولۇپ، يەكشەنبە «ھەپتىنىڭ بىرىنچى كۈنى» ئىدى.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

{ھەزرىتى ئەيسانىڭ مەجدەللىك مەريەمگە كۆرۈنۈشى}

⁹ ھەزرىتى ئەيسا ھەپتىنىڭ بىرىنچى كۈنى تاڭ سەھەردە تىرىلگەندىن كېيىن، ئاۋۋال مەجدەللىك مەريەمگە كۆرۈندى. ئۇ بۇ ئايالنىڭ تېنىدىن يەتتە جىنى ھەيدىۋەتكەندى. ¹⁰ مەريەم بېرىپ بۇرۇن ھەزرىتى ئەيسا بىلەن بىللە بولغان، ھازىر ماتەم تۇتۇپ كۆز يېشى قىلىشىۋاتقان شاگىرتلارغا خەۋەر قىلدى. ¹¹ ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ تىرىلگەنلىكى ۋە مەريەمنىڭ ئۇنى كۆرگەنلىكىنى ئاڭلىغاندا، ئىشەنمىدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئىككى شاگىرتغا كۆرۈنۈشى

¹² بۇ ۋەقەدىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا يېزىغا كېتىۋاتقان ئىككى شاگىرتغا باشقا بىر قىياپەتتە كۆرۈندى. ¹³ شۇنىڭ بىلەن، شاگىرتلار كەينىگە قايتىپ، باشقىلارغا بۇ ئىشنى خەۋەر قىلدى، لېكىن ئۇلار بۇنىڭغىمۇ ئىشەنمىدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئون بىر شاگىرتغا كۆرۈنۈشى

¹⁴ ئۇنىڭدىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا بىر داستىخاندا ئولتۇرۇپ غزالىنىۋاتقان ئون بىر شاگىرتغا كۆرۈنۈپ، ئۇلارنىڭ ئېتىقادسىزلىقى ۋە تەرسالىقنى ئەيىبلدى. چۈنكى، ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانى تىرىلگەندىن كېيىن كۆرگەنلەرنىڭ سۆزىگە ئىشەنمىگەندى.

¹⁵ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

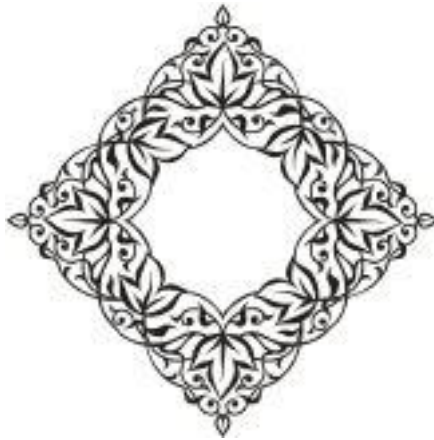
— دۇنيانىڭ ھەرقايسى جايلىرىغا بېرىپ، پۈتۈن ئىنسانلارغا خۇش خەۋەرنى جاكارلاڭلار. ¹⁶ ئېتىقاد قىلىپ، چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلغانلار قۇتقۇزۇلدى. ئېتىقاد قىلمىغانلار بولسا دوزاخقا مەھكۇم قىلىندۇ.

¹⁷ ئېتىقاد قىلغانلارغا مۇنداق مۆجىزىلەرنى كۆرسىتىش قابىلىيىتى ھەمراھ بولىدۇ: ئۇلار مېنىڭ نامىم بىلەن جىنلارنى ھەيدىۋېتەلەيدۇ، نامەلۇم تىللاردا سۆزلىشەلەيدۇ، ¹⁸ يىلانلارنى قوللىرىدا تۇتسىمۇ، ھېچنېمە بولمايدۇ، زەھەرلىك نەرسىنى ئىچسىمۇ، ھېچقانداق تەسىر قىلمايدۇ. بىمارلارغا قوللىرىنى تەگكۈزۈپ قويسا، كېسەللىرى ساقىيىپ كېتىدۇ.

ماركۇس بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئاسمانغا كۆتۈرۈلۈشى

¹⁹ رەببىمىز ئەيسا ئۇلارغا بۇ سۆزلەرنى قىلغاندىن كېيىن، ئاسمانغا كۆتۈرۈلدى ۋە خۇدانىڭ ئوڭ يېنىدا ئولتۇردى. ²⁰ شاگىرتلار تەرەپ - تەرەپكە بېرىپ خۇش خەۋەرنى جاكارلاپ يۈردى. رەببىمىز ئۇلار بىلەن بىللە بولۇپ، ئۆز سۆزىنى ئۇلار كۆرسەتكەن مۆجىزىلەر بىلەن ئىسپاتلىدى. ²¹

¹⁶: 20: 9 - ئايەتتىن تاكى 20 - ئايەتكىچە بولغان ئايەتلەرنى بەزى گىرېكچە نۇسخىلاردىن تاپقىلى بولمايدۇ.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

بۇ كىتابنىڭ مۇئەللىپى يەھۇدىي مىللىتىدىن بولمىغان دوختۇر لۇقادۇر. ئۇ ئۆز كىتابىنى ھەزرىتى ئەيسانىڭ ھاياتىنىڭ گۇۋاھچىلىرى بولغان كىشىلەرنىڭ ئۆز كۆزى بىلەن كۆرگەنلىرىنى ئاساس قىلىپ يېزىپ چىققان.

لۇقا بۇ كىتابتا ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئىسرائىلغا ۋەدە قىلىنغان قۇتقۇزغۇچى بولۇپلا قالماي، بەلكى پۈتكۈل ئىنسانلارنىڭ قۇتقۇزغۇچىسى ئىكەنلىكىنى سۈرەتلەپ بېرىپ، ئۇنىڭ تۇغۇلۇشىدىن تاكى ئاسمانغا كۆتۈرۈلۈشىگىچە بولغان ۋەقەلەرنى تەپسىلىي بايان قىلغان.

بۇ كىتابتا خۇدانىڭ ئىنسانلارنى قۇتقۇزۇش پىلانىنىڭ يەھۇدىيلار ۋە يەھۇدىي ئەمەسلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالدىغانلىقى، خۇش خەۋەر ئېلىپ كېلىدىغان بەخت، دۇئا قىلىشنىڭ مۇھىملىقى، ھەزرىتى ئەيسانىڭ ھەر خىل ھاجەتمەنلەرگە، بولۇپمۇ شۇ ۋاقىتلاردا تۆۋەن ئورۇندا تۇرىدىغان ئاياللار، نامراتلار ۋە «گۇناھكارلار» غا كۆڭۈل بۆلگەنلىكى ۋە مۇقەددەس روھنىڭ ئەۋەتىلىشى نۇقتىلىق تەكىتلەنگەن.

تېزىس:

1. ھەزرىتى ئەيسانىڭ دۇنياغا كېلىشى ۋە بالىلىق چاغلىرى (1 - ، 2 - بابلار)
2. ھەزرىتى ئەيسانىڭ چۆمۈلدۈرۈلۈشى ۋە سىنىلىشى (3 - بابتىن 4 - باب 13 - ئايەتكىچە)
3. ھەزرىتى ئەيسانىڭ جەللىيدىكى خىزمىتى (4 - باب 14 - ئايەتتىن 9 - باب 50 - ئايەتكىچە)
4. ھەزرىتى ئەيسانىڭ يېرۇسالېمغا سەپىرى (9 - باب 51 - ئايەتتىن 19 - باب 27 - ئايەتكىچە)
5. ھەزرىتى ئەيسانىڭ يېرۇسالېمدىكى خىزمىتى (19 - باب 28 - ئايەتتىن 21 - باب 4 - ئايەتكىچە)

6. ھەزرىتى ئەيسانىڭ كەلگۈسىدىكى ئىشلارنى ئالدىن ئېيتىشى (21 - باب
5 - ئايەتتىن 38 - ئايەتكىچە)
7. ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆلتۈرۈلۈشى ۋە تىرىلىشى (22 - بابتىن
24 - باقىچە)

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

مۇقەددىمە

¹ ھۆرمەتلىك تېئوفىلوس جانابلىرى،

سىزگە مەلۇمكى، نۇرغۇن كىشىلەر ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئارىمىزدا قىلغان ئىشلىرىنى خاتىرىلەشكە كىرىشكەندى. ² ئۇلار خاتىرىلەشتە، بۇ ئىشلارنى باشتىن - ئاخىر ئۆز كۆزى بىلەن كۆرۈپ، خۇش خەۋەر تارقاقانلارنىڭ بايانلىرىنى ئاساس قىلغان. ³ مەن بۇلارنىڭ ھەممىسىنى باشتىن تەپسىلىي تەكشۈرۈپ ئېنىقلاپ چىققانلىقىم ئۈچۈن، بۇلارنى تەرتىپى بويىچە يېزىپ، سىزگە مەلۇم قىلىشنى لايىق تاپتىم. ⁴ بۇنىڭدىن مەقسەت، سىزگە ھەزرىتى ئەيسا ھەققىدە ئاڭلىغان تەلىملەرنىڭ ئىشەنچلىكلىكىنى بىلدۈرۈشتۇر.

يەھيا پەيغەمبەرنىڭ دۇنياغا كېلىشىدىن بېشارەت

⁵ ھىرود پادىشاھ يەھۇدىيلار رايونلىرىدا ھۆكۈمرانلىقىنى يۈرگۈزۈۋاتقان چاغلاردا، زىكرىيا ئىسىملىك بىر روھانىي ئۆتكەندى. ئۇ ئىلگىرىكى روھانىي ئابىيا توپىغا تەۋە

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

بولۇپ، ئۆز نۆۋىتى كەلگەندە يېرۇسالېمدىكى مەركىزىي ئىبادەتخانىدا[®] ئىشلەيتتى. ئۇنىڭ ئايالى ئېلىزابېتتۇ تۇنجى باش روھانىي ھارۇننىڭ ئەۋلادلىرىدىن ئىدى.⁶ ئۇلار ئىككىلىسى خۇدانىڭ نەزىرىدە دۇرۇس كىشىلەردىن بولۇپ، خۇدانىڭ پۈتۈن ئەمر - پەرمانلىرىغا قاتتىق ئەمەل قىلاتتى.⁷ ئەمما، ئۇلار پەرزەنت كۆرمىگەندى. چۈنكى، ئېلىزابېت تۇغماس ئىدى، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئىككىلىسى ياشنىپ قالغانىدى.⁸ بىر كۈنى، زىكرىيا ۋە ئۇنىڭ قىسمىدىكى روھانىيلار مەركىزىي ئىبادەتخانىدا نۆۋىتى بويىچە روھانىيلىق ۋەزىپىسىنى ئادا قىلىۋاتاتتى.⁹ ئۇلار ھەر كۈنى ئادىتى بويىچە ئىبادەتخانىنىڭ مۇقەددەس جايىغا كىرىپ، خۇدانىڭ ھۇزۇرىدا ئىسرىق سېلىشقا بىر روھانىي تاللاش ئۈچۈن چەك تاشلايتتى. ئۇ كۈنى، چەك زىكرىياغا چىقتى.¹⁰ ئۇ مۇقەددەس جايغا كىرىپ ئىسرىق سېلىۋاتقاندا، ئىبادەتكە كەلگەن جامائەت تاشقىرىدا دۇئا قىلىشىۋاتاتتى.¹¹ تۇيۇقسىز ئىسرىقنىڭ ئوڭ تەرىپىدە زىكرىياغا خۇدا ئەۋەتكەن بىر پەرىشتە كۆرۈندى.¹² زىكرىيا قورققىنىدىن ھودۇقۇپ كەتتى،¹³ بىراق پەرىشتە ئۇنىڭغا:

— ئەي زىكرىيا، قورقمىغىن! خۇدا دۇئاڭنى قوبۇل قىلدى. ئايالڭ ئېلىزابېت ساڭا بىر ئوغۇل تۇغۇپ بېرىدۇ، ئۇنىڭ ئىسمىنى يەھيا قويغىن.¹⁴ ئۇ ساڭا خۇشال - خۇراملىق ئېلىپ كېلىدۇ، ئۇنىڭ دۇنياغا كېلىشى بىلەن نۇرغۇن كىشىلەر خۇرسەن بولۇشىدۇ.¹⁵ ئۇ خۇدانىڭ نەزىرىدە ئۇلۇغ بولىدۇ، ھاراق - شاراب ئىچمەيدۇ. ئۇ ئانىسىنىڭ قورسىقىدىكى ۋاقتىدىن تارتىپلا خۇدانىڭ مۇقەددەس روھىغا چۆمگەن بولىدۇ.¹⁶ ئۇ نۇرغۇن ئىسرائىللارنى رەببىمىز خۇدانىڭ يولىغا قايتۇرىدۇ.¹⁷ ئۇ خۇدا تەرىپىدىن خۇددى ئىلياس پەيغەمبەرگە ئاتا قىلىنغاندەك روھ ۋە كۈچ - قۇدرەتكە تولغان ھالدا، ئۆزىدىن كېيىن كېلىدىغان قۇتقۇزغۇچىدىن ئاۋۋال ئەۋەتىلىپ، ئاتا بىلەن بالىلارنىڭ مۇناسىۋىتىنى يېڭىۋاشتىن ئىناقلاشتۇرۇپ، خۇداغا بويسۇنمايدىغانلارنى ئادىللارنىڭ ئاقلانە يوللىرىغا قايتۇرۇپ، خەلقنى رەببىنىڭ

[®] 5:1 مەركىزىي ئىبادەتخانا — ئەينى چاغدا، يەھۇدىيلارنىڭ نۇرغۇن ئىبادەتخانىلىرى بولۇپ، بۇ يەھۇدىيلارنىڭ ئەڭ كۆپ يىغىلىپ ئىبادەت قىلىدىغان جايى ئىدى. خۇدانىڭ ئەمرى بويىچە، پەقەت يېرۇسالېمدىكى مەركىزىي ئىبادەتخانىدىلا قۇربانلىق قىلىش توغرا بولاتتى.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

خىزمىتىنى قىلىشقا تەييار قىلدۇ، — دېدى.

¹⁸ — مەن قېرىپ قالدىم، ئايالىمنىڭ يېشىمۇ بىر يەرگە بېرىپ قالغان تۇرسا، بۇنداق بولۇشى مۇمكىنمۇ؟ مەن ئۇنى نېمىدىن بىلەلەيمەن؟ — دەپ سورىدى زىكرىيا پەرىشتىدىن.
¹⁹ پەرىشتە:

— مەن خۇدانىڭ ھۇزۇرىدىكى جەبرائىل بولىمەن. مېنى خۇدا ساڭا بۇ خۇش خەۋەرنى يەتكۈزۈشكە ئەۋەتتى. ²⁰ ۋاقت — سائىتى كەلگەندە، سۆزلىرىم چوقۇم ئەمەلگە ئاشۇرۇلىدۇ. بىراق، بۇنىڭغا ئىشەنمىگەنلىكىڭ ئۈچۈن تىلىڭ تۇتۇلىدۇ. بالا تۇغۇلمىغۇچە، زۇۋانغا كەلمەيسەن، — دەپلا كۆزدىن غايىب بولدى.
²¹ بۇ چاغدا، زىكرىيانى كۈتۈپ تۇرغانلار ئۇنىڭ مۇقەددەس جايدا نېمە ئۈچۈن بۇنچىۋالا كېچىككەنلىكىنى چۈشەنمەي ھەيران بولۇشتى. ²² كۆپچىلىك ئۇنىڭ مۇقەددەس جايدىن چىقىپ، گەپ قىلالماي، قوللىرى ئارقىلىق ئىشارەت قىلىپ مەقسىتىنى بىلدۈرگەنلىكىدىن، ئۇنىڭ مۇقەددەس جايدا بىرەر غايىبانە ئالامەتنى كۆرگەنلىكىنى چۈشەندى.
²³ زىكرىيا ئىبادەتخانىدىكى نۆۋەتچىلىك مۇددىتى توشۇشى بىلەنلا ئۆيىگە قايتتى.
²⁴ دەرۋەقە، ئۇزۇن ئۆتمەي ئۇنىڭ ئايالى ئېلىزابېت ھامىلىدار بولۇپ، بەش ئايغىچە تالا — تۈزگە چىقمىدى. ²⁵ ئۇ: «ئەمدى رەببىم ماڭا ياخشىلىق قىلىپ، مېنى خالايتق ئالدىدا نومۇستىن قۇتقۇزدى» دېدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ دۇنياغا كېلىشىدىن بېشارەت

²⁷⁻²⁶ ئېلىزابېت ھامىلىدار بولۇپ ئالتە ئاي بولغاندا، خۇدا پەرىشتە جەبرائىلنى جەللىيە ئۆلكىسىدىكى ناسرە دېگەن شەھەرگە، مەريەم ئىسىملىك بىر قىزنىڭ قېشىغا ئەۋەتتى. مەريەم بىلەن داۋۇت پادىشاھنىڭ ئەۋلادىدىن بولغان يۈسۈپنىڭ چېيى ئىچكۈزۈلگەندى.
²⁸ جەبرائىل مەريەمنىڭ ئالدىغا بېرىپ:

— سالام ساڭا، ئەي خۇدانىڭ شەپقىتىگە مۇيەسسەر بولغان قىز. رەببىم ساڭا ياردۇر! — دېدى.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

²⁹ بۇنىڭدىن بەك تەمتىرەپ كەتكەن مەريەم بۇ سۆزلەرنىڭ مەنىسى نېمىدۇ، دەپ ئويلىدى. ³⁰ جەبرائىل ئۇنىڭغا:

— ئەي مەريەم، قورقمىغىن. سەن خۇدانىڭ شەپقىتىگە ئېرىشتىڭ. ³¹ ھامىلىدار بولۇپ بىر ئوغۇل تۇغسەن، ئىسمىنى ئەيسا [مەنىسى «پەرۋەردىگار قۇتقۇزىدۇ»] قويغىن. ³² ئۇ ئۇلۇغ بولىدۇ، ئۇلۇغ خۇدا ئۇنى ئوغلۇم، دەپ ئاتايدۇ. پەرۋەردىگار خۇدا ئۇنى ئەجدادى پادىشاھ داۋۇتنىڭ تەختىگە ئولتۇرغۇزىدۇ. ³³ ئۇ ياقۇپنىڭ جەمەتى بولغان ئىسرائىللارنىڭ مەڭگۈ پادىشاھى بولىدۇ، ئۇنىڭ پادىشاھلىقى چەكسىز دۇر، — دېدى.

³⁴ — مەن تېخى قىز تۇرسام، بۇ قانداقمۇ مۇمكىن بولسۇن؟ — دەپ سورىدى مەريەم پەرىشتىدىن.

³⁵ — خۇدانىڭ مۇقەددەس روھى سېنىڭ ۋۇجۇدۇڭغا چۈشىدۇ. ئۇلۇغ خۇدانىڭ كۈچ - قۇدرىتى ساڭا سايبە بولۇپ يېقىنلىشىدۇ. شۇڭا، سەندىن تۇغۇلىدىغان مۇقەددەس پەرزەنت خۇدانىڭ ئوغلى ³⁶ دەپ ئاتىلىدۇ. تۇغۇقنىڭ ئېلىزىپىتقا قارا! كىشىلەر ئۇنى تۇغماس دەيتتى. ئۇ ھازىر شۇنچە ياشىنىپ قالغان بولسىمۇ، ئۇنىڭ ئوغۇلغا قورساق كۆتۈرگىنىگە ئالتە ئاي بولۇپ قالدى. ³⁷ چۈنكى، خۇدا قىلالمايدىغان ھېچقانداق ئىش يوق، — دېدى جەبرائىل.

³⁸ — مەن خۇدانىڭ خىزمىتىگە تەييارمەن، دېگىنىڭىزدەك بولسۇن، — دېدى مەريەم. شۇنىڭ بىلەن، جەبرائىل ئۇنىڭ يېنىدىن كەتتى.

مەريەمنىڭ ئېلىزىپىتنى يوقلىشى

³⁹ ئۇزۇن ئۆتمەي، مەريەم ئالدىراش يولغا چىقىپ، يەھۇدىيە ئۆلكىسىنىڭ تاغلىق رايونىدىكى بىر شەھەرگە باردى. ⁴⁰ ئۇ يەردە زىكرىيانىڭ ئۆيىگە كىرىپ، ئېلىزىپىتقا سالام بەردى. ⁴¹⁻⁴² ئېلىزىپىت مەريەمنىڭ سالىمىنى ئاڭلىغاندا، قورسىقىدىكى بوۋاق سەكرەپ كەتتى. ئېلىزىپىت مۇقەددەس روھقا چۆمۈپ، يۇقىرى ئاۋاز بىلەن مۇنداق

¹: 35 خۇدانىڭ ئوغلى — بۇ نام ھەرگىزمۇ خۇدا بىلەن ھەزرىتى ئەيسا ئوتتۇرىسىدىكى جىسمانىي جەھەتتىكى ئاتا - بالىلىق مۇناسىۋەتنى ئەمەس، بەلكى روھىي جەھەتتىكى مۇناسىۋەتنى بىلدۈرىدۇ.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

دېدى:

— ئاياللار ئىچىدە ئەڭ بەختلىك ئايالسىن، قورسىقىڭدىكى بوۋاقمۇ بەختلىكتۇر.
⁴³ رەببىمنىڭ ئانىسى بولۇش سۈپىتىڭ بىلەن مېنى يوقلاپ كېلىشىڭگە مۇناسىپ
 ئەمەسمەن. ⁴⁴ سالىمىڭ قۇلقىمغا كىرگەندە، قورسىقىمىدىكى بوۋاق سۆيۈنۈپ
 سەكرەپ كەتتى. ⁴⁵ سەن، «خۇدا ماڭا بەرگەن ۋەدىسىنى جەزمەن ئەمەلگە
 ئاشۇرىدۇ» دەپ ئىشەنگەچكە، نەقەدەر بەختلىكسىن!

مەريەمنىڭ خۇداغا ئوقۇغان مەدھىيىسى

⁴⁶ مەريەممۇ خۇش بولۇپ مۇنداق دېدى:

«قەلبىمدىن ئۇلۇغلايمەن رەببىمنى،
⁴⁷ قۇتقۇزغۇچىم خۇدا قىلدى خۇرسەن دىلىمنى،
⁴⁸ ياد ئەتتى ئۇ مەندەك ئەرزىمەس بىر قۇلىنى.
 ئەۋلادىن ئەۋلادىچە بەختلىك، دەپ ئاتىلارمەن شۇندىن بېرى،
⁴⁹ چۈنكى، قادىر خۇدا مەن ئۈچۈن ياراتتى ئۇلۇغ ئىشلارنى.
 مۇقەددەستۇر ئۇنىڭ نامى،
⁵⁰ مېھىر - شەپقەت قىلار ئۇ ئىخلاسمەنلەرگە
 ئەۋلادىن ئەۋلادىچە.
⁵¹ كۈچلۈك قولىنى سوزۇپ، تارمار قىلدى
 ھىيلە - مىكىرلىك تەكەببۇرلارنى.
⁵² تەختىدىن چۈشۈردى ئۇ كۈچلۈك ھۆكۈمدارلارنى،
 كۆتۈردى ئەرزىمەسلەرنىڭ قەددىنى.
⁵³ سورىغانلىرىنى بەردى ئېھتىياجلىقلارغا،
 قۇرۇق قول قايتۇردى خۇداغا ئېھتىياجسىز بىز، دەپ قارىغان بايلارنى.
⁵⁴ قىلغان ۋەدىسىنى ئېسىدە تۇتۇپ، بىز ئىسرائىللارغا رەھىم قىلدى.
⁵⁵ چۈنكى، ئۇ ئەجدادىمىز ئىبراھىم ھەم ئۇنىڭ ئەۋلادلىرىغا
 ئەۋلادىڭغا مەڭگۈ مېھىر - شەپقەت كۆرسىتىمەن، دەپ ۋەدە قىلغانىدى.»

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

⁵⁶ مەريەم ئېلىزابېتنىڭ يېنىدا ئۈچ ئايدەك تۇرۇپ، ئۆز ئۆيىگە قايتتى.

يەھيا پەيغەمبەرنىڭ دۇنياغا كېلىشى

⁵⁷ ئېلىزابېتنىڭ ئاي - كۈنى توشۇپ، بىر ئوغۇل تۇغدى. ⁵⁸ خۇدانىڭ ئۇنىڭغا شۇنچە كاتتا مېھىر - شەپقەت كۆرسەتكەنلىكىنى ئاڭلىغان قولۇم - قوشنىلىرى ۋە ئۇرۇق - تۇغقانلىرى ئۇنىڭ بىلەن بىرلىكتە خۇشاللىققا چۆمدى. ⁵⁹ بوۋاق تۇغۇلۇپ سەككىز كۈن بولغاندا، ئۇرۇق - تۇغقانلار كېلىپ، بالىنىڭ خەتنىسىنى قىلىپ، ئۇنىڭغا زىكرىيا دەپ ئاتىسىنىڭ ئىسمىنى قويماقچى بولۇشتى. ⁶⁰ بىراق، ئانىسى:

— ياق! ئىسمى يەھيا بولسۇن، — دېدى.

⁶¹ — بولمايدۇ! ئۇرۇق - جەمەتىڭىز ئىچىدە بۇنداق ئىسمىدىكىلەر يوققۇ! — دېيىشتى ئۇرۇق - تۇغقانلار قارشى تۇرۇپ.

⁶² ئاندىن، ئۇلار بالىنىڭ ئاتىسىدىن پەرزەنتىگە نېمە ئىسىم قويۇشنى خالايدىغانلىقىنى ئىشارەت بىلەن سوراشتى.

⁶³ زىكرىيا بىر پارچە تاختاينى ئەكەلدۈرۈپ، «ئىسمى يەھيا بولسۇن» دەپ يازدى. كۆپچىلىك ئىنتايىن ھەيران قېلىشتى. ⁶⁴ دەل شۇ چاغدا، زىكرىيا قايتا زۇۋانغا كېلىپ، خۇداغا مەدھىيە ئوقۇشقا باشلىدى. ⁶⁵ كۆپچىلىك خۇدانىڭ بۇ مۆجىزىسىنى كۆرۈپ، ئەيمىنىپ كەتتى. بۇ خەۋەر يەھۇدىيە ئۆلكىسىنىڭ تاغلىق رايونلىرىغا تارقالدى. ⁶⁶ بۇ ئىشتىن خەۋەر تاپقۇچىلار: «بۇ بالا كەلگۈسىدە قانداق ئادەم بولار؟» دەپ ئويلاشتى، چۈنكى خۇدانىڭ كۈچ - قۇدرىتى ئۇنىڭغا يار ئىدى.

زىكرىيانىڭ قۇتقۇزۇلۇش ھەققىدىكى سۆزلىرى

⁶⁷ ئاندىن، يەھيانىڭ ئاتىسى زىكرىيا مۇقەددەس روھقا چۆمۈپ، خۇدانىڭ ۋەھىيىسىنى يەتكۈزۈپ، مۇنداق دېدى:

⁶⁸ «پەرۋەردىگار، يەنى ئىسرائىللار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇداغا مەدھىيەلەر

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئوقۇلسۇن!

چۈنكى، ئۇ شاپائەت قىلىپ، خەلقنى قۇتقۇزدى.
 69-71 ئۇ ئۇلۇغ پەيغەمبەرلىرى ئارقىلىق ۋەدە قىلغىنىدەك،
 بىزنى دۈشمەنلىرىمىزدىن ۋە يامان كۆرگەنلەردىن قۇتقۇزۇش ئۈچۈن،
 خىزمەتكارى بولغان پادىشاھ داۋۇتنىڭ ئەۋلادىدىن بىر كۈچلۈك قۇتقۇزغۇچى
 تىكلدى. ①

72 ئەجدادلىرىمىزغا ئىلتىپات ئەيلەپ،
 مۇقەددەس ئەھدىسىنى ئېسىگە ئالدى.
 73-75 ئۇ ئەجدادىمىز ئىبراھىمغا:
 «مەن ئەۋلادلىرىڭنى دۈشمەنلىرىدىن قۇتقۇزمەن،
 ۋە ئۇلارنى ئۆمۈر بويى ئۆز ئالدىمدا،
 ئىخلاسەنلىك ۋە ھەققانىيلىق بىلەن،
 دۈشمەنلىرىدىن قورقماي، ماڭا ئىبادەت قىلىدىغان قىلمەن، دەپ قەسەم
 بەرگەن.

76 ساڭا كەلسەك، ئەي بالام،
 سەنمۇ ئۇلۇغ خۇدانىڭ پەيغەمبىرى، دەپ ئاتىلسەن.
 رەببىمىزنىڭ يوللىرىنى تەييارلاش ئۈچۈن ھازىرلىغۇچى بولسەن.
 77 ئۇنىڭ خەلقىگە:
 «گۇناھلىرىڭلار كەچۈرۈم قىلىنىپ قۇتقۇزۇلسىلەر!» دەپ ئۇقتۇرسەن.
 78-79 چۈنكى، خۇدايىمىز شەپقەتلىك ۋە رەھىمدىلدۇر،
 ئۇ ئەرىشتىن تاڭ شەپقىنى ئېلىپ كېلەر بىزگە.
 ئۇ نۇرنى چاچار،
 قاراغۇلۇق ۋە ئۆلۈم كۆلەڭگىسى ئىلكىدە ياشاۋاتقانلارغا،

① 69: گەرچە بۇ ۋاقىتتا ھەزرىتى ئەيسا تېخى تۇغۇلمىغان بولسىمۇ، بىراق زىكرىيا خۇدادىن كەلگەن ۋەھىي ئارقىلىق مەريەمنىڭ ھەزرىتى ئەيساغا ئېغىر ئاياغ ئىكەنلىكىدىن خەۋەردار ئىدى.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

باشلار بىزلەرنى ئامانلىق يولغا.»

⁸⁰ يەھيا كۈندىن - كۈنگە چوڭ بولۇپ، روھىي جەھەتتىن يېتىلىپ قالدى. ئۇ ئىسرائىل جامائىتى ئالدىدا خۇدانىڭ خىزمىتىنى قىلىشنى باشلىغۇچە، چۆللەردە ياشاپ كەلدى.

2 - باب

ھەزرىتى ئەيسانىڭ دۇنياغا كېلىشى

¹ يەھيا پەيغەمبەر تۇغۇلغان كۈنلەردە، رىم ئىمپېراتورى ئاۋغۇستۇس رىم ئىمپېرىيىسىدىكى بارلىق خەلققە نوپۇس تىزىملاش بۇيرۇقى چۈشۈردى. ² تۇنجى قېتىملىق بۇ نوپۇس تىزىملاش، كىرىننىنىڭ سۈرىيە ئۆلكىسىگە ۋالىي بولۇپ تۇرغان ۋاقتىدا ئېلىپ بېرىلغانىدى. ³ چۈشۈرۈلگەن بۇيرۇق بويىچە، ھەممە ئادەم نوپۇسقا تىزىملىنىش ئۈچۈن ئۆز يۇرتلىرىغا قايتىشتى.

⁴ شۇنىڭ بىلەن، پادىشاھ داۋۇتنىڭ ئەۋلادىدىن بولغان يۈسۈپمۇ جەللىيە ئۆلكىسىدىكى ناسىرە شەھىرىدىن ئايرىلىپ، يەھۇدىيە ئۆلكىسىدىكى پادىشاھ داۋۇتنىڭ يۇرتى بەيتلەھەم يېزىسىغا كەتتى. ⁵ ئۇ بولغۇسى ئايالى مەريەمنىمۇ تىزىملىنىشقا بىللە ئېلىپ باردى. مەريەم بولسا ھامىلىدار ئىدى. ⁶ ئۇلار بەيتلەھەم يېزىسىدا تۇرغان ۋاقتىدا مەريەمنىڭ ئاي - كۈنى توشۇپ قالدى. ⁷ بىراق، سارايلاردا ئۇلارغا ئۆي چىقىمغاچقا، بىر ئاتخانىدا تۇرۇشقا مەجبۇر بولدى. مەريەم شۇ يەردە تۇنجى ئوغلىنى تۇغۇپ، زاكلاپ، ئاتنىڭ ئوقۇرىغا ياتقۇزدى.

پەرىشتىلەرنىڭ پادىچىلارغا كۆرۈنۈشى

⁸ بەيتلەھەم يېزىسىنىڭ سەھىرىلىرىدا بەزى پادىچىلار دالادا تۇنەپ، پادىلىرىغا قارايتتى. ⁹ شۇ كۈنى، ئۇلارغا خۇدانىڭ بىر پەرىشتىسى كۆرۈنۈپ، خۇدانىڭ پارلاق نۇرى ئۇلارنىڭ ئەتراپىنى يورۇتۇۋەتتى. ئۇلار ئىنتايىن قورقۇپ كەتتى. ¹⁰ بىراق،

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

پەرىشتە ئۇلارغا:

— قورقماڭلار! مەن سىلەرگە پۈتۈن خەلقنى خۇشال قىلىدىغان بىر خۇش خەۋەرنى يەتكۈزۈمەن.¹¹ بۈگۈن پادىشاھ داۋۇتنىڭ يۇرتى بەيتلەھەم يېزىسىدا رەببىڭلار بولغان قۇتقۇزغۇچى — مەسسە[®] دۇنياغا كەلدى!¹² «ئۇنى قانداق تونۇيالايمىز؟» دەپ سورىساڭلار، ئۇ يەرگە بېرىڭلار. شۇ چاغدا، ئاتنىڭ ئوقۇرىغا ياتقۇزۇلغان زاكىلاقلق بىر بوۋاقنى كۆرسىلەر. بۇ سىلەرگە بېرىلگەن بەلگىدۇر، — دېدى.

¹³ بىردىنلا، ھېلىقى پەرىشتىنىڭ ئەتراپىدا باشقا نۇرغۇنلىغان پەرىشتىلەر پەيدا بولۇپ، خۇدانى مەدھىيەلەپ:

¹⁴ «ئەرىشئەلادىكى خۇداغا شان — شەرەپلەر بولسۇن!
ئۇنىڭ يەر يۈزىدە يېقىن كۆرگەن بەندىلىرىگە ئامانلىق بولسۇن!» دېيىشتى.

¹⁵ پەرىشتىلەر ئۇلاردىن ئايرىلىپ ئاسمانغا چىقىپ كەتكەندىن كېيىن، پادىچىلار بىر — بىرىگە:
— بەيتلەھەم يېزىسىغا بېرىپ، خۇدا بىزگە ئۇقتۇرغان بۇ ۋەقەنى كۆرۈپ كېلەيلى، — دېيىشتى.

¹⁶ ئۇلار دەرھال بەيتلەھەمگە بېرىپ، مەرىم بىلەن يۈسۈپنى تېپىپ، ئوقۇردا ياتقان بوۋاقنى كۆردى.¹⁷ پادىچىلار ئەھۋالنى كۆرگەندىن كېيىن، پەرىشتە ئېيتقان بوۋاق ھەققىدىكى سۆزلەرنى كىشىلەرگە يەتكۈزدى.¹⁸ بۇنى ئاڭلىغانلارنىڭ ھەممىسى پادىچىلارنىڭ دېگەنلىرىگە ھەيران قېلىشتى.¹⁹ مەرىم بولسا بۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى كۆڭلىدە ساقلاپ، چوڭقۇر ئويلىدى.²⁰ پادىچىلار قايتىشىپ، خۇداغا مەدھىيە ئوقۇشتى. چۈنكى، كۆرگەن ۋە ئاڭلىغانلىرىنىڭ ھەممىسى پەرىشتىنىڭ ئېيتقىنىدەك بولۇپ چىققانىدى.

[®] 11: 11 مەسسە — پەيغەمبەرلەر ئالدىن ئېيتقان، خۇدا تەرىپىدىن تاللانغان، ھامان بىر كۈنى كېلىپ مەڭگۈ ھۆكۈمرانلىق قىلىدىغان پادىشاھنى كۆرسىتىدۇ.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئاتا - ئانىسىنىڭ ھەزرىتى ئەيسانى خۇداغا ئاتىشى

²¹ بوۋاق تۇغۇلۇپ سەككىزىنچى كۈنى، ئۇنىڭ خەتنىسى قىلىندى ۋە ئەيسا دەپ ئىسىم قويۇلدى. بۇ، پەرىشتە ئۇ تېخى ئانىسىنىڭ قورسىقىدا پەيدا بولمىغان ۋاقىتتا قويغان ئىسىم ئىدى.

²³⁻²² مەريەمنىڭ قىزىقى توشقاندا، خۇدانىڭ مۇسا پەيغەمبەرگە بەرگەن ئەمىرىدىكى «تۇنجى ئوغۇل خۇداغا مەنسۇپ» دېگەن بەلگىلىمىگە ئاساسەن، يۈسۈپ بىلەن مەريەم بالىنى مەركىزىي ئىبادەتخانىدا خۇداغا ئاتاش ئۈچۈن، يېرۇسالېمغا ئېلىپ باردى. ²⁴ ئۇنىڭدىن باشقا، خۇدانىڭ تەۋراتتىكى ئەمرى بويىچە، بىر ئايالنىڭ تۇغۇتتىن كېيىن تازىلىنىشى ئۈچۈن، بىر جۈپ پاختەك ياكى ئىككى كەپتەر باچكىسى ئىبادەتخانىدا روھانىيلارنىڭ قۇربانلىق قىلىشىغا ئاپىرىپ بېرىلىشى كېرەك ئىدى.[®]

²⁵ شۇ چاغلاردا، يېرۇسالېمدا شىمون ئىسىملىك بىر كىشى ئۆتكەن بولۇپ، خۇداغا ئىخلاسمەن، دۇرۇس بۇ ئادەم خۇدانىڭ ئىسرائىللارغا تەسەللى بېرىدىغان قۇتقۇزغۇچىنى ئەۋەتىشىنى ئىنتىزارلىق بىلەن كۈتكەنىدى. مۇقەددەس روھ ئۇنىڭغا يار ئىدى. ²⁶ ئۇ مۇقەددەس روھتىن كەلگەن ۋەھىدىن ئۆزىنىڭ ھايات ۋاقتىدا پەرۋەردىگار تەيىنلىگەن قۇتقۇزغۇچى — مەسھنى كۆرەلەيدىغانلىقىنى بىلگەنىدى. ²⁷ يۈسۈپ بىلەن مەريەم ئىبادەتخانىغا بارغان كۈنى، مۇقەددەس روھ شىمونمۇ ئىبادەتخانىغا باشلاپ باردى. ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئاتا - ئانىسى بالىنى كۆتۈرۈپ كىرىپ، تەۋراتتا بەلگىلەنگەن ئىشلارنى ئادا قىلماقچى بولۇۋاتقاندا، ²⁸ شىمون ئۇلارنىڭ ئالدىغا بېرىپ بالىنى قۇچىقىغا ئېلىپ، خۇداغا مۇنداق مەدھىيە ئوقۇدى:

²⁹ «ئى ئىگەم، سۆزۈڭدە تۇرۇپسەن.

ئەمدى بۇ ئالەمدىن كەتسەم، رازىمەن.

³⁰ چۈنكى، دېگىنىڭدەك ئۆز كۆزۈم بىلەن كۆردۈم

[®] 24: 2 تەۋراتتا ئېيتىلىشىچە، بىر ئايال بالا تۇغقاندىن كېيىن، دىنىي جەھەتتە ناپاك، دەپ قارىلىدۇ. تۇغۇپ قىرىق كۈن توشقاندا، قۇربانلىق قىلىپ، قايتا «پاك» ھالەتكە كېلىدۇ.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

³¹ پۈتۈن ئىنسانلارغا ھازىرلىغان قۇتقۇزغۇچىنى.
³² ئۇ سېنىڭ كىملىكىڭنى پۈتۈن يەھۇدىي ئەمەسلەرگە بىلدۈرىدىغان نۇردۇر،
 خەلقىڭ ئىسرائىللارنىڭ شان - شەرىپىدۇر!»

³³ بالىنىڭ ئاتا - ئانىسى شىموننىڭ بالا ھەققىدە ئېيتقانلىرىغا ھەيران قېلىشتى.

³⁴ شىمون ئۇلارغا بەخت تىلەپ، مەريەمگە مۇنداق دېدى:

— مانا! بۇ بالا خۇدا تەرىپىدىن ئىسرائىلىدىكى نۇرغۇن كىشىلەرنىڭ ھالاك بولۇشى
 ۋە نۇرغۇن كىشىلەرنىڭ قۇتقۇزۇلۇشى ئۈچۈن تەيىنلەندى. گەرچە ئۇ خۇدانىڭ
 بېشارىتى بولسىمۇ، نۇرغۇن كىشىلەر ئۇنى ھاقارەتلەپ رەت قىلدۇ. ³⁵ شۇنىڭ بىلەن،
 ئۇلارنىڭ كۆڭلىدىكى مەخپىي غەزەزلەر ئاشكارىلىنىدۇ. ئۇنىڭ رەت قىلىنىشى بىلەن،
 سېنىڭ يۈرىكىڭگە ئۆتكۈر بىر قىلىچ سانجىلىغاندەك، قەلبىڭ قايقۇدىن ئۆرتىنىدۇ.
³⁶ ئىبادەتخانىدا ئاشپەر قەبىلىسىدىن بولغان پانۇئىلنىڭ قىزى ھاننا ئىسىملىك
 ياشانغان بىر ئايال پەيغەمبەرمۇ بار بولۇپ، ئۇ توي قىلىپ، ئېرى بىلەن يەتتە يىل بىللە
 ياشاپ، ³⁷ كېيىن تۇل قالغانىدى. ئۇ سەكسەن تۆت ياشقا كىرگەن بولۇپ، ئىبادەتخانا
 ھويلىلىرىدىن چىقماي، روزا تۇتۇپ، كېچە - كۈندۈز دۇئا قىلىپ، خۇداغا ئىبادەت
 قىلاتتى. ³⁸ شىمون گېپىنى تۈگىتىشى بىلەن، ھاننا يېتىپ كېلىپ خۇداغا شۈكۈر
 ئېيتتى، ھەمدە ئىسرائىللارنىڭ قۇتقۇزۇلۇشىنى كۈتۈۋاتقان بارلىق خالايىققا بالا
 توغرىسىدا سۆز قىلدى.

³⁹ يۈسۈپ بىلەن مەريەم تەۋراتتا بەلگىلەنگەن ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى ئادا قىلغاندىن
 كېيىن، جەللىيە ئۆلكىسىدىكى ئۆز يۇرتى ناسرە شەھىرىگە قايتتى. ⁴⁰ ھەزرىتى ئەيسا
 چوڭ بولغانسېرى ساغلام ۋە ئەقىل - پاراسەتلىك بولۇپ يېتىشتى. خۇدانىڭ
 مېھىر - شەپقىتىمۇ ئۇنىڭغا يار بولۇپ كەلدى.

ياش ئەيسا ئىبادەتخانىدا

⁴¹ ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئاتا - ئانىسى ھەر يىلى ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىدا ⁴ يېرۇسالېمغا

⁴¹: 2 41 ئۆتۈپ كېتىش ھېيتى — بۇ يەھۇدىيلارنىڭ مىسىردىكى قۇللۇق ھاياتىدىن قۇتۇلغان كۈنىنى
 خاتىرىلەش ھېيتى.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

باراتتى. ⁴² ھەزرىتى ئەيسا ئون ئىككى ياشقا كىرگەن يىلى، ئۇلار ئۇنى ئېلىپ، ئادىتى بويىچە يېرۇسالېمغا يەنە باردى. ⁴³ ھېيت تۈگىگەندىن كېيىن، ئاتا - ئانىسى ئۆيىگە قاراپ يول ئالدى، ھەزرىتى ئەيسا بولسا يېرۇسالېمدا قالدى. بۇ ئىشتىن ئاتا - ئانىسىنىڭ خەۋىرى يوق ئىدى، ⁴⁴ چۈنكى ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانى ھەمراھلىرى بىلەن بىللە كېلىۋاتىدۇ، دەپ ئويلىغانىدى. بىر كۈن يول يۈرگەندىن كېيىن، ئۇلار تۇغقان - بۇرادەرلىرى ئارىسىدىن ئۇنى ئىزدەشكە باشلىدى. ⁴⁵ ئىزدەپ تاپالمىغاندىن كېيىن، كەينىگە يېنىپ يېرۇسالېمغا بېرىپ ئىزدىدى. ⁴⁶ ئۈچىنچى كۈنى، ھەزرىتى ئەيسانى مەركىزىي ئىبادەتخانا ھويلىسىدا تەۋرات ئۈستازلىرىنىڭ ئارىسىدا ئولتۇرۇپ، ئۇلارنىڭ تەلىملىرىنى ئاڭلاپ، ئۇلاردىن سوئال سوراۋاتقاننىڭ ئۆزىدە تاپتى. ⁴⁷ ئۇنىڭ سۆزلىرىنى ئاڭلىغانلارنىڭ ھەممىسى ئۇنىڭ ئەقىلگە ۋە بەرگەن جاۋابلىرىغا ھەيران قېلىشتى. ⁴⁸ ئاتا - ئانىسىمۇ بۇنى كۆرۈپ ناھايىتى ھەيران قېلىشتى، بىراق ئانىسى ئۇنىڭغا:

— ۋاي بالام! نېمىشقا بىزگە ئۇقتۇرماي قېلىپ قالدىڭ؟ داداڭ ئىككىمىز سەندىن بەك ئەنسىرەپ، ئىزدىمىگەن يېرىمىز قالمىدى! — دېدى. ⁴⁹ — ئىزدەشنىڭ نېمە ھاجىتى؟ ئەجەبا، سىلەر مېنىڭ چوقۇم ئاتامنىڭ ئۆيىدە بولىدىغانلىقىمنى بىلمەمتىڭلار؟ — دەپ جاۋاب بەردى ھەزرىتى ئەيسا. ⁵⁰ لېكىن، ئۇلار بۇ سۆزنىڭ مەنىسىنى چۈشەنمىدى.

⁵¹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلار بىلەن ناسىرە شەھىرىگە قايتتى. ئۇ ھەرقانداق ئىشتا ئاتا - ئانىسىنىڭ گېپىگە كىرەتتى. ئانىسى يۈز بەرگەن بۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى كۆڭلىدە چىڭ ساقلىدى. ⁵² شۇنداق قىلىپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ بوي - تۇرقى ۋە ئەقىل - پاراستى يېتىلىپ، خۇدانىڭ ۋە كىشىلەرنىڭ زوقىنى كەلتۈرىدىغان بولدى.

3 - باب

يەھيا پەيغەمبەرنىڭ تەلىم بېرىشى

²⁻¹ رىم ئىمپېراتورى تىبېرىيۇسنىڭ 15 - يىلى، خۇدادىن چۆلدە ياشاۋاتقان

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

زىكرىيانىڭ ئوغلى يەھياغا ۋەھىي كەلدى. شۇ چاغدا، يەھۇدىيە ئۆلكىسىدە پونتىي پىلاتۇس ۋالىي ئىدى. ھىرود خان جەللىيە ئۆلكىسىدە، ھىرود خاننىڭ ئىنىسى فىلىپ خان ئىتۇرىيە ۋە تراخونتس ئۆلكىلىرىدە، لىسانىياس خان ئابىلىنىي ئۆلكىسىدە ھاكىمىيەت يۈرگۈزۈۋاتاتتى. ھانناندىن كېيىن قاياپا باش روھانىيلىق قىلىۋاتاتتى.³ خۇدادىن كەلگەن ۋەھىي بويىچە، يەھيا پەيغەمبەر ئىئوردان دەرياسى ۋادىسىدىكى رايونلارنى كېزىپ يۈرۈپ:

— يامان يوللىرىڭلاردىن يېنىپ، توۋا قىلىڭلار! توۋا قىلغانلىقىڭلارنى بىلدۈرۈش ئۈچۈن چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلىڭلار. شۇنداق قىلغاندا، خۇدا سىلەرنى كەچۈرۈم قىلىدۇ! — دەپ جاكارلىدى.

⁴ بۇ ھەقتە يەشايا پەيغەمبەر مۇقەددەس يازمىلاردا مۇنداق دەپ يازغانىدى:

«باياۋاندا بىر كىشى:

دەلىڭلارنى رەببىمىزنىڭ كېلىشىگە تەييار قىلىڭلار!

ئۇنىڭ يوللىرىنى تۈز قىلىڭلار!

⁵ جىلغىلار تولدۇرۇلدى،

چوڭ - كىچىك تاغلار پەسلىتىلدى،

ئەگرى يوللار تۈزلىنىدۇ،

ئېگىز - پەس يوللار تەكشىلىنىدۇ.

⁶ شۇنداق قىلىپ، پۈتۈن ئىنسان خۇدانىڭ قۇتقۇزۇش يولىنى كۆرەلەيدىغان

بولدى!، دەپ توۋلايدۇ.»

⁷ خالايق يەھيا پەيغەمبەرنىڭ ئالدىغا چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلىش ئۈچۈن.

توپ - توپ بولۇپ كېلىشتى. بىراق، يەھيا پەيغەمبەر ئۇلارغا:

— ئەي ساختىپەز يىلانلار! توۋا قىلماي، خۇدادىن كېلىدىغان غەزەپتىن قېچىپ

قۇتۇلۇش ئۈچۈن چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلايلى، دېگىنىڭلار قانداق گەپ؟! ⁸ ئەگەر

«گۇناھلىرىمىزغا توۋا قىلدۇق» دېسەڭلار، ئۇنى ھەرىكىتىڭلار بىلەن ئىسپاتلاڭلار.

ئۇنىڭ ئۈستىگە، ئۆزۈڭلارچە «بىز ئىبراھىمنىڭ ئەۋلادى بولغانلىقىمىز ئۈچۈن، خۇدا

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

گۇناھلىرىمىزنى چوقۇم كەچۈرىدۇ» دەپ ئويلاپ يۈرمەڭلار! خۇدا بوۋىمىز ئىبراھىمغا مۇشۇ تاشلاردىنمۇ پەرزەنتلەرنى يارىتىپ بېرەلەيدۇ. ⁹ پالتا دەرەخنىڭ يىلتىزغا يېقىنلاشقاندا، خۇدانىڭ غەزىپى ئەمدى سىلەرگە يېتىپ كېلىش ئالدىدا. ياخشى مېۋە بەرمەيدىغان دەرەخلەر كېسىلىپ ئوتقا تاشلىنىدۇ، — دېدى. ¹⁰ كۆپچىلىك ئۇنىڭدىن:

— ئۇنداقتا، بىز قانداق قىلىشىمىز كېرەك؟ — دەپ سورىدى.

¹¹ — ئىككى قۇر كىيىمى بارلار بىر قۇرنى يوقلارغا بەرسۇن، يەيدىغىنى بارلارمۇ شۇنداق قىلسۇن، — دەپ جاۋاب بەردى يەھيا پەيغەمبەر.

¹² خەلقنى گوللايدىغان بەزى باجگىرلارمۇ چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلغىلى يەھيا پەيغەمبەرنىڭ ئالدىغا كېلىپ:

— ئۇستاز، بىز قانداق قىلىمىز؟ — دەپ سورىدى.

¹³ — بەلگىلەنگەندىن ئارتۇق باج ئالماڭلار، — دېدى يەھيا پەيغەمبەر ئۇلارغا.

¹⁴ بەزى لەشكەرلەرمۇ ئۇنىڭدىن:

— بىزچۇ؟ قانداق قىلىشىمىز كېرەك؟ — دەپ سوراشتى.

يەھيا پەيغەمبەر ئۇلارغا:

— باشقىلارنىڭ پۇلىنى زورلۇق ياكى تۆھمەتلەر بىلەن ئېلىۋالماڭلار. ئىش

ھەققىڭلارغا رازى بولۇڭلار، — دېدى.

¹⁵ خەلق قۇتقۇزغۇچى — مەسھنىڭ كېلىشىنى ئۈمىد بىلەن كۈتمەكتە ئىدى.

ھەممەيلەن يەھيا پەيغەمبەرنى كۆرۈپ، ئىچىدە «قۇتقۇزغۇچى مۇشۇ كىشىمىدۇ؟» دەپ ئويلاشتى. ¹⁶ شۇنىڭ ئۈچۈن، يەھيا پەيغەمبەر ئۇلارغا:

— مەن سىلەرنى سۇغلا چۆمۈلدۈرىمەن. لېكىن، مەندىن كېيىن تېخىمۇ

قۇدرەتلىك بىرى كېلىدۇ. مەن ھەتتا ئۇنىڭ ئايغىنىڭ يىپلىرىنى يېشىشىكمۇ لايىق

ئەمەسمەن. ئۇ سىلەرنى مۇقەددەس روھقا ھەم ئوتقا چۆمۈلدۈرىدۇ. ¹⁷ ئۇ قولدىكى

كۈرەك بىلەن خاماندىكى ساپ بۇغداينى ئامبارغا، سامىنىنى ئۆچمەس ئوتقا

تاشلايدىغان ئادەمگە ئوخشاش ھەممە ئىنساننى ئايرىپ چىقىدۇ، — دېدى.

¹⁸ يەھيا پەيغەمبەر ھەر خىل يوللار بىلەن خەلققە نەسەت قىلدى ۋە خۇش

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

خەۋەر يەتكۈزدى. ¹⁹ ئۇنىڭدىن باشقا، يەھيا پەيغەمبەر ھىرود خاننى ئۆگەي ئاكىسىنىڭ ئايالى ھىرودىيەنى تارتىۋالغانلىقى ۋە نۇرغۇنلىغان يامان ئىشلارنى قىلغانلىقى ئۈچۈن ئەيىبلدى. ²⁰ نەتىجىدە، ھىرود خان تېخىمۇ يامان ئىشتىن بىرنى قىلدى، يەنى يەھيا پەيغەمبەرنى زىندانغا تاشلىدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ چۆمۈلدۈرۈلۈشى

²¹ يەھيا پەيغەمبەر زىندانغا تاشلىنىشتىن بۇرۇن، نۇرغۇن ئادەم ئۇنىڭدىن چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلغانىدى. شۇ چاغدا، ھەزرىتى ئەيسامۇ چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلدى. ئۇ دۇئا قىلىۋاتقاندا، ئاسمان يېرىلدى. ²² مۇقەددەس روھ كەپتەر ھالىتىدە ئاسماندىن چۈشۈپ، ئۇنىڭ ئۈستىگە قوندى. ئاندىن، ئەرشتىن خۇدانىڭ: «سەن مېنىڭ سۆيۈملۈك ئوغلۇم، مەن سەندىن خۇرسەنمەن!» دېگەن ئاۋازى ئاڭلاندى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ نەسەبنامىسى

²³ ھەزرىتى ئەيسا خۇدا يولىدا خىزمەت قىلىشقا كىرىشكەن ۋاقىتتا، ئوتتۇز ياشلاردا ئىدى. كىشىلەرنىڭ نەزىرىدە ئۇ يۈسۈپنىڭ ئوغلى ئىدى. يۈسۈپ ئەلنىڭ ئوغلى، ²⁴ ئەلى مەتتاتنىڭ ئوغلى، مەتتات لاۋىينىڭ ئوغلى، لاۋىي مەلكىينىڭ ئوغلى، مەلكىي يانناينىڭ ئوغلى، يانناي يۈسۈپنىڭ ئوغلى، ²⁵ يۈسۈپ ماتاتيانىڭ ئوغلى، ماتاتيا ئاموسنىڭ ئوغلى، ئاموس ناھۇمنىڭ ئوغلى، ناھۇم ھېسلىنىڭ ئوغلى، ھېسلى ناغايىنىڭ ئوغلى، ²⁶ ناغاي ماھاتنىڭ ئوغلى، ماھات ماتاتيانىڭ ئوغلى، ماتاتيا شىمىينىڭ ئوغلى، شىمىي يوسېپنىڭ ئوغلى، يوسېپ يۇدانىڭ ئوغلى، ²⁷ يۇدا يوئانانىڭ ئوغلى، يوئانان رېسانىڭ ئوغلى، رېسا زىرۇبىباھەلنىڭ ئوغلى، زىرۇبىباھەل شىئالتېلنىڭ ئوغلى، شىئالتېل نەرىينىڭ ئوغلى، ²⁸ نەرىي مەلكىينىڭ ئوغلى، مەلكىي ئادىنىڭ ئوغلى، ئادى قوسامنىڭ ئوغلى، قوسام ئېلمادامنىڭ ئوغلى، ئېلمادام ئېرنىڭ ئوغلى، ²⁹ ئېر يوشۇۋانىڭ ئوغلى، يوشۇۋا ئەلسەزەرنىڭ ئوغلى، ئەلسەزەر يورمىنىڭ ئوغلى، يورم مەتتاتنىڭ ئوغلى، مەتتات لاۋىينىڭ ئوغلى، ³⁰ لاۋىي شىمومنىڭ ئوغلى، شىمون يەھۇدانىڭ ئوغلى، يەھۇدا يۈسۈپنىڭ ئوغلى، يۈسۈپ يوناننىڭ ئوغلى، يونان

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئەلىياقىمنىڭ ئوغلى،³¹ ئەلىياقىم مېلىئاھنىڭ ئوغلى، مېلىئاھ مەننانىڭ ئوغلى، مەننا ماتاتانىڭ ئوغلى، ماتاتا ناتانىڭ ئوغلى، ناتان داۋۇتنىڭ ئوغلى،³² داۋۇت يىشاينىڭ ئوغلى، يىشاي ئوبېدىنىڭ ئوغلى، ئوبېد بوئازنىڭ ئوغلى، بوئاز سالموننىڭ ئوغلى، سالمون ناخشوننىڭ ئوغلى، ناخشون ئاممىنادابنىڭ ئوغلى،³³ ئاممىناداب رامنىڭ ئوغلى، رام خەزروننىڭ ئوغلى، خەزرون پەرەسنىڭ ئوغلى، پەرەس يەھۇدانىڭ ئوغلى،³⁴ يەھۇدا ياقۇپنىڭ ئوغلى، ياقۇپ ئىسھاقنىڭ ئوغلى، ئىسھاق ئىبراھىمنىڭ ئوغلى، ئىبراھىم تەراھنىڭ ئوغلى، تەراھ ناخورنىڭ ئوغلى،³⁵ ناخور سىرۇگنىڭ ئوغلى، سىرۇگ رىئۇنىڭ ئوغلى، رىئۇ پەلەگنىڭ ئوغلى، پەلەگ ئېبەرنىڭ ئوغلى، ئېبەر شەلاخنىڭ ئوغلى،³⁶ شەلاخ قېناننىڭ ئوغلى، قېنان ئارپاكشادنىڭ ئوغلى، ئارپاكشاد سامنىڭ ئوغلى، سام نۇھنىڭ ئوغلى، نۇھ لەمەكنىڭ ئوغلى،³⁷ لەمەك مەتۇشەلاخنىڭ ئوغلى، مەتۇشەلاخ ھانۇخنىڭ ئوغلى، ھانۇخ يەرەدنىڭ ئوغلى، يەرەد ماھالائېلنىڭ ئوغلى، ماھالائېل قېناننىڭ ئوغلى،³⁸ قېنان ئېنوشنىڭ ئوغلى، ئېنوش شىتنىڭ ئوغلى، شىت ئادەمئاتنىڭ ئوغلى، ئادەمئاتا بولسا، خۇدانىڭ ئوغلى ئىدى.

4 - باب

ھەزرىتى ئەيسانىڭ سىنىلىشى

¹ ھەزرىتى ئەيسا مۇقەددەس روھقا چۆمۈپ، ئىئوردان دەرياسىدىن قايتىپ كەلگەندىن كېيىن، مۇقەددەس روھ ئۇنى چۆل - باياۋانغا ئېلىپ باردى.² ھەزرىتى ئەيسا ئۇ يەردە قىرىق كۈن شەيتان تەرىپىدىن سىنالدى. ئۇ بۇ جەرياندا ھېچ نەرسە يېمىدى. بۇ ۋاقىت توشقاندا، ئۇنىڭ قورسقى تازا ئاچقاندى.

³ بۇنى بىلگەن شەيتان ئۇنىڭغا:

— ئەگەر سەن راستتىنلا خۇدانىڭ ئوغلى بولساڭ، مۇشۇ تاشنى نانغا ئايلاندۇرۇپ يە! — دېدى.

⁴ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا جاۋابەن:

— تەۋراتتا: «ئىنسان پەقەت نان بىلەنلا ياشىمايدۇ» دەپ يېزىلغان، — دېدى.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

⁵ شەيتان يەنە ئۇنى ئېگىز جايغا چىقىرىپ، كۆزنى يۇمۇپ ئاچقۇچە ئۇنىڭغا دۇنيادىكى بارلىق دۆلەتلەرنى كۆرسىتىپ:

⁶⁻⁷ — ئەگەر ماڭا سەجدە قىلساڭ، مانا بۇ دۆلەتلەرگە ھۆكۈمرانلىق قىلىش ھوقۇقى ۋە شان-شەۋكەتلەرنىڭ ھەممىسىنى ساڭا تەقدىم قىلىمەن. چۈنكى، بۇلارنىڭ ھەممىسى ماڭا تاپشۇرۇلدى. مەن ئۇنى كىمگە بېرىشنى خالىسام، شۇنىڭغا بېرىمەن، — دېدى.

⁸ ھەزرىتى ئەيسا جاۋاب بېرىپ، مۇنداق دېدى:

— تەۋراتتا: «رەببىڭلار بولغان خۇداغىلا ئىبادەت قىلىڭلار، پەقەت ئۇنىڭغا خىزمەت قىلىڭلار!» دېيىلگەن.

⁹ ئاندىن، شەيتان ھەزرىتى ئەيسانى يېرۇسالېمغا ئېلىپ باردى ۋە مەركىزىي ئىبادەتخانىنىڭ ئەڭ ئېگىز جايىغا چىقىرىپ، مۇنداق دېدى:

— خۇدانىڭ ئوغلى بولساڭ، مۇشۇ يەردىن سەكرەپ باققىنا! ¹⁰ چۈنكى، تەۋراتتا: «خۇدا پەرىشتىلىرىگە سېنى قوغداش توغرىلۇق ئەمر قىلغان، ¹¹ پۈتۈننىڭ تاشلارغا ئۇرۇلماسلىقى ئۈچۈن، سېنى قوللىرىدا تۇتۇۋالدى» دەپ يېزىلغان ئەمەسمۇ؟ ¹² — تەۋراتتا: «رەببىڭلار خۇدانى سىناپ بېقىشقا بولمايدۇ!» دەپمۇ يېزىلغان، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

¹³ شەيتان ھەر خىل ئۇسۇلدا ھەزرىتى ئەيسانى سىناپ ئازدۇرالمىغاندىن كېيىن، ئۇنى ۋاقىتنىچە تاشلاپ كېتىپ قالدى.

ھەزرىتى ئەيسا جەللىيە ئۆلكىسىدە

¹⁴ ھەزرىتى ئەيسا مۇقەددەس روھنىڭ كۈچ-قۇدرىتىگە چۆمگەن ھالدا جەللىيە ئۆلكىسىگە قايتىپ كەلدى. ئۇزۇن ئۆتمەي، ئۇنىڭ نامى شۇ ئەتراپتىكى رايونلارغا تارقالدى. ¹⁵ ئۇ ئىبادەتخانىلاردا كىشىلەرگە تەلىم بېرىپ، ئۇلارنىڭ ماختىشىغا سازاۋەر بولدى.

¹⁶ ئۇ ئۆز يۇرتى ناسىرە شەھىرىگە كېلىپ، دەم ئېلىش كۈنى ئادەتتىكىدەك ئىبادەتخانىغا باردى. ئۇ ئۆرە تۇرۇپ مۇقەددەس يازمىلارنى ئوقۇماقچى بولغاندا، ¹⁷ ئىبادەتخانا خىزمەتچىسى ئۇنىڭغا يەشايا پەيغەمبەرنىڭ يازمىسىنى بەردى. ئۇ

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئۇنى ئېچىپ، مۇنۇ ئايەتلەر يېزىلغان يەرنى تېپىپ ئوقۇدى:

18-19 «خۇدانىڭ روھى مېنىڭ ۋۇجۇدۇمدا. چۈنكى، ئۇ مېنى كەمبەغەللەرگە خۇش خەۋەر يەتكۈزۈشكە تاللاپ، كۈچ - قۇدرەت ئاتا قىلدى. ئۇ مېنى تۇتقۇنلارغا: «ئازاد بولسىلەر!»، قارىغۇلارغا: «كۆرەلەيدىغان بولسىلەر!»، دەپ جاكارلاشقا ئەۋەتتى. خۇدا مېنى ئېزىلگەنلەرنى ئەركىنلىككە ئېرىشتۈرۈشكە، خۇدانىڭ خەلقىنى قۇتقۇزۇش ۋاقتىنىڭ يېتىپ كەلگەنلىكىنى ئۇقتۇرۇشقا ئەۋەتتى.»

20 ھەزرىتى ئەيسا يازمىنى يېپىپ ئىبادەتخانا خىزمەتچىسىگە قايتۇرۇپ بەرگەندىن كېيىن، تەلىم بەرگىلى ئولتۇردى. پۈتۈن ئىبادەتخانىدىكىلەر كۆزلىرىنى ئۈنىڭدىن ئۈزۈپ قاراپ ئولتۇرۇشتى. 21 ئۇ كۆپچىلىككە: — سىلەر ئاڭلىغان بۇ ئايەت بۈگۈن ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى، — دېدى. 22 بۇنى ئاڭلىغان كۆپچىلىك ئۇنىڭ ياخشى گېپىنى قىلىشتى ۋە ئۇنىڭ مېھرى - شەپقەتلىك سۆزلىرىگە ھەيران قېلىشتى. بىراق، بەزىلەر: — قانداق گەپ؟ بۇ يۈسۈپنىڭ ئوغلى ئەمەسمۇ؟ — دېيىشتى. 23 ھەزرىتى ئەيسا سۆزىنى داۋاملاشتۇرۇپ:

— سىلەر چوقۇم ماڭا «ئەي تېۋىپ، ئاۋۋال ئۆزۈڭنى ساقايت!» دېگەن تەمسىلنى ئەسلىتىپ، «كەپەرناھۇم شەھىرىدە ياراتقان مۆجىزىلىرىڭدىن خەۋەر تاپتۇق. ئەمدى ئۆز يۇرتۇڭدىمۇ بىرەر كارامەت كۆرسەتمەمسەن؟» دېمەكچى بولۇۋاتسىلەر. 24 بىراق شۇنى بىلىپ قويۇڭلاركى، ھېچقانداق پەيغەمبەر ئۆز يۇرتىدا ھەرگىز قارشى ئېلىنمايدۇ. 25 ئىلىياس پەيغەمبەر ۋاقتىدا، ئۇدا ئۈچ يىل ئالتە ئاي يامغۇر ياغماي، ئىسرائىلىيىنىڭ ھەممە يېرىدە قۇرغاقچىلىق يۈز بەرگەن بولۇپ، ئۇ يەردىمۇ ئاچارچىلىقتا قالغان نۇرغۇن بىچارە تۇل ئاياللار بار ئىدى. 26 بىراق، ئۇلار خۇدانى رەت قىلغاچقا، گەرچە ئىلىياس پەيغەمبەر يەھۇدىي بولسىمۇ، ئۇلارنىڭ ھېچقايسىسىغا ياردەم بېرىشكە ئەۋەتىلمىگەن. ئەكسىچە، سىدون ۋىلايىتىنىڭ

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

زارىفات شەھىرىدىكى يەھۇدىي بولمىغان ھېلىقى تۇل ئايالغلا مۆجىزە كۆرسىتىشكە ئەۋەتىلگەن.

²⁷ يەنە شۇنىڭغا ئوخشاش، ئېلىشا پەيغەمبەر زاماندا، ئىسرائىلىيىدە ماخاۋ كېسىلىگە[®] گىرىپتار بولغانلار نۇرغۇن بولسىمۇ، لېكىن ئۇلار خۇدانى رەت قىلغاچقا، ئېلىشا پەيغەمبەر ھېلىقى سۇرىيلىك ئائىمان ئىسىملىك يەھۇدىي بولمىغان كىشىنىلا ساقايتىشقا ئەۋەتىلگەن! — دېدى.

²⁸ ئىبادەتخانىدىكىلەر بۇ سۆزلەرنى ئاڭلاپ، ئۇنىڭ «خۇدا ئەمدى سىلەرگە ئەمەس، بەلكى يەھۇدىي ئەمەسلەرگە مېھىر – شەپقەت كۆرسىتىدۇ!» دېمەكچى بولغانلىقىنى بىلىپ، دەرغەزەپكە كەلدى.²⁹ ھەممەيلەن ئورنىدىن تۇرۇشۇپ، ھەزرىتى ئەيسانى يار ئۈستىگە قۇرۇلغان بۇ شەھەرنىڭ سىرتىغا ھەيدەپ ئاپىرىپ، ياردىن يىقىتىپ ئۆلتۈرمەكچى بولۇشتى.³⁰ بىراق، ھەزرىتى ئەيسا كىشىلەر ئارىسىدىن بىمىلال مېڭىپ چىقىپ كەتتى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ جىنلارنى ھەيدىۋېتىشى

³¹ ھەزرىتى ئەيسا جەللىيە ئۆلكىسىنىڭ كەپەناھۇم شەھىرىگە قايتىپ باردى. ئۇ يەردە يەھۇدىيلار دەم ئالدىغان شەنبە كۈنى ئىبادەتخانىغا بېرىپ، خەلققە تەلىم بېرىپ تۇردى.³² ئۇنىڭ تەلىمىنى ئاڭلىغانلار ھەيران قېلىشتى. چۈنكى، ئۇنىڭ تەلىملىرى نوپۇزلۇق ئىدى.³³ ئىبادەتخانىدا جىن چاپلاشقان بىر كىشى بولۇپ، ئۇنىڭدىكى جىنلار:

³⁴ — ئەي ناسىرەلىك ئەيسا، بىز بىلەن كارىڭ بولمىسۇن! بىزنى يوقاتماقچىمۇسەن؟ مەن سېنىڭ كىملىكىڭنى بىلىمەن. خۇدا ئەۋەتكەن مۇقەددەس بولغۇچىسەن! — دەپ توۋلاپ كەتتى.

³⁵ بىراق، ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭدىكى جىنغا بۇيرۇق قىلىپ: — ئاغزىڭنى يۇم، بۇ ئادەمنىڭ تېنىدىن چىق! — دېدى. جىن ھېلىقى ئادەمنى

[®] 27:4 ماخاۋ كېسىلى — بىر خىل قورقۇنچلۇق تېرە كېسىلى بولۇپ، يەھۇدىيلار بۇ خىل كېسەلگە گىرىپتار بولغانلارنى ناپاك، دەپ قارايتتى.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

كشىلەر ئالدىدىلا يىقتىۋېتىپ، ئۇنى ھېچنېمە قىلماي تېنىدىن چىقىپ كەتتى.
³⁶ بۇنىڭدىن ھەيران بولغان كۆپچىلىك بىر - بىرىگە:

— ئۇنىڭ سۆزلىرى نېمىدېگەن كۈچلۈك! ئۇ دەرۋەقە جىنلارغا بۇيرۇق قىلىش
 نوپۇزى ۋە قۇدرىتىگە ئىگە ئىكەن! جىنلار راستتىنلا چىقىپ كەتتى، — دېيىشتى.
³⁷ شۇنىڭدىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسانىڭ نامى شۇ ئەتراپتىكى رايونلارغا تارقىلىپ
 كەتتى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ نۇرغۇن كېسەللەرنى ساقايتىشى

³⁸ ھەزرىتى ئەيسا ئىبادەتخانىدىن چىقىپ سىمۇنىڭ ئۆيىگە بارغاندا، سىمۇنىڭ
 قىيىنچىسى كېسەل بولۇپ، قىزىتمىسى ئۆرلەپ قالغانىدى. شۇڭا، ئۇلار ھەزرىتى
 ئەيسانىڭ ئۇنى ساقايتىپ بېرىشىنى ئۆتۈنۈپ سوردى. ³⁹ ھەزرىتى ئەيسا كېسەل
 ئايالنىڭ يېنىغا بېرىپ، ئۇنىڭ قىزىتمىسىنىڭ يېنىشىنى بۇيرۇدى. قىزىتما شۇ ئان
 يېنىپ كەتتى. ئۇ ئايال دەرھال ئورنىدىن تۇرۇپ، ئۇلارنى كۈتۈشكە باشلىدى.
⁴⁰ كۈن پېتىش ۋاقتىدا، كىشىلەر ھەر خىل كېسەللەرنى ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا
 ئېلىپ كېلىشتى. ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا قولىنى بىر - بىرلەپ تەگكۈزۈپ قويغانىدى،
 ئۇلار ساقىيىپ كەتتى. ⁴¹ كىشىلەرنىڭ تېنىدىن چىققان جىنلار: «سەن خۇدانىڭ
 ئوغلى!» دەيتتى. چۈنكى، ئۇلار ئۇنىڭ قۇتقۇزغۇچىسى — مەسىھ ئىكەنلىكىنى بىلەتتى.
 بىراق، ھەزرىتى ئەيسا بولسا ئۇلارنى ئەيىبلەپ، ئۇلارنىڭ گەپ قىلىشىغا يول
 قويمىدى.

⁴² تاڭ ئاتقاندا، ھەزرىتى ئەيسا شەھەردىن چىقىپ، تىنچ بىر جايغا كەتتى.
 كۆپچىلىك ئۇنى ئىزدەپ يۈرۈپ، ئاخىر تاپتى ۋە ئۇنى كەتكۈزمەي ئۆزلىرى بىلەن
 بىللە تۇرغۇزماقچى بولۇشتى. ⁴³ لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:
 — باشقا شەھەر - يېزىلارغىمۇ بېرىپ، خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا دائىر خۇش
 خەۋەرنى تارقىتىشىم كېرەك. چۈنكى، خۇدا مېنى بۇ خىزمەت بىلەن ئەۋەتكەن، —
 دېدى.

⁴⁴ شۇنىڭ بىلەن، ھەزرىتى ئەيسا يەھۇدىيلارنىڭ ھەرقايسى رايونلىرىدىكى
 ئىبادەتخانىلاردا تەلىم بەردى.

5 - باب

ھەزرىتى ئەيسانىڭ تۇنجى قېتىم شاگىرت چاقىرىشى

¹ بىر كۈنى ھەزرىتى ئەيسا گىنەسار كۆلىنىڭ بويىدا تۇرغاندا، كىشىلەر ئۇنىڭدىن خۇدانىڭ سۆزىنى ئاڭلاش ئۈچۈن ئۇنىڭ ئەتراپىغا زىچ ئولاشتى. ² ھەزرىتى ئەيسا كۆل بويىدا تۇرغان ئىككى كېمىنى كۆردى. بېلىقچىلار كېمىدىن چۈشۈپ، قىرغاققا تورلىرىنى يۇيۇشۇۋاتتى. ³ ھەزرىتى ئەيسا بېلىقچى سىمۇنىڭ كېمىسىگە چىقىپ، ئۇنىڭدىن كېمىنى قىرغاقتىن سەل يىراقلىتىشنى تەلەپ قىلدى. ئاندىن، ئۇ كېمىدە ئولتۇرۇپ خالايققا تەلىم بەردى. ⁴ تەلىم بېرىپ بولغاندىن كېيىن، سىمۇنغا:

— كېمىنى چوڭقۇرراق يەرگە ھەيدەپ بېرىپ، تورلىرىڭلارنى سېلىپ، بېلىقچىلارنى تۇتۇڭلار، — دېدى.

⁵ — ئۇستازىم، بىز كېچىچە جاپا تارتىپ ھېچ نەرسە تۇتالمىدۇق، — دېدى سىمۇن، — بىراق، دېگىنىڭىزگە بىنائەن تورنى سالىساق سالايلى.

⁶ شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار تورلىرىنى كۆلگە سېلىۋىدى، بېلىقلار تورغا پاتماي قېلىپ، تورلار يىرتىلىشقا باشلىدى. ⁷ ئۇلار باشقا كېمىدىكى شېرىكلىرىنى ياردەمگە چاقىرىشتى. ئۇلار كېلىپ، بېلىقلارنى ئىككى كېمىگە لىق قاچىلىۋىدى، كېمىلەر بېلىقنىڭ جىقلىقىدىن چۆكۈپ كەتكىلى تاس قالدى. ⁸ بۇ ئىشنى كۆرگەن سىمۇن ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىدا تىزلىنىپ تۇرۇپ:

— ئى رەببىم، مەندىن يىراقلىشىڭ، گۇناھكارمەن! — دېدى. ⁹ چۈنكى، سىمۇن ۋە ئۇنىڭ شېرىكلىرى بۇنچىۋالا كۆپ بېلىق تۇتقانلىقىدىن ھەيران بولغانىدى. ¹⁰ باشقا كېمىدىكى شېرىكلىرى — زەبەدىنىڭ ئوغۇللىرى ياقۇپ بىلەن يۇھاننامۇ ھەيران بولدى. ھەزرىتى ئەيسا سىمۇنغا:

— قورقما، بۇنىڭدىن كېيىن بېلىق تۇتۇشنىڭ ئورنىغا، ماڭا ئادەم تۇتسەن، — دېدى.

¹¹ ئۇلار كېمىنى قىرغاققا توختىتىپ، ھەممە نەرسىنى تاشلاپ، ھەزرىتى ئەيساغا ئەگىشىپ ماڭدى.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ماخاۋ كېسىلىنى ساقايتىشى

¹² بىر قېتىم، ھەزرىتى ئەيسا مەلۇم بىر شەھەرگە بارغاندىن كېيىن، پۈتۈن بەدىنىنى ماخاۋ قاپلاپ كەتكەن بىر كىشى ئۇنى كۆرۈپلا ئۇنىڭ ئايىغىغا يىقىلىپ: — تەقىسىر، ئەگەر خالىسىڭىز، مېنى كېسىلىمدىن ساقايتىپ پاك قىلغايىسىز! — دەپ يالۋۇردى.

¹³ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا قولىنى تەگكۈزۈپ تۇرۇپ: — خالايمەن، پاك بولغىن! — دېۋىدى، بۇ ئادەمنىڭ بەدىنىدىكى ماخاۋ كېسىلى شۇئان ساقايدى. ¹⁴ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— ھازىر بۇ ئىشنى ھېچكىمگە تىنما. لېكىن، ئۇدۇل مەركىزىي ئىبادەتخانىغا بېرىپ، روھانىيغا ئۆزۈڭنىڭ ساقايغانلىقىڭنى كۆرسەت. ئاندىن، بۇنى باشقىلارغا ئىسپاتلاش ئۈچۈن، مۇسا پەيغەمبەرنىڭ ئەمرى بويىچە ماخاۋ كېسىلىدىن ساقايغانلار قىلىشقا تېگىشلىك قۇربانلىقنى قىل، — دەپ تاپىلدى.

¹⁵ گەرچە ھەزرىتى ئەيسا: «بۇ ئىشنى ھېچكىمگە تىنما» دېگەن بولسىمۇ، ئۇ توغرىسىدىكى خەۋەر تېخىمۇ پۇر كەتتى. نۇرغۇن خەلق ئۇنىڭ تەلىمىنى ئاڭلاش ۋە ئۆز كېسەللىرىنى ساقايتىش ئۈچۈن ئۇنىڭ ئالدىغا كېلەتتى. ¹⁶ ھەزرىتى ئەيسا بولسا پات-پات تىنچ يەرلەرگە بېرىپ دۇئا قىلاتتى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ گۇناھلارنى كەچۈرۈم قىلىش ھوقۇقى

¹⁷ بىر كۈنى ھەزرىتى ئەيسا تەلىم بېرىۋاتقاندا، ئۇنىڭ يېنىدا پەرىسىيەلەر [®] ۋە تەۋرات ئۇستازلىرى ئولتۇراتتى. ئۇلار جەللىيە، يەھۇدىيە ئۆلكىلىرىنىڭ ھەرقايسى يېزا-قىشلاقلىرى ۋە يېرۇسالېمدىن كەلگەندى. رەببىمىزنىڭ كۈچ-قۇدرىتى ھەزرىتى ئەيساغا يار بولغاچقا، كېسەللەرنى ساقايتىۋاتاتتى. ¹⁸ شۇ ئەسنادا، بىرقانچە كىشى زەمبىلگە ياتقۇزۇلغان بىر پالەچنى كۆتۈرۈپ كېلىپ، ئۇنى ئۆينىڭ ئىچىدىكى ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا ئەكىرىشكە تىرىشتى، ¹⁹ بىراق، ئادەمنىڭ تولىقىدىن

[®] 5:17 پەرىسىيەلەر — يەھۇدىيە دىنىغا تەۋە بولغان، تەۋرات تۈزۈملىرىگە قاتتىق رىئايە قىلىدىغان مەزھەپتىكى كىشىلەر.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

كېسەلنى ئەكرەلمەي، ئۆگزىگە ئېلىپ چىقىپ، ئۆگزىدىن تۈكلۈك ئېچىپ، كېسەلنى ئۆيىنىڭ ئىچىگە زەمبىلدە چۈشۈرۈپ، خالايقىنىڭ ئارىسىدا تۇرغان ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا ئەكەلدى.²⁰ ئۇلارنىڭ ئىشەنچىنى كۆرگەن ھەزرىتى ئەيسا ھېلىقى پالەچكە:

— دوستۇم، گۇناھلىرىڭ كەچۈرۈم قىلىندى! — دېدى.

²¹ ھېلىقى تەۋرات ئۇستازلىرى بىلەن پەرىسىيەلەر بىر - بىرىگە:

— قورقماستىن بۇنداق كۇپۇر سۆزلىگەن بۇ ئادەم كىمدۇر؟! خۇدادىن باشقا

ھېچكىمنىڭ گۇناھلارنى كەچۈرۈم قىلىش ھوقۇقى يوققۇ! — دېيىشتى.

²² ئۇلارنىڭ كۆڭلىدە نېمە ئويلاۋاتقانلىقىنى بىلگەن ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق

دېدى:

— سىلەر بۇنى نېمە ئۈچۈن كۇپۇرلۇق دەيسىلەر؟²³⁻²⁴ «گۇناھلىرىڭ كەچۈرۈم

قىلىندى!» دېيىش ئاسانمۇ ياكى «ئورنۇڭدىن تۇر، ماڭ!» دېيىشمۇ؟ ئەلۋەتتە،

ئېيتماق ئاسان، قىلماق تەس. ئەمما، ھازىر ئىنسانئوغلىنىڭ²⁵ يەر يۈزىدە ھەم

گۇناھلارنى كەچۈرۈم قىلىش، ھەم كېسەللەرنى ساقايتىش ھوقۇقىغا ئىگە

ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلاپ بېرەي، — دېدى. ئاندىن، پالەچ كېسەلگە:

— ئورنۇڭدىن تۇر، ئورۇن - كۆرپەڭنى يىغىشتۇرۇپ ئۆيۈڭگە قايت! — دەپ

بۇيرۇدى.

²⁵ ھېلىقى ئادەم دەرھال كۆپچىلىكنىڭ ئالدىدا ئورنىدىن دەس تۇرۇپ، ئۆزى ياتقان

زەمبىلىنى ئېلىپ، خۇدانى مەدھىيلىگىنىچە ئۆيىگە قايتتى.²⁶ بۇنىڭغا ھەيران بولغان

كۆپچىلىكمۇ خۇدانى مەدھىيەلەشتى ۋە ھاڭ - تاڭ قالغان ھالدا:

— بۈگۈن بىز ئەقىلمىز يەتمەيدىغان ئىشلارنى كۆردۇق! — دېيىشتى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ لاۋىيىنى چاقىرىشى

²⁷ بۇ ئىشتىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا ئۇ يەردىن چىقىپ، لاۋىي ئىسىملىك بىر

²⁰ 5: 23 مۇقەددەس يازمىلاردا «ئىنسانئوغلى» دىن ئىبارەت ئەۋەتىلگۈچىنىڭ خۇدانىڭ

كۈچ - قۇدرىتى ۋە شان - شەرىپى بىلەن ئەرشتىن چۈشۈپ، پۈتكۈل ئىنسانلارنى مەڭگۈ باشقۇرىدىغانلىقى ئالدىن ئېيتىلغان. ھەزرىتى ئەيسا بۇ نامنى ئۆزى ھەققىدە ئىشلەتكەن.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

باجگىرنى [®] كۆردى. ئۇ باج يىغىدىغان جايدا ئولتۇراتتى. ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:
— ماڭا ئەگەشكىن! — دېدى.

²⁸ لاۋي ئورنىدىن تۇرۇپ، ئىشىنى تاشلاپ، ھەزرىتى ئەيساغا ئەگەشتى.

²⁹ شۇ كۈنى، لاۋي ئۆيىدە ھەزرىتى ئەيساغا كاتتا زىياپەت بەردى. تەكلىپ

قىلىنغان نۇرغۇن باجگىرلار ۋە ئۇلارغا ئوخشاش كىشىلەرمۇ ھەزرىتى ئەيسا ۋە شاگىرتلىرى بىلەن ھەمداستىخان بولدى. ³⁰ كېيىن، بەزى پەرسىيەلەر ۋە ئۇلارنىڭ دىنىي ئېقىمىدىكى بەزى تەۋرات ئۇستازلىرى رەنجىگەن ھالدا ھەزرىتى ئەيسانىڭ شاگىرتلىرىغا:

— سىلەرنىڭ باجگىر ۋە گۇناھكارلار بىلەن بىر داستىخاندا ئولتۇرغىنىڭلار قانداق گەپ؟! — دېيىشتى.

³¹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— ساغلام ئادەم ئەمەس، بەلكى كېسەل ئادەم تېۋىپقا موھتاجدۇر. ³² مەن

ئۆزلىرىنى دۇرۇس ھېسابلايدىغانلارنى ئەمەس، بەلكى ئۆزلىرىنىڭ گۇناھلىرىنى تونۇيدىغانلارنى توۋا قىلىشقا چاقىرىغىلى كەلدىم، — دەپ جاۋاب بەردى.

روزا تۇتۇش مەسىلىسى

³³ بەزى كىشىلەر ھەزرىتى ئەيساغا:

— يەھيا پەيغەمبەرنىڭ شاگىرتلىرى پات - پات روزا تۇتۇپ دۇئا قىلدۇ.

پەرسىيەلەرنىڭ شاگىرتلىرىمۇ شۇنداق قىلدۇ. سىزنىڭ شاگىرتلىرىڭىز ئەجەب يەپ - ئىچىپلا يۈرىدىغۇ! — دېيىشتى.

³⁴ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— تويى بولۇۋاتقان يىگىت تېخى توي زىياپىتىدە تۇرغان چاغدا، مېھمانلار

ھەسرەت چېكىۋاتقان ئادەملەردەك روزا تۇتسا قانداق بولغىنى؟! ئەلۋەتتە بولمايدۇ!
³⁵ ئەمما، يىگىتنىڭ ئۇلاردىن ئېلىپ كېتىلىدىغان كۈنى كېلىدۇ، ئۇلار ئەنە شۇ چاغدا

[®] 27:5 باجگىر — ئىسرائىلىيىنى ئىشغال قىلغان رىملىقلار ئۈچۈن ئۆز خەلقىدىن باج يىغىپ بېرىدىغان ۋە شۇ ۋەجىدىن نەپرەتكە ئۇچرىغان يەھۇدىيلار.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

قاينغۇ - ھەسرەت چەككىنىدىن روزا تۇتىدۇ، — دېدى.

كونغا ئېسىلىۋېلىش

³⁶ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا يەنە بىر تەمسىل كەلتۈردى:

— ھېچكىم يېڭى كۆڭلىكىنى يىرتىپ، ئۇنى كونا كۆڭلىكىگە ياماق قىلمايدۇ. ئۇنداق قىلسا، يېڭى كۆڭلەكمۇ يىرتىلىدۇ، يىرتىۋېلىنغان ياماقمۇ كونا كۆڭلەككە ياراشمايدۇ. ³⁷ شۇنىڭدەك، ھېچكىم يېڭى شارابنى كونا تۇلۇمغا قاچىلىمايدۇ. ئەگەر ئۇنداق قىلسا، يېڭى شارابنىڭ كۆپۈشى بىلەن تۇلۇم يېرىلىدۇ - دە، شارابمۇ تۆكۈلۈپ كېتىدۇ. دېمەك، تۇلۇمۇمۇ كاردىن چىقىدۇ. ³⁸ شۇنىڭ ئۈچۈن، يېڭى شارابنى يېڭى تۇلۇمغا قاچىلاش كېرەك. ³⁹ ئۇنىڭ ئۈستىگە، كونا شاراب ئىچىپ يۈرگەن ھەرقانداق ئادەم يېڭىسىنى ئىچىشنى خالىمايدۇ. «بولدى، كونسى ياخشى ئىكەن!» دەيدۇ.

6 - باب

دەم ئېلىش كۈنى ھەققىدىكى مەسىلە

¹ بىر دەم ئېلىش كۈنى، ھەزرىتى ئەيسا بۇغدايلىقتىن ئۆتۈپ كېتىۋاتاتتى. ئۇنىڭ شاگىرتلىرى باشاقلارنى ئۈزۈۋېلىپ، ئاللىقىندا ئۇۋۇلاپ يېدى. ² بۇنى كۆرگەن بەزى پەرىسىيەلەر:

— سىلەر نېمىشقا دەم ئېلىش كۈنى چەكلەنگەن ئىشنى ³ قىلىسىلەر، — دېيىشتى. ھەزرىتى ئەيسا:

— پادىشاھ داۋۇت ۋە ئۇنىڭ ھەمراھلىرىنىڭ ئاچ قالغاندا قانداق قىلغانلىقىنى مۇقەددەس يازمىلاردىن ئوقۇمىغانمۇ؟ قېنى ئېيتىپ بېقىڭلار! ⁴ ئۇ ئىبادەتخانىدىكى

⁶: 2 يەھۇدىيلارنىڭ ئەنئەنىسى بويىچە، دەم ئېلىش كۈنى خامان تېپىش قائىدىگە خىلاپ ئىدى. پەرىسىيەلەر شاگىرتلارنىڭ دانلارنى يېيىش ئۈچۈن ئاقلىشىنى خامان تەپكەنلىك، دەپ قارىغان. ئەمەلىيەتتە، مەنى قىلىنغىنى باشاقلارنى ئۈزۈۋېلىپ، يېيىش ئەمەس، بەلكى زىرائەتلەرگە ئورغاق سېلىشتۇر.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

مۇقەددەس جايغا كىرىپ، خۇداغا ئاتالغان نانلارنى روھانىدىن سوراپ يېگەن ۋە ھەمراھلىرىغىمۇ ئۆلەشتۈرۈپ بەرگەن. ھالبۇكى، بۇ نانلارنى روھانىيلاردىن باشقا ھەرقانداق كىشىنىڭ يېيىشى تەۋرات قانۇنىغا خىلاپ ئىدى، — دەپ جاۋاب بەردى ⁵ ۋە خۇلاسىە چىقىرىپ، ئۇلارغا:

— مەن ئىنسانئوغلى دەم ئېلىش كۈنىنىڭ ئىگىسىدۇرمەن، — دېدى.

⁶ يەنە بىر دەم ئېلىش كۈنى، ھەزرىتى ئەيسا ئىبادەتخانىغا كىرىپ تەلىم بېرىۋاتاتتى. ئىبادەتخانىدا ئوڭ قولى قۇرۇپ كەتكەن بىر ئادەم بار ئىدى. ⁷ ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۈستىدىن ئەرز قىلىش ئۈچۈن باھانە ئىزدەپ يۈرگەن تەۋرات ئۇستازلىرى بىلەن پەرىسىيەلەر ئۇنىڭ دەم ئېلىش كۈنىمۇ كېسەل

ساقايتىدىغان — ساقايتمايدىغانلىقىنى پايلاپ يۈرۈشەتتى. ⁸ بىراق، ئۇلارنىڭ

كۆڭلىدىكىنى بىلگەن ھەزرىتى ئەيسا قولى قۇرۇپ كەتكەن ھېلىقى كېسەلگە:

— ئورنۇڭدىن تۇر، ئالدىمغا كەل! — دېۋىدى، ھېلىقى كېسەل ئورنىدىن تۇردى.

⁹ ئاندىن، ھەزرىتى ئەيسا كۆپچىلىككە:

— سىلەردىن سوراپ باقايچۇ، قانداق قىلىش تەۋرات قانۇنىغا ئۇيغۇن؟ دەم ئېلىش

كۈنى ياخشىلىق قىلىشمۇ ياكى يامانلىق قىلىشمۇ؟ جاننى قۇتقۇزۇشمۇ ياكى جانغا

زامان بولۇشمۇ؟ — دېدى ۋە ¹⁰ كېسەلنىڭ ئەتراپىدىكىلەرگە كۆز يۈگۈرتۈپ

چىققاندىن كېيىن، ھېلىقى كېسەلگە:

— قولۇڭنى ئۇزات، — دېدى. ئۇ ئادەم قولىنى ئۈزۈشنى بىلەنلا قولى ئەسلىگە

كەلدى. ¹¹ ئەمما، تەۋرات ئۇستازلىرى ۋە پەرىسىيەلەر ئىنتايىن غەزەپلىنىپ،

ھەزرىتى ئەيساغا قانداق تاقابىل تۇرۇش توغرىسىدا مەسلىھەتكە چۈشتى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئون ئىككى ئەلچىنى تاللىشى

¹² بىر كۈنى، ھەزرىتى ئەيسا دۇئا قىلىش ئۈچۈن تاغقا چىقتى. ئۇ يەردە خۇداغا

كېچىچە دۇئا قىلدى. ¹³ تاڭ ئاتقاندا، شاگىرتلىرىنى ئالدىغا چاقىرىپ، ئۇلارنىڭ

ئىچىدىن ئون ئىككى كىشىنى تاللاپ، ئۇلارنى ئەلچى دەپ ئاتىدى. ¹⁴ ئۇلار: سىمۇن

(ھەزرىتى ئەيسا ئۇنى پېتىروس دەپمۇ ئاتىغان) ۋە ئۇنىڭ ئىنىسى ئەندەر، ياقۇپ،

يۇھاننا، فىلىپ، بارتولوماي، ¹⁵ مەتتا، توماس، ھالپاينىڭ ئوغلى ياقۇپ، ۋە تەنپەرۋەر

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

دەپ ئاتالغان سىمۇن،¹⁶ باشقا بىر ياقۇپنىڭ ئوغلى يەھۇدا ۋە كېيىن ھەزرىتى ئەيساغا ساتقۇنلۇق قىلغان يەھۇدا ئىشقارىيوتلار ئىدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ تەلىم بېرىشى ۋە كېسەللەرنى ساقايتىشى

¹⁷ ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرى بىلەن تاغدىن چۈشۈپ، تۈز بىر يەردە تۇراتتى. ئۇلارنىڭ ئالدىغا نۇرغۇن شاگىرتلار ھەمدە يېرۇسالېم شەھىرىدىن، جۇملىدىن پۈتۈن يەھۇدىيە ئۆلكىسىدىن كەلگەن كىشىلەر توپ - توپ بولۇپ كېلىپ يىغىلىشتى. ھەتتا دېڭىز بويىدىكى تىر ۋە سىدون شەھەرلىرىدىنمۇ نۇرغۇن كىشىلەر كەلگەندى.
¹⁸ ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ تەلىملىرىنى ئاڭلاش ۋە كېسەللەرگە شىپالىق ئىزدەش ئۈچۈن كەلگەندى. جىنلار دەستىدىن ئازابلانغانلارمۇ كېلىپ، شىپالىق تېپىشتى.
¹⁹ كۆپچىلىك قوللىرىنى ھەزرىتى ئەيساغا تەگكۈزۈۋېلىشقا تىرىشاتتى. چۈنكى، ئۇنىڭ ۋۇجۇدىدىن كۈچ - قۇدرەت چىقىپ ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى ساقايتىۋاتاتتى.

خۇشاللىق ۋە قايغۇ

²⁰ ئاندىن، ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرىغا قاراپ مۇنداق دېدى:

— ئەي يوقسۇللار، نەقەدەر بەختلىكسىلەر! چۈنكى خۇدانىڭ پادىشاھلىقى سىلەرنىڭكىدۇر.

²¹ ئەي ئاچ قالغانلار، سىلەرمۇ نەقەدەر بەختلىك! چۈنكى، خۇدا سىلەرنى تولۇق قانائەتلەندۈرىدۇ.

ئەي يىغلاۋاتقانلار، سىلەرمۇ بەختلىك! بۇنىڭدىن كېيىن، شاد - خۇراملىققا چۆمىسىلەر.

²² ئىنسانغۇلغا ئەگەشكەنلىكىڭلار ئۈچۈن بەزىلەر سىلەردىن نەپرەتلەنسە، يۈز ئۆرۈسە، سىلەرگە تۆھمەت - ھاقارەت قىلسا، سىلەرنى يامان دېسە، نەقەدەر بەختلىكسىلەر!²³ ئۇ چاغدا، شاد - خۇرام بولۇپ تەنتەنە قىلىڭلار. چۈنكى، ئەرشتە سىلەر ئۈچۈن كۆپ ئىنئام ساقلانماقتا. بۇ قارا نىيەتلەرنىڭ ئاتا - بوۋىلىرى بۇرۇنقى

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

پەيغەمبەرلەرگىمۇ شۇنداق زىيانكەشلىك قىلغان.

²⁴ لېكىن، ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي بايلار!
راھەت - پاراگەت سىلەرگە يار بولماس ئەمدى.

²⁵ ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي قارنى توقلار!
ئاجلىقتا قالسىلەر ئەمدى.

ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي كۈلۈۋاتقانلار!
ھازا تۇتۇپ يىغلايسىلەر ئەمدى.

²⁶ خالايق سىلەرنى ماختىغاندا، ھالىڭلارغا ۋاي! چۈنكى، خۇدانىڭ غەزىپىگە
ئۇچرىغان بۇرۇنقى ساختا پەيغەمبەرلەرمۇ بۇ خەلقنىڭ ئاتا - بوۋىلىرىنىڭ ماختىشىغا
ئېرىشكەن.

دۈشمىنىڭلارغا مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىڭلار

²⁷ — قۇلاق سېلىپ ئاڭلاڭلار! سىلەرگە دۈشمەنلىك قىلغانلارغا مېھىر - مۇھەببەت
كۆرسىتىڭلار. ئۆچمەنلىك قىلغانلارغا ياخشىلىق قىلىڭلار. ²⁸ سىلەرنى قارغىغانلارغا
بەخت تىلەڭلار. سىلەرگە يامان مۇئامىلىدە بولغانلارغىمۇ دۇئا قىلىڭلار. ²⁹ بىرسى
سىلەرنىڭ ئوڭ يۈزۈڭلارغا ئۇرسا، سول يۈزۈڭلارنىمۇ تۇتۇپ بېرىڭلار. بىرسى
سىلەرنىڭ چاپىنىڭلارنى ئېلىپ كەتسە، كۆڭلىكىڭلارنىمۇ سېلىپ بېرىڭلار. ³⁰ بىرسى
سىلەردىن بىرنېمە تىلىسە، تىلىگىنىنى بېرىڭلار. بىرسى سىلەرنىڭ بىرەر
نەرسەڭلارنى ئېلىپ كەتسە، ئۇنى قايتۇرۇپ بېرىشنى سورىماڭلار. ³¹ باشقىلارنىڭ
ئۆزۈڭلارغا قانداق مۇئامىلە قىلىشىنى كۈتسەڭلار، سىلەرمۇ ئۇلارغا شۇنداق مۇئامىلە
قىلىڭلار.

³² ئەگەر سىلەر ئۆزۈڭلارنى ياخشى كۆرگەنلەرگىلا مېھىر - مۇھەببەت
كۆرسەتسەڭلار، بۇنىڭ ماختانغۇدەك نەرى بار؟ گۇناھكارلارمۇ ئۆزىنى ياخشى
كۆرگەنلەرگە مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىدىغۇ. ³³ ئەگەر سىلەر ئۆزۈڭلارغا
ياخشىلىق قىلغانلارغا ياخشىلىق قىلساڭلار، بۇنىڭ ماختانغۇدەك نەرى بار؟ ھەتتا

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

گۇناھكارلارمۇ شۇنداق قىلىدىغۇ! ³⁴ ئەگەر سىلەر قەرزنى قايتۇرالايدىغانلارغىلا بەرسەڭلار، بۇنىڭ ماختانغۇدەك نەرى بار؟ گۇناھكارلارمۇ ئەينەن قايتۇرۇش شەرتى بىلەن باشقا گۇناھكارلارغا قەرز بېرىدىغۇ! ³⁵ ياق! سىلەر دۈشمىنىڭلارغىمۇ مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىڭلار، ئۇلارغا ياخشىلىق قىلىڭلار. باشقىلارغا قايتۇرۇۋېلىشنى ئويلىمايلا پۇل قەرز بېرىڭلار. شۇ چاغدا، ئەرشتە مول ئىنئامغا ئېرىشىسىلەر ۋە ئۇلۇغ خۇدانىڭ پەرزەنتى بولغانلىقىڭلارغا گۇۋاھلىق بەرگەن بولسىلەر. چۈنكى، خۇدا ياخشىلىقنى بىلمەيدىغانلارغا ۋە يامانلارغىمۇ شەپقەت قىلىدۇ. ³⁶ ئەرشتىكى ئاتاڭلار مېھرىبان بولغىنىدەك، سىلەرمۇ مېھرىبان بولۇڭلار.

باشقىلارنىڭ ئۈستىدىن ھۆكۈم قىلماڭلار

³⁷ — باشقىلارنىڭ ئۈستىدىن ھۆكۈم قىلىپ يۈرمەڭلار. سىلەرمۇ خۇدانىڭ ھۆكۈمىگە ئۇچرىمايسىلەر. باشقىلارنى ئەيىبلەمەڭلار، خۇدامۇ سىلەرنى ئەيىبلەيدۇ. باشقىلارنى كەچۈرۈڭلار، خۇدامۇ سىلەرنى كەچۈرۈم قىلىدۇ. ³⁸ باشقىلاردىن ھېچنېمىنى ئايىماڭلار، خۇدامۇ سىلەردىن ھېچنېمىنى ئايىمايدۇ. ھەتتا سىلەرگە چوڭ ئۆلچىگۈچكە لىق چىڭداپ تولدۇرۇلغان ئىنئامنى تەقدىم قىلىدۇ. سىلەر باشقىلارغا قانداق ئۆلچەم بىلەن ئۆلچەپ بەرسەڭلار، خۇدامۇ سىلەرگە شۇنداق ئۆلچەم بىلەن ئۆلچەپ بېرىدۇ. ³⁹ ئاندىن، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا تەمسىل ئارقىلىق تەلىم بېرىپ مۇنداق دېدى: — قارىغۇ قارىغۇنى يېتەكلەپ ماڭالمايدۇ. ئۇنداق قىلسا، ھەر ئىككىلىسى ئورغا چۈشۈپ كېتىدۇ. ⁴⁰ شاگىرت ئۇستازدىن ئۈستۈن تۇرمايدۇ. لېكىن، ئۇ ئوقۇپ يېتىشكەندىن كېيىن ئۇستازغا ئوخشاش بولالايدۇ. ⁴¹ نېمە ئۈچۈن بۇرادىرىڭنىڭ ھەرە كېپىكىدەك كىچىك سەۋەنلىكىنىلا كۆرۈپ، ئۆزۈڭدىكى لىمدەك چوڭ گۇناھنى كۆرمەيسەن؟! ⁴² ئۆزۈڭدىكى شۇنچە چوڭ گۇناھنى كۆرمەي تۇرۇپ، بۇرادىرىڭگە: «كۆزۈڭدىكى ھەرە كېپىكىنى ئېلىۋېتەي!» دېيىشىڭ قانداق گەپ؟ ئەي ساختىپەز! ئاۋۋال ئۆزۈڭنىڭ كۆزۈڭدىكى لىمنى ئېلىۋېتەي. بۇنىڭ بىلەن، ئېنىق كۆرۈپ، بۇرادىرىڭنىڭ كۆزۈڭدىكى ھەرە كېپىكىنى ئېلىۋېتەلەيسەن.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئىككى خىل مېۋە دەرىخى

⁴³ — ياخشى دەرىخ يامان مېۋە بەرمەيدۇ، يامان دەرىخمۇ ياخشى مېۋە بەرمەيدۇ. ⁴⁴ ھەرقانداق دەرىخنى بەرگەن مېۋىسىدىن پەرق ئەتكىلى بولىدۇ. تىكەندىن ئەنجۈر، يانتاقتىن ئۈزۈم ئالغىلى بولمايدۇ. ⁴⁵ شۇنىڭغا ئوخشاش، ياخشى ئادەم قەلبىدىكى ياخشىلىقتىن ياخشىلىق چىقىرىدۇ. يامان ئادەم قەلبىدىكى يامانلىقتىن يامانلىق چىقىرىدۇ. چۈنكى، كۆڭۈلدە نېمە بولسا، ئېغىزدىن شۇ چىقىدۇ.

ئىككى خىل ئىمارەت سالغان كىشىلەر

⁴⁶ — سىلەر ئەجەب مېنى «رەببىم! رەببىم!» دەيسەلەريۇ، بۇيرۇقلىرىمغا ئەمەل قىلمايسىلەر. ⁴⁷ ئەمىسە، مېنىڭ ئالدىمغا كېلىپ، سۆزلىرىمنى ئاڭلاپ ئەمەل قىلغانلار كىمگە ئوخشايدۇ؟ ⁴⁸ ئۇلار خۇددى ئۇلنى چوڭقۇر قېزىپ، قورام تاشنىڭ ئۈستىگە ئىمارەت سالغان كىشىگە ئوخشايدۇ. كەلكۈن كەلگەندە، ئۇنىڭ كۈچلۈك ھۇجۇمى ئۇنداق ئىمارەتنى قىمىر قىلغۇزالمىدۇ، چۈنكى ئۇ پۇختا سېلىنغان. ⁴⁹ لېكىن، سۆزلىرىمنى ئاڭلاپ تۇرۇپ، ئەمەل قىلمايدىغانلار ئۇل قۇرماي قۇرۇق يەرنىڭ ئۈستىگە ئىمارەت سالغان كىشىگە ئوخشايدۇ. بۇنداق ئىمارەت كەلكۈننىڭ ھۇجۇمىغا ئۇچرىغان ھامان ئۆرۈلۈپ، پۈتۈنلەي گۇمران بولىدۇ.

7 - باب

ھەزرىتى ئەيسانىڭ رىملىق يۈزبېشىنىڭ چاكرىنى ساقايتىشى

¹ ھەزرىتى ئەيسا كۆپچىلىككە سۆز قىلىپ بولغاندىن كېيىن، كەپەرنائۇم شەھىرىگە قايتتى. ² ئۇ يەردە رىملىق بىر يۈزبېشىنىڭ ئەتۋارلىق چاكرى ئېغىر كېسەل بولۇپ، ئۆلۈم گىردابىدا تۇراتتى. ³ يۈزبېشى ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئىشلىرىدىن خەۋەر تېپىپ، بىرنەچچە يەھۇدىي ئاقساقالنىڭ بېرىپ، ئۇنىڭ كېلىپ چاكرىنى ساقايتىپ قويۇشى ئۈچۈن ئۆتۈنۈشنى تاپشۇردى. ⁴ ئاقساقاللار ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا بېرىپ: — يۈزبېشى ھەقىقەتەن سىزنىڭ ياردەم بېرىشىڭىزگە ئەرزىيدىغان ئادەم. ⁵ ئۆزى

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

يەھۇدىي بولمىسىمۇ، بىز يەھۇدىيلارنى ياخشى كۆرىدۇ. ھەتتا بىز ئۈچۈن بىر ئىبادەتخانىمۇ سېلىپ بەردى، — دەپ، ئۇنىڭ يۈزبېشىنىڭ ئۆيىگە بېرىشىنى چىن كۆڭلىدىن تەلەپ قىلدى.

⁶ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلار بىلەن بىللە يولغا چىقتى. بىراق، ئۆيگە يېتىپ كېلىشكە ئاز قالغاندا، يۈزبېشى ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا بىرنەچچە دوستىنى ئەۋەتتى. ئۇلار: — تەقسىر، يۈزبېشى: «ئاۋارە بولۇپ ئۆيۈمگە كېلىشىڭىزگە ئەرزىمەيمەن.⁷ ھەتتا

ئۆزۈممۇ بېرىپ سىز بىلەن كۆرۈشۈشكە لايىق ئەمەسمەن. بىر ئېغىز سۆز قىلىپ قويسىڭىز، چاكىرىم ساقىيىپ كېتىدۇ.⁸ مېنىڭمۇ ئۈستۈمدە باشلىقىم، قول ئاستىمدا لەشكەرلىرىم بار. بىرىگە بار دېسەم بارىدۇ، بىرىگە كەل دېسەم، كېلىدۇ. چاكىرىمغا بۇ ئىشنى قىل دېسەم، ئۇ شۇ ئىشنى قىلىدۇ. خۇددى شۇنىڭدەك، سىز بىر ئېغىز گەپ قىلىشىڭىزلا، ھەممە ئىش ھەل بولىدۇ» دەيدۇ، — دېدى.

⁹ يۈزبېشىنىڭ گېپىنى ئاڭلاپ ھەيران بولغان ھەزرىتى ئەيسا بۇرۇلۇپ، بىللە كەلگەن خالايققا:

— دەرۋەقە، مەن ئىسرائىللار ئارىسىدىمۇ بۇنداق ئىشەنچنى ھېچكىمدە

كۆرمىگەندىم! — دېدى.

¹⁰ يۈزبېشى ئەۋەتكەن ھېلىقى كىشىلەر قايتىپ بارغاندا، چاكىرنىڭ پۈتۈنلەي ساقىيىپ كەتكەنلىكىنى كۆردى.

تۇل ئايالنىڭ ئوغلىنى تىرىلدۈرۈش

¹¹ ئۇزۇن ئۆتمەي، ھەزرىتى ئەيسا نائىن دېگەن شەھەرگە قاراپ يول ئالدى.

ئۇنىڭ شاگىرتلىرى ۋە يەنە نۇرغۇنلىغان كىشىلەر ئۇنىڭغا ئەگىشىپ ماڭدى. ¹² ئۇ

شەھەر دەرۋازىسىغا كەلگەندە، جىنازا كۆتۈرۈپ چىققان بىر توپ ئادەمگە

يولۇقۇپ قالدى. ئۆلگۈچى بىر تۇل ئايالنىڭ يالغۇز ئوغلى ئىدى. شەھەردىكى نۇرغۇن

كىشىلەر ھېلىقى تۇل ئايال بىلەن بىللە چىققاندى. ¹³ بۇ ئايالنى كۆرگەن ھەزرىتى

ئەيسا ئىچىنى ئاغرىتقان ھالدا ئۇنىڭغا:

— يىغلىماڭ، — دېدى. ¹⁴ ئاندىن، توپنىڭ ئالدىغا ئۆتۈپ، جىنازىغا قولىنى

تەگكۈزگەندى، جىنازا كۆتۈرگەنلەر توختىدى. ھەزرىتى ئەيسا:

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— يىگىت، ئورنۇڭدىن تۇر، — دېيىشى بىلەنلا،¹⁵ ئۆلۈپ قالغان يىگىت قوپۇپ، گەپ قىلىشقا باشلىدى. ھەزرىتى ئەيسا ئۇنى ئانىسىغا تاپشۇرۇپ بەردى.
¹⁶ قورقۇنچ باسقان كۆپچىلىك:

— ئارىمىزدىن ئۇلۇغ بىر پەيغەمبەر چىقتى!
— خۇدا بىزگە شاپائەت قىلىش ئۈچۈن كەلدى! — دەپ خۇدانى مەدھىيلىدى.
¹⁷ ھەزرىتى ئەيسانىڭ بۇ ئىشى توغرىسىدىكى خەۋەر پۈتۈن يەھۇدىيلار زېمىنى ۋە ئەتراپتىكى رايونلارغا تارقىلىپ كەتتى.

يەھيا پەيغەمبەرنىڭ شاگىرتلىرىنىڭ ھەزرىتى ئەيسا بىلەن كۆرۈشكىلى كېلىشى
¹⁸ يەھيا پەيغەمبەرنىڭ شاگىرتلىرى بۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى يەھياغا يەتكۈزدى.
ئۇ شاگىرتلىرىدىن ئىككى كىشىنى ئۆزى يېتىۋاتقان زىندانغا چاقىرىپ،¹⁹ ئۇلارنى ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا: «خۇدا بىزگە ئەۋەتمە كىچى بولغان قۇتقۇزغۇچى سىزمۇ ياكى باشقا بىرسى كېلەمدۇ؟» دەپ سوراپ كېلىشكە ئەۋەتتى.
²⁰ ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا بېرىپ:

— چۆمۈلدۈرگۈچى يەھيا بىزنى سىزدىن: «خۇدا بىزگە ئەۋەتمە كىچى بولغان قۇتقۇزغۇچى سىزمۇ ياكى باشقا بىرسى كېلەمدۇ؟» دەپ سوراپ كېلىشكە ئەۋەتتى، — دېدى.

²¹ دەل شۇ چاغدا، ھەزرىتى ئەيسا ئاغرىق - سىلاق تارتقان ۋە جىن چاپلاشقان نۇرغۇن كىشىلەرنى ساقايتقان ۋە نۇرغۇن قارىغۇلارنىڭ كۆزىنى ئاچقاندى.²² شۇنىڭ بىلەن، ئۇ يەھيا پەيغەمبەرنىڭ شاگىرتلىرىغا:

— سىلەر قايتىپ بېرىپ، ياراتقان مۆجىزىلىرىمنى ۋە ئېيتقان تەلىملىرىمنى يەھياغا يەتكۈزۈپ: «كورلارنىڭ كۆزى ئېچىلدى، توكۇرلار ماڭالايدىغان بولدى، ماخاۋ كېسىلى بولغانلار ساقايدى، گاسلار ئاڭلىيالايدىغان بولدى، ھەتتا ئۆلگەنلەرمۇ تىرىلدى ۋە كەمبەغەللەرگە خۇش خەۋەر يەتكۈزۈلدى» دەپ ئېيتىڭلار.²³ يەھياغا يەنە: «مەندىن گۇمانلانماي، ماڭا تەۋرەنمەي ئىشەنگەنلەر نېمىدېگەن بەختلىك!» دەپ قويۇڭلار، — دېدى.

²⁴ يەھيا پەيغەمبەرنىڭ شاگىرتلىرى كەتكەندىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

كۆپچىلىككە يەھيا توغرۇلۇق مۇنداق دېدى:

— سىلەر بۇرۇن يەھيانى ئىزدەپ چۆلگە بارغىنىڭلاردا، زادى قانداق بىر ئادەمنى كۆرمەكچىدىڭلار؟ مەيدانى شامالدا يەلپۈنۈپ تۇرغان قومۇشتەك تەۋرىنىپ تۇرىدىغان بىر ياخشىچاقنىمۇ؟²⁵ ياكى چىرايلىق كىيىنگەن بىر ئېسىلزادىنىمۇ؟ ھەرگىز ئۇنداق ئەمەس! ھەشەمەتلىك كىيىم كىيىۋالغان، ئەيش - ئىشرەت ئىچىدە ياشايدىغان كىشىلەر چۆلدىن ئەمەس، بەلكى خان ئوردىسىدىن تېپىلىدۇ.²⁶ ئەمەلىيەتتە، سىلەر بىر پەيغەمبەرنى كۆرگىلى چىقتىڭلار. ئەمدى بىلىپ قويۇڭلاركى، يەھيا ھەرقانداق پەيغەمبەردىنمۇ ئۈستۈن پەيغەمبەردۇر.²⁷ چۈنكى، مۇقەددەس يازمىلاردا:

«مانا، ئالدىڭدا ئەلچىمنى ئەۋەتمەن.

ئۇ سېنىڭ يولۇڭنى ئالدىنئالا تەييارلايدۇ»

دەپ يېزىلغان ۋە بۇ يەردىكى «ئەلچىم» دەل يەھيا پەيغەمبەرنى كۆرسىتىدۇ.

²⁸ بىلىپ قويۇڭلاركى، ئىنسانلار ئارىسىدا يەھيادىنمۇ ئۇلۇغ كىشى يوق. ئەمما

خۇدانىڭ پادىشاھلىقىدىكى ئەڭ ئەرزىمەس بىرىمۇ ئۇنىڭدىن ئۇلۇغ بولىدۇ.

²⁹ بۇنى ئاڭلىغان پۇقرالار، ھەتتا باجگىرلارمۇ خۇدانىڭ يولى توغرا دېدى، چۈنكى

ئۇلار بۇرۇن يەھيا پەيغەمبەرنىڭ چۆمۈلدۈرۈشىنى قوبۇل قىلغانىدى.³⁰ لېكىن،

پەرىسىيەلەر ۋە تەۋرات ئۇستازلىرى يەھيا پەيغەمبەرنىڭ چۆمۈلدۈرۈشىنى قوبۇل

قىلماي، خۇدانىڭ ئۆزلىرىگە بولغان مەقسىتىنى قايرىپ قويغانىدى.³¹ شۇنىڭ بىلەن،

ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— بۇ زاماننىڭ سىلەردەك كىشىلىرىنى زادى كىملىرىگە ئوخشىتاي؟!³² ئۇلار

خۇددى كوپچا ئولتۇرۇۋېلىپ، بىر - بىرىگە: «بىز سىلەرگە سۇناي چېلىپ بەرسەك،

ئۇسسۇل ئوينىمىدىڭلار. ماتەم مۇزىكىسىنى چېلىپ بەرسەك، يىغا - زار

قىلمىدىڭلار» دەپ رەنجىدىغان تۇتۇرۇقسىز بالىلارغا ئوخشايدۇ.³³ چۈنكى،

چۆمۈلدۈرگۈچى يەھيا كېلىپ روزا تۇتاتتى، شاراب ئىچمەيتتى. شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار:

«ئۇنىڭغا جىن تېگىپتۇ!» دېيىشتى.³⁴ ئىنسانئوغلى بولسا ھەم يەيدۇ ھەم ئىچىدۇ.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

بىراق، ئۇلار: «تازا بىر تويماس ھاراقكەش ئىكەن! ئۇ باجگىر ۋە باشقا گۇناھكارلارنىڭ دوستى» دېيىشىدۇ.³⁵ بىلىپ قويۇڭلاركى، ھېكمەت ئۇنى قوبۇل قىلغانلار ئارقىلىق تونۇلىدۇ.

گۇناھكار ئايالنىڭ ھەزرىتى ئەيسانى ئەتىراپىدا

³⁶ پەرسىيەلەردىن بىر كىشى ھەزرىتى ئەيسانى تاماققا تەكلىپ قىلدى. ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭ ئۆيىگە بېرىپ تاماققا ئولتۇردى.³⁷ ئۇ يەردە پاهىشە دەپ تونۇلغان بىر ئايال ھەزرىتى ئەيسانىڭ بۇ پەرسىيەنىڭ ئۆيىگە كەلگەنلىكىنى ئاڭلاپ، ئاق قاشتېشىدىن ياسالغان بىر قۇتدا ئەتىراپىدا تەكلىپ كەلدى³⁸ ۋە ھەزرىتى ئەيسانىڭ كەينىدە، پۇتغا يېقىن يەردە تۇرۇپ يىغلاشقا باشلىدى. ئۇنىڭ كۆز ياشلىرى ھەزرىتى ئەيسانىڭ پۇتلىرىنى ھۆل قىلىۋەتتى. ئاندىن، ئۇ چاچلىرى بىلەن ھەزرىتى ئەيسانىڭ پۇتلىرىنى ئېرىتىپ قۇرۇتتى ھەم پۇتلىرىنى سۆيۈپ، ئۈستىگە ئەتىراپ سۈردى.³⁹ ھەزرىتى ئەيسانى چاقىرىغان پەرسىيە بۇنى كۆرۈپ، ئىچىدە «بۇ ئادەم راست پەيغەمبەر بولغان بولسا، ئۆزىگە قولىنى تەگكۈزگەن بۇ ئايالنىڭ پاهىشە ئىكەنلىكىنى بىلەتتى!» دەپ ئويلىدى.

⁴⁰ بۇنى بىلگەن ھەزرىتى ئەيسا:

— شىمون، ساڭا ئېيتىدىغان بىر گېپىم بار، — دېدى.

— ئېيتىڭ ئۇستاز، — دېدى شىمون.

⁴¹ — ئىككى ئادەم بىر كىشىگە قەرزدار ئىكەن. بىرى بەش يۈز كۈمۈش تەڭگىگە، يەنە بىرى بولسا، ئەللىك كۈمۈش تەڭگىگە قەرزدار ئىكەن.⁴² ھەر ئىككىسىنىڭ قەرزنى قايتۇرۇش ئىمكانىيىتى يوق ئىكەن. شۇڭا، قەرز ئىگىسى مېھرىبانلىق قىلىپ، ھەر ئىككىسىنىڭ قەرزىنى كەچۈرۈم قىتۇ. سېنىڭچە، ئۇلارنىڭ قايسىسى قەرز ئىگىسىنى بەكرەك ياخشى كۆرىدۇ؟ — دەپ سورىدى ھەزرىتى ئەيسا.

⁴³ — مېنىڭچە، كۆپرەك كەچۈرۈلگەن ئېرىشكىنى، — دەپ جاۋاب بەردى شىمون.

— توغرا ئېيتتىڭ، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.⁴⁴ ئاندىن، ئۇ ھېلىقى ئايالنى

كۆرسىتىپ، شىمونغا:

— بۇ ئايالنى كۆردۈڭمۇ؟ ئۆيۈڭگە كەلگىنىدە، سەن پۇتلىرىمنى يۇيۇشقا سۇ

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

بەرمىگەندىڭ. بىراق، ئۇ كۆز يېشى بىلەن پۇتلىرىمنى يۇدى، چېچى بىلەن ئېرتىپ قۇرۇتتى.⁴⁵ سەن مېنى ھال - ئەھۋال سوراپ، سۆيۈپ كۈتۈۋالمىغاندىڭ. لېكىن، ئۇ مەن كىرگەندىن تارتىپ پۇتلىرىمنى سۆيۈۋاتىدۇ.⁴⁶ سەن مېھمانلارغا تەقدىم قىلىنىدىغان ياغنى بېشىمغىمۇ سۈركىمىگەندىڭ. بىراق، ئۇ مېنى ھۆرمەتلەپ، پۇتلىرىمغا ئەتىر سۈركەپ قويدى.⁴⁷ قىسقىسى ساڭا ئىپتىياكى، ئۇنىڭ نۇرغۇن گۇناھلىرىنىڭ ھەممىسى كەچۈرۈم قىلىندى. شۇڭا، ئۇنىڭ ماڭا كۆرسەتكەن مېھىر - مۇھەببىتى چوڭقۇر. لېكىن، ئاز كەچۈرۈم قىلىنغاننىڭ كۆرسەتكەن مېھىر - مۇھەببىتىمۇ ئاز، - دېدى.

⁴⁸ ئاندىن، ھەزرىتى ئەيسا ئۇ ئايالغا:

— گۇناھلىرىڭ كەچۈرۈم قىلىندى، - دېدى.

⁴⁹ ھەزرىتى ئەيسا بىلەن بىر داستىخاندا ئولتۇرغانلار: «ھەتتا كىشىلەرنىڭ

گۇناھلىرىنىمۇ كەچۈرۈم قىلىدىغان بۇ ئادەم زادى كىمدۇ؟» دېيىشتى.

⁵⁰ ھەزرىتى ئەيسا ھېلىقى ئايالغا:

— ماڭا باغلىغان ئىشەنچىڭ سېنى قۇتقۇزدى. ئامان بول! - دېدى.

8 - باب

ھەزرىتى ئەيساغا ئەگەشكەن ئاياللار

¹ ئۇزۇن ئۆتمەي، ھەزرىتى ئەيسا جەللىيە ئۆلكىسىدىكى شەھەر،

يېزا - قىشلاقلارغا بېرىپ، خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا دائىر خۇش خەۋەرنى تارقاتتى.

ئون ئىككى شاگىرتىمۇ ئۇنىڭ بىلەن بىرگە باردى.² بۇلاردىن باشقا، يەنە جىن ۋە

كېسەللىك ئازابلىرىدىن قۇتقۇزۇپ ساقايتىلغان بەزى ئاياللارمۇ بولۇپ، ئۇلارنىڭ

ئارىسىدا تېنىدىن يەتتە جىن ھەيدەپ چىقىرىلغان مەجدەللىك مەرىيەم،³ ھىرود

خاننىڭ ساراي ئەمەلدارى خۇزانىڭ ئايالى يوتاننا، سۇزانا ۋە باشقا بىرمۇنچە ئاياللارمۇ

بار ئىدى. بۇلار ئۆز مال - مۈلۈكلىرى بىلەن ھەزرىتى ئەيسا ۋە ئۇنىڭ شاگىرتلىرىغا

ياردەمدە بولدى.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئۇرۇق چېچىش توغرىسىدىكى تەمسىل

⁴ خالايق ھەرقايسى يۇرتلاردىن ھەزرىتى ئەيسا بىلەن كۆرۈشكىلى ئۈزۈلمەي كېلىپ تۇراتتى. بىر كۈنى نۇرغۇن ئادەم يىغىلغاندا، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا تۆۋەندىكى تەمسىلنى سۆزلەپ بەردى:

⁵ — بىر دېھقان ئۇرۇق چاچقىلى ئېتىزغا چىقىپتۇ. چاچقان ئۇرۇقلىرىنىڭ بەزىلىرى چىغىر يول ئۈستىگە چۈشۈپ، كىشىلەرنىڭ ئايىغى ئاستىدا قاپتۇ ۋە قۇشلارغا يەم بوپتۇ. ⁶ بەزىلىرى ئاستى تاشلىق تۇپراققا چۈشۈپتۇ. ئەمما، يەردىكى نەملىك يېتىشمىگەنلىكتىن، ئۇرۇقلار ئۈنۈپ چىققاندىن كېيىن قۇرۇپ كېتىپتۇ. ⁷ بەزىلىرى تىكەنلەرنىڭ ئارىسىغا چۈشۈپتۇ. مايسىلار تىكەنلەر بىلەن بوي تالىشىپ ئۆسۈپتۇ. بىراق، نەتىجىدە تىكەنلەر مايسىلارنى بېسىۋاپتۇ. ⁸ بەزىلىرى بولسا مۇنبەت تۇپراققا چۈشۈپ، ئوبدان ئۆسۈپ، يۈز ھەسسەلەپ ھوسۇل بېرىپتۇ.

ھەزرىتى ئەيسا يۇقىرى ئاۋاز بىلەن يەنە:

— بۇ سۆزلەرنى قۇلىقىڭلاردا چىڭ تۇتۇڭلار! — دېدى.

⁹ كېيىن، ئۇنىڭ شاگىرتلىرى ئۇنىڭدىن بۇ تەمسىلنىڭ مەنىسىنى سورىدى.

¹⁰ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنىڭ سىرلىرى سىلەرنىڭ بىلىشىڭلارغا بېرىلدى. بىراق، باشقىلارغا كەلسەك، ئۇلارغا تەمسىللەر بىلەنلا چۈشەندۈرۈمەن. شۇنىڭ ئۈچۈن، ئۇلار سۆزۈمنى ئاڭلىسىمۇ چۈشەنمەيدۇ. بۇ ئەھۋال يەشايا پەيغەمبەرنىڭ دېگىنىدەك بولدى: «ئۇلار قارىسىمۇ كۆرمەيدۇ، ئاڭلىسىمۇ چۈشەنمەيدۇ.» ¹¹ بۇ تەمسىلنىڭ مەنىسى مۇنداق:

— ئۇرۇق خۇدانىڭ سۆزىدۇر. ¹² چىغىر يولىدىكى تۇپراققا چۈشكەن ئۇرۇقلار شۇنداق كىشىلەرگە تەمسىل قىلىنغانكى، ئۇلار خۇدانىڭ سۆزىنى ئاڭلىسىمۇ، ئۇنى قوبۇل قىلمايدۇ. شەيتان ئۇلارنى ئېتىقاد ئارقىلىق قۇتقۇزۇلمىسۇن دەپ، ئۇلارنىڭ كۆڭلىدىن خۇدانىڭ سۆزىنى ئېلىپ قېچىپ كېتىدۇ. ¹³ تاشلىق تۇپراققا چۈشكەن ئۇرۇقلار خۇدانىڭ سۆزىنى ئاڭلىغان ھامان خۇشاللىق بىلەن قوبۇل قىلغانلارغا تەمسىل قىلىنغان. ئۇلار بۇنىڭغا بىر مەھەل ئىشەنگەن بولمىدۇ، ئەمما ئۇلارنىڭ

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

يىلتىزى بولمىغانلىقى ئۈچۈن، بىرەر مۈشكۈللۈككە يولۇقسىلا، بەرداشلىق بېرەلمەيدۇ.¹⁴ تىكەنلىككە چۈشكەن ئۇرۇقلارغا كەلسەك، ئۇلار شۇنداق كىشىلەرگە تەمسىل قىلىنغانكى، ئۇلار خۇدانىڭ سۆزلىرىنى ئاڭلىسىمۇ، ئۇزۇن ئۆتمەيلا كۆڭلىگە بۇ دۇنيانىڭ ئەندىشە، بايلىق ۋە ھالاۋەتلىرىنىڭ ئېزىقتۇرۇشلىرى كىرىۋېلىپ، خۇدانىڭ سۆزىنى بوغۇۋېتىدۇ - دە، ئۇلار ھوسۇلسىز قالدۇ.¹⁵ مۇنبەت تۇپراققا چۈشكەن ئۇرۇقلار بولسا خۇدانىڭ سۆزىنى ئاڭلايدىغان، ئۇلارنى پاك ۋە چىن دىلدا چىڭ ساقلايدىغان، ھوسۇل بەرگۈچە سەۋر قىلىدىغان كىشىلەردۇر.

خۇدانىڭ ھەقىقىتى ئاشكارىلانماقتا

¹⁶ ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرىغا يەنە:

— چىراغنى يېقىپ، ئۇنى بىرەر نەرسە بىلەن يېپىپ قويدىغان ياكى كارىۋاتنىڭ ئاستىغا يوشۇرۇپ قويدىغان كىشى يوق، ئەلۋەتتە. ئەكسىچە، ئۆيگە كىرگەنلەر ئېنىق كۆرەلسۇن دەپ، ئۇنى جەزمەن چىراغدانىڭ ئۈستىگە قويدۇ.¹⁷ چۈنكى، يېپىق قويۇلغان ھەرقانداق نەرسە ئاشكارا بولماي قالمايدۇ. يوشۇرۇلغان ھەرقانداق نەرسە بىلىنمەي قالمايدۇ.¹⁸ شۇنىڭ ئۈچۈن، مېنىڭ خۇدانىڭ ھەقىقىتى توغرىسىدا ئېيتقانلىرىمنى كۆڭۈل قويۇپ ئاڭلاڭلار. چۈنكى، كىمدە ئەقىل - پاراسەت بولسا، ئۇنىڭغا تېخىمۇ كۆپ بېرىلىدۇ. لېكىن، كىمدە ئەقىل - پاراسەت بولمىسا، ئۆزىدە بار دەپ قارالغىنىمۇ ئېلىپ كېتىلىدۇ، — دېدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئانىسى ۋە ئىنىلىرى

¹⁹ ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئانىسى ۋە ئىنىلىرى ئۇنىڭ بىلەن كۆرۈشكىلى كەلدى. لېكىن، ئادەم كۆپ بولغاچقا، يېنىغا كېلەلمىگەندى.²⁰ بىر كىشى ھەزرىتى ئەيساغا: — ئانىڭىز ۋە ئىنىلىرىڭىز سىز بىلەن كۆرۈشمىز دەپ، سىرتتا تۇرىدۇ، — دېدى.²¹ — خۇدانىڭ سۆزىنى ئاڭلاپ، ئۇنىڭغا ئەمەل قىلغانلارنىڭ ھەممىسى مېنىڭ ئانام ۋە ئاكا - ئىنىلىرىمدۇر، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا كۆپچىلىككە.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ھەزرىتى ئەيسانىڭ بورانى تىنچىتىشى

²² بىر كۈنى، ھەزرىتى ئەيسا شاگرتلىرى بىلەن كېمىگە چۈشۈپ، ئۇلارغا: — كۆلنىڭ ئۇ قېتىغا بارايلى، — دېدى. شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار يولغا چىقتى. ²³ كېمە كېتىۋاتقاندا ھەزرىتى ئەيسا ئۇخلاپ قالدى. ئۇشتۇمتۇت قاتتىق بوران چىقىپ، كېمىگە سۇ توشۇپ، ھەممىسى ئىنتايىن خەۋپ ئىچىدە قالدى. ²⁴ شاگرتلار ھەزرىتى ئەيسانى ئويغىتىپ:

— ئۇستاز، ئۇستاز، غەرق بولۇش ئالدىدا تۇرىمىز! — دېدى.

ھەزرىتى ئەيسا ئويغىنىپ، بوران - چاپقۇنغا بۇيرۇق قىلغاندى، بوران توختاپ، دولقۇن پەسلەپ، ھەممىسى تىنچىدى. ئاندىن، ئۇ شاگرتلىرىغا بۇرۇلۇپ: ²⁵ — ئىشەنچىڭلار نەگە كەتتى؟ — دېدى.

شاگرتلار ھەم ھەيران بولۇپ، ھەم قورقۇشۇپ، بىر - بىرىگە: — بۇ ئادەم زادى كىمدۇ؟ بۇيرۇق قىلسا، ھەتتا بوران ۋە دولقۇنلارمۇ ئۇنىڭ گېپىنى ئاڭلايدىكەن - ھە! — دەپ كېتىشتى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ جىن چاپلاشقان ئادەمنى ساقايتىشى

²⁶ ھەزرىتى ئەيسا شاگرتلىرى بىلەن جەللىيە كۆلىنىڭ ئۇ چېتىدىكى گېراسالىقلار تۇرغان يەرگە باردى. ²⁷ ھەزرىتى ئەيسا قىرغاققا چىقىشىغا، شەھەردىن كەلگەن جىن چاپلاشقان بىرى ئۇنىڭ ئالدىغا كەلدى. بۇ ئادەم ئۇزۇندىن بېرى كىيىم كىيمەي، ئۆيدە تۇرماي، گۆر قىلىنىدىغان ئۆڭكۈرلەردە ياشايتتى. ²⁸ ئۇ ھەزرىتى ئەيسانى كۆرۈشى بىلەنلا ئۇنىڭ ئايىغىغا يىقىلىپ:

— ئۇلۇغ خۇدانىڭ ئوغلى ئەيسا، ئىشىمغا ئارىلاشما! سەندىن ئۆتۈنمەنكى، مېنى قىينىما! — دەپ ۋارقىراپ كەتتى. ²⁹ ئۇنىڭ بۇنداق دېيىشىنىڭ سەۋەبى، ھەزرىتى ئەيسا جىنغا ئۇنىڭ تېنىدىن چىقىشىنى بۇيرۇغاندى. جىن بۇ ئادەمنى ئۇزۇن ۋاقىت ئىلكىگە ئېلىۋالغاندى. خەلق بۇ ئادەمنى كۆپ قېتىم زەنجىر - كىشەنلەر بىلەن باغلاپ، قاماپ قويغان بولسىمۇ، ئۇ ئۇلارنى ئۇزۇپ قېچىپ چىقىپ، جىن تەرىپىدىن چۆل - باياۋانلارغا ئېلىپ كېتىلەتتى.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

³⁰ ھەزرىتى ئەيسا بۇ ئادەمدىن:

— ئىسىمىڭ نېمە؟ — دەپ سورىدى.

— ئىسىمىم «مىگىلغان»، — دەپ جاۋاب بەردى بۇ ئادەمنى سۆزلىتىۋاتقان جىن. چۈنكى، بۇ ئادەمگە مىگىلغان جىنلار چاپلىشىۋالغانىدى. ³¹ ئۇلار ھەزرىتى ئەيساغا ئۆزلىرىنى شەيتانغا تەييارلانغان تېگى يوق ھاڭلارغا سۈرگۈن قىلماسلىقىنى ئۆتۈنۈپ يالۋۇردى.

³² شۇ ئەتراپتىكى تاغ باغرىدا بىر توپ توڭگۇز پادىسى ئوزۇقلىنىپ يۈرەتتى. جىنلار ھەزرىتى ئەيساغا يالۋۇرۇپ، توڭگۇزلارنىڭ تېنىگە كىرىپ كېتىشىگە ئىجازەت بېرىشىنى تەلەپ قىلدى. ھەزرىتى ئەيسا ئىجازەت بەردى. ³³ جىنلار ھېلىقى ئادەمنىڭ تېنىدىن چىقىپ، توڭگۇزلارغا چاپلىشىۋالدى. پۈتۈن توڭگۇز پادىسى پاتىپاراق بولۇپ، يۈگۈرگەن پېتى ياردىن چۈشۈپ، كۆلگە غەرق بولدى.

³⁴ بۇ ھالىنى كۆرگەن توڭگۇز باققۇچىلار ئۇ يەردىن قېچىپ، شەھەر — يېزىلاردا بۇ خەۋەرنى تارقاتتى. ³⁵ ئۇ يەردىكى كىشىلەر زادى نېمە ئىش بولغانلىقىنى كۆرگىلى بۇ يەرگە كېلىشتى. ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا كېلىپ، تېنىدىن جىنلار چىقىپ كەتكەن ھېلىقى ئادەمنىڭ كىيىملىرىنى كىيىپ، ئەس — ھوشى جايدا ھالدا ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىدا ئولتۇرغانلىقىنى كۆرۈپ، قورقۇپ كېتىشتى. ³⁶ بۇ مۆجىزىنى كۆرگەنلەر ھېلىقى كىشىنىڭ ساقىيىش جەريانىنى كۆپچىلىككە سۆزلەپ بەردى. ³⁷ شۇ يەردىكى كىشىلەر ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۇ يەردىن كېتىشىنى تەلەپ قىلىشتى. چۈنكى، ئۇلار ئىنتايىن قورقۇشقانىدى. شۇڭا، ھەزرىتى ئەيسا كېمىگە چۈشۈپ، قايتىپ كەتمەكچى بولدى. ³⁸ تېنىدىن جىنلار چىقىپ كەتكەن ھېلىقى كىشى ھەزرىتى ئەيساغا:

— مەنمۇ سىز بىلەن بىللە كېتەي، — دەپ يالۋۇردى.

لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

³⁹ — ئۆيۈڭگە قايتىپ بېرىپ، خۇدانىڭ ساڭا نەقەدەر چوڭ ئىشلارنى قىلىپ

بەرگەنلىكىنى يەتكۈزگىن، — دېدى.

ئۇ ئادەم قايتىپ بېرىپ، پۈتۈن شەھەرنى ئارىلاپ، ھەزرىتى ئەيسا ئۆزىگە قىلىپ

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

بەرگەن چوڭ ئىشلارنى ھەممەيلەنگە يەتكۈزدى.

تىرىلدۈرۈلگەن قىز ۋە ساقايتىلغان ئايال

⁴⁰ ھەزرىتى ئەيسا كۆلنىڭ بۇ قېتىغا قايتىپ كەلگەندە، خالايق ئۇنى قارشى ئېلىشتى. چۈنكى، ھەممەيلەن ئۇنىڭ قايتىپ كېلىشىنى كۈتۈپ تۇراتتى. ⁴¹ قارشى ئالغىلى چىققانلار ئىچىدە مەلۇم بىر ئىبادەتخانىنىڭ مەسئۇللىرىدىن بىرى بولغان يائىرمۇ بار ئىدى. ئۇ ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئايىغىغا يىقىلىپ، ئۆيىگە تەكلىپ قىلىپ يالۋۇردى. ⁴² چۈنكى، ئۇنىڭ ئون ئىككى ياشلىق يالغۇز قىزى ئۆلۈپ كېتىش ئالدىدا تۇراتتى.

ھەزرىتى ئەيسا ئۇ يەرگە بارغىنىدا، كىشىلەر ئۇنىڭ ئەتراپىغا زىچ ئولتۇرۇلدى. ⁴³ توپنىڭ ئىچىدە خۇن تەۋرەش كېسىلىگە گىرىپتار بولغىنىغا ئون ئىككى يىل بولغان بىر ئايالمۇ بار ئىدى. ئۇ بار پۇلنى تېۋىپلارغا خەجلەپ تۈگەتكەن بولسىمۇ، ھېچكىم ئۇنى ساقايتالمىغانىكەن. ⁴⁴ ئۇ ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئارقا تەرىپىدىن كېلىپ، ئۇنىڭ چاپىنىنىڭ پېشىنى سىلاپ قويۇۋىدى، خۇن شۇئان توختىدى.

⁴⁵ — پېشىمنى تۇتقان كىم؟ — دەپ سورىدى ھەزرىتى ئەيسا.

كۆپچىلىك: «تۇتمىدۇق» دېيىشتى.

— ئۇستاز، تۆت ئەتراپىڭىزنىڭ ھەممىسى ئادەم، ئۇلار سىزنى قىستاپ

تۇرۇۋاتمامدۇ؟ — دېدى پېترۇس.

⁴⁶ لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا:

— ياق! بىرسى قەستەن پېشىمنى تۇتتى. چۈنكى، ۋۇجۇدۇمدىن كۈچ — قۇدرەتنىڭ چىقىپ كەتكىنى سەزدىم، — دېدى. ⁴⁷ ھېلىقى ئايال ھەزرىتى ئەيسانىڭ سېزىپ قالغانلىقىنى بىلىپ، تىرىگەن ھالدا ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپ، ئايىغىغا يىقىلدى ۋە كۆپچىلىككە ئۆزىنىڭ ھەزرىتى ئەيسانىڭ پېشىنى نېمىشقا تۇتقانلىقىنى ھەم شۇئان ساقىيىپ كەتكەنلىكىنى ئېيتتى.

⁴⁸ — قىزىم، ئىشەنچىڭ سېنى ساقايتتى! تىنچ — ئامان بول، — دېدى ھەزرىتى

ئەيسا ئۇنىڭغا.

⁴⁹ ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزنى قىلىۋاتقاندا، ئىبادەتخانا مەسئۇلىنىڭ ئۆيىدىن كەلگەن

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

بىرى ئىبادەتخانا مەسئۇلى يائىرغا:

— قىزىڭىز جان ئۈزدى. ئەمدى ئۇستازنى ئاۋارە قىلمايلى، — دېدى.

⁵⁰ بۇنى ئاڭلىغان ھەزرىتى ئەيسا يائىرغا:

— قورقمىغىن! ماڭا ئىشەنگىن! ئۇ ساقىيىپ كېتىدۇ، — دېدى.

⁵¹ ھەزرىتى ئەيسا يائىرنىڭ ئۆيىگە بارغاندا، پېتىروس، يۇھاننا، ياقۇپ ۋە قىزنىڭ

ئاتا-ئانىسىدىن باشقا كىشىلەرنىڭ ئۆزى بىلەن بىللە ئۆيگە كىرىشىگە رۇخسەت

قىلمىدى. ⁵² ئۇ يەردىكىلەر قىزغا ھازا تۇتۇپ يىغا-زار قىلىشۋاتاتتى. ھەزرىتى

ئەيسا ئۇلارغا:

— بولدى، يىغلىماڭلار! قىز ئۆلمىدى، ئۇخلاپ قاپتۇ! — دېدى.

⁵³ بىراق، خالايق ئۇنى مەسخىرە قىلدى. چۈنكى، قىزنىڭ ئاللىقاچان جان

ئۈزگەنلىكىدىن ئۇلارنىڭ خەۋىرى بار ئىدى. ⁵⁴ لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا قىزنىڭ

قولدىن تارتىپ:

— بالام، ئورنۇڭدىن تۇر، — دەپ چاقىردى. ⁵⁵ قىزنىڭ روھى تېنىگە قايتىپ

كېلىپ، ئۇ دەرھال ئورنىدىن تۇردى. ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا قىزنىڭ قورسقىغا

بىرنەرسە بېرىشنى بۇيرۇدى. ⁵⁶ قىزنىڭ ئاتا-ئانىسى ناھايىتى ھەيران قېلىشتى.

لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا بۇ ئىشنى ھېچكىمگە تىنمىسلىقىنى تاپىلدى.

9-باب

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئون ئىككى ئەلچىنى ئەۋەتىشى

¹ ھەزرىتى ئەيسا ئون ئىككى شاگىرتىنى چاقىرىپ، ئۇلارغا ھەرقانداق جىننى

ھەيدەش، كېسەللەرنى ساقايتىش قۇدرىتى ۋە ھوقۇقىنى بەردى. ² ئاندىن، ئۇلارنى

خۇدانىڭ پادىشاھلىقى ھەققىدىكى خۇش خەۋەرنى تارقىتىش ۋە كېسەللەرنى

ساقايتىشقا ئەۋەتتى. ³ ئۇ شاگىرتلىرىغا:

— سىلەر سەپەردە ھېچ نەرسە ئالماڭلار، نە ھاسا، نە خۇرجۇن، نە نان، نە پۇل

ئېلىۋالماڭلار، ھەتتا بىرەر ئارتۇق كۆڭلەكمۇ ئېلىۋالماڭلار. ⁴ بىر يۇرتقا بارغىنىڭلاردا،

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

قايسى ئائىلىدە قارشى ئېلىنساڭلار، ئۇ يەردىن كەتكۈچە شۇ ئائىلىدىلا تۇرۇڭلار.
⁵ ئەگەر بىرەر يەردىكى كىشىلەر سىلەرنى قارشى ئالمىسا، ئۇ يەردىن
 ئايرىلىغىنىڭلاردا، ئۇلارنى ئاگاھلاندۇرۇش ئۈچۈن ئايغىڭلاردىكى توپىنى
 قېقىۋېتىڭلار! — دېدى.

⁶ شاگىرتلار يولغا چىقىپ، ھەممە يېزا — قىشلاقلارنى ئارىلاپ خۇش خەۋەرنى
 تارقىتىپ، كېسەللەرنى ساقايتتى.

⁷ جەللىدىكى ھىرود خان ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئىشلىرىدىن خەۋەر تېپىپ،
 گاڭگىراپ قالدى. چۈنكى، بەزىلەر: «بۇ ئىشلارنى قىلىۋاتقان كىشى يەھىيا پەيغەمبەر
 ئىكەن. ئۇ تىرىلىپتۇ!» دېسە، ⁸ يەنە بەزىلەر: «بۇرۇن ئاجايىپ مۆجىزىلەرنى ياراتقان
 ئىلياس پەيغەمبەر ياكى باشقا قەدىمكى پەيغەمبەرلەردىن بىرى قايتىدىن تىرىلىپتۇ!»
 دەيتتى.

⁹ «مەن يەھيانىڭ كاللىسىنى ئالدۇرغانىدىم، ئەمدى بۇ گەپلەرنى ئاڭلاۋاتمەن. بۇ
 ئىشلارنى قىلىۋاتقان كىشى زادى كىمدۇ؟» دېدى ھىرود خان. شۇنىڭ ئۈچۈن، ئۇ
 ھەزرىتى ئەيسا بىلەن كۆرۈشۈشنىڭ يولىنى ئىزدىدى.

بەش مىڭ كىشىنى توپدۇرۇش

¹⁰ ئون ئىككى شاگىرت قايتىپ كېلىپ، ئۆزلىرىنىڭ قىلغان ھەممە ئىشلىرىنى
 ھەزرىتى ئەيساغا مەلۇم قىلدى. ھەزرىتى ئەيسا باشقىلارغا ئۇقتۇرماي، ئۇلارنى
 بەيتسايدا دېگەن يېزىغا ئېلىپ ماڭدى. ¹¹ بىراق، بۇنىڭدىن خەۋەر تاپقان خالايمۇ
 ئۇنىڭغا ئەگىشىپ كەلدى. ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنى قارشى ئېلىپ، ئۇلارغا خۇدانىڭ
 پادىشاھلىقىغا دائىر ئىشلارنى چۈشەندۈردى ۋە كېسلى بارلارنى ساقايتتى. ¹² كۈن
 ئولتۇرۇشقا ئاز قالغاندا، ئون ئىككى شاگىرتى ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا كېلىپ:
 — خالايمىنى تارقىتىۋەتكەن بولسىڭىز، ئۇلار ئەتراپتىكى يېزا — قىشلاقلارغا بېرىپ
 تاماق يېسۇن ۋە قونغۇدەك جاي تاپسۇن. چۈنكى، بۇ خىلۋەت جاي ئىكەن، —
 دېدى.

¹³ لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا:

— ئۇلارغا ئۆزۈڭلار تاماق بېرىڭلار، — دېدى.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— بىزدە پەقەتلا بەش نان بىلەن ئىككى بېلىق بار. تاماق سېتىۋېلىپ ئە كېلىپ بېرىڭلار، دېمە كېچمۇسىز؟ — دېيىشتى ئۇلار ھەيران بولۇپ.¹⁴ چۈنكى، شۇ يەردە يىغىلغان ئەرلەرنىڭلا سانى تەخمىنەن بەش مىڭچە بار ئىدى. ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— خالايق ئەللىكتىن — ئەللىكتىن بۆلۈنۈپ ئولتۇرسۇن، — دېدى.

¹⁵ شاگىرتلار كۆپچىلىكىنى ھەزرىتى ئەيسانىڭ دېگىنى بويىچە ئولتۇرغۇزدى.

¹⁶ ھەزرىتى ئەيسا بەش نان بىلەن ئىككى بېلىقنى قولغا ئېلىپ، ئاسمانغا قاراپ خۇداغا شۈكۈر ئېيتتى. ئاندىن، نانلارنى ئوشتۇپ، كۆپچىلىككە تارقىتىپ بېرىش ئۈچۈن شاگىرتلىرىغا بەردى.¹⁷ ھەممەيلەن يەپ تويدى. شاگىرتلار ئېشىپ قالغان نان بىلەن بېلىقنىڭ پارچىلىرىنى يىغىۋېتىپ، ئون ئىككى سېۋەت چىقتى.

پېترۇسنىڭ ھەزرىتى ئەيسانى قۇتقۇزغۇچى — مەسھ دەپ تونۇشى

¹⁸ بىر كۈنى، ھەزرىتى ئەيسا ئۆزى يالغۇز دۇئا قىلىۋاتاتتى. ئۇنىڭ يېنىدا

شاگىرتلىرىلا بار ئىدى. ھەزرىتى ئەيسا ئۇلاردىن:

— خالايق مېنى كىم دەپ بىلىدىكەن؟ — دەپ سورىدى.

¹⁹ — بەزىلەر سىزنى چۆمۈلدۈرگۈچى يەھيا دەيدۇ، بەزىلەر ئىلياس پەيغەمبەر

دەيدۇ، ۋە يەنە بەزىلەر باشقا قەدىمكى پەيغەمبەرلەردىن بىرى تىرىلىپتۇ دەيدۇ، — دەپ جاۋاب بەردى شاگىرتلار.

²⁰ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلاردىن:

— سىلەرچۇ؟ سىلەر مېنى كىم، دەپ بىلىسىلەر؟ — دەپ سورىدى.

— سىز خۇدا تەيىنلىگەن قۇتقۇزغۇچى — مەسھ ئىكەنسىز، — دەپ جاۋاب

بەردى پېترۇس.

²¹ — ھازىر بۇ ئىشنى ھېچكىمگە تىنماڭلار، — دەپ بۇيرۇدى ھەزرىتى ئەيسا

ئۇلارغا،²² — چۈنكى ئىنسانئوغلى نۇرغۇن ئازاب — ئوقۇبەت تارتىشى كېرەك.

ئاقساقاللار، ئالىي روھانىيلار ۋە تەۋرات ئۇستازلىرى ئۇنى رەت قىلىپ ئۆلتۈرگۈزىدۇ.

لېكىن، ئۇنى ئۆلتۈرسىمۇ، ئۇ ئۈچىنچى كۈنى تىرىلىدۇ.

²³ ھەزرىتى ئەيسا كۆپچىلىككە يەنە مۇنداق دېدى:

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— كىمدە كىم ماڭا ئەگىشىشى خالسا، ئۆز خاھىشىدىن ۋاز كېچىپ، ئۆزىنىڭ كىرىستىنى كۆتۈرۈپ²⁴ ھەر كۈنى ماڭا ئەگەشسۇن. چۈنكى، ئۆزى ئۈچۈنلا ياشايدىغانلار ئەكسىچە ھاياتىدىن مەھرۇم بولىدۇ. بىراق، ئۆز خاھىشىدىن ۋاز كېچىپ، مېنىڭ ئۈچۈن ياشايدىغانلار ھاياتىنى ساقلىيالايدۇ.²⁵ بىر ئادەم پۈتۈن دۇنياغا ئىگە بولۇپ ھاياتىدىن مەھرۇم قالسا، بۇنىڭ نېمە پايدىسى بولسۇن؟!²⁶ ئەگەر كىمدە كىم مەندىن ۋە مېنىڭ سۆزلىرىمدىن نومۇس قىلسا، ئىنسانئوغلى بولغان مەنمۇ ئۆزۈمنىڭ، ئاتامنىڭ ۋە مۇقەددەس پەرىشتىلەرنىڭ شان - شەرىپى ئىچىدە قايتىپ كەلگىنىدە، ئۇنىڭدىن نومۇس قىلمەن.²⁷ بىلىپ قويۇڭلاركى، بۇ يەردە تۇرغانلارنىڭ بەزىلىرى خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنى كۆرمىگۈچە ئۆلمەيدۇ.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ نۇرغا چۆمۈشى

²⁸ تەخمىنەن سەككىز كۈندىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا پېترۇس، يۇھاننا ۋە ياقۇبنى ئېلىپ، دۇئا قىلىش ئۈچۈن تاغقا چىقتى.²⁹ ھەزرىتى ئەيسا دۇئا قىلىۋاتقىنىدا، ئۇنىڭ يۈزى ئۆزگەردى. كىيىملىرى ئاپئاق بولۇپ، چاقماقتەك چاقىدى.³⁰ توستاتىن، مۇسا پەيغەمبەر ۋە ئىلياس پەيغەمبەر پەيدا بولۇپ، ئۇنىڭ بىلەن سۆزلىشىشكە باشلىدى.³¹ ئۇلار خۇدانىڭ پارلاق نۇرى ئىچىدە ئايان بولۇپ، ھەزرىتى ئەيسا بىلەن ئۇنىڭ خۇدانىڭ ئىرادىسىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش يولىدا يېرۇسالېمدا قۇربان بولىدىغانلىقى توغرىسىدا سۆھبەتلەشتى.

³² پېترۇس ۋە ئۇنىڭ قېرىنداشلىرىنى ئۇيقۇ باسقاندى. ئۇلار ئۇخلاپ ئويغانغاندا، ھەزرىتى ئەيسانىڭ پارلاق نۇرىنى ۋە ئۇنىڭ بىلەن بىللە تۇرغان مۇسا پەيغەمبەر ۋە ئىلياس پەيغەمبەرنى كۆردى.³³ بۇ ئىككى پەيغەمبەر ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئايرىلىدىغان ۋاقتتا، پېترۇس ئۆزىمۇ تۇيىمغان ھالدا ھەزرىتى ئەيساغا: — ئۇستازىم، بۇ يەردە بولغىنىمىز نېمىدېگەن ياخشى! بىرى سىزگە، بىرى مۇسا

^{9:23} رىملىقلار تەرىپىدىن ئۆلۈم جازاسى بېرىلگەنلەر مىخلىنىدىغان كىرىستىنى مۇرسىدە كۆتۈرۈپ جازا مەيدانىغا باراتتى. «ئۆزىنىڭ كىرىستىنى كۆتۈرۈش» دېگەنلىك ئەيسا مەسىھ ئۈچۈن ئازاب - ئوقۇبەت تارتىشقا تەييار بولۇشنى كۆرسىتىدۇ.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

پەيغەمبەرگە، يەنە بىرى ئىلياس پەيغەمبەرگە دەپ، بۇ يەرگە ئۈچ كەپە ياسايلى، — دېدى.

³⁴ پېترۇس گەپ قىلىۋاتقاندا، بىر بۇلۇت پەيدا بولۇپ، ئۇلارنى قاپلىۋالدى. شاگىرتلار بۇلۇت ئىچىدە قالغىنىدا قورقۇشۇپ كەتتى. ³⁵ تۇيۇقسىز بۇلۇتتىن خۇدانىڭ ئاۋازى ئاڭلىنىپ:

— بۇ مېنىڭ ئوغلۇم، مېنىڭ تاللىغىنىم. ئۇنىڭ سۆزىگە قۇلاق سېلىڭلار! — دېدى. ³⁶ ئاۋاز توختىغاندىن كېيىن، ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆزى يالغۇز قالغانلىقىنى كۆردى. شاگىرتلار بۇ ئىشنى ئۇزۇن ۋاقىتقىچە ھېچكىمگە تىنمىدى.

جن چاپلاشقان بالىنىڭ ساقايتىلىشى

³⁷ ئەتىسى، ھەزرىتى ئەيسا ئۈچ شاگىرتى بىلەن بىللە تاغدىن چۈشكەن ۋاقتىدا، نۇرغۇن كىشىلەر ئۇنى قارشى ئالغىلى چىقتى. ³⁸ توپنىڭ ئىچىدىن بىرەيلەن تۇيۇقسىز ۋارقىراپ:

— ئۇستاز، ئوغلۇمغا كۆڭۈل بۆلگەيسىز، ئۇ بىرلا بالا ئىدى! ³⁹ ئۇنىڭغا دائىم بىر جن چاپلىشىۋېلىپ، ئۆزىچىلا ۋارقىراپ - جارقىراپ كېتىدۇ. بەزىدە پۈتۈن بەدىنى تارتىشىپ قېلىپ، ئاغزىدىن ئاق كۆپۈك كېلىدۇ. جن ئۇنى دائىم قىيناپ ئارام بەرمەيدۇ. ⁴⁰ شاگىرتلىرىڭىزدىن بۇ جىننى ھەيدىۋېتىشنى ئۆتۈنۈپ سورىغاندىم، بىراق ئۇلارنىڭ قوللىرىدىن كەلمىدى، — دېدى.

⁴¹ — ئەي ئېتىقادسىز ۋە چىرىك ئەۋلاد! مەن سىلەر بىلەن بىللە بولۇپ، سىلەرنىڭ يەنىلا ماڭا ئىشەنمىگەنلىكىڭلارغا يەنە قاچانغىچە بەرداشلىق بېرەي؟ — دېدى ھەزرىتى ئەيسا. ئاندىن، ھېلىقى كىشىگە:

— بالاڭنى ئېلىپ كەل، — دېدى.

⁴² بالا كېلىۋاتقاندا، جن ئۇنى يەرگە يىقىتىپ، پۈتۈن بەدىنىنى تارتىشتۇرۇۋەتتى. بىراق، ھەزرىتى ئەيسا جىننى ھەيدىۋېتىپ، بالىنى ساقايتتى ۋە ئۇنى ئاتىسىغا تاپشۇرۇپ بەردى. ⁴³ كۆپچىلىك خۇدانىڭ كۈچ - قۇدرىتىگە ھەيران بولۇشتى.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆز ئۆلۈمىنى يەنە بىر قېتىم ئالدىن ئېيتىشى

كۆپچىلىك ھەزرىتى ئەيسانىڭ قىلغان پۈتۈن ئىشلىرىغا ھەيران بولۇپ تۇرغاندا، ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرىغا: ⁴⁴ — ئاڭلاپ قويۇڭلار، بىرسىنىڭ ساتقۇنلۇقى بىلەن، ئىنسانىتىنى باشقىلارنىڭ قولىغا تاپشۇرۇپ بېرىلىدۇ، — دېدى. ⁴⁵ بىراق، ئۇلار بۇ سۆزنىڭ مەنىسىنى چۈشەنەلمىدى. چۈنكى، بۇنىڭ مەنىسى قەستەن يوشۇرۇلغانىدى. ئۇلار ئۇنىڭدىن بۇ سۆزنىڭ تېگىنى سوراشقىمۇ پېتىنالمىدى.

خۇدانىڭ نەزىرىدە كىم ئەڭ ئۇلۇغ؟

⁴⁶ شاگىرتلار زادى كىمنىڭ ئەڭ ئۇلۇغ ئىكەنلىكىنى ئۆزئارا تالاش-تارتىش قىلىشۋاتاتتى. ⁴⁷ ئۇلارنىڭ نېمە ئويلاۋاتقانلىقىنى بىلگەن ھەزرىتى ئەيسا كىچىك بىر بالىنى يېنىدا تۇرغۇزۇپ، ⁴⁸ شاگىرتلارغا: — كىم مېنى دەپ، بۇنداق كىچىك بالىنى قوبۇل قىلسا، مېنى قوبۇل قىلغان بولىدۇ. مېنى قارشى ئالسا، مېنى ئەۋەتكۈچىنى قارشى ئالغان بولىدۇ. ئاراڭلاردا ئۆزىنى ئەڭ تۆۋەن تۇتىقنى خۇدانىڭ نەزىرىدە ئەڭ ئۇلۇغ بولىدۇ، — دېدى.

قارشى تۇرماسلىق قوللىغانلىقتۇر

⁴⁹ يۇھاننا ھەزرىتى ئەيساغا: — ئۇستاز، سىزنىڭ نامىڭىز بىلەن جىنلارنى ھەيدەۋاتقان بىرسىنى كۆردۈق. لېكىن، ئۇ بىزگە ئوخشاش سىزگە ئەگەشمىگەنلىكى ئۈچۈن، بىز ئۇنى توستۇق، — دېدى. ⁵⁰ — ئۇنى توسماڭلار. چۈنكى، سىلەرگە قارشى تۇرمىغانلار سىلەرنى قوللىغانلاردۇر، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا.

ھەزرىتى ئەيسانى قارشى ئالمىغان يېزا

⁵¹ ھەزرىتى ئەيسا ئۆلۈپ ئاندىن تىرىلىپ، ئاسمانغا ئېلىپ كېتىلىدىغان كۈنگە ئاز

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

قالغاندا، يېرۇسالېمغا بېرىشنى قەتئىي قارار قىلدى. ⁵² بۇنىڭ ئۈچۈن، ئۇ ئالدىن ئادەم ئەۋەتتى. ئۇلار سامارىيە ئۆلكىسىدىكى بىر يېزىغا كېلىپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ كېلىشى ئۈچۈن تەييارلىق قىلىشقا كىرىشتى. ⁵³ بىراق، سامارىيىلىكلەر [®] ھەزرىتى ئەيسانى «يېرۇسالېمغا ئىبادەت قىلىشقا بارىدىكەن» دەپ، قارشى ئالمىدى. ⁵⁴ ئۇنىڭ شاگىرتلىرىدىن ياقۇپ بىلەن يۇھاننا بۇ ئەھۋالنى كۆرۈپ:

— ئى رەببىم، ئۇلارنى كۆيدۈرۈۋېتىش ئۈچۈن ئاسماندىن ئوت ياغدۇرۇشنى ئۆتۈنسەك قانداق دەيسىز؟ — دېدى.

⁵⁵ لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا بۇرۇلۇپ ئۇلارنى ئەيىبلدى. ⁵⁶ ئاندىن، ئۇلار باشقا بىر يېزىغا كەتتى.

ھەزرىتى ئەيساغا ئەگىشىشنىڭ بەدەللىرى

⁵⁷ ئۇلار يولدا كېتىۋاتقاندا، بىر كىشى ھەزرىتى ئەيساغا:

— سىز قەيەرگە بارماڭ، مەن سىزگە ئەگىشىپ ماڭمەن، — دېدى.

⁵⁸ بىراق، ھەزرىتى ئەيسا:

— تۈلكىنىڭ ئۆڭكۈرى، قۇشنىڭ ئۇۋىسى بار. بىراق، ئىنسانئوغلنىڭ بېشىنى قويغۇدەك يېرىمۇ يوق، — دېدى ئۇنىڭغا.

⁵⁹ ئۇ يەنە باشقا بىر كىشىگە:

— ماڭا ئەگەشكىن! — دېدى.

بىراق، ھېلىقى كىشى باھانە كۆرسىتىپ:

— ئۇستاز، ئاتام ئۆلۈپ ئۇنى يەرلىككە قويغۇچە كۈتۈپ، ئاندىن سىزگە ئەگىشەيچۇ! — دېدى.

⁶⁰ — ئۆلگەنلەرنى روھى ئۆلۈكلەر ئۆزلىرى يەرلىككە قويسۇن! سەن بولساڭ بېرىپ خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا دائىر خۇش خەۋەرنى تارقات، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا.

[®] 9: 53 سامارىيىلىكلەر ئۆز ئىبادەتخانىسىنى گارىزىم تېغىدا قۇرغان بولۇپ، ئۇلار ئىبادەتنى يېرۇسالېمدا ئەمەس، بەلكى شۇ تاغدا قىلىش توغرا، دەپ قارايتتى.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

⁶¹ يەنە بىرسى:

— ئەي ئۇستاز، مەن سىزگە ئەگەشمە كىچىمەن. بىراق، ئاۋۋال ئۆيۈمگە بېرىپ، ئۆيدىكىلەر بىلەن خوشلىشىپ كېلەي، — دېدى.

⁶² — قوش ھەيدەۋېتىپ، توختىماي كەينىگە قارايدىغان ئادەمدەك، بۇرۇنقى ھاياتىڭلاردىن مېھرىڭلارنى ئۈزەلمىسەڭلار، خۇداغا خىزمەت قىلىشقا لايىق بولمايسىلەر، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا.

10 - باب

ھەزرىتى ئەيسانىڭ يەتمىش ئىككى شاگىرتىنى ئەۋەتىشى

¹ شۇ ئىشلاردىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتىلاردىن يەنە يەتمىش ئىككىنى تاللاپ، ئۆزى بارماقچى بولغان شەھەر - يېزىلارغا ئىككى - ئىككىدىن ئەۋەتتى.

² ئۇلار يولغا چىقىشتىن بۇرۇن، ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق دېدى:

— قۇتقۇزۇلۇشقا ئىنتىلىدىغانلار مول ھوسۇلدەك كۆپ، بىراق ھوسۇلنى ئېلىش ئۈچۈن ئىشلەيدىغانلار ئاز ئىكەن. ھوسۇلنىڭ ئىگىسى بولغان خۇدادىن كۆپرەك ئىشچى ئەۋەتىپ، ھوسۇلنى يىغىۋېلىشنى تىلەڭلار. ³ ئەمدى يولغا چىقىڭلار. مەن سىلەرنى قوزىلارنى بۆرىلەرنىڭ ئارىسىغا ئەۋەتكەندەك ئەۋەتمەن. ⁴ ھەميان، خۇرجۇن ۋە ئاياغۇ ئالماڭلار. يولدا كىشىلەر بىلەن كۆرۈشكەندە، پاراڭلىشىشقىمۇ توختىماڭلار. ⁵ قايسى ئۆيگە كىرسەڭلار، ئالدى بىلەن: «ئائىلەڭلارغا خۇدادىن ئامانلىق تىلەيمەن!» دەڭلار. ⁶ ئۇ ئۆيدە خۇدادىن كېلىدىغان ئامانلىقنى سۆيگۈچى بولسا، تىلىگەن ئامانلىقنىڭلار ئۇنىڭغا مەنسۇپ بولىدۇ. ئەگەر بولمىسا، تىلىگەن ئامانلىقنىڭلار ئۆزۈڭلارغا ياندىۇ. ⁷ ئۇ ئۆيدىن بۇ ئۆيگە يۆتكىلىپ يۈرمەڭلار، بەلكى چۈشكەن ئۆيدە تۇرۇڭلار ۋە ئۆيدىكىلەرنىڭ بەرگىنىنى يەڭلار، چۈنكى خىزمەتكار كىمگە خىزمەت قىلسا، شۇنىڭدىن ئىش ھەققى ئېلىشقا ھەقلىق.

⁸ بىرەر شەھەرگە بارغىنىڭلاردا، بىرسى سىلەرنى قارشى ئېلىپ، ئالدىڭلارغا نېمە قويسا، شۇنى يەڭلار. ⁹ ئۇ شەھەردىكى كېسەللەرنى ساقايتىڭلار ۋە ئۇ يەردىكى

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

كىشىلەرگە: «خۇدانىڭ پادىشاھلىقى سىلەرگە نامايان بولۇش ئالدىدا تۇرىدۇ!» دەڭلار. ¹⁰ بىراق، بىرەر شەھەرگە بارغىنىڭلاردا، ئۇ يەردىكى كىشىلەر سىلەرنى قارشى ئالمىسا، كۆپچىلىك ئالدىدا: ¹¹ «خۇدادىن كېلىدىغان جازاغا ئۆزلىرىڭلارنىڭ جاۋابكار بولىدىغانلىقىڭلارنى بىلدۈرۈش ئۈچۈن، بىز شەھىرىڭلارنىڭ ئايغىمىزغا قونغان توپسىنىمۇ قېقىپ چۈشۈرۈۋېتىمىز!» دەپ ئاگاھلاندۇرۇڭلار ۋە ئۇلارغا: «بىلىشىڭلار كېرەككى، خۇدانىڭ پادىشاھلىقى سىلەرگە راستتىنلا نامايان بولغاندى!» دەڭلار. ¹² بىلىپ قويۇڭلاركى، ئۇ شەھەردىكىلەرنىڭ قىيامەت كۈنى تارتىدىغان جازاسى سودوم ³ شەھىرىدىكى رەزىل كىشىلەرنىڭ تارتىدىغان جازاسىدىنمۇ ئېغىر بولىدۇ.

ھەزرىتى ئەيسانى رەت قىلغانلار

¹³ — ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي قورازىنلىقلار! ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي بەيتسايدالقلار! سىلەر ئۈچۈن ياراتقان مۆجىزىلىرىمنى تىر ۋە سىدون دېگەن ياتلار شەھەرلىرىدە ياراتقان بولسام، ئۇ يەرلەردىكى خەلق بۇرۇنلا مەيۈسلەنگەن ھالدا ماناغا يۈگىنىپ، كۈلگە مىلىنىپ گۇناھلىرىغا توۋا قىلغان بولاتتى. ¹⁴ قىيامەت كۈنى، خۇدانىڭ سىلەرگە بېرىدىغان جازاسى تىر ۋە سىدوندىكىلەرنىڭكىدىنمۇ ئېغىر بولىدۇ. ¹⁵ ئەي كەپەرناھۇملۇقلار! ئاسمانغا چىقماقچىمىڭلار؟ ئەكسىچە، دوزاخقا تاشلىنىسىلەر! ¹⁶ ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرىغا يەنە:

— كىمدەكىم سىلەرنىڭ سۆزۈڭلارغا كىرسە، مېنىڭ سۆزۈمگە كىرگەن بولىدۇ. كىمدەكىم سىلەرنى رەت قىلسا، مېنىمۇ رەت قىلغان بولىدۇ. مېنى رەت قىلغانلار مېنى ئەۋەتكۈچىنىمۇ رەت قىلغان بولىدۇ، — دېدى.

يەتمىش ئىككى شاگىرتنىڭ قايتىپ كېلىشى

¹⁷ ھېلىقى يەتمىش ئىككى شاگىرت خۇشال - خۇرام ھالدا قايتىپ كېلىپ:

^{10:12} سودوم — ئىبراھىم پەيغەمبەر زامانىدىكى شەھەر بولۇپ، بۇ شەھەرنىڭ ئادەملىرى ئوخشاش جىنىستىكى زىناخورلۇققا قاتتىق بېرىلىپ گۇناھقا پاتىقلىقتىن، خۇدا بۇ شەھەرنى ئادەملىرى بىلەن قوشۇپ يوقاتقان.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— ئى رەببىمىز! بىز سىزنىڭ نامىڭىزدىن بۇيرۇق قىلغاندۇق، ھەتتا جىنلارمۇ بىزگە بويسۇنۇپ، چىقىپ كېتىشتى! — دەپ مەلۇم قىلدى.
¹⁸ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— شۇنداق! شەيتاننىڭ ئاسماندىن چاقماقتەك تېز چۈشكەنلىكىنى كۆردۈم.
¹⁹ قۇلاق سېلىڭلار! مەن سىلەرگە يىلان - چاياندەك شەيتاننى ئاياغ ئاستىڭلاردا يانچىپ تاشلىيالايدىغان، ئۇنىڭ بارلىق كۈچ - قۇدرىتىنى بېسىپ چۈشىدىغان ھوقۇق بەردىم. سىلەرگە ھېچقانداق نەرسە زىيان يەتكۈزەلمەيدۇ. ²⁰ لېكىن، سىلەر جىنلارنىڭ بويسۇنغانلىقى بىلەنلا خۇشال بولۇپ كەتمەڭلار، بەلكى خۇدانىڭ نامىڭلارنى ئەرشتىكى ھاياتلىق دەپتىرىگە پۈتۈشى بىلەن خۇشال بولۇڭلار، — دېدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ خۇشاللىقى

²¹ بۇ چاغدا، ھەزرىتى ئەيسا مۇقەددەس روھنىڭ تەسىرى بىلەن خۇرسەنلىككە چۆمگەن ھالدا مۇنداق دېدى:

— پۈتۈن ئالەمنىڭ ئىگىسى بولغان ئى ئاتا! سەن بۇ ھەقىقەتلەرنى ئۆزىنى ئەقىللىق، بىلىملىك چاغلایدىغان كىشىلەردىن يوشۇرۇپ، كىچىك بالىلاردەك سەبىي كىشىلەرگە ئاشكارىلىغانلىقىڭ ئۈچۈن، ساڭا مەدھىيەلەر ئوقۇيمەن. شۇنداق ئاتا، سېنىڭ ئۆز خاھىشىڭ ئەنە شۇ ئىدى.
²² ھەزرىتى ئەيسا ئەتراپىدىكىلەرگە:

— ئاتام ھەممىنى ماڭا ئاتا قىلدى. مېنىڭ كىملىكىمنى ئاتامدىن باشقا ھېچكىم بىلمەيدۇ. ئاتامنىڭ كىملىكىنىمۇ مەن ۋە مەن ئۆزۈم ئاشكارىلاشنى خالايدىغان كىشىلەردىن باشقا ھېچكىم بىلمەيدۇ، — دېدى.

²³ ئاندىن، ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرىغا قاراپ، ئاستىغىنا:

— كۆرگەن ئىشلارنى كۆرەلىگەنلىكىڭلار ئۈچۈن نەقەدەر بەختلىكسىلەر! ²⁴ بىلىپ قويۇڭلاركى، بۇرۇنقى نۇرغۇن پەيغەمبەرلەر ۋە پادىشاھلار سىلەر كۆرگەن ۋە ئاڭلىغانلارنى كۆرۈشنى ۋە ئاڭلاشنى ئارزۇ قىلغان بولسىمۇ، مۇرادىغا يېتەلمىدى، — دېدى.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

مېھرىبان سامارىيىلىك توغرىسىدىكى تەمسىل

²⁵ تەۋرات ئۇستازلىرىدىن بىرى ھەزرىتى ئەيسانى سىنىماقچى بولۇپ:
— ئۇستاز، مەن قانداق قىلسام مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشەلەيمەن؟ — دەپ

سورىدى.

²⁶ — تەۋرات قانۇنىدا نېمە دېيىلگەن؟ بۇنى ئۆزىڭىز قانداق چۈشەندۈرسىز؟ —
دەپ سورىدى ھەزرىتى ئەيسا.

²⁷ ھېلىقى كىشى مۇنداق جاۋاب بەردى:

— «پەرۋەردىگارنىڭ بولغان خۇدانى پۈتۈن قەلبىڭ، پۈتۈن جىنىڭ، پۈتۈن كۈچۈڭ
ۋە پۈتۈن زېھنىڭ بىلەن سۆيگىن»؛ بۇنىڭدىن قالسا، «قوشناڭنى ئۆزۈڭنى
سۆيگەندەك سۆي.»

²⁸ — توغرا جاۋاب بەردىڭىز. مانا شۇنداق قىلسىڭىز، مەڭگۈ ياشايسىز، — دېدى
ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا.

²⁹ ئۇ كىشى ئۆزىنىڭ سوئال سورىشىنىڭ يوللۇق ئىكەنلىكىنى بىلدۈرۈش ئۈچۈن،
ھەزرىتى ئەيسادىن چۈشەندۈرۈش تەلەپ قىلىپ:

— مېنىڭ سۆيۈشكە تېگىشلىك قوشنىلىرىم كىملەر؟ — دەپ سورىدى.

³⁰ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق دېدى:

— بىر ئادەم يېرۇسالېمدىن ئېرىخا شەھىرىگە كېلىۋېتىپ، يولدا قاراقچىغا ئۇچراپ

قايتۇ. قاراقچىلار ئۇنىڭ كىيىم - كېچە كىلىرىنى سالدۇرۇۋېلىپ، ئۇنى ئۇرۇپ، چالا
ئۆلۈك قىلىپ، تاشلاپ كېتىپتۇ. ³¹ ئۇزۇن ئۆتمەي، بىر يەھۇدىي روھانىي شۇ يولدىن

كېلىۋېتىپ، ھېلىقى ئادەمنى كۆرۈپ، پىسەنت قىلماي يولنىڭ ئۇ چېتى بىلەن مېڭىپ
ئۆتۈپ كېتىپتۇ. ³² شۇنىڭدەك، مەركىزىي ئىبادەتخانىدا ئىشلەيدىغان لاۋىي

قەبىلىسىدىن بولغان بىر خىزمەتچىمۇ بۇ يەرگە كەلگەندە، ئۇ بىچارە ئادەمنى

كۆرۈپ، كارى بولماي يولنىڭ ئۇ چېتى بىلەن مېڭىپ ئۆتۈپ كېتىپتۇ. ³³ لېكىن،

يەھۇدىيلار يامان كۆرىدىغان سامارىيىدىن كەلگەن بىر كاپىر بۇ يەردىن ئۆتۈپ

كېتىۋېتىپ، ئۇنى كۆرۈپلا ئىچ ئاغرىتىپتۇ ³⁴ ۋە ئالدىغا بېرىپ، ياغ ۋە شاراب بىلەن

جاراھتىنى يۇيۇپ، تېڭىپ قويۇپتۇ، ئاندىن ئۇنى ئۆز ئېشىكىگە مىندۈرۈپ، بىر

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

سارا يىغا ئېلىپ بېرىپ، ئۇ يەردە ھالدىن خەۋەر ئاپتۇ.³⁵ ئەتسى، سارا يىۋەنگە ئىككى كۈمۈش تەڭگە بېرىپ: «ئۇنىڭغا قاراپ قويۇڭ، ئارتۇق چىقىمى بار بولسا، قايتىشىدا تۆلەيمەن» دەپتۇ.

³⁶ ھەزرىتى ئەيسا ھېلىقى ئۇستازدىن:

— سىزچە، بۇ ئۈچ ئادەم ئىچىدە قايسىسى قاراقچىلارغا يولۇققان ھېلىقى كىشىگە قوشنىدارچىلىقنى يەتكۈزگەن؟ — دەپ سورىدى.

³⁷ — ئۇنىڭغا مېھرىبانلىق قىلغان ھېلىقى كىشى، — دەپ جاۋاب بەردى ئۇ.

— ئۇنداق بولسا، سىزمۇ بېرىپ، باشقىلارغا شۇنداق قىلىڭ، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ مارتا ۋە مەريەمنى يوقلىشى

³⁸ ھەزرىتى ئەيسا شاگرىتلىرى بىلەن بىللە سەپىرىنى داۋاملاشتۇرۇپ، بىر يېزىغا كەلدى. ئۇ يەردە مارتا ئىسىملىك بىر ئايال ئۇنى ئۆيىگە تەكلىپ قىلدى.³⁹ مارتانىڭ مەريەم ئىسىملىك بىر سىڭلىسى بار ئىدى. ئۇ ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئايىغى تەرەپتە ئولتۇرۇپ، تەلىمنى ئاڭلاۋاتتى.⁴⁰ ئۆيدىكى ئىشلارنىڭ كۆپلۈكىدىن پايىپتەك بولۇپ يۈرگەن مارتا ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا كېلىپ:

— ئى رەببىم، سىڭلىم مەريەم شۇنچە كۆپ ئىشلارنى ماڭلا تاشلىۋەتتى، ئۇنى ماڭا ياردەملەشتۈرگەيسىز! — دېدى.

⁴¹ بىراق، ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا مۇنداق جاۋاب بەردى:

— ئەي مارتا، سەن زىيادە ئىشلارغا باش قاتۇرۇپ ئاۋارە بولۇپ يۈرۈۋاتسەن.

⁴² بىراق، بىرلا مۇھىم ئىش بار. مەريەم شۇ ياخشى ئىشنى تاللىۋالدى. بۇنى ھېچكىم ئۇنىڭدىن تارتىۋالمايدۇ.

11 - باب

دۇئا قىلىش توغرىسىدىكى تەلىم

¹ بىر كۈنى، ھەزرىتى ئەيسا بىر يەردە دۇئا قىلىۋاتتى. دۇئا ئاياغلاشقاندىن كېيىن،

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

شاگرتلىرىدىن بىرى ئۇنىڭغا:

— ئى رەببىم، يەھيا پەيغەمبەر ئۆز شاگرتلىرىغا ئۆگەتكىنىدەك، سىزمۇ بىزگە دۇئا قىلىشنى ئۆگىتىپ قويسىڭىز، — دېدى.

² ھەزرىتى ئەيسا جاۋاب بېرىپ مۇنداق دېدى:
— دۇئا قىلغىنىڭلاردا، مۇنداق دەڭلار:

«ئى ئاتىمىز،

سېنىڭ نامىڭ ئۇلۇغلانغاي.

پادىشاھلىقنىڭ يەر يۈزىدىمۇ نامايان بولغاي.

³ كۈندىلىك يېمەكلىكىمىزنى بەرگەيسەن.

⁴ بىزگە گۇناھ قىلغان ھەركىمنى كەچۈرگىنىمىزدەك،

سەنمۇ گۇناھلىرىمىزنى كەچۈرگەيسەن.

بىزنى ئازدۇرۇلۇشلاردىن ساقلاپ قالغايەن.»

⁵ ھەزرىتى ئەيسا سۆزىنى داۋام قىلىپ شاگرتلىرىغا مۇنداق دېدى:

— ئەگەر يېرىم كېچىدە دوستۇڭنىڭ ئۆيىگە بېرىپ، «بۇرادەر، ماڭا ئۈچ نان بېرىپ

تۇر، ⁶ ئۆيۈمگە بىر دوستۇم سەپەر بىلەن كەلگەندى، ئۆيدە ئۇنى كۈتكۈدەك بىر

نەرسە قالماپتۇ» دېسەڭ، ⁷ دوستۇڭ ئۆيىنىڭ ئىچىدە تۇرۇپ، «مېنى ئاۋارە قىلما،

ئىشىك تاقاقلىق، بالىلار، ھەممىمىز يېتىپ قالدۇق. خاپا بولما!» دەپ جاۋاب بېرىشى

مۇمكىنمۇ؟ ⁸ ياق، ئۇ دوستلۇقنىڭ يۈزىنى قىلمىغان تەقدىردىمۇ، سېنىڭ

تارتىنماستىن قايتا - قايتا يالۋۇرۇشۇڭ ۋە جىدىن بولسىمۇ، ئورنىدىن تۇرۇپ، سورىغان

نەرسە ئىنى چوقۇم بېرىدۇ. ⁹ شۇنىڭغا ئوخشاش، سىلەر دۇئا قىلىپ تىلەڭلار، خۇدا

تىلىگىنىڭلارنى بېرىدۇ. ئىزدەڭلار، تاپسىلەر. ئىشىكىنى قېقىڭلار، ئېچىلىدۇ.

¹⁰ چۈنكى، تىلىگەنلەر چوقۇم ئېرىشىدۇ، ئىزدىگەنلەر چوقۇم تاپىدۇ، ئىشىكىنى

قاققانلارغا ئىشىك چوقۇم ئېچىلىدۇ. ¹¹ سىلەر بېلىق تەلەپ قىلغان ئوغۇڭلارغا يىلان

بېرەتتىڭلارمۇ؟ ¹² تۇخۇم تەلەپ قىلسا، چايان بېرەتتىڭلارمۇ؟ ¹³ گۇناھكار بولغان

سىلەر پەرزەنتلىرىڭلارغا ياخشى نەرسىلەرنى بېرىشنى بىلگەن يەردە، ئەرشتىكى

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئاتاڭلار تىلگەنلەرگە مۇقەددەس روھنى ئىلتىپات قىلماسمۇ؟

ھەزرىتى ئەيسا شەيتاندىن كۈچلۈكتۇر

¹⁴ بىر كۈنى، ھەزرىتى ئەيسا بىر ئادەمنى گاچا قىلىپ قويغان جىننى ئۇنىڭ تېنىدىن ھەيدەپ چىقاردى. شۇنىڭ بىلەن، گاچا زۇۋانغا كەلدى. كۆپچىلىك بۇنىڭغا ئىنتايىن ھەيران بولۇشتى. ¹⁵ بىراق بەزى كىشىلەر: «ئۇ، جىنلارنى ئۇلارنىڭ باشلىقى بولغان شەيتانغا تايىنىپ ھەيدىۋېتىدۇ» دېدى.

¹⁶ يەنە بەزىلەر ئۇنىڭ خۇدا تەرىپىدىن ئەۋەتىلگەنلىكىنى سىناپ بېقىش مەقسىتىدە، ئۇنىڭدىن بىر كارامەت كۆرسىتىشنى تەلەپ قىلدى. ¹⁷ ئۇلارنىڭ نېمە ئويلاۋاتقانلىقىنى بىلگەن ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق دېدى:

— ئەگەر بىر دۆلەتتىكىلەر ئىككى گۇرۇھقا بۆلۈنۈپ سوقۇشسا، ئۇ دۆلەت زاۋاللىققا يۈز تۇتىدۇ. بىر ئائىلىدىكىلەر ئۆز ئارا جېدەل - ماجرا قىلىشسا، ئۇ ئائىلىمۇ ۋەيران بولىدۇ. ¹⁸ شۇنىڭغا ئوخشاش، شەيتان ئۆز باشقۇرۇشىدا بولغان جىنلار بىلەن سوقۇشسا، ئۇنىڭ پادىشاھلىقى قانداقمۇ پۇت تىرەپ تۇرسۇن؟ سىلەر مېنى، «جىنلارنى شەيتانغا تايىنىپ ھەيدەيدىكەن» دەيسىلەر. ¹⁹ ئەگەر دەرۋەقە شۇنداق بولسا، سىلەرنىڭ ئەگەشكۈچىلىرىڭلار جىنلارنى ھەيدەشتە كىمگە تاياندى؟! ئېيتقانلىرىڭلارنىڭ خاتا ئىكەنلىكىنى ئۆز ئەگەشكۈچىلىرىڭلار دەلىللەپ بېرىدۇ. ²⁰ ئەمەلىيەتتە، مەن خۇدانىڭ كۈچ - قۇدرىتىگە تايىنىپ جىنلارنى ھەيدىۋەتتىم. بۇ، خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنىڭ ئاراڭلاردا نامايان بولغانلىقىنى ئىسپاتلايدۇ. ²¹ ئەگەر تولۇق قوراللانغان كۈچتۈڭگۈر شەيتان ئۆز ئۆيىنى قوغداپ تۇرسا، ئۇنىڭ مال - مۈلكى بىخەتەر بولىدۇ. ²² لېكىن، ئۇنىڭدىن كۈچتۈڭگۈر بىرى ھۇجۇم قىلىپ ئۇنى يەڭسە، ئۇنىڭ تايانغان قوراللىرىنى تارتىۋالىدۇ ۋە مال - مۈلۈكلىرىنى ئولجا ئېلىپ، ئۆز ئادەملىرىگە تارقىتىپ بېرىدۇ.

²³ مەن بىلەن بىر يولدا ماڭمىغانلار ماڭا قارشى تۇرغۇچىلاردۇر. ماڭا يىغىۋېلىشقا ياردەم بەرمىگەنلەر توزۇتۇۋەتكۈچىلەردۇر.

²⁴ جىن بىرەر ئادەمنىڭ تېنىدىن ھەيدىۋېتىلگەندىن كېيىن، قۇرغاق دالالارنى ئارىلاپ چىقىپ، تۇرىدىغان جاي ئىزدەيدۇ. تاپالمىغاندىن كېيىن، «ئىلگىرىكى

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئۆيۈمگە قايتاي!» دەيدۇ. ²⁵ شۇنىڭ بىلەن، جىن ئۇ ئادەمنىڭ تېنىگە قايتىپ كېلىپ، ھېلىقى ئادەمنىڭ دىلىنىڭ پاكىز تازىلىنىپ رەتلەنگەن ئۆيدەك بولۇپ قالغانلىقىنى بايقايدۇ - دە، ²⁶ ئۆزىدىنمۇ بەتتەر يەتتە جىننى باشلاپ كىرىپ بىللە تۇرىدۇ. بۇنىڭ بىلەن، ھېلىقى ئادەمنىڭ كېيىنكى ھالى بۇرۇنقىدىنمۇ يامانلىشىپ كېتىدۇ.

ھەقىقىي بەخت

²⁷ ھەزرىتى ئەيسا بۇ گەپلەرنى قىلىۋاتقاندا، كۆپچىلىك ئارىسىدا بىر ئايال يۇقىرى ئاۋازدا:

— سىزنى تۇغۇپ، بېقىپ چوڭ قىلغان ئايال نەقەدەر بەختلىك - ھە! — دېدى. ²⁸ — خۇدانىڭ سۆزىنى ئاڭلاپ، ئۇنىڭغا ئىتائەت قىلىدىغان كىشى ئۇنىڭدىنمۇ بەختلىك! — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

كارامەت كۆرسىتىش تەلىپى

²⁹ شۇ چاغدا، ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئەتراپىغا نۇرغۇن ئادەم ئولشىۋالغانىدى. ئۇ ئۆزىدىن كارامەت كۆرسىتىشنى تەلەپ قىلغان كىشىلەرگە مۇنداق دېدى:

— بۇ زاماننىڭ ئادەملىرى نېمىدېگەن ئوسال! ئۇلار كارامەت كۆرسەت دەپلا تۇرىدۇ. بىراق، سىلەرگە يۇنۇس پەيغەمبەرنىڭ كارامىتىدىن باشقا كۆرسىتىدىغان ئىككىنچى كارامەت يوق. ³⁰ يۇنۇس پەيغەمبەردە يۈز بەرگەن ئىشلار نىنەۋى شەھىرىدىكى خەلققە بىر مۆجىزىلىك ئالامەت بولغىنىغا ئوخشاش، مەندە — ئىنسانئوغلدا يۈز بېرىدىغان ئىشلارمۇ بۇ ئەۋلادقا يەنە شۇنداق مۆجىزىلىك ئالامەت بولىدۇ. ⁴

³¹ قىيامەت كۈنى ئەرەبىستاندىكى شەبا پادىشاھلىقىنىڭ ئايال پادىشاھى ئورنىدىن تۇرۇپ، سىلەرنىڭ ئۈستۈڭلاردىن شىكايەت قىلىدۇ. چۈنكى، ئۇ پادىشاھ سۇلايماننىڭ ئاقلانە سۆزلىرىنى ئاڭلاش ئۈچۈن، ئۇزۇن يوللارنى بېسىپ كەلگەن. مانا، ھازىر بۇ

^{11:30} بۇ ئايەتتە ھەزرىتى ئەيسا يۇنۇس پەيغەمبەرنىڭ يوغان بىر بېلىقنىڭ ئىچىدە ئۈچ كۈن تۇرۇپ ساق چىققانلىقىنى تىلغا ئېلىش ئارقىلىق ئۆزىنىڭمۇ ئۆلۈپ، ئۈچىنچى كۈنى تىرىلىدىغانلىقىنى ئالدىن ئېيتقان.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

يەردە پادىشاھ سۇلايماندىنمۇ ئۇلۇغى بار. ³² قىيامەت كۈنى، نىنەۋى شەھىرىدىكى خەلقىمۇ قوپۇپ، سىلەرنىڭ ئۈستۈڭلاردىن شىكايەت قىلىدۇ. چۈنكى، ئۇلار يۇنۇس پەيغەمبەرنىڭ تەلىمىنى ئاڭلاپ، يامان يولدىن قايتقان. بىراق، بۇ يەردە يۇنۇس پەيغەمبەردىنمۇ ئۇلۇغ بىرسى سىلەرنى يامان يولدىن قايتىشقا چاقىرسا، قۇلاق سالىدىڭلار.

خۇدانىڭ كۆرسەتكەن يورۇقلۇقىنى قانداق كۆرگىلى بولىدۇ

³³ — ھېچكىم چىراغنى يېقىپ، ئۇنى كۆرۈنمەس يەرگە ياكى داس ئاستىغا يوشۇرۇپ قويمايدۇ. ئەكسىچە، ئۆيگە كىرگەنلەر ئېنىق كۆرەلسۇن دەپ، ئۇنى چىراغدانىڭ ئۈستىگە قويدۇ، ئەلۋەتتە.

³⁴ سىلەرنىڭ كۆزۈڭلار تېنىڭلارنىڭ چىرىغىدۇر. ئەگەر كۆزۈڭلار ياخشى بولسا، يەنى كۆزۈڭلار خۇدادا بولسا، پۈتۈن ۋۇجۇدۇڭلار يورۇقلۇق بىلەن تولىدۇ. ئەگەر كۆزۈڭلار يامان بولسا، پۈتۈن ۋۇجۇدۇڭلارنى قاراڭغۇلۇق باسدۇ. ³⁵ شۇنىڭ ئۈچۈن، ھوشيار بولۇڭلاركى، ۋۇجۇدۇڭلاردىكى «يورۇقلۇق» يورۇقلۇق ئەمەس، قاراڭغۇلۇق بولمىسۇن. ³⁶ ئەگەر پۈتۈن ۋۇجۇدۇڭلار يورۇقلۇق بىلەن تولۇپ، ئۇنىڭدا قاراڭغۇلۇقتىن قىلچە ئەسەر بولمىسا، خۇددى نۇرلۇق چىراغ سىلەرنى يورۇتۇپ تۇرغاندەك، ھاياتىڭلار پۈتۈنلەي يورۇقلۇقتا بولىدۇ.

پەرسىيەلەر بىلەن تەۋرات ئۇستازلىرىنىڭ ساختىپەزلىكى

³⁷ ھەزرىتى ئەيسا سۆزلىرىنى ئاياغلاشتۇرغاندىن كېيىن، بىر پەرسىي ئۇنى ئۆيىگە تاماققا تەكلىپ قىلدى. ھەزرىتى ئەيسا ئۆيگە كىرىپ، داستىخاندا ئولتۇردى.

³⁸ ھېلىقى پەرسىي ئۇنىڭ تاماقتىن ئىلگىرى قول يۇيۇش دىنىي قائىدىسىنى ئادا قىلمىغانلىقىنى كۆرۈپ، ئىنتايىن ھەيران بولدى. ³⁹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— سىلەر پەرسىيەلەر تېشىلا پاكىز يۇيۇلغان چىنە - قاچىلارغا ئوخشاشسىلەر. قوللىرىڭلارنى ياخشى يۇيىسىلەر، بىراق ئىچىڭلار ئاچكۆزلۈك ۋە يامانلىق بىلەن تولغان. ⁴⁰ ئەي نادانلار، تېشىنى ياراتقان خۇدا ئىچىڭمۇ قاراپ ھېساب ئالماسمۇ؟! ⁴¹ شۇڭا، كەمبەغەللەرگە كۆڭۈل بۆلۈپ، ئۆزۈڭلار ئاچكۆزلۈك بىلەن بېسىپ ياتقان

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

تەئەللۇقاتلىرىڭلارنى ئېھتىياجلىق بولغانلارغا بېرىڭلار. شۇ چاغدىلا، ئىچىڭلار ھەم تېشىڭلار پاك بولىدۇ.

⁴² ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي پەرسىيەلەر! سىلەر ھەتتا يالپۇز، سۇزاپ قاتارلىق دورا - دەرمانلارنىڭ ئوندىن بىر ئۈلۈشىنى خۇداغا ئاتايسىلەريۇ، بىراق ھەققانىيلىق ۋە خۇداغا بولغان مۇھەببەتكە سەل قارايسىلەر. ئالدى بىلەن بۇ ئىشلارنى ئورۇندىشىڭلار كېرەك. باشقا ئىشلارغا كەلسەك، ئۇلارغىمۇ سەل قاراشقا بولمايدۇ.

⁴³ ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي پەرسىيەلەر! سىلەر ئىبادەتخانىدا ئالاھىدە ئورۇندا ئولتۇرۇشقا، بازارلاردا باشقىلارنىڭ ئۆزۈڭلارغا سالام بېرىپ ھۆرمەتلىشىگە ئامراق. ⁴⁴ سىلەرگە ۋاي! سىلەر خۇددى كىشىلەر ئۆتۈپ كېتىۋېتىپ، دەسسەپ سېلىپمۇ سېزەلمەيدىغان، سېسىپ كەتكەن قەبرىسىز يەرلىككە ئوخشايسىلەر!^⑤ — دېدى.

⁴⁵ مەلۇم بىر تەۋرات ئۇستازى ھەزرىتى ئەيساغا:
— ئۇستاز، بۇ سۆزلىرىڭىز بىزگىمۇ ھاقارەت بولدى! — دېدى.

⁴⁶ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا مۇنداق جاۋاب بەردى:
— سىلەرگىمۇ ۋاي، ئەي تەۋرات ئۇستازلىرى! سىلەر قاتتىق دىنىي قائىدەڭلار ئارقىلىق كۆتۈرگىلى بولمايدىغان ئېغىر يۈكلەرنى باشقىلارنىڭ زىممىسىگە يۈكلەيسىلەريۇ، ئۆزۈڭلار بىرەر بارمىقىڭلارنىمۇ مىدىرلىتىپ قويمايسىلەر.

⁴⁷ سىلەرگە ۋاي! سىلەر ئاتا - بوۋىلىرىڭلار ئۆلتۈرگەن پەيغەمبەرلەرنىڭ ئابدلىرىنى چىرايلىق ياسىدىڭلار. ⁴⁸ بۇ سىلەرنىڭ ئاتا - بوۋاڭلارنىڭ قىلمىشلىرىنى ياقلىغىنىڭلاردىن دېرەك بېرىدۇ. چۈنكى، ئۇلار پەيغەمبەرلەرنى ئۆلتۈرگەن بولسا، سىلەر ئۇ پەيغەمبەرلەرنىڭ قەبرىلىرىنى ياساپ تۇرۇپ، ئۇلارغا ئىشەنمىدىڭلار. ⁴⁹ شۇنىڭ ئۈچۈن، خۇدا ئۆزىنىڭ دانالىقى بىلەن مۇنداق دېگەن: «مەن ئۇلارغا پەيغەمبەر ۋە ئەلچىلىرىمنى ئەۋەتمەن. بەزىلىرى ئۇلار تەرىپىدىن ئۆلتۈرۈلدى،

^⑤ 11: 44 يەھۇدىيلار ئارىسىدا «يەرلىككە دەسسەپ سالغان ئادەم ناپاك بولۇپ قالىدۇ» دېگەن قاراش بولغاچقا، قەبرە سېلىنىپ، ئۇلارنىڭ ئۈستى ئاقلاپ قويۇلاتتى. ھەزرىتى ئەيسانىڭ دېمەكچى بولغىنى، خۇددى يەرلىككە دەسسەپ سالغان ئادەم ناپاك بولۇپ قالغانغا ئوخشاش، پەرسىيەلەرنىڭ تەسىرىگە ئۇچرىغان ئادەممۇ ناپاك بولىدۇ، دېيىلمەكچى.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

بەزىلىرى ئۇلارنىڭ زىيانكەشلىكىگە ئۇچرايدۇ.»

⁵¹⁻⁵⁰ شۇنىڭ ئۈچۈن، ئالەم ئايرىدا بولغاندىن بۇيانقى پەيغەمبەرلەرنى ئۆلتۈرۈش گۇناھلىرىنىڭ ھەممىسىگە، يەنى ھابىلىنىڭ ئۆلتۈرۈلۈشىدىن تارتىپ تاكى روھانىي زىكرىيانىڭ مەركىزىي ئىبادەتخانىدىكى مۇقەددەس جاي بىلەن قۇربانلىق سۇپىسىنىڭ ئارىلىقىدا ئۆلتۈرۈلۈشىگىچە بولغان قان قەرزىلەرنىڭ ھەممىسىگە مۇشۇ زاماننىڭ ئادەملىرى جاۋابكار بولىدۇ. شۇنداق، بۇلارنىڭ ھەممىسى ئۈچۈن سىلەر جازاغا تارتىلسىلەر.

⁵² ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي تەۋرات ئۇستازلىرى! ھەقىقەت خەزىنىسىنىڭ ئاچقۇچىنى قولۇڭلارغا ئېلىۋېلىپ، ئۆزۈڭلار ئۇنىڭ ئىچىگە كىرمىدىڭلار، ھەتتا كىرىشىنى خالىغانلارنىمۇ كىرگۈزمىدىڭلار.

⁵⁴⁻⁵³ ھەزرىتى ئەيسا ئۇ يەردىن كەتكەندىن كېيىن، تەۋرات ئۇستازلىرى بىلەن پەرىسىيەلەر ئۇنى قاتتىق سۆكۈپ، ئۇنىڭغا قىيىن سوئاللارنى قويۇپ، سۆزىدىن تۇتۇۋېلىپ زىيانكەشلىك قىلىشقا پۇرسەت كۈتۈشتى.

12 - باب

ساختىپەزلىكتىن ھوشيار بولۇش

¹ مىڭلىغان كىشىلەر قىستا - قىستا ئىچىلىقتىن بىر - بىرنى دەسسەۋەتكۈدەك بولۇشۇپ كەتكەندى. ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرىغا قاراپ:

— سىلەر پەرىسىيەلەرنىڭ ئېچىتقۇسىدىن، يەنى ساختىپەزلىكتىن ھوشيار

بولۇڭلار. ² چاۋسى چىتقا يېيىلمايدىغان ھېچقانداق يوشۇرۇن ئىش،

ئاشكارىلانمايدىغان ھېچقانداق مەخپىيەتلىك يوقتۇر. ³ دېمەك، سىلەرنىڭ مەخپىي

قىلغان سۆزلىرىڭلار ئوچۇق - ئاشكارا ئاڭلىنىدۇ. ئۆينىڭ ئىچىدە خۇپىيانە

پىچىرلاشقان گەپلىرىڭلارمۇ تۆت تامدىن ئۆتۈپ، خەلقىئالەمگە پۇر كېتىدۇ، —

دېدى.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

خۇدادىنلا قورقۇش كېرەك

⁴ ھەزرىتى ئەيسا يەنە مۇنداق دېدى:

— دوستلار، جېنىڭلارنى تېنىڭلاردىن جۇدا قىلىشتىن باشقا زىيانكەشلىك قولىدىن كەلمەيدىغانلاردىن قورقماڭلار. ⁵ كىمدىن قورقۇش كېرەكلىكىنى كۆرسىتىپ قوياي. جېنىڭلارنى ئالغاندىن كېيىن، دوزاخقا تاشلاشقا ھوقۇقلۇق بولغان خۇدادىن قورقۇڭلار. قورقۇشقا تېگىشلىكى ئەنە شۇ. ⁶ بەش قۇشقاچنى ئىككى تەڭگىگە سېتىۋالغىلى بولسىمۇ، لېكىن ئۇلارنىڭ بىرىنىمۇ خۇدا ئۇنتۇپ قالغىنى يوق. ⁷ ھەتتا سىلەرنىڭ ھەربىر تال چېچىڭلارنىڭمۇ ھېسابى بار. شۇنداق ئىكەن، قورقماڭلار، چۈنكى سىلەر خۇدا ئۈچۈن نۇرغۇنلىغان قۇشقاچتىنمۇ قىممەتلىك — دە!

ھەزرىتى ئەيسانى ئېتىراپ قىلىش ۋە قىلماسلىق

⁸ — كۆڭۈل قويۇپ ئاڭلاڭلار! — دېدى ھەزرىتى ئەيسا گېيىنى داۋاملاشتۇرۇپ، — ھازىر كۆپچىلىك ئالدىدا مېنى ئېتىراپ قىلغانلارنى كېيىن ئىنسانئوغلۇمۇ خۇدانىڭ پەرىشتىلىرى ئالدىدا ئېتىراپ قىلىدۇ. ⁹ بىراق، كۆپچىلىك ئالدىدا مېنى رەت قىلغانلار خۇدانىڭ پەرىشتىلىرى ئالدىدىمۇ رەت قىلىندۇ. ¹⁰ ئىنسانئوغلۇغا قارشى سۆز قىلغانلار كەچۈرۈمگە ئېرىشەلەيدۇ. بىراق، مۇقەددەس روھقا كۇبۇرلۇق قىلغانلار كەچۈرۈمگە ئېرىشەلمەيدۇ.

¹¹ كىشىلەر سىلەرنى، «بۇ ئادەم ھەزرىتى ئەيساغا ئەگەشكەن» دەپ ئىبادەتخانغا ياكى ھۆكۈمدارلارنىڭ ئالدىغا ئېلىپ بېرىپ سوراققا تارتقاندا، «ئۆزۈمنى قانداق ئاقلىسام بولار؟» ياكى «نېمە دېسەم بولار؟» دەپ ئەندىشە قىلماڭلار. ¹² چۈنكى، نېمە دېيىشىڭلارنى مۇقەددەس روھ شۇ ۋاقىتتا سىلەرگە ئۆگىتىدۇ.

ئەقىلسىز باي ھەققىدىكى تەمسىل

¹³ كۆپچىلىك ئىچىدىن بىر كىشى ھەزرىتى ئەيساغا:

— ئۇستاز، ئاكامغا ئاتىمىزدىن قالغان مىراستىن ماڭا تېگىشلىكىنى بېرىشنى بۇيرۇسىڭىز، — دېدى.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

¹⁴ — بۇرادەر، كىم ماڭا سىلەرنىڭ ئاراڭلاردا قازىلىق قىلىش ياكى مىراسىڭلارنى ئايرىپ بېرىش ھوقۇقىنى بېرىپتۇ؟ — دېدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا.
¹⁵ كېيىن، ئۇ كۆپچىلىككە:

— ھەر خىل ئاچكۆز لۈكتىن پەخەس بولۇڭلار ۋە ساقلىنىڭلار. چۈنكى، كىشى ھەرقانچە باي بولۇپ كەتسىمۇ، ئۇنىڭ ھاياتى مال - مۈلكىنىڭ كۆپلۈكىگە باغلىق ئەمەس، — دېدى ¹⁶ ھەمدە ئۇلارغا مۇنداق بىر تەمسىلنى سۆزلەپ بەردى:
— بىر باينىڭ يېرى مول ھوسۇل بېرىپتۇ. ¹⁷ ئۇ كۆڭلىدە «بۇنچىۋالا ھوسۇلنى قويدىغان يېرىم يوق. قانداق قىلىشىم كېرەك؟» ¹⁸ توغرا، ھازىرقى ئامبارلىرىمنى بۇزۇپ، كېڭەيتىپ قۇرۇپ، ئاشلىق ۋە باشقا مال - مۈلۈكلىرىمنى شۇ يەرگە قويمايمدەن؟!» دەپ ئويلاپتۇ. ¹⁹ ئۇ يەنە ئۆز - ئۆزىگە: «ۋاي - ۋۇي، سەن نېمىدېگەن بەختلىك ئادەم! كۆپ يىل يەتكۈدەك مال - مۈلكۈڭ بار. يەپ - ئىچىپ، تۇرمۇشۇڭنى خۇشال - خۇرام، راھەت ئۆتكۈزمەسەن؟!» دەپتۇ.
²⁰ لېكىن، خۇدا ئۇنىڭغا: «ئەي ئەخمەق، بۈگۈن كېچىلا ئامانەتنى تاپشۇرسەن، ئۇنداقتا توپىلغان بارلىق بايلىقىڭ ئەمدى كىمگە قالار؟» دەپتۇ.
²¹ ھەزرىتى ئەيسا يەكۈنلەپ مۇنداق دېدى:

— ئۆزىگە بايلىق توپىلغان، ئەمما خۇدانىڭ نەزىرىدە باي بولمىغان كىشىنىڭ ئاقىۋىتى مانا شۇنداق بولىدۇ.

خۇداغا تايىنىش

²² ئاندىن، ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرىغا مۇنداق دېدى:
— شۇڭا بىلىپ قويۇڭلاركى، تۇرمۇشۇڭلارغا كېرەكلىك يېمەك - ئىچمەك ياكى ئۇچاڭلارغا كىيىدىغان كىيىم - كېچەكتىن غەم قىلماڭلار. ²³ چۈنكى، ھاياتلىق يېمەك - ئىچمەكتىن، تەن كىيىم - كېچەكتىن كۆپ ئەزىزدۇر. ²⁴ قاغىلارنى ئويلاڭلار! ئۇلار تېرىمايدۇ، يىغمايدۇ، ئۇلارنىڭ ئامبار، ئىسكىلاتلىرىمۇ يوق. خۇدا ئۇلارنىمۇ ئاچ قويىمىغان يەردە، سىلەرنىڭ رىزىقىڭلارنى چوقۇم بېرىدۇ. چۈنكى، سىلەر شۇ قۇشلاردىن كۆپ ئەزىز ئەمەسمۇ؟
²⁵ ئاراڭلاردا قايسىڭلار غەم - قايغۇ بىلەن ئۆمرۈڭلارنى كىچىككەنە

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئۇزارتالايسلەر؟²⁶ مانا شۇنچىلىك كىچىك ئىشنىمۇ قىلالمىساڭلار، باشقا ئىشلار ئۈچۈن غەم قىلىشىڭلارنىڭ نېمە ھاجىتى؟!²⁷ ياۋا گۈللەرنىڭ قانداق ئۆسدىغانلىقىغا قاراپ بېقىڭلار! ئۇلار ئىشىمۇ قىلمايدۇ، كىيىمىمۇ تىكمەيدۇ. لېكىن سىلەرگە شۇنى ئېيتايكى، ھەتتا ئۇلۇغ پادىشاھ سۇلايماننىڭ ھەشەمەتلىك تونلىرىمۇ بۇ ياۋا گۈللەرنىڭ گۈزەللىكىگە تەڭ كېلەلمەيدۇ.²⁸ ئەي ئىشەنچى ئاجىزلار! دالادىكى بۈگۈنى ئېچىلسا، ئەتىسى قۇرۇپ ئوچاققا قالىدىغان ئاشۇ گۈل - گىياھلارنى ئاشۇنچە بېزىگەن خۇدا سىلەرنى تېخىمۇ كىيىندۈرمەسمۇ؟²⁹ شۇنداق ئىكەن، يېمەك - ئىچمەك، كىيىم - كېچەك ئۈچۈن باش قاتۇرماڭلار. ھېچنېمىدىن ئەنسىرىمەڭلار³⁰ بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرى مانا شۇ نەرسىلەر ئۈچۈن ئىزدىنىدۇ. بىراق، ئەرىشتىكى ئاتاڭلار سىلەرنىڭ بۇ نەرسىلەرگە موھتاجلىقىڭلارنى بىلىدۇ.³¹ شۇنىڭ ئۈچۈن، سىلەر خۇدانىڭ پادىشاھلىقى ھەققىدە ئىزدىنىڭلار. ئۇ چاغدا، خۇدا سىلەرگە مانا بۇلارنىڭ ھەممىسىنى قوشۇپ تەقدىم قىلىدۇ.

ھەقىقىي بايلىق توپلاش

³² — قوزىلىرىم، قورقماڭلار! سىلەر ئاز ۋە ئاجىز بولساڭلارمۇ، ئاتاڭلار ئۆز پادىشاھلىقىدىن سىلەرنىڭمۇ بەھرىمەن بولۇشۇڭلارنى لايىق كۆردى.
³³ مال - مۈلكۈڭلارنى سېتىپ، كەمبەغەللەرگە سەدىقە بېرىڭلار. ئۆزۈڭلارغا ئۇيرىمايدىغان ھەميان ھازىرلاڭلار. شۇنداق قىلساڭلار، ئوغرى ئالمايدىغان، كۈيە يېمەيدىغان جاي — ئەرىشتە خەزىنە توپلىغان بولسىلەر.³⁴ بايلىقىڭلار قەيەردە بولسا، قەلبىڭلارمۇ شۇ يەردە بولىدۇ.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ كېلىشىگە تەييار بولۇڭلار!

³⁵ — خۇددى يېلىنى چىڭ باغلاپ، چىراغلىرىنى ياندۇرۇپ،³⁶ خوجايىنىڭ تويى زىياپىتىدىن قايتىپ كېلىشىنى كۈتۈپ تۇرغان چاكارلاردەك، ھەر دائىم تەييار تۇرۇڭلار. خوجايىن كېلىپ ئىشىكنى قاققاندا، چاكارلار دەرھال چىقىپ ئىشىكنى ئېچىشى كېرەك.³⁷ خوجايىن قايتىپ كەلگەندە چاكارلىرىنىڭ ئويغاق ۋە تەييار تۇرغانلىقىنى كۆرسە، بۇ چاكارلارنىڭ بەختىدۇر! بىلىپ قويۇڭلاركى، بۇنى كۆرگەن

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

خوجايىن چاكارلارنىڭ خىزمىتىدە بولۇپ، ئۇلارنى داستىخانغا ئولتۇرغۇزۇپ، شەخسەن ئۆزى كۈتۈۋالدى. ³⁸ ھەتتا خوجايىن يېرىم كېچىدە ياكى سەھەردە

كەلسۇن، ئۇ چاكارلارنىڭ ئويغاقلىقىنى كۆرسە، بۇ چاكارلارنىڭ بەختدۇر!

³⁹ بىلىپ قويۇڭلاركى، ئەگەر ئۆي ئىگىسى ئوغرىنىڭ كېچىسى قاچان كېلىدىغانلىقىنى بىلسە، ئوغرىنىڭ ئۆيگە بۇزۇپ كىرىشىگە ھەرگىز يول قويمايدۇ،

ئەلۋەتتە! ⁴⁰ شۇنىڭغا ئوخشاش، سىلەرمۇ ھەر دائىم تەييار تۇرۇڭلار. چۈنكى،

ئىنسانئوغلى سىلەر ئويلىمىغان چاغدا قايتىپ كېلىدۇ.

⁴¹ — ئى رەببىم، بۇ تەمسىللەرنى بىزگىلا قارىتىپ ئېيتتىڭىزمۇ ياكى كۆپچىلىككە قارىتىپمۇ؟ — دەپ سورىدى پېترۇس.

⁴² ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق دېدى:

— كىم ئىشەنچلىك ۋە زېرەك چاكار بولسا، خوجايىن ئۇنى باشقا چاكارلىرى

ئۈستىدىن كۆزىتىپ، خوجايىننىڭ ئوزۇق - تۈلۈكىنى ئۇلارغا ۋاقتى - ۋاقتىدا تەقسىم

قىلىپ بېرىشكە قويدۇ. ⁴³ خوجايىن سەپىرىدىن قايتىپ كېلىپ، چاكارنىڭ

شۇنچىلىك ساداقەت بىلەن خىزمەت قىلىۋاتقىنىنى كۆرسە، بۇ چاكارنىڭ بەختى!

⁴⁴ بىلىپ قويۇڭلاركى، خوجايىن ئۇنى پۈتۈن تەئەللۇقاتىنى باشقۇرۇشقا قويدۇ.

⁴⁵ لېكىن، ئەگەر بۇ چاكار كۆڭلىدە «خوجايىنم كېچىكىپ قايتىپ كېلىدىغۇ» دەپ،

باشقا ئەر، ئايال چاكارلارغا نوچىلىق قىلسا ۋە يەپ - ئىچىپ مەس بولسا،

⁴⁶ خوجايىن كۈتۈلمىگەن بىر كۈنى، ئويلىمىغان بىر ۋاقىتتا قايتىپ كېلىپ، ئۇنى

ئۇرۇپ چالا ئۆلۈك قىلىپ، ئېتىقادسىزلار بىلەن ئوخشاش تەقدىرگە دۇچار قىلىدۇ.

⁴⁷ خوجايىننىڭ نېمە تەلەپ قىلغانلىقىنى بىلىپ تۇرۇپ، رۇسلىنىپ تۇرمىغان ۋە

خوجايىننىڭ دېگىنىنى قىلمىغان چاكار قاتتىق تاياق يەيدۇ. ⁴⁸ بىراق، خوجايىننىڭ

تەلپىنى بىلمەي تۇرۇپ، تاياق يېيىشكە تېگىشلىك ئىشنى قىلغان چاكار يېنىكرەك

تاياق يەيدۇ. خۇدا كىمگە كۆپ بەرسە، ئۇنىڭدىن كۆپ كۈتىدۇ. چۈنكى، كىمگە كۆپ

ئامانەت قويۇلغان بولسا، ئۇنىڭدىن تەلەپ قىلىنىدىغىنىمۇ كۆپ بولىدۇ.

ھەزرىتى ئەيسا — بۆلۈنۈشنىڭ سەۋەبچىسى

⁴⁹ — مەن دۇنياغا ئوت يېقىشقا كەلدىم. بۇ ئوتنىڭ يېنىپ كېتىشىنى نەقەدەر ئارزۇ

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

قىلمەن - ھە! ⁵⁰ مەن ئالدى بىلەن ئازابلىق «چۆمۈلدۈرۈش» تىن ئۆتۈشۈم كېرەك. بۇ چۆمۈلدۈرۈش ئەمەلگە ئاشقۇچە ئىنتايىن قىيىنلىۋاتمەن. ⁵¹ سىلەر مېنى دۇنياغا تىنچلىق ئېلىپ كەلدىمكىن، دەپ ئويلاپ قالماڭلار. مەن تىنچلىق ئەمەس، بۆلۈنۈش ئېلىپ كەلدىم! ⁵² بۇنىڭدىن كېيىن، بىر ئائىلىدىكىلەر بىر - بىرسىگە قارشى تۇرىدۇ. ⁵³ «ئۇ ئەيسانىڭ ئەگەشكۈچىسى» دەپ، ئاتا ئوغلىغا، ئوغۇل ئاتىسىغا، ئانا قىزىغا، قىز ئانىسىغا، قىيىننا كېلىنىگە، كېلىن قىيىننىسىغا قارشى تۇرىدۇ.

خۇدانىڭ غەزىپىدىن ئاگاھلاندىرىدىغان بېشارەتلەر

⁵⁴⁻⁵⁵ ھەزرىتى ئەيسا كۆپچىلىككە يەنە مۇنداق دېدى:

— سىلەر كۈنپېتىش تەرەپتە بۇلۇت كۆرۈنسە، «يامغۇر ياغدۇ» دەيسىلەر. جەنۇب تەرەپتىن شامال چىقسا، «ھاۋا ئىسسىدۇ» دەيسىلەر. دەرۋەقە شۇنداق بولىدۇ. ⁵⁶ ئەي ساختىپەزىلەر! سىلەر ئاسمان - زېمىننىڭ رەڭگىنى چۈشەندۈرەلەيسىلەريۇ، ھازىرنىڭ نېمە ۋاقىت ئىكەنلىكىنى چۈشەندۈرەلمەيسىلەر؟! ⁵⁷ نېمىنىڭ توغرا ئىكەنلىكىگە سىلەر ئۆزۈڭلار نېمىشقا ھۆكۈم قىلىپ باقمىسىلەر؟! ⁵⁸ ئەگەر بىرى ئۈستۈڭلاردىن ئەرز قىلىپ، سىلەرنى سوتقا ئېلىپ بارماقچى بولسا، ئىمكانىيەتنىڭ بارىچە، ئالدىنلا ئۇنىڭ بىلەن يارىشىۋېلىڭلار. بولمىسا، ئۇ سىلەرنى سوتچىغا، سوتچى بولسا قاراۋۇلغا تاپشۇرۇپ، زىندانغا سولتىۋېتىدۇ. ⁵⁹ بىلىپ قويۇڭلاركى، سىلەرگە قويۇلغان جەرىمانىنىڭ بىر تىيىنىمۇ قويماي تۆلىمىگۈچە، زىنداندىن چىقالمايسىلەر!

13 - باب

توۋا قىلىش ياكى ھالاك بولۇش

¹ شۇ چاغدا، بىرنەچچە كىشى كېلىپ، ھەزرىتى ئەيساغا بىر قىسىم جەللىلىلىكلەرنىڭ مەركىزىي ئىبادەتخانىدا قۇربانلىق قىلىۋاتقىنىدا، ۋالىي پىلاتوس تەرىپىدىن ئۆلتۈرۈلۈپ، ئۇلارنىڭ قېنىنىڭ قۇربانلىقنىڭ قېنى بىلەن ئارىلىشىپ

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

كەتكەنلىكىنى ئېيتتى. ² ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق دېدى:

— بۇ جەللىلىكلەرنىڭ باشقا جەللىلىكلەردىن كۆپرەك گۇناھى بولغانلىقى ئۈچۈن شۇنچىلىك جاپا چەكتى، دەپ قارامسىلەر؟ ³ ياق، ئۇنداق ئەمەس! گۇناھلىرىڭلارغا توۋا قىلمىساڭلار، سىلەرمۇ ئاشۇلاردەك ھالاک بولسىلەر. ⁴ سلوھا مەھەللىسىدىكى مۇنار ئورۇلۇپ چۈشكەندە تېگىدە قېلىپ ئۆلگەن ئون سەككىز كىشىنى قانداق دەيسىلەر؟ ئۇلارنى يېرۇسالېمدىكى باشقا كىشىلەردىنمۇ يامان، دەپ قارامسىلەر؟ ⁵ ئۇنداق ئەمەس! بىلىپ قويۇڭلاركى، گۇناھلىرىڭلارغا توۋا قىلمىساڭلار، سىلەرمۇ ھالاک بولسىلەر.

توۋا قىلماسلىقنىڭ ئاقىۋىتى

⁶ ئاندىن، ھەزرىتى ئەيسا بۇ تەمسىلنى سۆزلەپ بەردى:

— بىر كىشىنىڭ يېغدا بىر تۈپ ئەنجۈر دەرىخى بار ئىكەن. ئۇ كىشى بۇ دەرىختىن مېۋە كۈتۈپتۇ، لېكىن دەرىخە مېۋە بەرمەپتۇ. ⁷ ئۇ كىشى باغۋەنگە: «قارا، ئۈچ يىلدىن بېرى شۇنچە كۈتسەم، بىر تالمۇ مېۋە بەرمىدى، ئۇنى كېسىۋەت! ئۇنىڭ بۇ يەردە يەر ئىگىلەپ تۇرۇشىنىڭ نېمە ھاجىتى» دەپتۇ. ⁸ «خوجايىن، يەنە بىر يىل ۋاقىت بېرىڭ. ئۇنىڭ تۈۋىدىكى توپىلارنى يۇمشىتىپ، ئوغۇتلاپ باقاي. ⁹ ئەگەر كېلەر يىلى مېۋە بەرسە، تېخى ياخشى. بەرمىسە، كېسىۋېتەيلى» دەپتۇ باغۋەن.

دەم ئېلىش كۈنى دوڭ ئايالىنى ساقايتىش

¹⁰ بىر دەم ئېلىش كۈنى، ھەزرىتى ئەيسا بىر ئىبادەتخانىدا كىشىلەرگە تەلىم بېرىۋاتاتتى. ¹¹ ئۇ يەردە ئۇ، جىن چاپلاشقىلى ئون سەككىز يىل بولغان بىر ئايالىنى كۆردى. بۇ ئايالنىڭ بېلى پۈكۈلگەن بولۇپ، رۇسلىنىپ تىك تۇرالماتتى. ¹² ھەزرىتى ئەيسا ئۇنى كۆرگەندە، يېنىغا چاقىرىپ:

— خانىم، كېسىلىڭىز ساقايدى! — دەپ، ¹³ قولىنى ئۇنىڭ ئۈچىسىغا قويۇۋىدى، ھېلىقى ئايال دەرھال رۇسلىنىپ تىك تۇرۇپ، خۇداغا مەدھىيە ئوقۇدى.

¹⁴ ھەزرىتى ئەيسانىڭ دەم ئېلىش كۈنى كېسەل ساقايتقانلىقىنى كۆرگەن ئىبادەتخانا مەسئۇلى غەزەپ بىلەن كۆپچىلىككە:

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— ئىش ۋاقتىمىز ئالتە كۈن. شىپالىق ئىزدىگۈچىلەر دەم ئېلىش كۈنىدىن باشقا شۇ ئالتە كۈن ئىچىدە كېلىشى كېرەك، — دېدى.

¹⁵ رەببىمىز ئەيسا ئۇنىڭغا مۇنداق جاۋاب بەردى:

— ئەي ساختىپەزىلەر، دەم ئېلىش كۈنى ئۆكۈز ۋە ئېشىكىڭلارنى ئوقۇردىن

يېشىپ، سۇغارغىلى ئېلىپ بارىسىلەرغۇ؟! بۇ ھەرىكىتىڭلارنى ئىش دەپ

ھېسابلىمامسىلەر؟! ¹⁶ ئەجدادىمىز ئىبراھىمنىڭ ئەۋلادلىرىدىن بولغان بۇ ئايال ئون

سەككىز يىلدىن بېرى شەيتاننىڭ سىرتىمىدا تۇرۇپتۇ. ئەمدى دەم ئېلىش كۈنى

بولسىمۇ ئۇنى سىرتىمىدىن بوشىتىۋەتسەم يامان بوپتۇمۇ?!

¹⁷ ھەزرىتى ئەيسانىڭ بۇ سۆزى رەقىبلىرىنى خىجالەت قىلدى. كۆپچىلىك بولسا

ئۇنىڭ ياراتقان ئاجايىپ مۆجىزىلىرىدىن خۇرسەن بولدى.

ئۇرۇق ۋە خېمىر تۇرۇچ توغرىسىدىكى تەمسىللەر

¹⁸ ھەزرىتى ئەيسا تەلىم بېرىشنى داۋاملاشتۇرۇپ مۇنداق دېدى:

— خۇدانىڭ پادىشاھلىقى زادى قانداق؟ مەن ئۇنى قانداق سۈرەتلەپ بېرەي؟ ¹⁹ ئۇ

گويا بىر تال قىچا ئۇرۇقىغا ئوخشايدۇ. گەرچە قىچا ئۇرۇقى كىچىك بولسىمۇ، كىشى

ئۇنى تېرىسا، ئۆسۈپ يېتىلىپ كۆچەت ²⁰ بولىدۇ. قۇشلار كېلىپ ئۇنىڭ شاخلىرىدا

ئۇۋۇلايدۇ.

²¹⁻²⁰ ئۇنىڭدىن باشقا، خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنى نېمىگە ئوخشتاي؟ ئۇ خۇددى

خېمىر تۇرۇچقا ئوخشايدۇ. ئايال خېمىر تۇرۇچنى بىر خالتا ئۇنغا قوشۇپ يۇغۇرسا، بۇ

خېمىر تۇرۇچ پۈتۈن خېمىرنى بولىدۇرالايدۇ.

ئەرشنىڭ تار ئىشىكى

²² ھەزرىتى ئەيسا يېرۇسالېمغا كېتىۋېتىپ، نۇرغۇن شەھەر – يېزىلاردىن ئۆتكەچ،

تەلىم بېرىپ ماڭدى. ²³ بىرەيلەن ئۇنىڭدىن:

— ئى تەقىسىر، قۇتقۇزۇلىدىغانلارنىڭ سانى ئازمۇ؟ — دەپ سورىدى.

^{13:19} بۇ يەردە تىلغا ئېلىنغان قىچا ئوتتۇرا شەرقىدە ئۆسىدىغان، ياخشى ئۆسكەندە ھەتتا ئۈچ

مېتىردىن ئېشىپ كېتىدىغان ئۆسۈملۈكنى كۆرسىتىدۇ.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ھەزرىتى ئەيسا كۆپچىلىككە مۇنداق جاۋاب بەردى:

²⁴ — ئاز بولسۇن، كۆپ بولسۇن، سىلەر تار ئىشكىتىن كىرىشكە تىرىشىڭلار. چۈنكى، نۇرغۇن كىشىلەر بۇ ئىشكىتىن كىرەي دېسىمۇ، كىرەلمەيدۇ. ²⁵ ئۆينىڭ خوجايىنى ئىشكىنى تاقىغان ۋاقتىدا، سىلەر تاشقىرىدا تۇرۇپ: «تەقسىر، ئىشكىنى ئېچىڭ!» دەپ ئىشكىنى قاقساڭلار، ئۇ: «ياق! ئاچمايمەن، چۈنكى سىلەرنى تونۇمايمەن» دەيدۇ. ²⁶ سىلەر: «بىز سىز بىلەن ھەمداستىخان بولغان، سىز مۇ بىزنىڭ كوچىلىرىمىزدا تەلىم بەرگەن» دېسەڭلار، ²⁷ ئۇ سىلەرگە يەنە بىر قېتىم: «سىلەرنى تونۇمايمەن، كۆزۈمدىن يوقلىڭلار، ئەي يامانلىق قىلغۇچىلار!» دەيدۇ. ²⁸ سىلەر ئىبراھىم، ئىسھاق، ياقۇپ ۋە بارلىق پەيغەمبەرلەرنى خۇدانىڭ پادىشاھلىقى ئىچىدە، ئۆزۈڭلارنى بولسا سىرتقا قوغلىۋېتىلگەن ھالدا كۆرگىنىڭلاردا، ھەسرەتتە يىغلاپ، چىشىلىرىڭلارنى غۇچۇرلىتىسىلەر. ²⁹ ئۇ چاغدا، دۇنيانىڭ ھەممە جايلىرىدىن نۇرغۇن يەھۇدىي ئەمەسلىرىنىڭ دۆلەتلىرىدىنمۇ نۇرغۇن كىشىلەر كېلىشىپ، خۇدانىڭ پادىشاھلىقىدا ھەمداستىخان بولىدۇ. ³⁰ شۇنداق قىلىپ، كەينىدىكىلەر ئالدىغا ئۆتۈپ، ئالدىدىكىلەر كەينىدە قالىدۇ.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ يېرۇسالېمغا بولغان مېھىر - مۇھەببىتى

³¹ دەل شۇ چاغدا، بىرنەچچە پەرىسىيەلەر ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا كېلىپ:

— بۇ يەردىن باشقا جايغا كېتىڭ. ھىرود خان سىزنى ئۆلتۈرمەكچى، — دېدى.

³² ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىماستىن:

— سىلەر بېرىپ ئۇ تۈلكىگە مېنىڭ داۋاملىق جىنلارنى ھەيدەيدىغانلىقىم ۋە

كېسەللەرنى ساقايتىدىغانلىقىمنى، ئۇزۇن ئۆتمەيلا يېرۇسالېمدا ۋەزىپەمنى

تاماملايدىغانلىقىمنى دەڭلار. ³³ شۇنداق ئىكەن، شۇ ۋاقتىقىچە يولۇمنى

داۋاملاشتۇرمىسام بولمايدۇ. چۈنكى، بىر پەيغەمبەر ئۈچۈن ئېلىپ ئېيتقاندا،

يېرۇسالېمدىن باشقا يەردە ئۆلتۈرۈلۈش مۇۋاپىق ئەمەستۇر.

³⁴ ئەي يېرۇسالېملىقلار! پەيغەمبەرلەر ۋە خۇدا ئەۋەتكەن ئەلچىلەرنى

چالما - كېسەك قىلىپ ئۆلتۈرگەن يېرۇسالېملىقلار! گويا مېكىيان ئۆز چۈجىلىرىنى

قانات ئاستىغا ئالغاندەك، مەنمۇ سىلەرنى قانچە قېتىم ئۆز قوينۇمغا ئالماقچى بولدۇم،

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

لېكىن سىلەر ئۈنۈمدىڭلار. ³⁵ مانا، ئەمدى خۇدا ئىبادەتخاناڭلاردىن ئايرىلىپ، سىلەرنى تاشلاپ كېتىدۇ. شۇنى بىلىپ قويۇڭلاركى، سىلەر: «رەببىمىز ئەۋەتكەن قۇتقۇزغۇچىغا مۇبارەك بولسۇن!» دەپ ماڭا ئىشەنمىگۈچە، مېنى قايتىدىن كۆرەلمەيسىلەر، — دېدى.

14 - باب

دەم ئېلىش كۈنىدە كېسەل ساقايتىش

¹ بىر دەم ئېلىش كۈنى، ھەزرىتى ئەيسا مۇھىم بىر پەرىسىي ئاقساقىلىنىڭ ئۆيىگە تاماققا باردى. بەزىلەر ئۇنى تۇتۇش كويىدا ئۇنىڭ سۆز - ھەرىكەتلىرىنى كۆزىتىۋاتاتتى. ² ئۇ يەردە سۇلۇق ئىششىق كېسىلىگە گىرىپتار بولغان بىر ئادەم بار ئىدى. ³ ھەزرىتى ئەيسا ئۇ يەردىكى تەۋرات ئۇستازلىرى ۋە پەرىسىيلەردىن: — تەۋراتتا دەم ئېلىش كۈنى كېسەل ساقايتىشقا رۇخسەت قىلىنغانمۇ - يوق؟ — دەپ سورىدى.

⁴ بىراق، ئۇلار گەپ قىلمىدى. ھەزرىتى ئەيسا بولسا ھېلىقى كېسەلگە قولىنى تەگكۈزۈپ، ساقايتىپ يولغا سالدى. ⁵ ئاندىن، كۆپچىلىككە: — بالاڭلار ياكى كالاڭلار قۇدۇققا چۈشۈپ كەتسە، دەم ئېلىش كۈنى دېمەي، ئۇنى دەرھال تارتىپ چىقىرىۋالمامسىلەر؟! — دېدى. ⁶ بىراق، ھېچكىم ھەزرىتى ئەيسانىڭ بۇ سوئالغا جاۋاب بېرەلمىدى.

خۇدا كىمنى يۇقىرى قىلىدۇ؟

⁷ بەزى مېھمانلارنىڭ تۆر تاللىشىۋاتقانلىقىغا دىققەت قىلغان ھەزرىتى ئەيسا كۆپچىلىككە تەمسىل بىلەن مۇنداق دېدى: ⁸ — تەكلىپ بىلەن توي زىياپىتىگە قاتناشقان ۋاقتىڭىزدا، تۆرگە چىقىۋالماڭ. سىزدىنمۇ ھۆرمەتلىك بىر مېھمان چاقىرىلغان بولۇشى مۇمكىن. ⁹ ئۇ چاغدا، ساھىبخانا سىزگە: «بۇ ياققا ئورۇن بەرگەيسىز!» دەپ قالسا، ئىنتايىن

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

خىجالەتچىلىكتە پەگاھقا چۈشۈشكە مەجبۇر بولىسىز. ¹⁰ لېكىن، سىز تەكلىپكە بىنائەن كېلىپ، پەگاھتا ئولتۇرغان ۋاقتىڭىزدا، ساھىبخانا سىزگە: «دوستۇم، يۇقىرىغا چىقىڭ!» دېسە، مېھمانلارنىڭ ئالدىدا ئابرويىڭىز بولىدۇ. ¹¹ چۈنكى، خۇدا ئۆزىنى ئۈستۈن تۇتقانى تۆۋەن قىلىدۇ، ئۆزىنى تۆۋەن تۇتقانى ئۈستۈن قىلىدۇ.

مېھماندوستلۇقنىڭ يولى

¹² ھەزرىتى ئەيسا ئۆزىنى مېھمانغا چاقىرىغان ساھىبخانغا مۇنداق دېدى: — مېھمان چاقىرىغىنىڭىزدا دوست – بۇرادەر، قېرىنداش، ئۇرۇق – تۇغقان ياكى باي قولۇم – قوشنىلىرىڭىزنىلا چاقىرماڭ. ئۇنداقتا، ئۇلارنىڭمۇ سىزنى چاقىرىپ، ئادەمگەرچىلىكىڭىزنى قايتۇرۇۋېتىشىگە توغرا كېلىدۇ. ¹³ شۇنىڭ ئۈچۈن، زىياپەت بەرمەكچى بولىشىڭىز، غېرىب – غۇرۇۋا، مېيىپ – ناكار، ئاقساق – چولاق، كور – ئەمالارنى چاقىرىڭ. ¹⁴ بۇنىڭ بىلەن بەختلىك بولىسىز، چۈنكى ئۇ كىشىلەرنىڭ ياخشىلىقىڭىزنى قايتۇرۇش ئىقتىدارى يوق. لېكىن، خۇدا ھەققانىي كىشىلەرنى قايتا تىرىلدۈرگەندە، بۇ ياخشىلىقىڭىزنى ئۆزى قايتۇرىدۇ.

كاتتا زىياپەت توغرىسىدىكى تەمسىل

¹⁵ ھەزرىتى ئەيسا بىلەن بىر داستىخاندا ئولتۇرغانلاردىن بىرى بۇ سۆزلەرنى ئاڭلاپ، ئۇنىڭغا: — خۇدانىڭ پادىشاھلىقىدىكى زىياپەتتە ئولتۇرىدىغانلار نېمىدېگەن بەختلىك – ھە! — دېدى.

¹⁶ بىراق، ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق بىر تەمسىلنى سۆزلەپ بەردى: — بىر كىشى كاتتا زىياپەت ھازىرلاپ، نۇرغۇن مېھمان چاقىرىپتۇ. ¹⁷ داستىخان سېلىنغان كۈنى، چاكىرنى ئەۋەتىپ، چاقىرىلغان مېھمانلارغا: «مەرھەمەت، ھەممە نەرسە تەييار بولدى!» دەپ ئېيتىپتۇ. ¹⁸ بىراق، مېھمانلار بارماسلىققا بىر – بىرلەپ باھانە كۆرسىتىپتۇ. بىرىنچىسى: «مەن ھېلى بىر پارچە يەر سېتىۋالغانىدىم، بېرىپ كۆرۈپ كەلمىسەم بولمايدۇ. كەچۈرۈڭ، بارالمىمەن» دەپتۇ. ¹⁹ يەنە بىرى: «مەن ئون ئۆكۈز سېتىۋالدىم، ھازىر بېرىپ كۆزدىن كەچۈرۈپ كېلىشىم كېرەك.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

كەچۈرگەيسىز، زىياپەتكە داخىل بولالمايدىغان بولدۇم» دەپتۇ. ²⁰ يەنە بىرەيلەن: «مەن يېڭى ئۆيلەنگەن، شۇڭا بارالمايمەن» دەپتۇ.

²¹ چاكار قايتىپ كېلىپ، ھەممە ئەھۋالنى خوجاينىغا مەلۇم قىپتۇ. خوجاينى

غەزەپلەنگەن ھالدا چاكارغا: «دەرھال شەھەرنىڭ چوڭ - كىچىك كوچىلىرىغا

كىرىپ، غېرىب - غۇرۋا، مېيىپ - ناكار، كور - ئەما، ئاقساق - چولاقلىرىنى يىغىپ

كەل» دەپتۇ. ²² ئۇزۇن ئۆتمەي، چاكار قايتىپ كېلىپ: «خوجاينى، بۇيرۇقىڭزنى

ئادا قىلىدىم. يەنە بىر مۇنچە بوش ئورۇن بار!» دەپتۇ. ²³ «يېزىدىكى چوڭ - كىچىك

ئارقا كوچىلارنى ئارىلاپ، تاپقان ئادىمىڭنى زورلاپ ئەكېلىپ ئۆيۈمنى تولدۇر!

²⁴ چۈنكى، باشتا چاقىرىلغان ئادەملەرنىڭ ھېچقايسىسىنى داستىخاننىدا

ئولتۇرغۇزمايمەن» دەپتۇ خوجاينى ئۇنىڭغا.

شاگىرت بولۇش شەرتلىرى

²⁵ نۇرغۇنلىغان كىشىلەر ھەزرىتى ئەيسا بىلەن بىللە كېتىۋاتاتتى. ھەزرىتى ئەيسا

ئۇلارغا قاراپ مۇنداق دېدى:

²⁶ — ماڭا ئەگەشكەنلەر مېنى ئاتا - ئانىسى، بالا - چاقىسى، ئاكا - ئۇكىلىرى،

ئاچا - سىڭىللىرى، ھەتتا ئۆز جېنىدىنمۇ ئەزىز كۆرمىسە، مېنىڭ شاگىرتىم بولۇشقا

لايىق ئەمەس. ²⁷ ئۆزىنىڭ كىرىستىنى يۈدۈپ، ماڭا ئەگەشمىگەنلەرمۇ شاگىرتىم

بولۇشقا لايىق ئەمەس.

²⁸ ئەگەر ئاراڭلاردىكى بىرى مۇنار سالماقچى بولسا، ئالدى بىلەن بۇ قۇرۇلۇشنى

پۈتكۈزۈش ئۈچۈن يەتكۈدەك پۇل بارمۇ - يوق دەپ، قانچە پۇل كېتىدىغانلىقىنى

ئىنچىكە ھېسابلىماي قىلامدۇ؟! ²⁹ ئۇنداق قىلمىغاندا، مۇنارنىڭ ئاساسىنى قۇرۇپ

قويۇپ، ئۇنى پۈتكۈزەلمىسە، بۇنى كۆرگەنلەر، ³⁰ «بۇ ئادەم قۇرۇلۇشنى باشلاپ

قويۇپ، ئايىغىنى چىقىرىلمىدى» دەپ زاڭلىق قىلماي قالمايدۇ.

³¹ شۇنىڭغا ئوخشاش، ئەگەر بىر پادىشاھنىڭ ئون مىڭ كىشىلىك قوشۇنى بولۇپ،

يىگىرمە مىڭ كىشىلىك قوشۇنى باشلاپ كېلىۋاتقان ئىككىنچى بىر پادىشاھ بىلەن

ئۇرۇشقىلى بارماقچى بولسا، ئۇ جەزمەن ئالدى بىلەن ئۆز كۈچىنى سىناپ، رەقىبىگە

تاقابىل تۇرالايدىغان ياكى تۇرالمايدىغانلىقىنى مۆلچەرلەپ كۆرىدۇ ئەمەسمۇ؟!

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

³² ئەگەر «تاقابىل تۇرالمايمەن» دېگەن قارارغا كەلسە، دۈشمەن قوشۇنى تېخى يىراقتىكى ۋاقتىدا ئەلچى ئەۋەتىپ، ئۇلار بىلەن تىنچلىق شەرتنامىسى تۈزۈشنى ئۆتۈندۈ. ³³ شۇنىڭغا ئوخشاش، قايسىڭلار بولسۇن بار - يوقۇڭلاردىن ۋاز كەچمىسەڭلار، مېنىڭ شاگىرتىم بولالمايسىلەر.

شاگىرتلار تۈز بولۇش رولىنى يوقاتماسلىقى كېرەك

³⁴ تۈز ياخشى نەرسە. بىراق، تۈز ئۆز كۈچىدىن قالسا، ئۇنى قانداق ئەسلىگە كەلتۈرگىلى بولىدۇ؟ ³⁵ ئۇنى توپىغا ياكى ئوغۇتقا سېلىشقىمۇ يارىماي، تاشلىۋېتىشكە توغرا كېلىدۇ. بۇ سۆزلەرنى قۇلىقىڭلاردا چىڭ تۇتۇڭلار!

15 - باب

يوقالغان قوي توغرىسىدىكى تەمسىل

¹ باجگىرلار ۋە باشقا گۇناھكار دەپ قارالغانلار ھەمىشە ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئەتراپىغا ئولشىپ، ئۇنىڭ تەلىمىنى ئاڭلايتتى. ² پەرسىيەلەر بىلەن تەۋرات ئۇستازلىرى غوتۇلدېشىپ:

— بۇ ئادەم نېمىشقا دائىم گۇناھكارلارنى قارشى ئالىدۇ ۋە ئۇلار بىلەن بىر داستىخاندا ئولتۇرىدۇ؟ — دېيىشتى. ³ شۇڭا، ھەزرىتى ئەيسا بۇ ھەقتە ئۇلارغا مۇنداق بىر تەمسىلنى سۆزلەپ بەردى:

⁴ — ئەگەر ئىچىڭلاردا بىرەيلەننىڭ يۈز تۇياق قويى بولۇپ، ئۇنىڭدىن بىرى يوقىلىپ كەتكەن بولسا، ئۇ قانداق قىلىدۇ؟ ئۇ جەزمەن قالغان توقسان توققۇز قوينى ئوتلاققا تاشلاپ، ھېلىقى يوقالغان قوينى تېپىلغۇچە ئىزدەيدۇ. ⁵ تېپىۋالغاندا، ئىنتايىن خۇرسەن بولۇپ، قوينى مۇرسىگە ئارتىپ، ⁶ ئۆيىگە ئېلىپ كېلىدۇ. ئاندىن، قولۇم - قوشنا، يار - بۇرادەرلىرىنى چاقىرىپ، ئۇلارغا: «يوقالغان قويۇمنى تېپىۋالغىنىمغا ئىنتايىن خۇشالمەن! تەبرىكلەيلى!» دەيدۇ. ⁷ مانا شۇنىڭغا ئوخشاش، توۋا قىلغان بىر گۇناھكار ئۈچۈن بولىدىغان ئەرىشتىكى خۇرسەنلىك توۋا قىلىشى

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ھاجەتسىز بولغان توقسان توققۇز ئادىل كىشى ئۈچۈن بولىدىغان ئەرشىتىكى خۇرسەنلىكتىن چوڭ بولىدۇ.

يوقالغان تەڭگە توغرىسىدىكى تەمسىل

⁸ — شۇنىڭغا ئوخشاش، ئەگەر بىر ئايالنىڭ ئون دانە قىممەتلىك كۈمۈش تەڭگىسى بولۇپ، ئۇنىڭدىن بىرنى يوقىتىپ قويسا، قانداق قىلىدۇ؟ ئۇ جەزمەن چىراغنى ياندۇرۇپ، ئۆيىنى سۇيۇرۇپ تاكى تەڭگە تېپىلغۇچە ھەممە يەرنى زەن قويۇپ ئاكتۇرۇپ چىقىدۇ.⁹ ناۋادا تېپىۋالسا، قولىم - قوشنا، يار - بۇرادەرلىرىنى چاقىرىپ، ئۇلارغا: «يوقىتىپ قويغان تەڭگەمنى تېپىۋالغىنىمغا ئىنتايىن خۇشالمەن!» تەبرىكلەيلى!» دەيدۇ.¹⁰ مانا شۇنىڭغا ئوخشاش، خۇدانىڭ پەرىشتىلىرىمۇ ھەر بىر گۇناھكارنىڭ توۋا قىلغىنى ئۈچۈن ئىنتايىن خۇشال بولىدۇ.

مېھىر - شەپقەتلىك ئاتا توغرىسىدىكى تەمسىل

¹¹ ھەزرىتى ئەيسا سۆزىنى داۋاملاشتۇرۇپ مۇنداق دېدى:

— بىر ئادەمنىڭ ئىككى ئوغلى بار ئىكەن.¹² كىچىك ئوغلى ئاتىسىغا: «ئاتا، ماڭا تېگىشلىك مىراسلارنى ھازىرلا بەرگەيسىز» دەپتۇ. ئاتىسى مال - مۈلۈكلىرىنى ئىككى ئوغلىغا بۆلۈپ بېرىپتۇ.¹³ بىرنەچچە كۈندىن كېيىن، كىچىك ئوغلى ئۆزىگە تەگكەن مال - مۈلۈكلەرنى يىغىشتۇرۇپ، يىراق بىر دۆلەتكە بېرىپ، ئۇ يەردە مال - دۇنياسىنى خالىغىنىچە بۇزۇپ - چېچىپ، ئەيش - ئىشرەتلىك تۇرمۇش كەچۈرۈپتۇ.¹⁴ ئۇنىڭ پۇلى تۈگەپ بېشىغا كۈن چۈشكەندە، دەل ئۇ يەردىمۇ ئېغىر ئاچارچىلىق يۈز بېرىپتۇ.¹⁵ شۇڭا، ئۇ قورساق بېقىش ئۈچۈن، شۇ يەرلىك بىر كىشىگە مەدىكار بولۇشقا مەجبۇر بولۇپتۇ. ئۇ كىشى ئۇنى ئۆز قورۇقىدا چوشقا باقتۇرۇپتۇ.¹⁶ ئۇ چوشقىغا بېرىلىدىغان پۇرچاق پوستى بىلەن قورسقىنى تويدۇرماقچى بوپتۇ، لېكىن ئۇنىمۇ ھېچكىم بەرمەپتۇ.

¹⁷ كېيىن، ئۇ ئەقىلگە كېلىپ: «ئاتامنىڭ مەدىكارلىرىنىڭ ھەممىسىنىڭ

يېمەك - ئىچمىكى ئېشىپ - تېشىپ تۇرۇپتۇ. مەن بولسام بۇ يەردە ئاچلىقتىن ئۆلەمدىمەن؟¹⁸ ئورنۇمدىن تۇرۇپ، ئاتامنىڭ ئالدىغا بېرىپ: «ئاتا، مەن خۇدانىڭ

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئالدىدىمۇ، سىزنىڭ ئالدىڭىزدىمۇ گۇناھكارمەن. ¹⁹ ئەمدى سىزنىڭ ئوغلڭىز بولۇشقا لايىق ئەمەسمەن. مېنى مەدىكارلىققا قوبۇل قىلغايسىز!، دەيمەن» دەپ ئويلاپتۇ. ²⁰ شۇنىڭ بىلەن ئۇ ئاتىسىنىڭ ئالدىغا قايتىپ بېرىپتۇ.

ئاتىسى ئوغلنى يىراقتىن كۆرۈپ، ئۇنىڭغا ئىچى ئاغرىپ، ئالدىغا يۈگۈرۈپ چىقىپ، ئۇنى چىڭ قۇچاقلاپ سۆيۈپ كېتىپتۇ. ²¹ ئوغلى: «ئاتا، مەن خۇدانىڭ ئالدىدىمۇ، سىزنىڭ ئالدىڭىزدىمۇ گۇناھكارمەن. ئەمدى سىزنىڭ ئوغلڭىز بولۇشقا لايىق ئەمەسمەن» دەپتۇ. ²² بىراق، ئاتىسى چاكارلىرىغا: «دەرھال ئەڭ ئېسىل توننى ئەكېلىپ ئۇنىڭغا كىيدۈرۈڭلار، قولغا ئۈزۈك سېلىڭلار، پۇتلىرىغا ئاياغ كىيدۈرۈڭلار. ²³ ئاندىن، راسا بوردالغان تورپاقنى ئەكېلىپ سويۇڭلار. ئۇنى زىياپەت قىلىپ كۈتۈۋالايلى! ²⁴ چۈنكى، ئوغلۇم ئۆلۈپ تىرىلدى، يوقىلىپ تېپىلدى!» دەپتۇ. بۇنىڭ بىلەن، ھەممەيلەن خۇشال - خۇرام يەپ - ئىچىشىپ، كۆڭۈل ئېچىشىپتۇ.

²⁵ بۇ چاغدا، چوڭ ئوغلى ئېتىزغا كەتكەنكەن. ئۇ قايتىپ كېلىۋېتىپ ئۆيگە يېقىن كەلگەندە، نەغمە - ناۋا ئاۋازىنى ئاڭلاپتۇ. ²⁶ ئۇ چاكارلاردىن بىرىنى چاقىرىپ، ئۇنىڭدىن نېمە ئىش بولغانلىقىنى سوراپتۇ. ²⁷ چاكار: «ئىنىڭىز قايتىپ كەلدى، دادىڭىز ئۇنىڭ تىنىچ - ئامان قايتىپ كەلگەنلىكىنى كۆرۈپ، بوردالغان تورپاقنى سويدى» دەپتۇ. ²⁸ بىراق، چوڭ ئوغلى ئىنتايىن خاپا بولۇپ، ئۆيگە كىرىشىنى خالىماپتۇ. ئاتىسى چىقىپ ئۇنى ئۆيگە كىرىشكە ئۈندەپتۇ. ²⁹ لېكىن، ئۇ ئاتىسىغا: «قاراڭ سىزنى، مەن سىزگە شۇنچە يىل قۇلدەك ئىشلەپ كەلدىم، بۇيرۇقلىرىڭىزغا خىلاپلىق قىلمىدىم، سىز ماڭا نېمە بەردىڭىز؟ ئەل - ئاغىنىلىرىم بىلەن بىرەر قېتىم ئويىناپ - كۈلۈشكە بىرەر ئوغلاقمۇ سويۇپ بەرگىنىڭىز يوققۇ! ³⁰ لېكىن، مال - مۈلۈكلىرىڭىزنى پاهىشىگە بۇزۇپ - چېچىپ تۈگىتىپ قايتىپ كەلگەن ئۇ ئوغلڭىزغا بوردالغان تورپاقنى سويۇپسىز» دەپتۇ. ³¹ «ئەي ئوغلۇم، سەن دائىم مېنىڭ يېنىمدا. مېنىڭ بارلىقىم سېنىڭكى. ³² لېكىن، سېنىڭ ئىنىڭ ئۆلۈپ تىرىلدى، يوقىلىپ تېپىلدى. ئۇنى زىياپەت قىلىپ كۈتۈۋېلىشىمىزغا تېگىشلىك» دەپتۇ ئاتىسى ئۇنىڭغا.

16 - باب

دۇنيادىكى بايلىقنى قانداق ئىشلىتىش كېرەك؟

¹ ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرىغا مۇنداق دېدى:

— بىر باينىڭ بىر غوجدارى بار ئىكەن. بىرسى بايغا: «بۇ غوجدارىڭنى مال - مۈلكىڭنى بۇزۇپ چاچتى» دەپ شكايەت قىپتۇ. ² باي غوجدارنى چاقىرىپ، ئۇنىڭغا: «مېنىڭ ئاڭلىغانلىرىم قانداق گەپ؟ ئەمدى خىزمەتتىن بوشتىلىسەن، ھېساب - كىتابنى تاپشۇر» دەپتۇ. ³ ھېلىقى غوجدار ئىچىدە «خوجايىنىم مېنى خىزمەتتىن بوشتىۋەتسە، بۇندىن كېيىن قانداق قىلارمەن؟ ئېتىزدا ئىشلەشكە كۈچۈم يوق، تىلەمچىلىك قىلاي دېسەم، نومۇس قىلمەن. ⁴ ھە راست، ئىشىسىز قالغان ۋاقىتتىمدا كىشىلەرنىڭ مېنى ئۆيلىرىدە تۇرغۇزۇشى ئۈچۈن قانداق قىلىش كېرەكلىكىنى بىلىمەن!» دەپ ئويلاپتۇ.

⁵ شۇنىڭ بىلەن، ئۇ خوجايىنىغا قەرزدارلارنى بىر - بىرلەپ چاقىرىپ كېلىپ، بىرىنچىسىدىن: «خوجايىنىمغا قانچىلىك قەرز بولدۇڭ؟» دەپ سوراپتۇ. ⁶ «يۈز تۇڭ زەيتۇن يېغى» دەپ جاۋاب بېرىپتۇ ئۇ. غوجدار: «مانا، بۇ سېنىڭ ھېسابات دەپتىرىڭ، دەرھال ئولتۇرۇپ ئەللىككە ئۆزگەرتىۋەت!» دەپتۇ. ⁷ ئۇ يەنە بىرىدىن: «سەنجۇ، قانچىلىك قەرز بولدۇڭ؟» دەپ سوراپتۇ. «مىڭ تاغار بۇغداي» دەپ جاۋاب بېرىپتۇ ئۇ. غوجدار ئۇنىڭغا: «مانا بۇ سېنىڭ ھېسابات دەپتىرىڭ. سەككىز يۈزگە ئۆزگەرتىۋەت!» دەپتۇ.

⁸ باي بۇ ئىشنى بىلگەندىن كېيىن، بۇ سەممىيەتسىز غوجدارنىڭ زېرەكلىكىگە قايىل بوپتۇ. چۈنكى، ئۇ ئۆز كەلگۈسىنى ئويلاپ تەييارلىق قىلغانىكەن. ⁹ دەرۋەقە، بۇ دۇنيانىڭ ئىمانسىز ئادەملىرى ئۆز مەنپەئىتىگە كەلگەندە، خۇدانىڭ يورۇقلۇقىدا

¹⁰ 8:16 ئەلۋەتتە، ھەزرىتى ئەيسا بۇ غوجدارنىڭ سەممىيەتسىزلىكى ۋە ئۇنىڭ ئۆز خوجايىنىنى ئالدىغانلىقىنى قوبۇل كۆرمىگەن. ھەزرىتى ئەيسا بۇ تەمسىلنى ئېتىقادچىلارنىڭ بۇ غوجدارنىڭ خاتا ئۇسۇلىدىن ئەمەس، بەلكى ئۇنىڭ ئۆز كەلگۈسىنى ئويلاپ تەييارلىق قىلغانلىقىدىن ساۋاق ئېلىشى كېرەكلىكى تەكىتلەش مەقسىتىدە ئىشلەتكەن.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ياشايدىغان ئادەملەردىن زېرەك.⁹ شۇڭا، ئۆز بايلىقلىرى بىلەن ياردەمگە موھتاج بولغانلارغا ياردەم بېرىپ، ئۇلارنى دوست تۇتۇڭلار. ئۇنداق قىلساڭلار، بايلىق تۈگىگەندە، باقىي دۇنيادا كۈتۈۋېلىنسىلەر.

¹⁰ كىچىك ئىشلاردا ئىشەنچلىك بولغان كىشى چوڭ ئىشلارنىمۇ ئىشەنچلىك بولىدۇ. كىچىك ئىشلاردا ئىشەنچسىز بولغان كىشى چوڭ ئىشلارنىمۇ ئىشەنچسىز بولىدۇ.¹¹ ئەگەر سىلەر بۇ دۇنيادىكى بايلىقلارنى بىر تەرەپ قىلىشتا سەمىمىيەتسىز بولساڭلار، خۇدا قانداقمۇ جەننەتتىكى ھەقىقىي بايلىقنى سىلەرگە ئاتا قىلسۇن؟¹² ئەگەر سىلەر باشقىلارنىڭ نەرسىلىرىگە قارا سانسىڭلار، ئۆز نېسىۋىڭلارنى سىلەرگە كىم بەرسۇن؟!

¹³ ئىككى خوجايىنغا خىزمەت قىلالايدىغان ھېچقانداق چاكار يوق. ئۇ ياكى بۇنى يامان كۆرۈپ، ئۇنى ياخشى كۆرىدۇ، ياكى بۇنىڭغا ئېتىبار بېرىپ، ئۇنىڭغا سەل قارايدۇ. شۇنىڭغا ئوخشاش، سىلەرنىڭ بىرلا ۋاقىتتا ھەم خۇدانىڭ، ھەم مال - دۇنيانىڭ قۇلى بولۇشۇڭلار مۇمكىن ئەمەس.

¹⁴ بۇ سۆزلەرنى ئاڭلىغان پۇلغا ئامراق پەرىسىيەلەر ھەزرىتى ئەيسانى مەسخىرە قىلىشتى.¹⁵ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— سىلەر كىشىلەرنىڭ ئالدىدا ئۆزۈڭلارنى ئالىيجاناب قىلىپ كۆرسىتىسىلەر. لېكىن، خۇدا كۆڭلۈڭلارنى ياخشى بىلىدۇ. ئىنسانلارنىڭ قەدىرلەيدىغىنى خۇدانىڭ نەزىرىدە يىرگىنچىلىكتۇر.

¹⁶ يەھىيا پەيغەمبەرنىڭ زامانىغىچە، تەۋرات قانۇنى ۋە پەيغەمبەرلەرنىڭ تەلىماتلىرى سىلەرگە يېتەكچى ئىدى. بىراق، يەھىيا كەلگەندىن بېرى خۇدانىڭ پادىشاھلىقى توغرىسىدىكى خۇش خەۋەر تارقالمىقتا ۋە نۇرغۇن ئادەم تىرىشىپ - تىرىشىپ ئۇنىڭغا كىرمەكتە.¹⁷ ھالبۇكى بۇ، تەۋرات قانۇنى ئىناۋەتسىز دېگەنلىك ئەمەس. ئەكسىچە، ئاسمان - زېمىن يوقالسىمۇ، تەۋرات قانۇنىنىڭ بىر چېكىتىمۇ بىكار قىلىنمايدۇ، — دېدى.

¹⁸ ھەزرىتى ئەيسا يەنە:

— ئايالىنى تالاق قىلىپ، باشقا بىرنى ئەمىرىگە ئالغان كىشى زىنا قىلغان بولىدۇ.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

تالاق قىلىنغان ئايالى ئەمرىگە ئېلىشمۇ زىنا قىلغانلىق بولىدۇ، — دېدى.

باي بىلەن تىلەمچى

¹⁹ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق دېدى:

— بۇرۇنلاردا دائىم ھەشەمەتلىك كىيىملەرنى كىيىپ، ئەيش — ئىشرەتلىك تۇرمۇش كەچۈرىدىغان بىر باي ئۆتكەنكەن. ²⁰⁻²¹ يەنە پۈتۈن ئەزايىنى جاراھەت بېسىپ كەتكەن لازار ئىسىملىك بىر تىلەمچىمۇ بار ئىكەن. كىشىلەر ئۇنى باينىڭ داستىخانىدىن ئاشقان نەرسىلەرنى تېرىپ يەپ جان باقسۇن دەپ، ھەمىشە ئۇنى باينىڭ ئىشىك ئالدىغا ئەكېلىپ قويدىكەن. ئۇ يەردە ياتقىنىدا، ھەتتا ئىتلار كېلىپ ئۇنىڭ يارىلىرىنى يالايدىكەن.

²² كېيىن، بۇ تىلەمچى ئۆلۈپ كېتىپتۇ. پەرىشتىلەر ئۇنى جەننەتكە ئېلىپ كىرىپ ئەجدادىمىز ئىبراھىمنىڭ يېنىغا ئاپىرىپتۇ. ئۇنىڭدىن كېيىن، بايىمۇ ئۆلۈپ، يەرلىككە قويۇلۇپتۇ. ²³ ئۇ يەر ئاستىدا قاتتىق ئازاب چېكىپتۇ. ئۇ بېشىنى كۆتۈرۈپ، يىراق بىر جايدا ئەجدادىمىز ئىبراھىمنى ۋە ئۇنىڭ يېنىدىكى لازارنى كۆرۈپ: ²⁴ «ئى بوۋام ئىبراھىم، ماڭا رەھىم قىلغايىسەن! لازارنى ئەۋەتكەيسەن. ئۇ بارمىقىنىڭ ئۇچى بىلەن سۇ تېمىتىپ، تىلىمنى نەمدەپ قويغاي، چۈنكى مەن بۇ ئوت يالقۇنىنىڭ ئىچىدە ئىنتايىن ئازابلىنىۋاتىمەن!» دەپ ۋارقىراپتۇ.

²⁵ «ئەي ئوغلۇم» دەپتۇ ئەجدادىمىز ئىبراھىم، «ھايات ۋاقتىڭدا ھالاۋەتنى يەتكۈچە كۆردۈڭغۇ! لازار بولسا ھەممە جاپانى تارتتى. ئەمدى ئۇ بۇ يەردە راھەت كۆرۈۋاتىدۇ، سەن بولساڭ ئازابلىنىۋاتىسەن. ²⁶ ئۇنىڭ ئۈستىگە، ئىككىمىزنىڭ ئارىسىنى تېگى يوق ھاڭ ئايرىپ تۇرىدۇ. شۇڭا، بۇ يەردىن سەن تۇرغان يەرگە بېرىشمۇ مۇمكىن ئەمەس. ئۇ يەردىن بۇ يەرگە كېلىشمۇ مۇمكىن ئەمەس.» ²⁷ باي مۇنداق دەپتۇ: «ئى بوۋا، ئۇنداق بولسا، لازارنى ئاتامنىڭ ئۆيىگە ئەۋەتىشىڭىزنى ئۆتۈنمەن. ²⁸ ئۇ يەردە مېنىڭ بەش قېرىندىشىم بار. ئۇلارنىڭ بۇ ئازاب — ئوقۇبەتلىك يەرگە كەلمەسلىكى ئۈچۈن، ئۇلارنى ئاگاھلاندۇرۇپ قويسۇن.» ²⁹ «قېرىنداشلىرىڭغا مۇسا ۋە باشقا پەيغەمبەرلەرنىڭ ئاگاھلاندۇرۇشلىرى بار. ئۇلار شۇنى ئاڭلىسۇن» دەپتۇ ئەجدادىمىز ئىبراھىم.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

³⁰ «ئى بوۋام ئىبراھىم» دەپتۇ باي، «بۇ كۆپايە قىلمايدۇ، ئۇلار بەك تەرسا. ئەگەر ئۆلگەن بىرەر ئادەم تىرىلىپ ئۇلارنىڭ ئالدىغا بارسا، ئۇلار توۋا قىلىپ توغرا يولغا ماڭاتتى» ³¹ لېكىن، ئەجدادىمىز ئىبراھىم ئۇنىڭغا: «ئۇلار مۇسا ۋە باشقا پەيغەمبەرلەرنىڭ سۆزىنى ئاڭلىمىسا، ئۆلگەن ئادەم تىرىلسىمۇ، ئىشەنمەيدۇ» دەپتۇ.

17 - باب

گۇناھ ۋە ئېتىقاد توغرىسىدا

¹ ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرىغا مۇنداق دېدى:

— كىشىلەرنى گۇناھ سادىر قىلدۇرىدىغان سەۋەبلەرنىڭ بولۇشى مۇقەررەر. لېكىن، بۇ سەۋەبلەرنى پەيدا قىلغانلارنىڭ ھالىغا ۋاي! ² بۇنداق ئادەمنىڭ بوينىغا يوغان تۈگمەن تېشى ئېسىلغان ھالدا دېڭىزغا تاشلىۋېتىلگىنى ئەۋزەل. چۈنكى، بۇ جازا ماڭا يېڭىدىن ئىشەنگەنلەرنىڭ بىرىنى ئازدۇرغان كىشىگە بېرىلىدىغان جازادىن ياخشىراق. ³ شۇڭا، سىلەرمۇ نېمە قىلىۋاتقىنىڭلارغا پەخەس بولۇڭلار! بىراق، قېرىندىشىڭلار گۇناھ قىلغان بولسا، نەسەھەت قىلىڭلار. ئۇ توۋا قىلسا، ئۇنى كەچۈرۈم قىلىڭلار. ⁴ مۇبادا ئۇ بىر كۈن ئىچىدە سىلەرگە يەتتە قېتىم گۇناھ سادىر قىلىپ، ھەر قېتىم كېلىپ توۋا قىلسا، گۇناھلىرىنىڭ ھەممىسىنى كەچۈرۈم قىلىڭلار.

⁵ ئون ئىككى شاگىرتى ھەزرىتى ئەيساغا:

— ئېتىقادىمىزنى كۈچەيتكەيسىز، — دېيىشتى.

⁶ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— سىلەردە قىچا ئۇرۇقىدەك چوڭلۇقتا بولسىمۇ ئېتىقاد بولسىدى، ئاۋۇ ئۈجمە دەرىخىگە: «يىلتىزىڭدىن قومۇرۇلۇپ، دېڭىزغا كۆچ!» دېسەڭلار، ئۇ سىلەرگە بويسۇنۇپ، دېڭىزغا كۆچكەن بولاتتى.

قۇلىنىڭ ۋەزىپىسى

⁷ — ئەگەر مەلۇم بىرىڭلارنىڭ تېرىقچىلىق قىلىدىغان ياكى قوي باقىدىغان قۇلۇڭلار

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

بولۇپ، ئۇ قورۇقتىن قايتىپ كەلگەندە: «تېزرەك كېلىپ تامىقىڭنى يەۋال» دەرسىلەرمۇ؟⁸ ياق! بەلكى ئۇنىڭغا: «پەرتۇقنى تارت، ئاۋۋال كەچلىك تاماق تەييارلاپ، مېنى غىزالاندۇرغىن، ئاندىن بېرىپ تامىقىڭنى يە» دەيسىلەر.⁹ قۇلۇڭلار بۇيرۇقۇڭلارنى بەجا كەلتۈرسە، ئۇنىڭغا رەھمەت ئېيتامسىلەر؟ چوقۇم ئېيتامسىلەر.¹⁰ سىلەرمۇ شۇنىڭغا ئوخشاش، خۇدا بۇيرۇغان ھەرقانداق بىر ئىشنى ئورۇندىغىنىڭلاردا: «بىز ئەرزىمەس قۇللىرىڭ، پەقەت ئۆز ۋەزىپىمىزنىلا ئورۇندىدۇق» دەڭلار.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئون كېسەلنى ساقايتىشى

¹¹ ھەزرىتى ئەيسا يېرۇسالېمغا بېرىش سەپىرىدە سامارىيە بىلەن جەللىيە ئۆلكىلىرى چېگرىلىنىدىغان رايونلاردىن ئۆتۈپ كېتىۋېتىپ،¹² بىر يېزىغا كىرگەندە، ئۇنىڭ ئالدىغا ماخاۋ كېسىلىگە گىرىپتار بولغان ئون ئادەم كەلدى. ئۇلار ناپاك بولغاچقا، يېقىن كەلمەي يىراقتا توختاپ:

¹³ — ئى ئۇستازىمىز ئەيسا، بىزگە رەھىم قىلغايىسىز! — دەپ ۋارقىردى.

¹⁴ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنى كۆرۈپ:

— روھانىيلارغا بېرىپ كۆرۈنۈڭلار. سىلەرنىڭ ئەمدى پاكلىغانلىقىڭلارنى تەكشۈرسۇن، — دېدى.

ئۇلار يولدا كېتىۋاتقاندا ماخاۋدىن ساقايدى. ¹⁵ ئۇلارنىڭ ئىچىدە بىرەيلەن ئۆزىنىڭ ساقىيىپ كەتكەنلىكىنى كۆرۈپ، دەرھال يۇقىرى ئاۋاز بىلەن خۇداغا مەدھىيە ئوقۇپ، كەينىگە قايتتى ¹⁶ ۋە ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئايىغىغا يىقىلىپ تەشەككۈر ئېيتتى. بۇ ئادەم يەھۇدىيلار يامان كۆرىدىغان سامارىيىلىكلەردىن ئىدى.

¹⁷ ھەزرىتى ئەيسا بۇنى كۆرۈپ تۇرغانلارغا:

— ساقايغانلار ئون ئادەم ئەمەسمىدى؟ قالغان توققۇزەيلەن قېنى؟ ¹⁸ يەھۇدىي بولمىغان بۇ سامارىيىلىكتىن باشقا، خۇداغا شۈكۈر ئېيتىدىغان كىشى يوقمۇ؟! — دېدى.

¹⁹ ئاندىن، ھەزرىتى ئەيسا ھېلىقى ئادەمگە:

— ئورنۇڭدىن تۇر، كەتكىن. ماڭا ئىشەنگەنلىكىڭ ئۈچۈن خۇدا سېنى ساقايتتى، —

خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنىڭ نامايان بولۇشى

²⁰ بەزى پەرسىيەلەر ھەزرىتى ئەيسادىن خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنىڭ قاچان نامايان بولىدىغانلىقىنى سورىدى. ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق جاۋاب بەردى:
— خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنىڭ نامايان بولۇشى كۆز بىلەن كۆرگىلى بولىدىغان ئىش ئەمەس. ²¹ «قاراڭلار، ئۇ مانا بۇ يەردە!» ياكى «ئۇ يەردە!» دەپ ھېچكىم دېيەلمەيدۇ. چۈنكى، خۇدانىڭ پادىشاھلىقى دىللىكلاردىدۇر.

²² كېيىن، شاگىرتلىرىغا يەنە مۇنداق دېدى:
— شۇنداق كۈنلەر كېلىدۇكى، سىلەر مېنىڭ، يەنى ئىنسانئوغلىنىڭ قايتىپ كېلىپ، ھۆكۈم سۈرىدىغان كۈنلىرىنىڭ بىرەرسىنى كۆرۈشكە تەشنا بولىسىلەر، ئەمما كۆرەلمەيسىلەر. ²³ بەزىلەر سىلەرگە: «قاراڭلار، قۇتقۇزغۇچى ئۇ يەردە!» ياكى «قاراڭلار، ئۇ بۇ يەردە!» دېسە، چىقىپ قارىماڭلار ۋە ئۇلارنىڭ كەينىدىن يۈگۈرمەڭلار. ²⁴ چۈنكى، چاقماق چېقىپ، ئاسماننى بۇ چېتىدىن ئۇ چېتىگىچە قانداق يورۇتقان بولسا، ئىنسانئوغلىنىڭ يېتىپ كېلىدىغان كۈنىمۇ شۇنداق بولىدۇ. ²⁵ لېكىن، ئۇ ئاۋۋال نۇرغۇن ئازاب-ئوقۇبەتلەرنى تارتىشى ۋە بۇ ئەۋلاد يەھۇدىيلار تەرىپىدىن رەت قىلىنىشى كېرەك.

²⁶ نۇھ پەيغەمبەرنىڭ زامانىدا قانداق بولغان بولسا، ئىنسانئوغلىنىڭ كېلىدىغان زامانىدىمۇ شۇنداق بولىدۇ. ²⁷ ئۇ زاماننىڭ كىشىلىرى نۇھ پەيغەمبەر كېمىگە ئولتۇرغان كۈنگىچە، بەخىرامان يەپ-ئىچىپ، ئۆيلۈك-ئوچاقلىق بولۇپ كەلگەندى. تۇيۇقسىزلا توپان كېلىپ، كېمىگە چۈشمىگەنلەرنىڭ ھەممىسىنى ھالاك قىلدى. ²⁸ يەنە شۇنىڭدەك، ئەجدادىمىز ئىبراھىمنىڭ جىيەنى لۇتنىڭ زامانىدىمۇ كىشىلەر بەخىرامان يەپ-ئىچىپ، سودا-سېتىق قىلىپ، تېرىقچىلىق قىلاتتى ۋە ئۆيلەرنى سالاتتى. ²⁹ لېكىن، لۇت سودوم شەھىرىدىن ئايرىلغان كۈنى، ئاسماندىن ئوت بىلەن گۈڭگۈرت يېغىپ، سودوم شەھىرىدىكىلەرنىڭ ھەممىسىنى كۆيدۈرۈپ ھالاك قىلدى. ³⁰ ئىنسانئوغلىنىڭ قايتىپ كېلىدىغان كۈنىمۇ ئەنە شۇنداق بولىدۇ. ³¹ ئۇ كۈنى، ئۆگزىدىكىلەر ئۆيىدىكى نەرسە-كېرەكلىرىنى ئالماي قاچسۇن.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئېتىزلاردا ئىشلەۋاتقانلارمۇ مال - مۈلۈكلەرنى ئېلىۋېلىش ئۈچۈن ئۆيىگە قايتماي قېچىپ كەتسۇن. ³² لۇتنىڭ ئايالىنىڭ مال - مۈلكىگە كۆزى قىيماي كەينىگە قاراپ، تاش تۇزغا ئايلىنىپ قالغانلىقى ئېسىڭلاردا بولسۇن! ³³ چۈنكى، ئۆزى ئۈچۈنلا ياشايدىغانلار ئەكسىچە ھاياتىدىن مەھرۇم بولىدۇ. بىراق، ئۆز خاھىشىدىن ۋاز كېچىپ، مېنىڭ ئۈچۈن ياشايدىغانلار ھاياتىنى ساقلىيالايدۇ. ³⁴ بىلىپ قويۇڭلاركى، مەن قايتىپ كېلىدىغان كېچە بىر ئورۇندا ياتقان ئىككى كىشىنىڭ بىرى قالدۇرۇلۇپ، يەنە بىرى ئەرشكە ئېلىپ كېتىلىدۇ. ³⁵ تۈگمەن تېشى بىلەن ئۇن تارتىۋاتقان ئىككى ئايالىنىڭ بىرى قالدۇرۇلۇپ، يەنە بىرى ئەرشكە ئېلىپ كېتىلىدۇ. ³⁶ ئېتىزدىكى ئىككى كىشىدىن بىرى ئېلىپ كېتىلىپ، يەنە بىرى قالدۇرۇلىدۇ. ³⁷ — ئى رەببىمىز، بۇ ۋەقەلەر قەيەردە يۈز بېرىدۇ؟ — دەپ سورىدى شاگىرتلار. — جەسەت قەيەردە بولسا، قۇزغۇنلار شۇ يەرگە توپلىنىدۇ، — دەپ جاۋاب بەردى ھەزرىتى ئەيسا.

18 - باب

خۇدا بەندىلىرىنىڭ دەردىگە يېتىدۇ

¹ ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرىغا بوشاشماستىن، ھەمىشە دۇئا قىلىپ تۇرۇش كېرەكلىكى توغرىسىدا يەنە بىر تەمسىل سۆزلەپ بەردى:

² — مەلۇم شەھەردە بىر قازى بار ئىكەن. ئۇ خۇدادانمۇ قورقمايدىكەن، ئادەملەرنىمۇ ھۆرمەت قىلمايدىكەن. ³ شۇ شەھەردىكى بىر تۇل ئايال ھەمىشە ئۇنىڭ ئالدىغا بېرىپ: «بىرسى ماڭا ئۇۋال قىلدى، سىز ئادىل ھۆكۈم چىقىرىپ، ماڭا ئاتىدارچىلىق قىلىشىڭىز» دەپ تەلەپ قىپتۇ. ⁴ لېكىن، قازى بۇ ئىشنى بەك كەينىگە سۆرەۋېتىپتۇ، بىراق كېيىن ئىچىدە «مەن خۇدادان قورقمايمەن، ئادەملەرنىمۇ ھۆرمەت قىلمايمەن، ⁵ لېكىن، بۇ تۇل ئايال دائىم ئىشىكىم ئالدىدىن كەتمەي مېنى زېرىكتۈرۈۋەتتى. ئۇنىڭدىن قۇتۇلۇش ئۈچۈن ھال - دەردىنى ئاڭلاپ، دەردىگە

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

يەتكىنىم تۈزۈك ئوخشايدۇ» دەپ ئويلايتۇ.

⁶ رەببىمىز ئەيسا تەمسىلىنى چۈشەندۈرۈپ مۇنداق دېدى:

— بۇ ئادالەتسىز قازىنىڭ سۆزلىرىدىن ساۋاق ئېلىڭلار. ⁷ بىر ئادالەتسىز قازى شۇنداق قىلغان يەردە، خۇدا ئۆزىدىن كېچە - كۈندۈز ياردەم تىلىگەن بەندىلىرىنىڭ دەردىگە يەتمەسمۇ؟ ئۇلارغا قىلىدىغان شاپائىتىنى كېچىكتۈرەرمۇ؟ ⁸ ياق! ئەكسىچە، خۇدا جەزمەن تېزىدىن ئۇلارنىڭ ھالىغا يېتىدۇ. دەرۋەقە، ئىنسانئوغلى ئاسماندىن قايتىپ كەلگەندە، يەر يۈزىدىن ئۆزىگە ئىشىنىدىغانلارنى تاپالارمۇ؟

پەرسىيى بىلەن باجگر

⁹ ھەزرىتى ئەيسا، ئۆزلىرىنى ئادالەتچى دەۋىلىپ، باشقىلارنى كۆزىگە ئىلمايدىغان كىشىلەرگە قارىتىپ، يەنە بىر تەمسىل ئېيتتى:

¹⁰ — ئىككى كىشى دۇئا قىلىش ئۈچۈن مەركىزىي ئىبادەتخانىغا بېرىپتۇ. ئۇلارنىڭ بىرى پەرسىيى، يەنە بىرى باجگر ئىكەن. ¹¹ پەرسىيى خەلقىنىڭ ئالدىدا ئۆرە تۇرۇپ مەغرۇرانە ھالدا: «ئى خۇدا! مېنىڭ باشقىلاردەك ئالدامچى، گۇناھكار،

زىناخورلاردىن بولۇپ قالمىغىنىمغا، بولۇپمۇ بۇ باجگرغا ئوخشىمىغىنىمغا شۈكۈر. ¹² مەن ھەر ھەپتىدە ئىككى كۈن روزا تۇتمەن ۋە پۈتۈن ئىش ھەققىمنىڭ ئوندىن بىر ئۆلۈشىنى خۇدا يولىدا سەدىقە قىلمەن» دەپ دۇئا قىپتۇ.

¹³ بىراق، ھېلىقى باجگر باشقىلاردىن نېرى ھالدا ئىبادەتخانىنىڭ بىر بۇلۇڭىدا تۇرۇپ، بېشىنى كۆتۈرۈپ ئاسمانغا قاراشقىمۇ جۈرئەت قىلالماي، مەيۈسلەنگەن ھالدا مەيدىسىگە ئۇرۇپ: «ئى خۇدايىم، مەن گۇناھكار. ماڭا رەھىم قىلغايىسەن» دەپتۇ. ¹⁴ ئاڭلاپ قويۇڭلاركى، خۇدانىڭ نەزىرىدە بۇ ئىككىيلەندىن ھېلىقى پەرسىيى ئەمەس، بەلكى باجگر كەچۈرۈمگە ئېرىشىپ ئۆيگە قايتىپتۇ، چۈنكى خۇدا ئۆزىنى ئۈستۈن تۇتقانى تۆۋەن قىلىدۇ، ئۆزىنى تۆۋەن تۇتقانى ئۈستۈن قىلىدۇ.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ كىچىك بالىلارغا بەخت تىلىشى

¹⁵ قولىنى تەگكۈزۈپ بەخت تىلىسۇن دەپ، كىشىلەر كىچىك بالىلىرىنى ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا ئېلىپ كەلدى. بۇنى كۆرگەن شاگىرتلار ئۇلارنى ئەيىبلدى.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

¹⁶ لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا بالىلارنى چاقىرىپ:
— بالىلار ئالدىمغا كەلسۇن، ئۇلارنى توسماڭلار. چۈنكى، خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا
كىرىدىغانلار دەل مۇشۇلارغا ئوخشاشلاردۇر. ¹⁷ بىلىپ قويۇڭلاركى، كىمدەكىم
خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنى سەبىي بالىلاردەك قوبۇل قىلمىسا، ئۇنىڭغا ھەرگىز
كىرەلمەيدۇ، — دېدى.

مۈلۈكداردىكى مۈشكۈلات

¹⁸ يەھۇدىيلارنىڭ باشلىقلىرىدىن بولغان بىر باي ھەزرىتى ئەيسادىن:
— ياخشى ئۇستاز، مەن قانداق قىلسام مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشسەن؟ — دەپ
سورىدى.

¹⁹ — مېنى نېمىشقا ياخشى دەيسىز؟ — دېدى ھەزرىتى ئەيسا، — يېگانە
خۇدادىن باشقا ياخشى يوق. ²⁰ سىز تەۋراتتا بۇيرۇلغان: «زىنا قىلما، قاتىللىق قىلما،
ئوغرىلىق قىلما، يالغان گۇۋاھلىق بەرمە، ئاتا - ئاناڭنى ھۆرمەت قىل» دېگەن
پەرزلەرنى ئادا قىلىڭ.

²¹ — بۇلارغا كىچىكىمدىن تارتىپ ئەمەل قىلىپ كېلىۋاتمەن، — دەپ جاۋاب
بەردى ھېلىقى كىشى.

²² بۇ گەپنى ئاڭلىغان ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا يەنە مۇنداق دېدى:
— سىزدە قىلىشقا تېگىشلىك يەنە بىر ئىش كەم. پۈتۈن مال - مۈلكىڭىزنى سېتىپ،
پۇلىنى كەمبەغەللەرگە بېرىڭ. شۇنداق قىلسىڭىز، ئەرىشتە خەزىنىڭىز بولىدۇ. ئاندىن
كېلىپ ماڭا ئەگىشىڭ.

²³ ھېلىقى كىشى بۇ گەپنى ئاڭلاپ كۆڭلى ئىنتايىن بىئارام بولدى، چۈنكى ئۇ
ناھايتى باي ئىدى.

²⁴ بۇ ھالنى كۆرگەن ھەزرىتى ئەيسا:

— مال - دۇنياسى كۆپلەرنىڭ خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا كىرىشى نېمىدېگەن
تەس - ھە! ²⁵ ئۇلارنىڭ خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا كىرىشى تۈگىنىڭ يىگنە تۆشۈكىدىن
ئۆتۈشىدىنمۇ تەس ئىكەن! — دېدى.

²⁶ بۇنى ئاڭلىغانلار:

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— ئۇنداقتا، كىم قۇتقۇزۇشقا ئېرىشەلەيدۇ؟ — دېيىشتى.

²⁷ — ئىنسانلار قانداق بولمىغانغا خۇدا قانداق دۇر، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

²⁸ بۇ چاغدا، پېترۇس:

— مانا بىز بارلىقىمىزنى تاشلاپ سىزگە ئەگەشتۇق. سىزچە، بىز قۇتقۇزۇلامدۇق؟

— دېدى.

²⁹ — بىلىپ قويۇڭلاركى، خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنى دەپ، ئۆيى، ئايالى،

ئاكا-ئۇكىلىرى، ئاتا-ئانىسى ياكى بالا-چاقىلىرىدىن ³⁰ ۋاز كەچكەنلەرنىڭ

ھەممىسى، ھەم بۇ دۇنيادا ھەسسەلەپ كۆپ بايلىققا، ھەم ئۇ دۇنيادا مەڭگۈلۈك

ھاياتقا ئېرىشىدۇ، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا جاۋاب بېرىپ.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆز ئۆلۈمىنى ئۈچىنچى قېتىم ئالدىن ئېيتىشى

³¹ ھەزرىتى ئەيسا ئون ئىككى شاگىرتىنى بىر چەتكە تارتىپ، ئۇلارغا:

— مانا بىز ھازىر يېرۇسالېمغا كېتىۋاتىمىز. يەنە مەنبەلەرنىڭ ئىنسانئوغلى

توغرۇلۇق يازغانلىرىنىڭ ھەممىسى شۇ يەردە ئەمەلگە ئاشۇرۇلىدۇ. ³² ئۇ

رىملىقلارنىڭ قولىغا تاپشۇرۇلىدۇ. ئۇلار ئۇنى مەسخىرە قىلىپ، ھاقارەتلەيدۇ، يۈزىگە

تۈكۈرىدۇ ³³ ۋە ئۇنى قامچىلايدۇ، ئۆلتۈرىدۇ. لېكىن، ئۇ ئۈچىنچى كۈنى قايتا

تىرىلىدۇ، — دېدى.

³⁴ بىراق، شاگىرتلىرى ھەزرىتى ئەيسانىڭ سۆزلىرىدىن ھېچنېمە چۈشىنىلمىدى.

چۈنكى، بۇ سۆزلەرنىڭ مەنىسى قەستەن يوشۇرۇلغان بولۇپ، ئۇلار ھەزرىتى

ئەيسانىڭ نېمە دېمەكچى بولغىنىنى بىلمىدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ قارىغۇ تىلەمچىنى ساقايتىشى

³⁵ ھەزرىتى ئەيسا ئېرىخا شەھىرىگە يېقىن كەلگەندە، بىر قارىغۇ يول بويىدا

ئۆلتۈرۈپ تىلەمچىلىك قىلىۋاتاتتى. ³⁶ ئۇ بۇ يەردىن ئۆتۈپ كېتىۋاتقان كۆپچىلىكنىڭ

ئاۋازىنى ئاڭلاپ، نېمە ۋەقە بولغانلىقىنى سۈرۈشتۈردى. ³⁷ بىرى ئۇنىڭغا:

— ناسىرەلىك ئەيسا بۇ يەردىن ئۆتۈپ كېتىۋاتىدۇ، — دەپ ئۇقتۇردى.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

³⁸ — ئى پادىشاھ داۋۇتنىڭ ئەۋلادى [®] ئەيسا، ماڭا رەھىم قىلغايىسىز! — دەپ
ۋارقىراپ كەتتى ئۇ.

³⁹ ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىدا كېلىۋاتقان كىشىلەر تىلەمچىنى ئەيىبلەپ، ئۇنىڭ ئۈن
چىقارماسلىقىنى ئېيتتى. لېكىن، ئۇ:
— ئى پادىشاھ داۋۇتنىڭ ئەۋلادى، ماڭا رەھىم قىلغايىسىز! — دەپ تېخىمۇ قاتتىق
ۋارقىردى.

⁴⁰ ھەزرىتى ئەيسا قەدىمىنى توختىتىپ، قارىغۇنى ئالدىغا ئەكېلىشنى بۇيرۇدى.
قارىغۇ يېقىن كەلگەندە، ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭدىن:
⁴¹ — مەندىن نېمە تەلەپ قىلسەن؟ — دەپ سورىدى.

— ئى رەببىم، كۆزۈمنىڭ ئېچىلىشىنى تەلەپ قىلمەن! — دېدى قارىغۇ.
⁴² — كۆزلىرىڭ ئېچىلدى! ماڭا باغلىغان ئىشەنچىڭ سېنى ساقايتتى، — دېدى
ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا.

⁴³ قارىغۇنىڭ كۆزى شۇئان ئېچىلىپ، ھەزرىتى ئەيساغا ئەگىشىپ، يول بويى
خۇداغا شۇكۈر ئېيتىپ ماڭدى. بۇ ئىشنى كۆرگەن خالايقمۇ خۇدانى مەدھىيەلەپ
ماڭدى.

19 - باب

ھەزرىتى ئەيسا بىلەن زاكاي

¹ ھەزرىتى ئەيسا ئېرىخا شەھىرىگە كىرىپ ئۆتۈپ كەتمەكچى بولدى. ² ئۇ يەردە
زاكاي ئىسىملىك بىر باجگىرلار باشلىقى بولۇپ، ئۇ ناھايىتى باي ئىدى. ³ ئۇ ھەزرىتى
ئەيسانىڭ قانداق ئادەم ئىكەنلىكىنى كۆرۈشنى ئارزۇ قىلاتتى، لېكىن بويى پاكار
بولغاچقا، كىشىلەر توپى ئىچىدىن ئۇنى كۆرەلمىدى. ⁴ شۇڭا، ئۇ يۈگۈرۈپ خالايقىنىڭ

[®] 38: 18 داۋۇت پادىشاھنىڭ ئەۋلادى — بۇ نام بەھۇدىيلار ئارىسىدا ئۇلار كۈتۈۋاتقان قۇتقۇزغۇچى
— مەسھنى كۆرسىتەتتى.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئالدىغا ئۆتۈپ، بىر تۈپ ئۈجمە دەرىخىگە چىقىۋالدى. چۈنكى، ھەزرىتى ئەيسا بۇ يولدىن ئۆتەتتى.⁵ ھەزرىتى ئەيسا ئۇ يەرگە كەلگەندە، بېشىنى كۆتۈرۈپ زاكايغا قاراپ:

— زاكاي، چاپسان چۈش! بۈگۈن مەن چوقۇم سېنىڭ ئۆيۈڭدە قونمەن، — دېدى.

⁶ زاكاي دەرھال چۈشۈپ، ئىنتايىن خۇشال بولغان ھالدا ھەزرىتى ئەيسانى ئۆيىگە ئاپىرىپ مېھمان قىلدى.⁷ بۇنى كۆرگەن جامائەت:

— بۇ ئادەم گۇناھكارنىڭ ئۆيىدە مېھمان بولدى! — دەپ غوتۇلدىشىپ كەتتى.
⁸ زاكاي ئورنىدىن تۇرۇپ رەببىمىز ئەيساغا:

— يا رەببىم، مەن مال - مۈلكۈمنىڭ يېرىمنى كەمبەغەللەرگە ئۈلەشتۈرۈپ بېرىمەن. ئەگەر مەن بىرەر كىشىنى ئالداپ ھەققىنى يەۋالغان بولسام، ئۇنىڭغا تۆت ھەسسە قاتلاپ قايتۇرىمەن، — دېدى.

⁹ — بۈگۈن بۇ ئادەم قۇتقۇزۇلدى. چۈنكى، ئۇ ئېتىقاد بىلەن ئۆزىنىڭ ئىبراھىمنىڭ پەرزەنتى ئىكەنلىكىنى كۆرسەتتى.¹⁰ ئىنسانئوغلى ئۇنىڭغا ئوخشاش ئازغان ئادەملەرنى ئىزدەپ قۇتقۇزغىلى كەلدى، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

ساداقەت بولۇشنىڭ لازىملىقى

¹¹ ئۇ چاغدا، ھەزرىتى ئەيسا پايتەخت يېرۇسالېمغا يېتىپ كېلىشكە ئازلا قالغانلىقى ئۈچۈن، جامائەت خاتا ھالدا ئۇنىڭ خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنى تىكلەشكە ئاز قالدى، دەپ قارايتتى.¹² بىراق، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق بىر تەمسىلنى ئېيتىپ بەردى:

— بىر ئاقسۆڭەك پادىشاھلىق تەختىگە ئىگە بولۇپ كېلىش ئۈچۈن، يىراق بىر يەرگە قاراپ يولغا چىقىپتۇ.

¹³ يولغا چىقىشتىن ئىلگىرى، ئون چاكىرنى ئالدىغا چاقىرىپ، ھەربىرىگە بىردىن تىللا بېرىپ: «مەن قايتىپ كەلگۈچە، بۇنىڭ بىلەن تىجارەت قىلىڭلار، قېنى، قانچىلىك پۇل تاپىدىكەنسىلەر كىن» دەپتۇ.¹⁴ بىراق، يۇرتىدىكىلەر بۇ ئاقسۆڭەككە ئۆچ بولغاچقا، كەينىدىن ئادەم ئەۋەتىپ: «بۇ ئادەمنىڭ بىزگە پادىشاھ بولۇشىنى

خالمايمىز» دەپتۇ.

¹⁵ ئاقسۆڭەك پادىشاھ بولۇپ قايتىپ كەلگەندىن كېيىن، دەرھال ھېلىقى چاكارلىرىنى چاقىرىپ، ھەرقايسىسىنىڭ ئوقەت قىلىپ قانچىلىك پۇل تاپقانلىقىنى بىلمەكچى بولۇپتۇ. ¹⁶ باشتا كەلگىنى: «خوجاين، مەن سىز بەرگەن تىللانى ئىشلىتىپ ئون تىللا تاپتىم» دەپتۇ. ¹⁷ «ناھايتى ياخشى! سەن ياخشى چاكار ئىكەنسەن. مەن ساڭا ھاۋالە قىلغان كىچىككەنە ئىشتا ئىشەنچلىك بولۇپ چىققانلىقىڭ ئۈچۈن، مەن سېنى ئون شەھەرنى باشقۇرۇشقا تەيىنلەيمەن» دەپتۇ خوجاين. ¹⁸ ئىككىنچى چاكار كېلىپ: «خوجاين، مەن سىز بەرگەن تىللانى ئىشلىتىپ بەش تىللا تاپتىم» دەپتۇ. ¹⁹ «سەنمۇ بەش شەھەرنى باشقۇرسەن» دەپتۇ خوجاين.

²⁰ بىراق، ئۈچىنچى چاكار كېلىپ: «خوجاين، بەرگەن تىللايىڭىز مانا تۇرۇپتۇ. مەن ئۇنى قول ياغلىقىمغا يۆگەپ ئۆيدە ساقلىدىم. ²¹ مەن سىزدىن قورقمەن، چۈنكى سىز قاتتىق ئادەم، باشقىلارغا ئامانەت قويسىڭىز، ئۇنىڭ كۆپىيىشىنى، ئۆزىڭىز تېرىمىسىڭىزمۇ، ئۇنىڭ ھوسۇلىنى كۈتسىز» دەپتۇ. ²² «ئەي يامان چاكار، سېنى ئاغزىڭدىن چىققان سۆزلىرىڭ بويىچە جازالايمەن. سەن مېنىڭ تېرىماي تۇرۇپ يىغۋالدىغان، ئۆزۈمنىڭ بولمىغاننى ئېلىۋالدىغان قاتتىق ئادەم ئىكەنلىكىمنى بىلىپ تۇرۇپ، ²³ يەنە نېمە ئۈچۈن پۇلۇمنى خەزىنىچىلەرگە ئامانەت قويمىدىڭ؟ مەن قايتىپ كەلگەندە ئۆسۈمى بىلەن ئالماسمىدىم؟» دەپتۇ خوجاين. ²⁴ كېيىن، ئۇ يېنىدىكىلەرگە: «ئۇنىڭدىكى تىللانى ئېلىپ، ئون تىللا تاپقان چاكارغا بېرىڭلار!» دەپ بۇيرۇق قىپتۇ. ²⁵ «خوجاين، ئۇنىڭ ئون تىللاسى تۇرسا!» دېيىپتۇ ئۇلار. ²⁶ «شۇنداق» دەپتۇ خوجاين، «بېرىلگەننى تولۇق ئىشلەتكەنلەرگە تېخىمۇ كۆپ بېرىلىدۇ - دە، بۇنىڭ بىلەن ئۇلاردىكى تېخىمۇ كۆپىيدۇ. لېكىن، بېرىلگەننى ئىشلەتمىگەنلەرگە كەلسەك، ئۇلارنىڭ بارىمۇ ئېلىپ كېتىلىدۇ. ²⁷ مېنىڭ پادىشاھ بولۇشۇمنى خالىمىغان دۈشمەنلىرىمگە كەلسەك، ئۇلارنى ئالدىمغا ئېلىپ كېلىپ، كاللىسىنى ئېلىڭلار!»

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ھەزرىتى ئەيسانىڭ تەنتەنە بىلەن يېرۇسالېمغا كىرىشى

²⁸ ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزلەرنى قىلغاندىن كېيىن، توپنىڭ ئالدىدا مېڭىپ، يېرۇسالېمغا قاراپ يۈرۈپ كەتتى. ²⁹ زەيتۇن تېغىنىڭ ئېتىكىدىكى بەيتىچى ۋە بەيتانىيا دېگەن يېزىلارغا يېتىپ كېلەي دېگەندە، ئىككى شاگىرتىنى ³⁰ مۇنداق دەپ ئالدىن ئەۋەتتى:

— سىلەر ئالدىمىزدىكى يېزىغا بېرىڭلار. يېزىغا كىرگىنىڭلاردا، تېخى مىنىلىپ باقمىغان بىر تەخەينىڭ باغلاقلىق تۇرغانلىقىنى كۆرسىلەر. ئۇنى يېشىپ، بۇ يەرگە يېتىلەپ كېلىڭلار. ³¹ ئەگەر بىرى سىلەردىن: «تەخەينى نېمىشقا يېشىسىلەر؟» دەپ سوراپ قالسا، «رەببىمىزنىڭ ئۇنىڭغا ھاجىتى چۈشتى» دەڭلار. ³² ئۇلار بېرىپ قارىسا، دەل ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئېيتقىنىدەك بولۇپ چىقتى. ³³ ئۇلار تەخەينى يېشىۋاتقاندا، ئىگىلىرى:

— تەخەينى نېمىشقا يېشىسىلەر؟ — دەپ سورىدى.

³⁴ — رەببىمىزنىڭ ئۇنىڭغا ھاجىتى چۈشتى، — دەپ جاۋاب بەردى ئۇلار. ³⁵ ئىگىلىرى ماقۇل بولغاندىن كېيىن، شاگىرتلار تەخەينى ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا يېتىلەپ كېلىپ، ئۆز چاپانلىرىنى ئۈستىگە سېلىپ، ھەزرىتى ئەيسانى يۆلەپ مىندۈردى. ³⁶ ھەزرىتى ئەيسا ماڭغاندا، خەلقلەر چاپانلىرىنى يولغا پايانداز قىلىپ سالىدى.

³⁷ ھەزرىتى ئەيسا زەيتۇن تېغىدىن چۈشۈپ يېرۇسالېمغا يېقىن قالغاندا، ئۇنىڭ نۇرغۇن شاگىرتلىرى ئۆز كۆزى بىلەن كۆرگەن ھەممە ئاجايىپ مۆجىزىلەر ئۈچۈن خۇرسەنلىك بىلەن ۋارقىراپ، خۇداغا مەدھىيە ئوقۇشقا باشلىدى:

³⁸ «پەرۋەردىگار بىمىزنىڭ نامدا كەلگەن پادىشاھقا مۇبارەك بولسۇن!
ئىنسان خۇدا بىلەن ياراشتۇرۇلغۇسى، ئەرشىئەلادىكى خۇداغا شان-شەرەپ بولسۇن!»

³⁹ توپنىڭ ئىچىدە بەزى پەرسىيەلەر ھەزرىتى ئەيساغا:

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— ئۇستاز، شاگىرتلىرىڭىزنىڭ ئۇنداق گەپ قىلماي، جىم بولۇشنى بۇيرۇغايىسىز!
— دېيىشتى.

⁴⁰ — ئۇلار جىم تۇرغان تەقدىردىمۇ، بۇ تاشلار چېغىدا خۇدانى مەدھىيەلەپ
چۇقان سېلىشقان بولاتتى، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا.

يېرۇسالېم ئۈچۈن ھەسرەت چېكىپ يىغلاش

⁴¹ ھەزرىتى ئەيسا يېرۇسالېمغا يېتىپ كەلگەندە، شەھەرنى كۆرۈپ، ھەسرەتتە
كۆز يېشى قىلىپ:

⁴² — ئەي يېرۇسالېملىقلار! نېمىنىڭ سىلەرگە ئامانلىق كەلتۈرىدىغانلىقىنى بۈگۈن
بىلگەن بولساڭلار! ئەمما، ئۇ ھازىر كۆزلىرىڭلاردىن يوشۇرۇندۇر. ⁴³ شۇنداق كۈنلەر
كېلىدۇكى، دۈشمەنلىرىڭلار شەھىرىڭلارنىڭ ئەتراپىغا قورغان قۇرۇپ، سىلەرنى تۆت
تەرەپتىن قورشىۋېلىپ، ⁴⁴ سىلەرنى ۋە بالىلىرىڭلارنى يەر بىلەن يەكسان قىلىدۇ،
ھەتتا بىر تال ئۇل تېشىنىمۇ جايدا قالدۇرمايدۇ. چۈنكى، خۇدا سىلەرگە شاپائەت
قىلغان پۇرسەتنى پەرق ئېتەلمىدىڭلار، — دېدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ مەركىزىي ئىبادەتخانىنى تەرتىپكە سېلىشى

⁴⁵ ھەزرىتى ئەيسا مەركىزىي ئىبادەتخانا ھويلىلىرىغا كىرىپ، ئۇ يەردە

ئېلىم - سېتىم قىلىۋاتقانلارنى ھەيدەپ چىقىرىپ، ⁴⁶ ئۇلارغا:

— مۇقەددەس يازمىلاردا خۇدانىڭ: «مېنىڭ ئۆيۈم دۇئا - تىلاۋەتخانا بولسۇن»

دېگەن سۆزى يېزىلغان. لېكىن، سىلەر بۇنى بۇلاڭچىلارنىڭ ئۇۋىسىغا
ئايلىندۇرۇۋاپسىلەر! — دېدى.

⁴⁷ شۇ كۈنلەردە، ھەزرىتى ئەيسا ھەر كۈنى مەركىزىي ئىبادەتخانىدا تەلىم بەردى.

ئالىي روھانىيلار، تەۋرات ئۇستازلىرى ۋە ئاقساقاللار ئۇنى ئۇجۇقتۇرۇۋەتمەكچى

بولۇشتى. ⁴⁸ لېكىن، قانداق قول سېلىشنى بىلمەيتتى. چۈنكى، پۈتۈن خەلق ھەزرىتى

ئەيسانىڭ تەلىمىنى ئاڭلاشقا شۇنچىلىك خۇشتار ئىدىكى، ئۇنىڭ ھەربىر ئېغىز

سۆزىنى قالدۇرماي، كۆڭۈل قويۇپ ئاڭلايتتى.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

20 - باب

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ھوقۇقى

¹ بىر كۈنى، ھەزرىتى ئەيسا مەركىزىي ئىبادەتخانا ھويلىلىرىدا خەلققە تەلىم بېرىپ، خۇش خەۋەرنى يەتكۈزۈۋاتاتتى. ئالىي روھانىيلار، تەۋرات ئۇستازلىرى ۋە ئاقساقاللار ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىپ:

² — ئېيتىپ بېرىڭ، سىز قىلىۋاتقان ئىشلارنى قايسى ھوقۇققا تايىنىپ قىلىۋاتىسىز؟ سىزگە بۇ ھوقۇقنى كىم بەرگەن؟ — دەپ سورىدى.
³ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— مەن ئاۋۋال سىلەردىن بىر سوئال سوراي. ئېيتىڭلارچۇ، ⁴ يەھيا پەيغەمبەرگە چۆمۈلدۈرۈش ھوقۇقىنى خۇدا بەرگەنمۇ ياكى ئىنسانلارمۇ؟ — دېدى.
⁵ ئۇلار ئۆزئارا تاللىشىشقا باشلاپ:

— ئەگەر: «خۇدا بەرگەن» دېسەك، ئۇ: «ئۇنداقتا سىلەر نېمە ئۈچۈن يەھياغا ئىشەنمىدىڭلار؟» دەيدۇ. ⁶ ئەگەر: «ئىنسانلار بەرگەن» دېسەك، خالايق بىزنى چالما - كېسەك قىلىپ ئۆلتۈرىدۇ. چۈنكى، ئۇلارنىڭ ھەممىسى يەھيانىڭ پەيغەمبەر ئىكەنلىكىگە ئىشىنىدۇ، — دېيىشتى.
⁷ بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار:

— يەھيانىڭ ھوقۇقىنىڭ قەيەردىن كەلگەنلىكىنى بىلمەيمىز، — دەپ جاۋاب بېرىشتى.

⁸ — ئۇنداقتا، مەنمۇ بۇ ئىشلارنى قايسى ھوقۇققا تايىنىپ قىلىۋاتقانلىقىمنى ئېيتمايمەن، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا.

يامان ئىجارىكەشلەر ھەققىدىكى تەمسىل

⁹ ھەزرىتى ئەيسا سۆزىنى داۋاملاشتۇرۇپ، ئۇلارغا بۇ تەمسىلنى سۆزلەپ بەردى:
— بىر كىشى بىر ئۈزۈمزارلىق بەرپا قىلىپ، ئۇنى ئىجارىگە بېرىپ، ئۆزى يىراق بىر يەرگە كېتىپتۇ ۋە ئۇ يەردە ئۈزۈن ۋاقىت تۇرۇپتۇ. ¹⁰ ئۈزۈملەرنى ئۈزىدىغان مەزگىل

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

كەلگەندە، ئۇ قۇللىرىدىن بىرىنى ئۆزىگە تېگىشلىك ئۈلۈشنى ئېلىپ كېلىشكە ئەۋەتىپتۇ. لېكىن، ئىجارىكەشلەر ھېلىقى قۇلنى دۇمبالاپ، قۇرۇق قول قايتۇرۇپتۇ. ¹¹ خوجايىن يەنە بىر قۇلنى ئەۋەتىپتۇ. ئىجارىكەشلەر ئۇنىمۇ شۇنداق ئۇرۇپ، ھاقارەتلەپ، يەنە قۇرۇق قول قايتۇرۇپتۇ. ¹² ئۈچىنچى قېتىم خوجايىن يەنە باشقا بىر قۇلنى ئەۋەتىپتۇ. ئىجارىكەشلەر ئۇنىمۇ ئۇرۇپ يارىلاندىرۇپ، باغدىن ھەيدەپ چىقىرىۋېتىپتۇ. ¹³ ئاخىردا، ئۈزۈمزارلىقنىڭ خوجايىنى، «قانداق قىلسام بولار؟ سۆيۈملۈك ئوغۇمنى ئەۋەتسەم، ھېچبولمىغاندا ئۇنى ھۆرمەت قىلار» دەپ ئوغلىنى ئەۋەتىپتۇ. ¹⁴ لېكىن، ئىجارىكەشلەر خوجايىننىڭ ئوغلىنى كۆرۈپ بىر - بىرىگە: «بۇ بولسا خوجايىننىڭ مىراسخورى. ئۇنى ئۆلتۈرۈۋېتەيلى، ئۈزۈمزارلىق بىزگە ئوڭچە قالسۇن!» دېيىشىپتۇ. ¹⁵ شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار ئۇنى ئۈزۈمزارلىقنىڭ سىرتىغا سۆرەپ ئاچىقىپ ئۆلتۈرۈۋېتىپتۇ. بۇنداق ئەھۋالدا ئۈزۈمزارلىقنىڭ خوجايىنى بۇ ئىجارىكەشلەرنى قانداق قىلدۇ؟ ¹⁶ جەزمەن ئۇلارنى ئۆلتۈرۈپ، ئۈزۈمزارلىقنى باشقىلارغا ئىجارىگە بېرىدۇ.

كۆپچىلىك بۇنى ئاڭلاپ:

— بۇنداق ئىشلار ھەرگىز يۈز بەرمىسۇن! — دېيىشتى.

¹⁷ بىراق، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا كۆزلىرىنى تىكىپ مۇنداق دېدى:

— زەبۇردا قۇتقۇزغۇچى ھەققىدە:

«تامچىلار تاشلىۋەتكەن تاش
قۇرۇلۇشنىڭ ئۇل تېشى بولۇپ قالدى.»

دەپ ئېنىق يېزىلغان تۇرسا! ¹⁸ بۇ «تاش» قا يىقىلغان كىشى پارە - پارە بولۇپ كېتىدۇ. «تاش» كىمنىڭ ئۈستىگە چۈشسە، شۇنى كۆكۈم - تالقان قىلدۇ.

باچ تاپشۇرۇش مەسىلىسى

¹⁹ تەۋرات ئۇستازلىرى بىلەن ئالىي روھانىيلار بۇ تەمسىلنىڭ ئۆزلىرىگە قارىتىپ ئېيتىلغانلىقىنى چۈشىنىپ يېتىپ، ھەزرىتى ئەيسانى شۇ چاغدىلا تۇتماقچى بولدى.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

لېكىن، ئۇلار خەلقىتىن قورقۇشتى. ²⁰ شۇڭا، ھەزرىتى ئەيسانى دىققەت بىلەن كۆزىتىش ئۈچۈن، پايلاقچىلارنى ئەۋەتتى. بۇ پايلاقچىلار سەممىي قىياپەتكە كىرىۋېلىپ، ھەزرىتى ئەيسانى سوتاللىرىنى سوراپ، ئۇنى ئۆز سۆزلىرى بىلەن تۇزاققا چۈشۈرۈپ، رىملىق ۋالىينىڭ جازالىشىغا تاپشۇرماقچى بولۇشتى. ²¹ ئۇلار ھەزرىتى ئەيساغا مۇنداق دېدى:

— ئۇستاز، بىزگە مەلۇمكى، سىزنىڭ تەلىماتلىرىڭىزنىڭ ھەممىسى ھەق، شۇنىڭدەك سىز يۈز - خاتىر قىلماي، ھامان خۇدانىڭ يولىنى سادىقلىق بىلەن ئۆگىتىپ كەلدىڭىز. ²² سىزچە رىم ئىمپېراتورى قەيسەرگە باج تاپشۇرۇشىمىز تەۋرات قانۇنىمىزغا خىلاپمۇ، قانداق؟²³ ئۇلارنىڭ ھېلىسىنى چۈشەنگەن ھەزرىتى ئەيسا:

²⁴ — ماڭا بىر دانە كۈمۈش تەڭگە كۆرسىتىڭلار. بۇنىڭ ئۈستىدىكى سۈرەت ۋە ئىسىم كىمىنىڭ؟ — دېدى.

— رىم ئىمپېراتورى قەيسەرنىڭ، — دەپ جاۋاب بەردى ئۇلار.

²⁵ — ئۇنداق بولسا، قەيسەرنىڭ ھەققىنى قەيسەرگە، خۇدانىڭ ھەققىنى خۇداغا تاپشۇرۇڭلار، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا.

²⁶ ئۇلار خالايقىنىڭ ئالدىدا ھەزرىتى ئەيسانىڭ سۆزلىرىدىن تۇتۇۋالدىغان بىرەر پۇتاق چىقىرىلمىدى. ھەزرىتى ئەيسانىڭ جاۋابىغا ھەيران بولۇپ، زۇۋانى تۇتۇلدى.

تىرىلىشكە مۇناسىۋەتلىك مەسىلە

²⁷ ئۆلگەنلەر تىرىلمەيدۇ، دەپ قارايدىغان سادۇقىي دىنىي ئېقىمدىكىلەردىن بەزىلىرى ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا كېلىپ، ئۇنىڭدىن مۇنداق دەپ سورىدى:

²⁸ — ئۇستاز، مۇسا پەيغەمبەر تەۋراتتا: «بىر كىشى ئۆلۈپ كېتىپ، ئايالى تۇل

^{20:22} ئەينى ۋاقىتتا، يەھۇدىيلار رىملىقلارنىڭ زۇلمى ئاستىدا ياشاۋاتقان بولۇپ، ئەگەر ھەزرىتى ئەيسا: «رىم ئىمپېراتورىغا باج تاپشۇرۇش توغرا» دېسە، بۇگەپ ئازادلىقنى ئىستىگەن كىشىلەرگە ياقمايتتى. ناۋادا كىشىلەرنى باج تاپشۇرماسلىققا چاقىرسا، رىم ئىمپېرىيىسىگە قارشى چىققان بولاتتى. ئۇلار مۇشۇنداق سوئاللارنى سوراش ئارقىلىق ھەزرىتى ئەيسانى گېيىدىن تۇتۇۋېلىپ، رىملىقلارنىڭ قولىغا تاپشۇرۇپ، ئۇنىڭغا زىيانكەشلىك قىلماقچى بولۇشقان.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

قېلىپ، پەرزەنت كۆرمىگەن بولسا، ئۆلگۈچىنىڭ ئاكا ياكى ئىنىسى تۇل قالغان يەڭگىسىنى ئەمرىگە ئېلىپ، قېرىندىشى ئۈچۈن نەسىل قالدۇرۇشى لازىم» دەپ يازغان.²⁹ بۇرۇن يەتتە ئاكا - ئۇكا ئۆتكەنكەن، چوڭى ئۆيلىنىپ، پەرزەنت كۆرمەي ئالەمدىن ئۆتۈپتۇ.³⁰ كەينىدىكى ئىنىسىمۇ تۇل قالغان يەڭگىسىنى ئەمرىگە ئېلىپ، ئالەمدىن ئۆتۈپتۇ.³¹ ئاندىن ئۇنى ئۈچىنچى ئىنىسى ئېلىپتۇ. شۇنداق قىلىپ يەتتىنچىسىگىچە ھەممىسى ئۇنى ئېلىپ چىقىپتۇ. لېكىن، ھېچقايسىسى پەرزەنت كۆرمەي ئالەمدىن ئۆتۈپتۇ.³² ئاخىر، ئۇ ئايالىمۇ ئالەمدىن ئۆتۈپتۇ.³³ ئەمدى سورايدىغىنىمىز شۇكى: قىيامەت كۈنى بۇ ئايال كىمنىڭ ئايالى بولۇپ تىرىلىدۇ؟ چۈنكى، يەتتە قېرىنداشنىڭ ھەممىسى ئۇنى خوتۇنلۇققا ئالغان - دە!³⁴ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق جاۋاب بەردى:

— بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرى خوتۇن ئالدى، ئەرگە تېگىدۇ.³⁵ بىراق، ئۆلگەندىن كېيىن تىرىلىپ، ئەرىشتە ياشاشقا لايىق ھېسابلانغانلار خوتۇنمۇ ئالمايدۇ، ئەرگىمۇ تەگمەيدۇ.³⁶ ئۇلار پەرىشتىلەرگە ئوخشاش مەڭگۈ ياشايدۇ. ئۇلار خۇدانىڭ پەرزەنتلىرى بولغاچقا، ئۆلگەندىن كېيىن تىرىلىدۇ.³⁷ بىراق، «ئۆلگەندىن كېيىن تىرىلىش بارمۇ - يوق؟» دېگەن سوئالغا كەلسەك، تىرىلىشنىڭ بارلىقىنى مۇسا پەيغەمبەر ئۆزى ئىسپاتلاپ بەردى. چۈنكى، گەرچە ئەجدادلىرىمىز ئىبراھىم، ئىسھاق ۋە ياقۇپلار مۇسا پەيغەمبەرگە قارىغاندا ئاللىبۇرۇن ئالەمدىن ئۆتكەن بولسىمۇ، تەۋراتتىكى «تسكەنلىكنىڭ كۆيۈشى» ھەققىدىكى باياندا مۇسا پەيغەمبەر مۇنداق يازغان: «خۇدا: «مەن ئىبراھىم، ئىسھاق ۋە ياقۇپلار ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا بولمەن!» دېگەن.»³⁸ دېمەك، خۇدا ئۆلگەنلەرنىڭ ئەمەس، تىرىكلەرنىڭ خۇداسىدۇر. خۇدانىڭ نەزىرىدە ئۇلارنىڭ ھەممىسى ھاياتتۇر.

³⁹ بەزى تەۋرات ئۇستازلىرى:

— ئۇستاز، ياخشى ئېيتتىڭىز! — دېدى.

⁴⁰ شۇنىڭدىن كېيىن، ئۇلار ھەزرىتى ئەيسادىن سوئال سورايدىغان پېتىنالىمدى.

قۇتقۇزغۇچى — مەسھنىڭ سالاھىيىتى

⁴¹ كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلاردىن سوئال سورىدى:

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— كىشىلەر قۇتقۇزغۇچى — مەسھنى پادىشاھ داۋۇتنىڭ ئەۋلادى، دەپ تۇرۇۋالسا قانداق بولىدۇ؟⁴²⁻⁴³ داۋۇت ئۆزى زەبۇردا قۇتقۇزغۇچى — مەسھ توغرىسىدا مۇنداق دېگەنغۇ:

«پەرۋەردىگار خوجايىنىمغا ئېيتتىكى:
مەن سېنىڭ دۈشمەنلىرىڭنى
ئايغىڭ ئاستىدا دەسسەتكۈچە،
مېنىڭ ئوڭ يېنىمدا ئولتۇرغىن!»

⁴⁴ قۇتقۇزغۇچى — مەسھ پادىشاھ داۋۇتنىڭ ئەۋلادى بولسىمۇ، لېكىن پادىشاھ داۋۇت مەسھنى «خوجايىنىم» دېگەن يەردە مەسھ ئۈنىدىن ئۇلۇغ بولمامدۇ؟!

ھەزرىتى ئەيسانىڭ تەۋرات ئۇستازلىرىنى ئەيىبلىشى

⁴⁵ جامائەت قۇلاق سېلىپ ئاڭلاۋاتقاندا، ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرىغا مۇنداق دېدى:

⁴⁶ — تەۋرات ئۇستازلىرىدىن پەخەس بولۇڭلار. ئۇلار ئۇزۇن تونلارنى كىيىشىۋېلىپ، غادىيىپ يۈرۈشكە ئامراق كېلىدۇ. بازارلاردا باشقىلارنىڭ ئۆزلىرىگە سالام بېرىپ ھۆرمەتلىشىنى، ئىبادەتخانىلاردا ئالاھىدە ئورۇندا ئولتۇرۇشنى، زىياپەتلەردىمۇ تۆردە ئولتۇرۇشنى ياخشى كۆرىدۇ.⁴⁷ ئۇلار تۇل ئاياللاردىن نەپ ئېلىپ، ئۇلارنىڭ مال-مۈلكىنى يەۋىلىپ، ئاندىن ئەنەي باشقىلار كۆرسۈن دەپ، ئۇزۇندىن-ئۇزۇن دۇئا قىلىدۇ. ئۇلار جەزمەن تېخىمۇ قاتتىق جازاغا تارتىلىدۇ!

21 - باب

تۇل ئايالنىڭ ئىئانىسى

¹ ھەزرىتى ئەيسا بېشىنى كۆتۈرۈپ قارىۋىدى، مەركىزىي ئىبادەتخانىدىكى ئىئانە

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

يىغىلىدىغان جايغا ئۆز سەدىقلىرىنى تاشلاۋاتقان بىرنەچچە باينى كۆردى. ² ئۇ يەنە بىر نامرات تۇل ئايالنىڭمۇ ئىككىلا تەڭگىنى تاشلاۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ:

³ — بىلىپ قويۇڭلاركى، بۇ نامرات تۇل ئايالنىڭ ئىئانسى خۇدانىڭ نەزىرىدە ھەممەيلەننىڭكىدىن كۆپ. ⁴ چۈنكى، باشقىلار ئۆزلىرىنىڭ ئاشقان بايلىقلىرىدىن ئىئانە قىلدى. لېكىن، بۇ ئايال نامرات تۇرۇقلۇق، ئۆزىنىڭ بارلىق تىرىكچىلىك قىلىدىغىنىنى ئىئانە قىلدى، — دېدى.

كەلگۈسى توغرىسىدىكى بېشارەت

⁵ شاگىرتلاردىن بەزىلىرى مەركىزىي ئىبادەتخانىنىڭ نەپىس تاشلار ۋە خۇداغا ئاتالغان نەرسىلەر بىلەن بېزەلگەنلىكى توغرىسىدا سۆزلىشىۋاتاتتى. ھەزرىتى ئەيسا:

⁶ — شۇنداق بىر ۋاقىت كېلىدۇكى، سىلەر بۇ يەردە كۆرۈۋاتقان ھەممە نەرسە گۇمران قىلىنىدۇ، ھەتتا بىر تال ئۇل تېشىمۇ جايدا قالدۇرۇلمايدۇ، — دېدى.

⁷ ئۇلار ھەزرىتى ئەيسادىن:

— ئۇستاز، بۇ دېگەنلىرىڭىز قاچان يۈز بېرىدۇ؟ بۇلارنىڭ يۈز بېرىدىغانلىقىنى بىلدۈرىدىغان قانداق بېشارەت بولىدۇ؟ — دەپ سورىدى.

⁸ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق دېدى:

— ئازدۇرۇلۇپ كېتىشتىن ھوشيار بولۇڭلار. چۈنكى، نۇرغۇن كىشىلەر مېنىڭ نامىمنى سېتىپ: «قۇتقۇزغۇچى — مەسھ مەن بولمەن!» ۋە «قىيامەت كۈنى يېقىنلاپ قالدى!» دەيدۇ. سىلەر ئۇنداق كىشىلەرگە ئەگەشمەڭلار. ⁹ ئۇرۇش ۋە توپىلاڭنىڭ تېۋىشىنى ئاڭلىغان ۋاقىتتىكىلاردىمۇ قورقۇپ كەتمەڭلار. چۈنكى، بۇ ئىشلارنىڭ دەسلەپتە يۈز بېرىشى مۇقەررەر. لېكىن، بۇ زامان ئاخىرى يېتىپ كەلدى، دېگەنلىك ئەمەس.

¹⁰ ھەزرىتى ئەيسا سۆزىنى داۋاملاشتۇرۇپ يەنە مۇنداق دېدى:

— بىر مىللەت يەنە بىر مىللەت بىلەن ئۇرۇش قىلىدۇ. بىر دۆلەت يەنە بىر دۆلەتكە ھۇجۇم قىلىدۇ. ¹¹ شىددەتلىك يەر تەۋرەشلەر، ئاچارچىلىقلار يۈز بېرىدۇ، يۇقۇملۇق كېسەللەر تارقىلىدۇ ۋە ئاسماندا قورقۇنچلۇق ئالامەتلەر كۆرۈنىدۇ. ¹² بىراق بۇ ۋەقەلەر يۈز بېرىشتىن ئىلگىرى، سىلەر تۇتقۇن قىلىنىپ زىيانكەشلىككە ئۇچرايسىلەر.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

كشىلەر سىلەرنى ئىبادەتخانىلارنىڭ سوراق قىلىشىغا تاپشۇردۇ، زىندانلارغا تاشلايدۇ. ماڭا ئىشەنگەنلىكىڭلار ئۈچۈن سىلەرنى پادىشاھ ۋە ۋالىيلارنىڭ ئالدىغا ئېلىپ بارىدۇ.¹³ مانا، بۇ سىلەرنىڭ ئۇلارنىڭ ئالدىدا مېنىڭ گۇۋاھچىلىرىم بولۇش پۇرسىتىڭلاردۇر.¹⁴ شۇڭا، ئۇلارنىڭ سوئال - سوراقلرىغا قانداق جاۋاب بېرىش توغرىسىدا ئالدىنلا باش قاتۇرۇپ كەتمەڭلار.¹⁵ چۈنكى، مەن سىلەرگە دۈشمەنلىرىڭلار قارشى چىقالمىغۇدەك ۋە رەت قىلالمىغۇدەك سۆز قابىلىيىتى ۋە ئەقىل - پاراسەت ئاتا قىلمەن.¹⁶ سىلەر زىيانكەشلىككە ئۇچرىغان ۋاقىتتا، ئاتا - ئانا، ئاكا - ئۇكا، ئۇرۇق - تۇغقان، يار - بۇرادەرلىرىڭلارمۇ سىلەرگە خائىنلىق قىلىدۇ. ئاراڭلاردىكى بەزى كىشىلەرمۇ ئۆلتۈرۈلىدۇ.¹⁷ ماڭا ئىشەنگەنلىكىڭلار ئۈچۈن ھەممە ئادەم سىلەرگە ئۆچمەنلىك قىلىدۇ،¹⁸ ھالبۇكى ئۇلار بىر تال چېچىڭلارغىمۇ چىقىلالمايدۇ!¹⁹ چىداملىق بولغىنىڭلاردا، مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشىسىلەر.

يېرۇسالېمنىڭ ۋەيران قىلىنىشىدىن بېشارەت

²⁰ — يېرۇسالېمنىڭ دۈشمەن قوشۇنلىرى تەرىپىدىن قورشۇپلىنىغانلىقىنى كۆرگىنىڭلاردا، ئۇنىڭ ۋەيران بولۇشقا ئاز قالغانلىقىنى بىلىڭلار.²¹ ئۇ چاغدا، يەھۇدىيە ئۆلكىسىدىكى ئاھالىلەر تاغلارغا قاچسۇن، يېرۇسالېملىقلار شەھەردىن چىقىپ كەتسۇن، يېزىلاردىكىلەر شەھەرگە كىرمىسۇن.²² چۈنكى، شۇ چاغ خۇدانىڭ خەلقىنى جازالايدىغان كۈنلىرىدۇر. شۇنىڭ بىلەن، مۇقەددەس يازمىلاردا بۇ توغرىلۇق يېزىلغانلارنىڭ ھەممىسى ئەمەلگە ئاشۇرۇلىدۇ.

²³ ئۇ كۈنلەردە، قېچىشى ئەپسىز بولغان ھامىلىدار ئاياللار ۋە بالا ئېمىتىدىغان ئانىلارنىڭ ھالىغا ۋاي! چۈنكى، بۇ يەردىكى كىشىلەرگە ئېغىر ئاپەت كېلىدۇ. ئۇلار خۇدانىڭ غەزىپىگە ئۇچراپ،²⁴ قىلىچ ئاستىدا ئۆلىدۇ ياكى تۇتقۇن قىلىنىپ، چەت دۆلەتلەرگە ھەيدىلىدۇ. خۇدانىڭ يەھۇدىيە ئەمەسلىرىگە بەلگىلەپ بەرگەن ۋاقتى توشقۇچە، ئۇلار يېرۇسالېمنى ئاياغ ئاستى قىلىدۇ.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ كېلىدىغانلىقى ھەققىدە

²⁵ — مەن كېلىشتىن بۇرۇن، قۇياش، ئاي، يۇلتۇزلار غەيرىي تۈس ئالىدۇ. يەر

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

يۈزىدىكى ئەللەر دېڭىز - ئوكيانلارنىڭ غەزەپلىك شاۋقۇنىدىن ئالاقزادە بولىدۇ.
²⁶ ئاسمان جىسىملىرى لەرزىگە كېلىدۇ. شۇنىڭ بىلەن، ئىنسانلار دۇنياغا كېلىدىغان
 ئايەتلەرنى ئېسىگە ئېلىپ، ۋەھىمە ئىچىدە غال - غال تىترەپ ئەس - ھوشىنى
 يوقىتىدۇ.²⁷ ئۇ چاغدا، ئىنسانئوغلنىڭ كۈچ - قۇدرەت ۋە ئۇلۇغ شان - شەرەپ بىلەن
 بۇلۇت ئىچىدە كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرسىلەر.
²⁸ شۇڭا، بۇنداق ئالامەتلەر كۆرۈنگەن چاغدا، سىلەر بېشىڭلارنى كۆتۈرۈپ
 قەددىڭلارنى رۇسلاڭلار، چۈنكى بۇ، سىلەرنىڭ قۇتقۇزۇلۇشۇڭلارغا ئاز قالدى
 دېگەنلىكتۇر.

ئەنجۇر دەرىخىدىن ساۋاق ئېلىش

²⁹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق بىر تەمسىلنى سۆزلەپ بەردى:
 — ئەنجۇر دەرىخى ۋە باشقا دەرەخلەرگە قاراڭلار.³⁰ ئۇلارنىڭ يېڭى يوپۇرماق
 چىقارغانلىقىدىن يازنىڭ يېتىپ كېلىشىگە ئاز قالغانلىقىنى بىلىسىلەر.³¹ شۇنىڭدەك،
 مەن بايا دېگەن ئالامەتلەرنىڭ يۈز بېرىۋاتقانلىقىنى كۆرگىنىڭلاردا، خۇدانىڭ
 پادىشاھلىقىنىڭ نامايان بولۇش ئالدىدا تۇرۇۋاتقانلىقىنى بىلىڭلار.³² بىلىپ
 قويۇڭلاركى، مانا بۇ ئالامەتلەرنىڭ ھەممىسى ئەمەلگە ئاشۇرۇلماي تۇرۇپ، بۇ
 ئەۋلاد³³ كىشىلەر ئالەمدىن ئۆتمەيدۇ. ئاسمان - زېمىن يوقىلىدۇ، بىراق مېنىڭ
 سۆزلىرىم يوقالماي مەڭگۈ ئىناۋەتلىك بولىدۇ.

ھوشيار بولۇڭلار

³⁴ — ھوشيار بولۇڭلار! ئۆزۈڭلارنى ئەيش - ئىشرەت ۋە تۇرمۇشنىڭ

^{21:32} ئەگەر تىلغا ئېلىنغان ئالامەت يېرۇسالېمنىڭ ۋەيران بولۇشىغا (21 - باب 6 - ئايەت)

قارىتىلغان بولسا، ئۇنداقتا «ئەۋلاد» سۆزى تەبىئىكى شۇ دەۋردە ياشاپ ئۆتكەن ئادەملەرنى
 كۆرسىتىدۇ. ئەگەر ئەيسا مەسىھنىڭ دۇنياغا قايتىپ كېلىشىگە (21 - باب 27 - ئايەت) قارىتىلغان
 بولسا، «ئەۋلاد» سۆزى بەلكىم پۈتۈن يەھۇدىيە خەلقىنى ياكى بۇ ئايەتلەردە ئېيتىلغان ۋەقەلەرنىڭ
 باشلىنىش ۋاقتىدا ياشاۋاتقان ئەۋلادنى كۆرسىتىدۇ. بۇ ھەرگىز ھەزرىتى ئەيسادا «دۇنياغا دەرھال
 قايتىپ كېلىمەن» دېگەن خاتا چۈشەنچىنىڭ بارلىقىنى بىلدۈرمەيدۇ.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

غەم - ئەندىشىلىرى بىلەن بىخۇدلاشتۇرماڭلار. قىيامەت كۈنى سىلەرگە گويا توساتتىن بېشىڭلارغا تاشلانغان تور دەك كەلمسۇن.³⁵ چۈنكى، ئۇ ئاپەتلەر يەر يۈزىدىكى پۈتۈن ئىنسانلارنىڭ بېشىغا كېلىدۇ.³⁶ ھەر ۋاقىت ھوشيار بولۇڭلار، يۈز بېرىدىغان بۇ ئالامەتلەردىن ئامان - ئېسەن ئۆتەلىشىڭلار ۋە قىيامەت كۈنى ئىنسانئوغلى ئالدىدا قورقماي تۇرالىشىڭلار ئۈچۈن ھەر دائىم دۇئا قىلىڭلار، - دېدى.

³⁷ ھەزرىتى ئەيسا كۈندۈزلىرى مەركىزىي ئىبادەتخانىدا تەلىم بېرىپ، ئاخشاملىرى شەھەردىن چىقىپ، كېچىنى زەينۇن تېغىدا ئۆتكۈزەتتى.³⁸ جامائەت ئۇنىڭ تەلىمىنى ئاڭلاش ئۈچۈن، تاڭ سەھەردە ئىبادەتخانىغا قاراپ ماڭاتتى.

22 - باب

ھەزرىتى ئەيسانى ئۆلتۈرۈش سۇيىقەستى

¹ يەھۇدىيلارنىڭ پېتىر نان ھېيتى، يەنى ئۆتۈپ كېتىش ھېيتى كېلىشكە ئاز قالغانىدى.² ئالىي روھانىيلار ۋە تەۋرات ئۇستازلىرى ھەزرىتى ئەيسانى بىر ئامال قىلىپ ئۆلتۈرۈۋېتىشنىڭ چارىسىنى ئىزدىدى. بىراق، ئۇلار ئۇنى قوللايدىغان خەلقنى قورققانلىقتىن، ئۇنى مەخپىي ھالدا تۇتماقچى بولۇشتى.
³ شۇ كۈنلەردە، ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئون ئىككى شاگىرتىنىڭ بىرى بولغان يەھۇدا ئىشقارىيوتنىڭ كۆڭلىگە شەيتان كىردى.⁴ ئۇ ئالىي روھانىيلار ۋە مەركىزىي ئىبادەتخانا قاراۋۇللىرىنىڭ باشلىقلىرى بىلەن ھەزرىتى ئەيسانى ئۇلارغا قانداق تۇتۇپ بېرىش ئۈستىدە مەسلىھەتلەشتى.⁵ ئۇلارنىڭ گۈلەقەلىرى ئېچىلىپ، يەھۇداغا پۇل بېرىشكە ۋەدە بەردى.⁶ يەھۇدا ماقۇل بولۇپ، ھەزرىتى ئەيسانى جامائەتتىن خالىي قالغاندا ئۇلارغا تۇتۇپ بېرىش ئۈچۈن، پۇرسەت ئىزدەشكە باشلىدى.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ كەچلىك تامىقى

⁷ پېتىر نان ھېيتىنىڭ قوي قۇربانلىق قىلىنىدىغان كۈنى ⁸ يېتىپ كەلگەندى. ئۆتۈپ كېتىش ھېيتى دەپ ئاتالغان بۇ كۈنى، يەھۇدىيلار ئۆيلىرىدە قوي سويۇپ، پېتىر نان بىلەن يەيتتى. ⁸ شۇڭا، ھەزرىتى ئەيسا پېتىرۇس بىلەن يۇھانناغا:

— بىرگە غزالىنىشىمىز ئۈچۈن، سىلەر بېرىپ ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ تامىقىنى تەييارلاڭلار، — دەپ ئۇلارنى ئەۋەتتى.

⁹ — قەيەردە تەييارلىشىمىزنى خالايسىز؟ — دەپ سورىدى ئۇلار.

¹⁰ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق دېدى:

— يېرۇسالېمغا كىرسەڭلار، ئۇ يەردە كوزىدا سۇ توشۇۋاتقان بىر ئەر كىشىنى ئۇچرىتىسىلەر. ئۇنىڭ كەينىدىن مېڭىپ، ئۇ كىرگەن ئۆيگە كىرىڭلار ¹¹ ۋە ئۆي ئىگىسىگە: «ئۇستازىمىز: «شاگرتلىرىم بىلەن ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ تامىقىنى يەيدىغان مېھمانلىق ئۆي قەيەردە ئىكەن؟» دەپ سوراۋاتىدۇ» دەڭلار. ¹² ئۇ سىلەرنى ئۈستۈنكى قەۋەتتىكى جابدۇپ قويۇلغان بىر ئېغىز چوڭ ئۆيگە باشلاپ چىقىدۇ. مانا شۇ ئۆيدە ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ تامىقىنى تەييار قىلىڭلار.

¹³ پېتىرۇس بىلەن يۇھاننا بارسا، ھەممە ئىشلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئېيتقىنىدەك بولۇپ چىقتى. ئۇلار ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ تامىقىنى تەييارلاشقا كىرىشتى.

¹⁴ تاماق ۋاقتىدا، ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرى بىلەن بىللە كېلىپ، داستىخاندا ئولتۇردى. ¹⁵ ئاندىن، ئۇ ئەلچىلىرىگە مۇنداق دېدى:

— مەن ئازاب چېكىشتىن ئىلگىرى، ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ بۇ تامىقىدا سىلەر بىلەن بىر داستىخاندا بولۇشقا ئىنتىزار بولۇپ كەلگەندىم. ¹⁶ چۈنكى، بۇ ھېيتىنىڭ ھەقىقىي مەنىسى خۇدانىڭ پادىشاھلىقىدا ئەمەلگە ئاشۇرۇلمىغۇچە، مەن بۇنداق ھېيتلىق تاماقنى قايتا يېمەيمەن.

¹⁷ ئاندىن، ھەزرىتى ئەيسا بىر جامنى قولغا ئېلىپ، خۇداغا شۈكۈر ئېيتتى ۋە

شاگرتلىرىغا:

^{22:7} پېتىر نان ھېيتى يەتتە كۈن بولۇپ، ئۇشۇ ھېيتىنىڭ بىرىنچى كۈنى ئۆتۈپ كېتىش ھېيتى دەپ ئاتىلىدۇ. بۇ كۈنى يەھۇدىيلار ئۆيلىرىدە قوي سويۇپ، گۆشىنى پېتىر نان بىلەن يەيدۇ.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— بۇنىڭدىن ئىچىڭلار. ¹⁸ شۇنى ئېيتايكى، خۇدانىڭ پادىشاھلىقى تولۇق نامايان بولمىغۇچە، ھەرگىز بۇنداق شارابنى ئىچمەيمەن، — دېدى.
¹⁹ ئاندىن، ئۇ بىر ناننى قولغا ئېلىپ، خۇداغا شۈكۈر ئېيتتى ۋە ئۇنى ئوشۇپ تۇرۇپ، ئۇلارغا بېرىپ:

— بۇ مېنىڭ سىلەر ئۈچۈن پىدا بولىدىغان تېنىمدۇر. مېنى ئەسلىپ تۇرۇش ئۈچۈن بۇنىڭدىن يەڭلار، — دېدى.

²⁰ تاماقتىن كېيىن، ئۇ يەنە جامنى قولغا ئېلىپ مۇنداق دېدى:

— بۇ جامدىكى شاراب مېنىڭ سىلەر ئۈچۈن تۆكۈلىدىغان قېنىم بىلەن تۈزۈلىدىغان خۇدانىڭ يېڭى ئەھدىسىنىڭ بەلگىسىدۇر. ²¹ بىراق شۇنى بىلىپ قويۇڭلاركى، بۇ يەردە مەن بىلەن بىر داستىخاندا ئولتۇرغانلاردىن بىرى ماڭا ساتقۇنلۇق قىلىدۇ!
²² دەرۋەقە، ئىنسانئوغلى خۇدانىڭ ئىرادىسى بىلەن ئالەمدىن ئۆتدۇ. لېكىن، ئۇنىڭغا ساتقۇنلۇق قىلىدىغان كىشىنىڭ ھالىغا ۋاي!

²³ شاگىرتلار بىر - بىرىدىن:

— بۇنداق قىلىدىغان زادى كىمدۇ؟ — دەپ سوراشتى.

شاگىرتلارنىڭ مەرتىۋە ھەققىدە مۇنازىرىلىشىشى

²⁴ شاگىرتلار ئۆز ئىچىدە زادى كىمنىڭ مەرتىۋىسى ھەممىدىن يۇقىرى دەپ، تالاش - تارتىش قىلىشقا باشلىدى.

²⁵ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— بۇ دۇنيادىكى پادىشاھلار ھۆكۈمران سۈپىتىدە قول ئاستىدىكى خەلقنى باشقۇرىدۇ ھەم ئۆزىنى خەلقپەرۋەر قىلىپ كۆرسىتىدۇ. ²⁶ لېكىن، سىلەر بۇنداق قىلماڭلار. ئاراڭلاردىكى ئەڭ مەرتىۋىلىكلەر ئۆزلىرىنى ئەرزىمەس كىشىلەردەك تۇتسۇن. باشلىق بولغىنىڭلار باشقىلارغا خىزمەت قىلىڭلار. ²⁷ ئادەتتە كىم مەرتىۋىلىك؟ داستىخاندا ئولتۇرغانمۇ ياكى خىزمەتكارمۇ؟ ئەلۋەتتە، داستىخاندا ئولتۇرغان ئەمەسمۇ؟ بىراق ماڭا كەلسەك، گەرچە مەن سىلەرنىڭ ئۇستازىڭلار بولساممۇ، ئاراڭلاردا خىزمەتكارغا ئوخشاشمەن.

²⁸ مەن سىناقلارنى بېشىمدىن ئۆتكۈزگەندە، سىلەر باشتىن - ئاخىر مەن بىلەن

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

بىللە بولدۇڭلار. ²⁹ خۇددى ئاتام ماڭا پادىشاھلىق ھوقۇقى تەقدىم قىلغاندەك، سىلەرگىمۇ شۇنى تەقدىم قىلىمەن. ³⁰ سىلەر مېنىڭ پادىشاھلىقىمدا مەن بىلەن ھەمداستىخان بولىسىلەر ۋە تەختلەردە ئولتۇرۇپ، ئىسرائىللارنىڭ ئون ئىككى قەبىلىسىگە ھۆكۈمرانلىق قىلىسىلەر.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ پىترۇسنىڭ ئۆزىدىن تاندىغانلىقىنى ئالدىن ئېيتىشى

³¹ ھەزرىتى ئەيسا يەنە مۇنداق دېدى:

— ئەي سىمۇن، سىمۇن! شەيتاننىڭ ھەممىڭلارنى سىناش تەلپىگە خۇدا ماقۇل بولدى. ئۇ سىلەرنى خۇددى بۇغداي تاسقىغاندەك سىنىماقچى. ³² لېكىن، ماڭا بولغان ئېتىقادىڭ يوقالمىسۇن دەپ، ساڭا دۇئا قىلدىم. شەيتانغا سىنىلىپ، يولۇمغا قايتقاندىن كېيىن، قېرىنداشلىرىڭنىڭ ئېتىقادىنى مۇستەھكەملە. ³³ — ئى رەببىم، مەن سىز بىلەن بىللە زىندانغا تاشلىنىپ، بىللە ئۆلۈشكە تەييارمەن! — دېدى پىترۇس.

³⁴ — پىترۇس، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا، — بىلىپ قويغىنكى، ئەتە سەھەردە خوراز چىلىلغۇچە، سەن مەندىن ئۈچ قېتىم تانسەن.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ شاگىرتلىرىنى ئاگاھلاندۇرۇشى

³⁵ ئاندىن، ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرىدىن:

— بۇرۇن مەن سىلەرنى سەپەرگە ئەۋەتكەندە، ھەميان، خۇرجۇن ۋە ئاياغ ئالماڭلار، دېگەندىم. ئۇ چاغدا، بىرەر نەرسەڭلار كەم بولۇپ قالغانمۇ؟ — دەپ سورىدى.

— ياق، — دەپ جاۋاب بېرىشتى شاگىرتلار.

³⁶ — لېكىن، ئەمدى ھەميان، خۇرجۇنى بارلار ئېلىۋېلىڭلار. قىلىچى يوقلار چاپىنىڭلارنى سېتىپ، بىردىن قىلىچ ئېلىڭلار، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا، ³⁷ —

چۈنكى مۇقەددەس يازمىلاردا مەن توغرىلۇق: «ئۇ جىنايەتچىلەر قاتارىغا كىرگۈزۈلدى» دەپ خاتىرىلەنگەن سۆز چوقۇم ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى. ئەمەلىيەتتە، مەن توغرىلۇق يېزىلغانلارنىڭ ھەممىسى ئەمەلگە ئېشىشقا ئاز قالدى.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

³⁸ — ئى رەببىم، قاراڭ، بۇ يەردە ئىككى قىلىچ بار ئىكەن، — دېدى شاگىرتلار.
— بولدى، يېتىدۇ! — دېدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ زەيتۇن تېغىدا دۇئا قىلىشى

³⁹ تاماقتىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلار بىلەن بىللە شەھەردىن چىقىپ، ئادىتى بويىچە زەيتۇن تېغىغا كەتتى. ⁴⁰ ئۇ يەرگە يېتىپ بارغاندىن كېيىن، ئۇلارغا: — ئېزىقتۇرۇلماسلىقىڭلار ئۈچۈن دۇئا قىلىڭلار، — دېدى.
⁴¹ ئاندىن، ھەزرىتى ئەيسا نېرىراق بېرىپ، تىزلىنىپ تۇرۇپ:
⁴² — ئى ئاتا، خالىساڭ، بۇ ئازاب قەدەھنى مەندىن يىراقلاشتۇرغايسەن. لېكىن، بۇ ئىش مېنىڭ ئەمەس، بەلكى سېنىڭ ئىرادەڭ بويىچە بولسۇن، — دەپ دۇئا قىلدى. ⁴³ ئۇ دۇئا قىلىۋاتقاندا، ئاسماندىن كەلگەن بىر پەرىشتە ئۇنىڭغا كۆرۈنۈپ، مەدەت بەردى. ⁴⁴ ھەزرىتى ئەيسا چوڭقۇر قايغۇ ئىچىدە تېخىمۇ ئىخلاس بىلەن دۇئا قىلىۋاتقاندا، ئۇنىڭ تەرلىرى يەرگە تۆكۈلگەن قان تامچىلىرىدەك چۈشۈشكە باشلىدى.

⁴⁵ دۇئادىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا ئورنىدىن تۇرۇپ، شاگىرتلىرىنىڭ يېنىغا كېلىپ، ئۇلارنىڭ غەمگە چۆككەنلىكىدىن مۇگدەپ قالغانلىقىنى كۆردى.
⁴⁶ — ئۇخلاپ قالغىنىڭلار نېمىسى؟ ئېزىقتۇرۇلۇشتىن ساقلىنىش ئۈچۈن قوپۇپ دۇئا قىلىڭلار، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنى ئويغىتىپ.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ تۇتقۇن قىلىنىشى

⁴⁷ ھەزرىتى ئەيسانىڭ سۆزى ئاياغلاشماستىنلا، ئون ئىككى شاگىرتنىڭ بىرى بولغان يەھۇدا بىر توپ ئادەمنى باشلاپ كەلدى. ئۇ ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا كېلىپ، سۆيۈپ سالام بەردى.
⁴⁸ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— ئەي يەھۇدا، ئىنسانئوغلىنى سۆيۈپ قويۇپمۇ، يەنە ئۇنىڭغا ساتقۇنلۇق قىلامسەن؟ — دېدى.

⁴⁹ ھەزرىتى ئەيسانىڭ يېنىدىكى شاگىرتلار ئەھۋالنىڭ چاتاقلىقىنى كۆرۈپ:

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— ئى رەببىم، ئۇلار بىلەن ئېلىشساق قانداق دەيسىز؟ — دېدى. ⁵⁰ شاگىرتلارنىڭ بىرى قىلىچىنى كۆتۈرۈپ، باش روھانىيىنىڭ چاكرىغا ئوردى. قىلىچ چاكارنىڭ ئوڭ قۇلقىغا تېگىپ، ئۇنى شىلىپ چۈشۈرۈۋەتتى. ⁵¹ بىراق، ھەزرىتى ئەيسا: — بەس! — دېدى ۋە قولنى ئۇزىتىپ چاكارنىڭ قۇلقىغا تەگكۈزۈپ قويۇۋىدى، شۇئان ساقىيىپ كەتتى.

⁵² ھەزرىتى ئەيسا ئۆزىنى تۇتقىلى كەلگەن ئالىي روھانىيلار، ئىبادەتخانا قاراۋۇللىرىنىڭ باشلىقلىرى ۋە ئاقساقاللارغا:

— سىلەر قىلىچ – توقماقلارنى كۆتۈرۈپ مېنى تۇتقىلى كەپسىلەر، مېنى قاراقچى كۆرۈۋاتامسىلەر؟ ⁵³ مەن ھەر كۈنى سىلەر بىلەن مەركىزىي ئىبادەتخانا ھويلىسىدا بولغاندا، ماڭا قول سالمىدىڭلار. بىراق، ئەمدى قول سالىدىغان ۋاقىت – سائىتىڭلار يېتىپ كەلدى. بۇ شەيتان ھۆكۈم سۈرىدىغان قاراڭغۇ ۋاقتتۇر، — دېدى.

پېترۇسنىڭ ھەزرىتى ئەيسادىن تېنىشى

⁵⁴ قاراۋۇللىرى ھەزرىتى ئەيسانى تۇتۇپ، باش روھانىيىنىڭ ئۆيىگە ئېلىپ بېرىشتى. پېترۇس يىراقتىن ئەگىشىپ ماڭغانىدى. ⁵⁵ ئۇلار ھويلىنىڭ ئوتتۇرسىغا ئوت يېقىپ، چۆرسىدە ئىسسىنىپ ئولتۇرغاندا، پېترۇس مۇ ئۇلارنىڭ ئارىسىغا كىرىۋالدى. ⁵⁶ ئۇنىڭ ئىسسىنىپ ئولتۇرغىنىنى كۆرگەن بىر دېدەك ئۇنىڭغا تىكىلىپ قاراپ تۇرۇپ: — بۇ ئادەم مۇ ئەيسا بىلەن بىر! — دېدى.

⁵⁷ — ياق! مەن ئۇنى تونۇمايمەن! — دەپ تاندى پېترۇس.

⁵⁸ ئۇزۇن ئۆتمەي، يەنە بىرەيلەن ئۇنى تونۇپ قېلىپ:

— سەنمۇ ئۇنىڭ ئادىمغۇ! — دېدى.

— قارا سېنى، مەن ئۇلار بىلەن بىر ئەمەس! — دېدى پېترۇس.

⁵⁹ بىرەر سائەت ئۆتكەندىن كېيىن، يەنە بىر ئادەم:

— شۇبھىسىزكى، بۇ ئادەم ئەيسا بىلەن بىر. تەلەپپۇزىدىن ئۇنىڭمۇ جەللىيلىك

ئىكەنلىكى چىقىپ تۇرمامدۇ؟! — دەپ چىڭ تۇرۇۋالدى.

⁶⁰ لېكىن، پېترۇس:

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— قارا بۇنى، نېمە دەپ بىلجىرلاۋاتسەن! — دېدى.

ئۇنىڭ سۆزى ئاياغلاشماستىنلا خوراز چىللىدى. ⁶¹ رەببىمىز ئەيسا كەينىگە بۇرۇلۇپ، پېترۇسقا تىكىلىپ قارىدى. پېترۇس رەب ئەيسانىڭ: «ئەتە سەھەردە خوراز چىللىغۇچە، سەن مەندىن ئۈچ قېتىم تانسەن» دېگەن سۆزىنى ئېسىگە ئېلىپ، ⁶² تاشقىرىغا چىقىپ قاتتىق يىغلاپ كەتتى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالىي كېڭەشمىدە سوتلىنىشى

⁶³ ھەزرىتى ئەيساغا قاراۋاتقان قاراۋۇللار ئۇنى مەسخىرە قىلاتتى. ⁶⁴ ئۇنىڭ كۆزىنى تېڭىپ قويغاندىن كېيىن، ئۇنى ئۇرۇپ تۇرۇپ:

— پەيغەمبەر بولساڭ، ئېيتىپ باققىنا، سېنى كىم ئۇردى؟ — دەپ سوراقتى ⁶⁵ ۋە ئۇنىڭغا بۇنىڭدىن باشقا يەنە نۇرغۇن ھاقارەتلەرنى ياغدۇرۇشقا باشلىدى.

⁶⁶ تاڭ ئاتقاندا، يەھۇدىيلارنىڭ ئالىي كېڭەشمىسىدىكى ئاقساقاللار، ئالىي روھانىيلار ۋە تەۋرات ئۇستازلىرى جەم بولۇشتى. ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كېلىندى. ⁶⁷ ئۇلار ھەزرىتى ئەيسادىن:

— ئېيتقىن، سەن قۇتقۇزغۇچى — مەسھۇمۇ؟ — دەپ سوراقتى.

ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق جاۋاب بەردى:

— سىلەرگە ئېيتساممۇ، ئىشەنمەيسىلەر. ⁶⁸ سىلەردىن بىرەر سوئال سورسام،

جاۋاب بەرمەيسىلەر. ⁶⁹ لېكىن، ئىنسانئوغلنىڭ قادىر خۇدانىڭ ئوڭ يېنىدا ئولتۇرىدىغىنىغا ئاز قالدى.

⁷⁰ — ئۇنداقتا، سەن خۇدانىڭ ئوغلى ئىكەنسەن — دە؟ — دېيىشتى ئۇلار.

— سىلەرنىڭ دېگىنىڭلاردەك! — دەپ جاۋاب بەردى ھەزرىتى ئەيسا.

⁷¹ شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار:

— ئەمدى باشقا ھېچقانداق ئەرز قىلغۇچىنىڭ ھاجىتى قالمىدى. چۈنكى، ئۆزىنىڭ

ئاغزىدىن كۆپۈر سۆزلەرنى ئاڭلىدۇق! — دېيىشتى.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

23 - باب

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ۋالىي پىلاتۇسنىڭ ئالدىدا سوتلىنىشى

¹ كېڭەشمە ھەيئەتلىرىنىڭ ھەممىسى ئورنىدىن تۇرۇشۇپ، ھەزرىتى ئەيسانى ۋالىي پىلاتۇسنىڭ ئالدىغا ئېلىپ بېرىشتى. ² ئۇ يەردە ئۇنىڭ ئۈستىدىن شىكايەت قىلىپ:

— بىز بۇ ئادەمنىڭ يەھۇدىي خەلقىنى ئازدۇرۇپ، رىم ئىمپېراتورىغا باج تاپشۇرما سىلىققا قۇتراتقانلىقىنى ۋە ئۆزىنى يەھۇدىيلارنىڭ قۇتقۇزغۇچى — مەسھى، يەنى پادىشاھى دەپ ئاتىۋالغانلىقىنى كۆردۈك، — دېيىشتى.

³ — سەن يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھىمۇ؟ — دەپ سورىدى پىلاتۇس ھەزرىتى ئەيسانىدىن.

— ئېيتقىنىڭىزدەك، — دەپ جاۋاب بەردى ھەزرىتى ئەيسا.

⁴ ئاندىن، پىلاتۇس ئالىي روھانىيلار بىلەن كۆپچىلىككە:

— بۇ ئادەمدىن بىرەر جىنايەت تاپالمىدىم، — دېدى.

⁵ لېكىن، ئۇلار تېخىمۇ قەتئىي تۈردە:

— ئۇ ئۆز تەلىملىرى بىلەن پۈتۈن يەھۇدىيلار زېمىنىدىكى ئاممىنى قۇترىتىپ،

جەللىيە ئۆلكىسىدىن باشلاپ تاكى بۇ يەرگىچە كەلدى، — دېيىشتى.

ھەزرىتى ئەيسا ھىرود خاننىڭ ئالدىدا

⁶ بۇنى ئاڭلىغان پىلاتۇس:

— بۇ ئادەم جەللىيلىكمۇ؟ — دەپ سورىدى. ⁷ ئۇ ھەزرىتى ئەيسانىڭ ھىرود

خاننىڭ قول ئاستىدىكى ئۆلكىدىن كەلگەنلىكىدىن خەۋەر تېپىپ، ئۇنى ھىرودقا

يوللاپ بەردى. (ئۇ چاغدا ھىرودمۇ يېرۇسالېمدا ئىدى.)

⁸ ھىرود خان ھەزرىتى ئەيسانى كۆرۈپ، ئىنتايىن خۇشال بولدى. چۈنكى، ئۇ

ئۇزۇندىن بېرى ھەزرىتى ئەيساغا دائىر ئىشلارنى ئاڭلاپ، «مېنىڭ ئالدىمدىمۇ بىرەر

مۆجىزە كۆرسىتىپ باقسۇن!» دەپ، ئۇنىڭ بىلەن كۆرۈشمە كىچى بولۇپ يۈرەتتى.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

⁹ شۇڭا، ئۇ ھەزرىتى ئەيسادىن بىرمۇنچە سوئاللارنى سورىدى. لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا بىر ئېغىزمۇ جاۋاب بەرمىدى.

¹⁰ ئالىي روھانىيلار ۋە تەۋرات ئۇستازلىرى ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۇستىدىن ھە دەپ ئەرز - شىكايەت قىلىۋاتاتتى. ¹¹ ھىرود خان ۋە ئۇنىڭ لەشكەرلىرى ھەزرىتى ئەيسانى ھاقارەتلەپ مەسخىرە قىلىشتى. ئاندىن كېيىن، ئۇنىڭغا پادىشاھلارچە ھەشەمەتلىك تون كىيىدۈرۈپ، ئۇنى يەنە پىلاتۇسنىڭ ئالدىغا قايتۇردى. ¹² مانا شۇ كۈندىن باشلاپ، ھىرود خان بىلەن ئالىي پىلاتۇس دوست بولۇپ قالدى. ئۇنىڭدىن بۇرۇن، ئۇلار بىر - بىرىگە دۈشمەن ئىدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆلۈمگە ھۆكۈم قىلىنىشى

¹³ ئالىي پىلاتۇس ئالىي روھانىيلارنى، يەھۇدىي ئاقساقاللارنى ۋە جامائەتنى يىغىپ، ¹⁴ ئۇلارغا:

— سىلەر بۇ ئادەمنى ئالدىمغا ھەيدەپ كەلدىڭلار. ئۇنىڭ ئۇستىدىن خەلقنى ئازدۇرۇپ قۇتراتتى، دەپ شىكايەت قىلدىڭلار. بىراق، مەن ئۇنى سىلەرنىڭ ئالدىڭلاردا سوراق قىلىپ، سىلەر شىكايەت قىلغان جىنايەتلەردىن بىرىنىمۇ تاپالمايدىم. ¹⁵ ھىرود خانمۇ ئۇنىڭدىن گۇناھ تاپالماي، ماڭا قايتۇرۇۋېتىپتۇ. چۈنكى، ئۇنىڭدا ئۆلۈمگە لايىق ھېچقانداق جىنايەت يوق ئىكەن. ¹⁶ ئەمدى، مەن ئۇنى قامچىلىتىپ، قويۇپ بېرىمەن، — دېدى. ¹⁷ ئۇنىڭ مۇنداق دېيىشىنىڭ سەۋەبى: ئۇ ھەر قېتىملىق ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىدا، يەھۇدىي جىنايەتچىلىرىدىن بىرىنى قويۇپ بېرەتتى.

¹⁸ بىراق، كۆپچىلىك بىر ئېغىزدىن چۇقان سېلىشىپ:

— ئۇنى ئۆلتۈرۈڭ! باراباسنى قويۇپ بېرىڭ! — دېيىشتى. ¹⁹ (باراباس يېرۇسالېمدا توپلاڭ كۆتۈرۈپ، ئادەم ئۆلتۈرۈپ، زىندانغا تاشلانغان بىر جىنايەتچى ئىدى.)

²⁰ پىلاتۇس ھەزرىتى ئەيسانى قويۇپ بەرمەكچى بولۇپ، كۆپچىلىككە قايتا نەسىھەت قىلدى. ²¹ لېكىن، ئۇلار ھە دەپ:

— ئۇنى كرېستكە مىخلىتىڭ، كرېستكە مىخلىتىڭ! — دەپ چۇقان سېلىشتى.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

²² پىلاتۇس ئۈچىنچى قېتىم ئۇلارغا:

— نېمىشقا؟ ئۇ زادى نېمە جىنايەت ئۆتكۈزدى؟ مەن ئۇنىڭدىن ئۆلۈمگە لايىق جىنايەت تاپالمىدىم. ئۇنى قامچىلىتىپ، قويۇپ بېرىمەن، — دېدى.

²³ بىراق، كۆپچىلىك داۋاملىق چۇقان سېلىشىپ، ھەزرىتى ئەيسانى كرىستكە مىخلاپ ئېسىپ ئۆلتۈرسۇن دەپ، چىڭ تۇرۇۋالدى. ئۇلارنىڭ چۇقانلىرى ئاخىر غەلبە قىلدى. ²⁴ پىلاتۇس ئۇلارنىڭ تەلىپى بويىچە ھۆكۈم چىقاردى. ²⁵ توپىلاڭ كۆتۈرۈپ زىندانغا تاشلانغان ھېلىقى قاتلىنى قويۇپ بېرىپ، ھەزرىتى ئەيسانى يەھۇدىيلارنىڭ ئۆز خاھىشى بويىچە بىر تەرەپ قىلىش ئۈچۈن لەشكەرلەرگە تاپشۇرۇپ بەردى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ كرىستكە مىخلىنىشى

²⁶ لەشكەرلەر كرىستنى كۆتۈرگەن ھەزرىتى ئەيسانى ئېلىپ كېتىۋاتقاندا، يولدا يېزىدىن كېلىۋاتقان كىرىنى شەھىرىلىك سىمۇن ئىسىملىك بىر كىشىنى ئۇچراتتى. ئۇلار بۇ كىشىنى تۇتۇۋېلىپ كرىستنى ئۇنىڭغا كۆتۈرگۈزۈپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ كەينىدىن ھەيدەپ ماڭدى. چۈنكى، ھەزرىتى ئەيسا ھالسىراپ كەتكەندى.

²⁷ نۇرغۇن كىشىلەر ھەزرىتى ئەيسانىڭ كەينىدىن ئەگىشىپ ماڭدى. ئۇلارنىڭ ئىچىدە ھەزرىتى ئەيساغا ئېچىنىپ يىغا-زار قىلىشىپ ماڭغان ئاياللارمۇ بار ئىدى.

²⁸ ھەزرىتى ئەيسا كەينىگە بۇرۇلۇپ ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— ئەي يېرۇسالېم ئاياللىرى! مەن ئۈچۈن يىغلىماڭلار. ئۆزۈڭلار ۋە پەرزەنتلىرىڭلار ئۈچۈن يىغلاڭلار! ²⁹ چۈنكى، سىلەرگە شۇنداق ئېغىر كۈنلەر كېلىدۇكى، كىشىلەر: «پەرزەنت كۆرمىگەن، ھامىلىدار بولمىغان، بالا ئېمىتمىگەن ئاياللار نېمىدېگەن بەختلىك!» دەيدۇ. ³⁰ ئۇ چاغدا، كىشىلەر خۇدانىڭ غەزىپىدىن قېچىش ئۈچۈن تاغلارغا: «ئۈستىمىزگە ئۆرۈل!»، دۆڭلۈكلەرگە: «ئۈستىمىزنى ياپ!» دەپ يالۋۇرىدۇ. ³¹ ياپىيىشىل دەرەخ ئوتتا كۆيدۈرۈلگەن يەردە، قۇرۇپ كەتكەن دەرەخ تېخىمۇ كۆيدۈرۈلمەسمۇ؟! شۇنىڭدەك، مەن ئازاب چەككەن يەردە، سىلەر گۇناھكار يەھۇدىيلار تېخىمۇ ئازاب چەكمەمسىلەر!؟

³² لەشكەرلەر ھەزرىتى ئەيسا بىلەن بىرگە ئىككى جىنايەتچىنىمۇ ئۇلار ئۈستىدىن

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئۆلۈم جازاسىنى بېجىرىشكە ئېلىپ كېلىشكەندى. ³³ ئۇلار يېرۇسالېمنىڭ سىرتىدىكى «باش سۆڭەك» دەپ ئاتالغان جايغا بېرىپ، ئۇ يەردە ھەزرىتى ئەيسانى كرىستكە مىخلىدى. ئىككى جىنايەتچىنىڭمۇ بىرىنى ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئوڭ تەرىپىگە، يەنە بىرىنى سول تەرىپىگە مىخلىدى ۋە كرىستلەرنى تىكلەپ قويدى. ³⁴ ھەزرىتى ئەيسا:

— ئى ئاتا، ئۇلارنى كەچۈرۈم قىلغىن، چۈنكى ئۇلار ئۆزىنىڭ نېمە قىلىۋاتقانلىقىنى بىلمەيدۇ، — دېدى.

لەشكەرلەر چەك تاشلىشىپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ كىيىملىرىنى بۆلۈشۈۋالدى.

³⁵ خالايق قاراپ تۇرۇۋاتقاندا، يەھۇدىي ئاقساقاللار ئۇنى مەسخىرە قىلىپ: — ئۇ باشقىلارنى قۇتقۇزۇپتەكەن! ئەگەر راستتىن خۇدا تەيىنلىگەن قۇتقۇزغۇچى — مەسھ بولغان بولسا، ئۆزىنى قۇتقۇزۇپ باقمىسۇنمۇ! — دېيىشتى.

³⁶ لەشكەرلەرمۇ ئۇنى مەسخىرە قىلىشىپ، ئۇنىڭغا ئەرزىن ئۈزۈم شارابى تەڭلەپ: ³⁷ — ئەگەر سەن يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھى بولساڭ، ئۆزۈڭنى قۇتقۇزۇپ باق! — دېيىشتى.

³⁸ ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۈستىدىكى تاختىغا: «بۇ كىشى يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھى» دەپ يېزىلغانىدى. ³⁹ ھەزرىتى ئەيسا بىلەن بىللە كرىستكە مىخلانغان ئىككى جىنايەتچىنىڭ بىرى ئۇنى ھاقارەتلەپ:

— سەن خۇدا ئەۋەتكەن قۇتقۇزغۇچى ئەمەسمىدىڭ؟ ئەمدى ئۆزۈڭنىمۇ، بىزنىمۇ قۇتقۇزماسەن؟! — دېدى.

⁴⁰ يەنە بىرى بولسا ھېلىقى جىنايەتچىنى ئەيىبلەپ:

— سەنمۇ ئۇنىڭغا ئوخشاش جازانى ئۆتۈۋالغان تۇرۇقلۇق، خۇدادىن قورقۇمىدىڭمۇ؟

⁴¹ بىزنىڭ جازانى ئۆتۈۋالغان ھەقىقەت. بىز ئۆز قىلمىشلىرىمىزنىڭ جازاسىنى تارتتۇق، لېكىن ئۇ ھېچقانداق يامانلىق قىلمىغانغۇ! — دېدى. ⁴² ئاندىن، ئۇ ھەزرىتى ئەيساغا: — ئى ئەيسا، پادىشاھلىق بىلەن كەلگىنىڭدە، مېنى ئۇنتۇمغايىسەن، — دېدى.

⁴³ — بىلىپ قويمىكى، بۈگۈن سەن مەن بىلەن بىللە جەننەتتە بولسەن، — دېدى

ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆلۈمى

⁴⁴ چۈش ۋاقتىدا، قۇياش نۇرى غايىب بولۇپ، پۈتۈن زېمىننى قاراڭغۇلۇق باستى. بۇ ئەھۋال ئۈچ سائەت داۋام قىلدى. ⁴⁵ مەركىزىي ئىبادەتخانىدىكى پەردە توساتتىن ئىككى پارچە بولۇپ يىرتىلدى. ⁴⁶ ③ ھەزرىتى ئەيسا قاتتىق ئاۋاز بىلەن: — ئى ئاتا! روھىمنى قولۇڭغا تاپشۇردۇم، — دېدى. دە، تىنىقى توختاپ، جان ئۆزدى.

⁴⁷ ئۇ يەردە بۇنى كۆرۈپ تۇرغان يۈزبېشى خۇدادىن قورققان ھالدا: — بۇ ئادەم ھەقىقەتەن دۇرۇس ئادەم ئىكەن! — دەپ خۇدانى مەدھىيلىدى. ⁴⁸ بۇ ۋەقەنى كۆرۈش ئۈچۈن يىغىلغان خالايتىق قايغۇ بىلەن مەيدىسىگە ئۇرۇپ، ئۆيلىرىگە قايتىشتى. ⁴⁹ ھەزرىتى ئەيسانى تونۇيدىغان كىشىلەر ۋە جەللىيە ئۆلكىسىدىن ئۇنىڭغا ئەگىشىپ كەلگەن ئاياللار ۋەقەنىڭ جەريانىنى يىراقتىن كۆرۈپ تۇردى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ دەپنە قىلىنىشى

⁵¹⁻⁵⁰ يەھۇدىيە ئۆلكىسىدىكى ئاراماتىيا دېگەن شەھەردىن كەلگەن يۈسۈپ ئىسىملىك بىر كىشى بار ئىدى. ئۇ ئاق كۆڭۈل، دۇرۇس ئادەم بولۇپ، خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنىڭ نامايان بولۇشىنى ئىنتىزارلىق بىلەن كۈتەتتى. ئۇ يەھۇدىيلارنىڭ ئالىي كېڭەشمىسىنىڭ ئەزالىرىدىن بىرى بولسىمۇ، ئۇلارنىڭ ھەزرىتى ئەيسا ھەققىدىكى بۇ قارارى ۋە ھەرىكەتلىرىگە قوشۇلمىغانىدى. ⁵² يۈسۈپ ۋالىي پىلاتۇسنىڭ ئالدىغا بېرىپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ جەستىنى بېرىشنى تەلەپ قىلدى. ⁵³ پىلاتۇس قوشۇلغاندىن كېيىن، ئۇ جەسەتنى كرىستتىن چۈشۈرۈپ، كەندىر رەخت بىلەن كېپەنلەپ، يېڭىدىن ئويۇلغان چوڭ قورام تاشلىق قەبرىگە دەپنە قىلدى. ⁵⁴ بۇ ۋەقەلەر ھېيتنىڭ ھارپىسى يۈز بەرگەن بولۇپ، دەم ئالدىغان شەنبە كۈنىگە

③ 23: 45 بۇ پەردە ئىبادەتخانىنىڭ ئەڭ مۇقەددەس جاي دەپ ئاتالغان قىسمىنى مۇقەددەس جاي دەپ ئاتالغان قىسمىدىن ئايرىپ تۇرىدىغان پەردە بولۇپ، ئۇنىڭ يىرتىلىشى ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئىنسانلارنىڭ خۇدانىڭ ئالدىغا بارىدىغان يولىنى ئاچقانلىقىنى بىلدۈرىدۇ.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئاز قالغانىدى. ⁵⁵ شۇڭا، جەللىيە ئۆلكىسىدىن ھەزرىتى ئەيسا بىلەن بىللە كەلگەن ئاياللار يۈسۈپ بىلەن بىللە بېرىپ، قەبرىنى ۋە جەسەتنىڭ قانداق قويۇلغانلىقىنى كۆزدىن كەچۈردى. ⁵⁶ ئاندىن، ئۆيلىرىگە قايتىپ بېرىپ، جەسەتكە چاچىدىغان خۇش پۇراقلىق بۇيۇملار بىلەن ئەتىرلەرنى تەييارلىدى. دەم ئېلىش كۈنى، خۇدانىڭ ئەمرى بويىچە، ئۇلار دەم ئېلىشتى.

24 - باب

ھەزرىتى ئەيسانىڭ تىرىلىشى

¹ يەكشەنبە كۈنى تاڭ يورۇشى بىلەن تەڭ، ئاياللار ئۆزلىرى تەييارلىغان خۇش پۇراقلىق بۇيۇملىرىنى ئېلىپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ قەبرىسىگە باردى. ² ئۇلار قەبرىنىڭ ئاغزىدىكى تاشنىڭ دومىلىتىۋېتىلگەنلىكىنى كۆردى. ³ قەبرىگە كىرىپ قارىسا، ھەزرىتى ئەيسانىڭ جەستى يوق تۇراتتى! ⁴ ئۇلار كۆزلىرىگە ئىشەنمەي تۇرغىنىدا، توساتتىن ئۇلارنىڭ يېنىدا كىيىملىرىدىن نۇر چاقناپ تۇرىدىغان ئىككى كىشى پەيدا بولدى. ⁵ ئاياللار ئىنتايىن ئالاقزادە بولۇپ، باشلىرىنى يەرگە ئېگىشتى. ئۇ پەرىشتىلەر ئاياللارغا:

— سىلەر نېمە ئۈچۈن تىرىك ئادەمنى ئۆلگەنلەرنىڭ ئارىسىدىن ئىزدەيسىلەر؟ ⁶ ئۇ بۇ يەردە ئەمەس، ئۇ تىرىلدى. ئۇ جەللىيە ئۆلكىسىدە تۇرغان ۋاقتىدا، سىلەرگە نېمە دېگەنلىكىنى ئەسلىپ بېقىڭلار. ⁷ ئۇ: «ئىنسانئوغلى يامان نىيەتلىك كىشىلەرنىڭ قولغا تاپشۇرۇلدى، كىرىستكىمۇ مىخلىنىپ ئۆلتۈرۈلدى. بىراق، ئۈچىنچى كۈنى قايتا تىرىلدى» دېگەن ئەمەسمۇ؟! — دېدى.

⁸ ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ راست شۇنداق دېگەنلىكىنى ئېسىگە ئېلىشىپ، ⁹ قەبرىە يېنىدىن قايتىشتى. ئۇلار كۆرگەنلىرىنىڭ ھەممىسىنى ئون بىر ئەلچى ۋە باشقا شاگىرتلارغا يەتكۈزدى. ¹⁰ بۇ ئىشلارنى ئەلچىلەرگە يەتكۈزگۈچى ئاياللار — مەجدەللىك مەرىيەم، يواننا، ياقۇپنىڭ ئانىسى مەرىيەم ۋە باشقا ئاياللار ئىدى. ¹¹ لېكىن، ئەلچىلەر بۇ ئاياللارنىڭ ئېيتقانلىرىنى قۇرۇق گەپ دەپ قاراپ، ئۇلارنىڭ

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

سۆزلىرىگە ئىشەنمىدى. ¹² بىراق، پېترۇس ئورنىدىن تۇرۇپ، مازارغا يۈگۈرۈپ بېرىپ، قەبرىنىڭ ئىچىگە قارىغىنىدا، ھېلىقى كەندىر كېپەندىن باشقا ھېچ نەرسە كۆرمىدى. ئۇمۇ بۇ ئىشلارغا ئىنتايىن ھەيران بولۇپ قايىتىپ كەتتى.

ئېمايۇس يېزىسىغا بارىدىغان يولدا

¹³ شۇ كۈنى، شاگىرتلاردىن ئىككىيلەن يېرۇسالېمدىن ئون بىر چاقىرىم يىراقلىقتىكى ئېمايۇس دېگەن يېزىغا باردى. ¹⁴ ئۇلار يول بويى يېقىنىدا يۈز بەرگەن ۋەقەلەر توغرىسىدا سۆزلىشىپ كېتىۋاتاتتى. ¹⁵ دەل شۇ چاغدا، ھەزرىتى ئەيسا ئۆزى ئۇلارغا يېقىنلاپ كېلىپ، ئۇلار بىلەن بىللە ماڭدى. ¹⁶ ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانى كۆرگەن بولسىمۇ، قانداقتۇر ئۇنى تونۇشقا قۇربى يەتمىدى.

¹⁷ — نېمە توغرىلۇق پاراڭلىشىپ كېتىۋاتسىلەر؟ — دەپ سورىدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇلاردىن.

ئۇلار قاينۇلۇق ھالدا قەدىمنى توختاتتى. ¹⁸ ئۇلاردىن كىليوپاس ئىسىملىك بىرى ھەزرىتى ئەيسادىن:

— سەنمە، يېرۇسالېمدا تۇرۇپمۇ، يېقىندا يۈز بەرگەن ۋەقەلەردىن قىلچە خەۋىرنىڭ يوقمۇ نېمە؟ — دەپ سورىدى.

¹⁹ — نېمە ۋەقە ئىكەن؟ — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

— ناسىرەلىك ئەيسانىڭ ۋەقەسىچۇ! — دېدى ئۇلار، — ئۇ خۇدانىڭ ئالدىدىمۇ، خەلقنىڭ ئالدىدىمۇ سۆز — ھەرىكەتلىرىنىڭ كۈچى بار بىر پەيغەمبەر ئىدى. ²⁰ ئالىي روھانىيلار ۋە ئاقساقاللىرىمىز ئۇنى ۋالىي پىلاتۇسنىڭ ئالدىغا يالاپ ئاپىرىپ، ئۆلۈم جازاسىغا ھۆكۈم قىلدۇرۇپ، كرىستكە مىخلاتتى. ²¹ بىز ئەسلىدە ئۇنى ئىسرائىللارغا ئازادلىق ئېلىپ كېلىدىغان كىشى دەپ، ئىنتىزارلىق بىلەن كۈتۈپ كەلگەندۇق.

بىراق، بۇنداق بولماي، ھازىر ئۇنىڭ ئالەمدىن ئۆتكىنىگە ئۈچ كۈن بولدى. ²² لېكىن قىزىق يېرى شۇكى، بۈگۈن ئەتىگەندە ئارىمىزدىكى بىرنەچچە ئايال بىزنى ئالاقزادە قىلىپ، بىزگە مۇنداق بىر خەۋەرنى يەتكۈزدى: ئۇلار سەھەردە قەبرىگە بېرىپ قارىسا، ²³ ھەزرىتى ئەيسانىڭ جەستى كۆرۈنمەپتۇ! پەرىشتىلەر ئۇلارغا كۆرۈنۈپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ قايتا تىرىلگەنلىكىنى ئېيتىپتۇ. ²⁴ بۇنىڭ بىلەن، بىزدىن

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

بىرنەچچە يىلەن قەبرىگە بېرىپ، ئەھۋالنىڭ ئاياللارنىڭ ئېيتقىنىدەك ئىكەنلىكىنى، ھەزرىتى ئەيسانىڭ جەستىنىڭ دەرۋەقە يوق تۇرغانلىقىنى كۆرۈپ كەلدى. ²⁵ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— ئەي نادانلار! پەيغەمبەرلەرنىڭ ئېيتقان سۆزلىرىگە نېمانچە تەستە ئىشىنىسىلەر؟ ²⁶ قۇتقۇزغۇچى — مەسىھ خۇدانىڭ شان-شەرىپىگە ئېرىشىشتىن بۇرۇن، مانا شۇ جەھەتتە — جاپالارنى بېشىدىن كەچۈرۈشى كېرەك ئەمەسمۇ؟ ²⁷ ئاندىن، ئۇ مۇقەددەس يازمىلاردا مۇسا ۋە باشقا بارلىق پەيغەمبەرلەرنىڭ ئۆزى ھەققىدە ئالدىن يېزىلغانلىرىنى ئۇلارغا سۆزلەپ چۈشەندۈردى. ²⁸ ئۇلار بارىدىغان يېزىسىغا يېقىنلاشقاندا، ھەزرىتى ئەيسا سەپىرىنى يەنە داۋاملاشتۇرىدىغاندەك تۇراتتى. ²⁹ ئۇلار ئۇنى تۇتۇۋېلىپ: — كۈن ئولتۇردى. ھېلى قاراڭغۇ چۈشۈدۇ. بىز بىلەن بىللە قونۇپ قېلىڭ، — دەپ ئۆتۈندى.

ھەزرىتى ئەيسا ئۇلار بىلەن قونماقچى بولۇپ ئۆيگە كىردى. ³⁰ ئۇلار تاماققا ئولتۇرغاندا، ھەزرىتى ئەيسا ناننى قولغا ئېلىپ، خۇداغا شۈكۈر ئېيتتى، ئاندىن ناننى ئۈستۈپ ئۇلارغا سۇندى. ³¹ شۇ چاغدا، ئۇلارنىڭ كۆزلىرى ئېچىلغاندەك بولۇپ، ھەزرىتى ئەيسانى تونۇدى، لېكىن ئۇ ئۈستۈمتۈت غايىب بولدى. ³² ئۇلار بىر-بىرىگە:

— ئۇ يولدا بىز بىلەن پاراڭلىشىپ، مۇقەددەس يازمىلارنى چۈشەندۈرگەندە، قەلبىمىز گويا ئوتتەك يانمىدىمۇ؟! — دېيىشتى.

³³⁻³⁴ ئۇلار دەرھال يولغا چىقىپ، يېرۇسالېمغا قايتىپ كەلدى. ئۇ يەردە باشقا ئەلچىلەر ۋە شاگىرتلارنىڭ بىر يەرگە يىغىلىپ: «رەببىمىز راستتىن تىرىلىپتۇ. ئۇ سىمۇنغا كۆرۈنۈپتۇ!» دېيىشىۋاتقانلىقىنى ئاڭلىدى. ³⁵ شۇنىڭ بىلەن، بۇ ئىككىيلەنمۇ يولدا يۈز بەرگەن ئىشلارنى ۋە ھەزرىتى ئەيسا ناننى ئۈستۈۋاتقاندا، ئۆزلىرىنىڭ ئۇنى قانداق تونۇپ قالغانلىقىنى كۆپچىلىككە سۆزلەپ بەردى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ شاگىرتلىرىغا كۆرۈنۈشى

³⁶ شاگىرتلار بۇ ۋەقە ئۈستىدە سۆزلىشىۋاتقاندا، توساتتىن ھەزرىتى ئەيسا ئۆزى

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئۇلارنىڭ ئارىسىدا پەيدا بولۇپ:

— سىلەرگە ئامانلىق بولسۇن، — دېدى.

³⁷ ئۇلار بىرەر روھنى ئۇچراتتۇقمۇ نېمە دەپ، ئالاقزادە بولۇشۇپ كەتتى.

³⁸ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— نېمىگە شۇنچە قورقۇشۇپ كەتتىڭلار؟ نېمىدىن گۇمانلىنىسىلەر؟ ³⁹ قولۇم بىلەن

پۈتۈمغا قاراپ بېقىڭلار! بۇ مەن! تۇتۇپ باقساڭلار بىلىسىلەر، روھنىڭ

گۆش - ئۈستىخنى يوق. قاراڭلار، مېنىڭ بار، — دېدى.

⁴⁰ ھەزرىتى ئەيسا شۇنداق دېگەچ پۈت - قولنى كۆرسەتتى. ⁴¹ ئۇلار يەنىلا

ئىشەنمەي، بىر خۇش بولسا، بىر ھەيران بولۇشۇپ تۇراتتى. شۇنىڭ بىلەن، ھەزرىتى

ئەيسا ئۇلاردىن:

— سىلەردە يەيدىغان نەرسە بارمۇ؟ — دەپ سورىدى. ⁴² ئۇلار بىر پارچە بېلىق

كاۋىپىنى سۇنۇۋىدى، ⁴³ ھەزرىتى ئەيسا ئېلىپ ئۇلارنىڭ ئالدىدا يېدى.

⁴⁴ ئاندىن، ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— بۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى مەن ئىلگىرى سىلەر بىلەن بىللە بولغان ۋاقىتتا

ئېيتقاندىم. مەن: «مۇسا خاتىرىلىگەن تەۋرات، باشقا پەيغەمبەرلەرنىڭ يازمىلىرى

ۋە زەبۇردا بايان قىلىنغان ماڭا دائىر ئىشلارنىڭ ھەممىسى چوقۇم ئەمەلگە

ئاشۇرۇلدى» دېگەن ئەمەسمۇ؟

⁴⁵ شۇنىڭدىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنىڭ مۇقەددەس يازمىلارنى چۈشىنىشى

ئۈچۈن، ئۇلارنىڭ زېھنىنى ئېچىپ، ⁴⁶ مۇنداق دېدى:

— مۇقەددەس يازمىلاردا ئالدىن مۇنداق خاتىرىلەنگەن: قۇتقۇزغۇچى — مەسىھ

ئازاب چېكىپ، ئۆلتۈرۈلۈپ، ئۈچىنچى كۈنى ئۆلۈمدىن تىرىلدۇ. ⁴⁷ «گۇناھلىرىغا توۋا

قىلغانلارنىڭ ھەممىسى ئۇ ئارقىلىق كەچۈرۈم قىلىندۇ» دېگەن خۇش خەۋەر

يېرۇسالېمدىن باشلاپ پۈتۈن ئەللەرگە تارقىتىلدى. ⁴⁸ سىلەر ئەمدى بۇ ۋەقەلەرنىڭ

گۇۋاھچىلىرى بولىسىلەر. ⁴⁹ ئاتام بېرىمەن، دەپ ۋەدە قىلغان مۇقەددەس روھنى

سىلەرگە ئاتا قىلىمەن. بىراق، سىلەر ئەرشتىن كەلگەن مۇقەددەس روھنىڭ

كۈچ - قۇدرىتىگە تولدۇرۇلغۇچە، يېرۇسالېمدا كۈتۈپ تۇرۇڭلار.

لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئاسمانغا كۆتۈرۈلۈشى

⁵⁰ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنى يېرۇسالېمنىڭ سىرتىدىكى بەيتانىيا يېزىسىغا باشلاپ باردى ۋە قوللىرىنى كۆتۈرۈپ ئۇلارغا بەخت تىلدى. ⁵¹ ئۇ بەخت تىلەۋېتىپ، ئۇلاردىن ئايرىلىپ ئاسمانغا كۆتۈرۈلدى. ⁵² شاگىرتلار ھەزرىتى ئەيساغا ئىبادەت قىلىشتى ۋە ئىنتايىن خۇشال - خۇراملىق ئىچىدە يېرۇسالېمغا قايتىپ كېلىپ، ⁵³ ھەممىشە مەركىزىي ئىبادەتخانىدا خۇداغا مەدھىيە ئوقۇشۇپ تۇردى.

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

بۇ كىتابنىڭ مۇئەللىپى بېلىقچى زەبەدىينىڭ ئوغلى يۇھاننادۇر. ئۇ پېترۇس ۋە ئۆز قېرىندىشى ياقۇب بىلەن بىر قاتاردا ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئەڭ يېقىن شاگىرتى بولۇپ ھېسابلىنىدۇ. ئۇ بۇ كىتابتا ئۆز ئىسمىنى ئىشلەتمەي، ئۆزىنى ھەزرىتى ئەيسانىڭ ياخشى كۆرىدىغان شاگىرتى دەپ تىلغا ئالغان (13 - باب 23 - ئايەت). مۇئەللىپ بۇ كىتابنى كىشىلەرنىڭ ھەزرىتى ئەيسانىڭ قۇتقۇزغۇچى — مەسىھ ئىكەنلىكىگە ئىشىنىشى ھەم بۇ ئارقىلىق ئۇنىڭغا باغلىنىپ ھاياتلىققا ئېرىشىشى ئۈچۈن يازغان. مۇئەللىپ كىتابىنى ئەزەلدىن مەۋجۇت بولغان «كلام»، يەنى ئادەم تېنىدە ئىنسانلار ئارىسىغا كەلگەن ھەزرىتى ئەيسا ھەققىدىكى مەلۇماتتىن باشلىغان. ئۇ ھەزرىتى ئەيسانىڭ كۆرسەتكەن مۆجىزىلىرى ھەمدە ئۇنىڭ بۇ مۆجىزىلەر ئارقىلىق ھەقىقەتنى چۈشەندۈرگەنلىكىنى تەسۋىرلىگەن. ئۇ ھەزرىتى ئەيسانىڭ شاگىرتلىرى بىلەن بىللە بولغان ئەڭ ئاخىرقى كەچلىك تامىقى ھەققىدە كۆپرەك مەلۇمات بەرگەندىن كېيىن، ئۇنىڭ ئۆلتۈرۈلۈشى ۋە تىرىلىشىنى خاتىرىلىگەن. مۇئەللىپ ھەزرىتى ئەيسا تىرىلگەندىن كېيىن ئۇنىڭ شاگىرتلىرى بىلەن بولغان بىرقانچە قېتىملىق ئۇچرىشىشىنى تەسۋىرلەش بىلەن كىتابىنى تاماملىغان.

بۇ كىتابتا مۇئەللىپ ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆزىنى «ھاياتلىق نېنى»، «ھاياتلىق سۈيى»، «دۇنيانىڭ نۇرى»، «ياخشى قويچى»، «يول، ھەقىقەت ۋە ھاياتلىق»، «ئۈزۈم تېلى» ۋە «ئىنسانلارنى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرگۈچى ۋە ھاياتلىق بەرگۈچى» دەپ تىلغا ئالغانلىقىنى خاتىرىلەش بىلەن ھەزرىتى ئەيسانىڭ دەل ئىنسانلار موھتاج بولغان قۇتقۇزغۇچى ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىپ بەرگەن.

تېزىس:

1. كالام — ھەزرىتى ئەيسادۇر (1 - باب 1 - ئايەتتىن 18 - ئايەتكىچە)
2. يەھيا پەيغەمبەرنىڭ ھەزرىتى ئەيساغا گۇۋاھلىق بېرىشى (1 - باب 19 - ئايەتتىن 34 - ئايەتكىچە)
3. ھەزرىتى ئەيسانىڭ دەسلەپكى شاگرتلىرى (1 - باب 35 - ئايەتتىن 51 - ئايەتكىچە)
4. ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالاھىدە يەتتە مۆجىزىسى (2 - بابتىن 11 - باقىچە)
5. ھەزرىتى ئەيسانىڭ بۇ دۇنيادىكى ھاياتىنىڭ ئاخىرقى ھەپتىسى (12 - بابتىن 19 - باقىچە)
6. ھەزرىتى ئەيسانىڭ تىرىلىشى ۋە شاگرتلىرىغا كۆرۈنۈشى (20 - ، 21 - بابلار)

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ھەزرىتى ئەيسا — خۇدانىڭ كالامدۇر

¹ ھەممىدىن بۇرۇن «كالام»^④ مەۋجۇت ئىدى. ئۇ خۇدا بىلەن بىللە ئىدى ھەم ئۆزى خۇدا ئىدى.² ئۇ، ئالەم يارىتىلىشتىن بۇرۇنلا خۇدا بىلەن بىللە ئىدى.³ ئۇ ئارقىلىق بارلىق مەۋجۇداتلار يارىتىلدى. ھېچقانداق مەۋجۇدات ئۇنىڭسىز يارىتىلغان ئەمەس.⁴ «كالام» ھاياتلىقنىڭ مەنبەسى بولۇپ، بۇ ھاياتلىق ئىنسانلارغا نۇر ئېلىپ كەلدى.⁵ نۇر قاراڭغۇلۇقنى يورۇتىدۇ. قاراڭغۇلۇق بولسا نۇرنى ھەرگىز بېسىپ چۈشەلگەن ئەمەس.

⁶ ۋاقىت - سائىتى كەلگەندە، بىر ئادەم خۇدا تەرىپىدىن مەيدانغا كەلدى. ئۇنىڭ ئىسمى يەھيا ئىدى.⁷ ئۇ ئىنسانلارنىڭ ئۆزى ئارقىلىق «ھەقىقىي نۇر» غا ئىشىنىشى ئۈچۈن، ئۇنىڭغا گۇۋاھلىق بېرىشكە كەلگەندى.⁸ يەھيا پەيغەمبەر ئۆزى «ھەقىقىي نۇر» ئەمەس، ئۇ پەقەت «ھەقىقىي نۇر» غا گۇۋاھلىق بەرگۈچىدۇر.⁹ دۇنياغا كېلىدىغان بۇ «ھەقىقىي نۇر» پۈتكۈل ئىنساننى يورۇتىدىغان نۇردۇر.¹⁰ دۇنيا «كالام» ئارقىلىق يارىتىلغان بولسىمۇ، «كالام» بۇ دۇنياغا كەلگەندە، دۇنيا

^④ 1: كالام — «سۆز» دېگەن مەنىدە بولۇپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ بىر نامىدۇر.

يۇھاننا بايان قىلغان خوش خەۋەر

ئۇنى تونۇمىدى. ¹¹ ئۇ ئۆز تۇپرىقىغا كەلگەن بولسىمۇ، بىراق ئۇنى ئۆز خەلقى قوبۇل قىلمىدى. ¹² شۇنداقتىمۇ، ئۇ ئۆزىنى قوبۇل قىلىپ، ئۆزىگە ئېتىقاد قىلغانلارنىڭ ھەممىسىگە خۇدانىڭ پەرزەنتى بولۇش ھوقۇقىنى بەردى. ¹³ بۇ ھوقۇققا ئېرىشكەنلەر يا قاندىن، يا جىنسىي تەلەپتىن، يا ئىنسان خاھىشىدىن ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ ئىرادىسىدىن قايتا تۆرەلگەن بولىدۇ.

¹⁴ «كalam» ئىنسان بولدى ھەم ئارىمىزدا ياشىدى. ئۇ مېھىر - شەپقەت ۋە ھەقىقەتكە تولغان بولۇپ، بىز ئۇنىڭ ئۇلۇغلىقىنى، يەنى ئاتىمىز خۇدانىڭ بىردىنبىر يېگانە ئوغلنىڭ ئۇلۇغلىقىنى كۆردۇق.

¹⁵ يەھيا پەيغەمبەر ئۇنىڭغا گۇۋاھلىق بېرىپ، خالايققا يۇقىرى ئاۋاز بىلەن مۇنداق دېدى:

— مەن سىلەرگە: «مەندىن كېيىن كەلگۈچى مەندىن ئۇلۇغدۇر، چۈنكى ئۇ مەن تۇغۇلۇشتىن بۇرۇنلا مەۋجۇت» دېگەندىمغۇ. ئۇ دەل مۇشۇ كىشىدۇر! ¹⁶ ئۇنىڭ مېھىر - شەپقىتى چەكسىز بولغاچقا، ھەممىمىز ھەر دائىم بەخت ئۈستىگە بەختكە ئېرىشىپ كەلدۇق. ¹⁷ چۈنكى، تەۋرات قانۇنى مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق يەتكۈزۈلگەن بولسا، خۇدانىڭ مېھىر - شەپقىتى ۋە ھەقىقىتى ئەيسا مەسىھ ¹⁸ ئارقىلىق يەتكۈزۈلدى. خۇدانى ھېچكىم كۆرۈپ باققان ئەمەس. بىراق، ئۇنى ئاتىمىز خۇدانىڭ ھەمراھى ۋە يېگانە ئوغلى، شۇنداقلا ئۆزى خۇدا بولغان ئەيسا مەسىھ بىزگە بىلدۈردى.

يەھيا پەيغەمبەرنىڭ سۆزى

¹⁹ يېرۇسالېمدىكى يەھۇدىي ئاقساقاللىرى خۇدانىڭ ئەۋەتىدىغان قۇتقۇزغۇچىسىنىڭ يەھيا پەيغەمبەر ياكى ئەمەسلىكىنى بىلىش ئۈچۈن، روھانىيلار بىلەن مەركىزىي ئىبادەتخانىدا ئىشلەيدىغان لاۋىيلارنى يەھيانىڭ ئالدىغا ئەۋەتتى. ²⁰ يەھيا پەيغەمبەر ئىككىلەنمەستىن:

¹⁸: 17 مەسىھ — پەيغەمبەرلەر ئالدىن ئېيتقان، خۇدا تەرىپىدىن تاللانغان، ھامان بىر كۈنى كېلىپ مەڭگۈ ھۆكۈمرانلىق قىلىدىغان پادىشاھنى كۆرسىتىدۇ.

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— مەن قۇتقۇزغۇچى — مەسھ ئەمەسمەن، — دەپ ئېنىق جاۋاب بەردى.
²¹ ئۇلار ئۇنىڭدىن:

— ئۇنداقتا ئۆزۈڭ كىم بولسەن؟ ئىلياس پەيغەمبەر بولامسەن؟ — دەپ سورىدى.

— ياق! مەن ئىلياس پەيغەمبەر ئەمەسمەن، — دېدى ئۇ.

— ئەمەس، مۇسا پەيغەمبەر ئالدىن ئېيتقان پەيغەمبەر مۇسەن؟ — دەپ سورىدى ئۇلار. يەھيا پەيغەمبەر يەنە:

— ياق! — دەپ رەت قىلدى.

²² ئاخىردا، ئۇلار:

— ئۇنداقتا، سەن زادى كىم بولسەن؟ بىزنى ئەۋەتكەنلەرگە ئېيتقۇدەك بىر جاۋاب بەرگىن. ئېيتقىنا. سەن قانداق ئادەمسەن؟ — دەپ سورىدى.

²³ يەھيا پەيغەمبەر مۇنداق جاۋاب بەردى:

— يەشايا پەيغەمبەر بۇرۇن ئېيتقان، خۇدا ئەۋەتىدىغان قۇتقۇزغۇچى كېلىشتىن ئىلگىرى چۆلدە، «رەببىمىزنىڭ كېلىشىگە تۈز يول تەييار قىلىڭلار» دەپ

توۋلايدىغان كىشى مەندۇرمەن!

²⁴⁻²⁵ يېرۇسالېمدىن ئەۋەتىلگەن بەزى پەرسىيەلەر مۇ[®] يەھيا پەيغەمبەرنىڭ ئالدىغا كېلىپ، ئۇنىڭدىن:

— سەن يا قۇتقۇزغۇچى — مەسھ، يا ئىلياس ياكى مۇسا پەيغەمبەر ئالدىن

ئېيتقان پەيغەمبەر بولمىساڭ، نېمىشقا كىشىلەرنى خۇدانىڭ يولىغا چاقىرىپ، سۇغا چۆمۈلدۈرسەن؟[®] — دەپ سورىدى.

²⁶ يەھيا پەيغەمبەر ئۇلارغا مۇنداق دەپ جاۋاب بەردى:

— مەن كىشىلەرنى سۇغلا چۆمۈلدۈرمەن، لېكىن ئاراڭلاردا سىلەر تونۇمايدىغان

[®] 24-25 پەرسىيەلەر — يەھۇدىي دىنىغا تەۋە بولغان، تەۋرات تۈزۈملىرىگە قاتتىق رىئايە قىلىدىغان مەزھەپتىكى كىشىلەر.

[®] 24-25 بۇ يەردە تىلغا ئېلىنغان چۆمۈلدۈرۈش كىشىلەرنىڭ ئۆز گۇناھلىرىغا توۋا قىلىپ، قۇتقۇزغۇچى — مەسھنىڭ كېلىشىگە تەييارلىق كۆرۈشىدىن ئىبارەت مۇراسىمنى كۆرسىتىدۇ.

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

بىرى بار. ²⁷ ئۇ مەندىن كېيىن كەلگۈچى بولۇپ، مەن ھەتتا ئۇنىڭ ئايغىنىڭ يىپلىرىنى يېشىشكىمۇ لايىق ئەمەسمەن!
²⁸ مانا بۇ ئىشلار ئىئوردان دەرياسىنىڭ شەرقىي قېتىدىكى بەيتانىيا دېگەن يېزىدا، يەنى يەھيا پەيغەمبەر كىشىلەرنى دەريادا چۆمۈلدۈرۈۋاتقان يەردە يۈز بەرگەندى.

خۇدانىڭ قوزىسى

²⁹ ئەتسى، يەھيا پەيغەمبەر ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆزىگە قاراپ كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ مۇنداق دېدى:

— مانا بۇ، پۈتكۈل دۇنيادىكى ئىنسانلارنىڭ گۇناھىدىن ئازاد قىلىنىشى ئۈچۈن ھازىرلانغان خۇدانىڭ قوزىسىدۇر! ³⁰ مەن سىلەرگە: «مەندىن كېيىن كەلگۈچى مەندىن ئۇلۇغدۇر، چۈنكى ئۇ مەن تۇغۇلۇشتىن بۇرۇنلا مەۋجۇت ئىدى» دېگەندىم. مانا بۇ دەل مەن تىلغا ئالغان ئاشۇ كىشىدۇر! ³¹ مەن بۇرۇن ئۇنىڭ كىملىكىنى بىلمىسەممۇ، بۇ قۇتقۇزغۇچى ئىسرائىللارغا ئايان بولسۇن دەپ، سىلەرنى سۇغا چۆمۈلدۈرگىلى كەلدىم. ³² يەھيا پەيغەمبەر يەنە گۇۋاھلىق بېرىپ مۇنداق دېدى: — مەن خۇدانىڭ روھىنىڭ كەپتەر ھالىتىدە ئاسماندىن چۈشۈپ، ئۇنىڭ ئۈستىگە قونغانلىقىنى كۆردۈم. ³³ مەن ئۇنىڭ قۇتقۇزغۇچى — مەسىھ ئىكەنلىكىنى بىلمىگەندىم. بىراق، مېنى كىشىلەرنى سۇغا چۆمۈلدۈرۈشكە ئەۋەتكەن خۇدا ماڭا: «سەن خۇدانىڭ روھىنىڭ چۈشۈپ، بىرىنىڭ ئۈستىگە قوندىغانلىقىنى كۆرسەن. ئۇ، كىشىلەرنى خۇدانىڭ مۇقەددەس روھىغا چۆمۈلدۈرىدىغان قۇتقۇزغۇچىدۇر!» دېگەندى. ³⁴ ھازىر راستتىنلا بۇ ۋەقەنى ئۆز كۆزۈم بىلەن كۆرگەنلىكىم ئۈچۈن، ئۇنىڭ شەكسىز خۇدانىڭ ئوغلى [®] ئىكەنلىكىگە گۇۋاھلىق بېرىمەن!

ھەزرىتى ئەيسانىڭ دەسلەپكى شاگىرتلىرى

³⁵ ئەتسى، يەھيا پەيغەمبەر ئىككى شاگىرتى بىلەن يەنە شۇ يەردە ئىدى. ³⁶ ئۇ، ئۇ يەردىن ئۆتۈپ كېتىۋاتقان ھەزرىتى ئەيسانى كۆرۈپ:

[®] 34: خۇدانىڭ ئوغلى — بۇ نام ھەرگىزمۇ خۇدا بىلەن ھەزرىتى ئەيسا ئوتتۇرىسىدىكى جىسمانىي جەھەتتىكى ئاتا-بالىلىق مۇناسىۋەتىنى ئەمەس، بەلكى روھىي جەھەتتىكى مۇناسىۋەتنى بىلدۈرىدۇ.

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— قاراڭلار! خۇدانىڭ قۇربان قىلىندىغان قوزىسى! — دېدى.

³⁷ بۇ سۆزنى ئاڭلىغان ئىككى شاگىرت ھەزرىتى ئەيسانىڭ كەينىدىن مېڭىشتى.
³⁸ ھەزرىتى ئەيسا كەينىگە بۇرۇلۇپ، ئەگىشىپ كېلىۋاتقانلاردىن:
 — نېمىگە ھاجىتىڭلار چۈشۈپ قالدى؟ — دەپ سورىدى.
 ئۇلار:

— رابىونى (بۇ ئىبرانىيچە سۆز بولۇپ، «ئۇستاز» دېگەن مەنىدە)، قەيەردە تۇرىسىز؟ — دېدى.

³⁹ — كېلىپ كۆرۈڭلار، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا. شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار بېرىپ ئۇنىڭ قەيەردە تۇرىدىغانلىقىنى كۆردى. بۇ، چۈشتىن كېيىن سائەت تۆتلەر بولغان ۋاقىت بولۇپ، ئۇلار ئۇ كۈننى ھەزرىتى ئەيسا بىلەن بىللە ئۆتكۈزدى.
⁴⁰ يەھيا پەيغەمبەرنىڭ سۆزىنى ئاڭلاپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ كەينىدىن ماڭغان ئىككى كىشىنىڭ بىرى سىمۇن پېترۇسنىڭ ئىنىسى ئەندەر ئىدى. ⁴¹ ئەندەر دەرھال ئۆز ئاكىسى سىمۇننى تېپىپ، ئۇنىڭغا:

— بىز «مەسھ» نى تاپتۇق! — دېدى. («مەسھ» ئىبرانىيچە سۆز بولۇپ، «خۇدا تەيىنلىگەن قۇتقۇزغۇچى» دېگەن مەنىدە).
⁴² ئەندەر ئاكىسىنى ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا ئېلىپ باردى. ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا قاراپ:

— يۇھاننانىڭ ئوغلى سىمۇن، بۇنىڭدىن كېيىن سېنىڭ ئىسمىڭ «كىفاس» بولسۇن، — دېدى. («كىفاس» گرىك تىلىدىكى «پېترۇس» دېگەن سۆز بىلەن مەنىداش بولۇپ، «قورام تاش» دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ).

فېلىپ ۋە ناتانىھنىڭ چاقىرتىلىشى

⁴³ ئەتسى، ھەزرىتى ئەيسا جەللىيە ئۆلكىسىگە بېرىشنى قارار قىلدى. ئۇ فېلىپنى تېپىپ، ئۇنىڭغا:

— ماڭا ئەگىشىپ ماڭ! — دېدى.

⁴⁴ فېلىپ بەيتسايدالىق بولۇپ، ئەندەر بىلەن پېترۇسنىڭ يۇرتىدا ئىدى.

⁴⁵ فېلىپ ناتانىھنى تېپىپ، ئۇنىڭغا:

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— مۇسا پەيغەمبەر تەۋراتتا ئالدىن ئېيتقان، باشقا پەيغەمبەرلەرمۇ تىلغا ئالغان قۇتقۇزغۇچى — مەسھنى تاپتۇق. ئۇ، يۇسۇپنىڭ ئوغلى ناسرەلىك ئەيسا ئىكەن! — دېدى.

⁴⁶ بىراق، ناتانىل:

— ناسرەلىكمۇ؟! ئاشۇ كىچىك بىر شەھەردىن مۇنداق ياخشى ئىش چىقارمۇ؟ — دېدى.

— كېلىپ كۆرۈپ باق! — دېدى فىلىپ.

⁴⁷ ھەزرىتى ئەيسا ناتانىلنىڭ ئۆزىنىڭ ئالدىغا كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، ئۇ توغرۇلۇق:

— مانا بۇ، ئىچىدە قىلچە ھىيلە - مېكرىسى يوق ھەقىقىي بىر ئىسرائىل! — دېدى.

⁴⁸ — مېنىڭ قانداق ئادەم ئىكەنلىكىمنى قەيەردىن بىلىدىڭىز؟ — دەپ سورىدى

ناتانىل ھەيران بولۇپ.

ھەزرىتى ئەيسا:

— فىلىپ سېنى چاقىرىشتىن ئاۋۋال، سېنىڭ ئەنجۈر دەرىخىنىڭ تۈۋىدە

ئولتۇرغانلىقىنى كۆرگەندىم، — دەپ جاۋاب بەردى.

⁴⁹ ناتانىل ھەزرىتى ئەيسانىڭ باشقىلار كۆرەلمەيدىغان ئىشلارنى

كۆرەلەيدىغانلىقىدىن ھەيران بولۇپ:

— ئۇستاز، سىز شەكسىزكى خۇدانىڭ ئوغلى، ئىسرائىللارنىڭ پادىشاھى ئىكەنسىز!

— دەپ ئېتىراپ قىلدى.

⁵⁰ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا مۇنداق دېدى:

— سېنى ئەنجۈر دەرىخىنىڭ تۈۋىدە كۆرگەنلىكىمنى ئېيتقانلىقىم ئۈچۈن

ئىشىنىۋاتامسەن؟ بۇنىڭدىنمۇ چوڭ ئىشلارنى كۆرسەن تېخى!

⁵¹ ئاندىن، شاگىرتلىرىغا يەنە:

— بىلىپ قويۇڭلاركى، سىلەر ئاسماننىڭ ئېچىلىپ، خۇدانىڭ پەرىشتىلىرىنىڭ

ئىنسانتوغلىنىڭ[®] يېنىغا چۈشۈپ - چىقىپ يۈرىدىغانلىقىنى كۆرسىلەر! — دېدى.

[®] 1: 51 مۇقەددەس يازمىلاردا «ئىنسانتوغلى» دىن ئىبارەت ئەۋەتىلگۈچىنىڭ خۇدانىڭ

كۈچ - قۇدرىتى ۋە شان - شەرىپى بىلەن ئەرشتىن چۈشۈپ، پۈتكۈل ئىنسانلارنى مەڭگۈ باشقۇرىدىغانلىقى ئالدىن ئېيتىلغان. ھەزرىتى ئەيسا بۇ نامنى ئۆزى ھەققىدە ئىشلەتكەن.

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

2 - باب

كانا يېزىسىدىكى توي زىياپىتى

¹ ئىككى كۈندىن كېيىن، جەللىيە ئۆلكىسىنىڭ كانا يېزىسىدا بىر توي بولدى. ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئانىسى مەريەم ئۇ يەردە ئىدى. ² ھەزرىتى ئەيسا ۋە ئۇنىڭ شاگىرتلىرىمۇ تويغا تەكلىپ قىلىنغاندى.

³ تويدا شاراب تۈگەپ قالغاندا، مەريەم ھەزرىتى ئەيساغا: — ئۇلارنىڭ شارابلىرى تۈگەپ قاپتۇ، — دېدى.

⁴ — ئانا، مېنى ئارىلاشتۇرمىسىڭىز. مېنىڭ ۋاقتىم تېخى كەلمىدى، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

⁵ ئانىسى چاكارلارغا:

— ئۇ سىلەرگە نېمە قىل دېسە، شۇنى قىلىڭلار، — دېدى.

⁶ ئۇ ئۆيىدە يەھۇدىيلارنىڭ تازىلىنىش دىنىي قائىدىسىنى ئادا قىلىش ئۈچۈن ئىشلىتىلدىغان، ھەربىرگە سەككىز - توققۇز چېلەكتىن سۇ سىغىدىغان ئالتە تاش كۆپ قويۇلغاندى.

⁷ ھەزرىتى ئەيسا چاكارلارغا:

— كۆپلەرگە سۇ تولدۇرۇڭلار، — دېدى.

ئۇلار كۆپلەرنى ئاغزىغىچە تولدۇرۇشتى. ⁸ ئاندىن، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا يەنە:

— ئەمدى بۇنىڭدىن بىر چىنە ئېلىپ، زىياپەت باشقۇرغۇچىغا بېرىڭلار، — دېدى. ئۇلار بەجا كەلتۈرۈشتى.

⁹ زىياپەت باشقۇرغۇچى سۇدىن ئۆزگەرگەن شارابنى تېتىپ كۆرۈپ، ئۇنىڭ

قەيەردىن كەلتۈرۈلگەنلىكىنى بىلمىدى، ئەمما بۇنى سۇ توشۇغانلار بىلىشەتتى. شۇنىڭ بىلەن، زىياپەت باشقۇرغۇچى كۈيىغۇلنى چاقىرىپ، ¹⁰ ئۇنىڭغا:

— بۇ شاراب بەك ياخشى ئىكەن! باشقا ساھىبخانلار ياخشى شارابنى تويىنىڭ بېشىدا قويدۇ. مېھمانلار خېلى قانغۇچە ئىچكەندىن كېيىن، ناچىرىنى قويدۇ. ئەجەب، سەن ئەڭ ياخشى شارابنى مۇشۇ چاغقىچە ساقلاپسەن! — دېدى.

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

¹¹ بۇ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ دەسلەپكى مۆجىزىسى^① بولۇپ، جەللىينىڭ كانا يېزىسىدا كۆرسىتىلگەندى. بۇنىڭ بىلەن، ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۇلۇغلىقىنى ئايان قىلدى. ئۇنىڭ شاگىرتلىرى ئۇنى خۇدانىڭ ئەۋەتكەنلىكىگە ئىشەندى.¹² بۇ ئىشتىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا ئانىسى، ئىنىلىرى ۋە شاگىرتلىرى بىلەن كەپەرناھۇم شەھىرىگە بېرىپ، ئۇ يەردە بىرنەچچە كۈن تۇردى.

ئوقەتچىلەرنىڭ چوڭ ئىبادەتخانىدىن قوغلىنىشى

¹³ يەھۇدىيلارنىڭ ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىغا^② ئاز قالغاندا، ھەزرىتى ئەيسا يېرۇسالېمغا باردى.¹⁴ ئۇ، مەركىزىي ئىبادەتخانا^③ ھويلىسىدا قۇربانلىق ئۈچۈن ئىشلىتىلدىغان كالا، قوي ۋە كەپتەر ساتقۇچىلارنى ھەم ئۇ يەردە ئولتۇرۇپ پۇل تېگىشىدىغان كىشىلەرنى كۆرۈپ قالدى¹⁵ ۋە تاندىن قامچا ياساپ، ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى قوي - كالىلىرى بىلەن قوشۇپ ئىبادەتخانىدىن ھەيدەپ چىقاردى. پۇل تېگىشىدىغانلارنىڭ شەرەلىرىنى ئۆرۈپ، پۇللىرىنى چېچىۋەتتى¹⁶ ۋە كەپتەر ساتقۇچىلارغا:

— نەرسىلىرىڭنى بۇ پاك يەردىن كۆتۈرۈش، خۇدا ئاتامنىڭ ئۆيىنى بازارغا ئايلاندۇرۇشما! — دېدى.

¹⁷ بۇنى كۆرگەن شاگىرتلىرى زەبۇردا يېزىلغان بۇ سۆزنى ئېسىگە ئېلىشتى:

«ئى خۇدا! سېنىڭ ئۆيۈڭ ئۈچۈن كۆرسەتكەن قىزغىن مۇھەببەتتىم خۇددى

^① 11:2 مۆجىزە — گرېكچىدە «مۆجىزىلىك بەلگە» دېگەن مەنىدە بولۇپ، ھەزرىتى ئەيسا مۆجىزە ئارقىلىق ئۆزىنىڭ ھەقىقىي كىملىكىنى ئاشكارىلىماقچى بولغان.

^② 13:2 ئۆتۈپ كېتىش ھېيتى — بۇ، يەھۇدىيلارنىڭ مۇسا پەيغەمبەرنىڭ يېتەكلىشى ئارقىلىق ئۆزلىرىنىڭ مىسىردىكى قۇللۇق ھاياتىدىن قۇتۇلغان كۈنىنى خاتىرىلەش ھېيتى بولۇپ، ئەينى ۋاقىتتا يەھۇدىي ئەرلەرنىڭ ھەممىسى يېرۇسالېمغا بېرىپ، مەركىزىي ئىبادەتخانىدا قۇربانلىق قىلىپ، بۇ ھېيتنى ئۆتكۈزۈشى كېرەك ئىدى.

^③ 14:2 مەركىزىي ئىبادەتخانا — ئەينى چاغدا، يەھۇدىيلارنىڭ نۇرغۇن ئىبادەتخانىلىرى بولۇپ، بۇ يەھۇدىيلارنىڭ ئەڭ كۆپ يىغىلىپ ئىبادەت قىلىدىغان جايى ئىدى. خۇدانىڭ ئەمرى بويىچە، پەقەت يېرۇسالېمدىكى مەركىزىي ئىبادەتخانىدىلا قۇربانلىق قىلىش توغرا بولاتتى.

يۇھاننا بايان قىلغان خوش خەۋەر

كۆيۈۋاتقان ئوتنىڭ ئۆزىدۇر.»

¹⁸ يەھۇدىي ئاقساقاللىرى ھەزرىتى ئەيساغا:

— بۇنداق قىلىشقا نېمە ھوقۇقۇڭ بار؟ سېنى خۇدا ئەۋەتكەن بولسا، بۇنى ئىسپاتلاش ئۈچۈن بىزگە بىر كارامەت كۆرسىتىپ باقماسەن، قېنى؟! — دەپ سوئال قويدى.

¹⁹ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق جاۋاب بەردى:

— سىلەرگە كۆرسىتىدىغان كارامىتىم شۇكى، بۇ ئىبادەتخانىنى ۋەيران قىلساڭلار، ئۈچ كۈن ئىچىدە ئۇنى يېڭىۋاشتىن ياساپ چىقىمەن.
²⁰ يەھۇدىيلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ جاۋابىنى چۈشەنمەي:

— بۇ ئىبادەتخانىنىڭ ياسىلىشى ئۈچۈن ھازىرغىچە قىرىق ئالتە يىل كەتكەن تۇرسا، سەن ئۇنى قانداقسىگە ئۈچ كۈندىلا ياساپ چىقالايسەن؟ — دەپ ئۇنى مەسخىرە قىلىشتى. ²¹ ھالبۇكى، ھەزرىتى ئەيسا ئېيتقان «ئىبادەتخانا» ئۇنىڭ ئۆز تېنى ئىدى. ²² شۇڭا، ھەزرىتى ئەيسا ئۆلۈپ ئۈچىنچى كۈنى تىرىلگەندىن كېيىن، شاگىرتلىرى ئۇنىڭ بۇ سۆزىنى ئېسىگە ئالدى ۋە مۇقەددەس يازمىلاردا قۇتقۇزغۇچىنىڭ تىرىلىشى ھەققىدە يېزىلغان سۆزلەر ھەمدە ھەزرىتى ئەيسا ئېيتقان سۆزلەرنىڭ تېگىگە يېتىپ، ئېتىقادى تېخىمۇ كۈچەيدى.

²³ ئۆتۈپ كېتىش ھېيتى جەريانىدا ھەزرىتى ئەيسانىڭ يېرۇسالېمدا كۆرسەتكەن كارامەت ۋە مۆجىزىلىرىنى كۆرگەن نۇرغۇن كىشىلەر ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلىشتى.

²⁴ لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا پۈتكۈل ئىنسانلارنىڭ قەلبىنى بىلگەچكە، ئۇلارغا ئىشەنمەيتتى. ²⁵ ئىنسان تەبىئىتى ھەققىدە ھېچكىمنىڭ ئۇنىڭغا بىر نەرسە دەپ بېرىشىنىڭمۇ ھاجىتى يوق ئىدى. چۈنكى، ئۇ ئۆزى كىشىلەرنىڭ كۆڭلىدە نېمە بار ئىكەنلىكىنى بىلەتتى.

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

3 - باب

قايتىدىن تۆرىلىش

¹⁻² يەھۇدىيلارنىڭ نىكودىم ئىسىملىك بىر كېڭەشمە كاتتېۋېشى بار ئىدى.

پەرسىيەلەردىن بولغان بۇ ئادەم بىر كېچىسى ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا كېلىپ:

— تەقسىر، سىزنىڭ خۇدا ئەۋەتكەن بىر ئۇستاز ئىكەنلىكىڭىزنى بىلىمىز. چۈنكى، خۇدا بىلەن بىللە بولمىغان ئادەم سىز كۆرسەتكەن بۇ كارامەت ۋە مۆجىزىلەرنى قەتئىي كۆرسىتەلمەيدۇ، — دېدى.

³ ھەزرىتى ئەيسا:

— بىلىپ قويۇڭكى، ھېچكىم قايتىدىن تۆرەلمىگۈچە، خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنى كۆرەلمەيدۇ! — دېدى.

⁴ نىكودىم:

— ياشىنىپ قالغان ئادەم قانداقمۇ قايتىدىن تۆرەلسۇن؟ ئانىسىنىڭ قورسىقىغا كىرىپ قايتا تۆرىلىشى مۇمكىنمۇ؟! — دەپ سورىدى.

⁵ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق جاۋاب بەردى:

— بىلىپ قويۇڭكى، ھەم سۇدىن، ھەم خۇدانىڭ روھىدىن تۆرەلمىگۈچە، ھېچكىم خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا كىرەلمەيدۇ! ⁶ ئاتا - ئانىسىدىن تۆرەلگەنلەر جىسمانىي

ھاياتلىققىلا ئىگە بولىدۇ. بىراق، خۇدانىڭ روھىدىن تۆرەلگەنلەر روھىي ھاياتلىققىمۇ ئىگە بولىدۇ. ⁷ سىزگە: «قايتىدىن تۆرىلىشىڭلار كېرەك» دېسەم، ھەيران بولماڭ.

⁸ شامال خالىغان يېرىدە چىقىدۇ، سىز ئۇنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلايسىز، لېكىن قەيەردىن كېلىپ، قەيەرگە كېتىدىغانلىقىنى بىلەلمەيسىز. شۇنىڭغا ئوخشاش، خۇدانىڭ

روھىنىڭ كىشىلەرگە قانداق قىلىپ ھاياتلىق ئاتا قىلىدىغانلىقىنىمۇ بىلەلمەيسىز. ⁹ نىكودىم ھەزرىتى ئەيسادىن:

— بۇ ئىش قانداقمۇ مۇمكىن بولار؟ — دەپ سورىدى.

¹⁰ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا مۇنداق دېدى:

— سىز ئىسرائىللارنىڭ مۇھىم ئۇستازى تۇرۇقلۇق، بۇنىمۇ چۈشەنمەمسىز؟

يۇھاننا بايان قىلغان خوش خەۋەر

¹¹ بىلىپ قويۇشكى، بىز بىلىدىغىنىمىزنى ۋە كۆرگىنىمىزنى ئېيتساقمۇ، سىلەر يەنىلا بىزنىڭ گۇۋاھلىقىمىزنى قوبۇل قىلمايۋاتسىلەر. ¹² سىلەرگە بۇ دۇنيا توغرىسىدىكى ئىشلارنى ئېيتسام ئىشەنمىگەن يەردە، ئەرش توغرىسىدىكى ئىشلارنى ئېيتسام قانداقمۇ ئىشىنىسىلەر؟ ¹³ ھېچكىم ئەرشتىكى ئىشلارنىڭ قانداق ئىكەنلىكىنى بىلمەيدۇ. چۈنكى، ھېچكىم ئەرشتىن چۈشكەن ئەمەس. لېكىن، ئىنسانئوغلى بۇلارنى بىلىدۇ. چۈنكى، ئۇ ئەرشتىن چۈشكەن. ¹⁴ تۇچتىن ياسالغان يىلان مۇسا پەيغەمبەر تەرىپىدىن چۆلدە ئۆلۈۋاتقانلارنىڭ قۇتۇلدۇرۇلۇشى ئۈچۈن لىمدا ئېگىز كۆتۈرۈلگىنىدەك، ئىنسانئوغلى بولغان مەنمۇ شۇنداق ئېگىز كۆتۈرۈلۈشۈم كېرەك. ¹⁵ شۇنداق بولغاندا، ماڭا ئېتىقاد قىلغانلارنىڭ ھەممىسى مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشەلەيدۇ.

¹⁶ چۈنكى خۇدا دۇنيادىكى ئىنسانلارنى شۇ قەدەر سۆيىدۇكى، ئۆزىنىڭ بىردىنبىر يېگانە ئوغلىغا ئېتىقاد قىلغان ھەربىر كىشى ھالاك بولماي، مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشىشى ئۈچۈن، ئۇنى قۇربان بولۇشقا ئەۋەتىپ بەردى. ¹⁷ خۇدا ئوغلىنى دۇنيادىكى ئىنسانلارنى سوراققا تارتىشقا ئەمەس، بەلكى ئۇلارنى قۇتقۇزۇشقا ئەۋەتتى. ¹⁸ ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلغانلار سوراققا تارتىلمايدۇ. ئېتىقاد قىلمىغانلار بولسا ئاللىبۇرۇن سوراققا تارتىلغان بولىدۇ. چۈنكى، ئۇلار خۇدانىڭ يەككە - يېگانە ئوغلىغا ئېتىقاد قىلمىغانىدى. ¹⁹ ئۇلار دائىم يامانلىق قىلغاچقا، «ھەقىقىي نۇر» دۇنياغا كەلگەن بولسىمۇ، ئۇلار بۇ نۇرنى ئەمەس، زۇلمەتنى ياخشى كۆردى. شۇڭا، ئۇلار جازاغا تارتىلدى. ²⁰ كىمدەكىم يامانلىق قىلسا، نۇرغا ئۆچ بولىدۇ ۋە قىلغان - ئەتكەنلىرىم ئاشكارا بولۇپ قالمىسۇن دەپ، نۇردىن قاچىدۇ. ²¹ لېكىن، كىمدەكىم ھەقىقەت بويىچە ئىش قىلسا، ئىشلىرىمنى خۇداغا تايىنىپ قىلغانلىقىم مەلۇم بولسۇن دەپ، نۇرغا يېقىن كېلىدۇ.

يەھيا پەيغەمبەرنىڭ گۇۋاھلىقى

²² بۇ ئىشتىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرى بىلەن يەھۇدىيە ئۆلكىسىگە باردى. ھەزرىتى ئەيسا ئۇلار بىلەن بىللە ئۇ يەردە بىر مەزگىل تۇرۇپ، كىشىلەرنى چۆمۈلدۈردى. ²³ شۇ چاغدا، سالىم يېزىسىنىڭ يېنىدىكى ئاينون دېگەن يەردە يەھيا

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

پەيغەمبەرمۇ كىشىلەرنى چۆمۈلدۈرۈۋاتاتتى. چۈنكى، ئۇ يەرنىڭ سۈيى مول ئىدى. كىشىلەر ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىشىپ چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلىشاتتى. ²⁴ بۇ، يەھيا پەيغەمبەر تېخى زىندانغا چۈشمىگەن ۋاقىت ئىدى. ²⁵ يەھيا پەيغەمبەرنىڭ شاگىرتلىرى بىر يەھۇدىي بىلەن تازىلىنىش دىنىي قائىدىسى توغرىسىدا تالىشىپ قالدى. ²⁶ شاگىرتلار يەھيا پەيغەمبەرنىڭ يېنىغا كېلىپ:

— ئۇستاز، ئۆتكەندە ئىئوردان دەرياسىنىڭ ئۇ قېتىدا سىز بىلەن بىرگە بولغان، ئۆزىڭىز «بۇ ئادەم مەندىن ئۇلۇغ» دەپ گۇۋاھلىق بەرگەن كىشى ھازىر باشقىلارنى چۆمۈلدۈرۈۋاتىدۇ. ئەمدى ھەممىسى بىزدىن قېچىپ، ئۇنىڭ يېنىغا كېتىۋاتىدۇ، — دېدى.

²⁷ يەھيا پەيغەمبەر مۇنداق جاۋاب بەردى:

— خۇدا بەرمىسە، ئىنسان ھېچنېمىگە ئېرىشەلمەيدۇ. ²⁸ مەن سىلەرگە: «مەن قۇتقۇزغۇچى — مەسھ ئەمەس، پەقەت ئۇنىڭ ئالدىدا كەلگەن يول ھازىرلىغۇچى» دېگەن. بۇنىڭغا سىلەر ئۆزۈڭلارمۇ گۇۋاھلىق بېرەلەيسىلەر. ²⁹ قىز چوقۇم ئۆزى بىلەن توي قىلىدىغان يىگىتكە مەنسۇپ بولىدۇ. قولداش بولسا يىگىتنىڭ تەييارلىقىنى قىلىپ، ئۇنىڭ كېلىشىنى كۈتىدۇ ھەم ئۇنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلاپ خۇرسەن بولىدۇ. شۇنىڭغا ئوخشاش، مەنمۇ ھەزرىتى ئەيسانىڭ كېلىشىدىن خۇشاللىنىپ، قىن — قىنىمغا پاتماي قالدىم. ³⁰ ئەمدى ئۇنىڭ شۆھرىتى ئۆسۈشى، مېنىڭ بولسا تۆۋەنلىشى كېرەك.

³¹ ئۇ ئەرىشتىن كەلگۈچى بولۇپ، ھەممىدىن ئۈستۈندۇر. مەن بولسام بۇ دۇنيادىن كەلگۈچى، شۇڭا قىلىدىغان سۆزلىرىممۇ بۇ دۇنيادىكى ئىشلار بىلەنلا چەكلىنىدۇ. ئەرىشتىن كەلگۈچى ھەممىدىن ئۈستۈن بولۇپ، ³² ئۇ ئۆزىنىڭ ئەرىشتە كۆرگەن ۋە ئاڭلىغانلىرىغا گۇۋاھلىق بېرىدۇ. بىراق، ئۇنىڭ گۇۋاھلىقىغا ئىشىنىدىغانلار ناھايىتى ئاز بولىدۇ. ³³ ھالبۇكى، ئۇنىڭ گۇۋاھلىقىغا ئىشىنىدىغانلار خۇدانىڭ ھەق ئىكەنلىكىگىمۇ گۇۋاھلىق بېرىدۇ. ³⁴ خۇدا ئەۋەتكەن قۇتقۇزغۇچى خۇدانىڭ سۆزىنى سۆزلەيدۇ، چۈنكى خۇدا ئۆز روھىنى ئۇنىڭغا ئايماستىن بېرىپ كەلمەكتە. ³⁵ ئەرىشتىكى ئاتىمىز ئوغلىنى سۆيىدۇ ۋە ھەممە ئىشلارنى ئۇنىڭ قولىغا تاپشۇرغان. ³⁶ خۇدانىڭ ئوغلىغا

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئېتىقاد قىلغان كىشى مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشكەن بولىدۇ. لېكىن، ئۇنى رەت قىلغان كىشى مەڭگۈلۈك ھاياتتىن مەھرۇم قالدۇ - دە، خۇدانىڭ غەزىپى مانا شۇنداقلاردىن مەڭگۈ نېرى بولمايدۇ.

4 - باب

ھەزرىتى ئەيسا بىلەن سامارىيىلىك ئايال

¹ ھەزرىتى ئەيسا يەھيا پەيغەمبەردىنمۇ كۆپ شاگىرت قوبۇل قىلىپ، ئۇلارنى چۆمۈلدۈرۈۋېتىپتۇ دېگەن خەۋەر پەرىسىيەلەرگە يەتتى. ² (ئەمەلىيەتتە ھەزرىتى ئەيسا ئۆزى ئەمەس، شاگىرتلىرى چۆمۈلدۈرەتتى.) ³ ئۇلارنىڭ خەۋەر تاپقىنىنى ئۇققان ھەزرىتى ئەيسا يەھۇدىيە ئۆلكىسىدىن چىقىپ يەنە جەلىلىيىگە كەتتى. ⁴ يول ئۈستىدە سامارىيە ئۆلكىسىدىن ئۆتۈشكە توغرا كەلدى. ⁵ بۇنىڭ بىلەن، ھەزرىتى ئەيسا سامارىيىنىڭ سىھار دېگەن يېزىسىغا كەلدى. سىھار بۇرۇنقى زاماندا ياقۇپ ئۆز ئوغلى يۈسۈپكە مىراس قىلغان يەرگە يېقىن بولۇپ، ⁶ «ياقۇپ قۇدۇقى» دېگەن قۇدۇقمۇ شۇ يەردە ئىدى. ھەزرىتى ئەيسا سەپەردە چارچىغانلىقى ئۈچۈن قۇدۇقنىڭ يېنىغا كېلىپ ئولتۇردى. بۇ چۈش ۋاقتى بولۇپ، ⁷⁻⁸ ھەزرىتى ئەيسانىڭ شاگىرتلىرى يېمەكلىك سېتىۋېلىش ئۈچۈن، شەھەرگە كىرىپ كەتكەندى.

شۇ چاغدا، سامارىيىلىك بىر ئايال سۇغا كەلدى. ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— ماڭا بىر ئاز ئۇسسۇلۇق بەرگەيسىز، — دېدى.

⁹ يەھۇدىيلارنىڭ سامارىيىلىكلەرنى كاپىر دەپ، ھەتتا ئۇلارنىڭ

چىنە - قاچىلىرىنىمۇ ئىشلەتمەيدىغانلىقىنى بىلىدىغان ئايال:

— ئۆزىڭز يەھۇدىي تۇرۇپ، مەندەك سامارىيىلىك ئايالدىن قانداقلارچە سۇ تەلەپ

قىلىپ قالدىڭىز؟ — دەپ سورىدى.

¹⁰ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق جاۋاب بەردى:

— ئەگەر سىز خۇدانىڭ سوۋغىتىنىڭ نېمىلىكى ۋە سىزدىن ئۇسسۇلۇق سورىغان

كىشىنىڭ كىم ئىكەنلىكىنى بىلىشىڭىزدى، ئۇنداقتا سىز ئۇنىڭدىن شۇنى

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

تەلەپتەن ئىكەن - دە، ئۇمۇ سىزگە ھاياتلىق سۈيىنى بېرەتتى.
¹¹ ئايال:

— تەقسىر، قۇدۇق چوڭقۇر، ئۇنىڭ ئۈستىگە سۇ تارتىدىغان ئەسۋابلار يوق تۇرسا، ھاياتلىق سۈيىنى نەدىن تاپالايسىز؟¹² بۇ قۇدۇقنى ئەجدادىمىز ياقۇپ كولىغان. ئۇنىڭدىن ئۆزى، ئوغۇللىرى ۋە مال - ۋارانلىرىمۇ سۇ ئىچكەن. ئەجەبا، سىز بۇ سۇدىنمۇ ياخشى سۇ بېرىمەن دەپ، ئۆزىڭىزنى ئەجدادىمىز ياقۇپتىن ئۇلۇغ دېمە كچىمۇ؟! — دەپ سورىدى.

¹³ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق دەپ جاۋاب بەردى:

— بۇ سۇنى ئىچكەنلەر يەنە ئۇسسايىدۇ.¹⁴ ئەمما، مەن بېرىدىغان سۇنى ئىچكەنلەر مەڭگۈ ئۇسسمايدىغان بولىدۇ. مەن بېرىدىغان سۇ، ئىچكەن كىشىلەرنىڭ قەلبىدە ئېتىلىپ چىقىدىغان بىر بۇلاققا ئايلىنىپ، ئۇلارغا مەڭگۈلۈك ھاياتلىق بېرىدۇ.
¹⁵ — تەقسىر، ماڭا بۇ سۇدىن بەرگەيسىز. شۇ سۇ بىلەن تەشەللىق قاندىرۇپ، قۇدۇققا ئىككىنچى كەلمەيدىغان بولاي، — دېدى ئايال.
¹⁶ ھەزرىتى ئەيسا:

— بېرىپ ئېرىڭىزنى باشلاپ كېلىڭ، — دېدى.

¹⁷ — ئېرىم يوق، — دەپ جاۋاب بەردى ئايال.

— ئېرىم يوق دەپ، راستىنى ئېيتتىڭىز.¹⁸ بەش ئەرگە تەگكەندىڭىز، ھازىر سىز بىلەن بىللە ياشاۋاتقان ئادەم ئېرىڭىز بولمايدۇ. بۇنى توغرا ئېيتتىڭىز! — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

¹⁹ — تەقسىر، ئەمدى چۈشەندىم، سىز ئەسلىدە پەيغەمبەر ئىكەنسىز!²⁰ شۇڭا

ئېيتىپ بەرسىڭىز، ئەجدادلىرىمىز بۇ تاغدا ئىبادەت قىلىپ كەلگەن، لېكىن سىلەر يەھۇدىيلار نېمە ئۈچۈن «ئىبادەتنى يېرۇسالېمدا قىلىش كېرەك!» دەپ چىڭ تۇرسىلەر، — دېدى ئايال.

²¹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا مۇنداق دېدى:

— خانىم، سۆزلىرىمگە ئىشىنىڭ، شۇنداق بىر ۋاقىت كېلىدۇكى، خۇداغا ئىبادەت قىلىش ئۈچۈن، كىشىلەرنىڭ بۇ تاغقا ياكى يېرۇسالېمغا بېرىشىنىڭ ھاجىتى قالمايدۇ.

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

²² سىلەر سامارىيىلىكلەر خۇداغا ئىبادەت قىلغان بىلەن ئۇنى بىلمەيسىلەر. بىراق، بىز يەھۇدىيلار كىمگە ئىبادەت قىلغىنىمىزنى بىلىمىز. چۈنكى، قۇتقۇزۇلۇش يەھۇدىيلار ئارقىلىق دۇنياغا كېلىدۇ. ²³ لېكىن شۇنداق بىر ۋاقىت كېلىدۇ، شۇنداقلا كېلىپ قالدىكى، كىشىلەر روھى بىلەن ۋە خۇدا ئاشكارىلىغان ھەقىقەت بويىچە ئۇنىڭغا ئىبادەت قىلىدۇ. ئەرىشتىكى ئاتىمىز ئۆزىگە ئەنە شۇنداق ھەقىقىي ئىبادەت قىلغۇچىلارنى ئىزدەمەكتە. ²⁴ خۇدا — روھتۇر. ئۇنىڭغا ئىبادەت قىلغۇچىلار روھى بىلەن ۋە خۇدا ئاشكارىلىغان ھەقىقەت بويىچە ئۇنىڭغا ئىبادەت قىلىشى كېرەك. ²⁵ ئايال ھەزرىتى ئەيساغا:

— مەسھنىڭ، يەنى قۇتقۇزغۇچىنىڭ كېلىدىغانلىقىنى بىلىمەن. ئۇ كەلگەندە، بىزگە ھەقىقەتنى تولۇق چۈشەندۈرۈپ بېرىدۇ، — دېدى.

²⁶ — سىز بىلەن سۆزلىشىۋاتقان مەن، ئۇ بولمەن! — دېدى ھەزرىتى ئەيسا. ²⁷ دەل شۇ چاغدا، ھەزرىتى ئەيسانىڭ شاگىرتلىرى قايتىپ كەلدى. ئۇلار ئۇنىڭ بىر سامارىيىلىك ئايال بىلەن سۆزلىشىۋاتقانلىقىغا ھاڭ- تاڭ قېلىشتى، لېكىن، ھېچقايسىسى ھەزرىتى ئەيسادىن: «سىز ئۇنىڭدىن نېمە سورىماقچىسىز؟» ياكى «سىز نېمىشقا ئۇنىڭ بىلەن سۆزلىشىسىز؟» دەپمۇ سورىمىدى.

²⁸ شۇنىڭ بىلەن، ئايال كوزىسىنى تاشلاپ، شەھەرگە قايتىپ بېرىپ، كىشىلەرگە: ²⁹ — يۈرۈڭلار، ھاياتىمدا قىلغان ئىشلىرىمنىڭ ھەممىسىنى ماڭا ئېيتىپ بەرگەن ئادەمنى كۆرۈپ كېلىڭلار. ئەجەبا، قۇتقۇزغۇچى — مەسھ شۇمۇدۇ؟ — دېدى. ³⁰ بۇنىڭ بىلەن، كىشىلەر شەھەردىن چىقىپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا كېلىشكە باشلىدى.

³¹ شۇ ۋاقىتنىڭ ئۆزىدە شاگىرتلىرى ھەزرىتى ئەيساغا:

— ئۇستاز، ئازراق بىر نەرسە يەۋالىسىڭىز چۇ؟ — دەپ ئۆتۈنۈشتى.

³² لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا:

— مېنىڭ سىلەر بىلمەيدىغان بىر يېمەكلىكىم بار، — دېدى.

³³ شاگىرتلار بىر- بىرىگە:

— ئەجەبا، بىرى ئۇستازغا يېمەكلىك ئە كېلىپ بەرگەنمىدۇ؟ — دېيىشتى.

يۇھاننا بايان قىلغان خوش خەۋەر

³⁴ — مېنىڭ يېمەكلىكىم — مېنى ئەۋەتكەن خۇدانىڭ ئىرادىسىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ۋە ئۇنىڭ ماڭا تاپشۇرغان ئىشىنى تاماملاشتۇر، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا. ³⁵ ھەزرىتى ئەيسا شەھەردىن كېلىۋاتقانلارنى كۆزدە تۇتۇپ سۆزىنى داۋاملاشتۇرۇپ، شاگىرتلىرىغا مۇنداق دېدى:

— سىلەر: «ھوسۇل يىغىشقا يەنە تۆت ئاي بار» دەيسىلەر. ئەمما سىلەرگە ئېيتىمەنكى، بېشىڭلارنى كۆتۈرۈپ ئېتىزلارغا قاراڭلار، زىرائەتلەر سارغىيىپ ئورۇشقا تەييار بولغاندەك، بۇ كىشىلەرمۇ ئېتىقاد قىلىشقا تەييار بولدى!

³⁶ خۇددى ھوسۇل يىغقۇچى ھەققىنى ئېلىۋاتقاندەك، بۇ كىشىلەرنى ماڭا ئېتىقاد قىلىشقا يېتەكلەۋاتقانلارمۇ خۇدادىن تېگىشلىك ئىنئام ئېلىۋاتىدۇ. ئۇلارنىڭ يىغقان ھوسۇلى بولسا مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشكەن كىشىلەردۇر. شۇنداق قىلىپ، «تېرىقچى» ۋە «ئورمىچى» تەڭ خۇشاللىنىدۇ. ³⁷ «بىرى تېرىيدۇ، يەنە بىرى يىغدۇ» دېگەن تەمسىل توغرىدۇر. ³⁸ مەن سىلەرنى ئۆزۈڭلار ئەمەس، باشقىلار ئەمگەك سىڭدۈرگەن بىر «ھوسۇل»نى يىغىشقا ئەۋەتتىم. شۇنىڭ ئۈچۈن، سىلەر تەييار بولغان بۇ «ھوسۇل»نى يىغقۇچىسىلەر.

³⁹ سىلەر يېزىسىدىكى نۇرغۇن سامارىيىلىكلەر ھېلىقى ئايالنىڭ: «ھاياتىمدا قىلغان ئىشلىرىمنىڭ ھەممىسىنى ماڭا ئېيتىپ بەردى!» دېگەن سۆزىنى ئاڭلاپ، ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلدى. ⁴⁰ شۇڭا، ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا كېلىپ، ئۇنىڭ ئۆزلىرى بىلەن بىللە تۇرۇشنى تەلەپ قىلىشتى. شۇنىڭ بىلەن، ھەزرىتى ئەيسا ئۇ يەردە ئىككى كۈن تۇردى.

⁴¹ ئۇنىڭ تەلىمى ئارقىلىق تېخىمۇ كۆپ ئادەم ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلدى. ⁴² ئۇلار

ئايالغا:

— بىزنىڭ ئېتىقاد قىلىشىمىز ئەمدى پەقەت سىزنىڭ سۆزلىرىڭىز سەۋەبىدىنلا ئەمەس، بەلكى ئۆزىمىزنىڭ ئاڭلىغانلىقىدىنمۇ بولدى. ئۇنىڭ ھەقىقەتەن دۇنيانىڭ قۇتقۇزغۇچىسى ئىكەنلىكىنى بىلدۈرۈپ! — دېيىشتى.

بىر ئەمەلدارنىڭ ئوغلىنىڭ ساقايتىلىشى

⁴³ ئىككى كۈندىن كېيىن ھەزرىتى ئەيسا جەللىيە ئۆلكىسىگە قاراپ يول ئالدى.

يۇھاننا بايان قىلغان خوش خەۋەر

⁴⁴ ئۇ ئۆزى بۇرۇن: «ھېچقانداق پەيغەمبەر ئۆز يۇرتىدا ھۆرمەتكە سازاۋەر بولمايدۇ» دېگەن. ⁴⁵ جەللىيىگە كەلگىنىدە، جەللىيىلىكلەر ئۇنى قارشى ئېلىشتى، چۈنكى ئۇلارمۇ ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنى يېرۇسالېمدا ئۆتكۈزگەن ۋە ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۇ يەردە ياراتقان مۆجىزە ھەم كارامەتلىرىنى كۆرگەندى.

⁴⁶ ھەزرىتى ئەيسا جەللىيە ئۆلكىسىدە تۇرغان ۋاقتىدا، كانا يېزىسىغا يەنە باردى. (ئۇ دەل شۇ يېزىدىكى بىر تويدا سۇنى شارابقا ئايلاندۇرغاندى.) شۇ كۈنلەردە، كەپەرناھۇم شەھرىدە ئوغلى كېسەل بولۇپ ياتقان بىر ئوردا ئەمەلدارى بار ئىدى.

⁴⁷ ئۇ ھەزرىتى ئەيسانىڭ يەھۇدىيىدىن جەللىيىگە كەلگەنلىكىنى ئاڭلاپ، ئۇنىڭ ئالدىغا باردى ۋە:

— ئۆيۈمگە بېرىپ، سەكراتتا ياتقان ئوغلۇمنى ساقايتىپ بەرسىڭىز! — دەپ ئۆتۈندى.

⁴⁸ شۇنىڭ بىلەن، ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— سىلەر جەللىيىلىكلەر مۆجىزە ۋە كارامەتلەرنى كۆرمىگۈچە، ماڭا ئېتىقاد قىلمايدىغان ئوخشاشسىلەر! — دېدى.

⁴⁹ ئوردا ئەمەلدارى ھەزرىتى ئەيساغا:

— ھەزرەتلىرى، بالام ئۆلمەستە بارغايىسىز! — دېدى.

⁵⁰ — ئۆيىڭىزگە قايتىڭ، ئوغلنىڭىز ھايات قالدۇ! — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

ھېلىقى ئادەم ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئېيتقان سۆزىگە ئىشىنىپ، ئۆيىگە قاراپ ماڭدى. ⁵¹ يولدا چاكارلىرى ئۇنىڭ ئالدىغا چىقىپ، ئوغلنىڭ ھايات ھەم سالامەت ئىكەنلىكىنى ئۇقتۇردى.

⁵² ئەمەلدار ئۇلاردىن ئوغلنىڭ قاچاندىن باشلاپ ياخشىلىنىشقا يۈزلەنگەنلىكىنى سورىغىنىدا، ئۇلار:

— تۈنۈگۈن چۈشتىن كېيىن سائەت بىردە قىزىتمىسى ياندى، — دېيىشتى.

⁵³ بالىنىڭ ئاتىسى بۇنىڭ دەل ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆزىگە: «ئوغلنىڭىز ھايات قالدۇ!» دېگەن ۋاقىت ئىكەنلىكىنى ئېسىگە ئالدى. شۇنىڭ بىلەن، ئۇ ۋە پۈتۈن ئائىلىسىدىكىلەر ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلىشتى.

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

⁵⁴ بۇ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ يەھۇدىيىدىن جەللىيىگە كېلىپ كۆرسەتكەن ئىككىنچى مۆجىزىسى ئىدى.

5 - باب

كۆلچەك بويىدىكى پالەچنىڭ ساقايتىلىشى

¹ بۇنىڭدىن ئۇزۇن ئۆتمەي، يەھۇدىيلارنىڭ بىر ھېيتى يېتىپ كەلدى. شۇڭا، ھەزرىتى ئەيسا يېرۇسالېمغا باردى. ² يېرۇسالېمدىكى «قوي دەرۋازىسى» نىڭ يېنىدا ئىبرانىي تىلىدا «بەيتەستا» دەپ ئاتىلىدىغان بىر كۆلچەك بولۇپ، ئۇنىڭ ئەتراپىدا بەش پېشايۋان بار ئىدى. ³ بۇ پېشايۋانلار ئاستىدا بىر توپ قارىغۇ، توكۇر ۋە پالەچلەر يېتىشتى. {ئۇلار يېتىپ كۆلچەكنىڭ سۈيىنىڭ چايقىلىشىنى كۈتەتتى. ⁴ چۈنكى، خۇدانىڭ بىر پەرىشتىسى تۇرۇپ - تۇرۇپ كۆلچەككە چۈشۈپ سۇنى چايقايدىكەن، سۇنىڭ چايقىلىشىدىن كېيىن كۆلچەككە بىرىنچى بولۇپ كىرگەن كىشى ھەرقانداق كېسەلدىن خالاس بولىدىكەن.} ⁵ ئۇ يەردە ئوتتۇز سەككىز يىل كېسەل تارتقان بىر بىمار بار ئىدى. ⁶ ھەزرىتى ئەيسا بۇ توكۇر ئادەمنى كۆردى ۋە ئۇنىڭ ئۇزۇندىن بېرى شۇ ئەھۋالدا ئىكەنلىكىنى بىلىپ، ئۇنىڭدىن:

— ساقىيىپ كېتىشىنى خالامسەن؟ — دەپ سورىدى.

⁷ بىمار مۇنداق جاۋاب بەردى:

— ھەزرىتى ئەيسا، سۇ چايقالغاندا مېنى سۇغا چۈشۈرىدىغان ئادىمىم يوق. مەن

چۈشەي دېگۈچە، باشقىلار مېنىڭ ئالدىمدا چۈشۈۋالىدۇ.

⁸ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— ئورنۇڭدىن تۇر، ئورۇن - كۆرپەڭنى يىغىشتۇرۇپ ماڭ! — دېدى.

⁹ ھېلىقى ئادەم شۇ ئان ساقىيىپ، ئورۇن - كۆرپىسىنى يىغىشتۇرۇپ مېڭىشقا

باشلىدى.

يۇھاننا بايان قىلغان خوش خەۋەر

بۇ، يەھۇدىيلارنىڭ دەم ئېلىش كۈنى^④ ئىدى. ¹⁰ شۇڭا، بەزى يەھۇدىي ئاقساقاللىرى ساقايغان ئادەمگە:

— بۈگۈن دەم ئېلىش كۈنى تۇرسا، تەۋرات قانۇنىمىزدا دەم ئېلىش كۈنى ئىش قىلىش مەنىنى قىلىنغانلىقىنى بىلىپ تۇرۇپ، يەنە ئورۇن – كۆرپەڭنى كۆتۈرۈپ يۈرسەنغۇ! — دېدى.

¹¹ لېكىن، بىمار ئۇلارغا مۇنداق جاۋاب بەردى:

— مېنى ساقايتقان كىشى ماڭا: «ئورۇن – كۆرپەڭنى يىغىشتۇرۇپ ماڭ» دېگەن تۇرسا!

¹² — ساڭا: «ئورۇن – كۆرپەڭنى يىغىشتۇرۇپ ماڭ» دېگەن زادى كىم ئىكەن ئۇ؟ — دەپ سوراشتى ئۇلار.

¹³ بىراق، ساقايغان ئادەم ھەزرىتى ئەيسانىڭ كىم ئىكەنلىكىنى بىلمەيتتى. ئۇ يەردە ئادەم كۆپ بولغانلىقتىن، ھەزرىتى ئەيسا ئۆزىنى دالدغا ئېلىپ، ئاستىغىنا كېتىپ قالدى.

¹⁴ بۇ ئىشتىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا ھېلىقى ئادەمنى مەركىزىي ئىبادەتخانىدا كۆرۈپ:

— كېسىلىڭدىن ساقايدىڭ. ئەمدى گۇناھ سادىر قىلما، بېشىڭغا تېخىمۇ چوڭ بالا – قازا كېلىپ قالمىسۇن! — دېدى.

¹⁵ ھېلىقى ئادەم يەھۇدىي ئاقساقاللىرىنىڭ قېشىغا بېرىپ، ئۆزىنى ساقايتقان ھەزرىتى ئەيسا ئىكەنلىكىنى ئۇقتۇردى. ¹⁶ ھەزرىتى ئەيسا بۇ ئىشلارنى دەم ئېلىش كۈنى قىلغانلىقى ئۈچۈن، يەھۇدىي ئاقساقاللىرى ئۇنىڭغا زىيانكەشلىك قىلىشقا باشلىدى. ¹⁷ لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— خۇدائاتام تا ھازىرغىچە توختىماستىن ئىش قىلىپ كەلمەكتە، مەنمۇ شۇنداق قىلىشىم كېرەك! — دېدى.

¹⁸ شۇنداق قىلىپ، يەھۇدىي ئاقساقاللىرىنىڭ ئۇنى ئۆلتۈرۈش نىيىتى تېخىمۇ

^④ 9: دەم ئېلىش كۈنى — بۇ، يەھۇدىيلارنىڭ ئىبادەت قىلىدىغان مۇقەددەس كۈنىنى كۆرسىتىدۇ. ئۇ كۈنى ئىشلەش قەتئىي مەنئى قىلىنغان.

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

كۈچەيدى. چۈنكى، ئۇ دەم ئېلىش كۈنىنىڭ قائىدىسىنى بۇزۇپلا قالماستىن، خۇدانىڭ ئۆز ئاتىسى ئىكەنلىكىنى ئېيتىش بىلەن، ئۆزىنى خۇداغا تەڭ قىلغاندى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ھوقۇقى

¹⁹ ھەزرىتى ئەيسا بۇ شىكايەتلەرگە جاۋابەن يەھۇدىي ئاقساقاللىرىغا مۇنداق

دېدى:

— بىلىپ قويۇڭلاركى، ئوغلى ئۆزلۈكىدىن ھېچنېمە قىلالمايدۇ. پەقەت ئەرشتىكى ئاتىسىنىڭ نېمە قىلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، ئاندىن شۇ ئىشنى قىلالايدۇ. ئاتىسى نېمە قىلسا، ئۇمۇ شۇنى قىلىدۇ. ²⁰ چۈنكى، ئاتىسى ئۇنى سۆيىدۇ ۋە ئۆزىنىڭ قىلىدىغان بارلىق ئىشلىرىنى ئۇنىڭغا كۆرسىتىدۇ ھەم ئوغلى ئارقىلىق سىلەرنى ھەيران قالدۇرغۇدەك، تېخىمۇ زور ۋە ئۇلۇغ ئىشلارنى ئايان قىلىدۇ. ²¹ ئۆلگەنلەرنى ئاتىسى قانداق تىرىلدۈرۈپ، ئۇلارغا ھاياتلىق ئاتا قىلغان بولسا، ئوغلۇمۇ شۇنىڭغا ئوخشاش ئۆزى خالىغان كىشىلەرگە مەڭگۈلۈك ھايات ئاتا قىلىدۇ. ²² شۇنداقلا، ئاتىسى ھېچكىمنى سوراققا تارتمايدۇ، بەلكى ئوغلى تارتىدۇ. چۈنكى، سوراققا تارتىشنىڭ پۈتۈن ھوقۇقىنى ئوغلغا بەرگەندۇر. ²³ بۇنىڭدىن مەقسەت، ئىنسانلارنىڭ ئۆزىنى ھۆرمەتلىگەندەك، ئوغلنىمۇ ھۆرمەتلىشى ئۈچۈندۇر. ئوغلنى ھۆرمەتلىمىگەنلەر ئۇنى ئەۋەتكۈچى ئاتىسىنىمۇ ھۆرمەتلىمىگەنلەردىن بولىدۇ. ²⁴ بىلىپ قويۇڭلاركى، سۆزۈمنى ئاڭلاپ، مېنى ئەۋەتكۈچىگە ئىشەنگەنلەر مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشكەن بولىدۇ. بۇنداق ئادەم سوراققا تارتىلمايدۇ، شۇنداقلا ئۆلۈمدىن ھاياتلىققا ئۆتكەن بولىدۇ.

²⁵ بىلىپ قويۇڭلاركى، روھى ئۆلۈكلەرنىڭ خۇدانىڭ ئوغلنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلايدىغان ۋاقىت - سائىتى يېتىپ كەلمەكتە، شۇنداقلا كېلىپ قالدىكى، ئاڭلاپ ئىشەنگەنلەر ھاياتلىققا ئىگە بولىدۇ. ²⁶ چۈنكى، ئاتىسى ئۆزى قانداق ھاياتلىق مەنبەسى بولسا، ئوغلنىمۇ شۇنداق ھاياتلىق مەنبەسى قىلدى. ²⁷ يەنە ئۇنىڭغا سوراق قىلىش ھوقۇقىنىمۇ بەردى، چۈنكى ئۇ ئىنسانئوغلدىدۇر. ²⁸ بۇنىڭغا ھەيران بولماڭلار. ئۆلگەنلەرنىڭ ھەممىسى مېنىڭ ئاۋازىمنى ئاڭلايدىغان ۋاقىت كېلىدۇ ²⁹ ۋە ئۇلار يەرلىكلىرىدىن چىقىشىدۇ. ياخشىلىق قىلغانلار تىرىلىپ، مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشىدۇ،

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

يامانلىق قىلغانلار تىرىلىپ سوراققا تارتىلدۇ. ³⁰ مەن ئۆزلۈكۈمدىن ھېچنېمە قىلالمايمەن، پەقەت ئاتامنىڭ ئېيتقىنى بويىچە سوراق قىلىمەن. مېنىڭ ھۆكۈمۈم ئادىلدۇر. چۈنكى، مېنىڭ نىيىتىم مېنىڭ ئىرادەمنى ئەمەس، بەلكى مېنى ئەۋەتكۈچىنىڭ ئىرادىسىنى ئىشقا ئاشۇرۇشتۇر.

خۇدانىڭ ھەزرىتى ئەيساغا بەرگەن گۇۋاھلىقى

³¹ — ئەگەر ئۆزۈم ئۈچۈن ئۆزۈم گۇۋاھلىق بەرسەم، گۇۋاھلىقىم بىكار بولىدۇ. ³² لېكىن، مەن ئۈچۈن گۇۋاھلىق بېرىدىغان باشقا بىرى بار. ئۇنىڭ ماڭا قىلىدىغان گۇۋاھلىقىنىڭ راستلىقىنى بىلىمەن. ³³ يەھيا پەيغەمبەرگە ئادەم ئەۋەتكەن ئەمەسمىدىڭلار؟! ئۇ ھەقىقەتكە گۇۋاھلىق بەرگەن. ³⁴ ئەمەلىيەتتە، ماڭا بىر ئىنساننىڭ گۇۋاھلىقى كېرەك ئەمەس. سىلەرنى يەھيا پەيغەمبەرنىڭ گۇۋاھلىقىغا ئىشىنىپ، قۇتقۇزۇلسۇن دەپ، بۇلارنى ئېيتىۋاتىمەن. ³⁵ يەھيا پەيغەمبەر نۇر چېچىپ تۇرغان بىر چىراغقا ئوخشايدۇ. سىلەر ئۇنىڭ يورۇقلۇقىدىن ۋاقىتلىق بولسىمۇ بەھرىمەن بولۇشنى خالىدىڭلار. ³⁶ لېكىن، يەھيا پەيغەمبەرنىڭ مەن ئۈچۈن بەرگەن گۇۋاھلىقىدىنمۇ چوڭ بىر گۇۋاھلىق بار. ئۇ بولسىمۇ مېنىڭ ياراتقان مۆجىزىلىرىم، يەنى ئاتام مېنىڭ ئورۇندىشىم ئۈچۈن ماڭا تاپشۇرغان ئىشلاردۇر. بۇلار ئاتامنىڭ مېنى ئەۋەتكەنلىكىگە گۇۋاھلىق بېرىدۇ. ³⁷ مېنى ئەۋەتكەن ئاتام ئۆزۈم مەن ئۈچۈن گۇۋاھچىدۇر. سىلەر ھېچقاچان ئۇنىڭ ئاۋازىنى ئاڭلىمىدىڭلار، قىياپىتىنى كۆرمىدىڭلار. ³⁸ ئۇنىڭ سۆزلىرى سىلەرنىڭ قەلبىڭلاردىن ئورۇن ئالدى، چۈنكى مېنى ئۇنىڭ ئەۋەتكىنىگە ئىشەنمىدىڭلار.

³⁹ مۇقەددەس يازمىلارنى تەتقىق قىلىسىلەر، چۈنكى ئۇنىڭدىن مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئىگە بولۇشنىڭ يولىنى تاپالايمىز، دەپ قارايسىلەر. ئەجەب، بۇ يازمىلار مېنى خۇدا ئەۋەتىدىغان قۇتقۇرغۇچى دەپ تونۇشتۇرغان ئەمەسمۇ؟! ⁴⁰ شۇنداق تۇرۇقلۇق، سىلەر يەنە مېنىڭ يېنىمغا كېلىپ، ھاياتلىققا ئېرىشىشنى خالىمايسىلەر.

⁴¹ مەن ئىنسانلارنىڭ ماختىشىنى ئىزدىمەيمەن. ⁴² لېكىن، مەن سىلەرنى بىلىمەن. قەلبىڭلاردا خۇداغا بولغان مۇھەببىتىڭلار يوق. ⁴³ مەن ئاتامنىڭ نامى بىلەن كەلسەم، سىلەر مېنى قوبۇل قىلمايسىلەر. ھالبۇكى، باشقىلار ئۆز نامى بىلەن كەلسە،

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئۇنى قوبۇل قىلسىلەر. ⁴⁴ سىلەر بىر - بىرىڭلارنىڭ ماختىشىنى قوبۇل قىلسىلەريۇ، يېگانە خۇدانىڭ ماختىشىغا ئىگە بولۇشقا تىرىشمايسىلەر. بۇ ھالدا ماڭا قانداقمۇ ئېتىقاد قىلالايسىلەر!؟

⁴⁵ بىراق، مېنى ئۈستىمزدىن ئاتامغا شىكايەت قىلدۇ، دەپ ئويلىماڭلار. ئۈستۈڭلاردىن شىكايەت قىلىدىغان مەن ئەمەس، بەلكى سىلەر ئۈمىد باغلىغان مۇسا پەيغەمبەردۇر. ⁴⁶ ئەگەر سىلەر راستتىن مۇسا پەيغەمبەرگە ئىشەنگەن بولساڭلار، ماڭمۇ ئىشەنگەن بولاتتىڭلار. چۈنكى، مۇقەددەس يازمىلاردا مۇسا پەيغەمبەر مەن توغرىلۇق يازغان. ⁴⁷ لېكىن، ئۇنىڭ مۇقەددەس يازمىلاردا يازغان سۆزلىرىگە ئىشەنمىسەڭلار، مېنىڭ سۆزلىرىمگە قانداقمۇ ئىشىنىسىلەر!؟

6 - باب

بەش مىڭ ئادەمنىڭ تويدۇرۇلۇشى

¹ بىر مەزگىلدىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا جەلىلىيە كۆلى (تىبېرىيە كۆلى دەپمۇ ئاتىلىدىغان كۆل) نىڭ ئۇ قېتىغا ئۆتتى. ² زور بىر توپ خالايق ئۇنىڭ كەينىدىن ئەگىشىپ ماڭدى، چۈنكى ئۇلار ئۇنىڭ كېسەللەرنى ساقايتقان مۆجىزىلىرىنى كۆرگەندى. ³ ھەزرىتى ئەيسا تاغقا چىقىپ، ئۇ يەردە شاگرتلىرى بىلەن بىللە ئولتۇردى. ⁴ بۇ، يەھۇدىيلارنىڭ ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىغا ئاز قالغان ۋاقىت ئىدى. ⁵ ھەزرىتى ئەيسا بېشىنى كۆتۈرۈپ، زور بىر توپ خالايقنىڭ ئۆزىنىڭ ئالدىغا كېلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، فىلىپتىن:

— شۇنچە كۆپ ئادەمنى تويدۇرغۇدەك ناننى نەدىن تاپىمىز؟ — دەپ سورىدى. ⁶ ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزنى ئۇنى سىناش ئۈچۈن ئېيتقاندى. ئەمەلىيەتتە، قانداق قىلىشنى ئۆزى بىلەتتى.

⁷ فىلىپ جاۋابەن:

— ھەممەيلەننىڭ بىر بۇردىدىن نان يېيىشى ئۈچۈن، يېرىم يىللىق كىرىمىمۇ يەتمەيدۇ! — دېدى.

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

⁸ شاگرتلاردىن يەنە بىرى، يەنى سىمۇن پېترۇسنىڭ ئىسمى ئەندەر ھەزرىتى ئەيساغا:

⁹ — بۇ يەردە بىر كىچىك بالا بولۇپ، ئۇنىڭدا بەش ئارپا نان بىلەن ئىككى بېلىق بار. لېكىن، بۇنىچۇلا ئادەم ئۈچۈن بۇ نېمىگە يەتسۇن؟! — دېدى.

¹⁰ — كۆپچىلىكنى ئولتۇرغۇزۇڭلار، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

ئۇ يەر كەڭ كەتكەن چىمەنزىلىق ئىدى. خالايقنىڭ ھەممىسى ئولتۇردى. ئۇ يەردىكى ئەرلەرنىڭ سانىلا بەش مىڭچە بار ئىدى. ¹¹ ھەزرىتى ئەيسا نانلارنى قولغا ئېلىپ، خۇداغا شۈكۈر ئېيتقاندىن كېيىن، ئولتۇرغانلارغا بۆلۈپ بەردى. بېلىقلارنىمۇ شۇنداق قىلدى. كۆپچىلىك خالىغانچە يېدى. ¹² ھەممەيلەن يەپ تويغاندا، ھەزرىتى ئەيسا شاگرتلىرىغا:

— ئېشىپ قالغىنىنى يىغىڭلار، ھېچ نەرسە زايە بولمىسۇن، — دېدى.

¹³ شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار كۆپچىلىكنىڭ بەش ئارپا ناندان يەپ ئېشىپ قالغىنىنى ئون ئىككى سېۋەتكە تولدۇرۇپ يىغۋالدى.

¹⁴ خالايق ھەزرىتى ئەيسانىڭ كۆرسەتكەن بۇ مۆجىزىسىنى كۆرۈپ: «دۇنياغا كېلىشىنى مۇسا پەيغەمبەر ئالدىن ئېيتقان پەيغەمبەر ھەقىقەتەن مۇشۇ ئىكەن!» دېيىشتى. ¹⁵ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنىڭ ئۆزىنى ئىسرائىللارنىڭ پادىشاھى بولۇشقا مەجبۇرلايدىغانلىقىنى بىلىپ، ئۇلاردىن ئايرىلىپ، قايتىدىن تاغقا تەنھا چىقىپ كەتتى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ سۇ ئۈستىدە مېڭىشى

¹⁶ كەچقۇرۇن، ھەزرىتى ئەيسانىڭ شاگرتلىرى كۆل بويىغا كېلىشتى. ¹⁷ گەرچە قاراڭغۇ چۈشۈپ كەتكەن بولسىمۇ، ھەزرىتى ئەيسا تېخىچە ئۇلارنىڭ يېنىغا كەلمىگەندى. شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار بىر كېمىگە ئولتۇرۇپ، كۆلنىڭ ئۇ قېتىدىكى كەپەرناھۇم شەھىرىگە قاراپ يول ئېلىشتى. ¹⁸ قاتتىق بوران چىقىپ، كۆلدە دولقۇن كۆتۈرۈلۈۋاتاتتى. ¹⁹ شاگرتلار پالاق ئۇرۇپ تۆت - بەش چاقىرىم يەرگىچە بارغاندىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسانىڭ كۆل ئۈستىدە مېڭىپ كېمىگە يېقىنلىشىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ قورقۇشۇپ كەتتى. ²⁰ لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— قورقماڭلار، بۇ مەن! — دېدى.

²¹ بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار ھەزرتى ئەيسانى كېمىگە چىقىشقا ئۈندىدى. ئۇ كېمىگە چىققاندىن كېيىنلا، ئۇلار بارماقچى بولغان يېرىگە بېرىپ قالدى.

ھەزرتى ئەيسا — روھىي ئوزۇقتۇر

²² ئىككىنچى كۈنى، كۆلنىڭ ئۇ قېتىدا قالغان خالايق تۈنۈگۈنكى كۈندە ئۇ يەردە پەقەت بىرلا كېمىنىڭ بارلىقىنى، ھەزرتى ئەيسانىڭ ئۆز شاگىرتلىرى بىلەن بىللە ئۇ كېمىگە ئولتۇرمىغانلىقىنى، شاگىرتلىرىنىڭ يالغۇز كەتكەنلىكىنى ئېسىگە ئالدى.

²³ بىرنەچچە كېمە تىبىرىيە شەھىرىدىن ھەزرتى ئەيسا دۇئا قىلىپ خالايققا نان تارقىتىپ بەرگەن يەرگە يېقىن كېلىپ توختىدى. ²⁴ ھەزرتى ئەيسانىڭ ۋە شاگىرتلىرىنىڭ ئۇ يەردە ئەمەسلىكىنى بىلگەن خالايق ئۇ كېمىلەرگە ئولتۇرۇپ، كەپەرناھۇم شەھىرىگە ھەزرتى ئەيسانى ئىزدىگىلى ماڭدى.

²⁵ خالايق ئۇنى كۆلنىڭ ئۇ قېتىدا تاپقاندىن كېيىن:

— ئۇستاز، بۇ يەرگە قاچان كەلدىڭىز؟ — دەپ سوراشتى.

²⁶ ھەزرتى ئەيسا مۇنداق جاۋاب بەردى:

— بىلىپ قويۇڭلاركى، سىلەر مېنى مۆجىزىلىرىمنى كۆرۈپ چۈشەنگەنلىكىڭلار ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى نانىلاردىن خالىغانچە يەپ تويغانلىقىڭلار ئۈچۈن ئىزدىدىڭلار. ²⁷ بىراق، سىلەر بۇزۇلىدىغان ئوزۇقلۇق ئۈچۈن ئەمەس، بۇزۇلمايدىغان، مەڭگۈلۈك ھاياتلىق بېرىدىغان ئوزۇقلۇق ئۈچۈن جان تىكىپ ئىشلەڭلار! بۇنى سىلەرگە ئىنسانئوغلى — ئۆزۈم بېرىمەن، چۈنكى مېنىڭ بۇنداق قىلىشىمنى خۇدا ئاتا تەستىقلىغان.

²⁸ ئۇلار:

— قانداق قىلغاندا خۇدانىڭ خىزمىتىدە بولالايمىز؟ — دەپ سوراشتى.

²⁹ — خۇدانىڭ خىزمىتى — خۇدانىڭ ئەۋەتكىنىگە ئېتىقاد قىلىشتۇر، — دەپ

جاۋاب بەردى ھەزرتى ئەيسا.

³⁰ ئۇلار يەنە:

— سىز قانداق مۆجىزە يارىتىش بىلەن بىزنى ئۆزىڭىزگە ئىشەندۈرىسىز؟ بىزگە

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

نېمە قىلىپ بەرمە كېچىسىز؟³¹ ئەجدادلىرىمىز چۆلدە يۈرگەندە، «ماننا» دەپ ئاتالغان نان يېگەن. بۇ ھەقتە زەبۇردا: «ئۇ ئۇلارغا ئەرشتىن چۈشۈرۈلگەن نان تەقدىم قىلدى» دېيىلگەن. سىز بىزگە نېمە تەقدىم قىلماقچىسىز؟ — دېيىشتى.³² بىراق، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— بىلىپ قويۇڭلاركى، ئەجدادلىرىڭلارغا ئاسماندىن چۈشكەن ناننى مۇسا پەيغەمبەر ئەمەس، بەلكى خۇدائاتام بەرگەن. مانا ھازىر مۇسەلەرگە ئاسماندىن چۈشكەن ھەقىقىي ناننى خۇدائاتام بېرىۋاتىدۇ.³³ بۇ نان ئەرشتىن چۈشكەندۇر ۋە پۈتۈن دۇنياغا ھاياتلىق بەرگۈچىدۇر.

³⁴ — تەقسىر، ھەمىشە بىزگە بۇنداق نان بېرىپ تۇرغايىسىز! — دېيىشتى ئۇلار. ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق دېدى:³⁵

— ھاياتلىق بېرىدىغان نان ئۆزۈمدۈرمەن! مېنىڭ يېنىمغا كەلگەنلەر ھەرگىز ئاچ قالمىدۇ. ماڭا ئېتىقاد قىلغانلار ھېچقاچان ئۇسسمايدۇ.³⁶ لېكىن سىلەرگە

ئېيتقىنىمدەك، سىلەر مېنى كۆرگەن بولساڭلارمۇ، ماڭا ئېتىقاد قىلمايۋاتسىلەر.

³⁷ خۇدائاتام ماڭا تاپشۇرغانلارنىڭ ھەممىسى مېنىڭ يېنىمغا كېلىدۇ. مېنىڭ يېنىمغا كەلگەنلەرنى ھەرگىز تاشلىۋەتمەيمەن.³⁸ چۈنكى، مەن ئۆز ئىرادەمنى

ئەمەس، مېنى ئەۋەتكۈچىنىڭ ئىرادىسىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش ئۈچۈن ئەرشتىن چۈشتۈم.³⁹ مېنى ئەۋەتكۈچىنىڭ ئىرادىسى بولسا ئۇنىڭ ماڭا تاپشۇرغانلىرىدىن

بىرىنىمۇ يوقاتماسلىقىم، شۇنداقلا قىيامەت كۈنى ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى تىرىلدۈرۈپ، مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشتۈرۈشۈمدىن ئىبارەت.⁴⁰ چۈنكى، مېنىڭ ئاتامنىڭ ئىرادىسى

ئوغلنى، يەنى مېنى تونۇغان ۋە ماڭا ئېتىقاد قىلغانلارنىڭ ھەممىسىنى مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشتۈرۈشتۇر. مەن ئۇلارنى قىيامەت كۈنى تىرىلدۈرۈپ، مەڭگۈلۈك ھاياتقا

ئېرىشتۈرمەن.

⁴¹ ھەزرىتى ئەيسا: «ئەرشتىن چۈشكەن (نان، ئۆزۈمدۈرمەن!)» دېگەنلىكى

ئۈچۈن، يەھۇدىيلار ئۇنىڭغا نارازى بولۇپ غودۇڭشىشقا باشلىدى.⁴² «بۇ يۈسۈپنىڭ

ئوغلى ئەيسا ئەمەسمۇ؟ ئاتىسىنىمۇ، ئانىسىنىمۇ تونۇيدىغان تۇرساق، يەنە

قانداقلارچە: «ئەرشتىن چۈشتۈم!» دېيەلسۇن؟» دېيىشتى ئۇلار.

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

⁴³ — ماڭا غودۇكشىماڭلار، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا، — ⁴⁴ مېنى ئەۋەتكەن خۇدا ئاتام ئۆزى كىشىلەرنىڭ قەلبىگە سالمىسا، ئۇلار مېنىڭ يېنىمغا كېلەلمەيدۇ. مېنىڭ يېنىمغا كەلگەن كىشىلەرنى قىيامەت كۈنى تىرىلدۈرمەن.

⁴⁵ پەيغەمبەرلەرنىڭ يازمىلىرىدا مۇنداق يېزىلغان: «ئۇلارنىڭ ھەممىسىگە خۇدا تەرىپىدىن تەلىم بېرىلدى.» شۇڭا، ئاتامنىڭ تەلىمىنى ئاڭلىغان ۋە ئۇنىڭدىن ئۆگەنگەن كىشىلەر مېنىڭ يېنىمغا كېلىدۇ. ⁴⁶ بۇ، ئاتامنى بىر كىشى كۆرگەن دېگەنلىك ئەمەس. ئاتامنى پەقەت ئۇنىڭ يېنىدىن كەلگۈچى مەنلا كۆرگەن.

⁴⁷ بىلىپ قويۇڭلاركى، ماڭا ئېتىقاد قىلغانلار مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئاللىقاچان ئېرىشكەن بولىدۇ. ⁴⁸ ھاياتلىق بېرىدىغان «نان» ئۆزۈمدۈرمەن. ⁴⁹ گەرچە ئەجدادلىرىڭلار چۆللەردە ماننا يېگەن بولسىمۇ، يەنىلا ئۆلدى. ⁵⁰ لېكىن، ئەرىشتىن چۈشكەن شۇنداق بىر «نان» باركى، ئۇنى يېگەنلەر ئۆلمەيدۇ. ⁵¹ ئەرىشتىن چۈشكەن، «ھاياتلىق بېرىدىغان نان» ئۆزۈمدۈرمەن. كىمدەكىم بۇ «نان» دىن يېسە، مەڭگۈ ياشايدۇ. بۇ «نان» مېنىڭ تېنىمدۇر. مەن دۇنيادىكى ئىنسانلار ھەقىقىي ھاياتقا ئىگە بولسۇن دەپ، ئۇنى ئاتماقچى.

⁵² بۇ سۆز بىلەن ئۇلار خاپا بولۇشۇپ:

— بۇ ئادەم بىزنىڭ يېشىمىزگە ئۆز تېنىنى قانداق بېرەلەيدۇ؟ — دېيىشىپ، تالاش-تارتىش قىلىشقا باشلىدى.

⁵³ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— بىلىپ قويۇڭلاركى، ئىنسانئوغلنىڭ تېنىنى يېمىگۈچە ۋە قېنىنى ئىچمىگۈچە، سىلەردە مەڭگۈلۈك ھاياتلىق بولمايدۇ. ⁵⁴ تېنىمنى يېگەن ۋە قېنىمنى ئىچكەن كىشى مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشكەن بولىدۇ. مەن ئۇ كىشىنى قىيامەت كۈنى تىرىلدۈرمەن. ⁵⁵ چۈنكى، تېنىم ھەقىقىي يېمەكلىك، قېنىم بولسا ھەقىقىي ئىچىملىكتۇر. ⁵⁶ تېنىمنى يېگەن ۋە قېنىمنى ئىچكەن كىشى مەندە ياشايدۇ. مەنمۇ ئۇنىڭدا ياشايمەن.

⁵⁷ ھاياتلىقنىڭ مەنبەسى بولغان ئاتام مېنى ئەۋەتتى. مەن ئۇنىڭ بار بولغانلىقىدىن ياشايمەن. شۇنىڭغا ئوخشاش، مېنىڭ تېنىمنى يېگەن كىشىمۇ مېنىڭ بار

يۇھاننا بايان قىلغان خوش خەۋەر

بولغانلىقىمىدىن ياشايدۇ. ⁵⁸ مانا بۇ ئەرشتىن چۈشكەن «نان» دۇر. ئەجدادلىرىڭلار «ماننا» دەپ ئاتالغان ناننى يېگەن بولسىمۇ، ئۆلدى، بىراق بۇ ناننى يېگەنلەر بولسا مەڭگۈ ياشايدۇ!

⁵⁹ ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزلەرنى كەپەرناھۇم شەھىرىدىكى ئىبادەتخانىدا تەلىم بەرگەندە ئېيتقانىدى.

⁶⁰ نۇرغۇن شاگىرتلار بۇنى ئاڭلىغاندا:

— بۇ تەلىمنى ھەزىم قىلىش بەك تەس ئىكەن! بۇنى كىم قوبۇل قىلالسۇن؟ — دېيىشتى.

⁶¹ شاگىرتلىرىنىڭ غودۇڭشىغىنىنى بىلگەن ھەزرىتى ئەيسا:

— سۆزلىرىم چىشىڭلارغا تېگىۋاتامدۇ؟ ⁶² مۇبادا ئىنسانئوغلىنىڭ ئەسلى كەلگەن جايى — ئاسمانغا كۆتۈرۈلۈۋاتقانلىقىنى كۆرسەڭلار، نېمە دەيسىلەر؟! ⁶³ ئىنسانغا ھاياتلىق بەرگۈچى — خۇدانىڭ روھىدۇر. بۇ ئىش ئىنساننىڭ قولىدىن كەلمەيدۇ. سىلەرگە ئېيتقان سۆزلىرىم خۇدانىڭ روھىدىن كەلگەن بولۇپ، ئۇ ھاياتلىق تەقدىم قىلىدۇ. ⁶⁴ لېكىن، ئاراڭلاردا ئېتىقاد قىلمىغانلارمۇ بار، — دېدى. (چۈنكى، ھەزرىتى ئەيسا ئېتىقاد قىلمىغانلارنى ۋە ئۆزىگە ساتقۇنلۇق قىلماقچى بولغان كىشىنىڭ كىم ئىكەنلىكىنى بۇرۇندىن بىلەتتى.)

⁶⁵ — مەن سىلەرگە دېدىمغۇ! ئاتام ماڭا يېقىنلاشتۇرغانلاردىن باشقا، ھېچكىم مېنىڭ يېنىمغا كېلەلمەيدۇ! — دېدى ھەزرىتى ئەيسا يەنە قوشۇمچە قىلىپ.

⁶⁶ بۇنىڭ بىلەن، ئەگەشكۈچىلىرىدىن خېلى كۆپى چېكىنىپ چىقىپ، ئۇنىڭغا ئەگەشمەيدىغان بولدى. ⁶⁷ ھەزرىتى ئەيسا ئون ئىككى شاگىرتىدىن:

— سىلەرچۇ، سىلەرمۇ مەندىن ئايرىلماقچىمۇ؟ — دەپ سورىدى.

⁶⁸ سىمۇن پېترۇس مۇنداق جاۋاب قايتۇردى:

— ئى رەببىم، مەڭگۈ ھاياتلىق بېرىدىغان سۆزلەر پەقەت سىزدىلا تۇرسا! بىز كىمنىڭ يېنىغا كېتەتتۇق؟ ⁶⁹ ئىشىنىمىز ۋە بىلىمىزكى، سىز خۇدا ئەۋەتكەن

مۇقەددەس بولغۇچىسىز!

⁷⁰ ھەزرىتى ئەيسا جاۋابەن:

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— مەن سىلەر ئون ئىككىڭلارنى تاللىدىم، بىراق ئاراڭلاردا بىرى شەيتاننىڭ ئىلكىدىدۇر! — دېدى.

⁷¹ ھەزرىتى ئەيسا سىمۇنىنىڭ ئوغلى يەھۇدا ئىشقارىيوتنى دېمەكچى ئىدى، چۈنكى يەھۇدا ئون ئىككى شاگىرتنىڭ بىرى بولۇپ تۇرۇقلۇق، كېيىن ھەزرىتى ئەيساغا ساتقۇنلۇق قىلاتتى.

7 - باب

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئىنىلىرىنىڭ ئۇنىڭغا قارشى تۇرۇشى

¹ شۇنىڭدىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا جەللىيە ئۆلكىسىدە كېزىپ يۈردى. يەھۇدىي ئاقساقاللىرى ئۇنى ئۆلتۈرۈشنى مەقسەت قىلغانلىقى ئۈچۈن، ئۇ يەھۇدىيە ئۆلكىسىدە تۇرۇشنى خالىمايتتى. ² بۇ چاغدا، يەھۇدىيلارنىڭ كەپە تىكش ھېيتىغا ئاز قالغاندى، ³ شۇڭا، ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئىنىلىرى ئۇنىڭغا:

— ھېيتتىن بۇرۇن يەھۇدىيىگە بېرىڭ، ئەگەشكۈچىلىرىڭىزمۇ كارامەتلىرىڭىزنى كۆرسۈن! ⁴ چۈنكى، ئۆزىنى تونۇتماقچى بولغان كىشى يوشۇرۇن ئىش قىلمايدۇ. ئىشلارنى قىلىۋاتقانكەنسىز، ئۆزىڭىزنى ئىنسانلارغا كۆرسىتىڭ! — دېيىشتى. ⁵ (سەۋەبى، ئىنىلىرىمۇ ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلمىغاندى).

⁶ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— مېنىڭ ۋاقت - سائىتىم تېخى كەلمىدى. لېكىن، سىلەرگە قاچانلا بولسا پۇرسەت بار. ⁷ بۇ دۇنيادىكى كىشىلەر سىلەرنى ھەرگىز ئۆچ كۆرمەيدۇ، لېكىن مېنى ئۆچ كۆرىدۇ. چۈنكى، مەن ئۇلارنىڭ قىلمىشلىرى رەزىل دەپ، گۇۋاھلىق بېرىۋاتمەن. ⁸ سىلەر ھېيتقا بېرىۋېرىڭلار. مەن ھازىرچە بارمايمەن، چۈنكى مېنىڭ ۋاقت - سائىتىم تېخى يېتىپ كەلمىدى، — دېدى.

⁹ ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزلەرنى قىلىپ، جەللىيىدە قالدى.

يۇھاننا بايان قىلغان خوش خەۋەر

كەپە تىكىش ھېيتىدا

- ¹⁰ ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئىنلىرى يېرۇسالېمغا ھېيت ئۈچۈن كەتكەندىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا ئۆزىمۇ ئۇ يەرگە باردى. ئەمما ئاشكارا ئەمەس، يوشۇرۇن باردى.
- ¹¹ ھېيت - ئايەم كۈنلىرىدە يەھۇدىي ئاقساقاللىرى ئۇنى ئىزدەپ، خالاقتىن: «ئەيسانى كۆردۈڭلارمۇ؟» دەپ سوراقتى.
- ¹² كىشىلەر ئارىسىدا ئۇنىڭغا مۇناسىۋەتلىك كۆپ گەپ - سۆزلەر ئېقىپ يۈردى. بەزىلەر ئۇنى: «ياخشى ئادەم!» دېسە، يەنە بەزىلەر: «ياق، دەل ئەكسىچە، خەلقنى ئازدۇرۇۋاتىدۇ!» دېيىشتى. ¹³ بىراق، ھېچكىم ئۇنىڭ ياخشىلىقى توغرىلىق ئاشكارا سۆزلىمەيتتى، چۈنكى يەھۇدىي ئاقساقاللىرىدىن قورقاتتى.
- ¹⁴ ھېيتنىڭ يېرىمى ئۆتكەندە، ھەزرىتى ئەيسا مەركىزىي ئىبادەتخانا ھويلىلىرىغا كىرىپ خەلققە تەلىم بېرىشكە باشلىدى. ¹⁵ يەھۇدىي ئاقساقاللىرى: — بۇ ئادەم ھېچقانداق تەلىم ئالمىغان تۇرۇقلۇق، ئۇنىڭ قانداقمۇ مۇنچە كۆپ بىلىمى بولسۇن؟ — دەپ ھاڭ - تاڭ قىلىشتى.
- ¹⁶ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا: — بۇ تەلىملەر مېنىڭ ئەمەس، بەلكى مېنى ئەۋەتكۈچى خۇدانىڭكىدۇر. ¹⁷ خۇداغا چىن دىلىدىن ئىتائەت قىلىشنى خالايدىغان كىشى بۇ تەلىملەرنىڭ خۇدادىن كەلگەنلىكىنى ياكى ئۆزلۈكۈمدىن ئېيتىۋاتقانلىقىمنى بىلەلەيدۇ. ¹⁸ ئۆز ئالدىغا سۆزلىگەن كىشى ئۆز شان - شەرىپىنى ئىزدەيدۇ، لېكىن ئۆزىنى ئەۋەتكۈچىنىڭ شان - شەرىپىنى ئىزدەيدىغان كىشى ھەق سۆزلەيدۇ. ئۇنداق كىشىدە ھەقسىزلىق يوقتۇر. ¹⁹ مۇسا پەيغەمبەر سىلەرگە تەۋرات قانۇنىنى ئۆزى يەتكۈزگەن، شۇنداقمۇ؟! لېكىن، ھېچقايسىڭلار بۇ قانۇنغا ئەمەل قىلمىدىڭلار! ئېيتىڭلارچۇ، نېمىشقا مېنى ئۆلتۈرمەكچى بولسىلەر؟ — دېدى.
- ²⁰ كۆپچىلىك:
- سىزگە جىن تېگىپتۇ! سىزنى ئۆلتۈرمەكچى بولغان كىم ئىكەن؟ — دېيىشتى.
- ²¹ — مەن دەم ئېلىش كۈنىدە بىر مۆجىزە يارىتىپ قويسام، ھەممىڭلار ھاڭ - تاڭ قىلىشتىڭلار، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا، ²² — بىراق، سىلەرمۇ مۇسا پەيغەمبەرنىڭ

يۇھاننا بايان قىلغان خوش خەۋەر

بالا تۇغۇلۇپ سەككىزىنچى كۈنى خەتنىسىنى قىلىش كېرەك دېگەن بۇيرۇقنى ئادا قىلىمىز دەپ، دەم ئېلىش كۈنى بولسىمۇ، بالىلارنىڭ خەتنىسىنى قىلىۋېرىشىلەر. ئەمەلىيەتتە، خەتنە قىلىش مۇساپە يىغەمبەردىن ئەمەس، ئەجدادىڭلار ئىبراھىمدىن قالغان.²³ تەۋرات قانۇنى بۇزۇلمىسۇن دېيىلىپ تۇرۇپ، دەم ئېلىش كۈنى خەتنە قىلىنىدۇ، بۇنداق كۈندە بىر ئادەمنى ساپمۇساق قىلسام، نېمە ئۈچۈن ماڭا ئاچچىقلىنىسىلەر؟²⁴ تەكشۈرمەي تۇرۇپ ھۆكۈم قىلماڭلار، ھۆكۈمۈڭلار ئادىل بولسۇن!

ھەزرىتى ئەيسا قۇتقۇزغۇچىمىدۇ؟

²⁵ يېرۇسالېملىقلارنىڭ بەزىلىرى:

— ئاقساقاللار ئۆلتۈرمەكچى بولغان ئادەم بۇ ئەمەسمىدى؟²⁶ ئاشكارا

سۆزلەۋاتسىمۇ، ئۇنىڭغا قارشى ھېچ نەرسە دېمەيۋاتقىنىنى! ئاقساقاللار ئۇنىڭ

قۇتقۇزغۇچى — مەسھ ئىكەنلىكىگە ھەقىقەتەن كۆزلىرى يەتتىمۇ؟²⁷ ھالبۇكى،

مەسھ كەلگەندە، ئۇنىڭ قەيەردىن كەلگەنلىكىنى ھېچكىم بىلمەيدىغۇ. بىراق، بۇ

ئادەمنىڭ بولسا قەيەردىن كەلگەنلىكىنى ئېنىق بىلىمىز، — دېيىشتى.

²⁸ ئۇ چاغدا، مەركىزىي ئىبادەتخانا ھويلىلىرىدا تەلىم بېرىۋاتقان ھەزرىتى ئەيسا

يۇقىرى ئاۋاز بىلەن مۇنداق دېدى:

— سىلەر مېنى تونۇيمىز ھەمدە مېنىڭ قەيەردىن كەلگەنلىكىمنىمۇ بىلىمىز، دەپ

قارايسىلەر، شۇنداقمۇ؟ بىراق، مەن ئۆزلۈكۈمدىن ئەمەس، مەن ۋەكىللىك

قىلغۇچىنىڭ ئەۋەتتىشى بىلەن كەلدىم. ئۇ ھەقتۇر، بىراق سىلەر ئۇنى تونۇمايسىلەر.

²⁹ مەن ئۇنى تونۇيمەن. چۈنكى مەن ئۇنىڭ يېنىدىن كەلدىم، مېنى ئۇ ئەۋەتتى.

³⁰ شۇنىڭ بىلەن، بەزىلەر ھەزرىتى ئەيسانى تۇتماقچى بولۇشتى، لېكىن ئۇنىڭغا

قول سالدىغان ئادەم چىقىمىدى، چۈنكى ئۇنىڭ ۋاقت — سائىتى تېخى يېتىپ

كەلمىگەندى. ³¹ خالايق ئارىسىدىكى نۇرغۇن كىشىلەرمۇ ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلدى.

ئۇلار: «مەسھ قانداقمۇ ئۇنىڭدىن كۆپ مۆجىزە يارىتار؟!» دېيىشتى.

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ھەزرىتى ئەيسانى تۇتۇش ئۈچۈن قاراۋۇللارنىڭ ئەۋەتىلىشى

³² پەرسىيەلەر خەلق ئىچىدە ھەزرىتى ئەيسا ھەققىدىكى ئېقىپ يۈرگەن گەپ - سۆزلەرنى ئاڭلاپ، ئالىي روھانىيلار بىلەن مەسلىھەتلىشىپ، ھەزرىتى ئەيسانى تۇتۇش ئۈچۈن ئىبادەتخانا قاراۋۇللىرىنى ئەۋەتتى. ³³ ھەزرىتى ئەيسا: — يەنە بىر ئاز ۋاقىت سىلەر بىلەن بىللە بولمەن. كېيىن، مېنى ئەۋەتكۈچىنىڭ يېنىغا كېتىمەن. ³⁴ مېنى ئىزدەيسىلەر، لېكىن تاپالمايسىلەر. مەن بارىدىغان يەرگە بارالمايسىلەر، — دېدى.

³⁵ بۇنىڭ بىلەن، يەھۇدىي ئاقساقاللىرى بىر - بىرىگە: — ئۇ بىز تاپالمىغۇدەك قەيەرلەرگە كېتەر؟ چەت ئەلدە تۇرۇۋاتقان يەھۇدىي مۇھاجىرلارنىڭ يېنىغا بېرىپ، گرىپكلارغا تەلىم بېرەمدىغاندۇ؟ ³⁶ «مېنى ئىزدەيسىلەر، لېكىن تاپالمايسىلەر. مەن بارىدىغان يەرگە بارالمايسىلەر» دېگىنى نېمىسدۇ؟ — دېيىشتى.

ھاياتلىق سۈيى

³⁷ ھېيتنىڭ ئاخىرقى ھەم ئەڭ تەنتەنىلىك كۈنى، ھەزرىتى ئەيسا ئورنىدىن تۇرۇپ، يۇقىرى ئاۋاز بىلەن مۇنداق جاكارلىدى: — كىمدەكىم ئۇسسۇس، مېنىڭ يېنىمغا كېلىپ ئىچسۇن! ³⁸ چۈنكى، مۇقەددەس يازمىلاردا ماڭا ئېتىقاد قىلغانلار ھەققىدە: «ئۇلارنىڭ كۆڭلىدىن ھاياتلىق سۈيىنىڭ دەريالىرى ئېقىپ چىقىدۇ!» دەپ يېزىلغان. ³⁹ ئۇ بۇ سۆزنى ئۆزىگە ئېتىقاد قىلغانلارغا ئاتا قىلىنىدىغان خۇدانىڭ مۇقەددەس روھىغا قارىتا ئېيتقانىدى. خۇدانىڭ روھى تېخى ھېچكىمگە چۈشمىگەندى، چۈنكى ھەزرىتى ئەيسا تېخى ئاتىسىنىڭ ئەرشىكى شان - شەرىپىگە كىرمىگەندى.

^{37:7} ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزلەرنى ھېيتنىڭ ئاخىرقى كۈنى، يەنى دەل خۇدانىڭ ئىسرائىل خەلقى چۆلدىكى ۋاقتىدا مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق ئۇلارنى سۇ بىلەن تەمىنلىگەن مۆجىزىسىنىڭ ئەسلىتىلىدىغان كۈنى دېگەن.

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

خەلقنىڭ بۆلۈنۈپ كېتىشى

⁴⁰ خەلق ئىچىدە بەزى كىشىلەر بۇ سۆزلەرنى ئاڭلاپ:

— مۇسا پەيغەمبەر ئالدىن ئېيتقان پەيغەمبەر ھەقىقەتەن ئۇ ئىكەن! — دېيىشتى.

⁴¹ بەزىلەر: «بۇ، قۇتقۇزغۇچى — مەسھ!» دېيىشەتتى. يەنە بەزىلەر بولسا:

«ئۇنداق ئەمەستۇ! مەسھ جەللىيىدىن كەلمەيتتىغۇ؟» ⁴² مۇقەددەس يازمىلاردا

مەسھنىڭ پادىشاھ داۋۇتنىڭ ئەۋلادىدىن ھەم پادىشاھ داۋۇتنىڭ يۇرتى بەيتلەھەم

يېزىسىدىن كېلىشى ھەققىدە دېيىلمىگەنمىدى؟» دېيىشتى.

⁴³ بۇنىڭ بىلەن، خالايىق ھەزرىتى ئەيسانىڭ ۋەجدىن ئىككىگە بۆلۈنۈپ كەتتى.

⁴⁴ بەزىلىرى ئۇنى تۇتۇشنى ئويلىغان بولسىمۇ، ھېچكىم ئۇنىڭغا قول سالمىدى.

يەھۇدىي ئاقساقاللىرىنىڭ ئېتىقادسىزلىقى

⁴⁵ ئىبادەتخانا قاراۋۇللىرى ئىبادەتخانىدىن قايتىپ كەلگەندە، ئالىي روھانىيلار

بىلەن پەرىسىيلەر:

— نېمە ئۈچۈن ئۇنى تۇتۇپ كەلمىدىڭلار؟ — دەپ سوراشتى.

⁴⁶ ئىبادەتخانا قاراۋۇللىرى:

— ھېچكىم ھېچقاچان بۇ ئادەمدەك سۆزلىگەن ئەمەس! — دەپ جاۋاب

بېرىشتى.

⁴⁷ پەرىسىيلەر:

— سىلەرمۇ ئازدۇرۇلمىغانسىلەر؟ ⁴⁸ ئاقساقاللىرىدىن ياكى پەرىسىيلەردىن ئۇنىڭغا

ئېتىقاد قىلغانلار بارمۇ نېمە؟ ⁴⁹ ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلغان گۇرۇھنىڭ مۇقەددەس

يازمىلاردىن خەۋىرى يوق، شۇڭا ئۇ خەقنى خۇدا ئۇرىدۇ! — دېيىشتى.

⁵⁰ ئۇلارنىڭ ئارىسىدىن بىرى، يەنى بۇرۇن بىر ئاخشىمى ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئالدىغا

كەلگەن نىكودىم ئۇلارغا:

⁵¹ — تەۋرات قانۇنىمىزدا بىر ئادەمنىڭ ئۆز ئىقرارىنى ئاڭلىماي ۋە قىلمىشلىرىنى

بىلمەي تۇرۇپ، ئۇنىڭ ئۈستىدىن ھۆكۈم چىقىرىشقا بولمايدۇ، دەپ يېزىلغان، —

دېدى.

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

⁵² — ئەجەبا، سەنمۇ جەللىلىكمۇ نېمە؟ — دېيىشتى ئاقساقاللار، —
مۇقەددەس يازمىلارنى ئوقۇساڭ، جەللىلىدىن پەيغەمبەر چىقمايدىغانلىقىنى
بىلەلەيسەن!
{ ⁵³ بۇنىڭ بىلەن، كۆپچىلىك ئۆيلىرىگە قايتىشتى.

8 - باب

زىنا قىلغان ئايال

¹ ھەزرىتى ئەيسا زەيتۇن تېغىغا چىقىپ كەتتى. ² ئەتسى سەھەردە، ئۇ يەنە
مەركىزىي ئىبادەتخانا ھويلىلىرىغا كەلدى. پۈتۈن جامائەت ئۇنىڭ يېنىغا
كېلىۋالغانىدى. ئۇ ئولتۇرۇپ، ئۇلارغا تەلىم بېرىشكە باشلىدى. ³ شۇ چاغدا، بەزى
تەۋرات ئۇستازلىرى بىلەن پەرىسىيەلەر زىنا قىلىپ تۇتۇلۇپ قالغان بىر ئايالىنى ئۇنىڭ
ئالدىغا ئېلىپ كېلىشتى. ئۇلار ئايالىنى ئوتتۇرىغا چىقىرىپ، ⁴ ھەزرىتى ئەيسادىن:
— ئۇستاز، بۇ ئايال زىنا ئۈستىدە تۇتۇۋېلىندى. ⁵ مۇسا پەيغەمبەر تەۋرات قانۇنىدا
زىنا قىلغان ئاياللارنى چالما - كېسەك قىلىپ ئۆلتۈرۈشنى بۇيرۇغان. سىزچە قانداق
قىلىش كېرەك؟ — دەپ سوراشتى. ⁶ ئۇلارنىڭ بۇنداق دېيىشتىكى غەرىزى، ھەزرىتى
ئەيسانى تۇزاققا چۈشۈرۈپ، ئۇنى گۇناھكار دەپ ئەيىبلەشكە باھانە ئىزدەش ئىدى.
بىراق، ھەزرىتى ئەيسا ئېڭىشىپ، قولى بىلەن يەرگە بىر نېمىلەرنى يازغىلى تۇردى.
⁷ ئۇلار شۇ سوئالنى سوراۋەردى، شۇڭا ھەزرىتى ئەيسا رۇسلىنىپ، ئۇلارغا:
— ئاراڭلاردىكى گۇناھسىز كىشى بۇ ئايالغا بىرىنچى تاشنى ئاتسۇن! — دېدى.
⁸ ئاندىن، يەنە ئېڭىشىپ، يەرگە يېزىشنى داۋاملاشتۇردى. ⁹ ئۇلار بۇ سۆزلەرنى
ئاڭلاپ، ئالدى بىلەن ياشانغانلىرى، ئاندىن كېيىن باشقىلىرى بىرىنىڭ كەينىدىن بىرى
ئۇ يەردىن چىقىپ كېتىشتى. ئاخىردا، ھەزرىتى ئەيسا ئالدىدا ئۆرە تۇرغان ھېلىقى
ئايال بىلەن يالغۇز قالدى. ¹⁰ ھەزرىتى ئەيسا رۇسلىنىپ تۇرۇپ، ئۇنىڭغا:
— خانىم، سىزنى شىكايەت قىلغانلار قېنى؟ سىزنى سوراققا تارتىدىغان ئادەم
چىقىمدىمۇ؟ — دەپ سورىدى.

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

¹¹ — چىقىمىدى، ھەزرەتلىرى، — دېدى ئايال.

ھەزرىتى ئەيسا:

— مەنمۇ سىزنى سوراق قىلمايمەن. قايتىڭ، بۇنىڭدىن كېيىن گۇناھ قىلماڭ! —

{ دېدى.

ھەزرىتى ئەيسا دۇنيانىڭ نۇرى

¹² ھەزرىتى ئەيسا يەنە كۆپچىلىككە مۇنداق دېدى:

— دۇنيانىڭ نۇرى ئۆزۈمدۈرمەن. ماڭا ئەگەشكەنلەر قاراڭغۇلۇقتا قالمايدۇ.

ئەكسىچە، ھاياتلىق نۇرىغا ئېرىشىدۇ.

¹³ پەرىسىيلەر:

— سەن ئۆزۈڭگە ئۆزۈڭ گۇۋاھلىق بېرىۋاتسەن. شۇڭا سېنىڭ گەپلىرىڭگە

ئىشەنگىلى بولمايدۇ، — دېيىشتى.

¹⁴ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— مەن ئۆزۈمگە گۇۋاھلىق بېرىپ سۆزلىسەممۇ، سۆزلىرىم ھەقتۇر، چۈنكى مەن

ئۆزۈمنىڭ قەيەردىن كەلگەنلىكىمنى ۋە قەيەرگە كېتىدىغانلىقىمنى بىلىمەن. لېكىن،

سىلەر بۇنى بىلمەيسىلەر. ¹⁵ سىلەر ئىنسانلارنىڭ ئۆلچىمى بويىچە ھۆكۈم قىلىسىلەر.

بىراق، مەن ھېچكىمگە ھۆكۈم قىلمايمەن. ¹⁶ ھۆكۈم قىلىپ قالساممۇ، ھۆكۈمۈم توغرا

بولاتتى، چۈنكى ھۆكۈم قىلغاندا مەن يالغۇز ئەمەس، بەلكى مېنى ئەۋەتكۈچى ئاتام

مەن بىلەن بىللەدۇر. ¹⁷ سىلەر رىئايە قىلىدىغان تەۋرات قانۇنىدا: «ئىككى

گۇۋاھچىنىڭ سۆزى ئوخشاش چىقسا، ئۇلارنىڭ سۆزلىرى توغرا» دەپ يېزىلغان.

¹⁸ مەن ئۆزۈم ئۈچۈن ئۆزۈم گۇۋاھلىق بېرىمەن، مېنى ئەۋەتكەن ئاتاممۇ مەن ئۈچۈن

گۇۋاھچىدۇر.

¹⁹ — ئاتاڭ قەيەردە؟ — دەپ سوراشتى ئۇلار.

— سىلەر يا مېنى تونۇمايسىلەر، يا ئاتامنى. مېنى تونۇغان بولساڭلار، ئاتامنىمۇ

تونۇيتۇڭلار، — دەپ جاۋاب بەردى ھەزرىتى ئەيسا.

²⁰ ھەزرىتى ئەيسا بۇ تەلىملەرنى مەركىزىي ئىبادەتخانىدىكى ئىئانە توپلىنىدىغان

يەردە ئېيتقانىدى. بىراق، ھېچكىم ئۇنى تۇتمىدى، چۈنكى ئۇنىڭ ۋاقتى — سائىتى

يۇھاننا بايان قىلغان خوش خەۋەر

تېخى يېتىپ كەلمىگەندى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئېتىقادسىزلىرىنى ئاگاھلاندۇرۇشى

²¹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا يەنە:

— مەن بۇ يەردىن كېتىمەن، سىلەر مېنى ئىزدەيسىلەر، بىراق تاپالمايسىلەر. شۇنداقلا، گۇناھلىرىڭلار كەچۈرۈم قىلىنمايلا ئۆلسىلەر. مەن كېتىدىغان يەرگە سىلەر بارالمايسىلەر، — دېدى.

²² بۇنىڭ بىلەن، يەھۇدىي ئاقساقاللىرى:

— ئۇ: «مەن كېتىدىغان يەرگە سىلەر بارالمايسىلەر» دەيدۇ. بۇ، ئۆزۈمنى ئۆلتۈرۈۋالمايمەن دېگەنلىكىمدۇ؟ — دېيىشتى.

²³ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— سىلەر بۇ يەرلىك بولۇپ، بۇ دۇنياغا تەۋە. مەن بولسام ئەرشتىن كەلگەن بولۇپ، بۇ دۇنياغا تەۋە ئەمەس. ²⁴ شۇنىڭ ئۈچۈن، سىلەرگە: «گۇناھلىرىڭلار كەچۈرۈم قىلىنماي ئۆلسىلەر» دېدىم. چۈنكى، سىلەر مېنىڭ «مەڭگۈ بار بولغۇچى»[®] ئىكەنلىكىمگە ئىشەنمىسەڭلار، گۇناھلىرىڭلار كەچۈرۈم قىلىنماي ئۆلسىلەر، — دېدى.

²⁵ — سەن زادى كىم؟ — دەپ سوراشتى ئۇلار.

— باشتىن تارتىپ سىلەرگە نېمە دېگەن بولسام، مەن شۇ. ²⁶ ئەسلى مېنىڭ سىلەرنى سوراققا تارتىدىغان نۇرغۇن سۆزلىرىم بار ئىدى. شۇنداق بولسىمۇ، مېنى ئەۋەتكۈچىدىن ئاڭلىغانلىرىمىنلا ئىنسانلارغا ئۇقتۇرۇۋاتىمەن، چۈنكى ئۇ ھەقتۇر، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

²⁷ ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆزلىرىگە ئېيتقانلىرىنىڭ ئاتىسى خۇدا توغرىلىق ئىكەنلىكىنى چۈشىنىۋالدى. ²⁸ شۇڭا، ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق دېدى:

— سىلەر ئىنسانئوغلىنى كرىستكە مۇخاپ تىكلەگەندىن كېيىن، ئۇنىڭ «مەڭگۈ بار

[®] 8: 24 «مەڭگۈ بار بولغۇچى» — بۇ، خۇدانىڭ مۇسا پەيغەمبەرگە ئاشكارىلىغان نامى بولۇپ («مىسىردىن چىقىش» 3 - باب 14 - ئايەت)، ھەزرىتى ئەيسامۇ بۇ نامنى ئۆزىگە قوللانغان.

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

بولغۇچى» ئىكەنلىكىنى بىلسىلەر. شۇنداقلا، ھېچ ئىشنى ئۆزلۈكۈمدىن قىلمىغانلىقىمنى ۋە پەقەت ئاتامنىڭ ئۈگە تىكىنىلا سۆزلىگەنلىكىمنىمۇ بىلسىلەر. ²⁹ مېنى ئەۋەتكۈچى مەن بىلەن بىللەدۇر، ئۇ مېنى ھەرگىز يالغۇز قويمىدى، چۈنكى مەن ھەمىشە ئۇنى خۇش قىلىدىغان ئىشلارنى قىلىمەن. ³⁰ ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزلەرنى قىلىۋاتقان چاغنىڭ ئۆزىدە، نۇرغۇن كىشىلەر ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلدى.

ھەقىقىي ئەركىنلىككە ئېرىشتۈرگۈچى

³¹ ھەزرىتى ئەيسا ئۆزىگە ئېتىقاد قىلغان يەھۇدىيلارغا: — ئەگەر مېنىڭ تەلىمىم بويىچە ئىش كۆرسەڭلار، مېنىڭ ھەقىقىي شاگىرتلىرىم بولىسىلەر. ³² ھەقىقەتنى بىلسىلەر ۋە ھەقىقەت سىلەرنى ئەركىنلىككە ئېرىشتۈرىدۇ، — دېدى.

³³ — بىز ئىبراھىمنىڭ ئەۋلادلىرىمىز، — دەپ جاۋاب بېرىشتى ئۇلار، — ھېچكىمگە ھېچقاچان قۇل بولمىدۇق. سىزنىڭ: «ھەقىقەت سىلەرنى ئەركىنلىككە ئېرىشتۈرىدۇ» دېگىنىڭىزنىڭ مەنىسى زادى نېمە؟

³⁴ — بىلىپ قويۇڭلاركى، گۇناھ سادىر قىلغان كىشى گۇناھنىڭ قۇلدۇر، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا، ³⁵ — قۇل ئائىلىنىڭ مەڭگۈلۈك ئەزاسى بولالمايدۇ. ئوغۇل بولسا شۇ ئائىلىنىڭ مەڭگۈلۈك ئەزاسىدۇر. ³⁶ شۇنىڭ ئۈچۈن، خۇدانىڭ ئوغلى

سىلەرنى ئەركىن قىلسا، ھەقىقىي ئەركىن بولىسىلەر. ³⁷ سىلەرنىڭ ئىبراھىمنىڭ ئەۋلادى ئىكەنلىكىڭلارنى بىلىمەن. بىراق، مېنى ئۆلتۈرمەكچى بولۇۋاتسىلەر، چۈنكى مېنىڭ تەلىمىم سىلەرنىڭ قەلبىڭلاردا ئورۇن ئالدى. ³⁸ مەن ئاتامنىڭ يېنىدا كۆرگەنلىرىمنى سىلەرگە ئېيتىۋاتمەن. سىلەر ئۆز ئاتاڭلاردىن

ئاڭلىغانلىرىڭلارنى قىلىۋاتسىلەر!

³⁹ — بىزنىڭ ئاتىمىز، ئەجدادىمىز ئىبراھىم، — دەپ جاۋاب قايتۇرۇشتى ئۇلار. — ئىبراھىمنىڭ پەرزەنتلىرى بولساڭلار، ئىبراھىمنىڭ ياخشى ئەمەللىرىنى قىلغان بولاتتىڭلار! ⁴⁰ بىراق، ھازىر ئەكسىچە مېنى، يەنى خۇدادىن ئاڭلىغان ھەقىقەتنى سىلەرگە يەتكۈزگەن كىشىنى ئۆلتۈرمەكچى بولۇۋاتسىلەر. ئەجدادىڭلار ئىبراھىم

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ھەرگىز ئۇنداق ئىشنى قىلمىغان. ⁴¹ سىلەر ئۆز ئاتاڭلارنىڭ قىلغىنىنى قىلىۋاتسىلەر!
— دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

— بىز ھارامدىن بولمىدۇق. بىزنىڭ پەقەت بىرلا ئاتىمىز بار، ئۇ بولسا خۇدادۇر! —
دېيىشتى ئۇلار.

⁴² — ئاتاڭلار خۇدا بولغان بولسا، مېنى سۆيگەن بولاتتىڭلار، — دېدى ھەزرىتى
ئەيسا، — چۈنكى مەن خۇدانىڭ يېنىدىن كەلدىم، شۇنىڭ ئۈچۈن بۇ يەردىمەن.
ئۆزلۈكۈمدىن كەلگەن ئەمەسمەن، بەلكى ئۇ تەرىپىدىن ئەۋەتىلگەنمەن.

⁴³ سۆزلىرىمنى نېمىشقا چۈشەنمەيسىلەر؟ ئېنىقكى، مېنىڭ تەلىمىم قۇلىقڭلارغا
ياقمايۋاتىدۇ! ⁴⁴ ئاتاڭلار شەيتان بولغاچقا، سىلەر مۇ ئۇنىڭ ھەۋەسلىرى بويىچە ئىش
قىلىسىلەر. ئۇ ئەزەلدىن قاتل ھەم ھەقىقەتتە تۇرمايدۇ. چۈنكى، ئۇنىڭدا ھەقىقەت
يوقتۇر. يالغان سۆزلەش ئۇنىڭ تەبىئىي خۇسۇسىيىتى، چۈنكى ئۇ يالغانچى ۋە

يالغانچىلىقنىڭ پىرىدۇر. ⁴⁵ مەن بولسام ھەقىقەتنى سۆزلەيمەن، شۇڭا ماڭا

ئىشەنمەيسىلەر. ⁴⁶ قايسىڭلار مېنىڭ گۇناھىم بارلىقىنى ئىسپاتلاپ بېرەلەيسىلەر،

قېنى؟ ھەقىقەتنى سۆزلىسەم، نېمە ئۈچۈن ماڭا ئىشەنمەيسىلەر؟ ⁴⁷ خۇدانىڭ

پەرزەنتلىرى خۇدانىڭ سۆزلىرىنى ئاڭلايدۇ، سىلەر خۇدانىڭ پەرزەنتلىرى

بولمىغانلىقىڭلار ئۈچۈن، ئۇنىڭ سۆزلىرىنى ئاڭلىمايسىلەر!

⁴⁸ يەھۇدىي ئاقساقاللىرى ھەزرىتى ئەيساغا جاۋابەن:

— ئەجەبا، بىزنىڭ سېنى: «سامارىيىلىك» ^① ھەم جىن چاپلاشقان ئادەمسەن»

دېگەن سۆزىمىز توغرا ئەمەسمۇ؟ — دېيىشتى.

⁴⁹ — ماڭا جىن چاپلاشقىنى يوق، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا، — مەن ئاتامنى

ھۆرمەت قىلىمەن. لېكىن، سىلەر ماڭا بېھۆرمەتلىك قىلىۋاتسىلەر. ⁵⁰ مېنىڭ ئۆزۈمنى

ئۇلۇغلىغۇم يوق، لېكىن مېنىڭ ئۇلۇغ بولۇشۇمنى خالايدىغان بىرى بار. ئۇنىڭ ھۆكۈمى

ئادىلدۇر. ⁵¹ بىلىپ قويۇڭلاركى، مېنىڭ تەلىمىم بويىچە ئىش كۆرگەن كىشى مەڭگۈ

ئۆلمەيدۇ.

^① 8: 48 سامارىيىلىكلەر — يەھۇدىيلار كۆزگە ئىلمايدىغان بىر خەلق بولۇپ، ئۇلارنىڭ كۆزقارنىشىچە

سامارىيىلىكلەر خۇدانىڭ سۆزىنى بۇرمىلىغان ۋە جىن تەگكەنلەردۇر.

يۇھاننا بايان قىلغان خوش خەۋەر

⁵² ئۇلار ھەزرىتى ئەيساغا:

— ساڭا جىن چاپلاشقانلىقىنى ئەمدى ئېنىق بىلدۈق، — دېيىشتى، — ھەتتا ئەجدادىمىز ئىبراھىم ۋە باشقا پەيغەمبەرلەرمۇ ئۆلگەن تۇرسا، سەن قانداقچە: «تەلىمىم بويىچە ئىش كۆرگەن كىشى مەڭگۈ ئۆلمەيدۇ!» دېيەلەيسەن؟⁵³ ئەجەبا، سەن ئالەمدىن ئۆتكەن ئاتىمىز ئىبراھىمدىن ۋە ۋاپات بولغان باشقا پەيغەمبەرلەردىنمۇ ئۈستۈن تۇرامسەن؟ سەن ئۆزۈڭنى زادى قانداق ئادەم دەپ ھېسابلايسەن؟

⁵⁴ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق جاۋاب بەردى:

— ئەگەر مەن ئۆزۈمنى ئۇلۇغلىسام، مېنىڭ ئۇلۇغۇقۇم بىكار بولاتتى. بىراق، مېنى ئۇلۇغلىغۇچى — سىلەر «خۇدايىمىز» دەپ ئاتايدىغان ئاتامنىڭ ئۆزىدۇر.⁵⁵ سىلەر ئۇنى تونۇپ يېتەلمىدىڭلار، لېكىن مەن ئۇنى تونۇيمەن. ئۇنى تونۇمايمەن دېسەم، سىلەردەك يالغانچى بولمەن، بىراق مەن ئۇنى تونۇيمەن ۋە ئۇنىڭ سۆزى بويىچە ئىش كۆرىمەن.⁵⁶ ئاتاڭلار ئىبراھىم مېنىڭ كېلىشىمگە ئىنتىزار بولغان ھەم كەلگەنلىكىمنى ئالدىنلا كۆرۈپ، ئىنتايىن خۇشال بولغان.

⁵⁷ — سەن تېخى ئەللىك ياشقا كىرمىگەن تۇرۇپ، ئەجدادىمىز ئىبراھىمنىمۇ كۆردۈگۈمۇ؟ — دېيىشتى ئۇلار.

⁵⁸ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— بىلىپ قويۇڭلاركى، مەن ئىبراھىم تۇغۇلماستىلا بار ئىدىم! — دېدى.
⁵⁹ بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار يەردىن تاش ئېلىپ، ھەزرىتى ئەيسانى چالما - كېسەك قىلماقچى بولۇشتى، لېكىن ئۇ ئۆزىنى دالدىغا ئېلىپ، مەركىزىي ئىبادەتخانىدىن چىقىپ كەتتى.

9 - باب

ھەزرىتى ئەيسانىڭ تۇغما قارىغۇنى ساقايتىشى

¹ ھەزرىتى ئەيسا يولدا كېتىۋېتىپ، تۇغما قارىغۇ بىر ئادەمنى كۆردى.

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

² شاگرتلىرى ھەزرىتى ئەيسادىن:

— ئۇستاز، بۇ ئادەمنىڭ تۇغما قارىغۇ بولۇشى كىمنىڭ گۇناھ سادىر قىلغانلىقىدىن بولغان؟ ئۆزىنىڭمۇ ياكى ئاتا-ئانىسىنىڭمۇ؟ — دەپ سوراشتى.

³ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق جاۋاب بەردى:

— ئۆزى ياكى ئاتا-ئانىسىنىڭ گۇناھ سادىر قىلغانلىقىدىن ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ ئۆز قۇدرىتىنى ئۇنىڭ ھاياتىدا ئايان قىلماقچى بولغانلىقىدىندۇر. ⁴ كۈننىڭ يورۇق ۋاقتىدا، مېنى ئەۋەتكۈچىنىڭ بىزگە تاپشۇرغان ۋەزىپىسىنى ئادا قىلىشىمىز كېرەك. كەچ كىرىپ قاراڭغۇ چۈشۈپ كەتسە، ھېچكىم ئىش قىلالمايدۇ. ⁵ دۇنيادا بولغان مەزگىلىدە، دۇنيانىڭ نۇرى ئۆزۈمدۈرمەن.

⁶ ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزلەرنى قىلغاندىن كېيىن، يەرگە تۈكۈرۈپ، تۈكۈرۈك بىلەن لاي قىلىپ، لايىنى ھېلىقى ئادەمنىڭ كۆزلىرىگە سۈرۈپ قويدى ⁷ ۋە ئۇنىڭغا: «سلوھا كۆلچىكىگە بېرىپ كۆزلىرىڭنى يۇ» دېدى. («سلوھا» ئىبرانىيچە سۆز بولۇپ، «ئەۋەتلىگۈچى» دېگەن مەنىنى بېرىدۇ.)

ھېلىقى ئادەم ھەزرىتى ئەيسانىڭ دېگىنى بويىچە قىلدى ۋە كۆزلىرى ئېچىلغان ھالدا قايتتى. ⁸ قوشنىلىرى ۋە تىلەمچىلىك قىلغىنىدا ئۇنى كۆرگەنلەر:

— بۇ، ئولتۇرۇپ تىلەمچىلىك قىلىدىغان ھېلىقى ئادەم ئەمەسمۇ؟ — دېيىشتى. ⁹ بەزىلەر: «ھەئە، شۇ» دېسە، يەنە بەزىلەر: «ياق، ئۇ ئەمەس، ئەمما ئۇنىڭغا

ئوخشايدىكەن» دېيىشتى.

بىراق، ئۇ ئۆزى:

— مەن دەل شۇ كىشى بولمەن! — دېدى.

¹⁰ — ئۇنداقتا كۆزلىرىڭ قانداق ئېچىلدى؟ — دەپ سوراشتى ئۇلار.

¹¹ ئۇ مۇنداق جاۋاب بەردى:

— ئەيسا دېگەن بىر كىشى تۈكۈرۈكىدىن لاي قىلىپ كۆزلىرىمگە سۈرۈپ قويۇپ، ماڭا: «سلوھا كۆلچىكىگە بېرىپ كۆزلىرىڭنى يۇ» دېگەندى. مەن ئۇ يەرگە بېرىپ يۇسام، كۆزلىرىم ئېچىلىپ كەتتى.

¹² — ئۇ ھازىر قەيەردە؟ — دەپ سوراشتى ئۇلار.

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— بىلمەيمەن، — دېدى ئۇ.

پەرسىيەلەرنىڭ ۋەقەنى سۈرۈشتۈرۈشى

¹³ خالايق ئىلگىرى قارىغۇ بولغان بۇ ئادەمنى پەرسىيەلەرنىڭ يېنىغا ئېلىپ بېرىشتى. ¹⁴ ھەزرىتى ئەيسا لاي قىلىپ بۇ ئادەمنىڭ كۆزلىرىنى ساقايتقان كۈن — دەل دەم ئېلىش كۈنى ئىدى. ¹⁵ پەرسىيەلەر بۇ ئادەمدىن كۆزلىرىنىڭ قانداق ئېچىلغانلىقىنى سورىۋىدى، ئۇ: «ئۇ كۆزلىرىمگە لاي سۈرۈپ قويدى، ئاندىن يۈزۈمنى يۇدۇم. ھازىر مانا كۆرەلەيدىغان بولدۇم!» دېدى.

¹⁶ شۇنىڭ بىلەن، پەرسىيەلەردىن بەزىلىرى:

— ئۇ ئادەم خۇدانىڭ يېنىدىن كەلگەن ئەمەس، چۈنكى ئۇ دەم ئېلىش كۈنى ئىش قىلماسلىق ئەمرىگە خىلاپلىق قىلدى، — دېيىشتى.

يەنە بەزىلىرى:

— گۇناھكار بولسا، قانداقلارچە بۇنداق مۆجىزىلەرنى يارىتالايدۇ؟ — دېيىشتى.

بۇنىڭ بىلەن، ئۇلارنىڭ ئارىسىدا بۆلۈنۈش پەيدا بولدى. ¹⁷ ئۇلار قارىغۇ ئادەمدىن يەنە:

— كۆزلىرىڭنى ئاچقان ئۇ ئادەم سېنىڭچە قانداق ئادەمدۇ؟ — دەپ سوراشتى.

— ئۇ بىر پەيغەمبەر، — دېدى ھېلىقى ئادەم.

¹⁸ يەھۇدىي ئاقساقاللىرى كۆزلىرى ئېچىلغان ئادەمنىڭ ئاتا-ئانىسىنى تېپىپ كەلمىگۈچە، بۇرۇن ئۇنىڭ قارىغۇ ئىكەنلىكىگە ۋە ھازىر كۆزلىرىنىڭ ئېچىلغانلىقىغا ئىشەنمەيتتى. شۇڭا، ئۇلار ئۇنىڭ ئاتا-ئانىسىنى چاقىرتىپ، ¹⁹ ئۇلاردىن:

— تۇغما قارىغۇ دېگەن ئوغۇلڭلار مۇشۇمۇ؟ ھازىر قانداقلارچە كۆرەلەيدىغان بولۇپ قالدى؟ — دەپ سوراشتى.

²⁰ — ئۇنىڭ بىزنىڭ ئوغلۇمىز ئىكەنلىكى ۋە تۇغۇلۇشىدىنلا قارىغۇ ئىكەنلىكى راست، ²¹ لېكىن ھازىر قانداقلارچە كۆرەلەيدىغان بولۇپ قالغانلىقىنى، كۆزلىرىنى كىم ئاچقانلىقىنى بىلمەيمىز. ئۇنى ئۆزۈڭلار سوراشلار، ئۇ چوڭ ئادەم تۇرسا، ئۆز ئىشىنى ئۆزى سۆزلەپ بەرسۇن، — دەپ جاۋاب بەردى ئۇنىڭ ئاتا-ئانىسى.

²² ئۇلار يەھۇدىي ئاقساقاللىرىدىن قورققانلىقى ئۈچۈن شۇنداق دېيىشتى، چۈنكى

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

يەھۇدىي ئاقساقاللىرى ھەزرىتى ئەيسانى قۇتقۇزغۇچى — مەسھ، دەپ ئېتىراپ قىلغانلارنى ئىبادەتخانا جامائەتچىلىكىدىن قوغلاپ چىقىرىشنى قارار قىلغاندى.
²³ شۇنىڭ ئۈچۈن، ھېلىقى ئادەمنىڭ ئاتا-ئانىسى: «ئۇ چوڭ ئادەم تۇرسا، ئۆزىدىن سوراڭلار» دېگەندى.

²⁴ پەرىسىيلەر ئىلگىرى قارىغۇ بولغان ئۇ ئادەمنى يەنە چاقىرىپ:
 — خۇدا ئالدىدا قەسەم قىل! بىز بۇ ئادەمنىڭ گۇناھكار ئىكەنلىكىنى بىلىمىز، —
 دېيىشتى.

²⁵ ئۇ مۇنداق جاۋاب بەردى:
 — ئۇنىڭ گۇناھكار ياكى ئەمەسلىكىنى بىلمەيمەن. مەن پەقەت بىرلا ئىشنى بىلىمەن، ئۇ بولسىمۇ قارىغۇ ئىدىم، ھازىر كۆرەلەيدىغان بولدۇم.
²⁶ بۇ چاغدا، ئۇلار:

— ئۇ سېنى قانداق قىلدى؟ كۆزلىرىڭنى قانداق ئاچتى؟ — دەپ سوراشتى.
²⁷ ئۇ جاۋابەن:

— سىلەرگە ئېيتسام، قۇلاق سالمىدىڭلار. يەنە قانداقلارچە ئاڭلىماقچى بولۇپ قالىدىڭلار؟ سىلەرمۇ ئۇنىڭ شاگىرتلىرى بولماقچىمۇ نېمە؟! — دېدى.
²⁸ بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار ئۇنى ھاقارەتلەپ:

— سەن ئۇ ئەبلەخنىڭ شاگىرتى! بىز بولساق مۇسا پەيغەمبەرنىڭ شاگىرتلىرى.
²⁹ خۇدانىڭ مۇسا پەيغەمبەرگە سۆزلىگەنلىكىنى بىلىمىز. بۇ ئەبلەخنىڭ بولسا ئەڭ قىسقىسى قەيەردىن كەلگەنلىكىنىمۇ بىلمەيمىز، — دېيىشتى.

³⁰ ھېلىقى ئادەم ئۇلارغا مۇنداق جاۋاب قايتۇردى:
 — ئاجايىپ ئىشقا بۇ! ئۇ كۆزلىرىمنى ئاچتى. شۇنداقتىمۇ، سىلەر ئۇنىڭ قەيەردىن كەلگەنلىكىنى بىلمىدىڭلار. ³¹ بىز بىلىمىزكى، خۇدا گۇناھكارلارنىڭ تەلىپىنى ئاڭلىمايدۇ، بەلكى ئۆزىگە ئىبادەت قىلغان ۋە ئىرادىسىنى ئىشقا ئاشۇرغانلارنىڭكىنى ئاڭلايدۇ. ³² دۇنيا ئاپىرىدە بولغاندىن بېرى، بىرەر كىشىنىڭ تۇغما قارىغۇنىڭ كۆزىنى ئاچقانلىقىنى ئاڭلاپ باققان ئەمەسمىز. ³³ بۇ ئادەم خۇدا تەرىپىدىن ئەۋەتىلمىگەن بولسا، ھېچنېمە قىلالمىغان بولاتتى.

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

³⁴ ئۇلار ئۇنى:

— سەن گۇناھ ئىچىدە تۇغۇلغان تۇرۇقلۇق، ئەمدى بىزگە تەلىم بەرمە كچىمۇسەن؟ — دېيىشىپ، ئىبادەتخانىدىن قوغلاپ چىقىرىشتى.

روھىي قارىغۇلۇق

³⁵ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنىڭ ھېلىقى ئادەمنى ئىبادەتخانىدىن قوغلاپ

چىقارغانلىقىنى ئاڭلاپ، ئۇنى ئىزدەپ تېپىپ:

— سەن ئىنسانئوغلىغا ئېتىقاد قىلامسەن؟ — دەپ سورىدى.

³⁶ — ھەزرەتلىرى، ئۇ كىم؟ ئېيتىپ بەرگەيسىز، ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلاي، — دېدى

ھېلىقى ئادەم.

³⁷ — ئۇنى كۆرۈپ تۇرۇپسەن، ھازىر سەن بىلەن سۆزلىشىۋاتقان دەل شۇنىڭ

ئۆزى، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا.

³⁸ ھېلىقى ئادەم:

— ئى رەببىم، ساڭا ئېتىقاد قىلدىم! — دەپ، ھەزرىتى ئەيساغا سەجدە قىلدى.

³⁹ — دۇنيادىكى ئادەملەر ئۈستىدىن ھۆكۈم چىقارغىلى كەلدىم. كورلارنى

كۆرىدىغان قىلىش، كۆرىمەن دەيدىغانلارغا ئۇلارنىڭ كور ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىش

ئۈچۈن كەلدىم، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

⁴⁰ ئۇنىڭ يېنىدىكى بەزى پەرسىيەلەر بۇ سۆزلەرنى ئاڭلاپ:

— بۇ بىزنىمۇ كور دەپ قارىغانلىق ئەمەستۇ؟ — دەپ سوراشتى.

⁴¹ — كور بولغان بولساڭلار، گۇناھكار بولمىغان بولاتتىڭلار، — دېدى ھەزرىتى

ئەيسا، — لېكىن ھازىر، «كۆرۈۋاتىمىز» دېگەنلىكىڭلار ئۈچۈن گۇناھكارسىلەر.

10 - باب

ھەزرىتى ئەيسا — «ياخشى قويچى» دۇر

¹ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق بىر تەمسىلنى ئېيتىپ بەردى:

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— بىلىپ قويۇڭلاركى، قوينىڭ قوتىنىغا ئىشكىتن كىرمەي، تېمىغا يامىشىپ كىرگەن كىشى ئوغرى ۋە قاراقچىدۇر.² ئىشكىتن كىرىدىغان كىشى بولسا شۇ قويلارنىڭ قويچىسىدۇر.³ كۆزە تېچى ئىشكىنى قويچىغا ئېچىپ بېرىدۇ. قويلار قويچىنىڭ ئاۋازىنى تونۇيدۇ، ئۇمۇ ئۆز قويلارنىڭ ئىسىملىرىنى چاقىرىپ ئۇلارنى سىرتقا ئېلىپ چىقىدۇ.⁴ قويچى قويلارنىڭ ھەممىسىنى سىرتقا چىقىرىپ بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئالدىدا ماڭىدۇ، قويلارمۇ ئۇنىڭ كەينىدىن ئەگىشىپ مېڭىشىدۇ، چۈنكى ئۇنىڭ ئاۋازىنى تونۇيدۇ.⁵ يات بىرىنىڭ كەينىدىن ماڭمايدۇ، ئەكسىچە ئۇنىڭدىن قاچىدۇ، چۈنكى ياتلارنىڭ ئاۋازىنى تونۇمايدۇ.

⁶ ئەتراپىدىكىلەر ھەزرىتى ئەيسانىڭ بۇ تەمسىلىنى سۆزلەش ئارقىلىق ئۆزلىرىگە نېمە دېمەكچى بولغانلىقىنى چۈشەنمىدى.⁷ شۇڭا، ھەزرىتى ئەيسا چۈشەندۈرۈپ، مۇنداق دېدى:

— بىلىپ قويۇڭلاركى، قويلار كىرىدىغان ئىشكى ئۈزۈمدۈرمەن.⁸ مەندىن ئىلگىرى كەلگەنلەرنىڭ ھەممىسى ئوغرى ۋە قاراقچىدۇر،⁹ لېكىن قويلار ئۇلارغا بوي بەرمىدى.⁹ ئىشكى ئۈزۈمدۈرمەن. مەن ئارقىلىق كىرگىنى قۇتقۇزۇلىدۇ ھەم كىرىپ - چىقىپ يۈرۈپ، يايىپىشل ئوت - چۆپلەرنى تېپىپ يېيەلەيدۇ.¹⁰ ئوغرى بولسا ئوغرىلاش، ئۆلتۈرۈش ۋە بۇزۇش ئۈچۈنلا كېلىدۇ. مەن بولسام ئادەملەر ھاياتلىققا ئېرىشىش ۋە ئۇ ھاياتلىق مول بولسۇن، دەپ كەلدىم.

¹¹ ياخشى قويچى ئۈزۈمدۈرمەن. ياخشى قويچىنىڭ قويلارى ئۈچۈن جېنى پىدادۇر.¹² مەدىكار ئۇنداق قىلمايدۇ. ئۇ قويلارنىڭ خوجايىنى ھەم قويچىسى بولمىغانلىقى ئۈچۈن، بۆرىنىڭ كەلگەنلىكىنى كۆرسە، قويلارنى تاشلاپ قاچىدۇ. شۇنىڭ بىلەن، بۆرە قويلارنى تۇتۇۋېلىپ تىرىپىرەن قىلىۋېتىدۇ.¹³ مەدىكار نېمىشقا قاچىدۇ؟ چۈنكى، ئۇ قويلارنىڭ ئىگىسى ئەمەس، شۇڭلاشقا ئۇلارغا كۆڭۈل بۆلمەيدۇ.

¹⁴⁻¹⁵ ياخشى قويچى ئۈزۈمدۈرمەن. ئاتام مېنى ۋە مەن ئاتامنى — بىز

^{10:8} بۇ يەردە كۆزدە تۇتۇلغىنى پەرىسىيەلەر ۋە يەھۇدىي ئاقساقاللىرى بولۇپ، تەۋراتتا تىلغا ئېلىنغان پەيغەمبەرلەر كۆزدە تۇتۇلمىغان.

يۇھاننا بايان قىلغان خوش خەۋەر

بر - بىرىمىزنى تونۇغىنىمىزدەك، مەن ئۆز قويلرىمنى تونۇيمەن، ئۇلارمۇ مېنى تونۇيدۇ. قويلرىم ئۈچۈن جېنىم پىدا.¹⁶ بۇ قوتاندىن بولمىغان باشقا قويلرىممۇ بار. ئۇلارنىمۇ چاقىرىشىم كېرەك. ئۇلارمۇ ئاۋازىمنى ئاڭلايدۇ. ھەممە قويلار بىر پادا بولۇشۇپ، بىر قويچىغا ئەگىشىدۇ.

¹⁷ ئاتام مېنى سۆيىدۇ. چۈنكى، مەن ئۆزۈمنى قۇربان قىلغاندىن كېيىن تىرىلىشىم ئۈچۈن، جېنىمنى پىدا قىلىشنى خالايمەن.¹⁸ جېنىمنى ھېچكىم ئالمايدۇ، مەن ئۇنى ئۆز ئىختىيارىم بىلەن پىدا قىلىمەن. مەن ئۇنى بېرىشكە ۋە قايتۇرۇۋېلىشقا ھوقۇقلۇق. ئاتام ماڭا شۇنداق قىلىشنى بۇيرۇغان.

¹⁹ بۇ سۆزلەر تۈپەيلىدىن يەھۇدىيلار ئارىسىدا يەنە بۆلۈنۈش چىقتى.²⁰ بىرمۇنچە كىشىلەر:

— ئۇنىڭغا جىن تېگىپتۇ، ساراڭ بولۇپ قاپتۇ، نېمە ئۈچۈن ئۇنىڭ سۆزىگە قۇلاق سالغۇدەكمىز؟ — دېيىشەتتى.

²¹ يەنە بەزىلەر بولسا:

— جىن تەگكەن ئادەمنىڭ سۆزلىرى بۇنداق بولمايدۇ. جىن تەگكەن ئادەم قانداقمۇ قارىغۇلارنىڭ كۆزلىرىنى ئاچالسۇن؟! — دېيىشتى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ رەت قىلىنىشى

²² قىش پەسلى بولۇپ، يېرۇسالېمدا مەركىزىي ئىبادەتخانىنىڭ قايتا ئېچىلغانلىقىنى خاتىرىلەيدىغان بايرام ئۆتكۈزۈلۈۋاتاتتى.²³ ھەزرىتى ئەيسا ئىبادەتخانىدىكى «سۇلايمان پادىشاھنىڭ پېشايۋىنى» دېگەن يەردە ئايلىنىپ يۈرەتتى.²⁴ خەقلەر ئۇنىڭ ئەتراپىغا ئولتۇرۇلۇپ:

— بىزنى يەنە قاچانغىچە گۇماندا قالدۇرسەن؟ ئەگەر قۇتقۇزغۇچى — مەسھ بولساڭ، بىزگە ئوچۇقنى ئېيت، — دېيىشتى.

²⁵ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق جاۋاب بەردى:

— مەن سىلەرگە ئېيتقان، لېكىن ماڭا ئېتىقاد قىلمىدىڭلار. ئاتامنىڭ نامى بىلەن قىلغان ئىشلىرىم مېنىڭ كىم ئىكەنلىكىمگە گۇۋاھلىق بېرىدۇ.²⁶ بىراق، سىلەر ئېتىقاد قىلمىدىڭلار، چۈنكى مېنىڭ قويلرىمدىن ئەمەسسىلەر.²⁷ مېنىڭ قويلرىم گېيىمنى

يۇھاننا بايان قىلغان خوش خەۋەر

ئاڭلايدۇ. مەن ئۇلارنى تونۇيمەن. ئۇلار ماڭا ئەگىشىدۇ. ²⁸ ئۇلارغا مەڭگۈلۈك ھايات ئاتا قىلىمەن. ئۇلار ئەسلا ھالاک بولمايدۇ. ئۇلارنى ھېچكىم قولۇمدىن تارتىۋالمايدۇ. ²⁹ ئۇلارنى ماڭا تەقدىم قىلغان ئاتام ھەممىدىن ئۈستۈندۇر. ئۇلارنى ئاتامنىڭ قولىدىن تارتىۋېلىشقا ھېچكىمنىڭ كۈچى يەتمەيدۇ. ³⁰ ئاتام ئىككىمىز ئەسلىدە بىرىمىز.

³¹ بۇنىڭ بىلەن، يەھۇدىيلار يەنە ئۇنى چالما - كېسەك قىلىش ئۈچۈن، يەردىن تاش ئېلىشتى.

³² — ئاتام ماڭا بۇيرۇغان نۇرغۇن ياخشى ئىشلارنى ئالدىڭلاردا كۆرسەتتىم. بۇ ئىشلارنىڭ قايسىسى ئۈچۈن مېنى چالما - كېسەك قىلماقچىسىلەر؟ — دەيدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا.

³³ — سېنى ياخشى ئىشلىرىڭ ئۈچۈن ئەمەس، كۇپۇرلۇق قىلغانلىقىڭ ئۈچۈن چالما - كېسەك قىلىمىز. چۈنكى، سەن ئادەم تۇرۇقلۇق، ئۆزۈڭنى خۇدا قىلىپ كۆرسەتتىڭ! — دەپ جاۋاب قايتۇرۇشتى خالايدۇ.

³⁴ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق دەيدى:

— مۇقەددەس يازمىلاردا خۇدانىڭ بۇرۇنقى زاماندىكى يەھۇدىي يېتەكچىلەرگە: «سىلەر ئىلاھلار» دېگىنى يېزىلغان ئەمەسمۇ؟ ³⁵ مۇقەددەس يازمىلاردا ئېيتىلغىنى مەڭگۈ ئۆزگەرمەيدۇ - دە! خۇدا ئۆزىنىڭ سۆزلىرىنى يەتكۈزگەنلەرنى: «ئىلاھلار» دەپ ئاتىغانغۇ! ³⁶ ئەمدى ماڭا كەلسەك، ئاتام مېنى تاللاپ پانىي دۇنياغا ئەۋەتتى. شۇنداق تۇرۇقلۇق، نېمە ئۈچۈن «خۇدانىڭ ئوغلىمەن» دېسەم، مېنى «كۇپۇرلۇق قىلدىڭ!» دەيسىلەر؟ ³⁷ ئەگەر ئاتام بۇيرۇغان ئىشلارنى قىلمىسام، ماڭا ئېتىقاد قىلماڭلار. ³⁸ لېكىن قىلسام، سۆزلىرىمگە ئىشەنمىگەن ھالەتتىمۇ، قىلغانلىرىمنى كۆرۈپ، ئۇلارنىڭ ھەقىقىيگە ئىشىنىڭلار. بۇنىڭ بىلەن، ئاتامنىڭ مەندە ئىكەنلىكىنى، مېنىڭمۇ ئاتامدا ئىكەنلىكىمنى ھەق دەپ بىلىپ يېتىسىلەر.

³⁹ بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار يەنە ئۇنى تۇتماقچى بولدى، بىراق ھەزرىتى ئەيسا ئۆزىنى ئۇلاردىن قاچۇرۇپ قۇتۇلدى. ⁴⁰ ئاندىن، ئىئوردان دەرياسىنىڭ ئۇ قېتىغا، يەنى بۇرۇن يەھيا پەيغەمبەر ئادەملەرنى چۆمۈلدۈرگەن يەرگە كېتىپ، ئۇ يەردە تۇردى.

يۇھاننا بايان قىلغان خوش خەۋەر

⁴¹ نۇرغۇن كىشىلەر ئۇنىڭ يېنىغا كەلدى. ئۇلار:

— يەھيا پەيغەمبەر ھېچ مۆجىزە كۆرسەتمىگەن، لېكىن بۇ ئادەم توغرىسىدا ئېيتقانلىرىنىڭ ھەممىسى توغرا چىقتى! — دېيىشتى. ⁴² شۇنداق قىلىپ، نۇرغۇنلىغان كىشىلەر بۇ يەردە ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلدى.

11 - باب

لازارنىڭ ئۆلۈمى

¹⁻² لازار ئىسىملىك بىر ئادەم كېسەل بولۇپ قالغانىدى. ئۇ ھەدىلىرى مەريەم ۋە

مارتا بىلەن يەھۇدىيە ئۆلكىسىدىكى بەيتانیا يېزىسىدا تۇراتتى. مەريەم بولسا ھەزرىتى ئەيسانىڭ پۇتلىرىغا خوش پۇراق ياغ سۈركەپ، چاچلىرى بىلەن ئۇلارنى ئېرىتىپ قۇرۇتقان ئايال ئىدى.

³ لازارنىڭ ھەدىلىرى ھەزرىتى ئەيساغا: «ئى رەببىمىز، سىز ياخشى كۆرىدىغان دوستىڭىز كېسەل بولۇپ قالدى» دەپ خەۋەر بېرىشتى.

⁴ ھەزرىتى ئەيسا بۇنى ئاڭلاپ:

— بۇ كېسەللىك لازارنىڭ ئۆلۈمى بىلەن ئاياغلاشمايدۇ. ئەكسىچە، بۇ ئارقىلىق خۇدانىڭ ئوغلنىڭ ئۇلۇغلىقى ئايان بولۇپ، خالايق خۇداغا مەدھىيە ئوقۇيدۇ، — دېدى.

⁵ ھەزرىتى ئەيسا مارتا، مەريەم ۋە لازارنى بەك ياخشى كۆرەتتى. ⁶ گەرچە ئۇ لازارنىڭ كېسەل ئىكەنلىكىنى ئاڭلىغان بولسىمۇ، ئۆزى تۇرۇۋاتقان يەردە يەنە ئىككى كۈن تۇردى. ⁷ ئاندىن كېيىن، شاگىرتلىرىغا:

— يەھۇدىيىگە قايتا بارايلى! — دېدى.

⁸ شاگىرتلىرى ئۇنىڭغا:

— ئۇستاز، يېقىندىلا ئۇ يەردىكى خەقلەر سىزنى چالما - كېسەك قىلماقچى بولغان تۇرسا، يەنە ئۇ يەرگە قايتا بارامسىز؟ — دېيىشتى.

⁹ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق دېدى:

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— كۈندۈز ئون ئىككى سائەت ئەمەسمۇ؟ كۈندۈزى يول ماڭغان يىقىلماس، چۈنكى ئۇ بۇ دۇنيانىڭ يورۇقىنى كۆردى. ¹⁰ لېكىن، كېچىسى يول ماڭغان يىقىلار، چۈنكى ئۇنىڭدا يورۇقلۇق يوقتۇر.

¹¹ ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزلەرنى قىلغاندىن كېيىن:

— دوستىمىز لازار ئۇخلاپ قالدى، مەن ئۇنى ئويغاتقىلى بارىمەن، — دەپ قوشۇپ قويدى.

¹² شاگرتلار:

— ئۇخلىغان بولسا ياخشى بولۇپ قالدۇ، ئى رەببىمىز، — دېدى.

¹³ ھەزرىتى ئەيسا لازارنىڭ ئۆلۈمىنى دېمەكچىدى، لېكىن ئۇلار ئادەتتىكى ئۇيقۇنى دەۋاتىدۇ، دەپ ئويلاشتى. ¹⁴ شۇنىڭ بىلەن، ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا ئوچۇقنى ئېيتىپ:

— لازار ئالەمدىن ئۆتتى، دېمەكچىمەن. ¹⁵ سىلەرنى دەپ، ئۇنىڭ قېشىدا بولمىغانلىقىمغا خۇشالمەن. چۈنكى، بۇ سىلەرنىڭ ئېتىقادىڭلارنىڭ كۈچەيتىلىشى ئۈچۈن، يەنە بىر پۇرسەت يارىتىپ بەردى. ئەمدى ئۇ بار يەرگە بارايلى، — دېدى. ¹⁶ «قوشكېزەك» دەپ ئاتىلىدىغان توماس باشقا شاگرتلارغا:

— بىزمۇ ئۇنىڭ بىلەن بارايلى ھەم ئۇنىڭ بىلەن بىللە ئۆلەيلى، — دېدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ لازارنى تىرىلدۈرۈشى

¹⁷ ھەزرىتى ئەيسا شاگرتلىرى بىلەن بەيتانىياغا بارغاندا، لازارنىڭ يەرلىككە قويۇلغىنىغا تۆت كۈن بولغانلىقىدىن خەۋەر تاپتى. ¹⁸ بەيتانىيا يېرۇسالېمدىن ئۈچ چاقىرىم يىراقلىقتا ئىدى. ¹⁹ نۇرغۇن يەھۇدىيلار مارتا بىلەن مەريەمنىڭ ئىنىسىنىڭ ئۆلۈمىگە تەسەللى بېرىش ئۈچۈن، ئۇلارنىڭ يېنىغا كەلگەندى. ²⁰ مارتا ھەزرىتى ئەيسانىڭ كېلىۋاتقانلىقىدىن خەۋەر تېپىپ، ئۇنىڭ ئالدىغا چىقتى. مەريەم بولسا ئۆيدە قالدى.

²¹ — ئى رەببىم، — دېدى مارتا ھەزرىتى ئەيساغا، — بۇ يەردە بولغان بولسىڭىز، ئىنىم ئۆلمەس ئىدى. ²² ھېلىمۇ، خۇدادىن نېمە تىلىسىڭىز، ئۇنىڭ سىزگە شۇنى بېرىدىغانلىقىنى بىلىمەن.

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

²³ — ئىنىڭىز تىرىلىدۇ، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

²⁴ مارتا:

— قىيامەت كۈنى، ئۇنىڭ جەزمەن تىرىلىدىغانلىقىنى بىلىمەن، — دېدى.

²⁵ — ئىنسانلارنى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرگۈچى ۋە ھاياتلىق بەرگۈچى ئۆزۈمدۈرمەن، —

دېدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا، — ماڭا ئېتىقاد قىلغان كىشى ئۆلۈشمۇ، يەنە ھايات بولىدۇ. ²⁶ ماڭا ئېتىقاد قىلىپ، مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشكەنلەر ئەسلا ئۆلمەيدۇ؛ بۇنىڭغا

ئىشىنەمسىز؟

²⁷ — ئىشىنمەن رەببىم، — دېدى مارتا، — سىزنىڭ ئىنسانلار ئارىسىغا كېلىشكە

تەيىنلەنگەن قۇتقۇزغۇچى — مەسىھ، خۇدانىڭ ئوغلى ئىكەنلىكىڭىزگە ئىشىنمەن.

²⁸ مارتا بۇنى دەپ بولغاندىن كېيىن، قايتىپ سىڭلىسى مەريەمنى ئاستىغىنا

چاقىرىپ:

— ئۇستازىمىز كېلىپ بولدى. سېنى چاقىرىۋاتىدۇ، — دېدى.

²⁹ مەريەم بۇنى ئاڭلاپ، دەرھال ئورنىدىن تۇرۇپ، ھەزرىتى ئەيسا بىلەن

كۆرۈشكىلى ماڭدى.

³⁰ ئۇ پەيتتە ھەزرىتى ئەيسا تېخى يېزىغا كىرمىگەن بولۇپ، مارتا ئالدىغا چىققان

يەردە ئىدى. ³¹ ئۆيدە مەريەمگە تەسەللى بېرىۋاتقان خالايق مەريەمنىڭ بىردىنلا

ئورنىدىن تۇرۇپ، سىرتقا چىقىپ كەتكەنلىكىنى كۆرۈشتى ۋە ئۇنى قەبرىستانلىققا

يىغا-زار قىلغىلى ماڭدى دەپ ئويلاپ، ئۇنىڭ كەينىدىن مېڭىشتى.

³² بىراق، مەريەم ھەزرىتى ئەيسا بار يەرگە باردى ۋە ئۇنى كۆرۈپ، ئايىغىغا يىقىلىپ:

— ئى رەببىم، بۇ يەردە بولغان بولسىڭىز، ئىنىم ئۆلمەس ئىدى! — دېدى.

³³ مەريەمنىڭ ۋە ئۇنىڭ بىلەن بىللە كەلگەن خالايقنىڭ يىغا-زار قىلىشقىنى

كۆرگەن ھەزرىتى ئەيسا غەزەپلىنىپ، ³⁴ كۆڭلى قاتتىق ئازابلىنىشقا باشلىدى ۋە:

^{31: 33} بۇ يەردە ھەزرىتى ئەيسا ئۆزى ياخشى كۆرىدىغان كىشىلەرگە شەيتاننىڭ گۇناھ ۋە ئۆلۈم

ئېلىپ كەلگەنلىكىدىن ئۇنىڭغا غەزەپلەنگەن بولۇشى ياكى ئەتراپىدىكىلەرنىڭ تۇتقان ھازىرلىرىدىن ئۇلارنىڭ خۇدانىڭ ئادەملەرنى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرەلەيدىغانلىقىغا ئىشەنمىگەنلىكىگە غەزەپلەنگەن بولۇشى مۇمكىن.

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

³⁴ — ئۇنى قەيەرگە قويدۇڭلار؟ — دەپ سورىدى.

— ئى رەببىمىز، كېلىپ كۆرۈڭ، — دېيىشتى ئۇلار.

³⁵ ھەزرىتى ئەيسا كۆز يېشى قىلدى. ³⁶ خەقلەر:

— قاراڭلار، ئۇ لازارنى نېمىدېگەن ياخشى كۆرگەن! — دېيىشتى.

³⁷ ئۇلارنىڭ ئىچىدە بەزىلىرى:

— قارىغۇنىڭ كۆزىنى ئاچقان كىشى لازارنىڭ ھاياتىنى ئۆلۈمدىن ساقلاپ

قالالمايتتىمۇ؟ — دېيىشتى.

³⁸ ھەزرىتى ئەيسا ئىچىدە يەنە غەزەپلىنىپ، يەرلىكنىڭ ئالدىغا باردى. يەرلىك

كىرىش ئاغزى چوڭ بىر تاش بىلەن توسۇلغان ئۆڭكۈر ئىدى. ³⁹ ھەزرىتى ئەيسا:

— تاشنى ئېلىۋېتىڭلار! — دېدى.

ئۆلگۈچىنىڭ ھەدىسى مارتا:

— ئى رەببىم، ئالەمدىن ئۆتكىنىگە تۆت كۈن بولدى، ھازىر جەستى پۇراپ

كەتكەندۇ، — دېدى.

⁴⁰ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— مەن ساڭا: «ئېتىقاد قىلساڭ، خۇدانىڭ ئۇلۇغۇقىنى كۆرسەن» دېگەندىمغۇ!

— دېدى.

⁴¹ بۇنىڭ بىلەن، خالايق تاشنى ئېلىۋەتتى، ھەزرىتى ئەيسا كۆزلىرىنى ئاسمانغا

تىكىپ، مۇنداق دۇئا قىلدى:

— ئى ئاتا، تەلپىمنى ئاڭلايدىغىنىڭ ئۈچۈن ساڭا شۇكۇر ئېيتىمەن.

⁴² تەلەپلىرىمنى ھەمىشە ئاڭلايدىغانلىقىمنى بىلىمەن. شۇنداق بولسىمۇ،

ئەتراپىمدىكى خالايق سېنىڭ مېنى ئەۋەتكەنلىكىڭگە ئىشەنسۇن دەپ، بۇنى

ئېيتىۋاتىمەن.

⁴³ ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزلەرنى قىلغاندىن كېيىن، يۇقىرى ئاۋازدا:

— لازار، تاشقىرىغا چىق! — دەپ توۋلىدى.

⁴⁴ لازار قول-پۇتلىرى كېپەنلەنگەن، ئېڭىكى تېڭىلغان ھالدا تاشقىرىغا چىقتى.

ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

يۇھاننا بايان قىلغان خوش خەۋەر

— كېيەنلىكىنى سالدۇرۇپ، ئۇنى ئۆز مەيلىگە قويۇۋېتىڭلار! — دېدى.

ھەزرىتى ئەيسانى ئۆلتۈرۈش سۇيىقەستى

⁴⁵ مەريەمنىڭ يېنىغا پەتلەپ كەلگەن ۋە ھەزرىتى ئەيسا كۆرسەتكەن بۇ مۆجىزىنى كۆرگەن نۇرغۇن خەقلەر ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلدى. ⁴⁶ لېكىن، ئۇلارنىڭ ئىچىدە بەزىلىرى پەرسىيەلەرنىڭ يېنىغا بېرىپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ قىلغان ئىشلىرىنى مەلۇم قىلىشتى. ⁴⁷ شۇڭا، پەرسىيەلەر ۋە ئالىي روھانىيلار يەھۇدىيلارنىڭ ئالىي كېڭەشمىسىنى يىغىپ:

— قانداق قىلغۇلۇق؟ بۇ ئادەمنىڭ ياراتقان نۇرغۇن مۆجىزىلىرىگە قاراپ بېقىڭلار. ⁴⁸ ئۇنى بۇنداق قويۇپ بەرسەك، ھەممە ئادەم ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلىپ كېتىدۇ. شۇنداق بولغاندا، رىم ھۆكۈمىتى ئىبادەتخانىمىزنى، ھەتتا مىللىتىمىزنى ۋەيران قىلىۋېتىدۇ! — دېيىشتى.

⁴⁹ ئۇلارنىڭ ئىچىدە بىرى، يەنى شۇ يىلى باش روھانىي بولغان قاياپا:

— سىلەر ھېچنېمىنى بىلمەيدىكەنسىلەر! ⁵⁰ پۈتۈن خەلقنىڭ ھالاك بولۇشىنىڭ ئورنىغا، بىرلا ئادەمنىڭ ئۇلار ئۈچۈن ئۆلۈشىنىڭ ياخشى ئىكەنلىكىنى چۈشەنمەيدىكەنسىلەر، — دېدى.

⁵¹⁻⁵² بۇ سۆزنى ئۇ ئۆزلۈكىدىن ئېيتىمىغانىدى. ئۇ شۇ يىلى باش روھانىي بولغاچقا، ھەزرىتى ئەيسانىڭ يەھۇدىي خەلقى ئۈچۈن، شۇنداقلا پەقەت ئۇ خەلق ئۈچۈنلا ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ ھەر يانغا چېچىلىپ كەتكەن پەرزەنتلىرىنىڭ ھەممىسىنى بىر قىلىپ ئۇيۇشتۇرۇش ئۈچۈن ئۆلىدىغانلىقىنى ئالدىن ئېيتقانىدى.

⁵³ شۇنداق قىلىپ، ئۇلار شۇ كۈندىن ئېتىبارەن ھەزرىتى ئەيسانى ئۆلتۈرۈۋېتىش ئۈچۈن سۇيىقەست قىلىشقا باشلىدى. ⁵⁴ شۇڭا، ھەزرىتى ئەيسا ئەمدى يەھۇدىيلار ئارىسىدا ئاشكارا يۈرمەي، ئۇ يەردىن ئايرىلىپ چۆلگە يېقىن رايوندىكى ئەفرايم شەھىرىگە كېتىپ، شاگىرتلىرى بىلەن ئۇ يەردە تۇردى.

⁵⁵ يەھۇدىيلارنىڭ ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىغا ئاز قالغانىدى. نۇرغۇن كىشىلەر تازىلىنىش دىنىي قائىدىسىنى ئادا قىلىش ئۈچۈن، ھېيتتىن بىر قانچە كۈن ئىلگىرى يېزىلاردىن يېرۇسالېمغا كېلىشتى. ⁵⁶ ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانى ئىزدەيتتى. ئۇلار

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

مەركىزىي ئىبادەتخانىدا يىغىلغىنىدا بىر - بىرىگە:

— سېنىڭچە قانداق بولار، ھەزرىتى ئەيسا ھېيتقا كەلمەمدىكىن؟ — دېيىشەتتى.
⁵⁷ ئالىي روھانىيلار بىلەن پەرسىيەلەر ھەزرىتى ئەيسانى تۇتۇش ئۈچۈن، ئۇنىڭ
 قەيەردىكىنى بىلىدىغانلارنىڭ ئۆزلىرىگە مەلۇم قىلىشىنى بۇيرۇغانىدى.

12 - باب

گۇناھكار ئايالنىڭ ھەزرىتى ئەيسانى ئەتىراپىدا

¹ ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىدىن ئالتە كۈن ئىلگىرى، ھەزرىتى ئەيسا ئۆزى ئۆلۈمدىن
 تىرىلدۈرگەن لازار تۇرغان جاي — بەيتانىياغا كەلدى. ² ئۇ يەردە ئۇنىڭغا زىياپەت
 بېرىلدى. مارتا ئۇ يەردە مېھمانلارنى كۈتۈۋاتاتتى. لازار ھەزرىتى ئەيسا بىلەن
 ھەمداستىخان بولغانلاردىن بىرى ئىدى. ³ مەريەم ساپ سۇمبۇلدىن ياسالغان
 ئىنتايىن قىممەت باھالىق ئەتىرىدىن ئاز كەم بىر قانداق ئەكىلىپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ
 پۇتلىرىغا قۇيىدى ۋە چاچلىرى بىلەن ئەتىرىنى ئۇنىڭ پۇتلىرىغا سۈردى. ئۆي ئەتىرىنىڭ
 خۇش پۇرىقى بىلەن تولدى. ⁴ لېكىن، ھەزرىتى ئەيسانىڭ شاگىرتلىرىدىن بىرى، يەنى
 كېيىن ئۇنىڭغا ساتقۇنلۇق قىلىدىغان يەھۇدا ئىشقارىيوت:
⁵ — بۇ ئەتىرىنىڭ قىممىتى بىر ئادەمنىڭ يىللىق كىرىمىگە تەڭ كېلىدىكەن! نېمىشقا
 بۇ ئەتىرى سېتىلىپ، پۇلى كەمبەغەللەرگە بېرىلمىدى؟ — دېدى.

⁶ بۇ سۆزنى ئۇ كەمبەغەللەرگە كۆڭۈل بۆلىدىغانلىقى ئۈچۈن ئەمەس، ئوغرى
 بولغانلىقى ئۈچۈن دېگەندى. ئۇ شاگىرتلارنىڭ ئورتاق پۇلىنى باشقۇراتتى ۋە
 ئوغرىلاپ خەجلەيتتى.

⁷ — ئايالنىڭ ئىختىيارىغا قويۇۋەت! — دېدى ھەزرىتى ئەيسا، — ئۇ بۇ ئارقىلىق
 مېنىڭ دەپنە قىلىنىدىغان كۈنۈمگە تەييارلىق قىلىۋاتىدۇ. ⁸ كەمبەغەللەر ھەر دائىم
 ئاراڭلاردا، لېكىن مەن ھەر دائىم ئاراڭلاردا بولمايمەن.

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئالىي روھانىيلارنىڭ لازارنى ئۆلتۈرۈش سۇيىقەستى

⁹ زور بىر تۈركۈم يەھۇدىيلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ بەيتانىدا ئىكەنلىكىنى ئاڭلىدى ۋە يالغۇز ھەزرىتى ئەيسانى ئەمەس، ئۇ ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرگەن لازارنىمۇ كۆرۈش ئۈچۈن ئۇ يەرگە كەلدى. ¹⁰ ئالىي روھانىيلار بولسا لازارنىمۇ ئۆلتۈرۈشنى قەستلىدى. ¹¹ چۈنكى، ئۇنىڭ سەۋەبىدىن نۇرغۇن يەھۇدىيلار ئۇلاردىن يۈز ئۆرۈپ، ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلىۋاتاتتى.

شەرەپ بىلەن يېرۇسالېمغا كىرىش

¹² ئەتسى، ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنى ئۆتكۈزۈشكە كەلگەن زور بىر تۈركۈم خالايق ھەزرىتى ئەيسانىڭ يېرۇسالېمغا كېلىۋاتقانلىقىنى ئاڭلىدى. ¹³ ئۇلار قوللىرىغا خورما شاخلىرىنى تۇتۇشقان ھالدا ئۇنى قارشى ئالغىلى چىقىشتى ۋە «خۇداغا شۈكۈر! پەرۋەردىگارنىڭ نامىدا كەلگۈچىگە مۇبارەك بولسۇن! ئىسرائىللارنىڭ پادىشاھىغا مۇبارەك بولسۇن!» دەپ ۋارقىراشتى.

¹⁴ ھەزرىتى ئەيسا بىر تەخەي تېپىپ مىندى. بۇ ئىشنى زىكرىيا پەيغەمبەر خېلى بۇرۇن ئالدىن ئېيتىپ، مۇنداق يازغانىدى:

¹⁵ «ئەي يېرۇسالېم خەلقى، ئەمدى قورقماڭلار! مانا، پادىشاھىڭلار تەخەي

مىنىپ كېلىۋاتىدۇ.»

¹⁶ ئۇنىڭ شاگىرتلىرى ئۇ چاغدا بۇنى چۈشەنمىگەندى، لېكىن ھەزرىتى ئەيسا تىرىلىش ۋە ئاسمانغا چىقىش بىلەن ئۇلۇغلانغاندىن كېيىن، زىكرىيا پەيغەمبەر يازغان بۇ سۆزلەرنى ھەمدە بۇ ئىش دەل پەيغەمبەر ئالدىن ئېيتقان دەك چىققانلىقىنى تونۇپ يەتتى.

¹⁷ ھەزرىتى ئەيسانىڭ لازارنى يەرلىكىدىن چاقىرىپ تىرىلدۈرگەنلىكىنى كۆرگەن كىشىلەر بۇ مۆجىزە توغرىسىدا باشقىلارغا توختىماستىن خەۋەر قىلدى. ¹⁸ خالايق ھەزرىتى ئەيسانىڭ ياراتقان بۇ مۆجىزىسىنى ئاڭلىغاچقا، ئۇنى قارشى ئالغىلى چىقىشتى. ¹⁹ پەرىسىيەلەر بولسا بىر - بىرىگە:

— قاراڭلار، بىزنىڭ قىلغىنىمىز بىكار كەتتى! مانا ئەمدى پۈتۈن دۇنيا ئۇنىڭغا

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئەگشىپ كەتمەكتە! — دېيىشتى.

گرېكلارنىڭ ھەزرىتى ئەيسا بىلەن كۆرۈشۈشنى تەلەپ قىلىشى

²⁰ ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىدا، يېرۇسالېمغا ئىبادەت قىلغىلى كەلگەنلەر ئىچىدە يەھۇدىي دىنىغا كىرگەن بەزى گرېكلارمۇ بار ئىدى. ²¹ بۇلار جەللىينىڭ بەيتسايدا يېزىسىدىن بولغان فىلىپنىڭ يېنىغا كېلىپ:

— جانابلىرى، بىز ھەزرىتى ئەيسا بىلەن كۆرۈشمەكچىدۇق، — دەپ تەلەپ قىلىشتى.

²² فىلىپ بېرىپ بۇنى ئەندەرگە مەلۇم قىلدى. ئاندىن، ئۇلار ئىككىسى ھەزرىتى ئەيساغا خەۋەر قىلدى.

²³ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق دېدى:

— ئىنسانئوغلىنىڭ شان - شەرەپكە ئىگە بولىدىغان ۋاقىت - سائىتى يېقىنلىشىپ قالدى. ²⁴ بىلىپ قويۇڭلاركى، بۇغداي دېنى توپىغا تاشلىنىپ قۇربان بولمىغۇچە، يەنىلا بىر تال دان پېتى تۇرىدۇ. قۇربان بولسا، بىخ سۈرۈپ، كۆپ ھوسۇل بېرىدۇ. ²⁵ ھاياتىنى ئايغانلار ئۇنىڭدىن مەھرۇم بولىدۇ. لېكىن، بۇ دۇنيادا ھاياتىنى ئايىمىغانلار ئۇنى مەڭگۈ ساقلىيالايدۇ. ²⁶ كىمدەكىم ماڭا خىزمەت قىلىشنى خالىسا، ماڭا ئەگەشسۇن. مەن قەيەردە بولسام، مېنىڭ چاكىرىم شۇ يەردە بولىدۇ. ماڭا خىزمەت قىلغۇچىلارنى ئەرشتىكى ئاتام ھۆرمەتلەيدۇ.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆز ئۆلۈمى توغرىسىدا ئېيتقانلىرى

²⁷ — ھازىر كۆڭلۈم قاتتىق ئازابلىنىۋاتىدۇ. بۇنىڭغا نېمە دېيىشىم كېرەك؟ «ئاتا، مېنى كېلىدىغان ئازاب - ئوقۇبەتلىك ۋاقىت - سائەتتىن قۇتقۇز!» دەيمۇ؟ ياق! مەن شۇ ۋاقىت - سائەتنى بېشىمدىن ئۆتكۈزۈش ئۈچۈن كەلدىم. ²⁸ ئاتا، ئۇلۇغلۇقۇڭنى كۆرسەتكىن!

شۇ ۋاقىتتا، ئەرشتىن بىر ئاۋاز ئاڭلاندى:

— ئۇلۇغلۇقۇمنى كۆرسەتتىم ۋە يەنە كۆرسىتىمەن.

²⁹ شۇ مەيداندىكى بۇنى ئاڭلىغان خالايىق:

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— ھاۋا گۈلدۈرلدى، — دېيىشتى.

يەنە بەزىلەر بولسا:

— بىر پەرىشتە ئۇنىڭغا گەپ قىلدى، — دېيىشتى.

بىراق، ھەزرىتى ئەيسا:

³⁰ — بۇ سۆزلەر مېنى دەپ ئەمەس، سىلەرنى دەپ ئېيتىلغان. ³¹ بۇ دۇنيا ئەمدى سوراققا تارتىلىدۇ. بۇ دۇنيانىڭ ھۆكۈمدارى — شەيتانمۇ ئەمدى ئاغدۇرۇلىدۇ. ³² مەن يەردىن كۆتۈرۈلگىنىمدە، پۈتكۈل ئىنسانلارنى ئۆزۈمگە جەلپ قىلمەن، — دېدى. ³³ (ئۇ بۇنى دېيىش ئارقىلىق ئۆزىنىڭ قانداق ئۆلىدىغانلىقىنى ئۇقتۇردى.)

³⁴ خالايىق بۇ گەپلەرنى چۈشەنمەي، ھەزرىتى ئەيسادىن:

— مۇقەددەس يازمىلاردا: «قۇتقۇزغۇچى — مەسىھ ئۆلمەي مەڭگۈ ھايات

تۇرىدۇ» دېيىلگەن تۇرسا، سىز قانداقسىگە «ئىنسانئوغلى كۆتۈرۈلۈشى كېرەك»

دېيەلەيسىز؟! ئىنسانئوغلى زادى كىم بولىدۇ؟ — دەپ سورىدى.

³⁵ — نۇرنىڭ ئاراڭلاردا چاقنايدىغان ۋاقتى ئۇزۇن ئەمەستۇر. شۇڭا، قاراڭغۇلۇقنىڭ

سىلەرنى بېسىۋالماستىكى ئۈچۈن، نۇر بار ۋاقتىدا داۋاملىق مېڭىڭلار. قاراڭغۇلۇقتا

ماڭغان كىشى ئۆزىنىڭ قەيەرگە كېتىۋاتقانلىقىنى بىلمەيدۇ. ³⁶ شۇڭلاشقا، نۇر

ئاراڭلاردا بار ۋاقتتا، ئۇنىڭغا ئىشىنىڭلار. بۇنىڭ بىلەن، نۇرنىڭ پەرزەنتلىرى

بولسىلەر، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

يەھۇدىيلارنىڭ تەرسالقى

ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزلەرنى قىلغاندىن كېيىن، خالايىقتىن ئايرىلىپ

يوشۇرۇنۇۋالدى. ³⁷ گەرچە ئۇ خالايىقنىڭ كۆز ئالدىدا شۇنچە مۆجىزە كۆرسەتكەن

بولسىمۇ، ئۇلار ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلمىدى. ³⁸ بۇ ئەھۋال دەل يەشايا پەيغەمبەرنىڭ

يازمىسىدا ئالدىنلا كۆرسىتىلگەندەك چىقتى:

«ئى پەرۋەردىگار، بىز يەتكۈزگەن سۆزلەرگە كىم ئىشەندى؟

سېنىڭ كۈچ - قۇدرىتىڭ كىمگە كۆرسىتىلدى؟»

يۇھاننا بايان قىلغان خوش خەۋەر

³⁹⁻⁴⁰ خالايىق ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلالىمىدى. بۇنىڭ سەۋەبىنى يەشايا پەيغەمبەر ئالدىنلا چۈشەندۈرۈپ بەرگەندى:

«پەرۋەردىگار ئۇلارنىڭ كۆزلىرىنى كور قىلدى، قەلبىنى بىخۇدلاشتۇردى. ئۇنىڭ نەتىجىسىدە، ئۇلارنىڭ كۆزلىرى كۆرمەس، قەلبى سەزمەس بولۇپ قالدى.

«ئۇلار گۇناھلىرىغا توۋا قىلىپ، ماڭا قايتىشنى خالىمايدۇ. خالىسىدى، مەن ئۇلارنى ساقايتاتتىم، دەيدۇ خۇدا.»

⁴¹ يەشايا پەيغەمبەر ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۇلۇغلىقىنى كۆرگەنلىكى ئۈچۈن، بۇ سۆزلەرنى ئۇنىڭغا قارىتا ئالدىنلا ئېيتقاندى.

⁴² ۋەھالەنكى، نۇرغۇنلىغان كىشىلەر، ھەتتا يەھۇدىي ئاقساقاللىرىمۇ ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلدى. لېكىن، ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ پەرسىيەلەر تەرىپىدىن ئىبادەتخانا جامائەتچىلىكىدىن قوغلاپ چىقىرىۋېتىلمەسلىكى ئۈچۈن، ئېتىقاد قىلغانلىقىنى ئاشكارىلىمىدى. ⁴³ بۇنىڭ سەۋەبى، ئۇلار ئىنساندىن كېلىدىغان ماختاشنى خۇدادىن كېلىدىغان ماختاشتىنمۇ ياخشى كۆرەتتى.

⁴⁴ ھەزرىتى ئەيسا يۇقىرى ئاۋاز بىلەن مۇنداق دېدى:

— ماڭا ئېتىقاد قىلغانلار ماڭلا ئەمەس، مېنى ئەۋەتكۈچىگە ئېتىقاد قىلغان بولىدۇ. ⁴⁵ مېنى كۆرگەنلەر مېنى ئەۋەتكۈچىنىمۇ كۆرگەن بولىدۇ. ⁴⁶ مەن ماڭا ئېتىقاد قىلغانلار قاراڭغۇلۇقتا قالمىسۇن دەپ، دۇنياغا نۇر بولۇپ كەلدىم. ⁴⁷ سۆزلىرىمنى ئاڭلاپ، سۆزلىرىمگە ئەمەل قىلمىغانلارنى سوراققا تارتمايمەن، چۈنكى مەن ئىنسانلارنى سوراققا تارتقىلى ئەمەس، بەلكى ئۇلارنى قۇتقۇزغىلى كەلدىم. ⁴⁸ بىراق، مېنى رەت قىلغانلارنى ۋە سۆزلىرىمنى قوبۇل قىلمىغانلارنى سوراققا تارتقۇچى بار. ئۇ بولسىمۇ ئېيتقان سۆزلىرىم بولۇپ، ئۇ قىيامەت كۈنى كىشىلەرنى سوراققا تارتىدۇ. ⁴⁹ چۈنكى، مەن ئۆزلۈكۈمدىن سۆزلىگىنىم يوق. نېمىنى سۆزلىشىم ۋە قانداق سۆزلىشىم كېرەكلىكىنى مېنى ئەۋەتكەن ئاتام ماڭا بۇيرۇدى. ⁵⁰ ئۇنىڭ بۇيرۇقىنىڭ مەڭگۈلۈك ھايات ئېلىپ كېلىدىغانلىقىنى بىلىمەن. شۇڭا، نېمىنى سۆزلىسەم، خۇدا ئاتامنىڭ ماڭا بۇيرۇغىنىدەك سۆزلەيمەن.

13 - باب

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆز شاگىرتلىرىنىڭ پۇتىنى يۇيۇپ قويۇشى

¹ ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ ھارپىسى ئىدى. ھەزرىتى ئەيسا بۇ دۇنيادىن ئايرىلىپ، ئاتىسىنىڭ يېنىغا كېتىدىغان ۋاقتىنىڭ يېتىپ كەلگەنلىكىنى بىلدى. ئۇ بۇ دۇنيادىكى ئۆز ئادەملىرىگە بولغان مېھىر - مۇھەببىتىنى بۇرۇنلا كۆرسەتكەن بولۇپ، ئۇنىڭ قانچىلىك چوڭقۇرلۇقىنى ئەمدى تولۇق كۆرسەتمە كچىدى.

² ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرى بىلەن كەچلىك تاماقتا بىللە بولدى. شەيتان ئاللىبۇرۇن سىمۇنىڭ ئوغلى يەھۇدا ئىشقارىيوتنىڭ كۆڭلىگە ھەزرىتى ئەيسانى يەھۇدىي ئاقساقاللىرىغا تۇتۇپ بېرىش ۋە سۆھبەت سېلىشىنى سالغانىدى. ³ ھەزرىتى ئەيسا ئاتىسىنىڭ ھەممە ھوقۇقىنى ئۆزىگە ئامانەت قىلغانلىقىنى، ئاتىسى خۇدانىڭ يېنىدىن كېلىپ، خۇدانىڭ يېنىغا كېتىدىغانلىقىنى بىلەتتى. ⁴ ئۇ داستىخاندىن تۇرۇپ، تونىنى يېشىپ، بىر لۆڭگە بىلەن بېلىنى باغلىدى. ⁵ ئاندىن، بىر جاۋۇرغا سۇ قويۇپ، شاگىرتلارنىڭ پۇتلىرىنى يۇيۇشقا ۋە بېلىگە باغلىغان لۆڭگە بىلەن ئېرتىپ قۇرۇتۇشقا باشلىدى. ⁶ نۆۋەت سىمۇن پېترۇسقا كەلگەندە، پېترۇس:

— ئى رەببىم، پۇتۇمنى سىز يۇسىڭىز قانداق بولغىنى؟! — دېدى.
⁷ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— نېمە قىلىۋاتقىنىمنى ھازىر چۈشەنمەيسەن، لېكىن كېيىن چۈشىنىسەن، — دېدى.

⁸ — مەن پۇتۇمنى ھەرگىز سىزگە يۇغۇزمايمەن! — دېدى پېترۇس.

— پۇتۇڭنى يۇمسام، سەن مەن بىلەن بىرگە بولالمايسەن، — دېگەن جاۋابنى قايتۇردى ھەزرىتى ئەيسا.

⁹ سىمۇن پېترۇس:

— ئى رەببىم، ئۇنداقتا پۇتلىرىمنىلا ئەمەس، قوللىرىمنىمۇ، بېشىمنىمۇ يۇغايىسىز! — دېدى.

¹⁰ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

يۇھاننا بايان قىلغان خوش خەۋەر

— يۇيۇنۇپ بولغان ئادەمنىڭ قايتا يۇيۇنۇشىنىڭ ھاجىتى يوق. پەقەت پۇتلىرىنى يۇسلا، پۈتۈن ئەزاسى پاك بولىدۇ. سىلەرمۇ گۇناھلىرىڭلاردىن پاك، لېكىن ھەممىڭلار ئەمەس، — دېدى.

¹¹ (ھەزرىتى ئەيسا ئۆزىنى كىمنىڭ تۇتۇپ بېرىدىغانلىقىنى بىلەتتى. شۇنىڭ ئۈچۈن، ئۇ ھەممىسىنىڭلا پاك ئەمەسلىكىنى دېگەندى.) ¹² ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنىڭ پۇتلىرىنى يۇيۇپ بولغاندىن كېيىن، تونىنى كىيىپ يەنە داستىخانغا ئولتۇردى ۋە ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— سىلەر نېمە قىلغانلىقىمنى چۈشەندىڭلارمۇ؟ ¹³ سىلەر مېنى «رەببىم» ۋە «ئۇستازىم» دەيسىلەر. راست ئېيتسىلەر، ئەمەلىيەتتەمۇ شۇنداق. ¹⁴ مەن رەببىڭلار ۋە ئۇستازىڭلار تۇرۇقلۇق پۇتلىرىڭلارنى يۇغاندىكىن، سىلەرمۇ بىر-بىرىڭلارنىڭ پۇتلىرىنى يۇيۇشۇڭلار كېرەك. ¹⁵ بۇ سىلەرنىڭمۇ ماڭا ئوخشاش باشقىلارغا خىزمەت قىلىشىڭلار ئۈچۈن كۆرسەتكەن ئۈلگەمدۇر. ¹⁶ بىلىپ قويۇڭلاركى، قۇل خوجايىنىدىن ئۈستۈن تۇرمايدۇ، ئەلچىمۇ ئۆزىنى ئەۋەتكۈچىدىن ئۈستۈن تۇرمايدۇ. ¹⁷ بۇ ئىشلارنى بىلگەنكىنەنسىلەر، سىلەرمۇ شۇنداق قىلساڭلار، نەقەدەر بەختلىكسىلەر!

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ساتقۇنلۇققا ئۇچرىشىنى ئالدىن ئېيتىشى

¹⁸ «سىلەر گۇناھلىرىڭلاردىن پاك» دېگەن سۆزۈم ھەممىڭلارغا قارىتىلغان ئەمەس. مەن تاللىغانلىرىمنى بىلىمەن، لېكىن مۇقەددەس يازمىلاردا ئالدىن ئېيتىلغان: «مەن بىلەن ھەمداستىخان بولۇپ، نېنىمنى يېگەن دوستۇم مەندىن يۈز ئۆرۈدى!» دېگەن بۇ سۆز ئەمەلگە ئاشۇرۇلۇشى كېرەك. ¹⁹ سىلەرگە بۇ ئىش يۈز بېرىشتىن ئاۋۋال ئېيتىپ قويايىكى، ئۇ ئىشلار يۈز بەرگەندە مېنىڭ «مەڭگۈ بار بولغۇچى» ئىكەنلىكىمگە ئىشىنىسىلەر. ²⁰ يەنە شۇنى بىلىپ قويۇڭلاركى، مەن ئەۋەتكەن ھەرقانداق بىر كىشىنى قوبۇل قىلغانلار مېنى قوبۇل قىلغان بولىدۇ. مېنى قوبۇل قىلغانلار بولسا مېنى ئەۋەتكۈچى خۇدانى قوبۇل قىلغان بولىدۇ. ²¹ ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزلەرنى قىلغاندىن كېيىن، قاتتىق ئازابلانغان ھالدا ئوچۇقنى ئېيتتى:

يۇھاننا بايان قىلغان خوش خەۋەر

- بىلىپ قويۇڭلاركى، ئاراڭلاردا بىرەيلەن ماڭا ساتقۇنلۇق قىلدۇ!
²² شاگرتلار كىمنى دەۋاتقانلىقىنى چۈشەنمەي، بىر - بىرىگە قاراشتى.
²³ ھەزرىتى ئەيسا ئىنتايىن ياخشى كۆرىدۇ دەپ قارالغان شاگرت ئۇنىڭ يېنىدا
 يانپاشلاپ ياتاتتى. ²⁴ سىمۇن پىترۇس ئۇنىڭغا ھەزرىتى ئەيسادىن كىمنى دېمەكچى
 بولغانلىقىنى سوراپ بېقىشنى ئىشارەت قىلدى.
²⁵ شۇڭا، ئۇ ھەزرىتى ئەيساغا يېقىن كېلىپ، تۆۋەن ئاۋازدا:
 — ئى رەببىم، سىزگە ساتقۇنلۇق قىلىدىغان كىم؟ — دەپ سورىدى.
²⁶ ھەزرىتى ئەيسا:
 — بىر چىشلەم ناننى ئاشقا تۆگۈرۈپ كىمگە سۇنسام، شۇ، — دەپ جاۋاب بەردى.
 كېيىن، ئۇ ناننى ئاشقا تۆگۈرۈپ، سىمۇننىڭ ئوغلى يەھۇدا ئىشقارىيوتقا سۇندى.
²⁷ يەھۇدا ناننى ئېلىشىغا ئىچىگە شەيتان كىردى.
 — قىلىدىغىنىڭنى چاپسان قىل، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا.
²⁸ داستىخاندا ئولتۇرغانلارنىڭ ھېچقايسىسى ھەزرىتى ئەيسانىڭ يەھۇداغا بۇ
 سۆزلەرنى نېمە ئۈچۈن قىلغانلىقىنى چۈشەنمىدى. ²⁹ ئۇلارنىڭ ئورتاق پۇلى يەھۇدادا
 بولغانلىقتىن، بەزىلەر ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا: «ھېيتلىق نەرسىلەرنى ئېلىپ كەل»
 ياكى «كەمبەغەللەرگە بىر نەرسە بەر» دېمەكچى بولسا كېرەك، دەپ ئويلاشتى.
³⁰ يەھۇدا ناننى ئېلىپلا تاشقىرىغا چىقىپ كەتتى. بۇ چاغ كېچە ئىدى.

يېڭى ئەمر

- ³¹ يەھۇدا تاشقىرىغا چىقىپ كەتكەندىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق دېدى:
 — ئەمدى ئىنسانئوغلىنىڭ شان - شەرىپى كۆرۈنىدىغان ۋاقىت - سائەت يېتىپ
 كەلدى. ئۇ ئارقىلىق خۇدانىڭ شان - شەرىپىمۇ ئايان بولىدۇ. ³² خۇدانىڭ
 شان - شەرىپى ئۇ ئارقىلىق ئايان بولغانىكەن، خۇدا ئۆزىمۇ ئىنسانئوغلىنىڭ
 شان - شەرىپىنى دەرھال ئايان قىلىدۇ. ³³ بالىلىرىم، مېنىڭ ئەمدى سىلەر بىلەن بىللە
 بولىدىغان ۋاقىت ئاز قالدى. كېيىن، سىلەر مېنى ئىزدەيسىلەر، لېكىن يەھۇدىي
 ئاقساقاللىرىغا ئېيتقىنىمدەك سىلەرگىمۇ ئېيتىمەنكى، مەن بارىدىغان يەرگە سىلەر
 بارالمايسىلەر. ³⁴ ھازىر سىلەرگە يېڭى بىر ئەمر بېرىمەن. «بىر - بىرىڭلارغا

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

مېھەر - مۇھەببەت كۆرسىتىشچىلەر. سىلەرنى سۆيگىنىدەك، سىلەرمۇ بىر - بىرىڭلارنى سۆيۈڭلار. ³⁵ بىر - بىرىڭلارغا مېھەر - مۇھەببىتىڭلار بولسا، ھەممەيلەن سىلەرنىڭ مېنىڭ شاگىرتلىرىم ئىكەنلىكىڭلارنى تونۇيدۇ.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ پېتىرۇسنىڭ تاندىغانلىقىنى ئېيتىشى

³⁶ سىمۇن پېتىرۇس ھەزرىتى ئەيسادىن:

— ئى رەببىم، قەيەرگە بارىسىز؟ — دەپ سورىدى.

— مەن كېتىدىغان يەرگە ھازىرچە ئەگىشىپ بارالمايسەن، لېكىن كېيىن بارىسەن،

— دەپ جاۋاب بەردى ھەزرىتى ئەيسا.

³⁷ پېتىرۇس ئۇنىڭغا:

— ئى رەببىم، نېمە ئۈچۈن ھازىر سىزنىڭ كەينىڭىزدىن بارالمايمەن؟ سىز ئۈچۈن

جېنىم پىدا! — دېدى.

³⁸ ھەزرىتى ئەيسا مۇنداق دېدى:

— مەن ئۈچۈن راستتىنلا جېنىڭ پىدامۇ؟ بىلىپ قويغىنكى، خوراز چىلاشتىن

بۇرۇن، سەن مەندىن ئۈچ قېتىم تانسەن!

14 - باب

ھەزرىتى ئەيسا — يول، ھەقىقەت ۋە ھاياتلىق

¹ ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرىغا يەنە مۇنداق دېدى:

— كۆڭلۈڭلارنى بىئارام قىلماڭلار! خۇداغا ئىشىنىڭلار، ماڭمۇ ئىشىنىڭلار.

² خۇدا ئاتا ئىكەنلىكى دەرىجىدە نۇرغۇن ئۆي - ماكانلار بار. ئۇنداق بولمىسا، بۇنى سىلەرگە

ئېيتىپ يۈرمىگەن بولاتتىم. مەن ھەربىرىڭلارغا ئورۇن تەييارلاش ئۈچۈن، شۇ يەرگە

كېتىپ بارمەن. ³ مەن تەييارلىق قىلغىلى بارىدىغانىكەنمەن، چوقۇم قايتىپ كېلىپ،

سىلەرنى مەن بىلەن بىللە ئېلىپ كېتىمەن. شۇنداق بولغاندا، مەن قەيەردە بولسام،

سىلەرمۇ شۇ يەردە بولىسىلەر. ⁴ سىلەر مېنىڭ قەيەرگە كېتىدىغانلىقىمنى ۋە ئۇ يەرگە

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

بارىدىغان يولىنى بىلسىلەر.

⁵ — ئى رەببىم، سىزنىڭ قەيەرگە كېتىدىغانلىقىڭىزنى بىلمەيمىز. شۇنداق تۇرۇقلۇق، ئۇ يولىنى قانداق بىلىمىز؟ — دېدى توماس.

⁶ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— يول، ھەقىقەت ۋە ھاياتلىق ئۆزۈمدۇرمەن. مېنىڭسىز ھېچكىم خۇدائاتامنىڭ يېنىغا بارالمايدۇ. ⁷ ئەگەر مېنى تونۇغان بولساڭلار، ئاتامنىمۇ تونۇغان بولاتتىڭلار. ھازىردىن باشلاپ ئۇنى تونۇدۇڭلار ھەم ئۇنى كۆردۈڭلار، — دېدى.

⁸ — ئى رەببىم، ئاتىڭىزنى كۆرسىتىپ قويسىڭىزلا، رازى بولاتتۇق، — دېدى فىلىپ.

⁹ — فىلىپ، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا، — سىلەر بىلەن بىرگە بولغىنىمغا تالاي ۋاقىت بولدى، مېنى تېخىچە تونۇمىدىڭمۇ؟ مېنى كۆرگەن كىشى ئاتام خۇدانى

كۆرگەن بولىدۇ. شۇنداق تۇرۇقلۇق، سەن نېمىشقا يەنە: «بىزگە ئاتىڭىزنى

كۆرسىتىڭ» دەيسەن؟ ¹⁰ مەن ئاتامدا، ئاتام مەندە ئىكەنلىكىگە ئىشەنمەسەن؟

سىلەرگە ئېيتقان سۆزلىرىمنى ئۆزلۈكۈمدىن ئېيتقىنىم يوق، بەلكى مېنىڭ ئاتام

ئېيتقان. ئۇ مەندە تۇرۇپ خىزمەتلىرىنى قىلىۋاتىدۇ. ¹¹ «مەن ئاتامدا، ئاتام مەندە»

دېگىنىمگە ئىشىنىڭلار. ھېچبولمىغاندا، مېنىڭ قىلغانلىرىمدىن ماڭا ئىشىنىڭلار.

¹² بىلىپ قويۇڭلاركى، ماڭا ئىشەنگەن كىشى مېنىڭ ئەمەلىيىتىمدەك قىلالايدۇ.

مۇنداق كىشى بۇنىڭدىنمۇ ئۇلۇغ ئىشلارنى قىلىدۇ، چۈنكى مەن ئاتامنىڭ يېنىغا

قايتىپ كېتىمەن. ¹³ مېنىڭ نامىم بىلەن نېمىنى تىلىسەڭلار، ئۆز ئاتامنىڭ ئۇلۇغلىقى

مەن ئارقىلىق ئايان بولسۇن ئۈچۈن، تىلەكلىرىڭلارنى ئىجابەت قىلىمەن. ¹⁴ مېنىڭ

نامىم بىلەن نېمە تىلىسەڭلار، مەن سىلەرگە شۇنى بېرىمەن.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ مۇقەددەس روھىنى ئەۋەتىشكە ۋەدە بېرىشى

¹⁵ ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرىغا يەنە مۇنداق دېدى:

— مېنى سۆيسەڭلار، ئەمىرلىرىمگە ئەمەل قىلىسىلەر. ¹⁶ مەنمۇ خۇدائاتامدىن

سىلەرگە باشقا بىر ياردەمچى ئاتا قىلىشنى تىلەيمەن. ئۇ سىلەر بىلەن مەڭگۈ بىرگە

تۇرىدۇ. ¹⁷ ئۇ بولسىمۇ ھەقىقەتكە باشلىغۇچى — مۇقەددەس روھتۇر. ئۇنى بۇ

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

دۇنيانىڭ ئادەملىرى قوبۇل قىلالمايدۇ، چۈنكى ئۇنى كۆرمەيدۇ، تونۇمايدۇ. بىراق، سىلەر ئۇنى تونۇيسىلەر، چۈنكى ئۇ دائىم سىلەر بىلەن بىللە تۇرىدۇ ھەم سىلەردە ياشىماقچى.

¹⁸ مەن سىلەردىن ئايرىلغاندا، سىلەرنى يېتىم قالدۇرمايمەن. سىلەرنىڭ يېنىڭلارغا يەنە قايتىپ كېلىمەن. ¹⁹ ئاز ۋاقىتتىن كېيىن، بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرى مېنى كۆرمەيدۇ، لېكىن سىلەر كۆرىسىلەر. مەن ھايات بولغانلىقىم ئۈچۈن، سىلەرمۇ ھايات بولىسىلەر. ²⁰ شۇ ۋاقىت كەلگەندە بىلىسىلەركى، مەن ئاتامدا بولمەن، سىلەر مەندە بولىسىلەر، مەنمۇ ھەم سىلەردە بولمەن. ²¹ كىم ئەمىرلىرىمنى قوبۇل قىلىپ، ئۇنىڭغا ئەمەل قىلسا، مېنى سۆيىدىغان كىشى شۇ بولىدۇ. مېنى سۆيىدىغان كىشىنى ئاتاممۇ سۆيىدۇ، مەنمۇ ئۇنى سۆيىمەن ۋە ئۆزۈمنى ئۇنىڭغا ئايان قىلىمەن. ²² يەھۇدا ئىسىملىك باشقا بىر شاگىرت (يەھۇدا ئىشقارىيوت ئەمەس) ھەزرىتى ئەيسادىن:

— ئى رەببىم، نېمە ئۈچۈن ئۆزىڭزنى بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرىگە ئايان قىلماي، بىزگلا ئايان قىلىسىز؟ — دەپ سورىدى.

²³ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا مۇنداق جاۋاب قايتۇردى:

— مېنى سۆيىدىغان كىشى دېگىنىمنى قىلىدۇ، ئاتاممۇ ئۇنى سۆيىدۇ. ئاتام بىلەن ئىككىمىز مۇنداق كىشىنىڭ يېنىغا بېرىپ، ئۇنىڭ بىلەن بىللە ماكان قۇرىمىز. ²⁴ مېنى سۆيىمەيدىغان كىشى دېگىنىمنى قىلمايدۇ. سىلەر ئاڭلاۋاتقان سۆزلەر مېنىڭ ئەمەس، بەلكى مېنى ئەۋەتكەن ئاتامنىڭكىدۇر. ²⁵ مەن سىلەر بىلەن بىللە بولۇۋاتقان چېغىمدا، سىلەرگە بۇلارنى دېدىم. ²⁶ لېكىن، ئاتام مېنىڭ نامىم بىلەن ئەۋەتىدىغان ياردەمچى، يەنى ئۆزىنىڭ مۇقەددەس روھى سىلەرگە ھەممىنى ئۆگىتىدۇ ھەم مېنىڭ ئېيتقان ھەممە سۆزلىرىمنى ئېسىڭلارغا سالىدۇ.

²⁷ سىلەرگە ئامانلىق قالدۇرىمەن، ئۆز ئامانلىقىمنى سىلەرگە تەقدىم قىلىمەن.

مېنىڭ سىلەرگە تەقدىم قىلغىنىم بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرىنىڭ سىلەرگە بەرگىنىگە ئوخشىمايدۇ. كۆڭلۈڭلارنى بىئارام قىلماڭلار، قورقماڭلار.

²⁸ سىلەر مېنىڭ: «مەن سىلەردىن ئايرىلىپ كېتىمەن، كېيىن سىلەرنىڭ يېنىڭلارغا

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

قايتىپ كېلىمەن» دېگەن سۆزۈمنى ئاڭلىدىڭلار. مېنى سۆيسەڭلار، ئاتامنىڭ يېنىغا كېتىدىغانلىقىم ئۈچۈن خۇشال بولاتتىڭلار. چۈنكى، ئاتام مەندىن ئۇلۇغدۇر.²⁹ سىلەرنى بۇ ئىشلار يۈز بەرگەندە ماڭا ئىشەنسۇن دەپ، بۇلارنى سىلەردىن ئايرىلىشتىن بۇرۇن ئېيتتىم.³⁰ سىلەر بىلەن سۆزلىشىدىغان ۋاقىت كۆپ قالمىدى. چۈنكى بۇ دۇنيانىڭ ھۆكۈمدارى — شەيتان كېلىش ئالدىدا تۇرىدۇ. ئۇنىڭ مېنى بېسىپ چۈشكۈدەك قۇدرىتى ئەسلا يوقتۇر.³¹ لېكىن، بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرى مېنىڭ ئاتامنى سۆيىدىغانلىقىمنى بىلسۇن دەپ، ئاتام ماڭا ئەمىر قىلغان ئىشنى ئەمەلگە ئاشۇرىمەن. تۇرۇڭلار، بۇ جايدىن كېتەيلى.

15 - باب

ھەزرىتى ئەيسا — ئۈزۈم تېلىدۇر

¹ ھەزرىتى ئەيسا شاگىرتلىرىغا مۇنداق دېدى:

— ھەقىقىي «ئۈزۈم تېلى» ئۈزۈمدۈرمەن، ئاتام خۇدا بولسا باغۋەندۇر.² باغۋەن مەندىكى مېۋە بەرمەيدىغان ھەربىر شاخنى كېسىپ تاشلايدۇ. مېۋە بەرگەنلىرىنى بولسا تېخىمۇ كۆپ مېۋە بەرسۇن دەپ، پۇتاپ تۇرىدۇ.³ سىلەر پۇتالغان شاخلارغا ئوخشاش بولۇپ، مەن سىلەرگە يەتكۈزگەن سۆزلەر ئارقىلىق ئاللىبۇرۇن پاك بولدۇڭلار.⁴ سىلەر مەندە بولۇڭلار. مەنمۇ سىلەردە بولىمەن. شاخ تالدا بولماي تۇرۇپ ئۆزۈڭلاردىن مېۋە بېرەلمەيدىغىنىدەك، سىلەرمۇ مەندە بولمىساڭلار، مېۋە بېرەلمەيسىلەر.

⁵ «ئۈزۈم تېلى» ئۈزۈمدۈرمەن. سىلەر بولساڭلار شاخلىرىسىلەر. كىم مەندە بولسا، مەنمۇ ئۇنىڭدا بولىمەن. شۇنداق بولغاندا، ئۇ كۆپ مېۋە بېرىدۇ. چۈنكى، خۇدا ياقىتۇرىدىغان ھەرقانداق ئىشنى مەنسىز قىلالمايسىلەر.⁶ مەندە بولمىغان كىشى كېرەكسىز شاخلارغا ئوخشاش تاشلىۋېتىلىپ، قۇرۇپ كېتىدۇ. بۇنداق شاخلار يىغىپ ئوتقا تاشلىنىدۇ.

⁷ سىلەر مەندە بولساڭلار ۋە سۆزلىرىم سىلەردە ساقلىنسا، نېمىنى تەلەپ

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

قىلساڭلار، شۇنىڭغا ئېرىشىلسە. ⁸ سىلەر كۆپ مېۋە بېرىشىڭلار ئارقىلىق مېنىڭ شاگىرتلىرىم ئىكەنلىكىڭلارنى ئىسپاتلايسىلەر. بۇ، ئاتامغا شان - شەرەپ ئېلىپ كېلىدۇ. ⁹ ئاتام مېنى سۆيگىنىدەك، مەنمۇ سىلەرنى سۆيۈم، مېنىڭ مېھىر - مۇھەببىتىمدە بولۇڭلار. ¹⁰ ئەگەر ئەمىرلىرىمگە ئەمەل قىلساڭلار، خۇددى مەن ئاتامنىڭ ئەمىرلىرىگە ئەمەل قىلغان ۋە ھەمىشە ئۇنىڭ مېھىر - مۇھەببىتىدە بولغىنىدەك، سىلەرمۇ ھەمىشە مېنىڭ مېھىر - مۇھەببىتىمدە بولىسىلەر. ¹¹ بۇلارنى سىلەرگە خۇشاللىقىدىن بەھرىمەن بولسۇن ۋە خۇشاللىقى تولۇپ تاشسۇن، دەپ ئېيتتىم. ¹² مېنىڭ ئەمىرىم شۇكى، مەن سىلەرگە مېھىر - مۇھەببەت كۆرسەتكەندەك، سىلەرمۇ بىر - بىرىڭلارغا مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىڭلار. ¹³ ئۆز دوستلىرى ئۈچۈن جېنىنى پىدا قىلىشتىن چوڭقۇر مېھىر - مۇھەببەت يوقتۇر. ¹⁴ سىلەرگە بۇيرۇغان ئەمىرلىرىمنى ئادا قىلساڭلار، مېنىڭ دوستلىرىم بولىسىلەر. ¹⁵ ئەمدى سىلەرنى «چاكار» دېمەيمەن. چۈنكى، چاكار خوجايىنىنىڭ نېمە قىلىدىغانلىقىنى بىلمەيدۇ. ئۇنىڭ ئورنىغا سىلەرنى «دوست» دەيمەن، چۈنكى ئاتامدىن ئاڭلىغانلىرىمنىڭ ھەممىسىنى سىلەرگە يەتكۈزدۈم. ¹⁶ سىلەر مېنى تاللىغانىڭلار يوق، ئەكسىچە مەن سىلەرنى تاللىدىم. مەن سىلەرنى مېۋە بەرسۇن ھەمدە مېۋىلىرىڭلار مەڭگۈ ساقلانسۇن، دەپ تەيىنلىدىم. مۇشۇنداق مېۋە بەرگىنىڭلاردا، مېنىڭ نامىم بىلەن ئاتامدىن نېمە تىلىسەڭلار، ئاتام شۇنى بېرىدۇ. ¹⁷ سىلەرگە شۇنى ئەمىر قىلىمەنكى، بىر - بىرىڭلارغا مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىڭلار.

ئادەملەرنىڭ ھەزرىتى ئەيساغا بولغان نەپرەتى

¹⁸ — بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرى سىلەردىن نەپرەتلەنسە، سىلەردىن ئاۋۋال مەندىن نەپرەتلەنگەنلىكىنى بىلىڭلار. ¹⁹ سىلەرمۇ بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرىدىن بولغان بولساڭلار، بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرى سىلەرنى ئۆزىڭلار دەپ، سۆيگەن بولاتتى. بىراق، مەن سىلەرنى بۇ پانىي دۇنيادىن ئايرىپ تاللىغانلىقىم ئۈچۈن، ئەمدى بۇ دۇنياغا مەنسۇپ ئەمەسسىلەر. شۇنىڭ ئۈچۈن، بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرى سىلەردىن نەپرەتلىنىدۇ. ²⁰ مەن سىلەرگە ئېيتقان سۆزنى ئېسىڭلاردا تۇتۇڭلار: «قۇل خوجايىنىدىن ئۈستۈن

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

تۇرمايدۇ.» ماڭا زىيانكەشلىك قىلغانلار سىلەرگىمۇ زىيانكەشلىك قىلىدۇ. مېنىڭ سۆزۈمگە ئەمەل قىلغانلار سىلەرنىڭكىگىمۇ ئەمەل قىلىدۇ.

²¹ مېنىڭ نامىم سەۋەبىدىن ئۇلار سىلەرگە زىيانكەشلىك قىلىدۇ، چۈنكى ئۇلار مېنى ئەۋەتكۈچىنى تونۇمايدۇ. ²² ئەگەر مەن كېلىپ ئۇلارغا تەلىم بەرمىگەن بولسام، ئۇلارنىڭ گۇناھلىرى گۇناھ دەپ قارالمايتتى. لېكىن، ھازىر ئۇلار ئۆز قىلمىشلىرىنىڭ يامان ئىكەنلىكىنى بىلمىدۇ، دېيەلمەيدۇ. ²³ ئۇلارنىڭ مەندىن نەپرەتلەنگەنلىكى ئاتامدىنمۇ نەپرەتلەنگەنلىكى بولىدۇ. ²⁴ مەن ئۇلارنىڭ ئارىسىدا باشقا ھېچكىم قىلىپ باقمىغان ئىشلارنى قىلمىغان بولسام، ئۇلارنىڭ گۇناھلىرى گۇناھ دەپ قارالمايتتى. ئەمەلىيەتتە، ئۇلار مېنىڭ قىلغان ئىشلىرىمنى كۆرگەن، شۇنداقتىمۇ يەنە مەندىن ۋە ئاتامدىن نەپرەتلەندى. ²⁵ لېكىن بۇنىڭ بىلەن، مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغان: «ھېچقانداق سەۋەبسىزلا مەندىن نەپرەتلەندى» دېگەن سۆز ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى.

²⁶ مەن سىلەرگە ئاتامنىڭ يېنىدىن ياردەمچى، يەنى ھەقىقەتكە باشلىغۇچى — مۇقەددەس روھنى ئەۋەتمەن. ئۇ ئاتامنىڭ يېنىدىن كېلىپ، ماڭا گۇۋاھلىق بېرىدۇ. ²⁷ سىلەرمۇ ماڭا گۇۋاھلىق بېرىسىلەر، چۈنكى سىلەر باشتىن تارتىپ مەن بىلەن بىللە بولدۇڭلار.

16 - باب

ئېتىقادىڭلار تەۋرەنمىسۇن!

¹ — بۇلارنى سىلەرگە ئېتىقادنى تاشلاپ قويىمىسۇن، دەپ ئېيتتىم. ² سىلەر ئىبادەتخانا جامائەتچىلىكىڭلاردىن قوغلاپ چىقىرىۋېتىلسىلەر ھەمدە شۇنداق بىر ۋاقىت - سائەتلەر كېلىدۇكى، سىلەرنى ئۆلتۈرىدىغانلار ئۆزلىرىنى خۇداغا خىزمەت قىلىۋاتىمەن، دەپ ھېسابلايدۇ. ³ ئۇلار بۇلارنى يا ئاتامنى، يا مېنى تونۇمىغانلىقى ئۈچۈن قىلىدۇ. ⁴ شۇنىڭ ئۈچۈن ئېيتىمەنكى، ئۇلار سىلەرگە زىيانكەشلىك قىلغاندا، مېنىڭ ئاگاھلاندىرغانلىقىمنى ئېسىڭلارغا كەلتۈرۈڭلار.

يۇھاننا بايان قىلغان خوش خەۋەر

خۇدانىڭ مۇقەددەس روھىنىڭ ۋەزىپىسى

— مەن دەسلەپتە بۇلارنى سىلەرگە ئېيتىمىدىم، چۈنكى سىلەر بىلەن بىللە ئىدىم. ⁵ لېكىن، ئەمدى مېنى ئەۋەتكۈچىنىڭ يېنىغا قايتىپ كېتىمەن. شۇنداق بولسىمۇ، ئاراڭلاردىن ھېچكىم مەندىن: «نەگە كېتىسىز؟» دەپ سورىمايۋاتىدۇ. ⁶ بۇنىڭ ئورنىغا، سىلەرگە بۇلارنى ئېيتقانلىقىم ئۈچۈن، قەلبىڭلار ھەسرەت بىلەن تولدى. ⁷ بىلىپ قويۇڭلاركى، مېنىڭ كېتىشىم سىلەرگە پايدىلىق. كەتمەسەم، سىلەرگە ياردەمچى كەلمەيدۇ. ئەمما كەتسەم، ئۇنى سىلەرگە ئەۋەتمەن. ⁸ ئۇ كەلگەندە، بۇ دۇنيادىكى كىشىلەرنى ئۆزلىرىنىڭ گۇناھكار ئىكەنلىكىگە، مېنىڭ ھەققانىيلىقىمغا ۋە ئاخىرقى زاماندىكى سوئال - سوراقنىڭ بولىدىغانلىقىغا قايىل قىلىدۇ. ⁹ ئۇلار گۇناھكار ئىكەنلىكىگە قايىل بولىدۇ. چۈنكى، ئۇلار ماڭا ئېتىقاد قىلمىدى. ¹⁰ ئۇلار مېنىڭ ھەققانىيلىقىمغا قايىل بولىدۇ. چۈنكى، مەن ھەققانىيەن ھەم شۇڭا ئاتامنىڭ يېنىغا قايتىشقا لايىقتۇرمەن. شۇنداق قىلىپ، سىلەر مېنى كۆرەلمەيسىلەر. ¹¹ ئۇلار ئاخىرقى زاماندىكى سوئال - سوراقنىڭ چوقۇم بولىدىغانلىقىغا قايىل بولىدۇ. چۈنكى، خۇدا بۇ دۇنيانىڭ ھۆكۈمدارى بولغان شەيتاننى سوراققا تارتتى.

¹² سىلەرگە ئېيتىدىغان يەنە كۆپ سۆزلىرىم بار ئىدى. بىراق، سىلەر ئۇنىڭغا بەرداشلىق بېرەلمەيسىلەر. ¹³ لېكىن، ھەقىقەتكە باشلىغۇچى — مۇقەددەس روھ كەلگەندە، سىلەرگە بارلىق ھەقىقەتنى ئۆگىتىدۇ. ئۇ ئۆزلۈكىدىن سۆزلىمەيدۇ؛ ئەكسىچە، ئاتام ئىككىمىزنىڭ سۆزلىرىنى ئاڭلىغاندىن كېيىن سۆزلەيدۇ ۋە كەلگۈسىدە بولىدىغان ئىشلارنى سىلەرگە يەتكۈزىدۇ. ¹⁴ ئۇ مەندە بار بولغانى سىلەرگە يەتكۈزۈپ، مېنىڭ ئۇلۇغلقۇمنى ئايدان قىلىدۇ. ¹⁵ ئاتامدا بار بولغاننىڭ ھەممىسى ھەم مېنىڭدۇر. شۇنىڭ ئۈچۈن، مۇقەددەس روھ مەندە بار بولغانى سىلەرگە يەتكۈزىدۇ، دەپ ئېيتتىم.

غەم - قايغۇلىرىڭلار خۇشاللىققا ئايلىنىدۇ

¹⁶ — ئاز ۋاقىتتىن كېيىن، مېنى كۆرمەيسىلەر. يەنە بىر ئاز ۋاقىت ئۆتكەندىن كېيىن، مېنى قايتا كۆرىسىلەر.

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

¹⁷ شاگىرتلارنىڭ بەزىلىرى بىر - بىرىگە:

— بۇ قانداق گەپ؟ ئۇ بىزگە: «ئاز ۋاقىتتىن كېيىن، مېنى كۆرمەيسىلەر. يەنە بىر ئاز ۋاقىت ئۆتكەندىن كېيىن، مېنى قايتا كۆرىسىلەر» دەيدۇ. ئۇ يەنە: «چۈنكى، مەن ئاتامنىڭ يېنىغا كېتىمەن» دەيدۇ. ¹⁸ «ئاز ۋاقىتتىن كېيىن» دېگەن سۆزنىڭ مەنىسى زادى نېمىدۇ! ئۇنىڭ نېمىلەرنى دەۋاتقانلىرىنى بىلەلمدۇق، — دېيىشتى. ¹⁹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارنىڭ سورىماقچى بولغان سوئالنى بىلىپ، مۇنداق دېدى:

— مېنىڭ «ئاز ۋاقىتتىن كېيىن، مېنى كۆرمەيسىلەر. يەنە بىر ئاز ۋاقىت ئۆتكەندىن

كېيىن، مېنى كۆرىسىلەر» دېگىنىمنىڭ مەنىسىنى بىر - بىرىڭلاردىن سورىۋاتامسىلەر؟ ²⁰ بىلىپ قويۇڭلاركى، سىلەر يىغا - زار قىلىپ قايغۇرىسىلەر، لېكىن بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرى خۇشال بولۇشۇپ كېتىدۇ. سىلەر بولساڭلار، قايغۇرىسىلەر، لېكىن قايغۇلىرىڭلار خۇشاللىققا ئايلىنىدۇ. ²¹ ئايال تۇغۇتتا ئازايلىنىدۇ، چۈنكى ئۇنىڭ ئازاب - ئوقۇبەتلىك ۋاقىت - سائىتى يېتىپ كەلگەن. لېكىن، بوۋىقى تۇغۇلۇپ بولغاندىن كېيىن، بىر پەرزەنتنىڭ دۇنياغا كەلگەنلىكىنىڭ خۇشاللىقى بىلەن، تارتقان ئازابىنى ئۇنتۇپ قالىدۇ. ²² شۇنىڭغا ئوخشاش، سىلەرمۇ ھازىر ئازايلىنىۋاتىسىلەر، لېكىن مەن سىلەر بىلەن قايتا كۆرۈشمەن. شۇ چاغدا، قەلبىڭلار خۇشاللىققا چۆمىدۇ. خۇشاللىقىڭلارنى ھېچكىم سىلەردىن تارتىۋالمايدۇ. ²³ بىلىپ قويۇڭلاركى، شۇ ۋاقىت كەلگەندە، مەندىن ھېچ نەرسە سورىشىڭلارنىڭ ھاجىتى يوق. چۈنكى، مېنىڭ نامىم بىلەن ئاتامنىڭ ئۆزىدىن نېمىنى تىلىسەڭلار، ئۇ شۇنى بېرىدۇ. ²⁴ ھازىرغىچە مېنىڭ نامىم بىلەن ھېچنېمە تىلىمىدىڭلار. ئەمدى تىلەڭلار، ئېرىشىسىلەر. بۇنىڭ بىلەن، خۇشاللىقىڭلار تولۇپ تاشسۇن.

بۇ دۇنيا ئۈستىدىن غەلبە قىلىش

²⁵ — سىلەرگە بۇلارنى تەمسىللەر بىلەن بىلدۈردۈم. بىراق، شۇنداق بىر ۋاقىت كېلىدۇكى، ئۇ چاغدا تەمسىللەر بىلەن سۆزلىمەيمەن، ئاتام توغرىلۇق ئوچۇق ئېيتىمەن. ²⁶ شۇ كۈنلەر كەلگەندە، تىلەكلىرىڭلارنى مېنىڭ نامىم بىلەن تىلەيسىلەر. مەن سىلەر ئۈچۈن ئاتامدىن تەلەپ قىلمەن، دېمەكچى ئەمەسمەن. ²⁷ بۇنىڭ سەۋەبى، ئاتام ئۆزىمۇ سىلەرنى سۆيىدۇ. چۈنكى، سىلەر مېنى سۆيىسىلەر ۋە مېنى

يۇھاننا بايان قىلغان خوش خەۋەر

ئاتامنىڭ ئەۋەتكەنلىكىگە ئىشەندىڭلار.

²⁸ مەن ئاتامنىڭ يېنىدىن بۇ دۇنياغا كەلدىم. ئەمدى بۇ دۇنيادىن ئاتامنىڭ يېنىغا كېتىمەن.

²⁹ شاگىرتلىرى:

— ئەمدى تەمسىل كەلتۈرمەي، ئوچۇق ئېيتتىڭىز! ³⁰ بىز سىزنىڭ ھەممىنى بىلىدىغانلىقىڭىزنى ئەمدى چۈشەندۈق. چۈنكى، بىز سوئال سورىمىساقمۇ، سىز كۆڭلىمىزدىكىنى بىلىدىكەنسىز. بۇنىڭدىن سىزنىڭ خۇدانىڭ يېنىدىن كەلگەنلىكىڭىزگە ئىشەندۈق، — دېيىشتى.

³¹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— ھازىر ئىشەندىڭلار، شۇنداقمۇ؟ ³² مانا، شۇنداق ۋاقىت كېلەي دەپ قالدى،

شۇنداقلا كېلىپ قالدىكى، ھەممىڭلار مېنى يالغۇز تاشلاپ ئۆز يوللىرىڭلارغا

كېتىسىلەر. بىراق، مەن يالغۇز قالمايمەن، چۈنكى ئاتام مەن بىلەن بىللەدۇر.

³³ بۇلارنى سىلەرگە مەن ئارقىلىق ئامانلىق تاپسۇن، دەپ ئېيتتىم. بۇ دۇنيانىڭ

ئادەملىرى سىلەرنى ئازاب - ئوقۇبەتكە سالىدۇ. ئەمما، غەيرەتلىك بولۇڭلار! چۈنكى، مەن بۇ دۇنيا ئۈستىدىن غەلبە قىلدىم!

17 - باب

ھەزرىتى ئەيسانىڭ شاگىرتلىرىغا دۇئا قىلىشى

¹ ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزلەرنى قىلغاندىن كېيىن، كۆزلىرىنى ئەرشكە تىكىپ مۇنداق دۇئا قىلدى:

— ئى ئاتا، مېنىڭ ۋاقىت - سائىتىم يېتىپ كەلدى. سەن ئوغلۇڭنىڭ ئۇلۇغلىقىنى

ئايان قىلغىن. بۇنىڭ بىلەن ئوغلۇڭمۇ ئۇلۇغلىقۇڭنى ئايان قىلسۇن. ² چۈنكى، سەن

ئۇنىڭغا پۈتكۈل ئىنسانىيەتتىن ئۈستۈن ھوقۇق ئاتا قىلدىڭ. بۇنىڭ بىلەن، ئۇ سەن

ئۇنىڭغا بەرگەن ئادەملەرنىڭ ھەممىسىگە مەڭگۈلۈك ھايات ئاتا قىلسۇن. ³ مەڭگۈلۈك

ھايات بولسا ھەقىقىي بىردىنبىر خۇدا — سېنى ۋە سەن ئەۋەتكەن ئەيسا مەسھنى

يۇھاننا بايان قىلغان خوش خەۋەر

تونۇشتۇر. ⁴ مەن سەن ماڭا بۇيرۇغان ھەممە ئىشلارنى ئورۇنداش بىلەن سېنىڭ ئۇلۇغلىقۇڭنى يەر يۈزىدە ئايان قىلدىم. ⁵ ئى ئاتا، سېنىڭ يېنىڭغا قايتقىنىمدا، دۇنيا ئايرىدە بولۇشتىن بۇرۇن بىز بەھرىمەن بولغان ئۇلۇغلىقتىن مېنى قايتا بەھرىمەن قىلغايىسەن.

⁶ سەن بۇ دۇنيادىن ماڭا تاللاپ بەرگەنلەرگە سېنى ئايان قىلدىم. ئۇلار سېنىڭكى ئىدى. ئۇلارنى ماڭا بەردىڭ، ئۇلار سېنىڭ سۆزۈڭگە ئەمەل قىلدى. ⁷ ئۇلار سەن ماڭا بەرگەن ھەممە نەرسىلەرنىڭ سېنىڭدىن كەلگەنلىكىنى ئەمدى بىلدى. ⁸ چۈنكى، سەن ماڭا قىلغان سۆزلەرنى ئۇلارغا يەتكۈزدۈم، ئۇلارمۇ قوبۇل قىلدى. سەندىن كەلگەنلىكىمنى ھەق دەپ بىلىپ يەتتى ھەمدە مېنى ئەۋەتكەنلىكىڭگىمۇ ئىشەندى. ⁹ بۇلارغا دۇئا قىلىمەن. بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرىگە ئەمەس، بەلكى سەن ماڭا بەرگەن ئادەملەرگە دۇئا قىلىمەن. چۈنكى ئۇلار سېنىڭكىدۇر. ¹⁰ مېنىڭكى سېنىڭكىدۇر. سېنىڭكى بولسا مېنىڭكىدۇر. مېنىڭ ئۇلۇغلىقۇم ئۇلار ئارقىلىق ئايان بولدى.

¹¹ مەن ئەمدى ئايرىلىش ئالدىدا تۇرىمەن. ئۇلارنى بۇ دۇنيادا قالدۇرۇپ، سېنىڭ يېنىڭغا كېتىۋاتىمەن. ئى مۇقەددەس ئاتا، ئۇلارنىڭ ساڭا بولغان سادىقلىقىنى ساقلىغىن. بىز ئىككىمىز بىر بولغاندەك، ئۇلارمۇ بىر بولسۇن. ¹² مەن ئۇلار بىلەن بىللە بولغان ۋاقىتىمدا، ئۇلارنىڭ ساڭا بولغان سادىقلىقىنى ساقلىدىم ھەم قوغدىدىم. ئۇلارنىڭ ئىچىدە ھالاكەت يولغا ماڭغان كىشىدىن باشقا بىرىمۇ يوقالدى.

مۇقەددەس يازمىلاردىكى ماڭا ساتقۇنلۇق قىلىدىغان كىشى توغرىلىق ئېيتىلغانلارنىڭ ئەمەلگە ئاشۇرۇلۇشى ئۈچۈن، مۇشۇنداق بولدى. ¹³ مانا ئەمدى سېنىڭ يېنىڭغا كېتىمەن. ئۇلارنىڭ قەلبىدە مېنىڭ خۇشاللىقىم تولۇپ تاشسۇن دەپ، بۇ سۆزلەرنى دۇنيادىكى ۋاقىتىمدا سۆزلىدىم، ¹⁴ سۆزلىرىڭنى يەتكۈزدۈم. بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرى ئۇلاردىن نەپرەتلىنىدى، چۈنكى مەن بۇ دۇنياغا مەنسۇپ بولمىغىنىمدەك، ئۇلارمۇ بۇ دۇنياغا مەنسۇپ ئەمەستۇر. ¹⁵ ئۇلارنى بۇ دۇنيادىن ئايرىۋەت دەپ ئەمەس، بەلكى شەيتاندىن ساقلا، دەپ تىلەيمەن. ¹⁶ مەن بۇ دۇنياغا مەنسۇپ بولمىغىنىمدەك، ئۇلارمۇ بۇ دۇنياغا مەنسۇپ ئەمەستۇر. ¹⁷ ئۇلارنى ھەقىقەتنىڭ ئارقىلىق ئۆزۈڭگە ئاتىغۇزغايىسەن، چۈنكى سېنىڭ سۆزلىرىڭ ھەقتۇر. ¹⁸ سەن مېنى دۇنياغا

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئەۋەتكىنىگدەك، مەنمۇ ئۇلارنى دۇنياغا ئەۋەتتىم.¹⁹ ئۇلارمۇ ئۆزلىرىنى ھەقىقىي ئاتسۇن دەپ، ئۆزۈمنى ساڭا ئاتايىمەن.

²⁰ مەن ئۇلار ئۈچۈنلا ئەمەس، يەنە ئۇلارنىڭ يەتكۈزىدىغان سۆزلىرىنى ئاڭلاپ، ماڭا ئېتىقاد قىلىدىغانلار ئۈچۈنمۇ دۇئا قىلىمەن.²¹ ئۇلارنىڭ ھەممىسى بىر بولسۇن. ئى ئاتا، سەن مەندە، مەن سەندە بولغاندەك، ئۇلارمۇ بىزدە بولسۇن. شۇ ئارقىلىق، بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرى مېنى سېنىڭ ئەۋەتكەنلىكىڭگە ئىشەنسۇن، دەپ دۇئا قىلىمەن.²² بىز ئىككىمىز بىر بولغاندەك، ئۇلارمۇ بىر بولسۇن دەپ، سەن ماڭا بەرگەن ئۇلۇغلىقنى ئۇلارغا ئاتا قىلدىم.²³ مەن ئۇلاردا، سەن مەندە؛ بۇ ئۇلارنىڭ ئىتتىپاقلىقىنىڭ مۇكەممەللىشىشى ئۈچۈندۇر. بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرى شۇ ئارقىلىق مېنى ئەۋەتكەنلىكىمنى ھەم مېنى سۆيگىنىگدەك ماڭا ئېتىقاد قىلغانلارنىمۇ سۆيىدىغانلىقىمنى بىلسۇن.

²⁴ ئى ئاتا، سەن ماڭا بەرگەن كىشىلەرنىڭ ھەممىسىنىڭ مەن بىلەن بىر يەردە بولۇشىنى ھەم ئۇلارنىڭ ئۇلۇغلىقۇمنى كۆرۈشىنى ئارزۇ قىلىمەن. بۇ، دۇنيا ئايرىدە بولۇشتىن بۇرۇن، مېنى سۆيگەنلىكىڭ ئۈچۈن ماڭا بەرگەن ئۇلۇغلىقتۇر.²⁵ ئى ئادىل ئاتا، بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرى سېنى تونۇمايدۇ، ئەمما مەن سېنى تونۇيمەن. شاگىرتلىرىمۇ مېنى سېنىڭ ئەۋەتكەنلىكىمنى بىلىدۇ.²⁶ مەن سېنى ئۇلارغا ئايان قىلدىم، يەنە داۋاملىق ئايان قىلىمەن. بۇنىڭ بىلەن، ماڭا بولغان مېھىر - مۇھەببەتنىڭ ئۇلاردا بولسۇن، ھەم مەنمۇ ئۇلاردا بولاي.

18 - باب

ھەزرىتى ئەيسانىڭ تۇتقۇن قىلىنىشى

¹ ھەزرىتى ئەيسا بۇ دۇئانى قىلغاندىن كېيىن، شاگىرتلىرى بىلەن بىللە تاشقىرىغا چىقىپ، يېرۇسالېمنىڭ سىرتىدىكى كىدون ۋادىسىنىڭ ئۇ قېتىغا ئۆتتى. ئۇ يەردە بىر باغچە بار ئىدى. ھەزرىتى ئەيسا بىلەن شاگىرتلىرى ئۇ باغچىگە كىردى.² ئۇنىڭغا ساتقۇنلۇق قىلىدىغان يەھۇدامۇ ئۇ يەرنى بىلەتتى، چۈنكى ھەزرىتى ئەيسا

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

شاگرتلىرى بىلەن پات - پات ئۇ يەردە جەم بولاتتى. ³ شۇنداق قىلىپ، يەھۇدا بىر قىسىم رىم لەشكەرلىرى بىلەن ئالىي روھانىيلار ۋە پەرسىيەلەر ئەۋەتكەن ئىبادەتخانا قاراۋۇللىرىنى باشلاپ بۇ يەرگە كەلدى. ئۇلارنىڭ قوللىرىدا پانۇس، مەشئەل ۋە قوراللار بار ئىدى. ⁴ ھەزرىتى ئەيسا بېشىغا كېلىدىغانلارنىڭ ھەممىسىنى بىلىپ، ئۇلارنىڭ ئالدىغا چىقىپ:

— كىمنى ئىزدەيسىلەر؟ — دەپ سورىدى.

⁵ — ناسرەلىك ئەيسانى، — دەپ جاۋاب بېرىشتى ئۇلار.

ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا:

— مانا مەن شۇ، — دېدى.

ئۇنىڭغا ساتقۇنلۇق قىلغان يەھۇدامۇ ئۇلارنىڭ قاتارىدا تۇراتتى. ⁶ ھەزرىتى ئەيسا: «مانا مەن شۇ» دېيىشىگىلا، ئۇلار ئارقىلىرىغا يېنىپ يەرگە يىقىلىشتى. ⁷ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلاردىن يەنە بىر قېتىم:

— كىمنى ئىزدەيسىلەر؟ — دەپ سورىدى.

— ناسرەلىك ئەيسانى، — دېيىشتى ئۇلار.

⁸ — سىلەرگە ئېيتتىمغۇ، مانا مەن شۇ. ئەگەر مېنىلا ئىزدىگەن بولساڭلار، بۇلارنى تۇتماڭلار، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

⁹ بۇنىڭ بىلەن، ئۆزىنىڭ: «ئاتا، سەن ماڭا بەرگەنلەردىن ھېچقايسىسىنى يوقاتمىدىم» دېگەن سۆزى ئەمەلىيەتتە ئىسپاتلاندى.

¹⁰ سىمۇن پېترۇس يېنىدىكى قىلىچنى قولغا ئېلىپ، باش روھانىينىڭ مالكۇس ئىسىملىك چاكىرىغا ئۇردى. قىلىچ چاكارنىڭ ئوڭ قولىغا تېگىپ، ئۇنى شىلىپ چۈشۈرۈۋەتتى. ¹¹ ھەزرىتى ئەيسا پېترۇسقا:

— قىلىچنى غىلىپىڭغا سال! مېنى ئاتام ئەمر قىلغان بۇ ئازاب قەدەھنى ئىچمەيدۇ دەمسەن؟ — دېدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ھاننانىڭ ئالدىغا ئېلىپ بېرىلىشى

¹² شۇنىڭ بىلەن، لەشكەر توپى بىلەن قوماندانى ھەم يەھۇدىيلار ئەۋەتكەن ئىبادەتخانا قاراۋۇللىرى ھەزرىتى ئەيسانى تۇتۇپ باغلاشتى. ¹³ ئاندىن، ئۇنى ئالدى

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

بىلەن شۇ يىلى باش روھانىي بولۇپ تۇرغان قاياپاننىڭ قىيناتىسى ھاننانىڭ ئالدىغا ئېلىپ بېرىشتى. ¹⁴ بۇرۇن يەھۇدىي ئاقساقاللىرىغا: «يۈتۈن خەلقنىڭ ھالاك بولۇشىدىن ساقلىنىش ئۈچۈن، بىرلا ئادەمنىڭ ئۆلۈشى ئەۋزەل» دېگەن كىشى دەل شۇ قاياپا ئىدى.

پېترۇسنىڭ ھەزرىتى ئەيسانىڭ تېنىشى

¹⁵ سمۇن پېترۇس بىلەن يەنە بىر شاگىرت ھەزرىتى ئەيسانىڭ كەينىدىن ئەگىشىپ ماڭغانىدى. ئۇ شاگىرت باش روھانىيىنىڭ تونۇشى بولغانلىقى ئۈچۈن، ھەزرىتى ئەيسا بىلەن باش روھانىيىنىڭ ھويلىسىغا كىرەلدى. ¹⁶ سمۇن پېترۇس بولسا تاشقىرىدا، دەرۋازىنىڭ يېنىدا قالدى. شۇڭا، باش روھانىيىنىڭ تونۇشى بولغان شاگىرت تاشقىرىغا چىقىپ، دەرۋازىۋەن قىز بىلەن سۆزلىشىپ، پېترۇسنى ئىچكىرىگە باشلاپ كىردى. ¹⁷ دەرۋازىۋەن قىز پېترۇستىن:

— سىزمۇ ئەيسانىڭ شاگىرتلىرىدىن ئەمەسمۇ؟ — دەپ سورىدى.

— ياق، مەن ئەمەس، — دېدى پېترۇس.

¹⁸ ھاۋا سوغۇق بولغانلىقى ئۈچۈن، باش روھانىيىنىڭ چاكارلىرى ۋە ئىبادەتخانا قاراۋۇللىرى ياغاچ كۆمۈردىن يېقىلغان گۈلخاننىڭ چۆرىسىدە ئىسسىنىپ تۇرۇشاتتى. پېترۇسۇمۇ ئۇلارنىڭ يېنىدا تۇرۇپ ئوتقا قاقلاندى.

باش روھانىيىنىڭ ھەزرىتى ئەيسانى سوراق قىلىشى

¹⁹ باش روھانىي ھەزرىتى ئەيسانىڭ شاگىرتلىرىنى ۋە ئۇنىڭ تەلىم بېرىشى بىلەن مۇناسىۋەتلىك سوئاللارنى سورىدى. ²⁰ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا مۇنداق جاۋاب بەردى:

— مەن سۆزلىرىمنى ھەممە ئادەملەرگە ئاشكارا سۆزلىدىم، يەھۇدىيلار يىغىلىدىغان يەرلىك ئىبادەتخانىلاردا ۋە مەركىزىي ئىبادەتخانىدا دائىم تەلىم بەردىم. ھېچقانداق مەخپىي سۆز قىلمىدىم. ²¹ بۇلارنى نېمىشقا مەندىن سورايسىز؟ سۆزلىرىمنى ئاڭلىغانلاردىن سوراڭ، ئۇلار نېمە دېگەنلىكىمنى بىلىدۇ. ²² ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزلەرنى قىلغاندا، يېنىدا تۇرغان ئىبادەتخانا قاراۋۇللىرىدىن

يۇھاننا بايان قىلغان خوش خەۋەر

بىرى ئۇنى بىر كاچات ئۇرۇپ:

— باش روھانىغا مۇشۇنداق جاۋاب قايتۇرامسەن؟ — دېدى.

²³ — ئەگەر خاتا گەپ قىلغان بولسام، بۇنى كۆپچىلىكنىڭ ئالدىدا كۆرسەت. ئەمما، ئېيتقانلىرىم توغرا تۇرسا، مېنى نېمە ئۈچۈن ئۇرسەن؟ — دېدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا.

²⁴ بۇنىڭ بىلەن، ھاننان ئۇنى باغلاقلق پېتى باش روھانى قاياپاغا يوللىدى.

پېترۇسنىڭ ھەزرىتى ئەيسادىن قايتا-قايتا تېنىشى

²⁵ سىمۇن پېترۇس ئوتنىڭ ئالدىدا ئىسسىنىپ تۇرۇۋاتقاندا، باشقىلار:

— سەنمۇ ئەيسانىڭ شاگىرتلىرىدىن ئەمەسمۇ؟ — دېيىشتى.

— ياق، مەن ئەمەس، — دەپ تاندى پېترۇس.

²⁶ ئۇ يەردە باش روھانىنىڭ چاكارلىرىدىن بىرى، يەنى پېترۇس قۇلقىنى چېپىپ تاشلىغان ئادەمنىڭ تۇغقىنىمۇ بار ئىدى. ئۇ پېترۇسقا:

— باغچىدە سېنى ئەيسا بىلەن بىللە كۆردۈمغۇ! — دېدى.

²⁷ پېترۇس يەنە تاندى. دەل شۇ چاغدا، خوراز چىللىدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ۋالىي پىلاتۇس ئالدىدا سوراق قىلىنىشى

²⁸ تاڭ يورۇغاندا، ھەزرىتى ئەيسا قاياپانىڭ يېنىدىن رىملىق ۋالىي پىلاتۇسنىڭ

ئوردىسىغا ئېلىپ كېلىندى. ئۇنى ئېلىپ كەلگەن يەھۇدىي ئاقساقاللىرى بولسا

ئۆزىمىزنىڭ ئېتىقادىنى بۇلغۇۋالمايلى دەپ، ئوردىغا كىرمەي، سىرتتا ساقلاپ

تۇراتتى. بولمىسا ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ داستىخانغا جەم بولالمايتتى.

²⁹ شۇڭا، ۋالىي پىلاتۇس تاشقىرىغا چىقىپ، ئۇلارنىڭ ئالدىغا كېلىپ:

— بۇ ئادەمنىڭ ئۈستىدىن نېمە ئىش توغرىلۇق ئەرز قىلىسلەر؟ — دەپ سورىدى.

³⁰ ئۇلار:

— بۇ ئادەم يامان ئىش قىلمىغان بولسا، ئۇنى سىزگە تاپشۇرمىغان بولاتتۇق، —

دەپ جاۋاب بېرىشتى.

³¹ — ئۇنى ئۆزۈڭلار ئېلىپ كېتىپ، ئۆز قانۇنۇڭلار بويىچە سوراڭلار، — دېدى

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ۋالىي پىلاتۇس ئۇلارغا.

ئۇلار:

— بىزنىڭ ئۆلۈم جازاسى بېرىش ھوقۇقىمىز يوق تۇرسا، — دېيىشتى.

³² ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆزىنىڭ قانداق ئۆلىدىغانلىقى توغرىسىدىكى ئالدىن

ئېيتقىنىنىڭ ئەمەلگە ئاشۇرۇلۇشى ئۈچۈن، بۇ ئىشلار يۈز بەردى.

³³ ۋالىي پىلاتۇس يەنە ئوردىسىغا كىرىپ، ھەزرىتى ئەيسانى چاقىرتىپ، ئۇنىڭدىن:

— سەن يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھىمۇ؟ — دەپ سورىدى.

³⁴ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— بۇ سوئالنى ئۆزىڭىز قويۇۋاتامسىز ياكى باشقىلار مەن توغرىلۇق سىزگە شۇنداق

ئېيتقانمۇ؟ — دېدى.

³⁵ — مەن يا يەھۇدىي بولمىسام مۇنداق سوئاللارنى سورايدىغان! سېنى ماڭا

تاپشۇرغانلار ئۆز خەلقىڭ ۋە ئالىي روھانىيلارغۇ! نېمە جىنايەت ئۆتكۈزگەندىڭ؟ —

دېدى ۋالىي پىلاتۇس.

³⁶ — مېنىڭ پادىشاھلىقىم بۇ دۇنياغا مەنسۇپ ئەمەس. ئەگەر مەنسۇپ بولسىدى،

شاگىرتلىرىم مېنىڭ يەھۇدىيلارغا تاپشۇرۇلماسلىقىم ئۈچۈن جەڭ قىلغان بولاتتى.

ھالبۇكى، مېنىڭ پادىشاھلىقىم بۇ دۇنيادىكى پادىشاھلىققا ئوخشىمايدۇ، — دېدى

ھەزرىتى ئەيسا.

³⁷ — دېمەك سەن بىر پادىشاھ، شۇنداقمۇ؟ — دېدى ۋالىي پىلاتۇس.

— ئېيتقىنىڭىزدەك، مەن پادىشاھ، مەن ھەقىقەتكە گۇۋاھلىق بېرىش ئۈچۈن

دۇنياغا كەلدىم، ھەقىقەتتە تۇرىدىغان كىشىلەر مېنىڭ سۆزلىرىمنى ئاڭلايدۇ، —

دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

³⁸ ۋالىي پىلاتۇس ئۇنىڭدىن:

— «ھەقىقەت» دېگەن نېمە؟ — دەپ سورىدى.

ۋالىي پىلاتۇس بۇنداق دەپ سورىغاندىن كېيىن، يەنە تاشقىرىغا چىقىپ

يەھۇدىيلارغا:

— مەن ئۇنىڭدىن ھېچقانداق جىنايەت تاپالمىدىم. ³⁹ لېكىن، سىلەرنىڭ ھەر يىلى

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىدا يەھۇدىي مەھبۇسلاردىن بىرنى قويۇپ بېرىشنى تەلەپ قىلىش ئادىتىڭلار بار. شۇڭا، ئەگەر خالساڭلار، بۇ «يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھى» نى قويۇپ بېرەي؟ — دېدى.

⁴⁰ ئۇلار يەنە:

— بۇ ئادەمنى ئەمەس، باراباسنى قويۇپ بېرىڭ! — دەپ چۇقان سېلىشتى.

(باراباس بىر قاراقچى ئىدى.)

19 - باب

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆلۈمگە ھۆكۈم قىلىنىشى

¹ بۇنىڭ بىلەن، ۋالىي پىلاتۇس ھەزرىتى ئەيسانى قامچىلاتتى. ² لەشكەرلەر تىكەن شاخلىرىنى ئۆرۈپ، بىر تاج ياساپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ بېشىغا كىدۈرۈشتى. ئاندىن، ئۇنىڭغا شاھانە سۆسۈن رەڭلىك تون كىدۈرۈشتى. ³ ئۇلار يەنە ئۇنىڭ ئالدىغا كېلىشىپ:

— ياشىسۇن يەھۇدىيلارنىڭ «پادىشاھى»! — دەپ مەسخىرە قىلىشىپ، ئۇنى كاجاتلاشتى.

⁴ ۋالىي پىلاتۇس يەنە ئوردىسىدىن چىقىپ، خالايققا:

— دىققەت! ئۇنىڭدىن ھېچقانداق جىنايەت تاپالمىغانلىقىمنى بىلىشىڭلار ئۈچۈن، ئۇنى سىلەرنىڭ ئالدىڭلارغا ئېلىپ چىقىمەن، — دېدى.

⁵ بۇنىڭ بىلەن، ھەزرىتى ئەيسا بېشىدىكى تىكەنلىك تاج ۋە ئۈچسىدىكى سۆسۈن رەڭلىك تون بىلەن تاشقىرىغا ئېلىپ چىقىلدى. ۋالىي پىلاتۇس ئۇلارغا:

— مانا، ئۇ ئادەم! — دېدى.

⁶ ئالىي روھانىيلار ۋە ئىبادەتخانا قاراۋۇللىرى ھەزرىتى ئەيسانى كۆرۈپ:

— ئۇنى كرېستكە مىخلىتىڭ، كرېستكە مىخلىتىڭ! — دەپ ۋارقىراشتى.

— ئۇنى ئۆزۈڭلار مىخلاڭلار! مەن ئۇنىڭدىن ھېچقانداق جىنايەت تاپالمىدىم! — دېدى پىلاتۇس.

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

⁷ يەھۇدىيلار مۇنداق دېيىشتى:

— بىزدە شۇنداق بىر قانۇن بار. شۇ قانۇنغا ئاساسەن، ئۇ ئۆزىنى خۇدانىڭ ئوغلى دەپ ئاتىغانلىقى ئۈچۈن، ئۆلتۈرۈلۈشكە تېگىشلىك.

⁸ ۋالىي پىلاتۇس بۇ سۆزنى ئاڭلاپ تېخىمۇ قورقۇپ، ⁹ يەنە ئوردىسىغا كىرىپ، ھەزرىتى ئەيسادىن:

— سەن زادى قەيەردىن كەلگەن؟ — دەپ سورىدى.

ھەزرىتى ئەيسا جاۋاب بەرمىدى.

¹⁰ — سەن ماڭا گەپ قىلمايمسەن؟ سېنى قويۇپ بېرىشكە ھوقۇقۇم بولغىنىدەك،

كېرىستكە مىخلاشقۇم ھوقۇقۇم بارلىقىنى بىلمەيمسەن؟ — دېدى ۋالىي پىلاتۇس.

¹¹ — سىزگە ئەرشتىن بېرىلمىگەن بولسا، ماڭا نىسبەتەن ھېچقانداق ھوقۇقىڭىز بولمىغان بولاتتى. شۇنىڭ ئۈچۈن، مېنى سىزگە تاپشۇرۇپ بەرگەن ئادەمنىڭ گۇناھى تېخىمۇ ئېغىردۇر، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا.

¹² شۇنىڭ بىلەن، پىلاتۇس ھەزرىتى ئەيسانى قويۇۋەتمەكچى بولدى، لېكىن يەھۇدىيلار:

— بۇ ئادەمنى قويۇۋەتسىڭىز، رىم ئىمپېراتورىنىڭ دوستى بولمىغان بولىسىز! كىم ئۆزىنى پادىشاھ دېسە، ئۇ كىشى ئىمپېراتورغا قارشى چىققان بولىدۇ! — دەپ چۇقان سېلىشتى.

¹³ ۋالىي پىلاتۇس بۇ سۆزلەرنى ئاڭلاپ، ھەزرىتى ئەيسانى تاشقىرىغا چىقاردى ۋە «تاش ياتقۇزۇلغان ھويلا» (ئارامىي تىلىدا «غابباتا») دېگەن يەردىكى ھۆكۈم چىقىرىش ئورنىدا ئولتۇردى.

¹⁴ ئۇ كۈنى ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ ھارپىسى بولۇپ، سائەت ئون ئىككىگە ئاز قالغانىدى. ۋالىي پىلاتۇس يەھۇدىيلارغا:

— مانا بۇ سىلەرنىڭ پادىشاھىڭلار! — دېدى.

¹⁵ — يوقتىڭ، يوقتىڭ، ئۇنى كېرىستكە مىخلتىڭ! — دەپ ۋارقىراشتى

يەھۇدىيلار.

— مېنى پادىشاھىڭلارنى كېرىستكە مىخلاتسۇن دەمسىلەر؟ — دېدى ۋالىي

يۇھاننا بايان قىلغان خوش خەۋەر

پىلاتۇس.

ئالىي روھانىيلار:

— رىم ئىمپېراتورىدىن باشقا پادىشاھىمىز يوق! — دەپ توۋلاشتى.
¹⁶ بۇنىڭ بىلەن، ھەزرىتى ئەيسا ۋالىي پىلاتۇسنىڭ بۇيرۇقى بىلەن كرىستكە
 مىخلىنىشقا تاپشۇرۇلدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ كرىستكە مىخلىنىشى

¹⁷ لەشكەرلەر ھەزرىتى ئەيسانى ئېلىپ ماڭدى. ئۇ ئۆز كرىستىنى دۈمبىسىگە
 ئارتىپ، «باش سۆڭەك» (ئارامىي تىلىدا «گولگوتا») دېگەن يەرگە باردى. ¹⁸ ئۇلار
 ئۇنى شۇ يەردە كرىستكە مىخلاپ، كرىستىنى تىكلدى. ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئىككى
 تەرىپىدە يەنە ئىككى جىنايەتچى بار بولۇپ، ئۇلارمۇ ئۇنىڭ بىلەن تەڭ مىخلاندى.
 ھەزرىتى ئەيسانىڭ كرىستى ئىككى جىنايەتچىنىڭ ئوتتۇرىسىغا تىكلەنگەندى.
¹⁹ ۋالىي پىلاتۇس تاختىغا «ناسىرەلىك ئەيسا — يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھى» دەپ
 يېزىپ، كرىستكە ئاستۇرۇپ قويدى. ²⁰ تاختىدىكى سۆزلەر ئىبرانىيچە، لاتىنچە ۋە
 گرىكچە ئۈچ خىل يېزىقتا يېزىلغانلىقى ھەمدە ھەزرىتى ئەيسا مىخلانغان يەر
 شەھەرگە يېقىن بولغانلىقى ئۈچۈن، نۇرغۇن يەھۇدىيلار تاختىدىكى سۆزلەرنى
 ئوقۇغانىدى. ²¹ شۇڭا، يەھۇدىيلارنىڭ ئالىي روھانىيلىرى ۋالىي پىلاتۇسقا:
 — «يەھۇدىيلارنىڭ پادىشاھى» دەپ يازماڭ. ئۆزىنى «مەن يەھۇدىيلارنىڭ
 پادىشاھى دېگەن» دەپ يېزىڭ، — دېيىشتى.

²² بىراق، ۋالىي پىلاتۇس ئۇلارغا:

— يازدىغىنىمنى يازدىم! — دېدى.

²³ لەشكەرلەر ھەزرىتى ئەيسانى كرىستكە مىخلىغاندىن كېيىن، ئۇنىڭ كىيىملىرىنى
 ئېلىپ، تۆتكە بۆلۈپ، ھەربىرى بىر ئۈلۈشتىن ئېلىشتى. توننىڭ ئىچىدىكى ئۇزۇن
 كۆڭلەكنىمۇ ئېلىشتى. بۇ كۆڭلەك تىكىلمىگەن بولۇپ، ئۈستىدىن ئاستىغا بىر يۈرۈش
 توقۇلغانىدى. ²⁴ شۇنىڭ بىلەن، لەشكەرلەر بىر-بىرىگە:

— بۇنى يىرتماي، چەك تارتىشايلى، كىمگە چىقسا شۇ ئالسۇن، — دېيىشتى.

بۇنىڭ بىلەن، مۇقەددەس يازمىلاردىكى مۇنۇ سۆزلەر ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى.

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

«تونۇمنى بۆلۈشتى ئۇلار،
كۆڭلىكىم ئۈچۈن تارتىشتى چەكلەر.»

دەرۋەقە، لەشكەرلەر شۇنداق قىلىشتى.

²⁵ ھەزرىتى ئەيسانىڭ كرېستنىڭ يېنىدا ئانىسى، ئانىسىنىڭ سىڭلىسى، كلوپانىڭ ئايالى مەريەم ۋە مەجدەللىك مەريەملەر تۇراتتى. ²⁶ ھەزرىتى ئەيسا ئانىسى بىلەن ئۆزى ياخشى كۆرىدىغان شاگرتىنىڭ بىرگە تۇرغانلىقىنى كۆرۈپ، ئانىسىغا:

— ئانا، بۇ سىزنىڭ ئوغلىڭىز بولسۇن، — دېدى.

²⁷ كېيىن، شاگرتىغا:

— بۇ سىنىڭ ئاناڭ بولسۇن، — دېدى.

شۇ ۋاقىتتىن ئېتىبارەن، ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۇ شاگرتى مەريەمنى ئۆزىنىڭ ئۆيىدە تۇرغۇزدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆلۈمى

²⁸ ھەزرىتى ئەيسا ھەممە ئىشلىرىنىڭ تاماملانغانلىقىنى بىلدى. ئاندىن:

— ئۈسسۈدۈم! — دېدى.

بۇنىڭ بىلەن مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغان سۆزلەر ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى.

²⁹ ئۇ يەردە ئەرزىن ئۈزۈم شارابى بىلەن تولدۇرۇلغان بىر كۆپ بار ئىدى. ئۇلار

ئۈزۈم شارابىغا چىلانغان بىر پارچە بۇلۇتنى لېپە كىگۈل غولغا باغلاپ، ھەزرىتى

ئەيسانىڭ ئاغزىغا ئۇزاتتى. ³⁰ ھەزرىتى ئەيسا ئۈزۈم شارابىنى تېتىغاندىن كېيىن:

— تامام بولدى! — دېدى. — دە، بېشىنى تۆۋەن چۈشۈرۈپ، جان بەردى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ بىقىنىغا نەيزە سانجىلىشى

³¹ ئۇ كۈنى ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ ھارپىسى ئىدى. بۇ ھېيت دەم ئېلىش كۈنىگە

توغرا كەلگەنىدى. يەھۇدىيلار كرېستكە مىخلانغانلارنىڭ جەستىنى دەم ئېلىش

كۈنىدە كرېستتە قالدۇرۇشنى توغرا تاپمايتتى. شۇڭا، يەھۇدىي ئاقساقاللىرى

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

جەسەتلەرنى كرىستتىن ئېلىۋېتىش مەقسىتىدە، ۋالىي پىلاتۇستىن مىخلانغانلارنىڭ تېزىرەك ئۆلۈشى ئۈچۈن ئۇلارنىڭ پۇتلىرىنى چېقىۋېتىشنى تەلەپ قىلدى. ³² شۇنىڭ بىلەن، لەشكەرلەر بېرىپ ھەزرىتى ئەيسا بىلەن بىللە كرىستكە مىخلانغان ھېلىقى ئىككى ئادەمنىڭ پۇتلىرىنى چېقىۋەتتى. ³³ لېكىن، ھەزرىتى ئەيساغا كەلگەندە، ئۇنىڭ ئاللىقاچان ئۆلگەنلىكىنى كۆردى، شۇنىڭ بىلەن ئۇنىڭ پۇتىنى چاقمىدى. ³⁴ بىراق، لەشكەرلەردىن بىرى ئۇنىڭ بىقىنىغا نەيزىسىنى سانجىۋىدى، شۇئان قان ۋە سۇ ئېقىپ چىقتى.

³⁵ سىلەرنى ئىشەنسۇن دەپ، بۇنى كۆرگۈچى گۇۋاھلىق بەردى. ئۇنىڭ گۇۋاھلىقى ھەقتۇر. كۆرگۈچى ئۆزىنىڭ ئىيتقانلىرىنىڭ ھەق ئىكەنلىكىنى بىلدۈ. ³⁶⁻³⁷ بۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسى مۇقەددەس يازمىلاردا: «ئۇنىڭ بىر تال سۆڭىكىمۇ سۇنمايدۇ» ۋە «ئۇلار ئۆزلىرى نەيزە سانجىغان ئادەمگە قارىشىپ قالدۇ» دەپ ئالدىن ئىيتىلغانلارنى ئەمەلگە ئاشۇردى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ دەپنە قىلىنىشى

³⁸ بۇ ئىشلار يۈز بەرگەندىن كېيىن، ئاراماتىيالىق يۈسۈپ ھەزرىتى ئەيسانى دەپنە قىلىش ئۈچۈن، ۋالىي پىلاتۇستىن ئۇنىڭ جەسىتىنى ئېلىپ كېتىشنى تەلەپ قىلدى. (يۈسۈپ ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئەگەشكۈچىسى ئىدى. لېكىن، يەھۇدىي ئاقساقاللىرىدىن قورققىنىدىن بۇنى مەخپىي تۇتاتتى.) ۋالىي پىلاتۇس رۇخسەت بەرگەندىن كېيىن، يۈسۈپ بېرىپ ھەزرىتى ئەيسانىڭ جەسىتىنى كرىستتىن چۈشۈرۈپ ئېلىپ كەتتى. ³⁹ بۇرۇن بىر كېچىسى ھەزرىتى ئەيسانىڭ يېنىغا كەلگەن نىكودىمۇمۇ جەسەتكە چاچىدىغان سەبىرە ئارىلاش مۇرمەككى دېگەن دورا - دەرماندىن ئوتتۇز نەچچە كىلو ئېلىپ، يۈسۈپ بىلەن بىللە كەلدى. ⁴⁰ ئىككىيلەن ھەزرىتى ئەيسانىڭ جەسىتىنى يەھۇدىيلارنىڭ دەپنە قىلىش ئادىتى بويىچە دورا - دەرمانلارنى چېچىپ، كەندىر رەخت بىلەن ئوراپ كېپەتلىدى. ⁴¹ ھەزرىتى ئەيسا كرىستكە مىخلانغان يەردە بىر باغ بولۇپ، باغنىڭ ئىچىدە تېخى ھېچكىم قويۇلمىغان يېڭى بىر ئۆڭكۈر يەرلىك بار ئىدى. ⁴² بۇ كۈن ھېيتنىڭ ھارپىسى ھەم بۇ يەرلىك يېقىن جايدا بولغانلىقى سەۋەبىدىن، ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانى شۇ يەرگە دەپنە قىلدى.

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

20 - باب

ھەزرىتى ئەيسانىڭ تىرىلىشى

¹ يەكشەنبە كۈنى تاڭ تېخى يورۇمىغاندا، مەجدەللىك مەريەم ھەزرىتى ئەيسانىڭ يەرلىكىگە باردى ۋە ئۆڭكۈرنىڭ ئاغزىدىكى تاشنىڭ ئېلىۋېتىلگەنلىكىنى كۆردى. ² ئۇ يۈگۈرگەن پېتى سىمۇن پېترۇس ۋە ھەزرىتى ئەيسا ياخشى كۆرىدىغان ھېلىقى شاگىرتنىڭ يېنىغا كېلىپ، ئۇلارغا:

— رەببىمىزنى يەرلىكىدىن ئېلىۋېتىپتۇ، قەيەرگە قويغانلىقىنى بىلمدۇق! — دېدى. ³ پېترۇس بىلەن ھېلىقى شاگىرت تاشقىرىغا چىقىپ، يەرلىككە قاراپ يول ئالدى. ⁴ ئىككىيلەن بىللە يۈگۈرۈشۈپ ماڭدى، لېكىن ھېلىقى شاگىرت پېترۇستىن تېز يۈگۈرۈپ، يەرلىككە بىرىنچى بولۇپ يېتىپ باردى. ⁵ ئۇ ئېڭىشىپ ئىچىگە قاراپ، كەندىر كېپەننىڭ ئۇ يەردە يېيىقلىق تۇرغانلىقىنى كۆردى، لېكىن ئىچكىرىگە كىرمىدى. ⁶ كەينىدىن سىمۇن پېترۇس يېتىپ كېلىپ يەرلىككە كىردى ۋە ئۇ يەردە يېيىقلىق تۇرغان كېپەننى كۆردى. ⁷ ھەزرىتى ئەيسانىڭ بېشىغا چىگىلگەن ياغلىقنىمۇ كۆردى. ياغلىق كېپەن بىلەن بىر يەردە ئەمەس، بەلكى ئايرىم يەردە يۆگەكلىك تۇراتتى.

⁸ ئاندىن، يەرلىككە ئاۋۋال كەلگەن شاگىرتمۇ يەرلىكنىڭ ئىچىگە كىرىپ، ئەھۋالنى كۆرۈپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ تىرىلگەنلىكىگە ئىشەندى. ⁹ شۇنداق بولسىمۇ، ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆلۈپ قايتا تىرىلىشى كېرەكلىكى ھەققىدە مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغان سۆزلەرنى تېخىچە چۈشەنمىگەندى. ¹⁰ شۇنىڭدىن كېيىن، ئىككىيلەن ئۆزلىرى تۇرۇۋاتقان جايغا قايتىشتى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ مەجدەللىك مەريەمگە كۆرۈنۈشى

¹¹ مەريەم بولسا يەرلىكنىڭ سىرتىدا تۇرۇپ يىغلاۋاتاتتى. ئۇ يىغلاپ تۇرۇپ يەرلىكنىڭ ئىچىگە ئېڭىشىپ قارىۋىدى، ¹² ئاق كىيىم كىيگەن ئىككى پەرىشتىنى كۆردى. ئۇلارنىڭ بىرى ھەزرىتى ئەيسانىڭ جەستى قويۇلغان يەرنىڭ باش

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

تەرىپىدە، يەنە بىرى ئاياغ تەرىپىدە ئولتۇراتتى.

¹³ ئۇلار مەريەمدىن:

— خانىم، نېمىشقا يىغلايسىز؟ — دەپ سورىدى.

— رەببىمنى ئېلىپ كېتىپتۇ، ئۇنى نەگە قويغانلىقىنى بىلەلمەيۋاتىمەن، — دەپدى

مەريەم.

¹⁴ ئۇ شۇ گەپنى قىلىپلا كەينىگە قارىدى، بىرىنىڭ ئۇ يەردە تۇرغىنىنى كۆردى. ئۇ

دەل ھەزرىتى ئەيسا ئىدى. لېكىن، ئۇ ھەزرىتى ئەيسا ئىكەنلىكىنى بىلەلمىدى.

¹⁵ — خانىم، نېمىشقا يىغلايسىز، كىمنى ئىزدەيسىز؟ — دەپ سورىدى ھەزرىتى

ئەيسا.

مەريەم ئۇنى باغۋەن دەپ ئويلاپ:

— تەقسىر، ئەگەر ئۇنى سىز يۆتكىۋەتكەن بولسىڭىز، قەيەرگە قويغانلىقىڭىزنى

ئېيتىپ بەرگەيسىز. مەن ئۇنى ئېلىپ كەلسەم، — دەپدى.

¹⁶ — مەريەم! — دەپدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا.

مەريەم بۇرۇلۇپلا، ئىبرانى تىلىدا:

— راببونى! — دەپدى. (بۇ سۆز «ئۇستاز» دېگەن مەنىدە).

¹⁷ — ماڭا ئېسىلماڭ! چۈنكى، مەن تېخى ئاتامنىڭ يېنىغا قايتىپ چىقىمىدىم.

بېرىپ قېرىنداشلىرىمغا ئېيتىڭ: «سىلەرنىڭمۇ ئاتاڭلار بولغان ئاتامنىڭ، يەنى

خۇدايىڭلار بولغان خۇدايىمنىڭ يېنىغا قايتىپ چىقىمەن!» — دەپدى ھەزرىتى ئەيسا.

¹⁸ شۇنىڭ بىلەن، مەجدەللىك مەريەم شاگىرتلارنىڭ يېنىغا بېرىپ، ئۇلارغا:

— رەببىمىزنى كۆردۈم! — دەپدى. ئاندىن، ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆزىگە ئېيتقانلىرىنى

ئۇلارغا سۆزلەپ بەردى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ شاگىرتلىرىغا كۆرۈنۈشى

¹⁹ شۇ يەكشەنبە كۈنى كەچتە، شاگىرتلار جەم بولغان يېرىدە يەھۇدىيلاردىن

قورققانلىقىدىن ئۆينىڭ ئىشىكلىرىنى تاقىۋەتكەندى. شۇ پەيتتە، ھەزرىتى ئەيسا

ئۇلارنىڭ ئارىسىدا پەيدا بولۇپ، ئۆرە تۇرغان ھالدا ئۇلارغا:

— ئامان بولۇڭلار! — دەپدى ²⁰ ۋە ئارقىدىنلا قوللىرى ۋە بېقىنىنى ئۇلارغا

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

كۆرسەتتى. شاگىرتلار رەببىنى كۆرگىنىدىن قىن - قىنىغا پاتماي خۇشال بولۇشۇپ كەتتى.²¹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا يەنە:

— ئامان بولۇڭلار! ئاتام مېنى ئەۋەتكىنىدەك، مەنمۇ سىلەرنى ئەۋەتمەن، — دېدى.

²² بۇ سۆزلەرنى قىلىپ بولغاندىن كېيىن، ئۇلارغا بىر پۈۋلەپ: — خۇدانىڭ مۇقەددەس روھىغا مۇيەسسەر بولۇڭلار.²³ كىمنىڭ گۇناھلىرىنى كەچۈرسەڭلار، ئۇنىڭ گۇناھلىرى كەچۈرۈم قىلىنىدۇ! كىمنىڭ گۇناھلىرىنى كەچۈرۈم قىلمىساڭلار، ئۇنىڭ گۇناھلىرى كەچۈرۈم قىلىنمايدۇ!²⁴ — دېدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ توماسقا كۆرۈنۈشى

²⁴ ئون ئىككى شاگىرتتىن بىرى، يەنى «قوشكېزەك» دەپ ئاتىلىدىغان توماس ھەزرىتى ئەيسا كەلگەندە ئۇلارنىڭ يېنىدا ئەمەس ئىدى.²⁵ كېيىن، ئۇلار ئۇنىڭغا:

— بىز رەببىمىزنى كۆردۈق! — دېيىشتى. لېكىن توماس:

— ئۇنىڭ قوللىرىدا مىخنىڭ ئىزىنى كۆرمىگۈچە، مىخلارنىڭ ئىزىغا ئۆز بارمىقىمنى ۋە بىقىنىغا ئۆز قولۇمنى تەگكۈزۈپ باقمىغۇچە، ھەرگىز ئىشەنمەيمەن، — دېدى.

²⁶ بىر ھەپتىدىن كېيىن، شاگىرتلار يەنە شۇ ئۆيدە جەم بولغان بولۇپ، توماسمۇ ئۇلار بىلەن بىللە ئىدى. ئىشكەلەر تاقاقلىق بولسىمۇ، ھەزرىتى ئەيسا كىرىپ ئۇلارنىڭ ئارىسىدا تۇرۇپ:

— ئامان بولۇڭلار! — دېدى.²⁷ ئاندىن، توماسقا:

— بارمىقىڭنى بۇ يەرگە تەگكۈزۈپ، قوللىرىمغا قارا. قولۇڭنى ئۇزىتىپ، بىقىنىمغا تەگكۈزۈپ باق. گۇمان قىلماي، ماڭا ئىشەن! — دېدى.

²⁸ — سەن مېنىڭ رەببىم ھەم خۇدايىمىسەن! — دېدى توماس ئۇنىڭغا جاۋابەن.

²⁹ ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

^{20:23} بۇ، ئەلچىلەرنىڭ كىشىلەرنىڭ گۇناھىنى كەچۈرۈم قىلىش ھوقۇقى بار، دېگەنلىك ئەمەس.

پەقەت خۇدالا گۇناھنى كەچۈرۈم قىلالايدۇ. بۇ يەردە ئەلچىلەرگە ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلغانلارنىڭ گۇناھىنىڭ كەچۈرۈم قىلىنغانلىقىنى جاكارلاش ئىمتىيازى بېرىلگەنلىكى شەرھەلەنگەن.

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

— مېنى كۆرگەنلىكىڭ ئۈچۈن ئىشەندىڭمۇ؟ كۆرمەي تۇرۇپ ئىشەنگەنلەر نەقەدەر بەختلىك - ھە! — دېدى.

بۇ كىتابتىن مەقسەت

³⁰ ھەزرىتى ئەيسا شاگرتلىرىنىڭ ئالدىدا، بۇ كىتابتا يېزىلمىغان باشقا نۇرغۇن مۆجىزىلەرنىمۇ كۆرسەتتى. ³¹ بۇ خاتىرىلەر سىلەرنى ھەزرىتى ئەيسانىڭ قۇتقۇزغۇچى — مەسھ، شۇنداقلا خۇدانىڭ ئوغلى ئىكەنلىكىگە ئىشەنسۇن ھەم بۇ ئارقىلىق ئۇنىڭغا باغلىنىپ ھاياتلىققا ئېرىشىسۇن، دەپ يېزىلدى.

21 - باب

ھەزرىتى ئەيسانىڭ يەتتە شاگرتىغا كۆرۈنۈشى

¹ بۇ ئىشلاردىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا تىبېرىيە كۆلىنىڭ بويىدا شاگرتلىرىغا يەنە بىر قېتىم كۆرۈندى. بۇ قېتىمقى كۆرۈنۈشنىڭ جەريانى مۇنداق بولدى: ² سىمۇن پېترۇس، «قوشكېزەك» دەپ ئاتىلىدىغان توماس، جەللىسىدىكى كانالىق ناتانىھل، زەبەدىنىڭ ئوغۇللىرى ۋە باشقا ئىككى شاگرت بىللە ئىدى. ³ سىمۇن پېترۇس: — مەن بېلىق تۇتقىلى بارمەن، — دېدى. كۆپچىلىك:

— بىزمۇ سەن بىلەن بىللە بارىمىز، — دېيىشتى.

ئۇلار تاشقىرىغا چىقىپ، كېمىگە ئولتۇردى، لېكىن كېچىچە ھېچ نەرسە تۇتالمىدى. ⁴ تاڭ ئاتقاندا، ھەزرىتى ئەيسا سۇ بويىدا تۇراتتى، بىراق شاگرتلار ئۇنىڭ ھەزرىتى ئەيسا ئىكەنلىكىنى بىلمىدى. ⁵ ھەزرىتى ئەيسا: — بالىلار، سىلەردە بېلىق يوقمۇ؟ — دەپ سورىدى.

— يوق، — دەپ جاۋاب بەردى ئۇلار.

⁶ — تورنى كېمىنىڭ ئوڭ تەرىپىگە تاشلاڭلار، ئاندىن تۇتالايسىلەر، — دېدى

ھەزرىتى ئەيسا.

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

ئۇلار تورنى شۇ ياققا تاشلاپ، شۇنداق كۆپ بېلىق تۇتتىكى، ھەتتا تورنى تارتىپ چىقىرالمىدى. ⁷ ھەزرىتى ئەيسانىڭ ياخشى كۆرگەن شاگىرتى پېترۇسقا: — بۇ رەببىمىزغۇ! — دېدى.

سىمۇن پېترۇس ئۇنىڭ ھەزرىتى ئەيسا ئىكەنلىكىنى ئاڭلاپ، سېلىۋەتكەن چاپىنىنى كىيىپ، سۇغا سەكرىدى. ⁸ قالغانلار قىرغاقتىن ئانچە يىراق ئەمەس، تەخمىنەن يۈز مېتىرچە يىراقلىقتا بولۇپ، بېلىق بىلەن تولغان تورنى كېمە بىلەن تارتىپ قىرغاققا كەلدى. ⁹ ئۇلار قىرغاققا چىققاندا، ياغاچ كۆمۈردىن يېقىلغان، ئۈستىدە بېلىق بار گۈلخاننى ۋە ناننى كۆردى. ¹⁰ ھەزرىتى ئەيسا: — ئەمدى تۇتقان بېلىقنىڭلاردىن ئەكىلىڭلار، — دېدى.

¹¹ سىمۇن پېترۇس كېمىگە چىقىپ، تورنى قىرغاققا تارتىپ چىقاردى. تور چوڭ بېلىقلار بىلەن تولغان بولۇپ، جەمئىي بىر يۈز ئەللىك ئۈچ بېلىق بار ئىدى. بېلىق شۇنچە كۆپ بولسىمۇ، تور يىرتىلمىغاندى. ¹² ھەزرىتى ئەيسا: — كېلىڭلار، تاماق يەڭلار، — دېدى. شاگىرتلارنىڭ ئىچىدە بىرەرسىمۇ ئۇنىڭدىن:

— سىز كىم بولىسىز؟ — دەپ سوراشقا پېتىنالمىدى. چۈنكى، ئۇلار ئۇنىڭ ئۆزلىرىنىڭ رەببى ئىكەنلىكىنى بىلدى. ¹³ ھەزرىتى ئەيسانان بىلەن بېلىقنى ئەكىلىپ ئۇلارغا بەردى. ¹⁴ مانا بۇ ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆلگەندىن كېيىن تىرىلىپ، شاگىرتلىرىغا ئۈچىنچى قېتىمقى كۆرۈنۈشى ئىدى.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ پېترۇس بىلەن سۆزلىشىشى

¹⁵ تاماقتىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا سىمۇن پېترۇستىن: — يۇھاننا ئوغلى سىمۇن، سەن مېنى بۇلاردىنمۇ چوڭقۇر سۆيەمسەن؟ — دەپ سورىدى.

— شۇنداق رەببىم، مېنىڭ سىزنى سۆيىدىغانلىقىمنى سىز بىلىسىز! — دېدى پېترۇس.

ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— ئۇنداقتا، قوزىلىرىمنى ئوتلات! — دېدى.

يۇھاننا بايان قىلغان خوش خەۋەر

¹⁶ ئىككىنچى قېتىم يەنە ئۇنىڭدىن:

— يۇھاننا ئوغلى سىمۇن، مېنى سۆيەمسەن؟ — دەپ سورىدى.

پېترۇس يەنە:

— شۇنداق، رەببىم، مېنىڭ سىزنى سۆيىدىغانلىقىمنى بىلىسىز، — دېدى.

ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— ئۇنداقتا، قويلرىمنى باق، — دېدى.

¹⁷ ئۈچىنچى قېتىم يەنە:

— يۇھاننا ئوغلى سىمۇن، مېنى سۆيەمسەن؟ — دەپ سورىدى.

پېترۇس ھەزرىتى ئەيسانىڭ بۇ سوئالىنى ئۈچ قېتىم سورىغانلىقىغا كۆڭلى بىر قىسىمما

بولۇپ:

— رەببىم، سىز ھەممىنى بىلىسىز، سىزنى سۆيىدىغانلىقىمنىمۇ بىلىسىز، — دېدى.

ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا:

— ئۇنداقتا، قويلرىمنى ئوتلات. ¹⁸ بىلىپ قويغىنكى، ياش ۋاقتىڭدا ئۆز بەلبېغىڭنى

ئۆزۈڭ باغلاپ، خالىغان يېرىڭگە كېتەتتىڭ، لېكىن ياشانغاندا، قوللىرىڭنى ئۈزۈتۈپ

بېرىسەن. باشقىلار سېنى باغلاپ، سەن خالىمايدىغان يەرگە ئېلىپ كېتىدۇ، —

دېدى.

¹⁹ ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزنى پېترۇسنىڭ قانداق ئۆلۈش ئارقىلىق خۇداغا

شان - شەرەپ كەلتۈرىدىغانلىقىنى بىلدۈرۈش ئۈچۈن ئېيتتى. ئاندىن، ئۇنىڭغا يەنە:

— ماڭا ئەگىشىۋەر، — دېدى.

²⁰ پېترۇس كەينىگە بۇرۇلۇپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ ياخشى كۆرىدىغان شاگىرتىنىڭ

ئەگىشىپ كېلىۋاتقانلىقىنى كۆردى. (بۇ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئاخىرقى كەچلىك

تامىقىدا ئۇنىڭغا يېقىن ئولتۇرۇپ: «ئى رەببىم، سىزنى تۇتۇپ بەرمە كىچى بولغان

كىمدۇ؟» دەپ سورىغان شاگىرت ئىدى.) ²¹ پېترۇس ئۇنى كۆرۈپ، ھەزرىتى

ئەيسادىن:

— ئى رەببىم، بۇ ئادەم كەلگۈسىدە قانداق بولار؟ — دەپ سورىدى.

²² — ئەگەر مەن قايتا كەلگۈچە ئۇنىڭ ھايات بولۇشىنى خالىسام، بۇنىڭ سەن

يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر

بىلەن نېمە مۇناسىۋىتى بار؟! ماڭا ئەگىشىۋەر، — دېدى ھەزرىتى ئەيسا ئۇنىڭغا.
²³ بۇنىڭ بىلەن، قېرىنداشلار ئارىسىدا ھېلىقى شاگىرتىنىڭ ئۆلمەيدىغانلىقىغا دائىر
 گەپ تارقالدى. لېكىن، ھەزرىتى ئەيسا پىتروۋسقا: «ئۇ ئۆلمەيدۇ» دېمىگەندى.
 پەقەت: «ئەگەر مەن قايتا كەلگۈچە ئۇنىڭ ھايات بولۇشىنى خالىسام، بۇنىڭ سەن
 بىلەن نېمە مۇناسىۋىتى بار؟» دېگەندى.

خاتىمە

²⁴ بۇ ئىشلارغا گۇۋاھلىق بەرگۈچى ھەمدە بۇ ئىشلارنى خاتىرىلىگۈچى ئەنە شۇ
 شاگىرتتۇر. بىزمۇ بىلىمىزكى، ئۇنىڭ گۇۋاھلىقى ھەقتۇر.
²⁵ ھەزرىتى ئەيسا بۇلاردىن باشقا نۇرغۇن ئىشلارنىمۇ قىلغانىدى. ئەگەر ئۇلارنىڭ
 ھەممىسى ئايرىم - ئايرىم يېزىلغان بولسا، مېنىڭچە كىتابلار پۈتۈن دۇنياغا
 سىغمايتتى!

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

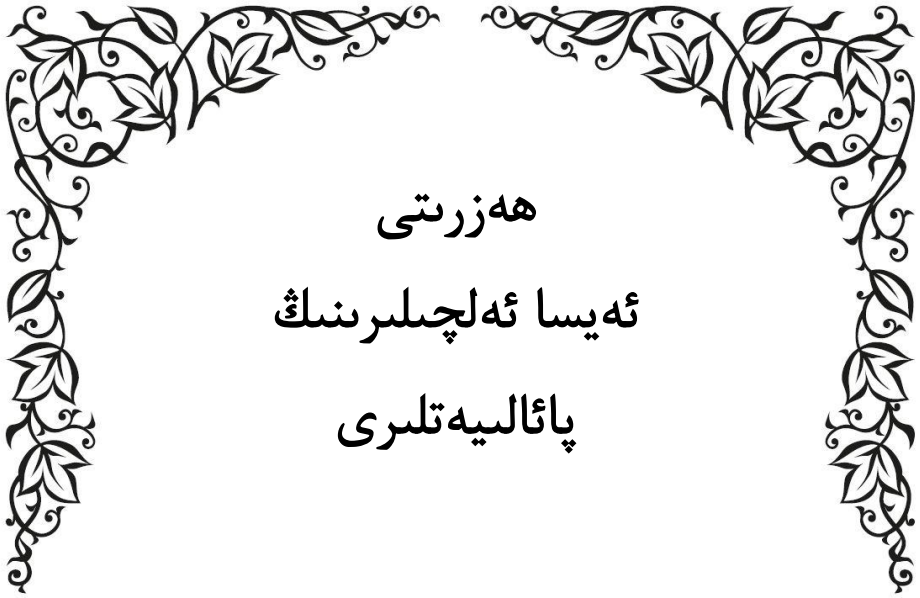
(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

بۇ، لۇقا بايان قىلغان خۇش خەۋەرنىڭ داۋامى بولۇپ، ئۇنىڭدا ئەلچىلەرنىڭ مۇقەددەس روھنىڭ كۈچ - قۇدرىتى ۋە يېتەكچىلىكىدە خۇش خەۋەر تارقىتىلغانلىقى ۋە ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ قۇرۇلغانلىقى ئاساسلىق قىلىپ خاتىرىلەنگەن. بۇ كىتابتا ئەيسا مەسىھ ئەرشكە كۆتۈرۈلگەندىن كېيىن ئەلچىلەرنىڭ خۇش خەۋەر تارقىتىش يولىدىكى خىزمەتلىرى، خۇش خەۋەرنىڭ يەھۇدىيە ۋە سامارىيە ئۆلكىلىرىدە ۋە يەنە بىر قەدەم ئىلگىرىلىگەن ھالدا تاكى رىمغىچە بولغان ئوتتۇرا دېڭىز رايونىغا تارقىلىشى بايان قىلىنغان. بۇ كىتابتىن شۇنى كۆرۈۋالالايمىزكى، خۇش خەۋەر كۈنساين كەڭ تارقالغان، شۇنداقلا ئەيسا مەسىھكە بولغان ئېتىقاد دەسلەپتە يەھۇدىيلار ئارىسىدا بارلىققا كەلگەن بولۇپ، كېيىن كۆپلىگەن يەھۇدىيلارنىڭ ئىنكار قىلىشى ھەمدە نۇرغۇنلىغان يەھۇدىي ئەمەسلەرنىڭ قوبۇل قىلىشى بىلەن بارا - بارا دۇنياۋى ئېتىقادقا ئايلانغان.

تېزىس:

1. دەسلەپكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى (1 - بابتىن 5 - بابقىچە)
2. جامائەتچىلىكنىڭ كېڭىيىشى ۋە زىيانكەشلىكلەرگە ئۇچرىشى (6 - بابتىن 8 - بابقىچە)
3. پاۋلۇسنىڭ ئېتىقادچى بولۇشى ۋە خۇش خەۋەر تارقىتىشى (9 - باب 1 - ئايەتتىن 31 - ئايەتكىچە)
4. پېترۇسنىڭ خۇش خەۋەر تارقىتىش يولىدىكى ئىشلىرى (9 - باب 32 - ئايەتتىن 12 - باب 25 - ئايەتكىچە)
5. پاۋلۇسنىڭ بىرىنچى قېتىملىق خىزمەت سەپىرى (13 - ، 14 - بابلار)
6. ئەلچىلەر بىلەن يېتەكچىلەرنىڭ يېرۇسالېمدىكى يىغىنى (15 - باب 1 - ئايەتتىن 35 - ئايەتكىچە)

7. پاۋلۇسنىڭ ئىككىنچى قېتىملىق خىزمەت سەپىرى (15 - باب
36 - ئايەتتىن 18 - باب 22 - ئايەتكىچە)
8. پاۋلۇسنىڭ ئۈچىنچى قېتىملىق خىزمەت سەپىرى (18 - باب
23 - ئايەتتىن 21 - باب 14 - ئايەتكىچە)
9. پاۋلۇسنىڭ يېرۇسالېمغا بېرىشى ۋە قولغا ئېلىنىشى (21 - باب
15 - ئايەتتىن 26 - باقىچە)
10. پاۋلۇسنىڭ رىمغا سەپىرى (27 - ، 28 - بابلار)

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

مۇقەددىمە

¹ ھۆرمەتلىك تېئوفىلوس،

دەسلەپكى خېتىمدە، ھەزرىتى ئەيسا ئۆزىنىڭ ۋەزىپىسىنى باشلىغاندىن تارتىپ تاكى ئاسمانغا كۆتۈرۈلگۈچە قىلغان ھەممە ئىشلىرىنى ۋە بەرگەن بارلىق تەلىملىرىنى بايان قىلغانىدىم. ² ئۇ ئاسمانغا كۆتۈرۈلۈشتىن ئىلگىرى، خۇدانىڭ مۇقەددەس روھىنىڭ كۈچ - قۇدرىتى بىلەن ئۆزى تاللىغان ئەلچىلىرىگە يوليورۇقلارنى بەرگەندى. ³ ئۇ ئۆلۈپ، تىرىلگەندىن كېيىنكى قىرىق كۈن ئىچىدە ئۇلارغا كۆپ قېتىم كۆرۈنۈپ، ئۆزىنىڭ تىرىلدۈرۈلگەنلىكىنىڭ شەكسىز ئىكەنلىكىنى نۇرغۇن پاكىتلار بىلەن ئىسپاتلىغانىدى ۋە خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا دائىر سۆزلەرنى قىلغانىدى. ⁴ بىر قېتىم ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلەر بىلەن غزالنىۋاتقاندا، ئۇلارغا يوليورۇق بېرىپ مۇنداق دېدى:

— يېرۇسالېم شەھىرىدىن ئايرىلماي، مەن سىلەرگە ئېيتقىنىمدەك، خۇدا ئاتا تام سىلەرگە بېرىشىنى ۋەدە قىلغان مۇقەددەس روھىنى كۈتۈڭلار. ⁵ چۈنكى، يەھيا پەيغەمبەر كىشىلەرنى سۇدا چۆمۈلدۈردى، سىلەر بولساڭلار بىرنەچچە كۈن ئىچىدە

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

خۇدانىڭ مۇقەددەس روھىغا چۆمۈلدۈرۈلسىلەر.

ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئاسمانغا كۆتۈرۈلۈشى

⁶ ئەلچىلەر ھەزرىتى ئەيسا بىلەن جەم بولغان ۋاقتتا، ئۇنىڭدىن:
— ئى رەببىمىز، شۇ ۋاقتتا ئىسرائىلىيە پادىشاھلىقىنى ئەسلىگە
كەلتۈرمە كچمۇسىز؟ — دەپ سورىدى.

⁷ ھەزرىتى ئەيسا ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— خۇدا ئاتام ئۇ ۋاقت — سائەتنى ئۆز ھوقۇقىغا ئاساسەن بەلگىلىگەن. سىلەرنىڭ
بۇنى بىلىشىڭلار تېگىشلىك ئەمەس. ⁸ بىراق شۇنى بىلىشىڭلار كېرەككى،
مۇقەددەس روھ ۋۇجۇدۇڭلارغا چۈشكەندە، سىلەر كۈچ — قۇدرەتكە تولۇپ،
يېرۇسالېم، پۈتۈن يەھۇدىيە ۋە سامارىيە ئۆلكىلىرى، ھەتتا دۇنيانىڭ
بۇلۇڭ — پۇچقاقلرىغىچە ماڭا گۇۋاھچى بولسىلەر.

⁹ ھەزرىتى ئەيسا بۇ سۆزلەرنى قىلىپ بولۇپ، ئۇلارنىڭ كۆز ئالدىدىلا ئاسمانغا
كۆتۈرۈلدى. بىر پارچە بۇلۇتنىڭ ئوربۇلىشى بىلەن، ئۇ كۆپچىلىكنىڭ نەزىرىدىن
غايىب بولدى.

¹⁰ ئۇ ئاسمانغا كۆتۈرۈلگەندە، ئەلچىلەر كۆزلىرىنى كۆككە تىكىپ قارىشىپ قالدى،
توساتتىن ئۇلارنىڭ يېنىدا ئاق كىيىم كىيگەن، ئادەم قىياپىتىدىكى ئىككى پەرىشتە
پەيدا بولۇپ:

¹¹ — ئەي جەللىلىلىكلەر، نېمىشقا بۇ يەردە ئاسمانغا قاراپ تۇرىسىلەر؟! ھەزرىتى
ئەيسا ئەرشكە چىقىپ كەتتى. بىراق، ئۇ قانداق كۆتۈرۈلگەن بولسا، كەلگۈسىدە يەنە
شۇنداق قايتىپ كېلىدۇ، — دېدى.

يەھۇدانىڭ ئورنىغا تاللانغان كىشى

¹² شۇنىڭدىن كېيىن، ئەلچىلەر يېرۇسالېمدىن بىر چاقىرىمچە يىراقلىقتىكى زەيتۇن
تېغى دېگەن جايدىن يېرۇسالېمغا قايتىپ كەلدى. ¹³ ئۇلار شەھەرگە كىرىپ،
ئۆزلىرى تۇرۇۋاتقان ئۆينىڭ ئۈستۈنكى قەۋىتىدىكى ھۇجرىغا چىقتى. ئۇلارنىڭ
ئارىسىدا پېترۇس، يۇھاننا، ياقۇپ، ئەندەر، فىلىپ، توماس، بارتولوماي، مەتتا،

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

ھالپاينىڭ ئوغلى ياقۇپ، ۋە تەنپەرۋەر سىمۇن ۋە باشقا بىر ياقۇپنىڭ ئوغلى يەھۇدالار بار ئىدى.¹⁴ ئۇلار باشقا ئېتىقادچىلار بىلەن دائىم بىر يەرگە جەم بولۇپ، بىر نىيەتتە دۇئا - تىلاۋەت قىلىشاتتى. ئۇلارنىڭ ئىچىدە ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئانىسى مەريەم، ھەزرىتى ئەيساغا ئەگەشكەن ئاياللار ۋە ئۇنىڭ ئىنىلىرىمۇ بار ئىدى.

¹⁵ شۇ كۈنلەرنىڭ بىرىدە، ئېتىقادچىلاردىن بىر يۈز يىگىرمىگە يېقىن كىشى جەم بولۇشتى. ئۇلارنىڭ ئىچىدىن پېترۇس ئۆرە تۇرۇپ مۇنداق دېدى:

¹⁶ — بۇرادەرلەر! ھەزرىتى ئەيسانى تۇتۇپ بەرگەن يەھۇدا ھەققىدە مۇقەددەس روھنىڭ بۇرۇن پادىشاھ داۋۇت ئارقىلىق ئالدىن ئېيتقان مۇقەددەس يازمىلاردىكى سۆزلىرى ئەمەلگە ئېشىشى كېرەك ئىدى.¹⁷ يەھۇدامۇ بىزدەك بىر ئەلچى بولۇپ، بىز بىلەن بىللە خۇدانىڭ خىزمىتىدە بولغانىدى.

¹⁸ (يەھۇدا قىلغان ئەسكىلىكى بەدىلىگە ئىگە بولغان پۇلغا بىر پارچە يەر سېتىۋېلىپ، شۇ يەردە باشچىلاپ يىقىلىپ، ئۈچەي - قېرىنى چۇۋۇلۇپ ئۆلدى.¹⁹ بۇ ئىشتىن خەۋەر تاپقان پۈتۈن يېرۇسالېم ئاھالىسى ئۇ يەرنى ئۆز تىلى بىلەن «ھەقەلدەما» دەپ ئاتاشتى. بۇنىڭ مەنىسى «قان تۆكۈلگەن يەر» دېمەكتۇر.)²⁰ پېترۇس سۆزىنى داۋاملاشتۇرۇپ مۇنداق دېدى:

— زەبۇردا پادىشاھ داۋۇتنىڭ يەھۇداغا قارىتىلغان مۇنۇ سۆزلىرى بار:

«ئۇنىڭ ئۆيى چۆلگە ئايلانسۇن،

ئۇنىڭدا ھېچكىم ئولتۇرمىسۇن!»

ۋە

«ئۇنىڭ ۋەزىپىسىنى باشقا بىر كىشى ئۈستىگە ئالسۇن!»

²¹⁻²² شۇنىڭ ئۈچۈن، رەببىمىز ئەيسانىڭ تىرىلگەنلىكىگە بىز بىلەن تەڭ گۇۋاھلىق

بېرىشى ئۈچۈن، يەھۇدانىڭ ئورنىغا بىر كىشىنى تاللىشىمىز كېرەك. بۇ كىشى

ھەزرىتى ئەيسا يەھيا پەيغەمبەردىن چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلغان كۈندىن باشلاپ تاكى ئاسمانغا كۆتۈرۈلگەن كۈنگىچە بىز بىلەن باشتىن - ئاخىر بىللە بولغان

كىشىلەردىن بولسۇن، — دېدى.

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

²³ شۇنىڭ بىلەن، كۆپچىلىك يۈسۈپ (لەقىمى بارسابا، گرېكچە ئىسمى يۈستۇس) بىلەن ماتىيا دېگەن ئىككى كىشىنى ئالدىغا چىقىرىپ، مۇنداق دۇئا قىلىشتى:

²⁴⁻²⁵ — ئى رەببىمىز، ھەممە ئادەمنىڭ كۆڭلىدىكى يوشۇرۇن ئوبى ساڭا ئايان. يەھۇدا ئۆزىنىڭ ۋەزىپىسىنى تاشلاپ ئۆلدى ۋە ئۆزىگە تېگىشلىك يەرگە كەتتى. ئەمدى ئۇ تاشلىۋەتكەن ئەلچىلىك ۋەزىپىسىگە ئىگە بولغۇچىغا بۇ ئىككىيلەندىن قايسىسىنى تاللىغانلىقىڭنى كۆرسەتكىن.

²⁶ دۇئادىن كېيىن، ئۇلار بۇ ئىككى كىشىگە چەك تاشلىۋىدى، چەك ماتىياغا چىقتى. شۇنىڭ بىلەن، ماتىيا ئون بىر ئەلچىنىڭ قاتارىغا ئون ئىككىنچى بولۇپ قوشۇلدى.

2 - باب

مۇقەددەس روھنىڭ ئېتىقادچىلارغا چۈشۈشى

¹ ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىدىن كېيىنكى ئەللىكىنچى كۈنى كەلگەن ئورما ھېيتىدا، ئېتىقادچىلارنىڭ ھەممىسى يېرۇسالېمدا بىر يەرگە جەم بولغانىدى. ² ئاسماندىن تۇيۇقسىز گويا قاتتىق شامال چىققاندا بىر ئاۋاز ئاڭلىنىپ، ئۇلار ئولتۇرغان ئۆينى قاپلىدى. ³ ئېتىقادچىلارنىڭ ھەممىسى ئۆزلىرىنىڭ ئۈستىگە خۇددى ئوت يالقۇنىدەك بىر نەرسىنىڭ ئايرىم - ئايرىم چۈشكەنلىكىنى كۆردى. ⁴ ئۇلارنىڭ ھەممىسى خۇدانىڭ مۇقەددەس روھىغا چۆمۈپ، ئۇ ئاتا قىلغان ئالاھىدە قابىلىيەت بىلەن ئۆزلىرىگە نامەلۇم بولغان تىللاردا خۇداغا مەدھىيە ئوقۇشقا باشلىدى.

⁵ ئۇ چاغدا، يېرۇسالېمدا دۇنيادىكى ھەرقايسى دۆلەتلەردىن كەلگەن نۇرغۇن ئىخلاسەن يەھۇدىيلارمۇ بار ئىدى. ⁶ ئۇلار بۇ ئاۋازنى ئاڭلاپ، ئېتىقادچىلار بار يەرگە جەم بولۇشتى ھەمدە ئۆزلىرىنىڭ تىللىرىدا سۆزلىشىۋاتقان ئېتىقادچىلارنى كۆرۈپ داڭ قېتىپ قېلىشتى. ⁷ ئۇلار ھەيران بولۇپ:

— قاراڭلار، سۆزلىشىۋاتقانلار جەللىيلىكلەر ئەمەسمۇ؟ ⁸ ئۇلار قانداقلارچە بىزنىڭ تىللىرىمىزدا سۆزلىشەلەيدۇ؟ ⁹ ئارىمىزدا پارتىيا، مېدىيا، ئېلام،

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

مېسوپوتامىيە، يەھۇدىيە، كاپادوكىيا، پونتوس، ئاسىيا، ¹⁰⁻¹¹ فرىگىيە، پامفلىيە، مىسىر، لىۋىيىنىڭ كىرىنىگە يېقىن جايلاردىن كەلگەنلەر، كرىت ۋە ئەرەبىستاندىن كەلگەنلەرمۇ بار! يەنە رىم شەھىرىدىن كەلگەن يەھۇدىيلار ۋە يەھۇدىيە دىنىغا كىرگەن باشقا مىللەتلەرمۇ بار. ئەمما، ھەممىمىز ئۇلارنىڭ خۇدانىڭ قىلغان ئۇلۇغ ئىشلىرىنى بىزنىڭ تىللىرىمىزدا ماختىغانلىرىنى ئاڭلاۋاتىمىز! — دېيىشتى.

¹² ئۇلار تېڭىرقاپ قالغانلىقىدىن ھەيرانلىق بىلەن بىر - بىرىگە:
— بۇ زادى قانداق ئىشتۇ؟ — دېيىشتى.

¹³ بەزىلەر:

— بۇلار ئوبدانلا مەس بولۇپ قاپتۇ! — دەپ مەسخىرە قىلىشتى.

پېترۇسنىڭ چۈشەندۈرۈشى

¹⁴ بۇنى ئاڭلىغان پېترۇس باشقا ئون بىر ئەلچى بىلەن بىللە ئورنىدىن تۇرۇپ،
يۇقىرى ئاۋاز بىلەن كۆپچىلىككە:

— ئەي يېرۇسالېم ئاھالىلىرى ۋە باشقا يەھۇدىيە قېرىنداشلار! سىلەرگە ئەھۋالنى چۈشەندۈرۈپ ئۆتەي. سۆزلىرىمگە قۇلاق سېلىڭلار. ¹⁵ سىلەر بىزنى مەس بولۇپ قاپتۇ، دەۋاتامسىلەر؟ ئۇنداق ئەمەس، تېخى ئەمدى ئەتىگەن سائەت توققۇز بولدى. ¹⁶ ھالبۇكى، خۇدا بۇرۇن بۇ ئىش ھەققىدە يوئېل پەيغەمبەر ئارقىلىق ئالدىن ئېيتىپ مۇنداق دېگەن:

¹⁷ «خۇدا شۇنى ۋەدە قىلدىكى:

«مەن ئاخىر زاماندا [®] ھەممە ئىنسانلارنى مۇقەددەس روھىمغا چۆمدۈرىمەن. ئوغۇل - قىزلىرىڭلار مېنىڭ ۋەھىيلىرىمنى يەتكۈزۈدۇ. سۆزلىرىم يىگىتلەرگە غايىبانە ئالامەتلەر، ياشانغانلارغا چۈشلەر ئارقىلىق يەتكۈزۈلىدۇ.

[®] 2: 17 ئاخىر زامان — مەزكۇر ئايەتتە بۇ ئۇقۇم ئەيسا مەسھنىڭ بىرىنچى قېتىم بۇ دۇنياغا كېلىشىدىن تارتىپ، ئىككىنچى قېتىم كېلىشىگىچە بولغان ۋاقىتنى كۆرسىتىدۇ.

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

¹⁸ ئۇ كۈنلەردە، بارلىق ئەر - ئايال خىزمەتكارلىرىم روھىمغا چۆمۈلدۈرۈلۈپ، مەندىن كەلگەن ۋەھىيلەرنى سۆزلەيدۇ.

¹⁹⁻²⁰ سوراق قىلىدىغان ئۇلۇغ كۈن كېلىشتىن بۇرۇن، كۆكتە كارامەت كۆرسىتىمەن، يەر يۈزىدىمۇ مۆجىزىلەرنى يارىتىمەن. يەردە قان، ئوت ۋە قاپقارا ئىس - تۈتەكلەر كۆرۈنىدۇ، كۆكتە قۇياش نۇرى قاراڭغۇلۇققا چۆكۈپ، ئايمۇ قان رەڭگىگە كىرىدۇ. ²¹ پەرۋەردىگار دىن نىجاتلىق تىلەيدىغانلارنىڭ ھەممىسى قۇتقۇزۇلىدۇ.»

²² ئەي ئىسرائىل قېرىنداشلار، سۆزلىرىمگە قۇلاق سېلىڭلار. خۇدا ناسىرەلىك ئەيسا ئارقىلىق ئاراڭلاردا كۆرسەتكەن مۆجىزە ۋە كارامەتلىرى بىلەن ھەزرىتى ئەيسانى ئۆزىنىڭ ئەۋەتكەنلىكىنى ئىسپاتلىغان. بۇ ئىش ھەممىڭلارغا مەلۇم. ²³ ھەزرىتى ئەيسا خۇدانىڭ ئالدىنلا بىلىشى ۋە پىلانى بويىچە سىلەرگە تاپشۇرۇلدى. سىلەر ئۇنى خۇدا بىمىزغا ئىشەنمىگەن رەزىل ئادەملەرگە تۇتۇپ بېرىپ، كرېستكە مىخلىتىپ ئۆلتۈرگۈزدۈڭلار. ²⁴ لېكىن، ئۇ ئۆلگەندىن كېيىن، خۇدا ئۇنى ئۆلۈمنىڭ ئىلكىدىن قۇتقۇزۇپ، قايتا تىرىلدۈردى. چۈنكى، ئۆلۈم ئۇنى چىرمىۋالالمىدى. ²⁵ پادىشاھ داۋۇت زەبۇردا ئۇ ھەققىدە مۇنداق ئالدىن ئېيتقان:

«مەن پەرۋەردىگارنىڭ دائىم يېنىمدا تۇرغانلىقىنى بىلىم. مەن ھەرگىز تەۋرەنمەيمەن. چۈنكى، ئۇ مېنىڭ ئوڭ يېنىمدا تۇرۇپ، ماڭا ياردەم بېرىدۇ.»

²⁶ شۇڭا، مەن ئۇنىڭغا خۇشاللىق بىلەن مەدھىيە ئوقۇيمەن. ئۆلسەممۇ، تېنىم ئۈمىد ئىچىدە تۇرىدۇ. ²⁷ چۈنكى، سەن مېنى ئۆلۈكلەر دىيارىدا تاشلاپ قويمايسەن. سېنىڭ سادىق خىزمەتكارىڭنىڭ تېنىنىڭمۇ چىرىشىگە يول قويمايسەن. ²⁸ ھەقىقىي ھاياتلىققا يېتەكلەيدىغان يولنى ماڭا كۆرسەتتىڭ. ئەمدى سەن مېنى ھۇزۇرۇڭدا خۇشاللىققا چۆمۈرسەن.»

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

²⁹ قېرىنداشلار، سىلەرگە ئېنىق ئېيتالايمەنكى، بۇ سۆزلەر چوقۇم پادىشاھ داۋۇتنىڭ ئۆزىگە قارىتىلمايدۇ. چۈنكى، ئەجدادىمىز داۋۇت ئالەمدىن ئۆتۈپ، يەرگە كۆمۈلدى. ئۇنىڭ قەبرىسى بۈگۈنگىچە بۇ يەردە ساقلانماقتا. ³⁰ ئۇ بولسا پەيغەمبەر بولۇپ، خۇدانىڭ ئۇنىڭ تەختىگە ئۆز ئەۋلادىدىن بىرەيلەننى ۋارىسلىق قىلدۇرۇشقا قەسەم بىلەن ۋەدە بەرگەنلىكىنى بىلەتتى. ³¹ پادىشاھ داۋۇت خۇدانىڭ ئالدىن ئېيتقانلىرىنىڭ چوقۇم ئەمەلگە ئاشۇرۇلدىغانلىقىنى بىلىپ، قۇتقۇزغۇچى — مەسھنىڭ ئۆلگەندىن كېيىن تىرىلدۈرۈلدىغانلىقىنى، يەنى ئۆلۈكلەر دىيارىدا تاشلاپ قويۇلمايدىغانلىقىنى ۋە تېنىنىڭ چىرىمەيدىغانلىقىنى ئېيتقان. ³² بۇ سۆز خۇدا ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرگەن ھەزرىتى ئەيساغا قارىتىلغان بولۇپ، بىز بۇ ئىشنىڭ گۇۋاھچىلىرى. ³³ خۇدا ئۇنى تىرىلدۈرۈپ ئەرشكە ئېلىپ چىقىپ كەتكەندىن كېيىن، ئۇنى چوڭ شان — شەرەپكە ئىگە قىلىپ، ئۆزىنىڭ ئوڭ يېنىدا ئولتۇرغۇزدى. ھەزرىتى ئەيسا خۇدا ئاتا ۋەدە قىلغان مۇقەددەس روھنى ئۇنىڭدىن ئالدى ۋە ھازىر كۆرۈۋاتقان، ئاڭلاۋاتقانلىرىڭلاردەك، بۇ روھنى بىزلەرگە چۈشۈردى. ³⁴⁻³⁵ پادىشاھ داۋۇت ھەرگىز ئەرشكە چىقمىغان. ئۇنىڭ يازغان مۇنۇ سۆزلىرىمۇ قۇتقۇزغۇچى — مەسھكە قارىتىلغان:

«پەرۋەردىگار خوجايىنىمغا ئېيتتىكى:

«مەن سېنىڭ دۈشمەنلىرىڭنى

ئايغىڭ ئاستىدا دەسسە تىكۈچە،

مېنىڭ ئوڭ يېنىمدا ئولتۇرغىن!»

³⁶ شۇنىڭ ئۈچۈن، ئەي ئىسرائىل قېرىنداشلار، شۇنى قەتئىي بىلىشىڭلار كېرەككى، خۇدا سىلەر كرىستكە مىخلاپ ئۆلتۈرگەن ھەزرىتى ئەيسانى ھەم رەببىمىز، ھەم بىزنى گۇناھلىرىمىزدىن ئازاد قىلدىغان قۇتقۇزغۇچى — مەسھ قىلىپ تەيىنلىدى! — دېدى.

³⁷ پېترۇسنىڭ بۇ سۆزلىرى ئاڭلىغۇچىلارغا يۈرەككە سانجىلغان خەنجەردەك

كۈچلۈك تەگدى. ئۇلار قايىل بولغىنىدىن پېترۇس ۋە باشقا ئەلچىلەردىن:

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

— قېرىنداشلار، ئۇنداقتا قۇتقۇزۇلۇش ئۈچۈن قانداق قىلىشىمىز كېرەك؟ — دەپ سوراقتى.

³⁸ پېترۇس ئۇلارغا مۇنداق جاۋاب بەردى:

— گۇناھلىرىڭلارنىڭ كەچۈرۈم قىلىنىشى ئۈچۈن، يامان يوللىرىڭلاردىن يېنىپ، توۋا قىلىڭلار ھەمدە ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلغانلىقىڭلارنى كۆرسىتىش ئۈچۈن چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلىڭلار. شۇنداق قىلساڭلار، خۇدا سىلەرگە مۇقەددەس روھنى ئاتا قىلىدۇ. ³⁹ بۇ ۋەدىگە سىلەر ۋە سىلەرنىڭ ئەۋلادلىرىڭلار ھەمدە دۇنيانىڭ بۇلۇڭ - پۇچقاقلرىدا ياشاۋاتقانلارمۇ ئېرىشەلەيدۇ. چۈنكى، رەببىمىز خۇدا ئۆزى چاقىرغان كىشىلەرنىڭ ھەممىسىگە ئۆزىنىڭ روھىنى ئاتا قىلىدۇ.

⁴⁰ پېترۇس يەنە نۇرغۇن سۆزلەر بىلەن ئۇلارنى ئاگاھلاندۇردى ۋە ئۇلارغا:

— سىلەر ئۆزۈڭلارنى خۇدانىڭ بۇ زاماننىڭ چىرىپ كەتكەن كىشىلىرىگە كېلىدىغان جازاسىدىن قۇتۇلدۇرۇڭلار! — دەپ ئاگاھلاندۇردى. ⁴¹ نۇرغۇن كىشىلەر ئۇنىڭ سۆزلىرىگە ئىشىنىپ، چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلدى. شۇ كۈنى، ئۈچ مىڭچە كىشى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە قوشۇلدى. ⁴² ئۇلار باشقا ئېتىقادچىلار بىلەن دائىم جەم بولۇشۇپ ئەلچىلەرنىڭ تەلىمىنى ئاڭلاپ، ھەزرىتى ئەيسانى خاتىرىلەش ئۈچۈن ناننى بۆلۈشۈپ يېيىشەتتى ۋە دۇئا قىلىشاتتى.

ئېتىقادچىلار ئارىسىدىكى ئىناقلىق

⁴³ ئەلچىلەر نۇرغۇن مۆجىزە ۋە كارامەتلەرنى كۆرسەتتى. خالايقىنى قورقۇنچ

باستى. ⁴⁴ پۈتۈن ئېتىقادچىلار داۋاملىق بىللە ئىناق ياشاپ، سېنىڭ - مېنىڭ

دېيىشمەي، بارىغا دوست بولۇشتى. ⁴⁵ مال - مۈلۈكلىرىنى سېتىپ، پۇلنى

ھەر كىمنىڭ ئېھتىياجىغا قاراپ تەقسىم قىلىشتى. ⁴⁶ ھەر كۈنى، مەركىزىي

ئىبادەتخانا ھويلىسىغا كىرىپ، ئىبادەت قىلىشاتتى. ئۆيلىرىدىمۇ خۇشال - خۇراملىق

ۋە ئاق كۆڭۈللۈك بىلەن بىر - بىرىنى مېھمان قىلىشىپ، ھەزرىتى ئەيسانى خاتىرىلەش

ئۈچۈن ناننى بۆلۈشۈپ يېيىشەتتى. ⁴⁷ ئۇلار خۇداغا مەدھىيە ئوقۇشۇپ، پۈتۈن

شەھەردىكىلەرنىڭ ھۆرمىتىگە سازاۋەر بولدى. خۇدا ھەر كۈنى يېڭى ئېتىقادچىلارنى

ئۇلارنىڭ ئارىسىغا قوشاتتى.

3 - باب

پېترۇس بىلەن يۇھاننانىڭ توكۇر ئادەمنى ساقايتىشى

¹ بىر كۈنى چۈشتىن كېيىن سائەت ئۈچلەردە، يەھۇدىيلار ئادىتى بويىچە مەركىزىي ئىبادەتخانىدا دۇئا قىلىدىغان ۋاقتتا، پېترۇس بىلەن يۇھاننامۇ ئىبادەتخانىغا باردى. ² ئۇلار مەركىزىي ئىبادەتخانىغا يېقىنلاشقاندا، بىر تۇغما توكۇر ئادەممۇ بۇ يەرگە ئەكىلىنىۋاتقانىدى. ھەر كۈنى، كىشىلەر ئۇنى ئىبادەتخانىغا كىرگەنلەردىن سەدىقە تىلەپ جان باقسۇن دەپ، مەركىزىي ئىبادەتخانىنىڭ «گۈزەل دەرۋازا» دەپ ئاتىلىدىغان ئىشىكى ئالدىغا ئەكىلىپ قوياتتى. ³ توكۇر ئادەم پېترۇس بىلەن يۇھاننانىڭ مەركىزىي ئىبادەتخانىغا كىرىپ كېتىۋاتقىنىنى كۆرۈپ، ئۇلاردىن سەدىقە تىلدى. ⁴ ئۇلار توكۇر ئادەمگە دىققەت بىلەن قارىغاندىن كېيىن، پېترۇس: — بىزگە قارا! — دېدى.

⁵ تىلەمچى ئۇلاردىن بىر نەرسە كۈتۈپ، كۆزلىرىنى تىكىپ قاراپ تۇراتتى. ⁶ بىراق، پېترۇس ئۇنىڭغا:

— مەندە ئالتۇن ياكى كۈمۈش يوق. لېكىن، قولىمدا بارىنى ساڭا بېرىي. ناسىرەلىك ئەيسا مەسىھنىڭ نامى بىلەن بۇيرۇيمەنكى، ئورنۇڭدىن تۇرۇپ ماڭ! — دېدى. دە، ⁷ ئۇنى ئوڭ قولىدىن تارتىپ، يۆلەپ تۇرغۇزدى. ئۇ ئادەمنىڭ پۇت ۋە ئوشۇق بېغىشلىرىغا شۇنچە كۈچ كىرىپ، ⁸ ئورنىدىن چاچراپ تۇرۇپ مېڭىشقا باشلىدى. ئۇ مېڭىپ ۋە سەكرەپ، خۇداغا مەدھىيە ئوقۇغان ھالدا ئۇلار بىلەن بىللە مەركىزىي ئىبادەتخانا ھويلىسىغا كىردى. ⁹ ئۇنىڭ مېڭىپ خۇداغا مەدھىيە ئوقۇغانلىقىنى كۆرگەن جامائەت ¹⁰ ئۇنىڭ مەركىزىي ئىبادەتخانىنىڭ «گۈزەل دەرۋازا» سى ئالدىدا تىلەمچىلىك قىلىپ ئولتۇرىدىغان ھېلىقى كىشى ئىكەنلىكىنى تونۇپ، داڭ قېتىپ قېلىشتى.

پېترۇسنىڭ مەركىزىي ئىبادەتخانىدىكى سۆزلىرى

¹¹ ھەممە ئادەم ھېلىقى پۈتى ساقايغان ئادەمنى كۆرۈش ئۈچۈن ئىبادەتخانىدىكى

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

«سۇلايمان پېشاۋىنى» دېگەن يەرگە يۈگۈرۈپ كېلىشتى. ئۇلار ئۇنىڭ ساق پېتى پېترۇس بىلەن يۇھانناغا چىڭ ئېسىلىپ تۇرۇۋالغانلىقىنى كۆرۈپ، ھەيران بولۇشتى.
¹² بۇ ئەھۋالنى كۆرگەن پېترۇس خالايققا مۇنداق دېدى:

— ئىسرائىل قېرىنداشلار! بۇ ئىشقا نېمانچە ھەيران بولسىلەر؟ بىزگە نېمانچە تىكىلىپ قارايسىلەر؟ سىلەر بىزنى ئۆز كۈچ - قۇدرىتى ياكى ئىخلاسمەنلىكىگە تايىنىپ بۇ ئادەمنى ماڭدۇردى، دەپ ئويلامسىلەر؟¹³ ھەرگىز ئۇنداق ئەمەس! ۋەھالەنكى، ئىبراھىم، ئىسھاق، ياقۇپ قاتارلىق ئەجدادلىرىمىز ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا ئۆزىنىڭ خىزمەتكارى بولغان ھەزرىتى ئەيسانىڭ شان - شەرىپىنى نامايان قىلدى. سىلەر شۇ ھەزرىتى ئەيسانى كېڭەشمىگە تۇتۇپ بەردىڭلار. ۋالىي پىلاتۇس ئۇنى قويۇپ بەرمەكچى بولغان بولسىمۇ، سىلەر پىلاتۇسنىڭ ئالدىدا ئۇنى رەت قىلىپ، «ئۆلتۈرۈش كېرەك!» دېدىڭلار.¹⁴ مۇقەددەس ۋە ئادىل بولغان ھەزرىتى ئەيسانى رەت قىلىپ، ۋالىي پىلاتۇستىن ئۇنىڭ ئورنىغا بىر قاتىلىنى قويۇپ بېرىشنى تەلەپ قىلىدىڭلار.¹⁵ شۇنداق قىلىپ، ھاياتلىقنى ياراتقۇچىنى ئۆلتۈردۈڭلار! بىراق، خۇدا ئۇنى تىرىلدۈردى. بىز مانا بۇ ۋەقەنىڭ گۇۋاھچىلىرى.¹⁶ مانا شۇ ھەزرىتى ئەيساغا قىلغان ئېتىقادىمىز بىلەن، بۇ توكۇر ئادەمگە كۈچ كىردى. سىلەر كۆرۈپ تۇرغان ۋە تونۇيدىغان بۇ ئادەم ھەزرىتى ئەيساغا بولغان ئېتىقاد ئارقىلىق ساپمۇساق بولدى. سىلەرمۇ بۇنى كۆردۈڭلار.

¹⁷ قېرىنداشلار، مەن ئىشىنىمەنكى، سىلەر ۋە باشلىقلىرىڭلار ھەزرىتى ئەيساغا شۇنچە يامانلىق قىلغاندا، ئۆزۈڭلارنىڭ نېمە قىلىۋاتقانلىقىڭلارنى بىلمەيتتىڭلار.
¹⁸ مانا بۇ خۇدانىڭ قۇتقۇزغۇچى — مەسھنىڭ زىيانكەشلىكىگە ئۇچراپ ئۆلىدىغانلىقى توغرىسىدا پەيغەمبەرلەر ئارقىلىق ئالدىن ئېيتقانلىرىنىڭ ئەمەلگە ئاشۇرۇلۇشىدۇر.
¹⁹ شۇنىڭ ئۈچۈن، ھازىر يامان يوللىرىڭلاردىن يېنىپ، توۋا قىلىڭلار! خۇدانىڭ يولىغا قايتىڭلار! شۇنداق قىلغاندا، خۇدا گۇناھلىرىڭلارنى كەچۈرۈم قىلىدۇ.²⁰ ئۇ سىلەرگە يېڭى كۈچ ئاتا قىلىپ، ئۆزى بىز ئۈچۈن تەيىنلىگەن قۇتقۇزغۇچى — مەسھ بولغان ئەيسانى قېشىڭلارغا قايتىدىن ئەۋەتىدۇ.²¹ خۇدا بۇرۇنقى زامانلاردا مۇقەددەس پەيغەمبەرلىرى ئارقىلىق جاكارلىغىنىدەك، ھەممە مەۋجۇداتلار يېڭىلىنىدىغان ۋاقىت

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

كەلمىگۈچە، ھەزرىتى ئەيسا ئەرىشتە تۇردۇ. ²² مۇسا پەيغەمبەر ھەزرىتى ئەيسا ھەققىدە مۇنداق دېگەندى: «پەرۋەردىگارنىڭلار خۇدا ئۆز قېرىنداشلىرىنىڭلار ئارىسىدىن ماڭا ئوخشاش بىر پەيغەمبەر تىكلەيدۇ. ئۇنىڭ سۆزلىرىگە تولۇق ئەمەل قىلىشىڭلار كېرەك! ²³ چۈنكى، بۇ پەيغەمبەرنىڭ سۆزىنى ئاڭلىمايدىغانلار خۇدانىڭ خەلقى قاتارىدىن چىقىرىلىپ يوقىتىلىدۇ.»

²⁴ دەرۋەقە، سامۇئىل پەيغەمبەر ۋە ئۇنىڭدىن كېيىن كېلىپ خۇدانىڭ سۆزلىرىنى يەتكۈزگەن پەيغەمبەرلەرنىڭ ھەممىسى بۇ كۈنلەردە ھەزرىتى ئەيسا توغرىسىدا يۈز بېرىدىغان ئىشلارنىمۇ ئالدىن ئېيتقان. ²⁵ سىلەر بۇ پەيغەمبەرلەرنىڭ ئەۋلادلىرىسىلەر ۋە خۇدا ئەجدادىڭلار بىلەن تۈزگەن ئەھدىنىڭ مىراسخورلىرىسىلەر. چۈنكى، خۇدا ئەجدادىمىز ئىبراھىمغا: «سىبىنىڭ ئەۋلادىڭ ئارقىلىق يەر يۈزىدىكى ھەممە خەلقلەرگە بەخت ئاتا قىلىمەن» دەپ ۋەدە بېرىپ ئەھدە قىلغان. ²⁶ شۇنىڭ ئۈچۈن، خۇدا ھەربىرىڭلارنى يامان يوللىرىڭلاردىن قايتۇرۇپ، بەخت - سائادەتكە ئېرىشتۈرۈش ئۈچۈن، خىزمەتكارى ھەزرىتى ئەيسانى تىكلەپ، ئۇنى ئاۋۋال سىلەرگە ئەۋەتتى.

4 - باب

پېترۇس بىلەن يۇھاننانىڭ ئالىي كېڭەشمىدە سوراق قىلىنىشى

¹ پېترۇس بىلەن يۇھاننا خالايققا گەپ قىلىۋاتقاندا، بىرنەچچە مويىسىپىت روھانىيلار، مەركىزىي ئىبادەتخانا قاراۋۇللىرىنىڭ باشلىقى ۋە سادۇقىي دىنىي ئېقىمىدىكى بىرنەچچە يەلەن كېلىپ قالدى. ² ئەلچىلەر خالايققا: «خۇدا ھەزرىتى ئەيسانى ئاساس قىلىپ، ئۆلگەنلەرنى تىرىلدۈردى» دەپ تەلىم بەرگەنلىكى ئۈچۈن، بۇ كىشىلەر ئىنتايىن غەزەپلەندى. ³ شۇڭا، ئۇلار پېترۇس بىلەن يۇھاننانى تۇتقۇن قىلدى. كەچ كىرىپ قالغانلىقى ئۈچۈن، ئۇلار كېچىچە تۇتۇپ تۇرۇلدى. ⁴ لېكىن، ئەلچىلەرنىڭ تەلىملىرىنى ئاڭلىغانلارنىڭ كۆپى ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلدى. شۇنداق قىلىپ، ھەزرىتى ئەيساغا ئەگىشىدىغان ئەرلەرنىڭ سانىلا بەش مىڭغا يەتتى.

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

⁵ ئەتسى، يەھۇدىيلارنىڭ كېڭەشمىسىدىكى بارلىق باشلىق، ئاقساقال ۋە تەۋرات ئۇستازلىرى يېرۇسالېمدا توپلاندى. ⁶ ئۇلارنىڭ ئارىسىدا باش روھانىي ھاننان، قايپا، يەھيا، ئىسكەندەر ۋە باش روھانىينىڭ باشقا تۇغقانلىرىمۇ بار ئىدى. ⁷ ئۇلار پېترۇس بىلەن يۇھاننانى ئالدىغا چاقىرتىپ:

— سىلەر بۇ ئىشنى قايسى كۈچ - قۇدرەتكە تايىنىپ، كىمنىڭ نامى بىلەن قىلىدىڭلار؟ — دەپ سورىدى.

⁸ پېترۇس مۇقەددەس روھقا چۆمگەن ھالدا مۇنداق دېدى:

— خەلقىمىزنىڭ ھۆرمەتلىك رەھبەرلىرى ۋە ئاقساقاللىرى! ⁹ ئەگەر بىز بۈگۈن بۇ توكۇر ئادەمگە كۆرسەتكەن ياخشى ئىش ھەم ئۇنىڭ قانداق ساقايتىلغانلىقى سەۋەبلىك سوراقتا تارتىلغان بولساق، ¹⁰ سىلەر ۋە پۈتۈن ئىسرائىل خەلقى شۇنى بىلىشىڭلار كېرەككى، ئۇنى پۈتۈنلەي ساقايتىپ ئالدىڭلاردا تۇرغۇزغان كۈچ - قۇدرەت ناسىرەلىك ئەيسا مەسىھنىڭ كۈچ - قۇدرىتىدۇر! سىلەر ھەزرىتى ئەيسانى كرىستكە مىخلاپ ئۆلتۈرگەن بولساڭلارمۇ، لېكىن خۇدا ئۇنى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈردى.

¹¹ مۇقەددەس يازمىلاردا ئۇ ھەققىدە مۇنداق يېزىلغان:

«تامچىلار تاشلىۋەتكەن بۇ تاش
قۇرۇلۇشنىڭ ئۇل تېشى بولۇپ قالدى.»

ھەزرىتى ئەيسا دەل شۇ «تاش» تۇر! ¹² پەقەت ھەزرىتى ئەيسالا بىزنى قۇتقۇزالايدۇ. چۈنكى، پۈتكۈل ئىنسانىيەت دۇنياسىدا ھەزرىتى ئەيسادىن باشقا، خۇدا تەيىنلىگەن ھېچقانداق قۇتقۇزغۇچى يوقتۇر!

¹³ پېترۇس بىلەن يۇھاننانىڭ بۇ جۈرئىتىنى كۆرگەن كېڭەشمە ھەيئەتلىرى ئۇلارنىڭ ئوقۇمىغان ئادەتتىكى ئادەملەردىن ئىكەنلىكىنى بىلىپ، ھەيران بولۇشتى. ئۇلارنىڭ بۇرۇن ھەزرىتى ئەيسا بىلەن بىللە بولغانلىقىنىمۇ بىلدى. ¹⁴ لېكىن، ساقىيىپ كەتكەن ھېلىقى ئادەم پېترۇس بىلەن يۇھاننانىڭ يېنىدا پاكىت بولۇپ تۇرۇۋاتقانلىقى ئۈچۈن، ئۇلار ھېچقانداق گەپ ياندۇرالمىدى. ¹⁵ شۇنىڭ بىلەن، كېڭەشمە

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

ھەيئەتلىرى ئۇلارنى كېڭەشمىدىن چىقىشقا بۇيرۇدى. ئاندىن:

¹⁶ — بۇلارنى قانداق قىلىمىز؟ ئۇلار كۆرسەتكەن ئاجايىپ مۆجىزىنى پۈتۈن

يېرۇسالېم خەلقى بىلىدىكەن، بىز مۇنداق ئىش بولمىغان دېيىشكە ئامالسىز.

¹⁷ لېكىن، بۇ ئىشنىڭ خەلق ئىچىدە تېخىمۇ كەڭ تارقىلىپ كەتمەسلىكى ئۈچۈن،

ئۇلارغا بۇندىن كېيىن ئەيسا توغرىسىدا ھېچكىمگە بىر نېمە دېمەسلىككە

ئاگاھلاندىرۇش بېرەيلى! — دەپ مەسلىھەت قىلىشتى.

¹⁸ شۇنداق قىلىپ، ئۇلار ئەلچىلەرنى چاقىرتىپ، قانداق بولۇشىدىن قەتئىينەزەر

بۇندىن كېيىن ھەزرىتى ئەيسانىڭ نامىدا سۆزلەپ تەلىم بەرمەسلىكىنى بۇيرۇدى.

¹⁹ لېكىن، پېترۇس بىلەن يۇھاننا:

— خۇدانىڭ ئالدىدا سىلەرگە بويسۇنۇش توغرىمۇ ياكى خۇداغىمۇ؟ بۇنىڭغا

ئۆزۈڭلار بىر نېمە دەڭلار! ²⁰ ئەمما بىز كۆرگەن ۋە ئاڭلىغانلىرىمىزنى ئېيتماي

تۇرالمايمىز! — دەپ جاۋاب بەردى.

²¹ كېڭەشمە ھەيئەتلىرى بولسا خالاقتىن قورقۇپ، ئەلچىلەرنى جازالاشقا لايىق

سەۋەب تاپالماي، ئۇلارنى تېخىمۇ قاتتىق ئاگاھلاندىرۇپ، قويۇپ بەردى. چۈنكى،

خالاقتىن خۇداغا مەدھىيە ئوقۇۋاتقان بولۇپ، ²² بۇنىڭ سەۋەبى قىرىق يىلدىن بېرى

توكۇر ھېلىقى ئادەمنىڭ ساقىيىپ كەتكەنلىكىدىن ئىدى.

ئېتىقادچىلارنىڭ بىر نىيەتتە دۇئا قىلىشى

²³ پېترۇس بىلەن يۇھاننا قويۇپ بېرىلگەندىن كېيىن، باشقا ئېتىقادچىلارنىڭ يېنىغا

قايتىپ كېلىپ، كېڭەشمىدىكى ئالىي روھانىيلار ۋە ئاقساقاللارنىڭ قىلغان سۆزلىرىنى

كۆپچىلىككە ئۇقتۇردى. ²⁴ ئېتىقادچىلار بۇنى ئاڭلىغاندا، بىر نىيەت، بىر مەقسەتتە

خۇداغا مۇنداق دۇئا قىلدى:

— ئى ئىگىمىز، ئاسمان - زېمىن، دېڭىز - ئوكيانلارنى ۋە ئۇلاردىكى بارلىق

مەۋجۇداتلارنى ياراتقان ئۆزۈڭ. ²⁵ سەن مۇقەددەس روھ بىلەن خىزمەتكارىڭ بولغان

ئەجدادىمىز پادىشاھ داۋۇت ئارقىلىق مۇنداق دېگەنغۇ:

«نېمە ئۈچۈن كاپىرلار خۇدادىن غەزەپلىنىدىغاندۇ؟»

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

نېمە ئۈچۈن خەقلەر بىكاردىن - بىكار سۇيىقەست قىلىدىغاندۇ؟
²⁶ دۇنيادىكى پادىشاھلار سەپ تارتىپ،
 خۇدا ۋە ئۇ تەيىنلىگەن قۇتقۇزغۇچىسىغا قارشى جەم بولۇشتى.»

²⁷ دەل شۇ ئەھۋال بىزنىڭ شەھىرىمىزدە يۈز بەردى! ھىرود خان بىلەن ۋالىي پىلاتۇس رىملىق لەشكەرلەر ۋە ئىسرائىل خەلقى بىلەن بىرلىشىپ، مۇقەددەس خىزمەتكارنىڭ، ئۆزۈڭ تەيىنلىگەن قۇتقۇزغۇچى ئەيساغا قارشى توپلاندى. ²⁸ ئۇلار بىلمەستىنلا ئۆز كۈچ - قۇدرىتىڭ ۋە ئىرادەڭ بىلەن بۇرۇنلا ئورۇنلاشتۇرغان ئىشلارنى ئەمەلگە ئاشۇردى.

²⁹ ئى رەببىمىز، ئەمدى ئۇلارنىڭ سېنىڭ خىزمەتكارلىرىڭ بولغان بىزگە سېلىۋاتقان تەھدىتلىرىنى كۆرگەيسەن! سۆزلىرىڭنى يۈرەكلىك يەتكۈزۈشمىزگە مەدەت بەرگەيسەن. ³⁰ ئۆز قۇدرىتىڭنى كۆرسىتىپ، مۇقەددەس خىزمەتكارنىڭ ئەيسانىڭ نامىدىن كېسەللەرنى ساقايتىپ، مۆجىزە ۋە كارامەتلەر ياراتقايسەن. ³¹ ئۇلارنىڭ دۇئالىرى ئاياغلاشقاندا، ئۇلارنىڭ تۇرغان يېرى تەۋرىنىپ كەتتى. ئۇلار مۇقەددەس روھقا چۆمۈپ، خۇدانىڭ سۆزلىرىنى يۈرەكلىك يەتكۈزۈشكە باشلىدى.

ئېتىقادچىلارنىڭ پۇل - ماللىرىدىن تەڭ پايدىلىنىشى

³² ئېتىقادچىلار بىر نىيەت، بىر مەقسەتتە ئىدى. ھېچكىم ئۆزىگە تېگىشلىك پۇل - مېلىنى «ئۆزۈمنىڭ» دېمەيتتى، بارىغا ئورتاق ئىدى. ³³ ئەلچىلەر خۇدانىڭ زور كۈچ - قۇدرىتى بىلەن رەببىمىز ئەيسانىڭ تىرىلگەنلىكىگە گۇۋاھلىق بېرەتتى. خۇدا ئۇلارنىڭ ھەممىسىگە مول بەخت ئاتا قىلغانىدى. ³⁴ ئۇلارنىڭ ھېچبىرىمىگە ھاجىتى چۈشمەيتتى. چۈنكى، بەزىلەر يەر - زېمىنى، ئۆي - جايىنى سېتىپ، ³⁵ پۇلىنى ئەلچىلەرگە تاپشۇراتتى. ئەلچىلەر پۇلىنى ھەركىمنىڭ ئېھتىياجىغا قاراپ تەقسىم قىلاتتى.

³⁶ مەسىلەن، مەركىزىي ئىبادەتخانىدا ئىشلەيدىغان لاۋىيىلاردىن سىپرۇستا تۇغۇلغان يۈسۈپ ئىسىملىك بىر ئېتىقادچى بار ئىدى. ئەلچىلەر ئۇنى بارنابا، يەنى «رىغبەتلەندۈرگۈچى» دەپ ئاتايىتتى. ³⁷ ئۇمۇ ئۆزىنىڭ بىر پارچە ئېتىزىنى سېتىپ، پۇلىنى ئەلچىلەرگە تاپشۇردى.

5 - باب

ھانانىيا بىلەن سەپىرە

¹ ھانانىيا ئىسىملىك يەنە بىر ئادەممۇ ئايالى سەپىرە بىلەن بىر پارچە يېرىنى ساتتى. ² ھانانىيا بىر قىسىم پۇلنى ئۆزىگە قالدۇردى. ئاشقان پۇلنى، «يېرىمىزنىڭ ھەممە پۇلى مۇشۇ» دەپ، ئەلچىلەرگە تاپشۇردى. ئايالىمۇ بۇنىڭدىن تولۇق خەۋەردار ئىدى. ³ پېترۇس ئۇنىڭغا:

— ھانانىيا، نېمىشقا قورسىقىڭغا شەيتاننى كىرگۈزۈپ، يەر ساتقان پۇلنىڭ بىر قىسىمىنى ئۈزۈڭگە قالدۇرۇش بىلەن مۇقەددەس روھقا يالغان ئېيتتىڭ؟ ⁴ يەر سېتىلمىغاندا، سېنىڭ ئىدى. سېتىلغاندىن كېيىن، پۇلمۇ ئۈزۈڭنىڭ. شۇنداق تۇرۇقلۇق، يەنە نېمىشقا غەزەزلىك ھالدا: «پۇلنىڭ ھەممىسى مۇشۇ» دەپ كەلدىڭ؟ سەن ئىنسانغىلا ئەمەس، خۇداغىمۇ يالغان ئېيتتىڭ! — دېدى.

⁵ ھانانىيا بۇ سۆزنى ئاڭلىغان ھامان يىقىلىپ، جان ئۈزدى. بۇ ئىشنى ئاڭلىغۇچىلار بەك قورقۇشۇپ كەتتى. ⁶ ياشلاردىن بىرنەچچىسى كىرىپ، جەسەتنى كېپەنلەپ، سىرتقا ئاپىرىپ دەپنە قىلدى.

⁷ تەخمىنەن ئۈچ سائەتتىن كېيىن، ھانانىيانىڭ ئايالى كىرىپ كەلدى. بىراق، ئۇ بولغان ۋەقەدىن تېخى خەۋەر تاپمىغانىدى. ⁸ پېترۇس ئۇنىڭدىن: — ماڭا ئېيتتىڭ، سىلەر يەر ساتقان پۇلنىڭ ھەممىسى مۇشۇمۇ؟ — دەپ سورىدى. — شۇنداق، ھەممىسى شۇ، — دەپ جاۋاب بەردى ئۇ. ⁹ پېترۇس:

— سىلەر نېمە ئۈچۈن مۇقەددەس روھنى سىناپ تىل بىرىكتۈردۈڭلار؟ قاراڭ، ئېرىڭىزنى دەپنە قىلىپ كەلگەنلەر ئىشىك ئالدىدا تۇرىدۇ، ئۇلار سىزنىمۇ ئەكېتىدۇ! — دېدى.

¹⁰ ئۇمۇ شۇ ئان پېترۇسنىڭ ئالدىغا يىقىلىپ، جان بەردى. ھېلىقى ياشلار كىرىپ، ئۇنىڭ ئۆلگەنلىكىنى كۆرۈپ، ئۇنىمۇ ئېلىپ بېرىپ ئېرىنىڭ يېنىغا دەپنە قىلدى.

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

¹¹ پۈتۈن ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنى ۋە بۇ ئىشنى ئاڭلىغانلارنى قاتتىق قورقۇنچ باستى.

ئەلچىلەر ياراتقان مۆجىزىلەر

¹² ئەلچىلەر خەلق ئىچىدە نۇرغۇن مۆجىزە ۋە كارامەتلەرنى كۆرسەتتى. بارلىق ئېتىقادچىلار مەركىزىي ئىبادەتخانىدىكى «سۇلايمان پېشاۋىنى» دا دائىم جەم بولاتتى. ¹³ كىشىلەر ئۇلارنى ھۆرمەتلىسىمۇ، بىراق ئۇلارغا قوشۇلۇشقا جۈرئەت قىلالمايتتى. ¹⁴ شۇنداق بولسىمۇ، رەببىمىز ئەيساغا ئېتىقاد قىلىپ، جامائەتچىلىككە قوشۇلغان ئەر - ئاياللار بارغانسېرى كۆپەيگىلى تۈردى. ¹⁵ يارىتىلغان مۆجىزىلەر سەۋەبىدىن خەقلەر كېسەل كىشىلەرنى كوچىلارغا ئېلىپ چىقىپ، كۆپرە ۋە زەمبىللەرگە ياتقۇزۇپ قوياتتى. ئۇلار «پېترۇس يولىدىن ئۆتكەندە، كېسەللەرگە قولىنى تەگكۈزمىسىمۇ، ھېچبولمىغاندا سايىسى چۈشۈپ، ساقىيىپ كەتسۇن!» دەپ ئويلايتتى. ¹⁶ يەنە توپ - توپ كىشىلەر يېرۇسالېم يېنىدىكى شەھەر - يېزىلاردىن كېسەللەرنى ۋە جىن چاپلىشىۋالغان كىشىلەرنى ئېلىپ كېلەتتى. ئۇلارنىڭ ھەممىسى ساقىيىپ قايتىشاتتى.

ئەلچىلەرنىڭ زىيانكەشلىككە ئۇچرىشى

¹⁷ باش روھانىي ۋە ئۇنىڭ شېرىكلىرى، يەنى شۇ يەرلىك سادۇقىي دىنىي ئېقىمىدىكىلەر ئەلچىلەرنى زادى كۆرەلمەيتتى. ¹⁸ شۇڭا، ئۇلار ئەلچىلەرنى تۇتۇپ، ھۆكۈمەت زىندانغا قامدى. ¹⁹ لېكىن شۇ كېچە، خۇدانىڭ بىر پەرىشتىسى زىنداننىڭ قاتمۇقات دەرۋازىلىرىنى ئېچىپ، ئەلچىلەرنى ئېلىپ چىقىپ، ئۇلارغا: ²⁰ — سىلەر مەركىزىي ئىبادەتخانا ھويلىسىغا كىرىپ، جامائەتكە يېڭى ھايات توغرىسىدىكى تەلىملەرنىڭ ھەممىسىنى ئېيتىڭلار، — دەپ بۇيرۇدى. ²¹ ئەلچىلەر بۇ سۆز بويىچە تاڭ ئاتقاندا مەركىزىي ئىبادەتخانا ھويلىسىغا كىرىپ، كىشىلەرگە تەلىم بېرىشكە باشلىدى.

باش روھانىي ۋە ئۇنىڭ شېرىكلىرى ئەلچىلەرنى سوراق قىلىش ئۈچۈن، ئىسرائىللارنىڭ بارلىق ئاقساقاللىرىنى ئالىي كېڭەشمنىڭ ئومۇمىي يىغىنىغا

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

چاقىردى. ئاندىن، زىنداندىكى ئەلچىلەرنى ئېلىپ كېلىشكە ئادەم ئەۋەتتى.

²² لېكىن، ئۇلار زىندانغا يېتىپ بارغاندا، ئەلچىلەرنىڭ ئۇ يەردە يوقلۇقىنى بايقاپ

قايتىپ بېرىپ، كېڭەشمىدىكىلەرگە:

²³ — بىز زىندانغا بارساق، ئۇنىڭ ئىشىكى مەھكەم قۇلۇپلاقلق تۇرۇپتۇ. سىرتدا قاراۋۇللارمۇ ساقلاپ تۇرۇپتۇ. لېكىن، ئىشىكىنى ئېچىپ قارساق، ئىچىدە بىرمۇ ئادەم يوق! — دەپ مەلۇمات بەردى.

²⁴ مەركىزىي ئىبادەتخانا قاراۋۇللىرىنىڭ باشلىقى ۋە ئالىي روھانىيلار بۇ خەۋەرنى

ئاڭلاپ، گاڭگىراپ قېلىشتى. «ئەمدى بۇ ئىش قانداق بولار» دەپ، ئۆز-ئۆزىدىن

سوراشقا باشلىدى. ²⁵ دەل شۇ چاغدا، بىر كىشى كىرىپ:

— سىلەر زىندانغا تاشلىغان ئادەملەر مەركىزىي ئىبادەتخانا ھويلىسىدا جامائەتكە تەلىم بېرىۋاتىدۇ! — دەپ خەۋەر قىلدى.

²⁶ بۇنىڭ بىلەن، ھېلىقى قاراۋۇللار باشلىقى قول ئاستىدىكىلەرنى باشلاپ بېرىپ،

ئەلچىلەرنى ئېلىپ كەلدى. بىراق، خەلقنىڭ ئۆزلىرىنى چالما-كېسەك قىلىشىدىن قورقۇپ، ئۇلارغا زورلۇق ئىشلەتمىدى.

²⁷ ئۇلار ئەلچىلەرنى ئېلىپ كەلگەندىن كېيىن، ئۇلارنى كېڭەشمە ھەيئەتلىرى

ئالدىدا تۇرغۇزدى. باش روھانىي ئۇلارنىڭ ئۈستىدىن شىكايەت قىلىشقا باشلاپ:

²⁸ — بىز سىلەرنى ئەيسا ھەققىدە كىشىلەرگە تەلىم بەرمەڭلار، دەپ قاتتىق

چەكلىگەندۇق. لېكىن، سىلەر يەنە شۇ تەلىمىڭلارنى پۈتۈن يېرۇسالېمغا يايىدىڭلار

ھەمدە ئەيسانىڭ قان قەرزىنى بىزگە ئارتماقچى بولۇۋاتىسىلەر! — دېدى.

²⁹ پېترۇس ۋە باشقا ئەلچىلەر جاۋاب بېرىپ مۇنداق دېدى:

— بىز ئىنسانغا ئەمەس، خۇداغا بويسۇنۇشىمىز كېرەك! ³⁰ سىلەر ھەزرىتى

ئەيسانى كرىستكە مىخلاپ ئۆلتۈردۈڭلار. لېكىن، ئەجدادلىرىمىز ئېتىقاد قىلىپ

كەلگەن خۇدا ئۇنى تىرىلدۈردى. ³¹ خۇدا ئىسرائىل خەلقىنىڭ گۇناھلىرىغا توۋا قىلىپ،

كەچۈرۈمگە ئېرىشىش پۇرسىتىگە ئىگە بولۇشى ئۈچۈن، ھەزرىتى ئەيسانى يېتەكچى

ھەم قۇتقۇزغۇچى قىلىپ ئۆزىنىڭ ئوڭ يېنىغا ئولتۇرغۇزدى. ³² بىز بۇ ئىشلارنىڭ

گۇۋاھچىلىرى. خۇدا ئۆزىگە ئىتائەت قىلغۇچىلارغا ئاتا قىلغان مۇقەددەس روھمۇ بۇ

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

ئىشلارنى ئىسپاتلاپ بېرىدۇ.

³³ ئالىي كېڭەشمە ھەيئەتلىرى بۇ سۆزلەرنى ئاڭلاپ ئىنتايىن غەزەپلەندى ۋە ئەلچىلەرنى ئۆلتۈرمەكچى بولۇشتى. ³⁴ لېكىن، ئۇلارنىڭ ئارىسىدا پۈتۈن خەلقنىڭ ھۆرمىتىگە سازاۋەر بولغان پەرسىيە دىنىي ئېقىمىدىكى غامالىيل ئىسىملىك بىر تەۋرات ئۇستازى بار ئىدى. ئۇ ئورنىدىن تۇرۇپ:

— ئۇلارنى بىر دەم سىرتقا چىقىرىپ تۇرۇڭلار، — دەپ بۇيرۇدى.

³⁵ ئاندىن، ئۇ كېڭەشمە ھەيئەتلىرىگە مۇنداق دېدى:

— ئەي ئىسرائىللار، سىلەر بۇ كىشىلەرنى بىر تەرەپ قىلىشتا ئېھتىيات قىلىڭلار! ³⁶ ئۆتكەندە، ھېلىقى ئەبلەخ تەۋداس ئوتتۇرىغا چىقىپ، ئۆزىنى چوڭ تۇتۇپ، ۋەقە چىقاردى. ئۇنىڭغا تەخمىنەن تۆت يۈز ئادەم ئەگەشكەندى. بىراق، ئۇ رىملىقلار تەرىپىدىن ئۆلتۈرۈلدى. ئەگەشكۈچىلىرى تارقىلىپ كېتىپ، ئىشى يوققا چىقتى.

³⁷ كېيىن نوپۇس تىزىملاش ۋاقتىدا، جەللىيلىك يەھۇدامۇ باش كۆتۈرۈپ چىقىپ، بىر توپ كىشىنى توپلاپ ئۆزىگە ئەگەشتۈرگەن. ئۇمۇ ئۆلتۈرۈلۈپ،

ئەگەشكۈچىلىرىمۇ تارقىتىۋېتىلگەن. ³⁸ ئەمدى بۇ كىشىلەرگە كەلسەك، مېنىڭچە ئەڭ ياخشىسى ئۇلارنى قويۇپ بېرىڭلار. ئۇلار بىلەن كارىڭلار بولمىسۇن! ئەگەر

ئۇلارنىڭ مەقسىتى ۋە قىلىۋاتقىنى پەقەت ئىنساننىڭ ئىشى بولسىلا، جەزمەن

مەغلۇپ بولىدۇ. ³⁹ ئەگەر خۇدادىن بولسا، سىلەر ئۇلارنى يوقىتالمايسىلەر! ھەتتا

ئۆزۈڭلارنى خۇداغا قارشى ئورۇنغا قويغان بولسىلەر!

ئالىي كېڭەشمە غامالىيلىكنىڭ تەكلىپىنى قوبۇل قىلدى ⁴⁰ ۋە ئەلچىلەرنى چاقىرتىپ كىرىپ، ئۇلارنى قامچىلىتىپ، ھەرگىز ھەزرىتى ئەيسا توغرىلۇق تەلىم بەرمەسلىكىنى

بۇيرۇدى. ئاندىن، ئۇلارنى قويۇپ بەردى. ⁴¹ ئەلچىلەر كېڭەشمىدىن چىقىپ،

خۇدانىڭ ئۆزلىرىنى ھەزرىتى ئەيسانىڭ نامى ئۈچۈن خورلۇق ئازابى چىكشكە لايىق كۆرگەنلىكىدىن ئىنتايىن خۇرسەن بولۇشتى. ⁴² ئۇلار يەنىلا ھەر كۈنى مەركىزىي

ئىبادەتخانا ھويلىسىدا ۋە ئۆيلىرىدىمۇ تەلىم بېرىپ، «ھەزرىتى ئەيسا —

قۇتقۇزغۇچى — مەسھۇتور!» دەپ، توختىماستىن خۇش خەۋەر تارقىتىۋەردى.

6 - باب

خىزمەتكە تاللانغان يەتتە كىشى

¹ شۇ كۈنلەردە، ئېتىقادچىلارنىڭ سانى كۈندىن - كۈنگە كۆپىيىپ بارماقتا ئىدى. بىراق، گرېكچە سۆزلەيدىغان بەزى يەھۇدىيلار يەرلىك يەھۇدىيلاردىن رەنجىپ قالغانىدى. ئۇلارنىڭ دېيىشىچە، كۈندىلىك تاماقنى تەقسىم قىلىشتا ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى تۇل ئاياللارغا بېرىلگەن تاماق باشقىلارنىڭكىدىن ئاز ئىكەن. ² شۇڭا، ئون ئىككى ئەلچى پۈتۈن ئېتىقادچىلارنى يىغىپ، ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— بىز ئەلچىلەرنىڭ خۇدانىڭ سۆزىنى يەتكۈزۈش خىزمىتىنى تاشلاپ قويۇپ، ئوزۇق - تۈلۈك تەقسىملەش بىلەن بولۇپ كېتىشىمىز توغرا ئەمەس. ³ شۇنىڭ ئۈچۈن قېرىنداشلار، ئاراڭلاردىكى ھۆرمەتكە سازاۋەر بولغان، مۇقەددەس روھقا چۆمگەن، دانا كىشىدىن يەتتىنى تاللاڭلار. بۇ ئىشلارنى شۇلار باشقۇرسۇن. ⁴ بىز بولساق ئۆزىمىزنى دۇئا قىلىش ۋە خۇش خەۋەر ھەققىدە تەلىم بېرىشكە بېغىشلايلى.

⁵ ئەلچىلەرنىڭ تەكلىپىگە ھەممەيلەن قوشۇلۇشتى. شۇنىڭ بىلەن، كۆپچىلىك ئىمانى كامىل ۋە مۇقەددەس روھقا چۆمگەن ئىستىپان ئىسىملىك بىر ئېتىقادچىنى تاللىدى. ئۇنىڭدىن باشقا، فىلىپ، پروكورۇس، نىكانور، تىمون، پارمېناس ھەمدە بۇرۇن يەھۇدىي دىنىغا كىرگەن ئانتاكيالىق نىكولاسلارنى تاللاپ، ⁶ ئۇلارنى ئەلچىلەرنىڭ ئالدىغا ئېلىپ چىقتى. ئەلچىلەر ئۇلارنى بۇ خىزمەتكە تەيىنلەش ئۈچۈن، قوللىرىنى ئۇلارنىڭ ئۇچىسىغا تەگكۈزۈپ تۇرۇپ دۇئا قىلىشتى.

⁷ خۇدانىڭ سۆزى داۋاملىق تارقالغانسىرى، يېرۇسالېمدىكى ئېتىقادچىلارنىڭ سانىمۇ بارغانسېرى كۆپەيدى. نۇرغۇن روھانىيلارمۇ ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلدى.

ئىستىپاننىڭ تۇتقۇن قىلىنىشى

⁸ خۇدانىڭ مېھىرى - شەپقىتى ۋە كۈچ - قۇدرىتىگە تولغان ئىستىپان خەلق ئىچىدە زور مۆجىزە ۋە كارامەتلەرنى كۆرسەتتى. ⁹ بىراق، كىرىنى ۋە ئىسكەندەرىيە

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

شەھەرلىرى ھەم كىلىكىيە ۋە ئاسىيا ئۆلكىلىرىدىن كەلگەن، قۇللۇقتىن ئازاد بولغانلىقى ئۈچۈن «ھۆرلەر» دەپ ئاتالغان ئىبادەتخانىنىڭ ئەزالىرى بولغان بەزى يەھۇدىيلار ئىستىپانغا قارشى چىقىپ، ئۇنىڭ بىلەن مۇنازىرە قىلىشقا باشلىدى. ¹⁰ لېكىن، مۇقەددەس روھ ئىستىپانغا ئەقىل - پاراسەت بەرگەچكە، ئۇلار ئۇنىڭ سۆزلىرىگە تاقابىل تۇرۇشقا ئامالسىز قالدى. ¹¹ بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار بەزى ئادەملەرنىڭ گېلىنى ياغلاپ:

— بىز بۇ ئادەمنىڭ مۇسا پەيغەمبەر ۋە خۇداغا قارىتا كۇپۇرلۇق سۆزلىگەنلىكىنى ئاڭلىدۇق، — دەپ تۆھمەت قىلدۇردى.

¹² ئۇلار مۇشۇ ئۇسۇل بىلەن خەقنى، ئاقساقاللارنى ۋە تەۋرات ئۇستازلىرىنى قۇترىتىپ، ئىستىپاننى تۇتقۇن قىلدۇرۇپ، ئۇنى ئالىي كېڭەشمىگە ئېلىپ باردى. ¹³ ئۇلارغا سېتىلغان ساختا گۇۋاھچىلار ئوتتۇرىغا چىقىپ:

— بۇ ئادەم ھەمىشە بۇ مۇقەددەس مەركىزىي ئىبادەتخانىمىزغا ۋە تەۋرات قانۇنىمىزغا قارشى سۆزلەرنى قىلدۇ. ¹⁴ بىز ئۇنىڭ: «ناسىرەلىك ئەيسا بۇ ئىبادەتخانىنى گۇمران قىلدۇ، مۇسا پەيغەمبەردىن مىراس قالغان ئەنئەنىۋى قائىدە - تۈزۈملىرىمىزنى ئۆزگەرتىۋېتىدۇ!» دېگەنلىكىنى ئاڭلىدۇق، — دېدى. ¹⁵ كېڭەشمىدە ئولتۇرغانلارنىڭ ھەممىسى ئىستىپانغا كۆز تىكىپ قارىغىنىدا، ئۇنىڭ چىرايىنىڭ خۇددى پەرىشتىنىڭ چىرايىغا ئوخشاش پارقراۋاتقانلىقىنى كۆردى.

7 - باب

ئىستىپاننىڭ ئۆزىنى ئاقلشى

¹ باش روھانىي ئىستىپاندىن:

— ئۇلارنىڭ ئەرزلىرى راستمۇ؟ — دەپ سورىدى.

² ئىستىپان مۇنداق جاۋاب بەردى:

— ئاتىلار ۋە ئاكا - ئۇكىلار، سۆزۈمگە قۇلاق سېلىڭلار! ئەجدادىمىز ئىبراھىم

تېخى مېسوپوتامىيە رايونىدىن ھاران شەھىرىگە كۆچۈپ بارمىغان ۋاقىتتا،

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

شانۇشەۋكەتلىك خۇدا ئۇنىڭغا كۆرۈنۈپ: ³ «سەن ئۆز يۇرتۇڭ ۋە ئۇرۇق - جەمەتتىڭدىن ئايرىلىپ، مەن كۆرسەتمە كىچى بولغان يەرگە بارغىن» دېگەندى. ⁴ بۇنىڭ بىلەن، ئەجدادىمىز ئىبراھىم كالدانلارنىڭ زېمىنى بولغان ئۆز يۇرتىنى تاشلاپ، ھاران شەھىرىگە بېرىپ ئورۇنلاشتى. ئاتىسى ئۆلگەندىن كېيىن، خۇدا ئۇنى بۇ جايغا، يەنى سىلەر ھازىر تۇرۇۋاتقان جايغا يۆتكەپ كەلدى. ⁵ ئۇ ۋاقتتا، خۇدا ئۇنىڭغا تەۋە بىر غېرىچمۇ يەر بەرمىگەندى. بىراق، ئىبراھىمنىڭ تېخىچە پەرزەنتى بولمىغان بولسىمۇ، خۇدا ۋەدە قىلىپ، بۇ زېمىنى ئۇنىڭغا ۋە ئۇنىڭ ئەۋلادلىرىغا بەرمە كىچى بولدى. ⁶ خۇدا ئەجدادىمىز ئىبراھىمغا مۇنداق دېدى: «سېنىڭ ئەۋلادلىرىڭ مەلۇم بىر چەت دۆلەتتە مۇساپىرلىقتا تۆت يۈز يىل قۇل بولۇپ خورلۇقتا ياشايدۇ. ⁷ بىراق، ئۇلارنى قۇل قىلغان خەلققە جازا بېرىمەن. ئۇنىڭدىن كېيىن، ئەۋلادلىرىڭ ئۇ يەردىن چىقىپ، بۇ يەردە ماڭا ئىبادەت قىلدۇ.» ⁸ كېيىن، خۇدا ئىبراھىمغا: «سەن بىلەن تۈزگەن ئەھدەمنىڭ بەلگىسى خەتنە قىلىش بولسۇن» دېدى. ئەجدادىمىز ئىبراھىمدىن ئىسھاق تۆرەلدى. ئۇ تۇغۇلۇپ سەككىزىنچى كۈنى، خەتنىسى قىلىندى. ئىسھاقتىن ئىسرائىللارنىڭ ئاتىسى بولغان ياقۇپ تۆرەلدى. ياقۇپتىن ئىسرائىللارنىڭ ئون ئىككى قەبىلىسىنىڭ بوۋىلىرى بولغان ئون ئىككى ئوغۇل تۆرەلدى. ئۇلارنىڭمۇ خەتنىسى قىلىندى. ⁹ كېيىن، ئەجدادىمىز ياقۇپنىڭ ئوغۇللىرى ئىنىسى يۈسۈپتىن ھەسەت قىلىپ، ئۇنى مىسىرغا بارىدىغان سودىگەرلەرگە قۇل ئورۇندا سېتىۋەتتى. لېكىن، خۇدا ئۇنىڭ بىلەن بىللە بولغاچقا، ¹⁰ ئۇنى پۈتۈن تارتقان قىيىنچىلىقىدىن قۇتقۇزۇپ، ئۇنىڭغا دانىشمەنلىك ئاتا قىلىپ، مىسىر پادىشاھىنىڭ ھۆرمىتىگە ئېرىشتۈردى. پادىشاھ ئۇنى مىسىرغا باش ۋەزىر ۋە ئوردىنىڭ باش غوجدارى قىلدى. ¹¹ كېيىن، پۈتۈن مىسىر ۋە كەنتان يەرلىرىدە ئېغىر ئاچارچىلىق يۈز بېرىپ، زور ئاپەت بولدى. ئەجدادلىرىمىز ئوزۇق - تۈلۈكسىز قالدى. ¹² مىسىرنىڭ ئامبىرىدا ئاشلىق بارلىقىنى ئاڭلىغان ياقۇپ ئوغۇللىرىنى، يەنى ئەجدادلىرىمىزنى ئۇ يەرگە ئەۋەتتى. بىرىنچى قېتىم بارغاندا، ئۇلار ئىنىمىز يۈسۈپ ئۆلگەن دەپ، ئۇنى تونۇمىغاندى. ¹³ شۇڭا، ئىككىنچى قېتىم بارغاندا، ئەجدادىمىز يۈسۈپ ئاكىلىرىغا ئۆزىنىڭ كىم ئىكەنلىكىنى ئاشكارىلىدى.

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

ئۇلارنىمۇ پادىشاھقا تونۇشتۇردى. ¹⁴ شۇنىڭ بىلەن، ئەجدادىمىز يۈسۈپ ئاتىسى — ئەجدادىمىز ياقۇپنىڭ ئالدىغا ئاكىلىرىنى ئەۋەتىپ، ئۇنى پۈتۈن ئائىلە — جەمەتى بىلەن، جەمئىي يەتمىش بەش كىشىنى مىسىرغا تەكلىپ قىلدى. ¹⁵ ئەجدادىمىز ياقۇپ مىسىرغا بېرىپ، كېيىن ئەۋلادلىرى بىلەن شۇ يەردە ئالەمدىن ئۆتتى. ¹⁶ ئۇلارنىڭ جەسەتلىرى شەكەم شەھىرىگە قايتۇرۇلۇپ، ئەجدادىمىز ئىبراھىم بۇرۇن ھامۇرنىڭ ئوغۇللىرىدىن سېتىۋالغان يەرلىككە قويۇلدى.

¹⁷ خۇدا ئەجدادىمىز ئىبراھىمغا: «سېنىڭ ئەۋلادلىرىڭنى قۇللۇقتىن ئازاد قىلىمەن» دېگەن ۋەدىسىنى ئەمەلگە ئاشۇرىدىغان ۋاقىت يېتىپ كېلىشكە ئاز قالغاندا، مىسىردىكى يەھۇدىيلارنىڭ نوپۇسى خېلى كۆپەيگەندى. ¹⁸ ئۇ ۋاقىتتا، ئەجدادىمىز يۈسۈپنىڭ مىسىر خەلقىگە قىلغان ياخشى ئىشلىرىدىن خەۋىرى بولمىغان يېڭى بىر پادىشاھ مىسىردا تەختكە چىقتى. ¹⁹ بۇ پادىشاھ ئەجدادلىرىمىزنى ھىيلە — مىكىرلەر بىلەن ئېزىپ خورلىدى، ھەتتا ئۇلارنى ئۆز بوۋاقلارنى تاشلىۋېتىشكە مەجبۇر قىلدى. ²⁰ مۇسا پەيغەمبەر مانا شۇ چاغلاردا تۇغۇلغانىدى. ئۇ خۇدانىڭ نەزىرىدە ئالاھىدە بالا ئىدى. ئاتا — ئانىسى ئۇنى ئۆيدە ئۈچ ئاي باققاندىن كېيىن، ²¹ سىرتقا تاشلىۋېتىشكە مەجبۇر بولدى. بىراق، پادىشاھنىڭ قىزى ئۇنى قۇتقۇزۇپ، ئۆز ئوغلى قىلىپ چوڭ قىلدى. ²² مۇسا پەيغەمبەر مىسىرلىقلارنىڭ ئالىي بىلىملىرى بىلەن تەربىيلىنىپ، سۆز قابىلىيىتى ۋە ئىش بېجىرىش ئىقتىدارىغا ئىگە ئادەم بولۇپ چىقتى.

²³ ئۇ قىرىق ياشلارغا كىرگەندە، ئۆز قېرىنداشلىرى بولغان يەھۇدىيلارنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئېلىش قارارىغا كەلدى. ²⁴ ئۇ بىر مىسىرلىقنىڭ بىر يەھۇدىي قولىنى سەۋەبسىزلا بوزەك قىلىۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، ئۇنى قوغداپ، يولسىزلىق قىلغان مىسىرلىقنى ئۆلتۈرۈپ، ئۇنىڭ ئىنتىقامىنى ئېلىپ بەردى. ²⁵ ئۇ، خۇدانىڭ مەن ئارقىلىق يەھۇدىيلارنى قۇتقۇزىدىغانلىقىنى يەھۇدىي قېرىنداشلىرىم چۈشىنىدىغۇ دەپ ئويلىغانىدى. لېكىن، ئۇلار بۇنى چۈشەنمىدى. ²⁶ ئەتىسى، مۇسا پەيغەمبەر ئىككى يەھۇدىي قېرىنداشنىڭ ئۇرۇشۇۋاتقانلىقىنى كۆرۈپ، ئۇلارنى ياراشتۇرماقچى بولۇپ: «سەلەر قېرىنداش تۇرۇپ، نېمىشقا بىر — بىرىڭلارغا يولسىزلىق قىلىسىلەر؟»

دېدى.

²⁷ قېرىندىشىنى بوزەك قىلغان كىشى مۇسا پەيغەمبەرنى ئىتتىرىۋېتىپ: «كەم سېنى بىزگە باشلىق ياكى سوراقچى بولسۇن دەپتۇ؟!»²⁸ مېنىمۇ تۇنۇگۈنكى مىسىرلىقنى ئۆلتۈرگەندەك ئۆلتۈرمە كېچىمۇسەن؟» دېدى.²⁹ مۇسا پەيغەمبەر بۇ سۆزلەرنى ئاڭلاپ، بۇ ئىشنى باشقىلارمۇ بىلىدىغان ئوخشايدۇ دەپ قورقۇپ، مىسىردىن مىدىيان رايونىغا قېچىپ باردى ۋە ئۇ يەردە مۇساپىر بولۇپ تۇرۇپ قېلىپ، ئىككى ئوغۇلغا ئاتا بولدى.

³⁰ قىرىق يىلدىن كېيىن، مۇسا پەيغەمبەرگە سىناي تېغىنىڭ يېنىدىكى چۆلدە كۆيۈۋاتقان تىكەنلىكنىڭ ئوت يالقۇنىدا بىر پەرىشتە كۆرۈندى.³¹ بۇ ھالنى كۆرگەن مۇسا پەيغەمبەر ئىنتايىن ھەيران بولۇپ، تېگى - تەكتىنى بىلىش ئۈچۈن تىكەنلىكنىڭ يېنىغا باردى. بۇ چاغدا، ئۇ خۇدانىڭ: ³² «مەن سېنىڭ ئەجدادلىرىڭ ئىبراھىم، ئىسھاق ۋە ياقۇپ ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا بولمەن» دېگەن ئاۋازنى ئاڭلىدى. مۇسا پەيغەمبەر قورقۇنچتا تىترەپ، قاراشقىمۇ جۈرئەت قىلالمىدى.
³³ خۇدا ئۇنىڭغا يەنە: «سەن تۇرۇۋاتقان يەر مۇقەددەستۇر. شۇڭا، ئايىغىڭنى سېلىۋەت!»³⁴ مەن مىسىردىكى بەندىلىرىمنىڭ خارلىنىۋاتقانلىقىنى كۆردۈم. ئۇلارنىڭ نالە - پەريادلىرىنى ھەقىقەتەن ئاڭلىدىم. شۇڭا، مەن ئۇلارنى قۇتقۇزغىلى چۈشتۈم. ئەمدى بارغىن. مەن سېنى مىسىرغا ئەۋەتەي!» دېدى.

³⁵ مانا شۇ مۇسا پەيغەمبەرنى ھېلىقى يەھۇدىيلار: «كەم سېنى بىزگە باشلىق ياكى سوراقچى بولسۇن دەپتۇ?!» دەپ رەت قىلغانىدى. لېكىن، مۇسا پەيغەمبەرگە خۇدانىڭ پەرىشتىسى كۆيۈۋاتقان تىكەنلىكتە كۆرۈنۈپ: «ئىسرائىل خەلقىنى قۇتقۇزۇپ، ئۇلارغا يېتەكچىلىك قىلسەن» دەپ، ئۇنى مىسىرغا ئەۋەتتى.³⁶ ئەنە شۇ مۇسا پەيغەمبەر خەلقىگە يېتەكچىلىك قىلىپ، ئۇلارنى مىسىردىن چىقارغانىدى ھەمدە مىسىردا قىزىل دېڭىزنىڭ بويىدا ۋە قىرىق يىلنى ئۆتكۈزگەن شۇ چۆللەردە غايەت زور مۆجىزە ۋە كارامەتلەرنى كۆرسەتكەنىدى.³⁷ شۇ مۇسا پەيغەمبەر ئۆزى ئۇلارغا: «خۇدا قېرىنداشلىرىمىز ئارىسىدىن ماڭا ئوخشاش بىر پەيغەمبەرنى تىكلەيدۇ» دېگەنىدى.³⁸ ئۇ چۆللەردە ئەجدادلىرىمىزغا باشچىلىق قىلغان ۋاقىتلاردا،

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

سناي تېغىدا خۇدانىڭ پەرىشتىسى ئۇنىڭغا يەنە كۆرۈنۈپ، سۆز قىلدى. مۇسا پەيغەمبەر ھاياتلىق بەخش ئېتىدىغان سۆزلەرنى ئاڭلاپ، ئۇنى ئەجدادلىرىمىزغا ۋە ئۇلار ئارقىلىق بىزگە يەتكۈزدى.

³⁹ شۇنداق بولسىمۇ، ئەجدادلىرىمىز مۇسا پەيغەمبەرنىڭ گېپىگە كىرمەي، ئۇنى رەت قىلىپ، كۆڭلىدە مىسىرغا قايتىشنى ئارزۇ قىلدى. ⁴⁰ مۇسا پەيغەمبەر سناي تېغىدىن تېخى چۈشمىگەن ۋاقتتا، ئۇلار ئۇنىڭ ئاكىسى ھارۇنغا: «بىزگە يول باشلايدىغان بۇتلار ياساپ بېرىڭ! بىزنى مىسىردىن ئېلىپ چىققان ھېلىقى مۇسانىڭ نېمە بولۇپ كەتكەنلىكىنى بىلەلمدۇق» دېدى. ⁴¹ شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار موزاي سۈرىتىدە بىر بۇت ياساپ، ئۇنىڭغا ئاتاپ قۇربانلىق قىلىپ، سەجدە قىلدى. ئۆز قوللىرى بىلەن ياسىغان بۇ بۇتنى خۇشال - خۇراملىق بىلەن تەبرىكلەشتى. ⁴² بۇنى كۆرگەن خۇدا ئەجدادلىرىمىزدىن نەزىرىنى يۆتكەپ، ئۇلارنى ئۆز ئىختىيارغا قويۇپ بەردى. ئۇلار ئاسماندىكى يۇلتۇزلارغا چوقۇنۇشقا باشلىدى. شۇنىڭ بىلەن، پەيغەمبەرلەر مۇقەددەس يازمىلاردا خاتىرىلىگەندەك، خۇدا ئۇلارنى مۇنداق ئەيىبلىدى:

«ئەي ئىسرائىللىار! سىلەر قىرىق يىل جەرياندا چۆلدە قۇربانلىق قىلغىنىڭلاردا، ماڭا ئەمەس، بەلكى ئۆز قوللىرىڭلار بىلەن ياسىغان بۇتلارغا، ⁴³ يەنى «مولەك» نىڭ چېدىرى ۋە «رىفان» نىڭ يۇلتۇز شەكىللىك سۈرىتىنى كۆتۈرۈپ مېڭىپ، ئۇلارغا سەجدە قىلىدىڭلار! شۇڭلاشقا، سىلەرنى بايىل شەھىرىنىڭ چېتىلىرىگە قوغلاپ، سۈرگۈن قىلىمەن!»

⁴⁴ ئەجدادلىرىمىز چۆلدە ياشىغان ۋاقتتا، ئەھدە چېدىرى دەپمۇ ئاتالغان ئىبادەت چېدىرى تىككەندى ۋە قەيەرگە بارسا ئۇنى ئۆزلىرى بىلەن بىللە يۆتكەپ، ئۇنىڭدا خۇداغا ئىبادەت قىلاتتى. ئىبادەت چېدىرى خۇدا مۇسا پەيغەمبەرگە كۆرسەتكەن نۇسخا بويىچە ياسالغانىدى. ⁴⁵ ئەجدادلىرىمىز ئىبادەت چېدىرىغا ئەۋلادمۇ ئەۋلاد ئىگىدارچىلىق قىلغان ۋە كېيىن يوشۇۋاننىڭ يېتەكچىلىكىدە، خۇدا قوغلىغان مىللەتلەرنىڭ زېمىنلىرىنى بېسىۋېلىپ، ئىبادەت چېدىرىنى بۇ يەرگە ئېلىپ كەلگەن.

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

ھەتتا پادىشاھ داۋۇتنىڭ زامانىغىچە شۇ چېدىردا خۇداغا ئىبادەت قىلغان. ⁴⁶ پادىشاھ داۋۇت خۇدانىڭ، يەنى ياقۇپ ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدانىڭ شاپائىتىگە ئېرىشىپ، ئۇنىڭ ئۈچۈن بىر ئىبادەتخانا سېلىشقا ئۇنىڭ ئۆزىدىن ئىجازەت سورىغان. ⁴⁷ بىراق، خۇدا قوشۇلمىغان. كېيىن، پادىشاھ سۇلايمان خۇدا ئۈچۈن بىر ئىبادەتخانا سالغان. ⁴⁸ ھالبۇكى، ئۇلۇغ خۇدا ئادەم سالغان ئىبادەتخانىلاردا تۇرمايدۇ! يەشاي پەيغەمبەر ئارقىلىق خۇدا مۇنداق دېگەندى:

49-50 «ئەرش مېنىڭ تەختىم بولىدۇ.

زېمىن مېنىڭ پۇت قويدىغان يېرىمدۇر.

سېلەر ماڭا بۇنىڭدىنمۇ ياخشى خانىسىلا مېنىڭمۇ!

بۇنىڭدىنمۇ ياخشى ئارامگاھ ياسىيالا مېنىڭمۇ!

ئاسمان زېمىندىكى مەۋجۇداتلارنى مەن ياراتتىمغۇ!»

⁵¹ ئىستىپان سۆزىنى ئاياغلاشتۇرۇپ:

— ئەي، بوينى، يۈرىكى ۋە قولى قاتتىقلار! سېلەر خەتنە قىلىنمىغان كاپىرلارغا ئوخشاش جاھىل! سېلەر ئەجدادلىرىڭلارغا ئوخشاش، خۇدانىڭ مۇقەددەس روھىغا دائىم قارشىلىق قىلىۋاتىسىلەر! ⁵² سېلەرنىڭ ئەجدادلىرىڭلار زىيانكەشلىك قىلمىغان بىرەر پەيغەمبەر بارمۇ — ھە؟! ئۇلار «خۇدانىڭ ئادالەتچىسى» بولغان ھەزرىتى ئەيسانىڭ كېلىدىغانلىقىنى ئالدىن جاكارلىغانلارنىمۇ ئۆلتۈرۈشكەن. ئەمدى ئۇ ئۆزى كەلگەندە، سېلەر ئۇنىڭغا ساتقۇنلۇق قىلىپ، ئۇنىمۇ ئۆلتۈرۈڭلار. ⁵³ ئەجەب ئىش — ھە! خۇدانىڭ قانۇنىنى پەرىشتىلەر ئۆزى سېلەرگە يەتكۈزگەن بولسىمۇ، سېلەر ئۇنىڭغا ئەمەل قىلمىدىڭلار! — دېدى.

ئىستىپاننىڭ چالما - كېسەك قىلىنىشى

⁵⁴ ئىستىپاننىڭ بۇ سۆزلىرىنى ئاڭلىغان ئالىي كېڭەشمە ھەيئەتلىرى ئىنتايىن

غەزەپلىنىپ، ئۇنىڭغا چىشىلىرىنى غۇچۇراتتى. ⁵⁵ مۇقەددەس روھقا چۆمگەن

ئىستىپان بولسا كۆزلىرىنى كۆككە تىكىپ، خۇدانىڭ پارلاق نۇرىنى ۋە ئۇنىڭ ئوڭ

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

يېنىدا تۇرغان ھەزرىتى ئەيسانى كۆردى.

⁵⁶ — قاراڭلار! ئاسمان ئېچىلىپ، ئىنسانئوغلى ھەزرىتى ئەيسانىڭ خۇدانىڭ ئوڭ يېنىدا تۇرغانلىقىنى كۆردۈم! — دېدى ئۇ.

⁵⁷ بۇنى ئاڭلىغان ھەيئەتلەر قوللىرى بىلەن قۇلاقلىرىنى ئېتىۋېلىشىپ، چۇقان سېلىشتى ۋە ئېتىلىپ بېرىپ، ⁵⁸ ئۇنى شەھەرنىڭ سىرتىغا ئىتتىرىپ چىقىرىپ،

چالما - كېسەك قىلىشقا باشلىدى. ئىستىپانى گۇناھكار دەپ گۇۋاھلىق بەرگەنلەر

ئۇنى چالما - كېسەك قىلىشتىن بۇرۇن، چاپانلىرىنى سائۇل ئىسىملىك بىر ياشنىڭ يېنىدا قويۇپ قويغاندى. ⁵⁹ ئىستىپان يامغۇردەك يېغۇناتقان تاشنىڭ ئاستىدا تۇرۇپ:

— ئى رەببىم ئەيسا، مېنىڭ روھىمنى قوبۇل قىلغايسەن! — دەپ ۋارقىردى.

⁶⁰ كېيىن، ئۇ تىزلىنىپ تۇرۇپ قاتتىق ئاۋاز بىلەن:

— ئى رەببىم، بۇ گۇناھنى دەپ ئۇلارنى جازالمىغايسەن، — دېدى. ئۇ بۇ سۆزنى

قىلىپ بولۇپلا جان ئۈزدى.

8 - باب

سائۇلنىڭ ئېتىقادچىلارغا زىيانكەشلىك قىلىشى

¹ ئىستىپاننىڭ ئۆلتۈرۈلۈشىنى سائۇلمۇ قوللايتتى. شۇ كۈندىن باشلاپ،

يېرۇسالېمدىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى ئىنتايىن دەھشەتلىك زىيانكەشلىككە

ئۇچراشقا باشلىدى. ئەلچىلەردىن باشقا پۈتۈن ئېتىقادچىلار يەھۇدىيە ۋە سامارىيە

ئۆلكىلىرىنىڭ ھەرقايسى جايلىرىغا تارقىلىپ كېتىشتى. ² بەزى ئىخلاسمەن كىشىلەر

ئىستىپاننى دەپنە قىلىپ، ئۇنىڭغا چوڭ ھازا تۇتۇشتى. ³ لېكىن، سائۇل ئېتىقادچىلار

جامائەتچىلىكىگە ۋەيرانچىلىق سېلىپ، ئەر - ئايال ئېتىقادچىلارنى ئۆيمۇئۆي

ئىزدەپ تۇتۇپ، زىندانغا تاشلاشقا باشلىدى.

خۇش خەۋەرنىڭ سامارىيە ئۆلكىسىگە يېتىپ بېرىشى

⁴ ئېتىقادچىلار قەيەرگە تارقىلىشتىن قەتئىينەزەر، ئۇلار شۇ يەردە خۇش خەۋەر

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

يەتكۈزدى. ⁵ مەسىلەن، فىلىپ سامارىيە ئۆلكىسىنىڭ مەلۇم بىر شەھەرگە بېرىپ، يەرلىك كىشىلەرگە: «ھەزرىتى ئەيسا — قۇتقۇزغۇچى — مەسىھ» دەپ جاكارلىدى. ⁶ كۆپچىلىك بۇنى ئاڭلاپ ھەمدە ئۇنىڭ مۆجىزىلىرىنى كۆرۈپ، پۈتۈن دىققىتى بىلەن ئۇنىڭ سۆزلىرىگە قۇلاق سالدى. ⁷ جىنلار ئۆزلىرى چاپلىشىۋالغان كىشىلەرنىڭ تېنىدىن قاتتىق ۋارقىرىغان يېتى چىقىپ كەتتى. نۇرغۇن پالەچ، توكۇرلارمۇ ساقايتىلدى. ⁸ شۇنىڭ بىلەن، شۇ شەھەردىكى كىشىلەر چوڭقۇر خۇشاللىققا چۆمدى. ⁹ ئۇ شەھەردە شىمون ئىسىملىك بىر باخشى بولۇپ، ئۆزىنىڭ سېھىرگەرلىكى بىلەن شۇ جايدىكى خەلقنى بىر مەزگىل ھاڭ- تاڭ قالدۇرغانىدى. ئۇ ئۆزىنى قالتىس ھېسابلاپ، بەك ماختىناتتى. ¹⁰ يۇقىرى ۋە تۆۋەن تەبىقە كىشىلىرى ئۇنىڭ سۆزلىرىنى پۈتۈن دىققىتى بىلەن ئاڭلايتتى. كۆپچىلىك: «خۇدانىڭ ئۇلۇغ كۈچ- قۇدرىتى مانا شۇ» دېيىشەتتى. ¹¹ ئۇ ئۇزۇندىن بېرى سېھىرگەرلىكى بىلەن خالايقىنى ھاڭ- تاڭ قالدۇرۇپ كەلگەنلىكىدىن، كىشىلەر ئۇنىڭغا ئىنتايىن دىققەت قىلىپ كەلگەنىدى. ¹² لېكىن، ئۇلار ئەمدى فىلىپ يەتكۈزگەن خۇدانىڭ پادىشاھلىقى ۋە ئەيسا مەسىھكە دائىر خۇش خەۋەرگە ئىشەندى. شۇنىڭ بىلەن، ئۇلارنىڭ ئارىسىدىن نۇرغۇنلىغان ئەر- ئاياللار چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلدى. ¹³ شىمون ئۆزىمۇ ئىشەندى ۋە چۆمۈلدۈرۈلدى. ئۇ ھەمىشە فىلىپ بىلەن بىللە بولدى ھەمدە فىلىپ كۆرسەتكەن زور مۆجىزە ۋە كارامەتلەرنى كۆرۈپ، ئىنتايىن ھەيران بولدى. ¹⁴ يېرۇسالېمدىكى ئەلچىلەر سامارىيىلىكلەرنىڭ خۇدانىڭ سۆزىنى قوبۇل قىلغانلىقىنى ئاڭلاپ، پېترۇس بىلەن يۇھاننانى ئۇلارغا ئەۋەتتى. ¹⁵ ئىككىيلەن ئۇ يەرگە بېرىشى بىلەن ئېتىقادچىلارغا مۇقەددەس روھنىڭ ئاتا قىلىنىشى ئۈچۈن دۇئا قىلدى. ¹⁶ چۈنكى، ئۇلار رەببىمىز ئەيسانىڭ نامى بىلەن چۆمۈلدۈرۈلگەن بولسىمۇ، ئۇلارنىڭ ھېچقايسىسىغا مۇقەددەس روھ تېخى چۈشمىگەنىدى. ¹⁷ پېترۇس بىلەن يۇھاننا ئۇلارنىڭ ئۇچىسىغا قولىنى تەگكۈزۈپ تۇرۇپ دۇئا قىلغاندىن كېيىن، مۇقەددەس روھ ئۇلارغا چۈشتى. ¹⁸ ئەلچىلەر قولىنى تەگكۈزۈپ قويغان كىشىلەرگە مۇقەددەس روھنىڭ ئاتا قىلىنغانلىقىنى كۆرگەن شىمون ئەلچىلەرگە پۇل تەڭلەپ:

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

¹⁹ — بۇ كۆچ — قۇدرەتتىن ماڭمۇ بېرىڭلار. مەنمۇ كىشىلەرنىڭ ئۇچىسىغا قوللىرىمنى تەگكۈزەي، ئۇلار مەن ئارقىلىقمۇ مۇقەددەس روھنى قوبۇل قىلسۇن، — دېدى.

²⁰ لېكىن، پېترۇس ئۇنىڭغا مۇنداق جاۋاب بەردى:

— خۇدانىڭ بۇ سوۋغىتىنى پۇلغا سېتىۋالغىلى بولىدۇ، دەپ ئويلىغان بولساڭ، پۇلۇڭ بىلەن بىللە ھالاک بول! ²¹ بىزنىڭ ئىشىمىزدا سېنىڭ ھەسسەڭ يوق! چۈنكى، خۇدا ئالدىدا نىيەتنىڭ خالىس ئەمەس! ²² شۇڭا، يامان نىيەتتىڭدىن يېنىپ، خۇدادىن كەچۈرۈم تىلە! شۇنداق قىلساڭ، خۇدا سېنى كەچۈرەر. ²³ چۈنكى، سېنىڭ ھەسسەتكە تولۇپ، گۇناھنىڭ تورىدا ئىكەنلىكىڭ ماڭا مەلۇم.

²⁴ شىمون ئۇلارغا:

— مەن ئۈچۈن خۇدادىن تىلەڭلاركى، ئېيتقانلىرىڭلاردىن بىرىمۇ بېشىمغا

كەلمسۇن! — دېدى.

²⁵ پېترۇس بىلەن يۇھاننا يەنە شۇ شەھەردە ھەزرىتى ئەيسا ھەققىدە گۇۋاھلىق

بېرىپ، خۇدانىڭ سۆزىنى يەتكۈزگەندىن كېيىن، سامارىيىنىڭ نۇرغۇن يېزا-كەنتلىرىگە بېرىپ خۇش خەۋەر يەتكۈزگەچ، يېرۇسالېمغا قايتىپ كەتتى.

فىلىپ ۋە ئېفىئوپىيىلىك ئەمەلدار

²⁶ شۇ ۋاقىتتا، خۇدانىڭ بىر پەرىشتىسى فىلىپقا:

— جەنۇبقا قاراپ يېرۇسالېمدىن گازا شەھىرىگە ماڭدىغان چۆلدىكى يولغا ماڭ! —

دېدى. ²⁷ فىلىپ يولغا چىقتى. يولدا ئۇ ئېفىئوپىيىلىك بىر يۇقىرى دەرىجىلىك

ئەمەلدارنى ئۇچراتتى. بۇ كىشى كانداس ئىسىملىك ئېفىئوپىيە ئايال پادىشاھنىڭ

باش خەزىنىچىسى بولۇپ، يېرۇسالېمغا خۇداغا ئىبادەت قىلغىلى بارغانىدى.

²⁸ قايتىش يولىدا ئۆز ھارۋىسىدا ئولتۇرۇپ، يەشاي پەيغەمبەرنىڭ يازمىسىنى ئوقۇپ

كېتىپ باراتتى. ²⁹ مۇقەددەس روھ فىلىپقا:

— ھارۋىغا يېتىشىپ ماڭ، — دېدى.

³⁰ فىلىپ يۈگۈرۈپ بېرىپ، ئەمەلدارنىڭ يەشاي پەيغەمبەرنىڭ يازمىسىدىن

ئوقۇۋاتقانلىرىنى ئاڭلاپ، ئۇنىڭدىن:

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

— ئوقۇغانلىرىڭىزنى چۈشەندىڭىزمۇ؟ — دەپ سورىدى.
³¹ ئەمەلدار ئۇنىڭغا:

— بىرى ماڭا چۈشەندۈرۈپ بەرمىسە، مەن قانداقمۇ چۈشەنەلەيمەن؟! — دەپ،
 فىلىپنى ھارۋىسىغا چىقىپ يېنىدا ئولتۇرۇشقا تەكلىپ قىلدى.
³² ئەمەلدار يازمىنىڭ مۇنۇ قىسمىنى ئوقۇۋاتاتتى:

«ئۇ گويىا بوغۇزلاشقا ئېلىپ بېرىلغان قويدەك، قوي قىرغۇچى ئالدىدا ياتقان
 پاقلاندىكە ئۇن - تىن چىقارماي جىم تۇرىدۇ.
³³ ئۇ خورلىنىدۇ، ئادىللىق بىلەن سوتلانمايدۇ.
 ئۇ ئەمدى پەرزەنت يۈزى كۆرەلمەيدۇ، چۈنكى ئۇنىڭ يەر يۈزىدىكى ھاياتى
 ئېلىپ كېتىلىدۇ.»

³⁴ ئېفىئوپىيىلىك ئەمەلدار فىلىپتىن:

— پەيغەمبەرنىڭ بۇ سۆزى كىمگە قارىتىلغان بولغىدى؟ ئۆزىڭمۇ ياكى
 باشقىلارغىمۇ؟ — دەپ سورىدى.

³⁵ فىلىپ چۈشەندۈرۈشكە باشلىدى. ئۇ يازمىنىڭ شۇ قىسمىدىن باشلاپ،
 ئەمەلدارغا ھەزرىتى ئەيساغا دائىر خۇش خەۋەرنى سۆزلەپ بەردى. شۇنداق قىلىپ،
 ئەمەلدار ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلدى.

³⁶⁻³⁷ ئۇلار يولدا كېتىۋېتىپ، سۇ بار بىر يەرگە كەلگەندە، ئەمەلدار:

— بۇ يەردە سۇ بار ئىكەن. مۇشۇ يەردىلا چۆمۈلدۈرۈلسەم بولمامدۇ؟ — دېدى.

³⁸ ئەمەلدار ھارۋىنى توختىتىشنى بۇيرۇدى. فىلىپ ئۇنىڭ بىلەن بىللە سۇغا

چۈشۈپ، ئۇنى چۆمۈلدۈردى. ³⁹ ئۇلار سۇدىن چىققاندا، مۇقەددەس روھ فىلىپنى

باشقا بىر شەھەرگە ئېلىپ كەتتى. ئەمەلدار ئۇنى قايتا كۆرەلمىگەن بولسىمۇ،

خۇشال - خۇراملىق بىلەن يولنى داۋاملاشتۇردى. ⁴⁰ فىلىپ بولسا ئۆزىنىڭ ئاشدود

شەھىرىدە ئىكەنلىكىنى بىلگەندىن كېيىن، ئۇ يەردىن قەيسەرىيە شەھىرىگىچە بولغان

ھەممە شەھەرلەرنى كېزىپ، خۇش خەۋەر يەتكۈزدى.

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

9 - باب

سائۇلنىڭ ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلىشى

¹ شۇ چاغلاردا، سائۇل رەببىمىز ئەيساغا ئېتىقاد قىلغۇچىلارغا داۋاملىق ئۆلۈم تەھدىتى سېلىۋاتاتتى. ئۇ باش روھانىيىنىڭ ئالدىغا بېرىپ، ² دەمەشق شەھىرىدىكى يەھۇدىي ئىبادەتخانىلىرىغا تونۇشتۇرۇش خېتى يېزىپ بېرىشنى تەلەپ قىلدى. شۇنداق قىلىپ، سائۇل دەمەشقتىكى يەھۇدىيلارنىڭ ياردىمىنى ئېلىپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ يولىدا ماڭغان ئەر - ئاياللارنى تۇتقۇن قىلىپ، ئۇلارنى يېرۇسالېمغا سوراق قىلىشقا ئېلىپ كەلمەكچى بولدى.

³ سائۇل خەتلەرنى ئېلىپ يولغا چىقتى. دەمەشق شەھىرىگە يېتىپ كېلىشكە ئاز قالغاندا، توساتتىن ئاسماندىن كۈچلۈك بىر نۇر چۈشۈپ، سائۇلنىڭ ئەتراپىنى يورۇتۇۋەتتى.

⁴ يەرگە يىقىلغان سائۇلغا:

— سائۇل، سائۇل! ماڭا نېمىشقا زىيانكەشلىك قىلسەن؟ — دېگەن بىر ئاۋاز ئاڭلاندى.

⁵ — ئى رەببىم، سەن كىمسەن؟ — دەپ سورىدى ئۇ.

— مەن، سەن زىيانكەشلىك قىلىۋاتقان ئەيسا. ⁶ ئورنۇڭدىن تۇرۇپ، شەھەرگە كىر، نېمە قىلىشنىڭ كېرەكلىكىنى بىرى ساڭا ئېيتىپ بېرىدۇ، — دېگەن جاۋاب كەلدى ھېلىقى ئاۋازدىن.

⁷ سائۇل بىلەن بىللە ماڭغان كىشىلەرنىڭ قورققىنىدىن زۇۋانلىرى تۇتۇلۇپ، تۇرغان يېرىدە قېتىپلا قالدى. چۈنكى، ئۇلار ئاۋازنى ئاڭلىسىمۇ، گەپ قىلغان بىرەرسىنى كۆرەلمىگەندى. ⁸ سائۇل ئورنىدىن تۇرۇپ، كۆزلىرىنى ئېچىپ قارىدى، لېكىن ھېچ نەرسىنى كۆرەلمىدى. ھەمراھلىرى ئۇنىڭ قولىدىن يېتىلەپ دەمەشقكە ئېلىپ كىردى. ⁹ ئۈچ كۈنگىچە ھېچنېمىنى كۆرەلمىگەن سائۇلنىڭ گېلىدىن ھېچ نەرسە ئۆتمىدى.

¹⁰ دەمەشقكە ھەزرىتى ئەيسانىڭ ھانانىيا ئىسىملىك بىر ئېتىقادچىسى بار ئىدى.

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

ئۇنىڭغا بىر ۋەھىي كەلدى. رەببىمىز ئەيسا ئۇنى:

— ھانانىيا! — دەپ چاقىردى.

— ئى رەببىم، مانا مەن، — دەپ جاۋاب بەردى ئۇ.

¹¹ رەببىمىز ئەيسا ئۇنىڭغا:

— سەن دەرھال «تۈز» كوچىسىغا بېرىپ، يەھۇدانىڭ ئۆيىدىن تارسۇسلۇق سائۇل

ئىسىملىك بىرىنى تاپ، چۈنكى شۇ تاپتا ئۇ دۇئا — تىلاۋەت قىلىۋاتىدۇ. ¹² دۇئا

قىلىۋاتقىنىدا، مەن ئۇنىڭغا ھانانىيا ئىسىملىك بىر كىشىنىڭ كېلىپ ئۇنىڭغا قولنى

تەگكۈزۈشى بىلەنلا كۆزىنىڭ ئەسلىگە كېلىدىغانلىقىنى ئايان قىلدىم، — دېدى.

¹³ ھانانىيا ئۇنىماي، مۇنداق جاۋاب بەردى:

— ئى رەببىم، نۇرغۇن كىشىلەرنىڭ بۇ ئادەم ھەققىدە ئېيتقانلىرىنى ئاڭلىدىم. ئۇ

يېرۇسالېمدا ساڭا ئېتىقاد قىلغۇچىلارغا ئىنتايىن رەھىمسىزلەرچە زىيانكەشلىك

قىلغان! ¹⁴ ھازىر ئۇ دەمەشققە كېلىپ، ساڭا ئىبادەت قىلغان كىشىلەرنى تۇتۇش

ئۈچۈن ئالىي روھانىيلاردىن ھوقۇق ئاپتۇ.

¹⁵ رەببىمىز ئەيسا ئۇنىڭغا:

— بارىۋەر! مەن بۇ ئادەمنى يەھۇدىي ئەمەسلەرگە ۋە ئۇلارنىڭ پادىشاھلىرىغا ھەم

ئىسرائىللارغا مېنى تونۇشتۇرۇش ئۈچۈن ئۆزۈم تاللىدىم. ¹⁶ مەن ئۇنىڭغا مېنىڭ

ئۈچۈن جەزمەن خىلمۇخىل ئازاب — ئوقۇبەت تارتىشقا توغرا كېلىدىغانلىقىنىمۇ

كۆرسىتىمەن، — دېدى.

¹⁷ بۇنىڭ بىلەن، ھانانىيا ھېلىقى ئۆيگە بېرىپ، قوللىرىنى سائۇلنىڭ ئۇچىسىغا

تەگكۈزۈپ:

— قېرىندىشىم سائۇل، بۇ يەرگە كېلىۋاتقىنىڭدا يولدا ساڭا كۆرۈنگەن رەببىمىز

ئەيسا كۆزلىرىڭ ئەسلىگە كەلسۇن ۋە سېنى مۇقەددەس روھقا چۆمسۇن دەپ، مېنى

شەخسەن ئۆزى ئەۋەتتى، — دېدى.

¹⁸ شۇ ھامان، سائۇلنىڭ كۆزلىرىدىن بېلىق قاسىرىقىدەك نەرسىلەر چۈشۈپ،

كۆزلىرى ئېچىلىپ كۆرەلەيدىغان بولدى. ئۇ ئورنىدىن تۇرۇپ، چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل

قىلدى. ¹⁹ تاماق يېگەندىن كېيىن، جىسمانىي قۇۋۋىتىمۇ ئەسلىگە كەلدى.

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

سائۇلنىڭ دەمەشىقتە خۇش خەۋەر يەتكۈزۈشى

سائۇل دەمەشىقتىكى ئېتىقادچىلارنىڭ يېنىدا بىرنەچچە كۈن تۇردى ۋە ²⁰ دەرھال يەھۇدىي ئىبادەتخانىلىرىغا بېرىپ، «ھەزرىتى ئەيسا خۇدانىڭ ئوغلى» دەپ تەلىم بېرىشكە باشلىدى. ²¹ ئاڭلىغۇچىلار ئۇنىڭ سۆزلىرىدىن ھەيران بولۇشۇپ: — بۇ ئادەم يېرۇسالېمدا ئەيساغا ئېتىقاد قىلغۇچىلارغا ۋە ھىشىلەرچە زىيانكەشلىك قىلغان ھېلىقى ئادەم ئەمەسمۇ؟ بۇ يەرگىمۇ ئېتىقادچىلارنى ئالىي روھانىيلارغا تۇتۇپ بېرىش مەقسىتىدە كەلگەنمىدۇ؟ — دېيىشتى.

²² لېكىن، سائۇل تېخىمۇ قايىل قىلارلىق تەلىم بېرىپ، دەمەشىقتىكى يەھۇدىيلارنى ھەزرىتى ئەيسانىڭ قۇتقۇزغۇچى — مەسىھ ئىكەنلىكىنى رەت قىلىشقا ئامالسىز قالدۇردى.

²³ بىر مەزگىلدىن كېيىن، يەھۇدىيلار سائۇلغا سۇيىقەست قىلماقچى بولدى.

²⁴ سائۇلنى تۇتۇپ ئۆلتۈرۈش ئۈچۈن، ئۇلار كېچە - كۈندۈز شەھەرنىڭ دەرۋازىسىدا ئۇنى كۈتتى. بىراق، بىرى ئۇلارنىڭ ئۇنى قەستلىمەكچى بولغىنىنى سائۇلغا يەتكۈزۈپ قويدى. ²⁵ شۇڭا، ئۇنىڭ شاگىرتلىرى بىر كۈنى كېچىدە ئۇنى چوڭ سېۋەتكە ئولتۇرغۇزۇپ، سېپىل كۈنگۈرىدىن ئارتىلدۇرۇپ چۈشۈردى.

سائۇل يېرۇسالېمدا

²⁶ سائۇل يېرۇسالېمغا بېرىپ، ئۇ يەردىكى ئېتىقادچىلارغا قوشۇلماقچى بولدى. لېكىن، ئېتىقادچىلار ئۇنىڭ ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلغانلىقىغا ئىشەنمەي، ئۇنىڭدىن قورقتى. ²⁷ بىراق، بارنابا ئۇنىڭغا ياردەمدە بولۇپ، ئۇنى ئەلچىلەر بىلەن كۆرۈشتۈردى. ئۇلارغا سائۇلنىڭ دەمەشىق يولىدا رەببىمىز ئەيسانى قانداق كۆرگەنلىكىنى، رەببىمىز ئەيسانىڭمۇ ئۇنىڭغا گەپ قىلغانلىقىنى چۈشەندۈردى ۋە دەمەشىقتە ئۇنىڭ ھەزرىتى ئەيسا ھەققىدە قانداق جۈرئەت بىلەن تەلىم بەرگەنلىكىنى ئۇقتۇرۇپ، ئۇلارنى قايىل قىلدى. ²⁸ بۇنىڭ بىلەن، سائۇل يېرۇسالېمدا ئەلچىلەر بىلەن بىللە بولۇپ، يۈرەكلىك ھالدا رەببىمىز ئەيسا ھەققىدە تەلىم بەردى. ²⁹ ئۇ يەنە گرېكچە سۆزلىشىدىغان يەھۇدىيلار بىلەنمۇ سۆزلىشىپ، تالىشىپ قالدى. بۇنىڭ

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

بىلەن، ئۇلار ئۇنى ئۆلتۈرۈۋەتمەكچى بولدى. ³⁰ ئېتىقادچىلار بۇ ئىشتىن خەۋەر تېپىپ، ئۇنى قەيسەرىيە شەھىرىگە ئېلىپ بېرىپ، ئۇ يەردىن تارسۇس دېگەن شەھەرگە يولغا سالدى.

³¹ ئۇ چاغدا، يەھۇدىيە، جەلىلىيە ۋە سامارىيەلەردىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى بىر مەزگىل تىنچلىققا ئېرىشتى. مۇقەددەس روھنىڭ ياردىمى بىلەن ئۇلارنىڭ ئېتىقادى كۈچىيىپ، ھەمىشە ئىخلاسمەنلىك بىلەن خۇدا يولىدا ماڭدى. ئۇلارنىڭ سانىمۇ كۈندىن - كۈنگە كۆپەيدى.

پېترۇس لىدىدا ۋە جاففا شەھەرلىرىدە

³² شۇ ۋاقىتتا، ئېتىقادچىلارنى يوقلاش ئۈچۈن ھەرقايسى جايلارنى ئارىلاپ يۈرگەن پېترۇس بىر قېتىم لىدىدا شەھىرىدە تۇرىدىغان ئېتىقادچىلار بىلەن كۆرۈشتى. ³³ ئۇ يەردە ئۇ ئەنپىياس ئىسىملىك بىر ئادەمنى ئۇچراتتى. بۇ ئادەم پالەچ بولۇپ، ئورۇن تۇتۇپ ياتقىلى سەككىز يىل بولغانىكەن. ³⁴ پېترۇس ئۇنىڭغا: — ئەنپىياس، ئەيسا مەسىھ سېنى ساقايتتى. ئورنۇڭدىن تۇرۇپ، كۆرپەڭنى يىغىشتۇر! — دېدى.

ئەنپىياس دەرھال ئورنىدىن تۇردى. ³⁵ بۇنى كۆرگەن لىدىدا شەھىرىدىكى ۋە شارون رايونىدىكى نۇرغۇن ئادەملەر رەببىمىز ئەيساغا ئېتىقاد قىلدى.

³⁶ جاففا شەھىرىدە تابىتا ئىسىملىك بىر ئايال ئېتىقادچى بار ئىدى. (گرېكچە ئىسمى «دوركاس» بولۇپ، «كېيىك» دېگەن مەنىدە.) ئۇ ھەر ۋاقىت ياخشى ئىش قىلىدىغان بولۇپ، نامراتلارغا ياردەم قىلاتتى. ³⁷ بىر كۈنى، ئۇ كېسەل بولۇپ، ئۆلۈپ كەتتى. كىشىلەر جەسەتنى يۇيۇپ كېپەنلەپ، ئۈستۈنكى قەۋەتتىكى ئۆيگە ياتقۇزۇپ قويدى. ³⁸ جاففا شەھىرى لىدىدا شەھىرىگە يېقىن ئىدى. شۇڭا، جاففادىكى ئېتىقادچىلار پېترۇسنىڭ لىدىدا ئىكەنلىكىنى ئاڭلاپ، ئۇنىڭ ئالدىغا ئىككى ئادەم ئەۋەتتى:

— چاپسان يېتىپ كېلىڭ! — دەپ تەكلىپ قىلدى. ³⁹ پېترۇس دەرھال يولغا چىقىپ، ئۇلار بىلەن بىللە جاففاغا كەلدى. پېترۇس جاففاغا يېتىپ كېلىشى بىلەن ئۈستۈنكى قەۋەتتىكى ئۆيگە باشلاپ

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

چىقىلدى. بارلىق تۇل ئاياللار پېترۇسنىڭ ئەتراپىغا ئولشىپ، يىغا-زار قىلىشتى ۋە دوركاسنىڭ ھايات ۋاقتىدا ئۆزلىرىگە تىكىپ بەرگەن كىيىملىرىنى ئۇنىڭغا كۆرسىتىشتى.

⁴⁰ پېترۇس ھەممەيلەننى چىقىرىۋېتىپ، تىزلىنىپ ئولتۇرۇپ دۇئا قىلغاندىن كېيىن، جەسەتكە قاراپ:

— تابىتا، ئورنۇڭدىن تۇر! — دېدى.

تابىتا كۆزىنى ئېچىپ، پېترۇسنى كۆرۈپ، بېشىنى كۆتۈرۈپ ئولتۇردى. ⁴¹ پېترۇس ئالدىغا بېرىپ، ئۇنى يۈلەپ تۇرغۇزدى ۋە تۇل ئاياللار بىلەن باشقا ئېتىقادچىلارنى چاقىرىپ، دوركاسنى ئۇلارغا تىرىك تاپشۇرۇپ بەردى. ⁴² بۇ خەۋەر پۈتۈن جاففاغا تارقىلىپ، نۇرغۇن كىشىلەر رەببىمىز ئەيساغا ئېتىقاد قىلدى. ⁴³ پېترۇس جاففادا شىمون ئىسىملىك بىر تېرە ئەيلىگۈچىنىڭ ئۆيىدە بىر مەزگىل تۇردى.

10 - باب

رىملىق يۈزبېشىغا پەرىشتىنىڭ كۆرۈنۈشى

¹ قەيسەرىيە شەھرىدە كورنىلى ئىسىملىك بىر ئادەم بولۇپ، ئۇ رىم قوشۇنىدىكى «ئىتالىيە» دەپ ئاتالغان قىسىمنىڭ يۈزبېشى ئىدى. ² ئۇ تەقۋادار ئادەم بولۇپ، ئۆزى ۋە ئۆيىدىكىلىرىنىڭ ھەممىسى خۇداغا ئىبادەت قىلاتتى. ئۇ گەرچە يەھۇدىيلارنىڭ خۇشى يوق رىملىقلاردىن بولسىمۇ، مەردلىك بىلەن نامرات يەھۇدىيلارغا پۇل بېرەتتى ۋە دائىم خۇداغا دۇئا قىلاتتى. ³ بىر كۈنى چۈشتىن كېيىن سائەت ئۈچلەردە، ئۇنىڭغا بىر غايىبانە ئالامەت كۆرۈندى. ئۇ خۇدانىڭ بىر پەرىشتىسىنىڭ ئۆزىنىڭ يېنىغا كەلگەنلىكىنى ئوچۇق كۆردى. پەرىشتە ئۇنى:

— كورنىلى! — دەپ چاقىردى.

⁴ كورنىلى ئىنتايىن چۆچۈگەن ھالدا ئۇنىڭغا كۆزلىرىنى تىكىپ:

— تەقىسر، نېمە ئىش؟ — دەپ سورىدى.

پەرىشتە ئۇنىڭغا:

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

— سېنىڭ دۇئالىرىڭ ۋە نامراتلارغا قىلغان خەير — ساخاۋىتىڭ ھەققىدىكى خەۋەرلەر خۇداغا يەتتى. ⁵ ئەمدى سەن جاففاغا ئادەم ئەۋەتىپ، سىمۇن پېترۇس ئىسىملىك كىشىنى چاقىرتىپ كەل. ⁶ ئۇ شىمۇن ئىسىملىك بىر تېرە ئەيلىگۈچىنىڭ ئۆيىدە مېھمان بولۇپ تۇرۇۋاتىدۇ. شىمۇننىڭ ئۆيى بولسا دېڭىز بويىدا، — دېدى. ⁷ ئۇنىڭغا گەپ قىلغان پەرىشتە غايىب بولغاندىن كېيىن، كورنىلىي ئۆي خىزمەتچىلىرىدىن ئىككىنى ۋە شەخسىي ياردەمچىلىرى ئىچىدىكى ئىخلاسەن بىر لەشكەرنى چاقىردى. ⁸ بولغان ئىشلارنى ئۇقتۇرغاندىن كېيىن، ئۇلارنى جاففاغا ئەۋەتتى.

پېترۇسقا خۇدادىن ۋەھىي كېلىشى

⁹ ئەتسى ئۇلار جاففاغا يېقىن بارغاندا، چۈش ۋاقتى بولۇپ، پېترۇس دۇئا قىلىش ئۈچۈن ئۆگزىگە چىقتى. ¹⁰ ئۇنىڭ قورسىقى ئېچىپ، بىر نەرسە يېڭۈسى كەلگەندى. تاماق تەييارلىنىۋاتقاندا، پېترۇسنىڭ كۆزىگە بىر غايىبانە ئالامەت كۆرۈندى. ¹¹ ئاسمان يېرىلىپ، كەڭ داستىخاندىك بىر نەرسىنىڭ تۆت بۇرجىكىدىن باغلانغان ھالدا يەر يۈزىگە چۈشۈرۈلۈۋاتقانلىقىدەك بىر ھالەتنى كۆردى. ¹² داستىخاندا ھەر خىل تۆت پۇتلۇق ھايۋانلار، يەر بېغىرلىغۇچىلار، ئۇچارقاناتلارمۇ بار بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئارىسىدا ھارام ھايۋانلارمۇ بار ئىدى. ¹³ ئۇنىڭغا:

— ئورنىڭدىن تۇر پېترۇس، ئۇلارنى سويۇپ يە! — دېگەن ئاۋاز ئاڭلاندى.

¹⁴ — ئى رەببىم، ھەرگىز بولمايدۇ! مەن ھېچقاچان ھېچقانداق ناپاك، ھارام نەرسىنى ئاغزىمغا ئالغان ئەمەسمەن! — دېدى پېترۇس.

¹⁵ بىراق، پېترۇسقا يەنە:

— خۇدا ھالال دېگەننى سەن ھارام دېسەڭ بولمايدۇ! — دېگەن ئاۋاز ئاڭلاندى.

¹⁶ بۇ ئىش ئۈچ قېتىم تەكرارلىنىپ، داستىخانغا ئوخشايدىغان ھېلىقى نەرسە

ئاسمانغا ئېلىپ چىقىپ كېتىلدى.

¹⁷ پېترۇس كۆزىگە كۆرۈنگەن ئالامەتنىڭ مەنىسىنى چۈشىنەلمەي ئويلاپ

تۇرغاندا، كورنىلىي ئەۋەتكەن كىشىلەر شىمۇننىڭ ئۆيىنى تېپىپ، دەرۋازا ئالدىدا

تۇرۇپ:

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

¹⁸ — سىمۇن پېترۇس ئىسىملىك بىر مېھمان بۇ يەردە تۇرامدۇ، قانداق؟ — دەپ تۈۋلىدى.

¹⁹ پېترۇس تېخىچە ھېلىقى غايىبانە ئالامەتنىڭ مەنىسى زادى نېمىدۇ، دەپ ئويلاۋاتاتتى. مۇقەددەس روھ ئۇنىڭغا:

— سېنى ئۈچ ئادەم ئىزدەپ كەلدى. ²⁰ پەسكە چۈش! ئۇلار يەھۇدىي بولمىسىمۇ، ئۇلارنى كاپىر دېمەي، ئىككىلەنمەي ئۇلار بىلەن بىللە بار. چۈنكى، ئۇلارنى مەن ئەۋەتتىم! — دېدى.

²¹ پېترۇس پەسكە چۈشۈپ، ھېلىقى ئادەملەرگە:

— سىلەر ئىزدىگەن كىشى مەن بولمەن. بۇ ياققا كېلىشىڭلارنىڭ سەۋەبى نېمىكىن؟ — دېدى.

²² — بىزنى رىملىق يۈزبېشى كورنىلىي ئەۋەتتى. ئۇ خۇداغا ئىبادەت قىلىدىغان

دۇرۇس ئادەم بولۇپ، پۈتۈن يەھۇدىي خەلقىنىڭ ھۆرمىتىگە سازاۋەردۇر. خۇدانىڭ بىر مۇقەددەس پەرىشتىسى ئۇنىڭغا، سىزنى ئۆيىگە چاقىرتىپ، تەلىمىڭىزنى ئاڭلاشنى بۇيرۇغان! — دەپ جاۋاب بەردى ئۇلار. ²³ بۇ سۆزلەرنى ئاڭلىغان پېترۇس ئۇلارنى ئۆيىگە تەكلىپ قىلىپ، قوندۇرۇپ مېھمان قىلدى.

ئەتسى پېترۇس ئۇلار بىلەن بىللە يولغا چىقتى. جافادىكى ئېتىقادچىلارنىڭ

بەزىلىرىمۇ ئۇلار بىلەن بىللە باردى. ²⁴ ئىككىنچى كۈنى، ئۇلار قەيسەرىيىگە يېتىپ

باردى. كورنىلىي تۇغقانلىرى ۋە يېقىن يار – بۇرادەرلىرىنى ئۆيىگە يىغىپ،

پېترۇسلارنى كۈتۈپ تۇراتتى. ²⁵ پېترۇس ئۆيىگە كىرگەندە، كورنىلىي ئالدىغا چىقىپ، ئايىغىغا باش قويۇپ سەجدە قىلدى. ²⁶ پېترۇس دەرھال ئۇنى يۆلەپ تۇرغۇزۇپ:

— ئورنىڭىزدىن تۇرۇڭ! مەنمۇ سىزگە ئوخشاشلا بىر ئادەم! — دېدى.

²⁷ پېترۇس كورنىلىيگە گەپ قىلغاچ ئۆيىگە كىردى. ئۇ ئۆينىڭ ئىچىگە يىغىلغان جامائەتنى كۆرۈپ، ²⁸ ئۇلارغا:

— سىلەرگە مەلۇمكى، بىز يەھۇدىيلارنىڭ يەھۇدىي ئەمەسلىرى بىلەن ئالاقە

قىلىشىمىز ئەنئەنىۋى قائىدىمىزگە خىلاپ، ھەتتا ئۆيلىرىڭلارغا كىرسەكمۇ بولمايدۇ.

لېكىن، خۇدا ماڭا بىر ۋەھىي ئارقىلىق ھەرقانداق كىشىنى ناپاك دېمەسلىكىم

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

كېرەكلىكىنى كۆرسەتتى. ²⁹ شۇنىڭ ئۈچۈن، سىلەر ئادەم ئەۋەتىپ مېنى چاقىرغاندا، ئىككىلەنمەي ئالدىڭلارغا كەلدىم. ئەمدى مېنىڭ سورىماقچى بولغىنىم، مېنى نېمىشقا چاقىردىڭلار؟ — دېدى.

³⁰ كورنىلىي مۇنداق دېدى:

— تۆت كۈننىڭ ئالدىدا دەل مۇشۇ ۋاقتتا، يەنى چۈشتىن كېيىن سائەت ئۈچلەردە، مەن ئۆيدە دۇئا قىلىۋاتاتتىم. تۇيۇقسىز كىيىملىرىدىن نۇر چاقناپ تۇرىدىغان بىر پەرىشتە ئادەم شەكلىدە ئالدىمدا پەيدا بولۇپ: ³¹ «كورنىلىي! دۇئايىڭ خۇداغا يەتتى. خۇدا نامراتلارغا قىلغان خەير — ساخاۋىتىڭدىنمۇ خەۋەردار. ³² شۇڭا، جافاغا ئادەم ئەۋەتىپ، سىمۇن پېترۇس ئىسىملىك ئادەمنى چاقىرتىپ كەل. ئۇ تېرە ئەيلىگۈچى شىمۇننىڭ ئۆيىدە مېھمان بولۇپ تۇرىدۇ. شىمۇننىڭ ئۆيى دېڭىز بويىدا» دېدى. ³³ شۇنىڭ ئۈچۈن، دەرھال ئۆزلىرىنى چاقىرىپ كېلىشكە ئادەم ئەۋەتكەندىم. ئۆزلىرىنىڭ قەدەم تەشرىپ قىلغانلىرى تولىمۇ ئوبدان بولدى. ئەمدى بىز ھەممەيلەن خۇدا ئۆزلىرىگە دېگەن بارلىق سۆزلەرنى ئاڭلاش ئۈچۈن خۇدانىڭ ئالدىدا تەييار تۇرۇپتىمىز.

خۇدانىڭ يەھۇدىي ئەمەلسەلەرنىمۇ قوبۇل قىلىشى

³⁴⁻³⁵ پېترۇس سۆزىنى باشلاپ مۇنداق دېدى:

— خۇدانىڭ ھەرقانداق ئادەمنى، مەيلى ئۇ قايسى مىللەتتىن بولۇشىدىن قەتئىينەزەر تەڭ كۆرىدىغانلىقىنى، ئىخلاسمەن ۋە توغرا ئىش قىلىدىغان كىشى بولسىلا، خۇدانىڭ ئۇنى قوبۇل قىلىدىغانلىقىنى ئەمدى چۈشەندىم. ³⁶ سىلەر خۇدا ئىسرائىل خەلقىگە يەتكۈزگەن خۇش خەۋەرنى ئاڭلىغانغۇ. خۇدا پۈتۈن ئىنسانلارنىڭ ئىگىسى بولغان ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق بىزنى ئۆزى بىلەن ياراشتۇردى. ³⁷ سىلەرنىڭ يەھيا پەيغەمبەر چۆمۈلدۈرۈش چاقىرىقىنى يەتكۈزگەندىن تارتىپ، جەللىيە ئۆلكىسىدىن باشلاپ پۈتۈن يەھۇدىيە زېمىنلىرىدا يۈز بەرگەن ناسىرەلىك ئەيساغا مۇناسىۋەتلىك زور ۋەقەلەردىن خەۋىرىڭلار بار. ³⁸ خۇدا ئۇنى تەيىنلەپ، ئۇنىڭغا ئۆزىنىڭ مۇقەددەس روھى ۋە كۈچ — قۇدرىتىنى ئاتا قىلدى. ئۇ ھەممە يەرنى كېزىپ، ياخشى ئىشلارنى قىلىپ، شەيتاننىڭ ئىلكىدە بولغانلارنىڭ ھەممىسىنى ساقايتتى،

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

چۈنكى خۇدا ئۇنىڭغا يار ئىدى. ³⁹ بىز ئەلچىلەر ئۇنىڭ يېرۇسالېم ۋە ئىسرائىلىيىنىڭ باشقا يەرلىرىدە قىلغان پۈتۈن ئىشلىرىنىڭ گۇۋاھچىلىرى. گەرچە ھەزرىتى ئەيسا يېرۇسالېمدا كىرىستكە مىخلىنىپ ئۆلتۈرۈلگەن بولسىمۇ، ⁴⁰⁻⁴¹ ئۈچىنچى كۈنى، خۇدا ئۇنى قايتا تىرىلدۈرۈپ كىشىلەر ئارىسىدا نامايان قىلدى. بىراق، ھەممە كىشىگە ئەمەس، پەقەت ئۆزى تاللىغان گۇۋاھچىلار، يەنى ئۇ ئۆلۈمدىن تىرىلگەندىن كېيىن ئۇنىڭ بىلەن بىر داستىخاندا ئولتۇرغان بىز ئەلچىلەر ئارىسىدا نامايان قىلدى. ⁴² ئۇ بىزنىڭ خۇش خەۋەر يەتكۈزۈشىمىزنى، تىرىكلەر ۋە ئۆلگەنلەرنىڭ سوراقتىكى قىلىنىپ تەيىنلەنگەن كىشىنىڭ ئۆزى ئىكەنلىكىنى خەلققە جاكارلىشىمىزنى بۇيرۇدى. ⁴³ پەيغەمبەرلەرنىڭ ھەممىسى ئۇ ھەقتە: «ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلغانلارنىڭ گۇناھلىرى ئۇنىڭ نامى بىلەن كەچۈرۈم قىلىندۇ» دېگەن.

مۇقەددەس روھنىڭ يەھۇدىي ئەمەس مىللەتلەرگە چۈشۈشى

⁴⁴ پېترۇس خۇدانىڭ بۇ سۆزلىرىنى قىلىۋاتقاندا، ئاڭلاۋاتقان ھەممە كىشىنىڭ ۋۇجۇدىغا مۇقەددەس روھ چۈشتى. ⁴⁵ پېترۇس بىلەن بىللە جافادىن كەلگەن، ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلغان يەھۇدىيلار خۇدانىڭ مۇقەددەس روھنى يەھۇدىي ئەمەسلەرگەمۇ ئاتا قىلغىنىنى كۆرۈپ بەك ھەيران بولۇشتى. ⁴⁶ ئۇلارنىڭ باشقىلارنىڭ ئۆزلىرىگەمۇ نامەلۇم بولغان تىللاردا سۆزلىشىپ، خۇدانىڭ ئۇلۇغلىقىنى مەدھىيەلەۋاتقانلىقىنى ئاڭلىغانلىقى شۈبھىسىز ئىدى. شۇڭا، پېترۇس: ⁴⁷ — خۇدا خۇددى بىزگە ئاتا قىلغاندەك، ئۇلارغىمۇ مۇقەددەس روھنى ئاتا قىلغان تۇرسا، ئۇلارنى سۇغا چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلىشقا كىم قوشۇلمايتتى؟! — دېدى. ⁴⁸ شۇنىڭ بىلەن، پېترۇس ئۇلارنىڭ ئەيسا مەسھنىڭ نامىدا چۆمۈلدۈرۈلۈشىنى بۇيرۇدى. كېيىن ئۇلارنىڭ تەلىپى بويىچە، پېترۇس ئۇلار بىلەن بىللە بىرنەچچە كۈن تۇردى.

11 - باب

پېترۇسنىڭ باشقا مىللەت كىشىلىرىنىڭ چۆمۈلدۈرۈلۈشىنى ئاقلشى

¹ ئەلچىلەر ۋە پۈتۈن يەھۇدىيە ئۆلكىسىدىكى باشقا ئېتىقادچىلار بەزى يەھۇدىيە ئەمەسلەرنىڭمۇ خۇدانىڭ سۆزىنى قوبۇل قىلغانلىقىنى ئاڭلىدى. ² شۇڭا، پېترۇس يېرۇسالېمغا قايتقاندا، ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلغان يەھۇدىيلارنىڭ بەزىلىرى ئۇنى ئەيىبلەپ:

³ — سېنىڭ خەتنە قىلىنمىغان يەھۇدىيە ئەمەسلەرنىڭ ئۆيىدە مېھمان بولۇپ، ئۇلار بىلەن ھەمداستىخان بولغىنىڭ زادى قانداق ئىش؟! — دېدى.
⁴ پېترۇس پۈتۈن ئىشنىڭ جەرياننى ئۇلارغا بىر - بىرلەپ چۈشەندۈردى. ⁵ ئۇ مۇنداق دېدى:

— جاففا شەھىرىدە دۇئا قىلىۋاتقىنىمدا، بىر غايىبانە ئالامەتنى كۆردۈم. كەڭ داستىخاندا بىر نەرسە تۆت بۇرجىكىدىن باغلانغان ھالدا ئاسماندىن چۈشۈپ، مېنىڭ يېنىمدا توختاپ قالدى. ⁶ سەپ سېلىپ قارىسام، ئۇنىڭ ئىچىدە ھەر خىل تۆت پۈتلۈك ھايۋانلار، ياۋايى ھايۋاناتلار، يەر بېغىرلىغۇچىلار، ئۇچار قاناتلارمۇ بار ئىكەن. ⁷ كېيىن، ماڭا: «ئورنۇڭدىن تۇر پېترۇس، ئۇلارنى سويۇپ يە!» دېگەن ئاۋاز ئاڭلاندى. ⁸ مەن: «ئى رەببىم، ھەرگىز بولمايدۇ! مەن ھېچقاچان ھەرقانداق ناپاك، ھارام نەرسىنى ئاغزىمغا ئالغان ئەمەسمەن!» دېدىم. ⁹ بىراق، ماڭا يەنە: «خۇدا ھالال دېگەننى سەن ھارام دېمە!» دېگەن ئاۋاز ئاڭلاندى. ¹⁰ بۇ ئىش ئۈچ قېتىم شۇنداق تەكرارلىنىپ، ئاخىر ھېلىقى نەرسە ئاسمانغا ئېلىپ چىقىپ كېتىلدى. ¹¹ دەل شۇ چاغدا، قەيسەرىيىدىن مېنى چاقىرىشقا ئەۋەتىلگەن ئۈچ كىشى مەن تۇرغان ئۆيىنىڭ دەرۋازىسىنىڭ ئالدىغا كەلدى. ¹² مۇقەددەس روھ مېنى، گەرچە ئۇلار يەھۇدىيە بولمىسىمۇ، ئىككىلەنمەي ئۇلار بىلەن بىللە بېرىشقا بۇيرۇدى. جاففادىن كەلگەن بۇ ئالتە قېرىنداشمۇ مەن بىلەن بىللە باردى. قەيسەرىيىگە يېتىپ كېلىپ، كورنىلىي ئىسىملىك ئادەمنىڭ ئۆيىگە كىردۇق. ¹³ كورنىلىي بىزگە ئۆزىنىڭ ئۆيىدە بىر پەرىشتىنى قانداق كۆرگەنلىكىنى ئېيتتى. پەرىشتە ئۇنىڭغا: «سەن جاففاغا ئادەم

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

ئەۋەتىپ، سىمۇن پېترۇس ئىسىملىك بىر ئادەمنى چاقىرتىپ كەل،¹⁴ ئۇ ساڭا سېنىڭ ۋە ئائىلەڭنىڭ قۇتقۇزۇلۇش يولىنى سۆزلەپ بېرىدۇ» دېگەنكەن.

¹⁵ مەن گەپ قىلىشقا باشلىغاندا، مۇقەددەس روھ خۇددى بۇرۇن بىزنىڭ ۋۇجۇدىمىزغا چۈشكەندەك، ئۇلارغىمۇ چۈشتى.

¹⁶ شۇ چاغدا، رەببىمىز ئەيسانىڭ: «يەھيا پەيغەمبەر كىشىلەرنى سۇغا

چۆمۈلدۈرگەن، لېكىن سىلەر مۇقەددەس روھقا چۆمۈلدۈرۈلسىلەر» دېگىنىنى

ئېسىمگە ئالدىم.¹⁷ ناھايتى روشەنكى، بىز ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلغانلىقتىن،

خۇدا بىزگە ئۆزىنىڭ روھىنى ئاتا قىلغىنىغا ئوخشاش، ئۇنى يەھۇدىي ئەمەسلەرگىمۇ

ئاتا قىلدى! شۇنداق تۇرسا، مەن خۇداغا قانداقمۇ توسقۇنلۇق قىلالايتتىم!؟

¹⁸ ئۇلار بۇ سۆزلەرنى ئاڭلىغاندا، پېترۇسنى ئەيىبلەشنى توختىتىپ، خۇداغا

مەدھىيە ئوقۇپ:

— يەھۇدىي ئەمەسلەرمۇ يامان يوللىرىدىن يېنىپ توۋا قىلسا، خۇدا ئۇلارغىمۇ

مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشىش پۇرسىتى يارىتىپ بېرىدىكەن! — دېيىشتى.

ئاتاكيا شەھىرىدىكى ئېتىقادچىلار

¹⁹ ئۇ چاغدا، ئىستىپانىنىڭ ئۆلتۈرۈلۈش ۋەقەسىدىن كېلىپ چىققان زىيانكەشلىك

تۈپەيلىدىن ھەرقايسى جايلارغا تارقىلىپ كەتكەن ئېتىقادچىلارنىڭ بەزىلىرى ھەتتا

فەنكىيە رايونى، سىپرۇس ئارىلى ۋە سۇرىيىدىكى ئاتاكيا شەھىرى دېگەن جايلارغا

كېتىشتى. ئۇلار خۇدانىڭ سۆزىنى پەقەت يەھۇدىيلارغىلا يەتكۈزەتتى.²⁰ لېكىن،

سىپرۇس ئارىلى ۋە كىرىنى شەھىرىدىن كەلگەن بەزى ئېتىقادچىلار ئاتاكيا

شەھىرىگە بېرىپ، رەببىمىز ئەيسا ھەققىدىكى خۇش خەۋەرنى يەھۇدىي

ئەمەسلەرگىمۇ يەتكۈزدى.²¹ رەببىمىزنىڭ كۈچ - قۇدرىتى ئۇلار بىلەن بىللە

بولغاچقا، نۇرغۇن كىشىلەر ئۇلارنىڭ سۆزلىرىگە ئىشىنىپ، رەببىمىز ئەيساغا ئېتىقاد

قىلدى.

²² بۇ خەۋەر يېرۇسالېمدىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە يېتىپ كەلدى. ئۇلار

بىلىپ بېقىش ئۈچۈن بارنابانى ئاتاكياغا ئەۋەتتى.²³ بارنابا يېتىپ بېرىپ، خۇدانىڭ

ئۇ يەردىكى خەلققە بەخت ئاتا قىلغانلىقىنى كۆرۈپ، خۇشال بولدى. ئۇ كۆپچىلىكنى

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

جان - دىلى بىلەن رەببىمىز ئەيساغا سادىق بولۇشقا رىغبەتلەندۈردى. ²⁴ ئۇ مۇقەددەس روھقا چۆمگەن، ئىمانى كامىل، ياخشى بىر ئادەم بولۇپ، ئۇنىڭ تۈرتكىسىدە نۇرغۇن ئادەم رەببىمىز ئەيساغا ئېتىقاد قىلدى.

²⁵ كېيىن، بارنابا تارسۇس شەھىرىگە سائۇلنى ئىزدەپ بېرىپ، ²⁶ ئۇنى تېپىپ ئانتاكيغا ئېلىپ كەلدى. ئىككىيلەن ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى بىلەن بىللە ساق بىر يىل تۇرۇپ، نۇرغۇن ئادەمگە ھەزرىتى ئەيسا ھەققىدە تەلىم بەردى. ئېتىقادچىلارنى «خىرىستىئانلار» ²⁷ دەپ ئاتاش ئانتاكيادىن باشلاندى.

²⁷ ئۇ كۈنلەردە، يېرۇسالېمدىن ئانتاكيغا بەزى پەيغەمبەرلەر كەلدى. ²⁸ بۇلاردىن ئاگابۇس ئىسىملىك بىرەيلەن مۇقەددەس روھنىڭ تەسىرى بىلەن ئوتتۇرىغا چىقىپ، پۈتۈن رىم دۇنياسىدا قاتتىق ئاچارچىلىق بولىدىغانلىقىنى ئالدىن ئېيتتى. (بۇ ئاچارچىلىق دەرۋەقە كلاۋدىيۇس پادىشاھ ھۆكۈم سۈرگەن يىللاردا يۈز بەردى.)

²⁹ بۇنىڭ بىلەن، ئانتاكيادىكى ئېتىقادچىلار ھەربىرى ئۆز ئەھۋالىغا قاراپ، پۇل ئىئانە قىلىپ، يەھۇدىيە ئۆلكىسىدە ياشايدىغان ئېتىقادچىلارغا ياردەم بېرىشنى قارار قىلدى. ³⁰ ئۇلار بۇ قارارنى ئەمەلگە ئاشۇرۇپ، توپلىغان ئىئانلىرىنى بارنابا ۋە سائۇل ئارقىلىق يەھۇدىيەدىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ يېتەكچىلىرىگە يەتكۈزۈپ بەردى.

12 - باب

ئېتىقادچىلارنىڭ تېخىمۇ كۆپ زىيانكەشلىكلەرگە ئۇچرىشى

¹ شۇ چاغ لاردا، ھىرود خان ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىدىكى بەزى كىشىلەرنى تۇتۇپ، ئۇلارغا زىيانكەشلىك قىلىشقا باشلىدى. ² ئۇ يۇھاننانىڭ ئاكىسى ياقۇپنىڭ

^{11:26} يەھۇدىيلار كۈتكەن قۇتقۇزغۇچى ئىبرانىي تىلىدا «مەسھ»، قەدىمكى گىرىك تىلىدا «خىرىستوس» دەپ ئاتالغانىدى. شۇڭا، ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلغانلار «خىرىستىئانلار» دەپ ئاتالغان.

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

كاللىسىنى ئالدۇردى. ³ ئۆزىنىڭ بۇ ھەرىكىتىدىن يەھۇدىيلارنىڭ رازى بولغانلىقىنى كۆرۈپ، پېترۇسنى تۇتقۇن قىلىشنى بۇيرۇدى. بۇ ۋەقە پېتىر نان ھېيتى مەزگىلدە يۈز بەردى. ⁴ پېترۇسنى تۇتقاندىن كېيىن، ئۇنى زىندانغا تاشلاپ، ھەربىرى تۆت لەشكەردىن تەشكىل تاپقان تۆت نۆۋەتچى قاراۋۇللار توپىغا تاپشۇردى. ھېيتتىن كېيىن، ھىرود خان ئۇنى ئوچۇق سوت قىلىپ ئۆلتۈرمەكچى بولدى. ⁵ پېترۇس زىنداندا تۇتۇپ تۇرۇلدى. لېكىن، ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىدىكى قېرىنداشلار ئۇنىڭ ئۈچۈن خۇداغا سەمىمىي دۇئا قىلىشتى.

پېترۇسنىڭ زىنداندىن قۇتقۇزۇلۇشى

⁶ ھىرود خان پېترۇسنى ئېلىپ چىقىپ سوت قىلىشنىڭ ئالدىنقى كېچىسى، پېترۇس ئىككى زەنجىر بىلەن باغلانغان بولۇپ، ئىككى قاراۋۇلنىڭ ئوتتۇرسىدا ئۇخلاۋاتاتتى. ئىشكىنىڭ سىرتىغىمۇ قاراۋۇل قويۇلغانىدى. ⁷ تۇيۇقسىز كامېرغا كۈچلۈك بىر يورۇق نۇر چۈشۈپ، خۇدانىڭ بىر پەرىشتىسى كۆرۈندى. پەرىشتە پېترۇسنىڭ مۇرسىگە قېقىپ:

— تېز تۇر! — دەپ ئويغاتتى.

پېترۇسنىڭ قوللىرىدىكى زەنجىر شۇئان بوشاپ چۈشۈپ كەتتى. ⁸ پەرىشتە ئۇنىڭغا:

— كىيىمىڭنى كىيىۋال! ئايىغىڭنىمۇ كىي! — دېدى.

پېترۇس ئۇنىڭ دېگىنىنى قىلدى. پەرىشتە يەنە:

— چاپىنىڭنى يېپىنچاقلاپ كەينىدىن ماڭ! — دېدى.

⁹ پېترۇس ئۇنىڭغا ئەگىشىپ كامېردىن چىقتى. بىراق، ئۇ پەرىشتىنىڭ

قىلىۋاتقىنىنىڭ راستلىقىنى بىلمەي، بىر غايىبانە ئالامەت كۆرۈپتىمەن، دەپ ئويلىغانىدى. ¹⁰ ئۇلار بىرىنچى ۋە ئىككىنچى قاراۋۇل پوستىدىن ئۆتۈپ، زىنداننىڭ

شەھەرگە چىقىدىغان تۆمۈر دەرۋازىسىغا بارغاندا، دەرۋازا ئۆزلۈكىدىن ئېچىلىپ

كەتتى. ئۇلار دەرۋازىدىن چىقىپ، بىر كوچىدىن ئۆتكەندە، پەرىشتە تۇيۇقسىز

پېترۇسنىڭ يېنىدىن غايىب بولدى.

¹¹ شۇ چاغدا، پېترۇس ئېسىگە كېلىپ، ئۆزىگە: «ئەمدى مەن بۇ ئىشنىڭ

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

راستلىقىنى بىلدىم. رەبىم بىر پەرىشتە ئەۋەتىپ، مېنى ھىرود خاننىڭ قولىدىن ۋە يەھۇدىيلارنىڭ ماڭا قىلماقچى بولغان بارلىق زىيانكەشلىكىدىن قۇتقۇزۇپتۇ» دېدى. ¹² پېترۇس بۇ ئەھۋالنى چۈشىنىپ، ماركۇس دەپمۇ ئاتالغان يۇھاننانىڭ ئانىسى مەرىيەمنىڭ ئۆيىگە باردى. ئۇ يەردە نۇرغۇن كىشىلەر يىغىلىپ دۇئا - تىلاۋەت قىلىۋاتاتتى. ¹³ پېترۇس دەرۋازىنى قاققاندا، رودا ئىسىملىك بىر دېدەك ئاۋازنى ئاڭلاپ چىقتى. ¹⁴ ئۇ پېترۇسنىڭ ئاۋازىنى تونۇپ، خۇشاللىقتىن ئىشىكىنىمۇ ئاچماي يۈگۈرۈپ بېرىپ، كۆپچىلىككە:

— پېترۇس دەرۋازا ئالدىدا ئىكەن! — دەپ خەۋەر قىلدى.

¹⁵ — ساراڭ بولۇپ قالدىڭمۇ؟! — دېيىشتى ئۇلار. لېكىن، دېدەك راست، دەپ

تۇرۇۋالدى. ئۇلار:

— ئۇ ئۇنىڭ روھى بولسا كېرەك! — دېيىشتى.

¹⁶ پېترۇس دەرۋازىنى قېقىۋەرگەندىن كېيىن، ئۇلار چىقىپ دەرۋازىنى ئېچىپ قارىسا، دەرۋەقە ئۇ ئىكەن! ھەممەيەن ھاڭ - تاڭ بولۇشتى. ¹⁷ پېترۇس كۆپچىلىككە ئاۋاز چىقارماسلىققا قول ئىشارىتى قىلىپ، ئۇلارغا خۇدانىڭ ئۆزىنى زىنداندىن قانداق ئېلىپ چىققانلىقىنى چۈشەندۈردى. ئاندىن كېيىن، ئۇ:

— بۇ خەۋەرنى ياقۇپقا ¹⁸ ۋە باشقىلارغا ئۇقتۇرۇپ قويۇڭلار، — دەپ، ئۆزى ئۇ يەردىن باشقا يەرگە كەتتى.

¹⁸ تاڭ ئاتقاندا، قاراۋۇللار پاتىپاراق بولۇشۇپ كەتتى. ئۇلار پېترۇسنىڭ قانداق چىقىپ كەتكەنلىكىنى بىلمىدى. ¹⁹ ھىرود خان ئۇنى ئىزدەشكە ئەمىر قىلدى، لېكىن ئۇنىڭ ئىز - دېرىكىنى تاپالمىدى. شۇنىڭ بىلەن، ئۇ قاراۋۇللارنى سوراق قىلىپ، ئۇلارغا ئۆلۈم جازاسى بېرىشنى بۇيرۇدى. ئۇنىڭدىن كېيىن، ھىرود خان يەھۇدىيە ئۆلكىسىدىن قەيسەرىيە شەھىرىگە قايتىپ كەتتى.

^{12:17} 17:12 ياقۇپ — ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئىسمى ۋە ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ باش

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

ھىرود ئاگرېپيا خاننىڭ ئۆلۈمى

²⁰ كېيىن، ھىرود خان تىر ۋە سىدون خەلقىگە قاتتىق ئاچچىقلاندى. بۇ خەلقلەر ئاشلىقنى خاننىڭ ئىلكىدىكى جايلاردىن ئالدىغان بولغاچقا، ئۇلار بىرلىشىپ، ھىرود بىلەن يارىشىۋېلىش ئۈچۈن ئۇنىڭ ئالدىغا ۋەكىل ئەۋەتتى. ئۇلار ئالدى بىلەن ۋىلاستۇس ئىسىملىك مۇھىم ئەمەلدارنىڭ ھېسداشلىقىنى قولغا كەلتۈردى.
²¹ بەلگىلەنگەن كۆرۈشۈش كۈنىدە ھىرود خانلىق تونىنى كىيىپ، تەختدە ئولتۇرۇپ، ئۇلارغا نۇتۇق سۆزلىدى. ²² ئۇلار:

— بۇ، ئادەمنىڭ سۆزلىرى ئەمەس، بەلكى خۇدالارنىڭ بىرىنىڭ سۆزىدۇر! — دەپ يۇقىرى ئاۋاز بىلەن ئۇنى ماختاشتى.

²³ ھىرود خۇداغا تەئەللۇق شان - شەرەپنى ئۆزىنىڭ قىلىۋالغانلىقى ئۈچۈن، خۇدانىڭ پەرىشتىسى شۇئان ئۇنى ئۇردى. نەتىجىدە، ئۇ قۇرتلاپ ئۆلدى.
²⁴ لېكىن، خۇدانىڭ سۆزى داۋاملىق تارقىلىپ، ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلغۇچىلارنىڭ سانى كۆپەيمەكتە ئىدى. ²⁵ بارنابا بىلەن سائۇل يېرۇسالېمدا ئىئانلىرىنى تاپشۇرۇپ بەرگەندىن كېيىن، ئانتاكيغا قايتىپ كەتتى. ئۇلار يۇھاننا (ماركوس) نى بىللە ئېلىپ كەتتى.

13 - باب

مۇقەددەس روھنىڭ بارنابا بىلەن سائۇلنى ئەۋەتىشى

¹ ئانتاكيادىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىدە بەزى پەيغەمبەرلەر ۋە تەلىم بەرگۈچىلەر بار ئىدى. ئۇلار بارنابا، «قارا» لەقەملىك شىمون، كىرىنىلىك لۇكى، ھىرود خان بىلەن بىللە چوڭ بولغان مېناھېن ۋە سائۇل قاتارلىقلار ئىدى. ² بىر كۈنى ئۇلار خۇداغا ئىبادەت قىلىپ روزا تۇتۇۋاتقان ۋاقتىدا، مۇقەددەس روھ ئۇلارغا: — بارنابا بىلەن سائۇلنى مەن چاقىرغان خىزمەتلەرنى قىلىشقا ئاجرىتىڭلار، — دېدى.

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

³ شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار يەنە ئازراق ۋاقىت روزا تۇتۇپ دۇئا قىلغاندىن كېيىن، بارنابا بىلەن سائۇلنى ئاجرىتىش ئۈچۈن، ئۇلارنىڭ ئۇچىسىغا قوللىرىنى تەگكۈزۈپ ئۇلارنى ئۆزىتىپ قويدى.

بارنابا بىلەن سائۇل سېرۇستا

⁴ مۇقەددەس روھنىڭ بۇيرۇقى بىلەن يولغا چىققان بارنابا بىلەن سائۇل سەلەكىيە شەھىرىگە بېرىپ، ئۇ يەردىن كېمىگە ئولتۇرۇپ، سېرۇس دېگەن ئارالغا قاراپ يولغا چىقتى. ⁵ ئۇلار سالامىس شەھىرىگە يېتىپ كېلىپ، يەھۇدىي ئىبادەتخانىلىرىدا خۇدانىڭ سۆزلىرىنى يەتكۈزۈشكە باشلىدى. يۇھاننا (ماركۇس) ئۇلارنىڭ ئىشلىرىغا ياردەملەشتى.

⁶ ئۇلار پۈتۈن ئارالنى ئارىلاپ چىقىپ، پافوس شەھىرىگە كەلدى. ئۇلار ئۇ يەردە ئۆزىنى پەيغەمبەر دەپ ئاتىۋالغان باريەشۇ ئىسىملىك بىر يەھۇدىي سېھىرگەر بىلەن ئۇچرىشىپ قالدى. ⁷ ئۇ سېھىرگەر بۇ ئارالنىڭ بىلىملىك رىملىق ۋالىيسى سېرگىيۇس پائۇلنىڭ تونۇشى ئىدى. ۋالىي سېرگىيۇس بارنابا بىلەن سائۇلنى چاقىرتىپ، خۇدانىڭ سۆزلىرىنى ئاڭلىماقچى بولدى. ⁸ لېكىن، ھېلىقى سېھىرگەر (ئۇنىڭ گىرېكچە ئىسمى ئەلىماس بولۇپ، «سېھىرگەر» دېگەن مەنىدە) قارشى چىقىپ، ۋالىينى بۇ ئېتىقادنى قوبۇل قىلىشتىن توسۇشقا تىرىشتى. ⁹ بىراق، مۇقەددەس روھقا چۆمگەن سائۇل (گىرېكچە ئىسمى پاۋلۇس[®]) ھېلىقى سېھىرگەرگە تىكىلىپ قاراپ، ¹⁰ ئۇنىڭغا:

— ئەي شەيتاننىڭ ئوغلى! ھەممە ئادىللىقنىڭ دۈشمىنىسەن. قەلبىڭ ھەر خىل ھىيلىگەرلىك ۋە ئالدامچىلىق بىلەن تولغان. خۇدانىڭ توغرا يوللىرىنى بۇرمىلاشنى زادى توختاتمامسەن؟! ¹¹ ئەمدى خۇدا سېنى جازاغا تارتىدۇ! كۆزلىرىڭ كور بولۇپ، بىر مەزگىل كۈننىڭ يورۇقىنى كۆرەلمەيسەن! — دېدى.

شۇئان، ئەلىماس كۆزلىرىنى بىر قارا تۇمان توسقانلىقىنى سەزدى. ئۇ قوللىرىنى ئۆزىتىپ، باشقىلارنىڭ يېتەكلىشىنى ئۆتۈندى. ¹² يۈز بەرگەن ئەھۋالنى كۆرگەن

[®] 13: 9 سائۇل يەھۇدىي ئەمەلسەلەرنىڭ ئارىسىدا خۇش خەۋەر تارقاتقاندا، ئۆزىنىڭ گىرېكچە ئىسمى «پاۋلۇس» نى قوللانغان.

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

ۋالىي ئۇلارنىڭ رەببىمىز ئەيسا ھەققىدىكى تەلىملىرىگە ھەيران بولۇپ، ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلدى.

پاۋلۇسنىڭ يەھۇدىيلارغا ھەزرىتى ئەيسا ھەققىدە ئېيتقانلىرى

¹³ پاۋلۇس بىلەن ئۇنىڭ ھەمراھلىرى كېمىگە ئولتۇرۇپ، پافوستىن پامفلىيە ئۆلكىسىنىڭ پەرگە شەھىرىگە باردى. ئۇ يەردە يۇھاننا (ماركۇس) ئۇلاردىن ئايرىلىپ يېرۇسالېمغا قايتتى. ¹⁴ پاۋلۇسلار بولسا پەرگە شەھىرىدىن سەپىرىنى داۋاملاشتۇرۇپ، پىسىدىيە رايونىدىكى ئانتاكيا شەھىرىگە بېرىپ، دەم ئېلىش كۈنى يەھۇدىيلارنىڭ ئىبادەتخانىسىغا كىردى. ¹⁵ تەۋرات ۋە پەيغەمبەرلەرنىڭ تەلىملىرى ئوقۇلغاندىن كېيىن، ئىبادەتخانىنىڭ مەسئۇللىرى ئۇلارنى چاقىرتىپ: — قېرىنداشلار، ئەگەر جامائەتنى رىغبەتلەندۈرىدىغان گەپ – سۆزۈڭلار بولسا، ئېيتىڭلار، — دېدى.

¹⁶ پاۋلۇس ئورنىدىن تۇرۇپ، قولىنى كۆتۈرۈپ، خالايقىنى تىنچىتىپ، مۇنداق دېدى:

— ئەي ئىسرائىللار ۋە يەھۇدىي ئەمەس تەقۋادارلار، قۇلاق سېلىڭلار! ¹⁷ ئىسرائىللار ئەزەلدىن بېرى ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا ئەجدادلىرىمىزنى تاللىدى. ئۇلار مىسىردا ياشىغان مەزگىلدە، خۇدا ئۇلارنى ئۇلۇغ بىر مىللەت قىلدى. خۇدا كۈچ – قۇدرىتىنى كۆرسىتىپ، قۇللۇق ئەھۋالغا چۈشۈپ قالغان ئۇلارنى مىسىردىن قۇتقۇزۇپ چىقتى ۋە ¹⁸ چۆلدە ئۇلارغا تەخمىنەن قىرىق يىل غەمخورلۇق قىلدى. ¹⁹ ئۇ كەنئان زېمىنىدىكى يەتتە مىللەتنى يوقىتىپ، ئۇلارنىڭ زېمىنلىرىنى ئىسرائىل خەلقىگە زېمىنلىققا بەردى. ²⁰ بۇ ئىشلارغا ئىلگىرى – ئاخىر بولۇپ 450 يىل كەتتى.

كېيىن خۇدا سامۇئىل پەيغەمبەرنىڭ زامانىغىچە ئۇلارغا باتۇر يېتەكچىلەرنى تىكلەپ بەردى. ²¹ كېيىن، ئۇلار سامۇئىل پەيغەمبەردىن بىر پادىشاھ تەيىنلەشنى تەلەپ قىلغانىدى. شۇڭا، خۇدا ئۇلارغا بىنئامىن قەبىلىسىدىن كىش ئىسىملىك ئادەمنىڭ ئوغلى سائۇلنى تاللاپ بەردى. سائۇل قىرىق يىل پادىشاھلىق قىلدى. ²² بىراق، خۇدا سائۇلنى تەختىدىن چۈشۈرۈپ، داۋۇتنى پادىشاھ قىلىپ بەردى.

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

خۇدا پادىشاھ داۋۇت ھەققىدە مۇنداق دېگەندى: «يىشاينىڭ ئوغلى داۋۇت مېنى بەك خۇش قىلدى. ئۇ مەن نېمە دېسەم، شۇنى قىلدۇ!»²³ خۇدا بۇرۇن ۋەدە بەرگەندەك، داۋۇت پادىشاھنىڭ ئەۋلادلىرىدىن ئىسرائىللارغا بىر قۇتقۇزغۇچى تەيىنلىدى. ئۇ — ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆزىدۇر!²⁴ ھەزرىتى ئەيسا ئۆزىنىڭ ۋەزىپىسىنى باشلاشتىن بۇرۇن، يەھيا پەيغەمبەر چىقىپ، ئىسرائىل خەلقىنى گۇناھلىرىغا توۋا قىلىپ چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلىشقا دەۋەت قىلدى.²⁵ يەھيا پەيغەمبەر ۋەزىپىنى تاماملاش ئالدىدا، خالايققا مۇنداق دېگەندى: «سەلەر مېنى كىم دەيسىلەر؟ مېنى خۇدا ئەۋەتىدىغان قۇتقۇزغۇچى دەمسىلەر؟ ياق! مەن سەلەر كۈتكەن ئادەم ئەمەسمەن. ئۇ مەندىن كېيىن كېلىدۇ، مەن ھەتتا ئۇنىڭ ئايغىنىڭ يىپلىرىنى يېشىشكىمۇ لايىق ئەمەسمەن!»

²⁶ ئەي ئىبراھىمنىڭ ئەۋلادلىرى بولغان قېرىنداشلار ۋە يەھۇدىي دىنىنى ياقلايدىغان يەھۇدىي ئەمەسلەر، قۇلاق سېلىڭلار! خۇدا ھەممىزنى قۇتقۇزۇلسۇن دەپ، بۇ خۇش خەۋەرنى يەتكۈزدى.²⁷ يېرۇسالېم خەلقى ۋە ئۇلارنىڭ باشلىقلىرى ھەر دەم ئېلىش كۈنى ئىبادەتخانىدا پەيغەمبەرلەرنىڭ ھەزرىتى ئەيسا توغرىسىدىكى سۆزلىرىنىڭ ئوقۇلۇشىنى ئاڭلىسىمۇ، چۈشەنمەيتتى، ھەزرىتى ئەيسانىڭ قۇتقۇزغۇچى ئىكەنلىكىنى تونۇپ يەتمىگەندى. ئۇلارنىڭ ھەزرىتى ئەيسانى ئۆلۈم جازاسىغا لايىق دېيىشى بىلەن، پەيغەمبەرلەرنىڭ ئالدىن ئېيتقانلىرى ئەمەلگە ئاشتى.²⁸ ئۇلار ھەزرىتى ئەيسانى ئۆلۈم جازاسىغا ھۆكۈم قىلىشقا بىرەر گۇناھ تاپالمىغان بولسىمۇ، ۋالىي پىلاتۇستىن يەنىلا ئۇنىڭغا ئۆلۈم جازاسى بېرىشنى تەلەپ قىلدى. پىلاتۇس قوشۇلدى.²⁹ ئۇلار بۇ ئىشلارنى پەيغەمبەرلەرنىڭ قۇتقۇزغۇچى ھەققىدە ئالدىن ئېيتقانلىرىنى بىلمەستىن قىلدى. ھەزرىتى ئەيسا ئۆلگەندىن كېيىن، ئۇنىڭ جەستى كرېستتىن چۈشۈرۈلۈپ، دەپنە قىلىندى.³⁰ لېكىن، خۇدا ھەزرىتى ئەيسانى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈردى!³¹ تىرىلگەندىن كېيىن، ھەزرىتى ئەيسا بۇرۇن ئۆزى بىلەن بىللە جەللىيە ئۆلكىسىدىن يېرۇسالېمغىچە ئەگىشىپ كەلگەنلەرگە كۆپ قېتىم كۆرۈندى. ھازىر بۇ كىشىلەر ئىسرائىل خەلقىگە ھەزرىتى ئەيسانىڭ گۇۋاھچىسى بولۇۋاتىدۇ!

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

³²⁻³³ بىزمۇ ھازىر بۇ خۇش خەۋەرنى سىلەرگە يەتكۈزۈۋاتىمىز. خۇدا ھەزرىتى ئەيسانى تىرىلدۈرۈش بىلەن، ئەجدادلىرىمىزغا قىلغان ۋەدىسىنى بىزنىڭ دەۋرىمىزدە ئەمەلگە ئاشۇردى! بۇ ھەقتە پادىشاھ داۋۇت زەبۇرنىڭ ئىككىنچى نەزمىسىدە ئالدىن مۇنداق خاتىرىلىگەن: «سەن مېنىڭ ئوغلۇم. بۈگۈن سېنىڭ ئاتاڭ ئىكەنلىكىمنى جاكارلىدىم.»³⁴ خۇدانىڭ ھەزرىتى ئەيسانى مەڭگۈ چىرىمەس قىلىپ تىرىلدۈرگەنلىكى ھەققىدە مۇقەددەس يازمىلاردا ئالدىن مۇنداق يېزىلغان: «پادىشاھ داۋۇتقا قىلغان ۋەدەمدە تۇرۇپ، سىلەرگە مۇقەددەس ۋە مۇقەررەر بەخت ئاتا قىلىمەن!»³⁵ بۇ ھەقتە زەبۇرنىڭ يەنە بىر يېرىدە تېخىمۇ ئايدىڭلاشتۇرۇلۇپ مۇنداق يېزىلغان: «خۇدا، سەن سادىق خىزمەتكارىڭنىڭ تېنىنىڭمۇ چىرىشىگە يول قويمىسەن.»

³⁶ بۇ يەردىكى «سادىق خىزمەتكار» دېگەن سۆز پادىشاھ داۋۇتقا قارىتىلغان ئەمەس. چۈنكى، پادىشاھ داۋۇت ئۆزىنىڭ زامانىدا خۇدانىڭ ئىرادىسى بويىچە خىزمەت قىلىپ، ئالەمدىن ئۆتۈپ يەرگە كۆمۈلگەن. ئۇنىڭ تېنى چىرىپ كەتكەن.³⁷ ھەزرىتى ئەيسا بولسا خۇدا تەرىپىدىن تىرىلدۈرۈلدى. ئۇنىڭ تېنى پەقەت چىرىمدى.³⁸ شۇڭا قېرىنداشلار، شۇنى بىلىشىڭلار كېرەككى، بىزنىڭ سىلەرگە يەتكۈزۈۋاتقان گۇناھتىن كەچۈرۈم قىلىنىش يولى ھەزرىتى ئەيسانىڭ قىلغانلىرى ئارقىلىقلا مۇمكىن بولدى!³⁹ مۇسا پەيغەمبەرگە چۈشۈرۈلگەن تەۋرات قانۇنىغا بويىسۇنۇشقا ھەرقانچە تىرىشساڭلارمۇ، گۇناھلىرىڭلار كەچۈرۈم قىلىنمايدۇ. خۇدا پەقەت ھەزرىتى ئەيسا ئارقىلىقلا سىلەرنى ھەققانىي ئادەم دەپ قارايدۇ.⁴⁰ شۇڭا، پەيغەمبەرلەر ئالدىن ئېيتقان بالايىئاپەت بېشىڭلارغا كېلىپ قالماسلىق ئۈچۈن، ئېھتىيات قىلىپ ئۇلارنىڭ سۆزلىرىگە دىققەت قىلىڭلار!:

^{13:32} قەدىمكى زامانلاردا ئىسرائىلىيەدە بىر كىشى پادىشاھ قىلىپ تەيىنلەنگەندە، خۇدانىڭ ئوغلى دەپ ئاتىلاتتى. ئەينى ۋاقىتتا ئىسرائىل پادىشاھىغا قارىتىلغان بۇ سۆز بۇ يەردە نەقىل كەلتۈرۈلۈپ، خۇدانىڭ ئەيسا مەسھنى تىرىلدۈرگەنلىكى بىلەن، ئۇنى ئەرىشتە تەختكە ئولتۇرغۇزۇپ، پادىشاھ قىلغانلىقى كۆرسىتىلدى.

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

⁴¹ «قۇلاق سېلىڭلار، ئەي مېنى مازاق قىلىۋاتقانلار!

ئالاقزادىلىككە چۈشۈپ ئۆلسىلەر!

چۈنكى، مېنىڭ زامانىڭلاردا قىلماقچى بولغان ئىشلىرىمنى كۆرگىنىڭلاردا، كىشىلەر ئۇنى سىلەرگە چۈشەندۈرسىمۇ، ئىشەنمەيسىلەر!»

⁴² پۈلۈس بىلەن بارنابا ئىبادەتخانىدىن چىقىۋاتقاندا، جامائەت ئۇلارنى كېلەركى دەم ئېلىش كۈنى بۇ ئىشلار ھەققىدە يەنە تەلىم بېرىشكە تەكلىپ قىلدى. ⁴³ جامائەت تارقالغاندا، نۇرغۇن يەھۇدىيلار ۋە ئۇلارنىڭ دىنىنى ياقلايدىغان يەھۇدىي ئەمەلسىلەرمۇ پۈلۈس بىلەن بارناباغا ئەگەشتى. بۇ ئىككىسى ئۇلارغا سۆز قىلىپ، «خۇدانىڭ مېھىر - شەپقىتىدە ياشاشنى داۋاملاشتۇرۇڭلار!» دەپ رىغبەتلەندۈردى.

پۈلۈسنىڭ يەھۇدىي ئەمەلسىلەرگە يۈزلىنىشى

⁴⁴ كېيىنكى دەم ئېلىش كۈنى، پۈتۈن شەھەر خەلقى دېگۈدەك رەببىمىز ئەيسا ھەققىدىكى سۆزلەرنى ئاڭلىغىلى كېلىشتى. ⁴⁵ بىراق، بۇنچە كۆپ ئادەملەرنى كۆرگەن بىر قىسىم يەھۇدىيلار ھەسەت قىلىشقا باشلىدى. ئۇلار پۈلۈسنىڭ سۆزلىرىنى رەت قىلدى ۋە ئۇنى ھاقارەتلىدى. ⁴⁶ لېكىن، پۈلۈس بىلەن بارنابا تېخىمۇ يۈرەكلىك ھالدا مۇنداق دېدى:

— بىز خۇدانىڭ سۆزلىرىنى ئالدى بىلەن يەھۇدىي قېرىنداشلىرىمىزغا يەتكۈزۈشمىز كېرەك ئىدى. لېكىن، سىلەر يەھۇدىيلار ئۇنى قوبۇل قىلمىدىڭلار. ئۆزۈڭلارنى مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشىشكە لايىق كۆرمىدىڭلار. شۇڭا، بىز سىلەردىن ئايرىلىدىغان بولدۇق. ئەمدى بىز خۇش خەۋەرنى يەھۇدىي ئەمەلسىلەرگە يەتكۈزۈمىز! ⁴⁷ چۈنكى، مۇقەددەس يازمىلاردا خۇدا بىزگە مۇنداق بۇيرۇغان:

«يەر يۈزىنىڭ بۇ چېتىدىن ئۇ چېتىگىچە بارلىق ئىنسانلارنىڭ قۇتقۇزۇلۇشى

ئۈچۈن،

سېنى يەھۇدىي ئەمەلسىلەرگە نۇر قىلىپ ئەۋەتتىم.»

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

⁴⁸ يەھۇدىي ئەمەسلەر بۇ سۆزنى ئاڭلاپ، خۇشال بولۇشتى ۋە ھەزرىتى ئەيسا ھەققىدىكى بۇ تەلىملەر ئۈچۈن خۇداغا مەدھىيە ئوقۇشتى. خۇدا تەرىپىدىن مەڭگۈلۈك ھاياتنى قوبۇل قىلىشقا تاللانغانلارنىڭ ھەممىسى ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلدى.

⁴⁹ شۇنداق قىلىپ، رەببىمىز ئەيسا ھەققىدىكى خۇش خەۋەر پۈتۈن زېمىنغا كەڭ تارقالدى. ⁵⁰ بىراق، يەھۇدىيلار شەھەر باشلىقلىرىنى ۋە ئابرويلۇق دىندار ئاياللارنى پاۋلۇس بىلەن بارناباغا قارشى تۇرۇشقا قۇتراتتى. ئۇلار ئۇ ئىككىسىگە زىيانكەشلىك قىلغۇزۇپ، ئۇلارنى ئۆز يەرلىرىدىن قوغلاپ چىقاردى. ⁵¹ شۇڭا، پاۋلۇس بىلەن بارنابا ھېلىقى يەھۇدىيلارنى ئەيىبلەش ئۈچۈن ئاياغلىرىدىكى توپىنى قېقىۋېتىپ، كونييا شەھىرىگە كېتىپ قالدى. ⁵² ئانتاكيادىكى ئېتىقادچىلار بولسا خۇشاللىققا ھەمدە مۇقەددەس روھنىڭ كۈچ - قۇدرىتىگە چۆمدى.

14 - باب

پاۋلۇس بىلەن بارنابا كونييا شەھىرىدە

¹ پاۋلۇس بىلەن بارنابا كونييا شەھىرىدىمۇ ئادىتى بويىچە يەھۇدىيلارنىڭ ئىبادەتخانىسىغا كىردى. ئۇلار جامائەتكە شۇنداق سۆزلىدىكى، نەتىجىدە نۇرغۇن يەھۇدىيلار ۋە يەھۇدىي ئەمەسلەرمۇ ھەزرىتى ئەيسا ھەققىدىكى خۇش خەۋەرگە ئىشەندى. ² بىراق، ئىشەنمىگەن يەھۇدىيلار باشقا يەھۇدىي ئەمەسلەرنىڭ ئىدىيىسىنى زەھەرلەپ، ئۇلارنى ئېتىقادچىلارغا قارشى تۇرۇشقا قۇتراتتى. ³ پاۋلۇس بىلەن بارنابا ئۇ يەردە خېلى ئۇزۇن تۇرۇپ، رەببىمىز ئەيسانىڭ مېھرى - شەپقىتى توغرىسىدىكى خۇش خەۋەرنى يۈرەكلىك ھالدا يەتكۈزدى. رەببىمىز ئەيسامۇ ئۇلارغا مۆجىزە ۋە كارامەتلەرنى كۆرسىتىش ئىقتىدارىنى بېرىپ، ئۇلار يەتكۈزگەن خۇش خەۋەرنىڭ راست ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلىدى. ⁴ بۇنىڭ بىلەن، شەھەر خەلقى ئىككىگە بۆلۈنۈپ كەتتى. بەزىلىرى ھەزرىتى ئەيساغا ئىشەنمەيدىغان يەھۇدىيلار تەرەپتە، بەزىلىرى بولسا ئەلچىلەر تەرەپتە تۇردى. ⁵ ئاخىردا، ھەزرىتى ئەيساغا

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

ئىشەنمەيدىغان يەھۇدىيلار بىلەن يەھۇدىي ئەمەسلەر ئۆز باشلىقلىرى بىلەن بىرلىكتە ئەلچىلەرنى قىناپ، چالما - كېسەك قىلىپ ئۆلتۈرمەكچى بولدى. ⁶⁻⁷ بۇ ئىشتىن خەۋەر تاپقان پاولۇس بىلەن بارنابا بۇ شەھەردىن قېچىپ، لىكاۋۇنيا رايونىدىكى لىسترا ۋە دەربە شەھەرلىرى ھەمدە ئەتراپتىكى جايلارغا بېرىپ، خۇش خەۋەرنى داۋاملىق تارقىتىۋەردى.

لىسترا ۋە دەربە شەھەرلىرىدە

⁸ شۇ چاغدا، لىسترا شەھرىدە بىر تۇغما پالەچ بار ئىدى. ⁹ بۇ ئادەم پاولۇسنىڭ سۆزلىرىگە قۇلاق سېلىپ ئولتۇراتتى. ئۇنى دىققەت بىلەن كۆزەتكەن پاولۇس ئۇنىڭ ھەزرىتى ئەيساغا ئىشەنگەنلىكىنى ۋە ساقايتىلىپ كېتىشكە ئىشەنچى بارلىقىنى سېزىپ، ¹⁰ يۇقىرى ئاۋاز بىلەن:

— ئورنۇڭدىن تۇر! — دېدى.

ھېلىقى ئادەم شۇ ئان دەس تۇرۇپ مېڭىشقا باشلىدى. ¹¹ پاولۇسنىڭ بۇ كارامىتىنى كۆرگەن كۆپچىلىك لىكاۋۇنيا تىلى بىلەن:

— خۇدالار ئىنسان قىياپىتىدە ئارىمىزغا كەپتۇ! — دەپ ۋارقىرىشىپ كەتتى.

¹² ئۇلار بارنابانى ئىلاھ زېئۇس، دەپ ئاتاشتى. پاولۇس كۆپرەك سۆزلىگەنلىكى ئۈچۈن، ئۇنى ئىلاھ ھېرمىس، ¹³ دەپ ئاتاشتى. ¹³ شەھەرنىڭ سىرتىدا «زېئۇس ئىلاھ» نىڭ بۇتخانىسى بار ئىدى. شۇ بۇتخانىدا ئىشلەيدىغان روھانىي خەلق بىلەن بىللە ئەلچىلەرگە ئاتاپ قۇربانلىق قىلماقچى بولۇپ، شەھەر دەرۋازىسىغا ئۆكۈز ۋە گۈل چەمبىرەكلەرنى ئېلىپ كەلدى.

¹⁴ بارنابا بىلەن پاولۇس ئۇلارنىڭ قىلماقچى بولغان ئىشىنى ئاڭلاپ، بىرگەنگەن ھالدا، نارازىلىق بىلدۈرۈش ئۈچۈن كۆڭلەكلىرىنى يىرتىپ، كۆپچىلىكنىڭ ئارىسىغا يۈگۈرۈپ كىرىپ، ۋارقىراپ مۇنداق دېدى:

¹⁵ — ئۇنداق قىلماڭلار! بىزمۇ ئادەم، سىلەرگە ئوخشاش ئىنسان! بىز سىلەرگە

^{12:14} زېئۇس ۋە ھېرمىس — زېئۇس قەدىمكى گرېكلارنىڭ ئەڭ چوڭ خۇداسى. ھېرمىس بولسا زېئۇسنىڭ خۇسۇسىي ياردەمچىسى ۋە ناتىقى.

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

خۇش خەۋەر يەتكۈزۈشكە كەلدۇق. خۇش خەۋەر شۇكى: ئەرزىمەس نەرسىلەرگە چوقۇنماي، مەڭگۈ ھايات بولغان بىردىنبىر خۇداغلا ئىبادەت قىلىڭلار! ئۇ ئاسمان - زېمىن، دېڭىز - ئوكيان ۋە ئۇنىڭدىكى بارلىق مەخلۇقلارنى ياراتقان خۇدادۇر!¹⁶ بۇرۇنقى زامانلاردا، خۇدا ھەرقايسى ئەللەرنىڭ ئادەملىرىنى ئۆزلىرى تاللىغان يولدا مېڭىشىغا قويۇپ بەرگەن.¹⁷ شۇنداقتىمۇ، ئۇ ئۆزىنىڭ مەۋجۇتلۇقىنى ھەمىشە ئىسپاتلاپ كەلگەن. ئۇ ھەمىشە ھەممىمىزگە شاپائەت قىلىپ، يامغۇرنى ئۆز ۋاقتىدا ياغدۇرۇپ مول ھوسۇل بېغىشلاپ، رىزقىمىزنى بېرىپ، قەلبىمىزنى خۇشاللىققا چۆمدۈردى. شۇنداق ئەمەسمۇ؟

¹⁸ ئۇلار بۇ سۆزلەرنى قىلغان بولسىمۇ، خالايقنىڭ ئۇلارغا ئاتاپ قۇربانلىق قىلىشىنى توسۇپ قالالمىغىلى تاسلا قالدى.¹⁹ لېكىن، ئانتاكيا ۋە كونييا شەھەرلىرىدىن كەلگەن بەزى يەھۇدىيلار كىشىلەرنى قۇتراتتى. نەتىجىدە، خەلق پاۋلۇسنى چالما - كېسەك قىلدى. ئۇلار پاۋلۇسنى ئۆلدى دەپ ئويلاپ، شەھەر سىرتىغا سۆرەپ ئاپىرىپ تاشلىۋەتتى.²⁰ لېكىن، ئېتىقادچىلار ئۇنىڭ ئەتراپىغا توپلانغاندا، پاۋلۇس ئورنىدىن تۇرۇپ، شەھەرگە قايتىپ كىردى. ئەتىسى، ئۇ بارنابا بىلەن بىللە دەربە شەھەرگە كەتتى.

پاۋلۇسنىڭ ئانتاكياغا قايتىپ كېلىشى

²¹ پاۋلۇس بىلەن بارنابا دەربە شەھەرىدە خۇش خەۋەر يەتكۈزۈپ، نۇرغۇن ئادەملەرنى ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلىشىغا يېتەكلىدى. كېيىن، ئىككىيلەن لىسترا، كونييا ۋە ئانتاكيا شەھەرلىرىگە قايتىپ باردى.²² ئۇلار ئۇ يەرلەردە ئېتىقادچىلارنىڭ ئېتىقادىنى كۈچەيتىپ، ئۇلارنى رەببىمىز ئەيساغا داۋاملىق سادىق بولۇشقا رىغبەتلەندۈردى.

ئۇلار ئېتىقادچىلارغا مۇنداق دېدى:

— بىز خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا كىرىش ئۈچۈن، چوقۇم نۇرغۇن جاپالارنى بېشىمىزدىن ئۆتكۈزۈشىمىزگە توغرا كېلىدۇ.

²³ پاۋلۇس بىلەن بارنابا يەنە ھەرقايسى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە يېتەكچىلەرنى بەلگىلەپ، دۇئا قىلىش ۋە روزا تۇتۇش ئارقىلىق ئۇلارنى ئۆزلىرى

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

ئېتىقاد قىلىدىغان رەببىمىز ئەيساغا تاپشۇردى. ²⁴ ئىككىيلەن پىسىدىيە رايونىدىن ئۆتۈپ پامفلىيە ئۆلكىسىگە كەلدى. ²⁵ ئۇلار پەرگە شەھىرىدە خۇدانىڭ سۆزلىرىنى يەتكۈزگەندىن كېيىن، دېڭىز بويىدىكى ئانتاليا شەھىرىگە باردى. ²⁶ ئاندىن، ئۇ يەردىن كېمىگە ئولتۇرۇپ، سۇرىيىدىكى ئانتاكيياغا قايتتى. ئۇلار ئۆزلىرى تاماملىغان بۇ ۋەزىپىنى ئادا قىلىشتىن بۇرۇن، ئانتاكيادىكى ئېتىقادچىلارنىڭ دۇئاسىنى ئالغان بولۇپ، ئېتىقادچىلار ئۇلارنى خۇداغا تاپشۇرۇپ، شۇ چەت زېمىنلارغا خۇش خەۋەر يەتكۈزۈشكە ئەۋەتكەندى. ²⁷ ئۇلار ئانتاكيياغا قايتىپ كېلىپ، ئېتىقادچىلارنى بىر يەرگە جەم قىلىپ، ئۇلارغا خۇدانىڭ ئۆزلىرى ئارقىلىق قانداق ئىشلارنى قىلغانلىقىنى ۋە خۇدانىڭ يەھۇدىي ئەمەللەرگە قانداق يول ئېچىپ، ئۇلارنىمۇ ئېتىقادى ئارقىلىق قۇتقۇزغانلىقىنى سۆزلەپ بەردى. ²⁸ ئۇلار ئۇ يەردە ئېتىقادچىلار بىلەن بىللە ئۇزۇن مەزگىل تۇردى.

15 - باب

يېرۇسالېمدىكى يىغىن

¹ ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلغان بەزى يەھۇدىيلار يەھۇدىيە ئۆلكىسىدىن كېلىپ، ئانتاكيادىكى يەھۇدىي ئەمەس ئېتىقادچىلارغا:
— سىلەر مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق چۈشۈرۈلگەن تەۋراتتىكى خەتنە قىلىنىش ھەققىدىكى بەلگىلىمىنى قوبۇل قىلمىساڭلار، قۇتقۇزۇلمايسىلەر! — دەپ تەلىم بېرىشكە باشلىدى.

² بۇ مەسىلە توغرىسىدا پاۋلۇس بىلەن بارنابا ئىككىيلەن ئۇلار بىلەن كەسكىن مۇنازىرە ۋە تالاش - تارتىش قىلىشتى. شۇڭا، ئانتاكيادىكى ئېتىقادچىلار پاۋلۇس بىلەن بارناباغا بىرنەچچە ئادەم قوشۇپ: «بۇ مەسىلىنى ھەل قىلىش ئۈچۈن يېرۇسالېمغا بېرىپ، باشقا ئەلچىلەر ۋە ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ يېتەكچىلىرى بىلەن كۆرۈشۈڭلار» دەپ قارار قىلدى.

³ شۇنداق قىلىپ، ئانتاكيادىكى ئېتىقادچىلار پاۋلۇسلارنى يولغا سالدى. ئۇلار

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

سەپىرىدە ھەنەنكىيە رايونى ۋە سامارىيە ئۆلكىسىنى بېسىپ ئۆتۈپ، بارغانلا يېرىدە يەھۇدىي ئەمەسلەرنىڭمۇ يامان يوللىرىدىن يېنىپ، ھەزرىتى ئەيساغا يۈزلەنگەنلىك ۋە قەسنى سۆزلىدى. بۇ خەۋەرنى ئاڭلىغان پۈتۈن ئېتىقادچىلار ناھايىتى خۇرسەن بولۇشتى.⁴ پاۋلۇسلار يېرۇسالېمغا كەلگەندە، ئەلچىلەر، يېتەكچىلەر ۋە باشقا ئېتىقادچىلارنىڭ قارشى ئېلىشىغا مۇيەسسەر بولدى. ئۇلار كۆپچىلىككە خۇدانىڭ ئۆزلىرى ئارقىلىق قىلغان ئىشلىرىنى يەتكۈزدى.⁵ لېكىن، پەرسىيە دىنىي ئېقىمىدىكىلەردىن ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلغان بەزىلەر ئورنىدىن تۇرۇشۇپ: — ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلغان يەھۇدىي ئەمەسلەرمۇ خەتنە قىلىنمىسا بولمايدۇ! ئۇنىڭدىن باشقا، تەۋراتتىكى بارلىق تۈزۈمگە ئەمەل قىلىشى كېرەك! — دېدى.

⁶ شۇڭا، ئەلچىلەر بىلەن يېتەكچىلەر بۇ مەسىلىنى مۇزاكىرە قىلىش ئۈچۈن جەم بولۇشتى.⁷ ئۇزۇن سۆھبەتلىشىشتىن كېيىن، پېترۇس ئورنىدىن تۇرۇپ مۇنداق دېدى:

— قېرىنداشلار، خۇدانىڭ مېنى بىرنەچچە يىل بۇرۇن سىلەرنىڭ ئىچىڭلاردىن يەھۇدىي ئەمەسلەرگە خۇش خەۋەر يەتكۈزۈپ، ئۇلارنى ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلدۇرۇشقا تاللىغانلىقىدىن خەۋىرىڭلار بار.⁸ ئىنسانلارنىڭ قەلبىنى بىلىدىغان خۇدا ئۆزىنىڭ روھىنى بىزگە ئاتا قىلغىنىدەك، يەھۇدىي ئەمەسلەرگىمۇ ئاتا قىلدى. بۇنىڭ بىلەن، خۇدا يەھۇدىي ئەمەسلەرنىمۇ قوبۇل قىلىدىغانلىقىنى بىلدۈردى.⁹ خۇدا ئۇلارنى بىز بىلەن تەڭ كۆردى. ئۇلارنىڭ ھەزرىتى ئەيساغا بولغان ئېتىقادى ئارقىلىق خۇدا ئۇلارنىڭ قەلبلىرىنى پاك قىلدى.¹⁰ ئەھۋال مانا شۇنداق ئىكەن، ئەمدى سىلەر نېمە ئۈچۈن يەھۇدىي ئەمەسلەرنىڭ بويۇنلىرىغا شۇنچە ئېغىر يۈكنى ئارتماقچى بولىسىلەر؟ ئۇنى ئۆزىمىز ۋە ئەجدادلىرىمىزمۇ كۆتۈرەلمىگەن تۇرسا! ئۇنداق قىلساڭلار، خۇدانىڭ يولىنى سىنىغان بولمامسىلەر؟!¹¹ ياق! ئۇنداق قىلماڭلار! بىز يەھۇدىيلار رەببىمىز ئەيسانىڭ مېھرى — شەپقىتىگە تايىنىپ، ئېتىقادىمىز ئارقىلىق قۇتقۇزۇلغاندەك، ئۇلارمۇ شۇنداق قۇتقۇزۇلۇدۇ!

¹² پېترۇس گېيىنى ئاياغلاشتۇرغاندىن كېيىن، ئۆيدە جىمجىتلىق ھۆكۈم سۈردى.

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

ئاندىن، بارنابا بىلەن ياۋلۇس چىقىپ، خۇدانىڭ ئۆزلىرى ئارقىلىق يەھۇدىي ئەمەسلەرنىڭ ئارىسىدا كۆرسەتكەن بارلىق مۆجىزە ۋە كارامەتلىرىنى بايان قىلدى.

¹³ ئۇلار سۆزلەپ بولغاندىن كېيىن، ياقۇپ مۇنداق دېدى:

— قېرىنداشلار، قۇلاق سېلىڭلار! ¹⁴ باياتىن پېترۇس خۇدانىڭ يەھۇدىي

ئەمەسلەرگىمۇ كۆڭۈل بۆلىدىغانلىقىنى، يەھۇدىي ئەمەسلەرنىڭ ئارىسىدىنمۇ ئادەم

تاللاپ، ئۆزىنىڭ خەلقى قىلغانلىقىنى چۈشەندۈرۈپ ئۆتتى. ¹⁵ پەيغەمبەرلەرنىڭ

ئېيتقانلىرىمۇ بۇنىڭغا پۈتۈنلەي ئۇيغۇن كېلىدۇ. مۇقەددەس يازمىلاردا خۇدانىڭ

ئاموس پەيغەمبەرگە ئېيتقان مۇنۇ سۆزلىرى يېزىلغان:

¹⁶ «كېيىن، مەن قايتىپ كېلىپ، پادىشاھ داۋۇتنىڭ ۋەيران بولغان پادىشاھلىقىنى

قايتىدىن قۇرۇپ چىقىمەن.

ئۇنى خارابىلىكتىن قايتا بنا قىلىپ، ئەسلىگە كەلتۈرمەن.

¹⁷ شۇنداق قىلىپ، باشقا ھەرقانداق ئادەم، جۈملىدىن مەن ئۆز خەلقىم بولۇشقا

چاقىرغان يەھۇدىي ئەمەسلەرمۇ مېنى تاپىدۇ.

مەن — سىلەرنىڭ پەرۋەردىگارىڭلار، ¹⁸ خۇددى بۇرۇنلا ۋەدە قىلغىنىدەك، بۇ

ئىشلارنى ئەمەلگە ئاشۇرىمەن!»

¹⁹ ياقۇپ سۆزىنى خۇلاسىلەپ، مۇنداق دېدى:

— شۇنىڭ ئۈچۈن، مېنىڭچە خۇداغا ئېتىقاد قىلغان يەھۇدىي ئەمەسلەرگە

ئورۇنسىز تەلەپ قويماستىن كېرەك! ²⁰ پەقەت ئۇلارغا: «بۇتلارغا ئاتاپ نەزىر

قىلىنغان گۆشلەرنى يېمەڭلار، جىنسىي ئەخلاقسىزلىق قىلماڭلار، قانىنى ۋە بوغۇپ

ئۆلتۈرۈلگەن ھايۋاننىڭ گۆشلىرىنىمۇ يېمەڭلار!» دەپ تاپىلاپ، بىر پارچە خەت

يازايلى. ²¹ چۈنكى، يەھۇدىيلار مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق چۈشۈرۈلگەن تەۋرات

قانۇندىكى بۇ تەلىملەرنى ئۆزۈندىن بېرى ھەر دەم ئېلىش كۈنى ھەرقايسى

شەھەردىكى ئىبادەتخانىلاردا يىغىلىپ، ئۆگىنىپ كەلگەن.

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

يەھۇدىي ئەمەس ئېتىقادچىلارغا يېزىلغان خەت

²² شۇنداق قىلىپ، ئەلچىلەر، يېتەكچىلەر ۋە يېرۇسالېمدىكى باشقا پۈتۈن ئېتىقادچىلار ئۆزلىرىنىڭ ئارىسىدىن بىرنەچچە ئادەمنى تاللاپ، ئۇلارنى پاۋلۇس ۋە بارنابا بىلەن بىللە ئانتاكيغا ئەۋەتىشنى قارار قىلدى. يەھۇدا (بارسابا دەپمۇ ئاتىلىدۇ) بىلەن سىلاس بۇنىڭغا تاللاندى. بۇ ئىككىيلەن بۇرۇندىن ئېتىقادچىلارنىڭ ھۆرمىتىگە سازاۋەر بولۇپ كەلگەنىدى. خەتتە مۇنداق يېزىلغان:

²³ «ھۆرمەتلىك ئانتاكييا، سۈرىيە ۋە كىلىكىيە ئۆلكىلىرىدىكى بارلىق يەھۇدىي ئەمەس ئېتىقادچىلار! يېرۇسالېمدىكى قېرىنداشلىرىڭلاردىن، يەنى بىز ئەلچىلەر بىلەن يېتەكچىلەردىن سىلەرگە سالام!

²⁴ بىزدىن يېنىڭلارغا بارغان بەزى كىشىلەرنىڭ سۆزلىرىنىڭ سىلەرنى بىئارام ۋە پاراكەندە قىلىپ قويغانلىقىنى ئاڭلىدۇق. لېكىن، بىز ئۇلارغا ئۇنداق سۆزلەرنى قىلىشنى تاپشۇرمىغاندۇق. ²⁵ شۇ سەۋەبتىن، بىز بۇ ئىشنى مۇزاكىرە قىلغاندىن كېيىن، ئارىمىزدىن بىرنەچچە كىشىنى تاللاپ، ئۇلارنى قەدىردان دوستلىرىمىز بارنابا ۋە پاۋلۇس بىلەن بىللە يېنىڭلارغا ئەۋەتىشنى قارار قىلدۇق. ²⁶ بۇ ئىككىيلەن ھاياتىنىڭ خەتەرگە ئۇچرىشىغا قارىماي، رەببىمىز ئەيسا مەسھنىڭ خىزمىتىدە بولغان كىشىلەردۇر. ²⁷ شۇڭا، بىز يەھۇدا بىلەن سىلاسىنىمۇ خېتىمىزدىكى قارارلىرىمىزنى سىلەرگە ئۆز ئاغزى بىلەن سۆزلەپ بەرسۇن دەپ، يېنىڭلارغا ئەۋەتىشنى قارار قىلدۇق.

²⁸ مەقسەتكە كەلسەك، بىز مۇقەددەس روھنىڭ ياردىمى بىلەن زۆرۈر بولغان ئىككى - ئۈچ بەلگىلىمىدىن سىرت، سىلەرگە ھەرقانداق بىر ئېغىر يۈك يۈكلىمەسلىكىنى قارار قىلدۇق. ²⁹ زۆرۈر بولغان بەلگىلىمىلەر تۆۋەندىكىچە: بۇتلارغا ئاتاپ نەزىر قىلىنغان گۆشلەرنى يېمەڭلار. قانىنى ۋە بوغۇپ ئۆلتۈرۈلگەن ھايۋاننىڭ گۆشلىرىنىمۇ يېمەڭلار. جىنسىي ئەخلاقسىزلىق قىلماڭلار. سىلەر مۇشۇ بىرنەچچە ئىشتىن خالىي بولساڭلار، ياخشى قىلغان بولسىلەر.

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

سەلەرگە ئامانلىق تەلەيمىز!»

³⁰ ۋەكىللەر يولغا چىقىپ، بارنابا ۋە پاۋلۇس بىلەن بىللە ئانتاكيغا باردى. ئۇ يەردە پۈتۈن ئېتىقادچىلارنى يىغىپ، خەتنى ئۇلارغا تاپشۇردى. ³¹ ئۇلار خەتنىكى مەدەت بېرىدىغان سۆزلەرنى ئوقۇپ، ئىنتايىن خۇرسەن بولۇشتى. ³² يەھۇدا ۋە سىلاسلار پەيغەمبەر بولۇپ، ئېتىقادچىلارغا نۇرغۇن سۆزلەرنى قىلىپ، ئۇلارنى رىغبەتلەندۈرۈپ، ئېتىقادنى كۈچەيتتى. ³³ يېرۇسالېمدىن كەلگەنلەر ئۇ يەردە ئازراق ۋاقىت تۇرۇپ، يېرۇسالېمدىكى ئۆزلىرىنى ئەۋەتكەن ئېتىقادچىلارنىڭ قېشىغا قايتتى. ئانتاكيادىكى ئېتىقادچىلار ئۇلارنى ئۈزىتىپ، سەپىرىگە ئامانلىق تىلدى. ³⁴⁻³⁵ لېكىن، پاۋلۇس ۋە بارنابا ئانتاكيادا يەنە بىر مەزگىل تۇرۇپ، باشقا نۇرغۇن كىشىلەر بىلەن بىللە رەببىمىز ئەيسا توغرىسىدىكى تەلىمنى يەتكۈزۈپ تۇردى.

پاۋلۇس بىلەن بارنابانىڭ ئايرىلىپ كېتىشى

³⁶ ئارىدىن ئاز ۋاقىت ئۆتكەندىن كېيىن، پاۋلۇس بارناباغا:

— بىز بۇرۇن رەببىمىزنىڭ خۇش خەۋىرىنى يەتكۈزگەن ھەممە شەھەر — يېزىلارغا بېرىپ، ئېتىقادچىلارنىڭ ئەھۋالىنى كۆرۈپ كېلەيلى، — دېدى.

³⁷ بارنابا ماقۇل كۆرۈپ، يۇھاننا (ماركۇس) نى بىللە ئېلىپ بارماقچى بولغانىدى.

³⁸ بىراق، پاۋلۇس بۇنى دانا پىكىر ئەمەس، دەپ قارىدى. چۈنكى، ماركۇس ئالدىنقى قېتىم ئۇلار بىلەن بىللە ئىشلەشنى داۋاملاشتۇرماي، پامفلىيە ئۆلكىسىدە ئۇلاردىن ئايرىلىپ كەتكەنىدى. ³⁹ پاۋلۇس بىلەن بارنابا بۇ ئىش يۈزىسىدىن قاتتىق تالاش — تارتىش قىلىشىپ، ئاخىر بىر — بىرىدىن ئايرىلىپ كېتىشتى. بارنابا ماركۇسنى ئېلىپ، كېمىگە ئولتۇرۇپ سىپرۇس ئارىلىغا كەتتى. ⁴⁰ پاۋلۇس بولسا سىلاسىنى تاللاپ، ئېتىقادچىلارنىڭ ئۆزى بىلەن سىلاسىنى خۇداغا ئامانەت قىلىشى بىلەن ئۇلاردىن ئايرىلىپ يولغا چىقتى. ⁴¹ پاۋلۇسلار سۈرىيە ۋە كىلىكىيە ئۆلكىلىرىنى ئارىلاپ، ھەرقايسى جايلاردا ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىدىكى كىشىلەرنىڭ ئېتىقادىنى كۈچەيتتى.

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

16 - باب

تموتىنىڭ پاۋلۇس بىلەن بىللە ئىشلىشى

¹ پاۋلۇسلار دەربە ۋە لىسترا شەھەرلىرىگە كىرىپ ئۆتتى. لىسترادا تموتى ئىسىملىك بىر ئېتىقادچى بار ئىدى. ئۇنىڭ ئانىسى ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلغان يەھۇدىي ئايال ئىدى، ئاتىسى بولسا گرېك ئىدى. ² لىسترا ۋە كونييا شەھەرلىرىدىكى ئېتىقادچىلارنىڭ ھەممىسى تموتىنى ماختىشاتتى. ³ شۇڭا، پاۋلۇس ئۇنى ئۆزى بىلەن بىللە ئېلىپ ماگماچى بولدى. بىراق، بۇ يەردىكى يەھۇدىيلارنىڭ ھەممىسى تموتىنىڭ ئاتىسىنىڭ گرېك ئىكەنلىكىنى بىلگەچكە، پاۋلۇس يەھۇدىيلارنىڭ ئۇنى قوبۇل قىلماسلىقىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۈچۈن، ئۇنى خەتتە قىلدۇردى. ⁴ ئۇلار شەھەر - يېزىلاردىن ئۆتكەچ، يېرۇسالېمدىكى ئەلچىلەر بىلەن يېتەكچىلەر بەلگىلىگەن يەھۇدىي ئەمەسلەرگە مۇناسىۋەتلىك، رىئايە قىلىشقا تېگىشلىك بولغان قارارلارنى ئېتىقادچىلارغا يەتكۈزدى. ⁵ شۇنداق قىلىپ، ھەرقايسى جامائەتچىلىكتىكىلەرنىڭ ئېتىقادى كۈچەيتىلىپ، ئېتىقادچىلارنىڭ سانىمۇ كۈندىن - كۈنگە كۆپەيدى.

ماكېدونىيىلىكنىڭ چاقىرىقى

⁶ پاۋلۇسلار فرىگىيە ۋە گالاتىيا رايونلىرىغا كىرىپ ئۆتۈپ كەتتى. چۈنكى بۇ ۋاقىتتا، مۇقەددەس روھ ئۇلارنىڭ ئاسىيا ئۆلكىسىدە خۇش خەۋەر تارقىتىشىغا يول قويمىغانىدى. ⁷ ئۇلار مىسىيە رايونىغا كەلگەندىن كېيىن، بىتىنىيە ئۆلكىسىگە كىرمەكچى بولدى. بىراق، ھەزرىتى ئەيسانىڭ روھى ئۇلارنىڭ كىرىشىگە يەنە بىر قېتىم يول قويمىدى. ⁸ شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار مىسىيىدىن ئۆتۈپ، دېڭىز بويىدىكى تروئاس شەھىرىگە باردى. ⁹ شۇ كۈنى كەچتە، پاۋلۇسقا بىر غايىبانە ئالامەت كۆرۈنۈپ، ماكېدونىيىلىك بىر كىشى ئۇنىڭ ئالدىدا ئۆرە تۇرۇپ: — دېڭىزدىن ئۆتۈپ، ماكېدونىيە ئۆلكىسىگە كېلىپ، بىزگە ياردەم بەرسىڭىز! — دەپ تەلەپ قىلدى.

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

¹⁰ پاۋلۇس بۇ ئالامەتنى كۆرگەندىن كېيىن، بىز[®] دەرھال ماكدونىيىگە بېرىشقا تەييارلاندى. چۈنكى، خۇدانىڭ بىزنى ئۇ كىشىلەرنىڭ قېشىغا بېرىپ، خۇش خەۋەر يەتكۈزۈشكە چاقىرغانلىقىنى چۈشەنگەندۇق.

لدىيانىڭ ئېتىقاد قىلىشى

¹¹ بىز كېمىگە ئولتۇرۇپ، تروئاستىن يولغا چىقىپ، سېمادىرەگ ئارىلىغا قاراپ يول ئېلىپ، ئەتسى ماكدونىيىدىكى نېئاپولس شەھىرىگە باردۇق.¹² ئۇ يەردىن ئىچكىرىلەپ، ماكدونىيىنىڭ شۇ رايوندىكى فىلىپى دېگەن مۇھىم شەھەرگە ئۆتتۇق. بۇمۇ رىملىقلار ئورۇنلىشىۋالغان ۋە ئۇلار باشقۇرۇۋاتقان شەھەر ئىدى. بىز بۇ يەردە بىرنەچچە كۈن تۇردۇق.¹³ دەم ئېلىش كۈنى، شەھەر سىرتىدىكى دەريا ساھىلىگە باردۇق. خۇددى ئويلىغىنىمىزدەك، ئۇ يەردە يەھۇدىيلار دۇئا - تىلاۋەت قىلىدىغان بىر جايىنى تاپتۇق. بىز ئولتۇرۇپ، ئۇ يەرگە توپلانغان ئاياللار بىلەن سۆھبەتلەشتۇق.¹⁴ ئاڭلىغۇچىلار ئىچىدە تىياترا شەھىرىدىن كەلگەن لىدىا ئىسىملىك بىر ئايال بار ئىدى. سۆسۈن رەڭلىك رەخت ساتىدىغان لىدىا گەرچە يەھۇدىي بولمىسىمۇ، خۇداغا ئىبادەت قىلاتتى. خۇدانىڭ ئۇنىڭ قەلبىنى يورۇتۇشى بىلەن، ئۇ پاۋلۇسنىڭ تەلىمىنى قوبۇل قىلدى.¹⁵ ئۇ ئائىلىسىدىكىلەر بىلەن چۆمۈلدۈرۈلگەندىن كېيىن، بىزنى ئۆيىگە تەكلىپ قىلىپ:

— ئەگەر سىلەر مېنى رەببىمىز ئەيساغا ئېتىقاد قىلدى، دەپ قارىساڭلار، مېنىڭ ئۆيۈمگە بېرىپ تۇرۇپ كېتىڭلار! — دەپ چىڭ تۇرۇۋالدى. شۇنىڭ بىلەن، بىز ئۇنىڭغا ماقۇل بولۇپ، ئۆيىگە باردۇق.

پاۋلۇس بىلەن سىلاسىنىڭ زىندانغا تاشلىنىشى

¹⁶ بىر كۈنى بىز يەھۇدىيلار دۇئا قىلىدىغان جايغا يەنە بىر قېتىم بارغاندا، ئالدىمىزغا بىر دېدەك چىقتى. بۇ قىزغا جىن چاپلىشىۋالغان بولۇپ، بۇ روھ ئۇنى باشقىلارنىڭ كەلگۈسىدىكى ئىشلىرىغا پال سالدىغان قىلىپ قويغانىدى. ئۇ خوجايىنلىرىغا پال

[®] 10:16 مۇئەللىپ لۇقا بۇ يەردە «بىز» دېگەن سۆزنى ئىشلىتىش ئارقىلىق ئۆزىنىڭ مۇشۇ ۋاقىتتىن باشلاپ پاۋلۇسلار بىلەن بىللە خۇش خەۋەر يەتكۈزگەنلىكىنى ئىپادىلىگەن.

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

سېلىش ئارقىلىق نۇرغۇن پۇل تېپىپ بەرگەندى. ¹⁷ ئۇ يول بويى پاۋلۇس ۋە بىزگە ئەگىشىپ:

— بۇ كىشىلەر ئۇلۇغ خۇدانىڭ خىزمەتكارلىرى، ئۇلار بىلەن سىلەرگە قۇتقۇزۇلۇش يولىنى يەتكۈزدى! — دەپ ۋارقىراپ ماڭدى.

¹⁸ ئۇ خېلى كۆپ كۈن ئۇدا شۇنداق ۋارقىرىغاندى. بۇنىڭدىن ئىنتايىن بىزار بولغان پاۋلۇس قىزغا جىن چاپلىشىۋالغانلىقىنى بىلىپ، ئۇنىڭغا بۇرۇلۇپ، ھېلىقى جىنغا: — ئەيسا مەسھەننىڭ نامى بىلەن بۇيرۇيمەنكى، ئۇنىڭ تېنىدىن چىق! — دېيىشىگىلا، جىن شۇئان چىقىپ كەتتى.

¹⁹ دېدەك پال سالالمايدىغان بولۇپ قالغاندىن كېيىن، خوجايىنلىرى پۇل تېپىش خىياللىرىنىڭ يوققا چىققانلىقىنى بىلىشىپ، پاۋلۇس بىلەن سىلاسىنى تارتىپ چىقىپ، ئۇلارنى شەھەر مەيدانىغا، باشلىقلارنىڭ ئالدىغا ئېلىپ باردى. ²⁰ ئۇلار پاۋلۇس بىلەن سىلاسىنى رىم ئەمەلدارلىرىنىڭ ئالدىغا چىقىرىپ:

— بۇ يەھۇدىيلار شەھىرىمىزنى قالايمىقانلاشتۇرۇۋەتتى. ²¹ ئۇلار قانۇنمىزغا خىلاپ قائىدە – تۈزۈملەرنى تارقىتىۋاتىدۇ! بىز رىملىق بولغاندىكىن، ئۇلارنىڭ تارقاتقانلىرىنى قوبۇل قىلساق ۋە ئىجرا قىلساق بولمايدۇ! — دەپ شىكايەت قىلدى. ²² كۆپچىلىكمۇ ئۇلارغا قوشۇلۇپ، ھۇجۇمغا ئۆتكەندى. ئەمەلدارلار پاۋلۇس بىلەن سىلاسىنىڭ كىيىملىرىنى يىرتىپ يالڭاچلاپ، كالتەك بىلەن ئۇرۇشقا ئەمر چۈشۈردى. ²³ ئۇلار قاتتىق ئۇرۇلغاندىن كېيىن، زىندانغا تاشلاندى. گۈندىپايغا قاتتىق كۆزىتىش بۇيرۇلدى. ²⁴ بۇ بۇيرۇق بىلەن گۈندىپاي ئۇلارنى زىنداننىڭ ئىچكىرىدىكى كامبىرىغا سولاپ، پۇتلىرىغا ئىشكەل سالدى.

²⁵ تۈن يېرىمىغا يېقىن، پاۋلۇس بىلەن سىلاسى دۇئا قىلىپ، خۇداغا مەدھىيە ناخشىلىرىنى ئېيتىۋاتاتتى. باشقا مەھبۇسلار بولسا قۇلاق سېلىپ ئاڭلاۋاتاتتى. ²⁶ تۇيۇقسىز قاتتىق يەر تەۋرەپ، زىنداننىڭ ئۇللىرىمۇ سىلكىنىپ كەتتى. زىنداننىڭ پۈتۈن ئىشىكلىرى ئېچىلىپ، مەھبۇسلاردىكى كىشىلەرمۇ چۈشۈپ كەتتى. ²⁷ ئۇيۇقدىن ئويغىنىپ زىنداننىڭ ئىشىكلىرىنىڭ ئوچۇق تۇرغانلىقىنى كۆرگەن گۈندىپاي ھەممە مەھبۇسلار قېچىپ كەتسە، ئەمەلدارلار چوقۇم مېنى ئۆلتۈرىدۇ

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

دەپ، قىلىچىنى سۇغۇرۇپ ئېلىپ، ئۆزىنى ئۆلتۈرۈۋالماقچى بولدى.
²⁸ لېكىن، پاۋلۇس:

— جېنىڭغا زامان بولما، ھەممىمىز بار! — دەپ قاتتىق ۋارقىردى.
²⁹ گۈندىپاي چىراغ ئەكەلدۈرۈپ، پاۋلۇس بىلەن سىلاسىنىڭ ئالدىغا يۈگۈرۈپ
 كىرىپ، تىترىگەن ھالدا ئۇلارنىڭ ئايىغىغا يىقىلدى. ³⁰ كېيىن، ئۇلارنى تاشقىرىغا
 ئېلىپ چىقىپ:

— قۇتقۇزۇلۇش ئۈچۈن قانداق قىلىشىم كېرەك؟ — دەپ سورىدى.
³¹ — رەببىمىز ئەيساغا ئېتىقاد قىلىشىڭ كېرەك. شۇنداق قىلساڭ، ئۆزۈڭ ھەم
 ئائىلەڭدىكىلەر مۇ قۇتقۇزۇلىدۇ! — دېدى ئۇلار.

³² شۇنىڭ بىلەن، ئىككىيلەن ئۇنىڭغا ۋە ئۇنىڭ ئائىلىسىدىكىلەرگە رەببىمىز ئەيسا
 ھەققىدە چۈشەنچە بەردى. ³³ شۇ ۋاقىتنىڭ ئۆزىدىلا گۈندىپاي ئۇلارنى باشلاپ
 چىقىپ، يارىلىرىنى يۇيۇپ تازىلىدى. ئۇ دەرھال ئائىلىسىدىكىلەر بىلەن
 چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلدى. ³⁴ ئۇ پاۋلۇس بىلەن سىلاسىنى ئۆز ئۆيىگە باشلاپ
 كېلىپ، ئالدىغا داستىخان سالىدى. ئۇلار خۇداغا ئېتىقاد قىلغانلىقتىن ئائىلە بويىچە
 خۇشاللىققا چۆمگەندى.

³⁵ ئەتسى ئەتسىگەندە، رىم ئەمەلدارلىرى زىندانغا ياساۋۇللارنى ئەۋەتىپ:
 — ئۇ ئىككىيلەننى قويۇۋېتىڭلار! — دەپ بۇيرۇدى.

³⁶ گۈندىپاي پاۋلۇسقا:

— ئەمەلدارلار سىلاسى ئىككىڭلارنى قويۇۋېتىش ئەمرىنى بەردى. سىلەر ئەمدى
 زىنداندىن چىقساڭلار بولىدۇ. تىنچ-ئامان قايتىڭلار، — دېدى.
³⁷ بىراق، پاۋلۇس ياساۋۇللارغا:

— بىز رىم پۇقرالىرى بولساقمۇ، ئەمەلدارلار بىزنى سوراق قىلمايلا خالايدىقنىڭ
 ئالدىدا قانۇنسىز ھالدا كالتەك بىلەن ئۇرۇپ، زىندانغا تاشلىدى. ئەمدى ئۇلار بىزنى
 ئوغرىلىقچە قوغلىماقچىمۇ؟ بۇنداق قىلسا بولمايدۇ. بىزنى رىم ئەمەلدارلىرى ئۆزى
 كېلىپ ئېلىپ كەتسۇن! — دېدى.

³⁸⁻³⁹ ياساۋۇللار بۇ سۆزلەرنى رىم ئەمەلدارلىرىغا يەتكۈزدى. ئۇلار پاۋلۇس بىلەن

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

سلاسىنىڭ رىم پۇقراسى ئىكەنلىكىنى ئاڭلاپ قورقۇپ كەتتى ۋە زىندانغا بېرىپ ئۇلاردىن كەچۈرۈم سورىدى. ئۇلارنى زىنداندىن ئېلىپ چىققاندىن كېيىن، شەھەردىن چىقىپ كېتىشنى تەلەپ قىلدى.

⁴⁰ زىنداندىن چىققان پاۋلۇس بىلەن سىلاس لىدىيانىڭ ئۆيىگە بېرىپ، ئۇ يەردە قېرىنداشلىرى بىلەن كۆرۈشۈپ، ئۇلارنى رىغبەتلەندۈرۈپ، شەھەردىن چىقىپ كەتتى.

17 - باب

سالونىكا شەھىرىدىكى توپىلاڭ

¹ پاۋلۇس بىلەن ئۇنىڭ ھەمراھلىرى سەپىرىنى داۋاملاشتۇرۇپ، ئامفىپولىس ۋە ئاپولونىيا شەھەرلىرىدىن ئۆتۈپ، سالونىكا شەھىرىگە كەلدى. ئۇ يەردە يەھۇدىيلارنىڭ ئىبادەتخانىسى بار ئىدى. ²⁻³ پاۋلۇس ئادىتى بويىچە ئىبادەتخانىغا كىرىپ، ئۇدا ئۈچ دەم ئېلىش كۈنى ئۇ يەردە جەم بولغان كىشىلەر بىلەن مۇقەددەس يازمىلارنى ئاساس قىلغان ھالدا مۇنازىرىلىشىپ، ئۇلارغا قۇتقۇزغۇچى — مەسىھنىڭ خۇدانىڭ ئىرادىسى بىلەن ئۆلتۈرۈلۈپ، ئاندىن ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرۈلگەنلىكىنى ئېنىق چۈشەندۈرۈپ بەردى.

— مەن سىلەرگە جاكارلىغان ھەزرىتى ئەيسا دەل قۇتقۇزغۇچى — مەسىھنىڭ ئۆزى! — دېدى ئۇ.

⁴ يەھۇدىيلارنىڭ ئىچىدىن بەزىلەر قايىل بولۇپ، پاۋلۇس بىلەن سىلاسىقا ئەگىشىپ، ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلدى. يەھۇدىي دىنىنى ياقلايدىغان نۇرغۇن گرىك ئەر ۋە يۇقىرى تەبىقىدىكى گرىك ئاياللارمۇ ھەزرىتى ئەيساغا ئىشەندى. ⁵ بىراق، يەھۇدىيلار بۇنىڭغا ھەسەتخورلۇق قىلدى. ئۇلار كوچىدا بىكار يۈرىدىغان ئاقناچىلارنى توپلاپ، شەھەردە توپىلاڭ كۆتۈردى. يەھۇدىيلار پاۋلۇس بىلەن سىلاسىنى تۇتۇپ، توپىلاڭچىلارغا تاپشۇرۇپ بېرىش مەقسىتىدە ياسۇن ئىسىملىك بىر ئېتىقادچىنىڭ ئۆيىگە باستۇرۇپ كىردى. ⁶ لېكىن، ئۇلار پاۋلۇس بىلەن سىلاسىنى

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

تاپالماي، ياسۇن ۋە باشقا بىرنەچچە ئېتىقادچىلارنى يەرلىك ئەمەلدارلارنىڭ ئالدىغا تارتىپ ئاپىرىپ:

— ھەممە جايلاردا ئالەمنى ئاستىن - ئۈستۈن قىلماقچى بولغان ھېلىقى ئادەملەر شەھىرىمىزگىمۇ يېتىپ كەلدى. ⁷ ياسۇن ئۇلارنى ئۆيىگە قوبۇل قىلدى. ئۇلار ئەيسا ئىسىملىك باشقا بىر پادىشاھ بار دەپ، رىم ئىمپېراتورىنىڭ پەرمانىغا خىلاپلىق قىلىۋاتدۇ! — دەپ چۇقان سېلىپ، يالغان شىكايەت قىلدى.

⁸ بۇ سۆزلەر يەرلىك ئەمەلدارلار بىلەن خالايقىنى دەككە - دۈككەگە سېلىپ قويدى. ⁹ يەرلىك ئەمەلدارلار ياسۇن ۋە بىللە تۇتۇپ كېلىنگەن ئېتىقادچىلاردىن كاپالەت پۇلى ئالغاندىن كېيىنلا، ئاندىن ئۇلارنى قويۇۋەتتى.

بېرىيا شەھىرىدە

¹⁰ ئېتىقادچىلار پاۋلۇس بىلەن سىلاسىنى شۇ كۈنى كەچ كىرىش بىلەنلا، بېرىيا شەھىرىگە ئەۋەتىۋەتتى. ئۇلار ئۇ يەرگە بېرىپ، يەھۇدىيلارنىڭ ئىبادەتخانىسىغا كىردى. ¹¹ ئۇ يەرنىڭ ئادەملىرى سالونىكادىكىلەرگە قارىغاندا كالىسى ئېچىلغان بولۇپ، ئۇلار پاۋلۇس بىلەن سىلاسىنىڭ ھەزرىتى ئەيسا ھەققىدە بەرگەن تەلىمنى قىزىقىپ ئاڭلىدى ۋە ئۇلارنىڭ ئېيتقانلىرىنىڭ توغرا - خاتالىقىنى بىلىش ئۈچۈن، ھەر كۈنى مۇقەددەس يازمىلارنى ئىزدىنىپ ئۆگەندى. ¹² نەتىجىدە، نۇرغۇن يەھۇدىيلار، ئۇنىڭدىن باشقا خېلى كۆپ گىرېك ئەرلەر ۋە يۇقىرى تەبىقىدىكى گىرېك ئاياللارمۇ ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلدى. ¹³ لېكىن، سالونىكادىكى يەھۇدىيلار پاۋلۇسنىڭ بېرىيادا ھەزرىتى ئەيسا ھەققىدىكى خۇش خەۋەرنى يەتكۈزگەنلىكىنى ئاڭلاپ، ئۇ يەرگە بېرىپ پاۋلۇسقا زىيانكەشلىك قىلىش مەقسىتىدە توپىلاڭ كۆتۈرۈپ، ئاممىنى قۇتراتتى. ¹⁴ شۇڭا، ئېتىقادچىلار پاۋلۇسنى دەرھال دېڭىز بويىدىكى جايلارغا ئەۋەتىۋەتتى. سىلاس بىلەن تىموتى بولسا بېرىيادا قالدى. ¹⁵ پاۋلۇسقا ھەمراھ بولۇپ ماڭغانلار ئۇنى ئافىنا شەھىرىگىچە ئېلىپ بېرىپ، ئاندىن بېرىياغا قايتىپ كەلدى. ئۇلار پاۋلۇسنىڭ «سىلاس بىلەن تىموتى مۇمكىنقەدەر مېنىڭ يېنىمغا تېزىرەك كەلسۇن» دېگەن سۆزىنى ئېلىپ كەلدى.

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

ئافنا شەھرىدە

¹⁶ پاۋلۇس ئافنا شەھرىدە سىلاس بىلەن تىموتىنى كۈتۈپ تۇرغاندا، شەھەرنىڭ ھەممە يېرىنى بۇت قاپلاپ كەتكەنلىكىنى كۆرۈپ، ئىنتايىن بىئارام بولدى. ¹⁷ شۇڭا، ئۇ يەھۇدىيلارنىڭ ئىبادەتخانىسىدا يەھۇدىيلار ۋە ئۇلارنىڭ دىنىنى ياقلايدىغان يەھۇدىي ئەمەسلەر بىلەن سۆھبەتلىشەتتى ھەم ھەر كۈنى بازاردا ئۇچرىغاندا كىشىلەر بىلەن بۇ توغرىلۇق مۇنازىرىلىشەتتى. ¹⁸ «ئېپىكۇرلار» ۋە «ستوئىكلار» دەپ تونۇلغان بەزى پەيلاسوپلارمۇ ئۇنىڭ بىلەن مۇنازىرىلىشىشكە باشلىدى. بەزىلەر: — بۇ جاھانكەزدى پوچى نېمە دەپ جۆيلۈۋاتىدۇ؟ — دېيىشتى. يەنە بەزىلەر پاۋلۇسنىڭ ھەزرىتى ئەيسانىڭ ئۆلۈپ تىرىلدۈرۈلگەنلىكى ھەققىدىكى تەلىملىرىنى ئاڭلاپ:

— ئۇ چەت ئەللىكلەرنىڭ خۇدالىرىنى تەشۋىق قىلىۋاتسا كېرەك! — دېيىشتى. ¹⁹ شۇڭا، ئۇلار پاۋلۇسنى «ئارېئوپاگۇس» دېگەن چوڭ كېڭەش مەيدانىغا ئېلىپ بېرىپ:

— سەن تارقىتىۋاتقان يېڭى تەلىماتلىرىڭدىن بىزنىمۇ ئاز – تولا خەۋەردار قىلىپ قويساڭ قانداق؟ ²⁰ بەزى ئىشلارنى ئاڭلاپ ئىنتايىن ھەيران بولدۇق، زادى نېمە دېمەكچى بولغىنىڭنى بىلمەكچىمىز، — دېيىشتى. ²¹ (ئافنالىقلار ۋە ئۇ يەردە تۇرۇۋاتقان چەت ئەللىكلەرنىڭ ھەممىسى كۆپ ۋاقتىنى يېڭى ئوي – پىكىرلەرنى ئاڭلاشقا ۋە ئالماشتۇرۇشقا سەرپ قىلىشەتتى.) ²² شۇڭا، پاۋلۇس ئالدىغا چىقىپ مۇنداق دېدى:

— ئەي ئافنا خەلقى! سىلەرنىڭ كۈچلۈك ئېتىقادى قىزغىنلىقىڭلارنىڭ بارلىقىنى بىلىمەن. ²³ چۈنكى، شەھەر ئىچىدە ھەممە يەرنى ئارىلاپ، سىلەرنىڭ ئىبادەت قىلىدىغان جايلىرىڭلارنى كۆزدىن كەچۈرگەنمىدە، قۇربانلىق سۇپىلىرىنىڭ بىرىنىڭ ئۈستىدە «مەلۇم بولمىغان خۇداغا» دەپ بېغىشلىما يېزىلغانلىقىنى كۆردۈم. مەن ھازىر دەل سىلەرگە مەلۇم بولمىغان، لېكىن سىلەر ئىبادەت قىلىۋاتقان مانا شۇ خۇدانى سىلەرگە تونۇشتۇراي.

²⁴ پۈتكۈل دۇنيانى ۋە ئۇنىڭدىكى بارلىق مەۋجۇداتلارنى ياراتقان خۇدا پۈتۈن

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

ئالەمنىڭ ئىگىسىدۇر. ئۇ ئىنسانلارنىڭ قولى بىلەن بىنا قىلىنغان بۇتخانلاردا تۇرمايدۇ. ²⁵ ئۇنىڭ ئىنسانلارغا ھېچقانداق ھاجىتى چۈشمەيدۇ. ئەكسىچە، ئىنسانلارغا ھاياتلىق، نەپەس، شۇنداقلا ئۇلار ئېھتىياجلىق بولغان ھەرقانداق نەرسىنى ئاتا قىلىپ، ئۇلارنىڭ ئېھتىياجلىرىنى قاندۇرىدۇ. ²⁶ ئۇ بىر ئادەمدىن پۈتكۈل مىللەتلەرنى ياراتتى، ئۇلارنى پۈتۈن يەر يۈزىگە ئورۇنلاشتۇرۇپ، ئۇلارنىڭ گۈللىنىشى ۋە زاۋاللىققا يۈزلىنىشى ھەمدە تۇرىدىغان جايلىرىنى ئالدىن بەلگىلەپ بەردى. ²⁷ ئۇ: «ئىنسانلار مېنى ئىزدەپ تاپسۇن» دەپ، شۇنداق قىلدى. ئەمەلىيەتتە، ئۇ بىزىڭدىن يىراق ئەمەس. ²⁸ بىز ئۇ ئارقىلىق ياشايمىز، ھەرىكەت قىلىمىز، مەۋجۇتلىقىمىز. ئاراڭلاردىكى بەزى شائىرلار يازغاندەك: «بىز خۇدانىڭ پەرزەنتلىرى!» ²⁹ بىز خۇدانىڭ پەرزەنتلىرى بولغاچقا، ئۇنى ھۈنەرۋەننىڭ ماھارىتى بىلەن ئويۇپ ياسالغان ئالتۇن - كۈمۈش ياكى تاش بۇتلارغا ئوخشاشماستىن كېرەك! ³⁰ بۇرۇنقى زامانلاردا، خۇدا: «بۇتقا ئىشىنىدىغانلار ھازىرچە مېنىڭ يوللىرىمنى بىلمەيدۇ» دەپ، ئۇلارنىڭ ھەرىكەتلىرىنى كۆرمەسكە سالىدى. لېكىن بۈگۈنكى كۈندە، ئۇ پۈتۈن ئىنسانلارنى گۇناھلىرىغا توۋا قىلىپ، ئۇنىڭ يولغا قايتىشقا بۇيرۇماقتا! ³¹ چۈنكى، ئۇ ئۆزى تاللىغان ئادەم ئارقىلىق پۈتۈن دۇنيانى ئادىللىق بىلەن سوراق قىلىدىغان قىيامەت كۈنىنى بەلگىلىدى. خۇدانىڭ ئۇنى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرگەنلىكى بۇ ئىشنىڭ مۇقەررەر ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلىدى.

³² پاۋلۇسنىڭ ئۆلگەنلەرنىڭ تىرىلىشى ھەققىدە ئېيتقانلىرىنى ئاڭلىغان بەزى

كىشىلەر ئۇنى مەسخىرە قىلىشقا باشلىدى. يەنە بەزىلەر:

— بۇ ئىشنى يەنە بىر ئاڭلاشنى ئارزۇ قىلىمىز، — دېدى.

³³ بۇنىڭ بىلەن، پاۋلۇس كېڭەشمە مەيداندىن قايتىپ چىقتى. ³⁴ بەزىلەر ئۇنىڭغا قوشۇلۇپ، ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلدى. بۇنىڭ ئىچىدە كېڭەشمە ھەيئەتلىرىدىن دىيونىسىيۇس، دامارس ئىسىملىك بىر ئايال ۋە باشقا بىرقانچە كىشىمۇ بار ئىدى.

18 - باب

كورىنت شەھىرىدە

¹ بۇ ئىشلاردىن كېيىن، پاۋلۇس ئافىنا شەھىرىدىن كورىنت شەھىرىگە باردى.
² پاۋلۇس ئۇ يەردە پونتۇس ئۆلكىسىدە تۇغۇلغان ئاڭولا ئىسىملىك بىر يەھۇدىي بىلەن ئۇنىڭ ئايالى پرسىكىلانى ئۇچراتتى. ئۇلار رىملىق كلاۋدىيۇس پادىشاھنىڭ پۈتۈن يەھۇدىيلارنىڭ رىم شەھىرىدىن چىقىپ كېتىشى توغرىسىدىكى بۇيرۇقى سەۋەبلىك يېقىندا ئىتالىيىدىن كەلگەندى. پاۋلۇس ئۇلار بىلەن كۆرۈشۈپ،
³ ئۇلارنىڭ يېنىدا قېلىپ ئىشلىدى. چۈنكى، بۇرۇندىن چىقىپ ياساش بىلەن تۇرمۇش كەچۈرىدىغان پاۋلۇس ئۇلار بىلەن كەسىپداش چىقىپ قالدى.⁴ يەھۇدىيلارنىڭ ھەربىر دەم ئېلىش كۈنىدە، پاۋلۇس ئىبادەتخانىغا بېرىپ، يەھۇدىيلار ۋە گرېكلار بىلەن سۆزلىشىپ، ئۇلارنى ئۆز تەلىمىنىڭ راست ئىكەنلىكىگە قايىل قىلىشقا تىرىشاتتى.

⁵ سىلاس بىلەن تىموتىي ماكدونىيىدىن كەلگەندىن كېيىن، پاۋلۇس بارلىق ۋاقىتنى خۇدانىڭ خۇش خەۋىرىنى يەتكۈزۈشكە سەرپ قىلىپ، يەھۇدىيلارغا ھەزرىتى ئەيسانىڭ قۇتقۇزغۇچى — مەسىھ ئىكەنلىكىگە گۇۋاھلىق بەردى.⁶ لېكىن، ئۇلار ئۇنىڭغا قارشى چىقتى ۋە ئۇنى ھاقارەتلىدى. بۇنىڭ بىلەن پاۋلۇس پېشىنى قېقىپ، ئۇلارغا:

— ئەگەر سىلەر قۇتقۇزۇلمىساڭلار، مەن جاۋابكار ئەمەس، ئۆزۈڭلار جاۋابكار. بۈگۈندىن باشلاپ، مەن خۇش خەۋەرنى سىلەرگە ئەمەس، يەھۇدىي ئەمەسلەرگە يەتكۈزۈمەن، — دېدى.

⁷ بۇنىڭ بىلەن، پاۋلۇس ئۇلاردىن ئايرىلىپ، تىتىيۇس يۇستۇس ئىسىملىك بىر كىشىنىڭ ئۆيىگە بېرىپ تۇردى. ئۇ يەھۇدىي بولمىسىمۇ، يەھۇدىي دىنىنى ياقلايدىغان ئادەم بولۇپ، ئۇنىڭ ئۆيى ئىبادەتخانىنىڭ يېنىدا ئىدى.⁸ ئىبادەتخانىنىڭ مەسئۇلى كرىسپۇس پۈتۈن ئائىلىسىدىكىلەر بىلەن رەببىمىز ئەيساغا ئېتىقاد قىلدى. يەنە نۇرغۇن يەھۇدىي ئەمەس كورىنتلىقلارمۇ پاۋلۇسنىڭ سۆزلىرىنى ئاڭلاپ،

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلىشقا باشلىدى ۋە چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلدى. ⁹ بىر كېچە، پاۋلۇسقا بىر غايىبانە ئالامەت كۆرۈندى. بۇ ئالامەتتە رەببىمىز ئەيسا ئۇنىڭغا:

— قورقما، سۈكۈت قىلماي سۆزلە. ¹⁰ مەن سەن بىلەن بىللە. ساڭا ھېچكىم زىيانكەشلىك قىلالمايدۇ. چۈنكى، بۇ شەھەردە نۇرغۇن كىشىلىرىم بار! — دېدى. ¹¹ شۇنىڭ بىلەن، پاۋلۇس ئۇ يەردە بىر يېرىم يىل تۇرۇپ، ئۇ يەردىكى كىشىلەرگە خۇدانىڭ سۆزلىرىنى يەتكۈزدى.

¹² غاللىيو يۇنان ئۆلكىسىنىڭ ۋالىيسى بولغان ۋاقتىدا، يەھۇدىيلار بىرلىشىپ پاۋلۇسنى تۇتۇپ سوتقا ئاپىرىپ، ئۇنىڭ ئۈستىدىن: ¹³ — بۇ ئادەم كىشىلەرنى قانۇنغا خىلاپ ھالدا خۇداغا ئىبادەت قىلىشقا قۇتراتتى! — دەپ شىكايەت قىلدى.

¹⁴ پاۋلۇس سۆز باشلاي دەپ تۇرۇشقا، ۋالىي غاللىيو ئۇلارغا: — ئەي يەھۇدىيلار! ئەگەر سىلەرنىڭ شىكايىتىڭلار بىر ناھەقلىق ياكى بىرەر ئېغىر جىنايەت توغرىسىدا بولسىدى، ئەلۋەتتە سەۋرچانلىق بىلەن سىلەرگە قۇلاق سېلىشىمغا توغرا كېلەتتى. ¹⁵ بىراق، تالاش-تارتىشىڭلار دىنىي قانۇنۇڭلاردىكى بەزى ئىسىملار ۋە سۆزلەر توغرىسىدا ئىكەن، ئۇنى ئۇزۇڭلار ھەل قىلىڭلار. مەن بۇنداق كىچىك ئىشلارنى سوراق قىلمايمەن! — دېدى.

¹⁶ بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار سوتتىن ھەيدەپ چىقىرىلدى. ¹⁷ خالايق يەھۇدىي ئىبادەتخانىسىنىڭ مەسئۇلى سوستېنسىنى تارتىپ چىقىپ، سوراقخانىنىڭ ئالدىدا قاتتىق ئۇردى. بىراق، ۋالىي غاللىيو بۇ ئىشقا قىلچە پىسەنت قىلمىدى.

پاۋلۇسنىڭ ئانتاكيا شەھىرىگە قايتىپ كېلىشى

¹⁸ پاۋلۇس كورنىت شەھىرىدە ئېتىقادچىلار بىلەن يەنە بىر مەزگىل تۇردى. كېيىن، ئۇلار بىلەن خوشلىشىپ، پىرسكىلا ۋە ئاكوئىلار بىلەن كېمىگە ئولتۇرۇپ، سۈرىيە ئۆلكىسىگە كەتتى. يولغا چىقىشتىن ئىلگىرى، ئۇ دېڭىز بويىدىكى كېنھېرىيە شەھىرىدە چاچلىرىنى كەستۈرۈۋەتتى. چۈنكى، ئۇ خۇداغا بىر قەسەم قىلغانىدى. ¹⁹ ئۇلار ئەفەس شەھىرىگە بارغاندىن كېيىن، پاۋلۇس پىرسكىلا ۋە ئاكوئىلا بىلەنمۇ

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

خوشلاشتى. ئۇ كېتىشتىن بۇرۇن ئىبادەتخانىغا بېرىپ، يەھۇدىيلار بىلەن ھەزرىتى ئەيسا ھەققىدە سۆھبەتلەشتى. ²⁰ ئۇلار ئۇنى بىرنەچچە كۈن ئۇزۇنراق تۇرۇشقا تەكلىپ قىلدى، لېكىن پاۋلۇس قوشۇلمىدى. ²¹ پاۋلۇس ئۇ يەردىن ئايرىلىش ۋاقتىدا، ئۇلارغا:

— خۇدا بۇيرۇسا، سىلەرنىڭ يېنىڭلارغا يەنە كېلىمەن، — دېدى، ئاندىن ئەفەستىن كېمە بىلەن يولغا چىقتى.

²² پاۋلۇس قەيسەرىيە شەھىرىدە كېمىدىن چۈشۈپ، يېرۇسالېمغا باردى. ئۇ يەردىكى ئېتىقادچىلار بىلەن كۆرۈشكەندىن كېيىن، ئانتاكيا شەھىرىگە كەتتى. ²³ ئۇ ئانتاكيا ئېتىقادچىلار بىلەن خېلى كۆپ ۋاقىت تۇرۇپ، يەنە يولغا چىقتى ۋە گالاتىيا ۋە فىرىگىيە رايونلىرىنى ئارىلاپ، بارغانلا يېرىدە ئېتىقادچىلارنىڭ ئېتىقادىنى كۈچەيتتى.

ئاپوللوسنىڭ ئەفەس ۋە كورنىت شەھەرلىرىدە تەلىم بېرىشى

²⁴ بۇ ئارىدا، ئىسكەندەرىيە شەھىرىدە تۇغۇلغان ئاپوللوس ئىسىملىك بىر يەھۇدىي ئەفەس شەھىرىگە كەلدى. ئۇنىڭ سۆز قابىلىيىتى ئۈستۈن بولۇپ، مۇقەددەس يازمىلاردىن خېلى ساۋاتى بار ئىدى. ²⁵ رەببىمىزنىڭ يولى توغۇرلۇق مەلۇم دەرىجىدە تەلىم ئالغان ئاپوللوس رەببىمىز ئەيسا ھەققىدە قىزغىن سۆزلەپ تەلىم بېرەتتى. ئۇنىڭ تەلىمى توغرا بولسىمۇ تولۇق ئەمەس ئىدى. چۈنكى ئۇ چۆمۈلدۈرۈلۈش توغۇرلۇق يەھىيا پەيغەمبەرنىڭ سۇغا چۆمۈلدۈرۈشىدىنلا بىلەتتى. ²⁶ ئاپوللوس ئىبادەتخانىدا يۈرەكلىك سۆزلەشكە باشلىدى. ئاڭلاۋاتقانلاردىن پىرسكىلا بىلەن ئاكوئىلا ئۇنى ئۆيىگە تەكلىپ قىلىپ، ئۇنىڭغا خۇدانىڭ يولىنى تېخىمۇ تولۇق چۈشەندۈردى. ²⁷ كېيىن ئاپوللوس يۇنان ئۆلكىسىگە بارماقچى بولغاندا، ئەفەسلىك ئېتىقادچىلار ئۇنىڭغا ياردەمدە بولۇپ، يۇناندىكى ئېتىقادچىلارغا خەت يېزىپ، ئۇلاردىن ئاپوللوسنى كۈتۈۋېلىشنى سوردى. ئاپوللوس يۇنانغا بېرىپ، خۇدانىڭ مېھرى - شەپقىتى ئارقىلىق ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلغانلارغا چوڭ ياردەمدە بولدى. ²⁸ ئۇ جامائەت ئالدىدا يەھۇدىيلار بىلەن مۇنازىرىلىشىپ، ئۇلارغا كۈچلۈك رەددىيە بەردى ھەمدە مۇقەددەس يازمىلارنى ئاساس قىلىپ، ھەزرىتى ئەيسانىڭ قۇتقۇزغۇچى — مەسھ ئىكەنلىكىنى ئېنىقلاپ بەردى.

19 - باب

پاۋلۇس ئەفەس شەھىرىدە

¹ ئاپوللوس كورننت شەھىرىدىكى ۋاقتىدا، پاۋلۇس سەپەر قىلىپ، ئىچكى قۇرۇقلۇق ئارقىلىق ئەفەس شەھىرىگە كەلدى. ئۇ يەردە مەرھۇم يەھيا پەيغەمبەرنىڭ بەزى شاگىرتلىرى بىلەن ئۇچرىشىپ، ² ئۇلاردىن:

— سىلەر خۇدانىڭ يولىغا مېڭىشقا باشلىغاندا، ئۇنىڭ مۇقەددەس روھى سىلەرگە ئاتا قىلىنغانمۇ؟ — دەپ سورىدى.

— ياق، بىز مۇقەددەس روھ بار دېگەننى زادى ئاڭلىمايتكەنمىز، — دەپ جاۋاب بەردى ئۇلار.

³ پاۋلۇس يەنە:

— ئۇنداقتا، سىلەر چۆمۈلدۈرۈلگەندە، ئۇنىڭ مەنىسىنى نېمە دەپ چۈشەندىڭلار؟ — دەپ سورىدى.

— بىزنىڭ چۈشەنچىمىز يەھيا پەيغەمبەر بەرگەن تەلىمگە ئاساس قىلىنغان، — دەپ جاۋاب بەردى ئۇلار.

⁴ — شۇ چاغدا، يەھيا پەيغەمبەر كىشىلەرگە چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلغانلارنىڭ گۇناھىغا توۋا قىلىپ، خۇداغا يۈزلىنىش نىيىتىنى ئىپادىلىشى كېرەكلىكىنى ھەم ئۆزىدىن كېيىن كەلگۈچىگە، يەنى ھەزرىتى ئەيساغا ئىشىنىشى كېرەكلىكىنى تاپىلغان، — دېدى پاۋلۇس.

⁵ ئۇلار بۇ گەپنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، رەببىمىز ئەيساغا ئېتىقاد قىلىپ، ئۇنىڭ نامى بىلەن چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلدى. ⁶ پاۋلۇس قولىنى ئۇلارغا تەگكۈزۈپ تۇرۇپ دۇئا قىلىۋاتقاندا، ئۇلارنىڭ ۋۇجۇدىغا مۇقەددەس روھ چۈشتى. بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار ئۆزلىرىگە نامەلۇم بولغان تىللاردا خۇداغا مەدھىيە ئوقۇشتى ھەم خۇدادىن كەلگەن ۋەھىيلەرنى يەتكۈزۈشكە باشلىدى. ⁷ ئۇلار تەخمىنەن ئون ئىككى كىشى ئىدى.

⁸ ئۈچ ئاي داۋامىدا، پاۋلۇس ئەفەس شەھىرىدىكى يەھۇدىيلار ئىبادەتخانىسىغا

كىرىپ، ئۇلار بىلەن يۈرەكلىك سۆزلىشىپ، ئۇلارنى خۇدانىڭ پادىشاھلىقى

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

توغرىسىدىكى تەلىمگە قايىل قىلىشقا تىرىشتى. ⁹ لېكىن، بەزىلىرى جاھىللىق قىلىپ ئىشەنمەي، جامائەت ئالدىدا رەببىمىز ئەيسا يولغا ھاقارەت كەلتۈردى. شۇڭا، پۈلۈس ئېتىقادچىلارنى ئېلىپ ئۇلاردىن ئايرىلدى ۋە ھەر كۈنى تراننۇس ئىسىملىك ئادەمنىڭ مەكتىپىدە سۆھبەتلىشىشنى داۋاملاشتۇردى. ¹⁰ بۇ خىزمەت ئىككى يىل داۋاملاشتى. نەتىجىدە، ئاسىيا ئۆلكىسىدىكى پۈتۈن خەلق، يەھۇدىيلار ياكى يەھۇدىي ئەمەسلەر بولسۇن، ھەممەيلەن رەببىمىز ئەيسا ھەققىدىكى سۆزلەردىن خەۋەردار بولدى.

سكېۋاننىڭ ئوغۇللىرى

¹¹ خۇدا پۈلۈس ئارقىلىق ئاجايىپ مۆجىزىلەرنى ياراتتى. ¹² بەزىلەر ھەتتا قول ياغلىق ۋە لۆڭگىلىرىنى پۈلۈسنىڭ تېنىغا تەگكۈزۈپ، ئاندىن كېسەللەرنىڭ يېنىغا ئايرىپ، ئۇلارنىڭ ئۇچىسىغا يېپىپ قوياتتى. نەتىجىدە، كېسەللەر ساقىيىپ، جىنلار ئۇلارنىڭ تېنىدىن چىقىپ كېتەتتى. ¹³ شۇ ئەتراپتا ئايەت ئوقۇپ جىن قوغلاشنى كەسىپ قىلىۋالغان بەزى يەھۇدىيلارمۇ بار ئىدى. ئۇلار رەببىمىز ئەيساغا ئېتىقاد قىلمىغان بولسىمۇ، ئۇنىڭ نامىنى ئىشلىتىپ، جىنلارنى ھەيدىۋەتمەكچى بولۇش ئۈچۈن ئۇلار جىنلارغا: «پۈلۈس ئېيتقان ئەيسانىڭ نامىدىن بۇيرۇيمەنكى، چىقىپ كېتىڭلار!» دەيدىغان بولدى. ¹⁴ بۇ ئىشنى قىلغانلارنىڭ ئارىسىدا سكېۋا ئىسىملىك بىر يەھۇدىي ئالىي روھانىيىنىڭ يەتتە ئوغلىمۇ بار ئىدى. ¹⁵ بىر كۈنى ئۇلار جىن چاپلىشىۋالغان بىر كىشىنىڭ تېنىدىكى جىننى قوغلىماقچى بولغاندا، جىن چىقىشقا ئۇنىماي، ئۇلاردىن:

— مەن ئەيسانى تونۇيمەن، پۈلۈسنىڭ كىم ئىكەنلىكىنىمۇ بىلىمەن، بىراق

ئۆزۈڭلارچۇ؟ ئۆزۈڭلار كىم بولسىلەر؟ — دەپ سورىدى.

¹⁶ شۇنىڭ بىلەن، جىن چاپلىشىۋالغان كىشى شىددەتلىك ھۇجۇمغا ئۆتۈپ، جىن

قوغلىغۇچىلارنى يەر بىلەن يەكسان قىلىۋەتتى. ئۇلار يارىلىنىپ، كىيىملىرى

يىرتىلىپ، يالڭاچ ھالدا ئۆيدىن قېچىپ چىقىپ كەتتى.

¹⁷ ئەفەس شەھىرىدە ياشايدىغان پۈتۈن يەھۇدىيلار ۋە يەھۇدىي ئەمەسلەرمۇ بۇ

ئىشنى ئاڭلاپ، ناھايىتى قورقۇشتى. شۇنىڭدىن كېيىن، رەببىمىز ئەيسانىڭ نامى بۇ

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

يەردىمۇ كۆپ ھۆرمەتكە سازاۋەر بولدى. ¹⁸ نەتىجىدە، نۇرغۇن ئېتىقادچىلار بۇرۇن قىلغان يامانلىقلىرىنى ئوچۇق ئېتىراپ قىلىشقا باشلىدى. ¹⁹ سېھىرگەرلىك قىلغان بىر مۇنچە ئادەملەر ئۆزلىرىنىڭ سېھىرگەرلىك توغرىسىدىكى كىتابلىرىنى ئەكېلىپ بىر يەرگە دۆۋىلەپ، كۆپچىلىكنىڭ ئالدىدا كۆيدۈرۈشتى. بۇ كىتابلارنىڭ قىممىتى جەمئىي ئەللىك مىڭ كۈمۈش تەڭگىگە يېتەتتى. ²⁰ شۇنداق قىلىپ، رەببىمىزنىڭ تەلىمى ئومۇميۈزلۈك تارقىلىپ، زور تەسىر پەيدا قىلدى.

ئەفەس شەھىرىدىكى توپلاڭ

²¹ بۇ ئىشلاردىن كېيىن، پاۋلۇس ماكېدونىيە ۋە يۇنان ئۆلكىسى ئارقىلىق يېرۇسالېمغا قايتىش قارارىغا كەلدى. ئۇ:

— ئۇ يەرگە بارغاندىن كېيىن، رىم شەھىرىگە بېرىشم كېرەك، — دېدى.

²² بۇنىڭ بىلەن، ئۇ ياردەمچىلىرىدىن تىموتىي بىلەن ئېراست ئىككىيلەننى ئۆزىنىڭ بېرىشىغا تەييارلىق قىلىش ئۈچۈن، ماكېدونىيە ئۆلكىسىگە ئەۋەتىۋېتىپ، ئۆزى يەنە بىر مەزگىل ئاسىيا ئۆلكىسىدە قالدى.

²³ دەل شۇ چاغدا، ئەفەس شەھىرىدە رەببىمىز ئەيسا يولغا قارشى ئېغىر

قالايمىقانچىلىق يۈز بەردى. ²⁴ ئايال ئىلاھ ئارتېمىسنىڭ شەرىپىگە ياسالغان

بۇتخانىنىڭ كۈمۈش ھەيكەللىرىنى ياسىغان دىمىترىي ئىسىملىك بىر زەرگەر بار

ئىدى. ئۇنىڭ ھۈنەرۋەنلىرى بۇ ھۈنەر بىلەن كۆپ پايدا ئالغانىدى. ²⁵ دىمىترىي

ھۈنەرۋەنلىرى ۋە ئۆز خىزمىتىگە مۇناسىۋەتلىك ئۆستىلارنى يىغىپ، ئۇلارغا:

— قېرىنداشلار، بىزنىڭ راۋاج تېپىشىمىزنىڭ ھۈنرىمىزگە باغلىق ئىكەنلىكىنى

بىلىسىلەر. ²⁶ ھازىر ھېلىقى پاۋلۇس دېگەن ئەبلەخنىڭ نېمە ئىشلارنى قىلىپ

يۈرگەنلىكىنى ئاڭلىغان ھەم كۆرگەن بولۇشۇڭلار كېرەك. ئۇ، «قول بىلەن ياسىۋالغان

بۇتلىرىڭلار خۇدا ئەمەس» دېيىش بىلەن، ئەفەس ۋە پۈتۈن ئاسىيا ئۆلكىسىدىكى

نۇرغۇنلىغان كىشىلەرنى قايمۇقتۇرۇپ، تۇيۇق يولغا باشلاۋاتىدۇ. ²⁷ بۇنداق بولغاندا،

بىزنىڭ بۇ كەسپىمىزنىڭ نامىغا داغ چۈشۈش خەۋپى بولۇپلا قالماي، بەلكى ئۇلۇغ

ئايال خۇدايىمىز ئارتېمىسنىڭ بۇتخانىسىمۇ قەدىرلەنمەي، ھەتتا ئاسىيا ئۆلكىسى ۋە

پۈتۈن يەر يۈزىدىكىلەر ئىبادەت قىلىپ كەلگەن ئايال خۇدايىمىزنىڭ

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

شان - شەرىپىنىڭ يوقىلىش خەۋپىمۇ بولىدۇ! — دېدى.

²⁸ بۇ سۆزلەرنى ئاڭلىغان كۆپچىلىكنىڭ غەزىپى ئۆرلەپ، قايتا - قايتا:

— بىز ئەفەسلىكلەرنىڭ ئايال خۇداسى ئارتېمىس ئۇلۇغدۇر! — دەپ چۇقان

سېلىشقا باشلىدى.

²⁹ بۇنىڭ بىلەن، پۈتۈن شەھەر ئاستىن - ئۈستۈن بولۇپ كەتتى. توپىلاڭچىلار

پاۋلۇسنىڭ سەپەرداشلىرىدىن ماكېدونىيىلىك گايۇس ۋە ئارىستار خۇسلارنى

تۇتۇۋېلىپ، ئالدىغا سېلىپ، ئۈستى ئوچۇق تىياتىرخانىغا ئېلىپ باردى. ³⁰ پاۋلۇس

توپىلاڭچىلار ئارىسىغا كىرىپ سۆزلىمەكچى بولۇۋىدى، لېكىن ئېتىقادچىلار ئۇنى

كىرىشتىن توسىدى. ³¹ ھەتتا پاۋلۇسنىڭ دوستلىرى بولغان بەزى يۇقىرى دەرىجىلىك

ئەمەلدارلارمۇ پاۋلۇسقا ئادەم ئەۋەتىپ، ئۇنى تىياتىرخانىغا بېرىش خەۋپىگە

تەۋەككۈل قىلماسلىققا ئۈندىدى.

³² بۇ چاغدا، پۈتۈن تىياتىرخانىنىڭ ئىچى ۋاراڭ - چۇرۇڭغا تولغان بولۇپ، بىرى

بىرىنچە دەپ ۋارقىرسا، يەنە بىرى يەنە بىرىنچە دەپ ۋارقىرايتتى. كۆپ ساندىكى

كىشىلەر ئۆزلىرىنىڭ نېمىگە يىغىلغانلىقىنىمۇ بىلمەيتتى. ³³ يەھۇدىيلار ئۆزلىرىنىڭ

پاۋلۇسنىڭ تەرەپدارلىرى ئەمەسلىكىنى كۆرسىتىش ئۈچۈن، ئىسكەندەر ئىسىملىك

ئادەمنى ئۆزلىرىنى ئاقلاش مەقسىتىدە ئالدىغا چىقاردى. ئىسكەندەر كۆپچىلىككە

قول ئىشارىتى قىلىپ، يەھۇدىيلارنى ئاقلاشقا باشلىدى. ³⁴ بىراق، كۆپچىلىك ئۇنىڭ

يەھۇدىي ئىكەنلىكىنى بىلگەندە، بۇ ئىشتا ئۇنىڭمۇ مەسئۇلىيىتى بار ئوخشايدۇ، دەپ

قالدى. شۇڭا، كۆپچىلىك تەڭلا:

— خۇدايىمىز ئارتېمىس ئۇلۇغدۇر! — دەپ ئىككى سائەتچە چۇقان سېلىشتى.

³⁵ ئاخىردا، شەھەرنىڭ يەرلىك ئەمەلدارى خالايقىنى تىنچلاندۇرۇپ مۇنداق دېدى:

— ئەي ئەفەس خەلقى! بىز ئەفەسلىكلەرنىڭ ئۇلۇغ ئارتېمىس بۇتخانىسىنىڭ ۋە

ئۇنىڭ ئاسماندىن چۈشكەن مۇقەددەس تېشىنىڭ قوغدىغۇچىسى ئىكەنلىكىنى

بىلمەيدىغان كىشى بارمۇ؟! ³⁶ بۇ ئىشلارنى ھېچكىم يوققا چىقىرىۋېتەلمەيدۇ. شۇڭا،

سىلەر ئۆزۈڭلارنى بېسىۋېلىشكەلەر، ئويلىماي بىرەر كۆڭۈلسىز ئىش چىقىرىپ

قويماسلىقىڭلار كېرەك. ³⁷ سىلەر بۇ كىشىلەرنى بۇ يەرگە سوراق قىلىشقا ئېلىپ

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

كەلدىڭلار. لېكىن، ئۇلار يا بۇتخانىنىڭ بىرەر نەرسىسىنى ئوغرىلاپ كەتكىنى، يا بىزنىڭ ئايال خۇدايىمىزغا كۆپۈرلۈك قىلغىنى يوق.³⁸ ئەگەر دىمىتري ۋە ئۇنىڭ كەسىپداشلىرىنىڭ ھەرقانداق بىر كىشىنىڭ ئۈستىدىن شىكايىتى بولسا، سوراقخانلار ئوچۇق. سوراقچىلارمۇ بار. شىكايىتىنى شۇ يەرگە بېرىپ قىلسۇن.³⁹ باشقا مەسىلىلىرىڭلار بولسىمۇ، قانۇنىي سورۇنلارغا بېرىپ، بىر تەرەپ قىلىشىڭلار لازىم.⁴⁰ رىملىقلار بۈگۈنكى ۋەقەنى توپىلاڭ دەپ، بىزگە جازا بېرىشى ئېھتىمالغا ناھايىتى يېقىن. بۇ قالايمىقانچىلىقنىڭ ھېچ سەۋەبى بولمىغانكەن، ھېسابىنىمۇ بېرەلمەيمىز - دە!

⁴¹ بۇ سۆزلەرنى قىلغاندىن كېيىن، ئۇ خەلقنى تارقىتىۋەتتى.

20 - باب

پاۋلۇسنىڭ ماكدونىيە ۋە يۇنانغا قايتا كېلىشى

¹ توپىلاڭ بېسىققاندىن كېيىن، پاۋلۇس ئېتىقادچىلارنى چاقىرىپ، ئۇلارنى رىغبەتلەندۈردى ۋە ئۇلار بىلەن خوشلىشىپ، ماكدونىيە ئۆلكىسىگە كەتتى.² ئۇ شۇ ئەتراپتىكى جايلارنى ئارىلاپ، ئېتىقادچىلارنى رىغبەتلەندۈرىدىغان نۇرغۇن سۆزلەرنى قىلغاندىن كېيىن، يۇنانغا بېرىپ،³ ئۇ يەردە ئۈچ ئاي تۇردى. پاۋلۇس كېمىگە ئولتۇرۇپ سۈرىيە ئۆلكىسىگە قايتماقچى بولۇپ تۇرغاندا، يەھۇدىيلارنىڭ ئۇنى ئۆلتۈرۈش سۈيىقەستىدە ئىكەنلىكىدىن خەۋەر تېپىپ، ماكدونىيە ئۆلكىسىدىن ئۆتۈپ، قۇرۇقلۇق بىلەن قايتىپ كېتىش قارارىغا كەلدى.⁴ ئۇنىڭ بىلەن بىللە بولغانلار، بېرىيالىق پىرۇس ئوغلى سوپاتېر، سالونىكىلىقلاردىن ئارىستارخۇس بىلەن سېكۇندۇس، دەرىيەلىك گايۇس، تىموتىي ۋە ئاسىيا ئۆلكىسىدىن تىككۇس بىلەن تروفىملار ئىدى.⁵ ئۇلار باشتا تروئاس شەھىرىگە كېمە بىلەن بېرىپ، بىزنىڭ يېتىپ بېرىشىمىزنى كۈتۈپ تۇردى.⁶ پېتىر نان ھېيتىدىن كېيىن، بىز فىلىپى شەھىرىدىن كېمىگە ئولتۇرۇپ، بەش كۈندىن كېيىن تروئاسقا كېلىپ، ئۇلار بىلەن ئۇچراشتۇق ۋە ئۇ يەردە بىر ھەپتە تۇردۇق.

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

پاۋلۇسنىڭ تروئاسنى ئاخىرقى قېتىم كۆرۈشى

⁷ يەكشەنبە كۈنى، بىز ناننى بۆلۈشۈپ، ھەزرىتى ئەيسانى خاتىرىلەش ئۈچۈن بىر يەرگە جەم بولدۇق. پاۋلۇس ئەتسى كەتمەكچى بولغاچقا، كۆپچىلىككە تۈن يېرىمگىچە تەلىم بەردى. ⁸ بىز جەم بولغان يۇقىرىقى قەۋەتتىكى ھۇجرىدا نۇرغۇن ماي چىراغلار يېنىپ تۇراتتى. ⁹ ئەفتىكۇس ئىسىملىك بىر يىگىت دېرىزىدە ئولتۇرغاندى. پاۋلۇسنىڭ سۆزى داۋاملاشقانسېرى ماي چىراغنىڭ ئىسى ھۇجرىنى قاپلاپ، ھېلىقى يىگىتنى مۈگدەك باستى. كېيىن، ئۇ قاتتىق ئۇيقۇغا كېتىپ، ئۈچىنچى قەۋەتتىن يەرگە يىقىلىپ چۈشتى. كۆپچىلىك ئۇنى يەردىن كۆتۈرۈپ قارىسا، ئۇ ئۆلۈپ بوپتىكەن. ¹⁰ پاۋلۇس پەسكە چۈشۈپ، ئۆزىنى ئۇنىڭ ئۈستىگە ئېتىپ، قۇچاقلاپ تۇرۇپ:

— ھودۇقماڭلار، ئۇ تىرىك! — دېدى. ¹¹ كېيىن، ئۈستۈنكى قەۋەتكە چىقىپ،

ھەزرىتى ئەيسانى خاتىرىلەش ئۈچۈن ناننى بۆلۈشۈپ يەپ، ئىبادەت قىلدۇق.

پاۋلۇس تاڭ ئاتقۇچە سۆزىنى داۋاملاشتۇرغاندىن كېيىن، بىز بۇ يەردىن يولغا چىقتۇق. ¹² تروئاستىكى ئېتىقادچىلار بولسا ھېلىقى يىگىتنى ئۆيىگە ھايات ئاپىرىپ قويدى. كۆپچىلىك بۇ ۋەقەدىن چوڭقۇر تەسەللى تاپتى.

پاۋلۇسنىڭ خوشلىشىش نۇتقى

¹³ پاۋلۇس تروئاس شەھىرىدىن ئاسوس شەھىرىگە پىيادە بارماقچى بولدى. شۇڭا، ئۇ بىزنىڭ كېمە بىلەن ئالدىن يۈرۈپ، ئۇ شەھەرگە ئۈنىڭدىن بۇرۇن يېتىپ بېرىپ، ئۇ يەردە بىزنىڭ ئۇنىڭ بىلەن ئۇچرىشىشىمىزنى ئورۇنلاشتۇرغاندى. ¹⁴ كېيىن، ئاسوستا ئۇچراشتۇق ۋە كېمىگە چۈشۈپ، مېدىللى شەھىرىگە كەلدۇق. ¹⁵ ئاندىن، يەنە يولغا چىقىپ، ئەتسى خىيوس ئارىلىنىڭ يېنىغا كەلدۇق. ئۈچىنچى كۈنى، ئەفەستىن ئۆتۈپ، ساموس ئارىلىغا كەلدۇق ۋە ئۇنىڭ ئەتسى كېمە بىلەن مېلىت شەھىرىگە باردۇق. ¹⁶ ئاسيا ئۆلكىسىدە كۆپ ۋاقىتنى ئۆتكۈزۈۋەتمەسلىك ئۈچۈن، پاۋلۇس ئەفەستە توختىماسلىقىنى قارار قىلغاندى. ئۇ يەھۇدىيلارنىڭ ئورما ھېيتىنى مۇمكىنقەدەر يېرۇسالېمدا ئۆتكۈزۈش ئۈچۈن ئالدىرايتتى. ¹⁷ پاۋلۇس مېلىت

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

شەھىرىدىن ئەفەسكە ئادەم ئەۋەتىپ، ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى يېتەكچىلىرىنى چاقىردى. ¹⁸ ئۇلار كەلگەندىن كېيىن، پاۋلۇس ئۇلارغا مۇنداق دېدى:

— مەن ئاسىيا ئۆلكىسىگە ئاياغ باسقان بىرىنچى كۈندىن تارتىپ، سىلەر بىلەن قانداق ئۆتكەنلىكىم ھەربىرىڭلارغا مەلۇم. ¹⁹ يەھۇدىيلارنىڭ سۇيىقەستلىرى تۈپەيلىدىن تارتقان ئازابلار ئىچىدە، كۆزۈمدىن ياش ئۈزۈلمىگەن ھالدا كەمتەرلىك بىلەن رەببىمىز ئەيسانىڭ خىزمىتىدە بولدۇم. ²⁰ مەيلى ئاممىۋى سورۇنلاردا بولسۇن ياكى ئۆيلىرىڭلاردا بولسۇن، سىلەرگە تەلىم بەرگەن ۋاقىتلىرىمدا، سىلەرگە پايدىلىق بولغان نەرسىلەرنى ئېيتماي قويمىدىم. ²¹ يەھۇدىيلار ۋە يەھۇدىي ئەمەسلىرىنى توۋا قىلىپ، خۇداغا يۈزلىنىشكە ۋە رەببىمىز ئەيساغا ئېتىقاد قىلىشقا ئۈندىدىم.

²² ھازىر مۇقەددەس روھنىڭ ئەمرىگە ئاساسەن يېرۇسالېمغا كېتىۋاتمەن. ئۇ يەردە قانداق ئىشلارغا دۇچ كېلىدىغانلىقىمنى ئۇقمايمەن. ²³ پەقەت شۇنى بىلىمەنكى، مۇقەددەس روھ مەن بارىدىغانلا شەھەرلەردە مېنى زىندان ۋە ئازابلارنىڭ كۈتۈپ تۇرىدىغانلىقىنى ئالدىن ئېيتىپ كەلمەكتە. ²⁴ لېكىن، مەن ئۆز مۇساپەمنى تاماملىشىم، رەببىمىز ئەيسانىڭ تاپشۇرغان خىزمىتىنى مۇۋەپپەقىيەتلىك ئورۇندىشىم، يەنى خۇدانىڭ مېھىر - شەپقىتى توغرىسىدىكى خۇش خەۋەرنىڭ گۇۋاھچىسى بولۇشۇم ئۈچۈن، ئۆز ھاياتىمنى قىلچە ئايماي، يېرۇسالېمغا كېتىۋاتمەن.

²⁵ مەن سىلەر بىلەن ئارىلىشىپ، ھەربىرىڭلارغا خۇدانىڭ پادىشاھلىقى ھەققىدە چۈشەندۈردۈم. ئەمدى ماڭا مەلۇمكى، بۇنىڭدىن كېيىن سىلەر مېنى قايتا كۆرەلمەيسىلەر. ²⁶ شۇنىڭ ئۈچۈن، بۈگۈن سىلەرگە شۇنى جىددىي ئېيتىپ قويايىكى، ئاراڭلاردا ھەرقانداق بىر كىشى قۇتقۇزۇلمىسا، مەن جاۋابكار ئەمەسمەن. ²⁷ چۈنكى، مەن خۇدانىڭ ئىرادىسىنى قىلچە ئېلىپ قالماي سىلەرگە تولۇق يەتكۈزدۈم.

²⁸ ئۆزۈڭلارغا پەخەس بولۇڭلار، مۇقەددەس روھ سىلەرنىڭ باشلامچىلىق قىلىشىڭلارغا تاپشۇرغان بارلىق قېرىندىشىڭلارغىمۇ پەخەس بولۇڭلار! پادىچى قويلرىنى باققاندەك، سىلەرمۇ خۇدانىڭ جامائەتچىلىكىنى بېقىڭلار، چۈنكى خۇدا ئۇلارنى ئۆز ئوغلنىڭ قېنىغا سېتىۋالغان! ²⁹ ماڭا ئايانكى، مەن كەتكەندىن كېيىن،

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

چىلبۆرلەر پادىنى قالايمىقانلاشتۇرغانغا ئوخشاش،³⁰ سىلەرنىڭ ئاراڭلاردىنمۇ بەزىلەر ئېتىقادچىلارنى ئۆزلىرىگە ئەگەشتۈرۈش ئۈچۈن، خاتا تەلىم تارقىتىدۇ.³¹ شۇڭا، ھوشيار بولۇڭلار. مېنىڭ ئۈچ يىل كېچە - كۈندۈز دېمەي، سىلەرگە ياش ئاققۇزۇپ نەسەھەت بەرگەنلىكىمنى ئېسىڭلاردا تۇتۇڭلار.

³² ئەمدى مەن سىلەرنى خۇداغا ۋە ئۇنىڭ مېھرى - شەپقەتلىك سۆزلىرىگە تاپشۇردۇم. بۇ سۆزلەر ئارقىلىق خۇدا ئېتىقادىڭلارنى كۈچەيتىدۇ ۋە ئۆزىنىڭ مۇقەددەس خەلقىگە ئاتىغان مىراسىدىن سىلەرنى بەھرىمەن قىلىدۇ.³³ سىلەرگە مەلۇمكى، مەن ھېچقاچان ھەرقانداق كىشىنىڭ كىيىملىرىگە ياكى ئالتۇن - كۈمۈشكە كۆز قىرغىنىمۇ سالمايمەن.³⁴ مەن ئىككى بىلىكىمگە تايىنىپ، ئۆزۈمنىڭ ۋە ھەمراھلىرىمنىڭ ھاجىتىدىن چىقىمەن.³⁵ ھەرقانداق ئىشتا سىلەرگە مۇشۇنداق ئەجىر ئارقىلىق ھاجەتمەنلەرگە ياردەم بېرىش لازىملىقىنى كۆرسەتتىم. شۇنداق قىلساڭلار، رەببىمىز ئەيسا ئۆزى ئېيتقان: «بەرمەك ئالماقتىنمۇ زور بەخت» دېگىنىنى ئېسىڭلاردىن چىقارمايسىلەر!

³⁶ پاۋلۇس بۇ سۆزلەرنى قىلىپ بولغاندىن كېيىن، ھەممەيەن بىلەن بىرلىكتە تىزلىنىپ ئولتۇرۇپ دۇئا قىلدى.³⁷ كۆپچىلىك كۆز يېشى قىلىشىپ، ئۇنىڭ بىلەن قۇچاقلىشىپ، سۆيۈشۈپ خوشلاشتى.³⁸ ئۇلارنى ئەڭ مەيۈسلەندۈرگىنى پاۋلۇسنىڭ، «بۇنىڭدىن كېيىن مېنى قايتا كۆرەلمەيسىلەر» دېگەن سۆزى بولدى. كېيىن، ئۇلار ئۇنى كېمىگە چىقىرىپ ئۆزىنى قويدى.

21 - باب

پاۋلۇسنىڭ يېرۇسالېمغا بېرىشى

¹ بىز ئۇلار بىلەن خوشلىشىپ، كېمە بىلەن ئۇدۇل قوس ئارىلىغا قاراپ يول ئالدۇق. ئەتىسى، رودوس ئارىلىغا، ئۇ يەردىن پاتاراي شەھىرىگە باردۇق.² پاتارايادا فەنىكىيە رايونىغا بارىدىغان بىر كېمىنى تېپىپ، ئۇنىڭغا ئولتۇرۇپ يولغا چىقتۇق.³ سىپرۇس ئارىلى كۆرۈنگەندىن كېيىن، ئۇنىڭ جەنۇبىدىن ئايلىنىپ ئۆتۈپ، سۈرىيە ئۆلكىسىگە

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

قاراپ مېڭىپ، تر شەھىرىدە قۇرۇقلۇققا چىقتۇق. چۈنكى، كېمە بۇ يەردە يۈكنى چۈشۈرەتتى. ⁴ بۇ يەردىكى ئېتىقادچىلاردىن بەزىلىرىنى تېپىپ، ئۇلارنىڭ يېنىدا يەتتە كۈن تۇردۇق. مۇقەددەس روھ ئۇلارغا پاۋلۇسنىڭ يېرۇسالېمدا تارتىدىغان نازابلىرىدىن خەۋەر بەرگەندى، شۇڭا ئۇلار ئۇنىڭغا يېرۇسالېمغا بارما، دەپ نەسھەت قىلدى. ⁵ بىراق، بىز ئۇ يەردە بىر ھەپتە تۇرغاندىن كېيىن، سەپىرىمىزنى داۋاملاشتۇردۇق. ئېتىقادچىلار ۋە ئۇلارنىڭ خوتۇن - بالىلىرىنىڭ ھەممىسى بىزنى شەھەرنىڭ سىرتىغا ئۆزىتىپ چىقتى. ھەممەيلەن دېڭىز بويىدا تىزلىنىپ ئولتۇرۇپ بىللە دۇئا قىلدۇق. ⁶ خوشلاشقاندىن كېيىن، بىز كېمىگە چىقتۇق، ئۇلار ئۆيلىرىگە قايتىشتى.

⁷ تر شەھىرىدىن دېڭىز سەپىرىمىزنى داۋاملاشتۇرۇپ، پىتولماي شەھىرىگە كەلدۇق. ئۇ يەردىكى ئېتىقادچىلار بىلەن كۆرۈشۈپ، ئۇلارنىڭ يېنىدا بىر كۈن تۇردۇق. ⁸ ئەتسى، ئۇ يەردىن ئايرىلىپ، كېمە بىلەن قەيسەرىيە شەھىرىگە كېلىپ، خۇش خەۋەر يەتكۈزگۈچى فىلىپنىڭ ئۆيىگە بېرىپ قوندۇق. ئۇ بۇرۇن يېرۇسالېمدىكى ئېتىقادچىلار تەرىپىدىن خىزمەتكە تاللانغان يەتتە كىشىنىڭ بىرى ئىدى. ⁹ بۇ كىشىنىڭ خۇدانىڭ ۋەھىيلىرىنى يەتكۈزەلەيدىغان، تېخى تاللىق بولمىغان تۆت قىزى بار ئىدى. ¹⁰ بىز ئۇ يەردە بىرنەچچە كۈن تۇرغاندىن كېيىن، يەھۇدىيە ئۆلكىسىدىن ئاگابۇس ئىسىملىك بىر پەيغەمبەر كەلدى. ¹¹ بۇ كىشى بىزنىڭ ئالدىمىزغا كېلىپ، پاۋلۇسنىڭ بەلۋېغىنى قولغا ئېلىپ، ئۆزىنىڭ پۇت - قولىنى باغلاپ:

— مۇقەددەس روھ دېدىكى، بۇ بەلۋاغنىڭ ئىگىسى يېرۇسالېمدا يەھۇدىيلار تەرىپىدىن مۇشۇنداق باغلىنىپ، رىملىقلارنىڭ سوراق قىلىنىشىغا تاپشۇرۇلدى! — دېدى.

¹² بىز بۇ سۆزنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، شۇ يەرلىك كىشىلەر بىلەن بىرلىكتە پاۋلۇسنى يېرۇسالېمغا بارماسلىققا ئۈندىدۇق. ¹³ لېكىن، پاۋلۇس:

— سىلەر نېمىشقا بۇنچىۋالا قايغۇرۇپ، يۈرىكىمنى ئېزىسىلەر؟ مەن يېرۇسالېمدا رەببىم ئەيسا ئۈچۈن تۇتقۇن بولۇشقىلا ئەمەس، ئۇ يەردە ئۆلۈشكۈم تەييارمەن،

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

— دەپ جاۋاب بەردى.

¹⁴ بىز ئۇنى قايىل قىلالماي، بولدى قىلدۇق ۋە:

— خۇدانىڭ خالىغىنىدەك بولسۇن! — دېدۇق.

¹⁵ ئۇ يەردە بىرنەچچە كۈن تۇرۇپ، يۈك - تاقىمىزنى يىغىشتۇرۇپ، يېرۇسالېمغا

باردۇق. ¹⁶ قەيسەرىيىلىك ئېتىقادچىلاردىن بىرنەچچىسى بىز بىلەن ھەمسەپەر

بولۇپ، يېرۇسالېمدا بىزنى مىناسون ئىسىملىك بىر سىپرۇسلۇقنىڭ ئۆيىگە باشلاپ

باردى. بۇ كىشى كونا ئېتىقادچىلاردىن ئىدى.

پاۋلۇسنىڭ ياقۇپ بىلەن كۆرۈشۈشى

¹⁷ يېرۇسالېمدا ئېتىقادچىلار بىزنى قىزغىن قارشى ئالدى. ¹⁸ ئەتىسى، بىز پاۋلۇس

بىلەن بىللە ياقۇپنى كۆرگىلى باردۇق. ياقۇپ بىلەن ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىدىكى

باشقا يېتەكچىلەرنىڭ ھەممىسى ئۇ يەرگە يىغىلغانىدى. ¹⁹ پاۋلۇس ئۇلار بىلەن

ئامانلاشقاندىن كېيىن، خۇدانىڭ يەھۇدىي ئەمەسلەر ئىچىدە ئۆزى ئارقىلىق قىلغان

پۈتۈن ئىشلىرىنى ئۇلارغا تەپسىلىي مەلۇم قىلدى. ²⁰ بۇلارنى ئاڭلىغان كۆپچىلىك

خۇداغا مەدھىيە ئوقۇپ، پاۋلۇسقا:

— ئەي قېرىنداش، يېرۇسالېمدا ئەھۋال مۇنداق: يەھۇدىيلار ئىچىدە نەچچە

مىڭلىغان كىشى ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلدۇ. ئۇلارنىڭ ھەممىسى تەۋرات قانۇنىغا

قاتتىق ئەمەل قىلدۇ. ²¹ ئۇلارنىڭ ئاڭلىشىچە، سىز يەھۇدىي ئەمەسلەرنىڭ ئارىسىدا

ياشىغان پۈتۈن يەھۇدىيلارغا بالىلىرىنى خەتتە قىلدۇرماستىن، يەھۇدىيلارنىڭ باشقا

ئەنئەنىلىرىگە رىئايە قىلىشنىڭ ھاجىتى يوقلۇقىنى ئۆگىتىپ، تەۋراتنى چۆرۈۋېتىپسىز!

²² شۇڭا، بۇ يەردىكى يەھۇدىيلار سىزنىڭ بۇ يەرگە كەلگەنلىكىڭىزنى ئاڭلىسا، سىزگە

چوقۇم زىيانكەشلىك قىلماي قالمايدۇ! ئەمدى قانداق قىلىش كېرەك؟ ²³ بىزنىڭچە

مۇنداق قىلىشىڭىز: ئارىمىزدا خۇدانى رازى قىلىش ئۈچۈن قەسەم بەرگەن تۆت ئادەم [®]

[®] 23:21 بۇ كىشىلەر ئۆزلىرىنى خۇداغا ۋاقىتلىق ئاتىغانلار بولۇپ، ئۇلار ھازىر ئىچىشتىن ساقلىناتتى،

چاچلىرىنى ئۇزۇن قويۇۋېتەتتى. ۋاقىت توشقاندىن كېيىن، خۇداغا قۇربانلىق قىلىپ چاچلىرىنى

كەستۈرۈۋېتەتتى.

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

بار. ²⁴ سىز ئۇلارنى ئېلىپ، ئۇلار بىلەن بىرلىكتە تەۋراتتىكى تازىلىنىش دىنىي قائىدىسىدىن ئۆتۈڭ، ئۇلارنىڭ قۇربانلىق چىقىملىرىنى ئۆزىڭىز كۆتۈرۈڭ. قۇربانلىق قىلغاندىن كېيىن، ئۇلار قەسەملىرىنىڭ ئادا بولغانلىقىنى كۆرسىتىش ئۈچۈن چاچلىرىنى چۈشۈرىدۇ. بۇنىڭ بىلەن، خالايق سىز توغرىلۇق ئاڭلىغانلىرىنىڭ ئەمەلىيەتكە ئۇيغۇن ئەمەسلىكىنى چۈشىنىدۇ ھەمدە ئۆزىڭىزنىڭمۇ تەۋراتقا رىئايە قىلىدىغانلىقىڭىزنى كۆرىدۇ. ²⁵ يەھۇدىي ئەمەس ئېتىقادچىلارغا كەلسەك، ئۇلار يەھۇدىيلارنىڭ ئەنئەنىلىرىگە رىئايە قىلمىسىمۇ بولىدۇ. پەقەتلا ئۆتكەنكى خېتىمىزدە تاپلىغىنىمىزدەك، بۇتقا ئاتاپ قۇربانلىق قىلىنغان يېمەكلىكلەرنى يېمىسۇن، قانى ۋە بوغۇپ ئۆلتۈرۈلگەن ھايۋاننىڭ گۆشىنىمۇ يېمىسۇن، جىنسىي ئەخلاقسىزلىق قىلمىسۇن، — دېيىشتى.

²⁶ بۇنىڭ بىلەن، پاۋلۇس ئۇ تۆت كىشىنى ئېلىپ، ئەتسى ئۇلار بىلەن بىللە تازىلىنىش دىنىي قائىدىسىنى ئۆتكۈزۈشكە باردى. ئۇ مەركىزىي ئىبادەتخانىغا كىرىپ، روھانىيلارغا ئۆزلىرىنىڭ پاكلىنىش مۇددىتىنىڭ توشۇپ، ھەرقايسى ئۈچۈن قۇربانلىق قىلىنىدىغان كۈنى مەلۇم قىلىپ قويدى.

پاۋلۇسنىڭ مەركىزىي ئىبادەتخانىدا تۇتقۇن قىلىنىشى

²⁷ يەتتە كۈنلۈك مۇددەت توشۇشقا ئاز قالغاندا، ئاسىيا ئۆلكىسىدىن كەلگەن بەزى يەھۇدىيلار پاۋلۇسنى مەركىزىي ئىبادەتخانىدا كۆرۈپ، جامائەتنى قۇترىتىپ، ئۇنىڭغا قول سېلىپ:

²⁸ — ئەي ئىسرائىللار، ياردەمدە بولۇڭلار! بۇ ئادەم ھەممە يەردە خەلقىمىزگە، تەۋرات قانۇنىمىزغا ۋە مەركىزىي ئىبادەتخانىمىزغا قارشى سۆزلەرنى تارقىتىۋاتىدۇ. ئەمدىلىكتە، ئۇ يەھۇدىي ئەمەسلىرىنى مەركىزىي ئىبادەتخانىمىزغا باشلاپ كىرىپ، بۇ مۇقەددەس جاينى بۇلغىماقتا! — دەپ چۇقان كۆتۈردى. ²⁹ (ئۇلارنىڭ بۇنداق دېيىشىنىڭ سەۋەبى، بۇنىڭدىن بۇرۇن ئۇلار يەھۇدىي ئەمەس ئەفەسلىك تروفىمنى پاۋلۇس بىلەن بىللە شەھەردە كۆرۈپ، پاۋلۇس ئۇنى مەركىزىي ئىبادەتخانىغا باشلاپ كىردى، دەپ خاتا ئويلىغانىدى.)

³⁰ شۇنىڭ بىلەن، پۈتۈن شەھەر تەۋرەپ كەتتى. تەرەپ — تەرەپتىن يۈگۈرۈپ

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

كەلگەن خالايق پاۋلۇسنى تۇتۇپ، مەركىزىي ئىبادەتخانىدىن سۆرەپ ئېلىپ چىقتى. ئىبادەتخانا قاراۋۇللىرى ئىبادەتخانىدا قالايمىقانچىلىق چىقىمىسۇن دەپ، ئىبادەتخانىنىڭ دەرۋازىلىرىنى دەرھال تاقىۋەتتى. ³¹ توپىلاڭچىلار پاۋلۇسنى ئۇرۇپ ئۆلتۈرۈۋەتمەكچى بولۇپ تۇرغاندا، پۈتۈن يېرۇسالېمنىڭ قالايمىقانچىلىق ئىچىدە قالغانلىقى توغرىسىدىكى خەۋەر ئۇ يەردە تۇرۇشلۇق رىم لەشكەرلىرىنىڭ قوماندانغا يېتىپ باردى. ³² قوماندان دەرھال لەشكەر ۋە بىرقانچە يۈزبېشىنى ئېلىپ، توپىلاڭ بولۇۋاتقان يەرگە يۈگۈرۈپ كەلدى. ئۇلارنى كۆرگەن خالايق پاۋلۇسنى ئۇرۇشنى توختاتتى. ³³ قوماندان ئالدىغا ئۆتۈپ، لەشكەرلەرنى پاۋلۇسنى تۇتۇپ، ئىككى زەنجىر بىلەن باغلاشقا بۇيرۇدى. كېيىن، ئۇ:

— بۇ ئادەم كىم؟ ئۇ نېمە گۇناھ قىلدى؟ — دەپ سورىدى.

³⁴ توپىلاڭچىلارنىڭ ئىچىدە بەزىلەر ئۇنى دېسە، بەزىلەر بۇنى دېيىشىپ، قالايمىقانچىلىق بولۇپ كەتتى. شۇڭا، ھەقىقىي ئەھۋالنى ئېنىقلاشقا ئامالسىز قالغان قوماندان ئاخىر پاۋلۇسنى ياندىكى قەلئەگە ئېلىپ كېتىشنى بۇيرۇدى. ³⁵ پاۋلۇس قەلئەنىڭ پەلەمپىيىگە كەلگەندە، توپىلاڭچىلار تېخىمۇ زوراۋانلىشىپ كەتتى. شۇنىڭ بىلەن، لەشكەرلەر ئۇنى قەلئەگە كۆتۈرۈپ ئەكېتىشكە مەجبۇر بولدى. ³⁶ ئۇلارنىڭ كەينىدىن ئەگىشىپ ماڭغان خالايق:

— ئۇنى ئۆلتۈرۈڭلار! — دەپ ۋارقىرىشاتتى.

پاۋلۇسنىڭ ئۆزىنى ئاقلىشى

³⁷ لەشكەرلەر پاۋلۇسنى قەلئەگە ئەكىرىپ كېتىشكە ئاز قالغاندا، پاۋلۇس گرىك

تىلىدا قومانداندىن:

— بىر ئېغىز سۆزۈم بار ئىدى، ئېيتسام بولامدېكەن؟ — دەپ سورىدى.

— گرىكچە بىلىدىكەنەن! ³⁸ ئۇنداقتا، ئىلگىرى قالايمىقانچىلىق چىقىرىپ،

خەنجەرلىك تۆت مىڭ توپىلاڭچىنى باشلاپ چۆلگە قېچىپ كەتكەن ھېلىقى

مىسىرلىق سەن ئوخشىماسەن؟ — دەپ سورىدى قوماندان.

³⁹ — ياق! مەن يەھۇدىي! كىلىكىيە ئۆلكىسىنىڭ تارسۇس شەھىرىدە تۇغۇلغان. شۇ

مۇھىم شەھەرنىڭ پۇقراسىمەن. خالايققا بىرنەچچە ئېغىز سۆز قىلىشىمغا ئىجازەت

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

قىلىشىڭىز! — دېدى پاۋلۇس.

⁴⁰ قوماندان ئىجازەت قىلدى. پاۋلۇس پەلەمپەيدە تۇرۇپ، خالايققا قول ئىشارىتى قىلدى. كۆپچىلىك تىنچىغاندا، ئۇ ئارامىي تىلىدا سۆزلەشكە باشلىدى.

22 - باب

¹ — ھۆرمەتلىك يەھۇدىي ئاتىلار ۋە ئاكا - ئۇكىلار! ئەمدى ئۆزۈمنى ئاقلانغان سۆزلىرىمگە قۇلاق سېلىڭلار، — دېدى پاۋلۇس.

² ئۇلار پاۋلۇسنىڭ ئارامىي تىلىدا سۆزلىگىنىنى ئاڭلاپ، تېخىمۇ جىم بولۇشتى. پاۋلۇس سۆزىنى داۋاملاشتۇردى:

³ — مەنمۇ بىر يەھۇدىي، كىلىكىيە ئۆلكىسىنىڭ تارسۇس شەھىرىدە تۇغۇلدۇم، لېكىن يېرۇسالېمدا چوڭ بولدۇم. داڭلىق تەۋرات ئۇستازى غامالىيىلدىن تەلىم ئېلىپ، ئەجدادلىرىمىزدىن قالغان تەۋرات قانۇنىغا قاتتىق رىئايە قىلىپ كەلدىم. سىلەرگە ئوخشاش، خۇدا يولىدا پۈتۈن ۋۇجۇدۇم بىلەن قىزغىن ئىشلىگەندىم. ⁴ ھەزرىتى ئەيسا يولىدا ماڭغانلارغا زىيانكەشلىك قىلىپ، ئۇلارنىڭ ئۆلۈشىگە سەۋەبچى بولدۇم. ھەزرىتى ئەيساغا ئەگەشكەنلەرنى ئەر - ئايال دېمەي تۇتۇپ، زىندانغا تاشلاتتىم.

⁵ بۇ توغرىلۇق باش روھانىي ۋە پۈتۈن ئالىي كېڭەشمە مېنىڭ سۆزلىرىمنىڭ راستلىقىنى ئىسپاتلاپ بېرەلەيدۇ. مەن ئۇلاردىن دەمەشقتىكى يەھۇدىي باشلىقلارغا يېزىلغان خەتلەرنى ئېلىپ، ئۇ يەردىكى ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلىدىغانلارنى جازالاش ئۈچۈن يېرۇسالېمغا كىشەنلەپ ئېلىپ كېلىش نىيىتىدە يولغا چىققاندىم.

⁶ چۈشكە يېقىن، دەمەشققە يېتىپ كېلىشكە ئاز قالغىنىمدا، توساتتىن ئاسماندىن كۈچلۈك بىر نۇر چۈشۈپ، ئەتراپىمنى يورۇتۇۋەتتى. ⁷ يەرگە يىقىلدىم. ئاندىن، «سائۇل، سائۇل ماڭا نېمىشقا زىيانكەشلىك قىلسەن؟» دېگەن ئاۋازنى ئاڭلىدىم.

⁸ «ئى رەببىم، سەن كىمسەن؟» دەپ سورىسام، ئۇ، «مەن سەن زىيانكەشلىك

قىلىۋاتقان ناسىرەلىك ئەيسا!» دېدى. ⁹ مەن بىلەن بىللە كېتۋاتقانلار ئۇ نۇرنى كۆرگەن بولسىمۇ، لېكىن ماڭا قىلغان سۆزلەرنى چۈشەنمەپتۇ. ¹⁰ مەن يەنە، «ئى

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

رەببىم، مەن نېمە قىلاي؟» دەپ سورىسام، ئۇ ماڭا، «ئورنۇڭدىن تۇر، دەمەشققە كىر، خۇدا ساڭا تاپشۇرغان ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى ئۇ يەردە ئۇقسەن!» دېدى. ¹¹ ھېلىقى كۈچلۈك نۇردىن كۆزلىرىم كۆرمەس بولۇپ قالدى. شۇڭا، يېنىمدىكىلەر قولۇمدىن يېتەكلەپ، دەمەشققە ئېلىپ كىردى.

¹² ئۇ يەردە ھانانىيا ئىسىملىك بىر كىشى بار ئىدى. ئۇ خۇداغا ئىخلاسمەن، تەۋرات قانۇنىمىزغا قاتتىق ئەمەل قىلىدىغان كىشى بولۇپ، دەمەشقتىكى پۈتۈن يەھۇدىيلارنىڭ ھۆرمىتىگە سازاۋەر ئىدى. ¹³ ئۇ كېلىپ، يېنىمدا تۇرۇپ: «قېرىندىشىم سائۇل، كۆزلىرىڭ ئەسلىگە كەلسۇن!» دېدى. شۇئان كۆزلىرىم ئەسلىگە كېلىپ، ئۇنى كۆردۈم. ¹⁴ ئۇ ماڭا: «ئەجدادلىرىمىز ئېتىقاد قىلىپ كەلگەن خۇدا سېنى ئۆزىنىڭ ئىرادىسىنى بىلىشىڭگە تاللىدى. ئۇ يەنە ئۆزىنىڭ ئادىل خىزمەتكارى بولغان ھەزرىتى ئەيسانى كۆرۈشۈڭ ۋە ئۇنىڭ ئاغزىدىن چىققان سۆزلەرنى ئاڭلىشىڭ ئۈچۈن سېنى تاللىدى. ¹⁵ چۈنكى، سەن

كۆرگەن - ئاڭلىغانلىرىڭنى پۈتۈن ئىنسانلارغا يەتكۈزۈسەن! ¹⁶ شۇنداق ئىكەن، سەن يەنە نېمىنى ساقلاپ تۇرسەن؟ ئورنۇڭدىن تۇرۇپ چۆمۈلدۈرۈلگەن ۋە رەببىمىزگە دۇئا قىلىپ، گۇناھلىرىڭدىن پاكلان!» دېدى.

¹⁷ كېيىن، يېرۇسالېمغا قايتىپ كەلدىم. مەركىزىي ئىبادەتخانىدا دۇئا قىلىۋاتقىنىمدا، كۆزۈمگە بىر غايىبانە ئالامەت كۆرۈندى. ¹⁸ بۇ ئالامەتتە مەن رەببىم ئەيسانى كۆردۈم. ئۇ ماڭا، «يېرۇسالېمدىن دەرھال كەت. چۈنكى، بۇ يەرنىڭ ئادەملىرى سېنىڭ ماڭا قىلغان گۇۋاھلىقىڭنى قوبۇل قىلمايدۇ!» دېدى. ¹⁹ مەن، «ئى رەببىم، ئۇلار مېنىڭ ھەممە يەردە ئىبادەتخانىلارغا كىرىپ، ساڭا ئېتىقاد قىلغانلارنى تۇتقۇن قىلىپ، ئۇرغانلىقىمنى بىلدۈ. ²⁰ خەلقىنى ساڭا ئېتىقاد قىلىشقا دەۋەت قىلغان ئىستىپان ئۆلتۈرۈلگەندە، مەنمۇ شۇ يەردە ئىدىم! ئۇنى ئۆلتۈرگەنلەرنىڭ كىيىملىرىنى ساقلاپ، قىلمىشلىرىغا قوشۇلغانىدىم! مەن بۇ يەردە تۇرسام، ئۇلار مېنىڭ گېپىمگە چوقۇم ئىشىنىدۇ» دېدىم. ²¹ بىراق، رەببىم ئەيسا ماڭا يەنە، «يېرۇسالېمدىن چىقىپ كەت! سېنى يىراق جايلارغا، يەھۇدىي ئەمەسلىرىنىڭ ئارىسىغا ئەۋەتمەن!» دېدى. ²² ياۋلۇسنىڭ سۆزلىرىگە باشتىن - ئاياغ قۇلاق سېلىۋاتقان خالايق ئۇنىڭ يەھۇدىي

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

ئەمەسلەر ھەققىدىكى سۆزىنى ئاڭلاش بىلەنلا:

— ئۇنى يوقىتىش كېرەك! ئۆلتۈرۈش كېرەك! ئۇ ئۆلۈشكە تېگىشلىك! — دەپ چۇقان سېلىشتى. ²³ ئۇلار بىر تەرەپتىن چۇقان سېلىپ، بىر تەرەپتىن كىيىملىرىنى پۇلاڭلىتىپ، توپا سورۇپ، چاڭ چىقىرىۋەتتى. ²⁴ رىم قوماندانى پاۋلۇسنى قەلئەگە ئەكىرىپ كېتىشكە ئەمىر قىلدى ۋە خالايقىنىڭ ئۇنىڭغا نېمە ئۈچۈن بۇنداق چۇقان سالىدىغانلىقىنى تەكشۈرمەكچى بولۇپ، لەشكەرلىرىگە ئۇنى قامچىلاپ سوراق قىلىشنى بۇيرۇدى. ²⁵ ئۇلار پاۋلۇسنى تۇرۇرۇككە باغلاپ قامچىلماقچى بولغاندا، پاۋلۇس يېنىدا تۇرغان يۈزبېشىغا:

— بىر رىم پۇقراسىنى سوتلىمايلا قامچىلىشىڭلار قانۇنغا ئۇيغۇنمۇ؟ — دېدى.

²⁶ بۇ سۆزنى ئاڭلىغان يۈزبېشى قوماندانىنىڭ ئالدىغا بېرىپ:

— ئۇ كىشى رىم پۇقراسى ئىكەن. سىز نېمە ئىش قىلىۋاتقانلىقىڭىزنى بىلمەمسىز؟! — دېدى.

²⁷ قوماندان پاۋلۇسنىڭ ئالدىغا بېرىپ، ئۇنىڭدىن:

— ئېيتقىن، سەن راستتىنلا رىم پۇقراسىمۇ؟ — دەپ سورىدى.

— راست، — دەپ جاۋاب بەردى پاۋلۇس.

²⁸ — مەن نۇرغۇن پۇل خەجلەپ، ئاران پۇقرالىق سالاھىيىتىگە ئىگە بولدۇم، —

دېدى قوماندان.

پاۋلۇس:

— مەن تۇغۇلۇشۇمدىن شۇنداق! — دېدى.

²⁹ شۇنىڭ بىلەن، پاۋلۇسنى سوراققا تارتماقچى بولغان لەشكەرلەر دەرھال ئۆزىنى چەتكە ئالدى. ئۇنى باغلاتقان قوماندانمۇ ئۇنىڭ رىم پۇقراسى ئىكەنلىكىنى بىلىپ،

قورقۇپ كەتتى. چۈنكى، ئۇ بىر رىم پۇقراسىنى قانۇنسىز ھالدا باغلاپ، قامچىلاشقا

ئەمر قىلغانىدى.

پاۋلۇسنىڭ ئالىي كېڭەشمىدە ئۆزىنى ئاقلىشى

³⁰ قوماندان يەھۇدىيلارنىڭ پاۋلۇسنىڭ ئۈستىدىن قىلغان شىكايىتىنىڭ سەۋەبىنى

ھەقىقىي بىلىش ئۈچۈن، ئەتسى ئۇنى يېشىۋېتىپ، ئالىي روھانىيلار ۋە پۈتۈن

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

يەھۇدىي ئالىي كېڭەشمىسىدىكىلەرنىڭ بىر يەرگە يىغىلىشىنى بۇيرۇدى. ئاندىن، پاۋلۇسنى ئېلىپ كېلىپ، ئۇلارنىڭ ئالدىغا تۇرغۇزدى.

23 - باب

¹ پاۋلۇس ئالىي كېڭەشمە ھەيئەتلىرىگە تىكىلىپ تۇرۇپ:

— قېرىنداشلار، مەن بۈگۈنگىچە خۇدانىڭ ئالدىدا پاك ۋەجدانىم بىلەن ياشاپ كەلدىم، — دېدى.

² بۇنى ئاڭلىغان باش روھانىي ھانانىيا پاۋلۇسنىڭ يېنىدا تۇرغانلارغا ئۇنىڭ ئاغزىغا ئۇرۇشنى بۇيرۇدى. ³ پاۋلۇس ئۇنىڭغا:

— ئەي تېشى پال - پال ساختىپەز! سېنى خۇدا ئۇردۇ! سەن ئۇ يەردە ئولتۇرۇپ، مېنى تەۋرات قانۇنى بويىچە سوراققا تارتماقچى، لېكىن مېنى ئۇرغۇزۇپ، ئۆزۈڭ تەۋرات قانۇنىغا خىلاپلىق قىلىۋاتسەن! — دېدى.

⁴ — سەن خۇدانىڭ باش روھانىيسىغا ھاقارەت كەلتۈرۈۋاتامسەن؟! — دېيىشتى يېنىدا تۇرغانلار. ⁵ پاۋلۇس:

— مېنى كەچۈرۈڭلار! مەن ئۇنىڭ باش روھانىي ئىكەنلىكىنى بىلگەن بولسام، ئۇنداق دېمەيتتىم. چۈنكى تەۋراتتا: «خەلقىنى ئىدارە قىلىدىغان باشلىققا تۆھمەت قىلما!» دېيىلگەن، — دېدى.

⁶ پاۋلۇس بۇ بىر توپ كىشىلەرنىڭ ئىچىدە بەزىلىرى سادۇقىي دىنىي ئېقىمىدىكىلەر، يەنە بەزىلىرى پەرسىي دىنىي ئېقىمىدىكىلەر ئىكەنلىكىنى بىلىپ، ئۇلارنى تالاش - تارتىشقا سېلىش ئۈچۈن، ئالىي كېڭەشمىدە يۇقىرى ئاۋاز بىلەن:

— قېرىنداشلار، مەن بولسام پەرسىيلەردىن بولمەن ۋە بىر پەرسىينىڭ ئوغلىمەن. مەن ئۆلگەنلەرنىڭ قايتا تىرىلىشىنى ئۈمىد قىلغانلىقىم ئۈچۈنلا بۈگۈن بۇ يەردە سوراققا تارتىلىۋاتمەن! — دەپ ۋارقىردى.

⁷ بۇ سۆز ئۇنىڭ ئاغزىدىن چىقىشى بىلەن تەڭ، پەرسىيلەر بىلەن سادۇقىيلار تالاش - تارتىش قىلىشىپ كەتتى. كېڭەشمىدىكىلەر ئىككىگە بۆلۈنۈپ كەتتى.

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

⁸ چۈنكى، سادۇقىيلار ئۆلگەنلەرنىڭ قايتا تىرىلىشىگە، پەرىشتە ۋە روھلارنىڭ مەۋجۇتلۇقىغا ئىشەنمەيدۇ. لېكىن، پەرىسىيەلەر بۇلارغا ئىشىنىدۇ. ⁹ بۇنىڭ بىلەن، چۇقان - سۈرەن بارغانسېرى كۈچەيدى. پەرىسىيە ئېقىمىدىكى بەزى تەۋرات ئۇستازلىرى ئورنىدىن تۇرۇپ:

— بىز بۇ ئادەمدىن ھېچقانداق خاتالىق تاپالمىدۇق! ئېھتىمال راستتىن بىر روھ ياكى پەرىشتە ئۇنىڭ بىلەن سۆزلەشكەن بولسا ئەجەب ئەمەس! — دەپ، قاتتىق مۇنازىرىلەشتى.

¹⁰ تالاش - تارتىش ئەۋج ئېلىپ كەتتى. يەھۇدىيلارنىڭ پاۋلۇسنى تارتىپ پارچە - پارچە قىلىۋېتىشتىن قورقۇپ قالغان قوماندان لەشكەرلىرىنىڭ زالغا كىرىپ، كىشىلەرنىڭ ئارىسىدىن پاۋلۇسنى زورلۇق بىلەن تارتىپ چىقىپ، قەلئەگە ئەكىرىپ كېتىشىنى بۇيرۇدى.

¹¹ شۇ كۈنى كېچىسى، رەببىمىز ئەيسا پاۋلۇسنىڭ يېنىدا تۇرۇپ: — غەيرەتلىك بول! سەن يېرۇسالېمدا مەن ئۈچۈن گۇۋاھلىق بەرگىنىڭدەك، ئەمدى رىم شەھىرىدىمۇ شۇنداق قىلىشنىڭ كېرەك! — دېدى.

پاۋلۇسنى ئۆلتۈرۈش سۈيىقەستى

¹² ئەتىسى ئەتىگەندە، بەزى يەھۇدىيلار مەخپىي سۈيىقەست پىلانلاپ، پاۋلۇسنى ئۆلتۈرمىگۈچە ھېچ نەرسە يېمەيمىز، ئىچمەيمىز، دەپ قەسەم قىلىشتى. ¹³ بۇ سۈيىقەستنى پىلانلىغۇچىلار قىرىق نەچچە كىشى ئىدى. ¹⁴ ئۇلار ئالىي روھانىيلار ۋە يەھۇدىي ئاقساقاللارنىڭ ئالدىغا بېرىپ:

— بىز پاۋلۇسنى ئۆلتۈرمىگۈچە ھېچ نەرسە يېمەيمىز، دەپ قاتتىق قەسەم قىلدۇق. ¹⁵ ھازىر سىلەر ۋە ئالىي كېڭەشمە پاۋلۇسنىڭ ئىشلىرىنى تېخىمۇ تەپسىلىي تەكشۈرۈش باھانىسى بىلەن ئۇنى كېڭەشمىگە ئېلىپ كېلىشنى رىم قومانداندىن تەلەپ قىلىڭلار. بىز تەييار تۇرۇپ، ئۇنى كېڭەشمىگە ئېلىپ كېلىنىشتىن ئىلگىرىلا جايلىۋېتىمىز، — دېدى.

¹⁶ بىراق، بۇ سۈيىقەستتىن خەۋەر تاپقان پاۋلۇسنىڭ سىڭلىسىنىڭ ئوغلى دەرھال قەلئەگە كىرىپ، پاۋلۇسقا خەۋەر قىلىپ قويدى. ¹⁷ بۇنىڭ بىلەن، پاۋلۇس

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

يۈزبېشىلىرىدىن بىرىنى چاقىرتىپ، ئۇنىڭغا:

— بۇ ياشنى قوماندان بىلەن كۆرۈشتۈرۈپ قويسىڭىز. ئۇنىڭ قوماندانغا مەلۇم قىلىدىغان ئىشى بار ئىكەن، — دېدى.

¹⁸ يۈزبېشى بۇ ياشنى قومانداننىڭ ئالدىغا باشلاپ كىرىپ:

— مەھبۇس پاۋلۇس مېنى چاقىرتىپ، بۇ ياشنى سىز بىلەن كۆرۈشتۈرۈپ قويۇشۇمنى تەلەپ قىلدى. چۈنكى، ئۇنىڭ سىزگە مەلۇم قىلىدىغان ئىشى بار ئىكەن، — دېدى.

¹⁹ قوماندان ئۇنى قولدىن تۇتۇپ، بىر چەتكە تارتىپ:

— مەلۇم قىلىدىغان نېمە ئىشنىڭ بار؟ — دەپ سورىدى.

²⁰ ئۇ جاۋابەن مۇنداق دېدى:

— يەھۇدىي ئاقساقاللار پاۋلۇسنىڭ ئىشلىرىنى تەپسىلىي تەكشۈرۈش باھانىسى

بىلەن ئۆزلىرىدىن ئەتە ئۇنى يەھۇدىي ئالىي كېڭەشمىسىگە ئېلىپ بېرىشنى تەلەپ قىلىشقا كېلىشتى. ²¹ ئۇلارغا ماقۇل بولمىغايىسىز، چۈنكى قىرىق نەچچە ئادەم ئۇنى يوشۇرۇن كۈتۈپ تۇرىدۇ. ئۇلار پاۋلۇسنى ئۆلتۈرمىگۈچە ھېچ نەرسە يېمەيمىز، ئىچمەيمىز، دەپ قەسەم قىلىشىپتۇ. ھازىر ئۆزلىرىنىڭ ئۇلارنىڭ تەلپىگە قوشۇلۇشلىرىنى كۈتۈپ تۇرىدۇ.

²² قوماندان ئۇنىڭغا:

— بۇ ئىشنى ماڭا مەلۇم قىلغانلىقىڭنى ھېچكىم ئۇقمىسۇن! — دەپ تاپىلاپ، ئۇنى قايتۇردى.

پاۋلۇسنىڭ ۋالىي فېلىكسىگە تاپشۇرۇلۇشى

²³ قوماندان يۈزبېشىدىن ئىككىنى چاقىرتىپ:

— ئىككى يۈز پىيادە لەشكەر، يەتمىش ئاتلىق لەشكەر ۋە ئىككى يۈز نەيزىۋاز لەشكەر ھازىرلاپ، بۈگۈن كېچە سائەت توققۇزدا قەيسەرىيە شەھىرىگە قاراپ يولغا چىقىڭلار! ²⁴ شۇنىڭ بىلەن بىللە، پاۋلۇسنى ۋالىي فېلىكسىنىڭ يېنىغا ساق - سالامەت يەتكۈزۈش ئۈچۈن، ئۇنىڭغا ئۇلاغ تەييارلاڭلار! — دەپ بۇيرۇدى.

²⁵ قوماندان لىسىياس پاۋلۇس ھەققىدە فېلىكسىگە يەنە مۇنداق بىر خەت يازدى:

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

26 «ھۆرمەتلىك ۋالىي فېلىكس جانابلىرىغا كلاۋدىيۇس لىسىياستىن ئېھتىرام بىلەن سالام!

27 مەقسەتكە كەلسەم، بۇ كىشىنى يەھۇدىيلار تۇتۇۋالغان بولۇپ، ئۆلتۈرمەكچى بولغانىدى. لېكىن، ئۇنىڭ رىم پۇقراسى ئىكەنلىكىنى بىلىپ قېلىپ، لەشكەر باشلاپ بېرىپ ئۇنى قۇتقۇزدۇم. 28 مەن ئۇلارنىڭ بۇ كىشى ئۈستىدىن قىلغان شىكايىتىنىڭ سەۋەبىنى تەكشۈرۈپ ئېنىقلىماقچى بولۇپ، ئۇنى يەھۇدىيلارنىڭ ئالىي كېڭەشمىسىگە ئېلىپ باردىم. 29 نەتىجىدە، مەن ئۇلارنىڭ ئۇنىڭ ئۈستىدىن قىلغان شىكايىتىنىڭ دىنىي قانۇنغا دائىر مەسىلىلەردىن باشقا نەرسە ئەمەس ئىكەنلىكىنى بايقىدىم. ئۇنىڭدىن ئۆلۈم جازاسى بېرىشكە ياكى زىندانغا تاشلاشقا لايىق بىرەر جىنايەت تاپالمىدىم. 30 كېيىن، مەن بەزى يەھۇدىيلارنىڭ ئۇنى ئۆلتۈرۈۋېتىش قەستىدە بولۇۋاتقانلىقىدىن خەۋەر تېپىپ، دەرھال ئۇنى جانابلىرىغا يوللاشنى توغرا تاپتىم. شۇنىڭ بىلەن بىللە، ئەرز قىلغۇچىلارنىڭ شىكايەتلىرىنى ئۆزلىرىنىڭ ئالدىدا قىلىشىنى بۇيرۇدۇم.»

31 لەشكەرلەر بۇيرۇق بويىچە پاۋلۇسنى كېچىلەپ ئانتىپاترس شەھىرىگە يەتكۈزدى. 32 ئەتىسى، پاۋلۇس ئاتلىق لەشكەرلەرنىڭ ئېلىپ بېرىشىغا تاپشۇرۇلدى. پىيادە لەشكەرلەر بولسا يېرۇسالېمدىكى قەلئەگە قايتىپ كەلدى. 33 ئاتلىقلار قەيسەرىيىگە بېرىپ، خەتنى ۋالىيغا سۇندى ۋە پاۋلۇسنىمۇ تاپشۇردى. 34 ۋالىي خەتنى ئوقۇغاندىن كېيىن، پاۋلۇسنىڭ قايسى ئۆلكىدىن ئىكەنلىكىنى سوراپ، ئۇنىڭ ئۆز باشقۇرۇشىدىكى كىلىكىدىن كەلگەنلىكىنى بىلىپ، 35 ئۇنىڭغا: — سېنى ئۈستۈڭدىن ئەرز قىلغۇچىلار كەلگەندە بىر تەرەپ قىلمەن، — دېدى ۋە لەشكەرلەرگە ئۇنى ھىرود خان سالغان ئوردىدىكى بىر ئۆيگە نەزەربەند قىلىپ قويۇشنى بۇيرۇدى.

24 - باب

يەھۇدىيلارنىڭ پاۋلۇس ئۈستىدىن شىكايەت قىلىشى

¹ بەش كۈندىن كېيىن، باش روھانىي ھانانىيا ۋە ئاقساقاللاردىن بىرنەچچە يەلەن تەرتۇلۇس ئىسىملىك بىر ئادۋوكات بىلەن قەيسەرىيگە كېلىپ، پاۋلۇس توغرىسىدىكى شىكايەتلىرىنى ۋالىي فېلىكسكە سۈندى. ² پاۋلۇس چاقىرتىلدى. تەرتۇلۇس ئۇنىڭ ئۈستىدىن شىكايەت قىلىپ مۇنداق دېدى:

— ھۆرمەتلىك فېلىكس جانابلىرى! بىز ئۆزلىرىنىڭ قولى ئاستىدا ئۇزۇندىن بۇيان ئامان - ئېسەن ياشاپ كەلمەكتىمىز، خەلقىمىزدە ناچار ئىللەتلەر تۈگىتىلىپ، چوڭ ئۆزگىرىشلەر بارلىققا كەلدى. ³ بۇنىڭدىن ھەر ۋاقت، ھەر جايدا چەكسىز مىننەتدارمىز. ⁴ مەنكى تەرتۇلۇس ئۆزلىرىنى ئارتۇقچە ئاۋارە قىلىشنى خالىمايمەن. قىسقىغىنا ئەرزلىرىمىزنى سەۋرچانلىق بىلەن ئاڭلاشلىرىنى ئۆتۈنۈپ سورايمەن. ⁵ بىز شۇنى تونۇپ يەتتۇقكى، بۇ جېدەلخور پۈتۈن دۇنيادىكى يەھۇدىيلار ئارىسىدا قالايماقچىلىق پەيدا قىلىپ، ئۇلارنى رىم ھاكىمىيىتىگە قارشى چىقىشقا كۈشكۈرتۈۋاتقان بۆلگۈنچى ۋە شۇنداقلا «ناسىرەلىكلەر» دەپ ئاتالغان بىر گۇرۇھنىڭ كاتتەۋاشلىرىدىن بىرىدۇر. ⁶⁻⁷ ئۇ بىزنىڭ مەركىزىي ئىبادەتخانىمىزنىمۇ بۇلغىماقچى بولغانىدى. شۇڭا، بىز ئۇنى تۇتۇۋالدۇق. ⁸ ئۇنى سوراق قىلىپ كۆرسەلسە، بىزنىڭ ئەرزلىرىمىزنىڭ توغرىلىقىنى چۈشىنەلەيدىلا!

⁹ سورۇندا بولغان يەھۇدىيلارمۇ بىر ئېغىزدىن شىكايەت قىلىشىپ، ئۇنىڭ ئېيتقانلىرىنى تەستىقلاشتى.

پاۋلۇسنىڭ ئۆزىنى ئاقلشى

¹⁰ پاۋلۇس ۋالىي فېلىكسنىڭ رۇخسىتىنى ئالغاندىن كېيىن، سۆز قىلىپ مۇنداق دېدى:

— جانابلىرىنىڭ ئۇزۇن يىللاردىن بېرى يەھۇدىي خەلقىنى سوراپ كەلگەنلىكىدىن خەۋىرىم بار. شۇڭا، ئالدىلىرىدا ئۆزۈمنى ئاقلاشقا رازىمەن. ¹¹ ئاسانلا بىلەلەيدىلىكى،

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

مەن يېرۇسالېمغا ئىبادەت قىلىشقا بارغىنىدىن ھازىرغىچە پەقەت ئون ئىككى كۈنلا ئۆتتى. ¹² مېنىڭ مەركىزىي ئىبادەتخانىدا بىرەر ئادەم بىلەن تالاش - تارتىش قىلغانلىقىمنى كۆرگەن كىشى يوق ۋە مېنىڭ باشقا ئىبادەتخانىلاردا ياكى شەھەرنىڭ باشقا جايلىرىدا ئاممىنى قۇتراتقانلىقىمنىمۇ كۆرگەن كىشى يوق. ¹³ ئۇلار جانابلىرىغا مېنىڭ ئۈستۈمدىن قىلغان شىكايەتلىرىگە ئىسپات كۆرسىتىپ بېرەلمەيدۇ.

¹⁴ بىراق بىرلا ئىشنى ئېتىراپ قىلمەنكى: مەن يەھۇدىيلار خاتا ئېقىم دەپ قارىغان ھەزرىتى ئەيسا يولى بىلەن مېڭىپ، ئەجدادلىرىمىز ئەزەلدىن ئېتىقاد قىلغان خۇداغا ئىبادەت قىلمەن. تەۋراتتا ۋە باشقا يەنە مەبەرىلەرنىڭ يازمىلىرىدا يېزىلغانلارنىڭمۇ ھەممىسىگە ئىشىنىمەن. ¹⁵ مۇشۇ يەھۇدىيلارغا ئوخشاش، مەنمۇ پۈتۈن ئىنسانلارنىڭ ياخشى - يامان بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، ھەممىسىنىڭ ئۆلگەندىن كېيىن سوراق قىلىنىش ئۈچۈن قايتا تىرىلدۈرۈلدىغانلىقىغا ئىشىنىمەن. ¹⁶ شۇ سەۋەبتىن، ئۆزۈم ھەمىشە خۇدا ئالدىدىمۇ، ئىنسانلار ئالدىدىمۇ پاك ۋەجدانلىق بولۇشقا تىرىشىمەن. ¹⁷ مەن يېرۇسالېمدىن ئايرىلغىلى خېلى يىللار بولغان بولۇپ، بۇ قېتىم ئۇ يەرگە يەھۇدىي قېرىنداشلىرىمغا ياردەم پۇلى يەتكۈزۈپ بەرگىلى ۋە خۇداغا قۇربانلىق قىلغىلى بارغانىدىم. ¹⁸ ئۈستۈمدىن شىكايەت قىلغان يەھۇدىيلار مېنى مەركىزىي ئىبادەتخانا ھويلىسىدا ئۇچراتقىنىدا، مەن تازىلىنىش دىنىي قائىدىسىدىن ئۆتۈپ سەدىقەمنى سۇنۇۋاتاتتىم، ئەتراپىمغا ئادەم توپلىغىنىمۇ يوق.

قالايمقانچىلىق چىقارغىنىمۇ يوق. ¹⁹ ئاسىيا ئۆلكىسىلىك ئاشۇ يەھۇدىيلارنىڭ مېنىڭ ئۈستۈمدىن شىكايەتلىرى بولسا، ئەسلى ئۇلار ئۆزلىرى كېلىپ، جانابلىرىنىڭ ئالدىدا دېيىشى كېرەك ئىدى. ²⁰ بولمىسا، قېنى مۇشۇ سورۇندىكىلەر يېرۇسالېمدىكى يەھۇدىي ئالىي كېڭەشمىسىدە سوراق قىلىنغان ۋاقتىدا، مېنىڭدىن قانداق جىنايەت تېپىلغانلىقىنى ئېيتىپ باقسۇن. ²¹ پەقەت شۇنى ئېتىراپ قىلمەنكى، يەھۇدىي ئالىي كېڭەشمىسىدە سوراق قىلىنغان ۋاقتىدا، «بۈگۈن ئۆلگەنلەرنىڭ قايتا تىرىلىشىگە ئىشەنگەنلىكىم ئۈچۈنلا سىلەرنىڭ سورىقىڭلارغا تارتىلىۋاتمەن!» دەپ ۋارقىرىغانىدىم. بۇنىڭدا نېمە گۇناھ بار!؟

²² رەببىمىزنىڭ يولغا نىسبەتەن خېلى بىلىمى بولغان فېلىكس سوراقنى توختىتىپ،

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

ئۇلارغا:

— دەۋايىڭلار توغرىسىدىكى ھۆكۈمنى قوماندان لىسىياس كەلگەندە چىقىرىمەن،
— دېدى.

²³ ئۇ يۈزبېشىغا پاۋلۇسنى داۋاملىق تۇتۇپ تۇرۇشنى، لېكىن ئۇنىڭغا بىرئاز كەڭ
مۇئامىلە قىلىپ، دوست - بۇرادەرلىرىنىڭ ئۇنىڭ تۇرمۇش ئېھتىياجىنى تەمىنلەپ
تۇرۇشىغا يول قويۇشنى بۇيرۇدى.

پاۋلۇس ۋالىي فېلىكس بىلەن درۇسلانىڭ ئالدىدا

²⁴ بىرنەچچە كۈندىن كېيىن، ۋالىي فېلىكس يەھۇدىي ئايالى درۇسلا بىلەن بىللە
كېلىپ، پاۋلۇسنى چاقىرتىپ، ئۇنىڭدىن قۇتقۇزغۇچى — مەسھ ئەيساغا ئېتىقاد
قىلىش يولىنى ئاڭلىدى. ²⁵ پاۋلۇس خۇدانىڭ ئالدىدا ھەققانىي ياشاش، ئۆزىنى
تۇتۇۋېلىش، قىيامەت كۈنىدىكى سوئال - سوراق قىلىنىش قاتارلىقلار توغرىسىدا
توختالغاندا، ۋەھمىگە چۈشكەن فېلىكس ئۇنىڭغا:
— ھازىرچە قايتىپ تۇرسىڭىزمۇ بولىدۇ. كېيىن ۋاقتىم چىققاندا، يەنە چاقىرتىمەن،
— دېدى.

²⁶ ئۇ پاۋلۇسنىڭ پارا بېرىشىنى كۈتەتتى. شۇنىڭ ئۈچۈن، ئۇنى پات - پات
چاقىرتىپ، ئۇنىڭ بىلەن سۆزلىشەتتى. ²⁷ ئىككى يىلدىن كېيىن، ۋالىي فېلىكسنىڭ
ئورنىغا پوركيۇس فېستۇس ۋالىي بولدى. فېلىكس يەھۇدىيلارغا ياخشى كۆرۈنۈش
ئۈچۈن پاۋلۇسنى سولاققا قالدۇردى.

25 - باب

پاۋلۇسنىڭ ۋالىي فېستۇسنىڭ ئالدىدا سوراق قىلىنىشى

¹ فېستۇس فېلىكسنىڭ ئورنىغا ۋالىي بولۇپ، يەھۇدىيە ئۆلكىسىدىكى قەيسەرىيىگە
كېلىپ، ئۈچ كۈندىن كېيىن يېرۇسالېمغا بارغانىدى. ² ئالىي روھانىيلار بىلەن
يەھۇدىيلارنىڭ ئاقساقاللىرى فېستۇسقا پاۋلۇسنىڭ ئۈستىدىن شىكايەت قىلىپ،

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

ئۇنىڭدىن پاۋلۇسنى ³ يېرۇسالېمغا ئەۋەتىپ بېرىشنى ئۆتۈنۈپ سورىدى. چۈنكى، ئۇلار يول ئۈستىدە پاۋلۇسنى ئۆلتۈرۈشنى قەستلىگەنىدى. ⁴ لېكىن، فېستۇس ئۇلارغا:

— پاۋلۇس ھازىر قەيسەرىيىدە سولاقتا. مەن يېقىندا ئۇ يەرگە قايتىپ كېتىمەن. ⁵ سىلەرنىڭ ئاقساقاللىرىڭلار مەن بىلەن بىللە بارسۇن. ئەگەر ئۇنىڭ بىرەر قانۇنسىز قىلمىشلىرى بولسا، ئۇلار شۇ يەردە شىكايەت قىلسا بولىدۇ، — دەپ جاۋاب بەردى. ⁶ فېستۇس ئۇلارنىڭ ئارىسىدا ئون كۈنچە تۇرۇپ، قەيسەرىيىگە قايتىپ كەلدى. ئەتىسى سوت ئېچىپ، پاۋلۇسنى سوت مەيدانىغا ئېلىپ كېلىشنى بۇيرۇدى. ⁷ پاۋلۇس كىرگەندىن كېيىن، يېرۇسالېمدىن كەلگەن يەھۇدىيلار ئۇنىڭ ئەتراپىغا ئولشىپ، ئۇنىڭغا نۇرغۇن ئېغىر جىنايەتلەرنى ئارتىپ، ئۇنىڭ ئۈستىدىن شىكايەت قىلدى. بىراق، ھېچقايسىسىغا ئىسپات كۆرسىتىپ بېرەلمىدى. ⁸ شۇنىڭ بىلەن، پاۋلۇس ئۆزىنى ئاقلاپ:

— مەن يەھۇدىيلارنىڭ قانۇنىغا، مەركىزىي ئىبادەتخانىسىغا ياكى رىم ئىمپېراتورىغا قارشى ھېچقانداق جىنايەت ئۆتكۈزمىدىم، — دېدى. ⁹ لېكىن، فېستۇس يەھۇدىيلارغا ياخشى كۆرۈنۈش ئۈچۈن، پاۋلۇستىن: — سېنى يېرۇسالېمغا ئاپىرىپ، ئۇ يەردە بۇ شىكايەتلەرگە ئاساسەن سوتلىسام قانداق؟ — دەپ سورىدى.

¹⁰ — بولمايدۇ! — دەپ جاۋاب بەردى پاۋلۇس، — مەن ھازىر رىم ئىمپېراتورى قەيسەرنىڭ ھوقۇقى بىلەن تەيىنلەنگەن سوراقچى ئالدىدا تۇرىمەن. مېنى سوراق قىلىشقا تېگىشلىك يەر مانا مۇشۇ. ئۆزىڭىزگە مەلۇم، مەن يەھۇدىيلارغا قارشى ھېچقانداق جىنايەت ئۆتكۈزمىدىم. ¹¹ ئەگەر جىنايەتم بولسا ۋە ئۆلۈمگە لايىق بىرەر ئىش قىلغان بولسام، مېنى جازالىماڭ، دەپ تەلەپ قىلمىغان بولاتتىم. ئۇلارنىڭ مېنىڭ ئۈستۈمدىن قىلغان شىكايەتلىرى ئەمەلىيەتكە ئۇيغۇن ئەمەس. شۇنىڭ ئۈچۈن، ھېچكىمنىڭ مېنى ئۇلارغا تاپشۇرۇپ بېرىشكە ھەققى يوق. مەن رىم ئىمپېراتورىغا ئەرز قىلىمەن! ئۆزى مېنى سوراق قىلسۇن!

¹² ۋالىي فېستۇس مەسلىھەتچىلىرى بىلەن مەسلىھەتلەشكەندىن كېيىن، پاۋلۇسقا:

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

— سەن رىم ئىمپېراتورى قەيسەرنىڭ سوراق قىلىشىنى تەلەپ قىلدىڭ. شۇڭا، ئۇنىڭ ئالدىغا ئېلىپ بېرىلسەن، — دېدى.

ۋالىي فېستۇسنىڭ ئاگرېپا خانغا پاۋلۇس توغرىسىدا ئېيتقانلىرى

¹³ بىرنەچچە كۈندىن كېيىن، ئاگرېپا خان بىلەن سىڭلىسى بەرنىكى فېستۇسنىڭ ۋالىيلىق مەنسىپىگە ئولتۇرغانلىقىنى تەبىرىكلەش ئۈچۈن، قەيسەرىيىگە كەلدى. ¹⁴ ئۇ يەردە بىرنەچچە كۈن تۇرغاندىن كېيىن، فېستۇس پاۋلۇس توغرىسىدا ئاگرېپاغا مۇنداق دېدى:

— بۇ يەردە فېلىكس قالدۇرۇپ كەتكەن بىر مەھبۇس بار ئىدى. ¹⁵ مەن يېرۇسالېمغا بارغىنىمدا، يەھۇدىي ئالىي روھانىيلىرى بىلەن ئاقساقاللىرى ئۇنىڭ ئۈستىدىن شىكايەت قىلىپ، مەندىن ئۇنى جازالاشنى تەلەپ قىلىشتى. ¹⁶ مەن ئۇلارغا، رىملىقلارنىڭ قانۇنى بويىچە سوراق قىلىنغۇچى ئەرز قىلغۇچى بىلەن يۈزلەشتۈرۈلۈشتىن ۋە ئۇنىڭغا ئۆزىنى ئاقلاش پۇرسىتى بېرىلىشتىن ئىلگىرى، ئۇنىڭ ئۈستىدىن ھۆكۈم چىقىرىشقا بولمايدىغانلىقىنى ئېيتتىم. ¹⁷ ئۇلار بۇ يەرگە كەلگەندىن كېيىن، مەن ۋاقىتنى كېچىكتۈرمەي، ئەتىسىلا سوراقنى باشلاپ، ئۇ كىشىنى سوراققا ئەكېلىشىنى بۇيرۇدۇم. ¹⁸ ئەرز قىلغۇچىلار ئورۇنلىرىدىن تۇرۇپ ئۇنىڭ ئۈستىدىن شىكايەت قىلىشتى. لېكىن، ئۇلارنىڭ شىكايەتلىرى مېنىڭ ئويلىغىنىمدەك جىنايەت ھەققىدە ئەمەس ئىدى. ¹⁹ ئەكسىچە، ئۇلارنىڭ بۇ كىشى بىلەن تالاش-تارتىش قىلىشىنى ئۆز دىنى ھەققىدىكى مەسىلىلەر ۋە ئەيسا ئىسىملىك بىر كىشى ھەققىدە ئىدى. ئۇ كىشى ئۆلگەن بولۇپ، پاۋلۇس بولسا ئۇ تىرىلدى دەيدىكەن. ²⁰ بۇ مەسىلىنى مەن زادى قانداق ئېنىقلاشنى بىلمىدىم. شۇنىڭ ئۈچۈن، مەن پاۋلۇستىن يېرۇسالېمغا بېرىپ، ئۇ يەردە بۇ شىكايەتلەرگە ئاساسەن سوراققا تارتىلىشقا رازى بولۇش - بولماسلىقىنى سورىغانىدىم. ²¹ ھالبۇكى، پاۋلۇس رىمدا، رىم ئىمپېراتورىنىڭ ئالدىدا سوراق قىلىنىشىنى تەلەپ قىلدى. شۇڭا، مەن ئۇنى ئىمپېراتورنىڭ ئالدىغا ئەۋەتكەنگە قەدەر، سولاقتا تۇتۇپ تۇرۇشنى بۇيرۇدۇم.

²² ئاگرېپا فېستۇسقا:

— مەنمۇ بۇ كىشىنىڭ سۆزلىرىنى ئاڭلاپ باقاي، — دېدى.

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

— ئەتە ئاڭلايسىز، — دېدى فېستۇس.

²³ ئەتسى، ئاگرىپا بىلەن بەرنىكى ھەيۋەتلىك تەنتەنە بىلەن يىغىن زالغا كىرىپ كەلدى. ھەرقايسى قوماندان ۋە شەھەر كاتتىۋاشلىرىمۇ ئۇلار بىلەن بىللە كېلىشتى. فېستۇسنىڭ ئەمر بېرىشى بىلەن پاۋلۇس ئېلىپ كىرىلدى.

²⁴ ۋالىي فېستۇس مۇنداق دېدى:

— ئاگرىپا خان ئالىلىرى ۋە سورۇنغا قاتناشقان جاناپلار! بۇ كىشىنى كۆرۈپ تۇرۇپسىلەر. پۈتۈن يەھۇدىيلار بۇ يەردە ۋە يېرۇسالېمدا ئۆلۈم جازاسى بېرىشى قاتتىق تەلەپ قىلغان كىشى مانا شۇ. ²⁵ لېكىن، مەن ئۇنىڭدىن ئۆلۈم جازاسى بېرىشكە تېگىشلىك بىرەر جىنايەت تاپالمىدىم. ھازىر ئۇ، «مېنى رىم ئىمپېراتورى سوراق قىلسۇن» دەپ ئىلتىماس قىلدى. شۇنىڭ بىلەن، ئۇنى رىمغا ئەۋەتىشىنى قارار قىلدىم. ²⁶ بىراق، بۇ كىشى ھەققىدە مەندە پادىشاھقا مەلۇم قىلغۇدەك ئوچۇق مەلۇمات يوق. شۇڭا، ئەھۋالنى تەكشۈرۈش ئارقىلىق بىرەر مەلۇماتقا ئىگە بولۇش مەقسىتىدە ئۇنى ھەربىرلىرىنىڭ ئالدىغا، بولۇپمۇ ئاگرىپا خان ئالىلىرىنىڭ ئالدىغا ئېلىپ كەلدىم. ²⁷ چۈنكى مېنىڭچە، مەھبۇسنى رىمغا ئەۋەتىپ، ئۇنىڭ ئۈستىدىن قىلىنغان شىكايەتتىن تەپسىلىي مەلۇمات بەرمەسلىك توغرا ئەمەس.

26 - باب

پاۋلۇسنىڭ ئاگرىپا خان ئالدىدا ئۆزىنى ئاقلشى

¹ شۇنىڭ بىلەن، ئاگرىپا خان پاۋلۇسقا:

— ئۆزۈڭنى ئاقلشىڭغا رۇخسەت، — دېدى.

پاۋلۇس قولىنى كۆتۈرۈپ ئۆزىنى ئاقلاشقا باشلىدى:

² — ئى ئاگرىپا خان، بۈگۈن ئالدىلىرىدا يەھۇدىيلار مېنىڭ ئۈستۈمدىن شىكايەت قىلغان پۈتۈن ئىشلاردىن ئۆزۈمنى ئاقلاش پۇرسىتىگە ئىگە بولغانلىقىم ئۈچۈن، ئۆزۈمنى بەختلىك ھېس قىلمەن! ³ بولۇپمۇ خۇشاللىنارلىق يېرى شۇكى، ئۆزلىرى يەھۇدىيلارنىڭ ئەنئەنىلىرى ۋە تالاش - تارتىش قىلىدىغان مەسىلىلىرىنى ياخشى

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

بىلىدىلا. شۇنىڭ ئۈچۈن، ئەرز - ھالىمنى سەۋرچانلىق بىلەن ئاڭلاپ بېقىشلىرىنى ئۆتۈنمەن.

⁴ مېنىڭ دەسلەپتە ئۆز يۇرتۇمدا ھەمدە كېيىن يېرۇسالېمدا قانداق ياشاپ كەلگەنلىكىم ھەممە يەھۇدىيلارغا ئايان. ⁵ ئۇلار مېنىڭ ئۇزۇندىن بېرى يەھۇدىي دىنىنىڭ پەرىسىي ناملىق ئەڭ كۈچلۈك ئېقىمغا مەنسۇپ ئىكەنلىكىمنى بىلىدۇ. ئەگەر خالسا، گۇۋاھلىق بېرەلەيدۇ. ⁶ خۇدا ئەجدادلىرىمىزغا ۋەدە قىلغىنىنى ئۈمىد قىلغىنىم ئۈچۈن، ئەمدى بۈگۈن ئۆزلىرىنىڭ ئالدىدا سوتلىنىۋاتىمەن. ⁷ بىزنىڭ خەلقىمىزنىڭ ئون ئىككى قەبىلىسىدىكى پۈتۈن قېرىنداشلارمۇ كېچە - كۈندۈز خۇداغا ئىبادەت قىلىپ، ئۇنىڭ ئۇلارغا قىلغان دەل مۇشۇ ۋەدىسىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشىنى ئىنتىزارلىق بىلەن كۈتۈپ كەلدى. ئى خان، يەھۇدىيلارنىڭ مېنىڭ ئۈستۈمدىن شىكايەت قىلىشى دەل مانا شۇ ئۈمىد بىلەن مۇناسىۋەتلىك. ⁸ سىلەر نېمىشقا خۇدانىڭ ئۆلگەنلەرنى تىرىلدۈرەلەيدىغانلىقىغا ئىشەنمەيدىغانسىلەر؟

⁹ بۇرۇن مەنمۇ ناسىرەلىك ئەيسانىڭ نامىغا پۈتۈن كۈچۈم بىلەن قارشى تۇرۇشۇم كېرەك، دەپ قارايتتىم ¹⁰ ۋە يېرۇسالېمدا مانا شۇنداق قىلغانىدىم. ئالىي روھانىيلاردىن ئالغان ھوقۇقۇم بىلەن، نۇرغۇن ئېتىقادچىلارنى زىندانغا تۇتۇپ بەرگەن، ئۇلار ئۆلۈمگە ھۆكۈم قىلىنغانىدىمۇ، ھۆكۈمگە قوشۇلغانىدىم. ¹¹ مەن ھەرقايسى ئىبادەتخانىلاردا ئۇلارنى ئىزدەپ، كۆپ قېتىم ئۇلارنى جازالىتىپ، ئۇلارنى ئېتىقادىدىن ۋاز كېچىشكە مەجبۇرلاشقا تىرىشقانىدىم. مەن ئۇلارغا شۇ قەدەر ئۆچ ئىدىمكى، ھەتتا باشقا دۆلەتلەردىكى شەھەرلەرگە بېرىپ، ئۇلارغا زىيانكەشلىك قىلغان.

¹² ئى خان، بىر كۈنى ئالىي روھانىيلار بەرگەن ھوقۇق بىلەن، ھەزرىتى ئەيساغا ئەگەشكەنلەرگە زىيانكەشلىك قىلغىلى دەمەشق شەھىرىگە قاراپ يولغا چىقتىم. ¹³ چۈش ۋاقتىدا يولدا كېتىۋېتىپ، ئاسماندىن چۈشكەن قۇياش نۇرىدىنمۇ كۈچلۈك بىر نۇرنىڭ ئەتراپىمنى ۋە بىللە كېتىۋاتقانلارنى يورۇتۇۋەتكەنلىكىنى كۆردۈم. ¹⁴ ھەممىمىز يەرگە يىقىلدۇق. مەن ئارامىي تىلىدا ئېيتىلغان، «سائۇل، سائۇل! ماڭا نېمىشقا زىيانكەشلىك قىلسەن؟ سەن خۇددى خوجايىنى ئۇرسىمۇ ماڭمىغان جاھىل

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

ئېشەككە ئوخشاش، ئۆزۈڭ زىيان تارتسەن!» دېگەن بىر ئاۋازنى ئاڭلىدىم. ¹⁵ «ئى رەببىم، سەن كىمەن؟» دەپ سورىدىم مەن. رەببىم ئەيسا جاۋابەن، «مەن، سەن زىيانكەشلىك قىلىۋاتقان ئەيسا! ¹⁶ ئورنۇڭدىن تۇر! سېنى ئۆزۈمگە خىزمەت قىلىشقا ھەم گۇۋاھلىق بېرىشكە تاللىغانلىقىم ئۈچۈن، ساڭا كۆرۈندۈم. سەن بۈگۈن مېنىڭدىن كۆرگەن ئىشلارنى ھەم كەلگۈسىدە ساڭا كۆرسىتىدىغان ئىشلىرىمنى باشقىلارغا يەتكۈزسەن. ¹⁷ مەن سېنى يەھۇدىيلارنىڭمۇ ۋە يەھۇدىي ئەمەسلەرنىڭمۇ قولىدىن قۇتقۇزسەن. مەن سېنى يەھۇدىي ئەمەسلەرنىڭ يېنىغا ئەۋەتمەكچىمەن. ¹⁸ سەن قاراڭغۇلۇقتا ياشاۋاتقانلارنىڭ كۆزلىرىنى ئېچىپ، ئۇلارنى زۇلمەتتىن يورۇقلۇققا، شەيتاننىڭ ئىلكىدىن خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا باشلايسەن. بۇنىڭ بىلەن، ئۇلارنىڭ گۇناھلىرى كەچۈرۈم قىلىنىدۇ. شۇنداقلا، ئۇلار ماڭا ئېتىقاد قىلىش ئارقىلىق پاك قىلىنغانلارنىڭ ئارىسىدىن ئورۇن ئالىدۇ!» دېدى.

¹⁹ ئى ئاگرىپا خان، شۇنىڭ ئۈچۈن مەن خۇدادىن كەلگەن غايىبانە ئالامەتتە كۆرۈنگەن ھەزرىتى ئەيساغا قاتتىق ئىتائەت قىلدىم. ²⁰ ئالدى بىلەن دەمەشىق خەلقىگە، يېرۇسالېم شەھىرىدىكى يەھۇدىيلارغا، پۈتۈن يەھۇدىيە ئۆلكىسىدىكى كىشىلەرگە، ئاندىن يەھۇدىي ئەمەسلەرگىمۇ خۇش خەۋەر يەتكۈزدۈم. ئۇلارغا، «يامان يوللىرىڭلاردىن يېنىپ، خۇدا يولىغا قايتىڭلار! توۋا قىلدۇق!» دېسەڭلار، ئۇنى سۆز بىلەن ئەمەس، ياخشى ئەمەلىيىتىڭلار بىلەن ئىسپاتلاڭلار!» دەپ، ئۇلارنىمۇ توۋا قىلىشقا دەۋەت قىلدىم. ²¹ شۇ سەۋەبتىن، يەھۇدىيلار مېنى مەركىزىي ئىبادەتخانا ھويلىسىدا تۇتۇپ، ئۆلتۈرۈۋەتمەكچى بولۇشتى. ²² بىراق، خۇدا بۈگۈنكىچە ماڭا ياردەم قىلىپ، مېنى قوغدىدى. شۇنىڭ ئۈچۈن، بۈگۈن بۇ يەردىكى چوڭ - كىچىك ھەممەيلەننىڭ ئالدىدىمۇ ھەزرىتى ئەيساغا گۇۋاھلىق بېرىمەن. مېنىڭ ئېيتقانلىرىم مۇسا ۋە باشقا پەيغەمبەرلەرنىڭ كېلىدىغان قۇتقۇزغۇچى — مەسىھ ھەققىدە ئالدىن ئېيتقانلىرىدىن باشقا نەرسە ئەمەس. ²³ ئۇلار قۇتقۇزغۇچى — مەسىھنىڭ جەزمەن ئۆلتۈرۈلۈپ، ھەممىدىن بۇرۇن ئۆلۈمدىن مەڭگۈگە تىرىلدۈرۈلۈپ، ئۆز خەلقى ھەم پۈتكۈل دۇنيا خەلقىگە نىجاتلىق نۇرىنى ئېلىپ كەلگەنلىكىنى ئالدىن ئېيتقانىدى.

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

²⁴ پاۋلۇس ئۆزىنى مانا شۇنداق ئاقلانغاندا، ۋالىي فېستۇس يۇقىرى ئاۋاز بىلەن ئۇنىڭغا:

— پاۋلۇس، ساراڭ بولۇپسەن! يۇقىرى بىلىمىڭ ئەقىلنى ئازدۇرۇپتۇ! — دېدى.
²⁵ — ھۆرمەتلىك ۋالىي فېستۇس! — دېدى پاۋلۇس، — مەن ساراڭ بولغىنىم يوق، مېنىڭ ئېيتقانلىرىم راست ۋە ئەقىلگە مۇۋاپىق. ²⁶ بۇ ئىشلاردىن ئاگرىپا خاننىڭمۇ خەۋىرى بار. شۇڭا، مەن خانغا ئوچۇق ئېيتالايمەن. بۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسىگە خاننىڭ دىققەت قىلىدىغانلىقىغا ئىشىنىمەن. چۈنكى، ھەزرىتى ئەيسانىڭ بېشىدىن ئۆتكەن ئىشلار ئادەم كۆرمەيدىغان بۇلۇڭ - پۇچقاقلاردا بولغان ئىشلار ئەمەستە! ²⁷ ئاندىن، پاۋلۇس ئاگرىپا خانغا قاراپ، مۇنداق دېدى:

— ئى خان، ئۆزلىرى پەيغەمبەرلەرنىڭ قۇتقۇزغۇچى ھەققىدە ئېيتقانلىرىغا ئىشىنىمەدىلا؟ ئىشىنىدىغانلىقلىرىنى بىلىمەن!
²⁸ ئاگرىپا خان پاۋلۇسقا:

— سەن مېنى مۇشۇنچىلىك قىسقىغىنا ۋاقىتتا ئەيساغا ئېتىقاد قىلىشقا قايىل قىلالايمەن، دەپ ئويلاۋاتامسەن؟ — دېدى.
²⁹ پاۋلۇس:

— مەيلى بالدۇر ياكى كېيىن بولسۇن، ئۆزلىرىنىڭ ۋە بۈگۈن مېنىڭ سۆزۈمنى ئاڭلىغۇچىلارنىڭ ھەممىسىنىڭ ماڭا ئوخشاش ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلىشى ئۈچۈن دۇئا قىلىمەن. پەقەتلا ماڭا ئوخشاش، زەنجىردە بولۇشۇڭلارنى خالىمايمەن! — دېدى.

³⁰ شۇنىڭ بىلەن، ئاگرىپا خان، ۋالىي فېستۇس، ئاگرىپانىڭ سىڭلىسى بەرنىكى ۋە باشقىلار ئورۇنلىرىدىن تۇرۇپ، ³¹ ئۇ يەردىن چىقىپ كەتكەندىن كېيىن، بىر - بىرىگە:
 — بۇ كىشىنىڭ ئۆلۈمگە ياكى تۈرمىگە سولاشقا تېگىشلىك بىرەر جىنايىتى يوق ئىكەن! — دېيىشتى.

³² ئاگرىپا خان فېستۇسقا:

— بۇ ئادەم، «مېنى رىم ئىمپېراتورى ئۆزى سوراق قىلسۇن» دېمىگەن بولسا، قويۇپ بېرىلسە بولىدىكەنتۇق! — دېدى.

27 - باب

پاۋلۇسنىڭ رىم شەھىرىگە قىلغان دېڭىز سەپىرى

¹ بىزنىڭ سۇ يولى بىلەن ئىتالىيەنىڭ رىم شەھىرىگە بېرىشىمىز قارار قىلىنغاندىن كېيىن، رىملىق ئەمەلدارلار پاۋلۇس بىلەن باشقا مەھبۇسلارنى شاھانە قوشۇندىكى يۇلىيۇس ئىسىملىق بىر يۈزبېشىغا تاپشۇرۇپ بەردى. ² بىز ئەدرەمت شەھىرىدىن ئاسىيا ئۆلكىسىنىڭ دېڭىز بويلىرىدىكى شەھەرلەرگە بارىدىغان كېمىگە ئولتۇرۇپ، سەپەرگە ئاتلاندىق. ماكدونىيە ئۆلكىسىنىڭ سالونىكا شەھىرىدىن بولغان ئارىستارخۇس ئىسىملىك بىر كىشى بىز بىلەن ھەمسەپەر بولدى. ³ ئەتسى، سىدون شەھىرىگە يېتىپ كەلدۇق. يۇلىيۇس پاۋلۇسقا كەڭچىلىك قىلىپ، ئېھتىياجلىرىنى ھەل قىلىشى ئۈچۈن، ئۇنىڭ شۇ يەردىكى دوست - بۇرادەرلىرىنىڭ يېنىغا بېرىشىغا رۇخسەت قىلدى. ⁴ بىز ئۇ يەردىن يەنە يولغا چىقتۇق. قارشى تەرىپىمىزدىن شامال چىققانلىقى ئۈچۈن، سىپرۇس ئارىلىنىڭ شامالغا دالدا تەرىپى بىلەن ماكدۇق. ⁵ كىلىكىيە ۋە پامفىلىيە ئۆلكىلىرىنىڭ دېڭىز تەۋەلىكىدىن ئۆتۈپ، لىكىيە ئۆلكىسىدىكى مىرا شەھىرىگە كەلدۇق. ⁶ بىز ئۇ يەردە كېمىدىن چۈشۈشۈك. يۇلىيۇس ئىسكەندەرىيە شەھىرىدىن ئىتالىيىگە بارىدىغان كېمىنى تېپىپ، بىزنى ئېلىپ ئۇنىڭغا چۈشتى.

⁷ دېڭىزدىكى سەپىرىمىز ناھايىتى ئاستا بولدى. بىرنەچچە كۈندىن كېيىن، ناھايىتى تەسلىكتە كىندوس شەھىرىنىڭ بويىغا كەلدۇق. شامالغا قارشى ماڭغانلىقىمىز ئۈچۈن، بۇرۇنقى يۆنىلىشىمىز بويىچە ئىلگىرلىيەلمىدۇق. شۇڭا، كرىت ئارىلىنىڭ شامالغا دالدا تەرىپى بىلەن مېڭىپ، سالمونىي يېرىم ئارىلىدىن ئۆتۈپ، ⁸ دېڭىز قىرغىقىنى بويلاپ، ناھايىتى تەسلىكتە ئىلگىرلىدىق ۋە لاسپىيا شەھىرىگە يېقىن بولغان «ئارامگاھ» دەپ ئاتىلىدىغان بىر يەرگە كەلدۇق. ⁹ سەپىرىمىز خېلى ۋاقىت كەينىگە سۈرۈلۈپ، كۈز پەسلى بولۇپ قالغانىدى. ئونىنچى ئايدىن كېيىن بوران كۆپ بولغانلىقتىن، دېڭىزدا سەپەر قىلىش خەتەرلىك ئىدى. شۇڭا، پاۋلۇس كۆپچىلىككە:

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

¹⁰ — قېرىنداشلار، مېنىڭچە بۇ يەردىن سەپەرنى داۋاملاشتۇرۇش ناھايىتى خەتەرلىك. مال ۋە كېمە زىيانغا ئۇچراپلا قالماي، ھاياتىمىزنى ساقلاپ قېلىشمۇ تەس! — دەپ ئاگاھلاندۇردى.

¹¹ بىراق، يۈزبېشى يۈلىيۇس بولسا كېمە خوجايىنى بىلەن كېمە باشلىقىنىڭ سۆزىگە ئىشىنىپ، پاۋلۇسنىڭ سۆزىگە ئىشەنمىدى. ¹² ئۇنىڭ ئۈستىگە، بۇ يەرمۇ قىشلاپ قېلىشقا مۇۋاپىق جاي ئەمەس ئىدى. شۇڭا، كۆپچىلىك سەپەرنى داۋاملاشتۇرۇپ، مۇمكىنقەدەر فېنىكس شەھىرىگە يېتىۋېلىپ شۇ يەردە قىشلاشنى قۇۋۋەتلىدى. چۈنكى، كىرت ئارىلىدىكى بۇ ياخشى پورت شەھىرىگە پەقەت شەرقىي جەنۇب ۋە شەرقىي شىمال شامىلى تېگىدىغان بولۇپ، ئۇ شەھەر قىشلاشقا ناھايىتى مۇۋاپىق جاي ئىدى.

دېڭىزدىكى بوران - چاپقۇن

¹³ جەنۇبتىن مەيىن شامال چىقىپ تۇراتتى، كۆپچىلىك ئەسلى پىلان بويىچە ماڭساق بولىدۇ دەپ، دېڭىزدىن لەڭگەرنى چىقىرىپ، كېمىنى ھەيدەپ يولغا چىقتى ۋە كىرت ئارىلىنى بويلاپ ماڭدى. ¹⁴ ئۇزۇن ئۆتمەي، ئارالدىن قاتتىق شەرقىي شىمال بورىنى چىقىپ كەلدى. ¹⁵ كېمە بوراننىڭ ھۇجۇمىغا ئۇچرىغانلىقتىن، ئالغا ئىلگىرىلەشكە ئامالسىز قالدۇق. شۇنىڭ بىلەن، كېمىنى بوراننىڭ ھەيدەپ مېڭىشىغا قويۇپ بەردۇق. ¹⁶ كاۋدا دېگەن بىر كىچىك ئارالنىڭ شامالغا دالدا تەرىپىگە ئۆتۈۋېلىپ، قولۋاقتى كېمىگە چىقىرىۋېلىش ئارقىلىق، ئۇنى ناھايىتى تەستە ساقلاپ قالدۇق. ¹⁷ كېمىچىلەر كېمە پارچىلىنىپ كەتمسۇن دەپ، كېمىنى ئارغامچا بىلەن سىرتىدىن ئوراپ باغلىۋالدى. كېمىنىڭ لىۋىيە دۆلىتىگە يېقىن يەردە دېڭىز ئاستىدىكى قۇم دۆۋىسىگە يېتىپ قېلىشىدىن ئەنسىرەپ، يەلكەنلەرنى چۈشۈرۈپ، كېمىنى مېڭىشىغا قويۇپ بەردى. ¹⁸ شىددەتلىك بوران توختىمىغاندى. ئەتسى، ئۇلار كېمىنى يېنىكلىتىش ئۈچۈن، مالنى دېڭىزغا تاشلاشقا باشلىدى. ¹⁹ ئۇنىڭ ئەتسى كېمىدىكى قورال - سايمانلارنىمۇ كۆرەلمىدۇق. بوران - چاپقۇن يەنىلا شىددەتلىك داۋاملىشىۋەردى. ئاخىر، قۇتۇلۇپ قېلىش ئۈمىدىمىزدىنمۇ ۋاز كەچتۇق.

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

²¹ كېمىدىكىلەر بىرنەرسە يېمىگىنىگە خېلى كۈنلەر بولغانىدى. پاۋلۇس ئۇلارنىڭ ئالدىدا تۇرۇپ:

— قېرىنداشلار، سىلەر بالدۇرلا مېنىڭ « كىرىتتىن يولغا چىقمايلى » دېگەن سۆزۈمنى ئاڭلىغان بولساڭلار، بۇ زىيان - زەخمەتلەرگە ئۇچرىمىغان بولاتتۇق. ²² لېكىن، ئەمدى سىلەرنىڭ غەيرەتلىك بولۇشۇڭلارنى ئۆتۈنمەن. كېمە غەرق بولغان تەقدىردىمۇ، ھېچقايسىڭلارنىڭ ھاياتى زىيانغا ئۇچرىمايدۇ. ²³ چۈنكى، مېنىڭ ئىگەم بولغان ۋە مەن خىزمەت قىلىپ كەلگەن خۇدا تۈنۈگۈن كېچە بىر پەرىشتىسىنى يېنىمغا ئەۋەتتى، ²⁴ پەرىشتە ماڭا: « پاۋلۇس، قورقما! سەن خۇداغا گۇۋاھلىق بېرىش ئۈچۈن، رىم ئىمپېراتورىنىڭ ئالدىغا بېرىشىڭ كېرەك. مېھرىبان خۇدا دۇئاڭنى قوبۇل قىلىپ، سەن بىلەن بىللە سەپەر قىلغانلارنىڭ ھەممىسىنى قۇتقۇزىدۇ! » دېدى. ²⁵ شۇنىڭ ئۈچۈن، ھەممىڭلار غەيرەتلىك بولۇڭلار، ئىشىنىمەنكى خۇدا ماڭا قىلغان سۆزلىرىنى جەزمەن ئەمەلگە ئاشۇرىدۇ. ²⁶ بىراق، بىز قىرغاققا ئۇرۇلۇپ كېتىشتىن ساقلىنالمىمىز.

²⁷ سەپىرىمىزنىڭ ئون تۆتىنچى كۈنى كېچىسى، كېمىمىز تېخىچە ئادىرئاتىك دېڭىزىدا لەيلەپ يۈرەتتى. يېرىم كېچىدە، كېمىچىلەر قۇرۇقلۇققا يېقىنلاپ قالدۇق، دەپ قاراپ، ²⁸ دېڭىزغا ئارغامچا تاشلاپ، سۇنىڭ چوڭقۇرلۇقىنى ئۆلچەپ كۆرگەندى، قىرىق مېتىر چىقتى. سەل ئالدىغا مېڭىپ يەنە ئۆلچىۋىدى، ئوتتۇز مېتىر چىقتى. ²⁹ ئۇلار كېمىنىڭ خادا تاشلارغا ئۇرۇلۇپ كېتىشىدىن قورقۇپ، كېمىنى توختىتىش ئۈچۈن كېمىنىڭ كەينىدىن تۆت لەڭگەر تاشلاپ، تاڭ ئېتىشىنى ئىنتىزارلىق بىلەن كۈتۈپ تۇردى. ³⁰ كېمىدىن قاچماقچى بولغان كېمىچىلەر كېمىنىڭ بېشىدىنمۇ لەڭگەر تاشلايمىز دەپ باھانە تېپىپ، قولۋاڭنى دېڭىزغا چۈشۈردى. ³¹ لېكىن، پاۋلۇس يۈزبېشى يۇلىيۇس ۋە لەشكەرلەرگە:

— بۇ كېمىچىلەر كېمىدە قالمىسا، سىلەر قۇتۇلالمىسىلەر! — دېدى.

³² بۇنىڭ بىلەن، لەشكەرلەر كېمىدىكى قولۋاڭنىڭ ئارغامچىسىنى كېسىپ، ئۇنى دېڭىزغا تاشلىۋەتتى. ³³ تاڭ ئېتىشقا ئاز قالغاندا، پاۋلۇس كۆپچىلىكنى بىرئاز غىزالىنىۋېلىشقا چاقىردى. ئۇ:

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

— سىلەرنىڭ غەم- قايغۇ ئىچىدە ئاچ يۈرگىنىڭلارغا ئون تۆت كۈن بولدى.
³⁴ ئەمدى بىر ئاز غىزالىنىشىڭلارنى ئۆتۈنمەن. ھايات قېلىشىڭلار ئۈچۈن مۇشۇنداق قىلىش كېرەك. ھېچقايسىڭلارنىڭ بىر تال مويىمۇ زىيانغا ئۇچرىمايدۇ! — دېدى.
³⁵ پاۋلۇس بۇ سۆزنى قىلىپ بولۇپ، قولغا بىر پارچە ناننى ئېلىپ، كۆپچىلىكنىڭ ئالدىدا خۇداغا شۈكۈر ئېيتىپ ناننى ئۈستۈپ يېدى. ³⁶ بۇنى كۆرگەن ھەممەيلەن غەيرەتلىنىپ، غىزالىنىشقا باشلىدى. ³⁷ كېمىدە بىز جەمئىي ئىككى يۈز يەتمىش ئالتە كىشى ئىدۇق. ³⁸ ھەممەيلەن قورساقنى تويدۇرغاندىن كېيىن، كېمىچىلەر كېمىنى يېنىكلىتىش ئۈچۈن، كېمىدىكى بۇغدايلارنىمۇ دېڭىزغا تاشلىۋەتتى.

كېمىنىڭ غەرق بولۇشى

³⁹ تاڭ ئاتقاندا، كېمىچىلەر قۇرۇقلۇقنى كۆردى. ئۇلار ئۇ يەرنىڭ نەلىكىنى ئېنىق بىلەلمىگەن بولسىمۇ، بىراق ئۇنىڭدىكى بىر قۇملۇق قولتۇقنى بايقاپ، كېمىنى بىر ئامال قىلىپ شۇ يەردە قۇرۇقلۇققا چىقارماقچى بولدى. ⁴⁰ ئۇلار ئالدى بىلەن لەڭگەرلەرنىڭ ئارغامچىسىنى كېسىپ، لەڭگەرلەرنى دېڭىزغا تاشلىۋەتتى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، كېمىنى يەنە ھەيدەش ئۈچۈن، كېمىنىڭ يۆنىلىشىنى باشقۇرىدىغان ئىككى تاختاينىڭ يېپىنى بوشىتىپ، تاختايلارنى دېڭىزغا چۈشۈرۈۋەتتى. ئاندىن، كېمىنىڭ بېشىدىكى يەلكەننى چىقىرىپ، شامالنىڭ ياردىمى بىلەن كېمىنى قىرغاققا يېقىنلاتتى. ⁴¹ لېكىن، كېمە قىرغاققا يەتكۈچە، دېڭىز ئاستىدىكى قۇم دۆۋىسىگە ئۇرۇلۇپ پېتىپ قالدى. كېمىنىڭ بېشى قۇمغا پېتىپ، مېدىرلىيالىماي قالدى، كېمىنىڭ ئارقا تەرىپى دولقۇنلارنىڭ زەربىسى بىلەن چۇۋۇلۇپ كېتىشكە باشلىدى.
⁴² لەشكەرلەر مەھبۇسلارنىڭ سۇغا سەكرەپ قېچىپ كېتىشىدىن ساقلىنىش ئۈچۈن، ھەممىسىنى ئۆلتۈرۈۋەتمەكچى بولدى. ⁴³ لېكىن، پاۋلۇسنى قۇتقۇزۇشنى خالىغان يۈزبېشى لەشكەرلەرنىڭ بۇنداق قىلىشىغا يول قويمىدى. ئۇ ئالدى بىلەن سۇ ئۈزۈشنى بىلىدىغانلارنىڭ سۇغا سەكرەپ قىرغاققا چىقىشىنى، ⁴⁴ ئاندىن قالغانلارنىڭ كېمىنىڭ چۇۋۇلۇپ كەتكەن تاختايلرىغا ۋە ياغاچلارغا ئېسىلىۋېلىپ، قىرغاققا چىقىشىنى بۇيرۇدى. شۇنداق قىلىپ، ھەممەيلەن قۇرۇقلۇققا ساق-سالامەت چىققۇلدى.

28 - باب

مالتا ئارىلىدا

¹ بىز قۇتۇلۇپ قىرغاققا چىققاندىن كېيىن، ئۇ ئاراننىڭ مالتا ئىكەنلىكىنى بىلدۈرۈپ.
² ئارال خەلقى بىزگە ئىنتايىن ياخشى مۇئامىلە قىلدى. ئۇ چاغدا، يامغۇر يېغىپ، ھاۋا سوغۇق بولغاچقا، ئۇلار گۈلخان يېقىپ بىزنى كۈتۈۋالدى. ³ پاۋلۇس بىر باغلام ئوتۇن تېرىپ كېلىپ ئوتقا تاشلىۋىدى، ئىسسىقتىن قاچقان بىر زەھەرلىك يىلان ئۇنىڭ قولغا يېپىشىۋالدى. ⁴ يەرلىكلەر پاۋلۇسنىڭ قولغا يېپىشىپ تۇرغان يىلانى كۆرۈپ، بىر - بىرىگە:

— بۇ ئادەم جەزمەن بىر قاتل! دېگىزدىن قۇتۇلۇپ چىققان بولسىمۇ، «تەقدىر» ئۇنىڭ ياشىشىغا يول قويمىدى، — دېيىشتى.

⁵ لېكىن، پاۋلۇس قولىنى سىلكىپ، يىلانى ئوتنىڭ ئىچىگە ئاتتى، ئۆزى بولسا ھېچقانداق زەخم يېمىدى. ⁶ خەلق پاۋلۇسنىڭ بەدىنىنىڭ ئىششىپ كېتىشىنى ياكى ئۇنىڭ تۇيۇقسىز يىقىلىپ ئۆلۈشىنى كۈتەتتى. لېكىن، بىر دەم كۈتۈپ، ئۇنىڭ ھېچنېمە بولمىغانلىقىنى كۆرۈپ، خىيالىنى ئۆزگەرتىپ: — بۇ بىر خۇدا بولسا كېرەك! — دېيىشتى.

⁷ ئۇ يەردىن ئانچە يىراق بولمىغان جايدا، ئارال باشلىقى پۇبلىيۇسنىڭ بىر پارچە يېرى بار ئىدى. ئۇ بىزنى ئۆيىگە باشلاپ، چىن كۆڭلى بىلەن ئۈچ كۈن كۈتتى. ⁸ ئۇ چاغدا، پۇبلىيۇسنىڭ ئاتىسى تولغاق كېسىلىگە گىرىپتار بولۇپ، قىزىتمىسى ئۆرلەپ، ئورۇن تۇتۇپ يېتىپ قالغانىكەن. پاۋلۇس ئۇنىڭ ھۇجرىسىغا كىرىپ، دۇئا قىلىپ ئۇچىسىغا قولىنى تەگكۈزۈپ، ساقايىتىپ قويدى. ⁹ بۇنىڭ بىلەن، ئاراندىكى كېسەللەرنىڭ ھەممىسى پاۋلۇسنىڭ ئالدىغا كېلىشىپ ساقىيىپ قايىتتى. ¹⁰ ئۇلار بىزنى ھۆرمەتلەپ، نۇرغۇن سوۋغاتلارنى ئەكېلىشتى. ئۈچ ئايدىن كېيىن، بۇ يەردىن كېتىدىغان ۋاقىتىمىزدا، بىزنى يولدا لازىملىق نەرسە - كېرەكلەر بىلەن تەمىنلىدى.

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

مالتادىن رىم شەھىرىگە بېرىش

¹¹ مالتا ئارىلىدا ئىسكەندەرىيىدىن كەلگەن، بېشىغا رىملىقلارنىڭ قوشكېزەك خۇدالىرى كاستور بىلەن پوللۇكىسنىڭ نەقىشلىرى ئويۇلغان بىر كېمە قىشلىغانىدى. قىش پەسلىدىن كېيىن، بىز بۇ كېمە بىلەن يولغا چىقتۇق. ¹² سىراكوزا شەھىرىگە كېلىپ، ئۇ يەردە ئۈچ كۈن تۇردۇق. ¹³ ئاندىن سەپرىمىزنى يەنە داۋاملاشتۇرۇپ، ئىتالىيىدىكى رېگىيۇم شەھىرىگە كەلدۇق. ئەتسى، جەنۇبتىن چىققان شامالنىڭ ياردىمى بىلەن ئىككى كۈندە پۇتېيولى شەھىرىگە يېتىپ كەلدۇق. ¹⁴ ئۇ يەردە ئۇچراتقان ئېتىقادچىلارنىڭ تەكلىپى بىلەن بىر ھەپتە تۇردۇق. ئاندىن، رىم شەھىرىگە قاراپ يولغا چىقتۇق. ¹⁵ رىمغا كېلىۋاتقانلىقىمىزدىن خەۋەر تاپقان رىمدىكى ئېتىقادچىلار بىزنى قارشى ئېلىش ئۈچۈن رىمدىن چىقىپ، ئەللىك نەچچە چاقىرىم يول بېسىپ، بەزىلىرى «ئۈچ ساراي» دېگەن يەرگىچە ۋە بەزىلىرى تېخىمۇ يىراق يول مېڭىپ، ئاپىيۇس بازىرىغىچە كەلگەنىدى. ئۇلارنى كۆرگەن پاۋلۇس خۇداغا رەھمەت ئېيتىپ، تېخىمۇ غەيرەتلەندى.

پاۋلۇس رىم شەھىرىدە

¹⁶ رىم شەھىرىگە كىرگىنىمىزدە، پاۋلۇسنىڭ بىرلا كۆزەتكۈچى لەشكەر بىلەن بىر ئۆيدە تۇرۇشىغا رۇخسەت قىلىندى. ¹⁷ ئۈچ كۈندىن كېيىن، پاۋلۇس ئۇ يەردىكى يەھۇدىيلارنىڭ كاتتىۋاشلىرىنى ئۆزى بىلەن كۆرۈشۈشكە تەكلىپ قىلدى. ئۇلار كەلگەندە، پاۋلۇس مۇنداق دېدى:

— قېرىنداشلار! مەن خەلقىمىزگە ياكى ئەجدادلىرىمىزدىن قالغان ئەنئەنىلەرگە قارشى ھېچقانداق ئىش قىلمىغان بولساممۇ، يېرۇسالېمدا يە ۋىدىلار تەرىپىدىن سولاققا تۇتۇلۇپ، رىملىقلارنىڭ قولىغا تاپشۇرۇلدىم. ¹⁸ رىملىقلار مېنى سوراقتا تارتقاندىن كېيىن، قويۇۋەتمەكچى بولدى. چۈنكى، مەندە ئۆلۈم جازاسى بېرىشكە تېگىشلىك بىرەر جىنايەت يوق ئىدى. ¹⁹ لېكىن، يەھۇدىيلار بۇنىڭغا قارشىلىق بىلدۈرگەچكە، گەرچە ئۆز خەلقىم ئۈستىدىن بىرەر شىكايىتىم بولمىسىمۇ، رىم ئىمپېراتورىغا ئەرز قىلىشقا مەجبۇر بولدۇم. ²⁰ شۇ سەۋەبتىن، مەن ھەربىرىڭلار

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

بىلەن يۈز كۆرۈشۈش ۋە بۇ ھەقتە سۆزلىشىش ئۈچۈن، سىلەرنى بۇ يەرگە تەكلىپ قىلدىم. شۇنى بىلىشىڭلار كېرەككى، خەلقىمىز كۈتۈپ كەلگەن قۇتقۇزغۇچىغا ئىشەنگەنلىكىم ئۈچۈنلا، بۇ زەنجىر بىلەن باغلىنىپ، تۇتقۇن بولۇپ قالدىم.²¹ ئۇلار پاۋلۇسقا:

— يەھۇدىيىدىن سەن توغرۇلۇق خەت ئالمىدۇق. ئۇ يەردىن كەلگەن قېرىنداشلارنىڭ ھېچقايسىسىمۇ سەن توغرۇلۇق بىرەر يامان خەۋەر ئەكەلمىدى ياكى يامان گېپىڭنى قىلمىدى.²² لېكىن، سېنىڭ پىكىرلىرىڭنى ئاڭلاپ باقماقچىمىز. چۈنكى، سەن تەئەللۇق بولغان بۇ ئېقىمنىڭ ھەممە يەردە قارشىلىققا ئۇچراۋاتقانلىقىدىن خەۋىرىمىز بار! — دېيىشتى.

²³ شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار پاۋلۇس بىلەن كۆرۈشۈشكە بىر كۈنى بەلگىلىدى. ئۇ كۈنى، پاۋلۇسنىڭ تۇرغان يېرىگە تېخىمۇ كۆپ كىشى كەلگەندى. پاۋلۇس ئەتىگەندىن كەچكىچە ئۇلارغا خۇدانىڭ پادىشاھلىقى ھەققىدە چۈشەندۈرۈش بېرىپ، تەۋرات ھەم پەيغەمبەرلەرنىڭ يازمىلىرىدىن نەقىل كەلتۈرۈپ، ئۇلارنى ھەزرىتى ئەيسانىڭ يەھۇدىيلار كۈتۈپ كەلگەن قۇتقۇزغۇچى ئىكەنلىكىگە قايىل قىلىشقا تىرىشتى.²⁴ ئۇنىڭ سۆزلىرىگە بەزىلەر ئىشەندى، بەزىلەر ئىشەنمىدى.²⁵ ئۇلار ئۆزئارا

كېلىشەلمەي، قايتماقچى بولغاندا، پاۋلۇس ئۇلارغا مۇنداق دېدى:
— مۇقەددەس روھنىڭ ئەجدادلىرىڭلارغا ئېيتقان سۆزلىرى سىلەرگە توغرا كېلىدۇ! مۇقەددەس روھ يەشايا پەيغەمبەرگە مۇنداق دېگەندى:

²⁶ «بېرىپ بۇ خەلققە مېنىڭ سۆزلىرىمنى ئېيتقىن:

«سۆزلىرىمنى ئاڭلايسىلەر، ئاڭلايسىلەر، چۈشەنمەيسىلەر. قىلغانلىرىمغا قارايسىلەر، قارايسىلەر، مەنىسىنى ئوقمايسىلەر.²⁷ چۈنكى، بۇ خەلقنىڭ زېھنى زەئىپلەشكەن.

ئۇلار قۇلاقلىرىنى ئېتىۋالغان، كۆزلىرىنىمۇ يۇمۇۋالغان. ئۇنداق بولمىسىدى، كۆزلىرى كۆرەتتى، قۇلاقلىرىمۇ ئاڭلايتتى، زېھنى ئويغىنىپ، ماڭا قايتاتتى. مەنمۇ ئۇلارنى ساقايتاتتىم.»

ھەزرىتى ئەيسا ئەلچىلىرىنىڭ پائالىيەتلىرى

28-29 ئاندىن، پاۋلۇس:

— شۇڭا بىلىشىڭلار كېرەككى، خۇدانىڭ قۇتقۇزۇشى يەھۇدىي ئەمەسلەرگىمۇ

بېرىلمەكتە. ئۇلار ئۇنى قوبۇل قىلماي قالمايدۇ! — دېدى.

³⁰ پاۋلۇس ئۆزى ئىجارىگە ئالغان ئۆيدە ئىككى يىل تۇردى ۋە بۇ يەردە ئۇنىڭ بىلەن

كۆرۈشۈشكە كەلگەن ھەممە كىشىلەرنى قوبۇل قىلىپ، ³¹ خۇدانىڭ پادىشاھلىقى

توغرىسىدىكى خۇش خەۋەرنى يۈرەكلىك تارقىتىپ، رەببىمىز ئەيسا مەسھكە دائىر

ھەقىقەتلەرنىمۇ يەتكۈزدى، ئۇنىڭغا ھېچكىم توسقۇنلۇق قىلمىدى.

رىملىقلارغا يېزىلغان خەت

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

بۇ خەتنىڭ مۇئەللىپى ئەلچى پاۋلۇستۇر. ئۇ بۇ خەتنى رىمدىكى ئېتىقادچىلار جىمائەتچىلىكىنى زىيارەت قىلىشقا تەييارلىق قىلىش يۈزىسىدىن يازغان. بۇ، پاۋلۇسنىڭ ئۆزى تارقىتىۋاتقان خۇش خەۋەرنى ئەڭ تەپسىلىي چۈشەندۈرگەن بىر خېتىدۇر. ئۇنىڭدا ئەيسا مەسىھكە بولغان ئېتىقاد، شۇنداقلا بۇ ئېتىقادنىڭ ئېتىقادچىلار ئەمەلىيىتىدە قانداق ئىپادىلىنىشى تەسۋىرلەنگەن. پاۋلۇس بۇ خېتىدە پۈتكۈل ئىنسانلارنىڭ گۇناھكار ئىكەنلىكى، قۇتقۇزۇلۇشقا موھتاجلىقى، پەقەت ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلىش ئارقىلىقلا قۇتقۇزۇلدىغانلىقى ۋە ئەيسا مەسىھكە باغلىنىش بىلەنلا خۇداغا يېقىنلىشىلىشىدىغانلىقى، ئېتىقادچىلارنىڭ قەلبىدىكى مۇقەددەس روھ ئۇلارغا كۈچ - قۇدرەت بېرىدىغانلىقى، ئۇلارنىڭ ئېتىقادچىلارغا لايىق ياشىشى ۋە باشقىلارغا مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىشى كېرەكلىكىنى نۇقتىلىق تەكىتلىگەن.

مۇئەللىپ يەھۇدىيلارنىڭ ئەيسا مەسىھنى رەت قىلغانلىقى بىلەن يەھۇدىي ئەمەسلەرنىڭ ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلىشىنىڭ خۇدانىڭ ئىنسانلارنى قۇتقۇزۇش پىلانىغا ماس كەلگەنلىكىنى ئوتتۇرىغا قويۇش بىلەن بىرگە ۋاقىت - سائىتى كەلگەندە يەھۇدىيلارنىڭمۇ قۇتقۇزۇلدىغانلىقىنى چۈشەندۈرگەن.

تېزىس:

1. دۇئائىسالام (1 - باب 1 - ئايەتتىن 17 - ئايەتكىچە)
2. ئىنسانلارنىڭ گۇناھكار تەبىئىتى (1 - باب 18 - ئايەتتىن 3 - باب 20 - ئايەتكىچە)
3. خۇدانىڭ ئىنسانلارنى قۇتقۇزۇش يولى (3 - باب 21 - ئايەتتىن 4 - بابنىڭ ئاخىرىغىچە)
4. ئېتىقادچىلارنىڭ ئەيسا مەسىھكە باغلىغان يېڭى ھاياتى (5 - بابتىن

- 8 - باقىچە)
5. يەھۇدىيلار ۋە خۇدانىڭ ئىنسانلارنى قۇتقۇزۇش پىلانى (9 - بابتىن
11 - باقىچە)
6. ئېتىقادچىلارنىڭ خۇداغا ئاتىلىپ ياشىشى (12 - بابتىن 15 - باب
13 - ئايەتكىچە)
7. ئاخىرقى سۆزلەر (15 - باب 14 - ئايەتتىن 16 - بابنىڭ ئاخىرىغىچە)

رىملىقلارغا يېزىلغان

خەت

مۇقەددىمە

¹ ئەلچى بولۇشقا چاقىرىلىپ، خۇدانىڭ خۇش خەۋىرىنى تارقىتىشقا تاللانغان، ئەيسا مەسىھنىڭ خىزمەتكارى بولغان مەنىكى پاۋلۇستىن سالام!

² بۇ خۇش خەۋەرنى خۇدا ئەلمىساقتا ئۆز پەيغەمبەرلىرى ئارقىلىق مۇقەددەس يازمىلاردا ۋەدە قىلغانىدى. ³ بۇ خۇش خەۋەر خۇدانىڭ ئۆز ئوغلى، يەنى رەببىمىز ئەيسا مەسىھ توغرىسىدىدۇر. جىسمانىي جەھەتتىن، ئەيسا مەسىھ داۋۇت پادىشاھنىڭ ئەۋلادىدىن تۇغۇلغان. ⁴ لېكىن روھىي جەھەتتىن، ئۇنىڭ خۇدانىڭ ئوغلى ئىكەنلىكى ئۇنىڭ ئۆلۈمىدىن تىرىلدۈرۈلۈشى ئارقىلىق زور قۇدرەت بىلەن ئىسپاتلانغان. ⁵ خۇدا ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق ماڭا مېھىر - شەپقەت كۆرسىتىپ، مېنى ئەلچىلىككە تاللىدى. شۇڭا، مەن ھەر مىللەت كىشىلىرىنى خۇداغا ئىتائەت قىلسۇن دەپ، ئۇلارنى ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلىشقا چاقىرىمەن. بۇ، ئەيسا مەسىھنىڭ نامىغا شان - شەرەپ كەلتۈرۈش ئۈچۈندۇر. ⁶ ئەيسا مەسىھكە مەنسۇپ بولغان سىلەرمۇ خۇدا تەرىپىدىن چاقىرىلغانلار قاتارىدىسىلەر.

⁷ مەن بۇ خەتنى ھەممىڭلارغا، يەنى خۇدا مېھىر - مۇھەببەت كۆرسەتكەن ۋە ئۇ مۇقەددەس خەلقىم، دەپ چاقىرغان سىلەر رىملىقلارغا يېزىۋاتمەن. خۇدا ئاتىمىز ۋە

رىملىقلارغا يېزىلغان خەت

رەبىمىز ئەيسا مەسىھ سىلەرگە مېھىر - شەپقەت ۋە ئامانلىق ئاتا قىلغاي!

پاۋلۇسنىڭ رىمغا بېرىشنى ئارزۇ قىلىشى

⁸ ئالدى بىلەن ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق ھەممىڭلار ئۈچۈن خۇداغا شۈكۈر ئېيتىمەن. چۈنكى، ئېتىقادىڭلار دۇنيانىڭ ھەممىلا يېرىدە سۆزلەنمەكتە. ⁹⁻¹⁰ مەن چىن قەلبىم بىلەن خىزمەت قىلىپ كېلىۋاتقان خۇدا مېنىڭ ئۆز ئوغلى توغرىسىدىكى خۇش خەۋەرنى يەتكۈزۈش يولىدا سىلەرنى دۇئالىرىمدا دائىم ئەسلەپ تۇرۇۋاتقانلىقىمغا گۇۋاھتۇر. خۇدانىڭ ئىرادىسى بىلەن سىلەرنىڭ يېنىڭلارغا بېرىشىم ئۈچۈن، ئاخىر بىر پۇرسەتنىڭ بولۇشىنى ئۇنىڭدىن تەلەيمەن. ¹¹ چۈنكى، سىلەرگە ئېتىقادىڭلارنى مۇستەھكەملەشتە بىرەر ياردەم بېرىش ئۈچۈن، سىلەر بىلەن كۆرۈشۈشنى ئىنتايىن ئارزۇ قىلىمەن. ¹² دېمەك، مەن ئاراڭلاردا بولسام، بىر - بىرىمىزنىڭ ئېتىقادىدىن ئۆزئارا ئىلھام ئالالايمىز.

¹³ قېرىنداشلار، شۇنى بىلىشىڭلار كېرەككى، مەن يېنىڭلارغا بېرىشنى كۆپ قېتىم پىلانلىغان بولساممۇ، لېكىن بۈگۈنگىچە توسالغۇغا ئۇچراپ كەلدىم. ئەيسا مەسىھ توغرىسىدىكى خۇش خەۋەرنى يەتكۈزۈش يولىدا باشقا يەھۇدىي ئەمەسلىرىنىڭ ئارىسىدا ياخشى نەتىجىلەرگە ئېرىشكىنىمىدەك، سىلەرنىڭ ئاراڭلاردىمۇ ياخشى نەتىجىلەرگە ئېرىشىشنى ئارزۇ قىلىپ كەلدىم. ¹⁴ چۈنكى، مەن ھەرقانداق ئادەمگە، مەيلى ئۇ مەدەنىيەتلىك ياكى مەدەنىيەتسىز بولسۇن، بىلىملىك ياكى بىلىمسىز بولسۇن، ھەممىسىگە بۇ خۇش خەۋەرنى يەتكۈزۈشكە قەرزدارمەن. ¹⁵ شۇنىڭ ئۈچۈن، سىلەر رىملىقلارغىمۇ بۇ خۇش خەۋەرنى يەتكۈزۈشكە تەشنامەن.

خۇش خەۋەرنىڭ كۈچ - قۇدرىتى

¹⁶ بۇ خۇش خەۋەردىن نومۇس قىلمايمەن. چۈنكى، بۇ خۇش خەۋەر ئارقىلىق خۇدانىڭ كۈچ - قۇدرىتى ئايان بولۇپ، ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلغان ھەربىر كىشى قۇتقۇزۇلدى. بۇ خۇش خەۋەر ئاۋۋال يەھۇدىيلارغا، كېيىن يەھۇدىي ئەمەسلىرىگە تارقىتىلغان. ¹⁷ بۇ خۇش خەۋەردە خۇدانىڭ ئىنسانلارنى نېمىگە ئاساسەن ھەققانىي

رىملىقلارغا يېزىلغان خەت

ئادەم دەپ جاكارلايدىغانلىقى^① ئاشكارىلانغان. بۇنداق جاكارلاش باشتىن - ئاخىر ئېتىقادقا ئاساسلانغاندۇر. بۇ خۇددى مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغاندەك: «ئادەم ئېتىقاد بىلەن ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىنىپ، ھاياتلىققا ئېرىشىدۇ.»

ئىنسانلارنىڭ گۇناھلىرى

¹⁸ خۇدا ئەرشتىن ئادەملەرنىڭ بارلىق گۇناھكارلىق ۋە يامانلىقلىرىغا قارشى ئۆز غەزىپىنى بىلدۈردى. سەۋەبى، ئۇلار ئادالەتسىز ئىشلىرى ئارقىلىق خۇدانىڭ ھەقىقىتىنى بىلىشنى توسۇۋاتىدۇ.¹⁹ ئۇلار خالىغان بولسىدى، خۇدانى بىلەلەيتتى. چۈنكى، خۇدا توغرىسىدىكى ئىشلار ئۇلارنىڭ كۆز ئالدىدا تۇرۇپتۇ. خۇدا بۇلارنى ئۇلارغا ئوچۇق كۆرسىتىپ بەرگەن.²⁰ دۇنيا يارىتىلغاندىن بېرى، خۇدانىڭ كۆزگە كۆرۈنمەس ئۆزگىچىلىكلىرى، يەنى ئۇنىڭ مەڭگۈلۈك قۇدرىتى ۋە بىردىنبىر خۇدا ئىكەنلىكى ئۆزى ياراتقان مەۋجۇداتلار ئارقىلىق ئوچۇق كۆرسىتىلمەكتە. شۇ سەۋەبتىن، ئىنسانلار خۇدانى بىلمەيمىز، دەپ باھانە كۆرسىتەلمەيدۇ.

²¹ لېكىن، ئىنسانلار خۇدانى بىلىشمۇ، ئۇنى خۇدا، دەپ ئۇلۇغلىمىدى ۋە ئۇنىڭغا شۈكۈر ئېيتىمىدى. ئەكسىچە، ئۇلارنىڭ خۇدا توغرىسىدىكى ئوي - پىكىرلىرى بىمەنە بولۇپ، نادان قەلبى قاراڭغۇلۇققا تولدى.²² گەرچە ئۇلار ئۆزلىرىنى ئەقىللىق ھېسابلىسىمۇ، لېكىن ئەقىلسىز بولۇپ چىقتى.²³ ئۇلار مەڭگۈ ھايات بولغان شانۇشەۋكەتلىك خۇداغا ئىبادەت قىلىشنىڭ ئورنىغا، ئادەمزاتقا، قۇشلارغا، تۆت پۈتۈلۈك ۋە يەر بېغىرىلىغۇچى ھايۋانلارغا ئوخشايدىغان بۇتلارغا چوقۇندى.

²⁴ شۇ سەۋەبتىن، خۇدا ئۇلارنى قەلبىدىكى شەھۋانىي ھەۋەسلىرىگە قويۇپ بەردى. بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار ھەر خىل ناپاكلىقلارنى قىلدى. ھەتتا بىر - بىرنىڭ تەنلىرىنى بۇلغاشقا باشلىدى.²⁵ خۇدا توغرىسىدىكى ھەقىقەتلەرگە ئىشىنىشنىڭ ئورنىغا، يالغان گەپلەرگە ئىشىنىشكە باشلىدى. ياراتقۇچى خۇداغا ئىتائەت قىلىشنىڭ

^① 17: 17 ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىنىش — پۈتكۈل ئىنسان گۇناھكار بولۇپ، ھېچكىم ھەققانىي

ئادەم دەپ ھېسابلىنالمىدۇ. لېكىن، بىر ئادەم خۇدا تەرىپىدىن ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلانغان بولسا، ئۇ ئادەمنىڭ گۇناھى كەچۈرۈلۈپ، خۇدانىڭ جازاسىغا تارتىلمايدۇ. بەلكى خۇدانىڭ نەزىرىدە ئۇ ئادەم ھەققانىي دەپ ھېسابلىنىپ، خۇدا بىلەن ياراشتۇرۇلۇش ئىمتىيازىغا ئېرىشىدۇ.

رېمىلىقلارغا يېزىلغان خەت

ئورنىغا، يارىتىلغان نەرسىلەرگە چوقۇنۇپ، شۇلارنى مەدھىيىلىدى. ھالبۇكى، پۈتكۈل مەۋجۇدات تەرىپىدىن مەڭگۈ مەدھىيىلىنىشكە لايىق بولغىنى ياراتقۇچىمىز خۇدادۇر، ئامىن!

²⁶ مانا شۇنىڭ ئۈچۈن، خۇدا ئۇلارنى ئۆزلىرىنىڭ پەسكەش ھەۋەسلىرىگە قويۇپ بەردى. ئاياللار تەبىئىي جىنسىي مۇناسىۋەتنى تەبىئىي بولمىغان مۇناسىۋەتكە، يەنى ئوخشاش جىنسىلىقلار مۇناسىۋىتىگە ئايلاندۇردى. ²⁷ خۇددى شۇنىڭدەك، ئەرلەر مۇ ئاياللار بىلەن بولىدىغان تەبىئىي جىنسىي مۇناسىۋەتنى تاشلاپ، باشقا ئەرلەرگە شەھۋانىي ھەۋەسلىرى بىلەن كۆيۈپ پىشىدىغان بولدى. ئەرلەر ئەرلەر بىلەن شەرمەندە جىنسىي مۇناسىۋەتلەرگە كىرىشتى. شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار ئۆز تەنلىرىدە بۇ قىلمىشلىرىغا لايىق جازانى تارتتى.

²⁸ ئۇلار خۇدانى بىلىشنى رەت قىلغانلىقى ئۈچۈن، خۇدا ئۇلارنى يامان نىيەتلىرىگە قويۇپ بەردى. بۇنىڭ بىلەن ئۇلار قىلماسلىقى كېرەك بولغان ئىشلارنى قىلىشقا كىرىشتى. ²⁹ ئۇلارنىڭ ھاياتى ھەر خىل رەزىللىك، يامانلىق، ئاچكۆزلۈك، ئۆچمەنلىك، ھەسەتخورلۇق، قاتىللىق، ئۇرۇشقاچلىق، ھىيلىگەرلىك، سۇيىقەست ۋە ئىغۋاگەرچىلىك بىلەن تولدى. ³⁰ ئۇلار تۆھمەتخور، خۇداغا نەپرەتلىنىدىغان، زوراۋانلىق قىلىدىغان، تەكەببۇر، ماختانچاق، ھەر خىل ئەسكىلىكلەرنى ئويلاپ چىقىرىدىغان، ئاتا - ئانىسىنىڭ سۆزىنى ئاڭلىمايدىغان، ³¹ نادان، ۋەدەسىدە تۇرمايدىغان، كۆيۈمسىز ۋە رەھىمسىز ئىنسانلاردۇر. ³² ئۇلار خۇدانىڭ بۇنداق ئىشلارنى قىلغانلارنى ئۆلۈمگە مەھكۇم قىلىدىغانلىقىنى بىلىپ تۇرمىسۇ، بۇ ئەسكىلىكلەرنى ئۆزلىرى قىلىپلا قالماي، باشقىلارنىڭمۇ شۇنداق قىلىشىنى قوللاپ - قۇۋۋەتلەيدۇ.

2 - باب

خۇدا ئايرىمچىلىق قىلمايدۇ

¹ شۇڭا، سەن بۇنداق رەزىل ئىشلارنى قىلغۇچىلار ئۈستىدىن ھۆكۈم قىلىشنىڭ

رىملىقلارغا يېزىلغان خەت

مۇمكىن. بىراق ئەي بۇرادەر، سەنمۇ بۇنداق ئىشلارنى قىلىۋاتسەنغۇ! ئۇنداقتا، سېنىڭ كىم بولۇشۇڭدىن قەتئىينەزەر، خۇدا سوراق قىلىدىغان ئاشۇ كۈندە ئۆزۈڭنى ئاقلاشقا باھانە كۆرسەتمەيسەن. چۈنكى، باشقىلار ئۈستىدىن مۇنداق ئىشلاردا ھۆكۈم قىلساڭ، ئۆز ئۈستۈڭدىمۇ شۇ ئىشلاردىن ھۆكۈم قىلغان بولسەن.² بىزگە مەلۇمكى، خۇدانىڭ بۇنداق ئىشلارنى قىلغانلار ئۈستىدىن چىقارغان ھۆكۈمى ھەقتۇر.³ بىراق ئەي بۇرادەر، سەنمۇ بۇنداق ئىشلارنى قىلىپ تۇرۇپ، يەنىلا باشقىلار ئۈستىدىن ھۆكۈم قىلساڭ، خۇدانىڭ ھۆكۈمىدىن قاچالايمەن، دەپ ئويلايمسەن؟⁴ خۇدانىڭ ساڭا كۆرسەتكەن چوڭقۇر مېھرىبانلىقى، كەڭچىلىكى ۋە مول سەۋر - تاقىتىنى سەل چاغلانغاندەك ئويلايمسەن؟ ئۇنىڭ ساڭا مېھرىبانلىق كۆرسىتىشىنى مەقسىتىنىڭ سېنى توۋا قىلىدىغان يولغا باشلاش ئىكەنلىكىنى بىلمەمسەن؟⁵ گۇناھىڭغا توۋا قىلماي، جاھىللىق قىلىشىڭ بىلەن خۇدانىڭ غەزىپىنى تېخىمۇ قوزغايىسەن. خۇدا غەزەپكە كېلىپ، ئۆزىنىڭ ئادىل ھۆكۈمىنى يۈرگۈزىدىغان كۈنى، سەن ئۆز بېشىڭغا ئۆزۈڭ چىققان بولسەن.⁶ خۇدا ھەركىمنىڭ ئەمەلىيىتىگە قاراپ ئىش كۆرىدۇ،⁷ ھەممىشە سەۋرچانلىق بىلەن ياخشى ئەمەللەرنى قىلىپ، خۇدادىن شان - شەرەپ، ھۆرمەت - ئېھتىرام ۋە ئۆزىنىڭ مەڭگۈلۈك مەۋجۇتلۇقىنى ئىزدىگەنلەرگە ئۇ مەڭگۈلۈك ھايات بېرىدۇ.⁸ لېكىن، ھەقىقەتنى رەت قىلىپ، يامانلىققا ئەگەشكەن شەخسىيەتچىلەرگە ئۇ غەزەپ - نەپرەت ياغدۇرىدۇ.⁹ خۇدا بارلىق يامانلىق قىلغۇچىلارغا، بولۇپمۇ ئالدى بىلەن ئۆز خەلقى بولغان يەھۇدىيلارغا، ئاندىن يەھۇدىي ئەمەسلەرگە ئوخشاشلا ئېغىر كۈنلەر ۋە دەرد - ئەلەم كەلتۈرىدۇ.¹⁰ بىراق، بارلىق ياخشىلىق قىلغۇچىلارغا، ئالدى بىلەن يەھۇدىيلارغا، ئاندىن يەھۇدىي ئەمەسلەرگە ئوخشاشلا شان - شەرەپ، ھۆرمەت - ئېھتىرام ۋە ئامان - ئېسەنلىك ئاتا قىلىدۇ.¹¹ چۈنكى، خۇدا ھەممە ئىنسانلارغا ئوخشاش مۇئامىلە قىلىدۇ.

¹² تەۋرات قانۇنى يەھۇدىي ئەمەسلەرگە چۈشۈرۈلمىگەنلىكتىن، ئۇلار ئۇنى بىلمەيدۇ. شۇنداقتىمۇ، ئۇلار گۇناھ سادىر قىلسا، سوراققا تارتىلىدۇ. تەۋرات قانۇنى چۈشۈرۈلگەن يەھۇدىيلار بولسا ئۇنى پۇختا بىلىدۇ. لېكىن، ئۇلارمۇ گۇناھ سادىر

رىملىقلارغا يېزىلغان خەت

قىلسا، ئوخشاشلا سوراققا تارتىلىدۇ. ¹³ چۈنكى، خۇدانىڭ ئالدىدا قانۇننى بىلگەنلەر ئەمەس، بەلكى قانۇننىڭ بارلىق ئەمىرلىرىگە ئەمەل قىلغانلار ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىنىدۇ. ¹⁴ (تەۋرات قانۇنىنى بىلمەيدىغان يەھۇدىي ئەمەسلەر تەبىئىي ھالدا بۇ قانۇنغا ئۇيغۇن ئىشلارنى قىلسا، ئۇلار گەرچە بۇ قانۇندىن خەۋەرسىز بولسىمۇ، بۇ قانۇن ئۇلارنىڭ ئۆز قانۇنىدەك بولىدۇ. ¹⁵ چۈنكى، ئۇلارنىڭ ئۆز قەلبىدە نېمىنىڭ توغرا، نېمىنىڭ خاتا ئىكەنلىكىنى بىلەلشى بۇ قانۇننىڭ ئەمىرلىرى قەلبىگە پۈتۈكلۈك ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىدۇ. ۋىجدانىمۇ بۇنىڭغا گۇۋاھلىق بېرىدۇ. چۈنكى، ئۇلارنىڭ ۋىجدانى ئۇلار خاتالىق ئۆتكۈزگەندە ئۇلارنى ئەيىبلەيدۇ، توغرا قىلغاندا بولسا ئۇلارنى ئاقلايدۇ.) ¹⁶ مەن يەتكۈزۈپ كېلىۋاتقان بۇ خۇش خەۋەر بويىچە، خۇدانىڭ ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق ئىنسانلارنىڭ يوشۇرۇن ئىشلىرى ئۈستىدىن ھۆكۈم چىقىرىدىغان كۈنىدە، يۇقىرىدا ئېيتىلغان ئىشلار چوقۇم يۈز بېرىدۇ.

يەھۇدىيلار ۋە تەۋرات قانۇنى

¹⁷ ئۇنداقتا سەنچۇ، سەن ئۆزۈڭنى يەھۇدىي دەيسەن ۋە تەۋرات قانۇنىغا ئىگە بولغانلىقىڭ ئۈچۈن، مەن خۇدا بىلەن يېقىن، دەپ ماختىنىسەن. ¹⁸ ساڭا تەۋرات قانۇنى ئۆگىتىلگەنلىكتىن خۇدانىڭ ئىرادىسىنى بىلسەن ھەم ھەق بىلەن ناھەقنى پەرق ئېتەلەيسەن. ¹⁹⁻²⁰ تەۋرات قانۇنىدىكى ھەممە بىلىم ۋە ھەقىقەتلەرنى بىلىمەن دەپ قاراپ، ئۆزۈڭنى كورلارنىڭ يول باشلىغۇچىسى، قاراڭغۇدا قالغانلارنىڭ چىرىغى، نادانلارنىڭ يېتەكچىسى، گۆدەكلەرنىڭ ئۈستازى، دەپ ئۆزۈڭگە ئىشىنىسەن. ²¹ سەن باشقىلارغا خۇدا توغرىسىدا تەلىم بېرىپ تۇرۇپ، ئۆزۈڭگە بەرمەمسەن؟ باشقىلارغا ئوغرىلىق قىلما دەپ تۇرۇپ، ئۆزۈڭ ئوغرىلىق قىلامسەن؟ ²² باشقىلارغا زىنا قىلما دەپ تۇرۇپ، ئۆزۈڭ زىنا قىلامسەن؟ بۇتلاردىن بىزار بولۇپ تۇرۇپ، ئۆزۈڭ بۇتلاردىكى نەرسىلەرنى ئوغرىلامسەن؟ ²³ بىز يەھۇدىيلار تەۋرات قانۇنىغا ئىگە بولدۇق، دەپ ماختىنىپ تۇرۇپ، ئۆزۈڭ دەل شۇ قانۇنغا خىلاپلىق قىلىپ، خۇدانىڭ نامىغا داغ كەلتۈرمەمسەن؟ ²⁴ خۇددى مۇقەددەس يازمىلاردا دېيىلگىنىدەك: «سەلەرنىڭ قىلمىشىڭلار تۈپەيلىدىن يەھۇدىي ئەمەسلەر خۇداغا كۆپۈرلۈك قىلماقتا.»

رىملىقلارغا يېزىلغان خەت

²⁵ تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلساڭ، خەتنە قىلىنغىنىڭنىڭ ئەھمىيىتى بولىدۇ. لېكىن، ئۇنىڭغا خىلاپلىق قىلساڭ، خەتنە قىلىنغىنىڭنىڭ قىلچىلىكىمۇ ئەھمىيىتى بولمايدۇ، خەتنە قىلىنمىغان ئادەمدىن ھېچ پەرقىڭ قالمايدۇ. ²⁶ شۇنىڭغا ئوخشاش، خەتنە قىلىنمىغان يەھۇدىي ئەمەسلەر قانۇنىنىڭ ئەمەللىرىگە ئەمەل قىلسا، خۇدا تەرىپىدىن يەنىلا خەتنە قىلىنغان بولۇپ ھېسابلىنىدۇ. ²⁷ سەن تەۋرات قانۇنىدىن خەۋەردار ھەم خەتنە قىلىنغان تۇرۇقلۇق، شۇ قانۇنغا ئەمەل قىلمىساڭ، جىسمانىي جەھەتتە خەتنە قىلىنمىغان، لېكىن تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلىدىغان يەھۇدىي ئەمەسلەر سېنى گۇناھكار، دەپ ئەيىبلەمدۇ؟

²⁸ پەقەت سىرتقى كۆرۈنۈشتە يەھۇدىي بولغاننىڭ ھەممىسىنىلا ھەقىقىي يەھۇدىي دېگىلى بولمايدۇ. پەقەت جىسمانىي جەھەتتە خەتنە قىلىنىشىغا قاراپلا، ئۇنى ھەقىقىي خەتنە دېگىلى بولمايدۇ. ²⁹ قەلبىدە خۇدانىڭ يولىنى تۇتقان ئادەم ھەقىقىي يەھۇدىدۇر. ئۇنىڭ ھەقىقىي خەتنىسى يازما قانۇنغا ئېسىلىۋېلىش ئارقىلىق ئەمەس، بەلكى مۇقەددەس روھ تەرىپىدىن ئۆزگەرتىلگەن قەلب ئارقىلىق بولىدۇ. بۇنداق ئادەم ئىنسانلار تەرىپىدىن ئەمەس، بەلكى خۇدا تەرىپىدىن ماختىلىشقا سازاۋەر بولىدۇ.

3 - باب

¹ ئۇنداقتا، يەھۇدىيلارنىڭ يەھۇدىي ئەمەسلەردىن نېمە ئارتۇقچىلىقى بار، ياكى خەتنە قىلىنىشنىڭ نېمە ئەھمىيىتى بار؟ ² ئەلۋەتتە، ئۇلارنىڭ ھەر جەھەتتىن كۆپ ئارتۇقچىلىقى بار. بىرىنچىدىن، خۇدانىڭ سۆزى يەھۇدىيلارغا ئامانەت قىلىنغان. ³ بەزى يەھۇدىيلار خۇداغا ساداقەتسىزلىك قىلدىمۇ دەيلى. ئۇنداقتا، ئۇلارنىڭ ساداقەتسىزلىكى سەۋەبىدىن خۇدا ئۆزىنىڭ ئۇلارغا بەرگەن ۋەدىسىدە تۇرمامدۇ؟ ⁴ ياق، ھەرگىز ئۇنداق قىلمايدۇ! ھەممە ئىنسان يالغانچى بولغان تەقدىردىمۇ، خۇدا يەنىلا راستچىلدۇر. بۇ ھەقتە زەبۇردا مۇنداق دېيىلگەن:

«سۆزلىگىنىڭدە ئادىل بولۇپ ئىسپاتلىنسىن،»

رىملىقلارغا يېزىلغان خەت

ئەيىلىنىشكە ئۇچرىغىنىڭدا غەلبە قىلسەن.»

⁵ لېكىن، بىز يەھۇدىيلارنىڭ ئادالەتسىزلىكى خۇدانىڭ ئادىللىقىنى تېخىمۇ ئېنىق كۆرسىتىپ بەرسە، بۇنىڭغا نېمە دەيمىز؟ خۇدا بىزنى جازالسا، ئۇنى ئادىل ئەمەس، دېسەك بولامدۇ؟ (بەزىلەر شۇنداق دەپ، ئويلاپ يۈرىدىكەن!) ⁶ ياق، مۇنداق دېيىشكە ھەرگىز بولمايدۇ! ئەگەر خۇدا بىز يەھۇدىيلارنى ئادىللىق بىلەن جازالمايدىغان بولسا، قىيامەتتە قانداقمۇ دۇنيا ئۈستىدىن ھۆكۈم چىقىرالايدۇ؟ ⁷ لېكىن، بەزىلەر: «مېنىڭ ساداقەتسىزلىكىم خۇدانىڭ راستچىللىقىنى تېخىمۇ ئېنىق كۆرسىتىپ، ئۇنىڭ ئۇلۇغلىقىنى يورۇتۇپ بەرسە، مەن يەنە نېمە ئۈچۈن گۇناھكار، دەپ قارىلىپ سوراققا تارتىلمەن؟» دېيىشى مۇمكىن. ⁸ ئەگەر شۇنداق بولسا، «يامانلىق قىلايلى، بۇنىڭدىن ياخشىلىق چىقىدۇ!» دېگەن مەنە كېلىپ چىقمادۇ؟ بەزىلەر بىزنى مۇشۇنداق دېدى، دەپ تۆھمەت قىلىدۇ. مۇنداق تۆھمەت قىلغانلارنىڭ جازاغا تارتىلىشى ھەقىقەتتۇر.

گۇناھسىز ئادەم يوقتۇر

⁹ ئۇنداقتا، خۇدانىڭ سوراق قىلىدىغان كۈنىدە بىز يەھۇدىيلار يەھۇدىي ئەمەسلەردىن ئۈستۈن تۇرامدۇق؟ ياق، ئەلۋەتتە ئۇنداق ئەمەس! چۈنكى، مەن ھەممىمىزنىڭ، مەيلى يەھۇدىي بولايلى ياكى بولمايلى، گۇناھنىڭ ئىلكىدە ئىكەنلىكىمىزنى يۇقىرىدا كۆرسىتىپ ئۆتتۈم. ¹⁰ مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغىنىدەك:

«ھەققانىي ئادەم يوقتۇر، ھەتتا بىرىمۇ،

¹¹ ھەق - ناھەقنى چۈشىنىدىغىنىمۇ يوقتۇر.

خۇدانى ئىزدەيدىغىنىمۇ ھەم.

¹² چەتنىدى ھەممە ئادەم خۇدا يولىدىن،

قالدى كىرىپ تۇيۇق يولغا.

ياخشىلىق قىلغۇچى يوقتۇر، ھەتتا بىرىمۇ.»

¹³ «ئېغىزلىرىدىكى گەپ ئوچۇق قەبرىدەك سېسىق،

رىملىقلارغا يېزىلغان خەت

كاززاپلىق قىلىدۇ ھەم تىللىرى.

لەۋلىرى خۇددى يىلاننىڭ زەھەرخەندىسى.»

¹⁴ «زۇۋانى لەنەت ۋە زەردىگە تولغان.»

¹⁵ «ئۇلار ئالدىرايدۇ قان تۆكۈشكە،

¹⁶ قىلىدۇ بارغانلا يېرىدە ۋەيرانچىلىق ۋە پاجىئە.

¹⁷ يوقتۇر خەۋىرى ئامانلىق يولىدىن قىلچە.»

¹⁸ «بىلمەيدۇ خۇدادىن ھەم قورقۇشنى.»

¹⁹ مۇقەددەس يازمىلاردىكى بۇ ئايەتلەرنىڭ تەۋرات قانۇنى ئاستىدا ياشايدىغان

يەھۇدىيلارغا قارىتا ئېيتىلغانلىقىنى بىلىمىز. شۇنداق بولغاندا، يەھۇدىيلار ھەم

يەھۇدىي ئەمەسلەرنىڭ باھانە كۆرسىتىدىغان ئېغىزلىرى تۇۋاقلاندى ۋە پۈتكۈل

دۇنيادىكى ئىنسانلار خۇدانىڭ ھۆكۈمى ئاستىدا تۇرىدۇ. ²⁰ دېمەك، ھەرقانداق كىشى

خۇدانىڭ ئالدىدا تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلىش بىلەن ھەققانىي ئادەم دەپ

جاكارلانمايدۇ. بەلكى، شۇ قانۇنغا تولۇق ئەمەل قىلالمايدىغانلىقىنى بىلىپ، ئۆزىنىڭ

گۇناھكار ئىكەنلىكىنى تونۇپ يېتىدۇ.

خۇدانىڭ ئىنسانلارنى ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىشى

²¹ لېكىن، ھازىر خۇدانىڭ قانداق يول بىلەن ئىنسانلارنى ھەققانىي ئادەم دەپ

جاكارلايدىغانلىقى ئوچۇق ئاشكارىلاندى. بۇ، تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلىشقا باغلىق

ئەمەس. بۇنىڭغا تەۋرات قانۇنى ۋە پەيغەمبەرلەرنىڭ تەلىماتلىرىمۇ گۇۋاھلىق

بەرگەن. ²² خۇدا ئادەملەرنى ئۇلارنىڭ ئەيسا مەسھكە بولغان ئېتىقادى ئارقىلىق

ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلايدۇ. خۇدا ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلغان ھەممە

ئادەمگە شۇنداق مۇئامىلە قىلىدۇ، بۇ يەردە ئايرىمچىلىق يوقتۇر. ²³ چۈنكى، ھەممە

ئادەم گۇناھ سادىر قىلىپ، خۇدانىڭ ئىنسانلارنى ياراتقاندا ئاتا قىلغان

شان - شەرىپىدىن مەھرۇم قالغان. ²⁴ لېكىن، خۇدا بىزگە مېھرى - شەپقەت

كۆرسىتىپ، بىزنى بەدەلسىز ھالدا ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىدى. بۇ، ئەيسا

مەسھ ئارقىلىق ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى. چۈنكى، ئۇ بىزنى گۇناھنىڭ قۇللۇقىدىن ئازاد

رىملىقلارغا يېزىلغان خەت

قىلدى. ²⁵ خۇدا ئىنسانلارنىڭ گۇناھلىرىنىڭ كەچۈرۈم قىلىنىشى ئۈچۈن، ئۇلارنى جازالاشنىڭ ئورنىغا، ئەيسا مەسھنى قۇربان بولۇشقا ئەۋەتىپ بەردى. ئەيسا مەسھنىڭ كرىستتە ئاققۇزغان قېنى ئارقىلىقلا، خۇدا ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلغانلارنى ئۆزى بىلەن ياراشتۇردى. خۇدا ئەيسا مەسھنى قۇربان بولۇشقا ئەۋەتىش بىلەن، ئۆزىنىڭ بۇرۇنقى زاماندىكى كىشىلەرنىڭ گۇناھلىرىغا سەۋر - تاقەتلىك بولۇپ، ئۇلارنى دەرھال جازالمىغانلىقىنىڭ ئادىللىق ئىكەنلىكىنى كۆرسەتتى. چۈنكى، ئەيسا مەسھ ئۇلارنىڭمۇ گۇناھلىرى ئۈچۈن قۇربان بولدى. ²⁶ مانا ھازىرمۇ خۇدا يەنە ئۆزىنىڭ ئادىللىقىنى كۆرسىتىۋاتىدۇ. چۈنكى، ئىنسانلار گۇناھكار بولسىمۇ، ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلغانلىقى ئۈچۈن، خۇدا ئۇلارنى يەنىلا ئادىللىق بىلەن كەچۈرىدۇ. ²⁷ شۇنداق ئىكەن، بىز تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلىش بىلەن خۇدا تەرىپىدىن قوبۇل قىلىندۇق، دەپ ماختىنىمىزمۇ؟ ياق! بىزنىڭ ماختىنىشىمىزنىڭ ئورنى يوق. نېمە سەۋەبتىن؟ چۈنكى، ئىنسانلار تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلىش ئارقىلىق ئەمەس، بەلكى ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلىش ئارقىلىقلا كەچۈرۈمگە ئېرىشىدۇ. ²⁸ دېمەك، خۇدانىڭ بىزنى تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلىشىمىز بىلەن ئەمەس، بەلكى ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلىشىمىز بىلەن ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلايدىغانلىقىغا ئىشىنىمىز. ²⁹ سىلەر خۇدا پەقەت تەۋرات قانۇنىغا ئىگە بولغان يەھۇدىيلارنىلا قوبۇل قىلىدۇ، دەپ ئويلايمسىلەر؟ ياق، ئەلۋەتتە ئۇنداق ئەمەس! ئۇ يەھۇدىي ئەمەسلەرنىمۇ قوبۇل قىلىدۇ. ³⁰ چۈنكى، خۇدا بىردۇر. ئۇ خەتنە قىلىنغان يەھۇدىيلارنى، شۇنداقلا خەتنە قىلىنمىغان يەھۇدىي ئەمەسلەرنىمۇ بىرلا يول بىلەن، يەنى ئۇلارنىڭ ئەيسا مەسھكە بولغان ئېتىقادى بىلەن ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلايدۇ. ³¹ ئۇنداقتا، بىز ئېتىقادىمىز ئارقىلىق تەۋرات قانۇنىنى بىكار قىلامدۇق؟ ياق، دەل بۇنىڭ ئەكسىچە، بىز ئېتىقادىمىز ئارقىلىق تەۋرات قانۇنىنىڭ توغرا ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلايمىز.

رىملىقلارغا يېزىلغان خەت

4 - باب

ئىبراھىم توغرىسىدا مىسال

¹ ئۇنداقتا، بىز يەھۇدىي ئەۋلادلىرى ئاتىمىز ئىبراھىمنىڭ ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلانغانلىقىدىن نېمىلەرنى بىلىۋېلىشىمىز كېرەك؟ ² ئەگەر ئىبراھىم ياخشى ئەمەللىرى ئارقىلىق ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلانغان بولسا، ئۇنىڭ ماختىنىشقا ھەققى بولاتتى. لېكىن، خۇدانىڭ ئالدىدا ئۇنىڭ ماختىنىشقا ھەققى يوق. ³ چۈنكى، مۇقەددەس يازمىلاردا مۇنداق دېيىلگەن: «ئىبراھىم خۇدانىڭ سۆزلىرىگە ئىشەندى. خۇدا ئۇنىڭ ئېتىقادىنى كۆرۈپ، ئۇنى ھەققانىي ئادەم دەپ ھېسابلىدى.» ⁴ ئەمگەك قىلغۇچىنىڭ ئالغىنى سوۋغات ئەمەس، بەلكى ئۆزىنىڭ ئېرىشىشكە تېگىشلىك ھەققى بولۇپ ھېسابلىنىدۇ. ⁵ لېكىن، بىر ئادەم خۇدا تەرىپىدىن ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلانغان بولسا، بۇ ئۇنىڭ ياخشى ئەمەللىرىدىن ئەمەس، بەلكى ئۇنىڭ ئېتىقادىدىن بولغان. چۈنكى، بۇ ئادەم گۇناھكارلارنى ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىغۇچى خۇداغا ئېتىقاد قىلىدۇ. ⁶ داۋۇت پادىشاھمۇ خۇدا بىر ئادەمدە ياخشى ئەمەللىرىنىڭ بار - يوقلۇقىغا قارىماستىن ئۇنى ھەققانىي ئادەم دەپ ھېسابلىسا، ئۇ ئادەمنىڭ نەقەدەر بەختلىك بولىدىغانلىقى توغرىسىدا مۇقەددەس يازمىلاردا مۇنداق دېگەن:

⁷ «سەۋەنلىكلىرى كەچۈرۈم قىلىنغان،

گۇناھلىرى ئەپۇ قىلىنغانلار نەقەدەر بەختلىك!

⁸ پەرۋەردىگار ئۇلارنىڭ گۇناھلىرىنى ھېسابلىمىسا، ئۇلار نەقەدەر بەختلىك!»

⁹ بۇنىڭدىن قارىغاندا، بۇ بەخت يالغۇز خەتنە قىلىنغانلار، يەنى يەھۇدىيلارغىلا

مەنسۇپمۇ؟ ياق، ئۇنداق ئەمەس. ئۇ، خەتنە قىلىنمىغان، يەنى يەھۇدىي

ئەمەسلەرگىمۇ مەنسۇپتۇر. چۈنكى، بىز ئېيتقاندەك: «خۇدا ئىبراھىمنىڭ ئېتىقادىنى

كۆرۈپ ئۇنى ھەققانىي ئادەم دەپ ھېسابلىدى.» ¹⁰ بۇ ئىش قاچان بولغان؟ خۇدا

رىملىقلارغا يېزىلغان خەت

ئىبراھىمنى ھەققانىي ئادەم دەپ ھېسابلىغان چاغدا، ئىبراھىم خەتنە قىلىنغانمۇ ياكى قىلىنمىغان؟ بۇ ئىشلار ئىبراھىم تېخى خەتنە قىلىنمىغان ۋاقىتتا بولغانىدى. ¹¹ ئۇنىڭ خەتنە قىلىنىشى كېيىن بولدى. بۇ، ئۇنىڭ خۇدا تەرىپىدىن ئاللىقاچان قوبۇل قىلىنغانلىقىنى كۆرسىتىدۇ. ئىبراھىمنىڭ بۇرۇنلا ئېتىقادى بار بولۇپ، خەتنە پەقەت ئۇنىڭ ھەققانىي ئادەم دەپ ھېسابلانغانلىقىنىڭ بەلگىسى بولدى. بۇنىڭ بىلەن، ئىبراھىم خەتنە قىلىنمىغان، لېكىن خۇداغا ئېتىقاد قىلىپ ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلانغان يەھۇدىي ئەمەسلەرنىڭ ئاتىسى بولدى. ¹² ئەگەر خەتنە قىلىنغانلار، يەنى يەھۇدىيلار ئۆزلىرىنىڭ خەتنە قىلىنغانلىقىغا تايانماي، ئەجدادىمىز ئىبراھىمغا ئوخشاش، ئۇنىڭ خەتنە قىلىنمىغان ۋاقىتىدىكى ئېتىقادى بويىچە ياشىسا، ئىبراھىم ئۇلارنىڭمۇ ئاتىسى بولىدۇ.

¹³ خۇدا ئىبراھىم ۋە ئۇنىڭ ئەۋلادلىرىغا ئۇلارنىڭ بۇ دۇنياغا ۋارىسلىق قىلىدىغانلىقىغا ۋەدە بەرگەندى. بۇ، ئۇلارنىڭ تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلغانلىقىدىن ئەمەس، بەلكى ئۇلارنىڭ خۇداغا ئېتىقاد قىلىپ، ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلانغانلىقىدىن بولغان. ¹⁴ ئەگەر تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلىش ئارقىلىق خۇدانىڭ ۋەدىلىرىگە ئېرىشكىلى بولىدى، ئۇ چاغدا ئېتىقادنىڭ ھېچقانداق قىممىتى قالمىغان، خۇدانىڭ ۋەدىسىنىڭمۇ ئەھمىيىتى بولمىغان بولاتتى. ¹⁵ تەۋرات قانۇنى بۇ قانۇننىڭ ئەمىر - پەرمانلىرىغا ئەمەل قىلمىغانلارغا خۇدانىڭ غەزىپىنى ئېلىپ كېلىدۇ. قانۇن بولمىسا، قانۇنغا خىلاپلىق قىلىشىمۇ بولمايدۇ.

¹⁶ شۇنىڭ ئۈچۈن، ئېتىقادىمىز ئارقىلىق خۇدانىڭ بىزگە ۋەدە قىلغان بەخت - سائادىتىگە ئېرىشىمىز. بۇ، بىز ئېرىشىشكە تېگىشلىك ھەق ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ مېھرى - شەپقىتىدىن كەلگەن. بۇ ۋەدە ئىبراھىمنىڭ پۈتكۈل ئەۋلادلىرى، يەنى ئىبراھىمغا ئوخشاش ئېتىقاد يولىدا ماڭغانلار ئۈچۈن بېرىلگەندۇر. مەيلى ئۇلار يەھۇدىي ئەمەسلەر بولسۇن ياكى تەۋرات قانۇنىدىكى قائىدىلەر بويىچە ياشايدىغان يەھۇدىيلار بولسۇن، بۇ ۋەدە ھەممىسىنىڭ بۇ بەخت - سائادەتكە ئېرىشىدىغانلىقىغا كاپالەتلىك قىلىدۇ. چۈنكى، ئىبراھىم بارلىق ئېتىقادچىلارنىڭ ئاتىسىدۇر. ¹⁷ بۇ خۇددى مۇقەددەس يازمىلاردا خۇدا ئىبراھىمغا: «سېنى نۇرغۇن مىللەتلەرنىڭ

رىملىقلارغا يېزىلغان خەت

ئاتىسى قىلدىم» دەپ ئېيتقىنىدەك. خۇدانىڭ نەزىرىدە ئىبراھىم ھەممىمىزنىڭ ئاتىسىدۇر. چۈنكى، ئىبراھىم ئۆلگەنلەرنى تىرىلدۈرىدىغان، مەۋجۇداتنى يوقلۇقتىن بارلىققا كەلتۈرىدىغان خۇداغا ئىشەنچ باغلىدى. ¹⁸ ئاتا بولۇش مۇمكىنچىلىكى يوق ئەھۋالدىمۇ، ئىبراھىم يەنىلا ئۆمىدىنى ئۆزىمەي، خۇداغا داۋاملىق ئىشەنچ باغلىدى. نەتىجىدە، ئۇ نۇرغۇن مىللەتلەرنىڭ ئاتىسى بولدى. بۇ توغرىسىدا خۇدا ئۇنىڭغا مۇنداق دېگەن: «سېنىڭ ئەۋلادىڭ يۇلتۇزلاردەك سان - ساناقسىز بولىدۇ.»

¹⁹ ئىبراھىم ئۆزىنىڭ يۈز ياشقا يېقىنلاپ، پەرزەنت تېپىش ئىقتىدارىدىن قالغانلىقىنى، شۇنداقلا ئايالى سارەنىڭمۇ پەرزەنت كۆرۈش ئىقتىدارىدىن قالغانلىقىنى بىلگەن بولسىمۇ، لېكىن ئۇ يەنىلا خۇداغا بولغان ئىشەنچىنى ئاجىزلاشتۇرمىدى. ²⁰ ئۇ خۇدانىڭ ۋەدىسىدىن گۇمانلانمىدى. ئەكسىچە، ئۇنىڭ ئىشەنچى تېخىمۇ كۈچىيىپ، خۇدانى ئۇلۇغلىدى. ²¹ ئۇ، خۇدانىڭ ئۆز ۋەدىسىنى ئەمەلگە ئاشۇرۇش قۇدرىتىگە ئىگە ئىكەنلىكىگە پۈتۈنلەي ئىشەندى. ²² شۇڭا، مۇقەددەس يازمىلاردا: «خۇدا ئۇنى ھەققانىي ئادەم دەپ ھېسابلىدى» دەپ يېزىلغان. ²³⁻²⁴ بۇ ئايەت يالغۇز ئىبراھىم ئۈچۈنلا ئەمەس، بەلكى ھەققانىي ئادەم دەپ ھېسابلىنىدىغان بىزىلەر، يەنى رەببىمىز ئەيسانى تىرىلدۈرگەن خۇداغا ئېتىقاد قىلىدىغان بىزىلەر ئۈچۈنمۇ يېزىلغان. ²⁵ ئەيسا مەسىھ گۇناھلىرىمىزنىڭ كەچۈرۈلۈشى ئۈچۈن قۇربانلىق سۈپىتىدە ئۆلۈمگە تاپشۇرۇلۇپ، بىزنىڭ ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىنىشىمىز ئۈچۈن تىرىلدۈرۈلدى.

5 - باب

خۇدا بىلەن ئىناق مۇناسىۋەتتە بولۇش

¹ شۇڭا، بىز ئېتىقادىمىز ئارقىلىق ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىنىپ، رەببىمىز ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق خۇدا بىلەن ئىناق مۇناسىۋەتتە بولدۇق. ² ئېتىقادىمىز بولغاچقا، ئەيسا مەسىھ بىزنى بىز ھازىر بەھرىمەن بولۇۋاتقان بۇ مېھرى - شەپقەتكە ئىگە قىلدى. شۇڭا، بىز خۇدانىڭ شان - شەرىپىگە ئېرىشىش ئۈمىدىدە شاد - خۇرام بولماقتىمىز. ³ بىز قىيىن ئەھۋاللاردىمۇ يەنىلا شاد - خۇرام بولىمىز. چۈنكى، بىزگە

رېمىلىقلارغا يېزىلغان خەت

مەلۇمكى، قىيىنچىلىق سەۋرچانلىقنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ،⁴ سەۋرچانلىقىمىز بىزنى خۇدانى خۇرسەن قىلىدىغان ئېتىقادچىلاردىن قىلىدۇ؛ خۇدانى خۇرسەن قىلىدىغان ئېتىقادچىلاردىن بولساق، بىزدە تەۋرەنمەس ئۈمىد پەيدا بولىدۇ.⁵ بۇ ئۈمىد بىزنى ھەرگىز ئۇياتتا قالدۇرمايدۇ. چۈنكى، خۇدا بىزگە ئاتا قىلغان مۇقەددەس روھ ئارقىلىق ئۆزىنىڭ مېھىر - مۇھەببىتىنى قەلبىمىزگە سىڭدۈرگەن.

⁶ بىز گۇناھتىن قۇتۇلۇشقا ئامالسىز قالغاندا، ئەيسا مەسىھ بىز گۇناھكارلار ئۈچۈن خۇدا بەلگىلىگەن ۋاقىتتا ئۆزىنى پىدا قىلدى.⁷ دۇرۇس ئادەم ئۈچۈن جېنىنى پىدا قىلىدىغانلارنىڭ تېپىلىشى ناتايىن. لېكىن، ئالاھىدە ياخشى ئادەملەر ئۈچۈن جېنىنى پىدا قىلىدىغانلارنىڭ تېپىلىشى مۇمكىن.⁸ ئەيسا مەسىھ بىز تېخى گۇناھكار ۋاقتىمىزدىلا، بىز ئۈچۈن ئۆز جېنىنى پىدا قىلدى. مانا بۇ ئارقىلىق خۇدا ئۆزىنىڭ بىزگە بولغان مېھىر - مۇھەببىتىنى ئىسپاتلىدى.⁹ بىز ئەيسا مەسىھنىڭ قۇربانلىق قېنى ئارقىلىق ھەقىقەتتە ئادەم دەپ جاكارلاندىق. شۇنداق ئىكەن، ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق خۇدانىڭ غەزىپىدىن قۇتۇلۇشىمىز تېخىمۇ ئېنىقتۇر.¹⁰ بىز بۇرۇن خۇداغا دۈشمەن ئىدۇق. بىراق، خۇدا ئۆز ئوغلنىڭ قۇربان قىلىنىشى ئارقىلىق بىزنى ئۆزى بىلەن ياراشتۇردى. بىز خۇدا بىلەن يارىشىۋالغانىكەنمىز، ئۇنداقتا ئەيسا مەسىھنىڭ ئۆلۈمىدىن تىرىلدۈرۈلگەن ھاياتى ئارقىلىق خۇدانىڭ جازاسىدىن چوقۇم قۇتۇلدۇرۇلىمىز.¹¹ بۇنىڭ بىلەنلا قالماي، بىزنى خۇدا بىلەن ياراشتۇرغان رەببىمىز ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق خۇدا بىلەن بولغان يېڭى مۇناسىۋىتىمىزدىمۇ شاد - خۇرام بولىمىز.

ئادەمئاتا ۋە ئەيسا مەسىھ

¹² گۇناھ دۇنيادا بىر ئادەم، يەنى ئادەمئاتا ئارقىلىق پەيدا بولغاندەك، ئۆلۈمۈمۇ ئادەمئاتىنىڭ گۇناھى ئارقىلىق پەيدا بولدى. نەتىجىدە، ئۆلۈم پۈتكۈل ئىنسان ئىچىگە تارقالدى، چۈنكى ھەممە ئادەم گۇناھ سادىر قىلدى.¹³ گۇناھ تەۋرات قانۇنى مۇسا پەيغەمبەرگە چۈشۈرۈلۈشتىن ئىلگىرىلا دۇنيادا بار ئىدى. بىراق، ئۇ چاغدا ھەق - ناھەقنى ئايرىيدىغان تەۋرات قانۇنى بولمىغانلىقتىن، گۇناھنىڭ ھېسابى ئېلىنمايتتى.¹⁴ شۇنداق بولسىمۇ، ئۆلۈم ئادەمئاتىدىن تاكى مۇسا پەيغەمبەرگىچە

رىملىقلارغا يېزىلغان خەت

ئىنسانلارغا ھۆكۈمرانلىق قىلدى. ھەتتا ئادەمئىتىنىڭ گۇناھىدەك گۇناھ سادىر قىلمىغان ئىنسانلارمۇ ئۆلۈمدىن خالىي بولالمىدى.

ئادەمئىتتا پۈتكۈل ئىنسانغا تەسىر كۆرسەتكىنىدەك، كېيىن كەلگەن مەسىھمۇ پۈتكۈل ئىنسانغا تەسىر قىلدى.¹⁵ ۋە ھالەنكى، ئادەمئىتتا تەرىپىدىن ئۆتكۈزۈلگەن گۇناھ خۇدانىڭ بەرگەن مېھىر - شەپقەتلىك سوۋغىتىغا پۈتۈنلەي ئوخشىمايدۇ. چۈنكى، بىر ئادەم، يەنى ئادەمئىتنىڭ گۇناھ ئۆتكۈزۈشى بىلەن نۇرغۇن ئادەم ئۆلگەن بولسا، ئوخشاشلا بىر ئادەم، يەنى ئەيسا مەسىھنىڭ مېھىر - شەپقىتى ئارقىلىق خۇدا ئىنسانلارغا تېخىمۇ كۆپ مېھىر - شەپقەت كۆرسىتىپ، كەچۈرۈلۈش سوۋغىتىنى نۇرغۇن ئادەمگە ئاتا قىلدى.¹⁶ خۇدانىڭ سوۋغىتىنىڭ نەتىجىسى ئادەمئىتنىڭ گۇناھىنىڭ ئاقىۋىتىگە پۈتۈنلەي ئوخشىمايدۇ. چۈنكى، ئادەمئىتنىڭ بىر قېتىملىق گۇناھى ئارقىلىق بىز ھەممىمىز گۇناھكار، دەپ ھۆكۈم قىلىندۇق. ئەمما خۇدانىڭ مېھىر - شەپقەتلىك سوۋغىتى ئارقىلىق بىز گۇناھكارلار گەرچە نۇرغۇن گۇناھ ئۆتكۈزگەن بولساقمۇ، ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلاندىق.¹⁷ بىر ئادەمنىڭ گۇناھى تۈپەيلىدىن ئۆلۈم ئىنسانلارغا ھۆكۈمرانلىق قىلغان يەردە، خۇدانىڭ مول مېھىر - شەپقىتى ۋە ھەققانىي بولۇش سوۋغىتىغا ئېرىشكەن كىشىلەر يەنە بىر ئادەم، يەنى ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق ھاياتىدا گۇناھ ۋە ئۆلۈم ئۈستىدىن غەلبە قىلماسمۇ؟¹⁸ دېمەك، بىر قېتىملىق گۇناھ پۈتكۈل ئىنساننى گۇناھقا مەھكۇم قىلغان بولسا، بىر قېتىملىق ھەققانىي ئەمەلىيەت، يەنى ئەيسا مەسىھنىڭ قۇربان بولۇشى ئارقىلىق پۈتكۈل ئىنسان ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىنىپ، مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشەلەيدۇ.

¹⁹ بىر ئادەمنىڭ ئىتائەتسىزلىكى تۈپەيلىدىن نۇرغۇن ئىنسانلار گۇناھكار بولۇپ كەتكىنىدەك، بىر ئادەمنىڭ ئىتائەتمەنلىكى بىلەنمۇ نۇرغۇن ئىنسانلار ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىنىدۇ.²⁰ تەۋرات قانۇنىنىڭ بېرىلىشى كىشىلەرگە ئۆز گۇناھىنىڭ ئىنتايىن كۆپلۈكىنى ئوچۇق كۆرسىتىش ئۈچۈندۇر. لېكىن، قەيەردە گۇناھ كۆپ بولسا، خۇدانىڭ مېھىر - شەپقىتىمۇ شۇ يەردە ھەسسىلەپ ئاشتى.²¹ دېمەك، گۇناھ ئىنسانلارغا ھۆكۈمرانلىق قىلىپ، ئۇلارنى ئۆلۈمگە ئاپارغان بولسا، خۇدانىڭ مېھىر - شەپقىتى ئىنسانلارغا ھۆكۈمرانلىق قىلىپ، رەببىمىز ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق ئۇلارنى ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلاپ، ئۇلارغا مەڭگۈلۈك ھايات ئېلىپ بەردى.

6 - باب

ئەيسا مەسھكە باغلىنىپ، يېڭى ھاياتقا ئېرىشىش

¹ ئۇنداقتا، بىز نېمە دەيمىز؟ خۇدانىڭ مېھىر - شەپقىتى تېخىمۇ ئاشسۇن دەپ، داۋاملىق گۇناھ ئىچىدە ياشايمىزمۇ؟² ياق، ئەلۋەتتە ئۇنداق ئەمەس! گۇناھقا نىسبەتەن بىز ئاللىقاچان ئۆلگەن. شۇنداق ئىكەن، بىز يەنە داۋاملىق گۇناھ ئىچىدە ياشىماسلىقىمىز كېرەك.³ سىلەر چوقۇم شۇنى بىلىشىڭلار كېرەككى، بىز چۆمۈلدۈرۈلۈشنى قوبۇل قىلغىنىمىزدا، ئەيسا مەسھكە باغلانغانلىقىمىز ئۈچۈن، ئۇنىڭ ئۆلۈمى بىلەنمۇ باغلاندى.⁴ شۇنىڭ ئۈچۈن، بىز چۆمۈلدۈرۈلۈش ئارقىلىق ئەيسا مەسھ بىلەن بىللە ئۆلۈپ، بىللە كۆمۈلدۈق. خۇدائاتىمىزنىڭ بۇنداق ئورۇنلاشتۇرۇشتىكى مەقسىتى شۇكى، ئەيسا مەسھنى ئۆزىنىڭ ئۇلۇغ كۈچ - قۇدرىتى ئارقىلىق تىرىلدۈرگەندەك، بىزنىمۇ يېڭى ھاياتقا ئېرىشتۈرۈشتۈر.⁵ بىز ئەيسا مەسھكە باغلىنىپ، ئۇنىڭغا ئوخشاش ئۆلگەنكەنمىز، ئۇنداقتا بىز چوقۇم ئۇنىڭغا ئوخشاش تىرىلدۈرۈلمىز.⁶ شۇنى بىلىشىمىز كېرەككى، كونا تەبىئىتىمىز ئەيسا مەسھ بىلەن بىللە كىرىستكە مىخلاندى. شۇنىڭ ئۈچۈن، گۇناھكار نەپسىمىزنىڭ ئىلكىدە بولماي، گۇناھنىڭ قۇللۇقىدىن قۇتۇلدۇق.⁷ چۈنكى، ئەيسا مەسھ بىلەن بىللە ئۆلگەن ھەرقانداق كىشى گۇناھنىڭ كۈچىدىن خالاس بولغان بولىدۇ.⁸ ئەيسا مەسھ بىلەن بىللە ئۆلگەنكەنمىز، ئۇنداقتا ئۇنىڭغا باغلىنىپ، يېڭى ھاياتقا ئېرىشىشىمىزگە ئىشىنىمىز.⁹ بىزگە مەلۇمكى، ئەيسا مەسھ تىرىلگەندىن كېيىن قايتا ئۆلمەيدۇ. ئۆلۈم ئەمدى ئەيسا مەسھكە ئۆز كۈچىنى كۆرسىتەلمەيدۇ.¹⁰ ئەيسا مەسھ ئۆزىنىڭ بىرلا قېتىملىق ئۆلۈمى ئارقىلىق گۇناھ ئۈستىدىن غەلبە قىلدى. ئۇ ھازىر ھايات بولۇپ، ئۇنىڭ ھاياتلىقى خۇداغا شان - شەرەپ كەلتۈرۈش ئۈچۈندۇر.¹¹ شۇنىڭغا ئوخشاش، سىلەرمۇ ھازىر ئەيسا مەسھكە مەنسۇپ بولغانلىقىڭلار ئۈچۈن، ئۆزۈڭلارنى گۇناھقا نىسبەتەن ئۆلگەن، لېكىن خۇداغا خىزمەت قىلىشقا نىسبەتەن تىرىك ھېسابلاڭلار.

¹² شۇنداق ئىكەن، گۇناھ ھەرگىزمۇ ھامان ئۆلىدىغان تېنىڭلارنى باشقۇرمىسۇن.

رىملىقلارغا يېزىلغان خەت

بولمىسا، ئارزۇ - ھەۋەسلەرگە بېرىلىپ كېتىسىلەر. ¹³ تېنىڭلارنىڭ ھەرقانداق بىر ئەزاسىنى يامان ئىشلارغا قورال قىلىپ، گۇناھقا تۇتۇپ بەرمەڭلار. ئەكسىچە، ئۆزۈڭلارنى خۇداغا ئاتاڭلار. چۈنكى، سىلەر ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرۈلۈڭلار. تېنىڭلارنىڭ ھەربىر ئەزاسىنى ھەققانىي ئىشلارنىڭ قورالى قىلىڭلار. ¹⁴ گۇناھ سىلەرنىڭ ھۆكۈمرانلىقلار ئەمەس. چۈنكى، سىلەر تەۋرات قانۇنىنىڭ ئىلكىدە ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ بىزنى گۇناھنىڭ كۈچىدىن خالاس قىلىدىغان مېھىر - شەپقىتى ئاستىدا ياشاۋاتسىلەر.

ھەققانىيلىقنىڭ قۇلى

¹⁵ ئۇنداقتا، قانداق قىلىش كېرەك؟ تەۋرات قانۇنىنىڭ ئىلكىدە ئەمەس، خۇدانىڭ مېھىر - شەپقىتى ئاستىدا ياشاۋاتىمىز دەپ، گۇناھ سادىر قىلىۋەرسەك بولامدۇ؟ ياق، ئەلۋەتتە بولمايدۇ. ¹⁶ كىمگە بويسۇنساڭلار، شۇنىڭ قۇلى بولىدىغانلىقىڭلارنى بىلمەيسىلەر؟ گۇناھقا بوي ئەگسەڭلار، ئۇ سىلەرنى ئۆلۈمگە ئېلىپ بارىدۇ. خۇداغا بويسۇنساڭلار، ئۇ ھەققانىي ھاياتلىققا ئېلىپ بارىدۇ. ¹⁷⁻¹⁸ خۇداغا شۈكۈر! گەرچە سىلەر بۇرۇن گۇناھنىڭ قۇلى بولغان بولساڭلارمۇ، لېكىن ھازىر گۇناھنىڭ كۈچىدىن ئەركىن قىلىنىپ، ھەققانىيلىقنىڭ قۇللىرى بولدۇڭلار. چۈنكى، خۇدا سىلەرگە بەرگەن تەلىمگە چىن دىلىڭلاردىن بويسۇندۇڭلار. ¹⁹ مەن سىلەرنىڭ تەبىئىيلىكىڭلاردىكى ئاجىزلىقلارنى بىلگەچكە، بۇلارنى سىلەرگە ئادەتتىكى مىسال بىلەن ئېيتىۋاتىمەن. ئىلگىرى سىلەر گۇناھنىڭ قۇلى بولۇپ، تېنىڭلاردىكى ئەزالارنى ناپاك ۋە تەۋرات قانۇنىغا خىلاپ ئىشلارغا بېغىشلىغانىدىڭلار. ئەمدى پاك بولۇشۇڭلار ئۈچۈن، ئۆزۈڭلارنى ھەققانىيلىقنىڭ قۇلى بولۇشقا بېغىشلاڭلار. ²⁰ سىلەر گۇناھنىڭ قۇلى بولغان ۋاقىتلىرىڭلاردا، ھەققانىي ھايات كەچۈرۈش بىلەن كارىڭلار يوق ئىدى. ²¹ سىلەر ھازىر نومۇس دەپ قارىغان بۇرۇنقى ئىشلاردىن شۇ چاغدا زادى نېمە پايدا تاپقانىدىڭلار؟ ئۇ ئىشلارنىڭ ئاقىۋىتى ئۆلۈمدۇر. ²² بىراق، ھازىر سىلەر گۇناھنىڭ قۇللىقىدىن ئەركىن قىلىنىپ، خۇدانىڭ خىزمەتكارلىرى بولدۇڭلار. بۇ، ھاياتلىقلارغا پايدىلىق بولۇپ، سىلەرنى پاك ياشاشقا يېتەكلەيدۇ. ئەڭ ئاخىرىدا سىلەر مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشىسىلەر. ²³ چۈنكى، گۇناھنىڭ بەدىلى ئۆلۈم.

رىملىقلارغا يېزىلغان خەت

بىراق، خۇدانىڭ رەبىمىز ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق بىزگە ئاتا قىلغان سوۋغىتى مەڭگۈلۈك ھاياتلىقتۇر.

7 - باب

نىكاھ مۇناسىۋىتى توغرىسىدا مىسال

¹ قېرىنداشلار، سىلەر قانۇنى چۈشىنىسىلەر. شۇڭا، شۇنىمۇ ئېسىڭلارغا سېلىپ قويايىكى، قانۇن پەقەت ھايات ئادەمگىلا ھۆكۈمرانلىق قىلالايدۇ. ² مەسىلەن، ئېرى بار ئايال ئېرى ھاياتلا بولىدىكەن، قانۇن بويىچە ئېرىگە باغلىنىدۇ. لېكىن، ئېرى ئۆلۈپ كەتسە، نىكاھ قانۇنىنىڭ چەكلىمىسىگە ئۇچرىمايدۇ. ³ شۇنىڭ ئۈچۈن، ئايال ئېرى ھايات ۋاقتىدا باشقا بىر ئەر بىلەن بىرگە بولسا، بۇزۇق ئايال، دەپ قارىلىدۇ. لېكىن، ئېرى ئۆلۈپ كەتسە، ئايال نىكاھ قانۇنىدىن ئەرگەن بولىدۇ. ئۇ چاغدا، باشقا بىر ئەرگە تەگسە، زىنا قىلغان بولمايدۇ. ⁴ خۇددى شۇنىڭدەك، قېرىنداشلىرىم، سىلەر ئەيسا مەسىھنىڭ قۇربان بولۇشى بىلەن تەۋرات قانۇنىغا نىسبەتەن ئۆلدۈڭلار. سىلەر ھازىر باشقا بىرىگە باغلاندىڭلار، يەنى ئۆلۈمدىن تىرىلگەن ئەيسا مەسىھكە مەنسۇپ بولدۇڭلار. بۇنىڭ بىلەن، سىلەر خۇدانىڭ خىزمىتىدە بولۇپ، ئۇنىڭغا شان - شەرەپ كەلتۈرەلەيسىلەر. ⁵ بۇرۇن بىز گۇناھكار تەبىئىتىمىزنىڭ ئىلكىدە بولغاچقا، بىزنى گۇناھقا ئېلىپ بارىدىغان ھەۋەسلىرىمىزنىڭ كەينىگە كىرىپ كەتتۇق. بۇ ھەۋەسلىرىمىز تەۋرات قانۇنىنى بىلىشىمىز بىلەن تېخىمۇ قوزغىلىپ، تېنىمىزدىكى ئەزالارنى قۇتراتتى. نەتىجىدە، بىز ئۆزىمىزنى ئۆلۈمگە ئېلىپ بارىدىغان ئىشلارنى قىلدۇق. ⁶ لېكىن، ھازىر بىز تەۋرات قانۇنىنىڭ ھۆكۈمىدىن ئازاد قىلىندۇق. چۈنكى، بىز ئۆزىمىزنى بوغۇپ تۇرىدىغان بۇ قانۇنغا نىسبەتەن ئۆلگەن. بىز كونا ئۇسۇل بويىچە، يەنى تەۋرات قانۇنىغا بۇرۇنقىدەك ئەمەل قىلىش ئارقىلىق ئەمەس، بەلكى يېڭى ئۇسۇل بويىچە، يەنى مۇقەددەس روھنىڭ يېتەكچىلىكىدە ياشاش ئارقىلىق خۇداغا خىزمەت قىلىمىز.

رىملىقلارغا يېزىلغان خەت

تەۋرات قانۇنى ۋە گۇناھ

⁷ ئۇنداقتا، بىز نېمە دەيمىز؟ تەۋرات قانۇنىنىڭ ئۆزى گۇناھنىڭ مەنبەسى بولامدۇ؟ ياق، ئەلۋەتتە ئۇنداق ئەمەس! گۇناھ تەۋرات قانۇنىدا كۆرسىتىلمىگەن بولسا، مەن قىلمىشلىرىمنىڭ گۇناھ ئىكەنلىكىنى بىلمەيتتىم. مەسلەن، تەۋرات قانۇنىدا: «باشقىلارنىڭ تەئەللۇقاتلىرىغا كۆز قىرىشنى سالما» دېيىلمىگەن بولسا، ئۇنداق قىلىشنىڭ گۇناھ ئىكەنلىكىنى بىلمىگەن بولاتتىم. ⁸ لېكىن، گۇناھ تەۋرات قانۇنىنىڭ بۇ ئەمرى ئارقىلىق پۇرسەت تېپىپ، ئىچمىدىكى ھەر خىل ئاچكۆزلۈكلەرنى قوزغىدى. بۇ قانۇن بولمىسا، گۇناھنىڭ بۇنداق كۈچىمۇ بولمايتتى. ⁹⁻¹⁰ تەۋرات قانۇنىنىڭ مەندىن نېمىنى تەلەپ قىلىدىغانلىقىنى چۈشەنمەيدىغان ۋاقىتىدا، ئۆزۈمدىن رازى بولۇپ، ئۆزۈمنى ئەركىن - ئازادە ھېس قىلاتتىم. لېكىن، تەۋرات قانۇنىنى ھەقىقىي چۈشىنىشىم بىلەنلا، ئۆزۈمنىڭ گۇناھكار ئىكەنلىكىمنى ۋە روھىي جەھەتتە ئۆلگەنلىكىمنى ئېنىق بىلدىم. تەۋرات قانۇنى ئىنسانلارنى ھاياتلىققا يېتەكلەش ئۈچۈن بېرىلگەن. ۋەھالەنكى، بۇ قانۇنغا بويسۇنالمىدىغانلىقىمدىن ئۇنىڭ ماڭا ئۆلۈمنى ئېلىپ كېلىدىغانلىقىنى بايقىدىم. ¹¹ گۇناھ تەۋرات قانۇنىنىڭ ئەمرلىرىدىن پۇرسەت تېپىپ، مېنى ئازدۇرۇپ، ئۆلۈمگە دۇچار قىلدى.

¹² دېمەك، تەۋرات قانۇنى ھەقىقەتەن پاك تۇر. ئۇنىڭدىكى ئەمرلەر مۇپاك، توغرا ۋە ياخشىدۇر. ¹³ شۇنداق تۇرۇقلۇق، بۇ ياخشى قانۇن مېنى ئۆلۈمگە دۇچار قىلدىمۇ؟ ياق، ئەلۋەتتە ئۇنداق ئەمەس! بەلكى، ئەنە شۇ گۇناھ بۇ ياخشى قانۇندىكى ئەمرلەردىن پايدىلىنىپ، مېنى ئۆلۈمگە دۇچار قىلدى. بىز ئەمدى گۇناھنىڭ ھەقىقىي قىياپىتىنى تونۇۋالالايمىز. چۈنكى، تەۋرات قانۇنىدىكى ئەمرلەر ئارقىلىق گۇناھنىڭ قانچىلىك قەبىھ ئىكەنلىكى ئاشكارىلاندى.

ئىنسان قەلبىدىكى توقۇنۇش

¹⁴ تەۋرات قانۇنى خۇدادىن چۈشۈرۈلگەن بولغاچقا، ئۇنىڭ ياخشى ئىكەنلىكىنى

⁷⁻⁸: تەۋرات قانۇنى پەقەت ئادەمنىڭ گۇناھىنى كۆرسىتىپ بېرىپلا قالماستىن، ئۇلارنى گۇناھ قىلىشقا قىزىقتۇرىدۇ. چۈنكى، مەننى قىلىنغان ئىشلارنى قىلىشقا قىزىقىش ئادەمنىڭ تەبىئىتىدۇر.

رىملىقلارغا يېزىلغان خەت

بىلىمىز. بىراق، گۇناھكار تەبىئىتىمنىڭ باشقۇرۇشىدا بولغان مەن بولسام گۇناھنىڭ قۇللۇقىدىدۇرمەن.¹⁵ ئۆزۈمنىڭ نېمە قىلىۋاتقىنىمنى بىلمەيمەن. چۈنكى، ئۆزۈم نىيەت قىلغان ئىشلارنى قىلمايمەن، ئەكسىچە نەپرەتلىنىدىغان ئىشلارنى قىلىمەن.¹⁶ ئەگەر مەن يامان ئىشلارنى قىلىشنى خالىماي تۇرۇپ، يەنىلا ئۇلارنى قىلغان بولسام، ئۇ چاغدا ۋىجدانم تەۋرات قانۇنىنىڭ ياخشى ئىكەنلىكىنى ئېتىراپ قىلغان بولىدۇ.¹⁷ شۇڭا، بۇ ئىشلارنى قىلدۇرۇۋاتقىنى مەن ئەمەس، بەلكى ئىچىمدە ياشاۋاتقان گۇناھ.¹⁸ ئىچىمدە، يەنى گۇناھكار تەبىئىتىمدە ياخشىلىقنىڭ يوقلۇقىنى بىلىمەن. چۈنكى، ياخشىلىق قىلىش نىيىتىم بار بولسىمۇ، ئىقتىدارىم يوق.¹⁹ شۇنىڭ ئۈچۈن، ئۆزۈم نىيەت قىلغان ياخشى ئىشلارنى قىلماي، ئەكسىچە نىيەت قىلمىغان يامان ئىشلارنى قىلىمەن.²⁰ ئۆزۈم نىيەت قىلمىغان ئىشنى قىلسام، بۇنى قىلدۇرۇۋاتقىنى مەن ئەمەس، بەلكى ئىچىمدە ياشاۋاتقان گۇناھتۇر.²¹ بۇنىڭدىن ئۆزۈمدىكى شۇ قانۇنىيەتنى چۈشەندىمكى، ياخشى ئىشلارنى قىلماقچى بولساممۇ، يامانلىق ماڭا ھامان ھەمراھ بولۇپ تۇرغاچقا، مەن يەنىلا يامان ئىشلارنى قىلىمەن.²² خۇدانىڭ قانۇنىدىن ئىچ - ئىچىمدىن سۆيۈنمەن.²³ بىراق، تېنىمدە باشقا بىر قانۇنىيەتنى سېزىمەن. بۇ قانۇنىيەت قەلبىمدىن قايىل بولغان قانۇن بىلەن جەڭ قىلىپ، تەن ئەزالىرىمنى گۇناھ سادىر قىلدۇرغانلىقتىن، مېنى گۇناھقا ئەسىر قىلىدۇ.²⁴ مەن نېمىدىگەن بىچارە ئادەممەن - ھە! گۇناھنىڭ ئەسىرى بولغان ۋە ئۆلۈمگە ئېلىپ بارىدىغان بۇ تېنىمدىن كىممۇ مېنى قۇتقۇزار؟!²⁵ خۇداغا شۈكۈر، خۇدا مېنى رەببىمىز ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق قۇتقۇزدۇ!

مېنىڭ ئەھۋالىم مانا مۇنداق: قەلبىم بىلەن خۇدانىڭ قانۇنىغا ئىتائەت قىلىشنى خالايمەن، لېكىن ئەمەلىيىتىمدە گۇناھكار تەبىئىتىم سەۋەبىدىن گۇناھنىڭ قۇلى بولىمەن.

8 - باب

مۇقەددەس روھنىڭ يېتەكچىلىكىدە ياشاش

¹ يىغىنچاقلاپ ئېيتساق، ئەيسا مەسىھكە مەنسۇپ بولغانلار ئەمدى گۇناھقا

رىملىقلارغا يېزىلغان خەت

مەھكۇم قىلىنمايدۇ.² چۈنكى، ھاياتلىق ئېلىپ كېلىدىغان مۇقەددەس روھنىڭ كۈچ - قۇدرىتى بىزنى ئۆلۈمگە مەھكۇم قىلىدىغان گۇناھنىڭ كۈچىدىن ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق خالاس قىلدى.³ گۇناھكار تەبىئىتىمىز تۈپەيلىدىن تەۋرات قانۇنى بىزنى گۇناھنىڭ ئاسارىتىدىن ئازاد قىلالىمىدى. بىراق، خۇدا ئۆز ئوغلىنى بىز گۇناھكار ئىنسانلارنىڭ تېنىدەك تەن بىلەن يەر يۈزىگە ئەۋەتىپ، ئۇنىڭ گۇناھسىز تېنىدە گۇناھلىرىمىزنىڭ جازاسىنى تارتىشى بىلەن بىزنى باشقۇرۇۋاتقان گۇناھنىڭ كۈچىنى بىكار قىلدى.⁴ بۇنىڭ بىلەن، گۇناھكار تەبىئىتىمىزگە ئەمەس، بەلكى مۇقەددەس روھقا بويسۇنىدىغان بىزلەر ئارقىلىق تەۋرات قانۇنىنىڭ ئادىل تەلەپلىرى ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى.⁵ گۇناھكار تەبىئىتىگە بويسۇنىدىغانلار شۇ تەبىئىتىگە خاس ئارزۇ - ھەۋەسلەرنى ئويلايدۇ. مۇقەددەس روھقا بويسۇنىدىغانلار بولسا مۇقەددەس روھقا خاس ئىشلارنى ئويلايدۇ.⁶ بىر ئادەمنىڭ گۇناھكار تەبىئىتى ئۇنىڭ ئوي - پىكىرلىرىنى باشقۇرسا، بۇ ئۇ ئادەمگە مەڭگۈلۈك ئۆلۈم ئېلىپ كېلىدۇ. ئەمما ئۇ ئادەمنىڭ ئوي - پىكىرلىرىنى مۇقەددەس روھ باشقۇرسا، بۇ ئۇنىڭغا ھاياتلىق ۋە ئامانلىق ئېلىپ كېلىدۇ.⁷ بىر ئادەمنىڭ گۇناھكار تەبىئىتى ئۇنىڭ ئوي - پىكىرلىرىنى باشقۇرسا، ئۇ ئادەم خۇدا بىلەن دۈشمەنلەشكەن بولىدۇ. چۈنكى، ئۇ خۇدانىڭ قانۇنىغا بويسۇنمايدۇ ھەم بويسۇنالمىدۇ.⁸ گۇناھكار تەبىئىتى تەرىپىدىن باشقۇرۇلىدىغانلار خۇدانى خۇرسەن قىلالمايدۇ.

⁹ بىراق سىلەرگە كەلسەك، خۇدانىڭ روھى ھەقىقەتەن قەلبىڭلاردا ياشىغانلىقتىن، گۇناھكار تەبىئىتىڭلارنىڭ باشقۇرۇشىدا ئەمەس، بەلكى مۇقەددەس روھنىڭ باشقۇرۇشىدا تۇرۇۋاتىسىلەر. قەلبىدە مۇقەددەس روھ، يەنى ئەيسا مەسىھنىڭ روھى بولمىغان ئادەم ئەيسا مەسىھكە مەنسۇپ ئەمەستۇر.¹⁰ تېنىڭلار گۇناھ تۈپەيلىدىن ئۆلۈمنىڭ ئىلكىدە بولسىمۇ، ئەمما قەلبىڭلاردا ئەيسا مەسىھ بولغانلىقى ئۈچۈن، سىلەر خۇدا تەرىپىدىن ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىنىپ، روھىڭلار ھايات بولدى.

¹¹ خۇدانىڭ روھى ئەيسا مەسىھنى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈردى. بۇ روھ سىلەرنىڭ قەلبىڭلاردا ياشايدۇ. ئەيسا مەسىھنى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرگەن خۇدا قەلبىڭلاردىكى ئۆز روھى ئارقىلىق سىلەرنىڭ چىرىپ كېتىدىغان تېنىڭلارغا ھاياتلىق ئاتا قىلدى.

¹² شۇنىڭ ئۈچۈن، قېرىنداشلىرىم، گۇناھكار تەبىئىتىمىزگە بويسۇنۇپ ياشاشقا

رىملىقلارغا يېزىلغان خەت

ئەمەس، مۇقەددەس روھقا بويسۇنۇشقا قەرزدارمىز. ¹³ چۈنكى، گۇناھكار تەبىئىتىڭلارغا بويسۇنۇپ ياشىساڭلار، مەڭگۈلۈك ھالاک بولىسىلەر. لېكىن، مۇقەددەس روھقا تايىنىپ، گۇناھكار تەبىئىتىڭلار ئارزۇ قىلغان گۇناھتىن قول ئۆزسەڭلار، مەڭگۈلۈك ھاياتلىققا ئېرىشىسىلەر. ¹⁴ خۇدانىڭ روھىنىڭ يېتەكچىلىكىدە ياشىغانلارنىڭ ھەممىسى خۇدانىڭ پەرزەنتلىرىدۇر. ¹⁵ ئەمدى سىلەر قوبۇل قىلغان مۇقەددەس روھ سىلەرنى قۇل قىلىپ، قۇل خوجايىنىدىن قورققاندىكى قورقۇنچقا سالمايدۇ. ئەكسىچە، سىلەر بۇ مۇقەددەس روھ ئارقىلىق خۇدانىڭ ئەتىۋارلاپ بېقىۋالغان پەرزەنتلىرى بولۇپ، خۇدانى «ئى سۆيۈملۈك ئاتا!» دەپ چاقىراالايدىغان بولىدۇڭلار. ¹⁶ بۇ مۇقەددەس روھ قەلب روھىمىز بىلەن بىللە بىزنىڭ خۇدانىڭ پەرزەنتلىرى ئىكەنلىكىمىزگە گۇۋاھلىق بېرىدۇ. ¹⁷ خۇدانىڭ پەرزەنتلىرى ئىكەنمىز، ئۇنىڭ ۋەدە قىلغان ھەقىقىي بايلىقىغا مۇراسىمىمىز، شۇنداقلا ئۇنىڭغا ئەيسا مەسھ بىلەن بىللە مۇراسىمىمىز بولۇپ قىلىمىز. كەلگۈسىدە ئەيسا مەسھ بىلەن بىرلىكتە خۇدانىڭ شان - شەرىپىدىن بەھرىمەن بولۇش ئۈچۈن، بىز مۇھازىر ئەيسا مەسھكە ئوخشاش، ئازاب - ئوقۇبەتلەرنى تارتىۋاتىمىز.

كەلگۈسىدە شان - شەرەپكە ئېرىشىش

¹⁸ مېنىڭچە، ھازىر بىز تارتىۋاتقان ئازاب - ئوقۇبەتلەر كەلگۈسىدە بىزدە ئايان بولىدىغان شان - شەرەپكە سېلىشتۇرغاندا ھېچ نەرسىگە ئەرزىمەيدۇ. ¹⁹ يارىتىلغان پۈتكۈل مەۋجۇدات خۇدانىڭ ئۆز پەرزەنتلىرىنى ئايان قىلىشىنى ئىنتىزارلىق بىلەن كۈتمەكتە. ²⁰⁻²¹ چۈنكى، پۈتكۈل مەۋجۇدات ئۆزى ھەققىدىكى كۆزلىگەن مەقسىتىگە ئېرىشەلمىگەندى. بۇ، مەۋجۇداتنىڭ ئۆز ئىختىيارى بىلەن ئەمەس، بەلكى ئۇنى ياراتقان خۇدانىڭ ئىرادىسى بىلەن بولغان. شۇنداق بولسىمۇ، يارىتىلغان پۈتكۈل مەۋجۇداتتا چىرىپ تۈگەشتىن قۇتۇلۇپ، خۇدا پەرزەنتلىرىگە بېرىدىغان شەرەپلىك ئەركىنلىكتىن بەھرىمەن بولۇش ئۈمىدى بار ئىدى. ²² تا ھازىرغىچە پۈتكۈل مەۋجۇداتلارنىڭ خۇددى تولغاق ئازابى تارتىۋاتقان ئايالدىكى ئاھ ئۇرۇۋاتقانلىقىنى بىلىمىز. ²³ پەقەت پۈتكۈل مەۋجۇداتلا ئەمەس، ھەتتا مۇقەددەس روھنىڭ قەلبىمىزگە سېلىنىشى بىلەن خۇدانىڭ كەلگۈسىدە بېرىدىغان

رىملىقلارغا يېزىلغان خەت

شان - شەرىپىنى تېتىپ باققان بىزلەرمۇ دىلىمىزدا ئاھ ئۇرماقتىمىز. خۇدانىڭ پەرزەنتلىرى ئىكەنلىكىمىز ئايان قىلىنىشى بىلەن بىرگە يېڭى تەنگە ئېرىشىشنى كۈتمەكتىمىز.²⁴ قۇتقۇزۇلغاندىن بېرى بىزدە مۇشۇنداق ئۈمىد بولۇپ كەلمەكتە. ئۈمىد ئەمەلىيەتكە ئايلانغاندا، ئۇ ئۈمىد بولۇشتىن قالدۇ. كىممۇ ئەمەلىيەتكە ئايلانغاننى قايتا ئۈمىد قىلسۇن؟²⁵ بىراق، بىز تېخى ئەمەلىيەتكە ئايلانمىغانغا ئۈمىد باغلىغانىكەنمىز، ئۇنى سەۋرچانلىق بىلەن كۈتىمىز.

²⁶ ئۇنىڭ ئۈستىگە، مۇقەددەس روھ بىزنىڭ ئاجىزلىقىمىزنى بىلىپ، بىزگە ياردەم قىلدۇ. بىز قانداق دۇئا قىلىشىمىز كېرەكلىكىنى بىلمەيمىز. لېكىن، مۇقەددەس روھنىڭ ئۆزى سۆز بىلەن ئىپادىلىگۈسىز ئاھ ئۇرۇش ئارقىلىق بىز ئۈچۈن خۇداغا مۇراجىئەت قىلدۇ.²⁷ ئىنسانلارنىڭ قەلبىنى كۆزىتىپ تۇرىدىغان خۇدا مۇقەددەس روھنىڭ نېمە دەۋاتقانلىقىنى چۈشىنىدۇ. چۈنكى، مۇقەددەس روھ خۇدانىڭ ئىرادىسى بويىچە خۇدانىڭ مۇقەددەس خەلقى ئۈچۈن مۇراجىئەت قىلدۇ.

²⁸ خۇدانىڭ ئۆزىنى سۆيىدىغانلارنىڭ، يەنى ئۆزىنىڭ ئىرادىسى بويىچە چاقىرىلغانلارنىڭ ھاياتىدا مەيلى قانداق ئىشلار يۈز بەرسۇن، ئۇلارنىڭ پۈتكۈل ئىشلىرىنى ماسلاشتۇرۇپ، ھەممىنى شۇلارنىڭ مەنپەئىتى ئۈچۈن ئورۇنلاشتۇرىدىغانلىقىنى بىلىمىز.²⁹ چۈنكى، خۇدا ئەلمىساقىتلا بۇ كىشىلەرنى بىلگەن. ئۇ، بۇ كىشىلەرنىڭ كەلگۈسىدە ئۆز ئوغلىغا ئوخشاش بولۇشىنى ئالدىن بەلگىلىگەن. بۇنىڭدىن مەقسەت، ئەيسا مەسىھنى بۇ نۇرغۇن قېرىنداشلارنىڭ ئارىسىدا تۇنجى ئوغلى قىلىش ئىدى.³⁰ خۇدا ئالدىن بەلگىلىگەن بۇ كىشىلەرنى چاقىردى ۋە ئۆزى چاقىرغان بۇ كىشىلەرنى ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىدى. ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلانغان بۇ كىشىلەرگە خۇدا چوقۇم شان - شەرەپ ئاتا قىلدۇ.

خۇدانىڭ مېھىر - مۇھەببىتى

³¹ ئۇنداقتا، بىز بۇنىڭغا نېمە دەيمىز؟ خۇدا بىز تەرەپتە تۇرغانىكەن، كىممۇ بىزگە قارشى چىقالسۇن؟³² ئۆز ئوغلىنىمۇ ئايماي، ئۇنى ھەممىمىز ئۈچۈن قۇربان بولۇشقا ئەۋەتكەن خۇدا بارلىقىنى بىزگە ئاتا قىلماي قالامدۇ؟³³ كىممۇ خۇدانىڭ

رېمىلقارغا يېزىلغان خەت

تاللىغان بەندىلىرى ئۈستىدىن شكايەت قىلالسۇن؟ ھېچكىم! چۈنكى، بىز خۇدا تەرىپىدىن ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلانغان. ³⁴ كىم بىزنى گۇناھقا مەھكۇم قىلالايدۇ؟ ھېچكىم! چۈنكى، ئەيسا مەسىھ بىز گۇناھكارلار ئۈچۈن ئۆلدى. ئۇنىڭ ئۈستىگە، ئۇ تىرىلدۈرۈلۈپ، خۇدانىڭ ئوڭ يېنىدا ھوقۇق تۇتۇپ، بىز ئۈچۈن مۇراجىئەت قىلماقتا. ³⁵ ھېچكىم بىزنى ئەيسا مەسىھنىڭ مېھر - مۇھەببىتىدىن ئايرىۋېتەلمەيدۇ! ھەرقانداق قىيىن ئەھۋال، جاپا - مۇشەققەت، زىيان - زەخمەت، ئاچ - يالىڭاچلىق ۋە خېيىمخەتەر، ھەتتا قىلىچمۇ بىزنى ئۇنىڭدىن ئايرىۋېتەلمەيدۇ! ³⁶ خۇددى مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغىنىدەك:

«سېنى دەپ كۈن بويى ئۆلۈم گىردابىدا تۇرۇۋاتىمىز.
سويۇلىدىغان قويلار ئورنىدا قارىلىۋاتىمىز.»

³⁷ لېكىن، بىزنى سۆيىدىغان خۇدانىڭ كۈچى بىلەن بۇلارنىڭ ھەممىسى ئۈستىدىن پۈتۈنلەي غەلبە قىلىمىز. ³⁸ شۇنىڭغا قەتئىي ئىشىنىمەنكى، ئۆلۈم ياكى ھاياتلىق بولسۇن، پەرىشتىلەر ياكى جىن - شەيتانلار بولسۇن، ھازىرقى ياكى كەلگۈسىدىكى ھەرقانداق ئىشلار بولسۇن، ياكى روھلار دۇنياسىدىكى ھەرقانداق كۈچلەر بولسۇن، ³⁹ ياكى پۈتكۈل كائىناتتا يارىتىلغان باشقا ھەرقانداق بىر شەيئە بولسۇن، مەيلى بىز ئېگىز ئاسماندا ياكى چوڭقۇر ھاڭنىڭ تېگىدە بولايلى، بىزنى خۇدانىڭ رەببىمىز ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق ئاتا قىلغان مېھر - مۇھەببىتىدىن ئايرىۋېتەلمەيدۇ.

9 - باب

خۇدا بىلەن ئىسرائىللارنىڭ مۇناسىۋىتى

¹ مەن ئەيسا مەسىھكە مەنسۇپ بولغانلىقىم ئۈچۈن، ھەقىقەتنى سۆزلەيمەن، يالغان سۆزلىمەيمەن. مۇقەددەس روھنىڭ يېتەكچىلىكىدە بولغان ۋىجدانىمۇ بۇنىڭغا ئىسپات بولالايدۇ. ² دېمەكچى بولغىنىم، ئىسرائىللار، يەنى يەھۇدىيلارنىڭ

رىملىقلارغا يېزىلغان خەت

ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلمىغانلىقىغا كەلسەك، مەن ئۇلار ئۈچۈن ئىنتايىن كۆپ غەم - قايغۇ قىلىۋاتمەن، قەلبىمۇ ھەمىشە ئازاب ئىچىدە ئۆرتىنىۋاتىدۇ.³ ئەگەر مېنىڭ خۇدا تەرىپىدىن لەنەت ئاستىدا قېلىپ، ئەيسا مەسھتىن ئايرىلىپ قېلىشىم قېرىنداشلىرىم ۋە جانجىگەرلىرىم بولغان ئىسرائىللارنىڭ قۇتقۇزۇلۇشى ئۈچۈن ياردەم بېرەلسە، مەن مۇنداق قېلىشقىمۇ رازى بولاتتىم.⁴ ئىسرائىللار بولسا خۇدانىڭ تاللىغان خەلقىدۇر. خۇدا ئۇلارغا پەرزەنتلىك سالاھىيىتىنى بەردى، ئۆز ئۇلۇغلىقىنى كۆرسەتتى، ئۇلار بىلەن ئەھدىلەرنى تۈزۈپ، ئۇلارغا تەۋرات قانۇنىنى ئاتا قىلدى. ئىسرائىللار خۇداغا ھەقىقىي ئىبادەت قىلىشنى ئۈگىنىپ، خۇدانىڭ ۋەدىلىرىگە ئېرىشتى.⁵ ئۇلار ئىبراھىم، ئىسھاق ۋە ياقۇپلارنىڭ ئەۋلادلىرىدۇر. ئەيسا مەسھمۇ ئۇلارنىڭ ئەۋلادى بولۇپ، بۇ دۇنياغا ئىنسان تېنىدە كەلدى. ئۇ بارلىق مەۋجۇدات ئۈستىدىن ھۆكۈم سۈرىدىغان، مەڭگۈ مەدھىيلىنىدىغان خۇدادۇر، ئامىن!

⁶ مەن ھەرگىزمۇ ئىسرائىللارنىڭ ئەيسا مەسھنى رەت قىلغانلىقى بىلەن خۇدانىڭ ئۇلارغا قىلغان ۋەدىسى بىكار بولدى، دېمەكچى ئەمەسمەن. چۈنكى، خۇدانىڭ نەزىرىدە ئىسرائىلنىڭ ئەۋلادى بولغانلارنىڭ ھەممىسىلا ھەقىقىي ئىسرائىل ھېسابلانمايدۇ.⁷ گەرچە ئۇلار ئىبراھىمنىڭ ئەۋلادلىرى بولسىمۇ، خۇدانىڭ نەزىرىدە ئۇلارنىڭ ھەممىسىلا ئىبراھىمنىڭ پەرزەنتلىرى ھېسابلانمايدۇ. مۇقەددەس يازمىلاردا خۇدا ئەجدادىمىز ئىبراھىمغا: «مەن ساڭا ۋەدە قىلغان ئەۋلادلىرىڭ ئىسھاقتىن كېلىپ چىقىدۇ» دېگەن.⁸ دېمەك، جىسمانىي جەھەتتىن، ئىبراھىمنىڭ ئەۋلادلىرىنىڭ ھەممىسىلا خۇدانىڭ پەرزەنتلىرى بولۇۋەرمەيدۇ. پەقەت خۇدانىڭ ئىبراھىمغا قىلغان ۋەدىسىگە ئاساسەن تۇغۇلغان ئەۋلادلارلا خۇدانىڭ پەرزەنتلىرىدۇر.⁹ چۈنكى، ئىسھاقنىڭ تۇغۇلۇشى توغرىسىدا خۇدا ئەجدادىمىز ئىبراھىمغا ۋەدە بەرگەن. بۇ ۋەدە مۇنداق ئىدى: «كېلەر يىلى بۇ چاغدا قايتىپ كېلىمەن. شۇ چاغدا، ئايالىڭ سارە بىر ئوغۇلغا ئانا بولىدۇ.»

¹⁰ بۇنىڭدىن باشقا، رىبەقا ئەجدادىمىز ئىسھاقتىن قوشكېزەككە ھامىلىدار بولغاندا،¹¹⁻¹² خۇدا ئۇنىڭغا: «چوڭى كىچىككە خىزمەت قىلىدۇ» دېگەندى. چۈنكى، بىر ئاتىدىن بولغان بۇ قوشكېزەكلەر، يەنى ئەساۋ بىلەن ياقۇپ تېخى تۇغۇلمىغان، دېمەك

رىملىقلارغا يېزىلغان خەت

ئۇلار بىرەر ياخشى ياكى يامان ئىشمۇ قىلماستا، خۇدا ئاللىقاچان ئۇلاردىن بىرنى تاللىغانىدى. بۇنىڭدىن شۇنى كۆرۈۋالغىلى بولىدۇكى، خۇدانىڭ ئادەملەرنى تاللىشى ئۇلارنىڭ قىلغان ئەمەلىيىتىگە ئەمەس، پەقەت ئۆزىنىڭ ئىرادىسىگە، يەنى ئۆز چاقىرىقىغا ئاساسلانغان. ¹³ بۇ خۇددى مۇقەددەس يازمىلاردا: «ياقۇپنى تاللىدىم، ئەساۋنى رەت قىلدىم» دەپ يېزىلغاندەك.

¹⁴ ئۇنداقتا، بۇلارغا نېمە دەيمىز؟ بۇ يەردە خۇدانى ئادىل ئەمەس دەيمىزمۇ؟ ياق، ئەلۋەتتە ئۇنداق ئەمەس! ¹⁵ چۈنكى، خۇدا مۇسا پەيغەمبەرگە مۇنداق دېگەن:

«كىمگە مېھرىبانلىق قىلغۇم كەلسە، شۇنىڭغا مېھرىبانلىق قىلمەن،
كىمگە ئىچ ئاغرىتقۇم كەلسە، شۇنىڭغا ئىچ ئاغرىتمەن.»

¹⁶ دېمەك، خۇدا كىمگە رەھىمدىللىك كۆرسىتىشنى ئۆزى تاللايدۇ. بۇ، ئىنساننىڭ ئىرادىسىگە ياكى ئۇلارنىڭ تىرىشچانلىقىغا باغلىق ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ رەھىمدىللىكىگە باغلىقتۇر. ¹⁷ خۇدا مۇقەددەس يازمىلاردا مىسىرنىڭ پادىشاھىغا مۇنداق دېگەن: «مېنىڭ سېنى تىكلەشمدىكى مەقسەت، پەقەت سېنىڭ ئۈستۈڭدە كۈچۈمنى ئايدان قىلىپ، نامىنى پۈتۈن يەر - زېمىنغا تارقىتىشتۇر.» ¹⁸ دېمەك، خۇدا خالىغىنىغا رەھىم قىلىدۇ، خالىغىنى جاھىلاشتۇرىدۇ.

خۇدانىڭ غەزىپى ۋە رەھىمى

¹⁹ بۇنداق بولغاندا، بەلكىم ئاراڭلاردىن بەزىلەر ماڭا: «ھەممە ئىشنى خۇدا بەلگىلەيدىغان تۇرسا ھەمدە بىز ئۇنىڭ ئىرادىسىگە قارشى چىقالمايدىغان تۇرساق، خۇدا نېمە ئۈچۈن يەنە بىزنى ئەيىبلەيدۇ؟» دېيىشى مۇمكىن. ²⁰ بىراق، ئەي ئىنسان، خۇدا بىلەن تاكالىشىدىغان سەن كىمسەن؟ بىر ساپال قاچا ئۆزىنى ياسىغان خۇمدانچىغا: «مېنى نېمە ئۈچۈن بۇنداق ياسىدىڭ؟» دېيەلەمدۇ؟ ²¹ خۇمدانچىنىڭ بىر كاللىك لايدىن ئالاھىدە ئىشلىتىلدىغان ياكى ئادەتتە ئىشلىتىلدىغان قاچا ياساش ھوقۇقى يوقمۇ؟ ²² خۇدادا ئەنە شۇنداق ھوقۇق يوقمۇ؟! خۇدا گۇناھ سادىر قىلغانلارغا ئەسلى ئۆز غەزىپىنى ۋە كۈچ - قۇدرىتىنى كۆرسەتمەكچى بولغانىدى. لېكىن، ئۇ بۇ

رېمىلىقلارغا يېزىلغان خەت

ھالاكەت گىردابىغا بېرىپ قالغانلارغا غەزىپىنى كۆرسەتمەي، بەلكى سەۋرچانلىق بىلەن ئۇلارغا كەڭچىلىك قىلدى. ²³ خۇدانىڭ مەقسىتى ئۆزىنىڭ رەھىم - شەپقىتىنىڭ نىشانى بولغان بىزلەرگە ئۆزىنىڭ يۈكسەك ئۇلۇغلىقىنى كۆرسىتىش ئۈچۈندۇر. چۈنكى، بىز بۇ ئۇلۇغلىققا ئېرىشىشكە ئالدىن تاللانغان. ²⁴ بىز خۇدا تەرىپىدىن چاقىرىلغانلار بولۇپ، يەھۇدىيلار ئارىسىدىنلا ئەمەس، بەلكى يەھۇدىي ئەمەسلەر ئارىسىدىنمۇ چاقىرىلغانمىز. ²⁵ بۇ خۇددى مۇقەددەس يازمىلاردا خۇدانىڭ ھوشىيا پەيغەمبەر ئارقىلىق ئېيتقىنىدەك:

«ئەسلى خەلقىم ھېسابلانمىغان خەلقىنى خەلقىم،
ئەسلى سۆيگەنلىرىم ھېسابلانمىغانلارنى سۆيگەنلىرىم دەيمەن.»

ھوشىيا پەيغەمبەر يەنە ئېيتقانىكى:

²⁶ «بۇرۇن خۇدا ئۇلارنى: «سەلەر مېنىڭ خەلقىم ھېسابلانمايسىلەر، دېگەن بولسىمۇ،
لېكىن كەلگۈسىدە خۇدا ئۇلارغا «مەڭگۈ ھايات خۇدانىڭ پەرزەنتلىرى، دەپ، نام بېرىدۇ.»

²⁷ يەشايا پەيغەمبەرمۇ ئىسرائىللار توغرىسىدا مۇنداق جاكارلىغانىدى:

«ئىسرائىللارنىڭ سانى دېڭىز ساھىلىدىكى قۇمدەك كۆپ بولسىمۇ، لېكىن
ئۇلارنىڭ ناھايىتى ئاز بىر قىسمى قۇتقۇزۇلدى.
²⁸ چۈنكى، پەرۋەردىگار بۇ دۇنيا ئۈستىدىن چىقارغان ھۆكۈملەرنى تەلتۆكۈس ۋە
تېز ئىجرا قىلىدۇ.»

²⁹ يەشايا پەيغەمبەر يەنە ئالدىن ئېيتقىنىدەك:

رېملىقلارغا يېزىلغان خەت

«ئەگەر ھەممىگە قادر پەرۋەردىگار بىزنىڭ نەسلىمىزنى ساقلاپ قالمىغان بولسا،

بىزمۇ خۇدا ئوت ياغدۇرۇپ يوق قىلىۋەتكەن سودوم ۋە گومورا شەھىرىدىكىلەردەك بولاتتۇق.»

ئىسرائىللارنىڭ ئېتىقادسىزلىقى

³⁰ ئۇنداقتا، بۇنى مۇنداق يىغىنچاقلايمىز: ھەققانىيلىقنى ئىزدىمىگەن يەھۇدىي ئەمەسلەر خۇدا تەرىپىدىن ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلاندى، ئۇلار ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلىش ئارقىلىق بۇنىڭغا ئېرىشتى. ³¹ تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلىش ئارقىلىق ھەققانىيلىقنى ئىزدىگەن ئىسرائىللار، يەنى يەھۇدىيلار بولسا ئۇنىڭغا ئېرىشەلمىدى. ³² بۇ نېمە ئۈچۈن؟ چۈنكى، ئۇلار ئېتىقادقا ئەمەس، بەلكى ياخشى ئەمەللىرىگە تايىنىپ ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىنىشقا تىرىشتى. بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار تاشقا، يەنى ئەيسا مەسھكە پۈتلىشىپ يىقىلىپ چۈشتى. ³³ بۇ خۇددى خۇدا مۇقەددەس يازمىلاردا ئېيتقاندەك:

«خەلق پۈتلىشىدىغان،

خەلقنى يىقتىدىغان،

بىر تاش سىئونغا ³⁴ قويدۇم.

بىراق، ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلغانلار ھەرگىز ئائۇمدىنە قالمىدۇ.»

10 - باب

¹ قېرىنداشلار، مەن جانجىگىرىم ئىسرائىللارنىڭ قۇتقۇزۇلۇشىنى بەكمۇ ئارزۇ قىلىمەن ھەمدە بۇنى خۇدادىن دائىم تىلەيمەن. ² شۇنىڭغا گۇۋاھلىق بېرىمەنكى،

³⁰: 33 سئون — قەدىمكى ئىسرائىلىيەنىڭ پايتەختى يېرۇسالېمنىڭ يەنە بىر ئاتىلىشىدۇر.

رېمىلىقلارغا يېزىلغان خەت

ئۇلاردا خۇداغا نىسبە تەن ھەقىقە تەنمۇ قىزغىنلىق بار. بىراق، ئۇلارنىڭ بۇ قىزغىنلىقى ھەقىقىي بىلىمگە ئاساسلانمىغان.³ چۈنكى ئۇلار خۇدادىن كەلگەن ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىنىش يولىنى بىلمەي، تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلىشى بىلەن ئۆزلىرىنىڭ ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىنىشىغا تىرىشىدۇ. بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار خۇدادىن كەلگەن ئۇشۇبۇ يولىنى قوبۇل قىلمايدۇ.⁴ ۋەھالەنكى، ئەيسا مەسىھ تەۋرات قانۇنىنىڭ مەقسىتىنى ئەمەلگە ئاشۇردى. نەتىجىدە، ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلغان ھەممە ئادەم خۇدا ئالدىدا ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىنىدۇ.

⁵ تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلىش ئارقىلىق ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىنىشقا نىسبە تەن مۇسا پەيغەمبەر مۇنداق يازغان: «قانۇنغا بويسۇنغانلار ئۇنىڭ ئەمىرلىرىگە تولۇق ئەمەل قىلىش بىلەن ھاياتلىق تاپالايدۇ.»⁶⁻⁷ لېكىن، ئېتىقاد ئارقىلىق ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىنىشقا نىسبە تەن مۇقەددەس يازمىلاردا مۇنداق دېيىلگەن: «ئۆز - ئۆزۈڭلاردىن: (ئاسمانغا كىم چىقىدۇ؟) (يەنى ئەيسا مەسىھنى ئېلىپ چۈشۈش ئۈچۈن) ياكى بولمىسا (گۆرگە كىم چۈشىدۇ؟) (يەنى ئەيسا مەسىھنى ئۆلۈكلەر ئارىسىدىن ئېلىپ چىقىش ئۈچۈن)» دەپ سوراپ يۈرمەڭلار. ⁸ ئۇلارنىڭ دېمەكچى بولغىنى دەل «خۇدانىڭ سۆزى ساڭا يېقىندۇر، ئۇ تىلىڭدا ۋە دىلىڭىدۇر.» مانا بۇ، ھەم بىز يەتكۈزۈۋاتقان ئېتىقاد توغرىسىدىكى سۆزلەردۇر. ⁹ دېمەك، ئەيسا مەسىھنىڭ رەب ئىكەنلىكىنى ئۆز ئاغزىڭ بىلەن ئېتىراپ قىلساڭ ۋە خۇدانىڭ ئۇنى تىرىلدۈرگەنلىكىگە چىن قەلبىڭدىن ئىشەنسەڭ، قۇتقۇزۇلسەن.

¹⁰ چۈنكى، ئىنسان چىن قەلبىدىن ئېتىقاد قىلىش ئارقىلىق ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىنىدۇ، ئۆز ئاغزى بىلەن ئېتىراپ قىلىش ئارقىلىق قۇتقۇزۇلىدۇ. ¹¹ مۇقەددەس يازمىلاردا: «ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلغانلىقى كىشى ئائۇمدىتە قالمايدۇ» دېيىلگەن. ¹² بۇ جەھەتتە، يەھۇدىيلار بىلەن يەھۇدىي ئەمەلسەرنىڭ پەرقى يوق. ئەيسا مەسىھ ھەر ئىككىسىنىڭ رەببىدۇر. ئۇ ئۆزىگە ئىلتىجا قىلغانلارنىڭ ھەممىسىگە مېھرى - شەپقەت ياغدۇرىدۇ. ¹³ دەل مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغىنىدەك: «رەببىمىزگە ئىلتىجا قىلغانلارنىڭ ھەممىسى قۇتقۇزۇلىدۇ.» ¹⁴ لېكىن، ئۇنىڭغا ئىشەنمىگەنلەر ئۇنىڭغا قانداقمۇ ئىلتىجا قىلسۇن؟ ئۇ توغرىلۇق ئاڭلىمىغانلار ئۇنىڭغا قانداقمۇ ئىشەنسۇن؟ ئۇ

رىملىقلارغا يېزىلغان خەت

توغرىسىدا خەۋەر يەتكۈزگۈچىلەر بولمىسا، كىشىلەر قانداقمۇ ئاڭلىيالىسۇن؟
¹⁵ خۇش خەۋەر يەتكۈزگۈچىلەر ئەۋەتىلمىسە، خۇش خەۋەر قانداق يەتكۈزۈلسۇن؟
 مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغىنىدەك: «خۇش خەۋەرنى يەتكۈزگەنلەرنىڭ قەدىمى
 نەقەدەر مۇبارەك - ھە!»¹⁶ بىراق، خۇددى يەشايا پەيغەمبەرنىڭ: «ئى
 پەرۋەردىگار، بىز يەتكۈزگەن سۆزلەرگە كىممۇ ئىشەندى؟» دېگىنىدەك ھەممە
 ئادەم خۇش خەۋەرنى قوبۇل قىلغان ئەمەس.¹⁷ ئېتىقاد خۇش خەۋەرنى ئاڭلاشتىن
 كېلىدۇ؛ خۇش خەۋەر بولسا ئەيسا مەسىھ توغرىسىدىدۇر.

¹⁸ لېكىن سىلەردىن شۇنى سورايمەنكى، ئىسرائىللار بۇ خۇش خەۋەرنى
 ئاڭلىمىغاندىمۇ؟ ئەلۋەتتە ئاڭلىدى. بۇ خۇددى مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغىنىدەك:

«ئۇلارنىڭ ساداسى پۈتۈن دۇنياغا،
 سۆزلىرى زېمىننىڭ بۇلۇڭ - پۇچقاقلرىغا يەتتى.»

¹⁹ سىلەردىن يەنە شۇنى سورايمەنكى، ئىسرائىللار خۇش خەۋەرنى
 چۈشەنمىگەندىمۇ؟ باشقا خەلقلەر چۈشەنگەن يەردە، ئۇلار چوقۇم چۈشەندى.
 چۈنكى، خۇدا مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق ئاللىبۇرۇن مۇنداق ئېيتقان:

«ئۆز خەلقىم بولمىغان بىر خەلق ئارقىلىق
 سىلەر ئىسرائىللاردا ھەسەت قوزغايمەن،
 سىلەر ئەقىلسىز دەپ قارايدىغان خەلق ئارقىلىق
 غەزىپىڭلارنى قوزغايمەن.»

²⁰ كېيىن، يەشايا پەيغەمبەر تېخىمۇ يۈرەكلىك ھالدا خۇدانىڭ سۆزلىرىنى
 يەتكۈزۈپ، مۇنداق دېدى:

«مېنى ئىزدىمىگەنلەر مېنى تاپتى،
 مېنى سورىمىغانلارغا ئۆزۈمنى كۆرسەتتىم.»

²¹ لېكىن، ئىسرائىللار ھەققىدە خۇدا يەشايا پەيغەمبەر ئارقىلىق مۇنداق دەيدى:

«مەن بويسۇنماس ۋە جاھىل بىر خەلققە
كۈن بويى قوللىرىمنى ئۈزۈپ تۇردۇم.»

11 - باب

خۇدا ئۆز خەلقىنى ئۇنتۇمايدۇ

¹ ئۇنداقتا، شۇنى سورىماقچىمەن: خۇدا ئۆز خەلقى ئىسرائىللاردىن ۋاز كەچتىمۇ؟ ياق، ھەرگىز ئۇنداق ئەمەس! مەنمۇ ئىبراھىم ئەۋلادىدىن، يەنى بىنىامىن قەبىلىسىدىن بولغان بىر ئىسرائىلغۇ! ² خۇدا ئەلمىساقىتىلا تاللىغان ئۆز خەلقىدىن ۋاز كەچكىنى يوق. مۇقەددەس يازمىلارنىڭ ئىلياس پەيغەمبەر ھەققىدىكى قىسمىدا نېمە دەپىلىگەنلىكى سىلەرگە ئايان. ئىلياس پەيغەمبەر ئىسرائىللاردىن ئاغرىنىپ، خۇداغا يالۋۇرۇپ: ³ «ئى پەرۋەردىگار، ئۇلار سېنىڭ پەيغەمبەرلىرىڭنى ئۆلتۈرۈشتى، قۇربانلىق سۇپىلىرىڭنى چېقىشتى؛ پەقەت ئۆزۈم يالغۇزلا قالدىم، ئۇلار يەنە مېنىڭمۇ جېنىمغا زامىن بولماقچى بولۇشۇۋاتىدۇ» دېگەن. ⁴ خۇدا ئۇنىڭغا قانداق جاۋاب قايتۇرغان؟ خۇدا ئۇنىڭغا: «بائالغا^① چوقۇنمىغان سەندىن باشقا يەنە يەتتە مىڭ ئادەمنى ئۆزۈمگە ئېلىپ قالدىم» دېگەن. ⁵ خۇددى شۇنىڭدەك، بۈگۈنكى كۈندە خۇدا ئۆز مېھىر - شەپقىتى بىلەن تاللىغان ئىسرائىللاردىنمۇ ئاز بىر قىسمى يەنىلا بار. ⁶ بۇلارنىڭ تاللىنىشى ئۆزلىرى قىلغان ياخشى ئەمەللىرى بىلەن ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ مېھىر - شەپقىتى بىلەن بولغان. ئۇنداق بولمىغاندا، بۇ مېھىر - شەپقەتنى مېھىر - شەپقەت دېگىلى بولمايتتى.

⁷ نەتىجىدە قانداق بولدى؟ ئىسرائىللار ئىزدىگىنىگە، يەنى قۇتقۇزۇلۇشقا ئېرىشەلمىدى. پەقەت تاللانغانلارنىڭ ئاز بىر قىسمىلا ئۇنىڭغا ئېرىشتى. قالغانلار

^① 11: 4 بائال — بىر خىل قەدىمكى بۇتنىڭ نامى.

رىملىقلارغا يېزىلغان خەت

بولسا قەلبلىرى بىخۇدلاشتۇرۇلۇپ، خۇدانىڭ چاقىرىقىغا قۇلاق سالمىدى. ⁸ بۇ خۇددى مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغىنىدەك:

«خۇدا ئۇلارنىڭ قەلبىنى غەپلەتتە قالدۇردى،
بۈگۈنگىچە كۆزلىرىنى كۆرمەس،
قۇلاقلىرىنى ئاڭلىماس قىلدى.»

⁹ خۇددى شۇنىڭدەك، داۋۇت پادىشاھمۇ ئۆز دۈشمەنلىرى توغرىسىدا مۇنداق دېگەن:

«ئۇلارنىڭ داستىخىنى ئۆزلىرىگە قاپقان ۋە تور بولسۇن،
ئۇلار پۇتلىشىپ يىقىلسۇن، جازالانسۇن!
¹⁰ كۆزلىرى قاراڭغۇلىشىپ، كۆرەلمىسۇن،
بەللىرى پۈكۈلۈپ، مەڭگۈ رۇسلانمىسۇن!»

¹¹ ئۇنداقتا، شۇنى سورايدىكى: ئىسرائىللار پۇتلىشىپ شۇ يىقىلغىنىچە پۈتۈنلەي گۇمران بولىدىمۇ؟ ياق، ھەرگىز ئۇنداق ئەمەس! لېكىن، ئىسرائىللار ئىتائەتسىزلىك قىلغانلىقتىن، خۇدا يەھۇدىي ئەمەسلەرنى نىجاتلىققا ئېرىشتۈردى. بۇنىڭدىن مەقسەت، ئىسرائىللارنىڭ ئۇلارغا بولغان ھەسەتخورلۇقىنى قوزغاشتۇر. ¹² دېمەك، ئىسرائىللارنىڭ گۇناھى، يەنى ئۇلارنىڭ ئەيسا مەسىھنى رەت قىلغانلىقى يەھۇدىي ئەمەسلەرگە بەخت ئېلىپ كەلگەنلىكى، ئۇنداقتا خۇدا تاللىغان بارلىق ئىسرائىللار قۇتقۇزۇلۇشقا ئېرىشكەندە، دۇنياغا تېخىمۇ چوڭ بەخت ئېلىپ كەلمەيدۇ؟

يەھۇدىي ئەمەسلەر ماختانماسلىقى كېرەك

¹³ ئەمدى يەھۇدىي ئەمەس بولغان سىلەرگە شۇنى ئېيتايكى، سىلەرگە ئەلچى بولغانلىقىم ئۈچۈن، بۇ ۋەزىپەمنى ئۇلۇغ ھېسابلايمەن. ¹⁴ بۇنىڭ بىلەن، بەلكىم خۇش خەۋەرنى رەت قىلغان جانجىگەرلىرىم ئىسرائىللارنىڭ ھەسەت ئوتلىرىنى قوزغاپ،

رىملىقلارغا يېزىلغان خەت

ئۇلارنىڭ بەزىلىرىنى قۇتقۇزۇلۇش يولىغا باشلىيالمىدۇ. ¹⁵ چۈنكى، ئۇلارنىڭ رەت قىلىنىشى ئارقىلىق دۇنيادىكى باشقا مىللەتلەر خۇدا بىلەن ياراشتۇرۇلغان بولسا، ئۇنداقتا ئۇلارنىڭ ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلىپ، خۇدا تەرىپىدىن قوبۇل قىلىنىشى ئۆلۈمدىن تىرىلگەنلىك بولماي نېمە؟ ¹⁶ ئەگەر دەسلەپكى ھوسۇلدىن پىشۇرۇلۇپ خۇداغا سۇنۇلغان نان مۇقەددەس بولسا، ئۇ ئاندىن قالغان خېمىرمۇ مۇقەددەستۇر. شۇنىڭدەك، ئەگەر بىر دەرەخنىڭ يىلتىزى مۇقەددەس بولسا، شاخلىرىمۇ مۇقەددەستۇر. [®]

¹⁷ خۇددى ياۋا زەيتۇن دەرەخىنىڭ شاخلىرى باغدىكى شاخلىرى سۇندۇرۇۋېتىلگەن زەيتۇن دەرەخىگە ئۇلانغانغا ئوخشاش، يەھۇدىي ئەمەس سىلەر مۇ سۇندۇرۇۋېتىلگەن ئاشۇ شاخلارنىڭ، يەنى يەھۇدىيلارنىڭ ئورنىغا ئېتىقادىڭلار ئارقىلىق ئۇلاندىڭلار. دېمەك، سىلەر بۇ دەرەخنىڭ يىلتىزىدىن ئوزۇقلۇق ئېلىپ، شىرنىسىدىن بەھرىمەن بولۇۋاتقاندەك، خۇدا ئىبراھىمغا ۋەدە قىلغان بەختتىن بەھرىمەن بولۇۋاتسىلەر. ¹⁸ شۇنداق ئىكەن، سىلەر سۇندۇرۇۋېتىلگەن ئاشۇ شاخلار ئالدىدا ماختانماڭلار. ئەگەر ماختانساڭلار، شۇنى ئۇنتۇماڭلاركى، سىلەر يىلتىزنى ئەمەس، بەلكى يىلتىز سىلەرنى بېقىۋاتىدۇ. ¹⁹ سىلەر: «مېنىڭ ئۆلىشىم ئۈچۈن، بۇ شاخلار سۇندۇرۇۋېتىلدى» دېيىشىڭلار مۇمكىن. ²⁰ توغرا، بۇ شاخلار، يەنى يەھۇدىيلار ئەيسا مەسھكە بولغان ئېتىقادىڭلار بىلەن ئۇلاندىڭلار، شۇڭا سىلەر مەغرۇرلانماڭلار، ئەكسىچە خۇدادىن قورقۇڭلار! ²¹ چۈنكى، ئېتىقادسىزلىق قىلساڭلار، دەرەخنىڭ ئەسلىدىكى شاخلىرىنى، يەنى يەھۇدىيلارنى ئايىمىغان خۇدا سىلەرنىمۇ ئايىمايدۇ. ²² بۇنىڭدىن خۇدانىڭ مېھرىبانلىقى، شۇنداقلا ئۇنىڭ قاتتىق قول ئىكەنلىكىنى كۆرۈۋالغىلى بولىدۇ. ئۇ ئۆز يولىدىن چەتتىكىلەرگە قاتتىق قولىدۇ. لېكىن، سىلەر داۋاملىق ئۇنىڭ مېھرىبانلىقىدا تۇرساڭلار، ئۇ سىلەرگە مېھرىبانىدۇر. ئۇنداق بولمىغاندا، سىلەرمۇ كېسىپ تاشلىنىسىلەر. ²³ يەھۇدىيلار ئېتىقادسىزلىقىدىن ۋاز

[®] 11:16 ئىسرائىللارنىڭ ئاتا-بوۋىلىرى خۇداغا تەۋە بولغىنىدەك، ئۇلارنىڭ ئەۋلادلىرىمۇ خۇداغا

تەۋە بولىدۇ. دېمەك، خۇدا سۆزىدە تۇرۇپ، ئۇلارنى قايتىدىن قوبۇل قىلىدۇ.

رەملىقلارغا يېزىلغان خەت

كېچىپ، ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلسا، ئۇلارمۇ ئەسلىدىكى دەره خەكە ئۇلىنىدۇ. چۈنكى، خۇدا ئۇلارنى قايتا ئۇلاشقا قادىردۇر.²⁴ يەھۇدىي ئەمەس سىلەر ياۋا زەيتۇن دەرىخىدىن كېسىپ ئېلىنىپ، قانۇنىيەتكە خىلاپ ھالدا تۈجۈپلەپ ئۆستۈرۈلگەن زەيتۇن دەرىخىگە ئۇلانغان يەردە، ئەسلىدىكى شاخلارنىڭ ئۆز دەرىخىگە ئۇلىنىشى تېخىمۇ ئاسان ئەمەسمۇ؟

خۇدانىڭ مېھرىبانلىقى پۈتكۈل ئىنسانلار ئۈچۈندۇر

²⁵ قېرىنداشلار، ئۆزۈڭلارنى يەھۇدىيلاردىن ئۈستۈن تۇتۇشتىن ساقلىنىشىڭلار ئۈچۈن، مۇنداق بىر سىردىن خەۋەرسىز قېلىشىڭلارنى خالىمايمەن. بۇ سىر بولسا: بىر قىسىم ئىسرائىللار خۇدا ئەۋەتكەن قۇتقۇزغۇچىنى ھازىرغىچە تەرسالىق بىلەن رەت قىلىشمۇ، بىراق بۇ ئەھۋال پەقەتلا قۇتقۇزۇلغان يەھۇدىي ئەمەسلەرنىڭ سانى تولىقلانغۇچە داۋاملىشىدۇ.²⁶ كېيىن، پۈتۈن ئىسرائىللار قۇتقۇزۇلدى. بۇ توغرىلۇق مۇقەددەس يازمىلاردا مۇنداق دېيىلگەن:

«قۇتقۇزغۇچى سىئوندىن كېلىپ،

ياقۇپنىڭ ئەۋلادلىرىنىڭ گۇناھكارلىقىنى يوقىتىۋېتىدۇ.

²⁷ مانا بۇ، ئۇلار بىلەن تۈزىدىغان ئەھدەمدۇر،

ئۇ چاغدا، ئۇلارنىڭ گۇناھىنى كۆتۈرۈۋېتىمەن.»

²⁸ يەھۇدىيلار خۇش خەۋەرنى رەت قىلغانلىقى ئۈچۈن، خۇداغا دۈشمەن بولۇپ قالدى. بۇ، يەھۇدىي ئەمەس سىلەرگە كۆپ مەنپەئەت يەتكۈزدى. لېكىن، يەھۇدىيلار خۇدانىڭ تاللىغان خەلقىدۇر. خۇدا ئۇلارنىڭ ئەجدادلىرى بىلەن ئەھدە تۈزگەنلىكتىن، يەنىلا ئۇلارنى سۆيىدۇ.²⁹ چۈنكى، خۇدا ئۆزى بەرگەن سوۋغاتلىرىنى ۋە چاقىرىقىنى قايتۇرۇۋالمايدۇ.³⁰ يەھۇدىي ئەمەس سىلەر بىر چاغلاردا خۇداغا ئىتائەت قىلمايتتىڭلار. لېكىن، يەھۇدىيلار خۇداغا ئىتائەتسىزلىك قىلغانلىقى ئۈچۈن، سىلەر ھازىر خۇدانىڭ رەھىم-شەپقىتىگە ئېرىشتىڭلار.³¹ يەھۇدىيلار بولسا ئىتائەت قىلماي كېلىۋاتىدۇ. لېكىن شۇنداق نەتىجە بولىدۇكى، خۇدا سىلەرگە

رىملىقلارغا يېزىلغان خەت

رەھىم - شەپقەت كۆرسەتكەندەك، يەھۇدىيلار غىمۇ رەھىم - شەپقەت كۆرسىتىدۇ.
³² چۈنكى، خۇدا رەھىم - شەپقىتىنى پۈتكۈل ئىنسانغا كۆرسىتىش ئۈچۈن،
 ھەممەيلەننى، يەنى يەھۇدىيلار ۋە يەھۇدىي ئەمەلسەرنى ئۆزلىرىنىڭ
 ئىتائەتسىزلىكىگە قويۇۋەتتى.

خۇداغا مەدھىيە

³³ ئاھ! خۇدانىڭ ئەقىل - پاراستى ۋە ئىلىم - ھېكمىتى نېمىدېگەن مول،
 نېمىدېگەن چوڭقۇر - ھە! ئۇنىڭ ھۆكۈملىرىنى كىممۇ چۈشىنەلسۇن؟ ئۇنىڭ
 يوللىرىنى كىممۇ ئويلاپ يېتەلسۇن؟ مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغىنىدەك:

³⁴ «كىممۇ پەرۋەردىگارنىڭ ئوي - پىكرىنى چۈشەنسۇن؟

كىممۇ ئۇنىڭ مەسلىھەتچىسى بولالىسۇن؟

³⁵ كىممۇ ئۇنىڭغا بىرنەرسە بېرىپ،

ئۇنى قەرزدار قىلالىسۇن؟»

³⁶ ھېچكىم! چۈنكى، پەرۋەردىگار بىز بارلىق مەۋجۇداتنىڭ ياراتقۇچىسىدۇر،
 بارلىق مەۋجۇدات ئۇ ئارقىلىق مەۋجۇت بولۇپ تۇرىدۇ ۋە ئۇنىڭ ئۈچۈن مەۋجۇتتۇر.
 بارلىق شان - شەرەپ ئەبەدىلئەبەد ئۇنىڭغا مەنسۇپ بولغاي، ئامىن!

12 - باب

ئۆزىنى خۇداغا بېغىشلاش

¹ شۇڭا، ئەي قېرىنداشلار، خۇدا بىزگە شۇنداق رەھىم - شەپقەت
 كۆرسەتكەنكىن، ئۆزۈڭلارنى خۇدانى خۇرسەن قىلىدىغان، ئۇنىڭغا ئاتالغان تىرىك
 قۇربانلىق سۈپىتىدە ئۇنىڭغا بېغىشلىشىڭلارنى ئۆتۈنمەن. مانا بۇ، سىلەرنىڭ خۇداغا
 قىلىدىغان ھەقىقىي ئىبادىتىڭلاردۇر.² بۇ دۇنيانىڭ ئېقىملىرىغا ئەگىشىپ يۈرمەڭلار،

رىملىقلارغا يېزىلغان خەت

ئەكسىچە ئوي - پىكىرىڭلار خۇدانىڭ يېڭىلىشى بىلەن پۈتۈنلەي ئۆزگەرسۇن. شۇ چاغدا، خۇدانىڭ ھاياتىڭلارغا بولغان ئىرادىسىنى ھەمدە بۇ ئىرادىنىڭ نەقەدەر ياخشى، نەقەدەر خۇرسەن قىلارلىق ۋە نەقەدەر مۇكەممەل ئىكەنلىكىنى بىلەلەيسىلەر.

³ خۇدانىڭ مېھىر - شەپقىتى ماڭا ئاتا قىلىنغانلىقى ئۈچۈن، ھەربىرىڭلارغا شۇنى ئېيتىمەنكى، ئۆزۈڭلارنى ئارتۇقچە باھالىماڭلار. ئەكسىچە، ئېغىر - بېسىقلىق بىلەن خۇدا سىلەرگە بەرگەن ئېتىقاد جەھەتتىكى قابىلىيىتىڭلارغا قاراپ، ئۆزۈڭلارنى دەكسىپ كۆرۈڭلار. ⁴ بىزنىڭ تېنىمىز كۆپلىگەن ئەزالاردىن تەركىب تاپقان ھەمدە ھەربىر ئەزايىمىزنىڭ ئوخشاش بولمىغان رولى بار. ⁵ شۇنىڭغا ئوخشاش، بىز ئېتىقادچىلار كۆپ بولساقمۇ، ئەيسا مەسھكە مەنسۇپ بولغانلىقىمىز ئۈچۈن ھەممىمىز بىر تەن بولۇپ، بىر - بىرىمىزگە باغلىنىپ تۇرىمىز ⁶ ھەمدە خۇدانىڭ بىزگە ئاتا قىلغان مېھىر - شەپقىتىگە ئاساسەن ھەربىرىمىزدە ئوخشاش بولمىغان قابىلىيەتلەر بار بولىدۇ. ئەگەر خۇدانىڭ سىلەرگە بەرگەن قابىلىيىتى ئۆزىنىڭ ۋەھىيىسىنى يەتكۈزۈش بولسا، ئۇنىڭ سىلەرگە ۋەھىي ئارقىلىق سۆزلەۋاتقانلىقىغا ئىشەنگىنىڭلاردەك، ئىشەنچ بىلەن بۇ ۋەھىينى باشقىلارغا يەتكۈزۈڭلار. ⁷ خۇدانىڭ سىلەرگە بەرگەن قابىلىيىتى باشقىلارغا خىزمەت قىلىش بولسا، خىزمەت قىلىڭلار؛ خۇدا توغرىسىدا تەلىم بېرىش بولسا، تەلىم بېرىڭلار؛ ⁸ رىغبەتلەندۈرۈش بولسا، رىغبەتلەندۈرۈڭلار؛ ئىئانە بېرىش بولسا، چىن كۆڭلۈڭلار بىلەن ئىئانە بېرىڭلار؛ باشلامچىلىق قىلىش بولسا، مەسئۇلىيەتچانلىق بىلەن باشلامچىلىق قىلىڭلار؛ رەھىم قىلىش بولسا، خۇشاللىق بىلەن قىلىڭلار.

⁹ مېھىر - مۇھەببەتتىڭلار ساختا بولمىسۇن. يامانلىقتىن يىرگىنىڭلار، ياخشى ئىشلاردا چىڭ تۇرۇڭلار. ¹⁰ بىر - بىرىڭلارنى قېرىنداشلارچە سۆيۈپ، ئۆزئارا قىزغىن بولۇڭلار. باشقىلارنى ئۆزۈڭلاردىن يۇقىرى كۆرۈپ، ئۇلارنى ھۆرمەتلەڭلار. ¹¹ قىزغىنلىقىڭلار سوۋۇپ كەتمىسۇن. ئەكسىچە، ئوتتەك قىزغىن قەلبىڭلار بىلەن رەببىمىزگە خىزمەت قىلىڭلار. ¹² ئۈمىد ئىچىدە شاد - خۇرام ياشاڭلار، قىيىنچىلىقلارغا بەرداشلىق بېرىڭلار. ھەر ۋاقىت دۇئادا بولۇڭلار. ¹³ خۇدانىڭ

رېمىلىقلارغا يېزىلغان خەت

مۇقەددەس خەلقى ئارىسىدىن ئېھتىياجى چۈشكەنلەرگە ياردەم قىلىڭلار ۋە ئۇلارغا مېھماندوست بولۇڭلار.

¹⁴ سىلەرگە زىيانكەشلىك قىلغۇچىلارغا بەخت تىلەڭلار. ئۇلارغا پەقەت بەخت تىلەڭلاركى، ئۇلارنى قارغىماڭلار. ¹⁵ خۇشال بولغانلار بىلەن بىللە خۇشال بولۇڭلار، قايغۇرغانلار بىلەن بىللە قايغۇرۇڭلار. ¹⁶ ئۆزئارا ئىناق ئۆتۈڭلار، مەغرۇرلانماڭلار. ئەكسىچە، تۆۋەن تەبىقىدىكى كىشىلەر بىلەن بېرىش - كېلىش قىلىڭلار. ھەرگىز بىلەرمەن بولۇۋالماڭلار.

¹⁷ ھېچكىمنىڭ يامانلىقىغا يامانلىق بىلەن جاۋاب قايتۇرماڭلار، كۆپچىلىك ياخشى دەپ قارىغان ئىشلارنى كۆڭۈل قويۇپ قىلىڭلار. ¹⁸ ئىمكانىيەتنىڭ بارىچە كۆپچىلىك بىلەن ئىناق ئۆتۈڭلار. ¹⁹ قەدىرلىك دوستلار، ئىنتىقام ئالماڭلار، بۇنى خۇداغا تاپشۇرۇڭلار. چۈنكى، مۇقەددەس يازمىلاردا مۇنداق يېزىلغان: «پەرۋەردىگار دەيدۇكى، ئىنتىقام ئالغۇچى مەندۇرمەن، ئۇنى مەن چوقۇم قىلىمەن.»

²⁰ مۇقەددەس يازمىلاردا يەنە مۇنداق يېزىلغان: «دۈشمىنىڭ ئاچ بولسا، ئۇنى تويدۇر، ئۇسىسىغان بولسا، قاندۇر. بۇنداق قىلىش بىلەن ئۇنىڭ يۈزىنى چىمىلدىتىپ، ئۇنى خىجالەتچىلىكتە قالدۇرسەن.» سىلەرمۇ ئىنتىقام ئېلىشنىڭ ئورنىغا شۇنداق قىلىڭلار. ²¹ دېمەك، يامانلىق ئالدىدا تىز يۈكەڭلار، يامانلىقنى ياخشىلىق بىلەن يېڭىڭلار.

13 - باب

ھۆكۈمەت ئالدىدىكى مەسئۇلىيىتىمىز

¹ ھەممە ئادەم ھۆكۈمەتكە بويسۇنۇشى كېرەك. چۈنكى، ھەرقانداق ھاكىمىيەت خۇدادىن كەلگەن ھەم ھۆكۈمەتنى خۇدا ئۆزى تىكلىگەن. ² شۇنىڭ ئۈچۈن، ھۆكۈمەتكە قارشىلىق قىلغۇچىلار خۇدانىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشىغا قارشىلىق قىلغان بولىدۇ. بۇنداق قارشىلىق قىلغۇچىلار ھۆكۈمەت تەرىپىدىن جازاغا تارتىلىدۇ. ³ توغرا يولدا ماڭغانلار ھۆكۈمەت ئەمەلدارلىرىدىن قورقمايدۇ. لېكىن، يامان يولدا ماڭغانلار

رېمىلىقلارغا يېزىلغان خەت

ئۇنىڭدىن قورقىدۇ. ھۆكۈمەت ئەمەلدارلىرىدىن قورقۇشنى خالىمايمەن دېسەڭ، ئۇنداقتا توغرا يولدا ماڭ. ئۇ چاغدا، ھۆكۈمەت ئەمەلدارلىرىنىڭ ماختىشىغا سازاۋەر بولسەن.⁴ چۈنكى، ھۆكۈمەت ئەمەلدارلىرى خۇدانىڭ خىزمەتچىلىرى بولۇپ، ئۇلار سېنىڭ مەنپەئەتنىڭ ئۈچۈن ئىشلەيدۇ. لېكىن، يامان يولدا ماڭساڭ، ئەلۋەتتە قورقۇشۇڭ كېرەك. چۈنكى، ھۆكۈمەت ئەمەلدارلىرىنىڭ جازالاش ھوقۇقى بار - دە! ئۇلار خۇدانىڭ خىزمەتچىسى بولۇپ، يامان يولدا ماڭغۇچىلارنى جازالاشقا تەيىنلەنگەن.⁵ شۇنىڭ ئۈچۈن، ھۆكۈمەت ئەمەلدارلىرىغا بويسۇنۇش كېرەك. بۇ، پەقەت جازالاشتىن ساقلىنىش ئۈچۈنلا ئەمەس، بەلكى خۇدا ئالدىدىمۇ ۋەجدانلىق بولۇش ئۈچۈندۇر.

⁶ باج تاپشۇرۇشۇڭلارنىڭ سەۋەبىمۇ مانا شۇدۇر. ھۆكۈمەت ئەمەلدارلىرى بولسا خۇدانىڭ مەخسۇس بۇ ئىشلارنى باشقۇرۇپ بېرىدىغان خىزمەتكارلىرىدۇر. ⁷ ھەركىمگە ئۆزىگە تېگىشلىك ھەققىنى تۆلەڭلار. غەللە - پاراق يىغقۇچىغا غەللە - پاراقنى، باج يىغقۇچىغا باجنى تاپشۇرۇڭلار، ھۆرمەت قىلىشقا تېگىشلىك بولغانلارنى ھۆرمەت قىلىڭلار، ئىززەتلەشكە تېگىشلىك بولغانلارنى ئىززەتلەڭلار.

باشقىلار ئالدىدىكى مەسئۇلىيىتىمىز

⁸ مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىشتە ئۆزئارا بىر - بىرىڭلارغا قەرزدار بولغاندىن باشقا، ھېچكىمگە ھېچقانداق قەرزدار بولماڭلار. چۈنكى، باشقىلارنى سۆيگەن كىشى تەۋرات قانۇنىنىڭ تەلىپىنى ئەمەلگە ئاشۇرغان بولىدۇ.⁹ «زىنا قىلما، قاتىللىق قىلما، ئوغرىلىق قىلما، باشقىلارنىڭ تەئەللۇقاتلىرىغا كۆز قىرىڭنى سالما» دېگەن پەرزىلەر ۋە بۇنىڭدىن باشقا بارلىق پەرزىلەر «قوشناڭنى ئۆزۈڭنى سۆيگەندەك سۆي» دېگەن بۇ ئەمرگە يىغىنچاقلانغان.¹⁰ باشقىلارنى سۆيگەن كىشى ئۇلارغا يامانلىق قىلمايدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن، مېھىر - مۇھەببەت تەۋرات قانۇنىنىڭ تەلىپىنى ئەمەلگە ئاشۇرىدۇ.

¹¹ ھازىر مۇھىم بىر دەۋردە ياشاۋاتقانلىقىمىزنى بىلىپ، بۇلارنى سىلەرگە دەۋاتىمەن. ئۇيۇقىدىن ئويغىنىدىغان ۋاقتىڭلار يېتىپ كەلدى. چۈنكى، بىزنىڭ دەسلەپكى ئېتىقاد قىلغان ۋاقتىمىزغا قارىغاندا، ئەڭ ئاخىرقى ئۈزۈل - كېسىل قۇتقۇزۇلۇش كۈنىمىز تېخىمۇ يېقىنلاپ قالدى.¹² قاراڭغۇ كېچە ئۆتۈپ كەتتى،

رىملىقلارغا يېزىلغان خەت

كۈندۈز، يەنى ئەيسا مەسھنىڭ قايتىپ كېلىدىغان كۈنى يېقىنلاپ قالدى. شۇڭا، قاراڭغۇلۇقنىڭ ئىشلىرىنى تاشلاپ، يورۇقلۇقنىڭ ساۋۇتىنى كىيىڭلار.¹³ ئەيش - ئىشرەت ۋە شارابخورلۇققا، زىنا ۋە بۇزۇقچىلىق، ئۇرۇشقا قىلىق ۋە ھەسەتخورلۇققا بېرىلمەڭلار. يورۇقلۇقتىكى كىشىلەردەك پاك ھايات كەچۈرۈڭلار.¹⁴ ئەيسا مەسھنىڭ تەبىئىتىنى ئۆزۈڭلارغا ئۆزلەشتۈرۈڭلار. گۇناھكار تەبىئىتىڭلاردىكى ئارزۇ - ھەۋەسلەرنى قاندۇرۇشنى ئويلىماڭلار.

14 - باب

قېرىنداشلارنى ئەيىبلەمەڭلار

¹ ئېتىقادى ئاجىز قېرىنداشلارنىڭ[®] پىكىرلىرى ئۈستىدە ھۆكۈم قىلماي، ئۇلارنى قوبۇل قىلىڭلار.² بەزى ئېتىقادچىلار ھەرقانداق يېمەكلىكلەرنى يېيىشكە بولىدىغانلىقىغا ئىشىنىدۇ. لېكىن، بەزىلەرنىڭ ئېتىقادى ئاجىز بولغانلىقى ئۈچۈن، گۆش يېمەيدۇ.³ ھەرقانداق يېمەكلىكلەرنى يەيدىغانلار گۆش يېمەيدىغانلارنى كەمسىتىمىسۇن ھەمدە گۆش يېمەيدىغانلارمۇ ھەرقانداق يېمەكلىكلەرنى يەيدىغانلار ئۈستىدىن ھۆكۈم قىلمىسۇن. چۈنكى، خۇدا ئۇلارنى قوبۇل قىلغان.⁴ خۇدانىڭ خىزمەتكارى ئۈستىدىن ھۆكۈم قىلىدىغان سەن كىم ئىدىڭ؟ ئۇلارغا ئىگىسى بولغان خۇدا ئۆزى مەسئۇل. خىزمەتكارى ئۈستىدىن ھۆكۈم قىلىش ياكى ئۇنى ئاقلاش خۇدانىڭ ئىشىدۇر. خۇدا ئۇنى ئەيىبسز قىلالايدۇ. چۈنكى، رەببىمىز بۇنداق قىلىشقا قادىردۇر.

[®]14:1 ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلغۇچىلار ئىلگىرى يەھۇدىي ۋە باشقا ھەر خىل غەيرىي دىنلارغا ئىشىنەتتى. ئۇلارنىڭ كۆپ قىسىملىرىدا خۇدانى «خۇرسەن قىلىش» ئۈچۈن يېمەكلىك جەھەتتە كۈچلۈك قاندىلەر بار ئىدى. لېكىن، خۇش خەۋەردە بولسا مۇنداق قاندىلەر يوق. چۈنكى، ئادەم ياخشى ئەمەللەر ئارقىلىق ئەمەس، بەلكى ئېتىقاد ئارقىلىق ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىنىدۇ. بىراق، بىر قىسىم ئېتىقادچىلار بۇ يېڭى «ئەركىنلىك» نى تولۇق چۈشەنمىگەچكە، كونا ئادەتلىرى بويىچە ياشاشنى داۋام قىلدى. پاولوس مۇنداق ئېتىقادچىلارنى «ئېتىقادى ئاجىز قېرىنداشلار» دەپ ئاتىدى.

رەملىقلارغا يېزىلغان خەت

⁵ بەزىلەر مەلۇم كۈنلەرنى باشقا كۈنلەردىن مۇھىم دەپ قارايدۇ،⁶ يەنە بەزىلەر ھەممە كۈننى ئوخشاش دەپ قارايدۇ. بۇ ئىشتا ھەر كىم ئۆز ۋىجدانى بويىچە قارار چىقارسۇن.⁶ بەزىلەر مەلۇم بىر كۈننى قەدىرلەپ، بۇنىڭ بىلەن رەببىمىزگە بولغان ھۆرمىتىنى ئىپادىلەيدۇ. بەزىلەر، يەنى ھەرقانداق يېمەكلىكلەرنى يەيدىغانلارمۇ شۇ يېگەن يېمەكلىكلىرى ئارقىلىق ئۆزىنىڭ رەببىمىزگە بولغان ھۆرمىتىنى ئىپادىلەيدۇ. چۈنكى، ئۇلار خۇدا بەرگەن رىزقى ئۈچۈن شۈكۈر ئېيتىدۇ. گۆش يېمەيدىغانلارمۇ خۇدا بەرگەن رىزقى ئۈچۈن خۇداغا شۈكۈر ئېيتىدۇ.⁷ ھېچقايسىمىز پەقەتلا ئۆزىمىز ئۈچۈن ياشىمايمىز ۋە ھېچقايسىمىز پەقەتلا ئۆزىمىز ئۈچۈن ئۆلمەيمىز.⁸ بەلكى، ياشىساقمۇ، ئۆلسەكمۇ رەببىمىز ئۈچۈندۇر، قىسقىسى، قانداقلا بولساق، رەببىمىزگە مەنسۇپمىز.⁹ ئەيسا مەسىھ ھەم ئۆلگەنلەرنىڭ، ھەم تىرىكلەرنىڭ رەببى بولۇش ئۈچۈن ئۆلۈپ تىرىلدى.¹⁰ ئۇنداقتا، گۆش يېمەيدىغان سەن نېمە ئۈچۈن ھەممە يېمەكلىكلەرنى يەيدىغان قېرىندىشىڭ ئۈستىدىن ھۆكۈم قىلسەن؟ ھەممە يېمەكلىكلەرنى يەيدىغان سەنمۇ نېمە ئۈچۈن گۆش يېمەيدىغان قېرىندىشىڭنى كەمسىتسەن؟ ھەممىمىزنىڭ خۇدانىڭ ھۆكۈم تەختىنىڭ ئالدىدا ھېساب بېرىدىغانلىقىمىزنى بىلمەمسەن؟¹¹ بۇ خۇددى مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغاندەك:

«پەرۋەردىگار دەيدۇكى:

مەڭگۈ مەۋجۇتلۇقۇم بىلەن قەسەم قىلىمەنكى،

پۈتكۈل ئىنسان ئالدىدا تىزلىنىپ سەجدە قىلىدۇ،

پۈتكۈل ئىنسان مېنىڭ خۇدا ئىكەنلىكىمنى ئېتىراپ قىلىدۇ.»

¹² دېمەك، ھەر بىرىمىز خۇدا ئالدىدا ئۆزىمىزدىن ھېساب بېرىمىز.

ھەر بىر ئادەم ۋىجدان بىلەن ياشىشى كېرەك

¹³ شۇنىڭ ئۈچۈن، بىر - بىرىڭلارنى ئەيىبلەشنى توختىتىڭلار. قېرىندىشىڭلارنى

¹⁴: 5 ئېتىقادچىلارنىڭ بىر قىسمى يەھۇدىي بولۇپ، ئۇلار يەنىلا تەۋراتتا بەلگىلەنگەن

ھېيت - بايرام ۋە دەم ئېلىش كۈنلىرىنى بۇرۇنقىدەك داۋاملاشتۇرۇش كېرەك، دەپ قارايتتى.

رىملىقلارغا يېزىلغان خەت

توغرا يولدىن ئازدۇرۇپ، ئۇلارنى گۇناھقا يىقتىشقا سەۋەب بولىدىغان ھەرقانداق ئىش قىلماسلىقىنى قارار قىلىڭلار. ¹⁴ رەببىمىز ئەيساغا مەنسۇپ بولغانلىقىمىز ئۈچۈن، مەن شۇنىڭغا ھەقىقىي ئىشىنىمەنكى، ھەرقانداق يېمەكلىكنىڭ ئۆزى ھارام ئەمەستۇر. لېكىن، مەلۇم يېمەكلىكنى ھارام دەپ قارىغان كىشى ئۈچۈن، ئۇ يېمەكلىك ھارامدۇر. ¹⁵ ئەگەر سىلەر يېمەكلىكلىرى سەۋەبىدىن ئېتىقادى ئاجىز بولغان قېرىندىشىڭلارنى ئۆز ۋىجدانى كۆتۈرمەيدىغان ئىشلارغا دەۋەت قىلساڭلار، مېھىر - مۇھەببەت يولىدا ماڭمىغان بولسىلەر. سىلەر بۇ قېرىندىشىڭلارنى يېمەكلىك سەۋەبىدىن نابۇت قىلماڭلار. چۈنكى، ئەيسا مەسىھ ئۇنىڭ ئۈچۈنمۇ ئۆز جېنىنى پىدا قىلغان. ¹⁶ ئەگەر سىلەر ئۆزۈڭلار ياخشى دەپ قارىغان ئىشلارنى قىلغاندا باشقىلارنىڭ ئەيىبلىشىگە ئۇچرىساڭلار، ئۇنداقتا بۇنداق ئىشلارنى قىلماڭلار!

¹⁷ چۈنكى، خۇدانىڭ پادىشاھلىقىدا يېمەك - ئىچمەك قائىدىلىرىگە رىئايە قىلىپ ياشاش ئەمەس، بەلكى ھەققانىيلىق، ئىناقلىق ۋە مۇقەددەس روھ ئاتا قىلغان شاد - خۇراملىق ئىچىدە ياشاش مۇھىمدۇر. ¹⁸ مۇنداق ياشاش بىلەن ئەيسا مەسىھكە خىزمەت قىلغان كىشى خۇدانى خۇرسەن قىلىدۇ ۋە ئىنسانلارنىڭ ماختىشىغا سازاۋەر بولىدۇ.

¹⁹ شۇنىڭ ئۈچۈن، ئۆزىمىزنى ئىناقلىقنى ئىلگىرى سۈرىدىغان ۋە بىر - بىرىمىزنىڭ ئېتىقادىنى مۇستەھكەملەيدىغان ئىشلارغا ئاتايلى. ²⁰ يېمەكلىك سەۋەبىدىن، خۇدانىڭ قىلىۋاتقان ئىشلىرىنى بۇزمايلى. ئەلۋەتتە، ھەممە يېمەكلىك ھالالدىر. بىراق، بىر ئادەم ئۆزىنىڭ يېمەكلىكى سەۋەبىدىن باشقىلارنىڭ گۇناھ ئۆتكۈزۈشىگە سەۋەبچى بولۇپ قالسا، بۇ دۇرۇس بولمايدۇ. ²¹ شۇنىڭ ئۈچۈن، گۆش يېيىش، شاراب ئىچىش، شۇنداقلا باشقا ئىشلارنى قىلىشىڭلار قېرىندىشىڭلارنىڭ گۇناھ ئۆتكۈزۈشىگە سەۋەبچى بولسا، بۇلارنى قىلمىغىنىڭلار تۈزۈك. ²² سىلەرنىڭ قىلىۋاتقان ئىشىڭلارنىڭ توغرا ئىكەنلىكىگە بولغان ئىشەنچىڭلار ئۆزۈڭلار بىلەن خۇدا ئوتتۇرىسىدا بولسۇن. ئۆزى توغرا دەپ قارىغان ئىشلارنى قىلىپ، ئۆزى ئۈستىدىن ھۆكۈم قىلمىغان كىشى نېمىدېگەن بەختلىك - ھە! ²³ لېكىن، بىرەر يېمەكلىككە شەك كەلتۈرۈپ تۇرۇپ، يەنە شۇ يېمەكلىكنى يېگەن كىشى ۋىجدانىنىڭ ئەيىبلىشىگە

رىملىقلارغا يېزىلغان خەت

ئۇچرايدۇ. چۈنكى ئۇ كىشى ئۆزى يېگەن يېمەكلىكنىڭ توغرا ئىكەنلىكىگە ئىشەنچ قىلالىمىدى. توغرا ئىكەنلىكىگە ئىشەنچ يوق ھالدا قىلىنغان ھەرقانداق ئىش گۇناھتۇر.

15 - باب

ئۆزىمىزنى قانائەتلەندۈرۈشنىلا ئويلىمايلى

¹ ئېتىقادىمىز كۈچلۈك بولغان بىزلەر ھەرقانداق ئىش قىلغاندا، ئۆزىمىزنى قانائەتلەندۈرۈشنىلا ئويلىماستىن، ئېتىقادى ئاجىز قېرىنداشلىرىمىزغىمۇ كۆڭۈل بۆلۈشىمىز كېرەك. ² ھەر بىرىمىز قېرىنداشلىرىمىزنىڭ ئېتىقادىنىڭ مۇستەھكەملىنىشى ئۈچۈن ئۇلارنىڭ مەنپەئىتىنى نەزەردە تۇتۇپ، ئۇلارنى خۇرسەن قىلىشىمىز كېرەك. ³ ئەيسا مەسھۇم ئۆزىنى ئەمەس، خۇدائاتىسىنى خۇرسەن قىلىشىنى ئويلىدى. بۇ توغرىسىدا مۇقەددەس يازمىلاردا مۇنداق دېيىلگەن: «ئى خۇدا، سەن ھاقارەت قىلىنغان چاغلاردا، ئۆزۈم ھاقارەت قىلىنغاندەك بولدۇم.» ⁴ مۇقەددەس يازمىلاردىكى سۆزلەرنىڭ ھەممىسى بىزگە تەلىم بولسۇن دەپ بۇرۇنلا يېزىپ قالدۇرۇلغان. خۇدانىڭ ۋەدىسىگە ئېرىشكەنگە قەدەر ئۇ سۆزلەر بىزنى رىغبەتلەندۈرىدۇ ۋە سەۋر - تاقەتلىك قىلىدۇ. ⁵ سەۋر - تاقەت ۋە رىغبەت ئاتا قىلىدىغان خۇدا سىلەرنىڭ ئەيسا مەسھنى ئۈلگە قىلىپ، ئۆزئارا ئىناق ياشاشىڭلار ئۈچۈن ياردەم قىلغاي. ⁶ بۇنىڭ بىلەن، سىلەر خۇدانى، يەنى رەببىمىز ئەيسا مەسھنىڭ ئاتىسىنى بىر نىيەت، بىر مەقسەتتە ۋە بىر ئېغىزدىن ئۇلۇغلىغايىسىلەر.

بىر - بىرىڭلارنى قوبۇل قىلىڭلار

⁷ شۇڭا، ئەيسا مەسھ سىلەرنى قوبۇل قىلغىنىدەك، سىلەرمۇ بىر - بىرىڭلارنى قوبۇل قىلىڭلار. شۇنداق بولغاندا، خۇداغا شان - شەرەپ ئېلىپ كېلىسىلەر. ⁸ سىلەرگە شۇنى ئېيتماقچىمەنكى، ئەيسا مەسھ خۇدانىڭ ئۆز ۋەدىسىدە، يەنى ئىبراھىم، ئىسھاق ۋە ياقۇپلارغا قىلغان ۋەدىسىدە تۇرىدىغانلىقىنى كۆرسىتىش ئۈچۈن، يەھۇدىيلارنىڭ خىزمەتكارى بولدى. ⁹ ئۇ يەھۇدىي ئەمەسلىرىنىڭمۇ خۇدانىڭ

رەملىقلارغا يېزىلغان خەت

مېھرىبانلىقنى كۆرۈپ، خۇدانى مەدھىيلىشى ئۈچۈن شۇنداق قىلدى. بۇ خۇددى مۇقەددەس يازمىلاردا: «شۇڭا، سېنى باشقا مىللەتلەر ئارىسىدا مەدھىيەلەيمەن ۋە نامىڭنى كۈيلەيمەن» دېگىنىدەك بولدى.¹⁰ مۇقەددەس يازمىلارنىڭ بىر يېرىدە: «ئەي باشقا مىللەتلەر، خۇدانىڭ تاللىغان خەلقى بىلەن بىللە شاد - خۇرام بولۇڭلار!» دېيىلگەن بولسا،¹¹ يەنە بىر يېرىدە: «ئەي باشقا مىللەتلەر، رەببىمىزنى مەدھىيەلەڭلار، ئەي پۈتكۈل خەلقلەر، ئۇنى ئۇلۇغلاڭلار!» دېيىلگەن.¹² يەشايا پەيغەمبەرمۇ مۇقەددەس يازمىلاردا مۇنداق دېگەن:

«يىشاينىڭ[®] ئەۋلادىدىن بىرى چىقىپ،
باشقا مىللەتلەرگە ھاكىملىق قىلدۇ.
يەھۇدىي ئەمەسلەر ئۇنىڭغا ئۈمىد باغلايدۇ.»

¹³ ئېتىقاد يولىدا ماڭغىنىڭلاردا، ئۈمىدىڭ مەنبەسى بولغان خۇدا قەلبىڭلارنى شاد - خۇراملىق ۋە تىنىچ - ئامانلىققا تولدۇرغاي! بۇنىڭ بىلەن، سىلەر مۇقەددەس روھنىڭ كۈچ - قۇدرىتى ئارقىلىق ئۈمىدكە تولۇپ تاشقايسىلەر.

پاۋلۇسنىڭ ئۆز خىزمىتى توغرىسىدا سۆزلىگەنلىرى

¹⁴ قېرىنداشلار، مەن سىلەرنىڭ كۆڭلۈڭلارنىڭ ياخشىلىققا تولغانلىقىغا ۋە ئۆزۈڭلارغا كېرەكلىك بىلىمگە تولۇق ئىگە بولۇپ، بىر - بىرىڭلارغا نەسىھەت بېرەلەيدىغانلىقىڭلارغا قايىلمەن.¹⁵ شۇنداق بولسىمۇ، بەزى ئىشلارنى سىلەرنىڭ سەمكىلارغا سېلىش ئۈچۈن، بۇ خېتىمنى جۈرئەتلىك ھالدا ئوچۇق يازدىم. مەن خۇدا ماڭا ئاتا قىلغان مېھىر - شەپقەت ئارقىلىق¹⁶ خۇدانىڭ خۇش خەۋىرىنى يەتكۈزۈش خىزمىتىدە يەھۇدىي ئەمەسلەر ئۈچۈن خۇددى روھانىيلاردەك ئەيسا مەسىھنىڭ خىزمەتكارى بولدۇم. بۇنىڭدىن مەقسەت، يەھۇدىي ئەمەسلەرنىڭ مۇقەددەس روھ ئارقىلىق پاكلىنىپ، خۇددى خۇدانى خۇرسەن قىلىدىغان

[®] 12:15 يىشاي — داۋۇت پادىشاھنىڭ ئاتىسى.

رىملىقلارغا يېزىلغان خەت

قۇربانلىقتەك، خۇدا تەرىپىدىن قوبۇل قىلىنىشى ئۈچۈندۇر.

¹⁷ شۇڭا، ئەيسا مەسھكە تايىنىپ، خۇدا ئۈچۈن قىلغان خىزمىتىدىن پەخىرلىنىمەن. ¹⁸⁻¹⁹ يەھۇدىي ئەمەسلەرنىڭ خۇداغا ئىتائەت قىلىشى ئۈچۈن، ئەيسا مەسھنىڭ مەن ئارقىلىق قىلغان ئىشلىرىدىن باشقا ھېچنەرسە توغرىلىق ماختىنىشقا جۈرئەت قىلالمايمەن. يەھۇدىي ئەمەسلەر مېنىڭ ئېيتقان سۆزلىرىم، قىلغان ئىشلىرىم ۋە كۆرسەتكەن مۆجىزىلىرىم ئارقىلىق مۇقەددەس روھنىڭ كۈچ - قۇدرىتىنى كۆرۈپ، خۇش خەۋەرنى قوبۇل قىلدى. مەن يېرۇسالېمدىن باشلاپ ئىللىرىيە ئۆلكىسىگىچە بولغان ھەممە يەردە ئەيسا مەسھ توغرىسىدىكى بۇ خۇش خەۋەرنى تارقاتتىم.

²⁰ باشقا كىشىلەر سالغان ئۇنىڭ ئۈستىگە بىنا سالماسلىق ئۈچۈن، ئەيسا مەسھنىڭ نامى ئەزەلدىن ئاڭلانمىغان يەرلەردە بۇ خۇش خەۋەرنى تارقىتىشقا تىرىشىپ كەلدىم. ²¹ بۇ توغرىسىدا مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغاندەك: «خۇدادىن خەۋەرسىزلىك ئۇنى تونۇيدۇ، ئاڭلىمىغانلار ئاڭلاپ چۈشىنىدۇ.»

پاۋلۇسنىڭ رىمغا بېرىش پىلانى

²² يېنىڭلارغا بېرىشنى كۆپ قېتىم ئويلىغان بولساممۇ، لېكىن مانا شۇ خىزمەتلىرىم سەۋەبىدىن بارالمىدىم. ²³⁻²⁴ ھازىر بۇ يەرلەردە خۇش خەۋەر يەتكۈزۈش خىزمىتىنى ئورۇنداپ بولدۇم. ئۇنىڭ ئۈستىگە، كۆپ يىللاردىن بېرى، سىلەرنى يوقلاپ بېرىش ئارزۇيۇم بار ئىدى. شۇڭا، مەن ئىسپانىيىگە كېتىۋاتقىنىمدا يول ئۈستىدە سىلەرگە يولۇققاچ، بىر مەزگىل سىلەر بىلەن بىللە تۇرماقچىمەن. ئاندىن، سىلەرنىڭ ياردەم قىلىپ، يولغا سېلىپ قويۇشۇڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن. ²⁵ بىراق، ھازىر يېرۇسالېمغا بېرىپ، ئۇ يەردىكى ئېتىقادچىلارغا ھەدىيىنى تاپشۇرۇپ بېرىشىمگە توغرا كېلىۋاتىدۇ. ²⁶ چۈنكى، ماكدونىيە ۋە يۇنان ئۆلكىلىرىدىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى ئىئانە توپلاپ، يېرۇسالېمدىكى ئېتىقادچىلار ئارىسىدىكى يوقسۇللارغا ياردەم بېرىشنى لايىق تاپتى. ²⁷ ئۇلار بۇ ئىشنى ئۆز ئىختىيارى بىلەن قىلدى. ئەمەلىيەتتە، بۇ ئۇلارنىڭمۇ قەرزى ئىدى. چۈنكى، يەھۇدىي ئەمەسلەر يەھۇدىيلارغا خاس بولغان روھىي جەھەتتىكى بەختتىن بەھرىمەن بولغانىكەن،

رېمىلىقلارغا يېزىلغان خەت

ئۇنداقتا يەھۇدىي قېرىنداشلىرىمىز مۇ ئۇلارنىڭ ماددىي جەھەتتىكى ياردىمىگە ئېرىشىشكە لايىقتۇر. ²⁸ مەن بۇ ئىئانىنى ئۇلارغا تىنچ - ئامان تاپشۇرۇپ بولغاندىن كېيىن، سىلەرگە يولۇقۇپ، ئاندىن ئىسپانىيىگە بارىمەن. ²⁹ ماڭا مەلۇمكى، يېنىڭلارغا بارغىنىمدا، ئەيسا مەسھ مەن ئارقىلىق سىلەرگە مول بەخت ئاتا قىلىدۇ. ³⁰ قېرىنداشلار، سىلەرنىڭ خىزمىتىنى قوللاش يۈزىدىن مەن ئۈچۈن خۇداغا دۇئا قىلىشىڭلارنى ئۆتۈنمەن. رەببىمىز ئەيسا مەسھكە مەنسۇپ بولغانلىقىمىز ۋە مۇقەددەس روھ ئاتا قىلغان مېھىر - مۇھەببەتكە ئىگە بولغانلىقىمىز ئۈچۈن، شۇنداق قىلغىلىسىلەر. ³¹ مېنىڭ يەھۇدىيە ئۆلكىسىدىكى ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلمىغانلارنىڭ زىيانكەشلىكىگە ئۇچرىماسلىقىم ۋە مەن ئالغىچ بارىدىغان بۇ ئىئانىنى يېرۇسالېمدىكى ئېتىقادچىلارنىڭ قوبۇل قىلىشى ئۈچۈن، دۇئا قىلغىلىسىلەر. ³² شۇنداق قىلساڭلار، خۇدا بۇيرۇسا، شاد - خۇراملىق بىلەن يېنىڭلارغا بېرىپ، سىلەر بىلەن بىللە ئىستىراھەت قىلالايمەن. ³³ ئامانلىق بەرگۈچى خۇدا ھەممىڭلار بىلەن بىللە بولغاي، ئامىن!

16 - باب

پاۋلۇسنىڭ سالىمى

¹ كېنھېرىيە شەھىرىدىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ خىزمەتچىسى بولغان سىڭلىمىز فىبىنى سىلەرگە تونۇشتۇرىمەن. ² سىلەر ئۇنى رەببىمىزگە مەنسۇپ دەپ قاراپ، خۇدانىڭ مۇقەددەس خەلقىدە بولۇشقا تېگىشلىك قىزغىنلىق بىلەن كۈتۈۋالغىلىسىلەر. ئۇنىڭ سىلەردىن كۈتكەن ھەرقانداق ئېھتىياجىغا ياردەم قىلغىلىسىلەر. چۈنكى، ئۇ نۇرغۇن كىشىلەرگە، شۇنىڭدەك ماڭمۇ چوڭ ياردەم قىلغان.

³ ئەيسا مەسھكە خىزمەت قىلىش يولىدا بىرگە ئىشلىگەن خىزمەتداشلىرىم پىرسكىلا بىلەن ئېرى ئاكوۋىلاغا سالام ئېيتقايسىلەر. ⁴ ئۇلار مەن ئۈچۈن ئۆز ھاياتىنىڭ خېيىمخەتەرگە ئۇچرىشىغا قارىمىدى. يالغۇز مەنلا ئەمەس، يەھۇدىي

رېمىلقارغا يېزىلغان خەت

بولمىغان ھەممە ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىمۇ ئۇلاردىن مىننەتداردۇر. ⁵ ئۇلارنىڭ ئۆيىدە جەم بولىدىغان ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگىمۇ سالام ئېيتقايسىلەر. ئاسىيا ئۆلكىسىدە بىرىنچى بولۇپ ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلغان سۆيۈملۈك ئېپەنتىكە سالام ئېيتقايسىلەر. ⁶ سىلەر ئۈچۈن كۆپ ئەجر سىڭدۈرگەن مەريەمگە سالام ئېيتقايسىلەر. ⁷ زىنداندا مەن بىلەن بىللە ياتقان يەھۇدىي قېرىنداشلىرىم ئاندرونىك ۋە يۇنىيەگە سالام ئېيتقايسىلەر. ئۇلار مەندىن بۇرۇن ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلغان بولۇپ، تونۇلغان ئەلچىلەردۇر.

⁸ رەببىمىزگە مەنسۇپ بولغان قەدىرلىك قېرىندىشىم ئامپىلىياتقا سالام ئېيتقايسىلەر. ⁹ ئەيسا مەسھكە خىزمەت قىلىش يولىدا بىرگە ئىشلىگەن خىزمەتدەشىمىز ئۇربان ۋە قەدىرلىك ستاخسىلارغا سالام ئېيتقايسىلەر. ¹⁰ سىناقلاردىن ئۆتكەن، ئەيسا مەسھكە باشتىن - ئاخىر سادىق بولۇپ كەلگەن ئاپپىلىسقا سالام ئېيتقايسىلەر. ئارىستوۋۇلنىڭ ئائىلىسىدىكى ئېتىقادچىلارغا سالام ئېيتقايسىلەر. ¹¹ يەھۇدىي قېرىندىشىم ھىرودىيونغا، ئاركىسنىڭ ئائىلىسىدىكىلەردىن رەببىمىزگە مەنسۇپ بولغانلارغا سالام ئېيتقايسىلەر.

¹² رەببىمىزنىڭ خىزمىتىدە جاپالىق ئىشلەۋاتقان تىرىقنا ۋە تىرىقوسا خانىملارغا سالام ئېيتقايسىلەر. رەببىمىزنىڭ خىزمىتىدە جاپالىق ئىشلەۋاتقان قەدىرلىك دوستۇم پېرسىس خانىمغا سالام ئېيتقايسىلەر. ¹³ رەببىمىزنىڭ خىزمىتىدە ئالاھىدە تونۇلغان رۇفۇسقا ۋە ئۇنىڭ ماڭا ئانىلىق مېھرىنى يەتكۈزگەن ئانىسىغا سالام ئېيتقايسىلەر.

¹⁴ ئاسىنكرىت، فىلىگون، ھېرمىس، پاتروۋاس، ھېرمىس ۋە ئۇلار بىلەن دائىم جەم بولىدىغان قېرىنداشلارغا سالام ئېيتقايسىلەر. ¹⁵ فىلولوگ ۋە يۇلياغا، نېرىي ۋە ئۇنىڭ سىڭلىسىغا، ئولمىپاس ۋە ئۇلار بىلەن دائىم جەم بولىدىغان بارلىق ئېتىقادچىلارغا سالام ئېيتقايسىلەر. ¹⁶ بىر - بىرىڭلار بىلەن مېھرىبانلارچە سالاملىشىڭلار. بۇ يەردىكى ئەيسا مەسھكە مەنسۇپ بولغان ھەممە جامائەتچىلىكتىن سىلەرگە سالام.

ئاخىرقى نەسھەت

¹⁷ قېرىنداشلار، سىلەردىن شۇنى ئۆتۈنمەنكى، سىلەر ئۆگەنگەن تەلىمگە زىت تەلىم بېرىش بىلەن، ئاراڭلاردا بۆلۈنۈش ۋە ئېتىقادىڭلاردا تەۋرىنىش پەيدا قىلىدىغان

رەملىقلارغا يېزىلغان خەت

كەشىلەردىن پەخەس بولۇڭلار، ئۇلاردىن يىراقلىشىڭلار. ¹⁸ بۇنداق كەشىلەر رەببىمىز ئەيسا مەسھكە ئەمەس، بەلكى ئۆز نەپسى ئۈچۈن خىزمەت قىلىدۇ. ئۇلار سىلىق - سىپايە گەپلەر ۋە خۇشامەتچىلىك قىلىش بىلەن ساددا ئادەملەرنىڭ كاللىسىنى قايمۇقتۇرىدۇ. ¹⁹ سىلەرنىڭ رەببىمىزگە ئىتائەتمەن ئىكەنلىكىڭلاردىن ھەممەيلەن خەۋەر تاپتى. شۇڭا، سىلەردىن ناھايىتى خۇرسەنمەن. بىراق، ياخشى ئىشلارنى قىلىشتا ئاقىل بولۇشۇڭلارنى، يامان ئىشلاردىن خالىي بولۇشۇڭلارنى خالايمەن. ²⁰ ئامانلىق بەرگۈچى خۇدا ئۇزۇن ئۆتمەي شەيتاننى ئاياغ ئاستىڭلاردا ئېزىدۇ. رەببىمىز ئەيسانىڭ مېھىر - شەپقىتى سىلەرگە يار بولغاي.

²¹ خىزمەتدەشم تىموتىي ۋە يەھۇدىي قېرىنداشلىرىم لۇكى، ياسۇن ھەم سوسىپاتېرلاردىن سىلەرگە سالام. ²² (مەنكى ئۇشۇ خەتنى پاۋلۇسنىڭ ئېيتقانلىرى بويىچە يېزىپ بېرىۋاتقان تېرتىمۇ رەببىمىز يولدا سىلەرگە سالام يوللايمەن.) ²³ مەنكى پاۋلۇسقا ۋە ئۆز ئۆيىدە جەم بولىدىغان پۈتۈن ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە ساھىبخانلىق قىلىدىغان گايۇستىن سىلەرگە سالام. شەھەرنىڭ خەزىنىچىسى ئېراست ۋە قېرىندىشىمىز كۋارتلاردىن سىلەرگە سالام. } ²⁴ رەببىمىز ئەيسا مەسھنىڭ مېھىر - شەپقىتى سىلەرگە يار بولغاي، ئامىن!

دۇئا ۋە مەدھىيە

²⁵ بارلىق شان - شەرەپ خۇداغا مەنسۇپ بولغاي! خۇدا مەن يەتكۈزگەن خۇش خەۋەر ئارقىلىق ئېتىقادىڭلارنى مۇستەھكەملەيدۇ. بۇ خۇش خەۋەر ئەيسا مەسھ توغرىسىدىكى خۇش خەۋەر بولۇپ، ئۇ قەدىمدىن بېرى ساقلىنىپ كەلگەن سىردۇر. ²⁶ ئەمدى بۇ سىر خۇدانىڭ ئەمرى بويىچە ۋە بۇرۇنقى پەيغەمبەرلەرنىڭ يازمىلىرىدا يېزىلغاندەك ئاشكارىلاندى ھەمدە يەھۇدىي ئەمەسلىرىنىڭ ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلىپ، ئۇنىڭغا ئىتائەت قىلىشى ئۈچۈن ئۇلارغا يەتكۈزۈلمەكتە. ²⁷ بارلىق شان - شەرەپ ئەيسا مەسھ ئارقىلىق دانا ۋە يېگانە خۇداغا ئەبەدىلىك بەد مەنسۇپ بولغاي، ئامىن!

كورنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

بۇ خەتنىڭ مۇئەللىپى ئەلچى پاۋلۇستۇر. ئۇ كورنت شەھىرىدىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىدە يۈز بەرگەن تۇرمۇش ۋە ئېتىقادقا مۇناسىۋەتلىك مەسىلىلەرنى ھەل قىلىش ئۈچۈن بۇ خەتنى يازغان. پاۋلۇس ئىككىنچى قېتىملىق خىزمەت سەپىرىدە كورنت شەھىرىگە بېرىپ، بۇ يەردە خۇش خەۋەر تارقىتىش ۋە تەلىم بېرىش ئۈچۈن بىر يېرىم يىل تۇرغان («ئەلچىلەر» 18 - باب 1 - ئايەتتىن 18 - ئايەتكىچە).

ئەينى ۋاقىتتا كورنت شەھىرى (بۈگۈنكى گىربىسىدە) رىم ئىمپېرىيىسىگە تەۋە يۇنان ئۆلكىسىنىڭ مەركىزى بولۇپ، سودا - سانائەت، مەدەنىيەت تەرەققىي قىلغان، شۇنىڭ بىلەن بىرگە ئەخلاقسىزلىق ئەۋج ئالغان ۋە خىلمۇخىل دىنىي تۈس قاپلىغان شەھەر ئىدى. شۇ سەۋەبتىن، بەزى ئېتىقادچىلار مەلۇم دەرىجىدە بۇ شەھەرنىڭ تەسىرىگە ئۇچرىغان بولۇپ، ئۇلارنىڭ ئارىسىدا جىنسىي ئەخلاقسىزلىق ۋە باشقا قالايمىقانچىلىقلارمۇ كۆرۈلگەن. ئۇلار نىكاھ مەسىلىسى ۋە بۇتقا ئاتا نەزىر قىلىنغان گۆشنى يېيىش ياكى يېمەسلىك مەسىلىلىرىنى ئوتتۇرىغا قويغان ھەمدە پاۋلۇستىن مۇقەددەس روھ ئاتا قىلغان ھەدىيەلەر ۋە ئۆلۈمدىن تىرىلىش توغرىلۇق سوئاللارنى سورىغان.

پاۋلۇس مۇقەددەس روھنىڭ ئىلھامى بىلەن بۇ خېتىدە ئۇلارغا ئەيسا مەسىھ توغرىسىدىكى خۇش خەۋەرنىڭ بۇ مەسىلىلەرگە قانداق جاۋاب بېرىدىغانلىقىنى كۆرسەتكەن.

تېزىس:

1. دۇئايسىلام (1 - باب 1 - ئايەتتىن 9 - ئايەتكىچە)
2. ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى ئىچىدىكى بۆلۈنۈشلەر (1 - باب 10 - ئايەتتىن 4 - بابنىڭ ئاخىرىغىچە)
3. ئەخلاقسىزلىق ۋە دەۋالار (5 - ، 6 - بابلار)

4. نىكاھ مەسىلىلىرى (7 - باب)
5. ئېتىقادچىلارنىڭ تۇرمۇشى ۋە ئىبادىتى (8 - بابتىن 14 - باقىچە)
6. ئەيسا مەسىھنىڭ تىرىلىشى ۋە ئۆلگەنلەرنىڭ تىرىلىشى (15 - باب)
7. يەھۇدىيىدىكى ئېتىقادچىلار ئۈچۈن ئىئانە توپلاش (16 - باب)
- 1 - ئايەتتىن 4 - ئايەتكىچە
8. ئاخىرقى سۆزلەر (16 - باب 5 - ئايەتتىن 24 - ئايەتكىچە)

كورنتلىقلارغا يېزىلغان

بىرىنچى خەت

¹⁻² خۇدانىڭ ئىرادىسى بىلەن ئەيسا مەسھنىڭ ئەلچىسى بولۇشقا چاقىرىلغان مەنكى پاۋلۇستىن ۋە مەن ئارقىلىق قېرىندىشىمىز سوستېنىستىن كورنت شەھىرىدىكى خۇداغا مەنسۇپ بولغان ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە سالام. ئەيسا مەسھكە ئىبادەت قىلىۋاتقان ھەرقايسى جايدىكى كىشىلەرگە ئوخشاش، سىلەرمۇ بىزنىڭ ۋە ئۇلارنىڭ رەببى بولغان ئەيسا مەسھ ئارقىلىق خۇدا تەرىپىدىن پاك قىلىنىپ، خۇدانىڭ مۇقەددەس خەلقى بولۇشقا چاقىرىلدىڭلار. ³ خۇدائاتىمىز ۋە رەببىمىز ئەيسا مەسھ سىلەرگە مېھىر - شەپقەت ۋە ئامانلىق ئاتا قىلغاي!

خۇدانىڭ كۆرسەتكەن ئىلتىپاتى

⁴ سىلەر ئەيسا مەسھكە مەنسۇپ بولغانلىقىڭلار ئۈچۈن، خۇدا سىلەرگە مېھىر - شەپقەت ئاتا قىلدى. شۇ سەۋەبتىن، مەن سىلەر ئۈچۈن دائىم خۇداغا شۈكۈر ئېيتىمەن. ⁵ چۈنكى، سىلەر ئەيسا مەسھكە مەنسۇپ بولغانلىقىڭلار ئۈچۈن، خۇدا سىلەرگە كۆپ ئىلتىپات كۆرسىتىپ، سىلەرنى ئۆزى ھەققىدە مول بىلىمگە ۋە بۇ بىلىمنى باشقىلارغا يەتكۈزىدىغان سۆز قابىلىيىتىگە ئىگە قىلدى. ⁶ بۇ، مەن سىلەرگە يەتكۈزگەن ئەيسا مەسھ توغرىسىدىكى خۇش خەۋەرنىڭ ھەقىقىي ئىكەنلىكىنى

كورنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

ئىسپاتلايدۇ. ⁷ سىلەر رەببىمىز ئەيسا مەسھنىڭ قايتا كېلىشىنى ئىنتىزارلىق بىلەن كۈتۈۋاتقان مۇشۇ كۈنلەردە، مۇقەددەس روھ ئاتا قىلغان ھېچقانداق ھەدىدىن كەم قالمىدىڭلار. ⁸ سىلەرنىڭ ئەيسا مەسھ قايتا كەلگەن كۈندە ئەيىبىز بولۇشۇڭلار ئۈچۈن، خۇدا ئېتىقادىڭلارنى تا ئاخىرغىچە مۇستەھكەملەيدۇ. ⁹ سىلەرنى ئوغلى، يەنى رەببىمىز ئەيسا مەسھ بىلەن زىچ باغلىنىشقا چاقىرىغان خۇدا چوقۇم شۇنداق قىلدۇ، چۈنكى ئۇ ئىشەنچلىكتۇر.

ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىدىكى بۆلۈنۈش

¹⁰ قېرىنداشلار، رەببىمىز ئەيسا مەسھنىڭ نامى بىلەن ھەممىڭلارنى ئىتتىپاقلىشىشقا، بۆلۈنمەسلىككە، بىر نىيەت، بىر مەقسەتتە بىرلىشىشكە ئۈندەيمەن. ¹¹ قېرىنداشلىرىم، كلوۋنىڭ ئائىلىسىدىكىلەردىن ئاڭلىشىمچە، ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىڭلاردا تالاش-تارتىشلار بار ئىكەن. ¹² دېمەكچى بولغىنىم، ئاڭلىسام بەزىلىرىڭلار «مەن پاۋلۇس تەرەپدارى»، بەزىلىرىڭلار «مەن ئاپوللوس تەرەپدارى»، بەزىلىرىڭلار بولسا «مەن پېترۇس تەرەپدارى»، يەنە بەزىلىرىڭلار «مەن ئەيسا مەسھ تەرەپدارى» دەپ يۈرۈپسىلەر. ¹³ ئەجەبا، ئەيسا مەسھنى پارچىلاش مۇمكىنمۇ؟ سىلەر ئۈچۈن كرىستكە مىخلانغان ئادەم مەنمىدىم؟ سىلەر مېنىڭ نامىم بىلەن چۆمۈلدۈرۈلگەنمىدىڭلار؟ ¹⁴ مەن ئاراڭلاردىن كرىسپۇس بىلەن گايۇستىن باشقا ھېچقايسىڭلارنى چۆمۈلدۈرمىگەنلىكىم ئۈچۈن، خۇداغا شۈكۈر ئېيتىمەن. ¹⁵ شۇنىڭ ئۈچۈن، ھېچكىم پاۋلۇسنىڭ نامى بىلەن چۆمۈلدۈرۈلدىم، دېيەلمەيدۇ. ¹⁶ دۇرۇس، يەنە ئىستىپانانىڭ ئائىلىسىدىكىلەرنىمۇ چۆمۈلدۈردۈم. بۇلاردىن باشقىلارنى چۆمۈلدۈرگەن - چۆمۈلدۈرمىگەنلىكىمنى ئەسلىيەلمەيمەن. ¹⁷ ئەيسا مەسھ مېنى كىشىلەرنى چۆمۈلدۈرۈشكە ئەمەس، بەلكى خۇش خەۋەرنى يەتكۈزۈشكە ئەۋەتتى. مەن بۇ ۋەزىپىنى ئورۇنلاشتا ناتىقلىق قىلىپ، ئىنسان تەرىپىدىن دانا سانالغان سۆزلەرنى ئىشلەتمىدىم. ئەگەر مەن بۇنداق سۆزلەرنى ئىشلەتسەم، ئەيسا مەسھنىڭ كرىستتىكى قۇربانلىقى توغرىسىدىكى خۇش خەۋەرنىڭ كۈچ - قۇدرىتى يوقىلىپ كەتكەن بولاتتى.

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

قۇتقۇزۇلۇش ئىنساننىڭ دانالىقىدىن ئەمەس، خۇدانىڭ شەپقىتىدىن كېلىدۇ

¹⁸ ئەيسا مەسھنىڭ كرىستتىكى قۇربانلىقى توغرىسىدىكى بۇ خۇش خەۋەر مەڭگۈلۈك ئۆلۈمگە يۈز تۇتقانلارغا نىسبەتەن بىر ئەخمىقانىلىكتۇر. لېكىن، قۇتقۇزۇلۇش يولىدا مېڭىۋاتقان بىزلەر ئۈچۈن، ئۇ خۇدانىڭ بىزنى قۇتقۇزىدىغان كۈچ - قۇدرىتىدۇر. ¹⁹ مۇقەددەس يازمىلاردا مۇنداق يېزىلغان:

«ئۆزلىرىنى دانىشمەن سانايدىغانلارنىڭ دانالىقىنى يوققا چىقىرىمەن،
ئۆزلىرىنى ئەقىللىق چاغلایدىغانلارنىڭ ئەقىلىنى بىكار قىلىمەن.»

²⁰ ئۇنداقتا، قېنى ئۇ، ئىنسان تەرىپىدىن دانا سانالغانلار؟ قېنى ئۇ، ئۆزىنى ئەقىللىق سانايدىغان ئۆلىمالار؟ قېنى ئۇ، بۇ زاماندىكى پەيلاسوپلار؟ خۇدا بۇ دۇنيادىكى دانالىقنىڭ ئەمەلىيەتتە ئەخمىقانىلىك ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىپ بەرگەن ئەمەسمۇ؟ ²¹ چۈنكى، خۇدا ئۆزىنىڭ دانالىقى بىلەن شۇنى بەلگىلىگەنكى، ئىنسانلار ئۆز ئەقىل - پاراستىگە تايىنىپ، ھەرگىز خۇدانى تونۇيالمايدۇ. خۇدانىڭ ئىرادىسى بولسا «ئەخمىقانىلىك» دەپ قارالغان بۇ خۇش خەۋەر ئارقىلىقلا ئۆزىگە ئېتىقاد قىلغانلارنى قۇتقۇزۇشتۇر. ²² يەھۇدىيلار بۇ خۇش خەۋەرنىڭ راستلىقىنىڭ مۆجىزىلەر ئارقىلىق ئىسپاتلىنىشىنى تەلەپ قىلىدۇ. گرېكلار بولسا بۇ دۇنيادىكى دانالىقنى قوغلاشقاچقا، بۇ خۇش خەۋەر ئۇلارنى جەلپ قىلالمايدۇ. ²³ شۇنداقتىمۇ، بىز يەتكۈزۈۋاتقان خۇش خەۋەر يەنىلا ئەيسا مەسھنىڭ كرىستتە مەخلىنىپ قۇربان بولۇشىدىن ئىبارەتتۇر. يەھۇدىيلار ئۇنى ھاقارەت دەپ قارىسا، گرېكلار ئۇنى ئەخمىقانىلىك دەپ قارايدۇ. ²⁴ ھالبۇكى، مەيلى يەھۇدىي ياكى يەھۇدىي ئەمەسلەر بولسۇن، خۇدا تەرىپىدىن چاقىرىلغانلارنىڭ ھەممىسى ئەيسا مەسھنىڭ كرىستتە مەخلىنىپ ئۆلۈشىنى خۇدانىڭ كۈچ - قۇدرىتى ۋە دانالىقى، دەپ بىلىدۇ. ²⁵ چۈنكى، خۇدانىڭ بۇ دانالىقىنى ئىنسانلار نادانلىق دەپ ھېسابلىغان بولسىمۇ، بۇ «نادانلىق» ئۇلارنىڭ دانالىقىدىن ئۈستۈن، خۇدانىڭ بۇ كۈچ - قۇدرىتىنى ئىنسانلار ئاجىز دەپ ھېسابلىغان بولسىمۇ، بۇ «ئاجىزلىق» ئۇلارنىڭ كۈچ - قۇدرىتىدىن كۈچلۈكتۇر.

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

²⁶ قېرىنداشلار، خۇدا تەرىپىدىن چاقىرىلغان ۋاقتتىكى ئەھۋاللىقلارنى ئەسلىپ كۆرۈڭلار. كۆپچىلىكىڭلار بۇ دۇنيانىڭ ئۆلچىمى بويىچە قارىغاندا، ئاقلار، كۈچلۈكلەر ياكى ئاقسۆڭەكلەردىن ئەمەس ئىدىڭلار. ²⁷ لېكىن، خۇدا بۇ دۇنيانىڭ ئۆلچىمى بويىچە ئاقل سانالغانلارنى خىجالەتچىلىكتە قالدۇرۇش ئۈچۈن، ئىنسانلارنىڭ ئىچىدىكى نادان ھېسابلانغانلارنى تاللىدى. بۇ دۇنيانىڭ ئۆلچىمى بويىچە كۈچلۈك سانالغانلارنى خىجالەتچىلىكتە قالدۇرۇش ئۈچۈن، خۇدا ئىنسانلار ئاجىز دەپ قارىغانلارنى تاللىدى. ²⁸ خۇدا، بۇ دۇنيادا مۇھىم دەپ قارالغان ئىشلارنىڭ ئۆزىنىڭ نەزىرىدە ھېچ نەرسە ئەمەسلىكىنى كۆرسىتىش ئۈچۈن، ئەھمىيەتسىز، قەدىرسىز دەپ قارالغان ۋە كۆزگە ئىلىنمايدىغان ئىشلارنى تاللىدى. ²⁹ بۇنىڭدىكى مەقسەت، خۇدانىڭ ئالدىدا ھېچقانداق ئادەمنىڭ «مەن تاللىنىشقا ئەزىمەن» دەپ ماختىنالماسلىقىدۇر. ³⁰ سىلەر خۇدانىڭ ئىرادىسى بويىچە ئەيسا مەسھكە مەنسۇپ بولدۇڭلار. خۇدا ئۇنى بىزنىڭ دانالىقىمىزنىڭ مەنبەسى قىلدى. بىز ئەيسا مەسھ ئارقىلىق خۇدا ئالدىدا ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلاندىق. ئۇ بىزنى پاك قىلىپ، گۇناھنىڭ قۇلۇقىدىن ئازاد قىلدى. ³¹ شۇنىڭ ئۈچۈن، مۇقەددەس يازمىلاردا: «ماختىنىدىغانلار رەببىمىز بىلەن ماختانسۇن» دەپ يېزىلغان.

2 - باب

ئەيسا مەسھنىڭ قۇربانلىقى ھەققىدىكى تەلىم

¹ قېرىنداشلار، مەن يېنىڭلارغا بېرىپ، خۇدانىڭ سۆزلىرىنى سىلەرگە جاكارلىغىنىمدا، ناتىقلىق قىلغىنىم يوق، ئىنسانلار دانا دەپ ھېسابلىغان سۆزلەرنىمۇ ئىشلەتكىنىم يوق. ² چۈنكى، ئاراڭلاردىكى ۋاقتىمدا پەقەت ئەيسا مەسھ ۋە ئۇنىڭ كىرىستكە مۇخلىغانلىقىدىن باشقا بىرنەرسە دېمەسلىكىنى قارار قىلغانىدىم. ³ سىلەرنىڭ يېنىڭلارغا بارغىنىمدا، ئاجىزلىقىمىدىن بۇ ۋەزىپىنى قانداق ئورۇنلارمەن دەپ قورقۇپ، ھەتتا تىترەپ كەتكەندىم. ⁴ مەن سىلەرگە خۇش خەۋەر يەتكۈزۈپ، تەلىم بەرگىنىمدە، ئىنسانلار دانا دەپ ھېسابلايدىغان، سىلەرنى قايىل قىلالايدىغان

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

سۆزلەرنى ئىشلەتمىدىم. لېكىن، مۇقەددەس روھ ئۆزىنىڭ كۈچ - قۇدرىتىنى كۆرسىتىپ، مەن يەتكۈزگەن خۇش خەۋەرنىڭ ھەقىقەتەن خۇدادىن كەلگەنلىكى ھەققىدە سىلەرگە ئىشەنچ بەردى. ⁵ بۇنداق قىلىشتىكى مەقسىتىم، ئېتىقادىڭلار ئىنسانلارنىڭ دانالىقىغا ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ كۈچ - قۇدرىتىگە ئاساسلانغۇن دېگەندىن ئىبارەت ئىدى.

خۇدانىڭ دانالىقى

⁶ ئەلۋەتتە، ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلغۇچىلار ⁶ بىزنىڭ يەتكۈزۈۋاتقانلىرىمىزدا دانالىقنىڭ بارلىقىنى تونۇپ يېتەلەيدۇ. بىراق، بۇ دانالىق دۇنيانىڭ دانالىقى ئەمەس، شۇنداقلا بۇ دۇنيانىڭ زاۋاللىققا يۈز تۇتقان ھوقۇقدارلىرىنىڭ دانالىقىمۇ ئەمەس؛ ⁷ ئەكسىچە، خۇدانىڭ ئىنسانلارغا بۇرۇن ئاشكارىلىمىغان دانالىقىدۇر. بۇ دانالىقنى خۇدا دۇنيانى يارىتىشتىن ئىلگىرى، بىزنىڭ ئەرشىتىكى شان - شەرەپكە ئېرىشىشىمىز ئۈچۈن ئالدىنلا بەلگىلىگەن. ⁸ بۇ دانالىقنى بۇ دۇنيانىڭ ھوقۇقدارلىرىدىن ھېچقايسىسى چۈشىنىپ يەتمىدى. چۈشىنىپ يەتكەن بولسىدى، ئۇلۇغلىقنىڭ ئىگىسى بولغان رەببىمىزنى كرىستكە مۇخلىمىغان بولاتتى. ⁹ ھالبۇكى، مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغاندەك:

«خۇدانى سۆيگەنلەرگە خۇدانىڭ تەييارلىغانلىرى دەل ھېچقانداق كۆز كۆرۈپ باقمىغان، ھېچقانداق قۇلاق ئاڭلاپ باقمىغان، ھېچقانداق ئادەم ئويلاپ باقمىغان نەرسىلەردۇر.»

¹⁰ لېكىن، خۇدا بۇ سىرلارنى بىزگە مۇقەددەس روھ ئارقىلىق ئاشكارىلىدى. چۈنكى، مۇقەددەس روھ ھەممە ئىشنى، ھەتتا خۇدانىڭ چوڭقۇر ئوي - پىكىرلىرىنىمۇ بىلىدۇ. ¹¹ بىر ئادەمنىڭ قەلبىدىكى ئويلىرىنى شۇ ئادەمدىن

⁶ 2: 6 ياكى «ئېتىقادتا يېتىلگەنلەر».

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

باشقا ھېچكىم بىلەلمىگەندەك، خۇدانىڭ قەلبىدىكى ئويلارنىمۇ خۇدانىڭ روھىدىن باشقا ھېچكىم بىلەلمەيدۇ.¹² بىز بولساق بۇ دۇنيانىڭ ئاقىللىقىنى ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ مۇقەددەس روھىنى قوبۇل قىلدۇق. شۇڭا، بىز خۇدانىڭ بىزگە سېخىلىق بىلەن ئاتا قىلغان مېھىر - شەپقىتىنى چۈشىنىشكە ئىشەنەلەيمىز.

¹³ بۇ مېھىر - شەپقەت توغرىسىدا سۆزلىگەنمىزدە، دۇنيادىكى دانالاردىن ئۆگەنگەن سۆزلەرنى ئەمەس، بەلكى مۇقەددەس روھ ئارقىلىق ئۆگەنگەن سۆزلەرنى ئىشلىتىمىز. بىز بۇنداق سۆزلەر بىلەن خۇدادىن كەلگەن ھەقىقەتلەرنى چۈشىنىۋېرىمىز.¹⁴ لېكىن، قەلبىدە خۇدانىڭ روھى بولمىغان كىشىلەر خۇدانىڭ روھى ئاتا قىلغان بۇ ھەقىقەتلەرنى قوبۇل قىلالمايدۇ، شۇنداقلا بۇ ئىشلار ئۇلارغا بىمەنە تۇيۇلىدۇ. بۇنداق كىشىلەر بۇ ئىشلارنى چۈشىنىشكە ئىشەنمەيدۇ. چۈنكى، بۇ ئىشلارنى پەقەت خۇدانىڭ روھىنىڭ ياردىمى ئارقىلىقلا چۈشىنىشكە بولىدۇ.¹⁵ قەلبىدە خۇدانىڭ روھى بار بولغان كىشى ھەممە ئىشقا باھا بېرەلەيدۇ. لېكىن، ئۇنىڭغا قەلبىدە خۇدانىڭ روھى بولمىغان ھېچقانداق كىشى باھا بېرەلمەيدۇ.¹⁶ مۇقەددەس يازمىلاردا مۇنداق يېزىلغان:

«پەرۋەردىگارنىڭ ئوي - پىكىرلىرىنى كىم بىلەلسۇن؟
ئۇنىڭغا كىم يول كۆرسىتەلسۇن؟»

لېكىن، بىز بولساق خۇدانىڭ ئوي - پىكىرلىرىنى چۈشىنىشكە ئىشەنەلەيمىز. چۈنكى، بىزنىڭ ئوي - پىكىرىمىز ئەيسا مەسىھنىڭكىگە ئوخشاشتۇر.

3 - باب

خۇدا يولىدىكى خىزمەتداشلار

¹ قېرىنداشلار، مەن ئاراڭلاردا بولغان چېغىمدا، سىلەرگە مۇقەددەس روھنىڭ يېتەكچىلىكىدە ياشاۋاتقانلارغا تەلىم بەرگەندەك تەلىم بېرەلمىدىم. ئەكسىچە،

كورنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

سىلەرگە گۇناھنىڭ ئىلكىدە ياشاۋاتقانلارغا ياكى ئېتىقاد جەھەتتە خۇددى بوۋاقلارغا ئوخشاش ئادەملەرگە سۆزلىگەندەك سۆزلەشكە مەجبۇر بولدۇم.² مەن سىلەرگە بەرگەن تەلىم چوڭلارنىڭ ئوزۇقى ئەمەس، بەلكى ئۇ خۇددى بوۋاقلار ئىچىدىغان سۈتكە ئوخشايدۇ. بۇنداق قىلىشىمدىكى سەۋەب، سىلەر يىرىك يېمەكلىكىنى يېيەلمەيتتىڭلار، ھازىرمۇ يېيەلمەيۋاتىسىلەر.³ چۈنكى، سىلەر تېخىچە گۇناھنىڭ ئىلكىدە ياشاۋاتىسىلەر. ئاراڭلاردىكى ھەسەتخورلۇق ۋە جېدەل - ماجىرالارنىڭ بولۇشى بۇنى ئىسپاتلىمامدۇ؟ بۇ يەنە سىلەرنىڭ ئەيسا مەسھكە مەنسۇپ بولمىغان كىشىلەردەك ياشاۋاتقىنىڭلارنى كۆرسەتمەمدۇ؟⁴ بىرىڭلار: «مەن پائۇلوس تەرەپدارى»، يەنە بىرىڭلار: «مەن ئاپولوس تەرەپدارى» دېسەڭلار، ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلمىغان كىشىلەردىن نېمە پەرقىڭلار بولسۇن؟⁵ ئاپولوس ياكى مەنكى پائۇلوس سىلەرنىڭ بۆلۈنۈشۈڭلارغا سەۋەب بولغۇدەك مۇھىم كىشىلەردىن ئەمەسمىز. بىز پەقەت خۇدا يولىدا سىلەرنى رەببىمىزگە ئېتىقاد قىلىشقا باشلايدىغان خىزمەتكارلارمىز. رەببىمىز ھەر بىرىمىزگە بىردىن ۋەزىپە بەرگەن.⁶ مەن سىلەرگە خۇش خەۋەر يەتكۈزۈش بىلەن ئېتىقاد ئۇرۇقىنى تېرىدىم، ئاپولوس سىلەرگە تەلىم بېرىش ئارقىلىق ئۇنى سۇغاردى، بىراق قەلبىڭلاردىكى ئۇرۇقنى ئۆستۈرگۈچى يەنىلا خۇدادۇر.⁷ دېمەك، مۇھىمى تېرىغۇچى ياكى سۇغارغۇچى ئەمەس، بەلكى ئۇنى ئۆستۈرگۈچى خۇدادۇر. چۈنكى، پەقەت خۇدالا سىلەرنى ئېتىقاد جەھەتتە پىشىپ يېتىلدۈرەلەيدۇ.⁸ تېرىغۇچى بىلەن سۇغارغۇچىنىڭ ئىشى ئۆزئارا ماسلاشقان بولۇپ، ئىككىسىنىڭ مەقسىتى بىردۇر ۋە ھەر ئىككىسى قىلغان ئەجىرگە يارىشا خۇدانىڭ ئىنئامىغا ئېرىشىدۇ.⁹ بىز ئىككىمىز خۇدا ئۈچۈن ئىشلەيدىغان خىزمەتداشلار. سىلەر بولساڭلار گويا بىز ئىشلەۋاتقان، خۇداغا مەنسۇپ بولغان ئېتىزغا ئوخشاشسىلەر.

شۇنداقلا، سىلەر يەنە بىز ئارقىلىق سېلىنىۋاتقان خۇدانىڭ ئىمارىتىگە ئوخشاشسىلەر.¹⁰ مەن خۇدا ماڭا ئاتا قىلغان مېھىر - شەپقەت بىلەن بۇ خۇش خەۋەرنى يەتكۈزۈش ئارقىلىق بۇ ئىمارەتنىڭ ئۇلىنى خۇددى بىر ئۈستە قۇرۇلۇشچىدەك قويدۇم. باشقىلار سىلەرگە تەلىم بېرىش ئارقىلىق بۇ ئۇلنىڭ ئۈستىگە

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

ئىبارەت سېلىۋاتىدۇ. بىراق، ھەركىم بۇ ئىبارەتنىڭ توغرا سېلىنىشىغا دىققەت قىلسۇن.¹¹ چۈنكى، ھېچكىم قويۇلۇپ بولغان ئۇلدىن، يەنى ئەيسا مەسىھ توغرىسىدىكى خۇش خەۋەردىن باشقا ھېچقانداق ئۇل قويايلىمايدۇ.¹² بىر كىشى توغرا تەلىم بەرسە، ئۇ خۇددى ئۇل ئۈستىگە ئالتۇن، كۈمۈش ياكى باشقا چىداملىق ۋە قىممەتلىك تاشلارنى قويغاندەك ئىش قىلغان بولىدۇ. لېكىن، بىر كىشى نامۇۋاپىق تەلىم بەرسە، ئۇ خۇددى ئۇل ئۈستىگە ياغاچ، سامان ياكى قومۇشتىن ئىبارەت ئاسان كۆيۈپ كېتىدىغان نەرسىلەرنى قويغاندەك ئىش قىلغان بولىدۇ.¹³ قىيامەت كۈنى، ھەركىمنىڭ سىڭدۈرگەن ئەجرىنىڭ قانداقلىقى ئاشكارا بولىدۇ. ئۇ كۈنى، ھەممە ئادەمنىڭ سىڭدۈرگەن ئەجرىنىڭ قىممىتى ئوتتا سىنىلىدۇ.¹⁴ ئەگەر بىر كىشىنىڭ ئۇل ئۈستىگە قويغان ماتېرىياللىرى ئوتقا بەرداشلىق بېرەلسە، ئۇ كىشى خۇدادىن ئىنئام ئالىدۇ.¹⁵ قويغان ماتېرىياللىرى كۆيۈپ كەتسە، ئۇ ئىنئامدىن مەھرۇم بولىدۇ. ھالبۇكى، ئۇ ئەيسا مەسىھكە مەنسۇپ بولغانلىقى ئۈچۈن، قۇتقۇزۇلىدۇ. لېكىن، ئۇ خۇددى ئوت ئىچىدىن قۇتۇلۇپ چىققان ئادەمگە ئوخشايدۇ.

¹⁶ ئەجەب، سىلەر ئۆزۈڭلارنىڭ خۇدانىڭ ئىبادەتخانىسى ئىكەنلىكىڭلارنى ۋە خۇدانىڭ روھىنىڭ سىلەرنىڭ ئاراڭلاردا بولىدىغانلىقىنى بىلمەمسىلەر؟¹⁷ ئەگەر بىر كىشى خۇدانىڭ ئىبادەتخانىسىنى خاراب قىلسا، خۇدامۇ ئۇنى خاراب قىلىدۇ. چۈنكى، خۇدانىڭ ئىبادەتخانىسى خۇداغا بېغىشلانغاندۇر. سىلەر ھەممىڭلار، يەنى خۇداغا مەنسۇپ بولغان ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى دەل خۇدانىڭ ئىبادەتخانىسى.¹⁸ سىلەر ئۆزۈڭلارنى باشقىلاردىن دانا چاغلاپ، ئۆز - ئۆزۈڭلارنى ئالدىماڭلار. ئەگەر ئاراڭلاردىن بىرەرسى خۇدانى تونۇمايدىغانلارنىڭ كۆز قارشى بويىچە ئۆزىنى دانا دەپ ھېسابلىسا، ئۇنداقتا ئۇ بۇ دانالىقتىن ۋاز كەچسۇن. بۇنداق بولغاندا، ئۇ گەرچە خۇدانى تونۇمايدىغانلارنىڭ نەزىرىدە «نادان» دەپ قارالسىمۇ، لېكىن خۇدانىڭ نەزىرىدە دانا ھېسابلىنىدۇ.¹⁹ چۈنكى، خۇدانى تونۇمايدىغانلار نېمىنى دانالىق دەپ ھېسابلىسا، خۇدانىڭ نەزىرىدە بۇ خىل «دانالىق» ئەقىلسىزلىقتۇر. مۇقەددەس يازمىلاردا بۇنداق دانالار توغرىسىدا: «خۇدا ئۆزلىرىنى دانا دەپ سانايدىغانلارنى ئۆزلىرىنىڭ ھىيلە - مىكىرلىرى بىلەن ئۆزلىرىنىڭ قاپقىنىغا

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

دەستىدۇ» دەپ يېزىلغان. ²⁰ مۇقەددەس يازمىلارنىڭ يەنە بىر يېرىدە: «خۇدا دانىشمەنلەرنىڭ ئوي - پىكرىنىڭ بەھۇدە خىيال ئىكەنلىكىنى بىلىدۇ» دەپ يېزىلغان. ²¹⁻²² شۇنىڭ ئۈچۈن، ھېچكىم: «مەن بۇ كىشى ياكى ئۇ كىشىنىڭ تەرەپدارى» دەپ ماختانمىسۇن. چۈنكى، مەيلى پاۋلۇس، ئاپوللوس ياكى پېترۇسلار بولسۇن، ئۇلارنىڭ ھەممىسى خۇدا تەرىپىدىن ئەۋەتىلگەن، سىلەر ئۈچۈن ئىشلەۋاتقان كىشىلەردۇر. ھەتتا بۇ دۇنيا، ھايات - ماماتلىق، ھازىر ياكى كەلگۈسى بولسۇن، ھەممىسى سىلەرگە مەنسۇپتۇر. ²³ سىلەر بولساڭلار ئەيسا مەسھكە، ئەيسا مەسھ بولسا خۇداغا مەنسۇپتۇر.

4 - باب

ئەيسا مەسھنىڭ ئەلچىلىرى

¹ شۇنداق ئىكەن، سىلەر بىزنى پەقەت ئەيسا مەسھنىڭ خىزمەتكارلىرى، دەپ قارىشىڭلار كېرەك. خۇدا بىزگە ئۆزىنىڭ بۇرۇن ئاشكارىلىمىغان ھەقىقەتلىرىنى سىلەرگە چۈشەندۈرۈش ۋەزىپىسىنى تاپشۇرغان. ² بىرەر ۋەزىپىنى ئىجرا قىلغۇچىلاردىن تەلەپ قىلىندىغىنى ئىشەنچلىك بولۇشتۇر. ³ سىلەر ئېيتىڭلارچۇ، مەن ئىشەنچلىك خىزمەتكارمۇ؟ كىشىلەر ماڭا قانداق باھا بەرسە بېرىۋەرسۇن. ئىشقىلىپ، ئۇلارنىڭ باھاسى ماڭا نىسبەتەن ئەرزىمەس بىر ئىشتۇر. ھەتتا ئۆزۈممۇ ئۆزۈمگە باھا بەرمەيمەن. ⁴ مەن ئۆز خىزمىتىمدە خاتالىق يوق دەپ قارىساممۇ، لېكىن بۇ پىكرىم ئۆزۈمنى ئاقىللىمايدۇ. خىزمىتىمنى باھالغۇچى پەقەت رەببىمدۇر. ⁵ شۇنىڭ ئۈچۈن، رەببىمىز قايتىپ كەلمىگۈچە، باشقىلارنىڭ خىزمىتىگە باھا بەرمەڭلار. چۈنكى، ئۇ قايتىپ كەلگەندە، كىشىلەرنىڭ قاراڭغۇلۇق ئىچىدە يوشۇرۇنغان بارلىق ئىشلىرىنى يورۇقلۇققا چىقىرىدۇ ۋە ئىنسانلارنىڭ قەلبىدىكى مەقسەتلىرىنى ئاشكارىلايدۇ. ئۇ چاغدا، خۇدا ھەركىمنى ئۆزىگە تېگىشلىك ماختاشقا سازاۋەر قىلىدۇ.

⁶ قېرىنداشلار، سىلەرنىڭ مەنپەئەتلىكلىرى ئۈچۈن بۇ ئىشلارغا ئۆزۈمنى ۋە

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

ئاپوللوسنى مىسال قىلدىم. مېنىڭ مەقسىتىم، سىلەرنىڭ «مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغانلارغا خىلاپلىق قىلماڭلار» دېگەن سۆزىڭ مەنىسىنى چۈشىنىپ، بىرىمىزنى يەنە بىرىمىزدىن ئۈستۈن باھالاپ ماختانماسلىقىڭلار ئۈچۈندۇر.⁷ نېمىشقا سىلەر ئۆزۈڭلارنى باشقىلاردىن ئۈستۈن دەپ قارايسىلەر؟ ئەجەب، سىلەردە بار بولغان بارلىق ئىلتىپاتلار خۇدا تەرىپىدىن بېرىلمىگەنمۇ؟ ئۇنداقتا، سىلەر نېمىشقا بۇ ئىلتىپاتلارغا خۇددى ئۆزۈڭلارغا تايىنىپ ئېرىشكەندەك ماختىنىسىلەر؟⁸ سىلەر ھازىر بىز موھتاج بولغان ھەممە ئىلتىپاتلارغا ئىگە بولدۇق، ئېتىقاد جەھەتتىكى بارلىق قابىلىيەتلەرگە ئېرىشتۇق، دەپ ئويلايدىكەنسىلەر - دە!؟ سىلەر ئۆزۈڭلارچە كۆرەڭلەپ، بىزنى كۆزگە ئىلماي، ئۆزۈڭلارلا پادىشاھتەك بولۇۋاپسىلەر - دە!؟ مەن ھەقىقەتەنمۇ سىلەرنىڭ خۇدانىڭ پادىشاھلىقىدا ھۆكۈم سۈرۈشۈڭلارنى ئۈمىد قىلمەن. چۈنكى، راستتىنلا شۇنداق بولغان بولساڭلار، بىزمۇ سىلەر بىلەن بىللە ھۆكۈم سۈرگەن بولاتتۇق!⁹ لېكىن مېنىڭچە، خۇدا بىز ئەلچىلەرنى ئەڭ تۆۋەن ئورۇنغا قويدى. چۈنكى، بىز خۇددى ئۈلۈمگە ھۆكۈم قىلىنىپ، سازايى قىلىنغان مەھبۇسلاردەك، پۈتكۈل كائىنات، يەنى پەرىشتىلەر ۋە ئىنسانلار ئالدىدا تاماشىغا قالدۇق.¹⁰ بىز ئەيسا مەسىھكە مەنسۇپ بولغانلىقىمىز ئۈچۈن، كۆپچىلىك تەرىپىدىن نادانلار دەپ قارالدىق، لېكىن سىلەر بولساڭلار ئەيسا مەسىھكە مەنسۇپ بولغانلىقىڭلار ئۈچۈن، ئۆزۈڭلارنى «ئەقىللىق» دەپ قاراۋاتىسىلەر. بىز ئاجىز دەپ قارالدىق. لېكىن، سىلەر بولساڭلار ئۆزۈڭلارنى ئېتىقادىمىز «كۈچلۈك» دەپ ھېسابلاۋاتىسىلەر. سىلەر ھۆرمەتكە سازاۋەر بولدۇڭلار، لېكىن بىز بولساق كەمىستىلدۇق!¹¹ بىز تا ھازىرغىچە پات - پاتلا ئاچ - يالىڭاچ، ئۇرۇپ - سوقۇلۇش، سەرسانلىق - سەرگەردانلىقتا يۈرۈۋاتىمىز.¹² ئىككى بىلىكىمىزگە تايىنىپ، ئىشلەپ جان بېقىۋاتىمىز. بىزگە تىل - ئاھانەت قىلغانلارغا بەخت تىلەۋاتىمىز، زىيانكەشلىككە ئۇچرىساق، بەرداشلىق بېرىۋاتىمىز.¹³ تۆھمەت قىلىنسا، مېھرىبانلارچە جاۋاب قايتۇرۇۋاتىمىز. بىز تا ھازىرغىچە دۇنيانىڭ ئەخلىتى، ئىنسانلارنىڭ سۈيۈرۈندىسى، دەپ قارىلىۋاتىمىز.

¹⁴ بۇ سۆزلەرنى يېزىشتىكى مەقسىتىم، سىلەرنى خىجىل قىلىش ئەمەس، بەلكى

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

سەلەرنى سۆيۈملۈك پەرزەنتلىرىم دەپ قاراپ، سەلەرگە تەلىم بېرىشتۇر. ¹⁵ ئەيسا مەسھكە باغلانغان يېڭى ھاياتىڭلاردا سەلەرگە تەلىم بەرگۈچىلەر كۆپ بولسىمۇ، لېكىن ئاناڭلار پەقەت مەن بىرلا. چۈنكى، سەلەر مەن يەتكۈزگەن خۇش خەۋەرنى قوبۇل قىلغاندا، مەن سەلەرنىڭ ئېتىقاد جەھەتتىكى ئاناڭلار بولدۇم. ¹⁶ شۇنىڭ ئۈچۈن، سەلەرنىڭ مېنى ئۈلگە قىلىشىڭلارنى ئۆتۈنمەن. ¹⁷ ئېتىقاد يولىدا ئۆز ئوغلۇمدەك قەدىرلىك ۋە ئىشەنچلىك بولغان تىموتىينى مۇشۇنداق قىلىشىڭلارغا ياردەم بەرسۇن دەپ، يېنىڭلارغا ئەۋەتمەن. ئۇ سەلەرگە مېنىڭ ئەيسا مەسھكە مەنسۇپ بولغان يېڭى ھاياتىمنى قانداق ئۆتكۈزگەنلىكىمنى ئەسلىتىدۇ. بۇ دەل مېنىڭ ھەرقايسى جايلاردىكى جامائەتچىلىكىگە ئۆگەتكەنلىرىم بىلەن بىردەك. ¹⁸ ئاراڭلاردا بەزىلەر مېنى يېنىمىزغا كەلمەيدۇ دەپ ئويلاپ، تەكەببۇرلۇق قىلىۋاتىدۇ. ¹⁹ لېكىن، خۇدا بۇيرۇسا، يېقىندا چوقۇم يېنىڭلارغا بارىمەن. ئۇ چاغدا، بۇ ھاكاۋۇرلارنىڭ نېمىنى سۆزلەيدىغانلىقىنى ئەمەس، بەلكى ئۇلاردا مۇقەددەس روھنىڭ كۈچ - قۇدرىتىنىڭ زادى بار ياكى يوقلۇقىنى كۆرۈپ باقمەن. ²⁰ چۈنكى، خۇدانىڭ پادىشاھلىقى سۆز ئارقىلىقلا ئەمەس، بەلكى مۇقەددەس روھنىڭ كۈچ - قۇدرىتى ئارقىلىق ئايان بولىدۇ. ²¹ سەلەرگە تاياق ئېلىپ بارايمۇ ياكى مېھىر - مۇھەببەت ۋە مۇلايىملىقمۇ؟ قايسىسىنى خالايسىلەر؟

5 - باب

ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىدىكى ئەخلاق مەسىلىسى

¹ مەن ھەقىقەتەن ئاراڭلاردا جىنسىي ئەخلاقسىزلىقنىڭ بار ئىكەنلىكىنى ئاڭلىدىم. بۇ خىل ئەخلاقسىزلىق ھەتتا بۇتپەرەسەلەرنىڭ ئىچىدىمۇ ئۇچرىمايدۇ. بىرى ئۆگەي ئانىسى بىلەن داۋاملىق بىر ئورۇندا يېتىپتۇ! ² شۇنداق تۇرۇقلۇق، سەلەر يەنە ئېتىقادىمىز كامالەتكە يەتتى، دەپ ماختىنىپ يۈرسىلەر. سەلەر بۇ ئىشقا قاتتىق قايغۇرۇپ، بۇنداق قىلغۇچىنى ئاراڭلاردىن قوغلاپ چىقىرىشىڭلار كېرەك ئەمەسمۇ؟ ³ مەن سەلەردىن يىراقتا بولساممۇ، قەلبىم سەلەر بىلەن بىللە. خۇددى مەن ئاراڭلاردا

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

تۇرغاندەك، بۇ گۇناھنى سادىر قىلغۇچىنى رەببىمىز ئەيسانىڭ نامى بىلەن كۆڭلۈمدە سوراققا تارتتىم. ⁴ شۇڭا، سىلەر ھەممە ئېتىقادچىلارنى چاقىرىپ، رەببىمىز ئەيسانىڭ نامى بىلەن بىر يەرگە جەم بولغاندا، مېنىمۇ سىلەر بىلەن بىللە دەپ قاراپ، رەببىمىز ئەيسانىڭ كۈچ - قۇدرىتى بىلەن ⁵ ئۇ ئادەمنى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىدىن قوغلاپ چىقىرىپ، شەيتاننىڭ ئىلكىگە قايتۇرۇڭلار. بۇنىڭ بىلەن، ئۇ يامان يولدىن يېنىپ، گۇناھكار تەبىئىتىنىڭ كۈچىدىن قۇتۇلۇپ، رەببىمىز ئەيسا قايتا كەلگەن كۈنى قۇتقۇزۇلسۇن. ⁶ سىلەرنىڭ ماختىنىشىڭلار توغرا ئەمەس.

«كىچىككەنە خېمىر تۇرۇچ پۈتۈن خېمىرنى بولدۇرالايدۇ» دېگەن سۆزنى ياخشى بىلىسىلەرغۇ؟ ⁷ شۇڭا، جامائەتچىلىكنىڭ پاك بولۇشى ئۈچۈن، بۇنداق گۇناھكارنى ئاراڭلاردىن چىقىرىۋېتىڭلار. سىلەر ئاللىبۇرۇن پاكلانغانسىلەر. چۈنكى، ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ قۇربانلىق قوزىسى بولغان ئەيسا مەسھ بىزنىڭ گۇناھلىرىمىزنىڭ كەچۈرۈم قىلىنىشى ئۈچۈن قۇربانلىق قىلىنغان. ⁸ شۇنىڭ ئۈچۈن، خۇددى يەھۇدىيلار ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنى ئۆتكۈزۈشتىن ئىلگىرى ئۆيلىرىنى خېمىر تۇرۇچتىن خالىي قىلغاندەك، بىزمۇ بۇرۇنقى ھاياتىمىزدىكى خېمىر تۇرۇچنى، يەنى يامانلىق ۋە ئۆچمەنلىكنى تاشلاپ، ئەيسا مەسھكە باغلانغان يېڭى ھاياتىمىزنى سەمىمىيلىك ۋە ھەقىقەت ئىچىدە شاد - خۇراملىقتا ئۆتكۈزەيلى.

⁹ ئالدىنقى خېتىمدە سىلەرگە شەھۋانىي ھەۋەسلەرگە بېرىلگەن ئەخلاقسىز ئادەملەر بىلەن ئالاقە قىلماسلىق توغرىسىدا يازغاندىم. ¹⁰ شۇبھىسىزكى، مەن ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلمايدىغانلار ئارىسىدىكى شەھۋانىي ھەۋەسلەرگە بېرىلگەن ئەخلاقسىزلار، ئاچكۆز لۈكلەر، ئالدامچىلار ياكى بۇتپەرەسلەر بىلەن ئالاقە قىلماڭلار، دېمەكچى ئەمەسمەن. ئەگەر شۇنداق دېگەن بولسام، بۇ دۇنيادىن ئايرىلىشقا مەجبۇر بولاتتىڭلار. ¹¹ لېكىن، ھازىر مەن ئۆزىنى ئېتىقادچى دەپ ئاتىۋالغان، ئەمەلىيەتتە شەھۋانىي، ئاچكۆز، بۇتپەرەس، تۆھمەتخور، ھاراقكەش ياكى ئالدامچى كىشىلەر بىلەن ئالاقە قىلماسلىقىڭلارنى، ھەتتا ئۇلار بىلەن ھەمداستىخانىمۇ بولماسلىقىڭلارنى يازدىم. ¹²⁻¹³ چۈنكى، ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ ئەزاسى ئەمەسلەرنى سوراق قىلىشقا بىزنىڭ نېمە ھوقۇقىمىز بار؟ ئۇلارنى خۇدا ئۆزى سوراق

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

قىلىدۇ. لېكىن، ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ ئەزالىرىنى سوراق قىلىشقا بىزنىڭ ھوقۇقىمىز بار. شۇڭا، مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغىنىدەك: «يامانلىق قىلغۇچىنى ئاراڭلاردىن قوغلاپ چىقىرىڭلار.»

6 - باب

ئېتىقادچىلار ئارىسىدىكى دەۋالار

¹ ئاراڭلاردا بىر ئېتىقادچىنىڭ يەنە بىر ئېتىقادچى ئۈستىدىن دەۋاللىرى بولسا، ئۇنى ئېتىقادچىلارنىڭ بىر تەرەپ قىلىشىغا تاپشۇرماي، خۇدانى تونۇمايدىغان سوراقچىغا ئەرز قىلىپ بارغىنى قانداق بولغىنى؟ ² ئەيسا مەسىھ قايتىپ كەلگەندىن كېيىن بۇ دۇنيانى سوراق قىلىدىغانلارنىڭ خۇدانىڭ مۇقەددەس خەلقى ئىكەنلىكىنى بىلمەمسىلەر؟ سىلەر دۇنيانى سوراق قىلىدىغانلاردىن ئىكەنسىلەر، ئۇنداقتا بۇنداق كىچىككەنە دەۋالارنى بىر تەرەپ قىلىشقا يارىماسسىلەر؟ ³ كەلگۈسىدە پەرىشتىلەرنى سوراق قىلىدىغانلىقىڭلارنى بىلمەمسىلەر؟! شۇنداق ئىكەن، ھازىرقى تۇرمۇشۇڭلاردا ئېتىقادچىلار ئارىسىدىكى كىچىك دەۋالارنى ھەل قىلىشنى چوقۇم بىلىشىڭلار كېرەك. ⁴ شۇنداق تۇرۇقلۇق، ئاراڭلاردا دەۋالار كۆرۈلگىنىدە، نېمىشقا ئۇنى ھەل قىلىش ئۈچۈن ئەيسا مەسىھنى تونۇمايدىغان، ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى بىلەن ئوخشىمايدىغان كۆز قاراشتا بولغان سوراقچىلارغا بارسىلەر؟ ⁵ بۇ نېمىدېگەن شەرمەندە ئىش - ھە! ئېتىقادچىلار ئارىسىدا بۇ دەۋالارنى ھەل قىلغۇدەك پاراسەتلىك بىرەر كىشى يوقمۇ؟ ⁶ يەنە كېلىپ، سىلەر قېرىنداشلار بىر - بىرىڭلار بىلەن دەۋاللىشىۋاتسىلەر، يەنە كېلىپ ئېتىقادچىلار ئالدىدا دەۋاللىشىۋاتسىلەر!

⁷ ئەمەلىيەتتە، بىر - بىرىڭلار ئۈستىدىن دەۋاللىشىش سىلەر ئۈچۈن چوڭ مەغلۇبىيەتتۇر. ئۇنداق قىلىشتىن كۆرە، ئۆز ئارا بەزىبىر ناھەقلىككە ئۇچرىساڭلار ياكى ئاز - تولا ئالدىنقىلار نېمە بوپتۇ؟ ⁸ بىراق سىلەر ناھەقلىككە ئۇچرىماي، ئەكسىچە ئۆزۈڭلار ناھەقلىق قىلىۋاتسىلەر ۋە باشقىلارنى ئالداۋاتسىلەر، ھەتتا قېرىنداشلىرىڭلارغىمۇ شۇنداق قىلىۋاتسىلەر! ⁹ يامانلىق قىلغۇچىلارنىڭ خۇدانىڭ

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

پادىشاھلىقىغا كىرەلمەيدىغانلىقىنى بىلمەمسىلەر؟ سىلەر ئۆز - ئۆزۈڭلارنى ئالدىماڭلار! بارلىق جىنسىي ئەخلاقسىزلىق قىلغۇچىلار، بۇتپەرەسلەر، زىناخورلار، ھەزىلەكلەر، ئەر بىلەن ئەر ياكى ئايال بىلەن ئايال ئارا جىنسىي مۇناسىۋەت قىلغۇچىلار،¹⁰ ئوغرىلار، ئاچكۆزلەر، ھاراقكەشلەر، تۆھمەتخورلار ۋە ئالدىماچىلارغا خۇدانىڭ پادىشاھلىقىدا ئۇرۇن يوق.¹¹ بەزىلىرىڭلار بۇرۇن مانا شۇنداقلاردىن ئىدىڭلار. لېكىن، رەببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ كۈچ - قۇدرىتى ۋە خۇدانىڭ روھى ئارقىلىق گۇناھىڭلار يۇيۇلۇپ، خۇداغا ئاتالدىڭلار ۋە خۇدا تەرىپىدىن ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلاندىڭلار.

تېنىڭلارنى خۇدانى ئۇلۇغلاشقا ئاتاڭلار

¹² بەزىلەر: «خۇدا تەرىپىدىن مەنىي قىلىنمىغان بولسا، نېمە قىلمەن دېسەم ئۆز ئىختىيارىم» دېيىشى مۇمكىن. لېكىن، ھەممە ئىش پايدىلىق بولۇۋەرمەيدۇ. «نېمە قىلمەن دېسەم، ئۆز ئىختىيارىم» دېيىلسىمۇ، لېكىن ھېچ نەرسىگە قۇل بولماسلىقىمىز كېرەك.¹³ «تاماق قورساق ئۈچۈن، قورساق تاماق ئۈچۈن» دېگەنلىك توغرا. لېكىن بەزىلەر خۇددى شۇنىڭدەك، جىنسىي ئەخلاقسىزلىقمۇ تەن ئۈچۈندۇر، دەپ قارايدۇ. بۇنداق قاراش توغرا ئەمەس. قورساق ۋە تاماق پەقەت بۇ دۇنيادىلا بولۇپ، خۇدا ھەر ئىككىلىسىنى يوقىتىدۇ. تېنىمىز بولسا ئۇ دۇنيادىمۇ بولىدۇ. بىلىشىڭلار كېرەككى، تېنىمىز ئۇ جىنسىي ئەخلاقسىزلىق ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى رەببىمىز ئۈچۈندۇر. رەببىمىز بولسا تېنىمىزنىڭ ئېھتىياجىنى تەمىنلەيدۇ.¹⁴ خۇدا ئۆز قۇدرىتى بىلەن رەببىمىزنى تىرىلدۈرگىنىدەك، بىزنىمۇ تىرىلدۈرىدۇ.¹⁵ بىزنىڭ تېنىمىزنىڭ ئەيسا مەسىھنىڭ تېنىنىڭ ئەزالىرى ئىكەنلىكىنى بىلمەمسىلەر؟ ئۇنداقتا، ئاراڭلاردا بىرى ئەيسا مەسىھنىڭ تېنىنىڭ ئەزاسى بولغان ئۆز تېنىنى، بىر پاهىشە ئايالنىڭ تېنى بىلەن بىرلەشتۈرسە بولامدۇ؟ ھەرگىز بولمايدۇ!¹⁶ پاهىشە ئايال بىلەن بىرگە بولغان كىشىنىڭ ئۇنىڭ بىلەن بىر تەن بولىدىغانلىقىنى بىلمەمسىلەر؟ چۈنكى، مۇقەددەس يازمىلاردا ئەر - ئايال توغرىلۇق: «ئىككىسى بىر تەن بولىدۇ» دېيىلگەن.¹⁷ ۋەھالەنكى، رەببىمىز بىلەن بىرلەشكەن كىشى بولسا ئۇنىڭ بىلەن روھىي جەھەتتە بىر بولىدۇ.

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

¹⁸ شۇنىڭ ئۈچۈن، جىنسىي ئەخلاقسىزلىقتىن يىراق بولۇڭلار. ئىنسانلار سادىر قىلغان باشقا گۇناھلارنىڭ ھەممىسى تەننىڭ سىرتىدا بولىدۇ. لېكىن، جىنسىي ئەخلاقسىزلىق قىلغۇچى ئۆز تېنىگە قارشى گۇناھ قىلغان بولىدۇ. ¹⁹ تېنىڭلارنىڭ مۇقەددەس روھنىڭ ئىبادەتخانىسى ئىكەنلىكىنى بىلمەمسىلەر؟ خۇدا سىلەرگە ئاتا قىلغان مۇقەددەس روھ قەلبىڭلاردا ياشايدۇ. سىلەر ئۆزۈڭلارغا ئەمەس، بەلكى خۇداغا مەنسۇپسىلەر. ²⁰ چۈنكى، ئۇ سىلەرنى ئەيسا مەسھنىڭ قىممەتلىك قېنى بىلەن ئۆزىگە مەنسۇپ قىلدى. شۇنىڭ ئۈچۈن، تېنىڭلارنى خۇدانى ئۇلۇغلاشقا ئاتاڭلار.

7 - باب

نىكاھ مەسىلىسى

¹ ئەمدى سىلەر خېتىڭلاردا ئوتتۇرىغا قويغان مەسىلىلەرگە كېلەيلى. سىلەر «ئەرلەرنىڭ ئۆز ئاياللىرىغا يېقىنلاشماسلىقى ياخشىمۇ؟» دەپ سوراپسىلەر. ² مېنىڭ جاۋابىم شۇكى، ئاراڭلاردا يۈز بەرگەن جىنسىي ئەخلاقسىزلىقتىن ساقلىنىش ئۈچۈن، ھەربىر جۈپ ئەر - ئايال ئۆز ھەمراھلىرى بىلەن بىر ئورۇندا ياتسۇن. ³ ئەر ئايالغا نىسبەتەن ئەرلىك مەجبۇرىيىتىنى ئادا قىلىشى، ئايالمۇ ئېرىگە نىسبەتەن ئاياللىق مەجبۇرىيىتىنى ئادا قىلىشى كېرەك. ⁴ ئايالنىڭ تېنى پەقەت ئۆزىگە ئەمەس، ئېرىگىمۇ تەئەللۇقتۇر. شۇنىڭغا ئوخشاشلا، ئەرنىڭ تېنىمۇ ئۆزىگە ئەمەس، ئايالىغىمۇ تەئەللۇقتۇر. ⁵ ئەر - ئايال بىر - بىرىنىڭ جىنسىي تەلپىنى رەت قىلماسلىقى كېرەك. پەقەت پۈتۈن زېھنىڭلار بىلەن دۇئا قىلىش مەقسىتىدە ئۆز ماقۇللۇقۇڭلار بىلەن ۋاقىتلىق بىرگە ياتماسلىققا كېلىشكەندىن باشقا ۋاقىتلاردا بىر - بىرىڭلاردىن ئايرىلىپ ياتماڭلار. بولمىسا، شەيتان سىلەرنىڭ ئۆزۈڭلارنى تۇتۇۋالمايلىقىڭلاردىن پايدىلىنىپ، سىلەرنى زىناخورلۇق قىلىشقا ئازدۇرۇپ كېتىشى مۇمكىن. ⁶ ۋاقىتلىق ئايرىلىپ تۇرۇش توغرىسىدىكى بۇ سۆزلىرىم پەقەتلا بىر تەكلىپ، بۇيرۇق ئەمەس. ⁷ ئەلۋەتتە، ھەممىڭلارنىڭ ماڭا ئوخشاش توي

كورنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

قىلماسلىقىڭلارنى خالايتتىم. لېكىن، بۇ ئىشتا ھەممە ئادەم ئوخشاش ئەمەس. چۈنكى، خۇدا ئىلتىپات كۆرسىتىپ، بەزىلەرگە توي قىلىشنى، بەزىلەرگە بولسا توي قىلماي ئۆتۈشنى بەرگەن.

⁸ ئەمدى جورسى ئۆلۈپ كەتكەن ئەر ۋە ئاياللارغا كەلسەك، سىلەرگە شۇنى ئېيتىپ قويايىكى، سىلەرنىڭ ماڭا ئوخشاش توي قىلماي ياشىغىنىڭلارنى ياخشى دەيمەن. ⁹ لېكىن، ئۆزۈڭلارنى تۇتۇۋالامساڭلار، نىكاھلىنىڭلار. چۈنكى، شەھۋەت ئوتدا كۆيگەندىن كۆرە، نىكاھلىق بولغان ياخشىدۇر.

¹⁰ نىكاھلىق بولغان ئېتىقادچىلارغا كەلسەك، ئۇلارغا شۇنى بۇيرۇيمەنكى، ئايال ئېرىدىن ئاجراشمىسۇن. بۇ مېنىڭلا ئەمەس، بەلكى رەببىمىزنىڭمۇ بۇيرۇقىدۇر. ¹¹ ئاجراشقان بولسا، قايتا توي قىلمىسۇن ياكى ئۆز ئېرى بىلەن قايتىدىن يارىشىۋالسۇن. ئەرمۇ ئايالنى قويۇۋەتمىسۇن.

¹² قالغانلىرىڭلارغا كەلسەم، گەرچە بۇ توغرىلۇق رەببىمىزدىن ھېچقانداق بۇيرۇق ئالمىغان بولساممۇ، لېكىن مەن سىلەرگە شۇنى ئېيتىمەنكى، ئەگەر توي قىلغاندىن كېيىن ئەر ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلىپ، ئايالى ئېتىقاد قىلمىغان بولسا بىراق داۋاملىق بىرگە ياشاشقا رازى بولسا، ئۇ چاغدا ئېرى ئۇنى قويۇۋەتمىسۇن. ¹³ ئەگەر توي قىلغاندىن كېيىن ئايال ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلىپ، ئېرى ئېتىقاد قىلمىغان بولسا بىراق داۋاملىق بىرگە ياشاشقا رازى بولسا، ئۇ چاغدا ئايالى ئۇنىڭدىن ئاجراشمىسۇن. ¹⁴ چۈنكى، ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلمىغان ھەمراھى ئۇنىڭ ئېتىقادچى ئېرى ياكى ئايالى ئارقىلىق خۇدا تەرىپىدىن قوبۇل قىلىنىپ، ئۇلارنىڭ نىكاھى خۇدانىڭ نەزىرىدە يەنىلا پاك بولىدۇ. ¹⁵ ئۇنداق بولمىغاندا، ئۇلارنىڭ

پەرزەنتلىرى ناپاك بولاتتى، ئەمەلىيەتتە پاك تۇر. ¹⁵ بىراق، ئېتىقاد قىلمىغان تەرەپ ئايرىلمەن دېسە، ئايرىلسۇن. ئېتىقادچى ئەر بولسۇن ياكى ئايال بولسۇن، بۇنداق ئەھۋالدا ئۆز نىكاھىنى زورلاپ داۋاملاشتۇرۇشنىڭ ھاجىتى يوق. ۋەھالەنكى، خۇدا

⁷ 14:7 «بىر ئېتىقادچى ئەر ياكى ئايالنىڭ ھەمراھى ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلمىغان بولسا، ئۇلارنىڭ نىكاھى بۇلغانغان بولىدۇ، شۇڭا ئۇلار ئاجرىشىشى كېرەك» دەپ قارايتتى. بۇنداق كۆز قاراش خاتا.

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

سىلەرنى ھەمراھلىقلار بىلەن ئىناقلىقتا ياشاشقا چاقىرىغان. ¹⁶ ئەي ئېتىقادچى ئايال، بەلكىم ئېرىڭ سەن ئارقىلىق ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلىپ، قۇتقۇزۇلۇشى مۇمكىن. ئەي ئېتىقادچى ئەر، بەلكىم ئايالىڭ سەن ئارقىلىق ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلىپ، قۇتقۇزۇلۇشى مۇمكىن.

ئېتىقاد يولىغا چاقىرىلغان ۋاقىتتىكى سالاھىيەت مەسىلىسى

¹⁷ ھەركىم خۇدا تەرىپىدىن چاقىرىلغاندا رەببىمىز ئەيسا ئۇنىڭغا ئاتا قىلغان سالاھىيەت بويىچە ياشاۋەرسۇن. بۇنى ھەممە ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە بۇيرۇيمەن. ¹⁸ مەسىلەن، بىر كىشى خۇدا تەرىپىدىن چاقىرىلىشتىن بۇرۇن يەھۇدىي دىنىغا كىرىش ئۈچۈن خەتنە قىلىنغان بولسا، ئۇ بۇنى يوشۇرمىسۇن. بىر كىشى خۇدا تەرىپىدىن چاقىرىلغاندا خەتنە قىلىنمىغان بولسا، شۇنداق تۇرۇۋەرسۇن. ¹⁹ ئېتىقاد قىلغۇچىنىڭ خەتنە قىلىنغان ياكى قىلىنمىغانلىقى مۇھىم ئەمەس، ئەڭ مۇھىمى ئۇنىڭ خۇدانىڭ ئەمرلىرىگە ئەمەل قىلىشىدۇر. ²⁰ ھەركىم خۇدا تەرىپىدىن چاقىرىلغاندا قانداق سالاھىيەتتە بولغان بولسا، شۇ سالاھىيەتنى ساقلىسۇن. ²¹ ئەگەر سەن خۇدا تەرىپىدىن چاقىرىلغاندا قۇل بولغان بولساڭ، ئۆزۈڭنىڭ قۇل بولغانلىقىڭدىن قايغۇرما. لېكىن، ھۆر بولالساڭ، پۇرسەتنى قولدىن بەرمە. ²² خۇدا تەرىپىدىن چاقىرىلغان كىشى قۇل بولسا، ئۇ رەببىمىز ئەيساغا مەنسۇپ بولغانلىقىدىن روھىي جەھەتتە ئازاد قىلىنغان ئەركىن ئادەمگە ئايلىنىدۇ. شۇنىڭدەك، خۇدا تەرىپىدىن چاقىرىلغان كىشى ئەركىن ئادەم بولسا، ئۇ ئەيسا مەسھكە ئىتائەت قىلغانلىقىدىن ئۇنىڭ قۇلىغا ئايلىنىدۇ. ²³ خۇدا ئەيسا مەسھنىڭ قىممەتلىك قېنى بىلەن سىلەرنى گۇناھنىڭ ئىلكىدىن ھۆرلۈككە چىقاردى. شۇڭا، ئەمدى سىلەر خۇداغا ئىتائەت قىلىڭلار، ئىنسانلارنىڭ ئوي - پىكىرلىرىگە قۇل بولماڭلار. ²⁴ قېرىنداشلار، ھەركىم خۇدا تەرىپىدىن چاقىرىلغاندا قانداق سالاھىيەتتە بولغان بولسا، خۇداغا باغلانغان يېڭى ھاياتىدا شۇ بويىچە ياشىسۇن.

نىكاھلىشىش ۋە نىكاھلاشماسلىق مەسىلىسى

²⁵ خېتىڭلاردىكى بويىغا يەتكەن قىزلار مەسىلىسىگە كەلسەك، رەببىمىزدىن ئۇلار

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

توغرىسىدا بىرەر ئەمىر ئالمىدىم. شۇنداقتىمۇ، ئۆز پىكىرلىرىمنى ئوتتۇرىغا قويماقچىمەن. رەببىمىز ماڭا رەھىم - شەپقەت كۆرسەتكەنلىكى ئۈچۈن، مېنىڭ سۆزلىرىم ئىشەنچلىكتۇر.²⁶ مەن شۇنداق قارايمەنكى، بۈگۈنكى قىيىنچىلىقلارغا نەزەر سالغاندا، ھەركىم ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلغان چاغدىكى سالاھىيىتىدە قالغىنى ياخشى.²⁷ ئۆيلەنگەن بولساڭ، ئايالىڭنى قويۇۋېتىشنى ئويلىما. ئۆيلەنمىگەن بولساڭ، ئۆيلىنمەن دېمە.²⁸ لېكىن، ئۆيلەنمىگەن گۇناھ قىلغان بولمايسەن. بويىغا يەتكەن قىزلارمۇ ئەرگە تەگسە، گۇناھ قىلغان بولمايدۇ. بىراق، نىكاھلىق بولغانلارنىڭ كۈندىلىك تۇرمۇشتا خىلمۇخىل قىيىنچىلىقلىرى بولىدۇ. مەن سىلەرنىڭ بۇ قىيىنچىلىقلاردىن ساقلىنىشىڭلارنى خالايمەن.

²⁹ قېرىنداشلار، شۇنى دېمەكچىمەنكى، خۇداغا خىزمەت قىلىدىغان ۋاقتىمىز

قىستۇر. بۇندىن كېيىن، خۇداغا خىزمەت قىلىشتا ئۆيلەنگەن ئەرلەر ئۆيلەنمىگەندەك، پۈتۈن نىيىتى بىلەن خۇداغا خىزمەت قىلسۇن.³⁰ ماتەم تۇتۇش، خۇشال بولۇش ياكى باي بولۇش خۇداغا خىزمەت قىلىشتا ھەرگىز توسالغۇ بولمىسۇن.³¹ بۇ دۇنيا بايلىقلىرىدىن بەھرىمەن بولۇۋاتقانلارمۇ بايلىققا بېرىلىپ كەتمىسۇن. چۈنكى، بۇ دۇنيا ئۆتكۈنچىدۇر.

³² غەمىسىز بولۇشۇڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن. ئۆيلەنمىگەن ئەر رەببىمىزنى خۇرسەن قىلىش ئۈچۈن، رەببىمىزنىڭ ئىشلىرىنىڭ غېمىنى قىلىدۇ.³³ لېكىن، ئۆيلەنگەن ئەر ئايالىنى خۇرسەن قىلىش ئۈچۈن، بۇ دۇنيانىڭ ئىشلىرىنىڭ غېمىنى قىلىدۇ.³⁴ شۇنىڭ بىلەن، ئۇنىڭ كۆڭلى ئىككىگە بۆلۈنۈپ كېتىدۇ. ئەرىسى ئايال ياكى نىكاھلىق بولمىغان قىز بولسا جىسمانىي ۋە روھىي جەھەتتە ئۆزىنى خۇداغا ئاتاش مەقسىتىدە رەببىمىزنىڭ ئىشلىرىنىڭ غېمىنى قىلىدۇ. لېكىن، نىكاھلانغان ئايال بولسا ئېرىنى خۇرسەن قىلىش ئۈچۈن، بۇ دۇنيانىڭ ئىشلىرىنىڭ غېمىنى قىلىدۇ.

³⁵ بۇنى سىلەرنىڭ پۇت - قولۇڭلارنى چۈشەپ قويۇش ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى سىلەرگە پايدىسى بولسۇن ۋە كۆڭلىنى ئىككىگە بۆلمەي، ئۆزلىرىنى رەببىمىزگە ئاتا، ئۇنىڭ ئۈچۈن ياشىسۇن، دەپ ئېيتىۋاتىمەن.³⁶ ئەگەر بىر كىشى

ۋەدىلەشكەن قىزىنى ئارتۇقچە ساقلىتىپ قويۇپ، ئۇنىڭ بىلەن توي قىلمىغان بولسا ۋە

كورنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

شۇ سەۋەبتىن بۇ قىزغا يۈز كېلەلمەيدىغانلىقىنى ھېس قىلسا، ئۇنداقتا تېگىشلىك دەپ قارىغان ئىشنى قىلسۇن، يەنى ئۇنى ئەمرىگە ئالسۇن. بۇنداق قىلىش گۇناھ قىلغانلىق بولمايدۇ.³⁷ بىراق، بىر كىشى بېسىم ئاستىدا ئەمەس، ئۆز ئىرادىسى بىلەن ۋەدىلەشكەن قىزنى ئەمرىگە ئالماسلىققا قارار قىلغان بولسا ھەمدە شەھۋىتىنى بېسىۋالالايدىغان بولسا، ياخشى قىلغان بولىدۇ.³⁸ قىسقىسى، توي قىلىش ياخشى، توي قىلماسلىق تېخىمۇ ياخشى.

³⁹ ئېرى ھايات چاغدا ئايالى ئېرىگە نىكاھتا باغلانغان بولىدۇ. لېكىن ئېرى ئۆلۈپ كەتسە، خالىغان كىشى بىلەن نىكاھلىنىشقا ئەركىندۇر. لېكىن، ئۇ كىشى ئېتىقادچى بولۇشى كېرەك.⁴⁰ بىراق، تۇل ئايال تۇل پېتى تۇرسا، تېخىمۇ بەختلىك بولىدۇ. بۇ مېنىڭ كۆز قارىشىم. لېكىن مەن ئويلايمەنكى، بۇ كۆز قارىشىمغا خۇدانىڭ روھى يېتەكچىلىك قىلدى.

8 - باب

قېرىندىشى ئۈچۈن ئۆز خاھىشىدىن ۋاز كېچىش

¹ ئەمدى خېتىڭلاردىكى بۇتقا ئاتاپ نەزىر قىلىنغان گۆشنى² يېيىش ياكى يېمەسلىك مەسلىسىگە كېلەيلى. سىلەر ھەممىزنىڭ بۇ مەسلىگە نىسبەتەن بىلىمىز بار، دەپ قارايسىلەر. بىراق، بىلىمى كۆپ بولغان ئادەم تەكەببۇرلىشىپ كېتىشى مۇمكىن. لېكىن، مېھىر - مۇھەببىتى كۆپ بولغان ئادەم بولسا قېرىندىشىنىڭ ئېتىقادىنى مۇستەھكەملەشكە پۇرسەت ئىزدەيدۇ.² ئۆزىنى بىلەرمەن چاغلايدىغان كىشى ئەمەلىيەتتە بىلىشكە تېگىشلىك نەرسىلەرنى بىلمەيدۇ.³ لېكىن، خۇدانى

^{8:1} كورنتلىقلار بۇتپەرەس بولۇپ، ئۇلار بۇتلارغا چوقۇنۇش ئۈچۈن، بۇتقا ئاتاپ نەزىر قىلىنغان گۆشنى يەيتتى. كورنتلىقلارنىڭ توي ۋە باشقا مۇراسىملىرىمۇ بۇتخانلاردا ئۆتكۈزۈلۈپ، بۇتقا ئاتاپ نەزىر قىلىنغان گۆشلەر داست خانغا قويۇلاتتى. ئۇ چاغدا، بۇنداق گۆشنى يېيىش - يېمەسلىك ياكى بۇتخانىدا ئۆتكۈزۈلگەن مۇراسىملارغا قاتنىشىش - قاتناشماسلىق ئېتىقادچىلار ئۈچۈن چوڭ بىر مەسىلە بولغانىدى.

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

سۆيگەن كىشى خۇدانىڭ نەزىرىدە ھەقىقەتەن بىلىمگە ئىگە ئادەم بولىدۇ. ⁴ خوش، ئەمدى بۇتقا ئاتاپ نەزىر قىلىنغان گۆش مەسلىسىگە كېلەيلى. بىزگە مەلۇمكى، كۆپ ئادەملەر چوقۇنۇۋاتقان بۇتلار خۇدا ئەمەستۇر. يېگانە خۇدادىن باشقا ئىلاھ يوقتۇر. ⁵ گەرچە بەزىلەر دۇنيادا نۇرغۇن ئىلاھلار بار، ئۇلار زېمىن ۋە ئاسماندا ياشايدۇ دەپ قارىغان ھەمدە ئۇلارنى ئۆزىنىڭ خۇداسى ۋە رەببى دەپ ئېتىراپ قىلغان بولسىمۇ، ⁶ بىراق بىز ئۈچۈن پەقەتلا يېگانە خۇدا، يەنى ئەرشتىكى خۇدائاتىمىزلا باردۇر. ئۇ پۈتكۈل مەۋجۇداتنىڭ ياراتقۇچىسىدۇر، بىز ئۇنىڭ ئۈچۈن ياشايمىز. شۇنىڭغا ئوخشاش، بىز ئۈچۈن يېگانە بىر رەب، يەنى رەببىمىز ئەيسا مەسىھ باردۇر. پۈتكۈل مەۋجۇدات ئۇ ئارقىلىق مەۋجۇتتۇر. بىزمۇ ئۇ ئارقىلىق يېڭى ھاياتقا ئىگە بولىدۇق. ⁷ لېكىن، ھەممە ئېتىقادچىلار بۇنداق بىلىمنى تونۇپ يەتمىدى. ئۇلارنىڭ بەزىلىرى ئېتىقادچى بولۇشتىن بۇرۇن بۇتپەرەسلىك ئادەتلىرىگە كۆنۈپ قالغاچقا، ھازىرمۇ بۇتقا ئاتاپ نەزىر قىلىنغان گۆشنى يېيىشنى بۇتقا چوقۇنۇش بىلەن باراۋەر دەپ قارايدۇ. شۇڭا، ئۇلار بۇ گۆشنى يېيىشكە جۈرئەت قىلالمايدۇ. ئەگەر ئۇلار بۇ گۆشنى يەپ قالغان بولسا، ئۆزلىرىنى بۇلغاندۇق دەپ ھېس قىلىپ، ۋىجدانى ئازابلىنىدۇ. ⁸ ئەمەلىيەتتە، ھەرقانداق يېمەكلىكنى يېيىش - يېمەسلىك بىلەن ئۆزىمىزنى خۇداغا يېقىنلاشتۇرغىلى بولمايدۇ. ئۇنى يېسەك، خۇداغا يېقىنلىشىپ قالمايمىز، يېمىسەكمۇ خۇدادىن يىراقلىشىپ كەتمەيمىز. ⁹ لېكىن ئېھتىيات قىلىڭلاركى، سىلەرنىڭ مەلۇم يېمەكلىكىنى يېيىش - يېمەسلىك ئەركىنلىكىڭلار بۇنداق بىلىمنى تونۇپ يەتمىگەن ئېتىقادچى قېرىنداشلىرىڭلارنىڭ گۇناھ قىلىشىغا سەۋەب بولۇپ قالمىسۇن. ¹⁰ چۈنكى، بۇنداق بىلىمنى تونۇپ يەتمىگەن بىر ئېتىقادچى بۇتنىڭ خۇدا ئەمەسلىكىنى بىلىدىغان سىلەرنىڭ بۇتخانىدا ئۆتكۈزۈلۈۋاتقان زىياپەتتە بۇتقا ئاتاپ نەزىر قىلىنغان گۆشنى يەۋاتقانلىقىڭلارنى كۆرسە، سىلەرگە ئەگىشىپ، ئۆز ۋىجدانىغا قارشى ھالدا ئۇ گۆشنى يېيىشى مۇمكىن. ئۇنداقتا، سىلەر ئۇنىڭ ئۆز ۋىجدانىغا قارشى ھالدا گۇناھ قىلىشىغا دەۋەت قىلغان بولۇپ قالماسىلەر؟ ¹¹ ئاقىۋەتتە، بۇنداق بىلىمنى تونۇپ يەتمىگەن بۇ قېرىنداشىمىزنىڭ ئېتىقادى سىلەرنىڭ بىلىمىڭلار تۈپەيلىدىن ۋەيران بولۇشى

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

مۇمكىن. ھالبۇكى، ئەيسا مەسىھ ئۇنىڭ ئۈچۈنمۇ قۇربان بولغان.¹² سىلەر قېرىنداشلارنى ئۆزلىرى خاتا، دەپ قارىغان ئىشلارنى قىلىشقا دەۋەت قىلساڭلار، قېرىنداشلار ئالدىدا گۇناھ ئۆتكۈزۈپ، ئۇلارنىڭ ۋىجدانىنى جاراھەتلەپلا قالماستىن، ئەيسا مەسىھ ئالدىدىمۇ گۇناھ قىلغان بولسىلەر.¹³ شۇنىڭ ئۈچۈن، ئەگەر يېگەن گۆشسىز تۈپەيلىدىن بۇنداق بىلىمنى تونۇپ يەتمىگەن قېرىنداشىمىزنىڭ ئېتىقادى بۇزۇلغۇدەك بولسا، بىز بۇ گۆشنى قەتئىي يېمەيلا قويايلى.

9-باب

پاۋلۇسنىڭ ئۆزىنىڭ ئەلچى ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلىشى

¹ مەن باشقىلارنىڭ مېنىڭ ئۈستۈمدىن ئۇنى قىل، بۇنى قىل دېيىشىدىن ئەركىن ئەمەسمۇ؟ مەن خۇدانىڭ ئەلچىسى ئەمەسمۇ؟ مەن رەببىمىز ئەيسانى ئۆز كۆزۈم بىلەن كۆرگەن ئەمەسمۇ؟ سىلەرنىڭ ئېتىقادىڭلار مېنىڭ رەببىمىز ئۈچۈن قىلغان خىزمىتىمنىڭ نەتىجىسى ئەمەسمۇ؟² گەرچە باشقىلار مېنى ئەلچى دەپ ھېسابلىمىسىمۇ، لېكىن مەن سىلەر ئۈچۈن ھەقىقەتەن ئەيسا مەسىھنىڭ ئەلچىسى. چۈنكى، سىلەرنىڭ مەندىن خۇش خەۋەرنى ئاڭلاپ، رەببىمىزگە ئېتىقاد قىلغىنىڭلار مېنىڭ ئەلچى ئىكەنلىكىمنىڭ ئىسپاتى.

³ مېنىڭ ئەلچى ئىكەنلىكىمدىن گۇمانلىنىدىغانلارغا بېرىدىغان جاۋابىم مۇنداق:

⁴ بىز ئەلچى بولغانىكەنمىز، ئېتىقادچىلار تەرىپىدىن يېمەك - ئىچمەك بىلەن تەمىنلىنىش ھوقۇقىمىز يوقمۇ؟⁵ رەببىمىز ئەيسانىڭ ئۆز ئىسلىرى ھەمدە پېترۇس ۋە باشقا ئەلچىلەردەك بىزنىڭمۇ سەپەردە بىز بىلەن ئوخشاش ئېتىقادى بار ئاياللىرىمىزنى ھەمراھ قىلىپ يۈرۈش ھەققىمىز يوقمۇ؟⁶ ئەجەبا، پەقەت بارنابا بىلەن مەنلا ئېتىقادچىلار تەرىپىدىن تەمىنلەنمەي، ئۆز ئەمگىكىمىز بىلەن كۈن كەچۈرۈشىمىز كېرەكمۇ؟⁷ كىم ئۆز پۇلى بىلەن لەشكەرلىك قىلىدۇ؟ كىم كۆچەت تىكىپ، ئۇنىڭ مېۋىسىنى يېمەيدۇ؟ كىم مال بېقىپ، ئۇنىڭ سۈتىنى ئىچمەيدۇ؟⁸ مەن بۇلارنى پەقەت ئىنساننىڭ كۆز قارىشى بويىچە دېدىممۇ؟ ياق، بۇ ھەقتە

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

تەۋرات قانۇندىمۇ ئوخشاش دېيىلگەنغۇ! ⁹⁻¹⁰ مۇسا پەيغەمبەرگە چۈشۈرۈلگەن تەۋرات قانۇندا: «خامان تەپكەن ئۆكۈزنىڭ ئاغزىنى بوغما» دەپ يېزىلغان. بۇ يەردە خۇدانىڭ كۆڭۈل بۆلگىنى پەقەت ئۆكۈزلەرمۇ ياكى بۇنى مەخسۇس بىز ئۈچۈن ئېيتقانمۇ؟ بۇ شۈبھىسىز بىز ئۈچۈنمۇ يېزىلغاندۇر. چۈنكى، يەرگە ئۇرۇق تېرىغۇچىمۇ، خامان تەپكۈچىمۇ ئۆزىگە تېگىشلىك ئولۇشنى ئېلىش ئۈمىدى بىلەن ئىشلەيدۇ. ¹¹ شۇنىڭ ئۈچۈن، ئاراڭلاردا خۇش خەۋەرنى يەتكۈزۈش ئارقىلىق روھىي ئۇرۇق چېچىپ، سىلەردىن ماددىي جەھەتتە ھوسۇل ئېلىش ھەددىدىن ئېشىپ كەتكەنلىك بولامدۇ؟ ¹² باشقا تەلىم بەرگۈچىلەرنىڭ سىلەردىن تەمىنلىنىش ھوقۇقى بولغان يەردە، بىزنىڭ تەمىنلىنىش ھوقۇقىمىز تېخىمۇ بولمامدۇ؟

لېكىن، بىز بۇ ھوقۇقىمىزدىن پايدىلانمىدۇق. ئەكسىچە، ئەيسا مەسىھ توغرىسىدىكى خۇش خەۋەرنىڭ تارقىلىشىغا توسالغۇ بولۇپ قالماسلىقىمىز ئۈچۈن، ھەرقانداق ئىشقا بەرداشلىق بېرىۋاتمىز. ¹³ يېرۇسالېمدىكى چوڭ ئىبادەتخانىدا ئىشلەيدىغانلارنىڭ كىشىلەرنىڭ ئىبادەتخانىغا ئېلىپ كەلگەنلىرى بىلەن تەمىنلىنىدىغانلىقىنى ۋە قۇربانلىق سۇپىسىدا ۋەزىپىدە بولغانلارنىڭمۇ قىلىنغان قۇربانلىقلاردىن ئولۇشى بارلىقىنى بىلمەمسىلەر؟ ¹⁴ شۇنىڭغا ئوخشاش، رەببىمىز خۇش خەۋەرنى تارقىتىدىغانلارنىڭ تۇرمۇشى خۇش خەۋەرنى قوبۇل قىلغانلار تەرىپىدىن قامدالسۇن، دەپ بۇيرۇغانىدى.

¹⁵ لېكىن، مەن بۇ ھوقۇقنىڭ ھېچقايسىسىدىن پايدىلانمىدىم. ھازىرمۇ مەن بۇ خەتنى بۇ ھوقۇقىمدىن پايدىلىنماي، دەپ يېزىۋاتقىنىم يوق. مەن ئولۇشكە رازىمەنكى، بىراق بۇ ئىش ئۈچۈن ماختىنىشىمنىڭ قۇرۇق سۆز بولۇپ قېلىشىغا يول قويمايمەن. ¹⁶ خۇش خەۋەرنى تارقاتقانلىقىمغا كەلسەك، ئۇنىڭ بىلەن ماختىنالمىمەن، ئەلۋەتتە. چۈنكى، خۇش خەۋەرنى تارقىتىش مېنىڭ بۇرچۇم. ئۇنى تارقاتمىسام بولمايدۇ!

¹⁷ ئەگەر خۇش خەۋەرنى ئۆز ئىختىيارىم بىلەن تارقاتقان بولسام، خۇدادىن ھەق ئېلىشىم كېرەك ئىدى. لېكىن، خۇدا بۇ ۋەزىپىنى ماڭا تاپشۇرغانىكەن، مەن بۇنى بىر مەسئۇلىيەت، دەپ ئورۇندايمەن. ¹⁸ ئۇنداقتا، ئالدىنغان ھەققىم نېمە؟ ئۇ بولسىمۇ خۇش خەۋەر يەتكۈزۈشتە ئېلىشقا تېگىشلىك ھەقنى تەلەپ قىلىش ھوقۇقىمدىن

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

پايدىلانماي، كىشىلەرنى خۇش خەۋەرگە ھەقسىز ئىگە قىلىشتۇر.
¹⁹ مەن ھېچكىمدىن ھەق ئالمىغانلىقىم ئۈچۈن، ئۇلارنىڭ تەلەپلىرىدىن ئەركىن. لېكىن، تېخىمۇ كۆپ ئادەمنىڭ ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلىشى ئۈچۈن، كۆپچىلىكنىڭ قۇلىدەك ياشاپ كەلدىم.²⁰ يەھۇدىيلارنىڭ ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلىشى ئۈچۈن، يەھۇدىيلار ئارىسىدا بولغىنىدا يەھۇدىيلاردەك ياشاۋاتمەن. تەۋرات قانۇنىنىڭ ئىلكىدىن ئازاد قىلىنغان بولساممۇ، تەۋرات قانۇنىنىڭ ئىلكىدە ياشايدىغانلارنىڭ ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلىشى ئۈچۈن، شۇ كىشىلەردەك ياشاۋاتمەن.²¹ شۇنىڭغا ئوخشاش، تەۋرات قانۇنى بىلەن مۇناسىۋىتى يوق يەھۇدىي ئەمەسلەر ئارىسىدا بولغىنىدا، شۇ كىشىلەرگە ئوخشاش ياشاۋاتمەن. بۇ، خۇدانىڭ قانۇنىدىن چەتنەپ كەتتىم دېگەنلىك ئەمەس، چۈنكى مەن ئەيسا مەسىھنىڭ قانۇنىغا ئىتائەت قىلىپ ياشاۋاتمەن.²² خۇدا توغرىسىدىكى بىلىمنى تونۇپ يەتمىگەنلىكتىن ۋىجدانى ئاسانلا ئازابلاندىغان ئېتىقادچىلارنىڭ ئارىسىدا ئۇلارغا ئوخشاش ياشاۋاتمەن. بۇنداق قىلىشىمدىكى مەقسەت، ئۇلارنىڭ ئېتىقادىنى مۇستەھكەملەشتۈر. بارلىق چارىلەرنى ئىشلىتىپ تېخىمۇ كۆپ كىشىلەرنىڭ قۇتقۇزۇلۇشى ئۈچۈن، مەيلى مەن قانداقلا كىشىلەرنىڭ ئارىسىدا بولاي، خۇدا مەنى قىلمىغانلا بولسا، شۇ كىشىلەرنىڭ ئادەتلىرى بويىچە ياشايمەن.²³ مەن تېخىمۇ كۆپ كىشىلەرنىڭ بۇ خۇش خەۋەرنى قوبۇل قىلىپ، ئۇنىڭدىن كېلىدىغان بەختتىن مەن بىلەن بىللە تەڭ بەھرىمەن بولۇشى ئۈچۈن، بۇ ئىشلارنى قىلىۋاتمەن.
²⁴ يۈگۈرۈش مۇسابىقىسىگە چۈشكەنلەرنىڭ ھەممىسى يۈگۈرگەن بولسىمۇ، مۇكاپاتنى يالغۇز بىرلا كىشىنىڭ ئالدىغانلىقىنى بىلىسەلەر. سىلەرمۇ خۇدانىڭ مۇكاپاتىغا ئېرىشىش ئۈچۈن يېڭىپ چىققان تەنھەرىكەتچىدەك يۈگۈرۈشۈڭلار كېرەك.²⁵ مۇسابىقىگە چۈشكەن ھەربىر تەنھەرىكەتچى ۋاقىتلىق مۇكاپاتقا ئىگە بولۇش ئۈچۈن قاتتىق مەشىق قىلىدۇ. بىز بولساق مەڭگۈ چىرىمەيدىغان مۇكاپاتقا ئىگە بولۇش ئۈچۈن مەشىق قىلىمىز.²⁶ شۇنىڭ ئۈچۈن، مەن نىشانىسىز يۈگۈرۈۋاتقان كىشىدەك يۈگۈرۈۋاتقىنىم يوق. شۇنداقلا، خۇددى بوسكىچىغا ئوخشاش ئاتقان مۇشتۇمنى بوش كەتكۈزۈۋاتقىنىم يوق.²⁷ خۇش خەۋەرنى يەتكۈزۈپ بولغاندىن

كورنتىلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

كېيىن، خۇدانىڭ ئالدىدا مۇكاپاتقا ئېرىشىشكە لايىقەتسىز بولۇپ قالماسلىقىم ئۈچۈن، تېنىمنى ئېتىقاد يولىدا ياشاشقا قاتتىق كۆندۈرۈپ، ئۆزۈمنى تىزگىنلەۋاتىمەن.

10 - باب

بۇتپەرەسلىكتىن ھوشيار بولۇڭلار

²⁻¹ قېرىنداشلار، مۇسا پەيغەمبەر زامانىدىكى ئەجدادلىرىمىزنىڭ مىسرىدىن

چىققاندا چۆل - باياۋاندا بېشىدىن ئۆتكۈزگەن كەچۈرمىشلىرىنى تولۇق چۈشىنىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن. ئۇلارنىڭ ھەممىسى شۇ چاغدا خۇدا ئاتا قىلغان يول باشلىغۇچى بۇلۇتنىڭ يېتەكلىشى ئاستىدا بولۇپ، خۇدانىڭ مۆجىزىسى ئارقىلىق قىزىل دېڭىزدىن ساق - سالامەت مېڭىپ ئۆتتى. ئۇلارنىڭ قىزىل دېڭىزدىن ئۆتۈشى خۇددى ئېتىقادچىلارنىڭ چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلغىنىدەك بولۇپ، ئۇلارنىڭ ھەممىسى مۇسا پەيغەمبەرگە ئەگەشكۈچىلەردىن بولدى. ³⁻⁴ ئۇلارنىڭ ھەممىسى خۇدا ئاتا قىلغان ئوخشاش بىر يېمەكلىكنى يېگەن ۋە «روھىي تاش» تىن چىققان ئوخشاش بىر سۈنى ئىچكەن. ئۇلارغا ھەمراھ بولۇپ كەلگەن بۇ «روھىي تاش» دەل ئەيسا مەسىھ ئىدى. ⁵ شۇنداقتىمۇ، ئۇلارنىڭ كۆپىنچىسى خۇدانى خۇرسەن قىلمىدى. شۇڭا، ئۇلار ئۆلۈپ، جەسەتلىرى چۆل - باياۋاندا قالدى.

⁶ ئۇلاردەك يامان ئىشلارغا بېرىلمەسلىكىمىز ئۈچۈن، بۇ ۋەقەلەردىن ئىبەرەت ئېلىشىمىز كېرەك. ⁷ سىلەر ئۇلارنىڭ بەزىلىرىدەك بۇتقا چوقۇنىدىغانلاردىن بولماڭلار. خۇددى مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغاندەك، ئۆزلىرى چوقۇنىدىغان بۇتلارنى خۇشال قىلىش ئۈچۈن، «ئۇلار كېيىن ئولتۇرۇپ خالىغانچە يەپ - ئىچىشىپ، كەيپ - ساپا قىلىشتى.» ⁸ بىز ئۇلارنىڭ بەزىلىرىدەك جىنسىي ئەخلاقسىزلىق قىلمايلى. ئۇلار مانا شۇنداق قىلىپ، يىگىرمە ئۈچ مىڭى بىر كۈندىلا ھالاك بولدى. ⁹ بىز ئۇلارنىڭ

بەزىلىرىدەك مەقسەتلىك ھالدا گۇناھ قىلىپ، رەببىمىز بىزنى جازالامدۇ - جازالمادۇ، دەپ ئۇنى سىنىمايلى. شۇ چاغدا، ئۇنداق قىلغانلارنى زەھەرلىك يىلانلار چېقىپ ئۆلتۈرگەندى. ¹⁰ بىز ئۇلارنىڭ بەزىلىرىدەك خۇدادىن

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

نارازى بولۇپ، ئۇنىڭدىن ئاغرىنمايلى. شۇ چاغدا، بۇنداق قىلغانلار خۇدا ئەۋەتكەن جان ئالغۇچى پەرىشتە تەرىپىدىن ئۆلتۈرۈلگەندى. ¹¹ بۇ ۋەقەلەر بىزىلەرگە ساۋاق بولۇش ئۈچۈن ئۇلارنىڭ بېشىغا كەلگەندى. شۇنداقلا، بۇ ۋەقەلەر ئاخىر زاماندا ياشاۋاتقان بىزىلەرنىڭ ئۇلاردەك بولۇپ قالماسلىقىمىز ھەققىدە ئاگاھلاندۇرۇش ئۈچۈن خاتىرىلەنگەندى. ¹² شۇنىڭ ئۈچۈن، ئۆزىنى ئېتىقادتا پۈت تىرەپ تۇرۇۋاتمەن، دەپ ھېسابلايدىغانلار يىقىلىپ چۈشۈشتىن پەخەس بولسۇن. ¹³ سىلەر دۇچ كەلگەن سىناقلارغا باشقا ئادەملەرمۇ ئوخشاش دۇچ كەلگەن. خۇدا ئىشەنچلىكتۇر! ئۇ سىلەرنى بەرداشلىق بېرىش چېكىڭلاردىن ھالقىغان سىناقلارغا ئۇچراتمايدۇ. خۇدا سىلەرنىڭ سىناققا دۇچ كەلگەندە پۈت تىرەپ تۇرالىشىڭلار ئۈچۈن، ئازدۇرۇلۇشتىن ساقلىنىش يولىنى ئېچىپ بېرىدۇ. ¹⁴ شۇ سەۋەبتىن، قەدىرلىك قېرىنداشلىرىم، بۇتپەرەسلىكتىن ساقلىنىڭلار. ¹⁵ سىلەرنى ئەقىل - ھوشى جايدا كىشىلەر دەپ قاراپ، بۇنى ئېيتىۋاتمەن. ئېيتقانلىرىمغا ئۆزۈڭلار باھا بېرىڭلار. ¹⁶ بىز رەببىمىزنى خاتىرىلەش ئۈچۈن ئۆتكۈزۈلۈۋاتقان داستىخاندا جەم بولۇپ، خۇداغا شۈكۈر ئېيتىپ جامدىكى شارابىنى ئىچكەندە ۋە بىر ناننى بۆلۈشۈپ يېگەندە، ئەيسا مەسھنىڭ بىز ئۈچۈن قۇربان بولغان تېنى ۋە قېنىنىڭ ھېسابىغا كەلگەن ئىلتىپاتىدىن ئورتاق بەھرىمەن بولىمىز. ¹⁷ بىز ئېتىقادچىلار كۆپ بولساقمۇ، ھەممىمىز بىرلا ناننى بۆلۈشۈپ يېگەنلىكىمىز ئۈچۈن، روھىي جەھەتتە بىر تەن بولىمىز.

¹⁸ ئىسرائىللارغا قاراڭلار، ئۇلار يېرۇسالېمدىكى چوڭ ئىبادەتخانىدا خۇداغا قۇربانلىق قىلىنغان گۆشنى يېيىش بىلەن ئىبادەتنى ئىپادىلەيدۇ. ¹⁹ مەن بۇنداق دېيىش ئارقىلىق «بۇتقا ئاتاپ قۇربانلىق قىلىنغان نەرسىنىڭ بىرەر ئەھمىيىتى بار» ياكى «بۇت ھەقىقىي خۇدا» دېمە كېچمەنمۇ؟ ²⁰ ھەرگىز ئۇنداق ئەمەس! دېمە كېچى بولغىنىم شۇكى، بۇتپەرەسلىك قۇربانلىقلىرىنى خۇداغا ئەمەس، جىنلارغا ئاتايدۇ. سىلەرنىڭ جىنلار بىلەن شېرىك بولۇشۇڭلارنى خالىمايمەن. ²¹ سىلەر ھەم رەببىمىزنىڭ جامدىكىدىن، ھەم جىنلارنىڭ جامدىكىدىن ئىچسەڭلار بولمايدۇ. ھەم رەببىمىزنىڭ داستىخانىغا، ھەم جىنلارنىڭ داستىخانىغا داخىل بولساڭلار

كورنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

بولمايدۇ. ²² بۇنداق قىلساق، رەببىمىزنىڭ غەزىپىنى قوزغايىمىز. ئۇنىڭ جازالىشىدىن قېچىپ قۇتۇلۇشقا كۈچىمىز يېتەمدۇ؟!

²³ بەزىلەر: «خۇدا تەرىپىدىن مەننى قىلىنمىغان بولسا، نېمە قىلمەن دېسەم ئۆز ئىختىيارىم» دېيىشى مۇمكىن. لېكىن، ھەممە ئىش پايدىلىق بولۇۋەرمەيدۇ. «نېمە قىلمەن دېسەم، ئۆز ئىختىيارىم» دېگەن بۇ سۆز توغرا بولسىمۇ، لېكىن ھەممە ئىش قېرىنداشلىرىنىڭ ئېتىقاد جەھەتتە كۈچلۈك بولۇپ يېتىلىشىگە ياردەم بېرەلمەيدۇ. ²⁴ ھەركىم پەقەت ئۆز مەنپەئەتلىرىگە ئەمەس، باشقىلارنىڭمۇ مەنپەئەتلىرىنى كۆزلىسۇن.

²⁵ گۆش دۇكىنىدا سېتىلغان گۆشلەرنى بۇتقا ئاتاپ نەزىر قىلىنغانمۇ - قىلىنمىغانمۇ، دەپ سۈرۈشتۈرۈپ يۈرمەي، پاك ۋىجدان بىلەن يەۋبىرىڭلار. ²⁶ چۈنكى، مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغاندەك: «يەر يۈزى ۋە ئۇنىڭدىكى ھەممە نەرسە رەببىمىزگە تەئەللۇقتۇر.» ²⁷ ئەگەر ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلمىغان بىر كىشى سىلەرنى زىياپەتكە چاقىرسا ۋە سىلەرمۇ بارماقچى بولساڭلار، ئالدىڭلارغا قويۇلغان ھەممە نەرسىنى بۇتقا ئاتاپ نەزىر قىلىنغانمۇ - قىلىنمىغانمۇ، دەپ سۈرۈشتۈرمەي، پاك ۋىجدان بىلەن يەۋبىرىڭلار. ²⁸ لېكىن، باشقا بىرى سىلەرگە: «بۇ نەزىر قىلىنغان گۆش» دېسە، ئۇ كىشىنىڭ ئېتىقادىنى ئويلاپ ئۇ گۆشنى يېمەڭلار. چۈنكى، بۇ گۆشنى يېيىش ئۇنىڭ نەزىرىدە گۇناھ بولىدۇ. ²⁹ بۇ يەردە سىلەرنىڭ ۋىجدانلىقلىرىنى ئەمەس، بەلكى ئۇ كىشىنىڭ ۋىجدانىنى دېمەكچىمەن.

ئۇنداقتا، نېمە ئۈچۈن باشقىلارنىڭ ۋىجدانى مېنىڭ ئەركىنلىكىمنى چەكلىسۇن؟ ³⁰ ئەگەر مەن خۇداغا شۈكۈر ئېيتىپ بۇنداق زىياپەتكە قاتناشسام، يەنە نېمە ئۈچۈن شۈكۈر ئېيتىپ يېگەن بۇ يېمەكلىك سەۋەبىدىن ئەيىبلەنمەشكە ئۇچرىشىم كېرەك؟ ³¹ مۇھىمى، نېمە يەپ، نېمە ئىچىشىڭلار، قانداقلا ئىش قىلىشىڭلاردىن قەتئىينەزەر، ئۇنى پەقەت خۇدانىڭ ئۇلۇغلىنىشى ئۈچۈن قىلىشىڭلار. ³² باشقىلارنى،

مەيلى ئۇلار يەھۇدىيلار، يەھۇدىي ئەمەسلەر ياكى خۇداغا مەنسۇپ جامائەتچىلىكتىكى ئېتىقادچىلار بولسۇن، گۇناھقا باشلايدىغان ئىشنى قىلماڭلار. ³³ ئۆزۈمۈمۇ سىلەرگە دېگەنلىرىم بويىچە ئىش قىلمەن. مەن ھەرقايسى جەھەتتىن

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

ھەممە ئادەمنى خۇرسەن قىلىشقا تىرىشمەن. چۈنكى، مەن ئۆز مەنپەئەتتىم ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى كۆپچىلىكنىڭ قۇتقۇزۇلۇشى ئۈچۈن ئۇلارنىڭ مەنپەئەتىنى كۆزلەيمەن.

11 - باب

¹ مەن ئەيسا مەسھنى ئۆزۈمگە ئۈلگە قىلغىنىمدەك، سىلەرمۇ مېنى ئۆزۈڭلارغا ئۈلگە قىلىڭلار.

ئىبادەت قائىدىلىرى

² دائىم مېنى ئەسلەپ تۇرغانلىقىڭلار ۋە مەن سىلەرگە يەتكۈزگەن تەلىملەرگە ئەمەل قىلغانلىقىڭلار ئۈچۈن سىلەرنى ماختايمەن. ³ لېكىن، شۇنىمۇ بىلىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمەنكى، ھەممە ئەرنىڭ بېشى ئەيسا مەسھتۇر. ئايالنىڭ بېشى ئەر، ئەيسا مەسھنىڭ بېشى بولسا خۇدادۇر. ⁴ شۇڭا، ئىبادەتكە قاتناشقاندا بىر ئەر بېشىغا بىرىنچە ئارتىپ دۇئا قىلسا ياكى خۇدانىڭ ۋەھىيىسىنى يەتكۈزسە، ئۇ ئۆز بېشى بولغان ئەيسا مەسھكە ھۆرمەتسىزلىك قىلغان بولىدۇ. ⁵ بىر ئايال بېشىغا بىرىنچە ئارتماي دۇئا قىلسا ياكى خۇدانىڭ ۋەھىيىسىنى يەتكۈزسە، ئۇمۇ ئۆز بېشى، يەنى ئۆز ئېرىگە ھۆرمەتسىزلىك قىلغان بولىدۇ. بۇنداق ئايالنىڭ چېچى چۈشۈرۈۋېتىلگەن ئايالدىن پەرقى يوقتۇر. ⁶ ئەگەر ئايال بېشىغا بىرىنچە ئارتىشنى خالىمىسا، ئۇنداقتا ئۇ چېچىنى كەسكۈزۈۋەتسۇن. ۋەھالەنكى، بىر ئايالنىڭ چېچىنىڭ كېسىلىشى ياكى چۈشۈرۈلۈشى نومۇس ئىش بولغانىكەن، ئۇنداقتا ئۇ ئايال ئىبادەتكە قاتناشقاندا بېشىغا بىرىنچە ئارتسۇن. ⁷ ئەرلەر بولسا ئىبادەتكە قاتناشقاندا، بېشىغا بىرىنچە ئارتماسلىقى كېرەك. چۈنكى، ئەر خۇدانىڭ ئوبرازىدا يارىتىلغان بولۇپ، خۇدانىڭ شان - شەرىپىنى ئەكس ئەتتۈرىدۇ. ئايال بولسا ئەرنىڭ شان - شەرىپىنى ئەكس ئەتتۈرىدۇ. ⁸ چۈنكى، ئىنسان يارىتىلغان چاغدا، ئەر ئايالدىن ئەمەس، ئايال ئەردىن يارىتىلغان. ⁹ شۇنداقلا، ئەر ئايال ئۈچۈن ئەمەس، ئايال ئەر ئۈچۈن يارىتىلغان.

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

¹⁰ شۇنىڭ ئۈچۈن، ئاياللارنىڭ بېشىغا بىرنەرسە ئارتىش ياكى ئارتىمىلىق ھوقۇقى بار بولسىمۇ، بۇنى مۇۋاپىق ئىشلەتسۇن. ³ بۇ ھەم پەرىشتىلەر ئۈچۈندۇر. ¹¹ ھالبۇكى، رەببىمىزگە باغلانغان يېڭى ھاياتىمىزدا ئاياللار ئەرلەردىن مۇستەسنا ئەمەس، ئەرلەرمۇ ئاياللاردىن مۇستەسنا ئەمەس. ¹² چۈنكى، ئايال ئەردىن يارىتىلغان بولسىمۇ، لېكىن ئەر مۇ ئايالدىن تۇغۇلىدۇ. ھەر ئىككىلىسى پۈتكۈل مەۋجۇداتنى ياراتقان خۇدا تەرىپىدىن يارىتىلغان.

¹³ سىلەر ئۆزۈڭلار ئېيتىڭلارچۇ، ئاياللارنىڭ بېشىغا بىرنەرسە ئارتماي تۇرۇپ، خۇداغا دۇئا قىلىشى توغرىمۇ؟ ¹⁴ سىلەر ئەرلەرنىڭ ئۇزۇن چاچ قويۇشنىڭ ئۆزلىرى ئۈچۈن نومۇس ئىكەنلىكىنى تەبىئىي ھالدا بىلىسىلەرغۇ؟ ¹⁵ لېكىن، ئاياللارنىڭ ئۇزۇن چېچى خۇدانىڭ ئۇلارغا ياپقۇچ قىلىپ بەرگەن گۈزەللىكىدۇر. ¹⁶ ئەگەر كىمدە كىم بۇ سۆزلەرگە قارشى چىقسا، مەن شۇنداق دېيەلەيمەنكى، بۇ بىز ئەزەلدىن ئەمەل قىلىپ كېلىۋاتقان قائىدە. خۇداغا مەنسۇپ بولغان ھەرقايسى جامائەتچىلىكمۇ بۇنى توغرا، دەپ قارايدۇ.

رەببىمىزنى خاتىرىلەش ئۈچۈن ئۆتكۈزۈلىدىغان داستىخان

¹⁷ تۆۋەندىكى ئىشلارغا كەلسەك، مەن بۇ توغرىسىدا سىلەرنى ماختىيالمايمەن. چۈنكى، سىلەرنىڭ جەم بولۇشۇڭلارنىڭ پايدىسىدىن زىيىنى كۆپ بولۇۋاتىدۇ. ¹⁸ بىرىنچىدىن، سىلەر ئىبادەتكە جەم بولغىنىڭلاردا، ئاراڭلاردا گۇرۇھلارغا بۆلۈنۈشلەر بولغانلىقىنى ئاڭلىدىم. بۇ گەپكە قىسمەن ئىشەندىم. ¹⁹ ئاراڭلاردا بۆلۈنۈشلەرنىڭ پەيدا بولۇشىدىن ساقلىنىش بولمايدۇ. لېكىن مۇشۇنداق بولغاندا، زادى كىمنىڭ خۇدانى خۇرسەن قىلىدىغانلىقىنى كۆرۈۋالغىلى بولىدۇ. ²⁰ سىلەر رەببىمىزنى خاتىرىلەش مەقسىتىدە ئۆتكۈزۈلىدىغان داستىخانغا جەم بولمىز، دەيسىلەر. ئەمەلىيەتتە، بۇنىڭ ئۈچۈن جەم بولمايدىكەنسىلەر. ²¹ چۈنكى، سىلەر

¹⁰ 11:10 بۇ ئايەتنىڭ يەنە ئىككى خىل مەنىسى بولۇشى مۇمكىن: «شۇنىڭ ئۈچۈن ئاياللار بېشىغا

بىرنەرسە ئارتىپ، ئەرلەرگە بويسۇنىدىغانلىقىنى ئىپادىلىسۇن» ياكى «شۇنىڭ ئۈچۈن، ئاياللار يىغىلىشلاردا بېشىغا بىرنەرسە ئارتىپ، خۇدانىڭ ئۇلارغا بەرگەن ئىبادەتكە قاتنىشىش ھوقۇقىنى ئىپادىلىسۇن».

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

بىر - بىرىڭلارنى ساقلىماي، ئۆزۈڭلار ئېلىپ كەلگەن تاماقنى ئۆزۈڭلار يەۋېرىدىكەنسىلەر - دە، بەزىلەر قانغۇچە يەپ - ئىچىدىكەن، يەنە بەزىلەر ئاچ قالىدىكەن. ²² يەپ - ئىچىشكە ئۆز ئۆيلىرىڭلار بار ئەمەسمۇ؟ ياكى بۇ يەرگە خۇداغا مەنسۇپ بولغان ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنى كۆزگە ئىلماي، يەيدىغان نەرسىسى يوقلارنى خىجىل قىلىشقا جەم بولدۇڭلارمۇ؟ سىلەرگە نېمە دېسەم بولار؟ سىلەرنى ماختايمۇ؟ ياق، بۇ ئىشتا سىلەرنى ھەرگىز ماختىيالىمايمەن!

²³ رەببىمىزنىڭ داستىخنى توغرىلۇق مەن سىلەرگە يەتكۈزگەن تەلىملەرنى رەببىمىزدىن ئالغانمەن. رەببىمىز ئەيسا ساتقۇن تەرىپىدىن تۇتۇپ بېرىلگەن كېچە، قولغا بىر نان ئېلىپ، ²⁴ خۇداغا شۇكۈر ئېيتىپ، ناننى ئوشتۇپ تۇرۇپ: «بۇ مېنىڭ سىلەر ئۈچۈن پىدا بولىدىغان تېنىمدۇر. مېنى ئەسەپ تۇرۇش ئۈچۈن بۇنىڭدىن يەڭلار» دېدى. ²⁵ خۇددى شۇنىڭدەك، تاماقتىن كېيىن ئۇ يەنە جامنى قولغا ئېلىپ: «بۇ جامدىكى شاراب مېنىڭ قېنىم بىلەن تۈزۈلىدىغان خۇدانىڭ يېڭى ئەھدىسىنىڭ بەلگىسىدۇر. ھەر قېتىم بۇنداق شارابتىن ئىچكىنىڭلاردا مېنى ئەسەپ تۇرۇڭلار» دېدى. ²⁶ شۇنىڭ ئۈچۈن، تاكى رەببىمىز قايتىپ كەلگۈچە، ھەر قېتىم بۇ ناندان يېگىنىڭلاردا ۋە ھەر قېتىم بۇ جامدىكىدىن ئىچكىنىڭلاردا، رەببىمىزنىڭ قۇربان بولغانلىقىنى جاكارلىغان بولسىلەر.

²⁷ شۇنىڭ ئۈچۈن، رەببىمىزنىڭ داستىخنىغا داخىل بولغان ھەر بىر كىشى نامۇۋاپىق ھالدا ناندان يەپ، جامدىكىدىن ئىچسە، ئۇ رەببىمىزنىڭ بىز ئۈچۈن قۇربان قىلغان تېنى ۋە ئاققۇزغان قېنىغا يۈز كېلەلمەيدىغان گۇناھ قىلغان بولىدۇ. ²⁸ شۇڭا، ھەر كىم ئاۋۋال بۇ ئىشلار ئۈستىدە ئۆز - ئۆزىنى تەكشۈرۈپ كۆرسۇن. ئاندىن، ناندان يەپ، جامدىكىدىن ئىچسۇن. ²⁹ چۈنكى، ئېتىقادچىلار رەببىمىزنىڭ داستىخنىغا داخىل بولۇش بىلەن ئۆزلىرىنىڭ ئەيسا مەسھنىڭ تېنى ئىكەنلىكىنى ئىپادىلەيدۇ. ^④ بۇنى پەرقلەندۈرمەي تۇرۇپ، ناندان يېگەن ۋە جامدىكىدىن ئىچكەن كىشى ئۆزىنى

^④ 11: 29 بۇ ئايەتنىڭ: «بۇ داستىخاننىڭ ھەقىقىي مەنىسى رەببىمىزنىڭ بىز ئۈچۈن قۇربان قىلغان

تېنى بىلەن مۇناسىۋەتلىك ئىكەنلىكىنى ئىپادىلەيدۇ» دېگەندىن ئىبارەت يەنە بىر مەنىسى بولۇشى مۇمكىن.

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

خۇدانىڭ جازاسىغا مەھكۇم قىلدۇ. ³⁰ مانا شۇ سەۋەبتىن، بىرمۇنچىڭلار جىسمانىي جەھەتتىن ھالسىز ۋە ئاغرىق بولۇپ قالدىڭلار، ھەتتا بەزىلەر ئۆلۈپ كەتتى. ³¹ ئەگەر ئۆز - ئۆزىمىزنى تەكشۈرگەن بولساق دۇق، بۇنداق جازالارغا ئۇچرىمىغان بولاتتۇق. ³² لېكىن، گۇناھقا تولغان بۇ دۇنيانىڭ ئادەملىرى بىلەن بىرلىكتە جازالانماسلىقىمىز ئۈچۈن، رەببىمىز بىزنى مۇشۇنداق جازالاپ تەربىيەلەۋاتىدۇ. ³³ شۇڭا، قېرىنداشلار، رەببىمىزنى خاتىرىلەش مەقسىتىدە ئۆتكۈزۈلدىغان داستىخانغا داخىل بولۇش ئۈچۈن بىر يەرگە جەم بولغىنىڭلاردا، ھەممەيلىن تولۇق كەلگۈچە بىر - بىرىڭلارنى ساقلاڭلار. ³⁴ بۇنداق يىغىلىش سىلەرنىڭ جازاغا ئۇچرىشىڭلارغا سەۋەب بولۇپ قالماسلىقى ئۈچۈن، قورسىقى ئاچلار قورسىقىنى ئۆيىدە تويدۇرۇپ كەلسۇن. باشقا مەسىلىلەرگە كەلسەك، يېنىڭلارغا بارغىنىمدا سۆزلىشىمىز.

12 - باب

مۇقەددەس روھ ئاتا قىلغان ھەدىيەلەر

¹ قېرىنداشلار، مۇقەددەس روھ ئاتا قىلغان ھەدىيەلەرگە كەلسەك، بۇلارنى تولۇق چۈشىنىشىڭلارنى خالايمەن. ² سىلەرگە مەلۇمكى، سىلەر ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلىشتىن ئىلگىرى ئازدۇرۇلۇپ، جانسىز بۇتلارغا چوقۇندۇڭلار. ³ شۇڭا، يەنە ئازدۇرۇلۇپ كەتمەسلىكىڭلار ئۈچۈن شۇنى بىلىشىڭلارنى خالايمەنكى، خۇدانىڭ روھىنىڭ يېتەكچىلىكىدە سۆزلىگەن ھەرقانداق كىشى: «ئەيساغا لەنەت!» دېمەيدۇ. مۇقەددەس روھنىڭ يېتەكچىلىكىسىز مۇھىچكىم: «ئەيسا مەسىھ مېنىڭ رەببىمدۇر» دېيەلمەيدۇ.

⁴ مۇقەددەس روھ ئاتا قىلغان ھەدىيەلەر خىلمۇخىلدۇر، لېكىن بۇ ھەدىيەلەرنى ئاتا قىلغۇچى مۇقەددەس روھ بىردۇر. ⁵ رەببىمىز ئۈچۈن قىلىندىغان خىزمەتلەر خىلمۇخىلدۇر، لېكىن بىز خىزمەت قىلىدىغان رەببىمىز بىردۇر. ⁶ خۇدانىڭ بىزنىڭ ھاياتىمىزدا قىلىۋاتقان ئىشلىرى خىلمۇخىلدۇر، لېكىن بىز ئارقىلىق ئۇلارنى قىلىۋاتقان

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

خۇدا بىردۇر. ⁷ پۈتۈن جامائەتچىلىكنىڭ مەنبەئىتى ئۈچۈن مۇقەددەس روھ ھەربىرىمىزگە ئالاھىدە قابىلىيەت ئاتا قىلىدۇ. ⁸ مۇقەددەس روھ بىر كىشىگە ئاقلانە سۆز قىلىش قابىلىيىتىنى بېرىدۇ. يەنە بىر كىشىگە بولسا بىرەر ئىش توغرىلۇق خۇدادىن كەلگەن ئالاھىدە بىلىم بېرىدۇ. ⁹ ئوخشاشلا، شۇ مۇقەددەس روھ بىرىگە خۇداغا بولغان ئالاھىدە ئىشەنچ، يەنە بىرىگە كېسەللەرنى ساقايتىش قۇدرىتىنى بېرىدۇ. ¹⁰ يەنە شۇ روھ بىرىگە مۆجىزىلەر يارىتىش قابىلىيىتىنى بەرسە، يەنە بىرىگە خۇدانىڭ ۋەھىيىسىنى يەتكۈزۈش قابىلىيىتىنى بېرىدۇ. بىرىگە بىرىنىڭ يەتكۈزگەن سۆزلىرىنىڭ مۇقەددەس روھتىن كەلگەن ياكى كەلمىگەنلىكىنى پەرقلەندۈرۈش، بىرىگە ئۆزىگە نامەلۇم بولغان تىللاردا سۆزلەش، يەنە بىرىگە بولسا بۇ تىللارنى چۈشەندۈرۈش قابىلىيىتىنى بېرىدۇ. ¹¹ بۇ قابىلىيەتلەرنىڭ ھەممىسىنى يۈرۈشتۈرگەن بىردىنبىر مۇقەددەس روھتۇر. مۇقەددەس روھ ئۆز ئىرادىسى بويىچە بۇ قابىلىيەتلەرنى ھەربىر كىشىگە ئايرىم - ئايرىم تەقسىم قىلىپ بېرىدۇ.

ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى ئەيسا مەسھنىڭ تېنىدۇر

¹² گەرچە بىزنىڭ تېنىمىزدىكى ئەزالار كۆپ بولسىمۇ، ئۇلار ئۆزئارا قوشۇلۇپ بىرلا تەننى تەشكىل قىلىدۇ. شۇنىڭدەك، ئەيسا مەسھنىڭ تېنى، يەنى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى نۇرغۇن ئېتىقادچىلاردىن تەشكىل تاپقان بولۇپ، ئۇلارمۇ بىرلا تەندۇر. ¹³ چۈنكى، يەھۇدىي ياكى يەھۇدىي ئەمەس بولسۇن، قۇل ياكى ھۆر بولسۇن، ھەممىمىز ئوخشاش مۇقەددەس روھ تەرىپىدىن چۆمۈلدۈرۈلۈپ، بىر تەننىڭ، يەنى ئەيسا مەسھنىڭ تېنىنىڭ تەركىبىي قىسمى بولۇپ، مۇقەددەس روھتىن بەھرىمەن بولدۇق.

¹⁴ تەن بىرلا ئەزادىن ئەمەس، نۇرغۇن ئەزالاردىن تەشكىل تاپىدۇ. ¹⁵ ئەگەر پۇت: «قول بولمىغانلىقىم ئۈچۈن تەنگە مەنسۇپ ئەمەسمەن» دېسە، بۇ ئۇنى تەندىن ئايرىۋېتەلەمدۇ؟ ¹⁶ ئەگەر قۇلاق: «كۆز بولمىغانلىقىم ئۈچۈن تەنگە مەنسۇپ ئەمەسمەن» دېسە، بۇمۇ ئۇنى تەندىن ئايرىۋېتەلەمدۇ؟ ¹⁷ پۈتۈن تەن كۆز بولسا، ئۇ قانداقمۇ ئاڭلىيالايدۇ؟ پۈتۈن تەن قۇلاق بولسا، ئۇ پۇراقنى قانداقمۇ سېزەلەيدۇ؟ ¹⁸ ھالبۇكى، خۇدا تېنىمىزدىكى ھەربىر ئەزانى ئۆز خاھىشى بويىچە

كورنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

ئورۇنلاشتۇرغان. ¹⁹ ئەگەر ھەممىسى ئوخشاش بىرلا ئەزا بولغان بولسا، ئۇنى قانداقمۇ تەن دېگىلى بولاتتى؟ ²⁰ ئەمەلىيەتتە، ئەزا كۆپ بولسىمۇ، لېكىن پەقەت بىر تەننىلا تەشكىل قىلىدۇ.

²¹ شۇڭا، كۆز قولغا: «ساڭا ئېھتىياجىم يوق» دېيەلمەيدۇ. ياكى باش پۇتقا: «سەلەرگە ئېھتىياجىم يوق!» دېيەلمەيدۇ. ²² دەل ئەكسىچە، تەننىڭ ئاجىز دەپ ھېسابلانغان ئەزالىرى كەم بولسا بولمايدۇ. ²³ تەننىڭ بىئەپ دەپ قارالغان ئەزالىرىغا تېخىمۇ كۆپرەك ئەھمىيەت بېرىمىز. ئۇياتلىق دەپ قارالغان ئەزالىرىمىزنى تېخىمۇ دىققەت - ئېتىبار بىلەن ياپىمىز. ²⁴ ئۇياتلىق بولمىغان ئەزالىرىمىزنى يوشۇرۇشنىڭ ھاجىتى يوقتۇر. خۇدا تېنىمىزدىكى قەدرى ئاز دەپ ھېسابلانغان ئەزالىرنىڭ تېخىمۇ قەدىرلىنىشى ئۈچۈن، شۇنداق ئورۇنلاشتۇرغان. ²⁵ بۇنىڭدىكى مەقسەت، تەندە پارچىلىنىش بولمىسۇن، ئەكسىچە ئەزالار بىر - بىرىگە ئوخشاش ئېتىبار بەرسۇن، دېگەندىن ئىبارەت. ²⁶ ئەگەر بىر ئەزاغا دەرد كەلسە، پۈتكۈل ئەزالار تەڭ دەرد تارتىدۇ، بىر ئەزا قەدىرلەنسە، پۈتكۈل ئەزالار تەڭ خۇشال بولىدۇ.

²⁷ دېمەك، ھەممىڭلار ئەيسا مەسھنىڭ تېنىنى تەشكىل قىلغانسىلەر. ھەر بىرىڭلار بۇ تەننىڭ ئوخشىمىغان ئايرىم - ئايرىم ئەزاسىسىلەر. ²⁸ شۇڭا، خۇدا ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىدە باشتا ئەلچىلەرنى، ئىككىنچىسىگە خۇدانىڭ ۋەھىيىسىنى يەتكۈزگۈچىلەرنى، ئۈچىنچىسىگە خۇدا توغرىسىدا تەلىم بەرگۈچىلەرنى، ئۇنىڭدىن كېيىن مۆجىزە كۆرسەتكۈچىلەرنى، كېسەللەرنى ساقايتىش قابىلىيىتىگە ئىگە بولغانلارنى، باشقىلارغا ياردەم بەرگۈچىلەرنى، باشقۇرۇش قابىلىيىتى بولغانلارنى ھەمدە ئۆزلىرىگە نامەلۇم بولغان تىللاردا سۆزلىيەلەيدىغانلارنى تەيىنلىدى.

²⁹ ئېتىقادچىلارنىڭ ھەممىسى ئەلچىمۇ؟ ھەممىسى خۇدانىڭ ۋەھىيىسىنى يەتكۈزگۈچىمۇ؟ ھەممىسى تەلىم بەرگۈچىمۇ؟ ھەممىسى مۆجىزە كۆرسەتكۈچىمۇ؟ ³⁰ ھەممىسى كېسەللەرنى ساقايتىش قابىلىيىتىگە ئىگىمۇ؟ ھەممىسى ئۆزلىرىگە

نامەلۇم بولغان تىللاردا سۆزلىيەلەمدۇ؟ ھەممىسى بۇ تىللارنىڭ مەنىسىنى چۈشەندۈرەلەمدۇ؟ ياق، ئەلۋەتتە ئۇنداق ئەمەس. ³¹ سىلەر كۆپچىلىك ئۈچۈن ئەڭ پايدىلىق بولغان قابىلىيەتلەرنى قوغلىشىڭلار. لېكىن، سىلەرنىڭ بۇ قابىلىيەتلەرنى

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

ياخشى ئىشلىتىشىڭلار ئۈچۈن، مەن ئاۋۋال سىلەرگە ھەممىدىن ياخشى بىر يولنى كۆرسىتەي.

13 - باب

مېھىر - مۇھەببەت ھەممىدىن ئۇلۇغدۇر

¹ گەرچە مەن يەر - يۈزىدىكى ھەرقانداق تىلدا، ھەتتا پەرىشتىلەرنىڭ تىللىرىدا سۆزلىيەلسەممۇ، لېكىن باشقىلارغا مېھىر - مۇھەببەت بولمىسا، سۆزلىرىم قۇلاققا خۇش ياقمايدىغان داقا - دۇمباق ياكى يېقىمسىز قوڭغۇراق ئاۋازىدەك بولۇپ قالىدۇ.

² گەرچە خۇدانىڭ ۋەھىيىسىنى يەتكۈزۈش قابىلىيىتىم بولسىمۇ، دۇنيانىڭ پۈتكۈل سىرلىرىنى بىلسەممۇ، خۇدادىن كەلگەن ئالاھىدە بىلىملەرگە ئىگە بولساممۇ ۋە تاغلارنى ئورنىدىن قوزغىتالايدىغان كامىل ئىشەنچىم بولسىمۇ، لېكىن باشقىلارغا مېھىر - مۇھەببەت بولمىسا، ھېچنېمىگە ئەرزىمەس بىر ئادەم بولۇپ قالمەن.

³ گەرچە پۈتۈن مېلىمنى سەدىقە قىلىپ بېرىۋەتسەممۇ، ھەتتا خۇدانىڭ خىزمىتىدە جېنىمنى قۇربان قىلىپ، تېنىمنىڭ ئوتتا كۆيدۈرۈلۈشىگە رازى بولساممۇ، لېكىن باشقىلارغا مېھىر - مۇھەببەت بولمىسا، بۇ قىلغانلىرىمنىڭ ماڭا ھېچ پايدىسى يوقتۇر.

⁴ مېھىر - مۇھەببەت سەۋرچان ۋە مېھىر باندۇر. مېھىر - مۇھەببەت ھەسەتخورلۇق قىلمايدۇ، ماختانچاقلىق ۋە تەكەببۇرلۇقمۇ قىلمايدۇ. ⁵ مېھىر - مۇھەببەت ئەدەپسىزلىك قىلمايدۇ، شەخسىي مەنپەئەتنى كۆزلىمەيدۇ، ئاسان ئاچچىقلانمايدۇ ۋە ئاداۋەت ساقلىمايدۇ. ⁶ مېھىر - مۇھەببەت ناھەقچىلىكتىن خۇرسەن بولمايدۇ، ئەكسىچە ھەقىقەتتىن خۇشال بولىدۇ. ⁷ مېھىر - مۇھەببەت ھەممىگە بەرداشلىق بېرىدۇ، ھەممىگە ئىشەنچ بىلەن قارايدۇ، ھەممە ئىشتا ئۈمىدۋار ۋە چىداملىق بولىدۇ.

⁸ مېھىر - مۇھەببەت مەڭگۈ داۋاملىشىدۇ. لېكىن، خۇدانىڭ ۋەھىيىسىنى يەتكۈزىدىغان قابىلىيەت بولسا ھامان ئاخىرلىشىدۇ. مۇقەددەس روھنىڭ كۈچى بىلەن ئۆزىگە نامەلۇم بولغان تىلدا سۆزلەش ئاخىر توختايدۇ، خۇدادىن كەلگەن ئالاھىدە بىلىملەرمۇ ئاخىرلىشىدۇ. ⁹ چۈنكى، بۇ ئالاھىدە بىلىملەر چەكلىكتۇر.

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

شۇنداقلا، خۇدانىڭ ۋەھىيىسىنى يەتكۈزۈش قابىلىيىتىمىز مۇچە كلىكتۇر. ¹⁰ بۇ دۇنيانىڭ ئاخىرلىشىشى كەلگەندە، بۇنداق چەكلىك قابىلىيەتلەرنىڭمۇ ھاجىتى قالمايدۇ. ¹¹ بۇ خۇددى بالىلىق ۋاقتىمىزدا بالىلارچە سۆزلەپ، بالىلارچە ئويلاپ، بالىلارچە مۇھاكىمە قىلىپ، چوڭ بولغىنىمىزدا بالىلىقىمىزنى تاشلىغىنىمىزغا ئوخشاشتۇر. ¹² بىز سۇس كۆرۈنىدىغان ئەينەك ئارقىلىق كۆرۈۋاتقانلىقىمىز ئۈچۈن، ھەممە نەرسىنى غوۋا كۆرىمىز. لېكىن، كەلگۈسىدە بولسا يۈزمۇيۈز كۆرىمىز. ھازىر مېنىڭ خۇدا توغرىسىدا بىلىدىغىنىم چەكلىكتۇر، ئۇ ۋاقىت يېتىپ كەلگەندە خۇدا مېنى تولۇق بىلگەندەك، مەنمۇ ھەممىنى تولۇق بىلىدىغان بولىمەن. ¹³ مانا بۇ دۇنيادا ئېتىقاد، ئۈمىد ۋە مېھىر - مۇھەببەتتىن ئىبارەت بۇ ئۈچى داۋاملىق مەۋجۇت بولۇپ تۇرىدۇ. بۇلارنىڭ ئىچىدە ئەڭ ئۇلۇغ بولغىنى مېھىر - مۇھەببەتتۇر.

14 - باب

مۇقەددەس روھ ئاتا قىلغان ھەدىيەلەردىن پايدىلىنىش

¹ شۇڭا، مېھىر - مۇھەببەتنى قوغلىشىڭلار ھەمدە مۇقەددەس روھ ئاتا قىلغان ھەدىيەلەرگە، بولۇپمۇ خۇدانىڭ ۋەھىيىسىنى يەتكۈزۈش قابىلىيىتىگە قىزغىنلىق بىلەن ئىنتىلىڭلار. ² بىر كىشى مۇقەددەس روھنىڭ كۈچى بىلەن ئۆزىگە نامەلۇم بولغان تىلدا سۆزلىسە، ئۇ باشقىلارغا ئەمەس، بەلكى خۇداغا سۆزلەيدۇ. چۈنكى، ئۇنىڭ سۆزىنى ھېچكىم چۈشەنەلمەيدۇ. ئۇ مۇقەددەس روھنىڭ كۈچى بىلەن تۈرلۈك سىرلىق ئىشلارنى سۆزلەيدۇ. ³ خۇدانىڭ ۋەھىيىسىنى يەتكۈزگۈچىلەر بولسا باشقىلارنىڭ ئېتىقادىدا ئۆسۈپ يېتىلىشى، رىغبەتلىنىشى ۋە تەسەللى تېپىشى ئۈچۈن سۆزلەيدۇ. ⁴ نامەلۇم تىلدا سۆزلىگۈچى ئېتىقادتا ئۆز - ئۆزىنى يېتىلدۈرىدۇ. لېكىن، خۇدانىڭ ۋەھىيىسىنى يەتكۈزگۈچى بولسا پۈتۈن ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ ئېتىقادىدا يېتىلىشىگە ياردەم بېرىدۇ. ⁵ ھەممىڭلارنىڭ مۇقەددەس روھنىڭ كۈچى بىلەن ئۆزۈڭلارغا نامەلۇم بولغان تىللاردا سۆزلىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن. لېكىن، سىلەرنىڭ خۇدانىڭ ۋەھىيىسىنى يەتكۈزۈشۈڭلارنى تېخىمۇ ئۈمىد قىلىمەن. چۈنكى،

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

نامەلۇم بولغان تىللاردا سۆزلەنگەن سۆزلەرنى چۈشەندۈرۈپ، ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ ئېتىقادىنى يېتىلدۈرۈشىگە ياردەمى بولىدىغان بىرەرسى بولمىسا، ئۇ چاغدا نامەلۇم تىللاردا سۆزلەشتىن، خۇدانىڭ ۋەھىيىسىنى يەتكۈزۈش قابىلىيىتى كۆپ ئەۋزەل بولىدۇ.

⁶ ئەمدى قېرىنداشلار، ئەگەر مەن يېنىڭلارغا بېرىپ، ئۆز تىلىڭلاردا سىلەرگە خۇدا تەرىپىدىن ئاشكارىلانغان ھەقىقەتنى، خۇدادىن كەلگەن ئالاھىدە بىلىم، ۋەھىي ياكى بىرەر تەلىم يەتكۈزمەي، پەقەتلا مۇقەددەس روھنىڭ كۈچى بىلەن بۇنداق نامەلۇم تىلدا سۆزلىسەم، سىلەرگە نېمە پايدام بولىسۇن؟ ⁷ شۇنىڭدەك، ئاۋاز چىقىرايلىدىغان جانسىز نەرسىلەر، مەسىلەن نەي ياكى چىلتارمۇ ئېنىق ئاھاڭ چىقارمىسا، ھېچكىم ئۇنىڭ چىلىنىۋاتقان مۇزىكا ئىكەنلىكىنى بىلەلمەيدىغۇ؟ ⁸ جەڭ كانىيىمۇ بەلگىلىك بىر ئاھاڭدا چىلىنمىسا، ھېچكىم جەڭگە ھازىرلانمايدىغۇ؟ ⁹ شۇنىڭدەك، سىلەرمۇ چۈشىنىشلىك تىلدا سۆزلىمىسەڭلار، نېمە دېمەكچى بولغىنىڭلارنى كىم چۈشىنەلەيدۇ؟ ئۇ چاغدا، ھاۋاغا گەپ قىلغاندەك بولسىلەر. ¹⁰ شۈبھىسىزكى، دۇنيادا خىلمۇخىل تىللار بار ھەم ئۇلارنىڭ ھېچقايسىسى چۈشىنىكسىز ئەمەس. ¹¹ بىراق، مەلۇم بىر ئادەمنىڭ تىلىنى چۈشەنمىسەم، ئۇ ماڭا يات بولىدۇ، مەنمۇ ئۇنىڭغا يات بولىمەن. ¹² شۇڭا، سىلەر مۇقەددەس روھ ئاتا قىلغان قابىلىيەتلەرگە ئىگە بولۇشقا قىزغىنلىق بىلەن ئىنتىلگەنكەنسىلەر، ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ ئېتىقادىدا يېتىلىشىگە ياردەم بېرىدىغان قابىلىيەتلەرنى ئىگىلەشكە تېخىمۇ كۆپ ئىنتىلىڭلار.

¹³ شۇڭا، ئۆزىگە نامەلۇم بولغان تىلدا سۆزلىيەلەيدىغان كىشى ئۆزىنىڭ سۆزلىگەنلىرىنى چۈشەندۈرۈش قابىلىيىتىگە ئىگە بولۇش ئۈچۈن دۇئا قىلسۇن. ¹⁴ چۈنكى، بىر كىشى ئۇنداق تىلدا دۇئا قىلسا، ئۇنىڭ روھى مۇقەددەس روھ ئارقىلىق خۇداغا دۇئا قىلغان بولىدۇ. لېكىن، ئۇ ئۆز ئەقىل - ئىدراكى بىلەن بۇ دۇئانى چۈشىنەلمەيدۇ. ¹⁵ ئۇنداقتا، ئۇ قانداق قىلىشى كېرەك؟ ئۇ بەزىدە مۇقەددەس روھ ئارقىلىق بۇنداق تىلدا سۆزلەش بىلەن، بەزىدە ئەقىل - ئىدراكى بىلەن دۇئا قىلسۇن. شۇنداقلا، ئۇ بەزىدە مۇقەددەس روھ ئارقىلىق، بەزىدە ئەقىل - ئىدراكى بىلەن

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

خۇداغا مەدھىيە ناخشىلىرىنى ئېيتسۇن. ¹⁶ ئەگەر مۇقەددەس روھ ئارقىلىق ئۆزۈڭگە نامەلۇم بولغان بۇنداق تىلدىلا خۇداغا شۈكۈر ئېيتساڭ، جامائەتچىلىك سېنىڭ نېمە دەۋاتقانلىقىڭنى چۈشەنمەي، ئېيتقان شۈكۈر دۇئالىرىڭغا قانداقمۇ: «ئامىن» دېيەلسۇن؟ ¹⁷ شۇڭا، سەن ھەرقانچە ياخشى شۈكۈر ئېيتساڭمۇ، لېكىن بۇ دۇئالار ھېچكىمنىڭ ئېتىقادتا يېتىلىشىگە ياردەم بېرەلمەيدۇ. ¹⁸ مەن بۇنداق نامەلۇم تىلدا شەخسەن ھەممىڭلاردىن كۆپ سۆزلەيدىغانلىقىم ئۈچۈن، خۇداغا شۈكۈر ئېيتىمەن. ¹⁹ لېكىن، ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىدە باشقىلارنىڭ تەلىم ئېلىشى ئۈچۈن، نامەلۇم تىلدا ئون مىڭ ئېغىز سۆزلىگەندىن كۆرە، ھەممە ئادەم چۈشىنىدىغان تىلدا بەش ئېغىز سۆزلىگىنىم ياخشىدۇر. ²⁰ قېرىنداشلار، يامانلىق قىلىشنى بىلمەيدىغان سەبىي بالىلاردەك بولۇڭلار، لېكىن بۇ ئىشلارغا كەلگەندە ئوي - پىكىرىڭلار كىچىك بالىلاردەك ئەمەس، بەلكى چوڭلاردەك بولسۇن. ²¹ مۇقەددەس يازمىلاردا خۇدا مۇنداق دېگەن:

«غەيرىي تىللاردا سۆزلەيدىغانلار ئارقىلىق،
يات مىللەتلەرنىڭ ئېغىزى ئارقىلىق سۆزلەيمەن خەلقىمگە.
بىراق، ئۇلار يەنىلا ئىتائەت قىلماس ماڭا.»[®]

²² بۇ ئايەتتىن قارىغاندا، ئۆزىگە نامەلۇم بولغان تىلدا سۆزلەش خۇدانىڭ ئۆزىگە ئېتىقاد قىلىدىغانلارغا ئەمەس، بەلكى قىلمايدىغانلارغا قارىتىلغان بىر بەلگىسىدۇر. خۇدانىڭ ۋەھىيىسىنى يەتكۈزۈش بولسا خۇدانىڭ ئۆزىگە ئېتىقاد قىلمايدىغانلارغا ئەمەس، بەلكى قىلىدىغانلارغا قارىتىلغان، خۇدانىڭ ئۇلار بىلەن بىللە ئىكەنلىكىنىڭ بىر بەلگىسىدۇر. ²³ ئەگەر پۈتۈن ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىڭلار جەم بولۇپ، ھەممە ئادەم ئۆز ئالدىغا بۇنداق نامەلۇم تىلدا سۆزلەۋەرگەندە بۇنىڭدىن خەۋىرى

[®] 14: 21 قەدىمكى زاماندا ئىسرائىللار خۇداغا ئىتائەت قىلمىغانلىقى ئۈچۈن، يەشايا پەيغەمبەر ئۇلارنى ئاگاھلاندۇرۇپ، بۇ ئايەتنى ئېيتقان. ئۇ، خۇدا «غەيرىي تىللاردا سۆزلىشىدىغان» قوشۇنلار ئارقىلىق سىلەرنى جازالايىدۇ، دېگەن. كېيىن يەشايا پەيغەمبەر دېگەندەك بولغان.

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

بولمىغانلار ياكى ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلمايدىغانلار ئاراڭلارغا كىرىپ قالسا، «سەلەر ساراڭ بولۇپ قاپسىلەر!» دېيىشمەمدۇ؟²⁴ لېكىن، ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىڭلار ئوخشاش بىر تىلدا خۇدانىڭ ۋەھىيىسىنى يەتكۈزۈۋاتقاندا ئېتىقاد قىلمىغان ياكى ئەھۋالدىن خەۋىرى بولمىغان بىرى ئاراڭلارغا كىرىپ قالسا، ئۇ ھەممىڭلارنىڭ ئېيتقان سۆزلىرىڭلاردىن ئۆزىنىڭ گۇناھكار ئىكەنلىكىنى چۈشىنىپ، ۋىجدانى ئازابلىنىدۇ.²⁵ ئىچىدىكى يوشۇرۇن ئوي - پىكىرلىرى ئاشكارىلىنىپ، بۇنىڭ بىلەن «خۇدا ھەقىقەتەن سەلەر بىلەن بىللە ئىكەن» دەپ ئېتىراپ قىلىپ، يەرگە باش قويۇپ خۇداغا سەجدە قىلىدۇ.

ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى ئەمەل قىلىشقا تېگىشلىك قائىدىلەر

²⁶ قېرىنداشلار، مەن خۇلاسىە قىلاي، سەلەر خۇداغا ئىبادەت قىلىش ئۈچۈن بىر يەرگە جەم بولغىنىڭلاردا، بەزىلىرىڭلار مەدەھىيە ناخشىلىرىنى ئېيتىسىلەر، بەزىلىرىڭلار تەلىم بېرىسىلەر، بەزىلىرىڭلار خۇدانىڭ ۋەھىيىسىنى يەتكۈزۈسىلەر، بەزىلىرىڭلار ئۆزۈڭلارغا نامەلۇم بولغان تىلدا سۆزلەيسىلەر، باشقىلار بولسا بۇ تىلنى چۈشەندۈرىدۇ. ھەممە ئىش جامائەتچىلىكىڭلارنىڭ ئېتىقادىنى يېتىلدۈرۈش ئۈچۈن بولسۇن.²⁷ ئەگەر ئۆزىگە نامەلۇم بولغان تىلدا سۆزلىمەكچى بولغانلار بولسا، ئەڭ كۆپ بولغاندا ئىككى ياكى ئۈچ كىشى نۆۋەت بىلەن سۆزلىسۇن. باشقا بىرى بۇ سۆزلەرنى چۈشەندۈرسۇن.²⁸ يىغىلىشىڭلاردا بۇنى چۈشەندۈرەلەيدىغان كىشى بولمىسا، ئۇلار جامائەتچىلىكتە بۇنداق تىلدا سۆزلىمەي، ئۆز - ئۆزىگە ۋە خۇداغا سۆزلىسۇن.²⁹ خۇدانىڭ ۋەھىيىسىنى يەتكۈزۈشتە ئىككى ياكى ئۈچ كىشى سۆزلىسۇن، باشقىلار ئۇلارنىڭ سۆزلىگەنلىرىنىڭ خۇدادىن كەلگەن ياكى كەلمىگەنلىكىنى پەرق ئەتسۇن.³⁰ بۇ يىغىلىشتا ئولتۇرغانلارنىڭ بىرىگە خۇدادىن بىر ۋەھىيە كەلسە، سۆزلەۋاتقان كىشى جىم بولۇپ، نۆۋەتنى ئۇنىڭغا بەرسۇن.³¹ چۈنكى، ھەممىڭلارنىڭ تەلىم ئېلىشىڭلار ۋە رىغبەتلەندۈرۈلۈشۈڭلار ئۈچۈن، خۇدانىڭ ۋەھىيىسىنى يەتكۈزگۈچىلەرنىڭ ھەممىسى ۋەھىينى نۆۋەت بىلەن يەتكۈزۈشە بولىدۇ.³² خۇدانىڭ ۋەھىيىسىنى يەتكۈزىدىغان ئادەم ئۆزىنى تۇتۇۋېلىپ، نۆۋەت كۈتۈپ تۇرالايدۇ.³³ جەم بولۇپ ئىبادەت قىلغىنىڭلاردا، قالايمىقانچىلىق

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

بولمىسۇن. چۈنكى، خۇدا قالايمىقانچىلىق سالغۇچى ئەمەس، بەلكى تىنچلىق بەرگۈچىدۇر. مەن بىلىدىغان ھەرقايسى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى ئەنە شۇنداق تۇر.

³⁴ ئاياللار جامائەتچىلىك يىغىلىشلىرىدا قالايمىقان سۆزلەشمەي، شۇك ئولتۇرسۇن. چۈنكى، ئۇلارنىڭ شۇنداق سۆزلىشىگە رۇخسەت قىلىنمىغان. تەۋرات قانۇنىدا بەلگىلەنگەندەك، ئۇلار تەرتىپكە رىئايە قىلسۇن. ³⁵ ئۇلار بىلمەكچى بولغان بىرەر نەرسە بولسا، ئۆيدە ئۆز ئەرلىرىدىن سورىسۇن. چۈنكى، يىغىلىشتا تەرتىپنى بۇزۇپ سۆزلەش ئاياللارغا ياراشمايدۇ.

³⁶ خۇدا توغرىسىدىكى تەلىمنى سىلەر ئۆزۈڭلاردىن چىققان ياكى يالغۇز سىلەرگىلا يېتىپ كەلگەن، دەپ ئويلايدىكەنسەلەر. بۇ دۇرۇس ئەمەس! ³⁷ ئەگەر سىلەردىن بىرىڭلار ئۆزىنى خۇدانىڭ ۋەھىيىسىنى يەتكۈزگۈچى ياكى ئېتىقاد جەھەتتە يېتىلگەن دەپ قارىسا، ئۇ مېنىڭ سىلەرگە يازغانلىرىمنىڭ رەببىمىزنىڭ ئەمرى ئىكەنلىكىنى ئېتىراپ قىلىشى كېرەك. ³⁸ ئەگەر سىلەر بۇ ئەمرگە پەرۋا قىلمىساڭلار، سىلەرمۇ خۇدا تەرىپىدىن پەرۋا قىلىنمايسىلەر.

³⁹ شۇنىڭ ئۈچۈن، قېرىنداشلىرىم، خۇدانىڭ ۋەھىيىسىنى يەتكۈزۈشكە قىزغىنلىق بىلەن ئىنتىلىڭلار. مۇقەددەس روھنىڭ كۈچى بىلەن ئۆزۈڭلارغا نامەلۇم بولغان تىلدا سۆزلەشنىمۇ چەكلىمەڭلار. ⁴⁰ لېكىن، ھەممە ئىش تەرتىپ - قائىدىلىك بولسۇن.

15 - باب

ئەيسا مەسىھنىڭ تىرىلىشى

¹ قېرىنداشلار، ئىلگىرى مەن سىلەرگە يەتكۈزگەن، سىلەرمۇ قوبۇل قىلىپ ئېتىقادىڭلارنىڭ ئاساسى قىلغان خۇش خەۋەرنى ئېسىڭلارغا سالماقچىمەن. ² مەن سىلەرگە يەتكۈزگەن خۇدانىڭ بۇ ھەقىقىتىدە چىڭ تۇرساڭلار، ئۇ ئارقىلىق قۇتقۇزۇلسىلەر. ئۇنداق بولمىغاندا، بېھۇدە ئېتىقاد قىلغان بولسىلەر. ³⁻⁴ مەن قوبۇل قىلغان ئەڭ مۇھىم تەلىمنى سىلەرگە يەتكۈزدۈم. بۇ تەلىم شۇكى،

كورنتىلقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

مۇقەددەس يازمىلاردا ئالدىن يېزىلغىنىدەك، ئەيسا مەسىھ گۇناھلىرىمىزنىڭ كەچۈرۈلۈشى ئۈچۈن قۇربان بولدى. ئۇ دەپنە قىلىنىپ، ئۈچىنچى كۈنى بولغاندا ئۆلۈمدىن تىرىلىپ،⁵ ئاۋۋال پېترۇسقا، ئاندىن كېيىن ئون ئىككى ئەلچىنىڭ ئىچىدىكى باشقىلارغىمۇ كۆرۈندى.⁶ كېيىن، بىرلا ۋاقىتتا بەش يۈزدىن ئارتۇق قېرىنداشقا كۆرۈندى. بۇ قېرىنداشلارنىڭ بەزىلىرى ئالەمدىن ئۆتكەن بولسىمۇ، كۆپچىلىكى تېخى ھايات.⁷⁻⁸ ئەيسا مەسىھ كېيىن ئىنسى ياقۇپقا، ئۇنىڭدىن كېيىن ھەممە ئەلچىلەرگە، ئەڭ ئاخىرىدا خۇددى ۋاقىتسىز تۇغۇلغان بوۋاقتەك كۆرۈمىسىز بولغان ماڭمۇ كۆرۈندى.⁹ مەن ئەلچىلەر ئارىسىدىكى ئەڭ ئەرزىمەس ئەلچىمەن ھەمدە خۇدانىڭ جامائەتچىلىكىگە زىيانكەشلىك قىلغانلىقىم ئۈچۈن، ئەلچى دەپ ئاتىلىشىمۇ لايىق ئەمەسمەن.¹⁰ لېكىن، ھازىر ئەلچى بولۇشۇم خۇدانىڭ ماڭا كۆرسەتكەن مېھرى - شەپقىتى ئارقىلىق بولدى. ئۇنىڭ ماڭا قىلغان مېھرى - شەپقىتى بىكارغا كەتمىدى. چۈنكى، خۇدانىڭ خىزمىتىدە ئەلچىلەرنىڭ ھەممىسىدىن كۆپ ئەجر سىڭدۈردۈم. ئەمەلىيەتتە، مەن ئۆز كۈچ - قابىلىيىتىم بىلەن ئەمەس، بەلكى ماڭا مېھرى - شەپقەت كۆرسەتكەن خۇدانىڭ كۈچى بىلەن ئىشلىدىم.¹¹ دېمەك، مەيلى مەن ياكى باشقا ئەلچىلەر بولسۇن، ھەممىمىزنىڭ يەتكۈزگەنلىرى ئوخشاش بولۇپ، ئۇ دەل سىلەر ئىشىنىپ قوبۇل قىلغان خۇش خەۋەردۇر.

ئۆلۈپ كەتكەن ئېتىقادچىلارنىڭ تىرىلىشى

¹² ئەيسا مەسىھنىڭ ئۆلۈمدىن تىرىلگەنلىكى سىلەرگە يەتكۈزۈلگەن تۇرۇقلۇق، يەنە نېمە ئۈچۈن ئاراڭلاردا بەزىلەر «ئۆلگەنلەر قايتا تىرىلمەيدۇ» دەيدۇ؟¹³ ئەگەر ئۆلگەنلەر قايتا تىرىلىدىغان ئىش بولمىسا، ئەيسا مەسىھنىڭ تىرىلىشىمۇ مۇمكىن بولمىغان بولاتتى.¹⁴ ئەيسا مەسىھ تىرىلمىگەن بولسا، بىزنىڭ يەتكۈزگەن تەلىملىرىمىز ۋە سىلەرنىڭ ئېتىقادىڭلار بىھۇدە بولۇپ كېتەتتى.¹⁵ ھەتتا بىزنىڭ خۇدا توغرىسىدىكى گۇۋاھلىقىمىزمۇ يالغان بولغان بولاتتى. چۈنكى، بىز خۇدانىڭ ئەيسا مەسىھنى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرگەنلىكىگە گۇۋاھلىق بەردۇق. ئەگەر ھەقىقەتەن ئۆلۈمدىن تىرىلىش بولمىسا، خۇدامۇ ئەيسا مەسىھنى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرمىگەن بولاتتى.¹⁶ ئەگەر ئۆلگەنلەر قايتا تىرىلىدىغان ئىش بولمىسا، ئەيسا مەسىھنىڭمۇ

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

تىرىلىشى مۇمكىن ئەمەس ئىدى. ¹⁷ ئەيسا مەسىھ تىرىلمىگەن بولسا، ئېتىقادىڭلار ئەھمىيەتسىز بولۇپ، گۇناھلىرىڭلار تېخىچە كەچۈرۈلمىگەن بولاتتى. ¹⁸ ئۇ چاغدا، ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلغان ھەم تۈگەپ كەتكەن قېرىنداشلارمۇ دوزاخقا چۈشكەن بولاتتى. ¹⁹ ئەگەر پەقەت بۈگۈنكى ھايات ئۈچۈنلا ئەيسا مەسىھكە ئۈمىد باغلىغان بولساق، ئۇ چاغدا بىز بۇ دۇنيادىكى ھەرقانداق بىچارە كىشىلەردىنمۇ بىچارە بولۇپ قالغان بولىمىز.

²⁰ لېكىن، ئەمەلىيەتتە ئەيسا مەسىھ ئۆلۈمدىن تىرىلدى. ئۇنىڭ تىرىلىشى ئۆلگەنلەرنىڭ قايتا تىرىلىدىغانلىقىغا كاپالەتلىك قىلىدۇ. ²¹ چۈنكى، ئۆلۈم بىر ئادەم، يەنى ئادەمئاتا ئارقىلىق دۇنيادا پەيدا بولغىنىدەك، ئۆلۈمدىن تىرىلىشمۇ بىر ئادەم، يەنى ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق پەيدا بولدى. ²² پۈتكۈل ئىنسان ئادەمئاتىنىڭ ئەۋلادى بولغانلىقى ئۈچۈن، ئۇنىڭغا ئوخشاشلا ئۆلۈمگە مەھكۇم قىلىندى. لېكىن، ئەيسا مەسىھكە مەنسۇپ بولغان بىزلەر ئەيسا مەسىھكە ئوخشاش ئۆلۈمدىن تىرىلىمىز. ²³ بىراق، ھەربىر ئادەمنىڭ ئۆز نۆۋىتى بار. ئالدى بىلەن كاپالەتچى بولغان ئەيسا مەسىھ تىرىلدى، ئاندىن كېيىن ئەيسا مەسىھ قايتا كەلگەندە ئۇنىڭغا مەنسۇپ بولغانلار تىرىلىدۇ. ²⁴ ئاندىن، قىيامەت كۈنى كېلىدۇ. شۇ چاغدا، ئەيسا مەسىھ يامان روھلاردىن ئىبارەت بولغان بارلىق ھۆكۈمرانلار، ھوقۇقدارلار ۋە كۈچلۈكلەرنى يوقىتىپ، پادىشاھلىقىنى ئاتىمىز خۇداغا تاپشۇرۇپ بېرىدۇ. ²⁵ ئەيسا مەسىھ پۈتكۈل دۈشمەنلىرىنى مەغلۇپ قىلىپ، ئۇلارنى ئۆزىنىڭ ئايىغى ئاستىدا تىز پۈكتۈرگۈچە ھۆكۈم سۈرۈشى كېرەك. ²⁶ يوقىتىلىدىغان ئەڭ ئاخىرقى دۈشمەن ئۆلۈمدۇر. ²⁷ مۇقەددەس يازمىلاردا: «خۇدا ھەممىنى ئۇنىڭ ئايىغى ئاستىدا تىز پۈكتۈردى» دېيىلىدۇ. بۇ يەردە ئېيتىلغان «بارلىقىنى ئۇنىڭ ئايىغى ئاستىدا تىز پۈكتۈردى» دېگەن سۆزنىڭ خۇدانى ئۆز ئىچىگە ئالمايدىغانلىقى ئېنىقتۇر. ²⁸ پۈتكۈل مەۋجۇدات ئەيسا مەسىھكە تىز پۈككەندە، خۇدانىڭ ئوغلى، يەنى ئەيسا مەسىھمۇ پۈتكۈل مەۋجۇداتنى ئۆزىگە تىز پۈكتۈرۈپ بەرگەن خۇداغا تىز پۈكىدۇ. شۇ چاغدا، خۇدا ھەممىسىگە نىسبەتەن ھەقىقەتەن باشقۇرغۇچى بولىدۇ.

²⁹ ئۆلۈمدىن تىرىلىش بولمىسا، بەزىلەرنىڭ ئۆلگەنلەر ئۈچۈن چۆمۈلدۈرۈلۈشىنى

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

قانداق چۈشىنىش كېرەك؟ ئۆلگەنلەر زادى تىرىلمىسە، كىشىلەرنىڭ ئۇلار ئۈچۈن چۆمۈلدۈرۈلگىنى بىكار بولىدۇ. ³⁰ بىز نېمە ئۈچۈن ھەر دائىم ئۆزىمىزنى خەتەرگە ئاتايمىز؟ ³¹ مېنىڭ ھەر كۈنى ئۆلۈمگە دۇچ كېلىۋاتقىنىم راست! قېرىنداشلار، رەببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ سىلەرنىڭ ھاياتىڭلاردا شۇنداق كۆپ ئىشلارنى قىلغانلىقى بىلەن پەخىرلەنگىنىمنىڭ راستلىقىغا ئوخشاش، بۇ سۆزۈمنىڭمۇ ھەرگىز يالغان يېرى يوقتۇر. ³² مەن ئەفەس شەھىرىدە يىرتقۇچ ھايۋانلارغا ئوخشاش ئاشۇ رەقىبەلەر بىلەن ئېلىشتىم. ئۆلۈمدىن تىرىلىش بولمىسا، مېنىڭ شۇنداق قىلغىنىمنىڭ نېمە پايدىسى بولاتتى؟ ئەگەر ئۆلگەنلەر تىرىلمىسە، ئۇنداقتا «بەربىر ئەتە ئۆلۈپ كېتىدىغان بولغاندىن كېيىن، يەپ - ئىچىپ يۈرۈۋالايلى» دېگەن سۆز يوللۇق بولاتتى!

³³ مۇنداق سۆزلەرگە ئالدىنماڭلار، چۈنكى «يامان بىلەن دوست بولساڭ، ياخشى ئەخلاقنى بۇزار.» ³⁴ ئەقىل - ھوشۇڭلارنى تېپىپ، گۇناھ قىلىشتىن قول ئۈزۈڭلار. بەزىلىرىڭلار خۇدانى تېخىچە تونۇمايسىلەر. بۇ سۆزنى سىلەرنى خىجىل بولسۇن، دەپ ئېيتىۋاتمەن.

تىرىلگەندىن كېيىنكى تەن

³⁵ لېكىن بەزىلەر: «ئۆلگەنلەر قانداق تىرىلىدۇ؟ ئەگەر ئۆلگەن ئادەم تىرىلسە، ئۇنىڭ تېنى قانداق بولىدۇ؟» دەپ سورىشى مۇمكىن. ³⁶ نېمىدېگەن ئەخمىقانە سوئال! ئۆلگەنلەرنىڭ تىرىلىشى خۇددى ئۇرۇقنىڭ توپىغا تاشلىنىپ قۇربان بولۇپ، قايتا بىخ سۈرۈپ چىققىنىغا ئوخشايدۇ. ³⁷ دېھقان ئۇرۇقنى تېرىغىنىدا، ئۈنۈپ چىقىدىغان ئۆسۈملۈكنىڭ ئۆزىنى ئەمەس، پەقەت ئۇرۇقنى، مەسىلەن بۇغداي ياكى باشقا بىر ئۆسۈملۈكنىڭ ئۇرۇقنى تېرىدۇ. ³⁸ خۇدا بولسا ئۆز خاھىشى بويىچە ئاشۇ ھەربىر ئۇرۇقنىڭ ئۆز نەسلىگە خاس تەنلىرىنى بېرىدۇ. ³⁹ ھەربىر ئۇرۇقنىڭ تېنى ئوخشاش بولمىغاندەك، ھەممە جانلىقلارنىڭ تېنىمۇ بىر - بىرىگە ئوخشاش بولمايدۇ. ئىنسانلارنىڭ، ھايۋانلارنىڭ، قۇشلارنىڭ ۋە بېلىقلارنىڭ تېنى بىر - بىرىگە ئوخشاش ئەمەس. ⁴⁰ ئاسماندا جىسىملار بار، يەردىمۇ جىسىملار بار. ئاسماندىكى جىسىملارنىڭ گۈزەللىكى باشقىدۇر، يەردىكى جىسىملارنىڭمۇ گۈزەللىكى باشقىدۇر.

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

⁴¹ قۇياشنىڭ گۈزەللىكى، ئاينىڭ گۈزەللىكى ۋە يۇلتۇزلارنىڭ گۈزەللىكىمۇ باشقا - باشقىدۇر. گۈزەللىكتە يۇلتۇزمۇ يۇلتۇزدىن پەرقلىنىدۇ.

⁴² شۇنىڭغا ئوخشاش، تىرىلدۈرۈلگەندىن كېيىنكى تېنىمىز ئۆلگەندىن كېيىنكى تېنىمىزگە ئوخشىمايدۇ. كۆمۈلگەن تېنىمىز چىرىپ كېتىدۇ، لېكىن تىرىلدۈرۈلگەن تېنىمىز بولسا مەڭگۈ چىرىمەيدۇ. ⁴³ تېنىمىز شەرەپسىز ھالدا ئاجىزلىقتا كۆمۈلىدۇ لېكىن، شان - شەرەپ ۋە قۇدرەتتە تىرىلدۈرۈلىدۇ. ⁴⁴ تېنىمىز جىسمانىي تەن ھالىتىدە كۆمۈلىدۇ. لېكىن، ئالاھىدە بىر تەن ھالىتىدە تىرىلدۈرۈلىدۇ. بۇ دۇنياغا خاس جىسمانىي تېنىمىز بولغىنىدەك، ئۇ دۇنياغا خاس ئالاھىدە تېنىمىزمۇ بار بولىدۇ. ⁴⁵ بۇ دۇنياغا خاس تەن توغرىلۇق مۇقەددەس يازمىلاردا: «تۇنجى ئىنسان، يەنى ئادەمئاتىغا ھاياتلىق بېرىلدى» دەپ يېزىلغان. ئاخىرقى ئادەمئاتا، يەنى ئەيسا مەسىھ بولسا ئۇ دۇنيادا ياشىشىمىز ئۈچۈن بىزگە مەڭگۈلۈك ھاياتلىق بەردى. ⁴⁶ ئەڭ ئاۋۋال پەيدا بولغان تەن ئۇ دۇنياغا خاس تەن ئەمەس، بەلكى بۇ دۇنياغا خاس تەندۇر. كېيىن پەيدا بولغان تەن بولسا ئۇ دۇنياغا خاس ئالاھىدە بىر تەندۇر. ⁴⁷ دەسلەپكى ئىنسان يەردىن، يەنى توپىدىن يارىتىلدى. كېيىنكى ئىنسان، يەنى ئەيسا مەسىھ ئەرشتىن كەلدى. ⁴⁸ بۇ دۇنيادا ياشاۋاتقان ئىنسانلار توپىدىن يارىتىلغان ئادەمئاتىغا ئوخشايدۇ. مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشىدىغانلار بولسا ئەرشتىن كەلگەن ئەيسا مەسىھكە ئوخشايدىغان بولىدۇ. ⁴⁹ بىزلەر توپىدىن يارىتىلغان ئادەمئاتىغا قانداق ئوخشاش بولساق، كەلگۈسىدە ئەرشتىن كەلگەن ئەيسا مەسىھكىمۇ شۇنداق ئوخشاش بولىمىز.

⁵⁰ قېرىنداشلار، شۇنى دېمەكچىمەنكى، بىزنىڭ گۆش ۋە قاندىن تۆرەلگەن جىسمانىي تېنىمىز خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا كىرەلمەيدۇ. بىزنىڭ ئۆلۈپ چىرىدىغان تېنىمىز مەڭگۈ ياشىيالمايدۇ. ⁵¹ ئەمدى خۇدا ماڭا ئاشكارىلىغان ھەقىقەتنى سىلەرگە ئېيتاي. ھەممىمىزلا ئۆلمەيمىز، بىراق ھەممىمىز پۈتۈنلەي ئۆزگىرىمىز. ⁵² بۇ ئىش ئەڭ ئاخىرقى كاناي چېلىنغاندا، كۆزنى يۇمۇپ ئاچقۇچە بىر دەمدىلا يۈز بېرىدۇ. كاناي چېلىنىشى بىلەنلا، ئۆلگەن ئېتىقادچىلار چىرىمەس تەن بىلەن تىرىلىدۇ، بىزلەرمۇ ئۆزگىرىمىز. ⁵³ چۈنكى، بۇ چىرىدىغان تېنىمىز چىرىمەيدىغان تەنگە، بۇ

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

ئۆلدىغان تېنىمىز ئۆلمەيدىغان تەنگە ئايلىنىشى كېرەك.⁵⁴ چىرىدىغان ۋە ئۆلدىغان تېنىمىز چىرىمەيدىغان ۋە ئۆلمەيدىغان تەنگە ئايلانغاندا، مۇقەددەس يازمىلاردىكى ئالدىن ئېيتقان بۇ سۆزلەر ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى:

«ئۆلۈم يېڭىلىپ، يوق بولدى!»
⁵⁵ «ئەي ئۆلۈم، غەلبەڭ يوق ئەمدى!»
 ئەي ئۆلۈم، نەشتىرىڭ يوق ئەمدى!»

⁵⁶ ئۆلۈمنىڭ نەشتىرى — گۇناھتۇر. گۇناھنىڭ كۈچى بولسا بىزنىڭ تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلمىغانلىقىمىزدىن پەيدا بولىدۇ.⁵⁷ لېكىن، خۇداغا شۈكۈر! چۈنكى خۇدا رەببىمىز ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق بىزنى ئۆلۈم ۋە گۇناھ ئۈستىدىن غەلبىگە ئېرىشتۈردى.

⁵⁸ شۇنىڭ ئۈچۈن، قەدىرلىك قېرىنداشلىرىم، ئېتىقادىڭلاردا تەۋرەنمەي، چىڭ تۇرۇڭلار. رەببىمىزگە ئەستايىدىللىق بىلەن خىزمەت قىلىڭلار. رەببىمىز ئۈچۈن قىلغان خىزمىتىڭلارنىڭ ھەرگىز بەھۇدە كەتمەيدىغانلىقىنى چۈشىنىڭلار.

16 - باب

يېرۇسالېمدىكى ئېتىقادچىلارغا ئىئانە بېرىش توغرىسىدا

¹ خېتىڭلاردا يازغان يېرۇسالېمدىكى ئېتىقادچىلارغا بېرىلدىغان ئىئانە ئىشىغا كەلسەك، سىلەرمۇ گالاتىيا ئۆلكىسىدىكى جامائەتچىلىكلەرگە ئېيتقىنىمىدەك قىلىڭلار.² ھەر يەكشەنبە كۈنى، ھەربىرىڭلار ھەپتىلىك تاپاۋىتىڭلارغا قاراپ، ئۇنىڭ مەلۇم قىسمىنى ئىئانگە ئاجرىتىپ تويلاڭلار. شۇنداق قىلساڭلار، يېنىڭلارغا بارغىنىمدا پۇل توپلىنىپ بولغان بولىدۇ.³ مەن يېنىڭلارغا بارغىنىمدا، ئىئانەڭلارنى ئېلىپ بېرىش ئۈچۈن ئۆزۈڭلار تاللىغان كىشىلەرنى تونۇشتۇرۇش خېتىم بىلەن يېرۇسالېمدىكى جامائەتچىلىكنىڭ يېتەكچىلىرىگە ئەۋەتمەن.⁴ ئەگەر ئۆزۈمنىڭ

كورنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

بىرىشىغا توغرا كەلسە، ئۇلار بىلەن بىللە بارىمەن.

پاۋلۇسنىڭ پىلانلىرى

⁵ ماكدونىيە ئۆلكىسىگە بارغاندىن كېيىن، يېنىڭلارغا بارىمەن. چۈنكى، ماكدونىيىدىن ئۆتمە كىچىمەن. ⁶ بەلكىم يېنىڭلاردا بىر مەزگىل تۇرۇشۇم ۋە ھەتتا قىشنى سىلەر بىلەن بىللە ئۆتكۈزۈشۈم مۇمكىن. كېيىن قەيەرگە بارماقچى بولسام، سىلەر ياردەم قىلىپ، مېنى يولغا سېلىپ قويارسىلەر. ⁷ بۇ قېتىم سىلەرنى يول ئۈستىدىلا كۆرۈپ ئۆتۈپ كېتىشنى خالىمايمەن. خۇدا بۇيرۇسا، سىلەر بىلەن ئۇزۇنراق ۋاقىت بىللە بولىمەن.

⁸ لېكىن، ئورما ھېيتىغىچە ئەفەس شەھىرىدە داۋاملىق تۇرماقچىمەن. ⁹ چۈنكى، بۇ يەردە خۇش خەۋەرنى يەتكۈزۈش ئۈچۈن ماڭا ئىشك كەڭ ئوچۇقتۇر. كۆپ كىشىلەر ئۇنى قوبۇل قىلىۋاتىدۇ. لېكىن، خۇش خەۋەرگە قارشى تۇرۇۋاتقانلارمۇ كۆپ بولۇۋاتىدۇ.

¹⁰ تىموتىي يېنىڭلارغا بېرىپ، سىلەر بىلەن بىللە تۇرغاندا، ئۇنىڭ قورقماي، ئەركىن - ئازادە بولۇشىغا كۆڭۈل بۆلۈڭلار. چۈنكى، ئۇمۇ ماڭا ئوخشاش، رەببىمىز ئۈچۈن خىزمەت قىلىۋاتىدۇ. ¹¹ ھېچكىم ئۇنىڭغا سەل قارىمىسۇن. ھەممىڭلار ئۇنىڭغا ياردەم بېرىپ، ئۇنى يېنىمغا ساق - سالامەت يولغا سېلىپ قويۇڭلار. چۈنكى، ئۇنىڭ باشقا قېرىنداشلار بىلەن بىللە كېلىشىنى كۈتمەكتەمەن.

¹² قېرىندىشىمىز ئاپوللوسقا كەلسەك، ئۇنى قېرىنداشلار بىلەن بىللە سىلەرنىڭ يېنىڭلارغا بېرىشقا كۆپ دەۋەت قىلدىم. لېكىن، ئۇنىڭ ھازىر ھېچ بارغۇسى يوق. كېيىن پۇرسەت پېشىپ يېتىلگەندە بارىدۇ.

ئاخىرقى سۆزلەر

¹³ قېرىنداشلار، ئېتىقاد يولىدا ھوشيار بولۇڭلار، ئېتىقادىڭلاردا چىڭ تۇرۇڭلار، مەردانە ۋە قەيسەر بولۇڭلار. ¹⁴ ھەممە ئىشنى مېھىر - مۇھەببەت بىلەن قىلىڭلار. ¹⁵⁻¹⁶ يۇنان ئۆلكىسىدىكى ئەڭ دەسلەپتە ئېتىقاد قىلغان ئىستىپاناس ۋە ئۇنىڭ ئائىلىسىدىكىلەرنىڭ ئۆزلىرىنى ئېتىقادچىلارنىڭ خىزمىتىگە چىن دىلى بىلەن

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

ئاتىغانلىقىنى بىلسىلەر. قېرىنداشلار، سىلەردىن ئۆتۈنمەنكى، بۇنداق كىشىلەرنىڭ ۋە ئۇلار بىلەن بىرلىكتە رەببىمىزگە خىزمەت قىلىۋاتقانلارنىڭ سۆزلىرىگە كىرىشكەنلەر.

¹⁷ يېنىڭلاردىن ئىستىپاناس، فورتۇنات ۋە ئاخايىكنىڭ بۇ يەرگە مېنى يوقلاپ كەلگەنلىكىگە ناھايىتى خۇش بولدۇم. چۈنكى، ھازىر سىلەر مەن بىلەن بىللە بولالمىغىنىڭلار ئۈچۈن، ئۇلار سىلەرنىڭ ئورنىڭلاردا ماڭا ياردەم قىلدى. ¹⁸ ئۇلار سىلەرنى روھلاندۇرغاندەك، مېنىڭ قەلبىمنىمۇ روھلاندۇردى. بۇنداق كىشىلەرنى قەدىرلەڭلار.

¹⁹ بۇ يەردىكى، يەنى ئاسىيا ئۆلكىسىدىكى جامائەتچىلىكلەردىن سىلەرگە سالام. ئاڭۇنلا بىلەن ئايالى پرىسكىلا ۋە ئۇلارنىڭ ئائىلىسىدە جەم بولىدىغان جامائەتچىلىك سىلەرگە رەببىمىزنىڭ نامى بىلەن سەممىي سالام يوللىدى. ²⁰ بۇ يەردىكى بارلىق قېرىنداشلار سىلەرگە سالام ئېيتتى. بىر - بىرىڭلار بىلەن مېھرىبانلارچە سالاملىشىڭلار.

²¹ مانا ھازىر بۇ ئاخىرقى سالاملارنى مەنكى پاۋلۇس ئۆز قولۇم بىلەن يېزىۋاتىمەن. ²² رەببىمىزنى سۆيىمىگەنلەرگە لەنەت بولسۇن. ئى رەببىمىز، كەلگەن يەنە! ²³ رەببىمىز ئەيسانىڭ مېھرى - شەپقىتى سىلەرگە يار بولغاي. ²⁴ ھەممىمىز ئەيسا مەسھكە مەنسۇپ بولغانلىقىمىز ئۈچۈن، سىلەرنى چىن دىلىمدىن سۆيىمەن، ئامىن!

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

ئەلچى پاۋلۇس بۇ خەتنى كورىنتتىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى بىلەن كەسكىن مۇناسىۋەتتە بولغان، يەنى كورىنتتىكى بەزى ئېتىقادچىلار پاۋلۇسقا ھەر تەرەپتىن ھۇجۇم قىلغان چاغدا يازغان. پاۋلۇسنىڭ ئۇلارنىڭ جامائەتچىلىكىگە بېرىش پىلانىنى ئۆزگەرتكەنلىكىدىن، بەزى ئېتىقادچىلار ئۇنىڭدىن ئاغرىنىپ، ئۇنى تۇراقسىز، ئىشەنچلىك ئەمەس دېسە، ئاز بىر قىسىم ئېتىقادچىلار ئۇنى ئەلچى ئەمەس، دەپ ھاقارەتلىگەن، ھەتتا ئۇنىڭغا ئىئانە توپىلغان پۇلغا خىيانەت قىلغان، دېگەن تۆھمەتنى چاپلىغان.

شۇڭا، پاۋلۇس ئۇشبۇ خەتنىڭ ئالدىنقى بايلىرىدا ئۆزىنىڭ كورىنتتىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى بىلەن بولغان مۇناسىۋىتىنى تەھلىل قىلىپ، ئۆزىنىڭ نېمىشقا ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىدە ئۆزىگە قارشى تۇرغان ئادەملەرگە قاتتىق مۇئامىلە قىلغانلىقىنى چۈشەندۈرگەن ۋە بۇ خىل قاتتىق پوزىتسىيىدە بولۇشنىڭ ئۇلارغا پۇشايىمان ۋە يارىشىش ئېلىپ كەلگەنلىكىدىن خۇشال بولغانلىقىنى بىلدۈرگەن. كېيىنكى بايلىرىدا، پاۋلۇس بۇ جامائەتچىلىكنىڭ يەھۇدىيە ئۆلكىسىدىكى كەمبەغەل ئېتىقادچىلارغا ياردەم قىلىش ئۈچۈن باشلىغان ئىئانە توپلاش ئىشىنىڭ ئاخىرىنى چىقىرىشىنى سورىغان ھەمدە ئۆزىنىڭ ئەلچىلىك ھوقۇقىنى ياقلىغان.

تېزىس:

1. دۇئايسالام (1 - باب - 1 - ئايەتتىن 11 - ئايەتكىچە)
2. پاۋلۇس ۋە كورىنتتىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى (1 - باب - 12 - ئايەتتىن 7 - بابنىڭ ئاخىرىغىچە)
3. يەھۇدىيىدىكى ئېتىقادچىلار ئۈچۈن ئىئانە توپلاش (8 - ، 9 - بابلار)
4. پاۋلۇسنىڭ ئۆزىنىڭ ئەلچىلىك ھوقۇقىنى ياقلىشى (10 - بابتىن 13 - باب - 10 - ئايەتكىچە)
5. ئاخىرقى تىلەكلەر (13 - باب - 11 - ئايەتتىن 13 - ئايەتكىچە)

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان

ئىككىنچى خەت

¹ خۇدانىڭ ئىرادىسى بىلەن ئەيسا مەسىھكە ئەلچى بولۇشقا چاقىرىلغان مەنكى پاولۇس ۋە قېرىنداشىمىز تىموتىدىن كورىنت شەھىرىدىكى خۇداغا مەنسۇپ بولغان ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە، جۈملىدىن يۇنان ئۆلكىسىنىڭ ھەرقايسى جايلىرىدىكى خۇدانىڭ بارلىق مۇقەددەس خەلقىگە سالام. ² خۇدا ئاتىمىز ۋە رەببىمىز ئەيسا مەسىھ سىلەرگە مېھىر - شەپقەت ۋە ئامانلىق ئاتا قىلغاي!

خۇدا — تەسەللىنىڭ مەنبەسى

³ رەببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ ئاتىسى، يەنى بارلىق تەسەللىنىڭ مەنبەسى بولغان رەھىمدىل ئاتىمىز خۇداغا مەدھىيىلەر ئوقۇلغاي! ⁴ ھەرقانداق مۈشكۈللۈككە ئۇچرىغىنىمىزدا، خۇدا بىزگە تەسەللى بېرىپ كەلدى. شۇڭا، بىزمۇ خۇدادىن ئالغان تەسەللى بىلەن مۈشكۈل ئەھۋالدا قالغانلارغا تەسەللى بېرەلەيمىز. ⁵ بىز ئەيسا مەسىھ ئۈچۈن كۆپ ئازاب - ئوقۇبەت چەككەن بولساق، ئۇ ئارقىلىق يەنە كۆپ تەسەللىمۇ تاپىمىز. ⁶ بىزنىڭ ئازاب - ئوقۇبەت چېكىشىمىز سىلەرنىڭ تەسەللى تېپىشىڭلار ۋە قۇتقۇزۇلۇشۇڭلار ئۈچۈندۇر. بىزنىڭ تەسەللى تېپىشىمىز سىلەرنىڭمۇ تەسەللى تېپىشىڭلار ئۈچۈندۇر. بۇ تەسەللى ئارقىلىق، سىلەر بىز بېشىمىزدىن ئۆتكۈزگەندەك

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

ئازاب - ئوقۇبەتكە دۇچ كەلگەندە، سەۋر - تاقەت بىلەن بەرداشلىق بېرەلەيسىلەر. ⁷ شۇڭا، سىلەرنىڭ بەرداشلىق بېرەلەيدىغانلىقىڭلارغا ئىشەنچىمىز كامىل، چۈنكى بىز بىلىمىزكى، سىلەر بىز چەككەن ئازاب - ئوقۇبەتنى چەككەنگە ئوخشاش، بىز ئېرىشكەن تەسەللىگىمۇ ئېرىشىسىلەر.

⁸ قېرىنداشلار، بىزنىڭ ئاسىيا ئۆلكىسىدە چەككەن ئازاب - ئوقۇبەتلىرىمىزدىن خەۋەردار بولۇشۇڭلارنى توغرا تاپتۇق. ئۇ ۋاقتلاردا، چىدىغۇسىز ئېغىر بېسىم ئاستىدا ھەتتا ھاياتىمىزدىنمۇ ئۈمىد ئۈزگەندۇق. ⁹ كۆڭلىمىزدە ھەقىقەتەنمۇ ئۆلۈمگە مەھكۇم بولدۇق، دەپ ئويلىغاندۇق. بۇنىڭدىن بىز ئۆزىمىزگە ئەمەس، ئۆلۈكلەرنى تىرىلدۈرىدىغان خۇداغىلا تايىنىشىمىز لازىملىقىنى تونۇپ يەتتۇق.

¹⁰ خۇدا بىزنى چوڭ بىر ئۆلۈم خەۋىپىدىن قۇتۇلدۇرغان ۋە قۇتۇلدۇرىدۇ. ئۈمىدىمىز بىزنى كەلگۈسىدە يەنە قۇتۇلدۇرىدىغان خۇداغا باغلانغان. ¹¹ سىلەرمۇ بىزگە دۇئا قىلىۋاتقانلىقىڭلار سەۋەبىدىن بىز ئۈچۈن قىلىنغان تېخىمۇ كۆپ دۇئالار خۇداغا يېتىپ، خۇدا بىزنى ئۆلۈم خەۋىپىدىن قۇتۇلدۇرىدۇ. بۇنىڭ بىلەن، كۆپلىگەن كىشىلەر خۇداغا شۈكۈرلەر ئېيتىدۇ.

باۋلۇسنىڭ زىيارەت پىلانىنى ئۆزگەرتىشى

¹² بۇ دۇنيانىڭ دانالىقىغا ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ شەپقىتىگە تايىنىپ، يۈرۈش - تۇرۇشىمىزدا بولۇپمۇ سىلەر بىلەن بولغان مۇناسىۋىتىمىزدە سەمىمىي ۋە ئاق كۆڭۈل بولغانلىقىمىزغا ۋىجدانىمىز گۇۋاھتۇر. بىز مانا بۇنىڭ بىلەن پەخىرلىنىمىز. ¹³ بىزنىڭ سىلەرگە يازغانلىرىمىزدا ھېچقانداق يوشۇرۇن مەنە ياكى سىلەر چۈشىنەلمىگۈدەك يەر يوقتۇر. ¹⁴ مەن شۇنى ئارزۇ قىلىمەنكى، گەرچە سىلەر بىزنى ھازىرغىچە تولۇق چۈشەنمىسەڭلارمۇ، كەلگۈسىدە تولۇق چۈشەنگەيسىلەر. شۇنداق بولغاندا، خۇددى بىز سىلەر بىلەن پەخىرلەنگىنىمىزدەك، رەببىمىز ئەيسا قايتا كەلگەن كۈنى سىلەرمۇ بىز بىلەن پەخىرلىنىسىلەر.

¹⁵⁻¹⁶ مەن بۇلارغا ئىشەنچ بىلەن قارىغاچقا، سىلەرگە قوش بەخت ئېلىپ كېلىشنى ئويلاپ، ماكېدونىيە ئۆلكىسىگە بېرىشتا ئالدى بىلەن سىلەرگە يولۇقۇپ ئۆتۈشنى، قايتىشىمدا يەنە بىر يولۇقۇپ، سىلەرنىڭ مېنى يەھۇدىيە ئۆلكىسىگە يولغا سېلىپ

كورننتلىقلارغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

قويۇشۇڭلارنى نىيەت قىلغاندىم. ¹⁷ بىراق قايتىشىمدا، سىلەرگە يولۇقالمدىم. بۇ، نىيىتىمنىڭ بىقارار ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىرمۇ؟! ياكى مەن پىلان قىلغاندا، شەخسىي غەربىزىگە يېتىش ئۈچۈن بىر دەم «ھەئە»، بىر دەم «ياق» دەيدىغان ئادەملەردەك بولۇپ قالدۇممۇ؟! ¹⁸ سىلەرگە ئېيتقان سۆزلىرىم خۇددى خۇدا ئىشەنچلىك بولغاندەك ئىشەنچلىكتۇر. سۆزلىرىم ھەرگىزمۇ بىردەم «ھەئە» بىردەم «ياق» دەپ ئۆزگىرىپ تۇرمايدۇ. ¹⁹ مەن سىلاس ۋە تىموتىيلار بىلەن سىلەرگە خۇش خەۋىرىنى يەتكۈزگەن خۇدانىڭ ئوغلى ئەيسا مەسىھ بىر دەم «ھەئە»، بىر دەم «ياق» دەيدىغانلاردىن ئەمەستۇر. ئۇ خۇدانىڭ پۈتۈن ۋەدىلىرىدىكى «ھەئە» دۇر. ²⁰ خۇدانىڭ پۈتۈن ۋەدىلىرى ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق ئەمەلگە ئاشۇرۇلدى. شۇنىڭ ئۈچۈن، بىز ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق «ئامىن» دەپ، خۇدانى ئۇلۇغلايمىز. ²¹ سىلەر بىلەن بىزنى ئەيسا مەسىھكە باغلاپ، ئېتىقادتا مۇستەھكەم قىلغۇچى خۇدادۇر. ئۇ بىزنى ئۆزى ئۈچۈن تاللىدى. ²² قەلبىمىزگە مۇقەددەس روھنى سېلىش بىلەن بىزگە ئىگىدارچىلىق مۆھرىنى بېسىپ، ئۇنى ئۆز ۋەدىسىنىڭ تولۇق ئەمەلگە ئاشىدىغانلىقىنىڭ كاپالىتى قىلدى. ²³ خۇدا ماڭا گۇۋاھچى بولسۇنكى، كورننت شەھىرىگە قايتا بارمىغانلىقىمنىڭ سەۋەبى سىلەرگە قاتتىق قوللۇق قىلىپ قويۇشۇمدىن ساقلىنىش ئۈچۈندۇر. ²⁴ بىز سىلەرنىڭ ئېتىقادىڭلار ئۈستىدىن، ھۆكۈمرانلىق قىلماقچى ئەمەسمىز. چۈنكى شۇنى بىلىمىزكى، سىلەر خۇداغا تايىنىپ، ئېتىقادتا مۇستەھكەم تۇرۇۋاتىسىلەر. بىز پەقەت سىلەرنىڭ خۇشال بولۇشۇڭلار ئۈچۈن، سىلەر بىلەن بىرگە خىزمەت قىلماقچىمىز.

2 - باب

¹ شۇڭا، شۇ چاغدا مەن يېنىڭلارغا بارماسلىقىنى قارار قىلدىم. چۈنكى، سىلەرنى ئۆتكەنكىدەك غەم - قايغۇغا سېلىشنى خالىمىدىم. ² سىلەرنى غەم - قايغۇغا سالسام، مېنى خۇش قىلالايدىغان ئادەملەرنى قايغۇغا سالغان بولمامدىمەن؟ ئۇنداقتا، كىم مېنى خۇش قىلالىسۇن؟ ³ شۇنىڭ ئۈچۈن، يېنىڭلارغا بېرىشنىڭ ئورنىغا خەت

كورنتلىقلارغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

يازدىم. مەقسەتتىم، يېنىقلارغا بارغان ۋاقتىدا مېنى خۇشال قىلىشقا تېگىشلىك بولغان سىلەرنىڭ ئەكسىچە مېنى قايغۇغا سالماسلىقىڭلار ئۈچۈندۇر. مەن ئىشىنىمەنكى، مېنىڭ خۇشاللىقىم سىلەرنىڭ خۇشاللىقىڭلاردۇر.⁴ ئۇ خەتنى سىلەرنى غەم - قايغۇغا سېلىش ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى مېنىڭ سىلەرگە بولغان چوڭقۇر مۇھەببىتىمنى چۈشىنىشىڭلار ئۈچۈن، قاتتىق قايغۇ - ئەلەم ئىچىدە كۆز ياشلىرىمنى تۆكۈپ تۇرۇپ يازغاندىم.

گۇناھكارنى قوبۇل قىلىش

⁵ ئەگەر بىرەرسى قايغۇ ئېلىپ كەلگەن بولسا، ئۇ ماڭلا ئەمەس، پۈتۈن جامائەتچىلىكىڭلارغا مەلۇم دەرىجىدە قايغۇ ئېلىپ كەلدى دېسەم، بۇ كۆپتۈرگەنلىك بولمايدۇ.⁶ كۆپىنچىڭلار ئۇ كىشىنى يەتكۈچە جازالىغاندىڭلار.⁷ ئەمدى ئۇنى كەچۈرۈڭلار ۋە ئۇنىڭغا تەسەللى بېرىڭلار. بولمىسا، ئۇ ھەددىدىن زىيادە قايغۇرۇپ كېتىدۇ.⁸ شۇنىڭ ئۈچۈن، ئۇنىڭغا مۇھەببىتىڭلارنى كۆرسىتىشىڭلارنى سورايمەن.⁹ ئالدىنقى خېتىمنى يېزىشىمدىكى سەۋەب سىلەرنىڭ ھەرقانداق ئىشتا مېنىڭ سۆزۈمنى ئاڭلايدىغان - ئاڭلىمايدىغانلىقىڭلارنى سىناش ئۈچۈن ئىدى.¹⁰ سىلەر ئۇ كىشىنى كەچۈرسەڭلار، مەنمۇ ئۇنى كەچۈرىمەن. مەن كىمنى كەچۈرسەم، بۇنى ئەيسا مەسىھ ئالدىدا سىلەر ئۈچۈن قىلدىم.¹¹ بۇنىڭدىكى مەقسەت، شەيتان تەرىپىدىن ئازدۇرۇلۇپ كەتمەسلىكىمىز ئۈچۈندۇر. چۈنكى، بىز شەيتاننىڭ ھىيلە - مىكىرلىرىنى ياخشى بىلىمىز.

يېڭى ئەھدىنىڭ خىزمەتكارى

¹² ئەيسا مەسىھ توغرىسىدىكى خۇش خەۋەرنى يەتكۈزۈش مەقسىتىدە تروئاس شەھىرىگە بارغىنىدا رەببىمىز ئۈچۈن خىزمەت قىلىشقا پۇرسەت بېرىلگەن بولسىمۇ،¹³ سىلەرنىڭ خەۋىرىڭلارنى ئېلىپ كەلمەكچى بولغان قېرىندىشىم تىتۇس ئۇ يەرگە تېخى كەلمىگەنلىكى ئۈچۈن، كۆڭلۈم تەشۋىشكە چۈشۈپ، ئۇ يەردىكىلەر بىلەن خوشلىشىپلا ماكېدونىيە ئۆلكىسىگە ئۇنى ئىزدەپ كەتتىم.¹⁴ خۇداغا شۈكۈر! خۇدا ھەمىشە بىزنى ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق ئۆزىنىڭ زەپەر

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

قوشۇندا بولۇشقا مۇيەسسەر قىلىپ، بىز ئارقىلىق خۇش خەۋەر يەتكۈزۈش بىلەن ئۇنى تونۇشنىڭ خۇش پۇرىقىنى ھەممە يەردە چاچماقتا. ¹⁵ مانا بىز قۇتقۇزۇلدىغانلارغىمۇ، ھالاك بولىدىغانلارغىمۇ چېچىلىدىغان، ئەيسا مەسھنىڭ خۇداغا ئاتىغان خۇش پۇرىقىدۇرمىز. ¹⁶ بۇ خۇش پۇراق ھالاك بولىدىغانلار ئۈچۈن ئۆلۈم پۇرىقى بولسا، قۇتقۇزۇلدىغانلار ئۈچۈن ھاياتلىق پۇرىقىدۇر. بۇنداق زور ۋەزىپىنىڭ ھۆددىسىدىن كىم چىقالايدۇ؟ ¹⁷ ئەلۋەتتە، خۇدانىڭ سۆزىنى پايدا كۆزلەپ بۇرمىلايدىغانلار ھەرگىز بۇنداق ۋەزىپىنىڭ ھۆددىسىدىن چىقالمايدۇ. بىز بولساق، ئۇنداق ئادەملەردىن ئەمەسمىز. بىز ئەيسا مەسھكە مەنسۇپ بولغانلار ھەم خۇدا تەرىپىدىن ئەۋەتىلگەنلەر بولغاچقا، خۇدا ئالدىدا خۇدانىڭ سۆزىنى سەممىي يەتكۈزۈۋاتقانلاردۇرمىز.

3 - باب

يېڭى ئەھدىنىڭ خىزمەتكارلىرى

¹ بۇنداق دېيىش بىلەن يەنە ئۆزىمىزنى كۆرسىتىشكە باشلىدۇقمۇ؟ ياكى بەزىلەردەك، سىلەرگە تونۇشتۇرۇش خېتى ئېلىپ بېرىشىمىز ياكى سىلەردىن تونۇشتۇرۇش خېتى ئېلىشىمىز كېرەكمۇ؟ ² سىلەر ئۆزۈڭلار بىزنىڭ تونۇشتۇرۇش خېتىمىزدۇرسىلەر. چۈنكى، ئەمەلىيىتىڭلاردىن ھەممە كىشى بىزنى ھەم بىزنىڭ ئاراڭلاردا قىلغان ياخشى خىزمىتىمىزنى تونۇۋالالايدۇ. دېمەك، بۇ خەت قەغەزگە ئەمەس، بەلكى قەلبىگە يېزىلغاندۇر. ³ ئېنىقكى، سىلەر خىزمىتىمىزنىڭ مېۋىسى. سىلەر سىياھ بىلەن ئەمەس، مەڭگۈ ھايات خۇدانىڭ روھى بىلەن؛ تاش تاختىلارغا ئەمەس، ئىنسانلارنىڭ قەلبىگە يېزىلغان، ئەيسا مەسھ تەييارلىغان خەتتۇرسىلەر. ⁴ يۇقىرىدا ئېيتقانلىرىمىزغا ئەيسا مەسھ ئارقىلىق خۇدا ئالدىدا جەزم قىلالايمىز. ⁵ بىز ھەممە ئىشنى ئۆز ئىقتىدارىمىز بىلەن قىلالايمىز، دېمەكچى ئەمەسمەن. چۈنكى، بىزنىڭ ئىقتىدارىمىز خۇدادىن كەلگەندۇر. ⁶ ئۇ بىزنى يېڭى ئەھدىنىڭ خىزمەتكارلىرى قىلىش ئۈچۈن ئىقتىدارلىق قىلدى. بۇ ئەھدە يېزىق بىلەن

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

خاتىرىلەنگەن تەۋرات قانۇنىغا ئەمەس، بەلكى مۇقەددەس روھقا ئاساسلانغان. چۈنكى، يېزىق بىلەن خاتىرىلەنگەن تەۋرات قانۇنىغا ھېچكىم تولۇق رىئايە قىلالمىغاچقا، ئۇ ئىنسانلارغا مەڭگۈلۈك ئۆلۈم ئېلىپ كېلىدۇ. مۇقەددەس روھ بولسا گۇناھغا توۋا قىلغانلارغا مەڭگۈلۈك ھاياتلىق ئاتا قىلىدۇ.⁷ تاش ئۈستىگە ھەرپلەر بىلەن ئويۇلغان تەۋرات قانۇنى ئىنسانلارغا مەڭگۈلۈك ئۆلۈم ئېلىپ كەلسمۇ، بۇ قانۇن مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق خۇدانىڭ پارلاق نۇرى ئىچىدە چۈشۈرۈلگەندە، مۇسا پەيغەمبەرنىڭ چىرايى شۇنداق پارلىغاندىكى، گەرچە نۇر ئاستا - ئاستا يوقالغان بولسىمۇ، ئىسرائىل خەلقى ئۇنىڭ چىرايىغا قاراپ تۇرالمىغاندى.⁸ بۇ قانۇننىڭ چۈشۈرۈلۈشى شۇنداق ئۇلۇغ بولغان يەردە، مۇقەددەس روھنىڭ ئېلىپ كېلىدىغىنى تېخىمۇ ئۇلۇغ بولمامدۇ؟!⁹ يەنى ئىنسانغا جازا ئېلىپ كېلىدىغان تەۋرات قانۇنى ئۇلۇغ بولغان يەردە، ئىنساننى ھەققانىي قىلىدىغان يېڭى ئەھدە تېخىمۇ ئۇلۇغ بولمامدۇ؟!¹⁰ ئەمەلىيەتتە، بۇرۇنقى ئۇلۇغلىقنى ھازىرقى تېخىمۇ شانلىق ئۇلۇغلىق بىلەن سېلىشتۇرغاندا، ھېچقانچە ئەمەستۇر.¹¹ ۋاقىتلىق يۈرگۈزۈلگىنى ئۇلۇغ بولغان يەردە، مەڭگۈ يۈرگۈزۈلىدىغىنى تېخىمۇ ئۇلۇغ بولمامدۇ؟!¹² بىزدە شۇنداق بىر ئۈمىد بولغاچقا، يۈرەكلىك ھالدا خوش خەۋەرنى يەتكۈزۈۋاتىمىز.¹³ بىز يۈزىدىكى نۇرنىڭ ئاستا - ئاستا ئۆچۈپ كېتىۋاتقانلىقىنى ئىسرائىللارنىڭ كۆرۈپ قالماسلىقى ئۈچۈن يۈزىگە چۈمپەردە تارتىۋالغان مۇسا پەيغەمبەرگە ئوخشىمايمىز.¹⁴ ئۇ ۋاقىتتا، ئىسرائىللارنىڭ ئەقلى بىخۇدلىشىپ كەتكەندى. ئۇلار تاكى بۈگۈنگىچە كونا ئەھدە، يەنى تەۋراتنى ئوقۇغىنىدا، ئەقلى گويا شۇ چۈمپەردە بىلەن يېپىۋېلىنغاندەك تۇرماقتا. چۈنكى، بۇ چۈمپەردە پەقەت ئەيسا مەسىھ ئارقىلىقلا ئېلىۋېتىلىدۇ.¹⁵ شۇنداق، بۈگۈنكى كۈندىمۇ ئۇلار مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق چۈشۈرۈلگەن تەۋراتنى ئوقۇغاندا، شۇ چۈمپەردە يەنىلا ئۇلارنىڭ قەلبىنى يېپىۋالماقتا.¹⁶ بىراق، ئۇلار قاچان رەببە يۈزلەنسە، ئۇ چۈمپەردە شۇ چاغدا ئېلىپ تاشلىنىدۇ.¹⁷ بۇ يەردىكى «رەب» دېگەنلىك مۇقەددەس روھتۇر. كىمنىڭ قەلبىدە رەببىنىڭ روھى بولسا، ئۇنىڭدا ھۆرلۈك بولىدۇ.¹⁸ بىزلەردىكى چۈمپەردىلەر ئېلىۋېتىلگەنچە، رەببىمىزنىڭ ئۇلۇغلىقىنى كۆرۈۋاتىمىز. بۇنىڭ بىلەن، بىز

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

رەببىمىزگە ئوخشاش بولۇشقا ئۆزگەرتىلىپ، بارا - بارا ئۇنىڭ ئۇلۇغۇقىنى تېخىمۇ ئەكس ئەتتۈرۈۋاتىمىز. بۇ رەببىمىزدىن، يەنى مۇقەددەس روھتىندۇر.

4 - باب

قۇدرەتلىك خۇدا ۋە ئاجىز ئىنسان

¹ خۇدا رەھىم - شەپقىتى بىلەن بۇ خىزمەتنى بىزگە بەرگەنكەن، جاسارىتىمىزنى يوقاتمايمىز. ² ئۇياتلىق، خۇپىيانە ئىشلارنى قىلىشتىن يىراق تۇرۇپ، ھىيلە - مىكرىلىك قىلمايمىز، خۇدانىڭ سۆزىنى بۇرمىلىمايمىز. ئەكسىچە، ھەقىقەتنى ئۆز پىتى ئېيتىمىز. بۇنىڭ بىلەن، بىز ئۆزىمىزنى خۇدا ئالدىدا ھەممە كىشىگە بىلدۈرمىز، ئۇلارمۇ ئۆز قەلبىدە بىزنىڭ قانداق ئادەم ئىكەنلىكىمىزنى بىلىدۇ. ³ بىز يەتكۈزۈۋاتقان خۇش خەۋەرنىڭ مەنىسى يوشۇرۇن دېيىلسە، ئۇ ھالاك بولىدىغانلار ئۈچۈنلا يوشۇرۇندۇر. ⁴ چۈنكى، بۇ دۇنيانىڭ ھۆكۈمرانى بولغان شەيتان خۇدانىڭ ئوبرازى بولغان ئەيسا مەسىھنىڭ ئۇلۇغۇقىنى بىلدۈرىدىغان خۇش خەۋەرنىڭ نۇرى ئېتىقادسىزلارنىڭ دىلىنى يورۇتمىسۇن دەپ، ئۇلارنىڭ ئەقلىنى ئىشلىمەس قىلىپ قويدى. ⁵ بىز قەيەرگە بارساق، ئۆزىمىزنى ئەمەس، بەلكى رەببىمىز ئەيسا مەسىھنى جاكارلايمىز. ئۆزىمىزگە كەلسەك، بىز پەقەت ئەيسا مەسىھ ئۈچۈن سىلەرنىڭ خىزمەتكارىڭلارمىز. ⁶ چۈنكى، دۇنيانى ياراتقاندا «نۇر قاراڭغۇلۇقتىن چاقىنسۇن» دەپ ئەمىر قىلغان خۇدا بىزنىڭ ئۆزىنىڭ ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق ئايان قىلغان ئۇلۇغۇقىنى تونۇپ يېتىشىمىز ئۈچۈن، خۇش خەۋەرنىڭ نۇرى بىلەن قەلبىمىزنى يورۇتتى. ⁷ خۇدانىڭ بىزگە ئاتا قىلغىنى خۇش خەۋەرنىڭ نۇرىدىن ئىبارەت بولغان بىباھا خەزىنىدۇر. بىز گويا بۇ خەزىنە قاچىلانغان ساپال ئىدىش. مانا بۇنىڭدىن كىشىلەر بىزدىكى ئۇلۇغ قۇدرەتنىڭ ئۆزىمىزدىن ئەمەس، بەلكى خۇدادىن كەلگەنلىكىنى بىلەلەيدۇ. ⁸ مانا بىز ھەر تەرەپتىن قىيىن ئەھۋالدا قالدۇق، ئەمما يەكسان بولمىدۇق. تەمتىرەپ قالدۇق، ئەمما ئۈمىدىسىزلەنمىدۇق. ⁹ قوغلىنىۋاتىمىز، ھالبۇكى خۇدا تەرىپىدىن تاشلىۋېتىلمىدۇق. يىقىتىلدۇق، ئەمما يوقىتىلمىدۇق.

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

¹⁰ ئەيسا مەسھكە ئوخشاش ئازاب - ئوقۇبەتلەرگە، ھەتتا ئۆلۈم خەۋپىگە دۇچ كېلىۋاتىمىز، لېكىن ئەيسا مەسھ دائىم بىزگە كۈچ - قۇدرەت بېرىپ تۇرۇۋاتىدۇ. بۇنىڭ بىلەن، كىشىلەر ۋۇجۇدىمىزدىن ئۇنىڭ ھايات ئىكەنلىكىنى كۆرۈۋالالايدۇ.

¹¹ شۇنداق، ئەيسا مەسھكە ئەگەشكەنلىكىمىز سەۋەبىدىن ھەمىشە ئۆلۈمگە دۇچار قىلىنماقتىمىز. كىشىلەر بۇنىڭدىن ئەيسا مەسھنىڭ ھاياتىنى بىزدە كۆرۈۋالالايدۇ.

¹² دېمەك، بىز ھەمىشە ئۆلۈمگە دۇچار بولۇۋاتىمىز؛ سىلەر بولساڭلار بۇنىڭ بىلەن ھاياتلىققا ئېرىشىۋاتىسىلەر. ¹³ بىز يەنىلا خۇش خەۋەرنى تارقىتىۋاتىمىز، چۈنكى مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغان «ئېتىقاد قىلدىم، شۇ ۋەجىدىن سۆزلىدىم» دېگۈچىدە بار بولغان ئېتىقاد بىزدىمۇ باردۇر. ¹⁴ چۈنكى، رەببىمىز ئەيسانى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرگەن خۇدانىڭ بىزنىمۇ ئۇنىڭغا ئوخشاش تىرىلدۈرىدىغانلىقىنى ۋە سىلەر بىلەن بىللە ئۆز ھۇزۇرىغا كەلتۈرىدىغانلىقىنى بىلىمىز. ¹⁵ بىز تارتىۋاتقان مۇشكۈلچىلىكلەرنىڭ ھەممىسى سىلەر ئۈچۈندۇر. بۇ ئارقىلىق خۇدانىڭ مېھرى - شەپقىتى تېخىمۇ كۆپ كىشىلەرگە يەتكۈزۈلدى. شۇنداق بولغاندا، ئۇلارنىڭ تەشەككۈرلىرى خۇداغا ئېيتىلىپ، خۇدا تېخىمۇ ئۇلۇغلىنىدۇ. ¹⁶ شۇڭا، جاسارىتىمىزنى يوقاتمايمىز. تېنىمىز بارغانسېرى خاراب بولسىمۇ، روھىمىز كۈندىن - كۈنگە يېڭىلانماقتا. ¹⁷ بىز ئۇچراۋاتقان بۇ ۋاقىتلىق ۋە ئەرزىمەس ئازاب - ئوقۇبەتلەر بىزگە تەڭداشسىز ۋە مەڭگۈلۈك شان - شەرەپ ئېلىپ كېلىدۇ. ¹⁸ شۇڭا، كۆزىمىز كۆرۈنىدىغاندا ئەمەس، بەلكى كۆرۈنمەيدىغانىدۇر. چۈنكى، كۆرۈنىدىغىنى ئۆتكۈنچىدۇر، كۆرۈنمەيدىغىنى بولسا مەڭگۈلۈكتۇر.

5 - باب

ئەرشتىكى ماكانىمىز

¹ بىزگە مەلۇمكى، بىز ياشاۋاتقان بۇ دۇنيادىكى چېدىر ئۆرۈلۈپ چۈشكەندە، يەنى تېنىمىزدىن ئايرىلغاندا، ئادەم قولى بىلەن ياسالغان ئەمەس، بەلكى ئەرشتە خۇدا بىزگە ھازىرلاپ قويغان بىر تۇرالغۇغا، يەنى مەڭگۈ مەۋجۇت بولىدىغان بىر تەنگە ئىگە

كورننتلىقلارغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

بولمىز. ² بىز ھازىرقى تېنىمىزدە ياشاۋاتقانلىقىمىزدىن ھەسرەت چېكىپ، ئەرىشتىكى تېنىمىزنىڭ ئۇنىڭ ئورنىنى ئېلىشىغا ئىنتىزار بولماقتىمىز. ³ چۈنكى، شۇندىلا روھىمىز تەنىسىز قالمايدۇ. ⁴ ھازىرقى تېنىمىزدە ياشاۋاتقان بىزلەر ئېغىر يۈكلەر ئاستىدا ھەسرەت چەكمەكتىمىز. چۈنكى، بىز ھازىرقى تېنىمىزدىن قۇتۇلۇپ، ئۆلۈشكە ئەمەس، بەلكى چىرىمەس تەنگە ئىگە بولۇپ، مەڭگۈلۈك ھاياتنىڭ ئۆتكۈنچى ھاياتىمىزنىڭ ئورنىنى ئېلىشىغا ئىنتىزار بولماقتىمىز. ⁵ بىزنى بىز ئىنتىزار بولغان ھاياتلىققا ئېرىشتۈرۈش ئۈچۈن تەييارلىغۇچى، شۇنداقلا بۇنىڭ كاپالىتى سۈپىتىدە بىزگە مۇقەددەس روھنى ئاتا قىلغۇچى دەل خۇدانىڭ ئۆزىدۇر.

⁶ شۇنىڭ ئۈچۈن، ھازىرقى تەندە ياشىغىنىمىزدا، رەببىمىزنىڭ ماكاندا بولالمايدىغانلىقىمىزنى بىلىمىز. ۋەھالەنكى، خۇدانىڭ بىزگە يېڭى تەن بېرىدىغانلىقىدىن ئىبارەت ھەقىقەتكە ئىشەنچىمىز كامىل. ⁷ چۈنكى، كۆز بىلەن كۆرگىلى بولىدىغانغا ئەمەس، ئېتىقادقا تايىنىپ ياشايمىز. ⁸ ئىشەنچكە ئىگە ئىكەنمىز، ھازىرقى تېنىمىزدىن ۋاز كېچىپ، رەببىمىزنىڭ ماكاندا بولۇشقا رازىمىز. ⁹ قىسقىسى، مەيلى بۇ تەندە ياشايلى ياكى بۇ تەندىن ۋاز كېچەيلى، نىشانىمىز يەنىلا رەببىمىزنى خۇرسەن قىلىشتۇر. ¹⁰ چۈنكى، ھەر بىرىمىز ھازىرقى تېنىمىزدە ياشىغان ۋاقتىمىزدىكى ياخشى - يامان ئەمەلىيىتىمىزگە يارىشا چوقۇم قۇتقۇزغۇچى — مەسھنىڭ سوراق تەختى ئالدىدا ھېساب بېرىپ جاۋابقا ئېرىشىمىز.

ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق خۇدا بىلەن يارىشىش

¹¹ رەببىمىزدىن ئەيىمىنىشنى بىلگەنكەنمىز، ئىنسانلارنى بۇ ھەقتە قايىل قىلىشقا تىرىشىمىز. بىزنىڭ قانداق ئادەم ئىكەنلىكىمىز خۇداغا ئايان. ۋەجدانىڭلارنىڭمۇ بىزنىڭ قانداق ئادەم ئىكەنلىكىمىزنى تونۇپ يېتىشىنى ئۈمىد قىلىمەن. ¹² بەزىلىرىڭلار ئېيتقاندا، ئۆزىمىزنى يەنە ماختىماقچى ئەمەسمىز. بەلكى سىلەرگە بىزدىن ماختىنىش پۇرسىتىنى بەرمەكچىمىز. بۇنىڭ بىلەن، ئاتاقتا خۇدانىڭ خىزمىتىنى قىلىدىغان، تېشى پال - پال، ئىچى غال - غال ئاشۇ ماختانچاق كىشىلەرگە جاۋاب بېرەلەيسىلەر. ¹³ بەزىلەرگە نىسبەتەن بىز ئېلىشىپ قالغاندەك كۆرۈنگەن بولساق، كېرەك يوق. چۈنكى، خۇدا بىزنىڭ ھەرقانداق ئىشىنى ئۇنىڭ

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

ئۈچۈن قىلىدىغانلىقىمىزنى بىلىدۇ. سىلەرگە نىسبەتەن بىزنىڭ ئەقلىمىز جايدا، چۈنكى سىلەرنىڭ مەنپەئەتلىكلىرى ئۈچۈن خىزمەت قىلىۋاتقانلىقىمىزنى بىلىسىلەر. ¹⁴ بىزنى شۇنداق قىلىشقا قىستاۋاتقىنى ئەيسا مەسھنىڭ مۇھەببىتىدۇر. بىز ئەيسا مەسھنىڭ ھەممىمىز ئۈچۈن ئۆلگەنلىكىگە ئىشەنگەنلىكىمىز، ئۆزىمىزنىڭ بۇرۇن ياشاپ كەلگەن ھاياتىمىزغا نىسبەتەن ئۆلگەنلىكىمىزگە ئىشىنىمىز. ¹⁵ ئەيسا مەسھ پۈتكۈل ئىنسانلار ئۈچۈن ئۆلدى. مەقسەت، ئۇ ئاتا قىلغان يېڭى ھاياتقا ئېرىشكەنلەرنىڭ ئۆزلىرى ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى ئۇلارنى دەپ ئۆلگەن ۋە ئۆلۈمدىن تىرىلگەن ئەيسا مەسھ ئۈچۈن ياشىسۇن، دېگەنلىكتىن ئىبارەت.

¹⁶ شۇنىڭ ئۈچۈن، بىز بۇنىڭدىن كېيىن ھېچكىمگە بۇ دۇنيانىڭ كۆز قارىشى بىلەن قارىمايمىز. گەرچە بىز بۇرۇن مۇشۇ كۆز قاراش بىلەن ئەيسا مەسھنى پەقەتلا بىزگە ئوخشاش بىر ئىنسان دەپ قارىغان بولساقمۇ، ئەمدى ئۇنداق دەپ قارىمايمىز. ¹⁷ بىر كىشى ئەيسا مەسھكە مەنسۇپ بولىدىكەن، ئۇ يېڭىدىن يارالغان ئادەمدۇر. ئۇنىڭ كونا ھاياتى ئاخىرلىشىپ، يېڭىسى باشلانغان بولىدۇ. ¹⁸ بۇلارنىڭ ھەممىسى خۇدادىندۇر. خۇدا ئەيسا مەسھ ئارقىلىق بىزنى ئۆزى بىلەن ياراشتۇردى، شۇنداقلا بىزگە كىشىلەرنى ئۆزى بىلەن يارىشىشقا چاقىرىش ۋەزىپىسىنى تاپشۇردى.

¹⁹ دېمەك، خۇدا ئىنسانلارنىڭ گۇناھلىرىدىن ھېساب ئالماي، ئۇلارنى ئەيسا مەسھ ئارقىلىق ئۆزى بىلەن ياراشتۇردى، شۇنداقلا ئۆزى بىلەن ياراشتۇرۇلۇش ھەققىدىكى بۇ خۇش خەۋەرنى بىزگە ئامانەت قىلدى. ²⁰ شۇڭا، بىز ئەيسا مەسھنىڭ ۋەكىللىرى ئۇنىڭغا ۋاكالىتەن سىلەرنى شۇنىڭغا ئۈندەيمىزكى، خۇدا بىلەن يارىشىڭلار. بەجايىكى، بۇ خۇدانىڭ بىز ئارقىلىق سىلەرنى مۇراجىئەت قىلغىنىدۇر. ²¹ خۇدا بىزنىڭ ئەيسا مەسھ ئارقىلىق ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىنىشىمىز ئۈچۈن، گۇناھسىز مەسھنى گۇناھىمىزنىڭ قۇربانى قىلدى.

6 - باب

¹ بىز خۇدا بىلەن بىللە خىزمەت قىلغۇچى سۈپىتىدە خۇدانىڭ مېھرى - شەپقىتىنىڭ

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

سىلەردە بىكارغا كەتمەسلىكىنى ئۆتۈنمىز. ² چۈنكى، خۇدا مۇنداق دەيدۇ:

«ۋاقت - سائىتى كەلگەندە، ساڭا قۇلاق سالمەن،

قۇتقۇزۇلۇش كۈنىدە ساڭا شاپائەت قىلمەن.»

سىلەرگە ئېيتىپ قويايىكى، خۇدانىڭ «ۋاقت - سائىتى» دېگىنى ھازىردۇر،
خۇدانىڭ قۇتقۇزۇش كۈنى بۈگۈندۇر.

³ باشقىلارنىڭ ئېتىقادىغا توسالغۇ بولىدىغان ئىشلارنى قىلىپ، ئەلچىلىك خىزمىتىمىزگە داغ كەلتۈرمەيۋاتىمىز. ⁴ بەلكى ھەممە ئىشتا خۇدانىڭ خىزمەتكارلىرى

ئىكەنلىكىمىزنى كۆرسىتىپ، ھەر خىل مۇشكۈللۈك، ئاۋارىچىلىك ۋە جاپا - مۇشەققەتلەرگە بەرداشلىق بېرىۋاتىمىز. ⁵ تاياق يېدۇق، زىنداندا ياتتۇق،

توپلانچىلارنىڭ پاراكەندىچىلىكلىرىگە دۇچ كەلدۇق، ھالىمىزدىن كەتكۈدەك ئىشلىدۇق، ئۇيقۇسىز قالدۇق ۋە ئاچارچىلىقلارغا ئۇچرىدۇق. ⁶ پاكلىقىمىز،

ئەقىل - پاراسىتىمىز، سەۋر - تاقىتىمىز، مېھرىبانلىقىمىز، سەمىمىي مۇھەببىتىمىز ۋە مۇقەددەس روھتىن كەلگەن كۈچ بىلەن ئۆزىمىزنىڭ خۇدانىڭ خىزمەتكارلىرى

ئىكەنلىكىمىزنى كۆرسەتتۇق. ⁷ خۇدانىڭ ھەقىقىتىنى يەتكۈزدۇق، خۇدانىڭ

قۇدرىتىنىڭ بىز بىلەن بىللە ئىكەنلىكىنى نامايان قىلدۇق. ھەققانىيلىقنى ئۆزىمىزگە قورال قىلىپ، تۈرلۈك ھۇجۇملارغا زەربە بېرىش بىلەن بىرگە ئۆزىمىزنىمۇ قوغدىدۇق.

⁸ ھۆرمەتكىمۇ سازاۋەر بولدۇق، ھاقارەتلەرگىمۇ ئۇچرىدۇق. ئەيىبكىمۇ بۇيرۇلدۇق، ماختاشقىمۇ مۇيەسسەر بولدۇق. كىشىلەر بىزنى ئالدامچىمۇ دېدى، بىراق بىز

دۇرۇس كىشىلەرمىز. ⁹ تونۇلمىغان ئەرزىمەس كىشىلەردەك قارالساقمۇ، لېكىن

ھەممىگە تونۇشمىز. ئۆلۈم گىردابىدا بولساقمۇ، لېكىن يەنىلا ھاياتىمىز. تاياق يېگەن بولساقمۇ، ئۆلتۈرۈلمىدۇق. ¹⁰ قايغۇ - ئەلەمدە بولساقمۇ، ھەمىشە شاد - خۇرامىمىز.

نامرات بولساقمۇ، نۇرغۇن كىشىلەرنى روھىي جەھەتتە باي قىلىۋاتىمىز. ھېچ نەرسىمىز يوق بولسىمۇ، ھەممىگە ئىگىمىز.

¹¹ ئەي كورىنتلىقلار، سىلەرگە ئوچۇق - ئاشكارا سۆزلىدۇق، سىلەرگە باغرىمىزنى كەڭ ئاچتۇق. ¹² سىلەردىن مۇھەببىتىمىزنى ئايمىدۇق، لېكىن سىلەر بىزدىن

7 - باب

¹ قەدىرلىك قېرىنداشلار، بۇ ۋەدىلەرگە ئېرىشكەنكەنمىز، تەننى ۋە روھنى بۇلغايدىغان ھەرقانداق نەرسىلەردىن يىراق تۇرۇپ ئۆزىمىزنى پاك تۇتايلى. خۇدادىن ئەيمەنگەن ھالدا ئۆزىمىزنى پۈتۈنلەي خۇداغا ئاتايملى.

پاۋلۇسنىڭ كورنتلىقلارغا بولغان ئىشەنچى

² قەلبىڭلاردىن بىزگە ئورۇن بېرىڭلار. بىز ھېچكىمگە ناھەقلىق قىلمىدۇق، ھېچكىمنى ئېتىقاد يولىدىن ئازدۇرمىدۇق، ھېچقاچان ئۆزىمىزنىڭ مەنپەئىتىگە چوغ تارتىمىدۇق. ³ مەن بۇ سۆزلەرنى قىلىش ئارقىلىق سىلەرنى تەنقىدلىمەكچى ئەمەسمەن. بۇرۇن ئېيتقىنىمدەك، قەلبىمىزدىن شۇنداق ئورۇن ئالدىڭلاركى، بىز سىلەر بىلەن ھايات - ماماتتا بىرگە بولىمىز. ⁴ سىلەرگە ئىشەنچىم كامىل ھەم سىلەردىن پەخىرلىنمەن. ئېغىر مۇشكۈلچىلىكلەردە قالغاندا، سىلەر ئارقىلىق تەسەللى تېپىپ، چەكسىز خۇشاللىققا چۆمگەندىم.

⁵ ماكدونىيە ئۆلكىسىگە بارغاندىن كېيىن، كۆڭلىمىز ئەمىن تاپماي، ⁶ خىلمۇخىل قىيىنچىلىقلارغا دۇچ كەلدۇق. سىرتتا جېدەل - ماجىرا، ئىچىمىزدە قورقۇنچ بولدى. ⁶ لېكىن روھى چۈشكەنلەرگە تەسەللى بېرىدىغان خۇدا تىتۇسنى يېنىمىزغا ئەۋەتىش ئارقىلىق بىزگە تەسەللى بەردى. ⁷ بىز پەقەت ئۇنىڭ كېلىشى بىلەنلا ئەمەس، بەلكى ئۇنىڭ سىلەردىن ئالغان تەسەللىسى بىلەنمۇ تەسەللى تاپتۇق. ئۇ سىلەرنىڭ ماڭا بولغان سېغىنىشىڭلارنى، ئۆتكۈزگەن سەۋەنلىكىڭلارغا قىلغان پۇشايمانىڭلارنى ۋە ماڭا بولغان قىزغىنلىقىڭلارنى بىزگە ئېيتقاندا، خۇشاللىقىم تېخىمۇ ئاشتى. ⁸ ئىلگىرىكى خېتىمنىڭ سىلەرگە بىر مەزگىل قايغۇ ئېلىپ كەلگەنلىكىدىن خەۋەر تاپقىنىمدا، پۇشايمان قىلغان بولساممۇ، لېكىن ھازىر پۇشايمان قىلمايمەن. ⁹ ھازىر خۇشالمەن. سىلەرنى قايغۇغا سالغانلىقىمغا ئەمەس، بۇ قايغۇنىڭ سىلەرنى توۋا قىلىشقا ئېلىپ بارغانلىقىغا خۇشالمەن. چۈنكى، سىلەرنىڭ بۇنداق قايغۇغا

كورونتلىقلارغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

چۆكۈشۈڭلار خۇدانىڭ ئىرادىسى بويىچە بولدى. شۇڭا ئىپتىلايمەنكى، بىز سىلەرنى قايغۇغا سالغان بولساقمۇ، ئۇنىڭدىن ھېچقانداق زىيان تارتمىدىڭلار. ¹⁰ چۈنكى، خۇدانىڭ ئىرادىسى بىلەن چەككەن قايغۇ كىشىنى توۋا قىلدۇرۇپ، ئۇنى قۇتقۇزۇلۇشقا ئېلىپ بارىدۇ. بۇ خىل توۋا قىلىش كىشىنى پۇشايىمان قىلدۇرمايدۇ. لېكىن، بۇ دۇنيانىڭ ھەلەكچىلىكى ئۈچۈن بولغان قايغۇ بولسا كىشىنى توۋا قىلدۇرۇشقا ئەمەس، بەلكى ئۆلۈمگە ئېلىپ بارىدۇ. ¹¹ خۇدانىڭ ئىرادىسى بىلەن چەككەن ئەنە شۇ قايغۇلارنىڭ سىلەردە قانداق ياخشى مېۋىلەرنى بەرگەنلىكىنى ئويلاڭلار:

ئەستايىدىللىق بىلەن خاتالىقىڭلارنى تۈزىتىپ، ئۆزۈڭلارنى ئاقلىدىڭلار، ئاراڭلاردىكى گۇناھكارنىڭ قىلمىشىدىن غەزەپلەندىڭلار ھەمدە بۇ قىلمىشنىڭ داۋاملىشىشى بىلەن خۇدانىڭ جازاسىنىڭ سىلەرگە كېلىشىدىن قورقۇڭلار، مەن بىلەن كۆرۈشۈشكە ئىنتىزار بولۇڭلار، مېنىڭ ئەلچىلىك ھوقۇقىمنى ھۆرمەتلەپ، ماڭا قىزغىن بولۇڭلار، گۇناھكارنى جازالاش ئارقىلىق ئادالەتپەرۋەرلىكىڭلارنى كۆرسەتتىڭلار. مانا بۇلار ئارقىلىق سىلەرنىڭ بۇ ئىشتا توغرا قىلغانلىقىڭلار ئېنىق بولدى.

¹² ئۆتكەن قېتىملىق خەتنى يېزىشىمدىكى ئاساسلىق مەقسەت، كىمنىڭ ئازار بەرگەنلىكى ۋە كىمنىڭ ئازار يېگەنلىكىنى بېكىتىش ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى سىلەرنىڭ خۇدا ئالدىدا بىز ئۈچۈن نەقەدەر قىزغىن ئىكەنلىكىڭلارنى ئۆزۈڭلارغا بىلدۈرۈش ئۈچۈن ئىدى. ¹³ بىز سىلەرنىڭ شۇ قىزغىنلىقىڭلاردىن تەسەللى تاپتۇق. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، تىنچلىقنىڭ خۇشاللىقىنى كۆرۈپ، خۇشاللىقىمىز تېخىمۇ ئاشتى. چۈنكى، سىلەرنىڭ سەۋەبىڭلاردىن ئۇنىڭ روھى كۆتۈرەڭگۈ ئىدى.

¹⁴ سىلەرنى ئۇنىڭغا ماختاپ بەرگەندىم، سىلەرمۇ مېنى يەرگە قارىتىپ قويمىدىڭلار. خۇددى سىلەرگە ئۆگەتكەنلىرىمىڭ ھەممىسى راست بولغىنىدەك، سىلەرنى تىنچلىققا ماختاپ ئېيتقانلىرىمىڭمۇ راست ئىكەنلىكى ئەمەلىيىتىڭلار ئارقىلىق ئىسپاتلىنىپ چىقتى. ¹⁵ شۇڭا، تىنچ ھەممىڭلارنىڭ ئۇنىڭغا قانداق ئىتائەتمەن بولغانلىقىڭلارنى، ئۇنى شۇنچە چوڭ كۆرۈپ، ھۆرمەت بىلەن كۈتۈۋالغانلىقىڭلارنى ئەسلىگىندە، ئۇنىڭ سىلەرگە بولغان مۇھەببىتى تېخىمۇ چوڭقۇرلاشماقتا.

¹⁶ سىلەرگە ھەر جەھەتتىن ئىشەنچ قىلالغانلىقىم ئۈچۈن خۇشالمەن.

8 - باب

سېخىلىق بىلەن ئىئانە قىلىشقا ئىلھاملاندۇرۇش

¹ قېرىنداشلار، سىلەرگە خۇدانىڭ ماكېدونىيە ئۆلكىسىدىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكلىرىدە كۆرسەتكەن مېھىر - شەپقىتى توغرىسىدا ئېيتماقچىمىز. ² ئۇلار بېشىدىن ئۆتكۈزگەن مۇشكۈل كۈلپەتلەر ئارقىلىق قاتتىق سىنالدى. شۇنداقتىمۇ، ئۇلارنىڭ خۇشاللىقى تولۇپ تېشىپ، ئۆزلىرىنىڭ ئىنتايىن كەمبەغەللىكىگە قارىماي، قولى ئوچۇقلۇق ۋە مەردلىك قىلدى. ³ ئۇلارنىڭ ئۆزلۈكىدىن كۈچىنىڭ يېتىشىچە، ھەتتا ئۆزىگە قالمىسىمۇ ئىئانە قىلغانلىقىغا گۇۋاھلىق بېرىمەن. ⁴ ئۇلار يەھۇدىيە ئۆلكىسىدىكى ئېتىقادچىلارغا قىلىنىدىغان ياردەمگە ئۆزلىرىنىڭمۇ ھەسسە قوشۇشىنى بىزدىن ئۆتۈنۈپ سوراقتى. ⁵ بۇ ھەقىقەتەن بىزنىڭ ئۇلاردىن كۈتكىنىمىزدىن كۆپ ئېشىپ كەتتى. ئۇلار ئالدى بىلەن ئۆزلىرىنى رەببىمىزگە ئاتىدى، ئاندىن خۇدانىڭ ئىرادىسى بويىچە بىزگە ئاتىدى. ⁶ تىتۇس خېلى بۇرۇن سىلەرنىڭ بۇ مەردلەرچە ئىئانە قىلىشىنى باشلىشىڭلارغا ياردەم قىلغانىكەن، ئۇنىڭدىن بۇ ئىشنىڭ ئاخىرىنى چىقىرىشىڭلارغا ياردەم بېرىشىنى ئۆتۈندۈق. ⁷ سىلەر ھەممە ئىشتا - ئېتىقاد يولىدا، سۆز قابىلىيىتىدە، خۇدا ھەققىدىكى بىلىم ۋە باشقىلارغا ياردەم بېرىشكە بولغان قىزغىنلىقتا ۋە بىزگە بولغان مېھىر - مۇھەببەتتە ئالدىدا تۇرغاندەك، بۇ قېتىملىق ئىئانە قىلىشتىمۇ ئالدىدا تۇرۇڭلار. ⁸ بۇ سۆزلىرىمنى سىلەرگە بۇيرۇق تەرىقىسىدە ئېيتقىنىم يوق. مەن مېھىر - مۇھەببەتلىرىڭلارنىڭ سەمىمىيلىكىنى ماكېدونىيىدىكى جامائەتچىلىكلەرنىڭ ئىئانە توپلاش جەريانىدا كۆرسەتكەن مېھىر - مۇھەببىتى بىلەن سېلىشتۇرۇش ئارقىلىق سىناپ كۆرمەكچىمەن. ⁹ رەببىمىز ئەيسا مەسھنىڭ نەقەدەر مېھىر - شەپقەتلىك ئىكەنلىكىنى بىلىسىلەر. گەرچە ئۇ باي بولسىمۇ، سىلەر ئۈچۈن نامرات بولدى. مەقسەت، ئۆزى نامرات بولۇش ئارقىلىق سىلەرنى روھىي جەھەتتىن باي قىلىش ئىدى.

¹⁰ مەن سىلەرگە پايدىلىق بولغان بىر تەكلىپنى بېرىمەن. سىلەر ئۆتكەن يىلى پەقەت

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

ئىئانە بېرىشنى ئوتتۇرىغا قويۇپلا قالماي، بەلكى ئۇنى ئىختىيار بىلەن ئەمەلگە ئاشۇرۇشتىمۇ ھەممىنىڭ ئالدىدا بولدۇڭلار. ¹¹ ئەمدى بۇ خىزمەتنىڭ ئايىغىنى چىقىرىڭلار. سىلەر بۇ ئىشنى دەسلەپتە پىلانلىغان ۋاقىتلىقلاردىكىدەك قىزغىنلىق بىلەن تاماملاڭلار ھەمدە ئۆزۈڭلارنىڭ ئىقتىسادى يار بەرگەن شارائىت ئاستىدا ياردەم قولۇڭلارنى سۇنۇڭلار. ¹² بىر كىشى رازىمەنلىك بىلەن چامىسىنىڭ يېتىشىچە بەرسە، بۇ ئىش خۇدانى خۇرسەن قىلدۇ. خۇدا ھەرگىزمۇ بىر كىمىدىن ئۆزىدە يوقنىمۇ بېرىشنى تەلەپ قىلمايدۇ.

¹³ باشقىلارنىڭ يۈكىنى يېنىكلىتىش ئۈچۈن ئۆزۈڭلارنى قىيناڭلار، دېگىنىم يوق. ئەكسىچە، ئىككىلا تەرەپتە باراۋەرلىك بولسۇن دەيمەن. ¹⁴ سىلەردە ئارتۇق بولغىنى ھازىرچە ئۇلارنىڭ كەم يېرىنى تولدۇرغىنىدەك، ئۇلاردا ئارتۇق بولغىنى كۈنلەرنىڭ بىرىدە سىلەرنىڭ كەم يېرىڭلارنى تولدۇرىدۇ. مانا شۇنداق بولغاندا، باراۋەرلىك بولغان بولىدۇ. ¹⁵ خۇددى مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغىنىدەك:

«كۆپرەك يىغۋالغانلارنىڭ ئېشىپ قالمىدى،

ئاز يىغۋالغانلارنىڭمۇ كېمىپ قالمىدى.»

تتۇس ۋە ئۇنىڭ خىزمەتداشلىرى

¹⁶ مېنىڭ سىلەرگە بولغان قىزغىنلىقىمدەك قىزغىنلىقنى تىتۇسنىڭ قەلبىگە سالغان خۇداغا شۈكۈرلەر بولغاي! ¹⁷ تىتۇسنىڭ يېنىڭلارغا بارماقچى بولغىنى پەقەت بىزنىڭ تەلپىمىز بىلەنلا ئەمەس، بەلكى ئۇنىڭ ئۆز ئىختىيارى ۋە سىلەرگە بولغان قىزغىنلىقى بىلەن بولدى. ¹⁸ بىز بىر قېرىندىشىمىزنى ئۇنىڭغا قوشۇپ قويماقچىمىز. ئۇ قېرىندىشىمىز خۇش خەۋەرنى يەتكۈزۈش يولىدا پۈتۈن ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكلىرىنىڭ ماختىشىغا سازاۋەر بولغان. ¹⁹ يەنە كېلىپ، ئۇ توپلانغان ئىئانلارنى يېرۇسالېمغا ئاپىرىش سەپىرىدە بىز بىلەن ھەمسەپەر بولۇش ئۈچۈن، ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكلىرى تەرىپىدىن تەيىنلەنگەندى. بىزنىڭ مەقسىتىمىز ئىئانە توپلاش ئارقىلىق رەببىمىزنى ئۇلۇغلاش ۋە ياردەمگە تەييار ئىكەنلىكىمىزنى كۆرسىتىشتۇر. ²⁰ باشقىلارنىڭ قۇسۇر تېپىشىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۈچۈن،

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

مەردلەرچە بېرىلگەن بۇ ئىئانلارنى باشقۇرۇشتا ئېھتىيات قىلىپ، ئۇ قېرىنداشلىقىمىزنى بىللە ئېلىپ بېرىشنى لايىق تاپتۇق.²¹ يامان ئاتاققا قالماسلىق ئۈچۈن، پەقەت رەببىمىزنىڭ نەزىرىدە ئەمەس، ئىنسانلارنىڭ نەزىرىدىمۇ توغرا دەپ قارالغان ئىشلارنى قىلىشقا دىققەت قىلىپ كېلىۋاتىمىز.

²² بىز كۆپ قېتىم ۋە كۆپ ئىشلاردا سىناش ئارقىلىق باشقىلارغا ياردەم بېرىشتە قىزغىن دەپ قارىغان يەنە بىر قېرىنداشلىقىمىزنىمۇ ئۇلار بىلەن بىللە ئەۋەتمەكچىمىز. ئۇ سىلەرنىڭ بۇ ئىئانە ئىشىنى بىر باشقا ئېلىپ چىقالايدىغانلىقىڭلارغا ئىشەندى. بۇ ئىشەنچ ئۇنىڭ سىلەرگە ياردەم بېرىشتىكى قىزغىنلىقىنى ھەسسىلەپ ئاشۇردى.

²³ تىتۇسقا كەلسەك، ئۇ مېنىڭ ھەمراھىم ۋە ئاراڭلاردا قىلىۋاتقان ئىشلىرىمدا خىزمەتدەشمۇر. باشقا ئىككى قېرىنداشلىقىمىز بولسا جامائەتچىلىكلەرنىڭ ۋە كىلىرى بولۇپ، ئۇلار ئەيسا مەسھكە شان - شەرەپ كەلتۈرگۈچىلەردىندۇر.²⁴ شۇڭا، سىلەر ھەرقايسى جامائەتچىلىكلەر ئالدىدا ئۇلارغا مۇھەببەتلىرىڭلارنى كۆرسىتىڭلار. شۇنىڭ بىلەن، جامائەتچىلىكلەر بىزنىڭ سىلەردىن ماختىنىشىمىزنىڭ ئورۇنلۇق ئىكەنلىكىنى بىلسۇن.

9 - باب

سېخىي بولۇشقا ئۈندەش

¹ ئېتىقادچىلار ئۈچۈن توپلىنىدىغان بۇ ئىئانە توغرىلۇق سىلەرگە خەت يېزىۋېرىشىمنىڭ ھاجىتى يوق.² چۈنكى، ياردەم بېرىشتە قىزغىن ئىكەنلىكىڭلارنى بىلىمەن. مەن ماكبېدونىيىدىكى ئېتىقادچىلار ئالدىدا يۇنان ئۆلكىسىدىكى سىلەرنىڭ ئۆتكەن يىلدىن بېرى، ئىئانە بېرىشكە تەييار ئىكەنلىكىڭلاردىن ماختىنىپ كەلدىم. دەل سىلەرنىڭ بۇ قىزغىنلىقىڭلار ئۇلارنىڭ كۆپچىلىكىنى ئىئانە توپلاش ئۈچۈن قوزغاتتى.³ بۇ ئىشتا سىلەر بىلەن ماختىنىشىمنىڭ قۇرۇق گەپ بولۇپ قالماسلىقى ئۈچۈن، سىلەرنى مېنىڭ ئېيتقىنىم بويىچە تەييارلىق قىلىپ تۇرسۇن دەپ، بۇ ئۈچ قېرىنداشلىقىمىزغا يېنىڭلارغا ئەۋەتمەكچىمەن.⁴ ناۋادا ماكبېدونىيىدىكى بەزى قېرىنداشلار

كورونتلىقلارغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

مەن بىلەن بىللە بېرىپ، سىلەرنىڭ تەييارلىق قىلمىغانلىقىڭلارنى كۆرسە، سىلەر بىر ياقتا قېلىپ، سىلەرگە بولغان كۈچلۈك ئىشەنچىم ۋە جىدىن مەن خىجالەت بولۇپ قېلىشىم تۇرغان گەپ.⁵ شۇ سەۋەبتىن، سىلەرنىڭ بېرىشكە ۋەدە قىلغان مەردلەرچە ئىئانەڭلارنى ئالدىنلا تەييار قىلىشىڭلار ئۈچۈن، بۇ قېرىنداشلارنىڭ يېنىڭلارغا بىزدىن ئاۋۋال بېرىشىنى زۆرۈر تاپتىم. شۇنداق بولغاندا، ئىئانەڭلارنىڭ تەييارلانغانلىقىنى ھەمدە ئۇلارنىڭ مەجبۇرىي ئەمەس، بەلكى رازىمەنلىك بىلەن قىلىنغانلىقىنى كۆرۈۋالغىلى بولىدۇ.⁶ ئېسىڭلاردا بولسۇنكى، ئاز تېرىغان ئاز ئالىدۇ، كۆپ تېرىغان كۆپ ئالىدۇ.⁷ ھەر كىم قىيىنلىپ تۇرۇپ ياكى مەجبۇرىي ھالدا ئەمەس، ئۆز كۆڭلىدە نىيەت قىلغىنى بويىچە بەرسۇن. چۈنكى، خۇدا خۇشاللىق بىلەن بەرگۈچىنى ياخشى كۆرىدۇ.⁸ خۇدا سىلەرنىڭ ئېھتىياجىڭلارنى قاندۇرۇشقا قادىردۇر. شۇنداق بولغاچقا، ھەر دائىم، ھەرقانداق ئەھۋال ئاستىدا ئېھتىياجىڭلار قاندۇرۇلۇپ، باشقىلارغا خەير - ساخاۋەتلىك بولالايسىلەر.⁹ مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغىنىدەك:

«ئۇ يوقسۇللارغا مەردلەرچە سەدىقە بېرەر
ئۇنىڭ خەير - ساخاۋەتلىكى مەڭگۈ ئۇنتۇلماس.»

¹⁰ دېھقانغا تېرىغىلى ئۇرۇق، يېڭىلى ئوزۇق ئاتا قىلغان خۇدا سىلەرنىڭ ھاجەتمەنلەرگە تېخىمۇ مەردلىك بىلەن بېرەلىشىڭلار ئۈچۈن، سىلەردە بارنى كۆپەيتىدۇ.¹¹ سىلەرنىڭ ھەمىشە مەردلىك بىلەن باشقىلارغا ياردەم قىلىشىڭلار ئۈچۈن، خۇدا سىلەرنى ھەرقايسى جەھەتلەردىن بەرىكەتلىك قىلىدۇ. بىز سىلەرنىڭ ئىئانەڭلارنى ئېھتىياجلىق بولغانلارغا بەرگىنىمىزدە، ئۇلار خۇداغا تەشەككۈرلەر ئېيتىدۇ.¹² سىلەر قىلغان بۇ ياردەم يېرۇسالېمدىكى ئېتىقادچىلارنىڭ ئېھتىياجىنى قاندۇرۇپلا قالماي، ئۇلارنىڭ خۇداغا بولغان شۈكۈرلىرىنى تېخىمۇ ئاشۇرىدۇ.¹³ سىلەرنىڭ بۇ قېتىمقى ئىئانەڭلار ئېتىقادىڭلارنىڭ ھەقىقىي ئىكەنلىكىنىڭ ئىسپاتىدۇر. كىشىلەر سىلەرنىڭ ئۆزۈڭلار ئېتىراپ قىلغان ئەيسا مەسىھ ھەققىدىكى خۇش خەۋەرگە سادىق بولغانلىقىڭلار، شۇنداقلا مال - مۈلكۈڭلارنى ئۆزلىرى ۋە

كورنتلىقلارغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

كۆپچىلىك بىلەن مەردلەرچە ئورتاقلاشقانلىقىڭلار ئۈچۈن، خۇدانى ئۇلۇغلايدۇ. ¹⁴ ئۇلار خۇدا سىلەرگە ئاتا قىلغان پەۋقۇلئاددە مېھىر - شەپقەت سەۋەبىدىن سىلەرگە ئىشتىياق باغلاپ، سىلەرگە دۇئا قىلماقتا. ¹⁵ تىل بىلەن تەسۋىرلىگىلى بولمايدىغان ئىلتىپاتى، يەنى ئۆز ئوغلىنى ئاتا قىلغىنى ئۈچۈن، خۇداغا شۇكۈرلەر بولغاي!

10 - باب

پاۋلۇسنىڭ ئەلچىلىك ھوقۇقىنى ئاقلشى

¹ سىلەر بىلەن بىللە بولغاندا مۇئامىلىسى يۇمشاق، لېكىن بىللە بولمىغاندا سىلەرگە قارىتا قاتتىق قول دەپ قارالغان مەنكى پاۋلۇس ئەيسا مەسھەتكە مۇلايىملىق ۋە رەھىمدىللىك بىلەن سىلەردىن شۇنى ئۆتۈنۈپ تەلەپ قىلمەنكى، ² يېنىڭلارغا بارغىنىدا، بىزنى بۇ دۇنيانىڭ ئارزۇ - ھەۋەسلىرى بويىچە ياشايدىغانلار دەپ قارايدىغان بەزى كىشىلەرگە قىلماقچى بولغان قاتتىق مۇئامىلىنى سىلەرگىمۇ قىلىشىمىزغا مەجبۇر قىلماڭلار. ³ بۇ دۇنيادا ياشىساقمۇ، بۇ دۇنيانىڭ ئارزۇ - ھەۋەسلىرى بويىچە ياشايدىغانلاردەك جەڭ قىلمايمىز. ⁴ چۈنكى، جەڭ قوراللىرىمىز بۇ دۇنياغا خاس قوراللار ئەمەس، بەلكى شەيتاننىڭ مۇستەھكەم قەلئەلىرىنى گۇمران قىلىدىغان، خۇدانىڭ كۈچ - قۇدرىتىگە ئىگە بولغان قوراللاردۇر. ⁵ بىز بۇ قوراللار بىلەن بىمەنە سەپسەتلىرىنى ۋە خۇدانى تونۇشقا توسقۇنلۇق قىلىدىغان ھەر خىل كۆرەڭ كۆز قاراشلارنى بىتچىت قىلىمىز ھەمدە كىشىلەرنىڭ ئۆز ئويى - پىكىرلىرىنى ئەيسا مەسھكە بېقىندۇرۇپ، ئۇنىڭغا ئىتائەت قىلىشى ئۈچۈن، ئۇلارنى قايىل قىلىمىز. ⁶ سىلەر ئەيسا مەسھكە تولۇق ئىتائەت قىلغاندىن كېيىن، ئاراڭلاردىكى ھەر خىل ئىتائەتسىزلىكتە تۇرۇۋالغۇچىلارنى جازالاشقا تەييارمىز. ⁷ سىلەر پەقەت سىرتقى كۆرۈنۈشكە قارايدىكەنسىلەر. ئەگەر بىرى ئۆزىنى ئەيسا مەسھكە ۋە كىلىك قىلمەن دەپ قاراپ، مېنى ئىنكار قىلغان بولسا، يەنە ياخشىراق ئويلىنىپ، مېنىڭمۇ ئەيسا مەسھكە ۋە كىلىك قىلىدىغانلىقىمنى ئېتىراپ قىلسۇن.

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

⁸ رەبىمىز تەرىپىدىن ماڭا بېرىلگەن ئەلچىلىك ھوقۇقى سىلەرنى نابۇت قىلىش ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى روھىي جەھەتتە يېتىلدۈرۈش ئۈچۈن بېرىلگەن. شۇڭا، بۇ ھوقۇق بىلەن زىيادە ماختانساممۇ، ھەرگىز خ جالەت بولمايمەن.

⁹ سىلەر خەتلىرىمنى بىزنى قورقۇتۇش ئۈچۈن يازدى، دەپ ئويلاپ قالماڭلار.

¹⁰ دەرۋەقە بەزىلەر، «پاۋلۇسنىڭ خەتلىرى ھەم قاتتىق ھەم كۈچلۈك، بىراق ئۆزىنى

كۆرسىتىش ئىقتىدارسىز، سۆزلىرى تۇتۇرۇقسىز» دېيىشىدۇ. ¹¹ بۇ كىشىلەر شۇنى

بىلسۇنكى، يىراقتىن سىلەرگە يازغان خەتلىرىمدە نېمە قىلىمەن دېگەن بولسام،

يېنىڭلارغا بارغاندىمۇ شۇنى قىلىمەن.

¹² ئۆزىنى قالتىس چاغلاندىغان كىشىلەر بىلەن ئۆزىمىزنى بىر قاتاردا قويۇشقا ۋە ئۇلار

بىلەن سېلىشتۇرۇشقا قانداقمۇ جۈرئەت قىلايلى؟ ئۇلار ئۆزلىرىنى ئۆزلىرىنىڭ ئۆلچىمى

بىلەن ئۆلچەيدۇ، ئۆزلىرىنى ئۆزلىرى بىلەن سېلىشتۇرىدۇ. مانا بۇ ئۇلارنىڭ

ئەقىلىسىزلىقىنى كۆرسىتىدۇ. ¹³ لېكىن، بىز ئۆزىمىزدە بار بولمىغان ھوقۇقلار بىلەن

ماختىنىپ يۈرگىنىمىز يوق. ماختانماق، خۇدانىڭ پىلانى دائىرىسىدە خىزمەت قىلىش

بىلەن ماختىنىمىز. بۇ پىلان خۇش خەۋەرنى سىلەرگە يەتكۈزۈشنى ئۆز ئىچىگە

ئالغان. ¹⁴ ئەگەر بىز خۇش خەۋەرنى سىلەرگە تۇنجى يەتكۈزگەنلەردىن بولمىساقىدۇق،

ئۇنداقتا شۇ ھوقۇقلىرىمىزدىن ماختىنىشىمىز بىزنىڭ ئۆز دائىرىمىزنىڭ سىرتىغا چىقىپ

كەتكەنلىكىمىز دەپ ھېسابلانسا بولاتتى. لېكىن، ئەيسا مەسىھ توغرىسىدىكى خۇش

خەۋەرنى يىراقتىكى سىلەرگە دەسلەپ يەتكۈزگەن بىز بولدۇق. ¹⁵ قىسقىسى، ئۆز

خىزمەت دائىرىمىزدىن چىقىپ، باشقىلارنىڭ خىزمىتى بىلەن ماختانغىنىمىز يوق. بىز

پەقەت ئېتىقادىڭلارنىڭ تېخىمۇ كۈچىيىپ، ئاراڭلاردا قىلغان خىزمىتىمىزنىڭ تېخىمۇ

كېڭىيىشىنى ئۈمىد قىلىمىز. ¹⁶ شۇنداق بولغاندا، بىز سىلەردىنمۇ يىراق بولغان، تېخى

خوش خەۋەر يەتكۈزۈلمىگەن جايلارغا بېرىپ، خوش خەۋەر يەتكۈزەلەيمىز. تەييارغا

ھەييار بولۇپ، باشقىلارنىڭ ئۆز خىزمەت دائىرىسىدە قىلغان ئەجرى بىلەن ماختىنىش

بىزگە ياتتۇر. ¹⁷ مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغىنىدەك، «ماختىنىدىغانلار رەببىمىز بىلەن

ماختانسۇن.» ¹⁸ چۈنكى، ئۆز-ئۆزىنى ماختايدىغان ئەمەس، بەلكى رەببىمىزنىڭ

ماختىشىغا مۇيەسسەر بولغان كىشى ھەقىقىي ماختاشقا ئەرزىيدۇ.

11 - باب

پاۋلۇسنىڭ ئۆزىنى ساختا ئەلچىلەر بىلەن سېلىشتۇرۇشى

¹ ماختىنىشىم بىلەن بىر ئاز ئەخمەقلىق قىلىپ قويساممۇ، ئېغىر ئالمىغايىسىلەر! يەنىلا سەۋرچان بولغايىسىلەر. ² مەن سىلەرنى ساختا ئەلچىلەردىن قىزغىنمەن. بۇ، خۇداغا بولغان مېھىر - مۇھەببىتىمدىن كەلگەن. مەن گۇيا بىر پاك قىزنى ياتلىق قىلغاندەك، سىلەرنى «يېگانە ئەر» گە — ئەيسا مەسھكە تەقدىم قىلدىم. ³ بىراق، ھاۋا ئانىنىڭ ھىيلىگەر يىلان تەرىپىدىن ئازدۇرۇلغىنىدەك، سىلەرنىڭمۇ ساختا ئەلچىلەر تەرىپىدىن ئازدۇرۇلۇپ، ئەيسا مەسھكە بولغان سەممىي ۋە پاك قەلبىڭلارنىڭ بۇلغىنىشىدىن ئەنسىرەيمەن. ⁴ چۈنكى، سىلەرنىڭ يېنىڭلارغا بېرىپ، ئەيسا مەسھ توغرىسىدا مەن يەتكۈزگەنگە ئوخشىمايدىغان باشقا بىر تەلىمنى يەتكۈزگەنلەرگە ئوچۇقتىن - ئوچۇق يول قويدۇڭلار. سىلەر قوبۇل قىلغان مۇقەددەس روھتىن باشقا بىر روھ ۋە سىلەر قوبۇل قىلغان خۇش خەۋەردىن باشقا بىر خوش خەۋەر توغرىسىدا ئېيتىلغانلارنىمۇ سىغدۇردۇڭلار. ⁵ ھالبۇكى، مەن ئۆزۈمنى ھېچقانداق ئىشتا سىلەر دەرىجىدىن تاشقىرى دەپ قارىغان ئاشۇ ئەلچىلەردىن تۆۋەن دەپ قارىمايمەن! ⁶ گەپ قىلىشتا ماھىر بولمىساممۇ، لېكىن بىلىمىم بار. قىلىۋاتقان ھەربىر خىزمىتىم بۇنى ھەر جەھەتتىن ئوچۇق ئىسپاتلاپ تۇرۇپتۇ.

⁷ مېنىڭ سىلەرنى چوڭ كۆرۈپ، ئۆزۈمنى تۆۋەن تۇتۇپ، خۇدانىڭ خۇش خەۋىرىنى سىلەرگە ھەق تەلەپ قىلماي يەتكۈزگىنىم گۇناھ بولدىمۇ؟ ⁸ مەن سىلەرگە خىزمەت قىلىش ئۈچۈن، باشقا جامائەتچىلىكلەردىن ھەق ئېلىپ، ئۇلارغا «ئۇۋال» قىلدىم. ⁹ سىلەر بىلەن بىللە بولغان ۋاقىتلىرىمدا، ئېھتىياجىم بولسىمۇ، ھېچقايسىڭلارغا ئېغىرىمنى سالىمىدىم. چۈنكى، ماكىدونىيە ئۆلكىسىدىن كەلگەن قېرىنداشلار كەم - كۈتمىنى تولۇقلاپ بەردى. ھېچقانداق ئىشتا سىلەرگە يۈك

^{11:7} پاۋلۇس ئېتىقادچىلارغا ئۆز ئېغىرىنى سالماسلىق ئۈچۈن، ئۆز ھۈنرىگە تايىنىپ، تۇرمۇشىنى قامدىغان. بىراق، بەزىلەر «پاۋلۇس ھەقىقىي ئەلچى بولغان بولسا، ئېتىقادچىلارنىڭ ئىقتىسادى ياردىمىگە تايانغان بولاتتى» دەپ، ئۇنىڭ ئەلچىلىك ھوقۇقىنى ئىنكار قىلغانىدى.

كورونتلىقلارغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

بولماي كەلدىم، بۇنىڭدىن كېيىنمۇ يۈك بولمايمەن. ¹⁰ قەلبىمدىكى ئەيسا مەسھنىڭ ھەقىقىتى بىلەن ئېيتىمەنكى، مېنىڭ بۇ ماختىنىشىمنى پۈتۈن يۇناندا ھەرقانداق ئادەم توسۇپ قالالمايدۇ. ¹¹ نېمە ئۈچۈن سىلەردىن ھەق ئالمىدىم؟ سىلەرنى سۆيىمەيدىغانلىقىمدىنمۇ؟ خۇداغا ئايانكى، سىلەرنى سۆيىمەن! ¹² ئاتالمىش ئەلچىلەرنىڭ «بىزنىڭ قىلىۋاتقىنىمىز بىلەن ئۇلارنىڭ قىلىۋاتقىنىدا ھېچقانداق پەرق يوق» دەپ ماختىنىشىغا پۇرسەت تاپالماسلىقى ئۈچۈن، سىلەردىن ھەق ئالماي قىلىۋاتقان خالىس ئىشلىرىمنى داۋاملاشتۇرىمەن. ¹³ چۈنكى، بۇنداقلار ساختا ئەلچىلەر، ھىلىگەرلەر بولۇپ، ئۆزلىرىنى ئەيسا مەسھنىڭ ئەلچىسى، دەپ پەردازلىۋالغانلاردۇر. ¹⁴ ئەمەلىيەتتە، بۇ ھەيران قالارلىق ئىش ئەمەس، چۈنكى شەيتان ئۆزىنى يورۇقلۇق پەرىشتىسى، دەپ پەردازلىۋالغاندۇر. ¹⁵ شۇڭا، ئۇنىڭ بۇ چاكارلىرىمۇ ئۆزلىرىنى ئادىللىقنىڭ خىزمەتكارلىرى دەپ پەردازلىۋالسا، ئەجەبلىنەرلىك ئەمەس. ئۇلارنىڭ ئاقىۋىتى ئۆزلىرىنىڭ ئەمەلىيەتكە لايىق بولىدۇ.

پاۋلۇسنىڭ تارتقان ئازاب - ئوقۇبەتلىرى

¹⁶ يەنە شۇنى ئېيتىمەنكى، ھېچقايسىڭلار مېنى ئەخمەق، دەپ قالمىڭلار. ئەگەر ئەخمەق دەپ قارىساڭلار، بىر ئەخمەقنى قوبۇل قىلغانچىلىك بولسىمۇ مېنى قوبۇل قىلىڭلار. شۇنىڭ بىلەن، مەنمۇ بىر ئاز ماختىنىۋالاي. ¹⁷ بۇ سۆزلىرىم رەببىم مەندىن تەلەپ قىلغان سۆزلەر ئەمەس. مېنىڭ بۇنداقتا ماختىنىشىم پەقەتلا بىر ئەخمەقنىڭ يۈرەكلىك پوئاتقانلىقىدۇر، خالاس. ¹⁸ نۇرغۇن كىشىلەر بۇ دۇنيادىكى ئىشلىرى بىلەن ماختىنىپ كېتىدىكەن، مەنمۇ ماختىنىپ باقاي. ¹⁹ چۈنكى، سىلەر ئۆزۈڭلارنى شۇنچە ئەقىللىق چاغلایسىلەر، بۇ ساختا ئەلچىلەرنىڭ ئەخمەقەنە تەلىملىرىگە يول قويۇۋېرىسىلەر! ²⁰ ئۇلارنىڭ سىلەرنى قۇل ئورنىدا كۆرۈشىگە، ھەقىقىتىڭلارنى يېيىشىگە، سىلەردىن نەپ ئېلىشىغا، سىلەرگە چوڭچىلىق قىلىشىغا ۋە سىلەرنىڭ يۈزۈڭلارنى چۈشۈرۈشىگە يول قويسىلەر. ²¹ بىزنىڭ سىلەرگە شۇنداق مۇئامىلە قىلىشقا ئاجىز كەلگەنلىكىمىزنى خىجىللىق ئىچىدە ئېتىراپ قىلىمەن. لېكىن، ئۇلاردىن بىرلىرى بىرەر ئىشتىن ماختىنىشقا جۈرئەت قىلغان يەردە (يەنە

كورننتلىقلارغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

ئەخمەقلەرچە ئېيتاي، مەنمۇ شۇ ئىشتىن ماختىنىشقا جۈرئەت قىلالايمەن. ²² ئۇلار سېپى ئۆزىدىن ئىبرانىيۇمۇ؟ مەنمۇ شۇنداق. ئۇلار ئىسرائىللارمۇ؟ مەنمۇ ئىسرائىل. ئۇلار ئەجدادىمىز ئىبراھىمنىڭ ئەۋلادىدىنمۇ؟ مەنمۇ ئۇنىڭ ئەۋلادىدىن. ²³ ئۇلار ئەيسا مەسھنىڭ خىزمەتكارلىرىمۇ؟ ئەقىلدىن ئازغانلاردەك ئېيتسام، مەن ئۇلاردىن تېخىمۇ يۇقىرى تۇرىدىغان بىر خىزمەتكارى. مەن تېخىمۇ جاپالىق ئىشلىدىم، زىنداندا تېخىمۇ كۆپ ياتتىم. كۈرمىڭ قېتىم قامچا يېدىم، قايتا - قايتا ئۆلۈم خەۋپلىرىگە دۇچ كەلدىم. ²⁴ يەھۇدىيلارنىڭ ئوتتۇز توققۇز قامچا جازاسىغا بەش قېتىم تارتىلدىم. ²⁵ ئۈچ قېتىم رىم ھۆكۈمرانلىرىدىن تاياق يېدىم، بىر قېتىم چالما - كېسەك قىلىندىم، ئۈچ قېتىم كېمە ھادىسىسىگە ئۇچرىدىم، بىر كېچە - كۈندۈزنى دېڭىزدا ئۆتكۈزدۈم. ²⁶ كۆپ قېتىم ئۇزۇن سەپەرلەردە بولۇپ، دەريالاردا ھەم قاراقچىلارنىڭ، ئۆز خەلقىمنىڭ، يەھۇدىي ئەمەسلەرنىڭ ئارىسىدا خېيىم - خەتەرلەرگە يولۇقتۇم. شەھەرلەردە، چۆللەردە، دېڭىزلاردا ۋە ساختا قېرىنداشلارنىڭ ئارىسىدا خەۋپلىك كۈنلەرنى باشتىن كەچۈردۈم. ²⁷ خىزمىتىمنى تىرىشىپ - تىرىشىپ ئىشلىدىم. تالاي كېچىلەرنى ئۇيقۇسىز ئۆتكۈزدۈم، ئاچلىق ۋە ئۇسسۇزلۇقنىڭ دەردىنى تېتىدىم. يەيدىغانغا تاماق، كىيىدىغانغا كىيىم تاپالماي، ئاچ - يالىڭاچ قالدىم. ²⁸ بۇلاردىن باشقا، ھەر كۈنى دېڭۈدەك پۈتۈن ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكلىرىنىڭ غېمىنى يېدىم. ²⁹ مەن قاچان ئاجىزلارغا ھېسداشلىق قىلىمىدىم؟! شەيتاننىڭ تۈزىقىغا چۈشۈپ، ئېزىپ كەتكەنلەر ئۈچۈن ئىچىم قاچان ئۆرتەلمىدى؟! ³⁰ ئەگەر ماختىنىشىمغا توغرا كەلسە، ئۆز ئاجىزلىقىمنى كۆرىتىدىغان ئىشلار بىلەن ماختىنىمەن. ³¹ رەببىمىز ئەيسانىڭ ئاتىسى، مەڭگۈ مەدھىيەلەشكە ئەرزىيدىغان خۇداغا ئايانكى، يالغان ئېيتىمىدىم. ³² دەمەشقى شەھىرىدە پادىشاھ ئارىپتاسنىڭ قول ئاستىدىكى بىر ۋالىي مېنى تۇتۇش ئۈچۈن، پۈتۈن شەھەرنى قاتتىق نازارەت ئاستىغا ئالغانىدى. ³³ لېكىن، مەن سېپىلدىكى بىر كاماردىن سېۋەت بىلەن پەسكە چۈشۈرۈلۈپ، ئۇنىڭ قولىدىن قۇتۇلدۇم.

12 - باب

پاۋلۇسقا كەلگەن ۋەھىي

¹ ماختىنىشنىڭ پايدىسى بولمىسىمۇ، ماختانمىسام بولمايدۇ. ئەمدى رەببىمىزدىن كەلگەن غايىبانە ئالامەتلەر ۋە ۋەھىيلەر ئۈستىدە توختىلاي. ² ئەيسا مەسھكە مەنسۇپ بولغان بىر ئادەمنى ³ تونۇيمەن. ئۇ ئون تۆت يىل ئىلگىرى ئەرشئە لاغا كۆتۈرۈلدى. ئۇ كۆتۈرۈلگەندە، تېنى كۆتۈرۈلدىمۇ ياكى روھى كۆتۈرۈلدىمۇ بىلمەيمەن، بۇنى خۇدا ئۆزى بىلىدۇ. ⁴ ئىشقىلىپ، بۇ ئادەمنىڭ جەننەتكە كىرىپ چىققانلىقىنى بىلمەن. تېنى كۆتۈرۈلدىمۇ ياكى روھى كۆتۈرۈلدىمۇ بىلمەيمەن، بۇنى خۇدا ئۆزى بىلىدۇ. ⁵ ئۇ جەننەتتە تىل بىلەن ئىپادىلىگىلى بولمايدىغان، ئىنسانلارغا ئېيتىش مەنىسى قىلىنغان ئاجايىپ ئىشلارنى ئاڭلىدى. ⁶ شۇنداق بىر ئادەم بىلەن ماختىنىمەن، ئۆزۈم ھەققىدە بولسا ئاجىزلىقلىرىمنى ئېتىراپ قىلماقتىن باشقا بىرەر ئىش بىلەن ماختىنالمىمەن. ⁷ ئەمەلىيەتتە، باشقا ئىشلاردىن ماختانغان بولساممۇ، ئەخمەق ھېسابلانمايتتىم؛ چۈنكى ئۇنداق قىلغىنىدا ھەقىقەتنى سۆزلىگەن بولاتتىم. لېكىن، كىشىلەر مېنى كۆرگىنىدىن ياكى ئاڭلىغىنىدىن ئۈستۈن ئويلاپ قالمىسۇن دەپ، ماختىنىشتىن ئۆزۈمنى نېرى تۇتمەن.

⁸ خۇدادىن ماڭا كەلگەن ۋەھىيلەرنىڭ ئاجايىپ - غارايىپلىقى بىلەن كۆرەڭلەپ كەتمەسلىكىم ئۈچۈن، تېنىمگە تىكەن سانجىلغاندەك بىر ئازاب يېيىشىپ، خۇددى شەيتاننىڭ يالاقچىسىنىڭ قىيناشلىرىدەك مېنى قىيىندى. بۇ، مېنىڭ كۆرەڭلەپ كەتمەسلىكىم ئۈچۈن ئىدى. ⁹ ئازابتىن قۇتۇلۇش ئۈچۈن، رەببىمىزگە ئۈچ قېتىم يېلىنىپ دۇئا قىلدىم. ¹⁰ لېكىن، ئۇ ماڭا: «مېھىر - شەپقىتىم ساڭا يېتەرلىك؛ مېنىڭ كۈچ - قۇدرىتىم ئاجىز چاغلىرىڭدا تولۇق ئىپادىلىنىدۇ» دېدى. شۇڭا، ھاياتىمدا ئەيسا مەسھنىڭ قۇدرىتى ئىپادىلەنسۇن دەپ، ئاجىزلىقىمىدىن خۇرسەنلىك بىلەن

^{12:2} بۇ ئادەم دەل پاۋلۇسنىڭ ئۆزى بولۇپ، ئۇ خۇدا ئۇنىڭغا بەرگەن ۋەھىي ۋە غايىبانە ئالامەتلەر بىلەن ماختىنىشنى قىلچە خالىمىغان. ئەكسىچە، ئۆزىنى تۆۋەن تۇتۇشقا تىرىشىپ، 3 - شەخس تىلىدا سۆزلىگەن.

كورنتلىقلارغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

ماختىنىمەن. ¹⁰ ئەيسا مەسىھ ئۈچۈن ئاجىزلىقلارنى، ھاقارەتلەرنى، ئازاب - ئوقۇبەتلەرنى، زىيانكەشلىكلەرنى ۋە قىيىنچىلىقلارنى خۇشاللىق دەپ بىلىمەن. چۈنكى، قاچان ئاجىز بولسام، شۇ چاغدا ئەيسا مەسىھنىڭ قۇدرىتىگە تولۇپ، كۈچلۈك بولىمەن.

پاۋلۇسنىڭ كورنت جامائەتچىلىكىگە كۆڭۈل بۆلۈشى

¹¹ ئەخمەققە ئوخشاپ قالدىم، مېنىڭ بۇنداق بولۇشۇمغا سىلەر سەۋەبچى. مەن ئەسلىدە سىلەرنىڭ ماختىشىڭلارغا ئېرىشىشىم كېرەك ئىدى. چۈنكى، ھەرقانچە بولساممۇ، سىلەر دەرىجىدىن تاشقىرى دەپ قارىغان ئاشۇ ئەلچىلەردىن ھەر تەرەپتىن قېلىشمايمەن. ¹² مەن ئاراڭلاردا بولغان چاغدا ئەلچىلىكىمنى ئىسپاتلايدىغان ئىشلارنى، يەنى مۆجىزە، كارامەت ۋە قۇدرەتلىك ئىشلارنى سەۋرچانلىق بىلەن قىلدىم. ¹³ باشقا ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى ئارىسىدا قىلغان، بىراق سىلەرنىڭ ئاراڭلاردا قىلمىغان بىردىنبىر «خاتالىقىم» سىلەرنىڭ ئىقتىسادىي ياردىمىڭلارنى ئالمىغانلىقىمدۇر. بۇ «ئادالەتسىزلىك» مېنى ئەپۇ قىلغايىسىلەر!

¹⁴ ھازىر مەن يېنىڭلارغا ئۈچىنچى قېتىم بېرىشقا تەييارمەن. سىلەرگە ھېچقانداق ئېغىرىمنى سالغۇم يوق. چۈنكى، ماڭا كېرىكى سىلەرنىڭ بايلىقىڭلار ئەمەس، ئۈزۈڭلاردۇرسىلەر. پەرزەنتلەر ئاتا - ئانىلار ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى ئاتا - ئانىلار پەرزەنتلەر ئۈچۈن مال - مۈلۈك يىغىشى كېرەك. ¹⁵ سىلەر ئۈچۈن، مەن بارلىقىمنى سەرپ قىلىشقا، ھەتتا جېنىمنى قۇربان قىلىشقىمۇ رازىمەن. ئەجەبا، مەن سىلەرنى قانچە كۆپ سۆيسەم، سىلەرنىڭ مۇھەببىتىڭلارغا شۇنچە ئاز ئېرىشەمدىمەن؟

¹⁶ بولدىلا، قىسقىسى مەن سىلەرگە يۈك بولغان ئەمەسمەن. بىراق، بەزىلەر مېنى ھىلىگەرلىك قىلىپ، يالغان سۆزلەپ، سىلەردىن نەپ ئۈندۈرۈۋالدى، دېيىشىپ يۈردى. ¹⁷ ئەجەبا، مەن سىلەرگە ئەۋەتكەن ئادەملەرنىڭ بىرەرسى ئارقىلىق سىلەردىن نەپ ئالدىممۇ؟ ¹⁸ تىنۇسنى سىلەرنىڭ يېنىڭلارغا بېرىشقا ئۈندىدىم ۋە يەنە بىر قېرىنداشنىمۇ ئۇنىڭ بىلەن بىللە ئەۋەتتىم. تىنۇسنىڭ سىلەردىن نەپ ئېلىپ باققان يېرى بارمۇ؟ ئۇ مەن بىلەن بىر نىيەتتە، بىر يولدا خىزمەت قىلىۋاتىدىغۇ!

¹⁹ ياكى سىلەر بىزنى «ئالدىمىزدا ئەزەلدىن بېرى ئۆزىنى ئاقلاپ كېلىۋاتىدۇ» دەپ

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

ئويلاۋاتامسىلەر؟ بىز ئۇنداق قىلمىدۇق. بىز پەقەت ئەيسا مەسھكە مەنسۇپ بولغان كىشىلەر سۈپىتىدە خۇدا ئالدىدا سۆزلەۋاتىمىز. سۆيۈملۈك قېرىنداشلار، بىز قىلىۋاتقان ھەممە ئىش سىلەرنىڭ ئېتىقادىدا يېتىشىشىڭلار ئۈچۈندۇر.²⁰ يېنىڭلارغا بارغىنىمدا، سىلەرنىڭ كۈتكەن يېرىمدىن چىقماي قېلىشىڭلاردىن، شۇنىڭ بىلەن مېنىڭ سىلەرگە بولغان مۇئامىلەمنىڭمۇ سىلەرنىڭ كۈتكەن يېرىڭلاردىن چىقماي قېلىشىدىن ئەنسىرەيمەن. سىلەردە جېدەلخورلۇق، ھەسەتخورلۇق، غەزەپلىنىش، شەخسىيەتچىلىك، تۆھمەتخورلۇق، غەيۋەتخورلۇق، تەكەببۇرلۇق ۋە پاراكەندىچىلىكلەرنىڭ بولۇشىدىن ئەنسىرەيمەن.²¹ بۇ قېتىم سىلەرنىڭ يېنىڭلارغا بارغىنىمدا، ئاراڭلاردىكى ناپاك، ئەخلاقسىز ۋە شەھۋانىي ئىشلارنى قىلغان، تاكى بۈگۈنگە قەدەر توۋا قىلمىغان نۇرغۇن گۇناھكارلار سەۋەبلىك خۇدانىڭ مېنى ئالدىڭلاردا خىجالەت قىلىپ قويۇشىدىن ئەنسىرەيمەن. ئۇلارنىڭ خاتا يولدىن قايتىمغانلىقى ئۈچۈن، ماتەم تۇتماي تۇرالمىمەن.

13 - باب

ئاخىرقى ئاگاھلاندۇرۇش ۋە سالاملار

¹ بۇ يېنىڭلارغا ئۈچىنچى قېتىم بېرىشىم بولىدۇ. ئەگەر ئاراڭلاردىكى بىرەرسىنى جازالاش توغرا كەلسە، مۇقەددەس يازمىلاردىكى: «ھەرقانداق ئەرزنىڭ راست - يالغانلىقى ئاز دېگەندە ئىككى ياكى ئۈچ گۇۋاھچىنىڭ گۇۋاھلىقى بىلەن ئىسپاتلىنىشى كېرەك» دېگەن ئايەت بويىچە قىلىمەن.² يېنىڭلارغا ئىككىنچى قېتىم بارغىنىمدا، بۇرۇن گۇناھ سادىر قىلغانلارنى ئاگاھلاندۇرغانىدىم. ھازىر يېنىڭلاردا بولمىساممۇ، يەنە ئاگاھلاندۇرماقچىمەنكى، ئەمدى بارغىنىمدا، بارلىق گۇناھ سادىر قىلغۇچىلارغا كەڭچىلىك قىلمايمەن.³ كەڭچىلىك قىلماسلىقىمىدىكى سەۋەب، ئاراڭلاردىكى بەزىلەر ئەيسا مەسھنىڭ مەن ئارقىلىق سۆزلەۋاتقانلىقىغا ئىسپات تەلەپ قىلىپ كېلىۋاتىدۇ. بۇنىڭ ئىسپاتىنى بۇ قېتىم يېنىڭلارغا بېرىپ گۇناھكارلارنى بىر تەرەپ قىلغىنىمدا كۆرسىلەر. چۈنكى، ئەيسا مەسھ ئالدىڭلاردا

كورىنتلىقلارغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

ئاجىز ئەمەس، بەلكى ئىنتايىن قۇدرەتلىكتۇر. ⁴ ئۇ قارىماققا ئاجىزلىق ئىچىدە كرىستكە مىخلانغان بولسىمۇ، لېكىن خۇدانىڭ قۇدرىتى بىلەن يەنىلا ھاياتتۇر. بىزمۇ ئۇنىڭغا ئوخشاش قارىماققا ئاجىز بولساقمۇ، خۇدانىڭ قۇدرىتى بىلەن ئۇنىڭغا باغلىنىپ ياشاپ، سىلەرگە خىزمەت قىلماقتىمىز.

⁵ ئېتىقادىڭلارنىڭ ھەقىقىي ياكى ئەمەسلىكىنى بىلىش ئۈچۈن ئۆز - ئۆزۈڭلارنى تەكشۈرۈپ كۆرۈڭلار، سىناپ بېقىڭلار. ئەيسا مەسھنىڭ ئاراڭلاردا ئىكەنلىكىنى بىلىشىڭلار كېرەك. ئۇنداق بولمىغاندا، بۇ سىلەرنىڭ سىناقتىن ئۆتەلمىگىنىڭلار بولمامدۇ؟! ⁶ مېنىڭ ئەلچىلىك سىنىقىدىن ئۆتكەنلىكىمنى بىلىپ قېلىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن. ⁷ سىلەرنىڭ ھېچقانداق يامان ئىش قىلماسلىقىڭلار ئۈچۈن خۇداغا دۇئا قىلىمەن. بۇ، مېنىڭ ئەلچىلىك سىنىقىدىن ئۆتتى دەپ قارىلىشىم ئۈچۈن ئەمەس. ھەتتا سىناقتىن ئۆتتىمىدى، دەپ قارالساقمۇ، مەيلى. مۇھىمى سىلەرنىڭ توغرا ئىش قىلىشىڭلاردۇر. ⁸ بىز ھەقىقەتكە زىت ئىشلارنى قىلماستىن، ھەقىقەت بويىچە ئىش قىلىشىمىز كېرەك.

⁹ ئېتىقادىڭلار كۈچىيىپ، سىلەرنى ئەيىبلەشكە «ئاجىز» كۆرۈنسىمە، خۇشال بولاتتىم. بىز شۇنداق دۇئا قىلىمىزكى، سىلەر ھەممە ئىشتا تولۇق يېتىلگەيسىلەر. ¹⁰ رەببىمىز ماڭا سىلەرنى بەربات قىلىش ئۈچۈن ئەمەس، يېتىشتۈرۈش ئۈچۈن بەرگەن ھوقۇق بىلەن يېنىڭلارغا بارغىنىمدا، سىلەرگە قاتتىق مۇئامىلىدە بولۇپ قالماسلىقىم ئۈچۈن، يېنىڭلارغا بېرىشتىن بۇرۇن بۇ خەتنى يازدىم.

¹¹ ئەڭ ئاخىردا، قېرىنداشلار، خۇشال - خۇرام بولۇڭلار، ئېتىقادتا يېتىلگەن ئادەم بولۇپ چىقىش ئۈچۈن تىرىشىڭلار. نەسەپتلىرىمنى قوبۇل قىلىپ، بىر نىيەت، بىر مەقسەتتە ئىناق ئۆتۈڭلار. مېھىر - مۇھەببەت ۋە ئامانلىق مەنبەسى بولغان خۇدا سىلەر بىلەن بىللە بولغاي!

¹² بىر - بىرىڭلار بىلەن مېھرىبانلارچە سالاملىشىڭلار.

¹³⁻¹⁴ خۇدانىڭ بارلىق مۇقەددەس خەلقىدىن سىلەرگە سالام.

رەببىمىز ئەيسا مەسھنىڭ مېھىر - شەپقىتى، خۇدانىڭ مېھىر - مۇھەببىتى ۋە

مۇقەددەس روھنىڭ ھەمراھلىقى سىلەرگە يار بولغاي!

گالاتىيالىقلارغا يېزىلغان خەت

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

بۇ خەتنىڭ مۇئەللىپى ئەلچى پاۋلۇس بولۇپ، ئۇ بۇ خەتنى ئەينى چاغدىكى رىم ئىمپېرىيىسىگە تەۋە بولغان گالاتىيا ئۆلكىسىدىكى (بۈگۈنكى تۈركىيىدە) ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكلىرىگە يازغان. پاۋلۇس بىرىنچى قېتىملىق خىزمەت سەپىرىدە گالاتىيا ئۆلكىسىگە بېرىپ خۇش خەۋەر تارقاتقان ۋە ئۇ يەردىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكلىرىنىڭ ئاساسىنى سالغان («ئەلچىلەر» 13 - بابتىن 14 - باقىچە). ئەيسا مەسىھ ھەققىدىكى خۇش خەۋەرنىڭ يەھۇدىي ئەمەسلەر ئارىسىدا كەڭ تارقىلىشى ۋە قارشى ئېلىنىشىغا ئەگىشىپ، ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى ئىچىدە ھەقىقىي ئېتىقادچى بولۇش ئۈچۈن چوقۇم مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق چۈشۈرۈلگەن تەۋرات قانۇنىغا بويسۇنۇش كېرەك، دېگەن خاتا تەلىملەر پەيدا بولۇپ، كىشىلەر ئۇ ھەقتە تالاش - تارتىش قىلىشقا باشلىغان.

پاۋلۇس شۇ خىل خاتا تەلىملەر تەرىپىدىن ئازدۇرۇلغانلارنى ھەقىقىي ئېتىقادقا قايتۇرۇپ كېلىش مەقسىتىدە بۇ خەتنى يازغان. ئۇ ئالدى بىلەن ئۆزىنىڭ ئەلچىلىك ھوقۇقىنى ياقلىغان. تەۋرات قانۇنى بىلەن ئېتىقادنىڭ مۇناسىۋىتىنى ئېنىق چۈشەندۈرۈش ئۈچۈن، پاۋلۇس مۇقەددەس يازمىلاردىن نەقىل كەلتۈرۈپ، ئىنسانلارنىڭ ئېتىقاد ئارقىلىقلا خۇدانىڭ مېھرى - شەپقىتى بىلەن ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىنىدىغانلىقىنى كۆرسەتكەن. ئۇ ئاخىرىدا، ھەقىقىي ئەركىنلىككە پەقەت ئېتىقاد ئارقىلىقلا ئېرىشكىلى بولىدىغانلىقىنى ۋە ئېتىقادچىلارنىڭ كۈندىلىك تۇرمۇشتا بۇ ئەركىنلىكنى باشقىلارغا مېھرى - مۇھەببەت كۆرسىتىش بىلەن ئىپادىلىشى كېرەكلىكىنى تەكىتلىگەن.

تېزىس:

1. سالام ۋە ئاگاھلاندۇرۇش (1 - باب 1 - ئايەتتىن 10 - ئايەتكىچە)
2. پاۋلۇسنىڭ ئەلچىلىك ھوقۇقىنىڭ ئاساسى (1 - باب 11 - ئايەتتىن 2 - بابنىڭ ئاخىرىغىچە)
3. تەۋرات قانۇنى ۋە ئېتىقاد (3 - باب)
4. خۇدانىڭ پەرزەنتلىرى (4 - باب)
5. ئېتىقادچىلارنىڭ ئەركىنلىكى ھەم مەسئۇلىيىتى (5 - بابتىن 6 - باب 10 - ئايەتكىچە)
6. ئاگاھلاندۇرۇش ۋە سالام (6 - باب 11 - ئايەتتىن 18 - ئايەتكىچە)

گالاتىيالىقلارغا يېزىلغان خەت

¹ ئىنسانلار تەرىپىدىن ئەمەس، ياكى خۇدانىڭ ئىنسانلارنى ۋاستە قىلىشى ئارقىلىقمۇ ئەمەس، بەلكى ئەيسا مەسىھ ۋە ئۇنى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرگەن خۇدائاتىمىز تەرىپىدىن ئەلچى بولۇشقا تاللانغان مەنكى پاۋلۇستىن² ۋە مەن بىلەن بىللە تۇرۇۋاتقان بارلىق قېرىنداشلاردىن گالاتىيا ئۆلكىسىدىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكلىرىگە سالام.

³ خۇدائاتىمىز ۋە رەببىمىز ئەيسا مەسىھ سىلەرگە مېھىر - شەپقەت ۋە ئامانلىق ئاتا قىلغاي! ⁴ ئەيسا مەسىھ خۇدائاتىمىزنىڭ ئىرادىسى بويىچە گۇناھلىرىمىز ئۈچۈن ئۆزىنى پىدا قىلىپ، بىزنى بۇ رەزىل دۇنيادىن قۇتقۇزدى. ⁵ بارلىق شان - شەرەپ خۇداغا ئەبەدىلىككە بەدەل مەنسۇپ بولغاي، ئامىن!

دۇنيادا بىرلا خۇش خەۋەر بار

⁶ ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق سىلەرگە مېھىر - شەپقەت كۆرسىتىپ، سىلەرنى ئۆزىگە چاقىرغان خۇدادىن شۇنچە تېز ۋاز كېچىپ، باشقىچە بىر خىل خۇش خەۋەرگە ئەگىشىپ كېتىۋاتقانلىقىڭلارغا ھەيرانمەن. ⁷ ئەمەلىيەتتە، ئەگەشكىنىڭلار ھەقىقىي خۇش خەۋەر ئەمەس، بەلكى بەزى ئادەملەرنىڭ سىلەرنى قايىمۇقتۇرۇپ

گالاتىيالىقلارغا يېزىلغان خەت

ئېيتقانلىرىدۇر. ئۇلار ئەيسا مەسىھ ھەققىدىكى خۇش خەۋەرنى بۇرمىلىماقچى.
⁸ لېكىن، مەيلى ئارىمىزدىكى بىرەيلەن بولسۇن ياكى ئەرشتىن چۈشكەن پەرىشتە بولسۇن، بىز سىلەرگە يەتكۈزگەن خۇش خەۋەرگە ئوخشىمايدىغان باشقا بىر «خۇش خەۋەر» نى يەتكۈزسە، ئۇنىڭغا لەنەت ياغسۇن. ⁹ بۇرۇن ئېيتقانلىرىمىزنى يەنە تەكرارلايمىزكى، كىمدە كىم سىلەرگە قوبۇل قىلغىنىڭلارغا ئوخشىمايدىغان باشقىچە بىر خىل خۇش خەۋەرنى يەتكۈزسە، ئۇنىڭغا لەنەت ياغسۇن!
¹⁰ مېنىڭ بۇنداق دېيىشىم ئىنسانلارنى خۇرسەن قىلىش ئۈچۈنمۇ؟ ياق، مېنىڭ بۇنداق دېيىشىم خۇدانى خۇرسەن قىلىش ئۈچۈندۇر. ئەگەر مەن ئىنسانلارنى خۇرسەن قىلىشنى ئىستىگەن بولسام، ئەيسا مەسىھنىڭ سادىق خىزمەتكارى بولمىغان بولاتتىم.

باۋلۇسنىڭ ئەلچى بولۇشقا چاقىرىلىشى

¹¹ قېرىنداشلىرىم، مەن يەتكۈزگەن بۇ خۇش خەۋەرنىڭ كىشىلەر تەرىپىدىن توقۇپ چىقىرىلمىغانلىقىنى بىلىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمەن. ¹² مەن بۇ خۇش خەۋەرنى ئىنساندىن قوبۇل قىلغىنىم ياكى بىرەر كىشىدىن ئۆگەنگىنىم يوق. بەلكى، ئەيسا مەسىھ بۇ خۇش خەۋەرنى ماڭا ۋەھىي ئارقىلىق يەتكۈزگەن.
¹³ سىلەر مېنىڭ ئىلگىرى يەھۇدىي دىنىغا ئېتىقاد قىلغان ۋاقىتىمدا قانداق ھايات كەچۈرگەنلىكىمنى ئاڭلىغانىڭلار. مەن ئۇ چاغدا خۇداغا مەنسۇپ بولغان ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە ئەشەددىي زىيانكەشلىك قىلغان ۋە ئۇلارنى يوقىتىۋېتىشكە تىرىشقانىدىم ¹⁴ ھەمدە يەھۇدىي دىنى يولىدا نۇرغۇن تەڭشۈشلىرىمىدىن خېلىلا ئالدىدا تۇراتتىم. ئەجدادلىرىمىزنىڭ ئەنئەنىلىرىنى قوغداشتا پۈتۈن ۋۇجۇدۇم ۋە قىزغىنلىقىم بىلەن ئىشلەيتتىم. ¹⁵ لېكىن، خۇدا مېنى ئانامنىڭ قورسىقىدىكى ۋاقىتىمدا تاللىدى ۋە ئۆزىنىڭ مېھرى - شەپقىتى بىلەن چاقىردى. ¹⁶ ئۇ مېنىڭ ئۆز ئوغلى ئەيسا مەسىھ توغرىسىدىكى خۇش خەۋەرنى يەھۇدىي ئەمەسلىرىگە يەتكۈزۈشۈم ئۈچۈن، ئەيسا مەسىھنى ماڭا ئاشكارىلاشنى خالىدى. خۇدا ئۇنى ماڭا ئاشكارىلىغان چاغدا، مەن بۇ ئىش توغرىلۇق ھېچقانداق كىشىگە مەسلىھەت سالمىدىم ¹⁷ ھەمدە يېرۇسالېمدىكى مەندىن ئىلگىرى ئەلچى بولغانلارنىڭ يېنىغىمۇ

گالاتيالقلارغا يېزىلغان خەت

بارماي، ئۇدۇل ئەرەبىستانغا ئاتلاندىم، كېيىن دەمەشق شەھىرىگە قايتىپ كەلدىم. ¹⁸ ئۈچ يىلدىن كېيىن، ئەلچى پېترۇس بىلەن كۆرۈشۈش ئۈچۈن يېرۇسالېمغا باردىم ۋە ئۇنىڭ يېنىدا ئون بەش كۈن تۇردۇم. ¹⁹ بۇ جەرياندا، ئەلچىلەردىن پەقەت پېترۇس ۋە رەببىمىز ئەيسانىڭ ئىنىسى ياقۇپ بىلەن كۆرۈشتۈم. ئەلچىلەردىن باشقا بىرەرسىنى كۆرمىدىم. ²⁰ خۇدا گۇۋاھ بولسۇنكى، سىلەرگە يېزىۋاتقانلىرىم يالغان ئەمەس. ²¹ كېيىن، سۈرىيە ۋە كىلىكىيە ئۆلكىلىرىگە باردىم. ²² ئۇ چاغدا يەھۇدىيە ئۆلكىسىدىكى ئەيسا مەسھكە مەنسۇپ بولغان ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكلىرى شەخسەن مېنى تونۇمايتتى. ²³ ئۇلار پەقەت باشقىلارنىڭ: «بۇرۇن بىزگە زىيانكەشلىك قىلغان ئادەم ئەمدى بولسا ئۆزى يوقىتۇۋەتمە كىچى بولغان ئېتىقادنى تارقىتىۋاتىدۇ» دېگەنلىكىنى ئاڭلىغانىدى. ²⁴ شۇڭا، ئۇلار مەندە بولغان بۇ ئۆزگىرىشلەر سەۋەبىدىن خۇدانى تېخىمۇ ئۇلۇغلىدى.

2- باب

باشقا ئەلچىلەرنىڭ پاۋلۇسنى قارشى ئېلىشى

¹ ئون تۆت يىلدىن كېيىن، مەن بارنابا بىلەن بىللە يەنە يېرۇسالېمغا باردىم. تىتۇسنىمۇ بىللە ئېلىۋالدىم. ² مەن ئۇ يەرگە خۇدادىن كەلگەن ۋەھىيىگە بىنائەن بارغانىدىم. ئۇ يەردە مەن ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ يېتەكچىلىرى بىلەن ئايرىم سۆزلىشىپ، ئۆزۈم يەھۇدىيە ئەمەسلىرى ئارىسىدا تارقىتىپ كېلىۋاتقان خۇش خەۋەرنىڭ مەزمۇنىنىڭ ئۇلارنىڭكىگە ئوخشاش ئىكەنلىكىنى چۈشەندۈردۈم. بۇنداق قىلىشىم بۇرۇنقى ياكى كەلگۈسىدىكى خىزمەتلىرىمنىڭ بىكار بولۇپ كەتمەسلىكى ئۈچۈن ئىدى. ³ نەتىجىدە، ئۇلار ئېتىقادچىلاردىن رازى بولدى. ھەتتا مەن بىلەن بىللە بارغان تىتۇس يەھۇدىيە بولمىسىمۇ، ئۇلار ئۇنى خەتنە قىلدۇرۇشقا مەجبۇرلىمىدى. ⁴ بىراق، ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلغۇچىلار قىياپىتىگە كىرىۋالغان بەزىلەر ئۇنىڭ خەتنە قىلدۇرۇلۇشىنى تەلەپ قىلدى. ئۇلار ئارىمىزغا سۇقۇنۇپ كىرىۋېلىپ، ئەيسا مەسھ ئارقىلىق ئېرىشكەن ئەركىنلىكىمىزنى نازارەت قىلدى. ئۇلارنىڭ مەقسىتى

گالاتيالقلارغا يېزىلغان خەت

بىزنى ئۆزلىرىنىڭ دىنىي قائىدە - يوسۇنلىرىغا قۇل قىلىشتۇر. ⁵ لېكىن، خۇش خەۋەر ھەققىتىنىڭ ئاراڭلاردا ساقلىنىشى ئۈچۈن، بىز ئۇلارغا قىلچىمۇ يول قويمىدۇق. ⁶ ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىدە مۇھىم دەپ قارالغانلار (ئۇلارنىڭ مەرتىۋىسىنىڭ قانداق بولۇشى ماڭا مۇھىم ئەمەس، چۈنكى خۇدا ھەممە ئادەمگە تەڭ قارايدۇ) مەن يەتكۈزگەن خۇش خەۋەرگە يەنە مەزمۇن قوشۇش كېرەك، دېمىدى. ⁷ دەل ئەكسىچە، ئۇلار خۇدانىڭ پېترۇسقا يەھۇدىيلارغا خۇش خەۋەر يەتكۈزۈش ۋەزىپىسىنى تاپشۇرغىنىدەك، ماڭمۇ يەھۇدىي ئەمەسلەرگە بۇ خۇش خەۋەرنى يەتكۈزۈشنى تاپشۇرغانلىقىنى تونۇپ يەتتى. ⁸ پېترۇسنىڭ يەھۇدىيلارغا ئەلچى بولۇشىغا كۈچ - قۇدرەت ئاتا قىلغان خۇدا مېنىڭ يەھۇدىي ئەمەسلەرگە ئەلچى بولۇشۇمغىمۇ كۈچ - قۇدرەت ئاتا قىلدى. ⁹ جامائەتچىلىكنىڭ تۈۋرۈكى ھېسابلانغان ياقۇپ، پېترۇس ۋە يۇھاننالار بۇ ۋەزىپىنىڭ خۇدانىڭ ماڭا قىلغان ئىلتىپاتى، ئىكەنلىكىنى تونۇپ يەتكىنىدە، ئۇلار مېنى ۋە بارنابانى قوبۇل قىلىپ، ھەمكارلىشىدىغانلىقىنى بىلدۈردى. بۇنىڭ بىلەن، يەھۇدىي ئەمەسلەر ئارىسىدا بىز خىزمەت قىلىدىغان، يەھۇدىيلار ئارىسىدا بولسا ئۇلار خىزمەت قىلىدىغان بولۇپ كېلىشتۇق. ¹⁰ ئۇلار پەقەت بىزدىن ئۆزلىرىنىڭ ئارىسىدىكى كەمبەغەل ئېتىقادچىلارنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئېلىشنى ئېسىمىزدىن چىقارماسلىقىمىزنى تەلەپ قىلدى. مەنمۇ ئەسلىدە دەل شۇنداق قىلىشقا تىرىشىپ كېلىۋاتاتتىم.

پاۋلۇسنىڭ ئانتاكيادا پېترۇسنى ئەيىبلىشى

¹¹ بىراق، كېيىن پېترۇس ئانتاكيادا شەھەرگە كەلگەندە، ئۇنىڭ ئۆتكۈزگەن خاتالىقى تۈپەيلىدىن مەن ئۇنى يۈزتۇرانە ئەيىبلىدىم. ¹² ياقۇپنىڭ قېشىدىن بەزى ئادەملەر كېلىشتىن بۇرۇن، پېترۇس يەھۇدىي ئەمەس ئېتىقادچىلار بىلەن دائىم ھەمداستىخان بولۇپ تۇراتتى. لېكىن، بۇ ئادەملەر كەلگەندىن كېيىن، پېترۇس يەھۇدىي ئەمەسلەردىن ئۆزىنى تارتىپ، ئۇلار بىلەن ھەمداستىخان بولمايدىغان بولدى. چۈنكى، ئۇ يەھۇدىي ئەمەسلەرمۇ خەتنە قىلىنىشى كېرەك، دەپ ئويلايدىغان بۇ يەھۇدىي قېرىنداشلارنىڭ ئەيىبلىشىدىن قورققاندى. ¹³ شۇنىڭ بىلەن، باشقا يەھۇدىي ئېتىقادچىلارمۇ ئۇنىڭغا ئوخشاش ساختىپەزلىك قىلىشتى. ھەتتا بارنابامۇ

گالاتيالقلارغا يېزىلغان خەت

تەسىرگە ئۇچراپ، ئۇلارنىڭ ساختىپەزلىكىگە شېرىك بولدى.¹⁴ مەن ئۇلارنىڭ خۇش خەۋەرنىڭ ھەقىقىتى بويىچە ئىش قىلمىغانلىقىنى كۆرۈپ، ھەممەيلەننىڭ ئالدىدىلا پېتۇسقا: «سەن يەھۇدىي بولساڭمۇ، بىراق ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلغاندىن بېرى يەھۇدىيلارنىڭ ئادەتلىرى بويىچە ياشىماي، بەلكى يەھۇدىي ئەمەسلەردەك ياشاپ كەلدىڭ. شۇنداق تۇرۇقلۇق، يەنە نېمىشقا يەھۇدىي ئەمەس ئېتىقادچىلاردىن يەھۇدىيلارنىڭ ئادەتلىرى بويىچە ياشاشنى تەلەپ قىلسەن؟» دېدىم.

¹⁵ بىز ئىككىمىز تۇغۇلۇشمىزدىنلا يەھۇدىيىمىز، گۇناھكار دەپ قارالغان يەھۇدىي ئەمەسلەردىن ئەمەسمىز.¹⁶ لېكىن، بىز ئىنسانلارنىڭ تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلىش ئارقىلىق ئەمەس، بەلكى ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلىش ئارقىلىق ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىنىدىغانلىقىنى بىلىمىز. شۇ سەۋەبتىن، بىز يەھۇدىيلارمۇ ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلدۇق. ھېچكىم تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلىش ئارقىلىق ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىنالمىدۇ.¹⁷ بىز ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلىش ئارقىلىق ئۆزىمىزنىڭمۇ يەھۇدىي ئەمەسلەرگە ئوخشاشلا گۇناھكار ئىكەنلىكىمىزنى تونۇپ يەتتۇق. ئۇنداقتا، ئەيسا مەسھ بىزنى گۇناھ يولىغا باشلىدى، دېسەك بولامدۇ؟ ياق، ھەرگىز بۇنداق دېگىلى بولمايدۇ!¹⁸ مېنى قۇتقۇزۇلۇشقا ئېرىشتۈرەلمەيدىغان تەۋرات قانۇنىدىن ئۈمىدىمنى ئۈزگەن تۇرۇقلۇق كېيىن ئۇنىڭغا قايتا ئېسىلىۋالسام، ئۇ چاغدا مەن ئۆزۈمنىڭ گۇناھكار ئىكەنلىكىمنى ئىسپاتلىغان بولمامدەن؟!¹⁹ مەن تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلالمىغانلىقىمدىن قانۇنغا نىسبەتەن ئۆلگەن دەپ ھېسابلىنىدىم.

بۇنىڭدىن مەقسەت، خۇدا ئۈچۈن ياشاشتۇر. مەن ئەيسا مەسھ بىلەن بىللە كرىستكە مىخلاندىم.²⁰ ھازىر مېنىڭ تېنىمدە ياشاۋاتقان مەن ئەمەس، بەلكى ئەيسا مەسھتۇر. مېنى سۆيگەن ۋە مەن ئۈچۈن ئۆزىنى پىدا قىلغان خۇدانىڭ ئوغلىغا بولغان ئېتىقادىم بىلەن ياشايمەن.²¹ مەن خۇدانىڭ ئىنسانلارنى قۇتقۇزۇش ئۈچۈن كۆرسەتكەن مېھرى - شەپقىتىنى ئەھمىيەتسىز، دەپ قارايدىغانلاردىن ئەمەسمەن. ئەگەر بىر ئادەم تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلىش ئارقىلىق ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىنالايدىغان بولسا، ئۇ چاغدا ئەيسا مەسھنىڭ كرىستكە مىخلنىشى ئەھمىيەتسىز بولۇپ قالاتتى.

3 - باب

تەۋرات قانۇنى ۋە ئېتىقاد

¹ ئەي نادان گالاتىيالىقلار! سىلەر قانداقلا رچە ئېزىقتۇرۇلۇپ، باشقىلارنىڭ دامغا چۈشۈپ كەتتىڭلار؟ ئەيسا مەسىھنىڭ كىرىستكە مىخلانغانلىقى خۇددى كۆز ئالدىڭلاردا يۈز بەرگەندەك ئېنىق يەتكۈزۈلگەنغۇ! ² سىلەردىن شۇنىلا سورىماقچىمەنكى، مۇقەددەس روھ سىلەرگە تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلغانلىقىڭلار ئۈچۈن ئاتا قىلىندىمۇ؟ ياق، سىلەر خۇش خەۋەرنى ئاڭلاپ، ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلغانلىقىڭلار ئۈچۈن، مۇقەددەس روھ سىلەرگە ئاتا قىلىنغان. ³ سىلەر شۇنچە نادانمۇ؟ مۇقەددەس روھ ھاياتىڭلاردا باشلىغان ئىشنى سىلەر ئۆز كۈچ - قۇدرىتىڭلارغا تايىنىپ تاماملىماقچى بولۇۋاتامسىلەر؟ ⁴ ئۇنداقتا، سىلەرنىڭ خۇش خەۋەر يولىدا تارتقان ئازاب - ئوقۇبەتلىرىڭلارنىڭ ھەممىسى بىكار كېتەرمۇ؟ ⁵ خۇدانىڭ سىلەرگە مۇقەددەس روھنى ئاتا قىلىشى ۋە ئاراڭلاردا مۆجىزىلەر يارىتىشى سىلەرنىڭ تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلغانلىقىڭلاردىن ئەمەس، بەلكى سىلەرنىڭ خۇش خەۋەرنى ئاڭلاپ، ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلغانلىقىڭلاردىندۇر. ⁶ مۇقەددەس يازمىلاردا: «ئىبراھىم خۇدانىڭ سۆزلىرىگە ئىشەندى. پەرۋەردىگار ئۇنىڭ ئېتىقادىنى كۆرۈپ، ئۇنى ھەققانىي ئادەم، دەپ ھېسابلىدى» دېيىلگەن. ⁷ شۇنىڭ ئۈچۈن، شۇنى بىلىشىڭلار كېرەككى، پەقەت خۇداغا ئېتىقاد قىلغۇچىلارلا ئىبراھىمنىڭ ھەقىقىي ئەۋلادلىرىدۇر. ⁸ مۇقەددەس يازمىلاردا خۇدانىڭ يەھۇدىي ئەمەسلىرىنىڭ ئۆزىگە ئېتىقاد قىلىشى سەۋەبىدىن ئۇلارنى ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلايدىغانلىقى ئالدىن دېيىلگەن. خۇدا ئىبراھىمغا: «ھەممە مىللەتلەرگە سەن ئارقىلىق بەخت ئاتا قىلىمەن» دەپ، بۇ خۇش خەۋەر توغرىلۇق ئالدىن ئېيتقان. ⁹ شۇنىڭ ئۈچۈن، ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلغانلار خۇداغا ئېتىقاد قىلغان ئىبراھىمغا ئوخشاش بەخت تاپىدۇ.

¹⁰ تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلىش بىلەن ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىنىمەن، دەيدىغانلارنىڭ ھەممىسى لەنەتكە قالدۇ. مۇقەددەس يازمىلاردا مۇنداق يېزىلغان:

گالاتىيالىقلارغا يېزىلغان خەت

«تەۋرات قانۇنىدا يېزىلغان ھەممە ئەمرلەرگە تولۇق ئەمەل قىلمىغان كىشى لەنەتكە قالدۇ». ¹¹ روشەنكى، ھېچكىم خۇدانىڭ ئالدىدا قانۇنغا ئەمەل قىلىش بىلەن ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىنالمىدۇ. مۇقەددەس يازمىلاردا: «ئادەم ئېتىقاد بىلەن ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىنىپ، ھاياتلىققا ئېرىشىدۇ» دەپ يېزىلغان. ¹² بۇ ئېتىقاد يولى تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلىش يولى بىلەن پۈتۈنلەي ئوخشىمايدۇ. تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلىش يولى خۇددى مۇقەددەس يازمىلاردا: «تەۋرات قانۇنىنىڭ ئەمىرلىرىگە تولۇق ئەمەل قىلغانلار شۇ قانۇنغا تايىنىپ ھاياتلىققا ئېرىشىدۇ.» دەپ يېزىلغانغا ئوخشاشتۇر. ¹³ ھالبۇكى، ئەيسا مەسىھ بىزنى تەۋرات قانۇنىغا تولۇق ئەمەل قىلالمىغانلىقىمىزدىن پەيدا بولغان لەنەتتىن قۇتۇلدۇرۇپ قېلىپ، ئۇ لەنەتنى ئۆز ئۈستىگە ئالدى. بۇ ھەقتە مۇقەددەس يازمىلاردا: «ياغاچقا ئېسىلغان كىشى لەنەتكە قالغان كىشىدۇر» دەپ يېزىلغان. ¹⁴ ئەيسا مەسىھنىڭ كرىستكە مىخلنىپ قۇربان بولۇشى ئارقىلىق يەھۇدىي ئەمەلسىزلىرىمۇ ئىبراھىمغا ۋەدە قىلىنغان بەختتىن تەڭ بەھرىمەن بولالايدۇ. شۇنداقلا، ئۇلار بىز بىلەن بىللە خۇدا ۋەدە قىلغان مۇقەددەس روھنى ئېتىقاد بىلەن قوبۇل قىلالايدۇ.

تەۋرات قانۇنى ۋە خۇدانىڭ ۋەدىسى

¹⁵⁻¹⁶ قېرىنداشلار، كۈندىلىك تۇرمۇشتىن بىر مىسال كۆرسىتەي. ئىككى تەرەپ ئوتتۇرىسىدا ئىمزالانغان ئەھدىنامىنى ھېچكىم يوققا چىقىرىۋېتەلمەيدۇ ياكى ئۇنىڭغا بىرەر نەرسىمۇ قوشالمىدۇ. شۇنىڭدەك، خۇدا ئىبراھىم ۋە ئۇنىڭ ئەۋلادى بىلەن تۈزگەن ئەھدىنىمۇ ھېچكىم ئۆزگەرتەلمەيدۇ. خۇدانىڭ ئىبراھىمغا بەرگەن بۇ ۋەدىسىدىكى «سېنىڭ ئەۋلادىڭغا» دېگەن سۆز نۇرغۇن كىشىنى ئەمەس، يالغۇز بىرسىنى، يەنى ئەيسا مەسىھنى كۆرسىتىدۇ. ¹⁷ شۇنى دېمەكچىمەنكى، خۇدانىڭ ئىبراھىم بىلەن ئالدىن تۈزگەن بۇ ئەھدىسىنى تۆت يۈز ئوتتۇز يىلدىن كېيىن چۈشۈرۈلگەن تەۋرات قانۇنىمۇ ئەمەلدىن قالدۇرالمىدۇ. دېمەك، تەۋرات قانۇنى خۇدانىڭ بۇ ۋەدىسىنى بىكار قىلالمايدۇ. ¹⁸ چۈنكى، خۇدا ۋەدە قىلغان مەراسىمغا قانۇنغا ئەمەل قىلىش ئارقىلىقلا ئېرىشكىلى بولسا، ئۇنداقتا بۇ مەراسىم خۇدانىڭ ۋەدىسىدىن كەلمىگەن بولاتتى. بىراق، خۇدا بۇ مەراسىمنى ئۆز ۋەدىسىگە بىنائەن ئىبراھىمغا ئاتا

گالاتىيالىقلارغا يېزىلغان خەت

قىلغان. ¹⁹ ئۇنداقتا، تەۋرات قانۇنىنى چۈشۈرۈشتىكى مەقسەت نېمە؟ ئۇ بولسىمۇ خۇدا ئەۋەتتىشكە ۋەدە قىلغان ئىبراھىمنىڭ ئەۋلادى، يەنى ئەيسا مەسىھ كەلگۈچە گۇناھنىڭ نېمە ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىپ بېرىشتۇر. تەۋرات قانۇنى پەرىشتىلەر ئارقىلىق مۇسا پەيغەمبەرگە، مۇسا پەيغەمبەرنىڭ ۋاسىتىسى بىلەن كىشىلەرگە چۈشۈرۈلگەن. ²⁰ ئىككى ئادەم كېلىشىم تۈزگەندە، بىر ۋاسىتىچى بولۇش كېرەك. لېكىن، خۇدا ئۆز ئەھدىسىنى ئىبراھىمغا بەرگەندە، ئۇنى ۋاسىتىچىسىز بەرگەن.

²¹ ئۇنداقتا، تەۋرات قانۇنى خۇدانىڭ ۋەدىسىگە زىتتۇمۇ؟ ياق، ھەرگىز ئۇنداق ئەمەس! ئەگەر بۇ قانۇن ئىنسانلارنى ھاياتلىققا ئېرىشتۈرەلەيدىغان بولسا، ئۇ چاغدا ئىنسانلار قانۇنغا ئەمەل قىلىش ئارقىلىق ھەققانىي ئادەم بولالايتتى. ²² ھالبۇكى، مۇقەددەس يازمىلار پۈتكۈل ئىنسانلارنىڭ گۇناھنىڭ ئىلكىدە ياشايدىغانلىقىنى كۆرسەتتى. بۇنىڭدىكى مەقسەت، ئەيسا مەسىھكە بولغان ئېتىقاد ئارقىلىق ئېرىشىلىدىغان بۇ ۋەدىنىڭ ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلغانلارغا بېرىلىشىدۇر.

²³ بۇ ئېتىقاد يولى ئاشكارا بولغۇچە، قانۇن بىزنى قوغداش يۈزىدىن قاماپ قويغانىدى. ²⁴ باشقىچە ئېيتقاندا، تەۋرات قانۇنى «تەربىيىلىگۈچىمىز» بولۇپ، بىزنى ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلىشقا يېتەكلىدى. بۇنىڭدىكى مەقسەت، بىزنىڭ ئېتىقاد ئارقىلىق ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىنىشىمىزدۇر. ²⁵ ئەمدى بىز بۇنداق «تەربىيىلىگۈچى» نىڭ نازارىتىدە ئەمەسمىز. چۈنكى، بۇ ئېتىقاد يولى ئاشكارا بولدى.

خۇدانىڭ پەرزەنتلىرى

²⁶ ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلىش ئارقىلىق ھەممىڭلار خۇدانىڭ پەرزەنتلىرى بولدۇڭلار. ²⁷ چۈنكى، سىلەر چۆمۈلدۈرۈلۈشنى قوبۇل قىلىپ ئەيسا مەسىھكە باغلانغىنىڭلاردا، ئۇنىڭ تەبىئىتىنى ئۆزۈڭلارغا ئۆزلەشتۈردۈڭلار. ²⁸ مەيلى يەھۇدىي ياكى يەھۇدىي ئەمەس بولسۇن، قۇل ياكى ھۆر بولسۇن، ئەر ياكى ئايال بولسۇن، ھەممىڭلار ئەيسا مەسىھكە مەنسۇپ بولغانلىقىڭلار ئۈچۈن، خۇدانىڭ نەزىرىدە باراۋەر بولدۇڭلار. ²⁹ دېمەك، ئەيسا مەسىھكە مەنسۇپ بولغانىكەنسىلەر، سىلەرمۇ ئىبراھىمنىڭ ئەۋلادى بولسىلەر ۋە ئىبراھىمغا ۋەدە قىلىنغان بەخت - سائادەتكە ئېرىشىسىلەر.

4 - باب

²⁻¹ يەنە ئېيتماقچى بولغىنىم: گەرچە بىر بالا پۈتۈن مۈلۈكنىڭ ئىگىسى بولسىمۇ، ئۇ تاكى ئاتىسى بەلگىلىگەن مۇراسقا ۋارىسلىق قىلىش يېشىغا توشمىغۇچە، ئۇ بالىنىڭ ئۆيىنىڭ قۇلىدىن پەرقى بولمايدۇ. چۈنكى، ئۇ يەنىلا خوجىدار ۋە بالغا قارىغۇچىلارنىڭ باشقۇرۇشىدا بولىدۇ. ³ شۇنىڭغا ئوخشاش، بىزمۇ گۆدەك ۋاقتىمىزدا، يەنى ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلىشتىن بۇرۇن، بۇ دۇنيادىكى يامان روھىي كۈچلەرگە ⁴ قۇل بولغاندۇق. لېكىن، خۇدا ئۆزى بەلگىلىگەن ۋاقت يېتىپ كەلگەندە، ئۆز ئوغلنى بۇ دۇنياغا ئەۋەتتى. ئۇ بىر ئايالدىن تۇغۇلغان بولۇپ، تەۋرات قانۇنىغا بويسۇنۇپ ياشىدى. ⁵ بۇنىڭدىكى مەقسەت، خۇدا تەۋرات قانۇنىغا قۇل بولغان بىزلەرنى بەدەل تۆلەپ ھۆرلۈككە چىقىرىپ، بىزنى ئۆزىنىڭ پەرزەنتى قىلىشتۇر. ⁶ سىلەر خۇدانىڭ پەرزەنتلىرى بولغانلىقىڭلار ئۈچۈن، خۇدا ئۆز ئوغلنىڭ روھىنى قەلبىڭلارغا سالدى. بۇ روھ سىلەرنى خۇدانى «ئى سۆيۈملۈك ئاتا» دەپ چاقىرتىدۇ. ⁷ شۇنىڭ ئۈچۈن، ئەمدى سىلەر قۇل ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ پەرزەنتلىرىسىلەر. خۇدانىڭ پەرزەنتلىرى بولغانىكەنسىلەر، خۇدانىڭ ۋەدە قىلغانلىرىغا مۇراسخور بولىسىلەر.

پاۋلۇسنىڭ گالاتىيالىقلاردىن ئەندىشە قىلىشى

⁸ بۇرۇن، خۇدانى تونۇمايدىغان ۋاقتىڭلاردا يالغان ئىلاھلارغا چوقۇنۇپ، ئۇلارنىڭ قولى بولغانىدىڭلار. ⁹ ئەمدىلىكتە، ھەقىقىي خۇدانى تونۇدۇڭلار. تېخىمۇ ئېنىقراق قىلىپ ئېيتقاندا، خۇدا تەرىپىدىن تونۇلدۇڭلار. شۇنداق ئىكەن، يەنە نېمە ئۈچۈن بۇ دۇنيادىكى ئاجىز، كېرەكسىز قائىدە - يوسۇنلارنىڭ قۇللۇقىغا يېڭىۋاشتىن قايتماقچى بولىسىلەر؟ ¹⁰ سىلەر يەنىلا مەلۇم كۈن، ئاي، پەسىل ۋە يىللارنى خاتىرىلەۋاتىسىلەر. ¹¹ مەن ئىلگىرى سىلەرگە سىڭدۈرگەن ئەجرىمنىڭ بىكار كېتىشىدىن ئەنسىرەۋاتىمەن.

⁴ 3: 4 ياكى «بۇ دۇنيادىكى ئارتۇقچە قائىدە - يوسۇنلارغا».

گالاتىيالىقلارغا يېزىلغان خەت

¹² قېرىنداشلار، گەرچە مەن يەھۇدىي بولساممۇ، ئەمدى تەۋرات قانۇنىنىڭ ئەسرى بولماي، سىلەر يەھۇدىي ئەمەسلەردەك ئۇنىڭدىن مۇستەسنا مەن. سىلەردىن شۇنى ئۆتۈنۈپ سورايمەنكى، بۇ جەھەتتە ماڭا ئوخشاش بولۇڭلار. سىلەر ماڭا ھېچ ئازار يەتكۈزمىگەندىڭلار. ¹³ سىلەرگە مەلۇمكى، كېسەل سەۋەبىدىن گالاتىيادا دەم ئېلىۋاتقان ۋاقىتىمدا، بۇ خۇش خەۋەرنى سىلەرگە بىرىنچى قېتىم يەتكۈزگەندىم. ¹⁴ ئۇ چاغدا، كېسىلم سىلەر ئۈچۈن بىر ئاۋارىچىلىك بولسىمۇ، لېكىن سىلەر مېنى كەمسىتىدىڭلار، رەت قىلىدىڭلار. ئەكسىچە، مېنى خۇدا ئەۋەتكەن بىر پەرىشتىنى، ھەتتا ئەيسا مەسىھنى كۈتكەندەك كۈتۈۋالدىڭلار. ¹⁵ ئۇ چاغدىكى خۇشاللىقىڭلار ئەمدى نەگە كەتتى؟! جەزم قىلىپ ئېيتالايمەنكى، ئۇ چاغدا سىلەر مۇمكىن بولسا، ماڭا كۆزلىرىڭلارنى ئويۇپ بېرىشىكمۇ رازى ئىدىڭلار. ¹⁶ ئەمدىلىكتە، سىلەرگە ھەقىقەتنى سۆزلىگەنلىكىم ئۈچۈن، دۈشمىنىڭلارغا ئايلىنىپ قالدۇممۇ؟ ¹⁷ مەن ئېيتىپ ئۆتكەن ھېلىقى ئادەملەر سىلەرنى ئۆزىگە قارىتىۋېلىشقا تىرىشماقتا. ئۇلارنىڭ نىيىتى توغرا ئەمەس. ئۇلار سىلەرنى بىزدىن ئايرىۋېتىپ، ئۆزلىرىگە قارىتىۋالماقچى. ¹⁸ مەيلى مەن سىلەر بىلەن بىللە بولاي ياكى بولماي، سىلەرگە قىزىقىۋاتقان بۇ كىشىلەرنىڭ نىيىتى توغرا بولسىلا، ياخشى بولاتتى، ئەلۋەتتە. ¹⁹ باللىرىم! ئېتىقادىڭلار ئۆسۈپ يېتىلىپ، ئەيسا مەسىھنىڭ تەبىئىتى سىلەردە گەۋدىلەنگۈچە، مەن سىلەر ئۈچۈن يەنە بىر قېتىم خۇددى تولغاق ئازابىنى تارتىۋاتقان ئاندىكى ئازابلىنىۋاتمەن. ²⁰ مېنىڭ ھازىرلا يېنىڭلارغا بېرىپ، سىلەرگە مۇلايىملىق بىلەن نەسەھەت قىلغۇم كېلىۋاتىدۇ. چۈنكى، سىلەرنىڭ بۇ ئەھۋالىڭلارنى ئاڭلاپ، قانداق قىلىشنى راستتىنلا بىلمەيۋاتمەن!

ھەجەر بىلەن سارەنىڭ مسالى

²¹ تەۋرات قانۇنىنىڭ ئىلكىدە ياشاشنى خالايدىغان سىلەردىن شۇنى سوراپ باقاي، سىلەر تەۋراتتا نېمە دېيىلگەنلىكىنى بىلمەمسىلەر؟ ²² تەۋراتتا ئىبراھىمنىڭ ئىككى ئوغلى بارلىقى خاتىرىلەنگەن. ئۇلارنىڭ بىرى قۇل ئايال ھەجەردىن، يەنە بىرى ئۆز ئايالى سارەدىن بولغان. ²³ قۇل ئايالدىن بولغان ئوغۇل پەرزەنت قالدۇرۇش قانۇنىيىتى بويىچە، ئۆز ئايالدىن بولغان ئوغۇل بولسا خۇدانىڭ ۋەدىسى بويىچە دۇنياغا

گالاتىيالىقلارغا يېزىلغان خەت

كەلگەن. ²⁴ بۇ يەردە مۇنداق بىر ئوخشىتىش بار. بۇ ئىككى ئايال خۇدانىڭ ئىنسانلار بىلەن تۈزگەن ئىككى ئەھدىسىنىڭ ۋەكىلىدۇر. تەۋرات قانۇنى دەل سىناي تېغىدا چۈشۈرۈلگەن بولۇپ، بۇ قانۇن يەھۇدىيلارنى ئۆزىنىڭ قۇلى قىلىدۇ. ھەجەرنىڭ ئۆزى قۇل بولۇپ، بالىلىرىمۇ قۇل بولىدۇ. شۇڭا ئۇ سىناي تېغىغا ۋەكىللىك قىلىدۇ. ²⁵ ھالبۇكى، ئەرەبىستاندىكى سىناي تېغىغا سىمۋول قىلىنغان ھەجەرنى بۇگۈنكى يېرۇسالېمغۇم ئوخشىتىشقا بولىدۇ. چۈنكى، ئۇ شەھەر ئۆز خەلقى بىلەن ھازىرمۇ تەۋرات قانۇنىنىڭ قۇللۇقىدا تۇرماقتا. ²⁶ ئىبراھىمنىڭ ئۆز ئايالى سارە بولسا ئەركىن ئايال بولغاچقا، ئەرىشتىكى يېرۇسالېمغا ۋەكىللىك قىلىدۇ. شۇڭا، ئەرىشتىكى يېرۇسالېمنى بىزنىڭ ئانىمىز دېيىشكە بولىدۇ. ²⁷ چۈنكى، مۇقەددەس يازمىلاردا مۇنداق يېزىلغان:

«خۇشال بول، ئەي پەرزەنت كۆرمىگەن تۇغماس ئايال!
تەنتەنە قىل يۇقىرى ئاۋازىڭ بىلەن تولغاق ئازابىنى كۆرمىگەن ئايال!
چۈنكى، دەسلەپتە تۇغماس بولغان ئايالنىڭ پەرزەنتلىرى
باشقا ئاياللارنىڭ پەرزەنتلىرىدىنمۇ كۆپ بولدى.»

²⁸ قېرىنداشلار، سىلەر خۇدانىڭ پەرزەنتلىرى بولدۇڭلار. چۈنكى، خۇددى ئىسھاق خۇدانىڭ ۋەدىسى بويىچە سارەدىن تۇغۇلغاندەك، سىلەرمۇ خۇدانىڭ ۋەدىسى بويىچە تۇغۇلدۇڭلار. ²⁹ ئۇ چاغدا، پەرزەنت قالدۇرۇش قانۇنىيىتى بويىچە تۇغۇلغان ئىسمائىل مۇقەددەس روھ ئاتا قىلغان شاپائەت بىلەن تۇغۇلغان ئىسھاققا قانداق زىيانكەشلىك قىلغان بولسا، ھازىر تەۋرات قانۇنىغا قۇل بولغانلار ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلغۇچى بىزلەرگە شۇنداق زىيانكەشلىك قىلىۋاتىدۇ. ³⁰ لېكىن، مۇقەددەس

²⁴: 23 خۇدا ئىبراھىمغا «مەن سېنىڭ ئەۋلادلىرىڭنى ئۇلۇغ بىر خەلق قىلىمەن» دەپ ۋەدە قىلغانىدى. بىراق، ئىبراھىم بىلەن تۇغماس ئايالى سارە قېرىپ كەتكۈچە پەرزەنت كۆرمىدى. شۇنىڭ ئۈچۈن، ئىبراھىم قۇل ئايالى ھەجەردىن ئىسمائىلنى تاپتى. بۇ، «پەرزەنت قالدۇرۇش قانۇنىيىتى بويىچە تۇغۇلغان» بالا بولدى. ئاخىردا، خۇدانىڭ مۆجىزە كۆرسىتىشى بىلەن ئىبراھىم سارەدىن ئىسھاقنى تاپتى. بۇ بالا «خۇدانىڭ ۋەدىسى بويىچە تۇغۇلغان» ئوغۇلدۇر.

گالاتىيالىقلارغا يېزىلغان خەت

يازىملاردا نېمە دەپ يېزىلغان؟ ئۇنىڭدا: «سەن بۇ دېدەك ئايالىڭنى ئوغلى بىلەن قوشۇپ ھەيدىۋەت! چۈنكى دېدەك ئايالىڭنىڭ ئوغلى ھەرگىز ئەركىن ئايالىڭدىن بولغان ئوغۇل بىلەن مۇراسقا ئورتاق بولۇپ قالمىسۇن» دەپ يېزىلغان.³¹ دېمەك، قېرىنداشلار، بىز قۇل ئايالىڭ ئەمەس، بەلكى ئەركىن ئايالىڭ پەرزەنتلىرىمىز.

5 - باب

ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلغۇچىلارنىڭ ئەركىنلىكى

¹ ئەيسا مەسھ بىزنى ئەركىنلىكتە ياشىسۇن دەپ، ئازاد قىلدى. شۇنىڭ ئۈچۈن، قەدىمكىلارنى رۇسلاڭلار، تەۋراتتىكى قائىدە - يوسۇنلار بىلەن يەنە بويۇنتۇرۇق بولمىسۇن.

² مەنكى پاۋلۇس شۇنى ئېيتىپ قويايىكى، ئەگەر سىلەر ھەققانىيلىقنى ئىزدەپ تۇرۇپ، يەنىلا خەتنىگە تايانساڭلار، ئۇ چاغدا ئەيسا مەسھنىڭ سىلەرگە ھېچقانداق پايدىسى قالمايدۇ.³ مەن خەتنىگە تايانماقچى بولغانلارنى يەنە بىر قېتىم ئاگاھلاندۇرىمەنكى، ئەگەر سىلەر خەتنىنى قوبۇل قىلساڭلار، تەۋراتتىكى پۈتۈن قائىدە - يوسۇنلارغا تولۇق بويسۇنۇشۇڭلار كېرەك.⁴ سىلەر بۇلارغا بويسۇنۇشقا تايىنىپ ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىنىشقا تىرىشساڭلار، ئۇ چاغدا سىلەر ئەيسا مەسھتىن ئايرىلىپ قالسىلەر، شۇنداقلا خۇدانىڭ مېھرى - شەپقىتىنى رەت قىلغان بولىسىلەر.⁵ لېكىن، ئېتىقاد ئارقىلىق ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلانغان بىزلەر بولساق، مۇقەددەس روھقا تايىنىپ، خۇدانىڭ بىزگە ۋەدە قىلغان

بەخت - سائادەتلىرىنى ئىنتىزارلىق بىلەن كۈتمەكتىمىز.⁶ بىز ئەيسا مەسھكە مەنسۇپ بولغانلىقىمىز ئۈچۈن، خەتنە قىلىش ياكى قىلماسلىق مۇھىم ئەمەس، پەقەت مېھرى - مۇھەببەت ئارقىلىق ئىپادىلەنگەن ئېتىقادلا مۇھىم، دەپ قارايمىز.⁷ سىلەر ئېتىقاد يولىدا ئالغا بېسىۋاتقاندىڭلار، بىراق كىم سىلەرنىڭ ھەقىقەتكە ئىتائەت قىلىشىڭلارغا توسالغۇ بولدى؟⁸ ئۇ ئەلۋەتتە سىلەرنى ئۆزىگە چاقىرغان خۇدا ئەمەس!⁹ ئېسىڭلاردا بولسۇنكى، كىچىككىنە خېمىر تۇرۇپ پۈتۈن خېمىرنى

گالاتىيالىقلارغا يېزىلغان خەت

بولدۇرغىنىدەك، بىر ئادەمنىڭ خاتا تەلىمىمۇ نۇرغۇن ئادەمنى ئازدۇرىدۇ.¹⁰ سىلەرمۇ بۇ ئىشتا ماڭا ئوخشاش ئويلايدىغان بولسىلەر، دەپ خۇداغا بولغان ئېتىقادىم بىلەن ئىشىنىمەن. سىلەرنى قۇتارتىۋاتقان كىم بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، ئۇ چوقۇم خۇدانىڭ جازاسىنى تارتىدۇ.

¹¹ قېرىنداشلار، ئەگەر مەن ئۇلار ئېيتقاندەك «خەننە قىلىنىش كېرەك» دەپ داۋاملىق تەلىم بېرىپ يۈرگەن بولسام، ئۇنداقتا مەن بۈگۈنكى كۈندە يەنە نېمە ئۈچۈن يەھۇدىيلارنىڭ زىيانكەشلىكىگە ئۇچرايمەن؟ ئەگەر شۇنداق قىلغان بولسام، ئۇ چاغدا «قۇتقۇزۇلۇش پەقەت ئەيسا مەسىھنىڭ كرىستتىكى قۇربانلىقىدىنلا كېلىدۇ» دېمىگەن بولاتتىم ھەم ئۇلارنىڭ غەزىپىنىمۇ قوزغىمىغان بولاتتىم.¹² سىلەرنى قۇتارتقان بۇ ئادەملەر ئۆزلىرىنى ئاхта قىلىۋەتسۇن!

¹³ قېرىنداشلار، سىلەر ئەركىنلىككە چاقىرىلدىڭلار. لېكىن، بۇ ئەركىنلىكڭلار گۇناھكار تەبىئىتىڭلارنىڭ ئارزۇلىرىنى قاندۇرۇشنىڭ باھانىسى بولۇپ قالمىسۇن. ئەكسىچە، بۇنى بىر - بىرىڭلارغا مېھىر - مۇھەببەت بىلەن خىزمەت قىلىشنىڭ پۇرسىتى، دەپ بىلىڭلار.¹⁴ چۈنكى، پۈتۈن تەۋرات قانۇنى «قوشناڭنى ئۆزۈڭنى سۆيگەندەك سۆي» دېگەن ئەمىرگە يىغىنچاقلىغان.¹⁵ لېكىن پەخەس بولۇڭلارنى، بىر - بىرىڭلارنى چىشلەپ تارتىپ يۈرسەڭلار، ئۆزۈڭلارنىمۇ ۋەيران قىلىسىلەر.

مۇقەددەس روھ ۋە بىزنىڭ گۇناھكار تەبىئىتىمىز

¹⁶ شۇنى دېمەكچىمەنكى، مۇقەددەس روھنىڭ يېتەكچىلىكىدە ياشاڭلار. شۇ چاغدا، گۇناھكار تەبىئىتىڭلارنىڭ ئارزۇ - ھەۋەسلىرىگە يول قويماسىلەر.¹⁷ چۈنكى، ئىنساننىڭ گۇناھكار تەبىئىتى مۇقەددەس روھقا زىت بولغان ئىشلارنى ئارزۇ قىلغىنىدەك، مۇقەددەس روھمۇ ئىنساننىڭ گۇناھكار تەبىئىتىگە زىت بولغان ئىشلارنى ئارزۇ قىلىدۇ. ئۇلار بىر - بىرىگە قارىمۇقارشىدۇر، بۇ قارىمۇقارشىلىق ئۆزۈڭلار ئارزۇ قىلغان ئىشلارنى قىلىشتا توقۇنۇش پەيدا قىلىدۇ.¹⁸ ۋەھالەنكى، سىلەر مۇقەددەس روھنىڭ يېتەكچىلىكىدە بولساڭلار، ئۇ چاغدا تەۋرات قانۇنىنىڭ ئىلكىدە بولمايسىلەر.

¹⁹ ئىنساننىڭ گۇناھكار تەبىئىتىگە باش ئېگىشى جىنسىي ئەخلاقسىزلىق،

گالاتيالقلارغا يېزىلغان خەت

ناپاكلىق، شەھۋانىيلىق،²⁰ بۇتپەرەسلىك، سېھىرگەرلىك، ئۆچمەنلىك، ئۇرۇشقا قلىق، قىزغانچۇقلۇق، غەزەپلىنىش، شەخسىيەتچىلىك، بۆلگۈنچىلىك، گۇرۇھۋازلىق،²¹ ھەسەتخورلۇق، ھاراقكەشلىك، ئەيش - ئىشرەت قاتارلىق گۇناھلارنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ. بۇرۇنقىدەك يەنە بىر قېتىم ئاگاھلاندۇرۇمەنكى، بۇ ئىشلارنى قىلغۇچىلارغا خۇدانىڭ پادىشاھلىقىدا ئۇرۇن يوق.

²² ۋەھالەنكى، مۇقەددەس روھنىڭ يېتەكچىلىكىدە ياشاشنىڭ بېرىدىغان مېۋىلىرى مېھىر - مۇھەببەت، خۇشال - خۇراملىق، تىنچ - ئامانلىق، سەۋر - تاقەت، مېھرىبانلىق، ياخشىلىق، سادىقلىق،²³ مۇلايىملىق ۋە ئۆزىنى تۇتۇۋېلىشلاردىن ئىبارەتتۇر. بۇلار ھېچقانداق قانۇنغا زىت ئەمەستۇر.²⁴ ئەيسا مەسھكە مەنسۇپ بولغانلار ئۆزىنىڭ گۇناھكار تەبىئىتى ۋە ئۇنىڭدىكى بارلىق يامان ھەۋەسلەرنى كرىپىستكە مىخلىغان بولىدۇ.²⁵ مۇقەددەس روھ بىزنىڭ يېڭى ھاياتىمىزنىڭ مەنبەسى بولغانىكەن، ئۇنىڭ يېتەكچىلىكىدە ماڭايلى.²⁶ تەكەببۇرلۇق قىلمايلى، بىر - بىرىمىزنى رەنجىتمەيلى، بىر - بىرىمىزگە ھەسەت قىلمايلى.

6 - باب

بىر - بىرىڭلارغا ياردەم قىلىڭلار

¹ قېرىنداشلار، ئەگەر ئاراڭلاردا بىرىنىڭ ھازىرمۇ گۇناھ سادىر قىلىۋاتقانلىقى بايقالغان بولسا، ئېتىقادتا پىشىپ يېتىلگەن سىلەر ئۇنى مۇلايىملىق بىلەن توغرا يولغا قايتۇرۇپ كېلىڭلار. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئۆزۈڭلارنىڭمۇ ئازدۇرۇلۇپ كەتمەسلىكىڭلارغا دىققەت قىلىڭلار.² بىر - بىرىڭلارنىڭ ئېغىرچىلىقىنى كۆتۈرۈڭلار. شۇنداق قىلساڭلار، ئەيسا مەسھنىڭ قانۇنغا ئەمەل قىلغان بولسىلەر.³ ئەگەر كىمدەكىم ئۆزىنى قالىتس چاغلاقاپ، باشقىلارغا ياردەم بەرمىسە، ئۆزىنى ئۆزى ئالدىغان بولىدۇ. بۇنداق ئادەم ئەمەلىيەتتە قالىتس ئەمەس.⁴ ھەركىم ئۆزىنى ئەمەلىيەتتە قاراپ باقسۇن. پەخىرلىنىشكە تېگىشلىك بولسا، پەخىرلەنسۇن. ئۆزىنى باشقىلار بىلەن سېلىشتۇرمىسۇن.⁵ ھەربىر ئادەم ئۆزىنىڭ ئىشىغا ئۆزى مەسئۇل

گالاتىيالىقلارغا يېزىلغان خەت

بولۇشى كېرەك.

⁶ خۇدانىڭ سۆزىدىن تەلىم ئېلىۋاتقان كىشى ئۆزىگە تەلىم بەرگۈچىنى ئۆزىدە بار بولغان ياخشى نەرسىلەر بىلەن بەھرىمەن قىلسۇن.

⁷ ئۆز - ئۆزۈڭلارنى ئالدىماڭلار، ئۆز - ئۆزۈڭلارنى ئالدىغان بىلەن، خۇدانى ئالدىيالىمىسىلەر. كىم نېمە تېرىسا، شۇنى ئالىدۇ. ⁸ ئۆزىنىڭ گۇناھكار تەبىئىتىنىڭ ئارزۇ - ھەۋەسىلىرىنى قاندۇرۇش ئۈچۈن ئۇرۇق چاچقان كىشى ئۇنىڭدىن ھالاكەت ھوسۇلى ئالىدۇ. مۇقەددەس روھنى خۇرسەن قىلىش ئۈچۈن ئۇرۇق چاچقان كىشى بولسا ئۇنىڭدىن مەڭگۈلۈك ھايات ھوسۇلى ئالىدۇ. ⁹ شۇڭا، ياخشى ئىشلارنى قىلىشتىن بوشاشمايلى. شۇنداق قىلساق، ۋاقتى كەلگەندە چوقۇم مول ھوسۇل ئالالايمىز. ¹⁰ شۇنىڭ ئۈچۈن، پۇرسەت بولسىلا، باشقىلارغا، بولۇپمۇ ئېتىقادچى قېرىنداشلىرىمىزغا ياخشى ئىشلارنى قىلىپ بېرەيلى.

ئاگاھلاندۇرۇش ۋە سالام

¹¹ قاراڭلار! تۆۋەندىكى بۇ قۇرلارنى ئۆز قولۇمدا ئالاھىدە چوڭ خەتلەر بىلەن يېزىۋاتىمەن. ¹² يەھۇدىيلارنىڭ ماختىشىغا خۇشتار كىشىلەر سىلەرنى خەتنە قىلدۇرۇشقا زورلايدۇ. ئۇلار قۇتقۇزۇلۇش پەقەت ئەيسا مەسىھنىڭ كرىستتە قۇربان بولغانلىقىدىنلا كېلىدۇ دېسە، يەھۇدىيلارنىڭ زىيانكەشلىكىگە ئۇچرايدۇ.

¹³ ئەمەلىيەتتە، بۇنداق كىشىلەرنىڭ ئۆزلىرىمۇ تەۋرات قانۇنىغا تولۇق ئەمەل قىلمايدۇ. بىراق، ئۇلار سىلەرنىڭ خەتنىنى قوبۇل قىلغانلىقىڭلار بىلەن ماختىنىش ئۈچۈن، خەتنە قىلدۇرۇشۇڭلارنى تەلەپ قىلىدۇ. ¹⁴ ئۆزۈمنى ئېلىپ ئېيتسام، رەببىم ئەيسانىڭ كرىستتىكى ئۆلۈمىدىن باشقا ھېچقانداق ئىش بىلەن ماختانمايمەن. چۈنكى، ئۇنىڭ كرىستتىكى ئۆلۈمى سەۋەبىدىن بۇ دۇنيا مەن ئۈچۈن ئۆلگەندۇر، مەنمۇ بۇ دۇنيا ئۈچۈن ئاللىبۇرۇن ئۆلگەن. ¹⁵ خۇدانىڭ نەزىرىدە خەتنە قىلىش ياكى قىلماسلىق مۇھىم ئەمەس، مۇھىمى ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق يېڭى ئادەم بولۇشتۇر. ¹⁶ مۇنداق كۆز قاراش بىلەن ياشايدىغانلارغا — خۇدانىڭ ھەقىقىي خەلقىگە ئامانلىق ۋە رەھىم - شەپقەت يار بولغاي!

¹⁷ بۇنىڭدىن كېيىن، ھېچكىم يۇقىرىدا دېيىلگەن ئىشلار بىلەن مېنى ئاۋارە

گالاتىيالىقلارغا يېزىلغان خەت

قىلمسۇن! چۈنكى، بەدىنىمدە قالغان يارا ئىزلىرى مېنىڭ ئەيسا مەسىھ ئۈچۈن
خۇش خەۋەر تارقىتىش يولىدا تارتقان ئازاب - ئوقۇبەتلىرىمنىڭ ئىزىنىڭدۇر.
¹⁸ قېرىنداشلار، رەببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ مېھىر - شەپقىتى سىلەرگە يار بولغاي،
ئامىن!

ئەفەسلىكلەرگە يېزىلغان خەت

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

ئۇشبۇ خەتنىڭ مۇئەللىپى ئەلچى پاۋلۇس بولۇپ، ئۇ بۇ خەتنى تۈرمىدىكى ۋاقتىدا ئەفەس شەھىرىدىكى ئېتىقادچىلارغا يازغان. ئەفەس شەھىرى ئەينى ۋاقىتتىكى ئاسىيا ئۆلكىسىنىڭ (بۈگۈنكى تۈركىيىدە) مەركىزى ئىدى. پاۋلۇس بۇ شەھەردە خۇش خەۋەر يەتكۈزۈش ۋە تەلىم بېرىش خىزمىتى بىلەن ئىككى يىلدىن ئارتۇق تۇرغان («ئەلچىلەر» 19 - باب 10 - ئايەت).

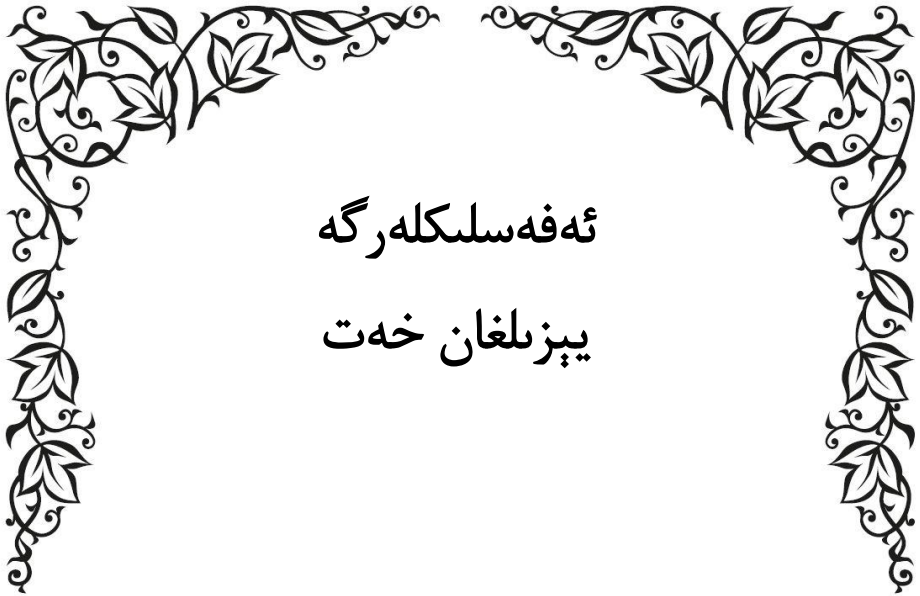
مۇئەللىپ بۇ خېتىدە بىرەر ئالاھىدە خاتا تەلىم ئۈستىدە ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ مېھىر - شەپقىتى ئۈستىدە توختىلىپ، خۇدانىڭ ئىنسانلارغا ئاشكارىلىغان پىلانىنى تولۇق چۈشەندۈرگەن. مۇئەللىپ بىرىنچى بابتا بۇ پىلانىڭ نىشانى، يەنى خۇدانىڭ ۋاقت - سائىتى كەلگەندە پۈتكۈل مەۋجۇداتلارنى بىرلىكتە ئەيسا مەسىھنىڭ باشقۇرۇشىغا قويدىغانلىقىنى تەكىتلىگەن. شۇنىڭ بىلەن بىرگە، ئىنسانلارنىڭ گۇناھلىرىنىڭ ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق كەچۈرۈم قىلىنىدىغانلىقىنى ھەم كەچۈرۈم قىلىنغان ئادەملەرنىڭ قەلبىدىكى مۇقەددەس روھ ئۇلارنىڭ كەلگۈسىدىكى ئۈزۈل - كېسىل قۇتقۇزۇلۇشىغا كاپالەت بېرىدىغانلىقىنى كۆرسەتكەن.

ئۇ يەنە ئېتىقادچىلارنى ئۆزلىرىنىڭ خۇدانىڭ پەرزەنتلىرى ئىكەنلىكىنى ھەمدە جامائەتچىلىكنىڭ بىرلىكى ۋە مېھىر - مۇھەببىتى ئارقىلىق ئەيسا مەسىھكە باغلانغانلىقىنى ئۆز ھاياتىدا ئەكس ئەتتۈرۈشكە چاقىرغان.

پاۋلۇس ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنى بىر تەن گە، بىر ئىمارەتكە ۋە بىر ئايالغا ئوخشاشسا، ھەزرىتى ئەيسانى بۇ تەننىڭ بېشىغا، بۇ ئىمارەتنىڭ ئۇلىغا ۋە بۇ ئايالنىڭ يولىدىشىغا ئوخشىتىش ئارقىلىق ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى بىلەن ھەزرىتى ئەيسا ئوتتۇرىسىدىكى ئالاھىدە مۇناسىۋەتنى چۈشەندۈرگەن.

تېزىس:

1. سلام (1 - باب 1 - ئايەتتەن 2 - ئايەت كىچە)
2. خۇدانىڭ پىلانى ۋە ئېتىقادچىلارنىڭ قۇتقۇزۇلۇشى (1 - باب 3 - ئايەتتەن 2 - بابنىڭ ئاخىرىغىچە)
3. پاۋلۇسنىڭ خىزمىتى ۋە دۇئاسى (3 - باب)
4. ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ بىرلىكى (4 - باب 1 - ئايەتتەن 16 - ئايەت كىچە)
5. ئېتىقادچىلارنىڭ خۇدانىڭ كۈتكىنىدەك ياشىشى (4 - باب 17 - ئايەتتەن 6 - باب 9 - ئايەت كىچە)
6. ئېتىقادچىلارغا بېرىلگەن قوغدىنىش قوراللىرى (6 - باب 10 - ئايەتتەن 24 - ئايەت كىچە)

ئەفەسلىكلەرگە يېزىلغان خەت

¹ خۇدانىڭ ئىرادىسى بىلەن ئەيسا مەسھنىڭ ئەلچىسى بولۇشقا تاللانغان مەنكى پاۋلۇستىن خۇدانىڭ ئەفەس شەھىرىدىكى مۇقەددەس خەلقى — ئەيسا مەسھنىڭ سادىق ئەگەشكۈچىلىرىگە سالام. ² خۇدا ئاتىمىز ۋە رەببىمىز ئەيسا مەسھ سىلەرگە مېھىر - شەپقەت ۋە ئامانلىق ئاتا قىلغاي!

ئەيسا مەسھ ئارقىلىق ئاتا قىلىنغان روھىي بەخت

³ خۇداغا، يەنى رەببىمىز ئەيسا مەسھنىڭ ئاتىسىغا مەدھىيەلەر ئوقۇلغاي! بىز ئەيسا مەسھكە مەنسۇپ بولغانلىقىمىز ئۈچۈن، خۇدا بىزگە ئەرشتىكى بارلىق روھىي بەختنى ئاتا قىلدى. ⁴⁻⁵ خۇدا ئۆزىنىڭ ئالدىدا بىزنىڭ پاك ۋە ئەيىبسىز بولۇشىمىز ئۈچۈن، دۇنيانى يارىتىشتىن بۇرۇنلا، بىزنى ئەيسا مەسھكە باغلىنىشىمىز ئارقىلىق تاللىدى. خۇدا بىزنى سۆيگەچكە، بىزنىڭ ئەيسا مەسھ ئارقىلىق ئۆزىگە پەرزەنت بولۇشىمىزنى ئۆز خۇش رايى بويىچە ئالدىنلا بەلگىلىدى. بۇ، ئۇنىڭ ئىرادىسىدۇر. ⁶ شۇڭا، ئۇنىڭ چوڭقۇر مېھىر - شەپقىتىگە مەدھىيەلەر ئوقۇيمىز. بىز خۇدانىڭ سۆيۈملۈك ئوغلىغا مەنسۇپ بولغانلىقىمىز ئۈچۈن، خۇدا بۇنداق غايەت زور مېھىر - شەپقەتنى بىزگە شەرتسىز ئاتا قىلدى. ⁷ ئەيسا مەسھنىڭ قۇربانلىق قېنى

ئەفەسلىكلەرگە يېزىلغان خەت

گۇناھلىرىمىز بەدىلىگە تۆكۈلگەچكە، بىز گۇناھنىڭ قۇللۇقىدىن ئەركىن بولدۇق. گۇناھلىرىمىز كەچۈرۈم قىلىندى. بۇ، خۇدانىڭ بىزگە كۆرسەتكەن چوڭقۇر مېھىر - شەپقىتى ئارقىلىق بولدى.⁸ خۇدا بىزگە بۇ مېھىر - شەپقەتنى چەكسىز ئەقىل - ئىدراك بىلەن ياغدۇرۇپ،⁹ بۇرۇن ئاشكارىلىمىغان پىلاننى بىزگە ئاشكارىلىدى. خۇدا خۇش رايى بىلەن بۇ پىلاننىڭ ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق ئەمەلگە ئاشۇرۇلۇشىنى ئالدىن بېكىتتى.¹⁰ خۇدا بۇنى ئۆزى بەلگىلىگەن ۋاقتى يېتىپ كەلگەندە ئىشقا ئاشۇرۇپ، بۇ دۇنيا ۋە ئۇ دۇنيادىكى پۈتكۈل مەۋجۇداتنى بىرلىكتە ئەيسا مەسىھنىڭ باشقۇرۇشىغا قويدۇ.

¹¹ ھەممە ئىش خۇدانىڭ ئىرادىسى بويىچە ئورۇنلاشتۇرۇلغان بولۇپ، بىز ئېتىقادچىلار خۇدانىڭ ئالدىن بەلگىلىگەن پىلانى بويىچە ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق خۇداغا تەئەللۇق بولۇشقا تاللاندىق.¹² بۇنىڭدىن مەقسەت، ئۈمىدىمىزنى ئەيسا مەسىھكە ئەڭ ئاۋۋال باغلىغان بىزلەر ئارقىلىق شانۇشەۋكەتلىك خۇداغا مەدھىيەلەر ئېلىپ كېلىشتۇر.¹³ سىلەر يەھۇدىي ئەمەلسەرمۇ ھەقىقەتنى، يەنى ئۆزۈڭلارنىڭ قۇتقۇزۇلۇشۇڭلار توغرىسىدىكى خۇش خەۋەرنى ئاڭلاپ، ئەيسا مەسىھكە ئىشەندىڭلار ھەم ۋەدە قىلىنغان مۇقەددەس روھ بىلەن مۆھۈرلەندىڭلار. بۇ، خۇداغا مەنسۇپ بولغانلىقىڭلارنىڭ بەلگىسىدۇر.¹⁴ خۇداغا تەئەللۇق بولغان بىز ھەممىمىز تاكى ئۈزۈل - كېسىل قۇتقۇزۇلغۇچە، قەلبىمىزدىكى مۇقەددەس روھ خۇدا بىزگە ۋەدە قىلغان مەراسىمقا ئېرىشىشىمىزگە كاپالەتلىك قىلىدۇ. بۇنىڭدىن مەقسەت، شانۇشەۋكەتلىك خۇداغا مەدھىيەلەر ئېلىپ كېلىشتۇر.

پاۋلۇسنىڭ ئېتىقادچىلار ئۈچۈن قىلغان دۇئاسى

¹⁵⁻¹⁶ رەببىمىز ئەيساغا بولغان ئېتىقادىڭلارنى ۋە خۇدانىڭ بارلىق مۇقەددەس خەلقىگە بولغان مېھىر - مۇھەببىتىڭلارنى ئاڭلىغىنىمدىن بۇيان، مەن دۇئالىرىمدا داۋاملىق سىلەر ئۈچۈن خۇداغا شۈكۈر ئېيتىپ، سىلەرنى ھەمىشە ئەسلىمەكتىمەن.¹⁷ مەن شۇنداق دۇئا قىلىمەنكى، رەببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ خۇدا ئاتىسى، يەنى شانۇشەۋكەتلىك خۇدا ئاتىمىز مۇقەددەس روھ ئارقىلىق سىلەرگە دانالىق ۋە چوڭقۇر چۈشەنچە ئاتا قىلىپ، ئۆزىنى تېخىمۇ تونۇتقاي!¹⁸ قەلبىڭلار روشەن بولۇپ،

ئەفەسلىكلەرگە يېزىلغان خەت

خۇدانىڭ بىزنى قانداق ئۈمىدكە چاقىرىغانلىقىنى ۋە ئۆزىنىڭ مۇقەددەس خەلقىگە ۋەدە قىلغان مىراسنىڭ قانچىلىك مول ۋە شانلىق ئىكەنلىكىنى چۈشەنگەيسىلەر. ¹⁹⁻²⁰ شۇنداقلا، ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلغۇچى بىزلەر ئۈچۈن خۇدانىڭ كۈچ - قۇدرىتىنىڭ نەقەدەر قۇدرەتلىكلىكىنىمۇ چۈشەنگەيسىلەر. بۇ، دەل خۇدا ئەيسا مەسىھنى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرۈپ، ئەرشتە ئۆزىنىڭ ئوڭ تەرىپىگە ئولتۇرغۇزغاندا نامايان قىلغان بۈيۈك كۈچ - قۇدرەتتۇر. ²¹ خۇدا ئەيسا مەسىھنى پەقەت بۇ دۇنيادىلا ئەمەس، بەلكى ئۇ دۇنيادىمۇ بارلىق ھۆكۈمرانلار، ھوقۇقدارلار، رەزىل كۈچلەر، مەنەسپدارلار ۋە تىلغا ئالغىلى بولىدىغانلىكى ئەمەللەرنىڭ ئۈستىگە چىقاردى. ²² خۇدا كائىناتتىكى بارلىق مەۋجۇداتنى ئەيسا مەسىھنىڭ ئايىغى ئاستىدا تىز پۈتتۈرۈپ، ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى ئۈچۈن ئۇنى بارلىق مەۋجۇداتقا باش قىلىپ بەردى. ²³ ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى ئەيسا مەسىھنىڭ تېنى بولۇپ، بۇ تەن ئۇ تەرىپىدىن تولۇقلىنىپ تۇرىدۇ. ئەيسا مەسىھنىڭ ئۆزى پۈتكۈل كائىناتنىڭ ھەر جەھەتتىن تولۇقلىغۇچىسىدۇر.

2 - باب

ئۆلۈمدىن ھاياتلىققا

¹ سىلەر بۇرۇن خۇداغا ئىتائەتسىزلىك قىلىپ، گۇناھ ئىچىدە ياشىغانلىقىڭلار سەۋەبىدىن روھىي جەھەتتە ئۆلۈك ئىدىڭلار. ² ئۇ چاغلاردا، سىلەر بۇ دۇنيانىڭ يامان يوللىرىدا ماڭغانىڭلار، يامان روھلارنىڭ ھۆكۈمرانى بولغان ھەمدە كىشىلەرنى خۇداغا ئىتائەتسىزلىك قىلىشقا ئازدۇرىدىغان شەيتانغا بويسۇنۇپ ياشىدىڭلار. ³ بۇرۇن ھەممىمىز ھەم شۇنداق ياشىغاندۇق. ئۆز گۇناھكار تەبىئىتىمىزنىڭ ئارزۇ - ھەۋەسلىرىگە بېرىلىپ، شەخسىيەتچىلىككە تولغان ئوي - خىياللىرىمىز بويىچە ياشايتتۇق. شۇڭا، بىزمۇ خۇدانىڭ جازاسىغا ئۇچراشقا لايىق ئىدۇق. ⁴ لېكىن، ئىنتايىن رەھىم - شەپقەتلىك بولغان خۇدا بىزنى شۇ قەدەر سۆيگەچكە، ⁵ گەرچە بىز گۇناھلىرىمىز تۈپەيلىدىن روھىي جەھەتتە ئۆلگەن بولساقمۇ، خۇدا

ئەفەسلىكلەرگە يېزىلغان خەت

بىزنى ئەيسا مەسھكە باغلىغان ھالدا يېڭى ھاياتقا ئېرىشتۈردى. ئېسىڭلاردا بولسۇنكى، سىلەر پەقەت ئۇنىڭ مېھىر - شەپقىتى ئارقىلىق قۇتقۇزۇلدىڭلار. ⁶ بىز ئەيسا مەسھكە باغلىغانلىقىمىز ئۈچۈن، خۇدا بىزنىمۇ ئۇنىڭ بىلەن بىللە تىرىلدۈرۈپ، بىزگە ئەرشتىكى تەختتە ئۇنىڭ بىلەن بىللە ئولتۇرۇش ھوقۇقىنى بەردى. ⁷ خۇدانىڭ بۇنداق قىلىشتىكى مەقسىتى شۇكى، خۇدا ئۆزى ئەيسا مەسھ ئارقىلىق بىزگە ئاتا قىلغان مېھىر - شەپقەتنىڭ تەڭداشسىز ئىكەنلىكىنى ئەبەدىلەپ كۆرسىتىش. ⁸ سىلەر ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلىپ، خۇدانىڭ مېھىر - شەپقىتى ئارقىلىق قۇتقۇزۇلدىڭلار. بۇ سىلەرنىڭ ئەجرىڭلاردىن كەلگەن ئەمەس، بەلكى خۇدادىن كەلگەن ئىلتىپاتتۇر. ⁹ سىلەر ھەرگىزمۇ ياخشى ئەمەللەر بىلەن قۇتقۇزۇلمىدىڭلار، شۇڭا سىلەرنىڭ ماختىنىشقا ھەققىڭلار يوق. ¹⁰ چۈنكى، بىز ھەممىمىز خۇدانىڭ ئىجادىيىتى بولۇپ، خۇدا بۇرۇنلا تەييارلىغان ياخشى ئەمەللەرنى قىلىشىمىز ئۈچۈن ئەيسا مەسھ ئارقىلىق يېڭىدىن يارىتىلدى.

ئەيسا مەسھ ئارقىلىق بىر تەن بولۇش

¹¹ ئېسىڭلاردا بولسۇنكى، تۇغۇلۇشۇڭلاردىن يەھۇدىي ئەمەس سىلەر ئۆز خەتنىسىدىن پەخىرلىنىدىغان يەھۇدىيلار تەرىپىدىن «خەتنىسىز» دەپ كەمسىتىلدىڭلار. ۋەھالەنكى، ئۇلارنىڭ خەتنىسى پەقەت جىسمانىي جەھەتتىكى خەتتىدۇر. ¹² ئۇ چاغلاردا، سىلەر ئەيسا مەسھكە مەنسۇپ ئەمەس ئىدىڭلار، شۇنداقلا خۇدانىڭ خەلقى بولغان ئىسرائىل قاتارىدىمۇ ئەمەس ئىدىڭلار، خۇدا ئۆز خەلقىگە ۋەدە قىلغان ئەھدىنىڭ سىرتىدا تۇراتتىڭلار ھەمدە خۇدانى تونۇماي، ئۈمىدىسىز ياشايتتىڭلار. ¹³ سىلەر شۇ چاغلاردا خۇدادىن يىراق بولساڭلارمۇ، لېكىن ھازىر ئەيسا مەسھكە مەنسۇپ بولغانلىقىڭلار ئۈچۈن، ئەيسا مەسھنىڭ قۇربانلىق قېنى بىلەن خۇداغا يېقىنلاشتۇرۇلدىڭلار. ¹⁴ ئەيسا مەسھ بىز يەھۇدىيلار بىلەن سىلەر يەھۇدىي ئەمەسلىرىنى ئىناقلاشتۇرۇشنىڭ مەنبەسى. ئۇ بىزلەرنى بىرلەشتۈرۈپ، بىر - بىرىمىزنى ئايرىۋەتكەن دۈشمەنلىك توسۇقنى بۇزۇپ تاشلىدى. ¹⁵ ئەيسا مەسھ ئۆزىنىڭ تېنىنى قۇربان قىلىش ئارقىلىق يەھۇدىي ئەمەسلىرىنى چەتكە قاقىدىغان تەۋرات قانۇنى ۋە ئۇنىڭ ئەمر - پەرمانلىرىنى كۈچىدىن قالدۇردى.

ئەفەسلىكلەرگە يېزىلغان خەت

بۇنىڭدىن مەقسەت، يەھۇدىيلار ۋە يەھۇدىي ئەمەسلەرنى ئۆزىگە مەنسۇپ بولغان يېڭى ئىنسان قىلىپ چىقىش ۋە ئۇلارنى ئىناقلاشتۇرۇشتۇر. ¹⁶ ئۇ كرىستكە مىخلنىپ قۇربان بولۇش ئارقىلىق بىر تەن قىلىپ بىرلەشتۈرۈلگەن ئىككى تەرەپ ئارىسىدىكى دۈشمەنلىكنى يوقىتىپ، ئۇلارنى خۇدا بىلەن ياراشتۇردى. ¹⁷ ئەيسا مەسىھ خۇدادىن يىراق بولغان سىلەر بىلەن خۇداغا يېقىن بولغان بىز يەھۇدىيلارغا ئىناقلىق توغرىسىدىكى خۇش خەۋەرنى ئېلىپ كەلدى. ¹⁸ دېمەك، ئەيسا مەسىھنىڭ ۋاسىتىسى بىلەن ھەممەيلەن قەلبىمىزدىكى ئوخشاش بىر مۇقەددەس روھقا تايىنىپ خۇدا ئاتىمىزنىڭ ئالدىغا بارالايمىز.

¹⁹ شۇنىڭ ئۈچۈن، سىلەر يەھۇدىي ئەمەسلەر ئەمدى يات ۋە ياقا يۇرتلۇقلاردىن ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ مۇقەددەس خەلقى بىلەن بىرگە خۇدا پادىشاھلىقىنىڭ ئەھلىلىرىدىن، شۇنداقلا خۇدا ئائىلىسىنىڭ ئەزالىرىدىن بولدۇڭلار. ²⁰ ھەممىمىز خۇدا سېلىۋاتقان بىنا بولۇپ، ئەلچىلەر بىلەن پەيغەمبەرلەر بۇ بىنانىڭ ئاساسى، ئەيسا مەسىھ بولسا ئۇنىڭ ئۇل تېشىدۇر. ²¹ ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق بىز رەببىمىزگە بېغىشلانغان مۇقەددەس ئىبادەتخانا بولۇش ئۈچۈن بىرلەشتۈرۈلۈپ، ئۆسمەكتىمىز. ²² ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق سىلەر يەھۇدىي ئەمەسلەرمۇ بىز يەھۇدىي ئېتىقادچىلار بىلەن بىرلىكتە خۇدا ئۆز روھى ئارقىلىق تۇرىدىغان ئىبادەتخانا قىلىپ سېلىنىۋاتىسىلەر.

3 - باب

پاۋلۇسنىڭ يەھۇدىي ئەمەسلەر ئارىسىدىكى خىزمىتى

¹ شۇڭلاشقا، مەنكى پاۋلۇس ھەر دائىم سىلەرگە دۇئا قىلماقتىمەن. مەن سىلەر يەھۇدىي ئەمەسلەرگە ئەيسا مەسىھ توغرىسىدىكى بۇ خۇش خەۋەرنى يەتكۈزگەنلىكىم ئۈچۈن مەھبۇس بولدۇم. ² سىلەر بىلىسىلەر، خۇدا ماڭا ئىلتىپات كۆرسىتىپ، بۇ خۇش خەۋەرنى سىلەرگە يەتكۈزۈش ۋەزىپىسىنى ئاتا قىلدى. ³ خۇدا بۇرۇن ئاشكارىلىمىغان پىلاننى، يەنى ئەيسا مەسىھ توغرىسىدىكى سىرنى ۋەھىي

ئەفەسلىكلەرگە يېزىلغان خەت

ئارقىلىق ماڭا ئاشكارىلىدى. مەن بۇ توغرىدا مۇشۇ خېتىمنىڭ ئالدىنقى قىسمىدا قىسقىچە بايان قىلدىم.⁴ سىلەر بۇ خېتىمنى ئوقۇغىنىڭلاردا، مېنىڭ بۇ سىز توغرىدا نېمىلەرنى بىلگەنلىكىمنى چۈشىنىۋالالايسىلەر.⁵ ئىلگىرى خۇدا بۇ سىزنى ئىنسانلارغا ئايان قىلمىغاندى، ئەمما ھازىر بولسا بۇ سىزنى مۇقەددەس روھ ئارقىلىق ئۆزى تاللىغان ئەلچىلەرگە ۋە پەيغەمبەرلەرگە ئايان قىلدى.⁶ بۇ سىز يەھۇدىي ئەمەسلىرىنىڭمۇ بۇ خۇش خەۋەرگە ئىشىنىش ئارقىلىق يەھۇدىيلار بىلەن بىللە خۇدا ئاتا قىلىدىغان ھەقىقىي بايلىققا مۇراسىم بولۇشىنى، شۇنداقلا، ئۇلارنىڭ يەھۇدىيلار بىلەن بىرلىكتە بىر تەننىڭ ئەزالىرى بولۇپ، خۇدانىڭ ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق بەرگەن قۇتقۇزۇلۇش توغرىسىدىكى ۋەدىسىدىن ئورتاق بەھرىمەن بولۇشىنى ئۆز ئىچىگە ئالدى.⁷ مەن خۇدانىڭ مېھرى - شەپقىتى ۋە كۈچ - قۇدرىتى بىلەن بۇ خۇش خەۋەرنى يەتكۈزۈپ بەرگەن خىزمەتكار بولدىم.⁸ مەن خۇدانىڭ مۇقەددەس خەلقى ئىچىدىكى ئەڭ ئەرزىمەس بىرى بولساممۇ، خۇدا ماڭا مېھرى - شەپقەت كۆرسىتىپ، مېنى ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق ئېرىشىدىغان ۋە ئىنسانلار تەسەۋۋۇر قىلالمايدىغان ھەقىقىي بايلىقىنى يەھۇدىي ئەمەسلىرىگە يەتكۈزۈپ بېرىشكە تاللىدى.⁹ پۈتكۈل مەۋجۇداتنى ياراتقان خۇدا يەنە بۇرۇندىن تارتىپ ئاشكارىلىمىغان بۇ پىلاننىڭ قانداق ئەمەلگە ئاشۇرۇلغانلىقىنى بارلىق ئىنسانلارغا چۈشەندۈرۈش ۋەزىپىسىنى ماڭا بەردى.¹⁰ خۇدانىڭ مەقسىتى، بۈگۈنكى كۈندە يەھۇدىيلار ۋە يەھۇدىي ئەمەسلىرىدىن شەكىللەنگەن ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى ئارقىلىق كۆپ تەرەپلىك دانالىقىنى ئاسماندىكى ھۆكۈمران ۋە ھوقۇقدار بولغان پەرىشتىلەرگە بىلدۈرۈشتىن ئىبارەت.¹¹ بۇ، خۇدانىڭ دۇنيا ئايرىدە بولۇشتىن ئىلگىرى پىلانلىغان ۋە ھازىر رەببىمىز ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق ئەمەلگە ئاشۇرغان ئىرادىسىگە ئۇيغۇندۇر.¹² بىز ئەيسا مەسىھكە مەنسۇپ بولغانلىقىمىز ھەم ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلغانلىقىمىزدىن يۈرىكىمىز توق ھالدا ئىشەنچ بىلەن خۇدانىڭ ئالدىغا بارالايمىز.¹³ شۇڭا، مېنىڭ سىلەر ئۈچۈن تارتقان ئازاب - ئوقۇبەتلىرىمدىن روھسىزلىنىپ كەتمەي، ئەكسىچە بۇنىڭدىن پەخىرلىنىشىڭلارنى ئۆتۈنمەن.

ئەفەسلىكلەرگە يېزىلغان خەت

ئەيسا مەسھنىڭ مېھىر - مۇھەببىتى

¹⁴⁻¹⁵ خۇدانىڭ ئۇشبۇ پىلاننى كۆز ئالدىغا كەلتۈرسەم، ئەرشتىكى ۋە يەر يۈزىدىكى پۈتكۈل مەۋجۇداتلارنى ياراتقان خۇدائاتىمىزغا تىزلىنىپ دۇئا قىلىمەنكى،
¹⁶ خۇدا ئۆزىنىڭ ئۇلۇغلىقىنىڭ چەكسىزلىكىدىن سىلەرگە قۇدرەت بېرىپ،
 مۇقەددەس روھ ئارقىلىق سىلەرنى ئىچ - ئىچىڭلاردىن كۈچلەندۈرگەي. ¹⁷ شۇنداق قىلىپ، ئەيسا مەسھ ئېتىقادىڭلار ئارقىلىق ھەر دائىم قەلبىڭلاردا بولغاي، ھاياتىڭلار خۇدانىڭ مېھىر - مۇھەببىتىدە يىلتىز تارتىپ، مۇستەھكەملەنگەي. ¹⁸⁻¹⁹ بۇ ئارقىلىق سىلەر خۇدانىڭ بارلىق مۇقەددەس خەلقى بىلەن بىللە ئەيسا مەسھنىڭ مېھىر - مۇھەببىتىنىڭ نەقەدەر مول، زور، چوڭقۇر ۋە چەكسىز ئىكەنلىكىنى چۈشىنەلەيسىلەر. گەرچە ئەيسا مەسھنىڭ مېھىر - مۇھەببىتى ئىنسان تەسەۋۋۇرىدىن ھەسسىلەپ ھالقىپ كەتكەن بولسىمۇ، سىلەر بۇنى تونۇپ يەتكەيسىلەر. شۇنداق بولغاندا، سىلەر خۇدانىڭ مول كامالىتى بىلەن تولدۇرۇلسىلەر. ²⁰ بارلىق شان - شەرەپ خۇداغا مەنسۇپ بولغاي! ئۇ ھاياتىمىزدا نامايان بولۇۋاتقان ئۇلۇغ كۈچ - قۇدرىتى ئارقىلىق بارلىق تىلىكىمىز ۋە ئويلىغىنىمىزدىنمۇ كۆپ ئىشلارنى قىلالايدۇ. ²¹ بارلىق شان - شەرەپ ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى ۋە ئەيسا مەسھ ئارقىلىق خۇداغا ئەبەدىلئەبەد مەنسۇپ بولغاي، ئامىن!

4 - باب

ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ بىرلىكى

¹ شۇ سەۋەبلەردىن، رەببىمىزگە خىزمەت قىلىش يولىدا مەھبۇس بولغان مەن سىلەردىن خۇدانىڭ چاقىرىقىغا مۇناسىپ ياشىشىڭلارنى ئۆتۈنۈپ سورايمەن. ² سىلەر ھەمىشە كەمتەر، مۇلايىم، سەۋرچان بولۇپ، مېھىر - مۇھەببىتىڭلار بىلەن بىر - بىرىڭلارغا كەڭ قورساق بولۇڭلار. ³ بىر - بىرىڭلار بىلەن ئىناق ئۆتۈش ئارقىلىق مۇقەددەس روھنىڭ ئېتىقادچىلارغا بەرگەن بىرلىكىنى ساقلاشقا تىرىشىڭلار. ⁴ بىز

ئەفەسلىكلەرگە يېزىلغان خەت

ھەممىمىز بىر تەننىڭ ئەزالىرى، قەلبىمىزدىكى مۇقەددەس روھمۇ بىر. شۇنىڭغا ئوخشاش، خۇدا بىزنى چاقىرغاندا، بىزگە بەرگەن ئۈمىدىمۇ بىردۇر.⁵ رەببىمىز بىر، ئېتىقادىمىزمۇ بىر بولۇپ، ئوخشاش بىر چۆمۈلدۈرۈلۈشنى قوبۇل قىلدۇق.
⁶ ھەممىمىزنىڭ ئاتىسى بولغان خۇدا بىردۇر. ئۇ ھەممىمىزدىن ئۈستۈن تۇردۇ، ھەممىمىز ئارقىلىق ئۆز ئىرادىسىنى ئىجرا قىلدۇ، شۇنداقلا ھەممىمىزنىڭ قەلبىدىدۇر.⁷ ئەيسا مەسىھ سېخىلىق بىلەن ھەربىرىمىزگە ئىلتىپات كۆرسىتىپ، ھەدىيەلەرنى ئاتا قىلدى.⁸ بۇ توغرىلۇق مۇقەددەس يازمىلاردا مۇنداق دېيىلگەن:

«ئۇ ئەرشكە چىققاندا،

نۇرغۇنلىغان ئەسىرلەرنى يېتەكلىدى.

ئىنسانلارغا ھەدىيەلەرنى ئاتا قىلدى.»

⁹ بۇ يەردىكى «چىققاندا» دېگەن سۆز ئەيسا مەسىھنىڭ ئاۋۋال تۆۋەنگە — يەر — يۈزىگە چۈشكەنلىكىنى بىلدۈرىدۇ.¹⁰ يەرگە چۈشكەنمۇ ئۇ، ئەرشكە چىققانمۇ ئۇ. بۇنىڭدىن مەقسەت، ئۆز ھۆكۈمرانلىقىنى پۈتكۈل كائىناتقا ئورنىتىشتۇر.
¹¹ ئەيسا مەسىھ ئۆزى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە ئىلتىپات قىلىپ، بەزىلەرنى ئەلچى، بەزىلەرنى پەيغەمبەر، بەزىلەرنى خۇش خەۋەر يەتكۈزگۈچى، يەنە بەزىلەرنى جامائەتچىلىك مەسئۇلى ۋە تەلىم بەرگۈچى قىلدى.¹² ئۇلارنىڭ ۋەزىپىسى خۇدانىڭ مۇقەددەس خەلقىنى خۇدانىڭ خىزمىتىنى قىلىشقا ۋە ئەيسا مەسىھنىڭ تېنى، يەنى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنى مۇستەھكەملەشكە تەربىيەلەشتىن ئىبارەت.¹³ بۇ ۋەزىپە تاكى بىزنىڭ خۇدانىڭ ئوغلغا ئېتىقاد قىلىشتا بىردەك بولۇپ، ئۇنى چوڭقۇر تونۇشىمىز ھەمدە ئېتىقاد جەھەتتە ئۆسۈپ يېتىلىپ، ئەيسا مەسىھكە ئوخشاش بولۇشىمىزغا قەدەر داۋاملىشىدۇ.¹⁴ شۇنداق بولغاندا، بىز كىشىلەرنىڭ ھىيلە - مىكىرلىرىگە گۆدەك بالىلاردەك ئالدىنىپ، ھەر خىل غەيرىي تەلىماتلارنىڭ شامىلى ۋە دولقۇنلىرىدىن تەۋرىنىپ كەتمەيمىز.¹⁵ ئەكسىچە، مېھىر - مۇھەببەت بىلەن خۇدانىڭ ھەقىقىتىنى سۆزلەپ، تەننىڭ، يەنى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ بېشى بولغان ئەيسا مەسىھكە ھەرقايسى جەھەتتە ئوخشاش بولۇپ ئۆسۈپ

ئەفەسلىكلەرگە يېزىلغان خەت

يېتىلىمىز. ¹⁶ ئەيسا مەسھنىڭ يېتەكچىلىكىدە ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ ھەرقايسى ئەزالىرى زىچ ماسلىشىپ، ئۆزلىرىنىڭ جارى قىلىشقا تېگىشلىك روللىرىنى تولۇق جارى قىلدۇرغاندا، ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى مېھىر - مۇھەببەت ئىچىدە ساغلام ئۆسۈپ يېتىلىدۇ.

ئەيسا مەسھكە باغلانغان يېڭى ھايات

¹⁷ رەببىمىزنىڭ نامى بىلەن ئاگاھلاندۇرۇلمەنكى، ئەمدى خۇداغا ئىشەنمەيدىغانلاردەك ئەرزىمەس ئوي - پىكىرلەر بويىچە ياشىماڭلار. ¹⁸ ئۇلار خۇداغا تەرسالق قىلىپ، خۇدا ھەققىدە بىلىمسىز قالدى. نەتىجىدە، قەلبى قاراڭغۇلۇقتا قېلىپ، خۇدا ئانا قىلغان ھاياتلىقتىن مەھرۇم قالدى. ¹⁹ ئۇلار ئار - نومۇسنى ئۇنتۇپ، شەھۋانىيلىققا بېرىلىپ، ئاچكۆزلۈك بىلەن ھەر خىل ناپاكلىقلارنى قىلىدۇ.

²⁰ لېكىن، بۇرۇن ئۆگەنگىنىڭلاردەك، بۇنداق ياشاش ئەيسا مەسھنىڭ تەلىملىرىگە ماس كەلمەيدۇ. ²¹ سىلەر ئەيسا مەسھ توغرىسىدا جەزمەن ئاڭلىدىڭلار ھەمدە ئۇنىڭ تەلىملىرىنىمۇ قوبۇل قىلىدىڭلار. چۈنكى ھەقىقەت ئەيسا مەسھتەدۇر. ²² ئۇنداقتا، خۇددى كونا كىيىمىڭلارنى تاشلىۋەتكەندەك، بۇرۇنقى رەزىل تۇرمۇش ئادەتلىرىڭلارنى كونا تەبىئىتىڭلار بىلەن بىرگە تاشلىۋېتىڭلار. چۈنكى، ئۇ تەبىئەت سىلەرنى ئازدۇرىدىغان چاكنى ھەۋەسلەر بىلەن چىرىپ كەتكەن. ²³ روھىڭلار ۋە ئوي - پىكىرىڭلارمۇ يېڭىلانمىسۇن. ²⁴ يېڭى تەبىئەتنى ئۆزۈڭلارغا ئۆزلەشتۈرۈڭلار. بۇ يېڭى تەبىئەت خۇدانىڭ تەبىئىتىگە ماس بولۇپ، ئۇ ھەققانىيلىق ۋە ھەقىقىي پاكلىقتا ئىپادىلىنىدۇ.

²⁵ شۇنىڭ ئۈچۈن، يالغانچىلىقنى تاشلاپ، بىر - بىرىڭلارغا راست گەپ قىلىڭلار. چۈنكى، ھەممىمىز بىر تەننىڭ ئەزالىرىمىز. ²⁶ ئەگەر ئاچچىقلانساڭلار، ئاچچىقلىقلار سىلەرنى گۇناھقا باشلىمىسۇن. ئاچچىقلىقلاردىن قايتماي، كۈنمۇ پېتىپ كەتمىسۇن. ²⁷ شۇنداق قىلىپ، شەيتانغا پۇرسەت بەرمەڭلار. ²⁸ بۇرۇن ئوغرىلىق قىلغانلار ئەمدى ئوغرىلىق قىلمىسۇن. ئەكسىچە، ئىككى بىلىكىگە تايىنىپ ساداقەتمەنلىك بىلەن ئىشلىسۇن. تاپقىنىدىن ھاجەتمەنلەرگە ئۈلەشتۈرسۇن. ²⁹ ئاغزىڭلاردىن ھەرگىز

ئەفەسلىكلەرگە يېزىلغان خەت

يامان سۆزلەر چىقىمىسۇن. ئاڭلىغۇچىلارنىڭ ئېھتىياجىغا قاراپ، ئۇلارغا پايدىلىق بولسۇن دەپ، مېھەر - شەپقەتلىك سۆزلەرنى قىلىڭلار. ³⁰ خۇدانىڭ مۇقەددەس روھىنى قايغۇغا سالماڭلار. چۈنكى، مۇقەددەس روھ بولسا سىلەرنىڭ خۇداغا مەنسۇپ بولغانلىقىڭلارنىڭ مۆھرى بولۇپ، ئۇزۇل - كېسىل قۇتقۇزۇلىدىغان كۈنۈڭلارنىڭ يېتىپ كېلىدىغانلىقىغا كاپالەتلىك قىلىدۇ. ³¹ بارلىق ئاداۋەت تۇتۇش، ئاچچىقلىنىش، غەزەپلىنىش، جېدەللىشىش، تۆھمەت قىلىشتىن ئىبارەت ئىللەتلەردىن ۋە ھەر خىل يامانلىقلاردىن يىراق تۇرۇڭلار. ³² بىر - بىرىڭلارغا مېھرىبان، مۇلايىم بولۇڭلار. خۇدا سىلەرنى ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق كەچۈرگىنىدەك، سىلەرمۇ بىر - بىرىڭلارنى كەچۈرۈڭلار.

5 - باب

خۇدانىڭ يورۇقلۇقىدا ياشاڭلار

¹ خۇدانىڭ سۆيۈملۈك پەرزەنتلىرى بولغانىكەنسىلەر، خۇدانى ئۈلگە قىلىڭلار. ² ئەيسا مەسىھ بىزگە مېھەر - مۇھەببەت كۆرسىتىپ، بىز ئۈچۈن ئۆزىنى پىدا قىلغاندەك، سىلەرمۇ ھاياتىڭلاردا بىر - بىرىڭلارغا شۇنداق مېھەر - مۇھەببەت كۆرسىتىڭلار. ئۇنىڭ بىز ئۈچۈن ئۆز جېنىنى پىدا قىلىشى خۇددى خۇش پۇراقلىق كۆيدۈرمە قۇربانلىققا ئوخشاش، خۇدانى خۇرسەن قىلدى. ³ ئاراڭلاردا جىنسىي ئەخلاقسىزلىق، ناپاڪلىق ياكى ئاچكۆزلۈككە قەتئىي يول قويۇلمىسۇن. چۈنكى، بۇنداق ئىشلار خۇدانىڭ مۇقەددەس خەلقىگە ماس كەلمەيدۇ. ⁴ شۇنداقلا، شەھۋانىي ۋە ئەخمىقانە سۆزلەش، چاكنى چاقچاق قىلىش سىلەرگە ياتتۇر. ئۇنداق قىلىشنىڭ ئورنىغا خۇداغا شۈكۈر ئېيتىڭلار. ⁵ چۈنكى، شۇنى ئېنىق بىلىڭلاركى، جىنسىي ئەخلاقسىزلىق، ناپاڪلىق ياكى ئاچكۆزلۈككە بېرىلگەن ھەرقانداق ئادەمگە ئەيسا مەسىھنىڭ ۋە خۇدانىڭ پادىشاھلىقىدا ئورۇن يوق. ئاچكۆزلۈككە بېرىلگەن ئادەم خۇداغا ئىبادەت قىلىشنىڭ ئورنىغا مال - مۈلۈككە چوقۇنىدۇ - دە، بۇتپەرەسلىرىدىن پەرقلەنمەيدۇ. ⁶ بۇنداق ئىشلارغا باھانە كۆرسىتەلەيدىغانلار

ئەفەسلىكلەرگە يېزىلغان خەت

يالغان - ياۋىداق سۆزلىرى بىلەن سىلەرنى ئالداپ كەتمسۇن. چۈنكى، خۇدانىڭ غەزىپى بۇنداق ئىشلارنى سادىر قىلىپ، خۇداغا بويسۇنمىغانلارنىڭ ئۈستىگە چۈشىدۇ.⁷ شۇنىڭ ئۈچۈن، بۇنداقلارنىڭ قىلمىشلىرىغا شېرىك بولماڭلار.⁸ بۇرۇن سىلەر قاراڭغۇلۇقتا ئىدىڭلار. لېكىن، ھازىر رەببىمىزگە مەنسۇپ بولغانلىقىڭلار ئۈچۈن، يورۇقلۇققا چۆمدۈڭلار. شۇڭا، سۆز - ھەرىكىتىڭلار چوقۇم يورۇقلۇقتىكى ئادەملەرنىڭكىدەك بولسۇن.⁹ بۇ يورۇقلۇق ھاياتىڭلاردا ياخشىلىق، ئادىللىق ۋە ھەقىقەتتىن ئىبارەت مول مېۋىلەرنى بېرىدۇ.¹⁰ نېمىنىڭ رەببىمىزنى خۇرسەن قىلىدىغانلىقىنى بىلىشكە تىرىشىڭلار.¹¹ كىشىلەرنىڭ قاراڭغۇلۇقتا قىلغان ئەھمىيەتسىز يامان ئىشلىرىغا شېرىك بولماڭلار. ئەكسىچە، ئۇ ئىشلارنى پاش قىلىڭلار.¹² ئۇلارنىڭ يوشۇرۇن قىلغان شۇملۇقلىرىنى تىلغا ئېلىشمۇ نومۇستۇر.¹³ نۇر ئۇلارغا چۈشكەندە، ئۇلارنىڭ شۇملۇقلىرىنى ئاشكارا قىلىدۇ.¹⁴ چۈنكى، ھەممە نەرسىنى ئاشكارىلايدىغىنى نۇردۇر. شۇڭا، مۇنداق دېيىلىدۇ:

«ئويغان، ئەي ئۇخلاۋاتقان ئىنسان،

تىرىل روھىي ئۆلۈمدىن.

ئەيسا مەسىھ ساڭا نۇر چاچار!»

¹⁵ شۇنىڭ ئۈچۈن، سۆز - ھەرىكىتىڭلارغا ئېھتىيات قىلىڭلار. بىلىمىز نادانلاردەك ئەمەس، ئاقىللاردەك ياشاڭلار.¹⁶ خەيرلىك ئىشلارنى قىلىش پۇرسىتىنى قولدىن بەرمەڭلار. چۈنكى، ياشاۋاتقان بۇ دەۋرىمىز رەزىل دەۋردۇر.¹⁷ شۇڭا، ئەقىلسىز بولماڭلار، بەلكى رەببىمىزنىڭ ئىرادىسىنى چۈشىنىشكە تىرىشىڭلار.¹⁸ ھاراقىتىن مەس بولۇپ يۈرمەڭلار. چۈنكى، بۇنداق قىلىش ئادەمنى زەئىپلىككە ئېلىپ بارىدۇ. بۇنىڭ ئورنىغا، مۇقەددەس روھقا چۆمۈپ، ئۇنىڭ يېتەكچىلىكىدە بولۇڭلار.¹⁹ سىلەرنىڭ ئاراڭلاردا زەبۇر مۇناجاتلىرى، خۇدانى مەدھىيەلەيدىغان ۋە مۇقەددەس روھنىڭ ئىلھامىدىن كەلگەن ناخشىلار ياڭرىسۇن. قەلبىڭلاردا بۇ نەغمە سادالىرى ياڭرىغاندەك، چىن قەلبىڭلاردىن رەببىمىزنى مەدھىيەلەڭلار.²⁰ ھەممە ئىشلاردا رەببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ نامى بىلەن ھەمىشە خۇدا ئاتىمىزغا شۈكۈر ئېيتىڭلار.

ئەفەسلىكلەرگە يېزىلغان خەت

ئەر - ئاياللىق مۇناسىۋەت

²¹ ئەيسا مەسھكە چوڭقۇر ھۆرمەتلىكلەر بار بولغانلىقتىن، بىر - بىرىڭلارغا ئىتائەت قىلىڭلار. ²² ئەي ئاياللار، رەببىمىزگە ئىتائەت قىلغىنىڭلاردەك، ئەرلىرىڭلارغا ئىتائەت قىلىڭلار. ²³ خۇددى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ قۇتقۇزغۇچىسى بولغان ئەيسا مەسھ ئۆز تېنىنىڭ، يەنى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ بېشى بولغىنىدەك، ئەرمۇ ئۆز ئايالىنىڭ بېشىدۇر. ²⁴ خۇددى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى ئەيسا مەسھكە ئىتائەت قىلغىنىدەك، ئاياللارمۇ ھەرقانداق ئىشتا ئۆز ئەرلىرىگە ئىتائەت قىلسۇن.

²⁵ ئەي ئەرلەر، ئەيسا مەسھ ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنى قانداق سۆيۈپ، ئۇنىڭ ئۈچۈن ئۆزىنى قانداق قۇربان قىلغان بولسا، سىلەرمۇ ئاياللىرىڭلارنى شۇنداق سۆيۈڭلار. ²⁶ ئەيسا مەسھنىڭ ئۆزىنى قۇربان قىلىشتىكى مەقسىتى، ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنى خۇدانىڭ سۆزى ۋە سۇ بىلەن يۇيۇش[®] ئارقىلىق گۇناھلىرىدىن پاك قىلىشتۇر. ²⁷ ئۇنىڭ بۇنداق قىلىشى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنى ھەرقانداق ئىللەت، گۇناھ ۋە يېتەرسىزلىكلەردىن خالى قىلىپ، ئۇنى شان - شەرەپلىك ھالدا ئۆز ئالدىغا خۇددى تويدا كۆچۈرۈلۈشكە تەييارلانغان گۈزەل قىزدەك پاك ۋە ئەيىبسىز ئېلىپ كېلىش ئۈچۈندۇر. ²⁸ ئەيسا مەسھ ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنى شۇنداق سۆيگەنكەن، ئەرلەرمۇ ئۆز ئاياللىرىنى ئۆز تېنىنى سۆيگەندەك سۆيۈشى كېرەك. ئايالىنى سۆيگەن كىشى ئۆزىنى سۆيگەن بىلەن باراۋەر. ²⁹ ھېچكىم ھېچقاچان ئۆز تېنىدىن نەپرەتلەنمەيدۇ. ئەكسىچە، ئۆز تېنىنى ئاسرايدۇ ۋە ئۇنىڭغا كۆيۈندۇ. بۇ خۇددى ئەيسا مەسھنىڭ ئۆز تېنى بولغان ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنى ئاسراپ، ئۇنىڭغا كۆيۈنگەنلىكىگە ئوخشايدۇ. ³⁰ بىز ئەيسا مەسھنىڭ تېنىنىڭ ئەزالىرىمىز. ³¹ مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغىنىدەك: «ئادەمنىڭ ئاتا - ئانىسىدىن ئايرىلىپ، ئايالى بىلەن بىرلىشىپ، ئىككىسىنىڭ بىر تەن بولۇشى ئەنە شۇ سەۋەبتىندۇر.» ³² بۇ، ئىنتايىن مۇھىم بىر سىردۇر. مەن بۇ سۆزلەرنى ئەيسا مەسھ بىلەن ئېتىقادچىلار

^{5:26} بۇ يەردىكى «سۇ بىلەن يۇيۇش» ئېتىقادچىلارنىڭ پاكلىنىشىنى ياكى چۆمۈلدۈرۈش مۇراسىمىنى كۆرسىتىشى مۇمكىن.

ئەفەسلىكلەرگە يېزىلغان خەت

جامائەتچىلىكنىڭ زىچ مۇناسىۋىتىنى كۆزدە تۇتۇپ ئېيتتىم. ³³ يەنە بىر قېتىم شۇنى تەكىتلەيمەنكى، ھەممىڭلار ئايالىڭلارنى ئۆزۈڭلارنى سۆيگەندەك سۆيۈڭلار، ئاياللارمۇ ئەرلىرىنى ھۆرمەتلىسۇن.

6 - باب

ئاتا - ئانا ۋە پەرزەنتلىك مۇناسىۋەت

¹ ئەي بالىلار، رەببىمىزگە مەنسۇپ بولغانلىقىڭلار ئۈچۈن، ئاتا - ئاناڭلارنىڭ سۆزىنى ئاڭلاڭلار. بۇ، سىلەرنىڭ بۇرچۇڭلاردۇر. ² مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق چۈشۈرۈلگەن «ئاتا - ئاناڭنى ھۆرمەت قىل» دېگەن پەرزىنى ئادا قىلىڭلار. بۇ، خۇدانىڭ بىر ۋەدە بىلەن باغلاپ بەرگەن دەسلەپكى پەرزىدۇر. ³ بۇ ۋەدە شۇكى، ئۇنىڭغا ئەمەل قىلساڭلار، «بەختلىك بولسىلەر ۋە بۇ دۇنيادا ئۇزۇن ئۆمۈر كۆرسىلەر.»

⁴ ئەي ئاتىلار، پەرزەنتلىرىڭلارنىڭ ئاچچىقىنى كەلتۈرۈپ، ئۆچمەنلىك پەيدا قىلماڭلار. ئۇلارنى رەببىمىزنىڭ تەلىمى بويىچە تەربىيەلەڭلار.

خوجاينى ۋە قۇل ئوتتۇرىسىدىكى مۇناسىۋەت

⁵ ئەي قۇللار، بۇ دۇنيادىكى خوجاينىلىرىڭلارغا خۇددى ئەيسا مەسھكە بويسۇنغاندەك چوڭقۇر ھۆرمەت ۋە چىن قەلب بىلەن بويسۇنۇڭلار. ⁶ خوجاينىڭلارنى خۇرسەن قىلىش ئۈچۈن، پەقەت ئۇلارنىڭ ئالدىدىلا ئەمەس، بەلكى ھەمىشە ئۇلارغا خىزمەت قىلىڭلار. چۈنكى، سىلەر ئەيسا مەسھنىڭ خىزمەتكارى بولۇش سۈپىتىڭلار بىلەن خۇدانىڭ ئىرادىسىگە چىن دىلىڭلاردىن ئەمەل قىلىشىڭلار كېرەك. ⁷ خوجاينىڭلارغا رازىمەنلىك بىلەن خىزمەت قىلىڭلار. ئۇنى ئادەملەر ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى رەببىمىز ئۈچۈن قىلغاندەك قىلىڭلار. ⁸ ئېسىڭلاردا تۇنۇڭلاركى، مەيلى قۇل ياكى ھۆر بولسۇن، رەببىمىز ھەركىمنىڭ قىلغان ھەربىر ياخشىلىقىنى قايتۇرىدۇ.

ئەفەسلىكلەرگە يېزىلغان خەت

⁹ ئەي خوجايىنلار، سىلەرمۇ قۇللىرىڭلارغا ياخشى مۇئامىلە قىلىڭلار. ئۇلارغا تەھدىت سالماڭلار. چۈنكى، ئەرشتىكى خۇدا سىلەرنىڭ، شۇنداقلا ئۇلارنىڭمۇ خوجايىنى ئىكەنلىكىنى بىلىسىلەر. خۇدا ھەممە ئىنسانلارغا ئوخشاش مۇئامىلە قىلىدۇ.

خۇدا ئاتا قىلغان قوغدىنىش قوراللىرى

¹⁰ ئاخىردا، مەن سىلەرنىڭ رەببىمىزگە ۋە ئۇنىڭ زور قۇدرىتىگە تايىنىپ، كۈچلۈك بولۇشۇڭلارنى تىلەيمەن. ¹¹ شەيتاننىڭ ھىيلە - مېكرلىرىگە تاقابىل تۇرۇش ئۈچۈن، خۇدا ئاتا قىلغان قوغدىنىش قوراللىرى بىلەن قوراللىنىڭلار. ¹² چۈنكى، بىز ئىنسانلارغا ئەمەس، بەلكى يامان روھىي كۈچلەر دۇنياسىدىكى ھۆكۈمرانلارغا، ھوقۇقدارلارغا، بۇ قاراڭغۇ دۇنيانىڭ كۆرۈنمەس كۈچلىرىگە ۋە باشقا رەزىل روھىي كۈچلەرگە قارشى جەڭ قىلىۋاتىمىز. ¹³ مۇشكۈل كۈنلەردە دۈشمەننىڭ ھۇجۇمىغا تاقابىل تۇرالىشىڭلار ھەمدە جەڭدىن كېيىنمۇ قەدىنىڭلارنى رۇسلاپ تۇرالىشىڭلار ئۈچۈن، خۇدا ئاتا قىلغان قوغدىنىش قوراللىرى بىلەن تولۇق قوراللىنىڭلار. ¹⁴ بۇ جەڭدە پۇت تىرەپ تۇرالىشىڭلار ئۈچۈن، بېلىڭلارغا ھەقىقەت كەمىرىنى، كۆكسۈڭلارغا ھەققانىيلىق ساۋۋىتىنى تاقاڭلار. ¹⁵ خۇدانىڭ ئىنسانلارنى ئۆزى بىلەن ياراشتۇرۇش توغرىسىدىكى خۇش خەۋەر چورۇقىنى كىيىپ، تەييار تۇرۇڭلار. ¹⁶ مانا بۇلارغا قوشۇپ، شەيتاننىڭ بارلىق ئوت تۇتاشتۇرۇلغان ئوقلىرىنى توسۇپ قالالايدىغان ئېتىقاد قالىقىنىنى قولۇڭلارغا ئېلىڭلار. ¹⁷ خۇدا ئاتا قىلغان قۇتقۇزۇلۇش دۇبۇلغىسىنى كىيىڭلار ۋە مۇقەددەس روھ قىلىچى، يەنى خۇدانىڭ سۆزىنى مەھكەم تۇتۇڭلار. ¹⁸ ھەمىشە مۇقەددەس روھقا تايىنىپ، ئىلتىماسىڭلارنى ئېيتىپ دۇئا - تىلاۋەت قىلىڭلار. شۇنداقلا، سەگەك تۇرۇپ، بارلىق ئېتىقادچىلار ئۈچۈن داۋاملىق دۇئا قىلىپ تۇرۇڭلار. ¹⁹ مەن ئۈچۈنمۇ دۇئا قىلىڭلار. خۇش خەۋەرنىڭ سىرىنى يۈرەكلىك يەتكۈزۈشۈم ئۈچۈن، خۇدا ماڭا توغرا سۆزلەرنى بەرگەي. ²⁰ مەن بۇ خۇش خەۋەرنى تارقىتىش سەۋەبىدىن كىشەنلەنگەن ئەلچىمەن. مېنىڭ خۇش خەۋەرنى يۈرەكلىك ھالدا يەتكۈزۈشۈم ئۈچۈن دۇئا قىلغايسىلەر. چۈنكى، بۇ مېنىڭ قىلىشقا تېگىشلىك ئىشىمدۇر.

ئەفەسلىكلەرگە يېزىلغان خەت

سالام ۋە تىلەكلەر

²¹⁻²² سىلەرنىڭ مېنىڭ ئەھۋالىمنى ۋە نېمە قىلىۋاتقانلىقىمنى بىلىشىڭلار ئۈچۈن، قەدىرلىك قېرىنداشلىرىمىز ھەم رەببىمىزنىڭ سادىق خىزمەتكارى بولغان تىكىكۇسنى ئالدىڭلارغا ئەۋەتمەن. ئۇ سىلەرگە ئەھۋالىمنى يەتكۈزۈپ، سىلەرنى رىغبەتلەندۈردى.

²³ خۇدا ئاتىمىزدىن ۋە رەببىمىز ئەيسا مەسىھتىن سىلەرگە ئامانلىق، مېھىر - مۇھەببەت ۋە ئىشەنچ تىلەيمەن. ²⁴ رەببىمىز ئەيسا مەسىھنى ئۆچمەس مېھىر - مۇھەببەت بىلەن سۆيگۈچىلەرنىڭ ھەممىسىگە خۇدانىڭ مېھىر - شەپقىتى يار بولغاي!

فلىپلىكلەرگە يېزىلغان خەت

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

بۇ خەتنىڭ مۇئەللىپى ئەلچى پاولۇس بولۇپ، ئۇ بۇ خەتنى تۈرمىدىكى ۋاقتىدا فىلىپى شەھىرىدىكى (بۈگۈنكى گىرېتسىيىدە) ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە يازغان. پاولۇس ئىككىنچى قېتىملىق خىزمەت سەپىرىدە فىلىپى شەھىرىگە بېرىپ، خۇش خەۋەر تارقىتىش بىلەن بۇ يەردە ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ ئاساسىنى سالغان («ئەلچىلەر» 16 - باب 12 - ئايەتتىن 40 - ئايەتكىچە).

فىلىپلىكلەر پاولۇسنىڭ شۇ چاغدىكى ئەھۋالىنى ئاڭلىغاندىن كېيىن، ئۇنىڭغا سوۋغا - سالاملار ئەۋەتكەن. پاولۇس بۇنىڭغا رەھمەت ئېيتىش يۈزىسىدىن ئۇشۇ خەتنى يازغان. ئۇ خېتىدە ئۆزىنىڭ ئەھۋالىدىن ئۇلارنى خەۋەردار قىلىش بىلەن ئۇلارنى زىيانكەشلىككە ئۇچرىغان مەزگىللىرىدىمۇ ئېتىقاددا چىڭ تۇرۇشقا، ھەرقانداق شارائىتتا خۇشال - خۇرام ياشاشقا چاقىرىغان. ئۇ يەنە ئېتىقادچىلارنى ئىتتىپاق ۋە كەمتەر بولۇشقا، ساختا ئەلچىلەردىن ھەزەر ئەيلەشكە ئۈندىگەن. بۇ خەتتە پاولۇسنىڭ فىلىپلىكلەرگە بولغان چوڭقۇر مېھىر - مۇھەببىتى ئەكس ئەتتۈرۈلگەن.

تۈرمىدە تۇرۇپ يازغان بۇ خېتىدە پاولۇس خۇشال - خۇرام بولۇشنى كۆپ قېتىم تىلغا ئالغانلىقىدىن، بۇ خەت «خۇشال - خۇراملىق خېتى» دەپ تونۇلغان.

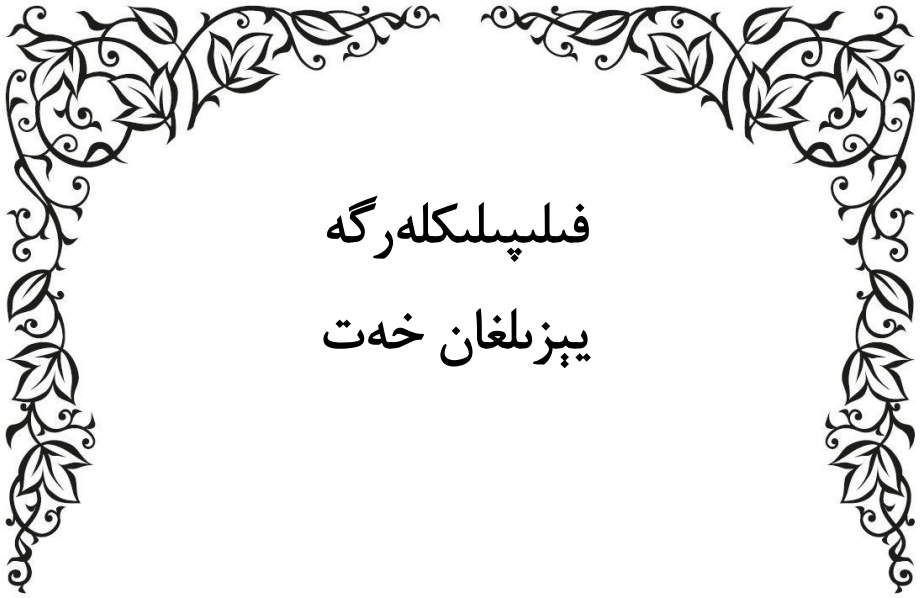
تېزىس:

1. دۇئائىسالام (1 - باب 1 - ئايەتتىن 11 - ئايەتكىچە)
2. پاولۇسنىڭ تۈرمىدىكى ئەھۋالى (1 - باب 12 - ئايەتتىن 26 - ئايەتكىچە)
3. ئەيسا مەسھكە باغلانغان ھايات (1 - باب 27 - ئايەتتىن 2 - باب 18 - ئايەتكىچە)
4. تىموتى ۋە ئېپافرودىت توغرىسىدىكى پىلان (2 - باب 19 - ئايەتتىن 30 - ئايەتكىچە)

5. نەسھەت ۋە ئاگاھلاندۇرۇش (3- باب 1- ئايەتتەن 4- باب

9- ئايەتكىچە)

6. تەشەككۈر ۋە ئاخىرقى سالام (4- باب 10- ئايەتتەن 23- ئايەتكىچە)

فلىپلىكلەرگە يېزىلغان خەت

¹ ئەيسا مەسھنىڭ خىزمەتكارى بولغان مەنكى پاۋلۇستىن ۋە مەن ئارقىلىق تىموتىدىن، فىلىپى شەھىرىدىكى ئەيسا مەسھكە مەنسۇپ بولغان مۇقەددەس خەلققە، شۇنداقلا ئۇلارنىڭ باشلامچىلىرى ۋە خىزمەتچىلىرىگە سالام. ² خۇدا ئاتىمىز ۋە رەببىمىز ئەيسا مەسھ سىلەرگە مېھرى - شەپقەت ۋە ئامانلىق ئاتا قىلغاي!

شۈكۈر ۋە دۇئا

³ مەن سىلەرنى ھەر قېتىم ئەسلىگىنىدە خۇداغا شۈكۈر ئېيتىمەن. ⁴ ھەر قېتىم سىلەر ئۈچۈن دۇئا قىلغىنىدا، قەلبىم خۇرسەنلىككە تولۇپ تاشىدۇ. ⁵ چۈنكى، مەن ئاراڭلاردا خۇش خەۋەرنى يەتكۈزۈشكە باشلىغان بىرىنچى كۈندىن ھازىرغىچە، سىلەر مېنىڭ بۇ خىزمىتىمنى قوللاپ كەلدىڭلار. ⁶ شۇنىڭغا قەتئىي ئىشىنىمەنكى، سىلەرنى يېڭى ھاياتلىق يولغا يېتەكلىگەن خۇدا ئۆزى باشلىغان بۇ ياخشى ئىشنى داۋاملاشتۇرۇپ، ئەيسا مەسھ قايتا كېلىدىغان كۈنى تاماملايدۇ. ⁷ مېنىڭ بۇنداق ئويلىشىم توغرا، دەپ قارايمەن. چۈنكى، سىلەرنىڭ مېنىڭ قەلبىمدىن ئالغان ئورنۇڭلار ناھايىتى مۇھىم. مەيلى مەن زىنداندا كىشەنلىنىپ ياتقان ۋاقتىدا بولسۇن، ياكى سىرتتا خۇش خەۋەرنى قوغداپ، ئۇنىڭغا گۇۋاھلىق بەرگەن ۋاقتىدا بولسۇن،

فلسپىلىكلەرگە يېزىلغان خەت

ھەممىگىلەر مەن بىلەن بىللە خۇدانىڭ ئىلتىپاتىدىن تەڭ بەھرىمەن بولدۇڭلار. ⁸ مېنىڭ سىلەرنى قانچىلىك سېغىنغانلىقىمغا ھەمدە ئەيسا مەسىھ ماڭا ئاتا قىلغان مېھىر - مۇھەببەت بىلەن سىلەرنى قانچىلىك سۆيىدىغانلىقىمغا خۇدا ئۆزى گۇۋاھتۇر. ⁹ مەن شۇنىڭغا دۇئا قىلىمەنكى، خۇدا توغرىسىدىكى بىلىمىڭلار ۋە ئاقىللىقىڭلارنىڭ ئېشىشى ئارقىلىق مېھىر - مۇھەببەتتىڭلار بارغانسېرى ئېشىپ بارسۇن. ¹⁰ شۇنداق بولغاندا، سىلەر خۇدانىڭ نېمىدىن خۇرسەن بولۇپ، نېمىدىن خۇرسەن بولمايدىغانلىقىنى پەرق ئېتەلەيسىلەر - دە، ئەيسا مەسىھ قايتا كەلگەن كۈندە پاك ۋە ئەيىبسىز بولالايسىلەر. ¹¹ ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق ھاياتىڭلار يەنە ھەققانىيلىق مېۋىسى بىلەن تولۇپ، خۇداغا شان - شەرەپ ۋە مەدھىيەلەر ئېلىپ كېلىسىلەر.

ھاياتلىق ئەيسا مەسىھ ئۈچۈندۇر

¹² قېرىنداشلار، شۇنى بىلىشىڭلارنى خالايمەنكى، بېشىمغا كەلگەن بۇ جاپا - مۇشەققەتلەر خۇش خەۋەرنىڭ تېخىمۇ كەڭ تارقىلىشىغا تۈرتكە بولدى. ¹³ ساراي مۇھاپىزەتچىلىرى ۋە باشقىلارنىڭ ھەممىسى مېنىڭ ئەيسا مەسىھكە خىزمەت قىلغانلىقىم ئۈچۈن كىشىلەرگە نىكەملىكىمنى بىلىشتى. ¹⁴ زىندانغا تاشلانغانلىقىم سەۋەبىدىن نۇرغۇنلىغان قېرىنداشلارنىڭ رەببىمىزگە بولغان ئىشەنچى كۈچەيدى. شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار خۇدانىڭ سۆزىنى تېخىمۇ مەردانە ۋە يۈرەكلىك ھالدا يەتكۈزىدىغان بولدى.

¹⁵ دەرۋەقە، ماڭا ھەسەتخورلۇق قىلىپ، مەن بىلەن بەسلىشىش مەقسىتىدە خۇش خەۋەر تارقىتىۋاتقانلارمۇ بار. ئەمما باشقىلار خۇش خەۋەرنى ياخشى نىيەت بىلەن يەتكۈزۈۋاتىدۇ. ¹⁶ بۇلار مېنىڭ خۇش خەۋەرنى قوغداشقا تەيىنلەنگەنلىكىمنى بىلىپ، مېنى سۆيگەنلىكى ئۈچۈن، بۇ خۇش خەۋەرنى يەتكۈزۈۋاتىدۇ. ¹⁷ لېكىن، ئالدىنقىلىرى بولسا خۇش خەۋەرنى يەتكۈزۈشتە ئۆزلىرىنىڭ شەخسىي مەنپەئىتىنى ئويلاپ، ئۇنى پاك قەلبى بىلەن ئەمەس، بەلكى مېنىڭ زىنداندا تارتىۋاتقان ئازابىمنىڭ ئۈستىگە يۈرەك ئازابى قوشۇش ئۈچۈن قىلىۋاتىدۇ. ¹⁸ مەيلى قانداق بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، يەنى ئۇلارنىڭ مۇددىئاسى توغرا بولسۇن - بولمىسۇن، پەقەت ئەيسا مەسىھ تونۇتۇلسلا خۇرسەنمەن. بۇنىڭدىن كېيىنمۇ داۋاملىق خۇرسەن بولمەن.

فلسپىلىكلەرگە يېزىلغان خەت

¹⁹ چۈنكى، خۇدانىڭ مېنى مەن بىلەن قارشىلاشقۇچىلارنىڭ ئالدىدا ئاقلايدىغانلىقىغا ئىشىنىمەن.^④ بۇ، سىلەرنىڭ دۇئالىرىڭلار ۋە ئەيسا مەسھنىڭ روھى، يەنى مۇقەددەس روھنىڭ ياردىمى ئارقىلىق بولىدۇ.²⁰ ئەيسا مەسھكە يۈز كېلەلمەيدىغان ئىشلارنى قىلىپ، خىجالەتچىلىكتە قالماسلىقىمنى ئىنتىزارلىق بىلەن ئۈمىد قىلىمەن ھەمدە ھازىرمۇ ئىلگىرىكىگە ئوخشاشلا، مەيلى مەن قانداق ياشاي ياكى قانداق ئۆلەي، ئەيسا مەسھنى باتۇرلۇق بىلەن ئۇلۇغلايمەن.²¹ چۈنكى، مەن ئەيسا مەسھ ئۈچۈن ياشايمەن. ئۆلسەممۇ، ئەرشتە ئەيسا مەسھ بىلەن بىللە بولىمەن. بۇ، مەن ئۈچۈن تېخىمۇ ياخشىدۇر.²² لېكىن، ھاياتلا بولىدىكەنمەن، ئىشىنىمەنكى ئەيسا مەسھ ئۈچۈن قىلغان خىزمىتىم نەتىجىلىك بولىدۇ. قايسىنى تاللىشىم كېرەك؟²³ تەڭلىكتە قالدىم. بۇ دۇنيادىن ئايرىلىپ، ئەيسا مەسھ بىلەن بىللە بولۇشنى ئارزۇ قىلىمەن، چۈنكى بۇنىڭدىنمۇ ياخشى ئىش يوقتۇر، ئەلۋەتتە.²⁴ بىراق، سىلەر ئۈچۈن مېنىڭ ھايات تۇرۇشۇم زۆرۈردۇر.²⁵ شۇنىڭغا ئىشىنىمەنكى، مەن ھازىرچە ئۆلمەيمەن. ئەكسىچە، ھەممىڭلارنىڭ ئېتىقادى تېخىمۇ مۇستەھكەملىنىپ، تېخىمۇ خۇشال بولۇشۇڭلار ئۈچۈن، داۋاملىق سىلەر بىلەن بىللە بولىمەن.²⁶ مەن ئامان - ئېسەن سىلەرنىڭ قېشىڭلارغا قايتا بارغىنىمدا، مېنىڭ كەلگەنلىكىمدىن سىلەرنىڭ ئەيسا مەسھكە بولغان خۇرسەنلىكىڭلار تېخىمۇ تولۇپ تاشىدۇ.²⁷ نېمە بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، ئەمەلىي ھەرىكىتىڭلار ئەيسا مەسھ توغرىسىدىكى خۇش خەۋەرگە لايىق بولسۇن. شۇنداق بولغاندا، مەيلى مەن يېنىڭلارغا بېرىپ، سىلەر بىلەن دىدار كۆرۈشەي ياكى مۇشۇ يەردە تۇرۇپ، سىلەرنىڭ ئەھۋالىڭلاردىن خەۋەردار بولاي، سىلەرنىڭ بىر نىيەت، بىر مەقسەتتە قەتئىي تەۋرەنمەي، بۇ خۇش خەۋەر ئېلىپ كېلىدىغان ئېتىقاد ئۈچۈن بىرلىكتە كۈرەش قىلىۋاتقانلىقىڭلارنى بىلەلەيمەن.²⁸ سىلەرگە قارشى تۇرغۇچىلاردىن قىلچە قورقماڭلار. سىلەردىكى بۇ غەيرەت ئۇلارنىڭ ھالاك بولىدىغانلىقىنىڭ، سىلەرنىڭ بولسا خۇدا تەرىپىدىن قۇتقۇزۇلىدىغانلىقىڭلارنىڭ بەلگىسىدۇر.²⁹ چۈنكى، خۇدا

^④ 19: 19 بۇنى «خۇدانىڭ مېنى زىنداندىن قويۇپ بېرىدىغانلىقىغا ئىشىنىمەن» دەپ چۈشىنىشكىمۇ بولىدۇ.

فلسىلىكلەرگە يېزىلغان خەت

سىلەرگە پەقەت ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلىشىڭلار ئەمەس، بەلكى ئۇنىڭ ئۈچۈن ئازاب - ئوقۇبەت تارتىشىڭمۇ شەرىپىنى ئاتا قىلغان.³⁰ مەن سىلەر بىلەن بىللە بولغان ۋاقىتىمدا، سىلەر مېنىڭ خۇش خەۋەرگە قارشى تۇرغۇچىلار بىلەن كۈرەش قىلغانلىقىمنى كۆردۈڭلار. ھازىرمۇ مېنىڭ بۇ كۈرەشنى داۋاملاشتۇرۇۋاتقانلىقىمدىن خەۋەردار بولۇۋاتسىلەر ھەمدە سىلەرمۇ بۇ كۈرەشنى قىلىۋاتسىلەر.

2 - باب

ئەيسا مەسىھنى ئۈلگە قىلىڭلار

¹ ئەيسا مەسىھكە مەنسۇپ بولغانلىقىڭلار ئۈچۈن، سىلەر رىغبەتلەندۈرۈلۈڭلار ۋە ئۇنىڭ مېھىر - مۇھەببىتىدىن تەسەللى تاپتىڭلار. مۇقەددەس روھتىن ئورتاق بەھرىمەن بولۇڭلار ھەمدە ئەيسا مەسىھنىڭ مېھرىبانلىقى ۋە رەھىمدىللىكىنى كۆردۈڭلار.² شۇنداق ئىكەن، سىلەر ئوخشاش ئوي - پىكىر، ساپ مېھىر - مۇھەببەت ۋە بىر نىيەت، بىر مەقسەتتە بولۇڭلار. شۇنداق بولغاندا، مېنى خۇشاللىققا چۆمدۈرسىلەر.³ ھەرقانداق ئىشتا شەخسىيەتچىلىك ۋە قۇرۇق شۆھرەتكە بېرىلمەڭلار. ئەكسىچە، كەمتەر بولۇپ، باشقىلارنى ئۆزۈڭلاردىن ئۈستۈن كۆرۈڭلار.⁴ ئۆز مەنپەئەتلىرىڭلارنىلا ئەمەس، باشقىلارنىڭ مەنپەئەتلىرىنىمۇ ئويلاڭلار.⁵ ئوي - پىكىرىڭلاردا ئەيسا مەسىھتەك بولۇڭلار:

⁶ ئۇ تەبىئىتى جەھەتتە خۇدا بولسىمۇ،

خۇدا بىلەن تەڭ ئورۇندا تۇرۇشۇم كېرەك، دېمىدى.

⁷ ئەكسىچە، ئۇ ئۆز ئىختىيارى بىلەن بۇ ئورۇندىن ۋاز كېچىپ،

ئىنسان تېنىدە كېلىپ، ئۆزىنى قۇلدەك تۇتتى.

⁸ ئۇ ئىنسان قىياپىتىدە ياشاپ ئۆزىنى تۆۋەن تۇتۇپ،

تاكى ئۆلگۈچە خۇداغا ئىتائەتمەن بولدى.

ئۇ ھەتتا كرېستكە مىخلانغاندىمۇ شۇنداق قىلدى.

فلسىلىكلەرگە يېزىلغان خەت

⁹ شۇنىڭ ئۈچۈنمۇ خۇدا ئۇنى ئەڭ يۇقىرى ئورۇنغا كۆتۈرۈپ،
ئۇنىڭغا ھەممىدىن ئۈستۈن نام - شۆھرەتنى بەردى.

¹⁰ شۇڭا، بۇ دۇنيا ۋە ئۇ دۇنيادىكى پۈتكۈل مەۋجۇدات
ئەيسا مەسھنىڭ ئالدىدا تىزلىنىپ ئۇنىڭغا سەجدە قىلىپ،
¹¹ ئۇنى رەببىم دەپ ئېتىراپ قىلدۇ.
بۇنىڭ بىلەن، خۇدا ئاتىمىز ئۇلۇغلىنىدۇ.

ئالەمدە يورۇقلۇق بولۇڭلار

¹² شۇڭلاشقا، ئەزىز قېرىنداشلىرىم، مەن ئاراڭلاردىكى ۋاقتىمدا ھەمىشە سۆزۈمنى
ئاڭلىغىنىڭلاردەك، سىلەردىن ئايرىلغان مۇشۇ ۋاقىتلاردىمۇ سۆزۈمنى تېخىمۇ ياخشى
ئاڭلاڭلار. خۇدادىن قورقۇپ ۋە ئۇنى چوڭقۇر ھۆرمەتلەپ، خۇدا سىلەرنى
قۇتقۇزغاندا ئاتا قىلغان يېڭى ھاياتنى تۇرمۇشۇڭلارغا تەتبىقلاشقا تىرىشىڭلار.
¹³ چۈنكى، خۇدا سىلەرنى ئۆزگەرتىپ، سىلەرگە ئۆزىنىڭ ئىرادىسىنى ئەمەلگە
ئاشۇرۇش ئۈچۈن ئارزۇ ھەم كۈچ - قۇدرەت بېرىدۇ.

¹⁴ ھەرقانداق ئىش قىلغاندا ئاغرىنماڭلار، تاكالا شىماڭلار. ¹⁵⁻¹⁶ مۇشۇنداق
بولغاندا، ھېچكىم سىلەرنى ئەيىبلىيەلمەيدۇ. سىلەرمۇ بۇ چىرىكلىشىپ، رەزىللىشىپ
كەتكەن ئىنسانلار ئارىسىدا خۇدانىڭ قۇسۇرسىز، پاك پەرزەنتلىرىدىن بولسىلەر
ھەمدە ھاياتلىق ئېلىپ كېلىدىغان خۇش خەۋەرنى يەتكۈزگىنىڭلاردا، بۇ زۇلمەتلىك
دۇنيادا خۇددى چاقناپ تۇرىدىغان يۇلتۇزلارغا ئوخشاش چاقناپ تۇرىسىلەر. مانا
شۇنداق بولغاندا، ئەيسا مەسھ قايتا كەلگەن كۈندە پۈتۈن خىزمىتىم ۋە ئەجرىمنىڭ
بىكارغا كەتمىگەنلىكىدىن پەخىرلىنەلەيمەن. ¹⁷ سىلەرنىڭ ئەيسا مەسھكە بولغان
ئېتىقادىڭلار ۋە ئۇنىڭ ئۈچۈن قىلغان خىزمىتىڭلار خۇداغا ئاتالغان قۇربانلىق
ھېسابلىنىدۇ. ئەگەر مەن ئىسسىق قېنىمنى سىلەرنىڭ بۇ قۇربانلىقىڭلار ئۈستىگە
چاچسام، يەنى سىلەر ئۈچۈن ئۆلسەم، خۇرسەن بولمەن ھەمدە سىلەر بىلەن بىللە
شادلىققا چۆمەن. ¹⁸ شۇنىڭغا ئوخشاش، سىلەرمۇ خۇرسەن بولۇڭلار ھەمدە مەن
بىلەن بىللە شادلىققا چۆمۈڭلار.

فلسپىلىكلەرگە يېزىلغان خەت

تموتىي ۋە ئىپافرودىت

¹⁹ رەبىمىز ئەيسا خالىسا، تموتىينى يېقىندا يېنىڭلارغا ئەۋەتمەن. بۇنىڭ بىلەن، ئۆزئارا ئەھۋالىمىزنى ئۇقۇشۇپ، كۆڭلىمىز ئارام تاپىدۇ. ²⁰ ھازىر مېنىڭ يېنىمدا تموتىيدىن باشقا ماڭا ئوخشاش سىلەرگە ھەقىقىي كۆڭۈل بۆلىدىغان ئادەم يوق. ²¹ باشقىلار ئۆز ئىشلىرىنىلا ئويلاپ، ئەيسا مەسھنى خۇرسەن قىلىدىغان ئىشلارغا ئانچە كۆڭۈل بۆلمەيۋاتىدۇ. ²² سىلەرگە مەلۇمكى، تموتىي ئۆزىنىڭ ياخشى بىر ياردەمچى ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلىدى. ئۇ خۇددى ئوغۇلنىڭ ئاتىسىغا ياردەم قىلغىنىغا ئوخشاش، خۇش خەۋەر يەتكۈزۈش يولىدا مەن بىلەن بىللە ئىشلىدى. ²³ شۇڭا، مەن زىنداندىن چىقىش ئىشىمنىڭ قانداق بولىدىغانلىقىنى بىلگەن ھامان، ئۇنى دەرھال يېنىڭلارغا ئەۋەتمەن. ²⁴ رەبىمىزگە بولغان ئىشەنچىم كامىلىكى، پات ئارىدا ئۆزۈمۈمۇ يېنىڭلارغا بارىمەن.

²⁵ مەن ياردەمگە موھتاج بولۇپ تۇرغان ۋاقىتىمدا، سىلەر ماڭا ئۇچۇرچى ئىپافرودىتنى ئەۋەتتىڭلار. ھازىر مەن ئۇنى سىلەرنىڭ يېنىڭلارغا ئەۋەتىشىنى قارار قىلدىم. ئۇ مەن بىلەن خۇش خەۋەرنى يەتكۈزۈش يولىدا مۇرىنى مۇرىگە تىرەپ كۈرەش قىلغان قېرىندىشىم ھەم خىزمەتدەشىمدۇر. ²⁶ ئۇ ھەممىڭلارنى سېغىندى ھەمدە ئۆزىنىڭ كېسەل بولۇپ قالغانلىقىدىن خەۋەر تاپقانلىقىڭلار ئۈچۈن بىئارام بولدى. ²⁷ دەرۋەقە، ئۇ راستتىنلا كېسەل بولۇپ قېلىپ، ئۆلۈپ كېتىشكە تاس قالغانىدى. لېكىن، ئۇ ئۆلمىدى، چۈنكى خۇدا ئۇنىڭغا رەھىم قىلدى. خۇدا يالغۇز ئۇنىڭغا ئەمەس، دەرد ئۈستىگە دەرد بولمىسۇن دەپ، ماڭمۇ رەھىم قىلدى. ²⁸ مانا شۇنىڭ ئۈچۈن، سىلەرنىڭ ئۇنىڭ بىلەن قايتا كۆرۈشۈپ خۇرسەن بولۇشۇڭلار ئۈچۈن، ئۇنى تېزلا يولغا سالماقچىمەن. شۇنداق قىلسام، مەن سىلەردىن كۆپ ئەنسىرمەيدىغان بولىمەن. ²⁹ شۇڭا، ئۇنى قېرىندىشىڭلارنى كۈتۈۋالغاندەك خۇشال - خۇراملىق بىلەن كۈتۈۋالغايىسىلەر ھەمدە بۇنداق كىشىلەرنى ھۆرمەتلىگەيسىلەر. ³⁰ چۈنكى، ئۇ ئەيسا مەسھكە خىزمەت قىلىش ئۈچۈن ھاياتىنىڭ خېيىمخەتەرگە ئۇچرىشىغا قارىماي، سىلەر ماڭا قىلالىمىغان ياردەمنى قىلىمەن دەپ، ئۆلۈشكە تاس قالغانىدى.

3 - باب

ئەيسا مەسھنى تونۇش ھەممىدىن مۇھىمدۇر

¹ ئەمدى قېرىنداشلىرىم، سىلەر رەببىمىزگە مەنسۇپ بولغانلىقىڭلار ئۈچۈن شاد - خۇرام بولۇڭلار. سىلەرگە بۇرۇن ئېيتقان سۆزلەرنى يەنە قايتىلاش ماڭا ئاۋارىچىلىك ئەمەس، چۈنكى بۇ سۆزلەر سىلەرنىڭ قوغدىلىشىڭلار ئۈچۈندۇر. ² قۇتقۇزۇلۇش ئۈچۈن چوقۇم خەتنە قىلىنىش كېرەك، دەپ يۈردىغان «تەن كەسكۈچىلەر» دىن ھوشيار بولۇڭلار. بۇ يامانلىق قىلغۇچىلار ئىتتىن پەرقى يوق! ³ خۇدانىڭ نەزىرىدە ھەقىقىي خەتنە قىلىنغانلار ئۇلار ئەمەس، بەلكى بىزلەر. چۈنكى، بىز مۇقەددەس روھقا تايىنىپ، خۇداغا ئىبادەت قىلىپ، ئەيسا مەسھ بىلەن ماختىنىمىز. بىز قىلچىمۇ خەتنىگە ۋە ئۆزىمىز سىڭدۈرگەن ئەجرگە تايانمايمىز. ⁴ ئەگەر ئۆز ئەجرىمگە تايىنىشقا توغرا كەلسىدى، ئۇنىڭغا ئاساسلىرىم يېتەرلىك بولاتتى. ئەگەر بەزىلەر بۇنداق ئىشلارغا تايىنىپ قۇتقۇزۇلغىلى بولىدۇ دەپ ئويلىسا، ئۇ چاغدا مېنىڭ ئاساسىم تېخىمۇ يېتەرلىك بولاتتى. ⁵ چۈنكى، مەن تۇغۇلۇپ سەككىزىنچى كۈنى خەتنە قىلىنغان ئىسرائىل ئەۋلادىمەن، يەنى بىنىامىن قەبىلىسىدىن بولغان قېنى ساپ يەھۇدىيەمەن. تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلىشنى ئۆلچەم قىلىش نۇقتىسىدىن ئېيتقاندىمۇ، مەن قىل سىغمايدىغان پەرسىي ئېقىمىدىنمەن. ⁶ بۇ يولدىكى قىزغىنلىقىم جەھەتتىن ئېيتقاندا، مەن ئىلگىرى ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلغۇچىلار تەۋرات قانۇنىنى بىكار قىلماقچى دەپ، ئۇلارغا زىيانكەشلىك قىلغان ئادەم ئىدىم. ئەگەر تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلىش ھەققانىيلىق دەپ قارالسا، مەن بۇ ئۆلچەمگە ئەڭ لايىق ئادەم بولاتتىم. ⁷ لېكىن، مەن بۇرۇن قۇتقۇزۇلۇش ئۈچۈن مۇھىم بىلگەن بۇ ئىشلارنى ھازىر پۈتۈنلەي ئەھمىيەتسىز دەپ قارىدىم. ⁸⁻⁹ مەن قەتئىي شۇنداق قارايمەنكى، رەببىم ئەيسا مەسھنى تونۇشنىڭ ئەۋزەللىكى ئالدىدا ھەرقانداق ئىش قەدرسىزدۇر. ئەيسا مەسھنى تونۇپ يېتىشىم ۋە ئۇنىڭغا زىچ باغلىنىشىم ئۈچۈن، ھەممىنى تاشلىۋەتتىم ھەمدە ئۇلارنى ئەخلەت، دەپ قارايمەن. ئەمدى مېنىڭ ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىنىشىم تەۋرات قانۇنىغا

فلسپىلىكلەرگە يېزىلغان خەت

ئەمەل قىلىش ئارقىلىق ئەمەس، بەلكى ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلىش ئارقىلىق بولدى. چۈنكى بۇ ھەققانىيلىق ئېتىقاد ئارقىلىق خۇدادىن كەلدى. ¹⁰ مېنىڭ ھازىرقى مەقسىتىم، ئەيسا مەسھنى ۋە ئۇنىڭ ئۆلۈپ تىرىلىش قۇدرىتىنى، شۇنداقلا ئۇنىڭ تارتقان ئازاب - ئوقۇبەتلىرىنى ئۆز كەچۈرمىشىم ئارقىلىق چوڭقۇر تونۇپ يېتىپ، ئۇنىڭ ئۆلۈمىنى ئۈلگە قىلىش ¹¹ ۋە نېمە بولۇشىدىن قەتئىينەزەر ئۆلۈمدىن خۇدا ۋەدە بەرگەن تىرىلىشكە يېتىشتۈر.

نشانغا قاراپ ئىلگىرىلەش

¹² بۇنداق دېيىش بىلەن، بۇ مەقسەتكە ئېرىشىپ بولدۇم ياكى كامالەتكە يەتتىم، دېمەكچى ئەمەسمەن. لېكىن، ئەيسا مەسھ مېنى نېمە مەقسەت بىلەن قۇتقۇزغان بولسا، مەنمۇ شۇ مەقسەت ئۈچۈن چېپىپ يۈرۈۋاتىمەن. ¹³ قېرىنداشلار، مەن ھەرگىز ئۆزۈمنى بۇ مەقسەتكە يېتىپ بولدۇم، دەپ قارىمايمەن. لېكىن مەن شۇنداق قىلمەنكى، خۇددى يۈگۈرۈش مۇسابىقىسىدە كەينىگە قارىماي يۈگۈرۈۋاتقان ئادەمدەك، مەنمۇ ئۆتۈپ كەتكەن ئىشلارنى ئويلىماي، كەلگۈسىدىكى نشانغا قاراپ تىرىشمەن. ¹⁴ يەنى، خۇدا ئەيسا مەسھ ئارقىلىق مېنى چاقىرىپ، ئەرشتە مەن ئۈچۈن تەييارلىغان ئىنئامغا قاراپ ئىلگىرىلەيمەن. ¹⁵ شۇنىڭ ئۈچۈن، ئارىمىزدىكى روھىي جەھەتتە پىشىپ يېتىلگەنلەرنىڭ ھەممىسىنىڭ مۇشۇنداق ئويلىشىنى ئۈمىد قىلىمەن. ئەگەر باشقىچە ئوي - پىكىرنىڭ بولسا، خۇدا بۇنىمۇ سىلەرگە ئوچۇق كۆرسىتىپ بېرىدۇ. ¹⁶ قانداق بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، بىز خۇدا بىزگە كۆرسىتىپ بەرگەن ھەقىقەتتە چىڭ تۇرۇشىمىز كېرەك.

¹⁷ قېرىنداشلار، مېنى ئۈلگە قىلىڭلار، شۇنداقلا سىلەر بىزنى ئۈلگە قىلغان كىشىلەردىنمۇ ئۆگىنىڭلار. ¹⁸ چۈنكى، سىلەرگە كۆپ قېتىم ئېيتقىنىمدەك، ھازىرمۇ كۆز ياشلىرىمنى تۆكۈپ تۇرۇپ شۇنى قايتا ئېيتىمەنكى، ئۆزلىرىنى ئېتىقادچى دەۋالغان نۇرغۇن كىشىلەر ئەيسا مەسھنىڭ كرىستتىكى قۇربانلىقىنى كۆزگە ئىلماي، ئۇنىڭ دۈشمەنلىرىدەك يۈرمەكتە. ¹⁹ بۇنداقلارنىڭ ئاقىۋىتى مەڭگۈلۈك ھالەتكە تۇر. ئۇلارنىڭ خۇداسى ئۆزىنىڭ قارىندۇر. ئۇلارنىڭ ماختىنىدىغىنى نومۇسىز ئىشلاردۇر. ئۇلار پەقەت بۇ دۇنيانىڭ ئىشلىرىنىلا ئويلايدۇ. ²⁰ ھالبۇكى، بىزنىڭ ھەقىقىي

فلسپىلىكلەرگە يېزىلغان خەت

ماكانىمىز ئەرىشتە. بىز ئەرىشتىكى قۇتقۇزغۇچىمىز بولغان رەببىمىز ئەيسا مەسھنىڭ ئەرىشتىن كېلىشىنى ئىنتىزارلىق بىلەن كۈتمەكتىمىز.²¹ شۇ چاغدا، ئۇ پۈتكۈل مەۋجۇداتنى ئۆزىگە بويسۇندۇرىدىغان قۇدرىتى بىلەن بىزنىڭ چىرىپ كېتىدىغان تېنىمىزنى ئۆزگەرتىپ، ئۇنى ئۆزىنىڭ شان - شەرەپلىك تېنىگە ئوخشاش قىلدۇ.

4 - باب

پەند - نەسەھەتلەر

¹ ئەي سۆيۈملۈك قېرىنداشلىرىم، مەن سىلەرنى سۆيىمەن، سىلەرنى كۆرۈشكە شۇ قەدەر تەشنامەن! سىلەر مېنىڭ خۇشاللىقىم ھەم پەخرىمىسىلەر. رەببىمىزگە بولغان ئېتىقادىڭلاردا قىلچە تەۋرەنمەڭلار.² ئېۋودىيا ۋە سىنتىخە خانىم، سىلەردىن ئۆتۈنمەنكى، رەببىمىزگە مەنسۇپ بولغانلىقىڭلار ئۈچۈن چىقىشىپ ئۆتۈڭلار.³ ئەي سادىق ھەمكارىم، سەندىن شۇنى تەلەپ قىلمەنكى، بۇ ئىشتا سەنمۇ بۇ ئىككى خانىمغا ياردەم قىل. چۈنكى، ئۇلار مەن ۋە كېمپىنت بىلەن، شۇنداقلا نامى ھاياتلىق دەپتىرىگە پۈتۈلگەن باشقا خىزمەتداشلىرىم بىلەن بىللە خۇش خەۋەرنى تارقىتىش يولىدا قان - تەر سىڭدۈرگەن.

⁴ رەببىمىزگە مەنسۇپ بولغانلىقىڭلار ئۈچۈن ھەمىشە شاد - خۇرام بولۇڭلار. يەنە تەكرارلايمەنكى، شاد - خۇرام بولۇڭلار! ⁵ خۇش پىئىللىقىڭلار پۈتكۈل ئىنسانغا ئايان بولسۇن. ئېسىڭلاردا تۇتۇڭلاركى، رەببىمىزنىڭ كېلىشىگە ئاز قالدى.⁶ ھېچ نەرسىدىن غەم قىلماڭلار. ئەكسىچە، ھەرقانداق تەلپىڭلار بولسا دۇئا - تىلاۋەت ئارقىلىق خۇدادىن تىلەڭلار ۋە شۈكۈر ئېيتىڭلار.⁷ شۇنداق قىلساڭلار، خۇدانىڭ كىشىلەرنىڭ ئويلىغىنىدىنمۇ ئېشىپ چۈشىدىغان تىنچلىقى سىلەرنىڭ قەلبىڭلارنى ۋە ئوي - پىكىرىڭلارنى ئەيسا مەسھ ئارقىلىق تىنچلاندۇرىدۇ.

⁸ قېرىنداشلىرىم، سۆزۈمنىڭ ئاخىرىدا شۇنى ئېيتىمەنكى، ھەقىقىي، ماختاشقا ئەرزىيدىغان، ئادىل، پاك، گۈزەل، شەرەپلىك، ئەخلاق - پەزىلەتلىك ۋە مەدھىيەلىك سىزگە سازاۋەر ھەرقانداق ئىشلارغا كۆڭۈل قويۇڭلار.⁹ مەندىن ئۆگەنگەن،

فلسپىلىكلەرگە يېزىلغان خەت

قوبۇل قىلغان، ئاڭلىغان ۋە كۆرگەنلىرىڭلارنى ئەمەلىي ھەرىكىتىڭلاردا كۆرسىتىڭلار. شۇنداق بولغاندا، خاتىرجەملىك بېرىدىغان خۇدا سىلەر بىلەن بىللە بولىدۇ.

پاۋلۇسنىڭ تەشەككۈرى

¹⁰ ماڭا يەنە بىر قېتىم غەمخورلۇق قىلغىنىڭلار ئۈچۈن ئىنتايىن خۇشال بولدۇم ۋە رەببىمىزگە شۈكۈر ئېيتتىم. ھەقىقەتەنمۇ سىلەر ماڭا ئەزەلدىن غەمخورلۇق قىلىپ كەلدىڭلار، لېكىن ئۇنى ئىپادىلىشىڭلارغا پەقەت پۇرسەت بولماي كەلدى. ¹¹ بۇنى بىرەر ئېھتىياجىم تۈپەيلىدىن ئېيتىۋاتقىنىم يوق، چۈنكى مەن ھەرقانداق ئەھۋالدا بارىغا قانائەت قىلىشنى ئۆگىنىۋالدىم. ¹² مەن مەيلى نامراتلىق ياكى باياشاتلىق بولسۇن، مەيلى توقچىلىق ياكى ئاچارچىلىق بولسۇن، مەيلى مولچىلىق ياكى غۇربەتچىلىك بولسۇن، ھەرقاچان، ھەرقانداق ئەھۋالدا قانائەت قىلىشنى بىلىۋالدىم. ¹³ مەن ماڭا كۈچ - قۇدرەت ئاتا قىلغۇچى رەببىمىز ئەيسا مەسھكە تايىنىپ، خۇدا مەندىن تەلەپ قىلغان ھەرقانداق ئىشنى قىلالايمەن. ¹⁴ شۇنداقتىمۇ، سىلەر قىيىنچىلىقىرىمغا ياردەم بېرىپ ياخشى قىلدىڭلار.

¹⁵ ئەي فىلىپىلىكلەر، سىلەرگە مەلۇمكى، مەن سىلەرگە بۇ خۇش خەۋەرنى يەتكۈزۈشنى باشلىغان ۋە ماكبېدونىيە ئۆلكىسىدىن ئايرىلغان چاغلىرىمدا، سىلەردىن باشقا ھېچقانداق ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى ماڭا ياردەم بەرمىدى. ¹⁶ سالونىكا شەھىرىدىكى ۋاقتىمىمۇ، سىلەر ماڭا بىرنەچچە قېتىم ياردەم بېرىپ، ئېھتىياجىمدىن چىقتىڭلار. ¹⁷ مېنىڭ بۇنداق دېيىشىم، سىلەردىن بىرەر سوۋغات تەلەپ قىلىش ئەمەس، بەلكى سىلەرنىڭ ماڭا بەرگەن ياردىمىڭلار ئۈچۈن خۇدانىڭ سىلەرگە زور بەخت قايتۇرۇشنى ئۈمىد قىلىشتۇر. ¹⁸ مەن سىلەرنىڭ ماڭا ئەۋەتكەن بارلىق سوۋغىتىڭلارنى تاپشۇرۇۋالدىم. بۇ مېنىڭ ئېھتىياجىمدىن ئېشىپ كەتتى، ئەلۋەتتە. ئىپافىرودىت ئارقىلىق ئەۋەتكەن سوۋغىتىڭلارنى ئېلىپ، ھەممە نەرسەم تېخىمۇ تولۇقلىنىپ كەتتى. بۇ سوۋغاتلار خۇددى خۇش پۇراقلىق كۆيدۈرمە قۇربانلىقتەك، خۇدانى خۇرسەن قىلدۇ. ¹⁹ شۇنىڭغا ئوخشاش، سىلەر ئەيسا مەسھكە مەنسۇپ بولغانلىقىڭلار ئۈچۈن، ماڭا غەمخورلۇق قىلغان خۇدا ئۆزىنىڭ مول بايلىقى بىلەن سىلەرنىڭمۇ ھەممە ئېھتىياجىڭلارنى قاندۇرىدۇ. ²⁰ بارلىق

فلسپىلىكلەرگە يېزىلغان خەت

شان - شەرەپ ئەبەدىلئەبەد خۇدائاتىمىزغا مەنسۇپ بولغاي، ئامىن!

ئاخىرقى سالام

²¹ ئەيسا مەسھكە مەنسۇپ بولغان بارلىق مۇقەددەس خەلققە سالام. مەن بىلەن بىللە تۇرۇۋاتقان قېرىنداشلاردىنمۇ سىلەرگە سالام. ²² بۇ يەردىكى مۇقەددەس خەلقىتىن، بولۇپمۇ رىم ئىمپېراتورىنىڭ ئوردىسىدىكى خىزمەتكار قېرىنداشلاردىن سىلەرگە سالام.

²³ رەببىمىز ئەيسا مەسھنىڭ مېھرى - شەپقىتى سىلەرگە يار بولغاي!

كولوسلىقلارغا يېزىلغان خەت

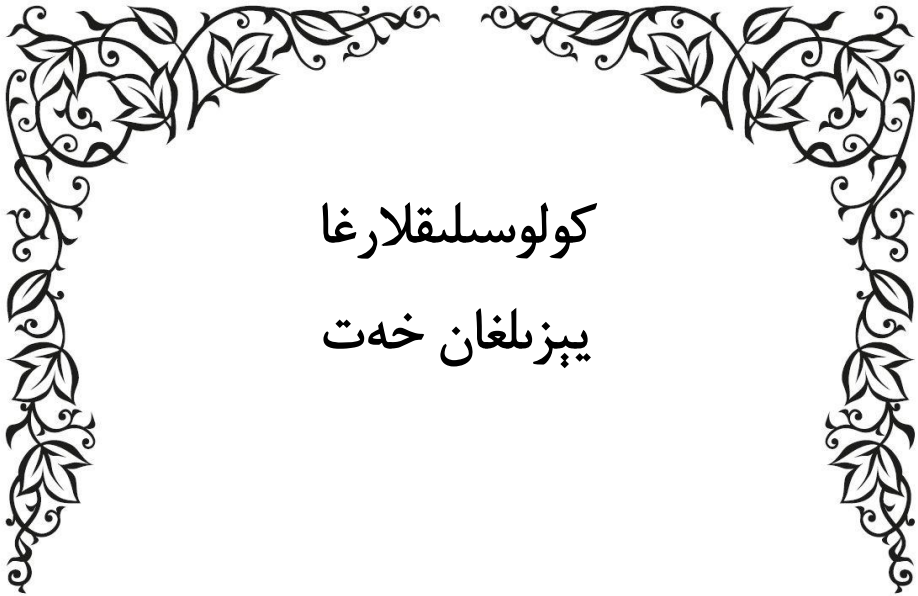
(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

بۇ، ئەلچى پاۋلۇسنىڭ ئەفەس شەھرىنىڭ شەرقىگە جايلاشقان كىچىك بىر شەھەر كولوسىدىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە يازغان خېتىدۇر. گەرچە پاۋلۇس بۇ يەردىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنى ئۆزى قۇرۇپ چىقمىغان بولسىمۇ، ئەمما ئۇ بۇرۇن ئەفەس شەھرىدىن ئۇ يەرگە خىزمەتچىلەرنى ئەۋەتكەن بولغاچقا، بۇ جامائەتچىلىككە نىسبەتەن چوڭ مەسئۇلىيەتنىڭ بارلىقىنى ھېس قىلغان. شۇڭا بۇ جامائەتچىلىكتە ساختا تەلىم بەرگۈچىلەرنىڭ پەيدا بولغانلىقىنى ئاڭلاپ، بۇ خەتنى ئۇلارغا يازغان.

ساختا تەلىم بەرگۈچىلەر روھىي كۈچلەر دۇنياسىدىكى ھۆكۈمرانلار ۋە ھوقۇقدارلارنىڭ تەسىرىدىن توقۇپ چىققان تەلىملەرنى تەرغىب قىلغان. ئۇلار يەنە خەتنە قىلىشقا ئوخشاش ئالاھىدە ئۆرپ-ئادەتلەرگە، شۇنداقلا يېمەك-ئىچمەك ۋە باشقا تەرەپلەردىكى بىر قىسىم قائىدىلەرگە رىئايە قىلىشتا قاتتىق تۇرغان. پاۋلۇس بۇ خەتنە ئەيسا مەسىھنى ناھايىتى تەپسىلىي، ئېنىق چۈشەندۈرۈش بىلەن ئەيسا مەسىھنىڭ ھەممىدىن ئۈستۈن تۇرىدىغانلىقىنى، تولۇق قۇتقۇزۇلۇشقا پەقەتلا ئۇ ئارقىلىق ئېرىشكىلى بولىدىغانلىقىنى، ئېتىقادچىلار ئۇنىڭغا باغلىنىپ، ئۇنىڭ مۇكەممەللىكىدىن تولۇقلىنىپ تۇرغاچقا ئۇلارنىڭ بۇنداق قائىدىلەرگە موھتاج ئەمەسلىكىنى كۆرسىتىپ، بۇ خىل تەلىملەرنى ئاغدۇرۇپ تاشلىغان. پاۋلۇس يەنە بۇ ھەقىقىي تەلىمنىڭ ئېتىقادچىلارنىڭ ھاياتىدىكى ئەھمىيەتنى چۈشەندۈرۈپ ئۆتكەن.

تېزىس:

1. دۇئايسالام (1 - باب - 1 - ئايەتتەن 14 - ئايەتكىچە)
2. ئەيسا مەسھنىڭ ئۈستۈنلۈكى ۋە خىزمىتى (1 - باب - 15 - ئايەتتەن 2 - باب - 19 - ئايەتكىچە)
3. ئەيسا مەسھكە باغلانغان يېڭى ھايات (2 - باب - 20 - ئايەتتەن 4 - باب - 6 - ئايەتكىچە)
4. ئاخىرقى سالام (4 - باب - 7 - ئايەتتەن 18 - ئايەتكىچە)

كولوسلىقلارغا يېزىلغان خەت

¹ خۇدانىڭ ئىرادىسى بىلەن ئەيسا مەسىھنىڭ ئەلچىسى بولۇشقا تاللانغان مەنكى پاۋلۇس ۋە مەن ئارقىلىق قېرىندىشىمىز تىموتىدىن ² كولوسى شەھىرىدىكى ئەيسا مەسىھكە مەنسۇپ بولغان سادىق ۋە مۇقەددەس خەلقىگە سالام. خۇدائاتىمىز سىلەرگە مېھىر - شەپقەت ۋە ئامانلىق ئاتا قىلغاي!

شۇكۇر دۇئاسى

³ بىز سىلەر ئۈچۈن دۇئا قىلغاندا، ھەمىشە رەببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ ئاتىسى بولغان خۇداغا شۇكۇر ئېيتىمىز. ⁴ چۈنكى، بىز سىلەرنىڭ ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلغىنىڭلاردىن ۋە خۇدانىڭ بارلىق مۇقەددەس خەلقىگە مېھىر - مۇھەببەت كۆرسەتكىنىڭلاردىن خەۋەر تاپتۇق. ⁵ سىلەرنىڭ ئېتىقادىڭلار ۋە مېھىر - مۇھەببىتىڭلار ئەرىشتە سىلەر ئۈچۈن ساقلىنىۋاتقان ھەقىقىي بايلىققا بولغان ئۈمىدىڭلاردىن كەلگەن. ھەقىقەتتەن ئىبارەت بولغان خۇش خەۋەر سىلەرگە دەسلەپتە يەتكۈزۈلگەن چاغدىلا بۇ ئۈمىد سىلەردە پەيدا بولغان. ⁶ خۇش خەۋەر سىلەرگە يەتكەندە، سىلەر خۇدانىڭ مېھىر - شەپقىتىنى ھەقىقىي تونۇپ يەتتىڭلار. ئۇشبۇ خۇش خەۋەر ئاراڭلاردا بىرىنچى كۈندىن تارتىپ مېۋە بېرىپ، ئۆز تەسىرىنى

كولوسلىقلارغا يېزىلغان خەت

كۆرسەتكىندەك، ھازىرمۇ دۇنيانىڭ نۇرغۇن جايلىرىدا شۇنداق قىلماقتا. ⁷ سىلەر خۇدانىڭ بۇ مېھىر - شەپقىتى توغرىلىق بىزنىڭ قەدىرلىك خىزمەتدېشىمىز ئېپىفرادىن تەلىم ئالدىڭلار. ئۇ ئەيسا مەسىھنىڭ سادىق خىزمەتكارى بولۇپ، بىزنىڭ ئورنىمىزدا سىلەر ئۈچۈن خىزمەت قىلىۋاتىدۇ. ⁸ ئۇ يەنە مۇقەددەس روھ سىلەرگە ئاتا قىلغان مېھىر - مۇھەببەتتىن بىزنى خەۋەردار قىلدى.

كولوسلىقلارغا قىلىنغان دۇئا

⁹ شۇڭا، بىز سىلەر توغرىسىدىكى بۇ خەۋەرنى ئاڭلىغان كۈندىن باشلاپ، سىلەر ئۈچۈن داۋاملىق دۇئا قىلىپ تۇرۇۋاتىمىز. بىز دۇئايىمىزدا خۇدادىن شۇنى تىلىدۇقكى، سىلەر مۇقەددەس روھ ئارقىلىق ئەقىل - پاراسەتكە تولۇپ، خۇدانىڭ ئىرادىسى توغرىلىق تولۇق چۈشەنچىگە ئېرىشكەيسىلەر. ¹⁰ شۇنداق بولغاندا، رەببىمىزنىڭ ئىرادىسىگە مۇناسىپ ياشاپ، ھەر جەھەتتىن ئۇنى خۇرسەن قىلالايسىلەر ھەمدە ھاياتىڭلاردا ھەربىر ياخشى ئىشتا مېۋە بېرىپ، خۇدانى تېخىمۇ چوڭقۇر تونۇپ يېتەلەيسىلەر. ¹¹ بىز يەنە شۇنى تىلىدۇقكى، خۇدا سىلەرنى ئۆزىنىڭ ئۇلۇغ قۇدرىتى بىلەن كۈچلەندۈرگەي. شۇنداق بولغاندا، سىلەر ھەرقانداق ئىشقا سەۋرچانلىق بىلەن بەرداشلىق بېرەلەيسىلەر ھەمدە خۇشال - خۇراملىققا چۆمۈپ، ¹² خۇدائاتىمىزغا شۈكۈر ئېيتىسىلەر. چۈنكى، خۇدا سىلەرنى يورۇقلۇقتا ياشاۋاتقان بارلىق مۇقەددەس خەلقنىڭ مىراسىدىن ئورتاق بەھرىمەن بولۇشقا لايىق قىلدى. ¹³ ئۇ بىزنى شەيتاننىڭ زۇلۇم - زەخمىتىدىن قۇتۇلدۇرۇپ، سۆيۈملۈك ئوغلىنىڭ پادىشاھلىقىغا ئېلىپ كىردى. ¹⁴ بىز ئۇنىڭ سۆيۈملۈك ئوغلى ئارقىلىق گۇناھنىڭ قۇللۇقىدىن ئەركىن بولدۇق، يەنى گۇناھلىرىمىز كەچۈرۈم قىلىندى.

ئەيسا مەسىھ ۋە ئۇنىڭ ۋەزىپىسى

¹⁵ ئەيسا مەسىھ كۆز بىلەن كۆرگىلى بولمايدىغان خۇدانىڭ ئوبرازىدۇر. ئۇ بارلىق مەۋجۇداتلاردىن بۇرۇن مەۋجۇت بولغان بولۇپ، ئۇلاردىن ئۈستۈن تۇرىدۇ. ¹⁶ چۈنكى، مەيلى يەر يۈزىدە ياكى ئەرشتە بولسۇن، مەۋجۇداتلارنىڭ ھەممىسى ئۇ ئارقىلىق يارىتىلغان. كۆرگىلى بولىدىغان مەۋجۇداتلار ياكى كۆرگىلى بولمايدىغان

كولوسلىقلارغا يېزىلغان خەت

ئەرشتىكى ھەرقانداق مەرتىۋىلىكلەر، مەنەسەپدارلار، ھۆكۈمرانلار ۋە ھوقۇقدارلار بولسۇن، ھەممىسى ئۇ ئارقىلىق ۋە ئۇنىڭ ئۈچۈن يارىتىلغاندۇر.¹⁷ ئۇ بارلىق مەۋجۇداتلاردىن بۇرۇن مەۋجۇتتۇر. بارلىق مەۋجۇداتلار ئۇ ئارقىلىقلا مەۋجۇت بولۇپ تۇرىدۇ.¹⁸ ئەيسا مەسىھ ئۆز تېنىدىن ئىبارەت بولغان ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ بېشى ۋە ئۇنىڭ بەرپا قىلغۇچىسىدۇر. ئۇنىڭ ھەر جەھەتتىن پۈتكۈل مەۋجۇداتلاردىن ئۈستۈن تۇرۇشى ئۈچۈن، ئۇ ئەڭ ئاۋۋال ئۆلۈمدىن مەڭگۈلۈككە تىرىلدۈرۈلگەن.¹⁹ خۇدا ئۆزىنىڭ بارلىق مۇكەممەل تەبىئىتىنىڭ ئۇنىڭدا بولۇشىدىن سۆيۈندى²⁰ ھەمدە ئۇ ئارقىلىق يەر يۈزى ۋە ئەرشتىكى بارلىق مەۋجۇداتنى ئۆزى بىلەن ياراشتۇرۇپ، ئۇنىڭ كىرىستتە ئاققۇزغان قېنى ئارقىلىق ئىناقلىقنى ئەسلىگە كەلتۈرۈشتىنمۇ سۆيۈندى.

²¹ ئىلگىرى سىلەرمۇ خۇدادىن ئايرىلىپ، قىلغان يامان ئوي - پىكىرىڭلار ۋە ئىشلىرىڭلار سەۋەبىدىن ئۇنىڭ بىلەن دۈشمەنلەشكەندىڭلار.²² بىراق، ھازىر خۇدا ئۆز ئوغلى ئەيسا مەسىھنىڭ ئىنسان تېنىدە كىرىستكە مىخلىنىپ قۇربان بولۇشى ئارقىلىق سىلەرنى ئۆزى بىلەن ياراشتۇردى. بۇنىڭدىن مەقسەت، سىلەرنىڭ خۇدانىڭ ئالدىدا پاك، قۇسۇرسىز ۋە ئەيىبسىز بولۇشۇڭلار ئۈچۈندۇر.²³ لېكىن، سىلەر چوقۇم ئېتىقادىڭلاردا تەۋرەنمەي، چىڭ ۋە مۇستەھكەم تۇرۇشۇڭلار، خۇش خەۋەر سىلەرگە ئېلىپ كەلگەن ئۈمىدىن ۋاز كەچمەسلىكىڭلار كېرەك. بۇ خۇش خەۋەر پۈتۈن يەر - يۈزىدە يەتكۈزۈلۈۋاتقان بولۇپ، مەن پاۋلۇسمۇ ئۇنى يەتكۈزۈشكە تەيىنلەندىم.

پاۋلۇسنىڭ ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە قىلغان خىزمىتى

²⁴ مەن ھازىر سىلەر ئۈچۈن ئازاب - ئوقۇبەت تارتىۋاتقىنىمغا خۇرسەنمەن. چۈنكى، خۇددى ئەيسا مەسىھ ئازاب - ئوقۇبەت تارتقانغا ئوخشاش، مەن ئۇنىڭ تېنى، يەنى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى ئۈچۈن تارتىشقا تېگىشلىك بولغان ئازاب - ئوقۇبەتنىڭ بىر قىسمىنى ئۆز تېنىمدا تارتىۋاتىمەن.²⁵ خۇدا خوش خەۋەرنىڭ سىلەرگە يەتكۈزۈلۈشى ئۈچۈن، مېنى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ خىزمەتكارى قىلىپ تەيىنلىدى.²⁶ بۇ خوش خەۋەر ئەلمىساقىتىن بۇيان

كولوسلىقلارغا يېزىلغان خەت

ئاشارىلانمىغان. ھازىر ئۇنىڭ سىرى خۇدانىڭ مۇقەددەس خەلقىگە ئايدان قىلىندى. ²⁷ خۇدا بۇ سىرنىڭ سىلەر يەھۇدىي ئەمەلسەزگىمۇ ھەقىقىي ئۇلۇغلىق ئېلىپ كېلىدىغانلىقىنى ئۆز مۇقەددەس خەلقىگە بىلدۈرۈشتىن سۆيۈندى. بۇ سىر دەل ئەيسا مەسىھنىڭ قەلبىڭلاردا ئىكەنلىكىدۇر. بۇ سىلەر ئۈمىد قىلغان ئۇلۇغلىققا كەلگۈسىدە ئېرىشىشىڭلارنىڭ كاپالىتىدۇر. ²⁸ شۇڭا، بىز ئەيسا مەسىھ توغرىسىدىكى خۇش خەۋەرنى بارلىق ئىنسانلارغا يەتكۈزۈشكە، شۇنداقلا خۇدا بىزگە ئاتا قىلغان بارلىق ئەقىل - پاراسەت بىلەن ئۇلارغا نەسەت قىلىپ تەلىم بېرىشكە تىرىشىۋاتىمىز. بۇنىڭدىن مەقسەت، ئۇلارنىڭ ئەيسا مەسىھكە مەنسۇپ بولۇپ، ئۇنىڭغا بولغان ئېتىقادىنىڭ ھەر جەھەتتىن تولۇق يېتىلگەن ھالدا خۇدانىڭ ئالدىغا بېرىشى ئۈچۈندۇر. ²⁹ بۇ مەقسەتكە يېتىش ئۈچۈن، ئەيسا مەسىھتىن كەلگەن، ھاياتىمدا نامايان بولۇۋاتقان زور كۈچكە تايىنىپ، تىرىشىپ - تىرىشىپ ئىشلەۋاتىمەن.

2 - باب

¹ مېنىڭ سىلەر ۋە لائۇدىكىيا شەھىرىدىكىلەر ھەمدە مېنى تېخى كۆرمىگەن باشقا كىشىلەر ئۈچۈن قانداق تىرىشىپ - تىرىشىپ ئىشلەۋاتقانلىقىمنى بىلىشىڭلارنى خالايمەن. ² مېنىڭ بۇنداق ئىشلىشىم سىلەرنىڭ ئىچ - ئىچىڭلاردىن رىغبەتلىنىپ، بىر - بىرىڭلارغا مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىپ، ئۆزئارا باغلىنىشىڭلار ئۈچۈندۇر. شۇنداق بولغاندا، ھەقىقەتنى چوڭقۇر چۈشىنىشتىن كەلگەن تولۇق ئىشەنچكە ئېرىشىپ، خۇدا ئاشارىلىغان سىرنى، يەنى ئەيسا مەسىھنى ھەقىقىي تونۇپ يېتەلەيسىلەر. ³ بارلىق ئەقىل - پاراسەت ۋە بىلىم ئەيسا مەسىھكە مۇجەسسەملەنگەن. ⁴ ھېچكىمنىڭ سىلەرنى چىرايلىق گەپ - سۆزلەر بىلەن ئازدۇرۇپ كەتمەسلىكى ئۈچۈن، بۇلارنى ئېيتىۋاتىمەن. ⁵ چۈنكى، مەن سىلەر بىلەن بىر يەردە بولمىساممۇ، قەلبىم دائىم سىلەر بىلەن بىللە. سىلەرنىڭ تۇرمۇشۇڭلارنىڭ تەرتىپلىك ۋە ئەيسا مەسىھكە بولغان ئېتىقادىڭلارنىڭ مۇستەھكەم ئىكەنلىكىنى ئاڭلاپ، خۇرسەن بولماقتىمەن.

كولوسلىقلارغا يېزىلغان خەت

ئەيسا مەسھەتنى كەلگەن يېڭى ھايات

⁶ سىلەر ئەيسا مەسھەتنى رەببىمىز، دەپ قوبۇل قىلغانىكەنسىلەر، ئۇنىڭغا ئەگىشىپ ياشاڭلار. ⁷ ئۇنىڭغا بولغان ئېتىقادىڭلار چوڭقۇر يىلتىز تارتقان دەرەخكە ۋە پۇختا قۇرۇلغان بىناغا ئوخشاش مۇستەھكەم بولسۇن. سىلەرگە تاپشۇرۇلغان ھەقىقەتتە چىڭ تۇرۇڭلار. قەلبىڭلار خۇداغا بولغان مىننەتدارلىق بىلەن تولسۇن. ⁸ ئېھتىياتچان بولۇڭلار، ھېچكىم سىلەرنى قۇرۇق پەلسەپە ۋە يالغان سەپسەتلەر بىلەن ئازدۇرۇپ كەتمسۇن. بۇلار ئەيسا مەسھەتنىڭ تەلىمىدىن ئەمەس، بەلكى ئىنسانلارنىڭ ئەنئەنىلىرى ۋە بۇ دۇنيادىكى يامان روھىي كۈچلەرنىڭ ⁹ تەسىرلىرىدىن كەلگەن. ⁹ خۇدانىڭ بارلىق مۇكەممەل تەبىئىتى بۇ دۇنياغا ئىنسان تېنىدە كەلگەن ئەيسا مەسھەتدۇر. ¹⁰ سىلەر روھىي كۈچلەر دۇنياسىدىكى بارلىق ھۆكۈمرانلار ۋە ھوقۇقدارلاردىن ئۈستۈن تۇرغۇچى ئەيسا مەسھەكە مەنسۇپ بولغانلىقىڭلار ئۈچۈن، ئۇنىڭ مۇكەممەللىكىدىن تولۇقلىنىپ تۇرىسىلەر.

¹¹ سىلەر ئەيسا مەسھەكە مەنسۇپ بولغانلىقىڭلار ئۈچۈن، جىسمانىي جەھەتتىكى خەتنى ئەمەس، بەلكى ئۇ ئاتا قىلغان روھىي جەھەتتىكى خەتنى قوبۇل قىلىڭلار. بۇ، سىلەرنى گۇناھكار تەبىئىتىڭلارنىڭ ئىلكىدىن قۇتۇلدۇرىدىغان خەتتۇر. ¹² چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلغىنىڭلاردا، سىلەر ئەيسا مەسھەكە باغلانغانلىقىڭلار ئۈچۈن، ئۇنىڭ ئۆلۈمى بىلەنمۇ باغلىنىپ، ئۇنىڭ بىلەن بىللە كۆمۈلدۈڭلار ۋە ئۇنىڭ بىلەن بىللە تىرىلدۈرۈلدۈڭلار. بۇ، ئەيسا مەسھەتنى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرگەن خۇدانىڭ كۈچ - قۇدرىتىگە بولغان ئىشەنچىڭلار ئارقىلىق بولدى. ¹³ سىلەر بۇرۇن گۇناھ ئىچىدە ياشىغانلىقىڭلار ۋە گۇناھكار تەبىئىتىڭلارنىڭ ئىلكىدىن قۇتۇلمىغانلىقىڭلار ئۈچۈن، روھىي جەھەتتە ئۆلۈك ئىدىڭلار. بىراق، خۇدا سىلەرنى ئەيسا مەسھەكە باغلاپ، يېڭى ھاياتقا ئېرىشتۈردى ۋە پۈتۈن گۇناھلىرىڭلارنى كەچۈرۈم قىلدى. ¹⁴ ئەيسا مەسھ كرىستكە مەخلىغاندا، خۇدا بارلىق گۇناھلىرىمىز خاتىرىلەنگەن، بىزگە قارشى بولغان ھېساب - كىتابىنى شۇ كرىستكە مەخلاپ، بىكار

²: 8 ياكى «بۇ دۇنيادىكى ئارتۇقچە قائىدە - يوسۇنلارنىڭ».

كولوسلىقلارغا يېزىلغان خەت

قىلدى. ¹⁵ شۇنداق قىلىپ، خۇدا روھىي كۈچلەر دۇنياسىدىكى يامان ھۆكۈمرانلار ۋە ھوقۇقدارلارنى قورالسىزلاندۇرۇپ، ئەيسا مەسھنىڭ كرېستتىكى قۇربانلىقى ئارقىلىق ئۇلار ئۈستىدىن غەلبە قىلىش بىلەن ئۇلارنى پۈتكۈل ئالەم ئالدىدا نومۇستا قالدۇردى.

¹⁶ شۇنىڭ ئۈچۈن، يېمەك - ئىچمەك جەھەتتە ۋە ھېيت - ئايەم، ھىلال ئاي بايراملىرى ياكى دەم ئېلىش كۈنلىرىنى ئۆتكۈزۈش - ئۆتكۈزمەسلىك جەھەتتە ھېچكىمنىڭ سىلەرنى ئەيىبلەيدىغان ھوقۇقى يوق. ¹⁷ بۇنداق قائىدە - يوسۇنلار پەقەت ئەيسا مەسھ ئەمەلگە ئاشۇرىدىغان ئىشلاردىن دېرەك بېرىدىغان كۈلەڭگىدۇر. بۇ ئىشلار ئەيسا مەسھ تەرىپىدىن ئەمەلگە ئاشۇرۇلۇپ بولدى. ¹⁸ ساختا كەمتەرلىك قىلىشقا ۋە پەرىشتىلەرگە چوقۇنۇشقا بېرىلگەن كىشىلەرنىڭ بۇنداق ئىشلاردا ئەيىبلەشلىرىگە پەرۋا قىلماڭلار. ئۇلار ساختا، غايىبانە ئالامەتلەرگە ئېسىلىشىۋېلىپ، ھەر خىل خام خىياللاردا بولۇپ، ئاساسسىز تەكەببۇرلۇق قىلىدۇ. ¹⁹ ئۇلارنىڭ ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ بېشى بولغان ئەيسا مەسھ بىلەن ھېچقانداق مۇناسىۋىتى يوق. ئېتىقادچىلار ئەيسا مەسھنىڭ باشقۇرۇشى ۋە پەرۋىشىدە خۇددى بەدەندىكى بوغۇم ۋە پەيلەر ئۆز ئارا چىڭ تۇتاشقاندەك، ئۆز ئارا بىرلىشىپ، خۇدانىڭ ئىرادىسى بويىچە ئۆسۈپ يېتىلىدۇ.

²⁰⁻²¹ سىلەر بۇ دۇنياغا نىسبەتەن ئەيسا مەسھ بىلەن بىللە ئۆلۈپ، بۇ دۇنيادىكى يامان روھىي كۈچلەرنىڭ تەسىرلىرىدىن ئازاد بولغانىكەنسىلەر، يەنە نېمە ئۈچۈن شۇلارنىڭ «بۇنى تۇتما»، «ئاۋۇنى يېمە»، «بۇنىڭغا تەگمە» دېگەندەك قائىدە - يوسۇنلىرىغا يېپىشىۋالسىلەر؟ ²² بۇ قائىدە - يوسۇنلارنىڭ ھەممىسى تۈگەيدىغان نەرسىلەر توغرىسىدا بولۇپ، پەقەتلا ئىنسانلارنىڭ بۇيرۇق ۋە تەلىملىرىدىن پەيدا بولغان. ²³ روشەنكى، كىشىلەر ئۆزلىرى ئىجاد قىلىۋالغان دىنلاردىكى مۇنداق تەقۋادارلىق، ساختا كەمتەرلىك ۋە ئۆز تېنىنى ئازابقا سالىدىغان قائىدە - يوسۇنلار دانالىقتەك كۆرۈنسىمۇ، ئەمەلىيەتتە گۇناھكار تەبىئىتىمىزدىكى ھەۋەسلەرنى چەكلەشتە ھېچقانداق پايدىسى يوقتۇر.

3 - باب

كونا ۋە يېڭى ھايات

¹ ئەيسا مەسھ بىلەن بىللە تىرىلگەنكىنەنسىلەر، ئۇنداقتا ئەرشتكى ئىشلارغا ئىنتىلىڭلار. ئەيسا مەسھ ئەرشتە خۇدانىڭ ئوڭ تەرىپىدە ئولتۇرىدۇ. ² سىلەر بۇ دۇنيادىكى ئىشلارغا ئەمەس، بەلكى ئەرشتكى ئىشلارغا باش قاتۇرۇڭلار. ³ چۈنكى، سىلەر بۇ دۇنياغا نىسبەتەن ئۆلدۈڭلار. ھاياتىڭلار ئەيسا مەسھ بىلەن خۇدانىڭ ھۇزۇرىدا پىنھاندۇر. ⁴ ھاياتىڭلارنىڭ مەنبەسى بولغان ئەيسا مەسھ قايتىپ كەلگەندە، سىلەر ئۇنىڭ بىلەن بىللە شان - شەرەپتە ئايان بولىسىلەر.

⁵ شۇنىڭ ئۈچۈن، ئۆزۈڭلاردىكى بۇ دۇنياغا خاس ئارزۇ - ھەۋەسلەرنى، يەنى جىنسىي ئەخلاقسىزلىق، ناپاكلىق، شەھۋانىيلىق، رەزىل ھەۋەس ۋە ئاچكۆزلۈكلەرنى تاشلاڭلار. ئاچكۆزلۈك بۇتپەرەسلىكتىن پەرقلەنمەيدۇ. ⁶ خۇدانىڭ غەزىپى مۇشۇنداق ئىشلارنى قىلغۇچىلارنىڭ بېشىغا چۈشىدۇ. ⁷ بۇرۇن سىلەرمۇ بۇنداق ئارزۇ - ھەۋەسلەر ئىچىدە ياشاپ، رەزىل تۇرمۇش كەچۈرگەندىڭلار.

⁸ ئەمدى بۇنداق يامان ئىشلارنىڭ ھەممىسىنى تاشلاڭلار. غەزەپلىنىش، ئاچچىقلىنىش، يامان نىيەتتە بولۇش، تۆھمەت قىلىش ياكى ئەدەپسىز گەپ - سۆزلەرنى قىلىشتەك يامان ئىشلاردىن يىراق تۇرۇڭلار. ⁹ شۇنداقلا، بىر - بىرىڭلارغا يالغان سۆزلىمەڭلار. چۈنكى، سىلەر كونا تەبىئىتىڭلارنى بۇرۇنقى قىلمىشىڭلار بىلەن بىللە چۆرۈپ تاشلاپ، ¹⁰ يېڭى تەبىئەتكە ئىگە بولدۇڭلار. سىلەر ياراتقۇچى خۇدانىڭ ئوبرازى بويىچە يېڭىلىنىۋاتقنىڭلاردا، خۇداغا بولغان تونۇشۇڭلار چوڭقۇرلىشىدۇ. ¹¹ بۇ يېڭى ھاياتتا بىزنىڭ يەھۇدىي ياكى يەھۇدىي ئەمەس، خەتنە قىلىنغان ياكى قىلىنمىغان، مەدەنىيەتسىز ھەتتا ياۋايى، [®] قۇل ياكى ھۆر بولۇشىمىز مۇھىم ئەمەس. مۇھىمى ئەيسا مەسھتۇر. ئۇ بولسا ھەممىمىزنىڭ

[®] 3: 11 ياۋايى — گرېكچە ئاتىلىشى «سكوف» بولغان، قارا دېڭىز بىلەن كاسپى دېڭىز ئوتتۇرىسىدا ياشىغان بىر خەلپنى كۆرسىتىدۇ. رىملىقلار بىلەن گرېكلار ئۇشۇ خەلقنى ناھايىتى مەدەنىيەتسىز ۋە ياۋايى دەپ ئاتىغان.

قەلىبىدۇر.

¹² خۇدا سىلەرنى سۆيۈپ، «ئۆزۈمگە ئاتىغان خەلقىم» دەپ تاللىغانىكەن، رەھىمدىل، مېھرىبان، كەمتەر، مۇلايىم ۋە سەۋرچان بولۇڭلار. ¹³ بىر - بىرىڭلارغا كەڭ قورساق بولۇڭلار. ئەگەر ئاراڭلاردا بىر كىم سىلەرنىڭ كۆڭلۈڭلارنى ئاغرىتقان بولسا، ئۇنى كەچۈرۈڭلار. رەببىمىز سىلەرنى كەچۈرگىنىدەك، سىلەرمۇ باشقىلارنى كەچۈرۈڭلار. ¹⁴ ئەڭ مۇھىمى، مېھىر - مۇھەببەتلىك بولۇڭلار. چۈنكى، مېھىر - مۇھەببەت بىر - بىرىمىزنى باغلاپ، مۇكەممەل ئىناقلىققا باشلايدۇ. ¹⁵ ئەيسا مەسىھ ئاتا قىلغان تىنچ - ئامانلىق قەلبىڭلارنى باشقۇرسۇن. چۈنكى، سىلەر بىر تەننىڭ ئەزالىرى بولۇپ، بۇ ئىناقلىق ئىچىدە ياشاشقا چاقىرىلدىڭلار. ھەمىشە خۇداغا شۈكۈر ئېيتىڭلار. ¹⁶ ئەيسا مەسىھنىڭ تەلىملىرى قەلبىڭلاردىن تولۇق ئورۇن ئالسۇن. بىر - بىرىڭلارغا خۇدادىن كەلگەن بارلىق ئەقىل - پاراسەت بىلەن تەلىم بېرىڭلار ۋە نەسەھەت قىلىڭلار. مىننەتدارلىققا تولغان قەلبىڭلار بىلەن خۇداغا زەبۇر مۇناجاتلىرى، مەدھىيە ناخشىلىرى ۋە مۇقەددەس روھنىڭ ئىلھامىدىن كەلگەن غەزەللەرنى ئېيتىڭلار. ¹⁷ مەيلى سىلەر نېمە دەڭلار ياكى نېمە قىلىڭلار، ھەممىسىنى رەببىمىز ئەيسانىڭ نامىنىڭ ئۇلۇغلىنىشى ئۈچۈن قىلىڭلار ۋە ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق خۇدا ئاتىمىزغا شۈكۈر ئېيتىڭلار.

يېڭىچە كىشىلىك مۇناسىۋەتلەر

¹⁸ ئەي ئاياللار، رەببىمىزگە مەنسۇپ بولغانلىقىڭلار ئۈچۈن، شۇنىڭغا مۇناسىپ ھالدا ئەرلىرىڭلارغا ئىتائەت قىلىڭلار. ¹⁹ ئەي ئەرلەر، ئاياللىرىڭلارنى سۆيۈڭلار، ئۇلارغا قاتتىق مۇئامىلە قىلماڭلار. ²⁰ ئەي بالىلار، ھەرقانداق ئىشتا ئاتا - ئاناڭلارنىڭ سۆزىنى ئاڭلاڭلار. چۈنكى بۇ، رەببىمىزنى خۇرسەن قىلىدۇ. ²¹ ئەي ئاتىلار، پەرزەنتلىرىڭلارغا بولغان مۇئامىلىدە ئۇلارنىڭ نەپرىتىنى قوزغاپ قويماڭلار. ئۇنداق قىلساڭلار پەرزەنتىڭلار چۈشكۈنلىشىپ كېتىدۇ.

²² ئەي قۇللار، بۇ دۇنيادىكى خوجايىنلىرىڭلارغا ھەممە ئىشتا بويسۇنۇڭلار. بۇنى ئۇلارنى خۇرسەن قىلىش ئۈچۈن پەقەت ئۇلارنىڭ ئالدىدىلا ئەمەس، بەلكى ھەمىشە چىن قەلبىڭلار ۋە رەببىمىزگە بولغان چوڭقۇر ھۆرمىتىڭلار بىلەن قىلىڭلار.

كولوسلىقلارغا يېزىلغان خەت

²³ ھەرقانداق ئىش قىلغاندا، جان - دىل بىلەن قىلىڭلار. بۇنى ئادەملەر ئۈچۈن ئەمەس، رەببىمىز ئۈچۈن قىلغاندەك قىلىڭلار. ²⁴ ئېسىڭلاردا بولسۇنكى، رەببىمىز ئۆز خەلقىگە بېرىشكە ۋەدە قىلغان مىراسىنى سىلەرگە ئىنتام قىلىدۇ. چۈنكى، سىلەر ھەقىقىي خوجايىنىڭلار رەببىمىز ئەيسا مەسھكە خىزمەت قىلىۋاتسىلەر. ²⁵ مەيلى كىم بولۇشىدىن قەتئىينەزەر، يامان ئىش قىلسا، قىلغان يامان ئىشقا يارىشا خۇدانىڭ جازاسىغا تارتىلىدۇ. چۈنكى، خۇدا ھەممە ئىنسانلارغا ئوخشاش مۇئامىلە قىلىدۇ.

4 - باب

¹ ئەي خوجايىنلار، قۇللىرىڭلارغا توغرا ۋە ئادىل مۇئامىلە قىلىڭلار. چۈنكى، سىلەرنىڭمۇ ئەرشتە خوجايىنىڭلار بارلىقىنى ئۇنتۇپ قالماڭلار.

نەسىھەتلەر

² دۇئا قىلىشنى توختاتماڭلار. دۇئا قىلغاندا، پۈتۈن دىققىتىڭلار بىلەن دۇئا قىلىڭلار ۋە خۇداغا شۈكۈر ئېيتىڭلار. ³ بىز ئۈچۈن يەنە شۇنداق دۇئا قىلىڭلاركى، خۇدا ئۆز خەۋىرىنى يەتكۈزۈشىمىزگە يول ئېچىپ بەرسۇن. شۇنداق بولغاندا، ئەيسا مەسھ ھەققىدىكى ئاشكارىلىغان سىرنى جاكارلىيالايمىز. مەن ھازىر دەل مۇشۇ خۇش خەۋەرنى يەتكۈزۈش سەۋەبىدىن كىشەنلەندىم. ⁴ مېنىڭ بۇ خۇش خەۋەرنى قولۇمدىن كېلىشىچە ئېنىق چۈشەندۈرۈشۈم ئۈچۈنمۇ دۇئا قىلىڭلار. ⁵ ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلمىغانلار بىلەن ئالاقە قىلغاندا، ئەقىل - پاراستىڭلارنى ئىشلىتىپ، ھەربىر پۇرسەتنى قولدىن بەرمەي، خۇش خەۋەرنى يەتكۈزۈڭلار. ⁶ ئۇلارغا قىلغان گەپ - سۆزلىرىڭلار ھەمىشە يېقىملىق، ئۇلارنىڭ دىققىتىنى تارتىدىغان بولسۇن. شۇنداق بولغاندا، ھەربىر ئادەمگە قانداق يول بىلەن جاۋاب بېرىشنى بىلىۋالالايسىلەر.

ئاخىرقى سالام

⁷ رەببىمىز يولىدا مەن بىلەن بىللە خىزمەت قىلىۋاتقان سادىق خىزمەتكار،

كولوسلىقلارغا يېزىلغان خەت

سۆيۈملۈك قېرىنداشىم تىكىكۇس مەن توغۇرۇلۇق بارلىق ئىشلارنى سىلەرگە سۆزلەپ بېرىدۇ. ⁸ ئۇنى ئەھۋالىمىزنى يەتكۈزۈش ۋە سىلەرنى رىغبەتلەندۈرۈش ئۈچۈن، سىلەرنىڭ ئالدىڭلارغا ئەۋەتمەن. ⁹ سادىق، سۆيۈملۈك قېرىنداشىمىز ھەم يۇرتدېشىڭلار بولغان ئونپىسىمۇسىمۇ ئۇنىڭ بىلەن بىرگە ئەۋەتمەن. ئۇلار بۇ يەردە بولۇۋاتقان ھەممە ئىشنى سىلەرگە سۆزلەپ بېرىدۇ.

¹⁰ مەن بىلەن بىللە زىنداندا يېتىۋاتقان بۇرادىرىم ئارستارخۇس، شۇنداقلا بارنابانىڭ جىيەنى ماركۇستىن سىلەرگە سالام. (ئەگەر ماركۇس يېنىڭلارغا بېرىپ قالسا، ئۇنى تاپلىغىنىمدەك كۈتۈۋېلىڭلار.) ¹¹ يۇستۇس دەپ ئاتىلىپ كەلگەن ئىسامۇ سىلەرگە سالام ئېيتتى. خۇدانىڭ پادىشاھلىقى ئۈچۈن ئىشلەۋاتقان خىزمەتداشلىرىم ئىچىدە يەھۇدىيلاردىن بولغان ئېتىقادچىلار پەقەت مۇشۇلارلا بولۇپ، ئۇلار ماڭا چوڭ تەسەللى بېرىشتى.

¹² ئەيسا مەسىھنىڭ خىزمەتكارى ۋە يۇرتدېشىڭلار بولغان ئېپافرادىن سىلەرگە سالام. ئۇ سىلەرنىڭ ئېتىقادتا پىشىپ يېتىلىشىڭلار، خۇدانىڭ پۈتكۈل ئىرادىسىگە بولغان ئىشەنچىڭلاردا چىڭ تۇرۇشۇڭلار ئۈچۈن، ھەمىشە جان - دىلى بىلەن دۇئا قىلماقتا. ¹³ ئۇنىڭ سىلەر ئۈچۈن ھەمدە لائۇدىكىيا ۋە ھېيراپولس شەھىرىدىكى قېرىنداشلار ئۈچۈن كۆپ ئەجىر سىڭدۈرۈپ كەلگەنلىكى توغرىسىدا سىلەرگە گۇۋاھلىق بېرىمەن. ¹⁴ قەدىرلىك تېۋىپ لۇقا ۋە دېماسمۇ سىلەرگە سالام ئېيتتى.

¹⁵ لائۇدىكىيادىكى قېرىنداشلارغا، بولۇپمۇ نىمفە خانىمغا ۋە ئۇنىڭ ئۆيىدە جەم بولىدىغان ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە سالام ئېيتقايسىلەر. ¹⁶ بۇ خەت ئاراڭلاردا ئوقۇلۇپ بولغاندىن كېيىن، لائۇدىكىيادىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى ئىچىدىمۇ ئوقۇلسۇن. سىلەر يەنە لائۇدىكىيادىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە يازغان خېتىمىمۇ ئوقۇڭلار. ¹⁷ ئاركىپۇسقا شۇنى ئېيتىڭلاركى، خۇدا ئۇنىڭغا تاپشۇرغان ۋەزىپىنى چوقۇم ئادا قىلسۇن.

¹⁸ مەنكى پۇلۇس بۇ ئاخىرقى سالامنى ئۆز قولىم بىلەن يېزىۋاتمەن. مېنىڭ پۇت - قوللىرىمنىڭ كىشەنلىك ئىكەنلىكىنى ئۇنتۇماڭلار. خۇدانىڭ مېھىر - شەپقىتى سىلەرگە يار بولغاي!

سالونىكالقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

سالونىكا شەھىرى (بۈگۈنكى گىرېتسىيىدە) ئەينى ۋاقىتتىكى رىم ئىمپېرىيىسى ھۆكۈمرانلىقىدىكى ماكېدونىيە ئۆلكىسىنىڭ مەركىزى بولۇپ، ئەلچى پاۋلۇس فىلىپى شەھىرىدىن ئايرىلغاندىن كېيىن، ئۇ يەردە خۇش خەۋەر تارقىتىش بىلەن ئۇ شەھەردىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ ئاساسىنى سالغان («ئەلچىلەر» 17 - باب 1 - ئايەتتىن 10 - ئايەتكىچە). بىراق، ئۇزۇن ئۆتمەيلا، يەھۇدىيلار پاۋلۇسنىڭ يەھۇدىي دىنىغا قىزىقىپ كەلگەن نۇرغۇن يەھۇدىي ئەمەسلەرنى ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلىشقا يېتەكلىگەنلىكىگە ھەسەتخورلۇق قىلغان ۋە ئۇنىڭغا قارشى چىققان. بۇنىڭ بىلەن، ئۇ سالونىكادىن ئايرىلىشقا مەجبۇر بولغان. كېيىنچە پاۋلۇس ئۆزى ئەۋەتكەن خىزمەتدەشى تىموتىي ئارقىلىق سالونىكالقلارنىڭ ئەھۋالىدىن خەۋەر تېپىپ، بۇ خەتنى ئۇلارغا يازغان.

مۇئەللىپ بۇ خېتىدە ئۇلارنىڭ ئېتىقادى، مېھىر - مۇھەببىتى ۋە قىلغان خىزمىتى توغرىسىدا ئاڭلىغان ياخشى خەۋەرلەردىن خۇشاللانغانلىقىنى بىلدۈرۈپ، ئۇلارنى خۇدانى خۇرسەن قىلىش ئۈچۈن تېخىمۇ تىرىششقا ئۈندىگەن ھەمدە ئۇلارنىڭ ئەيسا مەسھنىڭ قايتا كېلىشى توغرىسىدىكى سوئاللىرىغا جاۋاب بەرگەن.

تېزىس:

1. سالام (1 - باب 1 - ئايەت)
2. پاۋلۇسنىڭ سالونىكالقلار ئۈچۈن خۇداغا شۈكۈر ئېيتىشى (1 - باب 2 - ئايەتتىن 10 - ئايەتكىچە)
3. پاۋلۇسنىڭ ئۇلار ئارىسىدىكى خىزمىتى (2 - باب 1 - ئايەتتىن 16 - ئايەتكىچە)
4. پاۋلۇسنىڭ ئۇلارغا بولغان سېغىنىشى ۋە ئەنسىرىشى (2 - باب 17 - ئايەتتىن 3 - بابنىڭ ئاخىرىغىچە)

5. ئىخلاسمەن بولۇشقا ئۈندەش (4 - باب 1 - ئايەتتىن 12 - ئايەتكىچە)
6. ئەيسا مەسھنىڭ قايتا كېلىشى (4 - باب 13 - ئايەتتىن 5 - باب 11 - ئايەتكىچە)
7. ئاخىرقى تەلىم ۋە سالاملار (5 - باب 12 - ئايەتتىن 28 - ئايەتكىچە)

سالونىكالىقلارغا يېزىلغان

بىرىنچى خەت

¹ مەنىكى پاۋلۇس ۋە مەن ئارقىلىق سىلاس ھەمدە تىموتىدىن خۇدا ئاتىمىز ۋە رەببىمىز ئەيسا مەسىھكە مەنسۇپ بولغان، سالونىكا شەھىرىدىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە سالام. خۇدا سىلەرگە مېھىر - شەپقەت ۋە ئامانلىق ئاتا قىلغاي!

سالونىكالىقلارنىڭ ئېتىقادى

² بىز دۇئالىرىمىزدا سىلەر ئۈچۈن دائىم خۇداغا شۈكۈر ئېيتىپ، سىلەرنى ياد ئېتىپ تۇرۇۋاتىمىز. ³ خۇدا ئاتىمىزنىڭ ئالدىدا ئېتىقادىڭلاردىن كەلگەن ياخشى ئىشلىرىڭلارنى، مېھىر - مۇھەببىتىڭلار بىلەن سىڭدۈرگەن ئەجرىڭلارنى ۋە رەببىمىز ئەيسا مەسىھكە باغلىغان ئۈمىدىڭلاردىن كەلگەن سەۋر - تاقەت بىلەن بەرداشلىق بەرگەنلىكىڭلارنى دائىم ئەسلەپ تۇرۇۋاتىمىز. ⁴ ئەي خۇدا سۆيگەن قېرىنداشلار، بىزگە مەلۇمكى، خۇدا سىلەرنى تاللىدى. ⁵ سىلەرگە يەتكۈزگەن بۇ خۇش خەۋەرنى، بىز سۆز بىلەنلا ئەمەس، بەلكى مۇقەددەس روھتىن كەلگەن كۈچ - قۇدرەت بىلەن، شۇنداقلا خۇدانىڭ بۇ خۇش خەۋەر ئارقىلىق سىلەرنى قۇتقۇزىدىغانلىقىغا بولغان تولۇق ئىشەنچىمىز بىلەن سىلەرگە يەتكۈزدۇق. بىز سىلەر بىلەن بىللە بولغان چاغلاردا قانداق ياشىغانلىقىمىزنى سىلەر بىلىسىلەر. بۇلارنىڭ ھەممىسى سىلەرنىڭ مەنپەئىتىڭلار ئۈچۈن ئىدى. ⁶ سىلەر بىزدىن، شۇنداقلا رەببىمىزدىن ئۈلگە

سالونىكاللىقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

ئالدىنقىلار. چۈنكى، سىلەر ئېغىر قىيىنچىلىقلارغا قارىماي، مۇقەددەس روھ ئاتا قىلغان شاد - خۇراملىق ئىچىدە خۇدانىڭ سۆزىنى قوبۇل قىلىدىغانلار. ⁷ نەتىجىدە، سىلەرمۇ ماكدونىيە ۋە يۇنان ئۆلكىلىرىدىكى پۈتكۈل ئېتىقادچىلارغا ئۈلگە بولدىڭلار. ⁸ رەببىمىز ھەققىدىكى سۆزلەر سىلەردىن باشلىنىپ، ماكدونىيە ۋە يۇنانغا ئەمەس، ھەممە يەرگە تارقىلىپتۇ. بىز ئۇ يەرلەرگە بارغىنىمىزدا، كىشىلەرنىڭ سىلەرنىڭ خۇداغا بولغان ئېتىقادىڭلاردىن ئاللىقاچان خەۋىرى بارلىقىنى ئۇقتۇق. شۇڭا، بىزنىڭ ئېتىقادىڭلار توغرىسىدا يەنە ئېغىز ئېچىشىمىزنىڭ ھاجىتى يوق. ⁹ بىز بارغان جايدىكى كىشىلەر سىلەرنىڭ بىزنى ئىللىق قوبۇل قىلغانلىقىڭلارنى ئاڭلىغانىدى. ئۇلار سىلەرنىڭ بۇتلارغا چوقۇنۇشتىن ۋاز كېچىپ، ھايات بولغان ھەقىقىي خۇداغا خىزمەت قىلىش ئۈچۈن ئۇنىڭغا يۈزلەنگەنلىكىڭلارنى بىزگە ئېيتتى. ¹⁰ ئۇلار يەنە بىزگە سىلەرنىڭ خۇدانىڭ ئوغلىنىڭ، يەنى خۇدا ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرگەن ئەيسا مەسىھنىڭ ئەشتىن قايتا كېلىشىنى كۈتۈۋاتقانلىقىڭلارنى ئېيتتى. بىزلەرنى خۇدادىن كېلىدىغان غەزەپتىن قۇتقۇزغۇچى دەل ئەيسا مەسىھتۇر.

2 - باب

پاۋلۇسنىڭ سالونىكادىكى خىزمىتى

¹ قېرىنداشلار، سىلەرگە مەلۇمكى، بىزنىڭ قېشىڭلارغا بارغىنىمىز بىكارغا كەتمىدى. ² سىلەرگە يەنە شۇمۇ مەلۇمكى، بىز قېشىڭلارغا بېرىشتىن ئىلگىرى فىلىپى شەھىرىدە تۇرغان ۋاقتىمىزدا، ئۇ يەردە ئازاب چەكتۈق ۋە ھاقارەتكە ئۇچرىدىق. كېيىن، سىلەرنىڭ شەھىرىڭلاردىمۇ يەنە قاتتىق قارشىلىقلارغا ئۇچرىدىق. لېكىن، بىز خۇدانىڭ ياردىمى بىلەن غەيرەتكە كېلىپ، خۇدانىڭ خۇش خەۋىرىنى سىلەرگە يەتكۈزدۈق. ³ بىز بۇ خۇش خەۋەرنى بىرەر ساختىلىق، يامان نىيەت ياكى ھىيلىگەرلىك بىلەن يەتكۈزۈۋاتقىنىمىز يوق. ⁴ ئەمەلىيەتتە، خۇدا بىزنى لايىق كۆرۈپ، خۇش خەۋەرنى يەتكۈزۈش ۋەزىپىسىنى بىزگە تاپشۇردى. بىز خۇش خەۋەرنى ئىنسانلارنى خۇرسەن قىلىش ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى بىزنىڭ قەلبىمىزنى

سالونىكالقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

كۆزىتىۋاتقان خۇدانى خۇرسەن قىلىش ئۈچۈن يەتكۈزۈۋاتىمىز. ⁵ سىلەرگە مەلۇمكى، بىز ھېچقاچان سىلەرنىڭ يېنىڭلارغا خۇشامەت قىلغىلى ياكى نىقابلىنىپ تەمەخورلۇق قىلغىلى بارمىدۇق. بۇنىڭغا خۇدا گۇۋاھتۇر. ⁶ مەيلى سىلەر بولۇڭلار ياكى باشقىلار بولسۇن، بىز ھېچكىمدىن بىرەر ماختاش تەمە قىلمىدۇق. ⁷ ئەيسا مەسھنىڭ ئەلچىلىرىدىن بولغانلىقىمىز ئۈچۈن، ياردىمىڭلارنى تەلەپ قىلىشقا ھەقلىق ئىدۇق. لېكىن، سىلەرگە خۇددى بالىلىرىنى باغرىغا باسقان مۇلايىم ئاندىك مۇئامىلە قىلدۇق. ⁸ شۇ چاغدا، سىلەرگە شۇنداق مۇھەببەت باغلىغاندۇكى، بىز خۇدانىڭ خۇش خەۋىرىنىلا ئەمەس، ئۆز جېنىمىزنىمۇ تەقدىم قىلىشقا رازى ئىدۇق. چۈنكى، سىلەرنى شۇ قەدەر ياخشى كۆرەتتۇق! ⁹ قېرىنداشلار، بىزنىڭ قانداق تىرىشىپ - تىرىشىپ ئىشلىگەنلىكىمىز جەزمەن ئېسىڭلاردا باردۇر. بىز ھېچقايسىڭلارغا ئېغىرىمىزنى سالماسلىق ئۈچۈن، بىر تەرەپتىن كېچە - كۈندۈزلەپ ئىشلەپ تۇرمۇشىمىزنى قامدىساق، يەنە بىر تەرەپتىن خۇدانىڭ خۇش خەۋىرىنى سىلەرگە يەتكۈزدۇق. ¹⁰ ئېتىقادچىلاردىن بولغان سىلەرنىڭ ئاراڭلاردىكى ئەمەلىي ھەرىكىتىمىزنىڭ پاك، ھەققانىي ۋە ئەيىبسىز ئىكەنلىكىگە ئۆزۈڭلار گۇۋاھلىق بېرەلەيسىلەر، بۇنىڭغا خۇدامۇ گۇۋاھتۇر. ¹¹ سىلەرگە مەلۇمكى، بىز ھەربىرىڭلارغا ئاتا پەرزەنتىگە ئەجىر سىڭدۈرگەندەك ئەجىر سىڭدۈردۇق، ¹² سىلەرگە مەدەت بەردۇق، تەسەللى بەردۇق. سىلەرنى ئۆز پادىشاھلىقىغا ۋە شان - شەرىپىگە چاقىرغان خۇدانىڭ پەرزەنتلىرىگە لايىق ياشاشقا دەۋەت قىلدۇق.

¹³ خۇداغا ھەمىشە شۈكۈر ئېيتىشىمىزدىكى يەنە بىر سەۋەب شۇكى، سىلەر بىزدىن خۇدانىڭ سۆزىنى ئاڭلاپ، ئۇنى قوبۇل قىلغىنىڭلاردا، بۇ سۆزنى ئىنسانلارنىڭ سۆزى ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ سۆزى دەپ ئېتىراپ قىلىدىڭلار. ئەمەلىيەتتەمۇ، بۇ سۆز خۇدانىڭ سۆزى بولۇپ، ئۇ ھازىر ئۇنىڭغا ئىشىنىدىغان سىلەرگە كۈچلۈك تەسىر كۆرسەتمەكتە. ¹⁴ قېرىنداشلار، سىلەرنىڭ ئەھۋالىڭلارمۇ خۇداغا ئېتىقاد قىلغان ۋە ئەيسا مەسھكە مەنسۇپ بولغان يەھۇدىيە ئۆلكىسىدىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكلىرىگە ئوخشايدۇ. چۈنكى، ئۇلارنىڭ شۇ يەردىكى يەھۇدىيلار تەرىپىدىن زىيانكەشلىككە ئۇچرىغىغا ئوخشاش، سىلەرمۇ ئۆز يۇرتداشلىرىڭلار

سالونىكالقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

تەرىپىدىن زىيانكەشلىككە ئۇچرىدىڭلار. ¹⁵⁻¹⁶ بۇرۇن يەھۇدىيلارنىڭ ئەجدادلىرى پەيغەمبەرلەرنى ئۆلتۈرگەن، كېيىن ئۇلارنىڭ ئەۋلادلىرى رەببىمىز ئەيسانى ئۆلتۈردى. ھازىر يەنىلا بەزى يەھۇدىيلار بىزگىمۇ زۇلۇم سېلىپ، بىزنى بىز خۇش خەۋەر تارقىتىۋاتقان شەھەرلەردىن قوغلاپ چىقاردى. ئۇلارنىڭ بۇنداق قىلمىشلىرى خۇدانىڭ غەزىپىنى كەلتۈرىدۇ. ئۇلار خۇددى پۈتكۈل ئىنسانلار بىلەن دۈشمەنلەشكەندەك، بىزنىڭ يەھۇدىي ئەمەسلەرنىڭ قۇتقۇزۇلۇشقا ئېرىشىشى ئۈچۈن ئۇلارغا بۇ خۇش خەۋەرنى تارقىتىشىمىزغا توسقۇنلۇق قىلىۋاتىدۇ. بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار گۇناھلىرىنى ئۈزلۈكسىز كۆپەيتىپ، چېكىگە يەتكۈزمەكتە. شۇنىڭ ئۈچۈن، خۇدانىڭ غەزىپى ئەمدى ئۇلارغا چۈشۈش ئالدىدا تۇرىدۇ.

پاۋلۇسنىڭ ئەنسىرىشى

¹⁷ قېرىنداشلار، بىز ئامالسىز ھالدا سىلەردىن ۋاقىتلىق ئايرىلدىق. بىز سىلەر بىلەن بىللە بولمىساقمۇ، قەلبىمىز يەنىلا سىلەر بىلەن بىللە. بىز سىلەر بىلەن يەنە بىر قېتىم دىدار كۆرۈشۈشكە ئىنتىزار بولغانلىقىمىز ئۈچۈن، يېنىڭلارغا بېرىشقا ئىنتايىن تىرىشتۇق! ¹⁸ بىزنىڭ يېنىڭلارغا بارغۇمىز كەلگەندى. بولۇپمۇ، مەنكى پاۋلۇس نەچچە قېتىم سىلەرنى يوقلاپ بارماقچى بولغان بولساممۇ، بىراق بۇنىڭغا شەيتان توسالغۇ بولدى. ¹⁹ سىلەرنىڭ ئېتىقادىڭلاردا ئاخىرغىچە چوقۇم چىڭ تۇرىدىغانلىقىڭلارغا ئىشىنىمىز ۋە سىلەر ئۈچۈن بەك خۇشال بولىمىز. رەببىمىز ئەيسا قايتا كەلگەندە، ئۇنىڭ ئالدىدا پەخىرلىنىدىغان تاجىمىز دەل سىلەر ئەمەسمۇ؟ ²⁰ بىز ھەقىقەتەن سىلەردىن پەخىرلىنىمىز، سىلەر بىزنىڭ خۇشاللىقىمىز!

3 - باب

²⁻¹ بىز سىلەرنىڭ خەۋىرىڭلارنى ئاللاماي، تاقىتىمىز قالمىغاندا، ئۆزىمىز ئافىنا شەھىرىدە يالغۇز قېلىپ، ئالدىڭلارغا قېرىندىشىمىز ھەم خۇدا يولىدا بىز بىلەن بىللە ئەيسا مەسھ ھەققىدىكى خۇش خەۋەرنى تارقىتىۋاتقان خىزمەتدەشىمىز تىموتىينى

سالونىكالقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

ئەۋەتتىشىنى قارار قىلدۇق. ³ بىزنىڭ ئۇنى ئەۋەتتىشىمىزدىكى مەقسىتىمىز، سىلەرنىڭ كۆز ئالدىڭلاردىكى قىيىنچىلىقلار سەۋەبىدىن ئېتىقادىڭلارنىڭ تەۋرىنىپ قالماستىقى ھەمدە سىلەرنى رىغبەتلەندۈرۈش ۋە ئېتىقادىڭلارنى كۈچەيتىشتۇر. بىزنىڭ چوقۇم قىيىنچىلىققا ئۇچرايدىغانلىقىمىز مۇ سىلەرگە مەلۇم. ⁴ بىز سىلەر بىلەن بىللە بولغان ۋاقتىمىزدا، ھەممىمىزنىڭ قىيىنچىلىقلارغا ئۇچرايدىغانلىقىمىزنى سىلەرگە ئالدىنلا ئېيتقاندۇق. ئەمەلىيەتتە مۇ دېگىنىمىزدەك بولدى. ⁵ شۇ سەۋەبتىن تاقىتىم تاق بولۇپ، ئېتىقادىڭلارنىڭ زادى قانداق ئىكەنلىكىنى بىلىش ئۈچۈن، تىموتىينى يېنىڭلارغا ئەۋەتكەندىم. مەن شەيتاننىڭ سىلەرنى ئازدۇرۇشى ۋە بۇنىڭ بىلەن بىزنىڭ سىلەرگە سىڭدۈرگەن ئەجرىمىزنىڭ بىكارغا كېتىشىدىن ئەنسىرىگەندىم. ⁶ لېكىن، يېقىندا يېنىڭلاردىن قايتىپ كەلگەن تىموتىي ئېتىقادىڭلار ۋە مېھىر - مۇھەببىتىڭلار توغرىسىدا بىزگە ياخشى خەۋەر ئېلىپ كەلدى. ئۇ سىلەرنىڭ بىزنى ھەر دائىم خۇرسەنلىك بىلەن ئەسلىپ تۇرغانلىقىڭلارنى، خۇددى بىزنىڭ سىلەرنى كۆرگۈمىز كەلگەندەك، سىلەرنىڭمۇ بىزنى كۆرگۈڭلار كەلگەنلىكىنى ئېيتتى. ⁷ قېرىنداشلار، سىلەرنىڭ ئېتىقادىڭلار بوشاشماپتۇ. مۇشۇنداق جاپا - مۇشەققەت ۋە قىيىنچىلىقلار ئىچىدە تۇرغان بىز بۇنىڭدىن چوڭ ئىلھام ئالدۇق. ⁸ چۈنكى، رەببىمىزگە بولغان ئېتىقادىڭلار مۇستەھكەم بولغانلىقى ئۈچۈن، بىز ھەقىقەتەن يېڭىۋاشتىن روھلاندىق، ⁹ سىلەر ئۈچۈن خۇشاللىققا چۆمدۇق. بۇنداق ئەھۋالدا بىز خۇدانىڭ ئالدىدا سىلەر ئۈچۈن قانداقمۇ تەشەككۈر ئېيتماي تۇرالايمىز! ¹⁰ سىلەر بىلەن دىدار كۆرۈشۈش ۋە ئېتىقادىڭلاردىكى يېتەرسىزلىكلەرنى تۈزىتىشكە ياردەم بېرەلىشىمىز ئۈچۈن، كېچە - كۈندۈز چىن قەلبىمىزدىن خۇداغا دۇئا قىلماقتىمىز. ¹¹ ئاتىمىز خۇدا ۋە رەببىمىز ئەيسا بىزنىڭ سىلەر بىلەن كۆرۈشۈشىمىزگە يول ئاچقاي. ¹² رەببىمىز سىلەرنىڭ بىر - بىرىڭلارغا ۋە ھەممە ئادەملەرگە بولغان مېھىر - مۇھەببىتىڭلارنى بىزنىڭ سىلەرگە بولغان مېھىر - مۇھەببىتىمىزدەك تولۇپ تاشتۇرغاي. ¹³ ھەم شۇ ئارقىلىق، رەببىمىز ئەيسا ئۆزىگە مەنسۇپ بولغان بارلىق مۇقەددەس خەلقى بىلەن بىللە قايتىپ كەلگەندە، سىلەرنىڭ ئاتىمىز خۇدانىڭ ئالدىدا ئەيىبىمىز ۋە پاك بولۇشۇڭلار ئۈچۈن ئىرادەڭلارنى مۇستەھكەم قىلغاي!

4 - باب

خۇدانى خۇرسەن قىلىدىغان ھايات يولى

¹ قېرىنداشلار، ئاخىردا بىز يەنە شۇنى دېمەكچىمىزكى، خۇدانى خۇرسەن قىلىش ئۈچۈن قانداق ياشاش كېرەكلىكىنى بىزدىن ئۆگىنىۋالدىڭلار ھەمدە سىلەر ئەمەلىيەتتە قىلىدىغان بىزىم ئۆگەنگىنىڭلار بويىچە شۇنداق ياشاۋاتسىلەر. ئەمدى خۇدانى خۇرسەن قىلىشقا تېخىمۇ تىرىشىشىڭلارنى رەببىمىز ئەيسانىڭ نامى بىلەن سورايمىز. ² چۈنكى، سىلەر بىزنىڭ رەببىمىز ئەيسانىڭ نامى بىلەن سىلەرگە يەتكۈزگەن تەلىملىرىمىزنى بىلىسىلەر. ³ خۇدانىڭ ئىرادىسى شۇكى، پاك بولۇڭلار ۋە جىنسىي ئەخلاقسىزلىقتىن ساقلىنىڭلار؛ ⁴⁻⁵ ھەر بىرىڭلار خۇدانى تونۇمايدىغان ئادەملەردەك شەھۋانىي ھەۋەسلەرگە بېرىلمەي، بەلكى تېنىڭلاردىكى بۇ ھەۋەسلەرنى باشقۇرۇپ، پاك ۋە ئىززەت - ھۆرمىتىڭلار بىلەن ھايات كەچۈرۈڭلار. ⁶ بۇ يامان ئىشلاردا قېرىنداشلىرىڭلارنى ئالداپ، ئۇلاردىن پايدىلىنىپ كەتمەڭلار. ئىلگىرى سىلەرنى ئاگاھلاندۇرغىنىمىزدەك، رەببىمىز مانا شۇنداق گۇناھلار تۈپەيلىدىن ئىنسانلارنى جازالمايدۇ. ⁷ چۈنكى، خۇدا بىزنى ناپاك ئەمەس، بەلكى پاك ياشاشقا چاقىردى. ⁸ شۇنىڭ ئۈچۈن، بۇ تەلىمنى رەت قىلغان كىشى ئىنساننى ئەمەس، بەلكى سىلەرگە مۇقەددەس روھ ئاتا قىلغان خۇدانى رەت قىلغان بولىدۇ. ⁹ قېرىنداشلىق مېھىر - مۇھەببەتتە كەلسەك، بۇ توغرىدا سىلەرگە خەت يېزىشىمىزنىڭ ھاجىتى يوق. چۈنكى، خۇدا بىر - بىرىڭلارغا مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىشنى ئۆگەتكەن. ¹⁰ ئەمەلىيەتتە، سىلەر پۈتۈن ماكدونىيە ئۆلكىسىدىكى قېرىنداشلارغا شۇنداق قىلىۋاتسىلەر. شۇنداق بولسىمۇ، قېرىنداشلار، مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىشتە تېخىمۇ تىرىشىشىڭلارنى سورايمىز. ¹¹ سىلەرگە تاپىلغىنىمىزدەك، تىنچ - ئامان ھايات كەچۈرۈشكە، باشقىلارنىڭ ئىشلىرىغا

⁷ 4: 5 - جۈملىنىڭ ئەڭ ئاخىرقى بۆلىكىنى «پاكلىقڭلار ۋە ئىززەت - ھۆرمىتىڭلار بىلەن بىر ئايال ھەمراھ تېپىڭلار» ياكى «پاكلىقڭلار ۋە ئىززەت - ھۆرمىتىڭلارنى ساقلاپ، ئايالىڭلار بىلەن ياشاڭلار» دەپمۇ چۈشىنىشكە بولىدۇ.

سالونىكالقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

ئارىلاشماي، ئۆز ئىشىكلار بىلەن بولۇشقا ۋە ئىككى بىلىكىكلارغا تايىنىپ ياشاشقا تىرىشىكلار. ¹² مانا شۇنداق قىلساكلار، ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ سىرتىدىكى كىشىلەر ئالدىدا ئىززەت - ھۆرمەتكە ئىگە بولۇپ ياشىيالايسىلەر ۋە ئىقتىساد جەھەتتە ھېچكىمگە بېقىنمايسىلەر.

ئەيسا مەسىھنىڭ قايتا كېلىشى

¹³ قېرىنداشلار، سىلەرنىڭ ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلماي ئۈمىدىسىزلىك ئىچىدە ياشاۋاتقان كىشىلەردەك ھەسرەت چەكمەسلىكىكلار ئۈچۈن، بىز، ئالەمدىن ئۆتكەن ئېتىقادچىلار توغرىسىدىكى ھەقىقەتتىن خەۋەردار بولۇشۇكلارنى خالايمىز. ¹⁴ ئەيسا مەسىھنىڭ ئۆلۈپ تىرىلگەنلىكىگە ئىشەنگەنكىمىز، ئەيسا مەسىھ قايتا كەلگەندە خۇدانىڭ ئالەمدىن ئۆتكەن ئېتىقادچىلارنى ئەيسا مەسىھ بىلەن بىللە ئېلىپ كېلىدىغانلىقىغا ئىشىنىشىمىز كېرەك. ¹⁵ بىز ھازىر رەببىمىزنىڭ سۆزى بويىچە سىلەرگە شۇنى ئېيتىمىزكى، رەببىمىز قايتا كەلگەندە، بىز ھايات ياشاۋاتقانلار ھەرگىزمۇ ئۆلۈپ كەتكەن ئېتىقادچىلاردىن ئاۋۋال رەببىمىز بىلەن جەم بولالمايمىز. ¹⁶ رەببىمىز ئۆزى بىر پەرمان ئارقىلىق باش پەرىشتىنىڭ ئاۋازى ۋە خۇدا يانگراتقان كاناي ساداسى بىلەن ئاسماندىن چۈشىدۇ. ئەيسا مەسىھكە مەنسۇپ بولۇپ ئۆلۈپ كەتكەنلەر ئاۋۋال تىرىلدۇ. ¹⁷ كېيىن ھايات ياشاۋاتقان بىزلەر، يەنى بۇ دۇنيادا ھايات كەچۈرۈۋاتقانلار ئاشۇ ئۆلگەنلەر بىلەن بىرلىكتە رەببىمىز بىلەن ئاسماندا كۆرۈشۈش ئۈچۈن، بۇلۇتلار ئارىسىغا كۆتۈرۈلىمىز. شۇنىڭدىن كېيىن، رەببىمىز بىلەن مەڭگۈ بىرگە بولىمىز. ¹⁸ شۇڭا، بىر - بىرىڭلارنى بۇ سۆزلەر بىلەن رىغبەتلەندۈرۈڭلار.

5 - باب

رەببىمىزنىڭ قايتا كېلىشىنى كۈتۈۋېلىش

¹ قېرىنداشلار، سىلەرگە بۇ ئىشلارنىڭ قاچان يۈز بېرىدىغانلىقى توغرىسىدا يېزىشىم ھاجەتسىز. ² چۈنكى، سىلەرمۇ ياخشى بىلىسىلەر، رەببىمىزنىڭ قايتا كېلىدىغان كۈنى

سالونىكالقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

خۇددى كېچىدىكى ئوغرىنىڭ كېلىشىگە ئوخشاش تۇيۇقسىز كېلىدۇ. ³ كىشىلەر «دۇنيا تىنچ - ئامان» دەپ تۇرغاندا، تاسادىپىي ئۇلارغا ھالاكەت كېلىدۇ. بۇ خۇددى ھامىلىدار ئايالنىڭ تولغىقى ئۇشتۇمتۇت تۇتقىنىغا ئوخشاش بولۇپ، ئۇنىڭدىن قېچىپ قۇتۇلغىلى بولمايدۇ. ⁴ لېكىن، قېرىنداشلار، سىلەر ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلغانلىقىڭلار ئۈچۈن، قاراڭغۇلۇقتا ئەمەسسىلەر. شۇڭا، ئۇ كۈن سىلەرنى ئوغرىغا ئوخشاش چۆچۈتۈپ كەلمەيدۇ. ⁵ بىز ھەممىمىز كۈندۈزنىڭ، يەنى يورۇقلۇقنىڭ پەرزەنتلىرىمىز. ھەممىمىز كېچىنىڭ، يەنى گۇناھنىڭ قاراڭغۇلۇقىغا مەنسۇپ ئەمەسمىز. ⁶ شۇنىڭ ئۈچۈن، ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلمىغانلاردەك ئۇخلاپ ياتمايلى. ئەكسىچە، سەگەك ۋە ھوشيار بولايلى. ⁷ ئۇخلايدىغانلار كېچىسى ئۇخلايدۇ، مەس بولىدىغانلارمۇ كېچىسى مەس بولىدۇ. ⁸ يورۇقلۇققا مەنسۇپ بولغان بىزلەر بولساق ئۈستىمىزگە ئېتىقاد ۋە مېھىر - مۇھەببەت ساۋۇتىنى، بېشىمىزغا قۇتقۇزۇلۇش ئۈمىدىنىڭ دۇبۇلغىسىنى كىيىپ، ئۆزىمىزنى سەگەك تۇتۇشىمىز كېرەك. ⁹ چۈنكى، خۇدا بىزنى ئۆز غەزىپىگە ئۇچرىسۇن دەپ ئەمەس، بەلكى رەببىمىز ئەيسا مەسھ ئارقىلىق قۇتقۇزۇلسۇن، دەپ تاللىغاندۇر. ¹⁰ ئەيسا مەسھ بىز ئۈچۈن تۇلدى. بۇنىڭدىكى مەقسەت، ئۇ قايتا كەلگەندە، بىز مەيلى ھايات ياكى ئۆلگەن بولايلى، بىزنىڭ ئۇنىڭ بىلەن بىللە مەڭگۈ ياشىشىمىز ئۈچۈندۇر. ¹¹ شۇنىڭ ئۈچۈن، ھازىرمۇ بىر - بىرىڭلارنى بۇرۇنقىغا ئوخشاش داۋاملىق رىغبەتلەندۈرۈپ، بىر - بىرىڭلارنىڭ ئېتىقادىنى كۈچەيتىڭلار.

ئاخىرقى تەلىم ۋە سالاملار

¹² قېرىنداشلار، ئاراڭلاردا جاپالىق ئىشلەۋاتقان ۋە رەببىمىزنىڭ يولىدا سىلەرگە يېتەكچىلىك قىلىپ، نەسەھەت قىلىۋاتقانلارنى قەدىرلىشىڭلارنى سورايمىز. ¹³ ئۇلارنىڭ بۇ خىزمەتلىرى ئۈچۈن ئۇلارغا چوڭقۇر ھۆرمەت ۋە مۇھەببەتلىرىڭلار بىلەن مۇئامىلە قىلىڭلار. بىر - بىرىڭلار بىلەن ئىناق ئۆتۈڭلار. ¹⁴ قېرىنداشلار، سىلەردىن ئۆتۈنمىزكى، بىكار تەلەپلەرنى ئويغىتىڭلار، يۈرەكسىزلىرىنى رىغبەتلەندۈرۈڭلار، ئاجىزلىقى بولغانلارغا يار - يۆلەك بولۇڭلار ۋە ھەممە ئادەمگە سەۋرچان بولۇڭلار. ¹⁵ ھېچقايسىڭلار يامانلىققا يامانلىق قايتۇرماڭلار. ئەكسىچە، بىر - بىرىڭلارغا ۋە

سالونىكالقلارغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

بارلىق كىشىلەرگە ھەمىشە ياخشىلىق قىلىشنى نىيەت قىلىڭلار.
¹⁶ ھەر دائىم خۇشال - خۇرام بولۇڭلار. ¹⁷ ھەمىشە دۇئا قىلىڭلار. ¹⁸ ھەرقانداق
 ئەھۋالدا خۇداغا شۇكۇر ئېيتىڭلار. چۈنكى، مانا بۇلار خۇدانىڭ ئەيسا مەسىھكە
 مەنسۇپ بولغان سىلەرگە قاراتقان ئىرادىسىدۇر. ¹⁹ مۇقەددەس روھنىڭ
 قەلبىڭلاردىكى ئوتىنى ئۆچۈرمەڭلار. ²⁰ ئاراڭلاردا يەتكۈزۈلگەن ۋەھىيلەرگە سەل
 قارىماڭلار. ²¹ ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى تەكشۈرۈپ كۆرۈپ، ھەقىقەتەن خۇدادىن
 كەلگەن ياكى كەلمىگەنلىكىنى پەرق ئېتىپ، خۇدادىن كەلگەن ۋەھىينى قوبۇل
 قىلىڭلار. ²² ھەر خىل يامانلىقلاردىن يىراق تۇرۇڭلار.
²³ بىزگە ئامانلىق ئاتا قىلغۇچى خۇدا ئۆزى سىلەرنى تەلتۆكۈس پاك قىلغاي.
 رەببىمىز ئەيسا مەسىھ قايتا كەلگۈچە خۇدا روھىڭلار، جېنىڭلار ۋە تېنىڭلارنى
 ئەيىبىسىز ساقلىغاي. ²⁴ سىلەرنى چاقىرغان خۇدا جەزمەن شۇنداق قىلىدۇ. ئۇ
 ئىشەنچلىكتۇر!

²⁵ قېرىنداشلار، بىز ئۈچۈن دۇئا قىلىڭلار. ²⁶ ھەممە قېرىنداشلار بىلەن
 مېھرىبانلارچە سالاملىشىڭلار. ²⁷ رەببىمىزنىڭ نامى بىلەن سىلەرنىڭ بۇ خەتنى شۇ
 يەردىكى ھەممە قېرىنداشلارغا ئوقۇپ بېرىشىڭلارنى تاپىلايمەن.
²⁸ رەببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ مېھىر - شەپقىتى سىلەرگە يار بولغاي!

سالونكالقلارغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

ئەلچى پاۋلۇس سالونكالقلارغا بىرىنچى خېتىنى ئەۋەتىپ ئۇزۇن ئۆتمەيلا، ئەيسا مەسھنىڭ قايتا كېلىشى ھەققىدىكى مۇنازىرىلەر سالونكادىكى ئېتىقادچىلارنى قايمۇقتۇرغانلىقىنى ئاڭلاپ، بۇ خەتنى يېزىش ئارقىلىق ئۇلارنىڭ بۇ ھەقتىكى خاتا چۈشەنچىلىرىنى تۈزىتىپ بەرگەن. ئۇ ئەيسا مەسھ قايتا كېلىشتىن بۇرۇن «خۇداغا قارشى چىققۇچى» نىڭ ئېزىقتۇرۇشى بىلەن دۇنيادىكى يامانلىق ۋە ئەسكىلىكنىڭ چېكىگە يېتىدىغانلىقىنى كۆرسىتىپ بەرگەن.

ئۇ ئېتىقادچىلارنى ھەرقانداق قىيىن شارائىتتىمۇ ئېتىقاددا چىڭ تۇرۇشقا ئىلھاملاندۇرۇپ، ئۇلارنىڭمۇ ئۆزى ۋە قېرىنداشلىرىغا ئوخشاش ئۆز ئەمگىكىگە تايىنىپ تۇرمۇش كەچۈرۈشىنى تەكىتلەپ، ھېچ ئىش قىلماي لاغايلاپ يۈرگەنلەرنى ئاگاھلاندۇرغان.

تېزىس:

1. شۈكۈر دۇئاسى (1 - باب)
2. ئەيسا مەسھنىڭ قايتىپ كېلىشىدىن بۇرۇن يۈز بېرىدىغان ۋەقەلەر (2 - باب 1 - ئايەتتىن 12 - ئايەتكىچە)
3. ئېتىقادچىلارغا قىلىنغان نەسەھەت ۋە يوليورۇقلار (2 - باب 13 - ئايەتتىن 3 - باب 15 - ئايەتكىچە)
4. ئاخىرقى تىلەكلەر (3 - باب 16 - ئايەتتىن 18 - ئايەتكىچە)

سالونىكالقلارغا يېزىلغان

ئىككىنچى خەت

¹ مەنكى، پاۋلۇس ۋە مەن ئارقىلىق سىلاس ھەمدە تىموتىدىن خۇدائاتىمىز ۋە رەببىمىز ئەيسا مەسىھكە مەنسۇپ بولۇپ، سالونىكا شەھىرىدە ياشاۋاتقان ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە سالام. ² خۇدائاتىمىز ۋە رەببىمىز ئەيسا مەسىھ سىلەرگە مېھىر - شەپقەت ۋە ئامانلىق ئاتا قىلغاي!

ئازاب - ئوقۇبەت ئىچىدە رىغبەتلەندۈرۈلۈش

³ قېرىنداشلار، سىلەر ئۈچۈن خۇداغا ھەر دائىم شۈكۈر ئېيتىشنى بۇرچىمىز دەپ بىلىمىز. چۈنكى، ئېتىقادىڭلار بارغانسېرى كۈچىيىۋاتىدۇ، بىر - بىرىڭلارغا بولغان مېھىر - مۇھەببىتىڭلارمۇ چوڭقۇرلىشىۋاتىدۇ. ⁴ شۇڭا، بىز خۇداغا مەنسۇپ بولغان ھەرقايسى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى ئارىسىدا سىلەردىن پەخىرلىنىمىز. چۈنكى، سىلەر بېشىڭلارغا كەلگەن ھەر خىل زىيانكەشلىك ۋە قىيىن ئەھۋاللارغا بەرداشلىق بەردىڭلار ۋە ئېتىقادىڭلاردىن تەۋرەنمىدىڭلار.

⁵ سىلەرنىڭ بۇنداق قىيىن ئەھۋاللاردا ئېتىقادىڭلاردىن تەۋرەنمىگەنلىكىڭلار خۇدانىڭ قىيامەت كۈنىدە چىقىرىدىغان ھۆكۈمنىڭ ئادىل ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىدۇ. چۈنكى، خۇدا سىلەرنىڭ قىيىن ئەھۋاللاردىمۇ ئېتىقادىڭلاردا چىڭ

سالونىكالقلارغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

تۇرىدىغانلىقىڭلاردىن سىلەرنى ئۆز پادىشاھلىقىدا ياشاشقا لايىق ھېسابلايدۇ. سىلەر مانا شۇ پادىشاھلىق ئۈچۈن ئازاب - ئوقۇبەت چېكىۋاتسىلەر. ⁶ خۇدا ئادىلدۇر. ئۇ سىلەرگە ئازاب - ئوقۇبەت كەلتۈرگەنلەرنىڭ تېگىشلىك جازاسىنى بېرىدۇ. ⁷ شۇنداقلا، رەببىمىز ئەيسا قۇدرەتلىك پەرىشتىلەر ۋە يالقۇنلۇق ئوت بىلەن ئەرشتىن قايتا كەلگەن چاغدا، خۇدا ئازاب - ئوقۇبەت چەككەن سىلەرگە ۋە بىزگە ئاراملىق بېرىدۇ. ⁸ شۇ چاغدا، رەببىمىز ئەيسا خۇدانى تونۇشنى خالىمىغانلارنى ۋە ئۆزى ھەققىدىكى خۇش خەۋەرنى قوبۇل قىلمىغانلارنى جازالايدۇ. ⁹ بۇنداق كىشىلەرنىڭ جازاسى مەڭگۈلۈك ھالەتتە ئىبارەت بولۇپ، ئۇلار رەببىمىزدىن ۋە ئۇنىڭ ئۇلۇغ كۈچ - قۇدرىتىدىن ئايرىلىپ قالىدۇ. ¹⁰ ئۇ ۋاقىتتا، رەببىمىز ئۆزىنىڭ مۇقەددەس خەلقى تەرىپىدىن ئۇلۇغلىنىدۇ ۋە مەدھىيلىنىدۇ. شۇنداقلا، سىلەرمۇ بىز يەتكۈزگەن خۇش خەۋەرگە ئىشەنگەنلىكىڭلار ئۈچۈن، رەببىمىزنى مەدھىيلىگەنلەر ئارىسىدا بولسىلەر.

¹¹ شۇنىڭ ئۈچۈن، بىز دائىم شۇنداق دۇئا قىلىمىزكى، سىلەرنى چاقىرغان خۇدا بۇ ئۇلۇغ چاقىرىقىغا مۇناسىپ ياشىشىڭلارغا ياردەم قىلغاي. ئۇ ئۆز كۈچ - قۇدرىتى بىلەن ياخشى نىيىتىڭلارنى ھەمدە ئېتىقادىڭلار بىلەن قىلغان ھەممە ئىشىڭلارنى ئەمەلگە ئاشۇرغاي. ¹² بۇنىڭ بىلەن، رەببىمىز ئەيسا مەسھ سىلەر ئارقىلىق ئۇلۇغلىنىدۇ ۋە سىلەرمۇ ئۇ ئارقىلىق شان - شەرەپكە ئېرىشىسىلەر. بۇ، خۇدانىڭ ۋە رەببىمىز ئەيسا مەسھنىڭ مېھرى - شەپقىتىدىن كېلىدۇ.

2 - باب

خۇداغا قارشى چىققۇچى

¹ قېرىنداشلار، رەببىمىز ئەيسا مەسھنىڭ قايتا كېلىدىغان ھەمدە بىزنىڭ ئۇنىڭ بىلەن بىر يەرگە جەم بولىدىغان كۈنىمىز توغرىسىدا سىلەردىن شۇنى ئۆتۈنۈپ سورايمىزكى، ² ئەگەر سىلەر «رەببىمىزنىڭ قايتىپ كېلىدىغان كۈنى يېتىپ كەلدى» دېگەن سۆزنى ئاڭلىساڭلار، ھودۇقۇپ كەتمەڭلار، قورقۇپمۇ كەتمەڭلار. بۇنداق

سۆزنى قىلغۇچىلار مەيلى ئۇنى خۇدادىن كەلگەن ۋەھىدىن ياكى باشقىلارنىڭ تەلىمىدىن ئاڭلىدۇق ياكى بولمىسا بىزنىڭ نامىمىزدا يېزىلغان خەتلەردىن كۆردۇق دېسىمۇ، ئۇنىڭغا ئىشەنمەڭلار. ³ ھەرقانداق ئادەم ھەرقانداق ئۇسۇل بىلەن سىلەرنى ئالداپ كەتمىسۇن. چۈنكى، ئاخىر زاماندا خۇداغا قارشى چوڭ توپىلاڭ يۈز بەرمىگۈچە ۋە مەڭگۈلۈك ھالاكەتكە مەھكۇم قىلىنغۇچى، يەنى «خۇداغا قارشى چىققۇچى» ئاشكارىلانمىگۈچە، بۇ كۈن يېتىپ كەلمەيدۇ. ⁴ خۇداغا قارشى چىققۇچى خۇدا دەپ ئاتالغان ياكى كىشىلەر چوقۇندىغان نەرسىلەرنىڭ ھەممىسىگە قارشى چىقىپ، ئۆزىنى ھەممىدىن ئۈستۈن قىلىپ كۆرسىتىدۇ، ھەتتا خۇدانىڭ ئىبادەتخانىسىدا ئولتۇرۇپ، ئۆزىنى خۇدا، دەپ جاكارلايدۇ.

⁵ بۇلارنى مەن سىلەر بىلەن بىللە بولغان ۋاقىتتا ئېيتقانلىقىم ئېسىڭلاردا باردۇ؟ ⁶ خۇداغا قارشى چىققۇچىنىڭ ئاشكارىلىنىشىنى ھازىرغىچە نېمىنىڭ توسۇپ تۇرۇۋاتقانلىقىنى بىلىسىلەر. ئۇ پەقەت خۇدا بەلگىلىگەن ۋاقىتتا ئاشكارىلىنىدۇ.

⁷⁻⁸ شەيتاننىڭ كۈچى ئاللىقاچان يوشۇرۇن ھەرىكەت قىلىشقا باشلىدى. لېكىن، بۇ كۈچنى توسۇپ كېلىۋاتقان توسالغۇ يۆتكىۋېتىلگەندىن كېيىنلا، خۇداغا قارشى چىققۇچى ئاشكارىلىنىدۇ. رەببىمىز ئەيسا مەسىھ بولسا ئۇنى بىر ئېغىز سۆز بىلەنلا ھالاك قىلىۋېتىدۇ ۋە يەر يۈزىگە كەلگەندىكى پارلاق نۇرى بىلەن ئۇنى يوقىتىدۇ.

⁹ خۇداغا قارشى چىققۇچى شەيتاننىڭ كۈچى بىلەن كېلىپ، ھەر خىل كۈچ - قۇدرەت، ئادەم ئازدۇرىدىغان مۆجىزە ۋە كارامەتلەرنى كۆرسىتىدۇ ¹⁰ ھەمدە مەڭگۈلۈك ھالاكەتكە يۈزلەنگەنلەرنى ئازدۇرۇش ئۈچۈن ھەر خىل ھىيلە - مىكىرلەرنى ئىشلىتىدۇ. ئۇلار مەڭگۈ ھالاك بولۇش ئالدىدا تۇرۇۋاتىدۇ، چۈنكى ئۇلار ئۆزلىرىنى قۇتقۇزۇلۇشقا يېتەكلەيدىغان ھەقىقەتنى قوبۇل قىلمايدۇ.

¹¹ شۇ سەۋەبتىن، خۇدا ئۇلارغا ھەقىقەتتىن چەتلىنىدىغان بىر كۈچ ئەۋەتىدۇ. بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار يالغان گەپلەرگە ئىشىنىدۇ. ¹² نەتىجىدە، ھەقىقەتكە ئىشەنمەي، يامان ئىشلارنى قىلىشنى ياخشى كۆرىدىغانلارنىڭ ھەممىسى جازاغا مەھكۇم قىلىنىدۇ.

قەتئىي تەۋرەنمەڭلار

¹³ ئەي، رەببىمىز سۆيگەن قېرىنداشلار، سىلەر ئۈچۈن ھەر دائىم خۇداغا شۈكۈر

سالونىكالقلارغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

ئېيتىشنى بۇرچىمىز دەپ بىلىمىز. سەۋەبى، سىلەرنىڭ مۇقەددەس روھ تەرىپىدىن پاك قىلىنىشىڭلار ۋە ھەقىقەتكە ئىشىنىشىڭلار ئارقىلىق خۇدا سىلەرنى قۇتقۇزۇلۇشقا ئالدىن تاللىدى. ¹⁴ خۇدا سىلەرنى رەببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ شان - شەرىپىگە ئىگە قىلىش ئۈچۈن، بىز يەتكۈزگەن خۇش خەۋەر ئارقىلىق قۇتقۇزۇلۇشقا چاقىردى. ¹⁵ شۇنىڭ ئۈچۈن، قېرىنداشلار، ئېتىقادىڭلاردا قەتئىي تەۋرەنمەڭلار، بىز سىلەرگە ئېغىزچە ياكى خەت ئارقىلىق يەتكۈزگەن تەلىمىدە چىڭ تۇرۇڭلار! ¹⁷⁻¹⁶ رەببىمىز ئەيسا مەسىھ ۋە بىزگە مېھىر - مۇھەببەت كۆرسەتكەن، ئۆزىنىڭ مېھىر - شەپقىتى بىلەن مەڭگۈلۈك رىغبەت ھەم گۈزەل ئۈمىد ئاتا قىلغان خۇدا ئاتىمىز سىلەرنى رىغبەتلەندۈرگەي ھەمدە سىلەرگە بارلىق ياخشى ئىش، ياخشى سۆزلەرنى قىلىشقا كۈچ - قۇدرەت بەرگەي!

3 - باب

بىز ئۈچۈن دۇئا قىلىڭلار

¹ قېرىنداشلار، سۆزىمىزنىڭ ئاخىرىدا بىز ئۈچۈن دۇئا قىلىشىڭلارنى ئۈمىد قىلىمىز. رەببىمىز ھەقىقىدىكى خۇش خەۋەر خۇددى سىلەرگە يەتكەن چاغدىكىگە ئوخشاش، ھەرقانداق يەردە تېز تارقالسۇن ۋە ھۆرمەت بىلەن قوبۇل قىلىنسۇن. ² خۇدانىڭ بىزنى رەزىل ۋە يامان ئادەملەردىن قۇتۇلدۇرۇشى ئۈچۈنمۇ دۇئا قىلىڭلار. چۈنكى، ھەممىلا ئادەم رەببىمىز ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلغىنى يوق. ³ ئەمما، رەببىمىز ئىشەنچلىكتۇر. ئۇ سىلەرنى مۇستەھكەم قىلىدۇ ھەم شەيتاننىڭ يامانلىقلىرىدىن ساقلايدۇ. ⁴ خۇدا سىلەرنىڭ بۇيرۇغانلىرىمىزنى قىلىۋاتقانلىقىڭلار ۋە داۋاملىق قىلىدىغانلىقىڭلار ھەققىدە بىزگە ئىشەنچ بەردى. ⁵ رەببىمىز ئەيسا سىلەرنى خۇدانىڭ مېھىر - مۇھەببىتىنى تېخىمۇ چوڭقۇر چۈشىنىشكە يېتەكلىگەي ۋە سىلەرنى ئۆزىگە ئوخشاش چىداملىق قىلغاي.

سالونىكالقلارغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

ئىشلىگەن چىشلەيدۇ

⁶ قېرىنداشلار، بىزدىن ئالغان تەلىملىرىگە رىئايە قىلماي، كۈن بويى لاغايلاپ يۈرگەنلەردىن يىراق تۇرۇشۇڭلارنى رەببىمىز ئەيسانىڭ نامى بىلەن بۇيرۇيمىز.

⁷ بىزدىن قانداق ئۈلگە ئېلىشىڭلار كېرەكلىكىنى ئۆزۈڭلار بىلىسىلەر. چۈنكى، بىز سىلەر بىلەن بىللە بولغاندا، ھۇرۇنلۇق قىلىپ، لاغايلاپ يۈرمىگەندۇق. ⁸ ھېچكىمنىڭ نېنىنى بىكارغا يېمىگەندۇق. بىز ھېچقايسىڭلارغا ئېغىرىمىزنى سالماسلىق ئۈچۈن، تىرىشىپ - تىرىشىپ، كېچە - كۈندۈزلەپ ئىشلىگەندۇق. ⁹ بۇنداق قىلىشىمىز، سىلەردىن ياردەم سوراشقا ھەقلىق بولمىغانلىقىمىزدىن ئەمەس، بەلكى سىلەرگە ياخشى ئۈلگە قالدۇرۇش ئۈچۈن ئىدى. ¹⁰ بىز سىلەرنىڭ يېنىڭلاردا بولغىنىمىزدا، سىلەرگە: «ئىشلىمىگەن چىشلىمەيدۇ!» دېگەندۇق. ¹¹ لېكىن، ئاراڭلاردا بەزىلەرنىڭ ھېچ ئىش قىلماي لاغايلاپ يۈرگەنلىكىنى ئاڭلىدۇق. ئۇلار بىكارچىلىقتا باشقىلارنىڭ ئىشلىرىغا ئارىلىشىپ يۈرۈپتۇ. ¹² بۇنداقلارغا رەببىمىز ئەيسا مەسھنىڭ نامى بىلەن شۇنداق بۇيرۇيمىز ۋە ئۇلاردىن ئۆتۈنۈپ سورايمىزكى، تىنچ ياشاپ، ئەمگىكىڭلار بىلەن نان تېپىپ يەڭلار. ¹³ لېكىن سىلەر، قېرىنداشلار، ياخشى ئىشلارنى قىلىشتىن بوشاشماڭلار. ¹⁴ ئەگەر ئۇشبۇ خېتىمىزدىكى سۆزلەرنى قوبۇل قىلمايدىغانلار بولسا، ئۇلاردىن ھەزەر ئەيلەڭلار، ئۇلارنى ئۇيالدۇرۇش ئۈچۈن ئۇلار بىلەن ئارىلاشماڭلار. ¹⁵ بىراق، ئۇلارنى دۈشمەن قاتارىدا كۆرمەي، ئەكسىچە ئۇلارغا بىر قېرىنداش سۈپىتىدە نەسەت قىلىڭلار.

تەلەكلەر

¹⁶ ئامانلىقنىڭ مەنبەسى بولغان رەببىمىز ھەر ۋاقىت ھەر جايدا سىلەرگە ئامانلىق ئاتا قىلغاي. رەببىمىز ھەممىڭلار بىلەن بىللە بولغاي!

¹⁷ مەنكى پۈلۈس بۇ ئاخىرقى سالىمىنى ئۆز قولۇم بىلەن يازدىم. بۇ، مېنىڭ ھەممە خەتلىرىمنىڭ ئۆزىگە خاس بەلگىسىدۇر. مانا بۇ، مېنىڭ ئۆز قەلىمىمىدۇر. ¹⁸ رەببىمىز ئەيسا مەسھنىڭ مېھرى - شەپقىتى ھەممىڭلارغا يار بولغاي!

تموتىغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

بۇ خەتنىڭ مۇئەللىپى ئەلچى پاولۇس بولۇپ، ئۇ بۇ خەتنى ئۆز ئوغلدىك بولۇپ قالغان، يېقىن خىزمەتدەشى ۋە ياردەمچىسى تموتىغا يازغان. تموتى لىستىراق (لىسترا شەھىرى بۈگۈنكى تۈركىيىدە) بولۇپ، ئاتىسى گىربىك، ئانىسى ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلغان يەھۇدىي ئىدى. ئۇ خۇش خەۋەر تارقىتىش خىزمىتىدە پاولۇس بىلەن بىللە بولۇپ، ئەفەس ۋە كورنىنت شەھەرلىرى ھەم ماكدونىيە ئۆلكىسىگە بارغان. يەھۇدىيلار ئارىسىدا خىزمەت قىلىشتا توسالغۇغا ئۇچراپ قالماسلىقى ئۈچۈن، پاولۇس ھەتتا ئۇنىڭ خەتنىسىنى قىلدۇرغان («ئەلچىلەر» 16 - باب 1 - ئايەتتىن 3 - ئايەتكىچە). تموتى گەرچە ئەلچى ھېسابلانمىسىمۇ، ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى ئۈچۈن كۆپ خىزمەتلەرنى قىلغان ئىخلاسەن ئېتىقادچىدۇر.

پاولۇس بۇ خەتتە ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىدىكى «ماددىي دۇنيانىڭ ئۆزى رەزىل، ھەقىقىي قۇتقۇزۇلۇشقا پەقەت ئالاھىدە مەخپىي تەلىم، شۇنداقلا مەلۇم يېمەكلىكلەرنى يېمەسلىك، توي قىلماسلىقلارغا ئەمەل قىلىش ئارقىلىق ئېرىشكىلى بولىدۇ» دېگەن ساختا تەلىملەرگە رەددىيە بېرىش بىلەن بىرگە تموتىنى بۇلارنىڭ خاتا ئىكەنلىكىنى جامائەتچىلىككە ئاگاھلاندۇرۇشقا چاقىرغان.

پاولۇس يەنە ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ باشلامچىلىرى ۋە خىزمەتچىلىرىگە قويۇلغان تەلەپلەر، جامائەتچىلىكنىڭ مەسئۇلىيىتى ۋە ئىبادەت تەرتىپى ھەققىدە چۈشەندۈرۈش بېرىپ، تموتىنىڭ ئەيسا مەسھنىڭ سادىق خىزمەتكارى ھەمدە ئېتىقادچىلارغا ياخشى ئۈلگە بولۇشى ئۈچۈن نەسىھەت قىلغان.

تېزىس:

1. سالام (1 - باب 1 - ئايەتتىن 2 - ئايەتكىچە)
2. ساختا تەلىم بەرگۈچلەردىن ھوشيار بولۇش (1 - باب 3 - ئايەتتىن 20 - ئايەتكىچە)
3. دۇئا قىلىش ۋە ئىبادەت تەرتىپى (2 - باب)
4. يېتەكچى ۋە ياردەمچىلەرگە قويۇلغان تەلەپلەر (3 - باب)
5. تىموتىينىڭ ۋە ئىتىقادچىلارنىڭ مەسئۇلىيىتى (4 - بابتىن 6 - بابنىڭ ئاخىرىغىچە)

تموتىغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

¹ قۇتقۇزغۇچىمىز خۇدانىڭ ۋە ئۈمىدىمىز بولغان ئەيسا مەسھنىڭ ئەمرى بىلەن ئۇنىڭ ئەلچىسى بولۇشقا تاللانغان مەنكى پاۋلۇستىن ² ئېتىقاد يولىدا ئۆز ئوغلۇمدەك بولۇپ قالغان تموتىغا سالام. خۇدائاتىمىز ۋە رەببىمىز ئەيسا مەسھ ساڭا مېھىر - شەپقەت، رەھىمدىللىك ۋە ئامانلىق ئاتا قىلغاي!

ساختا تەلىملەرنى توسۇش

³ ماكبىدونىيە ئۆلكىسىگە بارغاندا ساڭا ئېيتقىنىمدەك، سېنىڭ داۋاملىق ئەفەس شەھىرىدە قېلىپ، ئاراڭلاردىكى بەزى كىشىلەرنىڭ ناتوغرا تەلىملەرنى تارقىتىشىنى توسۇشۇڭنى سورايمەن. ⁴ ئۇلارغا ئەيسانىلەر ۋە ئۇزۇندىن - ئۇزۇنغا سوزۇلغان نەسەبنامىلەر بىلەن ۋاقىتنى ئىسراپ قىلماسلىقىنى بۇيرۇغىن. بۇلار پەقەت بىمەنە تالاش - تارتىشلارنى كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ، شۇنداقلا ئېتىقاد بىلەن قىلىنىدىغان خۇدا يولىدىكى ئىشلارنى قىلىشقا پايدىسىز بولىدۇ. خۇدا يولىدا مېڭىش پەقەت ئېتىقاد ئارقىلىقلا ئەمەلگە ئاشىدۇ. ⁵ بىزنىڭ بۇنداق بۇيرۇق قىلىشىمىزدىن مەقسەت، پاك قەلب، ساپ ۋىجدان ۋە چىن ئېتىقادتىن كېلىپ چىققان مېھىر - مۇھەببەتنى باشقىلارغا كۆرسىتىشىڭلار ئۈچۈندۇر. ⁶ بەزى كىشىلەر بۇ تەلىمدىن چەتنەپ،

تموتىغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

بىمەنە گەپلەرنى قىلىپ يۈردۈ. ⁷ ئۇلارنىڭ باشقىلار تەرىپىدىن تەۋرات قانۇنىنىڭ ئۆلۈمى، دەپ ئاتالغۇسى بار. بىراق، ئۇلار ئۆزلىرىنىڭ نېمە دەۋاتقانلىقىنى ياكى ئۆزلىرىنىڭ ئىشەنچ بىلەن ئېيتقان سۆزلىرىنىڭ نېمە ئىكەنلىكىنى چۈشەنمەيدۇ. ⁸ بىزگە مەلۇمكى، ئەگەر كىشىلەر تەۋرات قانۇنىنى توغرا قوللانسا، ئۇ پايدىلىقتۇر. ⁹ بىز يەنە شۇنى بىلىشىمىز كېرەككى، تەۋرات قانۇنى خۇدانىڭ ئەمرلىرىگە بويسۇنىدىغان ئادەملەر ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى ناتوغرا ئىشلارنى قىلغۇچىلار ئۈچۈن تۈزۈلگەندۇر، يەنى قانۇنغا خىلاپلىق قىلغۇچىلار، بوينى قاتتىقلار، خۇدا يولىدا ماڭمىغانلار، گۇناھكارلار، خۇداغا بىپەرۋالىق قىلغۇچىلار، خۇدانى مەسخىرە قىلغۇچىلار، ئاتا - ئانىسىنى ياكى باشقىلارنى ئۆلتۈرگەن قاتىللار، ¹⁰ زىناخورلار، ئوخشاش جىنىستىكى بۇزۇقلار، قۇل سودىگەرلىرى، يالغانچىلار، قەسەمخورلار ۋە باشقا قىلمىشلار بىلەن توغرا تەلىملەرگە خىلاپلىق قىلغان كىشىلەر ئۈچۈن تۈزۈلگەندۇر. ¹¹ بۇ تەلىملەر مەدھىيەلىك مۇناسىپ بولغان خۇدا تەرىپىدىن ماڭا ئامانەت قىلىنغان ئۇلۇغ خۇش خەۋەرگە ئاساسلانغان.

خۇدانىڭ رەھىمدىلىكىگە شۈكۈر

¹² ماڭا كۈچ - قۇدرەت بەرگەن رەببىمىز ئەيسا مەسىھكە شۈكۈر ئېيتىمەن. چۈنكى، ئۇ مېنى ئىشەنچلىك دەپ قاراپ، ئۆز خىزمىتىگە تەيىنلىدى. ¹³ مەن بۇرۇن ئەيسا مەسىھكە كۈپۈرلۈك قىلىپ، ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلغۇچىلارغا زىيانكەشلىك قىلغان رەھىمسىز بىر ئادەم بولساممۇ، ئۇ يەنىلا ماڭا رەھىم قىلدى. چۈنكى، مەن بۇ ئىشلارنى نادانلىق ۋە ئەيسا مەسىھكە بولغان ئېتىقادسىزلىقتىن قىلغانىدىم. ¹⁴ رەببىمىز ماڭا مول مېھىر - شەپقىتىنى كۆرسىتىپ، مېنى ئەيسا مەسىھتىن كېلىدىغان ئېتىقاد ۋە مېھىر - مۇھەببەت بىلەن تولدۇردى. ¹⁵ «ئەيسا مەسىھ گۇناھكارلارنى قۇتقۇزۇش ئۈچۈن دۇنياغا كەلدى» دېگەن بۇ سۆز ھەقتۇر ۋە ئۇنى قوبۇل قىلىشقا پۈتۈنلەي ئەرزىيدۇ. مەن گۇناھكارلار ئىچىدىكى ئەڭ ئۇچىغا چىققان گۇناھكار بولمەن. ¹⁶ لېكىن، ئەيسا مەسىھ ماڭا رەھىم - شەپقەت قىلدى. بۇنىڭدىن مەقسەت، ئۇ ئۆزىنىڭ مەندەك ئۇچىغا چىققان بىر گۇناھكارغا چەكسىز سەۋر - تاقەت كۆرسىتىشى ئارقىلىق باشقىلارغا ئۈلگە قالدۇرۇشتۇر، يەنى بۇ كېيىن ئۆزىگە ئېتىقاد

تموتىغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

قىلىپ، مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشىدىغانلارغا بېرىلگەن ئۈلگىدۇر.¹⁷ بارلىق ھۆرمەت ۋە شان - شەرەپ خۇداغا ئەبەدىلئەبەد مەنسۇپتۇر. ئۇ مەڭگۈلۈك پادىشاھ، يەنى ئۆلمەيدىغان ۋە كۆز بىلەن كۆرگىلى بولمايدىغان بىردىنبىر خۇدادۇر، ئامىن!¹⁸ ئەي، ئوغلۇم تموتىي، بۇرۇن سەن توغۇرلۇق ئېيتىلغان ۋەھىيلەرگە ئاساسەن بۇ بۇيرۇقلارنى ساڭا تاپشۇرمەن. بۇ ۋەھىيلەرنى قورال قىلساڭ، رەببىمىز ئۈچۈن ئۇلۇغ كۈرەشلەرنى قىلالايسەن.¹⁹ ئېتىقادتا ۋە پاك ۋىجداندا چىڭ تۇر. بەزىلەر پاك ۋىجداننى بىر ياققا قايرىپ قويدى. نەتىجىدە، ئۇلارنىڭ ئېتىقادى خۇددى خادا تاشقا ئۇرۇلغان كېمىگە ئوخشاش ۋەيران بولدى.²⁰ ئىمبېيى ۋە ئىسكەندەرلەر مانا شۇنداق كىشىلەردىندۇر. ئۇلارنى كۇپۇرلۇق قىلماسلىقىنى ئۆگەنسۇن دەپ، شەيتاننىڭ ئىلكىگە قايتۇردۇم.[®]

2 - باب

دۇئا ۋە ئىبادەت

¹ ئالدى بىلەن سەندىن ۋە بارلىق ئېتىقادچىلاردىن پۈتكۈل ئىنسان ئۈچۈن خۇدادىن تىلەكلەر تىلەشنى، خۇداغا دۇئا - تىلاۋەت قىلىشنى، باشقىلار ئۈچۈن مۇراجىئەت قىلىشنى ۋە خۇداغا شۈكۈرلەر ئېيتىشنى،² بولۇپمۇ پادىشاھلار ۋە بارلىق ئەمەلدارلار ئۈچۈن دۇئا - تىلاۋەت قىلىشنى ئۆتۈنمەن. بۇنداق بولغاندا، بىز ئامان - ئېسەن ھايات كەچۈرەلەيمىز. شۇنداقلا، ھاياتىمىز خۇداغا بولغان ئىخلاسمەنلىك ۋە ھۆرمەت بىلەن تولدۇ.³ بۇنداق دۇئا - تىلاۋەت قىلىش ياخشىدۇر. ئۇ، قۇتقۇزغۇچىمىز خۇدانى خۇرسەن قىلدۇ.⁴ خۇدا پۈتكۈل ئىنساننىڭ قۇتقۇزۇلۇشى ۋە ئۇلارنىڭ ھەقىقەتنى تونۇشىنى خالايدۇ.⁵ چۈنكى، خۇدا بىردۇر، خۇدا بىلەن ئىنسانلار ئارىسىدىكى كېلىشتۈرگۈچىمۇ بىردۇر. ئۇ بولسىمۇ ئىنسان

[®] 1: 20 بۇ، ئېتىقاد يولىدىن چەتنىگەن كىشىلەرنى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىدىن چىقىرىۋېتىش دېگەنلىكتۇر. بۇنداقلا گۇناھنى تونۇمىغۇچە قوبۇل قىلىنمايتتى.

تموتىغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

تېنىدە دۇنياغا كەلگەن ئەيسا مەسھتۇر. ⁶ ئىنسانلارنىڭ گۇناھتىن ئازاد بولۇشى ئۈچۈن، ئەيسا مەسھ ئۆزىنى قۇربان قىلىپ بەدەل تۆلدى. خۇدا بۇنىڭغا دەل ۋاقت - سائىتىدە گۇۋاھلىق بەردى. ⁷ مەن يەھۇدىي ئەمەسلەرگە بۇ ئىشلارنى يەتكۈزۈش ئۈچۈن جاكارجى ۋە ئەلچى بولۇپ تەيىنلىنىپ، ئۇلارغا ئېتىقاد ۋە ھەقىقەتنى ئۆگىتىشكە ئەۋەتىلدىم. مېنىڭ بۇ سۆزلىرىمنىڭ ھەممىسى راست، مەن يالغان گەپ قىلمىدىم.

⁸ شۇڭا، مەن شۇنى ئۈمىد قىلىمەنكى، ئېتىقادچى ئەرلەر مەيلى قەيەردە بولسۇن، ھەر قېتىم دۇئاغا جەم بولغاندا باشقىلارغا غەزەپلەنمەي، دەتالاش قىلماي، توغرا ئەمەللىك قوللىرىنى كۆتۈرۈپ دۇئا قىلسۇن. ⁹ ئاياللار چاكنا كىيىنمەي، مۇۋاپىق ۋە ئەخلاقلىق كىيىنىشى كېرەك. ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىنى ئالاھىدە ياسىۋالغان چاچلىرى، ئالتۇن - كۈمۈش، ئۈنچە - مەرۋايىت ۋە ئېسىل كىيىم - كېچەكلەر بىلەن ئەمەس، ¹⁰ بەلكى ياخشى ئەمەلىيىتى بىلەن پەردازلىشىنى ئۈمىد قىلىمەن. بۇ، خۇدا يولىدا ماڭمەن دەيدىغان ئاياللارغا يارىشىدۇ. ¹¹ ئېتىقادچىلار جەم بولۇپ تەلىم ئالغاندا، ئاياللار تىنچ ئولتۇرۇپ، ئىتائەتمەنلىك بىلەن تەلىم ئالسۇن. ¹² ئاياللارنىڭ ئەرلەرگە تەلىم بېرىشى ياكى ئۇلار ئۈستىدىن ھۆكۈم سۈرۈشىگە رۇخسەت قىلمايمەن. ئەكسىچە، ئۇلار تىنچ ئولتۇرۇپ تەلىم ئالسۇن. ¹³ چۈنكى، ئاۋۋال ئادەمئاتا، كېيىن ھاۋا ئانا يارىتىلغان. ¹⁴ ئاۋۋال شەيتان تەرىپىدىن ئازدۇرۇلغان ئادەمئاتا ئەمەس، بەلكى ھاۋا ئانا بولۇپ، ئۇ گۇناھ سادىر قىلغان. ¹⁵ لېكىن، ئاياللار ھاۋا ئانىنىڭ نەسلىدىن تۇغۇلغان ئەيسا مەسھ ئارقىلىق قۇتقۇزۇلدى. ¹⁶ بىراق، ئۇلار چوقۇم ئېتىقادتا چىڭ تۇرۇپ، مېھىر - مۇھەببەتلىك بولۇپ، پاك ۋە ئەخلاقلىق ياشىشى كېرەك.

^{2:15} بۇ ئايەتنىڭ بىرىنچى جۈملىسىنى «لېكىن، ئاياللار بالا تۇغۇش ۋە ئۇنى بېقىش جەريانىدا

ئېتىقاد ئارقىلىق ئېرىشىدىغان قۇتقۇزۇلۇشتىن بەھرىمەن بولالايدۇ» ۋە ياكى «لېكىن، ئاياللار خۇدانىڭ لەنتىگە ئۇچرىغانلىقتىن تۇغۇتى قىيىن ۋە خەتەرلىك بولسىمۇ، ئۇنىڭدىن ساق - سالامەت ئۆتۈپ كېتىدۇ» دەپ چۈشىنىشىمۇ بولىدۇ.

3 - باب

ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ باشلامچىلىرى

¹ «ئەگەر بىر كىشى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە باشلامچى بولۇشقا ئىنتىلسە، ئۇ ياخشى بىر ۋەزىپىنى ئارزۇ قىلغان بولىدۇ» دېگەن بۇ سۆز ھەقتۇر. ² جامائەتچىلىك باشلامچىسى بولسا ئەيىبلەندىغان تەرىپى بولمىغان، ئايالىغا سادىق، ئۆزىنى تۇتۇۋالغان، سالماق، ھۆرمەتكە سازاۋەر، مېھماندوست، باشقىلارغا خۇدا توغرىسىدا تەلىم بېرەلەيدىغان بولۇشى، ³ شۇنداقلا، ھاراكەش ۋە زوراۋان بولماسلىقى، خۇش پېئىل، گەپ تالاشمايدىغان، ئۆزىنى مال - دۇنياغا ئۇرمايدىغان كىشى بولۇشى، ⁴ ئۆز ئائىلىسىنى ياخشى باشقۇرالايدىغان بولۇشى، پەرزەنتلىرىنى ئۆز ئاتا - ئانىسىغا ھۆرمەت بىلەن بويسۇنىدىغان قىلىپ تەربىيىلەيدىغان كىشى بولۇشى كېرەك. ⁵ چۈنكى، ئۆز ئائىلىسىنى باشقۇرۇشنى بىلمەيدىغان كىشى خۇدانىڭ جامائەتچىلىكىنىڭ ھالدىن قانداقمۇ خەۋەر ئالالىسۇن؟ ⁶ جامائەتچىلىك باشلامچىسى يېڭى ئېتىقادچىلاردىن بولماسلىقى كېرەك. ئەگەر ئۇنداق بولسا، ئۇ تەكەببۇرلىشىپ كېتىشى مۇمكىن. بۇنىڭ بىلەن، ئۇمۇ شەيتانغا ئوخشاش تەكەببۇرلاشقانلىقى ئۈچۈن، خۇدانىڭ سوزىغا ئۇچرايدۇ. ⁷ ئۇ جامائەتچىلىكنىڭ سىرتىدىمۇ ھۆرمەتكە سازاۋەر بولۇشى كېرەك. شۇنداق بولغاندا، باشقىلار ئۇنى ئەيىبلەلمەيدۇ ۋە شەيتانمۇ ئۇنى ئالدام خالىتىسىغا چۈشۈرەلمەيدۇ.

ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ خىزمەتچىلىرى^⑧

⁸ خۇددى جامائەتچىلىكىنىڭ باشلامچىلىرىگە ئوخشاش، جامائەتچىلىكىنىڭ خىزمەتچىلىرىمۇ ئېسىل پەزىلەتلىك، سەمىمىي گەپ قىلىدىغان، ھاراق - شارابقا بېرىلمەيدىغان، مال - دۇنياغا تەمە خور بولمايدىغان كىشىلەردىن بولۇشى، ⁹ پاك ۋىجدانى بىلەن ئېتىقادنىڭ چوڭقۇر ھەقىقىتىدە چىڭ تۇرالايدىغان بولۇشى لازىم.

^⑧ 3: 8 خىزمەتچىلەر — ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىدە يېتەكچىنىڭ ياردەمچىسى بولۇپ، ئۇ ھەر خىل ئەمەلىي ئىشلارغا مەسئۇل كىشىدۇر.

تموتىغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

¹⁰ بۇنداق ئادەملەرنى ئالدى بىلەن سىناپ كۆرۈپ، ئەيىبلەندىغان تەرەپلىرى بولمىسا، ئاندىن ۋەزىپىگە قويۇش كېرەك. ¹¹ خۇددى شۇنىڭدەك، بۇ خىزمەتچىلەرنىڭ ئاياللىرىمۇ [®] ئېسىل پەزىلەتلىك، پىتىنە - پاسات قىلمايدىغان، ئۆزىنى تۇتۇۋالغان ۋە ھەرقانداق ئىشتا ئىشەنچلىك بولغانلاردىن بولۇشى لازىم. ¹² خىزمەتچىلەر ئۆز ئايالىغا سادىق، ئۆز پەرزەنتلىرى ۋە ئۆز ئائىلىسىنى ياخشى باشقۇرىدىغان كىشىلەردىن بولسۇن. ¹³ جامائەتچىلىك ئىچىدە ئۆز ۋەزىپىسىنى ياخشى ئورۇندىغان خىزمەتچىلەر باشقىلارنىڭ ھۆرمىتىگە سازاۋەر بولىدۇ، ئۇلارنىڭ ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلىشتىكى ئىشەنچىمۇ زور ئاشىدۇ.

چوڭقۇر سىر

¹⁴ مەن گەرچە سېنى تېزىرەك يوقلاپ بېرىشنى ئارزۇ قىلساممۇ، يەنىلا بۇ خەتنى يازدىم. ¹⁵ ئەگەر مەن يېنىڭغا ۋاقتىدا بارالمىسام، بۇ خېتىم ساڭا خۇدانىڭ ئائىلىسى ئىچىدە قانداق ياشاش كېرەكلىكىنى كۆرسىتىپ بېرىدۇ. بۇ ئائىلە بولسا مەڭگۈ ھايات خۇداغا مەنسۇپ بولغان ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىدۇر. بۇ جامائەتچىلىك ھەقىقەتنىڭ تۇۋرۇكى ۋە ئاساسىدۇر. ¹⁶ ھەممەيلەنگە مەلۇمكى، ئېتىقادىمىزنىڭ سىرى بۇيۇكتۇر:

ئەيسا مەسىھ ئىنسان تېنىدە ئايان بولدى،
 مۇقەددەس روھ ئۇنىڭ ھەققانىيلىقىنى ئىسپاتلىدى،
 ئۇ پەرىشتىلەرگە كۆرۈندى،
 ئۇ توغرىسىدىكى خەۋەر پۈتكۈل مىللەتلەرگە جاكارلاندى،
 ئىنسانلار ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلدى،
 ئۇ ئۇلۇغلۇق ئىچىدە ئەرشكە كۆتۈرۈلدى.

4 - باب

ساختا تەلىم بەرگۈچلەر

¹ مۇقەددەس روھ شۇنى بىزگە ئوچۇق ئېيتىدۇكى، ئاخىر زاماندا بەزىلەر ئېتىقادتىن تېنىپ، ھىلىگەر جىنلار ۋە ئۇلارنىڭ ساختا تەلىملىرىگە ئەگىشىدۇ. ² بۇنداق تەلىملەر ۋىجدانى يوقاپ كەتكەن يالغانچى ساختىپەزىلەر تەرىپىدىن دۇنياغا تارقىلىدۇ. ³ بۇ يالغانچىلار نىكاھلىنىشنى ۋە بەزى يېمەكلىكلەرنى ئىستېمال قىلىشنى مەنئى قىلىدۇ. ھالبۇكى، بۇ يېمەكلىكلەرنى خۇدا ئۆزىگە ئېتىقاد قىلغان ھەم ھەقىقەتنى بىلىدىغانلارنىڭ شۇكۇر ئېيتىپ قوبۇل قىلىشى ئۈچۈن ياراتقان. ⁴ خۇدا ياراتقان ھەممە نەرسە ياخشىدۇر. ئۇلارنىڭ ھېچقايسىسى چەكلەنگەن ئەمەس، ئۇلارنى شۇكۇر ئېيتىپ قوبۇل قىلسا بولىدۇ. ⁵ چۈنكى، ھەممە نەرسە خۇدانىڭ سۆزى ۋە ئىنسانلارنىڭ دۇئاسى بىلەن ھالال بولىدۇ.

ئەيسا مەسىھنىڭ ياخشى خىزمەتكارى

⁶ بۇ نەسىھەتلەرنى قېرىنداشلىرىڭنىڭ سەمگە سالساڭ، ئەيسا مەسىھنىڭ ياخشى خىزمەتكارى بولغان بولىسەن. شۇنداقلا، سېنىڭ ئۆزۈڭ ئەگەشكەن ئېتىقاد توغرىسىدىكى ھەقىقەت ۋە توغرا تەلىملەر بىلەن ئوزۇقلانغانلىقىڭ ئايان بولىدۇ. ⁷ خۇدانىڭ ھەقىقىتىنى بۇرمىلايدىغان بىمەنە ئەپسانىلەرنى رەت قىلىپ، ئۆزۈڭنى ئىخلاسمەنلىك يولىدا يېتىلدۈرگىن. ⁸ بەدەننى يېتىلدۈرۈشنىڭ پايدىسى بار، ئەلۋەتتە. لېكىن، ئىخلاسمەنلىكنى يېتىلدۈرۈشنىڭ پايدىسى تېخىمۇ كۆپتۇر. چۈنكى ئۇ، بۇ دۇنيا ۋە ئۇ دۇنيادىكى ھايات ئۈچۈن بەخت ئېلىپ كېلىدۇ. ⁹ بۇ سۆزلەر ھەقتۇر ۋە پۈتۈنلەي قوبۇل قىلىشقا ئەرزىيدۇ. ¹⁰ بۇنىڭ ئۈچۈن ئەجىر سىڭدۈرۈۋاتىمىز ۋە كۈرەش قىلىۋاتىمىز. چۈنكى، ئۈمىدىمىزنى پۈتكۈل ئىنساننىڭ، بولۇپمۇ ئېتىقاد قىلغۇچىلارنىڭ قۇتقۇزغۇچىسى — مەڭگۈ ھايات خۇداغا باغلىدۇق. ¹¹ بۇ ئىشلارنى قېرىنداشلىرىڭغا تاپىلغىن ۋە ئۆگەتكىن. ¹² باشقىلار سېنى ياش، دەپ ساڭا سەل قارىمىسۇن. سەن سۆزلىرىڭدە، ئەمەلىيىتىڭدە مېھىر — مۇھەببەت،

تموتىغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

ئېتىقاد ۋە پاكلىقتا ئېتىقادچىلارغا ئۈلگە بول. ¹³ مەن سېنى يوقلاپ بارغۇچە، ئۆزۈڭنى جامائەتچىلىككە مۇقەددەس يازمىلار ئوقۇپ بېرىش، نەسەت قىلىش ۋە تەلىم بېرىشكە بېغىشلىغىن. ¹⁴ مۇقەددەس روھ ساڭا ئاتا قىلغان قابىلىيەتكە بېپەرۋالىق قىلما. بۇ قابىلىيەت خۇدانىڭ ۋەھىيىسى ۋە جامائەتچىلىك يېتەكچىلىرىنىڭ قوللىرىنىڭ ئۇچاڭغا تېگىشى ¹⁵ ئارقىلىق ساڭا بېرىلگەن. شۇنىڭ ئۈچۈن، بۇ ئىشلارنى جان - دىلىڭ بىلەن قىل. ئۆزۈڭنى ئۇلارغا شۇنداق ئاتىغىنىكى، ھەممە كىشى سېنىڭ ئالغا باسقانلىقىڭنى كۆرسۈن. ¹⁶ ئۆزۈڭگە ۋە بەرگەن تەلىمىڭگە دىققەت قىل ھەمدە ئۇنى ئىزچىل داۋاملاشتۇر. چۈنكى، شۇنداق قىلساڭ، ئۆزۈڭمۇ ۋە ساڭا قۇلاق سالغانلارمۇ قۇتقۇزۇلىدۇ.

5 - باب

ئېتىقادچىلارنىڭ مەسئۇلىيىتى

¹ ياشانغان ئەرلەر سەۋەنلىك ئۆتكۈزۈش، ئۇلارنى قاتتىق ئەيىبلىمىگىن. ئەكسىچە، ئۇلارغا ئاتاڭنى ھۆرمەتلىگەندەك ھۆرمەت بىلەن نەسەت بەرگىن. شۇنىڭدەك، ياش ئەرلەرگە ئۆز قېرىنداشلىرىڭغا مۇئامىلە قىلغاندەك مۇئامىلە قىل. ² ياشانغان ئاياللارغا ئاناڭغا مۇئامىلە قىلغاندەك مۇئامىلە قىل. ياش ئاياللارغىمۇ سىڭىللىرىڭغا مۇئامىلە قىلغاندەك پاك قەلب بىلەن مۇئامىلە قىل. ³ ئېرى ئۆلۈپ كەتكەن، ھەقىقىي موھتاجلىقتا قالغان تۇل ئاياللارنى ھۆرمەتلەپ، ئۇلارنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئال. ⁴ لېكىن، تۇل ئاياللارنىڭ پەرزەنتلىرى ياكى نەۋرىلىرى بولسا، ئۇ پەرزەنتلەر ئالدى بىلەن ئۆز ئائىلىسىدىن خەۋەر ئېلىپ، ئېتىقادىنى ئەمەلىيەتكە ماسلاشتۇرۇش ئارقىلىق ئۆز ئاتا - ئانىسىنىڭ ئەجرىنى ياندۇرسۇن. چۈنكى بۇ، خۇدانى خۇرسەن قىلىدۇ. ⁵ ئېرى ئۆلۈپ كەتكەن ئىگە - چاقىسىز تۇل

^{14:4} جامائەتچىلىك يېتەكچىلىرى ئېتىقادچىنى بىرەر ۋەزىپىگە تەيىنلىگەندە، قوللىرىنى ئۇنىڭ ئۈچىسىغا قويۇپ تۇرۇپ دۇئا قىلىدۇ.

تموتىغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

ئاياللار ئۈمىدىنى خۇداغا باغلىغان بولۇپ، ئۇلار كېچە - كۈندۈز دۇئا - تىلاۋەتتە بولىدۇ.⁶ لېكىن، ئېرى ئۆلۈپ كەتكەن، ھۇزۇر - ھالاۋەت ئۈچۈنلا ياشايدىغان تۇل ئاياللار ھايات بولسىمۇ، روھىي جەھەتتە بەربىر ئۆلگەنگە ھېساب.⁷ ئېتىقادچىلارنىڭ باشقىلار تەرىپىدىن ئەيىبلەندىغان ئەھۋالغا چۈشۈپ قالماسلىقى ئۈچۈن، سەن جامائەتچىلىككە بۇ ئىشلار توغرىسىدا تەربىيە بەرگەن.⁸ بىر كىشى ئۆز تۇغقانلىرىغا، بولۇپمۇ ئائىلىسىدىكىلەرگە قارىمىسا، ئۇ ئەيسا مەسھەتتىن تانغان دەپ قارىلىپ، ھەتتا ئېتىقادسىزلارچىلىكىمۇ بولالمايدۇ.

⁹ ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىدە ياردەم بېرىلىدىغان، ئېرى ئۆلۈپ كەتكەن تۇل ئاياللارنى تىزىملىغاندا، ئۇلار چوقۇم ئۆز ئېرىگە سادىق بولغان بولۇشى ۋە يېشى ئاتمىشتىن يۇقىرى بولۇشى كېرەك.¹⁰ ئۇلار يەنە ياخشىلىقلىرى بىلەن تونۇلغان بولۇشى، يەنى بالىلىرىنى ياخشى تەربىيەلەپ چوڭ قىلغان، مېھماندوست، كەمتەرلىك بىلەن ئېتىقادچىلارنىڭ خىزمىتىدە بولغان، قىيىنچىلىقتا قالغانلارغا ياردەم قىلغان ۋە ئۆزىنى ھەر خىل خەير - ساخاۋەت ئىشلىرىغا بېغىشلىغان ئاياللار بولۇشى كېرەك.

¹¹ ئېرى ئۆلۈپ كەتكەن ياش تۇل ئاياللارنى تىزىملىما. چۈنكى، بۇنداق ئاياللارنىڭ جىسمانىي جەھەتتىكى ئارزۇلىرى ئەيسا مەسھەكە بولغان رىشتىنى بېسىپ كەتسە، ئۇلار قايتا نىكاھلىنىشنى ئارزۇ قىلىپ، ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىدىكى خىزمىتىنى داۋاملاشتۇرۇشنى خالىمايدۇ.¹² بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار دەسلەپ بەرگەن ۋەدىسىگە¹³ خىلاپلىق قىلىش سەۋەبلىك ئەيىبلەندۇ. ئۇلار يەنە ھۇرۇنلۇقنى ئادەت قىلىۋېلىپ، ئۆيىمۇ ئۆي دوقۇرۇپ يۈرۈپ، غەيۋەت قىلىپ، باشقىلارنىڭ ئىشلىرىغا ئارىلىشىۋالدىغان ۋالاقىتە كۆرۈلەردىن بولۇپ قېلىشى مۇمكىن.¹⁴ شۇنىڭ ئۈچۈن، بۇنداق ياش تۇل ئاياللارنىڭ نىكاھلىنىپ، پەرزەنت كۆرۈپ، ئۆي ئىشلىرى بىلەن شۇغۇللىنىشىنى نەسھەت قىلىمەن. شۇنداق قىلغاندا، بىزگە قارشى تۇرغۇچىلاردا ھەرقانداق پىتنە - ئىغۋا تارقىتىش پۇرسىتى بولمايدۇ.¹⁵ بۇنداق دېيىشىمىدىكى

⁵: 12 يەنى ئۆزلىرىنىڭ «پەقەت ئەيسا مەسھەكە خىزمەت قىلىپ، يېڭىدىن توي قىلمايمەن» دېگەن ۋەدىسى.

تموتىغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

سەۋەب، بەزى تۇل ئاياللار ئاللىبۇرۇن ئېتىقادىن چەتنەپ، شەيتاننىڭ كەينىگە كىرىپ كەتتى. ¹⁶ ئەگەر ئېتىقادى بار بىر ئايالنىڭ تۇل قالغان تۇغقانلىرى بولسا، ئۇ ئۇلارغا ياردەم بەرسۇن، يۈكنى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە ئىتتىرىپ قويمىسۇن. شۇنداق بولغاندا، جامائەتچىلىك ھەقىقىي ئىگە - چاقىسىز تۇل ئاياللارغا ياردەم قىلالايدۇ.

يېتەكچىلەر توغرىسىدا

¹⁷ ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنى ياخشى باشقۇرىدىغان يېتەكچىلەر، بولۇپمۇ خۇدانىڭ سۆزىنى يەتكۈزۈش ۋە تەلىم بېرىشتە ئەجر سىڭدۈرگەن كىشىلەر چوقۇم چوڭقۇر ھۆرمەتكە سازاۋەر بولۇشى ۋە ئۇنىڭغا لايىق ھەق ئېلىشى كېرەك. ¹⁸ چۈنكى، مۇقەددەس يازمىلاردا: «خامان تەپكەن ئۆكۈزنىڭ ئاغزىنى بوغما»، «ئىشچى ئۆز ھەقىقىي ئېلىشقا ھەقلىقتۇر» دېيىلگەن. ¹⁹ ئىككى ياكى ئۈچ گۇۋاھچى بولمىغۇچە، جامائەتچىلىكنىڭ يېتەكچىسى ئۈستىدىن قىلىنغان ئەرزىنى قوبۇل قىلما. ²⁰ ئەگەر ئۇ گۇناھ قىلغان بولسا، باشقىلارنىڭمۇ بۇنىڭدىن ئىبرەت ئېلىشى ئۈچۈن، جامائەتچىلىك ئالدىدا ئەيىبلەنسۇن. ²¹ خۇدانىڭ، ئەيسا مەسىھنىڭ ۋە خۇدا تاللىغان پەرىشتىلەرنىڭ ئالدىدا ساڭا شۇنى بۇيرۇيمەنكى، سەن بۇ سۆزلىرىمگە قەتئىي ئەمەل قىل. ئايرىمچىلىق قىلما، ھەرقانداق ئىشتا بىر تەرەپكە يان باسما. ²² بىراۋنىڭ ئۇچىسىغا قولۇڭنى قويۇپ، ئۇنى يېتەكچىلىك ۋە زىيىسىگە تەيىنلەشكە ئالدىراپ كەتمە، بولمىسا ئۇنىڭ گۇناھلىرىغا شېرىك بولۇپ قېلىشىڭ مۇمكىن. ئۆزۈڭنى پاك تۇتقىن. ²³ (ئاشقازىنىڭ ياخشى بولمىغانلىقى، شۇنداقلا دائىم كېسەل بولۇپ قالىدىغانلىقى ئۈچۈن، سۇلا ئىجمەي، بىر ئاز شارابمۇ ئىچىپ بەرگىن.) ²⁴ بەزى كىشىلەرنىڭ گۇناھلىرىنى ئاسانلا كۆرۈۋالغىلى بولىدۇ ھەم ئۇلارنىڭ چوقۇم سوراققا تارتىلىشى ئېنىق. لېكىن، بەزى كىشىلەرنىڭ گۇناھلىرى بولسا كېيىن ئاشكارا بولىدۇ. ²⁵ خۇددى شۇنىڭغا ئوخشاش، بەزى كىشىلەرنىڭ ياخشى ئەمەلىيىتىنىمۇ ئاسانلا كۆرۈۋالغىلى بولىدۇ. لېكىن، بەزى كىشىلەرنىڭ ياخشى ئەمەلىيىتى بولسا كېيىن مەلۇم بولىدۇ.

6 - باب

¹ قۇل ئېتىقادچىلارنىڭ ھەممىسى ئۆز خوجايىنلىرىنى ھۆرمەتلىسۇن. شۇنداق قىلغاندا، خۇدانىڭ نامى ۋە خۇدادىن كەلگەن تەلىمنىڭ كۆپۈرلۈققا ئۇچراپ قېلىشىدىن ساقلانغىلى بولىدۇ. ² خوجايىنلىرىمۇ ئېتىقادچى بولسا، قۇللار: «بىز ھەممىمىز خۇدانىڭ ئائىلىسىدىكى قېرىنداشلارغۇ» دەپ، ئۇلارغا ھۆرمەتسىزلىك قىلمىسۇن. ئەكسىچە، خوجايىنلىرىغا تېخىمۇ ياخشى خىزمەت قىلسۇن. چۈنكى، ئۇلارنىڭ ياخشى خىزمىتىدىن بەھرىمەن بولىدىغان خوجايىنلار دەل خۇدانىڭ ياخشى كۆرىدىغان بەندىلىرىدۇر.

يالغان تەلىم ۋە پۇلپەرەسلىكنىڭ ئاقىۋىتى

سەن ئېتىقادچىلارغا بۇ تەلىملەرنى ئۆگەتكەن ۋە تاپىلغىن. ³ ئوخشىمايدىغان تەلىملەرنى تەرغىب قىلغان كىشى رەببىمىز ئەيسا مەسھنىڭ ھەق سۆزلىرىنى، شۇنداقلا ئۇنىڭ بىزنى ئىخلاسمەنلىككە يېتەكلەيدىغان تەلىمنى قوبۇل قىلمىغان بولىدۇ. ⁴ بۇنداق كىشىلەر تەكەببۇر، ھېچنېمە چۈشەنمەيدىغان كىشىلەردۇر. ئۇلار غۇۋغا چىقىرىش ۋە گەپ تاللىشىشقا ئىنتايىن ئامراق. بۇنداق ئىشلار باشقىلارنىڭ ئارىسىدا ھەسەتخورلۇق، جېدەل - ماجىرا، تۆھمەت، گۇمانخورلۇق ⁵ ھەمدە دائىملىق سۈركىلىش كەلتۈرۈپ چىقىرىدۇ. بۇ كىشىلەرنىڭ نىيىتى چىرىك بولۇپ، ھەقىقەتتىن مەھرۇم بولغان. ئۇلارنىڭ نەزىرىدە ئىخلاسمەنلىك پەقەتلا بىر تاپاۋەت يولىدۇر، خالاس.

⁶ دەرۋەقە، خۇداغا رازىمەنلىك بىلەن ئىخلاسمەن بولغان ئادەم ھەقىقىي روناق تاپىدۇ. ⁷ بىز بۇ دۇنياغا ھېچنېمە ئېلىپ كەلمدۇق ۋە بۇ دۇنيادىن ھېچنېمە ئېلىپ كېتەلمەيمىز. ⁸ شۇڭا، يېمەك - ئىچمەك ۋە كىيىم - كېچىكىمىز تولۇق بولسلا، رازى بولۇشىمىز كېرەك. ⁹ باي بولۇشنىلا ئويلايدىغانلار بولسا ھامان ئازدۇرۇلۇپ كېتىدۇ، ئۇلار ئىنسانلارنى قۇرۇتۇپ ھالاك قىلىدىغان نۇرغۇن زىيانلىق ھەم ئەخمىقانە ھەۋەسلەرنىڭ تورىغا چۈشۈپ كېتىدۇ. ¹⁰ چۈنكى، پۇلپەرەسلىك ھەر خىل يامانلىقنىڭ يىلتىزىدۇر. بەزىلەر باي بولۇش ھەۋسىسى بىلەن ئېتىقادتىن چەتنەپ، ئۆزىگە تۈگمەس ئازاب تېپىۋالدى.

تموتىغا يېزىلغان بىرىنچى خەت

تموتىغا نەسەھەت

¹¹ ئەي خۇدانىڭ سادىق بەندىسى، سەن بۇنداق ئىشلاردىن يىراق تۇر. ھەققانىيلىق، ئىخلاسمەنلىك، ئېتىقاد، مېھىر - مۇھەببەت، سەۋر - تاقەت ۋە مۇلايىملىقنى ئىزدە. ¹² ئېتىقاد يولىدا ئۇلۇغ كۆرەشلەرنى قىل. خۇدا ئاتا قىلغان مەڭگۈلۈك ھاياتنى قەدىرلە. سەن بۇنىڭ ئۈچۈن چاقىرىلدىڭ ھەمدە نۇرغۇنلىغان گۇۋاھچىلار ئالدىدا بۇ مەڭگۈلۈك ھاياتنى ئاللىبۇرۇن ئوچۇق ئېتىراپ قىلدىڭ. ¹³ ھەممىگە ھاياتلىق بەرگۈچى خۇدانىڭ، شۇنداقلا پونتىي پىلاتۇسقا يۈرەكلىك ھالدا ئۇلۇغ ھەققەت توغرىسىدا گۇۋاھلىق بەرگەن ئەيسا مەسھنىڭ ئالدىدا ساڭا شۇنى تاپىلمايەنكى، ¹⁴ رەببىمىز ئەيسا مەسھ قايتا كەلگۈچە، خۇدانىڭ بۇ ئەمرلىرىگە تولۇق ئەمەل قىل، بۇنىڭ بىلەن ھېچكىم سېنى ئەيىبلىيەلمىسۇن.

¹⁵⁻¹⁶ مەدھىيەلىك مۇناسىپ بولغان بىردىنبىر ھۆكۈمران، يەنى پادىشاھلارنىڭ پادىشاھى، رەبلەرنىڭ رەببى، بىردىنبىر مەڭگۈ ئۆلمەس، ئادەم يېقىنلىشالمايدىغان نۇر ئىچىدە ياشايدىغان، ھېچكىم كۆرمىگەن ۋە كۆرەلمەيدىغان خۇدا ۋاقىت - سائىتى كەلگەندە، ئەيسا مەسھنى قايتا ئەۋەتىدۇ. بارلىق ھۆرمەت ۋە كۈچ - قۇدرەت خۇداغا ئەبەدىلىك بەد مەنسۇپ بولغاي، ئامىن!

¹⁷ بۇ دۇنيادا باي بولغانلارغا مەغرۇرلانىماسلىقىنى، ئۆتكۈنچى بايلىققا ئۈمىد باغلىماسلىقىنى بۇيرۇغىن. ئۇلار ئۈمىدىنى بىز بەھرىمەن بولۇشقا تېگىشلىك ھەممىنى بىزگە سېخىلىق بىلەن بەرگۈچى خۇداغا باغلىسۇن. ¹⁸ ئۇلارغا باشقىلارغا ياخشىلىق قىلىشنى ۋە خەير - ساخاۋەتلىك ئىشلارنى كۆپ قىلىشنى، مەرد ۋە قولى ئوچۇق بولۇشنى بۇيرۇغىن. ¹⁹ بۇنداق قىلغاندا، ئۇلار ھەقىقىي ھاياتقا ئېرىشىش ئۈچۈن كېلەچەكتە ئۆزلىرىگە پۇختا ئاساس بولىدىغان بىر خەزىنە توپلىيالايدۇ.

²⁰ ئەي تموتىي، ساڭا ئامانەت قىلىنغان بۇ تەلىملەرنى ياخشى ساقلا. خۇداغا بولغان ئىخلاسمەنلىككە مۇناسىپ كەلمەيدىغان قۇرۇق گەپلەردىن ھەمدە بىمەنە بىلىمنى بىلىم دېگۈچىلەرنىڭ تالاش - تارتىشلىرىدىن ساقلان. ²¹ بەزىلەر مۇشۇنداق بىمەنە بىلىمگە ئەگىشىپ، ئېتىقادتىن چەتنىدى.

خۇدانىڭ مېھىر - شەپقىتى سىلەرگە يار بولغاي!

تموتىغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

بۇ خەتنىڭ مۇئەللىپى ئەلچى پاۋلۇس بولۇپ، ئۇ ياش خىزمەتدىشى ۋە ياردەمچىسى تموتىغا ئۆز نەسەھەتلىرىنى قالدۇرۇش ئۈچۈن بۇ خەتنى يازغان. ئۇ بۇ خەتنى يازغان چاغدا كىشەنلىنىپ، سوغۇق كامېرغا سولنىپ، ئۆزىنىڭ خىزمىتىنىڭ ئاياغلىشىش ئالدىدا تۇرۇۋاتقانلىقىنى، ھاياتىنىڭمۇ ئۇزۇنغا بارمايدىغانلىقىنى چوڭقۇر ھېس قىلغان.

بۇ خەتنىڭ ئاساسىي تېمىسى سەۋر - تاقەت توغرىلىق بولۇپ، پاۋلۇس تموتىنى ھېچقانداق قىيىنچىلىقتىن قورقماي، ئەيسا مەسھكە باشتىن ئاخىر سادىقلىق بىلەن گۇۋاھلىق بېرىشكە، ئەيسا مەسھ ھەققىدىكى خۇش خەۋەرنىڭ ھەقىقىتىدە ۋە مۇقەددەس يازمىلاردىكى تەلىملەردە چىڭ تۇرۇشقا، جامائەتچىلىكتىكى مەسئۇلىيىتىنى ئادا قىلىشقا چاقىرىغان.

پاۋلۇس تموتىغا ئەخمىقانه ۋە بەھۇدە تالاش - تارتىشلارغا ئارىلىشىشتىن ساقلىنىشىنى ئەسكەرتكەن. پاۋلۇس ئۆز ھاياتى، سەۋر - تاقىتى، مېھىر - مۇھەببىتى ھەمدە باستۇرۇلۇشقا ئۇچرىغاندىكى قىيىنچىلىققا تاقەت قىلىشىنى، بولۇپمۇ ئۆزىدىكى ئېتىقادنى تىلغا ئېلىش بىلەن تموتىغا ئۈلگە بولۇشىنى ئۈمىد قىلغان.

تېزىس:

1. سالام (1 - باب 1 - ئايەتتىن 2 - ئايەتكىچە)
2. شۈكۈر ۋە مەدەت (1 - باب 3 - ئايەتتىن 18 - ئايەتكىچە)
3. نەسەھەت ۋە ئاگاھلاندۇرۇش (2 - باب 1 - ئايەتتىن 4 - باب 5 - ئايەتكىچە)
4. پاۋلۇسنىڭ ئەھۋالى (4 - باب 6 - ئايەتتىن 18 - ئايەتكىچە)
5. ئاخىرقى سالام (4 - باب 19 - ئايەتتىن 22 - ئايەتكىچە)

تموتىغا يېزىلغان

ئىككىنچى خەت

¹⁻² ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق يېڭى ھاياتلىققا ئېرىشىش ۋە دەسنى جاكارلاش ئۈچۈن، خۇدانىڭ ئىرادىسى بىلەن ئەيسا مەسىھنىڭ ئەلچىسى بولۇشقا تاللانغان مەنكى پاۋلۇستىن ئۆز ئوغلۇمدەك قەدىرلىك تموتىغا سالام. خۇدائاتىمىز ۋە رەببىمىز ئەيسا مەسىھ ساڭا مېھىر - شەپقەت، رەھىمدىللىك ۋە ئامانلىق ئاتا قىلغاي!

شۈكۈر ۋە مەدەت

³ مەن خۇددى ئەجدادلىرىمغا ئوخشاش، خۇداغا پاك ۋەجدانىم بىلەن خىزمەت قىلىۋاتىمەن. مەن سەن ئۈچۈن خۇداغا شۈكۈر ئېيتىمەن. مەيلى كېچە ياكى كۈندۈز بولسۇن، دۇئالىرىمدا سېنى دائىم ئەسلەپ تۇرىمەن. ⁴ ئايرىلغان ۋاقىتىمىزدا ئاققۇزغان كۆز ياشلىرىڭنى ئەسلىگىنىدە، سەن بىلەن يەنە بىر قېتىم كۆرۈشۈشنى ئىنتايىن ئارزۇ قىلىمەن. سەن بىلەن كۆرۈشۈش مېنى ئىنتايىن خۇشال قىلىدۇ. ⁵ سېنىڭ سەمىمىي ئېتىقادىڭ ئېسىمدىن چىقمايدۇ. ئەڭ ئاۋۋال موماڭ لۇئىدە ۋە ئاناڭ ئەۋنىكىدە بار بولغان ئېتىقادىڭ ئەمدى سەندىمۇ بار ئىكەنلىكىگە چوڭقۇر ئىشىنىمەن. ⁶ شۇنىڭ ئۈچۈن مەن شۇنى يادىڭغا سالايكى، قوللىرىمنى ئۇچاڭغا قويغان چاغدا، خۇدا ساڭا بەرگەن قابىلىيەتنى تولۇق ئىشلەتكەيسەن. ⁷ چۈنكى،

تموتىغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

خۇدا بىزگە ئاتا قىلغان مۇقەددەس روھ بىزنى قورقۇنچقا سالمايدۇ، بەلكى خۇداغا خىزمەت قىلىشىمىز ئۈچۈن، بىزنى كۈچ - قۇدرەت ۋە مېھىر - مۇھەببەت بىلەن تولدۇرۇپ، ئۆزىمىزنى تۇتۇۋېلىشىمىزغا ياردەم بېرىدۇ.

⁸ شۇڭا، رەببىمىز ھەققىدە خۇش خەۋەر يەتكۈزۈشتىن ۋە ئۇنىڭ ئۈچۈن خىزمەت قىلىش يولىدا مەھبۇس بولغان مەندىن نومۇس قىلما. ئەكسىچە، خۇدا ساڭا ئاتا قىلغان كۈچ - قۇدرەتكە تايىنىپ، خۇش خەۋەر يەتكۈزۈش يولىدا مەن بىلەن بىللە ئازاب - ئوقۇبەت چېكىشكە تەييار تۇر. ⁹ خۇدا بىزنى قۇتقۇزۇپ، پاك ياشاشقا چاقىردى. بۇ، بىزنىڭ قىلغان ياخشى ئەمەللىرىمىز بىلەن ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ ئىرادىسى ۋە مېھىر - شەپقىتى بىلەن بولدى. خۇدا بىزگە ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق بۇ مېھىر - شەپقەتنى كۆرسىتىدىغانلىقىنى دۇنيا ئايرىدە بولۇشتىن ئىلگىرىلا پىلانلىغانىدى. ¹⁰ ھازىر بۇ مېھىر - شەپقەت قۇتقۇزغۇچىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ كېلىشى بىلەن ئايان بولدى. ئەيسا مەسىھ ئىنسانلارنى ئىسكەنجىگە ئالغان ئۆلۈمنىڭ كۈچىنى بىكار قىلىپ، خۇش خەۋەر ئارقىلىق ئىنسانلارغا مەڭگۈلۈك ھايات يولىنى ئېچىپ بەردى.

¹¹ مەن بۇ خۇش خەۋەرنىڭ جاكارچىسى ۋە ئەلچىسى، شۇنداقلا ئۇ توغرىسىدا تەلىم بەرگۈچى بولۇپ تەيىنلەنگەن. ¹² ھازىرقى بۇ ئازاب - ئوقۇبەتلەرنى تارتىشىمنىڭ سەۋەبىمۇ شۇ. لېكىن، بۇنىڭدىن نومۇس قىلمايمەن. چۈنكى، مەن كىمگە ئېتىقاد قىلغانلىقىمنى بىلىمەن ھەمدە خۇدانىڭ ماڭا ئامانەت قىلغان بۇ خۇش خەۋەرنى رەببىمىز قايتا كەلگەن كۈنگىچە چوقۇم قوغدايدىغانلىقىغا ئىشىنىمەن. ¹³ ئەيسا مەسىھكە مەنسۇپ بولۇپ، ئۇنىڭدىن كەلگەن ئېتىقاد ۋە مېھىر - مۇھەببەت ئىچىدە ياشاپ، مەندىن ئاڭلىغان ھەقىقىي تەلىملىرىنى نىزام قىلىپ، ئۇنىڭدا چىڭ تۇر. ¹⁴ ساڭا ئامانەت قىلىنغان بۇ قىممەتلىك ھەقىقەتنى ھەممىمىزنىڭ قەلبىدە بار بولغان مۇقەددەس روھنىڭ ياردىمى بىلەن ساقلا.

¹⁵ ئاڭلىغىنىڭدەك، ئاسىيا ئۆلكىسىدىكىبۇ يەردىكى ئاسىيا ئۆلكىسى ھازىرقى

¹²: 12 ئۇشۇبۇ ئايەتنىڭ ئاخىرقى جۈملىسىنى «ھەمدە مېنىڭ خۇداغا ئامانەت قىلغانلىرىمنى رەببىمىز قايتا كەلگەن كۈنگىچە چوقۇم قوغدايدىغانلىقىغا ئىشىنىمەن» دەپ چۈشىنىشىكمۇ بولىدۇ.

تموتىغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

تۇركىيىنىڭ غەربىي قىسمىنى كۆرسىتىدۇ. ئېتىقادچىلارنىڭ ھەممىسى دېگۈدەك مېنى تاشلىۋەتتى. ئۇلارنىڭ ئارىسىدا فىگېل ۋە ئېرموگېنمۇ بار. ¹⁶ رەببىمىز ئونپىسفورنىڭ ئائىلىسىدىكىلىرىگە رەھىم - شەپقەت قىلغاي. چۈنكى، ئۇ كۆپ قېتىم مېنى يوقلاپ، كۆڭلۈمنى كۆتۈردى. ئۇ مېنىڭ مەھبۇس بولغانلىقىمدىن نومۇس قىلمىدى. ¹⁷ رىم شەھىرىگە كەلگەندە ئۇ مېنى تاپقۇچە كۆپ ئاۋارە بولۇپتۇ. ¹⁸ قىيامەت كۈنى، ئۇنىڭ رەببىمىزنىڭ رەھىم - شەپقىتىگە ئېرىشىشىنى تىلەيمەن. ئەفەس شەھىرىدە ئۇنىڭ ماڭا قىلغان نۇرغۇن خىزمىتىدىن سېنىڭمۇ ئوبدان خەۋىرىڭ بار.

2 - باب

ئەيسا مەسھەننىڭ سادىق جەڭچىسى

¹ ئەي ئوغلۇم، سەن ئەيسا مەسھەننىڭ مېھرى - شەپقىتىگە تايىنىپ كۈچلۈك بول. ² سەن مەندىن ئۆگەنگەن تەلىملەرنى كۆپ ئېتىقادچىلار ئاڭلىغان ۋە بۇ تەلىملەرنىڭ توغرا ئىكەنلىكىگە گۇۋاھلىق بېرىپ كەلگەن. ئەمدى بۇ تەلىملەرنى ئىشەنچلىك ھەمدە باشقىلارغا تەلىم بېرەلەيدىغان كىشىلەرگە يەتكۈزگىن. ³ ئەيسا مەسھەننىڭ ياخشى جەڭچىسى بولۇپ، مەن بىلەن بىرگە ئازاب - ئوقۇبەت تارتىشقا تەييار تۇر. ⁴ جەڭچى بولغان كىشى ئۆز قوماندانىنى رازى قىلىش ئۈچۈن، تۇرمۇشنىڭ ئۇششاق - چۈششەك ئىشلىرىغا باشقا پۇقرالاردەك ئارىلاشماستىن كېرەك. ⁵ مۇسابىقىگە قاتناشقان تەنھەرىكەتچىمۇ مۇسابىقە قائىدىلىرىگە رىئايە قىلمىسا، غەلبىگە ئېرىشەلمەيدۇ. ⁶ ئەجىر سىڭدۈرگەن دېھقان ئالغان ھوسۇلدىن ئەلۋەتتە بىرىنچى بولۇپ بەھرىمەن بولىدۇ. ⁷ بۇ ھېكمەتلىك سۆزلەرنى ياخشى ئويلا، چۈنكى رەببىمىز ساڭا بۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسىدە ئەقىل بېرىدۇ. ⁸ سەن داۋۇت پادىشاھنىڭ ئەۋلادى بولغان ۋە ئۆلۈمدىن تىرىلگەن ئەيسا مەسھەننى ئېسىڭدە تۇت. مانا بۇ، مەن يەتكۈزۈۋاتقان خۇش خەۋەر. ⁹ بۇ خۇش خەۋەرنى يەتكۈزگەنلىكىمدىن كۆپ ئازاب - ئوقۇبەت چەكتمە. ھەتتا جىنايەتچىلەردەك كىشىلەرنى، زىندانغا

تموتىغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

تاشلاندىم. لېكىن، ھېچكىم خۇدانىڭ سۆزىنى كىشىلىمەيدۇ.¹⁰ شۇنىڭ ئۈچۈن، خۇدا تاللىغان بەندىلەرنىڭ ئەيسا مەسىھ تەرىپىدىن قۇتقۇزۇلۇشى ۋە مەڭگۈلۈك شان - شەرەپكە ئېرىشىشى ئۈچۈن، ھەرقانداق ئازاب - ئوقۇبەتلەرگە بەرداشلىق بېرىۋاتمەن.¹¹ تۆۋەندىكى بۇ سۆزلەر ئىشەنچلىكتۇر: ئەيسا مەسىھ بىلەن بىللە ئۆلگەنكىمىز، ئۇنىڭ بىلەن يېڭى ھاياتتا بىللە ياشايمىز.¹² قىيىنچىلىقلارغا بەرداشلىق بەرسەك، ئۇنىڭ بىلەن بىللە ھۆكۈم سۈرىمىز. بىز ئۇنىڭدىن تانساق، ئۇمۇ بىزدىن تاندۇ.¹³ بىز ئۇنىڭغا ساداقەتسىزلىك قىلساقمۇ، ئۇ يەنىلا ساداقەتلىكتۇر. چۈنكى، ئۇ چوقۇم ئۆزىنىڭ سۆزىدە تۇرماي قالمايدۇ.

خۇدانى خۇرسەن قىلىدىغان خىزمەتچى

¹⁴ بۇ ئىشلارنى داۋاملىق ئېتىقادچىلارنىڭ سەمگە سال. خۇدا ئالدىدا ئۇلارنى بىمەنە سۆزلەر توغرىسىدا تالاش - تارتىش قىلماسلىققا بۇيرۇغىن. بۇنداق تالاش - تارتىشلارنىڭ ھېچقانداق پايدىسى بولمايلا قالماي، بەلكى ئاڭلىغۇچىلارنىڭ ئېتىقادىنى ۋەيران قىلىدۇ.¹⁵ خۇدانىڭ ھەقىقىتىنى توغرا چۈشەندۈرۈپ، ئۆزۈڭنى خۇدا ئالدىدا يەرگە قاراپ قالمايدىغان، بەلكى خۇدانى خۇرسەن قىلىدىغان خىزمەتچى قىلىپ يېتىشتۈرۈشكە تىرىش.¹⁶ خۇداغا بولغان ئىخلاسمەنلىككە مۇناسىپ كەلمىگەن قۇرۇق گەپلەردىن ساقلان. چۈنكى، بۇنداق گەپلەرنى قىلغۇچىلار خۇدادىن تېخىمۇ يىراقلىشىدۇ.¹⁷ ئۇلارنىڭ گەپلىرى خۇددى زەھەرلىك ئۆسمىدەك تېزلا يامراپ كېتىدۇ. ئىمبېي ۋە فىلىپتارمۇ مانا شۇنداق گەپ - سۆزلەرنى قىلغۇچىلاردىندۇر.¹⁸ ئۇلار ئۆلگەنلەرنىڭ تىرىلىشىدىن ئىبارەت بۇ ئىش ئاللىقاچان يۈز بېرىپ بولدى دەپ،[®] ھەق يولدىن چەتنەپ، بەزىلەرنىڭ ئېتىقادىغا بۇزغۇنچىلىق قىلماقتا.¹⁹ بىراق، خۇدا قۇرغان ئۇل[®] مەزمۇت تۇرماقتا.

^{®2: 18} بۇ «بىر ئادەم ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلغاندا، ئۇنىڭ روھى ئاللىقاچان ئەيسا مەسىھ بىلەن بىللە ئۆلۈپ تىرىلىدۇ. بۇ تىرىلىش پەقەت روھىي جەھەتتە بولۇپ، كەلگۈسىدە تەن جەھەتتە يۈز بەرمەيدۇ» دېگەن خاتا كۆزقاراشتۇر.

^{®2: 19} ئۇل — ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنى، خۇدانىڭ ھەقىقىتىنى ياكى ئەيسا مەسىھنىڭ ئۆزىنى كۆرسىتىشى مۇمكىن.

تموتىغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

ئۇنىڭدا مۇنۇ سۆزلەر مۆھۈرلىنىپ يېزىلغان: «رەببىمىز ئۆزىگە مەنسۇپ كىشىلەرنى تونۇيدۇ»، «ئۆزلىرىنى رەببىمىزگە مەنسۇپ دەيدىغان كىشىلەر يامانلىقلاردىن قول ئۆزسۇن.»²⁰ باي ئائىلىلەردە پەقەت ئالتۇن - كۈمۈش قاچىلارلا بولۇپ قالماي، ياغاچ، ساپال قاچىلارمۇ بولىدۇ. ئالتۇن - كۈمۈش قاچىلار ئالاھىدە سورۇنلاردا، باشقىلىرى بولسا ئادەتتىكى سورۇنلاردا ئىشلىتىلىدۇ.²¹ ئەگەر بىر كىشى ئۆزىنى يۇقىرىقى يامان ئىشلاردىن پاك تۇتسا، ئۇ خۇددى ئالاھىدە سورۇنلاردا ئىشلىتىلىدىغان ئالتۇن - كۈمۈش قاچىغا ئوخشايدۇ. چۈنكى، ئۇ پاك بولىدۇ ھەمدە خوجايىنىغا، يەنى خۇداغا ياراملىق كىشى بولۇپ، ھەرقانداق ياخشى ئىشلارنى قىلىشقا تەييار تۇرىدۇ.²² شۇڭا، ياشلىقنىڭ ئارزۇ - ھەۋەسلىرىدىن ئۆزۈڭنى تارت. پاك قەلب بىلەن رەببىمىزنى چاقىرىغان باشقا كىشىلەر بىلەن بىللە ھەققانىيلىق، ئېتىقاد، مېھىر - مۇھەببەت ۋە ئىناقلىقنى ئىزدە.²³ ئەخمىقانه ۋە بېھۇدە تالاش - تارتىشلارغا ئارىلىشىشنى رەت قىل. چۈنكى، بۇنداق ئىشلارنىڭ جېدەل تېرىدىغانلىقىنى بىلسەن.²⁴ رەببىمىزنىڭ خىزمەتكارى جېدەلخور بولماسلىقى، ئەكسىچە ھەممىگە مېھرىبان ۋە تەلىم بېرىشكە ماھىر، سەۋر - تاقەتلىك بولۇشى كېرەك.²⁵ رەببىمىزنىڭ تەلىمىگە قارشى تۇرغانلارغىمۇ مۇلايىملىق بىلەن نەسەھەت قىلىش كېرەك. بەلكىم خۇدا ئۇلارغا ھەقىقەتنى بىلىۋېلىش ئۈچۈن توۋا قىلىش پۇرسىتىنى بېرىدۇ.²⁶ بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار ئۇيقۇسىنى ئېچىپ، ئۆزلىرىنى تۇتقۇن قىلىپ ئارزۇسىغا يەتمەكچى بولغان شەيتاننىڭ تورىدىن قۇتۇلالايدۇ.

3 - باب

ئاخىر زامان

¹ شۇنى بىلگىنىكى، ئاخىر زاماندا ئېغىر كۈنلەر بولىدۇ.² ئۇ چاغدا، ئىنسانلار ئۆزىنىلا ئويلايدىغان، پۇلپەرەس، ماختانچاق، تەكەببۇر ۋە كۆپۈرلۈك قىلىدىغان، ئاتا - ئانىسىنىڭ سۆزىنى ئاڭلىمايدىغان، ۋاپاغا جاپا قىلىدىغان، خۇداغا بىپەرۋالىق قىلىدىغان،³ كۆيۈمسىز، باشقىلارنى كەچۈرمەيدىغان، تۆھمەتخور، ئۆزىنى

تموتىغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

تۇتالمايدىغان، ۋەھشىي، شۇنداقلا خەير - ساخاۋەتنىڭ دۈشمىنى بولىدۇ.⁴ ئۇلار ساتقۇن، تەلۋە ۋە ھاكاۋۇر بولۇپ، كەيپ - ساپانى خۇدادىن ياخشى كۆرىدۇ.⁵ سىرتقى قىياپەتتە ئىخلاسمەن بولۇۋېلىپ، ئەمەلىيەتتە كۆڭلىدە خۇدانىڭ قۇدرىتىنى ئىنكار قىلىدۇ. بۇنداقلاردىن يىراق تۇر.⁶ ئۇلارنىڭ ئارىسىدىكى بەزى كىشىلەر باشقىلارنىڭ ئۆيلىرىگە سۇقۇنۇپ كىرىۋېلىپ، ئىرادىسى ئاجىز، گۇناھقا پاتقان ۋە ھەر خىل ئارزۇ - ھەۋەسلەرنىڭ قۇلى بولۇپ قالغان ئاياللارنى ئازدۇرىدۇ.⁷ بۇنداق ئاياللار ھەرقانداق ئادەمنىڭ تەلىملىرىنى ئاڭلايدۇ ۋە ھەقىقەتنى تونۇپ يېتەلمەيدۇ.⁸ ياننى بىلەن يامبىرىياننى بىلەن يامبىرى ئىسرائىللارنىڭ مىسىردىن قايتىشىدىن بۇرۇن مۇسا پەيغەمبەرگە قارشى تۇرغان مىسىر پادىشاھىنىڭ سېھىرگەرلىرىدۇر. مۇسا پەيغەمبەرگە قانداق قارشى چىققان بولسا، بۇ ئازدۇرغۇچىلارمۇ ھەقىقەتكە شۇنداق قارشى چىقىدۇ. بۇ ئازدۇرغۇچىلارنىڭ قەلبى چىرىپ كەتكەن، ئېتىقادى ساختا بولۇپ، ئۇلار خۇدا تەرىپىدىن رەت قىلىنغان كىشىلەردۇر.⁹ ئۇلارنىڭ قىلمىشلىرى ئۇزۇنغا داۋاملىشالمايدۇ. چۈنكى، ياننى بىلەن يامبىرىنىڭ ئەقىلسىزلىقى پاش بولغاندەك، بۇلارنىڭ ئەقىلسىزلىقىمۇ خالايق ئالدىدا چوقۇم پاش بولىدۇ.

پاۋلۇسنىڭ ۋەسىيەتلىرى

¹⁰⁻¹¹ لېكىن، سەن مېنىڭ تەلىمىم، يۈرۈش - تۇرۇشۇم، ھاياتلىق نىشانىم، ئېتىقادىم، سەۋر - تاقىتىم، مېھىر - مۇھەببەتىم، چىداملىقىم ھەمدە ئۇچرىغان زىيانكەشلىكىم ۋە تارتقان ئازاب - ئوقۇبەتلىرىمگە دىققەت - ئېتىبارىڭنى قارىتىپ كەلدىڭ. بولۇپمۇ ئانتاكيا، كونييا ۋە لىسترا شەھەرلىرىدە ئۇچرىغان زىيانكەشلىكلەرگە قانداق بەرداشلىق بەرگەنلىكىمدىن ھەمدە رەببىمىزنىڭ مېنى بۇ ئىشلارنىڭ ھەممىسىدىن قۇتقۇزغانلىقىدىن تولۇق خەۋىرىڭ بار.¹² ئەيسا مەسھەكە مەنسۇپ بولغان، خۇداغا ئىخلاسمەنلىك بىلەن ھايات كەچۈرۈشكە ئىرادە باغلىغانلارنىڭ ھەممىسى زىيانكەشلىككە ئۇچرايدۇ.¹³ رەزىل ۋە ساختىپەز كىشىلەرنىڭ ئەھۋالى بۇرۇنقىدىنمۇ يامانلىشىپ، باشقىلارنى ئالداش بىلەن بىللە ئۆزلىرىمۇ ئالدىنىپ كېتىدۇ.¹⁴ لېكىن، سەن ھازىرغىچە ئۆگىنىپ كەلگەن ۋە چوڭقۇر ئىشەنگەن

تموتىغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

ھەقىقەتتە داۋاملىق چىڭ تۇر. چۈنكى، بۇ ھەقىقەتنى ئىشەنچلىك كىشىلەردىن ئۆگەنگەنلىكىنى بىلسەن.¹⁵ سەن بالىلىق چاغلىرىڭدىن تارتىپلا مۇقەددەس يازمىلارنى ئۆگەندىڭ. بۇ يازمىلار ساڭا ئەيسا مەسىھكە بولغان ئېتىقاد ئارقىلىق قۇتقۇزۇلۇشقا ئېلىپ بارىدىغان ئەقىل - پاراسەتنى تەقدىم قىلدى.¹⁶ پۈتۈن مۇقەددەس يازمىلار خۇدانىڭ كۆرسەتمىسى بويىچە يېزىلغان بولۇپ، ئۇ، ھەقىقەت توغرىسىدا تەلىم بېرىش، خاتالىقلارنى كۆرسىتىپ بېرىش، سەۋەنلىكلەرنى تۈزىتىش ۋە كىشىلەرنى ھەقىقەتلىققا يېتەكلەشكە پايدىلىقتۇر.¹⁷ ئۇ، خۇداغا مەنسۇپ بولغان كىشىلەرنى تولۇق قوراللاندىرۇپ، ئۇلارنى ھەرقانداق ياخشى ئىشلارنى قىلىشقا تەييار تۇرغۇزالايدۇ.

4 - باب

¹ مەن تىرىكلەر بىلەن ئۆلگەنلەرنى سوراق قىلىدىغان ھەمدە ئۆز پادىشاھلىقىنى قۇرۇش ئۈچۈن قايتا كېلىدىغان ئەيسا مەسىھنىڭ، شۇنداقلا خۇدانىڭ ئالدىدا ساڭا شۇنداق بۇيرۇق قىلمەنكى،² پۇرسەت بولسۇن - بولمىسۇن، ھەر ۋاقىت خۇدانىڭ سۆزىنى يەتكۈزگىن. سەن زور سەۋر - تاقەت ۋە ياخشى تەلىم بېرىش بىلەن كىشىلەرنىڭ خاتالىقلىرىنى تۈزەتكۈز ھەمدە ئۇلارنى ئاگاھلاندۇرغىن ۋە رىغبەتلەندۈرگىن.³ چۈنكى، شۇنداق بىر زامان كېلىدۇكى، ئۇ چاغدا ئىنسانلار خۇدا توغرىسىدىكى توغرا تەلىملەرنى ئاڭلاشنى خالىمايدۇ. بەلكى، ئۇلار قۇلاقلىرىغا خۇش ياقىدىغان سۆزلەرنى ئاڭلاش ئۈچۈن، ئۆز ھەۋەسلىرىگە ئۇيغۇن كېلىدىغان تەلىم بەرگۈچىلەرنى ئىزدەيدۇ.⁴ ھەق سۆزلەرنى رەت قىلىپ، بىمەنە ئەپسانىلەرگە قۇلاق سالىدۇ.⁵ لېكىن، سەن ھەرقانداق ئەھۋالدا ئۆزۈڭنى سەگەك تۇت. ئازاب - ئوقۇبەت تارتىشقا تەييار تۇر. ھەر ۋاقىت خۇش خەۋەر يەتكۈزۈش خىزمىتىدە بولۇپ، خۇدا ساڭا تاپشۇرغان ۋەزىپىنى ئادا قىل.⁶ ئەمدى ئۆزۈمگە كەلسەم، ھاياتىم خۇداغا قۇربانلىق ئورنىدا تەقدىم قىلىنىش ئالدىدا تۇرىدۇ. مېنىڭ بۇ دۇنيادىن ئايرىلىدىغىنىمغا ئاز قالدى.⁷ مەن خۇدا يولىدا ئاخىرغىچە كۈرەش قىلدىم، يەنى يۈگۈرۈش

تموتىغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

مۇسابىقىسىنىڭ پۈتۈن مەنزىلىنى بېسىپ بولدۇم، ئېتىقادىدا چىڭ تۇرۇپ كەلدىم. ⁸ ھازىر ھەققانىيلىق تاجى مېنى كۈتۈپ تۇرىدۇ. ئۇنى ئادىل سوراق قىلىدىغان رەببىمىز قايتا كەلگەندە، ماڭا كىلدۈرىدۇ. شۇنداقلا، ئۇنى يالغۇز ماڭلا ئەمەس، ئۇنىڭ قايتا كېلىشىنى ئىنتىزارلىق بىلەن كۈتۈپ تۇرغانلارنىڭ ھەممىسىگە كىلدۈرىدۇ.

ئاخىرقى سۆزلەر

⁹ يېنىمغا تېزدىن يېتىپ كېلىشكە تىرىش. ¹⁰ چۈنكى، قېرىندىشىمىز كىرىسكى گالاتىيا ئۆلكىسىگە، تىتۇس دالماتىيا ئۆلكىسىگە كەتتى. دېمەس بولسا بۇ دۇنيانىڭ ئىشلىرىغا بېرىلىپ كەتكەنلىكى ئۈچۈن، مېنى تاشلاپ، سالونىكا شەھىرىگە كەتتى. ¹¹ يېنىمدا يالغۇز لۇقا قالدى. ماركۇسنى ئۆزۈڭ بىلەن بىللە ئېلىپ كەل. ئۇ خىزمەتلىرىمدە ماڭا ياردەمچى بولىدۇ. ¹² تىككۇسنى ئەفەس شەھىرىگە ئەۋەتۈۋەتتىم. ¹³ كېلىشىڭدە تروئاس شەھىرىدە بولغان ۋاقتىدا كارپۇسنىڭ يېنىدا قالدۇرۇپ قويغان تونۇم بىلەن كىتابلارنى، بولۇپمۇ ئورام تېرە يازمىلارنى بىللە ئالغاچ كەلگىن. ¹⁴ مىسكەر ئىسكەندەر ماڭا كۆپ زىيانكەشلىك قىلدى. رەببىمىز چوقۇم ئۇنىڭغا قىلمىشلىرىغا لايىق جازا ياندۇرىدۇ. ¹⁵ سەنمۇ ئۇنىڭدىن ھوشيار بول. چۈنكى، ئۇ بىز يەتكۈزگەن خۇش خەۋەرگە كۈچىنىڭ بارىچە قارشى چىقتى. ¹⁶ بىرىنچى قېتىم سوتلانغىنىدا، ماڭا ياردەم قىلىدىغانلار چىقمىدى، ئەكسىچە ھەممىسى مېنى تاشلاپ كەتتى. خۇدا ئۇلارنى كەچۈرۈم قىلغاي. ¹⁷ لېكىن، خۇدا مەن بىلەن بىللە بولۇپ، ماڭا خۇش خەۋەرنى تولۇق جاكارلاشقا مەدەت بەردى. نەتىجىدە، ئۇ يەردىكى ھەممە يەھۇدىي ئەمەسلەر بۇ خۇش خەۋەرنى ئاڭلىدى. بۇنىڭ بىلەن، خۇدا مېنى بۇ قېتىمقى سوتتىن، يەنى يولۋاسنىڭ ئاغزىدىن قۇتقۇزۇپ چىقتى. ¹⁸ رەببىمىز مېنى ھەر خىل يامانلىقلاردىن قۇتقۇزۇپ، ئەرىشتىكى ئۆز پادىشاھلىقىغا بىخەتەر يەتكۈزگەي. بارلىق شان - شەرەپ خۇداغا ئەبەدىلئەبەد مەنسۇپ بولغاي، ئامىن!

ئاخىرقى سالام

¹⁹ مەندىن پىرسكىلا بىلەن ئېرى ئاكوۋىلاغا ۋە ئونېسپورنىڭ ئائىلىسىدىكىلەرگە

تموتىغا يېزىلغان ئىككىنچى خەت

سالام ئېيت. ²⁰ ئېراست كورنت شەھرىدە قالدى. تروفيم كېسەل بولۇپ قالغانلىقتىن، ئۇنى مېلىت شەھرىدە قالدۇرۇپ قويدۇم. ²¹ قىش كىرىپ كەلگۈچە، بۇ يەرگە كېلىشكە تىرىشقىن. ئېۋۇل، پۇد، لىن، كلاۋدىيا ۋە بارلىق قېرىنداشلاردىن ساڭا سالام. ²² رەببىمىز سىلەر بىلەن بىللە بولغاي. خۇدانىڭ مېھىر - شەپقىتى سىلەرگە يار بولسۇن!

تتۇسقا يېزىلغان خەت

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

بۇ خەتنىڭ مۇئەللىپى ئەلچى پاۋلۇس بولۇپ، ئۇ بۇ خەتنى كىرىت ئارىلىدىكى ياش، ئىشەنچلىك ياردەمچىسى تتۇسقا يازغان. تتۇس يەھۇدىي ئەمەس ئېتىقادچى بولۇپ، ئۇ پاۋلۇس بىلەن كىرىت ئارىلىدىكىلەرگە ئەڭ ئاۋۋال خۇش خەۋەر يەتكۈزگەن. پاۋلۇس كىرىت ئارىلىدىن ئايرىلىشتىن بۇرۇن، ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنى تەرتىپكە سېلىش ئۈچۈن، تتۇسنى شۇ يەردە قالدۇرغان. بۇ خەتتە پاۋلۇس ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ يېتەكچىلىرىدە بولۇشقا تېگىشلىك مەجەز - خۇلقلىرىنى تىلغا ئېلىپ، تتۇسقا جامائەتچىلىكتىكى ياشانغان ئەرلەر، ياشانغان ئاياللار، ياش ئەرلەر ۋە قۇللارغا تەلىم بېرىش توغرىسىدا نەسىھەتلەرنى بەرگەن. پاۋلۇس يەنە تتۇسقا ئېتىقادچىلار قىلىشقا تېگىشلىك ئىشلار ۋە ئۇلاردا بولۇشقا تېگىشلىك يۈزىتىشىنى ئۇلارنىڭ ئېسىگە سېلىشنى تاپىلغان.

تېزىس:

1. سالام (1 - باب - 1 - ئايەتتىن 4 - ئايەتكىچە)
2. جامائەتچىلىك يېتەكچىلىرىدە بولۇشقا تېگىشلىك مەجەز - خۇلق (1 - باب - 5 - ئايەتتىن 16 - ئايەتكىچە)
3. جامائەتچىلىك ئەزالىرىنىڭ مەسئۇلىيىتى (2 - باب)
4. يوليورۇق ۋە ئاگاھلاندىرۇش (3 - باب - 1 - ئايەتتىن 11 - ئايەتكىچە)
5. ئاخىرقى سۆز (3 - باب - 12 - ئايەتتىن 15 - ئايەتكىچە)

تتۇسقا يېزىلغان

خەت

¹ خۇدانىڭ خىزمەتكارى ۋە ئەيسا مەسھنىڭ ئەلچىسى بولغان مەنكى پاۋلۇستىن تتۇسقا سالام. مەن خۇدا تاللىغانلارغا ئېتىقاد يولىنى كۆرسىتىشكە ۋە ئۇلارنى ئىخلاسمەنلىككە يېتەكلەيدىغان ھەقىقەتنى چۈشەندۈرۈشكە تەييارلىنىدىم. ² بۇ ئېتىقاد ۋە ھەقىقەت بىزدە مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشىش ئۈمىدىنى پەيدا قىلىدۇ. يالغانچىلىقتىن مۇستەسنا بولغان خۇدا دۇنيا ئايرىدە بولۇشتىن ئىلگىرىلا بۇ مەڭگۈلۈك ھاياتنى ۋەدە قىلغان. ³ خۇدا بەلگىلەنگەن ۋاقىتتا بۇ مەڭگۈلۈك ھايات توغرىسىدىكى خۇش خەۋەرنى ئاشكارىلىدى. قۇتقۇزغۇچىمىز خۇدا ئۆز ئەمرى بىلەن بۇ خۇش خەۋەرنى يەتكۈزۈش ۋەزىپىسىنى ماڭا تاپشۇردى. ⁴ خۇدا ئاتىمىز ۋە قۇتقۇزغۇچىمىز ئەيسا مەسھكە بولغان ئورتاق ئېتىقاد يولىدا ئۆز ئوغلۇمىدەك بولۇپ قالغان ساڭا مېھىر - شەپقەت ۋە ئامانلىق ئاتا قىلغاي!

تتۇسنىڭ كىرىت ئارىلىدىكى خىزمىتى

⁵ ئورۇندىلىپ بولمىغان ئىشلارنى بىر تەرەپ قىلىش ۋە ساڭا بۇرۇن تاپشۇرغىنىمىدەك، ھەرقايسى شەھەرلەردىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ يېتەكچىلىرىنى تەييارلاش ئۈچۈن، سېنى كىرىت ئارىلىدا قالدۇردۇم. ⁶ يېتەكچىلىككە

تتۇسقا يېزىلغان خەت

تەيىنلىنىدىغان كىشى ئەيىبسىز، ئايالىغا سادىق بولغان، پەرزەنتلىرى بولسا خۇداغا ئېتىقاد قىلىدىغان، كەيپ - ساپادىن نېرى بولغان ھەمدە ئاتا - ئانىسىغا بويسۇنىدىغان كىشىلەردىن بولۇشى كېرەك.⁷ ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە باشلامچى بولغان بۇنداق كىشى خۇدانىڭ خىزمىتىنى زىممىسىگە ئالغانلىقى ئۈچۈن، شۇنداق ئەيىبسىز بولۇشى كېرەككى، ھەرگىز تەرسا، چۇس مەجەز، ھاراقكەش، زوراۋان، مال - دۇنياغا تەمەخور بولماسلىقى،⁸ ئەكسىچە مېھماندوست، ياخشىلىقنى سۆيىدىغان، ئۆزىنى تۇتۇۋالغان، ئادىل، پاك ۋە تەمكىن بولۇشى لازىم.⁹ ئۇ ئۆزىگە ئۆگىتىلگەن ئىشەنچلىك تەلىمدە چىڭ تۇرۇشى كېرەك. شۇنداق قىلغاندا، ئۇ بۇ توغرا تەلىم ئارقىلىق باشقىلارغا نەسىھەت قىلالايدۇ ھەم تەلىمگە قارشى چىققۇچىلارنىڭ خاتالىقىنى تۈزىتەلەيدۇ.

¹⁰ نۇرغۇن كىشىلەر بۇ تەلىمگە ئىتائەت قىلماي، بىمەنە سۆزلەر بىلەن باشقىلارنى ئازدۇرىدۇ. بولۇپمۇ قۇتقۇزۇلۇش ئۈچۈن خەتنە قىلىنىش زۆرۈر، دەپ تۇرۇۋالغۇچىلار شۇنداق قىلىدۇ.¹¹ مۇشۇنداق كىشىلەرنىڭ ئاغزىنى تۇۋاقلاش كېرەك. چۈنكى، ئۇلار مال - دۇنياغا ئىگە بولۇش ئۈچۈن كىشىلەرگە ساختا تەلىملەرنى ئۆگىتىپ، بەزى ئائىلىلەرنىڭ ئېتىقادىنى پۈتۈنلەي نابۇت قىلماقتا.¹² كرىت ئارىلىدىكىلەرنىڭ ئۆز پەيغەمبەرلىرىدىن بىرى: «كرىتلار ھەمىشە يالغان سۆزلەيدۇ، ئۇلار ۋەھشىي ھايۋانلار ۋە ھۇرۇن نان قېپىلاردۇر» دېگەن.¹³ بۇ ھەقىقەتتۇر. شۇڭا، كرىتتىكى ئېتىقادچىلارنىڭ ئېتىقادىنىڭ ساپ بولۇشى ئۈچۈن، ئۇلارنى قاتتىق ئاگاھلاندۇرغىن.¹⁴ ئۇلار بىمەنە يەھۇدىي ئەپسانىلىرىگە ۋە ھەقىقىي تەلىمدىن چەتنىگەنلەرنىڭ دىنىي قائىدە - يوسۇنلىرىغا قۇلاق سالمىسۇن.¹⁵ پاك كىشىلەر ئۈچۈن ھەممە نەرسە ھالال دۇر. لېكىن، ناپاك كىشىلەر ۋە ئېتىقادسىزلار ئۈچۈن ھېچقانداق نەرسە ھالال ئەمەستۇر. ئۇلارنىڭ ئوي - پىكىرلىرىمۇ، ۋىجدانىمۇ بۇلغىنىپ كەتكەن.¹⁶ ئۇلار خۇدانى تونۇيمىز، دەپ داۋراڭ قىلىسۇمۇ، لېكىن ئەمەلىيىتىدە ئۇنى رەت قىلىدۇ. ئۇلار ھېچكىمگە بويسۇنمايدىغان يىرگىنچىلىك كىشىلەر بولۇپ، قولىدىن ھېچقانداق ياخشى ئىش كەلمەيدۇ.

تتۇسقا يېزىلغان خەت

2 - باب

توغرا تەلىمگە لايىق ياشاش

¹ تتۇس، ئېتىقادچىلارغا توغرا تەلىمگە لايىق ياشاشنى ئۆگىتىشنىڭ كېرەك.

² ياشانغان ئەرلەرنى ئۆزىنى تۇتۇۋالغان، ئېسىل پەزىلەتلىك، سالماقلىق، ئېتىقادتا ساپ، مېھىر - مۇھەببىتى بىلەن سەۋر - تاقىتى تولۇپ تاشقان بولۇشقا چاقىرىغىن.

³ شۇنىڭدەك، ياشانغان ئاياللارنى ئىخلاسمەنلىكىگە لايىق يۈرۈش - تۇرۇشقا ھەمدە پىتنە - پاسات قىلمايدىغان، ھاراق - شارابقا بېرىلمەيدىغان بولۇشقا چاقىرىغىن. ئۇلار باشقىلارغا نېمىنىڭ ياخشى ئىكەنلىكىنى ئۆگەتسۇن. ⁴ بۇنىڭ بىلەن، بۇ ئاياللار ياش ئاياللارغا تەلىم بېرىپ، ئۇلارغا ئۆز ئەرلىرىگە ۋە بالىلىرىغا كۆيۈنۈش، ⁵ ئۆزىنى تۇتۇۋېلىش، پاك بولۇش، ئۆي ئىشلىرىغا ماھىر بولۇش، مېھرىبان بولۇش ۋە ئەرلىرىگە ئىتائەت قىلىشلارنى ئۆگەتەلەيدىغان بولسۇن. ياش ئاياللار شۇنداق ياشسا، خۇدانىڭ سۆزى قارىلانمايدۇ.

⁶ ياش ئەرلەرنىمۇ ئۆزىنى تۇتۇۋالالايدىغان بولۇشقا چاقىرىغىن. ⁷ ئۆزۈڭمۇ ھەرقانداق ئىشتا ياخشى ئەمەلىيەتنىڭ بىلەن ئۇلارغا ئۆلگە بول. پاك نىيەت، سالماقلىق، ⁸ ھەمدە باشقىلار قۇسۇر تاپالمايدىغان توغرا سۆزلەر بىلەن تەلىم بەرگىن. بۇنىڭ بىلەن، بىزگە قارشى چىققۇچىلار يامان گېپىمىزنى قىلىشقا سەۋەب تاپالماي ئۇيالىسۇن.

⁹⁻¹⁰ قۇللارغا ھەرقانداق ئىشتا خوجايىنلىرىغا بويسۇنۇشنى ئۆگەتكىن. ئۇلار گەپ ياندۇرماي، ئوغرىلىق قىلماي، ئۆزلىرىنىڭ ھەممە ئىشتا ئىشەنچلىك ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىپ، خوجايىنلىرىنى رازى قىلسۇن. شۇنداق بولغاندا، ئۇلار باشقىلارنى قۇتقۇزغۇچىمىز خۇدا توغرىسىدىكى تەلىملەرگە ھەر جەھەتتىن جەلپ قىلالايدۇ.

¹¹ سەۋەبى، خۇدانىڭ بارلىق ئىنسانلارنى قۇتقۇزىدىغان مېھىر - شەپقىتى ئايان بولدى. ¹² بۇ مېھىر - شەپقەت بىزنى گۇناھكارلىقنى ۋە بۇ دۇنيانىڭ ئارزۇ - ھەۋەسلىرىنى رەت قىلىپ، بۇ پانىي دۇنيادا توغرا، خۇداغا ئىخلاسمەن ۋە ئۆزىنى تۇتۇۋالغان ھالدا ياشاشقا يېتەكلەيدۇ. ¹³ بىز ئۇلۇغ خۇدا بولغان

تتۇسقا يېزىلغان خەت

قۇتقۇزغۇچىمىز ئەيسا مەسھنىڭ شان - شەرەپ بىلەن قايتا كېلىشىدىن ئىبارەت مۇبارەك ئۈمىدىمىزنىڭ ئەمەلگە ئېشىشىنى ئىنتىزارلىق بىلەن كۈتىمىز. ¹⁴ ئەيسا مەسھ بىز ئۈچۈن قۇربان بولدى. بۇنىڭدىن مەقسەت، ئۇ بىزنى ھەممە رەزىللىكلەردىن ئازاد قىلىش ھەمدە بىزنى پاك قىلىپ، ئۆزىگە مەنسۇپ بولغان، ياخشى ئەمەللەرنى قىلىشقا تېرىشىدىغان خەلق قىلىش ئۈچۈندۇر. ¹⁵ سەن بۇ تەلىملەرنى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە ئۆگەت. ئۇلارغا ئىلھام بەر ھەم پۈتۈن ھوقۇقۇڭنى ئىشلىتىپ، ئۇلارنىڭ يامان ئىللەتلىرىنى تۈزەت. ھېچكىم سېنى كەستىمىسۇن.

3 - باب

ئېتىقادچىلار قىلىشقا تېگىشلىك ئىشلار

¹ سەن ئېتىقادچىلارغا شۇنى ئەسلىتىپ تۇرغىنىكى، ئۇلار ھۆكۈمەت ۋە ھۆكۈمەت ئەمەلدارلىرىغا بويسۇنسۇن، ئۇلارنىڭ سۆزىنى ئاڭلاپ، ھەرقانداق ياخشى ئەمەللەرنى قىلىشقا تەييار تۇرسۇن. ² ئېتىقادچىلار ھېچكىمگە تۆھمەت قىلمىسۇن، جېدەلخور بولمىسۇن، ئەكسىچە خۇش پېئىل بولسۇن. ھەرقانداق كىشى بىلەن مۇئامىلە قىلغاندا ھەقىقىي كەمتەرلىكىنى كۆرسەتسۇن. ³ چۈنكى، بىر چاغلاردا بىزمۇ نادان ئىدۇق. بىزمۇ خۇداغا بويسۇنمايدىغان، ئازدۇرۇلغان، ھەر خىل ئارزۇ - ھەۋەسلەرنىڭ قولى بولغان، يامانلىق ۋە ھەسەتخورلۇق ئىچىدە ياشىغان، بىر - بىرىمىزگە ئۆچمەن كىشىلەر ئىدۇق. ⁴ لېكىن، قۇتقۇزغۇچىمىز خۇدا ئىنسانلارغا بولغان مېھرىبانلىقى ۋە مۇھەببىتىنى ئوچۇق ئايدان قىلدى. ⁵ بىز ياخشى ئەمەللەر بىلەن ئەمەس، بەلكى ئۇنىڭ رەھىم - شەپقىتىدىن قۇتقۇزۇلۇدۇق. خۇدا بىزنىڭ گۇناھلىرىمىزنى يۇيۇپ، مۇقەددەس روھ ئارقىلىق بىزنى قايتىدىن تۆرەلدۈرۈپ، يېڭى ھاياتقا ئېرىشتۈرۈش بىلەن بىزنى قۇتقۇزدى. ⁶ قۇتقۇزغۇچىمىز ئەيسا مەسھ ئارقىلىق خۇدا كەڭچىلىك بىلەن مۇقەددەس روھنى قەلبىمىزگە تۆكتى. ⁷ بۇنىڭ بىلەن، بىز خۇدانىڭ مېھرى - شەپقىتىدىن ھەققانىي ئادەم

تتۇسقا يېزىلغان خەت

دەپ جاكارلىنىپ، مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشىش ئۈمىدىگە ئىگە بولدۇق. ⁸ بۇ سۆزلىرىم ھەقتۇر. ئۇلارنى تەكىتلىشىڭنى ئۈمىد قىلىمەن. شۇنداق قىلغىنىڭدا، خۇداغا ئېتىقاد قىلغانلار ئۆزلىرىنى دائىم تىرىشچانلىق بىلەن ياخشى ئەمەللەرنى قىلىشقا بېغىشلايدۇ. بۇ تەلىملەر ئىنسانلار ئۈچۈن ياخشى ھەم پايدىلىقتۇر.

⁹ ئەخمىقانە تالاش - تارتىشلار، نەسەبنامىلەر توغرىسىدىكى قۇرۇق گەپ - سۆزلەر ۋە تەۋرات قانۇنى بىلەن مۇناسىۋەتلىك جېدەل - ماجىرالاردىن ساقلان. چۈنكى، بۇ ئىشلار پايدىسىز ۋە ئەھمىيەتسىزدۇر. ¹⁰⁻¹¹ شۇنداق ئىشلارنى قىلىپ ئېتىقادچىلار ئارىسىدا گۇرۇھۋازلىق پەيدا قىلغۇچىلارنى ئاگاھلاندۇر. بىر - ئىككى قېتىملىق ئاگاھلاندۇرۇشتىن كېيىن يەنە گۇرۇھۋازلىق قىلسا، ئۇلار بىلەن بولغان مۇناسىۋىتىڭنى ئۆز. بۇنداق ئادەملەرنىڭ ھەقىقەتتىن چەتتىگەن، گۇناھكار ئادەملەر ئىكەنلىكى ئېنىقتۇر. ئۇلارنىڭ قىلغان گۇناھلىرى ئۆزلىرىنى جازاغا مەھكۇم قىلىدۇ.

ئاخىرقى سۆز

¹² ئارتېماسنى ياكى تىككۇسنى قېشىڭغا ئەۋەتمەكچى بولۇۋاتىمەن. قايسى بىرى قېشىڭغا بارمىسۇن، مۇمكىنقەدەر نىكوپولس شەھىرىگە تېزىرەك كەلگىن. چۈنكى، ئۇ يەردە قىشلىماقچىمەن. ¹³ قانۇنشۇناس زېناس بىلەن ئاپوللوسنىڭ سەپىرىگە ئىمكانقەدەر ياردەمدە بولغىن. ئۇلارنىڭ كەم - كۈتلىرى بولسا، ھەل قىلىپ بەرگىن.

¹⁴ ئېتىقادچى قېرىنداشلىرىمىز ھاجەتمەنلەرگە ياردەم قىلىپ، ئۆزلىرىنى ياخشى ئەمەللەرنى قىلىشقا بېغىشلاشنى ئۆگەنسۇن. شۇنداق بولغاندا، ئۇلارنىڭ ھاياتى مېۋىسىز بولمايدۇ. ¹⁵ يېنىمدىكىلەرنىڭ ھەممىسىدىن ساڭا سالام. كىرت ئارىلىدىكى بىزنى سۆيىدىغان ئېتىقادچىلارغا سالام ئېيت. خۇدانىڭ مېھىر - شەپقىتى ھەممىڭلارغا يار بولغاي!

فلىمۇنغا يېزىلغان خەت

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

بۇ خەتنىڭ مۇئەللىپى ئەلچى پاۋلۇس بولۇپ، ئۇ بۇ خەتنى كولوسلىقلارغا يازغان خېتى بىلەن ئاساسەن بىر ۋاقىتتا يازغان بولۇپ، ئۇنى كولوسى شەھىرىدە تۇرىدىغان ئېتىقادچى فىلىمۇنغا شۇ يەرگە ماڭدىغانلار ئارقىلىق ئەۋەتكەن. فىلىمۇننىڭ ئونبىسىمۇس ئىسىملىك بىر قولى ئۇنىڭ پۇلىنى ئېلىپ، قېچىپ كېتىپ، تۈرمىدە تۇرۇۋاتقان پاۋلۇس بىلەن تونۇشۇپ قالغان ھەم ئۇ ئارقىلىق ئېتىقادچى بولغان. پاۋلۇس ئونبىسىمۇسنى بۇ خەت بىلەن بىللە فىلىمۇننىڭ يېنىغا قايتۇرۇپ، ئۇنىڭدىن ئونبىسىمۇسنى كەچۈرۈشنى ۋە ئۇنىڭغا ئېتىقادچى قېرىنداشلىرىغا مۇئامىلە قىلغاندەك مۇئامىلە قىلىشنى سورايدۇ.

تېزىس:

1. سالام (1 - ئايەتتىن 3 - ئايەتكىچە)
2. فىلىمۇننى ماختاش (4 - ئايەتتىن 7 - ئايەتكىچە)
3. ئونبىسىمۇس ئۈچۈن ئۆتۈنۈش (8 - ئايەتتىن 22 - ئايەتكىچە)
4. ئاخىرقى سۆز (23 - ئايەتتىن 25 - ئايەتكىچە)

فلىمۇنغا يېزىلغان

خەت

¹ ئەيسا مەسھكە خىزمەت قىلىش يولىدا مەھبۇس بولغان مەنكى پاۋلۇس ۋە مەن ئارقىلىق قېرىندىشىمىز تموتىيدىن قەدىرلىك خىزمەتدەشىمىز بولغان سەن فىلىمۇنغا ² ۋە سىڭلىمىز ئافىياغا، بىز بىلەن بىللە كۈرەش قىلغان ئاركىپۇسقا ۋە ئۆيۈڭدە جەم بولىدىغان ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە سالام! ³ خۇدا ئاتىمىز ۋە رەببىمىز ئەيسا مەسھ سىلەرگە مېھىر - شەپقەت ۋە ئامانلىق ئاتا قىلغاي!

فىلىمۇننىڭ مېھىر - مۇھەببىتى ۋە ئېتىقادى

⁴ قەدىرلىك فىلىمۇن، دۇئالرىمدا ھەمىشە سېنى ياد ئېتىپ، خۇداغا شۈكۈر ئېيتىمەن. ⁵ چۈنكى، مەن سېنىڭ رەببىمىز ئەيساغا بولغان ئېتىقادىڭ ۋە بارلىق ئېتىقادچىلارغا بولغان مېھىر - مۇھەببىتىڭ توغرىسىدا ھەر دائىم ئاڭلاپ تۇرۇۋاتىمەن. ⁶ ئېتىقادىڭ سەۋەبلىك خۇدا ساڭا تەقدىم قىلغانلارنى باشقىلار بىلەن مەردلەرچە ئورتاقلىشىشنىڭ ئۈچۈن دۇئا قىلىمەن. شۇنداق قىلساڭ، بىزنىڭ ئەيسا مەسھكە مەنسۇپ بولغانلىقىمىزدىن بىزگە بېرىلگەن بەختلەرنىڭ نەقەدەر مول ئىكەنلىكىنى تېخىمۇ چوڭقۇر چۈشىنەلەيسەن. ⁷ قېرىندىشىم، سېنىڭ ئېتىقادچىلارغا بولغان مېھىر - مۇھەببىتىڭ ماڭا زور خۇشاللىق ۋە رىغبەت ئېلىپ

فيلمۇنغا يېزىلغان خەت

كەلدى. چۈنكى، سەن ئېتىقادچىلارنىڭ روھىنى كۆتۈردۈڭ.

فيلمۇننىڭ قۇلى ئونپىسمۇس ھەققىدە ئىلتىماس

⁸ شۇڭا، مەن ئەيسا مەسھنىڭ ئەلچىسى بولۇشۇم بىلەن ئەسلىدە سېنىڭ قىلىشقا تېگىشلىك ئىشنى بېجىرىشىڭنى يۈرەكلىك ھالدا بۇيرۇيالىساممۇ،⁹ لېكىن، يەنىلا سېنىڭ مېھىر – مۇھەببىتىڭگە كۆرە ئىلتىماس قىلىشنى تاللىۋالدىم. بۇ ئىلتىماسنى مۇشۇ ياشقا كىرىپ قالغان ھەم ئەيسا مەسھكە خىزمەت قىلىش يولىدا ھازىر مەھبۇس بولۇۋاتقان مەنكى پاۋلۇستىن دەپ بىلگىن.¹⁰ سەندىن قۇلۇڭ ئونپىسمۇس ھەققىدە ئىلتىماس قىلىمەن. ئۇ زىنداندىكى ۋاقىتىمدا مەن ئارقىلىق ئېتىقادچى بولغانلىقتىن، ئۆز ئوغلۇمدەك بولۇپ قالغان.¹¹ ئۇ بۇرۇن ساڭا پايدىسىز بولسىمۇ، ئەمما ھازىر ساڭمۇ، ماڭمۇ پايدىلىقتۇر.¹² مەن ھازىر ئۇنى، يەنى جانجىگرىمنى سېنىڭ يېنىڭغا قايتۇرىمەن.¹³ خۇش خەۋەرنى يەتكۈزگەنلىكىم ئۈچۈن مەھبۇس بولۇپ زىنداندا يېتىۋاتقان مۇشۇ ۋاقىتىمدا، ئۇنى سېنىڭ ئورنۇڭدا خىزمىتىدە بولۇش ئۈچۈن يېنىمدا ئېلىپ قالغۇم بار ئىدى.¹⁴ بىراق، سېنىڭ رازىلىقىڭنى ئالمىغاچقا، بۇنداق قىلىشنى خالىمىدىم. سېنىڭ ماڭا مەجبۇرىي ئەمەس، بەلكى رازىمەنلىك بىلەن ياخشىلىق قىلىشىڭنى ئۈمىد قىلدىم.¹⁵ خۇدانىڭ قۇلۇڭ ئونپىسمۇسنىڭ ۋاقتىنچە سېنىڭ يېنىڭدىن قېچىشىغا يول قويغانلىقى، بەلكىم كېيىن سېنىڭ ئۇنى مەڭگۈ ئېلىپ قېلىشىڭ ئۈچۈندۇر.¹⁶ ئەمدى سەن ئۇنى قۇل قاتارىدا ئەمەس، بەلكى قۇلدىن كۆپ ئۈستۈن — سۆيۈملۈك بىر ئېتىقادچى قېرىندىشىڭ قاتارىدا كۆرەرسەن. ئۇ مەن ئۈچۈن ئىنتايىن قەدىرلىكتۇر. سەن ئۈچۈن تېخىمۇ شۇنداق بولۇشى كېرەك. چۈنكى، سېنىڭ ھازىر ئۇنىڭ بىلەن قۇل – خوجايىنلىق مۇناسىۋىتىڭ بولۇپلا قالماي، رەببىمىزگە ئېتىقاد قىلىش جەھەتتە قېرىنداشلىق مۇناسىۋىتىڭمۇ باردۇر.

¹⁷ شۇنىڭ ئۈچۈن، ئەگەر سەن مېنى رەببىمىزنىڭ خىزمىتىدە سەپداش دەپ قارىساڭ، ئۇنى مېنى قوبۇل قىلغاندەك قوبۇل قىل.¹⁸ ئەگەر بۇرۇن ئۇ ساڭا بىرەر يولسىزلىق قىلغان بولسا ياكى پۇللىرىڭنى ئوغرىلىغان بولسا، ئۇنى مېنىڭ ھېسابىمغا

¹¹: 11 ئونپىسمۇس — گرېكچە «پايدىلىق» دېگەن مەنىدە.

فلمۇنغا يېزىلغان خەت

ياز. ¹⁹ مەنكى پاۋلۇس بۇ سۆزلەرنى ئۆز قولۇم بىلەن يېزىۋاتمەن: ھېساباتنى ئۆزۈم قايتۇرمەن. لېكىن، خۇش خەۋەر ئارقىلىق ئېرىشكەن مەڭگۈلۈك ھاياتنىڭ ئۈچۈن ماڭا قەرزدار ئىكەنلىكىنى تىلغا ئېلىشىمنىڭ ھاجىتى بولمىسا كېرەك. ²⁰ شۇڭا، ئەي قېرىندىشىم، رەببىمىز ئۈچۈن ئىلتىماسىمنى قوبۇل قىلغىن. ئىككىلىمىز ئەيسا مەسھكە مەنسۇپ بولغانلىقىمىز ئۈچۈن، روھىمنى كۆتۈر. ²¹ سۆزۈمنى ئاڭلايدىغانلىقىڭغا ۋە سورىغانلىرىمدىن ئارتۇق ئورۇنلايدىغانلىقىڭغا چوڭقۇر ئىشىنىپ، بۇ خەتنى يازدىم. ²² يەنە بىر ئىش، ماڭا تۇرالغۇ جاي تەييارلاپ قويغىن. چۈنكى، دۇئالىرىڭلار ئارقىلىق زىنداندىن ئازاد بولۇپ، يېنىڭلارغا قايتىپ بارىدىغانلىقىمغا ئىشىنىمەن.

ئاخىرقى سالام

²³ ئەيسا مەسھكە خىزمەت قىلغانلىقى ئۈچۈن، مەن بىلەن بىللە مەھبۇس بولغان ئېپاپرا، ²⁴ خىزمەتداشلىرىم ماركۇس، ئارستارخۇس، دېماس ۋە لۇقالاردىن ساڭا سالام. ²⁵ رەببىمىز ئەيسا مەسھنىڭ مېھرى - شەپقىتى سىلەرگە يار بولغاي!

ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

بۇ خەتتە مۇئەللىپ ئۆزى ھەققىدە ھېچقانداق مەلۇمات بەرمىگەن. بىراق، خەتتىكى خاتىرىلەردىن ئۇنىڭ تەۋرات قانۇنىنى ياخشى بىلىدىغان يەھۇدىي، ھەم ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى ئىچىدە نوپۇزلۇق ئىكەنلىكىنى بىلىۋالغىلى بولىدۇ. مۇئەللىپ ئۇشبۇ خەتنى ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلغان يەھۇدىيلارنىڭ ئارىسىدىكى بەزىلەرنىڭ ئەيسا مەسىھكە بولغان ئېتىقادىدىن بوشىشىپ، يەھۇدىي دىنىي ئېتىقادغا قايتىش ئالدىدا تۇرۇۋاتقانلىقىنى كۆزدە تۇتۇپ، ئۇلارنى ئەيسا مەسىھكە بولغان ئېتىقادتا ئاخىرغىچە چىڭ تۇرۇشقا ئىلھاملاندۇرۇش ئۈچۈن يازغان. مۇئەللىپ خېتىدە ئەيسا مەسىھنىڭ پەرىشتىلەر، بۇرۇنقى پەيغەمبەرلەر ۋە روھانىيلارنىڭ ھەممىسىدىن ئۈستۈن ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىپ بەرگەن. ئۇ ئەيسا مەسىھنىڭ خۇدا تەرىپىدىن تەيىنلەنگەن مەڭگۈلۈك باش روھانىي ئىكەنلىكىنى ھەمدە باش روھانىي سۈپىتى بىلەن ئۆزىنى قۇربان قىلىش ئارقىلىق ئىنسانلارنىڭ گۇناھلىرىنى يۇيۇپ، ئۇلارنى مەڭگۈگە قۇتقۇزىدىغان بىر قېتىملىق قۇربانلىق بەرگەنلىكىنى تەكىتلىگەن. مۇئەللىپ يەنە كونا ئەھدە بويىچە قىلىنغان قۇربانلىقلارنىڭ ئەيسا مەسىھنىڭ قۇربانلىقىنىڭ كۈلەڭگىسى بولغاچقا ئېتىقادچىلارنىڭ گۇناھلار ئۈچۈن داۋاملىق قۇربانلىق قىلىشىنىڭ ھېچقانداق ئەھمىيىتى قالمىغانلىقىنى تەكىتلەپ، ئۇلارنىڭ يېڭى ئەھدىنىڭ ۋاستىچىسى بولغان ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلىش يولىنى تاشلاش بىلەن ھەرگىزمۇ قۇتقۇزۇلالمىدىغانلىقىنى ئاگاھلاندۇرغان. مۇئەللىپ ئاخىرىدا ئۇلارغا خۇدانى خۇرسەن قىلىدىغان ھايات كەچۈرۈش ھەققىدە يوليورۇق بەرگەن.

تېزىس:

1. ئەيسا مەسھەننىڭ پەرىشتىلەردىن ئۈستۈنلۈكى (1 - ، 2 - بابلار)
2. ئەيسا مەسھەننىڭ مۇسا ۋە يوشۇۋادىن ئۈستۈنلۈكى (3 - بابتىن 4 - باب 13 - ئايەتكىچە)
3. ئەيسا مەسھەننىڭ باش روھانىيلىقنىڭ ئۈستۈنلۈكى (4 - باب 14 - ئايەتتىن 7 - بابنىڭ ئاخىرىغىچە)
4. يېڭى ئەھدىنىڭ ئۈستۈنلۈكى (8 - ، 9 - بابلار)
5. ئەيسا مەسھەننىڭ قۇربانلىقنىڭ ئۈستۈنلۈكى (10 - باب)
6. ئېتىقادنىڭ مۇھىملىقى (11 - ، 12 - بابلار)
7. خۇدانى خۇرسەن قىلىش (13 - باب 1 - ئايەتتىن 19 - ئايەتكىچە)
8. تىلەك ۋە ئاخىرقى سۆزلەر (13 - باب 20 - ئايەتتىن 25 - ئايەتكىچە)

ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت

ئوغۇل پەرىشتىلەردىن ئۈستۈندۈر

¹ قەدىمكى زامانلاردا، خۇدا ئەجدادلىرىمىزغا پەيغەمبەرلەر ئارقىلىق ھەر خىل يوللار بىلەن نۇرغۇن قېتىم سۆزلىگەندى. ² مۇشۇ ئاخىرقى ۋاقتلاردا بولسا بىزگە ئۆز ئوغلى ئارقىلىق سۆزلىدى. خۇدا كائىناتنى ئوغلى ئارقىلىق ياراتتى ۋە ئوغلىنى پۈتكۈل مەۋجۇداتنىڭ مۇراسخورى قىلىپ بېكىتتى. ³ ئۇ ئاتىسى خۇدانىڭ ئۇلۇغلىقىدىن پارلىغان نۇر، ئاتىسىنىڭ تەبىئىتىنىڭ ھەقىقىي ئوبرازىدۇر. ئۇ ئۆز سۆزىنىڭ قۇدرىتى بىلەن پۈتكۈل كائىناتنىڭ مەۋجۇتلۇقىنى داۋاملاشتۇرماقتا. ئۇ ئۆزىنى قۇربان قىلىش بەدىلىگە ئىنسانلارنىڭ گۇناھلىرىدىن پاكىلىنىش يولىنى ئېچىپ بەرگەندىن كېيىن، ئەرىشتىكى خۇدانىڭ ئوڭ يېنىدا ئولتۇردى. ⁴ دېمەك، ئوغۇلغا بېرىلگەن مەرتىۋە پەرىشتىلەرنىڭكىدىن كۆپ ئۈستۈن بولغىنىدەك، ئوغۇلنىڭ ئۆزىمۇ ئۇلاردىن كۆپ ئۈستۈندۇر.

⁵ چۈنكى، مۇقەددەس يازمىلاردا مۇنداق دېيىلگەن: «سەن مېنىڭ ئوغۇلمىسەن، بۈگۈن مەن سېنىڭ ئاتاڭ ئىكەنلىكىمنى جاكارلىدىم.» بۇ سۆزنى خۇدا ھەرقانداق بىر پەرىشتىسىگە دېگەن ئەمەس، شۇنداقلا خۇدا يەنە ھېچقانداق بىر پەرىشتە توغرىلىق: «مەن ئۇنىڭغا ئاتا بولمىمەن، ئۇمۇ ماڭا ئوغۇل بولىدۇ.» دېگەنمۇ ئەمەس.

ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت

⁶ ھالبۇكى، خۇدا ئۆزىنىڭ ئەڭ ئالىي ھوقۇقلۇق بىردىنبىر ئوغلىنى يەر يۈزىگە ئەۋەتكەندە، «پۈتكۈل پەرىشتىلەر ئۇنىڭغا سەجدە قىلسۇن» دېگەن. ⁷ خۇدا پەرىشتىلەر ھەققىدە: «خۇدا خىزمەتكارلىرى بولغان ئۆز پەرىشتىلىرىنى شامال ھەم ئوت يالقۇنى قىلار» دېگەن بولسا، ⁸ ئۇغلىغا:

«سەن خۇداسەن، تەختىڭ مەڭگۈلۈكتۇر.

سەن ئادىللىق بىلەن ھوقۇق يۈرگۈزسەن.

⁹ ھەققانىيەتنى سۆيىدۇڭ، ناھەقلىقتىن نەپرەتلەندىڭ.

شۇنىڭ ئۈچۈن، خۇدا — سېنىڭ ئىگەڭنىڭ ساڭا ئاتا قىلغان شان — شۆھرەت ۋە

پەخىرىي شادلىقى ھەمراھلىرىڭغا ئاتا قىلغىنىدىن كۆپ

زىيادىدۇر» دېگەن.

¹⁰ خۇدا ئۇغلىغا يەنە مۇنداق دېگەن:

«ئى رەب، سەن ھەممىدىن بۇرۇن زېمىننىڭ ئاساسىنى سالىدىڭ،⁹

ئاسمانمۇ سېنىڭ قوللىرىڭنىڭ ئىجادىيىتىدۇر.

¹¹ ئۇلار يوقلىدۇ، لېكىن سەن مەڭگۈ يوقالمايسەن.

ئاسمان — زېمىن كىيىم — كېچەكتەك كونىرايدۇ.

¹² ئۇلارنى خۇددى كونا چاپاننى يىغىشتۇرغاندەك پۈرلەپ يىغىشتۇرسەن.

كىيىم — كېچەك يەڭگۈشلەنگەندەك،

ئاسمان — زېمىنمۇ يەڭگۈشلىنىدۇ.

لېكىن، سەن ئەسلا ئۆزگەرمەيسەن.

ھاياتلىقنىڭ ئاخىرلاشمايدۇ.»

⁹ 10: 10 بۇ ئايەتتە خۇدا ھەزرىتى ئەيسانى رەب دەپ، ئۇنىڭ ئۆزى بىلەن بىر ۋە ئوخشاش ئىكەنلىكىنى تەكىتلىگەن. «كولوسىلىقلار» 1 - باب، 15 - 17 - ئايەتلەرگە قارالسۇن.

ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت

¹³ خۇدا ئۆز ئوغلغا دېگەن مۇنۇ سۆزنى پەرىشتىلەرنىڭ بىرەرسىگە دەپ باققان ئەمەس:

«مەن سېنىڭ دۈشمەنلىرىڭنى
ئايغىڭ ئاستىدا دەسسە تىكۈچە،
مېنىڭ ئوڭ يېنىمدا ئولتۇرغىن!»

¹⁴ شۇنداق ئىكەن، پۈتكۈل پەرىشتىلەر پەقەت خۇدانىڭ خىزمەتكارلىرىدۇر. ئۇلار قۇتقۇزۇلدىغانلارغا خىزمەت قىلىش ئۈچۈن خۇدا تەرىپىدىن ئەۋەتىلگەن روھلاردۇر.

2 - باب

قۇتقۇزۇلۇشقا سەل قارىماسلىق

¹ شۇڭا، ھەقىقەتتىن يىراقلىشىپ كەتمەسلىكىمىز ئۈچۈن، ئاڭلىغان ھەقىقەتتە تېخىمۇ چىڭ تۇرۇشىمىز كېرەك. ² پەرىشتىلەر ئارقىلىق مۇسا پەيغەمبەرگە يەتكۈزۈلگەن تەۋرات قانۇنىنىڭ ھەق ئىكەنلىكى ئىسپاتلانغان ھەم شۇ قانۇنغا خىلاپلىق قىلغانلار ياكى ئىتائەت قىلىشقا سەل قارىغانلارنىڭ ھەممىسى تېگىشلىك جازاسىنى تارتقان. ³ شۇنداق ئىكەن، شۇنچە ئۇلۇغ قۇتقۇزۇلۇشقا كۆز يۇمساق، قانداقمۇ شۇ جازادىن قېچىپ قۇتۇلالايمىز؟! قۇتقۇزۇلۇش خەۋىرىنى دەسلەپتە رەببىمىز ئۇقتۇرغان، ئۇنى بىۋاسىتە ئاڭلىغانلار بۇ قۇتقۇزۇلۇشنىڭ ھەقىقىي توغرىسىدا بىزگە گۇۋاھلىق بەرگەن. ⁴ خۇدا كۆرسەتكەن ھەر خىل مۆجىزە، كارامەت ۋە قۇدرەتلىك ئىشلار، شۇنداقلا ئۆز ئىرادىسى بويىچە ئېتىقادچىلارغا مۇقەددەس روھنىڭ ھەدىيىلىرىنى ئاتا قىلىش ئارقىلىق بۇنىڭغا گۇۋاھلىق بەردى.

ئىنسانلارنى قۇتقۇزۇلۇش يولىغا باشلىغۇچى

⁵ مەن دەۋاتقان كەلگۈسى دۇنيانى خۇدا پەرىشتىلەرنىڭ باشقۇرۇشىغا ئۆتكۈزۈپ

ئىرانىيلارغا يېزىلغان خەت

بەرگىنى يوق. ⁶ بۇ ھەقتە مۇقەددەس يازمىلارنىڭ بىر يېرىدە مۇنداق گۇۋاھلىق بېرىلگەن:

«ئى خۇدا، ئادەم نېمىتى، سەن ئۇنىڭغا شۇنچە غەمخورلۇق قىلغۇدەك؟ ئادەم بالىسى نېمىتى، سەن ئۇنىڭغا شۇنچە كۆڭۈل بۆلگۈدەك؟ ⁷ گەرچە ئۇنى پەرىشتىلەردىن بىر ئاز ⁸ تۆۋەن قىلغان بولساڭمۇ، شان - شەرەپ ۋە ھۆرمەت تاجىنى ئۇنىڭغا كىلدۈرۈپ، ⁸ بارلىق مەۋجۇداتلارنى ئۇنىڭغا تىز پۈكتۈردۈڭ.»

«بارلىق مەۋجۇداتلارنى ئۇنىڭغا تىز پۈكتۈردۈڭ» دېگىنى، ھېچقانداق نەرسە ئۇنىڭ باشقۇرۇشىنىڭ سىرتىدا ئەمەس دېگەنلىكتۇر. بىراق، بارلىق مەۋجۇداتلارنىڭ ئۇنىڭغا تىز پۈكتۈرۈلگىنىنى تېخى كۆرمىدۇق. ⁹ لېكىن، ھازىر بىز ئۆزىنى قۇربان قىلىش سەۋەبىدىن شان - شەرەپ ۋە ھۆرمەت تاجى كىلدۈرۈلگەن ئەيسا مەسىھنى كۆردۈق. ئۇ خۇدانىڭ مېھىر - شەپقىتى بىلەن پۈتكۈل ئىنسانلارنى دەپ، بىر مەزگىل پەرىشتىلەردىن تۆۋەن قىلىنىپ، ئۆلۈمنىڭ تەمىنى تېتىدى.

¹⁰ پۈتكۈل مەۋجۇداتنى ئۆزى ئۈچۈن ۋە ئۆزى ئارقىلىق ياراتقان خۇدا نۇرغۇن پەرزەنتلەرنى ئۆزىنىڭ شان - شەرىپىدىن بەھرىمەن قىلىش ئۈچۈن، ئۇلارنى قۇتقۇزۇلۇشقا ئېلىپ بارغۇچى ئەيسا مەسىھنى ئازاب - ئوقۇبەت ئارقىلىق كامالەتكە يەتكۈزۈشنى مۇۋاپىق كۆردى. ¹¹ ئىنسانلارنى پاك قىلغۇچى ئەيسا مەسىھ بىلەن پاك قىلىنغان ئىنسانلار ھەممىسى بىر ئاتىدىندۇر. شۇنىڭ ئۈچۈن، ئەيسا مەسىھ ئۇلارنى «قېرىنداش» دېيىشتىن نومۇس قىلماي، ¹² خۇددى مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغاندەك، خۇداغا:

«نامىڭنى قېرىنداشلىرىمغا جاكارلايمەن، جامائەتچىلىك ئىچىدە سېنى قوشاققا قېتىپ مەدھىيەلەيمەن» دېگەن.

¹³ ئۇ يەنە: «مەن ساڭا ئىشىنىمەن» ۋە «قاراڭلار، مانا مەن بۇ يەردە خۇدا ماڭا

² 7: 7 ياكى «بىر مەزگىل».

ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت

ئاتا قىلغان پەرزەنتلەر بىلەن بىللە» دېگەن.
¹⁴ پەرزەنتلەرنىڭ تېنى گۆش بىلەن قاننىڭ گەۋدىسى بولغاچقا، ئەيسا مەسھمۇ شۇ پەرزەنتلەرنىڭكىگە ئوخشاش گەۋدىدە بولدى. بۇنداق قىلىشتىن مەقسەت، ئۇ ئۆز ئۆلۈمى ئارقىلىق ئۆلۈم ھوقۇقىنى تۇتقان شەيتاننىڭ كۈچىنى¹⁵ بىكار قىلىپ، بويى ئۆلۈم قورقۇنچىنىڭ قۇلى بولغانلارنىڭ ھەممىسىنى ئازادلىققا ئېرىشتۈرۈش ئۈچۈن ئىدى.¹⁶ ناھايىتى روشەنكى، ئەيسا مەسھ پەرىشتىلەرگە ئەمەس، ئىبراھىمنىڭ ئەۋلادلىرىغا ياردەم بېرىشكە كەلدى.¹⁷ شۇڭا، ئۇ ھەر جەھەتتىن قېرىنداشلىرىغا ئوخشاش بولۇشى كېرەك ئىدى. شۇنداق بولغاندا، ئۇ خۇدانىڭ خىزمىتىدە رەھىمدىل ۋە سادىق باش روھانىي بولۇپ، ئىنسانلارنىڭ گۇناھلىرىنى خۇدانىڭ كەچۈرۈشىگە ئېرىشتۈرىدىغان قۇربانلىقنى بېرەلەيتتى.¹⁸ ئۇ سىناقلارنى ئۆز بېشىدىن كەچۈرۈپ، ئازاب چەككەچكە، سىناقلارغا دۇچ كەلگەنلەرگە ياردەم بېرەلەيدۇ.

3 - باب

ئەيسا مەسھ مۇسا پەيغەمبەردىن ئۈستۈن

¹ شۇنداق ئىكەن، ئەي ماڭا ئوخشاش ئەرىشكە چاقىرىلغان، خۇداغا ئاتالغان قېرىنداشلار، ئۆزىمىز ئېتىراپ قىلغان، خۇدانىڭ ئەلچىسى ۋە باش روھانىيسى بولغان ئەيسا مەسھ توغرىلىق ئويلىنىپ كۆرۈڭلار.² خۇددى مۇسا پەيغەمبەر خۇدانىڭ ئائىلىسىدە³ خىزمەت قىلغاندا خۇداغا سادىق بولغاندەك، ئەيسا مەسھمۇ ئۆزىنى

^{2:14} گەرچە شەيتان ئىنسانلارنى بىۋاسىتە ھالدا قىلالمىسىمۇ، بىراق ئىنسانلارنى گۇناھ قىلىشقا ئازدۇرۇش ئارقىلىق ھالدا قىلالايدۇ. چۈنكى، ئازدۇرۇشنىڭ ئاقىۋىتى گۇناھ، گۇناھنىڭ ئاقىۋىتى بولسا مەڭگۈلۈك ئۆلۈمدۇر.

^{3:2} خۇدانىڭ ئائىلىسى — سۆزمۇسۆز تەرجىمىسى «خۇدانىڭ ئۆيى» بولۇپ، مۇسا پەيغەمبەر زامانىدا بۇ سۆز ئارقىلىق ئىسرائىل خەلقى كۆزدە تۇتۇلغانىدى. ھەزرىتى ئەيسا كەلگەندىن كېيىن بولسا پۈتۈن ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى كۆزدە تۇتۇلدى.

ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت

تەيىنلەپ خىزمەتكە قويغان خۇداغا سادىق بولدى. ³ لېكىن، ئۆي سالغۇچى ئۆزى سالغان ئۆيىدىنمۇ ئارتۇق ماختىنىشقا سازاۋەر بولغىنىدەك، ئەيسا مەسھۇمۇ مۇسا پەيغەمبەردىن ئارتۇق شان - شەرەپكە لايىقتۇر. ⁴ ئەلۋەتتە، ھەممە ئۆيىنىڭ بەرپا قىلغۇچىسى باردۇر، پۈتۈن مەۋجۇداتنىڭ بەرپا قىلغۇچىسى بولسا خۇدادۇر. ⁵ مۇسا پەيغەمبەر بىر خىزمەتكار بولۇش سالاھىيىتى بىلەن خۇدانىڭ ئائىلىسىدە سادىقلىق بىلەن خىزمەت قىلغان. ئۇنىڭ خىزمىتى بولسا خۇدانىڭ كېيىنكى ۋاقتلاردا ئاشكارىلىماقچى بولغان ھەقىقەتلىرىگە زېمىن ھازىرلاشتىن ئىبارەت ئىدى. ⁶ لېكىن، ئەيسا مەسھ بولسا ئوغۇل بولۇش سالاھىيىتى بىلەن خۇدانىڭ ئائىلىسىنى سادىقلىق بىلەن باشقۇردى. ئەگەر بىز جاسارىتىمىزنى ۋە ئىپتىخارلىنىدىغان ئۈمىدىمىزنى ئاخىرغىچە داۋاملاشتۇرساق، خۇدانىڭ ئاشۇ ئائىلىسىگە تەۋە بولغان بولىمىز.

ئېتىقادسىزلىق ھەققىدە ئاگاھلاندۇرۇش

⁷⁻⁸ شۇڭا، مۇقەددەس يازمىلاردا مۇقەددەس روھنىڭ دېگىنىدەك،

«بۈگۈن خۇدانىڭ ئاۋازىنى ئاڭلىغىنىڭلاردا،

ئەجدادلىرىڭلار خۇداغا ئاسىيلىق قىلغان

ۋە چۆلدە ئۇنى سىنىغان كۈنلەردىكىدەك جاھىللىق قىلماڭلار.

⁹ گەرچە ئەجدادلىرىڭلار قىلغانلىرىمنى ئۇدا قىرىق يىلغىچە كۆرگەن بولسىمۇ،

يەنىلا مېنىڭ سەۋر - تاقىتىمنى سىنىغاندى.

¹⁰ شۇنىڭ ئۈچۈن، ئۇ زاماننىڭ كىشىلىرىگە غەزەپلەندىم

ۋە دېدىمكى: «ئۇلارنىڭ قەلبى مەندىن يىراق.

مېنىڭ يولۇمنى چۈشەنمەيدۇ.

¹¹ شۇڭا، غەزەپلەنگىنىمدە قەسەم قىلغىنىمدەك،

ئۇلار ئاراملىقىمدىن ھەرگىزمۇ بەھرىمەن بولالمايدۇ.»

¹² ئەي قېرىنداشلار، ھەرقايسىڭلار قەلبىڭلارنىڭ يامان نىيەت ۋە ئېتىقادسىزلىققا تولۇپ، مەڭگۈ ھايات خۇدادىن يۈز ئۆرۈمەسلىكىگە دىققەت قىلىڭلار.

ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت

¹³ ھېچقايسىڭلارنىڭ قەلبىنىڭ گۇناھنىڭ ئازدۇرۇشى بىلەن جاھىلاشماسلىقى ئۈچۈن، «بۈگۈن» لا بولىدىكەن، بىر - بىرىڭلارنى رىغبەتلەندۈرۈڭلار.
¹⁴ دەسلەپتىكى ئىشەنچىمىزنى بوشاشتۇرماي ئاخىرغىچە داۋاملاشتۇرساقلا، ئەيسا مەسىھ بىلەن بىللە ھەممىدىن ئورتاق بەھرىمەن بولىمىز.
¹⁵ يۇقىرىدا ئېيتىلغىنىدەك،

«بۈگۈن خۇدانىڭ ئاۋازىنى ئاڭلىغىنىڭلاردا،
 ئەجدادلىرىڭلار خۇداغا ئاسىيلىق قىلغان كۈنلەردىكىدەك
 جاھىللىق قىلماڭلار.»

¹⁶ خۇدانىڭ ئاۋازىنى ئاڭلاپ تۇرۇپ، ئۇنىڭغا ئاسىيلىق قىلغانلار كىملىرى ئىدى؟
 مۇسا پەيغەمبەر غەلبىلىك ھالدا مىسىردىن ئېلىپ چىققان ئاشۇ ئىسرائىللارنىڭ ھەممىسى ئەمەسمۇ؟¹⁷ خۇدا قىرغاق يىل كىملىرىگە غەزەپلەندى؟ يەنىلا شۇ گۇناھ ئۆتكۈزۈپ، جەسەتلىرى چۆلدە قالغانلارغا ئەمەسمۇ؟¹⁸ خۇدا كىملىرىنى ئۆز ئاراملىقىدىن بەھرىمەن قىلماسلىققا قەسەم قىلدى؟ خۇداغا ئىتائەت قىلمىغانلارنى ئەمەسمۇ؟¹⁹ بۇلاردىن كۆرۈۋالايلىمىزكى، ئۇلار ئېتىقادسىز بولغانلىقى ئۈچۈن، خۇدانىڭ ئاراملىقىدىن بەھرىمەن بولالمىدى.

4 - باب

خۇدانىڭ ئاراملىقى ھەققىدىكى ۋەدە

¹ بىراق، خۇدانىڭ ئاراملىقىدىن بەھرىمەن بولۇش توغرىسىدىكى ۋەدىسى بىز ئۈچۈن ئىناۋەتلىكتۇر. شۇڭا، ئارىمىزدىكى بىرەرسىنىڭمۇ چۈشۈپ قېلىشىدىن ئېھتىيات قىلايلى.² خۇدانىڭ ئاراملىقى ھەققىدىكى بۇ خۇش خەۋەر خۇددى چۆلدىكى ئىسرائىللارغا ئاڭلىتىلغاندەك بىزلەرگىمۇ ئاڭلىتىلدى. لېكىن، ئۇلارنىڭ ئاڭلىغانلىرى ئېتىقادى بىلەن يۇغۇرۇلمىغانلىقتىن، ئۇلارغا ھېچقانداق پايدىسى

ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت

بولمىغاندى. ³ بىز ئېتىقادچىلار بۇ ئاراملىقتىن بەھرىمەن بولالايمىز. لېكىن، ئىشەنمىگەنلەرگە كەلسەك، دەل خۇدانىڭ ئېيتقىنىدەك:

«شۇڭا، غەزەپلەنگىنىمدە قەسەم قىلغىنىمدەك،
ئۇلار ئاراملىقىمىدىن ھەرگىز بەھرىمەن بولالمايدۇ.»

خۇدا دۇنيانى ياراتقاندىلا، ھەممە ئىشنى تاماملىغاندى. ⁴ چۈنكى، يارىتىلىشنىڭ يەتتىنچى كۈنى ھەققىدە مۇقەددەس يازمىلارنىڭ بىر ئايىتىدە مۇنداق دېيىلگەن: «يەتتىنچى كۈنى كەلگەندە، خۇدا يارىتىش ئىشنى تاماملاپ ئارام ئالدى.» دېمەك، خۇدانىڭ ئاراملىقى ئاللىبۇرۇن مەۋجۇت ئىدى. ⁵ بىراق، يۇقىرىدا ئېيتىلغاندەك خۇدا: «ئۇلار ئاراملىقىمىدىن ھەرگىز بەھرىمەن بولالمايدۇ» دېگەن.

⁶ بۇنىڭدىن بىلىمىزكى، خۇدانىڭ ئاراملىقى توغرىسىدىكى بۇ خۇش خەۋەرنى ئاۋۋال ئاڭلىغانلار خۇداغا ئىتائەتسىزلىك قىلغانلىقى ئۈچۈن، ئاراملىقتىن بەھرىمەن بولالمىدى. لېكىن، بۇ ئاراملىقتىن چوقۇم بەھرىمەن بولالايدىغانلار بار. ⁷ شۇنىڭ ئۈچۈن، خۇدا ئەنە شۇ ئاراملىقتىن بەھرىمەن بولالايدىغانلارنى كۆزدە تۇتۇپ، ئۇزاق ۋاقىتتىن كېيىن مەلۇم بىر كۈنى «بۈگۈن» دەپ بېكىتىپ، بۇرۇن ئېيتقان تۆۋەندىكى سۆزلەرنى داۋۇت پادىشاھ ئارقىلىق زەبۇردا يەنە ئېيتقان:

«بۈگۈن خۇدانىڭ ئاۋازىنى ئاڭلىغىنىڭلاردا،
جاھىللىق قىلماڭلار.»

⁸ ئەگەر خۇدانىڭ ئاراملىقى ئەجدادىمىز يوشۇۋا ⁹ ئىسرائىللارنى خۇدا بېرىشكە ۋەدە قىلغان كەنئان زېمىنىغا باشلاپ كىرگەندىكى ئاراملىق بولسىدى، خۇدا كېيىن يەنە ئاراملىق ھەققىدە توختىلىپ، «بۈگۈن» دېمىگەن بولاتتى. ⁹ قىسقىسى،

⁴: 8 يوشۇۋا مۇسا پەيغەمبەرنىڭ ئىزباسارى بولۇپ، ئۇ ئىسرائىل خەلقىنى خۇدا ۋەدە بەرگەن زېمىنىغا باشلاپ بارغان.

ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت

خۇدانىڭ يەتتىنچى كۈندىكى ئاراملىقى خۇدانىڭ ئۆز بەندىلىرىنى كۈتۈۋاتىدۇ. ¹⁰ خۇدانىڭ ئاراملىقىغا كىرگۈچىلەر خۇددى خۇدا دۇنيانى يارىتىش ئىشىدىن ئارام ئالغاندەك، ئۆزلىرىنىڭ ئىشلىرىدىن ئارام ئالدى. ¹¹ شۇڭا، خۇداغا ئەنە شۇ ئىسرائىللاردەك ئىتائەتسىزلىك قىلىپ، يىقىلىپ چۈشمەسلىكىمىز ئۈچۈن، ھەربىرىمىز بۇ ئاراملىقتىن بەھرىمەن بولۇشقا تىرىشايلى.

¹² خۇدانىڭ سۆزى ھاياتىي كۈچكە ئىگە بولغان ئۈنۈملۈك سۆزدۇر. ئۇ ھەرقانداق قوش بىسلىق قىلىپتىنمۇ ئىتتىك بولۇپ، جان بىلەن روھنى، يىلىك بىلەن بوغۇملارنى بىر - بىرىدىن ئايرىۋېتەلگۈدەك ئۆتكۈرلۈك بىلەن كىشىلەرنىڭ كۆڭلىگە كىرىپ، ئۇلارنىڭ يوشۇرۇن ئارزۇ - ھەۋەس ۋە ئوي - پىكىرلىرىنى پاش قىلىدۇ. ¹³ خۇدادىن يوشۇرۇنلايدىغان ھېچقانداق مەۋجۇدات يوقتۇر. بىز ھېساب بېرىدىغان خۇدا ئالدىدا ھەممە نەرسە ئوچۇق - ئاشكارىدۇر.

باش روھانىيىمىز ئەيسا مەسىھ

¹⁴ خۇدانىڭ ئوغلى ئەيسا مەسىھ بىزنىڭ ئەرشكە چىقىپ كەتكەن ئۇلۇغ باش روھانىيىمىز بولغاچقا، ئېتىراپ قىلغان ئېتىقادىمىزدا چىڭ تۇرايلى. ¹⁵ چۈنكى، بىزنىڭ بۇ باش روھانىيىمىز ئاجىزلىقلىرىمىزغا ھېسداشلىق قىلماي قالمايدۇ. ئۇمۇ بىزگە ئوخشاش ھەر خىل سىناقلارغا دۇچ كەلگەن، لېكىن گۇناھ سادىر قىلىپ باقمىغاندۇر. ¹⁶ شۇڭا، يۈرىكىمىز توق ھالدا مېھىر - شەپقەتلىك خۇدانىڭ تەختىگە يېقىنلىشايلى. بۇنىڭ بىلەن، خۇدانىڭ رەھىم - شەپقىتىگە ئېرىشىپ، ئېھتىياجلىق ۋاقتىمىزدا ياردەمگە ئىگە بولالايمىز.

5 - باب

¹ ھەر قېتىملىق باش روھانىي كىشىلەر ئارىسىدىن تاللىنىپ، ئۆز خەلقىگە ۋاكالەتتەن خۇداغا خىزمەت قىلىشقا تەيىنلىنىپ، ئۇلارنىڭ خۇداغا ئاتالغان ھەدىيىلىرىنى ۋە گۇناھلىرى ئۈچۈن قىلغان قۇربانلىقلىرىنى خۇداغا سۇندۇ ² ۋە خۇدانىڭ يولىنى

ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت

بىلمەي يولدىن چەتتىكىلەرگە مۇلايىملىق بىلەن مۇئامىلە قىلالايدۇ، چۈنكى ئۇنىڭمۇ نۇرغۇن ئاجىزلىقلىرى بار. ³ شۇنىڭ ئۈچۈن، ئۇ خەلقنىڭ گۇناھلىرى ئۈچۈنلا ئەمەس، ئۆز گۇناھلىرى ئۈچۈنمۇ قۇربانلىق سۇنۇشى كېرەك. ⁴ ھېچبىر كىشى باش روھانىي مەرتىۋىسىگە ئۆزلۈكىدىن ئېرىشەلمەيدۇ، پەقەت ھارۇنغا⁶ ئوخشاش، خۇدا تەرىپىدىن چاقىرىلغاندىلا بۇ مەرتىۋىگە ئېرىشەلەيدۇ. ⁵ خۇددى شۇنىڭدەك ئەيسا مەسىھمۇ باش روھانىي مەرتىۋىسىگە ئۆزلۈكىدىن ئېرىشكەن ئەمەس. بەلكى خۇدا ئۇنى تەيىنلەپ، ئۇنىڭغا:

«سەن مېنىڭ ئوغلۇمسەن،

بۈگۈن مەن سېنىڭ ئاتاڭ ئىكەنلىكىمنى جاكارلىدىم» دېگەن.

⁶ مۇقەددەس يازمىلارنىڭ يەنە بىر يېرىدە خۇدا ئۇنىڭغا:

«سەن مالكىسىدىققا⁶ ئوخشاش تەرتىپتە تەيىنلەنگەن مەڭگۈلۈك روھانىيسەن» دېگەن.

⁷ ئەيسا مەسىھ يەر يۈزىدىكى ۋاقتىدا، ئۆزىنى ئۆلۈمدىن قۇتقۇزالايدىغان خۇدانىڭ ئالدىدا قاتتىق يىغلاپ تۇرۇپ، كۆز ياشلىرى بىلەن دۇئا - تىلاۋەت قىلغان. ئۇنىڭ ئىخلاسمەنلىكىدىن دۇئالىرى خۇداغا يەتكەندى. ⁸ گەرچە ئۇ خۇدانىڭ ئوغلى بولسىمۇ، ئازاب چېكىش جەريانىدا ئىتائەتمەن بولۇشنى ئۆگەندى. ⁹ ئۇ مانا مۇشۇنداق پۈتۈنلەي ئىتائەتمەن بولغاچقا، مۇكەممەل باش روھانىي بولۇش ھۆددىسىدىن چىقىپ، ئۆزىگە ئىتائەت قىلغۇچىلارنىڭ ھەممىسى ئۈچۈن مەڭگۈلۈك قۇتقۇزۇلۇش مەنبەسى بولدى. ¹⁰ ئۇ خۇدا تەرىپىدىن خۇددى مالكىسىدىققا

⁵ 4: «مىسىردىن چىقىش» 28 - باب 1 - ئايەتتە خاتىرىلەنگەندەك، خۇدا مۇسا پەيغەمبەرگە ئاكىسى ھارۇننى ئىسرائىللارنىڭ تۇنجى باش روھانىيسى قىلىپ تەيىنلەش ھەققىدە ئەمر بەرگەن. ھارۇن لاۋىي قەبىلىسىدىن ئىدى.

⁶ 5: 6 7 - باب 1 - ، 2 - ئايەتلەرگە قارالسۇن.

ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت

ئوخشاش تەرتىپتە باش روھانىي قىلىپ جاكارلاندى.

ئىتىقادتىن يانماسلىققا ئاگاھلاندۇرۇش

¹¹ بۇ ھەقتە ئىيتىشقا تېگىشلىك نۇرغۇن سۆزلىرىم بار، لېكىن چۈشەنمەي دېمەي ئاڭلاپلا قويساڭلار، بۇنى سىلەرگە چۈشەندۈرۈش تەس. ¹² گەرچە سىلەر ئاللىبۇرۇن تەلىم بەرگۈچى بولۇشقا تېگىشلىك بولساڭلارمۇ، بىراق ئەمەلىيەتتە سىلەر يەنىلا باشقىلارنىڭ خۇدانىڭ سۆزى توغرىسىدىكى ئاساسىي بىلىملەرنى باشتىن ئۆگىتىشىگە موھتاجسىلەر. دېمەك، سىلەرگە يېمەكلىك ئەمەس، بەلكى يەنىلا سۈت كېرەك. ¹³ چۈنكى، پەقەت سۈتكىلا تايىنىدىغانلار بوۋاقتىن پەرقسىز بولۇپ، ئۇلاردا ھەققانىيەت ھەققىدىكى تەلىملەرنى ئىگىلەش تەجرىبىسى كەمدۇر. ¹⁴ يېمەكلىك بولسا يېتىلگەنلەر ئۈچۈندۇر. چۈنكى، ئۇلارنىڭ ئېڭى يېتىلىش جەريانىدا ياخشى - ياماننى پەرق ئېتىشكە كۆنگەندۇر.

6 - باب

²⁻¹ شۇنىڭ ئۈچۈن، ئۆلۈمگە ئېلىپ بارىدىغان يامانلىقلاردىن يېنىش، خۇداغا ئىشىنىش، چۆمۈلدۈرۈلۈشنى قوبۇل قىلىش، باشقىلارغا قول تەگكۈزۈپ دۇئا قىلىش، تىرىلدۈرۈلۈش ۋە مەڭگۈلۈك ھۆكۈم قاتارلىق تەلىملەرگە قايتا ئاساس سالغۇچى دەپ ئولتۇرمايلى. ئەيسا مەسىھ توغرىسىدىكى بۇ خىل باشلانغۇچ تەلىملەردە توختاپ قالماي، يېتىلىشكە قاراپ ماڭايلى. ³ خۇدا خالىسا، بىز شۇنداق قىلىمىز. ⁴ بەزى ئادەملەرنى توۋا قىلدۇرۇپ، قايتىدىن خۇدا يولىغا باشلاش مۇمكىن ئەمەس. چۈنكى، ئۇلار بىر چاغلاردا خۇدانىڭ نۇرى بىلەن يورۇتۇلغان، خۇدانىڭ ئىلتىپاتىدىن بەھرىمەن بولغان، مۇقەددەس روھقا ئورتاق بولغان، ⁵ خۇدانىڭ سۆزىنىڭ ياخشىلىقىنى ۋە كېلىدىغان زاماندا خۇدا ئايان قىلىدىغان قۇدرەتلەرنى ھېس قىلغان بولسىمۇ، ⁶ ۋە ھالەنكى ئۇلار خۇدادىن ۋاز كەچتى، خۇدانىڭ ئوغلىنى رەت قىلدى. بۇ، خۇدانىڭ ئوغلىنى كرىستكە قايتا مىخلانغان ھەمدە ئۇنىڭغا داغ كەلتۈرگەن

بىلەن باراۋەردۇر.

⁷ پات - پات ياغقان يامغۇردىن تېرىغۇچىلارغا پايدىلىق زىرائەتلەرنى ئۆستۈرۈپ بەرگەن يەر خۇدادىن بەرىكەت ئالدى. ⁸ ئەكسىچە، تىكەن ۋە قامغاق ئۆستۈرگەن يەر پايدىسىزلىقىدىن خۇدانىڭ لەنتىگە قېلىپ، ئاخىرى كۆيدۈرۈلدى. ⁹ سىلەرگە كەلسەم، قەدىرلىك قېرىنداشلار، گەرچە يۇقىرىقى ئىشلارنى تىلغا ئالغان بولساممۇ، ئەھۋالنىڭ بۇنىڭدىن ياخشى ئىكەنلىكىگە ۋە قۇتقۇزۇلۇشقا ئېلىپ بارىدىغان يولدا مېڭىۋاتقانلىقىڭلارغا ھەقىقىي ئىشىنىمەن. ¹⁰ خۇدا ئادالەتسىز ئەمەستۇر. ئۇ ھەرگىز سىلەرنىڭ ئۇنىڭغا سىڭدۈرگەن ئەجرىڭلار ۋە ئېتىقادچىلارغا قىلىپ كېلىۋاتقان خىزمىتىڭلار ئارقىلىق كۆرسەتكەن مېھىر - مۇھەببىتىڭلارنى ئۇنتۇمايدۇ. ¹¹ پۈتۈن ئۈمىدىڭلارنىڭ ئەمەلگە ئېشىشى ئۈچۈن، ھەربىرىڭلارنىڭ ئاخىرىغىچە شۇنداق غەيرەت قىلىشىڭلارنى ئارزۇ قىلىمىز. ¹² شۇنداق بولغاندا، قاشاڭلاردىن بولماي، بەلكى ئۆز ئېتىقادى ۋە سەۋرچانلىقى بىلەن خۇدانىڭ ۋەدىسىگە ئېرىشىدىغانلارنى ئۈلگە قىلىدىغانلاردىن بولسىلەر.

خۇدانىڭ ۋەدىسى جەزمەن ئەمەلگە ئاشىدۇ

¹³ خۇدادىن ئۈستۈن تۇرىدىغان ھېچكىم بولمىغاچقا، خۇدا ئىبراھىمغا ۋەدە قىلغاندا، ئۆز نامى بىلەن قەسەم قىلىپ مۇنداق دېدى: ¹⁴ «ساڭا چوقۇم بەخت ئاتا قىلىپ، نۇرغۇن ئەۋلادلارنى بېرىمەن.» ¹⁵ شۇنىڭ بىلەن، ئىبراھىم سەۋر - تاقەت بىلەن كۈتۈپ، خۇدانىڭ ۋەدىسىگە ئېرىشتى. ¹⁶ ئىنسانلار ئۆزلىرىدىن ئۈستۈن تۇرىدىغان بىرنى تىلغا ئېلىپ، قەسەم قىلىدۇ. قەسەم ئىسپات ھېسابلانغانلىقى ئۈچۈن، ھەر خىل تالاش - تارتىشلارغا خاتىمە بېرىدۇ. ¹⁷ شۇنىڭدەك، خۇدا ئۆز ۋەدىسىگە ئېرىشىدىغان كىشىلەرگە ئۆز ئىرادىسىنىڭ ئۆزگەرمەيدىغانلىقىنى ئوچۇق بىلدۈرۈش ئۈچۈن، ۋەدە بەرگەندە قەسەم قىلدى. ¹⁸ خۇدانىڭ بىزگە بەرگەن ۋەدىسى ۋە قەسىمى ھەرگىز ئۆزگەرمەيدۇ. چۈنكى، خۇدا يالغان سۆزلىمەيدۇ. شۇڭا، خۇدادىن پاناھلىنىۋاتقان بىزلەر ئۇنىڭ ۋەدىسى ۋە قەسىمىدىن كۆپ ئىلھامغا ئېرىشىپ، كۆز ئالدىمىزدىكى ئۈمىدتە ئىشەنچ بىلەن چىڭ تۇرالايمىز. ¹⁹ بۇ ئۈمىد ھاياتىمىزغا نىسبەتەن خۇددى

ئىرانىيلارغا يېزىلغان خەت

چىڭ ئىلىنغان كېمە لەڭگىرىدەك مۇستەھكەم بولۇپ، ئۇ بىزنى ئەرىشتىكى ئىبادەتخانا پەردىسىدىن ئۆتۈپ، ئەڭ مۇقەددەس جايغا كىرىشكە يېتەكلەيدۇ.²⁰ ئەيسا مەسىھ بىزگە يول ئېچىش ئۈچۈن، ئۇ يەرگە بىزدىن ئاۋۋال كىرگەن بولۇپ، بىزلەر ئۈچۈن مالكىسىدىققا ئوخشاش تەرتىپتىكى مەڭگۈلۈك باش روھانىي بولدى.

7 - باب

مالكىسىدىق ھەققىدە

¹ مالكىسىدىق سالم شەھىرىنىڭ پادىشاھى ھەم ئۇلۇغ خۇدانىڭ روھانىيسى بولۇپ، ئىبراھىم بىرقانچە پادىشاھنى يېڭىپ جەڭدىن قايتقان چاغدا، ئۇ ئىبراھىم بىلەن كۆرۈشكەن ۋە ئۇنىڭغا بەخت تىلىگەندى. ² ئىبراھىممۇ ئېرىشكەن ئولجىسىنىڭ ئوندىن بىر ئۆلۈشىنى ئۇنىڭغا ئاتىغانىدى. مالكىسىدىق دېگەن ئىسمىنىڭ مەنىسى «ھەققانىيەت پادىشاھى» دېگەنلىكتۇر. ئۇ سالم شەھىرىنىڭ پادىشاھى بولۇپ، «سالم پادىشاھى» دېگەننىڭ مەنىسى «ئامانلىق پادىشاھى» دېگەنلىكتۇر. ³ مۇقەددەس يازمىلاردا ئۇنىڭ ئاتا - ئانىسى، ئۇرۇق - ئەۋلادى، نەسەبى ھەمدە ئۇنىڭ ھاياتىنىڭ باشلىنىشى ۋە ئاخىرلىشىشى توغرىسىدا بىرەر خاتىرە يوقتۇر. ئۇ خۇددى خۇدانىڭ ئوغلىدەك مەڭگۈلۈك روھانىيدۇر.

⁴ مالكىسىدىق نېمىدېگەن ئۇلۇغ ئادەم - ھە! ھەتتا ئەجدادىمىز ئىبراھىممۇ ئولجىسىنىڭ ئوندىن بىرىنى ئۇنىڭغا ئاتىغان. ⁵ لاۋىينىڭ ئەۋلادلىرىدىن روھانىي بولغانلار تەۋرات قانۇنى بويىچە خەلقىتىن، يەنى ئۆز قېرىنداشلىرىدىن، ئۇلارنىڭ ئۆزىگە ئوخشاش ئىبراھىمنىڭ نەسلى بولۇشىغا قارىماي، تاپقىنىنىڭ ئوندىن بىر ئۆلۈشىنى يىغىشى كېرەك ئىدى. ⁶ لېكىن مالكىسىدىققا كەلسەك، ئۇ لاۋىي قەبىلىسىدىن بولمىسىمۇ، ئىبراھىم ئېرىشكەن ئولجىنىڭ ئوندىن بىر ئۆلۈشىنى قوبۇل قىلىپ، ئىبراھىمغا - خۇدانىڭ ۋەدىسىگە ئىگە بولغان بىر ئادەمگە بەخت تىلىگەن. ⁷ شۈبھىسىزكى، بەخت تىلىگۈچى بەختكە ئېرىشكۈچىدىن ئۈستۈندۇر. ⁸ ئوندىن بىر ئۆلۈشىنى يىغدىغان لاۋىي روھانىيلار بەربىر ئۆلىدىغانلاردۇر. بىراق، ئىبراھىمدىن

ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت

ئۇندىن بىر ئۇلۇشنى قوبۇل قىلغان مالكىسىدىق بولسا مۇقەددەس يازمىلاردا گۇۋاھلىق بېرىلگەندەك يەنىلا ھاياتتۇر.⁹ ھەتتا مۇنداق دېيىشكە بولىدۇكى، ئۇندىن بىر ئۇلۇشنى ئالدىغان روھانىي لاۋىيلارمۇ ئەجدادى ئىبراھىم ئارقىلىق مالكىسىدىققا ئۇندىن بىر ئۇلۇشنى بەرگەن.¹⁰ چۈنكى، مالكىسىدىق ئىبراھىمنى قارشى ئالغاندا لاۋىيلار تېخى تۇغۇلمىغان بولسىمۇ، ئۇلارنى يەنىلا ئەجدادى ئىبراھىمنىڭ ۋۇجۇددا، دەپ قاراشقا بولىدۇ.¹¹ ئىسرائىل خەلقىگە چۈشۈرۈلگەن تەۋرات قانۇنىدىكى روھانىيلىق تۈزۈمى لاۋىي قەبىلىسىنىڭ روھانىيلىرى ئارقىلىق يۈرگۈزۈلەتتى. بىراق، ئەگەر خۇدانىڭ ئىنسانلارنى گۇناھتىن پاك قىلىش مەقسىتى بۇ روھانىيلار ئارقىلىق ئەمەلگە ئاشقان بولسا، ئۇنداقتا بۇ خىل تۈزۈم ئاساسدا تەيىنلەنگەن ھارۇندەك تەرتىپتىكى ئەمەس، بەلكى مالكىسىدىقتەك تەرتىپتىكى يەنە بىر روھانىينىڭ كېلىشىنىڭ نېمە ھاجىتى بار ئىدى؟¹² روھانىيلىق تەرتىپى ئۆزگەرتىلگەنچە، ئۇنىڭغا مۇناسىۋەتلىك روھانىيلىق تۈزۈمىمۇ ئۆزگەرتىلىشكە توغرا كېلىدۇ.¹³ بۇ ئېيتىلىۋاتقان سۆزلەر دەل ئەيسا مەسىھكە قارىتىلغان. ئۇ باشقا بىر قەبىلىدىن بولۇپ، بۇ قەبىلىدىن ھېچكىم قۇربانلىق سۇپىسىدا خىزمەتتە بولۇپ باقمىغان.¹⁴ رەببىمۇ ئەيسانىڭ يەھۇدا قەبىلىسىدىن ئىكەنلىكى ئېنىق. مۇسا پەيغەمبەر روھانىيلار ھەققىدە توختالغاندا، بۇ قەبىلە توغرىسىدا بىر نەرسە دېمىگەندى.

ئەيسا مەسىھ مالكىسىدىقتەك تەرتىپتىكى روھانىيدۇر

¹⁵ مالكىسىدىقتەك تەرتىپتىكى باشقا بىر روھانىينىڭ مەيدانغا كېلىشى روھانىيلىق تۈزۈمىنىڭ ئۆزگەرتىلگەنلىكىنى تېخىمۇ ئېنىقلاشتۇردى.¹⁶ ئۇنىڭ روھانىيلىققا تەيىنلىنىشى بولسا پۈتمەس - تۈگىمەس ھاياتلىق قۇدرىتىگە ئىگە بولغانلىقىدىن بولۇپ، ھەرگىز روھانىي بولغۇچى لاۋىي قەبىلىسىگە تەۋە بولۇش كېرەك دېگەن تۈزۈم بويىچە بولمىدى.¹⁷ بۇ ھەقتە مۇقەددەس يازمىلاردا: «سەن مالكىسىدىققا ئوخشاش تەرتىپتە تەيىنلەنگەن مەڭگۈلۈك روھانىيسەن» دەپ گۇۋاھلىق بېرىلگەن.¹⁸ ئالدىنقى تۈزۈم ئاجىزلىقى ۋە پايدىسىزلىقى تۈپەيلىدىن كۈچىدىن قالدى.¹⁹ چۈنكى، تەۋرات قانۇنى ھېچ كىشىنى كامالەتكە يەتكۈزەلمىدى. شۇڭا، ئۇنىڭ

ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت

ئورنىغا بىزنى خۇداغا يېقىنلاشتۇرىدىغان تېخىمۇ ياخشى ئۈمىد بېرىلدى.
²⁰ ئۇنىڭ ئۈستىگە، بۇ ئۈمىد خۇدانىڭ قەسىمى بىلەن كاپالەتكە ئىگە قىلىندى.
 ئىلگىرى ئۆتكەن روھانىيلار خۇدانىڭ قەسىمسىز روھانىي بولغانىدى. ²¹ لېكىن،
 ئەيسا مەسىھ بولسا خۇدانىڭ ئۇنىڭغا:

«پەرۋەردىگارنىڭ قەسەم قىلدى،
 ئۇ قەسىمدىن ھەرگىز يانمايدۇ،
 سەن مەڭگۈلۈك روھانىيسەن»

دېگەن قەسىمى بىلەن روھانىي بولدى. ²² دېمەك، ئەيسا مەسىھ تېخىمۇ ياخشى
 بىر ئەھدىنىڭ كېيىلى قىلىندى.

²³ يەنە كېلىپ، ئىلگىرى ئۆتكەن كۆپ روھانىيلار ئۆلۈم تۈپەيلىدىن ۋەزىپىسىنى
 داۋاملاشتۇرۇشقا ئامالسىز قالغاچقا، بىرىنىڭ ئورنىغا يەنە بىرى چىققان. ²⁴ لېكىن،
 ئەيسا مەسىھ مەڭگۈ ھايات بولغاچقا، ئۇنىڭ روھانىيلىقى مەڭگۈلۈكتۇر. ²⁵ شۇ
 سەۋەبتىن، ئەيسا مەسىھ ئۆزى ئارقىلىق خۇدانىڭ ئالدىغا كەلگەنلەرنى
 ئۈزۈل - كېسىل قۇتقۇزۇشقا قادىردۇر. ئۇ مەڭگۈ ھايات بولۇپ، ئۇلار ئۈچۈن خۇداغا
 مۇراجىئەت قىلىدۇ.

²⁶ ئەيسا مەسىھ دەل بىزنىڭ ھاجىتىمىزدىن چىقىدىغان باش روھانىيدۇر. ئۇ
 مۇقەددەس، ئەيىبسىز، پاك بولۇپ، گۇناھكارلاردىن ئايرىۋېتىلىپ، ئەرشتىكى ئەڭ
 يۇقىرى ئورۇنغا ئېلىپ چىقىلدى. ²⁷ ئۇ ئىلگىرىكى باش روھانىيلاردەك ھەر كۈنى
 ئالدى بىلەن ئۆز گۇناھلىرى ئۈچۈن، كېيىن خەلقنىڭ گۇناھلىرى ئۈچۈن قۇربانلىق
 سۇنۇشقا موھتاج ئەمەس. چۈنكى، ئۇ ئۆزىنى قۇربان قىلغاندا، ئىنسانلارنىڭ
 گۇناھلىرى ئۈچۈن قىلىنىدىغان قۇربانلىقنى بىر يوللا ئادا قىلدى. ²⁸ تەۋرات قانۇنى
 ئاجىز بولغان ئىنساننى باش روھانىي قىلىپ تەيىنلەيتتى، لېكىن تەۋرات قانۇنىدىن
 كېيىن خۇدا قەسەم بىلەن قىلغان ئەھدىسى ئارقىلىق، مەڭگۈلۈك كامالەتكە
 يەتكۈزۈلگەن ئوغلىنى باش روھانىي قىلىپ تەيىنلىدى.

ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت

8 - باب

باش روھانىيىمىز ئەيسا مەسىھ

¹ ئىيتقانلىرىمنىڭ ئاساسىي نۇقتىسى شۇكى: ئەرىشتىكى ئۇلۇغ خۇدانىڭ تەختىنىڭ ئوڭ تەرىپىدە ئولتۇرىدىغان بىر باش روھانىيىمىز بار. ² ئۇ ئەڭ مۇقەددەس جايدا، يەنى ئىنسان ئەمەس، بەلكى پەرۋەردىگارىمىز خۇدا قۇرغان ھەقىقىي ئىبادەت چېدىرىدا خىزمەت قىلماقتا.

³ ھەربىر باش روھانىي خۇداغا ھەدىيە ۋە قۇربانلىقلار سۇنۇش ئۈچۈن تەيىنلىنىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن، بىزنىڭ باش روھانىيىمىز مۇ خۇداغا بىرەر نەرسە سۇنۇشى كېرەك ئىدى. ⁴ ئەگەر ئۇ يەر يۈزىدە بولسىدى، ھەرگىز روھانىي بولمايتتى. چۈنكى، بۇ يەردە تەۋرات قانۇنىنىڭ تەلىپى بويىچە خۇداغا ھەدىيە سۇنىدىغان روھانىيلار ئاللىبۇرۇنلا باردۇر. ⁵ بۇ روھانىيلار خىزمەت قىلىدىغان ئىبادەت چېدىرى ۋە ئۇنىڭدا قىلىنىدىغان خىزمەتلەر پەقەتلا ئەرىشتىكى چېدىرنىڭ ۋە ئۇنىڭدا قىلىنىدىغان خىزمەتلەرنىڭ كۆچۈرۈلمە نۇسخىسى ۋە كۆلەڭگىسىدۇر. دەرۋەقە، مۇسا پەيغەمبەر دەل ئىبادەت چېدىرىنى قۇرماقچى بولۇۋاتقاندا، خۇدا ئۇنىڭغا: «بۇلارنىڭ ھەممىسى مەن ساڭا تاغدا كۆرسەتكەن نۇسخا بويىچە ئىبھىتىيات بىلەن ياسالسۇن» دەپ ئاگاھلاندۇرغان. ⁶ ئەيسا مەسىھكە بېرىلگەن روھانىيلىق ۋەزىپىسى بولسا باشقا روھانىيلارنىڭكىدىن كۆپ ئۈستۈندۇر. شۇنىڭدەك، خۇدا بىلەن ئىنسانلار ئارىسىدا ئۇ ئارقىلىق تۈزۈلگەن كېيىنكى ئەھدە دەسلەپكى ئەھدىدىن كۆپ ئۈستۈندۇر. چۈنكى، بۇ ئەھدە تېخىمۇ ياخشى ۋەدىلەر ئۈستىگە قۇرۇلغان.

⁷ ئەگەر دەسلەپكى ئەھدە نۇقسانسىز بولسا ئىدى، كېيىنكىسىنىڭ ھېچقانداق ھاجىتى بولمىغان بولاتتى. ⁸ لېكىن، خۇدا ئۆز خەلقىنى ئەيىبلەپ مۇنداق دېگەن:

«ئىسرائىلىيە ۋە يەھۇدىيە خەلقلەرى بىلەن»

يېڭى بىر ئەھدە تۈزۈدىغان كۈنلەر كېلىدۇ.

⁹ بۇ ئەھدە مەن ئۇلارنىڭ ئەجدادلىرىنى مىسردىن چىقىرىش ئۈچۈن

ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت

ئۇلارنىڭ قوللىرىنى تۇتۇپ تۈزگەن ئەھدەدەك بولمايدۇ.
چۈنكى، ئۇلار ئەھدەمگە سادىق بولمىدى،
شۇڭا، مەنمۇ ئۇلاردىن نەزىرىمنى يۆتكىدىم.
¹⁰ ئۇ كۈنلەردىن كېيىن، ئىسرائىل خەلقى بىلەن تۈزىدىغان ئەھدەم مۇنداق:
قانۇنلىرىمنى ئۇلارنىڭ ئەقلىگە سالمەن،
قەلبىگە پۈتمەن.

مەن ئۇلارنىڭ خۇداسى بولمەن.
ئۇلارمۇ مېنىڭ خەلقىم بولىدۇ.
¹¹ ھېچكىمنىڭ ئۆز يۇرتىدىشىغا، ئۆز قېرىندىشىغا:
(پەرۋەردىگارىنى تونۇڭلار، دەپ ئەقىل ئۆگىتىشىنىڭ ھاجىتى قالمايدۇ.
چۈنكى، گادايدىن خانغىچە
ھەممىسى مېنى تونۇيدۇ.
¹² يامانلىقلىرىنى كەچۈرمەن،
گۇناھلىرىنى كۆڭلۈمدە ساقلىمايمەن.»

¹³ دېمەك، خۇدا بۇ ئەھدىنى «يېڭى» دېيىش ئارقىلىق بۇرۇنقىسىنىڭ ۋاقتى
ئۆتكەنلىكىنى كۆرسەتتى. ۋاقتى ئۆتكەن، كونىرىغان نەرسە ئۇزۇن ئۆتمەي يوقىلىدۇ.

9 - باب

كونا ئەھدە دەۋرىدىكى ئىبادەت

¹ كونا ئەھدە دەۋرىدە ئىبادەت قائىدىلىرى ۋە ئىنسانلار بەرپا قىلغان ئىبادەت جايى
بار ئىدى. ² ئىبادەت جايىدا بىر چېدىر تىكىلگەن بولۇپ، ئۇنىڭ مۇقەددەس جايى
دەپ ئاتالغان بۆلۈمدە چىراغدان، شىرە، شىرە ئۈستىدە بولسا خۇداغا ھەدىيە
قىلىنغان نانلار بولاتتى. ³ ئۇ يەردىكى پەردىنىڭ كەينىدە ئەڭ مۇقەددەس دەپ
ئاتالغان يەنە بىر بۆلۈم بار ئىدى. ⁴ ئالتۇن ئىسرىقدان ۋە پۈتۈنلەي ئالتۇن بىلەن

ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت

قاپلانغان ئەھدە ساندۇقى ئۇ يەردە ئىدى. ساندۇقنىڭ ئىچىدە ئالتۇندىن ياسالغان، ماننا⁶ سېلىنغان كومزەك، ھارۇننىڭ بىخلىغان ھاسسىسى⁸ ۋە پەرزەلەر يېزىلغان ئىككى تاش تاختا بار ئىدى.⁵ شان - شەرەپلىك «كېرۇب» لار «مېھىر - شەپقەت تەختى» دەپ ئاتالغان ساندۇق ئاغزى ئۈستىگە ئورنىتىلغان بولۇپ، قاناتلىرى بىلەن ئۇنى يېپىپ تۇراتتى. ئەمدى مەن بۇلارنى تېخىمۇ تەپسىلىي چۈشەندۈرۈپ ئولتۇرمايمەن.

⁶ ھەممە نەرسە مانا شۇنداق ئورۇنلاشتۇرۇلغاندىن كېيىن، روھانىيلار چېدىرنىڭ «مۇقەددەس جاي» دەپ ئاتالغان بۆلۈمىگە دائىم كىرىپ، ئىبادەت خىزمىتىنى قىلاتتى.⁷ بىراق، «ئەڭ مۇقەددەس جاي» دەپ ئاتالغان ئىككىنچى بۆلۈمگە پەقەت باش روھانىي يىلدا بىر قېتىملا كىرەتتى. روھانىي ئۇ يەرگە ئۆز گۇناھلىرى ۋە خەلقنىڭ نادانلىقى تۈپەيلىدىن ئۆتكۈزگەن گۇناھلىرى ئۈچۈن ئاتالغان قۇربانلىق قېنىنى ئالماي كىرمەيتتى.⁸ بۇ ئىبادەت خىزمەتلىرىنىڭ ئېلىپ بېرىلىشى بىلەن، مۇقەددەس روھ بىزگە شۇنى كۆرسىتىپ بەردىكى، ئىبادەت چېدىرى، شۇنداقلا ئۇ ۋەكىللىك قىلغان ئىبادەت خىزمەتلىرى بارلا بولىدىكەن، ئەڭ مۇقەددەس جايغا بارىدىغان يول ئاۋام خەلققە ھەرگىز ئېچىلمايتتى.⁹ مانا بۇلار ھازىرقى زامان ئۈچۈن بىر تەجرىبە ساۋاقتۇر. بۇنىڭدىن شۇنى كۆرۈۋېلىشقا بولىدۇكى، خۇداغا سۇنۇلغان ھەدىيە ۋە قۇربانلىقلار ئىبادەت قىلغۇچىنى پاك ۋەجدانلىق قىلالمايدۇ.¹⁰ ئۇلار پەقەت ھالال ۋە ھارام يېمەك - ئىچمەك ۋە بوينىنى سۇغا سېلىش رەسمىيەتلىرى بىلەن مۇناسىۋەتلىك بولۇپ، خۇدا يېڭى تەرتىپنى ئورناتقۇچە كۈچكە ئىگە بولغان سىرتقى كۆرۈنۈش جەھەتتىكى قائىدە - نىزاملاردۇر.

¹¹ لېكىن، ئەيسا مەسىھ بولسا گۈزەل ئىشلارنى ئەمەلگە ئاشۇرغان باش روھانىي بولۇپ، ئادەم قولى بىلەن ياسالمىغان، بۇ دۇنياغا مەنسۇپ بولمىغان، ئەرىشتىكى تېخىمۇ ئۇلۇغ ۋە تېخىمۇ مۇكەممەل ئىبادەت چېدىرىغا كىردى.¹² ئۇ بۇ ئەڭ

^{9:4} ماننا - «مىسىردىن چىقىش» 16 - باب 31 - ئايەتكە قارىلىن.

^{9:4} خۇدا ھارۇننى رەھبەر قىلىپ تاللانغانلىقىنى كۆرسىتىش ئۈچۈن، ئۇنىڭ ھاسسىسىنى بىخلىتقاندى.

ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت

مۇقەددەس جايغا ئۆچكە ياكى موزايىلارنىڭ قۇربانلىق قېنىنى ئەمەس، بەلكى ئۆزىنىڭ قۇربانلىق قېنىنى تۆكۈش ئارقىلىق بىرلا قېتىم كىردى. مۇشۇنداق قىلىپ، ئۇ ئىنسانلارنىڭ گۇناھلىرىنى يۇيۇپ، ئىنسانلارنى مەڭگۈگە ئازاد قىلدى. ¹³ كونا ئەھدە دەۋرىدە ئۆچكە ۋە بۇقىلارنىڭ قېنى ھەم ئىنەكنىڭ كۈلى ناپاكلارنىڭ ئۇچىسىغا سېپىلسە، ئۇلار سىرتقى جەھەتتە تازىلىنىپ پاك بولاتتى. ¹⁴ ئۇنداقتا، ئەيسا مەسىھنىڭ قېنىچۇ؟ ئۇ ۋىجدانىمىزنى ئۆلۈمگە ئېلىپ بارىدىغان قىلمىشلاردىن پاك قىلىپ، بىزنى مەڭگۈ ھايات خۇداغا ئىبادەت قىلىشقا تېخىمۇ يېتەكلىمەمدۇ؟! ئۇ خۇدانىڭ مەڭگۈلۈك روھى ئارقىلىق ئۆزىنى كەم - كۈتسىز قۇربانلىق سۈپىتىدە بىزنىڭ گۇناھلىرىمىز ئۈچۈن خۇداغا ئاتىدىغۇ!

¹⁵ شۇنىڭ ئۈچۈن، ئەيسا مەسىھ خۇدا بىلەن ئىنسانلار ئوتتۇرىسىدا تۈزۈلگەن يېڭى ئەھدىنىڭ ۋاستىچىسىدۇر. ئۇ ئارقىلىق خۇدا تەرىپىدىن چاقىرىلغانلار ۋەدە قىلىنغان مەڭگۈلۈك مەراسىمغا ئېرىشەلەيدۇ. چۈنكى، ئۇ ئۇلارنى گۇناھ سادىر قىلىش سەۋەبلىك كونا ئەھدە تەرىپىدىن بېكىتىلگەن مەڭگۈلۈك ئۆلۈمدىن ئىبارەت جازادىن قۇتقۇزۇش ئۈچۈن ئۆلدى.

¹⁶ ئەگەر ۋەسىيەت قالدۇرۇلسا، ۋەسىيەت قالدۇرغۇچى ئۆلمىگۈچە، ۋەسىيەت كۈچكە ئىگە بولمايدۇ. ¹⁷ چۈنكى، ۋەسىيەت پەقەت ئۆلۈمدىن كېيىن كۈچكە ئىگە بولىدۇ. ۋەسىيەت قالدۇرغۇچى ھاياتلا بولسا، ۋەسىيەتنىڭ ھېچقانداق كۈچى بولمايدۇ. ¹⁸ شۇنىڭ ئۈچۈن، دەسلەپكى ئەھدىمۇ قان ئېقىتىلغاندىلا، ئاندىن كۈچكە ئىگە بولغان. ¹⁹ مۇسا پەيغەمبەر تەۋرات قانۇنىنىڭ ھەربىر ئەمرىنى پۈتۈن خەلققە ئۇقتۇرغاندىن كېيىن، موزاي ۋە ئۆچكىلەرنىڭ سۇغا ئارىلاشتۇرۇلغان قېنىنى قىزىل يۇڭ يىپتا باغلانغان مارجانگۈل بىلەن قانۇن دەستۇرىغا ۋە پۈتۈن خەلققە سەپتى. ²⁰ ئاندىن، ئۇ: «بۇ قان ئەھدە قېنىدۇر. ئۇ خۇدا ئەمەل قىلىشىڭلارغا ئەمەل قىلغان ئەھدىنى كۈچكە ئىگە قىلىدۇ» دېدى. ²¹ ئۇ يەنە ئىبادەت چېدىرىغا ۋە چېدىردا قۇربانلىق قىلىشقا ئىشلىتىلدىغان پۈتكۈل سايمانلارنىڭ ئۈستىگە قان سەپتى. ²² دەرۋەقە، تەۋرات قانۇنى بويىچە ھەممە نەرسە دېگۈدەك قان بىلەن پاكلىنىدۇ. قۇربانلىق قېنى تۆكۈلمەي، گۇناھلار كەچۈرۈم قىلىنمايدۇ.

ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت

²³ شۇ سەۋەبتىن، ئەرشتىكىگە تەقلىد قىلىپ ياسالغان بۇ نەرسىلەر مۇشۇ ئۇسۇل بىلەن پاكلىنىشى كېرەك ئىدى. بىراق، ئەرشتىكى نەرسىلەر بولسا بۇلاردىن كۆپ ياخشى قۇربانلىقلار بىلەن پاكلىنىشى كېرەك. ²⁴ شۇڭا، ئەيسا مەسىھ خۇدانىڭ ھۇزۇرىدا بولۇپ بىزگە ۋەكىللىك قىلىش ئۈچۈن، ئەرشتىكى ئىبادەت جايىغا تەقلىد قىلىنغان، ئادەم قولى بىلەن ياسالغان مۇقەددەس جايغا ئەمەس، بەلكى ئەرشتىنىڭ ئۆزىگە كىردى.

²⁵ ئۇ يەھۇدىيلارنىڭ باش روھانىيىسىدەك، يىلمۇيىل قۇربانلىق قىلىنغان ھايۋانلارنىڭ قېنىنى ئېلىپ، ئەڭ مۇقەددەس جايغا قايتا - قايتا كىرگىنى يوق. ²⁶ ئەگەر شۇنداق قىلىشنىڭ زۆرۈرىيىتى بولغان بولسا، دۇنيا يارىتىلغاندىن بېرى ئەيسا مەسىھنىڭ قايتا - قايتا ئازاب چىكىپ قۇربان بولۇشىغا توغرا كېلەتتى. لېكىن، ئەيسا مەسىھ مانا بۇ ئاخىر زاماندا ئىنسانلارنى گۇناھتىن ئازاد قىلىش ئۈچۈن، بىر يوللا ئوتتۇرىغا چىقىپ ئۆزىنى قۇربان قىلدى. ²⁷ ھەممە ئادەمنىڭ بىر قېتىم ئۆلۈشى ۋە ئۆلگەندىن كېيىن سوراققا تارتىلىشى بېكىتىلگەن. ²⁸ شۇنىڭدەك، ئەيسا مەسىھمۇ نۇرغۇن كىشىلەرنىڭ گۇناھلىرىنى ئۆز ئۈستىگە ئېلىش ئۈچۈن، بىرلا قېتىم قۇربان بولدى. ئۇ قايتا كەلگەندە، ئىنسانلارنىڭ گۇناھلىرىنىڭ بەدىلىگە قۇربان بولۇش ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى ئۆزىنى كۈتكەنلەرنى ئۈزۈل - كېسىل قۇتقۇزۇش ئۈچۈن كېلىدۇ.

10 - باب

ئەيسا مەسىھنىڭ بىر قېتىملىق قۇربانلىقى

¹ تەۋرات قانۇنى ئەيسا مەسىھ كەلگۈسىدە ئېلىپ كېلىدىغان گۈزەل ئىشلارنىڭ ئۆز ئەينىنى ئەمەس، بەلكى ئۇنىڭ كۆلەڭگىسىنىلا سۈرەتلەپ بېرىدۇ. شۇ سەۋەبتىن، تەۋرات قانۇنى ئۆزىگە ئەمەل قىلىپ، يىلمۇيىل ئوخشاش قۇربانلىقلارنى ئاتاش ئارقىلىق خۇداغا ئىبادەت قىلىدىغان ئادەملەرنى ھەرگىزمۇ گۇناھلىرىدىن پاك قىلالمايدۇ. ² ئەگەر پاك قىلالغان بولسا، قۇربانلىق قىلىش ئاخىرلىشاتتى - دە،

ئىرانىيلارغا يېزىلغان خەت

ئىبادەت قىلغۇچىلارمۇ گۇناھلىرىدىن بىراقلا پاكلىنىپ، ۋىجدانى يەنە ئۆز گۇناھلىرى تۈپەيلىدىن ئازابلانمايتتى. ³ ھالبۇكى، ئۇ قۇربانلىقلار ئۇلارغا ئۆز گۇناھلىرىنى ھەر يىلى ئەسلىتىپ تۇرىدۇ. ⁴ چۈنكى، بۇقا ۋە ئۆچكىلەرنىڭ قېنى ئىنسانلارنى گۇناھتىن ھەرگىز پاك قىلالمايدۇ. ⁵ شۇنىڭ ئۈچۈن، ئەيسا مەسىھ دۇنياغا كەلگەندە مۇنداق دېگەن:

«ئىنسانلاردىن قۇربانلىق ۋە ھەدىيەلەرنى تەلەپ قىلمىدىڭ،
لېكىن مەن ئۈچۈن بىر تەن ھازىرلىدىڭ.

⁶ كۆيدۈرمە قۇربانلىق ۋە گۇناھ ئۈچۈن سۇنۇلغان باشقا قۇربانلىقلاردىنمۇ خۇرسەن بولمىدىڭ.

⁷ شۇڭا دېدىمكى، «ئى خۇدا، سېنىڭ قانۇن دەستۇرۇڭدا مەن توغرىلۇق يېزىلغىنىدەك،

سېنىڭ ئىرادەڭنى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن كەلدىم.»»

⁸ ئەيسا مەسىھ ئالدى بىلەن خۇداغا: «قۇربانلىق ۋە ھەدىيەلەرنى تەلەپ قىلمىدىڭ. كۆيدۈرمە قۇربانلىق ۋە گۇناھ ئۈچۈن سۇنۇلغان باشقا قۇربانلىقلاردىنمۇ خۇرسەن بولمىدىڭ» دېگەن. بۇ قۇربانلىقلار تەۋرات قانۇنىنىڭ تەلىپى بويىچە قىلىنىشىمۇ، ئۇ يەنىلا شۇنداق دېگەن. ⁹ ئاندىن كېيىن، يەنە: «سېنىڭ ئىرادەڭنى ئىشقا ئاشۇرۇش ئۈچۈن كەلدىم» دېگەن. دېمەك، خۇدا كېيىنكى قۇربانلىقنى كۈچكە ئىگە قىلىش ئۈچۈن، بۇرۇنقى قۇربانلىق قىلىش قائىدىسىنى ئەمەلدىن قالدۇردى. ¹⁰ خۇدانىڭ بۇ ئىرادىسى بويىچە ئەيسا مەسىھنىڭ ئۆز تېنىنىڭ بىر يوللا قۇربان قىلىنىشى ئارقىلىق بىز گۇناھتىن پاكلىنىپ، خۇداغا ئاتالدۇق.

¹¹ روھانىيلار ھەر كۈنى قۇربانلىق سۇپىسى ئالدىدا تۇرۇپ، ئىبادەت خىزمىتىنى قىلىش ئۈچۈن گۇناھلارنى يۇيالمىدىغان ئوخشاش خىلدىكى قۇربانلىقلارنى خۇداغا قايتا-قايتا سۇندۇ. ¹² بىراق، بىزنىڭ روھانىيىمىز بولسا ئۆزىنى قۇربان قىلىش بىلەن گۇناھلارنى يۇيىدىغان بىرلا قېتىملىق، مەڭگۈ ئىناۋەتلىك قۇربانلىقنى خۇداغا سۇندى. ئاندىن ئۇ خۇدانىڭ ئوڭ يېنىدا ئولتۇرۇپ، ¹³ دۈشمەنلىرىنىڭ ئۆز ئايىغى ئاستىدا تىز

ئىرانىيلارغا يېزىلغان خەت

پۈكتۈرۈلۈشىنى كۈتمەكتە. ¹⁴ ئۇ مۇشۇ بىر قۇربانلىق بىلەن ئۆزىنى خۇداغا ئاتىغان كىشىلەرنى خۇدانىڭ ئالدىدا مەڭگۈ مۇكەممەل قىلدى. ¹⁵ مۇقەددەس يازمىلاردا خاتىرىلەنگەندەك، مۇقەددەس روھمۇ بۇ ھەقتە بىزگە گۇۋاھلىق بېرىدۇ. ئۇ ئاۋۋال مۇنداق دەيدۇ:

¹⁶ «ئۇ كۈنلەردىن كېيىن، ئۇلار بىلەن تۈزىدىغان ئەھدەم مۇنداق: قانۇنلىرىمنى ئۇلارنىڭ قەلبىگە سالىمەن، ئەقلىگە قۇيىمەن.»

¹⁷ ئاندىن، يەنە مۇنداق دەيدۇ:

«ئۇلارنىڭ گۇناھى ۋە يامانلىقلىرىنى كۆڭلۈمدە قايتا ساقلىمايمەن.»

¹⁸ شۇڭا، گۇناھلار كەچۈرۈم قىلىنغانىكەن، يەنە گۇناھلار ئۈچۈن قۇربانلىق قىلىشنىڭ ھاجىتى قالمايدۇ.

خۇداغا يېقىنلىشىش

¹⁹ شۇنىڭ ئۈچۈن، ئەي قېرىنداشلار، ئەيسا مەسھنىڭ قۇربانلىق قېنى ئارقىلىق ئەرىشتىكى ئەڭ مۇقەددەس جايغا يۈرىكىمىز توق ھالدا كىرەلەيمىز. ²⁰ چۈنكى، ئەيسا مەسھ ئۆز تېنىنىڭ قۇربان بولۇشى ئارقىلىق ئەرىشتىكى ئىبادەتخانا پەردىسىدىن ئۆتۈپ، بىزدىن ئاۋۋال ئۇ يەرگە كىرگەن بولۇپ، ئۇ ھاياتلىققا يېتەكلەيدىغان يېڭى بىر يولنى بىزگە ئېچىپ بەردى. ²¹ خۇدانىڭ ئائىلىسىگە، يەنى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە مەسئۇل بىر باش روھانىيىمىز بولغان ئىكەن، ²² مۇستەھكەم ئىشەنچ ۋە سەمىمىي قەلب بىلەن خۇداغا يېقىنلىشىش. چۈنكى، دىللىرىمىز ئەيسا مەسھنىڭ قېنىنىڭ سېپىلىشى بىلەن ۋىجدان ئازابىدىن خالاس بولغان ۋە بەدىنىمىز پاكىز سۇ بىلەن يۇيۇلغاندەك پاكلىغان. ²³ باشقىلار ئالدىدا ئېتىراپ قىلغان ئۈمىدىمىزدە ئىككىلەنمەي چىڭ تۇرايلى. چۈنكى، ۋەدە بەرگۈچى

ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت

خۇدا ئىشەنچلىكتۇر. ²⁴ مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىش ۋە ياخشى ئىش قىلىش

ئۈچۈن بىر - بىرىمىزنى قانداق رىغبەتلەندۈرۈشنى ئويلايلى. ²⁵ بەزىلەردەك،

ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىدە جەم بولۇش ۋە خۇداغا ئىبادەت قىلىشتىن باش

تارتمايلى. ئەكسىچە، دائىم جەم بولۇپ، بىر - بىرىمىزنى ئىلھاملاندۇرايلى. بولۇپمۇ

ئەيسا مەسھنىڭ قايتا كېلىدىغان كۈنىنىڭ ئاز قالغانلىقىنى بىلگەنكەنمىز، تېخىمۇ

شۇنداق قىلايلى.

²⁶ ھەقىقەتنى تونۇپ تۇرۇپ، يەنىلا قەستەن گۇناھ [®] ئۆتكۈزۈۋەرسەك، ئۇ چاغدا

گۇناھلار ئۈچۈن سۇنۇلىدىغان باشقا بىر قۇربانلىق يوقتۇر. ²⁷ بىزگە قالىدىغىنى پەقەت

سوراق ۋە خۇدا بىلەن قارىشىلىشىدىغانلارنى ئۆرتەپ تۈگىتىدىغان يالقۇنلۇق ئوتنى

قورقۇنۇپ ئىچىدە كۈتۈشتۈر. ²⁸ تەۋرات قانۇنىغا خىلاپلىق قىلغان كىشى ئىككى ياكى

ئۈچ گۇۋاھچىنىڭ ئىسپاتى بولسلا، كەڭچىلىك قىلىنماي ئۆلتۈرۈلەتتى. ²⁹ ئۇنداقتا،

بىر كىشى خۇدانىڭ ئوغلىنى دەپسەندە قىلسا، خۇدانىڭ ئەھدىسىنى كۈچكە ئىگە

قىلغان ۋە ئۆزىنى پاكلىغان قانغا سەل قارسا، ئۆزىگە شەپقەت قىلغان مۇقەددەس

روھنى ھاقارەت قىلسا، تېخىمۇ ئېغىر جازاغا لايىق بولمامدۇ؟! ³⁰ چۈنكى، تەۋراتتا

«ئىنتىقام مېنىڭ، جازاسىنى ئۆزۈم بېرىمەن» ۋە «پەرۋەردىگار ئۆز خەلقىنى سوراققا

تارتىدۇ» دېگۈچىنىڭ خۇدا ئىكەنلىكىنى بىلىمىز. ³¹ مەڭگۈ ھايات خۇدا تەرىپىدىن

جازاغا تارتىلىش نېمىدېگەن قورقۇنچلۇق - ھە!

³² خۇدا قەلبىڭلارنى يورۇتقان ئاشۇ كۈنلەرنى ئېسىڭلاردا تۇتۇڭلار. شۇ ۋاقىتلاردا،

ئازاب - ئوقۇبەتلىك كۈرەشلەرگە بەرداشلىق بېرىپ، ئېتىقادىڭلاردا چىڭ تۇردۇڭلار.

³³ بەزىدە خەلقىئالەم ئالدىدا ھاقارەت ۋە خارلىنىشلارغا ئۇچرىدىڭلار. بەزىدە

ئۆزۈڭلارغا ئوخشاش مۇئامىلىگە ئۇچرىغانلار تەرەپتە تۇردۇڭلار. ³⁴ مەھبۇس

ئېتىقادچىلارنىڭ دەردىگە ئورتاق بولدۇڭلار. مال - مۈلكۈڭلار بۇلانغاندىمۇ،

كەلگۈسىدە تېخىمۇ گۈزەل، باقىي بايلىققا ئىگە بولىدىغانلىقىڭلارنى بىلگەچكە،

خۇشاللىق بىلەن قوبۇل قىلىدىڭلار. ³⁵ شۇنىڭ ئۈچۈن، جاسارىتىڭلارنى يوقاتماڭلار.

بۇ جاسارەتنىڭ ئىنئامى ئىنتايىن زور دۇر. ³⁶ خۇدانىڭ ئىرادىسى بويىچە ئىش قىلىپ،

ئىرانىيلارغا يېزىلغان خەت

ئۇنىڭ ۋەدە قىلغانلىرىغا مۇيەسسەر بولۇش ئۈچۈن، سەۋر قىلىشىڭلارغا توغرا كېلىدۇ. ³⁷ چۈنكى، مۇقەددەس يازمىلاردا خۇدا مۇنداق دېگەن:

«كەلگۈچى پات يېقىندا كېلىدۇ، كېچىكمەيدۇ. ³⁸ مەن «ھەققانىي» دېگەن ئادەم، ئېتىقادى بىلەن ياشايدۇ. ئەگەر ئۇ ئېتىقادىدىن يانسا، ئۇنىڭدىن خۇرسەن بولمايمەن.»

³⁹ بىراق، بىز ئېتىقادىدىن يېنىپ ھالاك بولىدىغانلاردىن ئەمەس، بەلكى ئېتىقاد قىلىپ قۇتقۇزۇلۇشقا ئېرىشىدىغانلاردىن بولىمىز.

11 - باب

ئېتىقاد

¹ ئېتىقاد خۇدانىڭ ۋەدىسىگە باغلانغان ئۈمىدىنىڭ ئەمەلگە ئاشىدىغانلىقىغا بولغان ئىشەنچ، كۆرۈنمەيدىغان مەۋجۇتلۇققا بولغان قايىللىقتۇر. ² ئەجدادلىرىمىز مانا مۇشۇنداق ئېتىقاد بىلەن خۇدانىڭ ماختىشىغا سازاۋەر بولغان. ³ بىز ئېتىقاد ئارقىلىق كائىناتنىڭ خۇدانىڭ ئەمرى بىلەن يارىتىلغانلىقىنى، بىز كۆرەلەيدىغان مەۋجۇداتلارنىڭ كۆرگىلى بولىدىغاندىن بەرپا بولمىغانلىقىنى چۈشىنىپلەيمىز.

⁴ ھابىلىنىڭ قابىلىنىڭكىدىنمۇ ياخشى بىر قۇربانلىقنى خۇداغا ئاتىشى ئېتىقادى ۋەجدىدىن بولدى. ھابىلىنىڭ ئېتىقادى ۋەجدىدىن، خۇدا ئۇنى ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلىدى ۋە ئۇنىڭ ئاتىغانلىرىنى قوبۇل قىلدى. ھابىل گەرچە ئۆلگەن بولسىمۇ، ئېتىقادى بىلەن يەنىلا بىزگە سۆزلەۋاتقاندا تۇرماقتا.

⁵ ئېتىقادى ۋەجدىدىن، ھانۇخ ئۆلمەي تۇرۇپلا ئەرشكە كۆتۈرۈلدى. ھېچكىم ئۇنى تاپالمىدى، چۈنكى خۇدا ئۇنى ئۆز يېنىغا ئېلىپ كەتكەندى. ئەرشكە كۆتۈرۈلۈشتىن ئىلگىرى، ئۇنىڭ خۇدانى خۇرسەن قىلغان ئادەم ئىكەنلىكى جاكارلانغانىدى.

ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت

⁶ دېمەك، ئېتىقاد بولماي تۇرۇپ، خۇدانى خۇرسەن قىلىش مۇمكىن ئەمەس.

چۈنكى، خۇدانىڭ ئالدىغا كېلىدىغان كىشى ئۇنىڭ بار ئىكەنلىكىگە ۋە ئۇنى

ئىزدىگەنلەرگە ئىزدەش ئەجرىنى قايتۇرىدىغانلىقىغا ئىشىنىشى كېرەك.

⁷ ئېتىقادى ۋە جىدىن، نۆھ پەيغەمبەر تېخى كۆرۈلۈپ باقمىغان ۋە قەلەر ھەققىدە

خۇدا تەرىپىدىن ئاگاھلاندىرىلغاندا، خۇدانىڭ سۆزىگە ئىتائەت قىلىپ، پۈتۈن ئائىلىسىدىكىلەرنى قۇتقۇزۇش ئۈچۈن بىر كېمە ياسىدى. ھەمدە ئېتىقادى ئارقىلىق

دۇنيادىكى ئادەملەرنىڭ قىلمىشلىرىنىڭ جازالىنىشىغا لايىق ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىپ بەردى. ئېتىقادى ۋە جىدىن، ئۇ خۇدا تەرىپىدىن ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلاندى.

⁸ ئېتىقادى ۋە جىدىن، ئىبراھىم خۇدا ئۇنىڭغا بەرمەكچى بولغان زېمىنغا

چاقىرىلغاندا، ئۇ خۇداغا ئىتائەت قىلىپ، قەيەرگە بارىدىغانلىقىنى بىلمەي تۇرۇپ يولغا چىقتى. ⁹ ئۇ ۋەدە قىلىنغان جايغا بېرىپ، بۇ ياقا يۇرتتا چېدىرلاردا تۇرۇپ، ئېتىقادى

بىلەن ياشىدى. خۇدانىڭ ئىبراھىمغا قىلغان ۋەدىسىنىڭ مىراسخورلىرى بولغان

ئىسھاق ۋە ياقۇپلارمۇ شۇنداق چېدىرلاردا تۇردى. ¹⁰ ئىبراھىمنىڭ شۇنداق

قىلىشىدىكى سەۋەب، ئۇ خۇدا تەرىپىدىن لايىھىلىنىپ سېلىنغان، ئۇلى مۇستەھكەم مەڭگۈلۈك شەھەرنى كۈتكەندى.

¹¹ گەرچە ئىبراھىم ياشىنىپ قالغان، ئايالى سارە بولسا تۇغۇت يېشىدىن ئۆتكەن

بولسىمۇ، ئىبراھىمنىڭ ئېتىقادى ۋە جىدىن، خۇدا ئۇنىڭغا پەرزەنت كۆرۈش

شەرىپىنى ئاتا قىلدى. ئۇ ئۆزىگە ۋەدە قىلغان خۇدانىڭ ئىشەنچلىك ئىكەنلىكىنى

بىلەتتى. ¹² بۇنىڭ بىلەن بىر ئادەمدىن، بولۇپمۇ يېشى بىر يەرگە بېرىپ قالغان

ئادەمدىن ئاسماندىكى يۇلتۇزلاردەك كۆپ ۋە دېڭىز ساھىلىدىكى قۇمدەك سانسىز

ئەۋلادلار بارلىققا كەلدى.

¹³ ئېتىقادى بار بۇ كىشىلەر خۇدا ۋەدە قىلغانلارغا مۇيەسسەر بولماي تۇرۇپلا

ئالەمدىن ئۆتتى. بىراق، ئۇلار ھايات ۋاقتىدا ئېتىقادى بىلەن يىراقتى كۆرۈپ، بۇ

ۋەدىلەرنىڭ كەلگۈسىدە ئەمەلگە ئېشىشىنى خۇرسەنلىك بىلەن كۈتكەن ۋە

ئۆزلىرىنىڭ يەر يۈزىدە ياقا يۇرتلۇق ۋە مۇساپىر ئىكەنلىكىنى ئېتىراپ قىلىشقاندى.

¹⁴ ئۇلارنىڭ بۇنداق ئېتىراپ قىلىشى ئۆزلىرى تەۋە بولغان ماكانغا تەشنا

ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت

بولۇۋاتقانلىقىنى ئىپادىلىگەنلىكتۇر.¹⁵ ئۇلار ئۆز يۇرتىنى سېغىنغان بولسا، قايتىپ كېتىش پۇرسىتى بولغان بولاتتى.¹⁶ لېكىن، ئۇلار تېخىمۇ ياخشىسىغا، يەنى ئەرشتىكى ماكانغا تەلپۈندى. شۇنىڭ ئۈچۈن، خۇدا ئۇلارنىڭ خۇداسى دەپ ئاتىلىشتىن نومۇس قىلمايدۇ. خۇدانىڭ ئەرشتە ئۇلار ئۈچۈن بىر شەھەر ھازىرلىغانلىقىنىڭ ئۆزى بۇنىڭ ئىسپاتدۇر.

¹⁷⁻¹⁸ ئىبراھىم خۇدا تەرىپىدىن سىناغىندا، ئېتىقادى ۋە جىدىن ئوغلى ئىسھاقنى قۇربانلىق سۈپىتىدە خۇداغا ئاتىدى. گەرچە خۇدا ئۇنىڭغا، «مەن ساڭا ۋەدە قىلغان ئەۋلادلىرىڭ ئىسھاقنى كېلىپ چىقىدۇ» دېگەن بولسىمۇ، ئۇ يەنىلا بىردىنبىر ئوغلىنى قۇربان قىلىشقا تەييار ئىدى.¹⁹ ئىبراھىم ئىسھاق ئۆلگەن تەقدىردىمۇ، خۇدانىڭ ئۇنى تىرىلدۈرەلەيدىغانلىقىغا ئىشەندى. مۇنداقچە ئېيتقاندا، ئىبراھىمغا نىسبەتەن خۇدا ئىسھاقنى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرۈپ، قايتۇرۇپ بەردى.²⁰ ئېتىقادى ۋە جىدىن، ئىسھاق ئوغۇللىرى ياقۇپ بىلەن ئەساۋنىڭ كەلگۈسى ئۈچۈن خەيرلىك دۇئا قىلدى.

²¹ ئېتىقادى ۋە جىدىن، ياقۇپ ئالەمدىن ئۆتۈش ئالدىدا يۈسۈپنىڭ ئىككى ئوغلى ئۈچۈن خەيرلىك دۇئا قىلىپ، ھاسسىغا تايىنىپ تۇرۇپ خۇداغا سەجدە قىلدى.²² ئېتىقادى ۋە جىدىن، يۈسۈپ سەكراتقا چۈشۈپ قالغاندا، ئىسرائىللارنىڭ مىسىردىن چىقىپ كېتىدىغانلىقىنى ئالدىن ئېيتتى ھەمدە كېتىشىدە ئۆزىنىڭ ئۈستىخانلىرىنىمۇ ئېلىپ كېتىشىنى تاپىلدى.

²³ ئېتىقادى ۋە جىدىن، مۇسا پەيغەمبەر تۇغۇلغاندا، ئۇنىڭ ئاتا-ئانىسى ئۇنى ئۈچ ئاي يوشۇردى. چۈنكى، ئۇلار مۇسانىڭ ئادەتتىكى بالا ئەمەس ئىكەنلىكىنى كۆردى، پادىشاھنىڭ پەرمانىدىنمۇ قورقىمىدى.²⁴ ئېتىقادى ۋە جىدىن، مۇسا پەيغەمبەر چوڭ بولغاندىن كېيىن، مىسىر پادىشاھىنىڭ قىزىنىڭ ئوغلى بولۇش سالاھىيىتىنى رەت قىلدى.²⁵ ئۇ گۇناھلىق ئىشلارنى قىلىشتىن كېلىدىغان ۋاقىتلىق خۇشاللىقتىن

بەھرىمەن بولۇشنىڭ ئورنىغا، خۇدانىڭ خەلقى بىلەن بىللە ئازاب چېكىشىنى تاللىدى.²⁶ ئۇ خۇدا ئەۋەتتىكى ۋەدە قىلغان قۇتقۇزغۇچى — مەسىھ ئۈچۈن خارلىنىشى، مىسىرنىڭ خەزىنىسىدىكى بايلىققا ئىگە بولۇشتىنمۇ ئەۋزەل بىلدى. چۈنكى، ئۇ

ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت

ئەرشتكى ئىنئامنى كۈتۈۋاتاتتى. ²⁷ ئېتىقادى ۋە جىدىن، ئۇ مىسردىن ئايرىلدى. چۈنكى، ئۇ كۆزگە كۆرۈنمەيدىغان خۇدانى كۆرۈپ تۇرغاندەك ئۇنىڭغا ئىشىنىپ، پادىشاھنىڭ غەزىپىدىنمۇ قورقماي، ئۆز يولىغا مېڭىۋەردى. ²⁸ ئېتىقادى ۋە جىدىن، ئۇ خۇدانىڭ ئەمرى بويىچە ئىسرائىللارغا «ئۆتۈپ كېتىش» كېچىسىنىڭ تامىقىنى ^① تەييارلاش ۋە بوغۇزلانغان قۇربانلىقلارنىڭ قېنىنى ئىشىك كېشەكلىرىگە سۈركەشنى بۇيرۇدى. ئۇنىڭ بۇنداق قىلىشى جان ئالغۇچى پەرىشتىنىڭ ئىسرائىللارنىڭ تۇنجى تۇغۇلغانلىرىغا تەگمەسلىكى ئۈچۈن ئىدى.

²⁹ ئېتىقادى ۋە جىدىن، ئىسرائىللار قىزىل دېڭىزدىن قۇرۇقلۇقتا ماڭغاندەك مېڭىپ ئۆتتى. بىراق، ئۇلارنى قوغلاپ كەلگەن مىسىرلىقلار ئۇشبۇ دېڭىزدىن ئۆتمەكچى بولغاندا، سۇ ئۇلارنى غەرق قىلدى.

³⁰ ئېتىقادى ۋە جىدىن، ئىسرائىللار يەتتە كۈن ئېرىخا ^② شەھەر سېپىلىنى ئايلانغاندىن كېيىن، سېپىل ئۆرۈلدى.

³¹ ئېتىقادى ۋە جىدىن، پادىشاھ ئايال راھاب ئىسرائىل چارلىغۇچىلىرىنى دوستلارچە كۈتۈۋالغاقچا، خۇداغا ئىتائەت قىلمىغان ئۆز شەھىرىدىكىلەر بىلەن بىرلىكتە ئۆلتۈرۈلۈمدى.

³² يەنە نېمە دەي؟ گىدون، باراق، شىمشون، يىفتاھ، داۋۇت، سامۇئىل ۋە باشقا پەيغەمبەرلەر توغرىسىدا ئېيتىپ كەلسەم ۋاقىت يەتمەيدۇ. ³³ ئۇلار ئېتىقادى بىلەن ئەتراپىدىكى دۆلەتلەرنى بويسۇندۇردى، ئادىللىق بىلەن دۆلەت باشقۇردى، خۇدا ۋەدە قىلغانلارغا ئېرىشتى، شىرلار ئۈستىدىن غالىب كەلدى، ^③ ³⁴ دەھشەتلىك ئوتنى ئۆچۈردى، قىلىچتىن قېچىپ قۇتۇلدى، ئاجىزلىقتىن كۈچەيدى، جەڭلەردە باتۇرلۇق كۆرسەتتى، دۈشمەن قوشۇنلىرىنى مەغلۇپ قىلدى. ³⁵ ئېتىقادى ۋە جىدىن، بەزى

^① 28:11 «مىسردىن چىقىش» 12 - بابقا قارالسۇن.

^② 30:11 ئېرىخا — ئىسرائىللار مىسردىكى قۇللۇقتىن قۇتۇلۇپ، خۇدا بېرىشكە ۋەدە قىلغان كەنتان زېمىنىدا جەڭ قىلماي تۇرۇپ ئىگىلىگەن تۇنجى شەھەر.

^③ 33:11 بىر قېتىم دانىيال پەيغەمبەر شىر ئۇۋىسىغا تاشلانغان، بىراق ئۇ خۇداغا بولغان ئېتىقادى ۋە جىدىن قۇتۇلۇپ قالغان.

ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت

ئاياللار ئۆلۈپ كەتكەن ئۇرۇق - تۇغقانلىرىنى ئۆلۈمدىن قايتۇرۇۋالدى.

بەزى كىشىلەر بولسا كەلگۈسىدە ئۆلۈمدىن تىرىلىپ تېخىمۇ ياخشى بىر ھاياتلىققا ئېرىشىش ئۈچۈن، ئىسكەنجىلەرگە بەرداشلىق بېرىپ ئۆلۈشكە رازى بولدىكى، ئېتىقادىدىن ۋاز كېچىپ زىنداندىن ئازاد بولۇشنى خالىمىدى.³⁶ يەنە بەزىلەر مەسخىرىلەرگە ئۇچراپ قامچىلاندى، بەزىلەر ھەتتا كىشىنىلىنىپ زىندانغا تاشلاندى،³⁷ چالما - كېسەك قىلىپ ئۆلتۈرۈلدى، ھەرە بىلەن ھەرىلىنىپ پارچىلاندى، قىلىچىلىنىپ ئۆلتۈرۈلدى، قوي - ئۆچكە تېرىلىرىنى يېپىنچا قىلغان ھالدا سەرسان بولۇپ يۈردى، نامراتلىقتا ياشىدى، زىيانكەشلىكلەرگە ئۇچرىدى، خورلاندى.

³⁸ چۆللەردە ۋە تاغلاردا سەرگەردان بولۇپ، ئۆڭكۈرلەردە ۋە گەمىلەردە يوشۇرۇنۇپ يۈردى. ئۇلار بۇ دۇنياغا زايە كەتكەندى.

³⁹ ئۇلارنىڭ ھەممىسى ئېتىقادى بىلەن خۇدانى خۇرسەن قىلغان بولسىمۇ، ئۇلارنىڭ ئىچىدە بىرەرسىمۇ ھايات ۋاقتىدا خۇدا ۋەدە قىلغانلارنىڭ ھەممىسىگە تولۇق ئېرىشكىنى يوق.⁴⁰ چۈنكى، خۇدانىڭ تېخىمۇ ياخشى بىر پىلانى بويىچە بىز خۇدا تەرىپىدىن كامالەتكە يەتكۈزۈلدىغانلارنىڭ ئىچىدە بولغاچقا، ئۇلار بىز بىلەن بىللە خۇدانىڭ كامالەتكە يەتكۈزۈش ۋەدىسىگە ئېرىشىدۇ.

12 - باب

خۇدا ئۆز پەرزەنتلىرىنى تەربىيەلەيدۇ

¹ بىزگە ئېتىقاد بىلەن ياشاشنىڭ نېمە ئىكەنلىكىنى كۆرسەتكەن ئاشۇ كىشىلەر خۇددى گۇۋاھچىلاردەك ئەتراپىمىزدا بولغانىكەن، بىزگە توسقۇنلۇق قىلىدىغان ھەر خىل ئىشلاردىن ۋە بىزنى چىرمىۋالغان گۇناھلاردىن قول ئۈزۈپ، ئالدىمىزدىكى مۇساپىنى چىداملىق بىلەن بېسىپ ئۆتەيلى.² كۆزىمىز ئېتىقادىمىزنىڭ ئاساسچىسى ۋە مۇكەممەللەشتۈرگۈچىسى بولغان ئەيسا مەسھەت بولسۇن. ئۇ ئۆزىنى كۈتكەن خۇشاللىق ئۈچۈن، كرىستتىكى ئازابقا بەرداشلىق بەردى ھەم بۇنداق ھاقارەتلىك ئۆلتۈرۈلۈشكە پىسەنت قىلمىدى. شۇنىڭدىن بۇيان، ئۇ خۇدانىڭ تەختىنىڭ ئوڭ

ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت

تەرىپىدە ئولتۇرماقتا.

³ روھىڭلار چۈشۈپ، جاسارتىڭلارنى يوقاتماسلىقىڭلار ئۈچۈن، ئەيسا مەسھنىڭ گۇناھكارلارنىڭ شۇنچە خورلاشلىرىغا قانداق بەرداشلىق بەرگەنلىكىنى ئويلاپ كۆرۈڭلار. ⁴ گۇناھقا قارشى كۈرىشىڭلاردا تېخى قان ئاققۇزۇش دەرىجىسىگە بېرىپ يەتمىدىڭلار. ⁵ خۇدانىڭ سىلەرنى ئۆز پەرزەنتلىرىم دەپ ئىلھاملاندۇرىدىغان مۇقەددەس يازمىلاردىكى مۇنۇ سۆزلىرىنى ئۇنتۇدۇڭلارمۇ؟

«پەرزەنتىم، پەرۋەردىگارنىڭ تەربىيىسىگە سەل قارىما، ئەيىبلىشىدىن روھسىزلانما، ⁶ چۈنكى، پەرۋەردىگار سۆيگەنلىرىگە تەربىيە بېرىدۇ، پەرزەنتىم دەپ قوبۇل قىلغانلارنى چىنۇقلايدۇ.»

⁷ ئازاب چەككىنىڭلارنى خۇدانىڭ تەربىيىسى دەپ بىلىپ، ئۇنىڭغا بەرداشلىق بېرىڭلار. چۈنكى، سىلەرنىڭ تەربىيە ئېلىشىڭلارنىڭ ئۆزى خۇدانىڭ سىلەرنى پەرزەنتىم دەپ مۇئامىلە قىلىدىغانلىقىنى كۆرسىتىدۇ. قايسى پەرزەنت ئاتىسى تەرىپىدىن تەربىيەلىنمىسۇن؟ ⁸ شۇنىڭ ئۈچۈن، خۇدانىڭ پەرزەنتلىرىنىڭ ھەممىسى خۇدا تەرىپىدىن تەربىيەلىنىدۇ. ئەگەر خۇدانىڭ پەرزەنتلىرى ئالدىغان تەربىيىدىن مەھرۇم بولساڭلار، ھەقىقىي پەرزەنتكە ئەمەس، بەلكى ئاتا تەربىيىسى كۆرمىگەن ھارامدىن بولغان پەرزەنتكە ئوخشاپ قالسىلەر. ⁹ يەر - يۈزىدىكى ئاتىمىزنىڭ تەربىيىسىنى قوبۇل قىلىپ، ئۇلارنى ھۆرمەتلەپ كەلدۇق. شۇنداق ئىكەن، ئەرشىتىكى ئاتىمىزغا تېخىمۇ ئىتائەت قىلىپ، ياشىشىمىز كېرەك ئەمەسمۇ؟ ¹⁰ يەر - يۈزىدىكى ئاتىمىز بىزنى پەقەت ئۆزى مۇۋاپىق كۆرگەن يول بويىچە ۋاقىتلىق تەربىيەلىيدۇ. لېكىن، خۇدانىڭ تەربىيىسى ھەمىشە بىزنىڭ پايدىمىز ئۈچۈندۇر. ئۇ بىزنى ئۆز پاكلىقىدىن بەھرىمەن قىلىش ئۈچۈن تەربىيەلىيدۇ. ¹¹ قاتتىق تەربىيە بىلەن تۈزىتىلگەن ئادەم تۈزىتىش بېرىلگەن ۋاقىتنىڭ ئۆزىدە خۇشال بولمايدۇ، كۆڭلى بۇزۇلىدۇ. بىراق، كېيىن ئۇ بۇنداق تۈزىتىش بىلەن تاولىنىپ، ئامانلىق ۋە ھەققانىيلىق يولىدا ماڭىدۇ.

ئىرانىيلارغا يېزىلغان خەت

¹² شۇنىڭ ئۈچۈن، تالغان قولۇڭلارغا مەدەت بېرىپ، پۈكۈلگەن تىزىڭلارنى رۇسلاڭلار. ¹³ سىلەرگە ئەگەشكەن «ئاقساق» لارنىڭ يىقىلىپ چۈشمەسلىكى ئۈچۈن ماڭغان يولۇڭلار تۈز بولسۇن. بۇنىڭ بىلەن سىلەر ئۇلارنىڭ شىپا تېپىشىغا ياردەم بېرەلەيسىلەر.

ئېھتىيات بىلەن ياشاڭلار

¹⁴ كىشىلەر بىلەن ئىناق ئۆتۈشكە ۋە پاك ياشاشقا تىرىشىڭلار. چۈنكى، پاك ياشىمىغان كىشى رەببە يېقىنلىشالمايدۇ. ¹⁵ دىققەت قىلىڭلاركى، ھېچكىم خۇدانىڭ مېھرى - شەپقىتىدىن مەھرۇم قالمىسۇن. سىلەرگە زىيان يەتكۈزىدىغان ۋە كۆپچىلىكنى زەھەرلەيدىغان، ئاداۋەتنىڭ گىياھى ئاراڭلاردا يىلتىز تارتىمىسۇن. ¹⁶ ھېچكىم جىنسىي ئەخلاقسىزلىق قىلمىسۇن ياكى تۇنجى ئوغۇللىق مىراس ھوقۇقىنى بىر ۋاخ تاماققا ساتقان ئەساۋغا ئوخشاش، خۇداغا بېھۆرمەتلىك قىلمىسۇن. ¹⁷ سىلەرگە مەلۇمكى، ئەساۋ كېيىن ئاتىسىنىڭ خەيرلىك دۇئاسىنى ئېلىشىنى ئويلىسىمۇ، رەت قىلىندى. ئۇ پۇشايمان قىلىپ، دۇئا ئېلىش ئۈچۈن ھەتتا كۆز ياشلىرىنى ئېقىتىپ يالۋۇرغان بولسىمۇ، كېچىككەندى.

¹⁸ سىلەر ئىسرائىللار تەۋرات قانۇنىنى قوبۇل قىلغان، قول بىلەن تۇتقىلى بولىدىغان، يالقۇنلاپ ئوت يېنىپ تۇرۇۋاتقان ھەمدە قارا بۇلۇت، قاراڭغۇلۇق، قارا بوران قاپلىغان سىناي تېغىغا كەلمىدىڭلار. ¹⁹ ئۇ جايدا چاقىرىق كانىيىنىڭ ساداسى بىلەن سۆزلىگەن ئاۋازنى ئاڭلىغانلار: «بۇنداق سۆزلەر ئەمدى بىزگە ئېيتىلمىسكەن!» دەپ خۇداغا يالۋۇرغانىدى. ²⁰ چۈنكى، «ئەگەر بۇ تاغقا ھەتتا بىرەر ھايۋان يېقىن كەلسىمۇ، چالما - كېسەك قىلىپ ئۆلتۈرۈلسۇن» دېگەن ئەمەر ئۇلارغا ناھايىتى ئېغىر كەلگەندى. ²¹ ئۇ كۆرۈنۈش شۇنداق قورقۇنچلۇق ئىدىكى، ھەتتا مۇسا پەيغەمبەرمۇ: «بەك قورقۇپ تىترەپ كەتتىم» دېگەندى.

²² سىلەر سىئون تېغىغا، يەنى مەڭگۈ ھايات خۇداغا تەئەللۇق — ئەرشتىكى يېرۇسالېمغا كەلدىڭلار. ئۇ ھېيت - مەرىكە خۇشاللىقىغا چۆمگەن ئون مىڭلىغان

ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت

پەرىشتىلەر يىغىلغان،²³ ئىسىملىرى ئەرشتە يېزىلغان تۇنجى تۇغۇلغانلار^④ جەم بولىدىغان، پۈتۈن ئىنسانلارنىڭ سوراقچىسى خۇدا بار بولغان، كامالەتكە يەتكۈزۈلگەن ھەققانىي كىشىلەرنىڭ روھلىرى مەۋجۇت بولغان،²⁴ يېڭى ئەھدىنىڭ ۋاسىتىچىسى ئەيسا مەسىھ ھەم ئۇنىڭ سېپىلگەن قېنى بولغان جايدۇر. بۇ سېپىلگەن قان ھابىلىنىڭ قېنىدەك ئىنتىقام دەپ ھۆكرەپ يىغلاشنىڭ ئورنىغا، گۇناھلارنى كەچۈردۈم، دەپ كاپالەت بېرىدۇ.

²⁵ سىلەرگە بۇلارنى ئېيتقان خۇدادىن يۈز ئۆرۈمەسلىككە دىققەت قىلىڭلار. چۈنكى، بۇ ئالەمدە ئۆزلىرىنى ئاگاھلاندۇرغۇچى مۇسا پەيغەمبەرنى رەت قىلغان ئىسرائىللار بۇنداق قىلىشنىڭ جازاسىدىن قۇتۇلالمىغان يەردە، ئەرشتىكى بىزنى ئاگاھلاندۇرغۇچىنى رەت قىلساق، ئۇ جازادىن بىز قانداقمۇ قۇتۇلالايمىز؟!²⁶ خۇدا سىناي تېغىدىن سۆزلىگەندە، ئۇنىڭ ئاۋازى زېمىننى زىلزىلىگە كەلتۈرگەندى. لېكىن، ئەمدى ئۇ: «يەنە بىر قېتىم زېمىننىلا ئەمەس، ئاسماننىمۇ زىلزىلىگە كەلتۈرمەن» دەپ ۋەدە قىلدى.²⁷ «يەنە بىر قېتىم» دېگەن بۇ سۆز زىلزىلىگە كەلتۈرۈلىدىغانلارنىڭ، يەنى يارىتىلغان نەرسىلەرنىڭ زىلزىلە بىلەن يوقىتىلىپ، زىلزىلىگە كەلتۈرۈلمەيدىغانلارنىڭ مەڭگۈ ساقلىنىشىدىن ئىبارەت مەنىنى بىلدۈرىدۇ.²⁸ شۇنىڭ ئۈچۈن، زىلزىلىگە كەلتۈرۈلمەيدىغان بىر پادىشاھلىققا مۇيەسسەر بولغىنىمىزدىن مىننەتدار بولۇپ، خۇدانى خۇرسەن قىلىدىغان ھۆرمەت ۋە ئەيىمىنىش بىلەن خۇداغا ئىبادەت قىلايلى.²⁹ چۈنكى، خۇدايىمىز ھەممىنى ھالاك قىلالايدىغان ئوتقا ئوخشايدۇ.

13 - باب

خۇدانى خۇش قىلىش

¹ بىر - بىرىڭلارغا ھەمىشە قېرىنداشلارچە مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىڭلار.

^④ 12: 23 تۇنجى تۇغۇلغانلار — بۇ يەردە ھەزرىتى ئەيساغا ئېتىقاد قىلىپ، خۇدانىڭ پەرزەنتى دەپ ھېسابلانغانلارنى كۆرسىتىدۇ.

ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت

² ناتونۇش كىشىلەرگە مېھماندوست بولۇشنى ئۇنتۇماڭلار. چۈنكى، بەزىلەر مېھماندوستلۇق بىلەن بىلمەستىن پەرىشتىلەرنى مېھمان قىلغان. ³ زىندانغا تاشلانغان ئېتىقادچىلارنى ئۇلار بىلەن بىللە زىنداندا تۇرغاندەك ياد ئېتىپ، ياردەم قىلىڭلار. خورلانغانلارنى خۇددى ئۆزۈڭلارمۇ خورلانغاندەك ھېس قىلىپ، ياد ئېتىپ تۇرۇڭلار. ⁴ ھەممە ئادەم نىكاھقا ھۆرمەت قىلسۇن. ئەر - خوتۇن بىر - بىرىگە سادىق بولسۇن. چۈنكى، خۇدا نىكاھسىز جىنسىي مۇناسىۋەتتە بولغانلار ۋە جورسىغا سادىق بولمىغانلاردىن ھېساب ئالىدۇ. ⁵ ئۆزۈڭلارنى مال - دۇنياغا ئۇرماڭلار. بارىغا قانائەت قىلىڭلار. تەۋراتتا خۇدا مۇنداق دېگەن:

«سەندىن ئەسلا ئايرىلمايمەن،

سېنى ئەسلا تاشلىمايمەن.»

⁶ شۇڭا، زەبۇردا يېزىلغاندەك يۈرەكلىك ئېيتالايمىزكى:

«قورقمايمەن، رەببىم ياردەمچىمدۇر.

كىشىلەر مېنى نېمە قىلالىسۇن؟»

⁷ خۇدانىڭ سۆزىنى سىلەرگە يەتكۈزگەن يېتەكچىلەرنى ئېسىڭلاردا تۇتۇڭلار. ئۇلارنىڭ ھاياتىنىڭ نەقەدەر ياخشى مېۋىلەرنى بەرگەنلىكىنى ئەسلەپ، ئۇلارنىڭ ئېتىقادىدىن ئۈلگە ئېلىڭلار.

⁸ ئەيسا مەسىھ تۈنۈگۈن، بۈگۈن ۋە مەڭگۈ ئۆزگەرمەيدۇ. ⁹ شۇنىڭ ئۈچۈن، ھەر خىل غەيرىي تەلىملەرنىڭ ئازدۇرۇشىغا بېرىلىپ، تۇيۇق يولغا كىرىپ قالماڭلار. ئۆزۈڭلارنى يېمەكلىكلەر توغرىسىدىكى قاندىلەرگە رىئايە قىلىش بىلەن ئەمەس، خۇدانىڭ مېھرى - شەپقىتى بىلەن مۇستەھكەملەڭلار. چۈنكى، بۇنداق قاندىلەرگە رىئايە قىلىشنىڭ ھېچقانداق قىممىتى يوقتۇر.

ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت

¹⁰ بىزلەرنىڭ شۇنداق بىر قۇربانلىق سۇپىمىز[®] باركى، بىز ئۇنىڭدىكى گۇناھلارنىڭ بەدىلى ئۈچۈن ئاتالغان قۇربانلىقتىن بەھرىمەن بولالايمىز. ئەينى چاغدا ئىبادەت چېدىرىدا خىزمەتتە بولغان روھانىيلار بولسا گۇناھلارنىڭ بەدىلى ئۈچۈن ئاتالغان قۇربانلىقلاردىن بەھرىمەن بولالمايتتى.¹¹ بۇ گۇناھلارنى كەچۈرۈم قىلىشنىڭ كاپالىتى سۈپىتىدە ئۆلتۈرۈلگەن ھايۋانلارنىڭ قېنى باش روھانىي تەرىپىدىن ئەڭ مۇقەددەس جايغا ئېلىپ كىرىلەتتى، تېنى بولسا قارارگاھنىڭ سىرتىدا كۆيدۈرۈلەتتى.¹² شۇڭا، ئەيسا مەسىھمۇ ئۆز قېنى بىلەن خەلقنى پاك قىلىپ، خۇداغا ئاتاش ئۈچۈن، شەھەر دەرۋازىسىنىڭ سىرتىدا ئازاب چېكىپ ئۆلدى.¹³ شۇنداق ئىكەن، بىزمۇ قارارگاھنىڭ سىرتىغا چىقىپ،[®] ئۇنىڭ يېنىغا بېرىپ، ئۇ ھاقارەتلەرگە ئۇچرىغىنىدا بەرداشلىق بەرگىنىدەك، بىزمۇ ھاقارەتلەرگە بەرداشلىق بېرىلى. ¹⁴ يەر - يۈزىدە مەڭگۈ مەۋجۇت بولىدىغان شەھرىمىز يوق. بىز كەلگۈسىدىكى شەھەرگە ئىنتىلمەكتىمىز.¹⁵ شۇ ۋەجىدىن، ھەمىشە ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق خۇداغا مەدھىيىلىرىمىزنى قۇربانلىق سۈپىتىدە ئاتايلى، يەنى ئۆز ئاغزىمىز بىلەن ئۇنىڭ نامىنى ئېتىراپ قىلالى. ¹⁶ ياخشىلىق قىلىشنى ۋە باشقىلارنى ئۆزىمىزدە بار بولغاندىن تەڭ بەھرىمەن قىلىشنى ئۇنتۇمايلى. چۈنكى، خۇدا بۇنداق قۇربانلىقلاردىن خۇرسەن بولىدۇ.

¹⁷ يېتەكچىلىرىڭلارغا بويسۇنۇڭلار. ئۇلارنىڭ سۆزىنى ئاڭلاڭلار. چۈنكى، ئۇلار ئۆز خىزمىتىدىن خۇداغا ھېساب بەرگەچكە، ھەمىشە سىلەرگە ئاگاھ بولۇپ تۇرىدۇ. ئۇلارنىڭ خىزمىتىنىڭ غەم - ئەندىشە بىلەن ئەمەس، خۇشال - خۇراملىق بىلەن ئېلىپ بېرىلىشى ئۈچۈن، ئۇلارنىڭ گېپىگە كىرىڭلار.

[®] 10:13 بۇ، ھەزرىتى ئەيسا ئىنسانلارنىڭ گۇناھى ئۈچۈن مىخلىنىپ ئۆلتۈرۈلگەن كرېستنى كۆرسىتىدۇ. قۇربانلىقتىن بەھرىمەن بولۇش بولسا ئەيسا مەسىھ ئاتا قىلغان يېڭى ھاياتتىن بەھرىمەن بولۇش دېمەكتۇر.

[®] 13:13 قارارگاھنىڭ سىرتىغا چىقىش يەھۇدىي دىنىي ئەقىدىلىرىدىن ۋاز كېچىشكە قارىتىلغان بولۇپ، بۇ بەكمۇ ھاقارەتلىك ئىش ئىدى. خۇددى ئەيسا مەسىھ يېرۇسالېم شەھەر دەرۋازىسىنىڭ سىرتىدا مىخلانغاندا ھاقارەتكە قارىمىغانغا ئوخشاش، كىتابخانلارمۇ يەھۇدىي دىنىي ئەقىدىلىرىدىن ۋاز كېچىشى تۈپەيلىدىن ئۇچرايدىغان ھاقارەتكە قارىماي، ئەيسا مەسىھكە يۈزلىنىشى كېرەك.

ئىبرانىيلارغا يېزىلغان خەت

¹⁸ بىز ئۈچۈن دۇئا قىلىپ تۇرۇڭلار. ۋىجدانمىزنىڭ پاك ئىكەنلىكىگە ئىشىنىمىز، ھەر جەھەتتە توغرا يولدا مېڭىشنى ئۈمىد قىلىمىز. ¹⁹ يېنىڭلارغا پات ئارىدا قايتىپ بېرىشىم ئۈچۈن، دۇئا قىلىشىڭلارنى ئالاھىدە ئۆتۈنمەن.

دۇئا

²⁰ ئامانلىق بەرگۈچى، يەنى مەڭگۈلۈك ئەھدىنىڭ قېنى ئارقىلىق قوي پادىسىنىڭ كاتتا قويچىسى بولغان رەببىمىز ئەيسانى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرگەن خۇدا، ²¹ سىلەرنى سىلەر ئېھتىياج بولغان بارلىق ياخشى نەرسىلەر بىلەن تەمىنلەپ، ئۆز ئىرادىسىنىڭ ئىجراچىلىرى قىلغاي! ئەبەدىلئەبەد شان - شەرەپكە لايىق بولغان ئەيسا مەسھ ئارقىلىق سىلەرنى ئۆزىنى خۇرسەن قىلىدىغان ئىشلارنى قىلىشقا يېتەكلىگەي، ئامىن!

ئاخىرقى سۆز

²² قېرىنداشلىرىم، سىلەردىن ئۆتۈنمەنكى، بۇ قىسقىغىنا خەتتىكى نەسىھەتلىرىمنى رازىمەنلىك بىلەن قوبۇل قىلغايىسىلەر. ²³ قېرىندىشىمىز تىموتىينىڭ زىنداندىن قويۇپ بېرىلگەنلىكىدىن خەۋەردار بولغايىسىلەر. يېقىندا يېنىمغا كېلىپ قالسا، ئۇنىڭ بىلەن بىللە سىلەرنى يوقلاپ بارىمەن.

²⁴ بارلىق يېتەكچىلىرىڭلار ۋە باشقا ئېتىقادچىلارغا سالام ئېيتقايسىلەر. ئىتالىيىدىن كەلگەن قېرىنداشلار سىلەرگە سالام يوللىدى. ²⁵ خۇدانىڭ مېھىر - شەپقىتى ھەممىڭلارغا يار بولغاي!

ياقۇپ يازغان خەت

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

مۇئەللىپ خېتىدە ئۆز ئىسمىنىڭ ياقۇپ ئىكەنلىكىنى تىلغا ئالغان. ئۇ يېرۇسالېمدىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ يېتەكچىسى («ئەلچىلەر» 15 - باب 1 - ئايەتتىن 21 - ئايەتكىچە)، ئەيسا مەسھنىڭ ئىنىسى ياقۇپ دەپ قارىلىپ كەلگەن. ئەيسا مەسھ ئۆلۈمدىن تىرىلىشتىن بۇرۇن، ياقۇپ ئۇنىڭغا ئىشەنمىگەن ھەم ئۇنىڭ خىزمىتىنى قوللىمىغان. كېيىن، ئۇ ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلىپ، يېرۇسالېمدىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ تۇۋرۇكى بولۇپ قالغان. مۇئەللىپ بۇ خەتنى ھېچكىمنىڭ ئۆز ئېتىقادىنى ئەمەلىيىتىدە ئىپادىلىشىنىڭ ھاجىتى يوق، دەيدىغان خاتا كۆزقاراشنى تۈزىتىپ بېرىش ۋە ئېتىقادچىلارغا قانداق ياشاش كېرەكلىكىنى كۆرسىتىش مەقسىتىدە يېزىپ چىققان. ئۇ مەغرۇرلىنىش، كەمسىتىش، ئاچكۆزلۈك، نەپسانىيەتچىلىك، ساختىپەزلىك ۋە تۆھمەتخورلۇق ھەققىدە مۇلاھىزە يۈرگۈزگەن. مۇئەللىپ ھەقىقىي ئېتىقادنىڭ كىشىلەرنىڭ ئەمەلىيىتىدە ئىسپاتلىنىدىغانلىقىنى بىرنەچچە مىسال بىلەن چۈشەندۈرگەن ۋە بۇنى مېۋە دەرىخىنىڭ پەقەت ئۆزىگە خاس مېۋە بېرىدىغانلىقى بىلەن سېلىشتۇرغان. قىسقىسى، ئۇ بۇ خەتتە ئېتىقادقا يارىشا ياشاش كېرەكلىكىنى تەكىتلىگەن.

تېزىس:

1. سىنىلىش ۋە ئازدۇرۇلۇش (1 - باب 1 - ئايەتتىن 18 - ئايەتكىچە)
2. ئاڭلاش ۋە ئىجرا قىلىش (1 - باب 19 - ئايەتتىن 27 - ئايەتكىچە)
3. ئايرىمچىلىق قىلماسلىق (2 - باب 1 - ئايەتتىن 13 - ئايەتكىچە)
4. ئېتىقاد ۋە ئەمەلىيەت (2 - باب 14 - ئايەتتىن 26 - ئايەتكىچە)
5. تىلنى تىزگىنلەش (3 - باب)
6. بۇ دۇنيادا ياشاش (4 - باب 1 - ئايەتتىن 5 - باب 6 - ئايەتكىچە)
7. سەۋرچان بولۇش ۋە دۇئا قىلىش (5 - باب 7 - ئايەتتىن 20 - ئايەتكىچە)

ياقۇپ يازغان

خەت

¹ خۇدانىڭ ۋە رەببىمىز ئەيسا مەسھنىڭ خىزمەتكارى بولغان مەنكى ياقۇپتىن دۇنيانىڭ نۇرغۇن جايلىرىغا تارقالغان، ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلىدىغان يەھۇدىيلارغا سالام.

ئېتىقاد ۋە سىناق

² قېرىنداشلار، ھەر خىل سىناقلارغا دۇچ كەلگەندە، ئۇنى زور خۇشاللىق، دەپ بىلىڭلار. ³ چۈنكى سىلەرگە مەلۇمكى، بۇنداق سىناقلار ئارقىلىق ئېتىقادىڭلار سىنىلىپ، چىداملىق بولىسىلەر. ⁴ شۇڭا، ھەرقانداق سىناقلارغا بەرداشلىق بېرىپ، چىداملىقلىڭلارنى يېتىلدۈرۈڭلار. شۇنداق قىلساڭلار، خۇدانىڭ كۈتكىنىدەك ئېتىقادتا پىشقان، كەم - كۈتسىز ئادەملەردىن بولىسىلەر. ⁵ ئەگەر ئاراڭلاردىكى بىرى ئەقىل - پاراسەتكە موھتاج بولسا، ھەممىگە سېخىيلىق بىلەن بېرىدىغان ۋە مالال كۆرمەيدىغان خۇدادىن تىلىسۇن. شۇندىلا، ئۇنىڭغا ئېرىشىدۇ. ⁶ بىراق، ئۇ ئەقىل - پاراسەت تىلىگەندە، خۇدادىن قىلچىمۇ گۇمانلانماي، تولۇق ئىشەنچ بىلەن تىلىشى كېرەك. چۈنكى، گۇمانلانغان كىشى خۇددى دېڭىز دولقۇنىغا ئوخشاش، شامال چىقىسىلا تەۋرىنىپ كېتىدۇ. ⁷⁻⁸ بۇنداق كىشى ئۆزىنىڭ بارلىق ئىشلىرىدا

ياقۇپ يازغان خەت

بقارار ۋە تۇراقسىز كېلىدۇ. شۇڭا، بۇنداق ئادەم خۇدادىن تىلىگەن نەرسىلىرىگە ئېرىشمەن، دەپ ئويلىمىسۇن.

نامراتلىق ۋە بايلىق

9-10 نامرات ئېتىقادچىلار خۇدانىڭ ئالدىدا ئۆزلىرىنىڭ ناھايىتى قىممەتلىك ئىكەنلىكىدىن خۇشال بولسۇن. باي ئېتىقادچىلار خۇدانىڭ ئۆزلىرىنى كەمتەر تۇتقۇزغانلىقىدىن خۇشال بولسۇن. چۈنكى ئۇلار شۇنى بىلسۇنكى، ئۇلارنىڭ بۇ دۇنيادىكى ھاياتى خۇددى ياۋا ئوت - چۆپلەردىكى چېچەكلەردەك تېز ئاخىرلىشىدۇ. ¹¹ كۈن قىزغاندا بۇ ئوت - چۆپلەر قۇرۇپ، ئۇنىڭ چېچەكلىرى توزۇپ كېتىدۇ - دە، گۈزەللىكى يوقىلىدۇ. باي ئادەملەر خۇددى شۇنىڭغا ئوخشاش، ئۆز ھەلەكچىلىكىدە يوقىلىدۇ.

سىنىش ۋە ئازدۇرۇلۇش

¹² سىناقلىرىغا سەۋرچانلىق بىلەن بەرداشلىق بەرگەن كىشى نەقەدەر بەختلىك - ھە! چۈنكى، ئۇ سىناقتىن ئۆتكەندىن كېيىن، خۇدا ئۆزىنى سۆيگەنلەرگە ۋەدە قىلغان مەڭگۈلۈك ھايات تاجىغا مۇيەسسەر بولىدۇ. ¹³ ئازدۇرۇلۇشقا دۇچ كەلگەن ئادەم «خۇدا مېنى ئازدۇرۇۋاتىدۇ» دەپ ئويلىمىسۇن. چۈنكى، خۇدا ئازدۇرۇلمايدۇ ھەم باشقىلارنى ئازدۇرمايدۇ. ¹⁴ كىمدەكىم ئۆز ھەۋەسلىرىنىڭ كەينىگە كىرسە، ئۇ ئازىدۇ. ¹⁵ بۇنداق ئادەمنىڭ ھەۋەسلىرى ئۇنى گۇناھقا باشلايدۇ. گۇناھ ئۇنىڭدا ئۆسۈپ يېتىلسە، ئۇنى مەڭگۈلۈك ئۆلۈمگە ئېلىپ بارىدۇ. ¹⁶ شۇڭا قەدىرلىك قېرىنداشلىرىم، ئالدىنىپ قالماڭلار! ¹⁷ ھەرقانداق ئېسىل ۋە كەم - كۈتسىز ئىلتىپات خۇدادىن كېلىدۇ. ئاسماندىكى پۈتكۈل يورۇقلۇقلارنى ياراتقان خۇدا يورۇقلۇقتىن پەيدا بولغان كۆلەڭگىلەردەك ئۆز گىرىشچان ئەمەس. ¹⁸ خۇدا ئۆز ئىرادىسى بويىچە بىزنى ھەقىقەتتىن ئىبارەت بولغان سۆزى ئارقىلىق يېڭى ھاياتقا ئېرىشتۈردى. بۇنىڭ بىلەن، خۇددى دەسلەپكى ھوسۇلنىڭ مېۋىسى خۇداغا ئاتالغىنىدەك، بىز ئېتىقادچىلار پۈتكۈل ئىنسانلار ئىچىدە تۇنجى بولۇپ خۇداغا ئاتالدىق.

ياقۇپ يازغان خەت

ئاڭلاش ۋە ئىجرا قىلىش

¹⁹ قەدىرلىك قېرىنداشلىرىم، شۇنى ئېسىڭلاردا تۇتۇڭلاركى، ھەركىم ئاڭلاشتا زېرەك بولسۇن، سۆزلەشكە ئالدىرىمىسۇن، ئاسان غەزەپلەنمىسۇن. ²⁰ چۈنكى، غەزەپلەنسەڭلار، خۇدانى خۇرسەن قىلىدىغان ھەققانىي ئىشلارنى قىلالمايسىلەر. ²¹ شۇنىڭ ئۈچۈن، ھەر خىل ئىپلاسلقلارنى ۋە بارلىق يامان قىلمىشلارنى تاشلاڭلار. قەلبىڭلارغا سېلىنغان، سىلەرنى قۇتقۇزالايدىغان سۆزنى كەمتەرلىك بىلەن ئۆزلەشتۈرۈڭلار.

²² خۇدانىڭ سۆزىنى ئاڭلاپ قويساملا بولىدۇ دەپ، ئۆزۈڭلارنى ئالدىماڭلار. ئەكسىچە، ئۇنى ئىجرا قىلغۇچىلاردىن بولۇڭلار. ²³ خۇدانىڭ سۆزىنى ئاڭلاپ قويۇپلا، ئۇنى ئىجرا قىلمىغان كىشى خۇددى ئەينەككە قاراپ، يۈزىگە قارا سۈرتۈلگەنلىكىنى كۆرسىمۇ، ئۇنى سۈرتۈۋەتمىگەن كىشىگە ئوخشايدۇ. ²⁴ بۇنداق كىشى ئەينەكتىن يىراقلاشسلا، ئۆز ئەپتىنى ئۇنتۇپ قالىدۇ. ²⁵ گۇناھ قىلىشتىن ئەركىن قىلىدىغان مۇكەممەل قانۇنى داۋاملىق ئەستايىدىللىق بىلەن ئۆگەنگۈچى ئاڭلىغىنىنى ئۇنتۇپ قالماي، بەلكى ئۇنى ئىجرا قىلسا، ئۇ ھەممە ئىشلىرىدا بەختلىك قىلىنىدۇ.

²⁶ ئۆزىنى خۇداغا ئىخلاسمەن ئادەم دەپ قارىغان، لېكىن تىلىنى تىزگىنلىمىگەن كىشى ئۆزىنى ئۆزى ئالدايدۇ. بۇنداق ئىخلاسمەنلىكنىڭ قىلچە قىممىتى يوقتۇر. ²⁷ خۇدا ئاتىمىزنىڭ نەزىرىدىكى پاك ۋە ئەيىبسىز ئىخلاسمەنلىك بولسا قىيىنچىلىقتا قالغان يېتىم - يېسىر، ئېرى ئۆلۈپ كەتكەن تۇل خوتۇنلارغا غەمخورلۇق قىلىش ۋە ئۆزىمىزنى دۇنيانىڭ بۇلغىشىدىن ساقلاشتۇر.

2 - باب

ئايرىمچىلىق قىلماسلىق

¹ قېرىنداشلىرىم، سىلەر ئۇلۇغ رەببىمىز ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلغانىكەنسىلەر،

ياقۇپ يازغان خەت

باشقىلارغا ئىككى خىل كۆز بىلەن قارىماڭلار. ² سىلەرنىڭ خۇداغا ئىبادەت قىلىدىغان يىغىلىشىڭلارغا پۇزۇر كىيىنىۋالغان بىر باي ۋە جۇل - جۇل كىيىنىۋالغان بىر كەمبەغەل كەلسە، ³ سىلەر باي كىشىگە «تۆرگە چىقسىلا!»، كەمبەغەلگە، «ئۇ يەردە تۇر!» ياكى «تۆۋەندە ئولتۇر!» دېسەڭلار، ⁴ سىلەرنىڭ بۇنداق ئوخشىمايدىغان مۇئامىلەڭلار نىيىتىڭلارنىڭ يامان ئىكەنلىكىنى ئېنىق كۆرسىتىپ بەرمەمدۇ؟

⁵ قەدىرلىك قېرىنداشلىرىم، قۇلاق سېلىڭلار! خۇدا بۇ دۇنيادىكى كەمبەغەللەرنى ئېتىقاد جەھەتتە باي قىلىش ھەمدە ئۇلارنى ئۆزىنى سۆيگەنلەرگە بېرىشكە ۋەدە قىلغان پادىشاھلىقىغا ئېرىشتۈرۈش ئۈچۈن، تاللىدى. ⁶ بىراق، سىلەر كەمبەغەللەرنى خارلىدىڭلار! سىلەرنى ئەزگەن ۋە سوتقا سۆرىگەنلەر ئەمەلىيەتتە بايلار ئەمەسمۇ؟ ⁷ سىلەر مەنسۇپ بولغان ئەيسا مەسھنىڭ ئالىيچاناب نامىغا كۇبۇرلۇق قىلىۋاتقانلار يەنە شۇ بايلار ئەمەسمۇ؟

⁸ مۇقەددەس يازمىلاردىكى «قوشناڭنى ئۆزۈڭنى سۆيگەندەك سۆي» دېگەن ئەمرگە، يەنى خۇدانىڭ پادىشاھلىقىنىڭ بۇ قانۇنغا ھەقىقىي ئەمەل قىلساڭلار، ياخشى قىلغان بولسىلەر. ⁹ لېكىن، باشقىلارغا ئىككى خىل كۆز بىلەن قارىساڭلار، گۇناھ قىلغان بولسىلەر. چۈنكى، سىلەر خۇدانىڭ ئاشۇ قانۇنغا خىلاپلىق قىلىدىڭلار. ¹⁰ ئەگەر بىر كىشى خۇدانىڭ پۈتۈن قانۇنغا ئەمەل قىلدىم دەپ تۇرۇپ، ئۇنىڭدىكى بىرەر پەرمانغا خىلاپلىق قىلىپ قالسا، ئۇ خۇدانىڭ نەزىرىدە پۈتۈن قانۇنغا خىلاپلىق قىلغان ئادەمگە ئوخشاش گۇناھكار ھېسابلىنىدۇ. ¹¹ خۇدا: «زىنا قىلما» دېگەن ھەم «قاتىللىق قىلما» مۇ دېگەن. شۇڭا، ئەگەر سىلەر زىنا قىلمىساڭلارمۇ، لېكىن قاتىللىق قىلغان بولساڭلار، يەنىلا پۈتۈن تەۋرات قانۇنغا خىلاپلىق قىلغان بىلەن تەڭ بولسىلەر. ¹² سىلەر سىلەرنى گۇناھ قىلىشتىن ئەركىن قىلىدىغان قانۇن بويىچە سوراق قىلىنسىلەر. شۇڭا، سۆز - ھەرىكىتىڭلار بۇ قانۇنغا ئۇيغۇن بولسۇن. ¹³ چۈنكى، سىلەر باشقىلارغا رەھىم قىلمىساڭلار، سوراق قىلىنغاندا خۇدا سىلەرگىمۇ رەھىم قىلمايدۇ. باشقىلارغا رەھىم قىلغان بولساڭلار، خۇدانىڭ جازاسىغا ئەمەس، رەھىم قىلىشىغا ئېرىشەلەيسىلەر.

ياقۇپ يازغان خەت

ئېتىقاد ۋە ئەمەلىيەت

¹⁴ قېرىنداشلىرىم! ئەگەر بىر كىشى ئاغزىدا، «مەن ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلمەن» دەپ تۇرۇپ، ئۇنى ئۆز ئەمەلىيىتىدە كۆرسەتمەسە، ئۇنىڭ نېمە پايدىسى؟ ئۇ بۇنداق ئېتىقاد بىلەن قۇتقۇزۇلۇشقا ئېرىشەلەمدۇ؟ ¹⁵⁻¹⁶ ئەگەر قېرىنداشلىرىڭلاردىن بىرى ئاچ - يالىڭاچ قالسا، ئۇنىڭغا: «خۇدا قورساقىڭنى توق، كىيىمىڭنى پۈتۈن قىلسۇن، ئامان بول!» دەپ قويۇپلا، ھاجىتىدىن چىقىمساڭلار، بۇنىڭ نېمە پايدىسى؟ ¹⁷ شۇڭا، پەقەت ئېتىقادلا بولۇپ، ئۆز ئېتىقادىغا ماس كېلىدىغان ئەمەلىيىتى بولمىسا، بۇنداق ئېتىقادنىڭ ھېچقانداق ئەھمىيىتى يوقتۇر. ¹⁸ لېكىن، بەزىلەر: «مەندە ئېتىقاد بولسىلا بولدى» دېسە، بەزىلەر: «ئېتىقاد بىلەن ئەمەلىيەت بىرگە بولۇشى كېرەك» دەپ ئۆزئارا تاللىشىشى مۇمكىن. مەن ئاشۇ «مەندە ئېتىقاد بولسىلا بولدى» دېگۈچىلەرگە: «ئەگەر سېنىڭ ئەمەلىيىتىڭ بولمىسا، ئۆز ئېتىقادىڭنى نامايان قىلالمايسەن. بىراق، مەن ئەمەلىيىتىم ئارقىلىق ئۆز ئېتىقادىمنى نامايان قىلالايمەن» دەپ جاۋاب بېرىمەن. ¹⁹ سەن خۇدانىڭ بىر ئىكەنلىكىگە ئىشەنسەڭلا كۇپايە قىلامدۇ؟ خۇدانىڭ بىر ئىكەنلىكىگە ھەتتا جىنلارمۇ ئىشىنىدۇ ھەم ئۇنىڭدىن قورقۇپ دىر - دىر تىترەيدۇ. ²⁰ ئەي نادان! ئەمەلىيىتى يوق ئېتىقادنىڭ ئەھمىيەتسىز ئىكەنلىكىنى قاچانمۇ بىلەرسەن؟ ²¹ خۇدانىڭ ئەمرىگە ئىتائەت قىلىش ئۈچۈن ئەجدادىمىز ئىبراھىم ئۆز ئوغلى ئىسھاقنى قۇربانلىق قىلماقچى بولغان ۋە بۇ ئەمەلىيىتى ئارقىلىق ئۇ خۇدا تەرىپىدىن ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلانغان ئەمەسمۇ؟ ²² دېمەك، ئۇنىڭ ئەمەلىيىتى ئۇنىڭ ئېتىقادىغا ماس كەلگەن. شۇنداق قىلىپ، ئۇنىڭ ئېتىقادى ئەمەلىيىتى ئارقىلىق تولۇقلاندى. ²³ بۇنىڭ بىلەن، تەۋراتتا ئېيتىلغان: «ئىبراھىم خۇدانىڭ سۆزلىرىگە ئىشەندى. خۇدا ئۇنىڭ ئېتىقادىنى كۆرۈپ، ئۇنى ھەققانىي ئادەم دەپ ھېسابلىدى» دېگەن سۆز ئىسپاتلاندى ۋە ئىبراھىم خۇدانىڭ دوستى، دەپ ئاتالدى. ²⁴ بىز بۇنىڭدىن شۇنى كۆرۈۋالالايمىزكى، خۇدا ئېتىقادىلا بولۇپ ئەمەلىيىتى بولمىغان ئادەمنى ئەمەس، بەلكى ئېتىقادى بىلەن ئەمەلىي ھەرىكىتى بىر دەك بولغان ئادەمنى ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلايدۇ. ²⁵ بۇ توغرىلۇق يەنە بىر مىسال بار. پەھىشە ئايال راھاب ئىسرائىل

ياقۇپ يازغان خەت

چارلغۇچىلىرىنى ئۆز ئۆيىدە يوشۇرۇپ، ئۇلارنىڭ باشقا يول بىلەن قېچىپ كېتىشىگە ياردەم بەرگەن ئەمەلىي ھەرىكىتى ئۈچۈن ھەققانىي ئادەم دەپ جاكارلانغان ئەمەسمۇ؟²⁶ روھى يوق تەن ئۆلۈك بولغىنىدەك، ئەمەلىيىتى يوق ئېتىقادمۇ ئۆلۈكتۇر.

3 - باب

تىلىنى تىزگىنلەش

¹ قېرىنداشلىرىم، ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىدە ھەممىڭلارلا تەلىم بەرگۈچى بولۇۋالماڭلار! سىلەرگە مەلۇمكى، خۇدا بىز تەلىم بەرگۈچىلەرنى باشقىلاردىن تېخىمۇ ئېغىر سوراققا تارتىدۇ.² ھەممىمىز كۆپ خاتالىشىمىز. ھالبۇكى، تىلدا خاتالىشىمىغان كىشى ئۆزىنى ھەر جەھەتتىن تىزگىنلەپ، پىشىپ يېتىلگەن كىشى بولىدۇ³ بىز ئاتلارنى تىزگىنلەش ئۈچۈن، ئۇلارنىڭ ئاغزىغا يۈگەن سالىمىز؛ بۇنىڭ بىلەن ئۇلارنى خالىغان يېرىمىزگە ماڭدۇرالايمىز.⁴ يەنە مەسىلەن، كېمە شۇنچىلىك چوڭ بولسىمۇ، يەنە كېلىپ كۈچلۈك بوران ئۇنىڭغا شۇنچە قاتتىق ئۇرۇلسىمۇ، لېكىن رولچى كىچىككەنە رول ئارقىلىق ئۇنى خالىغان يېرىگە ھەيدىيەلەيدۇ.⁵ شۇنىڭغا ئوخشاش، گەرچە تىل تېنىمىزنىڭ كىچىك بىر ئەزاسى بولسىمۇ، لېكىن چوڭ ئىشلارغا سەۋەب بولالايدۇ. كىچىككەنە بىر ئوت ئۇچقۇننىڭ چوڭ ئورمانغا ئوت قويۇۋېتەلەيدىغانلىقىنى ئويلاپ بېقىڭلار.⁶ تىل دەل شۇ ئوت ئۇچقۇنغا ئوخشايدۇ. ئۇ ھەر خىل قىلمىشنىڭ مەنبەسى ۋە ئەزالىرىمىز ئىچىدىكى بۇزغۇنچى بولۇپ، پۈتۈن بەدىنىمىزنى بۇلغىيالايدۇ. بۇ ئوت دوزاخ ئوتىدىن يېقىلسا، ھاياتىمىزنى ۋەيران قىلىۋېتەلەيدۇ.⁷ ئىنسانلار ياۋايى ھايۋاناتلار، ئۇچارقاناتلار، يەر بېغىرلىغۇچى ھايۋاناتلار ۋە سۇ مەخلۇقاتلىرىنى تىزگىنلىيەلەيدۇ ھەمدە ئۇلارنى ئاللىبۇرۇن تىزگىنلىدى.⁸ ئەمما تىلنى ھېچكىم تىزگىنلىيەلمەيدۇ. تىل تىزگىنلىگىلى بولمايدىغان بىر ئوسال نەرسە بولۇپ، ئۇ خۇددى جانغا زامىن بولىدىغان زەھەرگە ئوخشايدۇ.⁹ بىز تىلىمىز بىلەن خۇدائاتىمىزنى مەدھىيەلەيمىز، يەنە شۇ تىلىمىز

ياقۇپ يازغان خەت

بىلەن خۇدا ئۆز ئوبرازىغا ئوخشاش قىلىپ ياراتقان ئىنسانلارنى قارغايمىز. ¹⁰ دېمەك، بىر ئېغىزدىن ھەم مەدھىيە، ھەم لەنەت چىقىدۇ. قېرىنداشلىرىم، بۇنداق بولماسلىقى كېرەك! ¹¹ بىر بۇلاقتىن شەرىپەتمۇ، زەرداپمۇ چىقامدۇ؟ ¹² قېرىنداشلىرىم، ئەنجۈر دەرىخى زەيتۇننىڭ مېۋىسىنى بەرمەيدۇ، ئۈزۈم تېلى ئەنجۈرنىڭ مېۋىسىنى بەرمەيدۇ. شەرىپەت بۇلىقىدىن زەرداپمۇ چىقمايدۇ.

خۇدادىن كەلگەن ئەقىل - پاراسەت

¹³ ئاراڭلاردا كىم ئەقىل - پاراسەتلىك بولسا، ئۇ ئۆز ھاياتىدا كەمتەرلىك بىلەن قىلغان ياخشى ئىشلىرى ئارقىلىق ئۆزىنىڭ ئەقىل - پاراسىتىنى كۆرسەتسۇن. ¹⁴ لېكىن، قەلبىڭلاردا ھەسەتخورلۇق ۋە شەخسىيەتچىلىك بولسا، ئەقىل - پاراسەتلىكمەن، دەپ ئۆزۈڭلاردىن ماختانماڭلار. ئەگەر ماختانساڭلار، يالغان سۆزلەپ، ھەقىقەتنى يوققا چىقارغان بولسىلەر. ¹⁵ بۇ دۇنياغا ۋە ئىنسان تەپەككۈرىگە خاس بولغان بۇنداق «ئەقىل - پاراسەت» خۇدادىن كەلگەن ئەمەس، بەلكى شەيتاندىن كەلگەن. ¹⁶ ھەسەتخورلۇق ۋە شەخسىيەتچىلىك بولغانلا يەردە قالمايماقچىلىق ۋە ھەر خىل رەزىللىكلەر بولىدۇ. ¹⁷ لېكىن، بىر ئادەمدە خۇدادىن كەلگەن ئەقىل - پاراسەت بولسا، ئۇ ئالدى بىلەن پاك، ئاندىن تىنچلىقپەرۋەر، خۇش پېئىل، كەمتەر ۋە رەھىمدىل بولۇپ، ئۇنىڭ ھاياتى ياخشى مېۋىلەر بىلەن تولغان بولىدۇ. ئۇ يەنە ئايرىمچىلىق ۋە ساختىپەزلىك قىلمايدۇ. ¹⁸ تىنچلىق ئىزدىگۈچىلەر تىنچلىق ئۇرۇقىنى چاچىدۇ ۋە ئۇنىڭدىن ئادالەت مېۋىسىنى ئالىدۇ.

4 - باب

بۇ دۇنيانى دوست تۇتماسلىق

¹ ئاراڭلاردىكى توقۇنۇش ۋە ماجىرالارنىڭ مەنبەسى نېمە؟ بۇ دەل قەلبىڭلارنى چىرمىۋالغان ئارزۇ - ھەۋەسلىرىڭلار ئەمەسمۇ؟ ² سىلەر ئۆزۈڭلار ئارزۇ قىلغان نەرسىلەرگە ئېرىشەلمىگەندە، ئادەم ئۆلتۈرۈشتىن يانمايسىلەر. ۋەھالەنكى، ئارزۇ

ياقۇپ يازغان خەت

قىلغان نەرسىلىرىڭلارغا ئېرىشەلمەي، جېدەل - ماجىرا چىقىرىسىلەر. سىلەر خۇدادىن تىلىمىگە نىلىكىڭلار ئۈچۈن ئېرىشەلمەيسىلەر. ³ تىلىسەڭلارمۇ ئېرىشەلمەيسىلەر، چۈنكى نىيىتىڭلار يامان بولۇپ، ئۆز ئارزۇ - ھەۋەسىلىرىڭلارنى قاندۇرۇش ئۈچۈنلا تىلەيسىلەر. ⁴ ئەي خۇداغا ۋاپاسىزلار! بۇ دۇنيا بىلەن دوستلىشىشىڭىز ئەمەلىيەتتە خۇدا بىلەن دۈشمەنلىشىش ئىكەنلىكىنى بىلمەمتىڭلار؟ ئەگەر سىلەر بۇ دۇنيانى دوست تۇتماقچى بولساڭلار، خۇدانىڭ دۈشمىنىگە ئايلىنىسىلەر. ⁵ مۇقەددەس يازمىلاردا: «خۇدا قەلبىمىزگە سالغان مۇقەددەس روھ بىزنىڭ خۇداغا ساداقەتمەن بولۇشىمىزنى ناھايىتى ئارزۇ قىلىدۇ» دېيىلگەن. سىلەرچە، بۇ قۇرۇق سۆزمۇ؟ ⁶ يامان ئارزۇ - ھەۋەسىلىرىمىز ئۈستىدىن غەلبە قىلىشىمىز ئۈچۈن، خۇدا بىزگە كۆپ كۈچ - قۇدرەت بېرىدۇ. بۇ خۇددى مۇقەددەس يازمىلاردا: «خۇدا قارشىدۇر تەكەببۇرلارغا، مېھىر - شەپقەت قىلار كەمتەرلەرگە» دەپ يېزىلغاندەكتۇر.

⁷ شۇنىڭ ئۈچۈن، خۇداغا ئىتائەتمەن بولۇڭلار. شەيتانغا قارشى تۇرۇڭلار. شۇ چاغدىلا، شەيتان سىلەردىن قاچىدۇ. ⁸ خۇداغا يېقىنلىشىڭلار، خۇدامۇ سىلەرگە يېقىنلىشىدۇ. ئەي گۇناھكارلار، گۇناھتىن قول ئۈزۈڭلار. ئەي ھەم خۇدانى، ھەم دۇنيانى دوست تۇتمىز دېگۈچىلەر، قەلبىڭلارنى پاك قىلىڭلار. ⁹ قىلغان گۇناھلىرىڭلار ئۈچۈن قايغۇ - ھەسرەت چېكىڭلار، ھازا تۇتۇپ يىغلاڭلار، كۈلكەڭلارنى ماتەمگە، خۇشاللىقىڭلارنى قايغۇغا ئايلاندۇرۇڭلار. ¹⁰ خۇدانىڭ ئالدىدا ئۈزۈڭلارنى تۆۋەن تۇتۇڭلار. شۇ چاغدا، خۇدا سىلەرنى ئۈستۈن قىلىدۇ.

قېرىنداشلار ئۈستىدىن ھۆكۈم قىلماسلىق

¹¹ قېرىنداشلار، بىر - بىرىڭلارنى سۆكەمەڭلار. قېرىنداشلىقنى سۆكسەڭلار ياكى ئۇنىڭ ئۈستىدىن ھۆكۈم قىلساڭلار، خۇدانىڭ «بىر - بىرىڭلارنى سۆيۈڭلار» دېگەن قانۇنىنىمۇ سۆككەن ۋە ئۇنىڭ ئۈستىدىن ھۆكۈم قىلغان بولسىلەر. چۈنكى، سىلەر خۇدانىڭ قانۇنىنىڭ توغرا ياكى خاتالىقىنى قارار قىلىدىغان سوتچى ئەمەسىلەر. سىلەرنىڭ ۋەزىپەڭلار خۇدانىڭ قانۇنىغا بويسۇنۇشتىن ئىبارەت. ¹² پەقەت خۇدالا قانۇن تۈزگۈچى ۋە ھۆكۈم قىلغۇچىدۇر، قۇتقۇزۇش ۋە ھالاک قىلىش پەقەت خۇدانىڭ

ياقۇپ يازغان خەت

كۈچ - قۇدرىتىدىن كېلىدۇ. شۇنداق ئىكەن، باشقىلار ئۈستىدىن ھۆكۈم قىلىشقا سىلەرنىڭ نېمە ھوقۇقۇڭلار بار؟!

ماختانماسلىق

¹³ بەزىلەر: «بۈگۈن ياكى ئەتە پالان شەھەرگە بارىمىز. ئۇ يەردە بىر يىل تۇرىمىز، تىجارەت قىلىپ، كۆپ پۇل تاپىمىز» دەيدۇ. بۇنداق دەيدىغانلار ماڭا قۇلاق سېلىڭلار، ¹⁴ ئەتە نېمە بولىدىغانلىقىنى بىلەمسىلەر؟ سىلەرنىڭ ھاياتىڭلار خۇددى بىر دەمدىلا پەيدا بولۇپ يوقاپ كېتىدىغان تۇمانغا ئوخشايدۇ. ¹⁵ شۇنىڭ ئۈچۈن، «خۇدا بۇيرۇسا، ئۆلمىسەڭلار، ئۇنى قىلىمىز، بۇنى قىلىمىز» دەڭلار. ¹⁶ بىراق، ھازىر سىلەر ئۆزۈڭلارنىڭ پىلانىڭلاردىن مەغرۇرلۇق بىلەن ماختىنىسىلەر. بۇنداق قىلىش توغرا ئەمەس. ¹⁷ ئېسىڭلاردا تۇتۇڭلارنى، قىلىشقا تېگىشلىك ياخشى ئىشنى بىلىپ تۇرۇپ قىلمىغانلار گۇناھ قىلغان بولىدۇ.

5 - باب

بايلارنى ئاگاھلاندۇرۇش

¹ ئەي بايلار، قۇلاق سېلىڭلار! بېشىڭلارغا كېلىدىغان پالاكەتلەر ئۈچۈن داد - پەرياد قىلىپ يىغلاڭلار. ² بايلىقىڭلار چىرىپ كېتىدۇ، كىيىم - كېچىكىڭلارنى كۈيە يەپ كېتىدۇ، ³ ئالتۇن - كۈمۈشلىرىڭلارنى بولسا ھامان دات باسدۇ. بۇ دات قىيامەت كۈنىدە شەخسىيە تېچلىكىڭلارغا گۇۋاھلىق بېرىپ، دوزاخقا كۆيۈشۈڭلارغا سەۋەب بولىدۇ. چۈنكى، سىلەر بۇ ئاخىر زاماندا بايلىق توپلاش بىلەنلا بولۇپ كېتىۋاتىسىلەر. ⁴ سىلەر ئېتىزلىقىڭلاردا ئىشلەۋاتقانلارنىڭ ئىش - ھەقلىرىگە ھىيلە - مېكر ئىشلىتىپ كەلدىڭلار. ئۇلار ئۈستۈڭلاردىن شىكايەت قىلىۋاتىدۇ. سىلەرگە ھوسۇل يىغىپ بېرىۋاتقان بۇ كىشىلەرنىڭ ئاھ - زارى ھەممىگە قادىر خۇدانىڭ قۇلىقىغا يەتتى. ⁵ سىلەر بۇ دۇنيادا باياشات ۋە ئەيش - ئىشرەت ئىچىدە ياشاۋاتىسىلەر. قويلار بوغۇزلىنىدىغان كۈنگە قەدەر بورداغانغا ئوخشاش، سىلەرمۇ

ياقۇپ يازغان خەت

قىيامەت كۈنىگە قەدەر ئۆزۈڭلارنى بورداۋاتىسىلەر. ⁶ سىلەرگە قارشى چىققۇدەك كۈچۈم بولمىغان گۇناھسىز كىشىلەرنى گۇناھقا مەھكۇم قىلىپ، ئۇلارنى ئۆلتۈرۈپ كەلدىڭلار.

سەۋر - تاقەت ۋە دۇئا

⁷⁻⁸ شۇڭا، قېرىنداشلار، رەببىمىز ئەيسا قايتا كېلىدىغان كۈنگىچە سەۋر - تاقەت قىلىپ تۇرۇڭلار. دېھقانلار مول ھوسۇل ئېلىش ئۈچۈن باھار ۋە كۈز يامغۇرلىرىنى سەۋر - تاقەت بىلەن كۈتكىنىگە ئوخشاش، سىلەرمۇ ئەيسا مەسھنىڭ قايتا كېلىشىنى سەۋر - تاقەت بىلەن كۈتۈڭلار. ئىرادەڭلار مۇستەھكەم بولسۇن. چۈنكى، رەببىمىز ئەيسانىڭ قايتا كېلىشىگە ئاز قالدى.

⁹ قېرىنداشلار، خۇدانىڭ جازاسىدىن ساقلىنىش ئۈچۈن، بىر - بىرىڭلاردىن ئاغرىنىماڭلار؛ سوراق قىلغۇچى كېلىش ئالدىدا تۇرىدۇ. ¹⁰ خۇدا ئەۋەتكەن پەيغەمبەرلەرنىڭ ئازاب - ئوقۇبەتلەرگە قانداق سەۋر - تاقەت قىلغانلىقىدىن ئۈلگە ئېلىڭلار. ¹¹ بىز مانا مۇشۇنداق سەۋر - تاقەت بىلەن بەرداشلىق بەرگەنلەرنى بەختلىك ھېسابلايمىز. ئايۇپنىڭ ئۆز بېشىغا كەلگەن ھەر خىل ئېغىر ئازاب - ئوقۇبەتكە قانداق سەۋر - تاقەت بىلەن بەرداشلىق بەرگەنلىكىنى، شۇنداقلا ئاخىردا خۇدانىڭ ئۇنىڭ ھاياتىنى قانداق ياخشى ئورۇنلاشتۇرغانلىقىنى بىلىسىلەر. خۇدا ھەقىقەتەنمۇ ناھايىتى شەپقەتلىك ۋە رەھىمدىلدۇر.

¹² قېرىنداشلىرىم، ئەڭ مۇھىمى، قەسەم قىلماڭلار! ئاسمان، زېمىن ۋە باشقا نەرسىلەرنىڭ نامى بىلەن قەسەم قىلغۇچى بولماڭلار. جاۋابىڭلار تۈزلا «ھەئە» ياكى «ياق» بولسۇن. شۇنداق قىلغاندا، خۇدانىڭ جازاسىغا تارتىلمايسىلەر.

¹³ ئاراڭلاردا جاپا تارتىۋاتقان كىشى بار بولسا، ئۇ خۇداغا دۇئا قىلسۇن. خۇشال بولۇۋاتقان كىشى بار بولسا، ئۇ خۇداغا مەدھىيە ناخشىلىرىنى ئېيتسۇن.

¹⁴ ئاغرىق - سىلاقلار بار بولسا، ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ يېتەكچىلىرىنى چاقىرتىپ كەلسۇن. ئۇلار رەببىمىزنىڭ نامى بىلەن بۇ ئاغرىقلارنىڭ بېشىغا ياغ

ياقۇپ يازغان خەت

سۈركەپ^① دۇئا قىلسۇن. ¹⁵ رەببىمىز تولۇق ئىشەنچ بىلەن قىلىنغان دۇئا ئارقىلىق ئاغرىقنى ساقايتىدۇ ۋە ئۇنى ئورنىدىن تۇرغۇزىدۇ. ئەگەر بىمار گۇناھ قىلغان بولسا، كەچۈرۈم قىلىنىدۇ. ¹⁶ شۇڭا، شىپالىق تېپىش ئۈچۈن، ئۆتكۈزگەن گۇناھلىرىڭلارنى ئۆزئارا ئىقرار قىلىڭلار ۋە بىر- بىرىڭلار ئۈچۈن دۇئا قىلىڭلار. ھەققانىي ئادەمنىڭ دۇئاسى زور كۈچ ۋە ئۈنۈمگە ئىگىدۇر. ¹⁷ ئىلياس پەيغەمبەرمۇ بىزگە ئوخشاش ئادەم ئىدى. ئۇ ئىسرائىلىيەدە يامغۇر ياغماسلىق ئۈچۈن ئىخلاسى بىلەن دۇئا قىلغانىدى. نەتىجىدە، ئۈچ يېرىم يىل يامغۇر ياغمىدى. ¹⁸ كېيىن، قايتا يامغۇر يېغىش ئۈچۈن دۇئا قىلغانىدى، يامغۇر يېغىپ، يەرمۇ ھوسۇل بەردى.

¹⁹ قېرىنداشلىرىم، ئاراڭلاردا ھەقىقەتتىن چەتتىكى كىشى بولسا، ئۇنى ھەقىقەتكە قايتۇرۇپ ئەكېلىشكە تىرىشىڭلار. ²⁰ شۇنى بىلىڭلاركى، گۇناھكار كىشىنى ھەقىقەتكە قايتۇرۇپ ئەكەلگەن ئادەم شۇ كىشىنىڭ مەڭگۈلۈك ئۆلۈمىدىن قۇتۇلۇشىغا ۋە نۇرغۇن گۇناھلىرىنىڭ كەچۈرۈم قىلىنىشىغا سەۋەبچى بولىدۇ.

^① 5:14 بۇ يەردىكى ياغ سۈركەشنىڭ مەقسىتى بىمارغا خۇدانىڭ غەمخورلۇقىنى ئەسلىتىپ، خۇدانىڭ ئۇنى ساقايتالايدىغانلىقىغا بولغان ئىشەنچنى كۈچەيتىشتىن ئىبارەت.

پېترۇس يازغان بىرىنچى خەت

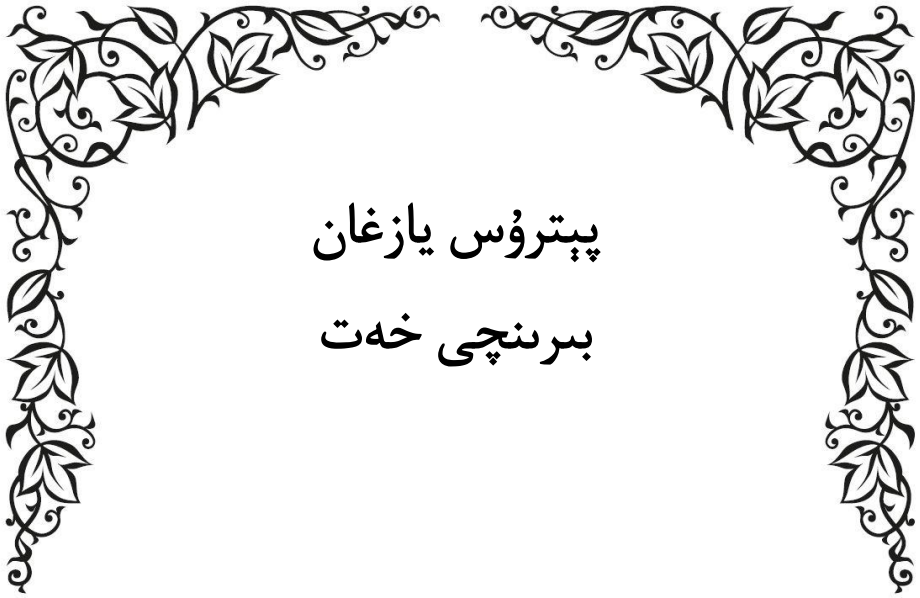
(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

بۇ خەت ئەيسا مەسىھنىڭ ئەلچىلىرىنىڭ بىرى بولغان پېترۇس تەرىپىدىن يېزىلغان. مىلادىيە بىرىنچى ئەسىردە، نۇرغۇن ئېتىقادچىلارغا نىسبەتەن ئېيتقاندا، ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلىش زىيانكەشلىككە ئۇچراش دېگەنلىك ئىدى. شۇڭا، پېترۇس زىيانكەشلىككە ئۇچرىغان ئېتىقادچىلارغا تەسەللى بېرىش ۋە ئۇلارنى ئىلھاملاندۇرۇش ئۈچۈن، بۇ خەتنى يازغان.

پېترۇس خېتىدە ئەيسا مەسىھنىڭ ئۆلۈمى، ئۆلۈمدىن تىرىلىشى ھەمدە بۇ تىرىلىش ئېلىپ كېلىدىغان ئۈمىدنىڭ قانچىلىك بىياھا ئىكەنلىكىنى ئېتىقادچىلارغا شەرھلەپ ئۆتكەن. ئۇ ئەيسا مەسىھنىڭمۇ زىيانكەشلىككە ئۇچرىغانلىقىنى تەكىتلەش ئارقىلىق ئېتىقادچىلارغا تەسەللى بەرگەن ۋە ئۇلارنى تېخىمۇ كۆپ زىيانكەشلىككە ئۇچراش ئېھتىماللىقىغا تەييار تۇرۇشقا چاقىرىغان. مۇئەللىپ بۇ خىل سىناقتا ئۇلارنىڭ ئېتىقادىنىڭ تۈپتىن تۈزۈلۈشى، پېشپ يېتىلىدىغانلىقىنى تەكىتلىگەن. ئۇ يەنە ئېتىقادچىلارنى ئېتىقادسىزلار ئارىسىدا خۇدانىڭ مۇقەددەس خەلقىگە لايىق ياشاش ئارقىلىق ئەيسا مەسىھكە گۇۋاھلىق بېرىشكە چاقىرىغان.

تېزىس:

1. سالام (1 - باب - 1 - ئايەتتىن 2 - ئايەتكىچە)
2. ھاياتلىق ئۈمىدى (1 - باب - 3 - ئايەتتىن 12 - ئايەتكىچە)
3. پاك ياشاش كېرەك (1 - باب - 13 - ئايەتتىن 2 - باب - 10 - ئايەتكىچە)
4. ئېتىقادچىلارنىڭ مەسئۇلىيىتى (2 - باب - 11 - ئايەتتىن 4 - بابنىڭ ئاخىرىغىچە)
5. يېتەكچىلەر ۋە ياشلارغا نەسىھەت (5 - باب - 1 - ئايەتتىن 11 - ئايەتكىچە)
6. ئاخىرقى سالام (5 - باب - 12 - ئايەتتىن 14 - ئايەتكىچە)

پېترۇس يازغان بىرىنچى خەت

¹ ئەيسا مەسھنىڭ ئەلچىسى بولغان مەنكى پېترۇستىن پونتۇس، گالاتىيا، كاپادوكىيا، ئاسىيا ۋە بىتىنىيە ئۆلكىلىرىدە ياشاۋاتقان ھەمدە بۇ دۇنياغا مۇساپىر بولغان، خۇدانىڭ تاللىغان بەندىلىرىگە سالام. ² خۇدا ئاتىمىز ئۆزىنىڭ ئالدىن ئورۇنلاشتۇرۇشى بويىچە سىلەرنى تاللىدى، مۇقەددەس روھ سىلەرنى پاك قىلدى. بۇنىڭدىن مەقسەت، سىلەرنىڭ ئەيسا مەسھكە ئىتائەت قىلىپ، ئۇنىڭ قۇربانلىق قېنى بىلەن گۇناھلىرىڭلاردىن يۇيۇلۇشۇڭلار ئۈچۈندۇر. خۇدا سىلەرگە ھەسسىلەپ مېھىر - شەپقەت ۋە ئامانلىق ئاتا قىلغاي!

ھاياتلىق ئۈمىدى

³ رەببىمىز ئەيسا مەسھنىڭ ئاتىسى بولغان خۇداغا مەدھىيىلەر ئوقۇلغاي! ئۇ بىزگە چەكسىز رەھىمدىللىك كۆرسىتىپ، ئەيسا مەسھنىڭ ئۆلۈمىدىن تىرىلىشى ئارقىلىق بىزنى يېڭىدىن تۇغۇلدۇرۇپ، ئۆچمەس بىر ئۈمىدكە ئىگە قىلدى. ⁴ ئۇنىڭ پەرزەنتلىرى بولغان بىزلەر ئۈچۈن ئەرىشتە تۈگمەس، چىرىمەس، سولماس مىراس ساقلانماقتا. ⁵ خۇدا ئالدىن تەييارلاپ قويغان بۇ ئۈزۈل - كېسىل قۇتقۇزۇشنى ئاخىر زاماندا ئاشكارا قىلغۇچە، ئۆزىنىڭ قۇدرىتى بىلەن سىلەرنى ئېتىقادىڭلار ئارقىلىق

پېترۇس يازغان بىرىنچى خەت

قوغدايدۇ. ⁶ شۇنىڭ ئۈچۈن، ھازىر سىلەرنىڭ ھەر خىل سىناقلىرى تۈپەيلىدىن ۋاقىتلىق ئازاب - ئوقۇبەت تارتىپ، ھەسرەت چېكىشىڭلارغا توغرا كەلسىمۇ، شاد - خۇراملىققا چۆمۈڭلار. ⁷ بۇنداق ئازاب - ئوقۇبەت چېكىشىڭلارنىڭ سەۋەبى ئېتىقادىڭلارنىڭ ساپلىقىنى ئىسپاتلاشتۇر. ھەقىقىي ساپ ئېتىقاد بولسا ئالتۇندىنمۇ قىممەتلىكتۇر. گەرچە ئالتۇننىڭ ساپلىقىنى ئوتتا تاۋلاش ئارقىلىق ئىسپاتلىغىلى بولسىمۇ، ئۇ بىز ئۈچۈن بەرىبەر مەڭگۈلۈك بولالمايدۇ. ئېتىقادىڭلار ساپ بولسا، ئەيسا مەسىھ قايتا كەلگەن چاغدا بۇ ئېتىقاد سىلەرگە مەدھىيە، شان - شەرەپ ۋە ھۆرمەت ئېلىپ كېلىدۇ. ⁸ سىلەر بۇرۇن ئەيسا مەسىھنى كۆرۈپ باقمىغان بولساڭلارمۇ، ئۇنى سۆيۈپ كەلدىڭلار. ھازىر ئۇنى كۆرمىگەن تەقدىردىمۇ ئۇنىڭغا يەنىلا ئىشىنىسىلەر. شۇڭا، قەلبىڭلار تىل بىلەن ئىپادىلەپ بەرگىلى بولمايدىغان چەكسىز شاد - خۇراملىققا چۆمدى. ⁹ چۈنكى، سىلەر ھازىر ئېتىقادىڭلارنىڭ نىشانى بولغان قۇتقۇزۇلۇشتىن بەھرىمەن بولۇۋاتىسىلەر.

¹⁰ بۇ قۇتقۇزۇلۇش توغرىسىدا ئىلگىرىكى پەيغەمبەرلەر تەپسىلىي ئىزدەنگەن، ئۇنى چۈشىنىشكە تىرىشقان ھەمدە سىلەرگە ئاتا قىلىنغان بۇ مېھىر - شەپقەت توغرىسىدا ئالدىن ئېيتقاندى. ¹¹ ئەيسا مەسىھنىڭ روھى ئۇلارنىڭ قەلبىدە بولۇپ، بۇ روھ ئۇلارغا خۇدا ئەۋەتمەكچى بولغان قۇتقۇزغۇچى چېكىدىغان ئازاب - ئوقۇبەتلەر ۋە ئۇنىڭ بۇ ئازاب - ئوقۇبەتلەرنى چەككەندىن كېيىن ئېرىشىدىغان شان - شەرىپى توغرىسىدا ئالدىنلا مەلۇمات بەرگەن. ئۇلار بۇ ئىشلارنىڭ قاچان ۋە قانداق يۈز بېرىدىغانلىقى ئۈستىدە ئىزدەنگەن. ¹² خۇدا بۇ پەيغەمبەرلەرگە ئۇلارنىڭ بۇ ئىشلارنى ئالدىن ئېيتىشىنىڭ ئۆزلىرى ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى سىلەر ئۈچۈن ئىكەنلىكىنى بىلدۈردى. بۈگۈنكى كۈندە خۇش خەۋەرنى يەتكۈزگۈچىلەر ئەشتىن ئەۋەتىلگەن مۇقەددەس روھنىڭ كۈچى بىلەن بۇ ئىشلارنى سىلەرگە يەتكۈزدى. ھەتتا پەرىشتىلەرمۇ بۇ ئىشلارنىڭ ئەمەلگە ئاشۇرۇلغانلىقىنى كۆرۈشكە تەلپۈنىدۇ.

پاك ياشاڭلار

¹³ شۇڭا، ئەقىل - ھوشۇڭلارنى يىغىپ، ئۆزۈڭلارنى سەگەك تۇتۇڭلار، ئۈمىدىڭلارنى ئەيسا مەسىھ قايتا كەلگەن كۈنىدە سىلەرگە ئېلىپ كېلىدىغان

پېترۇس يازغان بىرىنچى خەت

بەخت - سائادەتكە پۈتۈنلەي باغلاڭلار. ¹⁴ خۇدانىڭ ئىتائەتمەن پەرزەنتلىرىدىن بولۇڭلار. ئەيسا مەسھنى تونۇمىغان چاغلىرىڭلاردىكىدەك بولمىغۇر ھەۋەسلەرگە بېرىلمەڭلار. ¹⁵ ئەكسىچە، ھەممە ئىشلىرىڭلاردا پاك بولۇڭلار، چۈنكى سىلەرنى چاقىرىغان خۇدا پاك تۇر. ¹⁶ خۇدا مۇقەددەس يازمىلاردا: «پاك بولۇڭلار، چۈنكى مەن پاك تۇرمەن» دېگەن.

¹⁷ سىلەر كىشىلەرنىڭ ئىش - ھەرىكىتىگە قاراپ ئادىللىق بىلەن سوراق قىلىدىغان خۇدانى «ئاتا» دېگەنكەنسىلەر، ئۇنداقتا بۇ دۇنيادا مۇساپىر بولۇپ ياشاۋاتقان ۋاقىتلىقلارنى خۇدانى چوڭقۇر ھۆرمەتلەش بىلەن ئۆتكۈزۈڭلار. ¹⁸ چۈنكى سىلەرگە مەلۇمكى، سىلەر ئەجدادلىرىڭلاردىن قالغان ئەھمىيەتسىز تۇرمۇش يولىنىڭ قوللۇقىدىن ئازاد بولۇڭلار. بۇ، قىممىتىنى ھامان يوقىتىدىغان ئالتۇن ياكى كۈمۈشتەك نەرسىلەر بىلەن ئەمەس، ¹⁹ بەلكى خۇدا ئەۋەتكەن كەم - كۈتسىز قوزنىڭ، يەنى ئەيسا مەسھنىڭ قىممەتلىك قېنىنىڭ بەدىلىگە كەلدى. ²⁰ ئەيسا مەسھ دۇنيا يارىتىلىشتىن ئىلگىرىلا خۇدا تەرىپىدىن ئىنسانلارنىڭ قۇتقۇزغۇچىسى بولۇش ئۈچۈن تاللانغان. ئۇ مۇشۇ ئاخىرقى ۋاقىتلاردا ²¹ سىلەر ئۈچۈن بۇ دۇنياغا ئەۋەتىلىپ، ئاشكارا قىلىندى. ²¹ سىلەر ئەيسا مەسھ ئارقىلىق خۇداغا ئېتىقاد قىلىۋاتسىلەر. خۇدا ئەيسا مەسھنى ئۆلۈمدىن تىرىلدۈرۈپ، ئۇنىڭغا شان - شەرەپ بەردى. شۇنىڭ ئۈچۈن، سىلەرنىڭ ئېتىقادىڭلار ۋە ئۈمىدىڭلار خۇداغا باغلانغان. ²² سىلەر ھەقىقەتكە ئىتائەت قىلغانلىقىڭلاردىن قەلبىڭلار پاك قىلىنىپ، ئېتىقادچىلارنى سۆيىدىغان سەمىمىي مېھىر - مۇھەببەتكە ئىگە بولۇڭلار. شۇڭا، بىر - بىرىڭلارنى چىن قەلبىڭلاردىن قىزغىن سۆيۈڭلار. ²³ چۈنكى، سىلەر يېڭىۋاشتىن تۇغۇلدۇڭلار. بۇ يېڭى ھايات ھامان ئۆلۈپ كېتىدىغان ئىنسانلار ئارقىلىق ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ سۆزى، يەنى خۇدانىڭ ھاياتىي كۈچكە ئىگە ۋە مەڭگۈ مەۋجۇت سۆزى ئارقىلىق بولدى. ²⁴ خۇددى مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغىنىدەك:

¹⁸: 20 ئاخىرقى ۋاقىتلار - ئەيسا مەسھنىڭ بىرىنچى قېتىم بۇ دۇنياغا كېلىشىدىن تارتىپ، ئىككىنچى قېتىم كېلىشىگىچە بولغان ۋاقىتنى كۆرسىتىدۇ.

پېترۇس يازغان بىرىنچى خەت

«پۈتكۈل ئىنسان گۈل - گىياھقا ئوخشايدۇ،
ئۇلارنىڭ شان - شەرىپى غازاڭ بولىدىغان چېچەككە ئوخشايدۇ.
گىياھلار قۇرۇپ، گۈللەر سولشىپ ئۆلىدۇ،
25 بىراق، رەببىمىزنىڭ سۆزى مەڭگۈ مەۋجۇت بولىدۇ!»

بىز سىلەرگە يەتكۈزگەن خۇش خەۋەر دەل رەببىمىزنىڭ سۆزىدۇر.

2 - باب

¹ شۇنىڭ ئۈچۈن، بارلىق يامانلىق، ھىيلىگەرلىك، ساختىپەزلىك، ھەسەتخورلۇق ۋە تۆھمەتخورلۇقلارنى تاشلاڭلار. ²⁻³ سىلەر رەببىمىزنىڭ مېھرى - شەپقىتىدىن بەھرىمەن بولغانىكەنسىلەر، خۇددى يېڭى تۇغۇلغان بوۋاق ئانىنىڭ سۈتىگە تەشنا بولغاندەك، سىلەرمۇ خۇدانىڭ ساپ سۆزىگە تەشنا بولۇڭلار. بۇنىڭ بىلەن، سىلەر ئۈزۈل - كېسىل قۇتقۇزۇلغۇچە، ئېتىقادتا ئۆسۈپ يېتەلەيسىلەر.

⁴ ئەيسا مەسىھ خۇدانىڭ سالماقچى بولغان ئىبادەتخانىسىنىڭ تىرىك ئۇل تېشىدۇر. كىشىلەر ئۇنى رەت قىلغان بولسىمۇ، لېكىن خۇدا ئۇنى تاللىدى ۋە قەدىرلىدى. شۇڭا، سىلەر ئەيسا مەسىھكە يېقىنلىشىڭلار. ⁵ شۇنداق قىلساڭلار، سىلەرمۇ خۇدانىڭ ئىبادەتخانىسىنىڭ سېلىنىشىغا ئىشلىتىلىدىغان تىرىك تاشلاردىن بولىسىلەر. سىلەر خۇداغا ئاتالغان روھانىيلار بولۇپ، ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق خۇداغا خىزمەت قىلىش ۋە مەدھىيە ئوقۇش قاتارلىق خۇدانى خۇرسەن قىلىدىغان قۇربانلىقلارنى بېرەلەيسىلەر. ⁶ مۇقەددەس يازمىلاردا مۇنداق دېيىلگەن:

«قاراڭلار، تاللانغان بىر قىممەتلىك ئۇل تېشىنى سىئونغا[®] قويدۇم.
ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلغانلار ھەرگىز ئائۇمدەتە قالمايدۇ.»

[®] 2:6 سىئون — قەدىمكى ئىسرائىلىيەنىڭ پايتەختى يېرۇسالېمنىڭ يەنە بىر ئاتىلىشىدۇر.

پېترۇس يازغان بىرىنچى خەت

⁷⁻⁸ سىلەر ئەيسا مەسھتىن ئىبارەت بۇ ئۇل تېشىغا ئېتىقاد قىلغانلىقىڭلار ئۈچۈن، بۇ ئۇل تېشى سىلەرگە نىسبەتەن قىممەتلىكتۇر. لېكىن، ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلمايدىغانلارغا نىسبەتەن بۇ ئۇل تېشى دەل مۇقەددەس يازمىلاردا دېيىلگەندەك:

«تامچىلار تاشلىۋەتكەن بۇ تاش
قۇرۇلۇشنىڭ مەركىزىي ئۇل تېشى بولۇپ قالدى!»

«بۇ تاش كىشىلەر پۈتلىشىدىغان تاش بولدى،
ئادەمنى يىقىتىدىغان تاش بولدى.»

ئۇلار خۇدانىڭ ئەيسا مەسھ توغرىسىدىكى خۇش خەۋىرىنى رەت قىلغانلىقى ئۈچۈن، بۇ تاشقا پۈتلىشىدۇ. ئۇلارنىڭ بۇنداق بولۇشى ئالدىن بەلگىلەنگەن.⁹ لېكىن، سىلەر بولساڭلار خۇدانىڭ تاللىغانلىرى، ئۇنىڭ پادىشاھلىقىنىڭ روھانىيلىرى، خۇداغا ئاتالغان خەلق، شۇنداقلا خۇداغا مەنسۇپ بولغانلار سىلەر. سىلەرنى قاراڭغۇلۇقتىن ئۆزىنىڭ پارلاق يورۇقلۇقىغا چاقىرىغان خۇدا ئۆزىنىڭ ئۇلۇغلىقىنى باشقىلارغا يەتكۈزۈشۈڭلار ئۈچۈن، سىلەرنى تاللىدى.¹⁰ بۇرۇن سىلەر خۇدانىڭ خەلقى ئەمەس ئىدىڭلار. لېكىن، ئەمدى خۇدانىڭ خەلقىسىلەر. بۇرۇن سىلەر خۇدانىڭ رەھىم - شەپقىتىگە ئېرىشمىگەندىڭلار، لېكىن ئەمدى ئېرىشتىڭلار.

خۇدانىڭ سادىق خىزمەتكارلىرى بولۇڭلار

¹¹ قەدىرلىك قېرىنداشلىرىم، سىلەر بۇ دۇنياغا پەقەت مۇساپىر ۋە مېھمانسىلەر. شۇڭا سىلەردىن ئۆتۈنۈپ سورايمەنكى، ئۆزۈڭلارنى سىلەر بىلەن قارشىلىشىدىغان يامان ھەۋەسلىرىدىن تۇتۇۋېلىڭلار.¹² ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلمايدىغانلار ئالدىدا ئېسىل پەزىلەت بىلەن ياشاڭلار. مۇشۇنداق قىلغاندا، گەرچە ئۇلار سىلەرنى يامان ئادەم دەپ تۆھمەت قىلسۇمۇ، لېكىن سىلەرنىڭ ياخشى ئەمەلىيىتىڭلارنى كۆرۈپ، رەببىمىز ئەيسا قايتا كەلگەن كۈنى خۇدانى ئۇلۇغلايدۇ.

پېترۇس يازغان بىرىنچى خەت

13-14 رەببىمىزنى ھۆرمەتلەش ئۈچۈن، ئىنسانلار ئارسىدىكى ھوقۇقدارلارغا،

يەنى ئەڭ يۇقىرى مەنەسەپتىكى پادىشاھ ۋە ئۇنىڭ قول ئاستىدىكى ۋالىيلارغا بويىسۇنۇڭلار. بۇ ھوقۇقدارلار يامان ئىش قىلغۇچىلارنى جازاغا تارتىش، ياخشى ئىش قىلغۇچىلارنى ھۆرمەتكە سازاۋەر قىلىش ئۈچۈن تەيىنلەنگەن.¹⁵ خۇدانىڭ ئىرادىسى شۇكى، سىلەرنىڭ ئۈستۈڭلاردىن شىكايەت قىلىدىغان نادان ئادەملەرنىڭ زۇۋانىنى ياخشى ئەمەلىيىتىڭلار ئارقىلىق تۇۋاقلاشتۇر.¹⁶ سىلەر ئەركىن ئادەم بولۇپ، ھېچكىم سىلەرنىڭ ئۇنداق ياكى بۇنداق قىلىش - قىلماسلىقىڭلارنى مەنئى قىلالمايدۇ. لېكىن، بۇ ئەركىنلىكنى يامان ئىشلارنى قىلىشنىڭ باھانىسى قىلىۋالماي، خۇدانىڭ سادىق خىزمەتكارلىرى بولۇپ ياشاڭلار،¹⁷ بارلىق ئىنسانلارنى ھۆرمەتلەڭلار، ئېتىقادچى قېرىنداشلىرىڭلارغا مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىڭلار، خۇدادىن قورقۇڭلار، پادىشاھنى ھۆرمەتلەڭلار.

ئەيسا مەسىھ سەۋر قىلىشنىڭ ئۈلگىسىدۇر

18 ئەي قۇللار، خوجايىنلىرىڭلارنى ھۆرمەتلەپ، ئۇلارغا بويىسۇنۇڭلار. سىلەر ياخشى ۋە خۇش پېئىل خوجايىنلارغىلا ئەمەس، بەلكى قاتتىق قول خوجايىنلارغىمۇ بويىسۇنۇڭلار.¹⁹ ئەگەر ئاراڭلاردىن بىرى ناھەق ئازاب - ئوقۇبەت چەكسە ھەمدە بۇ ئازاب - ئوقۇبەتكە سەۋر - تاقەت قىلىش خۇدانىڭ ئىرادىسى ئىكەنلىكىنى بىلىپ، ئۇنىڭغا سەۋر - تاقەت قىلسا، ئۇ خۇدانى خۇرسەن قىلىدۇ.²⁰ ئەگەر خاتالىق ئۆتكۈزۈپ، تېگىشلىك جازاغا تارتىلغاندا ئۇنىڭغا بەرداشلىق بەرسە، بۇنىڭ ماختىنىدىغان ھېچ يېرى يوق! لېكىن، ياخشى ئىشلارنى قىلىپ ئازاب - ئوقۇبەت چەكسە ھەمدە ئۇنىڭغا بەرداشلىق بەرسە، ئۇ خۇدانى خۇرسەن قىلىدۇ.²¹ چۈنكى، سىلەر مانا شۇنداق ئازاب - ئوقۇبەتكە چاقىرىلدىڭلار. ئەيسا مەسىھمۇ سىلەر ئۈچۈن ئازاب - ئوقۇبەت چېكىپ، سىلەرنى ئۆزىنىڭ ئىزىدىن ماڭسۇن دەپ، سىلەرگە ئۈلگە قالدۇردى.²² مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغاندەك: «ئۇ گۇناھ قىلمىغان، ئاغزىدىن بىرەر ئېغىزمۇ ھىيلە - مېكرلىك سۆز چىقمىغان.»²³ ئەيسا مەسىھ ھاقارەتكە ئۇچرىغاندا، تىل قايتۇرمايتتى. ئازاب - ئوقۇبەت چەككەندە، ھېچكىمگە تەھدىت سالمايتتى. ئەكسىچە، ئۆزىنى ئادىل ھۆكۈم

پېترۇس يازغان بىرىنچى خەت

قىلىدىغان خۇداغا تاپشۇراتتى. ²⁴ ئۇ بىزنىڭ گۇناھنىڭ ئىلكىدە ياشىماسلىقىمىز، بەلكى ھەققانىيلىق يولىدا مېڭىشىمىز ئۈچۈن، گۇناھلىرىمىزنى ئۆز زىممىسىگە ئېلىپ كېرىشكە مەخلىنىپ قۇربان بولدى. سىلەر ئۇنىڭ يارىلىرى بىلەن شىپا تاپتىڭلار. ²⁵ چۈنكى، بۇرۇن سىلەر يولدىن ئازغان قويلارغا ئوخشايتتىڭلار، لېكىن ھازىر ئۆزۈڭلارنى قوغدايدىغان قويچىنىڭ، يەنى ئەيسا مەسىھنىڭ يېنىغا قايتىپ كەلدىڭلار.

3 - باب

ئەر - ئاياللىق مۇناسىۋەت

¹⁻² ئەي ئاياللار، سىلەرمۇ ئەرلىرىڭلارغا ئىتائەت قىلىڭلار. شۇنداق قىلساڭلار، خۇدانىڭ سۆزىگە ئىشەنمەيدىغان ئەرلەر ئۆز ئايالىنىڭ بۇ پەزىلىتىدىن تەسىرلىنىپ، خۇداغا ئېتىقاد قىلىشى مۇمكىن. سىلەرنىڭ ئۇلارغا ئارتۇقچە گەپ قىلىشىڭلارنىڭ ھاجىتى يوق. چۈنكى، ئۇلار سىلەرنىڭ خۇداغا بولغان چوڭقۇر ھۆرمىتىڭلار ۋە پاك پەزىلىتىڭلارنى كۆرەلەيدۇ.

³ گۈزەللىكىڭلار سىرتقى كۆرۈنۈشتىكى ئالاھىدە ياسىۋالغان چاچلىرىڭلار، تاقىغان ئالتۇن زىبۇنىنەتلىرىڭلار ۋە ئېسىل كىيىملىرىڭلاردىن ئىبارەت ئەمەس، ⁴ بەلكى قەلبىڭلاردىكى ئۆچمەس گۈزەللىك، يەنى مۇلايىملىق ۋە تەمكىنلىكىڭلاردىن ئىبارەت بولسۇن چۈنكى، بۇنداق گۈزەللىك خۇدانىڭ ئالدىدا ئىنتايىن قىممەتلىكتۇر. ⁵ بۇرۇنقى چاغلاردا، ئۈمىدىنى خۇداغا باغلىغان ئىخلاسمەن ئاياللار دەل مۇشۇنداق گۈزەللىك بىلەن ئۆزلىرىنى زىننەتلەپ، ئەرلىرىگە ئىتائەت قىلاتتى. ⁶ مەسىلەن، سارە ئىبراھىمنى «خوجايىن» دەپ ئاتاى، ئۇنىڭ سۆزلىرىگە بويسۇناتتى. سىلەر ھېچنەمىدىن قورقماي، توغرا ئىشلارنى قىلساڭلار، سىلەرمۇ سارەنىڭ پەرزەنتلىرى بولغان بولىسىلەر.

⁷ ئەي ئەرلەر، شۇنىڭغا ئوخشاش، سىلەرمۇ ئاياللىرىڭلار بىلەن بولغان تۇرمۇشتا ئۇلارنىڭ سىلەردىن ئاجىز ئىكەنلىكىنى چۈشىنىپ، ئۇلارغا كۆيۈنۈڭلار ۋە ئۇلارنى

پېترۇس يازغان بىرىنچى خەت

ھۆرمەتلەڭلار. چۈنكى، ئۇلارمۇ سىلەرگە ئوخشاش، خۇدا ئاتا قىلغان يېڭى ھاياتتىن ئورتاق بەھرىمەن بولغۇچىلاردۇر. شۇنداق قىلساڭلار، دۇئالىرىڭلار توسالغۇغا ئۇچرىمايدۇ.

ھەققانىيلىق ئۈچۈن ئازاب چېكىش

⁸ يىغىنچاقلاپ ئېيتقاندا، ھەممىڭلار بىر نىيەت، بىر مەقسەتتە بولۇڭلار، بىر - بىرىڭلارغا ھېسداشلىق قىلىڭلار، بىر - بىرىڭلارنى قېرىنداشلارچە سۆيۈڭلار، مېھرىبان ۋە كەمتەر بولۇڭلار. ⁹ يامانلىققا يامانلىق، ئاھانەتكە ئاھانەت بىلەن ئەمەس؛ ئەكسىچە، بەخت تىلەش بىلەن جاۋاب قايتۇرۇڭلار. چۈنكى، خۇدا سىلەرنى باشقىلارغا بەخت تىلەشكە چاقىردى. بۇنداق قىلساڭلار، خۇدا سىلەرنىمۇ بەختلىك قىلىدۇ. ¹⁰ خۇددى مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغىنىدەك:

«ھاياتنى سۆيۈپ، ياخشى كۈن كەچۈرۈشنى خالايدىغانلار تىلىنى يامانلىقتىن، ئاغزىنى ھىيلە - مەكرلىك سۆزلەردىن يىراق تۇتسۇن. ¹¹ يامانلىقنى تاشلاپ، ياخشى ئىشلارنى قىلسۇن، ھەممەيلى بىلەن ئىناق ياشاشقا تىرىشسۇن. ¹² چۈنكى، پەرۋەردىگارنىڭ كۆزى ھەققانىيلاردىدۇر، قۇلاقلىرى ئۇلارنىڭ دۇئاسىدۇر. لېكىن، رەببىمىزنىڭ نەپىرىتى يامانلىق قىلغۇچىلاردىدۇر.»

¹³ ئەگەر سىلەر دائىم ياخشى ئىشلارنى قىلىشقا تىرىشساڭلار، باشقىلار سىلەرگە يامانلىق قىلمايدۇ. ¹⁴ لېكىن، ھەققانىيلىق يولىدا ئازاب - ئوقۇبەت چەكسەڭلارمۇ، نەقەدەر بەختلىكسىلەر! باشقىلارنىڭ تەھدىتىدىن قورقماڭلار ۋە ئەنسىرەپ كەتمەڭلار. ¹⁵ بەلكى، قەلبىڭلارنىڭ چوڭقۇر قاتلىمىدىن رەببىمىز ئەيساغا ئورۇن بېرىپ، ئۆزۈڭلارنى ئۇنىڭغا ئاتاڭلار. سىلەرنىڭ مەڭگۈلۈك ھاياتقا بولغان ئۈمىدىڭلارنىڭ سەۋەبىنى سورىغانلارغا جاۋاب بېرىشكە ھەر دائىم تەييار تۇرۇڭلار. ¹⁶ بۇنى مۇلايىملىق ۋە ھۆرمەت بىلەن ئېيتىڭلار. ۋىجدانىڭلارنى ساپ تۇتۇڭلار - دە،

پېترۇس يازغان بىرىنچى خەت

سېلەرگە تۆھمەت قىلغۇچىلار سېلەرنىڭ ئەيسا مەسھكە مەنسۇپ بولغانلىقىڭلاردىن يېتىلگەن پەزىلتىڭلارنى كۆرۈپ، ئۆزلىرى قىلغان تۆھمەتلەردىن خىجىل بولسۇن. ¹⁷ ئەگەر ئازاب - ئوقۇبەت چېكىشىمىز خۇدانىڭ ئىرادىسى بولسا، ئۇنداقتا ياخشى ئىشلارنى قىلىپ ئازاب - ئوقۇبەت چېكىشىمىز يامان ئىشلارنى قىلىپ ئازاب - ئوقۇبەت چېكىشىمىزدىن ئەۋزەلدۇر. ¹⁸ ئېسىڭلاردا بولسۇنكى، ئەيسا مەسھ گۇناھ قىلىپ باقمىغان بولسىمۇ، ئازاب - ئوقۇبەت چېكىپ، ھەممىمىزنى خۇدا بىلەن ياراشتۇرۇش مەقسىتىدە بىز گۇناھكارلارنىڭ ئورنىدا ئۆلدى. ئۇنىڭ بىرلا قېتىملىق قۇربانلىق قىلىنىشى بىلەن بارلىق گۇناھلىرىمىز يۇيۇلدى. ئۇنىڭ تېنى ئۆلگەن بولسىمۇ، لېكىن ئۇنىڭ روھى تىرىلدۈرۈلدى. ¹⁹ ئۇ سولاپ قويۇلغان روھلارنىڭ يېنىغا مۇشۇ روھى ھاياتلىقى بىلەن بېرىپ، ئۆزىنىڭ بۇ غەلبىسىنى جاكارلىدى. ²⁰ سولاپ قويۇلغان بۇ روھلار بۇرۇنقى زاماندا نۇھ پەيغەمبەر كېمە ياساۋاتقان مەزگىلدە خۇدا سەۋرچانلىق بىلەن ئۇلارنىڭ توۋا قىلىشىنى كۈتسىمۇ، خۇدانىڭ سۆزىگە قۇلاق سالمىغان كىشىلەرنىڭ روھلىرىدۇر. نۇھ پەيغەمبەر ياسىغان كېمىدە پەقەت بىرقانچە كىشىلا، يەنى جەمئىي سەككىز كىشى بولۇپ، ئۇلار سۇ ئارقىلىق قۇتقۇزۇلدى. ²¹ بۇ، بىزنىڭ ھازىرقى قۇتقۇزۇلغانلىقىمىزنى بىلدۈرىدىغان سۇغا چۆمۈلدۈرۈشىمىزنىڭ ئالدىن بېشارىتى بولدى. چۆمۈلدۈرۈلۈشىمىز بەدىنىمىزنىڭ كىرىدىن تازىلىنىشى ئەمەس، بەلكى ئۆزىمىزنى ئەيسا مەسھنىڭ تىرىلدۈرۈلۈشى ئارقىلىق پاك ۋىجدان بىلەن خۇداغا بېغىشلىشىمىزدۇر. ²² تىرىلدۈرۈلگەن ئەيسا مەسھ ئەرىشكە چىقىپ، خۇدانىڭ ئوڭ يېنىدا ئولتۇرماقتا. پەرىشتىلەر، ئەرىشتىكى ھوقۇقدارلار ۋە باشقا بارلىق كۈچلۈكلەر ئۇنىڭغا تىز پۈكەكتە.

4 - باب

خۇدا يولىدا ياشاش

¹ ئەيسا مەسھ جىسمانىي جەھەتتە ئازاب - ئوقۇبەت چەككەنكەن، سىلەرمۇ

پېترۇس يازغان بىرىنچى خەت

شۇنداق ئىرادە بىلەن ئۆزۈڭلارنى قوراللاندىرۇڭلار. چۈنكى، خۇدا يولىدا جىسمانىي جەھەتتە ئازاب - ئوقۇبەت چەككەن كىشى گۇناھ قىلىشنى توختىتىشقا بەل باغلىغان بولىدۇ.² بۇنىڭ بىلەن، كېيىنكى ھاياتىڭلارنى يامان ھەۋەسلەرگە بېرىلىش بىلەن ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ ئىرادىسىگە مۇۋاپىق ئۆتكۈزۈلسىلەر.³ بۇرۇن سىلەر خۇداغا ئېتىقاد قىلمايدىغانلار ياخشى كۆرىدىغان ئىشلارنى قىلىپ، كۆپ ۋاقتىڭلارنى ئۆتكۈزۈۋەتتىڭلار. سىلەر بۇزۇقچىلىق، شەھۋانىيلىق، ھاراقكەشلىك، ئەيش - ئىشرەت، ئاچكۆزلەرچە يەپ - ئىچىش ۋە يىرگىنچلىك بۇتپەرەسلىك ئىچىدە ياشاپ كەلگەندىڭلار.⁴ خۇداغا ئېتىقاد قىلمايدىغان ئادەملەر ھازىر سىلەرنىڭ ئۆزلىرىگە ئوخشاش شەھۋانىي تۇرمۇشقا بېرىلمىگەنلىكىڭلارغا ئەجەبلىنىپ، سىلەرنى ھاقارەتلىمەكتە.⁵ لېكىن، ئۇلار بۇ قىلمىشلىرى ئۈچۈن سوراق قىلىشقا تەييار تۇرغان خۇداغا ھېساب بېرىدۇ. كەلگۈسىدە خۇدا پۈتكۈل ئىنساننى، مەيلى تىرىكلەر ياكى ئۆلگەنلەر بولسۇن، سوراق قىلىدۇ.⁶ شۇ سەۋەبتىن، خۇدانىڭ خۇش خەۋىرى ئۆلگەنلەرگىمۇ، ئۇلار ئۆلمەستىن بۇرۇن يەتكۈزۈلگەندى.

نەتىجىدە، خۇش خەۋەرنى قوبۇل قىلغانلار گەرچە جىسمانىي جەھەتتە باشقا ئىنسانلارغا ئوخشاش، خۇدانىڭ ھۆكۈمى بىلەن ئۆلگەن بولسىمۇ، لېكىن ئۇلارنىڭ روھى خۇدا ئاتا قىلىدىغان مەڭگۈلۈك ھايات بىلەن ياشايدۇ.

خۇدانىڭ سادىق خىزمەتچىسى

⁷ دۇنيانىڭ ئاخىرلىشىدىغان كۈنى يېقىنلاشماقتا. شۇڭا، سىلەر ئېغىر - بېسىقلىق ۋە سەگەكلىك بىلەن دۇئا قىلىڭلار.⁸ ھەممىدىن مۇھىمى، بىر - بىرىڭلارغا سەممىي مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىڭلار. چۈنكى، مېھىر - مۇھەببەت نۇرغۇن گۇناھلارنى كەچۈرگۈزۈۋېتىدۇ.⁹ بىر - بىرىڭلاردىن نارازى بولماي، مېھماندوست ئۆتۈڭلار.¹⁰ خۇدا تەرىپىدىن ھەربىرىڭلارغا خىلمۇخىل ھەدىيە سۈپىتىدە ئاتا قىلىنغان قابىلىيەتلەرنى ياخشى قوللىنىپ، بىر - بىرىڭلارغا خىزمەت قىلىڭلار.¹¹ كىمگە خۇدا توغرىسىدا تەلىم بېرىش قابىلىيىتى ئاتا قىلىنغان بولسا، ئۇ خۇدانىڭ سۆزلىرىنى سۆزلىسۇن، كىمگە باشقىلارغا خىزمەت قىلىش قابىلىيىتى ئاتا قىلىنغان بولسا، ئۇ خۇدانىڭ بەرگەن كۈچ - قۇدرىتى بىلەن خىزمەت قىلسۇن. بۇنىڭ بىلەن، ھەممە

پېترۇس يازغان بىرىنچى خەت

ئىشتا خۇدا ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق مەدەھىيلىنىدۇ. بارلىق شان - شەرەپ ۋە كۈچ - قۇدرەت خۇداغا ئەبەدىلئەبەد مەنسۇپ بولغا، ئامىن!

ئېتىقادچىلارنىڭ ئازاب - ئوقۇبەتكە سەۋر قىلىشى

¹² قەدىرلىك قېرىنداشلىرىم، سىلەر قاتتىق سىناقلارغا دۇچ كەلگىنىڭلاردا، ئاجايىپ بىر ئىشقا يولۇقۇپ قالدىم، دەپ ھەيران بولماڭلار. ¹³ ئەكسىچە، ئەيسا مەسىھنىڭ ئازاب - ئوقۇبەتلىرىگە ئورتاق بولغانلىقىڭلاردىن خۇشال بولۇڭلار. ئۇ شان - شەرەپ بىلەن قايتىپ كەلگەندە، سىلەرمۇ شاد - خۇراملىققا چۆمسىلەر. ¹⁴ ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلغانلىقىڭلار سەۋەبىدىن ھاقارەتكە ئۇچرىساڭلار، نەقەدەر بەختلىكسىلەر! چۈنكى، خۇدانىڭ ئۇلۇغ روھى سىلەرنىڭ قەلبىڭلاردىن ئورۇن ئالغان. ¹⁵ ئاراڭلاردىن بىرىنىڭ ئازاب - ئوقۇبەت چېكىشى ھەرگىزمۇ قاتىللىق، ئوغرىلىق ۋە يامانلىقلارنى قىلىش ياكى باشقىلارنىڭ ئىشىغا ئارىلىشىش سەۋەبىدىن بولمىسۇن. ¹⁶ لېكىن، ئاراڭلاردىن بىرى ئەيسا مەسىھكە ئەگەشكۈچى دەپ ئاتالغانلىقى سەۋەبىدىن ئازاب - ئوقۇبەت چەكسە، ئۇ بۇنىڭدىن نومۇس قىلمىسۇن. ئەكسىچە، شۇ نام بىلەن ئاتالغانلىقى ئۈچۈن خۇدانى مەدەھىيلىسۇن. ¹⁷ چۈنكى، سوراق ۋاقتى باشلاندى. بۇ سوراق ئالدى بىلەن خۇدانىڭ پەرزەنتلىرى، يەنى ئېتىقادچىلارنىڭ ئېتىقادىنى سىناشتىن باشلىنىدۇ. ئەگەر بۇ بىز ئېتىقادچىلار ئۈچۈن قىيىن بولسا، ئۇ ھالدا خۇدانىڭ سۆزىگە قۇلاق سالمىغانلارنىڭ ئاقىۋىتى قانداق بولار؟ ¹⁸ دەل مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغىنىدەك:

«ئەگەر ئادىل ئادەملەرنىڭ قۇتقۇزۇلۇشى تەس بولسا،

خۇدا يولىدا ماڭمىغانلار ۋە باشقا گۇناھكارلارنىڭ ئاقىۋىتى قانداق بولار؟»

¹⁹ شۇنىڭ ئۈچۈن، خۇدانىڭ ئىرادىسى بىلەن ئازاب - ئوقۇبەت چەككەنلەر جېنىنى ئىشەنچلىك ياراتقۇچىغا ئامانەت قويۇپ، ياخشى ئىشلارنى قىلىشنى داۋاملاشتۇرسۇن.

5 - باب

يېتەكچىلەر ۋە ياشلارغا قىلىنغان نەسەت

¹ ھازىر مەن ئاراڭلاردىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ يېتەكچىلىرىگە بىر ئېغىز سۆز قىلماقچىمەن. چۈنكى، مەنمۇ سىلەرگە ئوخشاش بىر يېتەكچى ھەمدە ئەيسا مەسىھنىڭ كىرىستتە چەككەن ئازاب - ئوقۇبەتلىرىنىڭ گۇۋاھچىسى، ئۇ قايتىپ كەلگەندە ئۇنىڭ نامايان قىلىدىغان شان - شەرىپىدىن بەھرىمەن بولغۇچىمەن.

يېتەكچى سۈپىتىدە سىلەر يېتەكچىلەردىن شۇنى ئۆتۈنمەنكى،² قويغى قولىڭىزغا ياخشى قارىغىنغا ئوخشاش، سىلەرمۇ خۇدا سىلەرگە ئامانەت قىلغان ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ ھالىدىن خەۋەر ئېلىڭلار. بۇنى مەجبۇرەن ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ ئىرادىسى بويىچە رازىمەنلىك بىلەن قىلىڭلار؛ پۇل تېپىش ئۈچۈن ئەمەس، قىزغىنلىق بىلەن قىلىڭلار.³ سىلەرگە ئامانەت قىلىنغان بۇ ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ ھۆكۈمرانى بولۇۋالماڭلار، ئەكسىچە بۇ جامائەتچىلىككە ئۈلگە بولۇڭلار.⁴ شۇنداق قىلساڭلار، باش قويغى ئەيسا مەسىھ قايتىپ كەلگەندە، مەڭگۈ چېچەكلەپ تۇرىدىغان شان - شەرەپ تاجىغا ئېرىشىسىلەر.

⁵ ئەي يىگىتلەر، سىلەرمۇ يېتەكچىلەرگە بويسۇنۇڭلار. ھەممىڭلار بىر - بىرىڭلارغا كەمتەر بولۇڭلار. چۈنكى، مۇقەددەس يازمىلاردا يېزىلغاندەك: «خۇدا قارشىدۇر تەكەبۇرلارغا، مېھىر - شەپقەت قىلار كەمتەرلەرگە.»⁶ ئۆزۈڭلارنى خۇدانىڭ قۇدرەتلىك قولى ئاستىدا تۆۋەن تۇتۇڭلار. شۇنداق قىلساڭلار، ۋاقتى كەلگەندە خۇدا سىلەرنى ئۈستۈن قىلدۇ.⁷ بارلىق غەم - قايغۇلىرىڭلارنى خۇداغا تاپشۇرۇڭلار. چۈنكى، ئۇ سىلەرگە غەمخورلۇق قىلدۇ.

⁸ ئۆزۈڭلارنى ھوشيار ۋە سەگەك تۇتۇڭلار. چۈنكى، دۈشمىنىڭلار بولغان شەيتان خۇددى ئېچىرقاپ كەتكەن شىردەك ئاراڭلاردىكى ئېتىقادچىلارنى يۇتماقچى بولۇپ، قاتراپ يۈرىدۇ.⁹ سىلەر مۇستەھكەم ئېتىقادىڭلار بىلەن شەيتانغا تاقابىل تۇرۇڭلار. چۈنكى ئېسىڭلاردا بولسۇنكى، دۇنيانىڭ ھەرقايسى جايلىرىدىكى قېرىنداشلىرىڭلارمۇ سىلەرگە ئوخشاش، ئازاب - ئوقۇبەت چېكىۋاتىدۇ.¹⁰ پۈتكۈل

پېترۇس يازغان بىرىنچى خەت

مېھىر - شەپقەتنىڭ مەنبەسى بولغان خۇدا سىلەرنى ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق ئۆزىنىڭ مەڭگۈلۈك شان - شەرىپىگە چاقىرىغان. سىلەر ۋاقتلىق ئازاب - ئوقۇبەت چەككەنلىكلەردىن كېيىن، خۇدا سىلەرنى دەس تۇرغۇزۇپ، سىلەرنى چىداملىق قىلىپ، ئېتىقادىڭلارنى مۇستەھكەم ۋە تەۋرەنمەس قىلىدۇ. ¹¹ بارلىق كۈچ - قۇدرەت خۇداغا ئەبەدىلەتتە بەدەنسىز بولغاي، ئامىن!

ئاخىرقى سالام

¹² مەن خۇدا يولىدىكى سادىق قېرىندىشىم سىلەرنىڭ ياردىمى بىلەن بۇ قىسقىغىنا خەتنى يازدىم. ئۇشبۇ خەتنى يېزىشىمدىكى مەقسەت، سىلەرنى رىغبەتلەندۈرۈش ۋە خۇدانىڭ ھەقىقىي مېھىر - شەپقىتى ھەققىدە گۇۋاھلىق بېرىشتىن ئىبارەتتۇر. بۇ مېھىر - شەپقەتتە چىڭ تۇرۇڭلار.

¹³ سىلەر بىلەن بىللە خۇدا تەرىپىدىن تاللانغان بابىلدىكى ^① ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىدىن ۋە خۇدا يولىدىكى ئوغلۇم ماركۇستىن سىلەرگە سالام. ¹⁴ بىر - بىرىڭلار بىلەن مېھرىبانلارچە سالاملىشىڭلار.

سىلەرگە، يەنى ئەيسا مەسىھكە مەنسۇپ بولغان ھەممىڭلارغا ئامانلىق يار بولغاي!

^① 5:13 بابىل — شۇ ۋاقىتتىكى ئېتىقادچىلار ئارىسىدا رىم شەھىرى مەخپىي ھالدا بابىل، دەپ ئاتىلاتتى.

پېترۇس يازغان ئىككىنچى خەت

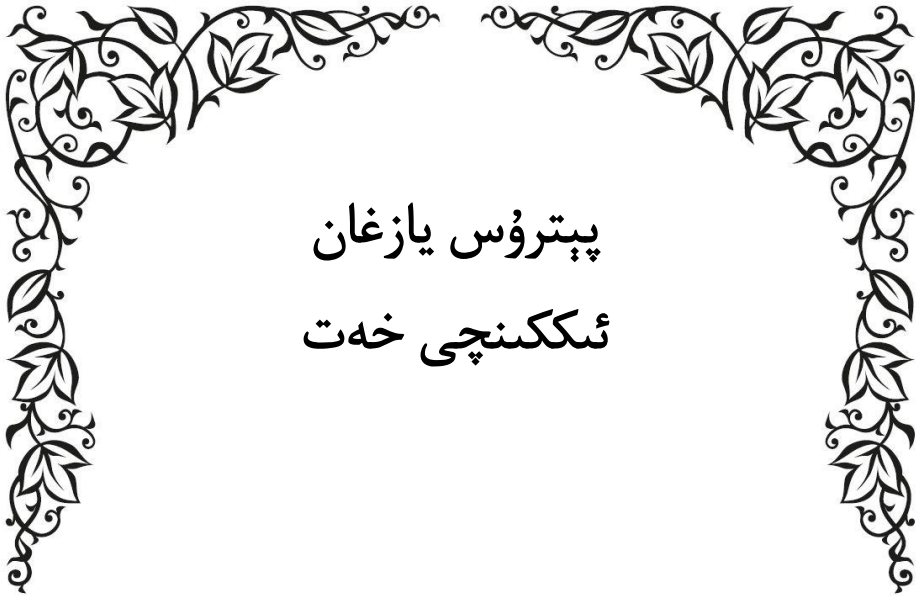
(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

بۇ، ئەلچى پېترۇسنىڭ ھاياتىنىڭ ئاخىرقى مەزگىللىرىدە (مۇئەللىپ مىلادىيە 68 - يىلدىن بۇرۇن، يەنى رىم ئىمپېراتورى نېروننىڭ زۇلمەتلىك ھۆكۈمرانلىقى دەۋرىدە ئېتىقادى سەۋەبلىك ئۆلتۈرۈلگەن) يازغان خېتىدۇر. مۇئەللىپ بۇ خەت ئارقىلىق ئېتىقادچىلارنى ئەيسا مەسىھ توغرىسىدا يەتكۈزۈلگەن ھەقىقەتتە چىڭ تۇرۇشقا ھەمدە خۇدانىڭ ئۆزلىرىنى تاللىغانلىقىنى ھاياتدا ئىسپاتلاشقا چاقىرغان. مۇئەللىپ ئۇلارنى بىر قىسىم ساختا تەلىم بەرگۈچىلەردىن ئاگاھلاندۇرۇپ، ئۇلارنىڭ تەلىماتلىرىنى ۋە بۇ خىل تەلىملەرنىڭ تەسىرىدىن پەيدا بولغان ئەخلاقسىزلىقنى قامچىلىغان.

مۇئەللىپ يەنە ئەيسا مەسىھ قايتىپ كەلمەيدۇ، دەيدىغان تەلىماتنىڭ خاتا ئىكەنلىكىنى تەكىتلىگەن. ئۇ ئەيسا مەسىھنىڭ ھازىرغىچە كەلمەسلىكى خۇدانىڭ «ھېچكىمنىڭ مەڭگۈ ھالاك بولماي، بارلىق ئىنسانلارنىڭ ئۆز گۇناھلىرىغا توۋا قىلىشىنى» ئىستىگەنلىكىدىن ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىپ بەرگەن. ئاخىرىدا ئۇ ئېتىقادچىلارنى ئەيسا مەسىھنىڭ قايتا كېلىشىنى ئىنتىزارلىق بىلەن كۈتۈپ، پاك ياشاش بىلەن خۇداغا خىزمەت قىلىشقا ئۈندىگەن.

تېزىس:

1. سالام (1 - باب 1 - ئايەتتىن 2 - ئايەتكىچە)
2. ئېتىقادتا يېتىلىشنىڭ يوللىرى (1 - باب 3 - ئايەتتىن 21 - ئايەتكىچە)
3. ساختا تەلىم بەرگۈچىلەردىن ھەزەر ئەيلەش (2 - باب)
4. ئەيسا مەسىھنىڭ قايتىپ كېلىشى (3 - باب)

پېترۇس يازغان ئىككىنچى خەت

¹ ئەيسا مەسھنىڭ خىزمەتكارى ۋە ئەلچىسى بولغان مەنكى سىمۇن پېترۇستىن سىلەرگە سالام! سىلەر بىزنىڭ خۇدايىمىز ۋە قۇتقۇزغۇچىمىز بولغان ئەيسا مەسھنىڭ ئادىللىقى ئارقىلىق بىز بىلەن ئوخشاش قىممەتلىك بىر ئېتىقادقا مۇيەسسەر بولدۇڭلار. ² سىلەر خۇدانى ۋە رەببىمىز ئەيسانى تونۇغانسىڭىز، خۇدانىڭ سىلەرگە كۆرسىتىدىغان مېھرى – شەپقىتى ۋە ئامانلىقى تېخىمۇ ئاشقاي!

ئەيسا مەسھكە بولغان تونۇشنى چوڭقۇرلاشتۇرۇش

³ بىز ئەيسا مەسھنى ھەقىقىي تونۇغانلىقىمىزدىن، ئۇ ئۆزىنىڭ كۈچ – قۇدرىتى، يەنى خۇدانىڭ كۈچ – قۇدرىتى ئارقىلىق بىزگە خۇدانىڭ ئىرادىسى بويىچە ھايات كەچۈرۈشمىز ئۈچۈن ئېھتىياجلىق بولغان ھەممە نەرسىنى ئاتا قىلدى. ئۇ بىزنى ئۆزىنىڭ ئۇلۇغلىقى ۋە ئېسىل پەزىلىتى بىلەن چاقىردى. ⁴ ئۇ ئۆزىنىڭ ئۇلۇغلىقى ۋە ئېسىل پەزىلىتى ئارقىلىق بىزگە ناھايىتى ئۇلۇغ ۋە قىممەتلىك ۋەدىلەرنى بەردى. بۇلار ئارقىلىق بىز بۇ دۇنيادىكى ئىنسانلارنىڭ بولمىغۇر ھەۋەسلىرىدىن كېلىپ چىققان ئەخلاقسىزلىقتىن قۇتۇلۇپ، خۇدانىڭ تەبىئىتىگە ئوخشاش تەبىئەتكە ئىگە بولالايمىز. ⁵ شۇڭا، سىلەر پۈتۈن كۈچۈڭلار بىلەن ئېتىقادىڭلارغا ئېسىل پەزىلەتنى،

پېترۇس يازغان ئىككىنچى خەت

ئېسىل پەزىلىتىڭلارغا خۇدا توغرىسىدىكى بىلىمنى،⁶ بىلىمىڭلارغا ئۆزۈڭلارنى باشقۇرۇشنى، ئۆزۈڭلارنى باشقۇرۇشۇڭلارغا سەۋرچانلىقنى، سەۋرچانلىقنىڭلارغا خۇداغا بولغان ئىخلاسمەنلىكىنى،⁷ ئىخلاسمەنلىكىڭلارغا قېرىنداشلارنى سۆيۈشنى، قېرىنداشلارنى سۆيۈشۈڭلارغا باشقىلارغا مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىشنى قوشۇشقا تىرىشىڭلار.⁸ چۈنكى، سىلەر بۇ خۇسۇسىيەتلەرگە ئىگە بولساڭلار، شۇنداقلا بۇ خۇسۇسىيەتلەرنى ھاياتىڭلاردا تېخىمۇ يېتىلدۈرسەڭلار، سىلەرنىڭ رەببىمىز ئەيسا مەسىھكە بولغان تونۇشۇڭلار ئەھمىيەتسىز بولمايدۇ، ئەكسىچە ھاياتىڭلاردا ياخشى نەتىجىلەر بارلىققا كېلىدۇ.⁹ بۇ خۇسۇسىيەتلەرگە ئىگە بولمىغان كىشى پەقەت بۇرنىڭ ئۇچىنىلا كۆرەلەيدىغان ياكى كور كىشىگە ئوخشايدۇ. ئۇنداق كىشى بۇرۇنقى گۇناھلىرىدىن پاك قىلىنغانلىقىنى ئۇنتۇغان بولىدۇ.

¹⁰ ئەي قېرىنداشلار، خۇدا سىلەرنى ئۆزىنىڭ مۇقەددەس خەلقى بولۇشقا تاللىدى ۋە چاقىردى. شۇنىڭ ئۈچۈن، سىلەر ئۆز ھاياتىڭلاردا بۇنى ئىسپاتلاشقا تىرىشىڭلار. مانا شۇنداق قىلساڭلار، ھېچقاچان ئېتىقاد يولىدىن چەتنەپ كەتمەيسىلەر.

¹¹ رەببىمىز بولغان قۇتقۇزغۇچىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ مەڭگۈلۈك پادىشاھلىقىدىمۇ قىزغىن قارشى ئېلىنىسىلەر.

¹² شۇڭا، گەرچە سىلەر بۇ ئىشلارنى بىلگەن ھەمدە ئۆزۈڭلارغا يەتكۈزۈلگەن ھەقىقەتتە چىڭ تۇرۇۋاتقان بولساڭلارمۇ، مەن يەنىلا ھەر دائىم بۇ ئىشلارنى ئېسىڭلارغا سالماقچىمەن.¹³ ھايات ۋاقتىمدا بۇلارنى سەمىڭلارغا سېلىپ، سىلەرنى ئويغىتىپ تۇرۇشنى لايىق كۆردۈم.¹⁴ رەببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ بۇرۇن ماڭا ئايان قىلغىنىدەك، ھاياتىمنىڭ پات ئارىدا ئاخىرلىشىدىغانلىقىنى بىلىپ تۇرۇۋاتمەن.

¹⁵ سىلەرنىڭ بۇ ئىشلارنى مەن بۇ دۇنيادىن كەتكەندىن كېيىنمۇ ھەر دائىم ئېسىڭلاردىن چىقارماسلىقىڭلار ئۈچۈن كۈچۈمنىڭ بارىچە تىرىشۋاتمەن.

مۇقەددەس يازمىلاردىكى سۆزلەرگە ئەمەل قىلىش

¹⁶ بىز ئەلچىلەر سىلەرگە ئۇقتۇرغان رەببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ كۈچ - قۇدرىتى ۋە قايتا كېلىدىغانلىقى توغرىسىدىكى ھەقىقەتنى ھەرگىزمۇ ئۆزىمىز ئويدۇرۇپ چىقمىدۇق. بىز ئەيسا مەسىھنىڭ شان - شۆھرىتىنى ئۆز كۆزىمىز بىلەن كۆرگەنمىز.

¹⁷ ئەيسا مەسىھ مۇقەددەس تاغدا خۇدائاتىمىزدىن شان - شەرەپ ۋە ئۇلۇغۇققا ئېرىشكەندە، ئۇلۇغ خۇدانىڭ: «بۇ مېنىڭ سۆيۈملۈك ئوغلۇم، مەن ئۇنىڭدىن خۇرسەنمەن» دېگەن ئاۋازى ئاڭلاندى. ¹⁸ شۇ چاغدا، بىز مۇقەددەس تاغدا ئەيسا مەسىھ بىلەن بىللە بولغاچقا، ئەرشتىن كەلگەن بۇ ئاۋازنى ئۆز قۇلقىمىز بىلەن ئاڭلىدۇق. ¹⁹ شۇنىڭ بىلەن، بىز بۇرۇنقى پەيغەمبەرلەرنىڭ ئەيسا مەسىھ ھەققىدە ئېيتقان سۆزلىرىنىڭ ئىشەنچلىك ئىكەنلىكىنى ھەقىقىي چۈشەندۈدۈ. ئۇ سۆزلەرگە قۇلاق سالساڭلار، ياخشى قىلغان بولسىلەر. چۈنكى، تاڭ سۈزۈلگۈچە، يەنى تاڭ يۇلتۇزى ئەيسا مەسىھ كېلىپ، قەلبىڭلارنى تولۇق يورۇتقۇچە، بۇ سۆزلەر خۇددى قاراڭغۇلۇقتا يولنى يورۇتۇپ بېرىدىغان چىراغقا ئوخشاش چاقناپ تۇرىدۇ. ²⁰ شۇنى ئەڭ مۇھىم دەپ بىلىڭلاركى، مۇقەددەس يازمىلاردىكى ۋەھىيلەرنى پەيغەمبەرلەر ئۆزلىرى ئويلاپ چىققان ئەمەس. ²¹ چۈنكى، ھەرقانداق ۋەھىي ئىنسانلارنىڭ ئىرادىسىدىن كەلمەيدۇ. ئەكسىچە، ئۇلار خۇدانىڭ سۆزلىرى بولۇپ، مۇقەددەس روھنىڭ تەسىرلەندۈرۈشى بىلەن يەتكۈزۈلگەن.

2 - باب

ساختا پەيغەمبەرلەر ۋە ساختا تەلىم بەرگۈچىلەر

¹ بۇرۇن ئىسرائىل خەلقى ئىچىدە ساختا پەيغەمبەرلەر بولغىنىدەك، سىلەرنىڭ ئاراڭلاردىمۇ ساختا تەلىم بەرگۈچىلەر مەيدانغا چىقىدۇ. ئۇلار ئادەملەرنى ھالاك قىلىدىغان ساختا تەلىملەرنى ئاراڭلارغا يوشۇرۇن كىرگۈزىدۇ. ئۇلار ھەتتا ئۆزلىرىنىڭ گۇناھلىرىنىڭ بەدىلىنى تۆلەپ جېنىنى قۇربان قىلغان رەببىمۇ رەت قىلىدۇ. بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار تېزلا ئۆز بېشىغا ھالاكەت كەلتۈرىدۇ. ² نۇرغۇن كىشىلەر ئۇلارنىڭ شەرمەندىلىكىگە ئەگىشىپ كېتىدۇ. بۇ ساختا تەلىم بەرگۈچىلەر سەۋەبىدىن ئەيسا مەسىھ ۋە ئۇنىڭ ھەقىقەت يولى ھاقارەتكە ئۇچرايدۇ. ³ ئۇلار ئاچكۆز بولغاچقا،

¹⁸: 1 بۇ ۋەقە «مەتا» 17 - باب، 1 - 9 - ئايەتلەردە تولۇق بايان قىلىنغان.

پېترۇس يازغان ئىككىنچى خەت

ئويدۇرما سۆزلەر بىلەن مال - مۈلكۈڭلارنى تالان - تاراج قىلدۇ. خۇدانىڭ ئۇلارغا بېرىدىغان جازاسى بۇرۇندىن تەيياردۇر، ئۇلارنىڭ ھالاكتى بولسا كېچىكتۈرۈلمەيدۇ. ⁴ خۇدا گۇناھ سادىر قىلغان پەرىشتىلەرنى ئاياپ قويمىدى. بەلكى، ئۇلارنى دوزاخقا تاشلاپ، ئۇلارنى سوراققا تارتقۇچە، قاراڭغۇ ئۆڭكۈرلەردە سولاپ قويدى. ⁵ خۇدا قەدىمكى زامانلاردا ياشىغان كىشىلەرنىمۇ ئاياپ قويمىدى. ئۇلار گۇناھقا بېرىلگەن بولغاچقا، خۇدا دۇنيانى كەلكۈن بىلەن غەرق قىلىپ، ئۇلارنى جازالىدى. خۇدا پەقەت شۇ زاماندىكى كىشىلەرنى ھەققانىيلىق يولغا مېڭىشقا دەۋەت قىلغان نۇھ پەيغەمبەر ۋە ئۇنىڭ ئائىلىسىدىكى يەتتە كىشىنى ساقلاپ قالدى. ⁶ خۇدا كېيىن يەنە سودوم ۋە گومورا شەھىرىدىكى كىشىلەرنى جازالاپ، ئۇلارنىڭ شەھەرلىرىنى كۆيدۈرۈپ كۈل قىلىۋەتتى. خۇدا مۇشۇنداق قىلىش ئارقىلىق گۇناھ يولدا ماڭغانلارنىڭ قانداق جازالارغا ئۇچرايدىغانلىقى توغرىسىدا كېيىنكى ئەۋلادلارغا ئىبرەت بەردى. ⁷ لېكىن، خۇدا بۇ ئىككى شەھەردىكى كىشىلەرنى جازالاش بىلەن بىر ۋاقىتتا، ئۇلارنىڭ شەھۋانىيلىقلىرىدىن يىرگەنگەن ھەم توغرا يولدا ماڭغان لۇتىنى قۇتقۇزغانىدى. ⁸ ئاشۇنداق كىشىلەرنىڭ ئىچىدە ياشىغان بۇ دۇرۇس ئادەمنىڭ قەلبى ئاڭلىغان ۋە كۆرگەن رەزىل ئىشلار تۈپەيلىدىن ھەر كۈنى ئازابلىناتتى. ⁹ شۇنىڭدىن كۆرۈۋالالايمىزكى، خۇدا توغرا يولدا ماڭغانلارنى ئۇلار دۇچ كەلگەن سىناقلاردىن قانداق قۇتقۇزىدىغانلىقىنى بىلىدۇ. شۇنىڭدەك، خۇدا سوراق كۈنىگىچە گۇناھ يولدا ماڭغانلارنى جازالاشنى قانداق داۋاملاشتۇرۇشنى، ¹⁰ بولۇپمۇ چىرىك ھەۋەسلەرگە بېرىلگەن ۋە خۇدانىڭ ھوقۇقىغا سەل قارىغان ھېلىقى ساختا تەلىم بەرگۈچىلەرنى قانداق جازالاشنى بىلىدۇ.

ئۇلار ئۆزىنى چوڭ تۇتۇپ، مەغرۇرلارچە ئىش قىلدۇ ھەم ئەرىشتىكى ئۇلۇغلارغا ھاقارەت قىلىشتىن قورقمايدۇ. ¹¹ ھەتتا كۈچ - قۇدرەتتە بۇ ساختا تەلىم بەرگۈچىلەردىن ھەسسىلەپ ئۈستۈن بولغان پەرىشتىلەرمۇ خۇدانىڭ ئالدىدا ئەرىشتىكى بۇ ئۇلۇغلارغا تۆھمەت چاپلاپ ئۇلارنى ئەيىبلەيدۇ. ¹² لېكىن، بۇ ساختا تەلىم بەرگۈچىلەر ئۆزلىرى چۈشەنمەيدىغان ئىشلار ئۈستىدە خالىغانچە كۆپۈرلۈك قىلىدۇ. بۇ كىشىلەر خۇددى ئوۋلىنىپ بوغۇزلىنىش ئۈچۈن تۇغۇلغان ياۋايى

پېترۇس يازغان ئىككىنچى خەت

ھايۋاناتلاردەك ئەقىلسىز كېلىدۇ ھەمدە بۇ ياۋايى ھايۋاناتلارغا ئوخشاش ھالدا قىلىندۇ.¹³ بۇ كىشىلەر باشقىلارغا قىلغان ناھەقچىلىكىگە تۇشلۇق جازاغا ئۇچرايدۇ. ئۇلار ھەتتا كۈندۈزى ئوچۇق - ئاشكارا ھالدا ئەيىب - ئىسرەت قىلىشىنىمۇ لەززەت، دەپ ھېسابلايدۇ. بۇ كىشىلەر بىلەن بىر داستاندا ئولتۇرغىنىدا، سىلەرنى ئالدىنقىدىن زوقلىنىدۇ ھەمدە سىلەرگە نومۇس ۋە داغ كەلتۈرىدۇ.¹⁴ ئۇلارنىڭ قەلبى زىناخورلۇق ھەۋەسلىرى بىلەن تولغان بولۇپ، توختىماستىن گۇناھ سادىر قىلىپ تۇرىدۇ ۋە ئېتىقادتا ئاجىز كىشىلەرنى ئازدۇرىدۇ. ئۇلارنىڭ قەلبى ئاچكۆزلۈككە كۆنۈپ كەتكەن بولۇپ، ئۇلار خۇدانىڭ لەنتىگە كەتكەنلەردۇر.¹⁵ ئۇلار بىئورنىڭ ئوغلى بىلئامنىڭ يولغا مېڭىپ، توغرا يولدىن چەتنەپ كەتتى. بىلئام پۇلپەرەس بولغاچقا، يامانلىق قىلدى.¹⁶ ئۇنىڭ قىلغان گۇناھلىرى تۈپەيلىدىن خۇدا ئۇنى ئەيىبلىدى. خۇدا ئۇنىڭ ئېشىكىنى زۇۋانغا كەلتۈرۈپ، بۇ «پەيغەمبەر» نىڭ قىلماقچى بولغان ئەخمەقلەرچە ئىشىنى توسىدى.³

¹⁷ بۇ ساختا تەلىم بەرگۈچىلەر قۇرۇپ كەتكەن بۇلاقلارغا ۋە گۈلدۈرى بار، يامغۇرى يوق بۇلۇتلارغا ئوخشايدۇ. خۇدا ئۇلارغا قاپقاراڭغۇلۇقتا جاي ھازىرلاپ قويدى.¹⁸ چۈنكى، ئۇلار يالغان - ياۋىداق سۆزلەر بىلەن ماختىنىپ، ئۆزىنى خاتا يولدىن يېڭىلا تارتقانلارنىڭ شەھۋانىي ھەۋەسلىرىنى قوزغىتىش بىلەن ئۇلارنى ئازدۇرىدۇ.¹⁹ ئۇلار ئازدۇرۇلغانلارغا، «سىلەر بىزگە ئوخشاش مۇشۇنداق قىلساڭلار، ھەقىقىي ئەركىن بولىسىلەر» دەپ ۋەدە قىلىدۇ. لېكىن، ئۇلار ئەمەلىيەتتە چىرىكلىكنىڭ قۇللىرىدۇر. چۈنكى، ئادەم نېمە تەرىپىدىن بويسۇندۇرۇلغان بولسا، شۇنىڭ قولى بولىدۇ.²⁰ ئەگەر بىرى رەببىمىز بولغان قۇتقۇزغۇچى ئەيسا مەسىھنى

³ 2:16 بىئورنىڭ ئوغلى بىلئام — مۇسا پەيغەمبەر ئىسرائىللارنى مىسىردىن خۇدا ۋەدە قىلغان زېمىنغا باشلاپ كېتىۋاتقاندا، يول ئۈستىدىكى پادىشاھلارنىڭ قارشىلىقىغا ئۇچرايدۇ. ئاشۇ پادىشاھلاردىن بىرى بىئورنىڭ ئوغلى بىلئامنى تېپىپ، ئەگەر ئۇ ئىسرائىللارغا لەنەت ئوقۇسا، ئۇنىڭغا كۆپ پۇل بەرمەكچى بولىدۇ. لېكىن، خۇدا بىلئامنىڭ ئۇنداق قىلىشىغا رۇخسەت قىلمايدۇ. شۇنداقىمۇ، بىلئام پۇلنى دەپ خۇداغا بويسۇنماي، ئۇلارغا لەنەت ئوقۇماقچى بولىدۇ. بىراق، خۇدانىڭ توسۇشى بىلەن لەنەت ئوقۇيالمايدۇ.

پېترۇس يازغان ئىككىنچى خەت

تونۇش ئارقىلىق بۇ دۇنيانىڭ ناپاكىلىقلىرىدىن قۇتۇلۇپ، كېيىن شۇنداق ناپاك ئىشلارغا يەنە قايتا كىرىشىپ قېلىپ شۇ ناپاكىلىقلارنىڭ قولى بولۇپ قالسا، ئۇنىڭ كېيىنكى ھالى دەسلەپكىسىدىنمۇ يامان بولىدۇ.²¹ چۈنكى، ھەققانىيلىق يولىنى بىلىپ تۇرۇپ، ئۆزىگە يەتكۈزۈلگەن مۇقەددەس ئەمردىن يۈز ئۆرۈگەندىن كۆرە، بۇ يولنى زادىلا بىلمىگەن ياخشى.²² ئۇنىڭ يامان يولغا قايتقىنى دەل ھېكمەتلىك سۆزلەردە ئېيتىلغىنىغا ئوخشايدۇ: «ئىت ئايلىنىپ ئۆز قۇسۇقىنى يەر» ۋە يەنە «چوشقا يۇيۇنۇپ چىقىپلا پاتقاققا ئېغىنار.»

3 - باب

رەببىمىزنىڭ كېلىدىغان كۈنى

¹ قەدىرلىك قېرىنداشلار، ھازىر سىلەرگە يېزىۋاتقىنىم ئىككىنچى خېتىمدۇر. ھەر ئىككى خېتىمدە بۇ ئىشلارنى سەمكىلارغا سېلىپ، سىلەرنى توغرا پىكىر قىلىشقا يېتەكلەشكە تىرىشتىم.² مۇقەددەس پەيغەمبەرلىرىمىز بۇرۇن ئېيتقان سۆزلەرنى ۋە قۇتقۇزغۇچىمىز، يەنى رەببىمىز ئەيسا مەسىھ ئەلچىلەر ئارقىلىق بەرگەن ئەمىرلەرنى ئېسىڭلاردا تۇتۇشۇڭلارنى سورايمەن.

³ ئەڭ مۇھىمى شۇنى بىلىشىڭلار كېرەككى، ئاخىر زاماندا ئۆزىڭلارنىڭ يامان ھەۋەسلىرىڭلارنىڭ كەينىگە كىرىدىغان، سىلەرنى مەسخىرە قىلىدىغان كىشىلەر چىقىدۇ. ⁴ ئۇلار سىلەرنى، «رەببىڭلار مەن قايتا كېلىمەن دېگەنغۇ! ئۇ قېنى؟ ئۇ قايتىپ كەلمىدىغۇ! بوۋىلىرىمىز ئالەمدىن ئۆتۈپ تاكى ھازىرغىچە ھەممە ئىشلار ئوخشاش بولۇپ، دۇنيا ئاپىرىدە بولغان ۋاقىتتىكىدىن ھېچقانداق پەرقى يوقتۇر» دەپ مەسخىرە قىلىشىدۇ.⁵ ھالبۇكى، ئۇلار ئەڭ قەدىمكى زاماندا خۇدانىڭ ئۆز ئەمرى بىلەن ئاسماننى ياراتقانلىقىنى ۋە يەرنىڭ سۇدىن ھەم سۇ ئارقىلىق بارلىققا كەلگەنلىكىنى قەستەن ئۇنتۇيدۇ.⁶ خۇدا سۇ بىلەن، يەنى كەلكۈن سۈيى بىلەن نۇھ پەيغەمبەر ياشىغان دۇنيانى غەرق قىلغانىدى.⁷ خۇدا يەنىلا ئۆز ئەمرى بىلەن ئۆزىڭلارنىڭ يولىدا ماڭمىغانلارنىڭ سوراققا تارتىلىپ ھالاك قىلىنىدىغان ئاشۇ كۈندە

پېترۇس يازغان ئىككىنچى خەت

ئاسمان بىلەن زېمىننىڭ ئوتتا كۆيدۈرۈلۈشىنى بەلگىلىدى. شۇڭا، ئاسمان بىلەن زېمىن تا شۇ كۈنگىچە ساقلىنىدۇ.

⁸ قەدىرلىك قېرىنداشلىرىم، شۇنى ئۇنتۇماڭلاركى، رەببىمىز ۋاقتىنىڭ چەكلىمىسىگە ئۇچرىمىغاچقا، ئۇنىڭ نەزىرىدە بىر كۈن مىڭ يىلدەك، مىڭ يىل بىر كۈندەكتۇر. ⁹ رەببىمىز ھەرگىزمۇ بەزىلەرنىڭ ئويلىغىنىدەك ئۆزىنىڭ قايتا كېلىشى توغرىسىدىكى ۋەدىسىنى ئورۇنداشنى كېچىكتۈرگىنى يوق. بەلكى، ئۇ سىلەرگە كەڭچىلىك قىلىش سەۋەبىدىن تېخى قايتا كەلمىدى. خۇدا ھېچكىمنىڭ مەڭگۈ ھالەك بولۇشىنى خالىمايدۇ، بەلكى ئۇ بارلىق ئىنسانلارنىڭ توۋا قىلىشىنى خالايدۇ. ¹⁰ لېكىن، رەببىمىز ئەيسا چوقۇم قايتىپ كېلىدۇ. بۇ كۈننىڭ كېلىشى خۇددى ئوغرىنىڭ كېلىشىدەك كۈتۈلمىگەن ۋاقتتا بولىدۇ. ئۇ كۈنى پۈتۈن ئاسمان قاتتىق گۈلدۈرلىگەن ئاۋاز بىلەن غايىب بولىدۇ. ئاسمان جىسىملىرى كۆيۈپ تۈگەيدۇ. زېمىن ۋە ئۇنىڭدىكى پۈتكۈل نەرسىلەرمۇ كۆيۈپ گۇمران بولىدۇ. ¹¹ ھەممە نەرسە مانا شۇنداق يوقىلىدۇ. ئۇنداقتا، سىلەر قانداق ئادەملەردىن بولۇشۇڭلار كېرەك؟ سىلەر پاك ياشاپ، خۇدا يولىدا ماڭدىغان ئادەملەردىن بولۇشۇڭلار كېرەك. ¹² سىلەر قىيامەت كۈنىنى ئىنتىزارلىق بىلەن كۈتۈپ، ئۇ كۈننىڭ تېزىرەك كېلىشى ئۈچۈن بار كۈچۈڭلار بىلەن خۇداغا خىزمەت قىلىڭلار. ئۇ كۈننىڭ كېلىشى بىلەن پۈتۈن ئاسمان كۆيۈپ تۈگەيدۇ، ئاسمان جىسىملىرىمۇ شىددەتلىك ئوتتا ئېرىپ يوقايدۇ. ¹³ لېكىن، بىز خۇدا ۋەدە قىلغان يېڭى ئاسمان - زېمىننى ئىنتىزارلىق بىلەن كۈتۈۋاتىمىز. ئۇ يەردە پەقەت ھەققانىيلىق يولىدا ماڭدىغانلارلا ياشىيالايدۇ.

¹⁴ شۇنىڭ ئۈچۈن، ئەي قەدىرلىك قېرىنداشلىرىم، بۇ ئىشلارنى كۈتۈۋاتقانكەنسىلەر، خۇدانىڭ ئالدىدا ئەيىبىسىز ۋە قۇسۇرسىز ياشاشقا ھەمدە خۇدا بىلەن ئىناقلىقنى ساقلاپ قېلىشقا تىرىشىڭلار. ¹⁵ رەببىمىزنىڭ كەڭچىلىك قىلىشىنى كۆپ ئادەملەرنىڭ قۇتقۇزۇلۇش پۇرسىتى، دەپ بىلىڭلار. بۇ دەل قەدىرلىك قېرىنداشلىرىمىز پائۇلۇسنىڭ ئۆزىگە ئاتا قىلىنغان ئەقىل - پاراسەت بىلەن سىلەرگە يازغىغا ئوخشاشتۇر. ¹⁶ ئۇ بارلىق خەتلەردە بۇ ئىشلار ھەققىدە توختالغان. ئۇنىڭ خەتلەردە چۈشىنىش تەس بولغان بەزى جايلار بار. خۇدا توغرىسىدىكى بىلىمى ئاز

پېترۇس يازغان ئىككىنچى خەت

ۋە ئېتىقادتا ئاجىز كىشىلەر مۇقەددەس يازمىلارنىڭ باشقا قىسىملىرىنى بۇرمىلىغاندەك، ئۇنىڭ خەتلەردىكى چۈشىنىش تەس بولغان جايلارنىمۇ بۇرمىلاپ چۈشەندۈرىدۇ. مۇشۇنداق قىلغانلار ئۆزىگە ھالاكەت ئېلىپ كېلىدۇ.¹⁷ قەدىرلىك قېرىنداشلىرىم، بۇ ساختا تەلىم بەرگۈچىلەر توغرىسىدىكى ئىشلارنى ئالدىنلا بىلگەنكىنەنسىلەر، بۇ رەزىل ئادەملەرنىڭ خاتا تەلىمىگە ئەگىشىپ، مۇستەھكەم مەيدانلىقلارنى يوقىتىپ قويۇشتىن ھوشيار بولۇڭلار.¹⁸ ئەكسىچە، ئېتىقادلىقلار رەببىمىز بولغان قۇتقۇزغۇچىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ مېھرى - شەپقىتى ۋە ئۇنىڭغا بولغان تونۇشۇڭلار ئارقىلىق داۋاملىق ئۆسۈپ بارسۇن. بارلىق شان - شەرەپ رەببىمىزگە ئەبەدىلئەبەد مەنسۇپ بولغاي!

يۇھاننا يازغان بىرىنچى خەت

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

بۇ خەتنىڭ مۇئەللىپى دەل «يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر»، يۇھاننا يازغان ئىككىنچى ۋە ئۈچىنچى خەتنىڭ مۇئەللىپى يۇھاننا بولۇپ، ئۇ ئەيسا مەسىھنىڭ ئەلچىلىرىنىڭ بىرى ئىدى.

ئۇنىڭ بۇ خەتنى يېزىشتىكى مەقسىتى ئېتىقادچىلارنى ئەيسا مەسىھكە باغلىنىپ، خۇداغا يېقىن ياشاشقا چاقىرىش بىلەن ساختا تەلىمگە ئەگەشمەسلىككە ئاگاھلاندۇرۇشتىن ئىبارەت.

بۇ يەردە دېيىلگەن ساختا تەلىم شۇنىڭدىن ئىبارەتكى: ماددىي دۇنيا رەزىل؛ جىسمانىي تەن بۇ ماددىي دۇنياغا تەۋە بولغاچقا، ئەيسا مەسىھنىڭ ئىنسان تېنىدە كېلىشىگە بولمايدۇ، شۇنداقلا ئىنسانلارنىڭ قۇتقۇزۇلۇشىغا ئېرىشىشى ماددىي دۇنيادىكى ھاياتقا باغلىق بولمىغاچقا، قۇتقۇزۇلغانلارنىڭ ئەخلاقلىق بولۇشىنىڭ ۋە مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىشىنىڭ زۆرۈرىتى يوق.

مۇئەللىپ بۇنداق ساختا تەلىمگە رەددىيە بېرىش ئۈچۈن، ئەيسا مەسىھنىڭ ھەقىقىي ئىنسان تېنىدە كەلگەنلىكىنى ئېنىق كۆرسىتىپ بېرىش بىلەن بىرگە، ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلمەن، خۇدانى سۆيىمەن، دېگۈچىلەرنىڭ خۇداغا بويسۇنۇپ ياشىشى ۋە بىر - بىرىگە مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىشى كېرەكلىكىنى تەكىتلىگەن.

تېزىس:

1. ھاياتلىق كالامى (1 - باب 1 - ئايەتتىن 4 - ئايەتكىچە)
2. يورۇقلۇق ۋە قاراڭغۇلۇق (1 - باب 5 - ئايەتتىن 2 - بابنىڭ ئاخىرىغىچە)
3. خۇدانىڭ پەرزەنتلىرى (3 - باب)
4. ھەقىقەت ۋە يالغانچىلىق (4 - باب 1 - ئايەتتىن 6 - ئايەتكىچە)
5. مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىش (4 - باب 7 - ئايەتتىن 21 - ئايەتكىچە)
6. ئېتىقاد ئارقىلىق غەلبە قىلىش (5 - باب)

يۇھاننا يازغان

بىرىنچى خەت

ئەيسا مەسسھ — ھاياتلىق كالامدۇر

¹ بىز بۇ خېتىمىزدە سىلەرگە ئەزەلدىن بار بولغان ھاياتلىق كالامى توغرىسىدا بايان قىلماقچىمىز. بىز بۇ ھاياتلىق كالامىنى ئۆز قۇلقىمىز بىلەن ئاڭلىغان، ئۆز كۆزىمىز بىلەن كۆرگەن ۋە كۆزەتكەن ھەمدە ئۇنى ئۆز قوللىرىمىز بىلەن تۇتقان. ² بۇ ھاياتلىق بىزگە ئايان بولدى. بىز ئۇنى كۆردۇق. شۇڭا، بۇ ھەقتە گۇۋاھلىق بېرىمىز ھەمدە ئەسلىدە ئەرشتىكى ئاتىمىز بىلەن بىللە بولۇپ، كېيىن بىزگە ئايان بولغان بۇ مەڭگۈلۈك ھاياتنى سىلەرگە بايان قىلىمىز. ³ سىلەرنىڭمۇ بىز بىلەن قېرىنداش بولۇشۇڭلار ئۈچۈن، كۆرگەن ۋە ئاڭلىغانلىرىمىزنى سىلەرگە يەتكۈزۈۋاتىمىز. بىز بۇنداق قېرىنداشلىقتىن بىللە بەھرىمەن بولالايمىز. چۈنكى، بىز ھەممىمىز بىرلىكتە ئاتىمىز ۋە ئۇنىڭ ئوغلى ئەيسا مەسسھكە باغلاندىق. ⁴ ھەممىمىزنىڭ خۇشاللىقى تولۇپ تاشسۇن دەپ، بۇلارنى سىلەرگە يېزىۋاتىمىز.

خۇدانىڭ يورۇقلۇقىدا پاك ياشىشىمىز كېرەك

⁵ بىز ئەيسا مەسسھتىن ئاڭلىغان ھەم سىلەرگە يەتكۈزمەكچى بولغان خەۋەر دەل شۇنىڭدىن ئىبارەتتىكى، خۇدا يورۇقلۇقتۇر، ئۇنىڭدا ھېچقانداق قاراڭغۇلۇق بولمايدۇ.

يۇھاننا يازغان بىرىنچى خەت

⁶ ئەگەر ئۆزىمىزنى خۇداغا يېقىن دەپ تۇرۇپ، يەنىلا گۇناھ ئۆتكۈزۈپ، قاراڭغۇلۇقتا مېڭىۋەرسەك، يالغان ئېيتقان ۋە ھەقىقەتكە ئەمەل قىلمىغان بولىمىز. ⁷ شۇڭا، خۇدا يورۇقلۇقتا بولغىنىدەك، بىزمۇ يورۇقلۇقتا بولساق، بىر - بىرىمىزگە يېقىن بولىمىز ھەم خۇدانىڭ ئوغلى ئەيسا مەسھنىڭ قۇربانلىق قېنى بىزنى بارلىق گۇناھتىن پاك قىلىدۇ. ⁸ گۇناھىمىز يوق دېسەك، ئۆز - ئۆزىمىزنى ئالدىغان بولىمىز ۋە ھەقىقەت قەلبىمىزدىن ئورۇن ئالمىغان بولىدۇ. ⁹ گۇناھلىرىمىزنى ئىقرار قىلساق، ئىشەنچلىك ۋە ئادىل خۇدا گۇناھلىرىمىزنى كەچۈرۈم قىلىپ، بىزنى بارلىق گۇناھلىرىمىزدىن پاك قىلىدۇ. ¹⁰ گۇناھ قىلمىدۇق دېسەك، خۇدانى يالغانچى قىلىپ قويغان بولىمىز ۋە ئۇنىڭ سۆزى قەلبىمىزدىن ئورۇن ئالمىغان بولىدۇ.

2 - باب

ئەيسا مەسىھ — ئاقلىغۇچىمىزدۇر

¹ ئەزىز بالىلىرىم، مەن سىلەرنى گۇناھ سادىر قىلمىسۇن دەپ، بۇ سۆزلەرنى يازماقتىمەن. مۇبادا بىرىمىز گۇناھ سادىر قىلساق، ئاقلىغۇچىمىز بولغان ئادىل ئەيسا مەسىھ ئەرىشتىكى ئاتىمىزنىڭ ئالدىدا بىزنى ئاقلايدۇ. ² ئەيسا مەسىھ گۇناھلىرىمىزنىڭ كەچۈرۈم قىلىنىشى ئۈچۈن قىلىنغان قۇربانلىقتۇر. ئۇنىڭ ئۆز جېنىنى قۇربان قىلىشى پەقەت بىزنىڭ گۇناھلىرىمىز ئۈچۈنلا ئەمەس، بەلكى پۈتكۈل دۇنيادىكى ئىنسانلارنىڭ گۇناھلىرى ئۈچۈندۇر.

³ خۇدانىڭ ئەمرلىرىگە ئەمەل قىلساق، ئۇ چاغدا خۇدانى تونۇغانلىقىمىزنى بىلەلەيمىز. ⁴ «خۇدانى تونۇيمەن» دەپ تۇرۇپ، ئۇنىڭ ئەمرلىرىگە ئەمەل قىلمىغان كىشى يالغانچىدۇر، ئۇنىڭدا ھەقىقەت يوقتۇر. ⁵ لېكىن، خۇدانىڭ سۆزىگە ئەمەل قىلساق، خۇداغا بولغان مېھىر - مۇھەببىتىمىزنى ھەقىقەتەن مۇكەممەل ئىپادىلىگەن بولىمىز. ئۆزىمىزنىڭ خۇداغا باغلىنىپ ياشاۋاتقانلىقىمىزنى ئەنە شۇنىڭدىن بىلەلەيمىز. ⁶ «خۇداغا باغلىنىپ ياشايمەن» دېگەن كىشى ئەيسا مەسىھكە ئوخشاش ياشىشى كېرەك.

يۇھاننا يازغان بىرىنچى خەت

قېرىنداشلارغا مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىشىمىز كېرەك

⁷ قەدىرلىك قېرىنداشلار، سىلەرگە بۇرۇن ئاڭلاپ باقمىغان يېڭى بىر ئەمرنى ئەمەس، بەلكى بۇرۇندىن تارتىپ سىلەر قوبۇل قىلىپ كېلىۋاتقان كونا ئەمرنى يازماقتىمەن. بۇ ئەمر خۇدانىڭ سىلەر بۇرۇندىنلا ئاڭلاپ كېلىۋاتقان سۆزىدۇر. ⁸ لېكىن، بۇ ئەمرنى يېڭى ئەمر دېسەكمۇ بولىدۇ. چۈنكى، ئۇنىڭ ھەقىقەت ئىكەنلىكى ئەيسا مەسىھنىڭ ھاياتىدا ۋە سىلەرنىڭ ھاياتىڭلاردا نامايان بولدى. قاراڭغۇلۇق ئاخىرلاشماقتا، ھەقىقىي يورۇقلۇق بولسا ئۆز نۇرىنى چېچىشقا باشلىماقتا. ⁹ كىمدەكىم ئۆزىنى «يورۇقلۇقتا ياشاۋاتمەن» دەپ تۇرۇپ، قېرىندىشىغا ئۆچمەنلىك قىلسا، ئۇ يەنىلا قاراڭغۇلۇقتا تۇرۇۋاتقان بولىدۇ. ¹⁰ قېرىندىشىغا مېھىر - مۇھەببەت كۆرسەتكەن كىشى يورۇقلۇقتا ياشايدۇ، ئۇنىڭدا گۇناھقا باشلايدىغان ھېچنېمە قالمايدۇ. ¹¹ لېكىن، قېرىندىشىغا ئۆچمەنلىك قىلغان كىشى قاراڭغۇلۇقتىدۇر. ئۇ قاراڭغۇلۇقتا ماڭىدۇ ۋە قەيەرگە كېتىۋاتقانلىقىنى بىلمەيدۇ، چۈنكى قاراڭغۇلۇق ئۇنىڭ كۆزلىرىنى كور قىلىۋەتكەن.

¹² ئەزىز بالىلىرىم، مەن بۇ خېتىمنى سىلەرگە يېزىۋاتمەن، چۈنكى گۇناھلىرىڭلار ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق كەچۈرۈم قىلىندى. ¹³ ئاتلار، بۇنى سىلەرگە يېزىۋاتمەن،

چۈنكى سىلەر ئەزەلدىن بار بولغۇچىنى تونۇدۇڭلار. يىگىتلەر، بۇنى سىلەرگە يېزىۋاتمەن،

چۈنكى سىلەر شەيتان ئۈستىدىن غەلبە قىلىدىڭلار. ¹⁴ ئەزىز بالىلىرىم، بۇنى سىلەرگە يېزىۋاتمەن،

چۈنكى سىلەر ئەرشتىكى ئاتىمىزنى تونۇدۇڭلار. ئاتلار، بۇنى سىلەرگە يېزىۋاتمەن،

چۈنكى سىلەر ئەزەلدىن بار بولغۇچىنى تونۇدۇڭلار. يىگىتلەر، بۇنى سىلەرگە يېزىۋاتمەن،

چۈنكى ئېتىقادىڭلار كۈچلۈك،

يۇھاننا يازغان بىرىنچى خەت

خۇدانىڭ سۆزى قەلبىڭلاردا ياشايدۇ،
شەيتان ئۈستىدىنمۇ غەلبە قىلدىڭلار.

¹⁵ بۇ دۇنيانى ۋە بۇ دۇنيادىكى ئىشلارنى سۆيىمەڭلار. بۇ دۇنيانى سۆيىسەڭلار،
ئەرشتىكى ئاتىمىزنى سۆيىمىگەن بولسىلەر. ¹⁶ چۈنكى، بۇ دۇنيادىكى ئىشلار، يەنى
جىسمانىي ھەۋەس، ئاچكۆزلۈك ۋە مەغرۇرلۇققا ئوخشاشلارنىڭ ھەممىسى بۇ
دۇنياغا مەنسۇپ بولۇپ، ئۇلار ھەرگىزمۇ ئەرشتىكى ئاتىمىزدىن كەلگەن ئەمەس.
¹⁷ بۇ دۇنيا ۋە ئۇنىڭدىكى ھەۋەسلەرنىڭ ھەممىسى ئۆتۈپ كېتىدۇ. لېكىن، خۇدانىڭ
ئىرادىسىگە ئەمەل قىلغان كىشى مەڭگۈ ياشايدۇ.

ئەيسا مەسھنىڭ رەقىبى

¹⁸ ئەزىز بالىلىرىم، زامان ئاخىرى بولۇپ قالدى. سىلەر ئەيسا مەسھنىڭ رەقىبىنىڭ
ئاخىر زاماندا كېلىدىغانلىقىنى ئاڭلىغان. ئەمەلىيەتتە، ھازىرنىڭ ئۆزىدىلا نۇرغۇنلىرى
مەيدانغا چىقتى. بۇنىڭدىن زامان ئاخىرى بولۇپ قالغانلىقى بىزگە مەلۇم. ¹⁹ ئۇلار
ئارىمىزدىن چىقتى، لېكىن ئۇلار بىزنىڭ كىشىلىرىمىزدىن ئەمەس. چۈنكى، بىزنىڭ
كىشىلىرىمىزدىن بولغان بولسا، بىزدىن ئايرىلمىغان بولاتتى. ئۇلارنىڭ ئايرىلىپ
كېتىشى ھېچقايسىسىنىڭ راستتىنلا بىزنىڭ كىشىلىرىمىزدىن ئەمەسلىكىنى
كۆرسىتىپ بەردى.

²⁰ سىلەر بولساڭلار ئەيسا مەسھتىن مۇقەددەس روھنى قوبۇل قىلدىڭلار. شۇنىڭ
ئۈچۈن، ھەممىڭلار ھەقىقەتنى بىلىسىلەر. ²¹ سىلەرگە بۇ خەتنى يېزىشىمىدىكى
سەۋەب، سىلەرنىڭ ھەقىقەتنى بىلمىگەنلىكىڭلار ئۈچۈن ئەمەس، بەلكى ھەقىقەتنى
بىلىپ، يالغانچىلىقنىڭ ھەقىقەتتىن كېلىپ چىقمايدىغانلىقىنى چۈشەنگەنلىكىڭلار
ئۈچۈندۇر.

²² ئەمەس، كىم ئۇچىغا چىققان يالغانچى؟ ھەزرىتى ئەيسانى رەت قىلىپ، ئۇنى
«مەسھ، يەنى قۇتقۇزغۇچى ئەمەس» دەپ قارىغان ئادەم ئۇچىغا چىققان
يالغانچىدۇر! ئەرشتىكى ئاتىمىزنى ۋە ئۇنىڭ ئوغلى ئەيسا مەسھنى رەت قىلغان
كىشى ئەيسا مەسھنىڭ رەقىبىدۇر. ²³ خۇدا ئۆز ئوغلىنى رەت قىلغانلارنىڭ ئاتىسى

يۇھاننا يازغان بىرىنچى خەت

بولمايدۇ. ئەكسىچە، ئۇنى ئېتىراپ قىلغانلارنىڭ ئاتىسى بولىدۇ.
²⁴ بۇرۇندىن ئاڭلاپ كېلىۋاتقان تەلىمنى داۋاملىق قەلبىڭلاردا ساقلاڭلار. شۇنداق
 قىلساڭلار، سىلەرمۇ داۋاملىق ئەرىشتىكى ئاتىمىز ۋە ئۇنىڭ ئوغلىغا باغلىنىپ
 ياشاۋاتقان بولىسىلەر. ²⁵ ئەيسا مەسىھنىڭ بىزگە قىلغان ۋەدىسى بىزنى مەڭگۈ
 ھاياتلىققا ئېرىشتۈرۈشتۇر.
²⁶ سىلەرنى ئازدۇرماقچى بولغانلارنى كۆزدە تۇتۇپ، بۇلارنى سىلەرگە يازدىم.
²⁷ سىلەرگە كەلسەك، ئەيسا مەسىھ سىلەرگە ئاتا قىلغان مۇقەددەس روھ قەلبىڭلاردا
 بولغاچقا، سىلەر باشقىلارنىڭ يېڭى تەلىمىگە موھتاج ئەمەسسىلەر. مۇقەددەس روھ
 سىلەرگە ھەممە ھەقىقەتنى ئۆگىتىدۇ. چۈنكى، ئۇ ھەقتۇر، يالغان ئەمەستۇر. شۇڭا،
 مۇشۇ ھەقىقەت بويىچە داۋاملىق ئەيسا مەسىھكە باغلىنىپ ياشاڭلار.
²⁸ دېمەك، ئەزىز بالىلىرىم، داۋاملىق ئەيسا مەسىھكە باغلىنىپ ياشاڭلار. شۇنداق
 قىلساڭلار، ئۇ قايتىپ كەلگەندە يۈرىكىمىز توق تۇرىدۇ ھەم ئۇنىڭ ئالدىدا
 خىجالەتچىلىكتە قالمايمىز. ²⁹ خۇدانىڭ ئادىل ئىكەنلىكىنى بىلگەنكىنەنسىلەر،
 ئادىللىققا ئەمەل قىلغۇچىلارنىڭ ئۇنىڭ پەرزەنتلىرى ئىكەنلىكىنىمۇ بىلەلەيسىلەر.

3 - باب

بىز خۇدانىڭ پەرزەنتلىرى

¹ قاراڭلار، ئەرىشتىكى ئاتىمىز بىزگە نەقەدەر مېھىر - مۇھەببەت
 كۆرسەتكەن - ھە! ئۇنىڭ مېھىر - مۇھەببىتى شۇنچىلىك چوڭقۇركى، ئۇ بىزنى
 «پەرزەنتلىرىم» دەپ ئاتىدى. ھەقىقەتەنمۇ بىز خۇدانىڭ پەرزەنتلىرىمىز. بىراق،
 ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلمىغانلار ئەرىشتىكى ئاتىمىزنى تونۇمىغانلىقتىن، بىزنىڭ
 خۇدانىڭ پەرزەنتلىرى ئىكەنلىكىمىزنىمۇ تونۇپ يېتەلمەيدۇ. ² قەدىرلىك
 قېرىنداشلار، بىز ھازىر خۇدانىڭ پەرزەنتلىرىمىز، لېكىن كەلگۈسىدە قانداق
 بولىدىغانلىقىمىز تېخى بىزگە ئوچۇق ئايان قىلىنمىغان. بىراق، ئەيسا مەسىھ قايتىپ
 كەلگەندە، ئۇنىڭغا ئوخشاش بولىدىغانلىقىمىزنى بىلىمىز. چۈنكى، شۇ چاغدا ئۇ

يۇھاننا يازغان بىرىنچى خەت

قانداق بولسا، بىز ئۇنى شۇ پېتى كۆرىمىز. ³ ئەيسا مەسھكە بۇ ئۈمىدىنى باغلىغان ھەرقانداق كىشى ئۆزىنى پاك تۇتىدۇ. چۈنكى، ئەيسا مەسھ پاك تۇرۇپ، ⁴ گۇناھ سادىر قىلغان كىشى خۇدانىڭ قانۇنىغا خىلاپلىق قىلغان بولىدۇ. چۈنكى، گۇناھ سادىر قىلغانلىق خۇدانىڭ قانۇنىغا خىلاپلىق قىلغانلىقتۇر. ⁵ ھالبۇكى، سىلەر ئەيسا مەسھنىڭ ئىنسانلارنى گۇناھىدىن ئازاد قىلىش ئۈچۈن دۇنياغا كەلگەنلىكىنى ۋە ئۇنىڭ گۇناھسىز ئىكەنلىكىنى بىلسىلەر. ⁶ شۇڭا، ئەيسا مەسھكە باغلىنىپ ياشاۋاتقان كىشى گۇناھ سادىر قىلىۋەرمەيدۇ. گۇناھ سادىر قىلىۋېرىدىغان كىشى ئەيسا مەسھنى چۈشەنمىگەن ۋە ئۇنى تونۇپ يەتمىگەن بولىدۇ. ⁷ ئەزىز بالىلىرىم، كىشىلەر سىلەرنى ئالداپ كەتمىسۇن. ھەققانىيلىققا ئەمەل قىلغان كىشى ئەيسا مەسھ ھەققانىي بولغىنىدەك ھەققانىيىدۇر. ⁸ لېكىن، گۇناھ سادىر قىلىۋېرىدىغان كىشى شەيتانغا مەنسۇپتۇر. چۈنكى، شەيتان ئەلمىساقىتىن تارتىپ گۇناھ سادىر قىلىپ كەلمەكتە. خۇدانىڭ ئوغلى ئەيسا مەسھنىڭ دۇنياغا كېلىشتىكى مەقسىتى شەيتاننىڭ قىلمىشلىرىنى يوقىتىشتۇر. ⁹ خۇدانىڭ پەرزەنتى بولغان كىشى گۇناھ سادىر قىلىۋەرمەيدۇ. ئۇنىڭدا خۇدانىڭ تەبىئىتى مەۋجۇت بولغاچقا، گۇناھ سادىر قىلىۋېرىلمەيدۇ. ¹⁰ ھەققانىي يول تۇتمايدىغان ياكى قېرىندىشىغا مېھىر - مۇھەببەت كۆرسەتمەيدىغان كىشى خۇدانىڭ پەرزەنتى ئەمەستۇر. خۇدانىڭ پەرزەنتلىرى بىلەن شەيتاننىڭ پەرزەنتلىرى مانا مۇشۇنىڭ بىلەن پەرقلىنىدۇ.

بىر - بىرىمىزگە مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىش

¹¹ بىر - بىرىمىزگە مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىش! مانا بۇ، سىلەر بۇرۇندىن ئاڭلاپ كېلىۋاتقان تەلىم. ¹² شەيتانغا مەنسۇپ بولۇپ، ئىنسىنى ئۆلتۈرگەن قابىل ئوخشاش بولماڭلار! قابىل نېمىشقا ئىنسىغا ئۆچمەنلىك قىلىپ، ئۇنى ئۆلتۈردى؟ ئۇ ئۆزىنىڭ قىلغانلىرى ناھەق، ئىنسىنىڭ قىلغانلىرى ھەق بولغانلىقى ئۈچۈن شۇنداق قىلغان. ¹³ شۇڭا، قېرىنداشلار، ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلمىغانلار سىلەرگە ئۆچمەنلىك قىلسا، بۇنىڭغا ھەيران قالماڭلار. ¹⁴ بىز قېرىنداشلارغا مېھىر - مۇھەببەت كۆرسەتكەنلىكىمىزدىن، ئۆلۈمدىن مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئۆتكەنلىكىمىزنى بىلىمىز. مېھىر - مۇھەببەتلىك بولمىغان كىشى ئۆلۈمنىڭ ئىلكىدە قالىدۇ. ¹⁵ قېرىندىشىغا

يۇھاننا يازغان بىرىنچى خەت

ئۆچمەنلىك قىلغان كىشى خۇدانىڭ نەزىرىدە قاتىلدۇر. ھېچقانداق بىر قاتىلنىڭ مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئىگە بولالمايدىغانلىقىنى بىلسىلەر.¹⁶ بىز مېھىر - مۇھەببەتنىڭ نېمە ئىكەنلىكىنى، ئەيسا مەسھنىڭ بىز ئۈچۈن ئۆز جېنىنى پىدا قىلغانلىقىدىن بىلەلەيمىز. شۇڭا، بىزمۇ قېرىنداشلىرىمىز ئۈچۈن ئۆز جېنىمىزنى پىدا قىلىشقا تەييار تۇرۇشىمىز كېرەك.¹⁷ ئەگەر مال - دۇنياسى بار بولغان كىشى قېرىنداشىنىڭ ئېھتىياجىنى كۆرۈپ تۇرۇپ، ئۇنىڭغا ياردەم قىلمىسا، بۇنداق كىشىدە نەدىمۇ خۇدانىڭ مېھىر - مۇھەببىتى بولسۇن؟¹⁸ ئەزىز بالىلىرىم، قۇرۇق سۆز بىلەن ئەمەس، بەلكى ئەمەلىيەت ۋە ھەقىقەت بىلەن باشقىلارغا مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىلى.

خۇدا ئالدىدا يۈرىكىمىز توق بولسۇن

¹⁹ بىز قېرىنداشلىرىمىزغا مېھىر - مۇھەببەت كۆرسەتكەنلىكىمىزدىن ئۆزىمىزنىڭ ھەقىقەتكە مەنسۇپ ئىكەنلىكىمىزنى بىلەلەيمىز ۋە خۇدانىڭ ئالدىدا ئۆزىمىزنى خاتىرجەم قىلالايمىز.²⁰ شۇنداقتىمۇ، بەزىدە ۋىجدانىمىز يەنىلا ئازابلانسا، شۇنى بىلىشىمىز كېرەككى، خۇدا ۋىجدانىمىزدىن ئۇلۇغ ۋە ھەممىنى بىلگۈچىدۇر.²¹ قەدىرلىك قېرىنداشلار، ئەگەر ۋىجدانىمىز ئازابلانمىسا، يۈرىكىمىز توق ھالدا خۇدانىڭ ئالدىغا بارالايمىز.²² شۇنداقلا، خۇدانىڭ ئەمرلىرىگە ئەمەل قىلىپ، ئۇنى خۇرسەن قىلىدىغان ئىشلارنى قىلغانلىقىمىزدىن، ئۇنىڭدىن تىلىگەنلىرىمىزگە ئېرىشەلەيمىز.²³ خۇدانىڭ ئەمرى شۇكى، ئۇنىڭ ئوغلى ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلىشىمىز ھەمدە ئەيسا مەسھنىڭ بىزگە بۇيرۇغىنىدەك، بىر - بىرىمىزگە مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىشىمىزدىن ئىبارەتتۇر.²⁴ خۇدانىڭ ئەمرلىرىگە ئەمەل قىلغان كىشى خۇداغا باغلىنىپ ياشىغان ۋە خۇدا ئۇنىڭ قەلبىدە ياشىغان بولىدۇ. خۇدانىڭ قەلبىمىزدە ياشايدىغانلىقىنى ئۇنىڭ بىزگە ئاتا قىلغان مۇقەددەس روھىدىن بىلىمىز.

4 - باب

ساختا پەيغەمبەرلەردىن ھەزەر ئەيلەڭلار

¹ قەدىرلىك قېرىنداشلار، «مۇقەددەس روھ ئارقىلىق ۋەھىي يەتكۈزۈم» دەيدىغانلارنىڭ ھەممىسىگىلا ئىشەنمەڭلار. ئۇلارنىڭ روھىنىڭ خۇدادىن كەلگەن - كەلمىگەنلىكىنى پەرقلەندۈرۈش ئۈچۈن، ئۇلارنى سىناڭلار. چۈنكى، نۇرغۇن ساختا پەيغەمبەرلەر دۇنيانىڭ ھەممە جايلىرىدا پەيدا بولدى. ² بىر كىشىدە خۇدانىڭ روھىنىڭ بار ياكى يوقلۇقىنى مۇنداق پەرقلەندۈرۈشكە بولىدۇ: ئەيسا مەسىھنىڭ دۇنياغا ئىنسان تېنىدە كەلگەنلىكىنى ئېتىراپ قىلغان كىشىدە خۇدانىڭ روھى بار بولىدۇ. ³ بىراق، بۇنى ئېتىراپ قىلمىغان كىشىدە ⁴ خۇدانىڭ روھى يوق بولىدۇ. بۇنداقلاردا ئەيسا مەسىھنىڭ رەقىبىنىڭ روھى باردۇر. بۇ روھنىڭ كېلىدىغانلىقى توغرىلىق ئاڭلىغاندىڭلار. دەرۋەقە، ئۇ ھازىرمۇ دۇنيادا مەۋجۇتتۇر. ⁴ ئەزىز بالىلىرىم، سىلەر بولساڭلار خۇداغا مەنسۇپ، سىلەر ساختا پەيغەمبەرلەر ئۈستىدىن غەلبە قىلىدىڭلار. چۈنكى، سىلەردىكى مۇقەددەس روھنىڭ كۈچ - قۇدرىتى بۇ دۇنيادىكى شەيتاننىڭ كۈچىدىن ئۇلۇغدۇر. ⁵ ساختا پەيغەمبەرلەر بۇ دۇنياغا مەنسۇپ. شۇڭا، ئۇلار بۇ دۇنيانىڭ سۆزلىرىنى قىلىدۇ، ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلمىغانلارمۇ ئۇلارنىڭ سۆزلىرىنى ئاڭلايدۇ. ⁶ بىز بولساق خۇداغا مەنسۇپ. شۇڭا، خۇدانى تونۇغان كىشى بىزنىڭ سۆزلىرىمىزنى ئاڭلايدۇ. خۇداغا مەنسۇپ بولمىغان كىشى بولسا بىزنىڭ سۆزلىرىمىزنى ئاڭلىمايدۇ. مانا بۇنىڭدىن بىر كىشىدە ھەقىقەتكە يېتەكلەيدىغان روھ ياكى يالغانچىلىققا ئازدۇرىدىغان روھنىڭ بارلىقىنى بىلىشكە بولىدۇ.

خۇدا ئۆزى مېھىر - مۇھەببەتتۇر

⁷ قەدىرلىك قېرىنداشلار، بىر - بىرىمىزگە مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىشكە.

⁴ 3: شۇ ۋاقىتلاردا، بەزىلەر ئەيسا مەسىھنى «ئىنسان ئەمەس، بەلكى بىر خىل روھ» دەپ، خاتا تەلىم بەرگەندى.

يۇھاننا يازغان بىرىنچى خەت

چۈنكى، مېھىر - مۇھەببەتنىڭ ئۆزى خۇدادىن كېلىدۇ. مېھىر - مۇھەببەت كۆرسەتكەن كىشى خۇدانىڭ پەرزەنتى بولغان بولىدۇ ۋە خۇدانى تونۇيدۇ.

⁸ مېھىر - مۇھەببەت كۆرسەتمىگەن كىشى خۇدانى تونۇمىغان بولىدۇ. چۈنكى، خۇدا ئۆزى مېھىر - مۇھەببەتتۇر. ⁹ خۇدا بىزنى مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئېرىشتۈرۈش ئۈچۈن ئۆزىنىڭ بىردىنبىر يېگانە ئوغلىنى بۇ دۇنياغا ئەۋەتتى ۋە بۇنىڭ بىلەن بىزگە بولغان مېھىر - مۇھەببىتىنى كۆرسەتتى. ¹⁰ ھەقىقىي مېھىر - مۇھەببەت بىزنىڭ خۇداغا كۆرسەتكەن مېھىر - مۇھەببىتىمىز ئەمەس، بەلكى خۇدانىڭ بىزگە كۆرسەتكەن مېھىر - مۇھەببىتىدۇر. چۈنكى، ئۇ بىزنىڭ گۇناھلىرىمىزنىڭ كەچۈرۈم قىلىنىشى ئۈچۈن، ئۆز ئوغلىنى قۇربان بولۇشقا ئەۋەتتى.

¹¹ قەدىرلىك قېرىنداشلار، خۇدا بىزگە شۇ قەدەر مېھىر - مۇھەببەت كۆرسەتكەن يەردە، بىزمۇ بىر - بىرىمىزگە مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىشىمىز كېرەك. ¹² ھېچكىم ھېچقاچان خۇدانى كۆرگەن ئەمەس، لېكىن بىر - بىرىمىزگە مېھىر - مۇھەببەت كۆرسەتسەك، خۇدا قەلبىمىزدە ياشايدۇ ۋە ئۇنىڭ مېھىر - مۇھەببىتى ھاياتىمىزدا مۇكەممەل ئىپادىلەنگەن بولىدۇ. ¹³ خۇداغا باغلىنىپ ياشاۋاتقانلىقىمىزنى ۋە خۇدانىڭ بىزنىڭ قەلبىمىزدە ياشاۋاتقانلىقىنى ئۇنىڭ ئۆز روھىنى بىزگە ئاتا قىلغانلىقىدىن بىلىمىز. ¹⁴ ئەرىشتكى ئاتىمىز ئۆز ئوغلى ئەيسا مەسھنى بۇ دۇنيادىكى ئىنسانلارنىڭ قۇتقۇزغۇچىسى بولۇشقا ئەۋەتتى. بۇنى بىز كۆردۈق ھەم بۇنىڭغا گۇۋاھلىق بېرىمىز. ¹⁵ ئەگەر كىمدەكىم ئەيسا مەسھنىڭ خۇدانىڭ ئوغلى ئىكەنلىكىنى ئوچۇق ئېتىراپ قىلسا، خۇدا ئۇنىڭدا، ئۇمۇ خۇدادا ياشايدۇ. ¹⁶ بۇنىڭ بىلەن، خۇدانىڭ بىزگە بولغان مېھىر - مۇھەببىتىنى تونۇپ يېتىمىز ۋە بۇنىڭدىن گۇمانلانمايمىز. خۇدا ئۆزى مېھىر - مۇھەببەتتۇر. شۇڭا، مېھىر - مۇھەببەت ئىچىدە ياشىغان كىشى خۇدادا ياشايدۇ، خۇدامۇ ئۇنىڭدا ياشايدۇ. ¹⁷ مۇشۇنداق بولغاندا، مېھىر - مۇھەببەت بىزدە مۇكەممەللىشىدۇ. قىيامەت كۈنى، خۇدانىڭ ئالدىدا يۈرىكىمىز توق بولىدۇ. چۈنكى، ئەيسا مەسھ خۇدانىڭ مېھىر - مۇھەببىتىدىن بەھرىمەن بولۇۋاتقاندا، ھازىر بىزمۇ بۇ دۇنيادا شۇ مېھىر - مۇھەببەتتىن بەھرىمەندۇرمىز. ¹⁸ مېھىر - مۇھەببەتتە قورقۇنچ بولمايدۇ. مېھىر - مۇھەببەت مۇكەممەل بولسا، قورقۇنچنى يوققا چىقىرىدۇ. چۈنكى،

يۇھاننا يازغان بىرىنچى خەت

قورقۇنچ خۇدانىڭ جازاسى بىلەن باغلىنىشلىق بولۇپ، قورقۇنچ بار كىشىدە مېھىر - مۇھەببەت مۇكەممەل ئەمەستۇر.

¹⁹ بىزنىڭ قەلبىمىز مېھىر - مۇھەببەتلىك، چۈنكى خۇدا ئالدى بىلەن بىزگە مېھىر - مۇھەببەتلىك بولدى. ²⁰ ئەگەر بىرى، «خۇدانى سۆيىمەن» دەپ تۇرۇپ، قېرىندىشىغا ئۆچمەنلىك قىلسا، ئۇ يالغانچىدۇر. چۈنكى، كۆزىگە كۆرۈنۈپ تۇرغان قېرىندىشىغا مېھىر - مۇھەببەت كۆرسەتمىگەن كىشى كۆرۈپ باقمىغان خۇدانى قانداقمۇ سۆيسۇن؟ ²¹ شۇڭا، خۇدا بىزگە: «خۇدانى سۆيگەن كىشى قېرىندىشىنىمۇ سۆيسۇن» دەپ ئەمر قىلغان.

5 - باب

ئېتىقادىمىز ئارقىلىق شەيتان ئۈستىدىن غەلبە قىلىمىز

¹ ئەيسانىڭ مەسھى، يەنى قۇتقۇزغۇچى ئىكەنلىكىگە ئىشەنگەن كىشى خۇدانىڭ پەرزەنتى بولغان بولىدۇ. ئاتىسىنى سۆيىدىغان كىشى ئۇنىڭ پەرزەنتلىرىنىمۇ سۆيىدۇ. ² بىز ئۆزىمىزنىڭ خۇدانىڭ پەرزەنتلىرىنى سۆيىدىغانلىقىمىزنى قانداق بىلىمىز؟ خۇدانى سۆيۈپ، ئۇنىڭ ئەمرلىرىگە ئەمەل قىلىشىمىز ئارقىلىق بىلىمىز. ³ خۇدانى سۆيۈش ئۇنىڭ ئەمرلىرىگە ئەمەل قىلىش دېمەكتۇر. ئۇنىڭ ئەمرلىرىمۇ ئېغىر ئەمەس. ⁴ چۈنكى، خۇدانىڭ پەرزەنتى بولغانلارنىڭ ھەممىسى ئەيسا مەسھكە بولغان ئېتىقادى ئارقىلىق بۇ دۇنيادىكى يامانلىق ئۈستىدىن غەلبە قىلىدۇ. ⁵ بۇ دۇنيادىكى يامانلىق ئۈستىدىن غەلبە قىلغۇچىلار زادى كىملەر؟ ئۇلار پەقەت ئەيسا مەسھنى خۇدانىڭ ئوغلى، دەپ ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلغانلاردۇر.

ئەيسا مەسھكە بېرىلگەن گۇۋاھلىق

⁶ ئەيسا مەسھ دۇنياغا كەلگەندە، سۇدا چۆمۈلدۈرۈش رەسمىيىتىنىمۇ، كرىستكە مىخلىنىپ قان تۆكۈشنىمۇ بېشىدىن ئۆتكۈزدى. ئۇ كەلگەندە، پەقەت سۇدا چۆمۈلدۈرۈش رەسمىيىتىدىن ئۆتۈپلا قالماستىن، بەلكى ئۆز قېنىنى تۆكۈپ

يۇھاننا يازغان بىرىنچى خەت

قۇربانلىقنىمۇ بەردى. مۇقەددەس روھنىڭ ئۆزىمۇ بۇنىڭغا گۇۋاھلىق بېرىدۇ. چۈنكى، خۇدانىڭ روھى ھەقىقەتتۇر. ⁷ ئەيسا مەسىھ توغرىلىق ئۈچ گۇۋاھلىق بار. ⁸ بۇلار: مۇقەددەس روھ، چۆمۈلدۈرۈش سۈيى ۋە ئەيسا مەسىھنىڭ تۆككەن قېنىدىن ئىبارەت. بۇ ئۈچىنىڭ گۇۋاھلىقى بىردەكتۇر. ⁹ بىز ئىنسانلارنىڭ گۇۋاھلىقىنى ئىشەنچلىك، دەپ قارىغان يەردە، خۇدانىڭ گۇۋاھلىقى تېخىمۇ ئىشەنچلىكتۇر. خۇدا ئۆز ئوغلى ئەيسا مەسىھ توغرىسىدا شۇنداق گۇۋاھلىق بەرگەن. ¹⁰ خۇدانىڭ ئوغلىغا ئېتىقاد قىلغان كىشى خۇدانىڭ گۇۋاھلىقىنى ھەق، دەپ بىلىدۇ. بىراق، خۇدانىڭ گۇۋاھلىقىغا ئىشەنمىگەن كىشى خۇدانى يالغانچى، دەپ قارىغان بولىدۇ. چۈنكى ئۇ، خۇدانىڭ ئۆز ئوغلى توغرىلىق بەرگەن گۇۋاھلىقىغا ئىشەنمىگەن بولىدۇ. ¹¹ بۇ گۇۋاھلىق شۇكى، خۇدا بىزگە مەڭگۈلۈك ھاياتنى ئاتا قىلدى. بۇ ھاياتلىق بىزگە ئۇنىڭ ئوغلى ئارقىلىق كەلدى. ¹² شۇڭا، خۇدانىڭ ئوغلىنى قوبۇل قىلغان كىشى ھاياتلىققا ئىگە بولغان بولىدۇ. بىراق، خۇدانىڭ ئوغلىنى قوبۇل قىلمىغان كىشى ھاياتلىققا ئىگە بولمىغان بولىدۇ.

مەڭگۈلۈك ھايات

¹³ مەن بۇلارنى خۇدانىڭ ئوغلىغا ئېتىقاد قىلغان سىلەرگە مەڭگۈلۈك ھاياتقا ئىگە بولغانلىقىنى بىلسۇن، دەپ يازدىم. ¹⁴ خۇدانىڭ ئالدىدا يۈرىكىمىز شۇنداق توقكى، خۇدانىڭ ئىرادىسىگە ئۇيغۇن نېمىنى تىلىسەك، ئۇ دۇئا - تىلاۋىتىمىزنى چوقۇم ئاڭلايدۇ. ¹⁵ ئۇنىڭ ئاڭلايدىغانلىقىنى بىلگەنكەنمىز، نېمىنى تىلىسەك، شۇنى بېرىدىغانلىقىنىمۇ بىلىمىز.

¹⁶ بىرى قېرىندىشىنىڭ مەڭگۈلۈك ئۆلۈمگە ئېلىپ بارمىغۇدەك گۇناھ سادىر قىلغانلىقىنى كۆرسە، ئۇنىڭ ئۈچۈن دۇئا قىلسۇن. بۇنىڭ بىلەن، خۇدا ئۇنىڭ بۇ قېرىندىشىغا ھاياتلىق ئاتا قىلىدۇ. بۇ، ئۆلۈمگە ئېلىپ بارمىغۇدەك گۇناھ

^{5:6} مۇئەللىپ بۇ ئايەت ئارقىلىق ھەزرىتى ئەيسا پەقەت سۇغا چۆمۈلدۈرۈلگەندىن تارتىپ تاكى كرىستكە مىخلنىش ھارپىسىغىچە بولغان ئارىلىقتا خۇدانىڭ ئوغلى بولغان، دېگەن يالغان تەلىملەرگە رەددىيە بېرىپ، خۇدانىڭ ئوغلى ھەزرىتى ئەيسانىڭ پەقەت سۇغا چۆمۈلدۈرۈلۈپلا قالماي، يەنە كرىستكىمۇ مىخلانغانلىقىنى تەكىتلىگەن.

يۇھاننا يازغان بىرىنچى خەت

ئۆتكۈزگەنلەرگە قارىتا ئېيتىلغان. لېكىن، مەڭگۈلۈك ئۆلۈمگە ئېلىپ بارغۇدەك گۇناھمۇ بار. مەن سىلەرنى بۇنداق گۇناھ سادىر قىلغانلار ئۈچۈن دۇئا قىلىڭلار دېمەيمەن.¹⁷ ھەممە ئادالەتسىزلىك گۇناھتۇر. لېكىن مەڭگۈلۈك ئۆلۈمگە ئېلىپ بارمايدىغان گۇناھمۇ بار.¹⁸ خۇدانىڭ پەرزەنتى بولغان كىشىنىڭ گۇناھ سادىر قىلىۋەرمەيدىغانلىقىنى بىلىمىز. چۈنكى، خۇدانىڭ ئوغلى ئەيسا مەسىھ بۇنداق كىشىنى قوغداپ قالدۇ. شۇڭا، شەيتانمۇ ئۇنىڭغا تېگەلمەيدۇ.¹⁹ بىزگە مەلۇمكى، بىز خۇداغا مەنسۇپمىز. ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلمىغانلار بولسا شەيتاننىڭ باشقۇرۇشىدۇر.²⁰ يەنە بىزگە مەلۇمكى، خۇدانىڭ ئوغلى دۇنياغا كەلدى ۋە ھەقىقىي خۇدانى تونۇشىمىز ئۈچۈن، ئۇ بىزگە ئەقىل - پاراسەت ئاتا قىلدى. بىز ھەقىقىي خۇداغا باغلىنىپ ياشاۋاتىمىز. چۈنكى، بىز ئۇنىڭ ئوغلى ئەيسا مەسىھكە باغلانغانمىز. ئەيسا مەسىھ ھەقىقىي خۇدادۇر ۋە مەڭگۈلۈك ھاياتتۇر!²¹ ئەزىز بالىلىرىم، خۇداغا بېغىشلانغان قەلبىڭلاردىكى ئورۇننى ھەرقانداق نەرسىلەرنىڭ ئىگىلىۋېلىشىدىن ساقلىنىڭلار.

يۇھاننا يازغان ئىككىنچى خەت

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

مۇئەللىپ بۇ خېتىنى «خۇدا تەرىپىدىن تاللانغان خانىمغا ۋە ئۇنىڭ پەرزەنتلىرىگە»، يەنى مەلۇم بىر ھەقىقىي ئېتىقادچى خانىمغا ياكى مەلۇم بىر ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە يازغان. ئۇ بۇ خېتىدە ئېتىقادچىلارنى بىر - بىرىگە مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىشكە، ئەيسا مەسىھ ھەققىدىكى تەلىملەردە چىڭ تۇرۇشقا ۋە ئەيسا مەسىھنىڭ ئىنسان تېنىدە كەلگەنلىكىنى ئېتىراپ قىلمايدىغان ساختا تەلىم بەرگۈچىلەردىن ھەزەر ئەيلەشكە چاقىرغان. مۇئەللىپ ئۆزىنىڭ شۇ ئېتىقادچىلار بىلەن تېزىرەك كۆرۈشۈش ئارزۇسىنى ئىپادىلەش بىلەن خېتىنى تاماملىغان.

تېزىس:

1. سالام (1 - ئايەتتىن 3 - ئايەتكىچە)
2. مېھىر - مۇھەببەتلىك ھايات (4 - ئايەتتىن 6 - ئايەتكىچە)
3. ساختا تەلىم بەرگۈچىلەرنى رەت قىلىش (7 - ئايەتتىن 11 - ئايەتكىچە)
4. ئاخىرقى سۆز (12 - ، 13 - ئايەتلەر)

يۇھاننا يازغان ئىككىنچى خەت

¹ خۇدا تەرىپىدىن تاللانغان خانىمغا[®] ۋە ئۇنىڭ پەرزەنتلىرىگە مەنكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ يېتەكچىسىدىن سالام! مەن چىن كۆڭلۈمدىن سىلەرنى سۆيىمەن. سىلەرنى يالغۇز مەنلا ئەمەس، خۇدانىڭ ھەقىقىتىنى تونۇپ يەتكەنلەرنىڭ ھەممىسى سۆيىدۇ.² چۈنكى، بۇ ھەقىقەت قەلبىمىزدە ياشىماقتا ۋە مەڭگۈ بىزگە يار بولىدۇ.³ ئەرىشتىكى ئاتىمىز ۋە ئۇنىڭ ئوغلى ئەيسا مەسىھ ھەقىقەت ۋە مېھىر - مۇھەببەت ئىچىدە ياشايدىغان بىزلەرگە مېھىر - شەپقەت، رەھىمدىللىك ۋە ئامانلىق ئاتا قىلغاي!

ھەقىقەت ۋە مېھىر - مۇھەببەت

⁴ پەرزەنتلىرىڭىزدىن بەزىلىرىنىڭ ئەرىشتىكى ئاتىمىزدىن ئالغان ئەمىر بويىچە ھەقىقەت يولىدا ماڭغانلىقىنى كۆرۈپ، ئىنتايىن خۇرسەن بولدۇم.⁵ ھۆرمەتلىك خانىم، ئەمدى مەن سىزدىن شۇنى ئۆتۈنمەنكى، بىز ھەممىمىز بىر - بىرىمىزگە مېھىر - مۇھەببەت كۆرسىتىشىمىز كېرەك. مەن سىزگە يېزىۋاتقانلىرىم يېڭى بىر ئەمىر

[®] 1: خانىم - بىر جەھەتتىن ھەقىقىي بىر ئايال خانىمنى كۆرسىتىشى، يەنە بىر جەھەتتىن بىر ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنى كۆرسىتىشى مۇمكىن.

يۇھاننا يازغان ئىككىنچى خەت

ئەمەس، بەلكى بىز بۇرۇندىن تارتىپ قوبۇل قىلىپ كېلىۋاتقان ئەمردۇر. ⁶ مېھىر - مۇھەببەت خۇدانىڭ ئەمىرلىرىگە ئەمەل قىلىپ ياشاش دېمەكتۇر. خۇدانىڭ ئەمرى بولسا سىلەر بۇرۇندىن تارتىپ ئاڭلاپ كېلىۋاتقاندەك، مېھىر - مۇھەببەت يولىدا مېڭىشتۇر.

⁷ نۇرغۇن ساختا تەلىم بەرگۈچىلەر دۇنيانىڭ ھەممە جايلىرىدا پەيدا بولدى. ئۇلار ئەيسا مەسھنىڭ دۇنياغا ئىنسان تېنىدە كەلگەنلىكىنى ئېتىراپ قىلمايدۇ. بۇنداقلار دەل ئالدامچى ۋە ئەيسا مەسھنىڭ رەقىبىدۇر. ⁸ خۇدا يولىدا سىڭدۈرگەن ئەجىرلارنى يوقىتىپ قويماي، خۇدانىڭ تولۇق ئىنئامىغا ئىگە بولۇشۇڭلار ئۈچۈن، ئۆزۈڭلارغا ئاگاھ بولۇڭلار. ⁹ ئەيسا مەسھنىڭ تەلىملىرىدە چىڭ تۇرماي، ئۇنىڭدىن چەتنىگەنلەر خۇدائاتىغا باغلانمىغان بولىدۇ. ئەيسا مەسھنىڭ تەلىملىرىدە چىڭ تۇرغانلار بولسا ئەرىشتىكى ئاتىمىز ۋە ئۇنىڭ ئوغلىغا باغلىنىپ ياشاۋاتىدۇ. ¹⁰ ئەگەر بىرەر كىشى سىلەرنىڭ جامائەتچىلىكىڭلارغا ئەيسا مەسھنىڭ تەلىملىرىنى ئەمەس، بەلكى باشقىچە تەلىم ئېلىپ كەلگەن بولسا، ئۇنى ئۆيۈڭلارغا تەكلىپ قىلماڭلار ھەم ئۇنى قارشى ئالماڭلار. ¹¹ چۈنكى، ئۇنداق ئادەمنى قارشى ئالغان كىشى ئۇنىڭ يامان ئىشلىرىغا شېرىك بولغۇچىدۇر.

ئاخىرقى سۆز

¹² سىلەرگە دەيدىغان يەنە كۆپ سۆزلىرىم بار ئىدى. لېكىن، قەغەز بىلەن سىياھنى ئىشلەتكەندىن كۆرە، خۇشاللىقىمىزنىڭ تولۇپ تېشىشى ئۈچۈن، يېنىڭلارغا بېرىپ دىدار كۆرۈشۈپ سۆزلىشىشنى ئەۋزەل بىلدىم. ¹³ خۇدا تەرىپىدىن تاللانغان ھەدىڭىزنىڭ پەرزەنتلىرىدىن ¹⁴ سىزگە سالام!

¹³: 13 ھەدىڭىزنىڭ پەرزەنتلىرى — يۇھاننا تۇرغان جايدىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنى كۆرسىتىشى مۇمكىن.

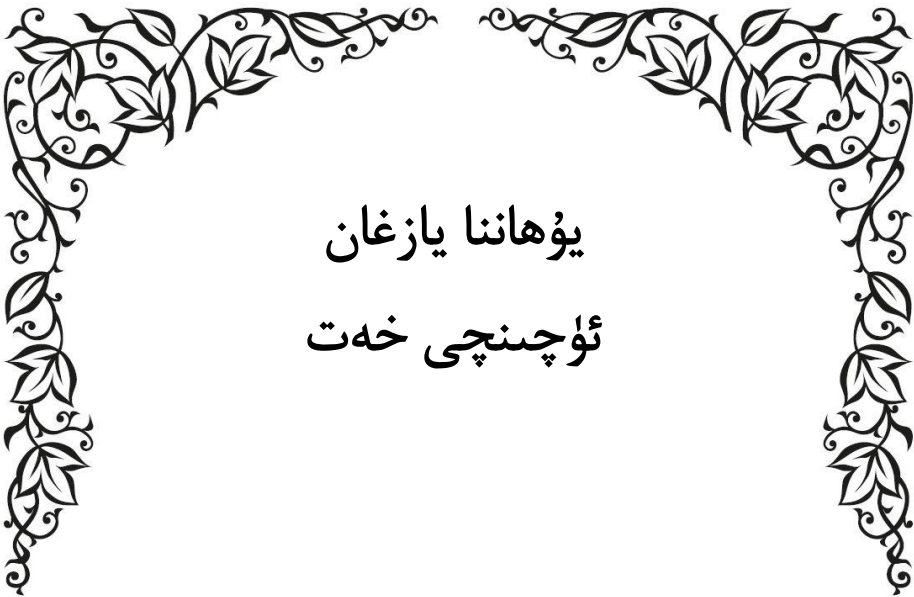
يۇھاننا يازغان ئۈچىنچى خەت

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

مۇئەللىپ بۇ خەتنى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ گايۇس ئىسمىلىك يېتەكچىسىگە يازغان بولۇپ، ئۇ خېتىدە گايۇسنىڭ ئېتىقادچىلارغا قىزغىنلىق بىلەن ياردەم قىلغانلىقىدىن ئۇنى ماختاش بىلەن بىرگە دىئوتىرپ ئىسمىلىك بىر كىشىنى ئەيىبلەگەن.

تېزىس:

1. دۇئايىسالام (1 - ئايتتىن 4 - ئايەتكىچە)
2. گايۇسنى ماختاش (5 - ئايتتىن 8 - ئايەتكىچە)
3. دىئوتىرپنىڭ قىلمىشلىرى (9 - ، 10 - ئايەتلەر)
4. دېمىترنىڭ ياخشى ئىشلىرى (11 - ، 12 - ئايەتلەر)
5. ئاخىرقى سۆز (13 - ئايتتىن 15 - ئايەتكىچە)

يۇھاننا يازغان ئۈچىنچى خەت

¹ قەدىرلىك گايۇسقا، مەنكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ يېتەكچىسىدىن سالام! مەن چىن كۆڭلۈمدىن سېنى سۆيمەن. ² قەدىرلىك دوستۇم، قەلبىڭ ساغلام بولغاندەك، ھەممە ئىشلىرىڭنىڭ ئوڭۇشلۇق ۋە تېنىڭنىڭ سالامەت بولۇشىغا تىلەكداشمەن. ³ بەزى قېرىنداشلار كېلىپ، سېنىڭ خۇدانىڭ ھەقىقىتىدە چىڭ تۇرغانلىقىڭنى، يەنى ھەقىقەت يولىدا داۋاملىق مېڭىۋاتقانلىقىڭنى ئېيتقاندا، مەن بەك خۇرسەن بولدۇم. ⁴ مەن ئۈچۈن، پەرزەنتلىرىمنىڭ ھەقىقەت يولىدا مېڭىۋاتقانلىقىنى ئاڭلاشتىنمۇ چوڭ خۇشاللىق يوقتۇر.

خۇدانىڭ خىزمىتىدە بولىدىغانلارغا ياردەم بېرىش

⁵ قەدىرلىك دوستۇم، ئەيسا مەسھكە خىزمەت قىلىش يولىدا كەلگەن قېرىنداشلارنىڭ بەزىلىرى ھەتتا ساڭا ناتونۇش بولسىمۇ، سەن ئۇلارغا ياردەم بېرىپ كەلدىڭ. بۇ سېنىڭ خۇداغا بولغان ساداقەتمەنلىكىڭنى كۆرسىتىدۇ. ⁶ ئۇلار بۇ يەردىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى ئالدىدا سېنىڭ بۇ مېھىر - مۇھەببىتىڭگە گۇۋاھلىق بەردى. ئۇلارنى بۇنىڭدىن كېيىنمۇ داۋاملىق كۈتۈۋېلىپ، خۇدانى خۇرسەن قىلغان ھالدا ئۇلارنىڭ سەپىرىگە ياردەم بەرسەڭ، ياخشى قىلغان بولىسەن. ⁷ چۈنكى،

يۇھاننا يازغان ئۈچىنچى خەت

ئۇلار بۇ سەپەردە ئېتىقاد قىلمىغانلارنىڭ ھەرقانداق ياردىمىنى قوبۇل قىلماي، ئەيسا مەسھنىڭ خىزمىتىدە يولغا چىقتى. ⁸ شۇڭا، بىز بۇنداق ئىخلاسمەن كىشىلەر بىلەن بىرلىكتە ھەقىقەت يولىدا خىزمەت قىلىش ئۈچۈن، ئۇلارنى قوللاپ - قۇۋۋەتلىشىمىز كېرەك.

⁹ بۇ توغرىلۇق جامائەتچىلىككە بىر پارچە خەت يازغاندىم. لېكىن، ئۇلارنىڭ ئارىسىدا ئۆزىنى چوڭ تۇتۇۋالغان، جامائەتچىلىككە باشلىق بولۇش تەمەسىدە بولغان دىئوتىرىپ بىزنىڭ سۆزىمىزگە كىرمىدى. ¹⁰ شۇنىڭ ئۈچۈن، مەن بارغاندا، ئۇنىڭ قىلغان ئەسكىلىكلىرىنى يۈزىگە سالدىم. ئۇ بىزگە رەزىل سۆزلەر بىلەن ھۇجۇم قىلىۋاتىدۇ. ئۇ بۇنىڭ بىلەنلا چەكلىنىپ قالماي، ئەيسا مەسھنىڭ خىزمىتىنى قىلىش ئۈچۈن كەلگەن قېرىنداشلىرىمىزنىمۇ قوبۇل قىلمايۋاتىدۇ. ھەتتا بۇ قېرىنداشلىرىمىزنى قوبۇل قىلماقچى بولغان كىشىلەرنى توسۇپ، ئۇلارنى جامائەتچىلىكتىن قوغلاپ چىقىرىۋاتىدۇ.

¹¹ قەدىرلىك دوستۇم، يامانلىقتىن ئەمەس، ياخشىلىقتىن ئۆلگە ئال. ياخشىلىق قىلغان كىشى خۇداغا مەنسۇپتۇر. يامانلىق قىلغان كىشى خۇدانى تونۇپ يەتمىگەندۇر.

¹² دېمىتىرگە كەلسەك، ھەممەيەن ئۇنى ياخشى ئادەم، دەپ ماختىماقتا. بۇنى ئۇنىڭ ھەقىقەت يولىدا قانداق ماڭغانلىقىدىنمۇ بىلگىلى بولىدۇ. بىزمۇ ئۇنىڭغا گۇۋاھلىق بېرىمىز. گۇۋاھلىقىمىزنىڭ راستلىقىنى سەنمۇ بىلىسەن.

ئاخىرقى سۆز

¹³ ساڭا دەيدىغان يەنە كۆپ سۆزلىرىم بار ئىدى. لېكىن، قەلەم بىلەن سىياھنى ئىشلەتكەندىن كۆرە، ¹⁴ سەن بىلەن پات ئارىدا دىدار كۆرۈشۈشنى ئەۋزەل بىلدىم. شۇ چاغدا سۆزلىشەرمىز. ¹⁵ ئامانلىق ساڭا يار بولسۇن! دوستلىرىڭدىن ساڭا سالام. سەنمۇ ئۇ يەردىكى دوستلىرىمىزنىڭ ھەممىسىگە مەندىن سالام ئېيتقايسىن.

يەھۇدا يازغان خەت

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

بۇ خەتنىڭ مۇئەللىپى ئەيسا مەسھنىڭ ئىنىسى يەھۇدادۇر. بۇ خەت پېترۇس يازغان ئىككىنچى خەت بىلەن مەزمۇن جەھەتتە ئوخشاش بولۇپ، مۇئەللىپنىڭ بۇ خەتنى يېزىشىدىكى مەقسىتى ئېتىقادچىلارنى ئۆزلىرىنى ئېتىقادچى دەپ ئاتىۋالغان ساختا تەلىم بەرگۈچىلەردىن ئاگاھلاندۇرۇشتۇر. مۇئەللىپنىڭ بۇ خەتنى قەيەردىكى ئېتىقادچىلارغا يازغانلىقى ئېنىق ئەمەس. بىراق، خەتنىڭ مەزمۇنى ناھايىتى ئېنىق بولۇپ، ئۇ ئېتىقادچىلارنى ئۆزلىرىنىڭ ئارىسىغا سۇقۇنۇپ كىرىۋالغان ساختا تەلىم بەرگۈچىلەردىن ھەزەر ئەيلەشكە، ئۇلارغا ۋە ئۇلارنىڭ تەلىملىرىگە قارشى تۇرۇشقا چاقىرىغان. ئۇ يەنە ئېتىقادچىلارنى ئېتىقاددا چىڭ تۇرۇشقا ھەمدە ئېتىقاددا تەۋرەنگۈچىلەرگە ياردەم بېرىشكە ئۈندىگەن.

تېزىس:

1. سالام (1 - ئايەتتىن 2 - ئايەتكىچە)
2. ساختا تەلىم بەرگۈچىلەر ھەققىدە (3 - ئايەتتىن 16 - ئايەتكىچە)
3. ئاگاھلاندۇرۇش ۋە تاپىلاش (17 - ئايەتتىن 23 - ئايەتكىچە)
4. خۇداغا مەدھىيىلەر (24 - ئايەتتىن 25 - ئايەتكىچە)

يەھۇدا يازغان

خەت

¹ ئەيسا مەسھنىڭ خىزمەتكارى، ياقۇپنىڭ ئىنىسى مەنكى يەھۇدادىن، خۇدا ئاتىمىز تەرىپىدىن چاقىرىلغان، ئۇنىڭ مېھىر - مۇھەببىتىگە ئېرىشكەن، ئەيسا مەسھ تەرىپىدىن قوغداپ قېلىنغانلارغا سالام. ² خۇدا سىلەرگە ھەسسەلەپ رەھىمدىللىك، ئامانلىق ۋە مېھىر - مۇھەببەت ئاتا قىلغاي!

ساختا تەلىم بەرگۈچىلەرنىڭ گۇناھلىرى ۋە ئۇلارنىڭ ئاقىۋىتى

³ قەدىرلىك قېرىنداشلىرىم، مەن ئەسلى سىلەرگە ھەممىمىز بەھرىمەن بولۇۋاتقان قۇتقۇزۇلۇش توغرىسىدا يېزىشقا ئىنتىزار بولۇپ كەلگەندىم. بىراق، ھازىر بۇنىڭ ئورنىغا سىلەرنى خۇش خەۋەرنىڭ ھەقىقىتىنى ساقلاش ئۈچۈن كۈرەش قىلىشقا رىغبەتلەندۈرۈش مەقسىتىدە، بۇ خەتنى يېزىش كېرەكلىكىمنى ھېس قىلدىم. خۇدا بۇ ئۆزگەرمەس ھەقىقەتنى بىر يوللا ئۆزىنىڭ مۇقەددەس خەلقىگە ئامانەت قىلغان. ⁴ بۇ خەتنى چوقۇم يېزىشىم كېرەك، چۈنكى خۇدا يولىدا ماڭمىغان بەزى كىشىلەر ئاراڭلارغا سۇقۇنۇپ كىرىۋېلىپ، بۇزۇقچىلىق قىلىۋەرسەكمۇ خۇدانىڭ مېھىر - شەپقىتى بىلەن كەچۈرۈلىمىز، دېگەندەك تەلىملەرنى بېرىپ، بىردىنبىر ئىگىمىز ۋە رەببىمىز بولغان ئەيسا مەسھنى رەت قىلماقتا. ئۇلارنىڭ سوراققا

يەھۇدا يازغان خەت

تارتىلىشى ھەققىدە مۇقەددەس يازمىلاردا بۇرۇنلا پۈتۈلگەن.

⁵ بۇرۇن رەببىمىز ئۆز خەلقى بولغان ئىسرائىللارنى مىسرىدىكى قۇللۇقتىن قۇتقۇزدى. لېكىن، ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى ئۆزىگە ئىشەنمىگەنلەرنى كېيىن ھالاك قىلدى. بۇلارنىڭ ھەممىسىدىن خەۋىرىڭلار بولسىمۇ، مەن ئۇنى يەنىلا ئېسىڭلارغا سېلىشنى توغرا تاپتىم. ⁶ يەنە شۇنىمۇ ئېسىڭلاردا تۇتۇڭلاركى، ئۆز ۋەزىپىسىنىڭ ھۆددىسىدىن چىقىشنى خالىماي، ئۆز ئورۇنلىرىنى تاشلاپ كەتكەن پەرىشتىلەرنى رەببىمىز ئۇلۇغ قىيامەت كۈنىنىڭ سوزىقىچە مەڭگۈ ئېچىلمايدىغان كىشەنلەر بىلەن كىشەنلەپ قاراڭغۇلۇققا تاشلىدى. ⁷ سودوم، گومورا ۋە ئۇلارنىڭ ئەتراپىدىكى شەھەرلەرنىڭ خەلقلەرنىمۇ يادىڭلاردىن چىقارماڭلار. ئۇلار خۇددى خۇداغا بويسۇنمىغان پەرىشتىلەرگە ئوخشاش، خۇداغا بويسۇنماي، جىنسىي ئەخلاقسىزلىق ۋە غەيرىي شەھۋانىيلىقلارغا بېرىلىپ كېتىپ، ئاخىرى ئوتتا كۆيدۈرۈلگەن. بۇ خەلقلەر يامانلىق قىلغۇچىلارنىڭ ئاقىۋىتىنىڭ مەڭگۈلۈك ئوتتىن ئىبارەت ئىكەنلىكىگە ئىبرەت قىلىندى.

⁸ ئاراڭلارغا كىرىۋالغان بۇ ئادەملەر «خۇدادىن ۋەھىي كەلدى» دەپ، بۇزۇقلۇق قىلىپ، شۇ تەرىقىدە ئۆز تەنلىرىنى بۇلغىماقتا. ئۇلار خۇدانىڭ ھوقۇقىغا پىسەنت قىلماي، ئەرىشتىكى ئۇلۇغلارغا كۆپۈرلۈك قىلماقتا. ⁹ ھەتتا باش پەرىشتە مىكائىلمۇ مۇسانىڭ جەستى توغرىسىدا شەيتان بىلەن تالاش-تارتىش قىلغاندا، ئۇنى ھاقارەتلىك سۆزلەر بىلەن ئەيىبلەشكە پىتىنالمىغان، پەقەت «سېنى پەرۋەردىگار ئەيىبلىسۇن» دەپلا قويغان. ¹⁰ لېكىن، بۇ كىشىلەر ئۆزلىرى چۈشەنمەيدىغان ئىشلار ئۈستىدە كۆپۈرلۈك قىلىدۇ. ئۇلار ئەقىلسىز ھايۋانلاردەك، ئۆز تەبىئىتىنىڭ ئىنكاسى بويىچە ياشاپ، شۇ ئارقىلىق ئۆزلىرىنى ھالاك قىلىدۇ. ¹¹ بۇلارنىڭ ھالىغا ۋاي! چۈنكى، ئۇلار ئۆز ئىنىسىنى ئۆلتۈرگەن قابىلىنىڭ يولى بىلەن ماڭدى. پۇل تېپىش ئۈچۈن، بىلىمغا ئوخشاش ھەرقانداق يامان ئىشنى قىلدى. كوراھ خۇداغا قارشى ئىسيان كۆتۈرۈپ ھالاك بولغاندەك، ئۇلارمۇ ئاخىر ھالاك بولىدۇ.

¹² دوستانە زىياپەتلىرىڭلاردا تارتىنماي، سىلەر بىلەن رەببىمىزنىڭ داستىخانغا داخىل بولغان بۇ كىشىلەر سىلەرگە داغ كەلتۈرىدۇ. ئۇلار ئۆز نەپسىنىلا ئويلاپ،

يەھۇدا يازغان خەت

شامال ھەيدىگەن يامغۇرسىز بۇلۇتلاردەك بولۇپ، پۈتۈنلەي قۇرۇپ كېتىپ، يىلتىزىدىن قومۇرۇپ تاشلانغان كەچ كۈزنىڭ مېۋىسىز دەرەخلىرىگە ئوخشايدۇ. ¹³ خۇددى دېڭىزنىڭ دەھشەتلىك دولقۇنلىرى مەينەتچىلىكىنى قىرغاققا ئۇرۇپ چىقارغاندەك، ئۇلار ئۆز بۇزۇقچىلىقىنىڭ چاۋىسىنى چىتقا يايىدۇ. ئۇلار خۇددى ئېقىپ چۈشكەن يۇلتۇزلارغا ئوخشاش بولۇپ، مەڭگۈلۈك ھازىرلاپ قويۇلغان قايقاراڭغۇلۇققا يۈزلىنىدۇ.

¹⁴ ئادەمئاتىنىڭ يەتتىنچى ئەۋلادى بولغان ھانۇخ بۇ كىشىلەر توغرىسىدا مۇنداق دەپ ئالدىن ئېيتقان:

«قاراڭلار، رەببىمىز تۈمەنمىڭلىغان مۇقەددەس پەرىشتىلىرى بىلەن كەلمەكتە. ¹⁵ ئۇ پۈتكۈل ئىنسانلارنى سوراق قىلىپ، ئۇنىڭ يولىدا ماڭمىغان ھەربىر ئىنساننىڭ خۇداغا قارشى ھالدا قىلغان يامانلىقلىرى، شۇنداقلا بۇ گۇناھكارلارنىڭ رەببىمىزگە قارشى قىلغان بارلىق كۇپۇرلۇقلىرى تۈپەيلىدىن ئۇلارنى جازالايدۇ.»

¹⁶ بۇ كىشىلەر ھامان غوتۇلداپ، ئاغرىنىپ يۈرىدۇ. ئۆز ھەۋەسلىرىنىڭ كەينىگە كىرىدۇ، ماختىنىپ سۆزلەيدۇ، ئۆز مەنپەئىتى ئۈچۈن باشقىلارغا خۇشامەتچىلىك قىلىدۇ.

ئاگاھلاندىرۇش ۋە تاپىلاش

¹⁷ قەدىرلىك قېرىنداشلىرىم، سىلەر رەببىمىز ئەيسا مەسىھنىڭ ئەلچىلىرىنىڭ ئالدىن ئېيتقان سۆزلىرىنى ئېسىڭلاردا تۇتۇڭلار. ¹⁸ ئۇلار سىلەرگە: «ئاخىر زاماندا، گۇناھقا پاتقان ھەۋەسلىرىنىڭ كەينىگە كىرىپ، خۇدانى مازاق قىلىدىغانلار چىقىدۇ» دېگەندى. ¹⁹ ئۇلار ئاراڭلارغا بۆلگۈنچىلىك سالىدىغان، ئۆز تەبىئىتى تەرىپىدىن ئىدارە قىلىنغان، قەلبىدە مۇقەددەس روھ بولمىغان كىشىلەردۇر.

²⁰ لېكىن سىلەر، قەدىرلىك قېرىنداشلىرىم، ئۆزۈڭلارنى ئىنتايىن مۇقەددەس بولغان ئېتىقادىڭلارنىڭ ئۇلى ئۈستىدە ئۆسۈپ يېتىلدۈرۈڭلار ۋە مۇقەددەس روھقا تايىنىپ

يەھۇدا يازغان خەت

دۇئا قىلىڭلار. ²¹ رەببىمىز ئەيسا مەسھنىڭ رەھىمدىلىك بىلەن سىلەرگە بېرىدىغان مەڭگۈلۈك ھاياتىنى كۈتۈپ، خۇدانىڭ مېھرى - مۇھەببىتى ئىچىدە ياشاڭلار. ²² ئېتىقادىدا تەۋرىنىۋاتقانلارغا رەھىم قىلىڭلار. ²³ بەزى كىشىلەرنى خۇددى ئوتتىن قۇتۇلدۇرغاندەك، خۇدانىڭ جازاسىدىن قۇتۇلدۇرۇۋېلىڭلار. يەنە بەزىلەرگە رەھىم قىلىڭلار. بىراق، سىلەر خۇددى بىر ئادەمنىڭ بۇلغانغان كىيىمىدىن يىرگەنگەندەك، ئۇلارنىڭ قىلغان گۇناھلىرىدىن ھەم يىرگىنىڭلار.

مەدھىيە دۇئاسى

²⁴⁻²⁵ ھەممىمىزنى قۇتقۇزغان يېگانە خۇدا سىلەرنى يىقىلىپ چۈشۈشتىن ساقلاپ، ئەيىبىسىز ۋە خۇشال - خۇرام ھالدا ئۆزىنىڭ ئۇلۇغۋار ھۇزۇرىغا ئېلىپ كېلىشكە قادىردۇر. بارلىق شان - شەرەپ، ئۇلۇغلۇق، قۇدرەت ۋە ھوقۇق رەببىمىز ئەيسا مەسھ ئارقىلىق ئەزەلدىن تازىلىرىغىچە ۋە ئەبەدىگىچە خۇداغا مەنسۇپ بولغاي، ئامىن!

ۋەھىيەلەر

(قىسقىچە چۈشەندۈرۈش)

ئەينى ۋاقىتتا، رىم ھۆكۈمرانلىرىنىڭ زورلۇق - زومبۇلۇقى ئاستىدا ئېتىقادچىلار ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلغانلىقى ئۈچۈن، شىددەتلىك زىيانكەشلىككە ئۇچراپ، ھەتتا بەزى ئېتىقادچىلار ئۆلتۈرۈلگەندى. بۇ كىتابنىڭ مۇئەللىپى بولغان يۇھاننا خۇدانىڭ خۇش خەۋىرىنى يەتكۈزگەنلىكى ئۈچۈن، پاتموس ئارىلىغا سۈرگۈن قىلىنغان. دەل مۇشۇ ۋاقىتتا، يۇھانناغا خۇدادىن ۋەھىيەلەر كېلىپ، يۇھاننا خۇدانىڭ ئەمرى بويىچە ئۇلارنى يەتتە ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە (ئۇلارنىڭ ھەممىسى بۈگۈنكى تۈركىيىدە) يېزىپ قالدۇرغان.

بۇ كىتابتىكى خاتىرىلەنگەن ۋەھىيەلەر كەلگۈسىدە بولىدىغان ئىشلارنى، بولۇپمۇ خۇدانىڭ جازاسىنى (ئىنسانلار دۇچ كېلىدىغان ھەر خىل بالايىئاپەتلەرنى ۋە جاپا - مۇشەققەتلەرنى) كۆرسىتىدۇ. بۇ ۋەھىيەلەرنىڭ سىمۋوللۇق تىلدا ئىپادىلەنگەن كۆپ قىسىملىرى بەلكىم ئەينى چاغدىكى ئېتىقادچىلارغا چۈشىنىشلىك بولسىمۇ، لېكىن بۈگۈنكى كىتابخانلارغا سىر بولۇپ قالغان. ئەمما كىتابنىڭ مەركىزىي ئىدىيىسى ئىنتايىن ئېنىق بولۇپ، خۇدانىڭ رەببىمىز ئەيسا مەسىھ ئارقىلىق شەيتاننى ئۆز ئىچىگە ئالغان بارلىق دۈشمەنلىرى ئۈستىدىن ئاخىرى غەلبە قىلىپ، ئۆزىنىڭ سادىق خەلقىگە يېڭى ئاسمان، يېڭى زېمىن ئاتا قىلىشىدىن ئىبارەتتۇر.

تېزىس:

1. مۇقەددىمە (1 - باب - 1 - ئايەتتىن 8 - ئايەتكىچە)
2. دەسلەپكى ئالامەتلەر (1 - باب - 9 - ئايەتتىن 20 - ئايەتكىچە)
3. ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكلىرىگە يېزىلغان يەتتە پارچە خەت (2 - ، 3 - بابلار)
4. يەتتە مۆھۈر بىلەن پېچەتلەنگەن ئورام يازما (4 - باب - 1 - ئايەتتىن 8 - باب - 1 - ئايەتكىچە)

5. يەتتە كانايي (8 - باب 2 - ئايەتتەن 11 - بابنىڭ ئاخىرىغىچە)
6. يەتتە باشلىق ئەجدىھا ۋە ئىككى دىۋە (12 - ، 13 - بابلار)
7. كۆرۈنگەن باشقا ئالامەتلەر (14 - ، 15 - بابلار)
8. يەتتە چىنە (16 - باب)
9. بابل، ساختا پەيغەمبەر، دىۋە ۋە ئىبلىسنىڭ تارتقان جازاسى (17 - باب
- 1 - ئايەتتەن 20 - باب 10 - ئايەتكىچە)
10. ئاخىرقى ھۆكۈم (20 - باب 11 - ئايەتتەن 15 - ئايەتكىچە)
11. يېڭى ئاسمان، يېڭى زېمىن (21 - باب 1 - ئايەتتەن 22 - باب
- 5 - ئايەتكىچە)
12. خاتىمە (22 - باب 6 - ئايەتتەن 21 - ئايەتكىچە)

ۋەھىيلەر

¹ مەزكۇر كىتاب ئەيسا مەسھنىڭ ۋەھىيسىدۇر. خۇدا يېقىن كەلگۈسىدە يۈز بېرىشى مۇقەررە بولغان ۋەقەلەرنى ئۆز خىزمەتكارلىرىغا كۆرسىتىش ئۈچۈن، ئەيسا مەسھكە بۇ ۋەھىينى چۈشۈردى. مەسھ بۇنى ئۆز پەرىشتىسى ئارقىلىق خىزمەتكارى يۇھانناغا ئايدان قىلدى. ² يۇھاننا خۇدانىڭ سۆزى — ئەيسا مەسھ بەرگەن گۇۋاھلىققا، كۆرگەنلىرىنىڭ ھەممىسىگە گۇۋاھلىق بەردى. ³ بۇ ۋەھىيلەرنى ئوقۇپ بەرگەن ۋە ئۇنى ئاڭلاپ ئەمەل قىلغانلار نەقەدەر بەختلىك! چۈنكى، بۇ ئىشلارنىڭ ئەمەلگە ئاشىدىغان ۋاقتى يېقىندۇر.

يۇھاننانىڭ يەتتە ئىتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە سالام يوللىشى

⁴ مەنكى يۇھانناندىن ئاسىيا ئۆلكىسىدىكى يەتتە ئىتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە سالام! ھازىر ۋە ئەزەلدىن بار بولغان ھەم كەلگۈسىدە كەلگۈچىدىن، ئۇنىڭ تەختىنىڭ ئالدىدىكى يەتتە روھتىن، ⁵ سادىق گۇۋاھچى، ئۆلۈمدىن تۇنجى تىرىلگۈچى، دۇنيا پادىشاھلىرىنىڭ ھۆكۈمرانى بولغان ئەيسا مەسھتىن سىلەرگە مېھرى – شەپقەت ۋە

¹ 4: «يەتتە» دېگەن ساننىڭ كامالەتكە يەتكەن، مۇكەممەل دېگەن مەنىسى بار بولۇپ، «يەتتە روھ» خۇدانىڭ مۇقەددەس روھىنى كۆرسىتىدۇ.

ئامانلىق بولغاي.

ئۇ بىزنى سۆيدى، ئۆز قېنى بىلەن بىزنى گۇناھلىرىمىزدىن ئازاد قىلدى،⁶ بىزنى بىر پادىشاھلىق قىلىپ ئۇيۇشتۇرۇپ، ئۆز ئاتىسى خۇدانىڭ خىزمىتىدىكى روھانىي قىلدى. بارلىق شان - شەرەپ ۋە كۈچ - قۇدرەت ئۇنىڭغا مەڭگۈ مەنسۇپ بولغاي، ئامىن!

⁷ مانا، ئۇ بۇلۇتلار ئۈستىدە كەلمەكتە. ھەممە كۆزلەر، ھەتتا ئۇنىڭ تېنىنى نەيزىلىگەنلەرمۇ ئۇنى كۆرىدۇ. يەر يۈزىدىكى پۈتكۈل خەلقلەر ئۇنىڭ ئۈچۈن ھازا تۇتىدۇ. بۇ ئىش جەزمەن بولىدۇ، ئامىن!

⁸ پەرۋەردىگار خۇدا دەيدۇكى: «باش ۋە ئاخىر ئۆزۈمدۈرمەن. ھازىر ۋە ئەزەلدىن بار بولغان ھەم مەڭگۈ بار بولغۇچىمەن، شۇنداقلا ھەممىگە قادىردۇرمەن.»

تىرىلگەن مەسھنىڭ يۇھانناغا كۆرۈنۈشى

⁹ مەن قېرىندىشىڭلار يۇھاننامەن. بىز ئەيسا مەسھكە مەنسۇپ بولغانلىقىمىز ئۈچۈن ئازاب - ئوقۇبەتكە، خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا ۋە سەۋر - تاقەتكە ئورتاقمىز. خۇدانىڭ سۆزى ۋە ئەيسا مەسھنىڭ قىلغان گۇۋاھلىقىنى تارقاقانلىقىم ئۈچۈن، بىر مەزگىل پاتموس ئارىلىدا مەھبۇس بولۇپ تۇرۇپ قالغانىم.¹⁰ رەببىمىزنىڭ كۈندە⁹ مۇقەددەس روھنىڭ مېنى ئىلكىگە ئېلىشى بىلەن، كەينىمدىن كەلگەن كاناي ئاۋازغا ئوخشاپ كېتىدىغان ئۈنلۈك بىر ئاۋازنى ئاڭلىدىم.¹¹ بۇ ئاۋاز: «كۆرىدىغانلىرىڭنى كىتاب قىلىپ ياز ۋە ئۇنى يەتتە ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە، يەنى ئەفەس، ئىزمىر، پەرگاما، تىياترا، ساردىس، فىلادېلفىيە ۋە لائۇدىكىيا شەھەرلىرىگە ئەۋەت» دېگەندى.

¹² ماڭا سۆزلىگۈچىنى كۆرۈش ئۈچۈن كەينىمگە بۇرۇلدۇم. بۇرۇلغىنىمدا، كۆزۈمگە يەتتە ئالتۇن چىراغدان¹³ ۋە ئۇلارنىڭ ئوتتۇرىسىدا ئۇچىسىدىكى تونى ئوشۇقىغىچە چۈشۈپ تۇرىدىغان، كۆكسىگە ئالتۇن كەمەر باغلىغان ئىنسانئوغلىغا ئوخشايدىغان

⁹ 10: «رەببىمىزنىڭ كۈنى» ھەپتىنىڭ باشلىنىش كۈنى، يەنى يەكشەنبە كۈنىنى كۆرسىتىدۇ. بۇ كۈندە ئەيسا مەسھ ئۆلۈمدىن تىرىلگەن.

ۋەھىيلەر

بىرى كۆرۈندى. ¹⁴ ئۇنىڭ چېچى ئاق يۇڭ ۋە قاردەك ئاپئاق ئىدى. كۆزلىرى گويا يالقۇنلاپ تۇرغان ئوتتەك ئىدى. ¹⁵ پۇتلىرى ئوچاقتا تاۋلىنىپ پارقىرىغان تۇچقا ئوخشايتتى، ئاۋازى شارقىراپ ئېقىۋاتقان سۇنىڭ شاۋقۇنىدەك ئىدى. ¹⁶ ئۇ ئوڭ قولىدا يەتتە يۇلتۇز تۇتقان بولۇپ، ئاغزىدىن ئىككى بىسلىق ئۆتكۈر بىر قىلىچ چىقىپ تۇراتتى. چىرايى خۇددى چىڭقى چۈش ۋاقتىدىكى قۇياشتەك پارلاق ئىدى. ¹⁷ ئۇنى كۆرگىنىدە، ئايغىغا ئۆلۈكتەك يىقىلدىم. ئۇ ئوڭ قولىنى ئۇچامغا قويۇپ مۇنداق دېدى:

— قورقما، تۇنجى ۋە ئاخىرقى مەن بولمەن. ¹⁸ ھايات بولغۇچى ئۆزۈمدۇرمەن. مەن ئۆلگەندىم، لېكىن ئەمدى مەڭگۈ ھايات ياشايمەن. ئۆلۈم ۋە ئۆلۈكلەر دىيارىنىڭ ئاچقۇچى مېنىڭ قولۇمدا. ¹⁹ شۇنىڭ ئۈچۈن، كۆرگەنلىرىڭنى، يەنى ھازىر بولۇۋاتقان ۋە كەلگۈسىدە بولىدىغان ئىشلارنى يېزىپ قالدۇر. ²⁰ يەتتە ئالتۇن چىراغدان ۋە سەن ئوڭ قولۇمدا كۆرگەن يەتتە يۇلتۇزنىڭ سىرىغا كەلسەك، يەتتە يۇلتۇز يەتتە ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ پەرىشتىلىرى. يەتتە چىراغدان بولسا يەتتە جامائەتچىلىكتۇر.

2 - باب

ئەفەستىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە يېزىلغان خەت

¹ — ئەفەستىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ پەرىشتىسىگە ¹ مۇنداق ياز: «ئوڭ قولىدا يەتتە يۇلتۇزنى تۇتۇپ، يەتتە ئالتۇن چىراغداننىڭ ئوتتۇرىسىدا ماڭغۇچى مۇنداق دەيدۇ: ² سېنىڭ ئەمەلىيىتىڭنى، تىرىشچانلىقىڭنى، سەۋر - تاقىتىڭنى بىلىمەن. رەزىل ئادەملەرنىڭ قىلمىشلىرىغا چىداپ تۇرالمىدىغانلىقىڭنى، ئەلچى بولمىسىمۇ ئۆزلىرىنى ئەلچى، دەپ ئاتىۋالغانلارنى سىناپ، ئۇلارنىڭ ساختىلىقىنى تونۇغانلىقىڭنىمۇ بىلىمەن. ³ شۇنداق، سەن

² 1: ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ باشلامچىسى كۆرسىتىلىشى مۇمكىن.

ۋەھىيلەر

سەۋر - تاقەت قىلدىڭ، ماڭا ئېتىقاد قىلغانلىقىڭ سەۋەبلىك كېلىپ چىققان جاپا - مۇشەققەتكە بەرداشلىق بەردىڭ ۋە ھارمىدىڭ.⁴ لېكىن ساڭا بىر ئېتىرازىم باركى، ئۇ بولسىمۇ مېھىر - مۇھەببەتنىڭ دەسلەپكىدىن سۇسلاشتى.⁵ شۇنىڭ ئۈچۈن، قانچىلىك ھالەتكە چۈشۈپ قالغانلىقىڭغا نەزەر سال! توۋا قىل ۋە دەسلەپكى ئەمەلىيەتنى ئەسلىگە كەلتۈر. ئەگەر توۋا قىلمىساڭ، مەن كېلىپ چىراغدىنىڭنى ئورنىدىن ئېلىپ كېتىمەن.⁶ بىراق، سېنىڭ بىر ئارتۇقچىلىقىڭ باركى، ئۇ بولسىمۇ، سەنمۇ ماڭا ئوخشاش نىكولاس² تەرەپدارلىرىنىڭ قىلمىشلىرىدىن نەپرەتلەندىڭ.⁷ مۇقەددەس روھنىڭ جامائەتچىلىكلەرگە دېگەنلىرىنى قۇلىقىڭدا چىڭ تۇت! غەلبە قىلغۇچىلارغا خۇدانىڭ جەننىتىدىكى ھاياتلىق دەرىخىنىڭ مېۋىلىرىنى يېيىش ھوقۇقىنى بېرىمەن.»

ئىزىمىردىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە يېزىلغان خەت

⁸ — ئىزىمىردىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ پەرىشتىسىگە مۇنداق ياز: «تۇنجى ۋە ئاخىرقى، ئۆلۈپ تىرىلگۈچى مۇنداق دەيدۇ:⁹ سېنىڭ ئازاب - ئوقۇبەتلىرىڭنى ۋە نامراتلىقىڭنى بىلىمەن، لېكىن ئەمەلىيەتتە سەن باي. ئۆزلىرىنى يەھۇدىي دەۋالغانلارنىڭ تۆھمەتلىرىنى بىلىمەن. ئەمەلىيەتتە، ئۇلار يەھۇدىي ئەمەس، بەلكى شەيتاننىڭ گۇرۇھىدىكىلەردۇر.¹⁰ كەلگۈسىدە چىكىدىغان ئازاب - ئوقۇبەتلەردىن قورقما. بىلىپ قويغىنكى، شەيتان ئاراڭلاردىن بەزىلەرنى يېقىندا زىندانغا تاشلىتىپ سىنىماقچى. سىلەر ئون كۈنگىچە قىيىنلىقىسىلەر. تاكى ئۆلگۈچە ماڭا سادىق بول. شۇ چاغدا، مەن ساڭا ھاياتلىق تاجىنى كىيىدۈرىمەن.¹¹ مۇقەددەس روھنىڭ جامائەتچىلىكلەرگە دېگەنلىرىنى قۇلىقىڭدا چىڭ تۇت. غەلبە قىلغۇچىلار ئىككىنچى ئۆلۈمنىڭ زىيىنىغا ھەرگىز ئۇچرىمايدۇ.»

پەرگامادىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە يېزىلغان خەت

¹² — پەرگامادىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ پەرىشتىسىگە مۇنداق ياز:

²: 6 بۇ ئادەم قۇتقۇزۇلغانلارنىڭ بۇتپەرەسلىك ۋە ئەخلاقسىزلىق قىلىش ئەركىنلىكىنىڭ بارلىقىنى تەرغىب قىلاتتى.

ۋەھىيلەر

«ئىككى بىسلىق ئۆتكۈر قىلچى بار بولغۇچى مۇنداق دەيدۇ: ¹³ سېنىڭ شەيتاننىڭ تەختى ئورۇنلاشقان يەردە تۇرىدىغانلىقىنى بىلىمەن. شۇنداقتمۇ، سەن مېنىڭ نامىغا سادىق بولۇپ كەلدىڭ. ھەتتا ئاراڭدىكى ئىشەنچلىك گۇۋاھچىم ئانتىپا مۇشۇ شەيتاننىڭ ماكاندا قەتل قىلىنغان كۈنلەردىمۇ ماڭا ئېتىقاد قىلغانلىقىنى ئىنكار قىلمىدىڭ. ¹⁴ لېكىن، ساڭا بىر ئېتىرازىم بار، ئۇ بولسىمۇ ئاراڭلاردا بىلىمىڭ تەلىمىگە ئەگەشكەنلەر بولماقتا. بىلىم بالاق دېگەن ئادەمگە ئىسرائىللارنى بۇتقا ئاتاپ نەزىر قىلىنغان گۆشنى يېيىش ۋە جىنسىي ئەخلاقسىزلىق قىلىشقا ئازدۇرۇشنى ئۆگەتكەندى. ¹⁵ شۇنىڭغا ئوخشاش، سىلەرنىڭ ئاراڭلاردا نىكولاس تەرەپدارلىرىنىڭ تەلىمىگە ئەگەشكەنلەرمۇ بار. ¹⁶ شۇنىڭ ئۈچۈن، توۋا قىل. ئۇنداق قىلمىساڭ، يېنىڭغا دەرھال بېرىپ، ئاغزىمدىكى قىلچىم بىلەن ساڭا زەربە بېرىمەن. ¹⁷ مۇقەددەس روھنىڭ جامائەتچىلىكلەرگە دېگەنلىرىنى قۇلىقىڭدا چىڭ تۇت. غەلبە قىلغۇچىلارغا ساقلانغان مانادىن ³ بېرىمەن. ئۇلارغا يەنە بىردىن ئاق تاش ۋە بۇ تاشلارنىڭ ئۈستىگە يېزىلغان يېشى بىر ئىسمىنى، يەنى بۇنى قوبۇل قىلغۇچىلاردىن باشقا ھېچكىم بىلمەيدىغان بىر ئىسمىنى بېرىمەن.»

تىياترادىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە يېزىلغان خەت

¹⁸ — تىياترادىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ پەرىشتىسىگە مۇنداق ياز: «خۇدانىڭ كۆزلىرى يالقۇنلىغان ئوتقا ۋە پۇتلىرى پارقراق تۇچقا ئوخشايدىغان ئوغلى مۇنداق دەيدۇ: ¹⁹ سېنىڭ ئەمەلىيىتىڭنى، مېھىر - مۇھەببىتىڭنى، ئېتىقادىڭنى، ئەجرىڭنى ۋە سەۋر - تاقىتىڭنى بىلىمەن. ھازىرقى ئەمەلىيىتىڭنىڭ دەسلەپكى ئەمەلىيىتىڭدىن ئېشىپ چۈشۈۋاتقانلىقىنىمۇ بىلىمەن. ²⁰ لېكىن، ساڭا بىر ئېتىرازىم بار، ئۇ بولسىمۇ ئۆزىنى پەيغەمبەر دەپ تونۇشتۇرغان ئىزەبەل ئىسىملىك خوتۇنغا يول قويۇۋاتسەن. بۇ خوتۇن خەلقىگە تەلىم بېرىپ، ئۇلارنى جىنسىي ئەخلاقسىزلىق قىلىشقا ۋە بۇتقا ئاتاپ نەزىر قىلىنغان گۆشنى يېيىشكە ئازدۇرماقتا.

²: 17 «مىسىردىن چىقىش» 16 - باب، 32 - 36 - ئايەتلەرگە ۋە «يۇھاننا» 6 - باب، 48 -

58 - ئايەتلەرگە قارالسۇن.

ۋەھىيلەر

²¹ مەن ئۇنىڭ توۋا قىلىشى ئۈچۈن پۇرسەت بەرگەندىم، لېكىن ئۇ جىنسىي ئەخلاقسىزلىقىغا توۋا قىلىشنى خالىمىدى. ²² ئەمدى ئۇنى ئېغىر كېسەل قىلىپ ياتقۇزۇۋېتىمەن. ئۇنىڭ بىلەن زىنا قىلغانلار قىلمىشلىرىغا توۋا قىلمىسا، ئۇلارنىمۇ ئېغىر ئازابقا مۇپتىلا قىلىمەن. ²³ ئۇنىڭ پەرزەنتلىرىنى ئەجەللىك كېسەل بىلەن ھالاك قىلىمەن. ئۇ چاغدا، پۈتكۈل ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكلىرىگە كىشىلەرنىڭ ئوي - پىكىرى ۋە قەلبىنى ياخشى بىلگۈچىنىڭ ئۆزۈم ئىكەنلىكىمنى بىلدۈرمەن ھەمدە ھەربىرىڭلارغا قىلغان ئەمەلىيىتىڭلارغا يارىشا ياندۇرمەن.

²⁴⁻²⁵ لېكىن، تىياتىرادىكى بۇ تەلىمنى قوبۇل قىلمىغان ۋە شەيتاننىڭ ئاتالمىش «چوڭقۇر سىرلىرى» نى ئۈگەنمىگەن سىلەرگە شۇنى ئېيتىمەنكى: ئۆزۈڭلاردا بار بولغاننى مەن كەلگۈچە چىڭ ساقلاڭلار. سىلەرگە بۇنىڭدىن باشقا تەلەپ قويمىمەن. ²⁶ كىم غەلبە قىلسا، يەنى ئەمىرلىرىمگە ئاخىرغىچە ئەمەل قىلسا، ئۇنىڭغا پۈتكۈل خەلقلىرىگە ھاكىم بولۇش ھوقۇقىنى بېرىمەن. ²⁷ مانا بۇ، ئاتام ماڭا بەرگەن ھوقۇققا ئوخشاش ھوقۇقتۇر. زەبۇردا يېزىلغاندەك:

«ئۇ ئۇلارنى ^④ تۆمۈر كالتەك بىلەن باشقۇرۇپ،
ساپال قاچىلارنى ئۇرۇپ چاققاندا تارمار قىلىدۇ.»

²⁸ غەلبە قىلغۇچىلارغا يەنە تاڭ يۇلتۇزىنى ئاتا قىلىمەن. ²⁹ مۇقەددەس روھنىڭ جامائەتچىلىكلەرگە دېگەنلىرىنى قۇلىقىڭلاردا چىڭ تۇتۇڭلار!

3 - باب

ساردىستىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە يېزىلغان خەت

¹ — ساردىستىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ پەرىشتىسىگە مۇنداق ياز:

^④ 27: 27 بۇ ئايەت زەبۇر 2 - باب 9 - ئايەتتىن ئېلىنغان بولۇپ، بۇ يەردىكى «ئۇلار» خۇدا بىلەن قارىلاشقۇچىلارنى كۆرسىتىدۇ.

ۋەھىيلەر

«خۇدانىڭ يەتتە روھىغا ۋە يەتتە يۇلتۇزغا ئىگە بولغۇچى مۇنداق دەيدۇ: سېنىڭ ئەمەلىيىتىڭنى بىلىمەن. ھايات جامائەتچىلىك، دەپ نام ئېلىپسەن، لېكىن ئۆلۈكسەن.² شۇڭا، ئۇيۇشۇشنى ئېچىپ، كىچىككەنە ھەم يوقاپ كېتىش ئالدىدا تۇرغان ئېتىقادىڭنى كۈچەيت. چۈنكى، خۇدايىم ئالدىدا ئەمەلىيىتىڭنىڭ تېخى تۈگەل ئەمەسلىكىنى بىلىمەن.³ شۇنىڭ ئۈچۈن، ئاڭلىغان ۋە قوبۇل قىلغان تەلىملىرىنى ئېسىڭدە تۇت. ئۇلارغا ئەمەل قىل، توۋا قىل. ئەگەر ئويغانمىساڭ، مېنىڭ كېلىشىم ساڭا خۇددى ئوغرىنىڭ كۈتۈلمىگەن ۋاقتتا كەلگىنىدەك تۇيۇقسىز بىلىنىدۇ. مېنىڭ كېلىدىغان ۋاقت - سائىتىمنى ھەرگىز بىلەلمەيسەن.

⁴ لېكىن، ئاراڭلاردا ئۆزلىرىگە داغ تەگكۈزمىگەن يەنە بىرنەچچە يىلەن بار. ئۇلار ئاق تون كىيىپ، مەن بىلەن بىللە يۈرىدۇ. چۈنكى، ئۇلار بۇنىڭغا لايىقتۇر.⁵ غەلبە قىلغۇچىلار مانا شۇنداق ئاق تون كىيىدۇ. ئۇلارنىڭ نامىنى ھاياتلىق دەپتىرىدىن ھەرگىز ئۆچۈرمەيمەن. ئۇلارنىڭ نامىنى ئاتام خۇدانىڭ ۋە ئۇنىڭ پەرىشتىلىرىنىڭ ئالدىدا ئوچۇق ئېتىراپ قىلىمەن.⁶ مۇقەددەس روھنىڭ جامائەتچىلىكلەرگە دېگەنلىرىنى قۇلىقىڭلاردا چىڭ تۇتۇڭلار!»

فىلادېلفىدىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە يېزىلغان خەت

⁷ — فىلادېلفىدىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ پەرىشتىسىگە مۇنداق ياز: «مۇقەددەس ۋە ئىشەنچلىك، قولىدا داۋۇتنىڭ ئاچقۇچى[®] بولغان، ئىشىكىنى ئاچسام ھېچكىم ياپالمايدۇ، ياپسام ھېچكىم ئاچالمايدۇ دېگۈچى مۇنداق دەيدۇ: ⁸ سېنىڭ ئەمەلىيىتىڭنى بىلىمەن. كۈچۈڭ ئاجىز بولسىمۇ، تەلىمىگە ئەمەل قىلىدىڭ ۋە نامىنى ئىنكار قىلمىدىڭ. شۇنىڭ ئۈچۈن، ئالدىڭدا ھېچكىم ياپالمايدىغان بىر ئىشىكىنى ئېچىپ قويدۇم.⁹ قارا، شەيتان گۇرۇھىدىكىلەرگە، ئۆزلىرىنى يەھۇدىي دەپ ئاتىۋالغان، ئەمەلىيەتتە يەھۇدىي ئەمەس ئالدامچىلارنى شۇنداق ئاقىۋەتكە قالدۇرىمەنكى، ئۇلار كېلىپ سېنىڭ ئايىغىڭغا يىقىلىدۇ ۋە مېنىڭ سېنى ياخشى

[®] 7:3 ئەيسا مەسىھ جىسمانىي جەھەتتە داۋۇت پادىشاھنىڭ ئەۋلادى بولۇپ، ئۇ خۇدانىڭ پادىشاھلىقىغا كىرىش دەۋرۇزىسىنىڭ ئاچقۇچىدۇر.

ۋەھىيلەر

كۆرىدىغانلىقىمنى كۆرىدۇ. ¹⁰ بەرداشلىق بېرىش ھەققىدىكى ئەمرىمگە ئەمەل قىلغانلىقىڭ ئۈچۈن، بۇ دۇنيادىكى ئىنسانلارنى سىناش مەقسىتىدە پۈتۈن يەر يۈزىگە بالايىئاپەت چۈشۈرۈلىدىغان ۋاقىتتا سېنى ئۇنىڭدىن قوغداپ قالمەن. ¹¹ تۇيۇقسىز كېلىمەن. تاجىڭنى باشقىلارنىڭ تارتىۋالماستىكى ئۈچۈن، ئۆزۈڭدە بار بولغاننى چىڭ ساقلا. ¹² غەلبە قىلغۇچىنى خۇدانىڭ ئىبادەتخانىسىغا تۇرۇك قىلمەن. بۇنداق ئادەم ئۇ يەردىن ئەسلا كەتمەيدۇ. ئۇنىڭ ۋۇجۇدىغا خۇدايىمنىڭ نامىنى، خۇدايىمنىڭ شەھىرىنىڭ نامىنى، يەنى ئەرشتىن — خۇدانىڭ يېنىدىن چۈشىدىغان يېڭى يېرۇسالېمنىڭ نامىنى ۋە مېنىڭ يېڭى نامىنى يازمەن. ¹³ مۇقەددەس روھنىڭ جامائەتچىلىكلەرگە دېگەنلىرىنى قۇلىقىڭلاردا چىڭ تۇتۇڭلار!»

لائودىكىيادىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە يېزىلغان خەت

¹⁴ — لائودىكىيادىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنىڭ پەرىشتىسىگە مۇنداق ياز: «ئامىن ئاتالغۇچى، ¹⁵ يەنى سادىق ۋە ئىشەنچلىك گۇۋاھچى، خۇدا ياراتقان مەۋجۇداتلارنىڭ مەنبەسى مۇنداق دەيدۇ: ¹⁶ سېنىڭ ئەمەلىيىتىڭنى بىلىمەن. سەن ئېتىقادتا سوغۇقمۇ ئەمەس، قىزغىنمۇ ئەمەس. يا سوغۇق، يا قىزغىن بولساڭچۇ كاشكى. ¹⁷ سەن يا سوغۇق يا قىزغىن ئەمەس، بەلكى ئىلمان سۇدەك بولغانلىقىڭ ئۈچۈن، سېنى ئاغزىمدىن تۈكۈرۈپ چىقىرىۋېتىمەن. ¹⁸ بايمەن، باياشاتلىقتا ياشاۋاتمەن، ھېچ نەرسىگە ھاجەت ئەمەسمەن دەيسەن. لېكىن، بىچارە، ئېچىنىشلىق، نامرات، كور ۋە يالڭاچ ئىكەنلىكىڭنى بىلمەيسەن. ¹⁹ شۇڭا، باي بولۇشۇڭ ئۈچۈن ئوت بىلەن تاۋلانغان ئالتۇن، يالڭاچلىق ئەيىبىڭنى يېپىشىڭ ئۈچۈن كىيىدىغان ئاق كىيىم — كېچەك، كۆرۈشۈڭ ئۈچۈن كۆزلىرىڭگە سۈرتىدىغان مەلھەملەرنى مەندىن سېتىۋېلىشىڭنى تەۋسىيە قىلمەن. ²⁰ مەن ئۆزۈم ياخشى

^{14:3} «ئامىن» سۆزىنىڭ مەنىسى «شۇنداق بولسۇن» بولۇپ، بۇ يەردە ئەيسا مەسىھنىڭ خۇدانىڭ بارلىق ۋەدە ۋە پىلانلىرىنىڭ «ئامىن»ى، يەنى ئۇلارنىڭ ئەمەلگە ئېشىشىنىڭ كاپالىتى ئىكەنلىكى تەكىتلەنگەن.

ۋەھىيلەر

كۆرىدىغان كىشىلەرنىڭ ھەممىسىنى ئەيىبنى كۆرسىتىپ تەربىيەلەيمەن. شۇنىڭ ئۈچۈن، قىزغىن بولۇپ، گۇناھلىرىڭغا توۋا قىل. ²⁰ قارا، مەن ھازىر ئىشىك ئالدىدا تۇرۇپ، ئىشىكنى قېقىۋاتىمەن. ئەگەر بىرى ئاۋازىمنى ئاڭلاپ ئىشىكنى ئاچسا، ئۇنىڭ يېنىغا كىرىمەن. مەن ئۇنىڭ بىلەن، ئۇمۇ مەن بىلەن بىللە غزالىنىدۇ. ²¹ مەن غەلبە قىلىپ، ئاتامنىڭ تەختىدە ئۇنىڭ بىلەن بىللە ئولتۇردۇم. شۇنىڭ ئۈچۈن، مەنمۇ غەلبە قىلغۇچىلارغا تەختىدە مەن بىلەن بىرگە ئولتۇرۇش ھوقۇقىنى بېرىمەن. ²² مۇقەددەس روھنىڭ جامائەتچىلىكلەرگە دېگەنلىرىنى قۇلىقلىقلاردا چىڭ تۇتۇڭلار!»

4 - باب

ئەرشتىكى ئىبادەت

¹ ئاندىن، ئاسماندا ئوچۇق بىر ئىشىكنى كۆردۈم. مەن بۇرۇن ئاڭلىغان كاناي ئاۋازىغا ئوخشاپ كېتىدىغان ئاۋاز: «بۇ ياققا چىق، ساڭا بۇنىڭدىن كېيىن يۈز بېرىشى مۇقەررەر بولغان ۋەقەلەرنى كۆرسىتەي» دېدى. ² مۇقەددەس روھنىڭ مېنى دەرھال ئىلىكىگە ئېلىشى بىلەن ئەرشتە بىر تەخت ۋە ئۇنىڭدا ئولتۇرغان بىرىنى كۆردۈم. ³ تەختتە ئولتۇرغۇچىنىڭ قىياپىتى يېشىل قاشتاش ۋە قىزىل كۋارتسقا ئوخشايتتى. زۇمرەتنى ئەسلىتىدىغان بىر ھەسەن - ھۈسەن تەختى ئوراپ تۇراتتى. ⁴ تەختنىڭ ئەتراپىدا يەنە يىگىرمە تۆت تەخت بار ئىدى. تەختلەردە باشلىرىغا ئالتۇن تاج كىيگەن، ئاق تونغا ئورانغان يىگىرمە تۆت يېتەكچى ئولتۇراتتى. ⁵ تەختتىن چاقماقلار چېقىپ، گۈلدۈرمامنىڭ گۈلدۈر - قاراسلىرى ئاڭلىنىپ تۇراتتى. تەختنىڭ ئالدىدا يالقۇنلاپ تۇرغان يەتتە مەشئەل بار ئىدى. بۇلار خۇدانىڭ يەتتە روھى ئىدى. ⁶ تەختنىڭ ئالدىدا يەنە خۇددى خۇستالدەك پارقراپ تۇرىدىغان، ئەينەكتەك سۈزۈك دېڭىزغا ئوخشايدىغان بىر نەرسە بار ئىدى. تەختنىڭ ھەر بىر تەرىپىنىڭ ئوتتۇرا قىسمىدا ئالدى ۋە كەينىدە نۇرغۇن كۆزلىرى بار تۆت تىرىك مەخلۇق تۇراتتى. ⁷ بىرىنچى مەخلۇق شىرغا، ئىككىنچى مەخلۇق بۇقىغا ئوخشايتتى. ئۈچىنچى

ۋەھىيلەر

مەخلۇقنىڭ يۈزى ئادەمنىڭ چىرايىغا ئوخشايتتى. تۆتىنچى مەخلۇق ئۇچۇۋاتقان بۇر كۈتكە ئوخشايتتى.⁸ تۆت تىرىك مەخلۇقنىڭ ھەربىرىنىڭ ئالتىدىن قاننى بار بولۇپ، ئۇلارنىڭ پۈتۈن بەدىنى، ھەتتا قانات ئاستىمۇ كۆزلەر بىلەن تولغانىدى. ئۇلار كېچە - كۈندۈز تىنماي مۇنداق دېيىشەتتى:

«مۇقەددەس، مۇقەددەس، مۇقەددەستۇر،
ئەزەلدىن بار بولغان، ھازىرمۇ بار ھەم كەلگۈسىدە كەلگۈچى
ھەممىگە قادر پەرۋەردىگار خۇدا!»

⁹ تىرىك مەخلۇقلار تەختتە ئولتۇرغان ئەبەدىلئەبەد ھايات بولغۇچىنى ئۇلۇغلاپ، ئۇنىڭغا ھۆرمەت ۋە تەشەككۈر ئىزاھ قىلغىنىدا،¹⁰ يىگىرمە تۆت يېتەكچى ئەبەدىلئەبەد ياشايدىغان تەختتە ئولتۇرغۇچىنىڭ ئايىغا باش قويۇپ سەجدە قىلاتتى. تاجلىرىنى تەختنىڭ ئالدىغا قويۇشۇپ، مۇنداق دېيىشەتتى:

¹¹ «پەرۋەردىگار بىمىز ۋە خۇدايىمىز!
شان - شەرەپ، ھۆرمەت ۋە قۇدرەتكە لايىقسەن.
چۈنكى، ھەممىنى سەن ياراتتىڭ.
ھەممە شەيئى خاھىشنىڭ بىلەن يارىتىلىپ ۋۇجۇدقا كەلدى.»

5 - باب

قوزنىڭ ئورام يازمىنى قولغا ئېلىشى

¹ ئاندىن تەختتە ئولتۇرغۇچىنىڭ ئوڭ قولىدا ھەر ئىككى يۈزىگە خەت يېزىلغان ۋە يەتتە مۆھۈر بىلەن پېچەتلەنگەن بىر ئورام يازمىنى كۆردۈم.² يۇقىرى ئاۋاز بىلەن: «ئورام يازما ۋە پېچەتلەرنى ئېچىشقا كىم لايىقتۇر؟» دەپ توۋلىغان كۈچلۈك بىر پەرىشتىنىمۇ كۆردۈم.³ لېكىن، نە ئەرشتە، نە يەر يۈزىدە، نە يەر ئاستىدا ئورام

ۋەھىيلەر

يازمنى ئېچىپ ئوقۇيالايدىغان بىرەرسى چىقمىدى. ⁴ ئورام يازمنى ئېچىش ۋە ئوقۇشقا لايىق بىرەرسى چىقمىغاچقا، قاتتىق يىغلىۋەتتىم. ⁵ بۇنىڭ بىلەن، يېتەكچىلەردىن بىرى ماڭا:

— يىغلىما! قارا، يەھۇدا قەبىلىسىدىن كەلگەن شىر — داۋۇتنىڭ نوتىسى ⁶ غەلبە قىلدى. ئورام يازمنى ۋە ئۇنىڭ يەتتە پېچىتىنى ئېچىشقا ئۇ قادىر، — دېدى. ⁶ ئاندىن، بىر قوزنىڭ يېتەكچىلەر قورشاپ تۇرغان تەخت بىلەن تىرىك مەخلۇقلارنىڭ ئارىلىقىدا تۇرغانلىقىنى كۆردۈم. قارىماققا، ئۇ بۇرۇن بوغۇزلانغاندەك قىلاتتى. قوزنىڭ يەتتە مۇڭگۈزى ۋە يەتتە كۆزى بار بولۇپ، بۇ كۆزلەر خۇدانىڭ پۈتكۈل دۇنياغا ئەۋەتكەن يەتتە روھى ئىدى. ⁷ قوزا بېرىپ، تەختتە ئولتۇرغۇچىنىڭ ئوڭ قولىدىن ئورام يازمنى ئالدى. ⁸ يازمنى ئالغاندا، تۆت تىرىك مەخلۇق ۋە يىگىرمە تۆت يېتەكچى ئۇنىڭ ئايىغىغا باش قويدى. ئۇلارنىڭ ھەربىرىنىڭ قولىدا چىلتار ⁹ ۋە ئىسرىق بىلەن تولغان ئالتۇن تاۋاق بار ئىدى. بۇ ئىسرىق خۇدانىڭ مۇقەددەس خەلقىنىڭ دۇئالىرى ئىدى. ⁹ ئۇلار يېڭى بىر قوشاق ئېيتىشتى:

«ئورام يازمنى ئېلىشقا

ۋە پېچەتلەرنى ئېچىشقا لايىقسەن.

چۈنكى بوغۇزلاندىڭ

ۋە ھەر قەبىلىدىن، ھەر تىلدىن،

ھەر مىللەتتىن، ھەر خەلقتىن بولغان ئىنسانلارنى

ئۆز قېنىڭ بەدىلى بىلەن خۇداغا مەنسۇپ قىلدىڭ.

¹⁰ ئۇلارنى بىر پادىشاھلىق قىلىپ ئۇيۇشتۇرۇپ،

خۇدايىمىزنىڭ خىزمىتىدىكى روھانىي قىلدىڭ.

ئۇلار يەر يۈزىدە ھۆكۈم سۈرگۈسى.»

^{5:5} بۇ ئاتالغۇ دەسلەپ تەۋراتتا تىلغا ئېلىنغان بولۇپ، كېيىن كېلىدىغان قۇتقۇزغۇچى — مەسھنىڭ داۋۇت پادىشاھىنىڭ ئەۋلادىدىن ئىكەنلىكىنى كۆرسىتىدۇ.

^{5:8} چىلتار — بىر خىل تارلىق چالغۇ ئەسۋاب.

ۋەھىيلەر

¹¹ ئاندىن، تەختنىڭ، تىرىك مەخلۇقلارنىڭ ۋە يېتەكچىلەرنىڭ ئەتراپىدا مېڭىغان، ئون مېڭىغان پەرىشتىلەرنى كۆردۈم ۋە ئۇلارنىڭ ئاۋازلىرىنى ئاڭلىدىم.¹² ئۇلار ئۈزلۈك ئاۋاز بىلەن مۇنداق دېيىشەتتى:

«بوغۇزلانغان قوزا
قۇدرەت، بايلىق، دانالىق، كۈچ - قۇۋۋەت،
ھۆرمەت، شان - شەرەپ ۋە مەدھىيىگە لايىقتۇر.»

¹³ مەن يەنە ئەرش، يەر يۈزى، يەر ئاستى، دېڭىزلار ۋە كائىناتتىكى پۈتۈن جانلىقلارنىڭ:

«مەدھىيە، ھۆرمەت، شان - شەرەپ ۋە قۇدرەت،
تەختتە ئولتۇرغۇچىغا ۋە قوزىغا مەڭگۈ مەنسۇپ بولسۇن!» دېگىنىنى ئاڭلىدىم.

¹⁴ تۆت تىرىك مەخلۇق «ئامىن!» دەپ جاۋاب قايتۇراتتى، يېتەكچىلەر يەرگە باش قويۇپ، تەختتە ئولتۇرغۇچىغا ۋە قوزىغا سەجدە قىلاتتى.

6 - باب

قوزنىڭ ئالتە پېچەتنى ئېچىشى

¹ ئاندىن، قوزنىڭ يەتتە پېچەتنىڭ بىرىنچىسىنى ئاچقانلىقىنى كۆردۈم. شۇ چاغدا، تۆت تىرىك مەخلۇقتىن بىرىنىڭ گۈلدۈرمامىدەك ئاۋاز بىلەن: «كەل!» دېگىنىنى ئاڭلىدىم.² قارىۋىدىم، بىر ئاق ئاتنى كۆردۈم. ئاتقا مىنگۈچىنىڭ قولىدا بىر ساداق بار ئىدى. ئۇنىڭغا بىر تاج بېرىلدى. ئۇ غەلبە قىلغۇچى سۈپىتىدە زەپەر قۇچۇش ئۈچۈن جەڭگە ئاتلاندى.

ۋەھىيلەر

³ قوزا ئىككىنچى پېچەتنى ئاچقاندا، ئىككىنچى مەخلۇقنىڭ: «كەل!» دېگىنىنى ئاڭلىدىم. ⁴ ئۇ چاغدا، يەنە بىر ئات ئوتتۇرىغا چىقتى، ئۇنىڭ رەڭگى قىزىل ئىدى. ئاتقا مىنگۈچىگە يەر يۈزىدىكى تىنچلىقنى ئېلىپ كېتىش ۋە ئىنسانلارنى ئۆزئارا قىرغىنچىلىققا سېلىش ھوقۇقى بېرىلدى. ئۇنىڭغا يەنە چوڭ بىر قىلىچ بېرىلدى.

⁵ قوزا ئۈچىنچى پېچەتنى ئاچقاندا، ئۈچىنچى مەخلۇقنىڭ: «كەل!» دېگىنىنى ئاڭلىدىم. قارىۋىدىم، بىر قارا ئاتنى كۆردۈم. ئاتقا مىنگۈچىنىڭ قولىدا بىر تارازا بار ئىدى. ⁶ تۆت تىرىك مەخلۇقنىڭ ئارىسىدىن: «بىر كۈنلۈك ئىش ھەققى ئۈچۈن پەقەت بىر تاۋاق بۇغداي ياكى بولمىسا ئۈچ تاۋاق ئارپىلا بېرىلىدۇ. زەينۇن دەرىخى بىلەن ئۈزۈم تېلىغا تەگمە!» دېگەندەك بىر ئاۋازنى ئاڭلىدىم.

⁷ قوزا تۆتىنچى پېچەتنى ئاچقاندا، تۆتىنچى مەخلۇقنىڭ: «كەل!» دېگەن ئاۋازنى ئاڭلىدىم. ⁸ قارىۋىدىم، بىر تاتراڭ ئاتنى كۆردۈم. ئاتقا مىنگۈچىنىڭ ئىسمى «ئۆلۈم» ئىدى. ئۇنىڭ كەينىدىن ئۆلۈكلەر دىيارى ئەگىشىپ كېلىۋاتاتتى. بۇلارغا يەر يۈزىنىڭ تۆتتىن بىرىگە ھۆكۈمرانلىق قىلىپ، قىلىچ، ئاچارچىلىق، ۋابا ۋە يەر يۈزىدىكى يىرتقۇچ ھايۋانلار ئارقىلىق ئادەم ئۆلتۈرۈش ھوقۇقى بېرىلدى.

⁹ قوزا بەشىنچى پېچەتنى ئاچقاندا، خۇدانىڭ سۆزىنى يەتكۈزگەنلىكى ۋە بەرگەن گۇۋاھلىقى ۋەجدىن ئۆلتۈرۈلگەنلەرنىڭ جانلىرىنى قۇربانلىق سۇپىسىنىڭ تېگىدە كۆردۈم. ¹⁰ ئۇلار قاتتىق ئاۋاز بىلەن چۇقان سېلىشىپ: «مۇقەددەس ۋە ئىشەنچلىك ئىگىمىز! يەر يۈزىدە ياشاۋاتقان ئىنسانلارنى قاچان سوراق قىلىپ، ئۇلاردىن قېنىمىزنىڭ ئىنتىقامىنى ئېلىپ بېرىسەن؟» دېيىشەتتى. ¹¹ ئۇلارنىڭ ھەربىرىگە بىردىن ئاق تون بېرىلگەن بولۇپ، خۇداغا خىزمەت قىلغان، ئۆزلىرىگە ئوخشاش ئۆلتۈرۈلدىغان ئېتىقادچى قېرىنداشلىرىنىڭ سانى توشقۇچە ئازغىنە ۋاقىت كۈتۈشى تەلەپ قىلىنغانىدى. ¹² ئاندىن، قوزنىڭ ئالتىنچى پېچەتنى ئاچقانلىقىنى كۆردۈم. بۇ ۋاقىتتا، زېمىن قاتتىق تەۋرىنىپ، قۇياش بەئەينى قاپقارا كۆمۈرنىڭ، ئاي بولسا قاننىڭ رەڭگىگە كىردى. ¹³ ئەنجۈر دەرىخىنىڭ قاتتىق بوراندا سىلكىنىشىدىن توك ئەنجۈرلەر يەرگە تۆكۈلگەندەك، ئاسماندىكى يۇلتۇزلارمۇ يەر يۈزىگە تۆكۈلدى.

¹⁴ ئاسمان خۇددى ئورام يازمىدەك ئورنىلىپ غايىب بولدى، پۈتكۈل تاغلار ۋە ئاراللار

ۋەھىيلەر

ئورنىدىن يۆتكەلدى. ¹⁵ دۇنيانىڭ پادىشاھلىرى، ھۆكۈمرانلىرى، سەردارلىرى، بايلىرى، ھوقۇقدارلىرى، قۇللىرى ۋە ھۆرلىرىنىڭ ھەممىسى ئۆڭكۈرلەرگە ۋە تاغلارنىڭ كامارلىرىغا يوشۇرۇندى. ¹⁶ ئۇلار تاغ - داۋانلارغا مۇنداق دەپ چار سالدى: «ئۈستىمىزگە چۈشۈڭلار! بىزنى تەختتە ئولتۇرغۇچىنىڭ سىماسىدىن ۋە قوزنىڭ غەزىپىدىن توسۇپ قېلىڭلار!» ¹⁷ چۈنكى، ئۇلارنىڭ غەزىپى تۇتقان دەھشەتلىك كۈن كەلدى. ئۇنىڭغا كىممۇ بەرداشلىق بېرەلسۇن؟»

7 - باب

مۆھۈرلەنگەن 144,000 كىشى

¹ ئۇنىڭدىن كېيىن، يەر يۈزىنىڭ تۆت بۇلۇڭىدا تۇرغان تۆت پەرىشتىنى كۆردۈم. ئۇلار قۇرۇقلۇق، دېڭىز ھەم دەل - دەرەخلەرنى بوران ئۇرماشلىقى ئۈچۈن، يەر يۈزىنىڭ تۆت تەرىپىدىن كېلىدىغان بوراننى تىزگىنلەپ تۇراتتى. ² مەڭگۈ ھايات خۇدانىڭ مۆھرىنى ئېلىپ كۈنچىقىشتىن كەلگەن باشقا بىر پەرىشتىنىمۇ كۆردۈم. ئۇ قاتتىق ئاۋاز بىلەن قۇرۇقلۇق ۋە دېڭىزلارنى بۇزۇپ تاشلاش ھوقۇقى بېرىلگەن ئاشۇ تۆت پەرىشتىگە: ³ «بىز خۇدانىڭ خىزمەتكارلىرىنىڭ پېشانىسىگە مۆھۈر باسقۇچە، قۇرۇقلۇق، دېڭىز ۋە دەل - دەرەخلەرنى بۇزۇپ تاشلىماڭلار» دەپ ۋارقىردى. ⁴ ئاندىن، مەن مۆھۈرلەنگەنلەرنىڭ سانىنى ئاڭلىدىم. ئىسرائىللارنىڭ پۈتۈن قەبىلىلىرىدىن 144,000 كىشى، يەنى:

⁵ يەھۇدا قەبىلىسىدىن 12,000 كىشى،

رۇبېن قەبىلىسىدىن 12,000 كىشى،

گاد قەبىلىسىدىن 12,000 كىشى،

⁶ ئاشېر قەبىلىسىدىن 12,000 كىشى،

نافتالى قەبىلىسىدىن 12,000 كىشى،

ماناسسە قەبىلىسىدىن 12,000 كىشى،

ۋەھىيلەر

⁷ شىمون قەبلىسىدىن 12,000 كىشى،

لاۋىي قەبلىسىدىن 12,000 كىشى،

ئىسساكار قەبلىسىدىن 12,000 كىشى،

⁸ زەبۇلۇن قەبلىسىدىن 12,000 كىشى،

يۇسۇپ قەبلىسىدىن 12,000 كىشى،

بىنيامين قەبلىسىدىن 12,000 كىشى مۆھۈرلەنگەندى.

ئاق كىيىملىك خالايق

⁹ ئاندىن، ھەر خەلق، ھەر قەبىلە، ھەر مىللەتتىن بولغان، ھەر خىل تىللاردا

سۆزلىشىدىغان ساناپ تۈگەتكۈسىز زور بىر توپ خالايقنىڭ تەختىنىڭ ۋە قوزنىڭ ئالدىدا تۇرغانلىقىنى كۆردۈم. ئۇلارنىڭ ھەممىسى ئاق تون كىيگەن بولۇپ، قوللىرىدا

خورما شاخلىرى تۇتقانىدى. ¹⁰ ئۇلار ئۈزلۈك ئاۋاز بىلەن: «نىجاتلىق تەختتە

ئولتۇرغان خۇدايىمىزدىن ۋە قوزىدىن كېلىدۇ» دەپ ۋارقىرىشاتتى. ¹¹ پۈتۈن

پەرىشتىلەر تەختنىڭ، يېتەكچىلەرنىڭ ۋە تۆت تىرىك مەخلۇقنىڭ ئەتراپىغا

ئوللىشىۋالغانىدى. ئۇلار تەختنىڭ ئالدىدا يەرگە باش قويۇپ، خۇداغا سەجدە قىلىپ

مۇنداق دېيىشەتتى:

¹² «ئامىن! مەدھىيە، شان - شەرەپ،

دانالىق ۋە تەشەككۈر،

ھۆرمەت ۋە كۈچ - قۇدرەت

خۇدايىمىزغا مەڭگۈ مەنسۇپ بولسۇن. ئامىن!»

¹³ شۇ چاغدا، يېتەكچىلەردىن بىرى مەندىن:

— ئاق تون كىيگەن بۇ كىشىلەر كىم بولىدۇ، قەيەردىن كەلدى؟ — دەپ سورىدى.

¹⁴ — تەقسىر، مەن بىلمەيمەن، بۇ ئۆزلىرىگە مەلۇمدۇر، — دېدىم.

ئۇ ماڭا:

— بۇلار دەھشەتلىك بالايىئاپەتلەرنى بېشىدىن ئۆتكۈزۈپ كەلگەنلەردۇر. ئۇلار

ۋەھىيلەر

تونلىرىنى قوزنىڭ قېنىدا يۇيۇپ، ئاپئاق قىلغان.¹⁵ شۇنىڭ ئۈچۈن، ئۇلار خۇدانىڭ تەختىنىڭ ئالدىدا تۇرۇپ، خۇدانىڭ ئىبادەتخانىسىدا كېچە - كۈندۈز ئۇنىڭ خىزمىتىدە بولىدۇ. تەختتە ئولتۇرغۇچى خۇدا ئۇلارغا سايىۋەندۇر.¹⁶ ئۇلار ئەمدى ئاچ قالمايدۇ، ئۇسسمايدۇ، ئۇلارغا نە ئاپتاپ، نە قاتتىق ئىسسىق ئۆتمەيدۇ.¹⁷ چۈنكى، ئۇلارنى تەختنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى قوزا باقىدۇ ۋە ھاياتلىق سۈيىنىڭ بۇلاقلىرىغا ئېلىپ بارىدۇ. خۇدا ئۇلارنىڭ كۆزلىرىدىكى پۈتۈن ياشلارنى سۈرتىدۇ، — دېدى.

8 - باب

قوزنىڭ يەتتىنچى پېچەتنى ئېچىشى

¹ قوزا يەتتىنچى پېچەتنى ئاچقاندا، ئەرىشتە يېرىم سائەتچە جىمجىتلىق ھۆكۈم سۈردى.² ئاندىن، خۇدانىڭ ئالدىدا تۇرغان يەتتە پەرىشتىنى كۆردۈم. ئۇلارغا يەتتە كاناي بېرىلدى.
³ ئالتۇن ئىسرىقدان تۇتقان يەنە بىر پەرىشتە كېلىپ، قۇربانلىق سۇپىسىنىڭ ئالدىدا تۇردى. تەختنىڭ ئالدىدىكى ئالتۇن قۇربانلىق سۇپىسىدا خۇدانىڭ بارلىق مۇقەددەس خەلقىنىڭ دۇئالىرى بىلەن بىللە ئاتاش ئۈچۈن، ئۇنىڭغا كۆپ ئىسرىق بېرىلدى.
⁴ ئىسرىقتىن چىققان تۈتۈنلەر بىلەن مۇقەددەس خەلقىنىڭ دۇئالىرى پەرىشتىنىڭ قولىدىن خۇدانىڭ ئالدىغا كۆتۈرۈلدى.⁵ ئاندىن، پەرىشتە ئىسرىقداننى قولغا ئېلىپ، ئۇنى قۇربانلىق سۇپىسىدىكى ئوت بىلەن تولدۇرۇپ، يەر يۈزىگە ئاتتى. ئۇ چاغدا، گۈلدۈرمامىنىڭ گۈلدۈر - قاراسلىرى ئاڭلاندى. چاقماقلار چېقىپ، يەر - زېمىن تەۋرەندى.

پەرىشتىلەرنىڭ كاناي چېلىشى

⁶ ئاندىن كېيىن، قوللىرىغا بىردىن كاناي تۇتقان يەتتە پەرىشتە كانايلىرىنى چېلىشقا ھازىرلاندى.

ۋەھىيلەر

⁷ بىرىنچى پەرىشتە كانىيىنى چالغاندا، مۆلدۈر بىلەن ئوت قانغا ئارىلاشقان ھالدا ياغدۇرۇلدى. زېمىننىڭ ئۈچتىن بىرى، دەل - دەرەخلەرنىڭ ئۈچتىن بىرى ۋە پۈتكۈل يېشىل ئوت - چۆپلەر كۆيۈپ كەتتى.

⁸ ئىككىنچى پەرىشتە كانىيىنى چالغاندا، گوبىلاۋۇلداپ كۆيۈۋاتقان چوڭ بىر تاغدەك غايەت زور بىر جىسىم دېڭىزغا تاشلاندى. دېڭىزنىڭ ئۈچتىن بىرى قانغا ئايلاندى. ⁹ دېڭىزدىكى جانىۋارلارنىڭ ئۈچتىن بىرى ئۆلدى ۋە كېمىلەرنىڭ ئۈچتىن بىرى ۋەيران بولدى.

¹⁰ ئۈچىنچى پەرىشتە كانىيىنى چالغاندا، ئاسماندىن مەشئەلدەك يالقۇنلاپ يانغان چوڭ بىر يۇلتۇز دەريالارنىڭ ئۈچتىن بىرىنىڭ ۋە بۇلاقلارنىڭ ئۈستىگە چۈشتى. ¹¹ بۇ يۇلتۇزنىڭ ئىسمى «قېرىق» ئىدى. سۇلارنىڭ ئۈچتىن بىرى قېرىق بولۇپ كېتىپ، بۇ سۇنى ئىچكەن نۇرغۇن ئادەم ئۆلۈپ كەتتى.

¹² تۆتىنچى پەرىشتە كانىيىنى چالغاندا، قۇياشنىڭ، ئاينىڭ ۋە يۇلتۇزلارنىڭ ئۈچتىن بىرى زەربىگە ئۇچرىدى. نەتىجىدە، قۇياش، ئاي ۋە يۇلتۇزلارنىڭ يورۇقلۇقىنىڭ ئۈچتىن بىرى ئۆچتى. كۈندۈزنىڭ ئۈچتىن بىرى قاراڭغۇلۇققا ئايلاندى، كېچىنىڭ ئۈچتىن بىرىدە يورۇقلۇق يوقالدى.

¹³ يەنە قارىۋىدىم، ئاسماننىڭ قەرىدە ئۇچۇپ كېتىۋاتقان بىر بۇر كۈتنىڭ قاتتىق ئاۋاز بىلەن: «باشقا ئۈچ پەرىشتە چالدىغان كاناي ئاۋازلىرىنىڭ دەستىدىن يەر يۈزىدە ياشايدىغانلارنىڭ ھالىغا ۋاي، ھالىغا ۋاي، ھالىغا ۋاي!» دېگىنىنى ئاڭلىدىم.

9 - باب

¹ بەشىنچى پەرىشتە كانىيىنى چالغاندا، ئاسماندىن يەرگە چۈشۈپ كەتكەن بىر يۇلتۇزنى كۆردۈم. تېگى يوق ھاڭغا[®] بارىدىغان لەخمىنىڭ ئاچقۇچى ئۇنىڭغا بېرىلدى. ² ئۇ تېگى يوق ھاڭنى ئاچقاندا، ھاڭدىن يوغان ئوچاقنىڭ ئىسسىدەك تۈتۈن ئېتىلىپ چىقتى. ھاڭنىڭ تۈتۈندىن قۇياش ۋە ئاسماننى قاراڭغۇلۇق باستى. ³ تۈتۈننىڭ

[®] 1: 1 تېگى يوق ھاڭ — جىنلار قاملىدىغان يەر.

ۋەھىيلەر

ئىچىدىن يەر يۈزىگە چېكەتكە ياغدى. ئۇلارغا چايانلاردەك چېقىش كۈچى بېرىلگەندى. ⁴ چېكەتكىلەرگە يەر يۈزىدىكى ئوت - چۆپلەرگە ۋە ھەرقانداق ئۆسۈملۈك ياكى دەل - دەرەخلەرگە ئەمەس، پەقەت پېشانىسىدە خۇدانىڭ مۆھرى بولمىغان ئىنسانلارغىلا زىيان يەتكۈزۈش بۇيرۇلغانىدى. ⁵ ئۇلارغا بۇ ئىنسانلارنى ئۆلتۈرۈش ئەمەس، پەقەت بەش ئاي مۇددەتلىك قىيىن - قىستاققا ئېلىش بۇيرۇقلا بېرىلگەندى. بۇ قىيىن - قىستاق چايان ئادەمنى چاققان ۋاقىتتىكى قاتتىق ئاغرىق ئازابغا ئوخشايتتى. ⁶ ئۇ كۈنلەردە، ئىنسانلار ئۆلۈمنى ئىزدەيدۇ، لېكىن تاپالمايدۇ؛ ئۆلۈمنى سېغىنىدۇ، لېكىن ئۆلۈم ئۇلاردىن قاچىدۇ.

⁷ چېكەتكىلەرنىڭ قىياپىتى خۇددى جەڭگە ھازىرلانغان ئاتلارغا ئوخشايتتى.

باشلىرىدا بولسا ئالتۇن تاجغا ئوخشايدىغان بىر نەرسە بار ئىدى. چىرايى ئادەمنىڭكىگە ئوخشايتتى. ⁸ چاچلىرى ئاياللارنىڭ چېچىغا، چىشلىرى شىرنىڭ چىشىغا ئوخشايتتى. ⁹ كۆكرەكلىرى تۆمۈر ساۋۇتلارغا ئوخشايتتى. قاناتلىرىنىڭ ئاۋازى جەڭگە ئاتلانغان نۇرغۇن ئات - ھارۋىلارنىڭ ئاۋازىغا ئوخشايتتى. ¹⁰ چايانلارنىڭكىگە ئوخشاش چاقىدىغان قۇيرۇقلىرى بار ئىدى. قۇيرۇقلىرىدىكى زەھەرلىك نەشتىرىدە ئادەمنى بەش ئاي ئازابقا سالغۇدەك كۈچ بار ئىدى. ¹¹ ئۇلارنى باشقۇرىدىغان پادىشاھ تېگى يوق ھاڭنىڭ پەرىشتىسى ئىدى. بۇ پەرىشتىنىڭ ئىبرانىچە ئىسمى ئاۋادون؛ گىرېكچە ئىسمى ئاپولىيون، يەنى ھالاك قىلغۇچى ئىدى.

¹² بىرىنچى بالايىئاپەت ئۆتۈپ كەتتى. ئەمدى بۇنىڭدىن كېيىن يەنە ئىككى بالايىئاپەت كېلىدۇ.

¹³ ئالتىنچى پەرىشتە كانىنىنى چالغاندا، خۇدانىڭ ئالدىدىكى ئالتۇن قۇربانلىق سۇپىسىنىڭ تۆت مۈڭگۈزىدىن چىققان بىر ئاۋازنى ئاڭلىدىم. ¹⁴ بۇ ئاۋاز ئالتىنچى پەرىشتىگە: «چوڭ فىرات دەرياسىنىڭ يېنىدا باغلاقلىق تۆت پەرىشتىنى بوشات» دېدى. ¹⁵ دەل شۇ يىل، شۇ ئاي، شۇ كۈن ۋە شۇ سائەت ئۈچۈن ھازىرلاپ قويۇلغان بۇ تۆت پەرىشتە ئىنسانلارنىڭ ئۈچتىن بىرىنى ھالاك قىلىش ئۈچۈن باغلاقتىن بوشىتىلدى. ¹⁶ بۇلارنىڭ ئاتلىق لەشكەرلىرىنىڭ سانى ئىككى يۈز مىليون ئىدى.

ۋەھىيلەر

ئۇلارنىڭ سانىنىڭ جاكارلانغانلىقىنى ئاڭلىدىم.

¹⁷ غايىبانە ئالامەتتە كۆزۈمگە كۆرۈنگەن ئات ۋە ئاتلىقلار مانا مۇنداق ئىدى:

ئاتلىقلارنىڭ كۆكرەك قالغانلىرى چوغدەك قىزىل، كۆك ياقۇتتەك كۆك ۋە

گۈڭگۈرتتەك سېرىق ئىدى. ئاتلارنىڭ باشلىرى شىرنىڭ بېشىغا ئوخشايتتى.

ئېغىزلىرىدىن ئوت، تۈتۈن ۋە گۈڭگۈرت پۈركۈلەتتى. ¹⁸ ئىنسانلارنىڭ ئۈچتىن بىرى

بۇلارنىڭ ئاغزىدىن پۈركۈلگەن ئوت، تۈتۈن ۋە گۈڭگۈرتتىن ئىبارەت بۇ ئۈچ ئايەتتىن

ئۆلدى. ¹⁹ ئاتلارنىڭ كۈچى ئېغىزلىرىدا ۋە قۇيرۇقلىرىدا ئىدى. قۇيرۇقلىرىنىڭ يىلانغا

ئوخشاش بېشى بولۇپ، بۇلار بىلەن ئادەمنى زەخمىلەندۈرەتتى.

²⁰ قالغان ئىنسانلار، يەنى بۇ بالايىنپايەتلەردىن ئامان قالغۇچىلار ئۆز قىلمىشلىرىغا

توۋا قىلمىدى. جىنلارغا، كۆرەلمەس، ئاڭلىيالماس ۋە ماڭالماس ئالتۇن، كۈمۈش،

تۇچ ۋە ياغاچ بۇتلارغا چوقۇنۇشتىن ۋاز كەچمىدى. ²¹ ئۇلار قاتىللىق، سېھىرگەرلىك،

جىنسىي ئەخلاقسىزلىق ۋە ئوغرىلىقلىرىغىمۇ توۋا قىلمىدى.

10 - باب

پەرىشتە ۋە كىچىك ئورام يازما

¹ ئاندىن كېيىن، ئەرىشتىن چۈشۈۋاتقان يەنە بىر كۈچلۈك پەرىشتىنى كۆردۈم. ئۇ

بىر پارچە بۇلۇتنى يېپىنغان بولۇپ، بېشىنىڭ ئۈستىدە بىر ھەسەن - ھۈسەن بار

ئىدى. يۈزى قۇياشقا، پۇتلىرى بولسا ئوت تۇۋرۇكىگە ئوخشايتتى. ² قولدا بىر

كىچىك ئوچۇق ئورام يازما بار ئىدى. ئۇ ئوڭ پۇتىنى دېڭىز ئۈستىگە، سول پۇتىنى

بولسا قۇرۇقلۇققا قويۇپ تۇرۇپ، ³ شىرنىڭ ھۆركىرىشىگە ئوخشاش قاتتىق ئاۋاز بىلەن

ۋارقىردى. ئۇ ۋارقىرىغاندا، يەتتە گۈلدۈرماما ئۆز گۈلدۈر - قاراسلىرى بىلەن جاۋاب

قايتۇردى. ⁴ يەتتە گۈلدۈرماما جاۋاب قايتۇرغاندا، ئۇلارنىڭ سۆزلىرىنى

خاتىرىلەۋالماقچى بولۇپ تۇراتتىم. بىراق، ئاسماندىن: «يەتتە گۈلدۈرمامانىڭ

ئېيتقانلىرىنى خاتىرىلىمە. ئۇلارنى مەخپىي تۇت» دېگەن بىر ئاۋازنى ئاڭلىدىم.

⁵ دېڭىز ھەم قۇرۇقلۇقنىڭ ئۈستىدە تۇرغان، مەن كۆرگەن ئۇ پەرىشتە ئوڭ قولىنى

ۋەھىيلەر

ئاسمانغا كۆتۈرۈپ،⁶ ئاسمان، يەر، دېڭىز ۋە ئۇلاردىكى مەۋجۇداتلارنى ياراتقۇچى، يەنى ئەبەدىلئەبەد ياشغۇچىنىڭ نامى بىلەن قەسەم قىلىپ: «ئەمدى كېچىكتۈرۈلمەيدۇ؛⁷ ئەكسىچە، يەتتىنچى پەرىشتە كانىيىنى چالغاندا، خۇدا ئۆز خىزمەتكارلىرى بولغان پەيغەمبەرلەرگە جاكارلىغان سىر ئەمەلگە ئاشىدۇ» دېدى.

⁸ مەن ئاسماندىن ئاڭلىغان ئاۋاز ماڭا يەنە: «بېرىپ، دېڭىز ھەم قۇرۇقلۇقنىڭ ئۈستىدە تۇرغان پەرىشتىنىڭ قولىدىكى ئوچۇق ئورام يازمىنى ئال» دېدى.

⁹ مەن بېرىپ، پەرىشتىنىڭ كىچىك ئورام يازمىنى ماڭا بېرىشنى سورىدىم. ئۇ ماڭا: — بۇنى ئېلىپ يە! ئاغزىڭدا ھەسەلدەك تاتلىق بولىدۇ، بىراق مەيدەڭنى ئېچىشتۇرىدۇ، — دېدى.

¹⁰ كىچىك ئورام يازمىنى پەرىشتىنىڭ قولىدىن ئېلىپ يېدىم، ئاغزىمدا ھەسەلدەك تاتلىق تېتىدى. لېكىن، ئۇنى يۇتقىنىمدا مەيدەم ئېچىشىپ كەتتى.

¹¹ كېيىن، پەرىشتە ماڭا: — سەن خۇدانىڭ كۆپ مىللەتلەر، خەلقلەر، ھەر خىل تىللاردا سۆزلىشىدىغان كىشىلەر ۋە پادىشاھلار توغرىسىدىكى ۋەھىيلەرنى يەنە بىر قېتىم جاكارلىشىڭ لازىم، — دېدى.

11 - باب

ئىككى گۇۋاھچى

¹ ماڭا ئۆلچىگۈچ ئورنىدا ئىشلىتىشكە قومۇش بېرىلدى ۋە بىر ئاۋاز ماڭا مۇنداق دېدى: «بېرىپ، خۇدانىڭ ئىبادەتخانىسى ۋە قۇربانلىق سۇپىسىنى ئۆلچە، ئۇ يەردە ئىبادەت قىلىۋاتقانلارنى سانا.² ئىبادەتخانىنىڭ تاشقىرىقى ھويلىسىنى ئۆلچىمەي قوي، چۈنكى ئۇ يەر يەھۇدىي ئەمەسلەرگە بېرىلدى. ئۇلار مۇقەددەس شەھەرنى 42 ئاي دەپسەندە قىلىدۇ.³ مەن ئىككى گۇۋاھچىمغا قۇدرەت بېرىمەن. ئۇلار قارىلىق كىيىم كىيىپ، خۇدانىڭ ۋەھىيىسىنى بېكىتىلگەن ئەنە شۇ 1260 كۈندە يەتكۈزىدۇ.»

⁴ دۇنيانىڭ رەببى ئالدىدا تۇرغان ئىككى تۈپ زەيتۇن دەرىخى ۋە ئىككى چىراغدان

ۋەھىيلەر

مانا شۇ گۇۋاھچىلاردۇر. ⁵ بىرەرسى ئۇلارنى زەخمىلەندۈرمەكچى بولسا، ئۇلار ئېغىزلىرىدىن ئوت پۈركۈپ، ئۇ دۈشمەننى كۆيدۈرۈپ تاشلايدۇ. ئۇلارنى زەخمىلەندۈرمەكچى بولغانلار مانا شۇنداق ئۆلتۈرۈلىدۇ. ⁶ ئۇلار خۇدانىڭ ۋەھىيىسىنى جاكارلايدىغان كۈنلەردە يامغۇر ياغماسلىقى ئۈچۈن، ئاسماننى يېپىۋېتىش قۇدرىتىگە ئىگە. ئۇلار سۇلارنى قانغا ئايلاندۇرۇش ۋە ھەر خىل بالايىئاپەتلەر بىلەن يەر يۈزىگە خالىغان ۋاقىتتا زەربە بېرىش قۇدرىتىگە ئىگە.

⁷ گۇۋاھلىق ۋەزىپىلىرى ئاياغلاشقاندا، تېگى يوق ھاڭدىن چىقىدىغان دېۋە ئۇلار بىلەن ئېلىشىدۇ ۋە ئۇلارنى يېڭىپ ئۆلتۈرىدۇ. ⁸ جەسەتلىرى كاتتا شەھەرنىڭ غول يولىغا تاشلىنىدۇ. بۇ شەھەر سودوم ياكى مىسىر دېگەن سىمۋوللۇق نام بىلەن ئاتالغان بولۇپ، ئۇلارنىڭ رەببىمۇ ئۇ يەردە كرىستكە مىخلانغانىدى. ⁹ ھەر مىللەتتىن، ھەر قەبىلىدىن ۋە ھەر خىل تىلدا سۆزلىشىدىغان خەلقلەردىن كىشىلەر كېلىشىپ، ئۇلارنىڭ جەسەتلىرىگە ئۈچ يېرىم كۈن تىكىلىپ قارايدۇ ۋە جەسەتلەرنىڭ يەرلىككە قويۇلۇشىغا رۇخسەت قىلمايدۇ. ¹⁰ يەر يۈزىدە ياشايدىغانلار ئۇلارنىڭ بۇ ئەھۋالىدىن خۇشاللىققا چۆمۈپ، ھېيت - بايرام ئۆتكۈزىدۇ، بىر - بىرىگە ھەدىيەلەر ئەۋەتىشىدۇ، چۈنكى بۇ ئىككى پەيغەمبەرنىڭ سۆزى ئىنسانلارنىڭ ۋىجدانلىرىغا تىكەندەك سانجىلىپ، ئۇلارغا قاقشاتقۇچ زەربە بەرگەندى.

¹¹ ئۈچ يېرىم كۈندىن كېيىن، ئىككى پەيغەمبەرنىڭ تېنىگە خۇدادىن كەلگەن ھاياتلىق نەپسى كىردى، ۋە ئۇلار ئورنىدىن تۇردى. ئۇلارنى كۆرگەنلەر ئىنتايىن ئالاقىزادە بولۇپ كېتىشتى. ¹² ئىككى پەيغەمبەر ئەرشتىن كەلگەن جاراڭلىق بىر ئاۋازنىڭ: «بۇ ياققا چىق!» دېگەن لىكىنى ئاڭلىدى ۋە رەقىبلىرىنىڭ كۆز ئالدىدا بىر بۇلۇت ئىچىدە ئاسمانغا كۆتۈرۈلدى. ¹³ دەل شۇ چاغدا، زېمىن شىددەتلىك تەۋرەندى، شەھەرنىڭ ئوندىن بىرى گۇمران بولۇپ، يەتتە مىڭ كىشى ھالاك بولدى. قالغانلىرى ئىنتايىن قورقۇشۇپ، ئەرشتىكى خۇدانى ئۇلۇغلاشتى. ¹⁴ ئىككىنچى بالايىئاپەت ئۆتۈپ كەتتى. ئەمدى ئۈچىنچى بالايىئاپەت كېلىشكە ئاز قالدى.

ۋەھىيلەر

يەتتىنچى پەرىشتىنىڭ كاناي چېلىشى

¹⁵ ئۇنىڭدىن كېيىن، يەتتىنچى پەرىشتە كانىنى چالدى. ئەرىشتىن كەلگەن جاراڭلىق ئاۋازلار مۇنداق دەيتتى:

«دۇنيانىڭ پادىشاھلىقى پەرۋەردىگار بىز ۋە ئۇنىڭ مەسھىگە مەنسۇپ بولدى.
ئۇ ئەبەدىلئەبەد ھۆكۈم سۈرگۈسى.»

¹⁶ خۇدانىڭ ئالدىدىكى ئۆز تەختلىرىدە ئولتۇرغان يىگىرمە تۆت يېتەكچى يەرگە باش قويۇپ، خۇداغا سەجدە قىلىپ مۇنداق دېيىشتى:

¹⁷ «ھازىر ۋە ئەزەلدىن بار بولغان
ھەممىگە قانداق پەرۋەردىگار خۇدا،
شۈكۈرلەر بولسۇن ساڭا.
چۈنكى، ئۇلۇغ قۇدرىتىڭ بىلەن،
ھۆكۈمۈڭنى يۈرگۈزۈشكە باشلىدىڭ.
¹⁸ خەلقلەر غەزەپلەنگەندى.

ئەمدى سېنىڭ غەزىپىڭ يېتىپ كەلدى!
ئۆلۈكلەرنى سوراق قىلىش،
خىزمەتكارلىرىڭ بولغان پەيغەمبەرلەرنى
ۋە خۇدانىڭ مۇقەددەس خەلقى،
شۇنداقلا ئەرزىمەس ياكى كاتتا بولسۇن،
نامىڭنى چوڭقۇر ھۆرمەتلىگەنلەرنى ئىنئامغا ئىگە قىلىش،
يەر يۈزىنى گۇمران قىلغانلارنى ھالاک قىلىش ۋاقتى كەلدى.»

¹⁹ ئاندىن، خۇدانىڭ ئەرىشتىكى ئىبادەتخانىسى ئېچىلدى ۋە ئۇنىڭ ئەھدە ساندىقى
ئۇ يەردە كۆرۈندى. شۇئان چاقماقلار چېقىپ، گۈلدۈرمامنىڭ گۈلدۈر - قاراسلىرى
ئاڭلاندى. زېمىن تەۋرىنىپ، دەھشەتلىك مۆلدۈر يېغىپ كەتتى.

ۋەھىيلەر

12 - باب

ئايال ۋە ئەجدىھا

¹ ئۇ چاغدا، ئەرشتە ئاجايىپ زور بىر كارامەت، يەنى قۇياشنى يېپىنچاقلىغان بىر ئايال كۆرۈندى. ئۇنىڭ پۇتلىرىنىڭ ئاستىدا ئاي، بېشىدا ئون ئىككى يۇلتۇزلۇق تاج بار ئىدى. ² بۇ ئايالنىڭ ئاي - كۈنى توشۇپ قالغان بولۇپ، تولغاق ئىچىدە داد - پەرياد قىلاتتى. ³ ئاندىن، ئەرشتە يەنە بىر كارامەت، يەنى يەتتە باشلىق، ئون مۈڭگۈزلۈك، چوڭ بىر قىزىل ئەجدىھا كۆرۈندى. ئۇنىڭ يەتتە بېشىدا يەتتە تاج بار ئىدى. ⁴ ئۇ ئاسماندىكى يۇلتۇزلارنىڭ ئۈچتىن بىرىنى قۇيرۇقى بىلەن سۈرۈپ، يەر يۈزىگە چۈشۈرۈۋەتتى. ئاندىن، ئايال يەتتىگەن ھامان ئۇنىڭ بالىسىنى يالماپ يۈتۈۋەتمەكچى بولۇپ، تۇغۇت ئۈستىدىكى ئايالنىڭ ئالدىدا تۇردى. ⁵ ئايال بىر بالا، يەنى پۈتۈن ئەللەرنى تۆمۈر كالتەك بىلەن باشقۇرىدىغان بىر ئوغۇل تۇغدى. بالا تەختتە ئولتۇرغان خۇدانىڭ ئالدىغا دەرھال ئېلىپ چىقىلدى. ⁶ ئايال بولسا چۆلگە قاچتى. ئۇ يەردە ئۇنىڭ 1260 كۈن بېقىلىشى ئۈچۈن ئۇنىڭغا خۇدا تەرىپىدىن ھازىرلاپ قويۇلغان بىر جاي بار ئىدى.

⁷ ئۇنىڭدىن كېيىن، ئەرشتە جەڭ بولدى. باش پەرىشتە مىكائىل ۋە ئۇنىڭ پەرىشتىلىرى ئەجدىھاغا قارشى جەڭ قىلدى. ئەجدىھامۇ ئۆز پەرىشتىلىرى بىلەن ئۇلارغا ئېتىلدى، ⁸ لېكىن ئېلىشالمىدى. بۇنىڭ بىلەن، ئۇلار ئەرشتىكى ئورنىدىن مەھرۇم قالدى. ⁹ چوڭ ئەجدىھا، يەنى ئىبلىس ياكى شەيتان دەپ ئاتالغان، پۈتۈن دۇنيانى ئازدۇرغان ھېلىقى قەدىمىي يىلان ئۆز پەرىشتىلىرى بىلەن بىللە يەر يۈزىگە تاشلاندى.

¹⁰ شۇنىڭدىن كېيىن، ئەرشتە جاراڭلىق بىر ئاۋازنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم:

«خۇدايىمىزنىڭ نىجاتلىقى، قۇدرىتى، پادىشاھلىقى ۋە ئۇ تەيىنلىگەن مەسھنىڭ ھوقۇقى نامايان بولدى.

چۈنكى، خۇدايىمىزنىڭ ئالدىدا قېرىنداشلىرىمىزنى كېچە - كۈندۈز ئەيىبلەگۈچى

ۋەھىيلەر

ئەرشتىن تاشلىۋېتىلدى.

¹¹ قېرىنداشلىرىمىز قوزنىڭ قېنى ۋە ئۇنىڭ قىلغان گۇۋاھلىقى بىلەن ئەجدىھانى يەڭدى.

ئۇلار ھەتتا ئۆلۈم ئالدىدىمۇ ئۆز جېنىنى ئايمىدى.

¹² شۇنىڭ ئۈچۈن، ئەي ئەرش ۋە ئەرشتە ياشغۇچىلار، خۇشال بولۇڭلار! لېكىن، ھالىڭلارغا ۋاي، ئەي يەر ۋە دېڭىزلار! چۈنكى، ئىبلىس ئۈستۈڭلارغا تاشلاندى.

ئۇ ئۆز ۋاقتىنىڭ ئاز قالغانلىقىنى بىلىپ، دەرغەزەپكە كەلدى.»

¹³ ئەجدىھا ئۆزىنىڭ يەر يۈزىگە تاشلانغانلىقىنى كۆرۈپ، ئوغۇل بالىنى تۇغقان ئايالىنى قوغلاشقا باشلىدى. ¹⁴ ئايالنىڭ ئەجدىھادىن دالدىلىنىپ، چۆلدىكى ئۈچ يېرىم يىل بېقىلىدىغان ماكانغا ئۇچۇپ كېتىشى ئۈچۈن، ئۇنىڭغا يوغان بىر بۈركۈتنىڭ ئىككى قانتى بېرىلدى. ¹⁵ ئەجدىھا ئايالنىڭ ئارقىسىدىن ئاغزى بىلەن دەريادەك سۇ پۈرۈپ، ئۇنى سەلگە باستۇرۇپ ئېقىتىپ كەتمەكچى بولدى. ¹⁶ لېكىن، زېمىن ئايالغا ياردەم قىلىپ، ئاغزىنى ئېچىپ، ئەجدىھانىڭ ئاغزىدىن ئېتىلىپ چىققان دەريانى يۇتتى. ¹⁷ بۇنىڭ بىلەن، ئەجدىھا ئايالغا دەرغەزەپ بولۇپ، ئۇنىڭ باشقا پەرزەنتلىرى، يەنى خۇدانىڭ ئەمەللىرىنى تۇتۇپ، ئەيسا مەسىھنىڭ بەرگەن گۇۋاھلىقىدا تۇرغانلىرى بىلەن جەڭ قىلغىلى كەتتى. ¹⁸ ھېلىقى ئەجدىھا دېڭىز بويىدا تىكىلىپ تۇراتتى.

13 - باب

دېڭىزدىن چىققان دىۋە

¹ ئاندىن، ئون مۈڭگۈزلۈك، يەتتە باشلىق بىر دىۋىنىڭ دېڭىزدىن چىققۇتقانلىقىنى كۆردۈم. ئۇنىڭ ھەربىر مۈڭگۈزىدە بىردىن تاج بار ئىدى، ھەربىر بېشىدا خۇداغا كۆپۈرلۈك كەلتۈرىدىغان ئىبارە يېزىلغانىدى. ² مەن كۆرگەن بۇ دىۋە يىلپىزغا

ۋەھىيلەر

ئوخشايتتى، پۇتلىرى ئېيىقنىڭ پۇتلىرىغا، ئاغزى بولسا شىرنىڭ ئاغزىغا ئوخشايتتى. ئەجدىھا دېۋىگە ئۆز قۇدرىتى، تەختى ۋە زور ھوقۇقىنى بەردى. ³ دېۋىنىڭ باشلىرىدىن بىرى ئەجەللىك يارىلانغاندەك تۇراتتى. لېكىن، بۇ ئەجەللىك يارا ساقايغاندى. پۈتۈن دۇنيا ھەيرانلىق ئىچىدە دېۋىگە ئەگەشتى. ⁴ ئۇلار دېۋىگە بۇنداق ھوقۇق بەرگەن ئەجدىھاغا چوقۇنۇشتى. ئۇلار يەنە دېۋىگىمۇ چوقۇنۇپ، «دېۋىگە تەڭ كېلەلەيدىغانلار بارمۇ؟ ئۇنىڭ بىلەن كىممۇ ئېلىشالسۇن؟» دېدى. ⁵ دېۋىگە تەكەببۇرلۇق ۋە كۇپۇرلۇق قىلىدىغان ئېغىز ھەمدە 42 ئاي يۈرگۈزەلەيدىغان ھوقۇق بېرىلدى. ⁶ ئۇ خۇداغا، خۇدانىڭ نامىغا ۋە ئۇنىڭ دەرگاھىغا، يەنى ئۇ يەردە ياشايدىغانلارغا كۇپۇرلۇق قىلىش ئۈچۈن ئاغزىنى ئاچتى. ⁷ ئۇنىڭ خۇدانىڭ مۇقەددەس خەلقىگە قارشى جەڭ قىلىپ، ئۇلارنى يېڭىشىگە يول قويۇلدى. ھەر قەبىلە، ھەر مىللەت، ھەر خىل تىلدا سۆزلىشىدىغان خەلقلەرگە ھۆكۈمرانلىق قىلىش ھوقۇقى بېرىلدى. ⁸ دۇنيا يارىتىلغاندىن بۇيان، بوغۇزلانغان قوزنىڭ ھاياتلىق دەپتىرىگە نامى يېزىلغانلاردىن باشقا، يەر يۈزىدە ياشايدىغان ھەممە ئىنسان ئۇنىڭغا چوقۇندۇ. ⁹ مۇنۇ سۆزنى قۇلىقىڭلاردا چىڭ تۇتۇڭلار:

¹⁰ «خۇدانىڭ <تۇتقۇن بولدى> دېگىنى چوقۇم تۇتقۇن بولدى. خۇدانىڭ <قىلىچلىنىدۇ> دېگىنى چوقۇم قىلىچلىنىپ ئۆلدى.»

شۇنىڭ ئۈچۈن، خۇدانىڭ مۇقەددەس خەلقى سەۋر قىلىشى، ئېتىقادتا چىڭ تۇرۇشى لازىم.

يەردىن چىققان دېۋە

¹¹ ئۇنىڭدىن كېيىن، يەردىن چىقۇۋاتقان يەنە بىر دېۋىنى كۆردۈم. ئۇنىڭ قوزنىڭكىدەك كىچىك ئىككى مۈڭگۈزى بار ئىدى، لېكىن ئاۋازى ئەجدىھاننىڭكىدەك چىقاتتى. ¹² ئۇ بىرىنچى دېۋىگە ۋاكالىتەن پۈتۈن ھوقۇقىنى يۈرگۈزۈپ، يەر يۈزىنى ۋە ئۇنىڭدا ياشايدىغانلارنى ئەجەللىك يارسى ساقايغان بىرىنچى دېۋىگە چوقۇنۇشقا

ۋەھىيلەر

مەجبۇرلايتتى. ¹³ ئۇ چوڭ كارامەتلەرنى كۆرسىتەتتى، ھەتتا ئىنسانلارنىڭ كۆز ئالدىدا ئاسماندىن يەر يۈزىگە ئوت ياغدۇراتتى. ¹⁴ ئۇ بىرىنچى دىۋىگە ۋاكالىتەن كۆرسىتىشكە ھوقۇقلاندۇرۇلغان كارامەتلەر بىلەن يەر يۈزىدە ياشايدىغانلارنى ئازدۇردى. ئۇلارغا قىلىچ بىلەن چېپىلغان، لېكىن ئامان قالغان بىرىنچى دىۋىنىڭ ھۆرمىتى ئۈچۈن بىر ھەيكەل تىكلەشنى بۇيرۇدى. ¹⁵ يەردىن چىققان دىۋىگە دېڭىزدىن چىققان دىۋىنىڭ ھەيكىلىگە ھاياتلىق نەپىسى بېرىپ، ئۇنى سۆزلىيەلەيدىغان قىلىش ۋە ئۇنىڭغا چوقۇنمىغانلارنىڭ ھەممىسىنى ئۆلتۈرۈش قۇدرىتى بېرىلدى. ¹⁶ ئۇ كاتتا ۋە ئەرزىمەس، باي ۋە كەمبەغەل، ھۆر ۋە قۇللارنىڭ ھەممىسىنى ئوڭ قولى ياكى پېشانىسىگە بىر بەلگە ئۇرغۇزۇشقا مەجبۇرلىدى. ¹⁷ بۇ بەلگە بارلار، يەنى قولى ياكى پېشانىسىدە دىۋىنىڭ نامى ياكى ئۇنىڭ نامىغا ۋەكىللىك قىلىدىغان رەقەم بېسىلغانلاردىن باشقا ھېچكىم بىر نەرسە سېتىۋالمايتتى ياكى ساتالمايتتى.

¹⁸ بۇ يەردە بىر ھېكمەت بار. ئەقىل - پاراستى بارلىكى كىشىلەر دىۋىنىڭ رەقىمىنى ھېسابلاپ چىقالايدۇ، چۈنكى بۇ رەقەم بىر ئادەمگە ۋەكىللىك قىلىدۇ. ئۇنىڭ رەقىمى 666 دۇر.

14 - باب

قۇتقۇزۇۋېلىنغانلارنىڭ قوشىقى

¹ ئاندىن، قوزنىڭ سىئون ¹ تېغى ئۈستىدە تۇرغانلىقىنى كۆردۈم. ئۇنىڭ يېنىدا پېشانىسىگە قوزنىڭ ۋە ئۇنىڭ ئاتىسىنىڭ ئىسمى يېزىلغان 144,000 كىشى بار ئىدى. ² ئاسماندىن خۇددى شارقىراپ ئېقىۋاتقان سۇلارنىڭ ۋە گۈلدۈرمامىنىڭ

^{14:1} سىئون — يېرۇسالېمنىڭ يەنە بىر ئىسمى بولۇپ، داۋۇت پادىشاھنىڭ ۋاقتىدىلا ئىسرائىلىيەنىڭ پايتەختى ئىدى. «ۋەھىيلەر» دە سىئون خۇدانىڭ ۋە ئۇنىڭ قۇتقۇزۇۋېلىنغان خەلقىنىڭ ئەرشىتى مەڭگۈلۈك ماكانغا سىمۋول قىلىنغان.

ۋەھىيلەر

قاتتىق گۈلدۈرلۈشۈدەك بىر ئاۋازنى ئاڭلىدىم. مەن ئاڭلىغان ئاۋاز يەنە چىلتارچىلار ئورۇندىغان نەغمە ئاۋازىغىمۇ ئوخشايتتى. ³ ھېلىقى 144,000 كىشى تەختنىڭ، تۆت تىرىك مەخلۇقنىڭ ۋە يېتەكچىلەرنىڭ ئالدىدا يېڭى بىر ناخشا ئېيتىشتى. بۇ ناخشىنى گۇناھلىرىنىڭ بەدىلى تۆلىنىپ بۇ دۇنيادىن ئازاد قىلىنغان كىشىلەردىن باشقا ھېچكىم ئۆگىنىشكە قادىر ئەمەس ئىدى. ⁴ ئۇلار خۇددى زىنا قىلىپ باقمىغان كىشىلەردەك پاك بولۇپ، قوزا نەگە بارسا، ئۇلارمۇ ئۇنىڭغا ئەگىشىپ شۇ يەرگە باردۇ. ئۇلار ئىنسانلار ئارىسىدىن بەدەل بىلەن قۇتقۇزۇۋېلىنغانلار بولۇپ، خۇددى دەسلەپ پىشقان مېۋە خۇداغا ئاتالغىنىدەك، ئۇلار خۇداغا ۋە قوزىغا ئاتالغانلاردۇر. ⁵ ئۇلارنىڭ ئاغزىدىن يالغان سۆز چىقمايدۇ. ئۇلار ئەيىبسىزدۇر.

ئۈچ پەرىشتە ئېلىپ كەلگەن خەۋەرلەر

⁶ بۇنىڭ كەينىدىن، ئاسماننىڭ قەرىدە ئۈچۈپ يۈرگەن باشقا بىر پەرىشتىنى كۆردۈم. بۇ پەرىشتە يەر يۈزىدە ياشايدىغانلارغا، يەنى ھەربىر خەلق، قەبىلە ۋە ھەر خىل تىلدا سۆزلىشىدىغان مىللەتلەرگە يەتكۈزىدىغان مەڭگۈلۈك خۇش خەۋەرنى ئېلىپ كەلگەندى. ⁷ ئۇ جاراڭلىق ئاۋاز بىلەن: «خۇدادىن قورقۇڭلار! ئۇنى ئۇلۇغلاڭلار! چۈنكى، ئۇنىڭ ئىنسانلارنى سوراق قىلىدىغان ۋاقتى يېتىپ كەلدى. ئاسماننى، زېمىننى، دېڭىزنى ۋە بۇلقلارنى ياراتقۇچىغا سەجدە قىلىڭلار!» دەيتتى. ⁸ ئۇنىڭ كەينىدىن كەلگەن ئىككىنچى پەرىشتە مۇنداق دېدى: «گۇمران بولدى! ئۆز زىناسىنىڭ كۈچلۈك شارابىنى پۈتكۈل خەلقلەرگە ئىچكۈزگەن كاتتا شەھەر بابىل گۇمران بولدى!»

⁹ ئالدىنقى ئىككى پەرىشتىنىڭ كەينىدىن ئۈچىنچى پەرىشتە قاتتىق ئاۋاز بىلەن مۇنداق دېدى: «كىمدەكىم دېڭىزدىن چىققان دېۋىگە ۋە ئۇنىڭ ھەيكىلىگە چوقۇنسا، ئۇنىڭ بەلگىسىنى پېشانىسىگە ياكى قولىغا ئۇرغۇزسا، ¹⁰ خۇدانىڭ غەزىپىنىڭ ساپ ھەم كۈچلۈك شارابىنى خۇدانىڭ غەزىپى بىلەن تولغان قەدەھتە ئىچىدۇ. ئۇ مۇقەددەس پەرىشتىلەرنىڭ ۋە قوزنىڭ ئالدىدا ئوت ۋە گۈڭگۈرتتە ئازابلاندى. ¹¹ ئۇنى قىيىنغان ئوتنىڭ ئىس - تۈتەكلىرى مەڭگۈ يۇرقىراپ تۇرىدۇ. دېۋىگە ۋە ئۇنىڭ ھەيكىلىگە چوقۇنۇپ، ئۇنىڭ ئىسمىنىڭ بەلگىسىنى ئۇرغۇزغانلارغا كېچە - كۈندۈز

ۋەھىيلەر

ئاراملىق بولمايدۇ.»¹² شۇنىڭ ئۈچۈن، خۇدانىڭ ئەمرلىرىنى تۇتقان ۋە ئەيساغا سادىق بولغان خەلق سەۋر - تاقەتلىك بولۇشى لازىم.

¹³ مەن يەنە ئاسماندا مۇنداق بىر ئاۋازنى ئاڭلىدىم: «بۇ سۆزنى ياز: «بۇنىڭدىن كېيىن، رەببىمىزگە مەنسۇپ بولۇپ ئۆلگەنلەر نەقەدەر بەختلىك!»» مۇقەددەس روھ: «دۇرۇس، ئۇلار ئۆز ئىشلىرىنى تۈگىتىپ ئارام ئالدى. چۈنكى، قىلغان ياخشى ئەمەللىرىنىڭ نەتىجىسى ئۇلار بىلەن بىللە بولدى» دېدى.

زېمىندىكى ئورما

¹⁴ ئۇنىڭدىن كېيىن، بىر پارچە ئاق بۇلۇتنى كۆردۈم. بۇلۇتنىڭ ئۈستىدە بېشىغا ئالتۇن تاج كىيگەن، قولىدا ئۆتكۈر بىر ئورغاق تۇتقان، ئىنسانئوغلغا ئوخشايدىغان بىرى ئولتۇراتتى.¹⁵ ئىبادەتخانىدىن چىققان باشقا بىر پەرىشتە بۇلۇتنىڭ ئۈستىدە ئولتۇرغۇچىغا يۇقىرى ئاۋاز بىلەن: «ئورغىقىڭنى سال ۋە ئور! چۈنكى، ئورما ۋاقتى كەلدى، زېمىندىكى زىرائەتلەر پىشىپ يېتىلدى» دېدى.¹⁶ بۇلۇت ئۈستىدە ئولتۇرغۇچى زېمىنغا ئورغاق سالدى. يەردىكى زىرائەتلەر ئورۇلدى.

¹⁷ ئەرىشتىكى ئىبادەتخانىدىن يەنە بىر پەرىشتە چىقتى. ئۇنىڭمۇ ئۆتكۈر بىر ئورغىقى بار ئىدى.¹⁸ ئارقىدىنلا، ئوتنى باشقۇرىدىغان يەنە بىر پەرىشتە قۇربانلىق سۇپىسى تەرەپتىن چىقىپ، ئۆتكۈر ئورغاق تۇتقان پەرىشتىگە يۇقىرى ئاۋاز بىلەن: «ئۆتكۈر ئورغىقىڭنى سېلىپ، يەر يۈزىدىكى ئۈزۈم تاللىرىنىڭ ساپاقلىرىنى يىغىۋال، چۈنكى ئۈزۈملەر پىشىپ يېتىلدى» دېدى.¹⁹ بۇنىڭ بىلەن، پەرىشتە ئورغىقىنى يەر يۈزىگە سالدى ۋە يەردىكى ئۈزۈم تاللىرىنىڭ مېۋىلىرىنى يىغىپ، خۇدانىڭ غەزىپىنىڭ شاراب كۆلچىكىگە تاشلىدى.²⁰ شەھەرنىڭ سىرتىدىكى شاراب كۆلچىكىدىكى ئۈزۈملەر دەسسىلىپ، شەرىپەتلىرى قان بولۇپ، ئاتنىڭ تىزگىنىگە كېلىدىغان ئېگىزلىكتە ئۈچ يۈز چاقىرىم يىراقلىققا ئاقتى.

^{19:14} يىغىلغان مېۋىلەرنىڭ شاراب كۆلچىكىگە تاشلىنىشى خۇداغا قارشى تۇرغۇچىلارنىڭ ئۇنىڭ جازاسىغا تارتىلىشىغا سىمۋول قىلىندۇ.

ۋەھىيلەر

15 - باب

پەرىشتىلەر ۋە كېيىنكى بالايىئاپەتلەر

¹ ئاسماندا زور ھەم ھەيران قالارلىق يەنە بىر كارامەتنى، يەنى ئاخىرقى يەتتە خىل بالايىئاپەتنى ئېلىپ كېلىدىغان يەتتە پەرىشتىنى كۆردۈم. خۇدانىڭ غەزىپى بۇ بالايىئاپەتلەر بىلەن ئاخىرلىشاتتى.

² مەن يەنە ئوت ئارىلاش خرۇستال دېڭىزدەك بىر كۆرۈنۈشنى كۆردۈم. ئۇنىڭ يېنىدا دېۋە ئۈستىدىن غەلبە قىلغانلار، يەنى دېۋىگە ۋە ئۇنىڭ ھەيكىلىگە چوقۇنمىغان ھەم ئۇنىڭ نامىغا ۋەكىللىك قىلىدىغان رەقەم بىلەن مۆھۈرلەنمىگەنلەر تۇراتتى. ئۇلارنىڭ قوللىرىدا خۇدا بەرگەن چىلتارلار بولۇپ،³ ئۇلار خۇدانىڭ خىزمەتكارى مۇسانىڭ ناخشىسىنى ھەم قوزا ھەققىدىكى ناخشىنى ئېيتىشاتتى:

«ھەممىگە قادىر پەرۋەردىگار خۇدا،

قىلغانلىرىڭ ئۇلۇغ ۋە كارامەتتۇر.

ئى پۈتكۈل خەلقلەرنىڭ پادىشاھى،

يوللىرىڭ ئادىل ۋە ھەقتۇر.

⁴ ئى پەرۋەردىگار، سەندىن قورقمايدىغان كىم بار،

نامىڭنى مەدھىيىلىمەيدىغان؟

چۈنكى، يېگانە مۇقەددەس ئۆزۈڭدۇرسەن.

كېلىپ پۈتكۈل خەلقلەر،

ساڭا سەجدە قىلغۇسى.

چۈنكى، ئاشكارا بولغاچ

قىلغانلىرىڭنىڭ ھەققانىيلىقى.»

⁵ ئۇنىڭدىن كېيىن، ئەرشتىكى ئىبادەتخانىنىڭ، يەنى ئەھدە چېدىرىنىڭ ئېچىلغانلىقىنى كۆردۈم.⁶ يەتتە خىل بالايىئاپەتنى ئۆز ئىلكىدە تۇتقان يەتتە پەرىشتە

ۋەھىيلەر

پاكىز ھەم پارقراپ تۇرىدىغان كەندىر رەختتىن تون كىيگەن، كۆكسىگە ئالتۇن كەمەر باغلىغان ھالدا ئىبادەتخانىدىن چىقتى. ⁷ تۆت تىرىك مەخلۇقنىڭ بىرى يەتتە پەرىشتىگە ئەبەدىلئەبەد ياشايدىغان خۇدانىڭ غەزىپى بىلەن تولغان يەتتە ئالتۇن چىنىنى بەردى. ⁸ ئىبادەتخانا خۇدانىڭ ئۇلۇغۇقى ۋە قۇدرىتىدىن تۇتۇن بىلەن تولدى. يەتتە پەرىشتىنىڭ يەتتە بالايىئاپىتى تامام بولمىغۇچە، ھېچكىم ئىبادەتخانىغا كىرەلمىدى.

16 - باب

خۇدانىڭ غەزىپى بىلەن تولغان يەتتە چىنە

¹ شۇنىڭدىن كېيىن، ئىبادەتخانىدىن كۆتۈرۈلگەن جاراڭلىق بىر ئاۋازنىڭ يەتتە پەرىشتىگە: «بېرىڭلار، خۇدانىڭ غەزىپى بىلەن تولغان يەتتە چىنىدىكىنى يەر يۈزىگە تۆكۈڭلار!» دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم.

² بىرىنچى پەرىشتە بېرىپ چىنىدىكىنى قۇرۇقلۇققا تۆكتى. بۇنىڭ بىلەن، تېنىدە دېۋىنىڭ بەلگىسى بولغان ۋە ئۇنىڭ ھەيكىلىگە چوقۇنغانلارنىڭ بەدىنىنى يىرگىنچلىك يىرىڭلىق يارىلار قاپلاپ كەتتى.

³ ئىككىنچى پەرىشتە چىنىدىكىنى دېڭىزغا تۆكتى. دېڭىز سۈيى ئۆلۈكنىڭ قېنىغا ئوخشاش قانغا ئايلىندى ۋە ئىچىدىكى پۈتۈن جانلىقلار ئۆلدى.

⁴ ئۈچىنچى پەرىشتە چىنىدىكىنى دەريا ۋە بۇلاقلارغا تۆكتى. ئۇلارنىڭ سۈيىمۇ قانغا ئايلىندى. ⁵ ئاندىن، سۇ پەرىشتىسىنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم:

«ھازىر ۋە ئەزەلدىن بار بولغان مۇقەددەس خۇدا!

چىقارغان ھۆكۈملىرىڭ دۇرۇس ۋە ئادىلدۇر.

⁶ يامان ئادەملەر سېنىڭ مۇقەددەس خەلقىڭ ۋە پەيغەمبەرلەر قېنىنى

تۆككەنلىكى ئۈچۈن،

سەن ئۇلارغا ئىچكىلى قان بەردىڭ. ئۇلار مۇشۇ جازاغا لايىقتۇر.»

ۋەھىيلەر

⁷ يەنە قۇربانلىق سۇپىسىدىن كەلگەن بىر ئاۋازنىڭ:

«ئى ھەممىگە قادىر پەرۋەردىگار خۇدا، ھۆكۈملىرىڭ ھەق ۋە ئادىلدۇر»
دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم.

⁸ تۆتىنچى پەرىشتە چىنىدىكىنى قۇياشنىڭ يۈزىگە تۆكتى. بۇنىڭ بىلەن، قۇياشقا ئىنسانلارنى ئوتتەك قىزىقى بىلەن ئۆرتەش قۇدرىتى بېرىلدى. ⁹ ئىنسانلار دەھشەتلىك ئىسسىقتا ئۆرتەلدى. بىراق، ئۇلار توۋا قىلىش ۋە بۇ بالاينىپەتلەرنى كەلتۈرۈش قۇدرىتىگە ئىگە بولغان خۇداغا ھەمدۇسانالار ئوقۇشنىڭ ئورنىغا ئۇنى قارغاشتى.

¹⁰ بەشىنچى پەرىشتە چىنىدىكىنى دىۋىنىڭ تەختىگە تۆكتى. دىۋىنىڭ پادىشاھلىقىنى قاراڭغۇلۇق باستى. ئىنسانلار ئازابتىن تىللىرىنى چىشلەشتى. ¹¹ ئۇلار ئاغرىق ئازابى ۋە يارىلىرىنىڭ دەستىدىن ئەرشتىكى خۇدانى قارغاشتى. بىراق، قىلمىشلىرىغا توۋا قىلىشىمىدى.

¹² ئالتىنچى پەرىشتە چىنىدىكىنى ئۇلۇغ فىرات دەرياسىغا تۆكتى. شۇ ھامان دەريانىڭ سۈيى قۇردى. بۇنىڭ بىلەن، كۈنچىقىشتىن كېلىدىغان پادىشاھلارنىڭ يولى ئېچىلدى. ¹³ شۇنىڭدىن كېيىن، ئەجدىھاننىڭ، دىۋىنىڭ ۋە ساختا پەيغەمبەرنىڭ ئېغىزلىرىدىن چىققان پاقىغا ئوخشايدىغان ئۈچ يامان روھنى كۆردۈم. ¹⁴ بۇلار كارامەتلەر كۆرسىتىدىغان جىنلارنىڭ روھلىرى بولۇپ، پۈتۈن دۇنيادىكى پادىشاھلارنى ھەممىگە قادىر خۇدانىڭ ئۇلۇغ كۈندىكى جەڭگە توپلاشقا كېتىۋاتاتتى.

¹⁵ ئەيسا مۇنداق دېدى: «قاراڭلار، ئوڭرىنىڭ كېلىشىدەك تۇيۇقسىز كېلىمەن. يالڭىچ قېلىپ، نومۇسقا قالماسلىق ئۈچۈن، كىيىملىرىنى يېنىغا قويۇپ، سەگەك ياتقانلار نەقەدەر بەختلىك - ھە!»

¹⁶ ئۈچ يامان روھ پادىشاھلارنى ئىبرانىيچە «ئارماگېدون» دېيىلىدىغان يەرگە توپلىدى.

ۋەھىيلەر

¹⁷ يەتتىنچى پەرىشتە چىندىكىنى ھاۋاغا تۆكتى. ئەرىشتىكى ئىبادەتخانىنىڭ تەختىدىن كۆتۈرۈلگەن جاراڭلىق بىر ئاۋاز: «ئىش تامام!» دېدى. ¹⁸ شۇ ئەسنادا چاقماقلار چېقىلدى، گۈلدۈرمامنىڭ گۈلدۈر - قاراسلىرى ئاڭلاندى. يەر - زېمىن شۇنچىلىك تەۋرەندىكى، ئىنسانلار يارىتىلغاندىن بېرى بۇنداق قاتتىق تەۋرىنىش بولمىغاندى. ¹⁹ كاتتا شەھەر بابىل ئۈچكە بۆلۈندى. ھەرقايسى ئەللەردىكى شەھەرلەرمۇ يەر بىلەن يەكسان بولدى. شۇ كاتتا شەھەر بابىلدىن ھېساب ئېلىنىش ئۈچۈن، خۇدانىڭ قاتتىق غەزىپى بىلەن تولغان قەدەھ ئۇنىڭغا بېرىلدى. ²⁰ پۈتۈن ئاراللار غايىب بولدى، تاغلار يوقالدى. ²¹ ئاسماندىن ئىنسانلارنىڭ ئۈستىگە ھەربىر دانىسى قىرىق بەش كىلو چامىسىدا كېلىدىغان مۆلدۈر ياغدى. بۇ مۆلدۈر ئاپىتى شۇنداق قورقۇنچلۇق بولدىكى، ئىنسانلار بۇ بالايىئاپەتنىڭ دەستىدىن خۇدانى قارغاشتى.

17 - باب

داڭلىق پاهىشە ئايال

¹ يەتتە چىنسى بار يەتتە پەرىشتىنىڭ بىرى كېلىپ، ماڭا: — بۇ يەرگە كەل، سۇلار ئۈستىدە ئولتۇرغان، داڭقى چىققان پاهىشە ئايالنىڭ تارتىدىغان جازاسىنى ساڭا كۆرسىتىپ قوياي. ² دۇنيانىڭ پادىشاھلىرى ئۇنىڭ بىلەن زىنا قىلىشتى، يەر يۈزىدە ياشايدىغانلار ئۇنىڭ زىناسىنىڭ شارابىدىن مەست بولۇشتى، — دېدى.

³ ئۇنىڭدىن كېيىن، پەرىشتە مېنى بىر چۆلگە ئېلىپ كەتتى. شۇ چاغدا، مۇقەددەس روھ مېنى ئۆز ئىلكىگە ئالغاندى. ئۇ يەردە يەتتە باشلىق، ئون مۈڭگۈزلۈك، پۈتۈن ئەزىنى كۆپۈرلۈك ناملىرى قاپلىغان بىر توق قىزىل دېۋىنىڭ ئۈستىدە ئولتۇرغان بىر ئايالنى كۆردۈم. ⁴ ئايال سۆسۈن ۋە توق قىزىل رەڭلىك كىيىم كىيگەن بولۇپ، ئالتۇن، قىممەت باھالىق تاش ۋە ئۈنچە - مەرۋايىتلار بىلەن بېزەلگەندى. قولدا يىرگىنچىلىك نەرسىلەر ۋە ئۆز زىناسىنىڭ مەينەتچىلىكلىرى

ۋەھىيلەر

بىلەن تولغان بىر ئالتۇن قەدەھ بار ئىدى. ⁵ پېشانىسىگە «كاتتا بايىل — پاهىشلەرنىڭ ۋە دۇنيادىكى پۈتكۈل يىرگىنچلىكلەرنىڭ ئانىسى» دېگەن بىر سىرلىق نام يېزىلغانىدى. ⁶ مەن ئايالنىڭ خۇدانىڭ مۇقەددەس خەلقى، يەنى ئەيساغا گۇۋاھلىق بېرىپ قۇربان بولغانلارنىڭ قېنى بىلەن مەست بولغانلىقىنى كۆردۈم. ئۇنى كۆرۈپ ئىنتايىن ھەيران بولدۇم. ⁷ پەرىشتە ماڭا مۇنداق دېدى:

— نېمىگە ھەيران بولۇۋاتىسەن؟ ئايالنىڭ ۋە ئۇ مىنىپ تۇرغان يەتتە باشلىق، ئون مۇڭگۈزلۈك دىۋىنىڭ سىرىنى ساڭا ئېيتىپ بېرى. ⁸ سەن كۆرگەن دىۋە بىر زامانلاردا بار ئىدى، ھازىر يوق. ئۇ كېيىن تېڭى يوق ھاڭدىن چىقىپ، ھالاكەتكە يۈزلىنىدۇ. يەر يۈزىدە ياشايدىغان، ئەمما دۇنيا يارىتىلغاندىن بۇيان نامى ھاياتلىق دەپتىرىگە پۈتۈلمىگەن كىشىلەر دىۋىنى كۆرۈپ ئىنتايىن ھەيران قالىدۇ. چۈنكى، ئۇ بىر زامانلاردا بار ئىدى، ھازىر يوق، لېكىن يەنە پەيدا بولىدۇ.

⁹ بۇنى چۈشىنىش ئۈچۈن ئەقىل - پاراسەت كېرەك. يەتتە باش ئۇ ئايال ئولتۇرغان يەتتە تاغقا، شۇنداقلا يەتتە پادىشاھقا ۋە كىلىك قىلىدۇ. ¹⁰ بۇلارنىڭ بەشى تاغدۇرۇلغان، بىرى بار، يەنە بىرى تېخى كەلمىدى. ئۇ كەلگەندە ئازلا ۋاقىت تۇرالايدۇ. ¹¹ بۇرۇن بار، لېكىن ھازىر بولمىغان دىۋىنىڭ ئۆزى سەككىزىنچى پادىشاھتۇر. ئۇ ھەم يەتتە پادىشاھنىڭ قاتارىدا ھالاكەتكە يۈزلىنىدۇ.

¹² سەن كۆرگەن دىۋىنىڭ ئون مۇڭگۈزى تېخى ھۆكۈم سۈرمىگەن ئون پادىشاھتۇر. لېكىن، بۇلارغا دىۋە بىلەن بىللە بىر سائەتلىك پادىشاھلىق ھوقۇقى بېرىلىدۇ. ¹³ بۇ پادىشاھلار ئۆز قۇدرىتى ۋە ھوقۇقلىرىنى بىر نىيەت، بىر مەقسەتتە دىۋىنگە بېرىشىدۇ. ¹⁴ دىۋە ۋە پادىشاھلار بىرلىشىپ قوزغا قارشى جەڭ قىلىدۇ. قوزا غەلبە قىلىدۇ، چۈنكى قوزا رەبلەرنىڭ رەببى، پادىشاھلارنىڭ پادىشاھىدۇر. ئۇنىڭ بىلەن بىر سەپتىكىلەر چاقىرىلغان، تاللانغان ۋە ئۇنىڭغا سادىق بولغانلاردۇر. ¹⁵ پەرىشتە ماڭا يەنە:

— پاهىشە ئايال بويىدا ئولتۇرغان، سەن كۆرگەن سۇلارنىڭ ئۆزى مىللەتلەر، قوۋملار، خەلقلەر ۋە ھەر خىل تىللاردا سۆزلىشىدىغان كىشىلەردۇر. ¹⁶ سەن كۆرگەن دىۋە ۋە ئون مۇڭگۈز بۇ پاهىشە ئايالدىن نەپرەتلىنىدۇ، ئۇنى تالان - تاراج قىلىپ

ۋەھىيلەر

يالكىچلاپ قويدۇ، ئۇنىڭ گۆشىنى يەپ، ئۆزىنى ئوتتا كۆيدۈرىدۇ. ¹⁷ چۈنكى، خۇدا ئاشۇ ئون پادىشاھنىڭ قەلبىنى ئەسىر قىلىپ، ئۇلارنىڭ ئۆز مەقسەتلىرىنى ئەمەلگە ئاشۇرغۇزىدۇ. شۇنىڭ بىلەن، بۇ پادىشاھلار خۇدانىڭ سۆزلىرى ئەمەلگە ئاشقۇچە، ھۆكۈمرانلىق ھوقۇقىنى دېۋىگە ئۆتۈنۈپ بېرىشتە بىرلىككە كېلىدۇ. ¹⁸ سەن كۆرگەن ئايال دۇنيانىڭ پادىشاھلىرى ئۈستىدىن ھۆكۈمرانلىق قىلىدىغان كاتتا شەھەر — بابىلدۇر، — دېدى.

18 - باب

بابىلنىڭ گۇمران بولۇشى

¹ ئۇنىڭدىن كېيىن، چوڭ ھوقۇقلۇق يەنە بىر پەرىشتىنىڭ ئەرىشتىن چۈشۈۋاتقانلىقىنى كۆردۈم. يەر يۈزى ئۇنىڭ پارلاق نۇرى بىلەن يورۇپ كەتتى. ² پەرىشتە جاراڭلىق ئاۋاز بىلەن مۇنداق ۋارقىردى:

«گۇمران بولدى، كاتتا شەھەر بابىل گۇمران بولدى!

ئەمدى ئۇ جىنلارنىڭ ماكانى،

ھەر خىل يامان روھلارنىڭ ئۇۋىسى،

ھەر خىل ئىپلاس ۋە يىرگىنچىلىك قۇشلارنىڭ چاڭگىسىدۇر.

³ چۈنكى، ئىچىشتى ھەرقايسى خەلقلەر،

ئۇنىڭ ئەخلاقسىزلىقىنىڭ كۈچلۈك شارابىدىن.

زىنا قىلىشتى دۇنيانىڭ پادىشاھلىرى ئۇنىڭ بىلەن،

بېيىشتى دۇنيانىڭ سودىگەرلىرى،

ئۇنىڭ باياشاتچىلىقىنىڭ زىيادىلىكىدىن.»

⁴ ئاسماندىن يەنە بىر ئاۋازنى ئاڭلىدىم:

ۋەھىيلەر

«ئۇ يەردىن چىقىڭلار، ئەي خەلقىم!»

بولمىسا شېرىك بولسىلەر ئۇ شەھەرنىڭ گۇناھلىرىغا.

ئۇچرايسىلەر ئۇنىڭ بېشىغا چۈشىدىغان بالايىئاپەتلەرگە.

⁵ چۈنكى، پەلەككە يەتتى ئۇنىڭ قاتمۇقات گۇناھلىرى،

خۇدانىڭ يادىغا يەتتى ئۇنىڭ رەزىل قىلمىشلىرى.

⁶ ياندۇرۇڭلار ئۇنىڭ سىلەرگە قىلغىنىغا مۇۋاپىق.

قايتۇرۇڭلار ئۇنىڭ قىلمىشلىرىغا قوشلاپ.

سۇنۇڭلار ئىككى باراۋەر تولدۇرۇپ،

ئۇنىڭ شاراب بەرگەن قەدەھنى.

⁷ ئەيش - ئىشرەتتە ھەشەمەتچىلىك بىلەن ياشىسا قانداق،

بېرىڭلار ئۇنىڭغا ئازاب ۋە ئەلەم شۇنداق.

چۈنكى ماختىنىدۇكى ئۇ ئۆز كۆڭلىدە:

«ئولتۇرىمەن خانىشتەك تەختتە،

تۇل ئەمەسمەن. تۇتماسمەن ئەسلا ماتەم!»

⁸ بۇ ۋەجىدىن

ئۇنىڭ بېشىغا كېلىدىغان بالايىئاپەت،

يەنى ئۆلۈم، ئاچارچىلىق ۋە ماتەم،

كېلىدۇ ھامان بىر كۈن ئىچىدىلا.

ئۆرتىلىدۇ ئۇ ئوت ئىچىدە.

چۈنكى، سوراق قىلىدۇ ئۇنى

قۇدرەتلىك پەرۋەردىگار خۇدا! «

⁹ ئۇنىڭ بىلەن زىنا قىلغان ۋە ئەيش - ئىشرەتتە ياشىغان دۇنيانىڭ پادىشاھلىرى

ئۇنى ئۆرتىگەن ئوتنىڭ ئىس - تۈتەكلىرىنى كۆرگەندە، ئۇنىڭ ھالىغا ئېچىنىپ

يىغا - زار قىلىشىدۇ. ¹⁰ ئۇنىڭ تارتىۋاتقان ئازابىدىن قورقۇپ، يىراقتا تۇرۇپ دەيدۇكى:

«ئىست، ئىست، كاتتا شەھەر!»

ۋەھىيلەر

ئاھ بابىل، كۈچلۈك شەھەر!
تارتىلدىڭ جازاغا، بىر سائەت ئىچىدىلا!»

¹¹ دۇنيادىكى سودىگەرلەرمۇ ئۇنىڭ ھالىغا ئېچىنىپ يىغا - زار قىلىشىدۇ. چۈنكى، ئەمدى ئۇلارنىڭ ماللىرىنى، ¹² يەنى ئالتۇن - كۈمۈش، قىممەت باھالىق تاش، ئۈنچە - مەرۋايىت، ئېسىل كەندىر رەخت، سۆسۈن تاۋار - دۇردۇن، يىپەك، توق قىزىل رەڭلىك گەزمال، ھەر تۈرلۈك خۇشبۇي ياغاچلار، پىل چىشى، ئەڭ ئېسىل ياغاچ، تۇچ، تۆمۈر ۋە مەرمەرلەردىن ئىشلەنگەن خىلمۇخىل بۇيۇملار، ¹³ شۇنىڭدەك گۈلدەرچىن، دورا - دەرمەك، ئىسرىق، مۇرمەككى، مەستەك، شاراب، زەيتۇن يېغى، ئاق ئۇن، بۇغداي، كالا، قوي، ئات، ھارۋا ۋە قۇللىرىنى، يەنى ئادەملىرىنى سېتىۋالدىغان كىشى يوقتۇر.
¹⁴ بۇ سودىگەرلەر بابىلغا:

«سەن مەستانە بولغان ئېسىل نەرسىلەر سەندىن كەتتى؛
پۈتۈن ئېسىل مال - دۇنيالىرىڭ غايىب بولدى.
سەن ئۇلارنى ئەمدى تاپالماسەن» دەيدۇ.

¹⁵ بابىلدا بۇ ماللارنى سېتىپ بېيىغان سودىگەرلەر شەھەرنىڭ تارتىۋاتقان ئازاب - ئوقۇبەتلىرىدىن قورقۇپ، يىراقتا تۇرۇپ، ئۇنىڭ ھالىغا ئېچىنىپ يىغا - زار قىلىشىپ دېيىشىدۇكى:

¹⁶ «ئىست، ئىست كاتتا شەھەر!
ئورالغاندىڭ ئېسىل كەندىر رەختلەرگە، سۆسۈن ۋە توق قىزىل رەڭلىك گەزماللارغا،

بېزەلگەندىڭ ئالتۇن، قىممەت باھالىق تاش ۋە ئۈنچە - مەرۋايىتلارغا!
¹⁷ بەربات بولدىڭ شۇنچە كاتتا بايلىقلار بىلەن بىر سائەت ئىچىدىلا.»

ۋەھىيلەر

بارلىق كېمە باشلىقلىرى، كېمىدىكى يولۇچىلار، كېمىچىلەر ۋە دېڭىزغا تايىنىپ جان باقىدىغانلارنىڭ ھەممىسى يىراقتا تۇرۇپ،¹⁸ ئۇنى ئۆرتىگەن ئوتنىڭ ئىس - تۆتەكلىرىنى كۆرۈپ: «بۇ كاتتا شەھەرنىڭ يەنە بىر تەڭدىشى بارمىدۇ؟» دەپ پەرياد قىلىشىدۇ.¹⁹ ئۇلار باشلىرىغا توپا تۆكۈشۈپ، ماتەم تۇتۇپ، ھەسرەت بىلەن ئۇن سېلىپ مۇنداق دەپ يىغلىشىدۇ:

«ئىست، ئىست، كاتتا شەھەر!
 بېيىغاندى ئۇنىڭ بايلىقىدىن دېڭىزدا كېمىسى بارلار،
 ھالبۇكى ۋەيران بولدى شەھەر بىر سائەت ئىچىدىلا!»
²⁰ «ئەي ئەرش، ئەي خۇدانىڭ مۇقەددەس خەلقى، ئەلچىلەر ۋە پەيغەمبەرلەر!
 خۇش بولۇڭلار ئۇنىڭ بېشىغا كەلگەنلەردىن!
 چۈنكى، جازالاپ خۇدا ئۇنى،
 ئېلىپ بەردى سىلەرنىڭ دەردىڭلارنى.»

²¹ ئاندىن، كۈچلۈك بىر پەرىشتە تۈگمەن تېشىغا ئوخشاش يوغان بىر تاشنى كۆتۈرۈپ، دېڭىزغا تاشلاپ مۇنداق دېدى:

«تاشلىنىدۇ مانا شۇنداق شىددەت بىلەن، كاتتا شەھەر بابىل،
 كۆرۈنمەيدۇ قايتا.
²² ئەمدى ئاڭلانمايدۇ ئاۋازى ئۇنىڭدا،
 چىلتارچىنىڭ، ناخشىچىنىڭ، كانايچىنىڭ، سۇنايچىنىڭ.
 ئەمدى تېپىلمايدۇ ئۇنىڭدا ھېچقانداق قول ھۈنەرۋەن.
 ئەمدى ئاڭلانمايدۇ ئاۋازى تۈگمەنچىنىڭ.
²³ ئەمدى پارلىمايدۇ چىراغ يورۇقى ئۇنىڭدا،
 ئاڭلانمايدۇ مۇڭدششلىرى يېڭى ئەر - خوتۇنلارنىڭ.
 دۇنيانىڭ ئەڭ مەرتىۋىلىك كىشىلىرى ئىدى ئۇنىڭ سودىگەرلىرى،
 تازدى سېھرى بىلەن پۈتۈن خەلقئالەم.»

ۋەھىيلەر

²⁴ تۆكۈلدى، بۇ شەھەردە قانلىرى،
پەيغەمبەرلەر، خۇدانىڭ مۇقەددەس خەلقى، يەر يۈزىدە قىرغىن بولغانلارنىڭ. «

19 - باب

ئەرشتىكى ھەمدۇسانالار

¹ شۇنىڭدىن كېيىن، ئەرشتە نۇرغۇن خالايىقنىڭ ۋارقىراشلىرىدەك بىر ئاۋازنى
ئاڭلىدىم. ئۇلار:

«ھەمدۇسانا!

نىجاتلىق، ئۇلۇغلۇق ۋە قۇدرەت خۇدايىمىزغا مەنسۇپتۇر.

² چۈنكى، ئۇنىڭ ھۆكۈملىرى ھەق ۋە ئادىلدۇر.

ئۇ يەر يۈزىنى ئۆز زىناسى بىلەن بۇزغان داڭلىق پاهىشىنى سوراققا تارتىپ،
ئۆز خىزمەتكارلىرىنىڭ قېنىنىڭ ئىنتىقامىنى ئالدى» دېيىشەتتى.

³ ئۇلار يەنە:

«ھەمدۇسانا!

پاهىشىنى ئۆرتىگەن ئوتنىڭ ئىس - تۈتەكلىرى

پۇرقرايدۇ ئەبەدىگە بەد!» دېيىشتى.

⁴ يىگىرمە تۆت يېتەكچى ۋە تۆت تىرىك مەخلۇق يەرگە باش قويۇپ: «ئامىن!

ھەمدۇسانا!» دەپ، تەختتە ئولتۇرغان خۇداغا سەجدە قىلىشتى.

قوزنىڭ توي زىياپىتى

⁵ ئۇنىڭدىن كېيىن، تەختتىن كۆتۈرۈلگەن بىر ئاۋاز مۇنداق دېدى:

ۋەھىيلەر

«ئەي خۇدانىڭ پۈتكۈل خىزمەتكارلىرى،
ئۇنى چوڭقۇر ھۆرمەتلىگەن كاتتا ۋە ئەرزىمەسلىرىنىڭ ھەممىسى ئۇنى
مەدھىيەلەڭلار!»

⁶ ئاندىن، سۇلارنىڭ شارقىرىشىغا، قاتتىق گۈلدۈرمامنىڭ گۈلدۈرلىشىگە ۋە نۇرغۇن
خالايقىنىڭ ئاۋازىغا ئوخشاش بىر ئاۋازنى ئاڭلىدىم. ئۇلار:

«ھەمدۇسانا! ھەممىگە قانداق پەرۋەردىگارىمىز خۇدا ھۆكۈمراندۇر.

⁷ شاد - خۇراملىق بىلەن تەنتەنە قىلايلى!

ئۇنى مەدھىيەلەپ ئۇلۇغلايلى!

چۈنكى، قوزنىڭ توي كۈنى يېتىپ كەلدى،

قىز ئۆزىنى تەييار قىلدى.

⁸ ئۇنىڭغا كىيىش ئۈچۈن پاكىز ۋە يالتىراپ تۇرىدىغان ئېسىل كەندىر تون

بېرىلدى» دەپ ۋارقىراشتى.

(ئېسىل كەندىر خۇدانىڭ مۇقەددەس خەلقىنىڭ خەيرلىك ئىشلىرىغا ۋە كىلىك

قىلىدۇ.)

⁹ ئاندىن، پەرىشتە ماڭا:

— مۇنۇ سۆزلەرنى خاتىرىلىۋال: «قوزنىڭ توي زىياپىتىگە تەكلىپ قىلىنغانلار

نەقەدەر بەختلىك!» — دېدى.

ئۇ ماڭا يەنە:

— بۇلار خۇدانىڭ ھەقىقىي سۆزلىرىدۇر. — دېدى.

¹⁰ ئۇنىڭغا سەجدە قىلىش ئۈچۈن ئايغىغا باش قويدۇم. لېكىن، ئۇ:

— ھەرگىز ئۇنداق قىلما! مەنمۇ خۇدانىڭ سەن ۋە ئەيساغا گۇۋاھلىق بەرگەن

قېرىنداشلىرىڭغا ئوخشاش خىزمەتكارىمەن. خۇداغىلا ئىبادەت قىل! چۈنكى، ئەيسا

مەسىھ ھەققىدە گۇۋاھلىق بېرىش خۇدانىڭ ۋەھىيىسىنى يەتكۈزۈشنىڭ ھەقىقىي

ماھىيىتىدۇر، — دېدى.

ۋەھىيلەر

ئاق ئاتقا مىنگۈچى

¹¹ ئۇنىڭدىن كېيىن، ئاسماننىڭ ئېچىلغانلىقىنى ۋە ئۇ يەردە تۇرغان بىر ئاق ئاتنى كۆردۈم. ئاتقا مىنگۈچىنىڭ ئىسمى «سادىق» ۋە «ھەق» ئىدى. ئۇ ئادىل ھۆكۈم ۋە ئادىل جەڭ قىلاتتى. ¹² ئۇنىڭ كۆزلىرى يالقۇنلاپ تۇرغان ئوتقا ئوخشايتتى. بېشىدا نۇرغۇن تاجى بار بولۇپ، بەدىنىگە ئۆزىدىن باشقا ھېچكىم بىلمەيدىغان بىر ئىسىم يېزىلغانىدى. ¹³ ئۇچىسىغا قانغا مىلەنگەن تون كىيگەن بۇ ئاتقا مىنگۈچىنىڭ ئىسمى «خۇدانىڭ كالامى» ئىدى. ¹⁴ پاكىز ۋە ئاپئاق ئېسىل كەندىر تون كىيگەن ئەرىشتىكى قوشۇنلار ئاق ئاتلارغا مىنىپ، ئۇنىڭ كەينىدىن ئەگىشىپ كېلىۋاتاتتى. ¹⁵ ئۇنىڭ ئاغزىدىن ھەرقايسى خەلقلەرگە زەربە بېرىش ئۈچۈن ئۆتكۈر بىر قىلىچ چىقىپ تۇراتتى. ئۇ خەلقلەرنى تۆمۈر كالتەك بىلەن باشقۇراتتى. ئۇ خۇداغا قارشى تۇرغۇچىلارنى خۇددى ئۈزۈملەرنى شاراب كۆلىچىكىدە دەسسەپ مېچىغاندەك، ھەممىگە قادىر خۇدانىڭ ئوتلۇق غەزىپى بىلەن ھالەك قىلاتتى. ¹⁶ ئۇنىڭ تونى ۋە يوتىسىدا «پادىشاھلارنىڭ پادىشاھى ۋە رەبەلەرنىڭ رەببى» دېگەن نامى يېزىلغانىدى. ¹⁷ ئاندىن، قۇياشنىڭ ئىچىدە تۇرغان بىر پەرىشتىنى كۆردۈم. ئۇ ئاسماننىڭ قەرىدە ئۇچۇۋاتقان بارلىق قۇشلارغا قاتتىق ئاۋاز بىلەن: «كېلىڭلار، خۇدانىڭ كاتتا زىياپىتىگە يىغىلىڭلار!» ¹⁸ پادىشاھلارنىڭ، سەردارلارنىڭ ۋە قۇدرەتلىكلەرنىڭ، شۇنداقلا ئاتلارنىڭ ۋە ئۇنىڭغا مىنگەنلەرنىڭ، قۇللارنىڭ ۋە ھۆرلەرنىڭ، كاتتىلارنىڭ ۋە ئەزىمەتلىرىنىڭ گۆشلىرىنى يەڭلار!» دېدى.

¹⁹ ئۇنىڭدىن كېيىن، دېۋە، دۇنيا پادىشاھلىرى ۋە ئۇلارنىڭ لەشكەرلىرىنىڭ ئاتقا مىنگۈچى ھەم ئۇنىڭ قوشۇنى بىلەن جەڭ قىلىش ئۈچۈن جەم بولغانلىقىنى كۆردۈم. ²⁰ دېۋە ۋە ئۇنىڭغا ۋاكالىتەن مۆجىزىلەر كۆرسەتكەن ساختا پەيغەمبەر ئىككىلىسى تۇتۇلدى. ساختا پەيغەمبەر شۇ مۆجىزىلەر ئارقىلىق تېنىدە دىۋىنىڭ بەلگىسى بولغان ھەمدە دىۋىنىڭ ھەيكىلىگە چوقۇنغانلارنى ئازدۇرۇپ يۈرگەندى. ئۇلارنىڭ ھەر ئىككىلىسى گۈڭگۈرت يېنىۋاتقان ئوت كۆلىگە تىرىك تاشلاندى. ²¹ ئۇلارنىڭ لەشكەرلىرى ئاتقا مىنگۈچىنىڭ ئاغزىدىن چىققان قىلىچ بىلەن چېپىلدى. پۈتۈن ئۇچارقاتلار بۇلارنىڭ گۆشىنى يەپ تويدى.

ۋەھىيلەر

20 - باب

مىڭ يىل

¹ ئۇنىڭدىن كېيىن، قولدا تېگى يوق ھاڭنىڭ ئاچقۇچى ۋە يوغان بىر كىشەن تۇتقان بىر پەرىشتىنىڭ ئاسماندىن چۈشۈۋاتقانلىقىنى كۆردۈم. ² پەرىشتە ئەجدىھانى، يەنى ئىبلىس ياكى شەيتان دېيىلگەن ھېلىقى قەدىمىي يىلانى تۇتۇپ، مىڭ يىللىق كىشەنلىدى. ³ ھەرقايسى خەلقلەرنىڭ مىڭ يىل توشقۇچە قايتا ئازدۇرۇلماسلىقى ئۈچۈن، ئۇنى تېگى يوق ھاڭغا تاشلىدى. ئاندىن، ھاڭنىڭ ئاغزىنى يېيىپ پېچە تىلۋەتتى. مىڭ يىل توشقاندىن كېيىن، ئەجدىھا ۋاقتلىق قويۇپ بېرىلىشى كېرەك ئىدى.

⁴ ئاندىن، تەختلەرنى ۋە ئۇلاردا ئولتۇرغانلارنى كۆردۈم. ئۇلارغا ھۆكۈم قىلىش ھوقۇقى بېرىلگەن ئىدى. ئۇنىڭدىن باشقا، ئەيساغا گۇۋاھلىق بەرگەنلىكى ۋە خۇدانىڭ سۆزىنى يەتكۈزگەنلىكى ئۈچۈن كاللىسى ئېلىنغانلارنىڭ جانلىرىنىمۇ كۆردۈم. ئۇلار دېۋىگە ۋە ئۇنىڭ ھەيكىلىگە چوقۇنمىغان، ئۇنىڭ بەلگىسى پېشانىسىگە ۋە قوللىرىغا ئۇرۇلمىغانلار ئىدى. ئۇلارنىڭ ھەممىسى تىرىلىپ، مەسھ بىلەن بىرلىكتە مىڭ يىل ھۆكۈم سۈرەتتى. ⁵ بۇ دەسلەپكى تىرىلىش ئىدى. ئۆلۈكلەرنىڭ قالغانلىرى مىڭ يىل توشمىغۇچە تىرىلمەيتتى. ⁶ دەسلەپكى تىرىلىشتىن بەھرىمەن بولغانلار بەختلىك ۋە مۇقەددەستۇر. ئىككىنچى ئۆلۈمنىڭ بۇلارنى ئىللىككە ئېلىش ھوقۇقى يوقتۇر. ئۇلار خۇدانىڭ ۋە مەسھنىڭ روھانىيلىرى بولىدۇ ۋە مەسھ بىلەن بىرلىكتە مىڭ يىل ھۆكۈم سۈرىدۇ.

شەيتاننىڭ مەغلۇپ بولۇشى

⁷ مىڭ يىل توشقاندا، شەيتان زىنداندىن بوشتىلىپ، ⁸ يەر يۈزىنىڭ تۆت بۇلۇڭىدىكى خەلقلەرنى، يەنى يەجۇج بىلەن مەجۇجلەرنى ⁹ ئازدۇرۇش ۋە ئۇلارنى

⁸ 20: 8 يەجۇج بىلەن مەجۇج — يەنى «گوگ بىلەن ماگوگ». ئۇلار خۇدانىڭ ئەزىز خەلقىگە شەيتاننىڭ باشچىلىقىدا ھۇجۇم باشلايدىغان دۈشمەنلەردۇر.

ۋەھىيلەر

جەڭ قىلىش ئۈچۈن بىر يەرگە توپلاشقا چىقىدۇ. توپلىنىدىغانلارنىڭ سانى دېڭىز ساھىلىدىكى قۇمدەك ساناقسىزدۇر.⁹ ئۇلار پۈتۈن يەر يۈزىنى كېزىپ، خۇدانىڭ مۇقەددەس خەلقىنىڭ بارگاھىنى، يەنى ئۇ سۆيىدىغان شەھەرنى مۇھاسىرىگە ئالدى. لېكىن، ئاسماندىن ئوت يېغىپ، ئۇلارنى كۈل قىلىدۇ.¹⁰ ئۇلارنى ئازدۇرغان ئىبلىس بولسا دىۋە بىلەن ساختا پەيغەمبەر كۆيۈۋاتقان ئوت ۋە گۈڭگۈرت كۆلىگە تاشلىنىپ، ئۇ يەردە كېچە - كۈندۈز مەڭگۈ ئازابلىنىدۇ.

ئاخىرقى ھۆكۈم

¹¹ ئۇنىڭدىن كېيىن، چوڭ بىر ئاق تەخت ۋە ئۇنىڭدا ئولتۇرغۇچىنى كۆردۈم. ئاسمان بىلەن زېمىن ئۇنىڭ ئالدىدىن قېچىپ، غايىب بولدى.¹² مەن يەنە ئۆلۈكلەرنى كۆردۈم. كاتتا ياكى ئەرزىمەس بولسۇن، ھەممىسى تەختنىڭ ئالدىدا تۇراتتى. كىتابلار ئېچىلدى. «ھاياتلىق دەپتىرى» دېيىلگەن يەنە بىر كىتابمۇ ئېچىلدى. ئۆلۈكلەر كىتابلاردا خاتىرىلەنگەنلەر بويىچە ئۆز ئەمەلىيىتىگە قاراپ ھۆكۈم قىلىندى.¹³ دېڭىز ئۆزىدىكى ئۆلۈكلەرنى، ئۆلۈم ۋە ئۆلۈكلەر دىيارىمۇ ئۆزلىرىدىكى ئۆلۈكلەرنى تاپشۇرۇشتى. ھەركىم ئۆز ئەمەلىيىتىگە قاراپ ھۆكۈم قىلىندى.¹⁴ ئاندىن، ئۆلۈم ۋە ئۆلۈكلەر دىيارى ئوت كۆلىگە تاشلاندى. مانا بۇ ئوت دېڭىزى ئىككىنچى ئۆلۈمدۇر.¹⁵ ئىسمى ھاياتلىق دەپتىرىدە يېزىلمىغانلارنىڭ ھەممىسى ئوت كۆلىگە تاشلاندى.

21 - باب

يېڭى ئاسمان ۋە يېڭى زېمىن

¹ ئاندىن، يېڭى ئاسمان ۋە يېڭى زېمىننى كۆردۈم، چۈنكى بۇرۇنقى ئاسمان ۋە زېمىن غايىب بولغانىدى. دېڭىزمۇ يوقالغانىدى.² مۇقەددەس شەھەرنىڭ، يەنى خۇدا نازىل قىلغان يېڭى يېرۇسالېمنىڭ ئەشتىن خۇددى ئۆز يىگىتىگە پەردازلىنىپ ھازىرلانغان قىزدەك چۈشۈۋاتقانلىقىنى كۆردۈم.³ تەختتىن كۆتۈرۈلگەن جاراڭلىق بىر تاۋازنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم: «مانا، خۇدانىڭ ماكانى ئىنسانلارنىڭ

ۋەھىيلەر

ئارسىدىدۇر، خۇدا ئۇلارنىڭ ئارسىدا ياشايدۇ، ئۇلار خۇدانىڭ خەلقى بولىدۇ. خۇدا ئۆزىمۇ ئۇلارنىڭ ئارسىدا تۇرۇپ، ئۇلارنىڭ خۇداسى بولىدۇ،⁴ ئۇ ئۇلارنىڭ كۆزلىرىدىكى ھەربىر تامچە ياشلىرىنى ئېرتىدۇ. ئەمدى ئۆلۈم ئەسلا بولمايدۇ، نە ماتەم، نە يىغا - زار، نە قايغۇ - ئەلەم بولمايدۇ، چۈنكى بۇرۇنقى ئالەم ئۆتۈپ كەتتى. «⁵ بۇ چاغدا، تەختتە ئولتۇرغۇچى مۇنداق دېدى: «مانا، ھەممىنى يېڭىلايمەن!» ئۇ ماڭا يەنە: «بۇلارنى خاتىرىلىۋال، چۈنكى بۇ سۆزلەر ئىشەنچلىك ۋە ھەقتۇر» دېدى. ⁶ ئۇ يەنە: «تامام بولدى. باش ۋە ئاخىر، مۇقەددەم ۋە تامام ئۆزۈمدۈرمەن. ئۇسسغانلارغا ھاياتلىق سۈيىنىڭ بۇلىقىدىن ھەقسىز سۇ بېرىمەن. ⁷ غەلبە قىلغانلار بۇلارغا مىراسخورلۇق قىلىدۇ. مەن ئۇلارنىڭ خۇداسى بولىمەن. ئۇلارمۇ مېنىڭ پەرزەنتلىرىم بولىدۇ. ⁸ لېكىن، قورقۇنچاق، ئېتىقادسىز، چىرىك، قاتىل، زىناخور، سېھىرگەر، بۇتپەرەس ۋە يالغانچىلارغا كەلسەك، ئۇلارنىڭ قىسمىنى گۈڭگۈرت بىلەن يانغان ئوت كۆلىدۇر. مانا بۇ ئىككىنچى ئۆلۈمدۇر.»

يېڭى يېرۇسالېم

⁹ ئاخىرقى يەتتە بالايىئاپەت بىلەن تولغان يەتتە چىنىنى تۇتقان يەتتە پەرىشتىدىن بىرى كېلىپ، ماڭا:

— كەل! قوزىغا ھەمراھ بولىدىغان قىزنى ساڭا كۆرسىتىپ قوياي، — دېدى. ¹⁰ ئاندىن، مۇقەددەس روھنىڭ مېنى ئۆز ئىلكىگە ئېلىشى بىلەن، پەرىشتە مېنى چوڭ ۋە ئېگىز بىر تاغقا ئېلىپ چىقتى. ئۇ يەردىن ماڭا ئەرىشتىن خۇدا نازىل قىلغان مۇقەددەس شەھەر يېرۇسالېمنىڭ چۈشۈۋاتقانلىقىنى كۆرسەتتى. ¹¹ شەھەر خۇدانىڭ ئۇلۇغلىقى بىلەن تولغان بولۇپ، ئۇنىڭ جۇلاسى ئىنتايىن ئېسىل بىر گۆھەرنىڭ، يېشىل قاشتاشتەك يالتىرىغان خرۇستالنىڭ جۇلاسىغا ئوخشايتتى. ¹² شەھەرنىڭ چوڭ ھەم ئېگىز سېپىلى ۋە ئون ئىككى دەرۋازىسى بار ئىدى. ھەربىر دەرۋازىنى بىردىن پەرىشتە ساقلايتتى. ھەربىر دەرۋازىنىڭ ئۈستىگە ئىسرائىللارنىڭ ئون ئىككى قەبىلىسىدىن بىرىنىڭ ئىسمى يېزىلغانىدى. ¹³ كۈنچىقىشتا ئۈچ دەرۋازا، كۈنپېتىشتا ئۈچ دەرۋازا، كۈنگەيدە ئۈچ دەرۋازا ۋە تەسكەيدە ئۈچ دەرۋازا بار ئىدى. ¹⁴ شەھەرنى قورشاپ تۇرغان سېپىلنىڭ ئون ئىككى ئۇل تېشى بار بولۇپ، ئۇلارنىڭ

ۋەھىيلەر

ئۈستىگە قوزنىڭ ئون ئىككى ئەلچىسىنىڭ ئىسمىمىزى يېزىلغاندى.

¹⁵ ماڭا گەپ قىلغان پەرىشتىنىڭ قولىدا شەھەرنى ۋە شەھەرنىڭ دەرۋازىلىرى بىلەن سېپىلىنى ئۆلچەيدىغان بىر ئالتۇن ئۆلچىگۈچ بار ئىدى. ¹⁶ شەھەر تۆت چاسا بولۇپ، ئۇزۇنلۇقى بىلەن كەڭلىكى ئوخشاش ئىدى. پەرىشتە شەھەرنى ئۆلچىگۈچ بىلەن ئۆلچىدى. ھەربىر تەرىپى ئىككى مىڭ ئىككى يۈز چاقىرىم كەلدى. ئۇزۇنلۇقى، كەڭلىكى ۋە ئېگىزلىكى بىر - بىرىگە تەپمۇ - تەڭ ئىدى. ¹⁷ پەرىشتە سېپىلىنمۇ ئۆلچىدى. سېپىلنىڭ قېلىنلىقى ئۇ ئىشلەتكەن ئىنسانلارنىڭ ئۆلچىگۈچى بويىچە ئاتىمىش بەش مېتىر كەلدى. ¹⁸ سېپىل يېشىل قاشتاشتىن، شەھەر ئەينەكتەك سۈزۈك ساپ ئالتۇندىن بىنا قىلىنغاندى. ¹⁹ شەھەر سېپىلنىڭ ئۆلى ھەر خىل ئېسىل تاشلار بىلەن بېزەلگەندى. بىرىنچى ئۆل تاش يېشىل قاشتاش، ئىككىنچى كۆك ياقۇت، ئۈچىنچى ھېقىق، تۆتىنچى زۇمرەت، ²⁰ بەشىنچى قىزىل ھېقىق، ئالتىنچى قىزىل كۋارتس، يەتتىنچى سېرىق كۋارتس، سەككىزىنچى رەڭسىز ياقۇت، توققۇزىنچى توپاز، ئونىنچى يېشىل كۋارتس، ئون بىرىنچى سۆسۈن ياقۇت ۋە ئون ئىككىنچى سۆسۈن كۋارتس ئىدى. ²¹ ئون ئىككى دەرۋازا ئون ئىككى مەرۋايىت ئىدى، يەنى دەرۋازىلارنىڭ ھەربىرى بىردىن مەرۋايىتتىن ياسالغاندى. شەھەرنىڭ غول يولى ئەينەكتەك سۈزۈك ساپ ئالتۇندىن ئىدى.

²² شەھەردە ھېچقانداق ئىبادەتخانا كۆرمىدىم، چۈنكى ھەممىگە قانداق پەرۋەردىگار خۇدا ۋە قوزا شەھەرنىڭ ئىبادەتخانىسىدۇر. ²³ شەھەرنىڭ يورۇتۇلۇشى ئۈچۈن قۇياش ياكى ئاي ھاجەتسىز بولۇپ، ئۇنى خۇدانىڭ پارلاق نۇرى يورۇتۇپ تۇرىدۇ. قوزا ئۇنىڭ چىرىغى بولىدۇ. ²⁴ دۇنيادىكى خەلقلەر شەھەردىكى يورۇقلۇقتا ياشايدۇ. دۇنيانىڭ پادىشاھلىرى شانۇشەۋكىتىنى ئۇ يەرگە ئېلىپ كېلىدۇ.

²⁵ شەھەرنىڭ دەرۋازىلىرى مەڭگۈ تاقالمى كۈن بويى ئوچۇق تۇرىدۇ، چۈنكى ئۇ يەردە زادى كېچە بولمايدۇ. ²⁶ ھەرقايسى خەلقلەر شانۇشەۋكىتىنى ۋە ئىززىتىنى ئۇ يەرگە ئېلىپ كېلىدۇ. ²⁷ ئۇ يەرگە ھەرقانداق ناپاك نەرسىلەر ۋە يىرگىنچىلىك ئىشلارنى قىلىدىغان يالغانچى كىشىلەر كىرەلمەيدۇ؛ پەقەت نامى قوزنىڭ ھاياتلىق دەپتىرىدە يېزىلغانلارلا كىرەلەيدۇ.

ۋەھىيلەر

22 - باب

¹ ئۇنىڭدىن كېيىن، پەرىشتە ماڭا خۇدانىڭ ۋە قوزنىڭ تەختىدىن باشلانغان، خروستالداك سۈزۈك ھاياتلىق سۈيى ئېقىۋاتقان دەريانى كۆرسەتتى. ² شەھەرنىڭ غول يولىنىڭ ئوتتۇرىسىدا ئېقىۋاتقان بۇ دەريانىڭ ئىككى تەرىپىدە ئون ئىككى قېتىم مېۋىگە كىرىدىغان، يەنى ھەر ئايدا مېۋە بېرىدىغان ھاياتلىق دەرىخى بولۇپ، دەرەخنىڭ يوپۇرماقلىرى پۈتكۈل خەلقلەرگە شىپا ئىدى. ³ لەنەتكە ئۇچرايدىغان ئىشلار قالمايدۇ. خۇدانىڭ ۋە قوزنىڭ تەختى شەھەرنىڭ ئىچىدە بولۇپ، خۇدانىڭ خىزمەتكارلىرى ئۇ يەردە ئىبادەت قىلىدۇ. ⁴ ئۇلار خۇدانىڭ جامالىنى كۆرىدۇ، خۇدانىڭ نامى ئۇلارنىڭ پېشانىلىرىگە يېزىلىدۇ. ⁵ ئۇ يەردە ئەسلا كېچە بولمايدۇ، نە چىراغ نۇرىغا، نە قۇياش نۇرىغا ھاجىتى چۈشمەيدۇ. چۈنكى، پەرۋەردىگار خۇدا ئۇلارنىڭ يورۇقلۇقى بولۇپ، ئۇلار ئەبەدىلئەبەد ھۆكۈم سۈرىدۇ. ⁶ پەرىشتە ماڭا:

— بۇ سۆزلەر ئىشەنچلىك ۋە ھەقتۇر. پەيغەمبەرلەرنىڭ روھىغا ئىلھام بەرگەن پەرۋەردىگار خۇدا يېقىن كەلگۈسىدە يۈز بېرىشى مۇقەررەر بولغان ۋەقەلەرنى ئۆز خىزمەتكارلىرىغا كۆرسىتىش ئۈچۈن، پەرىشتىسىنى ئەۋەتتى، — دېدى.

ئەيسا مەسىھنىڭ قايتا كېلىشى

⁷ ئەيسا مەسىھ مۇنداق دېدى: «مانا، پات يېقىندا كېلىمەن! بۇ كىتابتىكى بېشارەتلىك سۆزلەرگە ئەمەل قىلغانلار نەقەدەر بەختلىك!» ⁸ بۇلارنى ئاڭلىغۇچى ۋە كۆرگۈچى مەن يۇھاننامەن. بۇ ئىشلارنى ئاڭلىغىنىمدا ۋە كۆرگىنىمدە، بۇلارنى ماڭا كۆرسەتكەن پەرىشتىگە سەجدە قىلىش ئۈچۈن ئۇنىڭ ئايىغىغا باش قويدۇم. ⁹ لېكىن، ئۇ ماڭا:

— ھەرگىز ئۇنداق قىلما! مەن ساڭا، پەيغەمبەر بولغان سېنىڭ قېرىنداشلىرىڭغا ھەم بۇ كىتابتىكى سۆزلەرگە ئەمەل قىلغانلارغا ئوخشاش خۇدانىڭ خىزمەتكارىمەن. خۇداغىلا ئىبادەت قىل! — دېدى. ¹⁰ ئۇ ماڭا يەنە:

ۋەھىيلەر

— بۇ كىتابتىكى بېشارەتلىك سۆزلەرنى پېچەتلەپ مەخپىي تۇتما، چۈنكى بۇ ئىشلارنىڭ ئەمەلگە ئاشىدىغان ۋاقتى يېقىندۇر.¹¹ يامانلىق قىلغۇچىلار يامانلىقنى قىلىۋەرسۇن، پەسكەشلەر پەسكەشلىكىنى داۋاملاشتۇرۇۋەرسۇن، ھەققانىيلار ھەققانىيلىقنى داۋاملاشتۇرۇۋەرسۇن، خۇداغا ئاتىلىپ پاك بولغانلار پاكلىقتا ياشاۋەرسۇن، — دېدى

¹² ئەيسا مەسىھ مۇنداق دېدى: «مانا، پات يېقىندا كېلىمەن! ھەركىمنىڭ ئەمەلىيىتىگە قاراپ، بېرىدىغىنىمنى ئۆزۈم بىلەن بىللە ئېلىپ كېلىمەن. ¹³ باش ۋە ئاخىر، تۇنجى ۋە ئاخىرقى، مۇقەددەم ۋە تامام مەن بولىمەن.»

¹⁴ ھاياتلىق دەرىخىنىڭ مېۋىلىرىدىن بەھرىمەن بولۇش ۋە شەھەر دەۋازىلىرىدىن كىرىش ھوقۇقىغا ئېرىشىش ئۈچۈن تونلىرىنى يۇيۇپ تازىلىغانلار نەقەدەر بەختلىك! ¹⁵ پەسكەشلەر، سېپەرگەرلەر، زىناخورلار، قاتىللار، بۇتپەرەسلەر، يالغانچىلار ۋە يالغانچىلىق قىلىشقا خۇشتارلارنىڭ ھەممىسى شەھەرنىڭ سىرتىدا قالدۇ.

¹⁶ «مەنكى ئەيسا مەسىھ ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكلىرىگە بۇ ئىشلارنى يەتكۈزۈش ئۈچۈن، پەرىشتەمنى ئەۋەتتىم. داۋۇتنىڭ نوتىسى ھەم ئەۋلادى مەن بولىمەن. پارلاق تاڭ يۇلتۇزى مەن بولىمەن.»

¹⁷ مۇقەددەس روھ ۋە توبى بولىدىغان قىز^④: «كەل!» دېدى. ئاڭلىغانلارنىڭ ھەممىسىمۇ: «كەل!» دېسۇن. ئۇسىغان كەلسۇن، خالىغان كىشى ھاياتلىق سۈيىدىن ھەقسىز ئىچسۇن.

خاتىمە

¹⁸ مەنكى يۇھاننا بۇ كىتابتىكى بېشارەتلىك سۆزلەرنى ئاڭلىغانلارنى جىددىي ئاگاھلاندۇرىمەنكى: كىمدەكىم بۇ سۆزلەرگە بىر نەرسە قوشسا، خۇدا ئۇنىڭغا بۇ

^④ 22: 17 بۇ، ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنى كۆرسىتىدۇ. 19 - باب 7 - ، 8 - ئايەتلەرگە قارالسۇن.

ۋەھىيلەر

كىتابتا يېزىلغان بالايىئاپەتلەرنى كەلتۈرىدۇ. ¹⁹ كىمدەكىم بۇ بېشارەتلىك كىتابتىكى
بىرەر سۆزنى چىقىرىۋەتسە، خۇدامۇ ئۇنى بۇ كىتابتا يېزىلغان ھاياتلىق دەرىخىدىن ۋە
مۇقەددەس شەھەردىن بېرىلىدىغان نېسىۋىسىدىن مەھرۇم قىلىدۇ.

²⁰ مانا بۇلارغا گۇۋاھلىق بەرگۈچى ئەيسا مەسىھ مۇنداق دەيدۇ: «شۇنداق، پات
يېقىندا كېلىمەن!»

«ئامىن! كەل، يا رەببىم ئەيسا!»

²¹ رەببىمىز ئەيسانىڭ مېھرى - شەپقىتى خۇدانىڭ مۇقەددەس خەلقى بىلەن بىللە
بولغاي، ئامىن!

تہ بیلہ ر

تەبىرلەر

(ئۇشۇ تەبىرلەر ئېلىپبە تەرتىپى بويىچە تىزىلدى.)

ئالىي كېڭەشمە — بۇ، يەھۇدىيلارنىڭ ئەڭ ئالىي دىنىي، سىياسىي ۋە قانۇنىي ئورگىنى بولۇپ، ئۇ باش روھانىي، ئالىي روھانىيلار، تەۋرات ئۇستازلىرى ۋە ئاقساقاللاردىن تەشكىل تاپقان. بۇ كېڭەشمە يېرۇسالېمغا ئورۇنلاشقان. رىم ئىمپېرىيىسى دەۋرىدە، ئۇنىڭ ھوقۇقى چوڭ بولۇپ، سوت ئاچتتى. ئۇنىڭ جەمئىي 71 ئەزاسى بولۇپ، باش روھانىي ئۇلارنىڭ رەئىسى ئىدى. ئالىي كېڭەشمىنىڭ ئەزالىرى پەرسىي ۋە سادۇقىيلاردىن ئىبارەت ئوخشامايدىغان دىنىي ئېقىملاردىن بولغاچقا، ئۇلار دائىم ئوخشامايدىغان پىكىرلەرنى ئوتتۇرىغا قوياتتى.

ئامىن — «شۇنداق بولسۇن!» دېگەن مەنىدە بولۇپ، خۇدانى مەدھىيلەش، دۇئا قىلىش ۋە بەخت تىلەشلەردە ئېيتىلغانلارنى تەستىقلاشنى بىلدۈرىدۇ.

ئاۋغۇستۇس — مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 27 - يىلدىن مىلادىيە 14 - يىلغىچە رىم ئىمپېرىيىسىدە ھۆكۈمرانلىق قىلغان ئىمپېراتور.

ئەرشنىڭ پادىشاھلىقى — «خۇدانىڭ پادىشاھلىقى» غا قارالسۇن.

ئەلچى — بۇ، ئەيسا مەسھنىڭ ئالاھىدە تاللىغان ئون ئىككى شاگىرتىنىڭ ئاتىلىشى. ئەلچىلەر ئەيسا مەسھنىڭ ھاياتىنى ئېنىق بىلگەن، تەلىمىنى ئاڭلىغان، مۆجىزىلىرى، كرىستتىكى ئۆلۈمى ھەمدە ئۇنىڭ ئۆلۈمدىن تىرىلىشىنى ئۆز كۆزى بىلەن كۆرگەن بولۇپ، ئۇلارنىڭ ۋەزىپىسى بۇلارغا گۇۋاھلىق بېرىش بىلەن خۇش خەۋەر تارقىتىش ۋە ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىگە ئاساس سېلىشتۇر. كېيىنچە، ئون ئىككى شاگىرتى باشقا پاولۇس، بارنابا، ياقۇپ ۋە باشقا ئېتىقادچىلارمۇ ئەلچى دەپ ئاتالغان («مەتتا» 10: 1 — 4؛ «ئەلچىلەر» 1: 21 — 22).

ئەھدە — ئىككى تەرەپ ئوتتۇرىسىدا تۈزۈلگەن توختام. قەدىمكى زاماندا خۇدا ئىنسانلار بىلەن ئەھدە تۈزگەندە، ئەھدىنىڭ ئىناۋەتلىك بولۇشى ئۈچۈن قان ئاققۇزۇلۇش كېرەك ئىدى.

1. كونا ئەھدە: خۇدانىڭ مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق ئىسرائىل خەلقى بىلەن

ئۇلارنىڭ ئەركەك مالىنىڭ قېنىنى ئاققۇزۇشى ئارقىلىق تۈزگەن ئەھدىسىدۇر

«چىقىش» 24: 3 — 8). كونا ئەھدە بويىچە يەھۇدىيلار تەۋرات قانۇنىغا تولۇق ئەمەل قىلغاندىلا خۇدانىڭ ۋەدە قىلغان بەخت - سائادىتىگە ئېرىشەلەتتى. بولمىسا، خۇدانىڭ لەنتىگە ئۇچرايتتى.

2. يېڭى ئەھدە: خۇدانىڭ ئىنسانلار بىلەن ئەيسا مەسىھنىڭ قۇربانلىق قېنى ئارقىلىق تۈزگەن ئەھدىسىدۇر («مەتتا» 26: 28). بۇ ئەھدە بويىچە خۇدانىڭ ۋەدىسىگە تەۋرات قانۇنىغا ئەمەل قىلىش ئارقىلىق ئەمەس، بەلكى ئېتىقاد قىلىش ئارقىلىق ئېرىشكىلى بولىدۇ. خۇدا ئەيسا مەسىھكە ئېتىقاد قىلغۇچىلارنىڭ گۇناھلىرىنى كەچۈرۈپ، ئۇلارغا مۇقەددەس روھ ئاتا قىلىپ، ئۆز قانۇنلىرىنى ئۇلارنىڭ ئەقلىگە سېلىپ، قەلبىگە پۈتدۇ («ئىبرانىيلار» 8: 8 — 13 ۋە 9: 15).

ئەھدە ساندۇقى — ئىچىدە خۇدانىڭ ئىسرائىل خەلقى بىلەن تۈزگەن ئەھدىسىگە ۋەكىللىك قىلغان ئون پەرز يېزىلغان ئىككى تاش تاختا سېلىنغان ساندۇق. بۇ ساندۇقنى خۇدانىڭ ئەمرى بىلەن مۇسا پەيغەمبەر ياساتقان بولۇپ، ئۇ ياغاچتىن ياسىلىپ، پۈتۈنلەي ساپ ئالتۇندىن قاپلانغان ھەم ئىبادەت چېدىرىنىڭ ئىچىدىكى ئەڭ مۇقەددەس جايغا قويۇلغان («چىقىش» 25: 10 — 22)؛ كېيىن ماننا سېلىنغان كۆمۈرەك ۋە ھارۇننىڭ بىخلىغان ھاسسىسىمۇ بۇ ساندۇقتا ساقلاندى («ئىبرانىيلار» 9: 4). بۇ ئەھدە ساندۇقى خۇدانىڭ ئىسرائىل خەلقىگە بەرگەن ۋەدىسىنى ئۇلارنىڭ ئېسىگە سېلىپ، خۇدانىڭ ئۇلار بىلەن بىللە ئىكەنلىكىگە سىمۋول قىلىنغان.

بابىل شەھىرى — فىرات دەرياسىنىڭ بويىغا ئورۇنلاشقان شەھەر بولۇپ، ئۇنىڭ خەلقى ئۆز داڭقىنى چىقىرىش ئۈچۈن بۇ شەھەردە «ئاسمانغا تاقاشقۇدەك» ئېگىز بىر مۇنار ياساشقا باشلىغان. بىراق، ئۇلارنىڭ يامان نىيىتىنى بىلگەن خۇدا ئۇلارنىڭ تىلىنى قالايمىقانلاشتۇرۇۋېتىپ، ئۇ يەردىكى ئادەملەرنى دۇنيانىڭ ھەممە يېرىگە تارقىتىۋەتكەن («يارىتىلىش» 11: 1 — 9). كېيىن، بۇ شەھەر ئۇلۇغ بابىل

ئىمپېرىيىسىنىڭ پايتەختىگە ئايلانغان. مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 6 - ئەسىردە خۇدانىڭ خەلقى بولغان يەھۇدىيلار زورلۇق - زومبۇلۇق بىلەن بابىلغا سۈرگۈن قىلىنغانلىقى ئۈچۈن، بابىل شەھىرى خۇدانىڭ غەزىپىگە ئۇچراپ، دۈشمىنىنىڭ قولىدا يېڭىلىپ ۋەيران بولغان. يېڭى ئەھدە دەۋرىدە ئېتىقادچىلار بەزىدە رىم شەھىرىنى «بابىل» دەپ ئاتىغان. بابىل خۇداغا قارشىلىشىدىغان مەدەنىيەتكە سىمۋول قىلىنغان

«ۋەھىيلەر» 17: 5).

باجگر — مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 63 - يىلى رىم ئىمپېرىيىسى ئىسرائىلىيىنى بېسىۋالغاندىن كېيىن، ئىسرائىللار رىم ھۆكۈمىتىگە باج تۆلەشكە مەجبۇر بولغان. بۇ يەردىكى «باجگر» ئەينى چاغدا ئۆز خەلقىدىن باج يىغقۇچى يەھۇدىيلارنى كۆرسىتىدۇ. بۇ باجگرلار ئۆز خەلقى تەرىپىدىن گۇناھكارلار دەپ ھېسابلىناتتى ۋە كەمسىتىلەتتى. چۈنكى، يەھۇدىيلار بىر تەرەپتىن بۇ باجگرلارنىڭ ساختا ئىلاھلارغا سەجدە قىلىدىغان يات مىللەتلەرگە خىزمەت قىلغانلىقىغا قاتتىق نەپرەتلەنسە، يەنە بىر تەرەپتىن ئۇلارنىڭ كۆپ ھاللاردا ئۆز نەپسى ئۈچۈن بەلگىلىمىدىن ئارتۇق باج يىغۋالدىغانلىقىغا نارازى بولاتتى.

بەيتلەھەم — يېرۇسالېمنىڭ سەككىز كىلومېتىر جەنۇبىغا جايلاشقان بىر يېزا. بۇ جايدا داۋۇت پادىشاھ تۇغۇلۇپ چوڭ بولغان. خۇددى مېكا پەيغەمبەر مۇقەددەس كىتابتا ئالدىن ئېيتقاندەك، قۇتقۇزغۇچى — مەسىھمۇ مۇشۇ يەردە تۇغۇلغان.

پەرسىي — مۇتەئەسسىپ يەھۇدىي دىنىي مەزھىپى. ئۇلار تەۋرات قانۇنىدىكى ئەمرلەرنى ۋە يەھۇدىي دىنىي ئۇستازلىرىنىڭ ئۇ ئەمرلەرگە قوشقان يۈزلىگەن قائىدىلىرىنى تولۇق ئورۇنلاشقا تىرىشقان. ئۇلار شۇنداق قىلساق، خۇدا بىزنىڭ خەلقىمىزگە بەخت ئاتا قىلدۇ، دەپ ئىشىنەتتى.

پەرىشتە — خۇدانىڭ خىزمىتىدە بولىدىغان، شۇنداقلا ئۇنىڭ خەۋەرلىرىنى ئىنسانلارغا يەتكۈزىدىغان روھىي مەۋجۇداتتۇر.

پونتىي پىلاتۇس — رىملىقلار تەرىپىدىن ئىسرائىلىيىنىڭ جەنۇبىي قىسمىغا جايلاشقان يەھۇدىيە ئۆلكىسىنى باشقۇرۇشقا تەيىنلەنگەن ۋالىي. ئۇ مىلادىيە 26 - يىلدىن 36 - يىلغىچە ھوقۇق تۇتقان بولۇپ، ۋەھشىيلىكتە ئۇنىڭ داڭقى ھەتتا رىملىقلار ئارىسىدىمۇ چىققان. ئۇنىڭ ھۆكۈمرانلىقىغا بولغان نارازىلىقلار كۆپ بولغاچقا، رىم ئىمپېراتورى ئۇنى رىمغا چاقىرتىپ كەتكەن ۋە ئۇنى باشقا يەرگە پالۋەتكەن. ئۇ بۇنىڭدىن ئۇزۇن ئۆتمەي ئۆلگەن.

پېتىر نان ھېيتى — «ئۆتۈپ كېتىش ھېيتى» غا قارالسۇن.

تەۋرات — تار مەنىدىن ئېيتقاندا، تەۋرات مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق ئىسرائىل خەلقىگە چۈشۈرۈلگەن «ئالەمنىڭ يارىتىلىشى»، «مىسردىن چىقىش»،

«لاۋىيلار»، «چۆلدىكى ساناق» ۋە «قانۇن شەرىھى» دىن ئىبارەت بەش قىسىمنى ئۆز ئىچىگە ئالدى. كەڭ مەنىدىن ئېيتقاندا، تەۋرات زەبۇردىن باشقا، كونا ئەھدە دەۋرىدە مۇسا پەيغەمبەر ۋە باشقىلار ئارقىلىق چۈشۈرۈلگەن 38 قىسىمنى ئۆز ئىچىگە ئالدى. بۇلار زەبۇر بىلەن قوشۇلۇپ «كونا ئەھدە» دەپمۇ ئاتىلىدۇ.

تەۋرات قانۇنى — قەدىمكى زاماندا خۇدا مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق ئىسرائىل خەلقىگە چۈشۈرگەن پەرز ۋە قائىدە - تۈزۈملەرنىڭ ئومۇمىي ئاتىلىشى. ئۇلار تەۋراتتا خاتىرىلەنگەن بولۇپ، خۇدانىڭ ئۆز خەلقى ئىسرائىللار بىلەن بولغان مۇناسىۋىتىنىڭ ئاساسى، شۇنداقلا ئىسرائىللارنىڭ كۈندىلىك تۇرمۇشىنى رەتكە سالدىغان قانۇن توپلىمى ئىدى.

تەۋرات ئۇستازى — مۇقەددەس كىتابنىڭ تەۋرات، زەبۇر ۋە پەيغەمبەرلەر يازمىلىرىنى ئۆگىنىپ، كۆچۈرۈپ، خەلققە تەلىم بېرىدىغان دىنىي ئۇستاز.

ئىبېرىيۇس — ئۇ ئىمپېراتور ئاۋغۇستۇستىن كېيىن، مىلادىيە 14 - يىلدىن 37 - يىلغىچە ھۆكۈمرانلىق قىلغان ئىمپېراتور.

جەبرائىل — مۇھىم پەرىشتىلەرنىڭ بىرى بولۇپ، ئۇ چۆمۈلدۈرگۈچى يەھيا ۋە ھەزرىتى ئەيسانىڭ تۇغۇلۇشى توغرىسىدىكى ۋەھىينى يەتكۈزگەن. جەبرائىل «خۇدا قۇدرەتلىك» دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ.

جىن — دائىم شەيتاننىڭ خىزمىتىدە بولىدىغان يامان روھلاردۇر. ئۇلار ھەرقاچان خۇداغا قارشى تۇرىدۇ ھەمدە خۇدا يولىدا ماڭغانلارغا كاشلا قىلىدۇ.

چۆمۈلدۈرۈش — ئەينى چاغدا، كىشىلەر گۇناھلىرىنى تونۇپ، توۋا قىلىپ، دۇرۇس ياشاش نىيىتىنى كۆرسەتسە، چۆمۈلدۈرگۈچى يەھيا ئۇلارنى سۇغا چۆمۈلدۈرگەن. ئۇنىڭ مەقسىتى، ئۇلارنى قۇتقۇزغۇچى — مەسھنىڭ كېلىشىگە تەييارلاش ئىدى. ئەيسا مەسھتىن كېيىن، ئېتىقادچىلار ئۆز گۇناھلىرىغا توۋا قىلىپ، ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلغانلىقىنى كۆرسىتىش ئۈچۈن، چۆمۈلدۈرۈشنى قوبۇل قىلغان.

خەتنە قىلىش — خۇدا بىلەن ئىبراھىم ئوتتۇرىسىدا تۈزۈلگەن ئەھدىنىڭ بەلگىسى بولۇپ، بۇ بەلگە ئىبراھىم ۋە ئۇنىڭ ئەۋلادلىرىنىڭ خۇدانىڭ ئۆز خەلقى بولغانلىقىنى بىلدۈرىدۇ. شۇنىڭ بىلەن، ئىبراھىم خۇدانىڭ ئەمرى بويىچە ئائىلىسىدىكى ئەرلەرنىڭ ھەممىسىنى خەتنە قىلدۇرغان («يارىتىلىش» 17 - باب). ئىبراھىم ئەۋلادلىرىنىڭ

ئۆز ئوغۇللىرىنى خەتنە قىلىشتىن ئىبارەت ئادەتنى داۋاملاشتۇرۇشى ئۈچۈن، بۇ ئەمرنى ئوغۇللىرىغا يەتكۈزگەن.

خۇدانىڭ پادىشاھلىقى — ئەرشنىڭ پادىشاھلىقى دەپمۇ ئاتىلىدۇ. يەھۇدىيلار پەيغەمبەرلەرنىڭ ۋەھىيلىرىگە ئاساسەن، خۇدا كەلگۈسىدە قۇتقۇزغۇچى — مەسھنى ئەۋەتىش بىلەن پادىشاھ داۋۇتنىڭ تەختىنى ئەسلىگە كەلتۈرۈپ، ئۆزىنىڭ پادىشاھلىقىنى قۇرىدۇ، دەپ قارىغان. دەرۋەقە، ئەيسا مەسھنىڭ بۇ دۇنياغا بىرىنچى قېتىم كېلىشى بىلەن خۇدانىڭ پادىشاھلىقى نامايان بولدى. بۇ پادىشاھلىق يەھۇدىيلار ئويلىغاندەك ئۇلارنى رىم ھۆكۈمرانلىقىدىن ئازاد قىلىپ، ئۇلارنىڭ ئارىسىدا تىكلەندىغان بۇ دۇنيادىكى پادىشاھلىق ئەمەس، بەلكى ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلغۇچىلارنىڭ قەلبىدە، يەنى ئېتىقادچىلار ھاياتىدا تىكلەندىغان پادىشاھلىقتۇر. ئەيسا مەسھ ئىككىنچى قېتىم كەلگەندە، پۈتكۈل كائىناتقا ھۆكۈمرانلىق قىلىدىغان پادىشاھلىق تىكلەندۈ.

خۇدانىڭ روھى — «مۇقەددەس روھ» قا قارالسۇن.

خۇدانىڭ ئوغلى — ئىبرانىي تىلىدا «...نىڭ ئوغلى» دېگەن ئىپادىلەش شەكلى سېلىشتۇرۇلغان ئوبىيكتنىڭ ئالاھىدىلىكى ۋە تەبىئىتىنىڭ بىراۋدا بارلىقىنى كۆرسىتىدۇ، مەسىلەن «ئامانلىقنىڭ ئوغلى»، «تەسەللىنىڭ ئوغلى» ۋە «گۈلدۈرمەمنىڭ ئوغلى». ئەيسا مەسھ «خۇدانىڭ ئوغلى» دەپ ئاتالغاندا، بۇ نام ھەرگىزمۇ جىسمانىي جەھەتتىكى مۇناسىۋەتنى كۆرسەتمەيدۇ. بۇ نام ئەيسا مەسھتە خۇداغا خاس سۈپەتنىڭ مەۋجۇتلۇقىنى كۆرسىتىدۇ.

داۋۇت پادىشاھ — مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 11 - ئەسىرنىڭ ئاخىرىدا ئىسرائىلىيىگە پادىشاھ بولغان ئادەم. ئۇ ھەم كاتتا پادىشاھ، ھەم ئۇلۇغ پەيغەمبەر بولۇپ، زەبۇرنىڭ كۆپ قىسمىنى، يەنى خۇداغا بېغىشلىغان نەزمىلەرنى يېزىپ چىققان.

داۋۇتنىڭ ئەۋلادى — بۇ، ئەيسا مەسھنىڭ يەنە بىر ئاتىلىشى. خۇدا داۋۇت پادىشاھقا كېلەچەكتە ئۇنىڭ ئەۋلادىدىن چىقىدىغان كۈچلۈك بىرىنىڭ ئىسرائىللارنىڭ پادىشاھى بولىدىغانلىقى ھەمدە ئۇنىڭ پادىشاھلىقىنىڭ مەڭگۈ داۋاملىشىدىغانلىقى ھەققىدە ئالدىن ئېيتقان. شۇ سەۋەبتىن، «داۋۇتنىڭ ئەۋلادى» دېگەن نام ئىسرائىل خەلقىنى دۈشمەنلىرىدىن قۇتۇلدۇرۇشقا كېلىدىغان مەسھنى كۆرسەتكەن.

دەم ئېلىش كۈنى — خۇدا ئالەمنى يارىتىپ بولۇپ، يەتتىنچى كۈنى دەم ئالغانلىقتىن، بۇ كۈننى دەم ئېلىش كۈنى قىلىپ بېكىتتى. خۇدا مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق يەھۇدىيلارغا بۇ كۈندە ئىش قىلماي دەم ئېلىش ھەققىدە ئەمر قىلغان («چىقىش» 20: 8 — 11). ئەيسا مەسھنىڭ ۋاقتىدا تەۋرات ئۇستازلىرى «ئىش قىلما» دېگەن بۇ ئەمرگە تولۇق ئەمەل قىلىش ئۈچۈن، كۆپ بەلگىلىمىلەرنى تۈزۈپ چىققان. ھەزرىتى ئەيسا تەۋرات چۈشۈرۈلگەندىن كېيىن قېتىلغان بۇ تۈزۈملەرگە قوشۇلمىغان. يەھۇدىيلارنىڭ دەم ئېلىش كۈنى بۈگۈنكى كۈندىكى شەنبە بولۇپ، جۈمە كۈنى كۈن پاتقاندا باشلىنىپ، شەنبە كۈنى كەچتە ئاخىرلىشىدۇ.

روھانىي — خۇدا بىلەن ئىنسانلار ئوتتۇرىسىدىكى ۋاستىچىلىققا تەيىنلىنىپ، ئۆزى ۋە خەلقى ئۈچۈن قۇربانلىق قىلىدىغان، دۇئا - تىلاۋەت قىلىدىغان، شۇنداقلا خەلقنىڭ خۇداغا ئىتائەت قىلىشى ئۈچۈن ئۇلارغا تەۋرات قانۇنىنى چۈشەندۈرۈپ، ئۇنىڭغا ئەمەل قىلىشقا دەۋەت قىلىدىغان ئادەم. روھانىيلار خۇدانىڭ ئەمرى بويىچە چوقۇم لاۋىي قەبىلىسىدىن بولغان ھارۇن (مۇسا پەيغەمبەرنىڭ ئاكىسى) نىڭ ئەۋلادلىرىدىن تاللىناتتى. ئەيسا مەسھنىڭ زامانىدا روھانىيلار باش، ئالىي ۋە ئادەتتىكى روھانىيلاردىن دەپ ئۈچكە بۆلۈنگەندى. ئۇلارنىڭ خىزمىتى تۆۋەندىكىدەك ئىدى:

1. باش روھانىي ئالىي روھانىيلار ئىچىدىكى ئەڭ ھوقۇقلۇقى بولۇپ، كۈندىلىك ئالىي روھانىيلىق ۋەزىپىسىنى ئادا قىلىشتىن سىرت، يىلدا بىر قېتىم مەركىزىي ئىبادەتخانىدىكى ئەڭ مۇقەددەس جايغا كىرىپ، ھەم ئۆزىنىڭ ھەم خەلقنىڭ گۇناھى ئۈچۈن قىلىنغان قۇربانلىقلارنى خۇداغا ئاتايتتى.

2. ئالىي روھانىيلار پۈتۈن كۈن ئىبادەتخانىدا خۇداغا خىزمەت قىلاتتى.

3. ئادەتتىكى روھانىيلار بولسا ئۆزلىرىنىڭ خىزمىتى بىلەن شۇغۇللىناتتى. پەقەت بەلگىلىك قىسقا ۋاقىتتا، ئۆزىنىڭ خىزمىتىنى تاشلاپ، ئىبادەتخانىغا كېلىپ خۇداغا خىزمەت قىلاتتى.

رىم ئىمپېرىيىسى — تەخمىنەن مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 200 - يىلدىن مىلادىيە 400 - يىلغىچە مەۋجۇت بولغان ئىمپېرىيىدۇر. ئۇ رىم شەھىرىنى مەركەز قىلغان ھالدا غەربتە ئىسپانىيىگىچە، جەنۇبتا مىسىر ۋە ئافرىقىنىڭ شىمالىي قىسمىغىچە، شىمالدا گېرمانىيە، فرانسىيىدىن تاكى بۈيۈك برىتانىيىگىچە، شەرقتە ئىسرائىلىيە،

سۈرىيە، لىۋان ۋە ھازىرقى تۈركىيىگىچە بولغان جايلارغا ھۆكۈمرانلىق قىلغان. رىم ئارمىيىسىنىڭ قاتتىق قوللۇقى بۇ ئىمپېرىيىنىڭ بىرلىكىنى ساقلاپ، ئۇنىڭ 600 يىل مەۋجۇت بولۇشىدا مۇھىم رول ئوينىغان. گەرچە رىملىقلار لاتىنچە سۆزلىشىمۇ، ئىمپېرىيە ئومۇملاشقان تىل گرېكچە بولۇپ، بۇ تىل خۇش خەۋەرنىڭ تارقىتىلىشىغا قۇلايلىق ئېلىپ كەلگەن. ئىنجىل مۇشۇ تىلدا يېزىلغان.

زەيتۇن تېغى — يېرۇسالېمنىڭ شەرقىگە جايلاشقان، تەخمىنەن ئۈچ كىلومېتىر كېلىدىغان تاغ تىزمىسىدىكى بىر تاغنىڭ ئىسمى.

سادۇقىي — يەھۇدىي دىنىي مەزھىپى. ئۇلار بايلار ۋە جەمئىيەتنىڭ يۇقىرى قاتلىمىدىكى كىشىلەرگە ۋە كىلىك قىلىدىغانلار بولۇپ، سىياسىي مەقسەت ئۈچۈن غەيرىي دىندىكى ھوقۇقلۇق رىملىقلار بىلەن مۇرەسسە قىلاتتى. سادۇقىيلار پەقەت مۇقەددەس كىتابنىڭ ئالدىنقى بەش قىسمىغا، يەنى مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق چۈشۈرۈلگەن تەۋراتقا ئېتىبار بېرەتتى. ئۇلار تىرىلىش بىلەن قىيامەتتىكى سوئال - سوراق، ئەرش بىلەن دوزاخ، پەرىشتە ۋە جىنلارنىڭ بار ئىكەنلىكىگە ئىشەنمەيتتى.

سامارىيلىك — يەھۇدىيە بىلەن جەللىيە ئۆلكىلىرىنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى سامارىيە ئۆلكىسىدە ياشايدىغان خەلقنىڭ ئاتىلىشى. ئىسرائىلىيە مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 930 - يىلى شىمالىي ئىسرائىلىيە ۋە يەھۇدىيە دەپ ئىككىگە بۆلۈنگەن بولۇپ، شىمالىي ئىسرائىلىيەدە ياشىغان ئون قەبىلىنىڭ چوڭ بىر قىسمى مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 722 - يىلى ئاسسۇر ئىمپېرىيىسى تەرىپىدىن باشقا يەرگە يۆتكىۋېتىلگەن. ئۇلارنىڭ ئورنىغا باشقا مىللەتلەر يۆتكەپ كېلىنگەن. قالغان يەھۇدىيلار يەرلىك كىشىلەر بىلەن توي قىلىپ كۆپىيىپ، شۇ يەرنىڭ نامى بىلەن سامارىيلىك دەپ ئاتالغان.

ئۇلار يەھۇدىيلارنىڭ دىنىي ئۆرپ - ئادەتلىرىنىڭ كۆپىنى ئورۇنلىمايتتى. شۇنىڭ بىلەن بىر ۋاقىتتا، يېرۇسالېمدا ئەمەس، شەكەم شەھىرىنىڭ يېنىدىكى گېرىزىم تېغىدا خۇداغا ئىبادەت قىلاتتى («يۇھاننا» 4: 20). يەھۇدىيلار سامارىيلىكلەرنى ساپ ئەمەس دەپ كۆزگە ئىلماي، ئۇلار بىلەن باردى - كەلدى قىلمايتتى، ھەتتا يېرۇسالېمغا بارغاندا سامارىيىنى كېسىپ ئۆتمەيتتى.

سئون — يېرۇسالېمنىڭ بىر ئاتىلىشى بولۇپ، بەزىدە «سئون تېغى» دەپمۇ تىلغا ئېلىنغان. كېيىنكى دەۋرلەردە بۇ ئىسىم ئەرشتىكى يېرۇسالېم، يەنى ئەرشتىڭ ئۆزىنى كۆرسەتكەن («ئىبرانىيلار» 12: 22).

قەيسەر — رىم ئىمپېرىيىسىنىڭ پادىشاھلىرىنىڭ ئومۇمىي نامى. **قۇربانلىق سۇپىسى** — قەدىمكى زاماندىكى كىشىلەرنىڭ قۇربانلىقلارنى كۆيدۈرۈش ئۈچۈن توپىدىن ياكى تاشتىن مەخسۇس ياسىغان ئېگىزرەك تەكشىلىكنى كۆرسىتىدۇ. ئىبادەت جايى ياسالغاندا، ئۇنىڭ قۇربانلىق سۇپىسى ياغاچتىن ياسىلىپ، تۇچ بىلەن قاپلانغان («چىقىش» 20: 24 — 25 ۋە 27: 1 — 8). قۇربانلىق سۇپىسىنىڭ ئۈستىدە خۇداغا ئاتا قۇربانلىق قىلىنغان ماللارنىڭ بەلگىلىك ئەزالىرى كۆيدۈرۈلەتتى.

كلام — گرىك تىلىدىكى «لوگوس» نىڭ تەرجىمىسى بولۇپ، مەنىسى «سۆز» دېگەنلىكتۇر. ئەلچى يۇھاننا بايان قىلغان خۇش خەۋەر ۋە يازغان بىرىنچى خېتىدىكى «كلام» دەل ئەيسا مەسھكە قارىتىلغان. ئەيسا مەسھ ئىنسان تېنىدە بۇ دۇنياغا كەلگەندە، ئۆزىنىڭ ھاياتى ۋە تەلىمى ئارقىلىق خۇدانىڭ تەبىئىتى ۋە ئىرادىسىنى ئىنسانلارغا ئاشكارا قىلغۇچقا، ئۇ مۇشۇ نام بىلەنمۇ ئاتالغان («يۇھاننا» 1: 18).

كەپە تىكىش ھېيتى — ئىسرائىللارنىڭ خۇدانىڭ ئۆزلىرىنى مىسىردىن ئېلىپ چىققان ۋاقىتتىكى چېدىرلاردا تۇرغان كۈنلىرىنى خاتىرىلەش ئۈچۈن، كەپدە يەتتە كۈن تۇرۇپ ئۆتكۈزۈلگەن ھېيتدۇر. بۇ ھېيت ھوسۇللارنى ئامبارغا يىغدىغان كۈز پەسلىدە ئۆتكۈزۈلگەنچە، «ھوسۇل يىغىش ھېيتى» دەپمۇ ئاتالغان. **كرىستكە مىخلاش** — قەدىمكى رىم ھۆكۈمىتىنىڭ ئۆلۈمگە ھۆكۈم قىلىنغانلارغا ئۆلۈم جازاسىنى ئىجرا قىلىش ئۇسۇللىرىنىڭ بىرى. ئالدى بىلەن، جىنايەتچى بىر ياغاچنى يۈدۈگەن ھالدا جازا مەيدانىغا ئېلىپ كېلىنەتتى. ئاندىن، لەشكەرلەر جىنايەتچىنى ئۇ ياغاچنىڭ ئۈستىگە مىخلاپ، ياغاچنى مەيداندىكى ياغاچقا كرىست شەكلىدە بىرىكتۈرۈپ، جىنايەتچىنى ئېگىزگە كۆتۈرۈپ، ئېسىپ قوياتتى. نەتىجىدە، جىنايەتچى نەچچە كۈنگىچە ئۇسسۇزلۇق ۋە ئاغرىق ئازابىنى تارتىپ، نەپەس ئالماي ئۆلەتتى. بەزىدە لەشكەرلەر جىنايەتچىنىڭ پۇتىنى چاچاتتى. مۇشۇنداق

بولغاندا، جىنايەتچىنىڭ نەپەس ئېلىش ئۈچۈن ئۆزىنى ئۈستىگىرەك كۆتۈرۈشى مۇمكىن بولمايتتى. شۇنداق قىلىپ لەشكەرلەر ئۇنىڭ نەپەس ئېلىشىنى قىيىنلاشتۇرۇش ئارقىلىق، ئۇنىڭ ئۆلۈمىنى تېزلىتەتتى. پەسكەش دەپ قارالغان جىنايەتچىلەر، قوزغىلاڭچىلار، تۇتۇلغان قاچقۇنلار ۋە جىنايەت ئۆتكۈزگەن قۇللار مۇشۇ خىل ئۇسۇل بىلەن جازالاناتتى.

كېرۇب — پەرىشتىگە ئوخشاپ كېتىدىغان قاناتلىق مەخلۇق («يارىتىلىش» 3: 24).
گۇناھ — خۇدانىڭ قانۇنىغا خىلاپ بولغان، ئۇنىڭ ئىرادىسىگە ئۇيغۇن كەلمەيدىغان ھەرقانداق سۆز - ھەرىكەت ۋە ئوي - پىكىرلەرنى كۆرسىتىدۇ. مۇقەددەس كىتابتا گۇناھنىڭ ئادەم ئاتىنىڭ خۇداغا بويسۇنمىغانلىقىدىن كېلىپ چىققانلىقى بايان قىلىنغان («يارىتىلىش» 3 - باب). مۇقەددەس كىتابتا يەنە گۇناھنىڭ پۈتكۈل ئىنسانلارنى ئۆز ئىلكىگە ئالغانلىقى، شۇ سەۋەبتىن ئىنسانلارنىڭ خۇدا بىلەن بولغان مۇناسىۋىتىنىڭ بۇزۇلغانلىقى ۋە گۇناھنىڭ ئىنسانلارغا ئۆلۈم جازاسى ئېلىپ كېلىدىغانلىقى تەكىتلىنىدۇ («رىملىقلار» 3: 23 ۋە 6: 23).

لاۋىيلار — ئىسرائىللارنىڭ ئون ئىككى قەبىلىسىنىڭ بىرى. بۇ قەبىلىدىن بولغان ھارۇننىڭ ئەۋلادلىرى روھانىيلىققا، باشقا لاۋىيلار بولسا ئىبادەت چېدىرىدا مەخسۇس خىزمەت قىلىشقا تەيىنلەنەتتى. ئىسرائىللار مىسىردىن چىقىپ، چۆلدە ياشىغان مەزگىلدە ئۇلار ئىبادەت چېدىرىدا خۇداغا خىزمەت قىلاتتى. كېيىن، يېرۇسالېمدىكى مەركىزىي ئىبادەتخانىدا خۇدانىڭ خىزمىتىدە بولدى.
ماننا — ئىسرائىللار مىسىردىن چىقىپ چۆلدە قىرىق يىل ياشىغاندا خۇدا ئۇلارغا ئاتا قىلغان ئالاھىدە بىر خىل تاتلىق يېمەكلىك. خۇدا ھەر يەتتىنچى كۈندىن باشقا كۈنلىرى ئەتىگەندە پۈتۈن يەرنى نېپىز قاپلىغان بۇ يېمەكلىك بىلەن ئىسرائىل خەلقىنى قىرىق يىل تەمىنلىگەن («چىقىش» 16 - باب).

مەسىھ — بۇ، ئىبرانىيچە سۆز بولۇپ «ياغ سۈركەلگەن» دېگەن مەنىدە. قەدىمكى ئىسرائىلىيەدە پادىشاھلار تەيىنلەنگەندە، ئۇلارنىڭ خۇدا تەرىپىدىن تاللانغانلىقى ئۇلارنىڭ بېشىغا ياغ سۈركىلىش بىلەن بىلدۈرۈلەتتى. مىلادىيەدىن بىر قانچە ئەسىر بۇرۇن، خۇدانىڭ پەيغەمبەرلىرى قۇتقۇزغۇچى — مەسىھنىڭ ھامان بىر كۈنى كېلىدىغانلىقىنى ھەم ئۇنىڭ مەڭگۈ ھۆكۈمرانلىق قىلىدىغان پادىشاھ بولىدىغانلىقىنى

ئالدىن ئېيتقان. بۇ قۇتقۇزغۇچى دەل ھەزرىتى ئەيسا ئىدى. («داۋۇتنىڭ ئەۋلادى» ۋە «ئىنسانئوغلى» غا قارالسۇن.)

مۇقەددەس جاي — بۇ ئاتالغۇ دەسلەپتە مۇسا پەيغەمبەر ئىسرائىللارنى مىسىردىن ئېلىپ چىققاندا چۆللەردە سېلىنغان ئىبادەت چېدىرىنىڭ بىر قىسمىنى كۆرسەتكەن بولسا، كېيىن يېرۇسالېمدىكى مەركىزىي ئىبادەتخانىنىڭ بىر قىسمىنى كۆرسەتكەن («چىقىش» 26: 33). بۇ ئىبادەتخانىنىڭ «مۇقەددەس جاي» ۋە «ئەڭ

مۇقەددەس جاي» دېگەن قىسىملىرى بار بولۇپ، ئۇلار چوڭ پەردە بىلەن بىر - بىرىدىن ئايرىلغان. باش روھانىي يىلدا بىر قېتىم خەلقنىڭ ۋە ئۆزىنىڭ گۇناھلىرى ئۈچۈن ئاتالغان قۇربانلىق قېنىنى ئېلىپ كىرىدىغان جاي «ئەڭ مۇقەددەس جاي» دۇر («ئىبرانىيلار» 9: 2 - 8). روھانىيلار ئىسرىقدا خۇش پۇراقلىق ئىسرىقلارنى كۆيدۈرۈپ، خۇداغا سەجدە قىلىدىغان جاي «مۇقەددەس» تۇر («لۇقا» 1: 9). ئۇ يەردىكى شىرەدە خۇداغا ئاتالغان، پەقەت روھانىيلار يېسە بولىدىغان نانلار بولاتتى. **مۇقەددەس خەلق** — بۇ، ئەيسا مەسھكە ئېتىقاد قىلغۇچىلارنىڭ بىر ئاتىلىشىدۇر. مۇقەددەس كىتابتا «مۇقەددەس» دېگەن سۆز «خۇداغا تولۇق ئاتالغان» دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ. خۇدا تاللىغانلىرىنىڭ ئۆزىگە مەنسۇپ بولۇشى ھەم ئۆزىگە ئاتىلىشى ئۈچۈن، ئۇلارنى مۇقەددەس خەلق قىلدى.

مۇقەددەس خەلقنىڭ مىراسى — خۇدانىڭ ئۆز خەلقىگە، يەنى پەرزەنتلىرىگە ۋەدە قىلغان كەلگۈسىدىكى پادىشاھلىق، مەڭگۈلۈك ھايات، ئۈزۈل - كېسىل قۇتقۇزۇلۇش، ھەقىقىي بايلىق ۋە بەخت - سائادەت قاتارلىقلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ («مەتتا» 25: 34؛ «ئەفەسلىكلەر» 1: 18).

مۇقەددەس روھ — خۇدانىڭ روھىنى كۆرسىتىدۇ. كونا ئەھدە دەۋرىدە خۇدا روھىنى ئۆز خىزمىتىدە بولۇۋاتقان پەيغەمبەرلەر، روھانىيلار، پادىشاھلار ۋە تاللىغان باشقا ئادەملىرىگىلا ئاتا قىلاتتى. يېڭى ئەھدە دەۋرىدە بولسا خۇدا بارلىق ئېتىقادچىلارغا ئۆز روھىنى ئاتا قىلىدۇ («يۇھاننا» 14: 26؛ «ئەفەسلىكلەر» 1: 13؛ «كورىنتلىقلارغا 1 - خەت» 12: 13).

ھىرود — مۇقەددەس كىتابتا «ھىرود» ئىسىملىك تۆۋەندىكى بەش كىشى تونۇشتۇرۇلدى.

1. ھىرود: «ئۇلۇغ ھىرود» ۋە «يەھۇدىيە پادىشاھى» دەپ نام ئالغان بۇ كىشى يەھۇدىيە ئۆلكىسىنىڭ قانۇنلۇق باشقۇرغۇچىسى بولغان. ئۇنىڭ ئوغلى ۋە نەۋرىسىمۇ ئائىلە فامىلىسى بويىچە ھىرود دەپ ئاتالغان. ئۇ ئىدۇمىيىلىق بولۇپ، يەھۇدىيە ئەمەس ئىدى، شۇڭا ئۇ يەھۇدىيلار تەرىپىدىن كەمسىتىلگەن. شۇنداق بولسىمۇ، ئۇ يەھۇدىيلارنى خۇشال قىلىش ئۈچۈن، يېرۇسالېمدىكى مەركىزىي ئىبادەتخانىنى قايتا ياساپ، ئۇنى ئەينى ۋاقىتتا دۇنيا بويىچە ئەڭ ھەشەمەتلىك ئىمارەت قىلىپ قۇرۇپ چىققان. ئۇ ئۆز ئورنىنىڭ باشقىلار تەرىپىدىن تارتىۋېلىنىشىدىن قورقۇپ، بۇ ئورۇننى ئىگىلىۋېلىش ئېھتىماللىقى بولغانلارنى ئۆلتۈرۈۋەتكەن («مەتتا» 2: 1 – 18). ئۇ ھەتتا ئۆز ئوغۇللىرىدىن ئۈچىنى شۇ سەۋەب بىلەن ئۆلتۈرگۈزگەن. ئۇ مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 4 – يىلى ئۆلگەن.

ئۇنىڭ پادىشاھلىقى ئۆزىدىن كېيىن ئۈچكە بۆلۈنۈپ، ئوغۇللىرىدىن ئارخېلاس يەھۇدىيە، سامارىيە ۋە ئىدوم ئۆلكىلىرىگە؛ ھىرود ئانتىپاس جەللىيە بىلەن پېرىيا ئۆلكىلىرىگە؛ فىلىپ بولسا ئىتورىيە ۋە تراخونتسى ئۆلكىلىرىگە ھۆكۈمرانلىق قىلغان. 2. ھىرود ئارخېلاس: ئۇ مىلادىيەدىن ئىلگىرىكى 4 – يىلدىن مىلادىيە 6 – يىلىغىچە ئۆز ئاتىسى «ئۇلۇغ ھىرود» نىڭ ئورنىغا چىقىپ، يەھۇدىيەدە ھۆكۈم سۈرگەن («مەتتا» 2: 22). ئۇنىڭ ھۆكۈمرانلىقى ۋە ھىساپلىقلىقى ھەددىدىن ئاشقانلىقى ئۈچۈن، ئۇ ئاخىردا ئاغدۇرۇۋېتىلگەن. ئۇنىڭدىن كېيىن، يەھۇدىيە رىم ئىمپېرىيىسىنىڭ بىر ئۆلكىسىگە ئايلاندى، رىمدىكى ئىمپېراتورلار تەيىنلىگەن ۋالىيلار تەرىپىدىن باشقۇرۇلغان.

3. ھىرود ئانتىپاس: «ئۇلۇغ ھىرود» نىڭ ئوغلى بولۇپ، ئۇ جەللىيە ۋە پېرىياغا ھۆكۈمرانلىق قىلغان. ئۇ چۆمۈلدۈرگۈچى يەھىيانىڭ بېشىنى ئالدۇرغان ھەم ئەيسا مەسىھنى سوئال – سوراق قىلغان («مەتتا» 14: 1 – 10؛ «لۇقا» 23: 8 – 12). ئۇ مىلادىيە 41 – يىلى ئىمپېراتور كالىگۇلا تەرىپىدىن سۈرگۈن قىلىنغان.

4. ھىرود ئاگرېپپا I: «ئۇلۇغ ھىرود» نىڭ نەۋرىسى بولۇپ، مىلادىيە 37 – يىلى رىم ئىمپېراتورى كالىگۇلا ئۇنىڭغا سۈرىيەگە ھۆكۈمرانلىق قىلىش ھوقۇقىنى بەرگەن. ھىرود خۇشامەتچىلىك قىلىۋاتقان خەلقنىڭ ئۆزىنى «خۇدا» دەپ ئىبادەت قىلىشىغا قارشىلىق بىلدۈرمىگەنلىكى ئۈچۈن، قورسىقىغا قۇرت چۈشۈپ، مىلادىيە 44 – يىلى

ئۆلگەن («ئەلچىلەر» 12: 21 — 23).

5. ھىرود ئاگرېپا II: ھىرود ئاگرېپا I نىڭ ئوغلى. ئۇ خۇش خەۋەرگە ئاتىسىدەك قارشى چىقىمىغان بولۇپ، پائۇلۇسنىڭ ھەزرىتى ئەيسا ھەققىدىكى گۇۋاھلىقىنى ئاڭلىغان («ئەلچىلەر» 26 - باب).

ئوندىن بىر ئۆلۈش — مۇسا پەيغەمبەر ئارقىلىق چۈشۈرۈلگەن تەۋرات قانۇنىغا ئاساسەن، خۇدانىڭ خەلقىنىڭ كىرىمىنىڭ ئوندىن بىرى خۇداغا ئاتىلىشى كېرەك ئىدى. كىشىلەر يىلدا بىر قېتىم، بەزىدە ئۈچ يىلدا بىر قېتىم ئۆز ھوسۇلى، چارۋا ماللىرى ۋە باشقا كىرىملىرىنىڭ ئوندىن بىر ئۆلۈشىنى بەلگىلىمە بويىچە روھانىيلارغا ۋە قالغان لاۋىيلارغا تاپشۇراتتى.

ئۆتۈپ كېتىش ھېيتى — يەتتە كۈن ئۆتكۈزۈلدىغان پېتىر نان ھېيتىنىڭ بىرىنچى كۈنى «ئۆتۈپ كېتىش ھېيتى» دەپمۇ ئاتىلىدۇ. بۇ ھېيتتا ئىسرائىل خەلقى خۇدانىڭ ئۆز ئاتا - بوۋىلىرىنى مىسىردىكى قۇللۇقتىن قۇتۇلدۇرۇپ، ئازاد قىلغانلىقىنى خاتىرىلەيتتى. ئەينى ۋاقىتتا، ھەر بىر ئىسرائىل ئائىلىسى خۇدانىڭ ئەمرى بويىچە بىردىن قوي قۇربانلىق قىلغانىدى. كېيىنكى ئەۋلادلارمۇ ئۆتۈپ كېتىش ھېيتىنىڭ ھارپا كېچىسىدە قوي بوغۇزلاپ، خۇدانىڭ مېھرى - شەپقىتىنى مەدھىيەلەيتتى. ئەينى ۋاقىتتا خۇدا ئىسرائىللارنىڭ مىسىردىن تېزلىكتە ئايرىلىشى ئۈچۈن، ئۇلارنىڭ پېتىر نان يېيىشىنى بۇيرۇغان. خۇدانىڭ ئەمرى بويىچە بۇ ھېيتتا ھەرقانداق بىر ئائىلىدە يەتتە كۈنگىچە پېتىر نان يېيىلەتتى. شۇڭا، بۇ ھېيت «پېتىر نان ھېيتى» دەپمۇ ئاتالغان («چىقىش» 12 - باب).

ئۆلۈم — ئىنجىل ۋە تەۋراتتا «ئۆلۈم» ئىنساننىڭ ھەم تەن جەھەتتىكى ئۆلۈشىنى ھەم خۇدا بىلەن بولغان مۇناسىۋىتىنىڭ ئۈزۈلۈپ خۇدادىن يىراقلىشىشىنى، يەنى روھىي جەھەتتىكى ئۆلۈشىنى كۆرسىتىدۇ («يارىتىلىش» 2: 17؛ «رىملىقلار» 8: 6). ھەممە ئادەم ئۆلدۇ ۋە ئۆلگەندىن كېيىن سوراققا تارتىلىدۇ. مۇقەددەس كىتابتا تىلغا ئېلىنغان «ئىككىنچى ئۆلۈم»، يەنى مەڭگۈلۈك ئۆلۈم سوراققا تارتىلغاندىن كېيىن خۇدادىن مەڭگۈ ئايرىلىپ، ئوت كۆلدە جازالانىشىنى كۆرسىتىدۇ («ۋەھىيلەر» 21: 8).

ئۆلۈمدىن تىرىلىش — ئەيسا مەسىھنىڭ كرىستكە مىخلىنىپ ئۆلگەندىن كېيىن،

ئۈچىنچى كۈنى تىرىلىشى ئۆلگەنلەرنىڭ ئۆلۈمدىن تىرىلىدىغانلىقىغا كاپالەتلىك قىلدۇ («كورىنتلىقلارغا 1 - خەت» 15: 20؛ «رىملىقلار» 8: 11). ئۇ بۇ دۇنياغا قايتا كەلگەندە، ئۆلگەن ئېتىقادچىلارنىڭ ھەممىسىنى تىرىلدۈرىدۇ («سالونىكالىقلارغا 1 - خەت» 4: 16). ئۇلارنىڭ تىرىلدۈرۈلگەن تېنى خۇددى ئۇنىڭ تىرىلدۈرۈلگەن تېنىدەك چىرىمەيدىغان، شان - شەرەپلىك ۋە كۈچلۈك تەن بولىدۇ («كورىنتلىقلارغا 1 - خەت» 15: 42 - 53). خۇداغا ئېتىقاد قىلمىغانلارمۇ قىيامەت كۈنى تىرىلدۈرۈلىدۇ، لېكىن ئۇلار خۇدانىڭ قاتتىق سوتى ۋە جازاسىغا ئۇچرايدۇ («ۋەھىيلەر» 20: 11 - 15).

ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكى — ئەيسا مەسىھنىڭ تېنى دەپمۇ ئاتىلىدۇ. ئۇنىڭغا ئېتىقاد قىلغۇچىلارنىڭ ھەممىسى مۇقەددەس روھ تەرىپىدىن ئۇنىڭ تېنىنىڭ ئەزالىرى قىلىنىدۇ («كورىنتلىقلارغا 1 - خەت» 12: 12 - 13). بۇ، كەڭ مەنىدە پۈتۈن جاھاندىكى ئېتىقادچىلار جامائەتچىلىكىنى كۆرسىتىدۇ. تار مەنىدە بولسا، مەيلى قەيەردە بولسۇن، خۇدانىڭ سۆزى ئاساسىغا قۇرۇلغان يەرلىك ئېتىقادچىلارنىڭ ئۇيۇشمىسىنى كۆرسىتىدۇ.

ئىبادەتخانا — تۆۋەندىكىدەك تونۇشتۇرۇلىدۇ:

1. مەركىزىي ئىبادەتخانا: يەھۇدىيلارنىڭ ئەڭ كۆپ يىغىلىدىغان ۋە ئەڭ مۇھىم جايى بولۇپ، بۇ يېرۇسالېمغا جايلاشقان. يەھۇدىيلارنىڭ بۇنىڭدىن باشقا نۇرغۇن ئىبادەتخانىلىرى بولسىمۇ، خۇدانىڭ ئەمرى بويىچە پەقەت مەركىزىي ئىبادەتخانىدىلا قۇربانلىق قىلىش توغرا بولاتتى. ئەڭ دەسلەپكى مەركىزىي ئىبادەتخانا مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 10 - ئەسىرنىڭ بېشىدا سۇلايمان پادىشاھ تەرىپىدىن پايتەخت يېرۇسالېمدا ياسالغان بولۇپ، مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 586 - يىلى بابىللىقلار تەرىپىدىن گۇمران قىلىنغان بولۇپ، يەھۇدىيلار بابىلغا سۈرگۈن قىلىنغان. مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 536 - يىلى بىر قىسىم يەھۇدىيلار ئىسرائىلىيىگە قايتىپ كەلگەندىن كېيىن، ئۇشبۇ ئىبادەتخانىنى قايتىدىن ياساشقا باشلىغان. مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 37 - يىلى ھىرود خان ھۆكۈمرانلىق تەختىگە ئولتۇرغاندىن كېيىن، ئىبادەتخانىنى تېخىمۇ چوڭ ۋە گۈزەل قىلىپ ياساپ چىقىپ، شۇ ئارقىلىق يەھۇدىيلارنىڭ قوللىشىنى قولغا كەلتۈرمەكچى بولغان. ئۇ ئىبادەتخانا شۇ

ۋاقتلاردىكى ئەڭ ھەشەمەتلىك ئىمارەت ھېسابلانغان. مەركىزىي ئىبادەتخانا ئىسرائىللار مىسىردىن چىققاندا خۇدا مۇسا پەيغەمبەرگە ئېيتقان ئىبادەت چېدىرىنىڭ نۇسخىسىدا ياسالغان بولۇپ، مەركىزىي ئىبادەتخانا ھويلىسىدىكى قۇربانلىق سۇپىسىدا روھانىيلار قۇربانلىق كۆيدۈرەتتى، مۇقەددەس جايدا روھانىيلار ئىسرىق كۆيدۈرەتتى، ئەڭ مۇقەددەس جايغا باش روھانىي يىلدا بىر قېتىم كىرىپ، گۇناھنى كەچۈرۈم قىلالايدىغان قۇربانلىق قانلىرىنى ئاتايتتى.

2. ئىبادەتخانا: ئىبادەتخانا يەھۇدىيلارنىڭ خۇداغا ئىبادەت قىلىدىغان جايى بولۇپ، بۇ يەردە تەۋرات، زەبۇر، پەيغەمبەرلەر يازمىلىرى ئوقۇلۇپ، خۇدانىڭ يولى توغرىلۇق تەلىم بېرىلەتتى ھەم بالىلارنىڭ ساۋاتى چىقىرىلاتتى. دەسلەپتە سۇلايمان پادىشاھ تەرىپىدىن ياسالغان مەركىزىي ئىبادەتخانا گۇمران قىلىنغاندىن كېيىن، يەھۇدىيلار ئەسىر بولغان جايلاردا بۇنداق ئىبادەتخانىلارنى قۇرغان.

ئىبراھىم — سامنىڭ ئەۋلادى، تەراھنىڭ ئوغلى، سارەنىڭ يولدىشى بولۇپ، ئىسھاقنىڭ ئاتىسى بولۇش بىلەن يەھۇدىيلارنىڭ ئەجدادى ھەمدە ئىسمائىلنىڭ ئاتىسى بولۇش بىلەن ئەرەبلەرنىڭ ئەجدادى بولغان. ئۇنىڭ ئەسلى ئىسمى «ئىبراھىم» بولۇپ، ئۇ «ئۇلۇغ ئاتا» دېگەن مەنىدۇر. ئۇنىڭ ئىككىنچى ئىسمى، يەنى «ئىبراھىم» نى خۇدا قويغان بولۇپ، ئۇ «نۇرغۇن ئەۋلادلارنىڭ ئاتىسى» دېگەن مەنىدە. ئىبراھىم ئالاھىدە كۈچلۈك ئېتىقادى بىلەن ياد ئېتىلىپ كەلگەن («ئىبراھىمىلار» 11: 8 — 19).

ئىسھاق — خۇدا ئىبراھىمغا ئۇنىڭ ئايالى سارە ئارقىلىق بېرىشكە ۋەدە بەرگەن ئوغۇل بولۇپ، ئۇ رىبەقانىڭ يولدىشى، ياقۇپ ۋە ئەساۋنىڭ ئاتىسىدۇر. خۇدا ئىبراھىمغا ئىسھاق ئارقىلىق ئۇنىڭ ئەجدادلىرىنى بەختلىك قىلىدىغانلىقى ھەققىدە ۋەدە بەرگەن. ئىسھاق دېگەن ئىسىم «كۈلكە» دېگەن مەنىدە.

ئىسرائىل — ياقۇپنىڭ يەنە بىر ئىسمى بولۇپ، بۇ ئىسمىنى خۇدا ئۇنىڭغا قويغان («يارىتىلىش» 32: 28). ياقۇپنىڭ ئون ئىككى ئوغلى بولۇپ، بۇ ئوغۇللارنىڭ نۇرغۇنلىغان ئەۋلادلىرى بولغان ھەم بۇلار «ئىسرائىل قەبىلىلىرى» دەپ ئاتالغان. شۇنىڭدىن تارتىپ، ئىسرائىل دېگەن بۇ نام پۈتكۈل ئىسرائىل مىللىتىنىڭ نامى بولۇپ قالغان.

ئىلياس پەيغەمبەر — كونا ئەھدە دەۋرىدىكى ئۇلۇغ پەيغەمبەرلەرنىڭ بىرى. ئۇ مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 9 - ئەسىردە ئىسرائىللىينىڭ شىمالىي تەرىپىدە خۇدانىڭ ۋەھىيلىرىنى يەتكۈزگەن.

ئىنسانئوغلى — ئەيسا مەسىھنى كۆرسىتىدىغان بۇ نام دانيال پەيغەمبەرنىڭ يازمىسىدا كۆزگە چېلىقىدۇ. مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 6 - ئەسىردە ياشىغان دانيال پەيغەمبەر غايىبانە ئالامەت ئارقىلىق «ئىنسانئوغلى» دېگەن زاتنىڭ خۇدا ئالدىغا كېلىپ، خۇدادىن يەر يۈزىدىكى بارلىق ئەللەر بىلەن مىللەتلەرنى باشقۇرۇش ھوقۇقىنى ۋە چەكسىز ئۇلۇغلىقنى قوبۇل قىلغانلىقىنى كۆرىدۇ. يەھۇدىيلار ئارىسىدا بۇ غايىبانە ئالامەتتە تىلغا ئېلىنغان «ئىنسانئوغلى» دېگەن ئۇقۇم كېيىنكى ئەسىرلەردە خۇدانىڭ ۋەدىسى بويىچە ئاسماندىن چۈشۈپ، بارلىق خەلقلەرگە ھۆكۈمرانلىق قىلىدىغان پادىشاھنىڭ نامىغا ئايلانغان.

يۇنۇس پەيغەمبەر — مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 8 - ئەسىردە ئىسرائىلىيەدە ياشىغان پەيغەمبەر. ئۇ نىنەۋى شەھىرىگە بېرىپ، ئۇ شەھەردىكىلەرنى خۇدادىن كېلىدىغان جازادىن ئاگاھلاندۇرۇشقا ئەۋەتىلگەن. ئۇ دەسلەپتە خۇداغا بويسۇنماي، باشقا يەرگە بارىدىغان كېمىگە چۈشكەن. دېڭىزدا قاتتىق بوران چىققاندىن كېيىن، باشقىلار ئۇنىڭ خۇداغا بويسۇنمىغانلىقىنى ئاڭلاپ، ئۇنى دېڭىزغا تاشلىۋەتكەن. دېڭىزدا يوغان بىر بېلىق ئۇنى يۇتۇۋېلىپ، ئۈچ كۈندىن كېيىن قۇرۇقلۇققا ياندۇرۇۋەتكەن. ئاندىن، ئۇ خۇدانىڭ دەسلەپكى ئەمرى بويىچە نىنەۋى شەھىرىگە بېرىپ، ئۇ يەردىكىلەرنى توۋا قىلىپ يامان يولدىن قايتىشقا چاقىرىغان.

يېرۇسالېم — مۇقەددەس شەھەر بولۇپ، ئەسلى ئىسمى سالىم (تىنچلىق دېگەن مەنىدە). مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 11 - ئەسىردە پادىشاھ داۋۇت بۇ شەھەرنى ئىگىلەپ، ئۇنى ئىسرائىلىينىڭ پايتەختى قىلغان. پادىشاھ سۇلايمان بۇ شەھەردە تۇنجى ئىبادەتخانىنى سالدۇرغان. بۇ شەھەر مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 586 - يىلى، بابىل ئىمپېرىيىسى تەرىپىدىن ۋەيران قىلىنغان ۋە مىلادىيەدىن بۇرۇنقى 537 - يىلىدىن باشلاپ قايتا ياسالغان. خۇددى ھەزرىتى ئەيسا ئالدىن ئېيتقاندەك، بۇ شەھەر مىلادىيە 70 - يىلى رىم قوشۇنى تەرىپىدىن مەركىزىي ئىبادەتخانا بىلەن قوشۇپ ۋەيران قىلىنغان.

مۇقەددەس كىتاب

كونا ئەھدە

(تەۋراتتىن تاللانمىلار،

زەبۇر،

پەيغەمبەرلەرنىڭ يازمىلىرىدىن تاللانمىلار)

يىڭى ئەھدە

(ئىنجىل)

ھازىرقى زامان ئۇيغۇرچە تەرجىمىسى

© 2015 ئۇيغۇرچە «مۇقەددەس كىتاب» جەمئىيىتى

كومپيۇتېر تور ئادرېسى : www.umkj.org

ئېلېكترونلۇق پوچتا ئادرېسى : kitab@umkj.org